BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
XXXIV*
E
10
NAPOLI

FRANCISCI A MESGNIEN MENINSKI

LEXICON

TVRCICO-ARABICO-PERSICVM

ADIECTA

AD SINGVLAS VOCES ET PHRASES

LATINA, AD VSITATIORES ETIAM ITALICA

SIGNIFICATIONE,

IVSSV

AVGVSTISSIMAE

IMPERATRICIS ET REGINAE

MARIAE THERESIAE

NVNC

SECVNDIS CVRIS RECOGNITVM

ET

AVCTVM.

TOMVS I.

Digitized by Google

AVGVSTISSIMAE
INVICTISSIMAE ac GLORIOSISSIMAE
ROMANORVM
IMPERATRICI
MARIÆ THERESIÆ
HVNGARIAE, BOHEMIAE, DALMATIAE, CROATIAE, SERVIAE, RASCIAE,
GALLICIAE, LODOMERIAE, CVMANIAE, BVLGARIAE, SCLAVONIAEQVE
REGINAE APOSTOLICAE,
ARCHIDVCI AVSTRIAE:
DVCI
BVRGVNDIAE, BRABANTIAE, MEDIOLANI, STYRIAE, CARINTHIAE,
CARNIOLIAE, LVXENBVRGI, WYRTEMBERGAE, VTRIVSQVE SILESIAE,
MAGNAE PRINCIPI SVEVIAE ET TRANSILVANIAE,
MARCHIONI S. R. I. BVRGOVIAE, MORAVIAE, VTRIVSQVE LVSATIAE,
COMITI
HABSPVRGI, FLANDRIAE, TYROLIS, FERRETIS, KYBVRGI, GORITIAE;
DOMINAE MARCHIAE SLAVONICAE ET PORTVS NAONIS, &c. &c.
DOMINAE DOMINAE
CLEMENTISSIMAE.

...n Du Gross K.K. und K. Franzöſ. Maler

In Kupfer gegraben von Jacob Schmuzer K. K. Hof Kupferstecher.

MARIA THERESIA ROM. IMPERATRIX
VIDVA. HVNGARIAE. BOHEMIAE ETC. REGINA.
ARCHIDVX AVSTRIAE. DVX BVRG. ETC. M. PRINC.
TRANSYLVANIAE. COMES TYROLIS ETC.

FRANCISCI A MESGNIEN
MENINSKI

LEXICON

ARABICO-
PERSICO-TVRCICVM

ADIECTA
AD SINGVLAS VOCES ET PHRASES SIGNIFICATIONE LATINA,
AD VSITATIORES ETIAM ITALICA.

IVSSV
AVGVSTISSIMAE

IMPERATRICIS,

ET

REGINAE APOSTOLICAE

NVNC
SECVNDIS CVRIS RECOGNITVM,
ET
AVCTVM,

BIBLIOTECA NAZIONALE "VITTORIO EMANUELE III"
NAPOLI

Cum privileg. Sacræ Cæs. Reg. Ap. Majestatis.

VIENNAE,

Typis IOSEPHI *NOBILIS DE* KURZBÖCK, Sacr. Caes. Reg. Aulae Illyrico-Orientalis, nec non Incl. Inf. Austriae Ord. Typ., et Bibliop.

MDCCLXXX.

SACRATISSIMA ROMANORUM IMPERATRIX! APOSTOLICA REGINA!

CLEMENTISSIMA DOMINA!

Patere, ut TUO ſacratiſſimo ſolio advolutus, partem laboris illius, quem meis curis committere potiſſimum voluiſti, nunc devotiſſima animi ſubmiſſione TIBI ſiſtam.

Eſt hæc certe rara lexici hujus, ac invidenda ſors, ut, cum uno abhinc ſeculo primum ſub Auguſti, ac invicti Avi TUI LEOPOLDI Magni glorioſiſſimis auſpiciis Viennæ prelo ſubmitteretur, hic loci quoque, munificentia TUA unice fultum, ſecundis curis in lucem prodeat: poſteaquam novam editionem, jam a tempore aliquo iteratis votis exoptarent eruditi omnes, & ut conficeretur etiam, complures molirentur. Quot igitur titulis TUUM hoc opus dici, et quam non immerito, præfixo fronti, Auguſtiſſimo nomine TUO gloriari poteſt?

Sit hoc novum, ac præclarum ſingularis TUÆ in omne ſcientiarum genus benevolentiæ monumentum: dum exhauſtis, ut ita dicam, quibus Occidens TUAS ornare terras poterat, bonarum artium, ac literarum opibus, nunc et Orientis gazas pleno alveo ad nos derivas; ſed non ad nos derivas ſolum, verum etiam reliquas Europæ nationes, quin & ipſum Orientem, qua

es veluti omnium jam populorum communis Mater, et in humani generis utilitatem ex æquo intenta, in partem commodi vocas.

Celebrata certe, et quovis ære perennior gloria nominis TUI illis etiam peregrinis in terris vigebit, postquam immortalibus in omne genus hominum meritis TUIS et hoc addis, ut barbaris quoque, longissimoque terrarum tractu divisis a nobis populis novos, multoque magis expeditos aditus paras ad communem tam Europearum, quam nativarum suarum linguarum cognitionem. Florebit profecto in remotissimis Asiæ oris MAGNÆ THERESIÆ nomen, et ipsis Aegypti pyramidibus celebrius, notius et post seculorum decursum perduraturum. Rectius certe posteritati, et una gloriæ TUÆ consulis, dum communi omnis generis hominum utilitati studes, quam si merita, gestaque TUA, peregrinis descripta literis (et venali fors etiam calamo, ut fieri assolet) veluti per vim exteris nationibus obtrudantur. Sit hoc illorum principum, qui vanæ potius ostentationi quam vero generis humani emolumento servire, malunt.

Si quid vero est, quod in editione hac etiam aliis nationibus ex usu, atque opportunum factum esse videbitur,

bitur, id idem alterum TUÆ ſingularis beneficentiæ argumentum eſt, cum ii, qui in opere hoc vaſtiſſimo elaborant, partim jam pridem in illa literaria palæſtra diſciplinis, ac artibus omnis pene generis imbuti ſunt, partim et in præſentiarum adhuc tam liberali inſtituto fruuntur, quod provida cura TUA jam per quinque, et quod excedit luſtra, in metropoli hac Cæſareo-Regia viget, floretque.

Nihil vero mihi, cui hujus editionis curandæ provinciam huc uſque demandaſti, jucundum et exoptatum magis accidere potuit, quam quod hoc, quicunque fuit, labore meo, quem, quam potui, præter conſuetas alias muneris mei functiones impendi maximum, teſtatum tibi facere, AUGUSTISSIMA DOMINA, aliqua ſaltem ratione licuit, quo animi fervore, quanta virium contentione, quam ſuavi, pene dixerim voluptatis, ſenſu TUIS obtemperare mandatis, TUIS vivere in obſequiis, TUIS, ſi opus ſit, commodis vitam, ac ſanguinem etiam conſecrare geſtiam.

Lætus jam, ac gratulabundus meum nomen majoribus meis adjungam, quos ab Auguſtis Genitoribus, et a TE ornatos, felices ac, fortunatos una mecum af-

 firmare

firmare poſſum, quod per plures jam progenies ſumma, atque integra fide Auguſtiſſimæ Domui TUÆ devotis ex toto, et conſecratis eſſe licuit.

TE vero, DOMINA CLEMENTISSIMA, bonarum artium, ac literarum Matrem DEUS Optimus, Maximus diu nobis, immo terrarum orbi, qui TE velut omnium principum exemplar intuetur, et univerſo humano generi, quod ſingulari TUA benevolentia complecteris, ſalvam ſervet, atque incolumem.

AUGUSTSISIMÆ
MAIESTATIS TUÆ

CLIENTUM INFIMUS
BERNARDUS DE JENISCH.

DE FATIS LINGVARVM ORIENTALIVM ARABICAE

NIMIRVM,

PERSICAE, ET TVRCICAE

COMMENTATIO.

Nec indigeſte tanquam in acervum congeſſimus digna memoratu: ſed variarum rerum diſparilitas, auctoribus diverſa, confuſa temporibus, ita in quoddam digeſta corpus eſt; ut, quæ indiſtincte, atque promiſcue ad memoriæ ſubſidium annotaveramus, in ordinem inſtar membrorum cohærentia convenirent. *Macrobrius l. 1. Saturnaliorum.*

Nos, qui ſequimur probabilia, nec ultra id, quam quod veriſimile occurrit, progredi poſſumus. *Cicero. quæſt. Academ. libr. 2do in Fragm.*

§. I.

Cum inter diverſiſſima, quibus humanum genus a ſupremo naturæ Auctore præ aliis animantibus condecoratum eſt, beneficia, & illud non poſtremum ſit, quod reliquis animi ſui ſenſa articulata voce communicandi præditum ſit facultate: (*a*) (qua quidem ratione, & urbes conſtitutas, & ſocietates arctiſſimo invicem nexu coaluiſſe cernimus) tum optime hoc potiſſimum, quo vivimus tempore, factum arbitramur, plus in illas linguas, quibus primores gentes uſæ ſunt, impendi operæ, quæ tanto etiam plus commodi, & oblectamenti in eo habent, quod omnium notionum noſtrarum fons, atque origo in iis recondita lateat. Etenim quod pictoribus colorum varietas, rectaque horum in depicta tabula diſpoſitio, hoc nobis fandi copia: ingenitam namque ita a natura univerſo humano generi rationem nominum jam veteres ſenſerant Philoſophi, ut hæc non ex mutuo hominum conſenſu, verum ab ipſarum rerum natura, quæ nimirum iis ſingulis imponenda ſint nomina, ſuppeditata fuiſſe cenſerent. (*b*) Clarius id equidem ipſius divini ſcriptoris effato comprobatur; ſunt enim voces quædam ſuapte ita comparatæ natura, ut non minus idearum noſtrarum, ac ipſarum, quarum denominatione inſignitæ ſunt, rerum vivæ ſint imagines. (*c*) Sed eadem ſunt paſſim linguis cum fluviis fata, ut enim hi, ubi per longiorem a fontibus ſuis decurſum, abſorptis aliis amnibus, nativo ſolo extorres, mari, cui ſe ſe præcipites dant, jam proximi fiunt, omnem quaſi ſaporis, & limpiditatis naturam exuiſſe videntur, adeo, ut quæ illis in ſcaturigine natura fuerit, difficile judicatu accidat: ita & illæ, dum in diverſas gentium commixtione diviſæ ſunt dialectos, magnum omnino ſæpe dubium relinquunt, quæ ipſis origo, quæve radix extiterit.

De ortu linguarum in genere.

Principio mundi universum genus humanum labii unius fuisse, facet nos vates edocet; (*d*) neque paganis eandem sententiam incognitam fuisse patet ex iis, quæ Eusebius, (*e*) quæ Flavius Josephus (*f*) referunt: quin in eam etiam abiisse sententiam constat quospiam, (*g*) ut fandi potestatem singulis animantibus communem fuisse adeo nonnulli existimaverint veterum, ut homines cum brutis, hæc vero mutua inter se miscere colloquia asserierent.

Quamquam vero vix sit nationem reperire quampiam, quæ non linguam suam primam omnium extitisse censeat, adductisque id etiam in hanc rem figmentis variis, comprobare nitatur: auctoritate tamen tum divi Augustini, (*b*) tum Benedicti Pererii, (*i*) Bocharti, aliorumque, tum ipsa natura rei inducti, Hebræam linguam primam omnium verisimilius extitisse eo lubentius arbitramur, quo magis id et linguæ simplicitas, & antiquissima ejusdem monumenta evincere videntur. (*k*) Hanc enim, quæ suum non modo in paradiso cum homine initium ceperat, verum etiam apud universum genus humanum ad tempora Noahi usque perstiterat, antiquissima Bibliorum monumenta eam esse, luculenter declarant, quæ a Noaho in mediis aquarum fluctibus conservata, post mirandam illam gentium dispersionem in stirpe Heber cum Phelego permanserat. (*l*) Ad reliquas quidem, quæ post notam illam linguarum confusionem ortæ, inductæque sunt, quod attinet, certi quidpiam statuere haud proclivè ducimus, tot inter tantorumque auctorum sententias animo dubii, quamnam in partem concedamus. (*m*) Duo itaque Kircherus, & Bochartus, qui in indagatione linguarum longe præstantissimi sunt, paucis hoc loco, quam inierint sententiam, adduxisse sufficiat; quorum utrumque eam in opinionem discessisse patet, ut septuaginta duas Kircherus; (*n*) quarum autogenas præ aliis quinque, totidemque numero ptimigenias Hebrææ filias, *Chaldaicam* nimirum, *Samaritanam*, *Syriacam*, *Arabicam*, & *Aethiopicam* statuit; (*o*) facta illa linguarum confusione, in orbe extitisse autumet; alter, ubi paucas, de quarum antiquitate constet, dari linguas annotat, viginti præter Hebræam circiter, quarum sex recenset numero, suntque *Chaldaica*, *Arabica*, *Phœnicia*, *Aegyptia*, *Azotica*, *Persica*, in sacris paginis memorati asserat. (*p*).

(*a*) Sanserat hoc cumprimis *Cicero* in proemio libr. 1^mi^ de Inventione sub finem dum ait: *Ac mihi quidem videntur homines, cum multis rebus humiliores, & infirmiores sint, hac re maxime bestiis præstare, quod loqui possunt.*

(*b*) Eadem *Platonis* in Cratylo est sententia: Οὐκ ἄρα παντος ἀνδρος ὀνομα θεσθαι ἐστιν, ἀλλα τινος ὀνοματουργου, τουτος δ' ἐστιν, ὡς ἐοικεν ὀνομαθετης, ὃς δη των δημιουργων σπανιωτατος ἐν ἀνθρωποις γιγνεται.

Non cujuslibet hominis esse, nomina rebus, imponere, sed cujusdam artificis, qui peculiari quadam nominum imponendorum valeat facultate; hic autem nimirum est legislator, qui profecto omnium artificum rarissimus est, & maxime singularis inter homines.

Kirch-

Κινδυνος ἀρα ει τε ὁ Φαυλαν ἡ τε ὀνοματος θεσις, ὃ Φαυλον ἀνδρων, ὃ των ἐπιτυχοντων, και Κρατυλος ἀληθες λεγει λεγων, Φυσει τα ὀνοματα εἰναι τοις πραγμασι, και ὁ παντα δημιεργων ὀνοματων εἰναι ἀλλα μουον ἐκεινον τον ἀποβλεποντα εἰς το τῃ Φυσει ὀνομα εἰ' ἑκαστῳ και δυναμενον αὐτο το γε εἰδος τιθεναι εἰς τε τα γραμματα, και τας συλλαβας.

Nominum igitur impoſitio haud quaquam levis, & exigua res eſſe videtur, neque hominum vulgarium, humiliumque opus, ac proinde verum dicit Cratylus, dicens, naturæ rebus nomina exiſtere, nec quemlibet hominem nominum eſſe artificem, ſed illum demum, qui ad illud nomen reſpicit, quod rerum naturæ exprimendæ, atque repræſentandæ peculiariter quadrat, & qui illius nominis formam literis, & ſyllabis imponere, atque accommodare poteſt. Mohammedes vero de primæva nominum impoſitione in Corano ſuo ſura 2da, verſiculo 31mo ſic habet:

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ *Et docuit Deus Adam nomina omnia ipſa rerum: deinde expoſuit eas coram angelis, & ait: enunciate mihi nomina harum, ſi eſtis veraces.*

(c) Idem clariſſimus vir *Joannes Georgius Wachterus* in gloſſario Germanici præfatione ad Germanos aſſerit. Ceterum convenientiam hanc perſpicere licet in iis potiſſimum vocibus, quæ diverſis animi motibus, mœrori, gaudo reſpondent. Sic Jud. 6. 22. Hebræorum אהה *Aha* mentem attonitam indicat, quod a LXX. Interpretibus αἰαὶ, & a vulgata apud Joelem 1. 15. aaa redditur. Hebraicum הוה *Hea* Proverb. 34. 21. lætantium eſt, & a græcis Εὐγε, a latinis *Euge* vertitur, aut coovenieotius adhuc per ſimiliorem vocem Εἶα, & latinorum *Eja* efferri poteſt. Ratio autem coovenientiæ inde petitur, quod apud homines, dum triſtitia cor cootrahit, gaudium dilatat, ſimiles ſoni per fibras, & oervos erumpant.

(d) *Erat autem terra labii unius, & ſermonum eorundem.* Geneſis cap. 11. verſu 1.

(e) *Abydenus* apud Euſebium & Cyrillum ait: τοτε δε ὀντας ὁμογλωσσους ἐκ θεων πολυθρουν φωνην ἐνεπιπτειν. *Cum vero ad id tempus homines unius linguæ fuiſſent, lingua diverſa a Diis eſt immiſſa.*

(f) *Sybillam* hic loquentem ita inducit: ὁμοφωνων ὀντων των ἀνθρωπων πυργον ὠκοδομησαν *Cum homines unius linguæ eſſent, turrim ædificaverunt*

(g) Teſtatum id *Platonis* in Politico, ſive de Regno verba ſequentia faciunt, ait enim: οἱ τροφιμοι τε τοτε παρεσης αυτοις ὑπο πολλης σχολης και δυναμεως, προς το μη μουον ἀνθρωπους ἀλλα και θηρια δια λογων δυνασθαι συγγιγνεσθαι, παντεχοθεν τοτος συμπασιν ἐπι φιλοσοφιαν. *Saturni alumni tanto otio, & facultate non ſolum cum hominibus, ſed & cum beſtiis colloquendi, hiſce omnibus ad philoſophiam utebantur.* Et *Philo* in libro de confuſione linguarum ita inquit: λεγεται δε ἀρα παντ' ὀντα ζωα, χερσαια, και ὑδρια, και πτηνα, τε παλαιον ὁμοφωνα ἐν. *Narratur olim animantium omnium terreſtrium, aquatilium, & volucrum eandem vocem fuiſſe.* Quod volucribus facultatem loquendi Mohammedes attribuerit, ex ſuræ 27^mæ^ verſu 17mo patet, in quo Salomonem de ſua, qua præditus erat, ſcientia hunc in modum loquentem ioducit, وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ *Et hæres fuit Salomon Davidis in prophetia, & ſcientia, & dixit: o homines, docti ſumus*

loque-

loquelam volucrum, & donati fumus de omni re, certe hæc fane eſt excellentia manifeſta. In quem Zamchaſcerius de voce المنطف ſic commentatur: و المنطف كل بصوت بهمن المفرد و المولف المفيد و غير المفيد و قد ترجم يعقوب كتابه باصلاح المنطف ما اصلح فيه المفردات الكلم و قالت العرب نطقت الحمامة و كل صنف من الطير يتفاهم اصواته و الذي علمه سليمان منطف الطير هوما يفهم بعضه من بعض من معانيه و اغراضه و يحكي انه مر علي بلبل في شجرة و يحرك راسه و يميل ذنبه فقال لاصحابه اندرون ما يقول قالوا الله و نبيه اعلم قال يقول اكلت نصف تمرة --- و صاح طاووس و قال يقول كما تدين تدان و صاح هدهد فقال يقول استغفروا الله يا مذنبون و صاح طوطي فقال يقول كل حي ميت وكل جديد بال و صاح خطاف فقال يقول قدموا خيراً تجدوه و صاحت رخمة فقال تقول سبحان ربي الاعلي لماء سمايه وارضه و صاح قمري فاخبر انه يقول سبحان ربي الاعلي و صاح الهدا فقال يقول كل شي هالك الا الله و العطا بقول من سكت سلم و الببغي يقول ويل لمن الدنيا همته و الديك يقول اذكروا الله يا غافلون و النسر يقول يا ابن ادم عش ما شئت اخرك الموت و العقاب يقول في البعد من الناس انس و الضفدع يقول سبحان ربي القدوس واراد بقوله كل شي كثرة ما اوتي *Loquela autem eſt, quidquid effertur per vocem, ſive ſit ſimplex, ſive compoſitum; ſive utile ad ſignificandum, ſive inutile. Et jam conſcripſit Jacob* (hic fuit autor libri Camus, ſeu lexici linguæ Arabicæ) *librum ſuum de correctione ſermonis, vel locutionis: ſed non tractavit in eo, niſi de verbis ſimplicibus. Dicitur autem apud Arabes: locuta eſt columba. Et omnis ſpecies avium mutuo percipit voces ſuas. Illud autem, quod didicit Salomon de loquela avium, eſt illud, quod intelligit una avis ab alia juxta ſignificationes, & declarationes proprias. Fertur autem Salomonem, dum tranſiret juxta quamdam arborem, vidiſſe in ea luſciniam motitantem caput, & caudam inflectentem: dixitque aſſeclis ſuis: intelligitisne, quid illa dicat? At illi reſponderunt: Deus ſcit, & Propheta ejus. Dixit Salomon; dicit: Comedi dimidium dactyli. Cum autem vociferatus eſſet Pavo, dixit Salomon: hic dicit: ſicut judicabis, ita judicaberis. Et cum cantaſſet Upupa, dixit: hæc dicit: Petite veniam a Deo, o peccatores. Cum autem cantaſſet* Avis, quæ Arabice dicitur *Tuta, dixit Salomon: hæc dicit: Omne quod vivit, morietur, & omne, quod novum eſt, veterafcet. Et cantavit Hirundo, dixitque Salomon: Hæc dicit: Præmittite opera bona, & invenietis ea. Et cantavit Pellicanus, dixitque Salomon: Hic dicit: Laus ſit Domino meo altiſſimo ob aquam Cæli ejus, & terræ ejus. Et cantavit Turtur, dixitque Salomon: Hæc dicit: Laus ſit Domino meo altiſſimo. Cantavit Milvus: Et dixit: Omnia peribunt præter Deum. Et cantavit* Avis, quæ dicitur arabice *Cata, & dixit: Qui tacuerit, ſalvus erit. Et cantavit* Avis, quæ vocatur *Biga, & dixit: Vah illi, qui ponit in mundo ſollicitudinem ſuam! Et cantavit Gallus, & dixit: Mementote Dei, o negligentes. Et cantavit Aquila, & dixit: O fili Adæ, vive quantum vis, finis tuus erit mors. Et cantavit Aquila nigra, & dixit: In elongando ſe ab hominibus invenitur quies. Et cantavit Rana, & dixit: Laus Domino meo ſancto. Per hoc autem, quod dicitur, Salomonem donatum fuiſſe de omni re, intelligitur multitudo rerum, quas a Deo accepit.*

(*h*) Libro XVI. Capite XI. de civitate Dei: quo loco, *non defuit*, inquit, *domus Heber, ubi ea, quæ antea fuit omnium, lingua remaneret. — — — quia ergo in ejus familia remanſit hæc lingua, diviſis per alias*

alias linguas ceteris gentibus, quæ lingua prius humano generi non immerito creditur fuiſſe communis, ideo deinceps Hebræa eſt nuncupata. — — — Quando autem erat una, nihil aliud, quam humana lingua, vel humana locutio vocabatur, qua ſola univerſum genus humanum loquebatur.

(*i*) Tomo I. commentariorum in Geneſim, ubi capite II. verſu XXIII. in ſequentem præter alia abit ſententiam: *Fuiſſe autem primam omnium linguarum Hebræam, qua nempe uſus ſit Adam, ceterique mortales uſque ad diviſionem linguarum eo patet argumento, quod illæ etymologiæ nominum, quas a primævis illis hominibus traditas eſſe narrat liber Geneſeos, non alia in lingua ulla, niſi in Hebræa ſola locum habeant: veluti quod Adam uxorem ſuam* אישה Iſſah *dixit, quod de viro, qui vocatur* איש Is, *ſumta eſſet, eandemque nominavit Evam, quod mater eſſet omnium viventium: eodemque ſpectant etymologiæ illorum nominum* Cain, Seth, & Noe. &c.

(*k*) Vide ea, quæ *Athanaſius Kircherus* in operis ſui, quod Turris Babel inſcripſerat, libro III. Capite 5to de prima omnium linguarum fuſione habet, quam ut a nobis hoc loco adferantur. Ob raritatem magis, quam ut certi quidpiam inde deduci queat, opus etiam *Hrabani Mauri* Abbatis Fuldenſis de inventione linguarum ab Hebræa conſuli poteſt quod Goldaſti ſcriptoribus rerum Alemanicarum T. II. inſertum extat.

(*l*) Dum una, eademque lingua fuiſſe dicitur ab ortu mundi uſque ad confuſionem linguarum, animadvertendum duximus, minime excludi levem quandam dialectorum, aut vocum diſcrepantiam, qualis in omni lingua procedente tempore induci ſolet, ita, ut veriſſimum ſit illud Poetæ in Art. Poet. dictum.

Multa renaſcentur, quæ jam cecidere, cadentque
Quæ nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet uſus,
Quem penes arbitrium eſt, & vis, & norma loquendi.

(*m*) Variæ teſte *Bocharto* diverſorum de numero earum linguarum, quæ poſt hanc confuſionem inductæ ſunt, exiſtunt ſententiæ: Hebræi ſeptuaginta extitiſſe gentes, quarum ſingulæ unum ex angelis nactæ ſunt præfectum, totidemque linguas ſtatuunt. Græci Patres ſeptuaginta duas gentes, & totidem linguas numerant, ejusdemque cum illis Patres latini menos ſunt. Neque multum ab his differunt, qui gentes, & linguas ſeptuaginta quinque fuiſſe numero afferunt; horum in numerum cumprimis Euphorus teſte *Clemente Alexandrino* Stromaton libr. I^mo^ accenſendus venit. Sunt itidem alli, qui exhibitum ab Euphoro, & Clemente Alexandrino linguarum numerum eo, qui re ipſa exiſtit, multo minorem eſſe referant, quos inter Plinios a Timoſthene memoriæ proditum ſcribit, in unam Dioſcuriadem Colchorum emporium trecentarum diſſimilium linguarum homines fuiſſe convenire ſolitos, hisque, negotia poſterioribus temporibus ope centum, & triginta interpretum a Romanis eodem in loco pertractata fuiſſe, adjungit. Comprobatum etiam aliorum ſcriptorum teſtimonio legitur, Mithridatem, quamquam non magnam, ſi toti conferatur, Aſiæ partem ſuo ſub imperio tenuerit, viginti duarum, quarum uniuscujusque linguam ipſe calleret oprime, gentium fuiſſe Dominum.

(*n*) Numerum hunc ob non levia argumenta, ut in operis ſupra citati libro ſecundo cap. 12mo afferit, retinendum putat.

(*o*) *Quintuplex linguæ genus*, eodem in opere libro 3^tio^ capite I^mo^ ait, *apud chronographos leginus, quas & non immerito autogenas dicere poſſumus, & ſemper poſt Babyloniçæ confuſionis tempus hucuſque illibatæ*

manſerunt; videlicet: Hebræa, Græca, Latina, Teutonica, Illyrica, ex quibus quæcunque linguæ in univerſa Europa, Aſia, Africa, exceptis omnino barbaris idiomatibus, veluti ex equo Trojano prodeuntes nundum linguarum, dialectorumque varietate replerunt — — — Prima itaque lingua, quæ in domo Heber ſemper manſit, ſucceſſu temporum primo in Chaldaicam deflexit, ſecundo in Arabicam, ſeu Madianiticam, tertio in Samaritanam, quarto in Aethiopicam, quinto in Syriacam. Has noo modo primigenias Hebrææ filias, ſed frequentius etiam primævis illis temporibus cum Perſica, & Aegyptiaca in uſu fuiſſe quas quidem ex Hebræa minime deducit, aſſerit. Plura de his hoc eodem in opere, unde iſta deſumſimus, libri 3ti ſectione 2da per octo capita io medium adferuntur, itemque in Oedipi Aegyptiaci tomo 2do claſſe 2da, ubi de Grammatica, ſeu Philologia Aegyptiorum, & de primæva artium, ac ſcientiarum inſtitutione tractat.

(p) De linguis, earumque oumero vir hic, ut *Lambecius* inquit, ſolidiſſimæ in linguis orieotalibus eruditioois ita io opere ſuo longe præſtantiſſimo, quod *Phaleg*, & *Chanaan* inſcripſerat, libro 1mo capite 15to loquitur: *Nunc, ut dicam, quod res eſt, nullus dubito, quin hodie extent, adeoque olim extiterint idiomata plura, tamen, ſi in linguarum dinumeratione Moſem ſimpliciter ſequimur, nec conſtabit quidem numerus, quem veteres definiverunt: itaque paucæ ſunt linguæ, de quarum antiquitate conſtet. In ſcripturis præter Hebræam viginti circiter memorantur. Prima eſt Chaldæa, ſeu Syra. In ſcriptura vulgo Aramæa vocatur, qua ſcripſere Daniel, Esdras, Jeremias, Moſes etiam alicubi. Secundas do Arabicæ, cujus auctor eſt Hatſarmavet, vel Joctan. Antiquitas hujus ex eo patet, quod Arabismis referti ſint ſcripturæ libri poetici, Jobi maxime, ut pridem obſervavit Hieronymus. Tertia ſit lingua Chanaan, ſive Phœnicum, aut Punica. Hac lingua Mochus Sidonius de Philoſophia ſcripſerat, & Phoenicum Hiſtoriam Sanchoniaton ante Trojani belli tempora. Quarta eſto lingua Aegyptia, quæ Hebræis barbara; quia tamen Judæis vicini fuere Aegyptii, non dubito, quin Hebræus, & Aegyptius ſermo quædam habuerint communia. Quinta ſit lingua Azotiorum, de qua Nehemias C. 13tio verſ. 24. filii eorum partim loquebantur Azotice, nec ſciebant loqui Judaice. Azotice, i. e. linguæ Philiſtæorum, quorum Pars Azotii. Huic potiſſimum convenire puto, quod de lingua Chananitide dicit Hieronymus in Eſa. libro 7o: inter Aegyptiam, & Hebræam media eſt. Sexta eſto Perſica, cujus linguæ multa ſunt vocabula in libris Danielis, Esdræ, Eſther, quia continent hiſtorias rerum ſub Perſis geſtarum — — —* De reliquis linguis ita refert. *Præterea, utut linguarum numerus hodie multum excedat, harum plerasque certum eſt, non eſſe primigenias. Ex Germanica quis neſcit natam eſſe Belgicam, Anglicam, Danicam, Norvegicam &c. E Sclavonica Polonicam, Hungaricam, Bohemicam, Dalmaticam, Croaticam. Ex Latina, Gallicam, Italicam, Hiſpanicam? Et Latina ipſa magna ſui parte facta eſt ex Aeolica Græciæ dialecto.*

§. II.

De natu linguarum orientalium inter ſe.

Eadem exactiſſima ſolertia in originem reliquarum, quæ in diverſis mundi plagis uſuveniunt, Kircherus cumprimis inquirit: (q) verum hæc cum ſingula hic recenſere, & longum ſit nimium, & illum, quem commutationi noſtræ præfiximus, excedant ſcopum, ſatius præ-

prætermittenda duximus. Quod vero ad eas linguas attinet, quas cum Kirchero, & Bocharto non abs re reliquis omnibus præferimus, tantam inter has harmoniam intercedere, tamque arcto invicem vinculo connexas esse constat, ut vix sit reperire quempiam, qui in pervolvendis sacris codicibus profectum feciſſe putandus sit, nisi earundem propiorem sive vim atque naturam, sive mutuum, quo invicem conjunctæ sunt, nexum intimius cognitum, perspectumque habeat. (*b*) Et vero tanta harum linguarum aut mutua invicem, aut cum *Hebræa* intercedit affinitas, ut ab hac solummodo dialecto *Chaldaica* (*c*), a *Samaritana* (*d*) modernorum potissimum characterum forma *Syriaca* (*e*), *Aethiopica* (*f*) denique propriarum itidem literarum forma, quas seorsim, neque invicem *Hebræorum* more connexas, a sinistra dextram versus effingere consuevere *Aethiopes*, differre videantur. *Chaldaicam* enim (*g*) & similibus, si nonnullos excipias, cum *Hebræa* gaudere characteribus, & iisdem fere, quod seu ad punctorum permutationem, quæ *Chaldæis* nonnihil liberior est, seu ad statum constructum nominis attinet, subjectam esse legibus, communis eorum, qui suam conscribendis *Chaldaicæ* linguæ institutionibus locarunt operam, est sententia: (*h*) quamquam neque minus *Syriacam*, & *Samaritanam Chaldææ* junctas *Aramæorum* lingua comprehendi, (*i*) ac *Aethiopicam* tum verborum, tum nominum forma plurimum cum *Hebræa* convenire (*k*) ex grammaticis harum linguarum elementis satis, superque demonstrari posse liquet. Non attinet hoc loco exiguam illam, quæ *Arabicam* inter, & *Hebræam* intercedit, differentiam pluribus attingere, cum teste Erpenio (*l*) *Arabica* usque adeo communi linguarum omnium matri sit similis, ut cum de plerisque aliis, an immediate ex *Hebræa* progenatæ sint, dubitari possit, de hac tamen prorsus nullus restet dubitandi locus, quippe in qua matris imago tam est manifesta, ut eam, qui intuetur, matrem se intueri dicat. Quanto vero id jure a præstantissimo hoc viro assertum sit, vel ex eo patere existimamus, quod linguæ hujus fertilissimæ radices mille amplius extare certum sit, quas, cum in originali textu sacro, vel *Hebræa* lingua, aliisque occurrere soleant rarius, aut pluribus, iisque difficilioribus in sacro codice illustrandis locis, aut novarum significationum fontibus detegendis magnopere inservire nemo non videt (*m*).

Nulli itaque mirum videbitur, in eos non paucos abiisse sententiam Philologos, ut eam, quæ fors has inter linguas intercedere videtur, differentiam arctissimo huic, quo conjunctæ sunt vinculo, non modo non officere, verum etiam varietate hac, & nexum earum probari plurimum, & mutua earundem affinitate cognita, res longe plurimas nullo negotio erui, atque in lucem clariorem collocari posse assererent. Quod, quanto in rem literariam fructu a quibusdam pertentatum hactenus fuerit, qui seu eruditis suis operibus, aut editis lexicis polyglottis studium Hermenevtices quoquo modo promovere

adlaborarunt, iis potiſſimum dijudicandum relinquimus, quibus, quantum in examine non minus emphaſeos, ac reſtitutione radicum, ſeu variarum verſionum collatione, ſeu rituum inveſtigatione utilitatis inde hauriatur, præ reliquis eſt perſpectum. (*n*) Verum non attinet plura alia, quæ ex hoc ſtudio harmonico in rem literariam pene omnem promanant, emolumenta uberius hoc loco commemorare; ut enim commoda, quæ ex eo ad gentium orientalium ſeu mores, ſeu viciſſitudines intimius cognoſcendas redundant quam plurima, taciti prætereamus, vel id ſolumodo, quod in rem noſtram facit plurimum, adduxiſſe ſufficiat, hoc nimirum ex ſtudio quam manifeſtiſſime patere, *Hebræam* linguam earum, quas cum Kirchero, & Bocharto ſuperius innuimus, linguarum ita eſſe matrem, ut aliquo licet non raro a ſe invicem disjunctæ intervallo eſſe videantur, reperta tamen earundem ſeu genuina vocum ſignificatione, ſeu nativa radicis conſtitutione, ſive denique facta ex dialectis aliis reſtitutione filias ejusdem eſſe non obſcure detegatur (*o*).

Hæc itaque de linguis orientalibus, & quantum ad Hermeneuticam conferre videntur, generatim dixiſſe ſufficiat, quarum nomine cum potiſſimum hodiedum *Arabica*, *Perſica*, atque *Turcica* veniant, de iis deinceps ita nobis diſſerere placuit, ut ſingularum in Oriente, tum aliquas etiam, quas in Europa expertæ ſunt, viciſſitudines attingeremus. Quo loco, etſi res ipſa ſuadere videatur, ut de harum non minus antiquitate, elegantia (*p*) utilitateque, ac iis etiam, quæ aut ab ipſis Orientalibus in quolibet propemodum ſcientiarum genere his linguis exarata, aut a viris eruditis in alias translata linguas exiſtunt, pluribus ageremus, ſingula tamen cum recenſere hoc loco & longum ſit nimium, & ab aliis clariſſimis viris ſumma cum ingenii, tum eruditionis fama id præſtitum eſſe non ignoremus, eo facilius iſta a nobis prætermitti poſſe arbitrabamur, quo magis in eam inducimur opinionem, hoc poriſſimum tempore eruditorum exiſtere neminem, cui, quantum earundem notitia ſeu in rem literariam, ſeu in uſum communem (*q*) conferant, ignotum eſſe queat. Ad ea igitur, quæ ad Arabicam linguam ſpectant, propius enucleanda progrediamur.

(*a*) Pluribus auctor hic in opere præfato *libri* 3^tii *ſectionis* 2^dæ *capite* 9no, itemque *ſectione* 3^tia per ſex capita exhibet, quæ ad aliarum in oriente linguarum, tum earum, quas ſeu a *Græca*, *Latina*, ſeu *Teutonica*, aut *Illyrica* prognatas ſtatuit, fata attinent.

(*b*) Satis, ſuperque id a viris in Critica æque, ac Philologia ſacra celeberrimis comprobatum eſt. Nonnullos itaque, quorum nunquam non cum laude meminimus, præ reliquis hoc loco nominaſſe ſufficiat. *Thomaſinum*, *Widmanſtadium*, *Hubigantium*, *Bochartum*, *Olaum Celſium*, *Hottingerum*, *Pfeifferum*, *Schultenſium in Clavi Dialectorum*, *quam Erpenii rudimentis linguæ Arabicæ* 1770. *ſubjunxerat*, & *Engſtlerum*, cujus ſo rebus orientalibus noo vulgatis doctrina ex hactenus in lucem editis, tum omnibus, tum vel maxime iis quam notiſſima eſt, quorum eruditos labores, & ſubmioiſtrandis, quos adhuccum

in

Digitized by Google

in ſcriniis reconditas aſſervat, elucubrationibus, & conſiliis ſapientiſſimis pro ea, qua in omnes eſt, benignitate, amiciſſime ſublevat.

(*c*) Linguam hanc primordia ſua Nemrodi in Babyloniam, & Aſſyriam diffuſæ ſoboli debere, *Kircherus memorato in opere libri* 3^ii^ *ſectionis* 2da *capite* 2do ſtatuit; quæ ſucceſſu temporis una cum Aſſyriorum Monarchia, & aſſidua artium, ſcientiarumque cultura, legum, ac jurium promulgatione exculta longe, lateque ſua pomœria protulit; ut adeo Chaldaicorum monumentorum veterum, quæ ab Alexandro Macedone in bibliothecam Alexandrinam translata, flammis periiſſe Picus Mirandulanus *in libro de doctrinæ veritate* ſcribit, tam exiguam hodiedum extare copiam ſummopere deplorandum ſit.

(*d*) Hæc aliis etiam vocabulis *Chananæa*, aut *Phœnicia* dicitur, ortumque ſuum a *Chanaan*, ejuſque filiis undecim repetit. Plura de hac apud præfatum auctorem citato in opere.

(*e*) Fuiſſe hanc Salvatoris noſtri vernaculam ex variis S. Evangelii nominibus patere *Kircherus* aſſerit, eademque conſtans virorum doctiſſimorum *Huetii*, *Maldonati*, *Richardi Simonii*, *Waltoni*, *Grotii* ſententia eſt. Contra peregrina ſane *Harduini* coojectura, qui Latinam eo tempore linguam viguiſſe efficit ex victricibus Romanorum armis, quibus & *Pompejus*, & *Soſius* Judæos ſubjugavit, quibusque poſt *Archelai* obitum in Romanam provinciam redacta eſt Judæa. Nec abſimilis huic altera *Conradi Geſneri* ſententia eſt, qui in Mithrid: c. 1mo *plerumque evenit*, ait, *ut in victos ſimul cum imperio victoris lingua derivetur.* Eodem argumento utitur *Dominicus Diodati* J. C. Neapolitanus, ut Græcam linguam fuiſſe Chriſto vernaculam probet. Verum & hoc, & plura alia argumenta, quæ ſcriptor hic in edita Neapoli anno 1767. *de Chriſto græce loquente* exercitatione depromit, pondus ob non levia argumenta, quæ hoc loco afferre longum eſſet nimium, minime habere videntur. Ut ergo ſuam de lingua Latina ſententiam *Harduinus* eruditis nunquam probavit: ita vix, ac ne vix quidem in ſingularem hanc de lingua Græca apud Judæos vernacula *Diodati* opinionem viri docti coocedent.

(*f*) Idiomatis hujus *Chus Chami* filius, qui primus *Aethiopiæ* mediterraneæ poſſeſſor, teſte ſæpius memorato *Kirchero*, extitit, ab aliquibus perhibetur.

(*g*) Vide *Joſephi Mathiæ Engſtleri Philoſophiæ*, & *SS. Theologiæ Doctoris inſtitutionum linguæ ſacræ appendicem de dialecto Chaldaica* quam ſecundæ ſuæ editioni de anno 1778. adjecit.

(*h*) Quam conſentanea harmonia matris *Hebrææ* cum *Chaldaica* ſit, ex lexicis polyglottis ſatis, ſuperque patet, quorum *primum*, quantum quidem ad notitiam noſtram pervenit, *Schindleri* lexicon pentaglotton eſt Hanoveræ 1612. editum. *Secundum*, *Joannis Henrici Hottingeri* lexicon harmonicum eptaglotton, *Hebraica*, *Chaldæica*, *Syriacæ*, *Arabica*, *Samaritana*, *Aethiopica*, *Talmudico-Rabbinica* dialectis conſtans. Francofurti anno 1661. *Tertium*, *Joannis Nicolai* hodogeticon orientale harmonicum, quod complectitur lexicon linguarum *Hebraicæ*, *Chaldaicæ*, *Syriacæ*, *Arabicæ*, *Aethiopicæ*, & *Perſicæ*, Jenæ 1670. *Quartum*, *Edmundi Caſtelli* heptaglotton *Hebraicum*, *Chaldaicum*, *Syriacum*, *Samaritanum*, *Aethiopicum*, *Arabicum conjunctim*, & *Perſicum ſeparatim* Londini anno 1686. cujus viri in elaborando dictionario ſuo eo tendebat intentio, ut uſus illius in polyglottis *Complutenſibus*, *Antwerpianis*, *Pariſienſibus*, & *Londinenſibus* communis eſſe poſſit.

(*i*) *Joannes Wilhelmus Hilligerus* in Summario, linguæ *Aramææ*, Wittenbergæ anno 1679. typis dato, ſequentia de ea in proemio adfert:

Linguæ Aramææ nomen a Conditore Aramo nimirum ארם *Gen. c. 10. verſ. 22do deſumtum eſt, & complectitur — — — dialectos plures, ceu ſunt Chaldaica, Syriaca, Samaritana. Quod ad Chaldaicam dictam a Cheſedo attinet — — — diſpeſcitur in Babylonicam, & Hieroſolymitanam: quarum illa Babyloniis antehac frequens, continetur puriſſime in Daniele, Esdra, ac unico Jeremiæ verſiculo, impurius in Onkeloſa, & Jonathane, omniumque impuriſſime in Targum Joſephi & Pſeudo-Jonathanis, nec non Talmude Babylonico: Hæc vero Chriſti, & Apoſtolorum tempore Hieroſolymitanis vernacula proſtat & in Targum, & Talmude Hieroſolymitano. Quantum porro ad Syriacam ab Aſſur proprie Aſſyriacam nominatam, viget ipſa in potiori Syriæ parte, jamque Camagena a provincia metropolim Samoſatam celebrante; jam Antiochena, jam Maronitica, a Maronitis, hodiedum Paleſtinæ ad Libanum incolis, ſalutatur. Quod denique Samaritanam attinet, natales illi dedere Samaritani, acerrimi olim Judæorum hoſtes, & ſalius Moſaici Pentateuchi receptores: Unde ſicut dialecto Syriaca utrumque teſtamentum, ſic duntaxat pentateuchum Samaritica licet legere.*

(*k*) Conſule *Jobi Ludolphi J. C. Grammaticam Aethiopicam, ejusdemque lexicon Aethiopica-latinum Londini anno* 1661. typis datum.

(*l*) In tribus orationibus, quas *de linguarum Hebrææ, atque Arabicæ dignitate Leidæ anno* 1621. *juris publici fecerat.*

(*m*) Quo magis dictorum noſtrorum veritas pareat, *Cl. Bocharti ad Jacobum Capellum* linguarum Orientalium in Academia *Salmurienſi* profeſſorem partem aliquam epiſtolæ, in qua præter alia de linguæ etiam Arabicæ utilitate, ejuſque diſcendi modo agit, hoc loco adferre placuit: — — — *Te Arabicæ linguæ operam navare intelligo, & gaudeo: illud quippe propoſitum tuum eſt digniſſimum, ac utiliſſimum: in eo ſi perſeveres, hanc dialectum præ ceteris linguæ Hebraicæ affinibus plurimum ad intelligentiam vocabulorum, & locutionum in eadem Hebraica explicatu difficilium conferre experieris: quoniam pleraque, quæ in ea ſunt obſcura, ſunt itidem in Chaldaica, Syriaca, Aethiopica &c. minime vero in Arabica, utpote viva, & plurimos Arabice conſcriptos libros excellentiſſimos nobis exhibente, qui quidquid in ea obſcuri, perſpicue aperiunt. Ut exemplum ex animalibus ſumam, nunquam ſane noviſſem abſque Arabum ope, quinam cameli* בכרים *nominentur, neque* צבוע *hyænam eſſe.* Hic plura adhuc adfert exempla, tum ſubdit: *In libro meo de animalibus decies plura reperies vocabula, quæ Arabum auxilio explico, quæque interpretes, dum abſurde vertunt, riſui textum originalem exponunt. Nonne mireris doctos ad hodiernum uſque diem hoc rariſſime adhibuiſſe ſtudium, ad hoc, ut in Hebraicæ linguæ abſtruſa penetrarent.*

(*n*) Iis potiſſimum, qui explicandis ſacri textus Hebraici locis obſcurioribus ante alios operam ſuam locarunt; quorum opera non exiguo bibliothecarum ornamento in unum opus collecta *Blaſius Ugolinus* typis vulgaverat.

(*o*) *Hebræam* linguam cum *Chaldaica, Samaritana, Syriaca, Arabica, Aethiopica* proxime affinem eſſe, celeberrimorum hujus ævi criticorum eſt ſententia. Ita enim ad *Hebræam* matrem accedere ajunt, ut hac cognita faciliori negotio iſtæ condiſcantur, quam ab iis, qui Latina exculti ſunt, *Italica, Hiſpanica, Gallica* percipiantur. Apud Græcos quoque plura themata teſte *Erpenio* ex *Hebraica* lingua deducuntur. Denique in aliis quibuſque linguis indicia *Hebraicæ* linguæ quam plurima extare ita manifeſtum eſt, ut voces aliquæ in omnibus linguis eædem ſint & ſono, & ſignificatione. Ad quod pariter viri docti

dudum

dudum animum advertarunt. Quæ tamen non ita intelligi volumus, quaſi ab *Hebraica* linguæ omnes aliæ deriventur, etſi id *Cl. Ludovicus Thomaſinus Oratorii J. D. Presbyter in gloſſario univerſali Hebraico* operoſe admodum, & ſtudio triginta annorum elaborato, oſtendere conatus ſit, Hebraicam linguam unicam, & œcumenicam, (ſi ita dicere liceat) etiam poſt turrim Babel, ſeu linguarum confuſioοem manſiſſe, & alias linguas *Hebraicæ*, ad quam omnes revocentur, eſſe dialectos.

(*p*) Elegantiis ſuis has linguas minime cætere, *ac potiſſimum ad poeſin accommodatiſſimas, ſuoque ſingulas, diſſimiles licet inter ſe exiſtant, in genere præſtantes eſſe, præter alios* cl. Guilielmus Jones in ſuis Poeſeos Aſiatices commentariis *demonſtrat, ſuavitatem, inquiens,* Perſica, *ubertatem, ac vim* Arabica, *mirificam habet* Turcica *dignitatem: prima allicit, atque oblectat; altera ſublimius vehitur, & fertur quodammodo incitatius; tertia elata eſt ſane, ſed non ſine aliqua elegantia, & pulcritudine. Ad luſus igitur, & amores ſermo* Perſicus, *ad Poemata heroica, & eloquentiam* Arabicus, *ad moralia ſcripta* Turcicus *videtur idoneus.* Plura his ſimilia in eodem eruditiſſimo opere, quod curis *Jo. Gottefriedi Eichornii Lipſiæ anno* 1777. *recuſum eſt*, conſpicere licet.

(*q*) Harum Linguarum uſus vel ex eo quam maxime liquet, quod eæ per omnem quaſi Aſiæ, & Africæ partem, quin & in extremis Europæ plagis omnium in ore verſentur; quarum proin e notitia quis tum peregrinis, tum mercatoribus fructus affluat, nemo non videt.

DE
LINGUA ARABICA.

§. III.

De Arabum origine, & linguæ Arabicæ dialectis.

Arabum linguam origine ſua antiquiſſimam eſſe, neque minus ſeu elegantia, ſeu utilitate præſtare reliquis, viri rerum orientalium gnari, jam pluribus antehac demonſtrarunt, (*a*) quin in eam ex iis ſententiam abiiſſe conſtat quospiam, ut omnem, ſi periret, rem literariam quam feliciſſime ex Arabiſmo reſtitutum iri cenſerent: (*b*) Neque mirum id videbitur cuipiam, qui, quantum in omni prope ſcientiarum genere præſtiterint Arabes, (*c*) paulo attentius apud animum ſuum reputaverit. Quamquam non unica hæc, quod ſummam viris eruditis utilitatem afferat, linguæ Arabicæ præ aliis ſit prærogativa; cum experientia quotidiana illud longe manifeſtiſſimum ſit, ob frequentiſſimum, quem in univerſæ fere Africæ, atque Aſiæ portubus, nec non ultimis Europæ emporiis obtinet, uſum, ejusdem notitiam iis potiſſimum etiam, quibus lucri cupido magis animo inſidet, ſumme eſſe neceſſariam (*d*).

Duplex communiter de Arabum origine auctorum eſt ſententia, quorum ea, traditionibus licet poſteriorum ſeculorum magis, ac antiquis

tiquis illis monumentis innitatur, hodiedum cumprimis obtinet, quæ duplici modernos Arabes oriundos ſtirpe a *Kahtano*, ſeu *Jogdano* [1] nimirum alios, alios ab *Adnano* [2] adſtruit; illosque puros, [3] hos vero, quod ab *Ismaele* origine, & lingua Hebræo, non vero Arabe deſcenderent, Arabes factos [4] compellat; [5] Hunc *Gorhamidis* [6] affinitate conjunctum propius, eorum tum moribus, tum dialecto, ipſi denique vitæ rationi aſſueviſſe referunt adeo, ut unam cum his in gentem coaluiſſe videretur. Fuſam quidem gens illa Arabum, quæ *Kahtanum* agnoſcit patrem, de auctore ſuo genealogiam contexuit, quam cum Cl. Pocockius in opere ſuo longe eruditiſſimo pluribus exhibeat (*f*) illud tantummodo hoc nobis loco annotaſſe placuit, duos Kahtano, *Jaarabum* [6] nempe *Jemanenſium* [7] patrem, & *Gerhemium*, [8] a quo *Hegagenſes* [9] originem ſuam repetunt, ſuiſſe filios; quo factum, ut diverſæ ab iis tribus, quemadmodum [10] *Himjarenſes* ab *Himir* [11] *Jaarebi* filio traxiſſe nomen legimus, diverſa itidem nomina ſortirentur. De gente altera, quæ proprie *Ismaelitarum* eſt, eo difficilius ſtatuendum quidpiam, quo major ipſos inter auctores, qui gentis hujus primordia ſcriptis conſignarunt, intercedit controverſia: qui enim præ *Ismaele Adnanum* potius, aut ab ipſo e poſteris propiorem tribuum patrem ſtatuunt aliquem, ea inducti id facere videntur ratione, quod in genealogiis ſuis ad ipſum uſque inoffenſa ſerie aſcendant, cum de iis, qui ipſum inter, & *Iſmaelem* intercedit, certi quidpiam adduci nequeat (*g*).

Certiora equidem de linguæ ipſius viciſſitudinibus rerum Arabicarum ſcriptores memoriæ prodidere: hanc enim a prima ſui origine per plura etiam ſecula primo in flore conſervatam eſſe, eo manifeſtius evincitur, quo minus indubium illud eſt, ea in Aſiæ peninſula, quam adhucdum occupant, ita conſociatos invicem, atque ab omni reliquorum populorum commercio ſegregatos vixiſſe Arabes, ut ex nullo, antiquiſſimorum etiam, Hiſtoriographorum codice comprobari poſſit, extitiſſe monarcharum quempiam, qui gentem illam, etſi id a Seſoſtre (*h*) non minus, ac Cambyſe, (*i*) Antigono, (*k*) Trajano, ac Severo (*l*) attentatum ſuiſſe diverſi referant, aut ſubjugarit, aut devicerit penitus (*m*).

Quamquam vero hujus peninſulæ incolis lingua fuerit eadem ſemper, atque integra, minime tamen diverſas ejusdem extitiſſe dialectos, eamque idcirco ſui mutationem ſubiiſſe diffitendum eſt, ut unius, ejusdemque vocis contraria fæpenumero variis in plagis eſſet ſignificatiu (*n*). Ex his, quæ præ reliquis aut majoris elegantiæ, aut frequentioris etiam uſus fuere, binæ ab autoribus traduntur numero, quarum una [12] *Himjarenſium, Koraiſchitarum* [13] altera

[1] قحطان [2] عدنان [3] العرب العاربة [4] العرب المستعربة
[5] بنو جرهم [6] بنو يعرب [7] يمنين [8] جرهم بنو حجاز [9]
[10] بنو حمير [11] حمير [12] عربة حمير [13] عربة قريش

altera, aut vocabulo alio *Arabiſmus purus*, ſeu *defæcatus* [1] nuncupatur. (*o*) Unicum id interim, quod lingua Arabica antiquiſſimis illis temporibus ſarta, tectaque manſerit, illius, quo in metra conſtruenda gens prope omnis ferebatur, amoris beneficium eſt, quo teſtibus Hiſtoriographis id obtinuiſſe palam eſt Arabes, ut ea, quæ ſæpinſcule humanam mentem effugere conſuevere, opitulante metro, & ſervarent tutius, & facilius ad poſteros transmitterent. Hinc deſcripturus *Arabiæ* veteris genium, atque morum ſimplicitatem *Saphadius*, memorat, *Arabes* dempto *Gladio*, *Hoſpite*, & *Eloquentia*, quo gloriarentur, non habuiſſe antiquitus quidpiam; (*p*) *Gladio* equidem in defendenda, ut ſupra memoratum, patria; in excipiendis aliis, qua certe nulli alteri gens hæc in hodiernum uſque diem fecunda eſt, *Hoſpitalitate*; (*q*) ea denique, quæ aut præclare a contribulibus geſta ſunt, aut notatu digna evenere, jam ab ipſa gentis origine *carminibus* celebrare ſuiſſe ſolitos, teſtis eſt *Pocockius* (*r*). Quæ uſque adeo hodiedum nota ſunt, ut modernorum temporum hiſtoriis publicorum inſtar teſtimoniorum paſſim intexta conſpiciantur (*s*).

Neque mirum Arabes Poeſeos ſtudio tantopere ſuiſſe deditos, (*t*) cum ad id majori præ ſcientiis aliis ſtimulo vel inviti raperentur: hoc enim incitatas tribus pene ſingulas conventus panegyricos celebraſſe, (*u*) eoque effectum eſſe, Hiſtoriographi memorant, ut maximus ſtatuto tempore ad cætum illum Meccanum (*w*) ex omnibus fere provinciis conveniret Arabum numerus, (*x*) eſſetque, qui mercimonii cauſſa inſtitutus eſt, cætus ille celeberrimus, præſente univerſo populo, (nam hic de concertantium præſtantia agebat judicem) non ultima etiam ingenii palæſtra. Neque, quo ſpectatorum æque, ac concertantium ad ſimiles ingenii partus animus magis, alliceretur. Sua victoribus defuere præmia; quorum illud ante alia omnium fuerat maximum, ut, quæ communi præſentium judicio præſtabant reliquis, horum a Regulis ditionis patriæ poemata, honoris non minimi ergo, Meccano in ſano appenderentur. Præſtantiſſima inde ſeptem illa poetarum carmina, quæ alio etiam nomine, aut ſeptem longa, aut, [2] quod aureis Characteribus in philyris ſericeis depicta ſint, dicuntur [3] aurea, ſummo ab hodiernis adhucdum Arabibus [4] *Elmoalacat* ſeu *appenſa* compellata, in honore habentur (*y*).

Duo præterea nulla a nobis ratione prætermittenda in hiſtoria *Arabum* occurrunt, quæ, quod non minimam ad ipſam linguam in ſe contineant relationem, notatu digniſſima duximus; horum unum diluvium *Marabenſe* eſt, (*z*) quamve *Mohammedes* publicaverat, *Conſtitutio legis Islamiticæ* aliud. Calamitates certe plurimas a Diluvio hoc in *Arabes* dimanaſſe, vel ipſa, quæ hoc ſubſecuta eſt gentis hujus in *Chaldæam*, & *Syriam* diſperſio, haud difficulter evincit, (*aa*) ut adeo proniſſimum judicatu ſit, magis etiam verſus reli-

[1] العربية ألمحضة [2] السبع ألطّوال [3] المذهبات [4] المعلقات

quas orientis plagas dilatari cæpiſſe linguam Arabum. Recentes equidem in provinciis *Diarbeker*, *Diarmodar*, & *Diarabija*, quæ generali alias *Meſopotamiæ* comprehenduntur nomine, ortas hac ratione ſuiſſe colonias, ad Alfraganum Golius memorat. (*bb*) Cui vero poſt eam, quam ſecundo loco adduximus, revolutionem lingua *Arabica* fato ſuccubuerit, Hiſtoriographi rerum Arabicarum pene ſinguli plenis buccinis decantant: *Labeidum* (*c*) hi, ubi in ſano Meccano affixam a *Mohammede*, qui legem ſuam tunc temporis vulgare cæperat, partem ex Corano cerneret quampiam, ea correptum admiratione referunt, ſua ut inde demeret carmina, partemque affixam æmuli, (quamquam gloria nulli ad id temporis ceſſerat) divinam prurſus eſſe diceret: (*dd*) quo id a Labeido Mohammedem obtinuiſſe, ſubjiciunt denique, ut quem non ultimum gloriæ ſuæ habuerat antehac æmulum, hunc ſerventiſſimum ſui ſit nactus deinde aſſeclam. (*ee*) Minime itaque, quod ad ipſum ſcribendi genus attinet, ſuum libro Mohammedis denegandum eſt meritum, (*ff*) præſtantiſſimo equidem, ac eleganti adeo hunc ab auctore ſuo fuiſſe exaratum ſtylo, vel ex eo manifeſtum eſt, quod nova inde, eaque, quam ſupra commemuravimus, ipſius linguæ Arabicæ epocha quam optime eruatur, (*gg*) ut adeo, quantum lingua hæc ante *Islamismum* propenſioni in poeſim Arabum, tantum certe poſt publicatam a *Mohammede* legem *Corano*, ut ut hunc plurimis alias ſcatere erroribus indubium ſit, in acceptis referendum habeat: characterum enim, eorumque potiſſimum inventionem, qui *Cufici* audiunt, haud paulo anteriorem fuiſſe nactam epocham, ſi hiſtoriam gentis hujus conſulimus, edocemur.

(*a*) Horum præter alios numero accenſendi ſunt viri de literatura *Arabica* optime meriti, *Wackefildius*, *Maderus*, *Erpenius*, *Wasmuth*, *Ch. Hund*, *Fridericus Froriep*, *Schræderus grammaticus Hebræus recentiſſimus*, & *Henricus Schultenſius*. Neque prætereundi *Olaus Celſius*, & *Michaelis*, qui pragmaticam de lingua *Arabica* hiſtoriam concinnarunt.

(*b*) *Clenardus* cumprimis, *Poſtellus*, *Scaliger*.

(*c*) Literas apud gentem hanc eo io preſio fuiſſe, rerum *Arabicarum* auctores memorant, ut eruditiſſimos quoſque io omni prope ſcientiarum genere, quod clare Bibliotheca Eſcurialenſis demonſtrat, *Arabia* numeret. Vel uni hiſtoriæ ſtudio tantopere fuiſſe deditos *Arabes* in ſua *De Finibus linguarum Orientalium proferendis* oratione *Schultenſius* ſcribit, ut centenis plures optimæ notæ hiſtoriographos extitiſſe aſſerat, ſeptem tantum horum in lucem editos conquerens: *Abulpharagium* ſcilicet, *Eutychium*, *Elmacinum*, *Arabſchiahidem*, *Bohaddinum* cum particulis *Abulfedæ*, & *Ispahanenſis* aliquot, quibus ea, quæ laudabili ſane ſolertia, ex *Ibn Kothaiba* hiſtorici Arabici opere *Eichornius*, itemque *Reiskius* ex prædicto *Abulfeda*, erudito orbi communicaverant, adjungimus. In eandem prorſus etiam *cl. Erpenius* jam ante *Schultenſium* abiit, adeo enim hoc ſtudium excoluiſſe aſſerit *Arabes*, ut non Arabicarum modo, ſed aliarum etiam gentium hiſtoriam fideliſſime, & elegantiſſime conſcripſerint; quos inter *Saidum*, *Abugjaafar*, *Abdulmelec*, *Rakikum*, *Caldinum* alioſque

que numerans, horum e ſcriptis plurima, ſcitu digniſſima, de rebus potiſſimum *Perſarum*, & *Saracenorum* hauriri poſſe teſtatur. Neque, qui hiſtoriam naturalem axcolerent, defuiſſe quospiam, ex iis manifeſtium eſt, quæ plurimos inter *Tamirius*, *Ibn Waſchiah Mohammed*, *Ibn Mohammed Cazwinenſis*, *Nuwairius*, *Macriſius*, *Abdollatiphius* de propiore animalium, lapidum, marallorum, & plantarum cogniſione erudite non minus, ac copioſe conſcripſarunt; quibus *Abdallah Benighalet*, *Abenefſum*, *Abeneſſara*, quorum partam *Kircherus* operibus iis inſerult, in quibus in Aegyptiorum ſciantias pluribus commentatur. De re porro Geographica optime fuiſſe meritos *Arabes* palam eſt: quos inter *Jakutum Harmatenus*, *Alkazivinum*, *Ismaelem Abulfedam*, eumque, qui vulgo ſub nomine *Geographi Nubienſis* notus eſt, non immerito numeres. Ceterum Geographiæ hujus, qui opus ſuum anno hagiræ 548. terminaverat, teſta *Caſſirio Eſſefiph Eſachali* autor eſt, quem ex operis geographici, *Rogeria Siciliæ* Regi inſcripti, titulo minime ab *Edriſs* diverſum fuiſſe patet. Hujus libri epitomen *Arabice* Romæ aditam, latino pariter a *Gabr. Sianita*, & *Joanne Eſronita* idiomate anno 1619. adornatam *Pariſinis* curis debemus.

(*d*) Notitiam linguæ hujus huic atiam genari hominum ſumme eſſe neceſſariam, vel vulgaris illé, quem apud *Mauros*, *Numidas*, *Aegyptios*, *Arabes*, *Palæſtinas*, *Syros*, aliosque obtinet, uſus facile evincit: Nec minus infrequentem tum privato doctos inter, tum publico in ſanis, & compitis uſu, apud *Turcas*, *Perſas*, aliosque legi *Mohammedanicæ* addictos linguam *Arabicam* exiſtere, vel eo edocemur, quod, religione ipſa, maternam licet loquantur aliam, ad eam excolendam adigantur adeo, ut non urbem, non pagum, vix domum reperire ſit, in qua non prædictæ linguæ gnarus moretur.

(*e*) Hanc teſte *Ismaele Abulfeda Arabum*, qui jam ſuperſunt, receptam eſſe apud Hiſtoricos diſtributionem in notis ad *Abulpharagium Eduardus Pocockius* aſſerit; etſi alii, eodem teſte, utrosque pro inſitiis ea differentia habeant, quod *Kahtani* poſteros عرب العاربة. *Mota-Arabes*, *Adnani* varo, quaſi longius translatos, المستعربة *Moſta-Arabes* nuncupent, neutros tamen pro *Arabibus* puris reputandos — — eſſentque alii, qui *Kahtanum* ipſum, quam præcipuarum tribuum patrem ſtatuunt, poſteris *Ismaelis* accenſeant, neque reperiri jam alios, quam *Arabes Ismaelitas*, judicent. Quo loco allatam ab aruditiſſimo *Richardſon* in proemali ad dictionarium *Arabico-Perſicum* diſſertationc opinionem eo minus probari poſſe advertimus, quo difficilina ea, quæ poſt tot, tamque præſtantes *Pocockii*, *Eichornii*qne elucubrationas da gentis *Arabicæ* origine extant, ſimplicitar confiéta, ut auctor hic contendit, haberi poſſe videntur.

(*f*) Conſule ejusdem ad Abulpharagium notas, in quibus hujus nominis, ac aliarum tribuum genealogias ex *Ismaele Abulfeda* & *Gahabbitin Ibn Jachja*, (ut aſſerit) daſumtas exhibet. Neque prætereundus hoc loco *cl. Eichornius*, qui diligentiſſimam eruendis *Arabum* ganealogiis præſtantiſſimo ſuo in opere *Gothæ* anno 1775. edito, quod *Monumenta antiquiſſimæ Hiſtoriæ Arabum* inſcripſerat, operam locavit.

(*g*) Gentis tamen hujus integrum ſucceſſionis ordinem laudato in opere *Pocockius* adfert.

(*h*) *Seſoſtrem* equidem *Aegyptiorum* regem in Bibliotheca ſua hiſtorica libr. 1mo num. 29no *Diodorus Siculus* vivente adhuc patre perdomuiſſe refert Arabes, inquiens: τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὁ Σεσωσις ἀπεςαλκὼς ὑπὸ τὸ πατρὸς μετὰ δυναμεως οὐκ ὀλιγῆς Ἀραβίαν συςρατευομένου καὶ τῶν συντρόφων περὶ τὰς ὄψεις διατιθῆ, καὶ τοὺς ἀνδρείους καὶ σκληροτέρους ὑπομένοντας, κατεςρέψατο τὸ γένος ἅπαν τὸ τῶν Βαρβάρων, ἀδόκητον τὸ πρῶτον χρόνον γενόμενος. — —

Principio autem Sefoſtris a parente cum exercitu in Arabiam miſſus (una militabant etiam ſimul educati ſodales) venationibus ſe exercuit, & fortiter evicta aquarum, & ciborum penuria; totam illic barbarorum nationem nondum ſub jugum redactam perdomuit. Nunquam tamen integram Arabiæ gentem Aegyptiis paruiſſe, patet ex iis, quæ eodem in libro num. 52. adfert: ait enim ἐτειχισε δε και την προς ανατολας νενευκυιαν πλευραν τα Αἰγυπτια προς τας απο της Συριας και της Ἀραβιας ἐμβολας απο πλινθων μεγεις Ἡλιοπολιος δια τα ἐρημα, το μηκος ἐπι σταδιους χιλιους και πεντακοσιους muro etiam orientale Aegypti latus contra Syrorum, & Arabum irruptiones a Peluſio per deſertum Heliopolim uſque ad mille, & quingentorum ſtadiorum longitudinem vallavit.

(*i*) *Cambyſem* in ſua adverſus *Aegyptios* expeditione, cum huic in expedito aqua non eſſet, audito hoſpitis *Halicarnaſſe* conſilio, miſſis ad regem *Arabum* nunciis, rurſum iter precarum aſſe, libro 3tio: num. 7mo verbis ſubſequentibus narrat *Herodotus*: τοτε δε ὡς εἰντες κα ὑδατος ἐτυγε, Καμβυσης πυθομενος τε Ἀλικαρνασσιος ξεινου, πεμψας περαν των Ἀραβιων ἀγγελους, και δεηθεις της ἀσφαλειης, ἐτυχε πιστις δους τε και δεξαμενος παρ' αὐτα. Et omnes Aſianos *Darii* dicto audientes fuiſſe præter *Arabes* libro eodem num. 88. auctor idem eſt *Herodotus* inquiens: Δαρειος τε δη ὁ Τ'σταπεος βασιλευς ἀπεδεδεκτο, και οἱ ησαν ἐν τῃ Ἀσιῃ παντες πλην Ἀραβιων, Κυρῳ τε καταστρεψαμενων, και ὑστερον αὐτις Καμβυσεω, Ἀραβιοι δὲ ὑδαμα κατηκοοι ἐπι δουλοσυνῃ Περσῃσι, ἀλλα ξεινοι ἐμενοντο, παροντες Καμβυσεα ἐπ' Αἰγυπτον. ἀεκοντων γαρ Ἀραβων, ἐκ ων ἐπιβαλλων Περσαι ἐις Αἰγυπτον. *Darius itaque Hyſtaſpis filius, declaratus eſt Rex: eique omnes Aſiani audientes dicto fuerunt, præter Arabes, qui a Cyro, & rurſus a Cambyſe ſubacti, nunquam tamen in ſervitutem redacti ſunt, ſed hoſpites extiterunt. Hi Cambyſi adverſus Aegyptum præſto fuerant: quibus invitis haud quaquam fuiſſent ingreſſi Perſæ Aegyptum.*

(*k*) *Antigoni Ducem Athenaum*, dum improviſos, atque imparatos adoriretur *Nabathæos*, gentem Arabum, primum quidem profeciſſe aliquid; at eundem ab iis, ubi nempe, qui commercii cauſſa tunc temporis abſentes fuerant, in notitiam eventus deveneraot, turpam in fugam fuiſſe actum, *Diodori Siculi* ax libro 19no num. 731. & 732. adjecta hoc loco verba demonſtrant: ait enim: οἱ δ' Ἀραβες, πυθομενοι παρα των ἰωμενοτων το στρατοπεδον, παρακλημα ποιησαντο, και την παντηγυριν ἀπολιποντες ἡκον ἐπι την πετραν. παρα δε των τραυματιων μαθοντες τα γεγονοτα κατα σπευδην ἐβοηθουν τοις Ἑλλησι. των δε περι τον Ἀθηναιον στρατοπεδευσαντων κατα παρρησιαστους, και δια του κοπου ἐν ὑπνῳ καθεστωτων, ἐλαθον τινες των αἰχμαλωτων διαδρανται, παρ' ὡν οἱ Ναβαταιοι μαθοντες τα κατα τους πολεμιους, ἐπεθεντο τῃ στρατοπεδιᾳ περι τεταρτην φυλακην ὀντες ὡς ἐλασσους ἐκατονταχιλιων. και τους πλειους μεν ἐν τοις κοιταις ὀντας ἐτι κατασφαξαν, τους δε διεγειρομενους και χωρουντας ἐις ὁπλα κατηκοντιζον και παιοντες, οἱ μεν πεζοι παντες ἀνηρεθησαν, των δε ἱππεων διεσωθησαν ἐις πεντηκοντα, και τουτων οἱ πλειους τραυματιαι. Οἱ μεν ὑν παρι τον Ἀθηναιον ἐν ἀρχῃ καταθεμενοι, ἐξ ὑπνου ἐπι την ἑαυτων ἀβυλιαν τυπτουν τον τροπον ἀσφαλεσταν. *Arabes vero ab iis, qui exercitum viderant, certiores facti, extemplo congregantur, & relicta panegyri, ad rupem veniunt: ubi a fauciis, de rebus, quæ contigerant, edocti, omni feſtinationis ſtudio Græcos perſequuntur, & quia milites Athenæi in tuendis caſtris negligentius agebant, & propter laſſitudinem oppreſſi erant ſomno, captivorum quidam elanculum aufugere, per quos exploratis hoſtium rebus, eirciter vigiliam tertiam caſtra invadunt, octo millibus haud pauciores, & plerosque in thoris adhuc jacentes mactant, experrectos autem, & arma capeſſentes, tranſfigunt. Ad extremum pedites univerſi occumbunt, & equitum evadunt circiter quinquaginta, majori ex*

parte

parte ſaueii. Athenæus igitur initio, re proſpere geſta, per ſuam deinde imprudentiam hoc modo impegit.

(*l*) De *Agarenis*, *Arabiæ* populo, in *Dionis Nicæi rerum Romanorum Epitome* ac vitam *Trajani Xiphilinus* refert, hujus populi metropolim neque a *Trajano*, neque a *Severo* capi potuiſſe, quamquam partem aliquam muri diruerint; quin potius ob conſpecta in cœlo portenta varia *Trajanum* infectis rebus in *Italiam* rediiſſe. Οὗτε, inquit, γαρ ὑπο Τραϊανου τοτε, οὔτε ὑπο Σεβηρου ὕστερον ἁλω, καιτοι και ἐπιβαλοντων μερη τινα του τειχους αὐτης. Τραϊανος δε τους τε ἱππους περι το τειχος πεπομψως, ἐσφαλη, ὡς τε και εις τα τραυματιαν αὐτους ἐσαῤῥηχθηναι, και αὐτος περιπαυτως βραχυτατα ἰδοντος τροωθηναι, καιπερ την βασιλικης τολμης ἀποθεμενος, ἱνα μη γνωριθῃ της δε πολιος αὐτου το γαυρον και το σεμνοπρεπες του προσωπου ἰδοντες, ὑπετοπησαν τε εἰναι, ὃς ἠν, και ἐπετοξευσαν αὐτῳ, και ἱππεα τινα των αυτου οἱ ἀπεκλεισαν ἐγνωσθη δε βραχεται, και ἐρεβος ὑπεφαινοντο, ἀστραπαι τε και ζαλη, χαλαζα και καρανοι τους Ῥωμαιους ἐνεπιπτον, ἐπετε περισβολαιων και ὁπετε ἐν δεινοιων, μυαι τους βαρβαρι και τους πωμασ προσιζανουσαι ἀνχρειας ἁπαντα ἐνεπιμπλων και Τραϊανος μεν διαθεν ὑτως ἀπηλθε, και ὁ πολυ ὑστερον ἀῤῥωστιαν ἠρξατο. *Itaque eam neque Trajanus tunc, neque poſtea Severus cepit, cum tamen partem aliquam muri diruerint. Trajanus quidem, præmiſſis ad muros equitibus, qui gravi damno affecti, in caſtra reverterunt, eosque ipſe conſecutus, quanquam veſtem regiam depoſuerat, ne ex ea agnoſceretur, tamen vix vulnera effugit. Barbari enim canitiei dignitate, vultuſque gravitate animadverſa, rati Trajanum eſſe, ut erat, non deſinebant contra eum jaculari, equitemque, qui erat ei proximus, occiderunt. Ibi cœlum tonitru contremuit, irides viſæ ſunt, fulgura, procellæ, turbines, fulmina in Romanos cadere, quoties in illos impetum facerent: cumque coenarent, muſcæ in cibis, & poculis omnem moleſtiam exhibere. Itaque Trajanus inde proficiſcitur, nec multo tempore poſt in morbum incidit.*

(*m*) De *Arabibus* nunquam ab exteris ſubjugatis *ſcriptores* etiam *Anglicani* volumini XVIII. hiſtoriæ ſuæ univerſali ſpecialem quampiam diſſertationem inſeruere, quam in Germanicum idioma translatam tomo IV. collectionis ſuæ hiſtoricæ eruditiſſimus vir *Baumgarten* intexuit.

(*n*) Diverſam hanc vocum ſignificationem exemplo, ex *Cl. Pocokii ad Abulpharagium* notis deſumto comprobare placuit: refert is ex Geuherio, & Firuzabadio lexicographis, *Arabem quempiam, cum ad regem Hamjarenſem, ingreſſus, ſedere juberetur, dicente illi rege,* ثب *e loco alto, in quo ſtaret deſiliiſſe, ac, membris miſere confractis, ſtoliditatis ſuæ pœnas luiſſe. Miranti regi, ac rationem facti roganti reſponſum, idem ſonare* ثب *alia Arabum dialecto, ac ſalta. Regeſſiſſe ergo regem,* ليس صدنا عربيت Non eſt nobis notus Arabismus iſte. من دخل ظفارحم Qui Zafarum ingreditur (*ſedem regiam Hamjarenſium*) Hamjariſmum addiſcat. *Quæ verba in proverbium, quo quis eorum, quibus cohabitat, ſe moribus accommodare monetur, ſubin abiiſſe auctor præfatus annotat.*

(*o*) Dialecto hac القران *Alcoranum* exaratum conſtat; ſummæ hinc illius reverentiæ ergo, qua in librum hunc, cœlitus per *Gabrielem* (ut ajunt) *Mohammedi* demiſſum feruntur, ab aliis etiam لسان عربي مبين *lingua Arabica perſpicua* dicitur.

(*p*) In Com. ad *Tograi* pœm. ubi ait: العرب قديما ماكان لها ما تفتخر به الا بالكتيف و الكصيف و البلاغة In quæ verba *Saphadii Cl. Albertus Schultens* in præfatione, ad *Monumenta vetuſtiora Arabiæ Lugduni Batavorum* edita, ſic commentatur. *Per* gloriationem intelligit celebritatem, famam, materiam gloriæ, & laudis *ad præſentes, ac poſteros immortalis. Horum, qui nihil curaſſet in vita, ne viviſſe quidem*

dem eenfebatur. Qui omnia præſtitiſſet, ac cumulaſſet, culmen nobilitatis attigiſſe judicabatur. Ad Gladium *quod attinet, ut in eum diſtringendum promptiſſima ſemper natio, ita ardentiſſima eadem ad laudes ſuas hac in parte prædicandas. — — — Cuncta hæc in* Hoſpite *qui alterum gloriationis locum occupat, recurrunt. Nulla videlicet gens tam* Hoſpitalitatis *ſtudioſa, quam Arabes. Ea etiamnum ita inter eos viget, ut nihil humanius, liberalius, officioſius concipi queat; — — — quum qui* Hoſpitalitatis *munia abundantiſſime compleſſent, haud ſecus, ac victores coronari, ac palma donari, ſolerent. Cumulabat laudes haſce tertio* Eloquentia, *& Linguæ patriæ cum admiratio, tum cura, ac cultura mirifica, quæ antiquum ejus pondus, ac decus conſervare, atque ad poſteritatem propagare ſtudebant &c.* quo loco cum *Cl. Pocockio* animadvertere placet, duplex fuiſſe Arabibus orationis genus, منثور *ſolutum* unum & منظوم *ligatum* aliud, atque ex utroque genere laudem captare fuiſſe ſolitos. Horum e numero, ſi quis ceteris eloquentior populi convocati animos ad rem aut aggrediendam, aut fugiendam orationis ſtimulis incitaret acrius, is خاطب ſeu خطيب dicebatur, quo titulo, qui e ſuggeſto populum allocuti ſunt, gaviſos, ipſamque orationem babitam خطبة vocatam fuiſſe conſtat,

(*q*) Vide ea, quæ de gentis hujus *Hoſpitalitate* libr. 3^tio *Herodotus*, itemque Niebuhrius *in Deſcriptione itineraria in Arabiam*, *& circumjacentes regiones* referunt.

(*r*) Conſule ejuſdem memoratum opus, in quo, teſte *Gellaleddino*, inquit الشعر ديوان العرب و به حفظت الانساب و عرفت المآثر و منه تعلمت اللغة *Eſſe poemata Arabibus commentariorum vice, quorum beneficio imperturbatæ ſervabantur genealogiarum ſeries; ne oblivioni traderentur res geſtæ, memoria dignæ, cavebatur, & e quibus linguæ peritia hauriebatur.* Ut adeo *Poemata Arabibus olim* ἐγκυκλοπαιδείας *Pandectæ fuerint, ultimus ſapientiæ eorum terminus, unde, quæ illis uſui, depromebant, & quo omnia deferebant.* كان الشعر في الجاهلية عند العرب ديوان علومهم و منتهى حكمتهم به يأخذون و اليه يصيرون Primus, qui القصيدة *Alkaſidet i. e.* Poema, quod trigiota verſibus conſtitit, compoſuerat, *Mohalhel*, *Pocockio* teſte, fuiſſe perhibetur, juſtæ enim longitudinis poemata Arabibus ab initio defuiſſe ſequentia comprobant: لم يكن لاوايل العرب من الشعر الا ابيات يقولهم الرجل في حاجته *non erant Arabibus priſcis poemata alia, quam verſus, quos uniuſquiſque, prout illi opus eſſet, proferret.*

(*s*) Horum e numero tantam *Albertus Schultenſius* in præfato opere vetuſtatem aſſerit habere quæpiam, ut hæc ad ipſa *Salomonis* tempora refereoda exiſtimet. Verum hæc, ut ot ſe habeant, intacta relinquimus, quooiam conſentiens magis eruditorum pene omnium judicium eſt, ea ipſa poemata, quæ vir hic longe celeberrimus collegerat, ediditque, tum, quæ ab *Abu Temam*, *Bochtario*, *Gerririoque* in unam redacta ſunt collectionem, ætatem antiquiſſimam redolere. Conſule cetcrum de vetuſtiſſimis hiſce collectionibus *Eichornium* in præfato opere, *Hirtium* in *Anthologia Arabica*, *Reiskii Tharaphæ Moallakah* cum ſcholiis *Nahas*, & *Pocockium in ſpecimine Hiſtoriæ Arabum.*

(*t*) Quanto in honore apud antiquiores Arabes poeſis extiterit, adductia ex *Gellaleddino* verbis *Pocockius* declarat. *Quod*, ſi, inquit, *in tribu aliqua inclareſceret poeta, gratulatum illis concurrerent aliæ, ipſæ epulas inſtituere, mulieres tympana pulſantes, omniaque nuptiali pompa ornantes, felicitatem tribus ſuæ, viris, pueriſque obviis, palam decantare, beatos jam ſuos, quibus contigiſſet ἀμφοτερῆς, qui honorem eorum ſartum, tectumque conſervaret, præco, qui præclare eorum geſta memoriæ proderet &c. — — — neque ſolennibus uterentur gratulatio-*

tulationibus, nisi cum puer nasceretur, cum poeta apud illos inclaresceret, cum equa pullum generosum peperisset. كانوا لا يهنيون الا بغلام يولد او شاعر يسع فيهم او فرس تنتج

(*u*) Conventus hos panegyricos celebrasse *Arabes*, *Diodorus Siculus* Bibliothecæ suæ historicæ libro 19. num. 731. memoriæ inter alios prodidit: τα μεν inquiens εν νομιμα των Αραβων τοιαυτ' ειναι συμβεβηκεν, υπαγυρις δ' αυτοις ουσης πανηγυρεως, εις ην συνοδευειν οι περιοικοι κατεστηκεν οι μεν αποδωσομενοι των Φορτιων, οι δ' αγορασοντες τι των αυτοις χρησιμων, εις ταυτην συνερυθησαν, απολαβοντες επι τινος πετρας τας κτησεις, και τας προσοντητας, ετι δε τεκνα, και γυναικας. *Hæc, ut tunc ferebant tempora, instituta Arabum fuere. In propinquo tum erat panegyris* (celebris conventus) *quo finitimi partim merces suas venditum, partim aliquid rerum utilium sibi mercatum, confluere solebant. Ad hunc etiam Nabathæi profecti erant, relictis in rupe quadam opibus, & viris senio confectis, una cum liberis, & uxoribus.*

(*w*) Locus, ubi celeberrimi hi *conventus Meccani* celebrabantur سوق عكاظ *forum Okazi* dictus *a Pocockio* perhibetur, ubi quot annis per mensem integrum congregari *Arabes* ينابعون و يتناشدون شعرا و يتفاخرون *non solum commercia agere, sed carminibus recitandis alii altos gloriabundi provocare* solebant, *id fere agentes, ut hoc certamine sibi famam compararent*; Unde etiam ab hoc eorum facto magis, quam a rebus venum expositis, nomen foro inditum, quod scilicet ibi يتعاكظون *gloriando* certarent.

(*x*) Confluxus hic religionis potissimum caussa fieri consueverat, qua & *Sabæos* antehac inductos fuisse auctores memorant, summa templum illud quadratum ut veneratione colerent, quod ab *Ismaele* extructum credidere: *Hadriano Relando*, (cui & nos assentimur,) hæc domus fuisse alicujus ex Patriarchis gentis *Islamiticæ* creditur, quam posteri ut sacram coluerunt. *Vide ejusdem opus de religione Mohamedanica Trajecti ad Rhenum pag.* 118. *editionis alteræ.*

(*y*) De præstantissimis horum septem poetarum poematis varii varia edidere: juvat itaque ea, quæ *eruditissimus Jones in suis Poeseos Asiaticæ commentariis* de illis succincte exhibuit, commemorare: *septem his Idyllis, inquit, dispari in genere laus prope similis tribuitur.* امرئ القيس Amralkeisi *poema molle est, lætum, splendidum, elegans, varium, venustum:* طرفة Tharaphæ *audax, incitatum, exultans, quadam tamen hilaritate perspersum:* زهير Zoheiri *acutum, severum, castum; præceptis moralibus, ac sententiis plenum gravissimis:* لبيد Lebidi *leve, amatorium, nitidum, delicatum, & secundæ Virgilii eclogæ non dissimile; queritur enim de amicæ fastu, ac superbia; divitias etiam suas, ut Virgilianus ille Corydon, enumerat, suas denique virtutes, suæque tribus gloriam in cœlum effert.* عنترة Antaræ *porro carmen elatum est, minax, vibrans, magnificum, cum quadam etiam descriptionum, atque imaginum pulcritudine:* عمرو Amri *vehemens, excelsum, & gloriosum;* حارث Harezi *denique plenissimum sapientiæ, acuminis, dignitatis. Sunt autem* Amri, *atque* Harezi *poeticæ quodammodo orationes, inter se, & Aeschinis illæ, ac* Demosthenis, *contrariæ: habitæ sunt enim in quodam Arabum conventu ad fœdus inter duas tribus faciendum congregato. Suam autem* Harez Ben Helza *vehementissimo animi impetu arcui suo, more Asiatico, innixus, effudisse ex tempore dicitur.* Hæc si fusiora desideret quispiam, *Præstantissimi Joannis Jacobi Reiske Prologum in Tharaphæ Moaallakah cum scholiis Nahas. Lugduni Batavorum anno* 1742. *editum* adeat, in quo ita fuse, ac erudite differuisse auctorem hunc *cl. Jones* affirmat, nihil ut dici melius possit. Queis nonnulla hoc loco ex codice, cui titulus جواهر الآداب وذخاير الشعرا *Humaniorum Literarum Gemmæ*,

& Poetarum Theſaurus, ſubjungenda doximus; cujus auctor ابي بكر بن عبد الملك المقري *Abī Baker Ben Abdelmalek Almokrī*, *cap.* 2. *de priſcorum, & recentiorum auctorum claſſibus apud Arabes ita differit.* و كان الشعر في الجاهلية في ربيعة منهم مهلهل و هو اول من قصد القصايد والشعر ٭ ومنهم المرقشان ٭ و سعد بن مالك ٭ و طرفه ٭ و عمرو بن تميم ٭ و الحارث بن خلدة ٭ و الاعشي ٭ ثم تحول الشعر لبني قيس ٭ فمنهم الثابغتان ٭ و زهير و ابنه كعب و لبيد ٭ و الحطيئة و الشماخ ٭ واخوه مزرد و خراش بن زهير ٭ ثم استقر الشعر في عشيم ٭ فمنهم بن حجر شاعر مصر ٭٭٭٭ و اشعرهم امرو القيس كقول الفرزدق ٭ و قيل زهير ٭ و قيل الثابغة ٭ وقيل عمر بن كلثوم ٭ و قدم علما البصره امرو القيس ٭ وعلما الكوفه الاعشي ٭ و اهل الحجاز زهير و الثابغة ٭ و في المولدين ليس اشهر من الحسن ٭ ثم حبيب ٭ و البحتري ٭ و ابن الرومي ٭٭٭٭ و قال اشعر امرو القيس اذا ركب ٭ و زهير اذا رغب ٭ و الثابغة اذا رهب ٭ و الاعشي اذا طرب ٭ و عنترة اذا كلب ٭ و جرير اذا غضب ٭ *Ars poetica ſeculo ignorantiæ, id eſt, ante Mohammedis tempora, primum apud filium Rabiæ clarnit; unde prodiere* Mohalhal, *qui primus poema, quod triginta verſibus conſtabat, compoſuit; tum* Almarcaſchanus, Saedus Beo Malek, Tharpha, Omarus Ben Tamiat, Harezzis Ben Chaldat, & Agſchæus. *Deinde illa ad tribum* Cais *tranſiit, quæ protulit* Aonabagranum, Zohairum, *ejuſque filium* Cæbum, Lebidæum, Hothaiar, Schamaehæum, *ejusque fratrem* Merudum, & Hozaſchæum Zohairi *filium. Tandem hæc ipſa facultas ſedem fixit apud tribum* Ooſaimam, *ex qua prodiit poeta ille mordax, & pernicioſus* Ben Haiar... *Inter hos omnes poetas, teſte Alpharzadoco,* Amrilcaiſus *excelluit; ceterum alii* Nabagat, Zohairum *alii, non pauci* Omarum Ben Kaltum *præferunt. Bosrenſis Academia, principatum* Amrilcaiſo *tribuit, Cuphenſis* Aghſchæo; *Hegiagenſis* vero Zohairo, & Nabagatæ... *Inter recentiores poetas omnium celeberrimus* Haſſenus, *deinde* Habibæus, Bahteræus, Ebn Alrumi, Almotnabæus *cenſentur... Itaque* Amrilcaiſus, *ut communis fert ſententia, ceteros poetica laude præſtat, ſi in equum aſcendat* (*id eſt. ſi arma canat*); Zohairus, *ſi carmina amatoria luſerit*; Annabagat, *ſi moralia*; Alagſchæus, *ſi læta*; Antaræus, *ſi acria*, & *ſatyrica*; Giorairæus *tandem, ſi vehementes iras exerceat.*

(ז) De hoc ita *Mohammedes* in *Corano* ſuo *ſura* 34ta *verſu* 16to Deo loquentem inducit: فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَ بَدَّلْنَاهُم بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَ شَيْءٍ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ *Quamobrem immiſimus contra eos impetum aquarum collectarum, & commutavimus eis duos hortos eorum in duos hortos afferentes cibum amariſſimum, & tamaricas, & quidpiam de loto parum.* In quæ verba *Beidavius* commentans, cataſtrophen hoc tempora ſalvatoris noſtri ſubſecutam fuiſſe aſſerit: cujus quidem ſententiam *Sale* in præliminari ad Anglicam Corani traductionem diſcurſu anachroniſmi inſimulat; *Reiskius* vero *in edito Lipſiæ anno* 1748. *Prodidagmate de ruptura cataractæ Marrabenſis* ſolidis argumentis confirmat, hocque phœnomeon aut in exeuntis *Tiberii*, aut *Caligulæ*, *Claudii*, *Neronisque* tempora, annos vero *Chriſti trigeſimum* ioter, & *quadrageſimum* incidiſſe memorat.

(aa) Fatalem hunc *Arabiæ* eventum a *Geographo Nubienſi*, *Meidanio*, & *Nuweirio* deſcriptum prædicto ſuo *Reiskius* Programmati inſeruit: eum

vero

vero Dynaſtiæ regum *Hirtenſium*, & *Kaſanidarum* initium ſuum ab eodem repetant, conſuleodus eſt *Mirchondius*.

(*bb*) *Obiter* is in notis ad citatum auctorem ait *notandum etiam, externa quædam loca, extra utrumque fluvium exiſtentia, quæ proprie ad Aſſyriam, vel Arabiæ deſertum, aut Syriam, vel Romaorum ditionem, Armeniam, aut Mediam pertinent, propter vicinæ affinitatem, aut communis dominii cauſſam, ab Orientis Geographis* Algieziræ, *Meſopotamiæ ſuæ, accenſita fuiſſe. Tum & eandem ab ipſis dividi in quatuor partes, quarum appellationi, generale nomen* ديار *Dijar, i. e. habitacula, nomus, regio præfigitur: tres autem ab Arabum ducibus ſive Phylarchis, qui antiquitus, diu Mohammedicum ante imperium, cum tribubus ſuis ex Arabia iſthuc eommigrarunt, propriam ſibi nuncupationem vindicant, ſuntque,* ديار بكر *dijār bekr,* ديار مضر *dijār mozar,* ديار ربيعة *dijār ræbiæt, quorta* ديار الجزيرة *dijār elgēziret. Inſulæ nomine totius, ſive abſolute* Algiezira *ſcilicet proprie dicta. Pars dijār bekr regio eſt a Tigris occidentalis latere protenſa per montes* Niſibis, *terminos planitiei non excedens; dijār mozar fere in planitie eſt poſita circa occiduas partes Euphratis; dijār ræbiæt quæ medio loco inter urbem Moſil, ſabur, & Raſo-lain; dijār elgezīret, quidquid Meſopotamiæ reliquum eſt, extra trium dictarum limites.*

(*cc*) Hunc, ابي عقيل *Abu Okeil* alias dictum, nobili admodum domo editum, in ſuo ad *Tharapham* prologo *Reiskius* aſſerit; ſiquidem avia ejus ام المنين Mater filiorum per excellentiam fuit nuncupata, de qua multa Arabes. De Poeta hoc *Ibn Coteiba* in libro ſuo كتاب المعارف nuncupato ſequentia perhibet. لبيد بن ربيعة الشاعر رضي الله عنه و هو لبيد بن ربيعة بن مالك بن جعفر بن كلاب قدم لبيد في وفد بني كلاب علي النبي و اسلموا و رجعوا الي بلادهم و لم يقل بعد الا سلام شعرا ثم قدم الكوفة هو و بنوه ورجع بنوه الي البادية اعرابا فاقام لبيد الي ان مات فيها فدفن في صحراء بني جعفر بن كلاب وكانت وفاته ليلة قتل معاوية النخيلة لصالحة الحسن بن علي و يقال بل كانت بعد ذلك و هو ابن مائة و سبع و خمسين سنة Lebid ben Rabiæt ben Malek ben Ge-far beo Kelāb *poeta, b. m. qui inter legatos Kelabitarum ad Mohammedem venit, & cum iis Islamismum amplexus domum rediit, nec poſtmodum ullum carmen compoſuit. Interjecto tempore poſt Cufam commigravit cum familia: liberi vero ad vitam ſceniticam ſe rurſus applicuerunt; ipſe manſit Cufæ uſque ad mortem, ibique ſepultus eſt in coemeterio Gaſaritarum. Obiit nocte, qua Nocheilam venit Moawia ad pacem ineundam cum Haſſan ben Ali; licet alii in poſteriora tempora reponant, anno ætatis* 157. Provectum ætate fuiſſe Lebidum, vel ſubjecti hoc loco verſus, quibus ſenectutis ſuæ mentionem facit, teſtantur.

أليس وراي ان تراخت منيتي لزوم العصا تحني علىها الاصابع
اخبر اخبار القرون التي مضت ادب كاني كلما قمت راكع

„ Me poſtquam tamdiu moratur fatalis hora, nihil amplius manet,
„ quam ſcipionem non deponere, quem curvi digiti ambiant.
„ Teotavi, & narrare ſcio, varios ætatum lapſarum caſus. Nunc
„ repto, quaſi, quum ſtare videor mihi rectus, aut volo ſur-
„ gere, eſſem Deum adorans.

لقد سيمت من الحياة و طولها و كيف سوال هذى الناس كيف لبيد
و ثنيت سبتا قبل مجري داحس لوكان للنفس اللجوج خلود

„ Vitæ me tædet nimis longæ, & quare tandem hi homines rogant:
„ Quid agit *Labid*?
„ Vixi, & habitavi longum tempus ante curſum Dahes, ſi eſſet inex-
„ plebili, & importunæ animæ immortalitas.

(*dd*) Eſt hæc initium ſuræ 2da, in cujus parte, quæ tantam Labeidо admirationem moverat, in eos, qui agnitam doctrinæ veritatem negarent denuo, hoc potiſſimum modo Mohammedes invehitur.

أُولَٰئِكَ ٱلَّذِينَ ٱشْتَرَوُا ٱلضَّلَٰلَةَ بِٱلْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَٰرَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ۝ مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ ٱلَّذِي ٱسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّآ أَضَآءَتْ مَا حَوْلَهُۥ ذَهَبَ ٱللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَٰتٍ لَّا يُبْصِرُونَ ۝ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ۝ أَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فِيهِ ظُلُمَٰتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَٰبِعَهُمْ فِيٓ ءَاذَانِهِم مِّنَ ٱلصَّوَٰعِقِ حَذَرَ ٱلْمَوْتِ وَٱللَّهُ مُحِيطٌۢ بِٱلْكَٰفِرِينَ ۝ يَكَادُ ٱلْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَٰرَهُمْ كُلَّمَآ أَضَآءَ لَهُم مَّشَوْا فِيهِ وَإِذَآ أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَٰرِهِمْ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ۝

*Hi ſunt, qui commutarunt errorem eum directione, ſed non eſt lucrata mercatura eorum, & non fuerunt directi * Similitudo eorum ſicut ſimilitudo illius, qui ſtuduerit accendere ignem: poſtquam autem illuminaverit, quod eſt circa eum, auferat Deus lumen eorum, & relinquat eos in tenebris: non videbunt. * Surdi, muti, cæci: ideo ipſi non convertentur. * Vel ſicut tempeſtas e cœlo, in qua tenebræ, & tonitru, & fulgur. Ponent digitos ſuos in auribus ſuis ad fulmina ſtrepentia ob timorem mortis: & Deus circumdans infideles. * Prope eſt, ut fulgur rapiat obtutus eorum: quotieſcunque illuxerit eis, ambulabunt in eo: cum autem tenebræ affuderit ſuper eos, ſtabunt. Quod ſi vellet Deus, procul dubio auferret auditum eorum, & aſpectus eorum: nam Deus ſuper omnem rem eſt potens.*

(*ee*) Notat equidem cl. *Richardſon* in præfata ſua diſſertatione *Labeidum*, poſtquam legem Islamiticam amplexus eſſet, varia in defenſionem *Mohammedis* adverſus *Amralkeis* infeſtiſſimum nempe hujus inimicum ſcripta divulgaſſe, ſed hæc mious iis, quæ ex *Ibn Coteiba*, ſuperius attulimus, ex eoque *Reiskius*, *Eichhornius*que prædictis ſuis operibus inſeruerant, conſentanea fore nemo non perſpicit.

(*ff*) Diverſæ equidem nonnihil cl. *Michaelis* in præfatione ſua ad Arabicam Erpenii grammaticam Göttingæ 1778. edita videtur eſſe opinionis; verum quo minus viri hujus in omnibus, quæ in eadem attulit, ſententiæ ſubſcribi queat, contraria tum aliorum, rerum Arabicarum, auctorum, tum ipſorum etiam Orientalium, quibus certe linguæ Arabicæ genius præprimis perſpectus eſt, teſtimonia obſtant. Quamuis, quod ad poeſim attinet, eandem a tempore Islamiſmi aliqua ſui parte a primævo flore deviaſſe minime diffiteamur, aliorum, ac cumprimis Gellaledini Eſſujujii aſſerentis auctoritate inducti: جاء الاسلام و تشاغلت عنه العرب *Adveniente Islamismo poeſeos ſtudium intermiſerunt Arabes ad exterarum gentium expugnationem converſi, donec tandem inter ipſos rerum potitos, ac paci redditos florere denuo ceperint hæc ſtudia.* Etſi itaque enthuſiaſmus ille poeticus aliquanto tempore ob inductam legem Islamiticam ceſſaſſe videatur, ſciennas tamen vel per ipſam ſcripturæ propagationem, quæ ad frequentiorem ope Alcorani uſum pervenerat, incrementum cepiſſe palam eſt.

(*gg*) Elegantiſſimo Coranum eſſe ſtylo exaratum præter alios cl. *Jones* in memorato opere hiſce teſtatur: *Fuit certe* inquiens, *quisquis Alcoranum contexuit, cum admirabili præditus ingenio, tum acutiſſimus & dicendi, & perſuadendi artifex. Ac nequeo ſatis prudentiam illius admirari, qui orationem potuerit incultæ multitudinis tum auribus, tum animis adeo ſcite accommodare. Nec enim illi in eruditorum*

hominum

hominum conventu erat habenda ratio, ſed cum agreſtibus rem habuit, impolitis, truculentis, ſtellarum, imaginumque cultoribus; poeticæ tamen impenſus dedtis. Itaque ſagax ille morum obſervator, & legislator ſubtilis dicendi genus ſumſit argutum, venuſtum, floridum, concinnum, numeroſum, incitatum, ſplendidiſſimis colluſtratum verborum luminibus, & cum ad perſuadendos animos, tum ad commovendos affectus, ad aurium delectationem, & voluptatem ſenſuum accommodatiſſimum. — — Ideoque inſtituit, ut divini, quemadmodum vocatur, libri lectores canoris quibusdam vocis flexionibus ſententias æqualiter demenſas, & ſimilibus ſonis terminatas, modularentur: velut in illo Corani capite, quod eſt الدّهر *ſeu* tempus *nominatum.*

فوقيهم آلله شر ا ذلك و اليوم و لقيهم نضرة و سرورا
وجزاهم بما صبروا جنة وحريرا
متكيين فيها علي آلارايك لا يرون فيها شمسا ولا زمهريرا
و يطوف عليهم ولدان مخلدون
اذا رأيتهم حسبتهم لؤلؤ منثورا

„ Defendit eos Deus a diei iſtius calamitate, præbetque illis ſplendorem, ac lætitiam,
„ Et remunerat eos ob patientiam hortulo, & veſtibus ſericis:
„ In eo horto pulvinaribus incumbuot, nec calorem intenſum, nec frigus ſentientes,
„ Verſantur autem inter eos pueruli ſemper formoſi, quos, cum aſpexeris, diſperſas eſſe putaveris margaritas. “

Sed qui omnes elegantias & venuſtates in unum locum acervatim cumulatas videre cupit, perlegat is caput, quod الرحمن *ſeu* Miſericors *inſcribitur, & inter carmina pulcerrima recenſeri debet. Hunc igitur librum ſcriptores Aſiatici tanquam elegantis locutionis normam ſibi proponunt; & quamquam eum aut aperte imitari non audent, aut imitationem diſſimulant, id tamen dicendi genus perfectiſſimum putant, quod ſit huic libro ſimillimum; ideoque ſententias ex illo depromptas ſermonibus ſuis frequentiſſime intexunt. Velut in libro* Fâcahatôlchuhafae, *in elaborata illa imbris deſcriptione,*

و اقبلت سوابق آلسيول
تجري في مضمارها كالخيول
فتراكم من آلسّحاب
علي وجه عروس آلسماء آلتقاب
و انهمر آلغمام آلمدرار
وصارت آلدّنيا جنات تجري من فوقها آلانهار

„ Accedebant torrentium fluctus prævertentes,
„ Currebant tanquam equi in loco paſtus,
„ Et obvolutum eſt nubibus
„ Cœlum, ut ſponſæ facies velo,
„ Et imbres effuderuot nubes copioſe pluentes,
„ Et facta eſt terra hortorum ſimilis, in quibus fluunt rivuli.

Ubi iſta locutia جنات تجري من تحتها آلانهار Horti, ſub quibus fluunt rivuli, *in Alcorano creberrime occurrit.*

§. IV.

De diverſis apud Arabes ſcripturarum generibus.

Duplex potiſſimum genus, quod ad uſum literarum (*a*) apud Arabes attinet, conſiderandum, *Hamjarenſium* unum, *Koraiſchitarum* aliud: de quo in eam antiquarum rerum ſcriptores ſententiam abeunt, ut implexis illud invicem, minimeque diſtinctis conſtans literis, quod *Almoſanad* [1] compellatunt, (*b*) in publicum divulgare, ſuiſſe vetitum, memoriæ proderent; poſterius vero, quod non multis ante *Mohammedis* ortum annis *Morramerum* (*c*) *Morræ* filium inventorem habuit, *Koraiſchitis*, aliisque *Arabum Islamitarum* tribubus in uſu ſuiſſe dicerent, quibus illud adjeciſſe placuit, hoc nimirum ſcribendi genere ſuiſſe exarata (*d*), quæ a Deo ſe accepiſſe *Mohammedes* venditaverat, quæve ſub *Corani* in vulgus emiſſa nomine, ab *Abubekero Chalifa* in unum collecta hodiedum extant.

Communiter equidem ſcriptura hæc craſſioribus olim formata literis nomine alio, idque variis de cauſſis *Kufica* dicitur; (*e*) quamquam enim *Kufa* ob *Ali* ſepulchrum urbs celeberrima, literis nunc admodum laudatis multo ſit poſterior, ſcripturæ tamen huic indidiſſe nomen vel ex eo creditur, quod nullus omnino locus alius tanto eam temporis intervallo retinuerit, quodque ſtudiorum cauſſa *Kufam* adventantes Arabes, vetuſtiſſimis hiſce Arabiæ chatacteribus, hac potiſſimum in urbe ea ætate uſitatis, aſſueverint adeo, ut, ubi demum cunque locorum degerent, eos nullo non tempore deinceps uſurparent; ex quo etiam factum, ut ſcriptura hæc, in *Perſiam Transoxanam*, *Indiamque* propagata, *Kufica* per Enallagen cumpellaretur; cujus porro ſimilitudo cum antiqua illa *Syrorum*, & *Chaldæorum* ſcriptura, (*f*) *Eſtrangelo* vulgo dicta, haud vanam injicit ſuſpicionem, unam utriuſque, eandemque ſuiſſe originem. *Morramerum* certe *Morræ* filium, *Anbarra* Babyloniæ oriundum, ipſam vero hanc *Chaldæa* urbem ſuiſſe, cum nemo quiſquam dubitet, illas profecto ſcribendi formas, quæ *Chaldæorum* tantum, *Syrorumque* adhuc extitere, in ipſam adeo interiorem Arabiam per *Anbarrenſes* penetraſſe, haud ægre ſuſpicari licet.

Reliquis veterum Arabum, minus jam hodiedum uſitatis, characteribus *Karmathicum* etiam ſcripturæ genus, (*g*) quod compreſſas admodum literas, invicemque cohærentes obtinet, accenſendum venit: obtinuiſſe hue apud eos potiſſimum, qui *Africam*, *Europam*que invaſerant, *Saracenos*, ex vetuſtiſſimis in *Delphinatu*, *Panormique* in *Sicilia*, (*h*) tum *Puteolis* (*h*) repertis inſcriptionibus perinde conjici poteſt, ac non indubiis rationibus illud ex drachmis (*k*) antiquis hodiedum extantibus evincitur, orientalibus *Saracenis*, Aſiæ plagas devaſtantibus, ſcripturam, quam diximus *Kuficam*, in uſu ſuiſſe.

Præci-

[1] السند

Præcipuas porro inter curas poſt extinctum Mohammedem ea potiſſimum ipſius aſſeclas tenuit, ut cum lege Islamitica limites pariter increſcentis imperii quaqua verſus extenderent. Aſſerta igitur ſub ſpecioſo religionis titulo uni eidemque domino *Arabia*, in *Syriam* primum progreſſi, dum *Palæſtinum* cum *Meſopotamia* novæ *Islamitarum* legi parere armis adigunt, vetuſtiſſimum una haud paulo tardius *Perſiæ* regnum, extirpata nempe nobiliſſima illa *Saſanidarum* familia, in provinciam redigunt. Et quoniam arctiſſimo quodam vinculo bellica virtus tunc temporis apud Arabes cum religionis propagandæ deſiderio conjuncta extitit, ea ſubin horum potentia incrementa ceperat, ut ſubjectis trans *Oxum*, & *Gangem* Orientem verſus provinciis, translatiſque ab occaſu trans fretum *Gaditanum* in *Iberiam*, & *Siciliam* ſignis, ſedes eas, quas breviſſimo temporis ſpatio ſubjugaverant, creberrimis victoriis ſtabilirent. Quo tempore eo etiam latius lingua Arabica (Muſæ licet nonnihil id temporis ſiluerint) (*l*) ipſis armis propagari ceperat, quo vehementius ſumma illa erga novæ legis codicem veneratio ad propiorem ejusdem cognitionem omnium animos incitabat: ut adeo frequentiſſimo hujus codicis uſui ipſa etiam ejusdem literis *Kuficis* facta exaratio, quæ in quartum uſque ſeculum tenuit, id in acceptis referendum habeat, quod eodem elegantiorem ſui formam ab *Ibn Moklet* [1] (*m*) perfectam denique (*n*) ſub hujus ſequentis ſeculi ab *Ibn Bewwab* [2] acceperit. Quo loco animadvertendum ducimus, minime eam, quam ſibi inter Arabes *Tograjus*, (*o*) *Jakutiusque* (*p*) arrogant gloriam, in eam venire poſſe conſiderationem, nova ut inde ſcribendi cujuſpiam inventæ formæ epocha ſtatuatur; cum illud tantummodo *Tograius*, *Jakutius*que mutatis ſuis literarum ductibus obtinuerint, ut ii non nullis tantum in occaſionibus idque rarioribus uſum habeant, priorem vero, de qua egimus, ſcripturam minime obſoletam redderent: temporis denique ſucceſſu *Mauros*, (*q*) ac *Indos* (*r*) habuiſſe propria ſcribendi genera auctores memorant.

Quamquam vero feliciores ex his progreſſus ipſe ſcribendi uſus lapſu temporis nanciſci potuiſſe videatur, triſti tamen ſcripturarum orientalium pene omnium fato accidiſſe putandum eſt, in eam minime apud orientales ſcribendi rationem, ac in Europæis regionibus, conſvetudinem abiiſſe; ut adeo ſuperſtitioſa ea veneratio, quam ſummam adverſus characterem, (*s*) calamum, (*t*) chartamque, (*u*) & alia his ſimilia orientales habent, rariori huic etiam ſcribendi uſui non vane tribuenda ſit, neque ideo mirandum etiam, abſurda de iis confinxiſſe uſque adeo, ut characteres a Deo Adamo cœlitus demiſſos, calamum vero, & tabulam, queis præcepta Divina excepta aſſerunt, ſi non ab æterno, mundo certe congenitam crederent. Quæ utut abſurda nunminus, ac ea agnoſcimus, quæ de linguæ ſuæ propagatione, per Coranum facta, in medium adferre conſuevere Arabes, minime tamen id agimus, ut eum linguæ Arabicæ honorem, quem cum ob originem ſuam antiquiſſimam, tum nexum illum cum linquis ſacris

[1] ابن مقلة [2] ابن بواب

arctiſſimum obtinet longe maximum, denegandum idcirco exiſtimemus. Et vero tantam præ linguis aliis hujus eſſe excellentiam quis neſciat? ut ob eam, qua in radicibus, & derivativis, primitivis æque, ac tranſitivis ſignificationibus, & verborum gaudet copia, & expreſſionum præciſione, reliquis omnibus jure maximo præferenda ſit. Quamvis minime iſtis tantummodo limitibus linguæ Arabicæ præ aliis excellentiam circumſcripram exiſtimemus; eam ſiquidem ſtylo rythmico addictam, metaphoris, atque ſimilitudinibus gaudentem, ad poeticum dicendi genus accedere proxime, neque minus adagiis, ſenrentiis, proverbiis denique uſque adeo refertam eſſe, viri rerum Arabicarum periti, jam anrehac animadverterunt, ut, quo in legendo ſacro codice delectamur maxime, ponderoſum illud, ac nervoſum ſcribendi genus in hodiernum uſque diem redoleat (*x*). Sed jam miſſis his, cum a pluribus iſta uberius pertractata fuiſſe non neſcii ſimus, quæ linguæ huic ex ea parte, qua grammaticalibus regulis conſtringitur, ſubeundæ fuerint viciſſitudines, brevirer exponendum.

(*a*) Characterem ſcripturæ *Arabicæ* ab *Hebraico* ortum ſuum ducere, in *libro de cauſſis linguæ Hebraicæ Löſcherius* aſſerit, eamque differentiam, quæ *hunc* inter, & *Hebraicum* intercedit, ex ſcriptionis celeritate cum *Poſtello* proveniſſe judicat.

(*b*) Antiquiſſimæ hujus ſcripturæ hiſtoriam ex *Ibn Haſem* ſequentem *Firuzabadius* refert قال ابن هاشم حفر السّيل عن قبر بالّيمن فيه امارة في عنقها سبع مخانف من درّ و في يديها و رجلها من الاسورة و الحلل خيل ولد ما لبج سعة و في كل اصبع خاتم فيه جوهرة مثمنة و عند راسها تابوت مملو مالا و لوح فيه مكنوب باسمك اللّهم اله حمير انا ناحة بنت ذي شفر بعثت مادرنا الي يوسف قابطا علينا فبعثت لاذني بعد من ورق لنا تيني بعد من طحين فلم تجدة فبعثت بعد من ذهب فلم تجده فبعثت بعد من نحري فلم تجده فامرت به فطحن فلم انتفع به فاتلفت فمن سمع بعدي فليرحمني و ابه امراة لبست حليا من حليي فلا ماتت الا مبتتي i. e. *Dicit Ebn Haſem, detexit torrens ſepulcrum in Jaman, in quo jacebat famina, cujus in collo ſeptem erant e margaritis contexti torques, in manibus, & pedibus ſingulis armillæ, ornamenta cruralia, & brachialia ſeptem, in unoquoque digito annulus, in quo magni pretii gemma, ad caput autem ciſta theſauro opulenta, & tabella, cui hoc erat inſcriptum, in nomine tuo, o Deus, Deus* Hamjar, *Ego* Tagah *filia* Di Safar *miſi obſonatorem noſtrum ad* Joſephum, *quo tardante, miſi ancillam meam cum modio argenti, ut afferret mihi modium farinæ, cumque non inveniret, miſi eam cum modio auri, & cum nondum inveniret, cum modio unionum, cumque nec adhuc inveniret, eas comminui juſſi, a quibus cum nihil utilitatis caperem, hic incluſa ſunt. Qui autem audierit de me, miſereatur mei, & ſi qua mulier ornamentum aliquod ex ornamentis meis induerit, non alia morte moriatur, quam qua ego mortua ſum.* Colligendum ex hoc potiſſimum, characteres *Hamjarenſium* maximum in inſcriptionibus, & monumentis antiquis habuiſſe uſum, illudque ſcripturæ genus, quod *Chardinius* in itinerario ſuo ad urbem *Perſepolim* ſe detexiſſe aſſerit, ad hoc referendum eſſe. *Vide Tab.* I^ma^ *num.* I^mo^.

(*c*) In eandem *Ibn Chalikan* in opere ſuo hiſtorico ſententiam abit: الصّحيح عند اهل العلم &c. *illud*, inquit, *de cujus veritate minime*

me

me ambigitur, apud eruditos eſt, primum ſcripturæ Arabicæ repertorem fuiſſe Morramerum *filium* Marræ Anbarienſem; *ab* Anbarienſibus *in reliquam Arabiam manaſſe hanc artem.* Queis illa, ſuffragantur; quæ teſte Pocockio Ismai refert: Koraiſchitas *enim, a quibus ſcribendi artem didiciſſent? reſpondiſſe, ab* Hirenſibus; Hirenſes *autem ſe ab* Aobarienſibus *accepiſſe prædicant, vel ut ab aliis narratur, interrogatum* Harbii (*qui primus ſcribendi rationem* Karaiſchitas *docuit*) *filium, unde pater ipſius artem illam accepiſſet? reſpondiſſe,* ab Aslamo Jadaræ *filio*; *illum a quo literas iſtas didicerat? reſpondiſſe, ab earum inventore* Marramera *filio* Morræ: *hoc autem non multis ante* Mahammedaniſmi *ortum annis contigiſſe. Diſtinctum tamen* Koraiſchitarum, aliarumque Islamitarum tribuum *ſcribendi genus a* Hamjarenſium *extitiſſe, ex iis, quæ* Ibn Chalikan, & Georgius Ibn Amid *memorant, clarum eſt. Hoc enim* القلم الحميرى i. e. Calamum Hamjarenſem, illud القلم العرب Calamum Arabicum *nuncupatum fuiſſe aſſerunt.*

(*d*) Charactere iſto varia Corani folia exarata, in diverſis Europæ Bibliothecis adhuc dum conſpiciuntur; quarum, quæ in hujate Bibliotheca Cæſarea exiſtunt, edendorum ſpem reipublicæ literariæ fecerat *D. Joſephus de Martinez S. C. R. A. M. a Conſiliis, Bibliothecæ Cæſareæ cuſtos*, cui pro ea, qua eſt aliorum ſtudia adjuvandi prompta voluntate, quave nan panca nabis inſpicienda ſubminiſtraverat, hoc loco grates referimus. Similium foliorum *Hottingerus itidem in Bibliotheca ſua Orientali pag.* 125. mentionem facit.

(*e*) Scripturam hanc *Cuficam* minime cum ea *Aegypti* lingua, quæ vulgo *Coftica*, vel *Coptica* dicitur, confundendam eſſe præclare *Kehrius* admonet, *in opere ſuo de Monarchiæ Aſiatico-Saracenicæ ſtatu, qualis VIII., & IX. poſt Chriſtum natum ſeculo fuit*; quod a *Junkera* in vita *Ludolphi pag.* 156. fuiſſe factum idem *Kehrius* memorat. Hujus ſcripturæ ſpecimen *vide tab.* 1ma *num.* 2do *itemque num.* 3^tio inſcriptionem hanc in pluviali Cæſarea, ut *Chriſtophorus de Murr* in opere *de memorabilibus Norimbergenſibus* perhibet, *cl. Schultze* literis aliis Arabicis exaratam eo, ut ſubjicimus modo, interpretatus eſt. مما عمل بالجراة
الملكة العمورة بالنشغا و الاجلال و المجد و الكمال و الجمال و الافضال و
القبول و الاقبال و المسماحة و الجلال و النصر و الجمال و بلوغ الامل مابر ما لا مال
و طيب الايام و الليال بالازوال و لا انتقال بالعز و الكفاية و الحفظ
و الحماية و النشغا و سلامة و النصر و الكفاية يد الله معلة سنبه بارف عشر بن
و خمسماية (*hoc eſt aliquid*) *de eo, quod elaboratum eſt pro tributo e regna culta humanitate, reverentia, gloria, integritate, camelis, excellentia, elephantibus, principibus, munificentia, magnitudine, præſtantia, & decore; ac reſpiciat* (*accipiens*) *tenuem ducem* (Emirum, *qui hoc dat*) *non ſpem* (*non quod expectandum erat a reverente* Emira) *& felices ſentiat dies, & noctes, ſine defectu, & viciſſitudine, cum potentia, & rebus expetendis, conſervatione, tutela, favore* (*cæleſti*) *ſalute, victoria, & copia rerum. Proroget Deus intuitum annorum ejus ad terminum viginti, & quingentorum* (*annorum.*) *i. e. Faxit Deus, ut accipiens hoc pallium inter vivos conſpiciatur quingentos viginti annos; qui numerus fortaſſe hic poſitus eſt, quod pallium hoc anno* 520. *Hegiræ, i. e. anno Chriſti* 1126. *confectum ſit.* Plura de hoc pluviali vide apud præfatum auctorem citato in opere.

(*f*) Scripturam hanc *Cuficæ* admodum ſimilem eſſe *Kehrius* aſſerit; cujus exemplum ex eruditiſſimi *Hyde* libro *de religione veteri Perſarum* deſumtum *Tab.* 1ma *num.* 4to *exhibet.* Nam abſimilem huic, quæ vulgo etiam *Eſtrangelo* dicitur, vide num. 5to.

(*g*) De *Karmathico* iſto ſcribendi genere præter *Herbelotum* nonnulla pariter in præfato opere *Kehrius* adfert, nomenque (comprobante id *Golio* pag. 1895.) a verbo Arabico كرمط *compreſſe ſcripſit*, i. e. *propinquis lineis: & contractis paſſibus inceſſit*, trahere aſſerit, unde كرمطي. i. e. *ſcriptura compreſſa*.

(*h*) Specimen harum Inſcriptionum *Relandus* in *tractatu de nummis veterum Hebræorum* in lucem publicam edidit. *Vide Tab.* 1ma *num.* 6^tum *& num.* 7^mum.

(*i*) Harum inſcriptionum ſpecimina exhibentur etiam in libello Italico-gallico: *Guida de Foreſtieri curioſi di vedere, e d'intendere le coſe piu notabili di Pozzoli, Baja, Maſeno, Cuma, &c. dall' Abate Pompeo Sarnelli Oggi Veſcovo di Biſeglia; in Napoli* 1697. 8. *minori*.

(*k*) Juxta *Cl. Eichornium in diſſertatione de rei Numariæ apud Arabas initiis anno* 1776. *edita*, initium cudendæ monetæ ad ſeculi 7^mi a *Chriſto nato* exitum *ad annum nempe* 695. *Heg.* 76. refertur, quo prima numorum Arabicorum exempla *Abdolmaleco Chalifatum* teneote ſub *Alhağaği Irakæ Præfecti* auſpiciis ex *Officina Irakienſi* teſte *Elmacino* prodiere. *Arabes* enim aote hoc tempus ad mercaturam exercendam auto, atque argento infecto uſos, nummoſque, ſi quis tum horum uſus, ab exteris nationibus in *Arabiam* deportatos fuiſſe, idem præſtantiſſimus *Eichornius* perhibet: fuiſſe autem *Arabibus* aote *Hağağum* nummos argenteos *Perſicis* titulis, aureos vero *Græcis* ſignatos *Elmacinus* teſtatur: cujus rei inexpectatam proriſus, ac miram cauſſam cum *Eichornio*, veritati proximam, inde repeteodam ducimus, quod, ut *Procopius* aſſerit, *Byzantini* Principes, ſi *Gallos* exceperis, genti nulli, ſuo imperio ſubjectæ, auri ſignandi veniam dederiot, in quo regis domeſtici imago expreſſa eſſet, ac ne eam quidem poteſtatem habuerint *Perſarum* reges, cujus tamen juſſu argentei nummi multi eſſent excuſi. Placet hic ipſius *Procopii* verba adferre. Νομισμα δε χρυσουν ουκ εστιν εν Γαλλοις μεταλλων παντων· ου του Ῥωμαιων αυτοκρατορος, (ημας οι Θυσαι) χαραττειν ενθεμενοι τω σφετερω τυπω, αλλα την σφετεραν αυτων εικονα· και του νομισματος μεν αρχειν ου κατα κρατος βασιλευς, η βουλοιτο, πεσειν εωθε. χαραττειν δε ιδιον, εμβαλεσθαι σφετερω χρυσω, ουτε του αυτων αρχοντα θεμις, ουτε δε αλλον ουτινουν βασιλεα των παντων βαρβαρων και τουτου μαλλον οντα χρυσου πλουσιον.

(*l*) Vide ea, quæ ſuperioribus in notis, ex *Pocockii ſpecimine Arabum* deſumta, attulimus.

(*m*) Fuit hic *Chalifæ Abul Caſem Mohammed Biemriallah Vezirius*, *qui*, dum clandeſtinæ conſpirationis reus convinceretur, pœnam morte luit; refertur hæc ab *Haği Halfa* ad *annum Hegiræ* 324. his verbis: معذب شدن ابن مقله Juxta *Herbelotum* tribuitur illi agnomen واضع حط i. e. *Inventor literarum*.

(*n*) Huie *Herbelotus* nomen *Abul Haſſan Ali Ben Hela* tribuit, *annoque hegiræ* 413. ſub *Khader Bagdadi Chalifa* mortuum refert.

(*o*) Nomen hujus ابو اسمعيل الحسين *Al Hoſſein Abi Ismael* & الطغرائى *El Thograi* eſt. Vezirii primum munere functus apud regem *Maſudum Ebn Mohammed Selğugenſem* principem in urbe *Moſul*, tum orto inter regem *Maſudum*, & fratrem *Mahmudum* diſſidio, commiſſoque prælio, captus a regis *Mahmadi* Vezirio, morte multatus eſt circa *annum Hegiræ* 515. *Chriſti* 1121. oullam aliam ob cauſſam, quam quod eum ob excellentes animi dotes metuereot, quibus ad invidiam commoti ſunt. Viri enim tum erudiſione, tum virtutibus inſignis nomen adeptus in poeſi, atque eloquentia ſeculi ſui *Phœnix* vocatur. Appellationem الطغرايي *Thograicus* ſortitus eſt a munere, vel peri-

tia

tia ſcribendi طغرا *Thogra.* i. e. implexam iſtam, & craſſioris ductus ſcripturam, quæ diplomatibus principum præmitti apud eos ſolet, nomina, & titulos principum iſtorum continens. *Vid. Joam Frid. Hirtii Anthologiam Arabicam.* Quod ad fata viri hujus attinet, conſulendus *Hagi Halfa in tabulis Chronologicis*, & *Mirchondius.*

(*p*) Egerat hic ſcribam apud ultimum *Bagdadi Chalifam*, referente *Erpenio in grammatica*: quo ſcripturam venuſtiorem redderet, peculiares quosdam literarum ductus, nexusque invenerat nomen ſibi non mediocre inde apud gentem ſuam comparana. Character hic per ſe eſt multum pendulus, in quo literæ, quæ longiori ductu ſupra lineam formantur, altæ, & ſubtiles, vice vero verſa valde minutæ, & coarctatæ ſunt, ſimul tamen pinquea, & ſatis conſpicuæ. De viro hoc adeundus pariter *Hagi Halfa*, & *Mirchondius.*

(*q*) Paulo alium *occidentales Arabes*, ſeu *Mauros*, quam *orientales* obſervare ſcribendi ordinem, *in grammatica ſua* præfatus *Erpenius* memorat; hinc in denotandis numeris aliis fictis vocabulis utuntur. Horum populorum characterem *Tab.* 1^mae *num.* 8vo. exhibet.

(*r*) Utuntur *Mauri Indici*, ſeu *Mohammedani Indiam* incolentes in rebus ſacris lingua *Arabica*; *Perſica* ceterum linguæ dialectus apud principes, & nobiles, apud alios *Bengalica*, ſeu *Jentivica* fere ſola obtinet, quæ teſte *Kehrio* olim adeo communis fuit, ut in pluribus finitimis regionibus propagata ſit, eam nunc temporis viciſſitudinem ſubiens, ut inducta *Malaica*, univerſali fere totius *Indiæ Orientalis* lingua, *Bengalicos* tantum intra limites remanens, priſtino ſuo uſu exciderit. Populi hi alphabeto, cujus exemplar *Tab.* 1^mae *num.* 9no exhibet, eum *Arabico Jakuti Bengalico*, & *Jentivico* promiſcue utuntur, demptis Javanæ inſulæ incolis, quibus, etſi aliquam *Arabicæ* linguæ notitiam habere videantur, diſtinctus ab his, propriusque characterum uſus eſt teſte *Kehrio.*

(*s*) Refert *Kircherus* in eruditiſſimo ſuo opere *Oedipi Claſſe* 5ta *Ex Abul Haſſan* ſequentem *Arabum* de characteribus opinionem: فلما نزلت هذه الحروف علّمها ادم لابنه شيث ع م وقال يا بني توارثوا هذه الحروف و توارثوها حتي صارت الي انوش ثم الي قينار ثم الي ها بيل ثم الي خنوخ ثم اندرست حتي بعث الله تعالي ادريس ع م و هو اوّل من خطّ بالقلم بعد انوش بن شيث ثم علّمها اولاده و قال يابني اعلموا انكم صابون و تعلموا الغذاء في صغركم و الصابون هم كتبت ذلك الزمان و ذلك قوله تعالي و الصابون و النصاري فلم يزالوا يتوارثون صحف شيث بن ادم ع م الي ان كان زمان نوح ع م و هو الي زمان ابراهيم فلما هلك الله عزّ و جلّ النمرود خرج ابراهيم مهاجرا ان يريد ارض الشام فلما وصل حران من ارض الجزيره و وجده

Id eſt. *Cum deſcendiſſent cœlitus hæ literæ, docuit eas Adam filium ſuum Seth (pax ſuper eum) & dixit: O filii mei, hæreditate has literas; & hæreditarunt eas, transferentes eas ad Enos, deinde ad Keitar, deinde ad Habil, & poſtea ad Nazar, uſque dum mitteret Deus excelſus Edris, (ſuper eum pax) & is primus fuit, qui exaravit eas calamo poſt Enos filium Seth; tunc docuit eas filios ſuos dicens: O filii mei, ſcitote quoniam vos Sabæi, qui debetis docere lectionem earum parvulos veſtros, & adoleſcentes; ſcripſi tempus, quo hæc locutus eſt Excelſus Sabæis & Nazaræis, & cum diſcederent, hæreditarunt libros Seth filii Adam (ſuper eum pax) uſque ad tempus Noe, (ſuper eum pax) & hic uſque ad tempus Abraham, & poſtquam Deus fortis, & glorioſus occidiſſet Nemrod, exivit Abraham de Haran; hunc conceſſit in terram Sham Syriæ, & cum perveniſſet Haran,*

unam ex terris Meſopotamiæ, ibi invenit primum has literas. His *præfatus* Abul-Haſſan *multa* Abrahamum iis *miracula præſtitiſſe addit, & juxta eas inſtituiſſe varias ceremonias, id eſt, purificationes, jejunia, Menſe* Ramathan *facienda; & ſic literæ tandem ad* Mohammedis *tempora propagatæ fuerunt, quas ipſe novis revelationibus auctas, uti ajunt, filiis doctrinæ ſuæ obſervandas tradidit.* His non contenti *Arabes*, literis ſuis vim etiam quandam myſticam tribuunt. Orta hinc celebris illa *Saracenorum Cabala*, atque ſuperſtitioſa, quam præſeferunt, morum compoſitio; de quibus ſi quis fuſiora deſideret, *Theſaurum Aegyptiacum Kircheri* conſulat, quo non facile quispiam (quod ſciamus) felicius in rebus hiſce verſatus extitit, idque maxime, quod plurima ex ipſis *Arabum* fontibus *pag.* 363. ſe hauſiſſe fateatur. *Vide Tab.* I^ma *num.* 10^mus & 11^mus, qui ſigna *cabaliſtica Saracenorum* exhibent.

(*t*) Hujus inter homines uſum ab *Edris* (*Henoch*) ioductum *Mohammedani* tradunt.

(*u*) Plurimum honoris Turcæ chartæ deferre *Busbequius in epiſtola* I^ma *Legationis Turcicæ* teſtatur; quod oomeo Dei in ea exaratum ſit. Chartulam itaque omnem, ſi in aliquam incidunt, ſublatam humo, aut rimæ, aut foramini eosdem indere aſſerit. Exhibitum porro hunc ſuperſtitioſum chartæ honorem adeo apud eosdem invaluiſſe addit, ut, quemadmodum ſe ab iis accepiſſe affirmat, ſummo ſibi hujus veneracionem emolumento futuram ſupremo die judicii exiſtiment.

(*w*) *Quantum* Græcam, Latinam, *aliasque linguarum præcipuas verborum copia ſuperet* Arabica, *vel inde conjici poſſe laudatus* Pocockius *autumat, quod vel ſola diverſarum unius rei appellationum enumeratio, & explicatio juſtam voluminis integri materiam præbuerit. Sic doctiſſimo Grammatico* Ibn Chalawaih *libri unius ſubjectum* Leonis *nomina, quæ quingenta; alterius,* ſerpentis, *quæ ducenta, præbuere. Sic auctor* Kamuſi Mohammed Al-Firuzabadius *librum integrum de* mellis *appellationibus, & utilitate ſe conſcripſiſſe ait, in quo, cum octoaginta ejus nomina recenſeret, totam tamen ejus nomenclaturam ſe minime abſolviſſe teſtatur. Ait idem ſe* enſis *appellationes ultra mille in libro a ſe compoſito enumeraſſe.*

(*x*) Vide ea, quæ de linguæ hujus tum elegantia, tum præſtantia *cl. Jones*, *eruditiſſimus Henricus Schultenſius*, in præfatis ſuis operibus, aliique referant.

§. V.

De grammaticis apud Arabes inſtitutionibus, aliisque ſcientiarum cultura.

Linguam *Arabicam*, quæ uſu magis, quam certa quapiam methodo ſua ad id tempus incrementa ceperat, ad grammaticas reduci cepiſſe regulas ſub finem primi ſeculi Hiſtoriographi memorant; quo quintus *Moslemicorum Chalifarum Ali*, [1] filius (*a*) *Abu Taleb* eam provinciam *Abul Eswed El Duli* [2] viro linguæ hujus peritiſſimo curandam demandaverat, certis ut linguam *Arabum*, grammatices regulis adſtringeret, quam propagata magis *Mohammedis* lege, commiſtiſque inde nationibus corrumpendam timuit. (*b*) Quo id *Abu Talebium* obtinuiſſe palam eſt, brevi ut hujus inſiſtentes veſtigiis, grammaticos alios, (*c*) binaſque numero, diſtractis nimirum duas in partes grammaticis, *Kufenſem* unam, *Baſſerenſem* aliam

[1] علي ابو طالب [2] ابو الاسود الدؤلي

aliam, Academias celeberrimas, *Arabia* cemeret, hujuſque, quo adhucdum gloriantur *Arabes*, grammaticos inter *Saibujabius* (*d*) princeps exiſteret, neque deeſſent grammaticorum alii, qui ſimultatibus iis, quæ continuæ *Baſſerenſes* inter, & *Cufenſes* interceſſerant, (*e*) non minimo id linguæ *Arabicæ* emolumento efficerent, ut, quæ horum ad perſpiciendas propius, ſtabiliendasque firmius grammatices regulas ſolicitudo exiterat, (*f*) eadem prorſus alios ad verborum non minus, ac nominum originalem vim indagandam ſolertius, ſimulque, quæ ſparſim in libris invenerant, in unum quaſi theſaurum colligenda impuliſſe videatur. Originem inde ſuam, quibus potiſſimum gaudet lingua Arabica, lexica illa præſtantiſſima repetunt, quæ tanta ab auctoribus ſuis elaborata diligentia non immerito admiramur, ut non modo ſignificationes verborum recenſeant pene ſingulas, uſus annotent crebriores, origines inveſtigent, atque exemplis celeberrimorum tum poetarum, tum aliorum auctoritate comprobatis illuſtrent ſingula, verum etiam, dum in univerſarum rerum naturas, ac proprietates inquirunt, *Encyclopediæ* loco inſerviant. Ad herculeum hunc laborem, qui primus reliquis facem prætuliſſe dicendus eſt, *Chalil Ben Ahmed Elfarabidi* (*g*) [1] fuiſſe a Caſirio perhibetur, cujus indefeſſa diligentia decurſu temporis non pauci ad idem ſuſcipiendum incitarentur adeo, ut maximus certe eorum, qui diverſiſſima compilarant lexica, numerus exiſteret. Ex quibus, ne longiores ſimus, quod velut majora ſydera reliquas inter ſtellas emicent, binos potiſſimum, *Gevharium* [2] (*b*) nempe, & *Firuſabadium* (*i*) [3] adduxiſſe ſufficiat, quorum is, ob præſtantiſſimam linguæ Arabicæ notitiam ejusdem antiſtes ſui temporis audiit, hic compilando lexico ſuo tantopere inſudaſſe viſus eſt, ut, quod ſexaginta primum voluminibus conſtitit, in pretiſſiorem ſubin formam labore ſane improbo redigeret. Quibus, cum non minimam pariter ob lexica ſua apud eruditos laudem obtineant, *Ibn Doreidum*, (*k*) [4] *Zamachſcharium*que (*l*) [5] non immerito adjungimus.

Cum itaque inde ab ipſis Islamismi incunabulis, & in regulas linguæ inveſtigatum ſit ſolertius, & in vocum ſignificationes inquiſitum accuratius, quid mirum? quod poſitis auſpicatiſſimis hiſce fundamentis ipſæ etiam ſcientiæ, rebus nempe in Aſia pacatioribus, maximo in pretio haberi ceptæ ſint. Tardioris interim in literis progreſſus rationem inde vel maxime perendam ducimus, quod, primis mirum in modum conturbatis Islamismi temporibus, Muſis quoque pacatis eſſe minime licuerit. Penitius iſthæc inſpicientibus facili negotio triræ quidem illius, ſed abſurdæ, & ridiculæ ſententiæ inanitas patet, *Mohammedis* ſcilicet ſectatoribus ex religionis ſuæ principiis, ipſiuſque adeo Alcorani legibus omni omnino literarum ſtudio fuiſſe interdictum, cum contrariam ipſius ſectæ hujus auctoris fuiſſe

[1] خليل بن احمد الفراهدي [2] جوهري [3] فيروزابادى [4] ابن دريد [5] زمخشري

mentem, ex notiſſimis iis verbis, quæ vulgo circumferuntur, perquam manifeſtum ſit. (*m*) Ex ſcientiis jam hoſpitio apud Arabes exceptis, primas ſub Chalifatu *Ommiadum* ſibi vendicavit *Jurisprudentia*, quam cum ingenti religionis ſtudio ſalutis publicæ conſervandæ deſiderium apud Arabes protuliſſe, vel ex eo liquet, quod eam, quidquid in rebus tum ſacris, tum profanis in bene ordinata republica liceat, optime ſtatuere, perſpectam haberent. Huic *medica Ars* ſaluberrima comes ibat, quæ, quod corporum ſaluti impenſius proſpiceret, lapſasque hominum vires medicamentis ad cujuſque naturam accommodatis reſtitueret, non minimam apud eum populum gratiam iniit (*n*).

(*a*) Princeps hic *eruditione Auguſto*, *clementia*, & *benignitate Trajano*, *philoſophiæ*, & *pietatis ſtudio M. Antonino philoſopho*, *fortitudine*, *juſtæ cauſſæ patrocinio*, & *exitus triſti ratione Pompejo par*, *eloquentia omnibus major*, *quo non vidit oriens illuſtriorem virtutibus principem*; a Reiskio *in Diſſertatione de principibus Mohammedanis*, *qui aut ab eruditione*, *aut ab amore literarum*, & *literatorum claruerunt*, *Lipſiæ anno* 1746. *edita* immoderato encomio celebratur.

(*b*) Perſpicuum magis, & manifeſtum id fit ipſius ſcriptoris Arabum domeſtici شمس الدّين الانصاري *Schemſid-dinal-anſari* teſtimonio, qui in *Antiquitatum Arabicarum hiſtoria* eadem de initiis inſtitutionum grammaticarum ſuæ gentis memoriæ prodidit: قال شمس الدّين الانصارى ان قبل الاسلام ماكان للعرب قانون و اعراب الكلام كان للعرب سجية لانهم مفطورون علي الفصاحة فلما جاء الاسلام و اختلطت الاسم فكادت العربية تتلاشي فدعا امير المومنين ابو طالب ابا الاسود الدّولي و وضع له قوانين *

(*c*) ابو الاسود الدّولـــي *Abul-Eswed Elduli* veſtigiis inſtitere عيسى المعروف بالفيل *Abſa Elephantinus dictus*. ميمون الاقران *Maimonides Akranæus*. يحيي بن يعمر العدواني *Jahia Ben Jamar Aladuneus*. عطا بن الاسود *Atha Ben Alaſudæus*. ابو الحارث *Abulharezius*. عبد الله بن اسحق الحضرمي *Abdalla Ben Iſaci Hazremita*. عيسى بن عمر الثقفي *Iſa Ben Omar Alsakphi*. ابو عمر بن العلاء خليل *Abu Omar Ben Alalæus*, *Chalilæus*. ابو بشر بن عثمان بن قنبر المعروف بسيبوية *Abu Baſaru Ben Osman Ben Kanbar cognomento Saibujah*, gente Perſa, qui annos quadraginta natus, in urbe *Schiraza* anno Hegiræ 180., Chriſti 796. imperante *Haruno Raſchidæo*, *quinto ex Abaſſidis Chalifa*, ſupremum diem obiit. *Vide de hoc celeberrimo Grammatico Herbeloti etiam Bibliothecam Orientalem.* الفراهيدي *Alpharahidæus*. الكسائى *Alkasæus*.

(*d*) In principatum huic, quem in Academia Basrenſi obtinuit, ſucceſſere: ابو الحسن الاخفش *Abulhaſſan Alahfas*. سعيد بن مسعدة *Saidæus Ben Masada*. الفرا *Alfaræus*. صالح بن اسحق الجرمي *Salehæus Ben Iſaci Algiarmæus*. بكر بن عثمان المازني *Bakr Ben Osman Almazenæus*. محمد بن يزيد المبرد *Mohammedes Ben Jazid Almobardæus*. ابو اسحق الزجاج *Abu Iſac Alzegiageus*. ابو بكر بن السراج *Abu Bekr Ben Alſaragæus*. ابو علي الحسن بن عبد الغفار الفارسي *Abu Ali Alhaſſan Ben Abdalgafaræus Perſa*. ابو سعيد بن عبد الله السيرافي *Abu Said Ben Abdalla Alſirafæus*. علي بن عيسي الرمّاني *Ali Ben Iſa Alramanæus*. ابو الفتح بن جني *Abu Alfath Ben Geni*. عبد القاهر الجرجاني *Aldelkaher Georgianus*, *de quo* شمس الدّين محمد بن ابي القاسم بن ابي الفضل البعلي *Semſeddinus Mohammed Ben Abi Alphath Ben Abi Alphasl Albali in prologo commentarii ſui* جمل *inſripti*,

inſcripti, quem in grammaticam præfati doctoris ſcripſerat, ſequentia annotat. ابو بكر عبد القاهر فارسي الاصل جرجاني الدار عالم بالنحو و البلاغة صاحب التصانيف الجليلة فمنها كتاب المقتصد بشرح الايضاح و شرح العوامل المائة و كتاب اعجاز القرآن و غيرها من الكثير توفى سنة اربعماية و واحد و سبعين *Abu Bekr Abdelkaher, gente Perſa, domo Georgianus, grammaticus, & orator eruditus, præclara edidit opera, ex quorum numero ſunt: Commentarius in Rhetoricam Dilucidatio nuncupatam; Expoſitio particularum, quæ centum Regentes dicuntur; Commentarius in Alcoranum, & alia poetica opera. Obiit anno Hegiræ* 471. Extat hujus auctoris in *Bibliotheca Eſcurialenſi* opus grammaticum in duas partes diviſum, quarum prior de *particulis*, altera de *orationis partibus* agit, illaque *Romæ* cum latina verſione ſub titulo *centum Regentium* prodiit: hæc, quæ *propoſitiones inſcribitur*, nec idem nomen, nec eandem apud grammaticos exiſtimationem, ac prior, obtinuit. الزمخشري *Alzamchoſiræus*, auctor tum *grammaticorum*, tum *aliorum operum* teſte *Herbeloto* celebris, quem anno Hegiræ 467. natum, mortuum vero anno Hegiræ 538. idem auctor memorat. ابن الحاجب *Ebn Alhağebus.* Vir & genere, & grammaticæ doctrinæ celeberrimus, auctor ſiquidem operis illius præſtantiſſimi grammatici, quod كافية inſcribitur, extitit. Obiit annos natus 75. Alexandriæ anno Hegiræ 646. Vide de hoc auctore *Herbeloti Bibliothecam Orientalem.* الاجرومي *Alağrumæus.* Auctor inſignis grammaticæ الاجرومية vocatæ. Hunc unum, eundemque eſſe cum *Abu Abdallah Mohammed Al-Sanhaği*, mortuumque anno Hegiræ 723. Chriſti 1323. *Herbelotus* refert. ابن مالك *Ebn Malekus*, cujus vitam in Bibliotheca univerſali شمس الدين ابو عبد الله الذهبي *Schamſeddinus Abu Abdalla Zahabæus* his verbis deſcribit: قال الذهبي صرف همته الى اتقان لسان العرب حتى بلغ فيه الغاية و حاز قصب السبق وارى على المتقدمين و اتا اللغة فكان اليه المنتهى من نقل غريبها و الاطلاع على وحشيها و اتا النحو و التصريف فكان فيه بحرا و اتا اشعار العرب التي يستشهد بها على اللغة والنحو فكانت الائمة الاعلام يتحيرون فيه ٥٥٥٥ توفى بدمشق فى شعبان سنة اثنين و سبعين و ستماية „ Eam inquit Zahabæus impendit *Ben Malek* curam in ſibi compa„ randa Arabici Sermonis cognitione, ut non ſolum ad conſumma„ tam illius perfectionem pervenerit, ſed ceteris quibusque, qui „ præivere, palmam præripuerit. Fuit ille in linguæ Arabicæ peri„ tia in primis verſatiſſimus, ſive illum in Auctorum ſententiis feli„ gendis, laudandiſque, ſive in penetrandis maxime reconditis illa„ rum ſenſibus ſpectes. In rebus autem ad grammaticam pertinen„ nentibus vere pelagus dicendus eſt. Ad artem poeticam quod at„ tinet, cujus ope ſermonis peritia, & grammaticæ præcepta com„ probanda ſunt, primæ notæ doctores ille in ſui admirationem ra„ puit. — — — Damaſci obiit menſe Sabani anno Hegiræ 672. Monumenta auctoris hujus, quæ poſteris *de re grammatica*, & *ſermonis Arabici peritia* tum ſoluta, tum ſtricta oratione reliquit, vide apud *Caſirium* præfato in opere a dicto auctore recenſita. ابن هشام *Ebn Haſamæus*, qui *Cairi* natus ſupremum diem obiit anno hegiræ 761. Hujus opera *Chaledus Ebn Abdalla Alazharæus Cairenſis* in commentario, quem in *Poema Millenarium* auctoris hujus ſcripſerat, recenſet ſequentia: من مصنفات ابن هشام المغني التوضيح عدة الطالب في تصريف ابن الحاجب في مجلدين رفع الخصاصة في اربع مجلدات شرح التسهيل في عدة مجلدات شرح الشواهد الكبري و الصغري

الكفعمي شرح البردة و التذكرة في خمسة عشر جزءا „ Opus inter Ara-
„ bes celeberrimum *ſufficiens* nuncupatum, grammaticæ præ-
„ cepta complectens; opus de eodem argumento, *Declaratio in-*
„ ſcriptum; commentarius, in grammaticam *Caphia*, titulo *Po-*
„ *ſtulatoris Fulcimentum*, duobus tomis; tomi quatuor de re gram-
„ matica, qui *Egeſtatis Redemptio* inſcribuntur; commeotarius in
„ opus grammaticum *Ben Maleki*, quod nomine *Facilis Methodus*
„ circumfertur; Commentarius in opus grammaticum, cui titulus eſt
„ *Teſtimonia majora*, & *minora*; Commentarius in poema *Borda*;
„ opus denique de eadem re ſatis amplum, atque eruditum, quin-
„ decim tomis comprehenſum, titulo *Memoria*.

(*e*) Grammaticos tum *Cufenſes*, tum *Baſſorenſes* perpetuis in criſi colliſos fuiſſe invicem ſimultatibus etiam Hottingerus in ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ *Orientali Heidelbergæ* 1662. *edita* & Clodius in Gramm. Arab. teſtantur.

(*f*) Taotus tum grammaticorum, tum eorum, qui io grammaticas commentarios conſcripſerunt, extiterat numerus, ut non pauci vel unius *Saibujahii* grammaticam expoſuerint, quos inter, referente *Curuinæo*, *in opere geographico hiſtorica* præcipuum ſibi locum vendicat ابو الحسن *Abul Haſſan* Perſa ex urbe *Schiraz* oriundus, qui celeberrimi hujus viri grammaticam commentario, viginti tomis comprehenſo, illuſtravit. Extiterant pariter alii, qui horum vitas, & nomina fuſius recenſuere, ut teſte *Herbeloto* علي بن يسوف الكفتي *Ali Ben Juſuph Elkofti*, qui grammaticorum hiſtoriam انبا النحاة nuncupatam conſcripſerat: cui Hottingerus in Bibliotheca ſua Orientali capite 2do. *Sejuti* طبقات النحاة الكبري *Ahmedis Kiſæi* بارع النحاة adjungit, quo loco animadvertere placuit titulum النحوي *Alnahevi* grammaticis pluribus honoris ergo tribui.

(*g*) Obiit hic *anno hegiræ* 75, cui teſte *Caſirio* lexicon ea de cauſſa كتاب العين nuncupatum, quod a litera ع incipiat, a plerisque attribuitur: quamvis hocce lexicon tantæ eſſe antiquitatis Caſirius memoret, ut inter ſcriptores Arabes de illius auctore ooo conveniant. Ceterum *Aſſuthæus in Florilegio de Arabicis antiquitatibus* inter Arabica vocabularia, quæ prodiere, primum eſſe cenſet, licet de illius auctore certi nihil ſtatuat.

(*h*) ابو نصر اسماعيل بن حماد الجوهري التركي *Abu Nasr Ismael Ebn Hammad Al Gevhari Al-Torki* i. e. natione *Turca*, qui tamen obtinuit, ut apud Arabes امام اللغة *Sermonis Antiſtes* audiat, celebris illius lexici الصحاح quod *ſanum*, *ſincerum*, *probum*, *verum* denotat auctor. Natus eſt in urbe quadam Turcarum tunc temporis فاراب hodie اطرار dicta, obiit juxta *Abulfedam anno hegiræ* 398.

(*i*) محمد بن يعقوب بن محمد الشيرازي الفيروزبادي *Mohammed Ebn Jaacub-Ebn Mohammed Alsiraxi Alfiruxabadi*, auctor celeberrimi dictionarii قاموس dicti. Natus eſt *anno Hegiræ* 729. loco كازرون dicto, mortuus *anno hegiræ* 817. Summæ eruditionis vir, & magno eo nomine apud reges, & principes in honore, præcipue apud *Ismaelem Abaſi filium Yamanenſem*, *cui* القاموس ſeu *Oceanum linguæ Arabicæ* dedicavit, quin etiam a *Tamerlano* dono accepiſſe fertur خمسة الاف دينار *quinque mille aureos*. Culpat hic *in præfatiane ſua Giavharæum*, quod non omnes Arabicas dictiones ſuo lexico ſit complexus. Viri hujus Dictionarium eam apud oricotales æſtimationem obtinet, ut uno omnes Orientis viri literati ore fateantur, illud omnium, quæ hactenos in lucem prodiere, ampliſſimum, accuratiſſimum, eruditiſſimum eſſe.

(*k*)

(k) ابن دريد *Ibn Doreid* philologus, & poeta eximius, atque alio nomine juxta *Herbelotum Abu Bekr Mohammed el Azdi* nuncupatus, mortuus eſt anno Hegiræ 321. cujus lexicon, *ut eruditiſſimus Schultenſius aſſerit, tribus voluminibus comprehenſum eo potiſſimum reliquis antecellit, quod præter communes verborum ſignificationes illorum interiorem vim, & primam, quæ dicitur, poteſtatem accuratius inveſtigarit, in contexendo præterea rariorum formarum catalogo amnium induſtriam ſuperaverit, plurimis tandem optimorum poetarum auctoritatibus librum inſtruxerit.* &c.

(l) ابو القاسم محمود بن عمر بن محمد الخوارزمي الزمخشري *Abul Kasem Mahmud Ebn Omar Ebn Mohammed Al-Chowarazmi Al-Zamachsari.* natus eſt in *Zamchsar Chowarazmi* oppido, *anno Hegiræ* 467. mortuus *anno* 538. Quo loco in gratiam philarabum alia adhuc lexicographorum nomina ſubjungimus. ابو الفضل احمد بن محمد الميداني *Abul Fazli Ahmed Ebn Mohammed Al-Maidani Al-Naiſaburi* a ميدان *Maidan* vico quodam in نيسابور *Nisabur* nuncupatus. *Obiit anno Hegiræ* 518. الازهري ابن فارس *Alazahri Ebn Phares.* ابن اوس *Ebn Ewas.* ابن الازنر *Ebn Alazir.* الهربي *Alharabi.* ابن قتيبه *Ebn Katibi.* احمد الفيومي *Ahmed Elfajumi*, qui *lexicon Arabicum* accuratiſſimum ordine alphabetico Latinorum more digeſtum conſcripſit; in quod ſumma diligentia virum hunc ea congeſſiſſe *Caſirius* memorat, quæ ex ſeptuaginta optime notæ lexicographis excerpſerat. ابن سلام *Ebn Selam* ابي موسي الشرقسطي *Abi Muſa Cæſarauguſtanus.* Atque ille ante alios longe eruditiſſimus, idemque laborioſiſſimus علي بن اسما عيل *Ali Ben Ismael* vulgo ابن سيره *Ebn Seira* nuncupatus, qui in præſtantiſſimo ſuo lexico, quod in viginti quatuor tomos diſtribuit, nnn modn voces ſingulas explanat, ſed eriam rerum pene omnium proprietates, nomina, & eruditionem ad eas ſpectantem late, docteque perſequitur. Ad lexicorum porro Arabicnrum ordinem quod attinet, hunc pleraque in dictionibus obſervant, ut inverſo ordine ab ultima nempe dictionis litera ad primam uſque radicalem exordium fiat. Quod eo conſilio factum præſtantiſſimus *Caſirius* autumat, ut voces ſimiliter deſinentes, quibus eriam in proſa oratione maxime delectantur Arabes, facilius, citiuſve reperiantur. *Vide ejusdem Bibliothecam Arabico-Hiſpanam Eſcurialenſem*, quam quod penitus nobis inſpicere licuerit, *celeberrimo Demſio Bibliothecæ Garellianæ in Academia Cæſareo-Regia Thereſiana Præfecto, S. C. R. A. M. a Conſiliis*, viro in nmni ſcientiarum genere verſatiſſimo in acceptis referimus; cujus nomen ob multiplicem noo minus doctrinam, ac indefeſſam illam ſolicitudinem longe celebratiſſimum eſt, qua *Bibliothecam Garellianam* rariſſimis libris rara induſtria condecorare nunquam non adlaborat, quns inter *Bibliotheca Caſirii Arabico-Hiſpana*, nobis benignitate viri hujus ſubminiſtrata, vel eo cumprimis numeranda eſt, quod uoica hic loci ſit.

(m) Contrarium certe ſequentia *Mohammedis* verba evincunt, queis aſſeclis ſuis ſcientias commendat: *Quærite inquit ſcientiam, etiamſi in China ſit*, tum alibi: *Omnibus fidelibus licet poſſidere ſcientiam.* Præclara iridem gentis hujus in omne ſcientiarum genus amoris argumenta *Apophtegmatum catalogus* non obſcure declarat, ubi ſingulare in illas gentis hujus ſtudium encomiis maximis celebratur, cujusmodi de pluribus ſunt ſequentia:

لا فخر بالمال و الكتسب بل فخر بالعلم و الادب

„ Non eſt gloriatio in opibus, & ſtemmate, ſed gloriatio in ſcien-
„ tia, & eruditione.

و ليس اليتيم من قد مات والده
بل اليتيم الذي لا علم له و لا ادب

„ Non eſt orphanus, cujus obiit pater, ſed orphanus eſt, qui ſcien-
„ tiam non habet, & eruditionem.

شخص بلا ادب كجسد بلا روح

„ Perſona ſine eruditione, eſt ut corpus ſine ſpiritu.

يوم واحد للعالم اخير من الحيات كلها للجا هل

„ Dies unus viri docti præſtat tota vita indocti.

لا فقر للعاقل

„ Non eſt paupertas docto.

(*a*) Teſte *Caſi Saddin* in vita ſeptimi Abaſſidarum Chalifa *Almamun*. Medicinæ vero ſtudio operam navaſſe Arabes tum ex aliis, tum deſumto ex *Abulpharagii Hiſtoria Dynaſtiarum* loco clarum eſt. Inquit enim pagina 250. و من الحكما ايضا بن البطريق الترجمان مولي المامون كان امينا علي ترجمة الكتب الحكمية حسن التاديه للمعاني الكن اللسان في العربية و كانت الفلسفة اغلب عليه من الطب *Porro e medicis erant Joannes Ebn Batrik interpres, Almamunis libertus, qui & fidus fuit in libris medicis vertendis, felix in ſenſu reddendo; At Arabice minus eleganter loquens; Philoſophiæ, quam Medicinæ, major ipſi peritia* Ceterum vel illud proverbium olim uſitatum, *non eſſe* nimirum *bonum medicum, qui non eſſet bonus Arabs*, ſatis, ſuperque demonſtrat, non exiguum horum numerum inter Arabes extitiſſe, qui huic ſcientiæ vacarent; quorum e numero *Avicennas*, *Averroes*, *Raſus* præter alios vel hodiadum celebrantur.

§. VI.

De munificentia Chalifarum in literas non minus, ac literatos.

Prima porro illa feliciſſima epocha, qua ſcientiæ majorem in modum in Arabia refloruere, in illuſtrem *Abu Gafar il Manſurii* (*a*) *Chalifatum* incidit, qui ampliſſimum philoſophiæ cumprimis, & aſtronomiæ ſuis in provinciis domicilium erexerat, cujus præclarum exemplum ſecuti *Mahadi*, (*b*) & *Harruner Raſchid*, (*c*) in Chaliſatu nempe ejusdem ſucceſſores, non ſegniores ſcientiarum fautores extitere. Horum denique *Mamum* (*d*) Chaliſa æmulatus veſtigia, eum ſe ſcientiarum fautorem, & patronum liberaliſſimum literis non minus, ac literarum magiſtris præbuit, ut ad ſummum honoris faſtigium evectæ viderentur: quo factum, ut excellentiſſima quæque ex peregrinis, & Græcis potiſſimum libris vel transferendo in Arabicum ſua facerent Arabes, vel commentationibus etiam illuſtrarent, nullum non moventes lapidem, ut, quidquid terrarum uſpiam præclarum ad hominum memoriam in rebus literariis exaratum eſſet, intra princi-

patus

patus fui terminos concluderent: (*e*) *Mamunio* itaque tanto vito *Ariſtotelem*, *Themiſtium*, *Porphyrium*, *Hyppocratem*, *Gallenum*, *Dioſcoridem*, *Euclidem*, aliosque in acceptis referunt Arabes, quos eo fautore (*f*) in Arabicum partim, partim in Syriacum ſermonem traductos maximis omnino laudibus extollunt (*g*).

Eadem prorſus induſtria, qua literarum fines inter Arabes proferebantur, curatum etiam, ut, habitis compluribus in locis eruditorum conventibus, magiſtrorum cathedræ in eorum commodum, qui ingenuis artibus operam dare cupiebant, ſtatuerentur. Gymnaſia, collegiaque eximia principum munificentia cumprimis ſuſtentabat adeo, ut, quarum nomina necdum vetuſtate obſoluere, plures celeberrimæ academiæ exiſterent, inter has celebriores *Bagdadum*, (*b*) ipſorum principum ſedes, *Kiſcha*, (*i*) pluribus ſemper eruditis viris clariſſima; *Kufa* denique, & *Baſſora*, grammaticorum, diſceptationibus notæ; Aegypto vero, & Africa ſub finem primi ſeculi proprios ſibi Chaliſas vindicantibus, ſcienriæ eriam proprias ſibi in iis ſedes (*k*) delegerunt. (*l*) Tantam certe virorum, in omni ſeu elegantiorum, (*m*) ſeu ſeveriorum (*n*) ſcienriarum genere verſatiſſimorum multitudinem tunc temporis extitiſſe aſſetit *Erpenius*, ut nec ipſæ fortaſſe Athenæ, fæcundiſſima illa bonarum artium mater, tut unquam protuliſſe videantur. (*o*) Quorum certe præſtantiſſima ingenia infinitæ pene multitudinis literaria monumenta, in bibliothecis tepoſita, abunde teſtantur (*p*).

Non equidem eandem ſemper, quæ rerum humanarum eſt viciſſitudo, literatura Arabica fortunam nacta eſt, labefactata enim diverſis Turcarum irruptionibus Chaliſarum ſedes, eleganriores etiam artes, deficientibus nempe earum fautoribus, refrigeſcere cæpere, ut adeo pauciſſimi non niſi in exteris Dynaſtiis principes quipiam hominem unum, alterumve, ingenii acie magis præſtantem, munificentia ſua ad ſtudiorum labores excitarent.

Hos inter, qui præ reliquis eminerent, cumprimis nominandi veniunt *Abu Bekr*, & *Zacharia Ragid*, *Raſes* vulgo nuncupatus, ſuaque ætate clari nominis medicus, quem *Manſurius* non ille quidem *Abaſſidarum* Chaliſa, ſed *Transoxanus* Princeps impenſius foviſſe perhiberur. Quibus *Selgiugidas* inter ob literarum ſtudia clariſſimus *Melekſchach*, a quo in hunc diem æra *Gelalica*, ſeu *Malekica* nomen obtinet; tum vel ipſis in caſtris conſortio eruditorum hominum ſæpenumero perfruens *Timurius*, *Arabſchah* denique, ne longiores ſimus, jure merito accenſendi ſunt, quem ex opere ſuo præſtantiſſimo illud ſatis ſuperque comprobaſſe manifeſtum eſt, ſingularem illam Arabici ſtili eleganriam temporibus iis non omnem penitus inreriiſſe.

Dubia hæc Arabicarum literarum conditio deinceps etiam ad noſtram uſque memoriam ſub *Oſmanidis* in Chaliſatu ſucceſſoribus perſtirit; jurisprudentiam (*q*) licet, ipſis ſcilicet religionis ſuæ principiis maxime commendatam, uſque adeo excolerent, ut omne huic

tantummodo ſtudium ſuum, ſi celeberrimum virum *Raghib* Paſſam (*d*) excipimus, locaſſe videantur.

Perſtrictis igitur prima hac diſſertationis parte Arabicæ linguæ viciſſitudinibus, quas a primis ſuis incunabulis ad noſtra uſque tempora diverſiſſimas ſubeundas habuit, id unum adjungendum duximus, linguam vulgarem, Arabibus hodie uſitatam, quoad originem eandem, quoad ſtructuram vero, & grammatices regulas diverſam ab ea exiſtere, (*e*) qua in ſcriptis utuntur.

(*a*) De priocipe hoc *Abulfaragius in Hiſtoria Dynaſtiarum* inter alia ſequentia memoriæ prodidit: وكان اوّل من عني منهم بالعلوم الخليفة الثاني ابو جعفر المنصور وكان مع براعته في الفقه كلفا في علم الفلسفة و خاصة في علم النجوم *Primus autem eorum, qui ſcientiis operam dedit, fuit Chalifa ſecundus Abugafar Almanſur, qui præterquam, quod legis peritia excelluit, philoſophiæ etiam ſtudio incubuit, ac præcipue etiam aſtronomiæ.* Vide auctoris hujus in citato opere pag. 246.

(*b*) *Mahadi* filius *Abugafar Almanſur* patri ſuo ſuccedens in regno, fuit tertius Chalifa e familia *Abaſſidarum*. Regnare cæpit anno Hegiræ 158. *Bagdadi*, ubi eo tempore commoratus eſt, quo pater illius *Birmeimonii* haud procul ab urbe *Mecca* mortem opetiit. Mortuus eſt in venatione, eum fugieotem feram perſequeretur; oam citato curſu per demiſſam admodum diruti cujusdam ædificii portam ingreſſus, corpore, renibuſque nimium compreſſis, ſubito expiravit anno Hegiræ 169., poſtquam regoaſſet annos decem, menſem uoum. Plura de eo *Herbelotus*.

(*c*) *Haruner-Raſchid*, frater *Hadi*, & filios *Mohadi* quiotus Chalifa e familia *Abaſſidarum* regni gubernacula capeſſivit anno Hegiræ 170. illico poſt fratris ſui mortem, cui a patre ſubſtitutus fuit. Is, quem hiſtoriei *Aaronem*, regem Saracenorum, aut Perſiæ oominaot, *Carolo Magno* munera miſit. Literis, ac eruditis hominibus ſupra quam dici poteſt, addictus fuit. Cum notiſſimum illum librum, Mautha dictum, per ipſum auctorem ejus *Malekium* explicari ſibi fineret, mandavit, ut id clauſis cubiculi portis fieret, præſentibus tantummodo ſe, filiisque ſuis. At reſtitit vir doctiſſimus *Malekius*, inquiens: parum prodeſſe ſcientias principibus, ac oobilibus, ſi his inferioris conditioois homioes carerent. Ingens illius in literas propenſio cauſſa fuit, ut ipſius juſſu complura erudita opera antiquorum auctorum in Arabicam linguam verterentur. Mortuus demum eſt anno Hegiræ 193. teſte *Chandemirio*, io civitate *Thus*. Vide plura de hoc apud paulo citatum auctorem.

(*d*) Hujus prineipis ſummum literas promovendi ſtudium *Abulfaragius in Hiſtoria Dynaſtiarum* hiſce deſcribit: ثم لما افضت الخلافة فيهم الي الخليفة السّابع عبد الله المامون بن هرون الرّشيد تمم ما بدا به جده المنصور فاقبل علي طلب العلم في مواضعه وداخل ملوك الرّوم و سالهم صلته بما لديهم من كتب الفلسفة فبعثوا اليه منها ما حضر هم فاستجاد لها مهرة المترجمة و كلفهم احكام ترجمتها فترجمت له علي غاية ما امكن ثم حرص النّاس علي قرائها وزعمتهم في تعليمها فكان اخلوا بالحكما و يباس مسلطانهم و بلغ بهذا كرتهم *At ubi devolutum eſt inter ipſos imperium ad Chalifam ſeptimum Abdallam Almamunem, Harunis Arraſhidi filium, perfecit ille, quod orjus fuit avus ipſius Almanſur, & ſcientiam locis ſuis quærere aggreſſus, cum Græco-*

Græcorum regibus intercedens, petiit ab illis, ut, qui apud ipſos eſſent, libros philoſophicos ad ipſum mitterent; qui cum ad ipſum, quos haberent, miſiſſent, conquiſitis ille interpretibus peritis, eos ipſis accurate vertendos impoſuit; cumque, qua fieri potuit, diligentia, verſi eſſent, homines ad eos legendos incitavit, eorumque perdiſcendorum deſiderium ingeſſit, ipſeque doctis vocare, & eorum diſputationibus intereſſe (ſolitus) & eorum diſſertationibus delectari.

(*e*) Suffragantur his *Leonis Afri in libello de Viris quibusdam illuſtribus apud Arabes in Bibliotheca Græca Joannis Alberti Fabricii libr.* 6^m^ *cap.* 9no deſumta verba: inquit enim: *Tunc Mamon deſiderio immortali deſiderabat intelligere antiquorum ſcientias; quoniam tunc nulla erat ſcientia Arabice deſcripta; adeoque dictus Mamon congregavit ingentem numerum doctorum diverſarum linguarum, & interrogavit auctorum nomina, atque librorum, quæ ſcripta fuerunt in artibus lingua Græca, Perſica, Chaldæa, atque Aegyptia, adeoque multa eorum nominata ſunt volumina. Miſit tunc multos ex familiaribus ſuis in Syriam, Armeniam, atque Aegyptum, ut illos emerent libros, de quibus ſarcinas infinitas & tulerunt, & conduxerunt. Tunc ſegregati ſunt boni, & utiles, ſicut in medicina, in phyſica, in aſtronomia, in muſica, in coſmographia, & chronica deſcripti, & poſuit ſupra traductionem linguæ Græcæ Joannem, filium Meſuah prædictum, quoniam in illo tempore Chriſticolæ Græcis ſtudebant literis. Poſuit etiam ſupra traductionem Græcam alios quam plures ſub eodem Joanne, & ſupra linguam Perſicam Mahan, dictumque Meſuah; qui traduxerunt librum Galeni in medicina; poſt quæ omnia opera Ariſtotelis Arabice traduxerunt, multis etiam aliis magiſtris auxiliantibus.*

(*f*) Hoc fautore potiſſimum præ principibus aliis varias ex linguis aliis in Arabicam verſiones adornatas fuiſſe *Renaudotus in epiſtola ad Dacerium apud Joannem Fabricium libr.* 2do *bibl. Græcæ* ita diſputat. *Celeberrima epocha verſionum Arabicarum aſſignari ſolet ſub imperio Almamonis ſeptimi, quo nullus fuit major unquam fautor literarum, & eruditorum, quique genti ſua inſtillavit curioſum deſiderium doctrinarum a Græcis concinnatarum. Avus ejus Abugafer Almanſor jam præiverat, largiſſimaque proemia propoſuerat eruditis, iis præcipue, qui Græcorum librorum translatione Arabibus anſam præberent philoſophiam, aſtronomiam, mathematicas artes, medicinamque excolendi. Jam quoque multi ex præcipuis auctoribus Syriace verſi exſtabant a Sergio Syro, qui Juſtiniani temporibus vixit, & pro antiquiſſimo interprete habetur. Sed Almamon ſingulari prorſus ſtudio Græca volumina conquiſivit, a Chriſtianis principibus illa per legatos impetravit, magnoque illorum numero collecto, de eruditis interpretibus, qui eadem Arabice redderent, ſollicitus fuit;* tum in diſquiſitione de barbaricis Ariſtotelis librorum verſionibus apud eundem Fabricium libr. 6to. *Ex ea familia ſecundus Abugafar Almanſor ſcientiarum ſtudia ad Arabes transtuliſſe dicitur, conquiſitis libris, & adhibitis doctiſſimis viris, qui eos Arabice interpretari poſſent. Sed quamvis communiter ita ſtatuant Arabes hiſtorici, cum tamen vix quidquam exſtet primarum illarum interpretationum, laus illa ad ſucceſſorem, ejuſque pronepotem, Almamonem ſeptimum, ex Abaſſidarum ſtemmate Chaliſam, referri vulgo ſolet a melioribus auctoribus.* Vide etiam quæ *cl. Pocockius in ſpecimine Hiſtoriæ Arabum* in eandem ſententiam adfert.

(*g*) Interpretum Arabum, qui e Græcis, & Latinis codicibus multa ſua fecere, catalogum contexuiſſe *Mohammedem Haaci filium Huetius* in libro *de claris interpretibus* teſtatur, qui eodem in opuſculo de verſio-

nibus, ex lingua Græca ab Arabibus adornatis, in ſequentem abit ſententiam: *quod ad Arabum ergo*, ait, *interpretationes ſpectat, ut omnes ſemel complectar, in eodem laxitatis, infidelitatis, luxuriæ, laſciviæ vitio bene verſantur univerſæ. Cum enim denſiſſima caligo ingenuas artes inſediſſet, quo tempore gens ea florere cœpit: ex quo nempe retoridus ille veterator Mohammedes ſtolidas mentes vana ſuperſtitione deluſit, parum viderunt in literis, & cum Græcorum veterum ſcripta fere omnia, ne ab ipſis quidem recentioribus Græcis, nedum alienigenis intellecta, vernacula lingua popularibus ſuis exponenda ſuſcepiſſent, ineptiſſimis ea interpretationibus contaminarunt, detractis multis, pluribus adjectis, inverſis fere omnibus, & interpolatis.* Cui ſiniſtræ de *Arabum* interpretibus opinioni non omnimode *Caſirius in Bibliotheca Arabico-Hiſpana* ſubſcribit, ubi de *verſione Hyppocratis Arab.* hæc notat. *Ad Arabicas autem Hyppocratis translationes quod attinet, de quibus potiſſimum in præſens agitur; nihil equidem videre me in illis fateor, quod reprehendi poſſit; ſive interpretis fidem, ac religionem, ſive peritiam, atque eruditionem ſpectes. Siquidem negari nequit, huiuſmodi verſiones iis temporibus factas, quibus lingua Græca in oriente adhuc eruditorum erat quaſi vernacula, quibus & vetuſtiſſima, & archetypis propiora ſcriptorum exemplaria adhuc extabant: Accedit, quod earum præcipuus auctor fuerit*, Honainus Ben Iſac, *vir ſane Græcæ, & Arabicæ linguæ peritia, & medicinæ ſcientia clariſſimus, ut eximia ejus opera teſtantur.*

(*h*) *Bagdadum* urbs longe ampliſſima, & nobiliſſima ad *Tigrim* fluvium condita, cujus cives teſte *Gentio in notis ad Roſarium Politicum* caſtiſſimo & elegantiſſimo linguæ Arabicæ uſu celebres fuere. Urbs hæc medio inter *Perſidem*, & *Arabiam* loco, optimo cœli, & ſoli ſitu poſita Imperatoribus Abaſidis diu regia fuerat, *quorum temporibus non tantum imperii ſedes; ſed omnium artium, & ſcientiarum domicilium fuit, & fœcunda præſtantium ingeniorum mater; unde tanquam ex equo Trojano innumeri doctrinæ, & ingenii principes prodierunt; imprimis vero illuſtre inter Abaſſidas inclyti illius Almamonis nomen fuit, qui, propoſitis ampliſſimis præmiis, ad liberalium artium, & Arabicæ linguæ culturam omnium animos ingenti ſtudio (ut ſuperius jam inſinuavimus) inflammavit, unde non tantum artes omnes, & ſcientiæ; ſed ipſa etiam Arabica lingua per Chaldæam, finitimaſque terras propagata, & ab omnibus certatim exculta fuit, atque ad ſummam elegantiæ perfectionem deducta: quare etiam Bagdadenſium linguæ eo loco apud Arabes, quo Attica apud Græcos fuit, ut optime Arabice crederetur loqui, qui Bagdadum patriam haberet.*

(*i*) Hanc plurium doctorum virorum gloria inclytam fuiſſe *præfatus Gentius in notis citati operis aſſerit.*

(*k*) *Renaudotus* in laudata diſquiſitione apud *Fabricium* ſcientias his in provinciis proprias habuiſſe ſedes, hiſce declarat: *In Aegypto, & Africa, quæ proprios ab aliquot ſeculis principes habebant, labente decimo ſeculo, cum non modo nulla eſſet ſpiritualis Chalifarum auctoritas, nam Fatimidæ, qui primo Africæ magnam partem occupaverunt; dum novum in Aegypto regnum fundaverunt, quod Salahedinus deſtruxit, & in ſuam, quæ Ejubidarum dicta eſt, familiam tranſtulit, Chalifis Bagdadenſibus anathema dicebant, eosque non modo imperii uſurpati per tyrannidem, ſed occupati per vim, & eadem Hali pontificatus reos diris devovebant. Ita major omnino ſub illis principibus philoſophandi libertas, quia major, quam alibi traditionum, & hiſtoriarum per manus acceptarum, in quibus fundata erat jurisperitia eorum, qui Chalifis adhærebant, contemtus inter eos homines fuit. Neque minor in Hiſpania libertas, tum ſub illis principibus, qui, rejecta quo-*

que

que Chalifæ communione, & auctoritate Africam tenebant, & Marocci ſedem regni conſtituerant, ubi non minus quam Feſſæ, Sigelmeſſæ, & in aliis populoſis urbibus magnopere florebant liberalium artium ſtudia. Ea igitur libertate, uti complures tum Africani, tum Hiſpani Arabes, totos ſe philoſophiæ Ariſtotelicæ tradiderant, quorum celeberrimus Averroes fuit, & multi alii, quorum nomina occurrunt in appendice bibliothecæ Hiſpanicæ Nicolai Antonii, quamvis ex Arabicæ linguæ ignorantia, plerumque adeo corrupta ſint, ut agnoſci vix queant.

(*l*) Has inter Academiæ illæ reliquis nobiliores fuere, quæ *Marocci*, *Septæ*, *Hubeddæ*, *Oraniæ*, *Bugiæ*, *Conſtantinæ*, *Tuneti*, *Tripoli*, *Sigilneſſæ*, *Alexandriæ*, *Alcahiri*, *Feſſæ* erectæ fuerant; de cujus urbis Academiis *Joannes Leo Africanus Deſcriptionis Africæ libro* 3^tio *num.* 24to ita differit: *ſunt in hac urbe duo celeberrima collegia, multis ædificiis, multoque opere muſeaceo elegantiſſima, horum omnes trabes inciſæ, parietes tum marmorei, tum cretacei. Sunt, quæ centum habent muſeolos, ſunt quæ plures, ſunt quæ pauciores, omnia autem diverſis regibus, qui ex Marinis oriundi erant, condita ſunt. Atque horum quoddam eſt amplitudine, & elegantia admirandum, viſuque digniſſimum, quodque a quodam rege conditum eſt, quem illi Habu Henon vocabunt. Hic egregium quendam fontem reperias marmorum, cujus vas duas cupas continet: præterfluit quoque in hoc collegio rivulus intra canalem nitidum, atque elegantiſſimum, cujus margines marmore, & majorica ſunt elegantiſſime conſtructæ. Tria autem hic viſuntur deambulacra tecta, miro artificio, atque labore ornatiſſima, quæ columnis quibusdam innituuntur, octogonalibus, variis coloribus diſtinctis. Ab una autem columna ad aliam arcus videas labore muſeaco, auro, atque coeruleo colore conſpicuos, tectum autem ligneum eſt miro artificio inciſum. Porticus cancellis elegantiſſimis ſunt ſecreti adeo, ut, qui foris ſunt, illos videre nequeant, qui intus deambulant. Murus undique, quantum manu contingere licet, opere cretaceo, quod majorica vocant, depictus eſt. Reperies multis in locis carmina quædam, quæ annum indicant, quo extructum fuit collegium: item & permulta in conditoris laudem conſcripta epigrammata. Sunt & characteres magni admodum nigro colore obducti, qui a longe optime legantur. Portæ collegii iſtius æreæ multo artificio ornatiſſimæ, cubiculorum vero januæ ligneæ miro item artificio inciſæ. Aula, quæ orationibus eſt dicata, ſuggeſtum habet, ad quem novem gradibus ebore, & hebeno conſtructis aſcenditur. — — Reliqua Feſſæ collegia habent cum hoc aliquam ſimilitudinem, habetque quodlibet ſuos profeſſores, quorum quidam ante meridiem, alii horis pomeridianis prælegunt. His autem optime a conditoribus proviſum eſt. Olim, qui hic literis incumbebant, toto ſeptennio veſtitus, atque victus dabatur, at nunc illis nihil præter cubiculum obtingit gratis &c.* plura apud eundem auctorem videas.

(*m*) Recentioribus his etiam temporibus poeſim excoluiſſe Arabes tum alii, tum *Jones* aſſerit, quos inter ابن الفارض facile præſtare reliquis in *ſua Poeſi Aſiatica* teſtatur. Ceterum plurimi ſunt auctores, qui de poetarum *Arabicorum* vitis, & carminibus ſcripſere. Ex quibus juxta eundem auctorem illuſtriores ſunt عماد الدين محمد القرشي الاصفهاني ut in *ejusdem libro* خريدة *inſcripto* videre eſt, & ثعلبي in libro يتيمة Plures alios nominat *Herbelotus in ſua Bibliotheca orientali.* Antiquorum pariter Arabiæ poetarum veneres exhibuit *Schultenſius in ſua Anthologia Arabica.*

(*n*) Quanto ardore, quantoque ſtudio philoſophicis cumptimis diſciplinis dediti fuerint Arabes tum *Nagelius in ſpecimine Academico de ſtudio*

Philoſophiæ Græcæ inter Arabes Altorfii 1745. *edito*, tum nunquam non nobis laudandus *Reiskius*, alique uberius pertractaruot. Singula enim, quæ *Græci* de libris philoſophorum ſcripta adhuc præ manibus habebant, in ſuum ſermonem ea ſolicitudioe transtuliſſe ex ſuperius dictis patet *Arabes*, ut plura *Ariſtotelis*, & *Euclidis* opera, pars itidem ex *Cebetis* tabulis hodiedum, originalibus nempe fatali faro deperditis, ex *Arabicis* reſtituta ſint, & reſtituenda ſuperſint. Et quamvis in metaphyſicis, & logicis diſciplinis minime præ illis, quæ hodiedum a noſtris exculta ſunt, orientalibus aliquid tribui queat, neque etiam in morali illa philoſophia, quæ *Ethica* dicitur, infinita licet tum ſententiarum, tum apologorum copia omoes fere illorum libri abundent; in ea tamen philoſophiæ parte, quæ tum in recoodito matheſeos ſtudio, tum in ſyderum magnitudine, intervallis, meatibus obſervaodis, & io orientalium mooumentis plurima ſupereſſe celeberrimus Schultenſius aſſetit, unde excellentiſſimæ hæ ſcientiæ ſi noo augeantur, ornentur certe, & copioſo lumine illuſtrentur. Quantopere porro geometriam, arithmeticam, algebram, aliasque, quæ ad doctrinam mathematicam pertinent, in deliciis habuerint, quaotave felicitate ab aliis male obſervata emendaverint, oova de ſuo addiderint eruditis hodiedum uſque adeo notum eſt, ut qui cum Arabicis monumentis vel aliquam familiaritatem iniit, is, de re adeo teſtata dubitare nequeat. Juvat hoc loco in exemplum aliquorum de pluzimis celeberrimorum nomina adducere: *Thabeti Ebn Korrah* medicinæ æque, ac matheſeos, omniſque philoſophiæ peritia inſignis. *Abu Maaſchari* aſtronomorum ſeculi ſui principis, *Jahja Ebn Manſur*. *Ebn Zarcalli*, vel quæ noſtris jam notiora ſunt, *Alfarabii*, *Jacobi Jakendii*, *Ebn Bajæ*, *Averrois*, *Alfergani* &c. plura de his vide apud laudatum Shcultenſium, aliosque rerum Arabicarum auctores.

(o) In Oratione jam citata *de linguæ Hebreæ, atque Arabicæ dignitate Leidæ anno* 1613. *impreſſa.*

(p) *Triginta*, *& duo millia Arabicorum voluminum* in una *Bibliotheca Feſſana* aſſervari a teſtibus graviſſimis, & ſpectatoribus vivis ſe accepiſſe teſtatur *Erpenius*. *Septuaginta* omnino Bibliothecas in folis Hiſpaniarum urbibus ad uſus publicos ea ipſa plane tempeſtate, qua *Græcos* inter, *& Latinos*, litteris omnibus exulare juſſis, turpis ignorantia caput extulit, *Abu Bekr Mohammed Ben Chair* patuiſſe affirmat. *Leo Africanus citati operis libra* 2do io deſcriptiooe templi cujusdam *Marrocani ſub hujus* ait *templi porticu centum fere librorum officinas, totidemque e regione quondam fuiſſe dicunt:* Bibliothecarum equidem perfectam notionem per *Caſirium*, qui in conficiendo *Catalogo Eſcurialenſi* ounc inſudat, ſperare potuiſſemus, niſi maxima manuſcriptorum pars fatali illo hujus Bibliothecæ incendio *anno* 1671. conſumta eſſet. Quo loco addendum ducimus, *ab accolis montis Libani* jam ab anno 1735. *typographiam* curari, ex qua libri varii Arabici ad religionis potiſſimum materiam, & aſceſim ſpectantes prodiere, quorum novitatis æque, ac raritatis gratia nonnullos hic titulos lubjicimus. آلزامير ○ تفسير
آلزامير ○ كتاب فرض آلزوم ○ تعليم آلسبيع ○ مرشد آلكاهن ○

(q) Arabicæ excolendæ linguæ licer Oſmanidæ oon magnopere inſudent, eſſentiale tamen id *Cadiorum*, (judicum) apud ipſos officium eſt, ut linguæ Arabicæ quam optime gnari ſint, ex qua, priuſquam munus judicis adeant, rigoroſa tentamina ſubeunda habent, cum omnia ipſorum opera juridica lingua Arabica exarata ſint, ut *Kazikan*, aliaque.

(r)

(r) Hic compendium omnium fere ſcientiarum in unum opus congeſſerat, huic سفينة الرّاغب للوافف nomeo impoſuit; ſummis ideo ab eruditis laudibus celebratus: Ad paeem *Belgradenſem Mektubgi* ſeu a ſecretis Vezirii fuerat, ad eandem ipſe dignitatem poſtea evectus; cui dum ſexennio praeeſſet, anno 1763. octava die menſis Aprilis fatis ceſſerat, relinquens ad uſus publicos praeſtantiſſimam bibliothecam.

(s) Tantum Clodius in grammatica ſua *eruditam* Arabum linguam, quae لسان الفصحى dicitur, a *vulgari* لسان العامّ dicta differre aſſerit, quantum *Iſocratis* dictionem ab hodierna lingua *Graeca*. Volgaris hinc ſermonis dialecti pro diverſitate nempe regionum diverſae ſunt, quarum Aegyptia *maſcula*, Halebenſis *effoeminata*, Damaſcena denique *elegans* appellatur. Particulas colloquii *idiomatis vulgaris* Arabici *Callenbergius Halae anno* 1729, *itemque* 1740. edidit. Hujus exemplum ſecutus, *Clodius* grammaticae ſuae Arabicae particulas pariter quaſpiam colloquii *idiomatis vulgaris* inſeruit, *Hirtius* denique in inſtitutionibus linguae Arabicae ſpecimen quodpiam colloqoiorum Arabicorum *idiomatis vulgaris* exhibuit, quorum aliqua tum ex *Callenbergio*, tum ex *Clodio* deſumſerat. Adfert porro *cl. Eichorn* in praefatione *ad Diſſertationem Richardſonii de lingua, ſcientiis, & conſuetudinibus Orientalium a Friderico Federau ex idiomate Anglico in Germanicum* translatam plures Arabicae linguae dialectos, quae cum in aliquibus tantummodo urbibus, aut provinciis, ut in eadem praefatione videre eſt, obtineant, uſitatae potius, & receptae cujusdam provinciae, aut urbis voces, quam dialecti linguae Arabicae compellandae ſunt.

DE
LINGUA PERSICA.

§. VII.

De Perſarum, & linguae Perſicae origine.

Conſpicua illa *Aſiae* pars *mari Caſpio* ad ſeptentrionem, meridiem verſus *Oceano meridionali*, *Indo fluvio* ad Orientem, verſus Occidentem denique *ſinu Perſico*, provinciisque Turcarum hodie ditioni ſubjectis circumcluſa, noſtris quidem temporibus communi nomine *Perſia* nuncupatur, eademque omnino eſt, quae priſcis hiſtoriographis auctoribus *Iran* [1] olim audiebat: (*a*) antiquam *Aſſyriam*, ſi mappis geographicis fidem habemus, *Mediam*, terrarumque tractum, Perſici imperii nomine ſub Cyro inſignitum, complexa. Gentis antiquitatem quod attinet, *Perſas* aeque, ac *Arabes* inde ab ipſis terrarum orbis incunabulis firmam, ſtabilemque in his regionibus fixiſſe ſedem, ſuamque ab *Elam*, filio *Sem* duxiſſe originem, ipſo ex vocabulo *Elam* (*b*) in Bibliis ſacris, his terrae tractibus tribui ſolito, manifeſtum fieri videtur. Sunt tamen, in quibus potentiſſimae hae gentes a primo ortu plurimum inter ſe diſſentiunt; in iisque illud cumprimis ſingulare, quod, cum Arabes ſua conditione laeti, ſuosque intra fines ſe ſe continentes, familiari Patriarchis potiſſimum regiminis forma uterentur, alii, conſervato per Noe filios in communi

[1] ايران

illa terrarum inundatione humano genere, & ductis vix dum nationum exordiis, in aliorum populorum fines involantes, jam tunc admodum ampliſſimi fundamenta imperii poſuere. Ita omnium pene hiſtoriarum monumentis proditam, teſtatamque reperimus inauditam illo tempore *Nini*, primi Aſſyriorum regis reliquos populos ſubjugandi cupiditatem; cui non multum abſimilis extitit *Arbacis* ambitio, qui *Sardanapalo*, infami ſcortorum potius, quam tot regnorum principe, e medio ſublato, e præfecto provinciæ monarcha potentiſſimus, *Aſſyriæ* imperium ad *Medos* devolvebat; a quibus poſt tercentos quinquaginta annos *Cyrus* regio quidem ſanguine oriundus, ſed acta paſtores inter pueritia, ipſe paſtor, mira rerum converſione ad ſupremum faſtigium elatus, capto avo, monarchiam in *Perſas* tranſtulit. Quibus tamen ipſis diuturna quiete frui minime licuit; effæminatis enim, faſtuque pleniſſimis *Darii* moribus id effectum denique, ut *Alexander* ille *Philippi* filius, tum deletis ad *Arbelam* haud magno Græcorum exercitu innumerabilibus hoſtium copiis, tantum imperium, tot nationibus jura dare aſſuetum, imperata etiam facere doceret. Id, quod ad *Arſacem* uſque obtinuit, qui inviſo exterorum jugo a ſuis, ſuorumque cervicibus excuſſo, ſupremum dominium ſibi, ſuisque poſteris vindicavit (*c*).

Quemadmudum igitur regna, communi hodie *Perſici* imperii nomine comprehenſa, in eo jam ab Arabibus diſcrepabant plurimum, quod his vita, primis ſeculis pacatiſſima, utentibus, *Perſiæ* populi immodica principatus æmulatione, continuis agitati motibus, exteris haud raro bellis etiam peterentur, ita in eo quoque multum illis fuiſſe diſſimiles, haud vane conjicitur, quod in omni cultiori vitæ ratione, atque ſtudiis cumprimis elegantioribus, & Arabiæ gentem, & ceteras nationes plerasque omnes facile ſuperarent. Res geſtas equidem principum ſuorum ab antiquiſſimis temporibus *Perſàs* per annales texere conſueviſſe tum ex ſacro Codice (*d*) tum ex profanis ſcriptoribus perſpectum eſt. (*e*). Sed ne ab amœnioribus quidem muſis, & poeſi alieniures fuiſſe *Strabo* (*f*) nobis auctor eſt. Ex quibus, linguam quoque huic populo fuiſſe multo cultiſſimam, facile quiſque perſpiciat; neceſſe eſt, quamquam ægre, quæ ipſis lingua, quæve diverſæ inter ſe dialecti extiterint, difficileque judicatu ſit, eo, quod totus ille veterum *Perſarum* ſermo vel poſt inſignem *Jezdegirdi* cladem, populo in reconditos quusque Aſiæ angulos ſe ſe abdere coacto, vel per incredibilem *Mohammedanorum* in neophitos æque, ac libros omnes, monumentaque literaria graſſantium *Fanatiſmum* penitus fuiſſe extinctus videatur. Quod ſi *Græcos* conſulimus, quibus haud raro rem olim cum *Perſis* fuiſſe novimus, nullam equidem, ipſius linguæ notionem quod attinet, lucem nobis affundent, utpote, queis barbara prætet ſua, nulliuſque pretii alia fuerint omnia, nullumque adeo in iis ſtudium poſuerint; captu tamen multo difficillimum fuiſſe idioma *Perſicum* ex duobus potiſſimum locis ſuſpicari licet; quorum unus in ſecunda *Thentiſtii* oratione

tione (*g*) alter in notiſſima illa *Themiſtoclis*, patria exulis, hiſtoria continetur (*b*).

(*a*) Communis hæc tum antiquorum potiſſimum Perſarum, tum modernorum adhuc in *Perſia* poetarum eſt ſententia, ad diſtinquendam regionem illam, quæ nobis *Tataria* magna, illis vero توران *Turan* dicitur; cur vero veteribus *Iran* dicta ſit, variæ auctorum ſunt ſententiæ: امیر یحیای, epitomator hiſtoriæ Perſicæ, ſub titulo لب التواریخ *medulla hiſtoriarum* notæ, quam *cl. Jones* perpere عبد اللطیف *Abdullatifio* adſcribit, in prima dynaſtia principem Huſenk, etiam *Iran* nominat, unde *Perſiam* nomen *Iran* ab eo traxiſſe aſſerit: etymologiam tamen hujus nominis ad *Ireğ* filium *Feriduni* referendam eſſe ſubjungit, cujus verba hoc loco adferre placuit: بعض هوشکرا ایران خواندند وایران زمین بدو منسوبست و بعض گویند بابرج بن فریدون منسوبست

(*b*) Plura de *Perſiæ*, & *Perſarum* nominibus adfert præſtantiſſimus *Hyde in Hiſtoria Religionis veterum Perſarum capite* 35to

(*c*) Quas ex Græcis recenſuimus monarchias, *Aſſyriorum*, *Medorum*, *Græcorum*, & *Parthorum* alio apud orientales hiſtoricos nomine veniunt: پیشداد دادیان *Piſdadiarum*, کیانیا *Cajanidarum*, ملوک طوایف *Regum exterorum*, quos in duas claſſes dividunt, in اشکانیان *Aſkanienſes* nempe, & آشغانیان *Aſganidas*, denique ساسانیان *Saſanidarum*. Quem ordinem cum *Mirchondio*, aliisque præfatus *Emir Jahjai* obſervat. Illius ceterum differentiæ cauſſa, quæ inter utroſque in recenſendis ſuorum principum geſtis exiſtit, inde fortaſſis repetenda eſt, quod *Græci* potiſſimum bella cum *Perſis* geſta, hi vero ſolertius ea etiam annotaverint, quæ ipſis cum ceteris nationibus ſeptentrionalibus interceſſere.

(*d*) *Noctem illam duxit rex inſomnem, juſſitque ſibi afferri hiſtorias, & annales priorum temporum. libr. Eſther. C. VI. verſ.* 1.

(*e*) Suffragatur his *Diodorus ſiculus Bibliothecæ ſuæ hiſtoricæ libro* 2do *num.* 118. *de Cteſia* ſequentia narrans: κτησιας δε ὁ κνιδιος τους μεν χρονους ὑπηρξε κατα την κυρου στρατειαν επι Αρταξερξην τον ἀδελφον, γενομενος δε ἀιχμαλωτος, και δια την ἰατρικην ἐπιστημην ἀναληφθεις ὑπο του βασιλεως, ἐπτακαιδεκα ἐτη διετελεσε τιμωμενος ὑπ' αὐτου. ἐστι δε ἐν φησιν ἐκ των βασιλικων διφθερων, ἁ αὐτος ἀναγραψαι τας παλαιας πραξεις κατα τινα νομον εἰχον συντεταγμενας, πολυπραγμονησαι τα καθ' ἑκαστα και συνταξαμενον την ἱστοριαν εἰς τους Ἑλληνας ἐξενεγκειν. *At Cteſias Gnidius ſub expeditionem Cyri adverſus Artaxerxem fratrem vixit. Captus enim tunc, & ob artis medicæ ſcientiam a rege in gratiam receptus, XVII. annos cum honore apud illum exegit. Hic e regiis membranis, in quibus res antiquas Perſiæ, juſſu legis cujusdam, ordine deſcriptas habebant, ſtudioſe indagavit ſingula, inque hiſtoricum ordinem redacta, ad Græcos tranſtulit.*

(*f*) Ait hic libro 15to. διδασκαλους τε λογων τους σοφωτατους χρωνται, οἱ και το μυθωδες προς το συμφερον ἐπαναγοντες πλειστοις και μελοις χορεις και μετ' ᾠδης ἐργα θεων τε, και ἀνδρων των ἀριστων ἀναδιδοντες. *Diſciplinarum magiſtris continentiſſimis utuntur, qui & fabulas ad utilitatem accomodatas intexunt, cum cantu, & ſine cantu, Deorum, & clarorum virorum facta celebrantes.* Et quemadmodum *Briſanius in libro de regio Perſarum principatu* fuſius enarrat, *Perſarum* nimirum regibus continuo fuiſſe ſcribas, qui edicta, & reſcripta principum ad provinciarum præſides dirigerent nonminus, ac ea nonnunquam, quæ præclare in præliis geſta fuerant, annotarent, ita & *Curtius libr.* 7mo *cap.* 3^tio *paragr.* 4to *Armenidis*, meminit, qui ſcribam *Darii* egerat.

(*g*) χαλεπωτερον, inquit auctor, *citata in oratione*: ἀν οινοχοος ἡ της περσικης διαλεκτου, ἐκανε τε και ἀμεταλαχτος ἀκουων, και σκαφευς, ἰσχυει ὁ τι ἐπιταδε ἀποφερειν. *Difficilius, quam Perſarum linguam intelligas, quam ſi quis vinitor, aut faber audiat, habet quod domum referat.*

(*h*) Summæ *Themiſtoclis* id memoriæ tribui perhibetur, quod unum intra annum optime *Perſice* loqui didicerit. Is enim, teſte *Valerio Maximo, libr.* 7mo. *cap.* 7mo. *per ſummam iniquitatem patria pulſus, & ad Xerxem, quem paulo ante devicerat, confugere coactus, priuſquam in conſpectum ejus veniret, Perſico ſermoni ſe aſſuefecit adeo, ut parta labore commendatione, regiis auribus familiarem, & aſſuetum ſonum vocis adhiberet.*

§. VIII.

De diverſis linguæ Perſicæ dialectis.

Varias Perſiæ populis dialectos in uſu fuiſſe refert *Ardeſchir* [1] (*a*) ex *Kermania* oriundus, qui ſub finem ſeculi, nobis decimi ſexti, ab *Indiarum* monarcha *Schahekber* [2] variarum nationum, & antiquiſſimarum etiam dialectorum notitia imbui cupiente, ex *Perſia* invitatus, dictionarium illud, ob ſummam doctrinam ſub *Ferhengii Gihangirii* [3] nomine toto Oriente celebratiſſimum, vel ipſe condidit, vel præcipuis certe curis promovit. Diverſas, quas hic exhibet voces, ad antiquam maxime pyroduliam ſpectantes, & antiquiſſimas, & ſumma cum induſtria e tenebris erutas, excuſasque fuiſſe oportet. Ex ſeptem, quas multum diſpares adfert, dialectis, quatuor *emortuas*, vel, ut auctoris ipſius verbis utamur, *neglectas*, [4] relictaſque fuiſſe affirmat adeo, ut nulla jam earum veſtigia exiſtant: quarum hæc nomina recenſet: *Hervi* [5] quæ in *Herad* [6] *Sagzi* [7] quæ in *Sageſtania* uſu recepta erat, tum *Zabeli* [8] (*b*) in *Zabulistania*, *Sogdi* [9] denique in antiqua *Sogdiana* familiaris, & domeſtica. Quas quatuor potiſſimum provincias orientem verſus regio illa complectitur, quæ ſtrictiori in ſenſu, & proprie *Perſia* dicitur. Tres porro dialectos reliquas, vel uſque adhuc in uſu eſſe, vel in libris, epiſtolis, carminibus haud infrequentes occurrere, certum, indubitatumque videtur. Harum prima *Parſi* [10] ſeu *Perſica* eſt; altera *Deri* [11], *Pehlevi* [12] demum tertia; quibus jure meritoque adjungendæ, quæ *Zendi* [13] & *Pazendi* [14] audiunt: (*c*) Prior, (*d*) cujus notionem nonniſi ex antiquiſſimis codicibus aliquantam capere licet, ſummam apud veteres venerationem ſibi conciliabat, utpote a *Zoroaſtre* in novæ religionis ſuæ principiis, & conſtitutionibus adhibita, primamque ſui originem in *Georgia*, & *Aderbeigan*, (*Media* quondam dicta) nacta eſt: Diſſeminata vero in dies latius, & corroborata *Zoroaſtris* lege, in alias etiam, atque alias provincias, quas inter *Gilan*, *Dilem*, *Irakl Agemi*, transmigravit, in linguam ſubin *Husvareſch* [15] i. e. *linguam*

اردشير [1] شاه اكبر [2] فرهنك جهانكيري [3] مزروكات [4] هروى [5]
هراد [6] سكزى [7] زابلي [8] سغدي [9] پارسي [10] دري [11]
پهلوي [12] زندي [13] پازندي [14] هوز وارش [15]

linguam heroum appellatam hiſce in terris degenerans, cujuſmodi mutationibus, poſteris item temporibus fuiſſe obnoxiam, eſt neceſſe. *Pazend* præcedentis dialectum eſſe, vel ex numenclatione vocis ſatis, ſuperque demonſtratut (*f*). Princeps hujus linguæ magiſter ab ipſis adeo hodietnis pyroclaſtis *Zoroaſter*, ab *Ormuzd* eam edoctus, perhibetur. Quod, ut ut ſit, non obſtabat, quo minus, quæ ſermonis cujusvis, in populum evulgati, ea hujus quoque dialecti eſſent ſata, haud aliter, ac *Hebræa* a Rabinis corruptæ (*g*).

Quæ in ampliori apud priſcos Perſiæ populos uſu verſabatur, cumprimis numeranda venit *Peblevica* dialectus, (*h*) cuius æque, ac *Pazend* primus fons, & origo jam ſæpius commendata lingua *Zend* eſt, in qua ſacros *Zoroaſtris* libros conſcriptos meminimus. In inferioris *Mediæ* provinciis *Dilem*, *Gilan*, *Kubeſtan*, & *Iraki Agem*, maxime ſuo tempore eam floruiſſe, auctores tradunt. Huic porro linguæ, quod ad ſimilitudinem non minus vocum, ac grammaticæ regulas attinet, *Zend* inter, & *Parſicam* mediæ, *Azvareſch* etiam, vel melius *Huzvareſch*, i. e. *bonæ*, *vel heroicæ fortitudinis* nomen inditum fuiſſe, *Ferhengi Gihangiri* ſignificat (*i*). Nullum porro eſt dubium, hanc haud aliter, ac ceteras *Perſarum* linguas interituras fuiſſe penitus, niſi nonnullæ ſcriptorum *Zoroaſtris* verſiones plane ex ſententia nobis reliquæ manſiſſent: Annales hinc illi *Perſici*, vulgo *Schah-name* in Perſia celebres, eadem olim *Peblevica* dialectu exarati dicuntur (*k*).

Ex recenſitis dialectis binæ adhucdum, *Parſi* (*l*) videlicet, & *Deri* haud ita multum, ut ex ſubſequis patebit, a ſe diſſidentes adferendæ reſtant. *Parſi* antiquitate ipſi Arabicæ linguæ nihil inferiorem auſtralis *Perſici* imperii pars progenuit, plurimis ſubin viciſſitudinibus expoſitam. Linguam hanc temporibus dynaſtiæ *Pisdadiorum*, & præcipue ſub regno *Gemsid* [1] viguiſſe, non ſine multis rationum momentis ſuſpicari licet; etſi alii ſub *Cajanidarum* Dynaſtia, & tempore quidem *Esfendiar Dirazdeſt* [2] (qui nobis *Artaxerxes Longimanus*) nonnulla illius veſtigia ſe deprehendiſſe autument (*m*), qui principem hunc, auſtrali *Perſiæ* regione armis in poteſtatem redacta, variis his linguis diriones ſuas repletas advertiſſe volunt, atque adeo ſubditos uni linguæ *Parſi* aſſuefcere juſſiſſe; cui inde *Deri*, id eſt: *linguæ aulæ* nomen obtigiſſe venditant. Magis illud exploratum, Alexandrum Magnum (*n*) omnibus in *Perſia* una cum *Darii* familia proſtratis, *Peblevicam* ſimul evertiſſe linguam; quo in calamitoſo ſtatu, & illius, & ſucceſſorum temporibus ad regimen uſque *Behramgur* [3] e *Saſanidarum* Dynaſtia principis, & coævi cæſaris *Theodoſii junioris* eam perſtitiſſe *Tabakat Naſſeri* [4] memoriæ prodidit. Qua tempeſtate nova illi lux affulgere viſa eſt, ipſo principe quatuor potiſſimum linguis uti ſolito: lingua *Parſi* videlicet in aula; *Arabica* in ira incitatiote; *Turci-*

[1] جمشيد [2] اسفنديار درازدست [3] بهرام گور [4] طبقات ناصري

ca cum militibus; lingua *Herat* denique, *Parſi* inter, & *Peblevi* media, in gynecæo. Ab illo inde tempore lingua *Parſi* in priſtinum quaſi dignitatis gradum reſtituta, in hodiernum uſque diem in toto, qua patet, *Perſarum* imperio integra, atque illibata conſervata eſt, hac una acceſſione facta, quod *Jezdegirdo*, patrio throno dejecto, imperioque *Arabici* juris facto, complures ſermonis hujus peregrini voces civitate donare coacta fuerit (*o*). *Perſicorum* porro tot vocabulorum cum *Germanica*, aliiſque ſeptentrionalibus linguis ſimilitudinem inde potiſſimum repetendam eſſe conjicere licet, quod *Perſia* a vetuſtiſſimis jam temporibus, variis per *Scythiæ* populos incurſionibus vexata, regioque imperii ſolio a nonnullis antiquæ *Scythiæ* regni *Turan* principibus (*p*) occupato, idioma *Scythorum*, quibus cum ejuſdem majores noſtros originis fuiſſe negari non poteſt, cum ſermone *Perſico* facillime commiſceri potuiſſe videatur (*q*).

Dialectorum varietate in diverſis provinciis *Perſiæ* expoſita, jam, qua ratione hæ dialecti, neque ſemper, neque uno, eodemque ſimul loco conſiſtentes, una alteram exceperint, paucis expendendum. Quemadmodum itaque jam primis a populorum diviſione annis, reges *Perſiæ* peculiares, ita lingua etiam *Zend* propria extitit, in *Georgia* potiſſimum, *Iran*, & *Aderbeigan* puritate nitens. *Zoroaſtris* porro legibus (*r*) *Giuſtaſpis* [1] (*s*) ærate hac lingua, & ſcriptura exaratis, ipſa mox etiam lingua in binas ſeſe *Peblevicam*, & *Parſicam* dialectos ſegregavit. *Peblevica*, a qua *Pazend* ortum traxit, verſus auſtrales partes, *Gilan* nimirum, *Dilem*, & *Iraki Agem* ſe diffundente; *Parſica*, quæ prius jam in plagis orientalibus domicilium fixit, per hoſtiles incurſiones plures cum *Peblevica* uſque eo confuſa eſt, ut jam antiquitus a *Behmen Eſfendiar*, [2] poſterioribus vero temporibus denuo a *Behrengur* aula abeſſe juberetur, *Perſica* tunc temporis lingua magnificum *Deri*, hoc eſt: *linguæ aulæ* titulum reportante. Quo loco animadvertendum, lapſu temporis, cum, capta nempe ab *Arabibus Perſia*, incolis ab *Islamismo* abhorrentibus, vel ferro pereundum, vel in exteras provincias concedendum erat, fuiſſe factum, ut *Perſis* multis, religionis, & linguæ ſuæ amantioribus in montanas partim *Kermaniæ* partes, partim in *Indias* cum antiquis legis codicibus elapſis, primæva etiam lingua incolumis, & integra perſeveraret; in *Parſicam* inretim, vel hodiernam *Perſicam* linguam plurimis, non *Arabicis* modo, ſed *Turcicis* etiam, ſubinde *Tataricis*, *Indicisque*, quibus & ad hanc diem ſcatet, vocabulis irrepentibus.

Ad fontes vero quod attinet, ex quibus plurima, & præſtantiſſima quæque rariſſimarum linguarum, nos adhucdum fugientia, dilucidari queant, cum ii nonniſi in præclaris iis monumentis (*t*) a *Zoroaſtre*, *Perſis Zeraduſchd* [3] (*u*) ſuorum uſui poſterorum relictis, deliteſcant, de iis pluribus modo nobis, eoque diligentius differendum, quod

[1] كشتاسب [2] بهمن اسفنديار [3] زرادشت

quod tes hæc tam variis hodie, tamque dubiis eruditiſſimorum virorum opinionibus agitata, implicari magis, quam expediri videatur. Vetuſtiſſimos jam *Perſas* præcipuam adverſus virum hunc reverentiam adhibuiſſe, tam ex *Græcis*, quam *Perſicis* libris compertum eſt, cujus utpote præſtantiſſimi ſui temporis mathematici, philoſophi inſignis, & legislatoris inprimis celeberrimi morum præcepta, & religionis dogmata ingenti deſiderio amplectebantur; id quod effecit etiam, ut non niſi illius, & diſcipulorum, magorumque conſiliis, & vaticiniis publica omnia, privataque ſummi momenti negotia adminiſtrarent, ex illorum ſententia bene de republica meritis præmia, atque ſcelerum reis poenas decernerent, ſanctionibus illos principum, magiſtratuumque conciliis adeſſe juberent, nec quidquam denique, eorum niſi auctoritate comprobatum, juſtum, licitum, legitimumque exiſtimarent. Quare nemini cuiquam admirationem movebit, legem, atque religionem, a *Zoroaſtre* inſtitutam, longiſſimo temporis inrervallo in omni Perſarum imperio ſumma in veneratione, & pretio ad id uſque temporis fuiſſe, quippe *Manes* (*w*) principiis quidem novæ ſectæ ex illius operibus depromtis, ſed pro genio ad ſua ſomnia accommodatis, eam labefactarit primum, paulo poſt ab *Arabibus*, *Jezdegirdo* [1] internecione deleto, *Perſia* potitis, ſunditus everſam; quos nempe per vim, & furorem pravæ doctrinæ ſuæ virus, & linguam lare diffeminantes, magorum reliquias incredibili odio, & ferro, flammiſque fuiſſe perſecutos conſtar ita, ut mox ne tenuia quidem *pyreorum*, cultuſque in *Perſide* tam ſolennis veſtigia extarent, non nullis, proſperiore fortuna utentibus, vel in *Indias*, ut jam meminimus, vel *Kermaniæ* montes evadentibus.

Præmiſſis his, nihilo minus arduum admodum nunc eſſet, de lingua, & operibus *Zoroaſtris*, in quibus hi antiquiraris theſauri latitant, certi quidpiam ſtatuere, niſi celeberrimi illi viri, æquiſſimi rerum *Perſicarum* æſtimatores *Hyde*, atque *Anquetilius* abditiſſima quæque in lucem publicam protraxiſſent, quibus adeo, quæ erudito orbi de priſtino *Perſidis* ſtatu innotuere, omnia jure optimo in acceptis referenda arbitramur: quorum ille præter uberem religionis veterum *Perſarum*, *Partborum*, & *Medorum* notionem primus nonnulla nobis *Zoroaſtris* præcepta, & canones, inter hodiernos magos ſub nomine *Sad-der* (*x*) pervulgatos communicavit; opera, & auctoritate eruditiſſimi apprime *Gibangirii* lexicographi magorum ſacra, & multa obſcura loca ex vetuſtiſſimis Perſarum linguis dilucidans.

Hæc prima, & pulcerrima quidem, utcunque tamen dubia ſpecimina poſt aliquanti temporis decurſum majori lumine illuſtravit *cl. Anquetilius du Peron*, antiquiſſima nuper *Zoroaſtris* ſcripta nec opinato, ac fere incredibili auſu ex abditiſſimis, & vix non inacceſſis magorum antris eruta, maxima literatorum omnium

[1] جزد جرد

gratulatione in Europam noſtram deferens, atque *Zenda-weſta* (*y*) cum *Pundebeſch* (*z*) ex primævis, quibus conſcripta erant, linguis, ipſis magorum doctoribus haud parum operæ conferentibus, traducta in lucem proferens. Quæ tanti licet ſint laboris, ſuſpecta tamen merito, & dubia illorum foret antiquitas, ſiquidem *cl. Richardſonii* argumenta, in ipſius ad *Dictionarium Perſicum* præfatione in medium nuper allata, id ſatis, ſuperque demonſtrarent (*aa*), neque ad fidem horum librorum ſtabiliendam tum aliæ *Anquetilii* diſſertationes, tum ipſa natura rei conſpirare viderentur (*bb*). Quibus, dum, quæ cuique horum auctorum ſententia magis arrideat, in medio relinquimus, id unum addidiſſe liceat, illud, ſi fortaſſe novitatis ſuſpicionem injiciat, quod liber hic per plurium ſeculorum intervallum ſolertiſſimis noſtris *Aſiæ*, & antiquitatis indagatoribus (*cc*) incognitus remanſerit, minime noſtro quidem judicio veritati, & bonæ rei cauſſæ obeſſe poſſe, propterea, quod & magi, homines timidi, nihil non egerint, ut legis ſuæ volumina aliis occultarent, quodve ii etiam, qui rei indagandæ operam dabant, ab illa *Anquetilii* induſtria fortaſſis longius abſuiſſe videantur. (*dd*) Sed jam miſſis his, quæ linguæ *Perſicæ*, aliarumque ſcientiarum cultura apud *Perſas* extiterit, videamus.

(*a*) Auctorem lexici a nobis citati excerpſimus ex *Anquetilii* diſſertatione *de veteri lingua Perſarum*, quæ perti 33^tio^ *Act. Reg. acad. Pariſ. inſcrip.* inſerta eſt. Plures vero præter prædictum magum doctores *Indo-Mohammedanos* in eodam codice elaborando defudeſſe, idem auctor animadvertit; *Hyde* denique in *Hiſtoria religionis veterum Perſarum* præfationem operis hujus conſcripſiſſe notat *Ibn Fachreddinum* natione *Indo-Perſam*.

(*b*) *Hyde* eam *Dravali* nominat, quod erroneæ, quo utebatur, codicis ſcriptura accidiſſe putandum eſt.

(*c*) Minime hæ binæ ultimæ in enumeratione dialectorum prætereundæ, quod, ut ex decurſu commentationis patebit, principalem quoque locum præ ceteris obtineant. Harum equidem expreſſam licet præfatus auctor citeti dictionarii nullam mentionem faciat, in ipſo tamen opere, dum antiquarum ſit diſquiſitio vocum, ſæpius de iis ſermo incidit.

(*d*) زند *zend* vivus ه زندن *zindeſtden* vivere, inde آوستا زند *zenda-weſta* ſermo vivus. Libri, qui hodiedum ſub nomine legis *Zoroaſtris* circumferuntur, hoc nomine inſigniti ſunt. Sententiæ huic *Herbelotus* etiam *pag.* 917. *in Bibliotheca ſua* edſtipulatur.

(*e*) Gaudebet hæc etiam characteribus propriis, magnam, ut ſolertiſſimus hec in re *Anquetilius* obſervet, tam in nominibus, quem literarum formis *Georgianæ*, & *Armenæ* linguæ hodiernæ ſimilitudinem referens, cujus ſcribendi methodus eadem, quæ *Hebræorum*, *Arabum*, & novorum *Perſarum* a dextra ſiniſtram verſus in eo tamen eb horum linguis ebludens, quod ad eorum, quæ vel producenda, vel breviori enuntianda ſono ſunt, diſcrimen certa ſigna vocalibus ſingulis addantur. Literas dialecto huic peculiares, *Georgianæ*, & *Armenæ*, ut diximus, conſimiles *tabulæ* 2^dæ^ *numerus* 1^mus^ & 2^dus^ exhibent: Herum figuræ quadraginta octo dantur numero, ex quibus vocales ſedecim, conſonantes triginta duæ numerantur.

(*f*)

(*f*) پا *pa* enim *Perſis* pes, unde پازند *pazend* dialectus ex lingua *Zend* orta.

(*g*) Ad literarum dialecti hujus figuras quod attinet, cum propriis careret, eas vel linguæ *Zend*, vel *Pehlevi* uſurpaſſe, auctores memorant.

(*h*) پهلوی *pehlevi* juxta auctorem quendam Perſam, a پهلو *pehlu*, quod *latus*, *fortitudo* ſignificat, ſuam originem repetit, patre nimirum پارس *Pares*, filio سام *Sami*, qui filius نوح *Noah* fuerat. Alii nomen trahere dicunt a regione, in qua ſitæ fuerant ری *Rey* اصپهان *Iſpahan*, & دینور *Dinur* i. e. linguam hanc harum viciniarum incolis in uſu fuiſſe. Vide *Anquetilii* diſſertationem de lingua *Pehlevica*.

(*i*) Huic quoque linguæ, ut aliis pleriſque veterum, propriæ ſunt literarum formæ, ad characteres *Zend* aliquantum accedentes, numero decem, & novem, enuntiationes vero viginti, pro varia literarum collatione inter ſe diſcrepantes. Scribendi itidem initium, ut in aliis, a dextra ſiniſtram verſus. Horum characterum diverſas formas, itemque uſitatos linguæ *Pehlevicæ* numeros ſi quis inſpicere cupiat, *tabulæ* 2da *num.* 3^tiam^, & 4^tam^, conſulat; quorum prior *alphabetum Pehlevicum*, alter *numeros Pehlevicos* exhibet.

(*k*) شهنامه *Schah-name* i. e. liber regum. Carmine prorſus eleganti hiſtoriam veterum regum *Perſiæ* complectens, quam *Ferduzi* ſub Sultano *Mahmud* in carmina redegit. Qui uberiorem libri hujus notitiam habere cupit, *Anthologiæ Perſicæ anno* 1778. *Viennæ typis datæ pag.* 71, & 81. conſulat.

(*l*) De origine nominis پارس variæ ſunt opiniones: utpote aliis eam a پارس *pars* leopardo, celebri apud *Perſas* & *Indos* animali repetentibus, quo circure facto ad venationem utuntur; aliis vero a پارسا *parſa*, quod in libris *Zoroaſtris*, *devotus*, *purus*, *ſanctus* ſignificat: quamquam non pauci originem ejusdem a پارس *pares* deductam, velint, quod in libris *Zoroaſtris ſplendens*, *transparens vitri inſtar* ſignificat, unde probabilius پارسستان *Parſiſtan*, quod aër ibi purus, & lucidus, ad diſtinguendam huic propinquam Mediæ partem montoſam, cui perpetuæ quaſi nebulæ incumbunt.

(*m*) De ſcriptoribus Græcis animadverſum hoc loco volumus, eos ſæpenumero, dum de rebus *Perſicis* illorum temporum mentionem faciunt, vocabula hodiernæ linguæ Perſiæ multum affinia hiſtoriis ſuis immiſcuiſſe; Horum, quæ ex ea facile explicari queant, congeriem quampiam libr. 2do paragr. 248. *Briſonius* adfert in opere ſuperius memorato; *Relandus* itidem *in diſſertationibus ſuis*, & *Burtonius in lipſanis vocabulorum Perſicorum*, quæ apud *Græcos* auctores paſſim inveniuntur, hodiernæ linguæ *Perſicæ* ope dilucidant.

(*n*) *Alexander Magnus*, ab Orientalibus *Eskender Rumi*, i. e. *Græcus*, aut ذوالقرنین i. e. *princeps duarum conjunctionum* vel *cornuum* dictus; alii a Jove Amonio, cujus ſe eſſe filium gloriabatur, etymologiæ hujus rationem repetunt, aliis eam ampliſſimo ipſius in Orientem æque, ac Occidentem dominatui tribuentibus. Ceterum nomen hoc ذوالقرنین poſteris quoque heroibus, ut *Gengiſchanio*, *Timurio* datum fuiſſe auctores memorant, ad rariſſimam quampiam duorum ſyderum conjunctionem alludentes, qui, quemadmodum dicta ſyderum conjunctio rara admodum accidit, rariſſimi non niſi exiſterent. Cauſſam porro graviſſimi belli *Darium* inter, & *Alexandrum*, regnique *Perſici* everſionem notus epitomator hiſtoriæ Orientalis *Emir Jahja* ita paucis enarrat. میان دارا واسکندر رومي در بعض خراج از ولایت ایران که با تصرف رومیان بود مخاصمت افتاد آهنك جنك یکدیگر کردند و لقا دو مردان هردان ازکسان دارا ودرا زخم زدند و بلشکر اسکندر رسیدند اسکندر بی آنحال بیآمد و سروي دزانوها نهاد و سوگند مغلظ خورد که من نه فرمودم و قصد

قتل تو نداشتم دارا از وي التماس كرد كه كشندگان و برا بكشد ود وخبر زن كند و بر او لاد ملك فرس بيگانه نكمارد وايشانرا خوار ندارد اسكندر ازوي بپذيرفت وبران وفا كردد اين جهت ملوك طوايف مشهور كردند *Inimicitiarum cauſſa Darium inter, & Alexandrum denegatum Perſis tributum fuerat, ad quod, ob aliquas Perſis quondam ſubditas provincias Græci antiquitus pendendum tenebantur. Hinc bellum inter utrumque ortum; in quo, cum duo viri Hamadanenſes ex comitatu Perſico regem ſuum graviter vulneraſſent, ad exercitum Alexandri transfugere: quo audito, rex ipſe Alexander ad Darium accurrit, ſimulque vulnerati caput genubus ſuis imponens, ſe necem ipſius neque juſſiſſe, neque unquam voluiſſe, juramento conteſtatus eſt. Darius contra id unicum ab Alexandro petiit, ut ſumta de occiſoribus vindicta, ſuaque in ſponſam accepta filia, regni adminiſtrationem Perſis concederet, neque ſuos deſpiceret. Quod Alexander & ſpopondit liberaliter, & religioſe etiam obſervavit. Hinc exorta eſt dynaſtia, quæ ab hiſtoricis regum exterorum dicitur.* De ſucceſſione poſt mortem *Alexandri* in regnum *Perſiæ* inter Orientales non eadem omnibus eſt ſententia; de quibus plura videre licet in *Bibliotheca Herbeloti* ſub articulo *Dara*; Placet hoc loco ex ſcriptore Armeno *Moſe Choronenſi* ob raritatem libri hac deſuper quæpiam adjicere: *Igitur* ait hic *Alexander ille Macedo Philippi filius, & Olympiadis, quæ erat ab Achille quarta, & vigeſima, totius orbis imperio potitus, cum regnum ſuum inter plures teſtamento partitus eſſet, ita tamen, ut Macedonium imperium generatim, univerſeque appellaretur, ipſe e vita exceſſit. Poſt quem Babylone Seleucus regnavit, complurium principatu ad ſe correpto, qui etiam Parthos ingenti bello ſubegit, ob eamque rem Nicanor compellatus eſt. Libr. 2do. pag. 83. edition. Londin. 1736.*

(o) Eodem pariter fato a tempore devicti *Jezdegirdi* mutationem quampiam ſcriptura Perſica ſubiit, abolitis nempe tunc temporis characteribus aviticis, Arabicisque inductis, qui hodiedum apud Perſas obtinent; his ad exprimendam linguæ Perſicæ enunciationem propriam, non quidem forma, ſed notis diacriticis diſtinctas quatuor adjecere literas nimirum: پ *pe ægemi*, ژ *zai ægemi*, چ *tſim ægemi*, & ک *kafi ægemi*. Ceterum *Perſas* proprias antehac habuiſſe literarum formas *Elmacinus* in *Chronologia ſua Muslimorum* تاريخ المسلمين nuncupata ad vitam *Mohammedis Abugafar Chalifæ libro 1mo. cap. 11mo.* hiſce declarat. وقد ذكر انه لما ولي المستنصر الخلافة بسط له بساط فيه صورة نقش مثال فرش عليه راكب وعلي راسه تاج تحيط به دايرة كبيرة جدا فيها مكتوب بالفارسيه فاحضر المستنصر من قرأها فتغير وجه الفارسي فقال له المستنصر ماهو فقال بعض حاقات الفرس اخبرني به فقال لا معني له قال لا بدان تخبرني به قال يقول انا شيرويه بن كسري قتلت ابي ولم انتفع بالملك الا ستة اشهر فتغير وقام من مجلسه ولم يملك الا ستة اشهر ٥

Narrant etiam, cum imperio præfectus eſſet Muſtanſirus, expanſum fuiſſe ei tapetem, in quo imago expreſſa erat ſimilitudine equi, cui inſidebat eques, capite diadema geſtans, quod magnus ambibat circulus, in quo ſcriptura erat Perſica; Muſtanſirum autem, vocaſſe quendam, qui eam legeret, & Perſæ vultum fuiſſe mutatum, ac Muſtanſirum dixiſſe, quid id eſt? illum autem reſpondiſſe, nugæ quædam ſunt Perſicæ; Muſtanſirum voluiſſe, ut eam ſibi explicaret, atque illum negaſſe, ſenſum ei nullum ineſſe: cumque Muſtanſirus dixiſſet, neceſſe eſt, ut eam mihi exponas, dixiſſe ſic ait: Ego Siroes filius Chosroæ, patrem meum occidi, neque imperio fruitus ſum, niſi ſex menſi-

menſibus, & *mutatum fuiſſe vultum Muſtanſiri*, *eumque e ſolio ſuo ſurrexiſſe*, & *non imperaſſe niſi ſex menſes.*

(*p*) Hos inter *Afraſiab*, *Zohak* fuere.

(*q*) Affinitatem inter linguam *Perſicam* & noſtram *Germanicam* non ſolum in quibusdam nominibus, verum etiam io ipſis regulis grammaticalibus eſſe, hodie poſt tot jam exhibita exempla vix quiſpiam amplius eſt, qui hnc in dubium revocet. Similitudo igitur idiomatis *Perſici*, & *Germanici* ex ſubjecto brevi vocum elencho patet.

perſ.	*pronun.*	*germ.*	*perſ.*	*pronun.*	*germ.*
است	*eſt*	*iſt*	دروغ	*dürūgh*	*trug* vel *betrug*
اندر	*ender*	*unter*	دوختر	*dochter*	*tochter*
پدر	*peder*	*vater*	ربودن	*rūbuden*	*rauben*
بند	*bend*	*band*	شش	*śeś*	*sechs*
بربر	*berber*	*barbier*	لب	*leb*	*lippen*
برادر	*bürāder*	*bruder*	موش	*müś*	*maus*
تو	*tū*	*du*	مادر	*māder*	*mutter*
خدا	*chŭdī*	*gott*	نام	*nām*	*name*
دندان	*dendān*	*zahn*	نو	*new*	*neu*
در	*der*	*thŭre*	یوغ	*jūgh*	*joch*

plura alia his dantur. de quorum ſimilitudine integros catalogos exhibuerunt *Bonaventura Vulcanius* in tractatu *de literis*, & *lingua Getharum*, *ſive Gothorum. Lugd. Batav.* anno 1597. edito, pag 87. *Andreas Müllerus* in ſuis exercitationibus, quas ſub titulo pſeudonymi *Joh. Forſtii* edidit, & quæ inſertæ ſunt *Crenii faſci exercitationum philologico hiſtoricarum. Lugd. Batav.* 1697, o°. 7mo. pag. 15^m; agit item *Schotelius* de ſimilitudine multorum vocabulorum *Germanicorum*, & *Perſicorum* in ſuo *perfecto opere de matre lingua Germanica.* lib. 1mo. diſſ. 9no. Denique *Georgius Wachterus* io præfatione ad *Gloſſarium Germanicum. Lipſiæ* 1727. impreſſum. §. 17mo. Quod vero ad ipſam relationem regularum grammaticalium inter has duas linguas attinet, haud exigua utriuſque affinitas ex ſequentibus eruitur. I. *Forma comparativi* apud *Perſas* terminatur in تر *ter*, ut: خوشتر *choſter. beſſer.* بدتر *bedter. ſchlimmer.* II. *Forma infinitivi* definit apud *Perſas* io دن *den* & تن *ten*, ſic: بندن *benden.* گرفتن *giriften. greiffen.* III. *Imperativi forma* fit potiſſimum rejiciendo ultimam ſyllabam, ſic: *a* ماندن *mānden. bleiben.* مان *mān. bleib.* راندن *rānden. treiben* ران *rān. treib.* IV. *In ſtatu conſtructo* ponitur rectus, ſeu genitivus poſt illud nomen, a quo regitur, ſic: شوهر برادر *ſuherī bürāder. die Frau des Bruders.* V. *In compoſitione* e contra duorum ſubſtantivorum, vel ſubſtantivi cum particula, utrobique idem ordo obſervatur, ut in primo caſu آهوچشم *āhū ćeśm. Hirſchaug.* in altero caſu نامور *nāmwār. nambar.* VI. ſunt denique utrique linguæ *proprii* & *particulares loquendi modi*, ut: او هیچ نداد *o hīć nedād. Er hat nichts nicht gegeben.* Ex his igitur allatis ſatis ſuperque patet, *Joſephum Scaligerum* aut levem linguæ *Perſicæ* notitiam habuiſſe, aut certe halucinatum fuiſſe, dum in *Epiſt.* 228. quæ *Joa. Pontano* inſcripta eſt, ait: *Nihil tam diſſimile alii rei, quam Teutoniſmus linguæ Perſicæ*, cujus ſeotentiæ, forſitan ejusdem viri auctoritate inductus ſubſcripſit *Sam Bochartus* in *Phaleg.* lib. 1. cap. 15. Contra major eſt numerus eruditorum, qui præter ſupra citatos, nobiſcum cootrariam tuentur opinionem; *Salmaſius* nempe, *Ludov. de Dieu*, *Juſt. Lipſius*, *Hottingerus*, *Buxtorfius*, *Boxhornius*, & denique *Milius* in lingua Belgica. *Angelus a S. Joſepho* in clavi ad ſuum *Gazophylacium linguæ Perſicæ* cap. 3. ſe analogiam ioter hnoc,

& aliis etiam linguas Europæas uti *Latinam*, *Belgicam*, *Gallicam* inveniſſe putat.

(*r*) Placet hoc loco, quæ de *Zoroaſtre* ejusqoa legibus *Chondemirius in ſua hiſtoria* حبيب السير inſcripta perhibet, adferre quæpiam, ait hic: باتفاق مؤرخان در زمان گشتاسب زردشت دعوت کرده طوایف انامرا بعبادت آتش مأمور گردانید وگشتاسب باوي روي گردید بدان واسطه دین مجوسي رواج و رونق تمام یافت و گشتاسب اول پادشاهي است که روي بگروی سکه شکل آتش کده صورت کرد وبر جانب دیگر صورت خودرا تصوّر نمود و پیش از او این رسم نبود ✿ *Principium ſuum pyrodulia, omnium hiſtoriographorum conſenſu, a tempore Giuſtaſpis repetit, quo Zoroaſter ſpiritum prophetiæ affectavit, gentes ad adorationem ignis invitans. Rex Guſtaſpes ipſe illius præceptiones amplexus eſt. Magorum hinc religio per omnes regni partes propagata fuerat. Fuit itidem Giuſtaſpes omnium primus monarcha, qui monetæ ex una parte delubrum ignis, ex altera vero proprium caput incudi curaverat, id quod antea nondum moris erat.* Numi ejusmodi typum, qui una ex parte delubrum ignis, ex altera imaginem principis refert, *tabulæ* 2da. *num.* 5^tus^. exhibet.

(*s*) Nobis *Darius Hyſtaſpes*.

(*t*) *Cl. Hyde* in libro de veteri lingua *Perſarum* alios *Zoroaſtris* ſcriptis vetuſtiores libros apud *Perſas* extare aſſerit; *unum* nempe, qui nobis ſub nomine *Humajuname* nnnus eſt, جاویدان i. e. librum *aterna ſapientia* inſtructum, atque ut putatur, ab هشنگ *Huſeng* antiquiſſimo propemodum *Medorum* rege conſcriptum; hunc ex *India* in *Perſiam* delatum medicus quiſpiam برزویه *Berſevie* nomine, in linguam *Pehlevicam* juſſu regis خسرو نوشروان *Chosrevi Nuſervani* vertiſſe dicitur: conſuli ea pariter poſſunt, quæ *cl. Jones* occaſione libri hujus de inventa antiquiſſima ſcriptura adfert. Veruſtior itidem *alter Zoroaſtris* operibus cenſendus, qui مسایل المجوم i. e. *quæſtiones de ſtellis* inſcribitur. *Tertius* denique *de re chimica* tractans, auctore اسطانس الحکیم *Eſtanis Elhakim*, qui *Zoroaſtris* præceptor fuiſſe perhibetur.

(*u*) De vita auctoris hujus inter orientales fuſius præ aliis tractant libri جنگرفتج نامه *Gengrefetg name*, & زردشتنامهٔ *Zerduſtname*, ex quibus ſua de geſtis, & prophetia viti hujus *Hyde* in libro *de veteri Perſarum religione cap.* 24. 25. 26., tum *Anquetilius* in *vita ejusdem auctoris* deprompſerant. *Græci*, qoeis, præter ſua barbara omnia, ad ſpernenda prnincle extera proniſſimi, tres hoc nomine inſignitos erronee *Zoroaſtres* retcrunt. Primum, quod *anachronismi* merito inſimulatur, aut nomen male ſumtum dennnt, *Nino* cnevum ſtatuunt. *Juſtinus enim libr.* 1mo. *cap.* 1mo. de eodem rege ſcribens, *poſtremum illi bellum cum Zoroaſtre rege Bactrianorum fuiſſe* aſſerit, *qui primus artes magicas inveniſſe dicitur*, & *mundi principia, ſyderumque motus diligentiſſime ſpectaſſe*. Eundem hunc primum *Zoroaſtrem* alii *Chamum*, filium *Noe*, eſſe credunt, cujus falſæ traditioois *Joannes Caſſianus collatione* 8va. *cap.* 21mo. mentinnem facit, *ubi artes magicas ante diluvium metallorum laminis*, & *duriſſimis lapidibus a Chamo inſculptas fuiſſe refert, ut ad poſtdiluvianos mortales hac ratione propagarentur. Secundus Zoroaſter* juxta *Suidam* annis quingeotis ante bellum *Trojanum* vixiſſe fertur, natione *Perſo-Medus*, quod merito ſuſpicionem injicit, *Zoroaſtrem* hunc eundem cum relato noſtro extitiſſe; de cujus cognomine, ætate, ratione vitæ, ac ſtudiorum, ſcriptis denique, quæ *Græcis* opinin fuerit, *cl. Lambecius* in *prodromo hiſtoriæ literariæ libr.* 1mo. *cap.* 7mo. *paragr.* 5to. fuſe enarrat. *Tertius*

tius denique *Zoroaſter* a *Plinio hiſtoriæ naturalis libr.* 30mo. *cap.* 1mo. *Proconenſium* vocatur, pauloque ante *Xerxis* in Græciam expeditionem vixiſſe perhibetur. De diverſis *Zoroaſtribus* vide ſis etiam *Brukerum hiſtoriæ philoſophicæ Lipſiæ anno* 1756. *editæ, partis* 1ma., *libri* 2^di^. *paragrapho* 9no, & ſequentibus, item *Brideaux in hiſtoira Hebraica.*

(*w*) De *Manete*, & ſectariorum ejus dogmatibus apud noſtros multi ſunt, qui ſcripſere; inter quos principem locum tenent *S. Auguſtinus, Archelaus, Cyrillus Hieroſolymitanus, Epiphanius, Leo Magnus, Photius* & noviſſime etiam *Laurentius Alticotti* in *diſſertatione hiſtorico-critica de antiquis, noviſque Manichæis cap.* 5to. verum nobis, qui orientalia tractamus, quæ hi de hoc viro tradunt, ex *Chondemirii* epitome adferre lubet. مانی نام نقاشی بود در غایت نکته دانی و چون بکوشش رسید که عیسی علیه السّلام باصحاب خود گفته که بعد از من فارقلیطا یعنی محمّد علیه السّلام مبعوث خواهد گشت کالتفش فی الحجر برلوح خاطرش ار تسام یافت که فارقلیطا اوست ودرزمان شابور بن اردشیر زبان بدعوی نبوّت گشاده بقول مسعودی شابور نخست بدین مانی در آمد آنگاه بآلاخر بطلان آن ضال مضل‌را دانسته قصد قتلش فرمود ومانی از راه کشمیر ببلاد هند گریخت واز آنجا متوجه خطا و ترکستان شد وچون او بیدستاری مسطّر ومانی مروی برکار نقوش غریبه وصورت عجیبه ظاهر میساخت در آن بلاد کار وبار اورونق ورواجی تمام یافته و مانی در اثناء سیر در دیار شرق بکوهی رسید که غاری داشت مشتمل برفضاء جانفزا و چشمهء آب خوبت مأب بنهان ازمردم قوت محتاج یکساله خودرا بدان غار که یکراه بیش نداشت گذاشته بسا متا بعانش گفت که من باسمان خواهم رفت و بعد از یکسال ازاسمان بزمین آمده شمارا از حال پروردگار خود اخبار خواهم نمود باید که شما چون یکسال از غایبت من بگذرد در فلان موضع که قریب بفلان غارست مرا چشم دارید و مانی وصیّت‌را باتمام رسانیده از چشم مردمان غایب شد وبدان غار شتافته صور بدایع و نقوش غریبه بر لوحی که مورخان ارتنگ مانی کویند منقش و مراتب گردانیده وبعد ازگذاشتن یکسال حسب الوعدهٔ ظاهر شده ارتنگ‌را بمردم نمود و گفت که این معجزهء من است وخلایق از آن صورت متعجب گشته و بسیاری از ساکنان خطا وترکستان بنبوّت مانی متوجه دیار عجم شدند و بعد از وصول بخدمت بهرام بن هرمز شافته بلّت قبول بمحدوث خود دعوت نمود و بهرام نخست زبان بقبول ان سخنان گشوده خاطر مانی را اطمینان داد تا متابعانش مجتمع گشتند انگاه علما وموبذانرا طلبیده فرمود تا باماني مباحثه نمایند و مانی ملزم شده کذب بظهور انجامید و بهرام فرمان داد تا او پوست کنده بگاه آکنده بدروازهء سرای شابور بیاویختند و پروانش‌را نیز از عقب روان گردانیدند *Mani, nomen eſt pictoris, viri alias ſagaciſſimi ingenii: inaudiens hic Jeſum, (ſupra quem ſit pax) diſcipulis ſuis dixiſſe, poſt ſe paraclytum, i. e. Mahammedem (ſupra quem ſit pax) mittendum; dictum hoc, ac ſi inſculptum lapidi foret, tantopere animo ipſius inſedit, ut crederet, ſe nimirum eſſe illum paraclytum. Tempore itaque Saporis, filii Ardeſchirii, legationis ſuæ doctrinam promulgare cepit. Meſaudus hiſtoriographus Saporem primo Manetis ſententiæ adhæſiſſe, at mox, ubi pernicioſiſſimos viri hujus errores cognoſceret, in mandatis dediſſe aſſerit, ut e media tolleretur; Manetem vero per provinciam Kesmir in Indias dilapſum in*

Chatajam tandem, & Turcomannorum regna perveniſſe, in quibus, quoniam abeque circulo, regula, aut alio inſtrumento artem figuras miras exprimendi ealleret optime, facile fidem invenit. Manes porro varias orbis partes verſus orientem peragrans, ad montem pariter offendit, in quo antrum reperit nulli antehac pervium, ſimulque ſcaturiginem ſuaviſſimæ, & limpidiſſimæ aquæ continens: in hoc itaque iis elanculum collatis, quæ ad vitam ſuſtendandam per annum ſufficerent, affeclis ſuis ſe in cælos aſcenſurum dixerat, unde poſt decurſum anni rediret, notitiam ipſis de divino opifice daturus. Poſt annum igitur me in eo expectate, ſubjunxit, loco, vicinum quempiam antro incognito locum contribulibus ſuis indicans. Hæc poſtquam affeclis ſuis deprædicarat, in prædictum antrum feſtinavit, figuras in hoc varias, & incognitas formas ſuper tabulam depicturus, quam poſtea hiſtoriei Ertenki-mani dixere. Elapſo demum anno, ut promiſerat, in publicum denuo prodiens, depictamque hominibus oſtentans tabulam, ſuum hoc eſſe miraculum gloriatus eſt. Admirantibus ſingulis opus hoc, plures etiam ex Chatajæ, & Turcomaniæ incolis ad evulganda Manetis miranda in Perſiam eonceſſerant, in ſervitium regis Behram, filii Hormusdi, irrepentes, quo factum, ut nova hæc ſecta in iis etiam regionibus hac ratione ſe ſe diffunderet. Rex ipſe, quo omnem Maneti in Perſas diffidentiam, & ſuſpicionem adimeret, verbis viri primum ſe ſe fidem adhibere finxerat, quoad omnes ejus contribules in unum locum convenirent: tum denique convocatis doctis Perſiæ in mandatis dederat, ut cum Manete de veritate ſuæ doctrinæ diſputarent: ſuccubuit ille falſitatis convictus, quo factum juſſu regis Behram, ut expulſis regno Manetis affeclis, hujus excoriati exuviæ fartæ ſtramine ad portam palatii regii ſuſpenderentur.

(x) صدور i. e. centum portæ: juxta *cl. Hyde* canonum, & præceptorum ex operibus *Zoroaſtris* ducentis circiter abhinc annis in uſum magorum facta collectio, a ملکشاه هزاده دستور *Deſtur, Melikſahi* filio, antiquæ linguæ, & veterum librorum gnariſſimo, in metrum vulgari lingua *Perſica* redacta. Dividitur in centum capita, ſeu centum portas; ut adeo liber hic *Centiportalis* dici queat. *Cl. Hyde*, oe, ut in præfatione ſuæ traductionis admonet, in nimiam molem opus excreſceret, crebrioresque, quibus ſcatet, tavtologias incurreret, operis ſummam dare malüit, quam integram, & juſtam ejuſdem translationem concinnare.

(y) *Zenda weſta* liber canonicus inter magos, qui ab ipſo *Zoroaſtre* originem trahere dicitur. Plures codex hic partes complectitur, videlicet: *Iteśne*, & *Wisbereth*, quorum prior diverſos Numen precandi modos, alter notionem de omnibus complectitur: *Wisbereth* enim lingua *Zend*, *cognitio omnium* ſignificat. His adnumerandi etiam veniunt *Jeśt-ſadé* hymnos, & *Wendidad* collectionem conſtitutioum earum continens, quæ ad fidem æque, ac morum regulam pertioent. Ex his tres priores, originaliter lingua *Zend* conſcripti, adhucdum extant, poſterior vero, quæ *Zend* dialectus eſt, lingua *Pazend* exaratus.

(z) *Bundeheś* i. e. a *principio creatum*. Liber de antiquiſſimis unos, quos *Perſæ* habent, agens de *Coſmogonia* i. e. *origine entium*: Opus præſeos, quod nunc temporis *Pehleviea* tantummodo lingua exaratum habetur, compendium antiquiorum librorum *Zoroaſtris* eſt, qui injuria temporum pericre.

(aa) Ut nihil ſilentio prætereamus, quod rei tam obſcuræ, quam dubiæ lucem affundere poſſit, quibus rationibus adductus, horum auctoritatem librorum impugnare aggreſſus ſit *cl. Richardſonius*, breviter hoc loco commemorare placuit: offenſus enim rei partim novitate, partim

tim hominem eodem, ac ſe, natali ſolo oriundum (*cl. Hyde*) vindicare cupiens, producta ab *Anquetilio Zoroaſtris* opera, ſi non integra, maximam certe partem apocrypha eſſe his fere argumentationibus contendit. 1mo. Novi omnino operis fidem facere, ait, copioſiſſimas voces Arabicas in *Zend*, & *Pehlevi Anquetilii* inſpergas, nuſpiam tamen ante ſeptimum æræ Chriſtianæ ſeculum in ſermonem Perſicum adoptatum. 2do. Aſperos litterarum quarumdam, ac vocum Arabicarum ſonos nativæ Perſici idiomatis ſuavitati, ac lepori e diametro oppoſitos videri: ſic Gallis, Italis, aliisque nationibus vix unquam, aut ne vix quidem genuinam literæ Anglicæ *th* pronuntiationem addiſcentibus, multo magis Perſas a ſimili literæ Arabicæ ث *th* ſono alienoiores fore. Id autem vel inde manifeſtum fieri, quod & hodie Perſæ in Arabicis, in linguam ſuam adſcitis, vocibus, ^*^io quibus litera *th* occurrit, eam nonniſi in lene *s* mutatam, adhibere conſuevetint. In *Zenda* vero *Anquetilii* affectus hac litera voces paſſim deprehendi; quin literem adeo in ipſius alphabeto recenſeri, in unam, eandemque, ut nullum de ejus pronunciatione dubium relinqueret, claſſem cum Arabico ث *th* collocatam. Fieri quidem poſſe, ut a perverſa pronuntiatione aliqua homines lapſu temporis reſipiſcant; verum, ut eundem quia in una lingua ſonum eodem tempore cum facilitate exprimat, in altera non item, opinionem, neque ullo exemplo comprobatam, neque naturæ legibus conformem videri. 3^tio^. Ne remotiſſimam quidem *Zendam* inter, & hodie receptam Perſidis linguam inveniri analogiam. In hac, ſi illius dialectus exiſteret, oonnulla certe depreheodi veſtigia debere. Nullas enim regnorum viciſſitudines, conatus eruditorum nullos permutare linguam ullam unquam poſſe adeo, ut hanc recentem inter, & illam vel antiquiſſimam nulla plane ſimilitudo intereſſe videatur. *Zendam* vero omnis cum hodierna Perſica analogiæ expertem, unam potius aliquam, ex dialectis adjacentium populorum, exigua grammaticali accurratione compilatam, linguam *Francam* videri, linguæ, neſcio, cui magicæ, quam Perſicæ illi, tantum a ſermonis ſuavitate celebratæ, ſimiliorem. 4to. Ex abſurdis tot fabulis, ineptiisque operis palam oſtendi, virum, ab antiquitate ſapientiſſima tot laudibus in cœlum elatum, cujus axiomata, ſententiæque a nobiliſſimis æque, ac doctiſſimis totius Perſiæ viris aviditſime expetebantur, ejus auctorem eſſe oon poſſe. Geoeratim denique nihil detexiſſe *Anquetilium*, quod quantulamcunque libro ſuo queat auctoritatem conciliare; nec ulla in eo antiquitatis reperiri veſtigia, ſtolidia tantummodo ſuperſtitionibus, ceremonilsque magorum perpetuis ad faſtigium uſque referto. 5to. *Zoroaſtrem*, ingenio, & ſapientia ſumma præditum, durem, & incultam dialectum *Pehlevicam*, a nobiliori nanooia parte dudum abjectam, & apud montanam ſolum, agreſtem, ac inſciam plebeculam io pretio habitam, elegantiori, & politiori *Deri* prætuliſſe, æque omnem fidem ſuperare, atque illud, *Voltairium* in abjectiſſima *Bas breton*, aut *Addiſonium* aſperrima, viliſſimaque ruſticana lingua ſcripſiſſe, incredibile videatur. 6to. Perquam probabile tandem videri, in commnni illo literariorum Perſiæ monumentorum excidio, *Alexandro Magno*, multoque magis Arabum Chalifis victoribus, inexpiabili odio in magos præcipue, magorumque religionem, leges, conſuetudines, & libros commotis *Zoroaſtris* item originaria ſcripta depetiiſſe: *Anquetilii* itaque librum fide digni nihil complecti, ſubque ſpecioſo celebratiſſimorum quondam ſcriptorum titulo præter inſulſos ceremoniarum codices hodietnorum *Hebræorum* modo ſupereſſe nihil; hos denique tam parum quidem cum ſacris priſcorum Perſarum ritibus, ac ſuppoſititias *Mingreliorum*, ſeu *Georgianorum* propoſitiones cum chriſtiana

ſtiana religione conſpirare. Ipſos Guzerató magos non diffiteri, nulla ſibi jam autentica *Zoroaſtris* manuſcripta, imo ne unum quidem eorum apographum, ex illo ſeculi ſeptimi naufragio ereptum, reliquum eſſe; quibus modo utantur, libros, exempla eſſe verſionis, ab *Arteſirio*, magorum ſacerdote quopiam, ante ſecula circiter quatuor adornatæ. Tot demum in Europa codicibus tenuis lucri cauſſa adulteratis, multo veriſimilius magorum ſacerdotes longe uberioris quæſtus ſpe inductos, perditis *Zoroaſtris* operibus ſui partus ingenii ſubſtituiſſe, quo facilius hoc pacto credulæ, & verbis ſibi datis acquieſcere doctæ plebeculæ imponerent.

(*bb*) Quid auctor hic novitatis nomine adverſario ſuſpectus in rem ſuam adferat, hoc pariter loco commemorandum. Siquidem perdifficile ſit, ait auctor hic, ipſum *Zoroaſtrem* indubitatum, in ſenſu proprio, horum librorum auctorem facere, nullo tamen modo negari poſſe, rem, atque materiem ſcriptorum *Zoroaſtris* eſſe; potuiſſe enim illum omnium ſententiarum, a diſcipulis poſthac in certum ordinem redactarum, auctorem eſſe, atque vel ex hoc capite ad antiquiſſima tempora hos commentarios remitti poſſe. Exemplum petit a *Socrate*, Græcorum ſapientiſſimo, & ſcholæ auctora, nullos etiam ipſo conſcribente libros, eum tamen diſcipuli opiniones, & rationes exquiſitas tanti magiſtri ſumma induſtria congeſſerint. Experientia præterea conſtare, libros *Zenda-veſta* ioter Indiarum magos hodie aſſervatos, eosdem cum illis eſſe, quos magi in *Kirman* ſanctiſſime colunt; quamquam nullum alias inter utroſque popnlos commercium intercadat, aut aiter quiscunque nexus. Eodem modo *Desdur Arteſir* ante annos circiter quadringentos ex *Kirmania* in *Indias* concedentem, ſuum, ac illorum populorum exemplar, ab ejusdem ſectæ magis in liturgiis ſuis adhiberi ſolitum, ſimillimi plane argumenti deprehendiſſe. Rationibus iſtis, facile comprobari poſſe manifeſtum aſt, libros, quorum auctoritas in controverſiam hic adducitur, octavo minimum poſt natum Chriſtum ſeculo jam juris publici factos eſſe, ubi *Jezdegirdo* ingenti clade ab Arabibus conrito, Perſæ quorum unica ſalus fuga erat, in *Kirman* partim, partim in *Indias* elapſi fuere. Sin autem octavo minimum, ut diximus, ſeculo extitiſſe hos libros manifeſtum eſt, prioribus pariter ſuperiorum etiam ſeculorum ætatibus, licet originis ipſius certa epocha ſtatui nequeat, in manibus populi verſari poterant. An non enim, cum libri hi baſis, & fundamentum legum, & ſanctionum omnium, in omni Perſide obtinentium fuerint, eximia religione cultos, & cura, quam fieri potuit maxima, nunquam non cuſtoditos fuiſſe, exiſtimandum eſt? Aliud itidem argumentum capere in præſentia liceat ex ipſo illo idiomate *Zend*, quo libri iſti contexebantur, quoque principes primarum ſolum Perſiæ dynaſtiarum uſos fuiſſe liquet. Nulla profecto ſana ratione concipi poſſe in propatulo eſt, cur libri, toties a nobis laudati, poſteriori aliqua ætate, quemadmodum illis objicitur, concinnati, lingua potiſſimum *Zend* in oblivionem dudum adducta, & conſepulta penitus, omiſſa politiſſimis, & tempore uſitatis dialectis, evulgari ſint. Quid? quod opus totum pervolventibus, mira undique rerum convenientia, & conſtans hiſtoriarum, ac geographiæ fides ſummam movet admirationem; ut nihil de tot legibus, morumque præceptis hoc loco commemoretur, mirabilem in modum cum iis conſpirantibus, quæ Græci ex *Zoroaſtris* operibus cupidiſſime excerpta, vetuſtiſſimis lucubrationibus ſuis copioſiſſime inſeruere, quod ſi parallelismum a Græcis ſcriptoribus deſumere lubeat, conſtat *Herodotum* jam quadringentos ſexaginta annos ante Chriſtum natum magnam illam *magorum* erga *ignem*, & *aquam* venerationem retuliſſe, quæ pariter in libri *Yeſne*

Ha

Ha 1ma, 3^tia, & 7ma. notatur, quibus in locis *ignis Ormusdi* filius, *aqua* vero ſancta dicitur. Nec abſimilia his *Strabo* memoriæ prodens, maximam eum pœnam manere ait, qui ignem extinxerit; quod in libris *Zoroaſtris* ab *Anquetilio* exhibitis paſſim, ac præcipue in *Vendidat Fargarda* 8va. occurrit. *Plutarchus* denique diſſidia illa, quæ *Ormusd* inter, & *Acheriman* perpetua intercedunt, ita enarrat, ac ſi ipſos *Zoroaſtris* libros hodiernos præ oculis habuiſſet, ex quibus diſſidia iſta paulo fuſius poſt principium *Bundeheſ* deſcribit.

(*cc*) Pluribus equidem cultum magorum deſcripſere *P. de Chinon*, *Tavernier*, *Mandeslo*, *Chardin*, at nullam ab iis fuſiorem de ipſis libris factam eſſe relationem, eorundem opera teſtantur.

(*dd*) Vel ipſa *Oſſiani* ſcripta in *Britania* non ita pridem ab oblivione vindicata argumento ſunt, mirandum minime eſſe, res, quæ magis facertimæ fuerant in regionibus tam longinquis, tanto poſt temporis ſpatio denuo fuiſſe erutas.

§. IX.

De ſcientiarum cultura apud Perſas.

Lingua *Perſica* ſuavis nempe illa copioſa, & elegans, a præſtantiſſimis viris ſummo ſtudio exculta, atque omnibus numeris hodie, partibusque perfecta, incomta, & horrida ab illo inde ævo jacuit, quo *Arabes* ritus, & dogmata ſua armati populis obtrudebant, iisque per ſuos principes jura dabant ad *Mamumi* [1] uſque ætatem, qua provinciarum prætores in *Perſia* deſciſcentes, atque Chaliſarum imperium detrectantes, novas ſuis ipſi auſpiciis dynaſtias ſtabilierunt. Qua tempeſtate, ut alia fere regna, ita & *Perſia* eam viciſſitudinem ſubiit, ut per poëtas agreſtis illa lingua nonmodo caſtigata, verum locupletata etiam ſummum mox perfectionis gradum tempore cum primis *Mahmudi Subkdegin* [2] attingeret, virorum, in poeſi maxime illuſtrium, conſortio mirum quantum delectati (*a*).

Hanc porro elegantiſſimam linguam poëtarum magis ſententiis, quam grammatices regulis excultam fuiſſe, vel inde conjicitur, quod, quæ ad artem grammaticam pertinent, non tam pro *Perſidis* incolis, quam exteris congeſta fuiſſe videantur: rariorum unde etiam (quod nobis quidem conſtat) grammaticarum *Perſicæ* linguæ inſtitutionum cauſſa repetenda eſt, (*b*) quarum una tantum, alterave, *Ruſtemii* nempe idiomatis *Perſici* (*c*), eaque, quam accuratiſſimus *Anquetilius* laudato in opere recenſet (*d*). Lexicis contra adornandis majorem ſemper *Perſas* impendiſſe operam, eorundem copia teſtatur, quorum quatuor, & quadraginta vel *cl. Hyde* (*e*) longo ordine enumerat, lexico eriam *Perſico-Turcico* auctoris *Chalili Sofi*, alias *Nyimet-ullah*, [3] & altero *Hulimi* [4] itidem *Perſico-Turcico* in hunc numerum venientibus. (*f*). In his, ſi utilitatis, ac præſtantiæ ratio habeatur, locum ſibi facile principem vendicat *Ferhengi Gihangiri* [5] opus, (*g*) ex quadraginta minoribus aliis vocabulariis ingenti labore concinnatum (*h*). Neque prætereundum hoc loco præclarum lexicon Conſtantinopoli vulgo *Ferhengi Śu'uri* [6] appellatum, ibidemque typis expreſſum (*g*).

[1] مأمون [2] محمود سبكتكين [3] نعمة آلله [4] حليمي [5] فرهنك جهانكيري [6] فرهنك شعوري

Ex ſingulari illo porro ſtudio, quo plures e dynaſtiis *Perſicis* principes (*k*) in omnium ordinum ſcientias ferebantur, id etiam profectum eſt, ut & frequentes academiæ (*l*) & gymnaſia inſtituerentur, quibuſve ſummorum ingeniorum partus, & literaria monumenta hunc in diem aſſervantur, loca apta (*m*) deligerentur. Hos inter principes, qui a literarum amore celebratiſſimi extitere, e *Sumanidarum* familia *Almanſurii*, [1] ex *Bujidarum Asadld Dewleti* [2] nomina, quorum ultimus collegium medicum *Bagdadi* ad utilitatem publicam patere voluit, magnis adhucdum laudibus celebrantur. Quibus, quem *Selgukidarum* dynaſtia ingenuarum artium amore aliis multo excellentior, omnibus laudibus ante alios cumulatiſſimum principem protulit, *Melek-Schah*, [3] non immerito accenſendus. Ne vero ſub principibus, tam æquis rerum literariarum æſtimatoribus jucundiſſimo poeſeos ſtudio minus addictos ſuiſſe *Perſas* exiſtimet quispiam, juverit ea, quæ doctiſſimus æque, ac conſultiſſimus vir *L. Baro a Reviczky* jam olim in hanc rem his verbis commentatus eſt, hoc loco aſſerre. (*n*). „ Jam vero etſi „ nulla, *ait* pene ſit totius *Perſiæ* plaga, quæ non unius, vel plu„ rium illuſtrium poetarum natalibus glorietur, cæteris tamen omni„ bus laudem hanc præripuit provincia *Fars*, id eſt *Perſis* proptie „ dicta, a qua jam antiquitus toti regioni nomen inditum eſt, quæ„ ve hodie non numero tantum, ſed etiam præſtantia vatum, ex illa „ oriundorum, præ reliquis inclyta habetur. Hujus caput *Śirazum*, „ quod aliqui veterem *Perſepolin*; alii *Cyropolin* eſſe putant, cele„ berrima toto oriente urbs, & diu ſub *Atabegiis*, atque *Mud„ haferiis* totius regni *Perſici metropolis*, noſtris vix niſi vini gene„ roſi fama cognita, multorum, atque illuſtrium ingeniorum ſerax „ fuit, tum vel maxime, cum ſedes regum *Perſiæ* fieri digna habi„ ta eſt. Hanc aliquis non male *Perſiæ Athenas* vocaverit, tum „ quod puriſſima lingua *Perſica*, eaque peculiaribus idiotismis, „ ac elegantiis, quas grammatici gentis illius modos *Śirazios* vo„ cant, luxurians, incolis ejus ſit nariva, tum etiam, quod amœ„ niorum, ac politiorum literarum domicilium dici mereatur. Plu„ rimi ſane ſunt, neque facile enumerandi, etuditionis, & eloquen„ tiæ laude in oriente clari ſcriptores, qui ex hac urbe originem tra„ xerunt, ſed inter ceterus notiores, neque noſtratibus nominete„ nus ignori poetæ *Sadi*, & *Haphyz*, quorum ille pluribus jam „ verſionibus Europæ innotuit, hujus vero celebritati verſionis diffi„ cultas hucuſque obſtitiſſe videtur. „

Eadem benevolentia rem hiſtoricam principes nunquam non complexos ſuiſſe, vel ex eo manifeſtum eſt, quod præcipua inter regni munia illud hiſtoriographi, *Wakât Nuvis* [4] in aulis principum dicti, haud poſtremum cenſeatur; cujus ſit, principem, quo demumcunque iter ingredientem ſequi, atque annalium monumentis res geſtas commemorare (*o*). Nec abſimili ratione arithmeticam, aſtronomiam (*p*), & alias ſcientias plerasque omnes, qua par eſt, diligentia

[1] المنصور [2] عضد الدولة [3] ملك شاه [4] وقعه نويس

tia maxima in provinciis *Perſiæ* promotas fuiſſe (*q*), multi diffuſius exponunt; nobis interim, ad alia properantibus, paucis hæc attigiſſe ſufficiat.

(*a*) Principes ſuo conſortio dignatos fuiſſe Poetas vita *Ferdufii* teſtatur, quos inter مسجدي *Aesĕedi*, عنصري *Aenſari*, فرخي *Ferræhi*, ipſeque فردوسي *Ferduſi* præter alios extitere.

(*b*) Differentiæ hujus, quod nempe numero plurimæ grammaticæ *Arabicæ*, rariſſimæ eeontra tum *Perſicæ*, aut *Turcicæ* inter ipſos orientales reperiantur, ea non poſtrema cauſſa eſt, quod illa, *Islamiſmo* adhærentibus, lingua utpote docta, & Coranum legere, & Juris ſtudium abſolvere neceſſarium ſit, *Perſicam* vero, & *Turcicam* uſu ut plurimum addiſcere ſoleant.

(*c*) Extat grammatica hæc *Perſica Ruſtemii* in *hujate bibliotheca Caſarea* tituli ſequentis قواعد فرس و لغت رستم مولوی cui adjectum eſt dictionarium rythmicum *Perſico-Turcicum*.

(*d*) *Perſicorum* eorum operum, quæ ex profeſſo de regulis grammaticalibus tractant, defectum ſupplent ejusdem linguæ inſtitutiones, ſingulis fere lexicis præfixæ: quas ut recte *Hyde* obſervat, eum incompletæ, ac rudes ſint, melius rudimenta linguæ *Perſicæ* dixeris.

(*e*) *Cap.* 35to.

(*f*) Utroque hoc lexico in compilando theſauro ſuo etiam *Meninskius* uſus eſt. *Coſtellus* vero ſolo tantummodo lexico *Nyimetullah*, quod tameo, ut ipſemet aſſerit, cum tribus aliis manuſcriptis contulit.

(*g*) Hujus auctor *Miri Gemal ed-din Huſſein Anĝu Ibn Fachritin Haſſan* extitit.

(*h*) Primi hujos exemplaris, in Europam allati mentionem el. *Hyde* fecit, primum ejusdem tantummodo recenſens tomum, ab igoavo, ut ipſe fatetur, ſcriba erronee admodum conſcriptum; hoc præſtantius, & perfectius, quantum nobis conſtat, ſecum ex *India Fraſerus mercator Anglus* attulit; quodve reliquis præſtat, cum plurimis rariſſimis literariis ſpoliis ex *Perſia Anquetilius* aliud.

(*i*) Ex locupletiſſimæ linguæ hujus theſauris præter citatum ſuperiori nota lexicoo, variosque præſtantiſſimos libros lexica etiam ooonulla, *Perſica* alia, Europæis uſque adhuc minus nota, ex *Indiis* ſecum præfatus *Fraſerus* aſportaverat.

(*k*) Jam *Chosrois Perſarum* regis tempore, ejusque auſpiciis, qui *Islamismi* tempora præceſſerat, *Platonis*, *Ariſtotelis*, aliorumque Græcorum libros *Perſico* idiomate donatos fuiſſe ex *Agatiæ* l. 2. eooſtat.

(*l*) Quæ academiarum forma in *Perſia* fuerit, *Olearius* in *itinerario ſuo* cap. 26to, & ſequentibus pluribus enarrat.

(*m*) Idem paulo ante nominatus *Olearius* bibliothecam, quæ ſuo tempore in urbe *Ardebil* extiterat, pluribus deſcribit: *Bedikius* in opere ſuo, quod چهل ستون *theatrum quadraginta columnarum inſcribitur, articulo* 17mo. *pag.* 244ta. bibliothecæ regiæ *Perſepolitanæ* mentionem faciens, hanc quinque ingentium cooelavium tractum occupare aſſerit, omnis generis orientalium linguarum manuſcriptis refertiſſimam, quorum pretium diverſa, atque ornatiſſima pro more orientalium eompactura librorum ſummopere augeat. Ceterum ad hunc locum exteris rariſſimum nonniſi, & difficilimum patere aditum, idem ipſe ſuo in opere teſtatur.

(*n*) Vide ejusdem ad *ſpecimen Poeſeos Perſicæ Vindobonæ anno* 1771. *typis datum* proœmium, pag. 17ma.

(*o*) Hos inter præter alios cumprimis, qui oominari merentur, fuere: *Hoĝa Raſchided-din Faſl Allah*, qui hiſtoriam celebertimi illius

Aſiæ domitoris, ejuſque ſucceſſorum conſcripſerat, ſub titulo جامع التواريخ i. e. *collectio annalium*: unde, quæ de hoc principe *de la Croix* commentatus eſt, maxima ex parte deſumſerat. *Alter* ob ſtili puritatem cumprimis celebris extitit *Scheref ed-din Ali*, ex urbe *Jezd* oriundus, qui vitam *Timurlengi* ظفر نامه inſcriptam edidit, cujus verſionem liberam, atque ootis eruditis, & geographicis illuſtratam juniori *petit de la Croix* eruditio acceptis referunt. *Tertius* hos inter *Eskender Menesi* recenſendus eſt, non mediocre ob conſcriptam hiſtoriam تاريخ عالم آراى عباسي dictam, celebris *Perſiæ* principis *Śah abaſi* inter Orientales adeptus nomen, hujus in linguam Europæam verſio ab eruditis adhucdum ſuſpiratur. *Quartus* demum, oeloogiores ſimus, idemque receotiſſimus eſt *Mirza Mehedi* biographus *Nadir Śahi*, cujus annales تاريخ جهانكشا ſumma cum ſolertia *Jones* in linguam Gallicam tranſtulit.

(*p*) Præprimis hoc loco commemorandus eſt *Ulug-Beghius*, quem doctiſſimis illuſtratum commentariis edidit *Gravius*. Ceterum, quæ gentibus iſtis de aſtronomiæ ſtudio fuere cognita, anteriore jam ſeculo *Velſchius* in libro, *Naurus* inſcripto, itemque *Beckius* in *Ephemeridibus Perſicis* erudito orbi communicaverant.

(*q*) Corpus ſcientiarum encyclicum, centum, & viginti artes liberales, ſcientiaſque continens *Mohammedes filius Mahmudi* edidit, cui titulum نفايس الفنون في عرايس العيون *nefais ilfunun fi arâiz ilujun* præfixerat. Ceterum quæ ad jura antiqua *Perſarum* pertinent, ſpeciatim cl. ac doct. vir *Schroeterus conſiliaritus aulicus* præſenti, quo id ſcribimus, tempore celeberrimæ Univerſitatis Viennenneoſis *Rector Magnificus* vir noſtris laudibus major, quondam ex antiquiſſimis ſcriptoribus in unam collecta *diatriben* edidit.

DE
LINGUA TURCICA.

§. X.

De origine gentis, Turcicæ.

Quamquam linguæ *Turcicæ* initia a temporibus haud æque remotis, atque illa Arabicæ, & Perſicæ repetenda ſint, multo tamen his celerius in alias orbis plagas divulgata eſt, neque tantum, qua Ottomanorum ſe diffundebat imperium, ſed ipſa aula Perſica, atque inter Tataros adeo, quorum dialectus maximam hujus ſimilitudinem refert, frequentiſſimo in uſu hodiedum verſatur. Ut omnibus, queis quantulacunque vel commerciorum, vel reipublicæ cauſſa cum his gentibus conſuetudo intercedit, non exigua linguæ hujus condiſcendæ neceſſitas impoſita videatur.

Turcarum (quod nomen hodie *Osmanidarum* ſubditi quam ægerrime ferunt) Europæos inter primos, quod quidem nobis conſtat, *Conſtantinus Porphyrogenitus* circa medium ſeculum decimum mentionem fecit, in libro de adminiſtrando imperio; (*a*) ubi ab *Uzis*, cum *Chazaris* ſocietate junctis, *Patzanitas* multis prælüis fractos, in eas redactos eſſe anguſtias refert, ut relictis propriis ſedibus trans Volgam, Danaim verſus in *Turcarum* regiones invadere coacti fuerint, quibus denique vetuſtiſſimos incolas deturbarunt (*b*). Verum eosdem hos *Turcas*, patria extorres, eodem propemodum tempore ab Arabibus invitatos, & ſtipendia ſub Chalifis meruiſſe,

(*c*)

(*c*) & regiis etiam dignitatibus, meliore adſpirante fortuna, deinceps ſuiſſe auctos, orientales chronologi memorant. Sic, ubi [1] *Tulamitarum*, dynaſtia (*d*) ſub noni ſeculi finem in *Aegypto* rerum potiretur, ſequenti mox ſeculo, [2] e *Samanidarum* dynaſtia principes, ereptis ad mare *Caſpium* Chaliſarum poteſtati provinciis, regium in *Perſia* ſolium conſcendere. Nec minus in adverſa *Turcomaniæ* parte *Servi* ad publica majoris momenti munia admoti, haud longo poſt tempore dominis ſuis jura dare dubitabant. Quibus omnibus dux, & ſigniſer facem prætulit [3] *Albtegin*, cui ſubinde [4] *Gaznavidarum* (*e*) nempe illa dynaſtia, quæ *Samanidarum* proxime ſecuta eſt, ſuam debebat originem. Poſtera ætate non reges tantum Perſiæ, aliisque terræ tractibus dedit *Turcarum* natio, ſed integras quoque gentes, tam in *Perſiam*, quam in alias paſſim regiones, ut *Syriam*, *Natoliam* &c. commigrantes, quo factum, ut de ſedibus ſuis, quas occuparant, non raro dèrurbatæ, in alias, atque alias regiones transmigrare coactæ ſuerint.

Non equidem commemoratæ hoc loco *Turcarum* irruptiones poſt divulgatum Islamismum primæ evenere, quarum antiqui orientalium chronologi mentionem faciunt, cum iisdem referentibus antiquiores multo extiterint, de quibus ob diuturnitatem temporis præter nomen certi nihil adferri poſſit. Quod ſi Perſarum traditionibus fides adhibenda, *Turc*, [5] qui *Turkiſtaniæ* [6] nomen indidit, a communi uſque adeo patre cum fratre *Ireg*, [7] a quo originem ſuam ſubſequi Perſiæ reges repetunt, jam primis ſeculis deſcendiſſe perhibetur, ut unius, ejusdemque progeniei *Turcæ* cum *Perſis* eſſe videantur.

Scriptores Arabes nonmodo ſuam *Turcarum* genti originem antiquiſſimam non abnuunt, verum eam & ipſi ad primam ſeculorum memoriam lubentes referunt. Sic *Abulfaragius*, in primo univerſalis ſuæ de dynaſtiis hiſtoriæ ingreſſu, primis gentibus, terrarum orbi tunc cognitis, *Turcas* adnumerat (*f*). *Alfarganius* in climate ſeptimo originales iis ſedes aſſignat (*g*). Ingentes *Turcarum* ex provinciis, trans *Oxum* ſitis, eruptiones idem *Abulfaragius* ad annum poſt *Hegiram* 291. refert (*b*), idemque de illorum e Sina excurſionibus, ubi plura tercentis millibus fixiſſe tentoria leguntur, ad annum *Hegiræ* 408. meminit. (*i*). Ex quo incredibilem nationis hujus amplitudinem, & immenſum in ea hominum numerum nullo non tempore extitiſſe facili negotio eruitur. Jam quid de ſuæ originis præſtantia, & natalium ſplendore ipſi prædicent, videndum. In tabula illa genealogica, ab *Abulgaſi Bayadur Chan* [8] in hiſtoria *Tatarorum* exhibita, gentis primordia, ab *Japheti* progenie repetuntur; cui octo fuiſſe filios, & hos inter majorem natu, *Turc* nomine, ſtaruit; huncque patriarcham familiæ habitum eſſe, a quo omnes, cumprimis *Tatariæ* populi, genus ſuum repetunt. Eidem *Chondemirius*

r quo-

[1] طولون بني [2] سامانيان [3] آلبتكين [4] غزنويان [5] ترک
[6] ترکستان [7] ايرج [8] ابو الغازي بايدور خان

quoque in vita *Gengiſchani*, quinto operis ſui hiſtorici præſtantiſſimi tomo ſuffragatur, (*k*) ubi principem parentem *Turcarum* gentis *Japhet agblan*, [1] i. e. filium *Japheti* appellat. Quem non vulgari a natura inſtructum ingenio, loco ob ſalubritatem aeris, ſoli fertilitatem, & aquæ dulcedinem accommodatiſſimo cum ſuis conſediſſe affirmat; itemque progeniem (*l*) ejusdem varios populorum patres extitiſſe, ut *Tatarchan*, [2] (*m*) *Mogulchan*, [3] (*n*) *Ogbuzchan*, [4] qui diverſas *Tatariæ* provincias ſuæ ditionis reddidere.

Variæ hæ *Turcarum* gentes, in alias terrarum plagas commigrantes neque uno tempore, neque eodem omnes loco, ut ex allaris patet, erumpebant; utpote a primis quodammodo incunabulis ſuis jam in plures tribus, *Kabile* [5] dictas, ab *Argun Chan*, [6] vel juxta alios *Ogbuzchan* diviſæ, nomine ſingulis ex clariori aliquo eventu adſcito, (*o*) quod in hodiernam illis diem adhæreſcit. Alias porro *Turcarum* tribus *Arabſchah* memorat: ſcilicet *Arlat*, [7] *Gelabir*, [8] *Kaugin*, [9] *Tumcumat*, [10] *Lesrag*, [11] *Berlas*, [12] ex qua *Timurbeg*, [13] *Tamerlanes* vulgo dictus, oriundus fuerat. Terras ab his populis in poteſtatem redactas antiqui quidem Græci, communi *Scythiæ* nomine complectentes, orientis geographi in quatuor majores partes diſtribuunt, (*p*) quarum vaſtiſſimæ regiones tum mari præcipue *Caſpio* adjacentes, tum a flumine, *Oxo* irrigatæ jure, meritoque per omne ævum fertiliſſima copioſarum harum gentium ſeminaria exiſtimatæ ſunt. Atque prima hic certe domicilia earum erant gentium, quæ in occidentales partim Aſiæ, partim ſeptentrionales Europæ plagas ſub *Gaznevidis*, *Selgukidis*, & principibus *Mogulenſibus* involarunt. In horum etiam numerum referendi *Osmanidæ*; ſuperato hi primum cum *Selgukidis* [14] *Oxo* flumine, poſtquam centum circiter, & ſexaginta annos in diſtrictu *Ilatavia* egiſſent, princeps eorum *Suleman* irruptione *Genchiſchani*, & urbis *Balch* depopulatione perterritus, relicta patria ſede, urbe nimirum *Maban*, cum ſubjecta ſibi *Ogbuziorum* gente, & quinquaginta *Tatarorum* millibus *Anatoliæ* fines petiit, ubi in *Erzengian* tantiſper commoratus, ac prope urbem *Alepum* flumen trajiciens, equo præceps actus, fluctibusque hauſtus periit. Quare una familiæ illius parte Orientis tractus repetente, altera duce *Erdogrul*, hujus filio, a *Selgukidarum* Anatolienſium principe liberaliſſime accepta, in his terris domicilium fixit, (*q*) magna interim ampliſſimæ illius monarchiæ fundamenta ponens, quæ, extincto Orientalium cæſarum nomine, principem imperii ſui ſedem Conſtantinopoli conſtituit (*r*).

(*a*) Ait hic citato in libro ſub initium cap. 37^mi: *πρὸ ἐτῶν δὲ πεντήκοντα οἱ λεγόμενοι ἐκ μετὰ τῶν χαζάρων ὁμοσπάντας, καὶ πολέμων συμβαλόντες πρὸς τὸς*

[1] يافت اغلان [2] تاتارخان [3] مغول خان [4] اوغرخان [5] قبيله
[6] ارغون خان [7] ارلات [8] جلاير [9] قاوجين [10] تومكومات
[11] لسراج [12] برلاس [13] تيمورك [14] بني سلجوف

Digitized by Google

τες πατζινακιτας υπερηχυσαν, και απο της ιδιας χωρας αυτες εξεδιωξαν. και κατεσχον αυτην μεχρι της ζημερον ει λεγομενοι ουζοι. οι δε πατζινακιται φυγοντες περιηρχοντο αναζητη λαφυρων τοπον εις την αυτων κατασκησιν. καταλαβοντες δε την ημερον παρ' αυτων κρατουμενην γην, και ευροντες τους τοπους οικοντας, εν αυτη πολεμον τροπω του τας νικησαντες και εκβαλοντες εξεδιωξαν αυτες. και κατεσκησαν εν αυτη. και δε πυξοι της τοιαυτης χωρας εις ειρηται μεχρι της ζημερον ετη πεντηκοντα πεντε. *Ante annos vero quinquaginta ii, qui Uzi dicuntur, cum Chazaris conſpirantes, & conjunctis armis Patzinacitas aggreſſi, ſuperiores facti, ſedibus eos ſuis expulerunt, illasque tenuerunt in hodiernum uſque diem Uzi. At Patzinacitæ, qui fuga evaſerant, circumeuntes quærebant, ubinam ſedes ſuas collocarent: venientesque in terram, quam nunc habitant, inventis illic* Turcis *debellatos ejecerunt, ſedesque ipſi ſuas ibi poſuerunt, tenentque jam hodie annum quinquageſimum quintum.* Quo loco animadvertendum, auctores alios, ut *el. Georgius Pray in diſſertationibus ſuis hiſtorico-criticis in annales veterum Hunnorum, Avarum, & Hungarorum* obſervat, pro *Chazaris* τες τε μαζαρες ſubſtituere. Antiquis itidem auctoribus *Turcorum* nomen minime ignotum fuiſſe, præter alios *Cajus Plinius ſecundus*, & *Pomponius Mela* argumento ſunt: quorum prior *hiſtoriæ ſuæ naturalis libro* 6to. *capite* 7mo. *Turcorum* mentionem facit, *a Cimmerio* inquiens *aecolunt Mæotici, Vali, Serbi, Arrechi, Zingi, Pſefii. Dein Tanaim amnem gemino ore influentem incolunt Sarmatæ, Medorum, (ut ferunt) ſoboles, & ipſi in multa genera diviſi. Primo Sauromatæ, Gynaecocratumeni, Amazonum connubia. Dein Euazæ, Cottæ, Cicimeni, Meſſeniani, Coſtobocei, Choatræ, Zigæ, Dandari, Tuſſagetæ,* Turcæ, *uſque ad ſolitudines ſaltuoſis convallibus aſperas: ultra quas Arimphæi, qui ad Riphæos pertinent montes. Pomponius Mela de ſitu orbis libro* 1mo. *capite* 19no. *verſus finem* aſſerit; *Geloni urbem ligneam habitant: juxta Thyſlagetæ,* Turcæque *vaſtas ſilvas occupant, alunturque venando.*

(*b*) *Turcas* gentem eſſe Hunnicam, populoſiſſimam, & liberam, quæ Caucaſiorum montium ſeptentrionale latus accolit, *Joannes Zonaræ tom.* 2do. *libr.* 17mo. *paragr.* 25to. ſequentibus memoriæ prodidit: Εισι μεν εν αυτοι γενος τι ουκουν ολιγον τα πρωτευοντα των Καυκασιων ορων πολυληθες και αυτονομον. *Nicetas* porro *Choniates Tureas Alemanis* plurimum fuiſſe infeſtos in vita *Manuelis Comneni libr.* 1mo. *num.* 6to. hiſce memorat: Παρωμοια δε και τοις Τυρκοις επηλθε ποτον, κατα των Αλαμανων, τω Μανηλ αυτος επαλειφοντος γραμμασι, και διανευοντος εις πολεμον. και τουτων περι τον Βαθην υπερτερησαντος, Παμπλανα τινος ηγεμονα τα σφων στρατευματος, πολλους διεφθειραν. επει δε και τη μοιρα επεθεντο ἡ τη Φρυγια περιωδευεν, εις κενον αυτους το βουλευμα ἐχασε, και τον ολεθρον επασιως κατα των κεφαλων αυτων και παρ' ωθεν οντα, αυτοχρως μεταπεμπτον επεσπασαντο, και εις βαθυν καταλυθον, ὑν τοις οικειοις χερσιν ἐβαθυναν. *Idem & Turci imitati ſunt. Manuelis literis ad bellum Alemannis faciendum concitati. Itaque eirca Bathym Pamplano quodam duce prælio victores, multos occiderunt. Sed cum eam quoque partem aggreſſi eſſent, quæ Phrygiam præteribat, opinione ſua deceptі, interitum longe remotum ultro ſibi accerſiverunt, in foveam illapſi, quam ſuis manibus effoderant.* His ſimilia idem auctor in vita *Iſacii Angeli libr.* 3^tio^. *num.* 7mo. perhibet: Οι δε Τυρκοι τα των κηπων υπεστουντες ταφρευμα τω τε, και τους διωχυρας, οι συνεχεις εισι περι τον Ικονιον, και τους ἐκλιθων περιβολους ως ἐρκος περιβαλομενοι, ἐκ τουτων ορμωντο επιφορας την ες Ικονιον περιοδον των Αλαμανων, οια τοξοται παντος κρατιστοι περι ενος χωρου συναλισμενοι, και προς ἱππους ἐπιφορους ἐν διχωριας κυφοι διαμιλλωμενοι. *Turci vero hortorum aggeribus, & foſſis, quæ crebræ ſunt juxta Iconium, occupatis, & maceriis pro muro objectis, Alemannorum*

acceſſum facile ſe prohibituros putabant; cum omnes ſagitarii optimi eſſent, atque uno in loco expediti, cum gravis armaturæ equitibus pugnaturi.

(c) *Deguignio* teſte, libro 9no. pag. 12ma. *Motaſſem* copiis *Turcicis* fuiſſe uſum, conſtat. *Mutewakkellum* primum *Turcarum* aſſenſu aliquot, & fervorum occiſum fuiſſe *Elmacinus libro 2do. hiſtoriæ Saracenicæ ad annum Hegiræ* 247. hiſce annotat: فسعي في قتل والده و واقفه على ذلك جماعة من الاتراك والموالي *Hinc ille ſtuduit patrem ſuum interficere: qua de re aſſenſi ei ſunt Turcæ aliquot, & ſervi.* Stipendia vero ſub eodem *Mutewakkello* meruiſſe *Turcas*, citati auctoris verba ſubſequa comprobant: فتحرك الاتراك في ارزاقهم فامر لهم بما ارضاهم *Mox ſeditionem moverunt ob ſtipendia ſua Turcæ, quibus ille dari juſſit, quod eos pacaret.* Denique de favore *Turcarum*, quem hi tempore Chalifæ *Muſtain* experti ſunt, *Abulfeda ad annum Hegiræ* 249. ſequentia perhibet. *Fecerat enim Almoſtain cum matri ſuæ, tum duobus hiſce Turcis, Atamiſcho puta, de quo dicere cepimus, & Schabeco eunucho, ærarii expilandi, & differendi liberam poteſtatem.*

(d) De *Tulamidarum* dynaſtia in *tabulis ſuis chronologicis Choğa Chalifa* ita fatur: بني طولون دورت نفر دار ملك در مصر تاريخ ظهور ايكيبوز طقسان يدي تاريخ انقراض بشبوز آلتمش يدى مدّت ملك بوز الي بش سنه *E Tulamidarum filiis quatuor perſonæ regno præerant, ſedem imperii in urbe Cairo figentes: regnandi initium anno poſt Hegiram* 297mo. *fecere, finem vero* 567mo. *Perſtitit itaque dynaſtia hæc annis* 155.

(e) Originem dynaſtiæ *Gaznavidarum* celebris inter Perſas chronologus *Jahjai* in opere ſuo لب التواريخ ſeu *medulla hiſtoriæ* inſcripto ita breviter refert: سبكتكين علام آلبتكين مملوك سامانيان بود آلبتكين درزمان سامانيان مدّت شانزده سال در غزنه وحدود هند پادشاهي كرد بعد ازاو حكومت ان ملك بسبكتكين رسيد درسنهء اربع و ثمانين و ثلثمايه امارت خراسان يافت ودر ماه شعبان سنهء سبع و ثمانين و ثلثمايه درگذاشت پسرش سلطان محمود بر جاي او نشست و بعداز انقراض دولت سامانيان ازدار آلخلافة بسلطنت خراسان منسوب گشت *Sübüktegin ſervus Albtegin fuerat, hic vero mancipium principum Sāmānidarum. Ipſe Albtegin ſedecim annis tempore dynaſtiæ Sāmānidarum in Gaznæ regni gubernaculum tenuit, & confiniis verſus Indium; poſt fata hujus ad Sübüktegīnum principatus devolutus eſt, cui itidem dominium in regnum Chorāsān abſolutum anno Hegiræ* 384to. *acceſſit; anno* 387mo. *menſe Śaebān e vivis diſceſſerat, cui filius Sultan Mahmud in regno ſucceſſerat, extincta ſubin Sāmānidarum dynaſtia, a Chalifæ in dominatu regni Chorāſīn confirmatus.*

(f) Auctor hic in principio *hiſtoriæ ſuæ univerſalis dynaſtiarum* ita de *Turcis* diſcurrit: قال من عني باخبار آلامم و بحث عن سير آلاجيال ان اصول آلامم من سلف آلدهر سبعة آلفرس و آلكلدانيون و آليونانيون و آلقبط و آلترك و آلهند و آلصّين *Dicunt, qui hiſtoriis populorum operam navarunt, & in ſeculorum ſeriem diligentius inquiſiverunt, origines gentium antiquitus ſeptem fuiſſe, Perſas, Chaldaos, Græcos, Aegyptios, Turcas, Indos, Sinenſes.*

(g) واما ماوراء هذه آلاقاليم الي تمام آلوضع آلمسكون آلذي عرفنا فانه يبتدى من آلمشرق من بلاد ياجوج ثمّ يمرّ على بلاد آلخزر وارض آلترك ثمّ علي بلاد آلالان ثمّ على آلتتر ثمّ علي برجان ثمّ علي صقالبة وينتهي الي بحر آلمغرب *Reliquum vero habitati tractus, quod quidem cognovimus ultra hæc climata proferri, initium quoque capit ab oriente, ſcilicet Jagogum regno. De hinc Tagargarum, Turcarum, Tartarorum*

rum, & Alanorum regna fecat. Deinde per Borgianam, & Sclavoniam tendit. Tandemque a mari Hesperio finem habet.

(*h*) *Dynastia* 9ª, in qua *Turcicarum* ex provinciis, trans *Oxum* sitis, erup. tionum hisce meminit: وفي سنة احدي و تسعون و مايتين خرجت الترك في خلق كثير لا يحصون الي ماوراء النهر وكان في عسكرهم سبعماية قبه تركية ولا تكون الا لروس منهم فسار اليهم جيش المسلمين و كبسوهم مع الصبح فقتلوا منهم خلقا عظيما و انهزم الباقون *Anno Christi* 903ᵗᵒ. *Hegiræ* 291ᵐᵒ. *prodierunt Turcæ cum innumera hominum multitudine in partes Mawaral Nahræ; fuerunt in ipsorum exercitu septingenta tabernacula Turcica, qualia non aliis, quam ducibus apud ipsos esse solent, ad quos profectæ Moslemiorum copiæ, ipsos primo mane aggressæ, quam plurimos ex ipsis occiderunt, reliquis in fugam datis.*

(*i*) Eadem, quam ultimo innuimus, *dynastia* de maximo *Turcarum* e Sina egredientium numero sequentia adfert. في سنة ثماني و اربعماية خرج الترك من الصين في عدد كثير يزيدون علي ثلثماية الف خركاه و ملكوه بعض البلاد و ضموا و سبوا *Anno Hegiræ* 408ᵐᵒ. *Christi* 1017ᵐᵒ. *egressi Turcæ e Sina cum magna multitudine hominum, adeo, ut plura illi essent quam trecenties mille tentoria, regionibus quibusdam occupatis spolia, & captivos ceperunt &c.*

(*k*) Juvat hoc loco ea, quæ *Chondemirius* de primogenito *Japheti* filio *Turk*, nomine commemorat, referre. ترکان اورا یافت اغلان گویند یعني پسر یافت و جناب فضایل مآب مولانا شرف الدین علي یزدي نعمه الله در مقدمهٔ ظفر نامه آورده که یافت اغلان برگزیدن اولاد یافث بن نوح علیه السلام بود و بغایت عاقل و با ادب بود وهنرمند ودر تمامي ممالک پدر سیر کرده جاي بغایت نزاهت یافت که آنرا سلنگاهي گویند مشتمل بدریاي کوچک و کوه بسیار وآب کرم و چشمهاي خوشگوار لاجرم راحل اقامت انجا انداخت *Turci illum Jafet aghlan, i. e. unum e posteris, seu successoribus Jafetis nominant: vir summe venerandus Molla Serefeddin ali Jezdi* (biographus Timurlengii, & coævus *Chondemirii* fuerat) *cui Deus felices annos concedat, in suis ad historiam expugnationum Timurii prolegomenis memorat, Jafet aghlan fuisse primogenitum filiorum Japhetis, nepotemque Noachi. (supra quem pax). Eundem hunc ob perspicuitatem ingenii, humanitatem, & virtutis præstantiam cumprimis commendari: omnes, quæ patri suo in partem cessere, solicite perlustrans terras, in locum etiam pervenit saluberrimi aeris, quem Selengah dicunt; in hoc & maris pars aliqua, & montes plurimi, & aqua gratissima, fontes denique amœnissimi reperiuntur; hunc itaque sibi locum seligens, ibidem confederat.*

(*l*) Quatuor *Turko* fuisse filios ex sequentibus *Chondemirii* verbis compro. batur: حق سبحانه و تعالي اورا چهار پسر داد تونك وجنگل وبرسخار وامالاق روزي تونك درشکارگاه طعام میخورد لقمه از دست او بیفتاد نمکین شد بواسطهٔ انکه زمین شور بود وچون بخورد بدهانش خوش آمد رسم نمک درطعام او پدید آورد *Supremum Numen quatuor illi filios concessit, quorum nomina Teunek, Gengel, Bersehār, & Emlāk fuerant. Accidit casu, ut, dum Teunek quadam vice in ipso venationis loco cibi sumeret quidpiam, frustulum huic e manibus excideret, quod, salsedinis aliquid, quoniam terram attigerat, contrahens, in os repositum sapore grato palatum ipsius affecerat; inde factum, ut dehinc usus salis in dapibus frequens esset.*

(*m*) Præter nomen, quod uni copioſiſſimarum gentium poſtea obvenit, nihil de hoc principe ſpeciale notum, quemadmodum & ipſe *Chondemirius* in recenſendis aliis ſat fuſus, de hoc tantummodo ſequenſa perhibet. تاتار خان شهنشاهي بود دولت يار وپادشاهي كامكار مدّتي بأمر حكومتي و تنظيم امور رعيّت قيام نمود چون از اين عالم فاني رحلت كرد پسرش بوقاخان بجاي او نشست *Tatarchan fuit princeps principum, majeſtatis ſummæ, omnisque voti compos; integrum fui regni tempus in adminiſtranda exacta juſtitia impenderat, ordinandisque ſubditorum negotiis. Dum hunc mundum inſtabilem relinqueret; filius ipſius Buka Chan in locum ejus ſucceſſerat.*

(*n*) Neque de hujus factis peculiara quidpiam præter encomia ab hiſtoriographis recenſentur; laudatus *Chondemirius* ſequentia de eo memorat: پاد شاهي بزيد عنوان و بكثرت لشكريان منفرد سه پسر داشت فراخان وادرخان اوزخان و بعد از مدّتي در شيوهٔ عدالت و انصاف بيضا نمود بسراي آخرت شتافت *Princeps fuit miniſtrorum, exercitusque copia omnibus præferendus; habuit tres filios Karāchān, Aderchān, & Uzchān: poſtquam regnum ſuum, ob juſtitiæ, humanitatisque exactam obſervantiam glorioſum reddidiſſet, ad palatium alterius mundi conceſſit.*

(*o*) Iſta ſequentibus dilucitare non ſuperfluum erit: *Argun Chano* cum contubernalibus ſuis ob religionis negotia gravioribus ſimultatibus intercedentibus, pars in proxima vicinia habitantium hominum, ob auxilia ipſi præſtita, tribus اغور *Ighūr* i. e. *me juvit, ſe mecum conjunxit*, compellata eſt. Alteri قانقلو *kaniklū*, hoc eſt: *plauſtrariæ* nomen inditum, quod hoſtibus ab *Argun Chan* magno prælio fuſis, captaque immenſa præda, quam victor exercitus aſportare ſecum nequiret, excogitatum ſit a nonnullis *plauſtrorum* genus quoddam, avehendis ſpoliis peropportunum; quæ inventio illis *plauſtrariorum* nomen peperit; *Mogolica* enim lingua *plauſtrum* قانك *Kanik* dicitur. Tribus قبجاق *Kibgiak* a primo ſuo ejusdem nominis genitore, adoptivo *Argun Chani* filio, enata eſt; hic nimirum ubi princeps, poſt infauſtum prælii cujusdam adverſus *Beracos* exitum, mulierem, amiſſo in funeſta pugna marito, ſuum ſub cava arbore partum enitentem cerneret, puerum orphanum illius commiſeratione motus, filium adoptavit; quodve ſub *cava arbore* in idiomate *Mogolico* قبجاق *Kibgiak* natus eſſet, hoc eodem nomine compellavit. Alia tribus قارلق *Karlik* cognomen ea de cauſa nacta eſt, quod in excurſione bellica principem aliquando, denſiſſimis nivibus, queis obruebatur, impedita ſequi nequierit. Alterius item expeditionis occaſione alteri tribui nomen قلج *kaliğ* famelicæ obtigit: legem enim ferente *Argun Chano*, ne quis campo excederet, non obtemperabat militum quiſpiam; uxorem ſiquidem ſuam cum poſt recentem partum pro nutrienda prole lac deficeret, fugientem prehenſo phaſiano lupum viderat, quem inſecutus, projecto baculo, huic prædam abſtulit, atque toſtum uxori dederat, ex quo illa lacte abundare cœpit; *Argun* vero certior hac de re factus, virum his increpabat verbis قال اج *mane famelicus*, unde conjunctis literis قلج appellatio tribui adhæſerat. *Argun Chano* præterea principi viginti omnino, & quatuor erant filii, totidem & ipſi poſtea tribuum auctores.

(*p*) Harum prima *Kibğiak*, plura vaſtiſſima regna, ut illud *Getarum*, continens, occidentem verſus *Moguliæ* vicina eſt, verſus ſeptentrionem vero *Transoxanis plagis* proxima. Altera harum partium eſt *Ğiagatay*, ab antiquis *Transoxania* ab Arabibus *Mawera innehr* nuncupata. Tertia eſt *Caracatay*, *Turkiſtaniam*, regnum *Naiman*, regnum *Ğelayr*, cujus pars tantum unica *Kerait* eſt; regna item *Ighur*, *Tangut*, *Chotan*, vel *Chyta*, vel *Chutan*, regnum *Calmacarum*, & regnum *Kurğ* complexa, magnoque *Chinarum* imperio

perio, marique terminata. Quarta demum *Scythiæ* pars antiquam *Mogoliſtan*, *Gog* nempe, & *Magog* comprehendit; & licet vera hæc *Gengiſchani* ſit patria, in diverſum tamen, ad ſitum illius quod attinet, hiſtoricorum tendunt ſententiæ.

(q) *Gens* hodierna *Osmanidarum* per tot ſtrages, perque varias acceſſiones *Græcorum*, *Moldavorum* &c. partim extirpata, partim novis his nationibus uſque adeo commixta eſt, ut præter ipſam *Sultanorum* ſtirpem aut pauci, aut vix aliqui reperiantur, qui ſe a primis illis *Turcis* deſcendere gloriari queant.

(r) Quod ad primas *Oſmanidarum* origines attinet, ea ſequimur, quæ ſolertiſſimus hiſtoriographus *Saddidinus* ſuo in opere ſequentibus perhibet. ناقلان اخبار و راویان آثار شویله اشعار اتمشلردرکه آل سلجوف ماوراء آلتهردن ایران زمینه انتقال اندکلرنده بیله‌لرنجه اولان قبائل ترکدن سلسلهٔ عثمانیه‌نک جدّ اعلاسی اولان قائی خان قبیله‌سی که حدود مرو شاهجاندن ماخان شهرنده متمکّن ایدیلر جنکیز فتنه انکیز ظهورنده حدود ارمنیه و اخلاطه انتقال ایدوب آثار اضرار ناپاریدن دیار اول دیاره دخی وصول بولنجقدر مقتضای فحوای فَضَاقَتْ عَلَيْهِمُ ٱلْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ اول مقامده اقامت مستتبع نکبت و مستلزم خیبت اولماسی مشهود دیده بصیرت اولنجقدر اخنیار دیار غربت ایدوب اول قبیله نبیله‌نک سردارلری سلیمان شاه بن قیالب طابغه‌سیله بلاد رومه انتقال اندیلر انّا نارخ نشری‌ده دیمشدرکه قبیلهٔ مزبوره نواحیء اخلاطده یوزیتمش ییل تمکّن اتدکدنصکره سنه ستّه عشر و ستمائه‌ده عسکر جنکیز اول نواحی‌یه مسلّط اولوب سلیمان شاه بن قیالب بلاد رومدن ارزنجانه انتقال ایدوب برقاچ ییل انده ییلاق و قشلاق ایدنجك مضایقهٔ امکنه‌دن دواب ومواشی اول اطراف و حواشیده آرام ایده‌میوب وطنلرینه مراجعت قصدی ایله حلبه متوجه اولوب جعبر قلعه‌سنه کلوب فراتدن عبور ایدرکن سلیمان شاهك آتی مخالف محلّه دوشمکله غرق اولوب جعبر قلعه‌سی آلتنده دفن اندیلر *

Hiſtoriarum, rerumque memorabilium ſcriptores ita retulere: dum Selgukidarum ſtirps e regionibus Transoxanis in Perſiæ terras tranſiret, inter alios, quæ horum in ſocietate ſimul venere, Turcarum *tribus una fuerat, unde* Osmanidæ *originem trahunt, cujusve primos inter progenitores* Kahihan *numeratur. Hæc igitur tunc temporis in urbe* Mahan, *in confinibus Merwśahğihan ſita, confidens, imminentibus* Ğenghiſchanii *turbis, primum in Armeniam, ejusque provinciam* Achlat *feceſſerat, atque, poſteaquam fex illa mortalium Tatari illis etiam plagis ſigna devaſtationis ſuæ jamjam imprimere cæpiſſent, juxta effatum illud (terra illis anguſta, quoniam vaſta) ſibi permanendi ſpem omnem deficere, eadem tribus animadvertens, contra vero calamitas neceſſario ſubſecuturas, in peregrina ſe ſe transferre loca præelegit; factum inde, ut* Suleiman Śah, *filius* kaja Elp, *utpote nobiliſſimæ illius tribus dux, una cum gente ſua in terras Græcis tunc temporis ſubjectas commigraret. At vero Niśri hiſtoriographus aſſeruit, occupatis ab exercitu Ğengiſchanii anno* 636. Achlati *partibus, poſtquam nempe prædicta tribus centum, & ſeptuaginta annis in iisdem Achlati tractibus conſediſſet,* Suleiman Śahum, *filium, Koja Elpi ex regnis iis, Græcorum dominio ſubjectis, in* Erzeğianum *abiiſſe, transactiſque ibidem per annos aliquot æſtivis, hybernisque ſtationibus, cum ob locorum anguſtias jumentorum, at-*

que pecorum agmina ſubſiſtere diutius nequierint, Alepum *verſus*, *in patriam redeundi conſilia*, *contendiſſe: pervenientem vero ad arcem* Giâber *in ipſo* Euphratis *trajectu*, *cum equus in adverſum locum laberetur*, *fluctibus hauſtum*, *infra arcem* Giâber *humo fuiſſe conditum*. Ita laudatus *Saddidinus*. Conſuluimus autem præter alia plura exempla accuratiſſimum illud, ac pulcerrimum manuſcriptum, quod in *S. Cæſ. Reg. bibliotheca* hic loci aſſervatur: id, quod eo magis neceſſarium erat, quo a pluribus res hæc in dubium revocatur, aut verius ipſa facta confunduntur. Juvat itaque paulo attentius ſequentia perluſtrare. I^mo. Eodem tempore, quo *Selgukidæ* e regionibus *Transoxanis* turmatim in *Perſiam* tranſivere, horum in ſocietate una itidem e tribubus *Turcicis* fuerat, quæ, licet قاي خان *Kahi Chan* progenitorem ſui ſtematis agnoſcat, unde hodierna *Osmanidarum* gens provenit, minime tamen eodem *Kahi Chan* auctore, aut ductore hac ſua in tranſmigratione uſa eſt. II^do. Idem hic *Kahi Chan* juxta communem ab *Osmanidis* exhibitam tabulam tertius a *Japhete* ſtirpis progenitor, & pater *Oghuzii* nomiatur, inter primos idcirco gentium progenitores numerandus. Ipſiſſimus porro hic *Kahi Chan*, ut *Bractutti in traductione ſua pag.* 4ta annotat, promiſcue pro *Karahan* ſomitur, atque a *Mehmed Nisangi* io hiſtoria ſua ſimpliciter قرخان *Karachan* compellatur. Denique hoc eodem nomine inſignitum in *tabula genealogica* ad hiſtoriam *Gengiſchani* exhibet *Mirchondius*, eumque cum gente ſibi ſubjecta oomadum more fuiſſe vagatum refert, in قراقرم *Karæ Kirim* inter montes ارباق *Erbak*, & كرتاك *Kertak* hybernari ſolitum. III^tio. Secundum ehronologos Orientales communiter principium regni, & dynaſtiæ *Selgiukidarum* ad prima ſex luſtra ſeculi quarti poſt *Hegiram* refertur; cui opinioni jam ſæpius citatus epitomator *Jahjai* inhærens, *in medulla ſua hiſtoriarum* annotat, *Sultanum Rucneddin Abu Thaleb Thogrul Beg*, *Mehmed*, *Micailis filium*, *nepotemque Selguk anno Hegiræ* 429, *abſente e Gaznavidarum dynaſtia principe Meſſaud*, *thronum conſcendiſſe*. *Sultanum Meſſaud*, *commiſſo poſt triennium*, *anno nimirum Hegiræ* 432. *cum Selgukidis prælio*, *in planitie Zendekan*, *ad urbem Merw ſita*, *victum in provinciam Gaznenſem diſcefiſſe*; *quo factum*, *ut poſt hanc ſtragem abſolutum dominium Selgukidis obtingeret*. سلطان ركن آلدين ابوطالب طغرل بيك محمد بن ميكائيل بن سلجوق در نيشابور درسنهء تسع و عشرين و اربعمايه در غيبت سلطان مسعود غزنوي برتخت نشست سلطان مسعود بعد ازسه سال درسنهء اثني و ثلثين واربعماية در مرو بصحراي رندقان سلجوقيان حرب كرد و شكست يافته بغزنين رفت بعد از هزيمت او سلجوقيان بر ملك مستولي شدند In eandem pariter ſententiam ehronologos *Turca kiatib Gelebi* concedens, *initium dynaſtiæ Selgiukidarum in regno Choraſan*, & *ſtragem Sultani Meſſaudi*, *Gaznavidarum principis*, *in campis Choraſan a Selgukidis perpeſſam*, ad eundem poſt *Hegiram* annum 432. adſcribit. ظهور دولت سلجوقيه در خراسان و انهزام سلطان مسعود غزنوي از سلاجقه درحدك بربنهء خراسان IV^to. Hæc nova *Turcarum* tribus trajecto *Oxo* flumine, ad urbem ماخان *Mâchân*, juxta alios ماهان *Mâhân*, quæ ex primariis regni *Choraſan* una eſt, in confinibus مروشاه جهان *Merw-ſah gihan* ſtam confederat, in qua duces geotis hujus jura dare conſueverunt. V^to Quanto vero temporis ſpatio ad hanc urbem memorata tribus perſtiterit, non æque liquet: duplicem *Saddidinus*, cujus verba ſuperius attulimus, in medium adfert ſententiam, quarum *una* eſt, hanc videlicet *Turcarum* tribum, turbatis ob *Mogulenſium*

lenſium invaſiones in *Perſia* rebus, in partes primum *Armeniæ*, tum vero, ubi ſe ſe neque iſthic ſat tutam cerneret, in Græcorum confinia ſeceſſiſſe. Uſitatior hæc eſt opinio, cui cum præfato *Nisanği Mehmed* itidem *Kiatib Çelebi* ſubſcribit, in eo tantummodo a priore differens, quod is annum, quo tribus hæc pedem ex urbe *Mahan* moverat, poſt *Hegiram* 611^mam ſtatuat, i. e. poſt vindicatum a *Selğukidis*, in quorum ſocietate tribum iſtam in *Perſum* veniſſe diximus, *Choraſaniæ* regni abſolutum dominium 179^mum, quo, referente eodem *Nisanği Mehmed*, urbs pariter *Balch* deſolata, ptinceps- que *Charezmiorum* ex avito throno deturbatus eſt. تاريخ جزت نبوته عليه افضل الصلوة والتحيه دلك الكتي دوزاون بر تاريخي ايدي كه چنكرخان بلخ شهرى خراب ايدوب حوارزم شاني مملكتندن اخراج ايتمشيدي *Kiatib Çelebi* vero in *tabulis chronologicis* ad annum *Hegiræ* 621^mum. ſequentia refert: رفتن سليمان شاه بن قيا والي ماهان جدّ عثمانيان بجانب روم *Tranſitus Soleiman Sahi*, *filii Kaja*, *& principis urbis Mahan*, *avi Osmanorum in partes Anatoliæ*. Quo loco animadvertendum: a priore annum diſceſſus ex urbe *Mahan*, ab hoc vero anoum illum indicari, quo poſt varias in *Armenia*, aliarumque terrarum oberrationes, quæ inter hoc tempus interceſſerant, princeps *Suleimanus* in Aſiaticas *Græcorum* partes advenit. Sententiam *alteram* idem *Saddidinus* ex hiſtoriographo alib *Turca*, *Niſri* dicto, affert, qui *Osmanidarum* tribum jam prius in partibus *Armeniæ* conſediſſe dicit, eamque poſt decurſum 170. annorum, poſtquam nempe anno 616to. *Gengizchani* exercitus iis etiam locis terrotem ferocitatis ſuæ injeciſſet, ex his duce *Suleiman* in commemorata *Græcorum* confinia confugiſſe: ex quibus facile hic loci addućtus a *Niſri* annorum numerus evincitur; ſi enim ad annum 432^dum, quo *Selğukidarum* dynaſtiam incepiſſe numero III^to. diximus, *Turcicæ* hujus oberrationis annos in *Armeniam* uſque, quos ad decennium, aut tria etiam luſtra extendere licebit, quis velit addere, nullo negotio addućtum ab auctoribus prafatis annorum calculum exactiſſimum, uſque ad annum 616^tum. reperiet. VI^to. Denique animadverſione dignum eſt, ad nomen *Suleimani* principis, qui dux tribus in *Anatoliæ* partibus fuerat, ab hiſtoriographis ſingulis *Patris* nomen fuiſſe additum; quod ea ratione factum arbitramur, ut a progenitore alio ejusdem ſtirpis, multum anteriore, diſtinqueretur, cujus pater قرلو *Kurlu*, poſterioris vero قيا الب *Kaja Elp* exſtiit, a قاني خان *Kahi Chan*, vel juxta alios قراخان *Kara Chan*, ut ſub principium diximus, diſtinquendus. His itaque perpenſis nullateous induci poſſumus, ut cum *Deguignio* relatam a *Saddidino*, cui & plurimi *Turcarum* hiſtoriographi conſentiunt, gentis ſuæ originem rejiciamus, eoque minus, quod neque ſuſpectum nobis illud ſit, generationes alias inter *Suleimanum*, & *KajaElp*, ut perpere ſumnum erat, oeceſſario intercedere debuiſſe; neque *Oghuzos*, ut ex ejusdem docti viri aſſertis pateret, cum *Emiris* aliis *Saddidinus* confundat, qui poſt *Charezmiorum* ſtragem in Syriam diſceſſere. Hic enim, ſuæ nimirum *Osmanidarum* gentis accuratas origines indicare unice ſolicitus, nequidquam commemorat aliud præter ea, quæ ad *Ertogrulum*, ejusque poſteros pertinent, qui in *Natoliæ* plagis remanſere. Ex relationibus contra reliquorum hiſtoricorum cumprimis vero ex *Mahmudi Niſanği* verbis conſtat, *Tatarorum* partem eam, quæ cum *Suleimano* fuerat, poſt hujus fata in plagas alias diſperſas, binoſque ex filiis ipſius Orientem verſus reverſos eſſe. مزبور سليمان شاه فرات صوبنه غرف اولدقده جعبر اوكندده دفن ايتديلر كندو ايله كلن تاتار طايفهسنك هر بريسي بر طرفه طاغلديلر

سليمان شاه شرف اولدقده دورت اوغلي وار ايدي بري ارطوغرل بسرى
صغور بري كون طوغدي بري دندار ايكيسي دونوب ديار شرقه كستديلر
Quam vero epocham, annum videlicet 621^mum pro expugnatione urbis *Balch Deguignifius* affignat, ea equidem non ab omnibus obfervatur: *La Croix*, qui vitam *Genghizii* fumma fnlertia ex Orientalibus depromplerat, expugnationem iftam ad annum 618^vum. adfcribit: atque *Emir Jahjai* de rapaci *Genghizii* exercitu fequentia perhibet: در سنهء سبع و عشر و ستمايه ازجيحون عبور كرده ببلخ نزول كرد وانرا خراب ساخت *Hunc nimirum, anno* 617mo, *trajecto Oxa flumine, ad urbem Balch confediffe, eamque devaftaffe.* Quid? quod *Oghuziorum* tribus, quam *Deguignifius* eandem cum Græcorum *Guzia*, aut in Europa fub nomine *Uzorum* nnam effe arbitratur, hoc ipfiffimo fub nomine iisdem antiquis Græcis minime ignota extiterit, quin ejusdem gentis *Oguziæ* mentionem fecerint etiam, ut *Theodorus Spandugi-nus Cantacuzenus* in *commentariis fuis de origine principum Turcarum*, & *moribus nationis hujus* argumento eft. Longiores fortaffis fuimus, nnn diffitemur; quidni uberior hæc in nriginem mndernorum *Turcarum* inquifitio, ad primam nobiliffimæ gentis *Hungariæ* hiftoriam lucis affundat quidpiam? dnlendum fane, clariffimum, ac doctiffimum virum *Georgium Pray*, qui eruditiffimis fuis ad hiftoriam Hungaricam lucubrationibus perennem fibi nominis famam apud omnes peperit, ex ipfis haud quaquam fontibus baurire potuiffe, quæ ad originem nationis *Hungaricæ* attinent.

§. XI.

De Lingua Turcica dialectis, & diverfis fcribendi generibus.

Osmanidarum æque, ac aliarum tribuum, nationumque, ex laudatis modo magnæ *Tatariæ* provinciis, trans *Oxum* fitis, emigrantium, unam, eandemque, vel haud multo certe diſparem fuiſſe linguam, ex eo conſtat, quod in *Crimenſi Tataria* hodie uſitata, & illa *Giagataenſium* lingua cum hodierna *Turcica*, tam quod ad vocum ſignificationes, quam conſtruendi methodum attinet, plurimum conſentire videantur. (*a*) *Turcicam* porro inter, & *Perſicam* nulla alia interceſſerat communio, quam quod multis utraque *Arabicis* vocabulis adſcitis, reddita ſit locupletior, id ſibi ſingulare deinceps reſervante *Turcica*, quod præter *Arabicas* plurimas *Perſicas* quoque voces civitate donarit, ut ſua quidem origine non exigua inopia laborans, tot peregrinorum vocabulorum adoptione copioſiſſima evaderet; id, quod in literariis tamen monumentis, ac quotidiano ſermone magis advertere licebit. Hæc eadem ratio linguam *Turcicam*, ob grammaticalium regularum ſimplicitatem alias ſcitu facilem, in ſcriptione tamen eo ex capite reddit difficillimam, quod ſcribentem in *Arabica* non minus, quam *Perſica* lingua haud mediocriter verſatum eſſe oporteat. (*b*)

De peculiari *Turcarum* ſcriptura, antequam, relictis patriis ſedibus, *Oxum* flumen cum reliquis tribubus, ut jam meminimus, tranſirent, quidquam certi ſtatuere, res magna, & multis ea de cauſſa difficultatibus impedita eſt, quod nulla plane temporum illorum ad nos hiſtoria pervenerit. Tantum certe illo ævo militiæ, &

bel-

bellicis expeditionibus *Turcas* tribuiſſe indubitatum eſt, ut exiguam admodum, vel nullam omnio ſcientiarum cognitionem illos habuiſſe haud immerito ſuſpicemur. Cum vero lingua, & mores *Turcarum* maxime ad *Tatarorum* ſimilitudinem tunc temporis acceſſerint, quæ ad noſtram de *Tataris* memoriam pervenerunt, paucis hic referre juvat. Arabicus *Timurbegii* biographus duo comprimis ſcripturarum genera, a prima hominum memoria illis in terris uſitata, commemorat, *Giagatenſium* unum, (*c*) *Uigbur* dictum, alterum in *Chita* receptum, cujus characteres *Dilbergin* nominantur. (*d*). Plures *Tatarorum* ſcripturas *Hyde* in ſuo de veteri Perſarum religione libro recenſet: ut illam, *Mogolenſium* (*e*) qui, a *Chinenſibus Mo-to Ta-to* nuncupati, ultra *Imaum* montem ſupra *Chinam* ſiti ſunt; quique omni alphabeto deſtituti, *Chinenſium*, & *Japonenſium* more peculiaribus quibusdam in ſingulas voces utuntur ſignis, ita, ut emblematica, vel ſi lubet, hyeroglyphica dici poſſe horum populorum ſcriptura videatur; in eo tamen *Chinenſibus* diſpares, quod non a columna dextra, ſed a ſiniſtra deorſum eorum ſcriptio tendat. Nec minus illa quoque gens citra *Imaum*, & ſupra *Indiam* poſita, communi nomine *Boutan*, vel *Butan* appellata, propriis literarum formis gaudet (*f*).

Quæ purro hodiernæ apud *Turcas* ſcripturæ ratio ſit, non attinet hoc loco pluribus exponere: cum rerum Orientalium peritis minime ignotum ſit, modernam *Turcarum* ſcripturam, quam ab Arabibus mutuati ſunt, re nulla, ac adjecta litera unica *Saghyr nun*, enunciatione quidem *Turcis* propria, figura autem *Arabico Kief* plane ſimili, ab Arabico ſcribendi genere diſcrepare (*g*).

(*a*) Similitudinem non ultimam *Turcicæ* cum *Giagataenſium* lingua præter alia hoc loco ſubjecta exempla demonſtrant.

Giagataice.

اي خداوندلار خداوندي	بوك خداليك داكسا مانندي
عظمت بابي داكاندين اولوك	ني كم اندين اولوك بوك اندين اولوك

Turcice.

اي خداوندلر خداوندي	بوك خدالبقده كسه منندي
عظمت بابيده كاندن اولو	نه كم آندن اولو بوك آندن اولو

Giagataice.

خسروي ايردي شاهلاردين طاق	تخت حكميدا كشور آفاق
مخزن و كنجي كا نهايت يوق	ملك و خيليغه حدّ و غايت يوق

Turcice.

خسروي ايردي شاهلردن طاق	تخت حكميده كشور آفاق
مخزن و كنجي كه نهايت يوق	ملك و خيلي يه حدّ و غايت يوق

Maximam præterea inter linguam *Hungaricam*, & *Turcicam* affinitatem intercedere *cl. Pray*, vir omnimoda eruditione conſpicuus, in *diſſertationibus ſuis hiſtorico-criticis in annales veteres Hunnorum &c. Viennæ anno* 1774. *editis*, *diſſertationis* 5ta. *ſ.* 5ta. pluribus contendit; idem, ſi ingenium, & ſtructura utriuſque ſpectetur, *clariſſ. Kolarius*, utriuſque linguæ peritiſſimus, in *Nic. Olahi Hung. pag.* 91. *edit. Viennenſis* adnotat. *Toppeltinus*, utriuſque itidem linguæ gnarus, in *orig. & vocaſ. Tranſ. editionis Lugdunenſis pag.* 69. *obſervat*, linguam *Hungaricam*, quoad primitiva, & nomenclaturam *Turcicæ* vicinam eſſe. Placet itaque, quo linguæ utriuſque affinitas magis pateat, brevem aliquarum vocum catalogum hoc loco ſubjicere.

Turc.	*Pron.*	*Hung.*	*Lat.*
ارپه	*ārpa.*	*Arpa.*	*Hordeum.*
ارسلان	*ārslān.*	*Oroszlányi*	*Leo.*
الما	*almā.*	*Alma.*	*Malum.*
انا	*anā.*	*Anyá.*	*Mater.*
اندا	*onda.*	*Oda.*	*Ibi, iſthuc.*
اوکر	*ökĭz.*	*Ökör.*	*Bos.*
اویله	*öjle.*	*Ollyan.*	*Sicut.*
اینك	*īnek.*	*Üne.*	*Vacca.*
ایو	*ejü.*	*Jó.*	*Bonus, bene.*
بوغا	*bughā.*	*Bika.*	*Taurus.*
بوزدغان	*bŭzdoghān.*	*Bozogán.*	*Clava.*
بیوك انا	*buyŭk anā.*	*quaſi Ükanya. major mater.*	*Avia.*
چادر	*čādir.*	*Sátor.*	*Tentorium.*
چپه	*čepe.*	*Kapa.*	*Ligo.*
چلك	*čelĭk.*	*Atzél.*	*Chalybs.*
چوق	*čok.*	*Sok.*	*Multum.*
دایه	*dāje.*	*Daika.*	*Nutrix.*
دك	*deg.*	*Addig, eddig.*	*Uſque, hactenus.*
دکیز	*den-ĭz.*	*Tenger.*	*Mare.*
صقل	*sakal.*	*Szakál.*	*Barba.*
صوبه	*soba.*	*Szoba.*	*Hypocauſtum.*
طابور	*thābūr.*	*Tábor.*	*Caſtra.*
طاوق	*thāūk.*	*Tjuk.*	*Gallina.*
طولمان	*thōlmān.*	*Dolmány,*	*Tunica.*
قال	*kāl.*	*Állj.*	*Sta.*
قایق	*kājyk.*	*Tzaika.*	*Lembus.*
قپو	*kapū.*	*Kapu.*	*Porta.*
قره طاوق	*kara thāūk.*	*Kara Tyuk.*	*Merula.*
قصه	*kyſſa.*	*Kitſin.*	*Brevis.*
قوچی	*kočī.*	*Kótſi.*	*Currus.*
کلکز	*gen-ez.*	*Könyen.*	*Facilis.*
کیم که	*ki, kim.*	*Ki, kicsoda.*	*Qui, quis.*
یای	*Jāī.*	*Ij.*	*Arcus.*

Plura his *Turcica* in *Prodromo Idiomatis Scythica-Mogolico-Huno-Avarici*, *Georgii Kalmar Poſonii* 1770. edito, quæ *Hungaricis* congruunt, invenire licét.

(*b*) *Turcas* tanta vocum penuria laborare liquet, ut dum comptiores in ſermone eſſe cupiunt, omnem ab *Arabibus*, & *Perſis* orationis nitorem mutuare coganntur. Hinc ملمع *Mulemmaʿ*, quod proprie *diſcolor ſignificat*, *partes nimirum corporis, diſtincto ab aliorum colore quaſi*

ſi micantes habens, in ſenſu translato pro eo *Turcici* ſermonis genere ſumitur, quod vocibus partim *Arabicis*, partim *Perſicis*, partim *Turcicis* conſtat. Eſt vero hoc dicendi, ſcribendique genus nonnunquam iocitatius ob pulcerrimarum allegoriarum, ſententiarumque non minus copiam, ac ſuaviſſimum plurium fæpenumero tum *Arabicorum*, tum *Perſicorum* verſuum concentum; ut adeo utriuſque gentis ſuadam hic reperire queas, quemadmodum id ex *fabulis Bidpai* a celeberrimo interprete *Turca* ſub titulo همايون نامه in *Turcicum* translatis, ex *Saddidini Chronico*, *Nergiſii elixirio vitæ*, libro morali, & *Nabi Efendi*, libro epiſtolari, aliisque patet. Remiſſius nonnihil, ſed æque ſelectiſſimis verborum ornatum expreſſionibus hoc ipſum dicendi genus apud alios, ut *Nāīma*, *Raſid*, & *Ḡelebi Zade* in annalibus videre licet. Utrumque porro hoc ſcribendi genus, ſi vocibus ſimul cadentibus, & obſervato in compoſitione numero quopiam modulatius efficiatur, mutuato ab Arabibus tarmino سجع *jeḡ*ᵃ compellatur. Denique, qui rudiores ſunt, vulgari ſermone *Turcico*, vel ſi quæ huic *Arabica*, & *Perſica* immixta ſunt, his ipſis graſſiori dialecto defædatis utuntur. Hinc *turcicum* قبا *kabā*, probabiliter ortum *á* قوا *kæwā*, quod *Arabibus terra deſerta*, & *terra non rigata* dicitur, ſenſu allegorico vulgarem hunc ſermonem, & quaſi jejunum ſignificat. Eſt itaque *Turcis* triplex ſcribendi genus, olatum *unum*, hodiedum, ſi librorum præfationes excipias, vix uſitatum amplius. *Alterum* comptum quidem, ſed lenius, quo aula *Ottomanica* nunc potiſſimum utitur. *Tertium* denique vulgare illud, quod ſine lege vagatur, nunc que temporis æquo, ac prius inter vulgus obtinet. Ceterum elatiori ſcribendi genere *Turcas* minus delectari, ipſe in *Nazemi Zade* inter alios, verbis ſubſequis teſtatur; qui *Arabicam* ab عربشاه *Arabſah* concinnatam *Timurii* vitam ioſtaro primum ſtylo in *Turcicum* verſam, quod hæc minus clara præfecto *Bagdadenſi* videretur, ejusdem juſſu remiſſiori illo, quo nunc extat, conſcriptam ſtylo edidit. تأليف مرقوم تركيه ترجمه سن دوقغر قليلة آلمضاعه كثيرة آلايضاحه مرتضي آلشهير بنظمي زاده بو اشارت ايتمكين اكرچه عدم اهليت معلوم واسباب بسط انبساط معدوم اولدوغي ظاهر در فاقا بهر حال تك و پو ميدان جهده جست وجو اولنوب ترجمه اولنمشدى لكن برمقدار لغت عربيه و فارسيه ايله ملمع واشعار عربيه و فواتيء غريبه ايله مسجع اولوب عاميه فهمي عسير و هركسه استفاده سي غير يسير اولغين اشبو سال فرخنده فال يعني بيك بوز اون بر تاريخنده والي بغداد دار آلسلام وزير مكرم مشير مفخم زمن آلوزراء آلسلطانيه اسوة آلوكلاء آلحاقانيه حامي شعار نظام آلملك خورشيد اشتهار آلوزير آلحاجي اسمعيل پاشا حضرتلرينك تسحيء مذكوره منظور عين عنايت وعبارتي مسموع سمع رأفتلري اولدقده ترجمهء مذكوره نك عبارتي تكلفات لغات و تصلفات سجع و استعارات و مجازات ايله متعقد اولوب هركس مطالعه سندن مستفيد و مستمع فهمنه قريب اولمغله اولغوله تكلفاتدن خالي بر تصنيف جديد دخي اولورسه مقبولة آلطّبايع مطلوبة آلجوامع اولورايدي دبو ترجمهء جديده راغب اولمرله اداي امرلرين واجب ومراد شريفلرى اجراسن لازم بيلوب ترجمهء ثانيه به سعى واهتمام اولندي

(c) Placet, quæ citatus auctor de *Ḡiagataenſium* ſcriptura *pag.* 435. in libro عجايب آلمقدور فى اخبار تيمور inſcripto *Lugduni Batavorum typis Elzevirianis anno* 1636. edito memoriæ prodidit, hoc loco commemorare: ait hic و انا آلجغتاي فلهم قام بسمى اوبغور وهو بالقلم آلوغولي

مشهور و عدته اربعة عشر حرفا و سبب نقصانه والحصاره في هذ العدد ان حروف الحلق يكتبونها علي هيئة واحدة و كذلك تلفظهم بها ومثل هـذا الحروف المتقاربة في المخرج مثل الباء والفاء ومثل الزاء والتين والصاد و مثل التاء و الدال والطاء وبهذا الخط يكتبون توافيعهم ومراسيمهـم و مناشيرهم ومكاتيبهم ودفاترهم ومحاريبهم وتواريخهم و اشعارهم و قصصهم و اخبارهم و سجلاتهم و اسعارهم وجميع ما يتعلق بالامور الديوانية و التور الجنكيز خانية و الماهر في هذا الخط لا يبور بينهم لانه مفتاح الزرف عندهم

Sed Giagatais aliud ſcripturæ genus eſt, Uighur dictum, quodve alias ſub nomine characteris Mogolici notum eſt. Hujus ſcripturæ literæ ſunt numero quatuordecim. In his pauciorem numerum efficit, quod gutturales literæ, eæque, quæ ſibi vicinæ ſunt, uno eodemque charactere exprimantur, ut ب *be*, & ف *fe*, *item* ج ز س *ſin*, & ص *zad*, *ſimiliter* ت *te*, د *dal*, & ط *thi. Charactere iſto in adnotandis factis, computis, in diplomatibus, literis, libris rationum, annalibus, poematibus, hiſtoriis, ſyngraphis utuntur; denique, quidquid rerum occurrit, in actionibus litigioſis, in legibus itidem Gengiſchanenſibus. Speciale in hoc charactere illud eſt, quod nihil in eo depereat, cum clavis divitiarum omnium in eo contineatur.*

(*d*) De characteribus iſtis idem auctor *citata pagina* ſequentia perhibet: وفي الخطا لهم خط يسمي دلبرجين زايد حروفه احدا و اربعين وسبب زيادته انهم يعدون التفاخيم والامالات حروفا و كذلك البين وبينات فيتـولد الزوايد فكل حرف زايد *Et in Chita ſcripturæ genus eſt, quod vocatur Dilberğin: vidi ego hujusmodi characteres quadraginta, & unum. Ratio ejusmodi abundantiæ literarum eſt, quod gens hæc craſſioris, leniorisque ſoni literas, mobiles item, & quieſcentes ſeorſum numeret: inde fit, ut una quæque litera ejusmodi acceſſioni ſit obnoxia.*

(*e*) Hujus ſcripturæ ſpecimen nobis hoc loco exhibere ſuperfluum viſum eo, quod hujus ſcribendi modus a reliquis characteribus Orientalibus, de quibus ex profeſſo tractare conſtituimus, omnimode differat.

(*f*) Specimen hujus ſcripturæ elegans e literis ſalvi conductus, a principe urbis *Boutan Tatarorum* deſumtæ, tabulæ 3^tiæ. num. 1^mum. exhibet. Characteris porro ſupra memorati *Dilberğin*, qui populis in *Uighur* eitra *Imaum* ſupra Perſiam ad *Borrapelioten* degentibus familiaris eſt, vide ſpecimen tabulæ 3^tiæ. num. 2^dum. ex manuſcripto *Tatarico* excerptum, atque *Hundtingtonianos* inter codices adſervatum, quod *cl Hyde* codex legum *Gengiſchani* eſſe videtur.

(*g*) *Turcas* calligraphiæ plurimum eſſe deditos, jam *Meninskius* in ſua grammatica uberius expoſuit: Horum in ſcriptura characteres mirum in modum ſæpe numero complicati, ac præcipue in inſcriptionibus conſpiciuntur. Cum veto hoc ſcribendi genus ooſtris in partibus minus ootum ſit, raritatis cauſſa quinque ſpecimina ad reliquas tabulæ 3^tiæ. ſcripturas adjicimus, quorum 1^mum. num. 3^tium. poſitum inſcriptionem exhiber ſupra portam Moſcheæ a رستم پاشا *Ruſtem Paſa* extructæ. *Alterum* num. 4^tum. Sigillum principis cujuspiam Tatarici *Præcopenſis*, qui anno *Heg.* 1008. ſeſe inter Aulam *Auſtriacam*, & Portam *Ottomanicam* conciliatorem pacis obtulit. *Tertium* num. 5^tum. Sigillum Vezirii ابراهيم پاشا *Ibrahim Paſa*. *Quartum num.* 6^tum. Sigillum celebris quondam علي پاشا *Ali Paſa*, qui regnante محمود سلطان *Sultan Mahmud* circa annum *Heg* 1155. *Vezirius* fuerat. *Quintum denique num.* 7^mum. Sigillum *Deji*, ſeu principis Tunetani de anno *Heg.* 1138.

§. XII.

§. XII.

De ſcientiarum apud Turcas cultura.

Osmanidarum monarchia firmiores *Pruſſæ* radices agente, in primis id quoque curis illius ſtirpis principes numerarunt, ut effuſiſſima in literarum ſtudioſos liberalitate ſcholis, (*a*) maximis ſumtibus fundatis, optimos quosque magiſtros præficerent, quibus aſſignatus æris numerus ex ærario publico annis ſingulis dependeretur. In *Muſulmanorum* hiſtoriis, a *Leuenclavio* editis, legimus [1] *Urchanum*, (*b*) capta *Nicomedia*, Chriſtianam inſignis magnitudinis eccleſiam in [2] *Medreſe*, i. e. gymnaſium literarium ad paſcendos tum magiſtros, tum diſcipulos doctrinæ *Muſulmanicæ* redegiſſe. Idem auctor præſtantiſſimus aſſetit, (*c*) *Conſtantinopolis* expugnatorem [3] *Mohammedem* eo in loco, ubi pervetuſtum Chriſtianis templum erat, octo pro avitæ doctrinæ ſtudio gymnaſia, & in horum medio eximii operis templum ſtatuiſſe, e cujus regione magnum [4] *Imaretum*, literæ *Elph* ſimilitudinem referens, itemque altera ex parte [5] *Timar-Chane*, ægris curandis deſtinata domus, fuerit. Poſt ſingulas porro ſcholas unam [6] *Tetimen*, (*d*) ut vocant, legis patriæ ſtudioſis, & doctoribus inhabitandam domum, principem iſtum conſtruxiſſe, utque omnium harum ædium incolis cibi, panes, & alimenta cetera ex *Imareto* (*e*) ſubminiſtrarentur, ſanxiſſe. Sed ne in his nimium longi ſimus, ſunt præter iſta, ſingillatim ab auctore laudato deſcripta ædificia, & alia hodie longe plurima; cum in omni *Turcarum* ditione vix locum reperire ſit magis conſpicuum, qui ſimili gymnaſio non glorietur, cujus ſumtus immenſæ propemodum hominum multitudini ſuſtentandæ haud impares, ex maximis illis opibus, potentiſſimorum quorumque, & copioſiſſimorum Mohammedanorum teſtamento huic inſtituto legari ſolitis tolerantur. Verum in his gymnaſiis cum tirones (*f*) in religionis ſuæ principiis, in Corani lectione, & jurisprudentia ſacra ex Arabicis tantum fontibus initientur, vel nulla penitus, vel exigua admodum patriæ linguæ cura impendirur: hinc nulla *Turcis* ad excolendam linguam patriam rudimenta, & inſtitutiones, ut Arabibus, nulla itidem, quod nobis conſtet, dictionaria, aut vocabularia: (*g*) Ut adeo mirum minime videri debeat, cum uſu tantummodo, & experientiæ beneficio omnis illis lingua addiſcitur, optima ceteroquin manoſcripta in *Turcicorum* vocabulorum orthographia plurimum inter ſe diſcrepare (*b*).

Aliis contra ſcientiarum excolendis generibus *Turcas* reliquis Orientis gentibus haud inferiores eſſe nemo facile negaverit: ſcriptoribus cumprimis, (*i*) res geſtas principum, memoria digniores, annalium monumentis conſignantibus, honos apud aulam *Ottomanicam* præcipuus nullo non tempore habebatur, neque minor poetis, (*k*) quorum cujuslibet culriſſima poemata in alphabeticum redac-

[1] اور خان [2] مدرسه [3] محمد فاتح [4] امارت [5] تيار خانه [6] مديه

redacta ordinem, in corpus integrum, quod illis cum Arabibus, [1] *Divan* dicitur, excrevere. Tantum equidem horum conſtat eſſe numerum, ut eruditi inſtar lexici ſingularibus etiam commentariis vitæ, & ſcripta ipſorum celebrentur (*l*). Quanto vero in pretio maximæ *Ottomanorum* parti, & aliæ ſcientiæ fuerint, non leve argumentum [2] *Nabi Efendi* in monitis ad filium præbet (*m*). Quin nec defuiſſe exploratum eſt, qui *encyclopediæ* in modum, literaria gentis ſuæ monumenta, & ipſos auctores ſuos longo nobis ordine commendarent (*n*). Ex noſtris quoque literatis viris nonnulli gentis *Ottomanicæ* inſignem in ſcientiis progreſſum oſtendere, & miris laudibus extollere adlaborarunt (*o*).

Quemadmodum porro Arabes inter, & Perſas, ut meminimus, nunquam principes deſiderabantur, qui ſcientias, artesque bonas protegerent, & ſingulari eruditos viros favore proſequerentur, ita & inter principes *Osmanidarum* complures extitere, qui præcipuo honore doctos, ac ſcientes homines colere conſueverunt (*p*). Hac ratione inductos principes arduis, atque dubiis in rebus conſilium a viris doctis expetiiſſe, ſæpius conſpeximus (*q*). Eadem de cauſſa [3] *Scheichzamazanem* peramanter a [4] *Bajazete* obſervatum, tantisque affectum fuiſſe muneribus, res tam illuſtris, & adeo Orientis totius ſermone celebrata eſt, ut nec recenſenda quidem videatur. (*r*) Atque ut plurima, ab hiſtoriographis jam pridem decantata, ſilentio prætereamus, virum nunquam ſatis laudandum [5] *Raghib Paſa* ob ſummum ingenium; tot elegantiſſimis lucubrationibus ſatis ſuperque comprobatum, (*s*) ad maximam uſque Veziratus dignitatem a Sultan *Osmano* evectum, atque ſub *Muſtafa* tertio, hujus ſucceſſore ad ſupremum vitæ ſpiritum eodem in honoris gradu, rariſſimo in *Turcarum* annalibus exemplo, perſtitiſſe accepimus (*t*). Recentiſſimum denique & amoris, & liberalitatis adverſus literatos argumentum ab ipſo hodierno principe, [6] *Abdul-Hamid* repetendum, qui, regium conſcendens ſolium, omnes tum poetas, tum poetaſtros ſuæ gentis, ſuam ipſi inaugurationem verſiculis aliquot gratulantes, qui primis jam diebus tercentis plures numerabantur, perinde, ut poetica eorum ipſis merita ſuffragabantur, variis, üsque copioſis donis remuneratus eſt (*u*).

De typographia vero, maximo illo ſcientiarum adminiculo, quod in gente artium alioquin utcunque amante, jure miremur, ex innata ſuperſtitione non idem, qui de aliis artibus, ſenſus *Ottomanis* erat; hi enim æque, ac alii Muſulmanorum inſignem illam literarum promotricem, ut hæreſim, cane pejus, & angue fugiebant, (*w*) eademque opinio, quod ad Coranum quidem, alioſque religionis codices attinet, eorum animis adhucdum inſidet; in opinionem licet longe diverſam de impreſſis tam hiſtoricis, quam aliis omnium generum voluminibus ſub *Abmedis* ſecundi imperio anno *Hegir.* 1139. Chriſti

[1] دیوان [2] نابی افندی [3] شیخ رمضانی [4] بایزد [5] راغب پاشا [6] صد آ حامد

Chriſti 1726. præter ſpem, & expectationem omnium adducti ſint. Quod illi tum ardentiſſimo [1] *Said Efendi* artem typographicam in terris *Turcicis* inducendi ſtudio, tum ſagaciſſimæ in hac adminiſtranda, cui publica auctoritate præfectus fuerat, [2] *Ibrahim Efendi* ſolertiæ in accepris referunt; (*x*) quo curante typographia hæc diverſos in omni genere, ſed hiſtoricos potiſſimum libros in lucem emiſerat, (*y*) triſtem poſt fata hujus nacta viciſſitudinem, ut characteribus adhucdum ſuperſtitibus quidem, (*z*) at fatali temporum iniquitate in recondito aliquo urbis angulo deliteſcentibus, nullus ipſius jam hodie uſus exiſtat.

Reſtat, ut quæ *Turcarum* in bibliothecas extent merita, paucis referamus. Harum aliquas a librorum copia egregie comparatas, apud hanc gentem reperiri, jam *Hottingerus* meminit; (*aa*) verum pauciſſimis tantum theſauris his, ab omnium conſpectu remotis, frui licuit (*bb*) uſque dum [3] *Ahmed tertius* inſigne Muſarum domicilium, extructo in ipſius palatii ſui interiore parte athenæo, patere omnibus juſſiſſet; cujus ipſe anno *Hegiræ* 1131. *Chriſti* 1719. magna cum celebritate, & caterva virorum principum tam ſacræ, quam profanæ reipublicæ ſtipatus fundamenta jecit, (*cc*) quos ille viros, finita ſequenti anno fabrica, & bibliotheca cunctorum uſibus aperta, ampliſſimis donis decoravit. (*dd*) Præter hanc binæ item aliæ publici uſus factæ, juxta ſanum *Aja Sophiæ* una; in vicinia Moſcheæ, non ita pridem a defuncto nuper principe Sultano [4] *Muſtapha* erectæ, conſpicitur altera, (*ee*) ex pecuniis jam toties nobis laudati *Raghib Paſa* hanc in rem legatis condita. Atque hæc quidem de *Turcarum* in literas propenſione dicta ſatis ſint.

(*a*) Hæ Turcis communiter مدرسة *medreſe* audiuor, quod proprie gymnaſium literarium denotat, in quo doctores, & diſcipuli ſumtu publico aluntur.

(*b*) Vide hiſtoriographi hujus præſtantiſſimi *Hiſtoriam Muſulmanam Turcorum, de monumentis ipſorum exſcriptam libr.* 4°. pag. 188^m.

(*c*) Citati operis libr. 15to. pag. 581mo.

(*d*) Ædificium, quod ſtudioſi literarum lohabitant. Videtur ceterum *Medreſe* teſte *Leunclavio* eo differre a *Tetime*, quod illa gymnaſium ipſum literarium ſit, hæc vero, literis operam navantibus habitatio, aut domicilium.

(*e*) عمارة *imaret* ſic Turcis recentioribus Græcis μαγαζιον, antiquis vero μανσιωνιον, aut ξενων, vel ξενοδοχιον. Aedificium ſtructum pro ſolitariis, & ad excipiendos hoſpites, ac peregrinos, eosdemque gratis paſcendos. Paſcuntur vero triduo peregrini continuo, qui voluot. In his ædificiis docti pariter viri cum diſcipulis ſuis aluntur.

(*f*) Quod ad ordinem ſtudiarum apud *Turcas* obſervari ſolitum attinet, hunc in tractatu ſuo de *religione*, *ſcientiis*, & *moribus Turcarum*, in *Gallicum* ex *Turcico* verſo, ſequentem *cl. Galland* exhibet: *primum* inquiens, quod in ſcholis *Turcicis* traditur, eſſe صرف *ſarf* i. e. inſtructionem rudimentorum linguæ *Arabicæ*. Hoc *ſecundum* excipit, quod نحو *nahw*, ſeu ſyntaxis dicitur. Ab hoc, quod *tertium* eſt, tranſitur

[1] سعيد افندي [2] ابراهيم افندي [3] احمد ثالث [4] مصطفي

ad dialecticam علم منطق *ʒlmi manthik* dictam. Hanc sequitur *quarto* علم معني *ʒlmi mẽani* i. e. cognitio de tropis, qua absoluta explanatur *quinto* علم بيان *ʒlmi bejan*, seu cognitio de peripbrasi, & explicatione locorum obscuriorum. Quæ porro scientia, ordine *sexta* traditur, علم بديع *ʒlmi bediʒ* est, de ordine, seu selectu vocum in oratione tractans. *Septima* كلام *kelam*, seu theologia scholastica. *Octava* فقه *fikih*, i. e. theologia moralis. *Nona* علم حكمت *ʒlmi hikmet*. philosophia. *Decima* علم هيئت *ʒlmi heijet* astronomia. *Undecima* هندسه *hendese*. geometria. *Duodecimo* تفسير قران *tefsiri koran*. explicatio Corani. Huic *decimotertio* proximæ sunt, حديث *hadis* traditiones prophetæ, & *decimoquarto* علم ادب *ʒlmi edeb* i. e. ethica. Has, si quis integrum scientiarum cursum tradi solitum absolvere cupiat, excipiunt sequentes. علم تاريخ *ʒlmi tarich* chronologia videlicet, tum علم طب *ʒlmi thibb* scientia medica. تعبير خواب *tẽabiri chab* somniorum interpretatio. علم نجوم *ʒlmi nuǧum*, astrologia. علم انشا *ʒlmi inſa*, scientia stili, seu ars scribendi. Denique علم عروض *ʒlmi ărus*, poesis.

(*g*) Non equidem inficiamur extare vocabularia *Turcica* in commodum linguæ *Arabicæ*, & *Perſicæ* instituta, in quibus voces harum linguarum *Turcice* explicantur; quemadmodum notissima sunt *Wankuli*, & *Ferhengi Sâuri* dictionaria. Nullum vero, quod nobis quidem constet, extare arbitramur, in quo voces linguæ *Turcicæ* vel patria, vel alia lingua ipsis usitata explicentur: nisi quispiam in horum numerum referre velit notum illud carmine exaratum dictionariolum, شاهدى *Sahidi* dictum, quod in scholis, linguam *Perſicam* addiscere cupientibus discipulis, ut memoriæ mandent, cumprimis commendatur.

(*h*) Quo orthographiæ *Turcicæ* differentia in uno eodemque sæpe vocabulo exarando magis appareat, placuit hoc loco de plurimis vocabula quæpiam subjicere, quæ, licet quoad significationem eadem sint, quoad orthographiam tamen inter se discrepare, ex ipsa scriptione nemo non videt: sic ايتمك v. اتمك *facere*. اچمك v. اچمك *bibere*. باقمق v. بقمق *aſpicere*. طورمق v. دورمق *ſtare*. طاملمق v. داملمق *ſtillare*. طيمق v. ديمق *niti*. صول v. سول *ſiniſter* &c.

(*i*) Hos inter, qui jussu *Portæ Ottomanicæ* historias concinnarunt, sequentes extiterē: سعد الدين *Sad-uddin* auctor historiæ تاج التواريخ *Coronа annalium* inscriptæ, quam a prima gentis origine ad annum *Hegiræ*, 926. *Christi* 1520. deduxit, cujus continuator نعما *Nẽima* historiam suam ab anno *Hegiræ* 1000, *Christi* 1591. ad annum *Hegiræ* 1070, *Christi* 1659. contexuit. Hunc راشد *Raſid* excipit cum جلبي زاده *Celebi Zade*, qui hujus supplentem egerat, historiam gentis suæ ab anno *Hegiræ* 1071, *Christi* 1660. ad annum *Hegiræ* 1141, *Christi* 1728. exarans. Horum vestigiis proxime صححي *Subhi* institit, qui annalibus suis, quos anno *Hegiræ* 1141, *Christi* 1728. inceperat, anno *Hegiræ* 1156, *Christi* 1743. finem imposuit. عزّي *ʒzzi*, qui officio historiographi aulici post *Subhium* decoratus est, facta gentis suæ ab anno *Hegiræ* 1157. *Christi* 1744. ad annum *Hegiræ* 1165., *Christi* 1751. commemorat. Horum, qui jussu nempe *Portæ Ottomanicæ* annales suos conscripser:, حاكم *Hakim* agmen claudit, cujus scripta historica publicam necdum lucem conspexere. Præter hos, quamquam jussu *Portæ Ottomanicæ* minime scripserint, præstantiorjbus itidem historiæ *Ottomanicæ* scriptoribus subsequi jure merito accensendi veniunt: *primo* Historia imperii *Ottomanici*, auctore مولانا ادريس *Mewlana Idriz*, a prima.

prima sui origine ad annum *Hegiræ* 918, *Christi* 1512. deducta, atque هشت بهشت *Heśt behiśt* inscripta, quo titulo ad numerum octo Sultanorum, quorum facta hoc in libro recensentur, ab auctore *Idris* alluditur. Qui porro horum in numerum referri meretur, علي محمد افندي *Ali Mehmed Efendi secundus* est, historiam gentis *Turcicæ* a primæva sui origine ad annum *Hegiræ* 1004, *Christi* 1595. concinnans. *Tertius* چوی پچوی *Pečevi* anno *Hegiræ* 1044. *Christi* 1634. enarrandis *Ottomanicæ* gentis factis finem imponens, quorum recensendorum cum anno *Hegiræ* 927. *Christi* 1520. initium fecerat. *Quartus* جلال زاده *Gelalz-ade* regiminis acta *Suleimani* I^mi. ab anno *Hegiræ* 971, *Christi* 1591. ad annum *Hegiræ* 1070. *Christi* 1659. referens. *Quintus* demum, (ne fusiores simus) الحاج مصطفي *Elhagi Mustafa*, sub nomine كاتب چلبي *Kiatib Celebi* vulgo notus, qui historiam gentis *Ottomanicæ* ab anno *Hegiræ* 1000. seu *Christi* 1591. ad annum *Hegiræ* 1065. *Christi* 1654. contexuit. Neque prætereundi alii, ab *Herbelotio*, in Bibliotheca Orientali sub articulo *Tarichul Osman* citati, quorum duntaxat nomina brevitatis causa commemorare placet. شمس الدين احمد *Semś uddin Ahmed*. درويش احمد بن يحيا *Derwiś Ahmed Ben Jahja*. مولانا محمد التشرى *Mewlana Mohammed unnaśari*. حسن بكزاده *Hasan Begzade*. Compendium denique chronologicum historiæ *Ottomanicæ* a prima gentis hujus origine ad annum *Hegiræ* 969. *Christi* 1561. نشانجي محمد *Nišangi Mehmed* scripserat.

(*k*) Celebriores horum præter alios extitere باقي افندى *Baki Efendi*. نفي *Nefi*. مسيحي *Mesihi*. قاسم *Kasim*. مصرى *Misri*, cujus poemata notionem quampiam de mysteriis incarnationis Salvatoris nostri redolent. His itidem ex recentioribus, non minore laude digni, præter alios accensendi sunt. نابي افندى *Nabi Efendi*. راغب پاشا *Raghib Pasa* sub مصطفي *Mustafa* Sultano mortem oppetens.

(*l*) Juvat hoc loco duos duntaxat, eosque magis præcipuos de pluribus commemorare. شمعي *Śemii*, & لطفي *Lathifi*, qui in libro, تذكرة الشعرا *Teskeretes-śuara* inscripto, 278. poetarum vitas recensent.

(*m*) Vir hic sub finem seculi proxime præterlapsi vivens, atque ad intimiorem etiam Sultani *Mustafa* 3^tii. consuetudinem admissus, in suo, quod filio inscripserat, poemate, ubi de scientiarum studiis mentionem injicit, inter alia & hæc habet: *Dica fili mi auroram intellectus tui scientiis; hæ enim solatium præbent omni vitæ tempore, efformant mores, poliunt ingenium, quæve homini in vita præstanda sint, edocent.* — — — Postquam eum ad sedulum linguæ *Arabicæ* studium, neque minus ad exactam legis cognitionem adhortatus esset, *ita* porro loquitur. *Etiam animum tuum diligentissime tum logices, tum physices studio applica, neque auctorum meliorum lectionem neglexeris. Num aquila absque alis se se in aerem tollere potis est? Concha, in quæ reconditus est unio, minime in superficie aquæ inventur, sed multe inter pericula de fundo maris extrahenda est.* — — — Denique paulo infra de poesi ita fatur: *Priusquam te ad currendum in stadio poeseos accingas, vires tuas metiaris necesse est: tum denique laborioso huic operi te committas, ubi æstrum, & non indubitatum divini numinis furorem in te senseris* &c.

(*n*) Cumprimis ex his nominari meretur كاتب چلبي *Kiatib Celebi*, qui in opere suo كشف الظنون عن اسامي الكتب و الفنون *Detectio cognitionum de nominibus librorum, & scientiarum* inscripto, quemad. modum in adjecta auctoris hujus vita ad tabulas suas chronologicas *Constantinopoli* typis datas *Ibrahim Efendi* memorat, libros omnes,

quotquot præfato auctori *Kiatib* inſpicere licuit, ex tercentis, & amplius ſcientiis in ordinem alphabeticum redactos recenſuit.

(o) Primus horum, quod nobis conſtet, *Joannes Carli* interpres Veoetus jam anno 1688. tractatum *de literatura Turcica* edidit, cujus exemplum poſterioribus temporibus *Joannes Chriſtianus Clodius*, & *Joannes Jacobus Reiske* cum *Herbelotio* ſecuti ſunt.

(p) Suffragatur his حسين هزارفن *Huſein Hezarfan* in libro ſuo تلخيص آلبيان في قوانين آل عثمان i. e. *perſpicua expoſitio de conſtitutionibus ſtirpis Ottomanicæ* inſcripto, qui capite undecimo *inter eſſentialia* inquit *principia eſt, honorare doctos; ſunt enim fulcimen principale, cui innititur fabrica imperii* علماء كرام زمرهٔ جليلهسي اركان اربعهٔ دولتك ركن اعظمي و شرف وزينهٔ جهتندن سايـــــــــــــــــلرك مقدمي در

(q) Ut unum de pluribus exemplum hujus in medium adferamus; placet ea, quæ *Leunclavius* ſub principium *Hiſt. Muſulm.* de *Murad Chano* annotat, dum, extincto patre *Urchan*, per fretum *Gallipolitanum* trajicere cogitabat, hoc loco ſubjicere: *intellecto*, ait, *reges Muſulmanos in Aſia ditionibus Osmaneis undique finitimos, de occupanda Buruſſa cogitare, juris Mohammedanici peritiſſimos quosque convocari juſſit, & in conſilium adhibitis quæſtionem propoſuit* &c.

(r) Vide jam ſæpe laudati *Leunclavii Hiſt. Muſulm.* libr. 7^mum ſub finem pag. 232.

(s) Tres nobis cumprimis a viro hoc tum ob doctrinam non vulgarem, cum ob ſummam, qua apud omnes pollebat, auctoritatem celebratiſſimo conſcripti libri innotuere; quorum *primus* a nobis jam alio loco commemoratus, Arabicus eſt, سفينة الرّاغب للوافف nuncupatus. *Alter* corpus poematum *Turcis* ديوان dictum. *Tertius* انشا ſeu collectio variarum literarum, quas vir hic, dum variis officiis fungeretur, conſcripſerat.

(t) Vir hic celeberrimus anno 1763. vivere deſiit, poſtquam nempe 7. annis ſupremo Veziratus munere, ad quod anno 1757. evectus eſt, fungeretur.

(u) Minimum, quod princeps hic elargitus eſt, pretium, trium aureorum فندق *funduk* dictorum, fuerat. Quamquam ex his non pauci numerati ſint, queis præter ampliores honorum gradus, ad quos occaſione ſuorum verſuum promoti ſunt, annuum itidem ſtipendium ejusdem principia munificentia obtigit.

(w) Teſtantur id præter alios *Busbequii* ex *epiſtola* 3^tia. deſumta verba, deſuper ita ſcribentis: *ut libros tamen typis excuderent, horologia in publico haberent, nondum adduci potuerunt: quod ſcripturam, hoc eſt, ſuas literas ſacras, non amplius ſcripturam fore, ſi excuderetur; & ſi horologia publice haberentur, aliquid de adituorum ſuorum, & priſci ritus auctoritate diminutum iri arbitrentur.* Extitiſſe tamen jam ſeculo Conſtantinopoli 16mo. inter *Judæos* typographiam, celebris ille *Pentateuchus* comprobat, qui *Chaldeo-Perſico-Arabico-Hebræus* ex hac anno 1546. prodiit; quarum linguarum in hoc libro ea eſt diſpoſitio, ut cujuslibet paginæ medium rextus *Hebraicus*, cujus literæ punctis carent, partem dexteram *Perſica* translatio a *Rabi Jacob Ben Joſeph* adornata, ſiniſtram *Chaldaica* paraphraſis *Onkelos*, ſuperiorem *Arabica* paraphraſia *Zadies*, infimam denique commentarius *Raſchii* occupet. In fine Geneſeos libri hujus ſequentia leguntur: *abſolutus eſt liber Geneſeos in domo Eliezeris Gerſon Soncinatis.* Exemplar rariſſimi hujus *Pentateuchi* extat itidem in Bibliotheca hujate Cæſarea.

(x) De typographia tunc temporis *Conſtantinopoli* inducta چلبي زاده افندى *Celebi Zade Efendi* in ſuo ad annales *Raſidii* ſupplemento ſequentia perhibet: سعيد افندي *Said Efendi*, *qui patrem legati mu-*

nere

nege in Galliis functurum fecutus fuerat, præter alias inventiones rariſſimas, quibus Galli reliquis nationibus præſtant, illud plurimum mirabatur, quod ſingulari artificio ſcripturam imitantes, facili negotio librorum exemplaria multiplicarentur: quare redux Conſtantinopolim, re cum quodam militaris nobilitatis homine, literarum amantiſſimo Ibrahim Efendi communicata, eo denique, conjunctis cum hoc viribus, in tanti momenti negotio proceſſit, ut characteribus ex Galliarum regno allatis, peculiari libello præcipuum typographiæ uſum principibus urbis viris commendaret, his potiſſimum uſus argumentis: quod inducta typographiæ diuturnitati optimorum voluminum, tot votis expetitæ, quam optime conſuleretur, quæ nimis facile vel flammis hauſta, vel communibus regnorum calamitatibus implicata, miſerabili modo deperirent; ut triſtis experientia olim per notas Genchiſchanii invaſiones, & rurſus in præſtantiſſimis tot Arabicis manuſcriptis apud Hiſpanos in Andaluſia inſuperabili fati vi deletis, comprobarat. Poſt varias igitur deliberationes ab ipſo præſide, & conſultoribus legisperitis in hanc demum ſententiam itum eſt: exceptis ſcilicet religionis codicibus, ceteros libros, vel ad linguæ Arabicæ, vel hiſtoriæ, vel ad aliarum etiam ſcientiarum doctrinam ſpectantes, typis excudi omnes poſſe; creatis inſuper quatuor literatis viris, quibus, tanquam cenſoribus, vel correctoribus præcipua in edendis libris tum ordinis, tum rerum omnium, ad obſervandam hanc legem pertinentium, cura incumberet. Surrexit hæc typographia, cujus primus partus *Arabicum* fuit dictionarium, in urbis regione, a Sultano *Selimo* dicta, atque complurſibus annis, queis nempe *Ibrahim Efendi* hujus tanti operis promotori vita ſuppetebat, diverſos, ſed cumprimis hiſtoricos publici juris fecerat, quorum ultimus, quod compertum habemus, anno *Hegiræ* 1155. *Chriſti* vero 1742. *Perſicum* fuit dictionarium. Placet ceterum hoc loco, quo magis allata comprobentur, ipſius *Celebizade* verba ex exemplari noſtro pag. 119. deſumta ſubjicere: ait hic: صدر مكتوبى سكز چابي ديكله شهرت شعار اولان محمد افندي فراڭجه قرالنه رسالنله ارسال اولديغنده معتبلة روان و سرمايهء رشد و شعوردن فائز خطّ موفور اولمغله شياطين جنس انس اولان طائفهء افرنجك اعمال آلت فكر وخيال ايله نجه امر دشوارك طريق تحصيلني تسهيل ايتدكلري نظر خوردهء بينندة نمايان اولوب خصوصا دستبارىء صنعت طبع و تمثيل ايله زمان قليلده برقاچ بوزكتاب جليلك اتمام و تكميل اولنديغني نقش صحيفهء ضمير وبوصنعت مرغوبهنك بلادروم جنّت رسومده ظهور وشهرتي ايله ادوات علوم عاليه اولان كتب نفيسهء غاليهنك تكثير وتوفيري درونده جايكير اولمغله فنون رياضيهدن بهره دار وبو مقوله صنايعده دقّت فكر و خيالي بديدار اولان درگاه عالي متعرقهلرندن ترجمان ابراهيم اغايله ابراء زناد مشاوره وبو خصوصك ياضه چقماسنك طريقني بآلدّفعات مذاكره ايلديلر مزبورك دخي بومادهنك حدوث و ظهوري نجه زماندن برو ملحوظ و منظوري اولوب مساق آلتصيرني اظهار مالا و بدنا كندوسنه معاونت و بوصنعتك و جود پذير اولماسنه سعي و كوششده مشاركت ايدر برصاحب همك ميل ورغبتنه موقوف ايديكي اشكاره اولمغله خصوص مزبورك تحصيل آلاتني كماينبغي تأمل و تكميل لوازم و مهماتني كركي كبي تخيل ايتدكلرندن صكره دوام قيام دين ودولت وقوام نظام ملك وملّت احكام قرآن واحاديث نبي اخر زمان مراعاتي ايله وجود پذير اولديغي عيان و غرفات معانيء احاديث و آيانه

صول و

و صول و ايصلهٔ مدارج علوم عاليه و فنون اليه ايله قرين حصول اولماسي نمايان
جهتندن امناي دين و علماي شرع مبين حضراتي فنون كوناكوندن تحرير كتب
و صحايف و نشير مناشير فضايل و معارف اينمشلرايكن نيچه كتب فاخره
سوء بلاد اسلاميه اولان دار السلطنه عليه‌ده آفت حريقدن نابود و علي
الخصوص قرون سابقه‌ده جنكيز جنك انكيز و هلاكوي بي تميز قهورلري
بلاسي و فجوء افرنجك اندلس ممالكنه استيلاسي اضاعنده بي حدّ وپايان
كتب نادره و نسخ فاخره دفعهٔ درياي تلف و ضياعده مفقود اولوب لغات
فارسيه و عربيه و كتب حكميه و ادبيه‌نك مفصلاتي نادره و كتابك قصور
هستارندن و كتابت ايتدكلري حالده عدم اهتمام ودقسزلرندن ناشي اكثري
مغلوطه قيمتلري واقره اولمغله اكثرندن استفاده وانتفاع غير قابل وفاموس
وجوهري ولسان العرب كبي مفصلات لغت و مطولات كتب توارنخ و حكمته
طالب علومك نائل اولماملري امرمشكل اولديغندن باصحه صعنته اذن و
رخصت و برپلديكي صورتده بركتابك تحريري تمام اولمجقه زمانه دكين بيك
نسخه حاصل وبهاي رخيص ايله طلبهء علومدن هريري مطلوبلري اولان
نسخه‌يه واصل اولمق كبي صعت مزبوره نك محسناتي جامعه مزبور ابراهيم
افا وسيلة الطباعة نام بر رساله نافعه انشا وصدر اعظم حضرتلرينه عرض
ايدوب لوازم و مهمانه اقتضا ايدن مصارفي كندولري اشتراكا كورمك اوزره
مرادلريني اجرايه اذن همايون سلطاني اصدارينه نياز ورجا ايلدكلر پس
بو صعت ديار روم ديجت رسومده غير معهود و نابوده بر كيفيت اولديغنه
بناء جواز و عدمي حلال مشكلات انام شيخ الاسلام افندي حضرتلرندن
بحمه صعننده مهارت ادعا ايدن زيد لغت ومنطق و حكمت و هيئت
و بونلرك امثالي علوم اليه‌ده تأليف اولنان كتابلرك حروف و كلماتك صورتلرينه
بر قالبه دقش ايدوب اوراق اوزرينه بصيغه اول كتابلرك مثلرينه تحصيل
ايدرم ديسه زيدك بو وجهله عمل كتابته مباشرتنه شرعا رخصت و ارميدر ديو
استفتا اولندقده بحمه صعننده مهارتي اولان كمسنه بره مصحح كتابك
حروف و كلماتني برقالبه صحيحا دقش ايدوب اوراقه بحمه غيله زمان قليلده
بلا مشقه نسخ كثيره حاصله اولوب كثرت كتب رخيص بها ايله تملكه باعث
اولور بو وجهله فايدهء عظيمه بي مثيل اولمغله اول كمسنه‌يه مساعده اولنوب
مرفاج عالم كمسنه‌لر صورتي دقش اولمجق كتابي تصحيح اچون تعيين
بيورلمورسه غايت مستحسنه اولان اموردن اولور ديو اقتاوذكر اولنان
رساله‌دي ٥ هذه مجلة بل دتوشوتي تحره مسفرد تي سلكه مفرد روض زكاري
الكتبات و تحرو لكنه عذب فرات فاض و نهر فتجس منه عيون الاثر حرى بان
يكون مسقطا لانواء براعة القبول وموقعا لانواع تعارض القحول خلله در
منثله حيث بين مابين واحسن الكيمان وهل جزاء الاحسان الا الاحسان ٥
كلمات درتة التظامي اللة تفرض ومعزول ومنصوب صدور علماء عظام
واستانبول رتبه سني احرار اندن موالي كرام حضراتي امضا بيورملرينله اواسط
شهر ذي القعده ده مزبورلر ذكر اولنان فنوك نسخ مغسوله سني باصحه مأذون
و فضلاي موالي عظامدن عين الاعالي سابقا استانبول قاضيسي اسعد
افندي حضرتلري وسلانيكدن معزول پيري زاده صاحب محمد افندي و
غلطدن منعصل نابغه‌لي اسعد افندي وقاسم پاشا مولوخانه‌سي شيخي
موسي افندي طبع و تميل اولنمجق كتنك تصحيح و تمحيحلرينه طرف
همايوندن

هايولدن مأموريت ايله ممتاز و ممنون بيورلوب مزبور ابراهيم اغا سلطان سليم سمتنده مالك اولدقجي خانه سنده لوازم مهماتي آماده ايدوب اجراي صنعتنه مبادرت وذكر اولنان فحول جمله مياننده مقبول اولان صحاح جوهري ترجمه‌سي وان قولي لغتي بصلمق الجون تصحيحه مباشرت ايلديلر

(y) Juverit hic feriem librorum *Conſtantinopoli* impreſſorum juxta ordinem chronologicum exhibere, idque eo magis, quod a pluribus aliis mira hac deſuper, ſimulque erronea allata ſior; in quem etiam errorem *cl. Schulzium* in hiſtoria ſua *Ottomanica*, ex *Gallico* in *Germanicum* traducta, auctoritate aliorum inductum fuiſſe paret. Libri itaque, qui *Conſtantinopoli* impreſſi prodiere, ordine chronologico ſunt ſubſequi. I^mo. كتاب لغة و ان قولي في سنة ١١٤١ *Dictionarium auctore W'ankuli.* II^do. كتاب تحفة الكبار في اسفار البحار سنة ١١٤١ *Hiſtoria de bellis maritimis Osmanidarum.* III^tio. ترجمه تاريخ سياح در بيان ظهور افغانيان و سبب انهدام بناء دولت شاهان صفويان في سنة ١١٤٢ *Chronicon peregrinantis, ſeu hiſtoria ultimi belli Perſarum cum Aghwanis geſti*, quod *Joan. Chriſt. Clodius* latine verterat. IV^to. كتاب تاريخ الهند الغربي المسمي تحديث نو في سنة ١١٤٢ *Hiſtoria Indiæ Occidentalis.* V^to. كتاب تاريخ تيمور كوركانى لنظمي زاده افندى في سنة ١١٤٢ *Hiſtoria Timurii auctore Nazmi Zade.* VI^to. كتاب تاريخ مصر الجديد و القديم لسهيلي افندى في سنة ١١٤٢ *Hiſtoria Ægypti novæ, & antiquæ, auctore Suheili Efendi.* VII^mo. كتاب گلشن خلفا لنظمي زاده افندى في سنة ١١٤٣ *Roſetum Chalifarum, qui Bagdadi reſederunt, auctore Nazmi Efendi.* VIII^vo. كتاب اصول آلحكم في نظام آلامم في سنة ١١٤٤ *Fundamenta ſcientiæ in ordinando exercitu:* liber tacticus a legato cæſareo *Barone Reviczky* verſus. IX^no. كتاب فيوضات مغناطيسية في سنة ١١٤٤ *Liber de virtutibus magnetis.* X^mo. كتاب جهان نما في سنة ١١٤٥ *Liber orbem exhibens*, i. e. geographia, in qua præter generalem geographiæ inductionem ſpeciatim Aſiæ provinciæ deſcribuntur, adjectis mappis geographicis. XI^mo. كتاب ذيل تقويم التواريخ لكاتب چلبي في سنة ١١٤٦ *Tabulæ chronologicæ auctore Kiatib Celebi.* XII^mo. كتاب تاريخ نعيما في سنة ١١٤٧ *Annales Ottomanici auctore Naima.* XIII^tio. كتاب تاريخ راشد افندي في سنة ١١٥٣ *Annales Ottomanici Rasid Efendi.* XIV^to. كتاب تاريخ چلبي زاده افندي في سنة ١١٥٣ *Annales Ottomanici auctore Celebi Zade.* XV^to. كتاب احوال غزوات در ديار بوسنه في سنة ١١٥٣ *Liber de iis, quæ ultimo* (inter Domum *Auſtriacam*, & Portam *Ottomanicam*) *bello in Bosnia geſta ſunt.* XVI^to. كتاب لسان العجم المسمي بفرهنگ شعوري في سنة ١١٥٥ *Dictionarium Perſicum Ferhenghi Süuri nuncupatum.* Ex eadem typographia prodiit anno Chriſti 1730. *Gallico-Turcica* grammatica *Aldermanii* extinctæ S. J. ſacerdote.

(z) In ſpecialem rei hujus notitiam anno 1774. devenimus, dum Conſtantinopoli moraremur, quo tempore itidem pro certo affirmatum accepimus, Soltanum *Muſtafam* opus quodpiam *Boerhavii* medicum, a defuncto interprete cæſareo, *Thoma* de *Herberth* viro ob præſtantiſſimam literaturæ Orientalis notitiam ſpeciali memoria digno, in *Turcicam* linguam converſum, typographiæ commiſſurum fuiſſe, niſi a propoſito ſuo ob exortum paulo poſt cum Ruſſis bellum impeditus fuiſſet.

(*aa*) Vide ejusdem *Archiologiam Orientalem* part 3^tia. cap. 3^tio.

(*bb*) Difficiliori huic ad bibliothecas acceſſui ea tortaſſis non vane fabula tribuenda, qua inducti nonnulli aſſerunt, in bibliothecis Sultanorum

manuſcriptum eodicem *Livii*, *Taciti*, aliorumque cum inſcriptis ſerpentinæ pelli *Homeri* operibus aſſervari. Quibus, quo minus fides habeatur, virorum fide digniſſimorum auctoritas obſtat, certiſſimo nobis illud affirmantium, præter libros quoſpiam variis in Europæ locis impreſſos, de quibus, quo fato eo devenerint, certi quidpiam referri nequeat, nullum omnino commemoratorum ſuperius manuſcriptorum in bibliothecis Sultanorum inveniri.

(cc) Teſtantur id ipſum ſubjecta ex *tom.* 3^tio. *pag.* 32da. *Rasidii* verba: ابتداى ظهور دولت عثمانيه‌دن برو كرك اطراف و اكنافدن اهدا و كرك رغبت و اقبالدن ناشي اشترا اولنوب بو وقته كلنجه اندرون سراى همايونده واقع خزينهٔ عامره‌ده جمع اولان بي نهايه كتب نفيسه و نسخ لطيفه دولابلر روانا‌سنده غبار بستهٔ نسيان و طلعهٔ سوسه و ديدان اولوب اكثري عرضهٔ تلف و بر طريقهٔ فرض محال مطالعه‌سه دسترس دولان مستعدان اندرونه دخي مطاوسندن انتفاع بر طرف اولف مزينه‌لرينه وارمش ابدى پادشاه انصاف پناه حضر تلرى الهام خداوند علام ايله بو دكلو كتب جليلدنك بسبغولهٔ نسيانده بوبله بيهوده محبوس و نظر انتفاع مستعد اندن ممنوع و محروس اولمسن روا كورمبوب حبس كتب مرقومه اچون روز جزاده بيهوده مسئول اولف جوازدادهٔ ارباب عقول اولدوغن ملاحظه سورملريله اندرون همايونده بر كتابخانه بنا و بالجمله خزاين همايون سلطانيه‌لرنده موجود اولان كتب جليله و نسخ جميله كتابخانهٔ مرقومه‌ده وضع اولنوب مستعدان اندرون همايون تداول و مطالعه‌سنه مرخص و مأذون اولف طرف همايون شاهانه لرندن تصويب و صدر اعظم حضرتلرينه شرفصدور اولان فرمان مطاعلرى موجنجه عمله و مر دوران و مهمات لازمهٔ بمباني تدارك و ترتيب اولندقدن صكره ماه ربيع الآخري صدر اعظم حضر تلري و شيخ الاسلام افندى و صدر بن و نقيب الاشراف افندبلر سراي همايونه دعوت بيورلوب بالذات خصرت پادشاه دل آكاه دن موتدلريله طاش آلوب ابتداء عمله وضع و مشار اليهم حضراتي كذلك پادشاه سوكت پناه حضر تلرينك اذنيله افندا يله بر طرفي خانهٔ خاصه و بر طرفي صره اوطه سي و بر طرفي سفرلي اوطه‌سي و عرض اوطه سي و سطنده مرمر عودلر اوزرينه پادشاهان پيشين حظ نفسلري اكون اختراع ابلدكلرى انكبيوز يلك تصرف محلي اولان بقعهٔ لطيفه ده كتابخانهٔ مرقومه بناسنه وضع اساس وطرف شاهانه‌دن صدور ميل خيرات و حسنات سبيله استجلاب دعاى عامهٔ ناس اولـــــــــــندى

(dd) De ſolennitate, quæ occaſione finitæ fabricæ, & apertæ cunctorum uſibus bibliothecæ peracta eſt, ſequentia idem *Rasidius tom.* 3^tio. *pag.* 43^tio. perhibet. بالاده ذكر اولندبغي اوزره سراي همايونده بناسنه شروع اولنان كتابخانه تمام اولغله ماه مزبور اونجي كونى صدر اعظم حضرتلري و شيخ الاسلام افندى حضرتلرى و وزراء عظام وصدرين افندبلر و نقيب الاشراف افندى حضراتي دعوت ايله كتابخانه‌ده عقد مجلس جمعيت ايلدكدن صكره پادشاه علمپناه حضرتلري دخي درون كتابخانه‌ده اعداد اولنان تخت همايون اوزره تشريف و حضاري لحاظهٔ سلام مكارم انجام ايله نطايف بيوردملر بعده يوم مذكور اكمبور اتحه وظيفه ايله درس عام تعيين اولنان سابقا اسكدار قاضيسي فاضل سليم افندي مبانهٔ جمعيتده جالس مسند افاده و مستعدان غلمانان حرمدن برقاچ اهل دانش پيشكاهده زانوزن موضع استفاده

استفاده اولوب سوره فاتحه شریفه تفسیر ویرتوانوار مزایای تنزیل ایله قلوب
حضاری تنویردن صکره مشایخ سلاطین علی الترتیب دعایه اغاز ایلیوب
ختامنده طرف همایون ملوکانه‌دن صدر اعظم حضرتلری وشیخ الاسلام
افندی حضرتلری و وزراء عظام وصدرین افندیلر و نقیب الاشراف افندی
حضرلرنه فی سنه ۱۱۳۲ سمور کورکلر الباس و اکسا و مشایخ افندیلره صردلر عنایت
و احسان بیور دیلر

(*ee*) Animadverſum hoc loco volumus, faciliorem ad bibliothecam iſtam Europeis, ac ad alias patere aditum, in qua, quemadmodum id ex catalogo nuperrime indefeſſa rerum orientalium ſolertia, ac laudabili ſane cura *Stürmeri noſtri* Conſtantinopoli nobis huc loci transmiſſo patet, ea manuſcriptorum codicum eſt diſpoſitio, ut omnes, quotquot adſunt, (ſunt autem 927. univerſim,) in claſſes undecim dividantur, contineanturque *claſſe* I^ma. كتب الكلام و العقائد i. e. *Libri theologici*, numero 115. *claſſe* II^da. فی اصول الفقه i. e. *De principiis juriſprudentiæ tum civilis, tum canonicæ.* numero 74. *claſſe* III^tia. فی الفقه i. e. *De cognitione legum.* numero 156. *claſſe* IV^ta. فی المعانی و البیان i. e. *De locis rhetoricis, & eloquentia.* numero 48. *claſſe* V^ta. فی النحو و الصرف i. e. *De ſyntaxi, & grammatica* numero 91. *claſſe* VI^ta. کتب اللغه i. e. *Libri lexicographi.* numero 41. *claſſe* VII^ma. کتب الحکمه و المنطق و الهیة و الهندسه و الحساب i. e. *Libri philoſophici, logici, aſtronomici, geometrici, algebraici.* numero 111. *claſſe* VIII^va. کتب التصوف i. e. *Libri aſceţici.* numero 49. *claſſe* IX^na. کتب الطب i. e. *Libri medici.* numero 22. *claſſe* X^ma. کتب التاریخ و التسیر i. e. *Libri chronologici, & hodographici.* numero 79. *claſſe* XI^ma. کتب الادب i. e. *Libri philologici*, numero 148.

DE

EARUNDEM LINGUARUM VICISSITUDINIBUS

INTER

EUROPEAS NATIONES

§. XIII.

De ſatis LL. OO in reliquis Europæ partibus uſque ad Seculum XVI.

Lætiſſima renaſcentium in Europa literarum exordia Orientalibus magna ex parte deberi, & ultro multi conſeſſi ſunt, & multis adhucdum graviſſimis teſtibus confirmari poteſt. (*a*) Ipſis vero quod Orientalibus linguis, & *Arabicæ* inprimis vacatum ſit impenſius, ea quidem præcipua cauſſa fuiſſe putanda eſt, quod multi medicis, reſtituendo *Avicenæ*, multique corrigendo *Averoe*, philoſophis gratum ſe facturos ſperarent; licet ſanctiora aliis conſilia fuiſſe, non diffiteamur, eo animo operam linguæ *Arabicæ* navantibus, ut ingraveſcentes in dies Mohammedanorum errores ex ipſis fontibus, eodemque ipſorum idiomate impugnare ſibi liceret. Quemadmodum & ſacra cruce ſignatorum bella, a ſummis Pontificibus in Saracenos conflata, magnam excitandis hiſce ſtudiis anſam dediſſe, haud immerito ſuſpicamur; eadem enim fere tempeſtate, qua *Ludovicus ſanctus* Galliarum rex *Aquis mortuis* ſolvens, Orientem verſus vela fecit,

Innocentius IV^tus *Arabicæ* linguæ ſcholas *Pariſiis* aperiri, *Arabesque*, & alios diverſi idiomatis ex Orientis partibus ſacris ibidem literis erudiri juſſerat, ut ſuorum ſcilicet animos ad patriam reduces ſanctiſſimis quibuſque diſciplinis excolerent. Cujus ſucceſſores *Alexander*, & *Clemens* hoc nomine quarti, iterum præclara hæc inſtituta, iterumque inſtaurarunt. *Honorius* denique itidem IV^tus anno 1286. ſummus Pontifex, nihil non agens, ut Saracenos a ſuperſtitioſis ritibus ad Chriſtiana caſtra, atque ſchismaticos Orientales ad Romano-Catholicæ eccleſiæ gremium reduceret, per literas *Joanni Choleto* Cardinali ſanctæ Cæciliæ, tunc temporis legatione apoſtulica in Galliis functo, maximopere commendavit, ut præter uſitatam *Arabicæ* linguæ traditionem in aliis quoque peregrinis linguis inſtitutiones in *Pariſina* academia fierent. (*b*) Et vero *Raymundus Lullus*, ineunte ſeculo decimo quarto rebus humanis ereptus, tanto ardore in excolendam *Arabicam* linguam incubuit, ut hujus ope nonmodo in omni ſcientiarum genere miros faceret progreſſus, ſed Chriſtianas etiam leges Saracenis propriu ipſorum idiomate promulgaret, pro fidei veritate *Tuneti* vitam cum ſanguine profundens (*c*).

Ex ſaluberrimis porro ſummorum Pontificum conſtitutionibus ut fructus uberiores perciperentur, *Clemens* V^tus in Concilio Oecumenico XV^to, *Viennæ Allobrogum* anno 1311. celebrato, ſanxerat, (*d*) ut in literariis Romanæ curiæ ludis, & in academiis *Pariſienſi*, *Oxonienſi*, *Bononienſi*, & *Salamantina* publici linguarum, *Hebraicæ* ſcilicet, *Arabicæ*, & *Chaldeæ*; bini pro ſingulis linguis præceptores eſſent, & interpretes, juſtis ſtipendiis ſuſtentati. (*e*) Haud abſimili religionis, inter Orientis nationes magis, magisque proferendæ, ſtudio incenſus, hujus in Pontificatu ſucceſſor *Joannes* XXII^dus inſtaurata concilii *Viennenſis* lege de lingua *Græca*, *Hebraica*, *Arabica*, & *Chaldaica* in celeberrimis gymnaſiis excolenda, ſingillatim *Pariſienſem* epiſcopum ad utilliſſimum ſtudium in academia *Sorbonica*, omni, qua poſſet, induſtria provehendum exhortatus eſt. (*f*) Verum triſti linguarum Orientalium fato haud longo poſt tempore tantis ſtudiis inflammatus in laudatis linguis proficiendi ardor in academiis illis deſerbuerat adeo, ut labente ſeculo XV^to vix aliqua literarum Orientalium veſtigia, memoratu digna offerre ſe ſe videantur, niſi *Joannem Picum Mirandulam* excipere velimus, qui ſeculi ſui *phœnix* dictus, in ſuarum epiſtolarum aliqua totum ſe in *Chaldaicis*, & *Arabicis* libris evolvendis fuiſſe declarat. (*g*) Huic binas legationes addidiſſe liceat, unam *Joſephi Barbari Patricii Venetti* reipublicæ nomine anno 1436. ad *Tanaim* ſuſceptam, & poſt plurium annurum ſpatium felici exitu terminatam; & *Ambroſii Contarenii Patricii* itidem *Veneti* alteram, etiam patriæ ſuæ cauſſa ad *Uſſuncaſſanum* Perſiæ regem anno 1473. initam, ac intra quadriennium abſolutam (*h*).

Linguarum igitur Orientalium ſtudio, ut diximus, adeo abjecto factum, ut complures, ſingulis quibuſque ſcientiis, proximo ſeculu

culo XVI^to^ in Europa reviviſcentibus, hac tanta nobiliſſimarum linguarum, & *Arabicæ* cumprimis jactura, in academiis omnibus facta, majorem in modum commoverentur: cujus rei duos teſtes coævos, & ipſos omni doctrinæ laude florentiſſimos, habemus, *Ludovicum Vives*, (*i*) & *Nicolaum Clenardum*; (*k*) quorum alter quidem tanto in ſermonem *Arabicum* amore ferebatur, ut omni fere librorum, & ipſius adeo grammatices ope deſtitutus ſuo eam marte condiſcere inciperet; ulteriorisque progreſſus ſpe illectus, *Hiſpaniam*, & *Africæ* partem peragraret, (*l*) *Granatæ* ſuis in itineribus morte præoccupatus; quo factum, ut patriam reviſere tanto viro, & perceptos, tot laboribus exantlatis fructus in omnium oculis exhibere minime licuerit. Haud minorem adeptus eſt gloriam, quod ad Orientalium quidem literarum amorem attinet, *Gulielmus Poſtellus*, qui eodem ſeculo XVI^to^ magnam orbis partem, & Orientis maxime, ſedecim annorum curriculo emenſus, cum ingenti ad exteras gentes inviſendi deſiderio mirificum linguarum ſtudium conjunxit. Uterque ſane, non tam ob quantulamcunque operam, in *Arabico* idiomate poſitam, (*m*) quam ob immenſos itinerum, in Orientem ſuſceptorum, labores, maximeque, quod quaſi anteſignani viam reliquis ad perarduum ſtudium præmunierint, veris laudibus celebrandi. (*n*) Id, quod tanti reapſe momenti fuit, ut medio illo ſeculo elapſo, complures Europæ provinciæ, tantis exemplis incitatæ, rem literariam Orientis impenſius fovere coeperint. In hac laudis paleſtra cum paſſim tanto ardore decertatum ſit, prius, quam commentationi huic noſtræ finem imponimus, quid in ſingulis regnis hac in re præſtitum ſit, qua fieri poterit, brevitate exponere, operæ pretium duximus.

(*a*) *Et profecto, quidquid Latini ſcijſerunt, poſtquam illas inſcitiæ ſuæ monuit Arabum induſtria, id totum Arabibus acceptum debent, philoſophiam, medicinam, mathematica. Nam nullum Græcum ſcriptorem habuerunt, quem non in Arabicam linguam prius, deinde ex Arabica in Latinam translatum legerint. Ptolomæi magnam ſyntaxim prius ex Græca Arabicam, ex Arabica Latinam factam tractare caperunt. Sic Euclides prius Arabice, deinde Latine converſus, tamdiu inter nos obtinuit, donec capta Conſtantinopoli exules Græci nos relictis lacunis ad ipſos fontes convertere docuerunt.* Hæc *Joſephus Scaliger* in epiſt. ad *Ubertum Stephanum anno* 1608. exarata notat.

(*b*) De variis his Pontificum editis ſanctionibus in linguæ *Arabicæ* commendationem præter *Baronium* in annalibus conſulendi etiam *Spondanus*, *Pagius*, & *Raynaldus*.

(*c*) Rapinius in tractatu, *reflexiones in philoſophiam* inſcripto, tale *ſectione* 17ma, de hoc tanto viro fert judicium: *Raymundus Lullus ſuo cum Arabibus commercio in medicina, in phyſica, & aſtronomia doctiſſimus evaſit. Ex illis vero tribus ſcientiis quartam chymiæ ſibi conflavit, quam ſcientiam cenſeri voluit, cujus in Hiſpania, & in Italia reſtaurator fuit. Ordinem in ſchola ſtatutum evertere mollitus eſt, phyſicam, ceteraſque ſcientias redigens in methodum quandam, cui nihil ineſt ſolidi, quæque tantum abeſt, ut eruditos faciat, quin potius homines, ratione recte utentes, nunquam efformare potuerit.* Hæc *Rapinius*, a quo multum diſſentit *Hermannus*

Conringius, mirificum viri hujus ingenium ex eo maxime celebrans, quod omnis illi ars alchymistica debeatur. Plura de viri tam singularis vita, & fatis exhibent *Wading* in *annal.* & *bibl. Min. Andreas Schottus* in *bibl. Hisp.* & *Rob. Bellarminus* de *script. eccles.*

(*d*) Extat hæc eoncilii *Viennensis* lex in jure canonico in *Clement. tit. de magistris*, & *ne aliquid exigatur pro licentia docendi. cap.* 1mo.

(*e*) Quemadmodum is constitutioois hujus finis erat, ut sanctæ Ecclesiæ nunquam deessent viri, qui earum linguarum gnari, queis tot populi, a Christianis sacris alieni, utuntur, eosdem saluberrimis præceptis imbotos, & æternæ salutis foote lustratos ad Christum adducereot; ità maximum Catholicæ religionis latissime proferendæ eampum *cruciatæ* partim expeditiones, partim apostolicæ *Fratrum minorum* in *Aethiopiam*, *Persiam*, *Indiam*, *Tatariam* excursiones tunc temporis aperuerunt, multis hominum millibus sacri fontis aspersione uni vero Deo auctoratis. Ad quod magoi momenti fuit singulare illud magni *Tatarorum Chani* in Christi cultores studium, cui *Clemens* V^to. Pontifex officii plenis literis orthodoxæ fidei negotia plurimum eommendavit. Supersunt hodiedum duo, digniſſima lectu, illorum temporum monumenta, uoum: *Haithoni Armeni historia Orientalis*, quæ eadem & de *Tataris* inscribitur; alterum, *Marci Pauli Veneti* de regionibus Orientalibus. Hæc *Andreas Müllerus Greifenhag* superiori seculo, nimirum 1671. *Coloniæ Brandenburgicæ* una cum disquisitione geographica, & historia de *Chataja* edidit in forma 4to.

(*f*) Pontificis literas *Odericus Raynaldus* ad annum 1326. refert, quæ hujus argumenti erant: *cupientes, ut fidei Christianæ religio, dilatato territorii sui loco. funiculos suos faciat longiores, & proinde salus proveniat animabus, plenam volumus habere notitiam, qualiter statutum felicis recordationis Clementis Papæ V^ti. prædecessoris nostri in Parisiensi, & aliis certis studiis erigendis, & a certis viris Catholicis sufficientem habentibus linguarum ipsarum notitiam, scholis regendis eisdem, ac de provisione annua ipsis regentibus in stipendiis competentibus, & sumtibus facienda in concilio Viennensi editum, quod dilatationem fidei, & profectum animarum earundem respicere noscitur, observetur in Parisiensi studio prælibato. Quocirca fraternitati tuæ per apostolica scripta committimus, & mandamus, quatenus de illis, & eorum numero, qui dictas scholas in præfato Parisiensi studia juxta hujusmodi statutum in linguis regunt, eisdem, & si scholares auditores habent, & qualiter in stipendiis, & sumtibus ante dictis, & per quos, & in quanta, vel quantis pecuniariis summis dictis regentibus providet &c. datum Avenione* VIII. *Kal. Aug. anno* 10mo.

(*g*) Vir hic sui temporis eloquentissimus, *Mirandulæ*, ac *Concordiæ* princeps, & *comes* ita ad *Marsilium Ficinum* epistola XX. scribit: *Non poteras opportunius Maumetem tuum latinum repetere, quam hoc tempore, quò me propediem Maumetem ipsum patria lingua loquentem auditurum spero. Postquam enim Hebraicæ linguæ perpetuum mensem, dies, noctesque invigilavi, ad Arabicæ studium, & Chaldaicæ totus me contuli, nihil in eis veritus me profecturum minus, quam in Hebraica profecerim, in qua possum, nondum quidem cum laude, sed citra culpam dicere. — — — Animarunt autem me, atque adea agentem alia, vi compulerunt ad Arabum literas, Chaldæorumque perdiscendas libri quidam utriusque linguæ, qui profecto non temere, aut fortuito, sed Dei consilia, & meis studiis bene faventis Numinis ad meas manus pervenerunt.*

(*h*) Acta legationum, patrio sermone ab auctoribus suis conscripta, & a *Jacobo Geudero* ab *Herolzberga* latiolitate donata, inveniuntur in collectione scriptorum rerum *Persicarum*, a *Wechelio* sub titulo *rerum Persica-*

Perſicarum Hiſtoria. Anno 1601. in folio *Francofurti* evulgata. Aliud item ejusdem ſeculi XV^to extat opus, quod facillime evinceret, jam tunc linguam *Tureicam* plagis noſtris minime ignotam fuiſſe, niſi ſpurium, & apocryphum eſſe, res ipſa loqueretur. Inſcribitur autem: *Epiſtole Maumetis Turcarum Imperatoris elegantiſſime multa prudentia, acrimonia referte*, in 4to. *folior.* 18. In fine libri, gothicis characteribus impreſſi, hæc typographi verba ſunt: *impreſſum Liptzk per Jac. Abiegnum (Thanner) Herbipolenſem civem Lipzenſ. anno domini MCCCCXCVIII. penultima die octobris.* Verſio iſthæc epiſtolarum *Laudini* cujusdam, equitis *Hieroſolymitani* eſſe perhibetur. Hinc *Petrus Huetius* in ſuo de *claris, interpretibus* opuſculo hæc habet: *Muhammedis Turcarum imperatoris epiſtolæ, Syriaca, Græca, & Scythica oratione conſcriptæ latinitatem a Laudino Hieroſolymitano equite meruerunt; vulgata quidem eſt ipſa interpretatio, exemplaria in latebris condita ſunt.* Verum auctor *memorabilium bibliothecæ Dresdenſis* eas ſuppoſitas, atque a quodam exercitii cauſſa confictas, & nonniſi latino ſermone exaratas eſſe, jam ante animadvertit. Ceterum de variis libri editionibus, nec minus de hujus noſtræ præſentis raritate conſulendus eſt *Fried. Freytag* in adparatu literario, tom. 1mo. pag. 188.

(*i*) *Ludovicus Vives libr.* 3^tio. *de tradendis diſciplinis* hoc inprimis deſiderium ſuum exponit, ut in plurimis nempe civitatibus linguarum gymnaſia inſtituerentur, non earum tantum, de quibus *in Clement. libr.* 5to. *de magiſtris tit.* 1mo. *cap.* 1mo. ſermo eſt, ſed aliarum etiam, quæ *Mohammedanis* populis eſſent vernaculæ; quas non otioſi homines, gloriolam inde conſectantes, ſed viri, ingenti pietatis amore, & vitam pro Chriſto profundendi cupiditate incenſi, condiſcerent, qui his adminiculis uſi, tot gentes, a veritate fidei orthodoxæ removiſſimas, ad Chriſtiana ſacra adducerent.

(*k*) *Nicolaus Clenardus* in ſuis ad *Carolum* V^tum. Cæſarem literis ita diſſerit: *Lectitando Alcorano paulatim animadverto, quam fædis erroribus gens iſta periret Mohammetica. Tetigit animum meum clades noſtræ religionis, multumque dolui, quod tot ſeculis nemo inter Chriſtianos ſit exortus, qui tanto malo conaretur adhibere remedium. Sane non defuerunt, qui dogma peſtiferum editis libris confutarent; ſed quid, quaſo, ad Perſas, & tam longe a nobis diſſitas regiones, ſi Chriſtianus theologus Latino ſermone diſputet contra Mohammetum? ſic in hoſtes fidei ſtringendus eſt gladius, ut mucronem ſentiant.*

(*l*) *Clenardi* in itineribus fata legere deſiderantibus, plura exhibebit *volumen epiſtolarum a Plantino anno* 1566. *typis expreſſum*, ubi is præceptori ſuo *Jacobo Latonio* accuratam minutiſſimorum quorumque rationem reddit.

(*m*) Juvat hic *Joſephi Scaligeri*, acutiſſimi rerum literariarum arbitri, judicium de utroque hoc viro adjungere: *De primo* hoc in *Scaligerianis* obſervat: *diligentiſſimus grammaticus potius, quam doctus in ulla lingua.* De *ſecundo* itidem in *Scaligerianis*: *Excellens philoſophus, coſmographus, mathematicus, hiſtoricus ſtultus, linguarum non ignarus, ſed nullius ad unguem peritus. Invideo illi Arabicam linguam.* Quod quidem ad grammaticum ipſius opus pertinet, idem *Scaliger* in fine epiſtolæ ad *Stephanum Ubertum* his verbis cenſet. *De Poſtelli grammatica pene exciderat mihi, eam ex vulgaribus Arabum magiſtrorum præceptionibus collectam eſſe, ut nonniſi interpretis vice functus ſit. Quare bonam operam eum navaſſe, deque Arabiſmo eo nomine optime meruiſſe, dubitandum non eſt. Sed de eo hoc certo prædicare poſſum, eum Arabicæ linguæ non adeo, quantum videri volebat, peritum fuiſſe. Nam præter quædam, quæ parum caviſſe videtur*

detur in hiſtoria Orientali, ex familiari ejus colloquio id plane deprehendere potui, pag. 706. editione *Batavina*, anno 1627.

(*n*) Præter jàm laudatos auctores, & alii a nobis non pauci commemorari poſſent, qui linguarum Orientalium cognitione, & eminuerunt, & egregiam in iisdem excolendis operam poſuerunt. Verum cum longum foret, hos ſingillatim hic omnes recenſere, nonnulla eorum nomina, qui ſeculo 16to. ſeu priores, ſeu poſteriores extitere, in illorum commodum, qui omni plane horum virorum notitia carere nolunt, adjugere placuit: ſunt autem: *Gerardus Cremonenſis* interpres *Avicennæ*. *Chriſtophorus Hamerus*. *Georgius Weiganmejerus*. *Robertus Ketenenſis* Anglus verſi in latinum Corani antiquus auctor. *Andreas Alpagus* Bellunenſis. *Armegandus Blaſius*. *Jacobus Jonas*. *Joannes Capnion*. *Jacobus Lopes* Stunica. *Gulielmus Bedwellus* Anglus. *Iſacus Caſaubonus*. *Joannes Baptiſta Raymundus* Profeſſor Romanus. *Barbarus Maurus* Lovanienſis. *Joannes Buxtorfius*, & *Chriſtianus Ravius*, qui anno 1679. *Berolini* finem vitæ fecit, & a quo grammatica *Arabica* extat &c.

§. XIV.

De cultura linguarum Orientalium in Italia.

Italiæ, quod ad orientalium quidem ſcientiarum incrementa attinet, primas deferendas eſſe, nemo quiſquam inficias ibit, ſiquidem quid hoc temporum decurſu tum in conſtituendis rudimentis in eorum favorem, qui glorioſam hanc palæſtram inituri eſſent, tùm in transferendis literariis Orientalium monumentis, tum in ſtatuendis denique typographeis, & manuſcriptis Orientalibus in lucem publicam edendis præſtiterit, paulo attentius apud animum ſuum reputaverit. Princeps, ac ſignifer eorum, qui in publicum commodum typis apud nos Orientalibus uſi fuere, quod quidem eruere nobis licuit, Nebienſis epiſcopus *Auguſtinus Juſtinianus* Genuenſis, ordinis prædicatorum fuerat, qui, vixdum ineunte XVI^to^. ſeculo, octaplo pſalterio ſuo (*a*) admirabili quinque linguarum ordine concinnaro, textum *Arabicum*, nativis linguæ characteribus expreſſum, belliſſimæ inſeruit; vir magnus profecto, & vel ob illud æterna memoria digniſſimus, quod intentatam ad id temporis viam primus ingredi non dubitarit, multo plura pro ſingulari ſua peregrinarum linguarum cognitione (*b*) præſtiturus, ſi pro illorum ratione temporum uberiora illi ſubſidia ſuppetiiſſent. (*c*) Alterum Orientalis typi monumentum *Pagnini Brixienſis* Alcoranus fuerat, formis *Arabicis* circa annum 1530. effictus. (*d*) Hoc paulo poſt operoſiſſimum *Albonenſi* volumen, diverſis multorum idiomatum literis impreſſum, excepit, (*e*) quod itidem quaſi in veſtigiis alii, atque alii induſtriæ partus ſequebantur; ut adeo cum typographia variis in Europæ partibus communioris uſus facta, Orientis etiam linguæ majora in dies caperent incrementa. Ad quod poſteris temporibus mirum quantum momenti ſapientiſſima ſummorum pontificum de toto terrarum orbe bene merendi ſtudia contulerunt. *Gregorius* XIII^mus^ maximo Chriſtianæ reipublicæ emolumento in variis orbis plagis tribus, & viginti collegiis educandæ juventuti erectis, atque annuis redditibus ſtabilitis, quatuor omnino ſolis Orientis nationibus ipſa in urbe domicilia, rebus omnibus re-

ſertiſ-

fertiſſima, patere voluit; (*f*) ex eo potiſſimum immortalem ſui memoriam relinquens, quod *Ferdinandum Mediceum*, cardinalem nonnullarum Orientis eccleſiarum protectorem creaverit; quo factum, ut hic pro avita illa *Mediceorum* in quævis literarum ſtudia ſingulari propenſione, ac beneficentia, maximis ſumtibus in typographiam Orientalem factis, primus omnium rariſſimos codices juris publici fieri juſſerit, ea quidem & characterum elegantia, & rerum omnium accuratione, ut hic illius typus poſteriorum nulli ſecundus, plurimos vero alios ſuis laudibus facile obrueret. (*g*) Atque hæc *Gregorii* quidem XIII^ii. auſpiciis geſta ſunt; cujus laudes cupidiſſime perſecutus *Sixtus* V^tus, difficillima quæque, & ſaluberrima effecit facinora; ut ſcilicet præter alia *Græci*, *Maronitæ*, & *Neophiti* collegiorum alumni lingua *Græca*, *Arabica*, & *Chaldaica* imbuerentur, & præſtantiſſima illa typographia Vaticana e fundamentis magnificentiſſime attolleretur, omni ejusdem curatione, & adminiſtratione in cardinalium congregationem ea quidem lege translata, ut promovendis peregrinarum linguarum typis ſedulo excubaret. Neque minus beneficum erga linguas præfatas ſeſe *Paulus* V^tus exhibuit, anno ſaluris 1610. decernens, ut in quibuslibet religioſorum hominum familiis præter ceteros linguarum *Hebraicæ*, *Græcæ*, & *Latinæ*, ac inſuper *Arabicæ* in celebrioribus ſcholis præceptores eſſent. (*b*) Splendidiſſimum denique *Gregorius* XV^tus collegium, de propaganda fide dictum, erexerat, in quo adoleſcentes, iis, quæ ab erroribus ſacrilegis ad ſupremi Numinis notitiam pervenere, regionibus orti, bonis moribus, ac literis, ſacris etiam, atque Orientalibus linguis imbuerentur, reduces ſubinde, vel in patria, vel alibi, ſi res popoſcerit, orthodoxam fidem, ut fideles miniſtri eccleſiæ diſſeminaturi. Huic collegio *Urbanus* VIII^vus anno 1626. typographiam attribuit, eo potiori jure hic nobis præ ceteris prædicandam, quod cunctorum fere peregrinorum idiomarum characteribus inſtructa, novis in dies, ac rariſſimis vel hodie editionibus, digniſſimi præſidis *Joannis Amadutii* curis una inter omnes emineat (*i*).

Hæc ſpectatiſſima optimorum pontificum inſtituta diverſis in locis imitati alii, pro Orientalium ſcientiarum incrementis majorem in modum deſudarunt; quos inter palmam reliquis facile præripuit clariſſimus Mediolanenſium præſul cardinalis *Fridericus Borromæus*, qui lectiſſimos quoſque Orientis codices in collegio *Ambroſiano* congeſſit, neque minoribus ſumtibus, ut excuderentur commodius, procuravit. (*k*) In tanta undique excitata ſtudiorum æmulatione non deerant alii, qui, ut linguis iſtis operam navantibus quoquo modo conſuleretur, nitidiſſimas ſecundum nativum linguarum genium inſtitutiones conſcriberent, & lexica peropportuna concinnarent. Horum in numerum eruditiſſimi duo viri recenſendi veniunt, Romani quondam athenæi profeſſores *Franciſcus Martelotus*, & *Philippus Guadagnolus*, (*l*) quorum uterque, (licet poſterior aliquantum eſſet ſuſior,) eorum, qui linguæ præcepta dedere, *Arabum*

veſtigiis ſolertiſſime inſtitere; horum præclara exempla *Thomas Obicinus* naviter adeo ſecutus eſt, ut ſyntacticas *Mohammedis*, filii *Davidis Alſanhagii* regulas, quæ in Oriente vulgo *Gjarumie* audiunt, latine redditas una cum originario textu non ſine præclara ſui commendatione typis vulgaverit. (*m*) Iisdem fere temporibus *Petrus Metoſchita* S. J. ſacerdos, Cypro inſula oriundus, ſuæ *Arabicæ* linguæ præcepta compoſuit. (*n*) Præcepta *Arabicæ* ſimul, & *Turcicæ* in *ſyntagmate linguarum Orientalium* dederat *Franciſcus Maria Maggius*, (*o*) auctoritate, & juſſu, ut ipſe in præfatione innuit, cardinalis *Antonii Barberini*; idemque, cum nobis de lingua *Turcica* hic ſermo ſit, *Turcicam Petri della Valle* grammaticam, *Hetruſco* ſermone cunſcriptam, prælo tunc temporis ſuiſſe proximam, memoriæ prodidit, quæ an publici reapſe juris facta ſit, certi quidpiam a nobis affirmari nequit. Eam denique notitiam ſummæ viri hujus induſtriæ acceptam ferimus, *Jacobum Stephanum*, nempe clericum regularem, inter primos adornandæ alicui grammaticæ *Turcicæ* in ipſo Oriente manum admoviſſe, quæ ab auctore ipſo ſæpius recognita, atque aucta, nec minori laude a diverſis religioſarum familiarum hominibus tranſcripta, totum late Orientem pervagata ſit. *Perſici* porro idiomatis rudimenta a *Joanne Baptiſta Raymundo* anno 1614. & præcepta ejuſdem linguæ faciliori tandem methodo ab *Ignatio a Jeſu* prælo commiſſa ſunt. (*p*) Ad linguam denique *Arabicam* quod attinet, propriam hujus, neque minoris momenti grammaticam Patavinum exhibet gymnaſium, quam *Agapitus* (*q*) in publicum dederat. Grammaticam præterea *Turcicam* lucubrationibus ſuis *Joannes Molinus* illuſtrarat *Turcicæ* linguæ in Italia apud rempublicam *Venetam* interpres. (*r*) Grammaticorum demum hoc loco agmen claudat vir, ob multa alia literaria monumenta mox pluribus nobis verbis commendandus, *Joſephus Simonius Aſſemanus*, catecheſi Chriſtianæ in eorum commodum, qui *Arabicæ* operam daturi erant, inſtitutiones linguæ adjiciens. (*s*)

In tanta porro grammaticorum copia, longe minor lexicographorum numerus. Neque id mirum: quem enim latere poteſt, quam immenſi laboris & quantorum ſumtuum ſit, tam arduum, tantæque molis opus perfeciſſe? tanturn tamen, & tot difficultatibus impeditum negotium non ſuſcepit modo, ſed feliciſſime etiam improbo quidem labore *Mediolani* expedivit, incredibili purpurati mœcenatis cardinalis *Borromæi* munificentia fretus, vir clariſſimus *Antonius Giggeus*. (*t*) Hunc aliquanto poſt tempore anno nempe 1636. in veſtigiis ſecutus *Dominicus Germanus ad Sileſia*, qui in celebri Romano typographeo collegii de propaganda fide lexicum minus *Hetruſco-Arabicum*, & majus *Hetruſco-Latino-Arabicum* triennio poſt imprimi curavit. (*u*) Hujus itidem typographei cura *Thomæ a Novaria* linguarum Orientalium in collegio S. Petri montis aurei profeſſoris vocabularium prodiit, (*w*) linguis *Arabica*, *Syriaca*, & *Latina* conſtans; nec minus illud celeberrimi *Athanaſii*

Kir-

Kircheri Arabico-Copto-Latinum; (*x*) utrumque in discentium favorem non alphabetico ordine, sed certis materiarum rubricis distinctum. Quo loco minime bina illa, *Molini*, (*y*) & *Bernardi a Pariſio* (*z*) dictionaria *Turcica* prætereunda sunt, quorum illud *Molini* absque characteribus Orientalibus, alterum vero genuinis linguæ typis exaratum novimus.

Horum quidem virorum benefica industria tot illa præstantissima ad concinnandas Orientis linguas adminicula in Italiæ finibus peperit. Quanti vero usus hi tanti eruditorum conatus tum in sacra, tum literaria republica semper fuerint, celeberrimi viri *Maraccius*, (*aa*) *Abrahamus Ecchelensis*, (*bb*) *Allatius*, (*cc*) *Kircherus* (*dd*) *Joannes Baptista Carli*, (*ee*) aliique, in exteris linguis, & omni scientiarum genere versatissimi, suis operibus affatim comprobarunt; quorum opera, tanta nimirum rerum copia impediti, ne præscriptos commentationis nostræ terminos excedamus, in annotationibus nostris brevissime recensenda duximus; id solum interim coronidis instar addituri, amplissima illa musarum palatia, quæ *Romæ*, (*ff*) *Florentiæque*, (*gg*) toto orbe celeberrima, visuntur, innumeris pene codicibus Orientalibus, incredibili solertia undique conquisitis, testibus accuratissimis *Assemanorum* catalogis, referta esse; neque minori industria insignem illam librorum copiam, *Mediolani*, (*hh*) a cardinali *Borromæo* comparatam fuisse, & alteram illam quam ineunte præsenti hoc seculo Bononiensis comes *Marsigli* (*ii*) in suam patriam deportavit.

(*a*) *Psalterii* hujus inscriptio sequens est: *Psalterium Hebræum, Græcum, Arabicũ, & Chaldæũ, cũ tribus latinis interpretibus, & gloſſis.* Et in fine: *impreſſit miro ingenio Petrus Paulus Porrus Genuæ in ædibus Nicolai Juſtiniani Pauli, præſidente reipubl. etc. Anno Chriſtianæ ſalutis milleſimo, quingenteſimo ſexto decimo.*

(*b*) Quod earum ipse linguarum, quibus *psalterium* suum coocinnabat, peritus fuerit auctor, io sua ad *Leonem* X^mum. pontificem maximum præfatione testatur his verbis: *Græci quidem una interpretatione minime contenti, ſex edidere, quas poſtmodum diligentiſſimus Origenes in unum collegit, appellavitque ex re hexapla, quod ſex editiones una tamen duntaxat lingua in eodem folio continerentur. Nos vero non ſolum hexapla, verum octapla perficere contendimus, nec una ſolum lingua, verum omnibus illis, quibus perdiſcendis, haud ſine magna cauſſa, impendi operam, ſacri canones jubent.*

(*c*) Memoria dignum est, quod doctissimus præsul in fine præfationis addit, & ingentem illius fervorem vehementer comprobat: ait enim: *Quod ſi tu, cujus auctoritate nihil inter humana ſublimius, rem ipſam probaveris, & dignam editione duxeris, in promptu erit nobis univerſo operi manum extremam imponere, & tam novum, quam vetus inſtrumentum, iisdem diſtinctum linguis, eademque ſerie, & ſtructura tradere impreſſoribus formandum. Sit ergo tibi hoc quaſi primitiæ quædam totius operis, & meæ erga Apoſtolicam ſedem obſervantiæ monumentum, tuque id ſuſcipe, qua ſoles, fronte laborantium in vinea Domini lucubrationes.*

(*d*) Hanc editionem, nobis non nisi ex historico critico librorum catalogo notam, *Vogtius* rarissimam, & paucissimis cognitam appellat. Pro

rationa enim illorum temporum, & quoniam refutatio deerat, a ſummo pontifice cautum fuerat, ne io vulgus nimium emanaret.

(*e*) Albonesii *alphabetum quadraginta linguarum. Papiæ* 1539.

(*f*) *Primum* horum quatuor collegiorum *Neophytis*, ab *Hebraicis*, & *Mohommedanis* ſuperſtitionibus ad Evangelicam veritatem traductis anno pontificatus ſexto extruxit *Gregorius* XIII^mus^. prope baſilicam *Agrippæ*. *Alterum Græcis* anno decimo, una cum divi *Athanaſii* templo, & annois reddibus in via *Flaminia* conceſſit. Eodem anoo *tertium* ampliſſimum, *Romanum* dictum, adjunxit, *in* quo omnium idiomatum homines trecenti circiter ad nunc andam univerſis populis orthodoxam fidem informarentur. *Quartum* denique montis *Libani* habitatoribus ad *Quirinalis* montis radices anoo pontificatus, & vitæ ſuæ ultimo, de toto terrarum orbe optime meritus, ædificavit.

(*g*) Cardinalis *Ferdinandus Mediceus a Gregorio* XIII^mo^. Romæ degens, *Aethiopiæ*, & patriarchalium eccleſiarum *Alexandrinæ*, & *Antiochenæ* protector deſignatus, eruditos viros in multas Orientis provincias, & hos inter præcipue fratres *Joannem Baptiſtam*, & *Hieronymum Vecchietti Florentinos* miſit, qui optimos quosque Orientis codices conquirerent, typis Romæ excudendos. Quorum compluribus in urbem allatis, & formis interim, ſive characteribus maximis ſumtibus in cardinalis palatio fabricatis, typographeum, tot pulcherrimis libris, in lucem aditis, celeberrimum, directore *Joanne Baptiſta Raymundo*, vito omnium Orientalium linguarum ſcientiſſimo, ad culmen perductum eſt; quorum, qui ex typographeo iſto prodiere, librorum omnium indicem accuratiſſimum *Poſſevinus* in *biblioth. ſelecta llb. IX. c. V.* dederat. *Gregorio* ſubin XIII^mo^. anno 1585. e vivis ſublato, & cardinali *Mediceo* magno *Hetruriæ* duce electo, hoc typographeum aliquanto tempore otioſum delitescens, illius tantiſper *Clementi* VIII^vo^, & Paulo V^to^, moxque congregationi de propaganda fide, a *Gregorio* XV^to^. inſtitutæ, conceſſo uſu, alios rurſus orientales codices uſque ad ſeculi XVII^mi^. initia protulit. Elegantiſſimi demum hi typi, certis de cauſſis, ut alibi legere licet, anno 1596. diſtracti, per conditoris filium *Coſmam* II^dum^, omnem hac in re moventem lapidem, jure poſtliminii vindicati, *Florentiam* deportati ſunt, ubi in hunc diem in pinacothecæ regiæ cuſtodia aſſervantur. Hæc a viro muſarum amantiſſimo, *Florentiæ* nunc agente, amiciſſime nobiſcum communicata eſſe, lubentes hic, gratique fatemur. Ceterum præſtantiores, qui ex officina typographiæ *Mediceæ* prodierunt, libri ſunt ſequentes: I^us^. *Quatuor Chriſti Evangelia*, Arabice, *& latine excuſa Romæ* 1591. Huic operi anno 1774. novum titulum cum præfatione adjuxit *Cæſar Malanimeus in fol.* II^dus^. *Eadem quatuor Evangelia mere* Arabice *ſine intercalari latina interpretatione anno* 1590. *in fol.* III^tus^. Avicennæ *opera medica* Arabice. *Romæ ex typographia Medicea* 1593. *in fol.* Io elaborandæ hac editione monumentum ære perennius, regalique ſitu pyramidum altius *Raymundum* exegiſſe, *Malanimeus* refert; utpote, qui unicum, quod habebat, idque innumeris lacunis refertum, *Avicennæ* exemplar ita ſuppleverit, ut, quod admirarentur potius, quam, quod reprehenderent, in eo inveniſſe eruditi videantur. IV^tus^. Euclidis *opera geometrica.* Arabice *in fol.* De hac *Arabica* verſione *Scaliger in epiſt.* 362. ad *Stephanum Ubertum* hæc ſcribit: *Euclides prius Arabice, deinde latine converſus tamdu obtinuit, donec capta Conſtantinopoli exules Græci nos relictis lacunis ad ipſos fontes convertere docuerunt.* Eandem hanc *Arabicam* verſionem *Huetius* repreſſeodit, quod toto *Euclidis* ſenſu fœdé corrupto, methodum, atque ordinem, a quo libri præſtantia dependet, præpoſtera commutarit. V^tus^. Geographus Nubienſis, cujus a capite ad calceem

cem *Arabici* libri hæc Arabica aſt inſcriptio: كتاب نزهة المشتاق في ذكر اختراق الامصار وآلاقطار وآلجزر وآلبلدان وآلدابن واقاف *i. e. Oblectatio hominis curioſi in commemoratione urbium, tractuum, oppidorum, fluminum, regionum, & climatum mundi.* Hic liber auctore, & hortatore *Auguſto Thuana* per duos Maronitas *Gabrielem Sionitam*, & *Joannem Hesronitam* translatus, anno 1619. *Lutetiæ Pariſiorum* in lucem prodiit. Ejusdem libri *Italica* verſio a *P. Dominico Maeri* anno 1632. in collegio Romano dagente, adornata eſt. Partem deniqua hujus gaographiæ ad *Siciliam* pertinentem doctor *Froncifcus Tardia Palermitanus*, notis illuſtratam edidit, hac inſcriptiona addita: *Deſcrizione della Sicilia cavata da un libro Arabico di Scherif El Idris.* VI^to. *Grommatica Arabica* genuino idiomate conſcripta; cujus titulus كافية آلابن آلحاجب Prodiit hæc anno 1592. Hujus grammaticæ integrum auctoris nomen, quod eſt جمال آلدين ابو عمرو عثمان ابن آلحاجب ex catalogo *Caſirii*, codica XVIII. diſcimus.

(*h*) Conſtitutio hæc in *Bullorio ad annum* 1610. *conſt.* 65. §. 2. *tom.* III^tio *pap.* 252. extat.

(*i*) De origina typographai congregationis de propaganda ita apud *Amadutium* legimus: *Uſque ab anno* 1626. *condita jam a Gregorio XV^to. pontifice maximo ſac. cong. de propaganda fide prima ſteterunt hujus præclariſſima typographiæ exordia. Siquidem ejusdem jecit fundamenta prima Franc. Ingolius Ravennas, ipſius congregationis a ſecretis, uſus opera Stephani Paulinii exoticorum characterum calatoris eximii, qui inſtitutorem habuerat doctum, ac multarum linguarum peritum Joan. Bapt. Raymundum, quem ad Vaticanam typographiam inſtituendam Sixtus V^tus. adhibuerat.* Catalogus librorum hujus typographei ab anno 1773, cui hæc notitia præmiſſa aſt, libros 28. diverſarum linguarum continet, quarum unaquæque ſingillatim nativis ſuis impreſſa eſt characteribus. Inveniuntur ceterum in illo typographeo libri *Aethiopici*, *Anglici*, *Angolenſes*, *Annamitici*, *ſive Tunkinenſes*, *Arabici*, *Armenii*, *Bulgari*, *Chaldæi*, *Congenſes*, *Coptici*, *ſivè Aegyptiaci*, *Epirotici*, *ſive Albenenſes*, *Germanici*, *Græci*, *Hebraici*, *Hibernici*, *Japonici*, *Iberici*, *ſive Georgiani*, *Illyrici*, *Italici*, *Latini*, *Malabarici*, *Malaici*, *Perſici*, *Syriaci*, *Tibetani*, *Tunchinenſes*, *Turcici*, *Valachi.* Hauſimus iſtà, ex typographei hujus librorum catalogo, quam æqua, ac diverſa exoticorum alphaberorum ſpecimina *excellentiſſimus*, *ac doctiſſimus præſul D. Joſephus e comitibus Garampi*, *archiepiſcopus montis Flaſconis*, *& Corneti epiſcopus*, *od aulam cæſaream Vindobonæ nuncius apoſtolicus* pro ea, quam ſibi habat propriam, in omnes benignitate, nobiſcum communicavit. Vir, cujus omnimodam eruditionem & doctiſſima, quæ edidit opera, luculenter comprobant, & eruditi omnes ſuſpicinnt.

(*k*) *Giggejus* in *theſauro Arabicæ linguæ* ad lactorem ita præfatur: *Sed cum videret ſapientiſſimus cardinalis, Orientalium literis colendis multum emolumenti eccleſiæ univerſæ conferri poſſe, cum ad fidem catholicam propagandam, hæreſesque Orientalium confutandas, tum ad libros Græcorum ſapientia inſignes Arabum doctrina commendatos, Perſarum lepore gratiſſimos latine reddendos, nihil non egit, ut linguæ, Græca, Hebræa, Syro-Chaldæa, Arabica, Perſica, Armena ſub Mediolanenſi cælo in collegii Ambroſiani ſtabili domicilio, ac domeſticæ, non in diverſorio eſſent.*

(*l*) Martelotti (Franc.) *inſtitutiones linguæ Arabicæ. Romæ.* 1620. *in* 4to. Guadagnolii (Phil.) cler. reg. min. *inſtitutiones linguæ Arabicæ*, 1642. *in fol.*

(*m*) Thomæ Obicini Nomienſis, diæc. Novariæ, ord. minorum &c. *grammatica Arabica* الآجرومية *Agrumia appellata, cum verſione Latina, ac dilucida expoſitione. Romæ, anno* 1631. *in* 8vo. De hac grammatica uberiora ſcire cupienti conſuleodus eſt etiam *Leo Allatius in apibus Urbanis, pag* 245.

(*n*) Metoſchitæ (Petri) S. J. *inſtitutiones linguæ Arabicæ, in* 8vo *Romæ* 1624.

(*o*) Maggio Franc. Mariæ *ſyntagmatum linguarum Orientalium, quæ in Georgiæ regionibus audiuntur. Romæ, anno* 1670. In cujus libro 1mo continentur *inſtitutiones linguæ Georgianæ*, libro 2do *Arabum, & Turcarum orthographia, ac linguæ Turcicæ inſtitutiones.*

(*p*) Ignatii a Jeſu Carmelitæ diſcalceati *grammatica linguæ Perſicæ, Romæ,* 1661 *in* 4to

(*q*) Agapiti a Valle Flammarum Ordiois Minorum *flores grammaticales Arabici idiomatis. Patavii, an.* 1687. Cui libro auctor tractatum de arte metrica adjicit. *cl. Hirtius* in præfatione *ad inſtitutiones linguæ Arabicæ* hunc perperam *Hyacinthum de S. Flamma*, vocat.

(*r*) Molino *Dittionario della lingua Italiana Turcheſca, ſive lexicon Italico-Turcicum, & Turcico-Italicum, cui ſubjuncta eſt breviſſima grammatica Turcica, omnia latinis tantum characteribus expreſſa.* Editum eſt hoc opuſculum *Romæ* 1641. in forma quæ vulgo dicitur. 8vo.

(*s*) *Rudimenta linguæ Arabicæ cum catecheſi Chriſtiana. Romæ*, 1732. *in* 4to.

(*t*) Prodit lexicon, ſive Antonii Giggei *theſaurus linguæ Arabicæ in* quatuor *voluminibus, Mediolani*, 1632 *in fol.*

(*u*) Dominici Germani de Sileſia ex minorum familia S. Franciſci *Dictionarium linguæ Arabicæ vernacule cum interpretatione Italica* 1636. *in* 4to. — — Ejusdem *Fabrica linguæ Arabicæ cum interpretatione Latina, & Italica*, 1639. *in folio.*

(*w*) Thomæ a Novaria *theſaurus Arabico-Syro latinus, anno* 1636. *in* 8vo. *Romæ.*

(*x*) Kircheri Athanaſii *lingua Aegyptiaca reſtituta, qua idiomatis primævi Aegyptiorum Pharaonici, vetuſtate temporum collapſi, ex abſtruſis Arabum monumentis inſtauratio continetur. Romæ* 1643. *in* 4to.

(*y*) De ejusdem dictionario vide paragraphi hujus literam (*r*).

(*z*) Bernardi a Pariſio ex Capucinorum familia *vocabularium Italico-Turcicum, ex Gallico verſum a* Fr. Petro *de Albavilla, anna* 1665. *in* 4to. *tom.* 2.

(*aa*) Maraccii Ludoviei e congregatione clericorum regularium Matris Dei, prius in Romano Archygymnaſio *Arabicæ* linguæ profeſſoris, ſubinde *Innocentio* XI^mo^ Pontifici a confeſſionibus, *prodromus ad refutationem Alcorani. Romæ* 1691. *in* 8vo. Dein: idem *Prodromus cum refutatione Alcorani. Patavii* 1698. *in folio.* Vide *Joſ. Carafam* de gymnaſiis Romanis, ejuſque profeſſoribus. Ceterum, quod ad hanc Alcorani refutationem *Maraccii* attinet, peculiare id eſt, quod *Joan. Nagelius* in ſua *de prima Alcorani ſura* diſſertatione duo ſibi exemplaria ad manum fuiſſe dicat: *At enimvero, quia in his duobus libris interdum diſcrimen aliquod in oratione Arabica obſervavimus, — — credimus, nonnulla folia hujus Alcorani ante ultimam correctionem vel Maraccii, vel alius viri docti, typis expreſſa, repoſita, & deinde alteri libro adhibita eſſe, & ſic vitus quibusdam inquinata manſiſſe, quæ poſtmodum in alus earundem paginarum foliis per poſtremam emendationem ſublata ſunt. Totum enim Alcoranum*

num tanta ſimilitudine, & tam parva interveniente differentia his excudi potuiſſe, nobis non videtur veroſimile.

(bb)* Abrahamus Ecchelenſis ſcripſit *Hiſtoriam Arabum. Pariſiis* 1651. *in fol. Chronicon Orientale. Amſtel.* 1652. *in* 4to. *Eutychio item ſua vindicato adjecit cenſuram in hiſtoriam Orientalem Joan. Hottingeri. Romæ* 1661. *in* 4to.

(cc) *Allatii Leonis* diverſa opera, quæ potiſſimum ad controverſias de fide quæſtiones apud Orientales Eccleſias pertinent, tantam *Arabicarum* rerum notitiam præſeferunt, ut eorum auctorem præclare his literis imbutum fuiſſe, neceſſe ſit; inter quæ etiam eminet cootroverſiſticum illius contra *Joannem Heinricum Hottingerum, quod prodiit Romæ* 1661. *in* 8vo.

(dd) *Athanaſii Kircheri* ſcripta pleraque, cumprimis *Oedipus*, inſigni eruditione *Arabica* conſperſa ſunt; quam comprobavit etiam, plurima ex *Abulfeda*, aliisque in latinum convertendo. Non ignoramus, crebriorum a multis erratorum hujus viri lucubrationes inlimulari; verum & genuina plurima maximi ponderis monumenta in lucem eum protraxiſſe, nec ipſi adverſarii inficiantur.

(ee) Giov. Batiſta Carli *Letteratura dei Turchi anno* 1688. cujus libri mentionem filius ejusdem facit in præfatione ſequentis operis: Giov. Rinaldo Carli. *Cronologia hiſtorica ſcritta in linguo Turca, Perſiana, & Araba. Venetia* 1697. Libri hujus perquam rari hic locorum, qui neque in palatina bibliotheca extat, viſendi nobis copiam fecerat *cl. Joannes Georgius Schwandnerus, S. C. R. A. M. a conſiliis, & biblioth. cæſ. cuſtos*, vir literaturæ ſolidæ, qui & ipſe præſtantem librorum ſelectum poſſidet. Ceterum inſigne literaturæ *Arabicæ* ſpecimen editum eſt etiam *Panormi*, quod exſtat in Caruſii *bibliotheca hiſtorica regni Siciliæ*. Tom. I.

(ff) Bibliothecæ Vaticanæ catalogus hanc præfert inſcriptionem: *Aſſemani Joſ. præſulis, & Vaticanæ, bibliothecæ cuſtodis bibliotheca Orientalis, in qua Vaticani manuſcripti codices* Syriaci, Arabici, Perſici, Turcici, Hebraici, Samaritani, Armenici *recenſentur; genuina ſcripta a ſpuriis ſecernuntur, addita ſingulorum vita, & Orientalium patriarcharum & epiſcoporum hiſtoria. Omnia nunc primum e tenebris emergunt, cum diſſertatione de Monophyſitis, & altero de Neſtorianis, & Orientalibus monumentis digeſta, in qua illorum errores, ritus, atque hiſtoria exponuntur. Romæ in* fol. 1719-1728. *tom.* IV. Librorum *Arabicorum*, cumprimis vero res mathematicas concernentium elenchum brevem jam antehac *Kircherus* linguæ ſuæ *Aegyptiacæ reſtitutæ pag.* 620. ſubjunxerat, quos ut mathematicorum, & cumprimis *Clavii* petitioni ſatisfaceret, ex *Aegypto* olim *a Joanne Baptiſta Raymundo* apportatos, ſubin vero in bibliothecam M. Ducis Hetruriæ translatos eſſe annotat.

(gg) De Florentina bibliotheca hæc ab eodem nobis amico per literas ſignificata ſunt: *In bibliotheca Laurentiana, & Palatina, quæ prima nuper adjecta fuit Magni Ducis Leopoldi juſſu, codices manuſcripti præſtantiſſimi ſervantur. De manuſcriptis* Arabicis, Turcicis, Perſicis, Hebraicis, *extant duo catalogi typis editi, quorum primus a Stephano Aſſemano anno* 1742. *alter ab Antonio Biſcionio* 1752. *ſub typographis Florentinis exiere. Uterque eſt in folio cum figuris ſatis ſplendide excuſis, uterque neceſſarius cuicunque, qui omnium eorum codicum vellet integram illuſtrationem. Primus enim nimis ſteriliſ eſt in deſcriptione codicum bibliothecæ Laurentianæ, prolixus vero in illa codicum Palatinæ. Biſcionius, eum Laurentianos tantum expendat, luculenter id explet.*

(hh) De qua collectione *Giggeus* in præfatione ſua, cujus jam ſupra litera (*k*) paragraphi hujus meminimus.

(*ii*) De *Marſigli* bibliotheca *cl. Kollarius* in notis ad *Lambecii* commentarios de Bibliotheca cæſarea hæc habet *pag* 426. *Celeberrimus Marſiglius in arcibus Hungaricis a cæſareo milite expugnatis, ad ſeptingentos Orientales codices collegerat, quorum catalogum Mich. Talmanus ſcripſit. — — Eorum codicum pars major bibliothecæ noſtræ, niſi fallor, adſcribi debuerat, non Marſiglii voluntate Bononium mitti: quippe in proemio catalogi ſui Talmanus hæc ſcripſit:* „ Inter glo„ riоſas, quas mars Germanicus ſub auguſtiſſimo Romanorum Impe„ ratore Leopoldo, hero meo clementiſſimo, retro acto ſexdecim „ annorum bello, ab Ottomanica tyranide victrici manu extorſit, haud „ infimum locum merentur libri hi Orientales, qui in caſtris, „ & urbibus, heroica magnanimitate in poteſtatem Chriſtianam re„ dactis, ab inimicis ſimul, flammiſque erepti, in bibliothecam coaluere. *Hæc ille de codicibus, quorum poſſeſſione excidimus, Marſiglianis olim, nunc Bononienſibus.*

§. XV.

In Hiſpania, & Gallia.

Hiſpania, quæ nobis, ſiquidem de antiquiſſimo idiomatis *Arabici* uſu; qui his in tertis obtinuit, ſermo eſſet, prima nominari debuerat, vix aliquam hic loci de cultura ſeculorum proxime elapſorum Orientalibus linguis impendi ſolita, diſſerendi nobis materiam præbet. Regem *Alphonſum* ab *Arabibus* ingenti pecuniæ vi comparatas tabulas aſtronomicas edidiſſe, auctores memorant, (*a*) cui, qui Hiſpanus inter ad rerum Orientalium ſtudium promuvendum nonnihil contuliſſe videtur, *Petrus de Alcala* accenſendus eſt, eo potiori hic jure commemurandus, quod ſuum de *Arabica* lingua commentarium cum erudito orbe præ aliis omnibus communicaverit. (*b*) Idioma porro *Arabicum*, quod in Salamantina Academia tradi oportuiſſet, in peregrinatione ſua *Clenardus* neglectum jacuiſſe, reperit adeo, ut præter *Ferdinandum Nantium*, & hunc quidem ex ſua ipſius confeſſione, non tam eadem imbutum, quam leviter ſolummodo tinctum, ſe linguæ hujus gnarum neminem vidiſſe queratur. (*c*) Rebus ita comparatis, an mirum cuiquam videbitur? *Arabicam* linguam tantum Hiſpanorum odium, exactis toto regno Mauris, ſubiiſſe, ut immaturæ pieratis nomine circumventi, optimam Orientalium codicum partem ultro flammis interire paſſi ſint. Quâ inſigni jactura eo vehementius commotus eſt *Clenardus*, quod theologis præcipue hæc rerum Orientalium adminicula neceſſaria eſſe contenderet. (*d*) Sed his tantis querelis, piisque viri votis perpaucos in Iberia commotos fuiſſe, vel ex eu ſuſpicari licet, quod præter *Ariam Montanum*, cujus aliquod nomen has in terras illatum eſſet, nemo alius in hoc diſciplinæ genere memoriam ſuam ad poſteros cum laude propagarit. Hujus quippe opera, *Arabicis* etiam theſauris bibliothecam ſuam locupletaturus *Philippus II^dus* uſus eſt, quæ ſub *Philippo III^tio* ex ſpoliis, a Maroccanis per *Petrum de Laro* relatis, trium millium nempe, & plurium etiam voluminum facta acceſſione, in immenſum aucta, (*e*) Orientales omnes Europæ bibliothecas

thecas numero, raritate, atque præſtantia librorum facile ſuperatura fuiſſet, niſi irreparabili literarum damno pars maxima anno 1671. triſtiſſimo ſane incendio conflagraſſet, adeo, ut ſecundum abſoluriſſimam *Michaelis Caſirii* recenſionem, hac admodum tempeſtate factam, haud plures, mille octingentis & quinque, codices ex tanto flammarum periculu ſoſpites elapſi ſint. Quo locu animadverſione dignum, id eſſe *Caſiriano* huic operi (*f*) peculiare, quod non majori modo ſtudio, ac fide, atque ante duo ſecula illud *Licentiati Caſtilii* elaboratum ſit, verum, quod nullum etiam ante iſtud typis *Arabicis* in Hiſpania expreſſum videatur; ut adeo argumentum non leve vel ex hoc deſumi queat, exiguum prorſus gratiæ locum apud gentem iſtam celebres haſce Orientis linguas obtinuiſſe. Interea nomina duorum virorum adjungenda credimus, qui operibus ſuis linguam *Perſicam* non penitus neglectam fuiſſe apud nationem Iberam comprobarunt; quorum unus natione Luſitanus *Petrus Texeira* depromtas ex annalibus *Mirchondii* de regibus *Perſiæ* relationes patrio primum, tum Hiſpano idiomate edidit; alter *Hieronymus Xaverius* (*b*) juſſu Mogulenſium Imperatoris viram Chriſti, non minus, ac divi Petri, aliaque plura lingua *Perſica* conſcripſerat.

Multu liberaliori contra hoſpitio in Galliis non *Arabica* tantum, ſed & *Perſica*, & *Turcica* lingua accepta eſt, præſertim, ubi *Nicolaus Huen* Theologiæ Doctor, peragratis terris exteris, alphabeta, atque hæc inter *Arabicum* etiam ſub ſeculi XV^mi^ finem in lucem protulit; cujusmodi *Poſtellus* quoque, & *Vitreus* Lutetiæ Pariſiorum excudi poſtea curavere. Poſitis hiſce fundamentis, egregii viri duo Maronitæ *Gabriel Sionita*, & *Joannes Hesronita*, quæ majoris negotii in lingua *Arabica* ſunt, ſecundum grammaticæ leges felicibus auſpiciis expedientes, a *Michaele le Jay*, (*i*) & ipſo linguarum Orientalium peritiſſimo excitati, una cum *Abrahamo Ecchelenſi* ad opus polyglottum bibliorum, quo majus illa æras necdum viderat, ſtudium, ac operam ſuam contulerunt. Horum exemplis incitatus *Euſebius Renaudotius* variarum ſocietatum academicum membrum, nominis ſui famam, præſtanti *Syriacæ* linguæ cognitione comparatam, haud minori *Arabicæ* ſcientia, tot eruditis ejusdem lucubrationibus probata, mirum in modum amplificavit. (*k*) In præcipuis denique *Arabicæ* linguæ cultoribus Gallis priori ſeculo cenſebatur *Thomas Perierius*, (*l*) & *Melchior Thevenot* (*m*) ſuis inſuper in varias Orientis plagas itineribus clarior effectus. Nec ſatis: initis enim Galliarum inter regem, & Sultanum Osmanidarum ad commercia (*n*) ſtabilienda fœderibus, mox *Turcicæ* etiam linguæ ſingularis honos haberi cœperat. *Andreas Ryerius* certe, ex Aegypto, ubi Chriſtianiſſimi regis nomine, aliquot annis conſulis munere (*o*) fungebatur, in patriam reverſus, primus omnium linguæ *Turcicæ* rudimenta mediocriter etiam, ut ipſius auctoris verbis utamur, congeſſit; (*p*) idem & de lexico cogitarat, in publicam vero lucem an id unquam emiſerit, haud equidem ſatis conſtat. Ve-

rum hoc utut ſe habeat, illud profecto nihil dubitationis admittit, Gallos commerciorum ſuorum, de quibus modo diximus, occaſione in interiores quoque Orientis plagas irrepentes, ex ipſa *Perſia* non codices tantum, ſed cum his & linguæ illius cognitionem haud mediocrem in ſuam ſecum patriam tranſtuliſſe. In rebus *Perſicis* ante alios *Angelus a S. Joſepho* deſudarat, in *Perſide* olim ſacer fidei præco *Toloſanus*, qui una cum linguæ inſtitutionibus copioſum dictionarium, (*q*) nec minus, pharmacopœam *Perſicam* latine verſam (*r*) edidit. His ſubinde notionibus ſibi comparatis Galli, præclaram in interpretarionibus, & maxime in eruendis illarum provinciarum hiſtoriis operam locarunt; ex his *Petit de la Croix*, pater æque, ac minor natu filius (*s*) fuerant, quorum poſterior viram *Timuri*, ex *Sereſſedino* celebri biographo *Perſa*, patrio ſuo idiomate non invenuſte quidem, minime tamen ea fide reddidit, ut auctorem *Perſam* ſibi quis legere videatur, prior ex diverſis tum *Arabicis*, tum *Perſicis* monumentis *Gengiſchanii* vitam conſcripſerat. (*t*) Id, quod potiſſimum ad ſimiles conatus fortiores aliis ſtimulos addidiſſe exiſtimandum eſt. Namque hoc exemplo propoſito *Marin* res geſtas *Saladini Sultani Aegyptii*, (*u*) *Cardonne* ſata *Africæ*, atque *Hiſpaniæ* ſub *Arabum* dominatu, (*x*) & *Deguignes* hiſtorica *Hunnorum*, *Turcarum*, *Mogulinorum*, aliarumque *Tataricarum* gentium monumenta ex Orientis annalibus excerpta, (*y*) Europæis literis complexi ſunt. Neque minus ſegniorem iſtis in promovendis Orientis linguis ſe ſe *Gomin* exhibuit, latinam citatæ a nobis ſæpius *Emir Jahjai* epitomes verſionem adornans, quam collectioni ſuæ itinerum Orientalium *Thevenotius* inſeruit. (*z*) Quid jam de præſtantiſſima *Herbelotii* bibliotheca Orientali dicamus? (*aa*) qui tantus eruditionis theſaurus nemini, qui vel a primo limine Orientis res ſalutaverit, ignotus eſſe poteſt; quare non eſt, quod pluribus hunc verbis commendemus; id unum certe triſti fato accidiſſe putandum eſt, operi neque ab auctore ipſo, utpote immatura morte prærepto, neque ab editore etiam, qui hoc beneficium tanti viri memoriæ debuiſſe videtur, extremam manum ſuiſſe additam. *Herbelotio* nihilo inferior cenſendus eſt *Anquetilius*, qui difficillimo, ac periculis pleniſſimo itinere ſuſcepto, nihil non egit, ut *Zoroaſtris* antiquiſſimi legislatoris conſtitutiones, ad id temporis nobis incognitas, ad Europam ſecum transferret, ob hos auſus omni admiratione dignus. (*bb*) Verum hæc cum jam ſuperius, ubi de ſermone *Perſico* agendum nobis erat, prolixius laudaverimus, hic lubentes miſſa facimus; unum interea *Galland* (*cc*) addentes, qui liberiori calamo *Arabicos* quosdam codices, præcipue vero infiniram fabularum, quas vulgo *Romanenſes* vocant, multitudinem Gallico idiomate convertens, aliquantum ſibi apud quoſpiam nomen peperit. Atque hæc quidem clarorum virorum, quos adhuc receoſuimus, præclara in omnes Orientis linguas merita, nec minus tot ſapientiſſimæ Roma-

norum

norum pontificum de iis in academia Pariſienſi tradendis conſtitutiones nullum plane relinquunt dubium, Gallos, emolumenti plurimum ex diligentiſſimo harum linguarum ſtudio percepiſſe. *Colomeſius* certe inter alius jucundiſſimos horum laborum fructus illud quoque in ſuo de Orientali Gallia commentario (*dd*) adſert, ab *Amalgando* nempe medicinæ doctore, *Philippo* bono regnante, uſque ad *Achillem de Arley*, Conſtantinopolim a *Ludovico XIII.* miſſum centum omnino, ac quinquaginta viros, inter omnes inſigni Orientalium linguarum peritia eminentes, numeratos eſſe. Sunt tamen, qui nequaquam in omnibus, quæ in ſui commendationem hac de re produnt, Gallis ſuffragentur: atque præter alios eruditiſſimus ille Abrincenſis epiſcopus *Petrus Huetius* in ſuo de claris interpretibus opere *Ubertum* (*ee*) medicum, virum *Arabicæ* linguæ amantiſſimum, poſtquam publice aliquo tempore legiſſet, egeſtate tandem confectum, urbe excedere compulſum ſuiſſe perhibet.

Quidquid id ſit, Galliarum reges impenſis ſtudiis ſcientias nunquam non foviſſe, exploratior res eſt, quam ut in dubium vocari poſſit. *Colberto* maxime inſigni literarum mæcenate complures elegantiſſimæ prodiere verſiones; quibus, aliisque tot regum, tamque præſtantium adminiſtrorum munificentia comparatis codicibus manuſcriptis bibliotheca *Palatina* Lutetiæ ita locupletata eſt, ut numero æque, ac raritate librorum Orientalium, quemadmodum id catalogus manuſcriptorum codicum (*ff*) bibliothecæ regiæ teſtatum facit, cum præcipuis in Europa muſarum ſedibus jure optimo contendere videatur.

(*a*) De principe hoc *Gerardus Joannes Voſſius* in opere ſuo *de artium, & ſcientiarum natura ac conſtitutione* inſcripto, *pag.* 122. §. 32. ſequentia perhibet: *anno* 1270. *Alphonſus rex Caſtellæ, & Legionis tabulas edidit aſtronomicas, quæ exinde dicuntur Alphonſianæ. De his Petrus Cirvellus Davocenſis, præfatione in ſphæram mundi:* „ Illuſtriſſimus Hiſpaniæ, & Romanorum rex Alphonſus hujus nomi„ nis decimus, etſi in multis doctrinis fuerit peritiſſimus, aſtrolo„ giam tamen libi dilectam prælegit, famatiſſimalque cæleſtium mo„ tuum tabulas miro quodam artificio compoſuit; in quibus ad to„ tum tempus poſt univerſale diluvium omnium ſtellarum cognitarum „ loca, & motus, certa numeri ratione tradidit. Unde omnes prio„ res aſtrologos tabularios concordavit, correxit, & declaravit. „ Ideoque princeps tabularum dicitur. — — — *Ac Judæi Hiſpalenſes teſtantur, eum harum fuiſſe tabularum auctorem: ut eſt apud Auguſtinum, Ricium, Abrahami Zacuthi, aſtrologi eximii, in Salmanticenſi ſchola diſcipulum, libro de motu octavæ ſphæræ. Dicitur rex Alphonſus in hoc opus impendiſſe quadraginta ducatorum millia; grande quidem pretium, ſi privatum aliquem attendas, nec nimium tamen pro regia dignitate, & immortali nomine, quod eo pacto ſibi comparavit.*

(*b*) Petri de Alcala *lexicon Granatenſe anno* 1505. *Granatæ excuſum; in quo voces Arabicæ quam plurimæ, Latinis literis expreſſæ, Hiſpanico idiomate explicantur.*

(*c*) Vide *Clenardum* in libri 2^di^ epiſtola ultima ad Chriſtianos inſcripta.

(*d*) Idem *Clenardus* in epiſtola ad Carolum V. Cæſarem, præter ea, quæ ſuperius §. XIII. litera (*k*) jam attulimus, hæc quoque addit: *Ceterum,*

rum, quia ad hanc rem nobis opus eſſet libris, in quibus myſteria ſectæ continentur, & paſſim ab inquiſitoribus multi cremantur, qui nobis plurimum conducerent, omnem lapidem movi, ut hujusmodi codices mihi ſervirent, quia iis in fidei argumentum uti vellem potius, quam ut ſinerentur perire flammis. Verum nihil obtinere potui. — — Si majeſtas tua propoſitum meum dignum favore ducat, oro, ut libri, qui per Hiſpaniam comburuntur, meis ſtudiis poſthac ſerviant.

(*e*) *Caſirius* in ſua catalogi præfatione ſequentia perhibet: *Philippus deinde III. Arabicorum voluminum amplius tria millia, medicinam, philoſophiam, politicen, Alcorani explanationem pertractantium in eandem bibliothecam inferri juſſit, quæ præfectus Petrus de Lara expugnatis, captisque anno* 1611. *non longe a Salæ portu duabus navibus, quæ Zeidani, Marochinorum regis, vaſa transferebant, inter ceteras regiæ ſuppellectilis manubias, prædam ſane pretioſiſſimam invenerat.*

(*f*) Tota inſcriptio operis hæc eſt: Michaelis Caſirii *bibliotheca Arabico-Hiſpana Eſcurialenſis, ſive librorum omnium manuſcriptorum, quos Arabice ab auctoribus, magnam partem Arabo-Hiſpanis compoſitos, bibliotheca coenobii Eſcurialenſis complectitur, recenſio, & explanatio. Madriti, anno* 1760. Tom. II. Ordo claſſium, in quas auctor opus ſuum dividit, hic eſt, ut grammatici, rhetorici, poetici, philologici, & miſcellanei, lexicographi, philoſophi, ethici, & politici, medici, ad hiſtoriam naturalem pertinentes, mathematici, ad jurisprudentiam pertinentes, theologici, quorum ſubdiviſio, Alcoranus, ejusque interpretes, chriſtiani, dogmatici, ſcholaſtici, moralea &c. tomo *primo* continentur. Numerus codicum ad MDCXXVIII. aſcendit. Qui in tomo *ſecundo* recenſentur, ad duas potiſſimum claſſes, geographicorum nempe, & hiſtoricorum pertinent. Idem cl. Caſirius, ut ex diſſertatione *Chriſtophori Murr*, de *ſigillis Arabum* inſcripta, patet, jam anno 1769. opera ſequentia prelo parata habuit, quorum inſcriptiones hoc loco afferre placuit. I^mo. *Collectio canonum eccleſiæ Hiſpanæ, ex antiquo codice Arabico-Eſcurialenſi, cum antiqua interpretatione, & notis.* II^do. *Numiſmata Arabica, nec non variæ inſcriptiones ex Muſeo regiæ academiæ hiſtoriæ &c.* III^tio. *Arabicæ inſcriptiones, quæ ſpectantur in templo Cordubenſi, ac in æde, vulgo* Alhambra, *olim ſede Arabum Granatæ regum, cum notis.* IV^to. *Arabicæ item inſcriptiones, quæ in æde regia Hiſpalis extant, cum notis. Omnes cum tabulis, & literis Aſiaticis deſcriptæ &c.* Ceterum ſcriptorum *Arabum*, qui unquam in Hiſpania aliquid litteris conſignarunt, elenchum *Nicolaus Antonius* Hiſpaleoſis bibliothecæ ſuæ Hiſpanæ veteris tom. 2do. ſubjecerat, quæ anno 1696. Romæ juſſu, & expenſis *Eminentiſſimi Cardinalis Joſephi Saenz de Aguirre prodiit in fol.*

(*g*) Pedro Teixeira *Relaciones del origen deſcendencia y ſucceſſion de los Reyes de Perſia, y de Hormuz. En Amberss* 1610. *in* 8vo. Fuit auctor hic origine Luſitanus, hiſtoriam ſuam, quemadmodum in præfatione ad lectorem aoopotat, patrio primum, tum, ut majoris utilitatis eſſet, Hiſpano idiomate exarans, quam ſubin ex Hiſpano in gallicum *Cotolendi* vertarat. Unde in errorem prolapſum fuiſſe cl. *Petis la Croix* in propatulo eſt, quod *Teixeiram* in catalogo auctorum, quam biographiæ *Gengiſchanii* ſubjunxerat, nationa Hiſpanum fuiſſa aſſerat.

(*h*) Hieronymus Xaverius *S. Franciſci Xaverii* cognatus, dum in aula Mogulenſium principis degaret, præter opera hima de vita, miraculisque ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, & de vita itidem divi Petri, a *Ludovico*

de

de Dieu Latioe verſa, vitas pariter reliquorum apoſtolorum, martyrum hiſtorias, resque geſtas ſanctorum, librum denique de fide Chriſtianæ myſteriis lingua *Perſica* exaravit, *Goæ* anno 1617. vitam cum morte commutans. Vide *Alegambe in bibliotheca ſcriptorum S. J.*

(*i*) *Ecchelenſis* in epiſt. præf. ad librum *Semita ſapientiæ* dictum, *nonnulla Arabica* ait *manuſcripta habet vir ille clariſſimus, atque non de Gallia ſola, ſed de univerſo orbe Chriſtiano optime meritus Guido Michael le Jay, regi a conſiliis, qui animo plus quam regio opus illud bibliorum multijuge, quod vix ſummi principes tentare auſi eſſent, & aggreſſus, & ad finem omnium bonorum adplauſu perduxit.*

(*k*) Carolus Tromlerus *in ſpecimine bibliothecæ Copto-Jacobiticæ* inter alia hæc ſcribit: *Euſebius Renaudotius, qui collectione liturgiarum, & vitis patriarcharum Alexandrinorum magnam ſibi nominis famam conciliavit, Arabicorum, & Syriacorum literarum fuit peritiſſimus, adeo, ut decernere difficile fuerit, in qua lingua præcipue excelleret. Caſirio* ceterum gravi adverſario *Renaudotius* utitur ob eam ſententiam, quod *Arabes* medica, mathematica, & alia opera Græca ooo ex ipſis fontibus, ſed nonniſi ex Syriacis verſionibus ſua feciſſe aſſerat; quam viri hujus opinionem jam ante *Gravius* in præfatione ad tabulas geographicas *Abulfedæ* anno 1680. *Londini* editas, acrius perſtrinxit.

(*l*) De eo ſic *Gerardus Voſſius* in funebri *Erpenii* laudatione: *Inter Erpenii diſcipulos quid Thomam Perierium Pariſienſem referam, qui, quantos in Arabica lingua progreſſus fecerit, locuples ejus linguæ lexicon, quod ſcripſit, argumento eſt.*

(*m*) Ini hujus commendationem *Abrahamus Ecchelenſis* in laudata epiſt. præf. ad librum citatum hæc memorat: *aliqua extant quoque manuſcripta Arabica, Perſica, ac Turcica apud clariſſimum juvenem, & literarum amantiſſimum, ſtudioſiſſimumque linguarum Nicolaum Melchiſedech Thevenot.* Hunc ipſum *Thevenotum* tabularum geographicarum *Abulfedæ* verſioem molitum, verum, quo minus id perficeret, morte impeditum fuiſſe, *Thomas Smith* Anglus in vita *Joannis Gravii* aſſerit.

(*n*) Articuli pacificationis hujus ex Typographeo Pariſienſi anno 1615. in quarto typis Orientalibus adjecta ioſuper verſioe Gallica prodiere, cujus ioſcriptio *Turcica* ſequens eſt: فرانسه پادشاهي ايله آل عثمان پادشاهي مابينلرده منعقد اولان عهد نامه‌در كه ذكر اولنور In titulo Gallico pax eum Henrico rege Galliæ anno 1604. coaluiſſe dicitur.

(*o*) Hujus ipſe *Ryerius* in præfatione ſua meminit.

(*p*) Andr. du Ryer *rudimenta grammatices linguæ Turcicæ, Pariſiis* 1630. & 1633. *in* 4°.

(*q*) Angeli a S. Joſepho *Gazophylacium linguæ Perſarum, triplici linguarum clavi, Italicæ, Latinæ, Gallicæ, nec non ſpecialibus præceptis ejusdem linguæ reſeratum. Amſtelodami anno* 1684. *in fol.*

(*r*) *Pharmacopœa Perſica ex idiomate Perſico in Latinum converſa. Lutetiæ, anno* 1681. *in min.* 8°. *Cl. Hyde* plagii *Angelum* noſtrum inſimulat, ipſum nimirumoperi huic, ab altero jam Latine redditu, nomen ſuum commodaſſe dictitans; nec minus acerbe ejus dictionarium notat, in quo perverſe plurima expoſita eſſe criminatur. Nos, quamquam non diffiteamur, præſens dictioonarium multis nominibus, & cumprimis ob neglectam orthographiam *Caſteliano* longe poſtponendum eſſe, neutiquam tamen omnino abjiciendum opinamur, eo, quod nimis infeſtæ hæ infectationes merito partium ſtudii ſuſpectum reddaot adverſarium, qui, *Wiſtonianæ* polyglotorum editioni minus amicum ſe ſe multis in locis exhibuiſſe, non ignoratur.

(s) *Jones* Anglus, de quo deinceps fermo nobis recurret, *Petis la Croix* peſſima fide *Timuri* res geſtas ex fermooe *Perſico* deſcripſiſſe aſſerit, atque in hujus rei teſtimonium provinciæ *Keſmir* ex præfato auctore deſcriptionem, adjuncta alia, quam ſuam, textuique magis conformem eſſe dicit, adfert; nos in illorum gratiam, qui ex ipſo fonte haurire malunt, hunc locum ex codice noſtro domeſtico adjicimus, illius quidem haud immemores, quod *Tourreil* quondam de verſionibus dictitare ſolebat: communes verſiooes jure aſſimilari obverſæ parti aulæorum, acu mire depictorum, ubi dubia ad ſummum veſtigia veræ illius delineatioois ſe ſe viſenda præbeant.

ذكر صفت كشمير

چون كشمير از مشاهير امكنهٔ معموره عالم است و بوضعي غريب واقع شده هر كسي كه مقصد سفرش هم انجا باشد كمر انجا ميبندد كيفيت بعضي اوصافش چنانچه از نقاة معتمد عايه هم از سكان آن سرزمين استكشاف رفته و بعد از تفتيش و تحقيق مقررگشته سمت گزارش مي پذيرد مصدر بذكر محلش ازاقاليم و كيفيت طول و عرضش بوجهي كه از كتب آن صناعه مستفاد ميشود و آللّه الموفق كشمير ولايتيست قريب حاف وسط اقليم چهارم حد اوّل آن اقاليم انجاست كه عرضش سي و سه درجه باشد و بيست دقيقه و آخرش سي و هشت درجه است و پنجاه و چهار دقيقه وعرض كشمير ازحطّ استوا سي و پنج درجه است وطولش از جزاير سعدا صد و پنج درجه و عرضهٔ آن ولاية طوالي افتاده وازجميع جوانب محفوفست بر واسع جبال كوه جنو بي اش بجانب دهلي وزمين هند واقع است وكوه شمالي بطرف بدخشان وصوب خراسان وجانب غربياش موضعيست كه محل اقامت و بورت اقوام او غاني باشد وطرف مشرق اش منتهي ميشود ببيادي اراضي تبت و مساحت طول آن عرصه انچه هواروافع شده ازحدّ شرقي تاجانب غربي قريب چهل فرسخست و عرض آن ازجانب جنوب تاحدّ شمالي بيست فرسخ ودر نفس آن دشت هموار كه درميان كوهسار واقع شده در هزار قريهٔ معمورهست مشحون بحشمهاي خوشگوار وآب و سبزهٔ بسيار و زبان زدهٔ عامه جمانست كه درتمام ان ولايت از كوهستان و هامون صد هزاردبه محل عمارة و زراعتست از شواهد شودن آب و هواء ان ديار آنست كه حسن منظر و لطف شمايل خوبان انجا در السنه سخن وران فرس مثل شده چنانكه گفته باشد نظم

* شاه همه دلبران كشمير تو يي * حرم دل آن سياه كشمير تو يي * آن شاه كه روح رسدكش كوبند * اندر كف پاي نازنش سير تو يي * و در كوه ودشتش انواع درختان ميوه دار هست واثمارش نهاية خوب و ساز گاراتاجون هوايش ميل بسردي دارد برفهاي عظيم ميبارد و ميوهاء گرمسيري مثل خرما و نارنج ولبمون و امثال آن در انجا حاصل نميشود و ليكن ازگرمسيرات نزديك نقل ميكنند ودروسط آن هامون حائل از طرف مشرقي وغربي هريك بيست فرسخست تابكوه شهري نغر نغر نام هست كه نشيمن حكام ان ديار مي باشد و بطريف بغداد نهرعظيم درميان آن جاريست كه مقدارآبش از دجله بغداد ميگذرد عجب آنكه آبي چنان قوي مجموع ازيك چشمه بر ميخيزد و منبعش هم دران ولايتست وانرا چشمه ونر كويند واهالي انجا بر سرآن نهر قريب سي جسر از كشتي زنجير بسته اند وراه كشاده هفت حصر از آنجاه در شهر نغر نغر كه مركز ولايت و محل حكاية واقع شده واين آب بعد از آنكه ازحدّ كشمير ميگذرد انرا بحسب مواضع آب دندانه وآب جد ميخوانند و در بالاي مولتان بآب جهارده مي بيوندد وهر دواز مولتان ميگذرد و متصل ميشوند و بعد از آن آب بياه بانشان ميرسد و مجموع بغرب اوچه بآب سند مي بيوندد و همه را آب سندي كويند ودر دامن زمين تتر بدرياي عمان مي ريزد واز دقايق حكمت آلهي آنكه معمار صنع و آلفينا فيها رواسي انبتنا فيها من كلّ زوج بهيج سوري از راسيات جبال پراهن آن عرصه فسيح

آلجبال

آلمجال کشیده که اهالی آن سرزمین بان سور از تعرض اعادی ایمن اند بی کلفت مرمت واندیشه آنکه بروزمان راندیشه بادو باران خللی بان راه یابد جه معظم راههای عام آن ولایت سه طریقست یکی بصوب خراسان و آن راهیست بغایت دشوار چنانکه نقل اجال و اثقال از آن طریق بر پشت دواب میسر نمیشود و مردم انجا که بان کار مقرر شده‌اند آنرا بردوش کرفته چند روز انجایی میرسانند که بر جهار پای بار توان کرد و راهی که بسوب هندوستان دارد بر همین منوال است و طریقی که برصوب تبت واقع شده آزان دو راه آسان‌تر است امّا چند روز راه علف بسیار هست که طبیعت زهر دارد و سوارانرا عبور ازان بطریق دشواریست که جهار پایان تلف میشوند شعر ٭ وقایة آللّه اغنت عن مصاعفة ٭ من آلکذروع و عن عال من آلاطم

(t) Petis de la Croix *Hiſtairè de Timur Bec. ecrite en Perſan par Cherefeddin Ali natif de yezd, traduite en francois. Delf.* 1723. *in* 8vo *Vol. IV.*

(u) Petis de la Croix *Hiſtoirè du grand Genghizchan traduite, & compilée de pluſieurs auteurs Orientaux, & de voyageurs Europeens. Paris* 1710. *in* 8vo.

(w) Marin *Hiſtoire de Salatin Sultan d'Egypte, & de Syrie. Haye* 1758. *Vol. II. ni* 8vo.

(x) Cardonne *Hiſtaire de l'Afrique, & de l'Eſpagne ſous le domination des Arabes*, 1765. *Paris Vol. III. in* 8vo.

(y) Deguignes *Hiſtaire generale des Huns, des Turcs, des Mogols ouvrage tirè des livres chinois, & des manuſcrits. Orientaux. Paris* 1756-58. *tom. IV. vol. V. in* 4to.

(z) Nec prætereundum judicamus, verſionem iſtam minime in ſingulis *Thevenotiani* operis editionibus occurrere. Nobis equidem hic loci prædicta *Gominii* verſio ex ea tantumodo operis editione nota eſt, quæ io bibliotheca *Garelliana* aſſervatur.

(aa) D' Herbelot *Bibliatheque Orientale contenant generalement, tout ce qui regarde la connoiſſançe des peuples de l'Orient. Paris* 1697. *in fol.* Alia editio non ita pridem *Trajecti ad Moſam* prodiit; auctior vero, & multis in locis locupletior in Hollandia nunc curatur; quæ de hac moncoda ſunt, vide in præfatione ad *antliologiam Perſicam.* Reiske *in pradidagmatibus ad hiſtariam, & geagraphiam* optimum de hnc opere fert judicium, ita, ut ſecuodum illum *nema eo carere poſſit, cui hæ literæ curæ, cordique ſunt.*

(bb) Anquetil du Peron *loix de Zoraaſte.* Sed de his jam in rebus *Perſicis* fuſe egimus. Alias viri hujus diſſertatiooes, illas potiſſimum de *pyrodulia*, & *pyroclaſtis* academiæ inſcriptionum Pariſienſis actis infertas deprehendimus.

(cc) Notiſſimæ ſunt illæ fabulæ romaneoſes, *mille, & una nox, mille & unus dies, quadraginta Vezirorum fata*, omnium fere mulierculārum manibus tritæ; Hæ, quod noſtris quoque linguis modo legantur, huic homini in acceptis referunt, quem tam effuſa interpretandi libido inceſſit, ut juxta tritum illud adagium *fami, non famæ* ſcripſiſſe exiſtimari poſſit.

(dd) Pauli Colomeſii Rupellenſis *Gallia Orientalis. Sive Gallorum, qui linguam Hebræam, vel alias Orientales excaluerunt vitæ, variis hinc inde præſidiis adornatæ. Hagæ-Comitis, anna* 1665. animadvertendum ceterum, latiori quopiam ſenſu, ut ex ipſa inſcriptione libri patet, a *Colomeſio* ſummi hoc jn opere linguas Orientales.

(ee) Teſtatum id facit præfatus *Huetius* verbis ſubſequis: *quum in hac ſchola, regis juſſu, Arabicam linguam per aliquod tempus fuiſſet profeſſus, nec ullum ei minerval penderetur, & ſcholæ, & urbi valedicere inopia coactus eſt.*

(*ff*) *Tom I^us. Parisiis anno* 1739 *a pag.* 99. *usque ad pag.* 269. Quo in opere typi orientales merito desiderantur, qui illud & optimo in lumine collocarent, & in aliis quoque commentariis usque adhuc in Galliis rarissime visi sunt.

§. XVI.

In Belgio. Apud Batavos, quorum in scientiis, artibusque excolendis labor improbus, quique a natura ita comparati sunt, ut assidua meditatione, ac animi contentione, nusquam intermissa, omnia vincere videantur, in senatu literario facile principem locum tenuere *Erpenius*, *Bochartus*, *Golius*, & *Schultensius*, omnes incredibili studio literas *Arabicas* amplexi, quantumque in his profecerint, mirifice operibus suis comprobantes, quæ cupidissime summa nonmodo cum utilitate, sed ingenti etiam cum animi voluptate hodiedum ab omnibus leguntur. Primus apud hanc gentem, *Johnstonio* teste (*a*) *Franciscus Raphelingius* professor Hebreæ Leidensis grammaticam *Arabicam*, & non multo post dictionarium quoque condidit; (*b*) cujus ipsi concinnandi auctores *Guilielmum Postellum*, & *Andream Masium* extitisse, in proemio suo fateri non dubitat. *Erpenio*; ut *Arabicæ* se se totis viribus daret, ac grammaticæ præceptiones literis consignaret, (*c*) animos, atque alacritatem addidit vir illustris *Josephus Scaliger*, cujus exteras linguas condiscendi ardor, ex ipsius epistolis passim, atque iis perissimum duabus, (*d*) quas ad *Ubertum Stephanum* dederat, patescit. Hos *Erpenii* commentarios, sed multum locupletatos, denuo edidit *Schultensius*, (*e*) vir magnus, qui suis versionibus, & illustrationibus, historiæ de gestis Musulmanorum in Syria, ac literariæ Orientali haud mediocre lumen attulit. Inter clarissimos porro *Erpenii* discipulos palmam reliquis facile præripuit *Jacobus Golius*, auctor *Arabici* illius lexici; (*f*) quod & diligentissima radicum investigatione, & variarum notionum expositione accurata, summa denique utilitate numeris omnibus absolutum, sibi principem inter omnia, adhucdum in hoc genere elaborata, locum vindicat, cujus prima editione nonnisi in abditis bibliothecarum scriniis delitescente, nova altera promissa a non paucis, incassum ab omnibus in hunc diem desideratur. Tyronibus igitur quam optime consulturus *Jacobus Scheidius* (*g*) glossarium interim manuale *Arabico-Latinum* prelo subjecerat. Nec minorem in vertendis *Arabibus* poetis operam præstantissimi quique Batavorum posuere: Horum enim & amœnitate, & præstantia præ reliquis illecti *Gerardus Kuypers* (*h*) *Ali Ben Taleb* carmina, & *Gerardus Lette* (*i*) *Caab Ben Zoheir*, *Amrelkeisique* poematia emendatiora, & notis illustrata emisere. Neque minori poeseos *Arabicæ* emolumento poema in laudem Mohammedis, alias *Bordah* dictum, *Lugduni* a viro doctissimo *Joanne Uri* quam diligentissime translatum, (*k*) iremque poema aliud *Taraphæ*, (*l*) quod nostri quidem *Reiskii* partus est, favente, ac promovente *Schultensio* in lucem protracta sunt;

cujus

cujus præclara veſtigia *Henricus Albertus Schultens* hodiedum feliciter premit adeo, ut in palæſtra *Arabica* non minus avo nomen apud eruditos obtineat. (*m*) Denique in dilucidandis itidem *Arabicæ* linguæ præceptis præclaram operam *Matth. Wasmuth*, (*n*) & *Emanuel Lucius Vriemoet* poſuere.

Quamquam neque infeliciori marte a Batavis in iis defudatum ſit, quæ ad excolendam linguam *Perſicam* attinent. *Levinus Warnerus* (*p*) pro Hollandiæ ſtatibus apud portam Ottomanicam olim orator, non mediocrem linguæ *Arabicæ* cognitionem cum *Perſicæ* ſtudio egregie conjunxit; neque *Turcicæ* imperitum fuiſſe, ex ſuo ipſius ad proverbia *Perſica* proemio arguere licet. *Ludovicus de Dieu* (*q*) mirifico quopiam *Hieronymi Xaverii* in Indiis quondam præconis ſacri opera legendi deſiderio inflammatus, ea contentione animum ad linguam *Perſicam* applicuit, ut in Europa primus grammaticas hujus ipſius linguæ regulas explanarit. *Muſaldini Schirafienſis roſarium politicum* latinitate donatum typis tradidit *Georgius Gentius*, (*r*) cujus præclari ceterum libri dum nobis memoria ſubit, non poſſumus non ſummopere commoveri, in exemplar adeo vitioſum, totque erroribus ſcatens incidiſſe auctorem, ipſamque tranſlationem vel hoc ex capite minus fidelem eſſe, quod verba verbis minime reſpondeant, id quod tamen integritati ſenſus omnino non obſtiturum fuiſſe, plurimis in locis facili negotio deprehenditur. Sed ne commendandis his viris tempus longius ducamus, magna duorum duntaxat virorum nomina hoc adhuc loco commemorare juvat, qui in *Arabica* potiſſimum literatura excelluere, *Claudium Salmaſium*, & *Hadrianum Relandum*; horum alterum linguarum notitiæ adeo avidum fuiſſe *Reineſius* memorat, ut *Arabicam*, *Aegyptiacam*, *Perſicam*, *Chinicam*, & *Indicam* ceteris Europæis, quas antea callebat, adjungere non dubitaverit. (*s*) *Relandus* (*t*) vero tractatum ignoti auctoris de religione Mohammedana, & *Borhaneddini Alzernouchi* enchiridion ſtudioſi, *Arabico* utrumque idiomate exaratum, tam appoſite latinum reddidit, ut ſcripturum mentem per omnia aſſecutus videatur; felix idem in indagandis veteribus vocabulis, quæ ad antiquam *Perſidis* linguam pertinent. Fuerunt denique tot inter viros præſtantiſſimos non pauci, quorum alii (*u*) *Arabica* potiſſimum lingua ad illuſtranda diverſa ſcientiarum genera uſi ſunt, alii in linguis Orientalibus præ reliquis excellentes, pulcherrimas, quas ex Oriente ſecum reduces attulerunt, librorum collectiones poſſedere, poſt virorum tam præſtantium fata in unam bibliothecam coaleſcentes; adeo, ut hodierna *Lugduno-Batava* bibliotheca, quæ certe inter reliquas in Europa ob orientalium manuſcriptorum (*w*) ſelectum eminet plurimum, potiſſima ſui parte ex *Joſephi Scaligeri*, *Warneri*, & *Erpenii* legatis conſtet.

(*a*) Joan. Johnſtonius *in naturæ conſtantia*. *Amſtelodami* 1632.
(*b*) Raphelingii (Franc.) *Lexicon Arabicum*. *Leidæ* 1599. Idem cum obſervationibus *Erpenii* auctius ibidem prodiit *anno* 1610. *in* 4to.

(c) Grammaticam *Erpenii* maxime commendant aurei illi canones, quibus, quæ de verbis infirmis alias dubia, & obſcura ſunt, certis præceptionibus in regulas redegit; faciliòr certe inde aditus ad linguam *Arabicam*, neque tamen omnia, ſi ipſos *Arabes* conſulimus, expleſſe videtur. In ſyntaxi *Erpenium* juſto breviorem eſſe, haud ita pridem junior *Schultenſius* in ea oratione annotat, quam de *propagandis linguæ Arabicæ finibus* habuit. Edidit *Erpenius* & alia multa, quæ inter *teſtamentum novum*, *ſententiæ*, *fabulæ Lokmani*, *hiſtoria Joſephi patriarchæ*, *ex Alcorano ſura XII*, aliaque numerantur. Poſt mortem ejus *Jacobus Golius* hiſtoriam *Elmacini* Saracenicam cum textu *Arabico* typis dederat *Lugduni Batavorum anno* 1625. *in fol.* cui *Joan. Bern. Koehlerus* in *ſpecimine emendationum in ſcriptoribus Arabibus* non pauca corrigenda exponit. Quod ipſum jam *Hottingerus* multo ante facieodum monuit; *Renaudotus* denique in præfatione ad *hiſtoriam patriarcharum Alexandrinorum* ſtylum *Erpenii* ſummopere improbat. Extat pariter ejusdem *Elmacini* verſio Latina ſeparatim edita *in* 4to, & textus mere *Arabicus* in 8vo. Gallica demum ex *Arabico* adornata *a Petro Vatterio anno* 1657. *Pariſiis* typis data, cujus viri peritiam linguæ *Arabicæ* alia ejusdem opera comprobant.

(d) Sunt hæ duæ epiſtolæ 361, & 362. ex editiooe Elzeviriana, pag. 692. & ſequent.

(e) *Thomæ Erpenii grammatica Arabica cum fabulis Lokmani &c. accedunt excerpta anthologiæ veterum Arabiæ poetarum, quæ inſcribitur Hamaſa Abi Temmam ex MSS. biblioth. academ. Batavæ edita, converſa, & notis illuſtrata ab Alberto Schultens &c. Lugduni Batavorum* 1748. *in* 4to. eadémque ſecundis curis 1767. Idem præſtantiſſimus *Schultenſius* novam *Erpenii* præfati *rudimentorum linguæ Arabicæ impreſſionem cum florilegio ſententiarum, & clavi dialectorum curaverat, ibidem* 1770. *in* 4to. Edidit præterea *vitam Saladini auctore Bohadino cum excerptis ex Abulfeda, & Iſpahanenſi eodem in loco* 1755. *in folio.* item *Monumenta vetuſtiora Arabiæ, ſive ſpecimina quædam illuſtria antiquæ memoriæ, & linguæ ex manuſcriptis codicibus Nuweirii. Meſoudii, Abulfedæ, Hamaſa &c. ibidem* 1740. *in* 4to. Hiſtoriam denique imperii vetuſtiſſimi *Joktanidarum* in *Arabia* felice edere parantem mors abripuit.

(f) Jacobi Golii *Lexicon Arabico Latinum contextum ex probatioribus Orientis lexicographis &c. Lugduni Batavorum* 1653. *in folio.* Idem curavit editionem operis, cui titulus كتاب عجايب المقدور في اخبار تيمور تاليف احمد بن عربشاه *Ahmedis Arabſiadæ vitæ, & rerum geſtarum Timuri, qui vulgo Tamerlanes dicitur, hiſtoria. Lugduni Batavorum* 1638. *in* 4to. quo in opere cum textus nonniſi *Arabicus* ſit, novam ejusdem editionem *Mangerus* cum Latina verſione divulgavit *anno* 1767. *Leovardiæ.* Hunc *Timurii* hiſtoriam in Gallicum etiam idioma ex *Arabico* tranſtulit *Petrus Vatterius* anno 1658. *Pariſiis* excuſam, in cujus præfatione verſionem itidem Latinam pollicitus eſt. Ejusdem denique *Golii* opera *Alfragumis* præter alia plura prodiit, cujus hæc eſt inſcriptio: كتاب محمد بن كثير الفرغاني في الحركات السماوية و جوامع علم النجوم بتفسير الشيخ العاضل يعقوب فولوس *Mohammedis Fil. Ketiri Ferganenſis, qui vulgo Alfraganus dicitur, elementa aſtronomica, Arabice, & Latine. Cum notis ad res exoticas ſive Orientales, quæ in iis occurrunt. Amſtelodami* 1669. *in* 4to. Hunc eundem *Alfraganum* in Latinum idioma jam antea *Joannes Hiſpalenſis* convertit anno circiter 1142. Si tamen, ut *Gerardus Joannes Voſſius* in opere *de artium*,

&

& ſcientiarum natura ac conſtitutionibus &c. §. 18. *pag.* 121. memorat aſſerente *Hellero latina dici mereatur uſque adeo barbara translatio.*

(*g*) Jacobi Scheidii *gloſſarium Arabico-Latinum manuale*, *maximam partem e Lexico Goliano excerptum. Lugduni Batavorum.* 1769. *in* 4to.

(*h*) Gerardi Kuypers, Franc. Fil. القصايد علي بن ابي طالب *Ali Ben Abi Thaleb Carmina. Arabice, & Latine &c. Lugduni Batavorum*, 1745. *in* 8vo. Carmina iſthæc *Thalebi* a *Philippo Guadagnoli* ſuperiore ſeculo inſtitutionibus ſuis *Arabicis* fuiſſe ſubnexa, in præfatione fatetur auctor, quæ tamen, ut correctiora, & notis ad dilucidandas cumprimis grammatices regulas pertinentibus a ſe illuſtrata in publicum prodirent, maxime curavit. Operi ſuo auctuarii loco carmina quædam, a *Golio* quondam grammaticæ *Erpenianæ* addita, cum gloſſario *Arabico-Latino* tyronibus perquam utili ſubnexuit.

(*i*) Gerardi Joannis Lette. *Kaab Ben Zoheir carmen panegyricum in laudem Mohammedis; item Amralkeiſi Moallakah cum ſcholiis, & verſione Levini Warneri. Accedunt ſententiæ Arabicæ imperatoris Ali, & nonnulla ex Hamaſa, & Diwan Hudeilitarum &c. Lugduni Batavorum* 1748. *in* 4to. Hinc كعب *Kaab*, qui filius زهير *Zoheir* fuerat, teſte *cl. Lette* in præfatione ſua ſub initium adeo intenſus *Mohammedes* fuerat, ut mortem ipſi minaretur, quam recitato eo, cujus verſionem auctor noſter adornaverat, carmine a ſe non averteret modo, ſed id obtinuit etiam, ut, reconciliato *Mohammedis* animo hujus pallium proprium in donum acciperet. Hoc ſucceſſu tempore معوية *Moæwia* a familia *Kæabi* quadraginta millium drachmarum pretio emiſſe dicitur. Ad editionem libri hujus quod attinet, ſphalmata plurima io eam irrepſiſſe *Reiskius* in aliquo ſuorum ſcriptorum loco conqueritur. Ceterum idem *cl. Lette* in *animadverſionibus ſacris ad textum Hebraicum veteris teſtamenti Lugduni-Batavorum* 1759. *in* 8vo. editis auctorum *Arabicorum* ordine alphabetico aliquos ea ratione ſubjunxit, ut, qui aut manu *cl. J. J. Reiske*, vel ſua ex ejus apographis deſcripti ſunt, eorum codices aſteriſco diſtinguat. Hujus *notitiæ literariæ auctorum Arabicorum* etiam *Froriep* in bibliotheca ſua *Arabica* meminit.

(*k*) Verſio iſta *a Joanne Uri* facta nobis tantummodo ex *Joneſii* commentario ad poeſim Aſiatitam nota eſt. Auctor, quem noſtrum manuſcriptum exemplar ابو عبد الله محمد بن جبان البوصيرى nominat, poema ſuum iſthoc in laudem *Mohammedis*, legis *Islamiticæ* inſtitutoris, concinnavit, cujus plurimæ tam *Perſicæ*, quam *Arabicæ* verſiones commentationibus illuſtratæ, in bibliothecis paſſim reperiuntur. Exemplar hujus poematis *Arabici*, pulcerrimo charactere conſcriptum, extat pariter in bibliotheca hujate Cæſarea.

(*l*) Joannis Jacobi Reiske *Tharaphæ Moallakah cum ſcholiis Nahas, ex MSS. Leidenſibus. Lugduni Batavorum.* 1742. *in* 4to. Eſt hoc inter prima, quæ auctor noſter eruditiſſimus edidit, opera, idque, dum *Lugduni Batavorum* moraretur, curante, & typos promovente *Alberto Schultenſio*, in cujus prologo de iis ſeptem poetis *Arabicis*, qui vulgo *plejades* nuncupantur, notiones doctiſſimas, eaſque, ex ipſis monumentis Arabum eruras, communicat.

(*m*) Edidit auctor hic præſtantiſſimus I^mo^ *ſpecimen proverbiorum Meidanii ex verſione Pocockiana. Londini.* 1773. *in* 4to. II^do^. Dum cathedram publicam in Academia *Leidenſi* conſcenderet, *Orationem, de finibus literarum Orientalium proferendis publice dictam*, 15ta *Novembris.* 1773. *in* 4to;

(*n*) Math. Wasmuthi *Grammatica Arabica. Amstelodami.* 1654. *in* 4to. Præmisit auctor huic suæ grammaticæ Arabicæ parænesim *de linguæ Arabicæ utilitate.*

(*o*) Em. Lucii Vriemoet *Arabismus exhibens grammaticam novam, & monumenta quædam Arabica, cum notis miscellaneis, & glossario Arabico-Latino in usum studiosæ juventutis, omniumque, qui vel proprio marte in hisce studiis se exercere cupiunt. Franequeræ* 1773. *in* 8vo.

(*p*) Levinii Warnerii *proverbia Persica. Lugduni Batavorum* 1644. Ex præfamine *Gerardi Joannis Lette* ad carmen *Kaab* plurimas alias, ex *Arabicis* libris factas, versiones ejusdem viri in manuscriptis extare notum est, quæ inter alia librorum Orientalium, ab ipso legata, *bibliotheca Lugduno Batava* possidet.

(*q*) Versionum a *Ludovico de Dieu* cum textu *Persico* editarum inscriptiones sunt subsequæ. I^mo^. داستان مسیح *Historia Christi a patre Hieronymo Xavier Persice conscripta, Latine reddita, & animadversionibus notata. Lugduni Batavorum ex Officina Elzeviriana* 1639. *in* 4to. II^do^. داستان سن پیدرو *Historia S. Petri conscripta, Latine reddita, & brevibus animadversionibus notata. ibidem* 1639. *ex officina Elzeviriana. in* 4to. Cui III^tio^. subjunxit grammaticam suam زبان عنصرهای فارسی *rudimenta linguæ Persicæ* inscriptam. *Accedunt duo priora capita geneseos ex Persica translatione Jac. Tawusii. ibidem.* 1739. Hujus grammaticæ posterior itidem extat editio. Ad priora vero bina opera quod attinet, zelumque *Xaverii* & doctrinam jam supra §. XV^to^. litera (*h*) meminimus. Quo loco minime præterire possumus, nonnullas versiculi, a *Ludovico de Dieu* factas, inesse labeculas, quas vir doctissimus *Petrus de la Valle* jam multo ante recensuit, & de quibus plura scire cupienti consulere licebit *Philippum Alegambe in bibliotheca scriptorum S. J. Antwerpiæ* 1643. *edita, pagina* 189.

(*r*) Georgii Gentii *Rosarium politicum, sive amœnum sortis humanæ theatrum de Persico in Latinum versum, & notis illustratum. Amstelodami* 1655. *in* 12mo. Extat & aliud operis hujus exemplar elegans in folio 1651. *Amstelodami* itidem cum textu *Persico* typis datum, in quo quæ ad illustrandum textum, & historiam plurimum conferunt, notæ merito desiderantur. Tertia demum, quæ nobis nota est, libri hujus editio anno 1687. cum tabulis æneis forma pariter 12^mi^. *Amstelodami* curata.

(*s*) Ita *Reinesius in variis lectionibus* l. 6. *Salmasii* summum ingenium intemperantius a multis laudatum fuisse, versus in mortem ipsius compositi luculenter comprobant, in quorum fine sequens dissichon subjungitur:

„ Quod mortale fuit, periit, pars altera, cœlis
„ Reddita, fit major, doctior esse nequit.

Vir hic inter alia, quæ edidit opera, præmiserat etiam ad *tabulæ Cebetis, paraphrasim Arabicam* incerti auctoris, & temporis præfationem amplam, quæ cum textu Græco, & versione Latina. 1640. *in* 4to. *Lugduni Batavorum* publici juris facta est.

(*t*) Vir hic, non minimam se se linguæ *Arabicæ* cognitionem possedisse operibus subsequis testatum fecit; quorum tituli sequentes sunt: I^mo^. *De religione Mohammedica libri duo. Trajecti ad Rhenum* 1705. *in* 12mo; extat alia præterea ejusdem libri editio auctior, & variis figuris æneis ornata, ibidem 1717. eademque, ac prior, forma. II^do^. *Enchiridion studiosi Arabice conscriptum a Borhaneddino Alzernouchi* Trajecti ad Rhenum 1709. III^tio^. *Dissertationum miscellanearum partes duæ. Trajecti ad Rhenum*, 1706. & 7. *in* 8vo. Inter dissertationes istas, ea, quæ numero octava est, tractat de veteri lingua *Persica;* occurrit in illa, vocabulorum 160. disquisitio, quæ in Græcorum libris, & cumprimis apud *Hesychium*

chium reperiuntur, quorumve origines ex *Perſica* paſſim lingua detegunter. Quod vero ex alio libro, a *Joanne Henrico Van Seelen* 1720. *edito*, conjicere licet, uſus eſt *Relandus* in concinanda hac diſſertatione *Gulielmi Bourtoni Angli Leipſanis linguæ Perſicæ*. IV^to^. *De nummis veterum Hebræorum, qui ab inſcriptarum literarum forma Samaritani appellantur, diſſertationes quinque cum tabulis æri inſcriptis; aceedit, diſſertatio ex marmoribus Arabicis Puteolanis. Trajecti ad Rhenum.* 1709. *in* 8vo.

(*u*) Placet hoc loco vel unum de pluribus *Joannem Wilhelmum Schroederum* commemorare, qui *commentarium philologicum in pſalmum X. &c. Groningæ* 1754. edidit. Quemadmodum vero ſatis ſuperque ex præmiſſis conſtat, quam præclara Belgæ in omni fere genere literaturæ Orientalis ſpecimina dederint, ita minime prætereundum duximus *Georgium Henricum Werndly*, qui *Grammaticam Malabaricam*, *in quam*, *Belgica lingua*, *commentatus eſt.* 1736. *Amſtelodami in* 8vo. edidit. Habet hæc lingua, quod jam in præcedendibus paragraphis commemorari oportuerat, eosdem, quos Arabica characteres, ea tantummodo differentia, quod literis quinque, formam quidem *Arabicis* tria punctа adjungere ſoleat: quæ ſunt ſubſequæ: ڤ oempe *Perſicum*, *Ghain* & *Fe* punctis tribus ſuperne, *Kef* vero, & *Je* punctis itidem tribus inferne poſitis. Ceterum præter literas, quas cum religione Mohammedana accepiſſe gens iſta videtur, neque in vocum ſignificatione, neque in inflexionum forma, exceptis nonnullis nominibus per Coranom in eas regiones inductis, ut الله *Deus*, حكايت *Hiſtoria* &c. cum *Arabica* quidquam habet ſimile. Lingua iſthæc, nobis ſub nomine *Malabaricæ* nota, apud gentes illas, & quidem apud literatos بهاس جاوى *bahasa ĝawi*, apud rudiores vero بهاس ملايو *bahasa malajuw* nominatur.

(*w*) Plura de his manuſcriptis colligere licet ex catalogo librorum tam impreſſorum, quam manuſcriptorum bibliothecæ publicæ Univerſatis Lugduno Batavæ, quî curæ præſtantiſſimorum virorum *Senguerdii*, *Jacobi Gronovii*, *Joannis Haymanii* 1716. prodiit. In bibliotheca itidem urbis Amſtelodamenſis præclara quæpiam manuſcripta extare, ex indice codicum Orientalium manuſcriptorum colligere licet, quem *Hadrianus Relandus* ſuo opuſculo de religione Mohammedica ſubjunxerat.

§. XVII.

In Anglia, & ſeptentrionalibus regionibus.

Britaniam admiranda ſertiliſſimorum ingeniorum monumenta, quod ad Orientis etiam linguas attinet, incredibili diligentia, & maximis impenſis elaborata, nullo non tempore protuliſſe, exploratior res eſt, quam ut in dubium venire poſſit. Exemplum de celeberrimis illis Bibliis Londinenſibus polyglottis (*a*) capere in præſentia liceat, quæ Antverpienſibus non minus, ac Pariſinis auctiora ſtudio & opera *Briani Waltonii* prodiere, in quorum potiſſimum majus commodum heptaglottum *Edmundi Caſtelli* lexicon emiſſum eſt, eo magis a nobis hoc loco commemorandum, quod *Perſicum* etiam celebris *Halemi Perſæ* dictionarium, latine converſum, complectatur, opus & in retinendis genuinis rerum ſignificationibus, & in exactiſſima orthographiæ ratione numeris omnibus abſolutiſſimum. Ad inſtitutiones porro ejusdem linguæ ſcribendas præclari exempli ſacem

in Anglia prætulit *Joannes Gravius*, (*t*) insigni astronomiæ, & linguarum peritia, plurimis sane quam opportunis peregrinationibus magnam nominis gloriam adeptus; nec non ob celebres Aegypti pyramides, singulari industria descriptas; ob *Ulugbeghii* epochas celebriores *Chatajorum;* ac *Persiæ* demum linguæ elementa de republica literaria multo maxime meritus. *Seamanus* item *Turcica* novi testamenti versione, ejusdemque linguæ institutione vulgata, rem in medio positam reliquit, num alterius vestigia secutus, aut primus intentatam hactenus viam ingressus fuerit. (*d*). *Eduardus Pocockius*, juniorque ille *Pocockius*, (*e*) *philosophi autodidacti* interpres, *Arabicis* ambo studiis majorem in modum dediti, quantum in iis profecerint, suis uterque relictis operibus satis, superque comprobavit; *Eduardus* (*f*) cumprimis Orientem universis thesauris exhausisse videri potest, ut suum specimen historiæ *Arabum* præstantissimis animadversionibus illustraret; felici sane exemplo, quod enim hic in *Arabicis*, id in *Persicis* rebus *Thomas Hyde* (*g*) affatim præstitit, qui, ut religionem veterum *Persarum* cognitam magis, perspectamque nobis redderet, reconditissima quæque ex abstrusissimis omnis generis codicibus conquisita, a caligine, & tenebris vindicata, in claram lucem collocare cœpit. *Joannem Seldenum* (*h*) præter insolitam juris patrii scientiam Orientalibus quoque linguis haud parum imbutum fuisse, non vanam notissima illius opera suspicionem multis in locis injiciunt. Cum his viris laudatis, paribus in interpretando laudibus, certarunt *Sale*, (*i*) & *Gagnier;* (*k*) prior patria *Cranium* lingua exponendo, alter *Abulfedæ* particulam de vita *Mohammedis*, ejusdemque descriptionem *Arabiæ* in originario idiomate cum versione Latina, & propriis observationibus edendo. Ex eodem principe *Arabum* scriptore *Abulfeda* æque, ac *Ebnelwakedo*, aliisque historiographis *Simon Oklèy*, (*l*) celebris olim in Cantabrigensi academia magister, *Saracenicam* suam de *Syriae*, *Persiæ*, & *Aegypti* expugnatione historiam desumsit. Neque prætereundi hoc luco *Alexander Dow*, (*m*) & *Thomas Hunt*, (*n*) quorum prior historiam Indicam ex *Persico* in linguam Anglicam transtulit, posterior inter cetera opera orationem de linguæ *Arabicæ* antiquitate utilitate, & elegantia edidit. Multiplici itidem eruditione, & acerrimo in cognoscendis ingeniorum partibus judicio præditus *Samuel Clericus* (*o*) de prosodia *Arabica* disseruit; conscriptam denique idiomate Gallico *Mohammedis* vitam *Prideaux* (*p*) in lucem publicam emiserat. Viris his duos alios, quos Anglia non ita pridem protulit, Orientalium linguarum intelligentia egregie excultus, coronidis instar adjungimus, *Jones* nempe, (*q*) & *Richardson*, (*r*) qui præstantissimis commentationibus suis non in patria tantum sua, sed & apud exteros, horum studiorum amantiores, insignem sibi famam compararunt; est igitur, quod vehementer doleamus, clarissimum *Jones* inde ab eo tempore, quo animum ad severiora studia applicuit, Asiaticas suas musas penitus obmutescere coegis-

coegiſſe. Satis ex his pateſcere arbitramur, quantos, & quanti ingenii, quodque rarius eſt, quam improbi, atque indefeſſi laboris viros omni ævo magna Britania ſinu ſuo foverit, nullisque omnino ſumtibus pro ſtudiorum incrementis, atque adeo pro Aſiaticarum præcipue linguarum emolumentis pepercerit. Hac certe ratione florentiſſima illa *Bodleiana* bibliotheca, innumeris pene libris Orientalibus inſtructiſſima Oxonii ſurrexerat. (*s*) Inclytus item vir *Jacobus Fraſerus*, mercator Anglus, pro ſua in patriam terram pietate, rariſſimis æque, ac venuſtiſſimis codicibus, ex omni Aſia collectis Britaniam locupletavit. Sed jam' miſſis his ad alia regna tranſire juverit.

Quod ad reliquas igitur ſeptentrionales plagas attinet, *Olaus Celſius* (*u*) ante alios in Suecia excelluit, qui haud contemnendam & linguæ, & literaturæ *Arabicæ* hiſtoriam, ex ipſis fontibus pleraque hauriens texuit. *Aurivillium* pariter, & *Axelſonium* Upſalæ præſtantem linguæ *Arabicæ* cognitionem cepiſſe, ex ipſorum edita diſſerratione (*w*) perſpectum eſt. Præclara hæc quidem; ſed plura, eaque pro re literaria Orientali fortaſſis multo præſtantiora *Jacobi Biörnſtahl*, Profeſſoris Lundenſis, ſuſceptum in Orientem iter ſperare nos juſſit; (*x*) verum ſi infauſto rumori fides, hac ſpe repente nos excidiſſe moleſtiſſime ferimus. Upſalenſem interea Academiam inter alia manuſcripris etiam Orienralibus quam optime comparatam eſſe, *Spawenfeldenſis* bibliothecæ catalogus nos edocet. Similiter de altera longe majori literaria in Orienrem expeditione mirum in modum omnis literatorum reſpublica ſibi gratulabatur, Daniæ nimirum rege *Friderico* V^to., inſigni literarum fautore, viros, in omni ſcientiarum genere verſatiſſimos, *Aſiæ* provincias inviſere jubente. (*y*) Cum igitur pro ſuo quiſque, quo in diverſas ſcientias ferebatur, ſtudio novas, atque ad id temporis inauditas doctrinæ ſuæ acceſſiones meriro ſibi polliceretur, præter opinionem præmatura omnes morte, excepto uno *cl Niebubrio*, ſublatos, ſeque tanta ſpe ſua fruſtratum indoluit, iis interim ſolis, qui Orientalibus linguis vacabant, nonnihil ſolatii ex *Niebubrii* acquiſitione captantibus, qui alios inter codices *Nadirſachii* biographiam, vel ob novitatem ipſam opus gratiſſimum, in Europam attulit. Feliciorem multo ante peregrinationis ſuæ exitum nacta eſt, ſuſcepta anno 1635. juſſu principis *Holſteinienſis* in *Perſiam* legario, adſcito in viæ comitem *Adamo Olearío*, qui bina auctoris *Perſici* opera, in Europam redux, Germanice reddita, juris publici fecerat. (*z*) Præter hos & alios viros, rerum Orientalium ſcientia conſpicuos, in Dania extitiſſe, ea, quæ viri præſtantiſſimi *Kallius*, (*aa*) *Fugl*, (*bb*) *Scholtz*, (*cc*) *Funk*, (*dd*) aliique in lucem publicam emiſere, luculenter comprobant. Poloniam denique non minus, ac Ruſſiam tot, tamque late patentibus bellis, cum Osmanidis geſtis, variis Orienralium populorum manuſcriptis codicibus abundare, neminem eſſe arbitramur, qui

illud in dubium revocet; quin hodie pro insigni Petropolitanæ Academiæ solertia, proque summa Augustissimæ instituti hujus protectricis liberalitate sperare licet, (*ee*) fore, ut plura, quæ historiam *Tatarorum*, tum *Mogulensium*, tum *Præcopensium* magis, magisque illustrent (id, quod alibi locorum ne sperare quidem ausint literati) purius ex ipsis fontibus eruantur. Atque hæc de regionibus ad septentrionem positis, satis sunto.

(*a*) *Antwerpianam* illam oobsiliſſimam ſacrorum codicum editionem *Philippi II*^i. piissimi regis Catholici jussu, ac munificantia sub medium seculum XVI^um *Hebraice*, *Chaldaice*, *Græce*, & *Latine* prodeuntem, *Parisina* ineunte seculo XVII^mo. *Samaritano*, *Syriaco*, & *Arabico* textu auctior excipiebat, quam orbis miraculum *Colomesius* prædicat; cui paulo post Anglia *Persicum*, ac *Aethiopicum* idioma scitissime adjunxit. Caterum operis hujus præstantissimi sequens est inscriptio: *Biblia sacra polyglotta*, *complectentia textus originales*, *Hebraic. Chaldaic.* & *Græc. pentateuchum Samaritanum*, & *versiones antiquas*, *cum apparatu*, *appendicibus*, & *annotationibus*; *studio*, & *opera Briani Walton*, *Londini* 1657. & *annis sequent. vol.* IV. De editione ista vide ea, quæ erudite nonminus, ac solerter *Franciscus Carolus Alter*, *linguæ Græcæ professor publicus*, *in bibliographicis suis notitiis variarum editionum Orientalium biblicorum textuum*, & *patrum ecclesiæ*, *Viennæ* 1779. *editis pag.* 49. & *sequentibus* adfert. Extat in domestica nostra collectione librorum, novum etiam testamentum *Arabicum*, sub hoc titulo العهد الجديد لربنا يسوع المسيح 1727. in 4to. impressum. E cujus typis, editionem quidam in Anglia curatam esse, cognoscitur, sed quo in loco, ignoratur.

(*b*) Edmundi Castalli *Lexicon heptaglotton* Hebraicum, Chaldaicum, Syriacum, Samaritanum, Aethiopicum, Arabicum *conjunctim*, & Persicum *separatim*. *In quo omnes voces tam in manuscriptis*, *quam impressis libris*, *cumprimis autem in bibliis polyglottis*, *adjectis hinc inde Armenis*, *Turcis*, *Indis*, *Japonicis &c. ordine alphabetico*, *sub singulis radicibus digestæ continentur &c. Cui accessit brevis*, & *harmonica grammaticæ omnium linguarum delineatio. Londini* 1669. *in folio inaximo.* Raritatis libri hujus caussa hoc loco minime silentio premenda, quam multi ex *Schelhornii amœnitatibus* sam afferunt, quod pocssima impressorum exemp'arium pars tristissimo illo Londinensi incendio 1666. flammis consumta fuerit; Verum, quo minus huic rationi suffragemur, epistola dedicatoria *Andreæ Mülleri* ad eundam *Edmundum Castellum* obstat, quam, 1670. postridie Cal. septembr. evaratam, *disquisitioni suæ geographicæ*, & *historicæ de Chataja* præfixarat, ubi amicum suum ita alloquitur: *Ex animo gratulor*, & *tibi*, & *reipublicæ literariæ de servato ab incendiis*, *absolutoque nuper lexico polyglotto &c*

(*c*) Joannis Gravii *Elementa linguæ Persicæ in* 4to. *Londini* 1649. Item ejusdem auctoris *epochæ celebriores astronomis*, *historicis*, *chronologis Chatajorum*, *Syro-Græcorum*, *Arabum*, *Persarum*, *Chorasmiorum usitatæ ex traditione Ulug Beigi*, *Indiæ citra*, *extraque Gangem principis &c. Londini* 1650. *in* 4to. Denique *Chorasmiæ*, & *Mawaralnahræ*, *hoc est*, *regionum extra fluvium Oxum descriptio*, *ex tabulis Abulfedæ Ismaelis principis Hamah. Londini* 1650. *in* 4to.

(*d*) Gu. Seaman *Domini nostri Jesu Christi testamentum novum Turcice redditum. Oxoniæ* 1666. *in* 4to. Hanc versionem *Turcici* textus noo ab ipso editore, sed a *Bobovio* adornatam esse, pluribus *Christopho-*

rus

rus Bodius in diſſertatione ſua de *Turcicæ linguæ origine* &c. annotat. Idem auctor edidit etiam *grammaticam linguæ Turcicæ*, in quinque partes diſtributam. *Oxoniæ* 1670. *in* 4to. Hujus præfationi nonnulla de origine geotis *Turcicæ* immiſcet. De libri raritate ſimul, & cariori pretio jam olim *Clodius* in grammatica ſua *Turcica* conqueſtus eſt.

(e) Liber, quem Junior hic *Pocockius* verterat, ſequentem præferebat inſcriptionem: *Philoſophus autodidactus, ſive epiſtola Abi Gafar Ebn Tofail de Hai Ebn Jokdan, in qua oſtenditur, qua ratione ex inferiorum contemplatione ad ſuperiorum notitiam ratio humana aſcendere queat, ex Arabica in linguam Latinam verſa Oxonii.* 1671. *in* 4to. Senior *Pocockius*, qui præfationem ad hunc librum ſcripſit, *Abugiafarum* inter ſuos magna auctoritate fuiſſe aſſerit. Librum prædictum, binis vicibus ex Latino idiomate in Anglicum verſum, *Pritius* itidem Germanice reddidit. Extat operis hujus editio altera, *Oxonii* 1703 facta, in 4to, in qua & verſionis nova cura adhibita eſt. Hunc eundem *Tofail* in Hebraicum verſum cum prolixo commentario *Moſis Narbonenſis* pariter Hebraico inter manuſcriptos codices bibliothecæ Cæſarea poſſidet.

(f) *Primum opus*, quod vir celeberrimus *Eduardus Pocockius* edidit, hujus eſt tituli: ابي من اخبار العرب *Specimen hiſtoriæ Arabum, ſive Gregorii Abulfarugii Malatienſis, de origine, & moribus Arabum ſuccincta narratio, in linguam Latinam converſa, notiſque e probatiſſimis apud ipſos auctoribus fuſius illuſtrata. Oxoniæ* 1650 *in* 4to. Opus iſthoc, ſumma doctrina, & eruditione refertum iis cumprimis commeodatur, qui præter ipſam linguam *Arabicam* hiſtoriæ pariter, ac literaturæ *Arabicæ* plenam eruditionem habere deſiderant. Quod de ſubſequa aliqua Lipſienſi libri hujus rariſſimi editione a *Richardo Simone* refertur, haud fide dignum eſt. *Alterius* operis, quod idem auctor clariſſimus in lucem publicam emiſerat, inſcriptio ſequens eſt: *Hiſtoria compendioſa dynaſtiarum auctore Abulfaragio Malatienſi medico, hiſtoriam complectens univerſalem, a mundo condito uſque ad tempora auctoris, res Orientalium accuratiſſime deſcribens. Arabice, & Latine. Oxoniæ* 1663 *in* 4to. Ad editionem operis hujus promovendam *Oxonienſis Univerſitas* 150. libras ſubminiſtraſſe dicitur. *Tertium* opus *Pocockii* inſcribitur لامية العجم *Lamiato'l Agem carmen Thograi poetæ Arabis doctiſſimi, una cum verſione Latina, & notis praxin exhibentibus. Oxonii* 1661. *in* 8vo. Binas alias operis hujus editiones cum verſione ejusdem poetæ *Hirtius* in *anthologia ſua Arabica* recenſet; unam a *Jacobo Golio* curatam; quæ *Lugduni Batavorum* 1629. in 8vo. prodiit, alteram, cura *Petri Ancherſen Dani* cum ejusdem *Golii* verſione Latina *Ultrajecti* 1708. in lucem publicam emiſſam. Extat præterea carmiois hujus verſio, tam Gallica a *Petro Vatier Lutetiæ Pariſiorum* 1660. *in* 8vo. edita, quam Germanica a celeberrimo *Reiskio* cum annotationibus publicata *Dresdæ*. 1756. *in* 4to. Particulam denique ejusdem cerminis ſopra laodatus *Hirtius* in commodum auditorum *Chreſtomathiæ* primum ſuæ inſeruit, *inſtitutionibus Arabicæ linguæ* annexæ, poſtea vero in *anthologia Arabica* carmen integrum cum verſione, & adnotationibus dedit. *Quarto* idem etiam præſtantiſſimus *Pocockius* e Latina in *Arabicam* linguam *Hugonis Grotii adverſus Judæos librum* verterat, quem *Joannes Callenberg*, ot in fronte libri annotat, in uſum Judæorum Orientalium ſeorſim recudi curarat *Halæ* 1735. *in* 12mo. hac *Arabicæ* epigraphe المسعالة في ابطال الهودية *Quintum* denique opus, quod typis *Arabicis*, & *Latinis Oxoniæ* 1658. vulgavit, *Eutychii patriarchæ Alexandrini annales* inſcribitur.

Ceterum, qui plura de hoc doctiſſimo viro ſcire cupit, *Antonii a Wood* hiſtoriam, & antiquitates univerſitatis Oxonienſis adeat.

(*g*) Præcipuum auctoris hujus opus eſt, quod inſcribitur, *hiſtoria religionis veterum Perſarum, eorumque magorum. Oxoniæ e theatro Scheldon.* 1700. *in* 4to. Auctior, & correctior ejusdem libri editio facta eſt *Oxonii* 1760. iſidem *in* 4to. Alterum, quod ob raritatem æque, ac curioſam rerum indagationem commendatur, eſt *de ludis Orientalibus. Oxoniæ e theatr. Scheldon.* 1694. *in* 8vo. quod duobus libris conſtat, *uno* omnium, in quo *de origine, antiquitate, uſuque Shahiludii ſpeciatim apud Arabes, Perſas, Indos, & Chinenſes* tractatur, *altero* vero, *de trunculorum cum quibusdam aliis Arabum, Perſarum, Indorum, Chinenſium, & aliarum gentium ludis.* Idem præterea clariſſimus *Hyde* adjecerat *Peritſolianis itineribus mundi, Oxoniæ* 1691. prelo commiſſis, *tractatum de Turcarum liturgia, peregrinatione Meccana, circumciſione, agrotorum viſitatione* &c. cujus auctor eſt celebris ille *Bobovius*, abdicata religione Chriſtiana *Turcis* علي بك *Ali Beg* dictus. Notandum denique, hunc ipſum *el. Hyde* notas ad *Ulugh Beghi* tabulas de conſtellationibus confeciſſe.

(*h*) *Seldenum* non minus *Arabicæ*, ac Hebraicæ, aliarumque Orientalium linguarum cognitionem ſingularem habuiſſe, tum particula *annalium Eutychii patriarchæ Alexandrini*, quam *Londini* 1642, vulgavit, tum opus de *Dis Syris* comprobat, quod *Bochartus* in geographia ſacra *aureum* vocat. Quamquam & alii præſtantiſſimi viri in Anglia minime defuerint, qui linguas *Arabica* ad illuſtranda alia ſcientiarum genera uſi ſunt, quemadmodum id *Gulielmus Guiſius* inter plures alios teſtatum facit, qui ad *Misnæ partem, Oxoniæ, e theatro Scheldoniano* 1690. editam, notas adjecit, plurima in iis ex *Arabicis* etiam illuſtrans.

(*i*) Vir hic verſionem Corani in linguam Anglicam adjecta præfatione adornaverat, quæ ad illuſtrandam hiſtoriam *Arabicam* plurimum confert; verſio ipſa ab omnibus ſummi æſtimatur.

(*k*) Jononis Gagnier *Ismael Abulfeda de vita, & rebus geſtis Mohammedis Moslemicæ religionis auctoris, & imperii Saracenici fundatoris e theatro Scheldoniano.* 1723. *in folio majori.* Verſionem hanc cum *Reiskio* inculpat etiam *Koehlerus*, qui varias ejusdem correctiones *ſpecimini ſuo emendationum in ſcriptores Arabicos* 1767. *Lubecæ* in lucem emiſſo inſeruit. Alterum ejusdem *Gagnier* opus, ſed imperfectum, quoniam morte præreptus fuit, eſt *tabularum geographicarum Abulfedæ verſio*, de qua præter deſcriptionem peninſulæ *Arabum* cum notis, & huic ſubjuncta diatriba de *Arabia* nihil typis vulgatum eſt.

(*l*) Edidit opus ſuum Anglice anno 1708 *Londini* duobus tomis compreheſum, cui ſequentem titulum præfixit: *De expugnatione Syriæ, Perſiæ, Ægypti a Saracenis facta ab anno Heg.* 11mo *Chriſti* 632do *ad annum Heg.* 86^tum^ *Chriſti* 705^tum^. Ceterum ea, quæ *Okley* in opere ſuo attulit, ex ipſis Orientalibus auctoribus, *Abulfeda* nempe, *Ebni'l Athir, Ebn Hambdun, Ebn Chalecan* aliisque deprompſit.

(*m*) Auctor hiſtoriæ Indicæ, quam vertendam hic Anglus ſuſcepit, ut ex præfatione operis patet, محمد قاسم فرشته *Mohammed Kaſim Feriſte* dicitur, ex urbe *Dehli* oriundus. Si auctori fides, hanc ſuam traductionem animante ipſo Indiarum rege feceerat.

(*n*) Extat inter alia opera, ejusdem *oratio de antiquitate, elegantia, & utilitate linguæ Arabicæ. Oxoniæ* 1739. edita, quæ nobis ex operibus auctoris hujus, uniee tantum hic loci nota eſt.

(*o*)

(*o*) Samuelis Clerici علم العروض و القوافي *scientia metrica*, & *rhytmica*, *seu tractatus de prosodia Arabica, ex auctoribus probatissimis eruta. Oxonii* 1661. *in* 8°.

(*p*) Prodiit hæc *Amstelodami* 1698. *in* 8° figuris exornata.

(*q*) Auctor hic præstantissimus versionem Gallicam libri *Persici* fecerat, cui inscriptio sequens est: تاريخ چهانكشا يا تاريخ نادري من كلام ميرزا مهدي *i. e. historia vitæ Nadir Sahii regis Persiæ auctore Mirza Mahadi.* Librum hunc gratissimarum manubiarum instar ex itinere suo Orientali *Niebuhrius* attulit. Non minorem laudem clarissimus *Jones* ob alia duo opera, a se edita, meretur idiomate Anglico conscripta, quorum unum est grammatica *Persica* hujus tituli: كتاب سكرسان درلحوى زبان پارسي تصنيف يونس اوكسفردى *i. e. grammatica Persicæ linguæ auctore Guilielmo Jones socii academiæ Oxonienſis. Londini* 1771. *in* 4°. quæ summam sibi ex eo laudem jure merito vindicat, quod & regulas simplices, & methodum planam contineat, exemplis itidem, ex ipsis auctoribus Orientalibus petitis, singula illustret. Ceterum sub finem hujus grammaticæ brevi manuscriptorum Orientalium catalogo, in commodum tyronum adjuncto, labeculas quaspiam aspersas esse, animadvertere licebat; *Persicæ* namque historiæ لب التواريخ inscriptæ, quam in præsenti opere sæpenumero citavimus, auctorem عبد اللّطيف *Abdul latif* assignat, quem tamen ex elencho, a clarissimo viro *la Croix* vitæ *Gengiſchanii* subjecto, & nostro etiam exemplari امير لحباي بن عبد اللّطيف *i.* e. *Emir Jahjai*, filium *Abdul latif*, fuisse constat. Ejusdem porro viri collectiones operum سعدي *Sadi*, & جامي *Gjami* allatas, minime integras esse, ex præfatione patet, quæ nuperrime *Anthologiæ Persicæ*, Viennæ editæ, præmissa est. Et vero poetam انواري *Anvari*, a *Joneſio* notatum, majori illustratione egere, nemo vel eo inficiias iverit, quod tribus omnino differentibus ديوان, seu collectionibus poematum constet, ut id exemplar nostrum edocet, hunc titulum præseferens: حكيم اوحد الدين انوارى Verum satis de his: omnem enim thesaurum Orientis vir hic eruditissimus collegisse videtur ob opus aliud, quod vulgavit, hunc in modum inscriptum: *Poeseos Asiaticæ commentariorum libri sex cum appendice Londini* 1774, cujusve editionem in Germania novam *Joanni Eichornio* in acceptis referimus, 1777. *in* 8°. curatam.

(*r*) Eruditionem suam tam in lingua *Arabica*, quam *Persica* vulgatis operibus *Richardsonius* satis superque demonstravit. Edidit is primo, quod sciamus, *institutiones linguæ Arabicæ Londini.* 1776. *in* 4°. *in usum societatis commercialis Indicæ;* in quibus via plana, ut *Joneſius*, utitur, omnia ex optimis auctoribus illustrando. In defectivis verbis confectoa ab *Erpenio* olim canones adoptat, qui vulgo *aurei* nuncupantur. Clarius sibi nomen ante biennium comparavit *dictionario suo Perſico-Arabico-Anglico*, cui *de lingua, literatura, & moribus Orientalium gentium* dissertationem præmiserat, qua cum rara multa, & in hunc diem incognita comprehendantur, dignum profecto fuerat, ut inter opera diversa, quæ Germania nostra ex linguis aliis, iisque peregrinis etiam, vertere solet plurima, hujus quoque in Germanicum idioma translatio a *Friderico Federau* typis *Lipſienſibus* 1779. adornaretur.

(*s*) Bibliothecæ hujus librorum impressorum catalogum *Oxonii* 1674. clarissimus *Hyde* in lucem emisit, qui elenchum pariter librorum *Arabicorum*, de *Sahiludio* tractantium, edidit, quos, cum iisdem in conficiendo opere de eodem lusu usus fuerit, verosimilius in Anglia adhuc dum extare credimus.

(t) Jacobi Fraſer *hiſtoria Nadir Śah, antea Thomas Kulichan dicti, Anglico idiomate exarata, Londini* 1742. Subjunctum operi huic manuſcriptorum *Arabicorum*, & *Perſicorum* elenchum in claſſes ea ratione auctor dividit, ut *prima* hiſtoricos, *ſecunda* poetas, *tertia* ethicos, *quarta* philologos, *quinta* lexicographos, *ſexta* ſcriptores epiſtolarum, *ſeptima* theologos, *ultima* denique eos auctores conſtituat, qui lingua *Brachmanica* ſcripſere.

(u) Edidit *Olaus Celſius hiſtoriam linguæ*, & *eruditionis Arabum, Upſaliæ* 1694. quam doctiſſimus *Barkey bibliothecæ ſuæ Bremenſi novæ hiſtorico-philologico-theologicæ*, 1764. *editæ*, *ſub claſſe* 4ta inſeruit. Diſſertatio hæc, quantum nobis ex aliorum recenſionibus notum, multa, & rara, ſcituque utilia continet. Dolendum, quod ipſius, quam huc uſque in vanum quæſivimus, in concinnanda hac noſtra commentatione *uſum* facere nobis minime licuerit.

(w) Hujus diſſertationis, quæ diſquiſitionem de natura dactyli continet, inſcriptio ſequens eſt: *ex opere cosmographico Ibn Alvardi particulam, latine verſam*, & *illuſtratam notis, publico examini ſubjiciunt Carolus Aurillius*, & *Ephrem Axelſon* 1752. *in* 4to.

(x) Notitiam hanc orbi literario *Schlozerus* profeſſor Göttingenſis in *commercio ſuo literario*, *faſciculo* 30mo *pag.* 337. communicat. Extant interea epiſtolæ prædicti *Jacobi Biörnſtall*, in quibus de variis, quas peragravit, provinciis nonminus, ac de ſuo in Orientem itinere obſervationes, a ſe factas, annotat. Nunc eædem in Germanicum verſæ ſunt, in quibus & hiſtoriæ illius, votis omnibus deſideratæ, mentio fit, quam novo, & intentato hucuſque modo *Muraggia*, ſecretarius, & interpres regis Suecorum ad Portam Ottomanicam ex variis, iisque celeberrimis ſcriptoribus *Turcicis* ſtirpis Osmanidarum, ſumma criſi elaboratam, prelo paratam habet.

(y) Iſtorum quoque fuerunt numero, nempe *Fridericus Chriſtianus de Haven* pro majori linguæ *Arabicæ* notitia capienda delectus, *Petrus Forſtall* pro hiſtoria naturali excolenda, *Niebuhrius* pro re geographica, *Chriſtianus Carolus Cramer* pro re medica, denique *Georgius Willhelmus Baurenfeind* pro re pictoria, & chalcographica, quos omnes in peregrinatione hac ſatis functos fuiſſe, dempto *Niebuhrio*, eruditi adhucdum dolent; a cujus *deſcriptione Arabiæ*, & *huic adjacentium provinciarum* recenſenda, quam typis *Hafniæ* 1774. dederat, cum orbi literario nota aliunde ſit, lubentes hoc loco abſtinemus.

(z) Horum operum *unum* eſt notum illud *Śehśadii roſariuva politicum*, quod *Gentius* quoque, ut ſupra commemoravimus, ex *Perſico* in Latinum tranſtulit. *Alterum* ejusdem auctoris *Pérſici Śehśadii*, بوستان *boſtan*, ſeu *arboretum politicum* inſcriptum, atque ab *Oleario* in Germanicum translatum, verum in nullam, quod ſciamus, linguam aliam adhucdum verſum, neque noſtris, ut mereretur, notum. Una eſt *Olearius* in verſione ſua docto *Perſa* حك وبردي *Hakkvirdi* nuncupato.

(aa) Viri hujus præſtantem *Arabicæ* linguæ peritiam præter grammaticam, quam edidit, *Arabicam*, & ſequens opus comprobat, quod ita inſcribitur: *Arabum philoſophia popularis*, *ſive ſylloge nova proverbiorum. A Jacobo Salomone Damaſceno dictata excepit*, & *interpretatus eſt perillustris vir Fridericus Roſtgaard p. m. Edidit cum adnotationibus nonnullis Joannes Chriſtianus Kallius. Hafniæ* 1764. *in* 8vo. Quo loco inſignem in bibliotheca regia Orientalium codicum collectionem extare, vel ſcriptum illud argumento eſt, quod nuperrime cum hac inſcriptione prodiit: *Deſcriptio Codicum quorundam Cufticorum, partes Corani exhibentium in bibliotheca regia Hafnienſi*,

ſi, & ex iisdem de ſcriptura Cufica Arabum obſervationes novæ. Præmittitur diſquiſitio generalis de arte ſcribendi apud Arabes ex ipſis auctoribus Arabicis, iisque adhuc ineditis ſumta. Auctore Jacobo Georgio Chriſtiano Adler. Altonæ 1780. — Viri hujus ſedulitas præter alia hac etiam ex parte laudanda eſt, quod tabulam analyticam literarum *Cuficarum* operi ſuo adjecerit, qua certe ſimilium caracterum lectio multum faciliratur.

(*bb*) Huoc Orientalium linguarum, & cumprimis *Syriacæ*, ac *Arabicæ* gnarum eſſe, *Froriep* io *bibliotheca ſua Arabica* pag. 180. teſtatur, eumque diſſertationem *philologicam* quampiam, de literatura Orientali plura continentem, edidiſſe aſſerit.

(*cc*) M. Henrici Scholtz Sileſ. p. t. prof. phil. ordin. & gymnaſ. Alt. rect. *ſpecimen I. bibliothecæ Arabicæ de typographiis Arabicis. Hamburgi* 1741. *in* 4to.

(*dd*) Edidit is *ſymbolam ad interpretationem ſ. codicis*, qua magnam linguæ *Arabicæ*, & *Hebraicæ* cognitionem prodidit.

(*ee*) Ex *muſeo Sinico Bayeri Petropoli* 1733. typis dato liquet, jam tunc temporis in typographeo Petropolitano caracteres Orientales pro *Arab. Perſ. Turc.* extitiſſe. Curis item Ruſſorum, ultimo cum *Turcis* bello peracto, chartam geographicam *Moldaviæ*, *Valachiæ*, & reliquarum Danubio, marique nigro adjacentium regioum editam debemus, in qua locorum oomina *Turcico* caractere exarata ſunt.

§. XVIII.

Jam nobis peregrinos longioti tempore terrarum tractus peterrantibus, gratiſſimas tandem patriæ, inclytæ inquam Germaniæ noſtræ, oras reviſere liceat, in qua, ſicubi lucorum, linguarum omnium ſtudium proprium ſibi domicilium fixiſſe dici poteſt; Orientalibus ſcilicet pari cum Europæis linguis cura, & ſedulitate inde ab antiquiſſima ſeculorum memoria excultis: Cæſar ſane *Fridericus Barbaroſſa* jam ſeculo XII Latine reddi *Arabicos* cudices jufſerat; ſublimis illa *Palatini* quondam principis munificentia, *Abulfedam* ſuas in terras infette cupientis, tot jam hiſtoriis decantata, dignisque tuties encomiis omni jure celebrata eſt, ut nihil his addendum videatur. (*a*) Nullam certe nobiliorem Germaniæ urbem exiſtere palam eſt, in qua non omni ope, ac opera pro Orientalium linguarum incrementis adlaboratum, ſit. *Heidelbergæ* prima apud Teutones grammatica *Arabica*, genuinis literis excuſa, auctore *Rudgero Spey* ſub ſeculi XVI. finem prodiit, (*b*) ubi ſequenti mox ſeculo eadem in academia philologus celebris *Joannes Hottingerus* (*c*) grammatica harmonica edita, nec minus dictionario, aliisque compluribus operibus, ſingularem ſuam rerum Orientalium peritiam teſtatam reddidit. *Wittenbergenſis* academiæ profeſſor *Andreas Sennertus*, in harmonica ſua grammatica *Arabicæ* linguæ præcepta ibidem tradidit, (*d*) adjuncto, quo magis diſcentium commodis conſuleret, radicum, & vocum notabiliorum lexidio. Neque minus præſtantibus viris *Helmſtadium* ſerax *Joanne Goth. Lakemachero*, (*e*) & *Chriſtophoro Bodio* gloriatur, quorum

In Germania.

ille *Arabicam* linguam præceptionibus propriis pro auditorum ſuorum captu dilucidare conatus eſt, hic ejusdem academiæ profeſſor non dudum binis Evangelii capitibus, lingua *Turcica* editis, (*f*) præfationis inſtar quæpiam de linguæ hujus origine, & natura, deque librorum ſubſidiis diſerte admodum, ac copioſe præmiſerat. Opera itidem diverſa, ad *Arabicæ* linguæ literaturam facientia, curantibus *Hakſpanio* grammatices auctore, (*g*) & *Joanne Nagellio* (*h*) lucem publicam *Altorfii Noricorum* aſpexere. *Cizæ* inſtitutionum Orientalium numerum ſua *Chriſtophorus Cellarius* linguæ *Arabicæ* iſagoge, (*i*) & inſtitutionum *Arabicarum* nucleo (*k*) *Joan. Dav. Schiffердekerus* auxere, quorum poſtremus operi ſuo ſeprimam Alcorani ſuram, norationibus illuſtratam, ſubjunxir; in eo patiter de rebus Orientalibus præclare meritus, quod iisdem ſuis *Arabicæ* linguæ inſtitutionibus *Meninskianam* grammaticam *Turcicam*, in compendium redactam adjecerir.

Verum minime grammaticalibus tantum illuſtrationibus tot præſtantiſſimorum virorum induſtria definiebatur, præclaram enim & edendis aliis Orientalium rerum lucubrationibus eosdem navaſſe operam inconfeſſo eſt; ſuperiori ſiquidem ſeculo *Hamburgi* Coranus mere *Arabicus*, nulla plane addita verſione lucem aſpexir, (*l*) quem *Andreas Acolutbus* integrum quidem translaturus fuerat, ni ipſo in limine infelici fato a ſuo ram laudabili propoſito dimoveri ſe paſſus eſſet; præter primam enim ſuram, & aliquanram ſecundæ partem reliqua adhucdum deſiderantur omnia; illa vero tanquam ſpecimen Alcorani quadrilinguis, *Arabici* nimirum, *Perſici*, *Turcici*, atque *Latini* evulgata *Berolini* ſunt. (*m*) Ubi & *Andreas Müllerus*, (*n*) vir in omni Orientali literatura multo præſtantiſſimus, jam antea typis elegantiſſimis aliquam hiſtoriæ *Abdallah Beidavi* ſcriptoris *Perſici* de rebus Sinenſibus partem cum verſione, & commentationibus ſuis ad poſteros transmiſit, multa inſuper ex *Azizo*, auctore *Turciço*, excerpta loca exponens, & illuſtrans; nec prætereunda denique illa, quæ Electoris Brandenburgici conſiliarius *Jacobus Nagy de Harſany* de rebus *Turcicis* quondam ſcripta, ibidem expreſſa typis, reliquit. (*o*) *Georgius Otto* profeſſor *Marburgenſis* ſuam pariter doctrinam in conficienda *Arabica* grammatica admodum commendavit, quæ *Perſicæ* ſubinde, aliarumque linguarum Orientalium acceſſione illuſtrior facta, iteratis typis expreſſa eſt. (*p*) *Joan. Hen. Callenberg*, qui hodiernæ linguæ *Arabicæ* cum erudita conjungendæ ſelicem impendit operam, *Arabica* colloquia, vulgari olim idiomate *a B. Sal. Negro Damaſceno* conſcripta, in ſuorum uſum auditorum *Halæ* vulgaverat. (*q*) Ineunte pariter ſuperiori ſeculo *Joannes Fabricius*, Orienrali typographia *Roſtochii* inſtituta, pro recentium typorum ſpecimine primum *Haririi* confeſſum, *Abulula* item, & *Ebnifered* poematia cum Latina verſione, & analyſi grammaticali non exiguo literaturæ Orientalis emolumenro imprimi curarat. (*r*) *Petrus Kirſtenius Vratislavienſis*, (*s*) quo Mathæi evangelium, res-

que

que Evangeliſtarum geſtas *Arabicis* caracteribus in urbe patria excuderet, a præfecto bibliothecæ Cæſareæ, *Sebaſtiano Tengnagel* binos codices manuſcriptos, (*t*) hodiedum hic loci adſervari ſolitos, impetravit. Hoc eodem præclaro fautore *Wilhelmus Schikardus* uſus, *Tarich* ſuum *Tubingæ* edidit, in quo *Perſiæ* reges medii ævi commentariis illuſtravit. (*u*) *Auguſtæ Vindelicorum*, quondam Pariſiis *Gabrielis Sionitæ* auditor, *Joannes Maderus*, linguæ *Arabicæ* inſtitutiones publice prælegit, feſtiva id ipſum oratione indicans. (*w*) Eandem urbem pulcerrima chalcographorum opera, bina ſcilicet calendaria Orientalia, præclaræ exuviæ, a *Turcis* olim in Hungaria relatæ, celebrem reddidere; quorum unum *Georg. Hieronymo Velſchio* (*x*) debemus, qui eo quidem conſilio Latinirate illud donare abnuit, ut, cum ſumma ipſe induſtria manuſcripti caracteres imitatus eſſet, ingenii ſui cuique vires experiri integrum eſſet; de calendarii interim uſu quæpiam ſubnectens, ne rude omnino, ac inconiptum eruditorum oculis objiceretur. Alterum *Math. Fridericus Beckius*, ſpeciminis item *Arabici* auctor, Latina interpretatione, & quinque commentariorum libris locupletavit. (*y*) *Cl. Joannes Michaelis*, parentis (z) digniſſimi veſtigiis inſiſtens, ubi primum ad res Orientales animum adjecit, præcipuus harum mox linguarum præco, ac laudator, *Erpenianæ* dein grammaticæ capita pro *Gottingenſibus* ſcholis in epitomen redegit. Eidem tanto viro *Abulfedæ* deſcriptionem *Aegypti*, cum textu *Arabico*, & obſervationibus, omni eruditione refertiſſimis, *Gottingæ* excuſam, in accepto referimus. (*aa*) *Jenenſis* urbs ſuperiori non minus, quam præſenti ſeculo plures præſtantiſſimos fovit viros, pro ſingulari ſuo in res Orientales ſtudio hic loci jure maximo celebrandos. Horum in numerum cumprimis recenſendi veniunt, *Joannes Frider. Nicolai*, qui cum lexico harmonico prima linguarum Orientalium, atque has inter *Arabicæ*, & *Perſicæ* præcepta tradidit. (*bb*) *Joan. Andreas Danzius* Alcorani initium Latino ſermone expoſuit. (*cc*) *Henricus Reimius* (*dd*) hoc ipſo ſeculo, & *Joannes Fridericus Hirtius*, quæ diſcipulis hac ſuper lingua prælegerunt, eorundem commodo typis commiſere. *Cl. Hirtius* (*ee*) inprimis longe aliam, atque alter, ſecutus methodum, ob *Arabicorum* librorum raritatem huic operi chreſtomathiam adjecit; delectu inſuper multo feliciſſimo anthologiam ſeparatim exire paſſus. *Joan. Gottfredus Eichorn* denique, temporis quidem ordine poſtremus, ob luculentiſſima vero in rempublicam literariam merita inter primos jure commemorandus, ad antiquiſſimam *Arabum* hiſtoriam nova rurſus poſt *Schultenſium* monumenta colligens, recentem itidem *Joneſii* de poeſi Aſiatica editionem curavit, atque plurima demum de difficillimis quibuſque rebus & ipſa novitate, & utilitate præſtantiſſima commentatus eſt (*ff*).

Lipſienſem academiam nulli ſuperiorum hoc in genere concedere, eruditiſſima præcipue *Joan. Chriſtiani Clodii*, (*gg*) & *Ioan. Jac. Reiske* opera (*bb*) declarant, inſigni idiomatis *Arabici* cogni-

tione, & doctrina multiplici nobilitata. *Clodii* grammatica tam *Arabica*, quam *Turcica*, & lexicon ipſius *Turcicum*, utraque, licet arctiſſimis circumſcripta limitibus, ſuo tamen nequaquam carent merito; in *Turcico* quoque auctore convertendo ingenii ſui periculum facturus, non admodum quidem verbis verba reddere adlaboravit, fidus tamen rerum interpres auctoris ſenſa integerrime expreſſit; in literaria denique ſua Orientis hiſtoria, pro illo, quo ſcripſit, tempore nova certe omnia, atque ipſis ex fontibus hauſta, attulit. *Reiskii* nomen celeberrimum, nil præter præclariſſima illius opera pro inſtituti noſtri ratione commemorandum nobis relinquit. Prima eximii in *Arabica* lingua progreſſus documenta vir hic dederat, *Harrii* conſeſſu XXVI^to^. majori equidem fide, quam ornatu in Latinum transferendo. Quod ad interpretationem poetæ *Arabis Tarraphæ*, & obſervationes miſcellaneas medicas, ex diverſis *Arabum* monumentis collectas, attinet, (cum in ſuo iſthæc opera Belgicu ſeceſſu, *Schultenſio* auctore, prelo ſubjecerit) inter Orientales ea Batavorum partus ſupra reſerenda duximus. Immortale ſibi ceterum vir hic nominis decus peperiſſe dicendus eſt, dum & principem, & ſcriptorum *Arabiæ* longe præſtantiſſimum, *Abulfedam*, Latio ſermone loquentem, eruditis omnibus familiarem reddidit, ſuasque cum aliis animadverſion:s (id, quod in viro docto nunquam ſatis laudandum) quam liberaliſſime communicare minime dubitavit. *Joan. Frid. Froriep* (*ii*) ex ipſa quidem *Arabica* lingua, quod hic loci notum eſſet, nihil elucubratus eſt, Iſmaelitarum tamen idioma probe caluiſſe, variæ ipſius de literatura *Arabum*, & hujus utilitate aſſertiones dubitare non ſinunt. (*kk*) Poſtremo demum præter *Georgium Kehr*, (*ll*) cujus upuſcula, *Lipſiæ* impreſſa, ad faciliorem ſcripturæ *Cuficæ* lectionem, veterumque Orientalium numiſmatum cognitionem uberiorem ſternunt viam, commemorandus nobis ſupereſt vir, rerum Orientalium eruditione excultiſſimus, *Bernardus Koehlerus*, cujus memoriæ, laudique eo plus tribuendum, quo impenſius ſuam cum celeberrimo *Reiskio* operam in contexendis præſtantiſſimis Syriæ tabulis conjunxit. (*mm*) In tanto jam, tamque conſpicuo doctiſſimorum virorum coetu rariorum etiam codicum Orientalium copiam non deeſſe, nimis quam pronum eſt, ſuſpicati, idque eo magis, quod ſuperioribus ſeculis inter frequentiſſima cum Ottomanis bella, multis paſſim urbibus recuperatis, plura manuſcripta (*nn*) cum militaribus Germanorum ducibus in patriam transmigraſſe, indubitatum ſit. Hinc illud jam laudatum *Beckii* calendarium, hinc celebre illud Orientis ſpolium, elegans nempe ducentorum circiter codicum, ut *Velſchius* refert, bibliotheca, quam *Chriſtianus Ravius*, apud Belgas, Anglos, Suecos, & ſuos tandem apud populares, Germanos, Orientalium linguarum profeſſor, venalem olim ubtulit. (*oo*) *Reiskium* quoque præſtantiſſimos codices, ex publica Lugdunenſi bibliotheca in ſeceſſu Batavino deſcriptos, in ſuam ſecum Germaniam retuliſſe, notius eſt, quam ut uberius a nobis hoc loco exponatur. In *Berolinenſi*

rolinenſi denique, *Dresdenſi*, *Manheimiana*, *Wimarienſi*, *Guelfiana*, (*pp*) aliisque paſſim bibliothecis multos, variosque adſervari Orientales codices, ex copioſis horum librorum teſtimoniis, ab auctoribus toties adferri ſolitis, conjicere licebit. Optandum profecto, ut, exemplo celeberrimi *Caſirii* incitati, eruditorum complures, manuſcriptos hoſce codices in bibliothecarum ſparſim pluteis latitantes, & triſti ſaro a tineis exeſos, non minori nominis fama, quam reipublicæ literariæ commodo ab oblivione vindicarent.

(*a*) *Abulfedam* primus in Europam *Otto Henricus Comes Palatinus* intulit, quem talcris mille redemptum bibliothecæ primum *Heidelbergenſi* obtigiſſe dono, ſucceſſu vero temporum in *Vaticanam* migraſſe *Gravius* annotat.

(*b*) Opus iſthoc rariſſimum, atque in ipſis bibliothecis minus obvium ſequentis eſt tituli: بسم الاب و الابن و الروح القدس اله واحد رساله بولس الرسول الى اهل غلاطيه *Epiſtola Pauli ad Galatas, item ſex primaria capita chriſtianæ religionis Arabicæ. Quibus ad finem adjunctum eſt compendium grammaticæ Arabicæ, auctore Rudgero Spey.* Præfationem, *Ludovico electori, Rheni Palatino*, nuncupatam, in commendationem linguæ potiſſimum *Arabicæ* conſcripſit, in qua principem adhortatur, ut eum ſe *Arabicis* ſtudiis fautorem exhibere velit, quem ſe ſe divus *Ferdinandus* Imperator, ope *Joannis Widmanſtadii* edendo ovo teſtamento Syriaco præbuerat. In eadem porro præfatione mentionem pſalterii, ab *Auguſtino Nebienſi* editi, injiciens, impreſſum conqueritur negligenter adeo, ut illud ipſi vix *Arabes* legere queant. Neſcimus ſane, quibus rationibus innixus vir bonus iſta de dicto prælato ſcribere potuerit, cum proprium ipſius opuſculum eodem hoc vitio laboret. Ultimo in folio pro more illorum temporum inſcriptio ſequens eſt. *Heidelbergæ.* Excudebat. *Jacob. Mylius* 1583. *in* 4°.

(*c*) Vir hic ab Electore *Palatino* conſentiente *Tigurino* ſenatu *Heidelbergam* ſuperiori ſeculo evocatus, varia ibidem de rebus *Arabicis* opera edidit, quorum nobiliora tantummodo hoc loco recenſere juvat. I^mus eſt *hiſtoria Orientalis, ex variis Orientalium monumentis collecta.* Editio poſterior, quæ ut ipſe in fronte libri notat, caractere Orientali nunc primum veſtita prodiit *Tigurii* 1660. *in* 4°. II^dus. *promptuarium, ſive bibliotheca Orientalis, exhibens catalogum, ſive centurias aliquot tam auctorum, quam librorum Hebraicorum, Syriacorum, Arabicorum, Aegyptiacorum, addita mantiſſa bibliothecarum aliquot. Heidelbergæ* 1658. *in* 4°. III^tius *grammaticæ harmonicæ quatuor linguarum*, eodem anno ibidem excuſ. IV^tus. *etymologicum Orientale, ſive lexicon harmonicum heptaglotton; Francofurti* 1661. *in* 4°. Quibus adjungi poſſunt opera ſubſequa: *ſmegma Orientale, ſordibus barbariſmi, contemtui præſertim linguarum Orientalium oppoſitum, Heidelbergæ* 1653. *in* 4°. Item *analecta hiſtorico-theologica edita, Tigurii* 1653. *in* 8°. Denique *archæologia Orientalis, exhibens compendium theatri Orientalis de Arabum, Perſarum, Turcarum, Tatarorum, Indorum, Mauritanorum, Mohammedanorum potiſſimum ſtatu politico, eccleſiaſtico, ſcholaſtico, œconomico* 1662. *Heidelbergæ in* 8°. Qui de reliquis auctoris hujus operibus notitiam uberiorem habere deſiderat, ejusdem *Cippos Hebraicos* ſecundis curis *Heidelbergæ* 1662. editos conſulat, cui libro elenchum ſuorum ſcriptorum omnium præfixerat. Vir

hic laudatus a multis, impugnatus vero etiam ab aliis, ac cumprimis a *Leone Allatio* fuerat, quemadmodum hujus §. XIV^to. apud Italos meminimus.

(*d*) Andr. Sennerti *Arabismus, h. e. præcepta Arabicæ linguæ, in harmonia ad Ebræa, eademque universalia, nec non Chaldæo-Syra (fearsum antehac edita illa ab auctore) conscripta, exemplis sufficientibusque confirmata, illustrataque. Accessit in fine compendium lexici Arabici, radicum, & vocum notabiliorum præ cæterisque maxime usitatarum, in gratium tyronum. Wittenbergæ* 1658. *in* 4to.

(*e*) Joan. Goth. Lackemacheri *elementa linguæ Arabicæ, in quibus omnia, ad solidam hujus linguæ cognitionem necessaria, paradigmata exhibentur &c. &c, cum præfatione Herm. von der Hardt. Helmstadii* 1718. *in* 4to.

(*f*) Dissertationis hujus sequens est inscriptio: *Duo prima capita Evangelii secundum Mathæum cum oratione Dominica, & pericopa pentecostali ex versione Turcici interpretis Oxaniæ* 1666 *editu. Ex Turcico in Latinum transtulit,* 80. *proverbia Turcica Latine subjunxit, atque tam de Turcicæ linguæ origine, natura, elegantiis, usibus, speciatim in explicandis oulicis, aliisque nominibus, & quibuscunque librorum subsidiis, quam de hoc specimine Turcico præfatus est Christophorus Augustus Bodius ling. OO. in Academia Helmst. p. p. Bremæ* 1756. *in* 4to.

(*g*) Theodorici Hacspanii محمد *Fides, & leges Mohammedis exhibitæ ex Alcorani manuscripto duplici, præmissis institutionibus Arabicis &c. Altdorfii, sumtibus viduæ Scherfianæ* 1646. *in* 4to.

(*h*) Vir hic præter alia & sequentes edidit dissertationes, quarum *una* est hujus inscriptionis: *Dissertatio inauguralis de prima Alcorani sura, quam ex auctoritate amplissimi philosophorum ordinis præside Dom. Johanne Andr. Mich. Nagelio &c. pro summis in philosophia honoribus consequendis* 1743. *publico examini subjicit Jacobus Christoph. Guilielm. Holste Norimbergensis. Altdorfii Noricorum. Altera* sequeotem præfefert titulum: *specimen academicum de studio philosophiæ Græcæ inter Arabes, quod sub præsidio viri prænobilissimi, atque excellentissimi Dom. Joh. Andr. Mich. Nagelii &c.* 1745. *disquisitioni publicæ subjiciet auctor respondens Christophorus Carolus Fabricius Norimbergensis. Altdorfii.* Notandum, biois hisce io dissertationibus ob defectum caracterum *Arabicorum*, ea, quæ *Arabica* suot, typis Hebraicis expressa esse.

(*i*) Christophori Cellarii *isagoge in linguam Arabicam ad ductum Thomæ Erpenii, & Maronitarum in monte Libano, Gabrielis Sionitæ, & Joannis Hesronitæ &c. &c. facta* 1698. quæ primum sine nomine auctoris, & loci impressionis, deioceps vero cum illo auctior multo 1786. *Cizæ in* 4to. prodiit.

(*k*) Auctoris hujus *institutionum Arabicarum nucleo Cizæ* 1695. *in* 12mo edito subjoocta est grammatica *Turcica*, de qua *Joannes Clodius* hanc olim tulit seotentiam: *compendium ex laudati jam Meninskii grammatica, omnibus numeris absaluta, Schiefferdeckerus dedit, sed grammaticæ Arabicæ annexum, quam ex Golio cantraxit, & in nonnullis justo brevior est.*

(*l*) Hunc *Abrahamus Hinckelmannus* sequeoti inscriptione 1694. edidit. بسم الله الرحمن الرحيم القران و هو شرعة الاسلامية محمد عبد الله *Alcoranus s. lex Islamitica Mohammedis filii Abdallæ pseudoprapheta ad optimorum codicum fidem edita &c. Hamburgi in* 4to. In cujus præfatione, operi præmissa, multa, eaque ad literaturam potissimum *Arabicam* spectantia, continentur. Ceterum animadvertendum, non pauca in editiooem istam sphalmata irrepsisse, multumque

tumque in titulis ſurarum, & Sectionibus ab ea differre, quam *Maraccius* edidit *Patavii*, noſtro quidem judicio, omni ex parte præſtantiorem.

(*m*) Andreæ Acoluthi τετρακλα *Alcoranica*, *ſive ſpecimen Alcorani quadrilinguis Arabici*, *Perſici*, *Turcici*, *Latini*. *Berolini* 1701. Quod ad auctoris hujus conſilium de edendo integro Alcorano attinet, conſuli poteſt *Nagelii* inauguralis *diſſertatio de prima Alcorani ſura* §. V^to^. Dum hoc loco de Corani verſionibus ſermo eſt, monendum duximus, nonnullas etiam extare Corani translationes, in linguam Germanicam adornatas, quas inter palmam facile reliquis ea præripere videtur, cujus editionem *Fridericus Boyſen* 1773. *Halæ in* 8vo curavit.

(*n*) Auctoris hujus, profecto polyglottæ, quippe non aliarum modo, verum & Sinicæ linguæ periti, opera, quæ, ut *Vogtius* in *catalogo hiſtorico critico librorum rariorum* aſſerit, rariſſima ſunt, ſequentem præferunt inſcriptionem: I^mo^. *Nota ad excerpta Azizi*. II^do^. *Abdalla Beidavei hiſtoria Sinenſis Perſice e gemino manuſcripto cum verſione Latina adjectis notis marginalibus*, & *commentatione alphabetica de Sinarum*, *magnæque Tatariæ rebus*. *Berolini* 1687. III^tio^. *Diſquiſitio geographica*, & *hiſtorica de Chataja eum Marci Pauli Veneti itinerario*, & *Haithonii Armeni hiſtoria Orientali*, de quibus in notis ad §. XIII^tium^ litera (*e*) jam mentio facta eſt.

(*o*) Jacobi Nagy de Harſany *colloquia familiaria Turcico-Latina*. *Coloniæ Brandenburgicæ* 1672. *in* 8vo. De hoc opuſculo, quod nobis ex *Joannis Clodii* ad *colloquia Turcica* præfatione ſolummodo notum eſt, ſequentem prædictus auctor adfert ſententiam: *dignus eſt libellus*, *qui ob raritatem ſuam de novo imprimatur*, *cum imperii Turcici ſtatus ab auctore ex propria experientia in eo deſcriptus fuerit*.

(*p*) Georgii Orhonis *ſynopſis inſtitutionum Samaritanarum*, *Rabbinicarum*, *Arabicarum*, *Aethiopicarum*, *editio* 2da *Francofurti ad Moenum* 1717. *in* 8vo.

(*q*) Joan. Henric. Calleoberg *colloquia Arabica idiomatis vulgaris*, *quæ ſub ductu B. Sal. Negri Damaſceni olim compoſuit*, *atque in uſum ſcholæ ſuæ vulgavit Halæ* 1729. Continet hoc opuſculum colloquia quatuor, *Arabico* tantum idiomate contexta, quod ejusdem materiæ ſequenti inſcriptione exceperat. *Colloquia Arabica*. *Particula II*. *Halæ* 1740. *in* 8vo.

(*r*) Joannes Fabricii *ſpecimen Arabicum*, *quo exhibentur aliquot ſcripta Arabica partim in proſa*, *partim ligata oratione compoſita*, *jam primum in Germania edita*, *verſione Latina donata*, *analyſi grammatica expedita*, *notisque neceſſariis illuſtrata*; *quibus acceſſit judicium de ſoluto dicendi genere*, *Arabum proprio*, *ut* & *coronis de poeſi Arabica*, *hactenus a nemine in Germania tradita*. *Adjectus in fine eſt index Latinus*, *verborum*, *nominum*, & *particularum locupletiſſimus*, *qui inſtar lexici eſſe poteſt*. *Roſtochii* 1637. Quæ vero ex *Arabico* Latine *Fabricius* reddidit, hæc ſunt: ابو محمد الحريرى *Abu Mohammed Hariri*, *in Arabica literatura principis*, *confeſſus* I^mus^. ابو العلا *Abu el Ula* poetæ Syri doctiſſimi carmen. Denique قصيدة ابن فرد Carmen *Ibn Fered* poetæ Aegyptii inſignis.

(*s*) Opera, ab auctore hoc typis data, ſunt ſubſequa: I^mo^. *grammatices Arabicæ liber primus*, *ſive orthographia*, & *proſodia Arabica* &c. Breslæ 1608. II^do^. *liber ſecundus grammatices Arabicæ*, *ſive etymologia Arabica*. ibidem 1610. III^tio^. *liber tertius grammatices Arabicæ*, *ſive ſyntaxis Arabica*. eodem in loco 1610. In præfatione ad lectorem *Arabicum* iſthoc compendium ſyntaxeos, *Il Agrumia* dictum, non a ſe, verum ab *Arabibus* factum fatetur, quod, pro tenuitate ſua in Latinum translatum, notis quibusdam illuſtraſſet. IV^to^. *tria ſpecimina*

characterum Arabicorum, ſive oratio domini noſtri Jeſu Chriſti, &c. ex vetuſto eodice manuſcripto Arabico Cæſareo transſcripta. Et regii Davidis pſalmus quinquageſimus, vel ſecundum Hebræos quinquageſimus primus, ac tandem سورة *ſuuretun libri, vulgo Alcoran dicti, quod nonnulli ſymbolum Mahhumedicum vocant, ex collatione ſex exemplarium manuſcriptorum, editum Breslæ.* 1608. V^to^. كتاب الثاني من قانون القانون لابن سينا i. e. *liber ſecundus de canone canonis a filio Sina ex Aſiatico, & Africano exemplari MSS^o^. Cæſ. Arabice per partes editus, & ad verbum in Latin: translatus, notisque, textum concernentibus, illuſtratus.* ibidem 1609. VI^to^. *vitæ Evangeliſtarum quatuor, nunc primum ex antiquiſſimo codice MSS^o^. Arabico Cæſareo erutæ.* eodem in loco 1608. In dedicatione, quam *Rudolpho* II^do^. inſcribit, ſe manuſcriptum hujus operis codicem a viro humaſimo, & doctiſſimo domino *Sebaſtiano Tengnagel Sicambro, bibliothecæ Cæſareæ præfecto*, accepiſſe aſſerit. VII^mo^. *notæ in Evangelium S. Mathæi ex collatione textuum Arabicorum, Syriacorum, Ægyptiacorum, Græcorum, Hebræorum, Latinorum &c. Breslæ.* 1611. VIII^vo^. *epiſtola S. Judæ Apoſtoli, ex MSS^o^. Heidelbergenſi Arabico, ad verbum translata additis notis &c.* Ibidem 1611.

(*t*) De his plura *Lambeccius* in *commentario de Auguſtiſſima bibl. Cæſ. libr.* I^mo^. *edit. novæ pag.* 304.

(*u*) Libri hujus ſequens eſt inſcriptio: *Wilhelmi Schikardi Tarich h. e. ſeries regum Perſiæ ab Ardſchir Babekan uſque ad Jezdegirdem, æ Chalifis expulſum, per annos fere* 400. *Omnia ex fide manuſcripti voluminis authentici apud Muſulmanos, quod a Turcis ex archivo Filekenſi reportavit, & primus in Germaniam invexit Vitus Marchtaler Ulmanus. Tubingæ* 1628. *in* 4to. Operis hujus, quod quidem paſſim in bibliothecis plerisque omnibus extat, pulcerrimum, atque præſtantiſſimum exemplar in bibliotheca Cæſarea Vindobonenſi viſitur; quod, cum multa ſane propria ipſius *Marchtaleri* manu ſcripta, eidem huic codici inſerta ſint, ut ex ſequenti mox deſcriptione fuſius patebit, haud immerito in manuſcriptorum elenchum a *Lambeccio* quondam relatum eſt; id quod videre licet *pag.* 409. *edit. novæ ſub num.* 58. Duo hic eumprimis memoranda occurrunt: & ſingularis, quod operis hujus *Schikardiani* formam attinet, elegantia, &, quod in aliis paſſim libri hujus exemplis fruſtra requiras, adjuncta genealogica ipſa tabula, caractere *Arabico* deſcripta. Ornamenta quidem præcipua hæc ſunt: theca byſſo nigra obvoluta, & mar libri auro obductus. In fronte libri effigies *L. B. a Teuffenbach.* upra pergamenam chartam depicta; in calce in pergamena itidem efficta arx *Filek*, ac in altera mox tabula inſignia *Marchtaleriana* cum hac epigraphe: *hac vos donavit Cæſar, manet ultima cælo.* Gentilitium hoc monumentum aquilæ alis inititur; infra quam binæ exhibentur imagines; una *Marchtaleri* adhucdum junioris in ſago, inſidentis equo, hac cum inſcriptione: *ſic in ætatis flore, anno XXX.* altera ejusdem, ſed rogati, jamque grandævi cum his verbis: *ſic fractus labore: anno LXV.* In ipſa tabula genealogica inſcriptioni, a *Schikardio* in proœmii pag. 20. allatæ, in manuſcripto noſtro hæc altera ſuperaddita eſt: سبحانه هو الله سبحانه عز اسمه جد عظيمة جد الاخبار و *Corona notitiarum, & ſtirpis nobiliſſimæ. Eſt autem Deus maximus, cujus nomen glorioſiſſimum.* Hanc inſcriptionem brevis præfatio *Turcica* excipit, quæ utpote ab inexperta manu deſcripta, difficillima lectu aceidit. Sic autem habet: حمد بي حد وثناء بي عد اول حكيم قديمه و عليم كريمه بموجب خمرت طينة آدمي بيدي اربعين صباحاً يد قدرت و بركار ارادت ايله دايره وجود ادمي صفحه شهود عالم اوزره چكدى و يقضاي

بمقتضاي لقد كرمنا بني آدم و حملناهم في آلبر و آلبحر لواي كرامت و فضيلة
بني آدمي مفارق ماليان اوزره دكدي و طغراي غراي صلوات زاكيات
و تحيات و افيات نثار نور پاك اول صاحب ادراك ماهر فناك قابل مقبول
كنت نبيا و كاشف زموز مخفياً ورهنماي قوم سيّد و پيشواي و ماحجّ الّا
رسول فدحلت من قبله آلرّسول خورشيد فلك اصفيا حضرت محمّد
&c. *Laudes ſine termino, & gratiæ ſine numero ſint ſapientum antiquiſſimo, & doctorum beniguiſſimo, qui juxta illud effatum, poſtquam fermentaſſet argilla, ex qua formatus eſt Adam, quadraginta diebus, manu omnipotentiæ, & opere voluntatis ſuæ exiſtentiam hominis in ſuperficiem hujus aperis expoſuit; dein juxta illud dictum propheticum, (utique honoravimus filios hominum, & poſuimus illos ſuper mare, & terram) vexillum gratiæ, & virtutis, (quod ſunt ipſi filii hominum) expoſuit in diſtinctionem ſuper reliquas creaturas. Et eminentiſſimum ſignum puriſſimarum precum, & infinitarum gratiarum actionum, quæ nitidiſſima luce reſplendeant, deferatur principi omnis cognitionis, de qua veriſſime dicitur, tu es propheta, & expoſitor reconditarum cognitionum, illi viæ ductori, & antefignano, qui ſolus eſt apoſtolus; denique illi maximo firmamenti lumini, & ſupremo majeſtatis domino Mohammedi.* Poſt hæc principes familiarum ordine, a *Schikardo* in præfatione ſua jam deſcripto, recenſentur; queis in fine ſequentia *Marchtalerus*, propria manu exarata, ſubnectit: *circa umbilicum, præſentis voluminis libuit loculamentum quaſi, & apothecam conſtruere, in qua de Arabico illo monumento, veluti de ſyrmate longiſſimo portiones aliquot genealogiarum videlicet ſpectabiliorum, alicubi cum luce chronologiæ, & latæ interpretationis ſegmenta, in præguſtum, & ſpecimen totius prolixi corporis decerpta, reponerentur: non tamen ſine ſtityba, ac involucro, quoque fide ſumma ad protatypon expreſſa, quidquid id opellæ eſt, Auguſtiſſimo Imperatori ſacrum, gratum eidem, & jucundum evenire optat, humillimeque precatur, qui ſua manu, fere tremula quippe jam XIIIme vitæ luſtrum ſupergreſſi) Arabiſmum pinxit, ac repræſentavit Sacratiſſ. Cæſareæ Majeſtatis humillimus, & devotus Vitus Marchtaler e Suevis.* Hos demum coronidis inſtar verſus:

„ Si cuperem gentis cædes Othomanidis omnes
„ Atque per Hungaricas dicta damna plagas
„ Dinumerare, gravi percuſſus corda dolore
„ Lugubres item moeſtior in lachrymas;
„ Gratius at recolo, quam dira tyrannicus ipſe
„ In propria ediderit viſcera facta furor.
„ Teſtantur Cordæ, queis funera mille ſuorum
„ Miſere in campum Mahmetis Elyſium.

Id porro unicum hic adjeciſſe, non abs re judicamus: hunc genealogicæ *Marchtalerianæ* tabulæ auctorem mioime eum fuiſſe hominem, qui rebus hiſce conficiendis ſatis idooeus cenſeatur, torque aliis, præſtantiſſimas, ut loſtra dicemus, genealogias texentibus, adnumerandus videatur; id quod vel ex eo intelligere licet, quod multæ hic *Perſicæ* inter dynaſtias, alioqui ſatis celebres, familiæ deſiderentur; nec dubium, quin in eo etiam majorem in modum ſit hallucinatus, quod, cum una ex parte tres *Mohammedis* ſucceſſores primos ابوبكر عرعثمان *Abu Bekrum, Omarum*, & *Osmanum* proxime ante *Mohammedis* generum علي *Alium* percenſuerit (quod argumento eſt, ipſum auctorem ex *Sunitarum* ſecta fuiſſe) quod inquam illos etiam duodecim

ﻋﻠﻲ seo antiſtites ex ſtirpe علي *Ali*, qui *Sitarum* ſolum ſectatoribus in veneratione ſunt, promiſcue hic adjungere non dubitarit.

(w) Inauguralis hæc oratio ſic ioſcribitur: *Joannis Melchioris Maderi oratio pro lingua Arabica, dicta Auguſtæ Vindelicorum in collegii Annæi auditorio majori, menſe octobri* 1617. *in* 4to. Sermoni huic idem auctor epiſtolam invitatoriam, *Arabico* ſtylo exaratam, ſubjunxit.

(x) Georgii Hieronymi Velſchii *commentarius in Ruzname Naurus, ſive tabulæ æquinoctiales novi Perſarum, & Turcarum anni, nunc primum editæ &c. accedit diſſertatio de eurundem uſu. Auguſtæ Vindelicorum* 1676. Ipſa porro adducta a *Velſchio* verba, quod caleodarium hoc, prætermiſſa interpretatione, chalcographi manu *Turcice* duntaxat efformari ſiverit, ſunt ſubſequa: *quocirca figuris æneis exhibendas fatius judicavi; utiliſſimum, ac homine erudito digniſſimum exiſtimans, hac quoque in re ſtudiorum partem impendere, ut manuſcriptorum aliquis uſus aquiratur, qui paucis omnino obtigit, adeo, ut plures in Latinis, & Græcis parum, in Orientalibus autem haud parum minus intelligant, ſi manuſcripti codices evolvendi ſint: — — Ut tamen tibi iſto libello prodeſſe ſaltem voluiſſe videar, paucula adnotabo, cetera tui ingenii ſolertiæ commiſſurus.*

(y) Math. Friderici Beckii ٩. ٩ التقويم سنة *ſive ephemerides Perſarum per totum annum juxta epochas celebriores Orientis, Alexandream, Chriſti, Diocletiani, Hegiræ, Jezdegirdicam, & Gelalæam. E libello Arabice, Perſice, atque Turcice manuſcripto nunc Latine verſæ, & quinque commentariorum libris illuſtratæ. Auguſtæ Vindelicorum* 1696. *in fol.* De editionis ratione hujus calendarii, quod in prædam militi Germano in Hungaria ceſſerat, hæc pauca ex præfatione auctoris adferre lubet: *Primum ſperabamus Lipſiæ, Jenæ, vel Francofurti ad Mœnum, ubi typi Arabici extant, has ephemerides excudi poſſe, ubi vero ſpe noſtra excidimus, eas chalcographi ſtilo in laminis æneis exarari curavimus, inque commentariis loco Arabicorum Ebræis literis uſi ſummus.* Ab eodem auctore *Auguſtæ Vindelicorum* 1688. in 4to. prodiit *ſpecimen Arabicum, h. e. bina capitula Alcorani, XXX. de Roma, & XLIIX. de Victoria, e quatuor codicibus manuſcriptis Arabice deſcripta, Latine verſa, & notis, animadverſionibusque locupletata.* Opus hoc ob defectum characterum *Arabicorum* literis itidem Hebraicis impreſſum eſt.

(z) Extat viri hujus *hiſtoria linguæ Arabicæ Halæ* 1706. præſide *Joan. Henric. Michaelis* typis data.

(aa) Joan. Dav. Michaelis *grammatica linguæ Arabicæ ex Erpenii opere in compendium redacta, & in Germanicum verſa, cum chreſtomathia Arabica ex Schultenſii appendice ad Erpenii grammaticam deſumta. Göttingæ* 1771. *in* 8vo. Communicavit idem vir clariſſimus cum orbe erudito *Abulfedæ deſcriptionem Aegypti, Arabicis, & Latinis typis Göttingæ* 1776. evulgatam. Pro eo, quod in præfatione auctor promiſerat, aliqua inſuper *Africæ Occidentalis, Meſopotamiæ, Iraeæ, Chuzeſtanæ, & Perſiæ*, proprie ſic dictæ, deſcriptio nos manet; utinam vir præſtantiſſimus in eorum favorem, qoi ejus lucubrationibus magnopere delectantur, fidem datam denique liberet. Id interea hoc in opere mirari non ſatis potuimus, auctorem commemoratis aliis vel tantillam *Abulfedæ* particolam ex *Arabico* Latinam reddentibus, nullam omnino *Athanaſii Kircheri* injeciſſe mentiooem, qui tamen ioter primos eundem geographum *Arabem*, & partem quidem de Aegypm tractantem, inſerto etiam plurimis io locis textu originario, Latine imprimi, ſuoque *Oedipo Aegyptiaco* præponi curavit. Plura

deni-

denique vir hic celeberrimus ephemeridibus suis *exegeticæ Orientalis bibliothecæ* inserit, quæ ad literaturam Orientalium pertinent.

(*bb*) Friderici Nicolai *hodogeticum Orientale harmonicum Jenæ* 1670. *in* 4to. de quo jam supra §. II^do. lit. (*h*) mentionem fecimus. Id unum duntaxat hic monere non absre fuerit, operi huic præmissam esse grammaticam linguarum earundem secundum prima præcepta deliueatam, dicta itidem biblica cum & sine analysi grammatica exhibita.

(*cc*) Joannis Andreæ Danzii *initium Alcorani Arabice, & Latine. Jenæ* 1692. *in* 4to. Complectitur liber hic primam suram, & partem secundæ, de cujus editione in sua *chrestomathia* ex dialogis *Tenzelii* sequentia *Hirtius* perhibet: *abruptioni, ut puto, occasionem dedit labor Hinckelmanianus, ut totum Alcoranum Arabicum impressum sisteret, orbi docto conspiciendum.*

(*dd*) Henrici Gotlieb Reimii مفتاح العروبة *clavis linguæ Arabicæ, institutionem ejus, methodo maximam partem Danziana, ita compendio tradens, ut cuncta innotescere possint scientifice, anomaliis analogiæ restitutis, exemplis probata. Jenæ* 1718. *in* 8vo. Eodem in loco prior jam seculo prodierunt *institutiones linguæ Ebrææ noviter recognitæ, & auctæ, accessit harmonia perpetua aliarum linguarum Orientalium Chaldææ; Syræ, Arabicæ, & Aethiopicæ opera Joan. Ernesti Gerhardi. Jenensis* 1647. *in* 4to.

(*ee*) Duplex sibi vir hic clarissimus meritum nostra quidem opinione comparavit, tum quod succinctas grammaticales institutiones, optime ad praxim accommodatas, dederit, tum quod textus varios *Arabicos* Latina versione, & adnotationibus nonnullis grammaticalibus, quam literariis in commodum suorum auditorum imprimi curaverit. I^mum. ejusdem opus sequentis est tituli: *institutiones Arabicæ linguæ, adjecta est chrestomathia Arabica. Jenæ* 1770. In hac chrestomathia continentur *suræ binæ Alcorani, fabulæ Lokmani duodecim, ex psalmis Davidicis tres, pro specimine poetico principium notissimi carminis Thograi, sententiæ quædam poetarum, a Golio olim editæ, cum fragmento historico Eutychii, & epistolio Abul Walidi, ejusque commentario.* II^dum. quod edidit, est *anthologia Arabica complexum variorum textuum Arabicorum selectorum, partim ineditorum, sistens. Adjectæ sunt versio Latina, & adnotationes. Jenæ* 1774. Præclaram denique virum hunc in *Wittenbergicis ephemeridibus* magno literaturæ orientalis commodo locare operam, eædem abunde demonstrant.

(*ff*) Opera, quæ vir hic eruditissimus edidit, sunt sequentia. I^mum. *monumenta antiquissimæ historiæ Arabum &c. Gothæ* 1775. II^dum. *de rei numariæ apud Arabas initiis &c. Jenæ* 1776. III^tium. *dissertatio de diversis dialectis Arabicæ linguæ* Germanico idiomate conscripta. & præmissa *G. Richardsonii de linguis, literatura, & moribus Orientalium populorum* dissertationi, quam *Fridericus Federau* in Germanicum transtulit. *Lipsiæ* 1779. IV^tum. ejusdem præstantissimi auctoris singulari res Orientales promovendi studio opus *Jonesii*, de quo jam supra mentionem fecimus, *poeseos Asiaticæ commentariorum &c.* inscriptum, ibidem 1777. *recusum est.*

(*gg*) *Joan. Christ. Clodii*, ut rem breviter absolvamus, opera hos habent titulos. I^mum. *theoria, & praxis linguæ Arabicæ h. e. grammatica Arabica continens* I^mum *fundamenta ejus linguæ, succincta methodo tradita, adjectis Arabum grammaticorum terminis technicis.* 2^dum. *dialogos tres in vulgari hodierna dialecto Arabica, quibus differentia illius ab erudita ostenditur.* 3^tium. *duo capita geneseos a celebri Judæorum magistro R. Saadia Arabice versa.* 4^tum *præfationem, qua de linguæ Arabicæ usu in exegesi sacra, in theologia Mohammedanica cognitione, in historia, & geographia, aliisque disciplinis disseritur.*

ferit. 5to. *acceſſit analyſis libri Hiobi, qua uſus linguæ Arabicæ per ſingula capita ubertus monſtratur. Lipſiæ* 1729. *in* 4to. II^do^. *grammatica Turcica neceſſariis regulis præcipuas linguæ difficultates illuſtrans, ac aliquot colloquiis, & ſententiis Turcicis aucta. ibidem* 1729. *in* 8vo. III^tio^. *compendioſum lexicon Latino-Turcico-Germanicum cum præfatione de lingua, & literatura Turcarum corruptisque vulgari pronuntiatione nominibus miniſtrorum aulæ Turcicæ. eodem in loco* 1730. *in* 8vo. IV^to^. تاريخ سجاح *h.e. chronicon peregrinantis, ſeu hiſtoria ultimi belli Perſarum cum Aghwanis geſti, a tempore primæ eorum in regnum Perſicum irruptionis, ejusque occupationis, uſque ad Eſchrefum Aghwanum, Perſiæ regem, continuata ex codice Turcico, in officina typographica recenti Conſtantinopolitana impreſſo, verſa, ac notis quibusdam illuſtrata, cum tabula imperatorum familiæ Othmanicæ, ex codice manuſcripto Turcico, in fine adjecta. ibidem.* 1731. V^to^. *ſpecimen ex hiſtoria Orientali literaria. ibidem* 1723.

(*hh*) Celeberrimus hic auctor inter alia eruditiſſima opera & ſubſequa, res Orientales concernentia, magnâ certe nominis fama vulgaverat. I^mo^. *Abi Mohammed el Kaſem Basrenſis vulgo Hariri conſeſſus* XXVI^tus^. *Rakda, ſ. variegatus dictus. e. codic. ms. cum ſcholiis Arabicis. Lipſiæ* 1737. II^do^. *Tharaphæ Moallakah cum ſcholiis Nuhas.* De hoc libro vid §. *XVI. lit.* (*l*) III^tio^. *de principibus Mohammedanis, qui aut ab eruditione, aut ab amore literarum claruerunt. Lipſiæ* 1747. *in* 4to. IV^to^. *de Arnbum epocha vetuſtiſſima Sail Ol Arem., ideſt, ruptura cataractæ Marebenſis dicta. ibidem* 1748. *in* 4to. V^to^. *Abilfedæ annales Moslemici. Latinos ex Arabicis fecit* 1754. *in* 4to. *tom.* I^mus^. *dein impreſſo novo titulo. Lipſiæ* 1778. Omnibus ſane votis expetendum, ut ſubſequentes partes, quarum verſionem ipſi jam auctori prompram, ac paratam fuiſſe conſtat, ab amico nunc aliquo, rerum *Arabicorum* amantiore, præcipue vero a cl. cl. viris vel *Koehlero*, vel *Eichhornio* cum erudito orbe communicentur. VI^to^. *Thograi carmen Germanica lingua verſum, Friedericopoli* 1756. *in* 4to. VII^mo^. *Abilwalidi Riſalet, ſ. epiſtolium Arab. & Lat. cum notulis. Lipſiæ* 1756. *in* 4to. *VIII^vo^. ſpecimina poeſeos Arabicæ, ex Montanabbi Arabice, & Germanice, eodem in loco* 1765. *in* 4to. IX^no^. *animadverſiones ad Abulfedam, & proditagmata ad hiſtoriam, & geographiam Orientalem* 1766, quæ operi *Koehleriano*, de quo mox ſermo nobis erit, adhærent.

(*ii*) M. I. F. Frotiep *de utilitate linguæ in defendendis nonnullis ex* כתב *ſpecimen primum Lipſiæ* 1767. item *Arabica bibliotheca Germanico idiomate conſcripta, tom.* I^mus^. *Francofurti, & Lipſiæ* 1769. *in* 8vo.

(*kk*) *Chriſtianum de Murr* laudabilem etiam ad promovendam literaturam *Arabicam* impendere curam, quas, edidit, ternæ diſſertationes comprobant; quarum. I^ma^. *de hiſtoria Arabum in genere.* II^da^. *de monetis Arabum.* III^tia^. *de ſigillis Arabum inſcribitur.*

(*ll*) Dolendum ſane, præter binas diſſertationes, quas modo allaturi ſumus, nullum alium præſtantiſſimi viri partum lucem publicam aſpexiſſe; acerrimum enim viri ingenium, & linguarum cognitio plane ſingularis noſtrum hoc deſiderium nos premere non ſinit. I^ma^. igitur diſſertatio ita inſcribitur: *monarchiæ Aſiatico Saracenicæ ſtatus, qualis VIII. & IX. poſt Chriſtum natum ſeculo fuit, ex nummis argenteis priſca Arabum ſcriptura Kufica a Monarchis Arabicis Al Manſor, Harun, Raſchid, Al Mamon, aliisque cuſis. Lipſiæ* 1724. *in* 4to. *cum tabulis æneis. in* 4to. II^da^. vero *monarchæ Mogolo Indici, vel Mogolis magni, Aurenk ſzeb, numiſma Indo Perſicum argenteum quinque libralе rariſſimum. ibidem* 1725. *in* 4to. *cum tabula ænea. in* 4to.

(*mm*)

(*mm*) Opus ſupra laudatum, quod nobis necdum inſpicere licuit, ſub hac inſcriptione notum eſt: *Abulfedæ tabulæ Syriæ cum excerpto geographico ex Ibn Alwardii geographia, & hiſtoria naturali. Arabice nunc primum edidit, Latine vertit, notis explanavit Joan. Bern. Koehler. Acceſſere J. J. Reiske animadverſiones ad Abulfedam, & prodidagmata ad hiſtoriam, & geographiam Orientalem. Lipſiæ* 1766. *in* 4to. Ab eodem auctore *Lubecæ* 1767. *in* 8vo. typis datum eſt *ſpecimen emendationum in ſcriptores Arabicos*, quod adjectum eſt notis, & emendationibus in *Theocritum*. Præſtantem præterea nonnullorum *Arabicorum* auctorum recenſionem viro huic debemus, quæ in *repertorio literaturæ biblicæ, & Orientalis*, invenitur, cujus *Eichhornius* auctor dicitur.

(*nn*) In his plura inprimis Corani exempla cenſebantur. Sic *Abrahamus Hinckelmanus* in ſua ad *Alcoranum, ſeu legem Islamiticam* præfatione de variis manuſcriptis, bellicarum in *Turcas* expeditionum occaſione in Germaniam noſtram transmigrantibus, mentionem infert. *cl. Michaelis* itidem in *Arabicæ grammaticæ* proemio exempla quæpiam, *Göttingenſi* bibliothecæ aſſerta prædicat.

(*oo*) Ita *Velſchius* in citato *commentario in Ruxname Naurus pag.* 2da, & 3^tia^.

(*pp*) De *Guelfiana* id unum hic meminiſſe neceſſarium ducimus: *cl. Leſſingium*, illius modo bibliothecæ curatorem, novi nuper Orientalis codicis indicium feciſſe, quem *Marchtaleriani*, a *Schikardo* quondam in lucem prolati, authographum eſſe autumat. Quod libri hujus exemplum in Cæſarea hic loci bibliotheca extet, ſuperius jam eodem hoc §. litera (*u*) expoſuimus. Sed quid? ſi præter illa tria exemplaria, quæ *cl. Leſſingio* ex *Hottingeri* opere innotuere, atque quartum ipſius, aliud adhuc, & hoc quidem eo ipſo in loco adſervatum extaret, ubi *Marchtalerus* & natus eſt, & poſtremos vitæ ſuæ dies egit? id profecto doctiſſimus *Abbas Martinus Gerbertus* in *ſuo itinere Germanico editionis* 2^dæ^ *pag.* 203. *ad annum* 1773 præclaro teſtimonio ſuo mirifice comprobat. Quid? ſi in tot manuſcripti hujus codicis exemplis, quæ tantùm doctiſſimo *Leſſingio* admirationem movent, nonnulla eſſent, quæ vel hoc ex capite authographiæ prærogativam potiori jure ſibi vindicent, quod tremula jam grandævi *Marchtaleri* manu ſignata diverſis rebus, & aucta ſint. De noſtro hic loci, ut diximus, adſervato manuſcripto id affirmare, nihil prorſus nos prohibet. Si, quæ reliquorum exemplarium fortuna fuerit, ac conditio, quæritur? nobis æque parum, ac *Leſſingio* integrum eſſe, difficillimum hunc nodum expedire, ingenue fatemur. Illud interea taciti præterire non poſſumus, alios duos codices manuſcriptos, *Marchtaleriano* illo longe præſtantiores, & genealogias pariter Orientalium texentes, in bibliotheca Cæſarea adeſſe, qui pro avito Auſtriadum in exteros ſtudio, ac amore ſingulis quibuſque, inſpicere eos cupientibus, lubenti certe animo exhibentur. Sed de his paulo inferius nobis ſermo recurret.

§. XIX.

Auſtriacis in terris, quarum brevi perluſtratione præſtantiſſimam commentationi noſtræ coronidem imponi poſſe judicamus, linguarum Orientalium ſtudium pro avita Principum Auſtriacorum in omne genus doctrinarum amore, benevolentia, atque regia plane munifi-

Et cumprimis in Archiducibus Auſtriacis.

centia ſub ipſa efflorescentis iterum literaturæ primordia inſtitutum, amplificatum, exornatumque eſt. Et quemadmodum ea tempeſtate in aliis Europæ academiis mos obtinuit, ut *Arabicæ* plurimum, nonnihil etiam *Perſicæ* linguæ ſtudio tribueretur, propterea quod earum cognitio ad ſolidorum ſacrorum bibliorum hermenevticam, & ad refutandos ex ipſis fontibus *Mohammedis* errores valeret plurimum, idque ſtudium voluntari, & antiquiſſimis ſummorum Pontificum conſtitutionibus apprime eſſet conſentaneum: ita hic loci late patens cum *Turcis* confiniorûm circuitus, (*a*) indeque tum ob tuenda patria jura; tum ob promovendum commercium nata neceſſitas vim veluti quandam adhibuit, ad illarum,. & linguæ *Turcicæ* ſtudium adjungendi, atque intra patrios limites magis in dies, magisque excolendi. Nec vero hujus, ipſo uſu condiſcendæ, deſuere unquam populis Auſtriacis occaſiones, quas illis & dirionum utriuſque gentis vicinitas, & ſuborta identidem alia ex aliis bella, aut pacis demum, & commerciorum tractanda negoria (*b*) propemodum continuas ſubminiſtrarunt. Et certe rerum *Turcicarum* memoria ab antiquiſſimis temporibus occupat faſtos noſtros, ita ut jam ſub initium ſeculi XI, ubi primæ *Turcarum* nationes in Syria, & Aegypto militarant, in annalibus patriis legamus, divi LEOPOLDI pientiſſimam matrem, (*c*) ſacrorum Salvatoris noſtri locorum viſendi propoſito, cum *Welfo* ſeniore, duce Bojorum, & *Thiemo* Salisburgenſi Archiepiſcopo in Orientem diſceſſiſſe; verum antequam Palæſtinam attingeret, triſti fato mortem oppetiiſſe; nec multo poſt HENRICUM etiam, ſecundum hujus nominis, Marchionem Auſtriæ, (cum res Chriſtianorum in Palæſtina periclitarentur vehementer, atque juſſu *Eugenii* ſecundi Pontificis maximi divus *Bernardus* germanam cruce ſignatorum expedirionem ubique promulgaſſet,) & nomen ultro dediſſe ſacræ militiæ, & decertaſſe cum *Turcis*, duce ipſo *Salah-eddino*, non ſine inſigni, ob partam eo bello gloriam, nominis ſui commendatione. (*d*) Id vero ſingulari prorſus Numinis providi conſilio factum fuiſſe videtur, ut; ubi illuſtrior illa *Osmanidarum* ſtirps, quæ nunc admodum Cunſtantinopoli Europeis æque, ac Aſiaticis provinciis imperat, occupata *Cutachia*, duce Sultano *Osmano*, primas in Natolia radices diffunderet, eodem fere tempore, poſt viginti trium annorum Germaniæ anarchiam RUDOLPHUS HABSPURGICUS ad ſummum dignitatis gradum eveheretur, atque auguſtiſſimo dominatui ſubjicerentur ditiones omnes Auſtriacæ, quas, potentiſſima hæc Domus, & una Germaniam omnem contra infeſtas Ottomanorum incurſiones ſecuturis omnibus ſeculis tueretur. (*e*) Et vero implevere feliciter Principes Auſtriaci hanc ſibi demandatam tuendi limitis Orientalis provinciam. Sic FRIDERICUS III^tus^. in comitiis *Norimbergenſibus*, dein etiam in *Viennenſibus*, & *Ratisbonenſibus*, poſtquam *Osmanidæ*, ſubjugata Bosnia, copioſiſſimum militem in agrum Medelingenſem, qui eſt provinciæ Carnioliæ, inferre tentaſſent, de confiniario milite ad arcendos hoſtium incurſus cum reliquis proceribus tractavit, (*f*)

con-

conceſſa dein in comitiis Auguſtanis facultate collectæ *Turcicæ* indicendæ. (*g*) Sic MAXIMILIANUS Cæſar eam ſibi nominis gloriam ſapientia, conſiliorum ſagacitate, prudentia, & fortitudine bellica præcipue comparavit, ut perturbatis poſtea magis, magisque rebus, cum in Oriente, tum in ipſa Italia, in comitiis *Auguſtanis* Galliarum rex *Ludovicus* II. non dubitarit apud eundem divum Principem, & proceres Germanos per oratorem ſuum *Helianum* agere de bello adverſus *Venetos*, atque *Turcas* ſuſcipiendo. (*h*) Hæc in ſago, & toga ſpectata virtus Principum Auſtriacorum tanquam avita hæreditas per omnes etiam poſteros, ac ſucceſſores propagata, nullo non tempore cum exteris, tum indigenis admirationi fuit; idque hac præcipue de cauſſa, quod in delectu eorum, quos aut belli, aut pacis tempore conſiliorum ſuorum adminiſtros adhibuere, non minus felices, ac perſpicaces fuerunt. Cui enim ignota nomina præſtantiſſimorum belliducum, *Palfii*, *Schwarzenbergii*, *Teuffenbachii*, *Capraræ*, *Montecuculi*, *Stahrenbergii*, *Eugenii*, nomina nullo non ævo cum honore commemoranda? (*i*) & quoniam omnia, quæ ab Auguſtiſſima Domo acta fuere, in commune reipublicæ Chriſtianæ bonum cederent, etiam reges *Poloniæ*, duces *Palatini*, *Bavariæ*, & *Lotharingicæ* gentis heroes ſe prioribus adjungere haud dubitavere. Ubi vero pacatioribus conſiliis uti licebat, ad caduceatos cum Ottomanis labores ſemper viri delecti, quos cum ſumma eruditione, rerum agendarum peritia, candore denique, ac probitate, aut jam antiqua gentis proſapia ornavit, aut qui digni habiti ſunt, ut nobilitate, a Cæſaribus ultro oblata, ad poſterorum memoriam conſpicui redderentur. Sic *Malvetium* excepit *Busbequius*, quem viros inter ævi ſui præcipuos, maximis laudibus jam longe antea affecit *Lipſius*. (*k*) Cum redux ille eſſet, ſecuti *Albertus de Wis*, & *Carolus Rim*, ambo e nobili apud Flandros genere, *Liber Baro Ungnadius a Sonek*, *Joachimus a Sinzendorf*. (*l*) Et quemadmodum ad triennium inſtituta tunc erat legatio, a RUDOLPHO II^do. ante omnes ad tam ancipitem locum, ubi animi dotibus prorſus inſignibus, iisque plurimis opus erat, conſiliarius intimus, & Archiducis CAROLI cameræ præſes, *Joannes Cobenzel a Broſek* (*m*) primum deſignatus eſt; verum ubi Archidux præclariſſimo hoc viro haud quaquam diu carere ſe poſſe aſſereret, ſuffectus *Joannes Liber Baro a Breuner*; ſic aliis alii ſucceſſere, quos enumerare longum foret, natalibus clariſſimis orti. Eminent hos inter præ reliquis *Henricus a Liechtenſtein dynaſta in Nicolspurg*, *Jacobus de Leslie*, *Albertus Caprara*, *Wolfgangus ab Oettingen*, *Damianus a Virmond*, *Corfitius ab Ulfeld*, atque hi omnes legatorum primi ordinis munere defuncti. (*n*) Poſtremum *Benklerus*, *Schwachheimius*, *Thugutius*, & *Herbertus* internunciorum Cæſareo-Regiorum titulo, & prærogativis condecorati, ad Portam Ottomanicam miſſi ſunt. (*o*).

Arque huic demum virorum adeo præſtantium delectui debemus lætiſſima in terris noſtris linguarum, atque literaturæ Orientalis

incrementa. Per hos effectum eſt, ut quo conſilio, qua providentia ſemper utebatur Auguſtiſſima Domus in tractandis cum Oriente rebus, ac negotiis, eodem zelo, ac fervore cognitionem eruditionum Orientalium inter ſuos promotum iret. Sic quod CAROLUS V^tus. ipſe præſens in Hiſpania ad augmentum hujus ſtudii faciebat, idem per fratrem ſuum FERDINANDUM in Germania fieri curavit. Nam hic munere *Imperialis Locumtenentis* conſpicuus, *Robertum Wakefildium* Anglum, (*p*) quod linguæ *Hebraicæ*, *Chaldaicæ*, & *Arabicæ* peritiſſimus eſſet, in univerſitate Stutgardenſi (quoniam Wirtenbergia tunc temporis Auſtriæ ſuberat) tamdiu retinuit, donec in Angliam evocatum, commendatitiis literis proſecutus, ipſi *Henrico* Angliæ regi jacturam hanc viri, adeo chari ſibi, gravem eſſe reſtaretur. Idem porro hic rex in terris Auſtriacis Orientalium linguarum ſtudio optime conſuluit, quod *Joannem Albertum Widmanſtadium* provinciarum Auſtriæ cancellarium renunciaret, virum, qui non ſolum ipſe *Arabica*, *Syriaca* aliisque linguis erat imbutus, verum etiam omnibus viribus adnitebatur, ut in commune bonum Chriſtianæ rei maxima inde utilitas, adſtipulante ita etiam optimo, ac munificentiſſimo principe FERDINANDO, ultra Europæ limites propagaretur. Hoc igitur doctiſſimo viro auctore, ad univerſitatem Viennenſem evocatus eſt *Guilielmus Poſtellus*, ut præter linguæ Græcæ etiam *Arabicæ* profeſſorem ageret, & typographeum *Arabicum* conſtitueret: quod utrumque *Poſtellus* optime præſtitit; nam cathedram ab eo ſolemniter conſcenſam comprobat inauguralis oratio, quam hic loci anno reparatæ ſalutis 1554. ad ſenatum academicum dixit: *De linguæ Phœnicis, ſive Hebraicæ excellentia, & de neceſſario illius, & Arabicæ penes Latinos uſu.* Typos Orientales illo curante effformatos fuiſſe, ex eo ſpecimine liquet, quod una cum prædicta oratione in ædibus ad *ſanctam Annam* opera *Michaelis Cimmermani* præfato anno impreſſum eſt. (*q*) Habet hinc urbs Viennenſis juſtiſſimam gloriandi materiem, ſe poſt urbem Genuam inter primas in Europa curaſſe typos Orientales. Sed invidum fatum hunc raræ eruditionis virum hoc eodem anno, quo cœperat, civitati noſtræ eripuit. At non deſtitit *Widmanſtadius* optima ſpe ali, fore ut, cum poſt biennium ſuum abſolviſſet teſtamentum novum *Syriacum*, fultus principum Chriſtianorum largitate etiam *Arabicæ* linguæ inſtrumenta, libroſque ſacros ſit acquiſiturus. (*r*) Quamquam vero temporum injuria ſpe ſua deluſus fuerit, non minus tamen poſteris quoque Auſtriacis Principibus fautoribus procuratum eſt, ut multa tum ad illuſtrandam Orientalem hiſtoriam, tum ad elucidandas linguas ipſas, cumprimis vero *Turcicam*, tum denique ad literaturam etiam Orientalem univerſe ex ipſis fontibus prodirent adminicula. Primum hiſtoricum exemplar *Turcicum*, ex quo certius quid conſtaret de *Osmanidarum* origine, principum veris nominibus, ac rebus geſtis, in Europam ex peregrinatione ſacra ad ſanctum ſepulcrum redux *Hieronymus Pek a Leopoldstorf* referens, piiſſimo FERDINANDO

DO I^mo. obtulit. Qui idem hoc manuſcriptum *Joanni Gaudier*, alias *Spiegel*, interpreti *Turcico* in Germanicum vertendum tradidit. (*s*) Latuit incognita hæc verſio per ſex ferme luſtra, donec *Joannes Leunclavius* Conſtantinopoli Viennam reverſus, & hanc eandem verſionem cum autographo exemplari *Turcico*, quod in RUDOLPHI II^di. Romanorum Imperatoris bibliotheca aſſervabatur, adjutus a *Stephano* Uogaro, *Turcicæ*, *Arabicæ*, *Perſicæque* linguæ gnaro, revidendi copiam nactus, primum quidem Latine, dein & Germanice edidit. Majorem adhuc laudem meretur hoc loco ad ſeram poſteritatem *Leunclavius*, quod hos annales, qui deſinunt in annum Chriſti 1550, uſque ad annum 1588. continuaverit, pandectas hiſtoriæ *Turcicæ* elabotaverit, (quibus diverſa capita geographica, hiſtorica, genealogica Orientalia mire illuſtrantur) ac ſubin opus completius hiſtoriæ Muſulmanicæ *Turcorum* ex monumentis ipſorum erutum conſcripſerit. (*t*) Silentio præteriri hoc loco nequit *Hieronymus Megiſer*, qui primo MATHIÆ Cæſaris anno, grammaticam *Turcicam* edidit, Auguſtiſſimo huic Principi conſecratam, (*u*) in cujus præfatione utpote operis noviſſimi, & hoc in genere primi, hæc auctoris verba leguntur: *quoniam ipſemet plurium idiomatum callentiſſimus tam diverſis nationibus, tot lingua differentibus populis, ſummo cum imperio præfuit.*

Viennæ eadem tempeſtate inclaruit *Sebaſtianus Tengnagl*, qui a divo RUDOLPHO hujus nominis II^do. bibliothecæ palatinæ Viennenſi cuſtos datus, ſub duobus etiam poſterioribus Cæſaribus, MATHIA, & FERDINANDO II^do. Auguſtis uſque ad obitum ſuum, annum nimirum 1636, optime de re literaria in hoc muſarum palatio meritus. Erat vir hic idiomatibus Orientalibus, *Arabica* nimirum, *Perſica*, & *Turcica* præclare imbutus, & ob id ab aliis ſui ævi in Europa literatis plurimi habitus; id quod teſtatum faciunt verſio chronici ab exortu *Mohammedis* uſque ad annum *Hegiræ* 658, quæ una cum aliis manuſcriptis ipſius, & lectiſſima codicum Orientalium collectione nunc in eandem bibliothecam Cæſaream transmigravit. (*w*) FERDINANDO III^tio. Cæſare, impetii clavim tenente, typis evulgata hic Viennæ verſio celeberrimi in tertis Osmanidatum hiſtotiographi *Saddedini*, quam cutavit ejusdem Cæſaris intetpres *Vincentius Bratutti*, qui dein celeberrimum librum moralem, *Speculum politicum* appellatum, lingua Hiſpanica (priotem enim in linguam Italicam traduxerat) evulgavit. (*x*) Demum ſub glorioſiſſimo LEOPOLDI Cæſaris tegno confectum eſt magnum illud, & nunquam ſatis deprædicandum opus, *Theſaurus Orientalium linguarum* inſcriptum, quod non abs re huc uſque omnium fere admitationem in ſe rapuit, tum quod decumano labore congeſtum, tum quod utilitatem ingentem omnibus philomatibus literaturæ Orientalis adfert; ſive enim *Arabicæ*, ſeu *Perſicæ*, ſive *Turcicæ* linguæ enodare velis abſtruſiſſimas difficultates, aut uſitatiores, & magis obvios loquendi modos reperire, aut regulas grammatices quæras ſuccinctas, claras, & faciles, næ tibi profec-

to hoc in opere ſatisfiet? auctor hujus laboris, quod Auguſtiſſimo Principi ſuo LEOPOLDO Cæſari inſcripſit, erat *Franciſcus a Mesgnien Meninski* conſiliarius aulico-bellicus ac primus iuterpres Cæſareus. Qua doctrina, quam ſolida linguarum Orientalium peritia præditus fuerit, ipſum hoc opus orbi literato manifeſtum facit. (*y*) Per idem tempus literarium hoc ſtadium itidem hic loci multo quidem cum zelo, verum non ſemper æquali marte cum *Meninskio* decurrit *Joannes Baptiſta Podeſta*. Auguſtiſſimus Cæſar literaturæ Orientali plurimum favens virum hunc & Romam, & ſubin etiam Conſtantinopolim adire juſſit, ut perpoliret eas animi dotes, quas a natura nactus eſt, ad condiſcendas gentium exterarum linguas; quin, ne aliis opportunitas deeſſet hoc in genere literarum ſe ſe Viennæ exercendi, conceſſum eſt eidem, ut publicas hic prælectiones haberet. Hinc tripartitam grammaticam prelo ſubjecit, & quemadmodum etiam in aliis conatus ſui ſpecimina edere deſideravit, ita cum parte chronici *Turcici*, ab incognito quodam auctore conſcripti, etiam *Muſtaphæ filii Hoſſein algenabi* de geſtis *Timurlenkii* opuſculum, Latine redditum, evulgavit. (*z*) *Petrus Bedik* Perſo-Armenus *Joanni Podeſta* tum confidentiori amicitia junctus, quoniam per idem tempus ex munificentia Cæſarea annua pecuniarum ſumma honorabatur, amplum librum de moribus, religioneque *Perſarum* conſcripſit, atque ſub ſplendido ex *Perſica* lingua deprompto titulo *Ćibil ſutun*, ſeu *quadraginta columnarum theatri* Auguſtiſſimo Principi dicavit. (*aa*) Lucem ſubinde publicam aſpexit ſub initium præſentis ſeculi catalogus manuſcriptorum a comite *Marſiglio* (de quo ſupra mentionem fecimus) ſtipendia Cæſarea merente, in arcibus Hungaricis armis Auſtriacis expugnatis, ad ſeptingeotos fere repertorum, auctore *Michaele Talman*. (*bb*) Quem certe linguarum harum non illiteratum fuiſſe interpretem, vel id comprobat, quod non, ut plurimum fieri aſſolet, in ſuo catalogo incultum titulorum elenchum, ſed cujusque operis ſuſum conſpectum tam nativa lingua, quam fideli etiam verſione exhibuerit. Alterum ſpecimen literaturæ Orientalis, quod tertio poſt ſecularem anno, hic Viennæ typis evulgatum eſt, ſunt paræmiæ *Lokmani ſapientis*, tantum jam *Arabice* antea ab *Erpenio* editæ, tunc temporis curante Sacræ Cæſareæ Majeſtatis linguarum Orientalium ſecretario *Joanne Lacbewiz* Conſtantinopoli per *Perſam* literatum *Perſica*, per *Turcam* eruditum *Turcica* lingua donaræ. (*cc*) Has itidem *Ioannes Baptiſta Podeſta* velut ultimum muſæ ſuæ Orientalis partum JOSEPHO I^mo. Romaorum Regi dicatas publici juris fecit.

Verum non raro accidit, ut, ubi expedita videntur negotia quam maxime, & rerum gerundarum ſpes lætiſſima affulget, improviſo caſu impedita hæreant omnia. Hanc eandem adverſam fortunam hic loci expertæ ſunt literæ Orientales. *Meninskius* plures his linguis imbuit: alter, ut idem auctoritate publica facere poſſit; ſa-

culta-

cultatem impetravit a Cæſare. Dum hic in ſuo voluminoſo linguarum Orientalium triennali curſu inſudat, ille lexicon trium Orientalium linguarum mole grande, labore certe majori a nullo hucuſque tentatum incipit, renitente ferme ipſo fato, per decurſum plurium annorum continuat, & in commune commodum ad felicem perducit exitum, inciſo veluti nervo elanguit pene omne literarum Orientalium ſtudium, & vix non penitus oblivioni datum eſt; ita quidem, ut typographeum *Ioannis Baptiſtæ Podeſta* in hodiernam diem incognitum lateat, *Meninskianum* alterum ita poſt hujus quoque viri fatum incaſſum, & latebris profundis immerſum jacuit, ut non niſi poſt medium ſeculum, & amplius in lucem protractum ſit. Cauſſam ſiniſtri hujus eventus non levem eſſe ſuſpicamur, quod per eandem tempeſtatem cunctæ fere bellis occupatæ erant provinciæ, atque adeo plus dilatandis verſus Orientem finibus, quam propagandis literaturæ Orientalis limitibus tribui pro illorum temporum ratione neceſſum erat. Interea in commodum rei literariæ cum in genere, tum ſpeciatim etiam Orientalis, felici omine, illo ævo juſſu, ac munificentia Divi CAROLI Imperatoris, bibliotheca palatina ingentibus ſumtibus ædificata, atque juris una publici facta eſt. In qua mirentur alii auguſtam operis ſtructuram, alii innumerabilem ferme librorum copiam, alii lectiſſimum eorundem ordinem, nos non ſine ſuavi animi ſenſu recordamur, tam typis, quam calamo exaratorum codicum rariſſimorum Orientalium locum etiam ibidem bene amplum aſſignatum eſſe; nam præter illos *Tengnaglianos*, quorum jam *Lambecius* olim mentionem fecerat, ſunt & alia rariſſima Orientis monumenta, (quæ ſi literato orbi quondam typis propoſita fuerint, quandoquidem ad gentium Orientalium originem maxime ſpectant) non ſine voluptate ab eruditis legentur. (*dd*)

Eſt hoc beatioris ſeculi noſtri non ingloria feliciras, ut id, quod per erectum ſpleodidum muſis palarium Divus CAROLUS cœpit, nunc ſub Auguſti patris Auguſtæ Filiæ MARIÆ THERESIÆ lætiſſimis incrementis auctum, amplificatumque fuetit; cum præter alias bene multas, incomparabiles animi dotes, hæc inter teliquas præprimis eluceat, ut præcipuo honore literarum omne genus complectatur, atque vel per id ſolum immortalem nominis ſui famam gentibus cunctis, atque ætati omni jam dudum tranſcripſerit. Ipſe Oriens in tumultuoſiſſimo illo temporum turbine, quo imperii ſui gubernacula primum capeſſivit, tum ſubſequentibus etiam annis nullo non tempore indiciis minime dubiis comprobavit, ingentem prorſus eſſe æſtimationem, & teverentiam, qua Divæ Principis noſtræ excelſam mentem, virtutumque, quibus prædita eſt, comitatum omnem ſemper eſt proſecutus. Id quod & tot feſtivis legationibus, (*ee*) & indubitatis cumprimis exemplis luculentiſſime demonſtravit. Sed an mirum hoc cuipiam videri poterit, ſi ſcientias, artesque, atque virtutes una omnes ſolium conſcendiſſe cum hac Principe animadvertat? Eſſet profecto, quod ipſius oratorum principis exhauti-

ret ſacundiam, ſi omnia MAGNÆ THERESIÆ decora oratione complecti deſideraret. Utinam eruditi omnes, pro ſuo quisque modulo, ſinguli capita ſingula, in quibus elaborant, laude in hac Principe digniſſima, encomiis celebrarent! nos certe, qui præfixos nobis terminos egredi nolumus, tanta ab hac *Auguſtiſſima Domina* in ſolius Orientalis literaturæ commodum præſtita eſſe, jure merito aſſerimus, ut ea non dicendo exornare, ſed ne enarrando quidem proſequi nmnia poſſimus. Sed quid longius iſta? abeſſe omnino omnis ſacundia poteſt, cum præclare factis ipſa veritas ſufficiat. Quid illud? quod clariſſimum æque, ac doctiſſimum virum *Adamum Franciſcum Kollarium*, nunc conſiliarium Ejus aulicum, ad bibliothecam ſuam palatinam adſciverit? qui præterquam quod ſcientiis plurimis inſigniter inſtructus, præter conſuetudinem illius temporis eriam Illyricis, Græcis, *Arabicis*, *Perſicis*, *Turcicisque* linguis operam adeo feliciter locaverit, ut eruditis omnibus admirationi, complurибus exemplo, quod ſequerentur, in celeberrimo Viennenſi atheneo ſuerit. Teſtatum hoc fecit cura illa, ac induſtria prorſus ſingularis, qua numerum librorum Orienralium in hoc muſarum palatio maximopere auxit; qua typos a *Meninskio* ſuperiori ſeculo ſuſos, nunc e tenebris erutos in lucem denuo produxit; qua *Meninskianas* inſtitutiones linguæ *Turcicæ* ſecundis curis, adjecta itidem methodo linguam *Turcicam* ſuo marte diſcendi, pluribus exercitationibus analyticis auctas, edidit; qua denique de ſelectis *Turcicarum* rerum ſcriptoribus *Turcicis*, cum textu ex authographo edendis, non ſolum conſilium cepit, verum etiam majorem particulam *Saddedini*, Latino ſermone verſam, jamjam imprimi curavit. Quod quidem opus, expetitum ab omnibus, pro indefeſſo illo ſtudio, quo vir doctiſſimus adlaborare ſolet, jam dudum fini proximum foret, niſi ad alias curas evocatus fuiſſet. (*ff*) Debemus autem interea inſtructo huic novo typographeo hoc maxime, quod ſubin, aliud præclarum opuſculum, ſpecimen nimirum *Poeſeos Perſicæ*, ſive *Mohammedis Schemſeddini* odas ſexdecim, *Liber Baro Reviczki*, nunc ad aulam regiam Boruſſicam legatus Cæſareus, prelo ſubjecit, in quo veneres Aſiaticæ cum numero Horatiano pulcerrimo ordine certant. (*gg*) Verum nec minori ratione famam ejusdem viri clariſſimi nobilitavit verſio alterius libri *Turcici*, quem de inſtruenda acie *Turcarum* quondam compoſuit, atque typis Conſtantinopoli edidit *Ibrahim Efendi*. Sed, ſi minora fortaſſis etiamnum hæc videri cuipiam poſſent, graviora jam nobis repetenda ſunt, quæ cum ipſo reipublicæ commodo arctius conjuncta ſunt.

Anno 1753. magno Auſtriæ bono factum, ut *Auguſtiſſima Domina* Principi *Katunizio* gerendorum exteris in aulis negotiorum curam, & ampliſſimum ſupremi cancellarii munus deferret. Qui vir ſummus, cujus aciem nihil neque magni, neque parvi, neque ipſi minutiſſimi negotiorum apices fugiunt; cujus perſpicacia perluſtrat, penetrat, acriterque dijudicat omnia, ac prius ad optatos

ſemper

ſemper exitus perducit, quam alii eorum perficiendorum vias, & adminicula pervidere potuiſſent; quique vir graviſſimam, eandemque abſtruſiſſimam gubernandæ reipublicæ artem cum jucunda illa amœniorum literarum, & artium cognitione nexu ſapientiſſimo conjungit; is, inquam, in ipſo aditu concreditæ ſibi provinciæ deprehenderat, in *Turcicæ* legationis negotio, eorumque præcipue delectu, qui ad literarum cum *Turcis* commercium tractandum, atque ad munus interpretum adhiberentur, murationis non nihil, ac etiam emendationis opus eſſe. *Auguſtiſſima Domina*, quæ animo geſtiente, maximaque alacritate complecti ſolet, quidquid ad regnorum commoda, & incrementa ex uſu ſore intelligit, normam, ea ſuper te deſcriptam, ſumma aſſenſione comprobavit, ratamque habuit. Atque inde, media in urbe regia hæc exſtitit, quam habemus, *linguarum Orientalium Academia*: palæſtra nempe illa, in qua adoleſcentes illuſtri, aut certe non ignobili genere nati, ab educatione liberali, ingenioque præclaro commendati, non minus linguarum Orientalium, quam aliorum etiam omnium, quæ nobilem adoleſcentem decent, ſcientiarum cognitione inſtituuntur primùm; tum Conſtantinopolim ad internuncii Cæſarei comitatum dimittuntur, ut hauſtam in *Academia* doctrinam, uſu ipſo, & inſpecta negotiorum tractandorum tatione perficiant, abſolvantque, ut ad eadem aliquando tractanda & ipſi convaleſcant. (*bb*)

Hæc inſtitutionis tatio exitus ſecundos habuit, fructuſque attulit quotidie ampliores. Quorum quidem primus fuit, poema dramaticum, typis ſubinde evulgatum, (*ii*) parui res quidem natura ſua momenti, ſed ſpecimen tamen ſuarum in *Turcica*, Gallicaque lingua progreſſuum, & una teſtimonium ſubmiſſiſſimi ſtudii, obſequiique, quo futuri Dominatoris, atque Statoris ſui JOSEPHI II^di. primum cum MARIA LUDOVICA Hiſpaniæ Infante connubium proſequi auſa eſt, illiuſque honoribus Principis conſecrare, qui, cum annis abhinc ſeptem, agrum Daciæ, Mæſiæque finitimum (quò jam inde ab *Antonini*, *Trajanique* ævo regnantum nemo unus penetravit) peragrarer ipſe, luſtraretque oculis, illico vidit, qua eſt perſpicacia, providaque in omnes partes cura, deſiderari quæpiam iis in locis ad mutua cum *Turcis*, qua ſermonis, qua literarum commercia; vidit, inquam, & incommodo huic mederi, conſtituendo *Leopoli* in Polonia interprete, quamprimum decrevit. Porro *Academia*, quæ hoc pacto ſubmiſſionis ſuæ, & officii quaſi primitias obtulerat, illuſtriora paulo poſt edidit documenta, & felicium, quos fecerat progreſſuum, & utilitaris, inde ad rempublicam emanantis, quando tum ad aulam Ottomanicam, tum ad limites provinciarum, novi, iique a linguarum, rerumque tractandarum peritia, multo paratiores admori interpretes ſunt, qui ſpectatam in rebus gerendis dexteritatem, diligentiam, fidemque ſuam Cæſareæ aulæ maximopere probavere; ipſisque adminiſtris *Turcicis* quibuſcum agendum, tranſigendumque erat, ſe ſe ob locatam ſcite, dextreque operam ſuam plurimum

commendavere; qui denique digni habiti ſunt, ut jam ad graviſſima, maximique momenti procuranda regnorum negotia adhiberentur. Ad idem hiſce faciendam ſatis ſuperque fuerit, verbo commemorare, illum Baronem a *Thugut* hac in *Academia* adoleviſſe; cujus nominis fama per Europam celebrata, rei hujus veritatem, quovis argumento luculentius ipſa loquitur.

Tenere nos hoc loco non poſſumus, quin & alterum raræ prorſus, ac exquiſitæ linguarum Orientalium peritiæ ſpecimen in clariſſimo, ac doctiſſimo domino *Thoma de Herbert* exhibeamus, qui non ſatis deplorando literaturæ Orientalis damno, ætatis ipſo in flore præmaturo nobis fato ereptus eſt. Argumento id unum ſit: *Turcarum* Sultanus ultimo defunctus, *Muſtafa* nomine, ſanitatis tum ſuæ, tum ſuorum conſervandæ præ cæteris ſtudioſior, jam inde ab imperii ſui principio id agebat, ut, quam per Europam reliquam florere intellexiſſet artem medicam, in ſuis quoque ditionibus nonnihil aut utiliorem, aut magis notam faceret, cupiebat vehementer, *Boerhavii inſtitutiones medicas* exacta, accurataque interpretatione in *Turcicum* ſermonem converti. Arduum ſane opus, multique negotii, propterea quod ad illud perficiendum medicinæ aliqua, phyſices item cognitio non vulgaris, ac duorum toto inter ſe genio diſcrepantium idiomatum accurata, exactaque notitia, atque acre imprimis ingenium requirererur. Verum inrer omnes, quotquot Conſtantinopoli tum agebant, exterarum nationum interpretes, neminem erat reperire, qui difficilem hunc laborem in ſe ſuſciperet, præter unum *Herbertum* noſtrum, qui opus, tot impeditum difficultatibus, aſſumſit elaborandum, tamque felice, optatoque exitu terminavit, ut illud hodiedum ab eruditis, rerumque peritis arbitris magno in pretio habeatur. (*kk*)

Equidem non eſt nobis propoſitum hoc loco *Academiæ* hujus panegyrim adornare: verum, quoniam de linguarum Orientalium his in regionibus fato agere inſtituimus, ſane alienum a rationibus noſtris videbatur, de ipſius harum linguarum *Academiæ* ortu, progreſſuque nos unos conticeſcere; cum præſertim vel alienigena quispiam, ſed idem *Arabicæ* linguæ cultor perſtudioſus, per occaſionem reſtauratæ ſolenniter anno 1756. ſcientiarum univerſitatis Vindobonenſis, tranſcriptique eidem ſolenniter novi, magnificique palatii *Auguſtiſſimam Dominam* MARIAM THERESIAM Præſtitem linguarum Orientalium palam conſalutavit. (*ll*)

Illud porro Auſtriacis in terris ad commoda, & incrementa Orientalis literaturæ opportune, felicirerque evenit, ut Excellentiſſimus Dominus Liber Baro *de Binder* propiorem *Academiæ* hujus gubernandæ, ac protegendæ provinciam capeſſeret. Clariſſimus hic aulæ Cæſareæ Adminiſter, illud ſibi proprium, ac peculiare ſemper habuit, ut cogitationes, curasque omnes ad rempublicam bene gerendam, atque ad promovenda literarum, & bonarum artium ſtudia, propemodum ex æquo partiretur. Et vero optandum id cum-

primis

primis eſt, ut quo religionis ſacræ cultu, quo recti, honeſtique amore, quo negotiorum rite gerundorum ardente ſtudio ipſe plurimum excellit, iisdem quoque virtutibus, ſelici quadam propagatione, hæc *Cæſareo Regia Pulæſtra* perpetuo efflorescat. Hujus ipſius laudatiſſimi Miniſtri opera, & conſilio factum, ut nuper admodum *Academia* hæc novum ſpecimen ſuæ linguarum Orientalium peritiæ, idque typis publicis mandaret, *Anthologiam* intelligimus *Perſicam*, opuſculum, cui id honoris præcipui obtigit, ut Sacro *Auguſtiſſimæ* MARIÆ THERESIÆ nomini illud inſcribere, dicareque liceret, quodque ſubinde opus eruditorum, etiam exterorum honorifico judicio comprobatum eſt. (*mm*) Ejusdem denique conſiliis, curæ, ac ſolicitudini in acceptis ferendum eſt, quod ad linguas Orientales condiſcendas tam neceſſarium, tam magno pretio venale, tamque mirifice rarum *Meninskii lexicon* jam demum iterum lucem publicam aſpiciat, & quidem editione emendatiore, multoque auctiore, ac locupletiore. (*nn*) Idem ipſe erat, qui deſcriptas varias ſuper hac nova editione formas, & conſilia diſquiſivit, ex iisque, quæ optima viderentur, adoptavit; qui impedimentum, quod maximi in typographiam faciendi ſumtus attulere, *Auguſtiſſimæ Dominæ* munificentia, ac liberalitate ſublatum ivit; qui denique progreſſui operis, maturationi, abſolutionique eo potiſſimum conſuluit, quod complurium ſimul operæ, manuſque colligendo, tranſcribendo, aliisque modis, in ejusdem perardui laboris partem vocarentur. Faventia tandem Orientali literaturæ omina illud abſolvit, quod meritiſſimo huic Miniſtro, etiam provecta hac ætate, placuit in *Academiam Orientalem* curarum ſuarum partem non minimam deinceps quoque derivare; quo celeberrimi illius effati veritatem novo rurſus argumento confirmat: Virum, qui in reipublicæ adminiſtratione maxima nominis ſui fama conſenuit, neque ad gloriam ſuam illuſtrius, neque ad animi etiam remiſſionem jucundius, neque ad publica commoda utilius quidquam, aut præſtantius facere poſſe, atque ſi plenam meriris ſenectutem erudito otio, & artium, ac literarum omnis generis propagationi conſecratum velit.

Tam fecundis, ac felicibus Orientali literaturæ temporibus illud etiamnum fore ſperamus, ut (qua eſt vigilantia, cura, ac ſolicitudine prorſus Materna in omne genus literarum *Auguſtiſſima Domina noſtra*) eadem & in antiquiſſima, ac celeberrima *univerſitate* hujate, & in reliquis provinciis non tam amplo quidem, ut in ſæpe dicta *Academia*, & tam peculiari ſtudio, ſed pro rata tamen portione, atque ad finem propoſitum ſuffectura excoleretur. (*oo*) Poſtremum, cum hæc in patria ſcribimus, in qua & Principes ipſi, & qui Principibus a conſiliis ſunt, tum de omni genere literarum, tum de illa etiam, quæ in remotiſſimis terrarum partibus obtinet, literatura tam præclare ſentiunt, nil magis a propitio Numine exoptandum nobis eſt, quam quod aliquando *Plinius* precabatur, inquiens: *beneficiis tuis faveas, tantisque muneribus addas perpetuitatem.*

(*a*) Pars non exigua confiniorum, quibus *Turcicum* imperium gaudet, regionibus Auſtriaco dominio potentiſſimo ſubjacentibus, conſtat. Limites inter utrumque imperium noo procul ab urbe *Novi* exoriuntur, ubi flumen *Una*, extremas *Bosniæ* oras alluens, in *Savam* fluvium ſe ſe exonerat, qui *Bosniæ*, *Serviæque* partem a *Croatia*, *Sclavonia*, & *Syrmio* ditimens, ad *Albam Græcam* uſque, *Serviæ* nunc metropolim, fines conſtituit. Ab hoc loco nobiliſſimus Hungariæ fluvius *Iſter*, abſorpto *Sava* flumine, *Serviæ*, atque *Osmanidarum* una ex parte, ex altera vero *Bannatus Temeſienſis*, five Hungaricas novorum comitatuum procincias ad uſque pagum, *Orſowa* dictum, dividit. Porro non procul a *Czerna* renui, ac exiguo amne, ſed inde ab illo pacis *Belgradenſis* tempore, quo hæc ſancita ſunt, admodum oobilitato, altiſſima montium juga ab antiquiſſimis jam temporibus *Walachiam*, *Moldaviamque* a magno *Tranſylvaniæ* principatu disjungunt. Ex quo denique terrarum pars quæpiam, *Buccovina* nomine hodie inſignita, ſolenni transactione in perpetua Auguſtiſſimæ Domus Auſtriæ jura conceſſit, lariſſime patentium confiniorum termini uſque eo patent, ubi pagi, & prædia nonnulla arcis *Chotinenſis* ad *Tyræ* fluvii oras ſe ſe diffundunt. In his jam adeo vaſtis terrarum tractibus, cum non rara, ab utriuſque confinis imperii præfectis provincialibus diſpicienda, atque expedienda, occurrere negotia neceſſe ſit, ad procurandum literarum commercium, & verſiones exactiores obtineodas apprime neceſſarium viſum eſt, ut auctoritate publica *Zagrabiæ*, *Eſſekini*, *Petrovaradini*, *Temeſii*, *Cibinii*, ac *Leopoli* linguarum Orientalium conſtituantur, alanturque interpretes.

(*b*) Rerum cum *Osmanidis* geſtarum annales vel ſummatim evolveotibus, haud ignotum eſſe poteſt, alia, atque alia ſæpius pro ratione temporum pacis inſtrumenta confecta eſſe, quæ omnia cum longo hic ordine recenſere, neque ioci hujus, neque noſtri ſit propoſiti, id ſolum paucis commemorare juverit, quod, ſicut hæc ioter duo imperia potentiſſima prius breviſſima induciarum erant tempora, ita poſteriori ætate, in multo longius tempus firmata pace, diuturnior ab armis quies fuit. In celebrioribus pacis tractationibus Auſtriacos inter Principes, & *Osmanidas* intercedentibus, illa imprimis locum obtioet, quæ undecima die Februarii anno 1577. a *Rudolpha* Cæſare cum *Amurate* III. juncta eſt. Clariora item inter pacis fœdera illud memorabile, quod poſt inſignem pugnam ad *ſanctum Gothardum* a *Leopoldo* Cæſare, & *Mohammede* IV. anno 1664. ictum eſt. Cui proximum eſt illud *Carlovizii* in *Syrmii* pago vigeſima ſexta Jouarii anno 1699. initum. Sub hujus quoque ſeculi principium *Paſzarovizii* ad *Moravæ* amnis, & *Danubii* confluentes pax cosluit anni 1718. vigeſima prima Julii, quo die ea quoque transacta ſunt, quæ ad mutui commercii commodum Auſtriacos inter, & *Turcas* pertinebant. Firmius tandem per 40. jam annorum ſpatium inter utramque nationem amiciriæ vinculum obtinet, ultima illa *Belgradenſi*, diei decima octava Septembris anno 1739. confecta pacificatione, quam amicabiles oonniſi conventiones, ut illa anni 1744. ob confinia *Bosniæ* ſtabilienda, decima nona Januarii tranſacta, aut ob liberum *Hetruſcorum* in terris *Osmanidarum* commercium anoo 1747. inita, & his ſimiles ſubſecutæ ſunt. Qui uberiorem de antiquioribus pacificationum articulis cognitionem habere deſiderat, *Dumontium* in *corpore diplomatico* conſulat, ac cumprimis *tom.* 6to. *Part.* 3^tia^. *pag.* 23, & *ſequent. tom.* item 7mo. *part.* 2da. *Pag.* 448ta, & *ſequent.* denique *tom.* 8vo. *part.* 1ma. *pag.* 520., & *ſequent.* exemplaria *Turcica* transactionum pacis ad *Carlovizium*, & *Paſzarovizium* confectarum legere cupienti ﺭﺎﺷﺪ *rāsid* hiſtoriographus *Turca* adeundus eſt. Com-

menta-

mentationes denique ad pacem *Belgradenſem* ſcripſere *Joan. Jac. Moſerus*, & recentius *Laugier* Gallus, quorum prior opus ſuum anno 1740. Germanico idiomate *Jenæ in* 4to. editum, *Pax Belgradenſis cum annotationibus* inſcripſerat, hic, *hiſtoriam initæ ad Belgradum pacis* duobus tomulis idiomate gallico abſolutam, in 8vo. edidit, quæ ſucceſſu temporis in Germanicum verſa *Lipſiæ* 1769. prodiit.

(c) *Itham* uxorem *Leopoldi* Marchionis Auſtriæ hujus nominis III^tii^, cognomento pulchri, atque matrem *ſancti Leopoldi* in *Palæſtinam* iter inſtituiſſe, cum *P. Calles* in annalibus Auſtriæ hiſtoriographi omnes unanimiter aſſerunt; verum an in pugna cum Saracenis capta, an vero obtrita fuerit, non æque liquet, poſterius certe magis probabile. *Albertus Aquenſis Lib.* 8vo. *Cap.* 38vo. hæc habet: *Comitiſſa vera Ida, utrum capta, & abducta, aut pedibus tot millium equorum membratim diſcerpta fuerit, uſque in hodiernum diem ignoratur, niſi quod ajunt, eam inter tot millia matronarum in terram Corrozan æterno exilio deportatam.*

(d) Anous poſt Chriſtum natum 1147^mum^ fuerat, quo octavus Auſtriæ Marchio e *Babenbergica* ſtirpe *Henricus* II^dus^, qui Bojoariorum itidem dux fuerat, *Conradum* Cæſarem conſcenſis *Ratisbonæ* navibus, ſecundo flumine *Auſtriam* tranſeuntem, in *Palæſtinam* comitatus eſt. *Otto Friſingenſis*, qui & ipſe peregrinationi huic præſens aderat, in opere *de rebus geſtis Friderici* I^mi^. *Imperatoris Lib.* I^mo^. *Cap.* 58vo. *pag.* 229na *edit: Baſile.* 1569. de hac ſacra expeditione, cumprimis vero de conſilio urbem *Damaſcum* expugnandi ſequentia perhibet: *At Conradus Romanorum princeps, habens adhuc in comitatu ſuo ex principibus Ortlibum Baſileenſem epiſcopum, Arnaldum cancellarium ſuum, Fridericum ducem Suevorum, Henricum ducem Bojoariorum, Guelfonem ducem, aliosque comites, virosque illuſtres, & nobiles in ipſa paſcali hebdomada Ptolomaide applicans, ac poſt paucos dies, Hieroſolymam veniens, in magna cleri & populi jucunditate, cum ingenti honore ſuſcipitur. — — Rex per aliquot ibi dies in palatio Templariorum, ubi olim regia domus, qua & templum Salomonis, conſtructa fuit, manens, & ſancta ubique loca peragrans, per Samariam, & Galilæam Ptolomaidem rediit, omnes advenientes, quos poterat, milites pecunia ad remanendum inducens. Convenerat enim cum rege illius terræ, & patriarcha, militibusque templi circa proximum Julium in Syriam ad expugnationem Damaſci exercitum ducere. — — — Rex etiam Franciæ Ludovicus idem pro poſſe ſuo ſectans, de Antiochia reverſus apud Tyrum manebat. Ambo itaque inter Tyrum, & Ptolomaidem in loco, qui Palma nomen a re ſortitus appellatur, menſe Junio circa nativitatem ſancti Joannis Baptiſtæ conveniunt, de die, loco, ubi, & quando exercitus inſtauraretur, ordinantes. Nondum tamen ex tot, & tantis attritionibus faſtus inter eos regalis decoctus conquieverat. Unde, quem & proventum, & eventum hæc quoque Damaſcena ſortita fuerit expeditio, alias, & fortaſſis ab aliis dicenda erunt.* Ex ſubſequis etiam Babenbergicis *Fridericus* I^mus^. & *Leopoldus* VII^mus^. ſimilem expeditionem ſacram ſuſcepere; de quibus conſulendus eſt *P. Calles in Annal. Auſt.* P. II^da^.

(e) Communiter annus *Hegiræ* 680., *i. e. Chriſti* 1281. ab hiſtoriographis aſſignatur, quo *Osman*, unde *Osmanidæ* nomen trahunt, aviti imperii hæreditatem adiit, novis ſubin acceſſionibus cumulatam. Eodem tempore *Rudolphus* I^mus^, a quo *Auguſtiſſima Domus Auſtriaca* originem ſuam reperit, jam anno 1273. Cæſar renuntiatus, de firmanda pace publica Imperii in comitiis *Moguntienſibus* agebat, teſte *Conringio, de origine juris Germ.* (*edit.* 4. *Helmſtad.* 1695.) *cap.* 27mo *pag.* 163, & *ſequent.*

(*f*) Struvius in *corpore hiſtoriæ Germanicæ period.* 10ma *ſect.* 2da. *ad Frid.* 3^tium^. §. 55. ſequentia perhibet: *Dum autem Turcæ terras Auſtriacas denua infeſtarent, diverſimode de expeditione contra eosdem fuit actum. Factum hoc in conventu Landshutano* 1478, *Friſingenſi*, & *Norimbergenſi* 1479, & 1480, *in quo decreta quindecim millia, & nova ſtatuum matricula fuit confecta, quantum quisque militum ad eandem præſtaret.* Fuiſſe vero jam ante frequentiora in comitiis de auxilio ferendo contra *Turcas* conſilia inita, ex *Müleri* actis comitialibus Imperii conſtat, de quo jam *Viennæ* 1460. *Norimbergæ* 1466, & *Ratisbonæ* 1471. teſte eodem *Müllero* deliberatum ſit.

(*g*) Idem Struvius in paulo ante citato opere *periodo* 10ma *ſect.* 3^tia^. *de Maximiliano* I^mo^. §. 46. *Poſtquam*, ait, *circa initium anni* 1518. *inſignem conventum celebraſſet provincialium Maximilianus — — Auguſtam Vindelicorum petiit, illic principes electores, ceterique Germaniæ principes, epiſcopi, prælati, respublicæ, ac innumeri nobiles convenerunt. Aderant quoque Pont. Max. Leonis X. legatus Cardinalis, Thomas Cajetanus, Lutheri doctrinam confutans, regum Hiſpaniæ, Franciæ, Hungariæ, Poloniæ, atque Bohemiæ Oratores. Conſultabant in eadem dieta celeberrima Maximilianus de futuro Romanorum Rege eligendo — — de bello quoque in Turcas aſſumendo, deque bellorum apparatu, & nervo, multa per Cæſarem, & principes, imprimis per legatum Cardinalem fuerunt tractata, qui ad bellum hoc Turcicum de bonis eccleſiaſticis decimas quærebat. Decretus etiam fuit capitis cenſus, quem ſinguli in imperio viventes, decimam quidem floreni Rhenenſis partem perſolverent ita, ut nec principes, & illuſtres perſonæ excluderentur, qui pro arbitrio ſolverent.*

(*h*) Sermonem de rebus ils habentibus, quæ in imperio quondam ob imminens *Turcarum* periculum geſtæ ſuot, ad *Struvium* idcotidem recurrendum eſt, qui in citato jam ſæpius opere *period.* 10ma *ſect.* 3^tia^. *de Max.* I^mo^. §. 32. hæc habet: *Ineunte anno* 1510. *Cæſar Auguſtæ Vindelicorum comitia celebrat. — — Decreta tandem ab Imperio contra Venetos auxilia, certus etiam modus fuit præſcriptus; — — incitavit potiſſimum imperii ſtatus contra Venetos Ludovicus Helianus, Galliæ regis orator, oratione invectiva in publico confeſſu habita.* Hæc oratio in *Freheri* quidem *collectione ſcriptorum de rebus Germaniæ tomo* II^do^, ſed manca, invenitur; nos, qui exemplum authographum, idque rariſſimum ante oculos habemus, facile illius diſſimilitudinem deprehendimus. Impreſſa eſt *Auguſtæ Vindelicorum. Cal. Majis. anno MDX.* præfante *Jacobo Bannicia*, a Cæſareis ſecretis. Orationis initium hoc eſt: *bene ac religioſe feciſſent Veneciani Maximiliane Auguſte: ſi poſt multas civitates: ac regiones: quas: aut Chriſtianis ademerūt: aut ipſi Turcis per pactiones tradiderunt: aut occupare permiſerunt: ſanctiſſimā expeditionem quattuor Chriſtianorū principū in exidiū Turcę gentis: paratam excurrere paſſi fuiſſent.* In fine carmeo eſt, quod inſcribitur: *ejusdem Ludovici Heliani venatio leonū. Pontifex Max. Cæſar Auguſtus: Rex Francoꝝ: Rex Araganonum Venatores.* item *ad Reverendiſſimos, & illuſtriſſimos ſacri Romani Imperii Electores: reliquosque inclitos in concilio Auguſtenſi Germanorum Principes: carmen exhortatorium.* Seculi præprimis 16^ti^ hic mos fuerat: ut orationes de bello contra *Turcas* ſuſcipiendo typis committerentur. Sic in *Freheri ſcriptoribus rerum Germanicarum tom.* 2da ſermo oratoris Hungariæ, ac Bohemiæ regis *Mathiæ Corvini* occurrit. Io *Augerii Busbequii* operibus exclamatio, ſive de re militari contra *Turcam* inſtituenda conſilium. *Joannis Cuſpiniani* oratio protreptica, ad S. R. Imp. principes & proceres, ut bellum ſuſcipiant contra *Turcam*, ſuboexa ipſius operi, quod

quod inſcribitur *Auſtria*. *Georgii Agricolæ* oratio de bello adverſus *Turcam*, adjecta, *Drechsleri chronico de Saracenis*, & *Turcis*. *Lipſiæ* 1594. Similes orationes *Turcicas* collegit, typisque ſub ejusdem ſeculi 16^ti^ finem dedit *Nicolaus Reusnerus*, quam maxime nobis hic loci ab aliis itidem nobili collectione commendandus, quæ ad pleniorem Orientalis literaturæ cognitionem haud parum momenti habet; nempe *epiſtolarum Turcicarum variorum*, & *diverſorum auctorum, in quibus epiſtolæ de rebus Turcicis ſummorum pontificum, imperatorum, regum, principum, aliorumque mundi procerum jam inde a primordio regni Saracenici*, & *Turcici uſque ad hæc noſtra tempora leguntur*. *lib.* 14. *Francofurti ad Mænum* 1598, 1600. *in* 4to. Harum epiſtolarum collectionem integram, quoniam paucissimis eam adhuc viſam fuiſſe credamus, paulo fuſius hic deſcribendam exiſtimavimus.

(*i*) Neque noſtrum hic eſt, egregia præſtantiſſimorum belli ducum contra *Turcas* facinora pluribus exponere, præcipue, cum ea nemo, qui vel ſummis hanc hiſtoriæ partem labiis deguſtarit, ignorare poſſe videatur. Omnium linguis celebrata ſunt, quæ *Nicolaus Pálfi* celeberrimus Hungariæ heros *Strigonii* primum, dein *Jaurini*, adjurore, & ſocio *Schwarzenbergio* præſtitit, quamque præclare *F. Teiffenbachius Szabolczæ*, *Hatvani*, *Fileki* rem geſſerit. *Montecuculi*, qui optimos ipſe de acie contra *Turcas* inſtituenda commentarios ſcripſit, vel ob ſolam *Turcarum* ad *S. Gothardi* ſtragem ingentem jam nobiliſſimus; *Caprara* item barbarorum exercituum terror, & *Uivarini*, *Semendriæque* expugnator validiſſimus; noſtræ denique, copioſiſſima quondam *Osmanidarum* manu cinctæ, principis urbis acerrimus propugnator *Rudigerus a Stahrenberg*. Quid jam de *Eugenio*, ab omni hominum memoria imperatore maximo dicamus, cujus invictiſſimi heroïs immortali virtuti *Syrmia* omnis, *Bannatusque Temeſienſis* ſuam a *Turcico* jugo immunitatem gratiſſimi hodiedum in ſeceptis referunt? Sed quid multa de aliis? *Philippum Palatinum Rheni*, priori *Vindobonæ* noſtræ obſidioni, & *Joannem* III^tium^. Poloniæ regem poſteriori adfuiſſe; *Electorem Bavarum* ipſi urbis *Belgrodi* expugnationi ſtrenue adlaboraſſe; *Lotharingiæ* denique Ducem *Carolum* IV^tum^. avum glorioſiſſimi Cæſaris noſtri *Franciſci*, in quo Auguſtiſſimæ duæ ſtirpes tam felici vinculo coaluere, *Budam*, & *Uivarinum* cepiſſe, & incredibili ad *Strigonium*, ac rurſus ad *Mohacſium* victoria potitum fuiſſe, vel ipſis *Turcarum* annalibus jam inſertum legimus.

(*k*) *Augerius Gislenius Busbequius* nobili apud Flandros genere natus, Gallica una, & binis *Aſiaticis* legationibus ſummum ſplendorem conſecutus eſt. Ab omni fere ævi doctis viris maximi habebatur; cujus rei locupletiſſimos teſtes habemus *Lipſium* cumprimis, & *Thuanum*; quorum ille in *epiſt.* 78. *cent.* 2da. ad Belgas hæc habet: *vir, quem inter ævi noſtri primos vero elogio eſt prædicare*. Alter vero ad an. 1592. *Augerius Gislenius Busbequius, vir eruditione, rerum agendarum peritia, candore, & probitate inſignis: qui unam, atque alteram legationem ad Portam Othomanicam ſub Ferdinando Cæſare magna ſua cum laude geſſit, & elegantiſſimis, & lectu jucundiſſimis epiſtolis explicavit. Ex quibus quam plurima in annales meos me tranſcripſiſſe ingenue profiteor.* Hæc hiſtoricus Gallus. *Busbequii* opera, quæ hodie extant (librum enim de vera nobilitate periiſſe ferunt) ſequentia ſunt 1^mum^. *legationis Turcicæ epiſtolæ quatuor*, 2do. *exclamatio, ſive de re militari contra Turcam inſtituenda conſilium.* 3^tio^. *Solimani Turcarum Imp. legatio ad Ferdinandum Rom. Cæſarem* 1562. 4to. *ejusdem Busbequii legationis Gallicæ ad Rudol-*

phum II^dum. *Imp. epiſtolæ* 53. Ceterum *Busbequii* operum plures extant editiones, quas inter facile ea præſtat, quæ *Baſileæ typis Brandmülleri* 1740. *in* 8vo. vulgata eſt.

(*l*) Nomine eorum, qui primi omnium pro Cæſare Auguſto ad Portam ad Ottomanicam legatioone funcți ſunt, *Salomon Schweiger* ſuperiori jam ſeculo in *itinerarii ſui lib.* 2. *cap.* 7. his verbis recenſuit: Poſtquam profligatis rebus *Ladislaus* rex in aquæ lutulento gurgite eum equo depreſſus, ſuffocatusque infelici fato periit, atque *Solymanus* rerum felici ſucceſſu arrogans in *Joannem Szapolyam* rerum ſummam transferre cooaretur; *Ferdinandus* rex per *Joannem Oberdanzki* apud *Turcarum* Sultanum primum agebat, dein conſecutivo ordioe ſequeotes erant Auſtriacorum oratores apud Portam Ottomaoam conſtituti: primus *Ferdinandus Malvetius* e Vallachia oriundus; hic diu atroci apud barbaros captivitate detentus, dein redux ad Cæſarem fatis occubuit. Secundus *Augerius Busbequius*, qui in octenoium inducias ſtabilivit. Tertius *Albertus de Wis*, qui diem ſupremum *Conſtantinopoli* obiit, ad ſanctum Fraociſcum *Galatæ* ſepultus. Quartus *Carolus Rim* Belga. Quintus *David Ungnad Liber Baro à Sonnek*. Sextus *Joachim a Sinzendorf*. Septimus *Joannes Liber Baro a Breuner*. Octavus *Paulus ab Eitzing*. Noous *doctor Bartholomæus Petz*, qui prius jam Cæſareo oratori *Joachimo a Sinzendarf* a ſecretis erat. Decimus deniqueFridericus *a Krekwiz* conſiliarius ſupremi conſilii imperii aulici, carcerum ſqualore confectus, atque *Albæ Græcæ* vita functus.

(*m*) Antiqua æque, ac nohiliſſima comitum a *Cabenzl* proſapia, Auguſtiſſimæ Domui Auſtriacæ arctiſſimo fidelitatis vinculo nuoquam non ſingulariter obſtricta, atque adeo ſummo, ut par eſt, in pratio ſemper habita eſt; cujus rei luculeotiſſima oobis teſtimonia adſunt. Namque idem hic cameræ præſes *Joannes*, oratoris digoitate ornatus, eadem fere tempeſtate ad magnum *Moſcoviæ* principem diſceſſit. Alii ſubin oobiliſſimæ genris hujus viri eccleſiaſticis aucti dignitatibus, alii rerum gerundarum peritiſſimi, ad ſumma imperii munia adſciti, & ſacræ, & profanæ reipublicæ quam optime conſuluere. Quare nobiliſſimum aurei velleris inſigne, gentilitio *Joannis Caſpari*, & *Caroli Joannis Philippi* ſcuto inſertum, hodiedum ſingularia ſtirpis hujus in patriam merita mirifice commendat. *Joannes Ludovicus* binis jam legationibus inſigni cum laude perfunctus, apud Imperatoriam modo magnæ *Ruſſiæ* aulam legatus Cæſareus, qua ſolet, animi contentiune Auguſtiſſimæ aulæ ooſtræ negotia curat. *Joannes Philippus* utrique S. C. M. a cubiculo, & intimis conſiliis, pacis oegotiis nuper felicibus auſpiciis ad *Teſchenam* eoofectis, prioius modo a Celſiſſimo Principe a *Kaunitz*, rea cum exteris hic loci tractandas, atque Belgarum, & Longobardorum commoda præcipuis curis complectitur.

(*n*) Ut denique & illis gratum faciamus, qui de Cæſareis ad Ottomanicam portam legatiooibus uberiori cogoitiooe imbui cupiunt, eorum hic oomina, quod nobis quidem ex variis monumeotis eruere licuit, ſubjiciemus, qui ſeu legati, ſeu oratoris, ſeu reſidentis, vel mioiſtri ordinarii dignitate illuſtres, in id omni ſtudio locubuere, ut apud *Turcas* Auguſtiſſimæ Domus noſtræ emolumeotis uſque ad *Belgradenſem* pacem quam optime inſerviront. Anoo igitur 1584. *Henricus a Liechtenſtein dynaſta in Nicolſpurg* a *Rudolpha* II^do Cæſare ad *Amurathem* III^tium miſſus eſt; quo eodem tempore, ut jam innuimus, *Paulus Liber Baro ab Eitzing* reſidentis munere fungebatur. Hunc excepit *Bartholomæus a Petzen*; cui ſucceſſit *Fridericus a Krekwitz*, cujus triſte fatum pariter ſuperius jam retulimus. Aono ſubio 1609. *Rudolphus* II^dus ad *Achmedem* I^mum cum muneribus oratorem legavit *Adamum Liberum Baronem ab Herberſtein*. Quem, ut nonoihil

oihil breviores ſimus, ſequentes hoc ordine exceperunt: 1mo. *a Starzer*, reſidens. 2do. *Ludovicus Liber Baro o Mollar*, legatus. 3^tio. *Andreas Negroni*, legatus. 4to. *a Czernin*, orator. 5to. *Cæſar Gallo*, legatus. 6to. *Rudolphus a Schmid*, reſidans. 7mo. *Alexander a Greiffenklau*, 8vo. *Rudolphus Comes a Czernin*, orator. 9no. *Rudolphus Schmid a Schwarzenhorn*, interruntius. 10mo. *a Mayenberg*, internuntius. 11mo. *Simon de Renninger*, reſidens. 12mo. *Gualterus Comes a Leslie*, orator. 13^tio. *Caſonova*, reſidens. 14to. *a Kindsperg*, reſidens. 15to. *Petrus Franciſcus Hoffman ab Ankerskron*, interountius, qui apoplexia tactus anno 1679, & repentina morte *Conſtantinopoli* ſublatus eſt. 16to. *Terlingo*, reſideos, *Conſtantinopoli* itidem anoo 1680. vita functus, & in eccleſia, quæ Jeſuitarum olim erat, ſepultus. 17mo. *Albertus Comes o Caprara*, legatus, præter ordioem ad ſtabiliendas indicias miſſus. 18vo. *Chriſtophorus a Kunitz*, reſidans. 19no. *Wolfgangus Comes ab Oeting* poſt pacem *Carlovizenzem* ſummi oratoris munere clarus. 20mo. *Defin*, interountius. 21mo. *Michael a Talmann*, primo reſidens, dein internuntius. 22do. *Chriſtophorus a Gaurient*, legatus præter ordioem. 23^tio. *Damianus Hugo Comes a Virmondt*, poſt pacem, *Paſſarovizii* reſtitutam, magnus ad Ottomanos orator. 24to. *a Dirling*, reſidens. 25to. *Leopoldus a Tallman*, internuncius primum, dein præter ordinem ad congreſſum *Nemirovicenſem* orator renunciatus. 26to. *Corfutius Comes ab Uhlefeld* ſummus poſt pacem *Belgradenſem* orator, *Henricum a Penkler*, qui legationi a ſecreds erat, ad res Cæſareas poſt diceſſum ſuum curandas miniſtrum, reſidentem apud Portam Ottomanicam relinquens. Ceterum legationes ejusmodi plures deſcriptæ, & typis excuſæ circumferuntur. *Prima* omnium (nam *Busbequii* literarum, ac legationum jam ſupra meminimus) eſt *Stephani Gerlach* diarium duarum legationum ad Portam Ottomanam, quæ *Francofurti ad Mænum* anno 1674. Germanico idiomate conſcripta, in folio edita eſt; hujus auctor cum *Ungnadio* olim *Conſtantinopoli* fuit. *Secunda* patria etiam lingua exarata, *Francofurti ad Mænum* anoo 1609. in folio prodiit; auctor hujus *Salomon Schweiger* legationem *Joannis Liberi Baronis o Breuner* deſcribit, ſubin ab *Adamo Libero Barone ob Herberſtein* oratore ad terminum perductam; cujus ad Ottomanos profectio a *Maximiliano Brandſtetter*, Legationi a ſecretis, magna adcuratione deſcripta, adhucdum in manuſcripto latitat; quod pulcerimum æque, ac rariſſimum *Uhlefeldianæ* olim bibliothecæ manuſcriptum in teleciſſima modo librorum collectione viri, inſigoiter eruditi, *plurimum reverendi domini Franciſci a Neuman, canonici regularis ad ſanctam Dorotheam*, locum obtiner, qui de nitidiſſima etiam, ac rariſſima numocotheca ſua, quæ poſſidet, anecdota, peculiari libro perquam erudite nuper publici juris fecerat, plura paulo poſt de üsdem erudito orbi communicaturus. Inter libros porro editos de legationibus Cæſareis, quæ ad Portam Ottomanicam ſuſceptæ ſuot, ordine ſequitur opus *Friderici Seidln*, memorabilia legationis *Friderici a Krekevitz* Germanico idiomate continens, quod ſeculo iſto, anno nimirum 1711., *Gorlicii* in 12mo. prodiit. Excipit hoc *Wolteri Comitis a Leslie legatio* a quodam ſocietatis Jeſu quondam ſacerdote *Petro Taferner* deſcripta, & *Viennæ* anno 1668. typis data. Sequitur tertia *Comitis Alberti* videlicet *Caprara* ad Portam Ottomanicam legatio, *Francofurti* 1684. impreſſa, quam *Joannes Benaglia*, eidem legationi a ſecretis, literis conſignarat. Singulari itidem ſollicitudine conſcripta, quæ ſub initium hujus ſeculi a *Wolfgango Comite ab Oettingen*, magni oratoris munere ad Portam Ottomanicam fungente, geſta ſunt, *Simpertus Abbas in Neresheim*,

ejusdemque legationis comes, typis *Augustanis* evulgaverat 1701. in 12mo. Ultimæ demum, quæ typis prodiit, legationis historiam, eleganti profecto exaratam calamo, *Gerardius Drieschius* edidit, qui, historiographi obiturus officium, *Damianum Comitem a Virmondt* anno 1719. *Constantinopolim* comitatus est, uberrimam inde materiam narrationis suæ auctus, cujus *Viennæ* editio in 8vo. 1721; in 4to. vero, ab auctore ipso in Germanicum translata, 1723. curata est.

(o) Fuerat ea semper Principibus Augustissimæ Domus Austriacæ innata in subditos benevolentia, ut, qui singulari quodam studio impositas muneris sui partes præ reliquis adimplere satagerent, eosdem pariter non remuneratos modo, verum & peculiaribus honorum titulis super alios evectos voluerint. Sic *Henricus a Penkler* in numerum primum Liberorum Regni Baronum adscitus, tum, a secunda legatione redux, honore intimorum imperii consiliariorum ornatus est. *Josephus a Schwacheim* in consortium etiam Liberorum Baronum adlectus, moxque Comitis decoratus titulo, sub finem etiam regii ordinis *Sancti Stephani* Eques renunciatus est. *Antonium a Brognard*, discedente a Porta Ottomanica *Barone a Penkler*, internuntium nominatum, regnorum pariter suorum nobilem, & consiliarium actualem Augustissima esse voluit. Denique *Franciscum de Paula Thugut*, qui ob singularia, quæ posuit, merita, Augustissimæ plurimum commendatur, & Liberi Baronis titulo, & regii ordinis *Sancti Stephani* Commendatoris honore cumulatum, aliis nunc etiam obeundis muniis Augustissimæ benignitate delectum conspicimus. Quamquam nec minori & eos semper benevolentia Principes Austriaci complexi sunt, qui interpretum munere functi, singulari quadam probitate, & industria fidem, ac obsequium suum comprobare adlaborarunt. Namque *Franciscus a Mesgnien Meninski* primarius linguarum Orientalium interpres, consiliarii inito auctus titulo, eam subin Augustissimorum Principum in se benevolentiam expertus est, ut consiliarius aulæ bellicus renunciaretur. Eadem benigna fors primo quondam interpreti *Marco Antonio Mamuca della Torre* obtigit, qui eques primum auratus Hungariæ creatus, tum vero, præstitis suis per quinquagiota, & duos annos summa fide obsequiis, id promeritus est denique, ut cum posteris suis in numerum Sac. Rom. Imp. Comitum cooptaretur; cujus facta, quosve consecutus est honores, fusius perstringuntur in libello *Viennæ* 1701. edito, sequentis inscriptionis: *L'Immortalità del Cavalier Mar. Antanio Mamuca della Torre Conte del Sac. Rom. Imp. Consiliere attuale di guerra, descritta da Don Vincenzio Giulio Lodi.* Quin proximis jam ætati nostræ temporibus primum Cæsareum interpretem, & consiliarium *Antonium Seleskovitsch*, ab Osmanidis, apud quos quædam principia juris gentium exulare nemo non novit, ante pacem *Belgradensem*, triennio, quo scilicet bellum gestum est, carceris squalloribus attritum, præter alias remunerationes, aurea quoque catena, singulari Augustissimi favoris testimonio, decoratum, & annuo stipendio, quod vita suppeteret, auctum scimus. Neque mirum videri debet, adeo cumulata in eos conferi beneficia, qui fidem suam, & integritatem Principibus nostris in hoc interpretum munere probarunt; quando enim id officium aliis quoque gentibus nullo non tempore fuerit, peregrini auctoris verba, ne partium studii insimulemur, hoc loco adducere non abs re fuerit: *Petrus Buffineli* Reipublicæ *Venetæ* a secretis in *historica sua relatione de regno, & moribus gentis Osmanidarum* (ipse enim auctor aliquanto tempore *Constantinopoli* commoratus fuerat) hac animadversione finem narrationi suæ imponit: *Quare non ad utilitatem tantum perquam*

quam opportunum, ſed & pro publicis principis eujusque rationibus apprime neceſſarium eſt, non niſi ſibi, ſuæque ditioni obnoxios viros ad graviſſima interpretum munia adhibere, qui religionis ſuæ, juriſque naturalis incitamentis, fortiſſimo item originis ſuæ, & domeſticarum conſuetudinum vinculo conſtricti, fideliſſimam principi ſuo præſtent operam; & neceſſitate impoſita vitam etiam lubentes profundant, certi interea, perſuaſique, curaturos principes, ut gratum ſuum animum omnis horum familia deſiderare non poſſit. Rem tam apertam quisque haud difficulter perſpiciet; quæ tamen, ut omni ex parte diſpici queat, Conſtantinopolim adire oportet, ſufficientia dictorum teſtimonia in dies ſingulas exhibentem.

(p) *Roberto* huic *Wakfeldio* Anglo in univerſitate *Tübingenſi* profeſſori a *Ferdinando* ſtipendium annuum ſubminiſtratum fuiſſe, *Frider. Freytag in adparatu literario tom.* 3^tio. memorat, ejusdem *Wakfeldii* Angli editam *Londini* 1524. *in* 4to. rariſſimam recenſens *orationem, de laudibus, & utilitate trium linguarum, Arabicæ, Chaldaicæ, & Hebraicæ, atque idiomatibus Hebraicis, quæ in utroque teſtamento inveniuntur.* Adfert itidem eodem in opuſculo literas *Ferdinandi Auſtriaci* ad *Henricum* Angliæ Regem *Studgardiæ* 3. *Martii* 1523. exaratas, in quibus *Ferdinandus* prædictus *Wakfeldium ob honeſtam converſationem, ſinceram, & egregiam doctrinam, quibus pollet, & alios eminenter præcellit, maximeque in linguis Hebraica, Chaldaica, & Arabica* magnis laudibus extollit. His ſubjungit demum, in eam *Tübingenſem* academiam conceſſiſſe ſententiam, ut laudatus vir *aut in perpetuum, aut in plures annos apud ſe retineri poſſit;* ſed illum hanc ſibi oblatam muneris ſpartam abſque principis ſui conſenſu renuiſſe. Fuerat tunc temporis ducatus *Wittenbergicus* juri *Auſtriaco* obnoxius, ob ejectum videlicet ducem *Ulricum*, cujus *Struvius* inter alia in *corpore ſuo hiſtorico period.* 10ma. *ſect.* 4ta. *ad Carolum* V^tum. hiſce meminit: *inſequenti anno* 1534. *geſtum fuit bellum Würtenbergicum. Anno enim* 1519. *Ulricus princeps Würtenbergicus ditione ſua pulſus fuit, & ejectus a Suevici foederis ſociis, eum Reütlingam, oppidum Imperii confœderatum ipſis nuper cepiſſet. Eam deinde provinciam Cæſar ab illis, reſtitutis ſumtibus, poſt Ferdinandus frater a Cæſare, cum hæreditas divideretur, eſt conſecutus. In Auguſtanis vero comitiis principes quidam intercedebant, ut Ulricus, qui jam in undecimum annum exulabat, reſtitueretur, intercedente etiam per Langæum, legatum ſuum, Gallorum rege Franciſco, ſed id fruſtra fuit, & Cæſar repetitis ab initio cauſſis, quamobrem fuiſſet profligatus, ornamenta ſolennia principatus fratri ſuo tum publice conferebat.*

(q) Oratio *Poſtelli* ſupra allegata hunc præfefert titulum: *Guilielmi Poſtelli regii in academia linguarum peregrinarum, & mathem. profeſſoris de linguæ Phœnicis, ſive Hebraicæ excellentia, & de neceſſario illius, & Arabicæ penes Latinos uſu præfatio, aut potius loquutionis, humanæve perfectionis panegyris. Viennæ Auſtriæ, opera Mich. Cimmermanni* 1554. Fuiſſe jam tunc temporis in *Vindobonenſi* univerſitate profeſſorem linguæ *Arabicæ* publicum, in commentatione ſua *de primis Vindobonæ typographis P. Schier pag.* 41. annotat, in decreto, a *Divo Ferdinando die* 17. *Jan.* 1554. ſignato, mentionem fieri inquiens: *quod ſecundus Græcus, qui & idem linguæ Aracicæ profeſſor ſit, & quotidie bis legat, D. Guil. Poſtellus ducentos florenos ſit habiturus.* Hunc porro & typographeo *Arabico* curando luam commodaſſe operam, (nam ad hanc inſtituendam in hujatem potiſſimum univerſitatem evocatus eſt) primi *Arabici* duo, characteribus itidem *Arabicis* expreſſi, verſiculi pſalmi illius: *Beati, quorum*

remiſſæ &c. argumento ſunt, quos inſcriptioni præfatæ orationis ſubjunxit. Hujus initium ab ea, qua cuique io bonum ſocietatis cooperandum eſt, obligatione reperit; cui reſpectu univerſitatis Vindobonenſis ſatisfacturus auctor, anteriore orationis parte de linguis primum in genere, & præcipuis earundem cum Latina conjungendis, tum de laude *Ferdinandi* Regis, maximi linguarum exoticarum fautoris, ac denique de ſe ipſo, quo, (ut auctor exprimit) inſtrumento ad promovendas has linguas *Ferdinandus* uti voluit, ſe tractaturum proponit, &c. In poſteriore a *Widmanſtadio* ſeſe Viennam accitum commemorat, or lectioni linguæ *Arabicæ* nominos, quam erigendo typographeo *Arabica* præeſſet. Sub finem orationis prædicti *Arabici* verſiculi, characteribus rurſum *Arabicis* expreſſi, repetuntur. Panegyrim iſtam e raritate *Freytog* pariter in *analectis pag.* 705. commendat, Cererum *Poſtellum* non oltra *Cal. Maj.* 1554. *Viennæ* commoratum eſſe, atque vsno perculſu metum, in Italiam ſeceſſiſſe, plurĭbus celeberrimus, ac doctiſſimus *Denifue io* erudito ſoo *de primis typis Viennenſibus commentario* expoſiturus eſt, unde ſingulari viri hujus præclariſſimi benignitate magoam noötiæ iſtius partem interea deprompſimus.

(*r*) De ſuo in linguam *Arabicam* amore, & ſtudio *Widmanſtadius* ipſe in præfatione ad *novum teſtamentum Syriacum* hæc memoriæ prodidit: *Hunc tamen* (*Copnionem nempe*) *nihilominus eadem fere ætate Jacobus Lopes Stunica, ex equeſtri ordine doctiſſimus theologus ſtrenue adeo ſecutus eſt, ut Græca, Hebraica, & Arabica percaluerit, mihique ſe apud Inachum Mendozom Burgenſem antiſtitem in Alinzarii commentariis, quos in Jaromum grammaticum Arobem olim ſcripſit, explicondis, doctorem præbuerit, & fide, & diligentia excellentem.* Et alibi: *anno deinceps a Clementis obitu decimo, Marcellus Cervinus, qui nuper in ſummo Pontificatu necdum menſtruo tamen veteris ſanctitotis exemplum illuſtre reliquit, Petrum Ghalimum Damaſcenum diaconum abe ſe, ut mihi in excolendis Arabicis ſtudiis tonquam Chriſtianæ reipublicæ frugiferis adjutor eſſet, in Germaniam dimiſit,* &c. Ardeos denique *Widmanſtadii* deſiderium *Arabico* etiam idiomste edendi quidpiam, verba ſubſequa clare iodicaot: *Quod ſi æterni Numinis gratia, noſtrique regis clementia vacationem a muneribus reipublicæ, cujus graviſſimis curis non modo conficior, ſed etiam multis, & magnis incommodis, adiisque propter eam conflictar, impetrovero, operam mox daba, ut Arabicæ quoque linguæ inſtrumenta, librosque ſacros divo Carolo Max. Rom. Imperatori & Joanni Luſitanorum inclyto regi, ad innumerabiles Aſiæ, Africæque populos in Catholicæ eccleſiæ ditionem rediigendos ſubminiſtrem.* Specimen rudimentorum *Arabicæ* linguæ a *Widmanſtadio* cooſcriptorum in bibliotheca Cæſarea extare, ex *Lambecio* liquet, qui illud inter manuſcriptos *Tengnaglianos* codices ſub n°. 86. recenſet.

(*s*) In prælimioari ad *Ferdinandum*, hac ſubſcriptione, exarata epiſtola, *ab humillimo, & obedientiſſimo ſervo, & interprete Turcico, Joanne Gaudier, alias Spiegel*, quam *Leunclavius* annalibus Sultanorum præmittit, ita de ſua hac verſione auctor diſſerit: *Cum non ita pridem regia veſtra Majeſtas librum Turcicum mihi commiſerit, in quo actue, atque geſta Imp. Turcicorum deſcribuntur: quem quidem regiæ veſtræ Majeſt. nobilis, ſtrenuuſque, atque integerrimus Hieronymus Beck a Leopoldstorf, ex itinere Hieroſolymitano, & Turcia rediens, obtulit, qui mihi a reg. veſtra Majeſt. Germanice interpretandus, clementer demandotus: quod humiliter præſtiti, eaque, qua a Turcis ſcriptus eſt methodo, in idioma Germanicum tranſtuli.* Verſio iſthæc, per 37

annos

annos in tenebris propemodum conſepulta, uſque eo jacuit, quoad eam *Leunclavius*, Conſtantinopoli redux, ſocia *Stephani Ungari*, linguæ *Turcicæ*, *Arabicæque* gnari, opera cum authographo exemplari conferens, Latinitate donaret, rerum per 37. annos geſtarum ſupplementum addens, quod ipſe *Leunclavius* in præfatione ad annales iſtos fatetur.

(*t*) Optimum de hoc doctiſſimo viro judicium fert *Thuanus* ad annum 1591. his verbis: *Joannes Leunclavius juris Romani, Græcique conſultiſſimus, & rerum Turcicarum opprime peritus, linguæ ipſius Byzantina peregrinatione comparatam cognitionem, exactam ultimæ hiſtoriæ Græcæ lectionem, & acre, ac admirandum judicium attulit. Quod non ſolum in ſcriptis ob ipſo, dum viveret, publicatis, ſed in iis, quæ poſt mortem ejus publicata ſunt, elucet. Non ſolum ſui, ſed & Conſtantinopolitanæ hiſtoriæ, cujus ſpem fecerat, incredibile deſiderium reliquit.* Contrariæ equidem opinionis in *commentario ſuo ad bibliothecam Cæſaream tom.* 1mo. *Lambecius* eſt, in laudes viri hujus parcus admodum, & ſummæ eum inſuper ingratitudinis erga *Blotium* inſimulans. Fallere ceterum *Conringium*, qui auctorem hunc cum *Davide Ungnadio* legato Cæſareo Conſtantinopoli fuiſſe aſſerit, bina ipſius *Leunclavii* aſſerta non vane demonſtrant; quorum *uno* in *deſcriptione Lichtenſteinianæ ad Portam Ottomanam legationis*, quæ in finem menſis *Auguſti* 1584. incidit, ſe huic interfuiſſe ſocium teſtatur, anno vero 1587. a prædicta ſe ſe metropoli diſceſſiſſe, in ſupra citata ad *annales Sultonorum* præfatione comprobat *altero*. Opera *Leunclavii* ad literaturam Orientalem ſpectantia (ſcripſerat enim & alia multa, quæ hoc loco recenſere longum foret) ſunt ſequentia: 1mo. prædicti jam *annales Sultanorum Othmanidarum*, *a Turcis* ſua lingua ſcripti, *a Gaidier* Germanice verſi, quos *Leunclavius* Latine redditos illuſtravit, & auxit uſque ad annum 1588. 2do. *pondecta hiſtoriæ Turcicæ ad illuſtrandos annales*; liber ſingularis admodum. 3^tio^. *hiſtorio Viennæ Auſtriacæ a Turcis anno* 1529. *obſeſſæ*; quæ uno volumine comprehenſa *Francofurti* 1588. *in* 4to. prodiere; opus perquam rarum, cujus editio altera *Pariſiis* in typographia regia conjunctim cum *Chalcondilo* 1650. opera *Caroli Fabroti* curata eſt *in fol.* 4to. *hiſtoriæ Muſulmanæ Turcorum*, *de monumentis ipſorum exſcriptæ libri* 18 *Francofurti* 1591. *in folio*. Singula hæc opera Germanice quoque verſa ibidem *in folio* 1590. excuſa ſunt.

(*u*) Inſcriptio libri hujus ſequens eſt: *Megiſeri Hyeron. inſtitutiones linguæ Turcicæ* 1612. *in* 8vo. Polyhiſtorem hunc nulla ullius ope ſublevatum, primum omnium conſcripſiſſe grammaticam *Turcicam*, ex ipſius auctoris in præfatione verbis patet; ait enim: *quandoquidem, niſi vehementer fallor, primus ego in hoc publicum orbis theatrum prodeo, qui barbaricam iſtam Turcorum linguam, certis regulis limitatam, ejuſque dictiones, & vocabula, vel ipſo pæne timenda ſono, ut poetæ verbis utor, magna ex parte dictionario peculiari comprehenſa, typis nunc evulgo.* Et vero grammatica *Megiſeri* nulla alia nobis prior tempore nota eſt. *Molini* enim, & *Ryerii* multis luſtris poſteriores eſſe, ipſe, quo impreſſæ ſunt, annus indicat. Neque tamen opus iſtud *Clodii* verba magnopere commendant, qui grammaticam hanc *deformem eſſe* annotat, *ac mutilum fœtum, characteribus Turcicis deſtitutum, ac fœdis erroribus, aut ſphalmatibus typographicis ſcatentem.*

(*w*) *Sebaſtiano Tengnagelio* J. U. D. natione *Belgæ*, patria *Burano* plenam *bibliothecæ palatinæ Viennenſis* præfecturam, defuncto *Blotio* 1608. obtigiſſe, in *commentariis ad prædictam bibliothecam Lambecius* teſtis eſt; cujus viri in linguis Orientalibus peritiam

tiam inter alios *Wilhelmus Schikardus* in procmio ad *Tarich* ſuum, magnis omnino laudibus extollit: *Spes*, inquiens, *ſupereſt, olim hæc mea ulterius emendatum iri, cum Deus aliquem Perſicæ linguæ gnarum ſuſcitaverit, qui ejus populi annales, nativa lingua ſcriptos, nobis exponat Latine, id quod omnium, quos hodie novi, præſtare poſſet optime (ſi præ curis reipublicæ vacaret) vir nobiliſſ. & ampliſſ. dn. Sebaſtianus Tengnagel J. C. invictiſſimi imperatoris noſtri &c. conſiliar. ſenat. Viennenſ. Auguſtalis bibliothecæ curator; quo digniorem, & Aſiaticis in literis peritiorem ſacratiſſ. Cæſ. Majts. huic librario ſuo theſauro præficere potuiſſet neminem. Is enim, ut eſt, prater Hebræas, Chaldæas, & Syras, etiam* Arabicæ, Perſicæ, Turcicæque *linguarum, inuſitato exemplo, & ſine compari hodie callentiſſimus, ita pro ſe quoque inſtructiſſimus libris horum idiomatum rarioribus, publice nondum extantibus, pleriſque manu in Aſia exaratis, & ſuo privatim ſumtu ſane magno, ſibi paſſim coemtis, ubi copia cum peregrinitate certat.* Collectionem hanc manuſcriptorum codicum ſelectiſſimam, quorum numerus ad 179. excreverat, vir doctiſſimus, diem ſupremum obicos, bibliothecæ Cæſareæ legavit, in *commentariis ad prædictam bibliothecam* a *Lambecio* ediis *tom* I^mo. copioſe recenſitam, quam inter & nonnulla ab ipſo *Tengnaglio* elaborata viſuntur, id, quod *miſcellanea ſub numero* 99. *Arabica, Turcica, & Hebraica* a viro hoc præſtantiſſimo, linguis his operam dare incipiente, ſo unum collecta, itemque ſub numero 32. ab exortu *Mohammedis* ad annum *Hegiræ* 638. ex *Arabicis*, & Chriſtianis auctoribus collectum *Orientale chronicon*; notiſque marginalibus Latinis a cl. *Tengnaglio* illuſtratum, hiſque alia ſimilia comprobant.

(x) *Vincentius Bratutti Raguſinus*, imperatori in interpretandis Orientalibus linguis ab obſequiis, primam, *chronici Turcarum præcipui, a Sadeddino conſcripti*, partem, *Italice* verſam, 1649. *Viennæ in* 4to. edidit; mox vero poſt ſunm in Hiſpaniam diſceſſum (interpretis enim munere apud *Philippum* IV^tum. Hiſpaniæ regem itidem functurus in hunc abiit) ſecundam quoque, quæ rariſſima eſt, prædicti *chronici* partem, *Madriti* 1652. typis vulgaverat. In linguam denique Hiſpanicam celeberrimum illum librum mnrslem tranſtulit, *Turcis* پادون *i. e. Liber Regius*, dictum, cujus pars tantummodo I^ma. (nihil enim poſt hanc prelo commiſſum fuiſſe credimus) *Madriti* 1694. *in* 4to. prodiit.

(y) Supervacaneum omnino arbitramur iis, quæ in nova lexici *Meninskiani* editione de præclariſſimo viro dicuntur, addere quidpiam, vel opus lexicographicum Orientale, & tanta cum utilitate uſque adhuc ab omnibus tritum, & tantis toties deſideriis, ut lucem denuo aſpiciat, expetitum, pluribus commendare. Nobis igitur miſſis his omnibus, id porro unum commemorasſe ſufficiat, ſuperiori jam ſeculo ab eruditis cum laude id præſtitum eſſe. In *actorum* certe *Lipſienſium volumine* 2do. hunc in modum ad annum 1683. de præſtantiſſimo opere differitur. *Præſentia tempora, quibus Turcici exercitus Viennam Auſtriæ infeſtant, lexici hujus Turcici, paucis abhinc annis in eadem urbe evulgati memoriam nobis ingerunt. Auctor operis laborioſi, & mole pariter, ac ſumtibus magni, eſt Franciſcus a Mesgnien Meninski ſancti ſepulchri eques Hieroſolym. S. C. M. conſiliarius, ac linguarum Orientalium interpres primarius, qui, cum ex plurimorum librorum lectione, & continuo annorum ultra quam viginti exercitia, magnam linguæ Turcicæ, nec non Arabicæ, & Perſicæ, quibus Turcica exornari ſolet, ſuppellectilem comparaſſet, alios etiam earundem literarum notitia ob Turcici Imperii amplitudinem in præcipuis regum, ac monarcharum oculis neceſſaria imbuere aulam induxit.* Cetera,

ex

ex ipſa auctoris vereri præfatione deſumta, nemini ignotam auctoris methodum, in lexico obſervatam, exponunt; quibus id ſolum in eadem *Lipſienſi* recenſione additur: *ut pleniorem iſtarum linguarum theſaurum aperiret, omnibus immenſi laboris, maximarum impenſarum, aliarumque difficultatum obſtaculis inſuper habitis Joannem Lobingerum civem Norimbergenſem, chalcographiæ peritiſſimum ad lares ſuos invitavit, ejusque opera characteres Arabico-Turcicos cum aliis typis ad hoc opus neceſſariis ineidi, ac poſtea, typographia integra jam ſatis inſtructa, lexicon hoc cum adjuncta grammatica imprimi curavit.* Tantis igitur in nobiliſſimum opus Impenſis factis, tot alienis nominibus impéditam virum huoc reliquiſſe hæreditatem, nemo mirabitur. De grammatica *Meninskiana* illud quoque memoratu dignum judicamus, in ejusdem operis *parte* 4ta. *capite* 5to, ubi de *futuro*, ſeu المضارع *el-muzâry* agitur, iſthæc auctoris verba legi: *& horum quidem ultimorum* (vocalem mediæ radicalis in futuro intelligit) *tabulam diligenter collectam habebis appendicis loco in fine grammaticæ, in qua, quæ non invenies, ea in futuro radicali zammam habere, pro comperto habebis.* Plurima uſque huc exempla perquam ſolicite perſcrutantibus, nuſquam nobis hanc tabulam, præterquam in illo uoo, quod principis olim *Eugenii*, nunc vero Cæſareæ bibliothecæ eſt, invenire licuit. Quare, cum *cl. Kollarius* eadem, modo admodum a nobis laudata verba, in nova editioone *pag.* 170. intacta penitus reliquerit, ipſamque adeo tabulam in hodiernam diem necdum ediderit, facile in eam inducimur opinionem, fore, ut credamus, leviora iſta mentem viri optimi præteriiſſe. *Meninſkium* præter hæc omnia *Neſſelio* in conficiendo manuſcriptorum Orientalium catalogo præſto fuiſſe, ipſe *Neſſelius parte* 7ma. *pag.* 162. fatetur.

(ז) *Joannes Baptiſta Podeſta Italus Faſanenſis* eo ſolum titulo nomen quoddam in literariis rerum Orientalium monumentis hic loci nactus, quod, neſcimus, quibus artibus anno ſuperioris ſeculi 1674. Auguſtiſſimi *Leopoldi* Cæſaris conſenſum, Orientales linguas publice prælegendi extorſerit. Auditorum, quorum ſub initium octodecim habuit, adeo diminutus fuit numerus, ut poſt triennium, curſu grammaticali abſoluto, ex iis, qui publicum apud *R. R. P. P. Dominicanos* tentameo ſubiere, trea tantummodo ſint delecti, queis Cæſarcum ad portam Ottomanicam legarum *Petrum Franciſcum Hoffman de Ankerskron* 1674. Conſtantinopolim proficiſcentem, cum ipſo magiſtro *Podeſta* comitari, linguas addiſcendi gratia, conceſſum erat. Tentaminis hujus fuſius quidem, ſed minus honorifice meminit *Meninskius*, in opere, quod inſcribit: *in quintum, viperinumque J. B. Podeſtæ partum, i. e. in libellum: diſſertatio academia, &c.* Ceterum eorum, quæ vir hic ſolers magis, quam linguarum peritus conſcripſit, operum plurima, una cum *Meninskianis*, in nova lexici illius Orientalis editione ſecundum ſeriem chronologicam adnotata inveniuntur.

(aa) *Petri Bedik* جهيل سوتن *ćehil sûtun, ſeu explicatio utriuſque celeberrimi, ac pretioſiſſimi theatri quadraginta columnarum in Perſide Orientis, cum adjecta fuſiori narratione de religione, moribusque Perſarum, & eorundem vivendi modo, populis vicinis, aliisque de hac Orientali natione famoſiſſima ſcitu dignis. Viennæ* 1678. *in* 4to. Liber hic, neſcimus, quo fato id factum dicamus, in hiſtorico critico *Vogtii* catalogo rarus dicitur. Nobis certe is jam ſæpius occurrit; accedit inſuper, quod ob ea, quæ narrat, ſi cum aliis cooferantur, nemini, cui ipſe Oriens cognitus eſt, non vehementer ſuſpectus eſſe debeat. Adde & illud, linguarum Orientalium omnino imperitum auctorem fuiſſe, id quod & *Meninskius* jam ſuperiori ſeculo affirmavit, & ipſe

titulus *Perficus* cum peroratione, nuncupatoriæ ad Cæſarem epiſtolæ adnexa, ſatis ſuperque comprobat.

(*bb*) Integram libri, de quo nobis ſermo eſt, inſcriptionem hic ſubjicere placet, quæ ſic habet: *elenchus librorum Orientalium manuſcriptorum, videlicet Græcorum, Arabicorum, Perſicorum, Turcicorum, & deinde Hebraicorum, ac antiquorum Latinorum, tum manuſcriptorum, tum impreſſorum a domina Comite Marſigli collectorum. Opera Michaelis Talman, interpretis, &c. Viennæ* 1702. *in falio.* Io alio præterea conſcribendo libro Gallico-Italico *de ſtatu militari imperii Ottomanici, incrementa, & decremento ejusdem*, ubi nonnulla etiam ex celebri illo *Turcico* codice قانون نامه ſeu *collectione conſtitutianum* excerpta ſunt, laudato comiti adjumento fuiſſe, non abs re ſuſpicari licet; hujus poſtmodum interpretis noſtri merita ea incrementa coepere, ut miniſter adeo reſidens ad Ottomanicam portam renunciatus ſit.

(*cc*) *Joannes Adamus Lachezi* interpres, & linguis Orientalibus a ſecretis; primis linguæ fundamentis a *Podeſta* imbutus, eundem magiſtrum ſuum poſt biennium deſeruit, ut *Meninskius* in ſuo reſcripto ad *Podeſtæ* grammaticam *Perſicam* his verbis inquit: *diſceſſiſſe cum ablegatis Cæſareis Conſtantinopolim, ubi per aliquot annos ſtudio linguarum Orientalium ſub præceptore Turcico ſedulam dans operam, ita in eis profecit, ut cum illuſtriſſimo comite Caprara reverſus, ad interpretaturam ſtatim campeſtrem adhibitus ſit, ubi etiam inſigni cum laude ſua aliis modo præeminet.* Idem deinde magnæ legationi, qua *Wolfgangus comes ab Oettingen* defunctus eſt, a ſecretis 1699. rurſus Conſtantinopolim petiit, quo tempore, locoque *Turcice*, & *Perſice* fabulas *Lokmanianas* reddi curavit, et integra hic ſubnexa, libri inſcriptio exhibet: امثال لقمان الحكيم *Paræmiæ Lokmani ſapientis, ex grammatica Arabica cl. viri Thomæ Erpenii, expenſis Joannis Bapt. Podeſta Conſtantinopoli per literatum Perſam Perſice, per literatum Turcam Turcice redditæ, curæ Joannis Adami Lachezi fac. Cæſ. Reg. Majeſt. Orient. ling. ſecretarii Viennæ* 1703. *in* 4to. Hæ paræmiæ ut plurimum *Turcicæ* grammaticæ, a *Podeſta* concinnatæ, & eodem hoc anno Viennæ in lucem emiſſæ, adhærent; textus, id quod typis *Podeſtanis* comprimis proprium erat, innumeris ſcatet erroribus orthographicis; atque hoc demum opuſculo finem *Podeſta* laboribus plus quam herculeis, ſi librorum numerum ſpectes, imponens, ſupremum diem obiit.

(*dd*) Queis manuſcriptis Orientalibus per legatum *Tenaglianum* bibliotheca Cæſarea ſucta fuerit, pridem *Lambecius*, codicum elenchum in ſuis de *eadem bibliotheca commentariis* exhibens, adnotavit. Locupletiorem dein Orientalium manuſcriptorum, in palatina bibliotheca nunc temporis inventorum, catalogum, a *Meninskio* coocinnatum, *Neſſelius* edidit; quem una cum priori cl. *Kollar* novæ, ſui operis *Lambeciani* editioni *tom.* 1mo. *pag.* 297. & 373. inſeruit. Huic ipſi auguſto muſarum palatio novæ, lapſu temporis acceſſiones, codicum venuſtate magis, quam numero conſpicuæ per *Hahendarffii*, & *Eugenii* principis bibliothecas factæ ſunt; cujus ultimæ binos cumprimis codices, genealogias Orientalium texentes, datam §. 18to, fidem liberaturi, paulo infra fuſius recenſebimus. Hæc eadem bibliotheca haud ita pridem & numero, & raritate codicum inſigne incrementum cepit, tercentis circiter voluminibus ex hæreditate comitis de *Schwachheim* ære comparatis. *Busbequiani* equidem ſeculi mores reviviſcere fecit *Schwachheimius*, ubi, ut cl. *Kollarii* verbis utamur, *pro parte nummorum aliqua, obita legatione Turcica, libras, a vermibus, & tempore peſſime habitos, Conſtantinopoli Vindobonam advexit.* Sed jam

de

de laudatis quoque binis codicibus *Eugenianis*, ut verba denique faciamus, hic nos locus admonere videtur. صحة الاخبار Hanc inſtiptionem *Turcicum* manuſcripnm folii majoris in Cæſ. bibl. adſervatum, de genealogiis tractans, variisque diſtinctum figuris, præſefert. Præfatio propemodum eadem, fuſior tamen, ac elegantior illa eſt, quæ in *Marchtaleriana* tabula legitur. Quam uberrima de variis annorum computationibus a creatione ad *Hegiram* uſque ſequitur diſſertatio; varias præterea Orientalium principum dynaſtias breviter auctor enumerans, easdem bifariam dividit, in *priores* nempe, quæ ante, & poſt legis Islamiticæ inſtitutionem floruere, & *poſteriores*, quarum novem ad Osmanidarum uſque familiam, & præcipue ad Sultan *Mahmud*, filium *Ibrahimi*, recenſentur. Virorum porro illuſtrium, quorum cum laude hiſtoria meminit, depictas undequaque imagines exhibens, ab ipſo communi omnium familiarum patre *Adamo* initium ſummit, aliorum nonniſi nominibus relatis. Factis denique cujusque magis illuſtribus, in margine paucis ubique notatis, Osmanidarum inprimis celebriores locorum expugnationes, anno eventus illius adjecto, perquam ſolicite adſcribens, binis his diſtichis toti libro finem imponit:

الهي عدل و دادين دائم يله ‖ سرير سلطنتده قايم ايله
جهانيكى جانيدرجانك جهاني ‖ بوجمله عالمك صاحب. قراني

„Supremum Numen fac perpetuam juſtitiam, æquitatemque ejus; Con„firma Illum ſuper throno; Ipſe eſt animæ modi, mundusque animæ; „Glorioſiſſimus denique princeps hujus univerſi orbis.

Alterius manuſcripti Cæſ. bibliothecæ codicis, itidem genealogias exhibentis, forma folium oblongum eſt; cujus pagina *una* tabulas genealogicas, variis virorum, in Orientali præcipue hiſtoria apprime celebrium, imaginibus diſtinctas, exhibet; *altera* vero ob narivitatem, mortem, aut inſigne cujusque factum magis commemorandos, ſummatim exponit. Initio iterum ab *Adamo* ducto non ſingulares quidem dynaſtiarum ſeries auctor oeſtit, ſed in geoerationum enumeratione eo copioſior, longo, & nuſquam interturbato ordine ad uſque *Ibrahimi* filium *Suleimam* Sultanum progreditur. In operis ingreſſu uberior illi de protoplaſtæ generatione, de divini in paradiſo, ubi cum *Heva*, ſocia ſua, agebat, mandati violatione, de expulſione ex eodem paradiſo, de conſequentibus denique hominum generationibus, uſque ad *Suleimanum*, ſermo eſt; quem anno *Hegiræ* 1099. 2da. lunæ *Moharrem* ſabbati die throoum conſcendiſſe, atque anno *Hegiræ* 1102. 24to. lunæ *Ramaſan* vita functum fuiſſe, hiſce verbis memorat: سلطان سليمان بن سلطان ابراهيم خان بيك طقسان طغورسنه محرم آينك ايكنجي كوني يوم السّبت ده جلوز ايدوب بيك يوز ايكي سنه ماه رمضان المبارك يكرمي دوردنجي جمعه كيجه سي وفات ايتدي Ceterum neque hujus, neque illius prioris codicis auctorem oobis conſtare, fatemur, cum nullo in loco eorundem nomen exaratum ſit; neque unum tamen, eundemque eſſe ex eo intelligere licebit, quod, ut ex allatis patet, & ſtylus multum diverſus, & ordo geoealogicus alter io utroque obſervetur. In ſecundo volumine ſuum pictor nomeo ad poſtremæ figuræ finem hiſce verbis adjecit: راقمه الفقير حسين المصوّر فى غرة محرم الحرام لسنة اربع و مايتة و الف فى دار السلطنطنيه *deſignavit hæc pauper ſervus Huſſein pictor ſub principio lunæ anno* 1104. *in reſidentia Conſtantinopoli.* Jam vero, tot, tantisque cum *Turcis* bellis geſtis, torque provinciis, quæ iniquo Osmanidarum olim jugo premebantur, in dedi-

tionem receptis, nullum nobis dubium reſtat, quin quam plurimi in hanc diem noſtris in terris deliteſcant codices, ſed blattas in tenebris paſſi, & tineas, literisque fugientibus male paſſim deformati. Non multo certe abhinc tempore legiſſe nos meminimus, in quapiam ſupra Onaſum Abbatia quingentis plures detineri Orientales codices, catalogo omni, & ordine deſtitutos. In bibliotheca item *Windhagiana* præter opinionem bina haud dudum manuſcripta Corani exemplaria, in quibus tamen nonnulla deſiderantur, duosque codices (quorum unus منيّة لبغني, alter تنبيه ٱلغافلين inſcribitur) atque tria præterea minoris momenti manuſcripta invenimus, quibus poemata aliqua, calendaria, & his ſimilia continentur; In duobus Corani exemplis, qua ratione *Turcis* erepta ſint, in fine adſcriptum legimus, & in *primo* quidem: *capto a Chriſtianis Strigonio* 1595. *emptus eſt codex a milite per Harumannum Baronem ab Ennenkel.* In *altero* vero: *recuperatus ex incendio Poſonii, quæ civitas armis Cæſareis Maximiliani II^{di} recepta eſt, ab immaniſſima Turcarum tyrannide.*

(*ee*) Neminem profecto latere poteſt, *Auguſtiſſimam Principem noſtram* inde ab illo tempore, quo tot regnorum, ac provinciarum ſane quam opulentiſſima capeſſivit imperia, pluribus ex Oriente, ut par eſt, conſalutatam fuiſſe legationibus. Cum tamen eſſe poſſint, qui, quo ordine illæ ſe ſe exceperint, ſcire deſiderent, cumque a propoſito id noſtro minime alienum putemus, eo, quod & hæc ad Orientalium rerum cognitionem conferre plurimum nemo non intelligat, paucis hic rem illam complecti, in animo nobis eſt. Poſt illam igitur pacem, *Tauruni* confectam, anno 1740. caduceator, atque orator extra ordinem جانبي علي پاشا a Sultano *Mahmud* miſſus eſt, qui, cum *Auguſtiſſima Imperatrix noſtra*, adhucdum Viennæ agente illo, avitorum regnorum hæres, ſolenniter inauguraretur, a Sultano ſuo, ſuam hanc ipſi hæreditatem verbis, quibus poſſet, ampliſſimis gratulari juſſus eſt; confirmatis interim omnibus, quæ de pace integerrime obſervanda, ſanctiſſimeque colenda amicitia relata jam prius ab ipſo fuere. Alter a *Mahmudo* miſſus حاجي مصطفي افندى anno 1748. ſolenni Viennæ legatione defunctus eſt, ob inita cum *Hetruſcis* commerciorum fœdera Cæſarem, & Imperatricem noſtram ſalutaturus. Anno ſubin 1755. ſuam Sultanus *Osman* ſo Ottomanico regno ſucceſſionem per خليل افندى renuntians, officii pleniſſimis literis inviolatam amicitiæ obſervantiam conteſtabatur. Sultan *Muſtafa* itidem, fratris, paulo poſt fato functi, hæreditatem adeptus, amiciſſima animi ſui ſenſa *Auguſtiſſimæ Principi noſtræ*, legato ſuo رسمي احمد افندى referente anno 1757. multo amiciſſime comprobavit. Ultimus demum, quem eadem dignitate conſpicuum anno 1774. hic loci vidimus, سليمان افندى fuerat, quem Sultanus *Abdulhamid*, ſuam in imperio *Turcico* inaugurationem pro more, erga amicas aulas obſervari ſolito, Auguſtiſſimis noſtris ſignificaturus, ablegavit.

(*ff*) Orientalibus muſis haud exiguo jam temporis ſpatio penitus conticeſcentibus, primus, qui in minime pœnitendo hoc ſtudio omen ſibi ſingulare rurſus peperit, cl. *Kollarius* fuit; qui, quod jure mirandum, proprio marte harum ſe ſe perquam difficilium linguarum cognitionem excoluit; anno 1748, ut ipſe in ſuo ad I^{mum} *Lambecii* tomum ſupplemento lenuit, ad Cæſaream bibliothecam adſcitus. Quo in munere conſtitutus id cumprimis egerat etiam, ut omnium *Conſtantinopoli* excuſorum codicum exempla hanc in bibliothecam inferrentur; quorum in numerum & bina illa lexica referenda veniunt, quorum nobis ad edendum *Meninskium* juſſu *Auguſtiſſimæ Imperatricis* copia facta eſt. Inventis pariter plane ex animi ſententia Orientalium literarum caracteribus, maximis, ut jam diximus, *Meninskii* impen-

impenſis ſuperiori ſeculo fuſis, in id primum incubuit, ut grammaticas *Meninskii* præceptiones, diſcentibus cumprimis utiles, cum colloquiis ex *Aldermani* grammatica excerptis, & *Lokmani* fabulis *Turcice* olim a *Podeſta* editis, aliisque nonnullis exemplis hac cum inſcriptione ederet: *Franciſci a Mesgnien Meninski inſtitutiones linguæ Turcicæ cum rudimentis parallelis linguarum Arabicæ, & Perſicæ; editio altera, methodo linguam Turcicam ſuo marte diſcendi aucta, curante Adamo Franciſco Kollar. tomi duo. Vindobonæ. 1756. in 4°.* In animum poſt hæc induxit, ut ipſe in grammaticæ hujus *Meninskianæ* præfatione indicat, hiſtoricæ collectionis *Byzantinæ* inſtar, ſelectiorea rerum *Turcicarum* ſcriptores *Turcicos* publici juris facere; quo etiam conſilio ſeptuaginta omnino, & ſeptem plagulas ex *Sadeddini* hiſtoria typis jam excuſas fuiſſe, novimus. Verum, ubi major concinnandi *Lambecii* neceſſitas impoſita videretur, tantum opus imperfectum relictum eſt. Interea tamen neminem certe ignorare poſſe exiſtimamus, quantam hujus generis collectio ſcriptorum utilitatem adferat, cum æquiſſima, & plane neceſſaria conſecutio videatur, Orientis ſcriptores de rebus ſuis loquentes ante audire, quam nos ad illarum gentium, & regionum hiſtorias narrandas adgrediamur. Atque hac ipſa de cauſſa conceptum animo deſiderium premere nullarenus poſſumus; ut diligentem demum bibliotheca palatina in id conferat operam, ut plurimis ex Oriente aliatis hiſtoricis voluminibus augeatur.

(*gg*) *Liberi Baronis a Revicky* primum, e *Turcica* lingua converſum opus hanc præfefert inſcriptionem: *Traité de Tactique, ou methode artificielle pour l'ordonance des troupes, ouvrage publié, & imprimé a Conſtantinople par Ibrahim efendi; traduit du Turc à Vienne 1769. in 8°.* Idem hic liber ex Gallico Germanice redditus, ibidem lucem aſpexit. Opus alterum, a cl. *Jones* dignis jam laudibus celebratum, hoc eſt: *Specimen poeſeos Perſicæ, ſive Muhammedis Schemſed-dini notioris agnomine Haphyzi Gazellæ, ſive odæ 16, nunc primum latinitate donatæ, cum metaphraſi ligata, & ſoluta, paraphraſi item; & notis. Vindobonæ 1771. in 8°.* Vir iſte doctiſſimus, triennio Conſtantinopoli commoratus, omnes propemodum, quod ad linguas quidem attinet, exhauſiſſe theſauros dicendus eſt; idque, quod mirandum magis, non alio conſilio, quam diſplicendi penitius, quo literarum genere, quibusve ſcientiis Orientis populi potiſſimum delectentur.

(*hh*) Peropportunum æque, ac neceſſarium nullo non tempore illud Auſtriacorum Principum fuit conſilium, ut, ad publica utrumque inter imperium euranda negotia aciti, eoque fine Orientalibus imbuendi linguis, ſuorum e ſubditorum numero deligerentur; quod religioſe magis debitum principi pietatem præſtare credantur, qui arctioribus patrii amoris vinculis ad utilitatem publicam omni ſtudio, ac diligentia adſtringuntur. Quare jam 1578, quod ex antiquis monumentis eruere nobis licuit, *Joachimo a Sinzendorf* Conſtantinopoli agente, quidam *Petrus a Wolzogen* eo miſſus eſt, ut Orientis linguas, interpretis deinceps munere functurus, condiſceret. Poſterioribus temporibus earundem linguarum candidatos cum legatis, & oratoribus *Conſtantinopolim* abire juſſos, ex libellis, ſolennes ejusmodi peregrinationes referentibus, manifeſtum fit. Conſultius deinde viſum, primis hic loci rudimentis, qui ad Orientales linguas appellerent animum, initiari; id quod primum e *Meninskio* cæptum, ſubin vero publicis *Podeſtæ* prælectionibus aliquanto tempore continuatum eſt. Nihil denique uſquam melius, optatiuſque fieri poterat, quam ut palæſtra Orientalis anno 1754. eum ipſis novi anni auſpiciis, volente, ac protegente Auguſtiſſima MARIA THERESIA exordium caperet. Por-

ro, tu disciplina morum, linguarum etiam, ac reliquarum scientiarum cultura nullo non tempore desideraretur, *admodum reverendi ac clarissimi viri Josephi Franz AA. LL. & Philosophiæ doctoris*, qui cum comite ab *Uhlefeld* prius jam Constantinopoli aderat, curæ, ac moderationi isthæc Academia concredita est; cum vero vir doctissimus, præter ætatem, studiis quoque non intermissis, laboribusque pene conficeretur, hujus illum instituti curis Augustissima Imperatrix liberavit; dignissimum hujus successorem *reverendissimum ac clarissimum dominum Joannem de Dzo Nekrep AA. LL. & Philosophiæ nec non Sacro Sanctæ Theologiæ doctorem, abbatem infulatum in Tyg* deligens, qui singulari, præstantissimaque tum Orientalium, tum Occidentalium linguarum cognitione imbutus, summa cura, & solicitudine, sane quam difficillimo, ac gravissimo huic muneri totum se se devoyet, dicatque. Plura quæ de insigni tanti viri doctrina, præcipua in omnes comitate, & aliis, quæ virum adeo doctum, & eruditum mirifice exornant, naturæ, atque industriæ beneficiis jure, meritoque prædicari possent, commemorare summa ejusdem modestia nos prohiber. Id porro unum omnes viri hujus laudes cumulatissime absolvit, Augustissimam Dominam, quæ nonnisi præstantissima in se, remque publicam merita singularibus benevolentiæ suæ significationibus remunerari consuevit, *Tegenfi* eundem insula, præcipua certe ecclesiastici ordinis dignitate, ante triennium decorasse.

(*ii*) Dramatis hujus, quod occasione ista typis commissum est, sequens est inscriptio: *Godefroi de Bouillon, représenté par les élevés de l'Academie des langues Orientales devant Leurs très-Augustes Fondateurs le* 18. *Decembre* 1757, *& le* 28. *Janvrier* 1758. *repété par Leur ordre, & par celui de LL. AA. RR. Mgr. L'Archiduc, & Mad. L'Archiducheſſe le* 4. *Mars* 1761. *à Vienne in* 8°. Interlocutores ejusdem Gallico æque, ac *Turcico* idiomate usi sunt, quod ipsum Poeta hoc *Tassonis* effato præmonuerat:

„ E perchè i Franchi han gia il sermone appreso
„ Della Soria, fù cio ch'ei disse inteso.

Et quamquam drama isthoc juxta omnes criseos regulas minime compositum esse, fatendum sit, tanta tamen præsentium cum approbatione productum, quin & iteratum fuisse sæpius, cum ipsa rei novitas, tum mimicæ quædam scenæ intermediæ causa fuere, quibus festivitates *Turcarum*, pro solito Asiaticorum fastu Constantinopoli usitatissimæ, ad amussim repræsentabantur.

(*kk*) Tanti momenti res, ut executioni quam exactissimæ daretur, Sultani *Mahmudi*, eam promotam cupientis, mandato effectum est, ut præstantissimi duo viri cl. nempe dominus *Gobis*, rei medicæ peritissimus, & e familia Musulmanorum افندي علي سونكرى insigni *Arabicæ* non minus linguæ, quam aliarum scientiarum cognitione imbutus, junctis cum *Herberto* viribus operam suam concinnandæ hnic translationi commodarent, quo factum est, ut post elapsum integri, & quod excedit, anni spatium, iteratasque a viris his super res dubias deliberationes, insigni sane nominis fama opus suum *Herbertus* noster ad optatum tandem finem perduceret.

(*ll*) Juverit votivum isthoc epigramma, quod & ab elegantia, qua maximo sane literaturæ Orientalis in Europa ornamento conscriptum est, & a raritate itidem sua (pauca enim ejusdem exemplaria prelo commissa sunt) plurimum commeodatur, dissertationi huic nostræ denuo inserere:

شرست

غرست يا سيدتي روضة في ألروضات فريدة كمثلك في ألسملكات ٠
فرعة لعين ألزمان و صيتا للسانه و نشرا في انفه اطيب ألرائحات ٠
اشجارها اصناف ألعلوم يعلّمها غيث ندالك و ألكتب منها ألثمرات ٠
تشكر لفضلك شكر ألروض ظامية لصيب يصيبها من دلو ألغاديات ٠
لم نزل تتلو اسمك اوراقها مادامت تميل ألاوراف بسألشاريات ٠

„ Plantasti, Domina, hortum in suo genere incomparabilem, quem-
„ admodum Tu inter Reginas es incomparabilis. Oblectamentum
„ oculo sæculi, & fabulam linguæ ejus, & suaveolentissimum odo-
„ rem in naribus ejus. Arbores ejus sunt diversa genera scientiarum,
„ quas in prncerum atrolit imber munificentiæ Tuæ; & fructus ejus
„ sunt libri. Eas Tuæ bonitati gratias relaturi, quas referunt sitien-
„ tes horti effuso imbri, a qun rigantur, e fistula nubium *mane* ve-
„ nientium. Nunquam desinant, velim, istius hortl folla Tuum no-
„ men celebrare, quamdiu folla (*arborum*) madefient a oubibus *ve-*
„ *spera* venientibus!

(*mm*) Opusculum isthoc hunc in modum inscribitur: *Anthologia Persica, seu selecta e diversis Persicis auctoribus exempla in Latinum translata.*, *Viennæ* 1778. *in* 4to. Cui evulgando, initum de edendo denuo *Meninskio* consilium, occasionem præbuit, quo scilicet illi, qui in partes onerosi hujus laboris delecti venirent, luculento hoc exemplo comparatam industria sua linguarum Orientalium cognitionem testatam facerent, isque etiam, qui in typographeo *Kurzböckiano* Orientalia curat, in levioris momenti opusculo se se exercendi campum nancisceretur. Maximam ceterum, ut el. *Michaelis* in *ephemeridibus* suis animadvertit, in translatione hujus opusculi habuisse partem *Ignatium Stürmerum* nostrum, aliarum æque scientiarum, ac rerum Orientalium eruditione conspicuum, certum, indubitatumque est.

(*nn*) Non prius animus hic loci ad auctiorem operis *Meninskiani* editionem adjectus est, quam promissum de eodem hoc lexico, literatis typis excudendo, Calendis Junii 1771. in Anglia literato orbi factum, penitus intercidisse, quam certissime constarat. Quæ porro methodus, quisve ordo in hoc tantæ molis volumine observatus sit, alibi de pervulgatum est. Id demum unum advertere lubet, singularem ipsius etiam typographi *Josephi Nobilis de Kurzböck* industriam, studiumque, quo opus hoc complectitur, ex eo potissimum comprobari, quod, licet antiquos *Meninskii* characteres præsto habuerit, novos tamen ad scripturam شعي accedentes magis, effingendos curare non dubitaverit; nempe, ut hac quoque parte ornamentum operi præcipuum adderetur; in efformandis vero characteribus cum illud præprimis curaretur, ut tum separatæ, tum pro diverso suo cum aliis situ conjunctæ literæ, notæ item diacriticæ, &, quæ demumcunque occurrere solent, interpunctiones magna hoc copia adessent, non modica certe viri hujus sumtibus id effectum ita, ut earundem numerus ad 520, & ultra, diversas formas excrescret. Id quod typographeo *Kurzböckiano* non minori laudi, quam ornamento est.

(*oo*) Hoc consuetudinis esse omnibus nnn dissitemur, ut, qua maxime delectantur, scientiam si non præferendam ceteris omnibus, non minori certe, atque alias, loco habendam existiment; qua quidem ratione partium studii insimulari nos posse, lubentes admittimus, dum in commentationis nostræ exitu ingens desiderium nostrum de propaganda, & transferenda adeo in universitatem Vindobonensem, ceteraque Austriacarum provinciarum gymnasia, exoptatissima Orientalium linguarum scientia palam depromsimus. Et vero nemo quispiam ignorare potest, quanta adhermeneuticam, historiam, ad alia denique literarum studia, lingua *Arabica* adferat incrementa; atque hinc antiquissimis jam temporibus

ſummorum tot Pontificum emanarunt conſtitutiones; hinc tot, tantæque de excoleoda nobiliſſima lingua, prolixæ doctiſſimorum virorum commentationes; ſed de his ſuperius jam uberius egimus. De lingua *Perſica*, quod ad polyglottorum cognitionem, atque hiſtoricum cumprimis ſtudium attinet, idem plane ſentiendum contendimus. *Turcicum* demum idioma ad communem uſum maxima conferre momenta, exploratior res eſt, quam ut in dubium vocari poſſe videatur. Iis certe ſuperſedere hac lingua neutiquam ioiegrum eſt, qui vel lucri, vel piæ peregrinationis cauſſa, vel Chriſtiani nominis aſſeclas, fratres ſuos, pro ſacri illius inſtituti ratione, a dira barbarorum ſerviture redemturi, Orientem petunt; ex ſententia enim rem quamvis evenire magis, ſi quis ipſe eorum, quibuſcum res illi eſt, linguam norit, extra controverſiam poſitum eſt. Illud interim taciti præterimus, illum, cui, omni linguæ *Turcicæ* cognitione deſtituto, levioris conditionis homo vel Armenus, vel Græcus ad curanda negotia ſua, ære conducendus eſt, pro notiſſima gentis Græcæ perfidia haud contemnendo res ſuas diſcrimini expoſiturum. Linguarum Orientalium inſtitutiooes noo equidem prolixas adeo in Academiis fieri oportere contendimus, ut, quod *Podeſta* pervincere nititur, integre trium annorum curſus expleatur; eos tamen riſu certe dignos cenſemus, qui cunctos *Arabicæ* linguæ theſauros intra horarum aliquot ſpatium aut tradi, aut percipi poſſe impudenter jactitant. Talia putide venditantes puteis, in *Arabia* haud infrequenter occurrentibus, non abſimiles videntur, qui, ipſa natura aquæ copiam illis deneganie, ſitientem ſæpe peregrinum, & ſpe ſua deluſum, & indignantem dimmittunt.

Metam denique commentationis noſtræ feliciter, propitio Numine, attingentes, ſi quibus fuſiores fortaſſis fuimus, quam res ipſarum opininne poſtulare videretur, animo illi ſuo fontinm, ex quibus iſta hauſimus, raritatem repetant, nosque in illnrum potiſſimum favorem hæc conſcripſiſſe, qui verſus Osmanidarum regiones in confiniis interpretum muneri a Majeſtate ſua admoti ſunt; cum proinde in locis adeo remotis peregrinorum librorum copia iis minime ſuppetere queat, neceſſarium nobis viſum eſt, aliquantam plurium rerum menoonem injicere, quæ tam ſingulari oblectamento, quam præcipuo iisdem emolumento, atque uſui futuræ ſint. Ceterum, ſi quid booum, oovumque huic lucubrationi noſtræ ineſt, id quoque aperte, & ingenue fateri noo erubeſcimus, potiſſimam nos horum partem viris doctiſſimis æque, ac in republica perquam conſpicuis, in acceptis referre, qui opportunis literarum ſubſidiis, librisque rariſſimis rem noſtram haud mediocriter promoverunt. Horum in numero, non ſioe ſummæ gratitudinis conteſtatione magnis omoino laudibus celebrandi nobis ſunt, *L. B. a Thugut*, *DD. a Kruft*, *a Spielmann*, & *a Schröter*, qui, utut conſiliis, curiſque ſuis graviſſima imperii complectantur negotia, id tamen (quod ſummis nonnili viris proprium eſt) diligentiſſime agunt etiam, ut lectiſſima librorum ſuppellectili intra lares ſuos congeſta, ſubcelivis, & ab immenſis occupationibus vacuis horis, literario, qua licet, otio delectentur; ut adeo dictum illud viris hilce quam optime congruat: *beatos, quibus Deorum munere datum, aut facere ſcribenda, aut ſcribere legenda.* Quamobrem nobis ſoliciti architecti partes expleviſſe ſufficiat, qui, quas ab aliis artificibus, nitide exciſas invenit columnas, marmora, & artis monumenta alia, ſumma cura in ordinem eo animo redigit, ut & jucunda aliis, & utilia eſſe poſſint. Verum hæc dixiſſe, nobis ſufficiat, ſiquidem „ *oblita ſui centeſima pagina ſurgit.* „

N° 3

N° 1.

N° 2. b.
Latus alterum.

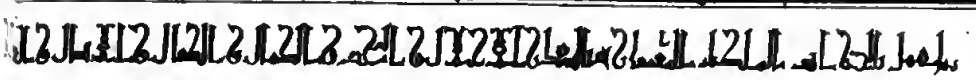
N° 4.

N° 5.

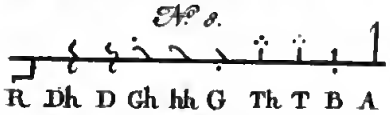
N° 6.

N° 7.

BIBLIOTECA NAZIONALE "VITTORIO EMANUELE III" NAPOLI

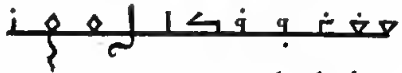
N.° 8.

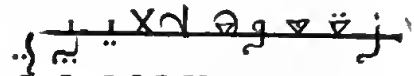
R Dh D Gh hh G Th T B A

Ai Th T Dh D Sh S Se S Z

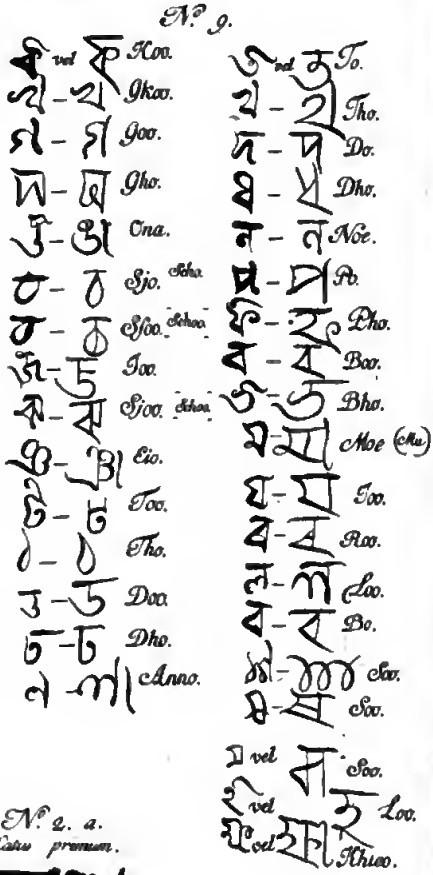

N M M L L K C Ph Gh Gh Ai

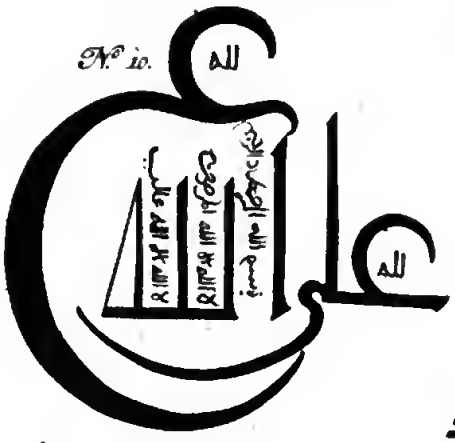

I I I L L H&LV H H N

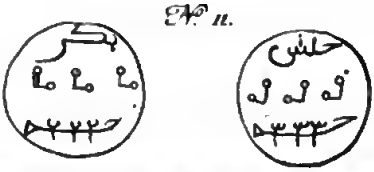
N.° 9.

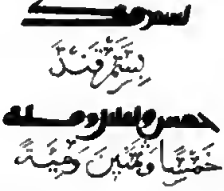
N.° 10.

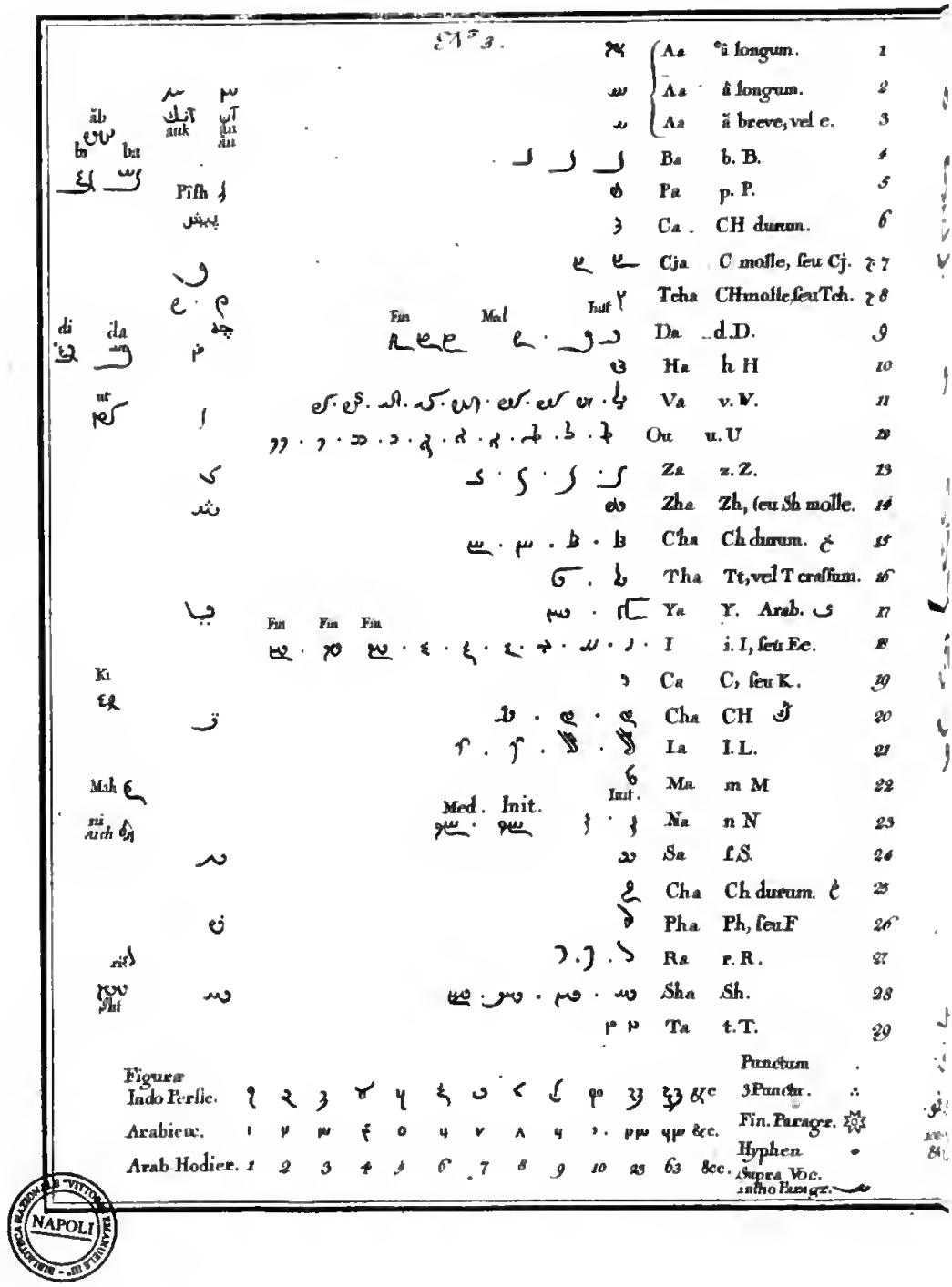
N.° 11.

N.° 2. a.
Latus primum.

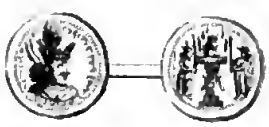

Aa °ā longum. 1
Aa ā longum. 2
Aa ă breve, vel e. 3
Ba b. B. 4
Pa p. P. 5
Ca CH durum. 6
Cja C molle, seu Cj. 7
Tcha CHmolle,seuTch. 8
Da d.D. 9
Ha h H 10
Va v. V. 11
Ou u. U 12
Za z. Z. 13
Zha Zh, (eu Sh molle. 14
Cha Ch durum. 15
Tha Tt, vel T craſſum. 16
Ya Y. Arab. 17
I i. I, ſeu Ee. 18
Ca C, ſeu K. 19
Cha CH 20
La I. L. 21
Ma m M 22
Na n N 23
Sa ſ. S. 24
Cha Ch durum. 25
Pha Ph, ſeu F 26
Ra r. R. 27
Sha Sh. 28
Ta t. T. 29
Punctum
3 Puncta.
Fin. Paragr.
Hyphen.
Supra Voc.
Infra Voc.
Figuræ
Indo Perſic.
Arabicæ.
Arab Hodier.
&c.

Zend.		Pehlevi.	Persan.
1 A.E	1	1	
2 B	2	2	
3 T	3	3	
4 Dj	4	4	
5 Rh	5	5	
6 D	6	6	
7 R	7	7	
8 Z	8	8	
9 S	9	9	
10 Sch	10	10	
11 Gh	11	11	
12 F	12	12	
13 K.C.	13	13	
14 G dur	14	14	
L	15	15	
15 M	16	16	
16 Hm			
17 N	17	17	
18 V	18	18	

Zend.		Pehlevi.	Persan.
19 H	19	19	
20 I	20		
21 i, î	21	20	
22 Th	22	21	
23 P	23	22	
24 J	24	23	
25 E	25		
26 O	26	24	
27 Ô au Kirman Ou			
28 É	28		
29 An	29		
30 Ân	30		
31 Ng dur	31		
32 Ou au Kirman I.	32		
33 Â	33	25	
34 Th	34		
35 Ou	35	26 au Kirman	
Âo			
Eh			
Scht			

N° 4.

N° 5.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III NAPOLI

№ 1.

№ 6.

№ 5.

№ 4.

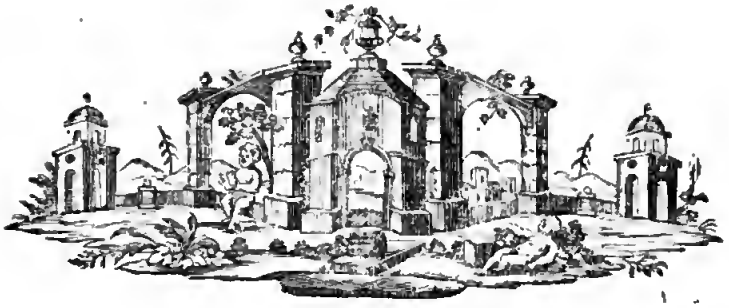
№ 7.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE DI NAPOLI

N° 2.

N° 3.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III - NAPOLI

DE
VITA ET SCRITIS
MENINSKII.

Franciſcus a Mesgnien Meninski SS. Sepulcr eques Hieroſolymitanus, S. C. Majeſtatis a conſiliis aulico-bellicis, ac linguarum Orientalium primus interpres vocatus alias Menin paterno cognomine, natus eſt in Lotharingia (a) *anno ſalutis 1623.* (b) *Vir fuit doctrinæ ubertate, ingenii elegantia, & profunda linguarum, præſertim Orientalium, peritia inter præcipua ſeculi ſui ornamenta numerandus. Philoſophicum ſtadium Romæ decurrit, in eoque magiſtro uſus eſt R. P. Giattino S. J.* (c) *Literarum amore impulſus, trige-*

(a) Vide libellum, qui inſcribitur: *In Prodromum, ſeu præcocem ficum, a venenata arbore J. B. Podeſta nuper productam & Antidotum a F. d. M. M. præparatum &c. anno* 1674. ubi ſic loquitur: „ Me hucuſque non videtur aggredi (videlicet Podeſta) niſi forte me pro alienigena ſumat, Lotharingiam tamen patriam meam bona ex parte ad imperium ſpectare memini &c. „

(b) Vide *Reſcriptum notiſſimi Interpretis Meninskii in Perſiſmum, ſeu Grammaticam perſicam a J. B. Podeſta nuperrime editam, anno Ch.* 1692. *ubi in Præliminaribus Perſiſmi Podeſtani* hæc habet: „ in ſupremo Veziratu mortuo *Ahmet Paſſa* ſuffectus eſt *Dervis Mehmed Paſſa* prius Architalaſſus, quo regente veni primum Conſtantinopolim &c. „ Tenuit is autem ſupremi Veziratus dignitatem anno 1652, eodemque anno dignitatem hanc alteri cedere coactus eſt. Quæ ſi cum alio loco in libro ſupra citato: *In prodromum, Antidotum a F. d. M. M. præparatum* conferantur, ubi ſic de ſe ipſo loquitur *Meninskius*: „ non enim adoleſcens petii Turciam, neque vero ab ullo miſſus ſum: vir eram triginta annorum, cum primum pedem in illas regiones inruli &c. „ inde, inquam, jure inferimus, *Meninskium* primum lucem anno 1623. aſpexiſſe.

(c) *J. B. Giattinus* natione Siculus, patria Panormitanus, natus anno 1601, mortuus 1672. Vide *Bibliothecam ſcriptorum S. J. Romæ* 1676.

trigeſimo ætatis anno Conſtantinopolim proficiſcenti Poloniæ legato comitem ſe altro adjunxit. Hic a Bobovio (d) *& Abmede* (e) *Turcicæ linguæ cognitione clariſſimis eruditus, cum acre ingenium ejus, quod a natura nactus erat, atque in addiſcendis Orientalium populorum linguis ſingularis facilitas mox teſtata fieret, & illuſtris, tantæ ſpei hominem adjungere ad rempublicam cupiens aula Polonica, ei poſt duorum annorum, quos Conſtantinopoli in linguarum Orientalium ſtudiis transegerat, intervallum, primi, quem aula hæc ad Portam Ottomanicam habet, interpretis munus pollicita eſt ob raram nimirum, ac plane eximiam harum linguarum peritiam.*

Et vero liberavit cumulatiſſime fidem ſuam respublica, cum in locum demortui paullo poſt interpretis regni, patricii Poloni, cubicularii regii munere, aliisque publicarum dignitatum titulis conſpicui viri, Meninskium interpretem regni ſuffeciſſet. Qui cum ſpem de ſe conceptam non impleſſet modo, ſed etiam ſuperaſſet, reverſus in Poloniam publica auctoritate munitus, rebusque variis gerendis præfectus ad Portam Ottomanicam, ut ipſe ait, mittitur (f). *Quam legationem cum & celeriter ſuſcepiſſet, & fideliter adminiſtraſſet, dignus, qui jure indigenatus honoraretur, habitus eſt. Quare gallicum viri nomen adjecta, & conformata pro more gentis illius poſtrema ſyllaba, in Polonicum cognomen abiiſſe videtur, ut quam meritis ſuis conſecutus eſſet patriam, hanc & nomine præferret* (g).

Verſatus hoc in munere ſumma cum laude aliquamdiu, cum campus hic ingenio, ac induſtriæ ſuæ anguſtus nimium videretur, S. Cæſ. Majeſtatis obſequio operam ſuam addicere decreverat, ad cujus etiam aulam anno 1661. interpretis munus adiit. Quo in munere, cum eum ſe exhiberet, ut ſpem de ſe jam ante conceptam ſuperaret etiam, dignus merito cenſendus eſt, qui interpres dictus ſit numeris omnibus abſolutus. Quod ſi enim in perfecto interprete (ipſo teſte, ac judice) magnam vim ingenii, gravitatem judicii, amplitudinem memoriæ, rerum experientiam, eaque acquiſitam prudentiam, & doctrinam, laborum æque, ac incommodorum tolerantiam, magnam ad addiſcendas tot, tamque difficiles linguas celeritatem, non vulgarem denique in explicandis, dige-

(d) *Bobovius*, natione Polonus, Apoſtata, & ſub nomine علی بک *Ali bek* primus Portæ Ottomanicæ interpres. Duo ejus exſtant opera, unum, quod *Mohammedanus precans* inſcripſit, quod a cl. *Hyde* typis vulgatum eſt. Alterum, quod ſub nomine *Janua linguarum aurea reſerata* a *Mininskio* in ſuo Theſ. Ling. Orient. frequentiſſime citatum legitur.

(e) احمد شیخ *ſeich ahmed* alter fuit, quem *Meninskius* Conſtantinopoli Orientalium linguarum magiſtrum habuit, poſtea Derviſiorum Galatenſium præpoſitum. Vide *Theſ. Ling. Orient. fol.* 359. edit. antiq.

(f) Libro citato: *In Prodromum, & Antidotum a F. d. M. M. præparatum*, ubi his verbis utitur: „ reverſus in Poloniam, non ſolum officio meo functus, ſed etiam legatione ad Othomanorum monarcham, non ſine laude, & aulæ ſatisfactione defunctus ſum.

(g) *Clariſſimus, ac eruditiſſimus Deniſius in Memorandis Bibliothecæ Garellianæ pag.* 573. aſſerit, ex ore conſpicui cujusdam Poloni & percepiſſe, *Meninskium*, origine Gallum, prius *Menin* vocatum, a *Joanne Sobiesky* in numerum nobilium regni Poloniæ adſcitum eſſe.

digerendis, tractandis, & frequenter inter aulas ſibi minus amicas concludendis maximi momenti negotiis tum vigilantiam, tum dexteritatem requiri, poſtularique certum ſit: (h) *quam præclare enim vero his omnibus inſtructum dotibus fuiſſe, Meninskium oportuit, quibus id merito conſecutus eſt, ut non ſolum pluribus Cæſareis ad Portam Ottomanicam legatis comes adderetur, verum etiam negotiis gravioribus pertractandis quam plurimis præficeretur, honorumque inſuper titulis augeretur. Quam ob cauſſam cum non mediocrem ſibi apud exteros quoque, ad quos fama viri hujus pervenerat, aut quibuscum familiarius coram ageret, nominis ſui exiſtimationem conciliaret, equitibus Hieroſolymitanis, cum 1669. ad Sacrum Sepulcrum inviſeret, adſcriptus eſt. Qua ex peregrinatione Viennam redux anno 1671. ultima Aprilis ſupplicio, de Nasdadio ſumto, teſtis una cum Ibrahim Tſchauſchio interfuit, quem ejusdem ſpectatorem Porta Ottomana ex arce Budenſi delegarat.*

Plurimis denique, non ſine parta ingenti nominis ſui commendatione, defunctus officiis, atque continuis fractus eruditis laboribus, cum luſtra circiter quindecim compleſſet, atque ad extremam ſenectutem non minus Auguſtiſſimæ aulæ noſtræ commodis ſervire, quam etiam per literas Orientales, quibus ſe totum abdiderat, plurimum ad communem utilitatem conferre perſeveraſſet, plenus annis, & immortabilibus tam de aula Cæſarea, quam de republica literaria meritis, anno 1698. Viennæ e vivis diſceſſit, (i) *atque ſic glorioſam, diuturnamque, &, quidquid etiam labeculæ altercationes, quas cum Podeſta ſat inanes habuit, ejus fortaſſe nomini adſpergere potuiſſent, integerrimam, nullaque parte imminutam ſui, hoc eſt, magni viri memoriam ad poſteros transmiſit.*

Rem hoc loco Viris literatis non ingratam fore arbitramur, ſi elenchum operum ſubtexuerimus, quæ vel ab eruditiſſimo Meninskio, noſtro vel a Podeſtà S. C. M. conſiliario, & ling. Orient. publ. profeſſore prelo pedeſentim ſubjecta ſunt. Effecerat enim, quod inter hos viros per annos complures fervebat, diſſidium ut Meninskius, manu tandem tabulæ ſerio admota, notiſſimum ſuum, magnisque laudibus ab eruditis celebratum, Turcico-Arabico-Perſicum, una cum grammatica earundem linguarum tanquam ſeptennen laborum ſuorum fructum, ut ipſe in præfatione fatetur, anno 1680. luci publicæ committeret. Priori hunc titulum præfigit: Theſaurus linguarum Orientalium Turcicæ, Arabicæ, & Perſicæ, præcipuas earum opes a Turcis peculiariter uſurpatas continens, nimirum: Lexicon Turcico-Arabico-Perſicum, non ſolum vocum tam ſimplicium, quam conjunctarum copia maxima refertum, ſed etiam in numeris phraſibus locupletatum, opus interpretibus præcipue, aliisque earundem linguarum ſtudioſis ad intelligendum omne genus literarum, librorumque apprime utile, ac neceſſarium. Opera, typis, & ſumptibus Franciſci a

(h). Verba ſunt *Meninskii*, quibus ipſe maxime arduum, graviſſimumque interpretis munus vividis coloribus depingit.

(i) *Dominus Joſephus Hagel de Donnersfeld* tabularii, quod penes aulico-bellicum conſilium eſt, præfectus, & cuſtos pro ſua erga nos humanitate, hæc ex actis cancellariæ excerpta, nobiſcum communicavit: *D. de Menins'y* conſiliarius aulico-bellicus, & primus Orientalium linguarum interpres anno 1698. obiit.

Mesgnien Meninski SS. Sep. equitis Hierosolymitani, Sac. Cæs. Majest. consiliarii, ac linguarum orientalium interpretis primarii. Viennæ Austriæ MDCLXXX. *Posteriorum sic inscribit:* Linguarum Orientalium Turcicæ, Arabicæ, Persicæ institutiones, seu grammatica Turcica, in qua otthographia, etymologia, syntaxis, prosodia, & reliqua eo spectantia exacte tractantur, exemplisque perspicuis illustrantur, & cujus singulis capitibus præcepta linguarum Arabicæ, & Persicæ subjiciuntur. Opera, typis, & sumptibus Francisci a Mesgnien Meninski S.S. Sep. equitis Hierosolymitani, Sac. Cæs. Majest. consiliarii, ac linguarum orientalium interpretis primarii. Viennæ Austriæ, MDCLXXX. *Anno subinde 1687. Onomasticum Latino-Turcico-Arabico-Persicum edidit, facturus id antea, nisi, exorta anno 1683. ex obsidione Turcica urbis Viennensis fatali incendio,* (k) *typographia viri*

(k) Non solum luctuosissimum hoc incendium, verum etiam operis ipsius præstantia, atque summa utilitas effecit, ut annorum progressu, distractis in diversas provincias exemplaribus, ea jam fuerit operis hujus raritas, ut in pauciſſimis officinis librariis, & pretio exaggerato admodum reperirentur. Permovit hæc res in Anglia virorum doctorum societatem quampiam, ut editionem alteram lexici hujus adornare, eamque linguarum orientalium fautoribus annunciare publicis literis occiperent. Et poterat merito spes concipi, fore, ut, si vel unius *Jonesii* doctrina, atque linguarumOrientalium insignis peritia spectetur, optatus rei exitus votis eruditorum omnium satisfaciat. Sed siniſtro oeſcio quo fortunæ fato effectum est, ut labor adhærescceret paullatim, & dissoluto virorum horum cœtu, ad extremum omnino relinquerentur. Simul atque certior de hoc facta est Augustissima Domina Nostra MARIA THERESIA, bonarum artium, disciplinarumque omnium provida Mater, nihil non egit, ut tam salubre, tam desideratum opus publici juris fieret. Quare suppeditata magna pecuniæ vi, parandis typorum formis, conducendis operis, & reliquæ omni librariæ suppellectili adornandæ perneceſſaria, conceſſis ultro comploribus immunitatibus, sublatis verbo impedimentis omnibus, editionem operis favore, ac studio plane singulari, non nisi se principe digno, promotum ivit. Quid? quod Cæsareo-Regiæ Academiæ orientalium linguarum alumnos hortaretur ad operam suam omnem seu colligendo, excerpendove, seu scribendo, & corrigendo, seu quademum cunque alia ratione possent, ad perfectionem, maturationemque lexici pro virili conferendam. Et vero præstitere hi cumulate, quod expectabatur; & ea quidem diligentia, quam & gratus animus, & AUGUSTÆ voluntas requirebat. Quos inter Dominorum, *Stürmer*, *Zierer*, & *Willershofen*, qui Constantinopoli nuoc, dum hæc scribimus, agunt, labor, ac industria comprimis, tantumque enituit, ut gratiam sibi, ac favorem AUGUSTISSIMÆ DOMINÆ demererentur, dignique haberentur, quos ipsa coram benignissimis verbis compellare, & ea causa multum collaudare dignaretur. Horum præclaris vestigiis insistunt etiam complures ejusdem Academiæ Cæsareo-Regii alumni, quorum ii, qui præ ceteris ingenio, labore, ac industria excelluerint, honoris causa suo tempore publice nominabuntur. Neque hoc loco præteriri silentio debet assiduitas, nulla unquam laboris contentione fatigata, *Pl. Rev. D. Francisci Hock*, qui, cum peritiæ linguarum, ipsarum quoque Orientalium literarum atque eruditionum abstrusissimarum cognitionem præclaro fœdere jungat, ostendit profecto luculenter, quanto patriæ suæ, nobilissimo Hungariæ regno, aliquando futurus sit ornamento. Denique AUGUSTÆ imperio cura, prosequendi operis, & porro dirigendi peritissimo æque, ac diligentissimo interpreti *Domino Francisco de Paula Klezl* demandata est. Neque his contenta imperatrix AUGUSTISSIMA eo usque maternas curas extendit, ut invitari etiam per literas, vocarique in partem, & societatem laboris cuperet, Constantinopoli degentes interpretes nationum

viri hujus in ſuburbio (vulgo Roſſau) dicto, omnino conſumta fuiſſet. Titulus his verbis conceptus eſt: Complementum theſauri linguarum Orientalium, ſeu onomaſticum Latino-Turcico-Arabico-Perſicum, auctore Franciſco a Mesgnien Meninski SS. Sep. equite Hieroſolymitano, Sac. Cæſ. Majeſt. conſiliario aulico-bellico, ac linguarum Orientalium interprete primario. Viennæ Auſtriæ, MDCLXXXVII. *En jam ordine chronologico elenchum reliquorum a viro clariſſimo Franciſco Meninskio, & a Joanne Bapt. Podeſtà typis datorum.*

1669.

num omnium, aliosque linguarum orientalium gnaros: propoſito palam, conſtitutoque præmio, ipſius nempe lexici, cum primum prelo exiviſſet, exemplari uno, quo donarentur omnes, quodque ad vaſtiſſimum hunc, atque per ſe moleſtiſſimum laborem adnotationibus, aut elucubretionibus ſuis quidpiam conmuliſſent. Sed ignoramus, quid factum ſit, ut demto unico *D. Coſma Comida de Carbognano* ab obſequiis aulæ Reg. Neapolitanæ linguarum orientalium perito, nihil omnino ſubmitterent reliqui omnes. Et vero inferetur etiam procul dubio ipſi lexico, quod vir hic ſedulus compilare incepit, ubi ad eam operis, quo ſpectat, partem perventum fuerit. Aſt alto reliquorum omnium ſilentio tantum non adducimur, ut credamus, vera eſſe poſſe, quæ cl. *D. Biörnſtiel* in epiſtolarum ſuarum nuper de urbe Conſtantinopolitana conſcriptarum libro aſſerit. Ceterum jure ſubveremur, ne exſpectationi eruditorum virorum, quo ea fors major eſt de hoc opere, non omnino faciamus ſatis, eo quod horis plerumque ſubſecivis tantum in eo elaborare licuerit.

Rem porro omnem ita digeſſimus, ut *auctum*, *imminutum*, & *emendatum* novum *Meninskii* lexicon dici poſſit. *Auctum*, quia tum ex *Wankuli*, وان فولي & *Ferhengi Sukuri*, فرهنك شعوري illo Arabicæ, hoc Perſicæ linguæ lexicographis toto oriente præſtantiſſimis, additæ ſunt plurimæ Arabicæ, Perſicæque voces, in editione priori neglectæ; tum adjecta ex *Herbelotio* fucre nomina propria regnorum, urbium, fluviorum; phraſes item, ſeu loquendi modi Turcis magis uſitati; ac denique مضارع *Moxarium* verbi ſubnexum, ubi illud quidem certo ſtatui poteſt; magno ſane eorum commodo, qui linguæ Arabicæ dant operam. Tandem tredecim formationibus adjuncta ſunt verba ملحق *mulhak*, id eſt, quadriliteris aſſimilata, quæ quamvis literis pluribus conſtent, prioribus tamen potius adnectenda eſſe videntur, eo, quod literarum augmentum per formationem ſolummodo iis adhæreat. *Imminutum* dici poteſt, quia omniſſa vocabula plura ſynonyma, quæ ſupra modum ad rem aliis verbis exprimendam congeſta reperiebantur: quæque, experientia teſte, incertum potius reddere lectorem ſolent, ac rem magis ſæpe obſcurare, quam illuſtrare. Expunctæ pariter ſignificationes Gallicæ, Poloniçæ, & Germanicæ, eo, quod fere ſine cauſſa molem operis, & pretium adaugeant, cum lingua Latina ſola viris eruditis ſufficiat, aliis vero hujus ignaris in Oriente degentibus, Italica melius conſulatur. Quare & hic præter Latinum voces, ac locutiones, magis obviæ Italicæ redditæ ſunt. *Emendatum* compellari poteſt, quia innumera pene ſphalmata typographica correcta ſunt, quæ licet alias leviore, hic tamen ob notas diacriticas majoris ſunt momenti. In vocum interpretatione ubique ratio habita, locutionibus parum probis ſubſtitutæ aliæ caſtigatæ magis, atque ſelectis exemplis omnia illuſtrata ſunt. Quamquam ingenue fateri cogamur, utut antiqui errores multi emendati ſint, communi tamen eorum fato, qui libros præſertim linguarum Orientalium edunt, accidiſſe, ut novi rurſus irreperent: id quod nec ſolertiſſimus *Golius*, neque exactiſſimus prorſus *Caſtellus* evitare poterant; hinc *Sennertus* ſuo Arabiſmo ſubnexuit: *errata & heic irrepſiſſe non mirum videri poterit illi, qui operæ, noſtræ ſimili, vel ſemel admovit manum.*

1669. *Podeſta* Aſſertiones de principiis ſubtilantialibus, accidentalibus, proximis, & remotis &c. &c. Ling. orient. *Viennæ.* in 4to.

Notæ in libellum anno 1669. Viennæ typis vulgatum, cujus inſcriptio: *Aſſertiones de principiis &c.* ab amico tàm corrigentis (*Meniasky*) quam errantis anonymo typis mandatæ, in 4to.

1671. *Verdolmetſchter turkiſcher Chronick, 1. Theil*, in 8vo min.

Anatome ſecundi monſtroſi partus. I. B. *Podeſtæ*, cui nomen: origo, & geſta Ottomanicæ ſtirpis, a viro ejus artis perito facta, anno 1671. in 4to.

Animadverſione digna eſt, citationes textus orientalis tam in hoc, quam in præcedenti reſcripto Podeſtano calamo inſcriptus eſſe, ob defectum numerum typorum Orientalium.

1672. I. B. *Podeſta*, Translatæ Turcicæ Chronicæ pars prima. *Norimbergæ.* In 8vo min.

Annali Ottomanici tradotti dall' originale Turcheſco, in Italiano, Latino, & Todeſco da Gi. B. Podeſta. Parte prima, in 8vo min.

Tabella Turcicæ linguæ ſtudioſis ſumme utilis, ac neceſſaria ad intelligendum lexicon heptaglotton doctiſſimi viri *Edmundi Caſtelli*, in quantum Arabicam radicem, & ejusdem *Caſtelli*, nec non doctiſſimi viri *Jac. Golii* dictionarium Perſicum repræſentat, inventore *Joan. Podeſta. Lipſiæ*, in folio.

1674. Literæ publicæ, quibus invitat Viennenſem juventutem I. B. *Podeſta* ad addiſcendas linguas Arabicas, Perſicas, & Turcicas, menſe Octobris ad valvas Univerſitatis affixæ. in fol.

Prodromus novi ling. Orient. collegii, juſſu Aug. &c. erigendi in Univerſitate Viennenſi per I. B. *Podeſta*, in 4to.

Meninſkii antidotum in prodromum novi. ling. orient. collegii, &c. In 4to.

Notandum eſt, exiiſſe paulo poſt decretum nomine Rectoris, & Conſiſtorii Univerſitatis, quo proſcribitur, prohibetur, & ad ignes condemnatur prædictum Antidotum, adducendo ſex ſpecificas rationes, ob quas liber iſte, ut impius, & infamis reficiatur.

1677. Diſſertatio academica, continens ſpecimen triennalis profectus in linguis Orientalibus, deferente I. B *Podeſta*, publice exhibenda a nob. & doctiſſimis dominis ling. Orient. auditoribus. *Viennæ.* In 4to.

In quintum, viperinumque J. B. *Podeſtæ* partum, id eſt, in libellum: *Diſſertatio academica &c. a Franc. de Meninsky. Viennæ*, in 4to.

Podeſta Theriaca contra viperinos maleſuadæ invidiæ morſus. *Viennæ*, in 4to.

1678. *Meninsky* Reſolutio theriacæ contra viperinos maleſuadæ invidiæ morſus. *Viennæ*, in 4to.

Podeſtæ Elementa Calligraphiæ Torcico-Arabico-Perſicæ in una tabella, cui adjecta tabella practica, in fol.

1680. *Maſtaphæ filii Hoſſein algenaby* de geſtis Timurlenkii, ſeu Tamerlani opuſculum latine redditum a I. B. *Podeſta. Viennæ*, in 8vo min.

Curſus grammaticalis ling. Orient. Turcicæ Arabicæ, Perſicæ. Pars prima. Arabismus, a I. B. *Podeſta. Viennæ*, in 4to.

1689. Fax reminiſcentiæ. Auctore I. B. *Podeſta. Viennæ*, in 4to.

1691. Curſus grammaticalis ling. Orient. Pars 2da Perſismus, & Arabismo-Perſismus. a. I. B. *Podeſta. Viennæ*, in 4to. *Cum fig. æn.*

1692. I. B. *Podeſta* curſus grammaticalis a meta ad esreeres retorti Pars 3^tia, h. e. Reſcriptum notiſſimi interpretis *Meniaskii* in Perſismum, ſeu gramm. Perſicam a dicto I. B. Podeſta nupertime editam. *Viennæ*, in 4to.

1703. Curſus grammaticalis ling. Orient. Pars 3^tia, & ultima. Turcismus vulgaris, ac literalis; a I. B. *Podeſta. Viennæ*, in 4to.

Signa & notæ compendiariæ, quæ paſſim in hoc opere occurrunt, ſic integræ ſunt legendæ.

a.	Vox Arabica.
a. vel *act.*	Activum.
abl.	Ablativus caſus.
abſtr.	Abſtractum nomen.
ac. vel *acc.*	Accuſativus caſus.
Acht.	*lughæi æchterî* لغة آختري Lexicon Arabico-Turcicum manuſcriptum.
adj.	Adjectivum.
adv.	Adverbium.
Ah.	*hüsnü dili ahî* حسن ودل آخي èleganti ſtylo ſcriptus, & multæ doctrinæ liber, ad modum noſtrarum fabularum *Romanenſium* compoſitus.

An.

An. *Anonymus*: idque indicat vocem vel a *Meninskio*, vel a nobis alicubi lectam, aut auditam fuiſſe.

ano. Anomalum.

Bern. *P. Bernhardi a Pariſiis* Capucini vocabularium Italico-Turcicum *Romæ* 1665. in 4to editum.

Bob. *Bobovius*, ſeu janua linguarum aurea reſerata, ab eodem in Turcicum idioma olim translata, & *Meninskio* Conſtantinopoli communicata; *ejusdem* Mohammedanus precans a *cl. Hyde* priori ſeculo in Anglia typis vulgatus.

Br. vel *Brat.* *Bratuti cronica dell' origine, e progreſſi della caſa Ottomana compoſta da Saidino Turca Vienna* 1649. 4to.

cc. Conſtruitur cum: ut *cc. abl.* conſtruitur cum ablativo, *cc. ac.* conſtruitur cum accuſativo. *cc. ac. p.* conſtruitur cum accuſativo perſonæ. *cc. dat. rei*, vel *c. d. r.* conſtruitur cum dativo rei, & his ſimilia.

C. vel *Caſt.* *Caſtellus*, ſeu ejus, & *Golii* lexicoo Perſico-Latinum *Londini* impreſſum.

coll. vel *collect.* Collectivum nomen, cui npponitur *un.* vel *unit.* unitatis nomeo, hoc eſt, unum ex iis collective comprehenſis.

com. gen. Communia generis.

comp. vel *compoſ.* Compoſitum nnmen.

compar. Comparativus. vel comparativum nomen, in Arabico etiam ſuperlativum.

conj. vel *conjug.* Conjugatio.

contr. Contra, vel e coorra.

dat. Dativus caſus.

Del. *deli büraẓer* دلي برادر docti cujusdam Turcæ ſcriptum obſcœnum aliquantulum, ſed eleganti ſtylo exaratum.

der. Derivativum nomen, aut verbum.

dim. Diminutivum.

dual. Dualis numerus.

e. Pro *etmek*, vel *itmek* facere, auxiliare quippe frequentiſſimum, ideoque, ne toties repetereretur, illud ſic exprimere placuit; ſicut & turcicum ايتمك vel ايتمك minori ı *elif*.

Eb. *ebü ẖlī ſinā* ابو علي سينا ſeu Avicennæ vita fabuloſe quidem, ſed eleganti ſtylo exarata.

e. g. Exempli gratia.

Erp. *Erpenii* grammatica.

fam. Fœmininum.

Ferh. *ferhengī ſu'urī* فرهنك شعوري dictionarium Perſico-Turcicum *Conſtantinopoli* impreſſum.

F. Forma conjugatiooum Arabicarum, & quidem ordine juxta notam formulam ○ فتح ضمّ ○ فتح كسر ● فتحتان ● كسر فتح ○ ضمّ ضمّ ○ كسر تان receptо.

fut. Futurum.

gen. Genitivus caſus.

Gige. *Gigei* theſaurus linguæ Arabicæ; opus, quod *Mediolani* ſuperiori ſeculo prodivit.

ğih. *ğihān nümā* جهانما Opus geographicum Turcice exaratum, & *Conſtantinopoli* impreſſum.

G. vel *Gol.* *Golius*, ſeu ejus lexicon Arabico-Latinum *Lugduni Batavorum* impreſſum.

Gram. Grammatica *Meninskii*.

Guard. *Guadagnolus*, ſeu ejus inſtitutiones linguæ Arabicæ *Romæ* impreſſæ.

Gül. *Güliſtan* گلستان Moraliſta Perſa, a *Gentio* latine redditus.

h. e. Hoc eſt.

Hæl. *lughæli hælimi* لغة حليمي lexicon Perſicum, Turcice, & Arabice explicatum.

Haf. *diwānī hāfyẓ* ديوان حافظ poemata Perſica celebratiſſima.

Herb. *Herbelotii* Bibliotheca Orientalis, *Lutetiæ Pariſiorum* ſuperiori ſeculo Gallice edita, ſummaque eruditione conſcripta.

Hex. *talchyſül-bejān ſi kæwānīnī āli osmān lihuſein hezarfen* تلخيص بيان في قوانين آل عثمان لحسين هزار فن Manuſcriptum explicans ſyſtema politicum omnium provinciarum Ottomanicis principibus ſubjectarum.

Hott. *Hottingeri* ſolertis in literaturam Arabicam indagatoris opera, oempe: Hiſtoria Orieotalis; Bibliotheca Orientalis, & alia.

Hum. *hümajūn nāme* همايون نامه Speculum principum, quod ex Perſico in Turcicum verſum elegantiſſimis repletum eſt ſententiis, exemplis, & fabulis.

Hyd. *Hyde* doctiſſimi Angli opera, videlicet de veteri religione Perſarum, *item* de Schahiludio.

Jan. Janua linguarum Turcice reddita.

i. e. Id eſt.

i. q. Idem quod.

i. q. præc. Idem quod præcedens.

Ik. *iksīrī dewlet* اكسير دولت Elixir vitæ, & felicitatis, liber moralis de officiis cuique in vita præſtandis: juxta *Meninskium*, manuſcriptum rarum, & auro contra carius.

imp. vel *imperf.* Imperfectum.

impera. Imperativus.

intranſ. Intranſitivum verbum, ſeu abſolutum, aut caſum non regens.

Kirch. *Kirchēri* in linguis exoticis verſatiſſimi Germani opera, quæ cumprimis de rebus Aegyptiacis tractant, ut: lingua Aegyptiaca ex abſtruſiſſimis Arabum monumentis reſtituta, *item* Oedipus Aegyptiacus.

Kürk. *kürk weżīr hykājetī* قرق وزير حكايتي Hiſtoria 40. Veſiriorum ſeu hiſtoriæ a ſingulis eorum allatæ ſo defenſionem principis accuſati a noverca, totidem ea etiam hiſtorias fabuloſas ad illum convincendum allegante.

Leunc. *Leunclavii* viri de hiſtoria Orientali optime meriti, pandectes hiſtoriæ Turcicæ, liber ſingularis ad illuſtrandos annales.

Ll. Literæ, *hoc eſt:* epiſtolæ, diplomata, mandata, decreta, lyographæ &c. &c.

Marac. *Maraccii* e congre. cler. regul. Matris Dei, & confeſſarii *Innocentii XI.* refutatio Alcorani.

Mag. *Maggio* ſeu ejus grammatica Turcica *Romæ* impreſſa.

mas. Maſculinum, ſeu maſculini generis.

metaph. Metaphorice.

Mirk. *mirkātūl-lughæt.* مرقاة اللغة dictionarium Arabico-Turcicum.

Montecc. *Montecucoli* commentarii bellici, junctо artis bellicæ contra Turcas inſtituendi ſyſtemate *Viennæ* impreſſi.

Nāi. *tārīchī nāimā* تاريخ نعيما annales Sultanorum ab anno *Heg.* 1000. ad annum 1070. duobus tomis *Conſtantinopoli* impreſſi.

Nr. *lughætī ni'metüllah* لغة نعمة الله dictionarium Perſico-Turcicum copioſiſſimum.

nom. Nomen.

n. ſ. Nomen ſubſtantivum.

n. prop. Nomen proprium.

ol. Eſt pro *olmak* eſſe, vel fieri, ſimiliter auxiliari looge frequentiſſimo, uode Turcicum اولمق binis literulis hoc modo ol exprimitur.

p. Vox Perſica.

part. paſſ. Participium paſſivum.

pl. Pluralis numerus.

pl. mult. Pluralis multitudinis.

pl. pauc. Pluralis paucitatis.

pl. pl. Pluralis pluralis.

Pocok. *Pocokius*, ſeu ejus ſpecimen hiſtoriæ Arabum, opus ſumma eruditione repletum.

præc.

præc. Præcedeos, vel præcedentis.

præt. Præteritum.

q. Quaſi.

r. Rarius; admonet nempe dictionem, cui poſtponitur, rarius venire in uſum, ac eſſe pene obſoletam, pro qua ſemper ſubjicitur uſitatior.

Ras. *tārȳchī roſid* تاريخ راشد annales Sultanorum ab anno 1071. uſque ad annum 1134. tribus tomis *Conſtantinopoli* impreſſi.

Rel. *Relandi Hadriani* de religione Mohammedica.

Sæ. *saᵃ düd-din* سعد الدين *Bratutio*, ejus interpreti, *Scidinus* dictus. Auctor Turcici chronici elegantiſſimo ſtylo conſcripti, ita, ut dicatur: *tāgiüt-tewārȳch* تاج التواريخ corona chronicorum: vulgo *chōgia-tewarychy* خواجه تواريخي appellatur.

Schult. *Schultenſii Alberti* viri in linguis orientalibus peritiſſimi opera, nempe: Monumenta veteſtiora Arabiæ; Vita Saladini; Anthologia veterum Poetarum.

ſcil. Scilicet.

ſing. Singulare, ſingularis numerus.

ſül. *süleimāni* سليماني Solimani annales.

t. Turcica vox.

tart. Tartarica vox.

Tef. *tefsirül-kur-ān* تفسير القران commentarius Alcoraoi, in duos tomos diviſus.

Tew. *tewārȳchȳ āli osmān* تواريخ آل عثمان annales Turcici, ſeu de ſtirpe Ottomanorum; liber, *uti Meninskius dicit*, a Turcis pauci æſtimatus, *a Leunclavio* olim latine redditus.

tranſ. Tranſitivum verbum.

V. vel *Vid.* Vide; ſcilicet remittitur lector ad vocem jam antea explicatam, vel alibi explicandam.

V. Verbum.

V. a vel *act.* Verbum activum.

V. p. vel *poſſ.* Verbum paſſivum.

Wan. *Wānkuli* وان قولي dictionarium Arabico-Turcicum *Conſtantinopoli* impreſſum.

unit. Unitatis nomen.

uſi. Uſitate.

vul. vel *vulg.* Vulgo.

[ ] His notis plerumque includitur, quotæ ſit conjugationis verbum, cujus arabici verbi ſit infinitivus, aut participium, denique, a qua radice proveniat vox præcedens.

)( )(His includitur vocabuli explicandi oppoſitum, uti *albo* opponitur *nigrum*.

II. Indicat vocem ſequentem, aut ſynonimam eſſe, aut ſimiliter definentem.

¶ Denotat vocis præcedentis phraſes, & modos loquendi.

* Aſteriſcus indicat expreſſiones ſubſequentes eſſe tropicas, quæ nonniſi apud poetas inveniuntur.

Ordo formarum, ſeu Modzareorum *triliterarum radicalium* linguæ arabicæ.

I. فعل *fe-ăle* يفعل *jefᵃ-ûlu.* II. فعل *fe-ăele* يفعل *jef-ȳlu.* III. فعل *fe-ăle* يفعل *jef-ălu.* IV. فعل *fe-ȳle* يفعل *jef-ălu.* V. فعل *fe-ûle* يفعل *jef-ûlu.* VI. فعل *fe-ȳle* يفعل *jef-ȳlu.*

***

Ordo

Ordo conjugationum *triliterarum regularium.*

1. فعل *fæ-âle, fæ-ŷle, fe-ûle.* 2. فعّل *feâ-âle.* 3. فاعل *fâ-âle.* 4. افعل *ef-âle.* 5. تفعّل *tefâ-âle.* 6. تفاعل *tefâ-âle.* 7. انفعل *infæ-âle.* 8. افتعل *iftæ-âle.* 9. افعلّ *if-âlle.* 10. استفعل *istef-âle.* 11. افعالّ *if-âlle.* 12. افعوعل *if-âw-âle.* 13. افعوّل *if-âwxele.*

Ordo conjugationum *triliterarum irregularium*, seu Arabibus *assimilatarum quadriliteris.*

14. فوعل *few-âle.* 15. فيعل *fei-âle.* 16. فعول *fâ-wele.* 17. فعيل *fâ-jele.* 18. فعلل *fæ^n-lele.* 19. فعّلي *fæ^n-lā.* 20. تفعلل *tefâ-lele.* 21. تفوعل *tefew-âle.* 22. تفيعل *tefei-âle.* 23. تفعول *tefæ-wele.* 24. تفعلي *tefâ-lā.* 25. افعنلل *if-ânlele.* 26. افعنلي *if-ânlā.*

Ordo conjugationum *quadriliterarum.*

1. فعلل *fæ^n-lele.* 2. تفعلل *tefæ^n-lele.* 3. افعنلل *if-ânlele.* 4. افعالّ *if-âlelle.*

Series characterum, quibus cum *Meninskio* ad exprimendam pronunciationem vocum Orientalium usi sumus.

a, *æ*, Literam *a* sine nota, aut accentu in *Turcicis*, & literam *æ* in *Arabicis*, & *Persicis* eodem modo leges aut proounciabis, hoc est clare, ut *a Italicum*, *Gallicum*, quod natura sua breve est ad differentiam sequentis *â*.

â Effertur obtuse, ut *Austriacum a* in dictione *Vater*, pater, ut diphrongus *Gallica au* in dictione *haut*, *altus*: est enim semper longum, & notabiliter debet protrahi.

b Proferri debet, ut in *Italicis*, *Gallicis*, non vero ut in *Germanicis*, ubi confunditur sæpe cum *p* vel cum *w*.

c Literam *c*, prout pronunciatur ante *a*, *o*, *u*, seu ut *k* nunquam adhibemus, sed loco illius ponimus ubique *k*.

ć Hoc *ć* cum acceotu paulo fortius proferendum est æque, uti *Italicum*, aut *Romanum c* ante *e*, & *i* in dictione, v. g. *cece*, *cicer*, & fere ut *Germanicum tsch.*

ch. Non cum tali sibilo, & ratione effertur, qua suum *ch* efferunt *Germani*, sed liberius spiritum illum fortem, ex imo gutture tractum, emittendo citra compressionem oris.

d, *e*, *f*, Efferuntur ut in *Gallicis*, & *Italicis*,

g, *gh.* *g* Solum, prout ab *Italis*, & *Gallis* ante *a*, *o*, *u*, *l*, & *r* pronuntiatur, nusquam adhibemus: cum *Turcæ* illud proprie nunquam sic legant, sed cum *h* unitum, ut sit *gh*, quod efferunt sicut moderni *Græci* suum *γ gamma*: sic ad exprimendum *Turcico-Arabicum* غ *ghain* utimur literis *gh*, ubi debet simul cum *g* audiri aspiratio *h*.

ğ Litera *ğ* sic notata ad exprimendam *Turcicam* ج *ğim* adinventa, efferenda est ut *g Italico-Romanum* ante *e* & *i*, ut in dictionibus *generale*, *generalis*,

&

& *ginocchio*, *genu*. Ubi autem inveneris *ḡia*, *ḡiu*, vel *ḡio*, pro جي vel جو lege illud ad modum unius ſyllabæ, quemadmodum pronuntiaret *Italus* ſuum *gia*, *gio*, *giu*.

ġ Litera *ġ* cum ſuperaddito parvulo *i* pariter inventa eſt ad exprimendam *Perſicam* گ *ġef*, proferturque ut *g* durum, cum admixto, ſeu quaſi adjuncto *i*, ut, ſi ſequatur alia vocalis, faciat unam eum ea ſyllabam, quod in monoſyllabo گف *ġef* videre eſt: *Gallus* ſcriberet *giuef*, vel *guef*, *Italus ghief*.

h Profetenda eſt cum ſenſibili aſpiratione, uti in *Germanicis*, & nonnullis dictionibus *Gallicis*.

i Pronuntiandum ut apud *Germanos*, & *Italos*, ſive ſit conſonans, ſive vocalis, ſed preſſe, dum eſt vocalis; ut ab *Italis*, *Gallis* profertur in voce *finis*, ad differentiam *y*, quod longe aliter pronuntiandum, ut infra dicetur.

ī Litera hæc ſic notata nihil eſt aliud quam *i*, ſeu producendum, ac notabiliter protrahendum in *Arabicis*, & *Perſicis*. Nota tamen, quod, cum in *Arabicis* idem *ī* immediate ſequitur alterum *j* conſonans, tale *ī* ponamus ad compenſandum *w*: ut اذيت exprimimus *eẓījet*, quod alias ſcribi deberet *eẓijjet*.

j Conſonans eſt, ut in *Italicis*, *Germanicisque* proferendum.

ĵ Litera hæc *ĵ* tribus punctis ſuperne notata ad exprimendam ژ *ĵe* adinventa eſt, efferrique debet ut *Gallicum i conſonans*, aut ut *g* ante *e*, & *i* apud *Gallos* in dictionibus; v. g. *i'oi*, *habeo*, *general*, *generalis*.

k Legendum ut *k*, ſeu *kh Germanicum*, admixta aliqua aſpiratione gutturali.

ķ Litera hæc adinventa eſt ad exprimendam literam *Turcico-Arabicam* ک *ķef*, proferenda ſimul cum *i* eo modo, quo diximus efferendum *ġ*, hoc eſt, illud *i* ſimul cum *k efferendo*, & cum ſequente alia vocali unam ſyllabam efficiendo, ut كف *ķef* monoſyllabum ſcriberet *Gallus quief* vel *quef*, *Italus chief*.

l Literam *l* profer ut in *Germanicis*, *Italicis*, *Gallicis*.

m Pronuntiatur ut in *Italicis*, *Germanicis*.

n Pariter.

ṅ Sed eum additur lineola, ut hic *ṅ* tunc ſervit ad exprimendam *Turcicam* literam ڭ *ſoghyrnun* dictam, eſtque adulterinum *n* non integre pronuntiatum, palatum nempe lingua non feriendo, ut etiam in *Latinis* plerumque effertur *anguis*, *anguſtia*, *increpo*, *ingenuus* &c. & ut in *Gallicis mon*, *meus*, *bien*, *bene*, *latin*; *latinus* &c.

o Proferendum fere ut *o Italicum*, & *Gallicum preſſum* in dictionibus *contro*, & *contrà*, hoc eſt, ſono accedente ad *u*.

ŏ Hæc litera adinventa eſt ad exprimendum و *waw* otioſum poſt conſonantem in *Turcicis*, & proferenda ut diphthongus *Gallica eu*, in *peu*, *parum*, ſeu ut profertur tale *ŏ* a *Germanis* ſuperioribus in voce *König*, *Rex*.

p Ut in *Italicis*, & *Gallicis*, nunquam cum *b* confundendum.

r Ut apud *Germanos*, & *Italos*.

ſ Ut *ſ Italicum*, & ut *Gallicum ſ* initiale.

ś Litera hæc *ś* punctata, ſeu accentu notata ad exprimendam literam ش *ſin* adinventa eſt, proferturque plane ut *Gallicum ch* in *cheval equus*, aut ut *Italicum ſc* in *ſcemare*, *minuere*, & omnino ut *Germanicum ſch* in *ſchade*, *damnum*.

t Ut in *Italicis*, & *Gallicis*.

u Litera *u* ſemper legenda ut vocalis; nam pro conſonante adhibetur *w*. Proferatur autem ut a *Germanis*, *Italis*, *Polonis*, & ut *ou Gallicum*, aut *Græcum* ου

ū Longum eſt, & protrahi debet.

ū Litera ū cum duabus ſuperne lineolis proferri debet, ut u *Gallicum*, ſeu ut u populis ſuperioris *Germaniæ* pleriſque profertur.

w Litera w æquivalet conſonanti v, prout profertur ab *Italis*, & *Gallis*, eodemque modo pronuntiari volumus, & nunquam ut *f*.

y Legi debet medio quodam ſono inter *e*, & *i*.

ỹ Notabiliter protrahi debet.

ʒ Pronuntiandum ſemper ut ʒ *Gallicum*, non vero ut *Italicum*, *Germanicum*.

* Nota hæc * adinventa eſt ad exprimendam literam ק *in Hebraica* ע reſpondentem.

ا ا

ا *Elif. Litera prima Alphabeti Arabici, Perſici & Turcici eſt aſpiratio leniſſima, in ſummo gutture formata, & habet ſonum ſecundum vocalem, quæ illi ſuperadditur; nonnunquam eſt litera otioſa, & plane non pronuntiatur, ut in Arabicis:* نصروا *næſarū*, adjuverunt *plures viri*, للفرق بين الواو الجمع و الواو العطف *lilfarki bein ül waw ül-ğem'wel wau ül-'ațfi, ob diſtinctionem inter wau plurale, & wau copulativum, ſicut notat* احمد بن علي *Aehmed ibnü 'Ali in ſua Grammatica; & in Perſicis* خواندن *quod pronuntiari poteſt vel chünden* vel *chānden*, legere. *In primo caſu Elif vocatur* الف رسمي *elifi resmī, quod Caſtelus Elif otioſum nominat; in ſecundo Waw vocatur* واو رسمي *wāwi resmī, quod Ferhengi ſūūri* per واو معدوله *wawi mæ-'ēdüle explicat; qui etiam hanc ſecundam legendi methodum magis probare videtur.*

ا *Elif extra dictionem* 1) *Eſt nota* unitatis 1 *juxta notam formulam* ابجد هوز اه *ebğed hewweẓ*, &c. 2) *In Sīglis perſicis character* diei ſolis. 3) *Ex ſignis ẓodiaci,* Tauri, aliorumque, *& tunc ſæpe notatur hoc ſigno* ـٓ, *ut fit* آ.

ا *E Hæmze* s. 1) *Particula vocantis, nasbans Nomen ſubſequens, & quidem juxta* عبد القاهر الجرجاني *'ebdül kahir ül-ğürğani in Commentario ad Particulas Arabicas* للمنادي الحرايب *lilmünadiji-karāibi, ob vocatum propinquum*, e. g. أرحلاً *ereğiulān*, o vir! *nempe qui hic propinquus es; nam ad vocandos illos, qui magis ſunt diſtantes, alia apud Arabes magis emphatica applicantur particulæ, ut* يا *ja* ايا *ejā* هيا *hejā* اي *ej.* 2) *Particula interrogativa*, an, num? أزيدٌ هندك ام عمرو *ezeidün ẓndek em 'emrū*, num Zeidus apud te, an vero Amrus. *Notat hic* وان قولي *wānkūli in ſuo Dictionario Arabico: ſi hæc particula alii hæmze præponitur, tunc in ſcriptura interjicitur* ا *elif, ut ſit e. g.* أأنت ام أم سالم *e-ente em ümmün sālimün*, num tu, an vero mater ſana eſt? 3) *Pro* آه *āh, quæ eſt interjectio*, heu, ah!

آ ā. 2. *Producto Spiritu ſlatum, quod Golius ſcribit* ا 1) *Eſt Particula deridentis*, hui, vah: *unde fit nomen* آية *ſeu* آة *ātün. ejusque diminutivum* أيية *ujejjetün*, Ironia, vituperatio. 2) آ *ſeu* اا *ālün vel ut Golius ſcribit* آاا *ālün, Collectivum*, & آاة *ſeu* آة *aetün, unitatis nomen, nomen* arboris, & fructus, *juxta quosdam, quo coria concinnantur, juxta alios, ſub qua ſæpe verſari dicuntur genii, dæmonesve.* 3) آا *ſeu* اا *ālün. Ut Nomen*, ſonus *ipſe ā, qui clamantis eſt*, & *eminus vocantis. Gol.*

آ ā. 3. Veni, *Imperativus ab* آمدن *āmeden, vel potius a verbo obſoleto* آيدن *ājīden*, venire. *Hinc* بيرون آ *bīrūn ā*, exi, درون آ *derūn ā* intra, *uſitatius tamen* آي *āj*, بياي *bijāj*, *vel etiam* بيا *bijā.*

آ ā. 4. *Subjunctum nomini eſt pro Vocativo, uti* شيخ عطار *ſejch 'ettār in* نامه پند *pend nāme, libro Conſiliorum, exclamat* پادشاها جرم مارا در گذار *pādiſāhā ğürmi mārā der güẓār*, ſumme Rex! indulge delictis noſtris.

ا *a. p.* *Longum diverſas emphaſes ſignificationes habet, præſertim in Rhythmis perficis; valet pro adverbio exclamantis, interrogantis, imperantis, optantis; immo & mere pleonaſtice uſurpatur. Ferh.*

ا *a. p.* 1) *In compoſitione inter duas voces poſitas notat* توسّل *tewweſül.* conjunctionem, *uti in exemplo* بسرابا *besēr ā pā,* a capite ad pedes. 2) *Inter eandem vocem duplicatam denotat* ملازمه *mülazeme* æqualitatem, & perſeverantiam, *uti in* لبالب *lebāleb* سراسر *ſerāſer; ſignificationes vide in ſuis locis.*

ا *a. v.* *Clarum & breve in vulgari ſermone turcico* 1) *Subjungitur in fine reſponſi ad deſignandam affirmationem,* porro, utique *v. g: ſi quis diceret turcice:* debebas ire ad templum, كليسايه كتمك كرك ايدك *Kieliſāje gitmeK g:reg idün. Dovevi andar alla chieſa, & alter reſponderet;* واردما *wārdümā!* utique jam ivi! *Vi ſono pure già ſtato. Poteſt autem ſcribi loco dicti* ا *a etiam* ه *finale, uti in dato exemplo:* واردمه *wārdüma.* 2) *Antiquitus affixum in fine nominis erat nota Dativi, prout adhuc in literis tartaricis paſſim reperitur; ſed contra apud Turcas nunc uſus obtinuit, ſcribiturque illius loco* و *vel* ۋ e. *g.* اره *ere,* viro, عورته *āwrete,* mulieri, *de quo caſu conſule Grammaticam.*

اب

اب *eb. a. n. f.* Pater, *in plur.* ابون *ebüne,* & آبا *ābā.* ¶ *Phr. arab.* لا أب لك *lā ebün leKe,* vel لا ابا لك *lā eban leKe* vel لا اباك *lā ebāKe. Expreſſio, quæ in laudem alicujus apud Arabes applicari ſolet, quaſi dicere vellent:* Pro tuo in hunc mundum adventu non erat tibi opus patre. *Wank. Fuit originaliter* ابّو *ebewün, quod Turcæ legunt* اَبُو *ebū, & ſic quidem invenitur inter turcica cum ſubjuncto nomine, ut:* ابو علي سينا *ebū ālī sīnā. Celebris author, ex quo conflatum noſtrum* Avicenna. *Plura vid. in* ابو.

آب *āb. p. n. f.* 1) ماء *mā'ün* ۵ صو *ſu.* ۷ Aqua, *Acqua. uſit.* 2) Venuſtas. *Leggiadria.* 3) Nitor. *Splendore.* 4) Dignitas. *Dignità.* 5) Modus. *Regola.* 6) Intentio. *Intenzione.* 7) Menſis Auguſtus *ex calendario Syro Macedonum. Il meſe d' Agoſto appreſſo i Greci della Siria.* 8) Secta, & inſtitutum monachorum. *Ordine dei monachi.* ¶ *Phr. Perſ.* آب در دهانش آمد *āb der dihānes āmed. Quod turcice ſignificat* دِلِ اورزولادی *peK ārzūlādi.* Mota eſt illi ſaliva, *h.* e. valde deſideravit. *Negli è venuto gran voglia.* آب آوردن *āb āwürden. Quod ſic explicatur a lexicographis* ۵ طلوار آباغنده بر علت ظاهر اولمق یعني صو المك *tawār ājaghinde bir ʒllet ẓāhir olmak, jæ"nī sū inmeK,* Aquam deſcendere ad tarſum jumenti, ſeu phlegmone circa ungulam laborare. آب کشادن اول صوی جغرمق *āb Küšāden, ol ſuyī ćikarmak.* Aquam, ſeu illam phlegmonem ex ulcere educere. آب ناختن *āb tāchten.* Reddere urinam. *Expreſſ. figur: ſeu poëticæ.* آب آتش مزاج *ābī ātes mizāğ.* Vinum rubrum. آب آتشین *ābī ātesīn.* Lacryma mœroris. آب از سر گذشت *āb eʒ ſer güzaſt.* Conclamatum eſt. آب بآب نمیرسد *āb beāb nemīreſed.* Nulli ab alio utilitas. آب بروی کار آورد یاخود آرد *āb berüj Kār awürd, jā chod āred.* Operi, *ſeu* negotio formam, prætextum dedit, *vel* dabit. آب حسرت *ābī hæsret.* Lacryma deſperationis. آب در چکر نیست *āb der ğiğer niſt.* Non habet copiam, *ſeu* non eſt in illius viribus; *ſive ſenſus de divitiis ſit, ſive de aliis rebus:* آب در زیر کاه دارد *āb der zīr gāh dāred.* Negotium ſuum clandeſtine facit. آب دندان *ābī dendān.* Subjugatio. *Item:* In ore & ſermone alterius eſſe. *e. g.* کوچه کشم آب دندان در دهان حاسدان *gereći geſtem ābī dendān der dihānī hāſidān.* Quamquam invidi de me multum loquantur. آب در جو باز آید *āb der ğū bāʒ ājed.* Ubi ſemel aqua fluxit, iterum aqua fluit. آب شناس *āb ſinās.* Rerum gnarus, perſpicax. آب شد *āb ſüd, vel* آب گشت *āb geſt.* Colliquefactum eſt. آب مرا بروی کار آمد *āb merā berüj Kār āmed.* Intentionem meam aſſecutus ſum. آب مروم *ābī merjem.* Probitas, & pudicitia. *Ferh.* ¶. *Phra. Turc.* آب و هوا *ābū hewā.* Aqua, & aer, *i. e.* temperies aeris. *L'aria, il clima.* بر ولایتك آب و هواسنه آلشمق *bir wilājetün-ābū hewāſine ālyſmak.* Aſuefcere aeri alicujus regionis. آب و هواسي و فضاي دلکشاسي مقبول طبع شریفلري اولوب *ābū hewāsī, we fezāī dilküšāsī mækbūl tæb-ʒ šerīfleri olūp.* Temperies aeris, & amœnitas camporum illius loci grata erat naturæ ipſius nobiliſſimæ. *Sæ. L'aria, e l'amenità di quel luogo ſi confaceva grandemente collæ ſuæ nobiliſſima compleſſione. Brat.* آب و تاب ورمك *ābū tāb wirmek.* Quaſi nitorem, & ardorem dare, *h. e.* exornare *v. g.* ſponſam &c. *Dar ſplendore, acconciare. Item* آب *in compoſitione cum aliquo nomine: vel proprio;* & *tunc deſignat* fluvium

vium. آب آمو *āb amū*. Fluvius Oxus. نیل‌اب *nilāb*. Fluvius Nilus, *vel etiam appellativo; hoc quidem aut præcedente, ut:* گلاب *gulāb*. وشناب *wišnāb*; *aut ſubſequente, ut:* آب افسرده *āb afsurde*. آب اگام *āb eſsūrde*. *Horum ſignificationes vide infra in ſuis locis.*

اب *ap.* s. *Particula eſt, quæ nonnullis adjectivis præponitur intenſionis cauſa, ut:* اپ اف *ap ak*. Plane albus. *Tutto bianco.* *Eb.* اپ اچوف *apaćiūk*. Plane patens. *Tutto aperto, ſpalancato.* ¶. اپ اکسز کلدی *ap an-ɣz ǧeldī*. Ex improviſo venit. *E venuto improviſamente.*

اپ *ip.* s. *n. f.* Funis. *Corda. Scribi quidem ſolet cum tribus punctis, ſed loco trium ſæpiſſime unum tantum ponunt hic, & paſſim in aliis literis; ſcribitur etiam* ایپ *ip, quod vide.*

ابت *ebb.* s. *Act.* [2 F. دوب ابا و ابابا] 1) Parare ſe ad iter. *Van.* 2) Teodere *aliquo, deſiderio, vel ipſa itinere.* 3) Movere, commovere *rem. Gol.*

ابت *ebb.* s. *n. f.* 1) Gramen, pabulum, *Van.* 2) Nomen oppidi in Arabia felici. *Gol.*

ابت *ibb.* s. *n. f.* Nomen pagi in Arabia felici. *Gol.*

آبا *ābā.* s. *n. f.* & *in regimine inter turcica* آباي *pro* آبای *ābāī*, *plur. ab* اب *eb*, Patres, Majores. *Padri, antenati.*

¶. ابا عن جدّ *eban-dn ǧeddin*. Ab avo ad patrem, *ſeu* ſucceſſive a majoribus. *Sa.* آبای کرام واجداد عظامك فلجیله *ābāī Kirām we eǧdādi ẓẓāmūlūn-kylyǧī ile*. Enſi potentiſſimorum majorum meorum. *Con la ſcimitarra dei miei auguſti anteceſſori. Ll.*

ابا *abā.* p. *n. f.* 1) جوربا *ciorbā*. s. Jusculum. *Mineſtra.* 2) Potabile, liquidum. 3) *Exclamatio Adv.* Mirum! Papæ! *Ferh. Vide* ابا *iba.*

ابا *abā.* p. *Part.* Cum: *loco* با *bā. Poetis in uſu eſt; maxime occurrit in* شاهنامهٔ فردوسی *ſahnāmei ferdūsī. Ferduſy libro Regum, ut:* روم خیمه بر طرف جیحون زنم ابا دشمنان دست در خون زنم *rewem, chæme ber tæref ǧelhūn ẓenem ebā dūſmenān deſt der chun ẓenem.* Ibo, caſtra verſus Oxum metabor, cum hoſtibus manus conſeram. *Ferh.*

آبا *ebā.* s. *V. Act.* [4 F. بابی‌ابا] Contrahere morbum, *dicitur de hircis, dum exploſant urinam rupicapræ. Wan.*

ابا *ebā.* s. 1) *f. Coll.* Arundinetum. 2) *Plur. ab* ابا *ebā-et*, Arundines, *maxime pro* کوه *kowa*. s. Junci. *Giunchi.*

آبا *ebā.* s. *n. f. in regimine* Pater. *Vide in* ابو.

ابا *ibā.* s. *V. Act. pro quo etiam invenitur* ابي *ibā Act. ab* ابي *ebā* [3 F. بأبي ابا] 1) امتناع *imtinā*, Renuere. *Ricuſare.* 2) Deteſtari. *Wan.* ¶. ابا *ibā.* s. امتناع *imtinā.* s. Renuere, averti, faſtidire, oolle, abſtinere. *Ricuſare, abborrire. Conſt. c. Abl. rei,* سعي و اهتمامدن ابا اتمیوب *ſaʿjū ihtimamden ibā itmejūp.* Noo renueodo ſtudium, & diligentiam. *Non ricuſando d'invigilare, e far diligenza. Ll.* اباي كراملرى ابا اتدوكي بادهٔ نابدن اجتناب ايتميوب *ābāi Kirāmlerī ibā ittügi bādeī nābten iǧtināb itmejūp.* Non vitando potum vini, a quo Majores ejus abhorrebant. *Non ſfuggendo di bever'il vino già aborrito dalli ſuoi glorioſi antenati. Sæ. Et in Paſſivo:* ابا اولنمق *ibā alunmak*. Abrumpi, ulteriori termino deſtitui. *Unde* بحر لا يوبي *bahrī lā jūbū*. Mare interminum, & immenſum.

ابا *ibā.* s. *n. f.* 1) Inobedientia, pertinacia. 2) Ioterceptio, ac retentio aquæ. *Wan.*

ابا *ibā.* p. *n. f.* 1) شوربا *ſorbā.* s. Jusculum. *Mineſtra.* 2) طعام *tʿā-ām*. Cibus. *Ferh.* 3) Par bovum ſub eodem jugo. *Caſt.*

ابا *ibā.* s. *n. f.* Nauſea a Cibo. *Wan.*

ابابت *ebāet.* s. *n. unit. a Coll.* ابا *ebā*. Arundo una, arundinetum unum: & *pro* وبابت *webāet. Gol. quod Vide.*

ابابت *ibāet.* s. *V.* [4. *a* باء بوا] 1) Reducere *pec. Camelum a paſtu ad locum, quo procumbat.* 2) Affligere pœna talionis. *Wan.* 3.) Subſiſtere aliquo loco. 4) Aufugere ab aliquo. *Gol.*

اباب *ebāb*, & ابابت *ebābet.* s. *V.* Accingere ſe ad iter &c. *Vide* ابت *ebb.*

اباب *ibāb.* s. *n. f.* Fluxus ingens, fluctus, unda. *Gol.*

ابابان *ābābān.* s. *n. f.* Nomeo mootis, *uti* ابان *abān.*

ابابة *ebābet.* s. *n. f.* Inſtitutum, agendi aut vivendi ratio, & regula. *Gol.*

ابابيل & اباوبل *ebābīl*, & *ebāwīl.* s. *n. f. Plur. a* ابيل *ibbil*, & اتول *ibbewl. Aut juxta alios ſingulari caret.* 1) Cameli multi, gregatim incedentes. 2) Grex, *ac* greges avium. *Wan.*

ابابيل *ebābīla.* s. *Adv.* Catervatim, gregatim. *Gol.*

ابابيل دوشي *ebābīl kūſī.* s. s. *n. f.* Species avis. *Tef. f.* Otis, tarda. طوی *toī* s.

ابابين *ebābin.* s. *n. f.* Tempora idonea *Plur. a* ابان *ibbān.* Tempus idooeum.

ابات *ibāt.* s. *V. Act.* Recuſare, *uti* ابا *ibā Gol.*

ابات *ebāti*, & ابا *ebāti.* s. *n. f. poetice pro* ات *ebeti.* Pater mi. *Gol.*

ابانة *ibātet.* s. *V.* [4. a بات] 1) Pernoctare facere. 2) Noctu perire. *Gol.*

ابانر *ūbātir.* s. *n. f.* Qui ſegregat a ſe, & deſerit propinquos. *Van.*

ابانة *ibāſet.* s. *V.* [4. a باث] Inquirere *in rem*, ſcrutari. *Gol.*

ابانى *ebāsī.* s. *n. f. Plur. a Sing.* ابنان *ebſān.* Saturi, ſatiati *cameli*, & ita procumbentes humi. *Gol.*

قامشلق آب لجام *ab aǧiām.* p. *n. f.* 1) *kāmiſlyk.* s. Arundinetum s. *Canneto.* 2) سازلق اولان صو *sāzlyk olān sū.* s. Palus. *Stagno. Ferh.*

ابانجير *ebāǧīr.* s. *n. f.* Aerumnæ. *Plur. ab* ابگار *ebǧiār.*

ابانة *ibāhat.* s. *V.* [4. a باح] Concedere aliquid, licitum facere. *Van.*

ابانحت *ibāhat.* s. *n. f.* Licentia. *Licenza.* اول بحر الحاد و ابانحتده ساحت ايدن كافلر. *ol baḥrī ilḥādū ibāhatte saḥat iden gumrāhlar.* Illi perditi homines impietatis ac licentiæ oceani oras tenentes. *Quelli diſuiati, ed inſolenti eretici. Sæ.*

ابانحت *ibāchat.* s. *V.* [4. a باخ] *i. q.* اطفا *ytfā.* Extinguere. *Gol.*

آباد *ābād vel* ابود *ūbūd.* s. *n. f.* Sæcula. *Plur. ab* ابد *ebed.*

آباد *ābād.* p. *Adj.* 1) معمر *mē-mūr.* s. شين *ſīn.* s. Cultus, habitatus. *Abitato, popolato.* 2) دايما *dāimā.* s. هر زمان *her ẓemān.* s. Semper. *Sempre.* 3) آفرين *āferīn.* Euge. *part. Laudandi.* 4) معظمه كعبه نام خانده *nāmī chānčī kaʿbeī muʿẓẓeme.* Nomen fani Meccani. 5) خوب *chūb.* نيك *nīk.* Pulcher, bonus. 6) *Part. ſalutandi in* آباد آمدى *ābād āmedī.* Bene veniſti. 7) صحرا *ſaḥrā*, Deſertum, planities. *v. g:* اسد آباد *eſſed ābād*, deſertum leonum. خرم آباد *churrem ābād*, amœna planities. 8) *Improprie, pro loco ædificiis pleno, vel urbe.* فروز آباد *furūẓ ābād*, civitas Perſica *in provincia* Farz *prope Schiraz. Ferh.* احمد آباد *ahmed ābād.* Ahmetis civitas. *Guzuratæ in India Metropolis; quaſi civitas quam ædificavit aut reſtauravit Mohamedes.* ¶. بلاد مسرت آباد *bilādī meſerret ābād*, jucunda amœna regio. *Citta fioritte. Brat. Item in Eb. legitur.* بر خشرت آباد خرم نهاد دير كه *bir ẖśret ābādī churrem nihād dür kī.* Locus deliciarum adeo amœnus, ut - - *Un luogo cosi delitioſo ed ameno, che* - - *Item* شاد آباد *ābād.* s. *Sid* s. Récreare, reficere. *Rallegrare, render lieto.*

آبادان *ābādān.* p. *n. f. i. q.* آباد *ābād amplificative.* 1) شين اولان بر *ſīn olān jer.* Amœnus, habitatus locus. 2) Hilaris homo. *Luogo allegro, frequentato, ed uomo giouiale.* ¶. آبادان *ābādān* ol. معمور *maʿmūr* ol.. Frequentari, ædificiis & incolis augeri, recreari. *Eſſer frequentato, popolato, e rallegrato.* اول زماندن بره اول حوالب آبادان اولمش ايدى *ol ẓemānden berū ol gewānib ābādān olmiſidy.* Ab eo tempore frequentari cœperant illæ partes. *Da quel tempo era ſtato frequentoto, e popolato quel paeſe. Sæ.* 1 آبادان *ābādān* v. habitatum reddere locum, ædificare. *Fabricare, render un luogo popolato.* احيا و آبادان 1 *ihjā wū ābādān* v. recreare, exhilarare. *Rallegrare, ravvivare, rimetter in piedi.*

آبادانلق *ābādānlyk.* s. *n. f.* Cultus, amœnus locus. *Luogo habitato, popolato, ameno.*

آبادانى *ābādānī.* p. *n. f.* معمور مكان *maʿmūr meḳān.* s. Locus habitatus. *Ferh.*

آبادانى *ābādānī.* p. *Adj.* Ad incolendum pertinens locus. *Ferh.*

آبادانيدن *ābādānīden.* p. *V. paſ.* Habitari, frequentari.

آبادانيدن *ābādāǧīden.* p. *V.* Laudare, laudari. *Ferh.*

آبادى كاغد *ābādī kāghyd.* p. s. *n. f.* Charta ſericea denſata. *Carta di ſeta liscia*

تآبديد حليز *taǧrīin ābādidū.* s. *vel* بآبديد *beādidū.* s. *n. f.* Diſgregatæ & diviſæ aves. *Gol.*

آبار *ābār.* s. p. *n. f.* 1) Plumbum, *pec.* uſtum, *alias etiam* liquefactum. 2) *Plur. ab* ابرة *ibret.* Acus. *Aghi.* 3) آبار *pro* آبار *eb-ār. Plur. pauc. uti* ابور *ebūr. a Sing.* بير *biir.* Putei. *Gol.*

الابار *el-ebārīl.* s. *n. f.* Tractus territorii Waſith, & ابارالعرب *ebārīl-ârreb.* Nomen loci inter Achſar, & Feid, qui media fere via inter Cufam & Meccam; *aut forte* putei Arabum.

ابار *ibār.* s. *n. f. alias etiam* لقاح *laḳāḥ*, Semen palmæ, *nempe flores palmæ maris; Item. Quod inditur aut aſpergitur palmæ fœminæ ad fœcunditatem. Wan.*

ابار *ipār.* p. *n. f.* Thymium, *al.* Origani ſpecies, ſaturcia. *Caſi.*

ابار *ebbār.* s. *n. f. aut potius* ابار *ebār. al.* آبار *ābār.* Pulices. *Gol.*

ابّار *ibbār* & *ebbār*. s. *n. f.* Acuarius, & mercator acicularum, *ab* ابرة *ibret ſeu ibre* acus.

ابارة *ibāret*. s. *V.* [4. a بور] Perdere, exitio dare. ¶ ابارهُ الله تعالى *ebārehūllahū tæ'ælā*. Perdidit illum DEUS excelſus. *Wan.*

ابارة *ibāret*. s. *n. f.* Fæcundatio palmæ. *Vide in* ابر *ebr*.

ابارف *ebāryk*. s. *n. f.* Loci lutoſi, *Plur. ab* ابرف *ebruk*, & *ab* ابريق *ibrȳk*. *Gol.*

ابارهيمة *ebārimet*. s. *n. prop.* ابارهة *ebārihet*, & ابارة *ebārih*, *plur. ab* ابراهيم *ibrāhīm*, *vel diminutivum ejus* بريجيم *bürejhīm*. Abrahami parvuli, *quaſi* Abrahamuli. *Gol.*

ابارنق *ebārȳk*. s. *n. f.* 1) *Plur. ab* ابرنق *ibrȳk*. Gutturnia. 2) Valde ſplendentes gladii. *Wan.*

ابّاز *ebbāz*. s. *i. q.* آبز *ābiz*. *Part.* Aſſiliens, ſubſiliens *in curſu dorcas*, &c. *Vide* ابز *ebz*.

ابازير *ebāzīr*. s. *n. f. Plur. ab* ابزار *ebzār*. Aromata & olera, quæ pro condimento incoquuntur cibo. *Le ſpecierie, ed altre conceie delle vivande. Vide* ابزار *ebzār*.

ابازيم *ebāzīm*. s. *n. f. Plur. ab* ابزيم *ibzim*. Fibulæ in zona.

ابّاس *übās*. s. *n. f.* Prava indoles.

ابّاش *übāš*. p. *n. f.* Hominum turba. *Ferh.*

ابّاشة *übāšet*. s. *n. f.* 1) Hominum turba. 2) *i. q.* اخلاط *achlāt*. Colluvio *ex diverſi generis hominibus*.

آباض *ābāz*. *Pro* آباد *abād*. *Plur. ab* ابض *übz*. s. *n. f.* Secula. *Gol.*

اباض *ibāz*. s. *n. f.* Funis, quo pes cameli ligatur, *uti dicitur in* ابض *ebz*. *Act.*

الاباض *elibāz*. s. *n. f.* Secta quædam ſchiſmaticorum. *Gol. Forte quod Herbelotius notat: eſſe nempe communitatem ex pluribus tribubus collectam, quæ penes Hirach civitatem Chaldææ ſeparatim vivit, ut libere religionem Chriſtianam exercere poſſit.*

اباض *übāz*. s. *n. f.* Nomen oppidi in provincia Arabiæ Jemanica.

آباط *ābāt*. s. *V. Act.* Manum elevare, ut axilla videri poſſit. *Wan.*

اباط *ābāt*. s. *n. f.* Axilla, *Plur. ab* ابط *ybt*. *Unde Metaph.* آباط الامور *ābātul-ümür*. Ambages rerum.

اباط *ibāt*. s. *n. f.* Quod pooitur ſub axilla, *ut* عطاف *ȳtāf*. Res quævis lateri impoſita, *ſeu* accincta. *Gol.*

اباطح *ebāṭyh*. s. *n. f.* Paludes Nabathæorum. *Pl. ab* ابطح *ebtah*. *Vide* بطحة

اباطيل *ebāṭīl*. s. *n. f. Plur. a* باطل *bāṭīl*. *Tanquam ab* ابطيل *ibṭīl*. Res vanæ, & inanes. *Coſe vane, vanita. Sæ. Vide* باطيل.

اباعة *ibā-ēt*. s. *V.* [4. a بيع باع] Venalem offerre *rem*. *Gol.*

اباعد *æbā'æd*. s. *n. f. Plur.* Remote habitantes affioes. *Wan.*

اباغ *ebāgh*. p. *n. f. i. q.* داغ *dagh*. Stigma inuſtum *vel* cauterium.

اباغ *ebāgh*, *ibāgh*, & *übāgh*. p. *n. f.* Nom. loci in Syriæ extremitate. *Caſt.*

اباغ *übāghu*. *Et* اباغ من *ẽjnü übāgh*. Nomeo loci *vel potius* aquæ inter Cufam & Raccam, & يوم اباغ *jewmü übāgh*, dies apud Arabes celebris morte Mundiri Maſemaitæ, qui ibi cæſus fuit, *aut* dies prælii ad eum locum commiſſi. *Gol.*

آباڤت *ābāft*. p. *n. f.* Veſtes laceræ ex panno craſſo. *Ferh.*

آب افسرده *āb efsürde*. p. *n. f. Comp.* پختة *püchte*. Jus coactum, Gelatina.

اباك *ibāk*. s. *V. Act.* [يأبق *v.* يأبق 2. F] Aufugere *ſervum*. *Wan.*

اباك *übbāk*. s. *n. f. Plur. ab* آبق *ābyk* Servi fugitivi. *Gol.*

اپاكسز *apūn-ezȳz*. s. *adv.* Derepente. *Vide* اپ.

ابال *abāl*. s. *n. f. Plur. ab* ابل *ibl*. s. Cameli &c.

ابّال *ebbāl*. s. *n. f.* دوه‌جي *dewegī*. Camelorum paſtor, & præfectus. *Cammellajo*.

ابّال *übbāl*. s. *n. f.* Cameli, qui recenti herba & lacte contenti ſunt. *Plur. ab* ابل *ābil*. *Wan.*

ابالم *lem übāli*. s. ¶. Non curavi. *Gol.*

ابالة *ebālet*. s. *V. Act.* [يأبل 4. F.] Induſtrium eſſe in curandis Camelis. *Wan.*

ابالة *ebālet*. s. *V. Act.* Abſtinere virum a conjugis congreſſu. *Gol.*

ابالة *ibālet*. s. *V. Act.* Multos poſſidere camelos.

ابالة *ibālet*. s. *V.* [4. a بول] Facere ut mingat. *Wan.*

ابالة *ibālet*. s. *n. f.* 1) Adminiſtratio opum; *quia Arabum divitiæ fere in Camelis conſiſtunt*. 2) سياست *ſiāset*. Diſciplina, regimen. 3) Tribus, ſocii, aſſeclæ.

ابالة *ibbālet*. s. *n. f.* Faſces lignorum, ¶. ضغث علي ابالة *zyghsün ēlā ibbāletin*. Faſcis graminis ſuper faſce lignorum; *i. e.* moleſtia addita moleſtiæ. *Disgrazia ſopra disgrazia*. *Wan.*

ابالة *ibāle*. p. *n. f.* Latrina. *Ferh.*

ابالسة *ebālis*, & *ebālise*. s. *n. f. Plur. ab* ابليس *iblīs*. Diaboli. *Diavoli.*

آبام *ābām.* p. *n. f.* 1) Turris. 2) Columbarium. 3) Signa zodiaci. *Ferh.* 4) *Pro* اوام *i. q.* وام æs alienum.

آبامِ کبوتر *ābāmi kebuter.* p. *n. f. comp.* Columbarium, cavum ubi palumbes ovis incubare solent, uti plerumque in turribus arcium. *Ferh.*

آبان *ābān.* p. *n. f.* 1) Menfis, ubi intrat fol in Scorpionem; apud Syro-Macedonas October. 2) Dies decima Menfis folaris. 3) Genius, qui præeft ſarrifodinis; *item* Menſi Octobri, & rebus, quæ in illis diebus accidunt. *Ferh.*

ابان *ebāni.* a. *n. f. Dual. a* اب *eb.* 1) Parentes. *Il padre, e la madre.* 2) ابان *ebān*, & آبان *ābān ab* ابن *ibn* turba & aſſeclæ Ibni Amri & Ibni Saidi ſociorum Mahometis. *Gol.*

ابان *ebān, etiam ābān.* p. *n. p.* montes gemini *in Arabiæ parte* نجد *negd dicta, quorum alter albus, alter niger eognominatur, paraſangæ intervallo diſſiti, interjecta valle Wadorrumma.*

ابان *ibān.* p. *n. f.* چفت *cift.* Par, bini. *Paro.*

اوان *ibbān.* a. *n. f. Pl.* ابابين *ebābin.* Tempus idoneum. ¶ كُلّ الفاكهة في اوانها *Kiüllül-fākiheti fī ibbānihā.* Omnis fructus ſuo tempore. *Ogni frutto a ſuo tempo.* اطلب الامر في اوانه *utlubil emre fī ibbānihi.* Rem pete ſuo tempore. *Cerca le coſe a ſuo tempo. Gol.*

ابان *ībān.* p. *n. f.* طاغ *dāgh.* t. Mons. *Monte. Ferh.*

ابانان *ebānāni*, a. *n. f. Dual.* Montes duo Arabiæ, *quorum alter Abān, alter Muthalio dicitur. Gol.*

ابانى *ibānī.* p. *n. f.* 1) Juſculum. *Mineſtra.* 2) Carinum. *Catino. Ferh.*

ابانب *ibānet.* a. *n. f. ab* ابن [pro ابالت, *ibālet, Gol.*] Socii, aſſeclæ. *Teſ.*

ابانت *ibānet.* a. *V.* [4. *a* بين] 1) Manifeſtare. 2) Separare. *Wan.* 3) Filiam nuptum elocare. *Gol.*

اباهر *ebāhir.* a. *n. f. Plur. ab* ابهر *ebher.* 1) Pennæ ordinis penultimi in volucris ala. 2) Pennæ avis.

اباهم *ebāhim.* a. *n. f. Plur.* Polices. *ab* ابهام *ibhām. Wan.*

اباى *ebāī, ſeu ābāī.* a. *n. f.* Patres, *in regimine pro* ابا *quod vide.*

اباجاى *abājāī.* p. *n. f. prop.* Magnus mons, *de quo refertur, quod illius altitudo ſit* 40. *Paraſangarum. Ferh.*

ابابى *ebāiy.* t. *n. f.* Inſtratum equi ſtrendidum. *Valdrappa ricca turchesca*

آب باران *āb bāran.* p. Nomen proprium loci deambulationis celebris, *in Provincia Perſiæ Subleſtan dicta, prope Cabul. Ferh.*

آب بازى *āb bāzī.* p. *n. f. e.* دوش *jūzīs.* t. Natatio, aquæ, ſeu in aqua luſus. *Nuoto, il nuotare.*

آب برين *āb berīn.* p. *n. f. comp.* ارمق كنارلرنده جا نجا باردلى بر *irmak kenārlerinde ǧiā be ǧiā jārylan jer.* t. Alvei ad ripam fluminis. *Ferh.*

آب بقا *āb bekā.* p. *n. f. comp.* Aqua perpetuitatis. *Fonte d'imortalità. Vide* آب حيات *āb ḥejāt.*

آب پوشت *āb pūſt.* p. *n. f. comp.* ارلك صوى *erlik ſuj.* t. Semen genitale. *Seme virile.*

ابت *ebt.* a. *V.* [بأبت 4. F.] 1) Calere diem. *Wan.* 2) Intumeſcere ex potu. *Gol.*

ابت *ebt, vel ebit.* a. *n. f.* Dies calida. *Wan.*

ابتى *ebtī.* a. *n. f.* Pater mi. *Gol.*

آبتابه *ābtābe.* p. *n. f.* ابريق *ibryk.* a. t. Gutturnium, aqualis. *Boccale.*

ابتات *ibtāt.* a. *V.* [4. *a* بت] Reſecare. *Tagliare. Wan.*

ابتار *ibtār.* a. *V.* [4. *a* بتر] 1) Cauda mutilare. 2) Prole, & poſteritate deſtitutum reddere. *Gol.*

ابتتار *ibtitār.* [8. *a* بتر] Reſecuri. *Wan.*

ابتة *ebtet.* a. *n. f.* 1) Occipitium. *Wan.* 2) Vehementia iræ. *Gol.*

ابتة *ebittet.* a. *n. f.* Comeatus, *plur. a* بتات *betāt. pee.* Veſtes, ſuppellectilia. *Gol.*

ابتحاث *ibtiḥās.* a. *V.* [4. *a* بحث] Inveſtigare.

ابتحاث *ibtiḥās.* a. *n. f.* 1) Quæſtio, diſputatio. 2) *pro* بحث *baḥs.* Certatio pro pignore. *Diſputa, ſcommeſſa. Sic.*

ابتدا *ibtidā*, *ſeu fere iptidā*, a. *V.* & *n. f.* [8. *a* بدأ] آغاز *āghāz* p. باش *bāſ*, t. & باشلمق *bāſlamak.* t. Inchoare, exordium. *Incominciamento, principio.* ¶ اشبو ماه جمادي الاخرك ابتدا كوني كه يوم الجمعه در *isbū māhi ǧemāzīyūl-āchyrün-iptida ǧünki jewmül-ǧium-è dür.* Primo die currentis menſis ǧemāzīyūl-achyr dicti, qui dies Veneris eſt. *Il primo del corrente mese, giorno di Venerdì.* ابتدا بر ايشه *ibtidā* a. باشلمق *bir iſe bāſlamak.* Inchoare. *Principiare, cominciare.* ابتدا اولنمق *iptidā olunmak*, inchoari. *Eſſer principiato, principiarſi. Paſſ. Ik. &c.*

ابتدأ *iptidā-en*, a. *adv.* Primo loco, prius. *Imprima, nel principiare. Ik.*

ابتداد *iptidād.* a. *V.* [8. *a* بدّ] 1) Separatim quemque accedere. 2) Cum celeritate prehendere. *Gol.*

ابتذاذ

ابتغا *ibtighā'* s. *V.* [8. *a* بغي] Exoptare, quærere. *Bramare, cercare.*

ابتكار *ibtikār.* s. *V.* [8. *a* بكر] 1) Diluculo pervenire ad locum. *Giungere all' alba in qualche luogo.* 2) Ad maturitatem pervenire fructus. *Wan.* 3) Virginitatis flore puellam exuere. *Gol.* 4) A primo principio solennibus sacræ orationis interesse, audiendo ipsam præfationem خطبه *chūtbe dictam, qua laudant DEUM,* & *pro Rege orant Mahometani. Gol.*

ابتلا *ibtilā.* s. *V.* & *n. f.* [8. *a* بلو] 1) Tentatio, experimentum. 2) Passio. 3) Incidere in malum. 4) Juramentum & confessionem petere. *Prova, passione. Ik.* ¶ شراب ابتلاسي *śerāb ibtilāden chælās oldi.* Bibendo vinum a pravo habitu fumendi mœnomenon liberatus est. *Col bever vino s'è liberato dal cativo uso di prender l'oppio.* امتحان و ابتلا اني *anī ibtila wā imtihān kyldy.* Experimentum ejus fecit. *N'ha fatto prova di lui.*

ابتلاع *ibtilā'.* s. *V.* [8. *a* بلع] 1) Deglutire. *Wan.* 2) Perforare. 3) *pec.* Non mandere cibum.

ابتلال *ibtilāl.* s. *V.* [8. *a* بلل] 1) Madidum esse. *Wan.* 2.) Convaluisse. *Gol.*

ابتنا *ibtinā.* s. *V.* [8. *a* بني] 1) Exstruere. 2) Structum & struendum dare. 3) Domum deduci jubere sponsam. 4) Libros progignere. *Gol.*

ابتهاج *ibtihāg.* s. *V.* & *n. f.* [8. *a* بهج] 1) فرحناك *ferhenāk* a. Lætari. *Rallegrarsi.* 2) شاذلك *śāzlyk.* p. s. Hilaritas. *Allegrezza.* ¶ سرور ابتهاج *surūrū ibtihāg,* lætitia, & hilaritas. حجاج ذوى الابتهاج *huggiāgī zewil-ibtihāg.* Læti & *quod* beati peregrini, *i.* e. Meccam tendentes, *vel* inde redeuntes. *Sæ. Lieti pellegrini.* ابتهاج تام *ibtihāgī tām* s. Exultari, lætari, *Rallegrarsi. Ik.*

ابتهال *ibtihāl*, s. *V.* & *n. f.* [8. *a* بهل] 1) Deprecatio, supplicatio. 2) Gemere in oratione. 3) Imprecari. *Gol.* ¶ تضرع و ابتهال ايله *tezerr-û ibtihāl ile.* Cum submissione, & supplicatione. *Con supplicheuole umiltà,* e *sommissione. Sæ.*

ابتياع *ibtijā'.* s. *V.* [8. *a* بيع] *i. q.* اشترا *ištirā.* s. Emere. *Comperare.* ¶ ابتياعدن امتناع *imtinā'iten ibtijā'den.* Renuebant emere. *Ricusauano di comperarlo. Sæ.* ابتياع اولنان *ibtijā' olunān.* Emptus. *Comperato.*

ابتين *abtijn.* p. *n. f. prop.* Nomen Patris Feriduni *Septimi Regis ex prima Per-*

ابتداد *iptidād.* s. *V.* [8. *a* بدد] Accipere, *quod sibi debetur,* & *velut pro* ابتداد *iptidād.* Secare. *Gol.*

ابتدار *iptidār.* s. *V.* [8. *a* بدر] Properanter accurrere *ad arma.*

ابتداع *ibtidā.* s. *V.* [4. *a* بدع] Novum quid producere, auctorem esse, *fere in malam partem, pec. in rebus fidei. Innovare, controvar novità.*

ابتدايي *ibtidājy.* a. *part.* Initialis litera. *Ik.*

ابتذال *ibtizāl.* s. *V.* [8. *a* بذل] 1) Adhibere, *uti vestem vel aliam rem. Wank.* 2) De re conservanda solicitum non esse. *Gol. usit.* contemptus, & servitus. ¶ ابتذاله دوشدم *ibtizāle düstüm, i. q.* مبتذل اولدم *mubtezel oldüm.* Deveni in contemptum, & *ut loquimur,* vilis factus sum, & despectus. *Sono abbassato, sprezzato, non vaglio più nulla.*

ابتر *ebter.* a. *n. f. in fam.* بترا *betrā.* 2) قويرغي كسك *kūirughy kesik.* s. Cauda carens *animal, vel etiam* mutila *oratio.* 2) اوغلي قزي اولميان *oghly kyzy olmaiān.* Posteritate destitutus. 3) منقطع من الخير *munkaty-ûn minel-chæiri fid-dünyā, wel āchyre.* Meritis carens tam pro hoc, quam pro altero mundo. *Scodato, manchevole, privo di prole, e successione, e di meriti in questo, e nell' altro mondo. Eb.* &c. 4) *Ex Cast. etiam* serpens brevem caudam habens. 5) *Ex Gol.* res expers boni finis, & خطبة بترا *chutbeti betrā, est* oratio, *vel potius* ejus præfatio mutila, *nempe carens duobus solennibus articulis, quorum altero laudari solet DEUS, altero benedicitur Mahometi.* 6) الابتران *el-ebterāni. Duale,* asinus & servus, *ob exiguum, quod in iis bonum,* & *decus est.*

ابترد *ibtirād.* s. *V.* 1) Lavare se frigida *aqua.* 2) Cum celeritate prehendere aliquem. *Gol.*

ابتر *ebter. p. n. f.* Camelus, qui oneri succubuit, imbecillis. *Camelo debile. Ferh.*

ابتزاز *ibtizāz.* s. *V.* [8. *a* بز] Rapere, raptum *quid* asportare. *Gol.*

ابتسام *ibtisām.* s. *V.* [8. *a* بسم] Subridere. ¶ تبسم *ibtisām.* Hilaritas, risus. *Allegrezza. Ik.* s. ابتسام *ibtisām* v. Subridere. *Sorridere. Ik.*

ابتع *ebta'.* a. *part.* (*uti* اكتع *eğma'*, اكتع *ekta*, & ابصع *ebsa'*) *i. q.* ابع *heme.* p. Universus, omnis, & *fere simili junctum usurpatur,* جاء الكعون ابتعون *ğiāel-kawmü ekteūne ebte-üne.* Venerunt homines prorsus omnes. *Gol.*

ſarum veterum Dynaſtiæ, quæ vocatur Piſchdadianorum. Herbel.

أبث *eebes.* s. *V.* [يأبث 4. F.] Ventrem tumeſcere ob nimiom potum lactis, *pec.* Cameli, & *quaſi* ebrium fieri. *Wan.*

أبث *eebis.* s. *n. f.* 1) نشيت *neſyt.* Agilis. *Gol.* 2) Lætus, alacer. *Wan.*

ابثاث *ibſās.* s. *V.* [4. *a* بثّ] Revelare, divulgare *nuncium. Diuolgare.*

يابثبن *ebsān.* s. *part.* Satur, *pec. Camelus,* & humi procumbens.

ابثاع *ebsāʿ.* s. *part* Rubicundo labiorum tumore affectus. *Gol.*

أج *ebeǧ.* s. *n. f. i. q.* ابد *ebed.* Aeternitas. *Gol.*

أجّ *ebeǧǧ.* s. *part.* Magno oculi hiatu præditus. *Gol.*

أجار *ebǧiār.* s. *n. f. Plur. a* جبر *büǧr.* Aerumnæ. *Wan.*

الجال *ibǧiāl.* s. *V.* [4. *a* جل] Sufficere *alicui rem. Wan.*

الجامة *abǧiāme.* p. *n.f.* Labrum, malluvium. *Caſt.*

أجد *ebǧed.* s. *n. f.* 1) Nomen docti cujusdam Græci, & juxta alios Regis. 2) Nomen carminis artificialis, numeros ſignificantis, *eſtque* الجد هوز حطي كلمن سعفص قرشت كذ ضظغ *ebǧed, hewweẓ, huttȳ, Kelemen, ſaʿfaṣ kareśet, ṣāchaẓ, ẓāʿygh. V. Gram.*

أجر *ebǧer. Fem.* اجرا *beǧrā, Plur.* جبر *büǧr.* s. *part.* Umbilici exitu & tumore laborans. *Gol.*

الجل *ebǧel.* s. *n. f.* Vena in anteriore pede cameli vel equi, *reſpondens ei quæ in homine dicitur* الأكحل *el-ekhælū. Gol.*

الجل *ebǧel.* p. *n. f. prop.* Regis Regni ǧablifa, *quod fingunt eſſe ultimum regnum verſus Orientem in India; Herbelotius illud dicit eſſe Inſulam in mari Indico.*

آجو *ābǧiū.* p. *n. f.* خربز *chærbuz, ſeu kærbuz.* c. 1) Melopepo, anguria. 2) Inſula. *Anguria, melone d'acqua, cucumero, ed Iſola.* 3) Domeſticus, quem quis alit. *Caſt.*

آجور *ābǧiūr.* p. *n. f. pro præc. aut pro* آخور *ābchor.* Portator aquæ.

آجن *ābcīn.* p. *n. f.* Pannus quo detergitur lotum mortui corpus. *Caſt.*

احا *ibhā.* s. *n. f. i. q.* انقطع *inkytaʿ.* Reciſſio. *Gol.*

احاث *ibhās.* s. *n. f. Plur. a* حث *bæhs.* Diſputationes, quæſtiones &c. ¶ احاث دقيقة وتحقيقات ابقه درج انشلر *ebhāsī dækykæ we tæʿkykātī enīkæ derg itmiśler.* Diſputationes ſubtiles, verasque ſolutiones collegerunt. *Raccolſero queſtioni ſottili, e belle veritd. Sæ.*

احاح *ibhāh.* s. *V.* [4. *a* حّ] 1) Suffocare. *Wan.* 2) Rauoum efficere. *Gol.*

احار *ebhār.* s. *V.* [4. *a* حبر] 1) Saliam eſſe aquam. 2) Navigare mare. *Wan.*

احار *ebhar.* s. *n. f. Plur. a* حبر *bæhr.* Maria. *Li mari. Wan.*

احر *ebhur.* s. *n. f. Plur. a* حبر *bæhr.* Maria. *Wan.*

احص *ebhæs* & الخص *ebchæs.* s. *part.* Craſſiores, gravesque palpebras habeos. *Gol.*

آب حيات *ābi hæjāt.* p. *n. f. comp.* 1) Fons vitæ; *confabulantur, quod Alexander quæſiverit hunc fontem, ſed non invenerit; contra Henoch ex illo biberit.* 2) *Improprie.* Labia Amaſiæ. *Ferh.*

احار *ibchār.* s. *V.* [4. *a* خر] Ore fœtentem reddere. *Gol.*

الخال *ibchāl.* s. *V.* [4. *a* الخل] Avarum eſſe, competire. *Gol.*

آخانه *ābchāne.* p. *n. f.* 1) بيت آلهاء *bejtūlmāl.* s. صو دوكجك ير *sū dökeǧek jer.* Latrina. 2) Aquarium & adaquatorium. *Caſt.*

اخر *ebechær.* s. *part.* Ore fœtens. *Gol.*

اخره *abchære.* p. *n. f. Potator aquæ. Vide* الخور.

اخره *ebchyre.* & *juxta Gol. ebchüre.* s. *n. f. Plur. a* بخار *buchār, vel* بخور *buchūr.* 1) Vapores. 2) Suffitus. *Vapori, profumi.* ¶ اخرة اخلاط رديّة دماغنه صعود اتمكله *ebchyrel æchlātȳ redȳe dymāghyne ſuūd itmeǧile.* Cum vapores humorum corruptorum aſcendiſſent ad cerebrum ejus. *Coll' aſcender al ſuo cervello gli vapori de gl' umori corrotti. Sæd.*

اخص *ebchæs.* s. *part.* Promberantiore circa oculos carne præditus. *Gol.*

اخف *ebchæk. i. q.* اعور *âwer.* s. *n. f.* Mooooculus, cocles. *Gol.*

آخو *ābchu.* p. *n. f.* Inſula. *Ferh. Abbreviatum ab* آخوست *quod vide.*

آخور *ābchor,* & آبشخور *abiśchor.* p. *n. f. comp. pro* آب خواردة *chorendeł āb.* 1) سولاغ *sūlāgh.* s. & آبخجي صو *sū iǧiǧī.* s. Potator, & portator aquæ, aquator. 2) صواد *sūwād.* s. مشرب *meśreb.* s. Locus potandæ aquæ patentior. 3) قاون *kāwūn,* قرز *kar-puẓ.* Melopepo, & نصب *næśyb.* lors bona. *Haf.* 3) Nitor. *In rhythmis legitur ābchær.*

آخورد *ābchored.* p. *n. f.* 1) *Idem. q. præced.* 2) Commoratio, manſio. *Caſt.*

آخوست *ābchoſt.* p. *n. f.* آطه *āda.* s. 1) Inſu-

Inſula. 2) Melopepo, cucumis &c. *Legitur interdum in rhythmis, imo & ſcribitur* آبخاست *ac* آبخاست *ābchāſt.*

آبخر *ābchȳr.* p. *n. f.* Terra, ubi levi foſſione excitatur aqua, impetus aquæ, unda, & canalis aquæ. *Caſt.*

آبخیز *abchȳz.* p. *n. f. comp.* Uodæ in aqua a vento agitatæ. *Ferh.*

ابد *ebed. pro* الأبد *eebed.* a. *n. f.* 1) Sempiternus. 2) Proles unius anni. *Gol.*

ابد *abid.* a. *n. f.* Malum, de quo poſtea multa fit mentio. *Wan.*

ابد *ebed.* a. p. *n. f.* 1) Seculum. 2) Aeternitas, *a parte poſt ſeu fine carens, (ut a parte ante, ſeu principio carens eſt* ازل *ezel) Eternità, ſecolo. In Plur.* آباد *ābād,* & ابود *ebūd.* ¶ ابد الآباد *ebedūl-vel ebedel abād, i.q:* in ſecula ſeculorum, in æternum. *In eterno, in eterno mai. Sic fere* ابد الابیدین *ebedūl-ebedīn,* ابد الابیدین *ebedūl-ebīdīne, aut* ابد الابدیه *ebedūl-ebedije,* & ابد الدهر *ebedūd-dehrī,* & ابد الدهرین *ebedūd-dehrīn.* Seculum ſeculorum, & in æternum. *Hinc etiam fit compoſitum* ابد پیوند *ebed pejwend.* a. p. æternum duraturus. *Eterno, eternamente durabile. Cui proximum* ابد پیمان *ebed-pejmān. V.* جاندان *chānedān.*

آبد *ābed.* p. *n. f.* 1) Perpetuitas, 2) Feritas, indoles minus manſuera. 3) Iratus, perterritus. 4) Oculus. *Caſt.*

ابد *ibd.* a. *n. f.* & *part.* 1) Fœcunda *ferua vel afina.* 2) *ferva vel afina* fugax. 3) Afina ſylveſtris. 4) Pullus afinæ. 5) Ancilla. 6) Ex ancilla natus. *Gol.*

ابد *ebbed.* a. *V.* [2. *a* بد] æternare. ¶ ابد الله تعالی عمره و دولته الی انقراض الزمان *ebbedūllāhū te-ālā ūmrehū we dewletehū ilā inkyrāzyz-zemān.* Aeternet DEUS excelſus vitam, & imperium ejus usque ad conſummationem ſæculi. *Iddio perpetui la di lui vita, ed il di lui impero fino al fine del mondo. Ll.*

ابد *ebedd.* a. *part. maſc.* 1) Corpulentus. 2) Præ carnoſitate disjuncta habens femora *vir*, crura *quadrupes. Gol.*

ابدا *ebeden*, & *ebedā.* a. *adv.* In æternum & nunquam, *cum nempe ſequitur verbum negativum. Eternamente, in eterno mai. Eſt Accuſativus ſuperioris.* ابد *ebed adverbialiter poſitus.*

ابدا *ebdā i. q.* بدو *būdāū. Plur. a* بده *bed, ſeu bed-ūn,* & *a* بدآت *bedeet.* a. *n. f.* Mactati cameli portiones, ſeu priora & poſtiora membra. *Gol.*

ابدا *ibdā.* a. *V.* [4. *a* بدو] 1) Manifeſtare. *Rivelare. Wan.* 2) Inchoare. *Cominciare.* 3) Primum facere aut excogitare. *Far, o truovare coſa nova.* ¶ *Sic DEUS dicitur* المبدی و المعید *el-mūbdī wel-mu-ȳd.* Inceptor, & reſtitutor; & *de homine dictum eſt* لا یبدي ولا یعید *lā jūbdī we lā ju-ȳd.* Non incipitur, nec repetitur *ab illo, i. e.* ſimplex eſt, aſtu & rerum uſu carens. *Gol.*

آلابدات *el-ebdāt.* a. *n. f. Plur.* Fœcunda ſeu prolifera, quæ poſſidentur bona, *ut ſunt ſervæ, afinæ, equæ; quippe quæ pariunt quotannis. Gol.*

ابداد *ibdād.* a. *V.* [4. *a* بدّ] diſtribuere *dona inter plures. Gol.*

آبدادان *ābdādān*, & ابدادان *ebdādān*, & ابذادان *ebzādān*, آبذادان *ābzādān*, *ac* آبدادن *ābdāden*, *ebdādcn.*. p. *n. f.* & زبون *zebūn* Aegrotus, deterior, *ut:* آبدندان *ābdendān*, *quod vide.*

آبدار *ābdār.* p. *adj.* 1) طری و تازه و لطیف *tærī we tāze we lætyf meīwe.* Succoſus, recens & ſapidus fructus. *Succoſo, e ſaporoſo frutto.* 2) Vir ſociabilis, & convivium axhilerans. 3) Acinaces, & pugio rutilus, & *hujusmodi.* 4) Herba fibroſa & palmæ ſimilis. *Ferh.* ¶ جواهر آبدار *ǧewāhirī ābdār.* Fulgidæ gemmæ. *Gioje brillanti.* نظم آبدار *næzmī ābdār.* Fluidum carmen. *Poeſia fluida. Sæ.*

ابدار *ibdār.* a. *V.* [4. *a* بدر] Lucentem ſibi habere pleoam lunam. *Wan.*

ابداع *ebdā'.* a. *n. f. Plur. a* بدع *bid'* Miri & incomparabiles viri. *Gol.*

ابداع *ibdā'*, a. *V.* [4. *a* بدع] Novum quid producere. *Inventare. uſit.* 2) Novum Rhythmi genus invenire poetam. 3) *In paſſiva ſignificatione* defatigari Caravanam, *i. e. cohortem hominum ſimul iter facientium Wan.* ¶ ادمي یوقدن ابلدی ابداع *ādemī jokdān ejledī ibdā'.* Produxit hominem ex nihilo. *Ha creato l'uomo dal niente. Sæ.*

آبدال *ābdāl.* a. *n. f.* Eremita, *ſpecies Monachorum legi Moslemicæ addictorum, qui per Orbem vagantur, nullumque ſtabile domicilium habent. Romita, Monaco errante.*

ابدال *ebdāl.* a. *n. f. Plur. a* بدیل *bedīl* Viri probi, pii.

ابدال *ibdāl.* a. *V.* [4. *a* بدل] 1) Mutare *rem pro alia. Wan.* 2) Commutare *literam in aliam.* 3) Subſtituere. *Cambiare, ſoſtituire.*

آبدان *ābdān.* p. *n. f. comp. ab* آب *āb* & دان *dān.* 1) حوض *hæwz.* Piſcina. 2)

Stagnum. 3) Vefica. 4) Labrum. 5) Melo. *Ferh.*

آبدان *ābedān.* p. *n. adj. pro* آبادان *ābādān.* Habitatus *locus.*

ابدان *ebdān.* s. *n. f. Plur. a* بدن *beden.* Corpora. *Li corpi.* ¶ الابدان *elebedāni, dual.* Serva & equa. *Gol.*

ابدان *ebdān.* p. *n. f.* 1) Stirps, profapia. 2) Dignus.

آبداندان *ābdāndān.* p. *adj.* Impotens. *pro* آبدندان *ābdendān, quod vide.*

آبدانی *ābdānī.* p. *n. f.* Habitatio loci *pro* آبادانی *ābādānī.*

آبدة *ābidet,* & آبده *ābide.* s. *n. f.* 1) Fera. 2) Hiſtoria, fabula. *Fauola, ſtoria.* 3) Dictum, quo efferendo loquentis linguas facile errat. *Parole difficili a proferire.*

ابدة *ebdet.* s. *n. f.* Fœcunda Camela. *Gol.*

ابدة *ibdet.* s. *n. f.* قورقو *korkū.* s. Metus, terror. *Paura.*

ابدة *ebbedet.* s. *n. f. prop.* Andaluſiæ oppidum.

ابدة *ebbidei.* s. *n. f.* Suffulturæ ephippii. *Plur. a* بداد *quod Vide.*

آبدست *ābdeſt.* p. *n. f.* وضوء *wuẓ-ū.* s. 1) Lotio membrorum ante orationem per legem Mahometanam præſcripta. *Lavamento di alcuni membri del corpo usato dai Maometani avanti l' oratione. Ferh.* ¶ آبدست الماق *ābdeſt almak.* Lege præſcriptam lotionem ſumere. *Lavarſi ſecondo la lege Maometana avanti l'oratione.* آبدست صوی *ābdeſt ſuī.* Aqua per legem ad præſcriptam lotionem idonea. *Acqua pura preſcritta dalla lege, per lavarſi avanti l'oratione.*

آبدستان *ābdeſtān,* pro آبدستدان *ābdeſtdān, quod* & آبدسدان *ābdesdān.* p. *n. f. comp.* 1) ابریق *ibrīk,* Gutturnium, ex quo lavandis manibus affunditur aqua. *Boccale.* 2) Purificatio. *Fer.*

آبدن *ābden.* p. *n. f. comp.* Piſcina, *i. q.* آبدان *quod vide.*

آبدندان *ābdendān.* p. *n. f. comp. etiam* ebdendān. 1) زبون *zebūn.* s. ضعیف *zaʿīf.* s. Debilis, infirmus. *Debole, fiacco.* 2) Species pyri. 3) Species mali punici. 4) Genus dulcarii. *Ferh.* 5) Dentium ſputum.

آبده *ābede.* p. *n. f.* 1) هرزه سوز *herze fōz.* s. Facetiæ. *Scherzo.* 2) Falliloquium. *Ferh.*

ابدی *ebedi.* s *part.* Aeternus, ſempiternus. *Eterno, perpetuo. Et adv.* Aeternum. ¶ ابدی الظهور *ebedi-jūẓ-ẓuhūr, q.* perpetuo apparens, ſemper clarus. *Di eterna chiarezza, e gloria. Sæ. V.* طالع.

ابدیت *ebedijet.* s. *n. f.* & *turcicum* ابدیلک *ebedilik.* Aeternitas. *Eternità.*

ابذا *ibẓā.* s. *V.* [4. *a* بذو] Obſcene loqui. *Vide* ابذو.

ابذام *ibẓām.* s. *V.* [4. *a* بذم] Vulvæ tumore ex libidinis fervore laborare *camelam. Gol.*

ابر *eber.* p. *n. f.* 1) *i. q.* رباب *rebāb.* Pandura. 2) Saccharum, conditum ex ſaccharo. *Caſt.*

ابر *eber.* p. *adv. loco* بر *ber.* Supra. *maxime apud Poetas in uſu. Ferh.*

ابر *ebr.* s. *V. Act* [بر 2. F.] Facere acum in pane comedere *cani.* 2) Colere palmam *applicando Dactylum marem. Mos enim apud Arabes obtinet, ut Dactylos ſylveſtres appendant ramis palmæ, putantes eam hac ratione citius ad maturitatem pervenire.* 3) Pungere aculeo *ſcorpionem. Wan.*

ابر *ebr.* p *n. f.* 1) بولوت *būlūt.* s. Nubes. *Nuvola.* 2) ادم *adem.* s. Homo. *Uomo. Ferh.* ¶ ابر سحری *ebri ſaḥari.* Nubes matutina. *Nuvola della mattina.* ابر پوشان *ebyr pūšān.* Nubem tegens. *i. e.* herba quædam ſpecies. *Caſt.*

ابر *iber.* s. *n. f. Plur. a* ابرة *ibret.* Acus, aculei. *Aghi &c.*

ابرّ *eberr.* s. *part. ſuperl.* Juſtiſſimus, optimus. *Giuſtiſſimo, ottimo* ابر *berr.*

ابرا *ebrā.* s. *n. f. Plur. a* بری *berī.* Campeſtres.

ابرا *ibrā.* s. *V.* [4. *a* برا] 1) Sanitati reſtituere. 2) Liberare a debito. ¶ ابرا کاعدی *ibrā kāghydy,* & تبریه *tebrīe* s. Apocha. *Quietanza.*

ابرا *ibrā.* s. *V.* [4. *a* برو] Annulum naribus cameli inſerere.

ابراتمق *iprātmak,* & ابرامق *iprāmak.* s. *V.* Atterere, conſumere veſtem, calceum. *Logorare, conſumare, ſtracciare una veſte, &c.*

ابراث *ebrāṯ.* s. *n. f. Plur. a* برث *berṯ.* Terræ planæ.

ابراح *ibrāḥ.* s. *V.* [4. *a* برح] 1) Honorare. *Onorare.* 2) Rapere in admirationem. *Wan.*

ابراد *ibrād.* s. *V.* [4. *a* برد] 1) Tabellarium mittere. *Inviar un Meſſaggiere.* 2) Incidere in tempus frigidum. 3) Propinare aquam frigidam. *Wan.*

ابرار *ebrār.* s. *n. f. Plur. a* بر *berr. i. q.* ایو ادملر *ejū ademler.* s. Juſti, ſancti, probi homines. *Uomini da bene, giuſti.*

ابراز *ebrāz.* p. *n. f. pro* ابزار *ebzār.* Aromata.

ابراز *ibrāz.* s. *V.* [4. *a* برز] 1) اظهار *ẓhār*

dere. Eb. ضابطلرینه تکلیف متابعت وابرام ایلدی zâbytlerîne teklîfi mûtâbeèt we ibrâmi mûtâwe-èt eîledy. Præfectos ejus arcis ad obedientiam invitavit, & ad deditionem ſolicitavit. *Fece intimar' alli commandanti di quel preſidio, che ſi doveſſero arrendere, e preſtargli ubbedienza. Sæ.* ابرامایله یالوارمق *ibrâmile jâlwârmak.* Inſtanter rogare. *Pregar' iſtantemente. Sæ.* ابرام ایله قبول ایندردکز *ibrâm ile kabûl ittîrdîn-îz.* Importunis precibus ad acceptandum me adegiſtis. *Me l'avete fatto accettar'a forza di preghiere. Eb.* Sie. یالوران سخندان ابرامیله *jârânî ſæckundân ibrâmi-ile,* importuniture diſertorum ſodalium. *Per le premure degli amici eloquenti. Eb.*

ابرانداخ *eprândâch,* vel ابرندانخ *eprendîch,* p. n. ſ. Corium ex pelle caprina *Sahtian* dictum. *Ferh.*

ابرانمق *iprânmak.* v. V. خرق *churikæ* a. Atteri veſtem, calceum. *Eſſer logorato.*

ابرانه *ebrâne.* p. n. ſ. comp. proprie آبرانه, Aqua iter faciens. *Un viaggiator per acqua. Ferh.*

آبراه *âbrâh.* p. n. ſ. comp. etiam آبراهه *âbrâhe,* Canalis, aquæ ductus. *Acquidotto, canale.*

ابراهیم *ibrâhîm,* & ابرهیم. a. n. ſ. prop. Abraham. *Abramo.*

ابرپوشان *ebrpûshân.* p. n. ſ. comp. Cœlum nubilum. *Ferh.*

ابرت *ibret.* a. n. ſ. plur. ab ابر *iber.* Acus, mucro, aculeus, ut *Scorpionis, apis. Ago, pungiglione, punta.* آبرچی ابرهٔ *ibretûr-râ-ſy,* acus paſtoris, i. e. geranion. *Raſtro di grua.*

ابرج *ebreğ.* a. n. ſ. ſam. برجا *berğîâ,* i. q. ذو برج *dhû bereğ.* Pulchris oculis præditus. *Gol.*

ابرجن *ebreğîn.* p. n. ſ. etiam ابرجین *ebreğîn,* ac ابرنجین *ebrenğîn.* Armilla, ſcil: carpi vel infimæ tibiæ ornamentum. *Caſt.*

ابرح *ebrah.* a. ſuperl. Graviſſimus. *Gol.*

ابرخ *ebrach.* a. part. Cui inrorſum vergit dorſum. *Gol.*

ابرد *ebred.* a. part. 1) Perfrigidus, frigidiſſimus. *Molto freddo, freddiſſimo* ابرد حمی *humâ-î & hummâ-î ebred.* Febris querquera. *Febre fredda. Wan.* 2) *Ex Gol. etiam* i. q. برد *berid.* Grandinoſus, ex albo, nigroque, ſeu variegata cute ſplendens taurus. 3) *Cum articulo, uti & in Duali* الابردان *el-ebredân,* البردان *el-berdân,* q. duo frigida, i. e. veſpera & mane, ſeu tem-

ابراز *ibrâz.* v. V. [4. a برز] 1) Leprâ afficere ſeu affligere, ut *Deus aliquem.* 2) Leroſum producere infantem. *Wan.*

ابراض *ebrâz.* a. n. f. Plur. a برض Pauci. *Wan.*

ابراض *ibrâz.* v. V. [4. a برض] Producere primum germen *terram, ita ut ſpecies poſſit diſtingui. Wan.*

ابراق *ebrâk.* a. n. f. Plur. a برقت *burkæt.* Tertæ lapidoſæ & lutoſæ. *Wan.*

ابراق *ibrâk.* v. V. [4. a برق] 1) Fulminare. 2) Quod fulmen habet vel continet. ابرقت السما *ebrakætes-ſemâu, In comminationem:* cœlum habet fulmen, i. e. cœlum punire poteſt. 3) Excitare fulgorem framea gladii. 4) Monſtrare ſe *gravidam camelam, cum revera non ſit.* 5) Suffundere aliquantum olei aquæ. *Wan.*

ابراک *ebrâk.* a. n. f. Plur. a برکة *bürket.* Anates albæ. *Gol.*

ابراک *ebrâk ſæpe pro* ابرک *ebrek.* p. n. f. Nubes. *Coſt.*

ابراک *ibrâk.* v. V. [4. a برک] Facere ut genua flectens procumbat *camelus. Wan.*

ابرام *ebrâm,* & ابراهام *ebrâhâm.* p. a. n. prop. *a Judæis uſurpari ſolitum loco arabici* ابراهیم *ibrâhîm.* Abraham.

ابرام *ibrâm.* v. V. [4. a برم] 1) اقدامیله *yktâm* a. Urgere, ſollicitare. *Premere, ſollecitare. uſit.* 2) Contriſtari aliquem. 3) Nectere chordam. ¶ آخر ابرام تام و اقدام مالا کلام ایدوب مجلسکم الن طونوب معاً تخته کجوب قرار ایلدیلر *âchyr ibrâmî tâm we yktâmî mâlâ kelâm idup, muhkem elin tûtûp, me-ân taechtæ geetûp kærâr eiledîler.* Tandem poſt magnas inſtantias, apprehenſa fortiter manu ejus una thronum conſcenderunt, ibique conſederunt. *Finalmente doppo molte ceremonie, e premure, prendendogli la mano fortemente, paſſarono inſieme ſopra l'trono, e vi ſi poſero a ſe-*

tempus frigidum vespertinum & matutinum. *Wan.*

ابردة *ibridet.* s. *n. f.* 1) Morbus ex frigiditate & humiditate contractus, quo quis ad Venerem impotens redditur. *Wan.* 2) Refrigeratio interioris ventris. *Raffreddamento.*

ابرد *ibirde.* v. p. *n. f.* 1) Frigus matutinum. 2) *Ipsum* mane. *Ferh.*

ابرسپر *ebrisper.* p. *n. prop.* Regionis, *vulgo* اسپر *esper. Ferh.*

ابرسیر *ebrīsīr.* p. *n. f. comp.* Nubes, pluvia. *Ferh.*

ابرسیراب *ebrīsīrāb.* p. *n. f. comp. idem quod antec. Ferh.*

ابرش *ebreš.* a. p. *vulg. abraš.* v. *n. f.* 1) Albo nigroque variegatus, & corpore maculoso, scutularus equus. *Cavallo macchiato, grigio, leardo; forte sic dictus q.* ابرص *ebraṣ*, leprosus. 2) Cognomen Gozimæ bin melik binūl-ebraš *gratiæ ergo impositum pro* ابرص *ebraṣ, quod leprosus esset. Wan.*

ابرشهر *eberšehūr. n. prop. Antiquum urbis Nisabur, unius ex quatuor principalibus urbibus provinciæ Chorazan in Asia minori: Turris Ala-šehir dicta. Herb.*

ابریشم *ibrīšīm.* p. *n. f.* 1) حریر *hærīr.* v. ابیک *ipek.* v. Sericum, *Seta. Ferh. etiam* sericum subtile. *Seta da cucire.* 2) Instrumentum musicum. *Ferh.* ¶ ابریشم قوردی *ebrīšīm kūrdi.* Bombyx. *Bigatto, baco da setta.*

ابریشیجی *ibrīšīmgī.* v. *n. f.* Sericarius. *Mercante di seta.*

ابریشمی *ibrīšīmī.* p. *n. f.* 1) Sericarius. 2) Bombyx.

ابرص *ebraṣ.* a. *part.* آلا تنلو *ālā tenlū.* a. Leprosus, Elephantiacus. *Leproso. Plur.* ابرص *burs.* ¶ الابرص *elebraṣ.* Luna *vel* maculosus ajus discus. ابرص سامّ *sāmmii ebraṣa, Dual.* ابرص سامّا *sāmmā ebraṣæ, Plur.* ابرص سوامّ *sewāmmii ebraṣa, aut* سوامّ ابرص *sewāmmii simpliciter, etiam* البرصة *el-biraṣatii* & الابارص *el-ebāryṣ.* Genus majus lacertæ ڕێزی *wezægh* dictæ. *Gol.*

ابرفت *abrūft.* p. *n. f. comp.* 1) Aspersio aquæ in terram ad scopandum. 2) Guttorium, *seu* lapis ad excipiendam aquam stillicidii. *Ferh.*

آبرفته *ābrefte.* p. *n. f. comp.* Lapis imbibens aquam, lapis fluxu aquæ ex omni parte levigatus. *Cast.*

ابرک *abræk.* a. *n. f.* 1) Bicolor, albo nigroque variegatus *equus. Macchiato, picchiato. usit.* 2) Funis bicolor. 3) Albo nigroque colore variegata res omnis. 4) Lutosus locus lapidibus & arenis mixtis. *cujus plur.* ابارق *ebārīk. Wan.* 5) Medicamenti Persici species. 6) *Andalusiis* Pastinaceæ mannæ genus. 7) *i. q.* طلق *talk.* Lapis specularis, *Medicis Persis. Gol.*

ابرک *ibryk.* a. *n. f.* Gutturnium, *&c. vitiose pro* ابریق *ibrīk, quod vide.*

ابرکهاد *ebrkūhād.* p. *n. prop.* Districtus in provincia ارجان *erǧiān* penes Fars. *Prætenditur, quod urbs & arx illius a Calcohad Principe Dynastiæ Cajanidarum ædificata fit. Ferh.*

ابرک *ebrek.* a. *superl.* Sanctissimus maxime benedictus. *Benedetto, santissimo.*

ابرک *eberek.* p. *n. f.* Nubeculæ.

ابرک *ebrek.* p. *n. f.* Spongia. *Ferh.*

ابرکابسا *eberǧābīsā.* p. *n. f.* اورمجك اغی *örümǧek aghi.* Vesca. *Tela d'aragno. Ferh.*

ابرکاکیا *eberǧākīyā*, *vel* ابرکاکیان *eberǧākīyān*, *vel etiam* ابرکاکیه *eberǧakīyah.* p. *n. f. idem quod præcedens. Ferh.*

ابرکوه *eberkūh.* p. *n. f. prop.* Urbis in Chaldæa, *& cum ad pedem Montis sita sit, ipse mons etiam hoc nomen obtinuit. Ferh.*

ابرماذران *ebermāderān*, & ابرماذران *ebermāzerān.* p. *n. f. comp.* Species dulciarii mollis, succosi, & valde sapidi. *Ferh.*

ابرمهٔ *ebrūmet.* a. *n. f. Plur. a* برم *berem.* Fructus arborum spinosarum, quæ مضهٔ *yzat* dicuntur.

ابرمرده *ebermürde.* p. *n. f.* Medicamentum, *quod ubi in aquam ponitur, sicut spongia, liquidum attrahit. Ferh.*

ابرمق *aparmak.* v. *V. pro quo melius* کوتورمك *götürmek.* Ferre, ducere.

ابرناك *epūrnāk.* p. *n. f. Juvenis. Giovane. Ferh*

ابرنتا *ibrintā.* a. *V.* [*a* برت] Promptum esse ad rem aliquam faciendam. *Wan.*

ابرنجن *ebrenǧen.* p. *n. f.* Ornamentum muliebre seu circulus ex auro, *quem in Arabia fœminæ manibus pedibusque imponere solent; si autem distincte pro armilla sumitur, tunc,* دست ابرنجن *dest ebrenǧen, dici solet. Ferh. Contra si periscelis* پا ابرنجن *pā ebrenǧen dicitur.*

ابونجین *ebrenǧīn*, *vel etiam ibrenǧīn.* p. *n. f. idem quod præc. Ferh.*

ابرنداج *ebrendāǧ*, *etiam* ابرنداج *eprendāǧ.* p. *n. f.* Corium ex pelle caprina confectum.

ابرشناك *ibrinšāk.* a. *V.* [3. *a* برشت] 1) Lætari. 2) Florescere *arborem. Wan.*

آبرو *ābrū*, & آبروی *ābrūi*, *seu* ابرو *ābrū.* p. *n. f. comp.* 1) بوزصوبی *jūz šui.* Sudor.

Sudo-

Sudore. 2) Electus, primus. *v. g.* ابروی عسکر *ābrūī æskier.* Princeps exercitus. ابروی شهر *ābrūī ſehr.* Princeps civitas. 3) Dignitas, exiſtimatio. *Stima. Ferh.*

ابرو *ebrū.* p. *n. ſ.* حاجب *hāgeb*, a. قاش *kāſ* t. Supercilium. *Ciglio. Ferh.* ¶ ابروی صنم *ebrūī ſænam.* Supercilium idolo ſimile, *q.* pictum. *Cigli come dipinti. Sæ.* ابرو زدن *ebrū zeden.* Innuere, approbare. ابرو فراخی *ebrū firāchȳ.* Vultus animiqoe lætitia. *Caſt.*

آبرود *ābrūd*, & ابرود *ebrūd*, p. *n. ſ.* سنبل *sūmbil.* Hyacinthus flos. *Ferh.*

ابروز *abrūz.* p. *n. ſ. prop.* Mons Perſiæ prope urbem Hamadan, *ob antiquum ignis cultum inſignis. Herb.*

ابروصنام *abruſanām.* p. *n. ſ.* 1) Supercilium idolo ſimile, *i. e. pictum vel arte factum. V.* ابرو *ebrū. Item* 2) Mandragora, herba narcotica. Mandragora Arabibus صنم *Sanæm dicta, quum ejus radicis forma figuræ humanæ vel idolo ſimilis ſit: alias Perſis* استرنک *Eſterenk. Arabibus vulgo* جرّوج *jebrūg dicta, quod vide. Herb.*

آب روغن *āb rūghan.* p. *n. ſ. comp.* Ganus cibi ex juſculo carnium cum pane intrito, *apud Arabes* هشم *heſem dictum. Ferh.*

ابروکن *ebrūken.* p. *n. ſ. comp.* Parvulus forceps, quo pili evelluntur, *idem quod* جنبسترا *quod vide.*

اپروئز *eprewīz.* p. *n. ſ. pro* پروئز *perwīz.* 1) Nomen Regis. 2) Piſcis *in veteri lingua Perſica.* 3) Inſtrumentum ad purificandum ſaccharum. 4) Cribratio. 5) Comtus. 6) Dux viæ.

آبره *ābreh*, *i. q.* آبراه *ābrāh.* p. *n. ſ. comp.* Aquæ ductus. *Ferh.*

آبره *ābere.* p. *n. ſ. pro* آوره *āwere* آواره *āwāre* (استار *aſtār*) Veſtis pars faciesve exterior & conſpicua. *Ferh. Vide in* آواره *āwāre.*

ابره *ubre.* p. *n. ſ.* Genus avis valde ſapidi, *etiam* هوبره *hūbre dicti. Vulg.* Otis, tarda. *Ottarda. Ferh.*

ابری *iberī.* a *part.* 1) Acuformis. 2) Qui vendit acus. *Gol.*

ابریه *ibrījet.* a. *n. ſ. pro* هبریة *hibrījet.* Furfuratio capitis. *Gol.*

آبریز *ābrīz.* p. *n. ſ. comp.* 1) قوشه *kūghæ.* t. Situla. *Secchia.* 2) Latrina. 3) Pelvis *ad Mahommedanorum lotionem* غسل *ghasl dictam adhiberi ſolita. Ferh.*

ابریز *ibrīz.* p. *n. ſ. etiam* ebrīz. خالص کش *chās gumis*, altūn. Obryzum, aurum, argentumve puriſſimum. *Oro purgato, affinato.*

ابریز *abrīz*, *ebrīz.* p. *n. ſ.* Malluvium, trulleum, *inde Erizān vel Ebrizgān.* Feſtum antiquum *ſuperſtitionibus plenum, quod Perſæ celebrabant decimo tertio die menſis* تیر *tīr, i. e. primi autumnalis; inde etiam* تیرگان *tirgān dictum; hodie vero aqua roſea, vel floribus aurantiæ aſpergere mutuo ſe ſolent. Herb.*

ابریزکان آبریزکان *ābrīzekān*, *ſeu ābrīzegān.* p. *n. ſ. idem quod præc.* ابریز *Ferh.*

آبریزه *ābrīze.* p. *n. ſ. comp.* Situla. *Vide* آبریز.

ابریشم *ebrīsīm.* p. *n. ſ.* Sericum. *Caſt. pro* ابریشم *ibrisīm, quod vide.*

ابریق *ibrīk.* p. a. t. *n. ſ. Plur.* ابارنق *ebārīk.* 1) Gutturnium. *Gozzo.* 2) Gladius rutilans. *Wan. Fer.* ¶ قهوه ابریقی *kæhwe ibrīghȳ alias* ابریق القهوه *ibrīkul kæhwe.* Olla ærea, in qua coquitur *kæhwe.*

ابریل *abrīl.* t. *n. ſ.* نیسان *nīsān* a. *Menſis* Aprilis. *Aprile.*

ابز *ebz* a. *V.* [پاتز 2. F.] 1) Subſilire cervum in curſu. *Wan.* 2) Irruere. 3) Repente mori. 4) Inſultare *alicui. Gol.*

ابز *ebiz.* a. *part.* Subſiliens *cervus. Wan. V.* ابّاز.

آبزار *ābzār.* p. *n. ſ.* هوج *hawǧ.* Siſer. *Carotta.*

ابزار *ebzār.* a. *n. ſ. Plur.* ابازیر *ebāzīr.* Aromata, & quævis herbæ, radices, *aut* olera, quæ pro condimento incoquuntur. *Spezierie. Sed more Perſico mutato* ب *be in* ف *fe dicunt* افزار *efzār, unde etiam Plur.* افازیر *efāzir.*

ابزاردان *ebzārdān.* p. *n. ſ. comp.* Capſa aromatum ciberiorum. *Scatola delle ſpezierie.*

ابزخ *ebzæch.* a. *part. fam.* بزخا *bezchā.* Gibbo pectoris laborans, *ut in* بزخ *bezæch.*

ابزر *ebzer.* p. *n. ſ. etiam* ابزر *ebrez.* Nomen montis prope Hamedanum. *Caſt.*

آبزرفت *ābzerfūt.* p. *n. ſ.* Inſola. *Ferh.*

آبزن *ābzen.* p. *n. ſ.* Solium, *vas oblongum pro humani corporis longitudine, quod aqua calida, eaque ſæpe medicata impletur, ut in eo inſideat æger, aut decumbat.. Ferh.*

ابزن *ebzen*, *ibzen*, & *übzen*, a. *n. ſ.* 1) Labrum *plerumque æneum pelvis inſtar, in quo eluuntur veſtes.* 2) Crater fontis. *Gol.*

آب زندرود *āb zinderūd.* p. *n. ſ. propr.* Fluvius, *qui Iſpahanam tranſit, ex Occidente urbem ingreſſus 4. paraſangis in Oriente evaneſcit. Caſt.*

آب‌زندگانی *ābī ʒendeKānī.* p. *n. f. comp.* Fons *ſecundum fabuloſam traditionem in loco incognito, & obſcuro latens, ex quo Enoch immortalitatem hauſit. Dicitur quoque, Alexandrum eundem, ſed fruſtraneo conatu quaſiviſſe. Ferh.*

آبزه *ābī ʒeh.* p. *n. f. comp.* صو حزنديسي *su ſyzindiſi.* Deſtillatio. *Ferh.*

ابزی *ebʒā.* s. *n. f. fam.* ابزوا *beʒwā.* Qui proruberante eſt pectore & sinuoſo dorſo.

ابزیم *ibʒim.* s. *n. f.* (*etiam* ابزین *ibʒin,*) *Plur.* ابازیم *ebāʒīm.* Fibula zonæ *vel* cinguli equini, *nempe ipſe orbiculus cum ſua acu. Gol.*

ابس *ebs.* s. *V.* [یابس 2. F.] 1) Contemnere. *Diſpreʒare. Wan.* 2) Reprehendere. 3) Subjugare. 4) Conjicere in carcerem. *Gol.*

ابس *ebs.* s. *n. f.* 1) Locus aſper. *Wan.* 2) Contemtus. 3) Teſtudo mas. *Gol.*

ابسار *ebsār, vel* ابساري *ebsārī.* p. *n. f.* Cos. *Cote, overo pietra d'aſſilar ferri. Ferh.*

ابسار *ibsār.* s. *V.* [4. *a* بسر] 1) Immaturum eſſe dactylum. 2) Siſtere navem in mari. *Wan.* 3) Facere quid intempeſtive aut petere. *Gol.*

ابساط *ibsāt.* s. *V.* [4. *a* بسط] *ſeu* ابساط اولنمق *ibsāt olunmak.* Libertas ſuæ cum pullo relinqui *camelam. Gol.*

ابساق *ibsāk.* s. *V.* [4. *a* بسق] Intumere *mamillas cameli ante partum. Wan.*

آبسال *ābſāl.* p. *n. f.* Vinea, hortus. *Ferh.*

ابسال *ibſāl.* s. *V.* [4. *a* بسل] 1) حرام *hæram* c. Prohibere, illicitum facere. *Vietare.* 2) Conjicere aliquem in exitium. *Precipitar qualche d'uno. Wan.* 3) Circumdare. 4) Obire. *Gol.*

ابسان *ebſān.* p. *n. f. i. q.* ابرنجان *ebrenǧan.* Armilla. *Caſt.*

ابسان *ibſān.* s. *V.* [4. *a* بسن] Venuſtum eſſe. *Gol.*

آبست *ābeſt.* p. *n. f.* 1) Gravida mulier. *Donna incinta.* 2) Pulpa mali citrii. *Ferh.*

آبست *ābiſt.* p. *n. f.* Prægnans, gravida, *de muliere & bruto. Gravida. Ferh.*

ابستا *abiſtā.* p. *n. f.* Exegeſis libri زند *ʒend dicti, quo religionis Magicæ ſeu colendi ignis præcepta tradidit Zoroaſter: alias* آبستک *ābiſtak.* Liber ſacer *ad Abrahamum Patriarcham demiſſus, vel potius* ejus explicatio. *Caſt.*

آبستان *ābiſtān.* p. *n. f.* Prægnans. *i. q.* ابست.

ابستانه *abiſtāne.* p. *n. f. comp.* طاس *tas* c. Patera, crater. *Tazza, coppa. Ferh.*

آبستن فرياد خوان *ābiſtenī ferijād ḫān.* p. *n. f. comp.* قوپوز *kopūʒ.* c. Species Citharæ, inſtrumentum moſicum cum lato ventre. *Chitara.*

ابستنكاه *abiſtanKāh.* p. *n. f. comp.* Latrina. *Ceſſo.*

ابستني *ābiſteni.* p. *n. f.* Prægnatio. *Gravidanza. Caſt.*

آبسته *ābiſte, vel etiam* ابسته *ebiſte.* p. *n. f.* 1) Explorator. *Spia, Spione.* 2) Adulatio. *Luſinga.* 3) Terra ſemeoti parata. 4) Gravida mulier. 5) Uterus. *Madrice. Ferh.*

آبسرد *ābī ſerd, vel etiam* ابسرد *ābſered.* p. *n. f. comp.* Juſcolum coagularum, abſorptum, *vulg.* gelatina carnium piſciumque.

آبسردن *ābſerden, vel* آبسردي *ābſerdī.* p. *n. f. comp.* بل صوقلغي *bel ſouklyghȳ* c. Gonorrhæa. *Gonorrea. Caſt.*

آبسردي *ābserdī.* p. *n. f. comp.* Aqua per ventum refrigerata.

ابسز *ipſiz, pro* ابسز *ipſiz.* c. *n. comp.* Fuoe carens, *cætera vide in* ابسز

آبسكون *ābesKūn.* p. *n. prop.* 1) Nomen oppidi in Taberiſtan, *ſcil. in maris Caſpii littore, unde ad diverſas partes navigari ſolet.* 2) Nomen inſulæ, *aut* inſularum *loco iſti vicinarum. Caſt.*

ابسم *ebsem, ſeu epſem.* c. *adj.* Tacens, tranquillus. *Cheto, tranquillo.* ¶ ابسم حيوان *epſem ḥajwān.* Tranquillum animal. *Un chieto animale, dicitur de equo miti, & bene domato.* ابسم *ou* ابسم طورمق *epſem* o., *epſem turmak.* Quietum eſſe, tacere. *Tacere, ſtar quietto.* ابسم اولديلر *epſem oldyler.* Conticuerunt. *Si tacquiero. Eb.*

آب سواران *āb ſūwārān.* p. *n. f. comp. plur.* Puſtulæ aquæ innatantes. *Ferh.*

آب سيان *āb ſjān.* p. *n. f. comp. Plur.* Lacrymæ. *Lagrime, pianto. Ferh.*

آبسياه *āb ſīāh,* & آبسياه *ābī ſīāh.* p. *n. f. comp.* 1) Aqua nigra. 2) Triſtis. 3) Pro كوز ياشي *göʒ jāſī.* Lacrymæ. *Caſt.*

آبش *ābiſ.* s. *n. f.* Qui ornat atrium ſive veſtibulum alienæ domus, inſtruitque cibo ſuo ac potu, *quod facere apud Arabes inter ſe amici ſolent, quaſi ſymbola conferentes, & tunc maxime cum ſupervenit hoſpes. Gol.*

آبش *ābiſ.* p. *n. f. prop.* Abiſſinia. *Ferh.*

ابش *abeſ, vel* ابشكون *abeſgūn, vel* ابكون *abkūn.* Inſula maris Caſpii, *in qua urbs & fluvius ejusdem nominis. Herb.*

ابشار *ibšār.* s. *V.* [4. *a* بشر] 1) Virere campum. 2) Lætari. *Wan.*

ابشار *ibšār.* s. *n. f. Plur. a* بشر *beſr.* Hominas. *Wan.*

ابشاط *ibšāt.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* بشط] 1) Feſtinare. 2) Feſtinare jubere. *Gol.*

ابشتن *ibišten.* p. *V.* Occultum tenere. *Ferh.*

ابشتنگاه *abištengāh*, & *ābištengāh.* p. *n. f. comp.* Latrina. *Ferh.*

آبشخوار *abišchār*, & ابشخواره *abišchāre.* p. *n. f. comp.* 1) Aquatio. 2) Porrio. 3) Commoratio. *Ferh.*

آبشخوارد *ābišchārd.* p. *n. f. comp.* Locus aquationis ad ipſam fluminis ripam. *Ferh.*

آبشم *ābšem.* p. *n. f.* Folliculus bombycis, *quem circum ſe nendo contexuit*; *ſerici materies*, *alias* Serici crudi ſordes. *Caſt.*

ابشیمک *apyśmak.* s. *V.* بولک *bölmek.* Partiri. *Spartire.*

آبشن *ābišen.* p. *n. f.* Sponſi induſium. *Caſt.*

آب شناس *āb šinās.* p. *n. f. camp.* Proreta, gubernator. *Pilotto. Ferh.*

ابشیب *abšīb.* p. *n. f.* Aquæ ex alto deorſum fluentis tranſitus, declivisque via. *Caſt.*

ابص *ebys.* s. *V.* [يابص 4. F.] Celerem & agilem eſſe. *Gol.*

ابص *ebys.* s. *n. f.* & ابوص *ebūs.* Agilis, alacer, & velox *equus. Gol.*

ابصار *ebsār.* s. *n. f. Plur.* s. بصر *bæsar.* Oculi, aſpectus. *Occhi*, *aſpetti. Vide* بصر *bæsar.*

ابصار *ibsār.* s. *V.* [4. *a* بصر] 1) Videre. *Wan.* 2) Evidens eſſe. *Gol.*

ابصع *ebsḳ.* s. *part. Fæm.* ابصعا *bes-ḳ*, *Plur.* ابصعون *ebsa-ūne*, *Fæm.* بصع *bus*. 1) Univerſi, omnes, & *fere ſic*: اجمع ابصع *ēgme-ā ebsa-ā*, *junctim dicitur. Wan.* 2) *i. q.* احمق *æhmæk.* Stultus. *Gol.*

ابض *ebẓ* s. *V.* [يابض 2. & 4. F.] 1) Soſpendere *funem cameli pedem in alta.* 2) Obtorpere nervos. *Wan.*

ابض *ebẓ* & *ebæẓ.* s. *n. f.* 1) Laxatio. 2) Quies. 3) Morus. *Gol.*

ابض *übæẓ.* s. *n. f. Plur.* a اباض *ibāẓ.* Funes *quibus ligatur Cameli pes.*

ابض *ubẓ.* s. *n. f. Plur.* آباض *ābāẓ pro* ابد *ebed.* Seculum, æternitas. *Wan.*

ابضاض *ibẓāẓ.* s. *V.* [4. *a* بض] Parum dare. *Gol.*

ابضاع *ibẓāḳ.* s. *V.* [4. *a* بضع] 1) Mittere merces in mercaturam. *Wan.* 2) Expiera ſitim *aqua*, & propinare quantum alicui rei ſatis ſit. 3) *Metaph.* Satisfacere *alicui*, *cum quid interrogat*, *petitve. Gol.*

ابضة *ebbæẓæt.* s. *n. f. prop.* Nomen aquæ Arabum Tajjidarum prope Medinam. *Gol.*

ابط *ybt.* s. *n. f.* 1) قولتق *kūltyk.* s. Axilla. *Aſcella. Wan.* 2) Tenoior arena. 3) Nomen proprium loci in Arabiæ provincia Jemana. *Gol.*

ابطا *ibtā.* s. *V.* [4. *a* بطؤ] Nectere moram. *Indugiare. Wan.*

ابطال *abtāl.* s. *n. f.* Monachus. *Vide* ابدال

ابطال *abtāl.* s. *n. f. Plur. a* بطل *bæṭal. Fæm.* بطله *bæṭlet.* s. بهادرلر *behādirler.* s. Strenui bellicoſi milites. *Valoroſi Guerrieri. Sæ.* ¶ ايلني ابطال تداركي انجون جمع اولندي ابطال فرماني اصدار ايدوب *ilinī ibtāl tedarikī iḍiūn ǧem-ʿ æbtāl fermanini iſtar idup.* Mandatum dedit, ut congregarentur ſtrenui milites, qui ſe ad provinciam devaſtandam accingerent. *Commandò alli valoroſi di apparecchiarſi per dar guaſta alla provincia. Sæ.*

ابطال *ibtāl.* s. *V.* [4. *a* بطل] 1) Reddere irritum, ioane, inutile. *Wan.* 2) Deſtruere, devaſtari. *Diſtruggere*, *dar guaſto.* ¶ ابطال شوكت اهل ضلال انجون *ibtāli šewketi ehli ẓælāl iḍiun.* Ad deſtruendam poteotiam perditorum Infidelium. *Per diſtrugger la potenza delli ſuiati infedeli. Sæ.*

ابطان *ibtān.* s. *V.* [4. *a* بطن] Ligare *cingulum clitellarum ſuper camelum.* 2) Aſſumere inter familiares aliquem. 3) Acciogere gladium ſuper femur. *Wan.*

ابطح *ebṭaḥ.* s. *n. f.* Locus depreſſus glarea abundans prope Meccam, & *forſan pro ipſa Mecca ſumitur. Ik. Vide* بطحا *bæṭyhæt.*

ابطن *ebṭan.* s. *n. f.* Vena in inferiore parte tibiæ equinæ. *Wan.*

ابطن *ebṭun.* s. *n. f. Plur. a* بطن *bæṭn.* Ventris interiora.

ابعا *ib-ā.* s. *V.* [4. *a* بعي] *i. q.* اعارة *i-āret.* Mutuo dare. *Gol.*

ابعاد *ebād.* s. *n. f. Plur. a* بعد *bād.* Diſtantiæ. *Diſtanze. Vide* متخالف.

ابعد *ibaḳd.* s. *V.* [4. *a* بعد] Removere. *Allontanare. Wan.*

ابعار *eb-ār.* s. *n. f. a* بعر *bār.* Immunditiæ Cameli.

ابعاض *eb-āẓ.* s. *n. f. Plur. a* بعض *bāẓ.* Partes rei.

ابعاط *ib-āṭ.* s. *V.* [4. *a* بعط] 1) Removere. 2) Longinquius paſtum abire *jumentum. Gol.*

ابعد *eb-ēd.* s. *n. f.* 1) Perfidus, proditor. 2) Injurius erga DEUM. *Wan.*

ابعد *ebād.* s. *Superl.* (اقرب) Maxima remotus, diſſitus. *Lontaniſſimo. Wan.*

ابغا *ibghā.* s. *V.* [4. *a* بغي] 1) Petere, &

& quærera alteri. 2) Juvare eum in expetenda, & quæranda re. *Gol.*

ابغاض *ibghāż.* s. *V.* [4. *a* بغض] Odisse, odio habere. *Odiare. Wan.*

ابغث *ebghæs,* s. *n. f.* 1) Pulverulentus *color.* 2) Areosa terra. *Wan.*

ابغلة *ebghuſet.* s. *part. Plur. a* بغاث Milvi.

آبفت *ābeft, vel* ابافت *abāft.* p. *n. ſ.* Veſtis trita. Tribon. *Veſte uſata, ſtragio.*

ابك *ebk.* s. *V.* Auffugare *ſervum. Vide* اباق.

ابق *ebæk.* s. *n. ſ.* Canalis, aut cortex Chinoſtrophos, qui plectendis funibus ioſervit. *Gol.*

ابق *abyk.* s. *part.* 1) Fugitivus *ſervus.* 2) *Chymicis* Mercurius *ob volubilem ſubſtantiam. Gol.*

ابقا *ibkā.* s. *V.* [4. *a* بقي] 1) Miſereri. *Averpietà.* 2) Cuſtodire, cavare *in illa adhortationis formula:* ابقا الله عليك *ibkāllahu āleike.* Cuſtodiat te Deus. *Wan.* ¶ ابقا *ibkā* s. Parmanere facere, incorruptum finere, confirmare, raſtituere, relinquere, *e. g. poſt mortem,* & finera, manare quietum *in domo,* & *ex Gol.* raſpicere. *Confermare, laſciare in quiete nelle caſe loro. Sa. Ll.* منصبزك اوزرمز ابقا ايورمشسز *mænsybümüzī üzerimüze ibkā büyürmiśsyz.* Ma in officio confirmare dignatus es. *Si è compiacciuta confermarmi nella mia carica.*

ابقاق *ibkāk.* s. *V.* [4. *a* [بق] Eſſa loquacem. 2) Fœcuodam eſſe fœminam. *Wan.*

ابقال *ebkāl.* s. *n. ſ. Plur. a* بقلة *bæklet.* Fabæ.

ابقال *ibkāl.* s. *V.* [4. *a* بقل] 1) Coquere herbam amaram رمث *rems dictam. Wan.* 2) Præditam aſſe oleribus *terram,* & *tranſitivum ejus. Gol.*

ابقع *ebkæ.* s. *n. ſ. Fœm.* بقعا *bæk-ā.* 1) Varſicolor *animal. Animale picchiato di varj colori. Wan.* 2) Sterilis & annonæ paruria laborans. *Gol.*

ابقور *übkür.* s. *n. ſ. Plur. a* بقرة *bækæret.* Boves. *Gol.*

ابقي *ebkā.* s. *imper.* موقع دعاده باقي *mewkæ-ý du-æde bākỳ olsün dimek olür. h. e. Si contingāt in apprecatione poſt nominatum aliquem Principem, ſignificat:* parmaneat, perduret. *Duri, rimanga. Ll.*

ابك *übük.* p. *n. ſ.* 1) Marcurius *apud Chymicos. Argento viuo. vulg.* ابك *übuk.* 2) Varioli. 3) Humidum *quid.* 4) Pelvis plena aqua. *Ferh.*

ابك *ebükk.* s. *n. ſ. Plur.* بكان *bükkān.* 1) Annus gravis *aſinos, pecora,* atque *alia affligens.* 2) Marcanarius, qui ſuorum res curat. *Gol.*

ابك *ipek.* s. *n. ſ.* محلول حرير *hærīrī mæhlūl.* Saricum non tortum ad tapetas texendos. *Seta non torta, floſcia. Scribitur etiam* ابيك.

ابك *ibik.* s. *n. ſ.* عرف *ürf.* s. Juba & criſta. *Teſ. Vide* ابيك.

ابكا *ibkā.* s. *V.* [4 *a* بكا] افلتمق *aghlatmak.* Ad fletum commovara. *Far piangere.*

آبكار *ābkār.* p. *n. ſ. comp.* 1) Aquarius. *Colui che porta l'acqua nelle caſe.* 2. Vini potor. *Bevitor di vino. Ferh.*

ابكار *ebkar.* s. *n. ſ. Plur. a* بكر *bikr.* Virgines ioractæ. *Vergini. Ah. Del.*

ابكار *ibkār.* s. *n. ſ.* Matutinum tempus, *ut in Corano:* بالعشي والابكار *bil-æśy, wel bil-æsāi wel ibkār.* Vaſpari & mane. *Gol.*

ابكام *ibkām.* s. *V.* [4 *a* بكم] 1) Mutum reddere. 2) Continera ſe *a loquela, ac a conjugio. Gol. Far tacere.*

آبكامه *ābkāme,* & *ebgāme.* p. *n. ſ. comp.* Decoctum digeſtivum; *quod ſit e farina orizæ vel pane ficco, poſtquam aqua ſubactus fermentaverit, ad digeſtionem promovendam accipi ſalet. Ferh.*

آبكان *ābgān, vel ut ſequens*

ابكاه *ābgāh.* p. *n. ſ. comp.* Aquæ receptaculum. *Ferh.*

آب كبود *āb kebūd.* p. *n. ſ. comp.* 1) Noman maris ad orientem imparii Sinenſis, *vulg.* Oceanus Sinanſis. 2) Frumea gladii undata *vulg.* Damaſcena. *Ferh.*

آبكذار *ābgüzār.* p. *n. ſ.* Curſor, Veredarius. *Corriere, meſſo, i. q.* ايكراى *aut potius pro eo.*

آبكذر *ābgüzer.* p. *n. ſ. comp.* آبكذى *ābguzel.* Locus, quo tranſit aqua, canalis. *Caſt.*

ابكر *ebkür.* s. *n. ſ. plur. a* بكر *bekr.* Juvenci Cameli. *Gol.*

ايكراى *apkerār.* p. *n. ſ.* اولاق *ūlāk.* s. قاصد *kāṣyd.* s. Curſor, veredarius. *Ferh.*

آبكرم *ābgerm.* p. *n. comp.* ايليجه *iligē* s. Thermæ. *Terme, bagni. Ferh.*

آبكش *ābkeś* p. *n. ſ. comp.* سقا s. Aquarius, aquæ bajulus. *Ferh.*

آبكم *ābkem.* p. *n. ſ. Serpentis genus. Caſt.*

ابكم *ebkem.* s. *n. ſ. Plur.* بكم *bükm* اناسندن دلسز دلوغان *anāsinden dilsyz doghān.* Mutus. *Muto nata. Unde in Corano* صم بكم عمي *ſummün, bükmün, ümjün* ſurdi, muti cæci

ceci. اولدی زبان ایکم و خامه شکست *oldy zebān ebkemū chāme shkeſt.* Obmutuit lingua, calamusque fractus eſt. *Eb.*

آبکند *ābkend.* p. *n. f. comp.* مجرای سیل *megrāī ſeil.* s. Alveus torrentis. *Alveo, letto d'un canale. Ferh.*

آبکنده *ābkende.* p. *n. f. comp. Idem quod præc.*

آبکوی *ābgūr.* p. *n. f.* Ciſterna ſtabuli, aquæ ductus. *Caſt.*

آبکون *ābgūn.* p. *n. f. comp.* Cæruleus. *Celeſtino.* 2) Nomen proprium magni cujusdam fluminis. 3) Amylum. *Amido. Ferh.* 4) Gladius, culter. *Caſt.*

ابکی *ebkā.* s. *part.* Magis flens. *Gol.*

آبگیر *ābgīr.* p. *n. f. comp.* 1) صوجمع اولوب طوردیغی یر *sū ǧemʿ olūp tūrdūghī jer.* Stagnum, locus depreſſior, in quo aqua colligitur. *Stagno, Lagume* 2) Aſpergillum, *quo textores utuntur ad humectandam telam. Ferh.*

آبگینه *ābgīne.* p. *n. f. comp.* 1) جام *ǧiāǧ* s. سرچه *syrce.* t. Vitrum. *Vetro.* 2) Vinum, *apud Poetas.* 3) Adamas. *Ferh.*

ابل *ebl.* s. *V.* [بأبل 2. F.] 1) Poſſidere *multos Camelos.* 2) Gnarum eſſe *in tractandis camelis.* 3) Paſcere camelos. *Gol. Vide* ابالة

آبل *ābel.* s. *part.* Multum ſolers *in curandis camelis. Wan.*

آبل *ābll vel* ابل *abil.* s. *part.* 1) Idem *quod præcedens. Wan.* 2) Nomen pagi urbis Emeſæ. 3) Pagus Damaſci. 4) Neapoleos Syriæ pagus. *Gol.*

آبل *ābil.* s. *n. f.* Camelus, qui recenti pabulo & lacte contentus eſt. *Wan.*

ابل *ebel.* s. *part.* & *n. f.* 1) Humidus. 2) Recens ſtenum. 3) Siccus. 4) Moleſtia *ex indigeſtione cibi & graviori aere. Gol.*

ابل *ibil.* s. *n. f. collect.* Camelorum grex. *Wan.*

ابل *ibl.* s. *n. f.* 1) شتر *ſūtūr* p. دوه *dewe* t. Camelus. *Cammello.* 2) Nubes pluvia, & fœcunda. *Gol.*

ابل *ebell.* s. *part.* 1) Madidior. 2) Perjurus. 3) Hypocrita. 4) Levis. *Gol.*

ابل *übl.* s. *n. f. Plur. a* ابيل *ebil.* Monachi chriſtiani. *Gol.*

ابل *übül.* s. *n. f.* Reliquiæ pabuli, quod remanet poſt refectum fœnum, *aut quod a* jumento relinquitur. *Gol.*

آبلا *ābla vel ābula* t. *n. f.* Soror *Conſtantinopoli ſic vocatur, præſertim natu major. Melius* قز قرنداش *kyz karyndāſ, vul. kyz-kardāſ. Sorella, ſuora.*

ابل *ebla.* s. *n. f. Plur. a* بلي *bilj*, & بلو *bilw.* Ex itinere debilitatum *jumentum. Vide* بلي

ابلا *iblā.* s. *V.* [4. *a* بلي] 1) Tentare. *Prouare. V.* دكمك *den-emek.* 2) Atterere veſtem. *Logorare. V.* اسكتمك *eskitmek.* 3) Boni commodique compotem facere. 4) Manifeſtum facere. 5) Purum mundumque reddere. 6) Satis habere, contentum eſſe *Gol.*

ابلا *iblā.* s. *n. f.* Camela ad ſepulchrum defuncti domini ſui mactari ſolita. *Arabe senim antiquis, utpote mire ſuperſtitioſi, propriam defuncti Camelam tumulo ejusdem alligare, pabuloque & potu prohibere, vel vero humi defodere, usque dum moreretur, conſueverant. Putabant enimvero, defunctum, neglecta hac ceremonia, ad extremum judicium peditem ire debere. Functionem vero ipſam* بلية *belie nomine compellabant. Rel.*

ابلاد *eblād.* s. *n. f. Plur. a* بلد *beled.* Signum. *Vide* بلد

ابلاد *iblād.* s. *V.* [4. *a* بلد] 1) Affigere. 2) Adhærere terræ. 3) Stupidum pigrumve fieri jumentum. *Wan.*

ابلاس *iblās.* s. *V.* [4. *a* بلس] 1) نومید او *nūmid ol.* Deſperare. *Diſperare.* 2) محزون او *mæhzūn ol.* Mæſtum eſſe. *Wan.* 3) Impediri *a peregrinatione Meccana. Gol.*

ابلاغ *iblāgh.* s. *V.* [4. *a* بلغ] 1) ایرشدرمک *iriſtürmek.* t. رساندن *resānden* p. Pervenire facere. *Far capitare. Wan.* ¶ سلام سلامت اکمام ابلاغ و اکافندنصکره *selāmī selāmet enǧiām iblāghū ithāfinden ſon-ra, vel brevius* سلامدن صکره ابلاغ *iblāghy ſelāmden ſon-ra*, poſt delatas, amicas ſalutationes, *i. e.* prævia ſalute. *Doppo auerle preſentati amoreuoli ſaluti.*

ابلان *iblān.* s. *n. f.* Duæ greges *Camelorum vel generaliter* duæ greges *pecorum. Wan.*

ابلة *ebelet.* s. *n. f. pro* وبلة *webelet.* 1) Gravatio, noxa *ex cibo vel aere.* 2) Culpa. *Gol.*

ابلة *eblet.* s. *n. f.* 1) Res expedita. 2) Petitio. 3) Indigentia. *uti* ما لي اليک ابلة *mālī ilejke eblet.* Haud indigeo tui. 4) Dactyli inter duos lapides contuſi, quibus ſupermulſum eſt lac. *Gol.*

ابلة *ebilet, vel ebelet.* s. *n. f.* Fœcunda *Camela. Gol.*

ابلة *iblet.* s. *n. f.* Inimicitia. *Gol.*

ابلة *ibelet.* s. *n. f.* Petitio. *Gol.*

ابلة *ibillet.* s. *n. f. pro* جبلة *ǧibillet.* Progenies. *Gol.*

ابلة *übluet.* s. *n. f. i. q.* هاله *ehet.* Noxa, quæ accidit pecori. *Gol.*

آبلة *übüllet.* s. *n. f.* 1) Nomen loci, urbisve ad latus civitatis Basræ, *quæ ob amœnitatem pro una ex quatuor deliciis Orbis habetur.* 2) Quantitas aliqua dactylorum. 3) Socii. 4) Petitio. *Gol.*

ابلج *ebleğ.* s. *n. f.* 1) Evidens res. 2) Veritas. الحق ابلج و الباطل جلج *elhaku ebleğu, wel bātilu ğeleğu.* Veritas lucet, simulatio splendet. 3) (مقرون *mækrūn*) Divisa habens supercilia. *Wan.*

ابلج *eblæch.* s. *part.* Superbus vir, *Fem.* بلخا *belchā.* Sulta fæmina. *Gol.*

ابلد *ebled*, s. *part.* 1) اجوف قاشلو و سز كودملو كشي *aćiük kāslü we semiz ğewdelü kiśi*, *i. q.* ابلج *ebleğ.* Divisa habens supercilia. 2) Pinguis, obesus homo. *Di ciglia divise, e persona grassa, e corpolenta.*

ابلغ *eblægh.* s. *superl.* 1) Uberrimus 2) *ex Gol.* Efficacior, perfectior. *Abondante, copioso, e più facondo, perfetto.* ¶ بر برندن ابلغ *bir birinden eblægh.* Unus altero uberior, & facundior. *Uno più facondo dell' altro.*

ابلق *eblæk.* s. p. *adj.* 1) Versicolor. *Wan.* 2) Bicolor equus. *Cavallo pezzato. Ferh.* ¶ توسن ابلق *tusenī eblæk.* Equus bicolor. *Sæd. Est expressio Metaphorica pro mundo respectu diei & noctis.*

ابلق *iblik.* s. *n. f. vulgo imilk* دیك مخصي *dīkl mæchsī* s. Capo. *Cappone.*

ابلک *iplik.* s. *n. f.* خيط *chæyt.* s. Filum. *Filo.* پنبق ابلکي *pambük ipliği.* s. غزل *ghæzl.* s. Fila gossipina. *Filo di bambace.* ¶ صوف ابلکي *sof ipliği.* Fila lanæ caprinæ. *Lana di capra filata.*

ابلم *eblüm*, *vel iblüm*, *vel üblüm.* s. *n. f. Plur. a* ابلمه *üblüme.* 1) Folia palmæ Indicæ. 2) Cortex *ejusdem arboris. Wan.* 3) Folia Bdellii. *Gol.*

ابلمه *üblüme.* s. *n. f.* Folium unum palmæ Indicæ. *Wan.*

ابلو *iplü.* s. *adj.* 1) Habens funem ¶ بوغازي ابلو *boghāzī iplü.* Cujus a collo pendet funis. *Ah.* 2) اصلجق *asylağak.* Furcifer, patibulo dignus. *Che ha la corda al collo.*

آبلوغ *āblüğ.* p. *n. f.* نبات شكري *nebātī śekerī. Vulgo nöbet śekerī.* Sachari albi & indurati species, saccharum candidum. *Zucchero candi, o candito. Ferh.*

ابلوق *eblüğ*, p. *n. f.* Homo duplex, Hypocrita. *Cast.*

آبله *ābile.* p. *n. f.* 1) قبرجق *kabarğik.* s. Furunculus. *Fignolo.* 2) چيچك *çiçek.* s. Variolæ. *Vajuolo.* 3) نبخاله *nebchāle.* Pustula io summis labiis, vel etiam in pedibus ob nimiam motionem. ¶ آبله چشم *ābilei çeśm.* Enchantis, oculi in angulo tuberculum. *Orzo, mal d' occhj. Turcæ etiam* اربه‌جق *arpağik.* ¶ آبله فرنك *ābilei frenk.* Morbus venereus. ¶ آبله در سخن پيداست *ābile der sæchun peidāśt.* Vir ex sermone noscitur. *Ferh.*

ابله *ebleh.* s. & p. *part.* 1) Sincerus corde. *Wan.* & *Ferh.* 2) Superbus, vana de se opinione deceptus. 3) Patiens laboris *Camela.* 4) (كيس *keijis.*) Simplex. *Gol. inde communiter apud Turcas ignarus, stolidus. Rozzo, goffo, balordo,* &c. ابله *ebleh* s. Desipere. ¶ *In sunna dicitur* جنة اهل اكثر ابله *ekserū ehlī ğennetin bülhün, seu bülh.* Plerique eorum, qui consortes paradisi erunt, simplices sunt, *nempe in rebus mundanis, quia earum minus sunt studiosi, in spiritualibus alias gnavi atque attenti.* ابله مغفول *eblehü ākül.* Qui præ verecundia *quasi* simplex *attamen intelligens.* ابله عيش *ējśi ebleh*, & شباب ابله *śebābī ebleh i. e.* ناعم *na-ym*, vita & juventus mollis, & commoda curisque vacua. ابله شاب *śābbī ebleh.* Juvenis soccors, & qui, quod faciat, & qui, quo vadat, nescit. *Giovine stordito.*

ابلي *ibeli.* s. *part.* & *n. f.* 1) Camelinus, ad Camelos pertinens. 2) Possessor Camelī. *Wan.*

آبلبته *āblite.* p. *n. f.* Seminator. *Sementatore. Ferh.*

ابليس *iblis.* s. *n. f. Plur.* ابالبس *ebālis*, & ابالسه *ebālise.* Dæmon *proprie qui desperavit de misericordia DEI. Diavolo. Wan.* ¶ ابليس بر تلبيس *iblisī pür telbis*, *etiam* ابليس تلبيس انكيز *iblisī telbīs engiz.* Dæmon fraudulentus. *Ik.*

ابليسا *iblisā.* s. *part.* Planus ac levis *Gol.*

آبليسه *āblise*, *vel* ابليبه *eblije.* p. *n. f.* Sator, agricola. *Ferh.*

ابليم *iblīm.* s. *n. f.* 1) Ambar. *Ambra grigia.* 2) Mel. *Gol.*

ابم *ebemm*, *vulg. ebem.* s. *n. f.* 1) Corda crassa testudinis, *arabice* عود *ūd dictæ. Wan.* 2) *usit.* Vox gravissima. *Basso.* ¶ رباب آلابم *rebābül-ebbem.* Pandura, barbitos gravis. *Violone.*

ابم كومجي *ebem gümeği.* s. *n. f.* خباز *chubbāz*, *vulg. Chubeiz.* Malva. *Malva.*

آب مرغان *abī murghān* p. *n. f. comp.* 1) Nomen fontis in Cuhistan Provincia Persiæ, *cujus aquæ talis virtus est, ut si quæ terra locustis infesta-*

ſeſtetur, & *portio aliqua eo transferatur*, *certa avium ſeleuciadum dictarum ſpecies*, *quæ prædictum fontem circumvolare ſolet*, *ſimul eo ſequatur*, *atque omne locuſtarum agmen nece perimat.* 2) Nomen ambulacri penes Schiraz *conſtitutis diebus frequentari ſoliti.* *Ferh.*

آب منجمد *āb mūngemid.* p. *n. ſ. comp.* 1) Aqua congelata. 2) *tropice* Framea gladii, cultri, ferrum lanceæ. 3) Cryſtallus. *Ferh.*

ابید *ipmīd*, *vel ut Caſt.* ابیف *ipmīk.* p. *n. ſ.* 1) Vomer, *Vomero*, *bombero.* 2) Par bovium ſub jugo. *Ferh.*

آبن *ābin*, *vel* ابن *ebin.* a. *part.* 1) Craſſus ſpiſſus *de rebus eſculentis.* 2) Siccior cibus. *Gol.*

ابن *ibn* & بن *bin* a. *n. ſ. Plur.* ابنا *ebna*, & بنون *benum* [& *in regimine* بني *beni*; *quod vide*] Filius *Figliuolo*, *figlio.* ¶ ابن الله *ibnüllāh*, & ولد الله *weledüllāh.* *Filius DEI.* *Tef.* ابن الواحد *ibnül-wāhyd.* Unigenitus filius. *Figlio unigenito.* ابن سبيل *ibnī sebīl.* Filius viæ, *i. e.* viator. *Viandante.* *Tef.*

ابن *übn.* a. *V.* [يأبن 1. F.] 1) Suſpectum habere *aliquem.* 2) [يأبن 2. F.] Excipere turpibus verbis. *Wan.* 3) Laborare fœdiſſimæ libidinis vitio ابنة dicto. *Gol.*

ابن *üben.* a. *n. ſ. Plur. a* ابنة *übne.* 1) Nodi in ramo arboris. 2) Inimicitiæ.

ابنا *ebnā.* a. *n. ſ. Plur. a* ابن *ibn.* Filii ¶ ابناي جنس *ebnāi ğins.* Ejusdem ſpeciei animalia, homines. *Della medeſima ſpecie*, *uguali.* *Ik. quod* & ابنا الجنس *ebnāülğins.* *Gol.* ابناي زمان *ebnāi ẓemān.* Filii ſeculi, homines moderni. *Li moderni*, *uomini del tempo.* *Sæ.* ابناي سبيل *ebnāi ſebil*, بولجيلر *jolğilerer.* Viatores. *Viandanti*, *paſſaggieri.*

ابنا *ebnā.* a. *n. ſ. Plur.* Barbari & peregrini in Arabia felici degentes, *unde Poſſ.* ابناوي *ebnāwī.* Barbaricus, ſpectans ad incolas barbaros, Arabiæ felicis. ¶ ابناء دزت *ebnāü derẓet.* Homines ignobiliores. *Gol.*

ابنا *ibnā.* a. *V.* [4. *a* بنا] Facere ut aliquis extruat *domum.* *Far fabricar caſa.*

ابناخون *ebnāchūn*, *vel* ابناخشن *ebnāchūn.* p. *n. ſ.* Arx, caſtellum. *Caſtello*, *fortezza.* *Ferh.*

ابنت *ibnet*, & بنت *bint.* a. *n. ſ. Plur. a* بنات *benāt.* [1) قز *kyz.* 2) دختر *dochter.* p. Filia. *Figlio.* 3) Vitium *pecul.* Sodomitium in patiente illud.

ابنة *übnet.* a. *n. ſ.* 1) Nodus in ramo arboris, gemma. *Occhio della vite.* 2) Simultas, inimicitia. *Ferh.*

آب نشات *ābī nišāt.* p. *n. ſ. comp.* Sperma *ſponte effluens præ libidinie æſtu.* *Ferh.*

ابنوس *ebenūe*, *ebenās*, *ebenos.* p. t. *n. ſ.* 1) Ebenus. 2) Quercus, *quæ* 40. *annis manens in aquis nigra evaſit.* *Ebano.*

ابنوشيدن *ebnūšiden.* p. *V.* Torpeſcere membrum. *Caſt.*

ابنم *ebnemün.* a. *n. ſ.* Filius. *Notandum penultimam vocalem in hac voce ſequi ſortem ultimæ vocalis*, *quæ eſt in regimine. v. g.* هذا ابنم *haza ibnümün* hiſce filius, & رأيت ابنما *reejtu ibnamān.* Vidi filium. *Wan.*

ابنية *ebnīje.* a. *n. ſ. Plur. a* بنا *binā*, بابيلر *jāpğler.* t. Aedificia. *Edificii*, *fabriche.* ¶ ابنيه علیه *ebnīje-i ālÿe.* Sumtuoſa ædificia. *Sentuoſe fabriche.* *Sæ.* ابنيه خيره *ebnīje-i chaire.* Fabricæ piæ. *Fabriche pie.* *Sæ.*

آبو *ābū.* p. *n. ſ.* Flos nymphæ, nenuphar. *Caſt.*

ابو *ebū*, & ابا *ebā.* a. *V.* [يابو 1. F.] Nutrire. *Nodrire.* ¶ ما له اب يأبوه *mā lehū ebūn jeebūhu.* Non eſt illi pater, qui eum nutriat. لا اباً لك *lā ebūn leke*, *vel* لا ابا لك *lā ebān leke*, *vel* لا ابالك *lā ebāke*, *Expreſſio quæ in laudem applicatur*: non erat tibi opus patre, ut in mundum venires. *Wan.*

ابو *ebū*, & بو *bū in regimine.* a. *n. ſ.* Pater. *Vide* اب *eb*, ابوالحياة *ebūl-hajāt.* Pater vitæ, *i. e.* pluvia. ابوالشفا *ebūš-šifā.* Pater ſalubritatis, *i. e.* Saccharum. *Gol.* ابو الفتوحات والمغازي *ebūl futūhāti wel meghāzī*, *quaſi.* Pater victoriarum, & expugnationum, triumphator. *Il vittorioſo*, *padre delle vittorie.* *Sæ.* *De Orchane filio Othomani primi Imperatoris Turcarum.* ابو الكمال *ebūl-kemāl.* Pater complementi, *i. e.* compotor: ابو المرة *ebūl-meret.* Pater mulieris, maritus. ابو المغطان *ebūl-jokẓān.* Pater vigiliæ, gallus. *Gol.* ابو بكر *ebū bekr*, *Nom. propr. pec.* Unius ex quatuor ſociis Mahommetis. ابو تراب *ebū turāb*, *agnomen* Ali ſoceri *Mohammedis Pſeudoprophetæ.* ابو جعد *ebū ğād.* Pater criſpi crinis, vulpes. ابو سلمان *ebū ſelmān.* Gallus. ابو شوارب *ebū ſewārib.* Myſtacibus præditus, longiores habens barbæ alas: ابو طالب *ebū tālib.* Pater petentis, equus. ابو عبد الله *ebū ebdullāh.* Pater ſervi DEI, *i. e.* Mohammetes. *Gol.* ابو علي سينا *ebū ālī sinā.* Avicenna. *Eb.* ابو الكهو *ebūl-lehw.* Cithara turcica. ابو ليس قربوزي *ebū leis karpuzī*, حنظل *hanẓel*, colocynthis. ابو مرة *ebū mūretin*, *ſeu mūrre.* Pater amaroris, Satan. *Gol.* ابونا *ebūnā*,

ebūnā. Pater noſter. *Padre noſtro.* ابو حمزه *ebū hureire*, *Nom. prop.* Amici Mohametis familiariſſimi, *alias* عبد آتش *ābdūś-śems*, عبد عمر *ābdi āmer*, عبد الرحمن *ābdūr-rahman dicti.* ابو يحيى *ebu jahjā.* Pater Jahjæ, *i. e.* Angelus mortis Azrael, *pro* ملك الموت *melekūl-mewt.*

ابوا *ebwā.* s. *n. f.* 1) Morbus, *quem contrahit hircus ex odore urinæ lupicapræ.* 2) *Plur. a* ابو *ebū.* Parres. *Wan.*

¶ ابواب *ebwāb.* s. *n. f. Plur. a* باب *bāb.* ابواب بهمه *beheme ebwab.* Omnibus modis, *q.* per omnia capita. *Compitamente.*

ابواب *ebwāb, ābwāb.* s. *n. f.* Portæ ferreæ maris Caſpii. *Vide* باب ابواب *bābūl-ebwāb.*

ابواز *ebwāz.* s. *n. f. Plur. a* باز *baz.* Accipitres, falcones.

ابواص *ebwās.* s. *n. f. Plur. a* بوص *bæws.* Species pecorum *vel* jumentorum, *ut ſeq.*

ابواع *ebwā'.* s. *n. f.* 1) Ovis, *pec.* ad mulctam. 2) *Plur. a* باع *bā'.* Orgyæ. *Gol.*

ابواك *ebwāk.* s. *n. f. Plur. a* بوك *būk.* Litui. *Gol.*

ابوال *ebwāl.* s. *n. f. Plur. a* بول *bewl.* Urinæ.

ابوادج *ābūdadīg.* s. *n. f.* Urbs Thebaidis, *ubi optimum oppium creſcit. Herb.*

ابوالعبر *abūl-ūmr.* s. اف بابا *āk bābā.* t. كركس *kerkes.* *p.* Species vulturis, *quæ ex morticinio vivit, ad usque* 1000. *annos vitam ſuam producere traditur. Herb.*

ابوان *ebwān.* s. *n. f. Dual. a* ابو *ebū* Parentes. *Genitori.*

ابوبان *abūbān*, & ابوبات *ābūbāt.* t. *adj.* Pœnitens, qui pœnitentia ducitur, *pro* ابومان *ebūmān. Caſt.*

ابوبة *ebwibet.* s. *n. f. Plur. a* باب *bāb.* Portæ.

ابوت *ābūt.* s. *V.* Calere diem. *Vide* ابت

ابوة *ebūwwēt.* s. *n. f.* Familia, tribus. *Gol.*

ابوت *ābūwwet.* s. *n. f.* بابالك *bābālyk.* s. Paternitas. *Paternità.*

ابوت *ebbūt.* s. *n. f.* Locus herboſus, pratum. *Gol.*

ابوجلسا *ebūgelsā*, & ابوجلسان *ebūgelsān*, *vel juxta Ferh.* ابوخلسا *ebū chalsā. p. n. f.* Anchuſa, *vel* bugloſſum. *Caſt.*

ابود *ābūd.* s. *V.* 1) [ابد بأبد 2. F.] Subſiſtere remanere. 2) [ابد يابد و يابد 1. & 2. F.] Locum deſolatum & feris habitatum eſſe. *Wan.*

ابود *ābūd.* s. *n. f. Plur. a* ابد Seculs. *Wan.*

ابورجبور *abūr ǧiubūr.* t. *Fictæ voces*, & *modus loquendi vulgaris ad exprimendum aliquid implicitum & intricatum, ac nihil ad rem eſſe. Sic etiam dicunt: ajun ojun, allem kallem.*

ابوز *ebūz.* s. *part.* Subſultans. *Gol.*

ابوى *ūbāz.* s. *V.* Subſilire cervum, *Vide* ابز

ابوزنه *abūzīne.* *p. n. f.* Simia. *Scimia. Ferh.*

ابوشلدن *abūśældēn, corrupte pro* بوشالدان *bośāldān.* t. *n. f.* 1) Mergus *avis. Smergo.* 2) Urinator; *alias* قره حلف *kærę batak.* & دالغج *dālghīǧ* t. *Herb.*

ابوشمق *apūśmak.* t. *r. pro* طقلق *tykylmak.* 1) Præfocari, præcludi fauces. *Affocare.* 2) Dividere. *Spartire. Bern.*

ابوص *ebūs.* s. *n. f.* Velox equus. *Vide* ابض

ابوض *ebūz.* s. *n. f. Idem quod præc. Gol.*

ابوقانيش *ebu kānīś.* *p. n. f.* Radix herbæ tinctoriæ, *quæ ſaponis inſtar ſpumat. Ferh.*

ابوقاس *abūkāūs.* s. *n. f.* Mons prope Meccam, *ubi Turcæ Adamum ſepultum tradunt. Herb.*

ابوقير *ābūkīr.* Inſula Nili prope Alexandriam, *vulgo* بقر *Biker*, *vel* بقه *Bike dicta. Herb.*

ابوكلب *ābūkelb.* *p. n. f.* Monetæ Hollandicæ ſpecies. *Herb.*

ابول *ūbūl.* s. *V. proprie* أبل *ebel* [بأبل 2. F.] 1) Virentis pabuli ſucco ſupplere vicem potus. 2) Sine paſtore paſci noctu & interdiu *camelos.* 3) Velut efferos ſuffugere. 4) Longum evadere gramen, ut poſſit depaſci a camelis. 5) Conſiſtere loco ac ſubſiſtere *camelum. Gol.*

ابول *ibbewl*, & ابيل *ibbil.* s. *n. f.* Agmen camelorum, & *avium. Gol.*

ابولكنيجك *ebūlgenǧek.* *p. n. f.* Homo facetus. *Ferh.*

ابومان *abūmān*, & ابويان *abūjān.* *p. n. f.* Pœnitentia. *Ripentimento. Ferh.*

ابون *ebūne*, *ſeu ebūn.* s. *n. f. Plur. ab* اب *eb.* Parentes. ¶ دم ابون *dejrūl-ebbūne*, & دير الابيون *dejrūl-ebbijūne.* Nomen Monaſterii in Meſopotamia, *ubi arx magnumque ſepulchrum extat, quod Noachi eſſe ferunt. Gol.*

ابونة *ebwinet.* s. *n. f. Plur.* Pali tentorii. *Vide* بوان

ابوى *ūbwā*, & ابوا *el-ebwa.* Nomen loci.

ابوين *ebwēn.* s. *n. f. Dual. in obliq. ab* اب *eb.* Parentes. *Il padre, e la madre. Ik*

ابه *abeh.* p. *n. f.* 1) Clarus, limpidus. 2) Nomen pagi *circa Sawa Mediæ oppidum, quem nunc Awa vocant. Ferh.*

ابه *ebh.* a. *V.* [ابها يابه 3. F.] Recordari *rei, poſtquam e mente exciderat. Wan.*

ابه *ebeh.* a. *V.* [ابها يابه 4. F.] *Idem quod præc. Wan.*

ابّه *ebehh, pro* اچّ *ebæhh.* a. *part.* Raucus. *Gol.*

ابه *ebeh.* t. *n. f.* 1) Obſtetrix. 2) Avis: *Levatrice, avola. Videtur in Tef. eſſe ābe.*

ابها *pro* ابهّي *ebhā.* a. *ſuperl.* Pulcherrimus. *Belliſſimo.*

ابها *ebhā.* a. *n. f. Plur. a* بهو *behū.* Tentoria.

ابها *ibhā.* a. *V.* [a ابها] 1) Relinquere vacuam domum, & deveſtare. 2) Evecuare. المعزى تبهي و لا تبني ¶ *el miʿzā tebhā we lā tebnā.* Capra deveſtat, non vero ædificat *domum. Proverbium apud Arabes Beduinos, quorum tentoria ſunt ex pilis Camelorum, vel ex lana ovium, ubi dum capræ deſuper ſaltant, facile illa deveſtant. Wan.*

ابهات *ebehāt.* a. *n. f. Plur. anom. a* اب *eb.* Parentes, Majores. *Gol.*

ابهاج *ibhāg.* a. *V.* [4. *a* چج] 1) سوندرمك *ſewndūrmek* t. Exhilerare. *Ralegrare.* 2) Luxuriare *terram plantis. Wan.*

ابهال *ibhāl.* a. *V.* [4. *a* بهل] 1) Relinquere *camelum abſque ſtigmate.* 2) Committere *quempiam propriæ voluntati. Wan.*

ابهام *ibhām.* a. *V.* [4. *a* بهم] 1) Ligare & firmare *portam.* 2) Creſcere *copioſe certum genus cardi, arabice* بهم *buhm dictum. Wan.* 3) Relinquere tectum & incognitum. 4) Eſſe dubium & incertam rem. *Eſſer ambiguo. Gol.*

ابهام *ibhām.* a. *n. f. Plur.* اباهيم ج اباهم *ebāhim.* 1) باش بارمق *bāš pārmak.* t. Pollex manus, pedisve. *Pollice, dito groſſo della mano e del piede.* 2) *Apud Grammaticos denotat etiam* pronomina demonſtrativa, *ut:* هذا *haẓā*, hic, هؤلا *heula*, hi &c.

ابّهة *übehhet.* a. *n. f.* اولولك *ūlūlyk.* t. Magnitudo, magnificentia. *Grandezza, magnificenza. Wan.* ¶ رياض اقبال وابّهتلري *rīāẓi ykbālū ubehhetleri.* Præſtantiſſimi horti gloriæ & magnificentiæ ejus. *Li giardini della di lui gloria e magnificenza. Sa.*

ابهر *ebher.* a. *n. f.* 1) Vena dorſo incumbens, & i. q. وريد *werīd.* Vena jugularis, *aut ut* اكحل *ekhæl.* Vena axillaris *ſeu* baſilica, arteria magna. 2) Pennæ latus brevius, ابهر القوس *ebherūl-kaws.* Pars arcus ſinuoſa *inter manubrium, & extremitates.* 3) Terra eminens *in ſpatio inuntato*, portio, *cui non ſuperfuſus fuit aquæ fluxus.* ابهرتان *ebheretani.* Dun arteriæ magnæ, *ſtipites e corde profilientes, unde arteriæ reliquæ propagantur. Gol.*

ابهل *ebhæl.* a. *n. f.* سرو اغاجنك يمشي *ſerw aghāğmūn-jemiſi.* Baccæ cupreſſi, *ſeu* galbuli. *Wan.*

ابهل *ebhūl.* p. *n. f.* آردج اغاجنك قرلجه يمشي *ārdğ aghāğmūn-kyẓylğe jemiſi.* Baccæ rubriculæ Juniperi. *Ferh.*

آب هند *ābi hind, vel* ابهند *abhind.* p. *n. f. comp.* Fluvius Indus, *apud Geagraphos etiam* نهر سند *nehri ſind. ğih.*

آبي *ābī*, *vel* ابي *eba.* a. *part.* Refractarius, faſtidiens. *Vide* ابوا *ebwā.* ¶ كيس آبي *teǰsi ābā.* Hircus faſtidiens odorem urinæ rucupicapræ. *Prov. in eum, qui quidvis faſtidit. Gol.*

آبي *ābī.* p. *n. f.* 1) سفرجل *seferğil.* a. آبوه *ābwa* t. Malum cydonium. *Cotogno.* 2) اوردك *ördek.* t. Anas. *Anitra loco* مرغ آبي *murghī ābī. Ferh. Inde* برغ آبي *bürğī ābī.* Certa conſtellatio. *Ah.* 3) Uvæ majoris genus. *Ferh.*

آبي *ābī.* p. *adj.* صولو *sūlū.* Aquoſus. *Aquoſo.*

ابي *ebī, pro* ابوك *ebewī.* a. *patt.* 1) Paternus. 2) q. *ābī.* Renuens inobſequens. ¶ الابي *el-ebī.* Len. 3) Cognomen Mohammedis filii Jacobi, *cujus teſtimonia quædam in ſunna allegantur.* 4) ابي اللحم *ebyūl-laḥm.* Nomen proprium viri ex ſociis Mohammedis, *quod faſsidiret carnes, ita dicti.*

ابي *ebī.* p. *Partic. loco* بي *bī.* Sine. *Plurimum in Poeſi occurrit.*

اتي *übejj.* a. *n. f. pro* ابيو *übeſw. Dimin.* Peterculus.

ابي *ebbā.* a. *n. f. prop.* 1) Viri, *ut* filii Giafaris Tahramitæ. 2) Putei Medinenſis, qui Carizitarum fuit. 3) Fluvii prope Cufam. 4) Alterius in Babiloniæ regione Waſith. *Gol.*

ابيات *ebjāt.* a. *n. f. Plur. a* بيت *bēit.* 1) Domus. 2) Diſticha. *Verſi.*

ابيار *ābjār.* p. *n. f. comp.* 1) صو صولوجي *sū sūwāriği.* Aquator *ſeu* qui irrigat. 2) Irrigatio *Inacquamento.*

ابيارى *ebjārī.* p. *n. f.* 1) Panni lintei genus tenue & ſubtile. 2) Species columbæ. *Caſt.*

آبيان *ābjān.* p. *adj. pro* ابويان *ebūjān.* Pœnitens. *Caſt.*

ابجة *ebjet.* s. *n. f.* Retentio lectis in mem-mis. *Gol.*

ابجة *ebîjet.* s. *n. f.* 1) Fœmina *respuens marem.* 2) Hircus *odorem urinæ rupicaprę fastidiens, & ex eo male habens. Gol.*

ابجة *übjet.* s. *n. f.* 1) Superbia. 2) Megnificentia. *Gol.*

ابد *ebîd.* s. *n. f.* & *adj.* 1) Perennis. 2) الابد *elebîd.* Nomen plantæ, *fere* Semper vivum.

ابداد *ebîdîd.* s. *n. f. pro* بيداد *bîdîd.* Injustitie, tyrannia. *Cast.*

ابير *ebîr.* p. *n. f.* 1) Urceus, urna. *Sechia.* 2) Feville, scintille ignis. *Ferh.*

ابير *übejr.* s. *n. f.* 1) *Dimin. a* ابرة *ibret.* Acicula. 2) Nomeo equæ. 3) Nomen viri. *Gol.*

ابيرك *übeîrak.* s. *n. f.* Vestis sericea aliquantulum elegantior. *Wan.*

ابيره *übeîre, vel* بيره *beîre.* s. *n. f. dimin. ab* ابراهيم *ibrahîm, quasi* Abrahemulus.

آبيز *ābîz.* v. *n. f.* 1) *i. q.* آبيز *ājîz, seu pro eo.* Feville ignis. *Ferh.* 2) Urna, *lignum aduncum, quo hauritur aqua. Gol.*

آبيش *ābîs,* & آبيشن *ābîsen.* p. *n. f. i. q.* آبشن *ābîsen.* Indusium spoosi. *Cast.*

آبيشم *ābîsem,* & *ebîsem.* p. *n. f. pro* آبشم *ābsem.* 1) Serici crudi retrimeotum. 2) Ipse bombycis folliculus. *Cast.*

ابيض *ebjæz.* s. *n. f.* & *adj.* سفيد *fifid.* p. اف *æk* s. *fæm.* بيضا *beîzā, Plur.* بيض *bîz.* 1) Albus. *Bianco, candido.* 2) Gledius *ob splendorem.* 3) *Metaph.* Integer atque intemninatæ existimetionis vir. 4) Argentum. 5) Stella quædam *in* ora gelexiæ. *Gol.* ¶ ابو الابيض *ebûl-ebjæz.* Lac. موت الابيض *mewtûl-ebjæz.* Mors repentina. ابيضان *ebjæzānî,* duo dies, vel duo menses, & الابيضان *el-ebæzānî.* Lac & equa, vel edeps & juvenis, vel panis & aqua. *Gol.*

ابيض *übejz.* s. *n. f. dimin. a* اباض *ibâz.* Funiculus *ad ligandum camelum in pede. Vide* اباض

ابيعا *ebjî-â.* s. *n. f. Plur. a* بيع *bejîz.* Venditores, & emtores. *Gol.*

ابيف *ebîk.* p. *adj.* Vegetus *seu* clarus color. *Ferh.*

ابيك *ibîk.* s. *n. f.* Crista. *Vide* ابك & ابيك *ibîk.*

ابيكر *übejkir.* s. *n. f. Plur.* ابيكون *übejkirûne. Dimin. a* بكر *beker.* Sublucidum diluculi.

ابيل *abîl.* s. *n. prop.* Antiqua quædam tribus Arabica. *Herb.*

ابيل *ebîl.* s. *n. f.* 1) Tristis. 2) Monachus. ¶ ابيل الابيلين *ebîlûl-ebîline.* Antistes Monachorum, Christienorum, *ita a Christo Jesu dictorum, quem hoc nomine compellant, quasi Antistitem illorum, qui austere vivunt. Wan.* 3) *pro* وبيل *webîl.* Baculus crassior. *Gol.*

ابيلة *ebîlet.* s. *n. f.* Fescis graminis, & fœni. *Gol.*

ابيلة *übeîlet.* s. *n. f. Dimin. a* ابل *ibl* Camelus pervus. *Gol.*

ابين *ebjen.* s. *part.* 1) Fecundior. *Gol.* 2) *f.* Clarior, evidentior.

ابين *übjen.* s. *n. propr.* Viri in *suna* allegati. *Gol.*

ابينا *ebjînā.* s. *n. f. Plur. a* بين *beîjîn.* Manifesti, evidentes.

ابيورد *ibûwerd.* p. *n. f. prop.* Civitatis *inter Nasef, & Serachs in Chorasan, a* Bawerd *filio* Kodürze *ædificatæ. Ferh.*

ابيون *ebîjun.* p. *n. f.* Opium. *Opio. Ferh.*

آبسن *ābjin.* p. *n. prop.* Vicus in districtu urbis schiraz, & *in ejus vicinia spelunca, ubi Mumiæ asservantur, ad quas custodiendas loci illius incolæ constituti sunt.*

ات

ات *at.* s. *n. f.* فرس *feres.* s. اسب *esb.* p. Equus. *Cauallo. Etiam in latrunculorum ludo. Nota, si sit ignobilis equus, maxime vero Canterius, vocatur* بارگير *bārgîr, quod vide. Ad distinctionem sæpe scribunt* آت *at.* ¶ يدک آتي *jedek ātî,* & *āt,* & *simpliciter* يدک *jedek.* Equus honorarius, Petippus. *Cauallo a mano.* چاپار آتي *ğiānbāz ātî.* Sonipes, *q. Cauallo di Ciarlatano.* اوغلاق آت *āt oghlānî.* Equiso, stabularius. *Stallone.* بازاري آت *āt bāzārî,* & بازار آت *bāzār,* سوق الخيل *sûkûl-chajel.* s. Forum equorum. *Mercato di caualli.* بالغي آت *āt bâlughy.* Hippopotamus. *Cauallo marino.* سگکي آت *āt sngi* & *sngek.* Oestrum, tabeous. *Tafano.* قوشمق ات *āt koşmak.* Certare cursu, *q.* stadium currere. *Correre il cauallo, come a gara.* Alias آتلرى قوشمق *ātlarî koşmak.* Jungere equos *currui. Attacar i caualli alla carozza. Sic in tranſitivo:* قوشترمق *koştürmak, quod vide simul* & قوشمق *koşmak.* ميداني آت *āt mejdānî* & *vulg. āt mejdîn.* Hippodromus. *Corso, maneggio.* نعلي آت *āt naʿlî.* Solea equi. *Ferro di cauallo.* آتدن اتك *ātdan enmek.* Desilire ex equo. *Smontar da cauallo.* اورمق اوزن آته *āta ujān urmak,* & اوياندرمق آتي *ātî ujānlamak,* ا تلجيم *telğîm* s. ا الجام *ilğiām* s. Frænum indere. *Mettere la*

le briglie. ātā binmek آته بنمك, ا *sūwār* سوار a) Confcendere equum. *Montar a cauallo.* آتي اوينتمك ātī oynatmak. ا جولان *gewlān* e. Circumagera equum. *Maneggiar il cauallo.* آتي تيمار ātī timār e. Curare equum. *Strigliar un cauallo.* آتي رخملمق ātī rachtlamak. Equum phaleris inſternere. *Bardar il cauallo.* آتي مهميزلمق ātī mahmuzlamak. *Equo calcar addere. Spronare.* آتي نعللتمق ātī naʿllatmak. Soleare. *Ferrare. Quod colores, aliasque proprietates equi attinet, quære ſingula in ſuis locis.*

ات e. t. *n. f.* لحم *lahm* a. كوشت *kūſt* p. Caro. *Carne.* ¶ ات قره *kara et.* Pulpa. *Polpa.* قره جه انلر *karağe etler.* Muſculi. *Moſcoli.* اوتراق انلری *oturāk etlerī.* Clunes. ات قورتي *et kūrtī*, دود آللحم *dūdūl-lahm.* a Tarmes. *Tarlo,* ات كسمك *et kesmek* قطع آللحم *kæt-ûl-lahm, vel* انقطاع عن آللحم *inſytā-ûn-ênil-lahm.* Bacchanalis abſolvere, *q. carnium eſui finem imponere. Far' il carneuale. Unde* ات كسملری *et keſmelerī.* Bacchanalia. *Carneuale, Martedì graſſo.*

ات *et* p. اداتك خطاب *edatī chytāb. Pronomen ſecundæ perſonæ additum nomini valet* tuus, & *aliquando* te, *aut etiam* tibi, *ut:* كبر باتك *kibrijā-et.* Superbia tua, magnitudo tua. *La tua ſuperbia, e grandezza.* كوزاتك *müje-et* Cilium tuum. *Le tue palpebre. Sic ſit poſt* ا & *o otioſum: alias ponitur tantum* ت *quod legitur utique, et, uti:* سرت *ſeret, i. q.* سرتو *ſerī tū.* Caput tuum. *La tua teſta. V. Grammaticam.*

ات *it.* t. [*uſit.* كوپك *kopek* t.] *n. f.* كلب *kelb.* a. سك *ſeg.* p. Canis. *Cane.* ¶ ات اوغلي *it oghly.* Canis fili. *Figlio di cane. Modus imprecandi.*

ات *etz.* a. *V.* [ا. F. بوت] 1) Vincere lite. 2) Convincere. *Wan.*

اتا & اته *atā.* t. *Alias* بابا *bābā* t. *n. f.* ابو *ebā*, & والد *wālid* a. پدر *peder*, & پدر *pezer* p. Patar. *Padre.* ¶ اتا انا *atā anā*, & *anā atā.* Parentes. *Padre e Madre.*

آتاز *ātāz.* a. *n. f. pl. ab* اتي *etī.* Ros in fluvium lapſæ. *Gol.*

اتا *etā.* a. *n. f.* بركت *bēreket.* a. Benedictio, lætior proventus. *Benedizione, abondanza.* ¶ لبن ذو اتا *lebeniūn ẓū etā.* Lac butyriferum, quod agitatum butyri multum reddit. *Gol.*

اتا *itā.* a. *n. f.* Fructus & putamen dactyli. *Wan.*

Part. I. Tom. I.

اتاب *ātāb.* a. *n. f. plur. ab* اتب *itb.* Colobia, ſubligacula breviora. *Gol.*

اتئاب *ittiāb.* a. *V.* [8. *a* اوب] Reverti. *Wan.*

اتابك *atābeg* & *etābeg.* a. *n. f. q. Dominus pater. Sic in hiſtoria appellatur* Rex, & ſupremus Vezirius, ſeu primus Miniſter Regis: اتابك اعظم *etābegi aʿẓam, i. q.* وزير اعظم *weẓīri aʿẓam.* Supremus adminiſtrator Regni, & ipſe Rex. *Re, o primo Miniſtro.*

اتات *atāt.* t. a. *n. f.* Multitudo, pompa. *Pompa, magnificenza. Invenitur etiam, ſed f. erronee* ات *et* ات *āt āt.* ¶ اتات آلبيوت *atātūl-bûjūt.* Apparatus domeſticus. *Apparati di caſa.*

اتات *eteet.* a. *n. f.* Nomen mulieris. *Wan.*

اتاتين *etātin.* a. *n. f. plur. ab* اتون *etūn.* Foueæ pro coquendo pane & *calce. Wan.*

إتاحة *itīhæt.* a. [4. *a* تح] *V.* Decernere. *Wan.*

إتاد *itād.* a. *n. f.* Funis, *quo vaccæ pedes ligantur, ut commodius mulgeri poſſint. Gol.*

إتاد *itād.* a. *V.* [8. *a* ود] Lente incedere. *Wan.*

اتارة *iteāret, ſeu itāret.* a. *V.* [4. *a* تر] 1) Intcodere *viſum in rem.* 2) Percutere *fuſte. Gol.*

اتارة *itāret.* a. *V.* [4. *a* تور] Iterato facere. *Wan.*

اتأس *itteās.* a. *V.* [8. *a* يس] Deſperare. *Wan.*

اتاعة *itāʿæt.* a. *V.* [4. *a* تع] قوصمق *kūsmak.* Vomere. *Vomitare. Wan.*

اتاف *itāef.* a. *V.* [4. *a* تف] Implera. *Riempire. Wan.*

اتاكة *itākæt.* [4. *a* توك] Valda intendere, ſeu incurvare nervo attracto *arcum. Gol.*

اتاكة *itaket.* a. *n. f. i. q.* تفك *netf.* Evulſio, *ût pilorum aut plumarum.*

اتالة *etāle.* p. *n. f.* بولاج *bulamāg.* a. Puls, pulmentum; *Edulii ſpecies ex lacte & polline. Ferh.*

اتأم *etāem.* a. *n. f.* Mulieris pudenda Vitiata. *Wan.*

اتأم *itāem.* a. *V.* [4. *a* تم] Gaminos parere. *Wan.*

إتام *ittām.* a. *V.* [4. *a* تم] Jugulare *ovem domi ad mulgendum aſſervatam. Wan.*

اتان *etān, rarius* اتانة *etānet. Pl. irreg.* ماتونا *meetūnā.* a. *n. f.* 1) Aſina. *Wan.* 2) Onager. 3) Locus ad os putei, aut lapis

ibidem positus. 4) Basis pilenti camelini, *in quo decumbunt, qui camelo vehuntur.* 5) اتانوز-ڤahl اتانوز الصحل *etānuz-ڤahl*, Lapis rotundus puteo appositus. *Gol.*

اتاوة *itāwet*, & اتاوه *itāwe* s. *n. f.* [*à radice* اتو wirgū ورگو s. v. *chærāğ* خراج] 1) Tributum. *Tributo. Wan.* 2) رشوت *rūswet.* Donum ad tentandam fidem Judici oblatum. *Dono da corrompere il Giudice.*

اتاوي *etāwī* s. *n. f. Pl. præced.* اتاوة *itāwet.* Tributa.

اتاوي *etawy.* s. *n. f.* Peregrinus. *Forestiere. Wan.*

اتاويات *etāwijāt.* s. *n. f. Pl. ab* اتاوي *etawy.* Peregrini. *Wan.*

اتاويه *etāwie.* s. *n. f. etiam* اتياه *etiah. Pl. a* تيّه *tije.* Deserta. *Wan.*

اتب *itb.* s. *n. f. Pl.* اتوب *utub.* Colubium muliebre quadrata forma, manicis, & sinu Carens, *alias etiam* بقير *bækyr. Wan.*

اتباب *itbāb.* s. *V.* [4. تبّ] Debilitare, enervare vires. *Gol.*

اتبار *itbār.* s. *V.* [4. a تبر] 1) Interdicere. 2) Separare. *Gol.*

اتبار *ittibār.* s. *V.* [8. a تبر] *idem q. præced. Gol.*

اتباس *ittibās.* s. *V.* [8. a يبس] Exsiccare. *Wan.*

اتباع *etbā'.* s *Plur. à* تابع *tābi'*, *seu* تبيع *tebi'.* 1) Affectæ. 2) Famuli. 3) Clientes. *Clienti, seguaci, famigli. Sæ. Ll.* ¶ اتباعندن ايدى *etbā'-ynden idy.* Erat ex ejus effectis. *Era delli clienti suoi. Sæ.* اتباع و اولاد *ewlādū etbā'.* Proles & familia. *La prole, e famiglia, tutta la Casa. Ik. Sic* اتباع و انصارى ايله *etbā'ū ensārī ile.* Cum suis affectis, & commilitonibus. *Con li suoi seguaci, e compagni di guerra. Eb.* اتباع و اشياعي قتاله كرهض ايدوب *etbā'ū eşjā'-yni kytāle tæhrīڤ idüp.* Affectis, sociisque suis, animatis ad pugnam. *Inanimati li suoi soldati al combattimento. Brat. Sæ. ubi videtur scribi* اتبّاع *etibbā'*, *forsan erronee.*

اتباع *itbā'* s. *V.* [4. a تبع] 1) Assequi. 2) Sequi. 3) Subjicere. 4) *Apud grammaticos* cum dictio dictioni alteri jungitur, eadem manente significatione, *ut* حسن بسن *hæsenūn besenūn*, pulcher. *Multas hujusmodi habent Turcæ, ut* كوتردي پاتردي *kütürdi patürdi*, rumor, strepitus, & *in contemptum, ut* الچي مولچي *elči molči.* Legetus.

اتباع *ittibā'.* s. *V.* & *n. f.* [8. a تبع] 1) Obedire. 2) Obedientia. *Ubbidire, ossequio.* ¶ اتباع واجب الاتباع فرمان *fermānū wāğibūl ittibā'.* Mandatum, cui omnino parendum est. *Ordine, che deue in tutto esser esseguito.* اتباع *ittibā'.* s. Obsequi, obedire. *Seguire, ubbidire.* 3) *Ex Gol.* اتباع *ittibā'*, *est etiam* prosequi seu persequi *pugna, exilio.*

اتبال *itibāl.* s. *V.* [اتبل يتبل 1. F.] 1) Odio habere. 2) Perdere, annihilare, *ut in imprecationibus.* 3) Ex amore ægrotare. *Wan.*

اتتاب *ittitāb.* s. *V.* [8. a اتب] Colubium Muliebre اتب *itb*, dictum induere. *Wan.*

اتجاج *ittiğiāğ.* s. *V.* [8. a اجّ] 1) Ardere, ac urere diem. 2) Accendi. *Gol.*

اتجار *ittiğiār.* s. *V.* [8. a تجر] Mercenariam facere. *Negoziare. Wan.*

اتجار *ittiğiār.* s. *V.* [8. a وجر] Medicinam sumere. *Medicinare. Wan.*

اتجاه *ittigiāh.* s. *V.* [a وجه] Venire in mentem, occurrere. *Wan.*

اتحاد *ittihād.* s. *V.* & *n. f.* [8. a وحد] برلك *birlik* s. يكدلي *jekdilī* s. 1) Unire se. 2) Unio, concordia. ¶ اتحاد و وداد *ittihādū widād* Unio & amicitia. *Ll. Ik.* اتحاد *ittihād.* s. Unire se, uniri. *Congiongere, unire,* & *unirsi.* برلكده اتحاد *ittihād birile.* Amice, conjunctim. *Unitamente, amicheuolmente.*

اتحاف *ithāf.* s. *V.* [4. *ab inusitata radice* تحف] اهدا *ihdā.* s. v. Offere donare. *Offerire, donare.* ¶ سلام ودعا اتحافدن صكره *ſelāmū-du-ā ithāfinden ſonra.* Post oblationem salutationis, & bonorum apprecationis: præmisse salute. *Doppo aver augurato salute, felicita.* اتحاف *ithāf.* s. تحفه ويرمك *tōhfe wirmek.* Offerre! donare. *Offerire, donare.* اتحاف و اهدا *ithāfū ihdā* s. *Idem.*

اتحاف *ittihaf.* s. *V.* [8. a تحف] *i. q.* تحاف *ithāf.* Offerre. *Ll. Ik. (non tamen inveni tur in Gol.)*

اتحم *ethæm.* s. *Part. pro* ادهم *edhem* s Niger. *Gol.*

اتحمي *ethæmī.* s. *n. f.* Genus striati panni, qui in Arabie felici texitur, *vulg.* برد *burd* dicti. *Wan.*

اتخاخ *itchāch.* s. *V.* [4. a تخّ] Relinquere *pulmentum, ut acescat. Wan.*

اتخاذ *ittichāz.* s. *n. f.* & *V.* [8. *ab* اخذ] 1) Acceptio, sumptio. *Ricevimento.* 2) Capere,

pere, ſumere, recipere. *Prendere, riceuere.* 3) Adſcifcere, cooptare, eligere ſibi *Sceglierſi, riceuer* ¶ سني كندومه يار و لخ في الله و صديق وفادار اتخاذ اندم *ſeni gendüme jär, we æchÿ fillāh, we ſædÿkÿ wefādär ittichāz ittüm.* Te mihi in ſocium, & fratrem in DEO, fidumque amicum ac ſincerum elegi. *Ti ho ſcelto, e riceuuto per mio ſcdele, intimo, e ſincero amico. Ik.* اتخاذ قرار ايدن *ittychāzihærār iden.* Qui ſeligit ſibi locum manſionis. *Chi ſi ſceglie un luogo di dimora.*

اتخام *itchām.* s. *V.* [4. تخم] Repleri *cibo. Wan.*

اتخام *ittichām.* s. *V.* [8. *a* وخم] *Idem q. præced. Wan.*

تخمة *etchymet.* s. *n. ſ. pl. à* تخم *tæchm.* Umbellæ. *Gol.*

اتدان *ittidān.* s. *V.* [8. *a* ودن] 1) Madefacere. 2) Madefieri. *Wan.*

اتدرمق *attürmak.* s. *V.* [*quod ſcribi etiam poteſt* اترمق *ut &* *ſequens* اترمك *ittürmek*] facere jaculari, facere diſcutere. *Far gettare, far ſcuottere.* ¶ پنبق اترمق *pambuk attürmak.* Curare diſcuti goſſipium. *Far ſcuotere la bambacea. Tranſitivum eſt in ſecundum ab* اتمك *atmak, ut &* *ſequens a* اتل *itmek.*

اتدرمك *ittürmek, vul. ettürmek.* s. *V.* Jubere fieri, & ſinere fieri. *Far fare, e laſciar fare.*

اترا s. *V.* [4. *a* ترى] Opera conſequenter facere, inter bina quæque intercedente remiſſione & quiete. *Gol.*

اتراب *itrāb.* s. *n. ſ. pl. a* ترب *tirb.* 1) Lepides madidi. 2) Coætanei. *Coetaneo. Wan.*

اتراب *itrāb.* s. *V.* [4. *a* ترب]. 1) Terra conſpergere. 2) Multas habere opes. *Wan.*

اتراح *etrāh.* s. *n. ſ. plu. a* ترح *terah.* 1) Egeſtas. *Gol.* 2) Mæror. *Wan.*

اترار *itrār.* s. *V.* [4. *a* ترّ] 1) Abjicere *ſegmenta.* 2) Removere. *Allontanare, gettar via le fette. Wan.*

اترار *ütrār.* s. *n. ſ. proprium.* Oppidum Scythiæ Orientalis Turkiſtan dictæ. *Gol.*

اتراس *etrās*, & تروس *türüs.* s. *n. ſ. pl. à* ترس *türs.* 1) كلقان *kalkan. t.* Scutum. *Scudo. Wan.* 2) Durities terræ. *Gol.*

اتراع *itrāʿ.* s. *V.* [4. ترع] Implere. *Wan.*

اتراف *itrāf.* s. *V.* [4. *a* ترف] 1) Vitæ commode lergiri. 2) Pauperem reddere. *Wan.*

اتراك *etrāk.* s. *Pl. a* ترك *türk.* Turcæ. *Turchi. Sa.* ¶ اتراك بي ادراك *etrāki bi idrāk.* Stolidi, & intellectu carentes Turcæ, ruſtici *V.* ترك

اتراك *ittürāk.* s. *V.* [8. *a* ترك] Relinquere *aliquem. Abbandonare. Wan.*

اترية *etribet.* s. *n. ſ. pl. a* تراب *türab.* Humus, Terra. *Gol.*

اترج *ütrüg*, & اترجّة *ütrügget.* s. *n. ſ.* Malum Citreum. *Wan.*

اترجي *ütrüǧi.* s. *Part.* Citreus. *Gol.*

اترع *etraʿ* s. *V.* [4. *a* ترع] Citato gradu incedere. *Wan.*

اترن *etref.* s. *n. ſ.* Qui in medio ſuperioris labii protuberantiæ quid habet. *Gol.*

اترنج *ütrünǧ*, &. اترج *ütrüg* s. *n. ſ. pro vulg. türünǧ, aut turünǧ.* Malum aureum, eurantium. *V.* ترنج

اتروب *ebtrūb.* p. *n. ſ.* Morbus, *quo integra hominis cutis flaccefcit, & pendula redditur. Ferh.*

اترور *ütrür.* s. *n. ſ.* Servus *prætorianus habitu a cæteris diſtinctus. Wan.*

اتزاع *ittizaʿ.* s. *V.* [8. *a* وزع] Prohiberi. *Wan.*

اتزان *ittizān.* s. *V.* [8. وزن] 1) Juſti ponderis Numum accipere. 2) Dare. *Wan.*

اتساخ *ittisāch.* s. *V.* [8. *a* وسخ] Inquinare, meculare. *Imbrattare. Wan.*

اتسار *ittisār.* s. *V.* [8. *a* يسر] Sorte dividere *Camelum. Wan.*

اتساع *itsāʿ* s. *V.* [4. تسع] 1) None die equa reficere *camelum.* 2) Numerum nonum expleri. *Wan.*

اتساع *ittisāʿ.* s. *V.* [8. *a* وسع] Dilatari, ampliari. *Dilatarſi. Wan.*

اتساك *ittisāk.* s. *V.* [8. *a* وسق] 1) جمع *gem*ª ol. Congregari, convenire. 2) تمام *temām* ol. Integrum, & abſolutum eſſe. 3) برابر *beräber* ol. Aequari. *Radunarſi, compurſi, ugualiarſi.*

اتسام *ittisām.* s. *V.* [8. *a* وسم] Notam ſibi imprimere, qua dignoſci poſſit. *Gol.* ¶ مقام ذهت اتسام *mekāmü nüzhet ittisām.* Menſio deliciosa. *Luogo deliziosiſſimo. Br.*

اتسز *atsiz.* p. *n. prop.* Regis ex Dynaſtia Cherezmenianorum, qui mortuus eſt Aº Hegiræ 554. *Reſid, & Tawad* ambo legis periti, & Poetæ, inter familiares illius fuere. *Ferh. & Lub.*

آتش *ātesh.* p. *n. ſ.* اود od s. نار *nār.* s. Ignis. *Fuogo.* ¶ *Phr. Perſ.* آتش جهان سوز *ātesh gihān süz.* Ignis orbem conſumens. *Fuogo, che dibrucia il mondo.* جهان دو كس جمك آتش است سخن چين بد تخت هيزم كش است

mijanî dû Kes ǰenk ātesʃ eſt. ſæchun ein bed bacht hizem Kes eſt. Diſſenſio inter duos homines eſt ad inſtar ignis, ad quem vilis ſermonum delator ligna bajulat. *La Diſſenſione tra due perſone è a guiſa d'un fuoco, al quale la diſpregievole ſorte di rapportatori porta fomento. Gül. Expreſſ. figur. ſeu poeticæ.* آتش از چنار آید *ātesʃ eǯ ĉinar ājed.* Præter ſpem accidit. آتش بهار *ātesʃ behar.* Lætum & jucundum Ver. آتش تر *ātesʃ ter.* Vinum. آتش سیال *ātesʃ seijāl. Idem.* آتش شجر *ātesʃ śeǧer. Idem.* آتش عنان *ātesʃ ʿnān.* Equus pernix. *Ferh.* ¶ *Phr. Turc.* اقا فرصتی فوت اولوب اشعال آتش فتنه اشتداد بولمغین حسن تدبیر مدارا مفید اولدی *emma fursatî fewt olüp iſty·âli ātesʃi fitne iſtidad bulmaghyn husnî tedbîr mûdârâ mûfîd olmady.* Verum neglecta Occaſione dum incendium rebellionis in plenas jam erumperet flammas, optimum diſſimulationis Conſilium nil profuit. *Mà trascurata l'occaſione, eſſendo poi inforta la ribellione con piena forza, il conſiglio di moderazione non era più profitevole. Naïm.*

اتشاق *ittiſāk.* s. *V.* [8. *a* وشق] Siccare *cannem aere, inde fit quod Turcis* بصدرمه *basdûrma dicitur.*

آتش آسمان *ateſi āsumān.* p. *n. f. comp.* Fulmen. *Saetta. Ferh.*

آتش افروز *ātesʃ efruz.* p. *n. f. comp.* 1) Ignem accendens. 2) Fomes. 3) Undecimus Menſis anni Æræ Jesdeǧird. *Ferh.* 4) Phœnix. *Fenice.* 5) Æolipila.

آتش افروزنه *ātesʃ efruzene.* p. *n. f. Comp.* Fomes. *Eſca, ed ogni materia, che prende fuogo. Ferh.*

آتش انکیز *ātesʃ engîz.* p. *n. f. comp.* Ignem accendens.

آتشبار *ātesʃbār.* p. *n. f. comp.* 1) اود ياغدرىجى *od jagdûriǧî* t. Ignipluus, Igniſluus. *Che ſparge fiamme. Ferh.* ¶ تيغ آتشبار *tyghy ātesʃbār.* Igniſlua framea. 2) چاقيف *ĉiâkmak.* Ignitabulum. *Focile, batti fuoco.*

آتشپاره *ātesʃpāre.* p. *n. f. comp.* 1) بلدز جوردى *jildûz kurdi* t. Cicindela. *Lucciola.* 2) آتش شراره *ſerareî ātesʃ.* Scintilla. 3) *Metaph.* Rutilans & igni ſimile. *Ferh* ¶ آتشپاره اولدى *ātesʃpare oldy.* Exarſit in iras, excanduit. *È diventato tutto fuoco.*

آتشبار *ātesʃbāz.* p. *n. f. comp.* 1) Pyrobolarius. *Maeſtro dei fuochi artificiali.* 2) Balliſtarius. *Bombardiere. Ferh.*

آتشپرست *ātesʃpereſt*, vel آتش پرست *ātesʃ pereſt.* p. *n. f. comp.* Ignicola, magus. *Adoratore di fuoco.*

آتش برك *ātesʃ berg.* p. *n. f. comp.* چاقف *ĉiâkmāk.* Ignitabulum. *Foccile. Ferh.*

آتشتاب *ātesʃtāb.* p. *n. f. comp.* 1) كلخن *Külchan.* Fornax. *Fornace.* 2) Fornicularius. *Scalda fornace. Ferh.*

آتشتابه *ātesʃtābe.* p. *n. f. comp. Idem q. præc. Ferh.*

آتشتاو *ātesʃtāw.* p. *n. f. comp.* 1) Calor ignis. *Ardore del fuoco.* 2) Fornax. *Fornace. Ferh.*

آتشتو *ātesʃtew.* p. *n. f. comp. Idem quod præcedens.*

اتشح *etsʃah.* s. *Part.* Impetuoſus *Vir.*

آتشخوار *ātesʃchār.* p. *n. f. comp.* 1) Salamander, avis, quæ igne veſcitur. 2) Tyrannus. *Ferh.*

آتشخواره *ātesʃchāre.* p. *n. f. comp. Idem q. præc. Ferh.*

آتشدان *ātesʃtān* p. *n. f. Comp.* اوجق *oǧiak.* t. Focus, & foculus. *Focolare, ſcalda vivande.*

آتش دهقان *ātesʃ dûhkān.* p. *n. f. comp.* Exuſtio ſtipularum, ut ager fœcundetur. *Ferh.*

آتشزنه *ātesʃzene*, & آتشزن *ātesʃzen.* p. *n. f. Comp.* چاقيف *ĉiakmak.* t. Ignlarium. *Focile, ab* آتش چاقيف زدن *ātesʃ ĉiakmak.* t. Ignem igniario excutere. *Batter il focile.*

آتشستان *ātesʃſtān.* p. *n. f. comp.* Rogus, *q* regio ignis.

آتش سم *ātesʃ sûm.* p. *n. f. comp.* Scintilla *equi ungula excitata. Ferh.*

آتش فرور *ātesʃ fûrûz.* p. *n. f. comp.* 1) Euripila. 2) Fomes. 3) Undecimus menſis anni Jezdeǧird. 4) Phœnix. *Ferh.*

آتش فشان *ateſi fiſān.* p. *n. f. comp.* Ignivomus. *Ferh.*

آتشك *ātesʃek.* p. *n. f.* 1) Morbus Veneteus. 2) Cicindella. 3) Fulmen. *Ferh.*

آتش فارسى *ātesʃi fârsi.* p. *n. s. comp.* Eryſipilas. *Riſipila.*

آتشگيا *ātesʃgia.* p. *n. f. comp.* Delubrum. *Ferh.*

آتشكان *ātesʃkan*, vel *ātesʃkian.* p. *n. f. comp.* Fanum, delubrum.

آتشكاو *ātesʃkâw.* p. *n. f. comp.* كوسكو *Köſegû, Köskü*, ſeu اود فرشترجقف اغاج *od kariſtûrağiak aghaç.* t. مسعر *miſ. âr.* t. Rutabulum, lignum quo proruitur ignis. *Vide* كوسكو

آتشگاه *ātesʃgiah.* p. *n. f. comp.* 1) Focus. *Focolare.* 2) Fanum magorum. *Ferh.*

آتشكده *ātesʃkede* p. *n. f. Comp.* مجوسيلر كليساسى *meǧûsîler kelisâsî.* Delubrum ignicolarum. *Ubi ſcilicet fovent, coluntque ignem*

Magi

Magi in Perſia. V. مجوسي *meğūsī. Tempio de' Maghi, ò adoratori del fuoco.*

آتشكيره *āteśğire.* ع. *n. f. comp.* 1) Bstillum. *Badile.* 2) *i. q.* آتش افروز *āteś efrūz.* Materia quævis, qua ignis ſcendíntur, *ut in Sa.* آتشكيره وش *āteśğire weś.* Inſtar fomitis. *Come l' eſca.*

آتشلك *āteślik.* ع. *n. f.* اوجاق *oğiak.* t. Cominus, focus, foculus. *Camino, focolare, & ſcalda vivanda.*

آتشلنمك *āteślenmek.* t. *V.* 1) Ignem ſibi comparare. *Eb.* 2) Igneſcere. *Prouederſi di fuogo, infocarſi.*

آتشلو *āteślü.* t. *Adj.* آتشي *āteśī* ع. Igneus, ignitus. *Pien di fuoco, ardente.* ¶ آتشلو كوزلر *āteślü gözler.* Igniti, ferventes oculi. *Occhi di fuoco.*

آتشناك *āteśnāk* ع. *n. f. comp.* Ignitus. *Infocato.* ¶ آتشناك ايلدى طعمه تيغ *tu'mel ṭyghy āteśnāk eįledy.* Eós eſcam ignitæ frsmeæ fecit, ferro enecavit. *Li fece eſca dell' infocata ſua ſcimitarra. Sz.*

آتشنهال *āteśnihāl, pro ſeparato* آتش نهال *āteśī nihāl.* ع. *n. f.* Ignis fsrmentorum. *Fuoco di bruſche, di faſcine.*

آتشي *āteśī.* ع. *adj.* 1) آتشه منسوب *āteśe menſūb.* Ad ignem pertinens, ignitus, candens. 2) Accenſus ira. *Di fuoco, & ardente di colera, & colerico, bollente.*

آتشيجه *āteśije.* ع. *n. f.* Cicíndela. *Lucaiola. Ferh.*

آتشين *āteśin.* ع. *n. adj.* Valde calidus. *Infuocato.* * Expreſſ. *poet.* آتشين آب *āteśin āb.* Vinum. *Ferh.*

اتصاف *ittyṣāf.* ا. *V.* [8. *a* وصف] 1) Deſcribere 2) Laudare. ¶ خلوص اتصاف *chulūs ittyṣāf.* Sinceritate præditus. *Sincero.* سعادت اتصاف *ſe-ādet ittyṣāf.* Felix, suguſtus. *Felice, glorioſo. V.* ةعدت *ātebe.* صاف تقوى اتصاف *ṭaḳwā ittyṣāf.* Puro pectore præditi, ac pietate inſtructi religioſi. *Religioſi di candido petto, e di pietà dotati. Ik.* سپاه نصرت اتصافى *ſypāhī nuſret ittyṣāfī.* Victorio ſus ipſius exercitus. *Il ſuo vittorioſo eſſercito. Sa.*

اتصال *ittyṣāl.* ا. *V.* & *n. f.* [8. *a* وصل] اولاشمق *ulaśmak.* t. الحاق *ilhāk.* ا. 1) Junctio, cohæſio. 2) Conjungi *rem rei.* 3) Contiguum & continuum eſſe. *Gol. Conjungimento, attaccamento, auuenimento.* ¶ اتصال درونز *ittyṣāli derūnümüz.* Conjunctio cordium noſtrorum. *Ik. Adhibetur etiam in compoſitione, ſicut præc.* اتصاف *ittyṣīf. V.* ين *jümn, Part. I. Tom. I.*

اعراز *e'rāz.* & مقام اتصالات سعد *mækāmī ittyṣālāti ſa'd.* Locus conjunctionum fauſtarum. *De aſpectu aſtrorum hoc dicitur in Ak.*

اتضاح *ittiżāh.* ا. *V.* [8. *a* وضح] Evidens eſſe. *Eſſer manifeſto. Wan.*

اتضاع *ittyżā'.* *V.* & *n. f.* [8. *a* وضع] 1) Deprimere *colum camella, ut conſcendi poſſit.* 2) *Metap.* Humiliatio. 3) الچقق *alčiak* ot. ا. فرومايه شدن *fürümāje śüden.* ع. Humilem, ſubjectum fiere. *Auuilirſi, eſſer auuilito, ò vilipeſo.*

اتطان *ittyṭān.* ا. *V.* [8. *a* وطن] Conſidere, ſedem figere. *Wan.*

اتعاب *it-āb.* ا. *n. f.* & *V.* [4. *a* تعب] 1) Laſſatio, grsvatio. 2) Fatigare, *Wan.* 3) Laſſa & fatigata habere pecore. 4) Recidivam pati *poſt reſtaurationem.* ¶ مرض موجب الاتعاب *mæraẓī mūğibūl it-āb.* Morbus laſſitudinem pariens, moleſtus. *Infermità ch' indeboliſce. Ik.*

اتعاد *itty-ād. V.* [8. *a* وعد] 1) Acceptare promiſſum. 2) Denuntiare *malum alterius conſilium. Wan.*

اتعاس *ita'æs.* ا. *V.* [4. *a* تعس] Perdere. *Far perire. Uſurpatur in Imprecationibus. Wan.*

اتعاظ *itti-āẓ.* ا. *V.* [8. *a* وعظ] Admonitionem ſuſcipere. *Riceuere le ammonitioni. Wan.*

اتفاق *ittifāk.* ا. *V.* & *n. f.* [8. *a* وفق] 1) بركلك *birlik.* t. Concordia, conſenſus, harmonia. *Concordia, buona intelligenza. Conſonanza.* 2) قضا *kæża.* Caſus ſucceſſus, fortuitus. *Avvenimento, incontro.* 3) Conſentire. *Accordarſi.* ¶ جوارنده اولان ملوك ايله شقاق اوزره اتفاق مسالكنه سلوك ايلدي *ğiwārinde olān mülūkile śikāk üzre ittifāk meſalikine sülūk eiledy.* Iniit vias confœderationis cum regibus vicinis de bello gerendo. *Si collegò à danni del nemico con li principi circonvicini. Sa.* و اعيان مملكت *æ'yāni memleket, we sāir ehālīi wilājetün ittifāky ile.* Communi Conſenſu primorum, aliorumque regnicolarum. *Col conſenſo delli Principali, e degli altri habitanti del paeſe. Ll.* اتفاق *Ittifak.* ا. Convenire, conſentire, confædereri. *Patteggiare, accordarſi.* اتفاقا *ittifakæn.* Forte, contigit quod. *A caſu, Caſualmente, accade che.*

اتفاقات *ittifākāt.* ا. *n. f. Pl. ab* اتفاق *ittifāk.* ¶ حسن اتفاقاندن *huſnī ittifākātten,* & اتفاقات حسنه دن بري بو در كه *ittifākātyy hæſeneden birī bu dür ki.* Unus ex proſperis,

eventibus eſt hic, quod *Uno delli felici incontri, è queſto, che. Sæ.*

اتفاقسز *ittifāḳſyz.* ت. *adj.* & *adv.* 1) Diſcors. 2) Diſcorditer, *Diſcorde, diſunitamente.*

اتفاقسزلق *ittifāḳſyzlyk.* ت. *n. f.* Diſcordia. *Diſcordia, Diſſenſione.*

اتفاقلق *ittifāḳlyk.* ت. *n. f.* Conſeoſus, concordia, fœdus. *Unione, concordia, allianza.*

اتفاقى *ittifāḳy.* ع. *Part.* 1) Fortuitus. 2) Conſentiens. *Caſuale, fortuito.*

اتفال *itifāl.* ع. *V.* [4. *a* تفل] Cauſate *graveolentiam halitus. Wan.*

اتقا *ittikā.* ع. *V.* [8. *a* تقى] Cavere, abſtinere, timere ſibi. *Gol.*

اتقان *itkān.* ع. *V.* [4. *ab inuſit.* تقن] 1) Firmare. *Wan.* 2) Bene ac ſolide tractare. *negotium. Gol.*

اتقان *ittikān.* ع. *V.* [8. *ab* يقن] Certo ſcire, aut cognoſcere. *Saper di certo, conoſcere certamente. Gol. Sæ.*

اتقيا *etkyjā.* ع. *n. f. Pl. a* تقي *tækỹ.* ع. Devoti, conſoentes ſe. *Timoroſi di Dio, divoti.* ¶ ابرار و اتقيا *ebrārū etkyjā.* Juſti, & timentes Deum. *Ik.*

اتك *eteK.* ت. *n. f.* ذيل *ẓejl* ع. دامن *dāmen.* p. Sinus, lacinia tentorii, & aliorum *Falda, lembo di padiglioni,* & *altra coſa.* ¶ اتكي طاغ *dāġh eteġi.* Declivitas montis. *Il pendio d'un monte.* ال بنم اتك سنك *el benúm, eteK ſemún.* Manus eſt mea, ſinus veſtis tuus, *i. e.* cliens ſum ego, tu patronus meus. *Phraſis eſt proverbialis, ut* & *ſequens* اندن ال دوبوب اتك سكلمشدم *andan el jujub eteK ſilkmiſidum.* Laveram manus ab ea re, pulveremque decuſſeram ex ſinu veſtis meæ, *h. e.* renunciaveram *rei. Vi aueuo renunziato, me ne aueuo lauato le mani.* تو كرد تك جهاندن سلكوب *kæmü Kerdi gihānden eteK ſilkūb.* Decuſſo mundi pulvere, *h. e.* deſertis mundanis. *Abbandonato il mondo. Ah.*

اتكا *itkā.* ع. *V.* [4. *a* وكا] 1) Facere ut quis innitatur. 2) Stertere, *quaſi* ut recumbenti ſimilis videatur. *Wan. Gol.*

اتكا *ittikā.* ع. *V.* [8. *a* وكا] طاشمق *dajanmak.* ت. Niti, fulciri, acclinare ſe. *Appoggiarſi.* ¶ اتكاى عصاى كلك سترده پا ايله *ittiKāī æsāi gilKi sūtürde pa ile, q.* Inoxus ſcipioni ſubtilis calami, cui pes exeſus eſt. *Appoggiandomi al baſtone d'una ſottil penna. Ik.* ¶ اتكاى جدار *ittiKāī ğidār* ع. Acclinare ſe patieti. *Appoggiarſi al muro. Ik.* امداد ربّ العباده اعتماد و روجاييت فخر عالمه اتكا و استناد ايدوب *imdādi rebbūl ʿibāde i'timād, we rūhānijetī fœchrī ālemæ ittiKā wü iſtinād idüp.* Confiſus adjutorio Domini ſervorum, & fultus ſpiritualitate gloriæ mundi, *h. e.* Mahometis. *Confidandoſi nell' aiuto di Dio, e nell' aſſiſtenza del ſuo Profeta. Sæ. Br.*

اتكال *ittikāl.* ع. *V.* & *n. f.* [8. *a* وكل] 1) Fiducia. 2) Committere ſe, aut res ſuas *alicui.* 3) Frerum eſſe *aliquo. Confidarſi.*

اتكلك *eteklik.* ت. *n. f.* 1) Pannus, *aut* tela ſciſſa aut quantum ſufficit, *pro gremio,* & *laciniis veſtis.* 2) Pars veſtis anterior. 3) Supparus. *Il panno, ò tela per il grembo, ò la parte dinanzi della veſte.*

اتل *ātil.* ع. *n. prop.* Etel, *nempe ſarmaticæ Aſiaticæ maximus fluvius. Ptolomæo* Rha, *nunc* Volga *dictus. Herb.*

أيل *etl,* & اتلال *etelāl, ac* اتلان *etelān.* [باتل 2. F.] Junctis paſſibus incedere *irato ſimilem. Wan.*

اتلا *etlā.* ع. *n. f. Pl. à* تلو *tilw.* Sequentes. *Gol.*

اتلا *itlā.* ع. *V.* [4. *a* تلو] 1) Jubere ſequi. 2) Habere camelitidem ſequentem pullum. ¶ لا دربت ولا اتلبت *lā dereite we lā etleite.* Non noſcat, neque ſequatur pullus Patronum. *Formula Imprecationis apud arabes.* 3) Patrem prolis fieri. 4) Relinquere aliquam portionem debiti. 5) Præcedere. 6) Committere alicui aliquid. 7) Solvere alicui promiſſa. *Wan.*

اتلاج *ittilağ* ع. *V.* [8. *a* ولج] دخول *dūchūl.* Ingredi. *Entrare. Wan.*

اتلاد *etlād.* ع. *n. f.* 1) Nomen ſtirpis *ad meridionalem partem Arabiæ penes urbem.* عمان *ūmān.* 2) مال قديم *mali kadim.* ع. Patrimonium, Opes pridem parræ. *Wan.*

اتلاد *itlād.* ع. *V.* [4. *a* تلد] Lucrari & corradere opes.

اتلاع *itlāʿ.* ع. *V.* [4. *a* تلع] Elevare *cornua cervum e cubili. Wan.*

اتلاف *itlāf.* ع. *n. f.* & *V.* [8. *a* تلف] 1) Jactura conſumptio, perditio. *Perdita, rouina.* 2) Conſumere, perdere. *Conſumare, rovinare.* ¶ اتلاف عضو ايله *itlafi ʿuzwile.* Cum jactura membri. *Con perdita del membro.* تف. اتلاف مجاهدين *itlāfi mūğāhidin.* Perditio fidelium bellatorum. *Rouina, ò perdita delli Guerrieri. Sæ.* بو مقوله دشوار كير حصارى تسخير قصدينه سپاه اسلامى اتلاف لابق دولت دكلدر *bu mæküle düswār gīr hysārī teſchỹr kaſtüle ſypāhi islāmi itlāf lāikỹ dewlet degüldür.* Cum intentione expugnandi talem occupatu difficilem

lem arcem, exitio dare exercitum fidelium, repugnat rationi ſtatus. *Non ſi conuiene alla Maeſtà Regia di conſumare, e perdere l' eſſercito fedele nell' oppugnatione d' una eittà tanto forte, e di tanto malageuole eſpugnazione. Sæ.* ١ اتلاف *itlāf.* s. Conſumere, & perdere. *Conſumare, & perdere, rouinare.* *V.* تلف *telef*, ذخيره اتلاف و زرع ايلدى *itlāfī zachȳre wū zer ejledy.* Devaſtavit victualia, & campos. *Diede il guaſto alle vettouaglie, e campagne coltiuate. Sæ. Br.*

اتلام *etlām.* s. *n. ſ. Pl. a* تلم *telem.* Sulcus terræ, *q. Vide.*

اتلان *atylan.* t. *Part. paſſ.* 1) Jactus. 2) Quod ejaculatur *ſeu* emiſſum eſt. ¶ اتلان اوف دونز *atylan okdönmez.* Non redit jacta ſagitta. *Freccia ſcoccata non torna a dietro. Prov.*

اتلاه *etlah.* s. *V.* [4. *a* تلة] 1) Perdere. 2) Triſtitia afficere. 3) Deſipere. 4) Stupefacere. *Gol.*

اتلة *etilet.* s. *n. ſ. pl. a* تليل *telil.* Collum. *Gol.*

اتلغ *etlġ.* s. *Part.* Longo colo præditus. *Gol.*

اتلمش *atylmiſ.* t. *Part. præt. ſequentis verbi.* Jactus, quod jactum eſt. *Tirato, lanciato, ſcoccato.*

اتلمق *atylmak.* t. *V. Paſſ. ab* اتمق *atmak.* 1) Projici. 2) Se projicere. 3) Explodi, *Eſſer lanciato, lanciarſi, eſſer ſcoccato, tirato.*

اتلمق *atlamak* t. *V.* Disjectare. ¶ كتاب اتلمه كماهدر *Kitāb atlama günāhtür.* Noli disjectare librum, quia peccatum eſt. *Non buttar i libri in qua, in la, perche è peccato.*

آتلنمق *ātlanmak.* t. *V.* Equitare. *Montar à cauallo, caualcare.*

آتلو *ātlü.* t. *adj.* فارس *fāris.* s. سوار *ſuwār.* p. Eques. *Uomo à cauallo, Cavalliere* ¶ آتلو باشي *ātlü bāſi.* Centurio equeſtris militiæ. *Capitano di Caualleria.* آتلو تفنكجي *atlü tüfenkči*, & *tüfenkčiſi.* Dimacha, eques, deſultorius. *Dragone.* آتلو عسكر *ātlü ǎsker* t. سپاه *ſipāh.* p. Equitatus. *Gente, & eſſercito à cauallo, caualleria.* آتلولر *ātlüler.* Equites, equeſtres copiæ, آتلو وارمق *ātlü warmak*, & آتله وارمق *ātile warmak.* راكباً ذهاب *rākiben ẕehāb.* t. سوار رفتن *ſüwār reften.* p. Equitare. *Andar à caualloo, caualcare.*

اتلو *etlü* t. *adj. quod* & اتلو جاندلو *etlüğiānlü* t. ملحم *mülæhhæm.* s. Carnoſus, corpolentus, & vegetus. *Carnoſo corpolento.*

اتلياب *itlıbāb.* s. *V.* [11. *a* تلب] 1) Bene & exacte fieri opus. 2) Iter longum & rectum facere. *Wan.*

اتم *atūm.* t. *n. ſ.* Jactus *v. g. lapidis, ſagittæ. Tiro, lancio.* ¶ اتي اوف *ok atūnı* Jactus ſagittæ, ſtadium. *Un tiro di freccia.* بر اوف اتي بردن *bir ok atūmi jerden.* Ex diſtantia jactus ſagittæ. *Da un tiro d' arco.*

اتم *etem.* s. *n. ſ.* 1) Cunctatio, mora. 2) Ignavia.

اتم *etm.* s. *V.* 1) Lacerare. 2) Diffluere *fœminam, ſeu genitale ejus clauſtrum.* 3) Cunctari. *Gol.*

اتم *etm.* s. *n. prop.* Vallis. *Wan.*

اتم *ātūm.* s. *n. ſ. pro* ǎtūm. Oliva ſylveſtris.

اتمم *etemm.* s. *Compar.* تامرك *temāmrek.* s. t. Integrior, perfectior, integerrimus, perfectiſſimus. *Più intiero, ò compito, ò perfetto, perfettiſſimo. Sæ.* ¶ اتم و اعظم *etemmū æ'ẓæm.* Perfectiſſimus & maximus. *Il più compito, e più grande. Ik.*

اتمام *itmām.* s. *V.* & *n. ſ.* [4. *a* تم] 1) Perficere. 2) Perfectio, finis. *Compire, compimento, perfezione, fine, concluſione.* ¶ اتمام خدمت *itmāmī chydmet.* Confectio negotii, & *cum* اتمك *etmek.* Perficere, conficere negotium. *Compire il ſeruitio, negotio. Ll.* اتمام كاره كيدن *itmāmī kāre gidē.* Eat ad perficiendum, opus ſuum. *Va. da à compire l' opra ſua. Ik.* ١ اتمام *itmām.* s. بتورمك *bitürmek*, ١ ادا *edā.* t. Perficere, finire, concludere. *Compire, finire, terminare.* ١ اتمام مصلحت *itmāmī mæslæhæt.* s. Perficere negotium. *Terminar le ſue facende. Ik.* اتمام خدمت ايلدكدن صكره *itmāmī chydmet ejledükten ſon-ra.* Poſtquam perfecit munus ſuum. *Auendo compita la ſua fonzione,* اتمام مهام جمهور اندكدن صكره *itmāmī mehāmī ğümhür ittükten ſon-ra.* Poſtquam perfecit res neceſſarias Reip. *Doppo auer proueduto alla coſe neceſſarie del Regno. Sæ.*

اتمان *itmān:* s. *n. ſ.* Exercitium. *Erronee pro* ادمان *idman, quod vide.*

اتمجه *atmağe.* t. *n. ſ.* باشه *bāſe.* p. Niſus, accipiter fringillarius, *vulgò* ſparvarius. *Moſcado, ſparuiere.*

اتمك *atmak.* t. *V.* ١) رمي *remi* s. طرح *tærh* s. Jacere, jaculari, explodere. *Lanciare, tirare, sbarrare.* 2) *Pro* برقمق *brakmak.* t. Projicere. *Gettare, buttare.* ¶ آتوب طوتمق *ātup tutmak, phraſ. proverb.* Jactare ſe, & jactare minas. *Vantarſi, minaciare.*

ciare. پنبف آتمك *pambuk ātmak.* ندف القطن *nedfūl-kutn.* Carminare goſſipium. *Scardaſſare la bambage.* تفنك طوب آتمك *tüfenk, top ātmak.* Explodere ſclopum, tormentum. *Sbarrar, un'archibugio, cannone.* دمر آتمك *demyr ātmak.* Facere anchoram. *Gettar l' ancora.* سوز آتمك *söz ātmak.* Verba jactare, *pec.* contumelioſa, minacia. *Bravare, proferire parole ingiurioſe, minacciare.* سوز آترف كتدي *söz ātarak gitty.* Abiit minitabundus. *Se n'andò tutto minaccieuole.* طشره آتمك *taſra ātmak.* Ejicere foras. *Buttar fuori.* قرعه آتمك *kur'ā atmak.* Sortem mittere. *Gettar la ſorte.* كوز آتمك *göz ātmak.* ١ غز *ghæmz* ٥. Conjicere, torquere oculos. *Gettar, lanciar gl' occhi. Ah.* يبانه آتمك *jebānæ atmak.* Projicere. *Buttar via.* مسخرەلغ دكل ايكي بيك شروش آتر *maſcharalyk degül, iki bin-ghroſ ātar,* & *quod ferè idem eſt,* ايكي بيك شروش يزر *iki bin-ghroſ jazar.* Non eſt jocus, de bis mille thaleris agitur. *Non è da burlare, ſi tratta di due mille tallari.*

اتمك *etmek,* *vul.* & اكمك *ekmek.* ١ *n. f.* خبز *ehubz* ٥. نان *nān.* ٢. Panis. *Pane.* ¶ اتمك اچي *etmek ici,* لت الخبز *lübbül-chubz* ٥. Medulla panis. *Mollica.* اتمك قبوغي *etmek kapughy.* Cruſta panis. *Croſta.* اتمك خردەسي *etmek churdeſi,* فتات الخبز *fiatūl-chubz* ٥. Micæ. *Miche, fregole.* اتمك بياض *bejaz etmek.* Panis albus. *Pan bianco.* اتمك سياه *ſyjah etmek.* Panis ater. *Pan negro* اتمك خاص *chāſſ etmek.* Panis primarius. *Pan bianchiſſimo.* اتمك بغداي *boghdaj etmegi.* Triticeus panis. *Pane di formento.* اتمكي جاودار *ciawdar etmegi.* Siligineus panis. *Pan buffetto.* اتمك بيات *bajat etmek.* Panis heſternus, durus. *Pan duro, ſtantio.* خمير سز مايه‌سز *chæmyr ſyz, mājeſyz etmek,* اتمك فطير *fæzyr.* Azymum. *Azimo, pane ſenza levito.* اوتمكي *ew etmegi.* Panis ſecundarius. *Pane inferigno, pan di caſa.*

اتمك *itmek,* *vul.* *etmek,* (*pro* ايتمك) ١ *V.* فعل *fi'l* ٥. كردن *kerden* ٢. Facere, agere. *Caterum hoc verbum,* & *ſynonima* ايلمك *ejlemek,* قلمق *kylmak,* & بيورمق *bujurmak, ſunt auxiliaria, quæ addita alicui nomini verbali actionem ſignificanti, ſeu Infinitivo Arabico, idem important, quod ille alias Infinitivus Arabicus ſignificaret, ut* تسليم اتمك *teslim etmek.* Tradere, *q.* traditionem facere. *Tale etiam Perſis auxiliare eſt,* كردن *kerden.* Facere. *V. Gramm.*

اتمكچي *etmekci* ١ *n. f.* خبز *chabbāz* ٥. نانوا *nānwā, ſeu nānüwā* ٢. 1) Piſtor. 2) Venditor panis. *Fornaro, panatiere.*

اتمكلك *etmekcilik,* ١ *n. f.* خبازي *chabāzi* ٥. نانوي *nānüwājī* ٢. Ars, opificium pinſendi & vendendi panem. *Arte di fornaro, ò panatiere.*

اتمهلال *itmihlāl.* ٥. *V.* [*a* مهل] 1) Stare erectum, conſiſtere. *Star dritto.* 2) Langueſcere. *Wan.*

اتمد *itmād.* ٢. *n. f.* pro اتمد 1) Vomer. 2) Jugum boum. *Ferh.*

اتمرار *itmrār.* ٥. [*a* تر] Longum & firmum eſſe. *Wan.*

اتن *etn.* *a V.* [ياتن 2. F.] Conſiſtere in aliquo loco. *Wan.*

اتن *eetün, vel* اتن *ütün.* ٥. *n. f. pl. ab* اتان *etān.* Aſinæ. *Wan.*

اتنن *etenān.* ٥. *V.* [ياتن 2. F.] Eundo aſſequi alium. *Wan.*

اتنن *itnān.* ٥. *V.* [4. *a* تن] Deficere vires juveni *ex agritudine. Wan.*

اتنمق *utanmak.* ٥. *V.* Pudere. *Invenitur quidem ſic ſcriptum in Teſ. aliisque libris, ſed melius* اوتنمق *quod V.*

اتو *etw.* ٥. *V.* & *n. f.* pro اتا [ياتي 2. F.] 1) Venire, provenire. *Gol.* 2) Tributum dare. 3) Innatare butyrum *coagulatum lacti agitato.* 4) Elevare *pedes anteriores camelitidem ad celeriter currendum.* 5) *Wan.* Donum *Wan.* 6) Mors, ærumna. 7) شخص عظيم *ſachsi æzym.* Proceræ ſtaturæ homo. *Gol.*

اتوا *etwā,* ٥. *n. f. pl. a* تو *tew.* Agmina. *Gol.*

اتوا *itwā.* ٥. *V.* [4. *a* توى] Dilapidare, peſſundare opes. *Conſumare malamente, mandare a male la ſoſtanza, le richezze. Wan.*

اتواق *etwāk.* ٥. *n. f. Pl. a* توق *tewk.* Deſideria, paſſiones. *V.* توق

اتوان *etwān.* ٥. *Part. i. q.* حريص *harys.* Avidus. *Deſiderioſo. Gol.*

اتوب *ütüb.* ٥. *n. f. pl.* ab اتب *itb.* Columbia Muliebris. *Wan.*

اتوت *etwet.* ٥. *V. i. q.* اتي *ati* [ياتي 2. F.] Venire. *Gol.*

اتورپان *āturban.* ٢. *n. f.* Vir Religioſus, Monachus. *Ferh.*

اتوم *etüm.* ٥. *n. f.* 1) Fiſſus futurâ *Uter.* 2) مفضاة *müfzat.* Fœmina, *cujus uterque naturæ meatus in unum evaſit ex frequentiori congreſſu. Wan.* 3) صغير الفرج *ſaghyrūlferj.* Cui parva & anguſta naturæ eſt rima. *Gol.*

اتون *ātün.* ٢. *n. f.* 1) Gubernatrix & cuſtos,

ftos, *quæ inſtituit puellas in gynecceis.* 2) Tunica *in utero matris involvens fœtum. Ferh.*

اتون *ettūn.* s. *n. f.* Fovea *pro coquendo pane & calce. Wan.*

اتون *utūn.* s. *V. i. q.* اتن *etn* [باتن 2. F.] Conſiſtere in aliquo loco. *Wan.*

توه *utūh*, & اته *eteh.* s. *n. f.* Gravis reſpiratio ob oneris gravitatem. *Gol.*

اته *ata* s. *n. f.* Pater. *Padre. V.* اتا

آتي *ātī.* s. *Part. Fœm.* آتيه *ātije: geleğek.* Venturus, futurus. *Futuro, proſſimo, à venire. Ik.* ¶ آتي البيان *ātijūl bejān.* Proxime explicandus. *Che più ſotto ſi dichiarerà, da ſpiegarſi poi. Ik.*

اتهاب *ittihāb.* s. *V.* [8. *a* وهب] Accepare donum. *Ricevere un regalo. Wan.*

اتهام *ithām.* s. *V.* [4. *a* تهم] Ire ad urbem *Teheme* dictam, *quæ eſt in Arabia felici. Wan.*

اتهام *ithām.* s. *V.* [4. *a* وهم] 1) Suſpicari aliquem ſontem. *Stimar qualcheduno colpevole.* 2) Sontem eſſe. *Eſſer colpevole.*

اتهام *ittihām.* s. *V.* [8. *a* وهم] Suſpicari de aliqoo malum. *Wan.*

اتي *etā.* s. *n. f.* Res in fluvium lapſæ, *nempe ligna, folia. Gol.*

اتي *etī.* s. *V.* [باتي 2. F.] 1) كلمك *Kelmek.* 2. آمدن *ameden.* p. Venire. *Venire Wan.* 2) Contingere. 3) Abolere. 4) Perdere. 5) Dare. 6) Punire. 7) Coire *cum conjuge. Gol.*

اتي *etī.* s. *Part.* غريب *ghærib.* Peregrinus. *Foreſtiers. Wan.*

اتي *etī. pro* اتي *ettijūn.* s. *n. f.* Rivus in agrum allunde derivatus. *Wan.*

اتياس *etjās.* s. *n. f. pl. a* تيس *tejs.* Hirci. *Gol.*

اتياس *ittiās.* s. *V.* [8 *ab* يئس] Deſpondere animum, deſperare. *Perder la ſperanza, diſperare. Wan.*

اتيان *itjān.* s. *n. f.* Adventus, acceſſus, *Venuta, arrivo.*

اتيانة *itjānet.* s. *n. f. i. q. præced.* اتيان

اتياه *etjāh.* s. *n. f. pl. a* تيه *tih.* Deſerta. *Wan.*

آتيجة *etijet*, & آتيّة *ātijet* s. *Part. fæm.* & *Neut.* 1) Veniens, venturam, futurum. 2) Quidquid provenit ac prodit. ¶ آتيّة آلجرح *etijetūl-ğurh.* Excrementum vulneris. *i e ſanies, pus. Gol.*

آتيجي *ātiği.* s. رامي *rāmī* s. Jactor, jaculator. *Tiratore, lanciatore: ab* آتمك *ātmak.*

اتيدت *ūteidet.* s. *n. f.* Nomen loci. *Gol.*

اتيشة *ūtejet.* s. *n. f.* Homo vilis, ignavus, obſcurus, *pro convicio dici ſolet. Gol. Part. I. Tom. I.*

اتيمار *itimār.* s. *V.* [4. *a* امر] 1) Obſequi, obedire mandato. 2) Proponere ſibi. 3) Niti.

اتيه *etjeh.* s. *Part.* متكبر اولان *mutekkebir olan.* Superbus, inflatus, arrogans. *Orgoglioſo. Wan.*

ات

ات *ſſs. pro* تت *stt.* s. *V.* Probatione, & argumentis coovinci. *Gol.*

إتاأه *isāea.* s. *V.* [4. تاي] 1) Diſſolvi futuram uteri. 2) Vulnerare aliquem. *Wan.*

اتا *isā.* s. *n. f.* Lapides. *Gol.*

اتاب *ss-eb.* s. *n. f. Coll.* Genus arboris; & اتابة *esebet. n. unit.* Ejusdem ſpecies. *Wan.*

اتابت *isābet* s. *V.* [4. *a* ثوب] حوض ويرمك *ſwaz wirmek.* s. Retribuere, compenſare. *Ricompenſare.*

اتابي *esābī.* s. *n. f. pl. a* ثبة *sūbet.* Medium piſcinæ *ubi aqua conſiſtit. Wan.*

اتاه *isā-et* s. *V.* Petere ſagitta. *Tragettare colla freccia.* ¶ اتاه بسهم *isā-etūhū bisehmī.* Petii illum ſagitta. *Wan.*

اتاث *āsās.* s. *n. f. pl. ab* اثيث *esis.* 1) Abundans. 2) Corpulentus.

اثاث *esās.* s. *n. f.* 1) Supellex domeſtica. 2) Facultates in geoere, *ut cameli, oves, mancipia. Wan.*

اثاثة *esāset.* s. *n. f. pl. præced.* اثاث *esās.* Supellex. *Wan.*

اثاثة *esāset.* s. *V.* [بيث 2. F.] 1) Copioſam creſcere herbam. 2) Coovolutam eſſe rem in aliam. *Wan.*

اثاثه *ūsāset.* s. *n. prop.* Viri. *Wan.*

اثاثي *esāsī.* s. *Part.* Facultatibus pollens. *Gol.*

اثاج *esā-eğ.* s. *n. f. pl. caret ſing.* Balatus ovium. *Belamento delle pecore. Wan.*

أثاداة *esāedā-e.* s. *n. f.* Serva. *Schiava. Wan.*

آثار *āsār* s. *n. f. Pl. ab* اثر *eſer.* 1) Veſtigia. 2) Monumenta. *Veſtigii, monimenti V. Sing.* اثر *eſer.* ¶ آثار خيرلرندن *āsārī ehæjrinden dūr.* Eſt ex ipſius operibus piis. *E una della ſue opere pie, e meritorie. Sa.* نيجه آثار حسنه و وجوه خير لحداث اتدى *nitè āsārī hæſene we wūğūhū ehæjr yhdās itty.* Complura monumenta præclara, & opera pia edidit. *Adornò quelle città con belliſſime fabriche, e luoghi pii. Sa.* صلحه معلّق جمله احوال و آثار *ſulhæ mutællyk ğiūmle æhwālū āsār.* Omnia pacem concernenda numia. *Tutti gli affari, concernenti la pace. Ll.* آثار سنوته *āsārī ſenewīje.* Annalium monumenta. *Croniche, annali.* آثار علوته *āsārī ūlwīje.* Impreſſiones

ſublimes, meteora. *Gol. Et in compoſitione* اخبار معجز آثار *achbārī mu-ǧiz āsār.* Hiſtoriæ admirandæ. *Tradizioni miraculoſe. Ah.*

آثار *āsār.* ٭ *n. f. pl. ab* ثأر *ſeer.* Talio, ſanguis pro effuſo ſanguine. *Taglione, vendetta equivalente al danno. Gol.*

آثر *iſſīer. V.* [8. *a* ثار] Vindictam ſumere. *Vendicarſi. Wan.*

اثارة *eſāret.* ٭ *n. f. i. q.* اثرة *esret.* 1) Dicti, factive alicujus commemoratio, *peculiariter Mahometis.* 2) Reſiduum rei. ¶ على شيء اثارة *ēlā esāretī šej-in.* Super reliquiis, & veſtigiis rei; *quando aliquid præceſſit, cujus ſimile ſequitur;* ut: *ſi irato excitetur ira, & utcunque pinqui nova accedat pinquedo.*

اثارة *iſāret.* ٭ *n. f.* 1) Anoonæ anguſtia. 2) Status adverſus & afflictus. *Gol.*

اثار *isāre.* ٭ *V.* [4. *a* ثور] قوبرمق *koparmak*, & قالدرمق *kaldürmak*, & تحريك *tahrīk* e. t. 1) Excitare, *v. g. pulverem*, efferre. 2) Ad motum impetuoſiorem adigere, ac in eum dare, aut conjicere. 3) Submovere ac arare *terram. Gol.* ¶ غبار فتنة اثاره و اطبار فساد و آشوبي اطاره اتشدي *ghubārī fitnē isāre, we ætjārī feſādū āsūbī ytare itmiſty.* Excitavit pulverem ſeditionis, & ad volatum commovit aves diſſenſionum, *i. e.* concitavit motus diſſenſionum & bellorum. *Sæ. Semino la ẓizania delle diſcordie, guerre. Bra.*

اثاف *esāf*, *vel* اثافى *esāfi.* ٭ *n. f. pl. ab* اثفية *üsfüjet.* 1) Pedes tripodis, cui imponuntur ollæ. *Wan.* 2) *Ob ſimilitudinem* ثالثة الاثافى *sāliserūl-esāfi.* Pars montis ab utroque latere partem aliam habens, & continua monti reliquo. ¶ *Unde* مرحوم بثالثة الاثافى *merǧiūmūn bisālisetūl-esāfi.* Petitus malo, infortunio quaſi tergemino. *Gol.*

أثاكل *esākȳl.* ٭ *n. f.* Fœmina filium ante tempus partus deperdens, ſeu quæ abortum facit. *Wan.*

آثال *āsāl.* ٭ *n. f. pl. ab* اثل *esl.* Tamarici arbores. *Gol.*

اثال *esīl.* ٭ *V.* [باثل 2. F.] 1) Gloriam conſequi. 2) Nobilitari. *Gol.*

اثال *esāl.* ٭ *n. f.* اولولق *olūlūk.* ٭ Magnitudo, gloria. *Wan.*

اثال *īsāl.* ٭ *n. f. prop.* 1) Mootis. 2) Viri ab eo monte ita dicti. 3) Nomen pagi, alteriusque loci in Arabia. 4) Nomen aquæ, *ſeu* arcis Abaſidarum. 5) Nomen Equi. 6) Cognomen Naamæ ſocii Mahomedis. *Wan. Gol.*

اثالة *esālet.* ٭ *V. pro* اصالة *æsālet* [باثل 2. F.] 1) Radice firmum eſſe, & conſtantem. 2) Egregia ſtirpe nobilem eſſe. *Gol.*

آثام *āsām.* ٭ *n. f. Pl. ab* اثم *iſm.* Peccata, delicta. *Peccati, delitti.*

أثام *esām.* ٭ *n. f.* 1) گناهك جزاسي *günahūn ǧezāſi.* ٭ 1) Commiſſi crimiois pœna. 2) Criminis reus. 3) Nomen vallis, ſeu fluminis in inferno. *Wan. Gol.*

اثان *esān.* ٭ *n. prop.* Viri aſſeclæ Mahomedis. *Gol.*

اثانين *esānīn.* ٭ *n. f. pl. ab* اثنان *isnān.* Feriæ ſecundæ, *ſeu* dies lunæ. *Gol.*

اثاوة *isāwet.* ٭ *V.* [1. & 2 F.] 1) Denunciare, deferre ad judicem. *Wan.* 2) Male loqui. 3) Suſurrare. *Gol.*

اثاولة *esāwilet.* ٭ *n. f.* Segnes, tardique ſenes. *Gol.*

اثاية *isājet.* ٭ *V. i. q.* اثاوة *isāwet.* Denunciare.

اثاية *isājet.* ٭ *n. prop.* Loci, puteique inter Meccam & Medinam. *Etiam tunc legitur usājet. Gol.*

اثايث *esājīs.* ٭ *n. f. pl. ab* اثيثة *esīset.* Carnoſæ, corpore præſtantes mulieres. *Gol.*

اثب *eseb*, & ثاب *esāb.* ٭ *n. prop.* Arboris. *Gol.*

اثبات *ispāt.* ٭ *V*, & *n. f.* [4. *a* ثبت] 1) Confirmare. 2) Inſeparabilem eſſe *rem ab alia. Wan.* 3) Confirmatio & comprobatio *pec.* teſtibus. *Confermazione, prova.* ¶ اثبات *ispat* ٭ Coofirmare, & comprobare teſtibus, aut alio convincibili argumento. *Aſſicurare, provare,* وجه شرعي اوزره اثبات *weghī ſer-ȳ üzre ispat* ٭ In forma juris probare aliquid. *Fetw.*

اثباط *isbāt.* ٭ *n. f. pl. a* ثبط *ſebyt.* Deſipientes, ſtulti. *Gol.*

اثبج *esbeǧ.* ٭ *Part.* Latam *vel* elatiorem habens *mediam dorſi partem. Gol.*

اثبية *esbijet.* ٭ *n. f. pl. a.* ثبة *sübet.* Medium ciſternæ.

اثجام *isǧiām.* ٭ *V.* [4. *a* ثجم] Denſe pluere. *Wan.*

اثجر *esǧer.* ٭ *Part.* Craſſus & latus.

اثجل *esǧel.* ٭ *n. f.* 1) Obeſus, vir laxo ventre. 2) Abdomen. *Wan.*

اثجلين *esǧelejn.* ٭ *n. f.* كلام مؤلم *Kelamī mūelim.* Verbum *vel potius* ountium triſte. *Wan.*

أثحاف *eshāf.* ٭ *n. f. pl. a* ثحف *syhaf.* Inteſtinum ventriculi majus.

اثخان *ischan.* ٭ *V.* [4. *a* ثخن] 1) Fatigare,

gare, debilitare aliquem. 3) Copiosum esse. 3) Vincere. *Wan.*

اتخان *itſychan.* s. *V.* [8. *a* تخن] 1) Copiosum esse. 2) Vincere. *Wan.*

اتدي *esdj* s. *n. f. plur. a* تدي *ſedj.* Mammæ. *Mammille. Wan.*

اثر *āsir*, & اثر *esir.* s. *Part.* خبر نقل ايدن *chæber nakl iden kimesne.* s. Notitiam dans, memorans. *Wan* ¶ لا ذاكراً ولا آثراً *lā ẕākiren we lā āsiren.* Naque proferendo neque allegando, *h. e.* nec meis nec alienis verbis. آثراما *āsiren mā* seu آثراما *āsiremmā*, & آثرذي *āsire ẕi esīrin*, *vel* آثرذي *āsire ẕi esīrejni*, آثرين *āsire ẕi esīrejni*, & آثرذي *āsire ẕi jedejni*, *nec non* آثر ذات بدين *āsire ẕāte jedejni.* Primum omnium, aute res alias. *Gol.*

اثر *esr.* s. *V.* [يأثر 1. F.] روايت اتمك *riwājet etmek.* s. Narrare, allegare, memorare. *Raccontare. Wan.*

اثر *esr.* s. *n. f.* 1) قلجك بوزنده اولان جوهر *kylyğün-jüzinde olan ğewher.* Undulata facies gladii. 2) حديث *hædis.* Novum, novum aliquod. *Wan.* 3) Excallantia, præstantia. ¶ اثراً فعله *fe-alehu esren.* Egit hoc primo, & præ cæteris rebus. *Gol.*

آثر *aser.* s. *n. f. pl.* آثار *āsār.* 1) شول علامت درکه بر نسنه دن باقی قاله *sol ælamet dürki bir nesneden baky kala.* اثر *iz* s. نشان *nišān.* p. Monumentum, vestigium. *Monimento, vestigio, orma.* 2) قلج يارسی *kylyğ jaresi* s. Cicatrix, signum vulneris a gladio. *Cicatrice, margine.* 3) سنتي رسولک *resūlünsünnetī.* Lex oralis, *seu* traditio Mohammedis. *Dottrina, tradizione di Maomme de. Wan.* 4) اختراع و تأليف *iğtirādüteelif.* Inventio, & editio. *Invenzione, edizione, publicazione.* ¶ محبت اثر *eserī mühæbbet.* Indicium benevolentiæ. *Dimostrazione d'affetto.* عظيم بنا اثرلرى كورينور *ādzym binā eserleri görünür.* Vestigia magnorum ædificinrum conspiciuntur. *Sæ. Si veggono Vestigi di gran fabricha. Brat.* نه وجودندن خبر نه نشاندن آثر بولندى *ne wüğūdinden chæber bilindy, we ne nišāninden eſer bulundy.* Nec de ipsius existantia quidquam resciturn, nec de ejus signo quidquam repertum. *Non si ebbe più nuova del suo essere, ne vestigio delli suoi contrasegni. Ah.* عسكر نصرت اثر *æskerī nusret eſſer. Sæ.* Exercitus victoriosus. *Essercito vittorioso.*

آثر *esür.* s. *Part.* Eximius, virtutibus ac operibus intecellens. *Eccellente, insigne. Wan.*

اثر *isr.* s. *n. f.* 1) ياغلى صاغيسي *jāghünsāfisī.* Butyrum purum. *Buttiro netto. Wan.* 2) اثر *iz* s. عقب *ækæb* s. Vestigium, pars posterior. ¶ اثرذا *isreza.* Post hoc. *Dopo di ciò.*

اثر *iser.* s. *n. f.* 1) *i. q.* آثر *eser.* Vestigium, signum rei superstitis. 2) خبر *chæber.* Nuntium, quod memoratur. 3) خير *chajr.* Bonum, boni quid.

آثر *üsr.* s. *n. f.* شول علامت در که باره اوكلدكدن نصكره باقى قالور *sol ælamet dirki jare ön-üldukdenſon-ra baky kalür.* Signum, quod post sanatum Vulnus remanet, cicatrix. *Cicatrice, margine.*

آثر *üsür.* s. *n. f.* 1) *i. q.* آثر *üsr.* Cicatrix. 2) قلج جوهرى *kylyğ ğewherī.* Facies undulata gladii. 3) Signum in planta pedis camelini, ut noscantur vestigia, si aufugerit. *Wan.*

اثراء *isrā.* s. *V.* [4. *a* ثرا] 1) Multas possidere opes. 2) Humidam esse terram. 3) Humectare terram. *Wan.*

اثراد *isrād.* s. *V.* [8. *a* ثرد] اتمكي ثريد *etmegī serīd etmek.* Frangere panem in micas. *Wan.*

اثرام *isrām.* s. *V.* [4. *a* ثرم] Excidere incisoras dentes. *Wan.*

اثرت *esret.* s. *n. f.* 1) Quod quis proprium habet, *ut doctrina a majoribus accepta.* 2) Res superstas *pec per manus tradita. Gol.*

اثرة *eseret.* s. *n. f. i. q.* استقلال *istyklal.* Planipotentia, auctoritas. *Assoluta autorità. Wan.*

اثرة *üsret.* s. *n. f.* 1) مكرمة *mekremet.* Opus insigne, virtus & gloria hæreditaria. 2) Frequantia congressus cameli cum camelltide. 3) *In sensu* اثرذي *usrete ẕlesīrin.* Primo, ante alia. *Gol.*

اثردار *eſerdār.* s. p. *Comp. II.* خبردار *chæberdār.* Conscius, certior. *Consapevole, avvisato:* ¶ ملحرايي خبر و حالدن اثردار *mālğerājī chæber, we hālden eſerdār ejledy.* De re, prout contigit, certiorem fecit. *Gli notificò ciò, che era passato. Eb.*

اثر طراز *eſer tyrāz.* p. *n. f. Comp. ğ.* Historiographus. ¶ اثر طرازان اجتهاد *eſer-tyrāzānī iğtihād* p. s. Bellorum sacrorum scriptoras. *Storici sacri. Ik.*

آثرم *eserem.* s. *n. f.* Vir edentulus, *cui desunt dentes incisores. Wan.*

اثرى *eserī.* s. *n. f.* محدث *mühaddis.* Qui refert dicta & facta, *pec per manus Mohammedis tradita. Gol.*

اثري *esra.* s. *Part.*, *Fem.* ثروا *ferwa.* 1) Multas opes poſſidens *vir.* 2) Humidus. *Gol.*

اثاثا *estāt.* s. *n. f. pl. a* ثط *sætt.* Raram barbam habentes *viri.* *Gol.*

اثكال *is-yāl.* s. *V.* [4. *a* ثقل] مخالفتا *muchālefet* s. Adverſari. *Opporſi.* *Wan.*

اثعبان *ef-ābān.* s. *n. f. pl. a* ثعب *sa'b.* Fluida. *Gol.*

اثعبان *us-ābān.* s. *n. f.* etiam اثعباني *us-abanī*, اثعبي *es-ābi.* Facies magna, alba, pulchra. *Gol.*

اثعل *es'al.* s. *n. f.* 1) Cui dens denti adnatus & ſuperfluus eſt. *Wan.* 2) اثعل *es-'al*, *fam.* ثعلا *sa'la.* Vitio dentium ثعل *sa'l* dicto laborans ¶ قوم ثعل *kawmies-sa'l.* Denſa invicemque premens *aquantium turma.* 3) Dominus obeſus. 4) Amplus, præſtans, notus. *Gol.*

اثعجار *is-ānğiār.* s. *V.* [3. *a* ثعجر] Profuodi, effundi *ſanguinem.* *Wan.*

اثعوب *es-ūb.* s. *n. f. pl. a* ثعب *sa'b.* Fluida. *Gol.*

اثغاب *esghāb.* s. *n. f. pl. a* ثغب *ſæghb.* Aquæ. *Gol.*

اثغار *issighār.* s. *V.* [8. *a* ثغر] Naſci dentes puero. *Wan*

اثغما *esghymā.* s. *n. f. pl. a* ثغام *ſæghām.* Absynthii ſpecies. *Gol.*

آثف *āsif.* s. *Part.* تابع *tabi'.* Obediens. *Obediente.* *Wan.*

أثف *esf.* s. *V.* [a يأثف اثفا 2. F.] Obedire. *Wan.*

أثف *esif.* s. *Part.* Firmus, conſtans. *Gol.*

اثفار *esfar.* s. *n. f. pl. a* ثفر *sefer.* Poſtilemæ. *Groppiere.* *Gol.*

إثفار *issifar.* s. *V.* [8. *a* ثفر] Poſtilemam ephippii incingere jumento. *Wan.*

اثفان *isfān.* s. *V.* [4. *a* ثفن] Obdurare manus ad labores. *Wan.*

اثفية *ūsfājet.* s. *n. f.* Pl. اثافي *esāfi.* 1) Pes tripodis ſeu chytropi, cui impoountur ollæ. *Wan.* 2) Multitudo hominum. *Gol.*

اثقاب *iskāb.* s. *V.* [4. *a* ثقب] اودى بالكندرمك *odi jalyʾnlandürmak.* s. Excutere ignem, inflammare. *Infiammare.* *Wan.*

اثكال *eskāl.* s. *n. f. pl. a* ثقل *sykl.* Onera, poodera. *Peſi*, *carichi.* *Wan.*

اثكال *eskāl.* s. *n. f. pl. a* ثكل *sakæl.* 1) Sarcinæ. *Bagaglio.* 2) Famulitia. *Servitii.* *Wan.*

اثكال الارض *eskālūl-erz.* s. *n. f. comp.* 1) Theſauri terræ. 2) Homines ſub terra ſepulti. 3) Peccata. *Gol.*

إثكال *iskāl.* s. *V.* [4. *a* ثقل] 1) Grave eſſe onus. 2) Valde gravidum ſentire ventrem *mulierem prægnantem.* *Wan.*

إثكال *iskāl.* s. *V.* [4. *a* ثكل] ولدي باوى قلدرمق *weledi jawi kildürmah.* Orbare prole. *Wan.*

إثكال *iskāl.* s. *n. f.* Racemus, *cui inhærent dactyli ficci.* *Wan.*

اثكول *isKūl.* s. *n. f.* etiam مثكول *mūskūl* pl. اثاكل *esaKil.* *Idem q. præc.*

اثكون *ūsKūn.* s. *n. f.* 1) *Forſan minus recte pro præcedenti.* 2) Scapus botri dactylorum. *Gol.*

اثل *esl.* s. *n. f.* اث بلغون *ak jalghūn.* s. Tamaricis genus majus fructiferum, *quod maxime in Ægypto creſcit.* *Wan.*

آثل *æſſel.* s. *Part.* Cui multa eſt lana pura ثلة *ſellet* dicta. *Gol.*

اثلاب *eslāb.* s. *n. f. pl. a* ثلب *silb.* Cameli annoſi.

اثلات *eselāt.* s. *n. f. pl. a* اثلة *eslet.* Tamarices fructiferæ. *Wan.*

اثلاث *islās.* s. *V.* [4. *a* ثلث] Tertium expleri oumerum. *Wan.*

إثلاج *islāğ.* s. *n. f. pro* افلاج *iflāğ.* Victoria, bona fortuna. *Gol.*

إثلال *islāl.* s. *V.* [4. *a* ثل] 1) Mulsa poſſidere ovium agmina. 2) Reparare corrutum murum.

اثلب *esleb.* s. *n. f.* Lapillii mixta terra. *Wan.*

اثلب *isleb.* s. *n. f.* Camelus, cui ob fenium deciderunt dentes, & pili de cauda.

اثلة *eslet.* s. *n. f.* 1) *pro* اثل *esl.* *Nom. Unit.* Tamaricis ſpecies. *Wan.* 2) Pro آصل *atyl.* Origo, digoitas. ¶ اثلة آثال *esletūl-māl.* Subſtantia, & fundus Opum. 3) Sors. 4) Fama. ¶ تحت اثلتنا *nahate esletenā.* Proscidit famam ooſtram. 5) Nomen loci prope Medinam. 6) Nomen pagi circa Bagdad. *Wan.*

اثلم *eslem.* s. *n. f.* Rea, ubi rima apparet. *Wan.*

آثم *āsim.* s. *Part.* Peccator, iniquus. *Peccatore*, *reo*, *colpeuole.* ¶ آثم ذو *āsim* ol. Reum eſſe criminis. *Eſſer colpeuole*, *reo.* *Ik.*

أثم *esm.* s. *V.* [1. & 2. F.] Imputare alicui peccatum, *vel* delictum. *Wan.*

آثام *āsām.* 1) كناه *Kunāh.* p. Peccatum, Delictum. *Delitto*, *Peccato.*

eato. ¶ اثم عظيمدر *ismü ẓeymdür.* Magnum Delictum eſt. *Et Arabice.* اثم كبير *ismün kebirün.* Enorme peccatum. *Gran peccato.* 2) *Metaph.* Vinum. ¶ شربت آلاثم *ſerebtül-isme.* Bibi Vinum, *i. e.* prohibitionem. *Wan.*

اثم *ism.* s. *V.* [يأثم أثما ومأثما 4. F.] Peccatorem eſſe. *Wan.*

آثات *asimāt.* s. *n. f. a* آثة *asimet.* Segnis *camelis. Wan.*

اثماد *iſſimād.* s. *V.* [8. *a* ثد] Decreſcere, deficere *aquam. Wan.*

اثمار *esmār.* s. *n. f. pl. a* ثمر *semr.* Fructus. *Gol.*

اثمار *ismār.* s. *V.* [4. *a* ثمر] Fructus in arbore epparere. 2) Poſſidere opes. *Wan.*

اثمال *ismāl.* s. *V.* [4. ثمل] Multam eſſe ſpumam lactis. *Eſſer molto fior di latte. Wan.*

اثمان *esmān.* s. *n. f. pl.* ثمن *sümn.* Pretia rerum. *Wan.*

آثة *āsimet.* s. n. *f.* Tardigreda, ſegnis *camelis. Wan.*

اثة *isemet.* s. *pl. ab* اثم *esim.* Iniqui, improbi. *Gol.*

اثمد *ismed.* s. n. *prop.* Aquæ, *vel* putei. *Wan.*

اثمن *esmen.* s. *Compar.* Pretioſior, carior. *Gol.*

اثن *üsün.* s. *n. f. pl. a* وثن. Idola, ſtatuæ. *Gol.*

اثنا *eſnā.* s. ارا *ara* s. *n. f* Medium, interſtitium, *q.* inter duos. *Il mezo, trameẓo.* ¶ بو اثناده *bu eſnāde*, بو ارادە *bu arade.* In hoc interſtitio temporis, loci, interea. *Trá tanto, in queſto mentre,* لاقردى اثناسندە *lakyrdy eſnāſinde.* Inter ſermonem. *Nel diſcorſo.* اثناى كلامدە *eſnāī kelāmde: Eb.* اثناى مكالمەدە *eſnāī mükālemede. Eb. vel* اثناى خطابدە *eſnāī chytābde. Ik.* Inter ſermones, colloquia. اثناى مجلسدە *eſnāī meǧliſte.* Inter conſeſſum. *Durante il congreſſo. Eb.* اثناى كيفيتدە *eſnāī keſiyette.* Inter alacritatem, *ſeu* inter pocula. *Trá l allegreẓa. Ah.* اثناسندە مجار ايله جنك *māgiar ile ǧenk eſnāſinde.* Inter pugnandum cum Hungeris. *Nel cambattere con li Ungheri, Ll.*

اثنا *esna.* s. *n. f. pl. coret ſing.* Duplicationes, duæ vices. *Wan.*

اثناء *isnāe.* s. *V.* [4. *a* ثنى] 1) Laudare, eppreceri. 2) Excidere dentes inciſores. *Wan.*

اثنان *isnāni*, s. *n. numerale.* Duo. *Due.* ¶ بين اثنان *bejne isnāni.* Biſariam, inter duas partes *diviſus.* اثنان اثنان *isnāni, isnāni.* Bini, duo junctim. *Gol.*

اثنة *üsnet.* s. *n. prop.* Viri. *Gol.*

اثنتان *isnetāni.* s. *n. numerale. Fœm.* Duæ. *Wan.*

اثنين *isnejni. n. f. Pl.* اثنان *esānīne.* Ferie ſecunda. ¶ يوم الاثنين *jewmül-isnejni.* Dies Lunæ. *Lunedi.*

اثنيه *eſnije.* s. *n. f. Pl.* ثنا *ſenā*, *ut Synon.* ادعيه *ed-ǯje*, *Pl.* دعا *du-ā.* Appreciationes bonorum, encomie. *Preghiere, augurii di felicità, lodi, encomii. Ll. V.* خلاصه *chulāſœ.*

اثواء *iswā.* s. *V.* [4. ثوى] 1) Subſiſtere in eliquo loco. 2) Detinere aliquem in aliquo loco. *Wan.*

اثواب *eswāb*, *vul. espāb.* s. n. *f. pl. a* ثوب *sewb.* Veſtimente, res. *Veſtimenti, robbe.* ¶ اثواب و اثقالرين غصب ايديلر *eswābü eskāllerin ghaſb ittiler.* Veſtimenta, ec impedimenta eorum violenter eripuerunt. *Gli anno tolto per forza li ſuoi veſtimenti,* & *altre robbe.*

اثوار *eswār.* s. n. *f. pl. a* ثور *seur.* 1) Tauri. 2) Magne fruſta *maſſæ lactariæ* اقط *akyt dictæ. Gol.*

اثوب *esub.* etiam ثياب *sijāb. pl. a* ثوب *sewb.* Veſtimenta.

اثور *üsūr.* s. *n. f. pl. ab* اثر *esr*, & *eser.* 1) Veſtigia. 2) Undulatæ gledorum facies. *Gol.*

اثول *eswel.* s. *Part. fœm.* ثولا *sewla. Pl.* ثول *sul.* 1) Morbo ثول *sewel* leborana *caper, ovis.* 2) Inſanus, tardus in egendo. *Gol.*

اثول *üsül.* s. *V.* [2. F.] 1) Redicelem. 2) Conſtantem eſſe. 3) Egregia ſtirpe natum eſſe. *Gol.*

اثول *üsül.* s. *n. f. pl. ab* اثل *esl.* Tamaris. *Wan.*

اثوم *esüm.* s. *Part.* Peccator, criminis reus. *Wan.*

اثون *esün.* s. *n. f. pro* اتون *ettun.* Fornex. *Gol.*

اثى *esī.* s. *n. f.* سخن چين *sœchün čin.* عيب كوى *ǎjb güj.* Delator, meledicus, obtrectator. *Rapportatore, ſpia, bisbigliatore. Gol.*

اثى *isi.* s. *V. pro* اثاوة *isawet.* Denuntiare. *Gol.*

اثيث *esis.* s. *Part.* 1) بول *bol.* Multus, copioſe proveniens. 2) ملخم *mulækhim.* Carnoſus. *Wan.*

اثير *esīr.* s. *Part.* 1) Signans. 2) Signatus. 3) Electus. 4) Intimior amicus. 5) Æther. *Gol.* ¶ اثير جِن *ciær-chÿ esīr.* Cœlum ſtellatum. *Firmamento fluiſce. Sæ.*

اثير *eēir.* v. n. *f.* 1) آتش كره *küreī ātesī.* Sphæra ignis. 2) سرشك چشم *siriſhkī cesm.* Lacryma. 3) آفتاب *āfitāb.* Sol. *Ferh.*

اثير *uſejr* s. n. *f.* 1) *Dimin*, *ab* اثر *eser.* Parvum ſigoum. 2) *Nom. propr.* Viri. *Gol.*

اثيرة *esiret.* s. n. *f.* Jumentum, *quod magna pedie veſtigia imprimit ſolo.* اثيرة ذى اثير *esirete ẓi esīrin.* Ante alia, primo. *Gol.*

اثيفتات *useifyat.* s. n. *f.* 1) Nomeo loci. 2) Montes parvi, colles ſimiles illis in اثاثل *esafi. Gol.*

اثيفيّة *useifijet.* s. n. *prop.* Pagi in Arabiæ provincia. *Gol.*

اثيل *esjel.* s. n. *f. pl.* ثيل Magnam ثيلاً *ſilen*, ſeu veretri vaginam habens camelus. *Wan.*

أثيل *esil.* s. 1) *Part.* Firma & radicata *res. Wan.* 2) *n. prop.* Loci. *Gol.*

اثيل *usejl.* & ذو اثيل ẓū *ūsejl.* s. n. *prop.* Valles dactyliferæ in tractibus Medinæ. ذات الاثيل *ẓatūl-usejl.* Nomeo loci. *Gol.*

الاثيلة *el-ūsejlet.* s. n. *prop.* Loci. *Gol.*

ايم *eāim.* s. *Part. etiam* اثوم *esūm*, & اثم *āsim.* Iniquus, criminis reus. *Gol.*

اثيمة *esimet.* s. n. *f.* & *adj.* 1) Frequentia peccandi. 2) Flagitioſus, ſceleratus. *Gol.*

ايّن *esin.* s. *Part.* pro اثيل *esil.* Firma, & radicata res. *Gol.*

اج

آج *āğ*, *aut* اج *ać* s. *Adj.* جايع *ğijīʿ* s. كرسنه *gürſine* v. jejunus, famelicus. *Digiuno, affamato.* ¶ آج او *āć* s. Eſurire, & jejuoum eſſe. *Auer ſame.* آج طورمق *āć durmak.* Inedia laborare. *Patir ſame.* قرنم آجدر *karnūm āćtūr.* Venter meus eſt jejunus, eſurio. *Ho ſame.* آج قرنده *āć karninde*, *vel meliùs* آج قرنده *āć karninæ.* Jejuoo veotre, jejunus. *A digiuno.* كوزي آجدر *gözi āćtur.* Oculus ejus eſt avidus. *Ha l'occhio auido*, & *affamato. Sæ.*

آج *āğ.* v. n. *f.* 1) حرص *hyrs* s. Cupido, aviditas. *Cupidigia.* 2) يلغرن *jal ghūn.* s. Tamarix. *Tamarice, Mirice. Ferh.*

اج *ić.* Interius, &c. *Sic invenitur ſcriptum in nonnullis libris, ut* & *pro üć* tria, & اج *pro uğ*, *ſed tu ſcribe*, & *vide* اچ & اوج.

اجّ *eğğ.* s. *Act.* [2. F.] Currere, *ſeu* eclerare gradum partim eurreodo partim volando *ſtruthiocamelum.* 2) Ire, *ſeu* properare motu ſimili. 3) Inſtigare. 4) Ardere. *Gol.*

اجّ *eğğ.* s. n. *f.* دوه قوشنك يلمه‌سي *dewe kusinün-jelmeei.* Celer ſtruthioeameli curſus. *Wan.*

اجّ *ūğ.* v. n. *f.* 1) اماله *emale.* Pignus depoſitum, ob quod Sponſio facta eſt. 2) *ipſa* Sponſio. *Scomeſſa. Ferh.*

اجا *eğiā.* s. n. *f.* 1) Duo montes in arabia, quorum علمي *ælemī* unum, alterum vero سلمي *selemi* dieunt. *Wan.* 2) Nomen pagi in Ægypto. *Gol.*

اجا اجا *egiā*, *egiā.* s. *Part.* Vox qua vocatur Ovis. *Gol.*

اجاجيت *iğiāet.* s. *V.* [F. 3.] 1) Adducere. 2) Cogere. *Wan.* 3) In aſylum receptum protegere. *Gol.*

اجاب *iğiāb.* s. *V.* [4. جوب] 1) Reſpondere. 2) Annuere. *Gol.*

اجابت *iğiābet.* s. *V.* [4. *a* جوب] 1) Reſpondere. *Riſpondere. Gol.* 2) Exaudire, acceptare. *Eſaudire, accetare.* ¶ دعوة اجابت مقرّدر *dæʿwete iğiābet mukærrer dür.* Certum eſt, invitationem admittendam eſſe. *Verrà ſenza fallo accettato l'inuito. Eb.* ı اجابت *iğiābet* s. ı ستجاب *iſtiğiāb* s. ı قبول *kæbūl* s. Exaudire, acceptare. *Eſaudire, riceuere. Sæ. cc d. rei*, & *ſæpius cum acc.* ı اجابت دعاى *duʿāi iğiābet* s. Exaudire orationem. *Eſaudire l'oratione.* ı اجابت بخشش *bæchſiſ iğiābet* s. Acceptare donum. *Accettar, riceuere il preſente.* اجابت ايدملم دعوتلرينى *dæʿwetlerini iğiābet idelüm.* Invitationibus illorum annuimus. *Accettiamo l'inuito de loro. Sæ.* دعاسي اجابت اولنور *duʿāsī iğiābet olunur.* Oratio ejus exaudietur. *Sarà eſaudita la ſua preghiera. Teſ.*

إجاج *iğiāğ.* s. n. *f. pl. d* اجّ *eğğet.* Commotiones, æſtus, calores. *Wan.*

اجاج *ūğiāğ.* s. *Part.* طوزلو و آجي *tūzlu, we āğī.* s. Salſa & amara *aqua, L'acqua ſalſa, e amara. Wan.*

اجّاج *eğğiāğ.* s. *Part.* Ardens, æſtu flagrans, urenſque *ſol. Gol.*

اجّاج *iğğiāğ.* s. *V.* [4. *a* اجّ] 1) Accendere, inflammare. 2) Salſam & amaram reddere *aquam. Gol.*

لجاجة

اجاجرة *eğiāğīret.* s. *n. f. pl. ab* اجّار *iğğīār.* Tecta. *Wan.*

اجاجير *eğiağğyr.* s. *n. f. i. q. præc. Wan.*

اجاح *eğiāh*, *iğiāh.* s. *n. f.* 1) Tegumentum. 2) Sedimen *aquæ in piſcina. Wan.*

اجاحة *iğiāhet.* s. *V.* [4 *a* جوح] Mali auctorem eſſe, *quo aliquis opes & ſubſtantiam ſuam perdat. Wan.*

اجاد *iğiād.* s. *n. f.* Res ſimilis fornici brevi, & contracto. *Gol.*

اجادة *iğiādet.* s. *V.* [4. *a* جدد] Poſſidere equum generoſum. 2) Emendare rem aliquam, bene facere. 3) Solvere numerata pecunia. *Wan.*

اجادل *eğiādil.* s. *n. f. pl. a* اجدل *eğdel.* Accipitris ſpecies. *Gol.*

اجار *āğiār.* s. *n. f.* طراوة *tarawet.* لطافة *latafes.* s. Vigor. a) Elegantia. *Vigore, Eleganza. Ferh.*

اجار *ăciar.* s. *n. f.* 1) Vigor. 2) Salgama mixtum, aggregatum. 3) Solum inæquale, & collibus interruptum. 4) *apud Indos.* Actio quæ eſt juxta præceptum legis. *Ferh.*

اجار *āğiār. n. f. pl. ab* اجر *eğr.* Mercedes, pretia conductarum rerum. *Mercedi, fitti.*

إجّار *iğğiār.* s. *n. f. vul.* اكجار *inğiār. i. q.* سطح *ſath.* Tectum, planities ſuprema domus exporrecta ſub dio, *quales per potiorem Aſiæ, & Africæ partem videre licet. Gol.*

اجاره *iğiaret.* s. *V.* [4. *a* جور] 1) Juvare. *Anzare.* 2) Liberare. *Liberare.* ¶ اجاره الله من العذاب *iğiarehullāhu minûl-ʿzabi.* Liberet illum Deus a pœna gehennæ. *Wan.*

اجارت *iğiāret*, & اجاره *iğiāre.* s. *V.* & *n. f.* كرايه ورمك *Kirāje wirmek*, & كرا *Kirā*, منعت *menfi-ʿat* s. *Acht.* 1) Locare. 2) Locatio, conductionis pretium. 3) Emolumentum. *Affitto, pigione*, & *profitto.* 4) اجرة *ūğret.* s. Merces ipſa. 5) اجاره‌يه ورمك *iğāreje wirmek.* s. Locare. *Dar a fitto, a pigione.*

اجارد *uğiārit.* s. *n. f. prop.* Loci. *Wan.*

اجازة *iğiāzet.* s. *V.* [4. *a* جوز] 1) Transire ſtationem. 2) Concedere. 3) *in carmine.* Licentia poetica uti. 4) Dare aquam. *Wan.*

اجازت *iğiāzet.* s. s. *n. f.* اذن *izn* s. دستور *deſtūr* p. s. Facultas, venia. *Licenza, dipenſa.* ¶ اجازت ايله *iğiāzet ile.* Cum bona venia. *Con licenza.* اجازت آلمق *iğiāzet ālmak.* Accipere facultatem, & *metaph.* valedicere. *Prender licenza, congedo.* اجازت ويرمك *iğiāzet wirmek.* Facultatem dare, permittere, & dimittere. *Dar licenza, concedere, & dar congedo.* عسكره اجازت ويرمك *ʿaskere iğiāzet wirmek.* Dimittere exercitum. *Li-cenziar l' eſercito.*

اجازتكواه *iğiāzet-chāh.* s. p. *n. f. Comp.* Facultatem petens. ¶ حضور حضرته اجازتكواه *huzûrŷ harete iğiāzetchāhî duchûl oldy.* Petiit facultatem accedendi Dominum. *Chieſe licenza d' entrar al Signore. Ik.*

اجازتلمك *iğiāzetlemek*, *i. q. uſitatius* اجازت ويرمك *iğiāzet wirmek.* s. *V.* Facultatem dare, dimittere. *Licenziare.*

اجاس *iğiās.* s. *n. f.* اجاص *iğiās*, *ſeu* اجاص *iğğiās vul.* اكجاص *inğiās.* s. 1) Pruna, *pec.* nigra, *ſeu ut Gol.* Damaſcena. *Andaluſiis* عين البقر *ʿainûl-bakar.* Oculi bovis *indigitata*: *nam* pruna alba *ſeu* cerea شاهلوج *ſāhluğ vocantur*, *q.* regia pruna, *Syriæ autem & Aegypti vulgus, quod Arabica vernacula utitur, per* اجاص *iğiās*, & اكجاص *enğiās deſignat* pyra, *quæ aliàs Arabibus* كمثرا *Kümmesrā dicuntur. Gol.* 2) Amicus, familiaris. 3) Qui genti accenſetur, *aut* ſe accenſet ipſe, de qua non ſit. *Caſt.*

اجاص *iğğiās.* s. *n. f. plur. ab* اجاصة *iğğiāsŷjet.* Pruna. *Wan.*

اجاصية *iğğiāsŷjet.* s. *n. f.* Decoctum prunorum, jusculum prunaceum. *Gol.*

اجاعة *iğiāʿet.* s. *V.* [4. *a* جوع] Inedia affligere. *Wan.*

اجافة *iğiāfet.* s. *V.* [4. *a* جوف] 1) Penetrare vulnus in corpus. 2) Claudere portam. *Wan.*

آجاك *āğiāk.* s. *n. f.* Terra, pulvis. *Caſt.*

آجال *āğğiāl.* s. *n. f. i. q. anteacdens. Ferh.*

آجال *āğğiāl.* s. *n. f. pl. a* اجل *eğel.* & *eğl.* Fatales termini, mortes. 2) Cauſæ. *Lifati, le morti, & cauſe. Sa. Ah.*

اجال *ağiāl.* s. *n. f. pl. ab* اجل *iğl.* Armenta boum ſylveſtrium. *Wan.*

اجالة *iğiālet.* s. *V.* [4. *a* جول] Amovere. *Allontanare. Wan.*

اجالد *eğiālid.* s. *n. f. pl. ab.* اجلد *eğled.* Loca aſpera. *Wan.*

جولان اتدرمك اجاله قلمق *iğiāle kylmak.* s. *gewelān ittürmek.* Convertere, in gyros agere *equum. Far girare, maneggiar un cavallo. Ik.*

جالِيد *eğiālīd.* s. *n. f. plur. a* اجليد *ğelīd.* Fortes, athletæ. *Wan.*

اجاليد *eğiālīd.* s. *n. f.* بدن *beden.* t. Corpus. *Wan.*

آجام *āğiām.* s. *n. f. pl. ab* اجم *üğüm.* 1) Structuræ *quadrangulares planæ opertæ tecto. Gol.* 2) Arundineta.

اجام *iğiam.* s. *n. f. Pl. pl. ab* اجمة *eğmet.* Arundineta, fylvæ. *Wan.*

اجانب *eğiānib.* s. *n. f. Pl. ab* اجنبي *eğnebi.* Advenæ, extranei. *Faraſtieri.*

اجانة *iğğiānet.* s. *n. f.* بيوك كاسة *büjük kāse.* Phiala, poculum magnum. *Guaſtada, earaffa. Wan.*

اجانين *eğğiānni.* s. *n. f. pl. præc. Wan.*

اجاود *eğiāwid.* s. *part. pl. a* جواد *ğewad.* Liberales. *Wan.*

اجاى *eğiāj.* s. *n. f.* Equus ſpadiceus. *Cauallo di calor baja.*

اجت *eğebb. fæm.* جبا *ğebbā.* s. *n. f.* Camelus refectum gibbum habens. *Wan.*

اجبأ *iğbāe.* s. *V.* [4. *a* جبا] Terram multos proferre fungos. *Wan.*

اجبار *iğbār.* s. *V.* [4. *a* جبر] Abnuere, reſiſtere. *Opporſi. Wan.*

اجبار *iğbār. a. n. f.* Adactio. *Coſtretta.* ¶ اجبار و اكراهله *iğbārú ikrāhile.* Coacte, & invito animo. *Per forza. Sa.*

اجبال *eğbāl.* s. *n. f. pl. a* جبل *ğebel.* Montes. *Gol.*

اجبال *iğbāl.* s. *V.* [4. *a* جبل] 1) Peruenire ad terram aſperam *in fodiendo putea.* 2) Dirigere iter *verſus montem.*

اجبان *iğbān.* s. *V.* [4. *a* جبن] Invenire, obſeruare aliquem timidum. *Wan.*

اجبل *eğbūl.* s. *n. f. pl. a* جبل *ğebl.* Montes. Gol.

اجبو *eğbūü, eğbū.* s. *n. f. plur. a* جب *ğeb.* Tubera terræ rubentiora. *Gol.*

اجبه *eğbeh. fæm.* جبها *ğebhā*, *dimin.* جبيها *ğiūbejhā.* Magna lataque fronte præditus. *Wan.*

اجّة *eğğet.* s. *n. f.* 1) Fervor, inflammatio. 2) *Metaph.* Permiſtio, tumultus. ¶ اكعوم فى آلاجة *ekkawmū fil-eğğeti.* Homines, qui turbam excitant. *Gol.*

اجتبا *iğtibā.* s. *V.* [8. *a* جبا] Seligere, aligere. *Scegliere. Wan.*

اجتبار *iğtibār.* s. *V.* [8. *a* جبر] 1) Locupletare aliquem. 2) Alicui pane & victu providere. *Wan.*

اجتثاث *iğtisās.* s. *V.* [8. *a* جث] Euellere, extirpare. *Sradicare. Wan.*

اجتحاً *iğtihāe.* s. *V.* [8. *a* جحا] Subfecare, refecare ab ima parte. *Wan.*

اجتحار *iğtihār.* s. *V.* [8. *a* جحر] Recipere ſe in ſpeluocam. *Wan.*

اجتداث *iğtidās.* s. *V.* [8. *a* جدث] Eligere ſepulchrum. *Wan.*

اجتداح *iğtidāh.* s. *V.* [8. *a* جدح] Miſcere commoveodo ptiſanam, medicamentum. *Wan.*

اجتذال *iğtiẓāl* s. *V.* [8. *a* جذل] ابتهاج *ibtihāğ.* Lætari. *Wan.*

اجترا *iğtirā.* s. *V.* & *n. f.* [8. *a* جرا] 1) Audacem eſſe. *Eſſer valoroſo.* 2) Streouitas, audacia. *Ardire, intrapreſa.* ¶ اجترا *iğtira* s. Audere. *Ardire. Wan.*

اجتراح *iğtirāch.* s. *V.* [8. *a* جرح] Lucrari, acquirere. *Wan.*

اجترار *iğtirār.* s. *V.* [8. *a* جر] 1) جكمك *ğekmek.* t. Trahere. 2) دوه كوبش كنورمك *dewe göīś ğetürmek.* Rumen habere camelum. *Wan.*

اجترام *iğtirām.* s. *V.* [8. *a* جرم] 1) Peccare. 2) Sciodere, reſcindere. *Wan.*

اجتزاز *iğtizāz.* s. *V.* [8. *a* جز] Metere herbam. *Wan.*

اجتزاع *iğtizā-ẖ.* s. *V.* [8. *a* جزع] Refecare. *Wan.*

اجتساس *iğtisās.* s. *V.* [8. *a* جس] Palpare, perquirere manu. *Wan.*

احتشاً *iğtiśāe.* s. *V.* [8. *a* جشؤ] Minime conducere locum alicui, *vel* conferre ſaluti illius. *Wan.*

اجتعال *iğtiʿāl.* s. *V.* [8. *a* جعل] Operari, facere. *Wan.*

اجتفا *iğtifā.* s. *V.* [8. *a* جفا] قوپارمق *kopārmak.* t. Euellere. *Sradicare. Wan.*

اجتلا *iğtilā.* s. *V.* [8. *a* جلي] 1) Blande aſpicere *ſponſam.* 2) Paraphernalia dare *ſponſæ.* 3) Nominare dignitati & honori competenter aliquem. *Wan.*

اجتلاد *iğtilād.* s. *V.* [8. *a* جلد] Certare armis. *Combattere. Wan.*

اجتلال *iğtilāl.* s. *V.* [8. *a* جل] Expurgare camelorum ſimum. *Wan.*

اجتماع *iğtimāʿ.* s. *V.* & *n. f.* [8. *a* جمع] 1) Congregari in uno loco, conuenire. 2) Congregatio, accumulatio. *Radunarſi, radunanza, cumula. Sa.* ¶ ايكي كوكب علوى اجتماعي *iki kewkebī ülwī iğtimāʿy.* Coocurſus duorum planetarum ſupremorum. *Il concorſo di due alti pianeti. Sa.* اجتماع آب و آتش كبي *iğtimāʿy ābū ātesī gibi.* Inſtar coocurſus aquæ cum igne. *Came il concorſa, dell' acqua cal fuoca. Ik.*

اجتمال *iğtimāl.* s. *V.* [8. *a* جمل] يافارتمك *jāgh eritmek.* Liquefacere *butyrum. Wan.*

اجتمق *ağitmak* & اجدمق *ağidmık* & اجدرمق *ağidürmak.* v. *V.* Facere dolere, *ſeu* dolorem parere. *Tranſit. a* اجمق *vel* اجيمق *ağimak, quod vide.*

اجتنا *iğtinā.* s. *V.* [8. *a* جنا] Decerpere, colligere. *fructus.* ¶ اجتناى ثمار *iğtināī fimār.* s. Colligere fructus. *Cogliere, raccogliere i frutti. Wan.*

اجتناب *iğtināb.* s. *V.* [8. *a* جنب] ايا *ibā* s. قچنمق *kaçinmak,* چكنمك *çekinmek.* v. 1) Declinare. 2) Fugere. 3) Vitare, cavere, *ecabl. Schiuare, ritirarſi, sfuggire.* ¶ دوستلغه كدر ويرن انشاردن اجتناب ايلكر لازمدر *doſtlyghæ keder wiren iſlerden iğtināb ejlemen-üz lāzymdür.* Oportet vos abſtinere, & refugere à rebus, quæ turbant, amicitiam. *Auete da fuggire tutto ciò, che può turbare l'amicizia. Ll.* كلام تمامك نفاق تجامن استماعدن اجتناب و امتناع واجبدر *nemmāmūn kelāmi nifāk enğiāmin iſtimāʿden iğtināb imtināʿ wagibtür.* Neceſſe eſt cavere ſibi ab audiendis ſimularis verbis ſuſurronum. *Biſogna ſchiuare di dar orecchio alle ſimulate parole delli detrattori. Hum.*

اجتناح *iğtināh.* s. *V.* [8. *a* جنح] Inclinare, propendere. *Wan.*

اجتنان *iğtinān.* s. *V.* [8. *a* جن] كيزلنمك *gizlenmek.* Abſcondere ſe. *Nascoſtarſi. Wan.*

اجتواء *iğtiwāe.* s. *V.* [8. *a* جوا] Renuere locum *ob aeris intemperiem Wan.*

اجتوار *iğtiwār.* s. *V.* [8. *a* جور] Vicinitatis conſortium inire. *Wan.*

اجتهاد *iğtihād.* s. *V.* [8. *a* جهد] جهدى *ğehdi* بذل *beẕl* s. 1) Conniti. *Wan.* 2) غزا *ghaẕā* s. Pugnare *contra eos, qui non ſunt de fide Mahometana.* ¶ اجتهاد ايله *iğtihād ile.* Studioſe. *Con ſollecitudine.*

اجتهادى *iğtihādy.* s. *Part.* Ad bellum ſacrum, & ad res fidei pertinens. *Sæ. V.* مسلمه *müſellem.*

اجتهار *iğtihār.* s. *V.* [8. *a* جهر] 1) Propalari, publicari. 2) Mundare *pudendum.* 3) Irruere armis, *invadere aliquam provinciam.* 4) Oculorum obtutui omnia obiecta magna apparere. 5) Agitare lac, *ut ſeroſum fiat. Wan.*

اجتياب *iğtiāb.* s. *V.* [8. *a* جيب] 1) Emetiri *itineris ſpatium.* 2) Induere *induſium. Wan.*

اجتياح *iğtiāb.* s. *V.* [8. *a* جوح] Reſecare aliquid ab imma parte. *Wan.*

اجتياز *iğtiāz.* s. *V.* [8. *a* جوز] Ire *in aliquam partem. Wan.*

اجتياس *iğtiās.* s. *V.* [8. *a* جوس] Perere, flagitare. *Wan.*

اجتياف *iğtiāf.* s. *V.* [8. *a* جوف] 1) Surrepere, ſenſim ingredi. 2) Pullulare. *Wan.*

اجتبال *iğtiāl.* s. *V.* [8. *a* جول] 1) Obire, circumire. *Andar intorno.* 2) Eligere. *Scegliere. Wan.*

اجثا *eğsā.* s. *V.* [4. *a* جثو] بر كسنه‌يى ديزى اوزرينه اوتورتمك *bir kimeſneyi dizi üzerine otürtmak.* Facere ut quis ſubmiſſis genibus inſideat. *Wan.*

اجثا *eğsā.* s. Qui curvato, aut prominente eſt dorſo. *Gol.*

اجثلال *iğsilāl.* s. *V.* [*a* جثل] 1) Inflare plumas, incriſtatas pennas habere avium. 2) Ira excandeſcens ad occidendum paratum eſſe. *Wan.*

اجتهاد *iğhād.* s. *V.* [4. *a* جهد] قليل الخير اولمق *kalyllil-chajr olmak.* Minus probum eſſe, minus valere. *Wan.*

اجحار *eğhār.* s. *n. ſ. pl. a* جحر *ğuhr.* Latibula. *Wan.*

اجحار *iğhār.* s. *V.* [4. *a* جحر] Abire in latibulum, *in ſolitudinem. Wan.*

اجحاف *iğhāf.* s. *V.* [4. *a* جحف] كيدرمك *gidermek.* v. 1) Ammovere. 2) Vicinum eſſe. 3) Excurrere in hoſtem. 4) Pluere incipere, ſtillare. *Gocciolare. Wan.* 5) Affligere, opprimere. *Gol.*

اجحافات *eğhāfāt.* s. *n. ſ. pl.* Oppreſſiones, afflictiones. *Gol.*

اجحام *iğhām.* s. *V.* [4. جحم] Retrahere ſe *ab aliqua re. Wan.*

اجحم *eğhaem. fæm.* جحما *ğiahmā.* s. *part.* Oculos rubicundos & amplos habens. *Wan.*

اجد *iğd.* s. *Part.* Vox probibentis, & abigentis camelum. *Wan.*

اجد *üğüd.* s. *Part.* Robuſto & compacto corpore *Camelis* peculieriter firmiori colo; *non dicitur de mare. Wan.*

اجد *eğedd.* s. Parvis mammis præditus. *Vir. Gol.*

اجدا *iğdā.* s. *V.* [4. *a* جدا] 1) Largiri, munera dare. *Regalare.* 2) Recipere dona. *Ricevere regali.* 3) Prodeſſe, uſui eſſe. *Wan.*

اجداب *iğdāb.* s. *V.* [4. *a* جدب] 1) Incidere in annum ſterilem. 2) Annonæ inopiam eſſe. *Wan.*

اجداد *eğdād.* s. *n. ſ. Pl. a* جد *ğedd.* Avi, majores. *Avi, Antenati.* ¶ اجداد عظامدن *eğdādi ʿyẓāmleri.* Magni, illuſtree ejus Majores. *Li glorioſi ſuoi antenati. Sæ.* اجداد اعتيادلرى داد *eğdādi dād iʿtyjādleri.* Majores ejus æquitati aſſueti. *Li giuſtiſſimi ſuoi antenati. Sæ. V.* ابا *ābā.*

اجداد *iğdād.* s. *V.* [4. *a* جد] 1) Pervenire ad loca aspera. 2) Esse viam asperam. 3) Decernere animo, intentare. 4) Renovare. 5) Appropinquare *tempus colligendi dactylos. Wan.*

اجدار *egdār.* s. *n. f. pl.* s. جدرة *ğederet.* Tubercula in corpore. *Gol.*

اجدار *igdār.* s. *V.* [4. *a* جد] Terram proferre herbam *quæ apud Arabes* جدر *ğeder dicitur. Wan.*

اجداع *igdaʿ.* s. *V.* [4. *a* جدع] Corrumpere, vitiare nutrimenta.

اجدّان *egeddān.* s. *n. f.* Nox & dies. *Wan.*

اجدث *eğdüs.* s. *n. f. pl.* s. جدث *ğedes,* Sepulchra, spelunca. *Wan.*

اجدر *eğder.* s. *n. f. pro* اژدر *ejder.* Draco.

اجدع *egdaʿ.* s. *Part.* Truncatus membro, *specialiter manu, brachio, naso, labiis. Wan.*

اجدل *eğdel.* s. *n. f.* Pl. اجادل *eğadil. i. q.* طوغان *doghan.* s. & صقر *sakar.* s. Accipiter. *Sparviere. Wan.*

اجذا *iğza.* s. *V.* [4. اجزا] 1) Firmiter stare in pede. 2) Insistere. 3) Crassum gibbum habere *cameli pullum. Wan.*

اجذال *eğzāl.* s. *n. f. pl. a* جذل *ğizl.* Radices arborum. *Wan.*

اجذال *iğzāl.* s. *V.* [4. *a* جذل] Exhilarare. *Rallegrare. Wan.*

اجذاع *iğzāʿ.* s. *V.* [4. *a* جذع] Coojicere in carceres. *Wan.*

اجذام *iğzām.* s. *V.* [4. *a* جذم] 1) Abrumpi, avelli. 2) Citatum cursum habere camelum. *Wan.*

اجذع *eğzaʿ.* s. *n. f.* Tempus, quo animal omnes suos habet dentes, *sic biennis ovis, triennis vitulus, quinquennis camelus. Wan.*

اجذم *eğzem.* s. *n. f.* 1) Truncatus manu. 2) Qui totum alcoranum prius memoriter tenuit, postea oblitus est. *Wan.*

آجر *āğer.* s. *n. prop.* Hagar, mater Ismaëlis: *Gol.*

اجر *eğr.* s. *V.* [اجر ياجر 1. & 2. F.] 1) Remunerari, rependere. *Rimeritare.* 2) Meritorium opus esse. 3) Sanati ossa. 4) Obvolvere *crus fractum. Fasciare la Gamba rotta. Wan.*

اجر *eğr.* s. *n. f.* اجر *mūzd,* & مزد *mūjd* p. کرا *kirā.* s. t. 1) Merces. 2) Remuneratio. 3) Stipendium. 4) Meritum. 5) Locatium. *Mercede, ricompensa, merito, & fitto.* ¶ اجر جليل *eğrī ğelil, cum addito* ثواب جميل *ſewābi ğemil, vel* ثواب جزيل *ſewābi ğezil,* [*hoc vide in* جزيل] *i. e.* ثواب عظيم *ſewābi ăzīm.* Magnum meritum. *Una grande ricompensa, ò mercede. Sæ.* اجر *eğr.* s. & اجر ويرمك *eğr wirmek.* Remunerare. *Ricompensare, & dar il fitto, la paga, la mercede.* اجر ويرجي *eğr wirği.* Remunerator. *Rimuneratore, premiatore.*

اجر *eğr.* s. *n. f.* 1) Sponsalitium donum, quod sponsa se persoluturum promittit sponsus. 2) درب آجر *derbü āğürin.* Nomen loci in urbe Bagdad. *Gol.*

اجر *eğr.* s. *n. f. pl. a* جرو *ğerw.* Catuli. *Gol.*

اجر *eğürr,* & اجر *eğür,* ac *āğür.* s. *n. f.* 1) Later coctus, *seu potius coll* lateres. 2) آجر *āğer* p. Tegula, imbrex, *quibus operitur tectum. Cast. ex Ni.*

اجرا *iğrā.* s. *V.* & *n. f.* [4. *a* جرى] 1) اغيمك *akytmak.* Facere ut quid fluat. 2) Producere. 3) Promovere. 4) Exequi. 5) Productio. *Far correre, producere, eseguire, compire.* ¶ اجراي حق *iğrāi hakk* s. اجراي شرع *iğrāi ſerʿ* s. Jus reddere, administrare justitiam. *Far giustitia. Sæ.* اجراي فرمان كردكار *iğrāi fermāni girdiğār* s. Adimplere præcepta DEI. *Osseruare li precetti di Dio. Sæ.* اجراي لوازم و احياي مراسم ديندده قايم اولان *iğrāi lewāzim, we yhyāi merāſimi dinijede kāim olān.* Assiduus in adimplendis legibus, & requisitis fidei ac religionis *Attento à promouere le cose della fede, ò religione. Sæ.* اجراي حدود *iğrāi hudud* s. Ex lega punire. *Dar il castigo secondo la legge. Ik.* اجر اسدده كمال مرتبه اهتمام و اهتمام ايلمكسزين *hukūkȳ doſtī iğrāſinde kemāl mertebe yktāmū ihtimām ejleȝesyȝ.* Omni studio curetis leges amicitiæ observare aut adimplere. *Fate ogni diligenza di osseruar le leggi dell' amicitia.*

اجر اكردن *iğrā kerden.* p. *V.* 1) اغيمك *akytmak.* Fluere. 2) Pro noto & certo habere. *Ferh.*

اجرا *igrā.* p. Telæ, pannive vestis pars, *quanta conficiendo sufficit vestimento. Cast.*

اجراب *iğrāb.* s. *V.* [4. *a* جرب] Scabio sum esse *camelum alicujus. Wan.*

اجراح *iğrāh.* s. *n. f. pl. apud Poetas pro* جروح *ğiūrūh etiam pl. a* جرح *ğiūrh.* Vulnera. *Wan.*

اجرار *iğrar.* s. *V.* [4. *a* جر] 1) Cameli pullo linguam findere, *ne fugere possit.* 2) Acuere *hastam.* 3) Evellere *infixam terræ hastam.* 4) Sui juris facere aliquem, committere propriæ voluntati. 5) Differre. 6) Alicujus sonum proprie voci accommodare. *Wan.*

اجراز *eğrāz.* s. *n. f. pl. a* جرز *ğerez.* Campi ſteriles. *Wan.*

اجراز *iğrāz.* s. *V.* [4. *a* اجرز] Pervenire ad campos ſteriles. *Wan.*

اجراس *eğrās.* s. *n. f. pl. a* جرس *ğeres.* Campanæ, tintinnabula. *Gol.*

اجراس *iğrās.* s. *V.* [4. *a* جرس] 1) Stridorem edere *avim cum alis, dum volat.* 2) Clamare *poſt armentum camelorum. Wan.*

اجراض *iğrāz.* s. *V.* [4. *a* جرض] Præfocati ſaliva & ſingultu ex mœrore. *Wan.*

اجرال *eğrāl.* s. *n. f. pl. a* جرل *ğerel.* Loca aſpera, & ſaxoſa. *Wan.*

اجرام *eğrām.* s. *n. f. Pl. a* جرم *ğirm.* Corpora. *Corpi.* ¶ اجرام اوضاع *ewzā-ı eğrāmi ſemā.* Motus corporum cœleſtium. *Li moti de' globi celeſti. Sa.*

اجرام *iğrām.* s. *V.* [4. *a* جرم] Peccare. *Wan.*

اجرب *eğreb.* s. *Part. fam.* جربا *ğerba. Pl.* جرب *ğiürb*, & جربي *ğerba.* Scabioſus. *Rognoſo.*

اجربة *eğribet.* vel جربان *ğiürbān.* s. *n. f. pl. a* جريب *ğerib.* Jugera, *quorum unum quodque* 60. *ulnas in latitudinem metitur, totidemque in longitudinem. Wan.*

اجرت *üğret.* s. *n. f.* 1) Compenſatio. 2) Pretium locationis. *Ricompenſa.* ¶ اجرت ويرمك *üğret wirmek.* Solvere pretium conductæ rei. *Pagar il fitto.* اجرت ايله آلمق *üğret ile ālmak, vel* اجرته طوتمق *üğreta tutmak*, & *üğretile tutmak.* Conducere. *Prendere à fitto*, اجرت ايله ويرمك *üğret ile wirmek.* Locare. *Affittare.*

اجرد *eğred.* a. *part.* 1) Glaber. *Liſcio.* 2) Pillis carens *homo. Gol.* 3) Nudus herba *campus. Wan.* ¶ اجرد ايد *eğred ed.* Glabreſcere, glabrum eſſe.

اجردان *eğerdānj*, & جردان *ğeridīni.* s. *dual.* Duo menſes *vel* dies. *Wan.*

اجرنبار *iğrinbāre.* [26. *a* جر] Dormire absque cervicali. *Gol.*

اجرنام *iğrinsām.* s. *V.* [3. *a* جرثم] اجتمع *iğtima'.* Congregari. *Wan.*

اجرنماز *iğrinmāz.* s. *V.* [3. *a* جرم] دوشرمك *düſürmek.* a. Colligere, accumulare *in* unum. *Wan.*

اجرو *icerü.* s. *adv.* Intra. *Melius* اچرو *icerü. q. V.*

اجرون *eğiürün*, & آجرون *āğirün.* s. *n. f.* Later coctus. *Gol.*

اجري *eğrā.* s. *In apprecationibus ſignificat*, جاري ايلسون *ğārī ejlesün.* Fluidum reddat, promoveat. *Ik. Sa.*

اجرى *eğrī.* s. *n. pl. a* جرو *ğerw.* 1) Catuli canis. 2) Lapilli. *Wan.*

اجرى *iğrā.* s. *n. f.* عادة *ādet.* Conſuetudo. *Gol.*

اجريا *eğrijā.* s. *n. f. pl. a* جرى *gerī.* Procuratores, mandatarii. *Wan.*

اجريا *iğrijāe.* s. *n. f.* Conſuetudo, actus reiterati. *Wan.*

اجريه *egrijet.* s. *n. f. Pl. a* جرو *ğerw.* 1) Cucumeri minores, *qui* كيسه *kyſè dicuntur.* 2) Contuſi cinnamomi particulæ. 3) Mali punici fruſtula. *Wan.*

اجز *eğez.* s. *n. f.* Decubitus corporis in latus contorti. *Gol.*

اجزا *egzāe.* s. *V.* [اجزا 3. F.] Contentum eſſe Camelum ſolo pabulo ſine aqua. *Wan.*

اجزا *eğzā.* s. *n. f. Pl. a* جزء *ğüz'.* 1) Partes. 2) Quinterniones. 3) Mineralia. 4) Pharmaca. *Parti, quinterni, minerali, ſpezie.* ¶ اجزا صتجي *eğzā ſatyği*, عطار *ettār* s. Specierum ſimplicium venditor, ſeplaſiarius *Droghiere.*

اجزاء *iğzāe.* s. *V.* [4. *a* اجزا] Sufficere. *Baſtare. Wan.*

اجزأ *iğzāe.* s. *V.* [4. *a* اجزأ] *l. q.* اجزا *eğzāe. Wan.*

اجزار *iğzār.* s. *V.* [4. *a* جزر] Donare ovem immolationis, *i. e. donare alicui ovem ad enecandum in feſto* قربان بايرامي *kurban bāirāmi* dicto. *Wan.*

اجزاز *eğzāz.* s. *V.* [4. *a* جز] 1) Appropinquare tempus collectionis fructuum. 2) Siccare dactylos.

اجزاع *eğzā'.* s. *n. f. pl. a* جزع *ğiz'.* Incurvationes fluvii. *Gol.*

اجزاع *iğzā'.* s. *V.* [4. *a* جزع] Perdere patientiam. *Wan.*

اجزال *iğzāl.* s. *V.* [4. *a* جزل] 1) Accumulare aliquem beneficiis. 2) Honorare. *Wan.*

اجزل *eğzel.* s. *n. f.* Dorſo faucius Camelus. *Wan.*

اجساد *eğsād.* s. *n. f. Pl. a* جسد *ğeſed.* Corpora. *Li corpi. Ik.*

اجسام *eğsām.* s. *n. f. Pl. a* جسم *ğiſm.* Corpora, ſolida. *Corpi.* ¶ اجسام طبيعي *eğsāmi. tabīy.* Corpora naturalia. *Li corpi naturali. Ik.*

آجستن *āğeſtan*, & *āğiſten.* p. *V.* 1) Plantare *arborem.* 2) Figere *palum, lapidem.* 3) Defigere *vitem.* ¶ نو آجسته *new āğiſte.* Noviter plantatus *hortus. Ferh.*

اجسم *eğſem.* s. *part.* Obeſus corpore. *Wan.*

اجش *eğeſs.* s. *part.* Craſſam vocem emittens, *ut tonans cœlum*, & *hinniens equus. Wan.*

اجشا *eğšā.* s. *n. f. pl. a* جشّ *geš.* Arcus leves. *Gol.*

اجشاش *iğšāš* s. *V.* [4. *a* جش] Molere ſpiſſe, craſſe *farinam. Wan.*

اجشام *iğšām.* s. *V.* [4. *a* جشم] Difficulter retrahere *rem.*

اجشر *eğšer.* s. *Part. fœm.* جشرا *ğesrā.* Aſperitate pectoris, craſſitieque vocis laborans. *Gol.*

اجشرة *eğširet.* s. *n. f. Pl. a* جشير *ğešīr.* Sacci frumentarii. *Gol.*

اجط *yğt.* s. *Part.* Vox arcentis, & abigentis pecora. *Gal.*

اجعال *iğ'āl.* s. *V.* [4. *a* جعل] 1) Pendere pretium operæ. 2) Catulire *feram. Eſſer in calda, andar in amore la fiera. Wan. Wan.* 3) Efficere, effici curare. *Gol.*

اجفا *iğfā.* s. *V.* [4. *a* جفا] Mucorem abjicere. *Wan.*

اجفا *iğfa.* s. *V.* [4. *a* جفي] Tollere ephippium *a dorſo equi. Wan.*

اجفار *eğfār.* s. *n. f. Pl. a* جفر *ğifr.* Hædi quadrimeſtres. *Gol.*

اجفال *iğfol.* s. *V.* [4. *a* جفل] 1) Fugere valde celeriter. 2) Flare ventum cum impetu. 3) Agitari veoto arenam. *Wan.*

اجفان *eğfan.* s. *n. f. Pl. a* جفن *ğefn.* Cilia, palpebræ. *Palpebre. Sæ.*

اجفلة *eğfelet.* s. *n. f.* Agmen, caterva. *Unde* اجفلة *eğfeleten.* Catervatim. *Gol.*

اجفلي *eğfeli.* s. *Part.* Separatim. *Separatamente. Wan.*

اجفيل *iğfil.* s. *Part.* Puſillanimis, timidus. *Wan.*

اجفيل *iğfil.* s. *n. f.* ظليم *ẓalim.* s. Struthiocamelus. *Ferh.*

اجف *ağik. adj. uſit.* اج *aċ* s. Famelicus, jejunus. *Famelico, digiuno.* ¶ اجف طوتمق *ağik tutmak.* Jejunio emacerare. *Far patir fame.*

اجق *aċik,* & *aċiuk.* s. *adj.* Apertus, ſerenus. *Aperto, ſereno, chiaro. V.* اجوق *aċiuk.*

اجقرتمق *ağikturmak.* s. *V.* Inedia affligere. *Far patir fame.*

اجقلق *aċiklyk.* s. *n. f.* Serenitas. *Vide* اجوقلق

اجمغ *ağikmak.* s. *V.* Eſurire. *Auer fame.* ¶ قرنم اجمغي *karnūm ağikty.* Eſurio. *Hò fame.* قرني اجمش ايدي *karny ağikmiš idy.* Eſuriebat. *Aueua fame.*

اجي *iċky* s. *n. f.* Potus, hauſtus. *Sæpiſſime pro* شراب *šerab.* s. c. Vioum. *Vino.*

اجيجي *iċkyği* s. *n. f.* بكري *bekrī.* s. Vini potor, ebrioſus. *Bevitore.*

آجل *āğil.* s. *part.* 1) Futurum tempus. (عاجل *āğil*) ¶ الاجل *el-āğil,* & الاجلة *el-āğilet.* Vita æterna. *Won.* 2) Moram concedens. 3) Moram trahens. 4) Revertens. *Gol.*

آجل *āğul.* p. *n. f.* آروغ *ārūğh.* Ructus ex indigeſtione. *Rutto. Ferh.*

اجل *eğel* s. *n. f.* 1) Fatalis meta, vel hora mortis, fatum. 2) Certi temporis terminus. *Morte, fato, termine.* ¶ اجليله اولدي *eğeli ile öldi.* Naturali morte defunctus eſt. *E morto di malattia.* اجلي جتمش *eğeli jetiśmiś.* Prædeſtinata illi mortis hora advenit. *E venuto il ſuo tempo di morire.* اجلدن امان اولورسه *eğelden emān olurſæ.* Si a fato ſecuritas fuerit, *i. e.* niſi moriar. *Se dalla morte mi vien dato tempo.* اجل امان ويرمدي *eğel emān wirmędi.* Noo pepercit mors, eum mors præoccupavit. *Fù preuenuto dalla morte. Sæ. Br.* اجل مسمّى *eğeli mūſemmā* s. Terminus fatalis extremi judicii. *Termine fatale del giorno del giudizio.* اجل معلوم *eğeli maʿlūm.* Mors certa. *Morte certa. Tef. Gol.*

اجل *eğel.* s. *partic. affirm.* Certe. *Valet i. q.* نعم *naʿam. Cum hac differentia, quod ultimum in interrogativis, hoc autem in affirmativis dictionibus plurimum uſu veniat. Wan.*

اجل *eğel.* p. *n. f. i. q.* آجل *āğul.* Ructus ex indigeſtione. *Ferh.*

اجل *eğl.* s. *V.* [يأجل اجلا 1 & 2.] 1) Promovere malum. *Wan.* 2) Lucrari. *Gol.*

اجل *eğl, ſeu eğil.* s. *Partic.* Ob, propter, cauſa, gratia. *Per, a cagione.* ¶ بو اجلدن *bu eğilden.* Hac de cauſa, idcirco. *Per queſta ragione, perciò.* ايلدكي اجلدن *eyledüği eğilden.* Quia fecit, fecerat. *Per auer egli fatto.* اسمن اولدوغي اجلدن *eſmen oldughy eğilden.* Quia erat obeſior. *Perche era più graſſo* تدبير نده عاجز اولدوغز اجلدن *tedbirinde āğiz oldughwnūz eğilden.* Quia deficimus in ferendo remedio. *Perche ci manca il modo di poterui rimediare. Ll.* *Invenitur etiam* من اجل ذلك *min eğli ẕālike* s. *vel uti inſuper literis ſæpius occurrit* لاجل هذا *li eğli hāẕā.* Hac de cauſa, *i. q. ſuperius* بو اجلدن *bu eğilden.* من اجلك *min eğlike,* لاجلك *li eğlike* s. Tui cauſa, propter te. *Per amor tuo, per te.* من اجل ان *min eğli en.* Propterea quod. *Sed hæc tantum in conſtructione arabica.*

اجل *iğl.* s. *V.* [4. F.] Ægrotare ex dolore colli. *Wan.*

اجل *igl.* s. *n. f. pl.* اجال *eğial.* Armentum *boum. Wan.*

اجل *ăğl.* s. *Part. pl. a* اجيل *eğil.* Procraſtinantes. *Gal.*

اجل *iğğel.* s. *f.* ايل *iyil.* Capri ſilveſtris Mas. *Wan.*

اجل *eğell.* s. *compar.* اولورف *ulurak* t. Major, inſignior. *Più grande. Poetæ aliquando loco hujus dicunt* اجلل *eğlel.*

اجلآ *iğlā.* s. *V.* [4. *a* جلي] 1) Loogioqnum eſſe a patria. 2) Ammoveri a patria. 3) Diſpergi populum, *vel* ſeparari. *Wan.*

اجلاب *eğlāb.* s. *n. f. pl. a* جلب *ğeleb.* Pecorarii. *Qui camelos de regione in regionem agunt vendendi ergo. Peeorajo. Wan.*

اجلاد *eğlād.* s. *n. f.* بدن *beden.* t. Corpus. *Wan.*

اجلاد *eğlād.* s. *n. f.* & اجالد *eğālid. Pl. a* جلد *ğeld.* Loca aſpera. *Wan.*

اجلاد *eğlād.* s. *n. f.* بهادرلر *behādirler. Pl. a* جليد *ğelid.* Strenui fortes. *Wan.*

اجلاد *eğlād.* s. *n. f. pl. a* جلد *ğild.* Pelles. *Gal.*

اجلاس *iğlās.* s. *V.* [4. *a* جلس] اوتوزتمق *oturtmak.* t. 1) Facere ſedere. 2) Jubere, ut quis ſedeat. *Far ſedere. Wan.*

اجلاف *eğlāf.* s. *n. f.* 1) Excoriatæ *ovis* corpus, ſine capite, pedibus, ventre. 2) Phiala vacua. *Wan.*

اجلاف *eğlāf.* s. *n. f. pl. a* جلف *ğilf.* Tyranni, injuſti. *Wan.*

اجلال *eğlāl.* s. *n. f. a* جل *ğiūll.* Tegumenta jumenti. *Gol.*

اجلال *iğlāl.* s. *V.* [4. *a* جلل] 1) تعظيم *taʿẓym ve tekrīm etmek.* t. Honorare, exaltare. *Onorare, riverire.* 2) جوف صطا قلمق *ćiok æta kylmak.* t. Ornare aliquem magnis muneribus. *Wan.*

اجلال *iğlāl.* s. *n. f.* بيوكلك *büjüklik.* t. بزرگواری *büzürkwāri* p. Magnitudo, majeſtas, exaltatio. *Grandezza, maeſtà, gloria.* ¶ سعادت و اجلال *ſeādetü iğlāl.* مجد و اجلال *meğdü iğlāl.* دولت و اقبال *dewletü ikbāl.* Magnitudo & majeſtas. *Plura V. in* دستور *deſtūr.* ı اجلال *iğlāl.* s. Exaltare, revereri. *Eſaltare, riverire.*

آجل *āğilet.* s. *n. f. i. q.* آجل *āğil.* Vita futura, æterna. *Wan.* (حاجله *ăğilet.*)

اجله *eğilet.* s. *n. f. Pl. pl. a* جل *giūll.* Tegumenta jumenti. *Wan.*

اجله *iğlet.* s. *n. prop.* Pagi in Jemama, Arabiæ parte. *Wan.*

اجلح *eğlæh.* s. *part.* 1) Defluentibus ab utraque parte capitis cincinnis præditus *vir.* 2) Pilentum ſine tecto. *Carro da due rote ſenza cupola. Wan.*

اجلخمام *iğlychmām.* s. *V.* [4. *a* جلخم] 1) Congregari. 2) *Rarius.* Superbire. *Wan.*

اجلد *eğled.* s. *n. f. Pl.* جلد *ğiūld,* اجالد *eğalid,* اجلاد *iğlad,* & *Pl. pl.* اجاليد *eğalid.* Aſper locus. *Wan.*

اجلع *eğlaʿ.* s. *Part.* Diſſita habens labia, ita ut appareant dentes. *Wan.*

اجلعباب *iğlğbāb.* s. *V.* [4. *a* جلعب] 1) Decumbere extenſum. 2) Diligenter ire. *Wan.*

اجلف *āćlyk.* t. *n. f.* جوع *giūʿ* p. كرسنكي *gürsinegī* p. Fames, inedia. *Fame.*

آجلش *ācilmyś.* t. *Part. Paſſ.* Apertus, ſerenatus. *Aperto, raſſerenato.*

آجلمق *ācilmak.* t. *V. Paſſ.* 1) Aperiri. 2) Poliri. 3) Declarari. 4) Expandi, Dilatari. 5) Recreari, relaxari. 6) Expeditum reddi, *v. g. ad legendum, aliudve faciendum.* 7) Proficere. 8) Efflorescere. *Aprirſi, ſchiarirſi, ſpanderſi, rallegrarſi, renderſi pronto,* ò *ſpedito à far qualche coſa, fiorire.* ¶ كوكلي آجلسون دنو *gün-li ācilsün diū.* Ut relaxetur animus ejus. *Acciò ſi rimetta in buon umore. Kyrk.* كوك اجلمسي *gög ācilmaſi.* Chaſma, & ſerenitas. *Raprirſi del cielo, & riſchiaramento del tempo.*

اجلنغ *iğlingʿ.* s. *V.* [3. *a* جلغ] Craſſum, & ſpiſſum fieri. *Wan.*

اجلواز *iğlwāz.* s. *V.* [16. *a* جلز] Currere continua celeritate *camelum. Wan.*

اجله *eğleh.* s. *Part.* 1) Calvus in ſinciput. 2) Cornibus carens *taurus. Wan.*

اجلّه *eğille.* s. *Part. Pl. coll. a* جليل *ğelil, vel* اجل *eğell.* Glorioſiſſimi, digniſſimi *Viri. Li Grandi, glorioſi.*

اجلي *eğla.* s. *Part. i. q.* اجله *eğleh.* Anteriore capitis parte calvus. *Wan.*

اجلي *eğla.* s. *n. f.* Nomen loci, *ſeu* noti Arabum compaſcui agri.

اجلي *eğlā.* s. *compar.* Splendidior, nitidior. *Più riſplendente. V.* دليل

آجم *āğim.* s. *Part.* Nauſeans præ uſu frequentiori *eibum. Wan.*

اجم *eğm.* s. *V.* 1) Ardere *ignem*, fervere *diem.* 2) Iraſci. *Gol.*

اجم *eğem.* s. *V.* [4. F.] Faſtidire, nauſeam concipere *a cibo. Wan.*

اجم *eğem.* s. *n. prop.* Loci penes Feradya in Syria. *Wan.*

اجم *eğem.* p. *n. f.* Latibulum leonum. *Ferh.*

اجم *eğem.* s. *n. f. pl. ab* اجمة *eğmet.* Arundineta, ſylvæ. *Wan.*

اجم *ūğūm.* s. *n. f. pl. ab* اجمة *eğemet.* Arundineta, ſylvæ. *Wan.*

اجم *ūğūm.* s. *n. f. pl.* اجام *ağiām.* 1) Ædificium quadrangulare tecto plano coopertum. 2) Arx a Medinanſibus e lapidibus extructa. *Wan.*

اجمّ *eğemm.* s. *Part.* 1) Exſtructum ſine acroteriis *ædificium.* 2) Haſta deſtiturus in bello *vir. Wan.*

اجات *eğmāt.* s. *n. f. pl. ab.* اجّة *eğmet.* Arundinera. *Wan.*

اجاج *ūğmāğ.* p. *n. f.* بهشت *bihišt.* Paradiſus. *Pro* اوجاق *ućmak. Ferh.*

اجاد *iğmād.* s. *n. f. pl. a* جد *giümūd vel giūmd.* Loca prælta, & aſpera. *Wan.*

اجار *iğmār.* s. *V.* [4. *a* جر] Imponere lignum aloe igni. *Wan.*

آجازدن *aut melìus* آجزدن *āćmāz-dæn.* Aliud agendo *q.* noo ſtudio. *Senza ſcuoprirſi.*

آجاز قومق *aćmāz komak.* s. *V.* Diſſimulare, connivere. *Diſſimulare, non far finta di niente. Eb.*

آجازلق *āćmāzlyk.* s. *n. f.* Diſſimulatio. *Diſſimulazione.*

اجاع *iğmāᶜ.* s. *V.* [4. *a* جمع] 1) Colligere. 2) Aggredi, convertere *ſe ad aliquem.* 3) Ligare rumas camelitis. ¶ اجاع *iğmāᶜ* s. Convocare. اجاع امّت *iğmāᶜ ümmet.* Convocatio populi. *Wan.*

اجال *eğmāl.* s. *n. f. pl. a* جمل *geml.* Cameli robuſtiores. *Gol.*

اجال *iğmāl.* s. *V.* [4. *a* جمل] 1) Supputare calculum, referre in unam ſummam. 2) Bene facere. 3) Tractare bene negotium. 4) Liquefacere butyrum. *Wan.*

اجمال *iğmāl.* s. *n. f.* (تفصيل *tefsīl*) Synopſis, ſummarium. *Sommario, compendio.* ¶ اجمال كلام *iğmāli Kelām.* Compendium dicendi. *Abbreviamento, in poche parole.* اجمال *iğmāl.* s. Colligere in compendium, abbreviare. *Abbreviare, compendiare.*

اجمالاً *iğmālen.* Compendiose. *Sommariamente,* بر وجه اجمال *ber weğhi iğmāl.* Per modum compeodü. *Per modo di compendio.*

اجام *iğmām.* s. *V.* [4. *a* جم] 1) Menſurare modium, *ut exundet.* 2) Siſtere equum, *ut conſcendi poſſit.* 3) Paratum eſſe. *Wan.*

اجّة *eğemet.* s. *n. f. unit. pl.* اجات *eğmāt,* & آجام *āğām.* 1) Arundinetum, ſylva. 2) Latibulum leonum. 3) Fovea, in qoa frumentum conſervari ſolet. *Wan.*

اجمرك *āğimtrek.* s. *adj.* Rancidus. *Rancido.*

اجمع *eğmaᶜ.* s. لفظاً واحد و معني جمعدر *lafzan wāhid we māni ğem-ādür. Enuntiatio ſingularis, ſignificatio autem ejus pluralis eſt.* Omnes. *Wan.*

اجمعون *eğmaūne.* s. *adj. pl. a* اجمع *eğmā.* Omnes, univerſi. (*Poſtponitur ſemper ſubſtantivo*) *Tutti.*

اجتك *āğimak.* s. *V.* 1) Dolere. 2) Compati. *Dolere, & compatire. V.* اجيمق

آجتق *āćmak.* s. *V.* 1 فتح *feth.* s. كشادن *küsāden.* p. 1) Aperire. *Aprire.* 2) Expugnare orbem, *q.* aperire ſidei. *Prendere una Città, impadronirſene.* 3) Revelare. 4) Declarare, explicare. 5) Denudare. *Spiegare, palesare.* 6) Pandere. 7) Solvere. 8) Relaxare. 9) Serenare. *Stendere, ſciogliere, rilaſſare, raſſerenare.* ¶ پاسدن آجتق *pasdan āćmak,* & پاسن آجتق *pasin āćmak.* Rubiginem abſtergere, lævigare V. سوز آجتق *söz āćmak, c abl. rei, aut perſonæ.* Sermonem ordiri. *Cominciare parlare.* فال آجتق *fāl āćmak.* Ominari, divinare. دكان آجتق *dükan āćmak.* Inſtituere tabernam. *Aprir bottega.* يلكن آجتق *jelken āćmak.* Pandere vela, velificare. *Far vela, ſpiegarle vele.* ال آجتق دعايه *el āćmak duāye.* Attollere manus ad orationem. *Levar le mani all' orazione.*

اوجتق *ućmak.* s. *V.* Volare. *V.* اوچمك

اجمك *ićmek.* s. *V.* Bibere. *V.* اچمك

اجمل *eğmel.* s. *compar.* Puchrior, pulcherrimus. *Più bello. V.* وجه

اجمود *eğmūd.* p. *n. f.* كرفس *kereſs.* Apium. *Zelleri. Ferh.*

آجن *āğin.* s. *m. f.* Sapore & colore alterata aqua. *Wan.*

اجن *eğen.* s. *V.* [4. F.] Alterari *aquam. Wan.*

اجن *eğin.* s. *V. i. q. antec. Wan.*

اجن *eğn.* s. *V.* Cootundere pannos, *ut fullones,* & *lotores facere ſolent ad expurgandas ſordes. Wan.*

اجناء *eğnāe.* s. *part.* Deſtruens. *Wan.*

اجنا *eğnae.* s. *adj.* Gibboſus. *Wan.*

اجنا *iğnae.* s. *V.* [4. *a* جنا] 1) Imminere tempus meſſis, & collectionis fructuum. 2) Fertilem eſſe agrum. *Wan.*

اجناب *eğnāb.* s. *n. f. pl. a* جنب *ğiūnūb.* Polluti. *Wan.*

اجناب *eğnāb.* s. *n. f. pl. a* جنب *ğenb.* Latera.

اجناب *iğnāb.* s. *V.* [4. *a* جنب] Pollui. *Wan.*

اجناح *iğnah.* s. *V.* [4. *a* جنح] Propeoſum reddere. *Wan.*

اجناد *eğnād.* s. *n. f. Pl. a* جند *ğiūnd.* Legiones, exercitus. *Truppe.*

اجناس *eğnās.* s. *n. f. Pl. a* جنس *ğins.* Genera, ſpecies. *Generi, ſorti.* ¶ اجناس بشردن بش صنف *eğnāsi beſerden beš ſynf.* Ex generibus hominum quinque ſpecies. *Cinque ſorti d'uomini, ò di perſone. Ik.* اجناس اموال *eğnāsi emwāl.* Variæ opes. *Diverſe ricchezze. Sa.* مختلفه اجناس *eğnāsi muchtelife.* Varia genera, diverſæ ſpecies. *Diverſe ſorti.* مختلفه اجناس بوقدر *bukadar eğnāsi muchtelife* دوره جمع اولدى

bir

bir iere ğem°oldy. Tot ſpecies diverſorum animalium, aut rerum in unum locum convenerunt. *Tante ſorti di animali, ò creature differenti ſi trovarono radunate in un luogo.* اجناس خلايق *eğnāsī chalāik.* Diverſi populi. *Diverſi popoli. Ik.*

اجناف *eğnāf.* ٭. *V.* [4. *a* جنف] Propenſum eſſe. *Wan.*

اجنان *iğnān.* ٭. *V.* [4. *a* جنّ] 1) Suſurrare *muscas.* 2) Ingruere *noctem.* 3) Reddere dementem. 4) Tenere *in utero fœtum.* 5) Tegere, & involvere ſindone *mortuum.* 6) Abſcondere. *Wan.*

اجنب *eğneb.* ٭. *Part.* 1) Extraneus, peregrinus. 2) Inobſequens, infeſtus. *Wan.*

اجنبة *eğnibet.* ٭. *n. f. pl. à* جناب *ğenāb.* Loca vicina. *Wan.*

اجنبي *eğnebi.* ٭. *Part. i. q.* اجنب *eğneb.* Extraneus. *Wan.*

اجنة *eğnet.* ٭. *n. f. pro* وجنة *weğnet.* Gena. *Guancia, maſcella. Wan.*

اجنة *eğinnet.* ٭. *n. f. pl. à* جنين *ğenin.* Embriones. *Wan.*

اجنحة *eğnyhæt.* ٭. *n. f. pl. a* جناح *ğenāh.* Alæ. *Wan.*

اجند *iğend.* ٭. *adj.* مطيع *mutī°.* ٭. Obediens. *Ubidiente. Ferh.*

اجنف *eğnef.* ٭. *Part.* 1) Inclinatum dorſum habens. *Wan.* 2) Declinans a juſto, *pec.* in teſtamento. *Gol.*

اجنك *eğinneke. vel in Conſtructione* من اجنك *min eğinneke.* ٭. *apud Pœtas, contracte pro* من اجل انكى *min egli enneke.* Propterea, quod tu. *Wan.*

آجنكان *āğengiān*, vel اجنكان *eğengiān.* ٭. *n. prop.* Loci in diſtrictu *ſarchæs. Arabice etiam* آجنغان *āğitkān. Ferh.*

اجنيص *eğnis.* ٭. *Part.* 1) Deſes. *Oziozo, lento.* 2) Bardus. *Stupido, balloco.* 3) Trepidus. *Dubioſo, timido. Gol.*

اجواد *eğwād*, ج اجاود *eğāwid.* ٭. *Part. Pl. a* جواد *ğewād.* Liberalea, benefici. *Wan.*

اجوار *eğwār.* ٭. *n. f. pl. a* جار *ğiār.* Vicini. *Vieini.*

اجواز *eğwāz.* ٭. *n. f. pl. a* جوز *ğewz.* Media rerum. *Wan.*

اجوال *eğwāl.* ٭. *n. f. pl. a* جول *ğiūl.* Patietes, ſeptave puteorum. *Gol.*

اجوام *eğwām.* ٭. *n. f. pl. a* جام *ğiām.* Scyphi. *Gol.*

اجوب *eğweb.* ٭. *Part.* Penetrans *precatio. Gol.*

اجوبة *eğwibe.* ٭. *n. f. Pl. a* جواب *ğewāb.* Reſponſa. *Riſpoſte.* ¶ اجوبة مسكنة *eğwibel müskīte.* Reſponſa tacita, intra ſe. *Riſpoſte tacite, tra di ſe. Ik.* اجوبه ابله اسكان و الرام ابدردى *herbirini æhſeni eğwibe ile iskānū ilzām iderdi.* Unumquemque eorum optimis reſponſis ad ſilentium & incitas redigebat. *Faceva tacere, e con ottime riſpoſte convinceva ogn'uno di loro. Sæ.*

اجوث *eğwes.* ٭. *Part. Fæm.* جوثا *ğewsā.* 1) Ventre ſuperius magno, inferius flacco præditus. 2) Concameratus, fornicatus. *Fato à volta. Gol.*

اجوج *eğūğ.* ٭. *Part.* Splendens, rutilans. *Wan.*

اجوج *iğūğ.* ٭. *V.* [1. F.] Salſam eſſe *aquam. Wan.*

آجور *āğiūr, vel* اجور *eğiūr.* ٭. *n. f.* 1) *i. q.* اجر *eğiūrr.* Later coctus. 2) Pomum, vel aliud quodvis, quod odoris gratia manu tenetur. *Gol.*

اجور *ūğūr.* ٭. *n. f.* Oſſis fracti, vel laxati repoſitio. *Gol.*

اجور *ūğiūr.* ٭. *n. f. Pl. ab* اجر *eğr.* 1) Mercedes, præmia. *Mercedi, premij.* 2) Sponſalia dona. *Gol.* ¶ هدمتك مقابلسنده اجور *chydmetūn mukābelesinde ūğūrī āğile we ăğile bulāsin.* Pro præſtito ſervitio conſequaris mercedes in hoc & altero mundo. *Ti ſiano rimunerati li ſervizi preſtati, in queſto, e nell' altro mondo. Sæ.*

اجوزة *eğwizet.* ٭. *n. f. pl. a* جايز *ğiajiz.* Fulcra, *vel* columnæ in medio domus. *Wan.*

اجوف *eğwef.* ٭. *Part.* 1) *fæm.* جوفا *gewfā*, *Pl.* جوف *ğiūf.* Cavus, concavus. *Voto, concavo.* 2) *Verbum arabicum quod in media radicali unam ex literis habet, quæ infirmæ dicuntur, nempe* و اوى *ideo* Concavum *dictum.*

اجوفان *eğwefān*, *vel in Conſtructione* الاجوفان *eleğwefān.* ٭. *n. f. dual. ſpec.* Venter, & vulva. *Gol.*

اجوك *eğwak.* ٭. *Part.* 1) Declinans. 2) Diſtortus *vultus.* 3) Craſſus collo. *Gol.*

آجوك *āğiūk*, ج اجك *ağik* ٭. *adj.* مفتوح *meftūh* ٭. كشاده *kūšāde* ٩. Apertus, *ſcoperto.* 2) Clarus, ſerenus, amœnus. *Chiaro, ſereno, ameno.* ¶ آجوك هوا *āğiūk hewā.* Serenum cælum. *Tempo ſereno.* آجوك مشرب *āğiūk meſreb.* Indolis apertæ ac ſinceræ. *Di natura aperto, ſincero.* آجوك قاشلو *āğiūk kaſlū.* Superciliis diſtinctis ab invicem & diſſitis præditus. *Di ciglia ſpartite, ò larghe.* 3) آجوك *āğiūk de coloribus ſignificat.* Clarus. *Chiaro.*

)(قويو *koju.*)(¶ آجوك ماوى *āğiuk māwī*, ج *māyī.* Cyaneus, venetus color. *Turchino chiaro.* آجوك باشي *baši āğiūk.*

äćiük. Detectum caput habens. *La teſta ſcoperta.*

آجوفلق *äćiûkſyk.* s. n. *f.* Patentie, ſerenitas. *Eſt abſtractum ab* اجوف *aćiük.*

اجول *eğwel.* a. *Part. pro* حولان *ğewlān* Pulvereus, *quo multus pulvis agitatur, dies. Gol.*

اجوم *eğiüm.* a. *n. f. pl. ab* اجة *eğemet.* Arundineta.

اجوم *eğiüm.* a. *Part. i. q.* وجوم *weğiüm.* 1) Grevis *homo,* 2) Ingratus. 3) Inviſus. *Gol.*

اجون *eğiün. pro* اجن *eğen.* a. *V.* Alterari equam. *Gol.*

اجوه *eğwüh. pro* اوجه *ewğüh.* a. *n. f. pl. a* وجه *weğh.* Facies. *Gol.*

اجهآ *eğhā.* a. *V.* [4. *a* حمي] Serenere. *W'an.*

اجهاد *iğhād.* a. *V.* [4. *a* جهد] 1) Laſſeti *jumentum.* 2) Appeti *cibum. W'an.*

اجهار *iğhār.* a. *V.* [4. *a* جهر] Divulgare, palam facere. *W'an.*

اجهاز *iğhāz.* a. *V.* [4. *a* جهز] Irruere, & properanter enecare *fauciüm. W'an.*

اجهاش *iğhāś.* a. *V.* [4. *a* جهش] Inſiſtere, & niti *in labore perficiendo. W'an.*

اجهاض *iğhāż.* a. *V.* [4. *a* جهض] 1) Eripere *prædam alicui.* 2) Sumere de *aliquo vindictam. W'an.*

اجهر *eğher.* a. *Part.* 1) Strabo, *qui lucente ſole cernere nequit. Luſco. Fæm.* جهرا *ğehra.* 2) Pulcher aſpectu. *W'an.*

اجهره *eğhere.* p. *n. f.* Species fruticis ſpinoſi, *ita ut ſpinæ veſtibus adhæreant, & vix revelli poſſint. Ferh.*

اجهز *eğhüz,* & اجهزات *eğhüzāt.* a. n. *f. pl. a* جهاز *ğehaz.* Paraphernalia. *Gol.*

اجهزه *eğhizet.* a. *n. f. pl. a* جهاز *gihaz.* Clitella *cameli. W'an.*

اجهل *eğhel.* a. *Superl.* Maxime ignarus. *Il più ignorante.* ¶ اجهل ناس *eğheli nās.* Ignorantiſſimus hominum. *Il più grande ignorante de gli uomini. Tef.*

اجهي *eğhi.* a. *Part.* 1) Non tectus, *v. g.* Domus ſine tecto. *W'an.* 2) Calvus capite. *Gol.*

اجي *āği.* a. *n. f.* & *Adj.* مر *mürr* a. تلخ *telch* p. 1) Amarus. 2) Amaritudo. 3) Dolor. *Amāro, amarezza, dolore.* ¶ جان اجيسيله *ğiān āğiſile.* Cum dolore animi. *Con cordoglio.* كوكلدن اكا بر شفقت فوبوب بوركي اجي كله *gün-linden ā-nā bir ſefkat kopup üüregi āği gele.* Ille condoleat, & compatiatur. *Gli compatiſca, ſi muova à compaſſione. Tef.* اجي سوزلر سويلمك *āği sözler söilemek.* Verba proferre amara, pungentie. *Dir parole amare, pungenti.* اجي ماروله *ağı marol.* Endivia ſubamara. *Indivia.*

افندى اجي *iği* p. *n. f.* 1) *i. q.* وزير *wezir,* افندى *efendi.* Dominus, præſul. 2) اتمكه *atmeğe.* Accipiter. *Ferh.*

اجياد *eğiād.* a. *n. f. pl. a* جيد Colla. *W'an.*

اجياد *eğiad.* a. *n. prop.* Montis penea urbem Meccam. *W'an.*

اجياف *eğiāf.* *n. f. Pl. pl. a* جيفه *ğife.* Cadever. *W'an.*

اجيج *eğiğ* a. *V.* [1. F.] Inflemmeri, ardere. *W'an.*

اجيد *eğid.* a. *Part.* Præditus collo longo, & grecili. *W'an.*

آجيده *āğide.* p. *n. f.* Punctura futuræ feries. *Ferh.*

اجير *eğir.* a. *Part.* Mercenarius. V ارغاد

اجيل *eğil.* a *Part.* 1) Collecta in unum locum *aqua, inde* & *illud* ماء متاجل *mae muteeğğile.* Aque in unum locum collecta. *W'an* 2) Proraſtinane, lentus. *Gol.*

اجيل *ûğejl.* a. n. *prop.* Viri, *ut: patris Zaimi, affectæ Mahometis. Gol.*

اجيلك *ağiliK* a. n. *f.* مرارت *merāret* a. تلخي *telchy* p. Amaritudo. *Amarezza.*

اجيلكله *ağiliğile.* a. *Adv.* Amare. *Amaramente.*

اجيم *eğim.* a. *n. f.* آتشك بالكلنسي *ātesün-jalynlemeſi.* Inflammatio, ignis accenſio. *W'an.*

اجيمك *āğimak.* a. *V.* 1) Dolere. 2) Condolere. 3) Parcere. *Dolere, condolere, ſparagnare.*

ح

آح *æhh.* a. *V.* [1. F.] Tuſſita. *W'an.*

احابش *æhābiś.* a. *n. f. pl. a* حبش *hæbes.* Aethiopes.

احابيش *æhābiś.* a. *n. f. Pl. a* حباشه *hubāše.* Turba hominum mixta, non unius tribus. *W'an.*

احاثه *yhāset.* a. *V.* [4. *a* حوث] Subvertere & perſcrutari terram, *quærendo quid in ea ſubſedit. Gol.*

احاجي *æhāği.* a. *n. f. pl. a* احجو *ühğüww.* Aenigmata.

احاح *æhāh.* a. *V.* 1) Sitire. 2) Iraſci. 3) Indignari. *Gol.*

احاح *uhāh.* a. n. *f.* 1) Sitis. 2) Moeroris angor. 3) Excandeſcentia. *W'an.*

آحاد *āhād.* a. *adj. pl. a* احد *æhæd.* Unus *Gol.*

احاد *uhād.* a. *adj. pl. a* وحد *wæhid.* Singuli. ¶ جاؤ احاد *ğiāü uhad,* & احاد احاد *uhāde uhāde.* Venerunt ſingilletim. *W'an.*

احادى

احادة *yhādet.* s. *V.* [4. *a* حود] Cito propellere camelos. *Gol.*

احادث *æhādis.* s. *n. f. loco ſequentis.*

احاديث *æhādis.* s. *n. f. Pl. a* حادث *hædis.* 1) Nove. 2) Dicta, Muhæmmedis. *Nuove, detti e fatti di Mahomete* ¶ احاديث روزگار *æhādisū rūzigār.* Nove, quæ in mundo accidunt. *Nuove, coſe del mondo.*

احارة *yhāret.* s. *V.* [4. *a* حور] Reſpondere, reddere reſponſum. *Wan.*

احاشة *yhāśet.* s. *V.* [4. *a* حوش] Coercitare, cinctam eodique in retia agere *prædam. Gol.*

احاضة *yhāzet.* s. *V.* [4. *a* حاض حوض] Circumire *rem*, *etiam* mente, *ut* احاطة *yhātæt. Gol.*

احاطة *yhātæ.* s. *V.* [4. *a* حوط] 1) بر نسنه‌يي قبلاديوب الجرو الڤ *bir nesnejī kaplajūp idērū almak.* Comprehendere, complecti. *Comprendere.* 2) بر كسنه‌يي اورتديه الڤ *bir kimesnejī ortaja almak.* Cingere, circumdare *aliquem. Racchiudere, attorniare. Wan.* 3) *Metaph.* بر نسنه‌يي كمال ايله بلمك *bir nesnejī kemālle bilmek.* Optime ſcire & intelligere. *Saper ad intender perfettamente.* ¶ احاطه s. Complecti. احاطه اولنمش *yhatæ olunmiś.* Circumdatus. احاطه ساعات و اسغرلڤ اوقاتنا *yhātaī sāāt, we iſtyghrakȳ ewkātna.* Omnes horas & tempora impendere. *Impiegar tutto il ſuo tempo. c. c. dat. rei. Sæ.* احاطه قلمش علمیله *ylmi ile yhātæ kylmiś.* Scientia complexus eſt, intellexit. *L'ha compreſo, capito. Teſ.* ايدمجك قدر احاطه *deinūmūz yhātæ idegek kadar.* Quantum ſufficit ad perſolvenda debita noſtra. *Quanto baſta per rifar, pagar'i noſtri debiti. Ll.*

احاظي *ehāzī.* s. *n. f. pl. mult. a* حظ *hæzz.* Auguria, ſortes. *Wan.*

احاكة *yhāket.* s. *V.* [4. *a* حيك] Invadere aliquem ferro, & vulnerare. *Wan.*

احالة *yhālet.* s. *V.* [4. حول] 1) Loqui impoſſibile, & abſurdum. 2) Inſilire equi dorſo. 3) Noo concipere Camelitem. 4) Invadere *aliquem flagello.* 5) Relictis copiis anguſtia, & inopie coactorum eſſe. 6) Sobliſtere in aliquo loco per annum. 7) *i. q.* انتقال *intikāl.* Transire, migrare. *Wan.*

احامر *æhāmir*, & احمرة *æhāmiret.* s. *adj. pl. a* احمر *æhmer.* Rubri, ruſſi natura. *Gol.*

احامر *ehāmir.* s. *n. f. Pl.* حمر *humr.* Res rubro colore tinctæ. *Wan.*

احامر *uhāmir.* s. *n. prop.* Urbis. *Wan.*

احامرة *uhāmiret.* s. *n. f. prop.* Geotis ex Perſia oriundæ in Cuſſe degentis. *Wan.*

احان *æhān.* s. *V.* [2. F.] 1) Iraſci, indignari. 2) Male velle, odiſſe. *Gol.*

احانة *ihāne.* s. *V.* [4. *a* حين] Perdere aliquem, perimere. *Wan.*

احاوس *ahāwys.* s. *n. f. Pl. a* احوص *æhwas. Nomina propria* virorum. *Gol.*

احبّ *æhæbb.* s. *compar. & ſuperl.* Pulchrior, pulcherrimus. *Il più bello.* ¶ مؤلفاتك احبّ و انفعي *mū-ellifātinūn æhæbbū enfa'ȳ.* Dilectiſſima, & utiliſſime ejus compoſitionum. *La più bella, e profittevole delle ſue compoſitioni. Sæ.*

احبا *æhba.* s. *n. f. pl. a* حباب *hæbāb*, Familiares Regis. *Gol.*

احبّا *æhybbā.* s. *n. f. Pl. a* حبيب *hæbīb.* Dilecti, chari. *Li diletti. Ik. Sæ. V.* احبّا

احباب *æhbāb.* s. *n. f. Pl.* حبيب *hæbib.* Amici, dilecti. *Amici Ik. Sæ.*

احباب *yhbāb.* s. *V.* [2. F.] 1) Amare. *Amare.* 2) Reniteorem & contumacem eſſe Camelum in vie. 3) Ægrotare in via Camelum. *Wan.*

احبار *æhbār.* s. *n. f. Pl. a* حبر *hybr.* Judæorum excellentes ſcribæ, Doctores. *Scribi, ò Dottori de' Giudei. Quod ſic in Ik. explicatur.* حبر مستغني و فايق آلاقران معناسنه اولوب احبار يهود ديدكلرى بو جهتدندر *hybr müſteghni we fāikul æḳrān mānaſine olup æhbārī iehūd didüklerī bu ğihettendür. Cum* حبر *hybr ſignificet doctum, & præcellentem inter æquales, ex eo* احبار *æhbār Judæorum Doctor vocari ſolet.*

احبار *ehebār*, & احبار *ehybār.* s. *n. f. pl. a* حبر *hæber.* 1) Nuntia. 2) Prædicata *apud Dialecticos. Wan.*

احبار *yhbār.* s. *V.* [4. *a* حبر] Veſtigia in itinere imprimere. *Wan.*

احباس *æhbās.* s. *n. f. pl. a* حبس *hybs.* Aquarium, locus ubi aqua aſſervatur. *Conſervatorio d' acqua. Wan.*

احباش *yhbāś.* s. *V.* [4. *a* حبس] Parere filium oigri coloris. *Wan.*

احباض *yhbāż.* s. *V.* [4. *a* حمض] 1) Evertere, incaſſum reddere jus elicujus. 2) Deficere aquam in puteo. 3) Aberrare a meta. *Wan.*

احباط *yhbāt.* s. *V.* [4. *a* حمط] 1) Irritum reddere opus. 2) Aquam in puteo mutare curſum. *Wan.*

احبال *yhbāl.* s. *V.* [4. *a* حبل] Concipere fœtum.

احبش *ahbūś.* s. *n. f.* Aethiops.

احبن *æhbūn.* s. *Part.* Hydrope laborans.

احبنجار *yhbinǧār.* s. *V.* [3. *a.* حبجر] Inflari iracundia. *Wan.*

احبنطا *yhbintāe.* s. *V.* [3. *a* حبطاً] Intumere ventrem. *Wan.*

احبوش *ühbūſ.* s. *n. f.* Turba hominum ex diverſis nationibus conflata. *Wan.*

احبّة *ahybbe.* s. *n. f. Pl. coll. a* حبيب *hæbib.* Dilecti, amici. *Li amici.*

احتا *yhtā.* s. *V.* [4. *a* حتا] Contorquere pœnulam.

احتات *ahtāt.* s. *n. f. pl. a* حتّ *hætt.* Ceteres equi.

احتار *yhtār.* s. *V.* [4. *a* حتر] 2) Parum dare. 2) Contorquere nodum. *Wan.*

احتان *ahtān.* s. *Part. pl. a* حتن *hætn.* Similes, æquales. *Gol.*

احتبا *yhtibae.* s. *V.* [3. *a* حبا] Decumbere junctis a tergo pedibus. *Wan.*

احتباس *yhtibās.* s. *V.* [8. *a* حبس] 1) البقومق *alykomak.* t. Retinere. *Ritenere.* 2) محبوس *mæhbus* pt. t. Contineri, includi. *Eſſer contenuto, rinchiuſo. etiam tranſitive.* Continere, includere. *Fermare, rinchiudere.* 3) وقف *wakf.* t. Legare aliquid ad pias cauſas. *Far legati. Wan.* ¶ احتباسا *yhtibas* t. Includere, *obſidione*, incarcerare. احتباسلرده زمان *zemānī yhtibaslerinde.* Tempore obſidionis. *Durante l'aſſedio. Sa.* ازدحام ناس موجب احتباس انفاس اولوب طاس افلاك نيم اشغاف ايله پر هراس وأشدر *izdihamū nās mūgibi yhtibāsī enfās olüp lāsy eflāk bimī imsikākyle pür hyrās olmiſidür.* Turba hominum cauſa, fuit oppreſſæ reſpirationis, & crater cælorum meminens ne frangeretur plenus terrore fuit. *Era coſi grande la calca de' combattenti, che non dava l'uno all altro luogo di ri'pirare, & che impauriva il Cielo. Sa.*

احتبال *yhtibāl.* s. *V.* [8. *a* حبل] Confidere. *Piantarſi sù.* 2) Bene agere aliquid. *Wan.*

احتبال *yhtibāl.* s. *V.* [8. *a* حبل] Aucupari retibus. *Wan.*

احتتان *yhtitān.* s. *V* [8. *a* حتن] Aequale eſſe. *Wan.*

احتثاث *yhtisās.* s. *V.* [8. *a* حثّ] Instigare, incitare. *Wan.*

احتجاب *yhtigāb.* s. *V.* [8. *a* حجب] 1) Occultare *ſe ab hominum conſpectu. Nasconderſi, ritirarſi dalla Viſta de' Uomini. Wan.* 2) Vellare. *Coprire.*

احتجاج *yhtygiāg.* s. *V.* [8. *a* حجّ] Cauſæ probationem adferre, contestari litem. *Addurre le ſue ragioni, conteſtar la lite. Wan.*

احتجار *ytigār.* s. *V.* [8. *a* حجر] Arripere fugam. *Wan.*

احتجار *htigāz.* s. *V.* [8. *a* حجز] 1) Præcingere lumbos. 2) Peregrinari in Provinciam Arabiæ *Hyğaz* dictam. *Wan.*

احتجاف *yhtigāf.* s. *V.* [8. *a* حجف] Cohibere ſe, impedire. *Wan.*

احتجام *yhtigām.* s. *V.* [8. *a* حجم] Scarificare. *Scarnare, graffiare. Wan.*

احتجان *yhtigān.* s. *V.* [8. *a* حجن] Attrahere ad ſe rem, attribuere ſibi rem. *Wan.*

احتداد *yhtidād.* s. *V.* [8. *a* حدّ] Caſtigare aliquem pœna Corporis. *Wan.*

احتدام *yhtidām.* s. *V.* [8. *ab* حدم inus] 1) Erumpere in flammas ignem. 2) Sanguinem ſubnigrum fieri. *Wan.*

احتذا *yhtiẓā.* s. *V.* [8. حذا] 1) Induere calceamenti genus quod apud arabes احذا *hæẓa* dicitur. 2) Affimilatum eſſe alicui rei. *Wan.*

احتذار *yhtyẓār.* s. *V.* [8. *a* حذر] صاقنمق *ſakynmak.* t. Cavere ſibi, vitare. *Guardarſi, ſchivare. cc. ab rei. Wan.*

احتراب *yhtirāb.* s. *V.* [8. *a* حرب] Bellum gerere, præliari. *Wan.*

احترات *yhtirās.* s. *V.* [8. *a* حرث] 1) Seminare. 2) Vulnerari equum in dorſo ob nimiam equitationem. *Wan.*

احتراز *yhtyrāẓ* s. *V.* [8. *a* حرز] Cavere ſibi, vitare. *Guardarſi, cc abl rei.* ¶ ظلم و تعدّيدن احتراز *ẓulmū teʿaddiden yhtyrāẓ* s. Cavere ſibi, ab injuſtitia & exceſſu. *Guardarſi dall' ingiuſtitia, & oppreſſione. Ll.* عوف و ناخيردن و اهمال و مساهلهدن بعايت احتراز ايليمسز *ʿawfu teechyrden we ihmālū mūsāheleden bighāyet* احتراز اوزره اولاسز (vel *ex Perſico beghāyet*) *yhtyrāẓ eilejesyẓ* vel *yhtyrāẓ üzre olasyẓ.* Diligentiſſime cavete à dilatione, & ab incuriâ. *Sfuggite ogni negligenza, ò trafcuragine. Ll.* احترازا عن الافترا *yhtyrāẓen ānil iftirā.* Cavendo à calumnia. *Sfuggendo la calunnia. Il.*

احتراس *ğhtirās.* s. *V.* [8. *a* حرس] صاقنمق *sākynmāk* t. Cavere ſibi, cuſtodiri. *Guardarſi.* 2) Abigere, furari noctis tempore oves. *Wan.*

احتراق *yktyrāk* s. *V.* [8. *a* حرق] Ardere, conflagrare. *Abbruggiare, ardere.* ¶ والد ماجدمز افترافندن احترازم حدّ بياندن كذار اهل *wālidī māğidümuẓ iftirākynden yhtyrākumūẓ hæddi bejānden gūẓār ider.* Ardor meus ex ſeparatione a meo glorioſo Parente procedens excedit limites explicationis, *h.* e. inexplicabile eſt deſiderium meum videndi Patrem meum. *Br. Indicibile è, & ineſplicabile la brama mia di vedere il mio gran Padre. Sa.* سوز و احتراق *sūẓū yhtyrāk.* Exarſio, & conflagratio. *Ardore, abbruggiamento. Ah.*

احترام

احترام *yhtyrām. V. & n. f.* [8. *a* حرم] 1) Venerari. 2) Veneratio, reverentia. *Honorare, rispetto, offervanza.* ¶ احترامات *yhtyrāmāt.* Honores, *hurmet.* s. Venerari, revereri. *Honorare, riverire. cc dat. perf.* عنايت ملوكانه‌لرى ايله احترام قلندقدن صكره *ināieti mūlūk ineleri ile yhtyrām hylyndukten ſon-ra.* Poſtquam gratiis regalibus honorati ſunt. *Doppo che li ebbe honorati con le ſue gratie Regie. Ll.* ايله احترام *yhtyrām ile.* Cum veneratione. *Con riverenza, e riſpetto. Ll.* حكّام ذوي الاحترام *hukkamī zewīl yhtyrām.* Præfecti veneratione digni. *Principi, Comandanti, Giudici riveritiſſimi. Ll.*

احتراز *yhtyzāz.* s. *V.* [8. *a* حز] Scindere, ſecare. *Tagliare. Wan.*

احتزاك *yhtyzāk.* s. *V.* [8. *a* حزك] Præcingere lumbos linteo. *Wan.*

احترام *yhtyzām.* s. *V.* [8. *a* حزم] Se cingere zona. *Wan.*

احتسا *yhtysā.* s. *V.* [8. *a* حسا] 1) Bibere. 2) Fodere puteum. *Wan.*

احتساب *yhtysāb.* s. *V.* [8. *a* حسب] 1) Prohibere. Contra legem eſſe. *Wan.* 2) Reputare, annumerare. *Sumare, riputare.*

احتشا *yhtyshā.* s. *V.* [8. *a* حشو] Ligare fœminam tempore menſtruorum linteum circa pudenda. *Wan.*

احتشاش *zhtyshāsh.* s. *V.* [8. *a* حشّ] 1) Appetere fœnum pecus. 2) Aceruare fœnum. *Wan.*

احتشام *yhtyshām.* s. *V. & n. f.* [8. *a* حشم] 1) Pudere. *Vergognarſi.* 2) Metuere ab ira alicujus. *Wan.* 3) Magnificentia, copia familitii. *Magnificenza, pompa.* ¶ مجد واحتشام *megdii yhtyshām.* Gloria & magnificentia. *Gloria e potenza. Sc.*

احتصار *yhtysār.* s. *V.* [8. *a* حصر] Subſternere puluinar clitellis cameli. *Wan.*

احتضار *yhtyzār.* s. *V.* [8. *a* حضر] 1) Currere. *Correr.* 2) Mærere, contriſtari. *Affannarſi. Wan.*

احتضان *yhtyzān.* s. *V.* [8. *a* حضن] 1) Prohibere. *Proibire.* 2) Sumere ſub axillas, amplecti. *Wan.*

احتطاب *yhtytāb.* s. *V.* [8. *a* حطب] Congregare ligna. *Wan.*

احتظا *yhtyzā.* s. *V.* [8. *a* حظي] Adipiſci potentiam & authoritatem. *Wan.*

احتفار *yhtyfār.* s. *V.* [8. *a* حفر] Fodere, excavare. *Cauare, zappare. Wan.*

احتفاز *yhtyfāz.* s. *V.* [8. *a* حفز] Confidere compoſita veſte. *Wan.*

احتفاظ *yhtyfāz.* s. *V.* [8. *a* حفظ] 1) Cavere ſibi. *Guardarſi.* 2) Iraſci. *Adirarſi.* 3) Vendicare ſibi. *Attribuirſi.*

احتفاف *yhtyfāf.* s. *V.* [8. *a* حفّ] 1) Evellere mulierem pilos e facie. 2) Evacuare patinam comedendo. *Wan*

احتفال *yhtyfāl.* s. *V.* [8. *a* حفل] Congregari. 2) Lævigare. 3) Implere vallem torrente. *Wan.*

احتفان *yhtyfān.* s. *V.* [8. *a* حفن] 1) Appropiare ſibi aliquid. 2) Evellere radicitus aliquid. *Wan.*

احتقاب *yhtykāb.* s. *V.* [8. *a* حقب] Bejulare ſarcinam. *Wan.*

احتقار *yhtykār.* s. *V.* [8. *a* حقر] Contemnere. *Spreꝛꝛare. Wan.*

احتقاف *yhtykāk.* s. *V.* [8. *a* حقف] 1) Odio ſe habere invicem. 2) Vulnerari equum in dorſo ex equitatione. 3) Uno ictupar tim occidere, partim vulnerare manipulum avium. *Wan.*

احتقان *yhtykān.* s. *V.* [8. *a* حقن] احتقان الملح * *yhtykān almak, wirmek.* s. 1) Clyſterem accipere. 2) Dare. *Prender e dare un ſervitiale. V.* حقنه

احتكار *yhtygār.* s. *V.* [8. *a* حكر] 1) ابدوب بغمك جمع *gem*idūp yghmak.* s. Accumulare frumentum, commeatumve 2) Recondere in anguſtioris annonæ tempus. *Accumulare, racogliere & riſervare il grano. Teſ.*

احتكاك *yhtykāk.* s. *V.* [8. *a* حك] Scabere ſe. *Wan.*

احتكال *yhtykāl.* s. *V.* [8. *a* حكل] Obſcuram & dubiam eſſe rem.

احتلاب *yhtylāb.* s. *V.* [8. *a* حلب] 1) Mulgere. *Mugnere.* 2) Futuere. *Wan.*

احتلاط *yhtylāt.* s. *n. f.* Ira, indignatio. *Sdegno, ira. Wan.*

احتلاف *yhtylāk.* s. *V.* [8. *a* حلق] Radere. *Wan.*

احتلال *ytylāl.* s. *V.* [8. *a* حلّ] 1) Subſiſtere. 2) Incidere iram. *Ripoſare, e frenare la colera. Gol.*

احتلام *yhtylām.* s. *V.* [8. *a* حلم] 1) دوش كورمك *düſ giormek.* s. Somniare. *Sognare. Wan.* 2) Pollutionem nocturnem pati. ¶ احتلام واقع اولدي *yhtylām wākʿoldy*, vel احتلام اولدم *yhtylām oldüm. Turcicè* دوشم ازدى *düſüm āzdy.* Pollutionem nocturnam paſſus ſum. *Miſono imbrattato in ſogno.*

احتماء *yhtymā.* s. *V.* [8. *a* حمي] Abſtinere a cibo. *Wan.*

احتماد *yhtymād.* s. *V.* [8. *a* حمد] Æſtuare. *Wan.*

احتماش *yhtymāsh.* s. *V.* [8. *a* حمش] 1)

Ira exardere. 2) Proruere in pugna. *Adirarſi, andar con furia alla zuffa.*

احتمال *yhtymāl* s. *V.* [8. *a* حمل] 1) نازلنمق *nazlanmak.* v. Blandiri. 2) كوجل *göćmek.* v. Migrare. *Wan.* 3) يوكلمك *jükletmek.* v. Onerare. *Carigare.* 4) يوك كتورمك *jük getürmek.* Portare onus. *Portar un peſo.* ¶ احتمالنه قادر *yhtymāline kdāyr.* Par eſt ferendo oneri. *Lo puol. portare.* احتمالي ممكن اولميان *yhtymāli mümkin olmajan.* Quod ſufferri non poteſt. *Inſopportabile.*

احتمال *yhtymāl.* s. *n. f.* 1) Probabilitas. 2) Suſpicio, metus. *Poſſibiltà, probabilità, ſoſpetto.* ¶ احتمال ظفر قالمدى *yhtymāly ẓafer kalmady.* Non remanſit poſſibilitas vincendi. *Non vi è apparenza di poter vincere.* Sæ. خلاصي احتمالي محالدر *chalāṣy yhtymāli mühāl dür.* Neque imaginarie poſſibilis eſt ejus liberatio. *Non c'è imaginabile probabilità, che poſſa egli eſſer liberato.* Sæ. بد خوى ايله احتمال سلامت بر طرفدر *bed chūy ile yhtymāli ſelāmet ber tarafdür.* Probabile eſt probabilitas ſalvum aliquem fieri poſſe cum pravis moribus. *Non vi è apparenza di ſalute con un uomo vitioſo.* Ik. دشمن ايله اتفاق احتمالي قالميه *dušmen ile ittifāk yhtymāli kalmaia.* Ut non maneat ſuſpicio conſpirationis cum hoſte. *Che non reſti ſoſpetto, ò pericolo di congiongerſi, ò coſpirare con li Nemici.* تعدّى الن دواز ايك احتمالي اظهر اولغين *teʿaddī elin dirāz itmek yhtymāli aẓher olmaghyn.* Quia clarè apparebat eum iniquitatis manum latius extenſurum. Sæ. بيچارولرك احتمال مال اولان اشكنجه ايدردى *yhtymāli māl olan bīčārelere iškenǧe iderdi.* Torquebat miſerabiles, quos divitiis pecuniisve abundare ſuſpicabatur. *Dava la tortura alli miſerabili, che, gli erano ſoſpetti di aver richezze.* فلان پلانلسنى تعميرى بهانهسيله كيش فياره وضع ومباشرت احتمالميله *fulān palankaſini taʿmīr behāneſi ile, kiſkomare waẓ·ù mübāšeret yhtymāli ile.* Suſpicando aut verendo, ne prætextu reparandæ Palancæ, ſeu Caſtelli N. repararent & occuparent Arcem *kiſkomār* dictam. *Col ſoſpetto, dubitando, che ſotto pretesto di riparare la Palanca, ò Caſtello di N. non riſtauraſſero, & occupaſſero la Forteꝛza de Kiskomar.* Ll. Sæ. Eb. احتمال واركه كلامدن تقديم و تاخير اولا *yhtymāl warki kelāmdn taktymū teechȳr ola.* Suſpicio eſt in ſermone tranſpoſita eſſe verba. *C'è ſoſpetto, puol eſſere, che ſiano transpoſte le parole.* T. f. خلاف ظهور ايك احتمالي واردر *chylāf ẓuhūr itmek yhtymāli wardür.* Fieri poſſet ut eveniret contrarium. *E' da temere, potrebbe eſſer, ch'il contrario ſuccedeſſe* Ll. ايلرى انديرمك نه احتمالدر وتجيدون *anlari rengīde itdürmek ne yhtymāldür?* Quid ſuſpicionis eſt, ut moleſtari eos curemus? *Non c'è pericolo, che noi li faciamo maltrattare.* بونلر بو فلاكتله هلاك احتمالي كوردلدكدن *bunlar bu felāketile helāk yhtymālī göründükte.* Poſtquam eos vidit in periculo pereundi ex illa vexatione. *Quando li vidde in pericolo di perire da quella tribolatione.* Eb. فلان كيسك احتمالي بودر عدم الاحتمالدر *fulan gitmek yhtymāli joktür, vel ʿadimül yhtymāldür.* Non eſt periculum, ut eat. *Non c'è pericolo, ch'egli vada.* احتمال ويرمك *yhtymāl wirmek.* Suſpicari, imaginari. *Dar, ò prender ſoſpetto, imaginarſi.* خدعه احتمالن ويروب *chud-à yhtymālin wirūp.* Suſpicatus fraudem. *Soſpettando di qualche inganno.* Sæ. دوزمه اولاق احتمالن ويروب *düzme olmak yhtymālin wirūp.* Suſpicatus eum eſſe fictum. *Soſpettando, dubbitāndo, che non foſſe finto.* Sæ. قرنداشي اولمسنه احتمال ويرمزدى *karindāši olmaſine yhtymāl wirmezdi.* Non ſuſpicabatur, eſſe fratrem ſuum. *Non s'imaginava, ò poteaſi imaginare, ch'egli foſſe ſuo fratello.* Eb.

احتمام *yhtimām.* s. *V.* [حمّ] Angi, contriſtari. *Wan.*

احتماك *yhtināk.* s. *V.* [حنك] 1) Injicere habenam mento equi. 2) Devorare Locuſtam herbas terræ. 3) Vincere. 4) Conſtantem & fortem eſſe. *Wan.*

احتوا *yhtywā.* s. *V.* [8. *a* حوى] 1) جمع *gem.* v. Colligere, comprehendere. 2) Continere, complecti. *Comprendere, contenere.* ¶ فحواى سعادب احتواسي اوزره *fæhwāl ſeādet yhtywāsī üzre.* Juxta ſenſum ejus ſalutiferum. *Secondo il ſenſo ſalutifero di.* Sæ.

احتواش *yhtywāš.* s. *V.* [8. *à* حوش] 1) Terrefacere *ſe invicem feras.* 2) Aſſumere aliquem in medium. *Wan.*

احتياج *yhtyjāǧ.* s. *V.* & *n. f.* [8. *a* [حوج] 1) Indigere. 2) Inopia. ¶ احتياج چكمك *yhtyjāǧ čekmek.* Inopiam pati, indigere. *Auer di biſogno.* cedr. احتياجي *yhtyjāǧī* m. Indigere احتياجم وار *yhtyjāǧium war.* i. q. محتاجم *muhtāǧem.* Indigeo. *Hò di biſogno.* cedr. احتياج اولندى *yhtyjāǧ olundy.* Opus fuit. *Ne è ſtato di biſogno.* تحصيلنه احتياج زحمتي بر طرف اولش ايدى *taḥsīlyne yhtyjāǧī ẓahmeti bertaraf olmiš idi.* Non erat opus faceſſere ſibi moleſtiam ad illud acquirendum. *Non occorreva prenderſi fatiga per acquiſtarſelo.* Ik. احتياجدن جبر *yhtyjāǧten mügber* m. Neceſſitate adigi.

gi. *Eſſer aſtretto dalla neceſſità.* خورشيد درخشانه احتياج قومدي *Chorſìdi direchſàne yhtyjàg̃ komazdy.* Non ſinebat opus eſſe fulgeoti ſole, *h. e.* ita luminoſus erat, ut ſole noo opus eſſet. *Toglieva il biſogno, che ſi ha del ſale. Eb.* احتياج اشكيبل *ashìbl yhtyjàg̃.* Egeni, indiği. *Li biſognoſi, neceſſitaſi. Ik.*

احتياجاب *yhtyjàg̃iàt.* s. *n. f. Pl. præcedentis.* Indigentiæ, neceſſitates. *Li biſogni, neceſſità.* ¶ احتياجلاتنه صرف ايچون *yhtyjàg̃iàtine ſærf içiün.* Ad expendendum pro ſuis neceſſitatibus. *Da ſpendere per li ſuoi biſogni, ò neceſſità di caſa. Sæ.*

احتياز *yhtjàz.* s. *V.* [8. *a* حوز] 1) جمع *ğemᵛ* s. Colligere. *Wan.*

احتياط *yhtjàt.* s. *V.* [8. *a* حوط] 1) Cavere. *Guardarſi.* 2) Circumdare. *Circondare. Wan.*

احتياط *yhtyjàt.* s. *n. f.* 1) Cautela, circumſpectio. 2) Scrupulus. *Cautela, circoſpezione, ſcrupulo.* ¶ احتياطدن سلامت اولور *yhtyjàtden ſelàmet alur.* Ex cautela, oritur ſalus. *Dalla circoſpezione ſi vienne al ſalvamenta.* مقتضای احتياط و اظهار مدارات *muktæzàì yhtyjàt we izhàrì müdàràtù imbisàt ieti.* Cautelam adhibuit, & diſſimulando hilaritatem præ ſe tulit. *Giudicò eſſer iſpediente di diſſimular con lui. Sæ.*

احتياط *yhtyjàt.* s. ق او زره ا *yhtyjàt ùzre* el. Cavere ſibi, providum ac circumſpectum eſſe in rebus agendis. *Guardarſi, eſſer circaſpetto nelle ſue caſe.* احتياط تام ايله ايدي Perfecta circumſpectione utebatur. *Stava con grandiſſima vigilanza & aſſervanza. Br. Sæ.*

احتياطاً *yhtyjàtæn.* Per modum cautelæ, provide. *Per cautela. Sæ.*

احتيال *yhtyjàl.* s. *V. & n. f.* [8. *a* حيل] 1) Decipere. 2) Suſcipere in ſe negotium. 3) مكر *mekr.* Dolus, fraus. *Frode, inganno.* ¶ مكر و احتيال اولوب *mekrù yhtyjàl olup.* Accedeote dolo & fraude *Per frode, ſtratagema, ò arte. Sæ.* احتيال *yhtyjal.* s. حيله *hỹle.* s. Moliri dolum, technam ſtruere.

احتار *yhtàr.* s. *V.* [4. *a* حثر] Crepare dactylum. *Dicitur,* quando oocleus adhuc mollis & immaturus eſt. *Wan.*

احتال *yhtàl.* s. *V.* [4. *a* حثل] Corrumpere cibum infantis. *Wan.*

احجا *ahğià.* s. *n. f. Pl. à* حجي *hağia.* Tractus, diſtrictus. *Wan.*

احجا *æhğia.* s. *n. f. Pl. à* حجي *hyğià.* Ingenia. *Gol.*

احجاب *ahğiàb.* s. *n. f. Pl. à* حجاب *hğiàb* [*ex Gol. eſt* حواجب *hæwàğib*] Velæ, cortinæ. ¶ اوروس ننجي احجاب امتناعدن *ùrùsì fethỹ æhğiàbì imtinà'den bürüz itmeiüp.* Cum ſponſa expugnationis ex cortina impoſſibilitatis non prodiret. *h. e.* cum ſorte oon concederetur expugnatio illius *Arcis. Non ſortendo ad alcuno il conquiſta di eſſa Sæ. Br.*

احجاج *yhğiàg.* s. *V.* [4. *a* حج] Mittere aliquem ad peregrinatiooem Meccanam *in locum ſui. Wan.*

احجار *æhğiàr.* s. *n. f. Pl. à* حجر *hæğer.* Lapides. *Pietre.* ¶ احجار عجيبه *æhğiàrì âğìbe.* Mirabiles, ingentes lapides. *Pietre grandi, di ſtrana grandezza.*

احجال *æhğiàl.* s. *n. f. Pl. a* حجل *hyğl, vel hæğl.* Compedes. *Wan.*

احجال *yhğiàl.* s. *V.* [4. *a* حجل] Transferre funem a ſiniſtro pede cameli ad dextrum. *Wan.*

احجام *yhğiàm.* s. *V.* [4. *a* حجم] Retrahere a propoſito. *Wan.*

احجان *yhğiàn.* s. *V.* [4. *a* حجن] 1) Attrahere ad ſe *rem* incurvata baculo. 2) Pullulare herbam نام *sümam arabice* dictam. *Wan.*

احجه *ahyğğet.* s. *n. f. Pl. a* حجاج *hæğiàğ.* Oſſa circo oculos, in quibus ſupercilia circumreſcuot. *Wan.*

احجن *æhğien.* s. *Part.* Curvus. *Wan.*

احجو *uhğiüww,* ق احجية *uhğijet, ac* حجتي *huğejjà.* s. *n. f. Pl.* احاجي *æhğì.* Queſtio explorandi iogeoii ergo propoſita, ænigma. ¶ حجتال ما كان هذا *huğejjaKe mà Kàne hàzà.* Coojectare, quid hoc ſit. ق انا حجتالك في هذا *ene huğejjàKe fi hàzà.* s. Conjectandum hoc tibi propooo. *Gol.*

احجيه *ùhğğijet.* s. *V.* Confabulari, ſermones coovivales agere. *Wan.*

احد *æhæd.* s. *n. numerale.* Uous. ¶ بر احد *bir æhæd, ſequente negativo* verbo. Nemo. *Neſſuno, Niuno.* كل احد *küllü æhæd.* Uousquisque, omnis. *Ciaſcheduno, ogniuno.* هر احد *her æhæd.* Unusquisque, *Sæ.*

احد *uhud,* & جبل احد *ğebelì uhud.* s. *n. prop.* Mooris in urbe Medina. ¶ احد غزوه سي *uhud ghæzàſì Tęf.* ق *in Sæ.* احد غزوه سي *ghæzwesì, aut ghæzùi uhud.* Prælium ad montem hunc Uhud a Mahomete anoo tertio poſt fugam commiſſum. *La giornata ò battaglia di Uhud.*

احداً *æhæden.* s. *adv.* Singulatim, & ad unum. *Ad uno ad uno.*

احداب *ehdìb.* s. *Part.* Gibboſus. *Wan.*

احداب *yhdàb.* s. *V.* [4. *a* حدب] Inflectere, contorquere. *Wan.*

احداث *æhdās.* s. *n. f. Pl. a* حديث *hædis.* 1) Juvenci. 2) Res ovæ. 3) Accidentia fortunæ. *Wan.*

احداث *yhdās.* s. *V.* [4. *a* حدث] 1) عدمدن وجودەكو تورمك *ædümden wūǧiūde göturmek.* Ex nihilo producere. 2) حديث كوتورمك *hædis ǧotūrmek.* Narrare dicta factaque Mahomedis, afferre nuntium. *Wan.*

احداج *æhdāǧ.* s. *n. f. Pl. à* حدج *hydǧ.* Onera, *peculiariter* pilenta camelina.

احداج *yhdāǧ.* s. *V.* [4. *a* حدج] Crescere colocynthidem. *Wan.*

احداد *yhdād.* s. *V.* [4. *a* حدّ] 1) Abstinere *fœminam post mortem mariti a concubitu.* 2) Acuere *cultrum.* 3) Inteodere aciem oculorum. *Wan.*

احدار *yhdār.* s. *V.* [4. *a* حدر] 1) Tollere & asservare vestes. 2) Contorquere in nodulos *stamina panni. Wan.*

احداق *æhdāk.* s. *n. f. Pl. à* حدقة *hædækæ.* Pupillæ. *Pupille.*

احداق *yhdāk.* s. *V.* [4. *a* حدف] 1) Aspicere intensis oculis. 2) Circumspicere. *Wan.*

احدان *æhdan, uhdan.* s. *i. q.* احاد *āhād.* Uoici, soli. *Gol.*

احدب *æhdeb.* s. *Part.* 1) *Fœm.* حدبا *hædba. Pl.* حدب *hudb.* Gibbosus dorso. 2) حدبا *hædba.* Protuberantem habens posteriorem coxæ partem *camela. Gol.*

احدكم *æhdüküm.* s. Unus vestrum. *Uno di voi.*

احدل *æhdel.* s. *Part. Fœm.* حدلا *hædla.* Depresso uno, altero elato humero præditus *vir. Wan.*

احدوثة *ühdüset.* s. *n. f.* Parabola. *Wan.*

احدون *æhædune.* s. *n. f. Pl. San. ab* احد *æhæd.* Unici, soli. ¶ احد الاحدين *æhædül-æhædine*, & واحد الاحدين *wæhydül-æhædin.* Vir incomparabilis, eximius. *Gol.*

احدهما *æhædühümā.* s. Unus duorum, alteruter. *L' uno de' doi.*

احدي *æhādi.* s. *n. f.* Genus exercitus in India, *cujus Centuriones* صدي *sadi: Tribuni vero* هزاري *hezari nominantur. Ferh.*

احدى *yhdā.* s. *fœm. irreg. ab* احد *æhæd.* Una. *Una.* ¶ سنه احدى و ثلثين و سبعمايه ده *sene yhdā we selāsīne we seb-æmaiede.* Anno septingentesimo tricesimo primo. *L'anno settecento trent'uno.* احدى و خمسين و الف *yhdā we chæmsīne we elf.* 1051. *Ll.*

احدية *æhædijet.* s. *n. f.* Unitas, *Unità.* ¶ جناب احديتدن دركاهدن *ǧenābī æhædijet dergāhinden.* Ab aula unitatis, *h. e.* a Deo uno.

احديداب *yhdydāb.* s. *V.* [8. *a* حدب] Incurvari. *Wan.*

احذ *æhæẓ.* s. *Part. Fœm.* حذا *hæẓẓā.* 1) Agili manu præditus. *Wan.* 2) Cauda levis *camelus, vel ovis.* 3) Leve & præpropere factum *juramentum. Gol.*

احذا *yhẓā.* s. *V.* [4. *a* حذا] Induere certum genus calceamentorum *apud arabes* حذا *hæẓā dictum. Wan.*

احذار *æhẓār*, & ابن احذار *ibni æhẓār.* s. *Part.* Providus. *Gol.*

احذاف *æhẓāk.* s. *n. f. Pl. à* حذفة *hyẓkæt.* Segmenta, partes. *Gol.*

احر *æhærr.* s. *Part.* Calidior, calidissimus. *Gol.*

احراب *yhrāb.* s. *V.* [4. *a* حرب] Indicare viam ad spoliandum *hostem. Wan.*

احراج *æhrāǧ.* s. *n. f. Pl. à* حرج *hærǧ* Loci anguisti. *Wan.*

احراج *æhrāǧ.* s. *n. f. Pl. à* حرج *hyrǧ.* 1) Conchæ venereæ. 2) Partes prædæ, quæ cani venatico dantur. *Gol.*

احراج *yhrāǧ.* s. *V.* [4. *a* حرج] Inducere ad peccandum. *Wan*

احراح *æhrāh.* s. *n. f. Pl. à* حرح *hyrh.* Pudenda mulieris. *Wan.*

احرار *æhrār.* s. *n. f. Pl. à* حر *hurr.* Liberi, ingenui. *Liberi.* ¶ احرار بنى ادم *æhrārī benī ādem.* Mortallum liberi, ingenui. *Li liberi trà gl'huomini. Ik.*

احرار *æhrār.* s. *n. f. Pl. à* حر *hurr.* 1) Olera citra coctionem esculenta. 2) Mediæ domorum partes. *Gol.*

احراز *æhrāẓ.* s. *n. f. pl. à* حرز *hærẓ.* Nuces detritæ. *Gol.*

احراز *æhrāẓ.* s. *n. f. pl. à* حرز *hyrẓ.* Munimenta, præsidia. *Gol.*

احراز *yhrāẓ.* s. *V.* [4. *a* حرز] 1) Colligere, reportare. 2) Asservare *mercedem. Riportar premio*, & *riservare la ricompensa.* ¶ مئونات جميله احرازى و حسنات جزيله افرازى *mesūbāti ǧemīle yhrāzī, we hæsenāti ǧezīle ifrāzī.* Collectio meritorum, & institutio bonorum operum. *Aver cura di accumular meriti con opere pie, fondazioni facre. Br. Sa.*

احراس *æhrās.* s. *n. f. pl.* s. حرس *hærs.* Sæcula. *Gol.*

احراس *yhrās.* s. *V.* [4. *a* حرس] Morari multo tempore in aliquo loco. *Wan.*

احراض *æhrāẓ* s. *n. f. Pl. à* حرض *hæræẓ.* Confecti *marore*, proximi exitio. *Wan.*

احراض *yhrāẓ.* s. *V.* [4. *a* حرض] Insanire *amore. Wan.*

احراف *yhrāf.* s. *V.* [4. *a* حرف] Emendare statum suum augendo opes. *Wan.*

احراف *yhrīf.* s. *n. f.* Multæ opes. *Wan.*

احراف *yhrāk.* s. *V.* [4. *a* حرف] يقيف *iakmak.* t. Incendere, comburere, cremare. *Abbruggiare.* ¶ ١ بر دريهء احراف *bir kærjei yhrāk.* t. Incendere pagum. *Incendiar un villaggio.* وغارت فصديلة احراف *yhrāku ghāret kaſtÿile.* Cum propoſito, incendeodi, & diripiendi. *Con diſſegno di abbruggiare, e ſaccheggiare.* اولنمق احراف *yhrāk olunmak.* Ardere, conflagari. *Eſſer abbruggiato. Paſſ.*

احرام *æhrām.* s. *n. f. Pl. á* حرم *hærem*, & *á* حريم *hærīm.* Sacra loca, & protecta. *Luoghi ſacri, Santuarij.*

احرام *yhrām.* s. *V.* [4. *a* حرم] 1) Prohibere. *Vietare.* 2) Ad ſummæ venerationis gradum pervenire. *Diventare molto riſpetabile.* 3) Intrare urbem Meccam. *Entrare alla città di Mecca.* 4) Viliorem veſtem ob viſitationem templi Meccani in ſe ſuſcipere, *quod peregrinantes Muſlemitæ die* 10. *menſis. Züül-kæde facere ſolent. Wan.*

احرام *yhrām.* s. *n. f.* 1) Species veſtis vilioris, qua utuntur Peregrini Meccam iogreſſuri. 2) Lodix ſubtilis, quam ephippio ſuperimponere ſolent Viatores, eamque oo-cte ſternunt loco culcitræ, aut integumenti. *Coperta leggiera di lana.* ¶ احرام ايدوب انلدى *yhrām idüp itti æḳmī hærem, vel* عقد احرام ايلبوب *æḳty yhrām eilejüp.* Se contexit illa Lodice quaſi veſte ad intrandum Templum Meccanum, ibique peragenda Sacra. *Si apparecchiò ad entrar nella Mecca. Sæ.* حالت احرام *hāletī yhrām.* Status, & tempus, quo illam veſtem induti abſtinent venatione, venere, &c. *ſcilicet* ante Meccani feſti celebrationem. *Gol.*

احرد *æhred.* s. *n. f. Fæm.* حردا *hærdā.* Teodinem relaxatam habens *camelus. Wan.*

احرس *ührüs.* s. *n. f. Pl. á* حرس *hærs.* Sæcula. *Wan.*

احرش *æhreś.* s. *Part. Fæm.* حرشا *hærśa.* Aſper *nummus.*

احرش *æhreś.* s. *n. f.* 1) Stellio, lacerta. *Wan.* 2) Nomen herbæ. *Gol.*

احرف *æhrüf.* s. *n. f. Pl. á* حرف *hærf.* Lineræ. *Wan.*

احرنبا *yhrinbā.* s. *V.* [26. *a* حرب] Creſcere *capillos*, & *herbam. Wan.*

احرنجام *yhrinǧlām.* s. *V.* [3. *a* حرجم] Congregari in turbam, confluxum hominum. *Wan.*

احرنفاش *yhrinfāś.* s. *V.* [3. *a* حرفش] Pronum eſſe *ad iram*, & *malum. Wan.*

احزون *æhyrrūne.* s. *n. f. Pl. mult. a* حرّ *harret.* Loci lapillis oigris velut adufti conſiti. *Wan.*

احرى *æhrā.* s. *compar.* زياده لايق *ziāde lāik* Melior, dignior. *Migliore, più degno.*

احريا *æhrya.* s. *Pl. á* حرى *hæri.* Cooveoienria, digniora. *Gol.*

احريان *æhryjan.* t. *n. ſ. i. q.* اجريان *æchryjan.* Homo ignarus.

احريش *yhryẓ.* s. *n. f.* Flos cnici tinctorius. *Alias etiam arabice* قصفر *uſfur. Wan.*

احز *æhyzz.* s. *n. f. Pl. á* حزز *hæziz.* Loci fortes, ſed non aſperi. *Wan.*

احزاب *æhzāb.* s. *n. f. Pl. á* حزب *hyzb.* Socii congregati ad oppugnandos prophetas. *Wan.*

احزام *æhzām.* s. *n. f.* Cohortes. *Wan.*

احزان *æhzan.* s. *n. f. Pl. á* حزنة *huznet.* Montes aſperi & duri. *Gol.*

احزان *yhzān.* s. *V.* [4. *a* حزن] Affligere, contriſtari. *Wan.*

احزة *æhyzet.* s. *n. f. Pl. á* حزز *hæziz. i. q.* احز *æhizz.* Loci fortes. *Wan.*

احزم *æhzem.* s. *Part.* (اهضم *æhzem*) 1) Medio craſſus corpore. 2) Elata, & ſalebroſa *terra.*

احزلال *yhzīlāl.* s. *V.* [11. *a* حزل] Elevare ſe *á terra camelus. Wan.*

احسا *æhsā.* s. *n. f. Pl. a* حسي *hysī.* Putei in locis arenoſis. *Wan.*

احسا *yhsā.* s. *V.* [4. *a* حسو] Præbere ſorbendum jusculum. *Wan.*

احساب *yhsāb.* s. *V.* [4. *a* حسب] 1) Sufficere. 2) Dare. 3) Pilos cameli rufos, albosve fieri. *Wan.*

احساس *yhsās.* s. *V.* [4. *a* حس] 1) Noſcere probe rem. 2) Sentire, percipere motum rei alicujus. 3) Putare, invenire. *Sentire, accorgerſi. Wan.* ¶ فلان اولمق علايي احساس *fülan olmak ælāimī yhsās bujuryldukte.* Poſtquam percepta ſunt indicia faciendæ rei. *Accortiſi & veduti ſegni, & indicii, che ſarebbe una tal coſa. Sæ.*

احسان *yhsān.* s. *n. f. Pl.* احسانات *yhsānāt.* ايلك *eilik.* Beneficium, gratia, favor. *Beneficio, gratia, favore.* ¶ ١ احسان *yhsān.* s. ١ اكرام و احسان *ikrāmū yhsān.* s. Beneficium in aliquem conferre, bene mereri de aliquo. *Far bene, aggratiare, favorire.* ايله احسان *yhsān eile* ايله لطف *lutf eile.* Fac gratiam, amabo. *Di grazia, faccia grazia.* ديده احسان *yhsān dide.* Qui beneficium accepit. *Obligato per beneficij riceuuti.* ديدكلرى احسان *yhsān dideklerī.* Beneficiis devincti nibi ſumus. *Vi ſiamo obligato per molte grazie da voi riceuute. Eb.*

احسب *æhseb.* s. *Part.* 1) Albo, rufove colore præditus *camelus.* 2) Crine ruber. *Wan.*

احسكه *æhseke.* s. *vel in compoſitione.* احسك و بسك *æhseke we beseke.* Quomodo vis. *Comme lo commandi. Wan.*

احسن *æhſen.* s. *compar. fæm.* حسني *huſnā.* Pulchrior, & pulcherrimus, elegantiſſimus. *Più bello, ò buono, belliſſimo.* ¶ احسن مواضعدر *æhſenī mewāżiʿ-dür.* Pulcherrimus locorum eſt. *La più bella delle Piaze, Br. Sæ.* احسن بلدان و اطيب مداين *æhſenī büldān we æṭjebū medāinī ỳmran dür.* Pulcherrima urbium, & optima civitatum judaicarum. *La più bella eitta degl' ebrei. Sæ.* احسن وجهله *æhſenī weǧhile.* Omni meliori modo. *In ogni miglior forma.*

احسن *æhſene.* s. *In apprecationibus ſignificat aut* كوزل اولسون *güzel olſun.* t. Pulcher, bonus ſit, *aut* كوزل انسون *güzel etsün.* Pulchrum, bonum faciat. ¶ احسن الله البه *æhſenüllāhü ileihi ſebileſæwābi werresād.* Dirigat eum Deus ad rectam ſalutis viam. *V.* اشخار

احسنت *æhsente. Arabicum; ſed à perſis uſurpatur loco* شاباش *śadbaś.* Euge, macte. *Ferh.*

احسنتا *yhsintā, vel æhsentā.* p. *n. f.* Hæreditas, poſſeſſio. ¶ احسنتا كرفتن *yhsintā giriſten.* Poſſidere. *Caſt.*

احسند *æhsened.* p. *i. q.* احسنت Euge, macte. *æhsente. Ferh.*

احسيت *æhseitu.* s. *Expreſſio ſignificans.* Percepi notitiam. *Wan.*

احشا *æhśā.* s. *n. f. Pl. à* حشي *haśa.* Viſcera ventris. *Wan.*

احشاش *yhśāś.* s. *V.* [4. *a* حشّ] Pabulari, pabulum colligere. *Gol.*

احشاف *æhśāf.* s. *n. f.* Mammæ, a quibus lac recedit.

احشاف *yhśāf.* s. *V.* [4. *a* حشف] Corrumpi fructus dactyli. *Wan.*

احشام *æhśām.* s. *n. f. i. q.* حشمه *haśeme.* Clientes, famuli. *Il ſeguito, ſervitori. Sæ.*

احصّ *æhaſs.* s. *Part. Fæm.* حصّا *haſsa. Pl.* حصّ *huſs.* 1) Rariore præditus coma. 2) Raras in ala pennas habens *avis. Wan.* 3) Siccus, & ſterilis annus. *Gol. In Duali* الاحصّان *el-æhaſsānī.* Mancipium, & alinus. *Gol.*

احصا *yhsāe.* s. *V.* [4. *a* حصاً] Explere ſitim. *Wan.*

احصا *yhsā.* [4. *a* حصي] 1) صايڤ *ſaimak.* s. Numerare, computare. 2) Noſſe. *Numerare, contare, ſapere.* ¶ احصا اولمز *yhsā olunmaz.* Numerari haud poteſt. *Innumerabile.* بر وجهله محاربه اندبلرکه شمشوار اندريشه فضاي حصر و احصاى قتلي نگاهوي *bir weǧhile muhārebe ettilerki śehsüwārī endīše fæżāj hæfrū yhsāj kætli tekāpüj etmeden kaldy.* Tali modo conſlixerunt, ut eques velociſſimus cogitationis defecerit in campo comprehenſionis, ac enumeratione occiſorum, *hoc eſt*, tanta ſtrages facta eſt, ut occiſi numerari non potuerint. *Fù così atroce il combattimento, che neanco il penſiere può arrivar à comprendere la gran ſtrage, chs ne ſegui. Sæ.* اطعام عام اچون حدّ وعدّ و احصادن بيرون و ظروف الغاظ و حروفده كجابشدن اقرون اطعمه *yt-āmī ām iciün hæddü ädädii yhsāden bīrün we żurūfi elfāżü hurüfte künǧāiisten eſżün æt-ỳmei güuāgün mewā-idini mebsūt büjürdy.* Ad cibandum vulgus ſterni juſſit menſas variorum cibotum omnem numerum & terminum excedentium, & plurium quam in loculis dictionum ac literarum contineantur, *hoc eſt* inexplicabilium. *Fù eosi gran quantità di cibi, e di vivande diſtribuita; e data a' poveri, e mendici, chs non ſi poterono numerare, nè con la bocca ridire, nè con la penna deſcrivere. Sæ. Br.*

احصاب *yhsāb.* s. *V.* [4. *a* حصب] Currendo diſpergere lapillos ſub pedibus. *Wan.*

احصاد *yhsād.* s. *V.* [4. *a* حصد] 1) Apropinquare tempus meſſis. 2) Contorquere funem. *Wan.*

احصار *yhsār.* s. *V.* [4. *a* حصر] 1) Obſidere, arcte circumdare. 2) Retinere, prohibere, *V.* محاصره

احصاص *yhsās.* s. *V.* [4. *a* حصّ] Portionem dare. *Wan.*

احصاف *yhsāf.* s. *V.* [4. *a* حصف] 1) Firmare, corroborare. 2) Ligare, nectere funem. 3) Properare. *Wan.*

احصال *yhsāl.* s. *V.* [4. *a* حصل] Arborem portare immaturos dactylos. *Wan.*

الاحصان *el æhsān.* s. *n. f. Dual.* Mancipium & aſinus. *Horum aſſimilatio eſt, quia utriusque valor & pretium ab ætate, & inde præſtando labore determinatur. Wan.*

احصان *yhsān.* s. *V.* [4. *a* حصن] 1) Ducere uxorem. 2) Velatam incedere mulierem. 3) Cuſtodire in gynæceo uxorem. *Wan.*

احضاب *yhżāb.* s. *n. f. Pl. a* حضب *hyżb.* 1) Sonus *chordarum in arcu.* 2) Serpentes *mares. Wan.*

احضاج *æhżāǧ.* s. *n. f. Pl. a* حضج *hyżǧ* Reſidua aquæ in aquariis *poſt hauſtum camelorum. Wan.*

احضار *yhẓār* s. *V.* [4. *a* حضر] 1) Currere. 2) حاضرلمق *hāẓyrlamak*, Producere. 3) Præſentem ſiſtere. *Far pronto, produrre, far venir avanti di ſe.* ¶ احضار خصما قلديلر *yhẓārī chuſamā kyldiler.* Adverſarios juſſerunt comparere, ſtiterunt Judicio. *Fecero comparire le Parti. Eb.* احضارو تدارك ايدوب *tedārūkū yhẓār idüp.* Jubendo in promptu haberi. *Facendo tener pronti, Ll.* احضار اولنمق *yhẓār olunmak Paſs.* Adduci, ſiſti. *Eſſer condotto, e fatto comparire Ik. Sæ.*

احضان *æhẓān. n. ſ. Pl. a* حضن *hyẓn.* Latera, circumferentiæ. *Wan.*

احضان *yhẓān.* s. *V.* [4. *a* حضن] Deſpicere. *Wan.*

احط *æhatt.* s. *Part.* 1) Magis declivis, depreſſior. 2) Velocior *dromas. Wan.*

احطاب *æhtāb. n. ſ. Pl. a* حطب Ligna. *Gol.*

احطاب *yhtâb.* s. *V.* [4. *a* حطب] Appropinquare tempus cædendi ligna. *Wan.*

احطال *æhtāl. n. ſ. Pl. a* حطل *hytl.* Lupi. *Gol.*

احطب *æhtab. Part. etiam* حطوب *hüẓūb.* Pinguefcens. *Wan.*

احظ *æhaẓẓ.* s. *Part.* Fortunatus, valde felix. *Wan.*

احظ *æhuẓẓ.* s. *n. ſ. Pl. pauc. a* حظ *hæẓẓ.* Sortes, bona auguria. *Wan.*

احظا *yhẓā.* s. *V.* [4. *a* حظي] Præferre aliquem alteri. *Wan.*

احفا *yhfā.* s. *V.* [4. *a* حفي] 1) Offendere pedem. 2) Tumere in ungula *equum.* 3) Garrulitati & altercationi finem imponere. *Wan.*

احفاث *æhfās.* s. *n. ſ. Pl.* حفث *hæfs.* Omaſa. *Trippe.*

احفاد *æhfād.* s. *n. ſ. i. q.* حفده *hæfede Pl. a* حافد *hāfid.* Socii, amici, famuli, oepotes, generi, affines. *V.* حافد ¶ اولاد و احفادی *ewladū æhfādi.* Proles, affinesque, & famuli ejus. *La prole, la parentela, e la ſervitù, la famiglia. Sæ.*

احفاد *yhfād.* s. *V.* [4. *a* حفد] Incitare, impellere. *Wan.*

احفار *yhfār.* s. *V.* [4. *a* حفر] Mutare dentes jumentum. *Wan.*

احفاش *æhfaſ.* s. *n. ſ. Pl. a* حفش *hyfſ.* Capſæ, repoſitoria fuſi. *Gol.*

احفاص *æhfās.* s. *n. ſ. Pl. a* حفص *hæfs.* Sacci coriacei. *Gol.*

احفاض *æhfāẓ.* s. *n. ſ. Pl. a* حفض *hæfes.* Cameli, qui portant ſuppelleſtilem domus. *Wan.*

احفاظ *yhfāẓ.* s. *V.* [4. *a* حفظ] Irritare. *Wan.*

احفاف *yhfaſ.* s. *V.* [4. *a* حفف] 1) Negleſtum & non unctum eſſe caput mulieris. 2) Crepitum ventris edere *equum currendo. Wan.*

احفان *æhfān.* s. *n. ſ. Pl. a* حفنة *hæfnet.* Menſuræ quæ duabus manibus capi poſſunt. *Wan.*

احفة *æhffet.* s. *n. ſ. Pl. a* حفاف *hyfaf.* Cirri. *Chiome crespe. Wan.*

احق *æhak.* s. *n. ſ.* 1) Equus non ſudans in curſu. 2) Compreſſo paſſu incedens equus. *Wan.*

احق *æhakk.* s. *compar.* Dignior, æquior, & legitimior. *Più degno, più meritevole, più legitimo. Ik. Sæ. Tef.*

احقا *æhykka.* s. *Pl. a* حقيق *hækyk.* Digni. *Wan.*

احقاب *æhkāb.* s. *n. ſ. Pl. a* حقب *hükūb.* 1) Tempora octuaginta annorum. 2) *Etiam* fecula. *Wan.*

احقاب *yhkab.* s. *V.* [4. *a* حقب] Cingulum io ſella poſterius ligare. *Wan.*

احقاد *æhkād.* s. *n. ſ. Pl. a* حقد *hykd* كينلر *kinler.* Odia, malevolentiæ. *Odii, rancori.*

احقاد *yhkād.* s. *V.* [4. *a* حقد] Abjicere odium. *Wan.*

احقار *yhkār.* s. *V.* [4. *a* حقر] Contemptui habere. *Gol.*

احقاف *æhkaf.* s. *n. prop.* Regionis filiorum Aad, *de quibus in Corano mentia fit.*

احقاف *æhkāf.* s. *n. ſ. Pl. a* حقف *hykf.* Cumuli arenacei.

احقاق *yhkāk.* s. *V.* [4. *a* حقّ] 1) Certo cognoſcere ac dignoſcere. 2) Recte juſteque facere. 3) Firmare. *Wan.* ¶ احقاق حق *yhkākỹ hækk.* s. Jus tribuere, quod juſtum eſt digooſcere &. indicare. *Far giuſtizia.*

احقال *æhkāl.* s. *n. ſ. Pl. a* حقلة *hæklet* Dolores ventris. *Wan.*

احقال *æhkāl* s. *n. ſ. Pl. a* حقل *hækl.* Arva. *Wan.*

احقال *yhkæl*, s. *V.* [4. *a* حقل] Decidere folia de frumento, antequam culmus conſolidetur. *Wan*

احقب *æhkab.* s. *n. ſ. fæm.* حقبا *hækba.* Onager. *Wan.*

احقر *æhkær.* s. *Compar.* Vilior, viliſſimus. *Più vile, ò viliſſimo.* ¶ احقر العباد *æhkærūl ỹbād.* Infimus ſervorum. *Il minimo de' ſervi. Ll.* بو فقير احقر اولاد سلطان آل نبيا *bu fækyrī æhkærī ewl..di ſultānūl embijā.* Hic pauper, infimus poſterorum Princ.pis Prophetarum. *Queſto povera, il più vile, delli Diſcendenti del Principe de' Profeti* (ſic Mahometem vocant) *Eb.*

احقيقاف *yhkikāf.* *a V.* [12. *a* حقف] Incurvum eſſe. *Wan.*

احكّا *yhkăe.* *a. V.* [4. *a* حكّا] Firmare, adſtringere nodum. *Wan.*

احكال *yhkāl.* *a. V.* [4. *a* حكل] Obſcurum & dubium eſſe nuntium. *Wan.*

احكام *ahkām.* *a. n. f. Pl. a* حكم *hŭkm.* 1) Mandata. 2) Judicia. 3) Præcepta legis. 4) Myſteria. 5) Paſcuæ literæ. 6) Præſagia. *Precetti, giudicii, Precetti di legge, miſteri, arcani, diplomi, Pronoſtici.* ¶ احكام شرع شريف اوزره *ahkāmī śer-ŷ śerīf ūzre.* Juxta præcepta ſacræ legis. *Conforme li precetti della legge.* احكام ذو ذوابه‌دن *ahkāmī ẓū ẓūwābeden* استخبار اتدى *iſtichbār itti.* Quæſivit de præſagiis Cometæ. *Deſidero di ſapere, che coſa preſagiſſe la Cometa. Sæ.*

احكام *yhkām.* *a. V.* [4. *a* حكم] 1) Firmare. *Raſſodare.* 2) Injicere frænum mento equi. *Metter la briglia al cavallo.* 3) Inhibere ſtoliditatem. *Wan.* 4) Complere, recte inſtituere. ¶ احكامده سلستر دطلعسي *filiſtre kœl-āſini yhkāmde ihtimam itti.* Arcem Siliſtriam fortificare ſtuduit. *S'applicò a fortificare la Piazza di ſiliſtria. Sæ.*

احكم الحاكمين *ahkemŭl hākimīn* *a.* Præſtantiſſimus Judicum. *Il più perſpicace delli Giudici.* Ex titulis Judicum *V.* اقصي

اكل *ahall.* *a. Part.* Pedibus flaccus. *Gol.*

احلاء *yhlae.* *V.* [4. *a* حلا] Rem tritam oculis indere. *Gol.*

احلّا *yhlā.* *a. V.* [4. *a* حلي] 1) Dulcem efficere. 2) Dulce comperire. *Wan.*

احلاب *yhlāb* *a. V.* [4. *a* حلب] Aſſiſtere alicui in mulgendo lacte. 2) Lactarium pecus alicui aſſignare. *Wan.*

احلابة *yhlabet.* *a. V.* [4. *a* حلب] In prato exiſtentem mulgere *pecus*, & lac ſuis domum mittere. *Wan.*

احلاس *ahlās.* *a. n. f. Pl. a* حلس *hyls.* Pulvilli *inde* ¶ احلاس آلتوت Quæ ſubſternuntur pretioſis veſtibus. *Wan.*

احلاس *yhlās.* *a. V.* [4. *a* حلس] 1) Jurare iterato. 2) Leviter pluere. *Wan.*

احلاط *yhlāt.* *a. V.* [4. *a* حلط] Jurare pervicacius. *Wan.*

احلاف *ahlāf.* *a. n. f. Pl. a* حلف *hylf.* Confœderati. *Wan.*

احلاف *yhlaf.* *a. V.* [4. *a* حلف] Jurare. *Wan.*

احلال *yhlāl.* *a. V.* [4. *a* حلّ] 1) قوندرمق *Kondurmak.* Collocare, hoſpitio excipere. *Riporre, albergare.* 2) Permittere, licitum facere. *Concede, far lecito.* 3) Licitum judicare, ut uxor redeat ad virum. 4) Relinguere Gynæceum *Pſeudomaritum arabibus* حلّ *hulle*, *dictum.* 5) Influere coloſtrum ovium mammis. 6) Se pœna digoum fateri. *Wan.*

احلام *yhlām.* *a. V.* [4. *a* حلم] Somniare. *Gol.*

احلس *ahles.* *a. Part.* دورى *doru*, *dory* *a.* Spadiceus, badius. *Baio. V.* دوري

احلساس *yhlisās.* *a. V.* [9. *a* حلس] Badio colore tinctum eſſe. *Wan.*

احلي *ahlā.* *a. compar.* Dulcior, dulciſſimus. ¶ احلي من العسل *ahlā minel ăſel.* Melle ſuavior, dulcior. *Più dolce del miele.*

احليّة *ahliet.* *a. n. f. a* حلي *hæli.* Cardui craſſi, & arreſcentes.

احليل *yhlil.* *a. n. f.* Foramen penis, & uberis. *Wan.*

احليلا *yhlilā.* *a. V.* [12. *a* حلا] 1) Dulce eſſe. 2) *Poeticè* edulcare aliquid. *Wan.*

احليلاك *yhlilak.* *a. V.* [9. *a* حلك] Valde nigrere, nigerrimum eſſe. *Wan.*

احم *ahæm.* *a. Pl.* حمّ *humm.* 1) Spadiceus equus cum extremitatibus nigris. *Wan.* 2) Propioquus. *Gol.*

احما *ahmā.* *a. n. f. Pl. a* حم *hæm.* Conſanquinei, marini. *Wan.*

احما *yhmā.* *a. V.* [4 *a* حمي] 1) Exſiccare terram. 2) Candeſacere ferrum. *Wan.*

احماد *yhmād.* *a. V.* [4. *a* حمد] Laudatum eſſe aliquid. *Wan.*

احماش *yhmāś.* *a. V.* [4 *a* حمش] 1) Irritare, incitare ad iram. 2) Inflammare ignem. *Wan.*

احماض *yhmāẓ.* *a. V.* [4. *a* حمض] 1) Creſcere herbas amaras. 2) Ejusmodi herbas comedendas dare *camelo.* *Wan.*

احماق *yhmāk.* *a. V.* [4. *a* حمق] 1) Parturire matrem filium ſtupidum. 2) Habere aliquem pro hebete. *Wan.*

احمال *ahmāl* *a. n. f. Pl. a* حمل *hœmel* & *hyml.* Onera. *Carichi, peſi, ſome.* ¶ احمال اجال *ahmāli rigiāl.* Onera, farcinæ pedi tum. *Li fagotti delli pedoni.*

احمال *yhmāl.* *a. V.* [4 *a* حمل] 1) Imponere onus. 2) Juvare aliquem in onere ſuſcipiendo. *Caricare*, & *giovar alcuno à porſi adoſſo il carico.*

احمام *yhmām.* *a. V.* [4. *a* حمّ] 1) Prædeſtinari. 2) Grave negotium eſſe. 3) Appropinquare. 4) Calidam terram eſſe. 5) Lavare aqua calida. 6) Calefacere aquam. 7) Tingere nigro colore. *Wan.*

احمد *ahmed.* *a. Part.* 1) Nomen viri. 2) Laudabilior.

debilior. *Wan.* * *Expreſſ. figu, ſeu poeticæ.* احمد پارینه‌را باز فان حال شد *æhmed pārinerā baz hemān hāl shud.* Juxta antiquam conſuetudinem factum eſt. *Firh.*

احمر *æhmer.* ſ. *Part.* 1) *fæm.* حمرى *hæ nrā. In pl.* احامر *æhāmir* قزل قزمزى *kyrmyzy. Ruber*, ruffus. *Roſſo.* 2) *Ex Gol.* Barbarus, *alius ab Arabe*, qui اسود *eſwed dicitur.*

احمر *æhmer.* ſ. *n. f.* 1) Nova nec trita via. 2) Dura ac violenta mors. ¶ الموت الاحمر *elmewtūlahmer.* Dura mors. *Won.*

احمرار *yhmirār.* ſ. *V.* [9. *a* احمر] Magis rubrum eſſe. *Wan.*

الاحمران *æhmerāni vel eum Articulo* الاحمران *alahmerani.* ſ. *n. f.* Caro & Vinum.

احمرة *æhmiret.* ſ. *n. f. Pl. a* حمار *hymār.* Aſinus. *Wan.*

احمز *æhmez.* ſ. *Part.* 1) Fortior. *Wan.* 2) Acrioris ſaporis *vinum. Gol.*

احمس *æhmes. a Part.* 1) Durus, ſpiſſus locus. 2) Strenuus, egregius. 3) Steriſis annus. *Wan.*

احمش *æhmeſ.* ſ. *Part.* Gracilibus præditus tibiis *equus. Wan.*

احمك *æhmæk.* ſ. *Part. fæm.* حمقا *hæmkā* ابلة *ebleh.* ſ. عكيلز *æky!yz.* ſt. Fatuus, ſtultus, hebes. *Matto, ſeiocco, goffo,*

احمقلق *ohmaklyk* ſ. *n. f.* عكسزلق *åkžlyzlyk.* Stultitia, ſtoliditas. *Pazzia, ſeiocchezza.*

احمى *æhmā.* ſ. *Part.* Pudibundus. *Wan.*

احمرار *yhmirar.* ſ. *V.* [11. ق حمر] Maxime rubrum eſſe. *Wan.*

احن *yhæn.* ſ. *n. f. Pl. ab* احنة *yhnet.* Odia. *Gol.*

احناء *yhnae.* ſ. *n. f. Pl. ab* حنو *hænew.* Regiones, circumferentiæ. *Wan.*

احناث *yhnās.* ſ. *V.* [4. *a* حنث] Violare juramentum. *Won.*

احناج *yhnāg.* ſ. *V.* [4. *a* حنج] Capriſe loqui, torquere verba, *ficuti perjuri facere ſolent. Wan.*

احناش *æhnāſ.* ſ. *n. f.* حنش *hæneſ.* Animalia reptilia, ſerpentes. *Wan.*

احناف *yhnāk.* ſ. *V.* [4. *a* حنف] 1) Incitare ad iram. 2) Gibbum cameli macilentum fieri. *Wan.*

احناك *yhnāk.* ſ. *V.* [4. *a* حنك] Periclitari, experiri. *Wan.*

احنة *yhnet.* ſ. *n. f. Pl.* احن *yhæn.* Odium. *Won.*

احنة *yhnet.* ſ. *V.* [4 F.] Odio habere, animo ingena odium concipere. *Wan.*

احنف *æhnef.* ſ. *Port.* Loripes. *Che a il pie torto. Wan.*

احنك *æhnek.* ſ. *Part.* Polyphagus *camelus. Won.*

احنى *æhna.* ſ. *Part. Fæm.* حنيا *hænjā*, & حنوا *hænwā.* Incurvus dorſo. ¶ احنا ضلوعا *æhnā zuluân.* Maxime propenſus, ac benevolus. *Wan.*

احواج *yhwāg.* ſ. *V.* [4. *a* احوج] 1) Neceſſe habere. 2) Facere neceſſarium. *Wan.*

احواذ *yhwāz.* ſ. *V.* [4. *a* حوذ] Celeriter impellere *camelum. Wan.*

احواش *yhwāſ.* ſ. *V.* [4. *a* حوش] 1) Venari feram, ut incidar in rete. 2) Cogere in unum *camelos indomitos. Wan.*

احواض *æhwâz.* ſ. *n. f. Pl. o* حوض *hæwz.* Piſcinæ. *Wan.*

احوال *æhwāl.* ſ. *n. f. Pl. a* حال *hāl.* Status, modi, conditiones, res, negotia. *Stati, affari, negozii.* ¶ احوال جنكي *æhwāli gengī.* Res militares. *Affari, coſe di guerra.* احوال خير مآل *æhwāli chæir mæāl.* Boni ſtatus, *pro ſingulari* Bonus ſtatus. *Felice ſtato, proſpero. Ll. Sic.* احوالردن سؤال اولنورسه الحمد لله تعالى دولت پادشاهيده وجودمز صحت اوزره موجود اولوب *æhwālümüzden sü-āl olunurſæ elhæmdü lillāhi teālā dewleti pādišāhide wüğüdümüz ſyhhæt üzre mewğūd olup.* Si de meo ſtatu quæſieris, Deo exceſſo ſit laus, ſub auſpiciis Imperatoris bona fruor valetudine. *Se ſi deſidera ſapere del mio ſtato, con la grazia di Dio eccelſo mi ritrovo ſotto li auſpicii del' Imperatore con buona ſalute. Ll.*

احوب *æhwæb.* ſ. *Part.* Peccans, offendens *ſpecialiter patrem vel matrem. Wan.*

احوذى *æhwežī.* ſ. *Part.* Promptus, ſolers. *Gol.*

احور *æhwer.* ſ. *n. f.* 1) Jupiter *planeta.* 2) Intelligentia. *Wan.*

احور *æhwer.* ſ. *Part. Fæm.* حورى *hæwræ. Pl.* حور *hūr.* Oculis pulchris præditus. *Gol.*

احوارار *yhwirār.* ſ. *V.* [9. *a* احور] 1) Oculos valde nigros vel cæruleos habere, *ficuti virgines a Mahomede aſſeclis ſuis in Paradiſo promiſſæ, habere dicuntur.* 2) Album eſſe. *Wan.*

احورة *æhwiret.* ſ. *n. f. Pl. pauc. a* حوار *huwār.* Pulli camelini poſt matrem carrentes. *Wan.*

احورى *yhweri.* ſ. Candicans cute & mollis. *Gol.*

احوزى *æhwezi.* ſ. *Part. i. q.* احوذى *æhwezi.* Promptus in compellendis camelis. *Wan.*

احوس *æhwes.* ſ. *Port.* Imperterritus. *Wan.*

احوص *æhwæs.* s. *Part. Fæm.* حوصا *hæwsā. Pl.* حوص *hūs.* Anguſto oculi angulo prædituſ. *Wan.*

احوص *æhwæs.* s. *n. f.* Nomen viri, *unde* احاوص *æhawys Pl.* Qui tale proprium habent nomen. *Gol.*

احوط *æhwæt.* s. *Part.* Cingens. *Wan.*

احول *æhwel* s. *Part. Plur.* احاول *æhāwil* شاشي śaśī gözlü s. 1) Luſcus, ſtrabo. *Loſco.* 2) Aſtutus, doloſus. *Wan.*

احولال *yhwilāl.* s. *V.* [9. *a* حول] Luſcum eſſe. *Wan.*

احووا *yhwiwae.* s. *V.* [9. *a* حوا] Rubidum eſſe. *Eſſer roſſo, fuſco. Wan.*

احوى *æhwa.* s. *Part. fæm.* حوّا *hæwwa.* s. *Pl.* حوّ *huww.* Labiis niger. *Wan.*

احوية *æhwyet.* s. *n. f. Pl. a* حوا *hywa.* Tabernacula ex pilis camelinis. *Wan*

احووا *yhwywa.* s. *V.* [*Pl.* حوا] Maxime rubidum eſſe. *Wan.*

اكي *uhæij.* s. *Dimi. a* احوي *æhwa.* Labilis nigerulus. *Gal.*

احيا *æhjā.* s. *n. f. Pl. a* حي *hælj.*)(اموات *emwāt.*)(دريلر *diriler* ساغلر *sāghler.* Vivi. *Li vivi. Ik. V. Gal.*

احيا *æhjā. Pl. a* حي *hæjj.* 1) Vivi. *Wan.* 2) Tribus وحي *wæhj dicti. Wan.*

احيا *yhjā.* s. *V.* [4. *a* حي] 1) Reſuſcitare. *Riſuſcitare.* 2) Communitatis alicujus jumenta in bono ſtatu eſſe. 3) Sanum fœtum edere *camelum.* 4) Populum transmigrare in regionem herba luxuriantem, & aquoſam. *Wan.*

احيا *yhjā.* s. *n. f.* Reſuſcitatio, revocatio ad vitam. *Riſuſcitamenta.* ¶ احياي ستت *yhjjāī sünnetī fejidūl ebrār.* Reſuſcitatio legis, Principis Juſtorum (Mahometis) *Seguir li Canſegli del Prencipe de' Giuſti. Sæ. Br.* احياء العلوم *yhjāūl ūlum.* Reſuſcitatio ſcientiarum, *nomen libri cujusdam.*

احيا *yhjā.* s. Reſuſcitare, exhilarare (reaſſumere, revocare *Sæ. Vivificare, rallegrare, riſtabilire.* احياي عظم رميم ايدردي *yhjā ī æẓmī remīm iderdi.* Reſuſcitabat oſſa arida, *ſeu* carioſa. *Rendeva vita alli oſſi ſecchi e fracīti. Eb.* احيا ايدوب رسوم اجدادن *idūp yhjā rūsūmī eğdādin.* Excitavit de novo mores majorum ſuorum. *Rivoco nuovamente ad uſo li coſtumi de' ſuoi Antenati. Sæ.* احياي وجود بيورك *yhjā ī wūğūd buiurun.* Reſtitue me vitæ, *h. e.* erige me lapſum. *Rendetemi l'anima, Eb,* احيا گجه *gīğe iyhjā* s. *& eleganius* احياي ليل *yhjā ī leil* s. Vigilare noctu, oocſtes inſomnes ducere. *Vigilare, di natte.* احيا اولنمق *yhjā olunmak. paſſ.* Reviviſcere. *Tornar in vita.*

احياد *æhjād.* s. *n. f. Pl. a* حيد *hæjd.* Cacumina montium. *Wan.*

احياز *æhjāz.* s. *n. f. Pl. a* حيّز *hæjjiz.* Loci, plagæ. *Wan.*

احيان *æhjān.* s. *n. f. Pl. a* حين *hyn.* Tempora. *Li tempi.* ¶ اوقات و احيان *ewkātiī æhjan.* Tempora & horæ, *ſeu* ſpatia temporis. *Li tempi, le are. Ik.* گذران احيان *güzeränī æhjān.* ol. Terere tempora, vivere. *Paſſar li tempi, le ore ſue. Ik.*

احيان *yhjān.* s. *V.* [4. *a* حين] Morari per aliquod temporis ſpatium in aliquo loco. *Wan.*

احيانا *æhjānā, pro* احيانًا *æhjānen.* s. *adverb.* بعض كره *bæ'zy kerre* بكاه گاه *gāh begāh* p. Interdum, identidem. *Alle volte, di quando in quando. Ll.*

احيحة *æhibet.* s. *n. f.* Summus affectus iræ, & triſtitiæ. *Wan.*

احيحة *ühæjhet.* s. *n. f. prop.* Viri calebris. *Wan.*

احيف *æhjef.* s. *Part. fæm.* حيفا *hæjfa.* Qui noo irrigatur pluvia *campus. Gol.*

احيل *æhjel.* s. *compar.* Verſutior, ſagacior. *Gol.*

احيوى *uhæiwj.* s. *Part.* Rubidulus *labiis. Wan.*

احيية *æhjiet.* s. *n. f. Pl. a* حيا *hæja.* Pudenda. *Wan.*

اخ

آخ *ach.* p *Particula laudantis pro* آفرين *æferīn.* Macte, præclare. *Ferh.*

آخ *āch.* i. *Particula exclamantis, pra* آه Ah! ſuſpirium.

اخ *æch.* s. *n. f.* قرنداش *kærindāſ* s. Frater. ¶ اخ في الله *æchy fillāh.* Frater in Domino *V.* اتحاد اخي *æchy.* Frater meus, & frater mi. *Mia fratello. Wan.*

اخ *æch.* p. 1) *Particula laudantis pro* آفرين *æferīn.* Macte. 2) *Particula admirantis pro* خ خ *bochcoch.* Mirum! *Ferh.*

اخ *üch.* p. 1) *Particula gaudentis,* ڤ *ejulantis.* Ohe! *Ferh.*

اخ *ychch.* s. Vox camelum compellentis ad genu flecteodum. *Gol.*

اخّ *ychh.* s. *n. f.* Olla. *Gol.*

اخا *æcha, vel* اخو *æchw.* s. *V.* [1. F.] Fratrem, amicum eſſe. *Gol.*

اخاة *æchae.* s. *n. f. Pl. ab* اخ *æch.* Fratres. *Wan.*

اخا *ychą.* s. *V.* [4 *ab* اخو] 1) Fraternitatem & amicitiam contrahere. *Wan.* 2) Pro fratre ſe gerere. *Gol.*

اخا *ucha.* s. Nomen loci circa Basram, ubi complures fluvii, ſeu rivi ac pagi ſunt, *Gol.*

اخ اخ *æch æch.* p. *Particulo.* 1) *Laudantis.* Macte! 2) Vah *Dolentis. Ferh.*

اخابر *achābīr.* s. *n. f. Pl. a* خبر *chaber.* Nuntia, rumores. *Gol.*

اخادید *achādid.* s. *n. f. Pl. ab* اخدود *uchtūd.* Sulci, fiſſuræ. *Gol.*

اخاذ *ychāẓ.* s. *n. f.* 1) Lacus. 2) Terra, quam quis pro ſe, vel pro Principe occupat. *Gol.*

اخاذة *achāẓet.* s. *n. f.* 1) Locus in campo, ubi intercipitur aqua. *Wan.* 2) Emphyteuſis. 3) Anſa, vel annulus, quo tenetur clypeus. *Gol.*

آخار *āchār.* p. *n. f.* Res minoris pretii, & abjecta. *Caſt.*

اخارة *ychāret.* s. *V.* [4. *a* خور] Mutuo dare. *Wan.*

اخارج *achārīg.* s. *n. f. Pl. a* خرج *charg.* Proventus ex tributo: *Gol.*

آخاز *āchāz.* p. *n. f.* Res ioutilis, & oullius momenti. *Ferh.*

اخاسي *achāsī.* s. *Part. Pl. a* خسا *chasā.* Impares. *Gol.*

اخاسيف *achāsīf.* s. *Part.* Mollis *terra vel humus. Wan.*

اخاضة *ychāẓet.* s. *V.* [4. *a* حوض] Ducere ad aquam pecus. *Wan.*

اخافة *ychāfet.* s. *V.* [4. *a* خوف] Terrere. *Spaventare. Wan.*

اخاليف *achākīk.* s. *n. f. Pl. a* حقّ *chykk.* Grex camelorum triennium. *Gol.*

آخال *āchāl.* p. *n. f.* Cortex fructuum, ſegmentum ligni, vel alia arida. *Ferh.*

اخالة *ychālet.* s. *V.* [4. *a* خيل] 1) Nubes pluviam minari. *Wan.* 2) Ornari herbis *terram.* 3) Dubiam videri *rem.* 4) Imaginari rem aliquam. *Imaginarſi una casa.*

اخامس *achāmys.* s. *n. f. Pl. a* اخمس *achmas.* Cameli quinquennes. *Gol.*

اخان *æchānī*, *pra* اخوان *æchwānī.* s. *n. f. Dual* ab اخ *æch.* Duo fratres. *Wan.*

اخانيدن *achānīden.* p. *V. Trans. ab* اختن *æchten.* Facere ut quid perveniat. *Coſt.*

اخاوة *ychāwet.* s. *V.* [1. F.] Fratrem vel amicum ſe præbere. *Gol.*

اخايا *æchājā.* s. *n. f. i. q.* اخاوى *æchāwī Pl. ab* اخيّة *æchyjet.* Funes tentorii. *Gol.*

اخايل *uchāil.* s. *Part.* Arrogans, ſuperbus. *Wan.*

اخبا *ychbā.* s. *V.* [4. *a* خبا] 1) Extinguere. 2) Erigere tentoria. *Wan.*

اخباب *ychbāb.* s. *V.* [4. *a* خبّ] Glomerare greſſus *equum. Wan.*

اخبات *achbāt.* s. *n. f. Pl. d* خبت *chæbt.* Campi. *Gol.*

اخباث *ychbās.* s. *V.* [4. *a* خبث] 1) Corrumpere. 2) Pravos ſocios ſibi adſciſcere. *Wan*

اخبار *æchbār.* s. *n. f. Pl. a* خبر *chæber.* Nova, nuncii, & hiſtoriæ, traditiones *pec.* ſacræ. *Nuove, Iſtorie.* ¶ اخبار سلجوقيه *achbārī ſelgiūkyje.* Hiſtoriæ Selgiucenſes. *Croniche delli Selgiuchi. Sæ.* اخبار دررباز *achbārī dūrerbār.* Hiſtoriæ gemmiferæ, & læti nuntii. *Iſtorie, & ragguagli lieti, belli, Sæ.* اخبار وحشت مدار *æchbārī waḥśet medār.* Nova infauſta. *Auuiſi ſtrani, e disguſtevoli. Sæ. Br.*

اخبار *ychbār.* s. *V.* [4. *a* خبر] خبر ورمگ *chæber wirmek.* Nuntiare. *Avviſare, dar parte.* ¶ اخبار صحكرى يا سلامتكزى اخبار *achbārī ſyhhætūn-ūzī, jā ſelāmetūnūzī ychbār eilen.* De ſalute & incolumitate veſtra nos certiores reddatis. *Dateci nuova della voſtra ſalute.*

اخبال *ychbāl.* s. *V.* [4. *a* خبل] Mulgendi gratia mutuum accipere jumentum. *Wan.*

اخبث *æchbes.* s. *compar.* Impurior. ¶ الاخبثان *el-æchbesānī.* Merda, & urina. *Gal.*

اخبية *achbije.* s. *n. f. Pl. a* خبا *chybā.* Tabernacula campeſtria, Mapalia. *Tende. Sæ. V.* اصحاب

آخت *ācht.* p. *Præt. perf. ab* آختن *ächten.* Evaginavit *gladium. Ferh.*

اخت *ucht.* s. *n. f.* 1) Soror. 2) Amica. *Wan.*

اختاء سهيل *uchtāī sūheil.* s. p. Sorores canopi. duo ſidera nota, *etiam* شعريان *sirejān juxta Ferhenghium nominantur.*

اختان *æchtān.* s. *n. f. Pl. d* ختن *chæten.* Generi, affines. *Gol.*

اختبا *ychtybā.* s. *V.* [8. *a* خبا] Tegere, exſtinguere. *Wan.*

اختباب *ychtybāb.* s. *V.* [8. *a* خبّ] Plicas habere veſtem. *Wan.*

اختباز *ychtybāz.* s. *V.* [8. *a* خبز] Pinſere panem. *Wan.*

اختباس *ychtybās.* s. *V.* [8. *a* خبس] Abundanter, copioſe ſumere de re aliqua. *Wan*

اختباط *ychtybāt.* s. *V.* [8. *a* خبط] In ſumma neceſſitate ab aliquo gratiam petere. *Wan.*

اختبال *ychtybāl.* s. *V.* [8. *a* خبل] Incantatione depravare alicujus mentem, *vel* membrum. *Wan.*

آختبوث *āchtybos.* s. *n. f.* Polypus *piscis.*

اختباء *ychtytāe.* s. *V.* [8. *a* خبأ] 1) Abſcondere ſe *præ timore vel pudore.* 2) Decipere aliquem. *Wan.*

اختتام *ychtytām.* s. *V.* [8. *a* ختم] آخر ار

āchyr ot. Finira, complere. *Finire. In compoſitione.* ¶ موّدت اختتام *müweddet ychtytām q.* Cujus finis eſt amicitia. *Amoreouole, affettuoſo. Ll.* اختتام بولمق *ychtytām bülmak.* Finiri, compleri. *Finirſi, conchiuderſi. Ll.*

اختان *ychtytān.* a. *V.* [8. *a* ختن] Circumcidi. *Circonciderſi, eſſer circonciſo. Sæ.*

اخدام *ychtydām.* a. *V.* [8. *a* خدم] Adhiberi ad ſervitia. *Ik.*

اختر *æchter.* p. *n. ſ.* 1) ستاره و طالع نیکو *ſytāre, we tālⁱ nīkū.* Stella, bonum omen. *Aſtro, ſorte buona.* 2) فال نیکو *fāl nīkū.* Horoscopus bonus, fauſtus. *Coſtellazione buona.* 3) Vexillum ſtriatum. 4) Vori compos. *Ferh.* ¶ نیك اختر *nī Kæchter.* Natus ſub bono omine. *Felice. Sæ.* دختر سعد اختر *dochterì saᵉd æchter.* Filia optimi horoſcopi. *Figlia nata ſotto l' ottima coſtellazione. Ah.* * *Expres. fig.* كذشت اختر *æchter guzest.* Accidit, ſicuti deſtinatum erat.

اخراش *ychtyrāś.* a. *V.* [8. *a* خرش] Scabere. *Grattare. Wan.*

اخراط *ychtyrāt.* a. *V.* [8. *a* خرط] Stringera *gladium. Wan.*

اخراع *ychtyrāᵉ* a. *V.* [8. *a* خرع] 1) پیدا *peidā.* e. De novo facere. 2) Perfide defraudare (*cum addito* ستم طریقیله *Sitem tærykỹ ile, q.* Tyrannice. *Per tirannia. Sæ.*) 3) Separare in partes. *Wan. Far coſa nuova, & defraudare. Ah.* ¶ فاتح بولا بر سلیمان پاشای غازی اخراعیدر *fātyhī būlāīr sülcimān pāsāī ghāzī ychtyrā-ỹdūr.* Inventio eſt expugnatoris Arcis *Bulair* dictæ Solimanis Baſſæ Bellatoris. *Fù inventione di &c. Sæ.*

اخراف *ychtyrāk.* a. *V.* [8. *a* خرف] 1) Lacerare. 2) Dilacerari. 3) Perflare, rapideque ſpirare ventum. *Sæ. Gol.*

اخرام *ychtyrām.* a. *V.* [8. *a* خرم] Succidere radicitus. *Wan.*

آختر دانش *āchterì dānìś.* p. *n. ſ. comp.* Jupiter, & Mercurius Planetæ. *Ferh.*

آختر سرسیزه *āchterì sersīzę.* p. *n. ſ. comp.* Fauſta coſtellatio. *Ferh.*

آختر شناس *āchterì ſinās.* p. *n. ſ. comp.* 1) Aſtrologus. 2) Negromanta.

آختر کاوان *āchter Kāwān*, & آختر کاویان *āchter Kāwijān.* p. *n. ſ. comp.* Vexillum Kiawani *alias etiam* درفش *derfiś*, dictum, *quod celeber faber ærarius ad deturbandum de throno Zohac ſuſtulit. Ferh.*

آختر کو *achter gìu*, & آختر کوی *achter gỹ.* p. *n. ſ. comp.* Aſtrologus, augur. *Ferh.*

اخرلمق *æchtærilmak.* t. *V. pro* اقترلمق *æktærylmak. Paſſ. ſequentis.*

اخرمق *æchtærmak.* t. *V.* & باشی اشغه اخرمق *baſī aſagha æchtærmak* (*Plerique ſcribunt* اقترمق *æktærmak*) Invertere *in ca. put. Rivoltar la teſta in giù.*

اختریوس *æchterios.* t. *n. ſ. barb.* October *menſis. Ottobre.* *Invenitur* & اختریس *æchterìs. Idem.*

اخزاز *ychtyzāz.* a. *V.* [8. *a* خزّ] Diſponere tela. *Wan.*

اختزال *ychtyzāl.* a. *V.* [8. *a* خزل] Refecare. *Wan.*

اختزان *ychtyzān.* a. *V.* [8. *a* خزن] 1) Recondere theſaurum. 2) Celare arcanum. *Wan.*

اختشاع *ychtyśᵃ.* a. *V.* [8. *a* خشع] Submiſſius ſe gerare. *Umiliarsi. Wan.*

اختصار *ychtysār.* a. *V.* [8. *a* خصر] 1) Decurtare viam. 2) Contrahere vocem. *Scortare, abbreviare. Differentia eſt inter* اختصار *ychtysār* & اقتصار *yktysār. illud abbreviat vocem & figuram, ſeu modum dicendi; hoc autem & vocem & ſenſum ſignificationemve abbreviat.* ¶ اختصارا *ychtysār.* e. قطلتمق *kyſſælтmæk.* Abbreviare. *Abbreviare, ſcortare.*

اختصاص *ychtysāś.* a. *V.* [8. *a* خصّ] 1) Attribuere aliquid alicui rei. 2) Proprium & peculiarem eſſe. *Eſſer proprio.* ¶ اختصاص ایله *ychtysāś ile. adv.* 1) Devote. 2) Specialiter. *Con divozione, ſpecialmente.*

اختصاف *ychtysāf.* a. *V.* [8. *a* خصف] Conſuere. *Wan.*

اختصام *ychtysām.* a. *V.* [8. *a* خصم] Inimicitias mutuas habere. ¶ اختصاما *ychtysām* a. Altercari inter se. *Contendere tru di loro.*

اختضاب *ychtyzāb.* a. *V.* [8. *a* خضب] Tingere ungues. *Wan.*

اختضار *ychtyzār.* a. *V.* [8. *a* خضر] 1) Demetere *pabulum* virens. 2) *in paſſivo* In adoleſcentia, ceu ætatis virore mori, *ſeu* præmaturus obitus. ¶ یسر اختضار اوزره خفقه و خون کل‌ون الحمر. نعمه اولدوغین پیشتری *ychtyzār üzre chufte, we chūnì gülgüne idre nūhüfte oldughyn gürīgeK.* Videns eum ſopitum in lecto præmaturæ mortis, & in ſanguine roſei coloris recondi-tum. *Vedutolo addormentato ſopra'l letto della morte immatura, & immerſo nel ſangue. Sæ.*

اختضاع *ychtyzāᵃ.* a. *V.* [8. *a* خضع] 1) Se humilem gerera. 2) Reprimere ſuperbiam alicujus. *Wan.*

اختطا *ychtytā.* a. *V.* [8. *a* خطو] Figere greſſum. *Wan.*

اختطاب *ychtytāb.* a. *V.* [8. *a* خطب] 1) Concionatorem agere. 2) Ad nuptias invitare. *Wan.*

اختطاط *ychtytāt.* a. *V.* [8. *a* خطّ] Lanuginem creſcere. *Wan.*

اختطاف *ychtytāf.* a. *V.* [8. *a* خطف] Arripere. *Wan.*

اختطافا

اختطافاً *ychtyṭāfen.* s. *Adv.* Rapina, raptu. احفا *ychtyfā.* s. *V.* [8. *a* خفي خفا] 1) Erruere e dubio. *Wan.* 2) Occultare. 3) Scientia reddendi ſe inviſibilem. *Arte di renderſi inviſibile. Eb.* ¶ اخفا *ychtyfā* s. & اوزره *ychtyfā üzre* ol. Occultare ſe, abſcondere. *Naſconderſi. Eb. Sæ. V.* اخفا كردهٔ پرده *ychtyfā kerdeī perdeī ẓuhūl* ol. Abdere ſe poſt velum oblivionis. *Ik.*

اختفاض *ychtyfāḍ.* s. *V.* [8. *a* حفض] Circumcidere puellam. *Wan.*

اخلا *ychtylā.* s. *V.* [8. *a* خلل] Demetere viridem herbam. *Wan.*

اخلاب *ychtylāb.* s. *V.* [8. *a* خلب] Circumvenire aliquem falſis ſermonibus, fallere. *Wan.*

اختلاج *ychtylāg.* s. *V.* [8. *a* خلج] 1) Vi evellere. 2) Oculo nutare. *Wan.*

اخلاس *ychtylās.* s. *V.* [8. *a* خلس] Rapere, abripere. ¶ اخلاس ايله *ychtylās ile.* Carptim, raptim. *Ian.*

اخلاط *ychtylāt.* s. *V.* [8. *a* خلط] 1) قرشمق *karyśmak.* Miſcere. 2) Permiſceri, 3) Immiſcere ſe. 4) Conſuefcere, converſari cum aliquo. 5) Mente capi. *Wan. Meſcolare, meschiarſi, converſare.*

اخلاع *ychtylāᶜ.* s. *V.* [8. *a* خلع] Frangere fœdus inter ſe pactum. *Wan.*

اخلاف *ychtylāf.* s. *n. f.* Diverſitas, diſcordia, contrarietas, *v. g. opinionum de aliqua re. Diverſità. Sæ.* ¶ احلاف شهزادگانی غنیمت بلوب *ychtylāfī ṡehẓādegānī ghænimet bilūp.* Felicitati ſibi ducens diſcordiam Principum. *Riputando le diſcordie, e le guerre di quei Prencipi, e Fratelli per ſua buona ventura, & occaſione. Br. Sæ.* احلاف زمانله مختلف الوان درلو اضداددن اولان انواع میوه‌های شجرین اشجاری *ychtylāfī ẓemānile nuchtelif elwān, dürlü aẓdādden olān enwā-ỷ miwehāī sīrīn eśćiārī teẓjin eilemiś.* Varii fructus ſuaves, pro diverſitate temporum diverſos referentes colores, & e variis Heterogeneis producti exornabant arbores. *Si vedevano gl' alberi carichi di varij frutti ſoavi, di diverſi colori, di tutte le ſtagioni, e prodotti da piante d' altra ſpecie, &c. Eb.* اخلاف قلقلق *ychtylāf kylmak, Tef.* & اخلاف اوزره *ychtylāf üzre* ol. Diſcrepare *opinione*, contendere. *Diſcrepare, eſſer di altra, contraria opinione, & opporſi, contraſtare.*

اختلافات *ychtylāfāt.* s. *n. f. Pl. præcedentis.* Diſcordiæ, contrarietates. ¶ احلافات اخوت سلطان *ychtylāfātī uchuwweti Sulṭān.* Diſſidia fratrum Principis. *Le diſcordie de' Fratelli del Rè. Br. Sæ.*

اخلال *ychtylāl.* s. *V.* [8. *a* خلل] 1) Neceſſe eſſe. 2) Macilentum fieri. 3) Transfigere telo. *Wan.*

اخلال *ychtylāl.* s. *n. f.* Turbatio, alteratio, læſio. *Torbolenza, alterazione.* ¶ اخلال حال *ychtylāli hāl.* Turbatio ſtatus, turbæ. *Torbolenza. Sæ.* اخلال مزاج *ychtylāli mizāg.* Alteratio ſanitatis, aut temperamenti. *Alterazione di ſanità.* صلحك اخلالنه باعث اولمور *Sulhun-ychtylāline bāỷs olyjūr.* Cauſat turbationem pacis. *Cagiona alterazione alla pace.* صلحك اخلالنه موقع بر معادر *ſulhun-ychtylāline mūeddi bir mæᶜnā dür.* Eſt res cauſans turbationem pacis. *Sono coſe, che poſſono turbar la pace, &c. Ll.*

اختمار *ychtymār.* s. *V.* [8. *a* خمر] Cooperiri fœminam certa ſpecie veſtis لچك *leck* dictæ. *Wan.*

اختمام *ychtymām.* s. *V.* [8. a خمّ] Expurgare puteum. *Wan.*

آختن *āchten.* p. *V.* 1) قلج يا بچق چكمك *kylyğ, jā biciak ćekmek.* Diſtringere *gladium, vel cultrum.* 2) سكو حواله ايلمك *sün-ü hæwāle eilemek.* Intendere haſtam in aliquem. 3) حمق *ćiaỷmak.* Fluctuatim ire. 4) اوكرنك *ögrenmek.* Diſcere. 5) ادمان *idmān.* s. Exercere ſe.

اختناث *ychynāṡ.* s. *V.* [8. *a* خنث] 1) Complicare. 2) inflectere orificium uteri introrſum ad bibendum. *Wan.*

اختناق *ychtynāk.* s. *V.* [8. *a* خنق] Strangulari, ſuffocari. *Wan.*

آخته *āchte.* p. *Part.* 1) Diſtrictus, evaginatus *gladius.* 2) Caſtratus *homo vel equus.* 3) Exhilerans vinum. *Ferh.* 4) Edoctus, & obſequens equus.

اختیار *ychtyjār*, *Turcicè*, *ſumitur pro* Senex, ætate provectus. *Vecchio, attempato.*

اختیار *ychtyjār.* s. *V.* [8. *a* خير خار] Eligere. ¶ اختیار الده دكل *ychtyjār elde degūl.* Optio non eſt in manu, *ſeu* non eſt mei arbitrii. *Non mi è libero.* اختیار الدن كتدی *ychtyjār elden gitti. Ferè idem.* Optio e manibus diſceſſit *ſeu* non amplius in mea eſt poteſtate. *Hò perſo la libertà, non mi è più libero. Eb.* مدهوش اولوب بالكلیه اختیار و قرارى الدن الدردى *medhūś olup bil kūllije ychtyjārū kærārī elden aldūrdi.* Mente perculſus libertatem & conſtantiam ſibi omnino eripi ſivit. *Stordito e fuori di ſe ſi laſciò togliere la libertà e fermezza. Sæ.* اختیارم الدك *ychtyjārūm aldun.* Arbitrium mihi ademiſti. *Mi hai tolta la libertà. Eb.* اختیارمز ايله *ychtyjārūmūz ile.* Ultro, delibe-

daliberate. *Volontariamente, ſpontaneamente.* كندو اختيارملدمي اوينردق *gendü ychtyjārūmūzlemi oinardük.* Nunquid ſponte nos ludebemus? *Forſe noi giocavamo di noſtra ſpontanea volontà?* *Eb.* اختيا جري *ychtyjārī ğiū-jie*, & اختيار جروي *ychtyjārī ğiūzwī Tef.* & اختيار جرى *ğiūz-ī ychtyjār.* Liberum arbitrium. *Il libero arbitrio.* اختيار *ychtyjār.* v. اوكرتملك *ögürtlemek.* Eligere, admittere, (inſtituere, concludere, *Sæ.*) optionem habere, eligere ſibi. *Scegliere, ricevere, ſceglierſi.* زحمتي اختيار *zæhmetī ychtyjār bujurup.* Sufcepto labore. *Prendendo l' incommodo.* احتيار اولندى *ychtyjār olundy.* Concluſum fuit. *Fù concluſo. Sæ.* كردەء اختيار *ychtyjār kerdeï.* Eligere vel elegiſſe. *Ik.*

اختيارلق *ychtyjārlyk.* s. *n. ſ.* Seneƈtus, proveƈte ætas. *Vecchiaja.*

اختيارلنمش *ychtyjārlanmiſ.* s. *Part.* Senex factus. *Invecchiato.*

اختيارلنمق *ychtyjārlanmak.* v. *V.* Seneſcere. *Invecchiarſi.*

اختيال *ychtyjāl.* s. *V.* [8. *a* خال خيل] تكبرلنمك *teƈebbürlenmek* & يورركن صالنمق *jürürken ſalynmak.* 1) Superbire, gloriari. 2) Faſtuoſa corporis agitatione incedere. *Inſuperbirſi, caminar con orgoglio, e baldanza.*

اخنان *ychtyjān,* s. *V.* [8. *a* خون] خيانت *chyjānet* s. Decipere, perfidum eſſe. *Uſar infedeltà, tradire.*

اخثا *æchsā.* s. *n. ſ. Pl. a* خثي *chæsa.* Stercora boum. *Wan.*

اخثار *ychsār.* s. *V.* [4. *a* خثر] Liqueface re butyrum. *Wan.*

اخثم *æchsem.* s. *Part.* 1) Simus, lato & rotundo naſo præditus. 2) Leo. 3) Enſis latus. 4) Rotundo brevique pede præditus camelus. *Gol.*

اخجال *ychğīāl.* s. *V.* [4. *a* خجل] Confundere aliquem, pudore afficere. *Wan.*

اخجسته *æchğieſte.* s. *n. ſ.* Limen inferius portæ. 2) *æchağeſte* flos firingæ purpureæ. *Ferh.*

اخداج *ychtsāğ.* s. *V.* [4. *a* خدج] 1) Deformem & monſtroſam prolem parturire. 2) Impluviam hyemem eſſe. *Wan.*

اخدار *ychtār.* s. *V.* [4. *a* خدر] 1) In conſtanti conſortio eſſe cum muliere. 2) Incidere io tempus pluvium, obrui pluvia.

اخدام *ychtām.* s. *V.* [4. *a* خدم] Dare famulum alicui, famulitium aſſignare. *Wan.*

اخدان *æchtān.* s. *n. ſ. Pl. a* خدن *chydn.* Amici puellæ. *Gol.*

اخدب *æchteb.* s. *Part.* Abjeƈtus homo. *Fæm.* خدبا *chædbā.* *Wan.* الخدبا *el-chadbā.* Lorica mollis. *Gol.*

اخدر *æchter.* s. *Part.* Obſcura nox.

اخدرى *æchterī.* s. *n. ſ.* Oneger. *Wan.*

اخدع *æchtaʿ.* s. *comp.* Fellecior, verſutior.

اخدع *æchtaʿ.* s. *n. ſ.* Vena, in ſpina dorſi, ubi cucurbitulæ applicari ſolent. *Wan.* & اخدعان *æchte-ān.* Ambæ illæ venæ, utrinque una.

اخدم *æchtem.* s. *Part.* 1) Io infima parte pedum candicans *equus, ſi vero in uno pede ſolumodo ſignatus ſit* ارجل *erğel* dicitur. 2) Multo famulitio gaudens vir. *Wan.*

اخدود *uchdūd.* s. *n. ſ. Pl.* اخاديد *æchadīd.* 1) Sulcus in terre obloogior. 2) Curem findens fetus. *Wan.*

اخذ *æhaz.* s. *V.* [4. F.] 1) Ex lactis copia gravitatem ſtomachi & ooxam percipere cameli pullum. *Wan.* 2) In furorem agi camelum. *Gol.*

اخذ *æchyz.* s. *part.* 1) Ophtalmia laborans. *Wan.* 2) Incipiens pingueſcere. 3) Incipiens dentire camelus. *Gol.*

اخذ *æchz.* s. *V.* [3. F.] الف *almak.* Sumere, capere. *Pigliare.* ¶ اخذ *æchz* c. *Item* اخذ *æchzū kabz* c. Percipere. *Riceuere.* اخذ ايلدكلري دلي حضورمه كتوردبلر *æchz eiledüklerī dili huzūrümüze ğetürdiler.* Captivum, (*vulg.* linguam) quem ceperant, in conſpeƈtum ooſtrum edduxerunt. *Hanno condotto auanti di noi la Lingua (il prigione) che avevano preſo. Ll.* اخذ انتقام *æchzī-yntykām* c. Vindiƈtam ſumere. *Vendicarſi.*

اخذ *æchz.* s. *n. ſ.* 1) Acceptio, perceptio. *Ricevimento.* 2) Indoles, mores. *Natura, abilità.* 3) Manſiones lunæ, *quia luna omni noƈte in una ex illis ſtationem habere dicitur. Wan.* 4) Punitio, pœna. *Gol.* ¶ اخذ و مصرف *æchzū maſraf.* Acceptum & expenſum. *Ricevuto e ſpeſa.* اخذي درويش *æch-ynī fermān eiledüğün-üz derwīſ.* Religioſus, quem juſſiſtis capi. *Il frate, di chi commandaſti la preſa, l'arreſto. Eb.* الاخذ نجوم *nuğümül-æchz.* Stellæ progreſſus *ſeu* ingreſſus.

اخذ *ychz.* s. *n. ſ.* 1) Vitæ inſtitutum, & mores. *Wan.* 2) Cauterium quod in letere cameli imprimitur, contra imminentem morbum. *Gol.*

اخذ *uchuz.* s. *n. ſ.* Ophthalmia, lippitudo. *Wan.*

اخذ *uchuz.* s. *n. ſ. Pl. a* اخاذ *ychāz.* Lacus.

اخذاء *ychzāe.* s. *V.* [4. *a* اخذا] Deſpicere.

اخذة *æchyzet.* s. *n. ſ.* 1) Rigor. 2) Morbus ex rigore contraƈtus.

اخذة *uchzet.* s. *n. f.* 1) Præſtigia, faſcinatio. 2) Coralium vitreum incantatorium.

آخر *āchær.* a. *Part. Fæm.* اخرى *uchra.* Alter, alius, ſecundus. *Altro.* ¶ آخرك رعاياسي سز دنو *āchærun-ryâiāsī syz diyu.* Dicentes, vos eſtis alterius ſubditi. *Dicendo, ſiete ſuditi d'un'altro. Ll.* آخردن *ōchærden.* Ab altero, aliunde. *Da un'altro, d'altrove.* آخر ديار *ōchær diār.* Alia regio. *Poeſe foraſtiere. Br. Sæ.* آخر سمت *ſemti āchær.* Alia via, & alio. *A tra ſtrada, altrove. Ik.* غير شكل *ghæri śekl* ot. & آخر شكل *śekli āchar* ot. Alterati, mutari. *Alterarſi, mutarſi.*

آخر *āchær.* p. *n. f.* Lavatrum in balneo, vel aquario. *Ferh.*

آخر *āchar* p. *part.* 1) Utique, imo. 2) Nonne. 3) Exempli gratia. *Ferh.*

آخور *āchor.* p. *n. f.* 1) Strabulum, *præſepe* آخور *āchor.* 2) Clavicula, os ſub gutture, & ſupra pectus. *Ferh.*

آخر *āchyr* a. *Part.* & *Adv.* (اول *ewwel.*) 1) Poſterior. 2) Pars poſterior. 3) Tandem. *Poſteriore, la parte di dietro, finalmente.* ¶ آخرنده *āchyrinde.* In fine cujus. *Al fine di che. Eb.* آخر عمردك *āchyrÿ ûmredek. Ik. Tartaricè* آخر عمر *ûmr āchyrghaćia. Ll.* Uſque ad extremum vitæ. *Sino al fine della vita.* آخر نهاردك *āchyrÿ nihāredek.* Uſque ad finem diei. *Sino al fine del giorno. Sæ.* آخر الامر *āchyrül-emr* دونك صوكي فنايه وارر فساده وارر *bunün-ſon-ÿ fenîje wārür.* Tandem exitus hujus in malum tendet. *Finalmente la coſa terminerà in male. Ll.* آخره قريب *āchyre kæryb.* Prope finem. *Vicino al fine, sù'l fine.* آخر زمان *āchyr ʒemān.* Extrema tempora, noviſſimi dies. *Fine del mondo.* الى آخر الزمان *ilà āhyryʒ ʒemān.* Uſque ad noviſſima tempora *Sin'al fine del mondo.* آخركار *āchyrKār.* Extremum opus, tandem. *Finalmente. Sæ.* آخر نفس *āchyr nefes.* Extremus ſpiritus. *L'ultimo ſpirito.* آخر و اول *ewwelü āchyr.* Denique, ad extremum. *Finalmente, alla fine.* آخر *āchyr* e. بترمك *bitürmek.* Finire. *Terminare,* آخر دوسي اول سوزده *ewwel ſoʒde derſini āchyr itü.* In prima voce finivit lectionem ſuam. *Alla prima parola terminò la ſua lezzione. Ik.* آخر *āchyr* ot. Finiri & expirare. *Eſſer finito, ſpirato.* آخر اولدي عمرى *ûmrī āchyr oldy.* Finita eſt ejus vita, ad extremum vitæ pervenit. *Spirò il termine della di lui vita Ik.*

اخر *echyr.* a. *Part.* (صوك *ſon.*) 1) Poſtremus. 2) Extremitas. *L'ultimo l'eſtremità.* ¶ ابعد الله اخره *ebād allah achyrehu.* Elongat DEUS eum a termino ſuo. *Imprecationis formula. Wan.*

اخر *uchær.* a. *Part. plur. a* اخرى *uchrā.* Aliæ, alteræ. *Wan.*

اخر *uchur.* a. *Adv.* (قدم *kudüm*) Poſtremum. *Wan.*

آخراً *āchyren*, & آخرياً *āchyrīen.* a. *Adv.* Finaliter, tandem, *ut ſupra* آخر

من اخرٍ & *uchuren, etiam ucharın*, & *min uchurin*, & *ucharin.* a. *Adv.* Pone, a tergo. *Gol.*

اخراب *ychrāb.* a. *V.* [4. *a* خرب] Devaſtare, depopulari. *Wan.*

اخرات *æchrāt.* a. *n. f. plur. a* خرت *churt.* Foramina acuum, fibulæ.

اخراج *æchrāg.* a. *n. f. plur. a* خرج *charg.* Expenſæ. *W'on.*

اخراج *ychrāg.* a. *V.* [4. *a* خرج] جقرمق *ćikarmak.* Extrahere, producere. *Far uſcire, cavar fuori.* ¶ اخراجنه قادر اولان *ychrāgine kādyr olān.* Qui id legere poteſt, *vel propius* qui id extrahere poteſt. *Eb.*

اخراجات *ychrāgiāt.* a. *n. f. Pl. præcedentis* خرجلق *charglyk.* Expenſæ. *Speſe.* اخراجاتنه صرف اچون *ychrāgiātine ſærf itiün.* Pro expenſis ſuis. *Da ſpendere per i ſuoi biſogni. Sæ.* اخراجات عسكر اچون *ychrāgiāti æsker itiün.* Propter expenſas Exercitus. *Per le ſpeſe dell' Eſsercito. Sæ.* بو مبلغ موتنمه كافى و اخراجات ضرورتنبه وافيدر *bu meblagh mūnetüme kāfi we ychrāgiāti ʒærūrijeje wāfidür.* Hæc ſumma pecuniæ ſufficit pro proviſione domus, & pro expenſis neceſſariis. *Queſta ſomma baſta per le proviſioni di caſa, & per le altre ſpeſe neceſſarie. Sæ.*

اخرار *ychrār.* a. *V.* [4. *a* خر] Dejicere, decidere. *Wan.*

اخراس *ychrās.* a. *V.* [4. *a* خرس] 1) Mutum facere. 2) Mutum fieri. *Wan.*

اخراط *ychrāt.* a. *V.* [4. *a* خرط] 1) Certo morbi genere laborare camelum, *ubi nempe lac coagulatum nonniſi cum dolore ex uberibus exit.* 2) Componere, & claudere vidulum, hipoperam. *Chiudere la valigia. Wan.*

اخراف *ychrāf.* a. *V.* [4. *a* خرف] Autumni tempore parere ovem. *Wan.*

اخراك *ychrāk.* a. *V.* [4. *a* خرك] Animo percellere, attonitumque reddere. *Sbigottire. Sæ.*

اخرب *æchreb.* a. *Part.* Perforatam auriculam habens. *Wan.*

آخربين *āchyr bīn.* p. *n. f. Comp.* (فاضل *ghāfil.*) Providus, qui reſpicit finem. *Providо, che guarda al fine.* ¶ آخربين اولمايان *āchyrbin olmajan.* Improvidus, qui non reſpicit finem. *Improvido, che non guarda al fine.*

āchyr bin olmaiān, غافل *ghāfil*. Improvidus, imprudens, extrema non reſpiciens. *Imprudente, che non conſidera il fine.*

اخرة *æchæret.* s. *Part. fæm.* Altera, ſecunda. *Wan.*

اخرة *æchæret.* s. *Adv.* Poſtea, in fine. *Wan.*

اخرة *æchyret.* s. *n. f.* Creditum, nomina. ¶ باع باخرة *ba· & bi æchyretin.* Vendidit in creditum, *i. e.* pretio poſt ſolvendo. *Wan.*

آخرت *āchyret.* s. *Part.* & آخره *āchyre fæm. ab* آخر *āchyr.* Poſterior, poſtrema. *L'altra*, & *il fine. Item uſitatè* altera vita, alter mundus (*hic enim vocatur* دنيا *dünjā.*) *L'altra vita, l'altro mondo.* ¶ آخرت اوغلي *āchyret oglly.* s. باباسي * آخرت قرداشي *āchyret karindāsi, bābāſi. Quod alias Turcicè dicitur* اوغللق * قرداشلق * بابالق *oghullyk, kardāślyk, bābālyk.* Adoptivus filius, frater, Pater. *Figlio, fratello, Padre addottivo ò giurato.*

اخرة *æchyrret.* s. *n. f. Pl. a* خرر *chærīr.* Loci plani, planities.

اخرج *æchreğ.* s. *Part. fæm.* خرجا *chærğīā.* 1) Albo nigroque colore variegatus. *W'an.* 2) In vertice nigris arenis nudus *mons. Gol.*

احرجاج *ychriğiāğ* s. *V.* [9. *a* خرج] Extremitates pedum albicare *in ove vel alio animale. W'an.*

اخرجة *æchriğet.* s. *n. f. pl. a* خرج *chærğ.* Expenſæ.

لخرجة *æchriğe.* s. *n. f.* Nomen loci.

اخردست *achyrdest.* p. *n. f. comp.* 1) Qui ultimum in conſeſſu locum occupant. 2) Luſus aleæ. *Ferh.*

احرس *æchres.* s. *n. f.* 1) Mutus. 2) Craſſum *lac, ut cujus agitati ſonus non auditur.* 3) Mons, *vel* locus alius nulla reſonans echo. *W'an.*

احرفة *æchrifet.* s. *n. f. pl. a* حروف *chærūf.* Agni.

احرف *æchrak.* s. *part. fæm.* حرقا *chærkā.* 1) Aure perforatus. *W'an.* 2) (رفيف *reſyk*) Iners, qui nihil novit perficere. 3) Vehementer ſpirans ventus.

آخرك *āchruk.* p. *n. f.* Clavicula, os ſub gutture, & ſupra pectus. *Ferh.*

آخرك *āchorek.* p. *Diminut.* Exiguum ſtabulum. *Caſt.*

اخرم *æchrēm.* s. *part.* Qui fiſſum habet aurem, naſum, *vel* labium. ¶ اخرم الكتف *æchremül-ktf.* Alam intermediam ſcapulæ ſucciſam habens. *Gol.*

احرناس *ychrinmās.* s. *V.* [3. *a* خرمس] Silere. *Tacere. W'an.*

احرواط *ychrūwāt.* s. *V.* [13. *a* خرط] Currere magno cum impetu. *W'an.*

اخروش *æchroš.* p. *n. f.* Ejulatus, clamor. *Ferh.*

اخرون *æcherüne.* s. *Part. plur. San. a* آخر *āchær.* Alii.

اخروى *uchrewī.* s. *Part.* (دنيوى *dünjewī*) & *in fæm.* اخروة *uchrewje.* Alterius mundi, ſeu ad alteram vitam quippe æternam ſpectans. *Dell' altro mondo, dell' altra vita. Ik. Tef.*

اخرى & *præſertim in regimine* اخر *uchrī.* s. *Part. fæm. ab* آخر *āchær* & *āchyr.* (اولى *ulā*) Altera & poſterior. *L'altra, l'ultima & cum articulo* الاخرى *el uchrā.* Altera vita. *L'altra vita i. q.* آخرت

اخريات *uchrejāt.* s. *n. f. Plur. a* اخرى *uchra, i. e.* اواخر *ewāchyr.* Poſtremæ, & ultimæ partes. *Gol.*

آخريان *āchryjān. P. n. f.* 1) Veſtium, ſupellectilis, aliarumque mercium venditio. 2) Veſtiarium. *Guarderoba. Ferh.*

اخريان *æchryjān.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

اخريان *æchryjān*, *vul. ahrīān* s. p. *n. f.* Homo ignarus rerum, religionis, eſſe non curans. *Ignorante, che non sà, nè di fede, nè di legge.*

اخريجاج *ychryğiāğ.* s. *V.* [11. *a* خرج] Extremitates pedum albicare *in ove, vel alio animale. W'an.*

اخريراك *ychryrāk.* s. *V.* [11. *a* خرف] Lacerari. *W'an.*

اخريط *ychryt.* s. *n. f.* 1) Nomen plantæ. 2) Herba falſa. *W'an.*

اخريط *ychryt.* s. *Part.* Decorticatus. *Gol.*

آخرين *āchyrīn.* s. *Part.* (اولين *ewwelin*) *Pl. in obliquo ab* آخر *āchyr.* Poſteriores, noviſſimi, poſteri. *Li poſteriori, li ultimi.*

اخزخزت *æchyzzet.* s. *n. f. Pl. a* خز *chuzz.* Panni ex ſerico craſſiori. *Gol*

اخز *æchzer.* s. *Part.* 1) Arctos, parvos oculos habens. 2) Pætus, qui velut limis intuetur. *Chi hà gl' occhi piccoli, ò ſtretti, e loſchi.*

اخزم *æchzem.* s. *n. f.* 1) Serpens mas. 2) Nomen viri. *W'an.*

اخزى *æchzā.* s. *Part.* Ignominia magis affectus. *Gol.*

اخس *æchaſs.* s. *Comp.* Vilior, ignobilior. *Più vile Tef.*

اخساس *ychsās.* s. *V.* [4. *a* خس] 1) Vilem & ignobilem actionem facere. 2) Humilem, abjectum deprehendi. *W'an.*

آخسته *āchaſte.* p. *n. f. pro* آخجسته *āchğeste.* Limen inferius portæ. *Ferh.*

اخسر *æchser.* a. *Part.* Diſpendium habens, damnum paſſus. *Gol.*

اخسرمك *æchſyrmak.* v. *V.* Sternutare. *Teſ. pro quo uſitatius* اقسرمك *ækſyrmak, quod Vide.*

اخسفة *æchsifet.* s. *n. f. plur. a* خسوف *chæsiūf.* Putei in petra.

آخسمه *āchseme, vel* آخسمه *āchmese.* p. *n. f.* Potus ex oryza, *vel* milio. *Arabice* نبيذ *nebīẓ dictus.*

اخسيسك *æchſyſek.* p. Nomen proprium urbis provinciæ Transoxanæ in diſtrictu Feraganenſi. *Ferh. Juxta Herb. ad ripam fluvii* شاش *ſāſ dictæ.*

اخسيكت *æchſyket.* p. *i. q. præc. Ferh.*

آخش *āchaſ.* p. *n. f.* Pretium.

آخش *āchſ.* p. 1) *n. f.* Pretium. 2) *adj.* Pretioſus. ¶ آخس گوهر *gewherī āchſ.* Gemma pretioſa. *Ferh.*

اخشام *achſam.* s. *n. f.* صباح *ſabāh)* مسا *mesā.* s. شام *ſām* p. 1) Veſper. 2) گیجه *gi-ğe.* Nox 3) دون *dūn.* Nocte præterita, hieri veſperi. *La ſera, la notte, hieri notte.* ¶ اخشام تا هنگام شام اولنجه *achſām tā hengāmū ſām olynğe.* Usque ad veſperam. *Sino alla ſera. Eb.* اخشام زمانی *achſām ẓemānī.* Veſpertinum tempus *La ſera.* اخشام *achſām* ol. Ingruere noctem. *Farſi ſera.* اخشام اولیور *achſām olyiūr.* Veſperaſcit. *Si fa ſera, s'imbruniſce.* اخشام دلدری *achſām jildyẓy.* Heſperus, Venus. *Eſpero.* اخشام یمکی *achſām iemeğī*, & *jejeğeğī.* Cœna. *La cena.* اخشام یک *achſām iemeḳ*, *aut tutiùs ad vitandum turpe æquivocum* اخشام یجکین یک *achſām iejeğeğin iemeḳ*, *vel vulg. achſām manğiaſini iemeḳ.* Cœnare. *Cenare.* اخشام طعامنه دعوت ایلمك *achſām ṭaʿāmine daʿvet e.* Invitare ad cœnam. *Invitar a cena.* اخشامکز خیر اوله *achſāmūn-uẓ chæir ola.* مسا الجیر *meſel chæir.* s. *Vul. miſyl-chair.* Sit vobis bonus veſpar, bonum veſperum precor. *Buona ſera. Cui reſpondetur* عاقبتکز خیر اوله *ākybetūn-uẓ chæir ola*, *q.* extrema veſtra ſint felicia, *vel ad ſecundum* یا مسا الخیر *iā meſyl chæir.* اخشامکی *achſāmkī*, & *rariùs* اخشامدکی *achſāmdekī.* Veſpertinus, & heſternus. *Veſpertino, della ſera*, & *di hieri ſera.*

اخشاملمق *achſāmlamak.* v. *V.* 1) Ingruere noctem. 2) Veſperi aliquo advenire. 3) Pernoctare. *Far ſera, arrivar' in qualche luogo la ſera, paſſar la notte.*

اخشامین *achſāmīn.* v. *adv.* Veſperi, veſpertino tempore. *La ſera.*

اخشب *æchſeb.* s. *n. f.* 1) Vaſtus & magnus mons. 2) Vaſta, magnaque res omnis. *Wan.*

اخشبان *æchſebāne.* s. *n. f. Dual.* Duo montes Meccani. *Wan.*

اخشف *æchſef.* s. *part.* Qui ob ſcabiem male incedit. *Gol.*

اخشم *æchſem.* s. *part.* Defectum in naſo habens. *Wan.*

اخشن *æchſen.* s. *adj.* Aſper, valde durus. *Wan.*

اخشنج *æchſenğ.* p. *n. f.* Adverſarius, inimicus. *Caſt.*

اخشنده *æchſende.* p. *n. f.* Crepitaculum. *Ferh.*

اخشی *æchſī.* s. *Comp.* Timidior. *Gol.*

اخشیج *æchſyğ.* p. *n. f.* Nomen, quod unicuique elementorum convenit. *Ferh.*

آخشیجان *āchſīğiān*, & اخشیجان *æchſīğiān*, & اخشیکان *æchſigān.* p. *n. f.* 1) Repugnans. 2) Inimicus. 3) Contraria quatuor, *ſcil.* elementa. *Ferh.*

اخشیلب *ychſyſāb.* s. *V.* [11. *a* خشب] Valde aſperum eſſe. *Wan.*

اخشیلان *ychſyſān.* s. *V.* [11. *a* خشن] 1) Valde craſſum & ſpiſſum eſſe *aliquid.* 2) Spiſſis & craſſis pannis amiciri. *Wan.*

اخشیك *æchſīk* & اخشیکان *æchſigān.* s. *n. f.* Repugnantia. *Vide* اخشیجان

اخص *æchæſſ.* s. *compar.* Magis proprius. *Più proprio.*

اخصاب *æchsāb.* s. *n. f. Pl. a* خصب *chyſb.* Copiæ, ubertates. *Wan.*

اخصاب *ychsāb.* s. *V.* [4. *a* خصب] Copioſa omnia, & rerum abundantiam eſſe. *Wan.*

اخصاف *æchsāf.* s. *Part.* 1) Cinereus, *ſcilicet albo nigroque bicolor.* 2) Alba latera in ventre habens equus. *Wan.*

اخصام *æchsām.* s. *n. f. Pl. a* خصم *chuſm* Oculorum anguli interiores. *Wan.*

اخصال *ychṣāl.* s. *V.* [4. *a* خصل] Humectare. *Wan.*

اخضر *æchẓær.* s. *Part. fem* خضری *chuẓrā.* Viridis. *Verde.* ¶ طاوس اخضر *tāwuſ æhẓær.* Pavo viridis *qualem eſſe dicunt in Paradiſo. Pavone verde.* جامه خضری *ğiāmei huẓrā.* Veſtis viridis. *Veſte verde. Ah* بحر الهند *bæhrūl hind.* Mare, *ſeu* Oceanus Indicus. *Mar d' India.*

اخضرار *ychẓyrār.* s. *V.* [9. *a* خضر] Perviride eſſe. *Wan.*

اخضع *æchẓaʿ. fem.* خضعی *chæẓ-ā.* s. *n. f.* 1) Humilis, obſequens equus. 2) Qui demiſſionem capitis oſtendit. *Gol.*

اخضف *æchẓæf.* s. *n. f. i. q.* حیّة *hæijet.* Serpens. *Gol.*

اخضلال *ychẓylāl.* s. *V.* [9. *a* خضل] Valde humidum eſſe. *Wan.*

اخضيضار *ychzȳzār.* s. *V.* [13. *a* خضر] Summe viride eſſe. *Wan.*

اخضيضال *ychzyzāl.* s. *V.* [13 *a* خضل] Maxime humidum eſſe. *Wan.*

اخضيلال *ychzȳlāl.* s. *V.* [13. *a* خضل] Frondoſam & radicoſam eſſe arborem. *Wan.*

اخطاء *ychtāe.* s. *V.* [4. *a* خطء] Peccare. *Peccare. Wan.*

اخطا *ychtā.* s. *V.* [4. *a* خطو] 1) Intendere greſſus. 2) Incitare aliquem ad progrediendum. *Wan.*

اخطاب *ychtāb.* s. *V.* [4. *a* خطب] Appropinquare tempus putandi vitas. *Wan.*

اخطار *æchtār.* s. *n. f. Pl. a* خطر *chytr.* 1) Cameli multi. *Wan.* 2) *a* خطر *chætær.* Pericula, exitia. *Gal.*

اخطار *ychtār.* s. *V.* [4. *a* خطر] Revocare in memoriam. *Ricardare,* ¶ كندو موتن اخطار ايدوب *gendū meurtin ichtār idūp.* In mentem revocando ſibi propriam mortem. *Rappreſentandoſi la ſua morte. Ik.* احنالن ضميرنه يخطار ايدوب *yhtymālin ẓæmīrine ychtār idūp.* Iniecta in ejus mentem ſuſpicione fore ut... *Ponendogli in capa il ſoſpetta di... Sæ.*

اخطاف *ychtāf.* s. *V.* [4 *a* خطف] Attingere aliquem telo, & laedere. *Wan.*

اخطال *ychtāl.* s. *V.* [4. *a* خطل] Perplexe loqui. *Wan.*

اخطب *æchtæb.* s. *Part.* Pinqueſcens. *Wan.* 2) Melius recitans concionem. 3) Albo nigroque variegatus paſſer. *Gal.*

اخطف *æchtæf.* s. *Part.* Extenuata habens indeſtina. *Gal.*

اخطل *æchtæl.* s. *Part.* 1) Laxus, pendulus, talesque habens aures *ovis vel canis.* 2) Pravi multique ſermonis homo. 3) Hyaena. ¶ ابو الاخطل *ebūl-æchtal.* Equus, & mulus. *Gol.*

اخطم *æchtæm.* s. *Part.* Naſutus, *i. e. qui longum habet naſum. Wan.*

اخفا *ychfā.* s. *V.* [4. *a* خفي] (اظهار *yzhār.*) 1) كزلك *gizlemek.* Abſcondere. *Naſcondere.* 2) صقلمق *ſaklamak.* Abdere, celare. *Tener ſegreta, coprire. Wan.* ¶ كندوني إخفائه جكدى *gendüji ychfāie dekty.* Se inviſibilem reddidit. *Si reſe inviſibile. Eb.* علم اخفا *ylmī ychfā.* Ars reddendi se inviſibilem. اخفا ابله *ychfā ile.* Clam. *Nascoſte.* اكي دبده لرينه كحل اخفاني جكوب *iki dædelerine kohlī ychfāji dekūp.* Inunctis oculis ſtibio inviſibilem reddente. *Avendoſi fregati gl' occhi con polvere, ò tinta, che rende la perſona inviſibile. Eb.*

اخفاد *ychfād.* s. *V.* [4. *a* خفد] Comparere gravidam *camelitem. Wan.*

اخفار *ychfār.* s. *V.* [4. *a* خفر] 1) Infringere jura foederis, perfidiam committere. 2) Adjungere alicui adjutorem. *Wan.*

اخفاس *ychfās.* s. *V.* [4. *a* خفس] Obſcoena loqui. *Wan.*

اخفاف *ychfāf.* s. *V.* [4. *a* خفف] Agilem, expeditum eſſe. *Wan.*

اخفاق *ychfāk.* s. *V.* [4. *a* خفق] 1) Avem agitare alas in volatu. 2) Splendere veſtibus. 3) Impleri lunam. 4) Nullam acquirere portionem prædae in pugna. *Wan.*

اخفج *æchfeğ.* s. *Part.* Pedes tremulos habens, dum feſtinanter ſurgit, camelus. *Wan.*

اخفش *æchfeſ.* s. *Part.* Parvos oculos habens, imbecilles viſu. *Wan.*

اخفيات *ychfīāe.* s. *n. f. Plur. a* خفا *chyfā* Operimenta, vella. *Wan.*

اخفوف *uchfūf.* s. *n. f. Plur. a* خفوف *chafūf.* Fiſſurae in terra. *Wan.*

اخكار *æchkār.* p. *n. f.* Pruna ardentis ignis. *Caſt.*

اخكر *æchker.* p. *n. f.* قور *kor.* t. Carbo candens. *Carbone acceſo. Ferh.*

اخكر نفته *æchker tefte.* p. *n. f.* Carbo feruens. *Ferh.*

اخككند *æchkekend.* p. n. *f.* Crepitaculum. *Ferh.*

اخكل *æchkel.* p. *n. f.* 1) Spica frumenti. *Ferh.* 2) Macrocephalus. *Caſt.*

اخكلندو *æchkelendū.* p. *n. f.* Crepitaculum. *Ferh.*

اخكلنده *æchkelende.* p. *n. f.* Strigil equi. *Stregghia. Ferh.*

اخكم *æchkem.* p. *n. f.* 1) Circulus ligneus cribri. *Ferh.* 2) Faſcia capitis *per diametrum complicata, qua fœminæ caput conſtringunt. Caſt.*

اخكمر *æchkemr.* p. *n. f.* Poſtilena. *Groppiera, ſtraceale. Caſt.*

اخكندو *æchkendū.* p. *n. f. i. q.* اخكلندو *æchkelendū.* Crepitaculum. *Ferh.*

اخكوبه *æchkūbe*, & اخكوجه *æchkūğe.* p. *n. f.* Globulus veſtiarius. *Ferh.*

اخكور *æchkūr.* p. *n. f.* 1) Pyrum ſylveſtre. 2) Fructus amarus quiscunque. *Caſt.*

اخكوز *æchkūz* p. *n. f.* Globuli veſtiarii. *Ferh.*

اخكوزه *æchkūze*, & اخكوزنه *æchkūzene.* p. *n. f.* 1) Globuli veſtiarii. 2) Machina textoria. 3) Dactylus immaturus. *Ferh.*

اخكوكه *æchkūke.* p. *n. f. i. q. ant. Ferh.*

اخكوش *æchkūſ.* p. *n. f.* Fructus immaturi. *Ferh.*

اخكوك *æchkūk.* p. *n. f. i. q. ant. Ferh.*

اخكوكش *æchkūkeſ*, & اخكوكوش *æchkūkūſ.* p. *n. f. i. q. ant. Ferh.*

اخكون *æchkūn.* s. *n. f.* Globulus, *ſeu* nodus. *Caſt.*

اخلّ *æchæll.* s. *compar.* Indigentior. *Et* æchull, *Pl. a* خلّ *chæll.* Aceta.

اخلا *æchlā.* s. *Part. Plur. a* خلو *chylw.* Vacui, inanes, otioſi. *Gol.*

اخلا *ychlā.* s. *V.* [4. *a* خلي] 1) Terram abundare herba. 2) Locum vacuum invenire. 3) Segregarum & ſolum eſſe *aliquem.* 4) Ceſſare a comedendo cibo. *Wan.*

اخلّ *æcyllā.* s. *n. f. Pl. a* خليل *chælil.* Amici.

اخلاب *æchlāb.* s. *n. f. Plur. a* حلب *chylb.* Ungues ferarum. *Gol.*

اخلاب *ychlāb.* s. *V.* [4. *a* خلب] Turbidam & lutoſam eſſe aquam. *Wan.*

اخلاج *ychlāg.* s. *V.* [4. *a* خلج] Extrahere. *Wan.*

اخلاد *ychlād.* s. *V.* [4. *a* خلد] Perennem, ſempiternum eſſe. *Wan.*

اخلاص *ychlās.* s. *V.* [4. *a* خلص] Purificare, emendare. *Purificare, correggere. Wan.*

اخلاص *ychlās.* s. *n. f.* 1) Purificatio. 2) Emendatio. 3) *uſit.* Probitas, candor animi. *Puritâ, ſinceritâ, candido affetto. Wan.* ¶ اخلاص و انقياد *ychlāsū inkyjād.* Sincerus amor. اخلاص ايله *ychlās ile.* Pure, ſincere. *Puramente, ſinceramente. Ll.*

اخلاط *æchlāt.* s. *n. f. Pl. a* خلط *chylt.* 1) Mixturæ, miſcellæ. 2) Humores corporis. *Miſture & umori.* ¶ اخلاط ردية *æchlāty redije.* Humores corrupti. *Umori corrotti.* اخلاط فاسده *æchlāty fāſide.* Humores corrumpentes, & corrupti. *Umori corrompenti, & corratti.*

اخلاط *ychlāt.* s. *V.* [4. *a* خلط] Camelarium immittere membrum cameli in *fœminæ* fiſſuram. *Wan.*

اخلاف *æchlāf.* s. *n. f. Pl. à* خلف *chælef*, & *chulf. Ll.* (اسلاف *eslāf.*) Poſteri, ſucceſſores. *Diſcendenti, ſucceſſori.* ¶ اخلافلرى اوصافلرى *æchlāfī sütüde ewsāfterī.* Poſteri ejus laudatiſſimi. *Li di lui lodatiſſimi poſteri,* اخلاف سعادت اتصافى *æchlāfī ſeādet ittiſāfī.* Glorioſiſſimi ejus poſteri. *Sæ.*

اخلاف *æchlīf.* s. *n. f. Pl. a* خلف *chylf.* Papillæ uberis camelini. *Gol.*

اخلاف *ychlīf.* s. *V.* [4. *a* خلف] 1) Corrumpi halitum oris. 2) Refarcire lacinias veſtis. 3) Retribuere, compenſare. 4) Recedere a promiſſis. 5) Invenire aliquem infidum. 6) Siccitatem a fidere cauſari. 7) Succedere lucrum in vicem rei perditæ. 8) Manum extendere ad evaginandum gladium. 9) Recreſcere herbam in campo. 10) Hauſire aquam e puteo. *Wan.*

اخلاف *ychlīf.* s. *n. f.* Depravatio. ¶ اخلاف ديمكي غلافدن اخراج *ychlīf ōghyni ghylāfinden ychrāg.* s. Gladium depravationis ex vagina extrahere, hoſtilem ſtringere gladium. *Sfodrare la ſcimitarra aſtile. Br. Sæ.*

اخلاف *æchlāk.* s. *n. f. Plur. a* خلف *chælæk.* Tritæ veſtes. *Wan.*

اخلاق *æchlāk.* s. *n. f. Plur. a* خلق *chulk.* Mores, dotes animi. ¶ اخلاق حميده *æchlāki hamīde.* Laudabiles qualitates. *Lodevoli coſtumi.*

اخلاق *æchlāk.* s. *n. f. Pl. à* خلق *chælk.* Populi. *Popoli.*

اخلاق *ychlāk.* s. *V.* [4. *a* خلق] 1) Arteri *veſtem.* 2) Atterere *veſtem.* 3) Induere veſtem laceram & tritam. *Wan.*

اخلال *æchlāl.* s. *n. f. Pl. a* خلّ *chyll.* Intimi amici.

اخلال *ychlāl.* s. *V.* [4. *a* خلّ] 1) Confundere. 2) Depauperari 3) Indigum efficere. *Canfondere, turbare.* ¶ اخلال معنى ايدر *ychlāli maʿnā ider.* Confundit ſenſum. *Confonde il ſenſo. Ik.* اخلال ايله *ychlāl ile.* s. Confuſè, & mucrè. *Canfuſamente, & magramente. Sæ. V.* املال

اخلام *æchlām.* s. *n. f. Plur. a* خلم *chylm.* Amici.

اخلص *æchlæs.* s. *compar.* Purior, ſincerior. *Piu puro, ſincero.* ¶ اخلص العباد *æchlæſul-ʒbād.* Sinceriſſimus fervorum. *Il più ſincero de' ſervitori,* اخلص الفواد *æhlæsulfuwād.* Sinceriſſimus corde. *Di cuore ſinceriſſimo.*

اخلط *æchlæt.* s. *n. f.* ييان ارمودي *jebān armūdy.* Pyrum ſylveſtre. *Pera ſelvatico.*

اخلف *æchlef.* s. *Part.* & *n. f.* 1) Declinans in latus ob humeri diſtorſionem *camelus. Wan.* 2) Mente laborans. 3) Fluxus aquæ. 4) Serpens *mas. Gol.*

اخلق *æchlæk.* s. *compar.* Aptior. *Gal.*

اخلق *æchlæk.* s. *Part.* 1) Aequalis, res integra, & non compoſita. *Wan.* 2) *i. q.* رتقا *retkā.* Interfœmineo conſtricta & clauſa *mulier.* 3) Pauper. *Gol.*

اخلكند *æchleKend.* s. *n. f.* Crepiraculum. *Ferh.*

اخلّه *æchylle.* s. *n. f. Pl. a* خلال *chylāl.* 1) Deotiſcalpia. 2) Thecæ vaginarum. *Steccadenti, ſopracoperta de' fodri.*

اخليا *æchlīja.* s. *n. f. Plur. a* خالي *chālȳ.* Periſtromata.

اخليا *æchlīja.* s. *Part. Plur. a* خلي *chælȳ.* Vacui.

اخليغ *ychlīğ.* a. *n. f.* Præſtans & velox *equus. Sa.*

اخليلاف *ychlȳlāk.* a. *V.* [13. *a* خلك] Coelum nubibus coopertum eſſe. *Wan.*

اخماد *ychmād.* a. *V.* [4. *a* خمد] Sedare ignem. *Wan.*

اخمار *ychmār.* a. *V.* [4. *a* خمر] 1) Coopertam eſſe terram. 2) Celare *aliquid.* 3) Dare, tradere in manus. *Wan.*

اخماس *æchmās.* a. *n. f. Plur. a* خمس *chyms*, & خميس *chæmīs.* Cameli quintani, & partes quintæ: *hinc adagio dicitur.* يضرب الاخماس بالاسداس *jæzribūl-æchmase bilęſtāsi.* Monſtrat quintanos, ſed ſextanos cupit, *i. e. aliud præ ſe fert, aliud intendit,* & *fallaciæ ſtudet. Wan.*

اخماس *ychmās.* a. *V.* [4. *q* خمس] 1) Quaternis diebus poteotem camelum habere. *Ut quinta adaquetur.* 2) In quinque turmas diviſum eſſe populum. *Wan.*

اخماع *æchmā'.* a. *n. f. Plur. a* خمع *chyn'.* 1) Lupi. 2) Latrones.

اخمال *ychmāl.* a. *V.* [4. *a* خمل] Lædere famam alicujus. *Wan.*

اخمام *ychmām.* a. *V.* [4. *a* خمّ] Foetorem concipere carnem. *Wan.*

اخمر *æchmer.* a. *Part.* Ebrius, crapuloſus. *Ubriaco* ¶ اخمرلر ابدي *æchmerler idi.* Ebrii erant. *Erano ubbriachi. Tęf.*

اخمرت *æchmiret.* a. *n. f. Pl. a* خمار *chymār.* Operimenta *Gol.*

اخمس *æchmes.* a. *Part.* 1) Durus *locus.* 2) Religionis tenax. 3) Strenuus. *Gol.*

اخمسا *æchmisā* & اخمسة *æchmis* &. a. *n. f. plur. a* خميس *chæmīs.* Quinti, & dies Jovis.

اخماسس *achmisās.* a. *n. f. i. q. præc. Wan.*

اخمسه *æchmise.* p. *n. f.* Potus ex oryza. *Ferh.*

اخمص *æchmæs.* a. *Part.* Incurvatam plantæ partem habens, quæ terram non attingit. *Wan.*

اخن *æchænn.* a. *Part.* Per nares loquens. *Wan.*

اخنا *ychnā.* a. *V.* [4. *a* خني] 1) Obſcoena loqui. 2) Infauſtis aſtris perire. 3) Corrumpere. *Wan.*

اخناب *æchnāb.* a. *n. f. Plur. a* خنب *chynb.* Femora. *Gol.*

اخناب *ychnāb.* a. *V.* [4. *a* خنب] Languere pede. *Wan.*

اخناث *æchnās.* a. *n. f. Plur. a* خنث *chuns.* Flexura. *Wan.*

اخناس *æchnās.* a. *n. f. Fœm. loc.* خنسا *chænsā.* a خنس *chuns.* Simus. *Wan.*

اخناس *ychnās.* a. *V.* [4. *a* خنس] Poſtpooere aliquem. *Wan.*

اخنث *æchnes.* a. Flexibilior, flaccidior. *Gol.*

اخناج *ychingīāğ.* a. *V.* [25. *a* خجّ] Inclinare ad partem camelum in inceſſu. *Wan.*

اخنس *æchnes.* p. *Part. Fœm.* خنسا *chænsā*, بورن اوجي سورجه اورنه‌سي جوكك كسنه *burun uği ſiwriğe ortaſi čiūkūk kimeſne.* Reſimum naſum habens, ſilo. *Di naſo ſchiacciato.*

اخنس *æchnes.* a. *n. f.* 1) Simia. 2) Leo. 3) Vacca ſylveſtris. *Gol.*

اخنكل *æchængel.* p. *n. f.* Gladius. *Caſt.*

اخنون *uchnūn.* p. *n. prop. pro* ادريس *edrīs.* Prophera Enoch.

اخني *æchæni.* a. *n. f.* 1) Veſtis ſtriata. 2) lioea, *ſeu* panoi linei vilioris generis. *Gol.*

اخنية *æchnyjet.* a. *n. f. i. q.* قطي *kaſtī.* Veſtis *ſeu* panni genus ſerico mixtum, *quod in Aegypto fit. Gol.*

اخو *æchw.* a. *V.* [1. F.] Fratrem & amicum eſſe. *Gol.*

اخوا *ychwā.* a. *V.* [4. *a* خوى] Occidere, ad occaſum vergere ſtellam. *Wan.*

اخواص *ychwās.* a. *V.* [4. *a* خوص] Frondere arborem. *Wan.*

اخوال *æchwāl.* a. *n. f. Plur. a* خال *chal.* Pulli. *Wan.*

اخوان *æchæwān.* a. *n. f. Dual. ab* اخ *æch.* Duo fratres.

اخوان *ychwān.* a. *n. f. Pl. ab* اخ *æch.* Fratres, amici. *Fratelli, compagni. Sa.*

اخوان *ychwān.* a. *n. f.* Menſa.

اخوانلك *ychwānlyk.* a. *n. f. pro* اخوّت *uchuwwet.* Fraternitas. *Fratellanza.*

اخوة *ychwet.* a. *n. f. Plur. a* اخو *æchū.* Fratres. *Wan.*

اخوت *uchwet.* a. *n. f. Pl. coll ab* اخ *æch.* Fratres. *Li fratelli.*

اخوّت *uchuwwet.* a. *V.* [1. F.] Fratrem eſſe. *Wan.*

اخوّت *uchuwwet.* a. *n. f.* قرنداشلك *karyndāšlyk* t. برادرى *birāderī* p. Fraternitas. *Fratellanza.* ¶ اخوت حقانده *uchuwwet-hækkānyſje.* Vera fraternitas *in Deo, ſeu* ſpiritualis. *Vera Fratellanza in Dio, ò ſpirituale. Ik.*

اخوت *æchwes.* a. *Part. Fœm.* خوثا *chæwsā.* Molli ventre prædita juventus. *Wan.*

آخور *āchor.* p. *n. f.* 1) Aquarium, piſcina, *ubi corpus lavant.* 2) Alveulus aquæ lapideus, *unde aqua corpori affunditur. Caſt.* 3) *ufit.* t. & اصطبل *ystœbyl* a. Stabulum. *Ferh.* ¶ امر آخور *emīrī āchor.* Præfectus ſtabuli. *Maeſtro di ſtalla.* اوغلان آخور *āchor oghlānī.* Stabularius. *Stalliere.* صغر آخورى *ṣyghyr āchory.* Bouile. *Stalla di buoi.*

اخوز *uchūz.* s. *V.* Acaſcere, & acradina affici *lac. Gol.*

اخوص *æchwæs.* s. *n. f.* 1) Fervidior ventus habetans viſum. 2) Profundus puteus. 3) Elatior arenatum collis. *Gal.*

اخوف *æchwef.* s. *compar.* Timidior. *Più timida.*

اخوف *æchwak.* s. *Part.* Cocles, luſciosus. *Guercio.* 2) Amplus. 3) Scabioſus *camelus. Gol.*

اخول اخول *æchwele, æchwele.* s. *Adv.* Separatim. *Wan.*

اخولة *achwilet.* s. *n. f.* Pullus.

آخون *æchūn.* p. *n. f.* Theologus. *Caſt.*

اخون *æchun.* s. *n. f. Plur. San. ab* اخ *æch.* Fratres, amici. *Wan.*

اخوية *achwinet.* s. *n. f. Plur. Pauc. a* اخوان *achwan.* Menſæ. *Wan.*

اخوي *æchæwī.* s. *Part.* 1) Fraternus. 2) Sororius. *Wan.*

اخوين *æchwīn.* s. ¶ دم الاخوين *demūl-æchwīn, i. q.* دم الثعبان *demūs-suʿbān.* Sanguis Draconis. *Species gummi rubra satis nota; arbor ejus* صندم *ándem dicitur in insula Socotora ſeu Dioscoride crescens. Gol.*

اخي *æchī.* s. *n. f.* Fratet mi. *V. in* اخ

اخيار *achyār.* s. *Superl.*)(اشرار *eśrār) Pl. a* خير *chæir & ab* اخير *ach-jer.* s. Optimi, *ottimi.* ¶ اخيار كزيدة *gūzīdel ach-jār.* Optimorum ſelectiſſimus, præſtantiſſimus. *Scelto ſopra tutti li ottimi. Ik.*

اخياس *achyjās.* s. *n. f. Plur. a* خيس *chȳs.* Saltus.

اخياش *æchyjāś.* s. *n. f. Plur a* خيش *chæjś.* Panni groſſi.

اخياط *æchyjāt.* s. *n. f. Plur. a* خيط *chæjt.* Funiculi.

اخياف *æchyjāf.* s. *n. f. Plur. a* خيف *chæif.* 1) Pelles uberum. 2) Diverſi generis homines. 3) Una matre, ac diverſis patribus prognati fratres. *Wan.*

اخيال *æchyjāl.* s. *n. f. Plur. a* خيل *chæil.* Equi.

اخيال *ychyjāl.* s. *V.* [4. a خيل] Nubes pluviam portendere. *Wan.*

اخيان *uchyjān.* s. *n. prop.* Duorum montium ita dictorum. *Gol.*

اخيّة *æchyjet.* s. *n. f.* 1) Laqueus, *cujus una extremitas terra infigitur, altera vero ad alligandum jumentum inſervit. Wan.* 2) *i. q.* حرمة و ذمة *hurmetū-ẓimmet.* Autoritas tutelaris. *Gol.*

اخيخة *æchȳchat.* s. *n. f.* Jusculum ex farina, *quod admixta aliqua parte butyri vel olei ſorbent. Gol.*

اخيدن *achȳden.* p. *V.* Pervenire, pertingere. *Ferh.*

اخيذ *æchȳẓ.* s. *n. f.* Mancipium, captivus. *Gol.*

اخيذة *achȳẓe.* s. *n. f.* Serva mancipia *Wan.*

آخير *āchȳr.* p. *n. f.* 1) Fundamentum domus. 2) Lutum caementumve *ex calce, oleo lini, & goſſipio pilisue bouinis paratum, quo muros illinunt contra æquae exitum.* 3) Later crudus. *Caſt.*

اخير *achȳr.* p. *n. f.* Tarminus. *Segno, che divide i limiti. Ferh.*

اخير *æchīer.* s. *compar.* Melior, optimus. *Migliore, ottimo.*

اخيري *uchæjrā.* s. *n. f. Diminut. a* اخرى *uchrā.* Alia. *Wan.*

اخيردن *achȳrȳden.* p. *V.* Diſtringere *gladium. Ferh.*

آخيز *āchȳẓ* p. *n. f.* دنوار مهرة *mūhrei dīwār.* Incruſtatio muri, cæmentum ex calce, quo muri illinuntur. *Malta, incroſtatura di mura.*

آخيزكر *āchȳẓger.* p. *Adj.* Cæmentarius.

اخيس *achȳes.* s. ¶ عدد اخيس *ædedi æchjes.* Numerus multus. *Gol.*

آخيسة *æchȳse.* p. *n. f.* 1) Dux gregis *aries, vel capra. Ferh.* 2) Collimitaneus lapis. *Caſt.*

اخيسة *æchȳse.* p. *n. f.* Dux gregis *aries. Ferh.*

اخيشن *uchæyśin.* s. *Diminut* ab اخشن *æchśen.* Subaſper. *Wan.*

اخيص *achȳas.* s. *Part.* 1) Unum cornu fractum habens *ariee.* 2. Oculo altero major, altero minori præditus. 3) *in fæm.* اخيصا *æchajsā.* Uno cornu aracto, altero ad caput dapreſſo *capra. Gol.*

اخيف *æchjef. Fæm.* خيفا *chæifā.* s. *n f.* 1) Ampli præputii *camelus.* 2) Unum oculum cæſium, & alterum nigrum habens *vir, equus. Wan.*

اخيل *æchjel.* s. *Part.* 1) Multos habens nævos. 2) Nomen ſtirpis Arabum. *Wan.*

اخيون *æchyjūm.* s. *n. f. Deſumtum ex Græco, alias* رأس الافعي *reeśūl-ef-ā.* s. Caput viperinum; *ob ſeminis formam. Gol.*

آخية *āchje.* p. *n. f.* 1) Dux gregis aries. *Ferh.* 2) Laus. 3) Saliva hominis. 4) Limes. ſepimentum. *Caſt.*

اد

اد *ād.* s. *n. f.* اسم *iſm.* s. نام *nām.* p. Nomen. *Nome. Scribitur etiam ad diſtinctionem.* آد *ād.* ¶ اد و شئ *ādū śānȳ.* Nomen & qualitas ejus. *Nome, e qualità* ادي نه در *ādi ne dūr, quod &* اكا نه ديرلر *an-a ne dirler,*

ler, & نيجه دىرلر *niğe dirler?* Quomodo vocatur? *Come ſi chiama?* ادنه فلان دىرلر *ādine fülān dirler. V*ocatur nomen ejus N. *Si chiama per nome.* اد وىرمك ° اد قومق *ad komak*, & *ad wirmek* ı تسميه *teſmije.* ٤. ٤. نام دادن *nām dāden* ף. Nomen imponere. *Porre il nome* ادياه اكيف *adī ile an-mak.* Nominatim commemorare. *Far menzione di alcuno, nominandolo col proprio nome.* اد چكمك *ad ćekmek* ı ذمّ *zemm.* ٤. Vituperare بر كيسەنك ادنى چكمك *birkimſenün-adinī ćekmek.* Convitiari aliquem, famam lædere. *Biaſimar alcuno, toccar la ſua riputazione.*

آد *ād.* ٤. *n. f.* Robur, vires. *Wan.*

آد *ād.* ٤. *n. f. Plur. a* ادە *idet.* Infortunia. *Wan.*

اد *edd.* ٤. *V.* [:. & 3. F.] 1) Gemere, quiritari. 2) Retracto ſpiritu vocem edere camelitim حنين *hænin dictam. Wan.*

اد *edd.* ٤. *n. f.* 1) Infortunium. 2) Res admiranda. 3) Negotium arduum. 4) Res iniqua. *Gol.*

اد *iddi.* ٤. *V. Imper. a* ادى Relinque, miſſum fac. *Gol.*

اد *üdd.* ٤. *n. f.* 1) Potentia, robur, vigor. 2) *pro* ادد *üdüd.* Nom. tribus Arabicæ, primique fatoris ejus, qui filius Tabichæ filius Aliaſi, fil. Modzarri. *Gol.*

ادا *adā.* ٤. *n. f.* (*quod ſcribitur etiam* اده & اطه) جزيره *ğezīre.* ٤. Inſula. *Iſola.*

ادا بالغي *adā bālyghy.* ٤. *n. f. comp.* Cæte, balæna. *Balena.*

ادا طاوشانجغي *ada tawshānğighy.* ٤. *n. f. comp.* Cuniculus. *Coniglio.*

ادا *edā.* ٤. *n. f.* 1) Perſolutio, præſtatio *Pagamento, ſodisfazione.* 2) Vocis prolatio, eloquentia. *Maneggiamento di voce, facondia.* ¶ بلبل نازك ادا *bülbüll nāzük edā*, & خوش ادا *choſ edā.* Canora Philomela. *Roſſignuolo di voce, di canto delicato,* نواى مرغان خوش ادا *newāi murghānī choſ edā.* Modulatio avium canorarum. *L'armonia e bella riſonanza delli uccelli di canto ſoave. Sæ.* كلامزك اداسي *kelāmümüzun-edāſi.* Elocutio aut eloquentia noſtra. *Il noſtro bel dire. Ah.* حسن ادا *husnī edā.* Genuina expreſſio, redditio. *Eſpreſſione giuſta* تعبيرات سجيده ادا *tæʿbīrāti ſenğide edā.* Ponderate prolatæ explicationes. *Spiegazioni peſate. Ik.* ادای معنای حدیثده *edāi mæʿnāi hædiſte.* In explicatione, ſententiæ ſacræ. *Nel dichiarare il detto del Santo. Ik.* ادای مرام بابنده *edāī merām bābinde.* In explicando intento, & ipſum opus abſolvendo. *Nel ſodisfar' al ſuo debito, ò intento. Ik.* اداسي لازم اولان *edāſi lāzim olān* & واجب آلادا *wā-ğibūl-edā*, & لازم آلادا *lāzimūl-edā.* Neceſſario præſtandum, perſolvendum. *All' eſecuzione di cui ſiamo obligati. Ik.* اوزرنه اداسي لازم كلن *üzerine edāſi lāzim gelen.* Quod præſtare tenetur. *Ch' egli è obligato di ſodisfare. Ik.* ذمّتده آكره زممتى آلادا *zimmeti āchære lāzimūl-edā.* Ab alio perſolvendum. *Quel, che un altro deve pagare. Ll.* ادا *edā.* ٤. اودمك *ödemek* كورمك *görmek.* Perſolvere, ſatisfacere, exprimere. *Pagare, ſodisfare, eſprimere.* ı بورجني ادا *borğini edā* ٤. ı دين ادای *dejn edāī.* Solvere debitum. *Pagar il debito.* ı سفر ادای *edāī ſefer.* ٤. Expeditionem bellicam abſolvere. *Far la ſua Campagna. Ll.* ادای مراسم رسالت و تكميل خدمات سفارت ايلدكدن صكره *edāī merāſimī risālet, we tekmīli chædemati ſifāret eïledükten ſon-ra.* Legatione ſua rite defunctus. *Avendo compitò, come ſi deve, la ſua Ambaſciata. Ll.* و سائر واقع اولان امور دين و دولت عالبەنك ادا و تكميلنده *we ſāir wāky° olān ümūrī dinü dewleti ālijenun-edā wü tekmīlinde.* Et in præſtandis perficiendisque aliis occurrentibus negotiis religionis & Imperii (Othomanici.) *Nell accudire, e ſodisfare alli altri affari di religione, e di ſtato, che alla giornata occorrono. Ll.* ادای مراسم دوستلغ مراسمي كما ينبغي ادا & اولندقدن صكره *doſtlyk merāſimü kemā iembæghy edī olundukten ſon-ra.* Præmiſſis amicitiæ & humanitatis conteſtationibus, *q.* poſtquam ſatisfactum eſt juribus debitæ obſervantiæ. *Doppo aver compito, fatti i complimenti. Ll.*

آداب *ādāb.* ٤. *n. f. Pl. ab* ادب *edeb.* 1) Boni mores. 2) Diſciplinæ. *Buone creanze. V.* ادب آداب هندسيان ¶ *ādābi hendeſijan.* Diſciplinæ Geometricæ, Mathematicæ. *Le matematiche.* اصحاب آداب *æshābi ādāb.* Civiles. *Bencreati.* خلقله آداب معاشرت و اختلاط *chælkyle ādābi muāſeretü ychtylāt.* Officia civilitatis & converſationis humanæ. *Le regole della converſazione civile. Ik.* صلح و صلاحلي آدابنى دايا منظور و مرعي طوتوب *ſulhu ſælahun-ādābini dāimā menzurü mer-ʿy tutüp.* Obſervando ſemper leges & regulas pacis. *Oſſervando ſempre le convenienze dell' alma pace. Ll.* آداب صلح و صلاحه محكم طوتوب *ādābī ſulhu ſælāh muhkem tutup. Ll. Significat qnaſi i. q. præc.*

اد اب *id-āb.* ٤. *V.* [4. *a* دأب] Diligenter & cum ſtudio facere *quid. Wan.*

ادابر *üdābir.* ٤. *Part.* Qui a ſuis averſus eſt, nec

nec dicta cujuſquam audit, aut quicquam curat, *ſicut* ابانر *ebātir*. *Wan.*

اداة *ſeu* ادات *edāt*. s. *n.f. Pl.* ادوات *edewāt* s. 1) Inſtrumentum, apparatus. 2) Expreſſio, particula. ¶ ادات جمع *edāti ğem*ª. Particula formans pluralem numerum. *Terminazione del Plurale, ciò, che s' aggiunge per formar, il Plurale dal ſingolare. Ik.* ادات نسبت *edāti niſpet*. Particula proportionis, *aut* poſſeſſionis, *ut ſunt* لو *lū* s. مند *mend* p. *quæ addita nomini ſubſtantivo inferunt ſignificationem* Præditus, habens, &c. اداة الجرا *edātūl-ğerzā*. Particula illativa, ſeu concluſiva, *qualis eſt* ف *fe* præpoſitum nomini aut verbo. ادات فاعل *edāti fāÿl*. Supplementum participii, *ut in* زركر *zerğer*, *illud* كر *ğer* & *ker eſt* ادات فاعل *edāti fāÿl*, & *valet noſtrum* fax, aurifex, *ſeu* Aurifaber. ادات توسّل *edāti tewſsûl*, ادات ندا *edāti nidā*, *q.* particula conjunctiva, & vocativa. *Ik. Sæ.*

ادال *idāet*. s. *V.* [4. *a* دوا] Incidere in morbum. *Wan.*

ادالت *edeetu*, & ادوالت ادالّ *edweetū idāen*. s. Falſam concepi ſuſpicionem, falſo ſuſpicatus fui. *Gol.*

ادد *edād. i. q.* اكّ *edd*ª. *n.f.* Potentia, robur.

ادد *edād*, *idād*, & ادّاد *iddād*. s. *ex Africano*. Chamæleon albus, aut planta ei ſimillima, & *eddād* radix ejus. *Gol.*

ادادة *idādet*. s. *V.* [4. *a* دود] Erucas decidere ex arboribus. *Wan.*

ادار *edār*. s. Nom. menſis Syromacedonum ordine ſexti, quando initium ſit a *Tisrin* priore, *i.* e. Octobri, *eſt itaque* Martius, *Judæis autem* Februarius, *nempe* menſis duodecimus anni Eccleſiaſtici, quem a *Niſan* ſeu novilunio menſis Martii ſubducunt, juxta præceptum Moſis. *Gol.*

ادارق *edārāky*. s. *n.f.* Medicamenti Indici ſpecies, acris & deleteria. *Gol.*

ادارة *idāre*. s. *V.* [4. *a* دور] 1) Circumducere. 2) In orbem agere. *Far girar intorno.* ¶ ادارة جام حمام *idārel ğāmū hymām* s. Porrigere circum circa calicem mortis. *Porger' intorno il calice della morte. Sæ.*

آداش *ādāś pro* آددش *addaś* s. *n. f. comp.* Cognomen, *ſeu* ejusdem nominis. *D'un medeſimo nome.*

اداف *üdāf*. s. *n. f.* 1) *i. q.* ذكر *ẓeker*. Membrum virile, veretrum. 2) *i. q.* اذن *üẓn*. Auris. *Gol.*

اداف *adak*. s. *n. f.* نذر *neẓr*. Votum. *Voto.* ¶ اداف *adak*. s. ادامك & ادمك *adamak*. Vovere. *Far voto.*

آداك *ādāk*, & *edāk*. p. *n. f.* 1) Vadum. 2) Inſula. *Caſt.*

ادالة *idālet*. s. *V.* [4. *a* دول] 1) Tribuere victoriam in vindictam. 2) Superiorem evadere in conflictu. *Wan.*

ادالو *adalū*. s. *adj.* Inſularis. *Iſolano.*

ادام *adām*. p. *n. f.* Globus cæleſtis. *Caſt.*

ادام *edām*. s. *n. f.* 1) Nom. loci. 2) Id, cum quo res alia jungitur. 3) Opſonium. 4) Dux, antiſtes. 5) Concordans, conſentiens. 6) Nom. putei, qui diſtat diei itinere a Medina. *Wan.*

ادام *edāme*. s. *In apprecationibus valet* دايم ابلسون *dāim eilefun*. ¶ ادام الله *edāmāllāhū* Aeternet Deus. *Dio eterni. Ld. V.* وزر

ادام *idām*. s. *n.f.* انبكك قاتغي *etmegünkātyghÿ*. s. نان خورش *nān choriś* p. Opſonium. *Companatico.* ¶ نان و ادام وجامه *nānū idāmū ğiāmede*. In pane, opſonio, & veſtibus. *Nel pane, companatico, e veſtiti. Ik.*

ادّام *eddām*. s. *n.f.* صاتيجي *ſæchtyjān ſatiği*. Corii venditor. *Chi vende cordovano.*

ادامال *idāmāl*, *edāmāl*. p. *n. f. q.* اداي مال *edāi māl*. Penſio pecuniæ, tributum. *Caſt.*

ادامت *idāmet*. s. *V.* [4. *a* دوم] 1) Perenne reddere *aliquid*. 2) Reſtinquere aquæ frigidæ *in olla bulientem cibum*. *Wan.*

ادانة *idānet*. s. *V.* [4. *a* دين] Commodare, mutuum dare. *Wan.*

ادانى *edānī*. s. *n. f. Plur. a* دنى *denī*. Homines viliores.

اداوات *edāwāt*. s. *n. f. Pl. fan.* ادات *a edāt*. Inſtrumenta, res neceſſariæ, utenſilia. *Gol.*

اداوة *idāwet*. s. *n. f. i. q.* مطهرة *mytherct*. Aqualis, aut vas aquarium, ex quo aquæ latex manu affunditur ad abluenda membra, *quale in ſacra lotione uſurpari ſolet. Wan.*

اداوى *edāwī*. s. *n. f. Pl. præc.* Aquales comparati ad mundandum corpus. *Wan.*

ادهم *edāhim*. s. *n. f. Pl. a* ادهم *edhem*. Nigri coloris equi. *Gol.*

آدب *ādib*. s. *Part.* Qui ad epulum invitat, convivator. *Gol.*

ادب *edeb*. s. *V.* [2. F.] 1) Admirari. 2) Invitare ad epulum. *Wan.*

ادب *edeb*. s. *V.* 1) Morum elegantia pollere. 2) Inſtituere aliquem in diſciplinis humanioribus. *Wan.*

ادب *edeb*. s. s. *n. f.* 1) Humanitas, elegantia morum & doctrinæ, boni mores. 2) Scientia. 3) Verecundia. 4) Regula, lex, jus. *Oneſtà, buona creanza, dottrina, legge,*

legge, coſtume. Sic autem explicatur in Lexicis. الادب نگاه داشتن حدّ هر چیز * فی اصطلاح اهل الجمیعه اجتماع خصال الخیر عادت و عجب و صلاح نفس *Et edebū nigāh dāsteñ hæddi her ćiz. Fī iſtylāhỹ ehlil-hæḳỹkæ, iğtimāū ehyſālil chæir, ādet we öğeb, we ſalāhỹ nefs. q.* Obſervare cujuſque valorem. Et apud contemplativos collectio bonarum qualitatum, item conſuetudo, res miranda, & integritas animi. ¶ ادب و تربیته قابل و ملایم *edebū terbījete kābiliū mūlāim* ai. Docilem ſe præbere. *Eſſer docile di civiltà, e buona educazione.* ı ادب *edeb.* ٥. Caſtigare. ادب اوگرمك *edeb ögretmek.* Boois moribus imbuere, civilitatem docere. *Inſegnar la buona creanza, à civiltà.* ادب ترکی *terkī edeb.* Incivilitas. *Incivilità.* ادب ایله *edeb ile*, ایله ادب ☞ *Quod ſit, quando folia pullulantia formam parvulæ cicadæ referunt, alias enim ſi venenoſa. W'an.*

ادبا *ūdebā.* ٥. *Part. Plur. a* ادیب *edīb.* Bonis moribus inſtituti. *Gol.*

ادباب *idbāb.* ٥. *V.* [4. *a* دب] Iocitare currentem *aliquem. W'an.*

ادبار *edbār.* ٥. *n. f. Plur. a* دبر *dūbr.* Terga.

ادبار *edbār.* ٥. *n. f. plur. a* دبرة *deberet.* 1) Poſticæ res. 2) Cervices. *Gal.* ¶ ادبار التجود *edbarūs-sūğūd.* Duæ inclinationes indifferentis uſus poſt alias oeceſſarias in precatione veſpertina. *Al.* ادبار التجوم *edbarun nūğūm.* Tales duæ poſt neceſſarias in precatione matutina.

ادبار *idbār.* ٥. *V.* [4. *a* دبر] 1) Vulnerare in dorſo *equum.* 2) *Jumentum* alicujus in dorſo vulnerari. 3) Abire. 4) Maturefcere. 5) Intrare in regionem دبور *dæbūr dietam.* 6) (اقبال) Retrocedere, adverſam fortunam habere. *Eſſer disgraziato, ſventurato. W'an.*

ادبارة *idbāret.* ٥. *n. ſ.* (افبالة) Fiſſæ auris pars io occipur flexa. *Gol.*

ادباس *idbās.* ٥. *V.* [4. *a* دبس] Nigrefcera herbam, *dum pullulare incipit. W'an.*

ادبانه *edebāne.* ٥. *adv.* Civiliter, modeſte. *Civilmente, modeſtamente.*

ادبب *edbeb.* ٥. *n. f.* Pilofus camelus. *Gol.*

ادبة *ūdbet.* ٥. *n. f. i. q.* مأدبة *meedebet, meedūbet.* Cibus, ad quem quis invitatur, epulum, convivium. *Gol.*

ادبخانه *edebchāne.* ٥. p. *n. f.* اباب یولی *aiāk ioly* ٥. مستراح *mūſterāh* ٥. Latrina, loca ſecreta. *Deſtro, neceſſario.*

ادبر *edber.* ٥. *Part.* Ulceratus, ſeu vulneratus dorſo.

ادبر *edber.* ٥. *n. f.* Agnomeo viri حجر ابن عدي *hağer ibnī ādī dićli. W'an.*

ادبر *edbūr.* ٥. *n. f. Pl. a* دبر *debr* & *dibr.* Examina apium, & crabronum.

ادبس *edbes.* ٥. *n. f. Pl.* دبس *dūbs,* Phœniceus, ſpadiceus *equus, avis. W'an.*

ادبساس *idbisās.* ٥. *V.* [9. *a* دبس] Spadicei coloris eſſe. *W'an.*

ادبسز *edepsyz*, ☞ ادب بي *bī edeb.* ٥. *adj. comp.* Immodeſtus, inhoneſtus. *Immodeſta, incivile.*

ادبسزلك *edepſyzlik.* ٥. *n. f. comp.* Inſolentia, petulantia. *Incivilta, inſolenza.*

ادبسزلكله *edepſyzlığile.* ٥. *adv. comp.* Inciviliter, inſolenter. *Incivilmente.*

ادبلمك *edeplemek.* ٥. *V. comp. act.* 1) تأديب *teedib* ٥. ı ادب *edeb.* ٥. Caſtigare. 2) Inſtituere. *Caſtigare, iſtruire.*

ادبلنمك *edeplenmek.* ٥. *V. comp. paſſ.* 1) Inſtrui. 2) Caſtigari. *Laſciarſi iſtruire, eſſer caſtigato. Tſf.*

ادبلو *edeplū.* ٥. *adj.* Moratus, modeſtus. *Bencreato, modeſta.*

ادبي *edebī.* ٥. *Part.* 1) Modeſtus. 2) Nomen montis. *W'an.*

ادبيات *edebīāt.* ٥. *Part.* Quæ ad bonorum morum doctrinam, & humaniores literas pertinent. *Gol.*

ادبير *edbīr.* ٥. *n. f.* Genus ſerpentis. *Gol.*

ادّت *iddet.* ٥. *n. f. i. q.* ادّ *idd.* 1) Adverſitas, ærumna. 2) Res admiranda, *aut* difficilis, *aut* nefanda. ¶ دهيه ادّت *dæhijetün iddetün.* Infortunium grave. *Gol.*

ادثر *edser.* ٥. *Part.* 1) Periens. 2) Perditus. 3) Socors. *Gol.*

ادجا *idğiā.* ٥. *V.* [دجا] Caligioſum, & oebuloſum eſſe. *W'an.*

ادجان *edğiān.* ٥. *n. f. Plur. a* دجن *değn.* Nubilæ dies, aut noctes. *Gol.*

ادجان *idğiān.* ٥. *V.* [4. *a* دجن] 1) Conſiſtere *in aliquo loco.* 2) Obductum eſſe coelum oubibus, & pluvia. *W'an.*

ادجن *edğen*, *Fæm.* ادجنا *değnā.* ٥. *Part.* Nigredine deformis *camelus. Gol.*

ادجو *edǧew*, *Fam.* دجوا *deǧwā*. s. *Part.* Perplexos, multosque pilos habens *caper. Gol.*

ادحاض *idhāż*. s. *V.* [4. *a* دحض] 1) Irritum facere, abolere. 2) Suffulcire, facere subsistere. *Wan.*

ادحاف *idhāk*. s. *V.* [4. *a* دحف] Despicere, non æstimare *aliquem. Wan.*

ادحال *edhāl*. s. *n. f. Plur. a* دحل *dæhl.* Cavitates in planitie, vel valle superne angustæ, inferne autem patentes. *Wan.*

ادحوّ *ūdhuwwer*. s. *n. f.* 1) Locus, ubi struteocamelus oves in arena ponit, pullosque fovet. 2) Nomen mansionis lunæ. *Gol.*

آدخ *ādæch*. p. 1) *Salutandi formula.* 2) *n. f.* Vir dignitate conspicuus. *Ferh.*

ادخار *idchār*. s. *V.* [4. *a* دخر] Despicere. *Wan.*

ادخال *idchāl*. s. *V.* [4. *a* دخل] 1) گیردرمك *girdürmek*. s. Introducere, inferre. 2) Annumerare. *Introdurre, far entrare.* ¶ وكلاسي تصرفنه ادخال اولندی *wükelāfi tæṣṣarüfine dchāl olundi.* Ministri eius intromissi sunt in possessionem eorum bonorum. *Furono dati in poter, e possesso delli di lui Ministri. Sæ.*

ادخان *iddichān*. s. *V.* [8. *a* دخن] Igne corripi. *Wan.*

ادخل *edchæl*. s. *Compar.* Interior, familiarior. *Gol.*

ادخن *edchæn*, *Fæm.* دخنا *dæchnā*. s. *Part.* Fumoso colore, obscuro, impuroque præditus *aries, ovis. Wan.*

ادخنة *edchynet*, *edchyne*. s. *n. f. Pl. a* دخان *duchan.* Fumi. ¶ انكره و ادخنهء متصاعده ايله چرخ دوّار مبتلاي دوار اولدی *ebchyre wü edchynel mütesā-ǧde ile ćiærchȳ dewwār mübtelāī dewār oldy.* Ex vaporibus fumisque continuo ascendentibus cœlum, in gyrum mobile, incidit in vertiginem capitis, *i. e. tot & tanta tormenta bellica explosa sunt ut fumo cœlum impletum sit, & conturbatum, vertiginem passum. Sæ.*

ادد *eded*. s. *n. f. plur. ab* ودّ *iddet*, & ادد *ūded.* Nom tribus Arabiæ felicis, cujus author est *Eder* filius *Zeidi*, filius *Kehlan. Wan.*

ادد *ided*. s. *n. f. plur. ab* ودّ *idet.* Infortunia. *Wan.*

آدداش *āddaś*. s. *n. f. Comp.* Cognomen.

ادّدی *adedi*. s. *Part Patronimicum* tribus *Eded. Wan.*

آدر *āder*. s. *n. f.* Testiculus inflatus. *Wan.*

آدر *ādir*. p. *n. f.* Phlebotomon. *Lancetta. Ferh.*

آدر *ādur*. p. *n. f. i. q.* آذر *āżur.* Ignis apud magos. *Ferh.*

ادر *eder*. s. *V.* [2. F.] 1) Hernia corripi. 2) Laborare ea. *Wan.*

ادرّ *ederr*. s. *Part.* Oblongos habens testiculos. *Fem.* درّا *derrā.* Abundans lacte *camelitis, Gol.*

ادرا *edrā*. s. *part.* Contrarius. *Wan.*

ادرأ *idrae*. s. *V.* [4. *a* درأ] 1) Collostrum oriri *in cameliti vicina partui.* 2) Nuntiare. *Wan.*

ادرا *iddirā*. s. *V.* [8. *a* درا] In occulto latere venatorem, *ne ferae pertereantur. Wan.*

ادرا *iddira*. s. *V.* [8. *a* درى] 1) Abhærere rei. 2) Insidias struere. *Wan.*

ادراب *idrāb*. s. *V.* [4. *a* درب] 1) Intrare in pylas. *Wan.* 2) Per angustias venire *in hostile solum.*

ادراج *edrāǧ*. s. *n. f. pl. a* درج *dereǧ.* 1) Viæ. 2) Interstitia. *Wan.*

ادراج *idrāǧ*. s. *V.* [4. *a* درج] 1) Non edere fœtum *elapso jam anno camelitem.* 2) Convolvere *aliquid. Wan.*

ادرار *idrār*. s. *V.* [4. *a* درّ] Præbere lac *camelitem.* 2) Ventum excitare pluviam. *Wan.* 3) Agitare, movere. 4) Abunde, & continuo donare. *Gol.*

ادرار *idrār*. p. *n. f.* Pannus *quicunque* pro vestimento conficiendo sufficiens. *Cast.*

ادرارات *idrārāt*. s. *n. f. pl. a* ادراري *idrārī.* Largitiones, stipendia. *Doni, pensioni.* ¶ ادرارات وصيّه *idrārāti waṣīje.* Legata pia. *Legati pij. Sæ.*

ادراري *idrārī*. s. p. *n. f.* 1) Stipendium. 2) Quantitas paropsidem implens. *Gol.* & *Ferh.*

ادراس *edrās*. s. *n. f. plur. a* درس *dirs.* Tritæ vestes. *Gol.*

ادراص *edrāṣ*, & ادرص *edrus*. s. *n. f. Pl. a* درص *dyrs.* Pulli. ¶ ام آلاد ادراص *amūl-edrāṣ.* Genus aliquod leporum arabicorum. *Wan.*

ادراع *edrāᶜ*. s. *n. f. plur. pauc. a* درع *dyrᶜ.* Loricæ. 2) Indusia mulieris. *Wan.*

ادراع *iddirāᶜ*. s. *V.* [8. *a* درع] 1) Induere indusium *fœminam.* 2) Induere loricam. *Wan.*

ادراك *edrāk*. s. *n. f. pl. a* درقة *derakæt.* Theriacæ.

ادراك *edrāk*. s. *n. f. Plur. a* درك *derk* Pœnæ.

ادراك *idrāk*. s. *V.* [4. *a* درك] 1) Pervenire. 2) Perspicere aliquid. 3) Matuescere fructum. 4) Pertingere ad terminum.

ادراك *idrāk*. s. *n. f.* 1) Comprehensio, cognitio. 2) Intellectus. *Comprendimento, intelletto, capacità.* ¶ ادراك *idrāk*. s. Comprehendere, capere, videre, sentire. *Comprendere, intendere.* دونلرك ادراك ايدجك عقللرك

واردی *bunlarun idrāk ideğek ākyllerī wārdur.* Habent hi intellectum capacem comprehendi. *Anno quefti l'ingegno, e capacita d' intendere* ادراکات صاحبه *idrākāti sādykæ.* Veræ concaptiones. *Concetti veri. Ah.*

ادراك *iddirāk.* s. *V.* [8. *a* درك] Affaqui. *Wan.*

ادرام *edrām, ſeu* اذرام *ezrām.* p. *n. f.* Inſtrumentum ſubulæ inſtar, quo conſuunt panoos ephippio ſubſterni ſolitos. *Ferh.*

ادرام *idrām.* s. *V.* [4. *a* درم] Pullum camelitis mutare dentas primos. *Wan.*

ادربجان *ederbeğiān.* p. *n. prop.* Provincia Perſiæ olim Media dicta. *Herb.*

ادر *üdret*, & *ederet.* s. *n. f.* 1) Tumor in taſticulo. *Wan.* 2) Haroia taſticularis, *etiam* harnia inteſtinalis. *Gol.*

ادرجة *edrüğğet.* s. *n. f. i. q.* مرقاة *mirkāt.* Gradus ſcalæ. *Gol.*

ادرد *edred*, *Fæm.* ادرا *erdā.*, (*an non* دردا *derdā.*) s. *part.* Edantulus, val ad radices tritos habens dentes. *Wan.* & *Fæm.* Nom. prop. axercitus, ſeu legionis cujusdam Arabicæ. *Gol.*

ادرع *edraª.* s. *n. f.* Capite nigrum, & reliquo corpore album animal, *ficuti* aquus. *Wan.*

ادرع *edrü.* s. *n. f. plur. pauc. a* درع *diraª.* Loricæ. *Wan.*

ادرفن *ederfen.* p. *n. f. Morbus, cujus duæ ſunt ſpecies, una, quæ in cute, altera, quæ in oſſibus gignitur, alias etiam Perfis* پریون *periün, Arabibus* قوبا *kūbā, Indis* راود *rāwid, nobis autem* Lychnan & Impatigo *nominatur. Volatica, ſcabia. Ferh.*

ادرك *edrek.* p. *n. f.* Oſcillum. *Ferh.*

ادرم *ādrem*, & *edrem.* p. *n. f.* 1) Pannus ſubditicius ephippii. 2) Arma, *ut* gladii, pugiones. *Ferh.*

ادرم *edrem.* s. *n. f.* Qui talos carna opertos habet. 2) Cui corrupti exciderunt dentes. 3) Lorica *conſiſtens ex annulis invicem junctis.* 4) Equus narvum pedis magnum & conſpicuum habens. 5) Nomen Tribus cujusdam. *Wan.*

ادرنفاك *idrinfāk.* s. *V.* [3. *a* درفق] Cito obambulare. *Wan.*

آدرنك *ādrenk*, & *edrenk.* p. *n. f.* 1) Dolor intenſus. 2) Infortunium magnum. *Ferh.*

ادرنه *edrene.* *n. p.* Adrianopolis. *Adrianopoli.*

ادرون *edrewn.* s. *n. f.* Locus ubi præbetur pabulum, præſape. *Gol.*

اُدره *üdreh.* p. *n. f.* Cuſpis, *v. g.* galari, virtæ. *Ferh.*

ادرهام *idrihmām.* s. *V.* [4. *a* درهم] Cadare ob lubricitatem terræ. *Wan.*

ادریس *idrīs.* *n. p. i. q.* اخنوخ *achnūch* Enoch. ¶ مولانا ادریس *mewlānā idrīs.* Nomen Hiſtorici. *Monſignor Idris.* ابو ادریس *ebu idrīs.* Mambrum virile.

ادریون *edriūn.* *Nom.* Floris. *V.* اذریون *ezriūn.*

ادسف *edsæk.* s. *Part.* i. *q.* افوه *efweh.* Buccо, ore patulo præditus. *Gol.*

ادسم *edsem.* s. *part.* Cineraus, ad nigrum vergans. *Gol.*

ادشمك *edišmek.* s. *V.* Facere inter ſe, adinvicem. *Fare trà di ſe, inſieme.* ¶ بر برکزله بیع ایدشسکز *bir birün-üzle beiºidišſen-üz.* Si inter vos unus alteri vendatis. *Se. vi vendete l'uno all' altro. Tef.* یاردم ادشمك *jārdüm idišmek.* Juvare ſe invicem. *Aiutarſi l' un l' altro, vicendevolmente. Tef.*

ادعا *iddi-ā.* s. *V.* [8. *a* دعو] Litigare, prætendere. *Pretendere. Ik.*

ادعاث *ed-āš.* s. *n. f. plur. a* دعث *dāºs.* Odia.

ادعاص *ed-āṣ.* s. *n. f. plur. a* دعص *dyºs.* Cumuli arenæ rotundi.

ادعاص *id-āṣ.* s. *V.* [4. *a* دعص] Calore ſuffocara *aliquem. Wan.*

ادعام *iddi-ām.* s. *V.* [8. *a* دعم] Inniti fulcro. *Wan.*

ادعب *ed-æb.* s. *Part.* Fatuus. *Gol.*

ادعج *ed-āğ.* s. *n. f.* Niger *homo. Wan.*

ادعر *ed-ār.* s. *n. f.* Non amittens ignem *ignitabulum Wan.*

ادعوة *üd üwwet*, & ادعيّة *üd-ǰjet.* s. *n. f.* Ras, de qua obtinenda, *vel* explicanda cartatur, ænigma. *Gol.*

ادعيا *ed-ǰja.* s. *n. f. plur. a* دعي *dæ-ǰ.* Filii oothi, ſpurii. *Bastardi.*

ادعيه *ed-ǰje.* s. *n. f. Pl. a* دعا *duā.* 1) Apprecationes booorum, ſalutationes. *Preghiere, ſaluti. V.* خلاصه 2) Invitationes. *Inuiti. Wan.* ¶ ادعیهٔ جمیله و اثنیهٔ جزیله *edǰjel ğemile we eſnijel ğezīle.* Egragiæ ſalutationes, & bonorum apprecationes. *Saluti, ed augurij ſcelti. Sæ.*

ادعيّة *ud-ǰjet.* s. *n. f.* بلمجة *bilmeğe.* i. Aanigma. *Enimma. Wan.*

ادغال *edghāl.* s. *n. f. plur. a* دغل *dæghæl.* Vitia. *Gol.*

ادغال *idghāl.* s. *V.* [4. *a* دغل] 1) Corrumpara, violoſe aliquid facera. 2) Terram proferra multas arbores. *Wan.*

ادغام *idghām.* s. *V.* [4. *a* دغم] 1) Caloram penetrare *aliquem.* 2) Infrenare *equum.* 3) Cootrahere duas litteras æquales in unam. *Wan.* 4) Facia oigrum efficera; *ut Deus aliquem. Gol.*

ادغام *iddghām.* s. *V.* [8. *a* ادغم] 1) Infrenare *equum.* 2) Contrahere duas litteras æquales in unam. *Wan.*

ادغر *ādghær.* p. *n. f.* Manſio, domuſve æſtiva. *Caſt.*

ادغر *edghær.* p. *n. f.* Spiramentum magoum in domibus fieri ſolitum, ut aer permeare poſſit. *Spiraglio. Ferh.*

ادغم *edghæm.* s. *n. f. Fœm.* دغما *dæghmā.* 1) Capite labiiſque ſubniger, & a reliquis corporis partibus colore differens *equus Wan.* 2) Qui per nares loquitur. *Gol.*

ادف *edef* & ادفر *edefer*, *edfer.* p. *n. f.* Nepos ex fratre. *Caſt.*

ادفا *edfā.* s. *n. f. plur. a* دفء *def'.* 1) Fomenta. 2) Uſusfructus ex camelo percepti, *uti lac*, *pullus* &c. *Wan.*

ادفا *edfā.* s. *n. f. fœm. ab* ادفي *edfā*, *quod vide.*

ادفا *idfā.* s. *V.* [4. *a* دفا] Calefacere. *Wan.*

ادفا *idfā.* s. *V.* [4. *a* دفو] 1) Medicare vulneratum. 2) Sumere ab aliquo pœnam talionis. *Wan.*

ادّفا *iddifā.* s. *V.* [8. *a* دفا] Calefacere. *Wan.*

ادفاك *edfāk.* s. *part.* 1) Celer, velox. 2) Dentes proſtaores habens *camelus. Wan.*

ادفن *edfen.* s. *part. plur. a* دفين *defin.* Tecti, reconditi. *Gol.*

ادّفن *iddifūn.* s. *V.* [8. *a* دفن] Sepeliri. *Wan.*

ادفر *edfær.* p. *n. f. nonnullis etiam* افتر *efter.* 1) Nepos ex fratre. 2) *etiam* Nepos ex ſorore. *Ferh.*

ادفر *edfer*, *Fœm.* دفرا *defrā.* s. *part.* Fœtidus, & rubigine armorum ſordens *turma. Gol.*

ادفع *edfæ'* s. *part. compar. q.* Magis repelleos, amovens. *Più abile à togliere, più preſente rimedio c c Acc.*

ادفي *edfā.* s. *n. f.* 1) Caper magna cornua habens. 2) Incurvatæ & gibboſæ ſtaturæ homo. *Wan.*

ادفية *idfiyet. Nom.* Montis. *Gol.*

ادقّ *edækk.* s. *comp.* Subtilior, gracilior. *Gol.*

ادقاف *idkāk.* s. *V.* [4. *a* دقّ] 1) Imminuere. 2) Minutim, & ſpecifice exhibere. *Wan.*

ادقع *edkæ'* s. *part.* Vehemens *fanier. Gol.*

ادقع *edkæm.* s. *part.* Tres fractos habeos deotes. *Gol.*

ادك *ādek.* p. *n. f.* Inſula. *Ferh.*

ادكّ *edekk. Fœm.* دكّا *dekkā*, *Pl.* دكّ *dukk*, & دكّاوات *dekkāwāt.* s. *part.* 1) Præ-

dirus laniore dorſo *equus. Wan.* 2) Planiore ac æquabili, tuberis experte *camelus. Gol.*

ادكل *edkel. pro ſeq.*

ادكن *edken*, *Fœm.* دكنا *deknā.* s. *part.* 1) Colore ad nigrum vergente præditus. *Wan.* 2) *Fœm.* Multis aromatibus conſperſa *offa. Gol.*

ادل *idl. i. q.* اجل *igl.* s. *n. f.* 1) Dolor colli. 2) Lac craſſum & acidum, *idoneum ut jactando eliciatur butyrum. Wan.* 3) Res de qua movetur, *vel* ex qua oritur rixa. *Gol.*

ادلا *idlā.* s. *V.* [4. *a* دلى] 1) Demittere urnam in puteum. ¶ ادلاى دلو الجون *idlāi delw iciün gelenler.* Ii, qui ad demitteodas urnas, haurieodamve aquam venerant. *Quelli, ch'erano venuti per tirar l'acqua con li vaſi. Sæ.* 2) Partu cognatum facere. 3) Corrumpere *donis. Wan.*

ادلاج *idlāg.* s. *V.* [4. *a* دلج] Obambulare in prima noctis vigilia. *Wan.*

ادّلاج *iddilāg.* s. [8. *a* دلج] Obambolare in ultima noctis vigilia. *Wan.*

ادلاس *edlās.* s. *n. f. plur. a* دلس *deles.* 1) Tenebræ. 2) Herbæ, in fine æſtatis pullulantes. *Wan.*

ادلاع *idlāa'.* s. *V.* [4. *a* دلع] Extrahere linguam. *Wan.*

ادلاف *idlāk.* s. *V.* [4. *a* دلف] Evaginare gladium. *Wan.*

ادلال *idlāl.* s. *V.* [4. *a* دلّ] 1) Blandiri. 2) Objurgare *aliquem.* 3) Irruere tempore belli in proximos affines. 4) Confidere. *Wan.*

ادلّة *edille.* s. *n. f. Pl. à* دليل *delil.* Argumenta, probationes. *Argomenti, prove.* ¶ ادلّة واضحة *edilleī wāzyhæ.* Argumenta evidentia. *Prove evidenti,* ادلّة شرعيّة *edilleī ser-ŷje.* Probationes juridicæ. *Prove giuridiche, e legali. Sæ.*

ادلص *edlæs. Fœm.* دلصا *delsā*, & ادلصي *edlesŷ.* s. *part.* 1) Novos pilos producens *aſinus.* 2) *edlæs, i. q.* دلص *dælys, ſcil.* capite raſus, aut glaber, cui defluxerunt pili, *camelus. Gol.*

ادلعي *edle.ŷ.*, & اذلعي *eẓle-ŷ.* s. *n. f.* Veretrum craſſum ac longum. *Gol.*

ادلم *edlem*, *Fœm.* دلما *delmā.* s. *n. f.* 1) Nigricans, & valde *quidem vir, aſinus. Wan.* 2) Fuſcus. 3) Leo: 4) دلما *delmā*, Nox tricesima a novilunio. *Gol.*

ادلمك *ādlamak.* s. *V.* 1) Nominare. *Dar nome.* 2) *i. q.* آدم ادمك *ādüm admak, vel atmak.* Greſſum facere.

ادلو *adlū.* s. *adj.* Nomen habens, & celebris. فلان ادلو *fülān adlū.* Nomine N. *Nominato, chiamato per nome.* صاندلو *adlū ſānlū.* Celebris, notus. *Rinomato, no-*

10. ادلو ادبله *adlŭ adi ile.* Quisque ſuo nomine. *Ognuno col ſuo nome.*

ادلي *edlī.* s. *n. f. plur. pauc. a* دلو *delw.* Situlæ. *W'an.*

ادليلاً *idlīlāe.* s. *V.* [12. *a* دلي] Operari. *W'an.*

ادليام *idlīmām.* s. *V.* [9. *a* دام] Nigrum fieri. *W'an.*

آدم *ādem.* s. *comparativi forma.* 1) Caſtanei coloris. 2) Nigris oculis præditus *camelus albus? W'an.*

آدم *ādem.* s. c. *n. f.* انسان *insān.* s. 1) Homo. 2) Adamus, ejusque poſteritas. 3) *Transl.* Famulus, nuntius. *Uomo, ed Adamo, ſeruitore, meſſo.* ¶ آدم ضعي *ādemī ſafī*, *quod* حضرت آدم *hażretŭ ādem. n. p.* primi hominis. *Adamo* آدم اوغلاني *ādem oghlāni.* Filius hominis, homo. *L' uomo, gl' uomini.* بيان آدم *iebān ādem* ſeu بيان آدمي *iebān ādemī* Satyrus. *Satiro, uomo ſeluatico.* آدم درنه طوتمق *ādem ierine tutmak.* Æſtimare tanquam virum. *Et ſæpius in negatione* آدم درنه طوتمق دوممق صايمق *ādem ierine tutmamak, komamak, ſaimamak.* Deſpicere, contemnere. *Spreżżare, non far ſtima.* آدمنه كوره *ādemine göre.* Pro qualitate perſonæ. *Conforme alle perſone.*

آدم *adŭm.* s. *n. f.* خطوه *chatwe.* s. گام *gām* p. Greſſus, veſtigium. *Paſſo.* ¶ بر قاچ آدم *bir kāč ādum karŭ wārŭp, elin eline aldy.* Ad aliquot paſſus obviam procedens manum manu prehendit. *Moſſoſi alquanti paſſi incontro, lo preſe per la mano.* آدم آدم *ādum ādum.* Gradatim, pedetentim. *A paſſo à paſſo.* آدم ادمك *ādum admak*, & *atmak*, آدملمك *ādlamak* & *ſimpliciter* آدملمق *ādümlamak.* Greſſum ferre, veſtigium facere, crura divaricari, & uno paſſu prætergredi. *Far' un paſſo.*

ادم *edem.* s. *V.* [4. F.] Fuſcum evadere vel eſſe.

ادم *edem.* s. *n. f.* 1) Adam, homo. 2) Fœtus humanus plene formatus. 3) Sepulchrum. 4) Dactylorum ſpecies برني *bernī vocata.* 5) Arabia felix *Poetis.* 6) *Nom.* loci prope ذو قار زي *kār*, *hoc autem aqua quædam eſt prope Cufam.* 7) *Nom.* loci circa العيق *el'āmk*, *quæ vallis eſt apud Thaif, oppidum Arabiæ partis Higiazæ.* 8) *Nom.* pagi in territorio Sanaæ, *quæ Arabiæ felicis metropolis.* 9) *Nom.* tractus prope هجر *heğer*, in Arabia. 10) *Nom.* tractus alterius in Oman *nempe regione Arabiæ alterae. Gol.*

ادم *edem.* s. *n. f. plur. ab* ادم *adim.* Coria &c. *W'an.*

ادم *edm.* s. *V.* [2. F.] 1) Commiſcere fruſtis panis aliam rem. e. *g. carnem.* 2) Reconciliare duos inter ſe. *W'an.*

ادم *ŭdm. i. q.* باسوه *ŭſwet.* s. *n. f.* Exemplar, antiſtes. ¶ هو ادم اهله *hŭwe ŭdmŭ ehlihi.* Dux & antiſtes ſuorum. *Gol.*

ادم *ŭdm.* s. *n. f. plur. a* ادما *edmā.* Fuſcæ, & candidæ, ſimulque ſtriis cineraceis notatæ dorcades, *quod genus in clivoſis durioris ſoli terris ſubinde reperitur. Gol.*

ادم *ŭdŭm.* s. *n. f. plur. a* ادام *idām*, & ادم *edm.* 1) Opſooia, condimenta. 2) Coria *imprimis* caprina. 3) Facies terræ. *Gol.*

ادما *edmā.* s. *n. f.* 1) *Sing. præc.* ادم *ŭdm.* Striata dorcas. 2) Nigris oculis prædita camelitis. *W'an.*

ادما *idmae.* s. *V.* [4. *a* دمي] Usque ad profuſionem ſanguinis verberare *aliquem. Wan.*

ادمات *edmāt.* s. *n. f. plur. ſan. a* ادمة *edemet.* Antiſtites.

ادماج *idmāg.* s. *V.* [4. *a* دمج] Involvere. *W'an.*

ادمارقاج *iddimārğ etiam* ادرمارقاج *idrimmārğ.* s. *V.* [8. *a* دمج] Coodere, abſcondere. *W'an.*

ادماك *idmāk.* s. *V.* [4. *a* دمق] Inopinare introducere. *W'an.*

ادمام *ŭdmām.* Nom oppidi.

ادمان *edemān.* s. *n. f.* 1) *Nom.* arboris in paradiſo. 2) Pernicies aut putredo palmæ. *Gol.*

ادمان *idman.* s. *V.* [4 *a* دمن] Exercere ſe, continuum eſſe in aliqua re. *Eſſercitarſi, praticar ſpeſſo. W'an.* ¶ ادمان اله *idmān ile.* Exercitatioone, praxi. *Con pratica.*

ادمان *ŭdmān.* s *part. plur. ab* آدم *ādem.* Caſtanei coloris. *W'an.*

ادمانة *idmāneț.* s. *n. f. plur. poeticus a* ادما *edmā.* Dorcades ſtriatæ. *Verum non omnes Lexicographi in hac forma pluralis conſentiunt. W'an.*

آدمة *ādimet.* s. *n. f. plur. ab* ادم *adim.* 1) Coria. 2) Superficies terræ. *W'an.*

ادمة *edemet.* s. *n. f.* 1) Cutis, *qui ab Anatomicis etiam* Therma *vocatur.* 2) Antiſtes. *W'an.* 3) Conjunctio. 4) Propinquitas, affinitas. *Gol.*

ادمة *ŭdmet.* s. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Fuſco colore præditum eſſe. 2) Eſſe nexum inter duas res. 3) Nigris oculis præditum eſſe camelum candidum. *W'an.*

آدمجك *ādemğik.* s. *n. f. dimin.* Homuncio, homunculus. *Un omaccino.*

ادمص *edmaṣ*, *vel juxta W'an. idmyṣ.* s. *part.* 1) Supercilia habens extremitate tenuia.

nuia. 2) Qui raros in capite capillos habet. *Wan.*

ادمع *edmu*ª. s. *n. f. Pl.* دمع *dem*ª. Lacrymæ. *Gol.*

ادمغة *edmyghat.* s. *n. f. Pl. a* دماغ *dimāgh.* Cerebra. *Wan.*

ادمك *admak.* s. *V. i. q. seq.*

آدملمق *ādumlamak.* s. *V.* Greſſum facere, crura divaricari *v. in* آدم *adūm.*

ادموث *ūdmūs.* s. *n. f.* Locus ſub cineribus, ubi coquitur panis. *Wan.*

ادموس *ūdmūs* & دامس *dāmis.* s. *n. f.* Tenebroſa *nox. Gol.*

آدمي *ādemī.* p. *adj.* Humanus, & homo. *Uomo & umano. Unde in Pl. Pers.* آدميان *ādemijān.* (ll. عالميان *ålemijān*) Homines, & humani. *Uomini, mortali, de' mortali, & umani. Ll.* ¶ ميان آدميانه *mijānī ādemijāne.* In medium hominum. *Tra gli uomini.*

ادمي *ādemī.* p. *adj. etiam* fuſco colore præditus. *Ferh.*

ادمي *udemī.* s. Nomen loci. *Wan.*

ادميانه *ademijāne.* p. *adverb.* Humane. *Umano.*

آدميّت *ādemīīet.* s. *n. f.* Humanitas, humana natura. *Umanità.*

ادن *edenn.* s. *n. f.* 1) Anteriores pedes breves habens *equus.* 2) Parva & depreſſa domus. *Wan.*

ادنا *ednī.* s. *compar* Vilior, infimus, minimus. *Infimo, minimo.* ¶ ادنا كشي *ednā kiſi.* Vilis homo. *Perſona vile.* ادنك بريسنك قادر اولدوغي *birinün-ednā kādyr oldughy.* Minimum, quod unus eorum efficere poteſt. *Il meno, che può fare uno di eſſi. Eb.*

ادناء *ednae. i. q.* احدب *æhdeb.* s. *part.* Incurvus, gibboſus. *Wan.*

ادنا *idnā.* s. *V.* [4. *a* ادني] 1) Facere, ut quid ſit propinquum. 2) Partui propinquam eſſe *camelitim. Wan.*

ادناس & مدانيس *ednās medānīs.* s. *n. f.* Sordidi, ſpurique *homines. Gol.*

ادناف *idnāf.* s. *V.* [4. *a* ادنف] 1) Ingraveſcere morbum. 2) Adveſperaſcere. *Wan.*

ادند *edend.* p. *particu.* Quomodo. *Ferh. V.* آدنك

ادند *idind.* p. *n. f.* 1) Numerus incertus. 2) Semiſſis farcinæ. *Ferh.*

آدنك *ādenk.* p. *part.* Quanti? quomodo?

ادنك *idenk* p. *n. f.* 1) Numerus incertus, *ſeu* computatio conjecturalis. 2) Sarcina una, *nempe* oneris totius ſemiſſis in uno jumenti latere. 3) Una facies nummi. *Caſt.*

ادنك *e, vel idinmek. pro* ايدنك s. *V.* Facere conſtituere, creare &c. *V.* ايدنك

ادني *ednā.* s. *Part.* Infimus. *f.* ادنا

ادنيان *edenijān.* s. *n. prop.* Duarum Vallium. *Wan.*

أدو *edw.* s. *V.* [2. F.] Decipere. *Wan.*

ادوا *edwā.* s. *n. f. plur. a* داء *dāe.* Morbi. *Wan.*

ادوا *edwā.* s. *V. act.* [4. F.] Aegrotare. *Wan.*

ادوأ *vel etiam* ادوأ *idiwaet*, & *idiwaet.* s. *V.* [4. *a* دوأ] Suſpicari *malum. Wan.*

آدوا *iddiwāe.* s. *V.* [8. *a* دوا] Comedere florem lactis. *Wan.*

ادوات *edewāt.* s. *n. f. Pl. ab* ادات *edāt.* Inſtrumenta, apparatus, ſupplementa. *Iſtromenti, ordegni.* ¶ ادوات جنك *edewāti ǧenk.* Inſtrumenta bellica, arma. *Arma, ordegni militari. Ik.*

ادوار *edwār.* s. *n. f. Pl. a* دار *dār.* 1) Domus, manſiones. *Caſe, abitazioni.* 2) *Pl. a* دور *dewr.* Gyri, & fecula. *Giri, fecoli Sœ.* 3) Muſicæ periodi. *Cadenze di muſica.* ¶ علم الادوار *ʕilmūl edwār.* Muſica. *Gol.* ادوار ملكوت *edwāri melekūt.* Harmonia orbium ecleſtium. *Ah.* ايكي برجك ادوارين ايك *ik iki bürǧün-edwārin temām itti.* Manſiones illorum duorum aſtrorum peragravit. *Percorſe le manſioni di quelli due Aſtri, ò Coſtellazioni Ah.*

أدور *edūr.* s. *n. f. plur.-pauc. a* دار *dār.* Domus, manſiones. *Wan.*

ادوس *edūs.* p. *n. f.* Suffuſionem oculorum, cataractam habens. *Ferh.*

ادوس *edwes.* s. *part.* Politus, nitens, reſplendens. *Gol.*

ادوش *edwes, Fæm.* دوشا *dewsā.* s. *part.* Caligaote, compreſſoque aut diſtorto, ac morbido laborans oculo. *Gol.*

ادوي *edwā.* s. *n. f. i. q.* افعي *ef-ā.* Vipera. *Gol.*

ادويه *edwīje.* s. *n. f. Pl. a* دوا *dewā.* Medicamenta, pharmaca. *Medicine.* ¶ معرفت ادويه *mærifeti edwīje.* Medicina *ſeu* ars pharmaceutices.

اده *ada.* s. *n. f.* Inſula. *V.* ادا.

آده *āde, vel ādeh.* p. *n. f.* Lignum transverſe impoſitum duobus fulcris, cui inſidere ſolent galinæ, & columbæ. *Ferh.*

ادهاش *idhās.* s. *V.* [4. دهش] Perterrefacere. *Wan.*

ادهاف *idhāk.* s. *V.* [4. *a* دهف] 1) Implere Scyphum. 2) Effundere *multam aquam. Wan*

ادهان *edhān.* s. *n. f. Pl. a* دهن *dühn.* Olea, unguenta. *Ogli, unguenti. Eb.*

ادهان *idhān.* s. *V.* [4. *a* دهن] 1) Fingere

gere affabilitatem erga alium. 2) Verſute agere. *Wan.*

اذهان *iddihān.* s. *V.* [8. *a* دهن] Illiniri. *Wan.*

ادهجا *edihğiā.* p. *n. f.* Facies. *Ferh.*

ادهر *edhür.* s. *n. f. plur. a* دهر *dehr.* Seaula.

ادهس *edhes*, *Fœm.* دهسا *dehsā*, *Pl.* دهس *dühs.* s. *part.* 1) Ex rubro nigricans. *terra*, *capra.* 2) *Fœm.* Lenis indole mitiſque *mulier.* 3) *in Pl.* Molles arenæ. *Gol.*

ادهم *edhem.* s. *n. f.* Equus ad nigredinem veniens. ¶ اطلاف عنان ادهم و اشهب *yṭlāky ʿnānū edhemü eśheb iderleridi.* Laxabant equis habenas. *Correvano a briglia ſciolta. Sa.*

ادهم *edhem*, *Fœm.* دهما *dehmā.* s. *part.* 1) Colore nigro citra albi quid, *pec.* habens aliquid obſcuri viroris *equus*, *ſi verò* intenſioris *ſit* nigredinis, *tum* جون *ğewn* dicitur: 2) Veruſtior, qui diu calcatus fuit *locus*, *quaſi* nigricans, ut احمر *ahmer*, rubens, *i. e.* recens. 3) *Pl.* ادادهم *edādhim.* Coxipes. 4) *Fœm.* دهما *dehmā*, *pec.* mere rubens *ovis.* 5) Olla, cacabus, *imprimis* nigricans & veruſtior. 6) Turba magna ovium, numerus magnus. 7) Gena viri ſub oculo mollicieſve cutis. 8) Latioris herbæ ſpecies, qua coria concinnantur. 9) Nox ultima Lunæ. ¶ ابو ادهم *ebul-edhem*, Cacabus ingens in quo integra ſimul ovis coquitur. *Gol.*

ادهام *idhimām.* s. *V.* [9. *a* دهم] Aliquantum magis ad nigredinem vergere. *Wan.*

ادهى *edhā.* s. *part.* 1) Levior. 2) Infelicius cedens. *Gol.*

ادهيه *edhijet.* s. *part. plur. a* دهي *dehī.* Intelligentes. *Gol.*

ادهيام *idhīmām.* s. *V.* [11. *a* دهم] Valde ad nigredinem vergere. *Wan.*

آدى *ādā*, *pra* اذى *eedā.* s. *part.* Exacte perſolvens. *Wan.* ¶ هو آدى للامانة منك *hüwe ādā lil-emāneti minke.* Præſtanda fide, *ſeu* præſtando, & reddendo eo, quòd fidei commiſſum, potior te eſt.

ادى *edi.* *etiam* ادو *edew.* s. *V.* [2. F.] 1) Decipere. 2) Increſcere lac. *Wan.*

ادى *ēdi.* *i. q.* اهبة *ehbet.* s. *n. f.* Apparatus, inſtrumentum, *pec.* bellicum. ¶ اخذ لذلك آلامر ادته *æchæze lizālikel-emri edjehu.* Cepit ad eam rem conficiendam apparatum ſuum, quòd neceſſarium eſſet: inſtruxit ſe, expedivit ſe & accinxit. نحن على ادى الصلاة *nahnü ālā edijjſalāt.* Parati eramus & compoſiti ad precandum.

ادى *edi.* s. *n. f.* & *adj.* 1) Lata tela. 2) Amplus. *Wan.*

ادى *ādī.* s. *V. Act.* Increſcere *lac.* *Wan.*

ادى *eddā.* s. Nom. viri, patris *Malic aſſecla Mahometis.* ¶ ادي *iddī.* Nom. viri, avi *Meadi ibniHabl. Gol.*

اديار *ediār.* s. *n. f. Pl.* ا دير *dīr.* Monachi Chriſtiani. *Wan.*

اديك *edjāk.* s. *n. f. plur. a* ديك *dīk.* Galli gallinacei. *Gol.*

اديان *edjān* s. *n. f. Pl. a* دين *dīn.* Religiones, ritus, *Religioni*, *riti.*

اديان *edjān* & اديون *edjūn.* p. *n. f.* Animal rapax, quod craſſum & pingue eſt. *Ferh.*

اديان *iddjān.* s. *V.* [8. *a* دين] Aes alienum contrahere. *Indebitarſi. Wan.*

آديب *ādīb.* s. *part.* Qui homines ad convivium invitat. *Wan.*

اديب *edīb.* s. *part.* اديبلو *edeblü.* s. Studioſus, diſcipulus humanus, bonis moribus & literis præditus. *Ben creato*, & *letterato. Wan.*

اديجة *edijet.* s. *adv.* Parum. *Wan.*

اديد *edīd.* s. *n. f.* Clamor, & ſtrepitus magnus. *Wan.*

اديد *edid.* p. *n. f.* 1) Rei conſequentia, *vel* ſequela. *Ferh.* 2) Aquæ ſcaturigo. *Caſt.*

آديم *ādym.* s. *n. f. pro* آدم *ādüm.* Paſſus. *Paſſo V.* آدم

اديم *edīm.* s. p. *n. f. i. q.* ماديوم *meedūm.* 1) Opſonio junctus *panis.* 2) Superficies terræ. 3) Facies, vultus. *Ferh.* 4) Nom. loci, *imò* variorum locorum. 5) *Metaph.* اديم الشمس *edimüsſemā*, expanſum cœli, & اديم النهار *edimunnehār*, expanſio diei ſeu lucis, *i. e.* امتاه و بياضه *ämmetühü we beiāzuhu*, diffuſio, & albedo, claritasque ejus, totus & integer dies. *Gol.*

اديم *edīm.* s. *n. f.* سختيان *ſæchtyjān* s. Corium caprinum, & odoratum, *quod ex Arabia felici portatur. Wan. V.* سختيان

اديم *ādejm.* s. *n. prop.* 1) *Nom.* Arabis Talebitæ e numero ſociorum Mahometis. 2) *Nom.* loci. *Gol.*

اديمة *ādejmet.* *Nom.* montis. *Gol.*

اديين *eedeīn.* s. *n. f. dual. pro* يدين *jedeīn.* Ambæ manus. *Wan.*

اديون *edjūn.* s. *n. f. pl. a* دين *dejn.* Debita. *Gol.*

آدينده *ādinde.* p. *n. f.* Iris cœleſtis. *Ferh.*

اديون *edjūn.* p. *n. f. i. q.* اديان *edjān.* Animal rapax. *Caſt.*

اذ *ezz.* s. *V. act.* Amputare, ſecare. *Gol.*

اذ *iz.* s. *part.* 1) cum, quando. *Præteriti temporis. Wan.* 2) Ecce, equidem, ſiquidem, tunc, cum. *V. Gramm.* 3) *Citra relationem* اذ *izin*, tunc, eo tempore. 4) *In comp.* اذاك *izzāke*, *idem*, حينئذ *hyneizin*, *idem* tunc temporis, يومئذ *jewmeizin*, illo die, ليلتئذ *lejleteizin*, illa nocte. اذما *izmā*, حرف الجزاء *herfūl-ǧezā*, *particula retributionis aut illationis*, quum, ſiquando, & *hæc in Futuro ǧezmam inducit, ut in Gramm.*

اذا *iza.* s. *part.* Cum, quando. *Antepoſitum Tempori* ماضي *māzi*, *dat ſignificationem futuri. Vid. Gramm.*

اذا *izā*, & *ezā. n. f.* Noxa, moleſtia, oppreſſio, iniuria. *Danno, oppreſſione.* ¶ اذا اندوكي جور و *ittugi ǧewrū ezā.* Injuriæ, quas fecit. *Li torti, & oppreſſioni, che gli ha fatto. Sæ.* اذالرينه صبر اندرسك *ezālerine ſæbr iderſen.* Si ſufferas illorum moleſtias. *Se ſopportate li torti, che vi fanno Teſ.*

اذاب *izāb.* s. *V.* [4. *a* ذاب] Metuere, pavere. *Wan.*

اذابت *izāb.* s. *V.* [4. *a* ذوب] Augeſcere, augeri. *Wan.*

اذابت *izābet.* s. *n. f.* 1) Liquefactio, & butyrum liquefactum, *terminus chimicus. Ah.* 2) Butyrum recens, quod in aheno liquatur, *ut depoſito ſedimento & ſale conditum aſſervetur. Dicitur etiam* اذاب *izāb Gol.*

اذأة *ezūet.* s. *n. f.* Noxa, moleſtia.

اذادت *izādet.* s. *V.* [4. *a* ذود] 1) Arcere. 2) Auxiliari. *Wan.*

اذاذل *ezāzil.* s. *n. f. plur. a* ذلذل *ǧūlǧūl.* Inferiores partes induſii. *Gol.*

آذار *āzār* & اذار *ezār.* s. *n. f.* 1) Martius Chaldæorum, *ſeu* Syromacedonum. 2) Nonus menſis Perſarum.

اذاعت *izāet.* s. *V.* [4. *a* ذيع] 1) Divulgare. *Paleſare.* 2) Exhaurire *aquam. Wan.*

اذاف *izāf.* s. *n. f.* 1) Membrum genitale maris. 2) Fines. *Wan.* 3) Auris. *Gol.*

اذاقه *izākæ.* s. *n. f.* [4. *a* ذوف] Guſtandum dare, propinare. *Dar a guſtare. Wan.* ¶ اذاقه چاشني *izākæl čāšnī.* Propinatio. *Ik.*

اذالّة *izālet.* s. *V.* [4. *a* ذيل] 1) Proſtituere mulierem *detrahendo illi velum a facie.* 2) Nimio uſu conficere *rem. Wan.*

اذالّة *izāllet.* s. *n. f.* Contemtus, depreſſio. *Gol.*

اذام *izām.* s. *V.* [4. ذأم] Averſari. *Abhominare. Wan.*

آذان *āzān*, & اذان *ezān.* s. *n. f. plur. a* اذن *ūzn.* 1) Aures. *Wan.* 2) Anſæ. *Le orechie, manichi di vaſi.* 3) Herbarum varia nomina. ¶ آذان الارنب *āzānūl-erneb*, آذان الفار *āzānūſſūr*, & آذان الغزال *āzānūl-ghazāl.* Aures leporis, aures ovis, aures dorcadis, *i. e.* Cynogloſſum. آذان الدبّ *āzānūd-dūbb*, aures urſi, (*i. q.* بوصير *būzȳr*, *q.* hœmorrhoidica herba,) *i. e.* verbaſcum. آذان الجدى *āzānūl-ǧedj*, aures hœdi ſeu capri, *i. e.* plantago, *ita Anduluſiis dicitur, alias Syris cæterisque* لسان الحمل *lisānūl-hæml*, lingua arietis *vocatur.* آذان الحمار *āzānūl-hymār*, aures aſini, *i. e.* herba foliis longis, radica paſtinacæ, veſca & dulci. آذان الفار *āzānūl-fār*, aures muris, *i. e.* herba cujus ſpecies duæ, altera hortenſis, quæ Alſine, altera ſilveſtris, quæ Myoſotis. آذان الفيل *āzānūl-fil*, aures elephanti, *i. e.* arum, *juxta alios* colcas *ſeu* faba Aegyptia. آذان القسس *āzānūl kæsīs*, *vel* آذان القاضي *āzānūl-kāzȳ*, aures presbyteri, *vel* aures judicis, *i. e.* cotyledon, umbilicus Veneris. *Gol.*

اذان *ezān.* s. *n. f. i. q.* اعلام *yʷlām.* 1) Significatio, indicatio. 2) Præconiſatio *pec. invitatio ex turri, aut alio editiore loco ad preces lege Mahametana præceptas, quod per homines ad hoc officium conſtitutos, præſcripta formula, quinquies per diem fieri ſolet. Il ſegna, l inuito, alle preghiere.* ¶ اذان اوقندي *ezān akundȳmi.* Proclamatumne eſt ad preces? *Si a data il ſegna, ſi a gridato alle preghiere?* يتسي اذانى اوقندي *iatſfy ezānī akundy.* Preces ultimæ, nocturnæ ſunt præconio indictæ. *Si a dato il ſegno delle ultime preghiere della ſera.* اذان ويرمك *ezān wirmek*, & اذان اوقتمق *ezān okūmak.* Ad precationem publicam clamando ex turri invitare. *Gridar, alla preghiera.*

اذانى *ūzānī.* s. *part.* Magnas, *ſeu* mideas aures habens. *Wan.*

اذب *ezebb.* s. *n. f. i. q.* ذب *ǧebb.* 1) Taurus ſylveſtris. 2) Longus dens *cameli e latere prominens. Gal.*

اذباح *izzibāh.* s. *V.* [8. *a* ذبح] Ovem victimam præparare ad mactandum. *Wan.*

اذبة *ezibet.* s. *n. f. plur. pauc. a* ذبابة *ǧubābet.* Reſidua debitorum. *Wan.*

اذحال *ezhāl.* s. *n. f. plur. a* ذحل *ǧahl.* Taliones, vindictæ. *Gol.*

اذخار *ezchār.* s. *n. f. plur. a* ذخر *ǧuchr.* Res, quæ in futurum tempus, & in theſaurum reconduntur. *Gol.*

اذخار *izchār.* s. *V.* [4. *a* ذخر] Accumulare *annonam. Far proviſione di viveri. Sæ.*

اذخر *ezehir* & *in fæm.* اذخره *ezehiret.* s. *n. f.* Nomen plantæ. *Wan.*

آذر *āzer.* p. *n f.* 1) Unum ex attributis Dei. 2) Nomen angeli, qui ſoli præeſt. 3) Magorum ignis, quorum in Perſia ſeptem dicuntur eſſe fana. 4) Menſis nonus anni ſolaris, ubi ſol in ſagittario moratur. 5) Menſis uniuscujusque, dies nona anni ſolaris. 6) *etiam* āzur, Fulmen & tonitru. *Ferh.* 7) *uſit.* āzar. Ignis. *Fuogo.* ¶ آذر هاون *āzeri humājūn.* Nom. Sagæ cujusdam ex progenie Sam patris *nempe* Zel. *Caſt.*

اذرا *ezrā.* s. *part.* Caneſcens. *vir. Wan.*

اذرا *ezrā.* s. *part.* Corpore niger, auribus vero variegatus *hircus. Wan.*

اذرا *izrā.* s. *V.* [4. *a* ذرا] 1) Incitare ad iram. 2) Abjicere. *Wan.*

اذراب *ezrāb.* s. *n. f. plur. a* ذرب *zureb.* Corupti ſtomachi. *Wan.*

اذراب *izrāb.* s. *V.* [4. *a* ذرب] Reſpuere medicamentum *rectudeſcens vulnus. Wan.*

آذرابادد *āzurābād.* p. *n. f. comp.* 1) Nomen proprium antiquum urbis تبريز *tebriz* Tauris dictæ. 2) Fanum celebre ignicolarum in prædicta urbe. *Ferh.*

آذربادگان *azurābādegān*, آذربادگان *āzerbādegān*, & اذربايگان *azerbājegān.* p. *n. f. comp.* Nomen fani ignicolarum. بادگان *bādgān*, & بايگان *bājgān habent ſignificationem theſaurarii & cuſtodis. Antiquus Perſarum Rex* خسرو كيكاوس *chosrew keikāūs, tum penes illud fanum longius moraretur, huic regioni nomen* اذربادگان *azerbādegān* & اذربايگان *azerbājegān dedit, quæ nunc apud Arabes* اذربيجان *azerbeigān dicitur. Ferh.*

اذراع *izrāᶜ.* s. *V.* [4. *a* ذرع] 1) Partum edere biſontem. 2) Excedere modum. *Wan.*

اذراع *izrāᶜ* & تذرّع *tezerruᶜ.* s. *n. f.* 1) Multiloquentia, & ſuperfluus ſermo. 2) *i. q.* تذرّع *tezerruᶜ.* Dimenſio quæ cubitis fit. *Gol.*

آذرافروز *āzure frūz*, & آذر فروز *āzur ferūz.* p. *n. f. comp.* 1) Aeolipyla. *Vaſo per connoſcere la natura de' venti.* 2) *i. q.* آتش افروز *Ferh.*

اذراك *izrāk.* s. *V.* [4. *a* ذرق] Terram producere lorum herbam. *Wan.*

آذربرزين *āzurberzīn.* p. *n. f. prop.* Fanum ignicolarum in Perſia. *Ferh.*

آذرپرست *āzurpereſt.* p. *n. f. comp. i. q.* آتش پرست *ateſ pereſt.* Ignicola. *Ferh.*

آذربو *āzurbū* & آذربوده *āzerbūje.* p. 1) Nom. floris fulvi rutilique, cujus planta ſpinis plena. 2) Plantæ hujus radix. *Ferh.*

آذربهرام *āzurbehrām.* p. *n. f. com.* Nomen fani magorum in Perſia. *Ferh.*

اذرة *ezirret.* s. *n. f. plur. a* ذرة *zerūret.* Fragmenta calami aromatici. *Wan.*

آذرتش *āzurtuſ.* p. *n. f. comp.* Salamandra. *Salamandra. Ferh.*

آذرخرداد *āzerchirdād* p. *n. f. comp.* 1) Fanum Magorum in Perſia, cumprimis elegans ædificium. 2) Cuſtos ejusdem fani. 3) Angelus, qui juxta traditionem Magorum illorum fanis præeſt. *Ferh.*

آذرخزين *āzurehazīn.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

آذرخش *āzirachſ*, *azrachſ*, & آذرخش *ādirachſ.* p. *n. f. comp.* 1) Lapis Ceraunius. 2) Fulmen, tonitru. 3) Nom. diei nonæ menſis آذر *āzer. Ferh.*

آذرخشا *āzerchſā.* p. *n. f. comp.* 1) Intenſiſſimus gradus frigoris, quo homines & animalia pereunt. 2) Fulgur. *Ferh.*

آذرزردهشت *āzerzerdeheſt.* p. *n. f. comp.* Fanum magorum *ultimum ordine in Perſia. Ferh*

آذرشب *āzurſeb* & *āzurſb.* p. *n. f. comp.* 1) Nom. Angeli juxta traditionem magorum reliquis ſtatura ſuperantis, qui igni præeſt. 2) Nom. certi cujusdem templi *ſtructi a Rege Guſtasb in urbe Balch, ubi maximum theſaurum reconditi, dein ab Alexandro diruti.* 3) Fulgur. 4) Athleta. *Ferh.*

آذرشين *āzerſīn*, & آذرس *āzeres.* p. *n. f. comp.* Salamandra. *Ferh.*

آذرطوس *āzertūs.* p. *n. prop.* Philoſophi, qui duxit matrem اذرا *ezrā* in matrimonium.

اذرع *ezruᶜ.* s. *n. f. plur.* s. ذراع *ziraᶜ.* Brachia. *Gol.*

اذرعات *ezri-ât.* s. Oppidum Syriæ: ¶ اذرعي *ezreî*, vinum ibi natum. *Gol.*

اذرعاف *izriᶜāf.* s. *V.* [4. *a* ذرعف] 1) Incedere commode *jumentum.* 2) Præcedere. *Wan.*

اذرع فعل *ezre-ă kætlin* Celerrima nece. *Gol.*

اذرعي *izraᶜī.* s. *part.* derivatum ab اذرعات *ezri-ât. Unde* ad illum locum ſpectans res. *Wan.*

آذرفراز *āzerfezār.* p. *n. f. comp.* Ignem accendens. *Ferh.*

آذرقرا *azerkarā.* p. *n. f.* Sacerdos & cuſtos ignis ſacri apud magos. *Ferh.*

آذركشت *āzerkuſt.* p. *n. f. prop.* Angeli *vide* آذرشب *āzurſeb. Ferh.*

آذركشسب *āzerkuſseb.* p. *n. f. i. q. ant. Ferh.*

آذرگل *āzergul.* p. *n. f. comp.* Species floris flavi ad inſtar anemonis. *Ferh.*

آذرگو *āzerkū.* p. *n. f. comp.* Folia calendulæ. *Caſt.*

آذركون

آذرگون *āzergūn.* p. *adj. comp. uſitatius* آذردون *āzerjūn.* Rutilus, ignis colore præditus. *Di color di fuoco. Ferh.*

آذرگون *āzurgūn.* p. *n.f. comp.* Nomen floris rutili cum caliee in medio nigro. *Ferh.*

آذرکیش *āzerkiſ.* p. *n.f. comp.* 1) Cultor ignis. 2) Pyrolatria. *Ferh.*

آذرم *āzrem.* p. *n.f. comp i.q.* نمدزین *nemedzīn.* Pulvillus, *vel* pannus ephippio ſubdi ſolitus. *Ferh.*

آذرم *āzerem, āzrem, āzrim.* s. *n.f. i. q.* آذرزم *āzrūm.* Locus ſubterraneus. *Gol.*

آذرماه *āzurmāh.* p. *n.f. comp.* November, ſeu ulòmus menſis Autumni. *Ferh.*

آذرنك *āzerenk.* p. *n.f. comp.* 1) Rutilus. 2) Ignis apud magos. *Ferh.*

آذرنوش *āzernūſ.* p. *n. f. comp.* Nom. ædis in Perſia, in qua ignis colitur. *Ferh.*

آذرهابون *āzerī humāyūn.* p. *n. prop.* Fœmina, quæ vixit tempore Alexandri. *Ferh.*

آذری *āzeri. Nom. gentile ab* آذربیجان *āzerbeījān*, quæ Adjabena: *nempe* regio, Mediæ & Armeniæ parrem continens, & Borealior quam illa, quæ Adjabenæ oomine exhibetur in tabulis Ptolemæi. *Gal.*

آذرین *āzerīn.* p. *n.f.* 1) Feſtum celebre in Perſia ob novum ingreſſum regis vel præfecti in urbem celebrari ſolitum exoroando portas & officinas urbis. 2) Feſtum apud Perſas نوروز *newrūz* dictum, *quod incidit in æquinoctium vernale.* 3) *Metaph.* Hortus floribus excultus. 4) Amaſia comptula. ʃ) Mos, conſuetudo. *Ferh.*

آذرگون *āzerjūn* & آذرگون *āzuriūn,* آذرگون *āzergūn.* p. *adj. et n.f.* 1) Rutilus, ignei coloris. *Caſt.* 2) Nom. ejusmodi floris, *ut* buphthalmus, calendula, anemone rubra, roſa ſimplex rubra valde. *Ferh.* 3) Myrtus, *quin* althæa. *Caſt.*

اذعار *izʿār.* s. *n. prop.* Agnomen Principum Arabiæ felicis. *Wan.*

اذعان *iz-ān.* s. *V.* [4. *a* اذعن] 1) Obedire. 2) Contemnere. *Ubidire. Sprezzare. Wan.* 3) *uſit. n.f.* Intellectus, capacitas, judicium. *Intelleto, giudizio.* ¶ فهم و اذعان *fehmū iz-ān. Idem. Ik.* ‹ اذعان *iz-ān* s. Intelligere. *Intendere, capire.* Parere, ſubmittere ſe. *Ubbidire, ſottoporſi.* واجب الاذعان *wāǧibūl-iz-ān, explicatur a nonnullis* بطلبي لا بد منه *bilmeſi lāzim*, q. ſcitu neceſſarius فرمان واجب الاذعان *fermāni wāǧibūl iz-ān:* Mandatum, cui neceſſario parendum eſt. *Ordine, che neceſſariamente deve eſſer eſſeguito. Ll.*

اذفر *ezfer.* s. *part.* Odorem ſpirans. *Wan.*

اذقان *ezkān.* s. *n. f. Pl. a* ذقن *zekan.* Menta *Li menti. Gol.*

اذکا *ezkā.* s. *compar.* Excitatior, acutiorque ingeoio ac mente. *Più perſpicace, vivace d' ingegno.* ¶ طلاب علم اذکاسي *tælläbī ʕylm ezkāſi.* Perſpicaciſſimi Studioſorum. *Li più acuti ingegni trà amatori delle ſcienze. Sæ.*

اذکاء *izkāe.* s. *V.* [4. *a* ذکي] 1) Inflammare, accendere *ignem.* 2) Mittere exploratores in aliquem locum. *Wan.*

اذکار *ezkār.* s. *n.f. Pl. a* ذکر *zikr.* Laudes Dei continuo reeitatæ, preces aſſiduæ, & recitatiooes nominum Dei. *Sæ. Lodi di Dio, preghiere, o commemorazioni, continue Ll. Ah. V.* نوافل

اذکار *izkār.* s. *V.* [4. *a* ذکر] 1) Curare memorati. *Far mentovar.* 2) Parturire prolem marem. *Wan.*

اذکار *izzikār.* s. *V.* [8. *a* ذکر] Commemorare. *Far menzione. Wan.*

اذکر *ezker.* s. *compar.* Acuoor, *Gol.*

اذکي *ezkā.* s. *part.* Excitatior. *Gol.*

اذکیا *ezkijā.* s. *part. plur. a* ذکي *zekī* Acutiamente. *Gol.*

أذلاء *ezlāe.* s. *n. f. Plur. a* ذليل *zelīl.* Viles, abjecti. *Wan.*

اذلاف *izlāk.* s. *V.* [4. *a* ذلق] 1) Turbare, commovere. 2) Infundere aquam in latibulum *lacertæ. Wan.*

اذلال *ezlāl.* s. *n. f.* Modus, ſtatus.

اذلال *ezlāl.* s. *V.* [4. *a* ذل] Contemnere, deprimere. *Avvilire, abbattere. Wan.*

أذلة *ezillet.* s. *n. f. pl. a* ذليل *zelīl.* Viles, abjecti. *Wan.*

اذلعباب *izlābāb.* s. *V.* [4. *a* ذلعب] Celeriter ire. *Wan.*

اذلف *ezlef.* s. *part.* Reſimus. *Camuſo. Wan.*

اذلق *ezlæk.* s. *part.* Acuta, vehemens *res. Wan.*

اذلق *ezlæk.* s. *part. Pl.* ذلق *zulk.* 1) Acuminata *cuſpis.* 2) Diſſertus, ac lingua expeditus *orator.* ¶ الحروف الاذلق *elhurūfūz-zulk*, Literæ, quæ extremæ linguæ & labiorum ope efferuntur *ut* ز ش ص ض *Wan.*

اذلال *izlālae.* s. *V.* [12. *a* ذلل] Effugere clandeſtine. *Wan.*

اذمار *ezmār.* s. *part. plur. a* ذمر *zimr.* Streoui. *Wan.*

اذمام *izmām.* s. *V.* [4. *a* ذمّ] 1) Dare veniam, ſecuritatem. *Dar guartiere.* 2) Vitioſam deprehendere *rem aliquam.* 3) Negligere. 4) Committere actiooem turpem. *Wan.*

اذمة *ezimmet.* s. *n. f. plur. a* ذمام *zimām.* Præſidia, *Gol.*

آذن *āzen.* s. *part.* Auritus, magnas habens aures *aries. Wan.*

آذن *āzîn.* s. *part.* Janitor, cooclavis regii cuſtos, præfectus. *Wan.*

اذن *ezen.* s. *V. Act.* Iofligere alapam. *Wan.*

اذن *ezen.* s. *V. Act.* Auſcultare, aurem porrigere. *Wan.*

اذن *ezen*, & *ezn.* s. *V. Act.* [F. 4.] Accipere, percipere, cognoſcere, ſcire. *Gol.*

اذن *izen. partic.* Bene, age, utique, *V. Gramm.*

اذن *izn.* s. *V.* [F. 4.] Veniam concedere. *Wan.*

اذن *izn* s. *partic.* Ut. *Wan. Eſt una ex centum regentibus; ſecundum Gjorgianum nasbat verbum in futuro, & habet ſignificationem* للجواب و الحرا *lilgewāb welgezā, reſponſionis & replicationis. e. g.* انا اذنك *ennā ateituke*, اذن اكرمك *izen ekremeke.* Ego veni ad te, ut honorem te.

اذن *izn.* s. *V.* & *n.f.* 1) بلمك *bilmek*, & بلدرمك *bildürmek.* Scire, & ſignificare. 2) *Turcis uſitat.* دستور *deſtur*, رخصت *ruchſat.* Licentia, facultas, & dimiſſio. *Licenza.* ¶ اذن تمسكي *izn temeſsügī.* Facultas ſcripta. *Licenza in ſcritto.* اذن شرعله *izni ſerʃile.* Juridica facultate. *Con licenza legale.* سز دوستمزك اذن و اهنامیله *ſyz doſtumüzun-iznü ihtimāmi ile.* Cum veſtra venia & favore. *Con voſtra licenza, e favore. Ll.* بابك سزده بوز سورمكه اذن همايونز مقارن اولوب *pācī ſerire iüz sürmege iznī hümāyünümüz mukārin olup.* Ima throni noſtri revereri, facultate Regia noſtra conceſſa, *ſeu* ad throni num Cæſareum accedere permiſſi. *Conceſſa loro clementiſſima licenza, di far la riverenza al pie del Throno Imperiale. Ll.* فلان ابتمكه اذنز بوقدر اذن ويرلمشدر *fülān itmege iznumüz joktur, vel izn wirilmemiſtür.* A nobis non eſt data illis licentia, ut id faciant. *Non ſi è data loro licenza di ciò fare queſto. Ll.* اذن ويرمك *izn wirmek.* Facultatem dare, concedere, & dimittere. *Dar licenza, licenziare.* اذن و رخصت ويرلمشدر *iznü ruchſat wirilmiſtür.* Data eſt illi venia, *i. e.* dimiſſus eſt. *E ſtato licenziato, riſpedito.*

اذن *ūzn.* s. *n. f.* 1) قولق *kūlak* t. Auris. *Orecchio. Wan.* 2) قلب *kulb.* t. Anſa. *Manico.* ¶ اذن الكتم *ūznūſ-ſehm.* Ala ſagittæ. اذن العبد *ūznūl-ebdi*, auris mancipii ſeu Aethiopis, *i. e.* Aliſma. *Alia hujusmodi nomina herbarum cape ex Pl.* آذان *āzān*, *uſurpari enim poſſunt in eadem ſignificatione in Sing. & Duali.* ذوالاذنين *zūluznejn*, cognomeo Inſi Iboi malic, *qui religionis Mahometanæ primariorum quatuor antiſtitum unus fuit. Gol.*

اذن *ūzūn.* s. *n. f.* 1) Auris. 2) Nom. montis. 3) بنوا اذن *benū ūzūn*, Nom. tribus Arabicæ.

اذن *ezenn*, *Fæm.* ذنا *zennā.* s. *part.* 1) Mucoſus, cui manat e naſo mucus. *Wan.* 2) *Fæm.* laborans continuo menſium fluxu. *Gol.*

اذنا *ezenā.* s. *part. Fæm. ab* آذن *āzen.* Magnis longisque auribus prædita *ovis. Wan.*

اذناب *ezenāb.* s. *n. f. plur. nult. a* ذنب *zeneb.* Caudæ quadrupedum. *Wan.*

اذنات *ezenāt.* Montes, in quibus 20. milliarium ſpatio eadem obtinet jurisdictio, & idem territorii præſidium ac aſylum. *Gol.*

اذنبة *ezenebet.* s. *n. f. plur. paue. a* ذنب *zeneb.* Caudæ quadrupedum. *Wan.*

اذنة *ezenet.* s. *n. f.* 1) آخت ورف *wærkulhabb.* Folium grani *ſeu* frumenti. 2) صغار الابل و الغنم *ſyghārūl-ibli wel-ghænem*, Parvi ex camelorum & pecudum genere. 3) Gratus ac appetibilis, *ſeu* appetitum excitans odor *cibi.* 4) Adaoa *Ciliciæ urbs prope Tarſum.* 5) Nom. montis circa Meccam. *Gol.*

اذنة *üzenet.* s. *part. i. q.* امنة *ümenet.* 1) Qui recondit aliquid & aſſervat, *uti depoſitum.* 2) اذنة *üzūnet*, *i. q.* اذن *üzūn*, qui cuique aurem præbet. *Gol.*

اذوا *ezwā.* s. *n. f. Pl. a* ذو *zu.* Reges Arabiæ felicis Himgiaritæ, quod omnes nomina habarent, ubi præcederet ذو *zu*, *ut* ذو حدن *zu ğeden*, ذو اعين *zu ru-ėjn. Gol.*

اذوا *izwāe.* s. *V.* [4. *a* ذوى] Facere, ut contabeſcat, *vel* marceſcat *flos*, *herba. Wan.*

اذواب *izwab*, & اذوبة *izwabet.* s. *n. f.* Graſſum lactis, ex quo conflatur butyrum. *Wan.*

اذواد *ezwād.* s. *n. f. Pl. a* ذود *zewd.* Agmina *camelorum. Wan.*

اذواط *ezwat.* s. *n. f. Pl. a* ذوطة *zewtat.* Araneæ flavo torſo. *Gol.*

اذوب *ez-üb.* s. *n. f. Pl. ab* ذئب *zib*, vel *zūb.* Lupi. *Gol.*

اذوط *ezwat.* s. *Part.* Curto mento *vir. Gol.*

اذوم *izūm. p. n. f. prop.* Idumæa Regio. *Caſt.*

آذون *azūn. p. Partic.* Ejusmodi. *Di tal maniera. Ferh.*

اذون *ezun.* s. *n. f.* Nom. pagi apud Rei, *quæ urbs eſt ad Coronum Mediæ montem. Gol.*

اذهاب *ezhāb.* s. *n. f. Pl. a* ذهب *zeheb.* Auri partes. *Wan.*

اذهاب *izhab.* s. *V.* [4. *a* ذهب] 1) Inaurare. *Indorare.* 2) Facere ut quis abeat, abducere. *Far andare. Wan.*

اذهان *ezhān.* s. *n. f. Plur.* s. ذهن *zihn.* Ingenia. *Ingegni. Sæ. V.* ذهن

آذي *āzī.* s. 1) *n. f.* Unda maris. *Wan.* 2) *part.* Affectus moleſtia, dolore, *vel* damno. *Gol.*

اذى *ezā*, & *izā.* s. *n. f. i. q.* اذا *ezā.* Moleſtia. *Sæ.* ¶ 1 مثت ايله اذى *minnet ile ezā.* s. Exprobrare beneficia, *q.* exprobratione moleſtare. *Rimproverare, rinfacciare li beneficii. Tef.*

اذى *ezi^.* s. *V.* [F. 4] Inferre alicui moleſtiam. *levem. Wan.*

اذي *ezi.* s. *part.* 1) Moleſtiam capiens, offenſus. 2) Eodem loco conſiſtere neſciens. 3) Impatiens morbi *camelus ex feritate aut peculiari indolis vitio, non præ morbo.* 4) *Metaph.* Unda fluctusque maris. 5) Valde moleſtus. *Gol.*

اذياخ *ezjāch.* s. *n. f. plur. a* ذيخ *zīch.* Hyenæ mares. *Wan.*

اذيال *ezjāl.* s. *n. f. Pl. a.* ذيل *zeil* اذكار *etekler.* t. Sinus, fyrmata, caudæ veſtium. *Lembi, code di veſti. Wan.*

اذيجة *ezijet, Fœm. ab* اذى *ezi.* s. *part.* Quæ uno loco conſiſtere nequit, quietis impatiens *camelitis, ex indolis vitio aut feritate. Gol.*

اذيت *ezījet*, & اذية *ezīje.* s. *n. f.* Moleſtia, noxa. *Ll.* ¶ اذيت و آزارى *ezījetū āzārī.* Noxa & oppreſſio. *Sæ. V.* جور ، اذيت *ezījet.* s. زحمت وبرملك *zaḥmet wirmek.* Moleſtare, aggravare. *Moleſtare, ſtrapazzare, Ll.* انواع اذيت و جفارت اندوب *enwāʒ turlū ezījetū ḥafāīret idüp.* Vexando & aggravando illos variis modis. *Strapazzandoli, & aggravandoli in diverſe maniere.* حور و اذيت مشاهده ايلمكلرى ايله *ǧewrū ezījet müšāhede eilemeleri ile.* Videndo ſe inique tractatos & aggravatos. *Vedendoſi ingiuſtamente ſtrappazzati, & oppreſſi. Ll.* اذيت كاران *ezījet kārān.* Damnificatores, oppreſſores. *Gli oppreſſori. Ik.*

آذيش *āzīš.* *p. n. f.* 1) Lignum quod limini portæ affigitur. 2) Ignis. *Ferh.*

آذين *āzīn.* *p. n. f.* عادت *ādet.* s. آرايش *ārāīš.* *p.* Conſuetudo, inſtitutum. 2) Ornatus. 3) Solennitas. *Ferh.*

اذين *āzīn.* *p. n. f.* 1) Mos *pec.* ſolennis, ſolennitas, ornatus urbis aulæis frondibusque inſtrui ſolitus, *ut fit ineunte anno, aut Principe urbem ingrediente.* 2) Aedificium in urbibus Perſiæ à populo exſtrui ſolitum in triumpho, a muſicæ & ſpectaculi amœnitate inſigne. *Ferh.*

اذين *ezīn.* s. *n. f.* 1) Promulgatio & præconium precum, *uti* اذان *ezān.* 2) Locus ad quem illa precum indictio & convocatio undique pertingit. 3) Sponſor, fidejuſſor. *Wan.* 4) Permiſſio. 5) Nom. viri. *Gol.*

اذين *üzejn.* s. *n. f. diminut.* Anſula. *Gol.*

اذينة *üzejnet.* s. *n. f. diminut.* 1) Auricula. *Wan.* 2) Anſula. 3) Pſrva ſcientia. 4) Nomen Regis cujusdam Amalakitæ. 5) Nomen vallis, ſeu alvei. *Gol.*

آذينه *āzine.* *p. n. f.* جمعه كونى *ǧüm'e günī.* Dies Veneris, feria ſexta. *Venerdì. Ferh.*

ار

آر *ār.* *p. Imp.* ab آوردن *awürden* بيار *biār.* 1) Affer, fer. 2) *in comp.* Allator. *Ferh.*

آر *ār.* s. *n. f. pro* عار *ar.* s. Pudor. *Vergogna. V.* عار

ار *er.* *p.* 1) *Particula conditionalis loco* اگر *eger.* t. Si. *Se, in Poeſi maxime uſitata.* 2) *n. f.* Serra. *Sega.* 3) Amurca. *Feccia dell' oglio.*

ار *er.* s. *n. f.* مردم *merdüm* & شوهر *šüher.* *p.* رجل *reǧiūl* & زوج *zewǧ* s. 1) Vir. 2) Maritus. *Uomo*, & *Marito.* ¶ ار كبى *er gibi merdāne* *p.* Viriliter, inſtar viri. *Virilmente, da galant' uomo.* ارباشى *erbaši.* Curio. *Capo d' ordine.* ارەوارمق *ere warmak.* Nubere, elocari. *Andar à marito, maritarſi.* ارەوبرمك *ere wirmek.* Elocare, nuptui dare. *Dar à marito, maritare.* ارلى ايش *iš erleri.* Officiales, *Officiali*, ارى قلج *kylǧ eri.* قلم ارى *kalem eri.* Vir fugi, fugæ. *Uomo di ſpada, e di penna.*

ار *er.* s. *adverb.* ارکن *erken*, ارجه *erǧe* s. Mane, rempeſtive. *Abuon' ora, per tempo.*

ارا *err.* s. *V.* [F. 1.] 1) Coire. *Wan.* 2) Indere *camelitī* ramum aqua & ſale conſperſum in matricem. 3) Reſonare. 4) Accendere ignem. *Gol.*

ارا *err.* s. *n. f.* 1) Compulſio. 2) Propulſio, abactio. 3) Abjectio exuvii, *aut* armorum. 4) Ramus ſpinæ, qui alliſus ſæpius ad terram, donec emolleſcant extrema, deinde aqua & friato ſale conſperſus inferitur in matricem camelæ, *ad excitandam cupidinem genitalis congreſſus. Gol.*

ار *ir pro* ایر *jr.* t. *n. f.* ترکى *türkī.* t. Cantilena. *Canzone. V.* اير & ترکى. *Hinc æquivocum* ار بغلبان سن مبسن *ir baghlatan ſenmi sīn? Reſp.* خير بن ترکى بتلرم *chair*

ben türkî baghlarȳm. Tune as, qui cantilenas componis? [*æqu.* Viros ligas?] *Reſp.* Imo, cantilenas compono [*æqu.* Ego Turcam, ſeu barbarum, *nempe Interrogantem*, ligabo.] *An.*

ارّ *irr.* ſ. *n. ſ.* Igois. *Gol.*

آرا *ārā.* *p.* 1) *Imperat.* ab آراميدن *ārāȳiden.* Orna. 2) *In compoſitione v. g.* مجلس آرا *meğlis ārā.* Conſeſſum ornans. *Ornamento del conſeſſo.* جهان آرا *ğihān ārā.* Ornamentum mundi, ſeu nobiliſſimus. *Ornamento del mondo. Ferh.*

آرآ *ārā.* ſ. *n. ſ. plur. a* رأي *rey.* Conſilia, opiniones. *Conſigli, opinioni. Wan.*

ارا *ārā.* ſ. *Imperat. verbi* ارامق *ārāmak.* Quære.

ارا *ara.* ſ. *n. ſ.* ميان *mijān.* *p.* بين *bein.* ſ. Medium, interſtitium. *Intervallo.* ¶ ارايه كلمك *aräie ğelmek.* In medium venire, intervenire. *Sopravenire, fraporſi.* ارايه كيرمك *araje ğirmek.* Iotervenire, mediatorem ſe præbare. *Fraporſi, farſi mediatore.* ارا يرده *ara ierde.* مابينده *mābeinde,* درميان *dermijān.* In medio, interim, & inter homines. *Nel mezo, fra la gente,* & *tra tanto.* ارا يرده يرامزلق ايدنلر *ara ierde iaramazlyk idenler.* Qui malâ perperrant inter homines, *Quelli, che tra'l popolo fanno del male. Ll.* بو ارادن *bu arade, provulg. burada, i.q.* بوندە *bundæ.* Hic. *Qui. Et in dat. ad ſignificandum motum* بو ارايه *bu araje, vulg. burajæ.* Huc. *Qua.* بو ارادن *bu araden, vulg. baradan.* Hinc. *Da qui* بو ارالر *bu arālar, vulg. buralar, q.* Hæc loca. *Queſti luoghi, qui.* بو ارادە *bu arade, alias ſignificat* Interim, ioterea, *idem quod* بو اثناده *bu eſnānade. In tanto.* ارا *ara cum adjunctis poſſeſſivis ſupplet præpoſitionem* Inter, in. *Tra, fra.* ارامزدە *aramüzdę, quod* & بينمزدە *beinümüzde.* Inter nos. *Fra di noi.* اراسندە *arafinde.* Inter eos, *V. Grammat.* صلح و صلاح اراسندە *ſulhu fælāh arafinde.* Intra pacem, *h. e.* tempore pacis. *Durante la pace. Et dum fit motus in dativo.* اراسنه *arafine.* Inter, *ut ſupra.* لاقردى اراسنه كيرمك *lakyrdy arafine girmek,* & *cultius* سوز اراسنه كيرمك *söz arafine girmek.* Interpellare loquentem, interrumpere. *Interrompere.*

ارا *īrā.* ſ. *V.* [4. *a* راى] Magoas rumas habere *ovem. Wan.*

آراب *ārāb* & *erāb.* ſ. *n. ſ. Pl. ab* ارب *ārb.* Membra. ¶ آراب السجود علي سبعة *eſ-ſuğūdū ālā ſeb-ātī ārāb.* Adoratio, *quæ fit ſuper ſeptem membris, nempe utroque pede, utroque genu, utraque mana* & *fronte humo applicatis atque defixis: uti Mahometanis mos eſt. Gol.*

ارااب *erāb, irāb* & *ürāb.* ſ. *n. ſ.* Nom loci *vel* aquæ. *Gol.*

ارابة *erābet.* ſ. *V.* [F. 4.] Aſtutum eſſe. *Wan.*

ارابة *irābet.* ſ. *V.* [4. *a* ريب] Scepticum eſſe. *Eſſer dubioſo. Wan.*

ارابه *arāba.* ſ. *n. ſ.* Currus, *erronee pro* عربه *æraba. q. Vide.*

ارآت *irāet.* ſ. *V.* [4. *a* رأى] Oſtendere. *Moſtrare. Wan.*

اراءت *irā-et* ſ. *n. ſ.* Oſtenſio. *Il moſtrare.* ¶ اراءت روي *irā-etī rūj* ſ. Oſtendere, exhibere faciem. *Moſtrar il viſo ſcoperto. Ik.*

ارات *irāt,* ſ. *n. ſ.* 1) Ignis. 2) Fomes quo ignis accenditur. *Gol.*

ارّاج *errāğ.* ſ. *part.* Mendax, diſcordiæ ſator. *Gol.*

اراجل *erāğil.* ſ. *n. ſ. plur. a* رجل *reğul.* Viri. *Wan.*

اراجيح *erāğīh.* ſ. *n. ſ. i. q.* فلوات *filewāt.* 1) Deſerta, campi. 2) Oſcillatorius eamerum motus breviore paſſu incadentium. *Gol.*

اراجيز *erāğīz.* ſ. *n. ſ. plur. ab* ارجوزة *erğiüzet.* Poemata verſibus رجز *reğz* dictis conſtantia. *Gol.*

اراجيف *erāğif.* ſ. *n. ſ. Pl. ab* ارجاف *irğīf.* 1) Rumores, *pec.* falſi. 2) Tumultus. ¶ اراجيف خبرلر *erāğīf chæberler.* Falſi rumores. *Rumori falſi. Tef.*

اراخ *irāch.* ارخة *erchæt.* ſ. *n. ſ.* Bos ſylvaticus, biſon. *Wan.*

اراخنة *erāchynet.* ſ. *n. ſ. plur. ab* ارخون *archon.* Principes. *Gol.*

آراخيدن *ārāchȳden.* *p. V.* Quieſcere, deſiſtere. *pro* آراميدن *ārāmīden. Ferh.*

آراد *ārād.* *p. n. ſ.* 1) Nomen angeli, *qui præſidet omnibus negotiis, quæ vigeſima quinta die menſis ſolaris peraguntur.* 2) Nomen diei vigeſimi quinti menſis ſolaris, *quo die juxta traditionem veterum Magorum fauſtum erat, veſtes novas facere,* & *induere; infauſtum vero, in bellum ire. Ferh.*

آرّاد *arād.* ſ. *n. ſ. plur. a* راد *rad.*, & رود *rūd.* Puchræ fæminæ. *Wan.*

ارادات *irādāt.* ſ. *n. ſ. Pl. ab* ارادت *iradet.* Intentiones.

ارادت *irādet.* ſ. *V.* [4. *a* رود] دبلمك *dilemek.* ſ. Velle, intendere. *Volere. Wan.*

ارادت *irādet,* & اراده *irāde.* ſ. *n. ſ.* مشيّت *meſījeti* ſ. Voluntas, iotentio. *Volontà, intenzione.* ¶ ارادت علتدلري *irādetī*

deū ālijelerī. Benignissima ejus voluntas. *La sua clementissima intenzione.* *Ll.* ارادت ارلدة *irādetū ezelije.* Voluntas divina, ab æterno determinata. *Volonta eterna, Divina.* ارادهٔ ربّ العالمين دماء مسلمين ايله روي زمين رنگين اولماسنه قرين اولمشدي *irādei rebbūl ālemīn dimā muslimīn ile rūi-zemin rengīn olmaſine kærīn olmīšidi.* Voluntas Domini mundorum (Dei) erat tingendi faciem terræ ſanguine Muſulmanorum. Sic erat in fatis. *Aveva Iddio determinato di tingere la faccia della terra col ſangue de Moſelmani.* *Sæ.* اول ستد جتد الادابه ارادهٔ خالصه عرض ايدوب *ol ſeijdi ğeijidūl edāje irāde-i chālyſa ærz idüp.* Illi Mahometis nepoti præſtantiſſimo affectum benevolentiæ exhibuit. *Sæ. Moſtrò à quel ſanto iſtruttore ſegni di grand' affetto, e divozione.* *Br.* ارادت قول *irādet kuly* (صاحب الشان قول *ſatun alynmiš kul.*] Voluntarius ſervus. *Servitor volontario.* *Eb.* ارادت ايله *irādet ile.* رضاً *ryzā-en.* Spoote, lubens. *Spontaneamente, volontariamente.* ارادتيله *irādetī ile*, & كندو ارادتيله حسن ارادتيله *huſnī irādetū ile*, & *gendū irādetū ile.* Lubens, propria ſponte. *Di propria volontà, volontariamente.* ارادتندر *irādetindedür.* In ejus arbitrio eſt. *Stà nel ſuo arbitrio, potere.* هر كيسه‌نك ارادتنه استرضا كوسترمك *bir kimſenün iradetinè iſtirzā göſtermek.* Conformare ſe alterius voluntati. *Conformarſi all' altrui volere.* ارادت ١ *iradet* ٥. & ارادا *iradè* ٥. Velle cupere. *Volere, cc dat. rei, aut cum Infinitivo ſimplicīter.* (*Paſſ.* اولنمق ارادت *irādet olunmak.*) ارادهٔ خير و نكوي قلوب *irāde-i chærū nikūjī kylüp.* Facta intentione bene operandi, ſeu cupiens bonum. *Con intenzione di far bene.* *Ik.* فسخ صلحه ارادهٔ ديو ملري *feſchȳ ſulhæ irāde büurmæleri.* Quod velit violate pacem. *Che abbia intenzione di rompere la pace.* *Ll.* حركت ارادیه صانوب *harekетū irādije ſanup.* Votum voluntarium opinando. *Credendo eſſer moto volontario.* *Sæ.*

ارادل *erāzil.* ٥. *compar.* *Pl.* ab ارذل *erzel.* اشقيا *eškyjā.* Viliores, ſequiores, inſolentes. *Gente vile, & inſolenti.*

ارأر *er-er.* ٥. *part.* Vox, qua pecora vocantur. *Gol.*

ارار *irār.* ٥. *n. ſ. i. q.* ارّ *err.* Ramulus emollitus, qui aſperſa aqua & ſale inditur in uterum *camelitis.* *Gol.*

ارارت *irāret.* ٥. *V.* Ad lenitatem allicere mentem. *Intenerir la midolla.* *Wan.*

ارارسة *erāriset*, & ارارس *erāris.* ٥. *n. ſ.* *Pl.* ab ارّس *errīs.* Agricolæ. *Gol.*

ارأس *erees.* ٥. *part.* Capito. *Wan.*

اراس *ere-üs.* ٥. *n. ſ. plur.* a ارأس *rees.* Capita.

ارامسق & ارستق *ārāstak.* ٥. *n. ſ.* آسمانه *āsūmāne* ٢. Laquear, teſtudo interior. *Soffitto, volto di dentro.*

آراسك *ārāſtek.* ٢. *n. ſ.* Hirundo domeſtica. 2) Chelidon. *Ferh.*

آراسكي *ārāſtegī.* ٢. *n. ſ.* 1) Ornatio. 2) Ordinatio.

آراستن *āraſten* & آرستن *āreſten*, & ارايدن *ārājiden.* ٢. *V.* 1) Ornare. 2) Præparare. *Adobbabare, apparechiare.* *Ferh.*

آراسته *ārāſte.* ٢. *part.* مزين *müzeijen.* ٥. بزنش *bezenmiš* ٥. 1) Ornatus, inſtructus. 2) Ordinatus. *Adobbato, fornito, apparecchiato.* ¶ و رتبت خلافتلري زينت تقوى ايله آراسته و سرير سلطنتلري حليهٔ معدلت ايله پيراسته اولش *rütbetū chylāfetleri zīnetī takwā ile ārāste, we ſerīrī ſælтnetleri hyljeī maʿdilet ile piraſte olmiš.* Gradus ſupremæ dominationis ejus inſtructus fuit ornamento pietatis, thronus vero Regiæ authoritatis ornatus veſte æquitatis *h. e.* Pietati & æquitati addictus erat. *Sæ.*

اراشترمق *arāštürmak.* ٥. *V. cooper. trans. ab* ارامق *arāmak.* 1) Jubere ut ſe invicem quærant. 2) Conquirere. *Far ſi cercare l' un l' altro, & cercare.*

اراشمق *araśmak.* ٥. *V. coop. ab* ارامق *aramak.* Quærere ſe invicem. *Cercarſi l' un altro.*

اراض *irāz*, *pro* عراض *ʿrāz.* ٥. *part.* & *n. ſ.* 1) Latus & amplus. 2) Stratum *vel* tegumentum craſſius groſſiuſque ex lana vel pilis camelorum. *Wan.*

اراضة *irāzet.* ٥. *V.* [4. *a* روض] 1) Paſcuis abundare *locum.* 2) Valles repleri *aqua.* 3) Ad ſatietatem usque bibere *aquam.* *Wan.*

اراضي *erāzȳ* & اراض *eraz.* ٥. *n. ſ.* *Pl. ab* ارض *erz.* Terræ. *Wan.*

آراط *ārāt*, & اراطي *erātī.* ٥. *n. ſ. plur. ab* ارطي *ertā.* Arbores creſcentes in arenis. *Gol.*

اراعة *irā-ēt.* ٥. *V.* [4. *a* رعع] 1) Fermentum ſubigere. 2) Stomachum olmis repletum eſſe. 3) Multos habere pullos *camelum.* *Wan.*

اراعيل *erā-ȳl.* ٥. *n. ſ.* *Pl. ab* رعلة *raʿlet.* Principia ventorum, *Wan.*

اراغة *iraghat.* ٥. 1) *V.* [4. *a* روغ] Petere. 2) *n. ſ.* Petitio. *Wan.*

ارافة *irāfet.* ٥. *V.* [4. *a* ريف] 1) Ingredi in locum herboſum, & humidum. 2) Herboſum & humidum eſſe locum. *Wan.*

اراف *irāk.* ٤. *adj.* & *adv.* بعيد *be-ʒd* ٤. دور *dūr* p. 1) Remotus. 2) Procul. *Diſcoſto, lungi.* ¶ اراقدن *irakʒan.* E longinquo. *Da lontano.*

اراف *ürak.* ٤. Nomen loci. *Wan.*

اراقه *irākæt.* ٤. *V.* [4. *a* روف] Effundere aquam, aut aliam rem. *Wan.* ¶ اراقه دما *irākæi dimā.* Effuſio ſanguinis. *Spargamento di ſangue. Ik.* اكر ارادت ازلسته تخريب حالة و اراقه دماء بني آدمه متعلق اولوب *eger irādetī ezelije tæchribī ālеme we irākæi dimāī benī ādeme mutеllyk olup.* Si io mente Divina ab æterno determinatum fuerit mundum deſolari & ſanguinem mortalium effundi. *Se Dio a determinato di rouinar il mondo, e ſparger' il ſangue de' mortali. Sæ.*

اراقلنمش *irāklanmiſ.* ٤. *partæ paſſ.* Remotus.

اراقلنمق *irāklanmak.* ٤. *V. paſſ.* Amoveri. *Eſſer slontanato, diſcoſtarſi.*

اراقم *erākym.* ٤. *n. f.* Congregatio, conſeſſus primorum tribus. *Wan.*

اراقم *erākym.* ٤. *n. f. Pl. a* رقم *rækæm aut* رقيم *rækīym.* Inſcriptiones, ſcripturæ. *Scritti, inſcrittioni. Ik. Sæ.*

اراقو & اراقوا *erakū.* ٤. *n. f.* Leguminis agreſtis ſpecies lentibus innaſci ſolita, ſemine nigro, duro, rotundo. *Gol.*

اراك *erāk.* p. *n. f.* مسواك *miswāk.* ٤. Dentificium. *Netta dente. Ferh.*

اراك *erāk* & *irāk.* ٤. *n. f.* 1) Nom. mootis. 2) Portio terræ. ¶ اراك آراك *erākün ārākün*, & اراك مؤركك *erākün müüterikün.* Arbores Araci multæ, & convolutionibus implexæ. *Gol.*

اراك *erāk.* ٤. *n. f.* مسواك اغاجي *miſwāk aghāʒī* ٤. پيلو *pilū* p. Arboris ſpinoſæ ſpecies *in locis ſalſuginoſis creſcere ſolitæ, ex cujus ramis aut radicibus conficiuntur ſcopulæ dentibus defricundis & depurgandis. Wan.*

اراكه *erāke.* ٤. *n f. unit.* Una arbor *ſpeciei deſcriptæ in voce* اراك. *Wan.*

اراكي *erāki.* ٤. *part. Pl. ab* اركه *eriket.* Male habentes ventrem ex paſtu اراك *erāk camelites. Wan.*

اراكيب *erākib.* ٤. *n. f. Plur. a* ركب *rekeb.* Muliebria. *Gol.*

اراكيت *erākijet.* ٤. *part. fæm.* Pertinens ad camelites, *quæ veſcuntur ab arbore* اراك *erak ſuperius deſcripta.*

ارالق *arālyk.* ٤. *n.f.* 1) Interſtitium, intervallum. 2) Locus. 3) Populus. *Interſtitio, intervallo, luogo, popolo, fere i. q.* ارا *ara.* ¶ بو ارالغده *bu aralykte.* Interea temporis. *Frà tanto, in quel mentre. V.* ارا

ارالمق *arālamak.* ٤. *V.* Disjungere *pugnantes. Separare.*

آرام *ārām.* ٤. *n. f.* 1) Locus, ubi concurrunt anteriores capitis partes. 2) Nomen mootis inter Meccam & Medioam. *Gol.*

آرام *ārām* & اروم *erum.* ٤. *n. f. Pl. ab* ارم *irem.* 1) Lapides pro ſignis in campis & deſertis poſiti. *Wan.* 2) Horti in paradiſo. 3) Dorcades albæ. *Gol.*

آرام *ārām.* p. *n. f.* قرار *karar.* ٤. دكلمك *din-lenmek.* ٤. 1) Quies. *Ripoſo.* 2) Manſio. *Dimora.* 3) *Imp.* ab آرامدن *arāmiden.* Quieſce. *Ferh.* 4) *pro* رام *rām.* مطيع ومنقاد *muty'u munkād.* ٤. Animi tranquilitas. *Contento.* 5) *Part. in compos.* Quierem dans. ¶ دل آرام *dil ārām.* Cordi quietem dans. *Che accheta il cuore. Ah.* بي آرام *bī ārām.* Irrequietus. *Senza ripoſo.* ا آرام *ārām.* ٤. ا راحت *rāhat* ٤. دكلمك *dinlenmek.* ٤ Quieſcere. *Ripoſare.* اطعاللرنبي مادرلري فلانان ناميله آرام ايدرلردى *ætfāllerini māderleri fūlan nāmi ile ārām iderlerdi.* Matres ſuos infantes prolato nomine N. compeſcebant. *Le Madri acchetavano li loro bambini col nome di N., col dire ecco'l Tale. Sæ.*

ارام *erām.* ٤. *n. f.* 1) Aram pater Adi, *qui nempe ydetur eſſe* Aram fil. Kemval, *fil.* Nachor *fratris* Abrahami. 2) Nom. Montis & aquæ *in confinibus Syriæ. Gol.*

ارآم *erām.* ٤. *n. f. Pl.* رئم *rym.* Dorcades albæ. *Wan.*

ارام *iram.* ٤. *V.* [4. *a* رأم] 1) Ponere ante Camelitem *figuram fartam pulli, ut rumas mulgendas præbeat.* 2) Curare ægrotum. *Wan.*

آرام بن *ārām ben.* p. *n. f. comp.* Hortuli urbibus & vicis interjacentes. *Orticelli. Ferh.*

آرامدن *ārāmiden*, *vèl* آرمدن *aremiden.* p. *V.* 1) Manere. 2) Quieſcere. *Ferh.*

آرامش *ārāmiſ.* p. *n.* آسايش *āsāiſ* p. Quies. *Ripoſo.*

ارامق *arāmak.* ٤. *V.* Quærere, *pro* ارمق

آرامكاه *ārāmgāh*, & آرمكاه *āremgāh.* p. *n.f. comp.* قرار ايدجكيري *karār idegelier.* Locus quietis, manſio firma. *Luogo di ripoſo, ſoggiorno. Ferh.*

آرامكه *āremgieh.* p. *n. f. comp. idem quod* آرامكاه *arāmgāh.* Locus quietis. *Ferh.*

ارامل *eramil*, & ارامله *eramilet Pl. ab* ارمل *ermel* Vidui. *Gol.*

آرامانمدن *ārāmānmideu.* p. *V. Trans. ab* آرامدن *ārāmiden.* Sedare, pacare.

آرامدن

آرامدن *ārāmden*, *pro uſit.* آرامیدن *ārāmīden*. p. *V.* Quieſcere. *Ferh.*

آرامکار *ārāmkār*. p. *n.f. Comp.* 1) Qui non niſi rogatus laborat. 2) Lenitare & patientia in re tractanda uſus. 3) Opifex in operando lentus, piger. *Caſt.*

آرامی *ārāmī*. p. Tranquillitas, pax. *Ferh.*

آرامید *ārāmīd*. p. 1) 3 *pers præt.* ab آرامیدن *ārāmīden*. Quievit. 2) *part.* Gratias agens. *Ferh.*

آرامیدن *ārāmīden*. p. *V.* 1) Quieſcere, tranquillum eſſe. 2) Deſiſtere. *Ripoſare, ceſſare.*

آرامیده *ārāmīde*. p. *part. pas.* Quietus, ſedatus. *Ripoſato, cheto. Ferh.*

آران *ārān*. p. Nomen opidi in diſtrictu *Casabnienſi, celebre ob æſinos magnos, & pinques inſtar mulorum. Ferh.*

اران *erān, irān.* etiam üran. s. *n. f.* 1) Feretrum, arca lignea feralis, ſeu ſepulchralis. 2) Luſtrum ac latibulum feræ. *Wan.* 3) Gladius. ¶ اران شاه *śāhi irān.* Tautus. *Gol.*

ارّان *errān* s. *n. f.* 1) Nom. regionis in Adjalena, *aut f.* territorium Aranæ *Ptolomæi.* 2) Nom. arcis in urbe Parthiæ Casbin. 3) *pro* حران *harān.* Meſopotamiæ urbs Haran, *Latinis* Carrhæ. *Gol.*

اران *irān.* s. *V.* [F. 4.] Alacrem & latum eſſe. *Gol.*

ارّان *ürrān.* p. *n. f.* 1) Aſſer. 2) Feretrum. *Cattaletto. Ferh.*

ارانب *erānib.* s. *n. f. Pl. a* ارنب *erneb.* Lepores. *Wan.*

ارانه *irānet.* s. *V.* [4. *a* وبن] Perire pecus *morbo. Wan.*

ارانی *ürānī.* s. *n. f. l. q.* ارنة *ürnet.* Granum lacti inſpergi ſolitum coagulandi ergo. *Gol.*

ارانیجة *erānjet.* s. *n.f.* Proceræ ſtirpis *arbor. Gol.*

اراوند *erāwend.* p. *n.f.* 1) Nomen fluvii Tygris, *alias etiam* شط العرب *śatūl ārab dicti.* 2) Nomen montis præalti in ditione hamadanenſi apud vulgus alias الوند *elwend dicti.* 3) Experimentum. 4) Deſiderium. 5) Magnificentia. 6) Attentio, vigilantia. 7) Nomen patris لهراسب *lehrāsb* regis ex ſtirpe کیقباد *keikubād. Ferh.*

اراوی *erāwī.* s. *n. f. plur. pauc. a* ارونة *erwījet.* Capræ montanæ *tres. Wan.*

اراهط *erāhyt*, & اراهیط *erāhīt.* s. *n. f. plur. a* رهط *raht.* Familiæ, tribus. *Wan.*

آرای *ārāī.* p. 1) *Imperat. a V.* آراییدن *ārāījiden.* Orna. 2) *In comp. i. q.* آرا *ārā.* Ornans. ¶ انجمن آرا *engümen ārā.* Conſilium exornans. *Ferh.*

آرایانیدن *ārājānīden.* p. *V. trans.* Facere ornare. *Caſt.*

آرایش *ārāīś.* p. *n.f.* بزیش *bezeīś* s. تزین *tezjin* s. 1) *Nomen actionis ab* آراستن *ārāſten*, & آراییدن *ārājiden.* Ornamentum, apparatus. *Ornamento, abbellimento.* II. آسایش *āsāīś. Sæ.* ¶ آرایش مجلس *ārāīśi meğlis.* Apparatus, & ornamentum, conſeſſus. *Apparecchio, & ornamento del conſeſſo. Ah.* ا آرایش کردن *ārāīś kerden* p. Ornare, adornare. *V. in* زمک 2) *n.f.* Conſuetudo, norma. 3) Nom. inſtrumenti muſici. *Ferh.*

آرایش خورشید *ārāīśi chorśid.* p. *n. f. comp.* Diſpoſitio modulationis *inſtrumenti muſici* باربد خسرو *bārbdi chosrew, dicti. Ferh.*

آراییدن *ārājiden.* p. *V. i. q.* آراستن *ārāſten.* Ornare. *Ferh.*

آراییده *ārājide.* p. *part. paſ.* Ornatus. ¶ آراییده قلمک *ārājide kylmak.* ı آراسته *ārāſte* s. Ornare. *Vid.* زمک

ارب *erb.* s. *n. f.* Index digitus. *Gol.*

ارب *ereb.* s. *V.* [F. 4.] 1) Flare ventum *cum impetu.* 2) Decidere, *ſeu* reſolvi membrum a corpore. 3) Callidum eſſe. 4) Neceſſe habere. *Wan.* 5) Suſcipere agendum, aut applicare ſe. 6) Adverſam eſſe fortunam. ¶ دمار عرب تخریبی مقدمه تکمیل ارب ایدی *dimārī ārab tæchribī mukæddemei tekmīl ereb itti.* Accinxit ſe ad vaſtandam Arabiam. *Volſe prima rovinar li paeſi dell' Arabia. Br. Sæ.*

ارب *erib* & آرب *ārib* s. *part.* 1) Induſtrius, mente ſolers. 2) *Per antiphraſin, i. q.* عاجز *āğiz.* Impotens. 3) Vaſtatus, defolatus.

ارب *ürb.* s. *n.f.* 1) *i. q* مضو *üzw.* Membrum genitale. 2) Neceſſitas. 3) Induſtria. *Wan.*

ارب *ireb.* s. *V.* [F. 5.] Aſtutum, callidum eſſe. *Wan.*

ارب *ürb.* s. *n. f.* Pullus parvus bruti *primum genitus. Gol.*

ارب *üreb.* s. *n. f. plur. a* ارنة *ürbet.* Nodi. *Gol.*

ارباء *irbāe.* s. *V.* [4. *a* ربا] Dato, *aut* conceſſo plus ſummere. *Wan.*

ارباب *erbāb.* s. *n. f. Pl. a* رب *rebb.* Domini, poſſeſſores, & præditi. *Signori, poſſeſſori.* ¶ ارباب تغلّب *erbābi teghællüb.* Præpotentes, ſuperiores, victores. *Prepotenti, ſuperiori. Tef.* ارباب تبصّر *erbābi temjīz.* Perſpicaces, providi, judicio præditi. *Giudicioſi, prudenti. Ik.* ارباب تیمار *erbābi tīmār.* Commendatores, qui poſſident bona regalia. *Poſſeſſori dei beni regali. Ll.* ارباب جاه و تمکین *erbābi ğāhū temkīn.* Dignitate eminentes, magni Principes. *Prenci-*

pi grandi. Sæ. ارباب دیوان *erbābi diwān* Conſiliarii. *Conſiglieri.* ارباب سخن *erbābi ſaxhun.* Facundi, diſerti oratores. *Oratori eloquenti. Ik.* ارباب سلوک *erbābi sülük,* صوفي دروښلر *ſofi derwīšler.* Obſervatores legis, devoti Religioſi. *Religioſi, frati.* ارباب صنعت *erbābi ſan-ĕt.* Artifices. *Artigiani. Sæ.* ارباب فضل و اتصال و اصحاب علم و کمال *erbābi fæzlü ijzāl we ashābi ʒlmü kemāl.* Doctrina, & virtute præditi viri. *Perſone dotte, & virtuoſe. Sæ.* نیچه ارباب معارف واصحاب لطایف ایله کوروشوب *niče erbābi meārif we ashābi latāif ile görüšüp.* Converſatus cum complurĭbus eruditis, & jucundæ converſationis viris. *Abboccatoſi con molti uomini di perfetta eruditione, e di ottima converſazione. Eb.* ارباب معالي *erbābi me-ālī.* Eminentes viri. *Li Grandi. Sæ.* ارباب مکرمت *erbābi mekremet.* Clementiſſimi Domini. *Signori di clemenza. Ik. Synonymum hujus eſt* اصحاب *æshāb. quod V.*

ارباب *irbāb.* s. *V.* [4. *a* ربّ] 1) Conſiſtere in loco inſeperabiliter. 2) Camelitem non ſeparari a conſortio cameli. 3) Conſtantem, & ſtabilem eſſe in re aliqua. 4) Appropinquare ſe rei. *Wan.*

ارباب *irbāb.* s. *n. ſ.* Appropinquatio, propinquitas. *Gol.*

ارباح *irbāh.* s. *V.* [4 *a* ربح] Uſuram peodere. *Wan.*

ارباض *erbāʒ.* s. *n. ſ. plur. a* ربض *rœbʒ.* 1) Funes *clitellæ.* 2) Indeſtina. *Wan.*

ارباض *irbāʒ.* s. *V.* [4. *a* ربض] 1) Propellere oves in ovile. 2) Calorem diurnum intenſum eſſe. *Wan.*

ارباع *erbāĕ.* s. *part. plur. a* ربع *rübᵃ.* Quartæ partes. *Gol.*

ارباع *erbā-ĕ.* s. *n. ſ. plur. a* ربع *rübæᵃ.* Pulli camelorum. *Wan.*

ارباع *erbā-ĕ.* s. *n. ſ. plur. a* ربع *rebᵃ.* Manſiones vernæ. *Wan.*

ارباع *irbā-ĕ.* s. *V.* [4 *a* ربع] 1) Attingere quadrupedes ætatem *Arabibus* ارباع *erbāĕ dictam, quæ eſt in ovibus quatuor annorum, in bobus, & animalibus ungulatis quinqus annorum, in camelis vero ſeptem.* 2) Ducere ad paſcua verna *camelum.* 3) Conſidere in manſiooe verna. 4) Quartana laborare. *Wan.*

ارباغ *irbāgh.* s. *V.* [4. *a* ربغ] Concedere, permittere liberam aquationem *camelo. Wan.*

ارباف *erbāk.* s. *n. ſ. plur. a* ربقة *ribkæt.* Capiſtra. *Wan.*

اربان *ürbān.* s. *n. ſ.* 1) Arrha. *Caparra.* 2) Arabes. *Wan.*

اربة *irbet.* s. *V.* [F. 4.] Neceſſe habere. ¶ ذو اربة ʒü *ürbet exponitur in Corono pro* معنوه *maᵉtüh.* Mente laborans, inſiplens. *Gol.*

اربة *irbet.* s. *n. ſ.* Indigentia, neceſſitas. *Wan.*

اربة *ürbet.* s. *n. ſ.* 1) Nodus. 2) *ut prac.* Res, quam fieri neceſſe eſt. 3) Negotium neceſſarium. 4) Collare, *quod collo appenditur ornatus ergo.* 5) Oculus pali *vel* vinculi, quo pedes jumenti ligari ſolent. *Gol.*

اربة *eribbet.* s. *part.* Fœdere junĕti, fœderatorum turba, *Wan.*

اربة *erribbet.* s. *n. ſ. plur. a* ربّ *ribbet.* Collegia quatuor homloum. *Gol.*

اربثاث *irbisās.* s. *V.* [9. *a* ربث] 1) Languere. 2) Quieſcere, morari. *Wan.*

اربد *erbed*, *Fæm.* ربدا *rebdā. Pl.* ربد *rübd.* s. *part.* Pulvereo q. colore *ſtruthiocamelus ejusve pullus. Wan.*

اربداد *irbidād.* s. *V.* [9. *a* ربد] Cinerei coloris eſſe. *Wan.*

اربساس *irbisās.* s. *V.* [9. *a* ربس] Languere. *Wan.*

اربش *erbeš* s. *part.* Colore varius, *ſeu* mutabilis. *Gol.*

اربط *erbæt.* s. *part.* Prolis expers *vir. Gol.*

ارابع *erbeă.* s. *Numerale fæm.* Quarta. *La quarta. Wan.* ¶ اربع عشر *erbæ-ĕ äše-re.* Quaduordecim.

اربع *erbuᵃ.* s. *Pl. a* ربع *rebᵃ*, & اربع *erbæᵃ*, *Fæm.* Quatuor. *Wan.*

اربعآء *erbi-ăe.* s. *n. ſ. plur. a* ربيع *rebiᵃ.* Tempora veris, *etiam* autumoi. *Wan.*

اربعا *erbi-ă*, & *erbu-ă*, *Pl.* اربعاوات *erbi-ăwāt.* s. *n. ſ.* 1) Feria quarta. 2) Palua tentorii. ¶ بيت اربعا *beitü erbu-ă*, teororium ono, duobus, tribus vel quatuor palis ſuffultum.

اربعا *ürbu-ă*, & اربعاوى *ürbü-ăwā.* s. *part.* Qui quadrata forma *conſedit. Gol.*

اربعاوات *erbiă-ăwāt.* s. *n. ſ. plur. a* ربيع *rebiᵃ.* Tempora veris, paſcua verna, pluviæ vernæ. *Wan.*

اربعة *erbăt.* s. *numerale maſc.* Quatuor. *Quattro. Wan.*

اربعة *erbi-ăt.* s. *n. ſ. plur. a* ربيع *rebiᵃ.* Tempora veris. Feriæ quartæ hebdomatis. *Wan.*

اربعون *erbeüne erbeỹne.* s. Quadraginta. *V. Gram.*

اربل *erbel.* p. Arbela, *civitas in Meſopotamia. Caſt.*

ارتجن *erbengen.* p. *n. ſ.* Nom. urbis. *Caſt.*

ارت *erett*, *Fæm.* رتا *rettā*. s. *n. f.* Blæſus. *Gol.*

ارتيا *irtiāe*. s. *V.* [8. *a* رأي] Opinari, deliberare. *Wan.*

ارتاج *irtāğ*. s. *V.* [4. *a* رتج] 1) Claudere portam. 2) Non admittere *camelitem ſpermam maris*. 3) Farcire galinam ovis. *Wan.*

ارتاع *irtaʿ*. s. *V.* [4. *a* رتع] 1) Paſcere. *Paſcolare*. 2) Pluvia uraſcere herbam. *Wan.*

¶ ارتاع من آلناس *ertāʿ-ün minen-nās*. Multitudo hominum, & frequentia. *Gol.*

ارتاق *ortāk*, p. *n. f.* Mercator. *Negoziante*. *Vox uſitata in provincia Charezmorum. Ferh.*

ارتاق *ortak*. s. *n. f.* *pro* اورتاق *ortak*. Conſors.

ارتال *irtāl*. s. *V.* [4. *a* رتل] Contracto paſſu facere incedere *camelum*. *Wan.*

ارتيبا *irtibāe*. s. *V.* [8. *a* ربا] 1) Obſervare. *Oſſevare*. 2) Aſpicere. *Guardare*. 3) Surſum aſcendere. *Salir ſopra*. 4) Aeſtimare. *Stimare*. *Wan.*

ارتباس *irtibās*. s. *V.* [8. *a* ربس] Compactum & ſolidum eſſe *aliquid*. *Wan.*

ارتباط *irtibāt*. s. *V.* [8. *a* ربط] Ligare, & apparare *equos ad pugnam*. *Legare*. *Wan.* ¶ ارتباط مزيد *mezīdi irtibāt*. Strictum vinculum affinitatis. *Stretto legame di parentela*. *Sæ.*

ارتباع *irtibaʿ*. s. *V.* [8. *a* ربع] 1) Valde impellere *camelum*. 2) Jacere lapidem ad experindum robur. 3) Paſcere *camelum verno tempore*. *Wan.*

ارتباف *irtibāk*. s. *V.* [8. *a* ربف] Incidere in laqueos, & hærere *dorcadem*, *vel ovem*. *Wan.*

ارتباك *irtibāk*. s. *V.* [8. *a* ربك] 1) Miſcere. *Meſchiare*. 2) Non poſſe ſe extricare e negotiorum multitudine. *Wan.*

ارتة *ürtet*. s. *n. f.* Eminentior pars, oriſtæ inſtar, in capite chamæleonis. *Gol.*

ارتاف *irtitāk*. s. *V.* [8. *a* رتف] Sanare, & conſuere *vulnus*. *Wan.*

ارتثا *irtiſāe*. s. *V.* [8. *a* رثا] 1) Contenſari lac. 2) Miſcere. *Wan.*

ارتاث *irtisās*. s. *V.* [8. *a* رثّ] 1) Colligere in unum *ſuppellectilem*, & *res tritas domus*. 2) Graviter vulneratum ex conflictu deportare. *Wan.*

ارتجا *irtiğāe*. s. *V.* [8. *a* رجا] امتك *ummak*. s. Speſare. *Sperare*.

ارتجاج *irtiğlāğe*. s. *V.* [8. *a* رجّ] Perturbata, agitare.

ارتجاز *irtiğāz*. s. *V.* [8. *a* رجز] Componere verſus *in certo metri genere*. رجز *reğiez dicto*. *Wan.*

ارتو *erbū*. p. *n. f.* Pyrum. *Pera*. *Ferh.*

اربون *ürbūn*, *i. q.* عربون *ürbūn*. s. *vel* ربون *rübūn* p. 1) Arrhabo. 2) Nummus, *ſeu* pretium emptionis, *vel* venditionis. *Ferh.*

اربون *ürbün*. p. *n. f.* *etiam* ارمون *ürmün*. اغاجي امرود *emrud aghāğī*. s. Pyrus. *Pero*. *Ferh.*

ارپه *arpa*. t. *n. f.* شعير *ſeʿīr* s. جو *ğew* p. 1) Hordeum. 2) Granum *in pondere*. *Orzo*, *grano*. ¶ ارپه امينى *arpa eminī*. Præfectus hordei vel avenæ equis dandæ, *eſt officium conſpicuum in aula ottomanica*. *Di penſiere della biada de' Cavalli*. ارپه صوي *arpa ſuji*, *vel vul.* صو ارپه *arpa sū*. Zythum, cereviſia. *Birra*. ارپه قاوي *arpa kāwuti*. Ptiſana hordeacea.

ارپه‌جف *arpağik*. t. *n. f.* شعير آبله s. *ābile*. p. Crithe, oculi in angulo tuberculum. *Orazivolo*.

ارپه‌جيلر و صوده باغجيلر *arpağiler*, *we ſuja bāğğiler*. t. *n. f.* Aruſpices. *Indovini*. *Teſ*

ارپه‌لق *arpalyk*. t. *n. f.* *comp.* *ab* ارپه *arpa*. 1) Id, quod datur pro hordeo equis alendis neceſſario. 2) Reditus ſubſidiarii, *pec. qui Baſſis in ſupplementum ſui gubernii ſupra aliquam partem provinciæ a Sultano aſſignari ſolent*. ¶ بر وجه ارپه‌لق سمندريه سنجاغنه متصرف اولان بلغراد محافظي *ber weğhi arpalyk ſemendria ſanğiağhile muteſarrif olān belghrād mühāfyzy*. Gubernator belgradienſis, qui fruitur in ſupplementum reditu ex præfectura ſemendrienſi. *Governatore di Belgrado*, *il quale ne gode per ajuto di coſto la prefettura di Semendria*.

اربي *erbā*. s. *comp.* Auctior, copioſior. *Gol.*

اربي *ürbā*, s. *n. f.* *i. q.* داهية *dāhijet*. Infortunium, res ærumnoſa, malum. *Wan.*

اربين *erbijān*. p. *n. f.* اختبوت *achtepūd*. s. 1) Polypus *piscis*. *Polpo*. 2) جراد البحر *ğierādel-bahr* s. & ميك *miteğ*. p. Locuſta marina. *Ferh.*

اربين *irbijān*. s. *n. f.* *Coll.* اربيانة *irbijānet*, *Unit.* 1) *Piſciculus quidam albus vermis inſtar Baſræ frequens*, *ſcil.* ſquilla, *vel* locuſta marina. *Wan.* 2) Species oleris. *Gol.*

اربتة *ürbījet*, & اربوة *ürbiwwet*. s. *n. f.* 1) Radix femoris, *qua coxæ connectitur*, quodve inter ſummum ejus & imum eſt: 2) Cognatorum familia, *ut* patrueles ſimileſve. *Wan.*

ارت *āret*. p. *n. f.* اردسك *dirsek*. t. Cubitus. *Cubito*. *Ferh.*

ارى *iret*. s. *n. f.* Focus, caminus, *V.* ارى *irj*.

ارچاس *irtigiās.* s. *V.* [8. *a* رجس] Strepitosum sonum edere. *Wan.*

ارچاغ *irtiğāḳ.* s. *V.* [8. *a* رجع] 1) Emere *camelitem.* 2) Pretium *ex vendito camelo* impendere *in rem utilem. Wan.*

ارچال *irtiğāl.* s. *V.* [8. *a* رجل] Perorare ex tempore. *Parlar ſenza penſarui q. inconſideratamente.*

ارچال *irtiğiāl.* s. *V.* [8. *a* رجل] 1) Prehendere pedem *alicujus.* 2) Orationem *vel* poeſim ex tempore dicere. 3) Colligere *copiam locuſtarum ad comedendum. Wan.*

ارچالاً *irtiğiālen.* s. Ex tempore, *q.* ſtans in uno pede. *Gol.*

ارچان *irtiğiān.* s. *V.* [8. *a* رجن] 1) Rem confuſam, & difficilem evadere. 2) Non coagulari *in butyrum, ſed corrumpi lac. Wan.*

ارچك *irteğik.* p. *n. ſ.* برف *bark.* s. شمشك *šimšek.* t. Fulgor, fulmen. *Fulmine. Ferh.*

ارچكال *irtihāl.* s. *V.* [8. *a* رحل] 1) Migrare. 2) Mori. *Wan.*

ارچكال *irtihāl.* s. *n. ſ.* 1) Emigratio, diſceſſus. 2) Mors. *Paſſagio, morte, tranſito. Ik. Sæ. V.* تشمين ¶ ; ارچكال *irtihāl* s. Migrare, diſcedere. *Trasportarſi, paſſare. Tef.* مالك وجوددن مسالك عدمه ارچكال *memāliki wūğūdden, mesāliki ādeme irtyhāl itti.* Regnis exiſtentiæ diſceſſit in vias nonexiſtentiæ. *id eſt* mortuus eſt. *Paſſo al niente, morti. Sæ.*

ارچق *ertach.* s. *n. ſ.* Arida cutis. *Gol.*

ارچكاص *irtychās.* s. *V.* [8. *a* رخص] 1) Vilis prætii eſſe *rem. Wan.*

ارچدا *irtidāe.* s. *V.* [8. *a* ردا] Tegere ſe pallio, ſeu faſcia ردا *ridā, dicta. Wan.*

ارچداد *irtidād.* s. *V.* [8 *a* ردّ] 1) رجوع *rūğū.* Reverti. 2) Apoſtatare. *Ritornare. Apoſtatare. Wan.*

ارچداد *irtidād.* s. *t. n. ſ.* Defectio a religione, apoſtaſis. *Apoſtaſia, rinegamento della fede. Tef.* ¶ ; ارچداد *irtidād* s. Deficere a religione. *Rinegar la fede,* & *i. q.* امتناع *imtinā',* ſeu ſimul cum eo. Recuſare, reniti. *Ricuſare, opporſi. Sæ.*

ارچداع *irtidāḍ.* s. *V.* [8. *a* دفع] Prohibitum eſſe. *Wan.*

ارچداف *irtydāf.* s. *V.* [8. *a* ردف] A tergo inſequi, & prehendere. *Wan.*

آرچرلمش *ārtūrilmiš.* s. *part. paſſ.* مزايد *müzeğāid.* s. Auctus. *Accreſciuto.*

آرچرلمق *ārtūrylmak.* s. *V. paſſ. ſequentis.*

آرچرمق *ārtūrmak.* s. *V.* ; زيادة *ziāde* s. Augere. *Accreſcere, far, avanzare.* ¶ كوندن كونه آرتوردقلري فساد *günden güne ārturdukleri feſād.* Mala, quæ in dies augeot. *Imali, che giornalmente vanno accreſcendoſi. Ll.* كندى الله دردمي آرتردم *gendi ellūm ile derdūmi ārtūrdūm.* Ipſe manu propria dolorem meum auxi. *Io medemmo da per me ho accreſciuto il mio male. Fb.*

آرچرجي *ārturiği.* s. *n. ſ.* مزيد *müzīd.* s. Auctor. *Accreſciture.*

ارچزا *irtyzāe.* s. *V.* [8. *a* جزء] Minui, deſſicere. *Wan.*

ارچزاق *irtizāḳ.* s. *V.* [8. *a* جزّ] 1) Hærere fixam ſagittam in meta. 2) Inflexibilem & tenacem eſſe *avarum. Wan.*

ارچزاف *irtyzāk.* s. *V.* [8. *a* جزف] Stipendium accipere *militem. Wan.*

ارچسام *irtyſām.* s. *V.* [8. *a* رسم] 1) Agere *juxta præſcriptum.* 2) Apprecari *fauſta alicui. Wan.*

ارچسام *irtīſām.* s. *t. n. ſ.* رسم قبول *resm kabūl.* Admiſſio ſigni, deſignatio. *In compoſitione potiſſimum adhibetur.* ¶ نصرت ياردمله ارچسام *nuſrat irtiſām* q. نشانلنمش *iardūm ile nišānlanmiš.* Ope divina, & victoria inſignitus, victorioſus. *Vittorioſo. Et ſic de ſynonymis, aliisque hujusmodi compoſitis intelligendum eſt,* ¶ موڈت ارچسام اخشام *meweddet irtiſām* اكرام ارچام *ychtytām,* & *Perſ. meweddet enğiām, ferğiām. Omnia in eandem fere coincidunt ſignificationem.* Amicus, benevolus. *Amorevole, affettuoſo. Ll.*

ارچشا *irtyšāe.* s. *V.* [8. *a* رشو] Largitiones acceptare *judicem, ſeu* largitionibus capi. *Wan.*

ارچشاف *irtyšōf.* s. *V.* [8. *a* رشف] Interrogare. *Domandare. Wan.*

ارچضا *irtyzā.* s. *V.* [8. *a* رضو] قليل *kæ lil* ai. Acquieſcere, gratum habere.

ارچضاع *irtyzāḥ.* s. *V.* [8. *a* رضع] Sugere *lac. Popare. Wan.*

ارچطام *irtydām.* s. *V.* [8. *a* رطم] 1) Hærere *in luto.* 2) Ita implicare negotium, ut ad finem perduci nequeat. *Wan.*

ارچعاب *irty-āb.* s. *V.* [8. *a* رعب] Terrorem concipere. *Gol.*

ارچعاج *irtyāğ.* s. *V.* [8. *a* رعج] 1) Tremere. *Tremare.* 2) Multas opes eſſe. 3) Impleri. *Wan.*

ارچعاص *irtyāṣ.* s. *V.* [8. *a* رعص] Agitare ſe hinc inde. *Wan.*

ارچعاد *irty-ād.* s. *V.* [8. *a* رعد] Tremere, trepidare. *Wan.*

ارچعاس *irty-ās,* & ارچعاش *irty-āš.* s. *V.* [8. *a* رعش] Trepidare, tremere. *Wan.*

ارچغا *irtyghāe.* s. *V.* [8. *a* رغا] Spumam de lacte bibere. *Wan.*

ارچغاب *irtyghāb.* s. *V.* [8. *a* رغب] Aeſtimare. *Stimare. Wan.*

آرتغراق *ārtughrak.* s. *compar. ab* آرتق *ārtyk.* Plus, plusculum. *Più, poco più.*

ارتفاد *irtifād.* s. *V.* [8. *a* رفد] Lucrari. *Guadagnare. Wan.*

ارتفاص *irtifās.* s. *V.* [8. *a* رفص] Augere valorem rerum. *Montar' il prezzo delle mercanzie. Wan.*

ارتفاع *irtifāˁ* s. *V.* [8. *a* رفع] 1) Elevare. 2) Aſcendere. *Elevare, togliere.* 3) *n. ſ.* Elevatio. *Elevazione.* II. اندفاع *indifāˁ.* ¶ ارتفاع قرو شوکت *irtifāʿ ferrū śewket.* Elevatio gloriæ & potentiæ. *Sublimità di gloria e potenza.* ارتفاع فلاع فلک *kylāʿ felek irtifāˁ.* Arces altitudine cælum æquantes. *Fortezze alte come il cielo Sæ.* 4) Frugum proventus, demeſſarumque quantitas, ec regionie reditus. *Raccolta. Gol.* ¶ ارتفاع محصول *irtifāʿ maḥṣūl zemāninde.* Tempore meſſis tollendæ ac invehendæ. *Nel tempo della raccolta. Ll.* ارتفاع *irtifāˁ* s. قالدرمق *kāldurmak.* v. Efferre, elevare & aufetre. *Inalzare, e togliere, levare.* ارتفاع بولمق *irtifāˁ bulmak.* Elevari, & auferri. *Toglierſi, eſſer tolto. Sæ.*

آرتق *ārtyk ſeu artuk.* s. *part.* زیاده *ziāde* s. 1) Plus, magis, deinceps, tandem. 2) *Adjective* plures. *Più, maggiormente, di qua inanzi, finalmente.*

ارتقا *irtiḳāe.* s. *V.* [8. *a* رقا] Aſcendere. *Salire. Wan.*

ارتقا *irtyḳā.* s. *n. ſ.* Acceſſio, incrementum, promotio. *Salita, accreſcimento, avanzamento.* ¶ فروغی مراتب و ارتقای مناصب *fūzūnī i merātib we irtyḳāi sūllemī direǧāti menāſyb.* Incrementum, & promotio ad majores dignitates & officiorum gradus. *Avanzamento à maggiori gradi d' onore, e di dignità.* ارتقا *irtyḳā* s. Aſcendere, promoveri. ملکت فنادن کشور بقایه ارتقا ابلدی *milketī fenāden kiśweri bakāje irtyḳā eiledi.* Ex corruptionis regno, ad æternitatis Regionem, evectus eſt; mortuus eſt. *Poſſò da queſto mondo coduco all eterno Regno Br. Sæ.*

ارتکاب *irtyḳāb.* s. *V.* [8. *a* رقب] Anxie exſpectare. *Aſpettar con impazienza. Wan.*

ارتقاش *irtyḳāś.* s. *V.* [8. *a* رقش] Commiſceri in prælio. *Gol.*

ارتقاع *irtyḳāˁ.* s. *V.* [8. *a* رقع] Curare, magni facere. *Won.*

ارتکا *irtiḳā.* s. *V.* [8. *a* رکو] Confidere. *Appoggiarſi. Wan.*

ارتکاب *irtiḳāb.* s. *V.* [8. *a* رکب] 1) Committere, perpetrare. 2) *n. ſ.* Commiſſio. ¶ ارتکاب معاصی *irtiḳābī meāṣy.* Commiſſio peccatorum. *Il commetter peccati. Ik.* ارتکاب زنا *irtikābi zinā.* Commiſſio adulterii. *Adulterio, commettere adulterio.* ارتکاب جنگ و جدال و امتداد مکاومه *irtikābi ǧenǧāǧidāl we imtidādi mukāweme wū kytāl ſyz.* Abſque commiſſione prælii, & absque productione pugnæ. *Senza combattimento. Sæ.* ارتکاب *irtikāb.* s. گناه اشلمک *günāh iślemek.* Perpetrare, committere delictum, aggredi, ſuſcipere. *Commettere, prender ſopra di ſe,* ارتکاب فساده *fesāde irtikāb* s. Malum committere, hoſtilitatem exercere. *Commetter' oſtilità. Il. Sæ.* صلحه معارض حرکت و وضع *ṣulḥæ mughāīr hæreketū wæẓ'ū hālet irtikāb* s. Committere actiones adverſas peci. *Far azzioni contra la pace.* اولقدر زحمته ارتکاب اندک *olkader zaḥmete irtikāb ittūn-*, زحمت ارتکاب اندک *irtikābī zaḥmet ittūn-.* Tantum laboris, & moleſtiæ ſuſcepiſti. *Tu ai preſa tanta fatica, tanto incommodo.* زحمت ارتکاب بیورک *irtikābī zaḥmet būūrūn-*, ارتکاب زحمتنه *zaḥmetine irtikāb būūrylurſæ.* Si moleſtiam ſubire dignemini. *Se prende te l'incommodo, ſe vi compiace.*

ارتکاز *irtikāz.* s. *V.* [8. *a* رکز] Inniti *arcui vel baculo. Wan.*

ارتکاس *irtikās.* s. *V.* [8. *a* رکس] Recidere *in malum. Wan.*

ارتکاض *irtikāz.* s. *V.* [8. *a* رکض] Agitari, percelli. *Wan.*

ارتکام *irtikām.* s. *V.* [8. *a* رکم] Colligi. *Wan.*

ارتل *ertel.* s. *part. pro* ارت *ereſſ.* Tritus, conſumptusque. *Gol.*

آرتملق *ārtylmak.* v. *V. poſ. ab* آرتمق *ārtmak* و زیاده *ziāde* s. ازدیاد بولمق *izdiād bulmak.* Augeri *Accreſcerſi.*

ارتملک *pro* ارتهلک *irtelmek.* v. *V.* 1) Procraſtinare. 2) *pro* صباحلمق *ſabahlamak.* Noćte profectum pervenire aliquò valde mane. *Arrivar' al far del giorno.*

ارتما *irtimāe.* s. *V.* [8. *a* رمی] 1) Projicere. 2) Petere ſe invicem lepidibus. *Wan.*

ارتماز *irtimāz.* s. *V.* [8. *a* رمز] Agitari, concuti. *Wan.*

ارتماض *irtimāż.* s. *V.* [8. *a* رمض] 1) Affligere. 2) Corrumpi *hepar alicujus.* 3) Moerere *ob aliquam rem. Wan.*

ارتمال *irtimāl.* s. *V.* [8. *a* رمل] Inquinari, miſceri. *Wan.*

ارتمام *irtimām.* s. *V.* [8. *a* رمم] Carpere lebiis a ſuperficie terræ *herbam. Wan.*

آرتمق *ārtmak.* v. *V.* بتمک *bitmek* بیومک *būūmek* و زیاده *ziāde* s. v. 1) Augeri, mul-

tiplicari. 2) Crescere, superesse. *Crescere, moltiplicarsi, avanzare.* ¶ محبت آرتر *muhebbet ārtar.* Augebitur amor. *Crescerà l' amicizia.*

آرتمق *ārtmak.* t. *V.* 1 پاك *pāk* s. t. Purgare, mundare. *Purificare, nettare.* ¶ پاك ايدوب آردە *pāk idüp ārida.* Putificet. *Purifichi. Tef.*

آرتمقلغ *ārtmaklyk.* t. *n. f.* ازدياد *izdiād* s. Accessio, quod superest. *Accrescimento, avanzo.*

ارتمك *ertmek.* t. *V.* Liquefacere, dissolvere *glaciem. Squagliare.*

آرتن *ārtan.* t. *part.* Quod superabundat, reliquum *V. in* آردە

آرتنا *ārtennā.* t. *n. f.* Antemon. *Antenna.*

ارتمك *ertenk.* p. *n. f.* 1) Officina, & species Manetis *celebris hæresiarchæ & pictoris.* 2) Liber variis picturis exoroatus, *quem prædictus Manes e cælo accepisse confabulatus est.* 3) Agnomen ipsius Manetis. *Ferh. Herb.*

ارتوا *irtiwāe.* s. *V.* [8. *a* روا] 1) Explere *sitim aqua.* 2) Densum, & spissum esse *funem.* 3) Robustos nervos habere. *Wan.*

آرتوق *ārtuk.* t. *part.* Plus *pro* آرتق

آرته *ārta.* t. (قصور *kusur*) باقی *bākỹ* s. آرتان *vel* آرتن *ārtan* t. Quod plus superest, residuum, reliquiæ. *Residuo, rimanente.* ¶ آرته قالمق *ārta kālmak.* Reliquum manere. *Avanzare.* بيك در بلادن و طقسان طقوز قضادن آرته قالمش *bin-bir belāden, we doksān dokūz kazāden ārta kālmiś.* Qui ex mille malis, & ex 99. periculis remansit, qui e mille periculis evasit, nequam. *Avanzo di mille forchè. Del.*

ارته *irte, vul. erte.* t. *part.* 1) Mane. 2) Perendie. 3) Ipsum mane, seu diluculum. *La mattina, a buon' ora, & la mattina seguente.* ¶ ارته طوغدی *irte doghdy.* Orta est dies, diluculum factum est. *Si è fatto giorno. Tef.*

ارتهاش *irtihāś.* s. *n. f.* Interrigo. *Scorticatura, che fassi alle parti dal cavalcare, dal lungo camminare, ò da altra cosa simile, e scorticatura a' piedi de' cavalli cagionata dal batterśi un piè con l' altro nel camminare. Wan.*

ارتهال *irtihāl.* s. *n. f.* Laxitas articulorum *inter eundum conspicua. Gol.*

ارتياب s. *V.* & *n. f.* [8. *a* ريب] 1) شك *śekk.* s. Dubitare. 2) Incertitudo. *Dubitare. incertezza.* ¶ ارتيابله *irtijābile.* Dubie. *Con dubbio, dubbiosamente. Wan.*

ارتياج *irtiāg.* s. *V.* Claudere portam, *cætera vide in* ارتاج *Wan.*

ارتياح *irtijāh.* s. *n. f.* [8. *a* روح] 1) شاد بودن *śādbūdan* s. Lubentam, & alacrem esse. *Rallegrarsi.* 2) Misereri. *Aver pietà. Wan.* ¶ انواع ارتياح و سرور حصول بولدی *enwāe irtijāhu sürür husūl būldy.* Summa sequuta est lætitia, & alacritas. *Si rallegrò sommamente. Sæ.* صباح باهر آلا ارتماح *śæbāhỹ bahirūl irtijah.* Diluculum lætum. *Mattina lieta. Sæ.*

ارتياد *irtiād.* s. *V.* [8. *a* رود] Petere, flagitare. *Chiedere, domandare. Wan.*

ارتياش *irtiāś.* s. *V.* [8. *a* ريش] Bene se habere, in bono statu esse. *Trovarsi bene. Wan.*

ارتياع *irtiāe.* s. *V.* [8. *a* روع] Timere. *Temere. Wan.*

ارتياغ *irtiāgh.* s. *V.* [8. *a* روغ] 1) Petere, flagitare. 2) *n. f.* Bona petita. *Delle cose, che si chiedono. Wan.*

ارتيسدار *ertīsdār.* p. *n. f.* 1) Equitatus, exercitus. 2) Nomen magni fluvii *in confiniis Tartariæ minoris. Ferh.*

ارث *eris.* t. *n. f. i q.* ارقط *erkæt.* Nigris, & albis maculis variegatus *bos. Gol.*

ارث *irs.* s. *n. f.* 1) تركه *teriḱe.* Hæreditas, quod hæreditatis jure possidetur. *Eredità, retaggio.* ¶ ارث ايله متعلق اولمشدی *irs ile muntækyl olmiś idi.* Hæreditario jure transiverat ad ipsum. *Se gli spetava per ragione d' eredità.* 2) اصل *æsl.* Res præcipua, revera. ¶ هو فی ارث صدف *hüwe fi irfin sydkun.* Hoc in se, seu revera, verum est. 3) Res antiqui moris, consuetudo ab antiquis quasi hæreditario jure recepta. *Wan.* 4) Cinis. 5) Reliquiæ rei. *Gol.*

ارث *ürs.* s. *n. f.* 1) Extima pars areæ in camino ubi asservatur cinis. 2) Pretium fixum, & ultimum mercis. *Wan.*

ارث *ürs.* s. *n. f.* Spinæ species, *quam, si comedunt cameli, crassi quidem fiunt, sed scabie afficiuntur. Wan.*

ارث *eres,* & ريث *resīs.* 1) Tritus, dissolutus. 2) ريث *resīs,* saucius, vulneribus confectus, ut extremus modo spiritus supersit. *Gol.*

ارثات *irsas.* s. *V.* [4. *a* رث] Atteri, usu tritum esse *rem. Wan.*

ارشاد *irsad.* s. *V.* [4. *a* رشد] 1) Commorari. *Dimorare.* 2) Pervenire ad scaturiginem aquæ *putearios fodiendo. Wan.*

ارشه *ürfet.* s. *n. f.* 1) Terra tuberosior, rubicunda. 2) Fimus cineribus appositus impositusve, ut suo tempore usui esse possit, 3) *In genere* fomes, ignis materia & esca. 4) Terminus, limes, *pec.* qui duas distinguit terras. *Confine.* 5) Locus planus &

æqusbilis. 6) Color albis maculis *ſeu* punctis variegatus. *Gol.*

ارعنان *irsʒnān.* s. *V.* [4 *a* رعنن] Sigoram eſſe *rem. Wan.*

ارْم *erſem.* s. *part. Equus*, cujus labium ſuperius candicat. *Wan.*

ارْام *irsimām.* s. *V.* [9. *a* ارْم] Candicare *equum* in labio ſuperiore. *Wan.*

آرج *āreğ.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* آرنج *āreng.* Cubitus. 2) Nomen volucris. *Ferh.*

ارج *erğ.* s. *V.* [F. 4.] Fragrantem odorem ſpirare. *Wan.*

ارج *erğ.* p. *n. ſ.* 1) Valor, pretium. 2) Evulſio. 3) Aeſtimatio. 4) Quantitas. 5) Rhinoceros. 6) Cygnus. *Prezzo. Divellimento. Stima. Quantita. Rinoceronte. Cigno. Ferh.*

ارج *erğ.* s. *n. ſ.* 1) Odoratus, bene olens. 2) Aroma. 3) Concitatio diſſidii, & ſimultatis. 4) Res quædam nota in calculo, *ſ.* æra. *Gol.*

ارجا *erğiā.* s. *n. ſ. Pl. a* رجا *reğā.* Latera, oræ. *Parti, contorni. Wan.* ¶ بو ارجاده النجا ايدن اهل رجاده غدر و حيف اولمز *bu erğiāie iltiğiā iden ehli reğiāie ghædrü hæif olmaz.* Non ſolet fieri injuria, aut violentia ſupplicibus ad has partes confugientibus. *Quelli, che ſi ricoverano alla noſtra corte, non ſe gli fà torto, nè violenza. Br.*

ارجا *irğiāe.* s. *V.* [4. *a* رجا] 1) Differre, procraſtinare. 2) Partui vicinam eſſe *camelitim. Wan.*

ارجآ *irğāe.* s. *V.* [4. *a* رجي] 1) Firmare muro *putei latera.* 2) Partui vicinam eſſe *camelitim. Wan.*

ارجاب *irğiāb.* s. *n. ſ. plur. a* جب *reğeb.* Menſes ſeptimi anni Hegiræ. *Wan.*

ارجاب *irğiāb.* s. *n. ſ. plur. ſine Sing.* Ioteſtina. *Wan.*

ارجاخ *irğiāch.* s. *V.* [4. *a* رجخ] 1) Dare plus *alicui.* 2) Præferre. *Wan.*

ارجاد *irğiād.* s. *V.* [4. *a* رجد] Tremeſacere. *Wan.*

ارجاسب *erğiāsb.* p. *n. ſ.* 1) Nomen Regis antiqui Turcomanorum. 2) Nomen herois, *qui vixit tempore.* افراسياب *afrāſiāb. Ferh.*

ارجاع *irğiāˁ.* s. *V.* [4. *a* رجع] 1) Petere elemoſinam extenſa manu a tergo. 2) Apprecari alicui fauſtam venditionem. 3) Pinquefieri *jumentum.* 4) Convertere. 5) Sordida abjicere. *Wan.*

ارجاف *irğiāf.* s. *n. ſ. Pl.* اراجيف *erāğīf.* 1) Nuntius, rumor *pec.* falſus. 2) Tumultus. *Gol.* ¶ اخبار ارجاف و كلمات پراكنده و كذاف اتصال اتديلر *æchbārī irğiāf, we Kelimāti perākende wü güzāfīsāl ittiler.* Sparſerunt nova falſa, rumoreſque vanitatis, & jactationæ pleoos. *Sparſero falſe nuove, e rumori pieni di vanità, e di millanterie. Sx.*

ارجال *erğiāl.* s. *n. ſ. Pl. ab* رجل *reğl.* & *riğl.* 1) Somni. 2) Chartæ albæ. 3) Exercitus. 4) Magna agmina. *Gol.*

ارجال *irğiāl.* s. *V.* [4. *a* رجل] 1) Facere, ut quis pedes eat. 2) Negligere. 3) Separare *pullum a cameliti*, ablactare. *Wan.*

ارجان *ereğiān.* s. *n. ſ.* Diſſenſionis, & ſimultatis concitandæ ſtudium. *Gol.*

ارجان *erreğiān.* p. Nomeo oppidi Perſidis *ſeu* Suſianæ extremæ, *Herb.*

ارجان *erğiān.* s. *n. ſ.* Oleaſtrum ſpioſum *in Mauritania frequens, cujus fructus amygdalis ſimiles nucleum præpinguem, & oleoſum continent. Gol.*

ارجان *irğiān.* s. *V.* [4. *a* رجن] Camelum ſtabulo incluſum foeco alere. *Wan.*

ارجحنان *irğihnān.* s. *V.* [4 *a* رجحن] 1) Inflectere. 2) Agitare. 3) Recidere. *Wan.*

ارجز *erğez*, *Fem.* ارجزا *reğzā.* s. *part.* Morbo رجز *reğez* dicto laborans *camelus, femore pedeque tremens, cum ſurgit. Wan.*

ارجس *erğis.* s. Nomeo proprium præalti montis cooperti perpetuis oivibus.

ارجعة *erğiˑāt.* s. *n. ſ. pl. a* رجع *reğiˁ.* Recocti cibi. *Gol.*

ارجل *erğel.* s. *n. ſ.* Equus pedis extremitatem albam habens, *quod quidem apud hippopolas vitio vertitur. Wan.*

ارجل *erğel.* s. *part* Craſſus pede. *Quello, chi è di gamba groſſa. Wan.*

ارجل *erğūl.* s. *n. ſ. plur. a* رجل *riğl.* Pedes. *Wan.*

ارجلة *erğilet.* s. *part. plur. a* رجل *reğil.* Portiones. *Gol.*

ارجمند *erğimend*, & *erğemend* p. *n. ſ.* & *adj. comp.* ارژلو *erzzetlū.* t. عنين *ænīn.* s. 1) Rarus, præclarus, eximius. 2) Flos ſiliquæ. *Bravo, inſigne, eſſimio, inclito. Ferh.*

ارجمندتر *erğimendter.* p. *compar.* Eximior. *Più bravo.*

ارجن *erğen.* p. *n. ſ.* 1) Vennilabrum. *Vaglio, buratello Ferh.* 2) Fabricatio. 3) Furca lignea, *qua ſtramen*, & *fœnum movetur. Caſt.*

ارجند *erğend.* p. Nomen urbis. *Ferh.*

ارجنك *erğeng.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* ارتنك *ertenk.* Officina Maoetis. 2) Pictura, opus phrygium. *Ferh.*

ارجوان *erğūwān.* p. *n. ſ. i. q.* ارغوان *erghæwān.* Color purpureus. *Ferh.* 2) Siliqua dolcis ſpuria. 3) Arbor ejusmodi flore inſignis. 4) Purpurea veſtis & ta

petum ejusmodi coloris. *Coſt.* 5) Farina. 6) Primus dies menſis Lunaris. *Ferh.*

ارجواني *erğiūwānī.* ا. & ارجوانى فامي *ūrğiūwāni fāmī.* ٢. *n. adj.* Valde, & egregie rubicundus. *Gol.*

ارجوحة *erğiūhāt*, *ūrğiūhæt*, ا. & *Caſtello* ارجوحة *ūrğiūğe.* ٢. *n. f.* Oſcillum *V.* رجوحة *reğiūhæt.*

ارجوزة *erğiūzet*, *Pl.* اراجيز *erāğīz.* ا. *n. f.* Poema verſibus اجز *reğz.* dictis conſtans. *Gol.*

ارجه *erğe*, & ارجة *irğe.* ا. *part.* Maturius, bono mane, *dimin. ab* ار *er*, *quod V.* ¶ ارجه دن *erğeden.* A bono mane, *Da buon' horo.*

ارجيس *erğīs.* ٢. *n. f.* Nom. Civitatis in Armenia. *Caſt.*

ارح *erah.* ا. *part.* 1) Ille, qui non habet planitam convexam ſed planam, & ideo comode calcat. 2) Capra ſylveſtris latas habens ungues. *Wan.*

ارح *erahh.* ا. *part.* Latiore ungula prædita *equa. Gol.*

ارحاء *erhāe.* ا. *n. f. plur. o* رحي *reha.* 1) Molæ. *Mole.* 2) Tribus cæteris ditiores, & iodependentes. 3) Dentes molares. *Wan.*

ارحال *irhāl.* ا. *V.* [4. *a* رحل] 1) Camelum robuſtum, & oneri parem fieri. 2) Opem præbere ad migrationem altĕrius. 3) Camelum dare itineri parem. *Wan.*

ارحام *erhām.* ا. *n. f. Pl. a* رحم *rahm*, & *rahym.* 1) Uteri, matrices. *Ventri, matrici.* 2) *uſitate* Propinqui, *q.* Uterini. *Parenti, Parentela.* ¶ ارحام حقي *erhām hakkȳ.* Jus propinquitatis, quod debetur propinquis. *L' oſſervanzo, che ſi deue alli Parenti. Teſ.*

آرحب *ārhæb.* ٢. Nom. tribus in Hamadan. *Ferh.*

ارحبي *erhæbī.* ا. *part.* Ad urbem Hamadam pertinens, *vel* ibi natus *comelus. Gol.*

ارحبي *erhȳbi.* ا. 1) *Imper. conj.* 4: Locum fac, recede. 2) Vox, qua increparut equus, ut recedat. *Gol.*

ارحل *erhul.* ا. *n. f. plur. pauc. a* رحل *rahl.* Manſiones. *Wan.*

ارحم *erhæm.* ا. *Compar.* Miſericordior. ¶ ارحم الراحمين *erhæmur-rāhymīn.* Miſericordum miſericordiſſimus *Deus Teſ.*

ارحي *erhī.* ا. *n. f. plur. pauc. o* رحي *reha.* Molæ. *Wan.*

ارحية *erhȳjet.* ا. *n. f. plur. a* رحي *reha.* Molæ. *Wan.*

ارخ *ærch* & *ȳrch.* ا. *n. f.* 1) Bos *mas* 2) Juvencus. *Gol.*

ارخ *ūræch.* Nom. oppidi Bagiæ. *Gol.*

ارخا *irchā.* ا. *V.* [4. *a* رخي] 1) Laxare. *Laſciare.* ¶ كنيكه بالكليه ارخاي عنان ايلدلر *gitmeğe bilkūllye irchāī ȳnān eilediler.* Omnes ſe effuderunt ad eundum. *Tutti ſi poſero in pronto di andare. Eb.* 2) Laxa latera habere *camelitim.* 3) Certo paſſu incedere *jumentum.* 4) Liberum relinquere equum. *Wan.*

ارخاص *irchāṣ.* ا. *V.* [4. *a* رخص] Facere, ut quid levi ſit pretio. *Wan.*

ارخاف *irchāf.* ا. *V.* [4. *a* رخف] Fermento admiſcere aquam. *Wan.*

ارخام *irchām.* ا. *V.* [4. *a* رخم] Incubare ovis *gollinam. Wan.*

ارخة *erchæt.* ا. *n. f. Fæm. ab* ارخ *arch.* Bucula, juvenca. *Wan.*

ارخة *ūrchæt.* ا. *n. f.* Aera, epocha. *Gol.*

ارخل *erchūl.* ا. *n. f. plur. a* رخل *rychl.* Agnæ. *Gol.*

ارخم *erchæm.* ا. *n. f. Fæm.* رخما *ræchmā.* Capite albus, reliquo corpore niger *equus. Won.*

ارخنده *erchænde.* ٢. *n. f. i. q.* حنا *chynnā* ا. 1) Cyprus. 2) Tinctorius pulvis, *quo ornatus gratia ungues, o liaſque corporis partes inficiunt. Poloni & Ungori aliique eo admiſta oceti portione quadam equorum jubis, & coudis rubrum colorem concilant. China.*

ارخون *erchūn*, & ارخن *erchūn.* ا. *n. f. Pl.* اراخنة *erāchynet.* Princeps, *ita pec. Chriſtianis dicuntur* primores Eccleſiæ, & ſacrorum præfecti. *V.* اركون *erkūn.*

ارخي *ūræchȳ.* ا. *Gentile ab* ارخ *ūræch.* Orechita. *Gol.*

ارخية *erchyjet.* ا. *n. f.* Laxa ac dimiſſa rei pars. *Gol.*

ارخيّة *ūrchyjet.* ا. *n. f.* Velum, cortina. *Wan.*

آرد *ārd.* ٢. *n. f.* 1) اون *un.* ٢. Farina ſubtilis. *Fior di farina.* 2) Vitium. *Defetto.* 3) Ira. *Furore. Ferh.*

ارد *ard.* ا. *n. f.* Poſterior pars, tergum. *La parte di dietro, lo ſchiena, quod etiam explicatur* ارد طرفي *ard tærafi.* ¶ ارد قپو *ard kapū*, & ارد قپوسي *ord kapūſi*, *vel kapyſi.* Poſticum, poſtica. *La porta, l' uſcio di dietro.* ارد بودى *ard būdy.* Petaſo, coxa porcina. *Preſciutto.* اردن *ordtan.* A tergo, pone? *Do dietro.* اردن *ardin.* Averſo gradu. *V. infra* اردين *Hinc ergo ſupplentur prapoſitiones.* Poſt, pone, retro, *ut* ارد جه *ardinğe* عقبنجه *akæbinğe.* Poſt eum, & retro eum. *Dietro di lui. Et in pl.* ارد لرنجه كنبك *ardlerinğe gitmek.* Poſt eos ire, inſequi. *Andar dietro di loro, ſeguire.* ارد كجه *ardün-ğe.* Poſt te, pone te. *Dietro di te.* شكار ارد نجه شتاب ايدر ايكن *ſikār ardinğe*

dinğe ſtetāb ider ikien. Dum properanter inſequeretur feram. *Mentre correva dietro alla eaccia, Sx.* بر نسسنه ق اردنجه *bir neſnei itmek, ardinğe* ol. Conari, aliquid aſſequi. *Accidere, opplicarſi a fare, qualche coſa. Sx.* اردنده *ardinde.* Poſt eum; *i. q.* اردنجه *ardinğe ſine motu; At cum motu, dices* اردنه *ardine.* Poſt eum, inſequi illum. *Andar, dietro, ſeguitarlo. V. Gram.* بربرینک اردنده *birbirinun-ardinde,* & بربر اردنجه *birbir ardinğe.* Unus poſt altrum. *L'uno dietro all'altro,* اردسره *ardyſyra. Idem (ſed ſervato ordine,) L'un doppo l'altro, in fila. V.* سره

ارد *erd* & *ird. p. n. ſ.* Vigeſimus quintus dies menſis cujuſque Perſici. *Fer.*

آرد *ered. a. compar.* Utilior, commodior. *Wan*

ارد *ird. p.* Nom. pagi ſub Oppidulo Boxenſi pertinente ad Ariam. *Gol.*

ارد *ürd. p. adj. i. q.* مانند *mānend.* Similis. *Ferh.*

ارد *ûrd. p.* Nomen oppidi Perſidis. *Caſt.*

اردا *erdee. a. compar.* Pravior ſequior. *Gol.*

اردا *irdāe. a. V.* [4. *a* ردا] 1) Corrumpere, depravare. 2) Opem ferre. *Wan.*

اردا *irdā. a. V.* [4. *a* ردي] 1) Fatigari *equum.* 2) Perdere *aliquem. Wan.*

آردابه *ārdābe. p. n. ſ.* Pulmentum. *Farinata. Ferh.*

ارداح *irdāh. a. V.* [4. *a* ردح] 1) Amplificare *tentorium uno ſegmento.* 2) Incruſtare domum *limo. Wan.*

آرداد *ārdād. p. n. ſ.* 1) Deceptor, impoſtor. *Truffatore.* 2) غول بیابان *ghul bejābān.* Homo ſylvaticus. *Longis pedibus præditus, & tota corpore pilloſus, noctu itinerantes a via ſeducens in loca deſerta, ut eos ibidem trucidet, & ſanguinem eorum exfuget. Satiro. Ferh.*

ارداد *erdād. p. n. ſ.* Dæmon, homo deceptor. *Ferh.*

ارداف *erdāf. a. n. ſ. plur. a* ردف *ridf.* Nates. *Natiche. Gol.*

ارداف *irdāf.* [4. *a* ردف] 1) Pone venire, ſubſequi. 2) Poſt ſe imponere *equo. Pigliar in groppa. Wan.* ¶ عقبینه ارداف ایتدی *ækybine irdāf itti.* Aſſumpſit illum poſt ſe ſupra equum. *Se lo preſe dietro in groppa.*

آرداو *ārdāw. p. n. ſ. i. q.* غول & پری *perī* & غول بیابان *ghūl bejābān.* Genius, dæmon *pecſylveſtris, ſatyrus.* 2) Magus. V. *Caſt.*

اردب *irdebb* & *ürdebb. a. n. ſ.* Menſura magna aridorum apud Ægyptios & Syros. *Wan.*

آردبا *ārdbā. p. n. ſ. comp.* Cibi genus ex polline liquidum medium inter pultem & athetam. *Caſt.*

اردبة *irdebbet. a. n. ſ.* 1) Genus literum majorum. *Wan.* 2) Aquæductus ex tubulis fictilibus compoſitus. *Gol.*

اردبوز *erdebūz* & *erdepūr. p. n. ſ. comp.* Piſtacinus color, *i. e.* viridis, pulcher. *Caſt.*

اردبهشت *erdebehiſt. p. n. ſ. comp.* 1) Secundus Perſarum menſis, *vel* medius veris, Aprilis. 2) Tertius dies menſis cujuſque *vel* illius quem faſtum celebrabant Perſæ magi. 3) *Nom.* Angeli qui igni præeſſe dicitur. *Caſt.*

آردبیز *ārdbīz. p. n. ſ. comp.* الک *elek. t.* Cribrum farinaceum, ſecerniculum. *Setaccio. Ferh.*

اردبیل *erdebil. p.* Nomen celebris urbis, *in provincia Aderbeigian quam avus Nusrewani ſah firuz ædificaſſe fertur. Herb.*

اردتوله *ārdtūle. p. n. ſ. comp.* Pulmentum ex farina & lacte. *Pappa. Ferh.*

اردج *ardiğ. p. t. n. ſ.* Juniperus. *Ginepro. Ferh.* ¶ اردج صویی *ardiğ ſuyi.* Aqua juniperi. *Acqua di ginepro.*

اردجان *erdeğān. p. n. ſ. comp.* 1) Globi coeleſtis figura. 2) Aſtronomia. *Ferh.*

آردحاله *ārdehāle. p. n. ſ. comp.* Species edulii ex lacte & farina confecta. *Caſt.*

آرددوله *ārdtūle. p. n. ſ. comp.* Piſtacinus color. *Ferh.*

اردزده *ārdzede. p. n. ſ. comp.* 1) Cribrum farinæ. *Ferh.* 2) Piſtacinus color. *Caſt.*

اردستان *erdiſtān. p. n. ſ. comp.* Nom. oppidi prope *Iſpāhān, quæ modo regia eſt Perſiæ. Gol.*

آردشیر *ārdſīr. p. n. ſ. comp.* Pulmentum ex lacta & farina. *Caſt.*

اردشر *erdeſīr. p. n. ſ. comp.* 1) Agnomen Regis پهمن *pehmen,* quod illi ab avo گشتاسب *giuſtāsb* ob robur inſigne impoſitum eſt 2) Nomen primi Regis Saſanidarum. 3) Nomen Regis e Dynaſtia Cajanidarum, qui apud nos ſub Artaxerxis nomine notus eſt. *F.*

اردشیران *erdſīrān. p. n. ſ. comp.* Nomen medicamenti, *quod Arabibus* نرو *nerw, dicitur. Ferh.*

اردشیرخره *erdſīrichurre. p.* Nomen regionis ſitæ intra provincias *Fars, & Simegan Ferh.*

اردشیردارو *erdſīrī dārū. p. n. ſ. comp.* 1) Oxymel. *oſſimele.* 2) Quodvis medicamentum amarum. *Medicina amara. Ferh.*

اردگان *erdeğān. p. n. ſ. comp.* Certæ ſpeciei notionum & ſignorum Aſtrologicorum. 2) Locus in diſtrictu *Schiraz.* 3) Oppidum *in vicinia urbis Jezd. Ferh.*

اردل *erdel t.* Tranſylvania, *Provincia. Tranſilvania.* ¶ اردل حاکمی *erdel hākimi.*

mi. Princeps Tranſylvaniæ. *Il Prencipe di Tranſilvania. Ll. Olim vulgus Turcarum vocabat illos* اردل قرالی *erdel krali. q. Tranſilvaniæ regulos.*

آردلش *ardilmiſ* ſ. *part. paſſ. ab* آرتمق *aritmak.* پاك اولمش *pāk olmiſ.* Purificatus, mundatus.

آردم *ārdem.* p. Nomen Floris لذركون *āzergūn. Ferh.*

اردم *erdem.* ſ. *n. f.* Nauta ſolers. *Gol.*

اردمك *irdemek.* ſ. *V.* Inquirere. *Informarſi. Tcf.*

آردن *ārden.* p. 1) Jordanis fluvius. *Herb.* 2) Nom. magnæ urbis in Syriæ tractibus. *Caſt.*

اردن *erden* & آردن *ārden.* p. *n. f.* Colum *ex materia quacunque foraminibus perforatum, per quod lac, butyrum & acida transmittunt, ut depurgentur. Ferh.*

اردن *erden.* ſ. *n. f.* Genus ſerici crudi *utcunque rubicundi, quod ex. bombycum folliculis non coctis conficitur. Gol.*

اردن *irden.* p. *n. f.* 1) Oxyacantha, *pec.* fructus ejus. 2) *i. q.* ازدن *izden.* Aecipiter leporarius, *vel* aquila variegata *Caſt.*

اردن *ürdün.* ſ. *V.* [4. *a* ردن] Dormitare. *Wan.*

اردن *ürdün.* ſ. *n. f.* 1) Jordanis fluvius. 2) Nomen civitatis in confiniis ſyriæ, *i. e.* Hiericho. 3) Species ſerici rubri. *Wan.*

اردنج *erdenğ*, *irdeng*, & يردنج *jerdenğ.* ſ. *n. f.* 1) Corium nigrum. 2) Vitriolum. *Gol.*

اردو *ordu.* ſ. & p. *n. f.* Caſtra. *Campo, trinciera. Ferh.* ¶ اردوی همايون *ordūi hümājūn.* ſ. Caſtra regia. *Ll. V.* اوردو

اردوان *erdewān.* p. *n. prop.* Regis Indorum, *cujus libertus fuit* اردشير بابكان *erdeſīr bābekān primus Saſanidarum. Ferh.*

اردوكند *ardūkend.* p. Nomen aotiquum urbis كاشغار *kāſghār* in Turcomania. *Herb.*

اردوله *erdūle.* p. *n. f.* Pulmeotum ex farina & lacte. *Pappa. Ferh.*

اردون *erdūn.* p. Nom. Regis cujuſdam Perſici. *Caſt.*

آرده *ārdeh.* p. *n. f.* Molettina manuaria. *Mola da mano. Ferh.*

ارده *erdeh.* p. *n. f.* 1) Mola. 2) Genus edulii ex farina. *Ferh.*

اردهاله *erdehāle.* p. *n. f. comp.* Species edulii *ex lacte, & farina confecta. Ferh.*

آرده‌خرك *ārdehbuchreк.* p. *n. f. comp.* Species fructus ſpinoſæ, *alias etiam* اريكانه چنكانه *iriċengāla dicti. Ferh.*

اردهخرما *erdehchurma.* p. *n. f. comp.* Dactylus ſpinoſus. *Ferh.*

اردهكنجي *erdeкenğī* p. *n. f. comp.* Spina, *quæ, dum adhuc recens eſt, comeditur cum dactylis & ſyropo. Ferh.*

اردي *urdi.* p. *n. f.* Primus Menſis Autumni, Septembris. *Ferh.*

اردي بهشت *erdi behiſt.* p. *n. f. comp.* 1) Menſis Aprilis. 2) Tertius dies menſis cujusque, *vel illius quem feſtum celebrant Perſæ.* 3) Nom. angeli, qui negotiis hujus menſis præeſſe dicitur.. 4) Ignis. *Ferh.*

اردبة *erdijet.* ſ. *n. f. plur. a* ردا *ridā.* Pallia. *Gol.*

اردجي *aridiği.* ſ. *part. ab* ارتمق *āritmak.* Purgans, mundans.

آردروغان *ārdiźoghān*, & آردوغان *ārdoroghān.* p. *n. f. comp.* Bellaria, Salgama liquida. *Frutte condite, liquide. Ferh.*

اردن *ardin.* ſ. چين *kydin.* Retrocedendo. *Senza voltar la ſchiena,* & *ſæpius geminatum* اردن اردن *ardin ardin. Idem.* ¶ اردن اردن كيمك *ardin ardin gitmek* چين چين كيمك *kydin kydin gitmek.* Tergo oon verſo retrocedere. *Ritirarſi senza voltar la ſchiena.*

آردينه *ārdine.* p. *n. f.* Farinaceus cibus. *Ferh.*

ارزا *irźā.* ſ. *V.* [4. *a* رزى] 1) Habere equos infinere enervatos. 2) Tergum vertere alicui rei *ad aliam confugiendo. Wan.*

ارزاد *irźāz.* ſ. *V.* [4. *a* رزّ] Excitare pluviam tenuem. *Wan.*

ارزال *erźāl.* ſ. *part. plur. a* رزال *ruźāl.* Viles, contemptibiles. *Wan.*

ارزام *irźām.* ſ. *V.* [4. *a* رزم] Augeri, abuodare. *Wan.*

ارزل *erźel.* ſ. *comp.* Sequior, vilior. *Vile, più vile. Ik.* ¶ عمرده ارزل *erźeli ümürde.* In ſequiſſima parte ætatis. *Nel più ſprezzabile tempo della ſua vita. Ik.*

ارز *erź.* p. *n. f.* 1) Dignitas, gradus honoris. *Dignità.* 2) Potentia, valor. *Valore.* 3) Adjutor. *Ajutatore.* 4) Poſſeſſor rei. *Poſſeſſore. Ferh.*

ارز *erź*, & اورز *ürüź.* ſ. *V.* [F. 2, 1. & 3.] 1) Congregarim in unum locum venire. 2) Abſcondere ex avaritia. *Wan.* 3) Firmum ſtabilemque eſſe radicibus in ſolum firmiter defixis. *Gol.*

ارز *erez.* ſ. *n. f.* Arbor quædam duriſſimi ligni. *Gol.*

ارز *eriź.* ſ. *part.* 1) Homo avarus. *Wan.* 2) Firmas habens radices *arbor.* ¶ ارز الكفاك *eriźül-fækār.* Compactis & firmis præditus dorſi vertebris. *Gol.*

ارز *ürź.* ſ. *n. f. plur. ab* ارزه *ürźet.* Pinus. *Wan.*

ارز *ürüź*, *ürź*, & رز *rüźź*, *ac* رزن *rünź.* Oryza. *Wan.*

ارزا *erzā.* s. *n. f. plur. ab* ارز *rūz.* Afflictiones, ærumnæ. *Gol.*

ارزا *erzā.* s. *n. f.* Diminutio. *Wan.*

ارزاد *irzād.* s. *V.* [4 *o* ارز] Conferre beneficium in aliquem. *Won.*

ارزاغ *irzāgh.* s. *V.* [4 *a* ارز] 1) Subigere cœmentum. 2) Reputare aliquem debilem, & incapacem. 3) Fodiendo pervenire ad terram humidam. *Wan.*

ارزاف *erzāk.* s. *n. f. Pl. a* ارزف *ryzk.* Bona, divitiæ, facultates. *Beni, ricchezze. Il.* اموال *emwāl,* اشيا *eshyā. Wan.*

ارزام *irzām.* s. *V.* [4. *a* ارز] 1) Spernere. *Sprezzare.* 2) Edere ſtreptum formidoloſum. *Far un fracaſſo paurofo. Wan.*

ارزان *erzān.* p. *n. f.* 1) Levis pretii res. 2) *adj.* Dignus, decens. *Ferh. A buon mercato.* ¶ ارزان بهالرى *behāleri erzān.* Pretium eorum leve. *Sono a buon mercato. Sæ.* ارزان *erzan* ot. Vili pretio emi, *aut* vendi. *Eſſer a buon mercato. Sæ.* ارزان آلدم ديو *erzān āldūm diū.* Se id levi pretio accepiſſe autumans. *Credendo d' auerne avuto a buon mercato. Eb.* ارزان شدن *erzān. ſuden.* Dignum eſſe.

ارزانى *erzānī.* p. *n f.* 1) اوجوزلق *uǧuzlyk.* s. Vilitas pretii. *Buon mercato.* 2) Dignitas, valor. *Degnità, decoro.* 3) Res certa, & ſecura. 4) Munere & elemoſyna dignus, pauper, monachus. 5) Filum, reſtis 20 orgias longitudine excedens. *Ferh.* ¶ ارزانى قبوله *kæbūle erzānī olurſæ.* Si dignum acceptatu erit. *Se ſaro degno d'eſſer accettato.* ارزانى كورمك *erzānī gōrmek.* Dignum judicare. *Stimar coſo degna.* ارزانى قلمق *erzānī kylmak.* Dignari, tanquam digno largiri. *Far. gratio, conferire. Ld. Ik. Sæ.*

ارزانيدن *erzānīden.* p. *V.* 1) Æſtimari, pretio valere 2) Vili pretio comparari. *Ferh.*

ارزايانيدن *erzāyānīden.* p. *V.* Dignum reddere. *Ferh.*

ارزب *irzeb* & ارزبب *irzebb.* s. *part.* 1) Brevis, compreſſus. *Wan.* 2) Craſſus. 3) Muliebria, & *quidem* craſſa. *Gol.*

ارزبت *irzebbet.* s. *n. f.* Tudes ſeu malleus quo magni lateres ex crudo luto tunduntur. *Wan.*

آرزت *ārizet.* s. *n. f.* 1) Arbor infixa terræ. 2) Fortis camelitis 3) Media nox. *Wan.*

ارزت *erzet.* s. *n. f.* 1) Pinus. *Wan.* 2) Lynx. *Gol.*

ارزرود *erzrūd* p. *n. f. comp.* Nom. regionis transoxanæ. *Ferh.*

ارزن *erzen.* s. Nom. arboris dutæ, *ex qua conficiunt baculos. Wan.*

ارزن *erzen.* p. *n. f.* Milium. *Miglio V.* دارو *Ferh.*

ارژن *erjen.* p. *n. f.* Species amygdali montani *valde amari, cujus cortex* توز *tūz* dicitur. *Ferh.*

ارزنجان *erzenǧān* & ارزنگان *erzengān.* Urbs armeniæ. *Sæ. V. Leoncl.*

ارژنك *erjenk.* p. *n. f.* 1) Officina & ſpecus Manetis *celebris hæreſiarchæ* & *pictoris. V.* ارتنك. 2) Delubrum Chinenſe. 3) Nom. Genii in Mazenderan, *quem ſecundum traditionem fabuloſam Ruſtem vicit. Ferh.*

ارژنه *erjene.* p. 1) Nomen deſerti in regione Fars. *Ferh.* 2) Nom. urbis Arzan in Turchiſtan, *quam ſcythæ inhabitant. Caſt.*

ارزنين *erzenīn.* p. *n. f.* Panis ex milio confectus. *Ferh.*

ارزنون *erzenūn.* p. 1) Nom. filiæ Regis Occidentis, *quæ Regi Perſarum Behromo Gūr conjugio juncta erat. Ferh.* 2) Nom. cujusdam loci in Perſia. *Caſt.*

آرزو *ārzū.* p. *n. f.* 1) دلك *dilek.* s. مراد *murād.* s. Deſiderium, appetitus, concupiſcentia. *Deſiderio bramo.* 2) Propoſitum. ¶ آرزوى نفس *ārzūi nefs.* Appetitus ſenſualis, & concupiſcentia carnis *Appetito ſenſuale, cgrnalità.* آرزوسنه اولمق طلشره *tashro olmak ārzūſyne dūshmek.* Inciderunt in deſiderium exeundi, exire cupierunt. *Si poſero in deſiderio di uſcire. Eb.* آرزوى ديار قدس مباركه دبو *ārzūi dijār kudsi mūbārekdūr.* Cum intentione viſitandi loca ſancta Hieroſolymarum. *Con intenzione di andar alla terra ſanta di Gieruſalemme. Ld.* فتحيى آرزوى سلاطين ايدى *fethy ārzūi selātyn idi* Cujus expugnatio in votis fuit Principibus. *La quale deſiderarono molti Re, e Potentati di poter eſpugnare. Br. Sæ.* آرزو ايتمك *ārzū etmek,* & آرزو ايدنمك *ārzū idinmek.* Votum facere, appetere. *Bramore.* آرزو دى دل شكست *ārzū der dil ſikeſt. i. e.* مراد حاصل اولدى *murād hāsyl olmadi.* Non eſt factum ex voluntate. آرزوى من بشكن *ārzūmen biſiken. i. e.* مرادمي حاصل ايله *murādimī hāsil ejle.* Fac me compotem voti mei. *Ferh.*

آرزودن *ārzūden.* p. *V.* Appetere, deſiderare. *Bramare. Ferh.*

آرزولمق *arzūlamok.* s. *V.* 1 آرزو *arzū* s. دلمك *dilemek* 2 مراد *mūrād.* s. Deſiderare, velle, concupiſcere *Bramare, deſiderare, volere.*

آرزولنمش *arzūlanmiſh.* s *part paſ.* Appetitus, concupitus. *Deſiderato, bramato.*

آرزولو *ārzūlū.* s. *adj. i. q. ſequens*

آرزومند *arzūmend.* p. *adj comp.* مشتاق *mūſtok* s. Cupidus, appetens, avidus. *De-*

fideroſo, bramoſo. ¶ *Phr. perf.* آرزومند احسانم *ārzūmendi yhsānem.* Deſidero, *ſeu* peto gratiam. *Son bramoſo di recever la grazia. Ik.* آرزومند عطیه *ārzūmendī ʿaṭye.* Beneficii, largitionis cupidus. *Ik.*

آرزومندي *ārzūmendi.* p. *n. f. comp.* شوق *ſewk* s. Deſiderium, animi propenſio, & petitio. *Brama, vaglia & dimanda.*

آرزه *ārzę.* p. *n. f. comp.* Coementum ſtramine ſubactum. *Ferh.*

ارزه *erzę.* p. *n. f.* 1) Pix liquida, *ex pinu, expreſſa vel alia quadam arbore pinoſa.* 2) Lutum ſtramine ſubactum, *quo inſtruantur parietes.* 3) Primum clima telluris. *Ferh.*

آرزگر *ārzġer.* p. *n. f. camp.* Subactor cæmenti cum ſtramine. *Ferh.*

ارزگر *erzġer.* p. *n. f. comp.* Contemplans, *Ferh.*

الارزی *el-ārzī*, & *cantracte* الرزی *er-rūzī.* s. Cognomen Tahythi filii Mahometis. *Gol.*

ارزیدن *erzīden.* p. *V.* بهاسنه دکمك *behāſyne degmek.* Valere ſuum pretium. *Valer il ſua prezzo.*

ارزیدن *erziden.* p. *V.* Valere, dignum eſſe. *Ferh.*

ارزیر *erzīr* ſeu ارزیز *erzīz.* p. *n. f.* Stannum. *Stagno, peltro. Ferh.*

ارزیز *irzīz.* s. *n. f.* 1) *i. q.* رعدة *riʿdet.* Tremor. 2) Grando exigua, nivis inſtar pruinæ. *Gol.*

ارزش & ارژش *erzīs.* p. *n. f.* 1) Valor, pretium. 2) Dignitas. *Valore, valuza. Nt.*

ارزیمام *erzimām.* s. *V.* [12. a ارزم] Iraſci *Adrarſi. Wan.*

ارس *ers.* s. *V.* [F. 1.] Arare. *Arare.*

ارس *ers.* p. *n. f.* Humor oculi. *Ferh.*

آرس *āres.* p. *n. f.* 1) اردج *ardīġ.* Sabina 2) Platanus. *Ferh.* 3) Nom. fluvii juxta Euphratem.

ارس *eres.* p. *n. f.* 1) Nomen magni fluvii, *cujus ſcaturigo eſt in provincia* روان *rewān, & qui paſt varios inflexus in mare Perſicum ſe effundit.* 2) Nomen Principis *kipčaghenſis.* 3) *i. q.* آرس T. Platanus. *Ferh.*

ارس *ürüs.* p. *n. f.* Juniperus. *Ferh.*

ارسا *irſae.* s. *V.* [4. a رسا] 1) Siſtere navim. *Wan.* 2) Appellere in portum. 3) Proponere ſibi firmiter ac intendere *jejunium. Gol.*

ارساب *irsāb.* s. *V.* [4. a رسب] Depreſſos in cavitate habere oculos. *Gol.*

ارساغ *ersāgh.* s. *n. f. plur.* a رسغ *rūsgh.* Tarſi, ſeu articuli in pedibus. *Gol.*

ارساف *irsāf.* s. *V.* [4. a رسف] Ligare pedem *cameli. Wan.*

ارسال *irsāl.* s. *V.* [4. a رسل] Mittere, ablegare. *Mandare, inviare.* II. ایصال ¶ فلعبني ایلدیکم صورنده سري سالما امنا و جان و باشکز ایله دیلدیکز محله ایصال و ارسال ایدهرز *kæl-ḏji teslīm ejledügün-üz sürette fizi sālimān eminān we gān iyę baſün-üz ile diledügün-üz mæhælle yſſāl we irsāl iderüz.* Quod ſi arcem tradideritis, vos ſalvos & incolumes quocunque volueritis, transmittemus. *Se ci raſſegnate la forterza, v' inviaremmo ſani e ſalvi, dovunque vi piacerà. Wan.*

ارسان *ersān.* s. *n. f. plur.* a رسن *reſen.* Funes, capiſtra. *Gol.*

ارسان *irsān.* s. *V.* [4. a رسن] Ligare funem. *Wan.*

آرست *ārest.* p. *n. f.* 1) Clitellarum vertex, pars elatior anterior *vel* poſterior. 2) Pinguedo *poſterioris partis in animali. Caſt.*

آرست *ārīſt.* p. *n. f.* Femor in animali. *Ferh.*

ارست *ereſt.* p. *V.* 3. *pers.* 1) Potis eſt 2) Ornatus eſt. *Ferh.*

ارستدن *ereſteden*, ſeu آرستن *āreſten*, *pro* آراستن *ārāſten.* p. *V.* 1) Ornare. 2) Potem eſſe. *Ferh.*

ارسنو *erestū.* p. *n. f.* Hirundo domeſtica, chelidon. *Ferh.*

آرسته *āreſte.* p. *part. paſ. ab* آرستن *āreſten.* Ornatus. *Ferh.*

آرستها *āreſtehā.* p. *i. q. præc. Ferh.*

ارسطو & ارسطوطالیس *ariſto vel* ارسطوطالیس *Ariſtotālīs.* p. *n. f.* Ariſtoteles. *Ariſtotile. Eb. Dicunt fuiſſe præceptorem, & Conſiliarium ſupremum Alexandri Magni. Ferh.*

ارسطولوخیه *ariſtolochyiæ.* Ariſtolochia *herba.*

آرسطولونیا *āriſtolanīā.* p. *n. f.* Vomitivum *medicamentum. Ferh.*

ارسع *ersaʿ.* s. *part.* Palpebrarum corruptione laborans. *Wan.*

ارسل *ersūl.* s. *part. plur. a* رسیل *resīl.* Miſſi.

آرسلان *ārslan* s. *n. f. vul. aslan* اسد *eſed* s. شیر p. Leo. *Lione.* آرسلان دشیسی *ārslan dišiſi.* Leæna. *Ferh.*

ارسن *erſen.* p. *n. f.* محفل *mæhfil.* s. Conventus, conſeſſus. *Conſeſſo. Ferh.*

ارسنك *ersenk.* p. *n. f.* Officina Manetis. *V.* ارمك *Ferh.*

ارسوسه *erſuſet.* s. *n. f.* Pileus. *Capello. Gol.*

ارسی الله *erſā ellahu.* s. *apt. in apprecationibus ſignificat* ثابت الشون *ſubit itſun.* Confirmet, firmum immotumque reddat Deus.

آرش *āreš.* p. 1) Nomen heros *celebris in jaculanda ſagitta ſub Rege antiquo Perſarum* منوچهر *menūgeher.* 2) Agnomen celebris

bris armigeri tempore Regis طهماسب *tahmāſib. Ferh.*

آرش *āriś.* s. Nomen montis. *Gol.*

ارش *erś* & *ereś.* s. *n. f.* قصاص *kyſās* & دیت *dijet.* Talio, & mulcta pecuniaria, qua expiatur ſanguis effuſus, vel vulnus inflictum. *Gol. Wan.*

ارش *erś.* s. *n. f.* 1) Diſſidium, lis. 2) Id quo compenſatur vitium emptæ mercis. 3) *i. q.* اغرا *yghrā.* Inſtigatio, *pec.* ad contentionem, irritamentum. 4) *i. q.* خلق *chalk.* Forma externa.

ارش *eriś* p. t. *n. f.* 1) Brachium hominis. 2) Ulna, longitudo carpi. *Un braccio, & un palmo. Ferh.* 3) *i. q.* سدا *ſedā* s. Stamen telæ)(ارغاج *arghāg*) *Stame, ordītura. Caſt.*

ارش *irś.* s. *n. f.* 1) Donum quo conciliatur gratia judicis. 2) Talio. *Gol.*

ارشا *irśāe.* s. *V.* [4. *a* رشي] 1) Corrumpere largitionibus *judicem.* 2) Præbere ubera. 3) Alligare *funem fitulæ. Wan.*

ارشاد *irśād.* s. *V.* [4. *a* رشد] حلوغري يول *doghry iol goſtermek.* t. In viam rectam dirigere, convertere *ad ſalutem. Moſtrar la ſtrada dritta (di ſalute), convertire. Wan.*

ارشاش *irśāś.* s. *V.* [4. *a* رشّ] 1) Spargere *ſanguinem.* 2) Cauſare tenuem pluviam. *Wan.*

ارشاف *irśāk.* s. *V.* [4. *a* رشف] Exuere cornua cervum. *Wan.*

ارشام *irśām.* s. *V.* [4. *a* رشم] Parum fulgurare *cælum. Wan.*

ارشترمك *eriśtürmek pro* ابرشترمك *iriśtürmek.* t. *V. Trans.* يتشترمك *ietiśtürmek* ، ايصال *īsāl* s. Facere pervenire, perferre.

ارشته *eriśte.* t. *n. f.* Laganum, cibus ex farina. *Laſagna.*

ارشد *erśed.* s *part.* Viæ ſalutis tenaciſſimus. *Ik.* ¶ ارشد اولاد لرك *erśedi ewlādlerī.* Rectiſſimus, digniſſimus filiorum ejus. *Il più degno, o pio delli di lui figlioli Sæ. Wan.*

ارشك *erśek.* p. *n. f.* 1) Papaver, herba ſoporifera. *Ferh.* 2) Culpa, noxa. *Caſt.*

ارشلامق *ariślamak.* t. *V.* 1) Metiri ulna. 2) *pro* قرشلامق *kariślamak.* Metiri palmo. *Miſurar à braccio, ò à palmi.*

ارشم *erśem.* s. *part.* 1) Cibum cum appetitu comedens. 2) Striata res. 3) Exigua *pluvia. Wan.*

ارشمك *e,* & *iriśmek* ايرمك *irmek*، يتشمك *ietiśmek.* t. *V.* 1) Pervenire. *Arrivare, capitare.* 2) *Pro* ياپشمق *iapiśmak.* Contingere. ¶ ارشمه *eriśme, vel iriśme.* Noli con-

tingere, laceſſere, tentare. *v. g. puellam. Non toccarla, laſciala in pace.*

ارشميدس *eriśmūdes. nom. prop.* Archimedes. *Archimede.*

ارشن *erśen.* p. *n. f.* Nubes. *Vox kypćatica. Ferh.*

ارشيجة *erśijet.* s *n. f. plur. a* رشا *riśā.* Funes. *Corde. Wan.*

آرشين *ārśīn* & *āršun.* t. *n. f.* Ulna, *ſed longior quam ſit* اندازه *endāze ulna ordinaria Turcica, minor autem Viennenſi ulna. Braccio.* 2) Rhombus. *Filatojo. Ferh.*

ارض *eraſs.* s. *part. Fæm. ab* رصا *raſſā.* 1) Cohærentes habens *dentes.* 2) Femora inter ſe propius juncta habens. *Gol.*

ارصاد *ersād.* s. *n. f. pl. à* رصد *raſad.* Obſervationes viarum & ſtellarum. Tenues pluviæ. *Oſſervationi delle ſtrade, e delle ſtelle. Pioggie ſottili. Wan.*

ارصاد *irsād.* s. *V.* [4. *a* رصد] Perducere ad viam fidei. *Wan.* ¶ ارصاد *irsād* e. Obſervare viam, & *pec.* aſtra, *ſeu* curſus ſtellarum. *Oſſervar le ſtelle, e le ſtrade.*

ارصاع *irſā-* &. s. *V.* [4. *a* رصع] Pungi cuſpide haſtæ. *Wan.*

ارصان *irsān.* s. *V.* [4. *a* رصن] Firmare. *aliquid. Wan.*

ارصع *erſa*e, *Fæm.* رصعا *raſ-ā, pro* ارسح *erſah.* s. *part.* 1) Macris clunibus femoribusque præditus. *Wan.* 2) Quæ abdita cuſpide altius penetrat *confoſſio. Gol.*

ارصوصة *erſūſat.* s. *n. f.* Galerus melonis forma. *Gol.*

آرض *ārarz.* s. *comp. pro* الارض *eerarz, i. q* اخلق *aehlæk.* Dignior, convenientior. *Wan.*

ارض *erz.* s. *n. f.* 1) زمين *jer.* t. *zemūn.* p. Terra, tellus. *Terra. Wan.* ¶ كره ارض *gürëi erz.* Globus terræ, ſphæra terreſtris. *Globo della terra. Ik.* ارض خالي *erzy chālī.* Inculta terra, deſertum ſolum. *Campo laſciato ſenza lavorare.* ارض روم *erzy rūm.* Nomen provinciæ & civitatis antiquitus *Aſſyria* dictæ. ولايت ارض روم *wilājetī erzyrūm.* Armenia major. *V. Leuncl. Wan.* 2) *Metaph.* Quidquid humile, inferum, & depreſſum. ¶ ارض الفرس *erzūl-feres.* Quod ſub pede equi eſt, infimum ejus, locus ſub eo, & *ipſi* pedes equi. من اطاعني كنت له ارضاً *men atāānī küntü lehu erzaà.* Qui obſecutus mihi fuerit, ei obſequar ego, ſubmittam me, humilemque præbebo. ارض نوح *erzy nūh.* Terra Noë, *i. e.* Nom. pāgi in Orientali Arabiæ parte Bahrejn. ابن ارض *ibnü erz.* Peregri-

nus. ابن الارض *ibnūl-erż.* Planta cypero ſimilis, quæ editur. اهل الارض *ehlūl erż.* Dæmones. لا ارض لك *lā erżæ leke. Laudandi & bene precandi formula*, non opus eſt, vel ne opus ſit, ut terra ulla vel patria glorieris, ſed tuæ tibi ſufficiunt virtutes. ان ضرب فارض *in ẓuribe fe erż.* Si percutiatur, *velut* terra *immotus reſtat, i. e.* verbera non curat. 3) Tremor, *pec,* membrorum, qualis in febrili apparet paroxyſmo. 4) *i. q.* زكام *ẓūkām.* Coryza, gravedo, in qua ad nares humor defluit. *Gol.*

ارض *erærż.* & ارضة *erīżet.* s. *V.* [5. F.] 1) Aptam eſſe terram *ad creſcendam herbam* 2) Deſcendere in locum amoenum. 3) Tremere *terram.* 4) Exedere & exedi lignum a teredine. *Wan.* 5) Abundare gramine, herbisque *terram. Gol.*

ارض *erærż.* s. *n. f.* Coſſus. *Coſſo. Wan.*

ارّض *erærżż.* s. *part.* Sedeotarius, non exiens loco. *Gol.*

ارض *ūrūż.* s. *n. f. pl. ab* ارض *arż.* Terræ. *Wan.*

ارضا *irżā.* s. *V.* [4. رضا] ; خوشنود *choſnūd* s. t. Explere animum alicujus. *Contentare. Wan.*

ارضات *erærżāt.* s. *n. f. Pl. a* ارض *erż.* Terræ, res inferiores ac humiles, ſola. *Wan.*

ارضاض *irżāż.* s. *V.* [4. *a* رضّ] 1) Segnem, tardum fieri. 2) Oxygalam ſpiſſam fieri. 3) Currere. *Wan.*

ارضاع *irżā'.* s. *V.* [4. *a* رضع] امزرمك *emzürmek.* Lactare. *Allatare, lactare. Wan.*

ارضة *erærżat.* s. *n. f.* 1) ريوئجو *rīwenǧīū* p. اغاج فوردى *aghāc kūrdi* t. Teredo, vermiculus exedens ligna. 2) *i. q.* موريانه *mūrijāne.* p. Vermiculoſa rubigo ferri. ¶ افسدمن الارضة *efsedū minel-erærżæti.* Corrumpendo pejor quam teredo *vel* rubigo. *Gol.*

ارضة *ürærżat.* s. *part.* Luxurians gramen pabulumque. *Gol.*

ارضون *erærżūn.* s. *n. f. plur. a* ارض *erż.* Terræ. *Wan.*

ارضي *erżȳ.* s. Terrenus, terreſtris. *Gol.*

ارضين *erżȳn.* s. *n. f. Pl. in obl. ab* ارض *erż.* Terræ. *Ah.*

ارط *ert.* s. *V.* 1) Arborem ارطي *ertā dictam* producere terram. 2) Fructum ejusdem arboris edendum dare *camelo*, eoque paſcere *illum.* 3) Depſere, atque inſpiſſare *corium* cortice *arbori: dictæ. Gol.*

ارطا *eryt.* s. *n. f.* Color rubicundus, *ſimilis illi qui in fructu & radicibus arboris* ارطي *ertā conſpicitur. Gol.*

ارطا *irtā.* s. *V.* [4. *a* رطا] 1) Facere, ut ereſcat arbor ارطي *erta dicta. Wan.* 2) Congreſſui virili idoneam & maturam eſſe *puellam. Gol.*

ارطاب *eritāb.* s. *n. f. plur. a* رطب *rūtb.* Dactyli receotes. *Wan.*

ارطاب *irtāb.* s. *V.* [4. *a* رطب] Dactylum maturum & ſapidum fieri. *Wan.*

ارطاة *ertāt.* s. *n. f. unit.* Una arbor ارطي *erta dicta. Wan.*

ارطاط *irtāt.* s. *V.* [4. *a* رطّ] Clamare, boare.

ارطال *ertāl.* s. *n. f. plur. a* رطل *rætl.* Libræ. *Gol.*

ارطاة *eratæt.* s. Nomeo arcis Andaluſiæ. *Gol.*

ارطميس *artæmīs.* s. *n. prop.* Diana. *Gol.*

ارطوى *ertæwī*, & ارطاوى *ertāwī.* s. *part.* 1) *i. q.* ارطي *ertȳ.* 2) Fructui illi edendo deditus, & in eo multus. 3) Eo veotrem dolens & male affectus *camelus. Gol.*

ارطي *ertā, ertæn.* s. *n. f. Coll.* ارطاة *ertāt*, *Unit.* صارو اغاج *ſārū aghāǧ* s. خورتاغ *ſürtāgh.* t. Nom. arboris *creſcentis in arenis, flore ſaligneo, fructu ziziphino, amara, radicibus ramulisque rubris: cujus recentiore fructu veſcuntur cameli, cortice autem coria concinnantur. Wan.*

ارطي *ertȳ.* s. *part.* 1) Fructu arboris modo dictæ veſcens paſtuſve *camelus.* 2) Nom. aquæ quæ eſt Dodabitarum Arabum tribus. *Gol.*

ارطيون *ertæjūn.* s. 1) *part.* Intelligens, acutus, aſtutus. 2) *n. p.* Philoſophi Græci. *Ferh.*

ارعا *er·ā.* s. *n. f. pl. a* رعي *rī'j.* Pabula. *Gol.*

ارعا *ir·āe.* s. *V.* [رعو] 1) Facere, ut creſcat herba. 2) Miſereri *alicujus.* 3) Aures præbere alicujus ſermoni. *Wan.*

ارعاج *irāǧ.* s. *V.* [4. *a* رعج] Coruſcare crebris ignibus *ætherem. Wan.*

ارعاد *ir·æd.* s. *V.* [4. *a* رعد] 1) Tonare *cælum.* 2) Perterrefaeere *aliquem.* 3) Tremefacere. *Wan.*

ارعاس *irās.* s. *V.* [4. *a* رعس] Terrere, *Spaventare. Wan.*

ارعاش *irāſ.* s. *V.* [4. *a* رعش] *i. q. præc.* ارعاس. *Wan.*

ارعاظ *er·æż.* s. *n. f. plur. a* رعظ *ruż.* Foramina, quibus inſeritur ferrum ſagittæ. *Wan.*

ارعاف *ir·æf.* s. *V.* [4. *a* رعف] 1) Impellere. 2) Implere *uterem aqua. Wan.*

ارعال

ارعال *er-ĕl.* s. *n. f. plur. a* رعلة *ræ*let.* Agmina. *Gol.*

ارعال *ir-ĕl.* s. *V.* [4. *a* رعل] Pungere iterato. *Wan.*

ارعام *ir-ĕm.* s. *V.* [4. *a* رعم] Defluere mucum *ex naribus ovium. Wan.*

ارعاوێت *er-ĕwijet.* s. *n. f.* Grex esmelorum ſtigmate principis notatorum. *Gol.*

ارعل *er-ĕl.* s. *n. f.* 1) Tunica ad ima dependens. *Wan.* 2) Tenera planta. *Gol.*

ارعن *er-ĕn*, *Fœm.* رعا *ræ*nā.* s. *part.* 1) Laxus, languens. *Wan.* 2) Stultus. 3) Semet exornaos & oſteotans. ¶ ما ارعن *mā er-ĕne.* Quam maxime talis. 4) Protenſior. 5) Præ multitudine confuſus *exercitus. Gol.*

ارعواء *ir-ŷwwae.* s. *V.* [13. *a* رعو] Prohibere. *Wan.*

ارعوفة *ür-ûfet.* s. *n. f.* Lapis in fundo putei relictus, & proſtans extra squam, *ut in eo confideat, qui expurgaturus eſt eum, aut vero, qui hauſturus eſt aquam. Wan.*

آرغ *ārugh.* p. *n. f.* Ructus, ructatio. *Rutto.* ¶ آرغ كردن *ārugh Kerden.* گيرمك *gĕgirmek.* s. Eructare. *Ferh.*

ارغ *argh.* s. *n. f.* Canalis, aquæ ductus, *ſeu* foſſa ducta, *v. g. per hortum irrigandum. Canale, ò foſſo da condurre l' acqua per il giardino.*

ارغ *ærægh.* p. *n. f.* اچي طولو قوز *ičī dolū koz.* Nux intus plena. *Ferh.*

ارغ *ergh* & *urgh.* p. *n. f.* Nux fœtida. *Noce marcia. Ferh.*

ارغا *erghā.* p. *n. f.* Rivus. *Rio. Ferh.*

ارغا *irghā.* s. *V.* [4. *a* رغو] 1) Vocare *camelum. Wan.*

ارغاب *erghāb.* p. *n. f.* Fluvius. *Fiume. Ferh.*

ارغاب *irghāb.* s. *V.* [4. *a* رغب] Aeſtimare. *Stimare. Wan.*

ارغاث *irghās.* s. *V.* [4. *a* رغث] Lactare. *Lattare. Wan.*

ارغاج *ارغچ* & *ارغچ seu argĥać* s. p. *n. f.* اوزون ايپلك *uzūn iplik* s. لحمه *lahme.* s. بود *pūd* p. Trama, fils in longum protracta, ſubtegmeo. *Trama da teſſere.*

ارغاجلاق *arghāčlamak.* s. *V.* Stamini inferere tramam, exordiri telam.

ارغاد *irghād.* s. *V.* [4. *a* رغد] 1) Abundare bonis vitæ. 2) Relinquere camelum ad lubitum ſuum in campo. *Wan.*

ارغاد *irghād.* s. *n. f.* Mſchinæ genus, cylindrus tractorius in tollends anchors adhiberi ſolitus. *Gol.*

ارغاد *irghād.* s. اجير *ejīr.* s. *n. f.* Operarius pretio conductus. *Operario, lavorante.*

ارغال *erghāl.* s. *n. f. plur. ā* رغل *rughl.* Nomen plantæ, Atriplices. *Atrepici. Wan.*

ارغال *irghāl.* s. *V.* [4. *a* رغل] 1) Producere terram herbam Atriplicem. 2) Lactsriam fieri mulierem. 3) Deviare s paſcuis *camelum. Wan.*

ارغام *irghām.* s. *V.* [4. *a* رغم] Trahere humi. *Wan.*

ارغامن *erghāmūn.* s. *n. f.* Argama, *i. e.* albugo & exulceratio in oculo facta, quæ extimas iridis partes rubore, interiores albedine afficit. *Gol.*

ارغاموني *erghāmūnī.* s. *n. f.* Anemone ſylveſtris. *Gol.*

ارغان *irghān.* s. *V.* [4. *a* رغن] 1) Inclinare, propenſum eſſe ad *aliquid.* 2) Appetere *aliquid. Wan.*

ارغاو *irghāw.* p. *n. f.* Fluvius, torrens. *Fiume. Ferh.*

ارغب *erghæb.* s. *part.* Magis expeditus, cupidior, & avidior. *Gol.*

ارغچ *erghæğ.* p. *n. f. i. q.* لبلاك *leblāk* Convolvulus, helxine, hedera. *Caſt.*

ارغچ *erghæć.* p. *n. f.* Tela, fila looga. *Caſt.*

ارغد *erghæd.* s. *comp.* واسعرك *wāſi*rek* s. Commodior, & bonis affluentior *vitæ, homo. Gol.*

ارغده *erghæde.* s. *opt. In apprecationibus ſignificat* عيشني واسع ايلسون *ŷŝini wāſi*ei-lesün.* Vitæ commoda largiatur *Deus.*

آرغده *āraghde, item arghude.* p. *n. f.* & *adj.* 1) Ira, furor *pec. in fera.* 2) Motus commotio. 3) Avidus. 4) Sævus, ferox. *Ferh.*

ارغده *erghude*, & ارغنده *erghunde.* p. *part.* 1) Furens *pec. fera.* 2) Promptus ad pugnam. *Ferh.*

ارغفة *ergh*yfet.* s. *n. f. plur. a* رغيف *ræghŷf.* Libones panis. *Focaccie. Wan.*

ارغل *erghæl.* s. *part.* 1) Commoda *vita.* 2) Incircumciſus. *Wan.*

ارغم *erghæmğ.* p. *n. f.* سدا *ſedā.* s. تار *tār.* s. Stamen, fila longa & recta in opere textorio. *Ferh.*

ارغمجي *erghæmği.* p. *n. f.* Filum, reſtis viginti orgias longitudine excedens. *Ferh.*

ارغن *ærghæn.* p. *n. f.* 1) Nomen inſtrumenti moſici, *quod a Platone inventum fuiſſe traditur. Ferh.* 2) Virgo intacta. *Caſt.* 3) ارغن *erghun. tart.* Filis.

ارغنج *erghanğ.* p. *n. f.* Filum longum, *pro* ارغچ *arghæć. Caſt.*

ارغند *erghænd.* p. *n. f.* Vir ſtrenuus, inimicorum profligator. *Un uomo valoroſo. Ferh.*

ارغند *erghund.* p. *adj.* Avidus. *Ferh.*

ارغندآب *erghundāb.* p. *n. f. comp.* 1) Nomen fluvii *inter provincias* عراق *&* اذربايجان *azerbaiğān.* 2) Nomen fluvii *in regione* قندهار *kændahār. Ferh.*

ارغنده *erghænde.* p. *part.* 1) Bibulus. 2) Ebrius. *Ferh.*

ارغنك *erghænk.* p. *n. f.* Officina Manetis celebris pictoris, & hæresiarchæ. *Cæt. vid. in* ارتنگ. *Ferh.*

ارغنون *arghanūn.* s. *n. f.* Organum *Organo.*

ارغنون *erghænūn.* p. *n. f.* Campana. *Campana. Ferh.*

ارغوان *erghæwān.* p. *n. f.* & ارجوان *erğewān* s. Arbor faturæ rubedinis, floique ejus talis, Syringa Perfica. *Turc.* بوينز چچكى *boinuz čičegi.* Cornutus flos. *Albero, che fà poche foglie, e fiori molto roffi di bellissima vista. Cæterum Confiniariis noftris eft, quod Conftantinopoli dicitur* ليلاك *leilāk, quod vide. Ferh.*

ارغوانى *erghæwānī.* p. *adj.* 1) Ruber, purpurei coloris. 2) *Metaph.* Vinum. *Ferh.* ¶ مى ارغوانى *meį erghæwānī.* Vinum faturæ rubedinis.

ارغون *arghūn.* p. *n. f.* & *adj.* 1) *i. q.* ارغنون *erghænun.* Campana. 2) Ferox, impetuofus. 3) Nomen tribus apud Turcomanos. *Ferh.*

ارغيدن *irghidād.* s. *V.* [11. *a* رغد] Spumare adhuc lac lacti commixtum. *Wan.*

ارغيدن *erghīden.* p. *V.* 1) In furiam agi, irafci. *Ferh.* 2) Rixari. 3) *i. q.* فاعشيق *kāghyśmak.* Arefcere, præ ariditate diffolvi. *Caft.*

ارغيس *arghys.* s. *n. f.* Cortex radicis lycii *Andalufius. Gol.*

ارف *üref.* s. *n. f. Pl. ab* ارفة *ürfet.* Termini. *Segni, che dividono, limiti. Wan.*

¶ الأرف تقطع كل مشغعة *el-ürefü tæktœ·ü küllе müśfe-ātin.* Poſiti termini abrumpunt omnem retractum, *quando terræ fuis terminis limitibusve divifæ funt & diftinctæ, non eft locus retractui: quo cognatus & proximus, & inter alios vicinus domum vel fundum ab alio emptum vindicare fibi poteft. Gol.*

ارفا *irfːe.* s. *V.* [4. *a* رفا] 1) Admovere *verfus mare navim.* 2) Confugere. *Wan.* 3) Gratificari in emptione *connivendo, feu remittendo pretium.* 4) Conducere *domum,* eamque inhabitare. *Gol.*

ارفاث *irfāt.* s. *V.* [4. *a* رفث] 1) Coitum exercere. 2) Obfcœna loqui. *Wan.*

ارفاد *irfād.* s. *V.* [4. *a* رفد] 1) Donare. 2) Opitulari fibi invicem. *Regolare, aiutarfi l'un l'altro. Wan.*

ارفاش *irfāś.* s. *V.* [4. *a* رفش] Laborare luxuria, & intemperantia cibi, veneriſque. *Eſſer portato alla luſſuria.*

ارفاض *erfāz.* s. *n. f. plur. a* رفض *rafz.* Soli libereque paſtum euntes *cameli. Gol.*

ارفاغ *erfāgh.* s. *n. f. plar. a* رفغ *rifāgh.* Partes çompreſſæ corporis, *uti axillæ. Wan.*

ارفاك *erfāk.* s. *n. f. plur. a* رفقة *refkat.* Comitum çurmæ. *Gol.*

ارفاك *irfāk.* s. *V.* [4. *a* رفق] Tractare, excipere aliquem manſuete. *Wan.*

ارفال *irfāl.* s. *V.* [4. *a* رفل] Longis indutum veſtibus vacillanter incedere. *Wan.*

ارفاه *irfāh.* s. *V.* [4. *a* رفه] 1) Comere capillos & barbam. 2) Dimittere *camelum libere ad aquationem. Wan.* 3) *ufit.* Commoda, quieteque vita donare, & frui. *Dar e goder una comoda vita. Gol.*

ارفة *ürfet* s. *n. f.* 1) *q. pro* عرفة *ürfet, i. q.* حد *hadd.* Terminus, limes, ſignum terminale diſtinguens inter duas terras. *Wan.* 2) Nodus. *Gol.*

ارفده *erfede,* & *inde* بنو ارفده *benu erfede.* s. Nomen gentis Aethiopum, ſaltui deditæ. *Wan.*

ارفيض *irfyźāz.* s. *V.* [8. *a* رفض] Fundi lacrymas. *Wan.*

ارفع *erfeᶜ.* s. *compar.* Elatior, ſublimior. *Più alto, più elevato. Tef.*

ارفع *erfāgh.* s. *part.* Bonis, commodisque gaudens. *Gol.*

ارفك *erfæk, Fem.* رفقا *refkā.* s. *part.* Qui inclinatum a latere & diſtortum habet cubitum *camelus. Wan.*

ارفل *erfel, Fem.* رفلا *refla.* s. *part.* Inſcite ferens veſtes, aliudve quid faciens. *Gol.*

ارفند *erfend.* p. *n. f. melius* اروند *erwend.* Tigris *fluvius. Ferh.*

ارق *erfā, Fem.* ارقا *refwā.* s. *part.* Magnis laxisque oribus præditus. *Gol.*

ارق *ürfi.* s. *n. f.* 1) Lac dorcadis. 2) Lac merum ac bonum. *Gol.*

ارك *ærk.* p. *n. f. pro* ارغ *argh.* Canalis. *Canale. Ferh.*

ارك *eræk.* s. *V.* [4. F.] Vigilare, infomnem eſſe, dormire nequire. *Wan.*

ارك *eryk.* s. *part.* لاغر *lāghær* p. اعجف *aᶜǧef.* s. Macer, gracilis. *Magro, ſcarno.*

ارك *eryk.* s. *part.* Vigilans, inſomnis. *Wan.*

ارقا *irkāe.* s. *V.* [4. *a* رقا] 1) Sedare, quietare. *Wan.* 2) Excitare *lacrymas, & fudores. Gol.*

ارقاب *irkāb.* s. *V.* [4. *a* رقب] Donare aliui *domum vel aliam poſſeſſionem* hac conditione, ut ſuperſtiti intra contrahentes maneat, *quaſi eſt, quod apud nos donatio mortis cauſa. Wan.*

ارقاد *irkād.* s. *V.* [4. *a* رقد] 1) Conciliare ſomnum. 2) Conſiſtere in aliquo loco. *Wan.*

ارقاص *irkās.* s. *V.* [4. *a* رقص] 1) Agitare infantem in brachiis. 2) Impellere ad currendum. *Wan.*

ارقاع *irkāʿ.* s. *V.* [4. *a* رقع] Stolidum fieri. *Diventar babaccione. Wan.*

ارقاف *irkāf.* s. *n. f.* Tremor. *Gol.*

ارقاف *irkāk.* s. *V.* [4. *a* رقق] 1) Redigere *aliquem* in ſervitutem. 2) Tenere. *Wan.*

ارقال *irkāl.* s. *V.* [4. *a* رقل] Obſervare *certum modum in currendo. Wan.*

ارقام *erkām.* s. *n. f. Pl. a* رقم *rækæm.* Scripturæ, tabulæ, libri. *Scritture, conti, libri. Sæ. V.* ارقام هندي ¶ اولام *erkāmī hindī.* Arithmetica, *ſeu* numeri 1 2 3 ab Indis deſumpti, noſtris usu ſimiles. *Abaco finile al noſtro.*

ارقان *erækān*, *pro* برقان *jerækān.* s. *n. f.* 1) Vitium ſegetis, & noxa illi accidere ſolita, robigo. 2) Ictericia, morbus regius, *vul.* arquatus. *Wan.*

ارقان *irkān.* s. *V.* [4. *a* رقن] Lavare manus *mulierem cum herba* ارقان *irkān dicta. Wan.*

ارقان *irkān.* s. *n. f.* Cyprus. *Liguſtro. Wan.*

ارقب *erkæb.* s. *part.* 1) Craſſum collum habens. *Wan.* 2) Leo. *Gol.*

ارقب *erkub.* s. *n. f. plur. a* رقبة *rækæbet.* Colla. *Gol.*

ارقداد *irkidād.* s. *V.* [9. *a* رقد] Properare. *Affrettarſi. Wan.*

ارقورو *arkurū.* s. *adj.* Obliquus. *V.* ارقورو ارقش *erkæś.* s. *part.* Punctis nigris albisque conſpicuus *ſerpens. Wan.*

ارقش *erkæś* p. *n. f. Iter funul facientium* cohors, كاروان *Kāræwān. Ferh.*

ارقط *erkæt.* s. Nom. prop. حميد بن ثور *hamūd ibni ſæwer. Wan.*

ارقط *erkæt*, *Fæm.* رقطا *ræktā.* s. *part.* Albis & nigris punctis maculisve variegatus *pardus, etiam caper, ovis. Gol.*

ارقطاط *irkytāt.* s. *V.* [9. *a* رقط] Variegatum eſſe nigris albisque punctis. *Wan.*

ارقلف *āryklyk.* s. *n. f.* Macies. *Magrezza.*

ارقلقلق *aryklamak.* s. *V.* لاغر *lāghær* s. Macerare, extenuare. *Ammagrire, render, ſcarno.*

ارقلنمق *āryklanmak.* s. *V.* Maceſcere, macere. *Ammagrirſi.*

ارقم *erkæm.* s. *n. f.* Variegatus albo & nigro, *pec.* ſerpens, *genus ſerpentis deterrimum hominibus infeſtum, nempe mas ejus: fœmella ejusdem, dicitur* رقشا *ræksā. Wan.*

ارقورو *ārkūrū*, & *ſæpius* رقوري *arkūry*, *vel arkyrȳ.* s. *adj.* & *adv.* 1) Transverſus, obliquus. 2) Transverſe, oblique. *Da traverſo, in croce, ſtorto.* ¶ ارقوري كتمك *arkūrȳ gitmek.* In obliquum ire, transverſa via ire. *Andar per traverſo, traverſar.* ارقوري اركورىدن *arkurȳ*, & *arkurȳdan gelmek.* Ex transverſo venire. *Venir da lato.*

ارقه *arka.* s. *n. f.* 1) ظهر *ẓahr.* s. پشت *püšt* p. Tergum, dorſum. *Doſſo, ſpalle.* 2) *Metaph.* Patronus, protector, *q.* fulcimentum. *Protettore, Appoggio.* ¶ قيچ ارقەسي *kylyǧ, bičiak arkasī.* Tergum frameæ, cultri. *Il doſſo. Sic.* ال ارقەسي *el arkaſi.* Convexum manus. *Il doſſo riverſo della mano* اياك ارقەسي *āiāk arkasī.* Convexum pedis, tarſus. *Il collo del piede.* ال ارقەسيله اورمق *el ārkāsī ile urmak.* Averſa manu ferire. *Dar un roveſcio.* اوسنده يانمق *ārka üſtünde iātmak.* Supinum eubare. *Giacere ſupino.* يمسنده ارقه *kimesneie ārka* s. Protegere, fovere aliquem. *Proteggere, ſoſtener alcuno.* ارقەسه وبرمك *ārka wirmek.* Fulciri, niti alicujus favore, *q.* tergum reddere ſecurum. *Aſſicurar la ſchiena, appogiarſi* طاقه ارقه وبروب *dāghæ ārka wirūp.* Tergum opponens monti. *Voltando le ſpalle alla montagna.* واى ارقەمه *wāī ārkame.* Hei meo dorſo. *Ohimè la mia ſchiena; clamabat aliquis cujus ventrem baculis cædebant. Intelligebat autem ſe carere fautore, aut protectore, qui ſi adfuiſſet, non permiſiſſet illum ita cædi.*

ارقەلو *arkalū.* s. *adj.* 1) Latos humeros habens. 2) Bonam habens protectionem, 3) Latum tergum habens, *culter, gladius. Che ha buona ſchiena, bene appoggiato, coltello con largo doſſo.*

ارقيطاط *irkitāt.* s. *V.* [11 *a* رقط] Pullulare in ramn rubi folia, *ita tamen, ut adhuc ſint clauſa. Wan.*

ارك *ārek.* s. *Part. pro* الرك *eerek.* Aptiſſimus, digniſſimus. *Gol.*

ارك *erk.* p. *n. f.* 1) Caſtellum, quod in interiori parte arcis continetur. 2) Nomen proprium munimenti, *quod in provincia ſeğeſtani eſt. Ferh.* 3) Unum ex nominibus ſolis. *Caſt.*

ارك *erek.* s. 1) *V.* [1. F.] Male habere ventrem ex paſtu arboris ارك *erāk*, ac dolorem inde pati. *Wan.* 2) Nom. pagi Tadmor, *quæ eſt Palmyra Syriæ urbs.* 3) Nom.

viæ pone Hadramutam. 4) ذو ارك ẕū erkin vel erükin. Nom. vallis in regione Jemama Arabiæ. *Gol.*

ارك erik & آرك ārik. s. *Part.* 1) Frondes vel fructum arboris اراك erāk comedens, aut ex eo paſtu ventrem dolens *camelus.* 2) Ejusdem arboris ferax vel abundans *tractus terræ. Gol.*

ارك erik. t. *n. f.* Prunum. *Bruno, ſuſino.*

ارك irin-. t. *n. f.* Pus. ¶ *Vide.* ارنك

ارك ürük. s. Nomen loci. *Wan.*

ارا irkā. s. *V.* [4. *a* ورا] 1) Confugere. 2) Inculpare *aliquem* falſe. *Wan.*

اركاب erkāb. s. *n. f. plur. a* ركب rekeb. Loca muliebria, pudenda. *Gol.*

اركاح erkāh. s. *n. f. plur. a* ركح rükh. 1) Latera montis. 2) Partes mediæ domus.

اركاح irkāh. s. *V.* [4. *a* ركح] Fulciri, innitì. *Appoggiarſi. Wan.*

اركاز irkāz. s. *V.* [4. *a* ركز] Invenire theſaurum. *Trovar un teſoro. Wan.*

اركاس irkās. s. *V.* [4. *a* ركس] Invertere, facere ut retrocedat. *Rivolgere. Wan.*

اركاض irkāz. s. *V.* [4. *a* ركض] Moveri fœtum in utero equi. *Wan.*

اركاك irkāk. s. *V.* [4. *a* ركّ] Cauſare tenuem pluviam. *Wan.*

اركاك irkāk. s. *n. f.* Tenuis pluvia, ſtillæ. *Pioggia ſottile, goccie. Ferh.*

اركان erkān. s. *n. f. Pl. a* ركن rukn. 1) Columnæ, fulera. *Colonne, ſoſtegni.* ¶ مشيّد آلاركان muſeijedül-erkān. Firmarum columnarum *Ll. V.* ديوان * عتبه & خاندان مقدّس آلاركان dwānī mukæddesül-erkān. Prætorium ſanctarum columnarum, Tribunal Del. *Ik.* 2) اركان erkān fumitur pro Proceres, Magnates, *q.* Columnæ. ¶ اركان دولت erkānī dewlet. Primores, Proceres Regni, *q.* firmamenta Regni. *Li Grandi, miniſtri. Ll.* اركان دولت و اعيان سلطنت وزرا و ارباب ديوان و اصحاب عنوان هركم وار ايسه جمع اولسونلر ديو امر ايلدي erkānī dewlet we æʿjānī fæltænet wüzerā wü erbābi diwān we æshābi ünwān her kim wārife ǧemʿ olſunler diu, emr eiledi. Juſſit, ut priores, magnates, miniſtri, conſiliarii, & dignitate eminentes viri congregarentur. *Diede ordine, aeciò ſi radunaſſero tutti li grandi, miniſtri, conſiglieri, Eb.* 3) اركان erkān, & ادب و اركان edep, erkan, pro ادب و اركان edebü erkān. Civilitas morum, boni mores, Canon (cæremoniæ *Teſ.*) *Civiltà, creanza, Ceremonie.* ¶ يول اركان iol erkān. Inſtitutum, regula, & obſervantia. *Regola, oſſervanza.* يول اركان ياوى iol erkān bilür. Callet inſtitutum, regulas debitæ obſervantiæ, & civilitatis. *Egli è civile, & oſſerva le dovute creanze.*

اركان erkān. p. *n. f.* Pfecas, minutis guttis pluvia. *Goccia. Caſt.*

اركب erkeb. s. *part.* 1) Magna habens genua. 2) Unum genu habens majus altero, *de camelo. Wan.*

اركب erkūb. s. *n. f. plur. a* ركب rekb. Manipuli hominum, qui ſimul vehuntur cum *camelis. Wan.*

آركة ārikat. s. *n. f.* Camelus, qui paſcitur *herba* اراك erāk. *dicta. Wan.*

اركة erikat. s. *n. f.* Camelus ex eſu herbæ اراك erāk *dictæ* ægrotans. *Wan.*

اركج erkeǧ. t. *n. f.* Caper, hœdus. *Capro Caprone.*

اركك erkek. t. *n. f.*)(دشي dišī) نر ner p. مذكّر müzekkier s. Maſculus, vir. *Maſchio.*

اركككك erkekkik. t. *n. f.* Virilitas *Virilità.* ¶ اركككك erkekkik t. & اركككك كوسترمك erkekik göſtermek. Virum ſe præbere. *Moſtrarſi da galantuomo.*

اركمك irkmek. t. *V.* Stagnare, ſeu ſiſti aquam. *Fermarſi, ſtagnarſi l' acqua.*

اركن erǧen. t. *n. f.* Cœlebs, innuptus. *Non maritato, giovine, celibe.*

اركن erken. t. *partic.* Mane, tempeſtivè. *Abuon' hora, per tempo.*

اركنج ürkenǧ. p. Nom. urbis in Choraſan. *Ferh.*

اركوب ürküb. s. *n. f.* Simul in camelis equitantium turba. *Wan.*

اركنجه erkenǧe. t. *Particula diminutiva ab* اركن Mature.

اركنجي erkenǧi. t. *n. f.* Mane ſurgens. *Che ſi leva à buon' hora.*

اركنلك erǧenlik. t. *n. f.* Cœlibatus. *Celibato.*

ارگورمك irgörmek & ارگورمك vul. ergörmek. t. Facere pervenire, perducere, *V. in* ارشمك

اركون erkün, & ürkün. s. *n. f.* Primas, præfectus pagi. *Gol.*

اركونة ürkünet. s. *n. f.* Præfectus pagi.

اركي erkā. s. *comp.* Debilior, infirmior. *V.* ركي reki.

اركيجة erekǰet. s. *part.* Arbore araco, qua veſcuntur paſcunturve *cameli, abundans tractus terræ. Gol.*

ارل ürül. s. 1) Nom. montis, & alterius loci in دباى فزاره dijārī feẕāre regionis Fezarræorum Arabum. 2) *Nom.* areis *in* دباى حلّى dijārī tæij territorio Thajjitarum. 3) Caſtellum quoddam Andaluſiæ. *Gol.*

ارلامق *irlāmak.* v. *V.* Canere. *Cantare.*
ارلاجي *irlāǧī.* s. *n. f.* Cantator, cantor. *Cantatore.*
ارلايش *irlāīś.* s. *n. f.* Cantatio, cantus. *Cantamento, canto.*
ارلة *ürlet.* s. *n. f.* 1) Solitudo. 2) Dorcades. *Gol.*
ارلك *erlik.* s. *n. f.* مردانه‌گي *merdānegī* p. Virilitas. *Virilità, valore.*
ارلك صوبي *erlik ſuǰī.* s. *n. f. comp.* منی *meny.* s. Semen virile, ſperma. *Seme.*
ارلمق *āralamak.* v. *V.* Disjungere. *V.* ارالمق
ارلمق *irlamak.* v. *V.* Cantare. *V.* ارلامق
ارلمق *yrylmak pro* آيرلمق *āīrilmak.* v. *V.* Separari, abire. ¶ بوندن ارل *bündan iryl.* Procul hinc, abi. *Via, levati di quà. Eb.*
ارلنمق *ārlanmak.* v. *V.* Pudere. *ſcribe &* *V.* عارلنمق
آرم *ārum.* a. *part.* 1) Abſumens, conſumens, perdens, *uti calamitoſus annus, quo perit omnis proventus.* 2) Nomen oppidi in Mazanderan Hyrcaniæ parte.
ارم *erm.* a. *V.* [2 & 6. F.] 1) Mordere. *Mordere.* 2) Commedere. *Mangiare.* 3) Contorquere vehementius *funem. Wan.*
ارم *erm.* s. *n. f.* Corporis forma *ſeu potius* membrorum compages. ¶ احسنة آلارم *æhſenctül-erm,* pulchra & bene conformata *puella.*
ارم *erem.* p. *n. f.* Horti in corano. *vide* ارم *irem. Ferh.*
ارم *erem.* s. *n. f.* 1) Vitis. 2) Nom. شدّاد *ſeddad* fil. Adi *qui fertur hortum conſtruxiſſe, quem volebat eſſe Paradiſo ſimilem, unde* ارم *irem.*
ارم *erim* & اردم *erïm.* s. *i. q.* احد *æhæd,* ullus. ¶ ما بالدّارى ارم *mā bid-dārī erim,* haud quisquam eſt in domo. *Wan.*
ارم *irm.* s. *n. f. i. q.* ارم *irem.* Lapis pro ſigno itineris erectus in deſerto. *Gol.*
ارم *irem.* s. *n. f.* 1) Hortus in Arabia celeberrimus (ut apud nos Heſperii horti) à Seddado factus, cujus mentio fit in Corano. 2) Hortus Paradiſi. *Giardino del Paradiſo.* ¶ *In Eb. in laudem certi horti legitur* ارم ذات العماد لم يخلق مثلها فى البلاد التى شانده ياد اولمشدر *iremī ẕatül ʃmād, lem iuchlæk mislühā fil bilād anun-dāninde iād olmüſtür.* Paradiſus Adi cui non eſt creatus ſimilis, dici poteſt. *Eb.*
ارم *irem.* s. *n. f.* Cippus, lapis pro Signo itineris erectus in deſerto. *Wan.*
ارم *irem.* p. *n. f.* 1) Scopus ſagittariorum, e Nom. viri qui arma bellica invenit. *Caſt.*
ارم باغي *irem bāghỳ.* s. *n. f. comp. Idem* Paradiſus hortus.

ارم *ürm.* s. Nom. loci in Tabriſtan, *i.e.* Hyrcania. *Gol.*
ارم *ürem,* & اژم *ürrem.* s. *n. f.* 1) *Pl. ab* آرم *ārim.* Dentes molares, & extremitates digitorum. 2) *Pl. ab* ارم *irem,* lapides, *juxta alios quoque* glarea. *Wan.*
ارم *ürem.* s. *n. f. q. pro* حرم *hürüm.* Cuſtodiæ, & conclavia. *Gol.*
ارما *ermā.* s. *part.* Deſolata *terra,* ubi nullum germen ſupereſt, vacua & deſerta. *Gol.*
ارما *irmā.* s. *V.* [4. *a* رمي] 1) Augere. *Augmentare.* 2) Facere, ut decidat. *Far caſcare.* 3) Projicere *lapidem manu. Gettar' una pietra colla mano.* 4) Fœnori dare *aliquid. Wan.*
ارما ارمي & اورما *ürmā.* s. *i. q.* ارم *erim.* Ullus.
ارماث *ermās.* s. *n. f.* Funis, qui colo jumentorum circumdari ſolet, *pec.* vetuſtus. *Wan.*
ارماث *ermās.* s. *n. f. plur. a* رمث *remes.* Arbores invicem colligatæ. *Wan.*
ارماح *ermāh.* s. *n. f. Pl. a* رمح *rumh.* Haſtæ, lanceæ. *Lancie. Wan.*
ارماد *irmād.* s. *V.* [4. *a* رمد] 1) Emittere lac *camelitem, ovem, vel vaccam.* 2) Fieri pauperem. 3) Afficere dolore *oculum. Wan.*
ارماس *ermās.* s. *n. f. plur. a* رمس *rems.* Sepulcra, *Sepolcri. Gol.*
ارماس *irmās.* s. *V.* [4. *a* رمس] Sepelire mortuum. *Sepelir' un morto. Wan.*
ارماض *irmāẓ.* s. *V.* [4. *a* رمض] 1) Urere. *Bruciare.* 2) Infudare negotio difficili. *Wan.*
ارماف *ermāk.* s. *n. f.* 1) Funis debilis *Wan.* 2) *pl. a* رمق *ræmæk.* Animæ in corpore ſuperſtites. *Gol.*
ارماف *irmāk.* s. *V.* [4. *a* رمق] Conſtantem eſſe in opere. *Wan.*
ارماف *irmāk.* s. *n. f.* نهر *nehr.* رود *rūd* p. Fluvius, flumen. *Quatuor dicuntur eſſe in paradiſo:* خالص صو *chālys sū.* Aqua pura; *ſecundus* سود *sūd.* Lac; *tertius* خمر *chamr.* Vinum; *quartus* بال *bal.* Mel. *Tef.*
ارمال *ermāl.* s. *n. f. plur. a* رمكة *remeket.* Equæ. *Wan.*
ارمال *ermāl.* s. *n. f.* 1) *plur. a* رمل *remel.* Tenues pluviæ. *Pioggie ſottili.* 2) *plur. a* رملة *rümlet.* Nigræ lineæ. *Gol.*
ارمال *ermāl,* & *melius juxta alios* ارمال *ermāk.* s. *n. f.* Cinnamomi genus craſſiſſimum, quod ex Arabia, Perſia, & India affertur. *Gol.*
ارمال *irmāl.* s. *V.* [4. *a* رمل] 1) Mulierem viduam fieri. *Diventar vedova.* 2) Te-

xere ſtoream. *Teſer' una ſtuoja.* 3) Deficere commeatum populi. *Wan.*

ارمام *ermām.* s. *n. f.* 1) Vetuſtus, putridusve funis. 2) *plur. a* رُمّ *rūmmæt.* Partes funis vetuſti. *Gol.*

امام *irmām.* s. *V.* [4. *a* رمّ] Reponere in locum ſuum os luxatum. *Wan.*

آرمان *ārmān.* p. *n. f.* Deſiderium. *Deſio. Ferh.*

ارمان *ermān.* p. *n. f.* 1) Pœnitentiæ dolor, pœnitens. *Ferh.* 2) Flos rubar Siringæ cæruleæ. 3) Annoſus *in omni animantium genere. Caſt.*

ارمان *ürmān.* p. *n. f.* Moleſtia. *Angoſcia. Ferh.*

ارمانیدن *ermānīden.* p. *V.* 2) Pœnitere. *Pentirſi.* 2) Affligi. *Eſſer' afflitto. Ferh.*

ارمایل *ermājil* & کرمایل *kermājil.* p. *Nom. prop.* Duo filii regii, *de quibus traditur, quod illis incubuerit, imponere vulneri* ضحاک *zohak cerebrum duorum juvenum. Ferh.*

ارمایی *ermāji.* p. *Nom. gentil.* Syrus natione. *Caſt.*

آرمت *ārimet.* s. *n. f.* 1) Annus valde ſterilis. *Wan.* 2) Dens. 3) Oppidum Aderbeigianæ ſeu adjaberæ. *Gol.*

ارمجک *örümǧek.* t. *n. f.* Aranea. *Teſ. Vide* اورمجک

ارمد *armed.* s. *part.* 1) Cinerei coloris *res.* 2) Ophthalmia laborans. 3) Turbata & corrupta aqua.

ارمدا *ermidā.* s. *n. f.* Cinis.

ارمدن *ermeden., ermiden.* p. *V.* Quieſcere. *Vid.* آرامیدن *Caſt.*

آرمده *āremde.* p. *part.* Quietus. *Vid.* ارمیده *Ferh.*

ارمز *ürmüz.* p. Nom. planetæ. *Caſt.*

آرمزد *ārmüzd.* p. *n. f.* 1) Primus dies menſis ſolaris. 2) Nom. angeli, qui huic diei præeſt. 3) Jupiter planeta. 4) Nomen filii اسفندیار *isfendiāri. Ferh.*

آرمش *ārmiſ.* p. *n. f.* Quies. *Ferh. Vid.* آرامش.

ارمص *ermæs*, *Fem.* رمصا *remsā.* s. *part.* Excrementis oculi viſcoſis laborans. *Gol.*

ارمضت *ermyzæt.* s. *n. f. plur. a.* رمضان *remæzān.* Menſes noni annorum arabicorum. *Gol.*

ارمغلال *irmyläl.* s. *V.* [4. *a* رمعلل] 1) Profluere ſalivam ex ore infantis. 2) Profluere lacrymas ex oculis infantis. 3) Fluere picem ex parte aliqua. 4) Clamare alta voce. *Wan.*

ارمغان *ermæghān.* p. *n. f.* Honorarium munus. *Preſente, dono.* ¶ ارمغان بر شي دگل *degül bir ermæghāni fækyrāne* فقیرانه در *dür.* Non eſt res alicujus momenti, ſed munuſculum pauperis. *Ecoſa da niente, egli è un preſentino da pavero uomo.*

ارمغانی *ermæghōnī.* p. n. *f.* Donum, quod ex itinere apportatur. *Ferh.*

ارمق *irmak.* t. *n. f.* Fluvius. *V.* ارماف

ارمق *āramak.* t. *V.* 1 طلب *tælæb* s. جستن *ǧüſten.* p. Quærere. *Cercare.*

ارمقاب *irmikāk.* s. *V.* [9. *a* رمقب] Debilem eſſe *rem. Wan.*

ارمك *irmek.* s. *part.* Subfuſcus *camelus. Wan.*

ارمك *irmek, ermek.* t. *V.* Perveoire *V. in* ارشمك ¶ هر کشي عقلي اردوکي قدر علمدن نصیب آلور *her kiſī ækly irdüǧi kædar ʃöymden næsyb ālür.* Quisque pro captu ingenii ſui ex ſcientia partem ſumit. *Ogn'uno piglia in ſorte tanta ſcienza, quanta nè può capire il ſuo intelletto. Teſ.*

ارمک & ارمیک *erimek.* t. *V.* گداختن *güdächten* p. ذایب *zāib* ol. Liqueſcere, liquefieri, fundi. *Liquefarſi, eſſer liquefatto, gettato.* ¶ بوز ارمک *büz erimek.* Diſſolvi glaciem. *Diſfarſi il ghiaccio.*

ارمکاک *irmikāk.* s. *V.* [9. *a* رمك] Subfuſci coloris eſſe *camelum. Wan.*

ارمغان *irmeǧān.* p. *n. f.* Fortuna, diſpoſitio. *Ferh.*

آرمگاه *āremǧāh.* p. *n. f. comp.* Locus quietis, aut manſionis. *V.* ارامگاه ¶ مقابله حصاري آرمگاه ابدندی *mukābele ï hysārī āremǧāh idindī.* Conſtitit e regione arcis. *Si fermò a fronte della città. Sæ. Br.* اول مرصعی آرمیده فردین و ارمگاه ارم آیینده *ol æræ fæ ï bihǧet ïkærin we āremǧāhï irem ajindę.* In illa amœniſſima, ac Paradiſo ſimilima Manſione. *In quel luogo deliziofiſſimo. Sæ.*

ارمل *ermel.* s. *n. f.* Nigripes ovis. *Wan.*

ارمل *ermel*, *Fem.* ارملة *ermilet*, *Pl.* ارامل *erāmil* & ارامله *erāmilet.* s. *part.* 1) Viduus, cœlebs. 2) Egenus, pauper, *pec.* carens commeatu. 3) Pluviæ ac proventus inopia laborans *annus.* 4) Viri inopes & egeni. *Gol.*

ارمل *ermül.* s. *n. f. Pl. a* رمل *reml.* Arenæ. *Gol.*

ارمن *ermen.* p. *Nom. prop.* Provincia regionis *in Aderbeigiam. Armenia. Ferh.*

ارمن *ermen.* p. *pro* اگر من *eger men. Poet.* ſi ego.

ارمن *ermen.* p. *n. f.* 1) Aeſtiva 2) Seceſſus Mons, *in quo* خسرو *chosrew* & شیرین *sīrīn. Amantium par, æſtate degebant. Caſt.*

الارمن *el-ermen.* s. *Nom. gentil.* Armenii, gens Armenica. *Gol.*

ارمنده *ermende.* p. *part.* Tranquillus, quieſcens. *Ferh.*

ارمني *ermenī*. s. *Nom. gentil.* Armenus, *Armeno.*

رمنين *ermenīn*. p. Nomen montis *alias* اناى كوهي *enār gūhī*, *dicti*. *Ferh.*

ارمنيه *ermenīje*. s. *Nom. prop.* ارمني ولايتي *ermenī wilāietī*. t. Armenia. ¶ ارمنيهء كبرى *ermenījei kūbrā*. Armenia major. ارمنيهء صغرى *ermenījei ſughrā*. Armenia minor, حدود ارمنيه *hudūdi ermenīje*. Fines Armeniæ. *Li confini dell' Armenia. Sæ.*

آرمود *ārmūd*. t. *n. f.* Pyrum, *vul. pro* ارمود *quod V.*

ارمون *ermūn* & *ūrmūn*. p. *n. f. i. q. vel pro* اربون *erbūn*. 1) Arrhabo, pignus. *Ferh.* 2) Primæ venditionis pretium. 3) Rei cujusque principium. 4) Experientia. 5) ارمون *ūrmūn*. Superfluus. *Caſt.*

ارميا *ermijā*. p. Jeremias propheta. *Ferh.*

ارميت *ermijet*. s. *n. f.* Nubes æſtivæ *vel* autumnales, quæ in magnas, & graves guttas ſe diſſolvunt. *Wan.*

آرميدكي *āremīdegī*. p. *n. f.* Quies, modeſtia. *Caſt.*

ارميدن *āremīden*. p. *V. i. q.* آراميدن *ārāmūden*. Quieſcere. *Ferh.*

آرميده *āremīde*, *aremīde* & رميده *remīde* p. *part.* Quietus. *Quieto*, *ripoſato.*

ارميغاك *irmikāk*. s. *V.* [11. *a* رمق] Tenuem, & gracilem eſſe *funem*. *Wan.*

ارمين *ermūn*. p. Nom. quarti filii Regis Keikubat, *qui fuit frater minor natus Regis keikiawus. Ferh.*

ارمينيه *irmejnīet*, & *ermejnet*. s. Nomen diſtrictus in Anatolia. *Wan.*

آرن *āren*. p. *n. f.* درسك *dirsek*. t. ساعد *sāʿyd*. s. 1) Cubitus. 2) Brachium. *Ferh.*

ارن *eren*. s. *V.* [4. F.] Alacrem eſſe *camelum*. *Wan.*

ارن *eren*. p. *n. f.* مرفق *mirfek*. s. *i. q.* آرن *āren*. p. Cubitus. *Ferh.*

ارن *eren*. s. Nomeo oppidi. *Gol.*

ارن *eren*. t. *n. f. ſeu in Pl.* ارنلر *erenler*. Viri. *Li uomini bravi*, *galant' uomini. Tef.* ¶ ارنلرده سوز بر اولور *erenlerde sōz bir olūr*. Virorum eſt ſemel loqui. *Li galant' uomini non hanno*, *ſe non una parola*, ارنلر اراسنده كذب ثابت عيبدر *erenler arāſinde kizb ghījet ēib tūr*. Inter viros cordatos mendacium eſt magnum dedecus. *Trà li uomini onorati la bugia è una gran vergogna.*

ارن *erin*. s. *part.* 1) Alacer *camelus*. *Wan.* 2) Nom. equi, *qui fuit omejri filii Habli. Gol.*

ارن *erūn*. p. *n. f.* Congregatio, coetus. *Caſt.*

ارن *ūrūn*. s. *n. f.* 1) *Pl. a* اران *irān*. Luſtra ferarum. 2) *Pl. a* ارون *erūn*, Venena, cerebra elephantorum. *Gol.*

ارنا *irnāe*. s. *V.* [4. *a* رنا] Cogere, ut obturum figat *in aliquam rem*. *Wan.*

ارناف *irnāf*. s. *V.* [4. رنف] 1) Præ torpore vel laſſitudine laxare, aut demittere aures *camelum*. *Wan.* 2) Incedere *camelum* mœſtando caput, *ita ut antrorſum procidat ejus pellis.* 3) Properare celeriterve incedere *hominem. Gol.*

ارنان *irnān*. s. *V.* [4. *a* رنّ] Vocem edere, perſonare. *Riſonare. Wan.*

ارناود *arnāūd*. t. *Nom. gentil.* Albanus. *Albaneſe*, *Albano.*

ارناود ولايتي *arnāūd wilāietī*. t. *Nom. prop.* Albania.

ارناود داروسي *arnāūd dārūsī*. t. *n. f. comp.* Panicum. *Panico*, *panizza.*

ارناودلق *arnāūdlyk*. t. *n. f.* Albaniæ tractus, Albania. *L' Albania.*

ارنب *erneb*. s. *n. f. Pl.* ارانب *erānib*, & *Poetis* ارانى *erānī*. Lepus. *Wan.*

ارنبة *ernebet*. s. *part. Pl.* ارانب *erānib*. Extremitas, & mucro *naſi. Wan.*

ارنبيز *ernebīz*, *ernepīz*, & ارنبيز *errebīj*, ac ارنبين *ernebīn*. p. *n. f. i. q.* طرخون *tarchūn*. Dracunculus hortenſis. *Caſt.*

ارنة *ūrnet*. s. *n. f.* 1) Frons arboris, cui inſidet lacerta. *Wan.* 2) Caſeus recens. 3) Potus, *pec.* quidquid bibitur. 4) Grani ſpecies, quo injecto coagulatur lac. *Gol.*

آرنج *ārenǧ*. p. *n. f.* 1) مرفق *myrfak*. Cubitus. *Ferh.* 2) Humeri ſcapulæ duæ. 3) Articuli digitorum manui juncti. *Caſt.*

ارندان *erendān*. p. *n. f.* Negatio, abnegatio. *Ferh.*

ارندج *erendeǧ*. s. *n. f.* Cutis nigra. *Wan.*

آرندة *ārende*. p. *n. f.* Allator, bajulus, lator. *Latore*, *portatore*, & *in Pl.* آرندكان *ārendeǧān*. Latores.

آرنك *āreng*. p. *n. f.* 1) *pro* رنك *reng*. Color. *Colore.* 2) Modus, forma. *Forma*, *maniera.* ¶ آرنك آرنك *āreng āreng*. Diverſi coloris. رنك كريغنة *reng girīfte*. Mutuans *colorem vel modum* ex conſuetudine alterius. 3) Brachium. *Braccio.* 4) Ad inſtar. *A guiſa.* 5) Moleſtia. *Faſtidio.* 6) Fraus, dolus. *Inganno.* 7) *pro* كنارنك *kenāreng*. Præfectus. *Ferh.*

آرنمش *arynmis*. t. *part. præt. ſequentis.* Depurgatus, mundatus.

آرنمق *ārynmak*. t. *V. paſ. ab* آرنق Depurgari, mundari. *Tef.*

ارنود *arnaud*. t. *n. f. gent.* Albanus. *Sæ. V.* اناود

ارنى *ūrnā*. s. *n. f. pro* ارانى *ūrānī*. Granum lacti inſpergi ſolitum coagulandi ergo. *Gol.*

ارنيبر *ernȳber*. s. *n. f.* Dracunculus hortenſis. *Serpentina. Wan.*

آرو *ārū*, *arū*, & آرې *āry*. s. *n. f.* نحل *nahl* s. زنبور *zembur* p. Apis. (& *aliquando* Crabro, veſpa.) *Pecchia, ape* ¶ يمان ارو *iebān arū*. Fucus, veſpa. *Veſpa.*

ارو *erw*. s. *n. f.* Decaptio, fallacia. *Impoſtura. Gol.*

اروات *erwās*. s. *n. f. plur.* a روث *rews*. Excrementa *jumentorum*. Mucrones naſi. *Wan.*

ارواح *erwāh*. s. *n. f. Pl. d* روح *rūh*. Spiritus, animæ. *Spiriti, anime. Ik.* ¶ اولولرک ارواحې *ölülerün-erwāhy*. Manes, demortuorum animæ. *Spiriti.*

ارواح *erwāh*. s. *n. f. pl.* a ريح *rīh*. Venti. *Wan.*

ارواح *irwāh*. s. *V.* [4. a روح] 1) Diſtortos habere pedes. 2) Exhalare *odorem. Wan.*

ارواد *irwād*. s. *V.* [4. a رود] Obambulare *in ſocietate. Wan.*

اروات *erwāk*. s. *n. f. plur.* a روق *ræwk*. Cornua. *Wan.*

اروام *erwām*. s. *n. f. Pl.* a روم *rūm. urumler.* Græci & Turcæ. r. *An. Dic tu* روميلر

ارواله *erwāne*. p. *n. f.* Camelitis. 2) Viola campeſtris. *Ferh.*

اروح *erwæh*. s. *part.* Qui anteriora pedum ad invicem pergentia habet. *Wan.*

ارود *erwed*. s. *part.* Negligens, & ſegnis. *Negligente. Wan.*

اروز *erūz*. s. *part.* 1) Stabilis, firmus. 2) colligens ſe, ac contrahens. 3) *Metaph.* tenax, avarus. ¶ اروز آلاز *erūzūl-erz*. Tenax valde.

ازوز *ürüz*. s. *V.* [1, 2, & 3. F.] Firmum, & ſtabilem eſſe. *Gol.*

اروس *erūs*. s. *n. f. plur. pauc.* a رأس *rees*. Capita. *Teſte. Wan.*

اروس *erūs*. p. *n. f.* Merces, ſuppellex. *Ferh.*

اروض *ürüz*. s. *n. f. Pl.* a ارض *erz*. Terræ. *Wan.*

ارو *erwæ*. s. *part.* Pulcher vir, qui omnes in admirationem trahit. *Wan.*

آروغ *ārūgh*. p. *n. f.* Ructus. *Rutto. Ferh.* ¶ آروغ کردن *ārūgh kerden*. Ructare. *Rutare.*

اروغ *erūgh*. p. *n. f.* Stirps, familia, *vox familiaris in regione transoxana. Ferh.*

اروغ *ürūgh*. p. *n. f.* 1) Pellis bovina, 2) Bubo magnus. *Ferh.* 3) Dies. 4) Nomen montis, *cujus altitudo* 40. *parafangarum, inque ejus vertice* 1000. *fontes ſunt, ſinguli inſtar fluvii Oxi. Penes authorem fit fides. Caſt.*

اروغ کردن *erūgh kerden*. p. *V.* 1) Concinnare pelles. *Conciar le pelli.* 2) Tergere, abſtergere. *Netare, ſciugare. Ferh.*

آروک *ārūk*. p. *n. f. i. q.* آروغ *ārūgh*. Ructus. *Ferh.*

اروک *erwæk*. s. *part.* 1) Qui dentes tomicos in anteriori maxilla longos habet. *Wan.* 2) Albo nigroque variegatus *camelus.* ¶ رأى الغول على جمل اروک *reelghūle ēlā ğemlin erwæ'y*, vidit, *vel* videre ſibi viſus eſt draconem inequitantem camelo variegato, *i. e.* rem monſtruoſam ac terribilem: *adagium cum quis ipſe ſibi* terrores fingit incutitque. *Gol.*

اروقة *erwykæt*. s. *n. f. plur.* a روق *ræwk*. Cornua. *Wan.*

اروک *ürük*. s. *V.* [1. & 2. F.] 1) Paſcere *camelum* ex arbore اراک *erāk* dicta. 2) Ex paſtu aboris اراک *erāk* dicta perire *camelum.* 3) Conſiſterein *aliquo loco. Wan.*

ارم *erūm*. s. *n. f.* 1) Origo *ſeu* radix *arboris vel cornu.* 2) Nom. montis, qui Sollmitarum Arabum manſio.

ارم *ürum*. s. *n. f. plur.* a ارم *irm*. 1) Virum lapides. 2) Sepulcra Aditarum. 3) Latera capitis antrorſum concurrentia. 4) Sepulchrales lapides. *Gol.*

ارومة *erūmet* & *ürūmet*. s. *n. f. q.* اصل *aſl.* 2. Origo, radix. 2) Arboris ſpecies. ¶ نفس من اطيب آلاروﻣﺔ *nefsūn min ætjebilerūmeti*, anima optimæ indolis, *ſeu* conditionis. *Gol.*

آرون *ārūn*. s. *n. f.* Pulchra ſpecies. *Ferh.*

ارون *ürwen*. p. *n. f.* Bilioſus, Colericus. *Ferh.*

ارون *erūn*. s. *part.* 1) Alacer, lubens, lætus. 2) *n. f.* Venenum, toxicum. 3) Cerebrum elephanti. 4) Nom. loci in Tabriſtan, *i. e.* Hyrcania. *Gol.*

ارون *irūn*. s. *n. f. plur. ab* ör *iret.* Foci, *ſeu* camini, in quibus extruuntur ignes. *Wan.*

ارون *irūn*. p. *n. f.* طوشانجل *taūšānğil.* Accipiter, aquila, qui capit lepores. *Aſtore. Ferh.*

اروان *erwenūn*. s. *n. f.* Sonus. *Wan.*

اروانة *erwenānet*. s. *n. f.* 1) Gravis & difficilis nox. *Wan.* 2) Extremæ lætitiæ, *vel* triſtitiæ dies. ¶ يوم اروان *jewmü erwenān.* & اروانې *erwenāni*, *etiam* ليلة اروانه *lejletl erwenāne*. Nox difficilis. *Gol.*

اروند *erwend*. p. *n. f.* 1) *pro* ارفند *erfend.* Tygris fluvius, *alias* شط العرب *ſætel-ārab dictus.* 2) Nom. Montis ſublimis in diſtrictu hamedanenſi. 3) Experientia. *Esperienza.* 4) Deſiderium. *Brama.* 5) Authoritas. *Autorità.* 6) Circumſpectio, cautela. *Ac-*

cor-

corgimento, cautela. 7) Nom. prop. patris لهراسب *lehrāsb*, regis antiqui Perſiæ, *qui fuit ex ſtirpe* کیقباد *Keikæbād. Ferh.* 8) Preoum. 9) Ornatus. *Caſt.*

اروندناب *erwendāb.* p. Nom. prop. patris. ضحاك *zohāk. qui fuit uſurpator throni perfici, alias ob crudelitatem ſuam celeberrimi. Ferh.*

اروندیدن *erwendiden.* p. *V.* 1) Ignavum eſſe. 2) Purgare a pediculis. *Caſt.*

اروی *erwā.* s. 1) *plur. mult. ab* اروئة *ŭrwŭjet.* Capræ mootuoæ. 2) Nom. Fœminæ. *Wan.*

اروئة *erwŭjet.* s. *n. f. plur. a* رواژة *riwājet vel juata Gol a* روا *riwā.* Fooes, quibus adſtringitur onus jumeoti. *Wan.*

اروئة *ŭrwŭjet.* s. *n. f. Pl. pauc.* راوی *erāwī, Pl. mult.* اروی *erwā, irreg.* Capra montana, rupicapra. *Wan.*

آروین *ārwin.* & *erwin.* p. *n. f.* Experimentum, probatio. *Eſperimento. Ferh.*

اروئة *erwije.* p. Nom. montis, *cujus altitudo* 40. *paraſangarum, fides ſit penes authorem. Ferh.*

آره *āre.* p. *n. f.* Radix denoum. *Ferh.*

آره *āra.* s. *n. f.* Medium, interſtitium. *V.* ارا

ارّه *erre.* p. *n. f.* بیچقی *bičkȳ.* Serra. *Sega. Ferh.* ¶ ارّه مار دندان *erreĕ mār dendān.* Serra dentibus ſerpentiois inſtructa. *Sega à denti di ſerpente, tagliente. Ik.*

ارها *irhā.* s. *V.* [4. *a* رها] 1) Commiſeratione duci. 2) Continuum perpetuumve efficere, & aſſervare *alicui cibum vel potum. Wan.* 3) Offendere terram amplam. 4) *Amplioribus pudendis* uxorem ducere. *Gol.*

ارهاب *erhāb.* s. *n. f.* Avea non rapaces, nec venationi idoneæ, *q. timidæ. Gol.*

ارهاب *irhāb.* s. *V.* [4. *a* رهب] Terrorem injicere, minari. *Minacciare. Wan.*

ارهاج *irhāğ.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* رهج] 1) Excitare *pulverem. Wan.* 2) *Copioſa* pluere *cœlum pluvia.* 3) Multis vaporibus perfuſam habere *domum. Gol.*

ارهاص *irhās.* s. *V.* [4. *a* رهص] 1) Vulnerare. *Wan.* 2) Prima lapidum ſeria ſtruere murum. 3) Efficere *aliquem* abundantem, compotemve omnis boni *de DEO. Gol.*

ارهاط *erhāt.* s. *n. f. plur. a* رهط *raht.* Familiæ virorum, *quorum numerus infra.* 10. *eſt. Wan.*

ارهاف *irhāf.* s. *V.* [4. *a* رهف] Attenuare, exacuere *enſem. Wan.*

ارهاك *irhāk.* s. *V.* [4. *a* رهك] 1) Tegere. 2) Impooere quod fereodo oon ſit, moleſtia affiegre. 3) Differre *precationem* peragendam, dooec alterius adveniat hora. *Wan.*

ارهام *irhām.* s. *V.* [4. *a* رهم] In tenuem pluviam ſe diſſolvere *nubes. Wan.*

ارهان *irhān.* s. *V.* [4. *a* رهن] 1) Pro pignore cooſtituere. 2) Perpetuum redderе. 3) Obſidem dare *aliquem.* 4) Caro emere *rem. Wan.*

ارهاص *erhās.* s. *part.* In cujus oculorum angulis fœcea ſe eolligunt. *Wan.*

ارهط *erhŭt.* s. *n f. plur. a* رهط *raht.* Familiæ virorum, *quorum numerus infra decem eſt. Wan.*

ارّهکش *erreĕeš.* p. *n. f. comp.* بیچقی *bičkȳ* چکیجی *čekiğī.* s. Serraria. *Segatore.*

ارهم *erhem.* s. *part.* 1) Herboſus *locus. Wan.* 2) Magis rigatus, *ſeu* proventu ubarior locus. *Gol.*

ارهنك *erhenk.* p. *n. f.* 1) Nom. diſtrictus dependentis a proviocia بداخشان *bedāchsān.* 2) Officioa Manetis celebris hæreſiarchæ, & *rel. vid. in* ارتنك *Ferh.*

ارهون *erhūn.* s. *part.* Menſtruis laborans *puella. Gol.*

آری *ārej*, & آره *āre.* p. *n. f.* 1) Radix *ſeu* pars inferior denoum. 2) Legatus, nunous. *Ferh.*

آری *ārā.* s. *n. f. Pl.* اواری *erwārī, i. q.* معلف *mi'lef*, & اخیّة *æchȳjet.* 1) Præſepe, locus, ubi pabulum animalibus porrigitur. 2) Stabulum. 3) Paxillus, ad quem *aut* funia, quo ligatur *jumentum. Gol.*

آری *ārī.* p. *particula affirmativa, i. q.* اژد *ewwid* s. Sic. *Ferh.*

آری *ārȳ.* s. *n. f.* Apia. *V.* ارو

آری *ārī.* s. *adj.* پاك *pāk* p. *jĕ temīz* s. Purus, mundus. *Puro, netto, mondo.*

اری *erā.* s. *V.* Machinare in pectore dolum. *Wan.*

اری *erī.* s. *V* [2. F.] 1) Mellificare *apem.* 2) Compellere, & cogere *nubem ventum.* 3) Aduri inferiore fui parte *ollam.* 4) Aduſti, & nigri quid relinquere in fundo. 5) Conſuefcere io eodem ſtabulo *jumentum jumento. Wan.*

اری *irī.* s. *n. f.* 1) Stabulum, locus ubi continetur jumentum. 2) *pro* ایرا *iret.* Focus, caminus, locus omnis, ubi accenditur ignis. 3) Ignis. 4) Caro ficcata, ac in aceto elixa. *Gol.*

اری *iri.* s. *adj.* غلیظ *ghælīz.* s. Craſſus. *Groſſo.* ¶ اری باغبور *iri iaghmūr.* Pluvia craſſa, imber. *Pioggia groſſa.* اری سوزلو قتی *iri sŭzlŭ, kæč gŏn-ŭlŭ* کوکلو inurbanus ver-

bis, durus corde. *Groſſolano di lingua, e duro di cuore.*

اريا *eriāh.* s. *n. f. plur. a* ريح *ryh.* Venti. *Wan.*

اريش *erjāś.* s. *n. f. plur. a* ريش *riś.* Veſtes ſplendidæ. *Wan.*

اريف *erjāf.* s. *n. f. plur. a* ريف *ryf.* Regiones pabulis, & provenibus abundantes. *Wan.*

اريك *eriāk.* s. *n. f. plur, a* ريق *ryk.* Selivæ oris. Imi ventres. *Wan.*

اريب *erīb.* s. *Part.* Intelligens, ingenio ac mente valens, callidus. *Won.*

اريب *urīb.* p. *adj.* Curvus. *Ferh.*

اريبة *eribet.* s. *n. f.* Ampla, & capax olla, *q.* مربضة *aryzæt. Gol.*

ارج *erīg.* s. *V.* [4. F.] Fragrantem odorem ſpirare. *Vide* ارج *erg. Gol.*

ارتمق *arītmak.* t. *V.* Purificare. *V.* ارتمك *eritmek.* t. *V.* Liquere. *V.* ارتك

ارحا *erīha, alias* رملة *remle.* s. *Nom. prop.* Rama, oppidum Peleſtinæ uno die itineris Hieroſolymis diſſitum. *Wan.*

ارحي *erīhī.* s. *part.* Amplum guttur habens. *Wan.*

ارحيجة *erīhijet.* s. *n. f.* Lætitiæ, gaudium ob acceptum donum. *Wan.*

ارديد *erīdü berīdü.* s. *n. f.* Medicamentum, *quod ex Segeſtanis affertur, referens formam diſſecti cepe. Gol.*

آرير *ārīr.* p. *Adj.* 1) Callidus, ecuto ingenio pollens. 2) Sobrius, contineos ſe e lege prohibitis. *Ferh.*

ارير *erir.* s. *n. f.* 1) Vox victoria exultantis, or qui alea vincit. 2) *In genere* vocis ſonus, vociferatio, ſtrepitus. *Gol.*

ارز *erīz.* s. *n. f. i. q.* صقيع *ſæḳy*ᵃ. Pruina. *Gol.*

اريس *erīs*, & ازس *erris.* s. *n. f. i. q.* اكار *ekkār.* 1) Arator, Agricola. 2) *i. q.* امير *emīr.* Princeps, præfectus, præpoſitus pegi. 3) Nom. putei Medinenſis. *Gol.*

اريس *erīs.* p. *adj.* Perſpicax. *Ferh.*

اريسون *erīsūne.* s. *n. f. etiam* ازسون *erisūne*, & اريستون *erīssūne*, *Pl. præc.* & *ſeq.* Agricolæ. *Gol.*

اريسي *erīsī.* s. *n. f. i. q.* اريس *erīs.* Agricola. *Gol.*

اريش *erīś.* p. *Adj.* Perſpicax, celeris ingenii. *Ferh.*

اريش *erīś.* p. *n. f.* 1) Stamen, ſubtegmen. 2) Palmus. *V.* ارش

اريض *erjz.* s. *part.* 1) Obſequens, benevolus. *Wan.* 2) *pro* عريض *ærjz.* Latus, & *conjunctim* اريض عريض *erjzun, ærjzun.*

¶ جدي اريض *ǧedjī erjz.* Hædus pinguis, & diſtentus, & hædus carpendo pabulo idoneus. ارض اريضة *erjz erjzæ*, terra proventu læta, amæna & conſpectu grata. 3) *i. q.* خليق *chælyk.* Conveniens *vel* dignus ¶ كل اريب للعلي *küllü eribin lil-ælīi erjzun.* Intelligens quisque rei excelſæ idoneus, & aptus, *vel* ea dignus. 4) Purus, mundus. *Gol.*

ارط *erjt.* s. *n. f.* Vir nobilis, ſucceſſione carens. *Wan.*

ارع *arjgh.* p. *n. f.* نفرت *nefret.* s. استنفار *iſtinfār* s. 1) Averſio, indigoatio ex dictis ulicujus. *Averſione.* 2) Odium. *Abborrimento. Wan.*

ارق *ürejk.* s. *n. f.* 1) Melum, infortunium. *Disgrazia.* 2) Verſicolor *camelus.* ¶ جاء بام الكريق علي اريق *ǧāe bi ümmirrübejḳy ælā ürejkyn.* Adduxit dreconem in veriegato *camelo*, *i. e.* terriculum, & rem prodigioſem, *Adogium. Wan.*

ارقط *arjkæt.* s. *n. f.* Diminutivum cognominis ارقط *erkæt*, *quod tribuitur* حميد بن نوى *hamīd ibn ſewr. Wan.*

اري قوشي *arī küſi.* t. *n. f.* Merops. *Apiaſta.*

اريك *erīk.* s. *n. f.* 1) Nomeo vallis. *Wan.* 2) Solium, *ſeu* recubitorium ornatum. *Gol.*

اريك *erīk.* t. *n. f.* Prunum. *V.* ارك

اريك *irin-* & *erin-* t. *n. f.* Pus, ſuppuratio.

اريكان *ürejkān.* s. *Dual.* Duo montes Beeritarum Kelebiorum. *Gol.*

اريكة *erjket.* s. p. *n. f.* 1) Obductio vulneris. 2) Thronus, ſolium, *ſeu* recubitorium ornatum. *Trono adobbato. Cum vero* locus ornatus recubitorio caret, vocetur حجلة *hæǧiæle. Wan. Ferh.* ¶ اريكة نشين *erikenišin.* Solium occupans. *Aſſiſo nel trono. Ik.*

اريل *ürejl.* Nom. propr. viri, *ut* fil. Waliæ, fil. Herit. *Gol.*

ايلق *irīlyk.* s. *n. f.* Craſſities. *Groſſezza.*

اريم *erim.* s. *part. i. q.* احد *æhad.* Ullus, quisquam. *Gol.*

اريمك *erimek.* t. *V.* Liqueſcere, liquefieri *V.* ارمك

آرين *ārīn.* p. *n. f.* Cubitus. *Vid.* آرن *āren. Ferh.*

اريجة *ürejnet.* s. *n. f.* Locus quidam, *ſeu* tractus Medinæ. *Gol.*

اريجية *ürejnijet.* s. Nom. aquæ. *Gol.*

از

آز *āz.* p. *n. f.* حرص *hyrs* s. طمع *tæmæ*ᵘ s. 1) Aviditas. 2) Gula, concupiſcentia. *Aviditá, cupidiggia.*

آز *āj p. n f.* 1) Quie:, tranquillitas. *Ferh.* 2) Ingenioſus doctus. 3) *i. q.* پرهیزکار *perhizkār.* Abſtinens. *Caſt.*

از *az* & *ez.* ت. 1) *part.* Parum, modicum. 2) *adj.* Rarus paucus. *Poco.* ¶ از آدم *āz ādem.* Pauci homines. *Poca gente*, بوقدی *bukadar kāre kādyr olān az kimſe degüldür.* Qui tanta efficere poteſt, non eſt exiguus homo. *Chi può far opere così fatte, non è uomo da poco.* بو قضه از قضه دکلدر *bu kyſſa az kyſſa degül dür.* Hæc res non eſt parvi momenti. *Queſta coſa non è poca coſa.* از بر *bir az*, & *bir ez.* Parum. *Un poco.* بر از زمان *bir az zemān.* Aliquantum temporis, pauliſper. *Poco tempo. Ik.* بر ازدن *bir ezden.* Paulo poſt. *Poco doppo. Sed hæc meliùs ſcribes* بر ز *birez* & بر زدن *birezden. Eaque invenies in* بر ز, از بر *az bir.* Diminui, rareſcere, & decreſcere. *Sminuirſi, ſcemarſi, calare.* & ازالمق *azālmak, in eadem ſignificatione.* مکر *meger pek az ola.* Non niſi valde parum. بک از اوله مگر *āz ile gedinür.* Paucis contentus, paucis victitat. *Se la paſſa con poca coſa.* از چوب *az ciok.* Nonnihil. *Qualche poco, alquanto.* ازدن چوقدن *āzdan cioktan. fere idem* Quadantenus. *Qualche poco.* بک از بولنور *pek āz bülunür.* Valde parum inveniunt, rarum aſt, & perpauci inveniuntur, rari ſunt. *Si trova*, & *ſe ne trova poco, ſi trovano, ene trovano pochi.* ازی چوغه طوت *azy ciogha tut.* Parum pro multo reputa. *Prendi il poco per aſſai.* از زمانده *āz zemānde.* Intra breve, exiguum temporis ſpatium. *In breve tempo.* از زماندن اوّل *az zemānden euwel.* Ante paucum tempus. *Avanti poco tempo, poco auanti.* از قالدی *az kāldi.* Fere. *Quaſi.* & Parum abfuit, از قالدی اوله یازدی *az kāldi öle iāzdi* & از قالدی که اوله یقین قالدی *iakyn kāldy ki öle. Kyrk.* Parum abfuit, quin morereiur. *Poco à mancato di morire, ò che non moriſſe.* از کورمک & از سجک *az göermek, az ſecmek.* Parum videre, cæcutire. *Veder poco.*

از دشلری *az dişlerī.* ت. *n. ſ. comp.* Molares dentes. & *V.* آزو

از *ez* p. [& *ſæpe loco ejus* ز *z*] *præpoſitio ſignificans* à, ex, de. *Da* ¶ ازما *ez mā.* A nobis, ex nobis. *Da noi.* ازاین جانب *ez īn ğānib.* Ex hac parte. *Cum fit regreſſus ad narrationem, altera interruptam. Da queſta parte, dall' altra parte. Ik.* از این جهله *ez īn ğiümle.* Ex his omnibus. *Da tutti queſti. Ik.* از برای *ez berāi.* Pro, propter. *Per, per cagione* & از برای انکه *ez berāi anki.* Eo quod, quia. *Perche, per cagione che.* از بهر ایشان *ez behrī išān.* Eorum gratia. *Per amor loro, per loro.* از بهر ددن *ez behrī diden.* Spectandi gratia. *Per vedere.* از دور *ez dūr.* A longe, eminus. *Da lontano.* ازمیان *ez mijān.* E medio. *Dal mezzo* ازنو *ez new.* De novo, denuo. *Di nuovo.* از آن باز *ez ān bāz* Abinde. *Da quel tempo in qua.* از آن حا *ān ğiā.* Illinc, inde, deinde. *Di là, d' indi,* ازیاک افتادن *ez pāj üſtāden.* Prolabi, decidere, labi facultatibus, authoritate vix aliquod priſtini ſplendoris veſtigium obtinere. *Cadere ò eſſer caduto in diſgrazia, in miſeria.* از بالا *ez bālā.* Deſuper. *Di ſopra, da alto.* ازو نوف برد *ezo tewk bürd.* Præripuit ei palmam. *Gli levò dalle mani la vittoria.* از پیش *ez pīš.* Ab ante. *D' avanti.* از پس *ez pes.* A tergo, pone, poſt. *Da dietro.* از کجا *ez küğiā.* Unde. *Da doue, donde* از کجاست *ez küğiāſt.* Unde nam eſt? *D'onde è?* از فرود *ez fürūd.* Deorſum. *Da ſotto.* * *Expreſ. figura: poetica:* از آنشها دودی ندیده *ez āteschā dūdī nedide.* Fortunæ non expertus viciſſitudines. از ان باز *ez an bāz.* Ab eo tempore. از باز آن ترکنه و زیرناودان آمده *ez bāzān terkene we zyr nāwdān āmede.* Evitavit ſcyllam, & incidit in charybdim. از پای افتاده *ez pāi üftāde.* & از پای درآمد *ez pāi derāmed.* Qui in miſeriis & ærumnis verſantur. از پرده برون شد *ez perde bürün šud.* Modum transgreſſus eſt. از بر برند بپای بر در پندند *ez ber bürend be'pāi ber der pendend.* Inde juſtum emergit pretium. از بن دندان *ez bünī dendan.* از بن کوش & از بن سی ودو *ez bünī kuš.* Ex toto corde. از بوست برون *ez pūst bürün šud.* Modum exceſſit. از خانهٔ جعد باز نیاید *ez chānei ğughd bāz niājed.* Ex ſtirpe ignobili non prodit proles generoſa. از خاك بر کرفتهٔ او *ez chāk ber girifteï o.* Ejus cliens & aſſecla eſt. از دکر کرد *ez diğer kerd.* Averſatus eſt illud. از دل آمد *ez dil āmed.* 1) Id ei ſuggeſſit animus. 2) Non ſucceſſit. از سر انکشت *ez ſer engiušt.* Temere, & indeconſiderate. از سر خواستن *ez ſer chāſten.* Caput periculo objicere. از سر ما دیر کذی *ez ſerī ma der güzer.* Sine nos. از سر نهاد *ez ſer nihād.* Invertit. از سر وا کرد *ez ſer wākerd.* Excirit e memoria. از طاق دل افتاد *ez tāk dil üftad.* Non eſt conſecutus intentionem ſuam از طبق حالی بر افتاد *ez tabaḳ hāli ber üftād.* Mane factum eſt. از فلان چیز دندان بر کندم *ez filān ğīz dendān ber kendem.* Spem omnem alicujus rei abjeci. از کاو کنج میخواهد و از ماهی درم *ez gāw Keng michāhed we ez mahī direm.* Valde avarus eſt. از کعبه چو بکذری *ez Kobe*

ču begüzerī. Poſt rei finem. از کلها چه کل
ez gulchā či gül. E quonam origine es. از ماما رچه زاید *ez mār mār pice zōjed.* E mala ſtirpe mala progenies. از ماست پر *ez māst pur mācz.* Aquam ſagitta tetigit. از من دز گذر *ez men der guzar.* Culpam mihi condona meam. ازو آزادي کرد *ezo āzādī kerd.* Declaravit eum liberum. از و باژ خورد *ez o bāz chored* & از و باژی *ez o bāzī chored.* Ab illo læſus eſt. از و بر دست *ez o ber beſt.* Inde vtilitatem percepit ازو پهلو تهي کرد *ezo pehlū tehī kerd.* & از و پهلو کرد *ez o pehlū kerd.* Receſſit procul ab eo ازو دست برد *ezo deſt būrd.* Præripuit illi palmam. ازو دگر کرد *ezo dīger kerd.* Faciem ab illo avertit. ازو دل پر داشت *ezo dil purdāſt.* Illi offenſus fuit. ازو دندان برکن *ezo dendān ber gun.* Abjice ipem hujus rei. از و زاغ گرفت *ez o zāgh girift.* Decepit illum. ازو طرف بر بست *ezo tarāf ber beſt.* Inde fructum percepit. ازو طرفي نبست *ezo tarāfi nebeſt.* Non profuit illi. ازو طوف برد *ezo tawk būrd.* Vicit eum. ازو فغاع کشاید *ezo fūghāē kūšāied.* 1) Illi blanditur. 2) Sefe jactat. ازو کرانه کرد *ezo kerāne kerd.* Receſſit inde. ازو کلاغ گرفت *ezo kelāgh girift.* Decepit illum. ازو کناره کرد *ezo kenāre kerd.* Receſſit ab illo. ازو کوي برد *ezo kōī burd.* Præceſſit cum. از وي دامن افشاند *ez wei dāmen efšāned.* Reliquid illum. از وی در گذر *ez wei der guzer.* Veniam illi concede. از وی کوتهي کرد *ez wei kūtahī kerd.* Id ei in mentem venit. از هم فرو رکخت *ez hem furū richt.* Conturbatus animo fuit. از هیچ و پرانه *ez hīč o pirāne dūd nemī āied.* Quid pauper contra potentem? ازین دست *ezin deſt.* Hac ratione. ازین سپس *ezin ſepes.* Poſtea. *Secundum dialectum Pedeſchanorum.*

ازیدن *v. V.* [1. & 2. F.] 1) Inſtigare. 2) Miſcere. 3) Colligere in unum locum, accumulare. *Wan.* 4) Accendere. 5) *n. f.* Motus *ſeu* pulſus arteriæ. 6) Dolor ac morſicatio *in vulneribus aliisque rebus.* 7) Coitus. 8) Mulſio vehementior *camelitic.* 9) Effuſio & bullitio *oquæ.* 10) *i. q.* احتلاط *ychtilāt.* Commiſtio, confuſio. *Gol.*

ازا *ezō. p. n. f.* Maſtix. *Maſtice. Ferh.*

ازاء *izā. s. n. f.* 1) Id quod ſupponitur receptaculo *aquæ.* 2) Locus, ubi effunditur urna. 3) Res ex adverſo reſpondens. *Wan.* 4) *i. q.* سبب *sebeb.* Adminiculum vitæ, commoditas. ¶ ازاء العيش *izāūl-ǰȳš.* Vitæ commoditas. ازاء الحرب *izāūl-hærb.* Qui accendit prælium, initque & ſuſtinet. ازاء الامر *izāūl-emr.* Qui præeſt negotio, qui illi inſtitit cum ſtudio. ازاء آلال *izāūl-māl.* Adminiſtrator opum. *Gol.*

ازاب *ezāb. s.* Nom. aquæ, quæ Ambaritarum eſt. *Gol.*

ازابي *ezābi. s. n. f.* 1) Certum genus ambulationis. 2) Lætitia. *Wan.*

ازابي *ezābī. s. n. f. plur. ab* ازابي *ūzbī.* Mala, res difficiles. *Gol.*

ازاج *azāǧ. s. n. f. plur. a* ازج *ezeǧ.* Aedificia portus oblongi inſtar. *v. an.*

ازاجف & ازجف *azaǧīk. s. adv. dimin.* Paululum. *Un pochetto.*

ازاحة *izāhat. s. V.* [4. *a* ازح] 1) Ammovere *rem a loco ſuo. Wan.* 2) Perficere *negotium. Gol.*

ازاحة *izāchat. s. V.* [4. *a* ازح] *i. q. præc.*

آزاد *āzād. p. adj.* 1) بي بند *bī kæid.* Sine vinculo, liber. *Libero.* 2) *Improp.* Anachoreta, *quaſi qui omnibus rebus mundanis renuntiavit.* 3) Color albus, *juxta illorum ſyſtema quaſi carentia coloris.* 4) Arbor *apud Medicos*, quæ natura ſua nullum fructum portat. 5) *Apud Poetas* arbor procera in altum agans ramos, quæ natura ſua nullum fructum portat, *pce.* Cupreſſus. 6) Species arboris, *creſcens in provincia* غلان *ghȳlān a* 60. *od* 70. *orgias alta, pinui ſimilis.* 7) Nomen urbis *in provincia* ناخجوان *nāchǧewān.* 8) Nomen ſpecici piſcium in mari *circa provinciam* غلان *ghȳlān.* 9) Species arboris, *cujus folia & frondes viridēs mortiferæ ſunt avibus.* 10) Species arboris ازرنه *ejerne* dictæ, *quæ in montoſis regionibus Perſiæ frequens eſſe dicitur. Ferh.* 11) *uſit.* Ingenuus, nobilis. 12) Innocens. 13) Sincerus. 14) Virgo. *Caſt.* ¶ آزاد *āzāde.* Liberare, manumittere, abſolvere, & eximere. *Porre in libertà, Rilaſciare, licenziare.* آزاد یافتن *āzād oi.* Liberari, dimitti. آزاد سرو *ſerwi āzād.* Cedrus, cupreſſus libera, ſeu procera. *Cedro, cipreſſo alto.*

آزاد *ezād. p. i. q. præc.*

آزادازکاری *āzādezkari. p. n. f. comp.* Liber & immunis ab alicujo operc. *Caſt.*

آزاد حلک *āzād chalk. p. n. f. comp.* Univerſi homines.

آزاد خلک *ezād chulk. p. comp.* Perfectus tam quoad conſtitutionem corporis quam ad qualitates animi. *Ferh.*

آزاد درخت *āzād direcht. p. n. f. comp.* Species arboris in provincia طبرستان *Tabæriſtān*, تاغک *tāghk* dictæ *cujus flos gratum ſpirat odorem, baccæ vero comedi nequeunt, ſed ex illis coronæ precariæ formantur. Ferh.*

آزادلق āzādlyk. t. n. f. Libertas, immunitas. *Libertà.* ¶ آزادلق ودرمک āzādlyk wirmek, i. q. آزاد āzād t. Libertate donare. آزادلق کاغدی āzādlyk kāghydy, & آزاد کاغدی āzād kaghydy Charta, seu litteræ libertatis. *Carta di libertà.*

آزادلامق āzādlamak. t. V. Liberare.

آزادلو āzādlū. t. adj. Liber, & libertate donatus. *Libero, franco.*

آزاد مردی āzād merdī p. n. f. comp. Libertas. *Libertà. Cast.*

آزاد میوه āzād meūe. p. n. f. comp. Genus dulciarii, *quod conficitur ex faccharo, amygdalis, ciceribus, seu tragematibus decorticatis, & anguriæ semine. Ferh.*

آزادوار āzādwār. p. n. f. comp. 1) Genus toni in arte musica. 2) Nom. prop. pagi *ubi præstantissimi crescunt fructus, præsertim uvæ. Ferh.*

آزاده āzāde. p. part. i. q. آزاد āzād. Liber & vacuus *à curis.* 2) Eximius. ¶ مرد آزاده merdi āzāde. Vir liber, ooþilis, eximius, ingenuus. *Uomo franco. libero, insigne. Ik.* آسوده و آزاده āsūde wū āzāde. Quiete, & libertate fruens. *In quiete, e libertà. Ik.* آزاده خرام āzāde-chyrām, comp. Libere incedens, *seu* soluti incessus. *Di passo franco. V.* بی باك و آواره بی شوبله آزاده šoūle āzāde wū āwāre gezdi. Sic liber & vacuus obambulavit. *Così libero, e sciolto camino. Eb.* عشقدن آزاده āzādeī kæidi æšk. Liber à vinculis amoris. *Libero da legami d'amore. Ik.* * *Expr. poet.* آزادەدار āzādedar. Thrasso. *Vantatore. Ferh.*

آزاده āzāde. a. part. 1) Liber. *Libero.* 2) Perfectus. *Perfetto.* 3) Inculpabilis. *Intatto, puro. Wan.*

آزادی āzādi. p. n. f. 1) Libertas. *Libertà.* 2) Laus *Lode.* * *Expref. poet.* آزادی او کویند āzadū ò gojed. Ejus præconia & laudes celebravit. *Ferh.*

آزار āzār. p. n. f. سوکش sögüš. 1) Increpatio, objurgatio. 2) Vexatio. *Sgridamento, rimprovero, molestia, fastidio.* ¶ آزار و اضرار yzrārū āzār. Damnificatio, & molestatio. *Danni, & oltraggi. Sa.* 3) آزار āzār est part. comp. *à verbo* آزردن āzūrden, & significat انجدنجی inğidiğī. Molestans, iocrepans. *Ferh.* ¶ آزار دل dil āzār, & جان آزار ğiān āzār. Cor, animum affligens, hoc est, molestus, atrox. *Atroce.* آزار حاطر آزار چکمك āzārī chāṭyr ċekmek. Animi molestiam pati, angi. *Affligersi nell' animo. Sa.* آزار و ودرمك āzār wirmek, i. q. انجتمك inğitmek, Molestare, convitiari. *Molestare, affligere, sgridare.* وزراسنه آزار ایدوب wūzerāsine āzār idūp. Increpatis consiliariis. *Sgridati li suoi consiglieri. Eb.*

آزار āzār. p. n. f. i. q. درهم dirhem. Nummus, drachma. *Ferh.*

ازار izār. a. n. f. 1) Velum, sindon, *quam fœmina capiti impositam promittit ad talos, vel medias suras. Wan.* 2) Vox, qua ovis ad mulctum convocatur izār izār dicendo. *Gol.*

ازار izār. p. n. f. 1) Fundus *aquæ, vel maris.* 2) Mulier. 3) Subligaculum. *Ferh.*

ازارپا izārpā. p. n. f. comp. شلوار šælwār t. Braccæ. *Ferh.*

ازارت izāret. a. n. f. Velum mulieris. *Wan.*

ازارت izāret. a. V. [4. a زور] Ducere visitatum. *Wan.*

آزاردن āzārden. p. V. Offendere, contumelia afficere, *Cast.*

آزاررسان āzārresān p. part. comp. Molestiam causans. *Fastidioso, oltraggioso. Ik.*

آزارش āzāriš. p. n. f. Offensio, molestatio. *Ferh.*

آزارقه azārekæt. a. n. f. Nomen sectæ heterodoxæ Muselmanorum, originem trahens a ناجی nāğy filio حنیفه hænife. *Viguit tempore Chalifarum, & sæpius de imperio cum illis certavit, maxime in regionibus* اهواز ehwāz & عراق عجم ğrāki āğem, *usque dum a chalifis* یزید jezīd, & عبد الملك ābdel-melek *devicta, & in regionem* خوراسان chorāsān, *compulsa fuit, ubi pedetentim disparuit. Ita Herbelotius. Maraccius præteren addit: Sic vocantur assectæ sectæ Mohamedanorum, qui descivernt ab obedientia adversus* عثمان osmān & علی āli, & *propterea ad Chæwārigh, i. e. Schismaticos referuntur. Damnant hi infidelitatis omnem reum peccati lethalis, & censent, justum esse, discedere ab obedientia pontificis, quando adversatur legi.*

آزارلمق azarlamak. t. V. سوکمك sögmek t. Increpare, objurgare. *Sgridare, riprendere.*

ازارود ezārūd. p. Nom. prop. regioois in provincia Transoxana. *Ferh.*

ازاری p. āzārī. 1) i. q. آزار āzār. 2) Insolens. *Insolente. An.*

ازاریدن āzāriden. p. V. Molestare, affligere.

ازاز ezāz. a. n. f. Murmuratio bullientis *ollæ & similium rerum. Gol.*

ازاژدم ezāzdem. p. n. f. Phascolus *Fagiuolo. Ferh.*

آزاغ āzāgh. p. n. f. Res, cujus interius nigrum & spissum. *Cast.*

آزال āzāl. a. n. f. plur. *ab* ازل ezel. Aeternitates. *Gol.*

ازال *ezāl.* s. 1) Nom. Sanæ, quæ metropolis Arabiæ felicis. 2) Nom. condiroris ejus, qui fuit fil. Joctan. *Gol.*

ازالت *izālet.* s. *V.* [4. *a* زول] 1) كيدرمك *gidermek* t. Amovere, dimovere. *Wan.* 2) Facere ut quid deficiat, ceſſet. *Slontanare, togliere, far perire.* ¶ خاطردن ازاله و اخراج *chātyrden izāle wü ychrāğ bujürmaiüp.* Non amoveat à memoria, non obliviſcatur. *Si compiaccia di non ſcordarſene. Ll.* صرچه الم جراحت ازالهٔ راحت اتدی *gerči elemü gerāhat izālei rāhat itti.* Quantumque dolor vulneris quietem illi adimeret. *Benche non poteſſe trovar quiete per il dolore della ſua ferita. Sæ.* ازالهٔ صبر و آرام و ازالهٔ دیدهٔ غمدیدهٔیه نوم تطرقن حرام اتکین *izālei ſabrü ārām, we dideī ghæmdideje newmü tetarrukyni hærām itmegin.* Quia tollebat ipſi patientiam & quietem, oculisque afflictis ejus ſomnum adimebat nocturnum. *Perche ciò gli faceva perdere la pazienza, e la quiete, & levava agli occhi ſuoi dolorosi il ſonno, & il ripoſo. Sæ.*

ازالتمق *azāltmak.* t. *V.* 1 تقليل *tekllīl* s. t. (ازدرمق) Minuere, dimiouere. *Sminuire, ſcemare.* ¶ بها ازالتمه‌سی *behā azāltmaſi.* Diminutio pretii. *Abbaſſamento del prezzo.*

ازالمق *azālmak.* t. *neut. paſs.* (جو غالمق) Diminui, decreſcere. *Scemarſi, calare menomare.*

ازاله *izāle.* s. *n. f.* Amotio *V.* ازالت

آزام *āzām.* s. *n. f. pl. ab* ازم *ezemet.* Portæ. *Gol.*

ازم *ezem.* s. *V.* [4. *a* زام] Averſare, abhorrere. *Wan.*

آزام *āzām.* s. *n. f.* Annus ſterilis, penuria gravis. *Gol.*

آزان *āzān.* p. *adv.* Sine honore, quiete. *Caſt.*

ازان *ezān.* p. Ab illo, ex eo, inde, exinde *V. in* از

ازاهیق *ezāhyk.* s. *part.* Celeri, rapidoque curſu pollens *equus. Wan.*

آزایش *āzājiſ.* p. *n. f. i. q.* ازمایش *āzmājiſ.* Probatio. *Caſt.*

آزب *āzib.* s. *part. i. q.* ضامر *zāmir.* Graeilis medio corpore *camelus. Gol.*

ازب *izb.* s. *part.* 1) Contemptus. *Wan.* 2) Minutis oſſibus præditus & ſimul corpulentus. 3) *i. q.* ضاوی *zāwī*, Pumilio, nanus. 4) ازب *āzib*, horribile quid *Gol.*

ازب *ezeb.* s. *part.* 1) Hirſutus, piloſus. *Piloſo.* 2) Ferus & hirſutus *camelus.* 3) Mons herbifer. *Wan.*

ازب *ezib.* s. *part.* 1) ليم *leīm*, ناكس *nākes* p. Igoobilis. *Wan.* 2) Longus, pro-

cerus. ¶ ازب حرب *ezibün harzibün*, *i. q.* داهية *dāhyet.* Monſtrum hominis, horribilis *vir. Gol.*

ازب *ezebb.* s. *part.* Fœcundus ac herbis pabuloque, *etiam* frugibus luxurians *campus. Gol.*

ازباب *ezbāb.* s. *n. f. plur. a* زب *zübb.* Membra virilia. *Gol.*

ازباب *izbāb.* s. *V.* [4. *a* زب] Declinare diem in veſperum, veſperaſcere. *Wan.*

ازبت *ezbet.* s. *n. f.* 1) Calamitas, penuria. 2) Steriliras anni. *Gol.*

ازبر *ezber.* s. *part.* Præpoteos, validus. *Wan.*

ازبر *ezber.* p. t. *adv.* & ازبردن *ezberden.* Memoriter. *A mente.* ¶ ازبردن اوقمق *ezberden okumak.* Recitare memoriter. *Recitar à mente. Ferh.*

ازبرلمق *ezberlemek.* t. *V.* Diſcere memoriter, edifcere. *Imparar à mente.*

ازبرم *ezberm.* p. *adv.* Memoriter. *Ferh.*

ازبز *ezpez.* p. *adj. i. q.* زيرک *zejrek.* p. Ingenioſus, callidus. *Gol.*

ازبی *ezba, ben.* s. *n. f. i. q.* عدو *ædu.* Exorbitantia. *Gol.*

ازبی *ezbī.* s. *n. f. plur. ab* ازابی *ezābī.* Species inceſtus. *Gol.*

ازبی *izbī.* s. *n. f. Pl.* ازابی *ezābī.* 1) Malum. 2) Res magna ac difficilis. 3) Velocitas. 4) Alacritas. *Wan.*

ازبیر *ezbīr.* p. *adv. i. q.* ازبر *ezber.* Memoriter. *Ferh.*

ازبیزار *izbīzār.* s. *V.* [4. *a* بيزار] 1) Canem conquatere pellem arrectis pilis. 2) Creſcere pilos *camelo. Wan.*

ازدمق *azytmak.* t. *V. pro* ازدرمق *azdurmak.* t. Pervertere, & efferare. *V.* ازدرمق ¶ بول ازدمق *iol azytmak.* Facere, ut quis aberret à via. *V. in* غول

آزدگ *āzūğ*, & آزاج *izāğ.* s. *n. f. plur. ſequ.* ازج *ezeğ. Wan.*

ازج *ezeğ.* s. *n. f. Pl.* آزاج *āzāğ* & ازج *üzeğ*, *i. q.* سغ *ſægh* p. Aedificii genus oblongum & fornicatum, porticus inſtar. ¶ باب آلازج *bābül-ezeğ.* Vicus quidam Bagdadi. *Wan.*

ازج *ezeğ.* s. *part.* 1) Magna & tenuia ſupercilia habens *vir.* 2) Celeripes *ſtrutio camelus. Wan.*

ازخ *ezığ.* s. *part. i. q.* اشر *eſir.* Hilaritatis modum excedens, petulans, iofolens. *Gol.*

ازجا *izğiā.* s. *V.* [4. *a* زجا] Agere *camelos. Wan.*

ازجاج *izğiāğ.* s. *V* [4. *a* زج] Obducere inferiorem partem perticæ ferro. *Wan.*

ازجاك *izğiāk.* s. *V.* [4. *a* زجك] Laſſari, defatigari *jumentum alicujus. Wan.*

ازجة *izǧet.* s. *n. f. plur. a* ازج *ezeǧ.* Aedificiorum genera oblonga. *Gol.*

ازجوج *ezǧiūǧ.* s. *n. f. plur. a* زج *zūǧǧ.* Extremitates cubitorum. *Gol.*

ازجي *ezǧiī.* s. *compar.* Aptior, & expecitior *exequendæ rei. Gol.*

آزخ *āzæh.* s. [1] *n. f.* حسرة *hæfret.* Suſpirium. 2) درنع *dirīgh. pporticu.* Heu!

ازحاف *izhāf.* s. *V.* [4. *a* زحف] 1) Lubricare pedem *cameli ob laſſitudinem.* 2) Laſſari *jumentum. Wan.*

آزخ *āzæch.* p. *n. f.* Putamen viris, ſarmentum. *Potatura. Ferh.*

آزخ *āzuch.* p. *n. f.* 1) Nux putrida, & vacua. 2) Equus, qui a dextra ducitur, *vul.* Equus honorarius. *Ferh.* 3) Macula in facie. *Caſt.*

آزخ *āzuch, etiam* آزخ *āzūch.* p. *n. f.* Lippitudo oculi. 2) Verruca, 3) Enucleatum *aliquid. Ferh.*

ازخ *ezech.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

ازخش *ezchaſ.* p. *n. f.* Fulmen. *Saetta. Ferh.*

ازد *ezd.* s. Nomen viri, *qui eſt auctor tribus in Arabia. Wan.*

ازدا *izdā.* s. *V.* [4. *a* زدو] Facere quod æquum eſt, bene mereri. *Gol.*

ازدب *ezdeb.* p. *particula admonitiva, i. q.* مكير *meǧer.* Cave, ne intres. *Ferh.*

ازدبا *izdiba.* s. *V.* [8. *a* زبا] Portare, aufferre. *Wan.*

ازدجار *izdiǧiār.* s. *V.* [8. *a* زجر] 1) Prohibere. 2) Prohiberi. *Wan.*

ازدحام *izdyhām.* s. 1) *V.* [8. *a* زحم] Confluere, concurrere. *Concorrere.* 2) *n. f.* غلبة *ghælebe*, & *vul, kalabalyk, q.* غلبةلق *ghælæbæłyk.* s. Turba. *I. Teſ.* ¶ ازدحام ناس *izdyhāmī nās*, & ازدحام انامى *izdyhāmī enāmi.* Concurſus, & compreſſio hominum. *Concorſo, e folla di gente.* Sæ. ازدحام قلوب غليه ايله كيردبلر *izdyhām kylūp ghælebe ile girdiler.* Inter turbam confluentem irrepſerunt. *Entrarono nella folla, colla folla.*

ازدر *ezder.* p. *adj.* لايق *lāik.* s. Dignus. *degno. Ferh.*

ازدر *eider*, & ازدرها *ejderhā.* p. *n. f.* Draco. *Drago, dragone. Ferh.*

ازدرا *izdirā.* s. *V.* [8. *a* زرى] Aſpernare, deſpicere. *Sprezzare. Wan.*

ازداد *izdirād.* s. *V.* [8. *a* زرد] Degluti re. *Inghiotire. Wan.*

ازدراع *izdirā'.* s. *V.* [8. *a* زرع] Seminare. *ſementare. Wan.*

ازدرام *izdirām.* s. *V.* [8. *a* زرم] Degluti re. *Wan.*

ازدران *ezderāni.* s. *n. f. dual. i. q.* منكبان *menkibāni.* Humeri, armi. ¶ جادەضرب بازدرانه *ǧiāde jæzribū bi ezderānihi.* Venit vacuus. *Gol.*

ازدرمق *āzdūrmak.* s. *V.* ازتمق *azytmak.* s. ازارتمق *aiārtmak.* s. 1) Depravare. 2) Facere, ut quis à via aberret. 3) Seducere. 4) Subornare. 5) Efferare. *Diſuiare, corrumpere, ſedurre, far errare, inferocire.* ¶ بيول بولن آزدرمق *iol*, & *iolyn āzdūrmak.* Deviare, a via aberare. *Smartir la ſtrada.* جنّت يولن آزدروب *ǧennet iolyn āzdūrūp.* Deviando, deflectendo a via Paradiſi, ſalutis. *Deviando dalla ſtrada del Paradiſo. Teſ.*

ازدرمك *ezdūrmek.* s. *V.* Obterere, & obteri jubere. *Minuzzare, far peſtare. Tranſ. ab* ازمك

ازدرها *ejderhā.* p. *n. f.* 1) Draco. *Drago.* 2) Vir fortis, & ſtrenuus. *Uomo valoroſo.* 3) *Secundum* فردوسى *ferdūsī in ſuo libro* نامة شاه *ſāh nāme dicto*, Rex crudelis, Tyranus *generaliter*, in ſpecie *autem de Rege* ضحاك *zohāk dicitur.* 4) Signum in vexillo. *Ferh.*

ازدست *ezdeſt.* p. *n. f. comp. i. q.* زير دست *zīr deſt.* Subditus, obediens. *Ferh.*

ازدست فرا *ezdeſt fezā, vel* ازدست فرا *ezdeſt feżā.* p. *n. f. compoſ.* 1) Cirrus in fincypite. 2) Litteræ regum, quibus immunitas a tributo alicui datur. *Ferh.*

ازدست فراى *ezdeſt ferā.* p. *n. f.* Panis azymus; tenuis, *ſuper lamina ferrea vel ficili in fartogine coctus. Caſt.*

ازدعاب *izdiāb.* s. *V.* [8. *a* زعب] Portare. *Wan.*

آزدف *āzdef.* p. *n. f.* 1) زرور *zerūr.* s. Pruna ſylveſtria. 2) Arbuſtum ipſum. *Ferh.* 3) Aquila, *captor leprorum, pec.* nigra. *Caſt.*

ازدف *izdef.* p. *n. f.* آلچ *ālīǧ.* s. Meſpilum *Neſpila frutto. Ferh.*

ازدفار *izdifār.* s. *V.* [8. *a* زفر] Aufferre. *Wan.*

ازدفاف *izdifāf.* s. *V.* [9. *a* زف] Mittere *uxorem in domum mariti. Wan.*

ازدق *ezdæk.* s. *comp.* Veracior. *Gol.*

ازدقام *izdikām.* s. *V.* [8. *a* زقم] Degluti re. *Inghiotire.*

ازدك & اوزدك *özdek.* s. *n. f.* 1) Radix *arboris.* 2) Truncus. *Teſ.*

ازدلاف *izdilāf.* s. *V.* [8. *a* زلف] 1) Præcedere, præire. *Wan.* 2) Accedere. *Gol.*

ازدم *ejdūm.* p. *n. f.* Pannus coactilis bifidus *ephippio ſubdi ſolitus. Caſt.*

ازدمال *izdimāl.* s. *V.* [8. *a* زمل] Ferre, aufferre rem aliquam *Wan.*

ازدمام *izdimām.* s. *V.* [8. *a* زمّ] Tollere. *Levare, alzare. Wan.*

ازدمي *ezdemī*. p. *n. f.* Nomen animalis cujusdam. *Ferh.*

آزدن *āzden*. p. *V.* Transfodere *pugione, ultro*, acu pungere aliquem. *Ferh.*

آژدن *āžden*. p. 1) *V.* Transfigere acu aliquid. *Ferh.* 2) Fingere, colore imbuere. 3) *n. f.* Aquila variegata. *Caſt.*

ازدن *ezden*. p. *V.* Cultrum *ſua acie* infigere *vel* immittere *in aliquid*. *Coſt.*

ازدن *eždenk*. p. *n. f.* 1) Meſpilum. 2) Aquila. *Ferh.*

ازدن *iždenk*. p. *n. f.* 1) Meſpilum. *Ferh.* 2) Oxyacantha. 3) Falco leporarius, variegatus. *Caſt.*

ازدك *eždenk*. p. Nom. Dæmonis. *Ferh.*

آزدو *āzdū*. s. *n. f.* Genus lacrymæ rubræ dulciſque *arboris cujusdam, unde, ſeu quo dulciaria coquuntur*. *Caſt.*

ازدواج *iždiwāǧ*. s. *V.* [8. *a* زوج] Uxorem ducere, nubere. *Wan.*

ازدودن *ūždūden*. p. *V.* Abſtergere rubiginem. *Ferh.*

آژده *āžde*. p. *part.* Caligans, turbidus *oculus*. *Ferh.*

آژده *āžede*. p. *part.* 1) Coloratus, colore obductus. 2) Res foraminibus pertuſa. 3) Strictior, denſiorque *ſtructuro*. 4) *Metoph.* Dentes limæ. *Ferh.* 5) Vacuus. 6) Res auro conſcripta. *Caſt.*

آژده *āžede*. p. *part.* 1) Perforatus. 2) Novacula inciſum *vulnus*. 3) Levigatio lapidis molaris. 4) Poculum formam animalis referens. *Ferh.*

ازدها *eždehā*. p. *n. f.* 1) Draco. 2) *i. q.* ازدرها *Ferh.*

ازدهاىه *iždihāe*. s. *V.* [8. *a* زها] Levi pendere *oliquid*. *Wan.*

ازدهاد *iždihād*. s. *V.* [8. *a* زهد] Levi pendere. *Wan.*

ازدهاف *iždihāf*. s. *V.* [8. *a* زهف] 1) Feſtinare. 2) Feſtinare facere. 3) Accipere *aliquid ſecum*. 4) Perdere, perimere. *Wan.*

ازدهاش *iždihāfeš*, ازدهاك *eždehāk*, & ازدهانش *ezdehāneš*. p. Nomen cancri, *veteres Perſæ ſerpentem fuiſſe referunt, qua in humeris cruciabatur Rex* ضحاك *ẓohāk*. *Ferh.*

ازدهام *eždehām*. p. *n. f.* Aquila variegata. *Caſt.*

ازداب *iždiāb*. s. *V.* [8. *a* زدب] 1) Incedere celeriter *cum onore aliquo*. 2) Potare multum. *Wan.*

ازدياد *iždijād*. s. *V.* [8. *a* زيد] 1) ارتفاع *artmaklyk*. c. t. Augere. *Aumentare*. ¶ دوستلغك ازدياد و صلحك نفويت و امنداده اهتمام *doſtlyghün-iždijādine, we ſulhün-tækwijetü imtidādine ihtimāmī tām we ſæ'jī mālākelām eilejeſyz*. Omni ſtudio allaborate, ut creſcat, & incrementum capiat amicitia, atque pax firmetur, & prorogetur. *Procurate con ogni ſtudio l' occreſcimento dell' omicizio, e la fermezza, e prolongamento della pace. Ll.* ازدياد دولتي دعاسن تكرار اتديلر *iždijādi devletī duâfin tekrār ætiler*. Repetitis vicibus augurati ſunt illi incrementum proſperitatis. *Gli augurarono di nuovo (più e più volte) oumento di vita, e felicità, Br.* ازدياد وبرمك *iždijād wirmek*. *c. d.* & ازدياد *iždijād e*. Augere, promovere. *Accreſcere.* ازدياد بولمق *iždijād bûlmak*. Incrementum ſumere, augeri, creſcere. *Accreſcerſi, creſcere.*

ازدار *iždijār*. s. *V.* [8. *a* زور] Viſitare *aliquem*. *Wan.*

ازدال *iždijāl*. s. *V.* [8. *a* زول] Facere, ut quid deficiat, ceſſet. *Wan.*

ازدان *iždijān*. s. *V.* [8. *a* زين] Ornari. *Wan.*

آزر *āžer*. p. & s. *n. f.* 1) Potentia, dignitas, pretium. 2) *Imperat. a V.* آژردن *āžürden*. p. Vituperare, reprehende. 3) *Nomen prop.* patris Abrahami *alias* تارخ *tāræch. dicti. Ferh.* 4) Patruus ejusdem. 5) Idolum, quod pater Abrahæ colebat. 6) Nomen patriæ Abrahami. *Coſt.* 7) Nomen tractus in *Siſtana*. 8) Præditus femoribus albis, & pedibus nigris *vel* alterius coloris *equus*. *Gol.*

ازر *ezr ezer ozer*. s. *adver. compoſ.* Paulatim. *A poco, à poco.*

ازر *ezr*. s. *n. f.* 1) Potentia 2) Dorſum. 3) Cincturæ locus. *Wan.* 4) Infirmitas, debilitas. *Gol.*

ازر *ezr*. s. *V.* 1) Robuſtum, ac potentem evadere. 2) Obvertere, & reducere. *Gol.*

ازر *izr*. s. *n. f. i. q.* اصل *æsl*. Origo, radix. *Gol.*

ازر *üzr*. s. *n. f.* Cincturæ locus, medium corporis. *Gol.*

ازر *izer*. s. *n. f.* Origo. *Gol.*

ازار *izūr*. s. *n. f. plur. ab* ازار *izār*. Vela. *Wan.*

ازرا *izrā*. s. *V.* [4. *a* زرا] Negligentem, & ſocordem eſſe *in re aliqua*. *Wan.*

ازار *ezrār*. s. *n. f. plur. a* زر *zirr*. Nodi. *Won.*

ازار *izrār*. s. *V.* [4. *a* زر] Aſſuere fibulas *induſio*. *Wan.*

ازراف *izrāf*. s. *V.* [4. *a* زرف] 1) Celerem in curſu eſſe. 2) Inſtigare ad celeritatem curſus. *Wan.*

از راه بردن *ez rāh bürden.* p. *V. compoſ.* A via abducere, *i.e.* perdere, ſeducere. *Ferh.*

آزیر *āzīret.* s. *n. ſ. plur. pauc. ab* ازار *izār.* Vela. *Wan.*

ازار *izret.* s. *n. ſ.* 1) Indumentum velaminis ازار *izār dicti.* 2) *ipſe* Succingendi, *vel* velandi modus ac forma. *Gol.*

ازرد *ezerd.* p. *n. ſ.* Color. *Ferh.*

آزردانیدن *āzürdānīden.* p. *V. Tranſit. ab* آزردن *āzürden.* Facere, ut quis alium injuria afficiat. *Caſt.*

آزردگان *āzürdegān.* p. *part. Pl. ab* آزرده *āzürde.* Moleſtia affecti, afflicti. ¶ آزردگان اضطراب زخمکاری *āzürdegānī zachȳmkārī ī yzdyrāb.* Affecti vulneribus anxietatis, agitationis, afflictionis. *Agitati dalle piaghe d' anfietà. Ik.*

آزردن *āzerden.* p. *V.* Convitiare *Ferh.*

آزردن *āzürden.* p. *V.* ازارلق *azarlamak.* Increpare, moleſtare. *V.* ازارلق *Ferh.*

آزردگی *āzürdegī.* p. *n. ſ.* Afflictio, moleſtia. *Afflizzione, diſguſto. Ik.*

آزرده *āzerde.* p. *part.* Repletum *aliquid. Ferh.*

آزرده *āzürde.* p. *part.* انجدلش *ingidilmȳş.* t. Moleſtia affectus, increpatus. *Moleſtato, afflitto, e ſgridato.* ¶ آزرده *āzürde* s. Moleſtare, affligere, exagitare. *Offendere, diſguſtare.* غایشده آزرده اولدی *ghāietе āzürde oldy.* Maxime offenſus fuit. *Ne ſenti infinito diſguſto. Br. Sæ.* خاطر آزرده اولوب *āzürde chāṭyr olūp.* Indigoatus, offenſus. *Riſentitoſi. Br. Sæ.*

ازرق *ezrœk.* s. *part.* 1) کوک رنکلو *gok renklü.* t. Cærulus, & cæruleos, cæſios habens oculos. 2) صافی صو *ṣāfy sū.* t. Limpida *aqua*, clara. *Azzurro & chiaro.* ¶ چرخ معلّق و قبّهٔ ازرق کبی *ẹarchȳ mu-ẹallaḳ, we kubbe'i ezrœk kibi.* Inſtar circumpendeotis ſphæræ, & fornicis cærulei, *h. e.* inſtar cæli. *A guiſa del globo pendente ſopra di noi, e della cuppola azzurra, ciò è del cielo. Ah.* ازرق پوش *ezrœk poſ.* Cæruleas geſtans veſtes. *Veſtito di turchino, riveſtito d' azzurro. Ah. Wan.*

ازرق *ezrœk.* p. *n. ſ.* Speculum miraculorum Diſchemſchidii, *quod fata mundi oſtendit. Ferh.*

ازرقاق *izrikāk.* s. *V.* [*a* ازرق] Eſſe coloris cærulei. *Wan.*

آزرگون *āzergūn.* p. *adj.* 1) Ignis colore fulvus, rutilus, flaccus. 2) *Metaph.* Folia myrti. *Caſt.*

ازرم *ezrem.* s. *n. ſ. l. q.* ستور *ſtnnewr.* Felis. *Gol.*

آزرم *āzerm.* p. *n. ſ.* 1) Pudor, verecundia. *Vergogna.* 2) Humanitas, honeſtas. *Umanità, corteſia.* 3) Commiſeratio, compaſſio. *Pietà.* 4) Magnitudo, æſtimatio. *Grandezza.* 5) Æquitas, juſtitia. *Giuſtizia.* 6) Quies, ſecuritas. *Securtà.* 7) Cuſtodia, continentia. *Guardia.* 8) Potentia, vires. *Potere, forza.* 9) Filia Regis خسرو پرویز *chosrew perwis*, quæ *alias etiam* ازرمی دخت *āzermi ducht, nominatur, & poſt mortem patris per* 14. *menſes regnum tenuit.* 10) Evidentia, claritas. *Chiarezza.* 11) Triſtitia, ſolicitudo. *Triſtezza.* 12) Habitus, & conſuetudo bona. *Qualità buona.* 13) Converſio ad Muſulmanismum. 14) Dereliſtio pravarum actionum. 15) Halucinatio, peccatum. *Peccato. Ferh.* ¶ اول عدوی بی آزرم و سیاه بی حیا و شرم *ol ʿadūi bī āzerm, we eypāhi bī hæjā wū ſerm.* Hoſtis ille impudicus, inimicus, verecundus. *Quel nemico ingrato, e ſenza vergogna. Sæ.* شرم و آزرم اینزمیسین *ſermü āzerm itmezmiſyn.* Nonne te pudet? *Non ai vergogna? Ik*

آزرم *āzrūm.* p. *n. ſ.* 1) Honor, demonſtrationis allatio. *Onore, ſtima.* ¶ آزرم داشتن *āzrūm daſten*, honorem deferre cove afficere, hooorare. 2) Propenſio. 3) Pugna. 4) Bellum. *Caſt.*

ازرم *ezrem.* p. *n. ſ.* Stratum, *ſeu* pannus, qui ephippio ſuſternitur, *in medio fiſſus ut commodius equi dorſo aptetur, idque ſervet. Caſt.*

آزرم داشتن *āzerm dāſten.* p. *V. compoſ.* Pudere, pudore affici. *Aver vergogna. Ferh*

آزرمیدخت *āzermidücht.* p. Nomen filiæ Regis خسرو *chosrew*, *qui poſt mortem patris exercitus homagium præſtitit, & cujus etiam nomen ſortita eſt urbs, in regione* غرنی *ghaznī ab illa ædificata. Ferh.*

آزرمیدن *āzermiden.* p. *V.* 1) Revereri, venerari. *Reverire, onorare.* 2) Inclinare, propendere. *Aver inclinazione. Ferh.*

آزرنک *āzrenk.* p. *n. ſ.* 1) Cucumis. *Cocomero.* 2) Adverſitas, miſeria. *Miſeria. Ferh.*

ازرنک *ezrenk* item بدرنک *bædrenk.* p. *n. ſ.* Cucumis. *Ferh.*

ازرنک *ejrenk.* p. *n. ſ. Juxta traditionem veterum Perſarum eſt* nomen celebris gigantis. *Ferh.*

ازره *izre* s. *V. Act.* Tegere ſe certo genere veli ازار *izār dicto. Wan. Vide* ازار

از سر کردن *az ſer kerden.* p. *V. compoſ.* 1) Seducere. *Sedurre.* 2) Dementare. *Smenſire. Caſt.*

ازش *ezeſ.* p. *in comp. cum affixo.* Exinde, ab eo, ex illis. *Caſt. pro* ازو *ezo.*

ازط *ezatt.* s. *part. i. q.* ازطاد *ezætt.* 1) Curvam habens maxillam. 2) Rariore præditus barba.

barba. 3) Facie æqualis ac lævis, imberbis. *Gol.*

ازعاج *izʿāǧ.* s. *V.* [4. *a* زعج] Evellere e terra. *Wan.*

ازعاف *izʿāf.* s. *V.* [4. *a* زعف] Occidere aliquem *inopinate*, & *in ipso loco, ubi consistit. Wan.*

ازعاف *izʿāk.* s. *V.* [4. *a* زعق] Jubere voceri. *Far chiamare. Wan.*

ازعال *izʿāl.* s. *V.* [4. *a* زعل] Exhilerare *aliquem. Wan.*

ازعام *izʿām.* s. *V.* [4. *a* زعم] Incitare aliquem *ad concupiscentiam. Wan.*

ازعب *ezʿab.* s. *part.* Brevis corpore. *Gol.*

ازعر *ezʿar.* s. *part.* 1) Raros habens capillos. 2) Locus, ubi parum herbæ crescit. *Wan.*

ازعکی *ezʿakki.* s. *part.* Brevis corpore, & malæ indolis *homo. Wan.*

آزغ *āzegh*, & *āzūgh.* p. *n. f.* Sarmentum. *Ferh.*

ازغ *azgh.* p. *n. f.* 1) Medulla nigra, *quæ est in aliquibus ossibus.* 2) Corruptus, marcidus, situs. 3) Spuma. 4) Inflatio incantatoris. *Cast.*

ازغ *ezegh.* p. *n. f.* 1) Putamen vitis. 2) Rubigo. 3) Res marcida. 4) Bubo. 5) Ramus. 6) Gemma arboris, ex que folia excrescunt. *Ferh.*

آزغ *āǧūgh.* p. *n. f.* Species dactylorum لیف خورما *leif chūrma, dictorum.* 2) Frons. *Fronda. Ferh.*

ازغاب *izghāb.* s. *V.* [4. *a* زغب] 1) Frondescere. 2) Inserere arbores *in pertica. Wan.*

ازغار *izghār.* s. 1) *adj.* Avarus, ignobilis. *Ferh.* 2) *n. f.* Oxyacantha. *Cast.*

ازغاف *ezghāf.* s. *n. f. plur. a* زغفة *zaghfet.* Loricæ lenes. *Gol.*

ازغال *izghāl.* s. *V.* [4. *a* زغل] 1) Partem urinæ excernere *camelitim, sic* & *sanguinem in confossione.* 2) Rostro in rostrum inserto alimentum *aut* potum *pullo suo* præbere *avem. Wan.*

آزغده *āzeghde*, & آزغنده *āzghende.* p. *n. f.* Ira, indignatio. *Sdegno, collera. Ferh.*

ازغون *azghūn.* c. *adj.* باغی *bāghy.* s. Exorbitans, rebellis. *Perso, fellone, ribelle.* ¶ ازغون *azghūn* c. Depravare, perdere, & ad seditionem deducere. *Sviare,* & *follevare*

ازغونلق *azghūnlyk.* c. *n. f.* بغی *baghy.* s. Depravatio, seditio, violatio Majestatis. *Corruttela, sollevazione, ribellione.*

آزف *āzif.* s. *part.* Festinans, properans. *Wan.*

ازف *ezef.* s. *V. Act.* [4. F.] 1) Appropinquare tempus *peregrinationis.* 2) Festinare. *Wan.* 3) Coalescere *vulnus. Gol.*

ازف *ezeff.* s. *part.* Exiguis, & inter se consertis plumis præditus *struthiocamelus. Gol.*

ازفار *ezfār.* s. *n. f. plur. a* زفر *zifr.* Onera. *Wan.*

ازفاف *izfāf.* s. *V.* [4. *a* زف] 1) Ducere mulierem *in domum mariti.* 2) Facere, ut quis properet, festinet. *Wan.*

آزفت *āzift.* p. *n. f.* Species lepidis, qui insugit aquam. *Ferh.*

آزفة *āzifet.* s. *n. f.* Extremi judicii dies. ¶ ازفت آل زفة *ezifetul-āzifet.* Appropinquat appetitque judicii dies. *Gol.*

ازفلة *ezfelet.* s. *n. f.* Caterva, agmen hominum. *Wan.*

ازفلة *izfillet.* s. *n. f. i. q.* خفة *chyffet.* Levitas, alacritas. *Wan.*

ازفلی *ezfelī.* s. *n. f.* Agmen, turba hominum. *Wan.*

آزفندال *āzfendāl.* p. *n. f.* Iris, arcus cœlestis. *Ferh.*

ازفندال *ezfendāl.* p. *n. f.* Areus cœlestis *V.* الکم صعبه *Ferh.*

ازق *üzfā.* s. *n. f.* 1) Properantie, celeritas. 2) Alacritas. *Gol.*

ازق *azk.* c. *n. f.* Viaticum, victus, commeatus. *Companatico, vitto, vettovaglia, provisione.*

ازق *ezek.* s. 1) *n. f.* Angustia. *Strettezza. Wan.* 2) *V. Act.* [2. F.] Angustum esse, coarctari in prælio. *Gol.*

ازقاف *ezkāk.* s. *n. f. plur. a* زق *zikk.* Uteres. *Otri. Wan.*

ازقام *izkām.* s. *V.* [4. *a* زقم] Facere, ut quis absolvat *aliquid. Wan.*

ازقان *izkān.* s. *V.* [4. *a* زقن] Juvare *alium in aliquo ferendo onere. Wan.*

آزقة *ezykkat.* s. *n. f. plur. a* زقاق *zükāk.* Plateæ. *Wan.*

ازکا *izkāe.* s. *V.* [4. *a* زکا] Crescere herbas. *Wan.*

ازکار کردن *ezkāre kerden.* p. *V. compos.* 1) Commemorare res præteritas. 2) Scribere res factas. *Ferh.*

ازکام *izkām.* s. *V.* [4. *a* زکم] Reumede laborare. *Esser' intdisposto dal cattaro. Wan.*

آزکان *ezgān*, & ازکان *ezgān.* p. *n. f.* Maeror, angor. *Ferh.*

ازکان *izkān.* s. *V.* [4. *a* زکن] Certiorem reddere. *Dar notizia. Wan.*

ازکن *ezken.* s. *partic.* Valde perspicax. *Wan.*

ازکن *ezgen.* p. *n. f.* 1) Cancelli, fenestræ cancellatæ. *Gelosie.* 2) Dissimulatio. *Ferh.*

ازگهان *eĝgehān*. ازگهن *eĝgehen*, *ac eĝgehūn*. p. 1) *n. f. i. q. præc.* 2) *adj.* Piget. 3) Vanus, falsus. *Ferh.*

ازکیا *ezkiyā*. s. *part.* Pl. *a* زکي *zekī*. Ingenui virtute, pii, bonis ebundantes. *Virtuosi, pii, giusti, & commodi.*

ازگیل *izgil*. p. *n. f.* Mespilum. *Ferh.*

ازگیل *eĝil*, & *ijkil*. p. *n. f.* Maspilum. *Ferh.*

ازل *ezl*. s. 1) *V.* [2. F.]. In angustia versari. 2) Conjicere in carcerem. *Wan.* 3) *n. f.* Angustia. 4) Penuria, & sterilitas enni. *Gol.*

ازل *ezel*. s. *n. f.* Pl. آزال *āzāl*. Aeternitas *principio carens*, [*ut* ابد *ebed* Aeternitas *fine carens*] *Eternitò.* ¶ ازل و آزال *ezelü āzāl*. Tota æternitas, à tota æternitate. *Da tutta l'eternità.* ازلدن *ezelden*. Ab æterno. *Do tutta l' eternità. Wan.*

ازل *ezel*. s. *part. fæm.* آزل *āzel*. Panum carnis *in* dorso habens *vir. Wan.*

ازل *ezil*. s. *part.* In angustiâ positus. ¶ ازل ازل *ezil ezil*. Angustiæ summa, penuria extrema. *Gol.*

ازل *izl*. s. *n. f.* 1) كذب *kizb*. Mendacium, falsitas. *Wan.* 2) *i. q.* دهيه *dāhijet*, Infortunium, calamitas, portentum. *Gol.*

ازلاف *izlāf*. s. *V.* [4. *a* زلف] Prope reddere *aliquid. Wan.*

ازلاف *izlāk*. s. *V.* [4. *a* زلف] 1) Suffulcire. 2) Abortum facere *camelitem.* 3) Tondere, *caput. Wan.*

ازلال *izlāl*. s. *V.* [4. *a* زل] 1) Favorem præstare *alicui.* 2) Justa persolvere *alicui. Wan.*

ازلام *ezlām*. s. *n. f.* Pl. *a* زلم *zelem*, & *zülem*. Segittæ sine alis, *pec. quibus alcom exercere, & res distribuendas sortiri solebant Arabes Pogani*, & tales portiones. *Sorti. Wan.* ¶ ازلام ايله *ezlām ile*. Sorte. *Con sorte. Tef.* حيف كه اول كوزه جيلدكي كبي اوزلام ايله اقسام بند ارقاميله ضبطيه ادوارده مسطور اولا *hajf ki ol giüne ĝehclenün-nümüneî ezlām olan ækläml bed erkāmi ile ſachŷf-i edwārde meſtür ola.* Dolendum! quod ejusmodi Idiotarum pessimis aleatoriarum instar sagittarum calamis in seculorum paginis *ea* describantur. *Peccato è, che dalle cattivissime penne, come da tanti strali, di simili ignoranti vengano descritti ne' fogli de' secoli. Sæ.* اقلامله اولا ازلام بيداد اولمز *aklāmleri ezlāmi bidād olmaz idi.* Calami eorum non essent sagittæ aleatoriæ iniquæ, *q.* inique distribuentes. *Sæ. Non sarebbero tante ingiustizie. Brat.*

ازلتمق *azaltmak*. s. *V.* Minuere. *V.* ازالتمق

ازلعاب *izlābāb*. s. *V.* [4. *a* زلعب] 1) Multiplicari. 2) Repellere se eb invicem. *Wan.*

ازلف *ezlef*. s. *part.* Parvo naso præditus, ejusque recto ac parvo mucrone. *Gol.*

ازلق *azlyk*. s. *n. f.* Paucitas. *Il poco.*

ازلم *ezlem*. s. *n. f.* Capra, *qua habet e collo pendentes globulos* آلز *zelmet*, *dictos. Won.*

ازلم آلجذا *ezlemül-ĝezā*. s. *n. f.* Aeternitas, feculum. *Wan.*

ازلمك *azolmak*. s. *V.* Diminui. *Tef. V.* ازالمق

ازلمك *ezilmek*. s. *V.* Obteri. *Esser minuzzato pass. ab* ازمك

ازلمك *izlemek*. s. *V.* Sequi vestigia. *Tef. V.* ابزلك

ازلي *ezelī*. s. 1) *part.* Aeternus *fine principio fæm.* ازلية *ezelije* 2) *adv.* Aeternum, ab æterno. *Eterno*, & *eternamente. Sæ.*

ازلية *ezelijet*. s. *n. f.* Aeterna existentie, æterna vita, æternitas. *Gol.*

ازليمام *izlimām*. s. *V.* [11. *a* زل] 1) Avertere celeriter faciem *ob aliquo re.* 2) Migrare. 3) Planari, figi. *Wan.*

ازم *āzim*. s. *part.* Compressa habens labia. *Wan.*

ازم *ezm*. s. *V.* [2. F.] 1) Adhærere, *ut socio vel domino.* 2) Hærere *in loco*, immorari *rei*, observare *quod alius agit.* 3) Dentibus arripere ac tenere, mordere, *ut equus frænum.* 4) Claudere *portam.* 5) Comprimere labia. 6) Continere se, abstinere. 7) Contorquere *funem, filum.* 8) Gravem adversum esse *annum*, *fortunam.* 9) Exstirpare, perdere *homines*, *opes*, *uti facit sterilitas anni. Gol.*

ازم *ezm*. s. *n. f.* 1) Modus contorquendi capillos. 2) Comestio, manducatio. *Gol.*

ازم *ezem*. s. 1) Nom. tractus *pertinentis ad urbem Persidis Siraf.* 2) Nom. loci inter Ihwāz, & Ramhormuz. *Gol.*

ازم *ezem*. p. s. *f.* Proles. *Prole. Ferh.*

ازم *ezim* & *potius* آزم *āzim*. s. *Part.* 1) Continens. 2) Angustus. 3) Gravis, & calamitosus sterilitate *annus. Gol.*

ازم *izem*. s. *n. f.* Pl. *ab* ازمة *ezmet*. Comestiones, pastus. *Gol.*

آزما *āzmā*. p. *part. comp.* Assuetus. *V.* كار ¶ ايكي مرد ايله آزما *iki merdi neberd āzmā ile*. Cum duobus viris bello assuetis. *Con due uomini agguerriti, sperimentati. Sæ.*

آزمات *āzimāt*. s. *part.* Pl. *ab* آزمة *āzimet*. Steriles *anni.* ¶ تتابعت عليهم آلا زمات *tetābe-at ālejhimül-āzimāt*. Consequentes supervenerunt illis steriles enni *Gol.*

ازماع *izmāᵉ.* s. *V.* [4. *a* زمع] 1) Aſſiduum, & conſtantem eſſe *in aliqua re.* 2) Certo genere curſus currere *leporem.* 3) Pullulantem herbam explicare folia. *Wan.*

آزمان *āzmān.* p. *n. f.* Pœnitentia. *Vid.* ازمان *Ferh.*

ازمان *ezmān,* ازمنه *ezmine,* & ازمن *ezmūn.* s. *n. f. Pl. à* زمان *zemān.* Tempora. *Tempi. V.* صرف *Wan.* ¶ ايّام غومده و ازمان غومده *eijānū ghumūmde we ezmānī hūmūmde.* Tempore curarum, & ærumnarum. *In tempo di cure, di malinconia. Del.*

ازمان *ezmān.* p. *n. f.* پشيمانلق *peſīmānlyḳ,* t. حسرت *hæſret.* s. 1) Pœnitentia, mœror. 2) Deſiderium. *Pentimento, rammarico.*

ازمان خوردن *ezmān chorden.* p. *V.* Experiri. *Sperimentare.*

آزمائي *āzmānī.* p. *n. f.* Experimentum. *Caſt.*

آزمانيدن *āzmānīden,* & *ezmānīden.* p. *V.* Affligi mœrore, deſiderio duci. *Pentirſi, rammaricare. Ferh.*

آزمايش *āzmāīſh.* p. *n. f. i. q. ſequens* آزماي *āzmāīſ. Ferh.*

آزمايش *āzmāīſ.* p. *n. f.* تجربه *teğribe.* s. Experimentum, probatio. *Prova, iſperimento. Ferh.*

آزمايي *āzmāīī.* p. *n. f.* Experientia. *Caſt.*

ازمت *ezemet.* s. *V.* [2. F.] 1) Annum ſterilem eſſe. 2) Reſecare ad radicem usque. 3) Non ſeparari a ſocio. 4) Mordere. 5) Abſtinere ſe. 6) Conſtringere fortiter *funem.* 7) Intorquere certo modo capillos. *Wan.*

ازمت *ezemet.* s. *n. f.* 1) Porta. 2) Comeſtio una. 3) Anguſtia, calamitas *ſterilis anni vel fortunæ. Gol.*

آزمرده *āzmūrde.* p. *part.* 1) Avarus. *Ferh.* 2) Tarde ſe movens. 3) Dimiſſus. *Caſt.*

ازمرد *izmūrd.* p. *n. f.* Jupiter *planeta. Caſt.*

ازمش *azmyſ.* t. *part. præt. ab* ازمق *azmak.* Devius, ſeditioſus. *Diſuiato, ſedizioſo.* ¶ بن يول ازمشه اولدى مرشد راه *ben jol azmiſe oldy mūrſidī rāh.* Me devium, & errantem reduxit ad rectam viam. *Mentre ero ſmārrito, mi riconduſſe alla ſtrada dritta. Ah.*

ازمق *azmak.* t. *V.* 1) ضالّ يولدن *ol. yoldan ſāll* جغنق *ioldan cikmak.* t. Errare, aberrare. 2) Deteriorari, ſeduci. 3) Efferari. *Diſuiarſi, corromperſi, ſedurre, inferocirſi.* ¶ يول ازمق *iol,* & *ioly azmak,* & يولدن ازمق *ioldan azmak,* Aberrare a via. *Smarrir la ſtrada.* دوش ازمق *dūſ azmak.* Polluere in ſomniis. دوشم ازدي احتلام اولدم *dūsūm azdy ihtylām oldum.* Pollutionem paſſus ſum in ſomniis. *V. in* احتلام

ازمقلق *azmaḳlyḳ.* t. *n. f.* ضلالت *ḍalālet.* s. Deviatio, ſeditio, defectio. *L'andar errando, ſmarrimento, & ſollevazione.*

ازمك *ezmek.* t. *V.* 1 سحق *ſæhk.* s. Obtrerere, conterere, tundere. *Schiacciare, fracaſſare, peſtare.* ¶ بويالرى ازمك *boiāleri ezmek.* Fricando rerere, conterere *colores. Peſtar li colori.*

ازمل *ezmel.* s. *n. f.* 1) Sonus, *pec.* confuſus, *ſeu* ſtrepitus, murmur, *ut qui eſt veretri equini in loculo.* 2) *part. Fam.* ازملة *ezmelet.* Multus, tritus. ¶ الشّي بازملة *eſ-śejū bi ezmelihi.* Res rote ac univerſa. *Wan.*

از من *ez men.* p. *particu. in comp.* A me, ex me *V.* از

ازمن *ezmūn.* s. *n. f.* Pl. *à* زمان *zemān,* & *à* زمن *zemen.* Tempora. *Tempi. Wan.*

آزمند *āzmend.* p. *adj.* حريص *ḥæris.* s. Avidus, concupiſcens. *Avido, bramoſo.*

ازمنه *ezmine.* s. *n. f. Pl. à* زمان *zemān.* Tempora. Loca. *Tempi.* 11. امكنه *emkine. Ah.* ¶ ازمنهٔ سابقده *ezminei ſābikæde.* Temporibus priſcis. *Nelli tempi paſſati. Ik.*

آزمودگي *āzmūdegī.* p. *n. f.* تجربه *teğribe.* s. Experientia, peritia rerum. ¶ نا آزمودگي *nā āzmūdegī.* Imperitia. *Caſt.*

آزمودن *āzmūden.* p. *V.* صناعمق *ſynamak.* t. تجربه *teğribe.* s. Experiri, periculum facere, tentare. *Provare, ſperimentare.*

آزموده *āzmūde.* p. *part. paſſ.* & *act. præt.* Probatus, expertus. *Sperimentato.* ¶ آزمودن *āzmūde.* s. Probare, experiri *V.* صناعمق. كار آزموده *kār āzmūde.* Rerum peritus. *Perita, ſperimentato. Ferh.*

ازمول *izmewl,* ازمولة *izmewlet,* & ازملة *izmūlet.* s. *part.* Vociferans *capra. Wan.*

آزمون *āzmūn.* p. *n. f.* Experimentum *V.* آزمايش *Ferh.*

ازما *azma.* t. *part.* Devius, erro, qui defecit. *Smarrito, diſuiato, ab* ازمق

ازمه *ezimme.* s. *n. f. Pl. à* زمام *zimām.* Habenæ. *Redini.* يولار *iulārlar.* Capiſtra. *Cavezze.*

ازمهراى *izmihrār.* s. *V.* [4. *a* زهر] 1) Micare ſtellam. 2) Gravi ira acceudi. *Wan.*

ازميل *izmīl.* s. *n. f.* 1) Scalprum, culter ſutorius, *etiam qui imponitur haſtili ad venandos boves.* 2) Malleus. *Wan.*

آزن *āzen.* p. *n. f.* Cubitus. *Ferh.*

آژن *āžen.* p. *n. f.* 1) Ferrum ad lapidem molarem lævigandum. 2) Reſecu perforata. *Ferh.*

ازناد *iznād.* s. *V.* 14. *a* زند] Facere ut quis confugiat, aſcendat. *Gol.*

ازناد *eznād.* s. *n. f. plur. a* زند *zend.* Igniaria. *Gol.*

ازناد *eznād.* p. *n. f.* Nomen diſtrictus, *alias* ازناو *eznāw*, *dicti.* *Ferh.*

ازنان *iznān.* s. *V.* [4. زن] 1) Inculpare aliquem *ob aliquam rem.* 2) Suſpicari culpabilem. *Wan.*

ازنب *eznеb.* p. *n. f.* Offenſio, moleſtia. *Ferh.*

آزنج *āznеnć*, & آزنج *āznūng.* p. *n. f.* Crithe. *Bo..icina, che viene trà i nepittelli degli occhi.* *Ferh.*

آزنج *āznūng*, & *āznеng.* p. *n. f.* Glutinoſæ, albæ oculorum ſordes, tenax oculi excrementum. *Caſt.*

آزنج *āznench.* p. *n. f.* علم اوجنه بغلنان بيرك *klemuğine baghlanān bairak.* s. Vexillum exile haſtis appendi ſolitum. *Banderola.*

آزند *āſend*, & آزندد *āſende.* p. *n. f.* صوا يا جبغي *ſywā bālcighy.* s. Gypſus, calx inſtruſtatoria. *Geſſo, calcina.* *Ferh.*

ازند *eznūd.* s. *n. f. plur. a* زند *zend.* Igniaria. *Wan.*

ازند *eſend.* p. *n. f.* 1) Parietis cruſta, arenatum. 2) Obvolutus. 3) Res involuta. 4) Ruga. *Ferh.*

آزندامدن *āſendāmden.* p. *V. trans.* Acu conſuere. *Caſt.*

آزندده *āſende'e.* p. *part.* 1) Contritus, & pertuſus. 2) Excavata, perforata *res.* *Caſt.*

ازندک *āſendeк.* p. *n. f.* Nom. dæmonis. *Caſt.*

آزندن *āznenden.* p. *V.* 1) Acu conſuere *aliquid.* 2) Perſpicere. *Ferh.*

آزندن *āſenden.* p. *V.* 1) Denſa punctione conſuere. 2) Firmare. 3) Limare. 4) Intelligere. *Caſt.*

آزنده *āznende.* p. *part.* Res convoluta, & ligata. *Ferh.*

آزنده *āſende.* p. *n. f.* Lutum incruſtatorium in parietibus. *Ferh.*

آزندیدن *āſendiden.* p. *V.* Luto incruſtare *ædificium.* *Ferh.*

آزنك *āznenk.* p. *n. f.* Stigmata rugarum in facie. *Ferh.*

آزنك *āſenk.* p. *n. f.* 1) Ruga, & caperatio frontis, & ſuperciliorum contractio, *ſive ex ſenio, ſive ex ira.* *Ferh.* 2) Odium, malevolentia. *Ruga, creſpa,* & *odio, ſdegno.*

ازنكميد *iznikmīd.* s. *nom. propr.* Nicomedia, *urbs Bithyniæ nota.* *Sæ.*

ازنم *eznem.* s. *part.* Aurem inciſam habens *camelus, quod quidem tantum camelis præſtantiaris generis fieri ſolet.* *Wah.*

آزنه *āznene.* p. *n. f.* Res ſuo ordine diſpoſita. *Ferh.*

آزنه *āſene.* p. *n. f.* Farrum *ad lævigandum lapidem molarem.* *Ferh.*

آزنه *āſene.* p. *n. f.* 1) Stratio lecti? 2) Dens deciduus. 3) Anterior dens. *Caſt.*

ازنى *eznī.* s. *n. f.* Haſta Regis ژوجزن *jezen, qui olim in* خمير *chæmīr, regnabat.* *Wan.*

ازنيان *eznejān.* p. *n. f.* Chamæmeleon. *Ferh.*

ازنيك *iznik.* s. *nom. prop.* Nicea, *ſeu* Nicæa, *urbs Bithyniæ celebris.* *Sæ.*

آزو دندان آزو *āzū dendān* p. s. *n. f.* آزو دشلرى *āzū diſleri.* s. 1) Dentes molares. 2) Dentes canini, *qui in quibusdam brutis exerti proſtant.* [*Denti maſcellari,* & *li aguzzi.* *Ferh.*

او *pra* او *ez u, vel ez o.* p. *in comp.* Ab eo, ex eo. *Ferh.*

اوا *ezwā.* s. *n. f. plur. a* ژيج *zeij.* Veſtitus, formæ. *Gal.*

ازواج *ezwāğ.* s. *n. f. Pl. a* زوج *zewğ.* Conjuges. *Conſorti.* *Gol.*

ازوال *ezwāl.* s. *part. plur. a* زول *zewl.* Præſtantes ingenio. *Wan.*

آزواى *āzwāj.* p. *n. f.* Foſſile, *ſeu* ſuccus terræ niger, & amarus *ex India afferri ſolitus, qui humorem e tumoribus extrahit.* *Caſt.*

ازوح *ezūh.* s *V.* [2. F.] Deficere. *Wan.*

ازوح *ezūh.* s. *part.* 1) Qui defecit ab egregiis, & liberalibus factis. 2) *i. q.* حرون *hūrūn,* Refractarius. ¶ ازوح اوح *ezūh enūh.* Illiberalis, avarus. *Gol.*

ازوح *üzūh.* s. *V.* [2. F.] 1) Contrahere 2) Recedere, retrahere ſe. *Wan.* 3) Tardum eſſe. *Gol.*

آزود *āzūd.* p. *adj.* Intelligens, perſpicax. *Ferh.*

آزوى *āzwer*, & *āzūr.* p. *adj. compoſ.* Avarus, concupiſcens. *Ferh.*

آزوى *āſwer.* p. *adj. compaſ. i. q. præc.* *Ferh.*

آزوى *āſūr*, & آزوى *āzūr.* p. *adj.* 1) Ingeniosus, doctus, perfectus. 2) Piger, negligens. *Caſt.*

ازوى *ezwer.* s. *n. f. i. q.* جيش *ğejſ.* Exercitus. *Wan.*

ازوار *izwirār.* s. *V.* [9. *a* زوى] Recedere, deflectere *ab aliqua re.* *Wan.*

ازوار *ezwiret.* s. *n. f. plur. a* زوار *zewār.* Pectoralia, *ſeu* funes, *qui inter cingulum poſterius cameli appenduntur.* *Wan.*

ازوش *ezweſ.* s. *part. i. q.* متكبر *mūtekkebbir.* Superbus. *Gol.*

آزوغ *āſūgh.* p. *n. f.* 1) Rubigo. *Ruggine.* *Ferh.* 2) Mucor. 3) Spuma. *Muffa, ſchiuma.* *Caſt.*

ازوغ *ezūgh.* s. *n. f. i. q. præc.* *Ferh.*

ازوف *izūf.* s. *V.* [4. F.] Appropinquare, *i. q.* ازف *ezef.* *Gol.*

آزوقه *āzūkæ.* p. *n. f.* Penus, commeatus. *Caſt.*

آزوکه *āzūke.* p. *n. f. h. q. præc. Caſt.*

آزولو حیوان *azūlū ḥaiwān.* a. *n. f. comp.* جنجی یرجانور *jirtīgī ǧiānewer.* t. Fera, *q.* dente canino, *ſeu* acuto armatum animal, *ut* Aper. *Fiera. Tef.*

ازوم *ezūm,* a. *part. Fœm.* ازومه *ezūmet.* 1) *pec. i. q.* ملازم *mūlāzūm.* Adhærens, & affixus *alicui homini vel rei.* 2) Mordens frænum *equus.* 3) *i. q.* شدید *ſedīd.* Durus, gravis. 4) *pec.* Sterilis *annus. Gol.*

ازوم *üzūm.* a. *V. Act.* [2. F.] Adhærere *V.* ازم

ازویرار *izwīrār.* a. *V.* [11. *a* ازوی] Recedere *ab aliqua re. Wan.*

آزه *āze,* & آژه *āže* p. *n. f.* یوغرلش کیچ و بیلجك *ioghurylmiſ Kireğ, we bīlcik.* t. 1) Calx. 2) Lutum ſubactum, *Calcina, malta. Ferh.*

ازها *izha.* a. *V.* [4. *a* زها] 1) Flare ventum. 2) Gloriari, ſuperbum eſſe. ¶ ما ازهاه *ma ezhāhu.* Quam maxime ſuperbus, & gloriosus. *Wan.*

ازهاد *izhād.* a. *V.* [4. *a* زهد] 1) Per conjecturam menſurare *palmæ, ſegetiſve* proventum. 2) Aeſtimare modicum, paucumque. 3) Pauperem eſſe. *Gol.*

ازهار *ezhār.* a. *n. f. Pl. a* زهره *ẓehre.* Flores. *Fiori.* II. ابکار *ebkār.*

ازهار *izhār.* a. *V.* [4. *a* زهر] 1) Accendere *ignem.* 2) Florere *herbam. Wan.*

ازهار دسته *ezhār deſte.* p. *n. f. comp.* Serum florum. *Mazzo di fiori. Ferh.*

ازهاف *izhāf.* a. *V.* [4. *a* زهف] 1) Falſum referre *nuntium.* 2) Proſternere *jumentum* in terram. 3) Exitio dare, interimere. *Wan.*

ازهاق *izhāk.* a. *V.* [4. *a* زهق] 1) Jaculari ſagittam ultra metam. 2) Implere *poculum.* 3) Colum demiſſum portare *jumentum.* 4) Interimere. *Wan.*

ازهر *ezher.* a. *part.* 1) Recens. & candidus *flos. Fior recente.* 2) Rutilans. ¶ جوهر ازهر *ǧewherī ezher.* Gemma rutilans. *Gioio rilucente.*

ازهراك *ežhirāk.* p. *n. f.* Nomen cancri, *quem veteres Perſæ ſerpentem fuiſſe referunt, quo in humeris cruciabatur, rex* ضحاك *ẓohāk. Ferh.*

ازهران *ezherān.* a. *n. f.* 1) *Dual.* Duo aſtra, i. e. Sol, & Luna. 2) Biſoo, bos ſylveſtris. *Wan.*

ازهن *ežhen.* p. 1) *adj.* Inars, otioſus. 2) *n. f.* Res vana. *Caſt.*

آزی *āzī.* a. *part.* 1) Vehemens, & gravis calore *dies.* 2) *Camelus* bibens duntaxat ex canali از *izā dicto: ita, cum non potat camelus niſi ex poſteriore lacus vel receptacu-*

li parte عقر *ūkr, dicta,* عقر *ākyr, appellatur. Gol.*

ازی *ezī.* a. *V.* [1. & 2. F.] 1) Complicare, rugari. *Wan.* 2) Apponi *ad rem.* 3) Comprehendi. 4) Studere. 5) *Dolum* ſtruere. 6) Gravare, lædere *hominem. Gol.*

ازیا *eziā.* a. *n. f. plur. a* زجّ *ẓejj,* & زیج *ẓīj.* Letha, fata. *Gol.*

ازیار *ezjār.* a. *part. plur. a* زیر *ẓīr.* Qui mulierum conſortio delectantur. *Gol.*

ازیاف *eziāf.* a. *n. f. plur. a* زیف *ẓeif.* Monetæ acciſæ. *Gol.*

ازیان *izjān.* a. *V.* [4. *a* زین] Ornare, comere. *Wan.*

ازیتان *izzijān.* a. *V.* [8. *a* زین] Ornare.

آژیانه *āžjāne.* p. *n. f.* E marmore varo aut ficto conſtructum terræ ſtratum. *Ferh.*

ازیب *ezjeb.* a. *n. f.* 1) Alacritas. 2) Filius adoptivus. 3) Inimicitia, hoſtilitas. 4) *i. q.* نکبا *nekbā.* Vulturnus, ventus inter ortum, & meridiem ſpirans, & ipſe quoque Auſter. 5) Aqua copioſa. 6) Timor. *Wan.*

ازیب *izjīb.* a. *part. i. q.* طویل *ṭewīl.* Longus, procerus. *Gol.*

ازیة *ezjet.* a. *part. Camelus* bibens duntaxat ex *canali.* از *izā dicto.*

آژیچ *āžjich.* p. *n. f.* چیف که کوزدن چقر کیکلرده جمع اولور *čiapak ki gözden čikar kerpük-lerde ǧem' olur.* Glutioſæ, & albæ oculorum ſordes, tenax oculi excrementum. *V.* چیاف *Ferh.*

آژیدن *āžīden* & آژدن *āžīden.* p. *V.* Transfodere pugione, *i. q.* آژدن *āžden. Ferh.*

آژده *āžde.* p. *part.* Perforatus, *V.* آژده *āžde. Ferh.*

آژیدیدن *āžīdīden.* p. *V.* Mentis compotem reddere. *Ferh.*

آژیر *āžīr.* p. 1) *adj.* Perſpicax. 2) Abſtinens, moderatus. 3) Promptus, paratus. 4) *n. f.* Clamor, ſtrepitus. 5) Stagnum, locus depreſſior. *Ferh.*

آژیر *āžīr.* p. *adj. i. q. præc. Ferh.*

ازیر *ezīr.* p. *n. f.* 1) Monachus abſtinens, intelligens, aſtutus, perſpicax, & perfectus. 2) Gemitus, lamentatio. *Ferh.*

ازیر *ežīr.* p. *n. f.* 1) Strepitus aquæ bullientis. 2) Cataracta. *Ferh.*

ازیرا *ezīrā.* p. *partic. comp. ex* از *az* & براى *berāi.* Propterea, propter hoc *mutato* ب *be, in* ى *je, eliditur nonnunquam etiam* ا *elif, unde turcicum* زیرا *ẓīrā. Ferh.*

آژیراك *āžīrāk.* p. Nom. prop. loci in vicinitate ارجان *erǧiān. Eſt autem* ارجان *erǧiān civitas Perſiæ 60. paraſangas diſtans ob urbe* شیراز *šīrāz. Ferh.*

ازیره *ezīre.* p. *n. f.* Upupa, inſtrumentum ferraum fabrorum. *Piccone ſtromento di ferro. C.*

آژیر

آزیز *āzīz.* s. *n. f.* 1) Fragor *tonantis cœli.* 2) Strepitus *bullientis aquæ. Wan.* 3) Molæ agitatæ murmur. 4) Vehementia inceſſus, & motus. 5) Frigus. *Gol.*

ازیز *ezīz.* s. *V. Act.* [1. & 2. F.] Fragorem, ſtrepitumque edere *nubem tonantem. Gol.*

ازیشان *ezīšān.* p. *in comp.* Ab illis; *vid* ایشان *Išān.*

ازیع *uzeiʿ.* s. *n. f. i. q.* علم *ælem.* Signum. *Gol.*

آزیغ *āzigh.* p. *n. f.* Nauſea, averſio naturæ. *Ferh.*

آژیغ *āžigh.* p. *n. f.* Averſio, indignatio verbis *vel* factis io animo excitata. *Caſt.*

ازیغ *ezigh.* p. *n. f.* Perceptiq, clara recordatio *Ferh.*

آزیف *āzyk.* t. *n f.* Commeatus. *V.* ازف

ازیم *ezjem.* s. *part.* Mutus, ſine voce *camelus. Gol.*

ازیم *ezim.* s. *n. f.* Mons in campo vel deſerto. *Gol.*

ازینه *ezīne* & آزینه *āzīne*, *ac* آژینه *āžīne.* p. *n. f.* 1) Tudes, malleus ligneus. 2) Malleolus in una parte acuminatus ad excavandos lapides. 3) Lima ferraria parva. *Ferh.* 4) Pulſatio, pulſus. 5) Dens deciduus. 6) Ampulla, *in qua aſſervatur aqua roſacea. Caſt.*

اس

آس *ās.* s. *n. ſ.* 1) Myrtus. *Mirto, mortella.* 2) Sedimentum meliſ. 3) Cinis in foco remanens. 4) Signum Xenodochii. *Wan.*

آس *ās.* p. *n. f.* 1) Mola. *Molino.* 2) Lapis molaris. *Ciotollone.* 3) Grana freſſa. 4) Nomen pagi in Provincia Fars, *Ferh.*

آس *ās.* p. *n. f.* 1) Nomen urbis in *kȳpcieecenſi deſerto.* 2) Muſtella alba. *Armellino. Ferh.*

اس *es* & *is.* s. *n. f.* Vox propellentis, & arcentis *oves.*

اس *es.* p. *n. f.* 1) Fructus piloſus, piliformis, *ut ſpina piſcium.* 2) Hirſutus, *ut ariſtarum.* 3) Pandiculatio. *Caſt.*

اس *ūs.* s. *partic.* Clamantis, qua voce audita ſe ſubmittit ſerpens. *Gol.*

اس *ūs.* p. *n. f.* 1) Alapa, colaphus. *Schiavo, ſguanciata. Ferh.* 2) Nomen planetæ. *Caſt.*

أسّ *eeſs.* s. *V. Act.* [3. F.] 1) Propellere, & prohibere *ovem* dicendo: *is is. Wan.* 2) Jacere fundamentum. *Gol.*

اسّ *ūſs* s. *n. f.* Fundamentum ædificii. *Wan.*

اسا *āsā.* p. 1) *Partic. ſimil.* Ad inſtar. *In guiſa, a ſomiglianza.* 2) *adj.* Aequalis, ſimilis. *Uguale, raſſomigliante.* 3) *n. f.* Inſtitutum, regula. *Maniera, regola.* 4) Ornatus, cultus. *Addobbamento.* 5) Reverentia, rigor. *Reverenza, rigore.* 6) *In provinciis Transoxanis* Auctoritas, majeſtas. *Maeſtà, grandezza.* 7) Oſcitatio. *Sbadigliamento.* 8) *Part. ab* آسودن *āſuden. In Compoſ.* Pacans, pacator. *Pacare, pacificatore.* II. فرسا *ferſa. V.* درگاه. 9) *Imper. ab* آسودن *āſuden.* Paca te. *Tʼ acheti.* 10) *pro* آسایش *āſāiš.* Quies, tranquillitas. *Quiete, ripoſo. Ferh.* ¶ عنبر آسا *amber āſā.* Inſtar ambræ fragrans. مشک آسا *miſk āſā.* Muſci odorem referens. *Odorifero come ambra, o moſchio.* وقت سعید عید آساده *wæktȳ ſaʿȳdī ȳd āſāde.* Tempore fortunato feſti majoris inſtar. *In tempo felice e lieto, quanto è il giorno feſto. Ik.* اول بلده جنّت آسا یعنی فلک فرسای دروسا *ol beldeī ǧennet āſā jaʿnī felek ferſāī būrūſā.* Urbs illa paradiſi inſtar amæna, *h. e.* Pruſa cæli inſtar alta. *Quella eittà ſomigliante al paradiſo, cioè Bruſſa di altezza pari al cielo. Sæ.*

آسا *āſāe.* s. *n. f.* Aegritudo animi, mœror. *Malinconia. Wan.*

اسا *eſā.* s. *V. Act.* [1. F.] Curare *vulnus. Vide* اسو

اسا *eſā.* p. *Adj. pro* آسا *āſā.* Aequalis, ſimilis. *Ferh.*

اسا *isā.* s. *n. f. plur. ab* امی *aſī.* Medici. *Wan.*

آساب *āſāb.* s. *n. f. plur. ab* اسب *iſp.* Pili *podicis*, & *qui circa genitalia exiſtunt. Gol.*

اساپل *eſābil.* s. *n. f. plur. ab* اسطبل *iſtæbl.* Equilia, manſiones jumentorum.

اسابی *eſābī.* s. *n. f. plur. ab* اسابه *iſpāet.* Ductus, ſtriæque ſanguinis fluentis.

اسابع *eſābiʿ* s. *n. f. Pl. ab* اسبوع *ūsbūʿ* Septimanæ, hebdomades. *Settimane.*

اسات *eſāet*, & *iſāet.* s. *n. f. plur.* آسات *eſā-āt. ab* جارمازلق *jarāmazlyk.* t. ادبسزلک *edebſyzlik.* t. Malefactum, offenſa, malum. *Male, offeſa. Ik.* ¶ اسات *eſāet e.* Malefacere. *Far male.* Tef.

اساه *āſāh.* s. *n. f. plur. ab* آسی *āſī.* Medici, chirurgi.

اساذه *eſātiže.* s. *n. f q. Pl. ab* استاذ *uſtāž* p. s. (تسلل مذه) Magiſtri. *Maeſtri. Ik.* ¶ اساذه عجم *eſātiže-i ǎǧem.* Magiſtri, Doctores Perſici. *Li Maeſtri, o Dottori Perſiani. Ik. dicitur* & اساتیذ *eſātiž.*

اساتیر *eſātīr.* s. *n. f. plur. ab* استار *iſtār.* 1) Quatuor *numero.* 2) Pondera $4\frac{1}{2}$ drachmarum

اساجيع *eſāgī-ỷ.* ا. *n. f. plur. a* سجع *ſeg.* Rhytmi. ¶ اساجيع وليميه *eſāgī-ỷ welimye.* Carmina ouptialia. *Bob.*

أساد *āſād.* ا. *n. f. plur. ab* اسد *eſed.* Leones.

أساد *isāed.* ا. *V.* [4. *a* سيد] Properare, feſtioanter incedere. *Wan.*

ساده *iſādet*, *etiam üſādet.* ا. *n. f. pro* وساده *wiſādet.* Pulvinar, cervical. *Wan.*

ساده *iſādet*, *vel* اسواد *iswād.* ا. *V.* [4. *a* سيد] 1) Principem maſculum parturire. 2) Parturire puerum Aethiopem. *Wan.*

أسآر *es-ār.* ا. *n. f. plur. a* سؤر *ſüür.* Reliquiæ *rerum comeſtarum*, *aut arroſarum. Wan.*

اسار *iſār.* ا. *V.* [4 *a* اسر] Conſtringere *loris*, colligare. *Wan.* ¶ سلسله اسار و قيد *ſilſileī iſār we kajdī* حصار ايله كرفتار اولديلر *kyſār ile girīftār oldiler.* Catenis captivitatis, & vinculis arcis conſtricti ſunt, *h. e.* in vincula conjecti, ac in aree detenti ſunt. *Sæ. Furono poſti alla catena di ſchiavi. Br.*

اساري & اسارا *eſārā.* ا. *n. f. Pl. ab* اسير *esīr.* Vincti, captivi, mancipia. *Schiavi, prigioni di guerra. Ll. Sæ.*

اسارا *iſāret.* ا. *n. f. i. q.* قد *kydd.* ا. Lorum ex corio, quo quid vincitur, & aſtringitur. *Gol.*

أسارون *āſārūn.* ا. *n. f.* & آسرون *āſerūn* كدى اوتي *kedi oty* ا. Aſarum *herba. Aſaro, gattaria.*

أساره *āſāre.* ا. *n. f.* Computus. *Conto. Ferh.*

اسارى *āſārī.* ا. *n. f. plur. ab* اسير *esīr.* Mancipia. *Schiavi. Wan.*

اساريو *eſārīr.* ا. *n. f. Pl. a* سر *ſirr.* Lineæ in vola manus & fronte, lineamenta. *Lineamenti.*

اساريع *eſārīᶜ.* ا. *n. f. plur. ab* اسروع *üsrūᶜ vel* يسروع *jusrūᶜ.* Erucæ.

اساس *eſās.* ا. *n. f.* تل *temel* ا. Baſis, fundameotum. *Fondamento. Wan. V.* ¶ اساس صلح وصلاح محكم و استوار اولا *ſulvu fælāh muhkemü üſtuwār ola.* Fundamentum pacis firmum immotumque maneat, illibata maneat pax. *Il fondamento della pace reſti ſaldo, e fermo. Ll.* اساس *eſās* ا. Jacere fundameotum, fundare. *Gittar i fondamenti.*

اساس *eſās vel iſās*, & اساسات *eſāſāt.* ا. *n. f. Pl. ab* اس *eſſ.* Fundamenta. *Wan.*

اساسه *iſāſet.* ا. *V.* [4. *a* سوس] 1) Scatere *cibum vermibus.* 2) Laborare pedieulis *ovem. Wan.*

اساسو *eſāſenu.* ا. *n. f. Coll.* Arbutum, unedo. *Corbezzolo. Gol.*

اساسه *eſāſe.* ا. *n. f.* 1) Actio, ubi quis retorto oculo aſpicit. *Vel* 2) Ubi quis retroſpicit. 3) Reviſio. *Ferh. Gol.*

اساسه *iſāſe.* ا. *n. f.* Actio, ubi quis amaſium blandis oculis aſpicit. *Ferh.*

اساطم *eſāṭym.* ا. *n. f. plur. ab* اسطقا *üstümmā.* Maria. *Mari. Gol.*

اساطير *eſāṭyr.* ا. *n. f. plur. mult. ab* اسطورة *üſtüret.* Hiſtoriæ fabulofæ, res vanæ. *Wan.*

اساطين *eſāṭỷn.* ا. *n. f. Pl. ab* اسطوانه *üſtuwāne* [*à Perſico* استون *üſtün*, *vel* ستون *sütün*] Columnæ, columina, Principes. *Colonne, Prencipi.* ¶ بو اساطين دين اولان سلاطين عثمانيه *bu esāṭỷni din olan ſelāṭỷni üſmanīje.* Hi principes Othomani, qui ſunt columina fidei. *Queſti Prencipi, ò Monarchi Ottomani ſoſtegni della fede. Sæ.*

اساعت *iſā-ᵃt.* ا. *V.* [4. *a* ساع] 1) Negligere. *Wan.* 2) Dimittere *pec.* liberos ſine paſtore *camelos.* 3) Amittere, perdere.

اساغت *iſāghat.* ا. *V.* [4. *a* سوغ] 1) Ingurgitare *vinum.* 2) Quietem dare. *Wan.*

اساف *eſāf*, & *iſāf.* ا. Nom. duorum ſociorum Mahometis. *Gol.*

اساف *eſāf.* ا. Nom. Idoli *cujusdam*, *quod apud veteres Arabes ante Islamismum colebatur; præcipue à tribu koraisitarum. Herb. Hott.*

اساف *iſāf*, *üſif*, & اسافة *üſāfet.* ا. *n. f.* 1) Solum *tenuis*, & *exilis terræ.* 2) Sterile, & nihil producens ſolum. 3) *i. q. ſequens.*

اسافة *eſāfet.* ا. *n. f.* 1) Triſtitia, dolor. 2) ſervitus, clientela. 3) Nom. tribus Arabicæ. *Gol.*

اسافة *iſāfet.* ا. *V.* [4. *a* سوف] 1) Perire opes *alicujus.* 2) Patienter ferre adverſam fortunam. 3) Perforare *margaritas. Wan.*

آس افزون *ās eſzün.* ا. *n. f. comp.* Ferrum, quo acuitur lapis molaris. *Ferh.*

اسافل *esāfil.* ا. *part.* (اعالى *a.āli*) *Pl. ab* اسفل *esfel.* 1) Inferiores, infimi, infimates. *Gl' inferiori, o infimi.* 2) Parvi *cameli.* ¶ اعالى و اسافل *a-āli wü eſāfil.* Supremi, & infimi. *Li ſopremi, e gl' infimi Sæ.* اساقل ناس *esāfili nās.* Infimi hominum. *Li più baſſi, e vili degl' uomini. Ik.*

اساقة *iſākat.* ا. *V.* [4. *a* سوق] Commodare *jumentum alteri ad trahendum. Wan.*

اساقف *eſākyf*, & اساقفة *eſākyfet.* ا. *n. f. plur. ab* اسقف *āskuf.* Epiſcopus chriſtianus.

اساق

اساڤ *eſākȳ*. s. *n. f. plur. mult. a* سقا *ſykā*. 1) Portiones aquæ. 2) Nubes fœcundæ. *Wan.*

آساكشيدن *āsākeſīden*. p. *V. comp.* Oſcitari. *Sbadigliare. Ferh.*

اساكفة *eſākīfet*. s. *n. f. plur.* 1) *ab* اسكاف *isKāf*. Sutores. *Wan.* 2) *ab* اسكوف *usKūf*, Vittæ nocturnæ.

آسال *āsāl*. s. *n. f. earet Sing.* Mores, conditiones. Signa. ¶ هو علي آسال من *huwe-ālā āsālī min ebīhi*. Moribus & forma patrem refert. *Gol.*

آسال *āsāl*. p. *n. f.* 1) Fundamentum, baſis. 2) Ædificium. *Ferh.*

اسّال *iſāel*. s. *V.* [4. *a* سول] Sublevare *neceſſitatem alicujus. Wan.*

اسالة *eſālet*. s. *V. Act.* [5. F.] Demiſſam eſſe *genam alicujus. Wan.*

اساله *iſāle*. s. *V.* [4. *a* سيل] Diffundere, facere, ut quid fluat. *Far correre. Wan.*

اساله *iſāle*. s. *V.* [4. *a* سأل] Largiri deſideratum quid, *ſeu* opratæ, aut rogatæ rei compotem facere. *Acordare, concedere, ciò che ſi deſidera. Ik.*

اساليب *esālīb*. s. *n. f. Pl. ab* اسلوب *ûslūb* Modi, rationes, viæ. *Modi, mezi, ragioni, vie. Sæ. V.* قوانين. ¶ مكاتيب تهنيت اساليب *mekātībī tehnījet eſālīb*. Literæ gratulatoriæ. *Lettere di congratulazione. Sæ.* خطاب و جوابده ترک اساليب توفير ايدردي *chytābū gewābinde terki esālībi tewkȳr ideridi*. In colloquiis gravitatis modos minime obſervabat. *Non manteneva la ſua gravità, nè oſſervava li termini della modeſtia nel parlar eon loro. Sæ.*

اساليک *esālȳk*. s. *n. f.* Pariſthmia, aut partes quæ uvulam circumſtant. *Gol.*

اسامة *eſāmet*, & *üſāmet*, *i. q.* اسد *eſed*. s. *n. f.* Leo. *Lione.* ¶ اسامة اجرا من *eğrā min esāmet*. Audacior leone. *Gol.*

اسامه *eſāme*. *f. pro* اسامي *eſāmi*. s. *n. f.* 1) *Pl. ab* اسم *iſm* Nomina. 2) *Sing.* Catalogus, *ſeu* album militum. 3) Ipſum nomen inſcriptum albo. ¶ انک اسامه سي چالندي *anun-esāmeſi cialyndy*. Exauctoratus eſt. *Il ſuo nome è ſtato levato dal rollo. Wan. V.* مسكوک

آسان *āſān* p. *adj.* ككر *gen-eȝ* c. سهل *ſehel*, *ſyhl* s. Facilis, commodus. *Facile, agevole.* ¶ آسان وجهله *āsān weğhile*. Facile, facili modo. *Facilmente, agevolmente.*

اسامة *iſāmet*. s. *V.* [4. *a* سوم] Paſcere *jumentum. Wan.*

اسان *eſān*, & اسوان *eſwān*. s. *part.* Triſtis, dolens. *Gol.*

آسان گير *āſān gīr*. p. *adj. comp.* Facilis acceſſus, affabilis. *Affabile, piacevole. Ik.*

آسانلغ *āſānlyk*. s. سهولت *ſuhūlet* s. Facilitas. *Facilità, agevolezza.* ¶ آسانلغله *āſānlyghile*. Facile. *Facilmente i. q. ſuperius* آسان وجهله

آسانى *āſānī*. p. *n. f.* 1) Commoditas. 2) Facilitas. 3) Quies, ſomnus. *Ferh.* ¶ سهولت وآسانى ايله *ſuhūletū āſāni ile*. Cum facilitate. *Con facilità. Ik.*

اسانيد *eſānīd*. s. *n. f. Pl. ab* اسناد *iſnād*, & اسناده *iſnāde*. Allegationes alienæ auctoritatis, & fidei. Attributiones, imputationes. *Gol.*

آسانيدن *āſānīden*. p. *V.* Expedire, facile reddere. *Facilitare. Ferh.*

اساوه *üſāvet*. s. *n. f.* 1) *i. q.* طبّ *tybb*. s. Medicina, *nempe ipſa* ars medica. 2) Medela. *Gol.*

اساود *eſāwid*. s. *n. f.* 1) *Plur. ab* اسود *eſwed*. Serpentes magni. *Wan.* 2) *a* سواد *ſewād*. Corpora extantia. *Gol.*

اساور *eſāwir*, & اساورة *esāwiret*. s. *n. f.* 1) *plur.* سوار *ſiwār*. Armillæ. *Wan.* 2) *plur. ab* اسوار *iswār*. Equi. *Gol.*

اساوى *esāwi*. s. *part. plur. ab* آسية *āſijet*. Triſtes.

آساى *āſāj*. p. *partie.* & *n. f.* 1) Inſtar. 2) Quies. *V.* آسا

اسابا *eſāja*. s. *part. ab* آسية *āſijet*. Triſtes, dolentes *fœminæ. Gol.*

اساياندن *āſājānīden*. p. *V Tranſit. ab* آسايدن *āsājīden*. Quietem concedere, eave recreare, levare.

اسائر *eſāir*. s. *n. f. pl. a* سائر *ſāir* Partes, alii. *Gol.*

آسايش *āſāiſ*. p. *n. f.* دنجلك *dingīlik* c. راحت *rāhaet* s. 1) Quies, otium. 2) Sedatio, pacatio. *Quietè, ripoſo, ozio.* 11. آرايش *ārāiſ*. ¶ آسايش و آرام *āsāiſū ārām* c. Quieſcere, conſiſtere. *Ripoſare, fermarſi. Sæ.*

آسايشكده *āsāiſkede*. p. *n. f. comp.* Delubrum quietis, locus quietis. *Luogo di ripoſo. Ik.*

اسابن *eſājin*. s. *n. f. plur. ab* اسة *eſīnet*. Validæ chordæ. *Gol.*

اسايون *eſājūne*, اسيانون *esjānūne*, & *Fœm.* اسيات *èsjejāt*, & اسيانات *esjānāt*. s. *part.* Triſtes, dolentes, ſolicīti, ſolicitæ. *Gol*

آسايدن *āſāyīden*. p. *V.* Quietem capere. *Ferh.*

آسب *āſeb*, *āſib*. p. *n. f.* 1) Innixio. 2) Ungula. *Caſt.*

اسب *esb*, *ſeu eſp*. p. *n. f.* ات *at*. فرس *feres*. s. Equus. *Cavallo.* ¶ اسب و اسباب *eſpā eſpāb*. Equi, & res aliæ. *Cavalli, e robbe. Ik.*

اسب *isp.* s. *n. f.* 1) Pili podicis. 2) Herbæ recentes. *Wan.*

اسب *isp.* p. *n. f.* Pili in inferioribus corporis partibus crescentes. *Ferh.*

اسب *iseb.* p. *n. f.* Excrescentia in corpore humano. *Cast.*

اسباب *espāb.* s. *n. f. Pl. a* سبب *sebeb.* Causæ, motiva. Media, modi. Instrumenta, utensilia. *Cause, motivi, mezi. Tef. Ll. Ik. Sæ.* ¶ سفر اسبابي *sefer espābi.* Res necessariæ ad iter, apparatus ad bellum. *Provisioni necessarie per il viaggio, ò per la guerra. Sæ.* اسباب سفر و لوازم ظفر *espābī sefer, we lewāzimi zafer tedārükine istighāl üzre iken.* Dum ipse necessaria ad bellum, & victoriam præpereret. *Mentre se ne stava provedendo, e disponendo le cose necessarie per la guerra. Br. Sæ.* اسباب رحلت *espābi ryhlet.* Apparatus ad migrandum. *Il bagagio, treno per il viaggio. Br. Sæ.* اسباب مجاهدان *espābi espānū mügiāhidān.* Phalerae equorum bellatorum. *Li arnesi de' cavalli de' soldati. Sæ.* اسباب جنك جمعنه آهنك اتدى *espābi genk gem-ÿne āhenk itti.* Præparavit necessaria ad bellum. *S' applicò alli apparecchi della guerra. Sæ.* اسباب تجت و كامراني *espābi bihgetü kāmrānī.* Causæ, & motiva deliciarum. *Cagioni, e materia di allegrezza.* اسباب مدحي بي حدّ و بي شمار *espābi mədhÿ, bī hæddü bi sümār.* Argumenta laudis ejus immensa, ec innumerabilia. *La materia di lodarlo infinita. Sæ.* اسباب معاش و مصالح زندگاني و انتعاشي فراواندر *espabi meās we mesālyhy zindegani wü inti-āši frāwāndür.* Media vivendi sunt in eo loco facilia. *E' abondante di viveri. Sæ.* قلت وجه معاش و نكيء اسباب انتعاشدن *kylleti wegh mi-āš we tengü espābī inti-āšten.* Ex penuria annonæ. *Dalla carestia, e penuria de' viveri. Sæ. Etiam vulgo pro* اثواب *eşwāb.* Vestes, mobilia. *Vestiti.* ¶ او اسباب ايو *eiü espāb.* Bona res. *Buona robba* وسائر اسباب و اشيالرين غصب أيدوب *we sāir espābü eşyālerin ghaşp idüp.* Aliasque vestes ac res depraedati sunt. *Spogliotili di tutte l' altre loro robbe. Ll.*

اسباط *ispāet.* s. *n. f. plur. ab* اسابي *espābī.* Ductus strixque sanguinis fluentis. *Gol.*

اسبات *ispat.* s. *V.* [4. *a* سبت] Attingere diem septimem.

اسباد *espad.* s. *n. f. plur. a* سبد *sibd.* Lupi.

اسبار *espar.* s. *n. f. plur. a* سبر *sibr.* Formæ.

اسباط *espat.* s. *n. f. Pl. a* سبط *sibt.* Tribus. *Tribu.* Jacob Persiarchæ filii. *Tribu d' Israele. Tef.* ¶ اولاد و اسباطي *ewlādü espāţÿ.* Filii & consanguinei ejus. *Li figlivoli, & la parentela, ò casata. Sæ.*

اسباع *espā'.* s. *n. f. plur. a* سبع *sybˁ.* Cameli septem diebus sitim tolerantes.

اسباع *ispā'.* s. *V.* [4. *a* سبع] 1) Post intervallum septem dierum sitim explere *camelum.* 2) Compleri numerum septimum. 3) Irruere lupum in gregem *ovium.* 4) Offam objicere lupo. 5) Lactandam dare prolem ovtrici. 6) Sibi ipsi relinquere *servum. Wan.*

اسباغ *ispāgh.* s. *V.* [4. *a* سبغ] 1) Perficere, complere. *Compire, finire.* 2) Consummere totam aquæ portionem in lotione facre آبدست *ābdest* dicta. *Wan.*

اسب افكن *esp efken.* p. *n. f. compos.* Strenuus miles, *qui sese concitato equo in mediam hostium phalangem conjicit. Ferh.*

اساف *espāk.* s. *n. f. plur.* s. سبق *sebak.* Pignora. *Gol.*

اسبال *espāl.* s. *n. f. plur. a* سبل *sebl.* Margines *fitularum. Wan.*

اسبال *ispāl.* s. *V.* [4. *a* سبل] 1) Spicas exerere messem. 2) Decidere pluviam, vel lacrymas *ita, ut una gutta aliam excipiat. Wan.*

اسبان *espān.* s. *n. f. plur. a* سبن *sebn.* Calenticæ subtiles. *Scufie. Gol.*

اسبان *ispān.* s. *V.* [4. *a* سبن] Continuo induere perizoma, aut operimentum nigrum ex sindone, mulieribus familiare ثوب سبني *sewbī sebenī* dictum, *à* سبن *sebn, qui Bagdadi pagus est, ubi id genus texi solet. Gol.*

اسپان *ispān.* s. *n. f. Ex sclav.* Præfectus districtus. ¶ مهادده ناحيه‌سنك اسپاني *mehādiā nāhīesinün ispāni.* Præfectus districtus mehediensis, *vulgo* Orsovienfis *dicti. Ll.*

اسپانك *ispānāk.* s. p. *n. f. i. q.* اسفناج *isfnāğ.* p. Spinechium. *Spinaci.*

اسپانبر *espānbur.* p. Nom. urbis, *quam Chosroes rex Persarum ædificavit, alias etiam* اسادور *esādūr dictæ. Ferh.*

اسپانج *ispanağ.* p. *n. f.* Spinachium. *Spinaci. Ferh.*

اسپاني *ispānğ.* p. *n. f.* Nomen herbæ *frigidæ, & laccæ naturæ, quæ fluentem e naribus vel aliis partibus sanguinem sistit, in inveteratis præsertim vulneribus proficua. Arabice eadem herba.* ارناب الخبل *ernabülchaïl, aut* لحنة الثيس *lähnetüt-tis vocatur. Ferh.*

اسپ انكيز *esp engïz.* p. *n. f. compos.* Calcar, *Sperone. Ferh.*

اسپت *espüt.* s. *n. f. plur. a* سبت *sebt.* Sabbata judæorum. *Wan.*

اسپت *ûſpût.* s. *n. f. plur. mult. a* سپت *ſebt. Idem quod præcedens.*

اسپب ناز *eſp tāz.* p. *n. f. comp.* Dies decima octava antiqui menſis perſici. *Ferh.*

اسپتان *isbetān.* p. *n. f.* Semen harmalæ, *ſeu* rutæ ſylveſtris, *cujus fumus prodeſt oculis. Ferh.*

اسپجانه *āſebğiāne.* p. *n. f. pro* اسپچه *eſpće.* 1) Equuleus. 2) Novellus equus. 3) Onager. *Caſt.*

اسپ حلقي *eſp chŷl-ātī.* p. *n. f. comp.* Equus phaleratus, qui dono datur. *Ferh.*

اسپ خنک *eſp chynk.* p. *n. f. comp.* Equus cinereus. *Cavallo. Ferh.*

اسپخول *iſpchūl.* p. *n. f. comp.* Stercus avium. *Ferh.*

اسپر *iſper.* p. *n. f.* Scutum. *Ferh.*

اسپرد *iſpirid.* p. *n. f.* Gelatina. *Gelatina. Ferh.*

اسپرز *iſperiz*, & اسپرز *iſpirīz*, & آسپرس *āſperīs*, & اسپرس *eſperīs*, & آسپرس *āſperīs*, & اسفرس *isferis.* p. *n. f.* Hippodromus. *Piazza. Ferh.*

اسپرسب *iſperſeb.* p. *n. f. i. q. præced. Ferh.*

اسپرسف *eſperſef.* p. *n. f.* Hippodromus. *Piazza. Ferh.*

اسپرش *iſperiſ:* p. *n. f. i. q. præced. Ferh.*

اسپرش *iſperiſ.* p. *n. f.* Complementum, perfectio.

اسپرغم *iſperghæm.* p. *n. f.* Nomen herbæ *odoriferæ*, & *parva folia habentis. Ferh.*

اسپرک *iſperek.* p. *n. f.* Lignum, *quod contuſum*, & *concoctum ad tingendum flavo colore inſervit. Quod ſi dein Indico illinatur, producit colorem fuſco viridem, a Turcis ſingulariter amatum, quem* اسپرک نفیسي *iſperek neftīſt* vocant. *Ferh.*

اسپرک *iſperik.* p. *n. f.* 1) Herba, *qua corpus tingi ſolet, ſeu lignum arborve flava, qua utuntur in Græcia, Turcia, & Perſia ad flavi coloris tincturam, lævis eſt. materiæ & ſambuco non diſſimilis.* 2) Buxus arbor. *Caſt.*

اسپرلوس *iſperlos.* p. *n. f.* Regis, vel principis palatium. *Ferh.*

اسپرم آب *iſpermāb.* p. *n. f. comp.* Embroche, *ſeu aqua cum certa ſpecie herbæ coctæ, quæ paulatim ægrotantis corpori, vel parti læſæ calida ſuffunditur. Ferh.*

اسپرو *iſperu*, *vel* اسپرود *iſpurūd.* p. *n. f.* قیل دوزف *kyl kuirūk* s. Parva avis *paſſere aliquantulum major, cujus cauda plumis conſtat pdulo majoribus. Oſſa ejusdem cremata, & in oleo cocta curant alopeciam, & creſcere faciunt capillos. Ferh.*

اسپرود *iſperūd*, & اسفرود *isferūd.* p. *n. f.* بغرلاف قوشي *baghyrlak kuſi* s. Nom. avis *aquaticæ ſeu piſcatoriæ, nigro corpore, ſuperiorę capitis parte alba, cornicis magnitudine Caſt.*

اسپروز *iſpurūz.* p. *n. f.* Celebre cacumen magni alicujus montis. *Ferh.*

اسپري *iſperī*, & *iſpirī.* p. *n. f.* & *Adj.* 1) تمام *temām.* s. Completus, ioteger. 2) Perfectio, complemeotum. ¶ اسپري شدن *iſperī ſüden* s. تمام بو *temām* ol. p. Finiti, compleri, & eompletum eſſe. *Ni*. *Caſt.*

اسپريس *eſperīs*, & اسپريش *eſperīſ.* p. 1) *n. f.* ميدان *mejdān.* Palæſtra, hippodromus. 2) *adj.* Totus, completus. *Ferh.*

اسپس *ûſpûs.* p. بت *bit.* s. 1) Pediculus. 2) Vermiculus. *Ferh.*

اسپست *ûſpûſt* & سپست *ſūpûſt.* p. *n. f.* قصفصة *fæsfaſat* s. يونجه *junğiu* s. Medica herba, trifolium, triphyllium, fœnum Burgundicum. *Ferh.*

اسپ سرخ *eſpſurch.* p. *n. f. comp.* Equus ſpadiceus nigricante cauda & juba. *Ferh.*

اسپ سرکش *eſpſerkeſ.* p. *n. f.* Equus refractarius. *Ferh.*

اسپطرار *iſpytrār.* o. *V.* [4. *a* سبطر] Decumbere, in latere, & ſe extendere. *Wan.*

اسپغلال *iſpyghlāl.* m *V.* [4. *a* سبغل] Madefieri telam aqua. *Wan.*

اسپغول *iſpæghūl*, & اسپغون *iſpæghūn.* p. *n. f.* 1) Pſyllii ſemen. 2) Plantago. 3) Nymphæa. *Ferh.*

اسپف *eſpeœk.* a. *part.* 1) Præteritus. 2) Excellentior. *Paſſato, ſcorſo, più eccellente.* ¶ بوندن اسبق *bundan eſpæk.* Antehac. *Tempo fà che. Ll. Sc.*

اسپکرار *iſpikrār.* a. *V.* [4. *a* سبکر] Virum probum, & juſtum eſſe. *Wan.*

اسپلاته *iſplāta.* s. *n. f.* Ponto. *Barcone, biatta.*

اسپلاشه *eſplāſe.* p. *n. f. comp.* Equus e dupliei geoere ortus, *nempe ab admiſſario Arabe*, & *equa Anatolica. Ferh.*

اسپناخ *iſpināch.* p. *n. f.* Spioachium. *Spinacci. Ferh.*

اسپندارمذ *iſpundārmud.* p. *n. f. comp.* 1) Terra. 2) Nomen genii, *qui præeſt arboribus & ſylvis, item qui dirigit negotia, quæ obeuntur in menſe Eſfendar.* 3) Nomen 12mi menſis anni ſolaris, *ubi ſol eſt in piſce.* 4) Dies quinta menſis perſici. *Ferh.*

اسپندان *iſpendān.* p. *n. f.* Semen naſturtii. *Ferh.*

اسپنوبتي *eſpnūbetī.* p. *n. f.* 1) Veredus. 2) Equus, quo plures uruntur in ſocietate. *Ferh.*

اسپنوس *eſpenos.* s. *n. f.* Galgulus, galbula. *Galbulo, rigogolo.*

اسپنوي *ispenūi.* p. *n. proprium.* Ancillæ, *quæ fuit mancipium.* نشاد *neśadi*, & *poſt ejus fugam incidit in manus* آفراسياب *āfrāsejābi. Ferh.*

اسپوبة *uſpūbet.* a. *n. f.* Anſa, occaſio. *Wan.*

اسپوست *ūſpūſt*, *ispūſt*, & اسپوش *ūſpūś.* p. *n. f.* Ultimus menſis autumni. *Ferh.*

اسپو *ūſpū*ª. a. *n. f. Pl.* اسابيع *esabiª.* هفته *hefte* p. Hebdomas. *Settimana. Wan.*

اسپه *eſpe.* p. *n. f.* Pullus equi, equus juvencus uſque ad ſecundum annum. *Ferh.*

اسپه *iſpih.* p. *n. f. alias* اسپا *iſpāh.* Equitatus. *Ferh.*

اسپهبد *eſpehbed.* p. *n. f. comp.* Princeps. *Specialiter ſic nominantur principes in* طبرستان *tabrāſtān. Ferh.*

اسپهبد *iſpehbed.* p. *n. f. comp.* 1) Dux equitatus. 2) Imperator exercitus. *Ferh.*

اسپهبدخوره *iſpehbed chūre.* p. *n. f. comp.* Animal rationale. *Vox maxime in orientali plaga Perſiæ uſitata. Ferh.*

اسپيجاب *iſpiǧāb.* p. *n. proprium* Civitatis *in regione Transoxana, quæ a loci incolis etiam* سرم *ſiperm, vocatur. Ferh.*

اسپيد *iſpid.* p. *adj.* Albus. *Vide uſt.* سپيد *ſipīd*, *aut* سفيد *ſifid.*

اسپيدبا *iſpidbā.* p. *n. f. comp.* Jus cum lacte acido. *Ferh.*

اسپيل *eſpīl.* p. *n. f. comp.* Abactor equorum. *Un ladro di cavalli. Ferh.*

اسپيوش *iſpejūś*, & اسپيون *iſpejūn.* p. *n. f.* Stomachi gravedo, indigeſtio. *Caſt.*

اسپيوش *iſpijūś.* p. *n. f.* 1) *i. q.* اسپغول *iſpaghul.* Pſyllii ſemen. 2) Folium vitis. *Ferh.*

آست *āſt*, *pro* آستا *āſtā.* p. *n. f.* Laus, laudatio. *Caſt.*

است *eſt.* p. 1) 3. *perf. ſing.* Eſt. *A verbo auxiliari* شدن *śūden* eſſe. *Eliditur nonnunquam* ا *elif*, *ſi præcedat aliud nomen, quocum conjungatur, ut* جا نست آمد *āmed eſt.* جانست *ǧiān eſt.* 2) *Induit etiam ſignificationem* vult *vel* petit. *Ferh.*

است *iſt.* a. *n. f.* 1) اصل *aṣyl.* Cauſſa. *Wan.* 2) *pro* ستة *ſeteh, nam Pl. eſt* استه *eſtāh.* Nates, podex, anus. ¶ باست *bāſti.* Per podicem *hujus vel illius, convitii & opprobrii formula.* 3) است *iſt pro* اس *iſs.* Seculum præcedens, æternitas. ¶ علي است *ālā iſtiddehr, pro* علي اسّ الدّهر *ālā iſſid-dehr.* Jam olim, a multo ævo, omni tempore. است الكلبة *iſtūl-Kelibet.* Aerumna, portentum. است آلتن *iſtūlmetn.* Deſertum. *Gol.*

است *iſt.* p. 1) 2. *perf. imperat. ab* استادن *iſtāden.* Sta. 2) *n. f.* Laus, laudatio. 3) Peripheria natium. *Ferh.*

است *ūſt.* p. *n. f.* 1) *pro* آستا *āſtā.* Nomen unius voluminis e libris zoroaſtris. 2) Projectio, abjectio. 3) Coxendix, femur. *Ferh.* 4) Tergum. 5) Clunis prominentior pars, *qualis in equis conſpicua. Caſt.*

آستا *āſtā.* p. *n. f. pro* ستايش *ſtājīś.* Laus, laudatio.

استا *eſtā.* n. *n. f.* Nomen munimenti *in regione Ruſtemdar, quod alias celebre fuit. Ferh.*

استا *iſtā.* a. *V.* [4. *a* ستا] Solvere ſubtegmen *telæ. Sciogler la trama della tela. Wan.*

استا *iſtā.* p. *part.* & *n. f.* 1) Laudans, laudator. 2) Commentarius in librum زند *zend. Ferh.* 3) Supinus, 4) Nudus. 5) Paries caducus. *Caſt.*

استا *ūſtā.* c. *n. f. Ex Perſica* استاد *ūſtād.* Magiſter. *Maeſtro.* ¶ استا يعقوب *ūſtā iʿ*ق*kūb.* Magiſter Jacobus. *Maeſtro Giacomo.* استا قادن *ūſtā kadūn* Magiſtra, *pec. meretricum.* Lena.

استات *iſtāt.* a. *n. f. Pl. ab* است *iſt.* Podices, ani. *Gol. Alias eſt* استاه *eſtāh.*

استاج *iſtāǧ.* a. *n. f.* Id, cui digitis obvolvuntur fila ad texturam. *Gol.*

استاخ *eſtāch*, & *iſtāch.* p. *n. f.* & *adj.* 1) Situla. 2) Audax. *Ferh.* 3) Nomen animalis, *de quo multa fabulantur. Caſt.*

استاد *ūſtād* & استاذ *ūſtāẕ.* p. *n. f.* معلّم *muʿallim.* a. Magiſter, artifex. ¶ استاد ايشي *ūſtād iśi.* Res affabre facta, *q.* magiſtralis. *Eb. Lavoro da maeſtro.* استاذ انجق ايشي *ūſtāẕ ñi angiak.* Arte id Magiſtrali, aut etiam magica factum. *Queſto e opera da maeſtro.* استاد ايله ايشي *ūſtād iśi ile.* Affabre, artificioſe. *Artificioſamente, eccellentemente.* استادسز *ūſtādſyẕ.* c. Ineptus, graſſus. *Sciocco, malcreato.*

استادادن *iſtādānden.* p. *V. Tranſit. ab* استادن *iſtānden.* Statuere, conſtituere. *Caſt.*

استادانيدن *iſtādānīden.* p. *V. Tranſit. ab* استادن *iſtāniden.* Statuere. *Caſt.*

استادلق *ūſtādlyk.* c. *n. f.* Magiſterium, artificium. *Maeſtranza, artificio.*

استادن *iſtāden.* p. *V.* دورمق *durmak.* c. Stare, conſiſtere. *Stare. Ferh.*

استاده *iſtāde.* p. *Part.* Stans, adſtans. *Pl.* استادگان *iſtādegān*, adſtantes. ¶ آب استاده *āb iſtāde.* Aqua ſtagnans. *Caſt.*

استادى *ūſtādi*, & استاذى *ūſtāẕi.* p. *n. f.* Magiſterium. ¶ استادي كردن *ūſtādi kerden.* p. Fabre facere, & magiſterium exercere. *Far da Maſtro.*

استاذ *ūſtāz.* p. s. *n. f. Pl. Arab.* استاذون *ūſtāzūne*, ostāsi استاذی *esātiz*, & استاید *esātiz.* Magiſter. *V.* استاد

استار *āſtār.* s. *n. f.* Subductura. *V.* استر

استار *eſtār.* s. *n. f. plur. a* ستر *ſitr.* Vela, operimenta. *Wan.*

استار *eſtār.* p. *n. f.* 1) Species menſuræ apud medicos, quæ ſex & mediam drachmam efficit? *Vel ſecundum alios* quarta pars مثقال *miskāl. Ferh.* 2) Mulus. *Caſt.*

استار *iſtār.* s. *n. adj.* 1) *i. q.* اربعة *erbe'et.* s. Quatuor numero. 2) Quatuor & medium مثقال *miskāl. Wan.* 3) *plur.* اسائر *eſātir.* Stater, pondus 6½ drachmarum, *ſeu ul Gol.* Sex مثاقيل *meſākȳl* cum ſemiſſe.

استاربان *iſtārbad.* p. *Nomen proprium* Metropolis in provincia جورجان *ğiorğian*, quæ pars eſt antiquæ Hyrcaniæ. *Herb.*

استارجه *iſtārğe*, *vel* آتش استارجهٔ *iſtārğeī ātes*, *aut* آتش استاره *iſtāreī ātes.* p. *n. f.* Scintilla, favilla. *Ferh.*

آستارلمق *āſtārlamak.* t. *V.* Subſuere pannum veſti. *Foderare.*

استازنده *iſtazende.* p. *n. f.* Liber Abrahamo patriarchæ adſcriptus, *non autem illius, ſed Abrahami Zardoſt, i. e. Zoroaſtri eſt. Caſt.*

استاسة *iſtiāſet.* s. *V.* [10. a اوس] Retributionem, compenſationem petere. *Wan.*

استاقوس *iſtākos.* t. *n f. ex Græco.* Aſtacus, cancer marinus longus. *Bero marino.*

استاکر *iſtāker.* p. *n. f. comp.* Magiſter, peritus artis. *Maeſtro prattico, eccellente.*

استام *eſtām.* p. *n. f.* 1) Frænum auro argentoque intextum. 2) Phalerae. *Ferh.*

استام *ūſtām.* p. *n. f.* 1) *i. q.* معتمد *mu'temed.* s. Fidus. 2) Ornamenta fellæ equeſtris, phalerae. *Ferh.*

آستان *āſtān.* p. *n. f.* & *adj.* 1) اشک *eſik.* t. عتبه *'tebe.* s. Limen. *Soglio.* 2) *Metaph.* Porta, aula *Principis*, palatium Regium. *Porta, corte, e palazzo Reale, ò Imperiale.* 11. حاندان *chānedān* دودمان *dūdimān.* 3) Sepulcra, & monumenta Prophetarum, & ſanctorum. 4) Supinus, in tergo jacens. ¶ آستان راستان اول *ol āſtanī rāſtān.* In illa aula rectorum, juſtorum. *In quella corte de' retti, e giuſti. Sæ.* آستان آل عثمان *āſtānī āli ūſmān (ferè oſmān)* & آستان پادشاه آل عثمان *āſtānī pādiſāhī āli ūſmān.* Porta Othomanica. *La Porta Ottomana.* آستان عالیشان *aſtānī 'alīsān.* Excelſa Porta, *ſeu q.* altæ dignitatis. *L'Eccelſa Porta. Epithetum, quod Turcæ dant Portæ Othomanicæ, ut ſunt & ſequentia* آستان فلك عنوان *āſtānī felek ūnwān.* Porta cœli inſtar, alta: *Porta alta, quanto il Cielo* جليل آلبرهان *gelīlil būrhān.* Glorioſæ demonſtrationis, vel auctoritatis. *Glorioſa.* دولت آشیان *dewlet āsiyān.* Proſperitatis nidus, felix, fortunata. *Felice.* آستان دولت آشیانمری مطاف راستان و حرم کرم پیکران بلوب *āſtānī dewlet āsiyānumuzi mætāfī rāſtān we hæremiKeremū bigirān bilūp.* Agnoſcendo, noſtram felicisſimam Portam eſſe confugium rectorum hominum, & ſacrarium immenſæ benignitatis. *Riconoſcendo la noſtra glorioſa corte per ricetto delli retti, e per ſacrario di benignità, e clemenza immenſa. Sæ.* ملجای سلاطین زمان و مأوای خوافین دوران اولان آستان رفیع المکان و عتبهٔ علیهٔ محلّد آلارکانه *melğāī ſelātȳnī zeman we mecwāi chæwākȳnī dewrān olan āſtanī refī'-ūl mekān we 'tebeī 'alījeī muchælledūl erkānūmūze.* Erga nos, ſeu excelſam, eminentem, firmam portam noſtram, quæ eſt aſylum Principum orbis, & refugii locus Monarcharum ſeculi. *Verſo l' eccelſa, eminente Porta noſtra, che è il refugio delli Monarchi del mondo. Ll.* آستان محلّد آلارکان پادشاهیه اولان محبّت *āſtānī muchælledūl erkānī pādiſahīye-olān muhæbbet.* Amor erga glorioſam & firmis columnis fultam portam Imperialem. *L'affetto, che portare alla fortiſſima porta Imperiale. Ll.* آستان رفیع آلمکان و دودمان محلّد آلارکانی ایله اولان حسن معامله و دوستلقیو صدق مصالحه و بارشلغلف اوزره آستانه عتبهٔ علیهٔ مغضاسی *āſtānī refī'-ūl mekān we dūdimānī muchælledūl erkānūmūz ile olan hūſnü mu'āmele we doſtlyk, we ſydkȳ maſalæha we barīſiklyk muktazāſī üzre.* Prout requirit bona correſpondentia, amicitia, ſinceritas, & pacis obſervantia, quam colitis cum noſtra digniſſima, eminentiſſima, firmiſſima porta. *Conforme richiede la buona corriſpondenza, amizitia, ſincerità, & oſſervanza della pace, che profeſſate con la noſtra glorioſa porta. Ll. Adhuc tamen ſæpius utuntur voce.* آستانه *āſtāne, in eadem ſignificatione, quam infrà vide.*

استان *eſtan.* p. *n. f.* 1) Locus quietis. *Ferh.* 2) Mandragora.

استان *iſtān.* p. *partic. in compoſitione exprimit collectionem rei.* ¶ خرمه استان *chūrmā iſtān.* Palmetum. *Caſt.*

استانبول *iſtānbol, alias etiam* آسلام بول *islāmbol, proprie* قسطنطنیه *koſtantanīye.* Conſtantinopolis, Byzantium. *Coſtantinopoli.*

استاندن *iſtānden.* p. *V.* 1) *pro* ستاندن *ſtānden.* اخذ *æchz.* s. آلمق *ālmak.* t. Accipere. *Prendere.* 2) *i. q.* اسانیدن *iſtāniden.*

Statuere, conſtituere. 3) Parere, gignere. *Caſt.*

آستانه *āſitāne. p. n. f.* Limen. *i. q.* آستان ¶ آستانهٔ دولت *āſitānēl dewlet*, & آستانهٔ سعادت *āſitānēl ſeādet.* Porta felicitatis, ſeu felicisſima. *La feliee, auguſtiſſima porta.* آستانهٔ سعادت آشیانهٔ شهنشاهیه *āſitānēl ſeādet āſhiyānēl ſehinsāhyie.* Erga portam Imperialem felicitatis nidum, *ſeu* felicisſimam. *All' Auguſta porta noſtra Imperiale. Ll.*

• استانه *eſtāne. p. n. f.* Locus quietis. *Luogo di ripoſo. Ferh.*

آستانی *āſitānī. p. n. f.* Pertinens ad limen, *ſeu metaph.* ad aulam. *Ferh.*

اسطاورس *iſtawroſ. t. n. f. ex Græco.* 2) Signum crucis. 2) Crux. *Il ſegno della Croce, eroce.*

اسطه *eſtāh. s. n. f. plur. ab* است *iſt.* Nates. *Eſt autem* است *iſt pro* استه *eſteh.*

استاکی *iſtākī. p. 2. perf. imperat. ab* استاکدن *iſtākden.* Accipe, ſume. *Ferh.*

استبآة *iſtibāet. s. V.* [ا. *a* بوا] Stationem capere. *Wan.*

استباحة *iſtibāhæt. s. V.* [ا. *a* بوح] 1) Ad radicem ſecare. *Wan.* 2) *pro* مباح *mūbāh t.* Cujusque cupiditati permittere. *Laſciar libero, indifferente.*

استبار *iſtibār s. V.* [ا. *a* بور] Tentare, experiri. *Wan.*

استباعة *iſtibā-æ. s. V.* [ا. *a* بيع] 1) Velle vendere. 2) Vendi oprare. *Wan.* 3) Venum exponere. *Voler vendere, chieder di vendere, dar a vendere.*

استباق *iſtibāk. s. V.* [ا. *a* سبق] 1) Contendere curſu. *Gareggiar nel corſo. vel* 2) In jaculatione ſagittæ. *Wan.*

استبان *iſtebān*, & استپان *iſtipān. p. n. f.* Semen harmalæ, *ſeu* rutæ ſylveſtris. *Caſt.*

استبانة *iſtibānet. s. V.* [ا. *a* بون] 1) Apparere. 2) Pro comperto habere. *Wan.*

استبداد *iſtibdād. s. V.* [ا. *a* بدّ] مستقل *muſtekyl* ol. t. Solum in opere verſari, vindicare ſibi ſoli dominium abſolutum. *Pretendere del aſſoluto dominio.* ¶ دعواى استقلال و استبداده راغب اولدى *daʿwāi-iſtyklālū iſtibdāde rāghyb oldy.* Aſpiravit ad abſolutum dominium. *Aſpirò all' aſſoluto dominio. Sa.*

استبداع *iſtibdāʿ. s. V.* [ا. *a* بدع] Aliquid novum producere. *Wan.*

استبدال *iſtybdāl. s. V.* [ا. *a* بدل] دکشترمك *degiſtūrmek. t.* Commutare. *Wan.*

استبر *iſtebr. p. n. f. & adj.* 1) *i. q.* استر *iſter.* Occa, pondus 4000 drachmarum. 2) *i. q.* ستير *ſtir* 6½ drachmæ. 3) Semiſſis rotuli, *ſeu* libræ & ſex drachmæ. 4) *i. q.* ستبر *ſtebr.* Craſſus, magnus. *Caſt.*

استبرا *iſtibrā. s. V.* [ا. *a* برأ] 1) Certa & abſoluta ſcientia ſcire aliquid. *Wan.* 2) Mundare ſe *poſt lotium, poſt menſtrua. Teſ.*

استبراز *iſtibrāz. s. V.* [ا. *a* برز] 1) Producere. 2) Provocare. *Produrre.*

استبرق *iſtebræk. s. n. f.* 1) ایو قالك اطلاس *eiū, kalȳn-ætlaes. t.* Veſtis ſerica craſſior, *pec.* verſicolor. *Raſo ſpeſſo. Wan.* ¶ استبرق حمرا *iſtebrakȳ ḥamrā.* Veſtis talis rubra. *Ah.* 2) Pannus auro intextus. *Wan.*

استبرقي *iſtebrakȳ. s. part.* Sericeus, variegatus. *Di raſo ſpeſſo.*

استبسار *iſtibſār. s. V.* [ا. *a* بسر] In promptu eſſe aliquid. *Eſſer pronto. Wan.*

استبسال *iſtibſāl. s. V.* [ا. *a* بسل] 1) Occidere *aliquem. Amazzare.* 2) Conjicere ſemet in vitæ diſcrimen. *Wan.*

استبشار *iſtibśār. s. V.* [ا. *a* بشر] 1) سونك *ſewinmek t.* Lætari *pec. nuntio fauſto.* 2) Annuntiare *nuntium fauſtum. Rallegrarſi di buone nuove, & recar buone nuove. Ll.*

استبشاع *iſtibśā-æ. s. V.* [ا. *a* بشع] Inſipidum exiſtimare aliquid. *Wan.*

استبصار *iſtibſār. s. V.* [ا. *a* بصر] Attentius conſiderare, perſpicere, ſcrutari. *Mirar con attenzione, conſiderare.*

استبضاع *iſtibzā-æ. s. V.* [ا. *a* بضع] Mittere merces in alias regiones negotii cauſa. *Wan.*

استبطاء *iſtibtāe. s. V.* [ا. *a* بطؤ] 1) Cunctari. 2) Tardum, ſegnemve cenſere. *Wan.*

استبطان *iſtibtān. s. V.* [ا. *a* بطن] 1) Clam tenere. *Tener naſcoſto.* 2) Occultare velle *aliquid. Wan.*

• استبقا *iſtibkāe. s. V.* [ا. *a* بقي] 1) Conſervare, ſuperſtitem ſervare. *Servare, conſervare intiero. Ik.* 2) Pudere. *Vergogniarſi. Wan.*

استبكا *iſtibkāe. s. V.* [ا. *a* بكي] Excitare fletum. *Wan.*

استبلال *iſtiblāl. s. V.* [ا. *a* بلّ] Convaleſcere. *Wan.*

استبهال *iſtibhāl. s. V.* [ا. *a* بهل] Relinquere rem loſignatam, & incuſtodiram. *Wan.*

استبهام *iſtibhām. s. V.* [ا. *a* بهم] Ambiguum, & dubium eſſe ſermonem. *Wan.*

استبي *iſtūbī. t. n. f.* Stuppa. *Stoppa.*

استبيلمك *iſtūbilemek. t. V.* Stuppa obturare. *Stoppare, riturar con iſtoppa.*

استتار *iſtittār. s. V.* [ا. *a* ستر] Abſconderе ſe. *Naſconderſi. Wan.*

استتباب *iſtitbāb. s. V.* [ا. *a* تبّ] Paratum eſſe. *Eſſer in promto. Wan.*

استتمام *iſtitmām. s. V.* [ا. *a* تمّ] Finire menſes graviditatis. *Wan.*

ذكر نام و استجلاب ثناى إنام اسبابى جمعنه *dewāmi tezekkürī nām we iſtiğlābi ſenāī enām eſpābi ğem-ynde tekāsülü ihmāl ſājestēī hāl degüldür.* Indigoum eſt ſtatu hominis, negligentem ſe præbere in comparandis mediis, ad immortale reddendum nomen, & ad allicienda apprecationes mortalium. *Non deve l'uomo trascurare di far bene, e di obligar, operando bene, li mortali a celebrar eternamente il suo nome, & a pregar Iddio per lui. Sæ.*

استجمار *iſtiğmār.* s. *V.* [10. *a* جمر] Defricare ſordes parvis lapillis. *Wan.*

استجماع *iſtiğmāᶜ.* s. *V.* [10. *a* جمع] 1) Congregari, colligi. 2) Convenire velle. *Radunarſi, voler radunarſi.* 3) *Equum* intendere omnes vires ad currendum. *Wan.*

استجمال *iſtiğmāl.* s. *V.* [10. *a* جمل] Ad pleoius robur pervenire, *ſeu* adultum fieri *camelum. Wan.*

استجمام *iſtiğmām.* s. *V.* [10. *a* جمّ] Quieſcere facere *equum vel ovem. Wan.*

استجنان *iſtiğnān.* s. *V.* [10. *a* جنّ] Uti peplo. *Servirſene d'un abito doneſco. Wan.*

استجواف *iſtiğwāf.* s. *V.* [10. *a* جوف] Amplum, ſpatioſum eſſe. *locum. Wan.*

استجهال *iſtiğhāl.* s. *V.* [10. *a* جهل] Habere aliquem pro ſtolido. *Wan.*

استحاثة *iſtyhāſet.* s. *V.* [10. *a* حوث] Humi quærere aliquid. *Wan.*

استحار *iſtyhār.* s. *V.* [8. *a* حرّ] Canere gallum tempore diluculi. *Wan.*

استحارة *iſtyhāret.* s. *V.* [10. *a* حرر] 1) Scificitari. 2) Digeri. 3) Impleri aqua locum aliquem. *Wan.*

استحازه *iſtyhāzᵉ.* [10. *a* حوز] Declinare, recedere. *Sfuggire, ſottrarſi. cc ab. Sæ.*

استحاض *iſtyhāz.* s. *V.* [10. *a* حوض] Colligi, *ſeu* conſidere aquam in aliquo loco. *Wan.*

استحاضة *iſtyhāzet.* s. *V.* [10. *a* حيض] Apparere ſanguinem extra tempus menſtruorum. *Wan.*

استحال *iſtyhāl.* s. *V.* [10 *a* حال] 1) محال *muhāl* ot. s. Impoſſibile, abſurdum eſſe. 2) حالندن دونمك *hālinden dönmek.* s. Mutari de ſtatu. *Mutare di ſtato.* ¶ سريع الاستحاله *ſerī-ūl iſtyhāle.* Quod cito mutatur, tranſit in alium ſtatum, aut corrumpitur, & digeſtu facilis *cibus. Che preſto cambia ſtato, ſi corrumpe, e ſi digeriſce.*

استحاله *iſtyhālet.* s. *V.* [10. *a* حول] Inſpicere ſtatum, & obſervare qualitatem rei. *Wan.*

اسابة *iſtiſabet.* s. *V.* [10. *a* ثوب] Petere remunerationem. *Wan.*

استأثر *iſtiſſer.* s. *V.* [10. *a* ثأر] Implorare auxilium certii ad ſummendam vindictam. *Wan.*

استثارة *iſtiſāret.* s. *V.* [10. *a* ثور] Erigere *camelum* inclinatum ad onus ſuſcipiendum. *Wan.*

استثفار *iſtiſfār.* s. *V.* [10. *a* ثفر] 1) Canem retrahere caudam. 2) Subdere ſyrmata poſteriora veſtis in ſubligaculum, *ſeu* cingulum femoralium. *Wan.*

استثقال *iſtiſkāl.* s. *V.* [10. *a* ثقل] 1) Vexare, moleſtia afficere. 2) Aegre ferre. *Wan.*

استثنا *iſtiſnā.* s. *V.* [10. *a* ثني] Excipere, eximere. *Eccetuare, cavare.* ¶ قياس استثنائي *kyjāsī iſtiſnājī.* Syllogiſmus replicativus, *ubi poſito antecedente ponitur conſequens, vel negato hoc negatur illud. Gol.*

استجابت *iſtiğābet,* & استجواب *iſtiğwāb.* s. *V.* [10. *a* جوب] 1) قبول *kæbūl* s. t. Exaudire, accepram habere petitionem. *Eſſaudire, accettare Sæ.* 2) Reſpoſum dare. *Riſpondere. Wan.*

استجاده *iſtiğādet.* s. *V.* [10. *a* جود] Cenſere aliquid bonum eſſe, *ſeu* pro bono habere aliquid. *Wan.*

استجاره *iſtiğiare.* s. *V.* (*pro* استئجار) [10. *a* اجر] اجاره الغ *iğārede almak.* s. Conducere. *Prendere a fitto V.* اجاره

استجاره *iſtiğiāre.* s. *V.* [10. *a* جور] 1) Auxilium petere. *Wan.* 2) Protectionem, & præſidium implorare. *Chieder protezione.*

استجازه *iſtiğiāze.* s. *V.* [10. *a* جوز] Petere veniam *Chieder licenza. Wan.*

استجافة *iſtiğiāfet.* s. *V.* [10. *a* جوف] Amplum, ſpatioſum eſſe. *Wan.*

استجداً *iſtiğdāe.* s. *V.* [10. *a* جدأ] Petere emolumentum. *Wan.*

استجداد *iſtiğdād.* s. *V.* [10. *a* جدّ] Innovare. *Wan.*

استجرا s. *V.* [10. *a* جرأ] Conſtituere mandatarium, *vel* procuratorem. *Wan.*

استجراح *iſtiğrāh.* s. *V.* [10. *a* جرح] 1) Flagitioſum, iniquum eſſe. *Wan.*

استجراز *iſtiğzāz.* s. *V.* [10. *a* جزّ] Germinare ſemen. *Wan.*

استجعال *iſtiğᵉāl.* s. *V.* [10. *a* جعل] Catulire canem. *Eſſer in caldo la cagnia. Wan.*

استجفا *iſtiğfāe* s. *V.* [10. *a* جفأ] Cenſere aliquid durum, & pravum. *Wan.*

استجلاب *iſtiğlāb.* s. *V.* [10. *a* جلب] 1) De loco in locum transferre, *maxime* vendendi ergo *oves, camelos, captivos. Gol.* 2) *uſit.* Attrahere. *Attirare.* ¶ دوام

استحباب *iſtyhbāb.* s. *V.* [10. *a* حبّ] 1) Charum habere. *Wan.* 2) Eligere. 3) Gratum excipere. *Sceglierſi, prender affetto, tener caro.* ¶ استحباب بولندن *iſtyhbāb ioninden.* Ex optione, non ex debito. *Di propria elezione, non per debito. Tef.*

استحثاث *iſtyhsās.* s. *V.* [10. *a* حثّ] Inſtigare, incitare. *Wan.*

استحجاب *iſtyhğāb.* s. *V.* [10. *a* حجب] Conſtituere aliquem janitorem. *Wan.*

استحداث *iſtyhdās.* s. *V.* [10. *a* حدث] Aecipere nuntium. *Wan.*

استحداد *istyhdād.* s. *V.* [10. *a* حدّ] Acuere cultrum. *Wan.*

استحذاء *iſtyhzāe.* s. *V.* [10. *a* حذأ] Petere, ut detur vel induatur ſibi *calceus. Wan.*

استحرار *iſtyhrār.* s. *V.* [10. *a* حرّ] Invaleſcere. *Wan.*

استحرام *iſtyhrām.* s. *V.* [10. *a* حرم] Appetere coitum maris. *Dicitur de animalibus, quæ habent ungulas fiſſas. Wan.*

استحسار *iſtyhsār.* s. *V.* [10. *a* حسر] Defatigari. *Wan.*

استحسان *iſtyhsān.* s. *V.* [10. *a* حسن] ابو طوتق *eiü tutmak.* t. 1) Bonum cenſere, beneficii loco habere. *Wan.* 2) Approbare, laudare. *Stimar buono, approvare.* ¶ استحسان اندكي تدبير دل پذيرني *tedbīrī dil pezīrini iſtyhsān itti.* Gratum ejus conſilium approbavit. *Approvò il di lui ottimo conſiglio. Sæ.*

استحصاد *iſtyhsād.* s. *V.* [10. *a* حصد] Appropinquare tempus meſſis. *Wan.*

استحصاف *iſtyhsāf.* s. *V.* [10. *a* حصف] 1) Firmari *negotium.* 2) Duram & adverſam eſſe fortunam. *Affodarſi il negozio, e contrarietà di fortuna.*

استحضار *iſtyhzār.* s. *V.* [10. *a* حضر] 1) Citare, præſentem ſiſtere. *Citare, far comparire.*

استحطاط *iſtyhtāt.* s. *V.* [10. *a* حطّ] Detrahere aliquid e ſolutione rei venditæ poſt factum jam contractum. *Wan.*

استحفاظ *iſtyhfāẓ.* s. *V.* [10. *a* حفظ] 1) Retinere memoria. 2) Memoriæ mandare. *Ritenere in memoria.*

استحقاب *iſtyhkāb.* s. *V.* [10. *a* حقب] Portare peram. *Wan.*

استحقار *iſtyhkār.* s. *V.* [10. *a* حقر] حقير طوتق *hækīr tutmak.* t. Contemptui habere, vilipendere. *Sprezzare, non ſtimare. Ik.*

استحقاف *iſtyhkāk.* s. *V.* [10. *a* حقّ] 1) Juſta petere. *Wan.* 2) مستحقّ *muſtahækk* ot. t. Mereri, dignum eſſe. *Meritare, eſſer degno. Ik.* ¶ استحقاق مهارت *iſtyhkāk mehārēt.* Excellentium mereri, *q.* magiſterium promereri. *Meritar d'eſſer grande, eccellente, ò d'eſſer chiamato Maeſtro. Ik.*

استحقان *iſtyhkān.* s. *V.* [10. *a* حقن] حقنه اندرمك *hokna ittürmek.* t. Enema jubere dari. *V.* حقنه

استحكام *iſtihkām.* s. *V.* [10. *a* محكم] محكم ايتمك *mu:kem etmek.* t. II. استغرار *iſtykrār.* Firmari, roborari. *Confermarſi. Wan.* ¶ كمال استحكامي *kemāli iſtyhkāmī.* Perfecta munitio ejus *arcis. L'eſſer aſſai forte, e munita. Sæ.* استحكام دوستي و يكجهت اليون *iſtyhkāmī doſti vü iekğihet iciün.* Ad firmandam, promovendamque amicitiam, & concordiam. *Per coltivare, ed accreſcere l' amicizia, e concordia. Ll.* مجزد استحكام صلح و صلاح و استقرار عهد و پيمان اليون *m ğerred iſtyhkāmī ſulhu ſælāh, we iſtykrārī æhdü pejmān iciün.* Solummodo ad confirmandam, promovendamque almam pacem, & capitulationes. *Per confermare, e promovere l' alma pace, e ratificare, o oſſervare li capitolazioni. Ll.* استحكام *iſtyhkām* s. & استحكام *uſtatius iſtyhkām wirmek.* Firmare, roborare. *Confermare.* صلحه استحكام ويرمك *ſulhæ iſtyhkām wirmek.* Firmare, promovere pacem. *Promovere la pace. Ll.* استحكام بولمق *iſtyhkām bulmak.* Firmari, roborari. *Confermarſi, promoverſi. Sæ.*

استحلا *iſtyhlā.* s. *V.* [10. *a* حلو] حلنلو *tatlu* ot. t. Dulce eſſe. *Wan.*

استحلاب *iſtyhlāb.* s. *V.* [10. *a* حلب] Mulgere. *Mugnere. Wan.*

استحلاس *iſtyhlās.* s. *V.* [10. *a* حلس] Herbam tegere faciem terræ. *Wan.*

استحلاف *iſtyhlāf.* s. *V.* [10. *a* حلف] Adjurare. *Scongiurare. Wan.*

استحلال *iſtyhlāl.* s. *V.* [10. *a* حلّ] 1) حلال *hælāl tutmak.* t. Legitimum, aut licitum cenſere. *Wan.* 2) Petere, ut legitimum cenſeatur. *Stimar legimo, chiedere per legitimo. Tef.*

استحماش *iſtyhmāſ.* s. *V.* [10. *a* حمش] Excandeſcere ira. *Wan.*

استحماق *iſtyhmāk.* s. *V.* [10. *a* حمق] Fatuum reputare aliquem. *Wan.*

استحمال *iſtyhmāl.* s. *V.* [10. *a* حمل] گوتورمك استمك *götürmek iſtemek.* t. Velle portare, *vel* in ſe ſuſcipere. *Voler portare, e prender ſopra di ſe. Wan.*

استحمام *iſtæhmām.* s. *V.* [10. حمّ] 1) ايسي صو ايله يغمق *iſſi ſu ile iaikanmak.* t. Lavare ſe aqua calida *in balneo, vel thermis.*

2)

a) Vivere. *Wan.* 3) *in genere* lavare corpus.

استخوان *iſtyhwāẓ.* s. [*V.* 10. *a* حوذ] Prævalere, ſuperiorem evadere. *Wan.*

استحيا *iſtyhjā.* s. *V.* [10. *a* حيي] اوتانمق *utanmak.* v. 1) Pudore affici. *Wan.* 2) In vivis relioquere. *Vergognarſi, arroſſirſi.*

استخ *iſtæch.* p. *n. f.* Hircus. *Caſt.*

استخار *iſtichāẓ.* s. *V.* [10. *a* احذ] 1) Accipere, ſumere. 2) Depreſſum teocre caput ob dolorem capitis, aut oculorum. *Wan.*

استخار *iſtychār, ſeu* استخاره *iſtychāre.* s. *V.* [10. *a* خور] *i. q.* استعطاف *iſtiʿṭāf.* s. Propenſionem animi conciliare. *Wan.*

استخاره *iſtychāre.* s. *V.* [10. *a* خير] خير اسنمك *chaīr iſtemek.* v. 1) Petere eligi. 2) Bonum petere, & propitium Dei favorem, ac bonum rei ſuſceptæ ſucceſſum petere. ¶ استخاره كردن *iſtichāre kerden.* Perſortes conſulere coranum. *Mos orientalium, cum primis vero perſarum, ut Coranum explicent, & quod illorum oculis primum occurrit, hoc notam habere credunt, ad rem bonam adipiſcendam, vel malam avertendam. Reland.* امراى ذيك رأيله استشاره و اصابت صواب الجون استخاره‌دن صكره *ümerāī nīk-rāīle iſtiſāre, we yṣābeti ſæwāb iciün iſtychāreden ſon-ra.* Poſtquam conſilium inivit cum prudentibus conſiliariis, propitiumque Dei favorem, ut, quod optimum factu eſſet, eligeret, ad felicem cœpti ſucceſſum conſequendum, imploravit. *Doppo aver tenuto conſiglio con li ſuoi prudenti Miniſtri, e. chieſta dal cielo la grazia di appigliarſi alli migliori mezzi di far riuſcir l'impreſa. Sæ.* ادرنه فتحي الجون استخاره بورلدى *edrene fethy iciün iſtichāre büüryldy.* Propitium invocatum eſt numen ad expugnandam feliciter Adrianopolim. *Fu concluſo con l' aiuto di dio di eſpugnar Adrianopoli. Sæ.*

استخبا *iſtychbāe.* s. *V.* [10. *a* خبأ] Figere tentorium, & in illud intrare. *Wan.*

استخبار *iſtychbār.* s. *V.* [10. *a* خبر] خبر اسنمك *chaber iſtemek.* v. اسقسار *iſtifsār.* تفحص *tefæhhus.* s. پورسيدن *pürſiden.* p. Expetere nuntium, interrogare, percunctari, inveſtigare. *Dimandar nuova, interrogare, informarſi. c c* ab, *loco noſtri* de. ¶ استخبار اطوار كفار و احوالرني سپاه اسلامه اخبار الجون ارسال اولدى *iſtychbārī ætwārī Küffār we æhwāllerini ſypāhi islāme ichbār iciün irsāl olundy.* Miſſus eſt ad capeſſendam ootitiam Infidelium, & ad renuntiandum exercitui Fidelium ſtatum illorum. *Fu mandato ad informarſi de gl' andamenti, ò a riconoſcere il poſto de' nemici Infedeli, e per avviſarne l'eſercito de' Fedeli. Sæ.*

استخدام *iſtychdām.* s. *V.* [10. *a* خدم] فوللنمق *kullanmak.* v. Adhibere, uti opera *alicujus*, famulum conducere. *Adoprare, ſervirſi di alcuno. Ik.* ¶ استخدام اولنمق *iſtichdām olunmak.* Adhiberi, & *pro noſtro* inſtallari. *Eſſer inſtallato, & adoprato per miniſtro. Ll.*

استخذا *iſtychẓāe.* s. *V.* [10. *a* خذأ] Submiſſum, & humilem ſe exhibere. *Wan.*

استخر *iſtæchr.* p. *n. f.* Lacus ſtagnum. *Caſt.*

استخر *iſtychār.* p. *n. prop.* Civitas, quæ antiquis Perſepolis dicta eſt. *Herb.*

استخراج *iſtychrāg.* s. *V.* [10. *a* خرج] 1) Petere exire. 2) Extrahere, ſecernere optimum. *Cavar fuori, ſcieglier il migliare. Wan.*

استخساس *iſtychsās.* s. *V.* [10. *a* خسّ] Habere aliquem pro vili, & ignobili. *Wan.*

استخفا *iſtychfāe.* s. *V.* [10. *a* خفي] Abſcondere. *Wan.*

استخفاف *iſtychfāf.* s. *V.* [10. *a* خفّ] يينى و خفيف طوتمق *iejni, we chafif tutmak,* حقارتله نظر *hakāretile nazar* s. v. 1) Levem eenſere. 2) Deſpicere. *Spreẓẓare, far poca ſtima. Teſ.*

استخلاب *iſtychlāb.* s. *V.* [10. *a* خلب] Demetere *herbam. Wan.*

استخلاص *iſtychlās.* s. *V.* [10. *a* خلص] 1) Seligere. *Wan.* 2) Liberare. 3) Liberationem procurare. 4) Purum, ac ſincerum eſſe velle. 5) Puram ſibi reddere. 6) Integram ſibi vendicare rem. *Liberare, e procurar di liberare. Gol.*

استخلاط *iſtychlāt.* s. *V.* [10. *a* خلط] Admittere *camelum* marem ad femellam. *Far coprir la camela. Wan.*

استخلاف *iſtychlāf.* s. *V.* [10. *a* خلف] 1) Extrahere aquam e puteo. 2) Subſtituere in ſuum locum ſucceſſorem. *Wan.* 3) Relinquere poſt ſe, *v. g. liberos, poſteros. Laſciar in luogo ſuo, far ſuccederſi. Ik.*

استخمار *iſtychmār.* s. *V.* [10. *a* خمر] Redigere aliquem in vilem ſervitutem. *Wan.*

استخوان *iſtüchān.* p. *n. f.* 1) كمك *gemük.* v. عظم *æẓm.* s. Os. *Oſſo.* 2) Fundamentum *ædificii.* 3) Textus *libri.* 4) Cadaver aridum *animalis.* 5) Nucleus. *Wan.* 6) Supellex domeſtica. *Caſt.* *Expreſſ. poet.* استخوان اوبشت *iſtüchānīo beſt. i. e.* انك اصلني بيان *onün-āsłyni bejān ejledi.* Cauſam illius rei manifeſtavit, *vel* rem cum ſuis circumſtantiis, prouti ſe habet, palam fecit. استخوان قصهٔ فرهاد و مجنون بسته اند *iſtüchān kyſſai ferhādu meğnūn beſte end.* Fundamentum narrationis de Ferhad & Meğnun

pateſecerunt. استخوان قصه خوانان *ûſtûchâ-ni kyſſæ chânân.* Tumidum præludii genus, *quale publici apud orientales fabularum narratores narratiunculis ſuis præmittere ſolent. Ferh.*

استخوانپاره *ûſtûchânpâre.* p. *n. f. comp.* Officulum, fruſtum oſſis. *Pezzo d'oſſo. Ik.*

استخوان بزرك *ûſtûchanî büzürk.* p. *n. f. compoſ.* Os magnum. *Ferh.*

استخوان بند *ûſtûchân bend.* p. *n. f. comp.* جبيره *ĝebîre.* s. Fracti oſſis vinculum, *ſeu* ligamen. *Ferh.*

استخوان خوار *ûſtûchân châr.* p. *n. f. comp.* كورى كوشي *kûrî kûſî.* t. Oſſivorus. *Proprie* nomen avis, quæ non niſi oſſibus paſcitur. *Ferh.*

استخوانرند *ûſtûchânrend.* p. *n. f. comp.* 1) هماكوشي *hümâ kûſî.* Manueodiata, *avis quæ aere veſci dicitur.* 2) Aquila nigra. *Ferh.*

استخوانرنك *ûſtûchânreng.* p. *n. ſ. comp. i. q.* præced. *Ferh.*

استخوانزنه *ûſtûchânzene.* p. *n. f. comp.* قرقال *kærtâl.* t. 1) Aquila, 2) Avis magna, *quæ tantum oſſibus paſci ſcribitur, dorſo rubra, aquilæ ſpecies maxima, nec tamen cum illa certare poſſe dicitur. Caſt.*

استداد *iſtidâd.* s. V. [8. a سدّ] Conjungere rem fiſſam. *Wan.*

استدارمك *iſtidâre.* s. V. [10. a دور] دونمك *dönmek.* t. 1) Circumire, gyrum ducere *circum aliquid.* 2) Rotundum, gyranm eſſe. *Gira re, voltar attorno, & eſſer rotondo, e girato.*

استدامت *iſtidâmet.* s. V. [10. a دوم] 1) Immorari alicui rei, cunctari. *Wan.* 2) Aſſiduum eſſe. 3) Tranquillum ac quietum eſſe velle. *Indugiare, eſſer aſſiduo.*

استدانه *iſtidâne.* s. V. [10. a دين] 1) طلب ايدرجي *borĝî talab* s. t. Repetere debitum. 2) mutuum petere. *Chiedere a credito. Wan.*

استدبار *iſtidbâr.* s. V. [10. a دبر] اردنجه كتمك *ardinĝe gitmek.* t. (استقبال *yſtikbâl*) Pone ire, ſequi. *Andar da dietro.*

استدراج *iſtidrâĝ.* s. V. [10. a درج] يڤين *iakyn* s. t. 1) Paulatim, & gradatim promovere. *Wan.* 2) *In malam partem* demovere, *ſeu* delabi ſinere. *Far ſalire, o calare da grado.* ¶ استدراج مكر *iſtidrâĝî mekr iciün.* Ad tollendam paulatim malitiam. *Per rimuovere a poco a poco il male. Teſ.* اكر مدّت استدراجي منتهي ايسه *eger müddeti iſtidrâĝî muntehî iſe.* Si finietur tempus progreſſus ipſius. *Se'l tempo del ſuo auanzamento ſarà compito. Sæ.*

استدراجي *iſtidrâĝî.* s. *part.* Pertinens ad paulatim & gradatim factam rei alicujus promotionem. *Ah.*

استدرار *iſtidrâr.* s. V. [10. a درّ] 1) صاغمق *ſaghmak.* t. Mulgere. *Wan.* 2) بيرى دوكى *biri biri ardinĝe tyz tyz.* t. Vnum ſtatim poſt alium mittere. 3) اقتمق *akytmak.* t. Exprimere unum poſt aliud, *ut ventus pluviam ex nube.* 4) Continuo donare.

استدراك *iſtidrâk.* s. V. [10. a درك] 1) Reſtituere rem amiſſam in locum ſuum. *Wan.* 2) Aſſequi velle. 3) Aſſequi. 4) Intelligere. ¶ حرف استدراك *harfi iſtidrâk.* Particula. Exceptionis, ut لكن *lakin.* Sed, verum. *Vide in* حرف

استدعا *iſtid-â.* s. V. [10. a دعو] 1) بر نسنه مسكنت ايله طلب ايلمك *bir neſnei meſkenet ile talab* s. t. Petere ſubmiſſe, rogare. *Chiedere ſupplicheuolmente.* 2) Felicem comprecationem, *ſeu* benedictionem rogare. *Chieder benedizioni, ò preghiere.* ¶ استدعا و استرجا *iſtid-â wû iſtirĝiâ* s. Submiſſe petere, ſupplicare. *Ll.* استدعاى اصلاح مابين اتدبلر *iſtid-âi yslâhy mâbejn ittiler.* Petierunt reconciliationem partium, *h. e.* rogarunt eum, ut curaret partes pacificari, *ſeu* diſſidia componi. *Lo pregarono, che ſi interponeſſe frà le parti, e procuraſſe d'accordarle inſieme. Br. Sæ.* استدعاى توفيق ايدوب *iſtid-âi tewfik idüp.* Concurſum petens divinum. *Raccommandandolo alla tutela di Dio. Br. Sæ.* استدعاى دعا و هدّت ايلردى *iſtid-âi duâ wû himmet eilerdi.* Rogabat, ut illi benediceret, & felicia precaretur. *Pregavalo di porger preci a Dio per lui, & augurarli felici ſucceſſi, e proſperi avvenimenti Br. Sæ.* استدعا هزيمت كفّار اتدى *iſtid-âi hezîmeti küffâr itti.* Petiit à Deo profligationem Infidelium. *Pregò di perdere quelli Infedeli Sæ. Br.* شاهن قدومني استدعا اتدبلر *ſâhün-kudümini iſtid-â ittiler.* Rogarunt, ut Rex veniret. *Aſpettavano con grandiſſimo deſiderio la venuta del Rè. Sæ. Br.*

استدفا *iſtidfâ.* s. V. [10. a دفأ] Calefacere ſe. *Scaldarſi. Wan.*

استدفاع *iſtidfâ.* s. V. [10. a دفع] Petere remotionem alicujus, *v. g. ab officio. Wan.*

استدفاف *iſtidfâf.* 1) s. V. [10. a دفّ] Facilem ſe præbere. 2) *n. f.* Rectitudo, integritas. *Wan.*

استدفاف *iſtidkâk.* s. V. [10. a دقّ] Subtilem facere *rem. Aſſottigliare. Wan.*

استدلال *iſtidlâl.* s. V. [10. a دلّ] 1) طلب دلالت *talabi delâlet* s. t. Conari demonſtrare. 2) Demonſtrare, argumentari. 3) Colligere, elicere *aliquid ex aliqua re. Cercar di dimoſtrare, dimoſtrare, argomentare da una coſa all' altra. Sæ.* ¶ آيت ايله استدلال اولنمشدر *âietile iſtidlâl olunmiſtür.*

Scri-

Scriptura Sacra de mooſtratur. *Si dimoſtra dalla Sacra Scrittura.* *Tef.* بوندن استدلال ايده *bundan iſtidlāl ide.* Hinc demonſtret, eliciat. *Da qui cavi, & argomenti.* *Tef.* خبر سيّد آليشردن بو معنا استدلال اولنور *chaberî ſejjidūl beſerden bu maʿnā iſtidlāl olunur.* Hic ſenſus elicitur ex traditione Principis mortalium (Mohammedis). *Ciò ſi cava dalla Tradizione di Mahomete.* *Ik.*

استدن *iſteden.* p. *V.* 1) Stare. 2) Stando opperiri. *Ferh.*

استذرا *iſtiẕrāʾ.* a. *V.* [10. a ذرأ] Caruliſſe pecus. *Wan.*

استذمام *iſtiẕmām.* a. *V.* [10. a ذمّ] Iove ſtigare, & elicere ſecreta alicujus. *Wan.*

استذمام *iſtiẕmām.* a. *V.* [10. a ذمّ] Facere aliquid reprehenſione dignum. *Wan.*

استر *āſter vul. aſtar.* p. c. *n. f.* بطانه *bitāne* s. 1) Subductura ſerviens tela craſſior, & rarior. 2) Ipſa ſubductura, *ſeu* tela, aut pannus ſubductus. *Tela da fodrare, fodra. Ferh.*

استر *eſter.* p. *n. f.* Mulus. *Mulo V.* قنر

استر *iſter.* t. 1) 3. *perf. præſ. ab* استمك Vult. 2) Sive *pec, repetitum.* *O, ò fia, fia.* 3) Etiamſi, quantumvis. *Bene, ancorche.* ¶ كرك اول استر او استر بو *iſter o, iſter bu. gerek ol, gerek bu.* Sive hic, ſive ille. *Sia queſto, ſia quello.*

استر *iſter*, & استرا *iſtirā.* p. *n. f.* i. q. استار *iſtār.* 1) Occa, libræ 2½ 2) Peritio. 3) *pro* استبر *iſtebr.* Groſſus, craſſus. *Caſt.*

استرا *iſtirāe.* a. *V.* [10. a ورأ] Cenſere aliquem hypocritam. *Wan.*

استرا *üſtürā.* t. *n. f.* Novacula *Raſojo. V.* استره

استرابة *iſtirābet.* a. *V.* [10. a ريب] Malum judicare de homine cæteroquin ſuſpecto. *Wan.*

استراثة *iſtirāſet.* a. *V.* [10. a رثث] Cenſere aliquem ſegnem, tardum in peragendo opere. *Wan.*

استراحت *iſtirāhat.* a. *V.* [10. a روح] دكلنمك *din-lenmek.* t. Quieſcere, requieſcere. *Ripoſare, ripoſarſi.*

استرار *iſterār.* p. *n. f.* عدسة *ædeſet.* s. Lenticulæ granum unum. *Ferh.*

استراضة *iſtirāẕet.* a. *V.* [8. a رضّ] Colligi, & conſiſtere aquam in uno loco. *Wan.*

استراط *iſtirāt.* a. *V.* [8. a سرط] Deglutire. *Wan.*

استراف *iſtirāk.* a. *V.* [8. a سرق] اوغرلمق *oghurlamak.* t. Surripere, furtim auferre. *Rubbare, toglier furtivamente. Tef.*

استرال *iſtirāl.* a. *V.* [10. a رأل] 1) Adoleſcere *pullum ſtruthiocameli.* 2) Evellere certam aliquem herbam, *collo ſtruthiocameli ſimilem.* *Wan.*

استربا *eſterbā.* p. *n. f.* قترجي *katyrgi* t. Mulio. *Mulattiere. Uffitatius* استربان *eſterbān.*

استربان *eſterbān.* p. *n. f.* i. q. *præc.*

استرجا *iſtirǧāe.* a. *V.* [10. a رجو] التماس *iltimās* s. t. Petere, rogare. *Pregare, chiedere.* ¶ اولنمامق بابنده استرجا والتماس *olunmamak bābinde iſtirǧā wü iltimās olunmiſtür.* Rogatum eſt, ut *id* non fieret. *Si è pregato, che non ſi faceſſe. Ll.*

استرجاع *iſtirǧāʿ.* a. *V.* [10. a رجع] 1) Repetere datum. *Reprendere quelche ſe dato.* 2) صدد آلصيبة انالله و انا اليه راجعون دېمك *ṣndel muṣybe innā lillāhi we innā ilejhi rāǧi-ūne dimek. h. e.* In adverſitate, aut gravioribus malis dicere, aut proferre hæc ipſa verba, *quæ ſignificant* Utique nos Dei ſumus, & certe ad eum revertemur. *Ricorrere à Dio nella tribolatione, con dire quelle parole arabe cavate dall Alcorano. Wan.*

استرحال *iſtirhāl.* a. *V.* [10. a رحل] Petere, ut ephippium cameli ornetur; vel non ornetur. *Wan.*

استرخا *iſterchā.* p. *adj.* Laxus, languidus. *Caſt.*

استرخا *iſtircha.* a. *V.* [10. a رخو] Laxari. *Eſſer rilaſciato. Wan.*

استرداد *iſtirdād.* a. *V.* [10. a ردّ] وردوكن كيرو *wirdüǧin jine dilemek, vel* ينه دلمك *gîrü iſtemek.* t. Repetere *datum, ſive ablatum. Chiedere la reſa, ò reſtituzione Sæ.* ¶ استرداد ودیعه *iſtirdadi wedīʿ.* Repetere fidei commiſſum, *ſeu* depoſitum. *Ripetere, richiedere il depoſito. Sæ.*

استرداف *iſtirdāf.* a. *V.* [10. a ردف] Petere, ut incedat unus poſt alium. *Wan.*

استردن *üſtürden.* p. *V.* Fodere. *V.* كستردن

استردیا *iſtiridia, vul. ſtridia.* t. *n. f. ex Græco.* Oſtrea. *Oſtriga.*

استرسال *iſtirſāl.* a. *V.* [10. a رسل] 1) Negligere comam. 2) Comparare ſibi habitum in aliqua re per continuam ejus meditationem. *Wan.*

استرش *üſtüriſ.* p. *n. f.* Vomer. *Vomere. Ferh.*

استرضا *iſtirẓāe.* a. *V.* [10. a رضو] رضاسن طلب *ryẓāſın talæb* a. t. Beneplacitum capere, velle placere. *Cercar di compiacere.*

استرعا *iſtirʿā.* a. *V.* [10. a رعا] Petere magiſterium pecuarium. *Wan.*

استرعاف *iſtirʿāf.* a. *V.* [10. a رعف] 1) Præripere celeritate *equum.* 2) Lapidem vulnerare pedes *cameli, ita, ut ſanguis effluat. Wan.*

استرفاد *iſtirfād.* a. *V.* [10. a ردف] Petere auxilium. *Wan.*

استراحت *iſtirfāh.* s. *V.* [10. *a* رفه] *iſtyrāhat* s. t. Quieſcere. *Ripoſare.*

استرقاع *iſtirkāᵃ.* s. *V.* [10. *a* رقع] Competenta tempore dari veſtes ad farciendum. *Wan.*

استرقاف *iſtirkāk.* s. *V.* [10. *a* رقف] 1) Subtile, tenue eſſe aliquid. 2) Mancipare. 3) Captivum ducere in ſervitutem. *Far ſchiavo, prender prigione. Wan.* ¶ استرقاف اولانلر *iſtirkāk olanlar.* Bello capti. *Fatti ſchiavi, li Prigioni. Sæ.* اعناف استرقاف اهل شقاق اونمغله *iſtirkākỹ aᵉnākỹ.ehli ſikāk olunmoghyle.* Subjugatis cervicibus diſſidentium, ſeſe opponentium. *Ridotti al giogo li colli de' nemici. Sæ. V. etiam* وقاف

استرک *iſterek.* p. *n. f.* مبعدهٔ سأبک *mī-ādei ſāile.* s. قره كوللك *kara gonlyk.* t. Styrax ſicca. *Storace. Ferh.*

استرلاب *iſtŭrlāb.* t. *n. f. Ex graco.* Aſtrolabium. *V.* اسطرلاب

استرلق *aſtarlyk.* t. *n. f.* 1) Subductura. 2) Tela pro ſubductura. (*ut* طونلق *donlyk, vel* قفتانلق *kaftanlyk* t. Tela, *vel* pannus pro veſte interiori) 3) Quantum ſufficit pro ſubducenda veſte. *Tela da fodrare, fodra, & quanto baſta per fodrare un veſtito.*

استرلمق *aſtarlamak.* t. *V.* Subducere. *Fodrare.*

استرلو *aſtarlŭ.* *adj.* t. & استرلنمش *aſtarlanmiſ.* t. *part.* Habens ſubducturam, *ſeu* ſubductus. *Fodrato.*

استرمام *iſtirmām.* s. *V.* [10. *a* رمم] 1) Eſſe tempus, vitioſum murum reparandi. *Wan.* 2) Reſtauratione opus habere. 3) Velle reſtaurare.

استروک *eſtermŭk.* p. *n. f. comp.* Struthiocamelus, *q. Cameli avis. Caſt.*

استرلخ *iſterenḡ.* p. *n. f.* آلصنم يبروح *jebrāhūs-ifsanem.* s. Mandragora. *Ferh.*

استرنک *iſterenk.* p. *n. f. idem q. præc.*

استرلک *ŭſtŭreng.* p. *n. f.* 1) Sterilis, & infæcunda mulier. 2) Platanus *arbor. Ferh.*

استروح *iſtirwāh.* s. *V.* [10. *a* روح] Aſſueſcere alicui. rei. *Wan.*

استرون *iſtirun*, & *ŭſtŭrwen.* p. *n. f.* 1) Sterilis, & infæcunda *mulier*; *vel pecus. Wan.* 2) Cynosbatus, toſa canina. *Caſt.*

استره *ŭſtŭre*, *vul.* *ŭſtura* p. t. *n. f.* موسي *muſā* s. Novacula. *Raſojo.*

استرهاب *iſtirhāb.* s. *V.* [10. *a* رهب] Terrefacere. *Ferh.*

استرلق *ŭſtŭralyk.* t. *n. f. comp. alius* استره قبوري *ŭſtura kubury.* t. Theca oovacularum, pectinumque. *Stuccio di raſoij, pettini.*

استزاده *iſtizāte.* s. *V.* [10. *a* زيت] Petere olivas *ab aliquo. Wan.*

استزاد *iſtizād.* s. *V.* [10. *a* زيد] Augmentum petere, amplius quid requirere. *V. Gol.*

استزاره *iſtizāre.* s. *V.* [10. *a* زور] Iovitare aliquem ad viſitandum ſe. *Wan.*

استزلال *iſtizlāl.* s. *V.* [10. *a* زل] 1) طيانديرمق *tajandūrmak.* t. Suffulcire. *Appoggiare. Wan.* 2) Cæſpitare, ad cæſpitandum ſe movere. *Gol.*

استسداد *iſtisdād.* s. *V.* [10. *a* سد] Obſtrui, occludi *januam. Eſſer chiuſa, ſerrata la porta. Sæ.*

استعايت *iſtis-ā.* s. *V.* [10. *a* سعي] ١ طلب *ſy-āiet tæleb* s. t. 1) Petere à *ſervo* manumiſſo ſervitia in complementum acceptæ mercedis. *Wan.* 2) Petere, ac velle, ut quid fiat. *Gol.*

استسعاد *iſtis-ād* s. *V.* [10. *a* سعد] 1) Pro fausto *quid* reputare. *Wan.* 2) Felicitatem captare, quærere. 3) Suppetias rogare. *Gol.* 4) *q.* Felicitari, coodecorari. ¶ شرف پادوسي ايله استسعادنه اجازت عليّدلري مغرون اولدى *ſereflī pādūſī ile iſtis-ādine iğāzetī ælijeri mækrūn oldi.* Data illi eſt clementiſſima facultas, felicitatem captandi ex oobilitate deoſculationis pedis ejus. *Sæ. Gli fece grazia di poter baciargli li piedi. Br.*

استسعار *iſtisᵉār.* s. *V.* [10. *a* سعر] Accendere ignem. *Wan.*

استسقاف *iſtisfāf.* s. *V.* [10. *a* سقف] Mavou capere *triticum*, *polentam. Gol.*

استسقا *iſtiskā.* s. *V.* [10. *a* سقي] ١ طلب *ighmur tælæb* s. & استسقا رنجنه كرفتار *iſtiskā renğine giriftār* ol. t. *Acht.* 1) Hydrope laborare. 2) Expetere potum, aquam, pluviamve. 3) Haurire aquam *ex puteo.* 4) Portare aquam in utre. *Bramare acqua, aver l'idropiſia. Wan.*

استسقا *iſtiskā.* s. *n. f.* Hydropiſia. *L'idropiſia. Gol.*

استسلاف *iſtislāf.* s. *V.* [10. *a* سلف] In anteceſſum dare pecuoiam ita, ut poſtea certo tempore tradantur merces. *Wan.*

استسلال *iſtislāl.* s. *V.* [10. *a* سل] Evaginare gladium. *Sfodrar la ſpada. Wan.*

استسلام *iſtislām.* s. *V.* [10. *a* سلم] مطيع و منقاد اولمق *mutỹ-ū münkād* ol. t. 1) Amplecti fidem Moslemicam. 2) Submittere ſe alterius judicio. *Profeſſar la fede Muhamedana, ſottoporſi.* ¶ تسليم مقدمات صلح و استسلام ايدوب *tæktỹmỹ muhæddemāti ſulhu iſtislām idūp.* Præmiſſo tractatu præliminari de pace, & deditione. *Procurando l'accordo, e la reſa. Sæ.*

استسمان *iſtismān.* s. *V.* [10. *a* سمن] 1) Reputare aliquem pinguem. 2) Petere adipem *ab aliquo. Wan.*

استغفار *iſtyghār.* s. *V.* [10. *a* غفر] Parvum æſtimare aliquem. *Wan.* 2) Parvi æſtimara, deſpicere aliquid. *Stimar picciolo, ſprezzare.*

استصغار *iſtyṣghār.* s. *V.* [10. *a* صغر] حقير كورمك *hakȳr görmek.* t. 1) Parvum æſtimare aliquem. *Wan.* 2) Parvi æſtimara, deſpicere aliquid. *Stimar picciolo, ſprezzare.*

استصفاء *iſtyṣfāe.* s. [10. *a* صفو] اوردلك *örindelemek* t. Eligere. 2) Sumere meliorem partem *rei. Scerner il meglio. Gol.* 3) Univerſas accipere *opes*, proſuſque exhaurire. *Wan.*

استصلاح *iſtyslāh.* s. *V.* [10. *a* صلح] Sectari probitatem. *Wan.*

استصماغ *iſtismāgh.* s. *V.* [10. *a* صمغ] Colligere ex arboribus gummi arabicum. *Wan.*

استصواب *iſtiswāb.* s. *V.* [10. *a* صوب] 1) Approbare. 2) Rectum cenſere. *Approvare, ſtimar giuſto. Ik.* ¶ استصواب كردهٔ *iſtyswāb kerdei ûkalī dur.* Rectum reputatur à Sapientibus. *E coſa approvata dalli uomini di giudicio. Ik.*

استضاة *iſtyẓat.* s. *V.* [10. *a* ضوا] 1) Splendere. 2) Conſultare *cum aliquo. Wan.*

استضامة *iſtyẓamet.* s. *V.* [10. *a* ضيم] Injuſtitiam exercere. *Wan.*

استضحاك *iſtyẓhāk.* s. *V.* [10. *a* ضحك] 1) Irridere. 2) Ridere. *Riderſi, beffare. Wan.*

استضراء *iſtyẓrāe.* s. *V.* [10. *a* ضرا] Irruere in aliquem fraudulenter. *Wan.*

استضراب *iſtyẓrāb.* s. *V.* [10. *a* ضرب] Mel candeſcere, & conſolidari. *Wan.*

استضعاف *iſtyẓaᵉīf.* s. *V.* [10. *a* ضعف] Cenſere aliquem eſſe debilem. *Wan.*

استطابت *iſtytābet*, & استطابه *iſtytābe.* s. *V.* [10. *a* طيب] 1) ايو و پاك بولمق *eiü wepāk bulmak.* t. Bonam, gratamque comperire *rem*, probare. *Trovare buono, approvara.* 2) استنجا *iſtingjā.* s. Mundare ritu Turcico extrema penis, & alvi, abluendo, *vel* abſtergendo. *Teſ.*

استطار *iſtytār.* s. *V.* [8. *a* سطر] يازمق *iazmak.* t. Delineare, ſcribere. *Scrivere. Wan.*

استطاره *iſtytāre.* s. *V.* [10. *a* طير] پراكندهٔ *perākende* ot. & فاش *fāſ* ot. 1) Diſpergi, diffundi. 2) Diffundere ſe. 3) Rapidum eſſe. *Diſpergerſi, & diffonderſi.*

استطاعت *iſtytā-ēt*, *vel* *iſtytā ḳ.* s. *V.* [10. *a* طوع] قادر *kādyr.* ot. t. 1) Valere, poſſe. *Potere. Wan.* ¶ شفاعته استطاعتي اولميوب *ſifā-ēte iſtytā-ētȳ olmaiup.* Non auſus eſt intercedere *pro iis. Non oſo mai d'intercedere per loro. Br. Sæ.*

استطاله *iſtytāle.* s. *V.* [10. *a* طول] Superbire, ſuperbia efferi. *Superbirſi. Wan.*

استطباب *iſtytbāb.* s. *V.* [10. *a* طب] Applicare morbo convaniens madicamentum. *Wan.*

استسهال *iſtiſhāl.* s. *V.* [10. *a* سهل] Facile, leve cenſere *aliquid. Wan.*

استشاره *iſtiſāre.* s. *V.* [10. *a* شور] 1) مشورت *meſweret* s. t. Conſulere, conſilium petere. 2) Pingueſcere *camelum.* 3) Conſilio indigere. *Chieder conſiglio, conſigliarſi.* ¶ بر r كسنه ايله استشاره *bir kimeſne ile iſtiſāre* s. Deliberare cum aliquo de aliqua re. *Deliberare di qualche coſa con alcuno. Sa.* استشاره سمت صواب اوزره ايكن *iſtiſāreī ſemtī ſawāb üzre iken.* Conſultando de recta via. *Nel conſultare del più dritto ſentiero. Ik.*

استشاطه *iſtiſāte.* s. *V.* [10. *a* شيط] Effervescere *ira. Wan.*

استشرا *iſtiſrāe.* s. *V.* [10. *a* شرا] Adverſari, contumacem eſſe *equum, hominem. Wan.*

استشراف *iſtiſrāf.* s. *V.* [10. *a* شرف] 1) Admota ſupercilii manu attente aſpicere *aliquid.* 2) Aſpicere aliquid propriis oculis. *Wan.*

استشعار *iſtiśaᵉār.* s. *V.* [10. *a* شعر] Celare timorem. *Wan.*

استشفا *iſtiſfāe.* s. *V.* [10. *a* شفا] 1) Petere medicinam. 2) Adhibera remedium. *Wan.*

استشفاع *iſtiſfaᵉ.* s. *V.* [10. *a* شفع] شفاعت طلب *ſifā-ēt talab* s. t. Implorare interceſſionem. *Chieder interceſſione.*

استشلا *iſtiślāe.* s. *V.* [10. *a* شلا] Eripere, liberare. *Wan.*

استشمام *iſtiśmām.* s. *V.* [10. *a* شم] قوقولمق *kokulamak.* t. 1) Odorari. 2) Subodorari. *Odorare, fiutare.* ¶ مرامي نه اندوكني استشمام اتمكين *merāmī ne idügini iſtiśmām itmegin.* Subodoratus quid intenderet. *Avendo ſentore della di lui intenzione. Sa.*

استشهاد *iſtiſhād.* s. *V.* [10. شهد] 1) شاهد طوتمق *śāhid tutmak* t. Teſtem appellare. 2) Teſtes adhibere. *Prender à teſtimonio, prender teſtimonii. Sa.* 3) شهادت طلب *śehādet talæb* s. t. Expetere martyrium, & pro Dei cauſſa martyrio occumbere. *Bramar il martirio, morir martire. Wan.*

استشهار *iſtiſhār.* s. *V.* [10. *a* شهر] شهرت طلب *śuhret talab* s. t. Cupere celebrari. *Procurar di renderſi celebre, famoſo.*

استصابة *iſtyṣābet.* s. *V.* [10. *a* صوب] Habere aliquid pro recto & bono. *Wan.*

استصحاب *iſtiṣhāb.* s. *V.* [10. *a* صحب] 1) مصاحبت *muṣāḥabet* s. t. Appetere alicujus colloquium. 2) Manſuescere. 3) Aſſociare, ſocium ſibi eſſe velle. *Renderſi domeſtico, e famigliare.*

استصلاح *iſtyṣlāh.* s. *V.* [10. *a* صحّ] Frui bona valetudine. *Wan.*

استطراد *iſtytrād.* s. *V.* [10. *a* طرد] Fugam ſimulando decipere, & vincere hoſtem in pugna. *Wan.*

استطعام *iſtyta*ᵉ*ām.* s. *V.* [10. *a* طعم] Petere cibum. *Wan.*

استظاف *iſtyẓāf.* s. *V.* [10. *a* دف] Probum ſe exhibere. *Wan.*

استطلاع *iſtytlā*ᵃ s. *V.* [10. *a* طلع] 1) Perſpicere, penetrare. 2) Explorare, inveſtigare. *Scorgere, penetrare, riconoſcere. Wan.* ¶ استطلاع احوال سپاه الجون *iſtyṭlā.ỷ aḥwāli ſipāh iḍlūn.* Ad explorandum ſtatum exercitus. *Per veder in che termine ſi trovaſſe l' eſſercito. Sæ.*

استطمام *iſtyṭmām.* s. *V.* [10. *a* طم] Eſſe tempus radendi pilos in corpore. *Wan.*

استظلال *iſtyẓlāl.* s. *V.* [10. *a* ظل] كولكلنمك *gölgelenmek.* t. Conſidere in umbra, umbram captare.

استظهار *iſtyẓhār.* s. *V.* [10. *a* ظهر] ؛ حفظ *hyfẓ* s. ؛ استعانه *iſty.āne* s. t. 1) Memoriæ mandare. 2) Recitare. 3) Servare, (& *q.* reponere tanquam in locum ſecurum *Sæ.*) 4) Protectionem petere. *Recitar à mente, ſervare, riporre in luogo ſicuro, cercar protezzione, & aiuto. Wan.* ¶ اول حصاره استظهار اتمكله *ol hyſāre iſtyẓhār itmegile.* Confiſi illa arce. *Appoggiandoſi a quella fortezza. Sæ.* ضابط حصار استحكام بارو و دیواره استظهار ایدوب *ẓabiṭy ḥyſār iſtyḥkāmı̄ barū dīware iſtyẓhār idüp.* Præfectus arcis confiſus munitioni propugnaculorum, ac murorum. *Il commandante della piazza aſſicuratoſi dalla fodezza de' muri, e dalla fortezza de' baloardi. Br. Sæ.* هر بری استظهار شاه نامدار ایلدیلر *her biri iſtyẓhārī ṣāḥ nāmdār eilediler.* Omnes & ſingull inclytum regem defenderunt, & protexerunt. *Tutti difeſero il rè Br.*

استعاده *iſty.āde.* s. *V.* [10. *a* عود] تكرار ؛ اولمسين طلب *tekrār olmasin ṭælæb* s. t. Petere, ut quis quid repetat, *aut* iteret. *Pregar di tornar à fare, o replicare qualche coſa. Wan.*

استعاذه *iſty.āẕe.* s. *V.* [10. *a* عوذ] Confugere *pec. à mala re ad averruncum Deum, dicendo* نعوذ بالله من الشيطان الرجيم *næ.ūẕū billāhi mineššejṭānirreğīm. h. e.* Confugimus ad Deum a Diabolo execrando. *Dire, Iddio ci guardi dal maledetto Demonio.* ¶ استعاذه لا حول ايله *iſti.āẕeī lā ḥæwl ile.* Confugium ad Deum, dicendo لا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم *lā ḥæwle, we lā kuwwete illā billāhil ʿalīil ʿaẓīm.* Noo eſt vis, neque potentia niſi in Deo excelſo magno. *Ah.*

استعاره *iſty.āre.* s. *V.* [10. *a.* عور] 1) عاريته *ārietæ iſtemek.* t. Mutuari. 2) Uti expreſſione metaphorica, impropria. *Prender ad impreſtito, o par Metafora.*

استعانت *iſty.ānet*, & استعانه *iſty.āne* [10. *a* عون] يارديم استمك *iardüm iſtemek.* t. Auxilium petere, implorare. *Chieder aiuto. Tef.*

استعباد *iſty*ᵉ*bād.* s. *V.* [10. *ab* عبد] 1) قول آلمك *kul itmek.* t. In ſervum ſuſcipere. 2) In ſervitutem redigere. *Wan.*

استعبار *iſty*ᵉ *bār.* s. *V.* [10. *ab* عبر] 1) Lacrymari. *Lagrimare. Wan.* 2) Exemplum capere, *eoque moneri.* 3) Interpretationem ſomnii petere. *Prender eſempio, edificarſi, & chieder l' interpretazione d'un ſogno. Sæ.*

استعتاب *iſty*ᵉ *tāb.* s. *V.* [10. *a* عتب] 1) ؛ عتاب طلب *ỷtāb ṭælæb* s. t. Velle objurgare. 2) Petere, ut gratum habeatur.

استعجاب *iſty*ᵉ*ğiāb.* s. *V.* [10. *a* عجب] Eſſe rem admiratione dignam. *Wan.*

استعجال *iſty*ᵉ*ğiāl.* s. *V.* [10. *ab* عجل] 1) ؛ سبقت *ſebḳæt* s. t. Prævenire. *Avanzare.* 2) بر نسنه يه قندرمق *bir nesneỷe kyndürmak.* t. Concitare. *Stimolare.* 3) عجله ؛ طلب *ğele ṭælæb* s. t. Petere, ut feſtinanter quid fiat. *Wan.* 4) Feſtinare, accelerare. *Affrettarſi.* ¶ استعجال بيوردى *iſty*ᵉ*ğiāl büjürdy.* Properavit. *Se n'andò volando. Sæ.* استعجال بروجه *ber weğhi iſty*ᵉ*ğial.* Feſtinanter. *In fretta. Ll.*

استعجام *iſti*ᵉ*ğām.* [10. *ab* عجم] 1) پلكلمك *pelteklemek.* t. Balbutire. 2) Ignoto & obſcuro ſermone uti. 3) Non poſſe legere præ ſomnolentia.

استعداد *iſty*ᵉ*dād.* s. *V* [10. *ab* عدو] معونت ؛ طلب *maᵉwinet ṭælæb* s. t. Adjumentum implorare. *Wan.*

استعداد *iſty*ᵉ *dād.* s. *V.* & *f.* [10. *a* عد] 1) يراقلنمق *jaraklanmak* t. Paratum, promptum eſſe. 2) Dignum eſſe, capacem eſſe. 3) Diſpoſitionem habere. 4) Habilitas, aptitudo. *Diſpoſizione, abilità, eſſer abile, capace.* ¶ ارباب استعداد *erbābi iſty.dād.* Habiles, digni viri. *Le perſone meritevoli.* استعداد سلطنت *iſty*ᵉ *dādi ſaltanet.* Habilitare ſe ad Imperium. *Renderſi degno dell' Imperio. Sæ.* استعداد و قابليت *Kābiliỷetū iſty*ᵉ *dād fehm idüp.* Capacem ſe, dignumque eſſe arbitratus. *Perſuadendoſi d' aver merito, e d' eſſer degno, & abile da pretendere. Br. Sæ.*

استعدادلي

استعدادي بوڈر *iſty^adādi ioktur.* Non eſt habilis, non meretur. *Non è degno, non è capace, non ha abilità. Ll.* استعداد بولمق *iſty^adād bulmak.* Habilitare ſe, capacem reddi. *Abilitarſi, renderſi capace. c e d r.*

استعراب *iſty^arāb.* s. *V.* [10. *ab* عرب] 1) Obſcure loqui. 2) Arabicum ſermonem permiſcere perſico.

استعرار *iſty^arār.* s. *V.* [10. *ab* عر] بر نسنه بایلمق *bir nesne jāilmak* v. Extendi, dilatari *aliquid. Stenderſi, slargarſi. Wan.*

استعراض *iſty^arāz* s. *V.* [10. *a* عرض] 1) Occidere aliquem *absque aliqua antecedente inquiſitione.* 2) Beneficum eſſe *erga unumquemque.* 3) Exponere *alicui ſtatum rei. Wan.*

استعزاز *iſty^azāz.* s. *V.* [10. *a* عز] 1) Tenere *rem unam poſt aliam.* 2) Extorquere vi alicui, *quod ipſi competit.* 3) Vinci, ſupprimi *v. g. à morte. Wan.*

استعصا *iſty^aſāe.* s. *V.* [10. *a* عصي] Seditioſum fieri. *Diventar ſedizioſo. Wan.*

استعصام *iſty^aſām.* s. *V.* [10. *a* عصم] Cuſtoditi *per gratiam Divinam a malo. Wan*

استعطا *iſty^atā.* s. *V.* [10. *a* عطا] Donum petere, emendicare. *Wan.*

استعطاف *iſty^atāf.* s. *V.* [10. *a* عطف] بر کسنه دن مرحمت وبانلك امیدلك *bir kimeſneden mihrübānlik ümdlemek.* v. Favorem expetere ab aliquo, & facere, ut quis ſibi faveat. *Cercar, e procurar il fauore d'alcuno. Sa. V.* صح

استعظام *iſty^azām.* s. *V.* [10. *a* عظم] اولولنمق *ululanmak,* v. بر شیی عظیم عد ایتمك *bir ſeyi ʿaẓym ʿadd* e. s. 1) Superbire, magnificum ſe gerere. 2) Magni facere, magnum reputare. *Far il grande, & ſtimar grande.*

استعفا *iſtiʾfā.* s. *V.* [10. *a* عفو] Petere veniam. *Chieder perdono.* ¶ استعفا و استغفار *iſty^afā wu iſtyghfār.* Deprecari. *Sa.* استعفای کستاخي *iſty^afāi küſtāchy* e. Veniam petere arrogantiæ, imprudentiæ. *Chieder perdono della preſonzione. Ik.*

استعفاف *iſty^afāf.* s. *V.* [10. *a* عف] Abſtinere, temperare ſibi *ab illicito. Aſtenerſi, contenerſi dalle coſe proibite. Tef.*

استعلا *iſty^alā.* s. *V.* [10. *a* علو] 1) Exaltari, ſuperiorem eſſe. 2) Præferri alteri. *Wan. Tef. Sa.* II. استیلا

استعلاك *iſty^alāk.* s. *V.* [10. *a* علك] Vinctum, ligatum eſſe *aliquid. Wan.*

استعلام *iſty^alām.* s. *V.* [10. *a* علم] 1) بلك *bilmek* استمك *iſtemek.* v. Informationem petere. 2) اعلام طلب *iʿlām talæb* e. v. Percontari, inquirere. *Voler ſapere, dimandar nuove, ò auuiſi, informarſi. V.* استخبار

استعلام احوال دشمن اچون ¶ *iſty^alāmi aḥwāli düſmen iċün.* Ad reſcieodum de ſtatu hoſtis. *Per informarſi de gl' andamenti del nemico, per riconoſcere l' Eſſercito nemico. Sa.*

استعلان *iſty^alān.* s. *V.* [10. *a* علن] Divulgari, palam fieri, manifeſtum evadere.

استعمار *iſty^amār.* s. *V.* [10. *a* عمر] 1) Vitam concedere. 2) Mitigare, ſedare. *Wan.*

استعمال *iſty^amāl.* s. *V.* [10. *a* عمل] 1) Laborare, aliquid operis facere. *Travagliare.* 2) Opus exigere ab aliquo. *Wan.*

استعمال *iſty^amāl.* s. *n. ſ.* Uſus, adhibitio. *Uſo.* ¶ استعمالي اولوب *iſty^amāli olup.* Cum ſit uſus, & conſuetudo, cum adhibeatur. *Eſſendo l' uſo, coſtumandoſi di portare. Sa.* استعمال *iſty^amāl* e. Uti, adhibere. *Adoprare, ſervirſi, uſare.* فلان معناسنه استعمال اولنور *fulan ma^anāsine iſty^amāl olunur.* Uſurpatur in ea ſignificatione. *Si uſurpa in quella ſignificazione.* استعمال اولنان نسنه لر *iſti^amāl olunan neſneler.* Res, quæ in uſum veniunt. *Le coſe, che ſi uſano. Sa.* استعمال اولان نقود *iſty^amāl olan nukūd.* Currens moneta. *La moneta, che corre, & è in uſo. Sa.* بر شیئ مخالف استعمالي *bir ſéjün-muchālif iſty^amāli.* Abuſio, abuſus. *Abuſo. Bob.* بر شیء مخالف استعمال *bir ſeji muchālif iſti^amāl* e. *& f. chylāfī iſty^amāl* e. *& chylāfinġe iſty^amāl* e. Abuti aliqua re. *Uſar in mala parte.*

استعمام *iſty^amām.* s. *V.* [10. *a* عم] Eligere, aſſumere aliquem in patruum. *Wan.*

استعواء *iſty^awāe.* s. *V.* [10. *a* عوا] Auxilium petere *ab aliqua ſocietate ad ſopiendam ſeditionem. Wan.*

استغاثه *iſtiġhāſe.* s. *V.* [10. *a* غوث] امداد ایستمك *imdād iſtemek.* v. Opem implorare, ad ſuppetias vocare. *Chider ſoccorſo, aita.* ¶ استغاثه اچون فریادچیلر کلوب *iſtyghāſe iċün feriadċiler ġelup.* Venientes queruli ad implorandum auxilium. *Venuti i richiami, per implorare aiuto. Sa. Ll.*

استغاثت *iſtighsās.* s. *V.* [10. *a* غث] Corruptam, & vitioſam carnem e vulnere eximere. *Wan.*

استغراب *iſtyghrāb* s. *V.* [10. *a* غرب] تعجب ایدوب اطرافنه تحدیك *te-ʿaġġüb idüp iſrafyle ṭaḥrīk* e. Admirari tanquam peregrinum, & mirabile aliquid. *Ammirare, parer ſtrano.* ¶ استغراب ایله *iſtyghrāb ile.* Cum ſtupore, admiratione. *Con ſtupore, maraviglia,* تعجب و استغراب اولنمشدر *taʿaġġüb iſtyghrāb olunmiſdür.* Mirati obſtupuimus. *Ci ſiamo ſtupiti, e è parſo ſtrano. Ll.*

استغراق *istyghrāk.* s. *V.* [10. *a* غرق] 1) Submergi. 2) Totam complecti, implere *rem.* 3) Omnes vires intendere in opus. *Eſſer ſommerſo, immergerſi.*

استغشا *istyghsāe.* s. *V.* [10. *a* غشا] Tegere ſe. *Coprirſi. Wan.*

استغفار *istyghfār.* s. *V.* [10. *a* غفر] مغفرت طلبت *mæghfiret tæleb* s. t. Veniam petere. *Wan.*

استغفار *istyghfār.* s. *n. f.* Petitio veniæ, deprecatio. *Chieſta di perdono, penitenza. Ll.* ¶ 1 استغفار *istyghfar.* e. Rogare veniam *delicti*, petere ſibi condonari. *Chieder perdono. ced perf.* & *c. abl. rei. Sa. Invenitur tamen* استغفار اللّٰهدن اللّٰه *āllāhe, & āllāhten istyghfar* e. Pœnitere, Deum deprecari, remiſſionem *peccati* à Deo petere. *Chieder perdono a Dio. V.* استغفاره حرامدي كلدي *istighfāre gelidi.* Pœnituit, ac a Deo veniam petiit. *Hà chieſto perdono à Dio.* استغفر اللّٰه *eſtæghfürüllah, vul. ſtaghfürüllāh.* Peto veniam à Deo, parcat Deus, avertat Deus. *Iddio mi perdoni, Dio mi guardi.*

استغلاظ *istighlāz.* s. *V.* [10. *a* غلظ] Craſſum, & ſpiſſum eſſe *aliquid. Wan.*

استغلال *istyghlāl.* s. *V.* [10. *a* غل] 1) Imponere vincula *ſervo.* 2) Vioctum catenis liberare. *Wan.*

استغنا *istyghnā.* s. *V.* [10. *a* غني] 1) Quietem animi, opeſque experetere, *ac illis fruì.* 2) Contentum eſſe. 3) Efferre ſe. *Far il glorioſo, il ritroſo, far complimenti, cerimonie.* ¶ استغنا و طرفبندن هزاران الحاح صدوردندن صكره *tæraſeinden hezārān ilhāhu istyghnā ſudürinden ſon-ra.* Poſt millenas ab urrioque inſtantias, & leves, affectataſque renitentias. *Doppo mille vicendevoli cerimonie, e complimenti. Ik.*

استغه *istæghæ.* p. *adj.* Utero prægnans, gravida. *Caſt.*

استف *istif.* s. *adj.* Fartus, confertus, plenus. *Pieno, empiuto.*

استفا *istifāet.* s. *V.* [10. *a* ڤ] Per modum arrhæ accipere pecuniam. *Wan.*

استفاده *istifāde.* s. *V.* [10. *a* فيد] Percipere emolumentum utilitatem. *Profitto, frutto tirare. Wan.* ¶ 1 استفاده *istifāde* e. Proficere, commodum, fructumque percipere, diſcere. *Approfittarſi, far frutto, profitto', imparare.* 1 استفاده و افاده *ifāde wü istifāde* e. Dare, & accipere lectiones, ſeu docere, & diſcere, *etiam* cauſare, & conſequi opes. *Dare, e prender lezioni, inſegnare, & imparare. Far profittare, & approfittarſi. Sa.*

استفاضه *istifāzæ.* s. *V.* [10. *a* فيض] 1) Divulgari *nuntium. Wan.* 2) Abundare. 3) Petere in magna copia, ac redundantia *aliquid. Divolgarſi, abondare, & cercare con abondanza, e profuſione.* ¶ استفاضه *istifāzæten, vel istifāzen.* Profuſe. *Profuſamente, abondantemente.*

استفاقه *istifākæt.* s. *V.* [10. *a* فيق] 1) Ad ſe redire a morbo, *vel* 2) Ab ebrietate. *Tornar in ſe dall' ubriaghezæ, riſanarſi. Wan.*

استفان *istifān.* p. t. *n. f.* (*quod* استفانوس *istifānos ex Græco.*) 1) Fluvius. 2) Sertum e margaritis *mulieribus, & præſertim ſponſis Græcis & Armenis uſitatum. Corona, ghirlanda. Ferh.* 3) Urtica. 4) Extremitas clavi *ſeu* paxilli acuminata. *Caſt.*

استفاهه *istifāhet.* s. *V.* [10 *a* فوه] Præter ſolitum plus cibi ſumere. *Dicitur de homine alias ſobrio in victu. Wan.*

استفه *istefbe.* p. *n. f.* 1) Fœmina gravida, fœta, *etiam de brutis.* 2) Satanas. *Caſt.*

استفتا *istiftā.* s. *V.* [10. *a* فتو] Petere reſponſum ſuper quæſtionem dubiam a ſummo præſule legiſtarum, *alias inter Moslemos Mufti dicto. Wan.*

استفتاح *istiftāh.* s. *V.* [10. *a* فتح] بارلق استمك *iarlyk iſtemek.* s. t. 1) Victoriam expetere. *Wan.* 2) Petere auxilium. 3) Explicari velle *difficilia Coranì. Chieder aito, victoria, dare l' eſplicazione delli più difficili paſſi dell' Alcorano.*

استفتان *istiftān.* p. *n. f.* Urtica. *Ortica erba. Ferh.*

استفحال *istifhāl.* s. *V.* [10. *a* فحل] Negotium eſſe magni momenti. *Wan.*

اشتفداح *istifdah.* s. *V.* [10. *a* فدح] Comperire *negotium* eſſe difficile. *Trovar di riuſcita difficile.*

استفراخ *istifrāch.* s. *V.* [10. *a* فرخ] Nutrire aves pullos aquireodi ergo, *an.*

استفراد *istifrād.* s. *V.* [10. *a* فرد] 1) Solum eſſe. 2) Solitudinem captare. 3) Eximere e reliquo numero, & eo ſolo uti. *Cercar la ritiratezza, d'eſſer ſolo. Gol.*

استفراغ *istifrāgh.* s. *V.* [10. *a* فرغ] 1) Omnes intendere oervos *in aliquid. Wan.* 2) Evacuare *pec. vomitu.* 3) *uſit.* Vomere, vomitum effundere. *Vomitare. Gol. V.* قوصمق

استفرام *istifrām.* s. *V.* [10. *a* فرم] Applicari a mulieribus certum genus medicamenti فرمه *fermet*, dictum. *Wan.*

استڤراز *iſtifzāz.* s. *V.* [10. *a* فز] Injicere timorem *alicui. Wan.*

استفساد *iſtifsād.* s. *V.* [10. *a* فسد] Quærere, *ut aliquid vitioſum reddatur. Wan.*

استفسار *iſtifsār.* s. *V.* [10. *a* فسر] Scifcitari. *Informarſi. Wan. V.* استخبار ¶ استفسار احوال ايلردك *iſtifsārī ahwāl eilerdi.* Scifcitabatur de rerum ſtatu. *S'informava delle coſe. Eb.*

استفصاص *iſtifsāṣ.* s. *V.* [10. *a* فص] Extrahere, educere. *Wan.*

استفضال *iſtifzāl.* s. *V.* [10. *a* فضل] Diligenter, & accurate elaborare aliquid. *Wan.*

استڤظاع *iſtifzā'.* s. *V.* [10. *a* فظع] Pro turpi habere aliquid. *Wan.*

استڤلال *iſtifāe.* s. *V.* [10. *a* ڤلل] Velle, ut ſibi aliquis de capite pediculos legat. *Wan.*

استفلاح *iſtiflah.* s. *V.* [10. *a* فلح] Salvum fieri. *Salvarſi. Wan.*

استفلك *iſtiflik.* s. *n. f.* Impletio, congeries. *ut: mercium in navi. Riempimento, ſtiva.*

استفلكمك *iſtiflemek.* v. *V.* Navim onerare mercibus confertim compoſitis. *Stivare, ſtrettamente unir le robbe nel naviglio. Bern.*

استڤه *iſtefe.* p. *n. f.* Gravida mulier, *aut pecus. Ferh.*

استفهام *iſtifham.* s. *V.* [10. *a* فهم] اكليڤ استفهام انلامق *iſtemek.* v. 1) Cupere intelligere. 2) Interrogare, percontari. *Bramar d' intendere, di ſapere, interrogare, informarſi. Wan.* ¶ استفهام مرام *iſtifhāmi merām* s. Inteotum ſcifcitari, rimari. *Deſiderare d' intendere l' intenzione, il deſiderio. Ik.* استفهام ايله *iſtifhāmile.* Per interrogationem. *Per interrogazione.* لفظ استفهام *læfzy iſtifhām.* Interrogatoria vox aut dictio, interrogatio. *Interrogazione. Teſ.* استفهام انكار *iſtifhāmi inkār.* Interrogatio negativa, ſeu cui negative reſpondetur, *ut* اولورمي *olurmi.* Poteſtne eſſe? *hoc eſt*, non eſt, *ſeu*, non poteſt eſſe. *Può eſſere? ciò è. Non puo eſſere.*

استفيه لولسي *iſtifye lūleſi.* v. *n. f. comp.* Species canaliculi ad fumendum tabacum.

استڤا *iſtifkāe.* s. *V.* [10. *a* ڤيأ] Vomere, cum magna difficultate. *Vomitar con ſtento. Wan.*

استڤا *iſtifkā.* s. *V.* [8. *a* سڤي] 1) Haurire aquam e puteo. 2) Imittere aquam in uterem. *Wan.*

استڤاتة *iſtifkātet.* s. *V.* [10. *a* قوت] Petere alimentum. *Wan.*

استڤاله *iſtifkāle.* s. *V.* [10. *a* ڤيل] Petere re reſcindi mercatum, contractum, aut pactum. *Wan.*

استڤامت *iſtifkāmet.* s. *n. f.* Rectitudo, ſinceritas. *Drittura, ſincerità. Wan.* ¶ استڤامت ايله *iſtifkāmet ile*, & اوزره *iſtifkāmet üzre.* Recte, cum integritate, & ſinceritate. *Rettamente, ſinceramente. Sæ.*

استفباح *iſtifkbāh.* s. *V.* [10. *a* فبح] قبح كورمك v. Deteſtari, fœdum, aut turpe agnoſcere. *Deteſtare, ſtimar brutto & indegno. Wan.*

استڤبال *iſtifkbāl.* s. *V.* [10. *a* قبل] 1) Antrorſum ſe convertere. 2) قرشولمق (استدبار) *karſūlamak.* v. Obviam ire, procedere. 3) Obviare. 4) Reſpicere, convertere faciem verſus aliquem. *Andar incontro, ovviare, voltarſi verſo alcuno. c c d. r, vel, perf.* ¶ استڤبال شاه باهر آلا اقبال ايدوب *iſtikbāli ſāhī bāhirāl ykbāl idüp.* Obviam procedentes regi fortunatiſſimo. *Incontrato il re augustiſſimo. Sæ.* تعظيم ايله استڤبال كوسترووب *tæ-zym ile iſtykbāl gōſterüp.* Cum magnificentia, & honore illi obviam euntes. *Facendogli un ſplendido incontro. Eb.*

استڤبالجيلر *iſtykbālgīler.* v. *n. f.* Occurſores, qui obviam procedunt. *Li incontratori. Eb.*

استڤبالي *iſtykbālī*, & *in fæm.* استڤباليڤه *iſtykbālīje.* s. *part.* Ad futurum pertinens. *Che ſpetta al futuro.*

استڤتال *iſtyktāl.* s. *V.* [10. *a* قتل] Non deſiſtere a cæde. *Wan.*

استڤدار *iſtykdār.* s. *V.* [10. *a* قدر] Petere robur. *Wan.*

استڤدام *iſtyktām.* s. *V.* [10. *a* قدم] اوكرتمك *ön-ürtmek* & *ögürtmek.* v. 1) Præcedere. 2) Præcedere velle. *Precedere, voler precedere. Wan.*

استڤذار *iſtykzār.* s. *V.* [10. *a* قذر] 1) Abhorrere. 2) Sordidum cenſere. *Wan.*

استڤرا *iſtykrā.* s. *V.* [10. *a* قرو] 1) تتبع *tetebbu'* s. Sectari, proſequi. 2) De tractu in tractum peragrare *regionem. Segultare un paeſe. Wan.*

استڤرار *iſtykrār.* s. *V.* [10. *a* قرر] طوتمق قرار *kærār tutmak.* v. Confirmare ratificare. *Confermare autenticare. Sæ.* II. قرار *kærār.* ¶ استڤرار *iſtykrār* s. Conſiſtere, coinmorari. *Fermarſi. Sæ.* استڤرار بولمق *iſtykrār bulmak.* Firmari, confirmari, ſtabiliri. *Raffodarſi, confermarſi, V.* استحكام

استڤراض *iſtykrāz.* s. *V.* [10. *a* قرض] 1) ادونج *ödung* اوديج استمك و المق *iſtemek we almak.* v. Mutuo, & credito petere. 2) Accipere. *Domandar, o ricever a credito. Wan.*

استڤراع *iſtykrā'.* s. *V.* [10. *a* قرع] Petere ab aliquo taurum *ad ineundam vaccam. Wan.*

استقران *iſtykrān*. s. *V.* [10. *a* قرن] Parem eſſe *alicui rei ferendæ*. *Wan.*

استقسام *iſtykſām*. s. *V.* [10. *a* قسم] 1) Sortitionem petere per ſagittas, *quod apud veteres Arabes in uſu fuiſſe ex alcorano conſtat*. *Wan.* 2) Petere *rem* dividi. 3) Adjurare. 4) Adjurari petere. *Gol.*

استقصا *iſtyksā*. s. *V.* [10. *a* قصو] 1) Sciſciteri exitum rei. *Wan.* 2) Summa diligentia uſi, & ſummum tentare, *in aliqua re*: 3) Longe provehi *in quæſtione*. *Eſſer troppo curioſo, ò ſcrupuloſo, voler arrivar fin' al fondo*. ¶ الاستقصاء شوم *eliſtyksā-ū ſūm*. Curioſitas eſt mala. و المستقصي محروم *wel muſtaksȳ mæhrūm*. Curioſus autem, ſeu nimis avidus in quærendo fruſtratur. *La troppa curioſità è brutta, & il troppo curioſo ſuol reſtar fruſtrato di ciò che cerca*. استقصا ايله *iſtyksār ile*. Curioſe, accurate. *Con ſomma diligenza*.

استقصار *iſtyksā*. s. *V.* [10. *a* قصر] قصر اولنيف استمك *kaſr olunmak iſtemek*. s. Cupere abbreviari. *Wan.*

استقصاص *iſtyksās*. s. *V.* [10. *a* قصّ] Petere, ut ſibi ſatisfactio fiat per pœnam talionis. *Wan.*

استقضا *iſtykzā*. s. *V.* [10. *a* قضي] 1) Petere rem judicari. 2) Petere, ut quis judex fiat. *Wan.*

استقضاض *iſtykzāz*. s. *V.* [10. *a* قضّ] Facere cubare in loco aſpero & duro. *Wan.*

استقطار *iſtyktār*. s. *V.* [10. *a* قطر] تقطير *taktȳr* e. s. 1) Diſtillare. 2) Captare ſtillantem *rem*. *Diſtillare*.

استقاف *iſtikfāf*. s. *V.* [10. *a* قف] Recuperare aliquantum vires ſeoem deerepitum. *Wan.*

استقلال *iſtyklāl*. s. *V.* [10. *a* قلّ] Poſſidere poteſtatem abſolutam. *Aver una autorità ſoverana*. *Wan.*

استقلال *iſtyklāl*. s. *n.f.* 1) ذاتلكزلتف *ialnyzlyk*. t. Abſoluta auctoritas. 2) Plenipotentia expreſſe data. *Autorità ſovrana, plenipotenza*. ¶ مستقلاً ايله استقلال *iſtyklāl ile*. *müſtaḳylen*. Expreſſe, cum abſoluta auctoritate. *Eſpreſſamente, con plenipotenza, ò autorità di concludere*. كلي استقلال *iſtyklāli källi*. Auctoritas, & pleoipotentia omnino abſoluta. *Plenipotenza aſſoluta*. كمال استقلال سلطاني *kemāli iſtyklāli ſultanī*. Suprema poteſtas regia. *La ſovranità, ò ſuprema autorità del prencipe nel regnare*. *Sæ.* هر بري طريق استقلاله سالك اولدي *her birī ṭarȳḳy iſtyklāle sālik oldy*. Quisque tendit ad abſolutum dominium. *Ogn'uno di loro cerca di uſurparſi l'aſſoluto dominio*. *Sæ.*

تركستان ولايتنده طريق استقلال حاصل اولان *türkiſtān wilāiẗinde ṭarȳḳæl iſtyklāl ḥāṣil olan*. Qui abſolute imperabat in Turchiſtan. *Che era aſſoluto prencipe di Turchiſtan*. *Br.*

استقلال بولمق *iſtyklāl bulmak*. Ad abſolutum pervenire dominium. *Arrivar all' aſſoluto dominio*. كه من بعد آل عثمان استقلال بولوب استبداد دعواسنه اقتدار بولمدلر *ki mimᵭ baᶜd āli ʿuſmān iſtyklal bulup, iſtibdād daᶜwāsine iktydār bulmaiqlar*. Ur abinde Othomani vires non acquirant perveniendi ad abſolutum, ac mooarchicum Imperium. *Acaio gl' Ottomani non trovino forze, ò mezi di arrivar mai più alla monarchia, ò aſſoluto dominio*. *Sæ.*

استقلالي *iſtyklālī*. s. *n.f. pro* مستقل *müſtaḳyl*. Commiſſarius, plena auctoritate inſtructus. *Commiſſario, eſpreſſo*. *Ll.*

استكاك *iſtikāk*. s. *V.* [8. *a* سكّ] 1) Contrahi auris orificium, *ſeu* tubum acuſticum, *ita, ut quis difficulter audire incipiat*. 2) Implicari invicem herbam nimia denſe creſcentem. *Wan.*

استكانت *iſtikānet*. s. *V.* [8. *a* سكن] تواضع *tewāżuᶜ*. e. s. Submittere ſe, humiliare. *Umiliarſi, ſottometterſi*.

استكبار *iſtikbār*. s. *V.* [10. *a* كبر] اولولنيف *ululanmak*. s. 1) Superbire. 2) Magnum cenſere. *Inſuperbirſi, ſtimar grande*. *Tef.* c. *ab. V.* تكبّر ¶ استكبار آلغلب *iſtikbārūl kælb*. Præſumptio cordis. *Animo altiero*.

استكبارلق *iſtikbārlȳḳ*. s. *n.f.* Superbia.

استكباب *iſtikzāb*. s. *V.* [10. *a* كبب] Petere ut ſcribatur. *Wan.*

استكنام *iſtikṫām*. s. *V.* [10. *a* كتم] 1) ستر صقلمق *ſyrr ſaklamak*. s. Servare ſecretum. 2) Petere, ut quis ſervet ſecretum, celet. *Servar il ſecreto, chiedere, che fia celato*.

استكثار *iſtiksār*. s. *V.* [10. *a* كثر] 1) Multas opes congregare. *Wan.* 2) Multum expetere. 3) Multum uti *re*.

استكراء *iſtikrāe*. s. *V.* [10. *a* كرأ] Conducere *pro certo pretio aliquid*. *Prender in affitto*. *Wan.*

استكراش *iſtikrāṡ*. s. *V.* [10. *a* كرش] Fieri animalia ruminantis guttur aptum ad ruminandum. *Wan.*

استكراه *iſtikrāh*. s. *V.* [10. *a* كره] 1) اكرنمك *igrenmek*. t. Abominari. *Wan.* 2) Ingratum, & abominabilem cenſere. 3) Invitum facere. *Aborrire, aver' a ſchifo*. e e *abl. V.* اكراه

استكرام *iſtikrām*. s. *V.* [10. *a* كرم] 1) Aquirere. 2) Petere *beneficium*. *Wan.*

استكشاف *iſtikſāf*. s. *V.* [10. *a* كشف] بر نسنه‌نك اچلمسين استمك *bir. neſnenun-äčilmasin*

Digitized by Google

استلحاف *iſtilhāk.* s. *V.* [10. *a.* لحف] Offerre *alicui* adoptionem in filium. *Wan.*

استلحام *iſtilhām.* s. *V.* [10. *a* لحم] Cingere hoſtem *in pugna. Wan.*

استلذاذ *iſtilzāz.* s. *V.* [10. *a* لذ] 1) طاتلو كلمك *tatlū gelmek.* t. Dulce, ſuave videri. 2) Suavem, gratumque comperire, delectari. *Parer guſtoſa, ſaporito, prender guſto. Wan.*

استلزام *iſtilzām.* s. *V.* [10. *a* لزم] 1) Evincere, exigere. 2) Neceſſarium reddere. *Eſſigere, render neceſſario Ik.*

استلقا *iſtilkā.* s. *V.* [10. *a* لقي] ارقەسي اوستنه يتمك *arkaſı üſtüne yatmak.* t. Supinum jacere. *Coricarſi sù la ſchiena. Wan.*

استلقا *iſtilkā.* s. *V.* [*a* سلق] *idem quod præc. Wan.*

استلهام *iſtilhām.* s. *V.* [10. *a* لهم] Petere inſpirationem divinam, *Wan.*

اسنم *iſtem.* p. *n. f. pro* سنم *ſitem.* Injuria. *Ingiuria. Ferh.*

استما *iſtimā.* s. *V.* [8. *a* سما] Ire venatum. *Andar a caccia. Wan.*

استما & استمه *iſtma*, *vul. ſitma* s. *n. f.* حمّا *hummā.* s. Febris. *Febre. V.* حمّا *Ubi ſpecies aliquot febrium.* ¶ استما حلوتر اني *iſtma tutar ani.* Vexat illum febris, febricitat. *Ha la febre.*

استماحه *iſtimahat.* s. *V.* [10. *a* منح] Petere donum. *Domandar in regalo. Wan.*

استمارة *iſtimaret.* s. *V.* [10. *a* مير] Separari. *Separarſi. Wan.*

استماع *iſtimā.* s. *V.* [8. *a* سمع] اشمك *iſitmek.* t. Audire, auſcultari. *Udire, ſentire.* ¶ اولدى استماعز *iſtimā-ümüz oldy.* & *uſit.* مسموعز اولدى *meſmū-ümüz oldy.* Audivimus *q.* auditum a nobis eſt. *L'abbiamo inteſa, ſentito. Ll.*

استمالت *iſtimalet.* s. *V.* [10. *a* ميل] Demulcere, conciliare. ¶ استمالت *iſtimalet* s. & *uſit.* استمالت ويرمك *iſtimālet wirmek* كوكل خوش *gün-ül choſ* s. t. Conciliare aliquem, ſibi propenſum reddere. *Accarezzare, dar buone parole. Teſ. V.* رجايت

استمالى *iſtimalii.* t. *adj.* Febricitans, febre laborans. *Febricitante, che ha la febre.*

استمتاع *iſtimtā.* s. *V.* [10. *a* متع] 1) فايدەلنمك *fāidelenmek.* t. Utilitatem capere. 2) Commorari in ſalennibus feſti Meccani. *Godere. Sæ. Teſ.* ¶ اولوكلرى استمتاع *iſtimtā ittüklleri.* Quo fruebantur. *Che godevano. Sæ.*

استمگار *iſtimgiar.* s. *V.* [10. *a* مجر] Convertere ſe *ad eam partem, ex qua ventus flat. Wan.*

استمداد *iſtimdād.* s. *V.* & *n. f.* [10. *a* مدّ] 1) مدد طلب *meded taleb* s. t. Petere ſuppetias,

masin iſtemek. t. Velle retegi, aperiri. 2) Aperrum, manifeſtum eſſe. *Bramar, che ſia ſcaperto, eſſer ſcoperto, e manifeſto.*

استكفا *iſtikfā.* s. *V.* [10. *a* كفا] Mutuo petere ad uſumfructum unius anni *camelum ab aliquo. Wan.*

استكفا *iſtikfāe.* s. *V.* [10. *a* كفي] Petere, ut aliquis contentus ſit. *Wan.*

استكفاف *iſtikfāf.* s. *V.* [10. *a* كفّ] 1) Umbram ſibi facere *manu.* 2) Circumſtanti undique populo, *ſublatis in altum manibus* aliquid ſpectandum præbere. *Wan.*

استكلا *iſtiklāe.* s. *V.* [10. *a* كلا] Differre, procraſtinare. *Wan.*

استكمال *iſtikmāl.* s. *V.* [10. *a* كمل] 1) Perficere, complere. 2) Perfectionem quærere *Ah.* 3) Integrum perfectumque petere, *ae* tale eſſe velle. *Wan: Compire, adempire, bramar di compire.* ¶ سفر اسبابني استكمال ايدوب *ſefer eſpābini iſtikmāl idüp.* Completis præparamentis ad iter neceſſariis. *Paſte in ordine le caſe neceſſarie per il viaggio. Sæ.* مراسم استعمال استكمالنده استعجال اتدى *merāſimī iſtykbāl iſtikmālinde iſtyʿgāl itti.* In complendis requiſitis ad procedendum obviam, feſtinatione uſus eſt. *Andò con gran preſtezza ad incantarlo, e riceverla con onorevolezza. Br. Sæ.*

استكنان *iſtiknān.* s. *V.* [10. *a* كنّ] كزلنمك *gizlenmek.* t. Tegi, latere. *Eſſer naſcoſto.*

استل *iſtel.* p. *n. f.* Piſcina. *Peſchiera, Stagno. Ferh.*

استلا *iſtilāe.* s. *V.* [8. *a* سلا] 1) Liquefacere, coquere *depurandi ergo.* 2) Concinnare butyrum. *Wan.*

استلاب *iſtilāb.* s. *V.* [8. *a* سلب] قاپمق *kapmak* t. Rapere, ſpoliare. *Wan.*

استلال *iſtilāl.* s. *V.* [8. *a* سلّ] قلجي قندن جعرمق *kylyğı kyninden çikarmak* t. Evaginare *gladium. Sfodrare la ſpada. Gol.*

استلام *iſtilām.* s. *V.* [8. *a.* سلم] 1) مطيع اول *mutyʿ ol* t. Submittere ſe. 2) حجر آل سوده الن و يوزن سورمك *hağerûl eſwede elin (alnyn) we iüzün sürmek.* Venerabunde oſculari lapidem nigrum, *qui eſt in templo Meccano. Wan.*

استلام *iſtilām.* s. *V.* [10. *a* لثم] Induere caſſidem. *Wan.*

استلانه *iſtylānet* s. *V.* [10. *a* لين] 1) Lenem, placidum reputare. 2) Blandiri. *Stimar piacevole, uſar piacevolezze. Wan.*

استلبا. *iſtilbāe.* s. *V.* [10. *a* لبا] Lactare *proprium infantem. Wan.*

petias, auxilium. *Chieder soccorso.* e e *ab pers. Sæ. Ll.* 2) Prorogatio. *Prolongazionè. Ll.*

استمراء *iſtimrāe.* s. *V.* [10. *a* مرأ] Digerere cibum. *Digerire il cibo. Wan.*

استمرار *iſtimrār.* s. *V.* [10. *a* مر] 1) Firmum, ac conſtans eſſe *animi præpoſitum.* 2) Abire, procedere. *Eſſer fermo continuare, paſſare. Wan.* ¶ نسظر السهي بـــو دودمـــان ســـعادت بـــناهي استمرار شاهي تمنه سزاوار اشكجون *nazærī ilāhu bu dūdimānī ſæ·ādet penāhī iſtimrārī śāhī niſ· metine ſezāwār itmek içiūn.* Providentia divina ad reddendam Auguſtam illam Domum dignam gratia perpetuo regnandi. *La povidenza Divina per rendere quella glorioſa caſa degna, e meritevole del perpetuo imperio. Sæ.*

استمشاء *iſtimśāe.* s. *V.* [10. *a* مشأ] Sumere medicamentum *ſolvens, & ventrem laxans. Wan.*

استمطار *iſtimtār.* s. *V.* [10. *a* مطر] Deſiderare pluviam. *Wan.*

استمق *iſytmak.* t. *V.* Calefacere. *Scaldare, riſcaldare.*

استمك *iſtemek.* t. *V.* طلب *tælæb.* s. حواستن *ehāſten* p: 1) Cupere, velle, optare. *Volere, bramare, deſiderare.* 2) Pretium petere *in mercatu. Far ſtimare.* 3) Opus eſſe, exigere. ¶ علم اوكرنمكه جوف ايمك استر *ilm ögrenmege çiok emek iſter.* Ad ſcientiam addiſcendam multum laboris requiritur. *Ci vuole gran fatiga ad imparare le ſcienze.*

استمكات *iſtimkāt.* s. *V.* [10. *a* مكت] Albeſcere puſtulas, *quæ in labiis vel lingua prodeunt. Wan.*

استمكان *iſtimkān.* s. *V.* [10. *a* مكن] Poſſe aliquid, potem eſſe. *Wan.*

استمناح *iſtimnāh.* s. *V.* [10. *a* منح] Petere donum. *Domandar in regalo. Wan.*

استمهال *iſtimhāl.* s. *V.* [10. *a* مهل] مهلت طلب *mühlet tælæb* e. t. Moram petere, rogare aliquem, ut moram concedat. *Chieder dilatione ad un certo termine.*

آستن *āſten.* p. *n. f.* Manicca veſtis. *Manica, manicotto. Wan.*

استن *eſten.* s. *n. f.* 1) Radices putridæ *arborum. Wan.* 2) Nomen arboris, ſeu plantæ, f. Mandragora.

استن *uſtum.* p. *n. f.* Columna, fulcimen. *Wan.*

استناد *iſtinād.* s. *V.* [8. *a* سند] 1) طيمق *daianmak.* t. Inniti, fulciri, fretum eſſe *aliquo.* 2) Conſulere. *Confidarſi, appogiarſi,* e e d. ¶ بلمزكمه استناد ايدمك *bilmezγe kime iſtinād idelek.* Non ſcimus cui innitantur. *Non ſappiamo, à chi ſi appoggiano, ò in chi ſi confidano. Ll.* مضبوطه اسناد ايمشدكي *mæzmūnine iſtinād itmiś idi.* Fretus ſenſu. *Si confidava al ſenſo* امداد رب العباده استناد *imdādi rebbūl ʒbāde iſtinād idüp.* Implorato Dei auxilio. *Sæ.* يانكزه استناد اتديلر *ian·üze iſtinād ittiler.* Ad vos recurrerunt. *Sono ricorſi à voi, Ll.* سندن ڤبرى پناه و استناد ايدجك افندمز بوقدر *ſenden ghæjri penāhū iſtinād ideʒek efendimüz ioktür.* Præter te non habemus patronum, cui innitamur. *Non abbiamo fuori di voi a'tro padrone, à chi potiamo appoggiarci. Ll.*

استنارة *iſtināret.* s. *V.* [10 نور] 1) Refugere *ab aliqua re.* 2) Floreſcere *arborem. Wan.*

استناعت *iſtinā·ēt.* s. *V.* [10. *a* نوع] تقدم فى *tekæddümfis·ſejri.* s. Præcedere. *Wan.*

استنامة *iſtināmet.* s. *V.* [10. *a* نوم] Subſiſtere cum aliquo. *Wan.*

استنان *iſtinān.* s. *V.* [8. *a* سن] Equum alacrem *in pedes poſteriores* conſurgere. *Wan.*

استنبا *iſtinbā.* s. *V.* [10. *a* نبا] خبر صورمق *chaber formak.* t. Sciſcitari, inquirere. *Informarſi, ut* استخبار

استنباح *iſtinbāh.* s. *V.* [10. *a* نبح] Incitare canem *ad latrandum. Wan.*

استنباط *iſtynbāt.* s. *V.* [10. *a* نبط] چقرمق *çikarmak.* t. Educere, elicere. *Cavare, v. g.* قراندن *kur·āndan.* Ex corano elicere. *De rebus tantum ſacris videtur uſurpari. Tef. Ik. V. etiam Gol.*

استنبول *iſtanbol.* t. *n. f.* Conſtantinopolis. *Sæ. V.* استانبول

استنبه *iſtembe.* p. *n. f.* Res craſſa, ſpiſſa. *Wan.*

استنة *eſtenet.* s. *n. f.* Radix putrida *arboris. Wan.*

استنتاج *iſtintāğ.* s. *V.* [10. *a* نتج] 1) Elici, concludi. 2) Fingi: *Cavarſi, concluderſi. Sæ.*

استنتال *iſtintāl.* s. *V.* [10. *a* نتل] Procedere aliquem uno paſſu *e ſerie militum.* 2) Præparare. *Wan.*

استنثار *iſtinſār.* s. *V.* [10. *a* نثر] Spargere, diſpergere. *Wan.*

استنجا *iſtinğiā.* s. *V.* [10. *a* نجو] 1) بر نسنه موضعندن چقرمق *bir neſneī mewʒa·ʒnden çikarmak.* t. Removere, amovere. *Gol.* 2) نجسى كدروب پاك *neğesi giderüp pāk* e. t. Mundare ſe حاجت وقتنده استنجا قلمق *hāğet waktynde iſtinğiā kylmak.* Corpus, ſeu corporis locum ſtercore, urina, vento pollutum mundare ab impuritate, ſeu ſordi-

bus

استنصال *iſtynsāl.* s. *V.* [10. *a* نصل] 1) Extrahere. 2) Facere ut cadet. *Wan.*

استنضاض *iſtynzāz.* s. *V.* [10. *a* نضّ] Senſim, pedetentim ſumere *aliquid. Wan.*

استنطاف *iſtynṭāk.* s. *V.* [10. *a* نطف] 1) Scifcitari, exquirere. 2) Per equuleum expifcari veritatem. *Wan.*

استنظار *iſtynẓār.* s. *V.* [10. *a* نظر] مهلت استمك *mühlet iſtemek.* t. Petere moram, ſeu rogare, ut ſibi concedatur elique mora. *Pregar di aſpettar alquanto.*

استنظاف *iſtynẓāf.* s. *V.* [10. *ab inuſ.* نظف] Accipere integram rei quantitatem. *Wan.*

استنفاد *iſtynfād.* s. *V.* [10. *a* نفد] Adhibere omnes vires *ad aliquam rem. Wan.*

استنفار *iſtynfār.* s. *V.* [10. *a* نفر] اوركوب طاغلمق *örküp daghylmak.* t. 1) Animal terrefactum aufugere. 2) Illud fugare. *Gol.*

استنقاص *iſtynḳas.* s. *V.* [10. *a* نقص] نقص اولمسن طلب *naḳs olmaſın tælæb* t. t. 1) Petere imminui. 2) Conari imminuere *pretium. Gol.*

استنقاع *iſtynḳa'.* s. *V.* [10. *a* نقع] 1) Demittere ſe in pifcinem ad lavandum. 2) Colligi & confidere aquam *in aliquo loco.* 3) Sonum edi. *Wan.*

استنقاه *iſtynḳāh.* s. *V.* [10. *a* نقه] Interrogare. *Wan.*

استنكاح *iſtynkāh.* s. *V.* [10. *a* نكح] 1) نكاحلنمق استمك *nikāhlanmak iſtemek.* t. Uxorem ducere velle. *Gol.* 2) Uxorem ducere. *Wan. Cercar di ammogliarſi.*

استنكار *iſtynkār.* s. *V.* [10. *a* نكر] Inficias ire, abnegare. *Negare.*

استنكاف *iſtynkāf.* s. *V.* [10. *a* نكف] عارلنمق *ārlanmak*, & اعراض *iʿrāz* s. t. 1) Erubefcere *aliquid* facere. 2) Dedignari, recufare. *Vergognarſi, ricuſare di fare, ſdegnare. Ik. Wan.*

استنكاه *iſtynkah.* s. *V.* [10. *a* نكه] Explorare, inquirere. *Wan.*

استنهاج *iſtynhāg.* s. *V.* [10. *a* نهج] Inſiſtere tramiti, & veſtigiis. *Wan.*

استنهار *iſtynhār.* s. *V.* [10. *a* نهر] 1) Fluere. 2) Latum, & expanſum eſſe vulnus. *Wan.*

استنهاض *iſtynhāz.* s. *V.* [10. *a* نهض] قوپرمق *koparmak.* t. Excitare, jubere aſſurgere *ad aliquam rem. Far levarſi.*

استو *iſtw.* t. *n. f.* Seburra. *Stiva, peſo, che ſi mette nel fondo della nave.*

استوا *eſtewā.* s. *n. prop.* Diſtrictus pegis, nundinisque clarus in territorio *urbis Niſabūr Provinciæ Choraſan.*

bus reſiduis, *quod fit abluendo partem aqua, aut hac deficiente detergendo lapillis. Tef.*

استنجات *iſtinğiāt.* s. *V.* [10. *a* نجث] ; استجراج *iſtyċhrağ* s. t. 1) Educere. 2) Aggredi, ſuſcipere *rem* 3) Se objicere, exponere *rei. Gol.*

استنجاح *iſtinğiāh.* s. *V.* [10. *a* نجح] نجاح ; طلب *neğiāh talæb* t. & حاجت بستورمك *hağet bitürmek.* t. 1) Felicem ſucceſſum exoptare, quærere. 2) Fecile, ec proſpere expedire *rem*, voti compotem fieri.

استنجاد *iſtinğiād.* s. *V.* [10. *a* نجد] معاونت ; طلب *mu'āwenet tælæb* s. t. Opem rogare. *Wan.* 2) Adjutorem, defenſoremque expetere. 3) Vires reſumere *poſt infirmitatem. Acht.*

استنجاز *iſtinğiāz.* s. *V.* [10. *a* نجز] Proſpere expedire rem. *Wan.*

استنجال *iſtinğiāl.* s. *V.* [10. *a* نجل] Augeri aquam e *terra ſcaturientem. Wan.*

استندن *iſtenden.* p. *V. pro* استاندن *iſtanden.* Accipere. *Prendere. Ferh.*

استنديل *iſtindil.* t. *n. p.* Tine *infula. Iſola dell' Arcipelago.*

استنزال *iſtinzāl.* s. *V.* [10. *a* نزل] 1) Decidere *ab auctoritate, vel dignitate.* 2) Submittere ſe, deſcendere. *Wan.*

استنسا *iſtinsā.* s. *V.* [10. *a* نساء] تأخير *teechīr iſtemek.* t. Rogere moram. *Chieder termine, chieder d'aſpettare.*

استنساخ *iſtinſach.* s. *V.* [10. *a* نسخ] نسخه ايدنمك *nuſchæ idinmek.* ; نقل *nækl* s. t. 1) Deſcribere. 2) Tranſcribere. *Deſcrivere, copiare.* 3) ; زايل *zāil* s. t. Abolere, tollere. *Caſſare, togliere.*

استنسار *iſtinſār.* s. *V.* [10. *a* نسر] 1) Abradere. 2) Recrudeſcere *vulnus. Wan.*

استنشاد *iſtinſād.* s. *V.* [10. *a* نشد] Petere, ut quis reciter carmen. *Wan.*

استنشاق *iſtinſāk.* s. *V.* [10. *a* نشق] بورنه صو قويمق *burnæ ſu koymak* & قوقلمق *kokulamak.* t. 1) Admotam naribus attrahere equam. 2) Odorem auramve naribus attrahere. *Wan.*

استنصاح *iſtinſāh.* s. *V.* [10. *a* نصح] Reputare aliquem *bonum amicum, bonum conſiliarium. Wan.*

استنصار *iſtynsār.* s. *V.* [10. *a* نصر] 1) يارديم استمك *jardüm iſtemek.* t. Adjutorem implorare *contra hoſtes.* 2) Pro adjutore accipere, habere. *Chieder ſoccorſo, & ricevere, o aver per difenſore.* ¶ عون رحمانه استنصار ايدوب *ewnī ræhmāne iſtynsār idüp.* Spe victoriæ collocata in ope Divine. *Raſſegnatoſi nella mano di Dio. Sa. Br.*

*استوا *iſtiwā. s. V. [8. a سوأ] 1) Planam, & æqualem eſſe rem. *Eſſer piano, piato.* 2) Complanari, æquale fieri. 3) Inſidere firmiter dorſo equi. 4) Appetere cælum. 5) Principem devictæ provinciæ fieri. 6) Adoleſcentiæ annos finire. 7) Temperatum & moderatum eſſe aliquid. 8) Bene valere. *Wan.* ¶ خطّ استوا *Chattĕ iſtiwa.* Linea parallela. *Ik.*

استوار *üſtüwār. p. adj.* 1) Firmus, fortis. *Fermo, forte.* 2) Fidus, fidelis. *Fidato, da fidarſene.* 3) Verax. *Verace.* 4) *Pro ipſa* fide. 5) Abſolutus, perfectus. *Abſoluto, perfetto.* 6) Aequalis. 7) Simul. *Ferh.* ¶ قلعهٔ کبرلکدن پیاده سواردن .استوار اولور *kæl'æ-gürlikte pijāde süwārden üſtüwār olur.* In occupandis Arcibus peditatus equitatu fortior eſt. *Per prender piazze la fanteria e più abile, che la cavaleria. Sæ.* استوار üſtüwār s. Firmare, obſtruere. *Fortificare, aſſodare. Sæ.* بناي صلح و صلاح دايا استوار و اساس عهد و پيمان طرفين رضاسي اوزره بر قرار و پايدار اولمه *binā ſulhu ſælāh dāimā üſtuwār, we esāsī ähtü peimān tærafein ryzāſi üzre berkarārū pāidār ola.* Fabrica pacis & concordiæ firma, & fundamentum pactorum cum ſatisfactione utriusque partis conſtans & inconcuſſum maneat. *La fabrica dell' alma pace reſti ferma & il fondamento delle capitolazioni rimanga immobile con ſodisfazione d' ambe le parti. Ll.*

استواري *üſtüwārī. p. n. f.* Firmitas, conſtantia. *Fermezza, coſtanza.*

استوان *üſtüwān. p. adj.* برک *berk* t. پک *pek* t. محکم *muhkem* a. پايدار *pāydār* p. مستحکم *müſtæhkem* a. بر قرار *berkærār* p. a. Firmus, ſtabilis, conſtans, muoitus, fortis. *Forte, fermo, ſtabile, coſtante. Ferh.*

استواج *üſtūbāğ* & استوج *üſtūbeğ* t. *n. f.* اسفيداجدن عنطدر *iſfidāğten ghæattür h. e. erronee pro* اسفيداج *iſfidāğ* p. Ceruſſa. *Biacca.*

استور *üſtür. p. n. f. pro* ستور *ſutür.* Animal quadrupes, *pec.* jumentum. *Ferh.*

استورمون *iſtürmün. p. n. f. i. q.* استرموک *eſtermük.* Struthiocamelus. *Caſt.*

استوم *üſtüm. p. n. f.* Schænantum. *Caſt.*

استون *üſtün. p. n. f. i. q.* ستون *sütün.* 1) Columna. *Ferh.* 2) Trabs, malus arboris. 3) Cognatus, *pec.* gener, *vel* Socer. *Caſt.*

استوه *iſtüwe. p. adj.* Triſtis, afflictus. *Triſte, argoſciato. Ferh.*

استوه *üſtüwe. p. n. f.* Reſiduum rei tuſæ & contritæ. *Ferh.*

استوي *iſtiwā. s. n. f.* Parallelitas. *V.* استوا

استوي *uſtuwā. p. n. f.* Oſſa minora in ſpina dorſi. *Ferh.*

آسته *āſte* & استه *eſte. p. n. f.* چکردک *čekirdek.* t. Nucleus, acinus. *Wan.*

استه *eſte, s. part.* Bene caudatus. *Wan.*

استهام *iſtiham. s. V.* [8. a سهم] Mittere ſortem. *Wan.*

استهداف *iſtihdāf. s. V.* [10. a هدف] Conſtituere alicui aliquid. *Wan.*

استهرش *iſtehrüſ. p. n. f.* Olliſragus, *aquilæ ſpecies*, mllvus. *Ferh.*

استهزا *iſtihzā. s. V.* [10. a هزأ] مسخرلغه الماق *maſchærælyghæ almak.* t. Irridere, ſubſannare. *Burlarſi, beffarſi, beffare. Wan.* ¶ استهزايه طوتق الماق *iſtihzāie tutmāk, almak.* Irridere *Tef.* استهزا الجون *iſtihzā iciün.* Irriſionis cauſſa. *Per beffarlo.* استهزا ايله *iſtihzā ile.* Ridendo, irridendo, cum irriſione. *Per beffa, beffandoſi.*

استهلاک *iſtihlāk. s. V.* [10. a هلك] هلاک *helāk* s. t. 1) Ad perniciem deducere, perdere. 2) Abſumere. *Rovinare, perdere, conſumare. Ik. Tef.*

استهلال *iſtihlāl. s. V.* [4. a هلّ] يکي آی کوزليوب کورمك *ieny āi gözleiüp görmek.* t. Novum lunæ ortum obſervare. *Gol.*

استهوا *iſtihwāe. s. V.* [10. a هوأ] Stupefacere, attonitum reddere. *Wan.*

استهيدن *iſtihiden. p. V.* Reluctari. *Ripugnare, opporſi.*

آستي *āſtī. p. n. f. contracte pro* آستين *āſtīn.* Manica. *Ferh.*

آستي *āſtī. s. n. f.* Acervus. *Gol.*

استي *iſtÿ. s. Part.* 1) Bene caudatus. *Wan.* 2) Ad podicem pertinens. *Gol.*

استيا *iſtijāe. s. V.* [8. a سيأ] Malignum, petulantem eſſe. *Wan.*

استيا *iſtijā. p. n. prop.* Mons *inter regiones Herat, & Ghazna. Ferh.*

استياد *iſtijād. s. V.* [8. a سيد] 1) Occidere, vel captivum facere *patronum ſuum.* 2) In matrimonium petere aliquam ex affinibus. *Wan.*

استيار *iſtijār. s. V.* [10. a وبر] Terrefacere cameloa, ita ut aufugiant. *Wan.*

استيار *iſtijār. s. V.* [8. a سير] Trahere faccum *frumenti. Wan.*

استياف *iſtijāf. s. V.* [8. a سوف] Odorari, olfacere. *Wan.*

استياف *iſtijāk. s. V.* [8. a سوف] Trahere, propellara. *Wan.*

استياک *iſtijāk. s. V.* [8. a سوک] Defricare dentes. *Wan.*

استيال *iſtyal. s.* [10. a وأل] Convenire in uno loco. *Wan.*

استيدن *iſtīden.* p. *V. i. q.* استادن *iſtāden.* 1) Stare, conſiſtere. *Ferh.* 2) Incipere. *Caſt.*

استيده *iſtīde.* p. *Part.* Stans. ¶ استيده آمدن *iſtide āmeden.* p. Stare, ſurgere.

استيذان *iſtīẕān.* s. *V.* [10. *ab* اذن] Petere licentiam. *Chieder licenza. Tef.*

استير *eſtīr.* p. *n. f. Apud Medicos* pondus ſex unicarum, *ſeu* mediæ libræ رطل *raṭl, dicta. Ferh.*

استير *iſtīr.* p. *n. f. i. q. præcedens. Ferh.*

استيراد *iſtīrād.* s. *V.* [10. *a* ورد] Apparere. *Apparechiare. Wan.*

استيزار *iſtiẓār.* s. *V.* [10. *a* وزر] Exoptare, ut aliquis fiat Wezirius. *Wan.*

استيزاع *iſtiẓā-ᵃ.* s. *V.* [10. *a* وزع] Petere inſpirationem divinam. *Wan.*

استيزه *iſtiẓe.* p. *n. f.* 1) Retractatio. 2) Altercatio. *Ferh.*

استيساد *iſtīsād.* s. *V.* [10. *a* اسد] Audere. *Ardire, eſſer audace. W an*

استيسار *iſtiſār.* s. *V.* [10. *a* اسر] Captivum fieri, in ſervitutem, abduci. *Wan.*

استيسار *iſtīsār.* s. *V.* [10. *ab* يسر] اسان او *āsān* ol. t. Facilem & expeditam eſſe rem. *Eſſer facile, & bene in ordine.*

استيسائ *iſtīſā-ᵃ.* t. *V.* [10. *a* وسع] Opportunitatem invenire. *Wan.*

استيصا *iſtīṣā.* s. *V.* [10. *a* وصي] وصيت *wesīyjet etmek iſtemek.* t. 1) Velle facere teſtamentum. *Acht.* 2) Teſtamentum, *aut* ultimæ voluntatis præceptum petere. *Sæ. Chiedere il teſtamento, o la dichiaratione dell' ultima volontà.*

استيصاد *iſtīṣād.* s. *V.* [10. *a* وصد] Habere caulam; *ſeu* ſeptum ad continenda pecora. *Wan.*

استيصال *iſtīṣāl.* s. *V.* [*ab* اصل] 1) Eradicare, radicitus evellere. 2) Perdere, delere. *Sradicare, eſterminare, rovinare, diſtruggere. Sæ. Ll.*

استيضاح *iſtīẓāh.* s. *V.* [10. *a* وضح] 1) Aſpicere per digitos. 2) Evidentem quærere alicujus rei notiam. *Wan.*

استيضام *iſtīẓām.* s. *V.* [10. *a* وضم] Injuſtitiam facere alicui. *Wan.*

استيطا *iſtītāe.* s. *V.* [10. *a* وطأ] Experiri aliquem mitem & manſuetum. *Wan.*

استيطان *iſtīṭān.* s. *V.* [10. *a* وطن] وطن 1) *wetæn tutmak.* t. 1) Commorari *in aliquo loco.* 2) Figere ſedem *in eo. Appatriarſi, fermarſi in un luogo.*

استيعاب *iſti-āb.* s. *V.* [10. *a* وعب] 1) Extirpare radicitus. 2) Colligi in unum locum. *Wan.*

استيبا *iſtībāe.* s. *V.* [10. *a* وبأ] 1) Deprehendere locum aliquem epidemico malo infectum. 2) Monſtrare. *Wan.*

استيباط *iſtībāt.* s. *V.* [10. *a* ابط] Fodere puteum, cujus orificium anguſtum, fundus autem largus ſit. *Wan.*

استيبال *iſtībāl.* s. *V.* [10. *a* وبل] 1) Ovem appetere *marem.* 2) Deprehendere locum aliquem ſanitati obnoxium eſſe. *Wan.*

استيتان *iſtītān.* s. *V.* [10. *a* اتن] Emere equum ad proprium uſum pro equitando. *Wan.*

استيتاج *iſtītāǧ.* s. *V.* [10. *a* وتج] Finiri *rem, vel opus. Wan.*

استيثار *iſtīṡār.* s. *V.* [10. *a* اثر] 1) Abſolutam poteſtatem habere. 2) Habere optionem. *Wan.*

استيثاق *iſtīṡāk.* s. *V.* [10. *a* وثق] Litteras obligatorias ſumere ab aliquo. *Wan.*

استيثان *iſtīſān.* s. *V.* [10. *a* وثن] Augeri, multiplicari. *Wan.*

استيج *iſtīǧ*, & استاج *iſtāǧ.* s. *n. f.* ماسوره كه قامشدن ايدرلر جلاه آلتلرندندر *māsūre ki kamiſten iderler ǧiüllāh āletlerinden dür.* t. 1) Involucrum tramæ, pannus. 2) Calamus textorius. *Cannuccia da teſſitore, ſpola. V.* ماسوره

استيجاب *iſtīǧāb.* s. *V.* [10. *a* وجب] 1) Dignum, meritum eſſe. 2) Neceſſarium judicare. 3) Adjudicare *morti.*

استيجار *iſtīǧiar.* s. *V.* [10. *ab* اجر] كرا *kirā ile almak.* t. Conducere. *Affittare, prender á fitto, a pigione.*

استيجاشة *iſtīǧāšet.* s. *V.* [10. *a* جيش] Petere exercitum *ſeu* ſuppetias *militem. Wan.*

استيجال *iſtīǧāl.* s. *V.* [10. *a* اجل] Implorare auxilium. *Wan.*

استيجي *iſteiǧi.* t. *Part. ab* استمك *iſtemek.* Volens, cupidus. *Voglioſo, deſideroſo.*

استيحاد *iſtīhād.* s. *V.* [10. *a* وحد] Solum eſſe. *Wan.*

استيحاش *iſtīhāš.* s. *V.* [10. *a* وحش] Mærore opprimi. *Wan.*

استيخار *iſtīchār.* s. *V.* [10. *a* اخر] Manere poſtremum. *Wan.*

استيدا *iſtīdāe.* s. *V.* [10. *a* أدأ] 1) Petere auxilium. 2) Deprimere opes. *Wan.*

استيداع *iſtīdā-ᵃ.* s. *V.* [10. *a* ودع] Petere, ut quid per modum depoſiti aſſerveturi. *Wan.*

استيداف *iſtīdāf.* s. *V.* [10. *a* ودف] Stillare facere. *Wan.*

استيداه *iſtīdāh.* s. *V.* [10. *a* ودا] 1) Subigare hoſtem, & ad obedientiam cogere. 2) Propellere collectos *camelos. Wan.*

استيعار *iſti-ār.* s. *V.* [10. *a* وعر] Experiri difficiles ſeſe iovicem. *Wan.*

استيفا *iſtifā.* s. *V.* [10. وفي] 1) حقّن تمام *hækkyn temām wirmek.* t. Totum dare, & perſolvere. 2) Totum accipere, quod debebatur. *Sodisfare, adempire V.* استيفاى انتقام ¶ مشتهيات & وليمه *iſtifāi intykām mulāhæzeſi ile.* Vindictæ ſatisfactum iri rarus, ſperans fore, ut vindictam ſumeret. *Stimando di ſodisfare alla ſua vendetta, di poter vendicarſi Sa.* كلّيتين لوازمي اسيناقا اتدى *kælletein leuāzimini iſtifa itti.* Omnia diſpoſuit requiſita ad defenſionem & conſervationem ambarum arcium. *Providde, e guarni quelle due fortezze di quanto faceva di meſtieri. Br. Sæ.*

استيفار *iſtifār.* s. *V.* [10. *a* وفر] Integrum accipere. *Wan.*

استيعاز *iſtifāz.* s. *V.* [10. *a* وفز] Conſidare io pedes cum feſtinatione aliqua. *Wan.*

استيفاض *iſtifāz.* s. *V.* [10. *a* وفض] Feſtinare. *Wan.*

استيفاك *iſtifāk.* s. *V.* [10. *a* وفق] Petere felicem ſucceſſum. *Wan.*

استيفاح *iſtikāh* s. *V.* [10. *a* وفح] Conſolidari ungues. *Wan.*

استيقاد *iſtikād.* s. *V.* [10. *a* وقد] اود باڭمق *od iakmak.* t. Accendere *ignem. Wan.*

استيقاظ *iſtikāz.* s. *V.* [10. *ab* يقظ] اويقودن اويانمق *uiukudan ujanmak.* t. Evigilare. *Svegliarſi. Wan.*

استيقاع *iſtikā-.* s. *V.* [10. *a* وقع] Avidè exſpectare eventum alicujus rei. *Wan.*

استيفاف *iſtikāf.* s. *V.* [10. وقف] 1) Moram petere. 2) Petere legatum ex teſtamento. *Wan.*

استيقان *iſtikān.* s. *V.* [10. *a* يقن] Evidenter ſcire. *Wan.*

استيڤاه *iſtikāh.* s. *V.* [10. *a* وڤه] 1) Obedire. 2) Servire Deo. 3) Intelligere, percipere. *Wan.*

استيكاع *iſtikā-.* s. *V.* [10. *a* وكع] Conſolidari, corroborari naturam alicujus. *Wan.*

استيكاه *iſtikah.* s. *V.* [10. *a* وكه] Validum, corpulentum fieri. *Wan.*

استيل *eſtil.* p. *n. f.* 1) Dimidium unius رطل *rātl.* 2) Sex درهم *dirhem.* Drachmæ. *Caſt.*

استيلا *iſtilā.* s. *V.* [10. *a* ولي] 1) بوجه و غالب او *iāge we ghālib* ot. t. Prævalere, prædominari. 2) Vincere. *Predominare vincere. Ll.* ¶ استيلا بولمق *iſtilā bulmak.* Prævalere, ſuperiorem eſſe, vincere. *Prevalere, eſſer ſuperiore, vincere, portar vittoria. c c d. Ik. Ll. Sæ.* استيلا و استعلا بولمق *iſtilā wū iſtyʿlā bulmak. Idem* استيلاى تام *iſtilāi tām bulmak. Idem. Sæ.* جنود طغياني استيلا بولور *giūnūdi tughjānī iſtilā bulur.* Milites ejus inſolentes prævalebunt. *L'inſolenza, e la potenza delli ribelli falirà al ſummo grado, ſi renderanno padroni. Sæ.* قلاعه استيلا ايدجك *kylā-ē iſtilā idiǧek.* Arcium potiri. *Impatronitiſi delle piazze. Sæ.* ممالك استيلا اتدوكي *iſtilā ittūgi memālik.* Regna quorum potitus eſt. *Li regni, è paſſi, de' quali s'è reſo padrone.*

استيم *āſtīm* & *eſtīm.* p. *n. f. pro* آستين *āſtīn.* Manica. *Ferh.*

استيم *iſtīm.* p. *n. f.* غلاف *ghylāf.* s. Vagina. *Ferh.*

استيمار *iſtimār.* s. *V.* [10. *ab* امر] 1) مشاوره *mušāwere* t. t. Conſultare, conſilium rogare, deliberare. *Wan.* 2) Velle deliberare. *Conſultare.* ¶ استيمار اولنان *iſtimār olunan.* Deliberandum. *Cio che è da deliberare.*

استيمان *iſtīmān.* s. *V.* [10. *ab* امن] Recipere ſe in fidem, confugere. *Dimandar quartiero, ſicurezza. Wan. Ik. Ll.* ¶ اهل استيمان *ehlī iſtimān.* Clientes, in fidem ſe recipientes. *Ik.*

آستين *āſtīn*, & استين *eſtīn.* p. *n. f.* يك *jen.* t. Manica. *Manica.* * *Expreſſ. figur.* آستين افشاند *āſtīn efſānd.* Evacuavit. آستين برزد *āſtīn ber zed.* 1) Promptus & paratus fuit. 2) Ad negotium ſe accinxit. آستين برو افشاند *āſtīn pero eſſānd.* Excuſſit ſuper illum manicam. *Dicitur in ſignum omnigenæ derelictionis.* آستين بوستين *āſtīn jūſtīn.* Turpitudo. آستين تبرز كرد *āſtīn tīrīz kerd.* Abſtinet a furto. *Ferh.*

استينا *iſtīnāe.* s. *V.* [10. *a* أنا] Exſpectare. *Wan.*

استيناس *iſtīnās.* s. *V.* [10. *ab* انس] Conſuetudinem, familiaritatem contrahere. *Avezzarſi. Wan.* ¶ مرجع ناس و محل استيناس اولش ايدى *merǧe-ỹ nās, we mæhælli iſtīnāz olmiś idi.* Factus erat locus confluxus hominum, & ad converſandum aptiſſimus. *Sæ. Era quel luogo grandemente frequentato, & abitato. Br.* استيناس *iſtīnās* s. Familiaritatem ducere, conſuefcere. *Avezzarſi.* هنوز بنيله استيناس حاوكر دكل ايكن *henūz benūm ile iſtīnās ǧilweger degūl iken* Nulla adhuc intercedente meum familiaritate. *Non avendo ancora meco alcuna famigliarità. Ik.*

استيناف *iſtīnāf.* s. *V.* [10. *a* انف] Ineipere. *Comminciare.* *Wan.*

اسپناق *iſtīnāk.* s. *V.* [10. *a* ناق] Convertì in camelitem. *Dicitur in prov. de eo, qui de re quapiam loqui volens, hallucinando aliquid profert. Wan.*

استینان *iſtīnān.* s. *V.* [10. *a* ان] Dormitare. *Wan.*

آستینه *āſtīne.* p. *n. ſ.* Ovum *cujuscunque avis. Ferh.*

استیهاب *iſtihāb.* s. *V.* [10. *a* وهب] Petere donum, *aut* petere ſibi dono dari *aliquid. Chieder in dono.* ¶ باب افبال انتساب محاسبلرى حساب اندكده دبون سالفه‌سى سمندره محصولنى استيعاب ايكين استيهاب اتدوكى حصار تسليمنه مساعده بيورلدى *bābī ykbāl intisāb muhāſibleri hysāb ittükte dūjūnī sālifesī ſemendre mæhsſulinī iſtī-āb itmegin iſtihāb ittūgi hysār teslimine müsāʿede büjürylmady.* Quoniam facto a quæſtoribus rationumve præfectis feliciſſimæ portæ ſeu Aulæ Regiæ computo compertum eſt, debitis ejus præteritis ſeu antiquis conſumptum abſorptumque totum proventum Samandriæ, ideo non placuit regi extradi illi principi urbem quam dono petierat. *Sa. Per aver fatto gl' Aritmetici il conto, e ritrovato, ch'era rimaſto debitore d'una groſſa ſomma di danari dell' entrate paſſate di Semendria, però non gli fù fatta la grazia della ſudetta città. Sa.*

استیئاس *iſtijās.* s. *V.* [10. *a* یئس] 1) Deſperare. 2) Carere omni ſpe. *Wan.*

اوسوگ *ūſuğ.* s. *n. ſ. plur. pro* وسوگ *wüsüğ.* Cameli veloces. *Gol.*

اسجاح *isğiāh.* s. *V.* [4 *a* سجح] 1) Condonare. 2) Lenibus, commodiſque verbis uti. *Dar buone parole, perdonare,*

اسجاد *esğiād.* s. *n. ſ.* 1) *i. q.* جزیه *ğizje.* Tributum. 2) Judæi *aut* Chriſtiani, *ob cultum imaginum. Gol.*

اسجاد *isğiād.* s. *V.* [4. *a* سجد] 1) Incurvare ſe inclinato capite. 2) Ita intendere oculos in rem aliquem, ut iode damnum capiant. *Wan.*

اسجاد *isğiād.* s. *n. ſ. coll.* Numismata variis hieroglyphicis figuris ornata, *quibus ſuperſtitioſe cultum exhibent orientales. Wan.*

اسجاع *esğiāʿ.* s. *n. ſ. plur. a* سجع *ſeğʿ.* Orationes rythmicæ. *Wan.*

اسجاف *iſſyğiak.* s. *adj. dimin. ab* اسّی *iſſī.* Calidus. *Caldo.*

اسجال *isğiāl.* s. *V.* [4. *a* سجل] 1) Replere piſcinam aqua. 2) Loqui deciſive, & categorice. *Wan.*

اسجام *isğiām.* s. *V.* [4. *a* سجم] Denſam pluviam cadere. *Wan.*

اسجع *esğeh.* s. *Comp.* 1) Præſtantius. 2) Aequabilius. *Wan.*

اسجر *esğer.* s. *n. ſ.* Stagnum, *cujus fundus eſt limpidus, clarus. Wan.*

اسجم *esğem.* s. *part.* Siccus ore, *ſcil.* ſpumam in murmure non emittens *camelus. Gol.*

اسجوعت *üsğiū-āt.* s. *n. ſ. plur. a* سجع *ſeğʿ.* Orationes rythmicæ. *Wan.*

اسحات *ishāt.* s. *V.* [4. *a* سحت] 1) بوغ *logh* s. Perdere, extirpare. *Gol.* 2) Illegitime lucrari. 3) Radicitus exſcindere. *Wan.*

اسحاج *eshāğ.* s. *V.* [4. *a* سحج] Decorticare *cutem. Wan.*

اسحار *eshār.* s. *n. ſ. plur. a* سحر *ſaḥr.* Tempora matudina. *Wan.*

اسحار *ishār.* s. *V.* [4. *a* سحر] Ambulare tempore matudino. *Wan.*

اسحافیه *āshāfijet.* s. *n. ſ.* Ashaphitæ. *Nomen ſectæ alicujus mohammedanicæ e genere* الکرامیه *el-kerāmijet. Caramitarum, qui fuerunt e ſchola* الصفاتیه *es-ſafātijet. Saphafitarum, i. e. eorum, qui conſtituunt in Deo attributa æterna. Marrac. V.* صفاتیه

اسحاق *ishāk.* s. *n. prop.* Iſaacus *n. p, Iſaco.*

اسحاق *ishāk.* s. *V.* [4. *a* سحق] 1) Removere. 2) Teri veſtem. 3) Læſum pedem habere *camelum.* 4) Contrahere ſe papillas *poſt mulſionem lactis. Wan.*

اسحاکیه *ishākijet.* s. *n. p.* Eshakitæ. *Ita vocantur aſſeclæ ſectæ alicujus mohammedanicæ, qui aſſerunt, apparitionem ſpiritus cum corpore materiali non poſſe negari, cum Gabriel apparuerit in figura hominis, & ſatanas in figura bruti: & ita Deum apparuiſſe in figura* علی *æli, & filiorum ejus, & locutum eſſe per linguam eorum, & apprehendiſſe per manus eorum. Secta hæc eſt ramus ſectæ* غلاة *golatarum. V.* غلاة *golatæ autem ſunt e genere* الشیعة *eſ-ſy-jet. Schitarum i. e. eorum, qui ſequuntur partes* علی *æli. Marrac.*

اسحال *eshāl.* s. *n. ſ. plur. a* سحل *ſaḥl.* Species panni candicantis, *pec.* goſſipini.

اسحل *ishyl.* s. *n. prop.* Arboris, *cujus lignum ſervit ad defricandos dentes. Wan*

اسحم *eshem.* s. *part. & n. ſ.* 1) Niger. 2) *Improprie* Cornu. 3) Nubes. 4) Sanguis, *In quem conjurantes immergant quisque manum ſuam.* 5) Uterus. 6) Papilla uberis. 7) Uter, *quo conditur vinum. Wan.*

اسحفار *ishinfār.* s. *V.* [3. *a* سحفر] Loqui a cem eſſe. *Wan.*

اسحنکاک *ishinkāk.* s. *V.* [3. *a* سحک] Obſcuram eſſe *noctem. Wan.*

اسحوان *üshuwān.* s. *n. f.* Gaſtromargus. *Wan.*

اسحوب *ushūb.* s. *n. f.* Homo guloſus, helluo. *Goloſo.*

اسخية *eshïet.* s. *n. f. plur. a* سخا *ſihāe.* Compacturæ librorum. *Wan.*

اسخا *pro* اسخي *eſchā.* s. *comp.* Liberalior. شجاعتده رسيدن اقوا و سماحتده خاتدن ¶ اسخا ايدى *śeğiā-âtte rüſtemden akwā, we ſemāhatte chātemden eſchā idi.* Strenuitate Ruſtemo erat fortior, beneficentia autem Chatemo erat liberaliòr; *hunc, ut fama eſt, hominum beneficentiſſimum liberalitate, illum Athletam & Heroem celeberrimum fortitudine ſuperabat. In conto di valore era più valoroſo di Ruſtem, & in materia di liberalità ſuperava Chatem. Br. Sa.*

اسخان *iſchān.* s. *V.* [4. *a* سخن] 1) Calefacere. 2) Ciere fletum. *Wan.*

اسخم *eſchæm.* s. *part.* Niger. *Nero. Wan.*

اسخيا *eſchyjā.* s. *n. f. plur. a* سخي *ſœchȳ.* Liberales, munifici. *Wan.*

اسخيتات *iſchytāt.* s. *V.* [11. *a* سخت] Exulcerari graviter *vulnus. Wan.*

اسد آسد *āsūd.* s. *n. f. plur. a* اسد *eſed.* Leones. *Wan.*

اسد *eſed.* s. *V.* [4. F.] 1) Timere a leone. 2) Leoninam habere indolem. *Wan.*

اسد *eſed.* s. *n. f. Pl.* آساد *āsād* & آسد *āsūd* & اسود *üsūd.* ارسلان *aslan* s. Leo, *tam terreſtris, quam cœleſtis, Zodiaci. Lione. V.* ارسلان

اسدد *eſedd.* s. *pari.* Recta tendens ad propoſitum, & rem acu tangens. *Gol.*

اسداه *isdāe.* s. *V.* [4. *a* سدا] 1) Reſolvere *ſubtegmen telæ.* 2) Conſequi *petitum.* 3) Flaveſcere *cortieem dactyli.* 4) Negligere. *Wan.*

اسد آباز *eſed ābāz.* s. *n. f. comp.* 1) Nomen oppidi *prope Hamedan, quæ urbs eſt Mediæ.* 2) Nomen pagi *in territorio urbis Nisabur.*

اسداد *isdād.* s. *V.* [4. *a* سد] Recte, & condigne loqui. *Wan.*

اسداس *isdās.* s. *V.* [4. *a* سدس] Deotire *canelum. Wan.*

اسداف *isdaf.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* سدف] 1) Obſcuram eſſe *noctem.* 2) Illucſcere *auroram.* 3) Aperire januam *lucis admittendæ ergo. Wan.* 4) Caligare oculos *ex fame, vel ſenio.* 6) Accendere *lucernam.* 7) Prælucere *lucerna.* 8) Illuminare. 9) Tollere velum ſuum plagulamve *mulierem. Gol.*

اسدال *eſtāl.* s. *n. f. plur. a* سدل *ſidl.* Vela, tegumenta. *Gol.*

اسد آلارض *eſedül-erz.* s. *n. f. comp. ex græco.* 1) Leo terræ, ſeu humilis, *i. e.* Chameleon animal *alias* حربا *hærba dictum.* 2) *Planta* Chameleon niger. *Gol.*

اسدالعدس *esedül-ädes.* s. *n. f. comp.* Leo cicerum, *i. e.* Orobanche. *Gol.*

اسدالله *eſed üllāh.* s. *n. f. comp.* Leo Dei, *cui plerumque addunt Perſæ* الغالب *elghālib*, Victor, *quo deſignatur* Ali, *gener* ﷺ *patruelis Mahomedis. Gol.*

اسدة *eſidet.* s. *n. f. i. q.* حظيرة *hæẓȳret.* s. 1) Septum in campo, *ubi pec. noctu pecora cuſtodiuntur contra injurias ferarum.* 2) Venatioui aſſuefactus *canis. Gol.*

اسدّة *eſiddet pro* سدود *südūd.* s. *n. Pl. a* سد *ſedd.* Vitia corporis. *Wan.*

اسدران *iſterāni,* & اسدرين *esderein.* s. *n. f. dual.* Humeri, ſcapulæque. ¶ جاء بضرب اسدريه *'ğiāe bizarbi iſtereje,* venit vacuus nihil in manibus habens, nihil executus. *Wan.*

اسدف *eſtef.* s. *part.* Niger. *Gol.*

اسدل *eſtel.* s. *n. f. Pl. a* سدل *südl.* Penduli, & huc illuc mobiles *penes.*

اسدل *eſtül.* s. *n. f. plur. a* سدل *ſidl.* Operimentum, velum.

اسده *eſede.* s. *n. f.* ارسلان دشيسي *aslan diſiſi.* s. Leæna.

اسدي *eſedi.* s. *part.* ارسلانلو *arslanlü,* & ارسلاني *arslani.* s. 1) Leoninus. 2) Thalerus leonalis *decem aſpris levior Imperiali. Lione, o tallaro di Lione.*

اسدي *eſtī.* s. *n. f.* Veſtis, ſeu panni genus, *q. Aſeditium.*

اسدي *eſedi.* s. *n. patron.* 1) Aſedita, oriundus ex tribu بني اسد *benī eſed.* 2) Aſeditius, *Nom. poetæ. Gol.*

اسدي *üſti.* s. *n. f.* 1) Stamen telæ. 2) Staminibus ſuis diſpoſita *tela. Wan.*

اسدية *eſtyet.* s. *n. f. plur. a* سداب *ſedat.* Stamina. *Wan.*

آسر *āſur.* s. *n. f.* Arvum conſitum, & virens. *Ferh.*

اسر *esr.* s. *V.* [2. F.] 1) Captivare. 2) Conſtringere loro. *Prender prigione, legare.* ¶ قتل و اسر انديلر *katlü esr ittiler.* Occiderunt, *aut* captivarunt. *Wan.*

اسر *esr.* s. *n. f.* 1) *i. q.* قد *kydd.* s. Lorum quo aliquid conſtringitur. 2) *i. q.* خلقت *chælk.* s. Creatio. 3) Corporis conſtitutio. 4) Forma. ¶ شددنا اسرهم *śedednā eſrehüm.* Firmavimus ipſorum formam & corporis compagem, *Camus exponit* articulos, *vel pec.* vincula & obices utriuſque excrementi, *ut qui citra voluntatem non relaxantur.* هذا آلشيء لك باسره *hāześ-şejü leke bi eſrihi.* Hæc res tua eſt univerſa, *q. dixeris* cum

loro

loro fuo, *uti fimili phroſi dicunt* بيرمتيكي *birûmmetiki*, *q.* cum colli vinculo fuo, *ita* بيسرهم *bieſrihim*, omnes, univerſi. *Gol.*

اسر *eſer.* s. *nſ. i. q.* زجاج *zûğâğ.* s. Vitrum. *Gol.*

اسر *ûsr.* s. *n. f.* 1) Captivitas. 2) Ischuria, ſuppreſſio ac retentio aut interceptio urinæ, *ut* حصر *huſr eſt* ſuppreſſio alvi.

اسر *ûſer.* s. *n. f. plur. ab* اسرة *ûsret.* Agnati, proximi. *Gol.*

اسر *ûſûr.* s. *n. f.* سدک طوتمق *ſidik tutulmak.* t. Urinæ retentio, interceptio. *Ritenzione d' urina.*

اسر *ûſûr.* s. *n. f.* 1) *plur.* Pedes, & fulcra ſolii, *ſeu* lecti. 2) *pro* يسار *jeſâr.* Latus ſiniſtrum, pars ſiniſtra. *Gol.*

اسر *eſerr.* s. *part. fœm.* مزا *ſerrâ.* 1) Cavus. 2) Intimus, familiaris *amicus.* 3) Bonus, commoduſque *ſtatus*, *lætitia*, *hilaritas.* 4) Ex umbilico male habens. 5) Intertrigine laborans *camelus. Gol.* ¶ اسر ى آلا زمان *ſi eſerril exmân.* Commodiſſimo tempore. *In buon' ora*, *felicemente*, *a propoſito.*

اسراء *isrâe.* s. *V.* [4. *a* سرا] Vicinum eſſe tempus, quo ponere ſolent ſemen ſuum *locuſtæ. Wan.*

اسرا *ûſerâ.* s. *n. f. plur. ab* اسير *esîr.* Captivi, ligati, conſtricti. *Gol.*

اسرار *eſrâr.* s. *n. f.* 1) *pl. a* سر *ſirr.* Arcana, ſecreta, myſteria. *Secreti*, *arcani*, *miſterii. Ik.* 2) *pl. a* سرر *ſirer.* Lineæ in vola manus, & fronte, lineamenta. *Lineamenti. Et hinc pl. pl.* اسارير *eſarîr.* ¶ اسرار خدا *eſrârî chudâ*, & اسرار ايزد دادار *eſrârî îzidi dâdâr.* Myſteria divina, arcana. *Miſterii*, *arcani divini.* اسرار شاهي *eſrârî ſâhi*, & اسرار مملكت *eſrâri memleket.* Arcana regni. *Arcani del regno*, *di ſtato. Sæ.*

اسرار *eſrâr*, *vul. afrâr.* s. *n. f.* حب مسرک *hâppî mûſrik.* s. Pilula inebrians, mænomenon, *vul.* maslocum. *Pulvis eſt ex foliis cannabis maſculæ*, *qui ſic fit: ponuntur folia in olla ubi fuerat butyrum*, & *poſt exemptum e furno panem*, *in eodem ponitur olla*, *donec folia ex reſidua ollæ butyrariæ pinguedine nonnihil imbibentes*, *tandem deficcentur*, *tunc in mortario contunduntur in pulverem*, *qui pulvis ſumitur ad conciliandam hilaritatem aut ebrietatem*, *prout de facto inebriat*, & *fere dimittat ad tempus hominem. Vocatur alias* بنكبلك *bengîlik ſeu* بنك *benk* p. مج *menğ* s. مصلت *maslak* t. *quamquam hujus ultimi aliæ ſunt ſpecies.*

اسرار *esrâr.* s. *n. f. plur.* Sordes *adhærentes tuberibus terræ. Gol.*

اسرار *isrâr.* s. *V.* [4. *a* سر] 1) Celare *ſecretum.* 2) Divulgare *ſecretum. Wan.*

اسرار *isrâr.* s. *n. f.* Nom. arboris, *quæ in littore*, *quin in ipſa aqua ſinus Arabici naſcitur*, *pec. provinciæ Higiazæ*, *foliis*, *flore*, & *fructu laurum refert*, *lacrymam emittit thuri ſimilem*, *quam* سورة *süret*, *vocant. Gol.*

اسرارکباب *esrârî kebâb.* p. *n. f. comp.* Herbæ carnibus aſſatis additæ, & cum iis coctæ. *Caſt.*

اسراع *isrâ-ª.* s. *V.* [4. *a* سرع] 1) Feſtinare. 2) Vehementis, & fervidæ indolis eſſe *gentem. Wan.*

اسراف *isrâf.* s. *V.* [4. *a* سرف] صبث يره حدّدن تجاوز ، & *âbes iere chærğ* s. & *hæddden teğâwüz* t. t. 1) Prodigum eſſe *in aliqua re*, dilapidare *opes.* 2) Modum excedere. *Eſſer prodigo*, *diſſipare*, *far eccesſi. Wan.*

اسرافيل *esrâfîl* & *israfîl.* s. *n. f.* ملك آلموت *melekûl mewt.* 1) Angelus mortis. *Tef.* 2) Seraphim. *Angelo della morte. Gol.*

اسرافين *isrâfîn.* s. *n. f. pro* اسرافيل *isrâfîl.* Seraphim. *Gol.*

اسراكيدن *isrâkîden*, & *isrâğîden.* p. *V.* 1) Circumire, ambire. 2) Implicare, intricare. 3) Circumvolvere. *Caſt.*

اسرائل *isreel*, & اسرائين *isrâîn.* s. *n. f. prop. pro uſit.* اسرائيل *vel* اسرائيل *isrâîl*, *ac* اسرائين *isrâîn.* Iſrael, *nempe* Jacob patriarcha, ejuſque poſteri Iſraëlitæ. *Gol.*

اسرام *esrâm.* s. *n. f. plur. a* سرم *ſürm.* Inteſtina recta, ejusque extrema.

اسرايل *isrâîl* s. *n. prop.* Iſrael. *Iſraele.* ¶ بني اسرايل *benî isrâîl.* Filii Iſrael, Iſraelitæ. *Iſraeliti. Tef.*

اسرب *ûsrûb.* s. p. *n. f.* قرشون *kurſun* s. Plumbum. *Piombo.* ¶ اسرب كداخته *ûsrûbi gûdâchte.* Plumbum fuſum. *Piombo diſfatto. Ik.*

اسربي *ûsrûbî.* s. *part.* Plumbeus. *Di piombo. Ik.* ¶ اسربي آلختم اولاجق *ûsrûbîjûl chætm olağiak.* Plumbo obſignandus. *Che ho d' eſſer bollato con piombo.*

اسرة *eſiret.* s. *n. f.* Arcanum, myſterium. *Wan.*

اسرة *ûsret.* s. *n. f.* 1) Lorica firma, & impenetrabilis. 2) Cognatio, affinitas. 3) Cognati, affines, proximi, agnati ſtirpis paternæ. ¶ ما لك اسرة اذا دلت بك عسرة *mâ lêke ûſretün iyâ nezelet bike ûſretün.* Haud tibi propinqui ſunt, ubi incidet adverſitas, cum fortuna perit nullus amicus erit. *Gol.*

اسرع *esra*ᵃ. a. *compar.* Velocior. ¶ اسرع اواندە *esra·ẏ awānde.* Citiſſimo, *h. e.* breviſſimo tempore. *In poco, breve tempo.*

اسرف *ūsrūf.* a. p. *n. f. pro* اشرب *ūsrūb.* Plumbum.

اسرک *esrek* a. *part. Tef. in multis locis invenitur, & videtur ſignificare* Debilior, *ſed forſan ponitur pro* اسکر *eskker*, Ebrius.

اسرگمک *esrgemek.* t. *V.* Miſereri. *Vide* اسیرگمک

اسرنج *isrenǧ*, & *isringe*, p. *n. f.* Minium, cinnabaris. *Ferh.*

اسرنج *isrenǧ.* a. *n. f.* 1) Ceruſſa uſta. 2) Medicamentum vulnerum ex ea compoſitum. *Gol.*

اسرندا *isrindāe.* a. *V.* [16. *a* سرد] 1) Vinceré. 2) Exaltare ſe. *Wan.* 3) Proboſis verbis, aut vi ſubigi, deprimive. *Gol.*

اسروش *usrūš.* p. *n. f. pro* سروش *ſurūš.* Angelus. *Ferh.*

اسروشنه *isrewšene.* p. *n. prop.* Urbs *in provincia Transoxana, alias Turcomanis* تینه *Tine, dicta. Ferh.*

اسروع *üsrūᵃ.* a. *n. f.* Vermis *rubro capite, qui in oleribus naſcitur. Wan. V.* یسروع

اسره *esre.* t. کسره *Kesre.* a. Nota vocalis. *V. grammat.*

اسری *esrā.* a. *n. f. plur. ab* اسیر *esīr.* Captivi. *Wan.*

اسریجة *esrijet.* a. *n. f. plur.* Rivuli. *Wan.*

آسریس *āsrīs*, اسریس *esrīs*, & آسریش *āsrīš.* p. *n. f.* Hippodromus. *Ferh.*

اسس *eses.* a. *n f. pro* اساس *esās.* Fundameotum. *Wan.*

اسس *usūs.* a. *n. f. plur. ab* اساس *eſās.* Fundamenta. *Wan.*

اسز & امز *iſſȝ.* t. *n. f. comp. & adj.* [*q.* اسی‌یمز *iſſiſȝ* t. Sine poſſeſſore] ویران *wīrān* p. 1) *n. f.* Defertum. 2) *adject.* Deſertus. *Diſabitato, ſolitudine.*

اسط *ejātt.* a. *part.* Longos habens *pedes. Gol.*

اسطار *eſtār.* a. *n. f. pl. a* سطر *ſatar.* Lineæ, ordines. *Wan.*

اسطاره *iſtāret.* & اسطوره *üſtüret*, *pl.* اساطیر *esātȳr.* a. *n. f.* Fabula, res vana ac futilis. *Gol.*

اسطبت *iſtübbet.* a. *n. f.* Quod decidit de goſſipio lipove, dum earmioatur, *ſcil.* ſtupa. *Gol.*

اسطبر *iſtæbr.* p. *adj. i. q.* استبر *iſtebr.* Craſſus. *Caſt.*

اسطبر *iſtber.* p. *n. f.* Statera, *pro* استار *iſtār. Ferh.*

اسطبل *iſtæbl.* a. *n. f. pl.* اساطبل *vel* اصطبل *æsābil.* Stabulum, manſio jumentorum, equile. *Sæ.*

اسطر *eſtür.* a. *n. f plur. a* سطر *ſætr.* Lineæ. *Ferh.*

اسطرخلیقس *eſtærāghylykos.* t. *n. f.* ex *græco* Stella attica.

اسطراغلس *iſtærāghylos.* t. ex *græco.* Talus ſuſorius.

اسطرلاب *uſturlāb* a. p. *n. f.* Aſtrolabium. *Aſtrolabio.* ¶ آلة اسطرلاب الـــوب *dine uſturlāb alüp.* Apprehenio aſtrolabio. *Pigliando in mano l' aſtrolabio. Eb.*

اسطرلاب چارم *uſturlābi čiārüm.* p. *n. f. comp.* Sol. *Sole. Ferh.*

اسطفین *iſtuſin*, & اسطفلین *iſtuſtin.* a. *n. f. i. q.* جرّی *ǧeẓer.* Paſtinaca. *Gol.*

اسطقس *iſtokys.* a. *n. f. Pl.* اسطقسات *iſtokyssāt.* Elementum, principium. *Il an.*

اسطم *üſtumm.* a. *n. f.* 1) Mare, aquæ marinæ confluxus. 2) Locus, ubi congregantur apes. 3) Medium *rei.* 4) Nobilior. 5) Jus. *Gol.*

اسطما *üſtummā*, & اسطمة *üſtummet.* a. *n. f. pl.* اساطم *esātym.* 1) *i. q. præc.* 2) *i. q.* اهل *ehl.* Domeſtici, affines, cognati. *Gol.*

اسطوان *uſtuwān.* a. *part.* Sublimis, altus. *Wan.*

اسطوانه *uſtuwāne.* a. *n. f. plur.* اساطین *esāẓȳn*, & اساطینه *esātẓyne*, *a Perf.* اسون *üſtün.* 1) Columna. *Wan.* 2) Cylindrus. 3) Porticus columnis fulta. ¶ اهل الاسوانه *ehdül-iſtuwāne.* Aſſeclæ ſtoicismi, ſtoici. *Gol.*

اسطوخودوس *iſtochodos.* p. *n. f.* فره بلش *kara beles.* t. Stœchas, *Stecade herba. Ferh.*

اسطور *uſtüre.* a. *n. f. Pl.* اساطیر *esātȳr.* افسانه *efsāne.* p. بلان و باطل سوز *ialān we bātyl sōẓ.* t. Hiſtoria fabulola, fabula. ¶ اساطیر الاولین *esātyrül ewwelīn.* Mendaciſſimi antiquorum.

اسطون *üſtün.* a. *part.* Longo collo præditus altuſque *columnæ inſtar camelus. Gol.*

اسعاد *ij-šād.* a. *V.* [4. *a* سعد] معادتلندرمك *ſe-šādetlendürmek* t. 1) Beare, fortunatum reddere. *Wan.* 2) Favere, adjumento eſſe. *Render fortunato, ajutare.* ¶ ترتب امداد و مساعد و توقع اسعد و مجاهده اندوکمز لشکر *teræ'kkubi imdādü müsā ade, we tewwæ'kku-ẏ is-šādü müǧāhede ittü gümüẓ leśker.* Exercitus a quo ſuppetias, ſubſidiumque expectabamus, & a quo favorem, ac pugoandi ſtudium præſtolabamur. *L'Eſſercito, dal quale aſpettavamo d'eſſer ſecondati, & ajutati nel combattimento. Sæ.*

اطراف بلاددن سلطان بك نهاد عالی وزاد حضرلرینك عدل و دادو ارباب استعدادە مزید اسعادلرین استماع ایدن افاضل درگاه شاه دین پناه وزیارتنه مایل اولمشلردر *atrafi bilādsen ſul-*

tānī

*tānī nīk nihādī ālī nijād hæyretlerinin-ēdlū dād we erbābī ifty*dāde meẓīdī if-ādlerin iſtimā*iden eſtzyl dergāhī shāhī din penāh ẓiyāretine māil olmiſlerdūr.* Ex circumjacentibus regionibus viri docti, qui audiebant Principis optimi, nobiliſſimi ac ſereniſſimi æquitatem & juſtitiam, nec non favorem maximum ergà dignos habilesque viros, ad inviſendam aulam ejus Regis fidei defenſoris propenſi fuerunt. *Inteſafi dagl' uomini dotti, e virtuoſi de' paeſi circonvicini, la gran giuſtizia, & equità di quel pio rè, e la ſua gran gloria delle grazie, e liberalità, che faceva alle perſone virtuoſe, e meritevoli, concepirono gran deſiderio di vedere la ſua real corte. Sæ. Br.*

اسعار *es-ār.* ا. *n.f. pl. a* سعر *fī'r.* 1) Pretia *annonæ, aliisque rebus impoſita.*

اسعاط *is-āt.* ا. *V.* [4. *a* سعط] 1) Indere naribus medicamentum سعوط *ſu-ūt dictum.* 2) Transfodere pectus *haſta. Wan.*

اسعاف *iſ-āf.* ا. *V.* [4. *a* سعف] حاجت بترمك *hāget biturmek.* t. Promovere, & confectum dare *negotium. Promovere, e terminare un negozio.* ¶ مدّعاسنه اسعاف اتدكى *müddæ-āſine iſ. āf itti.* Secundavit, promovit prætenſionem ejus. *Promoſſo la di lui pretenſione. Sæ.* ¶ اسعاف حواجي *iſ-āfi hæwāīg* ه. Adjuvare, ad felicem exitum perducere *negotia. Promovere, far riuſcire li negozii. Ik.*

اسعد *ef-ād.* ا. *comp.* Felicior. ¶ اسعد ساعاتده *ef-ādi sā-ātte* Horarum felicissima. *In un'ora felicissima. Ll. Ah. V.* اشرف

اسعر *ef-ār.* ا. *part.* 1) Parum carnis habens. 2) Conſpicuus ira. *Gol.*

اسعف *es-ēf.* ا. *part.* Morbo سعف *sāf dicto* laborans *camelus. Wan.*

آسغده *āsghade*, & *asughde.* p. *n.f.* Torris, ligoum ſemiuſtum. *Ferh.*

اسغده *eſæghde.* p. *part.* Diſpoſitus, paratus. *Ferh.*

اسغور *usghur*, & اسغره *usghure.* p. *n.f.* Erinaceus. *Riccio. Ferh.*

اسف *eſef.* ا. *V. act.* [4. F.] 1) Mœrere. 2) Iraſci. *Wan.*

اسف *eſef.* ا. *n.f.* غضب *ghuſſæ gharæb.* ا. 1) Mœror, ægror. 2) Ira. *Affanno, ſdegno.*

اسف *eſif*, *āſif*, & اسوف *eſūf.* ا. *part.* 1) Mœſtus. 2) Indignabundus. *Gol.*

اسفا *iſfīe.* ا. *V.* [4. e سعا] Spicas uberes, & crebras eſſe. *Wan.*

اسفا *usfa.* ا. *part. plur. ab* اسين *eſif.* Dolentes, triſtes. *Wan.*

اسفار *eſfār.* ا. *n.f.* 1) *pl. a* سفر *ſifr.* Libri, volumina. *Libri, volumi. Wan.* 2) *pl. a* سفر *ſefer.* Limæ. *Lime.* Iónera. *Viaggi. Sæ.*

اسفار *isfār.* ا. *V.* & *n.f.* [4. *o* سفر] ايدكلك وترملك *ajdyn-lik wirmek.* t. 1) Emitere, ſplendere *auroram.* 2) Mane iter facere. 3) Relucere *vultum.* 4) Tempus auroræ, *ſeu* diluculi. ¶ اسفار وقتي *isfār wakti.* Tempus diluculi. *Lo ſpuntar dell' aurora.*

اسفاط *eſfāt.* ا. *n. f. plur. a* سفط *ſefat.* Caniſtra.

اسفاف *isfāf.* ا. *V.* [4. *a* سفّ] 1) Flectere, contexere *folia palmæ.* 2) Mutare colorem vultus. 3) Fixis oculis aſpicere. 4) Inclinari nubes terram verſus. 5) Volare aves terram tenus. *Wan.*

اسفاناج *isfānāg* p. *n, f.* Teuthomalache, ſpinachium. *Spinaci.*

اسفت *isfit.* p. *n. f.* Trifolium, *ſeu medica herba recens, optimum equorum pabulum. Caſt.*

اسفتان *isfitān.* p. *n.f.* 1) Duo latera vulvæ. 2) Spina mordens. *Caſt.*

آسفته *āsifte.* p. *n.f.* 1) Panniculus lineus vetus, parte quadam uſtus. 2) *ſimpl. esifte.* Vetuſtus panniculus. 3) آسفته *āsefte, eſefte, iſefte.* Rutabulum, torris. 4) *eſifte* Semiuſtus rutabuli titio. *Caſt.*

اسفد *esfed.* p. *n.f.* Lignum aduſtum, titio. *Ferh.*

آسفده *asifte.* p. *adj.* Promptus, paratus. *Ferh.*

آسفده *āsifte*, *vel aſefte.* p. *n. f*• ياري *iārī iānmiſ ikſi*, *aut* اكسو باشي اكسي *iksū ki bir eẓi ianmiſ.* t. Semiuſtus titio, *aut* rutabulum. *Tizzone mezo ſmorzato. Ferh.*

اسفدج *esfedih.* p. *n.f.* Vectigal portorium *in confinibus & portubus Perſiæ, unum in quadraginta, in mediterraneis unum in centum. Caſt.*

اسفراج *isfirāg*, & *eſferāg.* ا. *n.f.* قوش كوز *kuś konmaz.* t. Aſparagus. *Sparagi.*

اسفرايين *isferājin.* p. *n. prop.* Urbs *in diſtrictu Niſabur. Ferh.*

اسفره *eſfret.* ا. *n. f. plur. a* سفار *ſifar.* Capiſtra *camelorum.*

اسفرسب *isferesb.* p. *n.f. pro* اسپرسب *iſperſeb.* Hyppodromus. *Ferh.*

اسفرنج *isferenḡ.* p. *n. prop.* Magnus diſtrictus *in provincia Samarcand. Ferh.*

اسفرود *isferūd*, & *üsfürūd.* p. *n. f.* 1) بعرنلاق *bœghyrtlāk.* t. Onocrotulus. *Tarabuſſo, grotomolinaro. N.* 2) *Caſtello eſt i. q.* صغرجق *ſyghyrgik.* t. Sturnus. *Storno.* 3) *i. q.* قطا *kotāt.* ا. Genus avis medium inter columbam, & perdicem.

اسفره *esfüre*. p. *n. f. i. q.* اسفنه *asüfte*. p. Titio. *Tizzone. Ferh.*

اسفست *isfist*, & اسفشت *üsfüst*. p. *n. f.* 1) *i. q.* اسپست *ispist*. p. Medica *herba*. 2) Gramen, *quod crescere solet in fundo fluviorum, aliarumve aquarum. Ferh.*

اسفستي *isfistī*. p. *n. f.* Locus, *ubi Medica provenit. Ferh.*

اسفطي *isfætȳ*. p. *n. f. i. q. præc. Cast.*

اسفل *esfel* a. *comp.* (اعلي *a'lā*) *Pl.* اسافل *esāfil*. الچق *alciak*. a. Iofimus, vilis. *Infimo, di baſſa condizione. Eb.* ¶ اسفل سافلين *esfeli sāfilīn*. Iofimus infimorum. *Il più baſſo de' baſſi. Tef.* درك اسفل *dereki esfel*, & درکه اسفل *dereke esfel*, *pro esfel dereke*. Infimus gradus. *Il più baſſo grado. Tef.*

اسفناج *isfināğ*. a. *n. f.* Spinachium. *i. q.* اسپناج

اسفناريه *isfenārye*. a. *n. f. i. q.* جزر *ğezer*. Sifer, paſtinaca ſativa, *cujus lutea eſt radix. Gol.*

اسفنان *isfenān*. p. *n. f.* Duo latera vulvæ. *Ferh.*

اسفنج *esfenğ*. p. *n. f.* 1) Res flaccida. 2) Medicamentum aqua ſubactum, *ut ægroto ad bibendum dari poſſit.* 3) Nubes. *Ferh.*

اسفنج *üsfüng*. p. *n. f.* 1) Spongia. *Ferh.* 2) Globulus, *nempe edulii genus, quod ex farina ſimilacea paratur cum aqua ob lentorem agitatæ, in rotundiorem formam deinde coactum in aqua coquitur.*

اسفند *isfend*. p. *n. f.* p. 1) *pro* اسفندآرمذ *isfendiarmüz* Genus quoddam potus. 2) Nomen diei quintæ *ex quinque illis, quæ ad finem anni æquabilis adjiciuntur. Ferh.* 3) Harmala, rutæ ſylveſtris *ſpecies. Cast.*

اسفندان *isfendān*. p. *n. f.* Sinapi. *Cast.*

اسفندارمن *isfendārmen*, & اسفندارنه *isfendārne*. p. *n. f. comp.* Nomen ultimi menſis hyberni.

اسفندمند *isfendmend*. p. *n. f. comp.* Dies vigeſima prima veris.

اسفندنه *isfendene*. p. *n. f.* Harmala. *i. q.* اسفند *isfend quod V. Cast.*

اسفندیار *isfendiar*. p. *n. f prop.* Nom. regis Perſiæ, *qui erat filius* گشتاسپس *güstāſpis*, & *cognominabatur* تن روئين *rüjin ten*, *i. e. corpore æneo præditus. Ferh.*

اسفند *esfænt*, & *isfynt*. p. a. *n. f.* Species *potus ex ſucco uvarum aromatibus condita. Cast. Gol.*

اسفور *üsfūr*. p. *n. f.* 1) Pudor, verecundia. 2) Hooor, exiſtimatio. 3) *pro* اشغور *üsghūr*. Avis aquatica. *Cast.*

اسفونا *üsfūnā*. a. *n. prop.* Pagus Mearræ, *in ditione Emeſſo inter Halepum & Hamatam. Gol.*

اسفهان *isfahān*, *vel* اسپاهان *ispāhān*, *vel* اصپهان *ispahān*. p. *n. prop.* Metropolis *provinciæ* عجمي عراف *ğrāki ğemi*, & regia *ſophidarum perſiæ. Herb.*

اسفهسالار *isfehsālār*, & اسفهسلار *isfehſelār*, *ac* اسفهلار *isfehlār*. p. *n. f.* Dux, & imperator exercitus. ¶ اسفهلاريه *isfehlārije*. Summa militiæ præfectura. *Cast. V.* سپهسالار *ſipehsālār*.

اسفي *üsfī*. a. *n. prop.* Extremæ Mauritaniæ oppidum. *Gol.*

اسفيد *isfid*. p. *adj.* Albus. *Bianco.*

اسفيداج *isfidāğ*, & اسفيداک *isfidāk*. p. *n. f.* Species albæ, teneræ, & mollis terræ, *qua mulieres, admixta roſarum aqua, faciem fucare ſolent. Ferh.*

اسفيدبا *isfidbā*. p. *n. f.* 1) *i. q.* اسپيدبا *ispīdbā*. Jus cum lacte acido. 2) Cibus, *qui ex carnibus, cepis, aleo, butyro, apio*, & *coriandro conficitur. Ferh.*

اسفيددشت *isfiddeſt*. *p. n. prop.* Nom. pagi, & deſerti alicujus *in diſtrictu Iſfahanenſi. Ferh.*

اسفيوش *isfjūſ*. p. *n. f. i. q.* اسپيوش *ispjūſ*. 1) Pſyllii ſemen. 2) Folium vitis. *Ferh.*

اسقا *iskāe*. a. *V.* [4. *a* سقي] 1) Rigare aqua pluvia. 2) Adaquare *equos. Adacquare, abbeverare.* ¶ سقاك الله سقياً *ſakākallahu ſakyan* Irriget te Deus pluvia *ſcil. beneficiarum ſuorum.* اسقاء آلفرس *iskāül feres*. a. صوارمق اتلري *atlari ſuwarmak* t. Adaquare equos. *Abbeverare li cavalli. Wan.*

اسقاب *iskāb*. a. *V.* [4. *a* سقب] Admovere, vicinum facere. *Wan.*

اسقاد *iskād*. a. *V.* [4. *a* سقد] Exteouare, emaciare. *Gol.*

اسقاره *iskare*, *üskara*. t. *n. f.* Craticula. *V.* اسقره

اسقاط *iskāt*. a. *V.* [4. *a* سقط] دوشرمك *düšürmek*. t. 1) Facere cadere. *Wan.* 2) Abortum pati. 3) Demere, auferre. *Far cadere, ſconciarſi, togliere.*

اسقال *iskāl*. a. *n. f.* Scilla.

اسقام *eskām*. a. *n. f. pl.* سقم *ſakam*. Morbi. *Infermità, mali. Del.* ¶ اسقام جسمانيتيه مبتلايم *eskāmü ğismānijeie mübtelāim*. Morbis affectus ſum corporis, valetudinarius ſum. *Ho infermità del corpo.* هوارض و اسقامي سالب اولمق احتمالي غالبدر *ewāryzu eksāmi sālib olmak yhtymāli ghālibdür*. Probabiliſſime ſperandum, fore ot tollat infirmitates ejus. *E' da credere, ò il più credibile è, che lo liberarà dalle ſue infermità. Sa.*

اسقام *iskām*. a. *V.* [4. *a* سقم] Cauſſare alicui morbum. *Wan.*

اسقان

اسکان *eskān.* ع. *n. f. plur.* Latera, *aut* hypochandria extenuata. *Gol.*

اسقان *iskān.* ع. *V.* [4. *a* سقن] Perpolire *enſem ſuum. Gal.*

اسقب *eskub.* ع. *n. f. plur. a* سقب *ſakb* Fœtus maſculus *camelitis.*

اسقره *iskarə*, *üskara* ت. *n. f.* Craticula. *Graticola*, *gradella.* ¶ اسقره لوزنده *iskara üzerinde piſürmek.* Aſſare ſupra craticulam. *Cuocere*, *arroſtire ſopra la graticola.*

اسقف *eskəf.* ع. *part.* 1) Longus, & craſſus oſſibus *vir.* 2) Crinibus carens *camelus. Vidè* Fæm. سقفا *ſakfā. in Lex.* 3) Curvus. 4) *n. f.* Farina.

اسقف *üskuf* & اسقق *üskuff.* ع. p. *n. f. Pl.* اساقف *esākyf*, & اساقفة *esākyfet.* 1) Epiſcapus Chriſtianus. 2) Contemptus, abjectus. 3) Nam. electuarii *flatibus* & *doloribus colicis depellendis commendati. Gol. Caſt.*

اسقلبياس *eskylebijās.* ع. *n. f. ex græca.* Herbæ ſpecies. *Gol.*

اسقلينوس *iskilinos.* ع. *n. prap.* Celebris philalaphi, & medici Græcorum; *juxta traditionem orientalium vetuit prolibus ſuis, ne myſticam ſuam ſcientiam aliis extra familiam aperirent, traderentve. Ferh.*

اسقنبه *iskəmbe.* p. *n. f.* Satanas. *Caſt.*

اسقندل *iskəndil.* ت. *n. f.* Bolis, *Sonda. biombolo.*

اسقنقور *iskənkūr.* ع. *n. f. e græco.* Scincus, *lacertæ Ægyptiæ genus. Gol.*

اسقور *üskūr.* p. *n. f.* 1) Aqua, *quam Mohammedani adhibent ad lotionem ſacram.* 2) *pra* اسقور *üsghur.* Echinus *Ferh.*

اسقوردیون *uskurdyūn.* ت. *n. f. ex Græco* Scordium.

اسقورون *üskūrūn.* ع. *n. f.* توبال *tūbāl* p. Scaria, *pec.* ferri. *Gol.*

اسقولوفندریون *iskalofenderijūn.* ع. *n. f. i. q.* حشيشة الطحل *həšīšetut-tahəl. e græco.* Herba ſplenetica, ſplenium. *Gol.*

اسقیات *eskyjāt.* ع. *n. f. plur. pauc. a* سقا *ſykā.* Utres. *Wan.*

اسقیة *eskyjet.* ع. *n. f.* 1) *plur. pauc. a* سقا *ſykā* Utres. *Wan.* 2) *plur. a* سقي *ſykj*, & *ſəkj* Partianes aquæ. 3) Nubes fœcundæ. *Gol.*

اسکیل *iskyl.* ع. *n. f.* Scilla. *Gol.*

اسکیل *iskyl.* p. *n. f.* Lycoctonon *herba. Caſt.*

آسک *āſek.* p. *n. f. prap.* Locus *prope* ارجان *erğān. Diſtat autem Ergian* 60. *paraſangis a* شیراز *ſiraz. Ferh.*

اسک *esk.* p. *n. f.* Nuntius;

اسک *eſekk.* ع. *n. f. fæm.* سکا *ſekkā.* Auribus mutilus. *Gol.*

اسکاب *iskāb.* ع. *n. f.* 1) Verticillum *utris. Wan.* 2) *pra* اسکاف *iskāf.* Calcealarius, aut ocrearius. *Gol.*

اسکات *eskāt.* ع. *n. f.* 1) *i. q.* اوباش *ewbāſ.* Miles vagus. 2) Reliquiæ rei. 3) Tempus *poſt aſtatem* dies. *Gal.*

اسکات *iskāt.* ع. *V.* [4. *a* سکت] دکدرمك *din-durmek* صوسدرمك *ſuſturmak.* ت. Compeſcere, impanere ſilentium. *Acchetare*, *far tacere. Wan.*

اسکار *iskār.* ع. *V.* [4. *a* سکر]. Inebriare. *Wan.*

اسکاف *iskāf.* ع. *n. f.* Sutor. *Calzolaja. Wan.*

اسکال *eskāl.* ع. *n. f. plur. a* سکل *ſikl.* Piſces quidam magni, & nigri.

اسگالش *isgāliš.* p. *part.* Cogitans, meditans. *Ferh.*

اسکان *iskān.* ع. *V.* [4. *a* سکن] 1) ساکن *sākin* e. t. Facere, ut quis maneat, habitet. *Wan.* 2) Pauperem, miſerumque reddere. *Far reſtare*, *appoverire. Sæ.*

اسکانه *iskāne.* p. *n. f.* Sura. *La polpa della gamba. Caſt.*

اسکه *isket* ع. *n. f. dual.* اسکتان *isketān.* Vulvæ labrum. *Wan.*

اسکتمك *eskitmek.* ت. *V.* Atterere. *Vide* اسکیتمك

اسکدار *üskūdār.* ت. *n. prop.* 1) Nomen urbis *e regione Conſtantinopolis*, *in ipſis aquis Boſphori ſitæ*, *olim Chryſopolis dictæ.* 2) Oppidum Albaniæ, *quod veteres ſcadram Epiri vocarunt. Leu.*

اسکدار *üskūdār.* p. *n. f.* 1) Curſor publicus. *Hoc nomine compellantur curſores publici veterum Perſarum, qui in ſtatianes diſpoſiti, equis continuo inſidentes mandata Regis exſpectabant, & unus ad alium quam citiſſime perferrebant. Ferh.* 2) Legatus. 3) *n. prop. cujusdam* Regis.

اسکذار *üskuzar.* p. *n. f.* 1) *i. q. præc.* اسکدار *üskudār.* 2) Trajectia fluvii. 3) Portus. *Ferh.*

اسکرك *iskerek.* p. *n. f.* Singulus. *Singhiozza. Ferh.*

اسکرلت *iskerlet.* ت. *n. f.* Purpura. *Scarlatto.*

اسکره *üskūre.* ت. & *üskere.* p. *n. f.* Scutella argillacea. 2) Cupa ex ligna, paropſis, cyathus, crater. *Scudella*, *tazza di legno. ò di terra.*

اسکف *eskef.* ع. *n. f. i. q.* اسکاف *iskāf.* Suror. *Calzolaja.*

اسکفة *üskūfet.* ع. *n. f.* 1) *i. q.* عتبة *ətebet.* Limen portæ. *Wan.* 2) Pars *oculi*, unde cilia enaſcuntur. *Gal.*

اسكل *üskül.* t. *n.f.* Flocci. *Il fiocco, il miglior del lino*)(جوب *diop*) *V.* اوسكل ¶ اسكلي اكرمك *üsküli egirmek.* Nere optimum linum, floccos. *Filar il migliore del lino.*

اسكله *iskele.* t. *n. f.* Emporium, ſcala, portus maris, & fluvii. *Scalæ, parta, emporio.*

اسكمك *eskimek.* t. *V.* Inveteraſcere. ¶ اسكيمك

اسكمله *iskemle.* t. *n.f.* Sedile, ſedes, ſcamnum, *Scagno, ſedia, banco.*

اسكن *esken.* a. *campar:* Magis quieſcens, quietior. *Gol.*

اسكنان *iskenān.* p. *n. f. i. q.* اسفنان *isfenān.* Duo latera vulvæ. *Ferh.*

اسكنجه *iskenge.* t. *n. f.* Cruciatus. *Vide* اشكنجه

اسكند *iskend.* p. *n. f.* 1) In caput ſaltans. *Ferh.* 2) Funambuli luſus. 3) Hyſtrio. *Caſt.*

اسكندان *iskendān.* p. *n. f.* Cippus. *Ceppo. Ferh.*

اسكندر *iskender*, *quod* & سكندر *ſikender.* a. p. t. *n. prop.* Alexander. *Aleſſandro.* ¶ اسكندر ذو آكرنين *iskenderi zül Kærnein.* Alexander Magnus *q. Dominus duarum conjunctionum maximarum, quæ fiunt ſingulis 33. annis. Aleſſandro magno.* اسكندر رومي *iskenderi rümi. q.* Alexander Græcus. اسكندر ماكدون *iskenderi mākedūn.* Alexander Macedo, *vel* Macedonicæ.

اسكندر اباد *iskenderābād.* p. *n. prap.* Civitatis in parte auſtrali Perſiæ, *quam ab Alexandro M. conditam fuiſſe tradunt. Ferh.*

اسكندران *iskenderan.* p. *n. f.* 1) Duo femora. 2) *ſimpliciter* Femur. *Ferh.*

اسكندروس *iskenderus.* p. *n. prap. juxta traditionem Orientalium.* 1) Filii *Alexandri.* 2) Matris *Alexandri. Ferh.*

اسكندرون *iskenderūn.* t. *n. prop.* Alexandria Syriæ. *Portus & emporium non procul Halepo. Aleſſandretta.*

اسكندريه *iskenderije.* t. *n. prop.* Alexandria Aegypti. *Aleſſandria.*

اسكنك *iskenk.* p. *n.f.* بريم *bīrem.* a. Securis incurvata, *qua utuntur fabri lignarii. Ferh.*

اسكنه *iskene.* p. *n. f.* 1) *i. q. præc. Ferh.* 2) Femur. *Caſt.*

اسكوب *eskūb.* a. *n. f.* 1) *i. q.* اسكاب *iskāb.* Verticillum *utris. Wan.* 2) *i. q.* ساكب *ſākib.* Per terræ faciem ſe diffundens fulmen. 3) *i. q.* سكة *ſikket.* Series palmarum. *Gol.*

اسكوخ *üskūch.* p. *n.f.* 1) Emtio. 2) Separatio. *Ferh.*

اسكوف *üskūf.* a. *n.f. i. q.* اسكاف *iskāf.* Sutor. *Calzolaja. Wan.*

اسكوف اسكف & *üskuf.* t. *n. f.* كلاه *külāh.* t. 1) Pileus nocturnus, & nauticus. *Beretta di notte, ò di Marinari.* 2) Pileus *Ianiſſariorum, ac intimorum ſervorum Imperatoris Baltagĭer dictorum. Beretta de' ſervitori di Corte. Sæ. Br.* ¶ صرمه لو اسكوف *ſyrmalu üskuf.* Auro diſtinctus pileus, *ſeu* integumentum Janiſſariorum (*quod autem in eo recta ſtat ſupra frontem, vocatur* يغلق *laghlyk.*)

اسكي *eski.* t. *adj.*)(يكي *ien:y*) كهنه *köhne* p. حنيف *ḥanīf* a. 1) Vetus, antiquus. 2) Tritus. *Vecchia, antica, lograto.* ¶ اسكي زمانده *eski zemānde.* Antiquitus. *Anticamente, nel tempo antico.* اسكي آدملر *eski ādemler*, & اسكي زمانك آدملري *eski zemānūn ādemleri.* Veteres; priſci. *Gl' antichi.* اسكي *eski*, & اسكيسي *eskiſi.* Præteritus, antiquus. *Il vecchia, il paſſata.* اسكي بسكي *eski büski.* Veteramenta, ſcruta. *Stracci vecchi, ciavatte.*

اسكيتمك *eskitmek.* t. *V.* 1) Atterere. 2) Obſoletum reddere. *Lagrare, invecchiare, render vecchio.*

اسكيجي *eskigī.* t. *n. f.* Veteramentarius, ſcrutarius. *Raccanciatore, ciabattino, ſcarpinello.*

اسكيدر *iskider.* p. *n. f.* 1) Alexander, *pro* اسكندر *iskender.* 2) Femur. *Ferh.*

اسكيزه *iskīze.* p. *adj.* 1) Celer, velox. 2) Calcitrans *animal. Ferh.*

اسكيلنمك *eskilenmek.* t. *V.* Inveteraſcere *rem. Invecchiarſi, farſi vecchio.*

اسكيمش *eskimiſ.* t. *part.* Inveteratus, antiquatus. *Invecchiato, lagrata.*

اسكيمك *eskimek.* t. *V.* 1) Inveteraſcere, obſoleſcere. 2) Atteri. *Invecchiarſi, & lagrarſi.*

اسل *esel.* a. *n. f.* 1) Arbor habens longas ſpinas, *uti eſt ſpina Aegyptia, aut acacia arbor.* 2) Bipennis. 3) Haſta. *Wan.* 4) Spiculum. 5) Cuſpis. *Gol.*

اسل *eſel.* p. *n. f.* قندره *kandere.* t. Juncus, juncea herba. *Giunco. V.* سازلق اوتي

اسلا *eslā.* a. *n. f.* 1) *plur. a* سلا *vel* سلي *ſelā.* Membrana involvens fœtum.

اسلا *islāe.* a. *V.* [4. *a* سلا] Levare aliquem triſtitia. *Wan.*

اسلاب *islāb.* a. *V.* [4. *a* سلب] 1) Rapere, ad ſe perrahere. 2) Parturire ante tempus *camelitem. Wan.*

اسلاع *eslāʿ.* a. *n. f. plur.* a. سلع *ſilʿ.* Fiſſuræ in monte. *Wan.*

اسلاف *eslāf.* a. *n. f. Pl. à* سلف *ſelef.* Prædeceſſores, ſucceſſores, majores. *Predeceſſori, anteceſſori, maggiori.* ¶ اسلاف كرام

اسلافی و اجداد عظاملری *eslāfi kirām we egdādi ʒʒāmleri.* Glorioſi ejus anteceſſores, ac majores. *Li ſuoi glorioſi anteceſſori, & antenati. Sæ.*

اسلاف *islāf.* s. *V.* [4. *a* سلف] 1) Commodare, mutuo dare *citra uſuram.* 2) In anteceſſum ſolvere. *Dar ad impreſtito ſenza uſura, & avanzare il debito.*

اسلاف *üſellāf.* s. *n. f. plur.* *a* سلف *ſelef.* Præceſſores. *Predeceſſori. Wan.*

اسلاف *eslāk.* s. *n. f. plur.* *a* سلقه *ſelkæt.* Terra æqualis bono conſtans luto.

اسلاک *islāk.* s. *V.* [4. *a* سلک] Ingredi. *Wan.*

اسلال *islāl.* s. *V.* [4. *a* سل] 1) Educere, evaginare *enſem.* 2) Tabe afficere, *uti DEUS aliquem. Gol.*

اسلال *islāl.* s. *n. f.* 1) Munus, *quo quis corrumpitur.* 2) Furtum clandeſtinum. *Gol.*

اسلام *islāni.* s. *V.* [4. *q* سلم] 1) *pro* اسلاف *islāf.* s. In anteceſſum ſolvere. 2) Committere *pec.* voluntati divinæ. 3) Submittere ſe, 4) Fidem Mohammedanam profiteri. 5) Spernere, deſpicere *aliquem. Wan.*

اسلام *islām.* s. *n. f.* Vera, & orthodoxa fides. *Vera fede.* ¶ الاسلام *elislām. Eſt nomen generale, quo Mohammedani fidem ſuam compellant; complectuntur autem hoc nomine partem theologiæ tam theoreticam, quam practicam, ideſt omne credendum, & faciendum. Pars theoretica alias* ایمان *imān, practica* دین *din, ſolet dici. Relan.* اهل اسلام *ehli islām.* Fidelis, *aut q. in pl. pec. conjunctim cum* ارباب ایمان *erbābi īmān.* Fideles, orthodoxæ fidei cultores (*ſic ſe vocant Turcæ*) *Li Fedeli.*

اسلامبول *islāmbol pro* استامبول *iſtāmbol.* s. *n. prop.* Conſtantinopolis.

اسلامی *islāmi.* s. *part. in fæm.* اسلامیه *islāmije.* 1) Pertinens ad veram fidem, fidelis, Mohammedanus. 2) Othomanicus. *Che ſpetta alla vera fede, fedele, Maometano, & Ottomano, ò degl' Ottomani.* ¶ احکام اسلامیه *æhkāmi islāmije.* Dogmata fidei, vel religionis. *Dottrine di fede, e religione. Tcf.* ممالک اسلامیه *memālikī islāmije.* Imperium Othomanicum. *L'Imperio Ottomano. Ll.*

اسلة *esleť.* s. *n. f. unit. ab.* اسل *eſel.* 1) Res juncea. 2) Lignum omne rectum *omniſque curvitatis expers.* 3) Veretrum *cameli, alteriuſve animalis.* 4) Penis longior nervoſiorque, & excarnis. 5) Extremitas tenuior *linguæ, cubiti, & calcei, etiam cuſpidis.*

اسلت *eselet.* s. 1) *part.* Naſo radicitus truncatus *homo.* 2) Agnomen celebris poetæ arabici ابو قیس *abu kais.*

اسلحه *eslyhæ.* s. *n. f. pl.* *a* سلاح *ſylæh.* Arma, *ut arcus, gladii. Arme, armi. Ik.*

اسلط *eslæl.* s. *comp.* Diſertior. *Wan.*

اسلع *eslæ°.* s. *n. f. plur.* *a* سلع *ſül°.* Fiſſuris pedum laborantes, leproſi. *Gol.*

اسلغ *eslægh.* s. *n. f.* Tenax & dura, ad coquendum inepta pecoris annoſi *caro. Gol.*

اسلم *eslem.* s. *compar.* Certior, tutior. *Più ſicuro, & certo. Ik.*

اسلمک *eslemek.* s. *V.* 1) Auſcultare. 2) Obedire. *Aſcoltare, ubbidire.* ¶ سوز اسلمک *ſöz eslemek.* Verbis obſequi, verba, vel conſilia ſequi. *Aſcoltar le parole, ſeguir li conſigli.*

اسلنطاح *islintāh.* s. *V.* [3. *ab inuſ.* سلطح] Largum, longum, & latum eſſe. *Wan.*

اسلنقاع *islinkāe.* s. *V.* [26. *a* سلقع] Supinum jacere. *Wan.*

اسلنقاع *islinkā°.* s. *V.* [3. *a* سلقع] Incaleſcere *lapillos ob ſolis vehementiam. Wan.*

اسلوب *üslūb.* s. *n. f. pl.* اسالیب *esālib.* 1) Ordo. 2) Methodus. 3) Forma. *Ordine, metodo.* ¶ بو اسلوب اوزره *bu üslūb üzre.* Tali modo, ſic. *In tal maniera, così.* اسلوب ایله *üslūb ile.* Methodice. *Con maniera, e metodo.* اسلوب اعتدال اوزره *üslūbi ʒ°tidāl üzre.* Moderate. *Moderatamente. Sæ.* بو اسلوب مرغوبله *bu üslūbi merghūb ile.* Hoc egregio modo. *Con si belle maniere. Sæ.* اسلوب قدیم اوزره *üslūbi kadim üzre.* Antiquo modo, juxta conſuetum. *Nella maniera antica, conforme il pratticato. Ll.* اسلوب آی آی *āj üslūbinge.* Ad modum lunæ. *In forma della Luna.* اسلوب مکتوب *üslūbi mektūb.* Forma ſcribendarum literarum. *Formulare di belle lettere.* مکتوب محبت اسلوب *mektūbi muhæbbet üslūb.* Amicæ, officioſæ literæ. *Amichevoli lettere. Ll.*

اسلوب *üslūb.* s. *n. f.* 1) Nomen ſapientis alicujus. 2) Nomen ejus alicujus. *Ferh.*

اسلوبسز *üslūbſyz.* s. *adj. compoſ.* 1) Incompoſitus, inordinatus. 2) Immodcratus. *Malordinato, ſenza maniera, ò metodo.*

اسلوبسزلق *üslūbſyzlik.* s. *n. f. compoſ.* Immodcratio. *Difformità.*

اسلوفة *üslūfet.* s. *n. f.* Affinitas, *quæ eſt inter eos, qui duas ſorores pro uxoribus habent.*

اسلهمام *islihmām.* s. *V.* [4. *a* سلهم] Corrumpi halitum *alicujus. Wan.*

اسلیة *eslijet.* s. *n. f. plur.* *a* سلا *ſilā.* Cibi cum butyro præparati.

اسلیخ *islyh.* s. *n. f.* 1) Species herbæ, *cujus paſtu lac augetur camelis. Wan.* 2) Spuma. 3) Lac ſpumæ expers. 4) Tuber *cameli*, idque longius. *Gol.*

اسلمي *islimī.* p. *n. f.* خطائی کبی بر نقشدر *chatâjī gibi bir nakyś tūr.* s. Genus picturæ. *Sorte di pittura.*

اسم *ism.* s. *n. f. pl.* اسما *esmā. Pl. pl.* اسامي *esāmī.* آد *ād.* t. نام *nām.* p. Nomen. *Nome.* ¶ اسم آلت *ismī ālet.* Nomen inſtrumenti. اسم استفهام *ismī iſtyfhām.* Pronomen interrogativum. اسم اشارت *ismī iśāret.* Pronomen demonſtrativum. اسم آلتام *ismit-tām.* Nomen perfectivum, *ſcilicet quod non poteſt privari tanwino, nec nunnatione dualis, vel pluralis, nec affixo.* اسم تصغير *ismī tæsgyyr.* Nomen diminutivum. اسم تفضيل *ismī tefżyl.* Comparativus, *aut* ſuperlativus. اسم جمع *ismī ğem-ỳ.* Numerus pluralis. اسم آلجنس *ismūl-ğins.* Nomen genericum. اسم آلزمان *ismūż-żemān.* Nomeo temporis. اسم آلضمير *ismūż-żamīr.* Pronomen. اسم فاعل *isqī fā-ỳl.* Nomen actoris, *ſeu* part. act. اسم فاعل مبالغه ايله *ismī fā-ỳl mūbālaghæ ile.* Participium activum amplificativum. اسم كثرة *ismī kesret.* Nomen collectivum. اسم مرّه *ismī merre.* Nomen partitivum. اسم مكان *ismī mekān.* Nomen loci. اسم مضاف *ismī muzyf.* Nomen conſtructum, ſeu in regimine poſitum. اسم معارف *ismī me-ārif.* Nomen determinatum, *ſcilicet per articulum.* اسم مفعول *ismī mefūl.* Nomen patientis, *ſeu* participium paſſivum. اسم مصدر *ismī mæſtær.* Nomen actionis, *ſeu* infinitivus. اسم منسوب *ismī mænſub.* Nomen poſſeſſivum. اسم نكره *ismī nekiret.* Nomen indeterminatum, *ſeu* vagum)(معارف) اسم وصف *ismī wæf.* Nomen adjectivum. اسم و رسملريله *ismū resmeleri ile.* Nominatim, & ſpeciatim, *ſeu* ſpecifice. *Nome, e cognome.* اسم سامي *ismī sāmi.* Excelſum nomen. *Nome eccelſo, nobiliſſimo. Sæ.* اسم عظيم *ismī āzỳm.* Nomen magnum Dei. *Horum ſunt tria* الله *āllāh,* رحمن *rəhmān,* & رحيم *rəhīm. Tcf. Alias* اولو آدلرى *ulu ādleri* t. *dicuntur, adduntur que alia duo* رب *rebb,* & مالك *mālik.* اسم و جسم ايله نا معلوم آحاد *ismū ğismile nā maʿlum ātæ.* Inſula, cujus nec nomen, nec ſitus notus eſt. *Ll.*

آسما *āſemā* & *āſūmā.* p. *n. f.* 1) *i. q.* آسمان *āsmān.* Cælum. 2) Locus alms. 3) Nomen loci. *Ferh.* 4) Nomen unius ex lamiis. *Caſt.*

اسما *esmā.* p. *n. f. propr* 1) Nom. mulieris, *cujus amores cum Ismaele in libris romanenſibus orientalium celebrantur.* 2) Uxor حسن حسنبي *hæſan mūğtenebi.* 3) Filia *Abubeker. Ferh.*

اسما *esmā.* s. *n. f. pl. præc.* اسم *ism.* Nomina. *Nomi.* ¶ صفت اسماى *esmāi ſyfet.* Nomina, attributa Dei. علم اسما *ỳlmū esmā.* Scientia Adami, nomenclatura, & ſcientia notionis attributorum Dei. اسماى آلله *esmāi al-lah', vel* صفات اسماى *esmāi syfāt.* Nomina, attributa Dei. *I nomi di Dio. Sunt autem, dicit sehabüddin übül-hbās, in ſuo commentario ad ceremonias Mohammedanorum Deo exceſſo 99. nomina, quæ in tres ſpecies dividuntur. Prima ſpecies relationem habet ad ipſam Dei eſſentiam, & illud abſolvit ſolum nomen* الله *allah. Secunda reſpicit gloriam & majeſtatem Dei, uti: Dominus, benefaciens, vivificans, conſervans. Hæc Dei attributa veri Moslemi; devotionis gratia in corona precaria* تسبيح *tesbih dicta ſæpius recitare ſolent. Quo autem ordine ſint recitanda, Hottingerus in ſua hiſtoria orientali exhibet, hic vero unumquodque ordine, quo in alphabeto occurret, notabitur.* اسما آلى افعال *esmāūl-efæāl.* Nomina verbalia. اسماى منقوصه *esmāū mænkūſſæt.* Nomina deficientia.

اسما *ismīe.* s. *V.* [4. *a* سما] Indere nomen alicui. *Wan.*

اسماح *ismah.* s. *V.* [4. *a* سمح] Vilem, contemptum eſſe. *Wan.*

آسمار *āsmār.* p. *n. f.* Folia myrti. *Ferh.*

اسمار *esmār* s. *n. f. Pl. a* سمر *ſemer.* Confabulationes nocturnæ. *Ridotti notturni.*

اسماط *esmat.* s. *n. f.* 1) Simplicia, non infarta goſſipio *femoralia.* 2) Simplices, non duplicatæ ſoleæ. *Gol.*

اسماع *esmāʿ.* s. *n. f. pl. a* سمع *ſemʿ.* Auditus, aures. *Uditi, orecchi* ¶ اسماع ناسزه *esmāỳ nāſte.* In auribus moralium. *Ne gl' orecchi de gl' uomini. Sæ.*

اسماع *ismāʿ* s. *V.* [4. *a* سمع] 1) Facere audire. 2) Increpare, verbis corripere. 3) Alligare *funem* ſitulæ. *Wan.*

اسماعيلية *ismāỳlijet.* s. *n. p.* Ismaelitæ. *Nomen ſectæ alicujus mohammedanæ e genere* الشيعية *es-sỳ-jet. Schiitarum, i. e. eorum, qui ſequuntur partes* علي *æli. Hi aſſerunt, poſt* جافر قيافر *ğiāfar, qui cognominabatur* الصّادق *es-sādyk i. e. juſtus, pontificatum jure ad* اسمعيل *ismæỳl, ejusque deſcendentes tranſiiſſe. Marrac. Herb.*

اسمال *esmāl.* s. *n. f. pl. a* سملة *ſemelet.* Aquæ *in fundo vaſis* remanentes. *Wan.*

اسمال *ismāl.* s. *V.* [4. *a* سمل] 1) Emendare. 2) Atteri *veſtem. Wan.*

آسمان *āſumān.* p. *n. f.* سما *ſema.* s. كوك *gög.* t. 1) Cælum, orbis cæleſtis. *Il cielo.* 2) Menſium perficorum dies vigeſima quinta. 3) Nomen angeli *vel* genii, *qui invigilat,* &

& *præeſt negotiis, quæ fiunt prædicta die. Ferh.*

اسمانجوني *esmānǧiūnī.* p. *n. f.* Hyacinthus. *pro* سمانجوني *Caſt.*

آسمان‌دره *āſūmāndire.* g. *n. f. comp.* Galaxea, via lactea. *Ferh.*

آسمانه *āsūmāne.* p. *n. f.* 1) Tectum domus, contignatio, laquear. *Suffitto, tetto piano.* 2) *i. q.* آسمان *āsūmān.* Cælum.

آسماني *āsūmānī.* p. *adj.* 1) Cæleſtis. 2) Hyacinthinus *color. Celeſte*, & *turchino, azurro. Sæ. Ah.* ¶ بارگاه اسمانسي قورلدي *bārgāhī āsūmānīsī kuruldy.* Tentoria ipſius cæleſtia erecta ſunt. *Si piantarono li ſuoi padiglioni celeſti. Ah.*

اسماوات *esmāwāt.* a. *n. f. Pl. pl. ab* اسم *ism.* Nomina. *Wan.*

اسمدرار *ismidirar.* a. *V.* Debilem viſum habere. *Wan.*

اسمر *esmer.* a. *part.* كندم كون *kiendüm gün.* t. Fuſcus, ſubniger. *Bruno, nerotto.*

اسمر *esmür.* a. *n. f. plur. pauc. a* ösm *femüret.* Spinæ ægyptiacæ.

اسمران *esmerān.* a. *n. f.* Frumentum cum aqua. *Wan.*

اسمع *esmuᵃ*, & اسماع *eſmāᵃ.* a. *n. f.* & *hinc pl. pl.* اسامع *esāmiᵃ*, *pl. a* سمع *femᵃ.* Auditus, aures. *Gol.*

اسمعيل *ismaʿīl.* a. *n. f. prop.* Iſmael. *Ismaele.*

اسمغداد *ismighdād.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* سمغد] Ira repleri, incendi. *Wan.*

اسمكات *esmykæt.* a. *n. f.* Ligna in inſtrumento, ſuper quo lac transfertur. *Gol.*

اسمك *esmek.* t. *V.* Flare *ventum. Soffiare, far vento.* ¶ يل اسر *jel eſer.* Ventus flat. *Il vento ſoffia.*

اسمن *esmen.* a. *comp.* Pinguior, magis obeſus. *Più groſſo.*

آسمند *āsmend.* p. *odj.* 1) Fallax, falſiloquus. 2) Attonitus.

اسمند *esmend.* p. *n f. prop.* Vicus *in ditione ſamarcandenſi.*

اسمندر *esmender.* p. *n. f. pro* سمندر *ſemender.* Salamandra. *Ferh.*

اسموسا *eſmūſā*, & اسموسه *eſmūsa.* a. *n. f.* Species mari. *Gol.*

آسموع *āsmūᵃ.* p. *n. f. propr.* Malus genius, diabolus, *ex aſſeclis Ahremani, qui inter homines diſcordiarum excitator, & fautor eſſe dicitur. Ferh.*

اسمه *aſma.* t. *n. f.* Vitis pendula. *V.* اصمه

آسمه *āſme.* p. *adj.* حيران *hæjrān.* a. Attonitus, obſtupeſcens. *Attonito, ſtordito.* ¶ سر آسمه *ſer āſme, vul. ſerſem.* Perculſus, ſtupefactus. *Ferh.*

اسمهرار *ismihrār.* a. *V.* [4. *a* سمهر] Roborare, firmare. *Raſermare. Wan.*

اسمي *ismī.* a. *part.* Ad nomen pertinens. *Wan.*

اسميداد *ismīdād.* a. *V.* [11. *a* سمد] Inflari ira. *Wan.*

اسميرار *ismirār.* a. *V.* [11. *a* سمر] Flaveſcere, ſubnigrum fieri. *Wan.*

اسميلال *ismīlāl.* a. *V.* [11. *a* سمل] Macerare, extenuare. *Amnagrire. Wan.*

اسمه *esmye.* a. *n. f. plur. a* سما *semā.* Cæli, & *metaph.* Pluviæ. *Wan.*

آسن *āſin.* a. *part.* Corrupta, & fœtens *aqua. Wan.*

آسن *āſin.* p. *n. f.* & *adj.* 1) Relictus. 2) Captus, & acceptus. 3) Nomen ſecundæ uxoris, *quam ducit Mohammedanus.* 4) Propſis ænea magna. *Caſt.*

اسن *eſen*, & *eſn.* a *V. act.* [4. F.] 1) Mutari, & corrumpi *aquam.* 2) Ob repentinum aquæ ingreſſum *in puteum* concipere animi deliquium. 3) Tetrum halitum vel fœtorem haurire, & ex eo male habere, noxam pati. *Wan.*

اسن *eſen.* p. *n. f.* 1) Veſtis inverſa. 2) Recens melopepo. *Ferh.*

اسن *eſen.* t. *adj.* تندرست *tendürüſt.* p. Sanus, valens, vegetus. *Sano.* ¶ صاغ واسن *ſāghu eſen.* Salvus, & Incolumis. *Sano, e ſalvo.* صاغ اسن قال *ſāgh eſen kāl.* Vale. *Reſta ſano, Addio.*

اسن *iſn.* a. *n. f.* 1) Ordo ſeu funiculus unus habenæ vel reſtis, *ex quorum plurium plexu illæ contexuntur.* 2) Reſiduum adipis, *ad quod nova acceſſione facta animal pingueſcit. Gol.*

اسن *uſun.* a. *n. f.* 1) Indoles. *Wan.* 2) *n. prop.* Vallis *in Arabiæ regione Jemen. Gol.*

اسن *eſenn.* a. *compar.* Provectior ætate.

اسن *eſünn.* a. *n. f. plur. a* سن *ſinn.* Dentes.

اسنا *eſnā*, & *isnā.* a. *n. prop.* Oppidum ſuperioris Aegypti, *quæ* صعيد *ſæʿyd dicitur, f.* Latopolis Ptolomæi. *Gol.*

اسنا *iſnā.* a. *V.* [4. *a* سنو] 1) Altum reddere, exaltare. 2) *intranſit.* Totum annum commorari alicubi. *Wan.*

اسنانك *isnānk.* a. *V.* [4. *ab inuſ.* سنت] 1) Annonæ penuria laborare *populum. Wan.* 2) Hominem ignobilem ac divitem ducere uxorem pauperem at nobilem. *Gol.*

اسنات *isnāt.* a. *V.* [4. *a* سني] Conſiſtere *in aliquo loco. Wan.*

اسناخ *esnāch.* a. *n. f. plur. a* سنخ *ſinch.* Radices dentium. *Wan.*

اسناد *isnād.* a. *V.* [4. *a* سند] 1) Fulcire. 2) *uſit.* Imputare, intimulare. *Attribuire,*

incolpare. W'an. e cd.p. & ac. r. 3) Afcendere *per montem. Gol.*

اسناد *isnād*, & اسنادة *efnādet.* s. *n. f.* 1) Allegatio alienæ autoritatis, & fidei. 2) Declivitas acclivitasque montis. *Gol.*

اسناد *isnād.* p. *n. f.* Menſis ſolaris dies 26ta. *Ferh.*

اسناط *esnāt.* s. *part. plur, a* سناط *ſnāt.* Imberbis *juvenis.*

اسناف *isnāf.* s. *V.* [4. *a* سنف] Injicere cingulum pectori *cameli. W'an.*

اسنام *isnām.* s. *V.* [4. *a* سنم] Elevari, in altum tolli *fumum.*

اسنان *esnān.* s. *n. f.* 1) *Pl. a* سن *ſnn.* Dentes. *Denti.* ¶ اسنان سي و دو *esnāni sī wü dü.* Triginta duo dentes. *Li 32. denti.* 2) *Pl. a* اسنان *ſinān.* Cuſpides, haſtæ. *Sæ. quod &* اسنة *eſinne.* ¶ ضرب اسنان *ẓarbī esnān.* s. Ferire haſtis. *Battere con le lancie. Eb.*

اسنان *isnan.* s. *V.* [4. *a* سن] 1) Provectæ ætatis fieri *honūnem.* 2) Creſcere *camelo* dentes, *qui ætatis ejus anno octavo provenire ſolent. W'an.*

اسنة *eſinnet.* s. *n. f. plur.* Cuſpides haſtæ. *W'an.*

اسنع *eſnæ'.* s. *part.* 1) Longus. 2) Altus, procerus. 3) Longior. 4) Præſtantior.

اسنلمك *esenlemek.* t. *V.* بدرود كردن *bedürūd kerden.* p. الوداع دمك *elwedaʿ dimek.* s. Valedicere. *Licentiarſi, dir a Dio.*

اسنمة *esnimet.* s. *n. f. plur. a* سنام *ſenām.* Gibbi *camelorum.* Meditullia *terræ. W'an.*

اسّنمك *iſſynmak.* t. *V.* 1) Calefieri. 2) Calefacere ſe. *Eſſer ſcaldato, ſcaldarſi.*

اسنمك *eſnemek.* t. *V.* آسا كردن *āſā kerden* p. Ofcitari, hiſcere. *Sbadagliare.*

اسنة *eſinne.* s. *n. f. Pl. a* سنان *ſinan.* Cuſpides haſtarum. *Le punte delle aſte, lancie. Sæ.* ¶ السنة اسنة و سيوف ابلة مكالمة *elſineẗ eſinne wü süjüfile mükāleme olundy.* Colloquium fauſtum factum eſt linguis haſtarum, & gladiorum. *Le botte, e riſpoſte furono con le lingue dell' aſte, e delle ſpade. Sæ.*

آسني *āſnī.* p. *n. f* Nomen ſecundæ uxoris, *quam ducit Mohammedanus. Ferh.*

اسني *eſnī.* s. *compar.* كالاعلى لغظاً و معنا *Kel aʿlā læfẓan we maʿnen. i. q.* اعلي *aʿlā.* s. Altior. *Più altò, eccelſo.*

آسنيشان *āsnīſtān.* p. *n. prop.* Vir, *qui pater erat uxoris* وامق *wāmik, cujus ultimi ſæpe mentio fit apud poetas orientis. Ferh.*

آسو *āsū.* p. *n. f.* 1) Muſtela alba. *Ferh.* 2) Ocrea. 3) Sura. *Caſt.*

اسو *esw.* s. *V. Act.* [1. F.] 1) Curare, ſanare *vulnus.* 2) *Metaph. i. q.* اصلاح *yslāh.* s. Diſcordiam componere. *W'an.* 3) *i. q.* ابقا *ibkā.* s. Reſiduum facere, *proprie de carne aliquid. Gol.*

اسو *eſu* p. *n. f. pro* سوي *ſüj.* Pars, latus. *Ferh.*

اسو *uſt.* p. *n. f.* Attractio, ablatio. *Ferh.*

اسو *eſuw.* s. *n. f.* Medicamen vulneris. *W'an.*

اسوء *eswee.* s. *part. fæm.* سوا *ſewā.* Deformis.

اسوا *eswā.* s. *n. f. plur. a* سوي *ſewā.* Æquales, pares. *W'an.*

اسواً *iswāe.* s. *V.* [4. *a* سوأ] Deferere, negligere. *Abbandonare. W'an.*

آسوادك *āſüwādek.* p. *n. f.* 1) Muſtela alba. 2) Aliud animalis genus. *Caſt.*

اسوار *eswār.* s. *n. f. plur. a* سور *ſur.* Murus urbis. *W'an.*

اسوار *eswār.* p. *n. f.* 1) *n. prop.* Urbis *in Aegypto ſuperiori.* 2) *pro* سوار *ſüwār.* Eques. 3) *in* گيلان *gilān provincia Perſiæ* Genus equitum, *qui lancea, & arcu pugnare ſolent. Ferh.*

اسوار *iswār*, & *üſwār.* s. *n. f. Pl.* اساورة *esāwiret.* 1) *i. q.* سوار *ſüwār.* p. Eques, *pec.* dux Perſicus. 2) Sagittariæ, & equeſtris artis bene gnarus *Gol.*

اسواط *eswāt.* s. *n. f. Pl. a* سوط *ſœwt.* Flagella, ſcuticæ, nervi taurini. *Scuriæ, ſtaffili, nervi.*

اسواف *eswāf.* s. *n. f. prop.* Locus *in urbe Arabiæ* مدينة *medine dicta. W'an.*

اسواك *eſwāk.* s. *n. f. Pl. a* سوق *sūk. vul.* سوقلر *ſokaklar.* t. Vici, plateæ. *Le ſtrade, li vicoli. Eb.* ¶ گشت اسواف *geſti eſwāk* e. Ambulare per plateas. *Caminar per le ſtrade, e vicoli.*

اسوان *iswān.* s. *n. prop.* Oppidum Thebaidos *in Aegypto*, Svene *Aegypti.*

اسوت *iſwet*, *üſwet.* s. *n. f.* 1) Corypheus. 2) Exemplar imitationi propoſitum. 3) Amicus, ſocius. *Eſſemplare, amico.* ¶ اسوة الفضلا *is, vel üſwetül-fuzælāt.* Princeps doctorum, ſeu quem alii imitantur. اسوة اهل العارف بالله *el ārifü billah üſweẗi ehli intibāh.* s. Perſpicax in rebus divinis, conſpicuus inter vigilantes. *Sæ. de quodam Doctore ſuo.*

اسوجرار *isuǧrār.* s. *V.* [4. *ab imſ.* سوجر] Appendere collo *canis* lignum. *W'an.*

اسود *eswed.* s. 1) *Compar. pl.* سود *sūd, fæm.* سودا *ſewdā* سياه *ſijāh* p. قره *kara* t. Nigrior, *Più negro. W'an.*)(ابيض *ebjæẓ.* 2) *n. f. pl.* اساود *eſāwid.* Magnus ſerpens nigricans.

اسوز *iffiẓ.* s. *adj. comp.* Defertus. *V.* اسز

اسوزلك *iffiẓlik.* s. *n. f. comp.* Defertum, loca deferta. *Deferto.*

اسوف *esuf.* s. *part.* Mœſtus, tener animo, pronus ad dolorem. *Wan.*

اسوڤ *eswæk.* s. *part.* 1) Magna crura habens *vir.* 2) Statura longus. 3) Ordinate, *unus poſt alterum. Wan.*

اسوڤ *eswuk.* s. *n. f. plur. a* ساڤ Crura tibiæ. *Wan.*

اسول *eswel.* s. *part.* 1) Propendulum habens ventrem. *Wan.* 2) Propendens in terram *nubes.*

اسوله *eswile.* s. *n. f. pl. a* سؤال *sūāl.* Quæſtiones. ¶ فنون منعزقه‌دن اسوله‌ء مشكله ابراد اددلر *fününi, muteferrykæden eswilel müşkile irād itliler.* Propoſuerunt ex variis ſparſim ſcientiis difficiliores quæſtiones. *Propoſero queſtioni difficili di diverſe ſcienze. Sa.*

اسون *eswen.* s. *part.* Deliquium animi patiens *ob ingreſſum in aquæ fatentis puteum. Wan.*

اسون *ūſun.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Alterari *aquam* mutato ſapore, ac odore. 2) Palma manus vel pede natibus illiſo percutere. *Wan.*

اسونيا *eswijā.* s. *n. f. plur. a* سوى *ſewī.* Aequales.

اسوداد *iswidād.* s. *V.* [11. *a* سود] Valde nigrum fieri. *Wan.*

آسه *āse.* p. *n. f.* 1) Spina piſcis. 2) Ager ad feminandum. 3) *i. q.* آس *ās.* Mola. *Ferh.* 4) Pandiculatio. 5) Piloſitas. *ut ſunt: ſpinæ piſcium, ariſtæ comæ, & pili hirſutioris panni. Caſt.*

اسها *ishā.* s. *V.* [4. *a* سهو] Struere ſcamnum ösöp *ſehwet dictum. Gol.*

اسهاب s. *V.* [4. *a* سهب] 1) Loquacem eſſe. 2) Abire in defertum, effundi in curſum *equum.* 3) Mente deſtitui ex morſu *ſerpentis.* 4) Alterari colore, pallere *ex amore, metu, morbo. Gol.* 5) Fodiendo *puteum* pervenire ad arenam, neque exire aquam. *Wan.*

اسهاد *ishād.* s. *V.* [4. *a* سهد] Vigilem, & inſomnem efficere. *Gol.*

اسهار *ishār.* s. *V.* [4. *a* سهر] 1) Vigilem reddere. 2) Excitare e ſomno. *Wan.*

اسهال *ishāl.* s. *V.* [4. *a* سهل] 1) Mollem reddere *naturam.* 2) *ufit.* Laxare, ſolvere *ventrem. Mollificare, purgare.* 3) Pervenire *ad locum planum.* ¶ اسهال *ishāl* ايدجي *ishāl idiği, ufit.* Laxans, laxativus *potus. Laſſativo, apritivo.*

اسهام *ishām.* s. *V.* [4. *a* سهم] Jacere, mittere ſortem. *Wan.*

اسود *eswed.* s. 1) *Compar.* Illuſtrior, ac potentior. ¶ اسود الحيات *el-eſwedüſ-ſälych.* Magnus ſerpens *quot annis pellem mutans.* 2) *n. f.* Puſtet. *Gol.*

اسود *üſūd.* s. *n. f. plur. ab* اسد *eſed.* Leones. *Gol.*

اسوداد *üswidād.* s. *V.* [9. *a* اسد] Nigreſcere. *Annerarſi, imbrunire.*

اسودان *eswedān.* s. *n. f. dual.* 1) Dactyli, & aqua. 2) Nigri lapilli. 3) Nox. *Wan.*

اسودة *eswedet.* s. *n. f. fœm. ab* اسود *eswed.* Fœmella ſerpentis magna, & nigra.

اسودة *eswidet.* s. *n. f. plur. a* سواد *ſewād.* Corpora. *Wan.*

آسودگان *āsūdegān.* p. *part. pl. ab* آسوده *āsūde.* Quieti. ¶ آسودگان بسعفه‌ء خاك *āsūdegāni buk-ẓi chāk.* p. Requieſcentes in angulo terræ, *i. e.* mortui. *Li defonti. Ik.*

آسودكي *āsūdegi.* p. *n. f.* Quies, tranquillitas. *Ripoſo. Ik.* ¶ باعث آسودكيء جانلرين *bā-ʂṣi āsūdegü ğānlrin.* Cauſa tranquillitatis utriuſque partis. *Cagione della quiete, e tranquillità d'ambe le parti. Ll.*

آسودن *āsūden.* p. *V.* دكلمك *din-lenmek,* & دكلنرمك *din-lenđürmek.* s. 1) Quieſcere, otio frui. 2) Quietare, quietem concedere. *Ripoſare, & far ripoſare.*

آسوده *āſude.* p. *part.* Quietus, otio fruens. *Tranquillo, cheto.* ¶ آسوده و آزاده *āſude wü āzāde.* Quiete, & libertate fruens. *Tranquillo, e libero. Ik.* آسوده و غنوده *āsüde wü ghunüde* Quiete ac tranquillitate fruens. *Ll.* آسوده اولمق لازم ايكن *āſude ölmak lāzim iken.* Dum quiete frui oportet, decet. *Mentre ſi ha da goder il ripoſo. Ll.*

اسوده *üsüde.* p. *part.* Palpans, manu exploranş. *Ferh.*

آسوده حال *āsūde hāl.* p. *part. comp.* Tranquillus, tranquillitate fruens. *In pace, & ripoſo. Ll.* ¶ آسوده حال ، *āsūde hāl* ol. In pacato ſtatu eſſe, tranquillitate frui. *Star in pace, goder ripoſo. Ll.* آسوده سرحدكي *ſerhæddün-üẓi āsüde hal tutaſyẓ.* Servate veſtra confinia in quiete. *Mantenete li voſtri confini in pace. Ll.* آسوده حال و امين ، *āsüde hālü emīn* ol. Tranquillitare, & ſecuritate frui. *Goder quiete, e vivere ſicurezza. Ll.* آسوده حال و مرفه الحال ، *āsüde hāl we müreffehül bāl* ol. Pace, & tranquillitate frui. *Goder ripoſo, e tranquillità. Ll.*

آسودهلك *āsūdelik.* s. *n. f. compoſ. i. q.* آسودكي *āsūdegi.* p. Quies, tranquillitas, otium. *Ripoſo, quiete. Ik.*

اسورة *eswīret.* s. *n. f. plur. a* سوار *ſiwar.* Armillæ, periſcarpia. *Gol.*

اسهان *eshān.* s. *n. f.* Arenæ molles. *Gol.*

اسهانه *ishānet.* s. *V.* [4. *a* سهن] Daſpicere, vilipendere. *Wan.*

اسهران *esherāni.* s. *n. f. Dual.* 1) Naſus, & penis. 2) Duo vaſa ſpermatica, *tum coacquentia, epididymides, tum deferentia, ſeu ejaculatoria.* 3) Duæ venæ in oculo. 4) Duæ venæ in naſo, *ſeu* in naribus, *quæ in libidinoſis afinis aqua manant. Gol.*

اسهل *eshel*, & سهل *ſchil.* s. *part. comp.* Facilis, & facilior. *Facile, più facile.* ll. اجل *eğmel V.* وجه ¶ اسهل وجون ايله *eshelī wūğūh ile.* Quam facillime. *Con grandiſſima facilità. Sæ.*

آسي *āsī.* p. *n. f.* قومه عورت *koma ẖwret.* t. Uxor ſocia. *Hoc nomine ſe invicem compellant Mohammedanorum uxores, ſi quis eorum plures habeat. Ferh.*

آسي *āsi.* s. *compar. pro* اسي *āſā*, & *part. q. pro eesā.* Triſtior, magis ſolicitus.

آسي *āſi.* s. *n. f.* 1) *i. q.* طبيب *tæbib* s. Medicus, chirurgus. 2) *i. q.* اسطوانه *iſtuwānet.* s. Columna, & veſtigia habitaculi *ſeu* manſionis.

اسي *esā.* s. *n. f. plur. ab* اسوه *iswet.* Amici, ſocii. *Wan.*

اسي *esej.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Triſtem eſſe, dolere. 2) Contriſtare, ſolicitum reddere. 3) Medicari. *Gol.*

اسي *eſi.* s. *part.* 1) Afflictus, dejectus animo. 2) Curatus, ſanatus *à vulnere. Gol.*

اسي *isā*, & اسا *üsā.* s. *n. f.* 1) Patientia. 2) *plur. ab* اسوه *iswet.* Socii, amici. *Gol.*

آسي *eſſi.* t. *adj.* & *n. f.* حرّ *hārr.* s. كرم *ğerm.* p. 1) Calidus. 2) Calor. *Caldo.*

آسي *iſſi.* t. *n. f.* صاحب *ſāhyb.* s. Dominus, poſſeſſor. *Padrone, poſſeſſore.*

آسيا *āſiyā*, & آسياب *afiyāb* p. *n. f.* دكرمن *değirmen.* t. Mola, molendinum. *Molino.* ¶ آسيا حر *ẖar āſiyā.* Mola aſinaria. *Molino da cavalli.* آسياب بي آب *āſiyābī bi āb.* Mola aqua deſtituta. *Molino ſenz' acqua. Ik.*

آسيا باد *āsiyā bād.* p. *n. f. comp.* دكرمني يل *yel değirmeni.* t. Mola alata, pneumatica. *Molino a vento. Ferh.*

آسيابان *āsiyābān.* p. *n. f.* دكرمنجي *değirmenği.* t. Molitor. *Molinaro. Ferh.*

اسياح *esyāh.* s. *n. f. plur. a* سيح *ſayh.* Aquæ fluentes.

آسيازن *āsiyāzen.* p. *n. f.* 1) Lignum in molendino, *ſupra catillum molarium, per quod transmittuntur ſucceſſive grana frumenti. Ferh.* 2) دكرمن دوشجي *değirmen düşeği.* t. Faber, & exſtructor molæ. *Fabro di molino. Dicitur* & آسيا زان *āsiyāzān.*

اسيازنه *āsiyāzene.* p. *n. f. comp.* Inſtrumentum ferreum, *quo acuitur lapis molaris. Ferh.*

اسياف *esyāf.* s. *n. f.* 1) *plur. a* سيف *ſeyf.* 1) Gladii. 2) *plur. a* سيف *ſif.* Littora, ripæ. *Wan.*

اسيان *esyān.* s. *part. fæm.* اسيانة *esyānet. i. q.* آسي *āsi.* Triſtis, mæſtus. *Gol.*

اسيانون *esyānūn.* s. *part. plur. præc.* Triſtes, mæſti.

آسيانه *āſiyāne.* p. *n. f.* Cos, *quo novaculæ acuuntur. Cote. Ferh.*

اسي اوت *iſſi ot.* t. *n. f. comp.* زنجفيل *zingefil.* p. Zingiber, imber. *Zenzero, zinzibo.*

آسيب *āsib.* p. *n. f.* 1) صدمه *ſædæmet.* s. Colliſio, ictus mutuus. 2) *uſitata* Calamitas, nocumentum. *Faſtidio, guai. Ferh.* 3) Diſcordia, ſeditio. 4) Mutuus complexus. *Caſt.*

آسيجه *āſijet.* s. *part.* & *n. f.* 1) *ab* آسي *āsī.* Dolens, triſtis. 2) Mulier medica *ſeu* chirurga, fœmina *quæ circumcidit puellas.* 3) *i. q.* سارنه *ſārijet.* s. Columna *pec.* major. 4) *i. q.* دعامه *di-ämet.* s. Fulcimentum *quo non domus tantum ſed & aliæ res ſuſtentantur.* 5) Columen, præſidium. 7) *n. prop.* Filia Hafiz Diæ. *Gol.*

اسيتمق *iſſytmak.* t. *V.* Calefacere. *Vide* اسنمق

اسيجاق *iſſiğiāk.* t. *adj. dimin. ab* اسي *iſſi*, *q.* Subcalidus, calidior, *ſed pro poſitivo uſitatiſſimum.* Calidus, calor. *Caldo.* ¶ اسيجاغم وار *iſſiğiğhum war.* Caleo. *Hò caldo.*

اسيد *üsejd.* s. *n. f. dimin.* Color ſubniger. *Wan.*

اسيدى *üſejdī.* s. *part.* Ad ſubnigrum colorem pertinens. *Wan.*

اسير *esīr.* s. *n. f.* [*vul. Tart. jaſyr*] *pl.* اسرا *esra, aut uſit.* اسارا *esārā.* طوتساق *tutſāk* t. كرفيه *girifte.* p. Captivus, mancipium, ſervus. *Prigioniero, ſchiavo.* ¶ اسير ايتمك *esīr e.* Captivare, capere *in bello. Far prigionero, far ſchiavo.* اسير و بسته زنجير ايتمك *esīr we beſtel zinğīr e.* Captivare, & in vincula coojicere. *Far ſchiavo, e porre alla catena. Sæ. Ll.*

اسير *eſir.* p. *n. prop.* Nom. arcis *alicujus. Ferh.*

اسيرجى *üſejr*, & اسيرة *üſejret.* s. *n. f. dimin.* Parvum mancipium, *q.* captivulus. *Gol.*

اسيركمك & اسرگمك *esīrğemek.* t. *V.* شفقت ايتمك *ſefkat e.* 1) Miſereri, compari. *Aver compaſſione, compatire.* 2) Parcere. *Perdonare.* cc *ac perf.* & *rei.*

اسيرگيجي *eſirğeiği.* t. *adj.* مشفق *miſifk.* s. Miſericors, Miſerator. *Compaſſionevole, che hà compaſſione.*

اسيرگير *esīrgīr.* p. *n. f. comp.* Captivator, capnivos faciens. *Che fà prigioneri ò ſchiavi. Sc.*

اسيرل *eſirel.* p. *n. f.* Segmentum melopeponis. *Fetta di melone. Ferh.*

اسيرلك *esīrlīk.* t. *n. f.* Captivitas, ſervitus. *Schiavitù.*

اسيس *eſis.* a. *n. f.* 1) *i. q.* عوض ǯwæz a. Id, quod pro re altera ſubſtituitur, & ſumitur. 2) *i. q.* اساس *esās.* a. Fundamentum.

اسّيف *eſſif.* a. *part.* & *n. f.* 1) Dolens, triſtis. 2) *i. q.* عبد *ābd.* a. Servus. 3) *i. q.* اجير *eǧīr.* a. Mercenarius. 4) *i. q.* تابع *tābi'.* a. Affecla, cliens. 5) Sterilis, nullam producens plantam *ager.* 6) Qui pingueſcere aut pinguefieri nequit. 7) Senex caducus, decrepitus. *Gol.*

اسيف *eſiuf.* a. *n. f. plur. a* سيف *ſeif.* Gladii.

اسّيفة *eſſifet.* a. *n. f.* 1) *plur.* a. *ab* اسّيف *eſſif.* Sterile ſolum. *Wan.* 2) *i. q.* اسافة *ūſāfet.* Triſtitia. *Gol.*

آسيل *ōsīl.* a. *part.* 1) Blandi vultus, & proceræ ſtaturæ *vir. Wan.*

اسيل *esīl.* a. *part.* 1) Lævis, æquabilis. 2) Promiſſus. ¶ كف اسيله الاصابع *Keffi esīletūl-æsābi'.* Manus longis, & gracilibus digitis prædita. اسيل الخدّ *esīlūl-chædd.* Genas ſeu maxillas læves & graciliores habens *equus, quod inter egregiæ indolis notas habetur. Gol.*

اسيل *esīl.* a. *n. f.* Hydria. *V. in* سبو

اسيلة *eſilet.* a. *n. f.* 1) *fæm. ob* اسيل *eſil.* Lævis, æquabilis. 2) *Nom. prop.* Aquæ & 3) Palmeti *arobum ombaritarum. Gol.*

اسّيلك *iſſilīk.* a. *n. f.* Calor, æſtus. *calore, caldo.*

اسيلم *uſeilem.* a. *n. f.* Vena percurrens inter medium digitum manus, & auricularem, *vul.* ſalvatella. *Gol.*

اسّيلمك *iſſilemek.* t. *V.* Calefacere. *V.* اسّنمق

اسيمر *uſeimer.* a. *part. Diminut ab* اسمر *esmer.* Subfuſculus. *Wan.*

آسيمه *āſime.* p. *adj.* 1) Attonitus. *Attònito, sbigottito.* 2) Hebes. *Stupido. Ferh.* ¶ آسيمه دماغ *āsime dimāgh.* Ebrius. *Storduto di cervello.*

آسيمه سار *āſime sar*, & آسيمه سر *aſime ſer.* p. *comp. i. q.* سرسم *ſerſem.* Capite perculſus, ſtupefactus. *Ferh.*

اسينة *eſinet.* a. *n. f.* 1) Valida, & dura chorda, *ut arcus.* 2) Durities, ac firmitas *chordæ.* 3) Lorum coriaceum *unum ex pluribus, quorum plexu habena ſeu antilena contexitur. Gol.*

اسينمك *isīnmak.* t. *V. pro* اسنمك *īsinmak.* 1) Calefieri. 2) Calefacere.

اسيوت *ūsjūt.* a. *n. prop.* Nom. montis.

اسيوس *eſiūs.* a. *n. f.* 1) Lapis. 2) Flos ſummo lapilli inſidens ſali ſimilis, *qui vocatur* بارود *bārūd. Gol.*

آسيون *āſiwen.* p. *adj. i. q.* سركردان *ſerkerdān.* Attonitus, ſtupidus. *Stupido, attonito. Ferh.*

اش

آش *āś.* t. p. *n. f.* 1) Puls, pulmentum. 2) Cibus in genere. *Ferh. Mineſtra, cibo.* ¶ آش آشمك *oś aśmak.* tur. Sumere cibum. *Mangiare, prender la rifezione.* سودلو آش *sūdlū oś.* Lacti incocta oryza. *Mineſtra di riſo col latte.* آش اوزي چكمك *aś ereri ċekmek.* Malacia laborare. *Aver voglie ſtrane.*

اش *eś.* p. *Affixum tertiæ perſonæ, quod in conjunctione cum præcedenti voce omittit* ا *eliph, niſi vox præcedens deſinat in* ه *he: tunc enim illud ſervat. Ferh.*

اش *eś.* a. *partic. interrog. pro* ايش *ejś.* ما *mā.* a. نه *ne.* t. 1) Quidnam? 2) Qualis? ¶ اش حالك *eś hālūke.* a. نه درحالك *ne dūr hālūn.* t. Qualis eſt tuus ſtatus, *ſeu* quomodo vales? *Come ſtai? Sed noto* اش *eś* & ايش *ejś tantum in vulgari dialecto uſurpori.*

اش *eś.* t. *n. f.* Socius, par. *Compogno, pare.* ¶ آنك اشي دكلدر *qūn-eśi degūldūr.* Non eſt illi par. *Non gli è pare.*

اش *eś.* t. *Imper. ob* اشمك *eśmek.* Age ergo ¶ اش كيدلم *eś gidelūm.* Age ergo, eamus. *Sio, andiamo.* اش ايتمك *eś itmek. i. q.* توغ *tezwīg* t. Pares paribus jungere. *Accopiore.*

اش *iś.* t. *n. f. i. q.* ايش *iś.* Res, negotium.

أشّ *eśś.* a. 1) *act.* [3. F.] Conſurgere, & moveri ad malum. 2) *n. f.* Peruſantia & inſolentia. 3) *i. q.* خبز يابس *chubzī jābis.* a. Panis ſiccus, *i. e.* panis ſimplex citra opſonium. ¶ الحقّ الحشّ بالاشّ *elhykyl-hyśśe bil-iśśi*, refer par pari, quod tibi ſit, fa cito, *quod etiam* dicitur *il hyſſe bil-iſſi. Gol.*

آشا *āśā*, & *eśā.* p. *partic. n. f.* & *adj.* Sicut. *i. q.* آسا *āsā quod vide. Ferh.*

اشا *eśā.* a. 1) *n. f. collect.* Palma parva, ſeu pumita. 2) *n. prop.* Locus *in Mauritanio. Gol.*

اشا *iśā.* a. *n. prop.* Nom. montis & vallis. *Gol.*

اشابات *eśābāt.* a. *n. f. plur. a* اشابة *ūśābet.* Hominum turbæ, res mixtæ, opes vel

lucra *per fas, & nefas acquiſita*, & *corraſa*. *Gol.*

اشابانى *eśābānī*. a. *part.* Rubicundus, valde ruber. *Gol.*

اشابب *eśābib*. a. *n. f. plur. a* اشابة *ūśābet*. Turbæ hominum. *i. q.* اشابات *quod Vide.*

اشابة *ūśābet*. a. *n. f.* Turba hominum. 2) Res miſta. 3) Opes, vel lucrum *per fas & nefas acquiſitum, & corraſum. Gol.*

اشاد *eśāt*. a. *n. prop.* Populus *in Hadramuta Arabiæ felicis regione. Gol.*

اشاجع *eśāǧi*. a. *n. f. plur. ab* اشجع *eśǧa*. Radices, articuliva digiti cohærentes metacarpo. *Wan.*

اشاح *iśāh*, & *ūśāh*. a. *n. f. pro* وشاح *wiśāh*, & *wūśāh* Balteus diſtinctus gemmis, *ornamentum mulierum.*

اشاحة *iśāhæt*. a. *V.* [4. *a* شيح] 1) Diligentem eſſe in perficiendo negotio. 2) Cavere. *Quardarſi.* 3) Averſari. 4) Caudam agitare *equum. Wan.*

اشادة *iśadet*. a. *V.* [4. *a* شيد] 1) Alta voce vocare *aliquem.* 2) Notificare. *Wan.*

اشارات *iśārāt*. a. *n. f. pl. ab* اشارة *iśāret* Signa, indicia *Segni, indizii.* ¶ خلاف صلح و صلاحك اشارات و علاماتي مقرردر *chyliǧ fulhu ſalahun-isaratū ālāmātī mukærrerdūr.* Sunt certa ſigna, & indicia pacis minime obſervatæ. *Li ſegni & apparenze della poca cura della pace ſono certi. Ll.*

اشارت *iśāret*. a. *V.* [4. *a* شور] Indicare, notare. *Avvertire. Wan.* ¶ ا اشارت *iśāret e.* Notificare.

اشارت *iśāret*. a. *n. f. pl.* اشارات *iśārāt*. 1) Iodicium, nutus. 2) Nota, afteriſcus. *Cenno, ſegno, indizio. Alias proprie eſt ſignum aut indicium, quod manu fit; quod autem labiis fit, vocatur* رمز *remz, quod capite* ايما *imā, quod oculis* غمز *ghæmz.* اشارت ال ايله رمز طوطاف ايله ايا باشايله غمز كوزله اولور *iśāret el ile, remz dudagh ile, imā baśile, ghæmz göz ile olur.* ¶ اشارتدر كه *iśārettür ki.* Indicatur, quod. *Ci da ad intendere, ehe.*

اشارى *eśārā*, & *ūśārā*. a. *part. plur. ab* اشران *iśrān.* Alacres, læti, petulantes. *Gol.*

اشارير *iśārrir*. a. *n. f. plur. ab* اشارة *iśāret*. Tabulæ ligneæ perforatæ, fruſta carnis ſiccatæ. *Wan.*

اشاش *eśāś* & اشاشة *eśāśet*. a. *n. f.* 1) Agilitas, lubentia. 2) Exultatio. 3) petulantia. *Gol.*

اشاط *iśādæt*. a. *V.* [4. *a* شوط] 1) Interficere *aliquem.* 2) Ultionem ſanguinis, *ſeu* talionis pœnam repetere *ab aliquo. Wan.*

اشاعة *iśā-æt*. a. *V.* [4. *a* شيع] Divulgare, propagare. - *Divolgare, far publico.* ¶ اشاعت الحون سنن عالمه *sūnnetin ālеme iśa-æt īcün.* Ad diffuodendam, propagandamque legem ſuam. *Per propagar la ſua legge. Sæ.*

اشاعة *iśā-æt*. & *iśī-æ* a. *n. f.* Divulgatio, patefactio. *Sæ. Ik. Publicazione, manifeſtazione.* ¶ ا اشاعة *iśā-æt e.* Divulgare, propagare, diffundere. *Divolgare, diffondere. Ik. Sæ.* ا اشاعة علوم *iśā-æt ūlūm e.* Diffundere ſcientias. *Diffonder le ſcienze. Sæ.* اشاعة خيرات و اذاعة مبرات *iśā-æt chœirāt we izā-æt meberrāt.* Diffuſio, editio operum piorum, & publicorum, *ut fabricatio pontium, xenodochiorum, templorum. Il diffondere, diffeminare opere pie, fondare ſpedali, & altre fabriche publiche. Sæ.*

اشاعة *iśa-æset*. a. *n. f. coll.* Homines confuſi, & diſtracti in negotiis ſuis. *Wan.*

اشاعر *eśī-ŷr*. a. *n. f. pl. ab* اشعر *eś-ær*. Pili *circa ungulas cameli. Wan.*

اشاغه & اشاغي *aśagha*. t. *adv.* Deorſum. *V.* اشعي

اشافة *iśāfet*. a. *V.* [4. *a* شوف] Conſtitui *ſuper aliquam rem. Wan.*

اشافى *eśāfi*. a. *n. f. pl. pl. a* شفا *śifā*. Medicinæ, remedia. *Gol.*

اشافى *eśāfi*. a. *n. f. pl. ab* اشافى *iśfā*. Subulæ furoriæ. *Gol.*

اشاك *eśāk*. p. *n. f.* Puerultus, mancipium. *Ferh.*

اشاكر *eśākyr*. a. *n. f.* Nomen tribus *in Arabia feliçi. Ferh.*

اشالة *iśālet*. a. *V.* [4. *a* شول] قالدرمق *kāldūrmak*. t. Attollere. *Alzare. Wan.*

آشام *āśām*. p. *part. comp.* & *n. f.* 1) *pro* اشامند *āśāmend.* Potans, potor. *Bevitore.* 2) Potatio. *Bevimento, il bevere.* 3) *Sec. perſon. imper.* Bibe. *Bevi.* 4) *Generaliter* Victus. *Vitto.* ¶ شراب آشام *śerāb āśām* ol. Bibere vinum. *Bevere vino.* زهر آشام *zehr āśām.* Veneno imbutus. *Velenoſo.* سياه خون آشام *ſipāhi chūn āśām.* Exercitus ſanguinem bohelans. *Truppe avide di ſangue* شعله آشام *śu'le āśām.* Inſtar flammæ, ardeos. *Ardente, fiameggiante.*

اشام *eś-em*. a. *part. comp.* Magis infauſtus. ¶ ما اشام فلان *mā eś-eme fülanün.* Quam maxime infelix, & infauſtus *ille. Gol.*

اشام *eśām*. p. *n. f.* Alimentum, quantum ad ſuſtentandam viram ſufficit. *Vitto, cio ch' è neceſſario alla vita. Ferh.*

اشامق *aśamak*. t. *V.* 1) Obterere, premere, *v. g.* calceo. *Ammaccare, fracaſſare.* 2) At-

2) Atterere, terere. *Lograre.* 3) ur. Comedere. ¶ آش اشامك *aś aśamakur.* يمجك *iejeğek iemek.* s. Cibum ſumere. *V. in* آش بك

آشامنده *āśāmende.* p. *part.* Bibex, bibulus. *Caſt.*

آشاميدن *aśāmīden.* p. *V.* Bibere, potare *vinum, aquam.*

آشاميدني *āśāmīdenī.* p. *n. ſ.* مشروب *meśrūb.* s. Potulenta res.

اشامن *iśāen.* s. *V.* [4. *a* شأن] Corrumpi. *Corromperſi, vitiarſi. Wan.*

اشاندرمق *aśāndūrmak.* t. *V.* 1) Obterere. 2) Atterere. *Anmaccare, lograre.*

اشانمق *aśanmak.* t. *V. paſs.* Teri, atteri. *Eſſer lograto, lograrſi.*

اشاوه *eśāwih.* s. *n. ſ. pl. a* شاة *śāt.* Oves.

اشاوى *eśāwī*, & *eśāwā*, & اشايا *eśījā.* s. *n. ſ. plur. a* شي *śej.* Res. *Coſe.*

اشائب *eśāīb.* s. *n. ſ. pl. a.* اشابة *śābet.* Turba hominum.

اشايم *eśāim.* s. 1) *part. plur. a* اشأم *eśem.* (ايامن *ejāmin*) Infeuſti. 2) *n. ſ.* Menus finiſtræ. *Wan.*

آشب *āśib.* p. *n. ſ. pro* آشوب *āśūb.* 1) Moleſtia. 2) Perturbatio.

اشب *eśb.* s. *act.* [2. & 1. F.] 1) Miſcere. 2) Implicare. 3) Reprehendere, vituperare. 4) Contemptui habere.. *Gol.*

اشب *eśb.* s. 1) *act.* [2. & 1. F.] Implicari, convolvi. 2) *n. ſ. i. q.* التباس *iltibās.* s. Confuſio. 3) Palma implicita & convoluta.

¶ بينى و بينك اشب *bejnī we bejnike eśebūn*, inter me, & te ſimultas, *vel* negotium intricatum, *uti quoque uſurpatur* ابن *ūbenūn*, nodi. *Gol.*

اشب *eśib.* s. *part.* Comixtus, confuſus. *Gol.*

اشباه *iśbāe.* s. *V.* [4. *a* شبأ] 1) Parere filium *acuti ingenii.* 2) Filium patri ſimilem eſſe. 3) Honoris exhibitione exaltare *aliquem.* 4) Attolere in altum *frondes arborem.*

اشباب *iśbāb.* s. *V.* [4. *a* شبّ] 1) Juvenile robur acquirere. 2) Robuſtos fieri filios *alicujus.* 3) Prædeſtinari, decernere.

اشباح *eśbāh.* s. *n. ſ. pl. a* شبح Corpora. *Ik. V. in* شبح

اشبار *eśbār.* s. *n. ſ. pl. a* شبر *śibr.* Palmi majores, ſpithamæ. *Wan.*

اشبار *iśbār.* s. *V.* [4. *a* شبر] 1) Spithamis dimetiri. *Wan.* 2) Donare *alicui opes, gladium. Gol.*

اشباع *iśbā.* s. *V.* [4. *a* شبع] 1) طويورمق *dojūrmak.* t. Saturare, ſatiare. *Satollare, ſatiare.* 2) Intingere denuo in colorem *v. g. lanam. Wan.* 3) Supre modum ſemet exornare. *Gol.*

اشبال *eśbāl.* s. *n. ſ. plur. a.* شبل *śibl.* Pulli, catuli *leonis*, & *omnis feræ.*

اشبال *iśbāl.* s. *V.* [4. *a* شمل] 1) Contentam vivere viduam ope, & adjutorio prolium ſuarum, nec amplius marito nubere. 2) Fevere elicui. *Wan.*

اشباه *eśbāh.* s. *n. ſ. pl. a* شبه *śibh.* Similitudines, imagines.

اشباه *iśbāh.* s. *V.* [4. *a* شبه] Similem eſſe, ſpeciem alicujus referre. *Wan.*

اشبة *iśbet.* s. *n. ſ. i. q.* دب *dib.* s. Lupus.

اشبت *iśpit.* s. *n. ſ.* 1) Muſtellæ genus. 2) *i. q.* دله *dele* t. Muſtelle columberie.

آش بچغان *aś beğğān.* p. *n. ſ. compoſ. pro* چند بيدستر *ćend bīdeſter.* p. Medicamentum, *quod infantibus applicari ſolet. Ferh.*

اشخون *iśpechūn.* p. *n. ſ. i. q.* اشخون *iśchūn.* Lapathi acetoſi genus. *Cum aqua* & *ſaccharo decoctum præbet gratum ſimul*, & *contra bilem proficuum potum. Ferh.*

آشپز *āśpez* & آشپزا *āśpezā.* p. *n. ſ. comp.* Coquus. *Vide* آشجي

اشپس *iśpūs.* p. *n. ſ.* Pediculus. *Pidocchio. Caſt.*

اشپشه *iśpiśe.* p. *n. ſ.* 1) Tinea. 2) Porcellis. *Porcellino terreſtre, ſpecie d' inſetto. Ferh.*

اشپغور *āśpæghur.* & آشبعول *āśpæghūl*, & *eśpaghūl* & *āśpghūl.* p. *n. ſ.* بوي اوتي *boj oty.* t. Pſyllii ſemen. *Ferh.*

اشپك *eśpek.* p. *n. ſ.* Ova piſcis, *pec.* ſturionis, *vulgo Chaviar. Caſt.*

اشپل *eśpel.* s. *n. ſ.* Magno veretri præputio *camelus. Gol.*

اشپل *eśpūl.* s. *n. ſ. plur. a* شبل *śibl.* Catuli *leonis. Wan.*

اشپلانوس *eśpelānos*, & *frequentius depravate* اسپلاوس *iſtilābos.* s. *ex Græc.* Aſpalathus, *frutex multis ſpinis horridus. Gol.*

اشپو *eśpū.* p. *n. ſ.* 1) Atillum. *Paletta, focolare.* 2) *pro* كومرلك *kömürlik* t. Foccilus. *Focolare. Ferh.*

اشبو & اشبو *iśbu.* t. *pronomen demon.* Hic, hicce, præſens. *Queſto, queſta qui, corrente.* ¶ اشبو ماه رجب *iśbu maki reğeb.* Hic, currens menſis *Reğeb. Il corrente meſe di Reğeb. Ll.*

اشپه *eśpeh.* s. *compar.* Pulchrior. ¶ جملهنك اشپهي وهر وجهله اوجهي ايكن *ğiūmlenin-eſpehi we her weğhile ewğehī iken.* Cum eſſet omnium pulcherrimum, & ſpectabiliſſimum *opus. Eſſendo la più bella, e più ſtimabile opera. Sæ.*

اشپخته *iśpichte.* p. *n. ſ.* Aſpergibulum. *Ferh*

اشتاء *iśtāe.* s. *V.* [4. *a* شتأ] 1) Appropinquere hyemem. 2) Incidere in tempus hybernum. *Wan.*

اشتاب *ištāb.* p. *n.f. pro* شتاب *šitāb.* Feſtinatio. *Ferh.*

اشتات *eſtāt.* s. *n.f. pl. a* شتّ *sett.* Separati, diſtincti. *Wan.*

اشتات *istāt.* s. *V.* [4. *a* شتّ] Dividi, ſeparari. *Wan.*

اشتاد *estād*, & *istād.* p. *n.f. i. q.* اشناد *esnād.* Vigeſimus ſeptimus dies uniuscujusque menſis. *Caſt.*

اشتار *istār.* s. *V.* [4. *a* شتر] Movere vel invertere palpebras. *Wan.*

اشتافتن *istāften.* p. *V.* Feſtinare. *Affretare. Ferh.*

اشتالنک *istālenk.* p. *n.f. i. q.* وشتالنک *wistālenk* p. کعب *kāb.* s. طوپوک *topuk* t. Talus *vel* tali maleolus. *Tallone, parte del piede vicino al calcagno. Ferh.*

اشتاو *ūstāw.* p. *n.f. pro* شتاب *šitāb.* Feſtinatio. *Ferh.*

اشتاه *istāh.* t. *n. f.* Appetitus. *Appetito. err. pro* اشتها *istihā.* ¶ اشتاهم واردر *istāhūm wārdūr.* Habeo appetitum ſeu appetentiam *alicujus rei*, & eſurio. *Hò voglia*, & *hò appetito*, *pro* اشتهام واردر *istāhām wardūr V.* اشتها

اشتبالک *istibālk.* s. *V.* [8. *a* شبک] 1) Ornare. 2) Noctem obſcuram eſſe. *Wan.* 3) Confundi, permiſceri, illaqueari.

اشتباه *istibāh.* s. *V.* [8. *a* شبه] Ambiguam eſſe rem. *Eſſer in dubio. Wan.*

اشتباه *istibāh.* s. *n. f.* 1) ریب *rejb* s. گمان *gümān.* p. Dubium. *Dubbio.* 2) Aſſimilatio, comparatio. *Somiglianza.* ¶ فلکه قلعه *kal-ăl felk istibāh.* Arx ſimilis cœlo, ſeu altitudine cœlum æquans. *Caſtello che s'inalza fin'al cielo. Ll.* اولدوغنده اولاجعنده جای اشتباه بوقدر *oldughynde*, *vel olaǧiaghynde ǧiāi istibāh ioktur.* Non eſt dubitandi locus, id fuiſſe, *vel* futurum eſſe. *Ciò ſenza dubbio e ſtato, ò ſarà. Ll.* بی اشتباه *bī istibāh.* بشبهه *šübheſyz.* Sine dubio. *Intubitatamente.*

اشتتات *istitāt.* s. *V.* [8. *a* شتّ] Separari, dividi. *Wan.*

اشتجار *istǧār.* s. *V.* [8. *a* شجر] 1) Movere litem. 2) Manum ſupponere mento. *Wan.*

اشتداد *istidād.* s. *V.* [8. *a* شدّ] 1) Robo rari. 2) Currere, diſcurrere. *Wan.*

اشتداد *istidād.* s. *n. f.* قاتلق *katylyk.* t. Fortificatio, corroboratio, firmitas. *Rinforzamento, violenza, fermezza. Ik.* ¶ اشتداد بولمق *istidād. bulmak.* Firmari, confirmari, invaleſcere. *Rinforzarſi, fortificarſi, ereſſere. Ik.* رابطهٔ وداد و مؤاد اتحاد بینلرنده اشتداد بولدی *rābitaï widād, we mew-wādī ittyhād beinlerinde istidād buldy.* Vinculum amoris, & pacta concordiæ inter illos incrementum ſumpſerunt. *Si accrebbe trà di loro l'amicitia. Sa.* اشتداد بذیر تحران اولدی *istidād pezīrī buhrān oldy.* Invaluit, & ad criſim pervenit. *Ik.*

اشتر *eſter.* s. *part.* Inverſas palpebras habens. *Wan.*

اشتر *ūstūr.* p. *n. f.* ابل *ibl.* s. دوه *dewe* t. Camelus. *camelo.* *Expreſſ. poet.* اشترخو *ūstūrchū. i. e.* کین طوتیجی *kin tütiǧī.* Continuum fovens odium. *Ferh.*

اشترا *istirā.* s. *V.* [8. *a* شری] Emere. *Comprare. Wan.* ¶ اشترا *istirā.* s. صاتون المق *ſatun almak.* Emere. *Comprare.* بعض امتعه اشتراسچون *baʿż emty-ʿa istirāſi iċiün.* Ad coemendas nonnullas merces. *Per comprar certe robbe, ò mercanzie. Ll.*

اشتراط *istirāt.* s. *V.* [8. *a* شرط] Ferre conditionem. *Offerir un partito. Wan.*

اشتراف *istirāf.* s. *V.* [8. *a* شرف] Erigi, attoli. *Alzarſi, levarſi. Wan.*

اشتراک *istirāk.* s. *V.* [8. *a* شرک] Socium fieri, erigere ſocietatem. *Far compagnia. V.* اورتاقلق ¶ اشتراک *istirāk* s. & *f. tutmak.* Communicare, conſortem cum alio ejusdem rei eſſe. *Participare, far compagnia.* بر وجه اشتراک اورتاقلق *ber weǧhī istirāk ortaklyk üzre.* Per modum conſortii, *ut in pagis dedititiis. Per compagnia, à ſpartir il guadagno, o poſſeſſo d'una coſa in doi ugualmente. Ll.*

اشتران *istirān.* s. *n. prop.* Nom. regis *cujusdam*, & *filii ejus. Wan.*

اشترپا *ūstūrpā.* p. *n. f.* Pulegum, *ſpecies herbæ. Pullegio, erba odorifera. Ferh.*

اشتربان *ūſtūrbūn.* p. *n.f.* دوه‌جی *deweǧī* s. Camelarius. *V.* دوه‌جی

اشتربانه *ūſtūrbāne.* p. *n. f.* Veſtis, *ſeu* tunica *elana, filisque camelinis confecta, qualem geſtant ſophi. Caſt.*

اشترپای *ūstūrpāj.* p. *n.f.* ککلک اوتی *keklik oty.* t. *q.* Herba perdicis *ſuavi odore*, camelopodium. *Caſt.*

اشتربن *ūstūrbīn.* p. *comp.* Cameli viſum habens. *Expr. poet.* اشتربین *ūstūrbīn. i. e.* دور اندیشه صاحبی اولان *dūr endiſe ſ'ihybī olān.* Homo perſpicax, longe in poſterum proſpiciens. *Ferh.*

اشترخار *ūstūrchār.* p. *n. f. i. q.* اشترکیا *ūstūrkijā.* Carduus ſpinoſus. *Arbuſti ſpecies, cujus eſu gaudent cameli. Ferh.*

اشتردار *ūstūrdār.* p. *n.f.* Camelio, camelorum præfectus.

اشترداری

اشترداری *üstürdārī.* p. *n. f. compoſ.* Rei camelinæ ars, & peritia.

اشتردل *üstürdil.* p. *n. f. comp.* Aſtutus *apud Perſas: contra apud Turcas* timidus. *Expreſſ. poet.* اشتردل دوه دورکلي *üstürdil, i.e. dewe jüreklī.* t. Cor cameli habens, *i. e.* timidus. *Ferh.*

اشترزهره *üstürzehre.* p. *adj. comp.* 1) Timidus. 2) Tardus, languidus. *Ferh.*

اشترغان *üstürghān.* p. *n. f.* Horminum, ſalvea ſylveſtris. *Schuarea. Ferh.*

اشترک *üsterük.* p. *n. f.* Unda maris. *Onda del mare. Ferh.*

اشترکاو *üstürkāw vel* اشترکاو پلنک *üstürkāwī pelenk.* p. *n. f.* زرافه زرنپا *zurrafe.* s. *zertepā.* t. Camelopardus. *Ferh.*

اشترکیا *üstürkijā.* p. *n. f.* دوه دکني *dewe dikenī.* t. Carduus ſpinoſus. *Arbuſti ſpecies, cujus eſu gaudent cameli. Ferh.*

اشترمرغ *üstürmürgh.* p. *n. f. comp.* Struthiocamelus. *Struzzo, ſtruzzolo.*

اشترو *üstürwā.* p. *n. f. compoſ.* Pannus, *vel* ſtragulum ex pilis camelinis. *Ferh.*

اشتروار *üstürwār.* p. *n. f. compoſ. pro* اشترباز *üstürbār.* 1) Camelicomus. 2) Pili, *ſeu* lana camelina *Caſt.*

اشتروغ *üstürugh.* p. *n. f i. q.* اشترخار *üstürchār.* p. Carduus ſpinoſus. *Ferh.*

اشترى *istirā.* a. *V.* [8. *a* شري] Emere. *Comprare. V.* اشترا

اشتطا *istytā.* a. *V.* [8. *a* شطا] Pullulare, germinare. *Wan.*

اشتطاط *istytāt.* a. *V.* [8. *a* شطّ] Abducere *jumentum* a paſcuis. *Wan.*

اشتعال *isty-āl.* a. *V.* [8. *a* شعل] 1) Inflammare. 2) Canefcere caput. *Infiammare, incanutire. Wan.*

اشتعال *isty-āl.* a. *n. f.* II. اشتغال *istyghāl* 1) Accenſio. 2) Coruſcatio. 3) Canities. *Accendimento, ſplendore.* ¶ اشتعال نار *istyālī nār.* Accenſio ignis in flammas. *Sæ.* آتش قتال اشتعال بولیجق *ātesī kytāl istyāl bulyğiak.* Accenſo prælii incendio, exaſperatis pugnantium animis. *Acceſaſi, inaſpritaſi la battaglia. Sæ.* اشتعال نارهٔ جدال *isty-ālī nā-irei ğidāl.* Inflammatio ignis bellici. *Irritamento di guerra e di nemicizia. Sæ.*

اشتغار *istyghār.* a. *V.* [8 *a* شغر] 1) Augeri numerum. 2) In ſubducendis rationibus attentum eſſe. 3) Procul errare *in deſerto. Wan.*

اشتغال *istyghāl.* a. *V.* [8. *a* شغل] تفکّد *tekaijüd.* t. Attendere, operam dare. *Applicarſi, attendere.* ¶ اشتغال اوزره *isty-ghāl üzre* ot. & اشتغال کوسترمك *istyghāl göſtermek.* Se applicare, operam dare.

اشتفا *istifā.* a. *V.* [8 *a* شفي] خسته شفا بولمق *chaſtæ ſifā bulmak.* t. Sanitatem recuperare. *Ricuperare la ſanità.*

اشتفاف *istifāf.* a. *V.* [8. *a* شفّ] Exhaurire poculum *oquæ. Tracannare un picchiero d'acqua. Wan.*

اشتفاف *istykāk.* a. *V.* [8. *a* سقّ] 1) Dimidiam *rei* partem ſumere. 2) *In declamatione, vel lite* aberrando a recto tramite declinare ad dextram, vel ſiniſtram. *Wan.* 3) Findi, dividi in duas partes. *Gol.*

اشتقاف *istykāk.* a. *n. f.* Derivatio nominis à nomine.

اشتک *istek.* p. *n. f.* Pannus, *cui involvitur infans neonatus. Ferh.*

اشتك *istuk.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

اشتکا *istikā.* a. *V.* [8. *a* شکي] Conqueri. *Lamentarſi.* ¶ 1 اشتکا *istikā* a 1 شکایت *ſikā. iet* e. conqueri. *Wan.*

اشتکار *istikar.* a. *V.* [8. *a* شکر] 1) Pluere vehementer. 2) Colligi in uberibus copioſum lac. *Wan.*

اشتلحونا *istelhūnā.* p. *n. f.* Sceptrum. *Scettro. Caſt.*

اشتلم *üstülem.* p. *n. f.* غوغا *ghawghā.* t. a. Tumultus, rixa. *Tumulto. Ferh.*

اشتلم *üstülüm.* p. 1) *adj.* Firmus. 2) *n. f.* Impotentia. 3) Pavor, terror. 4) Gemitus. 5) Impatientia. 6) Exclamatio. 7) Certamen. 8) Dominium, imperium. *Expreſſ. poet.* اشتلم کرد *üstülüm kerd.* & e. مجادله وغوغا ایلدی *müğiadele we ghæwghā ejledi.* t. Rixam, & altercationem habuit. *Ferh.*

اشتلم کردن *üstülem kerden.* p. *V. compoſ.* Contendere, litigare. *Far riſſa, litigare, contraſtare. Ferh.*

اشتمال *istimāl.* a. *V.* [8. *a* شمل] 1) Involvere. 2) Contegere corpus *integris veſtimentis. Wan.* 3) Comprehendere. 4) *In compoſitione etiam adhibetur, ut* فرال دولت اشتمال *krali dewlet istimāl.* Rex felicitſimus *q.* felicitatem complexus. *Re felicissimo. Ll.* ¶ 1 اشتمال *istimāl* a. Comprehendere, complecti. *Comprendere.*

اشتمام *istimām.* a. *V.* [8. *a* شمّ] Olfacere, odorari. *Odorare.*

اشتمك *isitmek.* t. *V.* اشتماع *iſtimā* a. کوش گوش کردن *güs kerden.* p. Audire. *Udire, ſentire.* ¶ ازجق اشتمك *azağik isitmek.* Subaudire, ſurdaſtrum eſſe. *Sentir poco.*

آستنگاه *āstenğāh,* & *estenğāh.* p. *n. f.* pro آبشتنگاه *ābistenğāh.* Latrina. *Ferh.*

اشو *estū.* p. *n. f. pro* زهیر *zehīr.* Annulus, digiti ornamentum. *Ferh.*

اشتو *ûstaw.* p. *n.f.* 1) Foculus. 2) Herba viridis, viretum. 3) *pro* اشتوا *ûstûwâ.* p. Digitus. *Ferh.*

اشتوا *ûstûwâ.* p. *n. f.* Digitus. *Dito. Ferh.*

اشتوانه *ûstûwâne, contractum ex* انگشتوانه *engûstûwâne* p. *n.f. compof.* دورک *jûzûk* t. Annulus, digiti ornamentum. *Caſt.*

اشتود *eſtûd.* p. *n. f.* Secunda dies *ex adjectiuis quinque diebus calendarii antiqui perfici. Ferh.*

آشتوم *âſtûm*, & *eſtûm.* p. *n. f.* 1) Scopa ex caulis vicii. *Ferh.* 2) Stramentum piſorum. *Caſt.*

آشتوه *âſtûh*, *eſtûh*, *vel ûſtûh.* p. *n. f.* Species arboris amarae. *Ferh.*

آشتوه *âſtûwe.* p. *n.f. i.q. praec. Ferh.*

اشته & ایشته *iſte*, & اوشته *oſte* t. *adv.* Ecce, eo. *Ecco.* ¶ اشته کور *iſte gör.* Ecce autem. *Ed ecco.* اشته بو دعه دخي *iſte bu def-ê dæchy.* Ecce adhuc hac vice. *Ecco, che ancora queſta volta. Ll.*

اشتها *iſtihâ.* a. *V.* [8. *a* شهو] آرزودن *ârzûden.* p. Appetere. *Appetere, bramare.* ¶ اشتهام واردر مانجده *iſtihâm wardûr mangîaic.* Eſurio. *Ho appetito, fame.* اشتهاسي تسکبه‌لي کلاشدن سوری در *iſtihâſi teſkjeli kûlâhinden ſiwrî dûr.* Appetitum habet, aut famem acutiorem cucullo monachi. *Há l' appetito più acuto del capuccio d'un monacco. Eb.* اشتها *iſtihâ* a. Appetere concupiſcere. *Aver voglia, bramare.*

اشتهاب *iſtihâb.* a. *V.* [8. *a* شهب] Canefcere. *Incanutire. Wan.*

اشتهار *iſtihâr.* a. *V* [8. *a* شهر] 1) Patefieri. 2) Celebrari. *Wan.* ¶ اشتهار بولمك *iſtihâr bulmak.* Celebrem fieri, divulgari. *Acquiſtar fama, diventar notorio. Sæ.* اشتهار دولدیلر *pijâde nâmi ile iſtihâr buldiler.* Dicti ſunt, appellati pedites. *Furono chiamati pedoni, a fanti. Sæ. & in comp.* خورشید اشتهار *chorſîd iſtihâr.* Clarus, ut ſol. *Chiaro, come il ſole.*

آشتی *âſtî* p. *n. f.* 1) Pacificatio. 2) *nonnunquam contrarium* Inimicitiæ, altercatio. *Ferh.*

اشتیا *iſtijâe.* a. *V.* [8. *a* شیأ] 1) Audire. 2) Praecedere. *Wan.*

اشتیاذ *iſtijâz.* a. *V.* [8. *a* شیذ] Cingere caput faſcia دلبند *dûlbend*, dicta. *Wan.*

اشتیار *iſtijâr.* a. *V.* [8. *a* شور] Educere mel *ex* olveari. *Wan.*

اشتیاف *iſtijâk.* a. *V.* [8. *a* شوف] Deſiderare. *Bramare.* ¶ عرض اشتیاف و محبت *ârzy iſtijâku muhæbbet.* Expoſitio amoris, & deſiderii, *pec. in exordio literarum. Esporre il buon affetto, & il deſiderio di riveder un' amico. Ll.* اشتیاف نامه *iſtijâk nâme.* Literae deſiderium exponentes. *Lettere piene di deſiderio di riveder l' amico.* اشتیاك *iſtijâk* t. Deſiderare abſentem. *Bramar con paſſione.*

اشتیال *iſtijâl.* a. *V.* [8. *a* شول] قالدرمق *kâldûrmak.* t. Attolere, *Alzare. Wan.*

اشتیه *eſtijet.* a. *n.f. pl. a* شتا *ſitâ.* Hyemes. *Wan.*

اشتیخن *eſtîychan. p. n. prop.* Civitas *in fogd ſamercandae. Caſt.*

آشتیخوار *âſtîychâr. p. n. f. comp.* صلم یکي *ſulh jemekî.* t Epulae ob ſanctam pacem inſtitutae. *Ferh.*

آشتیم *âſtîm*, & *eſtîm.* p. *n. f.* Pus vulneris. *Ferh.*

اشتیم *iſtîm.* p. *n. f.* Subligaculum, femoralia. *Sottocalzoni. Ferh.*

آشتینه *âſtîne.* p. *n. f. pro* آستینه *âſtîne.* Ovum *cujuscunque avis. Ferh.*

اشج *eſeğğ.* a. *part.* In capite, potiſſimum in fronte vulneratus *vir. Wan.*

اشجا *iſğiâ.* a. *V.* [4. *a* شجو] غصه‌لو *ghuſſalû* t. Angere, praefocare. *Wan.*

اشجاذ *iſğijâz.* a. *V.* [4. *a* شجذ] Pluere teouem pluviam. *Wan.*

اشجار *eſćiâr.* a. *n.f. pl. a* شجر *ſeğere*, & شجر *ſeğer.* Arbores. *Alberi. It.* ¶ اشجار پر ازهار *eſćiârî pûr ezhâr.* Arbores floribus onuſtae. *Alberi carichi di fiori.*

اشجان *eſćiân.* a. *n. f. plur. a* شجن *ſeğen.* Res neceſſariae, ſolicitudines. *Wan.*

اشجر *eſğier.* a. *n. f. coll.* Arboretum, locus conſitus arboribus. *Wan.*

اشجع *eſća'.* a. *n. f. pl.* اشاجع *eſâğî'.* Radix, articulusve digiti cohaerens metacarpo. *Wan.*

اشجع *eſća'.* a. *part.* 1) Strenuus, & ob fortitudinem agilis. 2) *Metaph. n. f.* Leo. 3) Saeculum. 4) Coluber, *ſerpens.* 5) Nomeo tribus *Arabum. Wan.*

اشجعه *eſći-êt.* a. *part. plur. a* شجیع *ſeğî'.* Strenui, bellicoſi. *Gol.*

آشجي *âſći* t. *n. f.* آشپز *aſpez* p. طبلاغ *tæbbâğh.* a. Coquus. *Cuoco.* ¶ آشجي باشی *âſći bâſi.* Primarius, aut primus coquus. *Maſtro cuoco.*

اشحا *eſihhâ.* a. *n. f. pl. a* شحیح *ſehîh.* Avari. *Gol.*

اشحان *eſhân*, *Fem.* اشحي *eſhâ* a. *part.* 1) Proous ad triſtitiam. *Wan.* 2) Iracundus, irae obnoxius. *Gol.*

اشحان *iſhân.* a. *V.* [4. *a* شحن] Pronum ad lacrymas eſſe. *Wan.*

اشحه

اشحة *eśihhæt.* s. *n. f. pl. à* شحيح *śehỹh.* Avari. *Wan.*

اشخار *iśchār.* p. *n. f.* 1) *i. q.* نوشادر *nūśādir* p. Sal ammoniacum. 2) Terra Philippopolitana, *ex qua conficitur ſapo odoriferus. Proprie eſt herba, quæ in cinerem comburitur, admixto deinde oleo atque aqua calcinaria, in fruſta concoquitur.*

اشخاص *eśchās.* s. *n. f. pl. a* شخص *śæchs.* Corpora, perſonæ, individua. *Corpi, individui, perſone.* ¶ نه‌نگی کمی اشخاص *nenūngibi eśchās.* Quales ſunt perſonæ? *Che ſorti di perſone? Eb.* اشخاص انسانی صورنده *eśchāsỹ insānī ſüretinde.* Ad ſimilitudinem hominum. *In forma umanâ. Sæ.*

اشخاص *iśchās.* s. *V.* [4. *a* شخص] 1) Inſtare, imminere *bellum.* 2) Jacere telum *ita, ut ſuper metam abeat.* 3) Vituperare abſentem. *Wan.*

اشخام *iśchām.* s. *V.* [4. *a* شخم] Corrumpi *lac. Wan.*

آش خانه *āś chāne.* t. *n. f. comp.* Culina *pec.* publica. *Cucina, uſtatius* مطبخ *quod vide.*

اشخص *eśchus.* s. *n. f. pl. paucit. a* شخص *śæchs.* Perſonæ.

آش خليل الله *āś chalilüllahi.* p. *n. f. comp.* Pulmentum leutium. *Ferh.*

اشخم *eśchæm.* s. *part.* 1) Albicans *coma.* 2) Nihil proferens *pratum.* 3) Capite magis, quam reliquis corporis partibus niger *aſinus. Gol.*

اشخوان *eśchūn.* p. *n. f. Nomen herbæ* Lapathi acetoſi *ſpecies, Arabibus* ربّاس *ribās dicta. Ferh.*

اشخوان *iśchiwān.* p. *n. f.* 1) Surculus arboris. *Ranpollo.* 2) Germen, & neocreſcens flos. *Ferh.*

اشخوان *üschæwān.* p. *n. f.* 1) Flos arboris, *ſive* frugiferi, *ſive* ſylveſtris. *Ferh.* 2) Mercatorum, divitumque ſtatus, opulentia. 3) Vomer. *Caſt.*

اشخوب *üśchūb.* s. *n. f.* Sonus profluentis lactis, *dum mulgetur vacca. Gol.*

اشخون *iśchün.* p. *n. f.* Lapathi acetoſi genus, *cum aqua & ſaccharo decoctum præbet gratum ſimul, & contra bilem proficuum potum. Ferh.*

اشخيص *iśchỹs.* s. *n. f.* Camæleon albus. *Gol.*

اشد *eśedd.* s. *compar.* بكرك *pekrek.* t. 1) Vehementior. 2) Durior. 3) Magis violentus. *Più duro, più violento, più forte.* ¶ اشد كفر *eśeddi küfr.* Maxima blaſphemia. *Atrociſſima beſtemmia. Tef.* اشد عقوبت ايله حقدن كلمك *eśeddi ükübet ile hækkynden gelmek.* Cum ſummo rigore punire. *Punire con ſommo rigore. Ll.*

اشد *eśüld.* s. *n. f. pl. carens ſing.* Vigor juvenilis *ab* 18 *ad* 30 *annos. Wan.*

اشدّا *eśiddā.* s. *part. pl. a* شديد *śedid.* Vehementes, duri, avari. *Gol.*

اشداف *eśdỹk.* s. *n. f. pl. a* شدف *śidk.* Anguli oris. *Gol.*

اشدان *iśdān.* s. *V.* [4. *a* شدن] Creſcere hinnulum *cervi. Wan.*

اشدف *eśdæk.* s. *part.* Magnos oris angulos habens. *Wan.*

اشذاب *eśẓāb.* s. *n. f. pl. a* شذب *śeẓeb.* Reſidua *foeni, vel aliarum rerum. Wan.*

اشذاذ *iśẓāẓ.* s. *V.* [4. *a* شذ] Seligere. *Sceglere. Wan.*

اشر *eśr.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Secare ac dividere *ferra.* 2) *pro* وشر *weśr.* Incidere, *ſeu* ferratos facere, & exacuere *dentes. Gol.*

اشر *eśr.* s. *n. f.* 1) Striata, & crenata dentium ſuperficies. 2) *Talis* dentium forma, *qualem in juvenculis videre licet, & adultæ imitantur. Gol.*

اشر *iśr.* s. *n. f.* 1) Spinæ, *ſeu* ſpinoſa & ferrata pars cruris locuſtæ. 2) Nodoſum caput caudæ locuſtæ, *duabus velut chelis conſtans. Gol.*

اشر *üśr.* s. *n. f.* 1) Pulchritudo dentium, *pec.* anteriorum. 2) Dentium acies, & acumen. 3) Dentes falcis. *Gol.*

اشر *eśer.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Valde alacrem, & lætum eſſe. 2) *Metaph.* Lætiorem in altum ſeſe efferre *plantam.* 3) Reciprocato exultu eorufcare *fulmen.* 4) *n. f. i. q.* بطر *baṭar* s. Lætitia modum excedens. 5) *pro part.* اشر *eśir*, & *ſæpe* بطر اشر *baṭyr eśir.* Lætitia exultans, ac effuſus, protervus. *Gol.*

اشر *üśer*, & *üśür.* s. *n. f.* 1) Dentium acies. 2) Dentes falcis. 3) *Coll. ſeu pl. a* اشرة *üśret.* Striæ dentium deſinentes in crenas. *Gol.*

اشر *ešerr.* s. *compar.* بدتر *beṭter, beṭer.* p. Pejor. *Peggiore. Eb.*

اشراه *eśrāe.* s. *n. f. pl.* Diſtrictus. *Reggioni. Wan.*

اشرا *iśrā.* s. *V.* [4. *a* شرى] Implere *paropſidem. Wan.*

اشرا *eśirrā.* s. *part. plur. a* شرير *śerir.* Maligni, facinoroſi. *Wan.*

اشراب *iśrāb.* s. *V.* [4. *a* شرب] 1) اچورمك *iċürmek.* t. Potare, dare bibendum. *Abbeverare, dare a bevere.* 2) Imbuere, facere ut imbibat. *Imbevere.* 3) Litigare. *Litigare. Wan.* 4) بلدرمك *bildürmek.* t. Intelligendum dare, notum facere, *Far intendere. Wan.*

اشراج *eśrāğ.* s. *n. f.* 1) Jumentum, *cujus ieſticuli ſunt inæquales.* 2) *plur. a* شرج *śereğ.* Fiſſuræ in arcu. *Wan.*

اشراج *iśrāǧ*. s. *V.* [4. *a* شرج] Bulgam, hippoperam *transmiſſis clavis uncinatis* claudere. *Wan.*

اشراد *iśrād*. s. *V.* [4. *a* شرد] Propellere. *Gol.*

اشرار *eśrār*. s. *n. f. pl. a* شر *śerr*. Mala, facinora. *Wan.*

اشرار *esrār*. s. *part. pl. a* شرر *śerīr*. Mali, improbi. *Cattivi, ſcelerati. Sæ. Ik.* ¶ دفع فتنهٔ اشرار ایدوب *def-ȳ fitneï eśrār idüp*. Repreſſa ſeditione improborum. *Reprimendo l' inſolenza di quei ſcelerati. Sæ.*

اشرار *iśrār*. s. *V.* [4. *a* شر] 1) Malum eſſe. 2) Proferre in medium *aliquid. Wan.*

اشرارة *iśrāret*. s. *n. f.* Tabula lignea perforata, *ſuper quam ſoli exponitur ſiccanda aqua. Wan.*

اشراس *iśrās*. s. 1) *V.* [4. *ab inuſit.* شرس] Habere pecora *frutices ſpinoſos* paſcentia. 2) *n. f.* Glutinis ſutorii & textorii genus præſtantiſſimum, *quod conficitur ex radicibus herbæ, quam plerique cum aſphodelo confundunt. Gol.*

اشراط *esrāt*. s. *part.* & *n. f. pl. a* شرط *śerāt*. 1) Nobiliores. 2) Viliores. 3) Signa. 4) Tres ſtellæ in capite arietis, duæ lucidæ cum parva tertia. *Tef.* ¶ اشراط ساعت *eśrāȥȳ sā'āt*. Signa ultimæ horæ, ſeu finis mundi. *Ora, ſegni del fine del mondo.*

اشراط *iśrāt*. s. *V.* [4. *a* شرط] 1) Præparare *aliquid* ad vendendum. 2) Accingere ſe ad expediendum *opus. Wan.*

اشراع *iśrā'*. s. *V.* [4. *a* شرع] 1) Aperire *portam.* 2) Dirigere lanceam *in aliquem*, lanceæ petere. *Wan.*

اشراف *aśrāf*. s. *comp. pl. a* شریف *śerīf*, *ſeu ab* اشرف *eśref*. Nobiliores, optimates. *Li più nobili.* Acroteria, pinnaculæ. *Merli, ſommità.* ¶ اعیان و اشراف بلده *a'iānú eśrāfi.belde*. Præcipui, nobiliſſimi, optimates civitatis. *Li principali capi, e magiſtrati della citta. Br.* اشراف ناس *eśrāfi nās*. Nobiles inter homines. *Li nobili,*

اشرافات *eśrafāt*. s. *comp. plur.* Præſtantiora, amœnitiæ. *Eminenze, le coſe più alte, rilevate. Ah.*

اشراف *iśrāf*. s. *V.* [4. *a* شرف] 1) Elevare, exaltare. 2) Ex alto obſervare *aliquem. Wan.* 3) Prope eſſe. *Inalzare, eſſer vicino.*

اشراق *iśrāk*. s. *V.* [4. *a* شرق] 1) ضیا ویرمك *ẕyjā wirmek*. v. Oriri *Solem*, lucere. 2) Fulgere. 3) Nitere *pulchritudine vultum. Spuntare, rilucere, riſplendere.* ¶ آفتاب اشراق پر *āfitābī pür iśrāk*. Sol fulgidiſſimus. *Il Sole pieno di luce,* شدّت اشراق و هیبت احتراق *śiddetī iśrāk we heibetī ẏhtirāk*. Vehemencia fulgoris, & formidabilitas ardoris. *Il gran lume, & eccеſſiva ardore. Ah.* آفاقده مطالع صبح صادق اسلام اشراق ایدوب *mæṭāli-ȳ āfāḳte ſubhȳ ṣādyḳȳ islām iśrāk idüp*. In horizonte orbis orta eſt aurora veræ fidei. *Reſtò illuminato l' orizonte del mondo con l' aurora della vera fede. Sæ.* جبین پر افشانده اشراقیدن *ẕebīnī pür iśrākynde*. In ſplendente ipſius fronte. *Nella di lui riſplendente fronte. Sæ.* ضمایر خورشید اشراقلری *ẕæmāirī chorśīd isrākleri*. Animus ejus ſolis inſtar luminoſus. *Il ſuo illuminato cuore. Sæ. V.* نار شقاق لعان و اشراف ایدوب *nārī śikāk lem-ānū iśrāk idüp*. Emicante, ac exardente diſſidiorum, aut belli incendio. *Sendoſi acceſo il fuoco della guerra, e delle diſcordie. Sæ.*

اشراك *eśrāk*. s. *n. f. pl. a* شرك *śirk*. Conſortia, communitates. *Communità, compagnie. Wan.*

اشراك *eśrāk*. s. *n. f. pl. a* شریك *śerīk*. Socii. *Compagni di negazio,*

اشراك *eśrāk*, & *eśrek*. s. *n. f.* Tendicula. *Laccio.*

اشراك *iśrāk*. s. *V.* [4. *a* شرك] اورتاق *ortak* s. s. Conſortem, & participem facere. *Far partecipe.* ¶ نعوذ بالله الاله شریکی واردر دیمك *næ-ūẕū billāh āllāhun śerīkiwar dürdīmek*. Socios addere Deo, Deus avertat.

اشران *eśrān*. s. *part. i. q.* اشر *eśir*. Exultans lætitia. *Gol.*

اشربه *eśribe*. s. *n. f. pl.* & شراب *śerāb*, شربتلر *śerbetler* s. Potiones, potus ſyrupi. *Bevande, pozioni, ſciroppi. Ik*

اشرة *iśret*. s. *n. f.* Spinæ, *ſeu* ſpinoſa pars crurum locuſtæ. *i. q.* اشر *iśr. quod vide.*

اشرة *üśret*. s. *n. f.* 1) Quod in ſtrias crenaſque inciſum eſt, *aut* ſerra ſectum. 2) Stria dentis ac crena. 3) *Ipſa talis* dentium forma, *qualem in juvenculis videre licet*, & *adultæ imitantur. Gol.*

اشرج *eśreǧ*. s. *n. f.* Monetæ aureæ genus *valens ſeptem Regales Hiſpanicos. Caſt.*

آشردن *āśürden*. p. *V.* 1) بوغرمق *ioghurmak*. v. Pinſere, ſubigere. *Impaſtare.* 2) *Iſpahanenſibus* Lavare. *Ferh.*

اشرس *eśres*. s. *part.* Pertinax. *Pertinace. Wan.*

اشرط *eśrat*. s. *comp.* Villor, deterrior. *Wan.*

اشرعة *eśri-āt*. s. *n. f. pl. a* شراع *śirā'*. Vela navis. *Gol.*

اشرف *eśref*. s. *n. f.* Veſpertilio. *Pipiſtrello. Wan.*

اشرف *eśref*. s. *comp.* Nobilior. *Più nobile. Tef.* ¶ اشرف ساعتله *eśrefī śā-ātile*. Felicif-

ſima

ſima hora, bonis avibus. *In buona ora.* اشرف اوقاتده و اسعد ساعاتده *eśrefī ewkātte, we es·ʿădi śāʿātte.* Felicifſima hora.

آشرفی *āśrefī*, & *eśrefī* ī. p. *n. f.* Monetæ aureæ genus *valens ſeptem Regales Hiſpanicos. Caſt.*

اشرم *eśrem.* a. *part.* Qui mucronem naſi abſciſſum habet. *Wan.*

اشرو *aśūrū*, & *uſit. aśūri.* a. *partic.* Trans. *Di là V.* آشوری

اشریباب *iśribāb.* a. *V.* [11. *a* شرب] Protenſo collo aſpicere. *Wan.*

اشرية *eśrijet.* a. *n. f. pl. a* شري *śery.* Colocynthides. *Wan.*

اشزار *iśzār.* a. *V.* [4. *a* شزر] Torquere *filum contrario modo ac neri ſolet. Wan.*

آشزدن *āśūzdeń* p. *V.* Depſcere *maſſam, argillam. Gramolando far il pane. Ferh.*

اشساع *iśsāʿ.* a. *V.* [4. *a* شسع] 1) Valde tenacem, & avarum eſſe. *Wan.* 2) Inſtruere ſoleam ligaculis. *Gol.*

اشصا *iśsā.* a. *V.* [4. *a* شصو] Auolere, ac defigere viſum. *Wan.*

اشصاب *eśsāb.* a. *n. f. pl.* شصب *śysb.* Adverſitates. *Wan.*

اشصاب *iśsāb.* a. *V.* [4. *a* شصب] Penuriam pati. *Wan.*

اشصار *eśsār.* a. *n. f. pl. a* شصر *śaśar.* Pulli dorcadum. *Gol.*

اشصاص *iśsās.* a. *V.* [4. *a* شصّ] Parum lactis habere *camelum. Wan.*

اشطا *eśtā.* a. *n. f. pl. a* شطه *śāt.* Surculi. *Wan.*

اشطا *iśtā*, *aut* اشطاة *iśtāt.* a. *V.* [4. *a* شطأ] 1) Surculos aut ramos, foliaque producere *arborem, ſegetem, herbam. Gol.* 2) Inſtruere *camelum* ſella, *vel* onerare ſarcina. *Wan.*

اشطاط *iśtāt.* a. *V.* [4. *a* شطّ] 1) Opprimere aliquem. 2) Abducere jumenta a paſcuis. 3) Inſiſtere *in petitione. Wan.*

اشطان *eśtān.* a. *n. f. pl. a* شطن *śatn.* Funes *pec.* longiores. *Gol.*

اشطان *iśtān.* a. *V* [4. *a* شطن] Procul amovere. *Wan.*

اشطر *eśtūr.* a. *n. f. pl. a* شطر *śatr.* Latera.

اشظاظ *iśzāẓ.* a. *V.* [4. *a* شظّ] 1) Connectere *ſaccum cum ſucco trajiciendo per anſas lignum* شظاظ *śizāẓ dictum.* 2) Erectum habere peoem, *quod libidinoſis contingit. Gol.*

اشظاظ *iśizẓat.* a. *n. f. pl. a* شظاظ *śizāẓ.* Ligna, quibus funes farcinarum conſtringuntur. *Wan.*

اشعا *iśśā.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* شعى] 1) Solicitum mœſtumque eſſe. 2) Diffundere in varias partes *excurſionem. Gol.*

اشعاب *iśśāb* a. *V.* [4. *a* شعب] Aeternum ſeparari ab alio *ſive per mortem, ſive per diſceſſum in aliam regionem. Wan.*

اشعار *eśśār.* a. *n. f. pl. a* شعر *śaʿr.* Capilli. *Capelli. Wan.*

اشعار *eśśār.* a. *n. f. pl. a* شعر *śiʿr.* Poemata, carmina, ſcientiæ. *Poeſie, verſi, ſcienze. Ik.* ¶ بو اشعار بللاغت شعار ايله وصف اولنسه كنجايشي واردر *bu eśśārī belāghāt śiʿār ile wæṣf olunſa künğāiśi wærdür.* Meretur, ut ſequentibus elegantiſſimis carminibus celebretur. *Merita d'eſſer celebrato con quelli belli verſi. Sæ.* اشعار نبيا و اذكار اوليا *eśśārī embijā, we eẓkārʾ ewlijā.* Carmina, ſcientiæ prophetarum, & pſalmodiæ ſanctorum. *Le dottrine, e verſi de' profeti, & hinni de' ſanti. Ah.*

اشعار *iśśār.* a. *V.* [4. *a* شعر] 1) Signare ovem, *ut ſciatur, eam ob ſacrificium jugulatam eſſe.* 2) Rem unam re alia firmare. 3) Ope annuli firmiter inſerere cultrum manubrio. 4) Veſtire *aliquem.* 5) Creſcere embryonem in utero matris. 6) *uſit. pro* بلدرمك *bildürmek.* a. Significare, indicare. *Avviſare, notificare.* ¶ كردوه اشعار ايشبو *tæhrīrū iśśār itmiſſyẓ.* Significaſtis. *Ci avete avviſato, notificato. Wan.*

اشعاع *iśśāʿ.* a. *V.* [4. *a* شعّ] 1) Expandere ſe *radios ſolis.* 2) Pullulare *ariſtas.* 3) Aberrare *camelum* a via. *Wan.*

اشعال *iśśāl.* a. *V.* [4 *a* شعل] 1) Ardere. 2) Exercitum diſperſum eſſe in regionibus *ad agendam prædam.* 3) Sparſim effundere aquam *ex utre.* 4) Pice inungere ægrotum *camelum.* 5) Pungendo elicere ſanguinem *e vulnere. Wan.* 6) Accendere. *Gol.*

اشعان *iśśān.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* شعن] 1) Antias hoſtis, crines frontis prehendere. 2) Diſjecto ac confuſo *capillo reddere, Gol.*

اشعب *eśśāb.* a. *part. pl.* شعب *śuʿb.* 1) Diviſa ſeu diſtantia cornua habeos *hircus.* 2) Diſtantes habens nates. *Gol.*

اشعث *eśśāś.* a. *part.* Qui diſperſos habet capillos. *V.* شعثان

اشعر *eśśār.* a. *part.* & *n. f.* 1) *pl.* شعر *śuʿr.* Corpore piloſus, hirſutus. 2) Intelligentior, felicior poëta. 3) *Pl.* اشعر *eśśāẓr.* Pili circum ungulas jumenti. 4) Quod naſcitur inter ungulas ovinas, & ſub unguibus nata caro. 5) Labrum ſeu ora genitalis fœminei *pec. camelini. Gol.*

اشعرة *eśśẓret.* a. *n. f. pl. a* شعار *śiʿār.* Thoralia, amicula.

اشعل *eśśāl.* a. *part.* Albicantem caudam habens *equus. Wan.*

اشعلال *iśʿlāl.* s. *V.* 9.] *a* [شعل Albicantem caudam habere *equum*. *Wan.*

اشعّه *eśʿ·æ.* s. *n. f. pl. a* شعّ *śiʿ* & شعاع *śuāʿ*. Radii, ſplendores. *Tef. Sæ.*

اشعيا *iśæʿjā.* s. *n. prop.* Eſaias *propheta.*

اشعينان *iś-ʿynān.* s. *V.* [11. *a* [شعن Habere antias complicatas, & pulverulentas. *Wan.*

اشغا *eśghā.* s. *part.* Diſtortos, & inæquales habeos dentes anteriores. *Wan.*

اشغار *iśghār.* s. *V.* [4. *a* [شغر 1) Attollere *mulieris* pedem cum ea congreſſurum. 2) A latere viæ recedere, aut abeſſe *manſionem*, *vel aquarium*. *Gol.*

اشغار *uśghār*, & اشغور *uśghur.* p. *n. f.* پورصق *pūrſak.* s. Mellis, ſtaxo. *Toſſo. Ferh.*

اشغال *eśghāl.* s. *n. f. pl. a* شغل *śughl.* Occupationes, negotia. *Affari, occupazioni.* ¶ اشغال آمال دنيوته *eśghāli āmāli dūnjewīje.* Rerum mundanarum curæ. *Le cure delle coſe di queſto mondo. Tef.*

اشغال *iśghāl.* s. *V.* [4. *a* [شغل Occupare. *Trattenere, occupare.*

اشغر *eśghur.* p. *n. f.* 1) Animal, *quod mortuorum cadavera e terra effodit, oc devorat. Ferh.* 2) Avis *aquatica, piſcatoria, nigra, gallinæ magnitudine, copite alba Coſt.*

اشغور *uśghūre.* p. *n. f.* Nomen animalis *cadavera ex ſepulcris extrahentis. Caſt.*

اشغه *aśagha, communiter. Ductis tamen ſcribitur* اشغي *aśaghy & aśīgha.* s. *particul.* Deorſum, infra, inferior pars. *Aboſſo, di ſotto, in giù.* ¶ اشغه قومراندن *komorandeu aśagha.* Infra Comoronium. *Più ſotto di Comorra. Ll.* اشغه اولقلرندن *uluklerden aśagha.* Infra coxas. *Sotto le coſcie.* اشغه *aśagha.* s. Dejicere, deprimere. *Abboſſare.* اشغي دوشمك *ośagha düśmek.* Decidere. *Caſcar a baſſo.* اشغي بوركك *aśagha iokary iürimek.* Ultro citroque curſitare. *Correre ſotto, e ſopra, in giù, in sù.* اشغده طورمق *aśoghade durmak.* Infra ſtare. *Star ſotto.* اشغده ذكر اولنسه كرك *aśaghada zikr olunſa gerek.* Ejus infra fiet mentio. *Se ne farà menzione più ſotto.* اشغيه لمك *ośaghala immek.* Deorſum ire. *Calar giù.* اشغيسي *aśoghaſi.* Quod infra eſt, pars inferior. *Ciò, che è à boſſo.* اشغكي *aśoghaki.* Inferus, inferior. *Quello, che è à baſſo, ò ſotto.*

اشغي *eśghā.* s. *part.* Diſtortos dentes habens. *Gol.*

اشغلاق & اشغلانمق *aśaghalamak.* s. *V.* Deprimere aliquem. *Abboſſare.*

اشفا *iśfā.* s. *V.* [4. *a* [شفي 1) *i. q.* اشراف *iśrāf.* s. Imminere *rei, morti.* 2) Dare *alicui rem*, qua convaleſcat. 3) Convaleſcere. 4) Pervenire ad nram rei. *Gol.*

اشفار *eśfār.* s. *n. f. pl. a* شفر *śefr.* Oræ, margines. *Gol.*

اشفاف *iśfāf.* s. *V.* [4. *a* [شفف Diligere aliquas proles præ cæteris. *Wan.*

اشفاف *eśfāk.* s. *n. f.* 1) *pl. a* شفق *śefek vel śifæk.* Crepuſcula. *Crepuſcoli.* 2) *pl. a* شفق *śefk.* Commiſerationes. *Compaſſioni. Ik.*

اشفاك *iśfāk.* s. *V.* [4. *a* [شفق اسركمك *eśirgemek.* t. Compati, condolere. *Compatire, aver compoſſione.* ¶ اول شاه پر مروّت اشفاك ايوت مقتضاسي اوزره *ol śāhi pūr mürüwwet iśfāki, übüwwet muktazaſy üzre.* Ille rex humanitate pleous pro ſua paterna pietate. *Quell' umaniſſimo re dalla viſcere paterne, Br. Per la ſua paterna pietà. Sæ.* اشفاك انكيز *iśfāk engiz.* Clementiam movens. *Piocevole, amorevole. Sæ.*

آشفتانيدن *āśüftānīden.* p. *V. Tranſi ab* آشفتن *ośüften.* 1) Confundere, conturbare. 2) Dementem reddere. *Caſt.*

اشفرار *iśfirār.* s. *n. f. i. q.* تفرق *teferruk.* Disgregatio. *Gol.*

آشفتگي *āśüfteǧī.* p. *n. f.* 1) Perturbatio, inquietudo. *Perturbazione, inquietudine.* 2) Cooteotio. *Conteſa, diſputa.* 3) Tumultus. *Gorbuglio, romore. Coſt.*

آشفتن *āśüften.* p. *V.* 1) Conturbari mente. *Eſſer turbato, attonito. Ferh.* 2) Turbare. 3) Impotem fieri. *Caſt.*

آشفته *āśüfte.* p. *part. paſſ.* 1) Mente perturbatus, nbſtupefactus. *Iſtupidito, attonito.* 2) Captus amore. *Preſo d' amore, invaghito.* ¶ آشفته كردن *āśüfte kerden.* Conturbare. آشفته شدن *āśüfte śüden.* Conturbari. آشفته موى *āśüfte müj.* Intricata coma præditus. آشفته شدن كار *āśüfte śüdeni kār.* Perplexum eſſe negotium. كتابت آشفته كردن *Kitabet āśüfte kerden.* Intricate ſcribere, ut legi non poſſit. *Caſt. Phraſ. turc.* آشفتهشي ايدي *āśüfteśī idi.* Amore ipſius captus erat. *Ne era invaghito di lei.* آشفته حال *āśüfte hāl* ol. Deſipere, infanire. *Eſſer impazito d' amore.* بو بنده كزي شوريده و اشفته حال عاشق مجنون مثال ايلدكي *bū benden üzij śuride wü āśüfte hāl eilediin üz.* Me ſervum tuum amore tuo illiqueaſti, ac plane dementem reddidiſti. *Mi avete ratto il cuore, ed alterato il cervello col voſtro amore. Eb.*

اشفند *eśfend.* p. *n. propr.* Nomeo diſtrictus *in vicinia urbis* نيشابور *niśobūr, quæ eſt una inter capitales provinciæ Chorasan.*

Habet

Habet prædictus diſtrictus 83. *pagos, inter quos præcellit* فرهاد *ferhād. Ferh.*

اشفى *eśfī.* ث. *part.* 1) Qui disjuncta habet labia. 2) Ad medelam potentior. *Gol.*

اشڤي *iśfī.* ث. *n. f.* Inſtrumentum, quo quid perforatur, *ſubula ſutoris. Gol.*

اشيڤة *eśfijet.* ث. *n. f. pl. à* شفا *śifa.* Medicinæ, remedia. *Medicamenti, rimedi. Gol.*

آشڤ *āśik*, & آشڤ كوكي *āśik ġemügi.* ث. n. *f.* 1) Poples, & ludus poplitum vervecinorum. *V.* آشوف 2) Caſis. *Elmo.*

اشڤ *eśuk.* اشڤ *úśæk* & اشّڤ *üśśæk* p. n. *f.* اشيڭ *üśeg*, & وشڤ *wüśak.* ث. 1) Hammoniacum, *officinis* ammoniaci gutta. 2) Galbanum. 3) Aſſa fœtida. *Caſt.*

اشڤ *iśik.* ث. *n. f.* Rima, *per quam quis videre poteſt. Feſſura.*

اشڤ *iśik.* ث. n. *f.* ابـدال *abdāl.* ث. Monachus vagabundus. *Monaco vagabondo, frataccio.* ¶ بره نادان ببان اشڤي *bre nādān iebān iśghy.* Vah! rudis & vagabunde monache. *Ah! ignorante, e ſelvaggio frataccio. Eb.* اكر اشڤي تكيده بولورسك *eger iśyghy tekjede bulursæn.* Si vagabundum monachum in monaſterio invenias. *Se tu trovi un vagabundo frataccio nel monaſtero. Phr. prov. indicans fruſtrà quæri vagabundum.*

اشڤ *uśak.* ث. *adj.* Juvenis, debilis *equus, camelus, vel qualecunque jumentum.*

اشڤ *eśæk.* ث. *part.* Proceræ ſtaturæ equus. *Wan.*

آشڤاه *eśkāe.* ث. *V.* [4. *a* شڤي] Infauſtum reddere. *Wan.*

اشڤاح *iśkāh.* ث. *V.* [4. *a* شڤح] 1) Ex fulvo rubeſcere incipere *dactylum. Won.* 2) Removere. *Gol.*

اشڤاذ *iśkāz.* ث. *V.* [4. *a* شڤذ] Propellere, abigere. *Wan.*

اشڤاك *iśkāk.* ث. *V.* [4. *a* شڤ] 1) Condolere. 2) Cavere. *Wan.*

اشڤاڤل *iśkākul.* p. n. *f. pro* شڤاڤل *śækākul.* Siſer ſylveſtris. *Caſt.*

اشڤالك *iśkālenk.* p. *n. f. pro* اشتالك *iśtalenk.* Tibia, crus. *Caſt.*

اشڤان *iśkān.* ث. *V.* [4. *a* شڤن] Parcum eſſe in elargiendis donis. *Wan.*

اشڤح *eśkæh.* ث. *part.* Rubeſcens *dactylus. Gol.*

اشڤر *eśkær.* ث. *part.* 1) Colore شڤرة *śukret dicto* præditus, & valde rubens, ſeu rutſus *camelus. Si autem ruſſi equi cauda & juba nigrieant, tunc* كيت كميت *kümejt, dicitur.* 2) Glutinoſus *ſanguis. Gol.*

اشڤر *eśkær.* p. *adj.* Rufus *equus; non nunquam etiam de homine dicitur. Ferh.*

اشڤرق *iśkyryk.* p. *n. f.* Singultus. *Caſt.*

اشڤيا *eśkyjā.* ث. *part. pl. a* شـــڤي *śækȳ.* Pauperes, miſeri, miſerabiles. *Poveri, miſerabili, uſit.* Inſolentes, facinoroſi, latrones. *Inſolenti, ribaldi, ſcelerati, ladri. Ll.* ¶ قراف اشڤياسي *kazak eśkyjāſi.* Inſolentes, & facinoroſi Coſaci. *L'inſolenti, e facinoroſi Coſacchi. Ll.*

اشڤيالڤ *eśkyjalyk.* ث. *n. f* 1) *i. q.* شڤاوت *śækāwet.* ث. Inſolentia, petulántia. 2) Prædatio. *Inſolenza, ſcelleraggine, eccesſi.* ¶ اشڤيالڤ ايله كزركن *eśkyjalyk ile gezerken.* Latrocinando obambulantes. *Eſſercitando ſcelleraggini. Ll.*

اشك *eśk.* p. *n. f.* 1) كوز ياشي *göz iaśi.* ث. Lacryma. *Lagrima.* 2) *Nomen* regis perſarum, *a quo quarta Perſicorum regum proſapia uſque ad regem* اردوان *irdewān* اشكانيان, *eśgāniānorum, nomen traxit. Ferh.* ¶ اشك خونين *eśki chunīn*, & اشك لاله كون *eśki lāle gun.* Lacrymæ ſanguinis. *Lagrime di ſangue.*

اشك *eśek.* ث. n. *f.* حمار *hymār* ع. خر *char* p. Aſinus. *Aſino, ſomaro.* ¶ اشك سككي *eśek ſin-egi.* Tabanus. *Taffano.* اشك دكرمني *eśek degirmeni.* حر آسيا *char āſiā.* p. Mola aſinaria. *Molino di cavalli.*

آستان *āſitān*, & آستانه *āſitāne* p. عتبه *ætebe* ع. Limen. *Limitare, ſoglio della porta.* ¶ اوست اشك *üſt eśik.* Superliminare. *Soglia di ſopra.*

اشكا *iśkā.* ث. *V.* [4. *a* شكو] 1) Queri. 2) Querulum reddere *ac* invenire. 3) Ad querelam commovere, 4) Querulum quietare. 5) Querulum objurgare. *Gol.*

اشكاد *iśkād.* ث. *V.* [4. *a* شكد] 1) Dare, præbere. 2) Acquirere *vilioris generis opes, pecudeſve. Gol.*

اشكار *iśkār.* ث. *V.* [4. *a* شكر] Mulgere *camelitim. Won.*

آشكار *āśikār* p. *adj.* حيان *ēiān.* ث. Clarus, evidens, manifeſtus. *Chiaro, evidente.* ¶ آشكار *āśikār* ث. Demonſtrare, divulgare, notum facere. *Paleſare, dimoſtrare, manifeſtare.* آشكار *āśikār* ث. Patere, manifeſtari, clarum eſſe. *Paleſarſi, eſſer chiaro.* اولان خباثتلرني اظهارو ويرولرنده جيلنلرنده اولان شقاوتلرني آشكار ايلين بغاة و اشقيا *derünlerinde olan chæbaſetlerini izhār we ġibillietlerinde olan śekāwetlerini āśikār ailejen bughātū eśkyjā.* Inſqui, & inſoleotes prædones, qui palam faciunt, demonſtrantque malignitatem, ac inſolentiam ſibi innatam. *Quelli rubelli, & inſolenti malandrini, che dimoſtrano la loro innata malignita, & eſſercitano la malizia loro connaturale.*

turale. Ll. آشکاره سویلك *āsikāre soılemek.* Palam, & clare dicere. *Parlar chiaramente, e publicamente.* آشکاره اوقنوب مفهومي *āsikāre okunup mefhūmī bilindy.* Lectæ ſunt publice *literæ*, contentumque earum intellectum eſt. *Sono ſtate publicamente lette le lettere, & inteſone il contenuto. Eb.*

آشکارا *āsikārā. p. partic.* Palam, non diſſimulanter. *Paleſamente, publicamente. Ferh.*

آشکاره *āsikāre. p. n. f. comp.* Coquus. *Coquo. Ferh.*

آشکاره *āsikāre. p. partic.* Palam. *Paleſamente. Ferh.*

اشکاری *iſkārī. p. n. f.* Venator, auceps. *Cacciatore, uccellatore. Ferh.*

اشکاطامن *iſkātāmen. a. n. f.* Herba ſimilis erucæ. *Gol.*

اشکاع *iſkāa. a. V.* [4. *a* شکع] 1) Incitare *ad iram.* 2) Objurgationibus affligere *aliquem. Wan.*

اشکال *eſkāl. a. n. f. pl. a* شکل *ſekl.* 1) Formæ, figuræ. 2) Varii, diverſi. 3) Dubiæ, & ambiguæ *res. Dubj, ſoſpetti. Sæ.*

اشکال *iſkāl. a. V.* [4. *a* شکل] 1) Difficile & obſcurum eſſe *aliquid.* 2) Manureſcere *dactylos.* 3) Analytice ſtudere librum. *Wan.*

آشکانیان *āsḡānijān. p. n. prop.* Eſchganii. *Nom. quo tertia familia regum antiquorum Perſiæ inſignitur. Caſt.*

اشکاه *iſkāh. a. V.* [4. *a* شکه] Difficile & intricatum eſſe *aliquid. Wan.*

اشکبار *eſkbār. p. adj. comp.* Lacrymabundus. *Piangente, lagrimante.* ¶ دیده اشکبار *dīdeō eſkbār.* Oculus lacrymas fundens. *Occhio piangente, gonfio di lagrime.* اشکبار او *eſkbār ol.* Lacrymari. *Diffonderſi in lagrime. Sæ.*

اشکبوس *eſkbos. p. n. prop.* Celebris heros, *qui in ſuccurſum Afraſiabi venit, poſteaquam a Ruſtemo enecatus eſt. Ferh.*

اشکچي *eſkčī. t. n. f.* حمار *hæmmār.* a. خربان *charbān. p.* Agaſo, aſinarius. *Aſinaro, mujathiere.*

آشکر *aſkere*, & *eſkere. p. n. f.* 1) Venatoria *ſeu* accipitraria avis. 2) Venator, auceps. *Caſt.*

اشکر *iſkere. p. n. f.* 1) Auceps. *Ferh.* 2) Res ad venatorem ſpectans. *Caſt.*

اشکرز *üſkürz. t. n. f.* 1) *i. q.* حمير *hæmīr.* Res corio albo ſimilis, (tale lorum,) quo ephippia firmantur. 2) Animal quoddam marinum. *Gol.*

آشکره *āsḡeze. p. n. f.* Auceps. *Ferh.*

اشکستن *iſkeſtem. p. V.* Rumpere. *Rompere. Ferh.*

اشکش *eſkeſ. p. n. prop.* Nom. antiqui heroïs. *Ferh.*

اشک شیرین *eſkī šīrīn. p. n. f. comp.* Lacryma præ gaudio in pupilla oculi exorta. *Ferh.*

اشکفت *iſkeft. p. n. f.* Spelunca, caverna. *Spelonca, antro. Ferh.*

اشکفت *üſkeft. p. n. f.* Roſa efloreſcens, *cujus calix expanſus eſt. Ferh.*

اشکك *iſkek. p. n. f.* 1) *i. q.* اشکل *iſkel.* Vinculum. 2) Panis ſaccharites, mazapaois. *Caſt.*

اشکل *eſkel. a. n. f.* Lotus montana. *Gol.*

اشکل *eſkel. a. part.* Similis. 2) Album gibum habens *ovis. Wan.*

اشکل *eſkel. p. n. f.* Compes ferrea. *Caſt.*

اشکل *iſkel. p. n. f.* Vinculum. *Caſt.*

اشکل *iſkil. t. n. f.* گمان *gümān. p.* شبهه *šübhe a.* Suſpicio, dubitatio, ſcrupulus. *Soſpetto, dubbio, ſcrupulo.* ¶ حال مشکل و کندوده نه اشکل اولدوغین کورجك *halī müſkil we gendüie ne iſkil oldughyn görğek.* Videns rem intricatam, & quantopere ſibi difficilem. *Vedendo la coſa difficile, ed intricata. Sæ.* اشکله وارمق *iſkile warmak.* Suſpicionem concipere, dubitare. *Entrar in ſoſpetto.*

اشکله *eſkelet. a. n. f.* 1) *i. q.* حاجة *hāğet.* Egeſtas. *Indigenza. Wan.* 2) Lotus montana. 3) Modus, forma. 4) *i. q.* لبس *lebs.* Confuſio, commixtio. *Gol.*

اشکلك *eſkelik. t. n. f.* حماري *hymārī a.* حرى *charī. p.* Proprietas, *vel* actio aſinina, ſtupiditas. *Aſinità, ſtupidità, goffagine.*

اشکللك *iſkillik. t. n. f.* Suſpicio continua. *Soſpetto continuo.*

اشکللندرمك *iſkillendürmek. t.* Inducere in ſuſpicionem, dubitationem. *Metter in ſoſpetto, dubbio, far ſoſpettare.*

اشکللنمك *iſkillenmek. t. V.* Suſpicari, dubitare. *Aver ſoſpetto, ſoſpettare.*

اشکم *iſkem. p. n. f. i. q.* شکم *šikem.* Venter. *Ventre. Ferh.*

اشکن *eſken* & اشکون *eſkün* & *optimè* اشکین *eſkin. t. n. f.* Cito, amplo paſſu incedens *equus*, gradarius. *Cavallo di buon paſſo.*

اشکن *iſken. p. n. f.* 1) Res ad venatorem ſpectans. 2) Extremitas *rei. Caſt.*

اشکنبه *iſkembe. t. n. f.* 1) Ventriculus, omaſum. 2) Segmenta ventriculi. *Trippe.*

اشکنج *iſkenğ. p. n. f.* 1) Ruga *in fronte, vel brachio.* 2) Trica *capillorum. Ferh.* 3) Radius, *qui manui jungitur.* 4) Manus, carpus. *Caſt.*

اشکنجه *iſkenğe*, & شکنجه *šikenğe. p. n. f.* Tortura, fidiculæ, tormentum, *quo veri-*

tas extorquetur. Tormento, tortura, corda. اشکنجه چکمک *iśkenǧe ćekmek.* Torqueri, torturam pati. *Eſſer tormentato, aver la corda.* اشکنجه ویرمک *iśkenǧe wirmek.* Torturam dare, fidiculis applicare. *Dar la tortura, dar la corda.*

اشکنجه‌لمك *iśkenǧelemek.* t. *V.* Torquere, torturam dare. *Scribitur etiam* اشکنجلمك

اشکندن *iśkenden.* p. *V.* 1) *i. q.* شکستن *śikeſten.* p. Frangere. *Ferh.* 2) سفمق *ſykmak.* t. Comprimere, conſtringere. *Caſt.*

اشکنش *iśkeneś.* p. *n. f.* Refectio, reſtauratio. *Rifacimento, acconciamento. Ferh.*

اشکنلك *eśkinlik.* t. *n. f.* Citus, amplusque inceſſus, bonus paſſus *equi. Buon paſſo.* ¶ اشکنلکله *eśkinliǧile.* Cito, amploque paſſu. *Di paſſo, di buon paſſo.*

اشکنه *iśkene.* p. *n. f.* Flexus, nodus *capillorum.* 2) Species melodiæ *in arte muſica.* 3) *pro* ژید *ſerid.* Panis fruſtulatim intritus *in juſculum. Ferh.*

اشکو *eśgü.* p. *n. f.* Palatium, fornix altus. *Palazzo, volta. Ferh.*

اشکو *iśkü.* p. *n. f.* Auceps. *Ferh.*

آشکوب *āśkūb.* p. *n. f.* 1) Tectum. *Tetto.* 2) Domus alta. *Una gran caſa.* 3) *Metaph.* Cælum. *Cielo. Ferh.* 4) Cænaculum *ſupra domum, amænitatis gratia exſtructum. Belvedere, loggia ſopra le caſe. Caſt.*

اشکوغ *aśkuch.* p. *n. f.* Titubatio, ceſpitatio. *Lo ſdruggiolare. Ferh.*

اشکوخیدن *iśkūchiden.* p. *V.* Ceſpitare. *Sdruggiolare.*

آشکور *āśkūr.* p. *n. f.* Cœlum ſeptimum.

اسکوفه *üśkūfe.* p. *n. f.* 1) *i. q.* شکوفه *śükūfe.* Flos 2) Vomitio. *Caſt.*

آشکونه *āśgūne.* p. *adj.* & *adv.* 1) *i. q.* بازگونه *bāzgūne* p. ترسنه *terſine* t. Præpoſterus, inverſus. 2) Præpoſtere, inverſo modo. *Alla riverſa. V.* ترسنه

اشکوه *iśkūh.* p. *n. f.* Majeſtas, auctoritas. *Maeſtà, autorita. Ferh.*

اشکوهه *üśkūhe.* p. *n. f.* Singultus. *Singhiozzo. Ferh.*

آشکوی *āśgoi.* p. *n. f.* 1) Triclinium. 2) Pars altior domus. 3) Umbraculum hortenſe. *Ferh.*

اشکه *aśge.* p. *n. f.* Singultus. *Singhiozzo. Ferh.*

اشکهه *üśkühe.* p. *n. f.* فواق *fewāk.* t. *i. q. præc. Ferh.*

اشکی *iśki.* p. *n. f.* Acetum. *Aceto. Caſt.*

اشکین *eśkin.* t. *n. f.* Cito, amplo paſſu incedens *equus. V.* اشکن

اشل *eśl.* t. *n. f.* Genus menſuræ apud Basrenſes, *nempe* 40. *cubitorum. Gol.*

اشل *eśel.* p. *adj.* 1) Manu luxatus. 2) Paralyticus. *Caſt.*

اشل *eśell.* t. *part. fem.* شلّا *śellā.* 1) Luxatam manum habens. 2) Uſu carens. *Gol.*

اشلا *eśla.* t. *n. f. pl. à* شلو *śilw.* Membra, artus. *Membri, artigli.* ¶ مفاصلات اشلا *mefaſylāti eślā.* Artuum junctura. *Bob.*

اشلآ *iślāe.* t. *V.* [4. *a* اشلا] 1) Allicere *animal.* 2) Incitare *canem* ad venationem. *Gol.*

آشلامق *āślāmak.* t. *V.* Inferere. *Inneſtrare, piantare.*

اشلامق *aślāmak* tur. *V.* 1) Manducare. 2) Propinare ſibi invicem.

اشلّه *eśillet.* t. *n. f. pl. a* شليل *śelil.* Veſtes, *quæ ſub lorica induuntur. Wan.*

اشلمك *iśletmek.* t. *V.* (*ſcribitur autem, ut & ſequentia cum* ی ایشلمك ایشلتمك) 1) facere, ut operetur, exercere. 2) Immittere *in foramen. Far lavorare, ſpingere.*

اشلك *iślek.* t. *adj.* Tritus, uſui inſerviens. *Frequentato, che puo ſervire.* ¶ اشلك یولی *iślek joli.* Via trita. *Strada frequentata.* اشلك لوله *iślek lūle.* Tubus purus, *qui ad fumandam tabaccam inſervit.*

اشلمك *eślemek*, & اشلتمك *eśletmek.* t. *V.* Copulare *V.* اشلندرمك

اشلمك *iślemek.* t. *V.* Operari, agere. *Travagliare, agire.* 2) Tritam eſſe *viam*, frequenter adhibitam *rem.* ¶ بو قپو اشلر پك *bu kapu iśler pek.* Valde, maxime frequentata eſt hæc porta. *Queſta porta e molto frequentata.* اش اشلمك *ſeu* اشلك اش *iś iślemek.* Opus operari, in opere verſari. *Travagliare, far facende.* قلا بودان اشلمك *kylabudan iślemek*, & نقش اشلمك *nækś iślemek* Acu pingere, Phrygium opus facere. *Ricamare.* سرمه اشلمك *ſyrma iślemek.* Auro textili concinnare. *Ricamare con oro fino.*

اشلمك *iślememek.* t. *V. negativum.* Non laborare. *Non lavorare, eſſer otioſo.*

آشلمه *āśloma* t. *n. f.* Inſitum. *Ineſto.* ¶ آشلمه فدائی *āślama fidāni.* Surculus. *Rampollo, ſorcello, ineſto.*

اشلمه *iśleme.* t. *part.* 1) Factus, arte factus. 2) Acu pictus. *Fatto, fatto con arte, ricamato.*

اشلندرمك *eślendürmek.* t. *V.* Copulare, parem pari jungere. *Appariare, accopiare.*

اشلنمك *iślenmek.* t. *V.* Fieri, elaborari. *Farſi, lavorarſi.* ¶ شویله اشلنور *śöile iślenür.* Ita fit, ac elaboratur. *Si lauora cosi.*

اشلو *iślü.* t. *adj.* Arte factus. *Fatto con arte.* ¶ صرمه اشلو *ſyrma iślü.* Acu pictus. *Ricamato.*

اشلیجي *išleiǧī* t. *n. actoris.* 1) Laborator, faber. 2) Laboriosus. *Lavorante, che lavora, che travaglia, fattore, & laborioso.*

اشلین *išlejen.* t. *part. præſ.* Agens, operans. ¶ کمي اشلین *gemi išlejen, vel uſit.* اشلر *išler.* Navigabilis *fluvius. q. ubi operatur, aut frequens eſt navis. Navigabile.*

اشم *išim.* p. *n. ſ. pro* اشتیم *ištīm.* Femoralia, bracca latior, *quæ equites, & nautæ utuntur. Ferh.*

اشمم *ešemm.* a. *part.* 1) Planum, & protenſum naſi imbricem habens vir. *Wan.* 2) Altus *mons.* 3) Gravis, & ſpectabilis *dominus. Gol.*

اشمات *išmāt.* a. *V.* [4. *a* شمت] Gaudere facere *inimicum. Wan.*

اشمار *išmār.* a. *V.* [4. *a* شمر] Accelerare. *Wan.*

اشماس *išmās.* a. *V.* [4. *a* شمس] Sole lucente clarescere, ac micare *diem. Wan.*

اشماع *išmāʿ.* a. *V.* [4. *a* شمع] Lucere, ac ſplendere *lucernam. Wan.*

اشمال *ešmāl* a. *n. ſ. pl. a* شمل *šeml & šemel.* Parvæ pluviæ opera diſgregata *etiam* collecta, conjuncta. *Gol.* ¶ یمن اشمال غزات ایله *iümnü ešmāli ghuzāt ile.* Felici opera ſtrenuorum militum. *Sæ. Mediante la buona diligenza, & il gran valore de' Guerrieri fedeli. Br.*

اشمال *išmāl.* a. *V.* [4. *a* شمل] 1) Septentrionalem ſubire ventum. 2) Dare *alicui operimentum totius corporis.* 3) Parare *ovi* faccum شمال *šimāl* dictum. 4) Decerpere proventum. 5) Dactylis ſpoliare *palmam* exigua relicta parte. 6) Dimidiam *gregis* partem uſque 30. prægnantem reddere *admiſſarium camelum, ſi totum, tum* اقام *ykmām dicitur.* 7) Amicire, totumque ſe operire aut involvere *ſua veſte. Gol.*

اشمام *išmām.* a. *V.* [4. *a* شم] 1) Olfacere. 2) Inclinare *in aliquam partem.* 3) Porrigere manum. 4) Elato capite faſtum præſeferre. *Wan.*

اشمط *ešmüt.* a. *part.* Nigris canos intermixtos capillos habens. *Wan.*

اشمعلال *išmǯlāl.* a. *V.* [4. *a* شمعل] Poſt deproperatam rei alicujus petitionem diſcedere. *Wan.*

آشمق *āšmak.* t. *V.* 1) Superare, transcendere montem *cc. ac.* 2) Transgredi, excedere. *cc. ab. Paſſare, trapaſſare.* ¶ باشدن *baštan āsmak.* In caput venire, accidere *homini aliquid. Occorrere Eb.* دریای بلا طاشدی و امواج محنت باشدن آشدی *deriāi belā tasty we emwāǧi myhnet baštan āšty.* Exundavit mare tribulationum, caputque ſuperarunt fluctus calamitatis. *Inondò il mare dell' afflizzioni, & l'onde delli mali, & miſerie anno ſorpaſſato la teſta. Eb.* طوفان آشوب باشدن آشدی *tūfānī āšūb baštan āšty.* Diluvium morborum ſuperavit, tranſcendit caput ejus. *Il diluvio di mali formontò il ſuo capo. Br. Sæ.* امواج بلا باشدن آشمدین *emwāǧi belā baštan āšmadin.* Antequam fluctus malorum caput ſuperaverint. *Avanti che l'onde de mali, ci haueſſero oppreſſo.*

آشمک *ešmek.* t. *V.* 1) Comitari, pari paſſu incedere. 2) Amplo paſſu, celeri greſſu incedere. *Andar inſieme, caminar di buon paſſo.* ¶ ایر آشمک *ier ešmek.* بریدن *berzīden.* p. Occare. *Marreggiare, erpiegare.* ایاقلر ایله طپراق کرویه آتمق *ajaklerile toprak girüje atmak.* Terram pedibus ſcalpendo rejicere, *h. e.* rimari terram, ſcalpere. *Raſpare, sgraffiare,* طاوق اشر *tauk ešer.* Ruſpatur gallina. *La Gallina raſpa.*

آشمک *išemek.* t. *V. honeſtius* دوکمک صو *ſu dökmek.* بول *bewl.* a. Mingere, urinam reddere. *Piſciare, orinare.*

اشمل *ešmel.* a. *compar.* Amplior, perfectior. *Più ampio, perfetto. Sæ.*

اشمل *ešmül.* a. *n. ſ. pl. a* شمال *šimāl.* Siniſtræ manus. *Wan.*

اشموم *ušmūm.* a *n. prop.* Nom. duorum pagorum *Aegypti.*

آشمه *ešme, vel ašma.* t. *n. ſ.* 1) Rivus. 2) ſcaturigo, fons. ¶ خوشکوار آشملر و خوش آینده چشمه‌لری بی پایاندر *choshgüwār esmeler we chosh āǧende ćešmeleri bipāǧāndür.* Rivi limpidi, nec non fontes grati ejus infiniti ſunt. *Sono infinite le acque ſue ſaporite, & i fonti piacevoli. Br.*

آشمید *āšmīd.* p. *n. ſ. contract. ab* آشامید *āšāmīd.* Potatio. *Ferh.*

اشمیزاز *išmizāz.* a. *V.* [11. *a* شمز] 1) Retineri, impediri. 2) Timeri. *Wan.*

اشن *ešen.* p. *n. ſ.* 1) Inverſa veſtis. 2) *pro* کالک *kālek.* Pepo immaturus. *Ferh.*

آشنا *ašinā.* p. *n. ſ.* بلش *bilš.* t. (بیگانه *bīgāne* p.) Notus, amicus. *Conoſcente, amico.* ¶ آشنا و بیگانه *āšinā wü bīgāne.* Noti & ignoti. *Conoſcenti, e non conoſciuti. Sæ.* مذاق آشنا *mezāk āšina.* Guſtandi peritus. *Di guſto delicato. Sæ.* سداد آشنا *ſedād āšinā.* Recto aſſuetus. *Che conoſce il dritto. Ik.* معني آشنا *maʿnā āšina.* Myſteria intelligens. *Intelligente delli miſteri. Ik.* آشناسي *āšināſi* ot. Notitiam contrahere *cum aliquo. Far conoſcenza, ò farſi amico.*

آشنا *āšina.* p. 1) *n. ſ. i. q.* شنا *šinā.* Natatio. *Nuoto, nuotamento.* 2) *part.* Natans. *Ferh.*

اشنا *eśna.* s. *n. f.* Gemma magni pretii. *Gemma, pietra preziosa. Ferh.*

آشناب *aśināb.* p. *n. f. i. q.* آشنا *āśinā.* Notus, amicus. *Ferh.*

آشناد *āśinad.* p. *n. f.* 1) Vigesimus sextus dies *menfis solaris.* 2) Vigesimus secundus dies *quadragesimæ. Cast.*

اشناد *iśnād.* p. *n. f.* Vigesimus sextus dies *menfis solaris. Ferh.*

اشناقتن *isnaften.* p. *V. i. q.* شناقتن *śināfften.* 1) Audire, percipere 2) Intelligere.

آشناف *eśnāk.* s. *n. f. pl. a* شقف *śenæk.* Taliones pro inflicto vulnere. *Wan.*

اشناف *iśnāk.* s. *V.* [4. *a* شنق] 1) Loro constringere caput repleti *utris.* 2) Insidendo *camelo* regere caput ejus capistro. 3) Elevare collum *camelum. Wan.* 4) Suspendere *utrem.* 5) Capere, & exigere pœnam talionis شقا *śenækæn, dictum.* 6) *i. q.* تطاول *tetāwul.* Extendere. *Gol.*

آشنالق *āśinālyk.* s. *n. f.* Notitia, consuetudo, familiaritas. *Conoscenza, amicizia.* ¶ اشنالق آشنالق *asināly k.* Contrahere notitiam. *Far conoscenza, amicizia.*

اشنان *iśnān.* s. *V.* [4. *a* شن] Spargere *aquam. Wan.*

اشنان *iśnān.* p. *n. f.* 1) Herba Alkali. 2) Cineres, qui inde conficiuntur. ¶ اشنان وصابون *iśnānū ſubūn ile.* Alcali, & smegmate *eluī non potest. Ik.*

آشناو *āśnaw.* p. *n. f.* Natator. *Nuotatore. Ferh.*

آشناه *āśnāh.* p. *n. f.* Natatio. *Nuoto. Ferh.*

آشنای *āśināy.* & آشناي *āśināi.* p. *n. f.* 1) *pro* آشناه *āśnāh.* Natatio. 2) Notitia, familiaritas, consuetudo.

اشنب *eśneb.* s. *part.* Dentes nitidos, osque recens habens *adolescens. V.* شانب

اشنه *iśnet*, & *iśne.* s. p. *n. f.* Muscus, *sive* arboreus, *sive* aqua icus, *sive* petræus. *Gol. Cast.*

اشندرمق *aśindūrmak.* s. *V.* Terere, arrerere. *Far lograre, ammaccare.*

اشنع *eśnæ.* s. *compar.* Deformior, fœdior. *Pio brutto. Tef.*

اشنمش *āśinmiś.* s. *part.* Attritus, consumptus. *Lograto, usato.*

آشنمق *āśinmak.* s. *V. pass.* Teri, atteri. *Esser lograto, lograsi.*

آشنود *āśnūd.* p. *n. f.* Dies secunda *ex quinque diebus, quæ* مشترده ایام *ejāmī musterekа, seu dies adjectitiæ dicuntur in æra Iesdegirdica. Ferh.*

اشنود *eśnūd.* p. *n. f. i. q. præcedens. Ferh.*

اشنود *eśnūd*, & اشوندد *eśnewend.* p. 1) *n. f. i. q. præced.* 2) *V.* 3. *perf. sing.* & *pl. præt.* Audivit, & audiverunt. *Ferh.*

اشنود *üśnūd.* p. *imperat. verbi.* Audi. *pro* بشنو *bisinow. Ferh.*

اشنوسه *üśnūſe*, & اشنوشه *eśnūśe, vel liśnūśe.* p. *n. f.* Sternutatio. *Starnuto. Ferh.*

اشنونه *üśnūnet.* s. *n. prop.* Castelli *Andalusiæ. Gol.*

آشنه *aśine.* p. *n. f.* 1) *pro* آشنا *āśinā.* Natatio. *Nuoto.* 2) *pro* اشه *üśnet.* Muscus. *Moschio. Cast.*

اشه *üśne.* p. *n. f.* 1) *pro* اشنان *üśnān.* Herba Alkali. 2) Muscus, *sive* arboreus, *sive* aquaticus. *Ferh.*

اشني *üśnī.* s. *n. prop.* 1) Nom. pagi *Thebaidos in Aegypto.* 2) Castellum quoddam Andalusiæ. *Gol.*

اشنيدن *iśnīden.* p. *V. pro* شنيدن *śiniden.* Audire. *Sentire. Ferh.*

آشو *āśuw.* p. *n. f.* 1) Calamitas. 2) Noxa. 3) perturbatio. *Ferh.*

آشو آشو *āśu, & āśu talshy, & āśu tasi.* s. *n. f.* گل سرج *gilt sürch.* p. Rubrica. *Terra rossa.* ¶ آشو بوداسي *aśu bojāſi.* Color inde factus, *quo tinguntur muri, aut parietes.*

اشوا *iśwāe.* s. *V.* [4. *a* شوا] 1) Cibare *aliquem, pec.* affata carne. 2) Residuum manere *aliquid* e prandio *vel* cœna. *Wan.*

اشواط *eśwāt.* s. *n. f. pl. a* شوط *śawt.* Curricula, vices.

اشواف *eśwāk.* s. *n. f. Pl. a* شوف *śewk.* Desideria, cupidines. *Desiderj, affetti.*

اشواف *iśwāk.* s. *V.* [4. *a* شوف] Muhis spinis confitum esse *arborem, dactylum. Wan.*

اشوال *eswāl.* s. *n. f. pl. a* شول *śewl.* Parvæ portiones aquæ *in fundo uris residuæ. Wan.*

آشوب *āśūb.* p. *n. f.* فتنه *fitne* s. قرشقلق *karisiklyk*, & دكر موجي *den-yz mewği* s. 1) Terror. 2) Aerumna, infortunium. 3) Discordia. 4) Perturbatio. 5) Furca ignaria. 6) Rutabulum. 7) Procella, seu fluctus maris. *Spavento, danno, tempesta, fortuna di mare.* 8) *part. comp. ab* آشفتن *aśūſften.* Turbator, impostor, & fugax. *Turbatore, impostore, & fugace.*

آشوب انكيز *āśūb engiz.* p. *n. f. comp.* Turbarum excitator. *Turbatore. Ferh.*

آشور *āśūr.* p. *n. prop.* Ashur, *Nom. fluminis ad urbis Cash septentrionem decurrentis. Cast.*

اشور *üśūr.* s. *n. f.* 1) *pl. a* اشر *üśr.* Dentes pulchri, *pec.* anteriores. 2) *pl. a* اشر *iśr.* Spinæ, *seu* spinosæ & ferratæ partes eturum *locustæ.*

اشوردن *āśürden.* p. *V.* Depsere *ſubactam farinam. Ferh.*

آشوری *āśüri.* s. *adv.* Trans, ultra. *Di là, passato.* ¶ طاغ آشوري *dagh āśürü.* Trans

montem, ultra montem. *Di là del monte, paſſato il monte.* آشوری دیوار دیوار *diwār āšūri.* Per, trans tres muros. *Traverſate tre muraglie.* بر کون آشوری *bir gün āšūri.* Alterno die. *Un giorno sì un giorno nò, terzano.* نهر طونه آشوری کچوب *nehrī tuna āšūri gećüp.* Trajecto flumine Daoubio. *Paſſato il Danubio. Ll.* صولنق آشوری کنورلر ایکن *ſolnyk āšūri ġetürürler iken.* Cum tranſire facerent per oppidum Solnok. *Facendoli paſſar per ſolnok.* آشوری ایدیجی *āšūri idiġi.* Traosgredieos, exceſſivus, & affectatus. *An.*

اشوس *eśwes.* a. *part.* 1) Qui limis obtuetur. 2) Strenuus. *Che guardaſtorto*, & *valoroſo.*

اشوص *eśwaṣs.* a. *part.* Qui oculis nictat. *Wan.*

اشوع *eśwaᶜ* a. *part.* Horridiore coma præditus.

آشوغ *āšūgh.* p. *n. ſ.* Igootus *homo*, *vel res* ignora. *Ferh.*

آشوفکی *āšūfteġi.* p. *n. ſ.* Inquietudo cordis. *Caſt.*

آشوفتن *āšūften.* p. *V. i. q.* آشفتن *āšūften.* Conturbari mente. *Ferh.*

آشوفته *āšūfte.* p. *part. pro* آشفته *āšūfte.* Turbatus animo. *Ferh.*

اشوق *eśwaḳ.* a. *part. pl.* شوق *śūḳ.* Amore flagrans.

آشوف *āšuḳ.* t. *n. ſ. vul.* اشق *vel* اشیق *nśik.* 1) Poples. 2) Ludus, qui fit officulis poplitum vervecinorum. ¶ اشف اوینمق *āśik oinamak.* Ludere officulis poplitum.

آشون *āšūn.* p. *n. ſ.* Rutabulum. *Paletta.* ¶ چوب تنور آشون *ćiopī tennūr āšūn.* Lignum furnum ignemque in eo movens proruenſque, rutabulum. چوب شراب آشون *ćiopī śerāb āšūn*, lignum quo movetur, permiſceturque vinum. *Caſt.*

اشوه *eśweh.* a. *part.* 1) Qui cito oculum defigit in rem, eamque obſervat. *Wan.* 2) Deformis. 3) Oculo malignus, eoque oocens.

اشه *eśeh* & *uśeh.* p. *n. ſ.* 1) Herba. 2) *i. q.* اشف *eśuk.* Hamoniacum. *Ferh.*

اشهاد *eshād.* a. *n. ſ. pl. a* شاهد *śahid.* Teſtes. *Gol.*

اشهاد *iśhād.* a. *V.* [4. *a* شهد] 1) Teſtem adhibere. *Prender a teſtimonio.* 2) Præparare negotium. 3) Semeo genitale provenire *in homine. Wan.* 4) Teſtari. *Far teſtinionianza. Teſ.*

اشهار *iśhār.* a. *V.* [4. *a* شهر] Conſiſtere *in aliquo loco* per ſpatium unius meoſis. *Wan.*

اشهب *eśheb.* a. *part.* 1) Albus, cinereus *camelus*, *mulus.* 2) Pruinoſus *dies*, & *cum venti frigidiores flant.* 3) Candeſcens, & ex nigro album factum *ferrum. Wan.* 4) Clara *nox.* 5) Armis fulgeos *legio.* 6) Limara, atque nitens *cuſpis.* 7) Sterilis *annus. Gol.* ¶ اشهب ادهم *eśhebü edhem.* Subniger, ſpadiceus *equus.* اشهب اخضر *eśhebü æchzar.* Subviridis.

اشهباب *iśhibāb.* a. *V.* [9. *a* شهب] 1) Caneſcere. 2) *In agro jam exſiccato* humida adhuc hinc inde manere loca. *Wan*

اشهد *eśhedü.* a. *V.* 1. *perf. præſ. temp.* Profiteor. *Profeſſo.* ¶ اشهد ان لا اله الا الله *eśhedü en lā ilahe illallāh.* Profiteor non eſſe alium Deum præter verum Deum. *Ita incipit profeſſio fidei Mohammedanæ.*

اشهر *eśher.* a. *part. comp.* Celebrior, vulgatior. *Più celebre*, *noto.* ¶ الاشهران *eleśherāni.* Tympanum, & vexillum, *Gol.*

اشهر *eśhūr.* a. *n. ſ. pl. a* شهر *śehr.* Menſes. *Meſi.* ¶ اشهر معلومات *eśhūrī maᶜlūmāt.* Menſes noti, *nempe* quatuor menſes شوال *śewāl.* ذو القعده *ẓūl kaᶜde.* ذو الحجه *ẓūl-hyġġe*, & محرم *muharrem. Gol.*

اشهل *eśhel.* a *pnrt.* Cujus pupilla oculi ex nigro magis ad cæſium colorem vergit. *Wan.*

اشهی *eśhā.* a. *part.* Magis appetens, & cupidus. *Più vogliоſo*, *e bramoſo.*

اشهیباب *iśhibāb.* a. *V.* [11. *a* شهب] 1) Caneſcere. 2) *In agro exſiccato* manere quædam loca humida. *Wan.*

اشی *eśā*, *eśen.* a. *n. ſ. i. q.* غرة الفرس *ghürretülferes.* Macula alba ſeu orbiculus candidus *in fronte equi. Gol.*

اشی *eśi.* a. *V. act.* [5. F.] Fingere, comminiſci *dictum Gol.*

اشی *eśi.* a. *V. act.* [2. F.] Neceſſe habere. *Gol.*

اشی *iśā.* a. *n. prop.* Iſai, pater Davidis Regis, & Prophetæ. *Gol.*

اشی *uśejj.* a. *n. prop.* 1) Nom. vallis *in Arabiæ provincia Jemana.* 2) Palma parvula. *Gol.*

آشیا *āšijā.* p. *n. ſ.* Nidus. *Ferh.*

آشیا *āšijā.* p. *adj.* & *partic.* 1) Similis. 2) Sicuti. *Caſt.*

اشیا *eśjā.* a. *n. ſ. pl. a* شی *śei.* Res. *Coſe*, *robbe.*

اشیا *uśejja.* a. *n. ſ. pl. mult. ab* اشاوی *eśawi.* Res. *Coſe*, *robbe. Gol.*

اشیا *uśejja.* a. *n. ſ. Dimin. pl. a* شی *śei.* Reculæ, *Coſerelle*, *coſerelline. Gol.*

اش *yſ.* s. *n. f.* 1) *i. q.* اصل *æsl.* Radix, immum rei. *Radice. Wan.* 2) *i. q.* اس *ſys.* Fundamentum. *Gol.*

آصا *āſā.* v. *part. etiam* آصه *āsa.* & آصي *āſi.* Suſpenſum. ¶ آصا قومق *ısī komak.* Suſpendere, ſupendendum ponere.

اصاب *isāeb.* a *V.* [4. *æ* صاب] Multus in capite habere lendes. *Aver la teſta piena di lendini. Wan.*

اصابت *ysābet.* s. *V.* [4. *a* صوب] 1) Contingere. 2) Afflictioqem pati. 3) Recte, & probe loqui. 4) Perveoire facere ſagittam ad ſcopum. *Toccare, eſſer afflitto, parlar rettamente, far pervenire. Wan.*

اصابت *ysābet.* s. *n. f.* 1) Rectituto. *Drittura.* 2) Cnntagium, infectio. 3) Læſio. *Contagione infezzione. Ik.* ¶ اصابت تدبير اوزره *ysābetī tedbīr üzre.* Juxta rectitudinem conſilii. *Sæ. Secondo l'ottimo ſuo giudizio Br.* افكار اصابت مدارلرى *efkāri ysābet medārleri.* Conſilia eorum recta. *Li loro prudenti conſegli Sæ.* ¶ اصابت *ysābet* s. Contingere, ſcopum attingere, recte dicere. *Toccare, arrivare, parlar rettamente c c d. Sæ. Item* Inficere, lædere, pervenire facere. *Infettare, e far pervenire. Ik.* اصابت قرين *ysābet kærīn, comp.* Rectus. *V.* رزين

اصابع *æsāby^.* s. *n. f. pl. ab* اصبع *æsba^.* Digiti. *Diti.* ¶ غايت اصابع *ghāietī æsābȳ^* Auricularis digitus. *Bob.*

اصابيل *æsābil.* s. *n. f. pl. ab* اصطبل *yſtæbil.* Stabula. *Stalle.*

اصابع *æsābȳ^.* s. *n. f. pl. ab* اصبع *æspæ^.* Digiti. *Diti.*

اصاحيب *æsāhȳb.* s. *n. f. pl. pl. a* صاحب *ſāhyb.* Sncii, amici. *Wan.*

اصاخت *isāchæt.* s. *V.* [4. *a* صوخ] Auſcultare. *Sentire. Wan.*

اصاد *ysād.* s. *n. f.* Locus cavus inter montea, *in quo reſtagnat aqua.* ¶ ذات آلاصاد *ẓātūl-ysād.* Nom. loci, & ſtadium quod æquat centum ſagittæ jactus. *Gol.*

اصادف *æsādyk.* s. *n. f. pl. a* صديق *ſædyk.* Amici. *Gol.*

اصار *ysār.* s. *n. f.* Funis brevior, *quo interior pars tentorii alligatur paxillo Gol. V.* ايصر *eſſar.*

اصارت *isāret.* s. *V.* [4. *a* صور] Propenſum reddere, deſiderio afficere. *Wan.*

اصارم *æsārim.* s. *n. f. pl. a* صرم *ſyrm.* Plures contiguæ domus, vici. *Wan.*

اصاطبل *æsātyl.* s. *n. f. pl. ab* اصطبل *ystæbl.* Stabula. *Stalle.*

اشياخ *eſjāh.* s. *n. f. pl. a* شيخ *ſejch.* Seniores, doctores. *Gol.*

اشياع *eſjā^.* s. *n. f.* 1) *pl. a* شيع *ſej^.* Quantitates, partes. 2) *pl. pl. a* شيع *ſijæ^.* Similes, ſocii, aſſeclæ. *Quantità, parti, & ſimili, compagni, dipendenti, ſeguaci.* ¶ اتباع و اشياعي الخصار ايدوب *etbā-ū eſjā-yni ihżār idüp.* Accerſitis miniſtris, & aſſeclis ſuis. *Avendo fatto venire ſuoi miniſtri, e dipendenti. Sæ.*

آشيان *āſijān.* p. *n. f.* 1) Nidus *Nido.* 2) Patria. ¶ آشيان سعادت آستان *āſtānī ſe-ādet āſijān.* Felicitſima porta, *q.* nidus felicitatis, جنّت آشيان *ǧennet āſijān. q.* Nidus paradiſi, pie defunctus. *Che ſta in gloria, di glorioſa memoria. V.* دوران

آشيانه *āſijāne.* p. *n. f.* 1) Nidus. *Nido.* 2) Tectum. *Tetto.* ¶ آشيانه قورمق *āſijāne kūrmak.* Nidificare. *Farnido.*

آشيب *āſīb.* p. *n. f.* 1) *pro* آسيب *āſīb.* Colliſio, ictus. 2) Aerumna. 3) Trepidatio. *Ferh.*

اشيب *eſjeb.* a *part.* 1) *pl. a* شيب *ſīb.* Cani albive *capillo.* 2) *n. f. pl. a* شيب *ſīb.* Montes nive candicantes. 3) Vox, quæ e labiis camelorum editur inter bibeodum. *Vide fæm.* شيبا *ſejbā.*

اشير *eſjūr.* s. *n. f. pl. a* شهر *ſejr.* Dies ſaturni. *Gol.*

اشيرة *eſīret.* s. *n. f. prop.* Nom. oppidi in Mauritania. *Gol.*

آشيگاه *āſīgāh.* p. *n. f. i. q.* آب خانه *āb chāne.* Latrina. *Caſt.*

اشياوات *eſjāwāt.* s. *n. f. plur. a* شي *ſej.* Res. *Coſe, robbe. Gol.*

اشيم *eſjem.* s. *pl. a part.* شيم *ſim.* s. Nævo nigriore aliave naturæ nnta præditi. *Wan.*

اشيم *eſjem.* s. *n. f. pl. a* اشيم *ſīm.* Piſcea *certæ alicuius ſpeciei. Gol.*

اشيمان *eſimān.* s. *n. prop.* 1) Nom. duorum locorum. 2) Viri alicujus *in Arabia. Wan.*

اشيه *eſjeh.* s. *part.* 1) Inhoneſtior, turpior 2) *part. pro* اوشه *ewſā*, Varii coloris pilos habens *homo, ita uti* ابلق *eblak, de equo,* & اذرا *ezrā, de capro dicitur Gol.*

اشيف *aſīk.* s. *n. f.* Caſſis. *V.* اشيف & اشوف *Gol.*

آشين *āſīn.* p. *n. f.* Coquus, *pro* آشپز *āſpez. Caſt.*

آشيهه *āſīhe.* p. *n. f.* Hinnitus *equi. L' annitrire del cavallo. Ferh.*

اشيهه *eſihe.* p. *n. f. Idem q. præc. Ferh.*

اصاغر *æsāghyr.* s. *compar. pl. ab* اصغر *æsghær.* Minores.

اصافة *ysāfet.* s. *V.* [4. *a* اصيف] 1) In senectute gignere *prolem.* 2) Incidere in æstatem. 3) Avertere malum *ab aliquo. Wan.*

آصال *āsāl.* s. *n. f. pl. ab* اصيل *æsyl.* Tempora, *etiam* tempus vespertinum, *proprie ab Ikindi, seu hora vesperarum usque ad occæsum solis.* ¶ بالغدو و الآصال *bilghudüwwī wel āsāl.* Mane, & vesperi. *Mattina, e sera.*

اصالت *ysālet,* & *f. esālet.* s. *n. f. ab* اصل *æsyl.* 1) Firmitas, constantia. 2) Solidiţas judicii. *Fermezza, costanza, e sodezza di giudicio. Ik.*

اصالتدن *esāletten.* s. *adv. usit.* 1) Firmiter, firmo, ac deliberato animo. 2) *q.* Principaliter. 3) Propria authoritate. 4). Integre, totaliter. *Deliberatamente, di propria autorità,* & *totalmente.*

اصلاح *ifsālyh.* s. *V.* [8. *a* صلح] Inire pacem. *Far pace. Wan.*

اصالف *æsālif.* s. *n. f. pl. ab* اصلف *æslef.* Loca dura. *Gol.*

اصباء *isbāe.* s. *V.* [4. *a* صبأ] Extendere digitum in *paropsidem. Wan.*

اصباء *isbāe.* s. *V.* [4. *a* صبي] 1) Parere *puerum.* 2) Versus ventrum tenere *faciem. Wan.* 3) Dementare *aliquem* amore. *Gol.*

اصباب *æsbāb.* s. *n. f. pl. a* صبب *fæbeb.* Loca declivia. *Gol.*

اصباح *æsbāh.* s. *n. f. pl. a* صبح *fubh.* Matutina tempora. *Gol.*

اصباح *isbāh.* s. *V.* [4. *a* صبح] 1) Matûre venire. 2) Evigilare. 3) Evadere *doctum. Wan.*

اصبار *æsbār.* s. *n. f. pl. a* صبر *fybr.* Nubes albæ. *Wan.*

اصطبار *ifsybār.* s. *V.* [8. *a* صبر] Patientiam præseferre. *Wan.*

اصباغ *æsbāgh.* s. *n. f. pl. a* صبغ *fybgh.* Colores, tincturæ. *Wan.*

اصبح *æspæh.* s. *V.* 3. *p. prat. perf.* Factus est, evasit. *Verbum hoc est unum ex illis verbis, quæ ab Arabum grammaticis* defi*cientia seu* افعال الناقصة *ef-ālin-nākyffet appellantur: quorum proprietas est, ut collocent subjectum in casu* رفع *refa seu recto,* & *prædicatum in casu obliquo, seu* نصب *næsp, dicto.* ¶ اصبح زيد غنيا *æsbæhe zejidun ghænīān.* Zeidus dives evasit. *Wan.*

اصبح *æspah.* s. 1) *part. fem.* صبحا *fæbhā.* Niger ad rubrum vergens. 2) *Metaph. cum artic.* الاصبح *el-æspah.* Leo. 3) Capillus albedinem rubedine a ostura permixtam habeos.

¶ ذواصبح *zū æspæh.* Nomen regis Arabiæ felicis.

اصبحي *æspæhi.* s. *n. f.* Locus, ubi fustigantur culpabiles. *Wan.*

اصبرة *æsperet.* s. *n. f.,* Pecudes, & camelli lætæ, liberèque vagantes. *Gol.*

اصبع *æspa,* اصبع *yspæ,* اصبع *æspi, yspi, uspa,* & اصبوع *uspū.* s. *n. f. Comm. gen. pl.* اصابع *æsābi,* & اصابيع *æsābiā.* 1) Digitus. 2) Benefactum, benemeritum. ¶ مغل الاصبع *mughyllil-æspa.* Perfidus. هرمس اصابع *hermesi æsābi,* hermodactyli.

اصبغ *æspægh.* s. *part.* 1) Anteriores pedes, caudæque extremitates albas habens *equus. Wan.* 2) Candicante cauda *avis.* 3) *n. f.* Ingens torrens, *seu* aquæ fluxos. *Gol.*

اصبوحة *ufpūhet.* s. *n. f.* Mane, aurora. *Wan.*

اصبهان *yspæhān,* & اصفهان *ysfehān.* s. *n. prop.* Ifpahan, *Parthiæ metropolis.*

اصبي *æspī,* & اصبية *æspīet.* s. *n. f. pl. a* صبي *fæbī.* Pueri, adolescentuli.

اصتة *pro* اصطة *ūstummet.* s. *n. f.* 1) Major rei pars. 2) Confluxus. 3) Medium rei. *Gol.*

اصح *æsahh.* s. *comparat.* Verior magis & maxime authenticus. *Il più certo, più vero,* & *autentico. Tef.*

اصحا *ishāe.* s. *V.* [4. *a* صحأ] 1) Sudum esse *cælum.* 2) Incidere in tempus serenum. *Wan.*

اصحا *æsyhhā,* & اصحة *æsyhhet.* s. *n. f. pl. a* صحاح *fahāh, vel* صحيح *fahyh.* Sani, incolumes.

اصحاب *æshāb.* s. *n. f. pl. a* صاحب *sāhyb.* Domini, possessores. amici, socii, familiares, incolæ. *Padroni, amici, compagni, abitanti.* ¶ اصحاب جاه *æshābi ğiāh.* Possessores dignitatum, dignitate eminentes. *Signori di dignità, costituiti in dignità. Sæ.* اصحاب دولت *æshābi dewlet.* Magnates. *Li grandi. Sæ.* بعض اصحاب روايت *bæ zū æshābi riwājet.* Quidam historici, aut narratores. *Alcuni istorici, o autori. Sæ.* اصحاب قصص *æshābi kysæs. Idem Sæ.* اصحاب تواريخ *æshābi tewārīeh.* Chronographi. *Scrittori di croniche. Sæ.* اصحاب تدبير *æshābi tedbīr.* Prudentes consiliarii. *Saggi, prudenti ministri. Sæ.* اصحاب سوف *æshābi sūjūf.* Milites, armati. *Spadaccini. Sæ.* اصحاب بدع و ضلالت *æshābi bid-ū wū zælālet.* Novatores, & devii. *Novatori, e disuiati. Sæ.* اصحاب اعتبار *æshābi yʿtibār.* Æstimati, honore habiti. *Li uomini stimati,* & *onorati. Sæ.* اصحاب فهوم *æshābi fūhūm.* Intelligentes, sagaces. *Intelligenti. Sæ.* اصحاب مناصب و ارباب مراتب برلو برنده معززدر *æshābi menāsyb, we*

we erbābi merātib ierlū ierinde *mukærrer dür.* Præfecti, magiſtratus quiſque in ſuo confirmantur officio. *Sæ. Li officiali, e magiſtrati ſono confermati ne' loro priſtini gradi, & ufficii. Br.* اصحاب نفاق *æshābi nifāk.* Impii, infideles. *Infedeli, maluaggi, falſi. Sæ.* اصحاب كزين *æshābi güzīn.* Selecti, primarii ſocii *Mohammedis. Li principali, e più intimi compagni di Moammede. Tef.* آل و اصحابي *āli æshābi.* Proles, ac poſteri, & ſocii *Mohammedis. La prole, li diſcendenti, e li compagni di Moammete.* اصحاب أخيبة و حسام *æshābi æchbije wū ehyjam.* Incolæ tentoriorum, *ſeu* qui mirabantur in eis. *Che dimoravano ſotto le tende, e padiglioni. Sæ.* اصحاب النار *æshābūn nār.* Incolæ ignis, *ſeu* damnati. *Li dannati.* اصحاب جحيم *æshābi ğæhȳm. Idem* Incolæ inferni. *Li dannati.*

اصحاب *yshāb.* ٭. *V.* [4. *a* صحب] 1) Inſcium, familiarem adſciſcere *aliquem.* 2) Obedientem fieri *camelum* antea refractarium. 3) Puberem fieri *filium.* 4) Moſchum innatare aquæ. *Wan.*

اصحاح *yshāh.* ٭. *V.* [4. *a* صحّ] Reſtitui ſanitati. *Wan.*

اصحب *æshxb.* ٭. *part.* Ex albo ad rubedinem vergens *aſinus. Gol.*

اصحر *æshær.* ٭. *part. fœm.* صحرا *sæhrā. i. q. præced. Gol.*

اصحم *æshæm.* ٭. *part.* Ex nigro ad flavum vergens. *Wan.*

اصحمة *æshæmet.* ٭. *n. f. prop.* Nnm. viri alicujus. *Wan.*

اصحرار *yshirār.* ٭. *V.* [11. *a* صحر] Exareſcere ac rubeſcere *herbam. Wan.*

اصحيمام *yshimām.* ٭. *V.* [11. *a* صحم] Flaveſcere *gramen. Wan.*

اصخاد *yschid.* ٭. *V.* [4. *a* صخد] 1) Calefieri, candere. *Wan.* 2) Apricari chamæleontem. *Gol.*

اصدا *æsdæ.* ٭. *part. fœm.* صدآ *ſædā.* Niger mixta rubedine. *Wan.*

اصدا *æsdā.* ٭. *n. f. pl. a* صدا *ſædā.* Voces, ſoni.

اصداء *ysdāe.* ٭. *V.* [4. *a* صدو] 1) Sonum, vocem edere. *Wan.* 2) Mnri. *Gol.*

اصداد *ystād.* ٭. *V.* [4. *a* صدّ] 1) Avertere, prohibere. 2) Sanioſum ac purulentum eſſe *vulnus. Gol.*

اصدار *aſtar*, *erroneè pro* استر *aſter.* ٭. *n. f.* Subductura. *V.* استر

اصدار *yſtār.* ٭. *V.* [4. *a* صدر] 1) Producere, in medium proferre. 2) Prodire, oriri. *Far vedere, e farſi vedere. Ll.*

اصداغ *aſtāgh.* ٭. *n. f. pl. a* صدغ *ſudgh.* Tempora, *Tempia, parte della faccia tra l' occhio, & l' oreccia.*

اصداف *aſtāf.* ٭. *n. f. pl. a* صدف *ſædef.* Conchæ. *Conche.*

اصداف *ysdāf.* ٭. *V.* [4. *a* صدف] 1) Flectere. 2) Averti. *Wan.*

اصداف *aſtāk.* ٭. *n. f. pl. a* صدق *ſydk.* Veritates, veracitates. *Verità, ſinceritā. Sæ.*

اصداف *ysdāk.* ٭. *V.* [4. *a* صدق] Conſtituere dntem *virgini tempore nuptiarum. Wan.*

اصدة *üsdet.* ٭. *n. f.* 1) Induſii (قميص *kamīs*) minoris genus *quod induunt ſub veſte.* 2) Induſium *quod puellulæ induunt. Gol.*

اصدر *æſter.* ٭. *part.* Pectnrnſus, magno pectore præditus. *Gol.*

اصدغان *aſtæghāni.* ٭. *n. f. dual.* Venæ duæ temporales. *Gol.*

اصدف *æsdef.* ٭. *part.* Femora ſibi invicem prnpinque, ungulas vero ab invicem diſtantes, & junctnras diſtnrtas habens *equus. Wan.*

اصدف *aſtæk.* ٭. *compar.* Veracior. ¶ اصدف القايلين *aſtækul kāilin.* Veraciſſimus lnquentium *Deus. Il più verace di tutti quelli, che parlano. Tef.*

اصدقا *aſtykā.* ٭. *n. f. pl. a* صديق *ſædȳk.* Amici veri. *Veri amici. Ik.*

اصدي *aſtā.* ٭. *part.* Gnarus *camelorum, & earum quæ ad illos pertinent. Gol.*

اصر *æsr.* ٭. *V. act.* [3. F.] 1) Includere. 2) Frangere. *Wan.* 3) [2. F.] Propenſum reddere. *Gol.*

اصر *yſr.* ٭. *n. f.* عهد *æht.* ٭. & ذنب *ğenb.* ٭. 1) Pactum, fœdus. 2) Peccatum, delictum. 3) Gravitas, onus. *Gol.*

اصر *uſur.* ٭. *n. f. pl. ab* اصار *yſār.* Funes breviores, *quibus interior tentorii pars alligatur paxilla. Gol.*

اصراب *ysrāb.* ٭. *V.* [4. *a* صرب] Dare. *Gol.*

اصراد *ysrād.* ٭. *V.* [4. *a* صرد] Pervenire facere *ſagittam* ad ſcopum. *Wan.*

اصرار *yſrār.* ٭. *V.* [4. *a* صرّ] Perſeverare, perſiſtere *pec. in malo. Perſeverare nel male. Ll.* ¶ اصرار ايله *yſrār ile.* Non intermiſſe, continuo, *in malam partem. Continuamente, ſenza intermiſſione. Ll.* كوچك كناه اصرار ايله كبير اولور بيوك كناه استغفار ايله صغير اولور *küčiük günāh yſrār ile kebīr olur, büjük günāh iſtyghfār ile ſæghīr olur.* Parvum (veniale) peccatum continuatione fit magnum, (lethale) magnum vero pœnitentia fit parvum. *Un peccato veniale col continuarlo*

tinuarla diventa mortale, & *il mortale con la penitenza diventa veniale. Tef.* اصرار ع. Perſiſtere, perſeverare *in malo*, habitum contrahere. *Perſeverare*, *ò mai tralaſciare.* اصرار معصيت ايله ارادن كسبوب و ايلمكدن ندامت ايطبوب كناهي دايم اشلمك *arafin kesmeiüp we nedāmet eilemeiüp günahi dāimisle-mek* Perſiſtere in peccato. *Perſeverare nel peccato.* اصرار مقاصده اصرار و آزار محلنده استعمال اولنور *mækāminde yſtʿmal olunur*, *we āzār mahallinde iſtʿmāl idüp.* Perſiſtebat in eo infeſtando, moleſtia afficiendo. *Non ceſſo mai d' infeſtarlo, e travagliarlo. Sa.*

اصراف *afrāf.* ع. *n. f. pl. a* صرف *ſarf.* Expenſæ, mutationes, vicifſitudines *fortunæ. Speſe*, & *mutazioni*, *viciſſitudini.*

اصراف *yſrīf.* ع. *part. i. q.* اولوا *yklwā.* Cum differunt vocales in poſtremis verſuum ſyllabis, in quibus conſiſtit. *Gol.*

اصرام *æsrām.* ع. *n. f. pl. a* صرم *ſyrm.* Vici, pagi. *Wan.*

اصرام *ysrām.* ع. *V.* [4. *a* صرم] *i. q.* اعدام *yʿdām*, & افتقار *iftykār.* 1) Deſtitutum, & egenum eſſe. 2) Appropinquare tempori refecandorum ramorum *palmam. Wan.*

آصيرت *āsyret.* ع. *n. f.* 1) Affectus benevolentiæ, favor, *quicquid animum alicujus in alium propenſum reddit*, *ut* cognatio, affinitas, meritum, æquitas. *Gol.*

اصرت *yseret.* ع. *n. f.* خويشي *chÿſi.* p. Affinitas. *Gol.*

اصرمه *aſyrret.* ع. *n. f. pl. a* صرار *ſyrār.* Funiculi, *quo colligantur papilla camelitis.*

اصرغان *yſyrghān.* ت. *part.* Mordax, rapax. *Mordace*, *rapace.* ¶ اصرغان اوتي *yſyrghān oty.* Urtica. *Ortica.*

اصرم *asrem.* ع. *part.* Pauper, cui nulla familia. *Gol.*

اصرمان *æsremāni.* ع. *n. f. dual.* 1) Corvus & lupus. 2) *metaph.* Dies & nox. *Wan.*

اصرمق *yſyrmak.* ت. *V.* كزيدن *gezīden.* p. Mordere. *Morſicare*, *mozzicare.* ¶ پرمق اصرمق *parmak yſyrmak.* Digito mordere *ex pœnitudine. Morderſi il dito, pentirſi.*

اصرمجي *yſyrigi.* ت. *part.* Mordens, mordax. *Che morde*, *mordace.*

اصطاتير *ystātir*, & اصطتير *yſtætir.* ع. *n. f.* Stater. *Gol.*

اصطباح *yſtybāh.* ع. *V.* [8. *a* صبح] Potum matutinum ſumere. *Wan.*

اصطبار *iſtybār.* ع. *V.* [8. *a* صبر] Habere patientiam *vel* ſimulare. *Aver pazienza*, *eſſer paziente. Ik.*

اصطبة *yſtubbet.* ع. *n. f.* Stupa, lini pars craſſior. *Gol.*

اصطبل *yſtæbÿl* ع. *n. f. pl.* اصابل *æsābil.* Stabulum. *Stalla. V.* آخور ¶ اصطبل دواب *yſtæbÿli dewāb.* Stabulum vilium animalium. *Stalla di ſozzi animali. Sæ.*

اصطحاب *yſtyhāb.* ع. *V.* [8. *a* صحب] Colloqui inter ſe. *Ragionar inſieme. Wan.*

اصطخام *yſtychām.* ع. *V.* [8. *a* صخم] Inſiſtere pedibus. *Star in piedi. Wan.*

اصطخر *yſtachar.* p. *n. prop.* 1) Urbs antiquiſſima *jam olim a Perſici regni primordiis Regia*, perſepolis. *Gol. Caſt.* 2) Nomen Regionis. *Tef.*

اصطدام *yſtydām.* ع. *V.* [8. *a* صدم] طوقشمق *dokuſmak.* ت. Collidi, cornibus ferire ſe invicem. *Cozzare inſieme*, *cozzare. Wan.*

اصطر *uſtur.* p. *n. f.* Certum genus cardui, *Turcis* بوغه دكني *bugha dikeni dictum. Ferh.*

اصطراخ *yſtyrāch.* p. *n. prop.* Nom. antiquæ urbis *regni Perſiæ*, & *regia Darii Codomanni. Alias etiam* اصطخر *yſtæchar dicitur. Ferh.*

اصطرار *yſtyrār.* ع. *V.* [8. *a* ضر] طار *dār* ot. ت. In anguſtum venire. *Eſſer ridotto alle ſtrette. Wan.*

اصطرلك *yſturek*, & اصطرك *yſtark.* ع. *n. f. i. q.* مبعد بابسه *mi-ādi yābiſe.* Styrax. *Storace. Gol.*

اسطرلابي *yſtærlābi.* ع. *part.* Aſtrolabiarius, *ſeu* qui conficit aſtrolabia. *Gol.*

اصطرلاب *yſtarlāb.* ع. *n. f.* Aſtrolabium. *V.* اسطرلاب

اصطفا *yſtyfā.* ع. *V.* [8. *a* صفي] Eligere, ſeligere *ut melius. Scegliere*, *eleggere. Wan.*

اصطفاف *yſtyfāf.* ع. *V.* [8. *a* صف] صف بغلمق *ſaf baghlamak* ت. Aciem inſtruere, in ordinem collocare. *Schierare*, *metter in iſchiera. Wan.*

اصطفاق *yſtyfāk.* ع. *V.* [8. *a* صفق] Commovere ſe. *Cambiar di luogo. Wan.*

اصطفلين *ystæflin.* ع. *n. f.* Paſtinaca. *V.* اصطلغين

اصطكاك *yſtykāk.* ع. *V.* [8. *a* صكّ] Collidere *genua*, vacillare. *Barcollare. Ik.* ¶ اصطكاك زند *yſtʿkāki zend*, & *zend.* Collifio, *ſeu* attritio ignitabuli. *Battimento di facile. Ik.*

اصطكمة *aſtækmet.* ع. *n. f. i. q.* خبزة آلة *chubzetül-mellet.* Panis ſubcineritius. *Gol.*

اصطلا *yſtylāe.* ع. *V.* [8. *a* صلا] Calefacere ſe penes ignem. *Scaldarſi preſſo il fuoco. Wan.*

اصطلاح *yſtylāh.* ع. *V.* & *n. f.* [8. *a* صلح] 1) Corrigere, rectificare. 2) *uſit.* Recte & correcte loquendi modus, phraſis, terminus elegans. *Ik. Fraſe*, *modo elegante di parlare.* ¶ اصطلاح معنيسي *yſtylāh mʿnisi.* Senſus verus, non verbalis. *Senſo vero della*

della fraſe.)(لغت معناسي *lughat mæ'nāſi.* Significatio vocis literalis, verbalis ſenſus. *Senſo literale, ò ſignificazione literale.*) اصطلاح فقها *yſtylāhy fukæhā.* Modus loquendi apud legis peritos uſitatus. *Modo di parlare de' Legiſti. Ik.*

اصطلاحات *yſtylāhāt.* s. *n. f. pl. præcedentis.* Phraſes, modi loqueodi. ¶ اصطلاحات منجم اوزره *yſtylāhāti münegğim üzre.* Juxtà modum loqueodi Aſtrologorum. *Conforme a quello, che parlano gl' Aſtrologhi.*

اصطلاك *yſtylāk.* s. *V.* [8. *a* صلف] Stridorem edere iuciſoriis deotibus *camelum. Wan.*

اصطلام *yſtylām.* s. *V.* [8. *a* صلم] Eradicare, exſtirpare funditus. *Wan.*

اصطمّة *uſtummet.* s. *n. f. i. q.* اسطمّة *üſtummet.* 1) Major *aut* media pars rei. 2) Congregatio ejus & confluxus. *Gol.*

اصطناع *yſtynā'.* s. *V.* [8. *a* صنع] 1) Conficiendum dare. 2) Seligere. 3) Beneficium petere. *Wan.*

اصطناع *yſtynā'.* s. *n. f.* 1) Perceptio. 2) Collatio beneficii. ¶ انواع مكارم و اصطناع *enwāʕ mekārimü yſtyna'.* Variæ gratiæ & beneficia. *Diverſe grazie, e beneficj. Sa.*

اصطناع *yſtyna'* s. Exercere, informare. *Gol.*

اصطور *üſtūr.* p. *n. f.* Certum genus cardui. *i. q.* اصطر *üſtür, quod vide. Ferh.*

اصطياف *yſtyjāf.* s. *V.* [8. *a* صيف] Aeſtivum tempus eſſe. *Wan.*

اصعاب *yſ-āb.* s. *V.* [4. *a* صعب] 1) Difficilem eſſe *rem.* 2) Negligendo *camelum*, eum refractarium reddere. *Wan.*

اصعاد *yſ-ād.* s. *V.* [4. *a* صعد] 1) Proficiſci. *Wan.* 2) Abortum paſſam camelitem alio anteriore fœtu recreari, ut lac ſervet. *Gol.*

اصعار *yſ-ār.* s. *V.* [4. *a* صعر] 1) Obliquare *faciem ſuam.* 2) Diſtorquere *genas.* 3) Indignabundum vertere vultum ab hominum conſpectu. *Gol.*

اصعاف *yſ-āf.* s. *V.* [4. *a* صعف] Deliquium pati. *Wan.*

اصعان *yſ-ān.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* صعن] Exili capitu & parum intelligentem eſſe. *Gol.*

اصعب *æs-āb.* s. *compar.* Difficilior, magis muoitus. ¶ فسيكبولي اصعبْ قسلعه *nigeboli æs-āb kæl-æ idi.* Nicopolis erat urbs magis munita. *Era Nicopoli una fortiſſima città. Sa.*

اصعر *æs-ār.* s. *part.* 1) Inflatus, ſuperbus. *Wan.* 2) Curvus facie, *vel* collo. *Gol.*

اصغا *yſghā.* s. *V.* [4. *a* صغو] 1) Auſcultare. 2) Inclinare. 3) Detrimentum pati varitem. 4) Admovere caput ſellæ *camelitem. Wan. V.* اسناع

اصغار *yſghār.* s. *V.* [4. *a* صغر] 1) Parvum facere, dimiſsuere. 2) Vilem ac contemptibilem reddere. 3) Parvis denſiſque futuris conſuere *utrem.* 4) *Intranſit.* Exiles plantas ferre *terram. Gol.*

اصغر *æsghar.* s. *compar. fam.* صغرا *ſughrā.* Minor. *Più picciolo.*

اصغر *æſghar.* s. *n. f.* Terminus minor in propoſitione. *Sicut dicitur* صغرى *ſughrā*, propoſitio minor ſyllogiſmi. *Gol.*

اصغر *usghār.* s. *compar. pl. a* صغرى *ſughrā.* Minores. *Wan.*

اصغران *æsghærāni.* s. *n. f. dual.* Cor, & lingua. *Gol.*

اصغي *æsghā.* s. *part.* Qui in unam partem inclinatum habet *caput. Gol.*

آصف بن برخيا *āſaf bin berchyja.* Aſaf filius Berchyja. *Nom. prop. Vezirii ſalomonis juxta orientalium traditiones. Vir fuit ſapientia ſingulari, ſummoque, quem ullus unquam hominum aſſecutus eſt, perfectionis gradu inſtructus; inclaruit vero eo maxime tempore miniſtri hujus ſapientia, quo Salomon annulum illum mirabilem, cui, juxta easdem orientalium traditiones, annexa erat omnis ſcientia, perdiderat, quo factum eſt, ut Aſaf ab omnibus Mohammedanis in exemplum proponeretur excellentiſſimi, qui unquam exſtitit, politici. Forte hic Aſaf idem eſt cum eo, ad quem David nonnullos Pſalmorum dirigit, & quem Interpretes vulgo ejus cantorem fuiſſe ajunt, Herb.* ¶ آصف براى آصف فكرلو *āſaf fikirlü reej* s. Prudens conſiliarius inſtar Aſafi, *h. e.* prudentiſſimus. *Grande, e prudentiſſimo miniſtro. Ll.* بر حكيم فيلسوف و بر آصف صاحب وقوف *bir hækīmī feilesūf we bir āſafī ſāhyb wuküf.* Doctor Ariſtoteli ſcientia æqualis, ac miniſter, ſeu conſiliarius rerum peritia Aſafo non impar. *Dottiſſimo, e prudentiſſimo miniſtro. Eb.*

اصف *æſaf*, *pro* لصف *læſaf.* s. *n. f. i. q.* كبر *Keber.* 1) Capparis. 2) *ejus* Radix. *Gol.*

اصفا *æsfā.* s. *n. f. pl. a* صفاه *ſafāt.* Petræ lævigatæ. *Wan.*

اصفا *yſfā.* s. *V.* [4. *a* صفو] 1) Sincerum eſſe in amicitia. 2) Eligere, præferre *rem rei.* 3) Vacuum eſſe. 4) Evacuare. 5) Caſtrare *pullos. Wan.*

اصفاح *iſfāh.* s. *V.* [4. *a* صفح] 1) Petentem repellere. 2) Lata parte gladii percutere. *Wan.*

اصفاد *yſfād.* s. *V.* [4. *a* صفد] Donare *ſervum, vel opes. Wan.*

اصفار *æsfār.* s. *n. f. pl. a* صفر *ſæfer.* Menſis ordine fecundus *anni Arabici. Wan.*

اصفاف *æsfāf.* s. *n. f. pl. a* صف *ſæff.* Series, ordines. *Schiere, ordinanze, ale. Sæ.*

اصفاف *yſfāf.* s. *V.* [4. *a* صف] 1) Inſtruere aciem. *Schierare, ordinar l'eſſercito.* 2) Inſtruere ephippium *ea parte, cui inſidetur,* صفة *ſiffet dicta. Gol.*

اصفاف *yſfak.* s. *V.* [4. *a* صفق] 1) Claudere oſtium. 2) Conſentire. 3) Manu capére *aliquid.* 4) Mulgere ſingulis diebus femel *pecora. Wan.*

اصفان *æsfān.* s. *n. f. pl. o* صفن *ſæfn.* Folliculi teſticulorum. *Wan.*

اصفر *æsfer.* s. *part. fæm.* صفرا *sæfrā* 1) Flavo colore præditus *equus.* 2) Pallidus. *Giallo, ſmorto, pallido.* 3) *Improprie.* Arabs, & græcus, *ob coloris ſimilitudinem. Wan.*

اصفر *æsfer.* s. *part.* Sibilans. *Che fiſchia. Wan.*

اصفرار *ysfirār.* s. *V.* [9. *a* صفر] 1) Flaveſcere. 2) Pallere. *Wan.*

اصفران *æsferāni.* s. *n. f. dual.* 1) Aurum & crocus. *Wan.* 2) Curcuma, & crocus. *Gol.*

اصفهسالار *ysfehsālār.* p. *n. f. pro uſit.* سپهسالار *ſipehſālār.* Dux exercitus. *Caſt.*

اصفيا *æsfijā.* s. *part. pl. a* صفي *sæfī* پاكلر *pakler.* s. Puri, juſti, pii *viri. Uomini divoti, ſanti, pii. Sæ.* 11. اوليا *V.* قطب

اصفيرار *ysfirār.* s. *V.* [11. *a* صفر] 1) Valde flaveſcere. 2) Valde pallere. *Wan.*

اصقاب *yskāb.* s. *V.* [4. *a* صقب] Prope accedere *prædam, ut peti poſſit. Wan.*

اصقاع *yskā'.* s. *V.* [4. *a* صقع] 1) Pruinam ſubire. 2) Talem locum ingredi. *Gol.*

اصقيل *yskīl.* p. *n. f. coll. pro* اسقيل *iskīl.* Lycoctonon. *Caſt.*

اصكّ *æsakk.* s. *part.* 1) Genubus collidens *vir.* 2) *Improprie n. f.* Struthiocamelus. *Wan.*

اصكّ *æsākk.* s. *n. f. pl. a* صكّ *ſakk.* Syngrapha. *Wan.*

اصل *æsal.* s. *act.* [5. F.] 1) Venire veſpertino tempore. 2) Ingredi tempus veſpertinum, *eam veſperæ partem, quæ* اصيل *æsyl* dicitur, & *quæ fere a pomeridiani temporis medio eſt ad ſolis occaſum.* 3) Contingere, *aut* lædere radicem. 4) Perimere. *Gol.*

اصل *æsal.* s. *n. f. pl. ab* اصلة *æsalet.* Tetri ſerpentes *magno capite, parvo corpore. Gol.*

اصل *æsyl*, *ſeu asl.* s. *n. f. plur.* اصول *usūl.* 1) (ع *fer*) Cauſſa. *Cauſa.* ¶ و اصل ع *aslüfer.* Cauſſa, & effectus. *Lo cauſo, e l'effetto.* 2) Origo, radix, imum rei. 3) Principium, elementum. 4) Stirps, genus. 5) Nobilitas. *Origine, radice, fonte, principio, ſtirpe, nobiltà.* 6) *i. q.* سرمايه *fermāie.* t. Fundus *opum*, ſumma capitalis, caput ac ſumma rei, negotii. *Il capitale.* 7) (صورت *ſuret.*) Primitivum exemplar tabulæ authenticæ, archetypon, *vul* originale. *L'originale.* ¶ اصلندن *aslynden.* Ex archetypo. *Dal ſuo originale.* اصل بر اصول *oslȳ ber usūl.* Originale, archetypum mörale, *ſeu* moralia tractans. *Ik.* اصل كتاب *aslȳ kitāb*, & اصل نسخه *aslȳ nuſchæ.* Archetypum, originalis liber, originale exemplar. *L'originale, il primo eſſemplare. Ik.* اصلنك دولندن چفتى *aslynün-iolynden ćikmak.* Degenerare. *Bob.* اصيل زاده *asyl zāde. compoſitum.* Generoſus, bono genere natus, nobilis. *Nobile, di buona naſcita.* اول اصل روس آلاصل *rūſūl asyl.* Ruthenus, Ruſſus natione. *Ruteno di nazione.* اصيلدن الني فرع بي عديل ظهور اينمشدى *ol aslȳ asȳlden alty ferȳ bi ʿadīl zuhūr itmiśldi.* Ab illa nobiliſſima cauſſa ſex effectus incomparabiles proceſſerant, *i. e.* procreârat ſex incomparabiles filios. *Procreò quel glorioſo padre, ò prencipe ſei incomparabili figliuoli. Sæ.* نكاح اصل اصول وسنت رسولدر *nikāh aslūl usūl we ſünneti reſūldūr.* Matrimonium eſt cauſſa cæſſarum, *q* generativum generantium, & lex eſt Prophetæ. *Il matrimonio è cauſa d'una continuata generatione, & è legge del Profeta. Del.* اصلمي بلدردى *aslyni bildürdi.* Cauſſam ſignificavit, & rem, ut eſt in ſe cum ſuis circumſtantiis, notificavit. *Gli fece ſapere la cagione di ciò, ò la coſa come era. Eb.* ڭجما اصلي ندر و نه *aǧebā aslȳ ne dür we ne ola dȳü bako düſti.* Quid tandem cauſſæ eſſet, aut quid eſſe poſſet recogitans circumſpicere cœpit. *Si poſe o guardare, perſapere la cagione di ciò, e che coſa finalmente poteſſe eſſere. Eb.* اصلي بو ايش *aslȳ bu imiś.* Hæc erat cauſſa, & tota rés *Queſta era la cagione, & queſto era il fatto. Eb.* البتّه بر اصلي وار در *elbette bir aslı vardür.* Hujus omnino cauſſa eſſe debet. بو اصل نادانلر *bu aſyl nādānler.* Hujusmodi idiotæ. *Simili ignoranti.* اول اصل بد اصل اذراك *ol aſyl bed aſȳl etrāk.* Ejusmodi malæ originis, *ſeu* viles & ignobiles Turcæ. *Sì fatti vili Turchi. Sæ. V.* نه اصل

اصل *uſul.* s. *n. f. pl. ab* اصيل *aſyl.* Tempora

pora veſpertina. *Proprie tempus, quod eſt ab* العصر *elæſar, usque ad occaſum ſolis. Gol.*

اصلا *aslā, pro* اصلاً *aslæn.* a. t. *adv. ſequente verbo negativo.* Minime, nullo modo, nunquam. *In niun modo, in neſſuna maniera, mai.* ¶ اصلا و قطعا *aslā we kat-â. Idem amplificative.*

اصلاب *æslāb.* s. *n. ſ. pl. a* صلب *ſulb.* Lumbi. *Gol.*

اصلات *yslāt.* a. *V.* [4. *a* صلت] Extrahere e vagina gladium. *Gol.*

اصلاتمق *yslatmak.* t. *V.* ارطاب *irtab* a. 1) Madefacere, humectare. 2) Macerare. *Bagnare, metter a molla.*

اصلاح *yslāh.* a. *V.* [4. *a* صلح] 1) Concinnare, aptare. 2) Corrigere. 3) Inſtaurare. 4) Benefacere. 5) Bona mereri *de aliquo. Wan.*

اصلاح *yslāh.* a. *n. ſ.* 1) Emendatio. 2) Inſtauratio. 3) Rectitudo. 4) Reconciliatio. *Correzione, riparatione, rettitudine, aggiuſtamento.* 5) *Turcis, corrupte pro* اصلح *æslæh ſcriptum, ſumitur pro* Optimus, præſtantiſſimus, purus, immixtus. *Fino, buono.* بو دوتون اصلاح دكلدر ¶ *bu tütün yslāh degüldür.* Non eſt bonus, non valet hic tabacus. *Non è buono, ò fino queſto tobacco.* اصلاحندن وبر *yslāhynden wer.* Ex optimo, ſeu optimum da. *Datemi del migliore, del fino.* اصلاح *yslāh* c. & اصلاحه *yslāhæ getürmek.* Emendare, inſtaurare, concinnare, reconciliare. *Correggere, ripurare, aggiuſtare, riconciliare.* اصلاح و تربيت *yslāhu terbijet* c. *Idem.* اصلاح *yslāh* m. *pro* اولنمق *olunmak.* Emendari, & emendatum, probum eſſe. اصلاح مابين *yslāhy mābejn* c. Componere partes. *Accordar le parti. Sæ.* اسندعاي اصلاح مابين اقديلر *iſtid-āi yslāhy mabejn ittiler.* Rogarunt, ut componeret diſſidia inter partes. *Pregarono di accordar le parti, & aggiuſtarle infieme. Sæ.* اصلاح ذات بين و رفع رنجش طرفين آساندر *yslāhy ẓāty bejn we ref-y renǧiſi taræfein āſāndür.* Facile eſt componere partes, & removere offenſas utriuſque partis. *Sæ. Egli è coſa facile d' accordare & aggiuſtare amendue le bande, e levar via dimeʒo li diſguſti, e le controverſie. Br.* اصلاح امور رعيت *yslāhy ümūri re-ʕjet.* Ad meliorem ſtatum revocare res ſubditorum. *Componere & aggiuſtare gl' affari de' ſudditi. Sæ.*

اصلاد *æslād.* s. *n. ſ. pl. a* صلد *ſæld.* Duri lapides. *Gol.*

اصلاد *yslād.* s. *V.* [4. *a* صلد] Collidendo ſilices edere ſonum. *Wan.*

اصلاف *yslāf.* s. *V.* [4. *a* صلف] 1) Invitum reddere. 2) Durioris animi eſſe hominem. *Wan.*

اصلاف *yslāk.* s. *V.* [4. *a* صلق] 1) Vehementem edere ſonum *pec.* dentibus ſtridulum. 2) Clamare alta voce. *Wan.*

اصلال *eslāl.* s. *n. ſ. pl. a* صل *ſyll.* Baſiliſci, ſerpentes.

اصلامق *yslāmak.* t. *V.* 1) Madefacere. 2) Macerare. *Bagnare, metter a molla.*

اصلان *aslan.* t. *n. ſ.* Leo. *Leone. Scribe, & V.* ارسلان

اصلان *uslān.* s. *n. ſ. pl. a* اصيل *æſyl.* Tempora veſpertina. *i. q.* اصل *uſul. q. V.*

اصلانمق *yslānmak.* t. *V. paſſ.* Madefieri. *Eſſer bagnato, bagnarſi.*

اصلب *æslāb.* s. *n. ſ. pl. a* صلب *ſulb.* Lumbi. *Gol.*

اصلة *æſælet*, & *yſælet.* s. *n. ſ.* 1) *coll.* Univerſitas, totum, univerſum. ¶ جاوا باصلتهم *ǧiāū bi æſæletihim.* s. Venerunt univerſi. اخذ الشيء باصلته *æchæẓeś-śeje bi yſæletihi.* Cepit rem radicitus, prorſus totam. 2) Serpens generis deterrimi, *vide* اصل *æſæl.*

اصلة *æſyllet.* s. *n. ſ. pl. a* صلال *ſylāl.* Coria ſubductitiæ ocreæ. *Gol.*

اصلتمق *yslatmak.* t. *V.* Madefacere. *i. q.* اصلامق *yslāmak. q. V.*

اصلح *æsleğ.* s. *part.* 1) Valde glaber. 2) Surdus. *Gol.*

اصلحجق *æylaǧiak.* t. *part.* واجب القتل *wāǧibūs ſælb* s. Suſpendendus, furcifer. *Pezʒo di forca, furbo, inſolente.* ¶ اصلحجق صوبه *æſylāǧiok ſujæ boghulmaz.* Suſpendendus non mergetur aquis. *Chi ha da eſſer impiccato, non è periculo, che s' anneghi.*

اصلح *æslæh.* s. *part.* 1) Præſtantior, melior. 2) Magis correctus, aut emendatus. *Migliore, più fino, più corretto.*

اصلحه *æslæhæ.* s. *V.* 3. *præt. ind. act. in apprecationibus ſignificat* اصلاح اشنون *yslāh iſjun.* Emendet. ¶ اصلح الله *æslæhāllāhu.* Emendet Deus *Principem alienæ fidei, vel hoſtem. Ll.*

اصلحمام *yslyhmām.* s. *V.* [4. *a* صلحم] Inſiſtere pedibus, ſtare. *Star in piedi. Wan.*

اصلخ *æslæch.* s. *part.* 1) Surdiſſimus. *Wan.* 2) Scabioſus *camelus. Gol.*

اصلخداد *yslychdād.* s. *V.* [4. *a* صلخد] Erecto ſtare corpore. *Wan.*

اصلد *æsled.* s. *part.* Valde avarus. *Wan.*

اصلع *æslaʕ.* s. *part.* Calvus in occipite. *Wan.*

اصلم *æslem.* s. *part.* Cui a radice exciſæ aures. 2) Cum in verſu extremitas

partis distinctum facit pedem, seu paxillum. *Gol.*

اصلمش *aſylmiś.* t. *part. paſſ.* معلق *muʿllaḳ* a. وآوىخته *āwīchte* p. Suſpensus, pendulus. *Impiccato, dipendente.*

اصلمق *aſylmak.* t. *V. paſſ.* Suſpendi, ſuſpenſum eſſe, pendere. *Pendere, eſſer appeſo, appiccato.*

اصلمق *yslamak.* t. *V.* Madefacere. *V.* اصلانمق

اصلنمق *yslanmak.* t. *V. paſſ.* Madefieri. *V.* اصلانمق

اصلو *aſylū.* t. *adj.* Pendulus, pendens. *i. q.* اصلمش

اصلو *uslu.* t. *adj.* Modeſtus. *V.* اوصلو

اصلوبي *uslubi.* t. *n. f.* Stupa. *err. pro* استپي *ăſtŭbī, quod V.*

اصلي *aslȳ.* a. *part.* 1)(فرعي) Originalis, radicelis, eſſentialis, principalis, præcipuus. *Originale, radicale, eſſenziale, principale. Ik. Sæ.* 2) Nobilis. *Nobile. V.* غرض رطوبت ¶ اصلي *rutūbeti asli, meliùs* اصليّه *aslȳje.* Humidum redicale. *L'umido radicale.*

اصليان *æslijan.* p. *n. ſ. pl. ab* اصل *aſyl.* Nobiles, honeſti.

اصليت *yslījet.* a. *n. f.* 1) Res ad nitorem polita. 2) Enſis diſtrictus. *Wan.*

اصم *æſæmm.* a. *part. fæm.* صما *ſæmmāʾ plur.* صم *ſumm*, & صمان *ſummān.* 1) Surdus. *Sordo.* 2) Durus *lapis. Wan.* 3) Surdus *numerus*, quod enunciari nequit, ineffebile, *ut latus quadratum binarii.* 4) Dirus ſerpens. 5) *Apud antiquos Arabes, ante inſtitutionem ſectæ mohammedanicæ* شهر الله الاصم *śehrüllāhil-aſæmm.* Menſis رجب *regēb*, ſeptimus anni Arabici, *quod tunc belli ſtrepitus non audiantur. Gol.*

اصمات *ysmāt.* a. *V.* [4. *a* اصمت] 1) Silere. 2) Explere *cavitatem rei. Wan.*

اصمار *æsmār.* a. *n. ſ. pl. a.* صمر *ſumr.* Oræ celicis. *Wan.*

اصمار *ysmār.* a. *V.* [4. *a* صمر] Abſtinere a querela *tempore tribulationis. Wan.*

اصماك *ysmāk.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* صمك] 1) Claudere & obſerare *oſtium.* 2) Corrumpi ſapore *lac, aquam. Gol.*

اصمام *ysmām.* a. *V.* [4. *a* صمم] 1) Tegere oram calicis. *Wan.* 2) Se ſurdum ſimulare. *Gol.*

اصمت *ysmet.* a. *part.* Defertus. وحشْ ¶ اصمت *wæḥśūn yſmitū*, & بلدْ اصمت *beledūn ijmitū.* Locus, deſertus, in quo nulla ſocietas. *Gol.*

اصمخ *æſmychœt.* a. *n. ſ. pl. a* صماخ *ſymāḫ.* Aures, organa auditus. *Orrecchi, meati dell' udire. Sæ.*

اصمرلمق *ysmarlamak.* t. *V.* تفويض *teſwīȳ* a. 1) Commeodare, committere. 2) Mandare, injungere. *Commettere, ingiungere.*

اصمع *æsmaʿ.* a. *part. fæm.* صمعا *ſæm-ā.* 1) Alte eminens. 2) *Pluma* elegans. 3) *Gladius* acutus. 4) *Planta* compectum in ſe fructum habens, efferensque citra involucri rupturam, *uti omnis gemma arboris.* 5) Excitatus & ecer *corde animoque.* 6) Parva, cepitique adpecta *auris. Gol.*

اصمعان *æsmeʿāni.* a. *part. dual. præc.* Cor acre & mens penetrans. *Gol.*

اصمعداد *ysmʿ-ǯdād.* a. *V.* [4. *a* صمعد] Feſtinanter ire. *Wan.*

اصمق *afmak.* t. *V.* صلب *ſalb.* a. آوىختن *awīchten* p. 1) Suſpendere. 2) Appendere. *Impiccare, & appendere.* ابو علي هر سوزن ¶ رشته معاني به چكدكچه جوان سمع قبوله اصمز اولدي *ebu ʿāli her ſoẓin riſteī maʿānije ćektükće ǧüwān ſem-ȳ kæbule afmaz oldy.* Quo magis Avicenna verbe ſua filo myſticæ ſignificationis conſereret, eo minus ea adoleſcens ad eurem acceptationis appeodebet, *h. e.* quo megis ille intentum ſuum myſticum explicebet, eo minus huic verbe illius placebent eut probentur. *Quanto più Avicenna cercava di farſi intendere, tanto meno il giovine accettava le di lui parole. Eb.* اصا قومق & اصه قومق *aſa komak, pro* اصي *aſy, vel* اصوب قومق *aſub komak.* Appendere, ſuſpenſum relinquere. *Appiccare, laſciar appeſo.*

اصه *aſma.* t. 1) *adj.* Pendulus. 2) *uſit. n. ſ.* Vitis peodule, pergula. *Pergola di vite.* ¶ ييان اصه *ieban aſma.* Lebruſca. *Lambruſca.* اصه جبوقلرى *asma ćiubukleri.* Sermenta. *Sarmento, faſcine.*

اصمكاك *ysmkāk.* a. *V.* [11. *a* صمك] 1) Iraſci. 2) Spiſſum evadere *lac. Wan.*

اصن *uſun* a. *n. ſ. pro* اصر *uſur.* Funes, *quibus inferiores tentorii partes ad paxillos alligari ſolent. Gol.*

اصناع *ysnāʿ.* a. *V.* [4. *a* صنع] 1) Juvere. 2) Applicare ſe *ad artem quampiam*, ac diſcere *eam. Gol.*

اصناعي *æsnā-ī.* a. *n. ſ. poſſ. gentile.* Ex orbe صنعي *sun-ā* Arabiæ felicis oriundus. *Gol.*

اصناف *æſnāf.* a. *n. ſ. pl. a* صنف *ſynf.* Species, formæ, varii, diverſi. *Specie, ſorti, & diverſi. V.* اجناس & مسنادى ¶ اصناف قبايل *æſnāfi kæbāil.* Variæ tribus. *Diverſe caſate. Ah.* اصناف مختلفه

مختلفه *æſnāfī muchtelife.* Variæ ſpecies, *Varietà, diverſe ſorti.*

اصناف *ysnāk.* s. *V.* [4. *a* صنف] Curare *peculium*, aut *pecora alicujus. Gol.*

اصنام *æſnām.* s. *n. f.* 1) *pl. a* صنم *ſanem.* Idola, ſtatuæ. *Statue, idoli. Sæ. Tef.* ¶ اصنام جين *æſnāmī cīn.* Idola ſinenſia, *Idoli della China.* 2) *metaph.* Formoſus puer, formoſa puella.

اصنان *ysnān.* s. *V.* [4. *a* صنّ] 1) Fœrere *ſub axillis.* 2) Superbire. *Wan.* 3) Iraſci. 4) Admiſſarium averſari fœtam *camelitem. Gol.*

اصنخ *æsnuch.* s. *n. f. pl. a* صنخ *ſynch.* Radices denoum. *Gol.*

اصنف *æsnef.* s. *part.* Crura excoriata habens, quaſi varie diſpoſita *ſtruthiocamelus. Gol.*

اصوا *æswā.* s. *n. f. pl. a* صاوي *sāwī. i. q.* قبور *kubūr.* s. Sepulcra, tumuli. *Gol.*

اصوب *æswęb.* s. *compar.* Rectior, ſalubrior. *Migliore, meglio.* ¶ اول سپاه كران شتحونلر ايله آواره صلمغي اصوب بي كراني و اختيار اقربد دنو پايه سرير ه ولت مصير بلدرم *ol ſipāhi gīrānī bī girānī ſebūchūnler ile āwāre kylmaghȳ æſweb we ychtyjārī ækrebtūr dijū pājeī ferīrī dewlet mæsȳrī ildyrym chānije ærz itmiſler idi.* Expoſuerunt regi, ſibi videri ſatius exercitum illum ferro gravem, & immenſum nocturnis impreſſionibus diſſipare. *Sæ. Rappreſentarono al pie dell' auguſto trono di Sultan Baiaſete, chiamato per ſopranome Fulmine, che giudicavano eſſer meglio, e, ſecondo l' apparenze, di più facile riuſcita il diſſipar quell immenſo, e grave eſſercito, con aſſalirlo improviſamente di notte. Br.*

اصوبتي *æſwebījetī.* s. *n. f. q.* Melioritas, melius, ſatius eſſe. *L' eſſer meglio, ò che ſia meglio. Sæ.*

اصور *æswer.* s. *part.* Propenſionem oſtentans. *Wan.*

اصورة *æswiret.* s. *n. f. pl.* s. صوار *sæwār.* Armenta boum *pec.* ſylveſtrium. *Gol.*

اصوص *æsūs.* s. *part.* 1) Durus firmusque. 2) Robuſtus *camelus. Gol.*

اصوع *æsū'.* s. *n. f. pl. a* صوع *ſæw'.* Menſuræ aridorum. *Wan.*

اصوف *æswef.* s. *part.* Laniger *ovis. Wan.*

اصول *usūl.* s. *n. f. pl. ab* اصل *asl.* Cauſæ, radices. *Cagioni, radici. Ik. V.* اصل ¶ شراب اصول *ſerābi usūl.* Potio ex radicibus. *Sciroppo di radici.* اصول و فروع *usūlu fūrū'.* Cauſæ, & effectus, & Aſcendentes, ac deſcendentes, *cognati. Cauſe, & effetti, & Aſcendenti, e diſcendenti in grado di pa-*

rentela. Ik. Sæ. Medicis etiam Viſcera principalia. ¶ اربعة الاصول *erbe-æṭūl-uſūl.* Quatuor radices. *Abſolute dicuntur: radices laſerpitii, fœnieuli, capparis, & apii. Gol.*

اصول *usūl.* s. *n-f.* 1) Modus, methodus. *Modo, metodo.* 2) Tonus, *ſeu* modus muſicalis. *Cadenza, ò battuta della muſica. Ah.* ¶ اصول ايله *usūl ile.* Rite, ſuo modo, methodice. *Con maniera, metodicamente.* بر جوان بر اصول *bir ğiūwānī pūr usūl.* Suaviter canens adoleſceos. *Giovine di bella voce, e buon muſico. Ah.*

اصوينة *æswinet.* s. *n. f. pl. a* صوان *sæwān.* Repoſitoria *veſtium. Gol.*

اصوى *æſwī.* s. *n. f. pl. a* صوّة *ſuwet.* Partes terræ altiores, durioresque. *Gol.*

اصها *yshā.* s. *V.* [4. *a* صهو] 1) Facere ut doleat *equus* medio dorſo. 2) Inunctum butyro *infantem* exponere ſoli *ob morbum. Gol.*

اصهار *æshār.* s. *n. f. pl. a* صهر *ſyhr.* Propingui, affines *ex parte uxoris. Wan.*

اصهار *yshār.* s. *V.* [4. *a* صهر] 1) Conjungi affinitate. 2) Vicinum eſſe. *Wan.* 3) Liquefacere. 4) Appropioquare *exercitui exercitum. Gol.*

اصهب *æsheb.* s. *part. fam.* صهبا *ſæhbā.* Rufus. *Roſſo. Wan.*

اصهرار *yshirār.* s. *V.* [11. *a* صهر] Micare, rutilare. *Wan.*

اضي *æſȳ.* s. *n. f.* فايده *fāide.* s. سود *sūd.* p. Utilitas, emolumentum. *Profitto, commodo, frutto.* ¶ لم اضي *æſȳ etmez.* Non prodeſt. *Non fà profitto, non giova.*

اضياف *æsjāf.* s. *n. f. pl. a* ضيف *ſajf.* Aeſtates. *Gol.*

اضية *æſyjet.* s. p. *n. f.* 1) Pulmentum liquidum *ſeu potius* ecligma *ex dactylis, & farina conſtans. Caſt.* 2) Malum inevitabile aut neceſſarium, *ſeu* fatale. *Gol.*

اطيد *æsjed.* s. 1) *part.* Superbus. *Wan.* 2) Præ ooxa caput attolens *camelus, vel* reſpicere inde oequieos. 3) *n. f.* Rex. *Gol.*

اطيد *æsȳd.* s. *n. f. pro* وطيد *wæȳd.* 1) Antarior pars domus. 2) Locus medius inter limen *ſeu* portam, & domum. 3) Locus *qui nec publicum nec interiora ſpectat, ſive caveæ ſit, ſive veſtibulum. Gel.*

اصيدة *æsȳdet.* s. *n. f. pro* وصيدة *wæsȳdet, i. q.* حظيرة *hæzȳret.* Caula, *ſeu in genere* ſeptum gregis vel armenti, *niſi quod illud ex ligno, hoc ex lapide. Gol.*

اصير *æsȳr.* s. *part. i. q.* متقارب *mūtekārib.* Propinquus, prope accedens. *Gol.*

اصيل *æsÿl.* s. 1) *part.* Firmus, ſolidus. 2) Nobilis. *Fermo, ſaldo, & nobile.* 3) *n. f.* ايكندي ايله آخشام اراسي و باتسو وقتي *iKindi ile æchsām arāſi we bātsu wæktÿ, ſeu* بعد العصر مغربه وارنجه و عند العشاء عشايه وارنجه اولان وقت *ba'del æſr mæghribe waringe we ündel ba'dÿ ſchāie waringe olan wækt.* s. Tempus veſpertinum, ab *Ikindi, ſeu* hora, *ut loquimur* veſperarum, ſeu media inter meridiem & occaſum ſolis, uſque ad ipſum occaſum, & juxta alios uſque ad ſecundam horam poſt occaſum. *Il tardi, la ſerà. Vide ejus pl.* آصال *āsāl.* ¶ مجد اصيل *megdi æsÿl.* Vera, ſolidaque gloria. *Gloria vera, e ſoda.* اصيل آلزاي *æsÿlur reej.* Solidiore judicio, & conſilio pollens, cordatus. *Di ſoda prudenza, e conſiglio Gol. V. etiam* نك

اصيل *uſæjl.* s. *n. f. dim. ab* اصيل *æsÿl.* Veſperula. *Gol.*

اصيلة *æsÿlet.* s. *n. f.* 1) *i. q.* اصيل *æsÿl.* Veſper. ¶ بكرة و اصيلة *bükreten we æsÿleten.* Mane, & veſperi. 2) *Thaifenſibus* terra *ſeu* ager antiquæ, & hæreditariæ poſſeſſionis. *Gol.*

اصيلع *uſÿli'.* s. *n. f. dim.* Parvus ſerpens *gracili collo, & capite nucis inſtar præditus. Wan.*

اصليلو *aſÿlu.* s. *adj.* فايدهلو *fāidelü.* s. Utilis. *Utile, profittevole.*

اض

اضّ ezzе. s. *V.* [1. & 2. F.] Impellere ad coofugiendum. *Wan.*

اضا *æzā.* s. *n. f.* 1) *i. q.* مبطحة *mebtabæt.* s. Locus depreſſior glarea plenus, *in quem confluit aqua.* 2) Palus. 3) Salicetum. *Vide &* اضاة *yzāt. Gol.*

اضا *yzāe.* s. *V.* [4. *a* اضوا] Splendere. *Splendere. Wan.*

اضاءان *yzāān.* s. *V.* [4. *ab* ضأن] Multas habere *oves. Wan.*

اضابير *æzābīr.* s. *n. f. pl. ab* اضبارة *yzbâret.* Faſciculi ſcriptorum, congeries librorum. *Wan.*

اضاة *æzāt.* s. *n. f. pl.* اضي *æzā, æzan,* & اضا *yzā, pl.* اضون *æzūn,* اضات *æzāt* & *æzæāt,* اضيات *æzæāt,* & اضاوات *æzāwāt: i. q.* غدير *ghædīr.* s. Stagnum, aqua ſtagnans ex torrente *vel* pluvia, *ſeu* ipſa ejus locus. *Gol.*

اضاءت *yzā-et.* s. *V.* [4. *a* ضوأ] 1) Lucare. 2) Accendere. 3) Amittere *opes. Wan.*

اضاحي *æzāhy.* s. *n. f. pl. ab* اضحية *uzhujet.* Serenæ ac lucidæ *noctes*, citra nebulam. *Wan.*

اضاد *yzād.* s. *V.* [4. *a* ضاد] Imprecari *alicui morbum choryzam dictum. Wan.*

اضاض *yzāz.* s. *n. f. i. q.* ملجا *melgiā.* Refugium. *Wan.*

اضاعت *yzā-et.* s. *V.* [4. *a* ضيع و تلف] ; تلف *telefü helāk* s. s. 1) Amittere. 2) Dilapidare. *Perdere Ik. Sa.* ¶ اضاعة مداد و قرطاس ايطشلر *yzā-et midādü kyrtās eilemisler.* Atramentum, chartamque perdiderunt. *Anno perſo la carta e l'inchioſtro. Sa.*

اضافة *yzāfet.* s. *V.* [4. *a* ضيف] 1) Aſſignare *alicui* loçum habitationis. 2) Replere. 3) Timere. *Wan.*

اضافت *yzāfet.* s. *n. f.* 1) Epitheton. 2) *Apud Grammat.* Annexio nominis cum nomine. *Wan.* ¶ اضافت لامية *yzāfetī lāmje.* Annexio, quæ per particulam indicativam poſſeſſionis reſolvi poteſt. اضافت بيائية *yzāfetī bejānyje.* Annexio explicativa, *we e.g. adjectivi cum ſubſtantivo.* اللهه اضافت قلمق *allāhę yzāfet kylmak.* Attribuere Deo. *Appropriare Deo. Tef.*

اضالة *yzālet.* s. *V.* [4. *a* ضال] 1) Producere terram arborem, *quæ dicitur lotus ſylveſtris.* 2) Abortum facere. 3) Apetitus ſpurios habere *fœminam gravidam. Wan.*

اضالع *æzālę'.* s. *n. f.* pl. *a* ضلع *zylę'.* Coſtæ, latera *rerum. Gol.*

اضاميم *æzāmīm.* s. *n. f. pl. ab* اضامة *yzmâmet.* Cuguli librorum. *Gol.*

اضب *æzeb.* s. *part.* Tumaſcentem pedem habens *camelus. Wan.*

اضبب *ezübb.* s. *n. f. pl. a* ضب *zæbb.* Lacertæ lybicæ diſſentiore corpore, & cauda. *Wan.*

اضبا *yzbā.* s. *V.* [4. *a* ضبأ] 1) Opertum habere, premere *animum.* 2) Retinere.

اضباء *yzbāe.* s. *V.* [4. *a* ضوء] 1) Imminere *in rem*, & prope eſſe *ut ea quis potiatur.* 2) Fruſtrari *aliquos iter, ne ſperatum percipiant quæſtum. Wan.*

اضباب *yzbāb.* s. *V.* [4. *a* ضبب] 1) Facere ſtillare. 2) Abundare. 3) Occultare *odium* in corde. 4) Tranquillum eſſe. 5) Colloqui. 6) Extrahere. 7) Nubuloſum *tempus* eſſe. *Wan.*

اضبات *æzbās.* s. *n. f.* Manus, pugilli. *Wan.*

اضبارة *yzbāret.* s. *n. f. pl.* اضابير *æzābīr.* Faſciculus *ſcriptorum*, congeries *librorum. Wan.*

اضباع *ezbā'.* s. *n. f. pl. a* ضبع *zab'.* Brachia. *Bracej. Wan.*

اضبان *yzbān.* s. *V.* [4. *a* ضبن] Sub axillam ſumere *aliquid. Wan.*

اضبط *æzbæt.* s. 1) *part.* Ambidexter. *Wan.* 2) *n. f.* Leo. *Gol.*

اضبع *æzbu'.* s. *n. f. pl. a* ضبع *zab'.* Hyænæ. *Wan.*

اضجاج

اضجاج yzğiāğ. s. V. [4. a ضجّ] Alta voce exclamare. *Wan.*

اضجار yzğiār. s. V. [4. a ضجر] كوكل طارمق gönül dār e. t. Angere, tædio efficere. *Infastidire, angosciare.*

اضجاع yzğiā'. s. V. [4. a ضجع] 1) Facere recumbere *in terra vel lecto.* 2) Demittere, daprimere *rem. Gol.*

اضجع azğa'. s. part. 1) Adversus uxori. 2) Inclinatos habens anteriores *dentes. Gol.*

اضجم azğem. s. part. Obliquum nasum habens. *Wan.*

اضحا azhā. s. n. f. fœm. ضحيا zahjā. 1) *i. q.* اشهب esheb. Subniger equus. 2) Serena nox. *Gol.*

اضحا azhā. s. n. f. pl. ab اضحاة azhāt. Dies solennes sacrificii, *vulg.* كچوك بيرام kuċük bæjrām, *sitque decima lunaris mensis* zylhyğğe. *Gol.*

اضحا yzhā'. s. V. [4. a ضحو] 1) Plenum solem exortum esse. 2) De die *aliquid* facere. *Wan.*

اضحاك yzhāk. s. V. [4. a ضحك] 1) گولدرمك güldürmek. s. Risum movere. 2) Irridere. *Far ridere*, & *beffarsi.*

اضحال azhāl. s. n. f. pl. a ضحل zahl. Aquæ parum profundæ. *Gol.*

اضحوك ezhūk. s. part. Res risum movens. *Wan.*

اضحوكة uzhūkat. s. part. Ridiculum, res ridicula. *Gol.*

اضحي azhā. s. V. 3. p. præt. perf. Fuit (peregit quid) porrecto die, in meridiem vergante sola. *Verbum hoc a Grammaticis Arabum inter verba defectiva seu* افعال آلناقصة *esa-āl-ün-nākyſat dicta refertur; adeoque secundum naturam, & proprietatem horum verborum collocat subjectum in casu recto, seu in nominativo, Arabibus* رفع *refa', & prædictum in casu obliquo seu accusativo, Arabibus* نصب *nesp, dicto.* ¶ اضحي زيدٌ راكباً azhā zeidun rākiban. Fuit Zaidus plano, & illustri jam die equitans.

اضحيانة yzhyānet. s. n. f. Serena nox. *Wan.*

اضحية yzhyjet. s. n. f. 1) Ovis *in festo Bajram pro sacrificio mactanda. Wan.* 2) Serena nox. *Gol.*

اضخم azchem. s. part. Crassus, corpulentus. *Wan.*

اضخومة uzchūmet. s. n. f. i. q. ضفيرة ğefīret. s. Spira *vel* fartura, *qua obesiores nates, (hæ enim in mulieribus placent) mentiuntur macriores fœminæ. Wan.*

اضداد azdād. s. part. pl. a ضدّ zydd. Contrarii, contrarie, oppositæ. *Contrarii, oppositi. Ik. Sæ.* ¶ اولان اضداد درلو dürlü azdād olan. Veriæ species sibi oppositæ. *Diverse sorti di opposti. Eb.*

اضداد yzdād. s. V. [4. a ضدّ] Irasci, succensere. *Wan.*

اضر azurr. s. n. f. pl. a ضرّة zarrā. Adversitates, afflictiones, damna. *Gol. V.* مضرت

اضراء yzrāe. s. V. [4. a ضرو] 1) Incitare, *canem.* 2) Docilem reddere *canem. Wan.*

اضراب yzrāb. s. V. [4. a ضرب] 1) Subsistere. 2) Tecere. 3) Averiari. 4) Addu cere *camelum cameliti. Wan.*

اضرار azrār. s. n. f. pl. a ضرر zarar. Damna. *Danni.* ¶ دفع اضرار كروه شدا مدار صوبنه شتاب اندى def'ŷ azrāri kürühi śakā medār ſawbine śitāb itti. Properavit ad obviandum damnis ſocietatis turmarum. *Sæ. Se ne volò, per rimediar alli danni, che facevano li nemici. Br.*

اضرار azrār. s. part. pl. a مضرور zarīr. Cæci facti, non nati. *Gol.*

اضرار yzrār. s. V. [4. a ضرّ] 1) Valde prope accedere. 2) Celeriore in cursu subsilire. 3) Frænum mordere *equum.* 4) Ducere plures uxores. *Wan.* 5) Nocere, damnum inferre. *Danneggiare. Ik. Sæ.* ¶ اضرار غير yzrāri ghajr e. Alteri damnum inferre. *Danneggiar altrui. Ik. Sæ. V.* اضرار ايرايا yzrāri berāiā. Nocere, damnum fecere proximo, mortalibus. *Nuocere, far danno al prossimo, a gl' uomini. Ll.* اضرار و آزاردن مستلزم ايدى yzrārū āzārinden mütesellzim idi. Alterabetur ob damne, & injuries sibi illatas. *Era mal contento per li oltraggi fattigli. Sa.*

اضراس azrās. s. n. f. pl. a ضرس zyrs. Dentes molares. *Wan.*

اضراس yzrās. s. V. [4. a ضرس] 1) Percellere ac commovere *aliquem. Wan.* 2) Stupore dentium afficere. 3) Ad silentium redigere *sermones. Gol.*

اضراط yzrāt. s. V. [4. a ضرط] Facere, ut quis edat crepitum. *Wan.*

اضراع yzrā'. s. V. [4. a ضرع] 1) Reddere *aliquem* supplicem, fecere ut ſe humiliet ac submittat. 2) Vicinam partui *fecit* fœturæ esse *camelitem.* 3) Paulo ante fœturam lac emittere. *Wan.*

اضرام yzrām. s. V. [4. a ضرم] Accendere. *Gol.*

اضرى azrī. s. n. f. pl. a ضرو zyrw. Canes venatici. *Wan.*

اضرغ *yɣrığ.* s. *n. f.* 1) Genus veſtis *ſeu* ſtragulæ fulvum, *pec.* ſericum. 2) Equus egregius ac velox. *Wan.*

اضرا *yɣrira.* s. *V.* [11. *a* ضرا] Indigeſtionem ſtamachi pati. *Wan.*

اضرّ *aɣaɣɣ.* s. *part. pl.* ضزار *ɣyɣāɣ.* 1) Pravus naturâ, difficilis, iracundus. 2) Cohærentes inter ſe habens maxillas, aut ſuperiores ac inferiores dentes vitio naturæ, *ita ut clara voce proloqui non poſſit. Wan.*

اضطبّاث *yɣdybās.* s. *V.* [8. *a* ضبث] 1) Palpare. 2) Prehendere *manu. Wan.*

اضطباع *yɣdybāˀ.* s. *V.* [8. *a* ضبع] *i. q.* تأبّط *tecbut.* Pallii partem ab humero ſiniſtro detractam per axillam dextram rejicere in humerum ſiniſtrum, *quod ita brachium ſit conſpicuum, modus præſcriptus in circuitione ſani Meccani. Far paſſar il mantello di ſotto il braccio dritto ſopra la ſpalla ſiniſtra. Wan.*

اضطبان *yɣdybān.* s. *V.* [8. *a* ضبن] Sumere *aliquid* ſub axillam. *Wan.*

اضطجاع *yɣdyğiaˀ.* s. *V.* [8. *a* ضجع] Decumbere in latus. *Wan.*

اضطراب *yɣdyrāb.* s. *V.* [8. *a* ضرب] 1) Coocutere. 2) Concitari. 3) Vaccillare. *Wan.*

اضطراب *yɣdyrāb.* s. *n. f.* 1) تحرّك *tæharrūk.* s. Agitatio, motus. 2) Vexatio, anxietas, moleſtia. *Agitazione, commozione, affanno, anſietà, dolore.* ¶ اول تحريك اضطرابدن *ol bæhrī pūr yɣdyrābten yˀādī eſpābsyz ṫbūr el wirmez.* Fieri non poteſt, ut illud agitatum, *h. e.* procelloſum mare trajiciatur abſque præparatione mediorum ad hoc requiſitorum. *Non ſi può traghettare quel procelloſo mare ſenza l' apparecchio de' mezi, a ciò neceſſarie. Sæ.* كمال اضطراب ايله *Kemālī yɣdyrāb ile. Sæ.* Cum maxima agitatione, & moleſtiâ. *Con gran travaglio, a mala pena. Br.* اضطراب *yɣdyrāb* s. & *frequentius* اضطراب ورمك *yɣdyrāb wirmek.* Perturbare, agitare, moleſtia afficere. *Turbare, commovere, agitare, affannare, recar affanno, anſietà, travaglia.* اضطراب چكمك *yɣdyrāb ċekmek*, & اضطرابه دوشمك *yɣdyrābe düsmek pro paſſ.* Agitari, perturbari, angi, & *pro* طارلمق *darylmak.* Irritari, indignari. *Eſſer agitato, affannato, adirato.*

اضطرار *yɣdyrār.* s. 1) *V.* [8. *a* ضرّ] Cogi, *Eſſer coſtretto, violentato.* 2) *n. f.* Extrema miſeria, deſperatio. *Eſtremità, diſperazione. Sæ.* ¶ كمال اضطرار ايله *Kemālī yɣdyrār ile.* Neceſſitate adactus. *Aſtretto dalla neceſſità. Sæ.* كمال اضطرار و ضعف انكسار ايله دلكير اولوب *Kemālī yɣdyrār we ɣæʃfū inkisār ile dilgīr olup.* Summa cordis anguſtia affectus. *Sæ. Ritrovondoſi molto meſto, e malinconico. Bt.*

اضطرارًا *yɣdyrāren.* s. *adv.* Coacte, invito animo. *Per neceſſità, per forza.*

اضطرام *yɣdyrām.* s. *V.* [8. *a* ضرم] Flammam concipere *ignem.*

اضطغان *yɣtyghān.* s. *V.* [8. *a* ضغن] 1) In odium proclivem eſſe. 2) Sub axillas accipere. *Wan.*

اضطمار *yɣtymār.* s. *V.* [8. *a* ضمر] 1) Animo coocipere. 2) Gracilem ac collapſo ventre eſſe. *Wan.*

اضطمام *yɣdymām.* s. *V.* [8. *a* ضمّ] Circumdare. *Wan.*

اضطناء *yɣdynāe.* s. *V.* [8. *a* ضنا] 1) Pudere. 2) Contrahi in ſe. *Wan.*

اضعاف *aɣ-āf.* s. *n. f. pl. a* ضعف ɣɣf. *i. q.* امثال *emsāl.* Similes, æquales, duplum *ſeu* duplo plura. Interſtitia regularum, & marginalium libri. *pec.* membra, & oſſa corporis. *Won. Simili, uguali, pari* & *il doppio Sæ. V.* وبره ¶ عدلرى اضعاف لشكر خصم اولغين *ædülerī aɣ-āfī leśkerī ċhaſm olmaghyn.* Cum exercitum hoſtilem duplo numero ſuperarent. *Sæ. Eſſendo al doppio ſuperiore all' eſſercito nemico di numero, e forze. Br.* بـــو لشكر اكا نسبت متجاوز وتبهء اضعاف ايدى *bu leśker an-a niſpet mutegāwiz rütbei aɣ-āf idi.* Hic exercitus reſpectu alterius excedebat duplo numerum militum. *Queſto eſſercito era al doppio più forte dell' altro. Sæ.*

اضعاف *yɣ-āf.* s. *V.* [4. *a* ضعف] 1) Debilem reddere. 2) Duplicare. 3) Duplum accipere. 4) Debile habere *jumentum. Render debile, raddoppiare, ricever' il doppio.* ¶ اضعاف مضاعفه *yɣ-āfī muɣā-āfe.* Duplicarum duplicare. *Tęf.*

اضعف *aɣ-āf.* s. *comp.* Debilior, *Più debole.* ¶ اضعف الخدّام *aɣāfūl chuddām.* Debilior, infimus ſervorum. *Il più debole de' ſervitori. Tęf.* اضعف الايمان *aɣ-āfūl īmān.* Debiliſſimus in fide. *Il men fermo nella fede. Tęf.*

اضغا *yɣghā.* s. *V.* [4. *a* ضغا] Adigere ad vociferationem. *Gol.*

اضغاث *aɣghās.* s. *n. f. pl. a* ضغث ɣyghs. Manipuli herbarum, confuſa & implicata ſomnia. *Wan.*

اضغاغ *yɣghāgh.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* ضغّ] 1) Gaudere potirive ubertate anni. 2) Irriguam, & ſuccolentam eſſe *plantam Gol.*

اضكل *aɣkel.* s. *part.* Nudus. *Gol.*

اضلّ *æẓælle.* s. 3. *perf. præt. perf.* Fecit, aut permiſit ut erraret. ¶ اضلّه الله علي علم زمره سندن اولدوغين برهان قاطع و دليل ساطع ايله اثبات ايلدي *æẓællehüllahü ʿalā ʃylmin ẓümrefinden oldughyn bürhānī kāty^ we delili sāty^ ile iſpāt eiledi.* Rationibus convincendbus, argumendsque irrefragabilibus comprobavit, ac demonſtravit eum eſſe ex cœtu eorum, quos Deus errare permiſit, reprobavit, ac perdidit in ſcientia. *Sæ.*

اضلاع *æẓlā^.* s. *n. ſ. pl. a* ضلع *ẓyl^.* Coſtæ, latera. *Wan.*[1].

اضلع *yẓlā^.* s. *V.* [4. *a* ضلع] 1) Gravitate ponderis deprimi. *Wan.* 2) Facere inclinare. *Gol.*

اضلال *yẓlāl.* s. *V.* [4. *a* ضلّ] Facere, ut quis aberret, inducere in errorem, ſeducere. *Far cader in errore, laſciar errare.* ¶ اضلال حال *yẓlāli hāl.* Alteratio, deſtructio ſtatus. *Peggioramento delle coſe, rivoluzione della fortuna. Sæ.*

اضلع *æẓlæ^.* s. *part. pl.* ضلع *ẓul^.* 1) Validus, craſſus *vir, equus.* 2) Dentem habens coſtæ modo iocurvum. *Gol.*

اضلولة *uẓlūlet.* s. *n. ſ.* Error. *V.* ضلالة

اضم *æẓm.* & *æẓum.* s. *n. ſ.* Ira. *Tef.*

اضم *æẓæm.* s. *V. act.* [3. F.] Iraſci. *Gol.*

اضم *yẓæm.* s. *n. ſ.* Nomen montis. *Gol.*

اضمات *æẓmāt.* s. *n. ſ. pl. ab* اضم *æẓm.* Iræ. *Gol.*

اضماد *yẓmād.* s. *V.* [4. *a* ضمد] Germinare herbam ſpinoſam عرفج *ærfeğ, dictam. Wan.*

اضمار *yẓmār.* s. *V.* [4. *a* ضمر] 1) Gracilem, macilentum facere. *Far magro. Wan.* 2) Occultare. *Naſcondere.* 3) Concipere, cogitare. *Cogitare.* ¶ اسرار واجب آلا اضمار *esrārī wāǧibūl-yẓmār.* Arcana occultanda. *Ik.*

اضمامة *yẓmāmet.* s. *n. ſ. pl.* اضمام *æẓāmīm.* 1) Cumulus *librorum.* 2) Caterva, agmen. ¶ سباق آلا اضماميم *ſibākul-æẓāmīm.* Equus omnia equorum agmina prævertens. *Gol.*

اضمحلال *yẓmyhlāl.* s. *V.* [4. *a* ضمحل] 1) Evaoeſcere, diſparcere. 2) Serenari *cælum.* بو مرتبه تردّدى باعث اضمحلال محبّت اولدي ¶ *bu mertebe tereddüdī bā-ʿiṯ yẓmyhlāl muhabbet oldy.* Tanta ejus renitentia cauſa fuit alienandæ amicitiæ. *Cotanta ſua renitenza fù cagione della rottura.*

اضمى *æẓmā.* s. *part.* Nigricanda habens labia. *Gol.*

اضمئكاك *yẓmǝ̄kāk.* s. *V.* [11. *a* ضمك] 1) Germinare. 2) Vireſcere *plantam. Wan.* 3) Intumeſcere *ira.* 4) Turgere pluvia *nubem. Gol.*

اضنا *yẓnā.* s. *V.* [4. *a* ضنا] 1) Multa habere pecora. *Wan.* 2) Fœcundam eſſe *mulierem*, & multos habere liberos. *Gol.*

اضنا *yẓnā.* s. *V.* [4. *a* ضني] Affligi *morbo. Wan.*

اضوا *æẓwā.* s. *n. ſ. pl. a* ضوء *ẓæw'*, *vel* ضيا *ẓyjā.* Lumina, ſplendores. *Gol.*

اضواء *yẓwāe.* s. *V.* [4. *a* ضوى] 1) Fortiter comprimere. 2) Gracilem puerum parere. *Wan.* 3) Defraudare. 4) Debilitare, non ſolide tractare. *Gol.*

اضواج *æẓwāǧ.* s. *n. ſ. pl. a* ضوج *ẓæwğ.* Flexus alvei. *Wan.*

اضواع *æẓwā^.* s. *n. ſ. pl. a* ضوع *ẓæw^.* Aves nocturnæ, bubones. *Gol.*

اضوط *æẓwat.* s. *part.* Fatuus, parvus mento *aut* maxilla. *Gol.*

اضون *æẓæwn.* s. *n. ſ. pl. ab* اضاة *æẓāt.* Aquæ ſtagnantes ex pluvia. *Gol.*

اضها *æẓhā.* s. *n. ſ. pl. a* ضهوة *ẓæhwet.* Piſcinæ. *Gol.*

اضها *yẓhā.* s. *V.* [4. *a* ضهي] Depaſci fruticem ضهيا *ẓæhjā, dictam, de camelo. Gol.*

اضهاد *yẓhād.* s. *V.* [4. *a* ضهد] Injuſte, & violenter tractare *aliquem. Gol.*

اضهال *yẓhāl.* s. *V.* [4. *a* ضهل] Maturos *aut* matureſcentes dactylos habere *palmam. Gol.*

اضياف *æẓjāf.* s. *n. ſ. pl. a* ضيف *ẓæjf.* Hoſpites, convivæ. *Convitati, foraſtieri.*

اضيال *yẓjāl*, & اضالة *yẓālet.* [4. *ab inuſ.* ضيل] Producere arborem lotum ضيال *ẓæjāl, dictam. Gol.*

اضيئ *æẓiæk.* s. *part. fœm.* ضيقي *ẓǰkā*, & ضوق *ẓæwkā.* Anguſtus. *Gol.*

اط

اطابة *yṭābet.* s. *V.* [4. *a* طيب] 1) Bonis verbis ſuavibuſque loqui. 2) Delicatum apponere cibum. 3) Bonos parere liberos. 4) Legitimam ducere conjugem. *Gol.*

اطاحة *yṭāhæt.* s. *V.* [4. *a* طوح] Facere, ut defluat *capillus*, pereat *res. Gol.*

اطار *yṭār.* s. *n. ſ.* Circulus, & quicquid rem aliquam circumcingit; *ita dicitur circumſcripta labiorum linea*, & *exteriora ora, crinitus circuitus ungulæ equinæ, circulus ligneus tympani, quod* دف *deff dicitur, annulus ligneus eribri. Gol.*

اطار *æṭṭār.* s. *n. ſ.* Circularius, *qui circulos annulosque conficit vel vendit. Gol.*

اطارت *yṭāret*, & *yṭāre.* s. *V.* [4. *a* طار] 1) Facere, ut volet, ad volatum concitare. *Wan.* 2) Rapide movere. *Sæ. V.* لثا

اطاشة *yṭāšet.* s. *V.* [4. *a* طاش] Deflectere facere *ſagittam a meta. Wan.*

اطاطة *yṭāṭæt.* s. *n. ſ.* 1) Sonus, ſtridor ve, *uti* اطيط *æṭyṭ.* 2) *i. q.* جوع *ğūᵘ*, fames. *Gol.*

اطاعت *ytā-ăt.* s. *V.* [4. *a* طوع] 1) Obedire. *Ubbidire.* 2) Maturos fructus ferre *arborem.* 3) Amplum patere campum *ad pastum. Wan.*

اطاعت *ytā-ăt* & اطاعة *ytā-ăt.* s. *n. f.* Obedientia, subjectio, cultus. *Ubbidienza, sommissione, ossequio.* ¶ انقياد و اطاعت *inkyjādū ytā-ăt.* Cultus & obsequium. *Ubbidienza & ossequio. Ll.* اطاعت اوامر سيّد *ytā-ăti ewāmiri sejjidūl ebrār.* Executio mandatorum principis justorum, (Mohammedis) *Sæ.* اطاعت كاغدي *ytā-ăt kāghydy.* Literæ deditiæ, *seu* subjectionem imperantes. *Lettere di sommissione. Ll.* اطاعت ايله *ytā-ăt ile.* Obsequenter, obsequiose. *Con sommissione.* اطاعت *ytā-ăt* s. & اوزره اطاعت *ytā-ăt ūzre* adv. Obedire, obsequi, ac deditium esse. *Ubbidire, sottoporsi, esser tributario.* چون مكتوب ضراعت مضمولي عبوديت و خدمكاري و اطاعت و جان سپاري عرضنه مشتمل ايدي *ciun mektūbl ẓyrā-ăt mæẓmūni ūbūdijetū chydmetkārī we ytā-ătū ğiān sipārī ărẓyne mūştemil idi.* Siquidem submissione plenæ ipsius literæ continebant exhibitionem servitii ac obsequii, cultusque & demissionis animi. *Sæ. E perche la sua umilissima lettera non conteneva altro che essibizioni di ossequio, e servitù, e raccommandazione per la sua vita. Br.* اطاعت تكليف *ytā-ăt teklif* s. Ad deditionem invitare. *Importr sommissione. Ll.* ايكي طرفه اطاعت اوزره اولان *iki tærafa ytā-ăt ūzre olan.* Deditius, utrique parti tributarius. *Tributario d'ambe le parti Ll.* اظهار عرض اطاعت *yẓhārī yta-ăt* s. & اظهار اطاعت *ărẓ ytā-ăt* s. Offerre subjectionem, dedere se. *Sottoporsi, e prestar ubbidienza.* اظهار اطاعت ايله عرض حال صوندیلر *yẓhārī ytā-ăt ile ărẓ hāl sondiler.* Libellum supplicem porrexerunt cum oblatione subjectionis. *Anno portata una supplica con mostrare di voler esser sudditi. Ll.* رعايايي جبراً اطاعت اندرمك مراد ايلدش *ry-ājājī ğebren ytā-ăt ittürmek mūrād eilemiś.* Subditos vi ad obedientiam adigere intendit. *La sua intenzione è di ridurre per forza all' ubbidienza li sudditi. Ll.*

اطافة *ytāfet.* s. *V.* [4. *a* طوف] 1) Circumire. 2) Appropinquare captantem *aliquid. Gol.*

اطاقت *ytākæt.* s. *V.* [4. *a* طاق] Posse, potestate pollere. *Wan.*

آطال *ātāl.* s. *n. f. pl. ab* اطل *ytl.* Hypochondria. *Gol.*

اطالة *ytālet.* s. *V.* [4. *a* طول] 1) Producere, prolongare. 2) Parere *puerum magnum. Wan. Prolongare, stendere.* ¶ زبان شمشير اطالهسنه شروع بيورلدی *ẓebānī śimśīr ytālesine śurū' būūruldy.* Cœptum est linguam gladii extendere, *seu* à verbis ad pugnam ventum est. *Voltate le parole in fatti, si accese fieramente la battaglia. Br.* بو رهگذردن عطايه اطالهء لسان آتشلردر *bu rehgüẓārden ūlemāie ytālel lisan ātmišler dür.* Ex hoc passu linguas maledicentiæ in viros doctos, ac legis peritos exacuerunt. *Sæ. Anno sparlato in questo punto contro li dottori, e leggisti. Br.*

اطام *ytām,* & *utām.* s. *n. f.* 1). Constrictio ventris. 2) Urinæ, & fæcum alvi suppressio ex morbo nata. *Gol.*

اطانة *ytānet.* s. *V.* [4. *a* طين] Luto oblinire. *Gol.*

اطاول *etāvil.* s. *comp. pl. ab* اطول *etwel.* Longiores. *Wan.*

اطايب *ætāib.* s. *comp. pl. ab* اطيب *ætjeb.* Melipres, suaviores. *Li migliori.*

اطبا *etbāe.* s. *n. f. pl. a* طبي *tuba, vel tība.* Uberæ, *in animalibus solidæ ungulæ etiam bifidæ, item in feris. Wan.*

اطبا *ytbā.* s. *V.* [4. *a* طبي] Avertere, amovere. *Gol.*

اطبا *ætybbā.* s. *n. f. pl. à* طبيب *tæbīb.* Medici. *Li medici.* ¶ عمدهء اطبا و زبدهء *ămdeï ætybbā we ẓübdei æhybbāśi olan.* Præcipuus, ac primarius suus medicus, & dilectus. *Il più eccellente medico, & il più caro confidente, che aveſſe. Sæ.*

اطبا *ytybāe.* s. *V.* [8. *a* طبا] 1) Impedire. 2) Interimere in via. *Wan.*

اطباخ *ytybāch.* s. *V.* [8. *a* طبخ] Parare dapes. *Affare. Wan.*

اطباع *ætbā'.* s. *n. f. pl. a* طبع *tyb'.* Fluvioli. *Wan.*

اطباق *ætbāk.* s. *n. f. pl. a* طبق *tæbæk,* & طبقه *tæbækæ.* Disci escarii, orbes, contignationes, ordines. *Tondi, piani, & concavitd, volti. Wan.* ¶ اطباق افلاك *ætbāky eflāk.* Orbes concavi cœlorum, ordines. *Li volti celesti.*

اطباق *ytbāk.* s. *V.* [4. *a* طبق] 1) Consentire data dextera. 2) Operire. *Wan.* 3) Discum imponere. 4) Complicare. *Gol.*

اطبال *ætbāl.* s. *n. f. pl. a* طبل *tæbl.* Tympana. *Gol.*

اطبة *ætybbet.* s. *n. f. pl. pauc.* Medici. *Wan.*

اطبح *ætbæch.* s. *part. i. q.* طبخة *tæbchæt.* Protsus fatuus, stolidus. *Gol.*

اطبقة *ætbykæt.* s. *n. f. pl. a* طبق *tæbæk.* Operimenta. *Gol.*

اطلار *ytsār.* s. *V. locu* اكثار *ikṡār.* Multos, copiososque esse. *Gol.*

اطلاح

اطحاج *ythāh.* s. *V.* [4. *a* طحّ] Projicere, finere cadere. *Gol.*

اطحار *ythār.* s. *V.* [4. *a* طحر] Præputium exſtirpare. *Gol.*

اطحل *æthæl.* s. *pari. fœm.* طحلا *œhlâ.* 1) Pulvereo colore *cinis.* 2) Turbidum *vinum, pulvis.* ¶ اطحل اخضر *æchzar æthæl.* Spadiceus pauca emicante flavedine *equus. Gol.*

اطحم *æthchæm.* s. *part.* Nigras maculas in naſo habens *jumentum. Wan.*

اطد *ætud.* s. *n. ſ. i. e.* هيدان آلعوسج *ŷdānūl-ʿwſeg.* Lìgna lycii. *Vide aliàs* عوسج *ʿwſeg.*

اطر *ætr.* s. *V. act.* [2. F.] 1) Curvare *arcum.* 2) Circumdare. 3) Præſidio eſſe. 4) Nervo *ſeu* tendine *contuſo,* & *macerato* obligare *ſagittam* ad caput prope crenam, *quod fit, ut tenerior ea pars magis firmata impulſum excipiat ſine noxa. Wan.*

اطار *utur.* s. *n. ſ. pl. ab* اطار *ytar.* Circuli. *Gol.*

اطرا *ytrā.* s. *V.* [4. *a* طرى] 1) Nimium laudare. 2) Portare mel in alveare. *Wan.* 3) Novum efficere. 4) Aromatibus condere *mel. Gol.*

اطرا *ytrā.* s. *n. ſ.* مبالغه *mūbālaghæ.* s. Immodica laudatio, *exaggeratio,* hyperboles. ¶ اطرا مقدماتني اجرا اتمشدر *mūbālæghæ wū ytrā mukæddemātinı̄ igrā itmiſtür.* Uſus eſt hyperbole in amplificandis rebus, eoque immodice laudando. *Sæ. Preſe ad ampliare,* & *ingrandir le coſe, per adularlo, e gratificargli. Br.*

اطراب *ytrāb.* s. *V.* [4. *a* طرب] Exhilerare. *Wan.*

اطرابلس *ætrābūlūs.* p. *n. prop.* Tripolis. *Caſt.*

اطراح *ytrāh.* s. *V.* [4. *a* طرح] Conjicere, *vel* ſemet conjicere, projicere, ſe præcipitem dare. *Gol.*

اطراح *ytyrāh.* s. *V.* [8. *a* طرح] Abjicere, rejicere longius. *Wan.*

اطراد *ytrād.* s. *V.* [4. *a* طرد] 1) Ejicere. 2) Pellere in exilium. *Wan.* 3) Procedere *unam rem poſt aliam. Scacciare, bandire,* & *andar una coſa dietro l'altra.* ¶ اطراد اوزره كيمك *ytrād üzre gitmek.* Succeſſive ire. *Andar per ordine l'un doppo l'altro. An.*

اطراد *ytyrād.* s. *V.* [8. *a* طرد] 1) Pedetentim unum ſequi alterum. 2) Bene ſe habere *negotium.* 3) Profluere *amnem. Wan.*

اطراى *ætrār.* s. *n. ſ. pl. a* طرّ *turret.* Latera regionis. *Wan.* Oræ fluvii. *Gol.*

اطراى *ytrār.* s. *V.* [4. *a* طرّ] 1) Facere ut concidat. 2) Amputare *manum.* 3) *i. q.* اغرا *yghrā.* s. Irritare, concitare. 4) *i. q.* ادلال *idlāl.* s. Alienum animum, & faſtoſum ſimulare. *Wan.* 5) Temere ac præter rationem erumpere *iram.* 6) Per latus oramve incedere. *Gol.*

اطراس *ætrās.* s. *n. ſ. pl.* s. طرس *tyrs.* Folia. *Wan.*

اطراف *ætrāf.* s. *n. ſ. pl. a* طرف *tæref.* Extrema, *pec.* corporis, *ut caput, manus, pedes,* proximi cognati, *ut partes, patrui, fratres.* & *i. q.* اشراف *eśrāf.* Eminentes, nobiles.

اطراف *ætrāf.* s. *n. ſ. pl. a* طرف *tærf.* Oculi. *Gol.*

اطراف *ætrāf.* s. *n. ſ. pl. a* طرف *tæref.* Partes, latera, extrema. *Parti, bande, contorni.* II. اكناف *eknāf.* آكناف *ākāk.* ¶ اطراف و اكناف *ætrāfü eknāf,* & اطراف و آفاق *ætrāfü āfāk.* Omnes partes, & *q. totus mundus. Tutte le parti, da per tutto Ll.* اطرافده تنبيه اولنمشدر *ætrāfe tembih olunmiſtür.* Inhibitum eſt omnibus circumjacentibus. *Si è inibito à tutti li contorni. Ll.* اطراف رعاياسي *ætrāf ryʿāiāſi.* Subditi circumjacentium locorum. *Li ſuddditi delli contorni. Ll.* بو اطراف سرحدلرده *bu ætrāfi ſerhædlerde.* In harum partium confiniis. *In queſte frontiere circonuicine. Ll.* امراى اطراف *ümerāi ætrāf.* Præfecti aut principes circumvicini. *Li governatori, ò li prencipi circonvicini.* اول اطراف *ol ætrāf* Illæ partes, *quelle parti, quei contorni.*

اطراف *ytrāf.* s. *V.* [4. *a* طرف] 1) Apportare *rem novam.* 2) Longa ſerie ab avo maximo genus ducere. 3) Albicante planta نصي *næsy dicta* abundare *regionem.* 4) In utroque latere inſignem ſtriiſque notatum eſſe *pannum. Gol.*

اطراف *ytyrāf.* s. *V.* [8. *a* طرف] 1) Emere recenter *rem aliquam. Wan.* 2) Extrema digitorum tingere *mulierem. Gol.*

اطرافيه *ātrāfijet.* s. *n. p.* Atraphitæ. *Sic vocantur aſſeclæ ſectæ Muhammedanorum, quos* الخوارج *el-chæwārig, i. e. ſchismaticos vocant. V.* خوارج *Tenent autem Atraphitæ ſententiam* حمزه *hæmzæ, circa prædeſtinationem. In eo ſolum differunt, quod excuſent a culpa eos, qui ex ignorantia omittunt aliquid a lege præſcriptum. Marrac. V.* حمزه

اطراك *ætrāk.* s. *n. ſ. pl. a* طرك *tærk.* Plicæ uteris. *Wan.*

اطراك *ytrāk.* s. *V.* [4. *a* طرك] 1) Conticere, nullum facere verbum. 2) Humi oculos defigere. 3) Mutuo dare *admiſſarium camelum alteri ut ejus ineat camelites.* 4) Duplicare *aut* obducere *rem corio aut nervo.* 5) Alios poſt alios ac per eorum veſtigia ire *camelos. Gol.*

اطّراف *ytyrāf.* ٭ *V.* [8. *a* طرف] Implicare, convolvere alas suas *avem. Wan.*

اطرام *ytram.* ٭ *V.* [4. *a* طرم] 1) Fœdum viroris colorem contrahere *dentes.* 2) Male olere *os, pec.* ex cibi reliquiis inter dentes resíduis. *Gol.*

اطرة *ūtret, ūtre.* ٭ *n. f.* 1) Olus, herba *quæ cibo imponitur. Cast.* 2) *i. q.* چوبك شوجي *ciölmek hœwugi.* ٭ Ollæ condimentum, *i. e. quicquid olerum, radicum aut aromatum carnibus inter coquendum adjicitur.* 3) Nervus *seu* tendo *quo obligatur crenatum caput sagittæ.* 4) Glutinis *seu* ipsius glutinationis genus, *quo commissis inter se & subactis sanguine, & cineribus ruptum fictile conglutinatur. Gol.*

اطرخام *ytryehmām.* ٭ *V.* [4. *a* طرخم] Superbire *elato naso. Wan.*

اطرد الحاجبين *ātredūl-* (& اطرط *ātrætūl-*) *hāǧibejn.* ٭ *part. comp.* Carens supercíliis. *Gol.*

اطرغشاش *ytryghshāsh.* ٭ *V.* [4. *a* طرغش] Convalescere ægrotum. *Wan.*

اطرف *ātrak.* ٭ *part.* Genu debilis *camelus. Wan.*

اطرف *ātruk.* ٭ *n. f. pl. a* طريق *tærǰk.* Viæ. *Gol.*

اطرقة *ātrykæt.* ٭ *n. f. pl. a* طريق *tæryk.* Viæ. *Wan.*

اطروان *utruwān.* ٭ *n. f.* Principium, & altitudo fluxus *aut* torrentis. *Gol.*

اطروش *utrūsh.* ٭ *part. i. q.* اصمّ *æsæmm.* Surdus. *Sordo. Wan.*

اطر *utre.* ٭ *n. f.* Asser rotundus, *qui infervit ad apportandas scutellas dapum. Ferh.*

اطرهام *ytryhmām.* ٭ *V.* [4. *a* طرهم] Crescere ad mediocrem staturam *virum. Wan.*

اطريه *ytrijet.* ٭ *n. f. i. q.* لاخشه *lāchše* ٭. Cibus ex offæ oblongioribus segmentis *aut* in filia deductis, *quæ in jure coqui solent. Gol.*

اطرى *ytryh.* ٭ *part.* Longum cameli *tuber. Gol.*

اطسام *ytsām.* ٭ *V.* [4. *a* طسم] Stomachi indigestionem parere. *Gol.*

اطسم *utsūmm*, & اطسّة *utsūmmet.* ٭ *n. f. pro* اسطته *ūstummet.* Domestici, asfines. *Gol.*

اطشاش *ytshāsh.* ٭ *V.* [4. *a* طش] Leviori pluvia pluere facere *cœlum. Wan.*

اطش *utsh.* ٭ *n. f.* Silex. *Cast.*

اطعام *yt-ām.* ٭ *V.* [4. *a* طعم] 1) Cibare. 2) Manuros, sapidosque fructus ferre *palmam. Wan.* 3) Sapidam esse *carnem. Gol.*

اطّعام *ytty-ām.* ٭ *V.* [8. *a* طعم] Sapidos fieri *fructus. Wan.*

اطّعان *yttyān.* ٭ *V.* [8. *a* طعن] Hasta se invicem confodere. *Wan.*

اطعمة *āt-ǯme.* ٭ *n. f. pl. a* طعام *tæ. ūn.* Cibi, edulia. *Cibi; vivande. Sæ.* ¶ انواع اطعمة شهيّة و نفايس بهيّة طبخ بيورلدي *enwā-ǯ āt-ǯmeī tchije we nefāisī bæhije tæbch būiūrūldy.* Instructæ sunt regales epulæ, coctique varii pretiosi, ac exquisiti cibi. *Furono apparecchiate molte preziose vivande, e diversi delicati cibi. Sæ.* اطعمهٔ نفيسه *āt-ǯmeī nefīse.* Cibi delicati, exquisiti. *Delicate, & squisite vivande. Sæ.*

اطغا *ytghā.* ٭ *V.* [4. *a* طغي] 1) ازدرمق *azdurmak.* ٭ Seducere. *Wan.* 2) Insolentem reddere. *Sedurre e render insolente, & eccessivo.*

اطفا *ytfā.* ٭ *V.* [4. *a* طفو] سوندرمك *soïündürmek.* ٭ Extinguere. *Spegnere. Wan.* ¶ اطفاي نارهٔ كفر *yt-fāī nārei küfr.* Restinguere ignem infidelitatis, blasphemiarum. *Smorzare il fuoco dell' infedeltà, e delle bestemmie Sæ.* آتش فتنه مشعل اولمسه اطفامي *ātesī fitne mūš-ʿēl olurse ytfāfi ʿesyr.* Si in flammas eruperit ignis seditionis, difficile erit illum extinguere. *Accendendosi il fuoco della sedizione, sarà poi difficile smorzarlo. Sæ.* اول فتنهٔ عظمينك اطفاسنه دائرهٔ *ol fitneī ūzmānūn-ytfāī nāireſi.* Extinctio incendii illius maximæ seditionis. *Smorzar l' incendio di quella grandissima sedizione Sæ.* فتنه‌لريه مباشرت اولنمسه اطفاي *ytfāī fitnelerine mübāšeret olunmaz ſa.* Si non attenda tur restinctioni seditionis eorum. *Se non si applica, ò accudisce ad estinguere la loro sedizione. Sæ.*

اطفاح *ytfāh.* ٭ *V.* [4. طفح] Replere, *ita ut liquor effluat. Wan.*

اطفاذ *ātfāz.* ٭ *n. f. pl. a* طفذ *æfeǯ.* Sepulchra. *Gol.*

اطفار *ytfār.* ٭ *V.* [4. *a* طفر] Incitare *equum* ad saltum subditis calcaribus. *Far saltar un cavallo. Ah.*

اطفال *ātfāl.* ٭ *n. f. pl. a* طفل *tyfl.* Infantes, parvuli. *Bambini, putti Sæ.* ¶ اطفالدن دكلركه *āt-fālden degülǯrki.* Non sumus ex pueris. *Non siamo ragazzi. Ik.*

اطفال *ytfāl.* ٭ *V.* [4. *a* طفل] 1) Ingredi tempus occasui solis vicinum طفل *tæfel dictum.* 2) Appropinquare occasui *solem.* 3) Rubere circa occasum. 4) Fœtum secum habere *mulierem, dorcadem.* 5) Fœturæ vicinam esse. *Gol.*

اطفال باغ *etfāl bāgh.* ٭ *n. f. comp.* Neoreflorescentes *herbæ, folia, & frondes. Ferh.*

اطل *ytl*, & *ytyl.* ٭ *n. f. pl.* آطال *ātāl*, *i. q.* خاصره *chāsyret, aut* تهيگاه *tehīgāh.* Hypochon-

pochondrium, latus, & hypochondrii medium. *Gol.*

اطلال *etlā.* s. *n. f. pl. a* طلا *talā.* Parvuli fœrus *animalis* bifidæ ungulæ. *Wan.*

اطلاا *ytlāe.* v. *V.* [4. *a* طلو] 1) Collum inclinare ad mortem *aut* ad aliud. *Wan.* 2) Illinire. *Gol.*

اطلا *ytylā.* s. *V.* [8. *a* طلا] Inungere ungueoro. *Wan.*

اطلاب *etlāb.* s. *n. f. pl.* s. طلب *tylb.* Amatores *mulierum. Gol.*

اطلاب *ytlāb.* s. *V.* [4. *a* طلب] 1) Dare, & concedere petitam *rem.* 2) Longius petendam esse *aquam*, *pabulum. Wan.*

اطلاب *ytylāb.* s. *V.* [8. *a* طلب] Petere, rogare. *Wan.*

اطلاح *etlāh.* s. *n. f. pl. a* طلح *tylh.* Lassi *cameli. Wan.*

اطلاح *ytlāh.* s. *V.* [4. *a* طلح] Lassari *camelum. Wan.*

اطلاس *etlās.* s. *part. pl. a* طلس *tyls.* Triti, leves. *Wan.*

اطلاع *ytlā*ᵃ. s. *V.* [4. *a* طلع] 1) Manifestare. 2) Attentum efficere. 3) Spatham proferre *palmam.* 4) Vomere. 5) Supra *aut* præter scopum jaculari. *Wan.* 6) Venire, accedere. 7) *i. q.* اعجال *iʿǧial.* Festinare. *Gol.*

اطلاع *ytylā*ᵃ. s. *V.* [8. *a* طلع] بوڤرمدن *iakaryden aśagha næzær* s. t. 1) Inspicere, penetrare, perspicere intimum *rei vel negotii.* 2) Explorare. *Vedere, entrare, taccar con mana.* ¶ اطلاع و شعور *ytylā-ů śu-ůr.* Perspicere ac animadvertere. *Vedere & scorgere. Ik.* مضمونه اطلاع بولنجق *mæzmūnine ytyla*ᵃ *bulγūiak.* Percepto contento earum *literarum. Venuto in cognizione del suo contenuta. Sæ.* اطلاع مخلص *ytylā-γ muchlys hāfyl olup.* Re penitus à me amico vestro perspecta. *Avendo penetrata la cosa fin al fondo. Ll.* فلان نسنده اطلاع حاصل اتدوكدن صوكره *fūlān neſneie ytylā*ᵃ *hāfyl etdūgūmūzde.* Postquam rem talem comperimus, & perspeximus. *Doppo esser venuti in cognizione, e chiarezza della cosa. Ll.*

اطلاف *ytlāf.* s. *V.* [4. *a* طلف] 1) Doare. 2) Prætermittere. 3) Inultum relinquere. *Wan.*

اطلاق *etlāk.* s. *n. f.* 1) *pl. a* طلق *tælk.* Dies primi, cum dimittuntur aquam versus cameli. 2) *pl. a* طلق *tuluk.* Liberi, non constricti *cameli*, dorcades, venatici canes. *Wan.*

اطلاق *ytlāk.* s. *V.* [4. *a* طلق] 1) صالموبرمك *fūlywirmek* s. قورتارمق *kurtarmak* s. Liberum dimittere *camelum.* 2) Aperire manum *od benefaciendum. Wan.* 3) Dimittere. 4) Liberum facere. 5) Repodiare *uxorem. Rilasciare, porre in libertà, ripudiare la moglie.* ¶ اطلاق اولنمق *ytlāk olunmak*, *pass.* Dimitti, applicari, *q.* dici propria appellatione. *Esser rilasciato.* اطلاق عنان *ytlāḳy ʕnān.* s. Laxare habenas, *h. e.* recta, & properanter tendere aliquo. *Scioglier la briglia, avviarsi. Sæ.* سمند هويت مستتبع آلهزيمتني فلان ولايت جانبنه اطلاق اندى *femendi ǎrǯmeti müſtetbi-ůl hezīmetini fülān wilāiet ǧānibine ytlāk ity.* Convertit equum expeditionis fuæ bellicæ (quam sequitur profligatio hostis) versus regionem *h. e.* Expeditionem fuscepit. *S'avviò. Sæ.* علي آلاطلاق *ālel ytlāk.* Absolute, proprie. *Assolutamente, propriamente.* حكيم اطلاقي *ḥakīmi ytlāḳy.* Medicus universalis. *Medico universale. Eb.*

اطلاف *ytylāk* s. *V.* [8. *a* طلق]. 1) Exhilerari animum. *Wan.* 2) Ferri animum *in rem oliquam. Gol.*

اطلال *etlāl.* s. *n. f. pl. a* طلل *talāl.* Rudera, vestigia. *Wan.*

اطلخمام *ytlychmām.* s. *V.* [4. *a* طلخم] 1) Insuperbire, 2) Valde obscuram esse *noctem. Wan.*

اطلس *ætlæs.* s. *n. f.* Glaber. 2) Sericum rasum. *Raso.* 3) Cœlum, *seu* sphæra crystallina, *alias* sphæra sphærarum dicta, *quad* & جرخ اطلس *ǧarkh ætlæs, dicitur. La sfera, a cielo cristallino. Ik.* ¶ طاق اطلسي *ṭāḳy ætlasy.* Sphæra crystallina.

اطلس *ætles.* s. *part.* 1) Cinereus color ad nigrum vergens, & tali colore prædita *res quæcunque.* 2) *n. f.* Macula, 3) Canis 4) Fur. 5) Petitus re turpi fœdisque dictis. 6) Niger, *ut Aethiops. Gol.*

اطلسلو *ætlaslü*, & اطلسدن *ætlaſten.* s. *adj.* Sericeus, tramosericeus. *Di rasa.*

اطلنسا *ytlinsā.* s. *V.* [26. *a* طلس] Toto fudare corpore. *Gol.*

اطلنشا *ytlinsā.* s. *V.* [26. *a* طلش] Migrare *de una mansiane in aliam. Gol.*

اطلنفا *ytlinfā.* s. *V.* [26. *a* طلف] Affigi *terræ. Wan.*

اطله *ætleh.* s. *part. pl. a* طله *tulh*, *i. q.* اطلس *ætles.* Cinerei colores. *Gol.*

اطم *ætm.* s. *V. act.* Constipatione ventris *seu* merdæ, & urinæ suppressione laborare *camelum. Gol.*

اطم *utm* & *utum.* s. *n. f. i. q.* حصن *huſn.* 1) Arx, muoimentum, ex lapidibus. 2) Aedificium quodvis quadratum tecto plano coopertum. 3) Castellum Medioensium. *Gol.*

اطماح *ytmāh.* s. *V.* [4. *a* طمح] In altum protendere *vifum. W'an.*

اطمار *ætmār.* s. *n. f. pl. a* طمر *tymr.* Veſtes tritæ. *Gol.*

اطمار *ytmār.* s. *V.* [4. *a* طمر] Veretrum in præputio contrahere *equum. Gol.*

اطماط *ætmāt.* s. *n. f. Nabathæis* אֲדֶרֶת *rette. Indis* فارج *fārīğ*, *alias etiam* فندق هندي *funduḳ hindi.* Avellana indica *dicitur. Gol.*

اطماع *ætmāʿ.* s. *n. f. pl. a* طمع *tamaʿ.* Stipendia militaria. *W'an.*

اطماع *ytmāʿ.* s. *V.* [4. *a* طمع] Concupiſcentia afficere, valde cupidum efficere. *W'an.*

اطمال *ytmāl.* s. *V.* [4. *a* طمل] Delere *ſcripturam. Gol.*

اطمام *ytmām.* s. *V.* [4. *a* طمم] Tonſioni idoneum eſſe *capillum. Gol.*

اطموط *ætmūt.* s. *n. f.* Avellana indica. *Gol.*

اطمينان *ytmīnān.* s. *V.* [11. *a* طمن] Quietum, ſecurum eſſe. *Goder ripoſo, e ſicurezza. Ll.* ¶ اطمينان خاطر *ytmīnānў chāṭyr.* Quies, tranquillitas animi. *Tranquillità, e contentezza d'animo. Ll.* اطمينان حاطرلرى ايچون *ytmīnānī chāṭyrleri iċiün.* Ad pacandum animum ejus. *Per rendergli l'animo quieto. Sæ.* اطمينان قلب ايله كار و كسمايينه مشغول اولالر *ytmīnānī ḳalb ile kārū keſblerine meſghūl olalar.* Cum quiere animi attendant ſuis commerciis, laboribus. *Accudiſcano con pace, ſicurezza, e quiete d'animo alle loro facende, e traffichi. Ll.*

اطنا *ytnā.* s. *V.* [4. *a* طني] Non relinquere in vita, *ſeu* præſentaneo necare veneno *de ſerpente. W'an.*

اطنا *ytnāe.* s. *V.* [4. *a* ظنا] 1) Animam agere. 2) Propenſum eſſe ad perendum hoſpitium. 3) Inclinare *in ſtragulam dormiendi ergo, ad lacum bibendi gratia. Gol.*

اطناب *ætnāb.* s. *n. f. pl. a* طنب *tænab*, & طناب *tynāb.* Funes tentoriorum, *ſeu* quibus tabernacula, *aut* tentoria extenduntur. *Corde de' padiglioni. Sæ.*

اطناب *ytnāb.* s. *V.* [4. *a* طنب] چوق سويلمك *ċiok ſoilemek*, & سوز اوزتمق *ſōzатmak* 1) Multum efferre ſe. 2) Sublimi ſtylo uti *in ſermone.* ¶ مدّ طناب اطناب ايله ملال سرحدّنه منتهي و اعتدال پيرايه‌سندن تجاوز اولدوغندن غيرى *nieddi tynābў ytnāb ile melāl ſerhæddine nāntehi, we yʷtidāl pīrāieſinden tehī oldughynden ghæjrў.* Præterquamquod nimium quantum extendendo funem ſublimitatis ſtyli, & verborum profluvii fertur uſque ad confinia tædii, ac ornamento mediocritatis, *ſeu* moderationis deſtiturus, ac vacuus eſt. *Oltre che col tirar, e ſtender troppo il filo del ſuo alto, e copioſo ſtile, lo fà arrivare fino alli confini del tedio, e reſta privo dell' ornamento della moderazione. Sæ.*

اطنابة *ytnābet.* s. *n. f.* 1) *i. q.* مطلّة *myẓallet.* 2) Umbraculum. 2) Lorum alligatum in extremitate nervi arcus arabici. *Gol.*

اطناخ *ytnāch.* s. *V.* [4. *a* طنخ] Indigeſtionem cibi parere. *Gol.*

اطناف *ætnāf.* s. *n. f. pl. a* طنف *tanf.* Promontoria. *Gol.*

اطنان *ætnān.* s. *n. f. pl. a* طنّ *tænn.* Corpora humana. *Gol.*

اطنان *ytnān.* s. *V.* [4. *a* طنن] 1) Facere ut tinniat *pelvis.* 2) Amputare *manum. Gol.*

اطنه *adana*, *atana.* s. *Nom. prop.* 1) Athenæ. 2) Alia urbs in Aſia. ¶ اطنه قطرى *adana kantari.* Talentum atticum. *Bob.*

اطواطوا *ætwaṭe.* s. *n. f.* Rugæ ductuſque adipis in tubere camelitis. *W'an.*

اطواد *ætwād.* s. *n. f. pl. a* طود *tæwd.* Montes ingentes. *Gol.*

اطوار *ætwār.* s. *n. f. pl. a* طور *tæwr.* Limites, tractus, regiones. *Limiti, parti, poeſi. W'an. uſit.* Actiones, motus. *Azzioni, moti. Ll. Etiam* quæ rem circumſtant, vices. & *i. q.* اخياف *æchyāf.* Diverſi generis homines. *Gol.* ¶ اطوار و مقامات *mekāmātū ætwār.* Loca, & regiones. *Luoghi, e paeſi. Ik.* اوضاع و اطوار *ewżā-ū ætwār*, & احوال و اطوار *aḥwālū ætwār.* Actiones, motus. *Azzioni, moti. Ll.* اطوار سيّئه *ætwārī ſejjie.* Actiones bravæ. *Male, cattive azzioni. Ik. Ah.* اطوار ناهموار *ætwārī nāhemwār*, & اطوار ناپسنديده *ætwārī nāpeſendide.* Indecentes, malæ actiones. *Azzioni indegne, cattive. Sæ.* اطوار حميده *ætwārī ḥæmīde*, & اطوار حميدهٔ آثار *ætwārī ḥæmīdetūl āsār, vel* اطوار حميده و آثار پسنديده *ætwārī ḥæmīde, we āsārī peſendide.* Actiones laudabiles, præclaræ. *Lodevoli azzioni. Sæ.* ظهور ايدن اطوار عجيبه و سنوح ايدن فتوح غريبه *żuhūr iden ætwārī āğībe we sūnūḥ iden fūtūḥў ghæribe.* Præclara facinora, mirabiles actiones & victoriæ, quæ reportantur. *Le belle, e maravigliose azzioni, che ſi riportano. Sæ.*

اطوار *ætwār.* p. *n. f.* Nom. inſulæ in Sinarum regno, *ubi multi ſunt dæmones. Caſt.*

اطواريدن *ætwārīn.* v. *i. q. prec. Ferh.*

اطواس *ætwās.* s. *n. f. pl. a* طاووس *tāwūs.* Pavones. *Gol.*

اطواف *ætwāk.* s. *n. f.* Lac nucis indicæ, *quod inebriat. Gol.*

اطواف *ætwāk.* s. *n. f. pl. a* طوف *tæwk.* Monilia, colaria. *W'an.*

اظ

اظار *æẓār.* s. *n. f. pl. a* ظئر ẓyr. Nutrices. *Gol.*

اظار *æẓẓār.* s. *n. f.* Nutrix.

اظافير *æẓāfīr.* s. *n. f. pl. mult. a* ظفر *ẓufr.* Ungues. *Wan.*

اظاليف *æẓālīf.* s. *n. f. pl. ab* اظلوفة *ẓilūfet.* Terræ lapidoſæ. *Wan.*

اظان *yẓān.* s. *n. f.* Nom. loci. *Gol.*

اظب *uẓb.* s. *n. f. pl. pauc. a* ظبة *ẓubet.* Extremitates ſagittæ.

اظبي *aẓbī.* s. *n. f. pl. a* ظبي *ẓabi.* Dorcades. *Wan.*

اظراب *aẓrāb.* s. *n. f.* 1) Radices dentium. *Wan.* 2) *i. q.* نواجذ *newāǧiẓ.* Dentes gemini, *qui & ſapientia dicuntur. Gol.*

اظرير *eẓirret.* s. *n. f. pl. a* ظرر *ẓærir.* Terræ craſſæ. *Wan.*

اظرف *æẓref.* s. *comp.* ظريفرف *ẓærīfrak.* c. Elegantior, ingenioſior. *Più galante, e più ingegnoſo.* ¶ اظرف الظرفين *æẓræfüs ſælāṭīyn.* Elegantiſſimus principum. *Il piu galante de' prencipi. Del.*

اظطلم *yẓṭylīm.* s. *V.* [8. *a* ظلم] *item* اظلام *yẓẓilām.* 1) Injuriem pati. *Wan.* 2) Injurie afficere. 3) Injuſtitiæ ſuccumbere. *Gol.*

اظعان *æẓǎn.* s. *n. f. pl. a* ظعينة *ẓæǧnet.* Pilenta camelina. *Wan.*

اظعان *yẓ-ǎn.* s. *V.* [4. *a* ظعن] Facere migrare, ad iter adigere. *Gol.*

اظطعان *yẓẓyǎn. alias etiam* اظعان *yẓẓijǎn.* s. *V.* [8. *a* ظعن] 1) Vehi in plauſtro *mulierem.* 2) Inequitare *camelo. Gol.*

اظفار *æẓfār.* s. *n. f. pl. a* ظفر *ẓæfr.* Genus aromatis, ungues, ungulæ.

اظفار *yẓfār.* s. *V.* [4. *a* ظفر] 1) Unguibus vulnerare, immittere eos *in faciem.* 2) Victoriam reportare. *Gol.*

اظفار *yẓẓyfār.* s. *V.* [8. *a* ظفر] 1) Victoriam reportare. 2) Ungues infigere *in rem aliquam. Wan.*

اظفر *æẓfer.* s. *part.* اوزون درناقلو *uẓun türnāklü.* c. Longis unguibus præditus. *Wan.*

اظفر *eẓfur*, & اظفور *uẓfūr.* s. *n. f. pl. a* ظفر *ẓufr.* Ungues. *Wan.*

اظل *æẓell*, & اظلل *æẓlel.* s. *part.* Pars inferior pedis cemelini. *Gol.*

اظلاف *æẓlāf.* s. *n. f. pl. a* ظلف *ẓylf.* Ungulæ bifulcæ. *Gol.*

اظلاف *yẓlāf.* s. *V.* [4. *a* ظلف] Incidere *in terram duram. Gol.*

اظلال *æẓlāl.* s. *n. f. pl. a* ظل *ẓyll.* Umbræ. *Ombre.*

اط

اطوال *ytwāl.* s. *V.* [4. *a* طول] 1) Prolongare. 2) Parere infantem magnum. *Wan.*

اطول *ætwel.* s. *comp. pl.* اطاول *ætāwil. fæm.* طولى *tūlā pl.* طول *tuwel.* 1) Longior, procerior. *Più lungo.* 2) Longo *ſeu* pendulo ſuperiore labio præditus *camelus. Wan.*

اطولا *ætwelen.* s. *adv.* Prolixius, longius.

اطوم *ætūm.* s. *n. f.* 1) Teſtudo marina, *eaque* craſſiore teſta. 2) Bos ſylvatice ſimilis cervæ. 3) Arcus, *cujus manubrio cohæret nervus.* 4) Echinus. 5) Concha merine. *Gol.*

اطوم *utūm.* s. *n. f. pl. ab* اطم *utm.* Monumenta. *Gol.*

اطه *ada.* c. *n. f.* Inſula. *V.* ادا

اطها *ythā.* s. *V.* [4 *a* طها] Solertem, & induſtrium in arte eſſe. *Gol.*

اطهار *æthār.* s. *part. pl. a* طاهر *tāhir.* Mundæ, puræ *res. Gol.*

اطهاف *ythāf.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* طهف] 1) *i. q.* كثف *tæchfīf.* s. Laxum flaccidumque eſſe *uterum.* 2) Dare *alicui partem de opibus ſuis.* 3) Egregie germinare, luxuriere *plantam* صليان *ſylejān, dictam. Gol.*

اطياب *ætjāb.* s. *n. f. pl. a* طيب *tyb.* Odoramenta, unguenta, aramata.

اطيار *ætjār.* s. *n. f. pl. a* طير *tæjr.* Aves, volucres. *Uccelli.*

اطيب *ætjeb.* s. *comp. pl.* اطايب *ætāib. fæm.* طوبى *tūba pl.* طيبة *tybe* خوشرف دودوسي *kokuſi choſirak*, پاكرك *pākræk.* c. 1) Melior, 2) Fragrantior, ſuavior. *Migliore, più ſoaue* ¶ اطيب مواضع كشور روم *ætjebi mewāẓy-ỳ kiſwerī rūm.* Locus totius Græciæ amœniſſimus, pulcherrimus. *Il più bel luogo della Grecia. Sæ.*

اطيبان *ætjebānī.* s. *n. f. dual.* Epulæ, & concubitus, ceres venusque. ¶ ما اطيبه *mā ætjebehu*, & *inverſe* ما ايطبه *mā ejtæbehu.* Quam optimum hoc ſuaviſſimumque eſt. *Gol.*

اطير *ætȳr.* s. *n. f. i. q.* ذنب *ẓenb.* Peccatum, delictum, culpa. ¶ اخذني باطير غيري *æchæẓenī bi ætȳrī ghæirī.* Coarguit aut damnavit me ob culpam elienam, vel mele voluit mihi. *Gol.*

اطيط *ætyt.* s. *V. act.* & *n. f.* 1) Sonum edere, & ſtridere *ſellam camelinam aut ſimile quid.* 2) Sonus, *ut* ſtridor *ſellæ*, murmur *ventris*, gemitus *pulli camelini.* ¶ اهل اطيط *ehli ætȳt.* Qui camelis operam dant *vel* iis utuntur. *Gol.*

اطيمة *ætȳmet.* s. *n. f.* Focus, caminus, locus omnis *in quo ſtruitur ignis. Gol.*

اظلال yʒlāl. s. V. [4. a ظلّ] 1) كولكه ، *golge* ot. t. Obumbrare. 2) Accedere. *Wan.*

اظلام yʒlām. s. V. [4. a ظلم] 1) Obſcuram eſſe *noctem. Wan.* 2) Per tenebras incedere. *Gol.*

اظلام yʒʒylām. & اظطلام s. V. [8. a ظلم] Injuria affici, tyrannidem tollerare. *Wan.*

اظلم aʒlem. s. comp. Injuſtior. ¶ ما اظلمه *mā aʒlemehu.* Quam maxime obſcura eſt *nox. Gol.*

اظلوفة uʒlūfet. s. n. f. pl. اظالیف aʒālif. Terra conſtans lapidibus acutis, & aſperis. *Wan.*

اظما aʒmā. s. n. f. plur. a ظمء ʒym' Siris. *Gol.*

اظمأ yʒmâe. s. V. [4. a ظما vel ظمي] Siti affici. *Wan.*

اظمي aʒmā. s. part. 1) Sitiens. 2) Denſa *umbra. Wan.*

اظنان yʒnān. s. V. [4. a ظنّ] 1) Suſpectum reddere. *Wan.* 2) Suſpectum habere. *Gol.*

اظنان yʒʒynān. s. V. [8. a ظنّ] 1) Suſpectum reddere. *Wan.* 2) Suſpicari. *Gol.*

اظهار aʒhār. s. n. f. pl. a ظهر ʒuhr. Tempora meridiana. *Gol.*

اظهر aʒhur. s. n. f. pl. a ظهر ʒahr. Dorſa. *Gol.*

اظهار yʒhār. s. V. [4. a ظهر] 1) Oſtentare. 2) Superiorem reddere. 3) Tempore meridiano iter facere. *Wan.* 4) Manifeſtare. 5) Simulare. 6) Surſum ducere. *Gol.*

اظهار yʒhār. s. n. f. 1) Manifeſtatio, oſtentio. 2) Demonſtratio, *ſeu* commonſtratio. *Paleſamento, dimoſtrazione.* ¶ اظهار yʒhār s. Proferre in medium, manifeſtare, ſimulare. *Manifeſtare, proferire, ſimulare.* Tempore meridiano iter facere, ſuperiorem reddere, juvare *contra hoſtem. Viaggiare di mezo giorno, aſſaltare. Acht.* اظهار خصومت yʒhārī chuſūmet. s. Inimicitiam præ ſe ferre. *Moſtrar nemicizia.* اظهار فرار yʒhārī firār. s. Fugam ſimulare. *Far finta, di fuggire. Sæ.* اظهار هزيمت و فراره yʒhārī heʒimet, we firāre aʒimet idüp. Simulando ſe eſſe victum, fugamque capeſſendo. *Sæ. Fingendo d'eſſer vinto, e dando ſegni di fuggire. Br.*

اظهار yʒʒyhār. s. V. [8. a ظهر] 1) Manifeſtare. 2) Tempore meridiano iter facere. *Gol.*

اظهر aʒher. s. comp. fæm. ظهرا ʒuhrā. Clarior, evidentior. *Più chiaro.* ¶ كوندن اظهر *günden aʒher*, & آلتسن اظهر *'aʒherŭ mineś· ſems.* Clarior ſole. *Più chiaro del ſole. Sæ.* 11. نور ذكادن مستر اظهر *nūrī ʒükāden aʒher.* Luce ſolis clarior. *Più chiaro del lume del ſole. Ik.* اظهر خطاى *chætāī aʒhēr.* Evidentiſſimus error. *Un' errore evidente, palpabile. Sæ.*

اع

اع اع *u" u"*, *pro* هع هع *hu" hu".* s. *Interjectio, ſeu vox vomentis. Gol.*

اعا i-ā, *pro* وعا *wi-ā.* s. n. f. Repoſitorium, theca, loculus. *Gol.*

اعابد e-ābid. s. n. f. pl. pl. *ab* عبد ābd. Servi. *Gol.*

اعاجم æ-āǧim. s. n. f. pl. *ab* اعجم æ"ǧem. Barbari, *qui Arabice loqui neſciunt.* Perſæ. *Barbari, & Perſiani. Tef.*

اعاجيب æ-āǧib. s. n. f. pl. *ab* عجوبة u"ǧiubet. Res admirandæ, miracula. *Coſe ſtrane, miracoli.*

اعاد y-ād. s. V. [4. *ab* عود] Reducere, revocare. *Far tornare.*

اعاده y-āde. s. V. [4. *ab* عود] 1) Repetere. *Replicare, tornar a dire W'an.* 2) Reducere. *Gol.* ¶ اعادهٔ نظر y-ādei naʒar. Reviſio, relectio, *ſeu* revidere, repetere. *Riviſta, o rivedere, rileggere. Sæ. Ik.* اعاده و انكسي خود y-āde wü tekrīr. Repetere. اعادهيه دكمز *ikiſi chod y-ādeie degmez. Sæ.* Neutra earum rerum meretur, ut repetatur. *Non merita lite, o guerra. Br.*

اعادى æ-ādī. s. n. f. pl. pl. *ab* عدو ādü. Inimici, hoſtes. *Sæ.*

اعاذة y-āʒet. s. V. [4. *ab* عوذ] Confugere, *pec.* à mala re ad averruncum *Deum. W'an.*

اعارة y-āret. s. V. [4. *ab* عور] 1) عاريته ويرمك *ārijete wirmek.* s. Mutuo dare, commodare. *Dar ad impreſtito. W'an.* 2) Occecare. 3) Apparere. 4) Apertum offerre *latus alteri.* 5) Petendi copiam facere *prædam, equitem. Gol.* ¶ الم زدهٔ كشوبش معاش ايسدلر يبردكيء اقراض و اعاره و كفالة ايله مضيقٔ فافهٔ مبدل آلطافدن خلاص ايدهسز *elem zedēī teśwīſī mæāś iſeler pajmerdīī ykrāʒ ŭ-yāre wü Kefāle ile mæʒŠkŷ fākæī müʒīlüt tārkaden chalās ideſyʒ.* Si penuria victus premantur, ſive credito, ſive mutuo dando, ſive ſponſionem aut vadimonium pro illis præſtando eos ab anguſtiis paupertatis vires enervantis liberate. *Se ſi trovano afflitti per penuria di viveri, con dar loro a credenza, ò con impreſtare, ò con far ſicurtà per lora, liberateli dalla ſtrettezza della povertà che toglie le forze dell' uomo. Ik.*

اعارة y-året. a. V. [4. ab عير] Fugare efferare *equum*. *Wan.*

اعاريض e-åryẓ. s. n. f. pl. ab عروض åruẓ. Ultimæ partes primorum Hemiſtichiorum in verſu. *Gol.*

اعاريب e-årib. s. n. f. pl. pl. ab اعراب a^e-rāb. Arabes campeſtres, vagabundi. *Gol.*

اعاريض e-åryẓ. s. n. f. pl. ab عروض åruẓ. Ultimæ partes primorum Hemiſtichiorum. *G.*

اعارة y-åẓet. a. V. [4. ab عوز] 1) Egenum eſſe. 2) Indigum efficere. 3) Deſtituere *aliquem*. *Gol.*

اعاشة y-åſet. a. V. [4. ab عيش] Vivificare. *Wan.*

اعاشير e-åſīr. s. n. f. pl. ab اعشار å-ſār. Decimæ. *Gol.*

اعاصب e-åſyb. s. n. f. pl. ab عصبة åſa-bet. Nervi, tendines. *Gol.*

اعاصة y-åſat. a. V. [4. ab عاص] 1) Implicare *adverſarium*, *ut expedire ſe non poſſit*. 2) Peregrino ac inuſitato modo loqui. *Gol.*

اعاصير y-åſyr. s. n. f. pl. ab اعصار y^e-sār. Turbines venti.

اعاضة y-åẓet. a. V. [4. ab عوض] Dare pro una re aliam. *Wan.*

اعاظم æ-å-ym. s. compar. pl. ab اعظم æ^e-ẓæm. Majores. *Li più grandi. Ll.* 11. اعاظم سلاطين مسطاني ¶ اكابر V. اكابر æ-åẓymī ſelāṭīnī müslimanī. Maximi Principum fidelium, ſeu orthodoxæ fidei (*ſuam fidem hic turcæ intelligunt*) *Li più grandi delli monarchi, ò prencipi fedeli.*

اعافة y-åfet. a. V. [4. ab عيف] Sitiens *jumentum* non delibare aquam. *Erat hic ritus in auguriis apud veteres Arabes. Wan.*

اعالي æ-ālī. s. comp. pl. ab اعلي æ^e-lā. Superiores, altiores. *Li più alti, eccelſi.*

اعان æ-ane. a. 3. perf. præt. in apprec. ايارلك ايلسون iarlyk eilesün. s. Adjuvet. ¶ اعانه الله æ-anehullahū. Adjuvat eum, faveat ipſi Deus.

اعانة y-åne; & اعانت y-ånet. a. V. [4. ab عون] Opitulari, adjuvare. *Soccorrere, ajutare. Ik. Sæ.* ¶ اعانة رعايا و اعانة ايلك y-åneī ryʿāyā weyghāſēī berājā itmegile. Juvando ſubditos & vaſallos. *Giovando li ſuddditi, e vaſſalli. Sæ.*

اعاور a-åwir, a part. pl. ab اعور a^e-wer. Luſci. *Gol.*

اعبا æ^e-bā. s. n. f. pl. ab عبء b. Onera. *Gol.*

اعباد y^e-bād. a. V. [4. ab عبد] 1) In ſervum accipere. 2) Laſſando *camelum* alterius interimere. *Wan.* 3) Percutere. 4) Pium, & Dei cultui addictum eſſe. 5) Difficilem, & refractarium eſſe *camelum*. *Gol.*

اعبار y^e-bār. s. V. [4. ab عبر] 1) Per annum integrum intonſas relinquere *oves*. *Wan.* 2) Lanâ abundare *oves*. *Gol.*

اعباس y^e-bās. s. V. [4. ab عبس] Sordes adhærere *caudæ camelinæ*. *Wan.*

اعبال æ^e-bāl. s. n. f. pl. ah عبل åbel. Folia inciſa *quæcunque*. *Gol.*

اعبال y^e-bāl. s. V. [4. ab عبل] 1) Craſſeſcentibus ac rubentibus foliis in æſtate præditam eſſe *plantam* ارطي *ertā dictam, idoneis ad depſenda coria*. 2) Foliorum defluvium pati, iiſve viduari *arborem*. 3) Prodeuntia folia habere *arborem*. *Gol.*

اعبد æ^e-bud. s. n. f. pl. ab عبد åbd. Servi. *Gol.*

اعبل æ^e-bel. s. n. f. 1) Lapides albi. *collect.* 2) Mons *in quo tales lapides ſunt*. 3) Lapis aſper, craſſus, *in quo album quid, rubrum & nigrum*. *Gol.*

اعبنقاي e^e-binkāe. s. V. [26. ab عبق] 1) Infortunium eſſe. *Wan.* 2) Sceleſtum evadere. *Gol.*

اعتاب y^e-tāb. s. V. [4. ab عتب] 1) Declinando a malo incipere bonum facere. *Wan.* 2) Contentum reddere. 3) In gratiam recipere. 4) Amovere. 5) Transire *ab aliquo opere ad aliud*. *Gol.*

اعتاد y^e-tād. s. V. [4. ab عتد] 1) Parare. *Wan.* 2) Adornare. *Gol.*

اعتاق y^e-tāk. s. V. [4. a عتق] 1) Manumittere *ſervum*. 2) Comparare, & ordinare *opes*. 3) Cito liberare *rem*. *Wan.* 4) Cito propellere *equum*. *Gol.*

اعتام y^e-tām. s. V. [4. ab عتم] 1) Obſcuram evadere *noctem*. 2) Sub crepuſculo *aliquid* facere. *Gol.*

اعتان y^e-tān. s. V. [4. ab عتن] Durum ſe exhibere *debitori ſuo*. *Gol.*

اعتبار y^e-tibār. s. V. [8. ab عبر] 1) Exemplum capere. 2) Transire. 3) Comparatione inſtituta rationari. 4) Conſiderare. 5) Admirari. *Wan.*

اعتباد y^e-tibād. s. V. [8. ab عبد] 1) Redigere in ſervitutem. 2) Adorare. *Render ſchiavo. Gol.*

اعتبار y^e-tibār. s. n. f. *ufit. i. q.* رغبت *rægh-bet*. s. Aeſtimatio., honor. *Stima, onore.* ¶ بر كيشيه اعتبار *bir kiſije y^e-tibār* s. Aeſtimare hominem, conſiderare. *Preggiare, far ſtima d'una perſona.* فورمق اعتبارى آلمز *sözümüzi y^e-tibāre ālmaz*. Non æſtimat verba noſtra. *Non fa conto delle noſtre parole. Eb.* عين اعتبار ايله *āīnī y^e-tibār ile*. Oculo æſtimationis, honorifice. *Con occhio di ſtima. Ah.* جليل آلا اعتبار *gelīlūl y^e-tibār*. Maxime æſtimandus, obſervandus. *Di gran ſtima.*

ſtima. امـــراءمسيحيتدنك معتباري و فـــرقهء عيسولهنك صاحب اعتباري ümerāi mesŷjenünmuchtārī we fyrkaï ŷſewijenün· sāhiyb y^tibārī. Inter principes chriſtianos ſelectus, & inter populos in JESUM credentes maxime æſtimatus. *Eletto, & inſigne tra li prencipi chriſtiani, e ſtimatiſſimo trà li popoli della religione di Giesù. Ll.*

اعتبارسز y^tibārſyz. a. *adj. comp. i. q.* رغبتسز raghbeſſyz a. Aeſtimatione carens. *Di poca ſtima, ſprezzato.*

اعتبارلو y^tibārlū a. *adj.* 1) Aeſtimandus. 2) Aeſtimatus. *Onorevole, ſtimato.*

اعتباط y^tbāt. n. *V.* [8. *ab* عبط] 1) Mactare *camelitim, quæ caret vitio.* 2) Obtrudere *alicui* mendacium. *Wan.* 3) Fodere *puteum.* 4) Latere virum. *Gol.*

اعتتاب y^titāb. n. *V.* [8. *ab* عتب] 1) Recedere *a re aliqua.* 2) Declinando a via facili ingredi viam aſperam. 3) Intendere. *Wan.*

اعتجار y^tigbār. n. *V.* [8. *ab* عجر] 1) Caput obtegere *mulierem.* 2) Obvolvere caput cidari. *Wan.*

اعتد æ^tüd. n. *n.f. pl. ab* عتاد ætād. Inſtrumenta. *Gol.*

اعتدا y^tidā. v. *V.* [8. *ab* عدو] 1) ظلم zulm s. & 2) حددن تجاوز hædden tegīāwūz s. s. 1) Injuſtum, iniquum eſſe. 2) Excedere. *Far' ingiuria. Far far eccesſo.*

اعتداد y^tidād. n. *V.* [8. *ab* عدّ] 1) Numerari. 2) Computare. *Wan.* 3) Mulierem exigere tempus عدّة ŷddet dictum. *Gol.*

اعتدال ŷtidāl. n. *V.* [8. *ab* عدل] 1) Juſtam, & aptam effici *rem.* 2) Aequalem eſſe *rem* alteri: *ut* diem nocti. *Gol.*

اعتدال y^tidāl. n. *n.f.* برابرلق berabberlyk s. 1) Aequalitas, æquilibrium. 2) Temperantia, moderatio. *Uguaglianza, equilibrio, temperanza.* ¶ حـــدّ اعتدال hæddi y^tidāl. Præſcriptum æquitatis. *Il termine di equità, & mediocrità. Sa.* حدّ اعتدالدن طشره hæddi y^tidālden taſra. Extra modum, immodice. *Fuor di modo.* اعتدال هوا y^tidāli hewā. Temperies, ſalubritas aëris. *Aria temperata.* اعتدال هوا ايله مشهور y^tidāli hewā ile mēshur, & كمال اعتدال ايله معروف Kemāli y^tidāl ile ma^rrūf. Ob temperiem ſalubritatemque aëris celebris *locus. Celebre per l'aria ſua temperata. Sa.* قامت بر اعتدال kēmeti ber y^tidāl. Statura mediocris. *Statura mediocre. Ah.* اعتدال y^tidālün nihāri wel leil. Aequinoctium. *Equinozzio.* مرور اعتدال هواى بهار mürūri y^tidāli hewāi behār ile. Cum jam præteriret temperata tempeſtas veris. *Eſſendo ormai paſſata la ſtagione temperata della prima vera.* ¶ اعتدال y^tidāl v. Moderari, temperare. *Moderare, temperare.* اعتدال بولمق y^tidāl bulmak. Ad mediocritatem temperari. *Trovar un temperamento, eſſer temperato, Del.* ¶ اعتدال اوزره y^tidāl üzre ad. Temperatum eſſe. *Eſſer temperato.*

اعتدالسز y^tidālsyz. a. *adj. comp.* & *adv.* 1) Immoderatus, inintemperans. *Immoderata.* 2) Immoderate.

اعتدالسزلك y^tidālſyzlik. s. *n. ſ. comp.* Intemperantia, immoderatio. *Intemperanza.*

اعتداللو y^tidāllü. a. *adj. comp.* معتدل mu^ttedil a. Temperatus, moderatus, mediocris. *Temperato, moderato.*

اعتذار y^tizār. n. *V.* [8. *ab* عذر] 1) Petere veniam *peccati.* 2) Excuſationem acceptari. 3) Deleri ſtigmata *rerum.* 4) Conſpicuum eſſe. 5) Virginitate exui *puellam. Wan.* 6) Excuſare ſe, apologiam inſtituere. *Gol.*

اعتذار y^tizār. n. *n.f.* Excuſatio, apologia. *Scuſa. Ik.* ¶ اعتذار y^tizār. v. Excuſare, excuſare ſe, & excuſatione dignum eſſe. *Scuſare, ſcuſarſi cc ab. rei &c. ab per. & ac. rei. Eb. Ik. Sa.* اعتذارك اچون y^tizār içiün. Excuſationis cauſa. *Per iſcuſarſi. Sa.* اتدكي جفالرى اعتذار ittügi gefāleri y^tizār itti. Excuſavit injurias illi factas. *Sa. Scuſoſſi de' ſtrazij, e mali trattamenti fattigli. Br.* حركات ناشايستهسندن اعتذار اندى harekātī nāŷīeſtefinden y^tizār itti. Excuſavit indeceotes motus ſuos. *Si ſcuſo delli delitti, ò cattivi comportamenti ſuoi. Sa.* نامه اعتذار y^tizār nāme. Excuſatoriæ literæ. *Lettere di ſcuſe.* دهن كشاى اعتذار اولوب dyhen küshāï y^tizār olup, & دامن بوس اعتذار dāmen bosī y^tizār olup. Seſe excuſans, humillime deprecatus. *Aprendo la bocca per ſcuſarſi, baciandogli la veſte per ſcuſarſi, ò baciandogli la veſte per ſcuſarſi, ò chieder perdono. Ik.*

اعتراش y^tirāſ. n. *V.* [8. *ab* عرش] 1) Vitem illigari umbraculo. *Wan.* 2) Inſidere *equo. Gol.*

اعتراض y^tyrāz. n. *V.* [8. *ab* عرض] 1) Luſtrare *exercitum.* 2) Transverſum ingere *uti trabem in flumine.* 3) Impedimentum afferre. 4) Ad latus habenæ inclinari, nec ductori obſequi *jumentum.* 5) Conſcendere inquietum *camelum.* 6) Transfigere *aliquem* telo. 7) Non ab initio inchoare menſem. 8) Propoſitionem *alicujus* auſcultare. *Wan.* 9) Occurrere *alicui.* 10) Incidere *in aliquem. Gol.*

اعتراض *y^tirāz* s. *n. f.* Oppoſitio, obſtaculum. *Oppoſizione, oſtacolo.* ¶ اعتراض *y^tirāz* s. Adverſari, opponere ſe. *Oppoſi, travverſare. Gol.*

اعتراضات *y^tirāzāt.* s. *n. f. pl. ſanus præced.* Oppoſitiones. ¶ تكالیف باردہ و اعتراضات غیر وارده ایله *tekālifi bāride we y^tirāzāti ghæjrî wāride ile.* Cum prætenſionibus frigidis, & propoſitionibus impoſſibilibus. *Con impertinenti, & irragionevoli dimande, e pretenſioni. Sæ.*

اعتراف *y^tirāf.* s. *V.* [8. *ab* عرف] 1) Confiteri, fateri. 2) Agnoſcere. *Confeſſare, riconoſcere. c c. d. Sæ.* ¶ جرمنه اعتراف وتوبه و اعتذار ایتمکدن اغتراف رجاسیله *ğiürmine y^tirāf we tewbe wü y^tiẕār bæhrinden ighirāf reğiāſi ile.* Spe fultus fore ut ille culpam confeſſus, ex mari pœnitentiæ, & deprecationis aquam hauriret. *Con ſperanza, che confeſſarebbe la colpa, e pentito chiederebbe perdono. Sæ.*

اعتراك *y^turāk.* s. *V.* [8. *ab* عرك] Comprimere, iovicem ſe premere *in pugna.*

اعتراز *y^tiẕāz.* s. *V.* [8. *ab* عزّ] 1 جرت طلب *ğzzet tælæb* e. t. 1) Eximium evadere. 2) Prævalere, efferre ſe. *Wan.*

اعتزال *y^tiẕāl.* s. *V.* [8. *ab* عزل] آیرلمق *ăirilmak.* t. Segregare ſe, ſeorſim ab aliis recedere, deſcire. *Ritirarſi, ſpartirſi. Tef.* ¶ اهل اعتزال *ehli y^tiẕāl.* Schiſmaticus, ſegregatus ab aliis. *Scismaticò, ſeparato da gl' altri. Ik.*

اعتزام *y^tiẕām.* s. *V.* & *n. f.* [8. *ab* عزم] 1) Firmum propoſitum. 2) Applicatio. 3) Obfirmato animo perſequi. 4) Rapide transire *equum.*

اعتساس *y^tiſās.* s. *V.* [8. *ab* عسّ] 1) Circumire, obire. *Wan.* 2) Aquirere, captare. *Gol.*

اعتسام *y^tiſām.* s. *V.* [8. *ab* عسم] 1) Dare rem concupitam. 2) Induere tritas ocreas. *Gol.*

اعتشاش *y^tiſhāſh.* s. *V.* [8. *ab* عشّ] 1) Aliquantum comeatus adferre *turmam. Wan.* 2) Nidificare *avem. Gol.*

اعتصاب *y^tyṣāb.* s. *V.* [8. *ab* عصب] 1) Redimere caput cidari, *vel* corona. *Wan.* 2) Invalere, firmum eſſe. 3) Intendere in inceſſu virea *camelum.* 4) Contentum eſſe. *Gol.*

اعتصار *y^tiṣār.* s. *V.* [8. *a* عصر] 1) Premere. 2) Extrahere. 3) Recuſare. 4) Exprimere ſuccum *ex uvis.* 5) Confugere. 6) Modica hauſta aqua diſſolvere *cibum in gutture hærentem. Wan.*

اعتصام *y^tyṣām.* s. *V.* [8. *ab* عصم] 1) Se continere. 2) Abſtinere *Deo juvante* a peccato. *Guardarſi dal peccare. Tef.*

اعتضاد *y^tyẓūd.* s. *V.* [8. *ab* عضد] یارلق طلب ایتمک *iarlyk tælæb* e. t. 1) Auxilium, opem implorare. 2) Fulciri. 3) Brachium ſupponere. *Wan.*

اعتفار *y^tifār.* s. *V.* [8. *ab* عفر] 1) Inquinari *pulvere.* 2) Dilaniari *a leone. Wan.* 3) Potentem eſſe. 4) In terram conjicere *aliquem. Gol.*

اعتفاس *y^tifās.* s. *V.* [8. *ab* عفس] Commoveri, & perturbari *populum. Wan.*

اعتفاص *y^tifāṣ.* s. *V.* [8. *ab* عفص] Extorquere debitum. *Gol.*

اعتفاف *y^tifāk.* s. *V.* [8. *ab* عفق] 1) Cum impetu *prædam* invadere *leonem.* 2) Digladiari *enſibus. Gol.*

اعتقاب *y^tykāb.* s. *V.* [8. *ab* عقب] 1) Detinere *venditorem* merces *usque ad pretii ſolutionem.* 2) Pœnitentia duci in fine. *Wan.*

اعتقاد *y^tykād.* s. *V.* [8. *ab* عقد] 1) Ad modum firmam, & duram eſſe *rem.* 2) Firmiter tenere animo. *Wan.* 3) Aquirere ſibi *agrum, peculium.* 4) Credere. *Gol.*

اعتقاد *y^tykād.* s. *n. f.* Fides, fiducia. *Fede, confidenza.* ¶ اعتقاد *y^tykād.* Credere, firmiter tenere, confidere. *Fidarſi, aſſicurarſi, crédere.* اعتقاد ایله *y^tykād ile.* Bona fide, & fiducia. *Con buona fede, e ſedelmente.* اعتقاد اوزره *y^tykād üzre.* Fideliter. اعتقاد ایلك *y^tykād eilen-ki.* Credite, quod. *Credete, che.* اعتقاد اولنورکه *y^tykād olunur ki.* Creditur, quod. *Si crede, che. Ll.* اعتقاد ویرمك *y^tykād wirmek.* Inducere ad credendum, perſuadere. *Far credere.* ثابت قدم اولدوغنه اعتقاد ویرمك اچون *sābit kædem oldughyne y^tykād wirmek içiün.* Ad perſuadendum ſe eſſe conſtantem. *Per far credere, ch'egli era coſtante. Sæ.* بو عهد اوزره بر اولمسنه اعتقاد ویرر بمثلر تکرار ایلیوب قرار *bu æht üzre ber kærār olmaſine y^tykād wirur iemünler tekrār eileiüp.* Iterando juramenta ipſum promiſſis firmiter inhærere pactis perſuadentia. *Replicando li giuramenti, che facevano credere, ch'egli ſarebbe ſempre ſtabile e coſtante nell' oſſervar i patti. Sæ.* جکندوه اول صحیح اعتقادی بوغدی *ewwel ſaḥīḥ ğ^tykādy iogh idi.* Prius fidem veram ei, non præſtabat. *Non gli credeva prima da dovero.* بر مسلم یاك اعتقاد *bir*

bir müslimü pāk yᵊtykād. Bonæ, & puræ fidei Moſſammedanus. *Ik.* 1 اعتقاد و اعتماد yᵊtykādü yᵊtymād s. Fidem integram dare, præſtare. *Preſtar fede, fidarſi. Ll.*

اعتقادسز yᵊtykādſyz. s. *adj. comp.* Incredulus, & infidus. *Incredulo, & infedele.*

اعتقادلو yᵊtyKādlü. s. *adj.* Fidus, fidelis. *Fedele, fidato.*

اعقر yᵊtykār. s. *V.* [8. *ab* عقر] Io dorſo noxam percipere *equum. Wan.*

اعتقال yᵊtykāl. s. *V.* [8. *ab* عقل] 1) Detineri, incarcerari. 2) Ligatam eſſe ſinquam *alicujus.* 3) Cruribus ligatis continere *ovem mulgendi ergo.* 4) Pedem ſuum in pedem adverſarii implicare *vincendi cauſa. Gol.*

اعتقام yᵊtykām. s. *V.* [8. *ab* عقم] Fodere *puteum, ad explorandam qualitatem aquæ. Gol.*

اعتكاب yᵊtiKāb. s. *V.* [8. *ab* عكب] Concitari *pulverem. Gol.*

اعتكاد yᵊtiKād. s. *V.* [8. *ab* عكد] Neceſſarium conſequens eſſe. *Gol.*

اعتكار yᵊtiKār. s. *V.* [8. *ab* عكر] 1) Denſas eſſe *tenebras.* 2) Copioſam eſſe *pluviam. Wan.* 3) Commixtum pulverem excitare *ventum.* 4) Permiſceri, & confundi *in pugna militem. Gol.*

اعتكاس yᵊtiKās. s. *V.* [8. *ab* عكس] 1) Admiſcere lac juſculo. *Wan.* 2) Invertere, præpoſtere diſponere. *Gol.*

اعتكاف yᵊtiKāf. s. *V.* [8. *ab* عكف] 1) Se cootinere religionis ergo. *Wan.* 2) Aſſiduum eſſe in templo. *pec.* Meccano. *Trattenerſi, & reſtar continuamente in chieſa. Gol.* ¶ اعتكاف مسجد شريف ايتمش قدر yᵊtiKāfi meſcidi ſerif itmiſ kadar. Tantundem meritus, quantum meretur, is qui continuo moratur orans io templo *Mecano. Quanto ſe ſempre ſtaſſe pregando racchiuſo nel tempio. Ik.* اعتكافده اولرمش ايكن yᵊtiKāfte oturmiſ iKen. Dum ſederet continuo in templo. *Mentre ſtava rinſerrato nella chieſa. Tef.*

اعتكام yᵊtiKām. s. *V.* [8. *ab* عكم] Coæquare duas in jumento ſarcinas. *Gol.*

اعتلا yᵊtilāe. s. *V.* [8. *ab* علي] 1) Alium eſſe. 2) Provectum eſſe *diem.* 3) Superiorem eſſe. *Gol.*

اعتلا yᵊtilā. s. *n. ſ.* يوجهلك iügelik. s. Celſitudo, ſuperioritas. *Alteꝛꝛa, ſuperiorità.* ¶ يرف وار سماء اعتلادن زمين ايلايه bark war ſemāl yᵊtilāden zemīni ilelāje düšüp. Inſtar fulminis ex cælo altitudinis in terram depreſſionis lapſus. *Sæ. A guiſa d'un fulmine, precipitato dal cielo in terra. Br.* اعتلا يولمك yᵊtilā bulmak. Exaltari, ad ſupremam dignitatem pervenire. *Eſſer eſſaltato, inalzato alla ſoprema dignità.* لواي دين اعتلا ليوا din yᵊtilā bulup. Elevato fidei vexillo. *Inalborandoſi lo ſtendardo della religione, Sæ.*

اعتلاث yᵊtilāt. s. *V.* [8. *ab* علث] Capere ignem *ex affrictu lignorum. Wan.*

اعتلاج yᵊtilāg. s. *V.* [8. *ab* علج] 1) Herbis luxuriare *terram.* 2) Quaſſari inter ſe *undas. Wan.* 3) Certare inter ſe luctando. *Gol.*

اعتلال yᵊtilāl. s. *V.* [8. *ab* علل] 1) علللنمك ylletlenmek s. Debilem, & ægrotum eſſe. 2) Cauſſam, & prætextum quærere *in aliquem* 3) Avertere *aliquem* ab inſtituto. *Eſſer infermo, & cercar preteſto contro.* ¶ اعتلال صورت قصور و ſuretü kuſürü yᵊtilāl. Species defectuum, & vitiorum. *Specie di difetti, ò vizij. Sæ.*

اعتماد yᵊtimād. s. *V.* [8. *ab* عمد] 1) Inniti. 2) Committere ſe. *Wan.* 3) Sequi habenæ ductum. 4) Fulcire *columna, palo.* 5) Baptizari. *Gol.*

اعتماد yᵊtimād. s. *n. ſ.* 1) Fides. 2) Suſtentatio. 3) Adminiculum. *Confidenza, appoggio, fide.* ¶ اعتماد يعتماد yᵊtimād s. Fulciri, fidere alicui, & fidem habere. *Appoggiarſi, confidarſi, preſtar fede.* فضل رب آلعباده اعتماد ايدوب fæzlī rebbül ʒbāde yᵊtimād idüp. Fretus gratia Dei. *Confidandoſi nell' aiuto divino. Sæ.* دايما قوت بازويه اعتماد منتخب مراد اولز dāimā kuwweti bāzüie yᵊtimād müntæchybi mürad olmaz. Fiducia in robore brachiorum non ſemper voti compotem reddit. *Sæ. Non ſempre s'arriva al bramato fine à forza di braccia. Br.* بنده‌كزي والدم كسبه شاكرد اولغه اعتماد benden-üzy wālidem kimſeje ſāgird olmaghæ yᵊtimād itmeiüp wirmedi. Cum mater mea me ſervum tuum nulli ſo diſcipulum trädere confideret. *Non fidandoſi la mia madre di darmi per diſcepolo ad alcuno, Eb.* حقيقتلو اولدوغزه اعتماد واعتقاد hækīykatlu oldughumuze yᵊtimadü yᵊtykād eilejeſiz. Confidite, & certo credite nos eſſe ſinceros. *Credete, e tenete per certo, che ſiamo ſinceri. Ll.* شويله بلدسز علامت شريفه اعتماد قلدسز ſöile bileſyz ālā. meti ſerīfe yᵊtimād kylaſyz. Ita ſciatis, ſignoque imperiali fidem præſtetis. *Così ſaprete, e preſtarete fede al nobile ſegno. Sic concluduntur mandata regia, aut imperialia.* اعتماد ويرمك yᵊtimād wirmek. Perſuadere, ſecurum reddere. *Far credere, aſſicurare.* اعتماد ايتمك yᵊtimād itmemek. Parum fidere, diffi-

diffidere. *Poco fidarſi.* Non credere. *Non credere.*

اعتماداً *y^atimāden.* a. *adv.* Fiducialiter, confidenter. ¶ اعتماداً صلح و صلاحه *ſulhu fælāhæ y^atimāden.* Paci innitendo, pace freus. *Canfidandoſi nella pace, refo ſicura dalla pace.* *Ll.*

اعتمار *y^atimār.* a. *V.* [8. *ab* عمر] 1) Viſitare. 2) Commorari viſitando ſacra loca *fani Meccani.* 3) Cingere ſe cidari. *Wan.*

اعتماك *y^atimāk.* a. *V.* [8. *ab* عمك] Profundum facere. *Gol.*

اعتمال *y^atimāl.* a. *V.* [8. *ab* عمل] 1) Per ſe facere *aliquid.* 2) Concuti, concitari. *Gol.*

اعتناز *y^atināz.* a. *V.* [8. *ab* عنز] Deflectere *ad latus.* *Wan.*

اعتناش *y^atināſ.* a. *V.* [8. *ab* عنش] 1) Prehendare collo. *Wan.* 2) Obtorto collo in pugnam trahere. 3) Injuria afficere. *Gol.*

اعتناف *y^atināf.* a. *V.* [8. *ab* عنف] 1) Fortiter tenere *aliquid.* 2) Retroſpicere. *Wan.*

اعتناك *y^atināk.* a. *V.* [8. *ab* عنك] Se invicem amplecti *prehenſis collis.* *Gol.*

اعتناك *y^atināk.* a. *V.* [8. *ab* عنك] 1) Difficulter incedere *camelum per coagmentatas & latiores arenas.* 2) Claudere *portam.* *Gol.*

اعتنان *y^atinān.* a. *V.* [8. *ab* عنّ] 1) Obequitare, & luſtrare *exercitum.* 2) Accidere. *Gol.*

اعتنوار *y^atiwār.* a. *V.* [8. *ab* عور] Porrigere *de manu in manum.* *Wan.*

اعتوبة *a^atūbet.* a. *n. f.* Cauſa objurgationis, & expoſtulationis, *pec.* mutuæ. *Wan.*

اعتياد *y^atijād.* a. *V.* [8. *a* عيد] In conſuetudinem verti. *Gol.*

اعتياد *y^atijād.* a. *n. f.* 1) Aſſuefactio. 2) Reverſio. 3) Receptaculum. *Avezzamento, & ricetto.* ¶ اعتياد مشرب داد *meſrebi dad y^atijād.* Indoles æquitari aſſueta. *Natura avezza all' equitd.* اعتياد فواد مسوت *fūwādi miſerret y^atijād.* Cor ad lætitiam pronum revocatum. *Cuor allegro.* *Sæ.* فواد حسد اعتيادي *fuwādi hæſed y^atijādi.* Cor ejus invidiæ aſſuetum. *Il ſuo cuore pieno d'invidia.* فواد نفاف اعتياد لرينه شاف كلدي *fūwādi nifak y^atijadlerine ſak geldi.* In cor eorum hypocriſi & ſimulationi aſſuetum incidit odium. *Sæ. Li maligni ſi diſguſtarono.* *Br.*

اعتيار *y^atijār.* a. *V.* [8. *ab* عور] Mutuare, mutuo invicem accipere. *Gol.*

اعتياص *y^atijās* a. *V.* [8. *ab* عوص] Difficilem & intricatam eſſe *rem.* *Gol.*

اعتياض *y^atijāz.* a. *V.* [8. *ab* عوض] 1) Accipere *quid pro alia re.* 2) Venire petitum *quid loco alterius rei.* *Gol.*

اعتياط *y^atijāt.* a. *V.* [8. *ab* عوط & عيط] Non concipere per aliquot annos *camelitim.* *Wan.*

اعتياف *y^atijāk.* a. *V.* [8. *ab* عوف] Retinere, impedire. *Gol.*

اعتيال *y^atijāl.* a. *V.* [8. *ab* عول] Invicem premere. *Gol.*

اعتيال *y^atijāl.* a. *V.* [8. *ab* عول] Ponere fiduciam *in aliquo.* *Gol.*

اعتيام *y^atijām.* a. *V.* [8. *ab* عيم] Capere meliorem *opum* partem. *Gol.*

اعتيان *y^atijān.* a. *V.* [8. *ab* عون] 1) Invicem juvare. 2) Conſpirare. *Gol.*

اعتيان *y^atijān.* a. *V.* [8. *ab* عين] 1) Contingere, aſſegni *oculo.* 2) Ex alto obſervare. 3) Proſpicere alicui *hoſpicium.* 4) In tempus emere *ſoluto tamen ante traditionem pretio.* *Gol.*

اعثار *i^asār.* a. *V.* [4. *ab* عثر] Notum facere. *Wan.*

اعثاك *i^asāk.* a. *V.* [8. *ab* عثك] Fertilem eſſe, proventu abundare *terram.* *Gol.*

اعثام *iasām.* a. *V.* [4. *ab* عثم] Leviore modo conſuere aut conſui curare *marſupium, de muliere.* *Gol.*

اعثان *i^asān.* a. *V.* [4. *ab* عثن] Fumare. *ignem.* *Gol.*

اعجاب *i^agiab.* a. *V.* [4. *ab* عجب] 1) Placere. 2) Complacere ſibi. 3) Approbare *propriam ſententiam.* *Wan.* 4) Admirari. *Gol.*

اعجاج *i^agiāg.* a. *V.* [4. *ab* عجّ] Vehementem eſſe ac pulverem diſpergentem *ventum.* *Wan.*

اعجاز *a^agiāz.* a. *n. ſ. pl. ab* عجز *a^agiūz.* Poſticæ rerum partes. *Wan.*

اعجاز *a^agiāz.* a. *n. ſ. pl. ab* عجز *a^agiūz.* Radices palmarum. *Gol.*

اعجاز *y^agiāz.* a. *V.* [4. *ab* عجز] 1) Debilem comperire. 2) Perdi. *Wan.*

اعجاز *y^agiāz.* a. *n. ſ.* 1) Fruſtratio, impotentia. 2) Stupor. *Impotenza ſtupore.* *Tef.* ¶ اعجاز مرتعشي *y^agiāz mertebeſi.* Impotentia, ſtupor maximus.

اعجازة *y^agiāzet.* a. *n. ſ.* Suffultura, *qua mulier mentitur magnitudinem tumoremve natium.* *Gol.*

اعجاف *y^agiāf.* a. *V.* [4. *ab* عجف] 1) Extenuare, macrum reddere *pecus.* 2) Accommodare *ſeipſum ægroto* patientiæ & curæ. 3) Macra habere *pecora.* *Gol.*

اعجال *y^agiāl.* a. *V.* [4. *ab* عجل] 1) Feſtinare. 2) Inſtigare. 3) Immaturum fœtum ejicere *camelitim.*

اعجال *y^agiāl* &

اغجالة i'ğiūlet. s. *n. f.* Lac recens, *quod ſuis donum mittunt nulgentes. Gol.*

اغجام yağiām. s. *V.* [4. *ab* عجم] 1) Barbare loqui, & ſcribere. 2) Inviſere. 3) Obſervare *portam. Gol.*

اغجان i'ğiān. s. *V.* [4. *ab* عجن] 1) Aſcendere *navim.* 2) Laborare tumore عجن *âğen, dicto. Gol.*

اغجر a'ğer. s. *part.* 1) Ventroſus, protuberante ventre *vir.* 2) Corpulentus *admiſſarius.* 3) Diſtenta ac plena *crumena.*

اغجم a'ğem. s. *part. pl.* اعجمون a'ğemūne, & اعاجم e-âğīm, *fœm.* عجما âğmā. 1) Barbarus *vir, populus, qui loqui neſcit arabice, aut non diſtincte & diſerte, licet arabice, & qui barbariſmis utitur, quamvis linguæ ſuæ barbaricæ peritus ſit.* 2) Qui prorſus non loquitur, mutus. 3) Surda unda, *quæ non diſpergit aquam nec ſonum edit.*

اغجمي a'ğemi. s. *n. f. i. q.* عجمي âğemī, Barbarus vir. *Gol.*

اغجنة a'ğinet. s. *n. f. pl. ab* عجان ğğiān. Interſtitia atni. *Gol.*

اغجوبة u'ğiūbe. s. *n. f. pl.* اعاجيب a'âğīb. عجيبةجك نسه âğeblejeğek neſne t. Res admiranda, portentum. *Coſa maravigliosa, prodigio.* ¶ كورولب زمان كچه اغجوبه‌سى nice u'ğiūbei zemān gòrūp. Viſis compluribus miraculis ſeculi. *Viſti molti miracoli del ſecolo. Eb.*

اغد a'âdd. s. *comp.* Promptior; magis paratus. *Più pronto, meglio diſpoſto.*

اعدا a'dā. s. *n. f. pl. ab* عدو âdū. Inimici, hoſtes. *Nemici.* ¶ اعداى دين a'dāi dīn. Inimici fidei. *Nemici della fede. Sæ.* اعداى دولت a'dāi dewlet. Hoſtes imperii. *Nemici publici. Sæ.* اعداى خاكسار a'dāi chāksār. Viles hoſtes. *Nemici vili. Sæ.*

اعدا i'dā. s. *V.* [4. *ab* عدو] 1) Contagio inficere. 2) Juvare ac ulciſci *aliquem* contra iniquum *alium, de prætore.* 3) Ad curſum emittere ac adigere *equum.* 4) Modum excedere, *in oratione. Gol.*

اعداد a'dād. s. *n. f. pl. ab* عدد âded. Numeri. *Numeri.* ¶ اعدادى حسابدكلمز a'dādī ḥysābdeklmz. Numeri eorum ſunt innumerabiles. *Sono innumerabili. Eb. Sæ.* سائر ملوك كبي خراج كذار اعداددن اولمغي sāir mulukī kibī charāğ güzār a'dādinden olmaghy iſtid'â eiledi. Supplex petiit admitti in numerum tributariorum, quales ſunt alii principes. *Supplicò di eſſer, come gli altri prencipi, ammeſſo nel numero de ſuoi tributarii. Sæ.*

اعداد y'dād. s. *V.* [4. *ab* عدّ] بارقطف ıaraklamak t. 1) Parare. 2) Annumerare. *Preparare, apparecchiare, contare. Wan.* ¶ اعداد اجناد ايدوب y'dādī eğnād idüp Præparato, convocato exercitu. *Sæ. Radunato l'eſſercito. Br.* اعداد اسباسز y'dādī eſpābſyz. Abſque præparatione mediorum. *Senza l'apparecchio de' mezi. Sæ.* ضم اجناد لوازمنى اعداد ايلدى ẓœmmī eğnād lewāzımini y'dād eiledi. Præparamenta feeit ad aggregandum ipſi exercitum. *Fece li debiti preparamenti per rinforzare il ſuo eſſercito. Sæ.* ثمن اعداد y'dādi ſemen. s. Numerare pretium *rei. Contar il denaro. Ik.*

اعداف i'dāf. s. *V.* [4. *ab* عدف] 1) Incertum *quid* petere. 2) Manum in aquarium lacum immiſſam per latera movere *velut quærendo aliquid. Gol.*

اعدال a'dāl. s. *n. f. pl. ab* عدل ğdl. Res pondere pares, æquipondia. *Gol.*

اعدال i'dāl. s. *V.* [4. *ab* عدل] Juſtam, & aptam efficere *rem. Gol.*

اعدام y'dām. s. *V.* [4. *ab* عدم] يوك ı ıok e, & فقير و فاقير fœkȳr ve t. 1) Annihilare, perdere. 2) Privare. 3) Privari. *Annulare, togliere, reſtar privo.*

اعدل a'del. s. *comp.* Aequior. *Più giuſto,* ¶ اعدل اصحاب a'delī aṣhāb. Aequiſſimus, juſtiſſimus ſociorum. *Il più giuſto delli compagni.* شاهنشاه سلاطين اعدل a'delī ſelāṭȳnī ſelğiūkȳje. Aequiſſimus regum Selgiucianorum, *Aladinus. Il più giuſto de' rè Selgiuchiani. Sæ.* اعدل العادلين a'delül âdilin Omnium juſtorum juſtiſſimus. *Il più giuſto di tutti li giuſti. Tef.*

اعذاب y'ẓāb. s. *V.* [4. *a* عذب] 1) Impedire. 2) Purgare piſcinam a quiſquiliis. *Wan.* 3) Cruciare. 4) Dulcem eſſe *aquam Acht.*

اعذار a'ẓār. s. *n. f. pl. ab* عذر âẓr. Excuſationes. *Scuſe. Ik.* ¶ بسط اعذار bæſṭȳ a'ẓār e. Pandere, ſternere excuſationes. *Diſfonderſi nelle ſcuſe, Ik.*

اعذار y'ẓār. s. *V.* [4. *a* عذر] 1) Frænare *equum.* 2) Circumcidere *puerum* 3) Contemni, confundi. 4) Relinquere ſtigmata. 5) Conari, omnem operam dare. 6) Interritui proximum eſſe, adduci in diſcrimen vitæ. 7) Deeſſe partibus ſuis. 8) Excuſatione dignum eſſe. 9) Excuſatum habere. 10) Circumciſionis convivium dare *amicis. Wan.* 11) Excuſare. 12) Stercore, *ſeu* fimo abundare *domum. Gol.*

اعذاق a'ẓāk. s. *n. f. pl. ab* عذق ğẓk. Racemi dactylorum. *Gol.*

اعذاق y'ẓāk. s. *V.* [4. *ab* عذق] 1) Fructum producere *ſchoenantum. Wan.* 2) Signo notare *camelum, ovem. Gol.*

اعذق *aʿẕuk.* s. *n. f. pl. ab* عذق *ẻẕk.* Racemi dactylorum. *Gol.*

اعر *aẻr.* s. *part.* 1) Deſtitutus tubere *camelus.* 2) Scabioſum *jumentum. Wan.*

اعرا *aʿrā.* s. *n. f. pl. ab* عرو *ẏrū.* Tractus *rerum. Gol.*

اعراب *aʿrāb.* s. *n. f. pl. carens ſingulari, & pl. pl.* اعاريب *aʿārīb.* Arabes campeſtres, vagabundi. *V. Gol.*

اعراب *yʿrāb.* s. *V.* [8. *ab* عرب] 1) Errorem committere *in conſtructione vocum.* 2) Demonſtrare. *Wan.* 3) Notare accentibus, *ſeu* vocalibus. 4) Alacrem eſſe. 5) Arrham dare. 6) Turpiter ac obſcoena loqui. 7) Explicare, declarare. *Gol.*

اعرابي *aʿrābī.* s. *n. f.* Erro, vagabundus. *Wan.*

اعراج *aʿrāg.* s. *n. f. pl. ab* عرج *arg.* Agmina *camelorum. Gol.*

اعراج *yʿrag.* s. *V.* [4. *ab* عرج] Claudum facere. *Gol.*

اعرار *yʿrār.* s. *V.* [4. *ab* عر] Inquinari, conſpurcari. *Wan.*

اعراس *aʿrās.* s. *n. f.* 1) *pl. ab* عرس *ẏrs.* Conjuges. 2) *pl. ab* عرس *ûrs vel ûrûs.* Convivia nuptialia, nuptiæ *Wan.*

اعراس *yʿrās.* s. *V.* [4. *ab* عرس] 1) Inſtituere convivium *nuptiale.* 2) Domum ducere *ſponſam ſuam.* 3) Adire *eam*, & *cum ea* coitum exercere. 4) Conſidere *circa noctis extremum. Wan.*

اعراش *aʿrāś.* s. *n. f. pl. ab* عرش *ârś.* Latera colli. *Gol.*

اعراش *yʿrāś.* s. *V.* [4. *ab* عرش] Opus perguläre ſtruere *vineæ, aut putei ergo.*

اعراص *ârās.* s. *n. f. pl. ab* عرصة *ârſat.* Atria. *Gol.*

اعراض *aʿrāẓ.* s. *n. f. pl. ab* عرض *ẏrẓ.* Exiſtimationes, honores. *Riputazioni.* Vici inter Jemen, & Heğaz *ſiti.* Arbores, *ex quibus conficiuntur dentifricia.* Salſæ, & amaræ *plantæ quævis. Wan.* Valles *arboribus conſitæ. Gol.*

اعراض *yʿrāẓ.* s. *V.* [4. *ab* عرض] بيوز دوندرمك *iüẓ döndürmek.* t. 1) Averſari, averti. *Wan.* 2) Opponere ſe, adverſari. 3) Latum facere. 4) Apparere. 5) Contingare. 6) Se offerre *rem.* 7) Abire in longum latumve. 8) Parere *infantem.* 9) Caſtrare. 10. Curvum obliquum eſſe. 11) Perire. *Gol. Aver averſione, voltar la faccia, opporſi.* ¶ 1 اسلامدن اعراض *islāmden yʿrāẓ* s. Deficere à fide, averti. *Laſciare la vera fede, & averne averſione. Teſ.* مرض اعراض *maraẓy yʿrāẓy.* Morbus accidentalis. *Male accidentale. An.*

اعراف *aʿrāf.* s. *n. f.* 1) Murus inter paradiſum, & infernum. 2) Purgatorium. *Purgatorio. Cath.* 3) *pl. ab* عرف *ûrf.* Jubæ. *Wan.*

اعراف *yʿrāf.* s. *V.* [4. *ab* عرف] Longas jubas habere *equum. Wan.*

اعراك *aʿrak.* s. *n. f. pl. ab* عرق *ẏrk.* Radices.

اعراك *yʿrāk.* s. *V.* [4. *ab* عرق] 1) Ire in Iraceam, *i. e.* chaldæam. 2) Admiſcere *vino exiguam aquæ portionem. Wan.* 3) Nobiliore ſtirpe eſſe inſignem *virum, equum.* 4) Radicem agere *plantam. Gol.*

اعرج *aʿreğ.* s. *part. fœm.* عرجا *ẻrğiā pl.* عرج *ûrğ.* Claudus natura. *Zoppo di natura.* ¶ تيمور اعرج *timûrî aʿreğ i. q.* تيمور لنك *timûr lenk.* Timur claudus. *Sæ.*

اعرف *aʿrf.* s. *part. fœm.* عرفا *ẻrfā.* Jubatus, magnas jubas habens *equus. Wan.*

اعرورف *yʿrûrāf.* s. *V.* [12. *a* عرف] Jubatum eſſe, longas jubas habere *equum. Wan.*

اعز *aʿẓẓ.* s. *comp.* 1) Potentior, præſtantior. *Più glorioſo. Ik. in fœm.* عزى *ûẓẓā.* 2) 3. *perf. imper.* ¶ اعز الله *aʿẓẓallāhû. In apprec.* الله عزنلو ايلسون *āllāh ẏẓẓetlü eileisün.* t. Magnificet, glorificet Deus. *Ll.*

اعزا *aʿẓẓā.* s. *part. pl. ab* عزيز *ẻẓîẓ.* Eximii, potentes. *Gol.*

اعزاب *aʿẓāb.* s. *part.* 1) Cœlebs. 2) *pl. ab* عزب *ûẓẓāb.* Qui longe paſtum abeunt cum *camelis. Wan.*

اعزاب *yʿẓāb.* s. *V.* [4. *ab* عزب] 1) Elongare, removere. 2) Procul abeſſe *camelum.* 3) Pertingere ad pabulum longe diſſitum. *Wan.*

اعزاز *yʿẓāz.* s. *V.* [4. *ab* عز] 1) Magnificate, honorare. 2) Anguſta eſſe papillarum foramina in *camelite.* 3) Imponere *onus parvum.* 4) Proficiſci *per terram dûram.* 5) Aegre ferre potentiam *alterius. Wan.* 6) Carum habere. 7) Foetam apparere *ovem.* 8) Difficulter eooeipere, uterove geſtare *vaccam. Gol.*

اعزاز *yʿẓāz.* s. *n. f.* Magnificentia, honor, reſpectus. *Magnificenza, riſpetto, onore.* ¶ اعزاز و احترام ايله *yʿẓāzü yhtyrām ile.* Cum honore, & reſpectu. *Con riſpetto, ed onore. Ll.* اعزاز و اكرام ايله *yʿẓāzü ikrām ile. Idem. Ll.* كمال اعزاز و اكرام و انصاف *kemāli yʿẓāzü ikrām we inṣyāfi tewkyrü yhtyrām ile, Idem omniſ.* Cum omni reverentia, honore, obſervantia. *Con ogni riſpetto, onore, e riverenza. Ll. V.* اعظام & پيام ¶ 1 اعزاز *yʿẓāz.* Honorare, obſervare, & potentiorem reddere, aut cenſere. *Onorare, riſpettare, riverire.*

اعزاف *yᵃʿzāf.* s. *V.* [4. *ab* عزف] Audire ſooum moventium ſe arenarum. *Gol.*

اعزال *æʿzāl.* s. *part. pl. ab* اعزل *æᵃʿzel.* Inermes. *Gol.*

اعزان *iᵉʿzān.* s. *V.* [4. *ab* عزن] Partitionem inire *cum alio*, totamque accipere ſortem ſuam. *Gol.*

اعزل *æᵃʿzel.* s. *part. pl.* عزل *ûʿzl*, عزل *ûzzel*, عزلان *ûʿzlān*, اعزال *æᵃʿzāl.* 1) Inermis, *pec.* carens haſta. ¶ العزل الاكل *eſſimākūl-æᵃʿzel.* Nom. ſtellæ, *ſcil.* ſpica virginis. 2) Ab aliis ſe ſegregans, caudam in latus movens *equus*, *quod præ mala ſit conſuetudine.* 3) Nubes pluviæ expers. *Gol.*

اعزز *æʿǯʿze.* s. *comp. pl. ab* عزيز *æʿzīz.* Eximioras, præſtantiores, & prædilecti. *Li più grandi, inſigni, e cari. Tef.*

اعساب *yᵃʿsāb.* s. *V.* [4. *ab* عسب] Currere & aufugere *lupum.* *Gol.*

اعسار *yᵃʿsār.* s. *V.* [4. *ab* عسر] 1) Parcum, & pauperem eſſe. *Wan.* 2) Repetere mutuum. 3) Difficilioris partus eſſe *fœminam.* 4) Difficultatem experiri *in re aliqua.* *Gol.*

اعسام *yᵃʿsām.* s. *V.* [4. *ab* عسم] 1) Aridum & a motu curvum reddere *pedem manumve.* 2) Viſcoſis ſordibus laborare *oculum.* *Gol.*

اعسان *æᵃʿſæn.* s. *n. f.* Veſtigia & locus *rel.* *Gol.*

اعسر *æᵃʿſer.* s. *part. fœm.* عسرا *æʿſrā.* صولاف *ſolak.* s. Sœva.

اعسر يسر *æᵃʿserū jeſſer*, *at perperam* اعسر يسر *æᵃʿserū eſſer.* s. *part. compoſ.* Ambidexter.

اعشا *yᵃʿšā.* s. *V.* [4. *ab* عشي] 1) Nyctalopem, luſcitioſum reddere. 2) Cœcam dare, cave excipere. *Gol.*

اعشاب *yᵃʿšāb.* s. *V.* [4. عشب] 1) Herbam pabulumve viride producere *terram.* 2) Pabulum invenire. 3) Vetulam dare *alicui camelitim.* *Wan.*

اعشار *æᵃʿšār.* s. *n. f. pl. ab* عشر *ûšūr*, *vel* *ûšr.* Decimæ partes decimæ. *Le decime. Ik.* ¶ اعشار شرعيّة *æᵃʿšārī ſer-ǯje.* Decimæ lege imperatæ. *Le Decime legali.*

اعشار *æᵃʿšār.* s. *n. f. pl.* اعاشير *aæᵃʿšīr.* 1) In partes ruptæ *olla.* *Wan.* 2) Fractum *cor.* *Gol.*

اعشار *yᵃʿšār.* s. *V.* [4. *ab* عشر] 1) Decem numero fieri *homines.* 2) Decimo tantum die aquam adeuntes habere *camelos.* *Gol.*

اعشاش *æᵃʿšāš.* s. *n. f. pl. ab* عشّ *ûšš.* Nidiavium *pec.* in arboribus pendentes. *Wan.*

اعشاش *yᵃʿšāš.* s. *V.* [4. *ab* عشّ] 1) Corpore gracilem, & extenuarum fieri. *Wan.* 2) Deturbare *aliquem* de ſuo loco. *Gol.*

اعشاف *yᵃʿšāf.* s. *V.* [4. *ab* عشف] Gravato ſtomacho eſſe *ex aliquo cibo.* *Gol.*

اعشرا *ûšerāe.* s. *n. f. fœm.* Camalitis decimum graviditatis menſem agens. *Wan.*

اعشيشاب *yᵃʿšīšāb.* s. *V.* [11. *ab* عشب] 1) Herba viridi luxuriare *terram.* *Wan.* 2) Copiam herbæ iovenire. *Gol.*

اعصا *æᵃʿsā.* s. *n. f. pl. ab* عصا *æᵃʿsa.* Oſſa, baculi. *Gol.*

اعصا *yᵃʿsā.* s. *V.* [4. *a* عصا] Ramum producere, *ſeu* germinare *vitim.* *Gol.*

اعصاب *æᵃʿsāb.* s. *n. f.* 1) *pl. ab* اعصب *æſæb* سكرلر *ſin-irler.* s. Nervi, tendines. *Li nervi.* 2) *pl. ab* عصب *æsb.* Optimates, præſtantiores populi. *Li più grandi del popolo.*

اعصاب *yᵃʿsāb.* s. *V.* [4. *ab* عصب] 1) Firmiter religare. 2) Conſtringi jubere. *Gol.*

اعصاد *iᵃsād.* s. *V.* [4. *ab* عصد] Inflectere, torquere *collum.* *Gol.*

اعصار *æᵃʿsār.* s. *n. f. pl. ab* عصر *æsr.* Tempora. *Tempi. Ik.* ¶ اعصار سلاطين *ſelātīnl æᵃʿsār.* Reges ſeculi, & cujuscunque ævi. *Li rè, li regnanti di quei tempi. Sæ.*

اعصار *æᵃʿsīr.* *Acht. Golio autem* *yᵃʿsār.* s. *n. f.* قصرغه ديدوكلرى بل *kæſyrghæ didükleri iel. t.* Turbo, ventus, *qui pulverem concitatum in altum extollit in formam columnæ.*

اعصار *yᵃʿsār.* s. *V.* [4. *ab* عصر] 1) Premere *uvas.* 2) Nubes mioari *pluviam.* *Wan.* 3) Ingredi اعصر *æſren.* 4) Puberem evadere aut maturam viro eſſe incipere *puellam.* 5) Se continere domi ob erumpentes menſes. *Gol.*

اعصاف *iᵉsāf.* s. *V.* [4. *ab* عصف] 1) Vehementer valideque ſpirare *ventum.* 2) Folia ferre *ſeu* in herba eſſe *ſegetem.* 3) *pra* احاف *yhsāf.* s. Celebriter præterire ferrive *equum.* 4) Interiere *virum.* 5) Circum puteum curſitare ſitientes *camelos pulverem excitantes.* *Gol.*

اعصال *æᵃʿsāl.* s. *n. f. pl. ab* عصل *æſæl.* Inteſtina tenuia. *Gol.*

اعصال *yᵃʿsāl.* s. *V.* [4. *ab* عصل] Prehendere manu *baculum ſuum.* *Gol.*

اعصام *ỳsām.* s. *V.* [4. *ab* عصم] 1) Vinculo lorove عصام *ỳsām* dicto inſtruere *utrem.* 2) Prehenſum teoere. 3) Firmare ſemet & ſuſtinere apprahenſa *re aliqua* ne dijiciatur a jumento. 4) Affixum deditumque eſſe *ſocio.* *Gol.*

اعصان *iᵉsān.* s. *V.* [4 *ab* عصن] Diſtortum & difficile eſſe *negotium.* *Gol.*

اعصح *æᵃʿſæǧ*, & اعصخ *æᵃʿzæǧ.* s. *part.* Calvus ſincipite. *Gol.*

اعصر *æsur.* s. *nom. prop.* Nom. viri. *W'an.*

اعصر *aᵉʃur.* s. *n. f. pl. ab* عصر *âʃr.* Secula. *Gol.*

اعصل *aᵉʃæl.* s. *n. f. pl.* عصل *âsl.* 1) Valde diſtortus *dens.* 2) Curva *ſagitta.* 3) Intorta crura habens *vir*, loripes. *Gol.*

اعصم *aᵉʃæm.* s. *part. fæm.* عصما *âʃmā.* 1) Aliqua albedine pedis anterioris (utriuſque) ſimul, & in facie conſpicuus *equus. Balχano.* 2) Albicante alæ penna inſignis *corvus.* 3) Rubris pedibus ac roſtro *corvus.* 4) In anterioribus *ambobus cruribus aut alterutro* albi quid habens *dorcas*, *ilex*, *reliqui partibus nigris rubriſve. Gol.*

اعصمة *aᵉʃimet.* s. *n. f. pl. ab* عصام *χsām.* Tenuiores extremitates *caudæ. Gol.*

اعصى *aᵉʃā.* s. *n. f. pl. ab* عصا *aᵉʃā* Baculi, offa. *Gol.*

اعصيصاب *χᵉsīsāb.* s. *V.* [12. *ab* عصب] 1) Congregari *homines* in catervas. *Wan.* 2) Invalere, vehemens fieri *malum. Gol.*

اعضا *aᵉχā.* s. *n. f. pl. ab* عضو *ûχw*, *vel* χχw. Membra. *Membri. Ik.*

اعضب *χᵉχāb.* s. *V.* [4. *ab* عضب] Frangere alterum cornu *ovis. Wan.*

اعضاد *aᵉχād.* s. *part. pl. ab* عضد *aᵉχd.* 1) Quæ circumſtant *rem*, & cingunt, *uti ædes. Wan.* 2) Lorica *ciſternæ*, ſeu poſiti in crepidine *ejus* lapides. *Gol.*

اعضاد *aᵉχād.* s. *n. f. pl. ab* عضد *aᵉχd.* Brachia. *Gol.*

اعضاض *aᵉχāz.* s. *n. f. collec. i. q.* اقّ χχz. Frutices ſpinoſi. *Gol.*

اعضاض *χᵉχāz.* s. *V.* [4. *ab* عضّ] 1) Dentibus prehendi jubere *buccellam.* 2) Infligere *alicui* ictum *gladii ſui.* 3) Profundum anguſtumque eſſe *puteum. Gol.* 4) Camelos habere, *qui alantur pabulo* عضّ *ûχz dicto*, eove paſcuntur, *i. e.* ſpinoſis fruticulis. 5) Fruticibus hiſce abundare *terram. Wan.*

اعضاف *χᵉχāf.* s. *V.* [4. *ab* عضف] Pullulare *ſpicas ſegetis. Wan.*

اعضل *χᵉχāl.* s. *V.* [4. *ab* عضل] 1) Impotentem reddere. 2) Difficile eſſe *opus. Wan.*

اعضه *χᵉχāh.* s. *V.* [4. *ab* عضه] 1) Falſum obtendere crimen. 2) Habere *camelos*, *qui ſpinis* عضه χχāh. *dictis paſcuntur. Gol.*

اعضب *aᵉχab.* s. *part. fæm.* عضبا *aᵉχbā.* 1) Alterum cornu fractum habens *ovis.* 2) Adjutore carens *vir.* 3) Forma metri, *ubi dochimus prior mutatur in choriambum. Wan.*

اعضد *aᵉχed.* s. *part.* Qui renuibus eſt brachiis. *Gol.*

اعضيمة *aᵉχymet.* s. *n. f. pl. ab* عضم *âχm* Dentalia lignea. *Gol.*

اعط *aᵉʿat.* s. *part.* Longus. *Gol.*

اعطا *yᵉʿta.* s. *V.* [4. *ab* عطو] ودرمك *wirmek.* t. Donare, largiri. *Dare*, *donare. Ik.* ¶ ترك اعطاي جزيه و خراج ايدوب *terki yᵉʿtāī gizje wü chærāg idüp.* Deſiit pendere tributum. *Ricusò, di pagar il tributo. Sæ.*

اعطاب *yᵉʿtāb.* s. *V.* [4. *ab* عطب] Perdere, exitio dare. *Wan.*

اعطاش *yᵉʿtāſ.* s. *V.* [4. *ab* عطش] 1) Diu a potu ſe continere *camelos.* 2) Siti afficere. *Gol.* 3) Sitientia pecora habere. *Wan.*

اعطاف *aᵉʿtāf.* s. *n. f. pl. ab* عطف *âʿf.* Propenſiones, favores. *Affetti*, *favori.*

اعطال *æʿtāl.* s. *part. pl. ab* عطل *ûtl.* Deſtituti opibus. *Gol.*

اعطان *aᵉʿtān.* s. *n. f. pl. ab* عطن *âʿtæn.* Loci, ubi *pecudes* circum aquæ conceptaculum cubant. *Gol.*

اعطان *yᵉʿtān.* s. *V.* [4. *ab* عطن] 1) Cubantes circum aquam *potu explendos camelos* habere. 2) A potu in genua procumbere facere *camelos.* 3) Ad locum عطن *âʿtæn* dictum retroagere *camelum*, *qui nondum bibit*, *ut ibidem expectet bibendi copiam. Gol.*

اعطاظا *iᵉʿtāz.* s. *V.* [4. *ab* عظ] Pugnacem, fortemque facere, *ut DEUS aliquem. Gol.*

اعظام *yᵉʿzām.* s. *V.* & *n. f.* [4. *ab* عظم] اولولمك *ululamak* بيوتمك *büjütmek.* t. 1) Magnificare, honorare. 2) Reſpectus, obſervantia. *Magnificare*, *onorare*, *riſpetto*, *oſſervanza*, *onore.* ¶ وخايشغه اعظام و طريغه اجلال و اكرام رعايتنده اهتمام ابتدي *wæχſfel yᵉʿzam wetærÿkæi iğlālü ikrām ry·ietinde ihtimām ity.* Omnem diligentiam adhibuit ad debitum illis honorem & obſervantiam exhibendam. *Sæ. Usò gran diligenza, e ſollecitudine per trattarli con molta onorevolezza. Br.*

اعظامة *yᵉʿzāmet.* s. *n. f. i. q.* عظامة χzāmet. Pulvinar. *Gol.*

اعظب *yᵉʿzabb.* s. *part.* 1) Magnus *corporis forma.* 2) Malus *indole. Gol.*

اعظم *æʿzam.* s. *comp. fæm.* عظمى *ûzmā* *pl.* اعاظم *æ·âzym.* اولورق *ulurak.* t. Major. *Grande*, *più grande.* ¶ وزير اعظم *weziri æʿzam*, *vul. wezir æʿzem.* Supremus Veſitius, primus miniſter Portæ. *Il Gran Veſire.* اعظم سلاطين عظام و اكرم خواقين كرام *æʿzamü ſelāṭÿnü χzām we ekremü chawākÿni kirām.* Maximus principum ſupremorum, clementiſſimus regum eminentium *Il più grande de' gran monarchi del mando*, *il più alto delli re ſovrani Ll. V.* پادشاه

اعظم *æ^ẓum.* s. *n. f. pl. ab* عظم *æẓm.* Offa.

اعفا *æ^fā.* s. *n. f. pl. ab* عفو *ǯfu.* Offa.

اعفا *i^fā.* s. *V.* [4. *ab* عفو] 1) Tondere *lanam.* 2) Liberum, immunem habere *ab aliqua re*, incolumem ſervare. 3) Sanitati reſtituere, *ut DEUS aliquem.* 4) Pabuli *ficciora* labiis carpere, & prorſus depaſci *camelum. Gol.*

اعفاج *i^fāǧ.* s. *n. f. pl. ab* عفج *ǯfǧ.* Indeſtina. *Gol.*

اعفار *æ^fār.* s. *n. f. pl. ab* عفر *ǯfer.* Terræ. *Gol.*

اعفاص *i^fās.* s. *V.* [4. *ab* عفص] Obligare in capite *ampullam impoſito corio ſimilive re. Wan.*

اعفاف *i^fāf.* s. *V.* [4. *ab* عفّ] Abſtinentem *a vitio* efficere, *ut DEUS aliquem. Gol.*

اعفاك *i^fāk.* s. *V.* [4. *ab* عفق] Iterum iterumque ire, & abire *citra neceſſitatem. Gol.*

اعفت *æ^fet.* s. *part.* 1) *i. q.* احمق *æḥmæk.* t. Fatuus. 2) *i. q.* اعسر *æ^ser.* s. Scæva. *Gol.*

اعفث *æ^feṡ.* s. *part.* Qui ſe multum retegit, nudatque. *Wan.*

اعفر *æ^fer.* s. *part. fæm.* عفراء *æ^frā.* 1) Rubra *arena.* 2) Subalbicans. *Wan.*

اعفنكس *i^fynkās.* s. *V.* [3. *ab* عفقس] Rudis, & arduæ indolis eſſe. *Wan.*

اعكا *æ^kā.* s. *n. f. pl. ab* عكي *ǯkj.* Prima excrementa *nati infantis. Gol.*

اعكا *y^kā.* s. *V.* [4. *ab* عكي] 1) Valde amaram eſſe *rem.* 2) Præ amaritudine ex ore ejicere *rem. Gol.*

اعقاب *æ^kāb.* s. *n. f. pl. ab* عقب *ǎkyb* ﻉ عقيب *ǎkyb.* Poſteri, quos quis pone ſequitur, liberi, poſteritas. *Li poſteri,* ﻉ *ſeguenti. Tef.*

اعقاب *y^kāb.* s. *V.* [4. *ab* عقب] 1) Alternatim conſcendere *equum.* 2) Transmutare litteras homogeneas *in aliquo nomine arabico, ut* جدف *ǧedef. pro* جدث *ǧedes.* 3) Bonum rependere *alicui ob obedientiam.* 4) Mori relicta prole. 5) Per intervalla redire *inſaniom.* 6) Oriri *ſtellam* immediate *poſt oliam.* 7) Poſt ſumptionem cibi immediate ſequi morbum. 8) *Filium* ſuccedere *patri.* 9) Reſtituere *olom muto acceptam* cum parte juris reſidua. *Wan.* 10) Inſactari *aliquem* inquirendo vitia ejus. *Gol.*

اعقاد *i^kād.* s. *V.* [4. *ab* عقد] 1) Firmum reddere. *Wan.* 2) Coagulare, concreſcere facere. *Gol.*

اعقار *æ^kār.* s. *n. f. pl. ab* عقر *ǔkr.* Loca pone lacum, *quo conſiſtunt cameli, dum adaquantur. Gol.*

اعقار *y^kār.* s. *V.* [4. *ab* عقر] 1) Attonitum reddere ac animo percellere. 2) Multos poſſidere *agros ac fundos. Wan.*

اعقاف *y^kāk.* s. *V.* [4. *ab* عقف] 1) Amaram facere aut creare *aquom*, *de DEO.* 2) Corrumpi *palmam* ob non reciſum عقان *ǯkkān. q. V. Gol.*

اعقال *i^kāl.* s. *V.* [4. *ab* عقل] 1) Comperire intelligentem. 2) Cootractam *ſcæ* perpendicularem habere umbram in meridie. *Gol.*

اعقام *y^kām.* s. *V.* [4. *ab* عقم] Effœtum reddere *uterum*, & ineptum ad cooceptum. *Gol.*

اعقب *æ^kub.* s. *n. f. pl. pauc. ab* عقاب *ǔkkāb.* Aquilæ *tres. Gol.*

اعقة *ǯkat.* s. *n. f. pl. ob* عقيق *ækǯk.* Sagittæ in altum jactæ. *Wan.*

اعقد *æ^kæd.* s. *part. fæm.* عقدا *æktā.* Impeditus lingua. *Gol.*

اعقد *æ^kæd.* s. *n. f.* 1) Canis, *ob nodoſam caudam. Wan.* 2) Lupus *torta cauda. Gol.*

اعقد *æ^kud.* s. *n. f. pl. ab* عقد *ækt.* Pagi, prædia. *Gol.*

اعقص *æ^kæs.* s. *part.* 1) Inflexis cornibus, penes aures *caper. Wan.* 2) Digitos, *aut* primores dentes invicem diſtortos habens *homo. Gol.*

اعقل *æ^kel.* s. *comp.* عقلورك *ækyllurāk.* s. Iotelligentior, prudentior. *Più ſavio, ò intelligente. Tef.*

اعكار *i^kār.* s. *V.* [4. *ob* عكر] 1) Spiſſum reddere *vinum* adjiciendo fæces. *Wan.* 2) Fæculentum, impurum reddere. 3) Magnum *camelorum* agmen habere. 4) Denſam, & obſcuram eſſe *noctem. Gol.*

اعكاك *i^kāk.* s. *V.* [4. *ab* عكّ] Pili fui colorem fœtam, *ſeu* poſt conceptum mutare *camelitem. Gol.*

اعكال *æ^kāl.* s. *part. pl. ab* عكل *ǯkl.* Illaudati, ignavi. *Gol.*

اعكال *ǯkāl.* s. *V.* [4. *ab* عكل] Obſcuram, & dubiam eſſe *rem. Wan.*

اعكام *æ^kām.* s. *n. f. pl. ab* عكم *ǯkm.* Dimidiæ partes *oneris. Gol.*

اعكام *i^kām.* s. *V.* [4. *ab* عكم] Juvare in colligandis, & aſtringendis *ſuper jumento* farcinis. *Gol.*

اعكان *æ^kān.* s. *n. f. pl. ab* عكنة *æknet.* Plicæ, ac rugæ *ventris.*

اعكي *æ^kā.* s. *part. fæm.* عكوا *ækwā.* 1) Dura, & craſſa caudæ radice prædituſ *equus.* 2) Utroque latere craſſus. *Gol.*

اعل *u-æl.* s. Nom. idoli. *Gol.*

اعلا *pro* اعلي *aʿlā.* ٭. 1) *comp.* يوجدرك *iūğerek* ٭. Altior, ſuperior, ſublimior. *Più alto, più grande, più fino.* 2) *adverb.* Præſtantiſſime, egregie ſane. *Molto bene, bravamente.* ¶ بوندن اعلا نسنه يوقدر *bundan aʿlā neſne ioktur.* Nihil præſtantius hoc. ملوكانه‌زدن جانب اعلاي *ğānibi aʿlāi mülūkānemüzden.* Ex parte noſtra celſiſſima, imperiali. *Dalla Maeſtà noſtra. Ll.*

اعلا *yʿlā.* ٭. *V.* [4. *ab* علو] 1) يوجه‌لتمك *iūğeletmek* ٭. Exaltare, elevare. 2) Deſcendere *de jumento. Eſſaltare, inalzare.* ¶ اللّٰه كلمه‌نه اعلاي *kelimetüllāh.* Exaltatio, propagatio verbi Dei. *Sæ.*

اعلاث *aʿlās.* ٭. *n. f. coll.* Res permiſtæ, non diſcretæ aliquo ſelectu, *pec.* talia ligna igniaria.

اعلاث *ʾlās.* ٭. *V.* [4. *ab* علث] Capere igniarium ex arbore, *neſciendo, igni emittendo idoneumne ſit nec. ne. Gol.*

اعلاج *aʿlīğ.* ٭. *n. f. pl. ab* علج *ǧlīğ.* Qui a barbaris tranſeunt ad arabes, proſelytæ. *Wan.*

اعلاط *aʿlāt.* ٭. *n. f. pl. ab* علط *ūlut.* Habena carentes *camelites. Wan.*

اعلاط *iʿlāt.* ٭. *V.* [4. *ab* علط] 1) Abnegare. 2) Repudiare. 3) Diſplicere. 4) Non adhibere *alicui* fidem. *Gol.*

اعلاف *aʿlāf.* ٭. *n. f. pl. a* علف *ælef.* Pabula.

اعلاف *yʿlāf.* ٭. *V.* [4. *ab* علف] Siliquas ſuas producere *acaciam. Gol.*

اعلاق *aʿlāk.* ٭. *n. f.* 1) *i. q.* ذعر *ʒuʿr.* Terror. 2) Hirudinum immiſſio in locum, *unde ſanguinem exſugant.* 3) *pl. ab* علق *ǧlk.* Res præſtantiores, vina. *Gol.*

اعلاق *yʿlāk.* ٭. *V.* [4. *ab* علق] 1) Affigere *funem funi.* 2) Infigere *ungues.* 3) Pendulum laqueoque inhærentem habere *prædam.* 4) Anſa *ſeu* loro, *ex quo quid ſuſpendi poſſit,* inſtruere *arcum.* 5) Attollere *propendulam uvulam infantis manu ſua, matrem. Gol.*

اعلال *yʿlāl.* ٭. *V.* [4. *ab* علل] 1) *Camelos* habere bibentes. *ſecunda vice poſt primum hauſtum.* 2) Deducere ab aqua *camelos* ante expletam ſitim. 3) Debilitare. 4) Morbo afficere, *ut Deus aliquem. Gol.*

اعلام *aʿlām.* ٭. *n. f. pl. ab* علم *ælem.* Signa, vexilla. *Bandiere, ſtendardi, inſegne.* ¶ اعلام نصرت ظفر فرحام *aʿlāmī nuſret, vel, ʒafer ferğiam.* Vexilla victoriosa. *L'inſegne imperiali vittoriose. Sæ.* اول ولايتي مقر اعلام نصرت مدار ايتدبلر *ol wilaieti mækærri aʿlāmī nuſret mædār ittiler.* Regionem fecerunt ſtationem vexillorum regiorum victorioſorum. *Piantarono li ſtrendardi ò inſegne regie in quel paeſe.*

اعلام *yʿlām.* ٭. *V.* [4. *ab* علم] 1) Certiorem facere, edocere. 2) Certa nota pannum ſignare *textorem.* 3) Inſignire *equum* in pugna. 4) Strenuitate præcellere *equitem. Far ſapere, far' intendere, marcar' un pezzo di panno, diſtinqueſi valoroſamente. Gol.*

اعلام *yʿlām.* ٭. *n. f.* Significatio, informatio. *Auviſo, informazione.* ¶ اعلام *yʿlām* ٭, Significare, notum facere, edocere. *Auviſare, notificare, informare.* انكروس قرالنه اعلام اسلام توجيه اعلام اسلام انجون *ängürüs kralıne yʿlāmī islāmī tewğihi aʿlāmī islām iciün ğünderdügi ğiāsūs.* Explorator, quem ad regem Hungariæ miſerat ad eum certiorem reddendum vexilla veræ fidei ſeu Othomanica recta illuc tendere. *Una ſpia ſpedita al re d' Ungaria per avviſarlo con certezza, & avvertirlo, che li ſtendardi regii s'erano di già inviati à quella volta. Sæ.*

اعلان *yʿlan.* ٭. *V.* [4. *ab* علن] Manifeſtare, publicare. *Paleſare, publicare. Ik.*

اعلطه *aʿlyzat.* ٭. *n. f. pl. ab* علاط *ǧlāt.* Vincula colli *camelini.*

علم *aʿlem.* ٭. *comp.* Doctior, ſapientior. *Più dotto, più ſapiente. Ik. Ll.* ¶ اللّٰه اعلم *āllāhü aʿlem,* & اعلمدر اللّٰه *āllāh aʿlemdür.* Deus melius ſcit, optime novit. *Dio lo sà meglio,* & *Dio lo sà.* اعلمسز سز *ſyz aʿlemſyz.* Vos optime noſtis, tu melius noveris. *Voi lo ſapete meglio. Ik.*

اعلنباه *yʿlenbāe.* ٭. *V.* [26. علب] 1) Erigere ſe, & inrumeſcere præ ira. 2) In collo pilos erigere *canem,* plumas *gallum, prout facere irritati ſolent. Wan.*

اعلندا *yʿlendāe.* ٭. *V.* [26. *a* علد] Corpulentum & validum eſſe *camelum.*

اعلنقس *yʿlenkās.* [3. *ab* علكس] Valde atram eſſe *comam. Wan.*

اعلواط *yʿliwwāt.* ٭. *V.* [13. *ab* علط] 1) Appendi *aliquid* collo *cameli. Wan.* 2) Inequitare ſine habena *camelo.* 3) Aggredi *negotium pec.* inconſiderate. *Gol.*

اعلومه *uʿlumet.* ٭. *n. f. i. q.* علامه *ælamet.* Impreſſa nota. *Gol.*

اعلي *aʿlā.* ٭. *comp.* Superior. *Sæ. V.* اعلا *bir aʿlā meimün oldy.* Evaſit, transmutatus eſt in egregiam ſimiam. *Fù cambiato in una bella ſcimia. Eb.*

اعلمط *yʿlyt.* ٭. *n. f.* 1) Folia *arboris* من *merch dicta.* 2) Loculus cortexque *fructuum ejus.* 3) Folia arborum decidua *in genere. Gol.*

اعمّ *a-êmm.* s. *part.* Univerſalis, ad omnes pertingens. *Commune, univerſale, che tocca tutti. Sæ.*

اعا *a*mā.* s. *part. pl. ab* اعي *a*mā.* Cæci, *Ciechi.*

اعا *y*mā.* s. *V.* [4. *ab* عي] Cœcum reddere, occæcare. ¶ اعاه *lo mā a*māhu, i. q.* اعا هما *mā a*mā kælbuhu.* Quam maxime inſipiens, *vel* hui quam cœcutit mente. *Gol.*

اعاد *y*mād.* s. *V.* [4. *ab* عد] Elevare *quid palo, aliove fulcimento. Wan.*

اعار *a*mār.* s. *n. ſ. pl. ab* عمر *ûmr.* Vitæ, vitæ tempora. *Le vite.* ¶ اعـار بيهوده گذارى *a*mārī bihūde gūzārī gibi.* Sicut tempora vitæ male inſumpta. *Sæ.*

اعار *y*mār.* s. *V.* [4. *ab* عر] 1) Cultum reddere. 2) Toto vitæ tempore *aliquid* facere. 3) Pro vitæ tempore dare. 4) Viſitare, frequentare.

اعاس *y*mās.* s. *V.* [4. *ab* عس] Occultare *rem. Gol.*

اعاف *y*māk.* s. *V.* [4. *ab* عف] Profundum facere. *Gol.*

اعال *a*māl.* s. *n. ſ. pl. ab* عمل *æmel.* Opera, actiones. *Opere, azzioni. Tef. Ik.* ¶ اعال پسنديده *a*mālī peſendide.* Opera grata, bona. *Buone opere. Sæ.* بو اعال غريبه و افعال عجيبه كه شهزيدك عسكر ظفر رهبردن صدور ايلشدر *bu a*mālī ghæribe, we ef-ʿâlî ʿâgībe ki ſimdijedek ʿaskerî ẓafer rehberden ſudûr itmiſtür.* Hujusmodi opera ſtupenda, actionesque mirabiles, quæ hactenus à victorioſo exercitu prodierunt in lucem. *Queſte sì maravigliose, e ſtupende prodezze del vittorioſo eſſercito finora viſte. Sæ.*

اعال *y*māl.* s. *V.* [4. *ab* عمل] 1) Facere ut quis operetur. 2) Operi adhibere *conſilium ſuum. Gol.* ¶ اعال اوزره اجرا اولنور *y*māl üzre iğrā olunur.* Executioni mandabitur, adhibebitur. *Si eſſeguirà, & ſi adoprarà. Ll.*

اعالك *a*mālyk.* s. t. *n. ſ.* كورلك *Körlik.* t. نابينالك *nābînālik.* pt. Cæcitas. *Cecità. Ah.*

اعام *a*mām.* s. *n. ſ. pl. ab* عم *êmm.* Patrui. *Gol.*

اعان *y*mān.* s. *V.* [4. *ab* عن] 1) Proficiſci. 2) Ingredi. 3) Continuo commorari. *Gol.*

اعتّ *a*mittet.* s. *n ſ. pl. ab* عتّ *a*mittet.* Glomi *lanæ. Gol.*

اعدة *a*midet.* s. *n. ſ. pl. ab* عود *a*mûd.* Fulcimenta. *Wan.*

اعش *a*maś.* s. *part.* Ophthalmia laborans. *Wan.*

اعل *a*mel.* s. *part. comp.* Efficacius operans, efficacior. ¶ اعقل و اعل *ækælü æmel.* Sapientior, & magis operans. *Teſ. de Mohammede.*

اعوى *a*mewi.* s. *part. Denominativum ab* اعي *æmā.* Cæcus.

اعي *a*mā.* s. *part. fœm.* عيا *êmjā. pl.* عي *ûmy*, & اعا *a*mā.* كوزسز *gözſyz.* t. نابينا *nābînā.* p. Cæcus. *Cieco.*

اعيان *a*mejāni.* s. *part. dual. ab* اعي *êmā.* Torrens, & efferatus *camelus. Gol.*

اعنا *a*nā.* n. ſ. pl. ab* عنو *ŷnw.* Latera tractusque regionis. *Gol.*

اعنا *y*nā.* s. *V.* [4. *ab* عنا] 1) Educere. 2) Proferre ac exhibere. 3) Humilem reddere. 4) Captivum facere. *Gol.*

اعناب *a*nāb.* s. *n. ſ. pl. ab* عنب *ŷneb.* Uvæ.

اعناعنات *y*nāt.* s. *V.* [4. *ab* عنت] Frangere conſolidatum *os. Gol.*

اعناج *y*nāğ.* s. *V.* [4. *ab* عنج] Exercere ducereque *camelum capiſtro deorſum retracto. Gol.*

اعناد *y*nād.* s. *V.* [4. *ab* عند] 1) Fluxum ſanguinis, *qui ſiſti nequeat*, emittere *venam. Gol.* 2) Conſequenter partem poſt partem excernere *in vomitu. Wan.*

اعناز *y*nāz.* s. *V.* [4. *ab* عنز] Facere ut declinet, deficctatve *ab aliquo. Gol.*

اعناس *y*nās.* s. *V.* [4. *ab* عنس] 1) Diu apud parentes mancre innuptam jam adultiorem *virginem.* 2) Aetatem immutare *faciem. Gol.*

اعناص *y*nās.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* عنص] Pauca diſpersaque comm'ttere. *Gol.*

اعناف *y*nāf.* s. *V.* [4. *ab* عنف] Incommodum, molleſtum eſſe *alicui. Gol.*

اعناف *a*nāk.* s. *n. ſ. pl. ab* عنق *ûnk*, & *ab* عنيق *ênyk.* Colla, cervices. *Colli. Ik. Sæ.*

اعناف *y*nāk.* s. *V.* [4. *ab* عنق] 1) Collari ornare *vel* cingere *canem.* 2) Longam eſſe, & ſpicatam *ſegetem.* 3) Ad cocalum vergere *pleiades.* 4) Protenſo collo ac diducto paſſu incedere *camelitim.* Gol.

اعنام *y*nām.* s. *V.* [4. *ab* عنم] Depaſci *arborem* عنم *ênem, dictam, de camelo. Gol.*

اعنان *a*nān.* s. *n. ſ. pl. ab* عنن *ænen.* Partes conſpicuæ. *Gol.*

اعنان *y*nān.* s. *V.* [4. *ab* عن] Habena inſtruere. *Gol.*

اعنب *a*neb.* s. *n. ſ. i. q.* عناب *ûnāb.* s. Naſo, naſutus. *Gol.*

اعنجة *a*niğet.* s. *n. ſ. pl. ab* عنج *ŷnāğ.* Funes. *Gol.*

اعنز *a*nǔz.* s. *n. ſ. pl. ab* عنز *ênz.* Capræ. *Gol.*

اعنش *a*neś.* s. *part.* Sex digitos habens. *Gol.*

اعنك *æ'nuk.* s. *n. f. pl. ab* عناف *ênāk.* Capellæ. *Gol.*

اعنّه *æǰnne.* s. *n. f. pl. ab* عنان *ǰnān.* Habenæ, lora fræno annexa. *Redini.*

اعني *æ'nī.* s. *part. i. q.* دعني *jæ'ni.* Hoc eſt, oimirum. *Ciò è, ciò è à dire. Ah.*

اعنيناس *i'nīnās.* s. *V.* [12. *ab* عنس] Valde piloſam eſſe caudam *cameli. Wan.*

اعواد *æ'wād.* s. *n. f. pl. ab* عود *ûd.* Arbores, ligna. *Wan.*

اعوار *i'wār.* s. *V.* [4. *ab* عور] 1) Averſari. 2) Facile prædam aſſequi *venatorem.* 3) Apertum eſſe *locum.* 4) Occæcare, oculo uno privare. *Wan.*

اعواز *i'wāz.* s. *V.* [4. *ab* عوز] 1) Indigere *re aliqua. Wan.* 2) Ad egeſtatem redigere. *Gol.*

اعواص *i'wās.* s. *V.* [4. *ab* عوص] 1) Difficile reddere *opus aliquod.* 2) Intremiſcere in colloquio ſermones obſcuros. *Wan.*

اعواض *æ'wāz.* s. *n. f. pl. ab* عوض *ǰwæz.* Compenſationes. *Contracambii, ricompenſe.*

اعواض *y'wāz.* s. *V.* [4. *ab* عوض] 1) Compenſare. 2) Dare quod pro re alia eſſet. *Ricompenſare, contracambiare.*

اعوام *æwām.* s. *n. f. pl. ab* عام *âm.* Anni, tempora. *Anni. tempi. Sæ.* 11. دهور

اعوان *æ'wān.* s. *n. f. pl. ab* عون *êwn.* Adjutoria. *Aiuti. Etiam i. q.* انصار *ænsār.* s. Adjutores, *q.* confœderati, ſocii *pec.* Mohammedani. *Aiutanti, confederati, fedeli, Mohammetani. Sæ.*

اعوان *i'wān.* s. *V.* [4. *ab* عون] Adjuvare *aliquem. Gol.*

اعواه *i'wāh.* s. *V.* [4 *ab* عيه] Calamitatem, detrimentum *opum pecorumve* pati. *Gol.*

اعوج *æ'weǧ.* s. *part. fæm.* عوجا *æwǧiā.* 1) اكرك *egrī.* Curvus, aduncus. 2) Qui prava in dole eſt moribuſque. *Gol.*

اعوج *æ'weǧ.* s. *n. f.* Nom. prop. equi virtute & multa progenie celeberrimi, *unde Denominativum* العوجي *æ'weǧi, fæm.* ة illius ſtirpis *equus, equa. Gol.*

اعوجاج *æ'ǧiāǧ.* s. *n. f.* Curvitas. *Tef.* مسواك بتن الاعوجاج ¶ *mīswāki bejjnūl æ'ǧiāǧ. q.* Index curvitatum, *h. e.* inflexus, curvus. *Ik.*

اعود *æ'wed.* s. *compar.* Utilior. *Gol.*

اعور *æ'wer.* s. *part.* 1) Vitio notatus. 2) *improp.* Corvus. 3) Impos voti. 4) Imbecillis, vecors. 5) Obliteratus *liber.* 6) Carens germano fratre. *Gol.*

اعور *æ'wer.* s. *part. fæm.* اعورا *ûrā* بر كوزلو *bir gözlü.* s. Mooculus, luſcus. *Guercio, loſco.*

اعور *æ'wūr.* s. *n. f. pl. ab* عور *ûr.* Lippitudines. *Gol.*

اعورة *æ'wiret.* s. *part. pl. ab* اعور *æ'wer.* Luſci. *Gol.*

اعوس *æ'wes.* s. 1) *part.* Qui introrſum contrahit angulos oris. 2) *n. f. i. q.* ضيقل *ſæjkæl.* s. Politura. *Gol.*

اعوص *æ'wæs.* s. *part.* Difficile *carmen. Gol.*

اعها *i'hā.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* عهي] Noxa gregis affici. *Gol.*

اعيا *æǰā*, s. *n. f.* Nom. tribus Arabicæ, اعيوي *æ'jewi, denomin.* ejus.

اعيي *æ'jā.* s. *comp.* Impeditior lingua.

اعيا *æ'ja.* s. *part. pl. ab.* اعيي *æ'jā.* Impediores lingua. *Gol.*

اعيا *i'jā.* s. *V.* [4. *a* عيّ] 1) Laſſum eſſe. 2) Laſſum reddere. 3) Difficilem ac impeditum *alicui* eſſe *rem. Gol.*

اعياد *æ'jād.* s. *n. f. pl. ab* عيد *ǰd.* Feſta, ſolemnitates. *Feſte. Wan.*

اعيار *æ'jār.* s. *n. f. pl. ab* عير *êjr.* Aſini, *cum* domeſtici, *tum* ſylveſtres. *Wan.*

اعيار *i'jār.* s. *V.* [4. *ab* عير] Effugere facere *equum. Gol.*

اعياص *æ'jās.* s. *n. f.* 1) Nom. prop. Coreſitæ Omejadæ. 2) *pl. ab* عيص *ǰs.* Arboreta deoſa, & perplexa. *Wan.*

اعياف *i'jāf.* s. *V.* [4. *ab* عيف] Accedere *jumentum* odoratum ad aquam. *Gol.*

اعيال *i'jal.* s. *V.* [4. *ab* عيل] Numeroſam habere familiam. *Gol.*

اعيام *i'jām.* s. *V.* [4. *ab* عيم] Carere lacte. 2) Parum lactis habere *ovem. Gol.*

اعيان *æ'jān.* s. *n. f. pl. ab* عين *êjn.* Oculi & *uſitatiſſimè* Magnates conſpicui. *Li Grandi, magnati, principali.* ¶ اعيان مملكت و سايم اهالي و ولايتك الثقافيله *æ'jānī memleket we ſāir ehālī wilājetun-ittifākyile.* Conſenſu, & io unum conſpiratioe magoatum, cœterorumque incolarum regionis. *Col conſenſo, e condettame delli magnati, del regno, e degl' altri cittadini. Ll.* اعيان ولايت *æ'jānī wilājet.* Primores provinciæ. *Li magnati del paeſe.* اعيان دولت و اركان سلطنت چاكرلرى *æ'jānī dewlet, we erkānī ſaltænet ciàkerleri.* Famuli miniſtrorum magnatumque. *Sæ. Li ſervitori de' conti*, e *caroni dell' imperio. Br.* اعيان ممكنات *æ'jānī mūmkināt.* Præſtantiſſimæ creaturarum. *Le più nobili creature. Sæ.* اعيان الكفوم *æ'jānūl-kæwm.* Seniores populi, magnates. *Principali della nazione, li più nobili del popolo.*

اعيان *i'jān.* s. *V.* [4. *ab* عين] 1) Fodiendo pervenire ad ſcaturiginem. 2) Cominus obſervare. *Gol.*

اعرج *aʿǰrig̃. s. n. f.* 1) Aſpis. 2) Hyæna. *Aſpide, hiena. Wan.*

اعيس *aʿjes. s. part. fæm.* عيسا *aʿjſā pl.* عيس *ǰis.* Ad coitum potens *camelus. Wan.*

اعيط *aʿjet. s. part. fæm.* اعيطا *aʿjtā. pl.* عيط *ǰyt.* 1) Longum collum habens *homo.* 2) Superbus, refracterius. 3) Excelſa *arx. Gol.*

اعين *aʿjün. s. n. f. pl. ab* عين *ǰin.* Oculi. *Gl' occhi. Sæ.* ¶ اعين ناسدن اختفا اوزره *aʿjünü nāſten ychtyfā üzre oldy.* Abſcondit ſe ab oculis hominum. *Si ſottraſſe dalla viſta del popolo. Sæ.*

اعينة *aʿjenet. s. n. f. pl. ab* عيان *ǰjān.* Ferra aratri acuminata. *Gol.*

اعيي *aʿjjā. s. part.* 1) Impeditior lingua. 2) Difficilior *morbus. Gol.*

اعييا *aʿjijā. s. part. pl. ab* عيي *aja.* Impediciores linguæ.

اغ

اغ *agh. s. n. f.* شبكه *ſebeke s.* دام *dām. s.* Rete, caſſis. *Rete, fila.* ¶ بيوك فندلو اغ *büüük ſkanædlü agh.* Sugena. *Rete grande, alata.* صچه اغي *ſaćma aghy.* Tragula. *Vangaivola, rete da gettare.* قويون اغي *koiun aghy.* Septum, intra quod occluduntur pecudes, *ad differentiam mandræ ubi mulgentur.*)(قورد قپاني *kürd kapani) An. In Tef. eſt* قويون اغلي *koiun oghly.* كوز اغي *göz aghy pro* اقي *aky.* Album, albumen oculi. *Il cantone dell occhio. Ah. V. in* كوز

اغا *agha. s. p. t. n. f. pl. apud turc.* اغالر *aghalar, apud pers.* اغايان *aghāiān, apud arab.* اغوات *aghæwāt.* Dominus, herus. *Signore, padrone.* 2) *Etium vocatur.* Frater natu major *ab aliis fratribus minoribus, nempe* اغا *agha, quod in citerioribus confiniis dicitur* اغو *agho; Alii autem fratres vocant ſe in iiſdem confiniis* بورو *būro pro* برادر *būrāder.* 3) Eunuchus. 4) Aulicus. *Eunuco, & Corteggiano.* 5) *Agha ſine addito.* Præfectus, Generalis Janiſſariorum, *ſeu* peditatus Prætoriani. ¶ اغا قپوسنه وارمى *āgha kapuſne waralum.* Eamus ad aulam præfecti ſupremi Janiſſariorum, *planè ſicut dicimus* پاشا قپوسنه *pāſā kapüſne.* Ad aulam ſupremi veſirii. *Poſtponitur autem more Hungarico nominibus propriis, v. g. dicitur* اغا يعقوب *jaʿkūb aghā.* Dominus Jacobus. *Il Signor Giacomo. Et ſic vocantur fere omnes aulici, præterea præfecti militiæ, eunuchi intimæ aulæ. alias, ſi ille Jacobus ſit Janiſſarius, gregarius miles, aut plebejus, dicet* يعقوب بشه *iaʿkūb baſā.* Dominus Jacobus. *Si ſipāhy, ſeu equeſtris militiæ alumnus, dicet* يعقوب بك *iaʿkūb beg.* Dominus Jacobus, *prout etiam ſi ſit vir princeps, præfectus minoris provinciæ, aut alias conſpicuus. Quod ſi ſit juvenis fine officio, aut artifex nobilior, mercator &c. dicet* يعقوب چلبي *iaʿkūb ćelebi.* Dominus Jacobus. *Et quidem raro dant alium titulum chriſtianis, quos honorare volunt. Quod ſi ſit vir doctus, legis peritus, aut, ut nos diceremus, eccleſiaſticis, doctor, concinator, dicet* يعقوب افندي *iaʿkūb efendi.* D. Jacobus. *Si ſit gubernator provinciæ, aut miniſter ſtatus, ſive baſſa, ſive veſirius, dicet* يعقوب پاشا *iaʿkūb pāſā.* D. Jacobus. *Si ſit rex, aut princeps ſanguinis regii, dicet* يعقوب سلطان *ſultān iaʿkūb.* Dominus, *aut* princeps Jacobus, *præpoſito* سلطان *ſultān (licet Tartari ſuis poſtponant, ut* سلطان غلغا *ghælgbā ſultān.* Primus a Chano Tartarorum Crimenſium Princeps, *ul alter dicitur* سلطان نور الدّين *nūreddin ſultān, ſed videntur eſſe potius officii, & dignitatis nomina) Si ſit ciauſius,* h. e. *q. aulæ, ac tribunalis accenſus, ſeu od omnia munia expediendus famulus aulicus, dicet* يعقوب چاوش *iaʿkūb ciauſ.* D. Jacobus, *his tamen ſæpe dicitur* اغا *agha.* يعقوب كتخدا *iaʿkūb ketchudā, vulg. kihaja, ſi ſit præfectus aulæ, aut vice-præfectus, ſeu locumtenens alicujus cohortis, & multis aliis hujuſmodi loco Agha, vel Beg additur tantum nomen officii quod gerit. Porro ſi ſit artifex, pec. chriſtianus præponunt ſæpe* استا *uſta, dicentes:* يعقوب *üſta iaʿkūb.* Magiſter Jacobus. *Maeſtro Giacomo. Sic etiam Derviſiis & religioſis.* يعقوب درويش *derwiſ iaʿkūb.* Frater, *aut* Pater Jacobus. شيخ يعقوب *ſejeh iaʿkāb.* Reverendiſſimus Pater Jacobus, *ſi ſit abbas, aut præfectus Derviſiorum, concinator doctus,* قلعه اغالرى *kæl-ä aghaleri.* Commendantes, præfecti arcium (*aut* præcipui officiales) *qui ſemper ſunt Janiſſarji. Commandanti di Piazze.* يكيچرى اغاسى *ienyćeri aghaſi.* Aga, ſeu præfectus, *aut* dux ſupremus Janiſſariorum. *L' Agà, ò generale delli Giannizzeri.* سپاهيلر اغاسى *ſypāh aghaſi, & communiter* اغاسى *ſipahiler agaſi.* Magiſter equitum, generalis, aut colonellus equitatus ſtipendiarii aulici. *Colonello, ò generale della cavalleria ſtipendiata ordinaria.* نفرات اغالرى *neferāt aghaleri.* Præfecti militum. *Capi di ſoldati* خان اغاسى *chān aghaſi.* Supremus veſirius, aut miniſter Chani Tartarorum

tarorum, *non enim vocatur* پاشا *pāšā, aut* وزير *weẓīr*, Veſirius, *ſed ſimpliciter* اغا *aghæ.*

اغايه *yʿghābet.* s. *V.* [4. *a* غيب] Abſentem eſſe conjugem *mulieris. Wan.*

اغاثه *yghāſet.* s. *V.* [4. *a* غوث] امداده كلمك *imdāde gelmek.* t. Opem ferre, ſuccurrere, ſubvenire. *Soccorrere, ſovverire.* ¶ امداد و اغاثه‌لرين رجادن مأيوس اولدي *imdadü yghāſelerin reǧiāden meeius oldy.* Deſtitutus remanſit ſpe auxilii aut ſuccurſus petendi. *Reſtò privo della ſperanza di alcun ſoccorſo, ò aiuto. Sæ.*

اغاج *aghać*, ſeu *aghaǧ.* t. *n. f.* شجره *ſeǧere* a. درخت *diræcht* p. 1) Arbor *Albero.* 2) Virga, bacillus, *Bachetta, verga.* 3) Trabs, 4) Baculus. 5) Lignum. *Trave, baſtone.* ¶ اللي اغاج بدي *elli aghaǧ iedy.* 50. ictus baculi accepit. *Hà ricevuto 50. baſtonate.* اغاج قاقان *aghać kakan.* Picus. *Pico,* اغاج ڤاون *aghac kawun.* Malum citrium. *Cetro, cetrone.* اغاج ڤاون اغاجي *aghać kawun aghaǧi.* Citrus, & citrum. *Cedro* اغاج قودن *aghać kodan.* Nomen vermis. *Tɛf.* اغاج دكزى *aghać denyzi.* Mare arborum. *Nomen eſt ſylvæ non procul Nicomedia, & alterius in Servia. Mare d' alberi, ſelvæ grande. Sæ.* اغاج قوردى *aghać kurdy.* Teredo. اغاجي اصدك *en-ek aghaǧi.* Lupatus. *Morſo.* اغاج قره *kara aghaǧ.* Ulmus. *Olmo.* اغاجي دفنه *defne aghaǧi.* Laurus. اغاجي صپان *ſapan aghaǧi.* Buris aratri. *Legno, dell' aratro.* اغاجدن *aghaćtan.* Ligneus. *Di legno.*

اغاججق *aghaććik.* t. *n. f. dim.* Arbuſculum. *Arboſcello.*

اغاجق *aghaǧik.* t. *n. f. dim. q.* Dominulus, parvus dominus *blandiuè. Signorino.*

اغاجه *aghaćia* ea. *n. f.* Frater major, & *q.* ſuperior. *Sic Chanum Tartarorum vocant alii principes ejus ſanguinis. Ll.*

آغار *āghār.* p. *n. f.* 1) Madefactio, humectatio, *act.* & *paſſ.* 2) Subactio facta miſcendo. 3) *part. comp.* madefacieos, madefactor. *Ferh.*

اغار *aghār.* p. *i. q. præc. Ferh.*

آغارا *āghārā.* p. *n. f.* 1) Solea, calopodii ſupremum corium, *quod tenet pedem. Ferh.* 2) Corium ovium, *quod ſubducitur calceis aut ocreis, ad prohibendam aquam.* 3) Tilia arbor. 4) Lignum liminare, limen. *Caſt.*

اغارة *yghāret.* s. *V.* [4. *a* غور] 1) Venire in depreſſiorem cavamque terram & regionem غور *ghæwr, dictam.* 2) Deſcendere in terram *aquam.* 3) Altius deprimi in cavitate ſua *oculum.* 4) Excurrere in hoſtem *diripiendo, populando.* 5) Properare in inceſſu *equum.* 6) Aliam uxorem ſuperducere *uxori ſuæ. Wan.*

اغارتمق & اغارتق *aghartmak.* t. *V.* Album & canum reddere. *Imbiancar, far bianco, e canuto.*

اغارد *āghāred.* p. 1) 3. *perf. præſ. ab* اغاردن *āghāriden.* Tepſit maſſam. 2) *nom. verbal.* Contuſio, fractio *ſachari, melis* in partes. *Ferh.*

آغاردن *āghārden.* p. *V.* Madefieri *aqua, vel alia re. Ferh.*

اغاردجى *aghardǧi.* t. *n. f.* Dealbotor, *vel* dealbans. *part.*

اغارمش *agharmiſ.* t. *part.* Albus & canus factus, caous. *Fatto bianco, e canuto.* ¶ صقالي اغارمش *ſakaly agharmiſ.* Canus, cujus barba incanuit. *Incanutito, con la barba bianca.* صاچي صقالي اغارمش پير *ſaćl ſakaly agharmis pir.* Crinibus barbaque canus ſenex. *Un vecchio canuto. Tɛf.*

اغارمق *agharmak.* t. *V.* Albeſcere, canescere. ¶ صاچ صقال اغارمق *ſać ſakal agharmak.* Crines, barbam albeſcere, canescere. *Imbianchire, imbianchirſi, incanutire.* صباح اغارمق *ſæbāh agharmak.* Dieſcere, diem albeſcere. *Spuntar il giorno, l' alba.* صباح اغاردوغي كبي *ſæbāh aghardughy gibi.* Statim atque dieſcere cœpit, ipſo diluculo. *Nello ſpuntar del giorno, all' alba.*

اغاره *aghāre* & *āghāre.* p. *n. f.* 1) نعلين *naʿlin taſmaſi.* t. Calopodii ſupremum corium quod tenet pedem. *Ferh.* 2) استرلق مشين *aſtarlyk meſin.* t. Corium ſubductitium. 3) شول سوكه باشمغچيلر كون ايله پشني ارسنده قوبوب دكرلر عرعجه قماش *ſol ſiǧú ki baſmakćiler gon ile püſti arafinde koyüp di, Rerler, ærebćie nichās.* Suber, quo ſutores ſubducunt ac molliunt calcaneum crepidæ. *La coperta de' zoccoli, ò pianella da donna, & guarnitura di ſovero. V.* سزو.

اغارى *aghāri* & اغار *aghār.* p. *n. f.* Vas. *Caſt.*

آغاردن *āgharīden.* p. Madefieri *V. in* آغار

اغاريقون *aghārykun.* a. *n. f.* Agaricum vulgare. *Gol.*

آغاز *āghāz.* p. *n. f.* 1) اوّل *ewwel* t. Inchoatio, initium. 2) Vox. 3) Propoſitum. *Ferh. Incominciamento voce.* ¶ آغاز *aghāz.* e. Inchoare, exordiri. *Cominciare, incominciare. c e d.* آغاز كردن *āghāz kerden,* & آغازيدن *āghāziden* p. Inchoare, incipere.

آغازه *āghāze.* p. 1) *part. paſſ.* Incæptus, inchoatus, *pec. cantus.* 2) *n. f.* Inſtrumentum ſutoris. 3) Corium, *quod ſubduciur calceis,*

ceis, vel ocreis ad prohibendam aquam, & arenam. Ferh.

آغازيد *āghāzīd.* p. 3. *perf. prat.* Incœpit, inchoavit. *Ferh.*

آغازيدن *āghāzīden.* p. *V.* Incipere. *Ferh.*

آغاس *āghās* & *aghās.* p. *part.* Qui alterius recordatur. *Caſt.*

آغاشتن *āghāſten.* p. *V.* 1) Accumulare. *Ferh.* 2) Aliud alteri præponere. *Caſt.*

آغاشدن *āghāſden.* p. *V. i. q. præc. Ferh.*

اغاضة *yghāzat.* a. *V.* [4. *a* غيض]. 1) Facere ut decreſcat *aqua.* 2) Pretium mercis imminuere. *Gol.*

اغاظة *yghāzat.* a. *V.* [4. *a* غاظ] Ira accendere. *Gol.*

اغافت *aghāfet.* pl. *n. f.* Species herbæ, *quæ Indianis* سرپيل *serbil, dicitur. Ferh.*

اغافة *yghāfet.* a. *V.* [4. *a* غفف] Inflectere. *Gol.*

آغال *āghāl.* p. *n. f.* 1) Incitatio, excitatio ad pugnam. 2) Inſtigatio ad ſeditionem. 3) Deglutitio fructus non maſtigati. 4) Præſepe ovium *in prato, vel monte.* 5) Alvearе. 6) Principium, initium. 7) *Imp. ab* آغاليدن *āghāliden.* Excita. *Ferh.*

اغال پشه *āghāl piſe.* p. *n. f. comp.* Lotus arbor. *Ferh.*

اغالة *yghālet.* a. *V.* [4. غيل] 1) Gravidam *vel* cum viro concumbentem *mulierem* lactare *infantem.* 2) *de viro* rem habeodo cum lactante *matre* diſcrimini exponere *infantem ſuum. Wan.* 3) Bis in aooo parere *oves. Gol.*

آغالد *āghāled.* p. *nom. actor.* Excitator rixæ.

آغالش *āghāliſ.* p. *n. f.* Inſtigatio ad opus nefandum. *Ferh.*

اغالش *eghāliſ.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

اغالشتن *āghāliſten.* p. *V.* Accumulare, unum ſupra aliud conjicere. *Caſt.*

آغالوچي *āghālūchī*, آغالوخي *āghāluchȳ.* a. *n. f.* Agallochum: *Alias* عود البخور *ūdūl buchūr.* Lignum ſuffitus ſeu lignum aloës. *Gol.*

آغاليدن *āghāliden.* p. *V.* يلتمك *ieltemek.* تحريض *tæhrȳz.* a. 1) Excitare. 2) Incitare *ad pugnam. Ferh.* 3) Fugare. 4) Subducere, auferre. 5) Satiare. *Stuzzicare, animare. Caſt.*

اغاليط *eghālȳt.* a. *n. f. pl. ab* اغلوطة *ughlūtæt.* Quæſtiones errori obnoxiæ. *Gol.*

اغامة *yghāmet.* a. *V.* [4. *a* غام] Nubibus obduci *cælum. Wan.*

اغانة *yghānet.* a. *V.* [4. *a* غين] Obducere operire, *ut animum dolor, cupiditas, aut cælum nubes. Gol.*

اغانش *eghānis.* p. *n. f.* Inſtigatio ad opus nefandum. *Ferh.*

اغاني *aghānī.* a. *n. f. pl. ab* اغنية *aghnije.* Cantilenæ, modi canendi. *Canzoni, cantate. Wan.*

اغاير *aghāīr.* a. *n. f.* Mutatio. *Wan.*

آغايش *āghāyiſ.* p. *n. f.* Seductio, corruptio *alicujus. Caſt.*

اغبا *yghbā.* a. *V.* [4. *a* غبي] Pluvia غبية *ghæbjet*, dicta pluere *cælum. Wan.*

اغباب *aghbāb.* a. *n. f. coll.* Longe diſſitæ *aquæ. Gol.*

اغباب *eghbāb.* a. *n. f. pl. a* غبب *ghūbb.* Terræ depreſſæ.

اغباب *yghbāb.* a. *V.* [4. *a* غبب] 1) Tertio quoque die, uno intermiſſo, venire *febrim. Wan.* 2) Corrumpi *carnem. Gol.*

اغبار *aghbār.* a. *n. f. pl. a* غبر *ghybr.* Reſiduæ partes *menſtruorum. Wan.*

اغبار *yghbār.* a. *V.* [4. *ab* غبر] 1) Petere inſtanter, quod ſibi neceſſe eſt. *Wan.* 2) Pulverem excitare. 3) Summam adhibere diligentiam *in conficienda re.* 4) Vehementer pluere *cælum. Gol.*

اغباس *aghbāſ.* a. *n. f. pl. a* غبس *ghabes.* Partes noctis reſiduæ. *Wan*

اغباط *yghbāt.* a. *V.* [4. *ab* غبط] 1) Immotum relinquere *ſagma ſuper jumento.* 2) Continuam *alicui* eſſe *febrim. Wan.* 3) Continuo pluere *cælum.* 4) Terram operire & denſam eſſe *herbam. Gol.*

اغبث *aghbes.* a. *part.* Pulverulento quaſi colore prædita. *Wan.*

اغبثاث *yghbisās.* a. *V.* [غبث] Colora quaſi pulverulento eſſe. *Wan.*

اغبر *aghber.* a. 1) *part. fæm.* غبرا *ghæbrā.* Pulvereo præditus colore. 2) Obliterata *via* 3) *n. f. pl.* Terra, tellus. 4) Species herbæ. *Gol.*

اغبرار *yghbirār.* a. *V.* [9. *a* غبر] 1) Pulvereo colore eſſe. *Wan.* 2) Pulverulentum *diem* eſſe. *Gol.*

اغبرار *yghbirār.* a. *n. f.* a. 1) *Metaph.* Indignatio. 2) A pulvere inquinatio. ¶ تغبر و اغبرارك *tæghæjjürü yghbirārun.* Tua alteratio & indignatio. *Il tuo diſguſto. Gol.*

اغبس *aghbes.* a. *part. pl.* غبس *ghubs.* 1) Fuſcus *lupus.* 2) Gilvus *de equo & roſa. Cinericcio. Gol.*

اغتام *yghtām.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* غتم] Ingeminare viſitationem ad tædium uſque & importunitatem. *Gol.*

اغتباط *yghtibāt.* a. *V.* [8. *a* غبط] 1) Hilarem, & lubentem eſſe. *Wan.* 2) Bono ſtatu, habitu eſſe. *Gol.*

اغتباط

اغتباط *yghtibāz.* a. *V.* [8. *ab* غبط] Indignari. *Wan.*

اغتباك *yghtibāk.* a. *V.* [8. *a* غبق] 1) Haurire potum veſpertinum. *Wan.* 2) Vinum veſperi potare. *Gol.*

اغتدا *yghtidā.* a. *V.* [8. *a* غدو] Mane fieri. *Wan.*

اغتدار *yghtidar.* a. *V.* [8. *a* غدر] Facere cincinnum. *Gol.*

اغتداف *yghtidāf.* a. *V.* [8. *a* غدف] 1) Multum capere. 2) Liberalem eſſe. 3) Conſcindere *veſtem. Gol.*

اغتذا *yghtizā.* a. *V.* [8. *a* غذا] Paſcere, nutrire. *Wan.*

اغتذام *yghtizām.* a. *V.* [8. *a* غذم] 1) Exſugere *pullum camelinum*, *quidquid in ubere matris eſt. Wan.* 2) Totum epotare. 3) Cum vehemeotia comedere. *Gol.*

اغتراب *yghtirāb.* a. *V.* [8. *a* غرب] 1) غربتة كتمك *ghurbete gitmek.* a. Peregrinum eſſe, vel fieri. 2) Ire peregrinatum. 3) Loogius abeſſe. *Gol.* 4) Alienigenam ducere uxorem. *Pellegrinare*, *andar per gli altrui paeſi. Wan.*

اغترار *yghtyrār.* a. *V.* [8. *a* غر] 1) Decipi. *Wan.* 2) Socordem, mioime circumſpectum eſſe. 3) De improviſo ſupervenire. *Gol.*

اغترار *yghtirār.* a. *n. f.* Ambitio. *Ambizione.*

اغتراز *yghtirāz.* a. *V.* [8. *a* غرز] 1) Parum proficiſci. *Wan.* 2) Propinquam eſſe profectionem. *Gol.*

اغتراف *ygtirāf.* a. *V.* [8. *ab* غرف] Exhaurire e puteo manu, aliave re *aquam. Wan.*

اغتراك *yghtirāk.* a. *V.* [8. *a* غرك] Submittere ſe *equum* clitellis, & progredi cum eodem. *Wan.*

اغتزاز *yghtizāz.* a. *V.* [8. *ab* غز] Peculiarem, & proprium habere *aliquid*, ac deligere ſibi. *Gol.*

اغتزال *yghtizāl.* a. *V.* [8. *ab* غزل] Nere, fila ducere. *Wan.*

اغتسال *yghtiſāl.* a. *V.* [8. *ab* غسل] 1) Abluere ſe aqua. 2) Sudore madere *equum. Wan.*

اغتسال *yghtiſāl.* a. *n. f.* Ablutio corporis. *i. q.* غسل

اغتصاب *yghtyſāb.* a. *V.* [8. *a* غصب] Vi aliquid eripere. *Wan.*

اغتصاب *yghtyſāb.* a. *n. f.* Violenta, ereptio. ¶ بنمدر دیو اغتصاب اینمدی *benümdür diyü yghtyſāb itti.* Uſurpavit, tanquam ſuum violenter eripuit. *Bob.*

اغتفار *yghtyfār.* a. *V.* [8 *ab* غفر] Condonare, parcere. *Wan.*

اغتفاف *yghtyfāf.* a. *V.* [8. *ab* غف] 1) Sufficientem pabulo portionem habere *jumentum.* 2) Aliquam pinguedinis partem acquirere *equum*, *camelum. Wan.* 3) *Tranſ.* Præbere *ei*, quantum pabuli ſatis ſit. *Gol.*

اغتلا *yghtylā.* a. *V.* [8. *ab* غلو] Celerem eſſe, rapide incedere. *Wan.*

اغتلام *yghtylām.* a. *V.* [8. *ab* غلم] Laſcivire, coeundi cupidum, libidinoſum eſſe. *Wan.*

اغثم *aghtem.* a. *part.* Qui indiſtincto utitur ſermone, haud proferens quod intelligi poſſit. *Wan.*

اغتماد *yghtimād.* a. *V.* [8. *ab* غمد] Subire *noctem. Wan.*

اغتمار *yghtimāz.* a. *V.* [8. *ab* غمز] 1) Maledictis perſtringere *aliquem.* 2) Vituperare, objurgare. *Wan.*

اغتماص *yghtimāṣ.* a. *V.* [8. *ab* غمص] 1) Deſpicere. *Wan.* 2) Obtrectare. 3) Ingratum eſſe. *Gol.*

اغتمام *yghtimām.* a. *V.* [8. *ab* غمّ] غمكين اولمق *ghamkin olmak.* n. Mœſtum eſſe, mœrorem concipere. *Affligerſi*, *eſſer malinconico. Sa.*

اغتنام *yghtinām.* a. *V.* [8. *ab* غنم] غنيمت طوتمق *ghanīmet tutmak.* Pro præda habere, acquirere ſpolia. ¶ اغتنام اولنان مال *yghtinām olunān mal.* Bello acquiſitæ res, ſpolia. *Spoglie*, *bottino. Sa.*

اغتياب *yghtyjāb.* a. *V.* [8. *ab* غيب] غيبت سوملك *ghaibet söilemek.* t. Obtrectare, traducere abſentem. *Infamare*, *traducere.*

اغتيال *yghtyjāl.* a. *V.* [8. *ab* غال] Adoriri derepente. *Wan.*

اغتيال *yghtyjāl.* a. *V.* [8. *ab* غيل] Obeſum, graſſum evadere *puerum. Gol.*

اغتيال *yghtyjāl.* a. *V.* [8. *ab* غول] 1) Celare, ſupprimere. 2) Tollere, evaneſcere facere. 3) Ex inſidiis occidere *aliquem. Wan.*

اغثا *aghsā.* a. *n. f. pl. a* غثا *ghusa.* Quiſquiliæ. *Wan.*

اغثا *yghsā.* a. *V.* [4. *ab* غثا] 1) Accumulare *pabulum.* 2) Torrentem in uno loco accumulare *pabulum. Wan.*

اغثاث *yghsās.* a. [4. *a* غثّ] 1) *i. q.* غثاثة *ghysāset.* Macram eſſe ovem. 2) Corruptum & vitioſum eſſe *dictum. Gol.*

اغثار *yghsār.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* غثر] Mellam lacrymam مغثور *mughsūr*, dictam emittere *plantam. Gol.*

اغثر *aghser.* a. 1) *part.* Colore pulvereo prædita *res.* 2) *Lens* paluſtris. 3) Plebejus *homo. Wan.* 4) *n. f.* Leo. 5) Turba *hominum.* 6) Minæ. *Gol.*

اغشم *aghſem.* s. 1) *part.* Plus elbedimis, quam nigredinis in ſe continens *coma, Wan.* 2) *n. f.* Capillus telis, crineſve. *Gol.*

اغج *aghāğ.* s. *n. f.* Arbor. *V.* اغاج

اغجغ *aghğighæz.* s. *n. f. dim.* Reticulum. *Reticiola.*

اغداد *yghdād.* s. *V.* [4. *a* غدّ] 1) Peſte corripi, aut leborare *camelitem.* 2) Peſte laborantes habere *camelos.* 3) Iretum, ira *in aliquem* percitum eſſe. *Wan.*

اغدار *æghdār.* s. *n. f. pl. a* غدر *ghædr.* Perfidiæ, fraudes. *Inganni, torti. Ik.*

اغدار *yghdār.* s. [4. *a* غدر] 1) Deſtituere, relinquere. 2) Reliquum fecere. *Gol.* 3) Obſcurem eſſe noctem. *Wan.*

اغداف *yghdāf.* s. *V.* [4. *a* غدف] 1) Lexare, ec demittere in faciem *velum ſeu calyptram ſuam. Wan.* 2) Dimittere *retia in avem.* 3) *noctem* Extendere *aperimentum, i. e.* tenebras. 4) Exſtirpare *præputium.* 5) Coire *cum muliere. Gol.*

اغداف *yghdāk.* s. *V.* [4. *a* غدف] Copioſem eſſe *pluviam. Gol.*

اغدايي *æghdāyī.* Hyacinthus *gemma. An.*

اغدرة *æghdiret.* s. *n. f. pl. ab* غدير *ghædīr.* Stegne.

اغدش *yghdyš*, & اغدج *yghdyğ*, *communiter* اكدج *igdiğ.* s. *n. f.* Cantherius, equus caſtratus. *Cavallo caſtrato.*

اغدیدان *yghdidān.* s. *V.* [12. *a* غدن] 1) Longem, & profuſem eſſe *comam.* 2) Virere præ copia humoris *plantam colore in obſcurum vergente. Wan.*

اغدیه *æghdyje.* s. *n. f. pl. a* غذا *ghydā.* Cibi, victus. *Cibi, vivande.* ¶ كيمیجیلرك اغدیه *Kiemijetīi æghdije.* Qualitas ciborum. *Qualità de' cibi.*

اغذاذ *yghzāz.* s. *V.* [4. *a* غذّ] 1) Accelerare *inceſſum. Wan.* 2) Suppurare *vulnus. Gol.*

آغر *āgher.* p. *n. f.* Puteus arefactus *ita, ut hinc inde aqua refidua manſerit. Ferh.*

آغر *āghyr.* s. *adj.* & *n. f.* ثقيل *ſækỹl* s. گران *girān.* p. 1) Grevis, ponderoſus. 2) Pondus. 3) Pretioſus. *Peſante, grave, ponderoſo, prezioſo.* ¶ كيمسه آغر *Kimſeje āghyr* s. انجتمك *inğitmek* 1 رنجیده *renğīde* s. ثقلت وبرمك *ſyklet wirmek.* Gravem, moleſtum eſſe *alicui*, eggrevare, moleſtiam adferre. *Eſſer di peſo ad alcuno, aggravare, travagliare.* آغر آغر *āghyr āghyr.* Graviter, ponderoſe. *Con gravità, e lentezza.* آغراوتي *āghyr oty* پیره اوتي *pire oty.* Agrimonia. *Egremonia, inguinaria.* آغر باشلو *āghyr baſlū.* Grevis. *Grave, ſodo.* آغر دیرنجي *āghyr tepreniği.* آغرلتمك *bætỹjūl hæreket* (& *vul. minus honeſte* آغر كوتلو *āghyr götlū*) Lentus, cunctabundus, tardus, terdum mobile. *Lento nelle ſue coſe.* اغر بصان *āghyr baſan.* Incubus, ephialtes. *Incubo.* آغر بصر *āghyr baſar.* Ephialte, *ſeu* incubo leborans. *Travagliato dall' incubo,* آغر بهادة *āghyr behāje kiesmek.* Texere ed megnum lytrum. *Taſſare ad una groſſa ranzone.* آغر بهالو *āghyr behālū.* Pretioſus, carus. *Di gran prezzo, caro.* آغر بهالو *āghyr behālū* s. Pretium inveleſcere, & carum eſſe. *Rincarire,* & *eſſer caro.* آغر دللو *āghyr dillū.* Tardus lingua, *ſeu* in loquendo. *Tardo, lento nel parlare.* آغر طاغ *āghyr dagh.* Mons Gordicæus, *vel* Aaret *in Armenia, ubi conſtitit arca Noæ.* آغر بوكلو *āghyr iūklī.* Grave pondus portans, valde onuſtus. *Carico con grave ſoma.* بر مثقال حلال يكركدر *bir miskāl hælāl iegrektür bir dagh āghry hærāmden.* Præſtat una uncia legitimo ecquiſitæ rei pondere monti æquivalente illegitimo ecquiſitæ. *E megho un grano di bene legitimo, ch'il peſo d'una montagna di mal acquiſtato. Prov.*

اغر *aghærr.* s. *part.* 1) Candidus. 2) Candidam in fronte maculem hebens *equus. Wan.* 3) Meritis & virtute conſpicuus. 4) Barba totem fere faciem tegens. 5) Vehementer fervens *dies. Gol.*

اغرا *yghrā.* s. *V.* [4. *ab* غرو] 1) Impellere *canem. Wan.* 2) Excitare inimicitias *inter aliquos. Gol.*

اغرا *yghrā.* s. *n. f.* Impulſus, inſtigatio, concitatio. *Stuzzicamento, impulſo. Ik.* ¶ اغراسي ايله *ighrāsī ile.* Impulſu ejus. *Ad inſtigazione ſua.* جسنكه تحريض و اغرا ايلدى *ğenğe tahrỹzu yghrā eiledi.* Concitevit, inſtigavit ad bellum. *Gl'inanimò, iſtigò alla guerra. Sæ.*

اغرا *æghirrā.* s. *part. pl. a* غرير *ghærīr.* Inexperti *homines. Wan.*

اغراب *yghrāb.* s. *V.* [4. *ab* غرب] 1) Peregrinum evadere. 2) Rem peregrinam afferre, *aut* facere. 3) Implere *utrem. Wan.* 4) Ingravelcente & vehementi dolore corripi. *Gol.*

اغراد *yghrād.* s. *V.* [4. *ab* غرد] Modulari, reciprocatam inflectere vocem. *Cantare con paſſaggi. Gol.*

اغرار *æghrār.* s. *part. plur. a* غرّ *ghyrr.* Inexperti, imperiti. *Wan.*

اغرار *yghrār.* s. *V.* [4. *ab* غرّ] Non rite, attenteve peragere ركوع *rūkūʿ*, *vel* سجود *sūğūd* in precatione. *Gol.*

اغراس *æghrās.* s. *n. f. pl. a* غرس *ghyrs.* Membrenæ *cum fœtu* exeuntes. *Gol.*

اغراس

اغراس *yghrās.* [4. *a* غرس] 1) اغاج دكنرمك *agaǧ diktürmek.* t. Plantari jubere. 2) Plantare *arborem. Piantare.*

اغراض *aghrāż.* a. *n. f. pl. a* غرض *ghæræż.* 1) Pulli aſinorum. *Wan.* 2) Propoſita, ſcopi. *Intenzioni, mire.*

اغراض *yghrāż.* a. *V.* [4. *a* غرض] 1) Implere *vas.* 2) Non *penitus* implere. *Gol.* 3) Tædio, & moleſtia afficere. *Wæn.*

اغراف *yghrāk.* a. *V.* [4. *a* غرف] 1) Submergere. 2) Implere *calicem.* 3) Trahere *arcum. Wan.* 4) Se immittere & permiſcere *equis equam.* 5) Præterire *eos.* 6) Totum *ſpiritum* colligere ac diſtendere ad ruditum. 7) Totum diſtinere *viſum ſpectantium mulierem*, & ad ſe pertrahere. *Gol.*

اغراف *yghrāk.* p. *n. f.* 1) Submerſio. 2) Exageratio *in laudatione. Ferh.*

اغرام *yghrām.* [4. *ab* غرم] 1) Mulctare. 2) In exitium conjicere. 3) Deditum, cupidumve efficere. *Wan.* 4) Cupidum *rei*, deditumque *ei* eſſe. *Gol.*

اغربة *æghribet.* a. *n. f.* 1) *pl. a* غرب *ghorb.* Lacrymarum fluctus. 2) *plur. a* غراب *ghyrāb.* Acies *gladiorum.* 3) *plur. a* غراب *ghurāb.* Corvi. *Wan.*

اغرر *æghyrret.* a. *n. f. pl. a* غرار *ghyrār.* Acies *gladiorum. Wan.*

اغرتمق *aghartmak.* t. *V.* Dealbare. *Vide* اغارتمق

اغرتمق *aghyrtmak.* t. *V.* توجيع *tewǧīʿ* a. Dolorem inferre, dolore afficere. *Far dolere.* ¶ اغرتمق باش *baś aghyrtmak.* Moleſtum eſſe. *Importunare, romper la reſta.*

اغرده *āghærde.* p. *n. f.* Veſtis anguſta. *Ferh.*

اغرسطس *æghyrūſtys.* a. *n. f.* Gramen. *Gol.*

اغرسق *aghyrſak.* & *f.* اغرشق *aghyrśak.* t. *n. f.* Verticillum. *Verticolo.*

اغرل *æghrel.* a. *part. i. q.* اغلف *æghlef.* Commoda, & bonorum abundans *via.* 2) Lætus proventu *annus.* 3) Præputiatus, non circumciſus. *Gol.*

اغرلق *æghyrlyk.* t. *n. f.* 1) Gravedo, gravitas. *Peſo, carico.* 2) Impedimenta. *Bagaglio.* 3) Dona *pec.* nuptialia. *Preſenti, & contradote.*

اغرلمق *aghyrlamak.* t. *V. pro* قونقلمق *konuklamak* & بغشلمق *baghyślamak.* Muneribus, aliisque rebus onerare, aut honorare, *ut in nuptiis fit, ſeu ante nuptias. Donare, preſentare, onorare.*

اغرلنمش *aghyrlanmiś.* t. *part. paſſ.* 1) Onuſtus. 2) Honoratus muneribus.

اغرمق *agharmak.* t. *V.* Albeſcere. *V.* اغارمق

اغرمق *aghyrmak.* t. *V.* Dolere. *Dolere, far male.* ¶ باشم اغرر *baśūm aghyrūr.* Caput mihi dolet. *Mi duole la teſta.*

اغرمق *aghyrmak.* t. *V. pro* اكرمق *anyrmak* & انغرمق *anghyrmak* & باغرمق *baghyrmak.* Rudere. *Ragghiare.*

اغره *aghre.* p. *n. f.* 1) Morbus, *ſeu* vitium, *quod in ungulis oritur.* 2) Lichen, impetigo. 3) Circulus circino deſcriptus. *Ferh.*

اغره *ughre.* p. *n. f.* 1) Tumor quidam carnoſus glandularum *ſine dolore in hominum pecudumque corporibus. Ferh.* 2) Morbi ſpecies. 3) Bubo. 4) Struma. 5) Omne nodoſum in corpore tuberculum. *Caſt.*

اغرى *æghrā.* a. *comp.* Pulchrior, elegantior. ¶ بو وضع اول عملدن اغريدر *bu wæż ol ämelden æghrāmidür.* Num hæc actio, illo facto eſt pulchrior. *Forſi queſto fatto è più bello di quell' altre azzioni. Sæ.*

اغرى *aghry.* t. *n. f.* Dolor. *Dolore, male.* ¶ قرن اغريسي *karn aghryſi.* Dolor, & tormina ventris, aut dolor colicus. *Mal di ventre, colica. Eſt forma maledicendi ſtrepitum facienti q. dicant.* Tibi accidat dolor ventris colicus, aut tormina ventris. *Ti venga la colica.* اچ اغريسي *iċ aghryſi.* Diarrhœa, dyſenteria. *Fluſſo del corpo* & dolor viſcerum, & dolor intimus. باش اغريسي *baś aghryſi.* Cephalalgia. *Dolor di teſta.* بيل اغريسي *bil, ſeu bel aghriſi.* Lumbago. *Dolor de' lombi.* جان اوك اغريسي *ǧān ewün (pro ewinün-) aghryſi.* Cardialgia. *Mal di cuore* كوز اغريسي *göż aghryſi.* Dolor oculorum, Lippitudo. *Mal di occhi.* ديش اغريسي *diś aghryſi.* Odontalgia, dolor dentium. *Dolor, mal di denti.* بورك اغريسي *iürek aghryſi.* Dolor ventris, diarrhœa. *Mal di ventre* & dolor cordis. افريسي كجدى *aghrȳſi ǧeċy.* Abiit dolor. *Gli è paſſato il dolore.*

اغريبوز *eghrīboż.* t. *n. prop.* Ejubœa. *Negroponte. Dſchih. num.*

اغريض *yghrȳż.* a. *n. f. i. q.* غريض *ghærȳż.* 1) Flores palmæ. 2) Omnis recens albus fructus. *Wan.*

اغز *aghż, ſeu aghȳż* t. *n. f.* دهن *dihen* p. فم *fæm.* a. 1) Os. 2) Orificium. *Bocca, orificio, apertura.* ¶ اغزى بيوك *aghży büiuk.* Bucco. *Chi hà la bocca grande.* اغز اوتي *aghyż oty.* Pulvis pyrius optimus. *Polvere finiſſima.* اغز *aghyż ǧewābī*, & اغزدن جواب *aghyżdan ǧewāb.* Oretenus dicendum. *Propoſta, o riſpoſta à bocca.* اغزدن هر نه كه سمارش ايلمش ايسكز حضورمزده تقرير ايلمشدر *aghyżdan herneki fṗāriś eilemiś iſen-üż huzūrümüżde*

müzde tækrīr eilemistūr. Expoſuit nobis, quidquid illi otetenus exponendum mandaverat. *Ci hà eſpaſta quanto gli avevate ardinato di dirci à bocca. Ll.* اغزي بول ايكي *iki ial aghzy.* Bivium. *Imboccatura di due ſtrade.* اغزي دورت بول *dört ial aghzy.* Quadrivium, compitum, *ita etiam* Pera. *ſuburbium Conſtantinopoleos, ubi legati exteri habitare ſolent, dicitur. Quattra ſtrade* اغز قوتوسي *aghyz kokuſi.* Fœtor oris. *Puzza di bocca.* اغزي قوقر *aghzy kokar.* Grave olet ei os. *Gli puzza la bocca.* اغزي اچوب طورمق *aghzyni aciüp durmak.* Stare ore patulo. *Star con la bocca aperta.* اغزه ارقه سيله الم *elüm arkaſy ile aghyzre urdüm.* Obverſa manu colaphum ori ejus impegi. *Gli hò data un roverſcio di mano sù la bocca.*

اغز *aghyz.* ſ. *n. ſ.* 1) Ornatus argenteus, *qua munitur orificium vaginæ frameæ. La guarnitura d'argento d'una ſabla ſotto la crace.* 2) *pro* اغوز *aghuz.* Coloſtrum.

اغزا *yghzā.* ſ. *V.* [4. *ab* غزو] 1) Ad expeditionem bellicam & pugnam impellere ac mittere. 2) Moram ſolvendi *debili* concedere. 3) Difficulter concipere *camelitim. Wan.* 4) *Intranſ.* expeditioois, & pugnæ ſuſceptæ ergo abſentem maritum habere *mulierem. Gol.*

اغزار *yghzār.* ſ. *V.* [4. *ab* غزر] 1) Abundare lacte *camelitem. Wan.* 2) Multiplicare, copioſe præſtare *beneficia. Gol.*

اغزاز *yghzāz.* ſ. *V.* [4. *ab* غز] 1) Multis, duriſque ſpinis præditam eſſe *arbarem.* 2) Difficulter mulgeri poſſe *vaccam. Gol.*

اغزال *yghzāl.* ſ. *V.* [4. *a* غزل] 1) Nendi ergo in orbem torquere fuſum. 2) Pullum habere *dorcadem. Wan.* 3) Operam carmini amatorio dare غزل *ghæzel, dicta.* 4) Amorem, amatoriave oſtendere ac præ ſe ferre. *Gol.*

اغزان *aghzān.* ſ. *n. ſ. pl. a* غزن *ghæzen.* Cancres.

اغزل *aghzel.* ſ. *part.* 1) Familiaris, dono converſationis excellens. *Wan.* 2) Amatorio ſermone, carmineve præſtans. *Gol.*

اغزلق *aghyzlyk.* ſ. *n. ſ.* Orificium, os. *Bocca.* ¶ اغزلغي طاتلو *aghyzlyghy tatlü.* Suavis eſt oris, *ſeu* loquelæ. *Ah.*

اغزلو *aghyzlü.* ſ. *adj.* Habens os, aut orificium. ¶ اچوق اغزلو *aciuk aghyzlü.* Propatuli oris, & orificii. *Larga di bocca.*

اغسا *yghsā.* ſ. *V.* [4. *ab* غسي] Obſcuram eſſe *noctem. Gol.*

اغساف *yghsāf.* ſ. *V.* [4. *ab* غسف] Per tenebras incedere. *Gol.*

اغسال *yghſāk.* ſ. *V.* [4. *ab* غسف] 1) Noctem tenebroſam eſſe. 2) In tenebris verſari. *Gol.* 3) Precationem in ſeram veſperam extrahere *præcanem. Wan.*

آغستن *āgaſten.* p. *V.* Implere *aliquid* coacte. *Ferh.*

اغسرمق *aghſyrmak.* ſ. *V.* Sternutare. *Stranutare.*

اغسمق *aghſamak.* ſ. *V.* Claudicare. *Vide* اقسمق

اغشا *yghśā.* ſ. *V.* [4. *ab* غشي] 1) Ferre *alicui aliquid.* 2) Operire *aliquem pec.* tenebris *noctem. Wan.* 3) Facere, ut de improviſo ſuperveniat, *aut* ut tangat. 4) Tegi. 5) Syncopen pati. *Gol.*

آغشانيدن *āghyſtāniden.* p. *V. tranſit. ab* آغشتن *āghyſten.* Madefacere.

آغشتن *āghyſten.* p. *V.* نم چكوب بوشمق *nem ćeküp ıumaśmak* او نمكين *nemkin* ol. ć. :) Macerari, molleſcere. 2) Subigeodo emolliri. *Ammoliſi per umidità.* 3) طوغرامق *doghramak* Concidere. *Tagliar minuto.* 4) Interere panem in aquam. 5) Subigere maſſam. 6) Torpeſcere, *ut membrum convulſione.* 7) Mœrore affici, contriſtari. *Ferh. Caſt.*

آغشته *āghyſte & aghyſte.* p. *part.* Maceratus. 2) Madefactus *aqua, aliove humore, vel re.* 3) Miſtus, permiſtus. 4) Inſtigatus. *Ammollita, bagnato, meſchiato, impaſtato. Ferh.* ¶ آغشته خون و خاك *āghyſtel chūnū chāk oldyler* & آغشته خون و خاشاك اولديلر *āghyſtel chūnü chāśāk oldylar.* Pulvere ac ſanguine conſperſi, coinquinati ſunt. *Sæ. Furono fatti maſſa (paſta) di ſangue, e di terra. Br.*

اغشك *āghśeK.* p. *n. ſ.* Granum terebinthioum. *Caſt.*

اغشي *aghśā.* ſ. *part.* Capite albus, reliquo corpore niger *equus. Wan.*

اغصاص *yghsās.* ſ. *V.* [4. *a* غصّ] 1) In faucibus præfocare *ciba patuve.* 2) *metaph.* Angi *mœrore, aliave re. Gol.*

اغصان *aghsān.* ſ. *n. ſ. pl. a* غصن *ghuſn.* بوداقلر *budakler.* ſ. Rami. *Rami. Wan.*

اغصان *yghsān.* ſ. *V.* [4. *a* غصن] Magnis acinis eſſe, iiſve augeri *botrum. Gol.*

اغصن *aghſan.* ſ. *part.* Albo in cauda diſtinctus *bas taurufive. Gol.*

اغضا *yghzā.* ſ. *V.* [4. *a* غضو] 1) Contrahere, prope invicem admovere *palpebras.* 2) Obſcuram eſſe *noctem. Wan.* 3) Avertere *ab aliqua* viſum. 4) Valde amarum eſſe. 5) Præ amaro rei ſapore vultum contrahere. *Gol.*

اغضاب *yghzāb.* ſ. *V.* [4. *ab* غضب] اوكه لندرمك *ökelendürmek* قاقشتمق *kakyтmak.* ب

Ad

Ad iram provocare, ira accendere. *Irritare, incitar a sdegno.* ¶ نیچه دروغي فروخله شاهي اغضاب و قلبني پر تاب ایدوب *niçe dürüghy bi fürugh ile šāhī yghẓāb we kælbini pür tāb idüp.* Complurìbus abſurdis mendaciis regem ad iram provocavit. *Con una mano di bugie ſpropoſitate moſſe a sdegno il re, e gli acceſe il cuore di colera. Eb.*

اغضادن *æghẓaden.* p. *V.* Invertere. *Caſt.*

اغضاف *yghẓāf.* s. *V.* [4. *a* غضف] 1) Obſcuram, & atram eſſe *noctem. Wan.* 2) Ramis luxuriare *palmam.* 3) Deteriores ferre fructus *palmam.* 4) Pluviam minari, *ſeu* promittere *cælum.* 5) Molle eſſe *goſſipium. Gol.*

اغضان *yghẓān.* s. *V.* [4. *a* غضن] Diu, & quaſi continue pluere *cælum. Wan.*

اغضب *æghẓab.* s. *part.* 1) Aures inflectens *canis. Wan.* 2) Quod inter pudenda eſt. 3) *n. f.* Femur. 4) Inguen. *Gol.*

اغضلال *yghẓālāl.* s. *V.* [11. *a* غضل] 1) Abundare frondibus *arborem. Wan.* 2) Madidum eſſe. *Gol.*

اغطا *yghṭā.* s. *V.* [4. *a* غطا] 1) Diffundere ramos *arborem.* 2) Humorem in ſe recipere *vitem. Gol.*

اغطاش *yghṭāš.* s. *V.* [4. *a* غطش] 1) Obſcuram eſſe *noctem.* 2) Tenebricoſam efficere *noctem. Wan.*

اغطش *æghṭaš.* s. *part. fem.* غطشا *ghaṭšā.* Viſus infirmitate laborans. *Gol.*

اغطف *æghṭæf.* s. *part.* Commoda *vita. Gol.*

اغطية *æghṭyjet.* s. *n. f. pl. a* غطا *ghyṭā.* Operimenta. *Gol.*

اغفا *æghfā.* s. *n. f. pl. a* غفا *ghæfā.* Lolia. *Zizzanie. Gol.*

اغفا *yghfā.* s. *V.* [4. *a* غفو] 1) Dormire in ſtramine areæ. *Wan.* 2) Furfuribus abundare *triticum. Gol.*

اغفار *æghfār.* s. *n. f. pl. a* غفر *ghufr.* Fœtus rupicaprarum. *Wan.*

اغفار *yghfār.* s. *V.* [4. *a* غفر] 1) Tegere, obtegere. 2) Plantam رسث *rims*, dictam producere lacrymam مغفور *mughfūr*, *vel* معثور *mughsūr*, dictam. 3) Maturescentes dactylos habere *palmam. Gol.*

اغفال *æghfāl.* s. *n. f. pl. a* غفل *ghufl.* Deserta via carentia. *Wan.*

اغفال *yghfāl.* s. *V.* [4. *ab* غفل] فاعل *ghāfil* s. & al. t. 1) Facere, ut quis negligat, incuriose prætermittere. 2) Per ſocordiam ſuperſedere. 3) Nulla inſignita relinquere *jumenta. Wan. Traſcurare*, & *far traſcurare.* ¶ طرفکردن اغفال اولنوب *tarafūn üzden yghfāl olunup.* A vobis neglectum eſt per ſocordiam. *E ſtato da voi traſcurato. Ll.*

اغفر *æghfer.* s. *part. i. q.* احمل *æhmel.* s. Facilius *ſordes* ferens, *ſeu* aptior non admittendis *iis veſtis*, *i. e. quæ minus facile inquinatur. Gol.*

اغفيرار *yghfirār.* s. *V.* [11. *a* غفر] Villoſum eſſe *pannum. Wan.*

آغل *āghyl.* p. *n. f.* Caula. *Ferh.*

اغل *æghyl.* p. *n. f.* Limus intuitus. *Sguardo bieco. Ferh.*

اغلا *yghlā.* s. *V.* [4. *a* غلي] 1) In altum excreſcere *herbam. Gol.* 2) Caram, magni pretii efficere *rem.* 3) Pretium *rei* augere, 4) Bullire facere *ollam. Wan.*

اغلاءة *yghlāet.* s. *n. f. unit.* Ebullitio una, & levior. *Gol.*

اغلاس *yghlās.* s. *V.* [4. *a* غلس] 1) Ingredi tenebras extremæ noctis. 2) Eo tempore eſſe, aut facere *aliquid. Gol.*

اغلاط *yghlāt.* s. *V.* [4. *a* غلط] Conjicere *in errorem. Wan.*

اغلاظ *yghlāẓ.* s. *V.* [4. *a* غلظ] 1) Duro & aſpero excipere *ſermone.* 2) Groſſum comperire *pannum. Wan.* 3) In terram ſalebroſam deſcendere, ibive ſubſiſtere. *Gol.*

اغلاف *yghlāf.* s. *V.* [4. *a* غلف] Recondere in theca *vel* vagina *aliquid. Porre nel fodro, o guaina. Gol.*

اغلاق *æghlāk.* s. *n. f. pl. a* غلق *ghælk.* Inſtrumenta, quibus clauduntur portæ, ferræ, vectes, obices. *Ordigni da ſerrar le porte.*

اغلاق *yghlāk.* s. *V.* [4. *a* غلق] 1) Claudere *portam. Wan.* 2) Nimio onere fauciare *cameli dorſum*, ut curari nequeat. *Gol.*

اغلاق *yghlāk.* s. *n. f.* 1) Occluſio portæ. 2) Difficultas. 3) Obex. *Il ſerrar della porta, & difficultà, oſtacolo.*

اغلال *æghlāl.* s. *n. f.* 1) *pl. a* غل *ghull.* Juga. *Giogi.* 2) *pl. a* غلل *ghælel.* Aquæ fluentes. ¶ سزاوار اغلال *ſezāwārī æghlāl.* Apti ad jugum. *Abili al giogo. Ik. Tef.* سلاسل اغلالدن اطلاف اندی *ſelāsūli æghlālden ytlāk itti.* Liberavit a vinculis eos & catenis. *Sa. Li liberò da ceppi, e catene. Br.*

اغلال *yghlāl.* s. *V.* [4. *a* غل] 1) Defraudare, perfide agere. 2) Fruges, & legumina proferre *agrum.* 3) Maturum ejuſmodi proventum habere *agricolam.* 4) Talem commeatum *ſuis* advehere. 5) Herbas غلان *ghullān*, dictas producere *vallem.* 6) Defigere, rectaque intendere *viſum.* 7) Mactati animalis pellem nimis vehide detrahere,

ità ut relinquat adhærentem ei carnis partem. Wan.

اغلام *yghlām.* s. *V.* [4. *a* غلم] Ad venerem incendere. *Gol.*

اغلب *æghleb.* a. *compar. fæm.* غلبا *ghælbâ.* 1) Superior, viribus prævalens. *Superiore, più gagliardo. Wan.* 2) Grassa præditus cervice. 3) Magnus sublimiorque *collis.* 4) Eximia, & potens *tribus.* 5) Densis arboribus *hortus, pomarium.* ¶ الاغلب *el-æghleb.* leo. اغلب ال *fil-æghleb.* Ut plurimum.

اغلنبك *aghlatmak.* t. *V.* كربانيدن *girjānīden.* p. Ciere lacrymas, ad fletum movere. *Far piangere.*

اغلشمق *aghlaśmak.* t. *V. recip.* Complorare, simul flere. *Piangere insieme.*

اغلاق *æghlæz.* a *compar.* Crassior, grossior, spissior. *Più grosso.* ¶ نجو اغلظ *negwī æghlaz.* Excrementum crassius. *Bob.*

اغلف *aghlef.* a. *part. fæm.* غلفا *ghælfā. pl.* غلف *ghulf.* 1) Præputiatus, non circumcisus. 2) Vaginæ *aut* thecæ inditus, eaque reconditus *ensis, arcus. Gol.* 3) *Metaph.* crassum *cor, q.* stoliditate, & vitiis tectum. *Wan.* 4) Intonsus, nec pascenti ulli tactus animali *campus.* 5) Bonis affluens amplaque *vita.* 6) Proventu abundans ac lætus *annus. Gol.*

اغلق *aghlyk.* t. *n. f.* 1) Sepimentum, septum, septa. 2) Impluvium. *Chiusa, recinto di reti. Et hinc f. vul.* اولى *awli quod V.*

اغلمه *æghlimet.* a. *n. f. pl. a* غلام *ghulām.* Adolescentes. *Gol.*

اغلمش *ughulmiś.* p. *n. p.* Nom. viri ex caprivo facti regis, *qui dynastiæ Atabegjorum adnumeratur. Lub. tew.*

اغلمق *aghlamak.* t. *V.* كريستن *girīsten* p. Flere, plorare. *Piangere, lagrimare.*

اغلن *æghlen.* p. *n. f.* 1) Instigatio ad bellum, & inimicitias. 2) Nomen celebris cujusdam principis *ex affinitate Timurlenki. Ferh.*

اغلنتى *yghlinta*, & اغلنمًا *yghlinsā.* a. *V.* [26. *a* غلت] Superiorem esse, vincere *aliquem vi, percussione, convitiis. Wan.*

اغلوج *ughlūğ.* a. *n. f.* Ramus tenerior, virgultum. *Gol.*

اغلوطات *ughlūtæt.* a. *n. f. plur.* اغلوطات *ughlūtæt*, & اغاليط *eghālyt.* 1) Quæstio errori, *vel* reprehensioni obnoxia. *Wan.* 2) Hallucinatio, solœcismus, locutio barbara. *Errore, barbarismo. Ik.*

اغلى *æghli*, *erronee pro* اغل *æghyl.* p. *n. f.* Septum ovium. *Ferh.*

اغليلاب *yghlilāb.* a. *V.* [11. *a* غلب] Præ ira furere. *Wan.*

اغم *eghæm.* a. *part.* Promissos, multosque in fronte, *vel* occipite habens crines. *Wan.*

اغما *æghmā.* a. *n. f. pl. a* غمي *ghæmā.* Suprema operimenta *domus. Gol.*

اغما *yghmā.* a. *V.* [4. *a* غمي] 1) Obscurum sermonem loqui. *Wan.* 2) Deficere, deliquium animi pati. *Gol.*

اغماد *æghmād.* a. *n. f. pl. a* غمد *ghymd.* Vaginæ. *Gol.*

اغماد *yghmād.* a. *V.* [4. *a* غمد] In vaginam immittere *gladium. Wan.*

اغمار *æghmār.* a. *part. pl. a* غمر *ghumr*, & *ghumer.* Rudes, indocti, inexperti *virij* carini parvi.

اغمار *yghmār.* a. *V.* [4. *a* غمر] 1) Obtrectare, detrahere. *Gol.* 2) Defervescere calorem solis. *Wan.*

اغماض *æghmāz.* a. *part.* Aequabilior, & depressior *locus. Wan.*

اغماض *yghmāz.* a. *V.* [4. *a* غمض] 1) Contrahere *oculum.* 2) Negligentem esse *in commercio.* 3) In mercatura diminuere pretium *rei venditæ. Wan.* 4) Acuere, extenuare *aciem gladii. Gol.*

اغماض *yghmāz.* a. *n. f.* 1) Nictatio. 2) Contiventia. *Connivenza, dissimulazione.* ¶ اغماض و استبصالدن اغماض حراميدن *gerāiminden yghmāz we istÿsālinden yʷrāz itti.* A delictis ejus oculos avertit, *seu* dissimulavit culpam ejus, & a perditione ejusdem abstinuit. *Sæ. Rivoltò la faccia dalle colpe di quel Principe, e dalla di lui rovina. Br.* صدور ايدن جرميه عفو ايدن *sudur iden ğerīmei æzÿmden yghmāz büürylmasine mūtekessil olurūz. Sæ.* Vades sumus, fore ut præteritarum culparum magnarum indulgenter oblivisceatur. *Vi assicuriamo, che si scorderà delle colpe vostre passate, quantumque siano gravi & enormi. Sæ. Br.* اول بسيك جاسندن اغماض و اكا تعرضدن اعراض اندكي *ol beğğānibinden yghmaz we an-a tæ-ʿarruzden yʷrāz itti.* Dissimulavit cum illo principe, seque ab eo molestando continuit. *Sæ. Rivoltò la faccia dà quell' accusè, e lasciò di molestare quel principe. Br.* بويله اغماض و اغماض *böile yghfilū yghmāz.* Talis negligentia, & connivenția. *Una tale trascuragine, ò connivenza Ll.* قاوشدرمه قلوز ايدن اغماض ظهور *iden śekāwetlerine ygmāzÿ ẖjnʿolunmaghyle.* Eo quod illorum excessibus connivendo, dissimuletis. *Per mostrar-*

اغوا *yghwā.* s. *V.* & *n. f.* [4. *a* غوي] *ioldæn ikarmak.* v. 1) Seducere, in errorem inducere, decipere. *Sedurre, far smarrir, sbagliar la ſtrada, ingannare. Acht.* 2) *uſitate.* Tentatio, inſtinctus, *aut* ſuggeſtio tam diaboli, quam mali hominis. *Tentazione, iſtinto. Ll. Sæ.* ¶ اغوالرك *ſeitānūn-yghwāleri.* Tentationes, ſuggeſtiones diaboli. *Tentazioni, ſuggeſtioni, iſtinti del demonio.* اول فتنه انكيرلر اغواسيله *ol fitne engīzler yghwāſi ile.* Inſtinctu, inſtigatione illorum ſeditioſorum. *Sæ. Ad iſtigazione di quei ſedizioſi. Br.* ¹ اغوا *yghwā* s. *pro* قندرمق *kyndyrmak.* v. Tentare, ſuggerere, invitare ad malum, inſtigare. *Tentare, ſuggerire, ſtuzzicare, perſuader il male.*

اغوار *aghwār.* s. *n. f. pl. a* غار *ghār.* Speluncæ, latibula, cavernæ. *Caverne, ſpelonche, tane: Ik.*

اغواط *aghwāt.* s. *n. f. pl. a* غابط *ghājyt.* Excrementa alvi. *Wan.*

اغوال *aghwāl.* s. *n. f. pl. a* غول *ghūl.* & *ghuwel.* Dæmones hominum voratores, aut ſylveſtres, *etiam* calamitates. *Spiriti, o demonii, & miſerie, calamità. Wan.*

اغور *aghwer.* s. *part.* In quo fuga, & ſpo, liatio contingit, *dies. Gol.*

اغور *oghur.* v. *n. f.* Omen. *Eb. V.* اوغر *vel* اوغور

اغوز *aghūz.* v. *n. f.* لبا *libā.* s. فله *füle* p. Coloſtrum. *Il primo latte.*

اغوستوس *aghoſtos.* v. *n. f. ex latino* آب *āb.* s. Auguſtus *menſis. Agoſto.*

آغوش *āghuſ.* p. *n. f.* قوجاغه و قوجاق *kuğiak we kuğiaghæ ſyghān.* v. 1) Amplexus, ſinus. 2) Quantum amplexu capi poteſt, faſcis, merges. 3) Servus. *Abbracciamenta, il ſeno & una faſcieta, bracciata. Ferh.* ¶ آغوش احوته الدم جكدم *āghūſi uchuwwete aldum, vel ćektüm.* In amplexum fraternitatis eum admiſi. *L'ho ricevuta, & abbracciato per fratello. Ik.* ¹ آغوش *aghūſ* s. *vel* آغوش كردن *āghūſ kerden* & در آغوش كردن *der āghūſ kerden.* Amplecti, complecti, comprehendere. *Abbracciare. Ultima tamen hæc perfica uſurpantur etiam in paſſiva ſignificatione.*

آغوشيدن *āghūſiden.* p. *V.* 1) Macerari. 2) Depiſci *maſſam.* 3) Amplecti. *Abbracciare. Ferh.*

آغول *āghūl* & اغول *æghūl.* p. *n. f.* Limus intuitus. *Ferh*

اغول *æghwel.* s. *part.* 1) *Res* interitui proxima. *Wan.* 2) Magis aut quam maxime obruens inopinantem. *Gol.*

moſtrarſi connivente alle loro efforbitanze Ll. اغماض دين اولندوچه بونك اوهسي فنايه وار *yghmāzy ojn olundukce bunun-öteſi fenāie warür.* Quo magis, *aut* ſi ulterius conniventia, & diſſimulatione utemini, eximus tendet in malum. *Dal tanto diſſimulare non può riuſcire niente di buono Ll.* اغماضدن كلمك *yghmāzdan gelmek.* Connivere, diſſimulare. *Uſar connivenza, diſſimulare.*

اغماط *yghmāt.* s. *V.* [4. *a* غبط] *pro* اغبماط *yghbāt.* Perſeverare, & continuo inhærere alicui *febrim. Wan.*

اغمام *yghmām.* s. *V.* [4. *a* غمم] 1) Valde ferveſcere *diem. Wan.* 2) Nubiloſum eſſe *cælum. Gol.*

اغمرا *æghmirā.* s. *n. f. pl. a* غمر *ghamīr.* Herbæ. *Gol.*

اغمص *æghmaſ.* s. *part.* Sordibus oculi غمص *ghamaſ*, dictis laborans. *Gol.*

اغمق *aghmak.* v. *V.* 1) Pergere ulterius. 2) Petri in altum, aſcendere volando. *Paſſare, ò ſpingerſi in alto, ſalire volando.*

اغن *æghen.* s. *part.* 1) Per nares loquens. 2) Herbis abundans *vallis. Wan.*

اغنا *yghnā.* s. *V.* [4. *a* غني] ¹ غني *ghanī.* v. & احتياجسز *yghtyjāgſyz.* v. 1) Ditare. 2) Contentum reddere. *Arricchire, non laſciar aver biſogno.*

اغنام *æghnām.* s. *n. f. pl. a* غنم *ghanem.* Oves. *Pecore. Sæ.*

اغنان *yghnān.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* غنّ] 1) Muſcarum ſuſurro reſonare *vallem.* 2) Virentem, & herboſam eſſe *vallem. Gol.* 3) Implere *utrem. Wan.*

آغند *āghænd.* p. *part. i. q.* آكنده *āgende.* Plenus, infartus. *Caſt.*

آغندن *āghænden* p. *V. pro* آكندن *āgenden*, Implere, infarcire. *Ferh.*

آغنده *āghende.* p. *part.* Plenus, infartus. *Ferh.*

اغنيا *æghniyā.* s. *part. pl. a* غني *ghanī.* Divites. *Ricchi.* ¶ اغنيا و فقرا *æghniā wū fukarā.* Divites, & pauperes. *Poveri, e ricchi. Sæ.* اغنياي روزگار *æghniyāi rüzigār.* Divites mundi. *Li ricchi del mondo. Ik.*

اغنية *ughnijet.* s. *n. f. pl.* اغاني *æghānī.* Cantilena, modulatio, certuſque cantandi modus muſicus. *Canzone, cantata. Wan.*

اغو *agho.* v. *n. f.* 1) *pro* اغا *aghā.* Dominus. 2) *In his confiniis.* Frater natu maximus (*Soror autem maxima vocatur* ابله *abūla.*)

اغو *aghu.* v. *n. f.* سم *ſemm* s. زهر *zehr.* p. v. Venenum, toxicum, virus. *Toſſico, veleno.*

اغولمك *aghūlamak* t. *V.* Veneno imbuere, inficere, necare. *Avvelenare, attoſſicare.*

اغولو *aghūlū.* t. *adj.* Venenatus, venenoſus. *Velenoſo, avvelenato.*

اغي *aghy. n. f.* Septum. *Chiuſa, recinto. Tef. V. in* اغلق و اغ

اغيا *yghijā.* a. *V.* [4. *a* غي] 1) Erigere *vexillum. Won.* 2) Subſiſtere *nubem. Gol.*

اغيار *æghjār.* a. *port. pl. a* غير *ghæjr.* Alii, externi. *Wan.* Aemuli, rivales. *Altri, ſtranieri, & Emoli, rivoli. Ik. Sæ. Ll.* ¶ نه يار نه اغيار وار *ne jār ne æghjārwār.* Neque amans, neque æmulus adeſt, neque amici, neque externi. *Non vi ſono nè amanti, nè rivali, nè amici, nè ſtranieri.*

اغيار *æghjār.* t. *n. f. pl. a* غير *ghjr.* Piamina cædis *Wan.*

اغيام *yghjām.* t. *V.* [4. *a* غيم] Nubilosum eſſe *cælum. Wan.*

اغيد *æghjed.* a. *part.* 1) Qui dormitans nutat capito. *Wan.* 2) Vacillans teneraque *planto.* 3) Mollis *collo.* 4) *metaph.* Flexibilis *indole. Gol.*

آغيشتن *āghyſten.* p. *V.* 1) Macerari. *Ferh.* 2) Pendere. 3) Pendi. *Coſt.*

آغيشيدن *āghyſīden.* p. *V.* Pavere. *Caſt.*

آغيل *āghyl*, & *æghyl*, & اغيله *æghyle.* pl. *n. f.* كوز قوروغي ابله بقمق *göz kuirughy ile bakmak.* t. Limus intuitus, obliquus aſpectus. *Sguordo bieco. Ferh.*

اغيل *æghyl.* p. *n. f.* Septum ovium. *Caſt.*

اغيله *ughæilime.* a. *n. f. diminut. irreg. a* غلمة *ghylmet.* Adoleſcentuli; pueri. *Wan.*

اغين *æghjen.* t. *port.* Viridis *res. Wan.*

اف

اف *ūf*, uf. p. t. *Interjectio indignantis & foſtidientis.* Vah. ¶ اف ديمك *ūf dimek q.* Vah dicere, faſtidire, deteſtari. *Aver a ſchifo, deteſtare. Tef.*

اف *eff.* a. *n. f.* Paucitas. *Gol.*

اف *iff.* t. *n. f.* 1) *i. q.* جبن *ğiūbu.* Puſillanimitas. 2) *i. q.* آوان *āwān.* Tempus.

اف *ūff.* a. *n. f.* 1) Præſegmen unguis. 2) Sordes aurium, ac unguium. 3) *juxta olios* اف *uff.* Excrementum auris. 4) Feſtuca ligni vel arundinis. 5) *pro* اف *ūf.* Vah, phy. *Gol.*

آفا *āfā* p. *n. f.* Herus. *Coſt.*

آفات *āfāt.* a. *n. f. pl. ab* آفت *āfet.* Pernicies, calamitates, mala. *Infortunj, rovine, mali. Sæ. Ik.*

افا *efāt.* a. *n. f. unic.* Grex pecorum. *Gol.*

افاءة *ifāet.* a. *V.* [4. *a* فاء] 1) Reverti. 2) Mutari. 3) Redire facere, reducere. 4) Concedere *DEUM aliquibus*, ac in poteſtatem redigere *opes infidelium. Gol.*

افاتة *ifatet.* t. *V.* [4. *a* فوت] 1) Prætermittere, facere ut fugiat, prætereat. *Wan.*

افاجة *ifāğet.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* فاج] 1) Feſtinare, currere. *Wan.* 2) Frigere *diem.* 3) Gregatim mittere ad aquam *camelos. Gol.*

افاحة *ifāhet.* a. *V.* [4. *a* فوح] 1) Odorem diffundere *aromata.* 2) Sanguinem profundere *vulnus.* 3) Manare *ſanguine. Gol.* 4) Bullire *ollam. Won.*

افاخة *ifāchet.* a. *V.* [4. *a* فوخ] 1) Prohibere, avertere. 2) Concidere enervatam *manum. Gol.* 3) Crepitum ventris edere *hominem. Wan.*

افاخم *efāchym.* a. *ſuperl. pl. ab* افخم *efcham.* Maximi. *V.* افخار

افاد *ifād*, & افاده *ifāde* a. *V.* [4. *a* فيد] فايده لندرملك *fāidelendürmek.* t. 1) Quærere emolumentum. 2) Percipere utilitatem. 3) Dare alteri *aliquid. Wan.* 4) Docere. *Gol. Far profitto, giovare, & inſegnare.* ¶ افادو و نصرح افادو *ifādū taſrīh* o. Docere, ac demonſtrare. *Moſtrare, e dimoſtrare evidentemente. Ik.* افاده كلام *ifādei Kelām.* Explicatio verborum, circumlocutio. *Spiegazione delle parole.* افاده مرام اولنمشدر *ifādei merām olunmiſtür.* Expoſitum fuit intentum. *E ſtato eſpoſto, e notificato l'intento. Ll.* بو معنايي افاده ديوردبلر كه *bū mæ-nāji ifāde büjürdyler ki.* Hoc ad eum ſcripſit, intelligendum dedit. *Gli ſcriſſe. Sæ.* باب افاده كشاده اتدى *bābi ifādei Kūsade itti.* Doceodi januam aperuit, cœpit docere. *Preſe à dar lezzioni. Eb.* افاده و اعلام اولنمشدر *ifāde wū ʒ'lām olunmiſtür.* Notificatum eſt, *q.* edocti a vobis ſumus. *Ci avete avvijato, notificato. Ll. V. etiam* استفاده

افار *ifāret.* a. *V.* [4. *a* فور] Aeſtuare, bullire facere. *Gol.*

افارغ *efārȳk.* t. *n. f. pl. pl. a* فرقة *fyrkæt.* Agmina, cœtus. *Wan.*

افاز *ifāzet.* a. *V.* [4. *a* فوز] 1) Victoriosum reddere. *Won.* 2) Salvum ac incolumem reddere. *Gol.*

افاضة *ifāſæt.* a. *V.* [4. *ab inuſit* فيض] 1) Evideoter & clare efferre. *Gol.* 2) Excidere e manu prehenſam *rem.* 3) Ejicere ac ſpargere *urinam.* 4) Diductis ab invicem digitis eſſe *manum* ob rem comprehenſam. *Wan.*

افاض *efāẓæ.* s. *In apprec.* روان انسون *rewān utsūn.* s. Secundavit. ¶ افاض الله *efiẓallahū.* Secundet, proſperet Deus.

افاضة *ifāẓæt.* s. *V.* [4. *a* فيض] 1) Implere *vas.* 2) Effundere. 3) *Sagittam* jaculari. 4) Interinqui, interpellare. 5) Cum confluxu, & impetu protuere *homines.* 6) Pergere ab Arafat *monte* ad Minam. 7) Pabulum ruminando e ſtomacho ejicere *camelum. Wan.*

افاضة *ifāẓæt.* s. *n. f.* 1) Diffuſio, divulgatio. 2) Auctio, largito. *Divolgazione, dilatazione. Ik.*

افاضل *efāẓyl.* s. *ſuper. pl. ab* افضل *efẓæl.* Præſtantiſſimi, doctiſſimi. *Uomini dotti, virtuoſi. Sæ. V.* عطا ¶ در نزد افاضل *der neẓdi efāẓyl.* Penes, juxta doctiores. *Appreſſo li dotti.*

افاطير *efāṭyr.* s. *n. f. pl. ab* افطور *üftür.* Fiſſuræ in naſo.

افاظة *ifāẓæt.* s. *V.* [4. *a* فيظ] 1) Mortem inferre. *Wan.* 2) Facere ut quis reddat profundatque *animam ſuam. Gol.*

افاعي *efā-ÿ.* s. *n. f. pl. ab* افعي *ef-ā.* Serpentes, viperæ. *Serpenti, vipere. Wan.*

افاف *ifāf.* s. *n. f. i. q.* ڤف *iff.* 1) Puſillanimitas, timiditas. 2) Ignavia. 3) Tempus, tempeſtas. *Gol.*

آفاق *āfāk.* s. *n. f. pl. ab* افق *ufuk.* Horizontes, partes, mundi. *Gl' orizonti, parti del mondo, l'univerſo. Sa.*

افاقة *ifākæt.* s. 1) *V.* [4. *a* فوق] Crenam nervo imponendo ad jaculandum aptare *ſagittam.* 2) Inter duos mulctus lac in uberibus concipere *camelitem. Wan.* 3) A ſterilitate ad fœcunditatem redire *tempus.* 4) *n. f.* Quies, *pec.* inter duas mulctras. *Gol.*

افاقة *ifākæt.* s. *V.* [4. *a* فيق] 1) Convaleſcere a morbo. 2) Ad ſe redire ab ebrietate. *Wan.*

افاقت *ifākæt* & افاقة *ifākæ.* s. *n. f.* Convaleſcentia, *aut* reductio ad ſanitatem tam à morbo, quam ab ebrietate, *aut* mania. ¶ افاقت بولدى *ifākæt buldy.* Convaluit, & crapulam exhalavit. *Si rifece, ſi riebbe.* جاى رجاى حلاص و افاقت بولمغدن طاشدر *ğiāī reğāī chælāsu ifākæt bulmaktan kalmiſtür.* Non remanſit illi ſpes ſalutis q. deſtitutus manſit ſpe recuperandæ ſalutis. *Non e rimaſta alcuna ſperanza alla ſua ſalute, al di lui ſcampo. Sa.*

آفاقى *āfākÿ.* s. *part.* 1) Horizontalis. 2) Horizontale *horologium.* 3) Univerſale. *Orologio orizontale, ò univerſale.*

افاك *effāk.* s. *part. i. q.* كذاب *kezzāb.*

Part. I. Tom. I.

Admodum mendax, mendacio addictus. *Gol.*

افاكل *efākil.* s. *n. f. pl. ab* افكل *efkel.* Agmina. ¶ حاوا باقاكلهم *ğiāū biefākilehüm.* Venerunt turmatim. *Gol.*

افال *ifāl.* s. *part. pl. pauc. ab* افيل *efil.* Parvi *cameli. Gol.*

افام *efām.* s. *n. f.* 1) *pro* فام *fām.* Color *Colore.* 2) *pro* وام *wām.* Debitum. *Ferh.*

افام *ifām.* s. *V.* [4. *a* قام] Ampliare ſelam *camelinam. Largire. Wan.*

افان *iffān.* s. *n. f. i. q.* اوان *ewān, ſeu* ايان *ejān.* Tempus, tempeſtas. *Gol.*

افاني *efānī.* s. *n. f. pl. ab* افانية *efānijet.* Species herbarum.

افانية *efānijet.* s. *n. f. pl.* افاني *efānī.* Nom. herbæ, *quæ eum ficca* حماط *hæmāt dicitur: aliis* ſinlanum hortenſe. *Wan.*

افانين *efānīn.* s. *n. f. pl. ab* افنان *efnān,* & *hoc pl. a* فن *fenn, quod idem eſt ac* اسلوب *üslūb.* Rationes, artes, modi *pec.* orationis, & rami. *Wan.*

افاوج *efāwiğ* & افاويج *efāwiğ.* s. *n. f. pl. a* فوج *fewğ.* Coetus *hominum. Wan.*

افاوية *efāwīh.* s. *n. f. pl. a* فوه *füh.* Res quævis aromaticæ. *Wan.*

افاويك *efāwÿk.* s. *n. f. pl. a* فيقة *fÿkæt.* Aquæ, quibus foetæ nubes iterum atque iterum pluunt. *Wan.*

افايق *efāyk.* s. *n. f.* Locus junctura cervicis cum capite.

افايك *efājik.* s. *n. f. pl. ab* افيكة *efikæt.* Mendacia. *Gol.*

افايل *efājil.* s. *n. f. pl. ab* افيل *efil.* Parvæ oves. *Gol.*

آفت *āfet.* s. *n. f. pl.* آفات *āfāt.* Noxa, malum. *Diſgrazia, ſuentura.*

افت *eft.* s. *part.* 1) *Camelitis* patiens admodum, & permanens. 2) *Camelitis* celeris, camelos ſuo ſuperans inceſſu.

افت *ift.* s. *part.* 1) *i. q. præc.* 2) *Camelitis.* quæ concepit. 3) *n. f.* Partentum. 4) Calamitas. 5) Res mira. 6) Nom. tribus Udmuritarum. *Gol.*

افّه *üffet.* s. *part. i. q.* جبان *ğebbān.* Puſilli aut nullius animi *vir*, ignavus. *Poltrone.*

افتا *eftā.* s. *n. f. pl. a* فتي *fetā.* Juvenes. *Wan.*

افتا *iftā.* s. *V.* [4. *a* فتو] فتوا ورمك *fetwā wirmek,* & وردرمك *wirdürmek.* 1) Edocere reſponſa, judicinque de veritate aut jure rei. 2) Reſolvere caſum conſcientiæ, legis *aut* juris propoſitionem. *Wan. Riſolvere una queſtione di legge, o di fede, un caſo di coſcienza.*

افتا *iftā.* s. *V.* [4. *a* فتأ] 1) Excernere *ſtercus.* 2) Deſiſtere, prætermittere. *Gol.*

اڤتا *ûftā.* p. *part.* Cadens. *Caſt. ab* افتادن *ſiftāden.*

آفتاب *āfitāb.* p. *n. f.* شمس گونش *güneſ* t. *ſems* s. 1) Sol. 2) *juxta* كمال پاشا زاده *Kemāl pāšā zāde nom. compoſ. ex* آب *āb mutato* ب *be in* ف *fe,* & تاب *tāb. i.* e. Aqua æſtuans. *Ferh.* ¶ آفتاب عالمتاب *āfitābi ālem tāb.* Sol mundum illuminans. *Sole riſplendente, illuminator del mondo. Sæ.* آفتاب عالمسوز *āfitābi ālemsūz.* Sol mundum accendens. *Sole, che brugia il mondo. Sæ.* آفتاب پرست *āfitāb pereſt.* Cultor, adorator ſolis. *Adoratore del ſolo.* & Heliotropium *q.* flos ſolis.

آفتاب پرست *āfitāb pereſt.* p. *n. f. comp.* 1) Heliotropium, *aliis etiam* Nymphæ, *vul.* Nenuphas. 2) Species lacertæ, *quæ de die ſolem verſus ſe tenet, dum vero aſtrum hoc occidit, illuc etiam ſe vertit. Ferh.*

آفتابرو *āfitābrew.* p. *n. f. comp.* Soli expoſitus *locus,* & apricus.

آفتابگاه *āfitābgāh.* p. *n. f. comp.* Apricus locus. *Ferh.*

آفتاب کردک *āfitāb Kerdek.* p. *n. f. comp.* Chamæleon. *Ferh.*

آفتابه *āfitābe,* & آفتاوه *āfitāwe* p. *n. f.* ابریق *brīk* s. مطهرة *maṭara.* t. 1) Gutturnium. 2) Poculum viatorium. *Boccale,* & *borracia. Ferh.*

افتابی *āfitābī.* p. *n. f.* Umbraculum. *Ferh.*

افتات *iftāt.* s. *V.* [8. *a* فات] 1) Falſa loqui *de aliquo.* 2) Habere ſententiam ſpecialem. *Wan.*

افتاح *iftāh.* s. *V.* [4. *a* فتح] Patentia papillārum foramina habere *camelitim. Wan.*

افتاد *iftād.* s. *V.* [8. *a* فاد] 1) Affare *carnem. Wan.* 2) Accendere *ignem. Gol.*

افتادن *ûftāden.* p. *V.* 1) Cadere. 2) Accidere. *Cadere, arrivare. Ferh. V.* دوشمك

افتاده *ûftāde.* p. 1) *part. paſ.* دوشمش *duſmiſ.* t. Lapſus. *Caduto.* 2) *n. f.* بلبل *bülbül.* Luſcinia. *Roſſignuolo.* * *Expreſ. poet.* مرد افتاده خدا *ûftāde merdi chudā. i. e.* تواضع ایلدی *tewāzu^ eiledi.* t. Humiliavit ſe coram Deo. *Ferh.*

افتادهلك *ûftādelik.* t. *n. f.* Caſus. *Caduta.* ¶ افتادهلك حبننده ظاهر اولدیلر *ûftādelik kyninde zāhyr oldyler.* Adfuerunt tempore lapſus ejus. *Sæ. Si trovarono alla caduta ſua. Br.*

افتار *iftār.* s. *V.* [4. *a* فتر] 1) Remiſſum languidumque reddere, *ut morbus aliquem.* 2) Laxas debileſque habere palpebras. 3) Debili, & obtuſiore viſu eſſe. *Gol.*

افتافیا *eftāfiyā,* & *āfitāfijā.* p. *n. f.* Liquor *vel* ſuccus, *qui ex minera emanat, vel ex acetoſa expreſſus. Caſt.*

افتاف *iftāk.* s. *V.* [4. *a* فتق] 1) Apertiore cœlo uti. *Wan.* 2) Obeſiora habere *jumenta, q. pinguedine crepantia. Gol.* 3) Venire in locum a pluvia deſtitutum, *qua rigata ſint vicina loca. Wan.*

افتالیدن *iftāliden.* p. *V.* 1) Spargere. 2) Diſſipare. *Ferh.*

افتان *iftān.* s. *V.* [4. *a* فتن] 1) Tenmere, probare. 2) Ad ſeditionem commovere. 3) Tentari vexarique malis. 4) Ad inopiam & mentis & bonorum redigi. *Gol.*

افتان و خیزان *ûftānu chyzān.* p. *part. comp.* 1) Modo cadens modo ſurgens. 2) Diligentior. *Ferh.*

افتانیدن *ûftānīden.* p. *V. Tranſit. ab* افتادن *ûftāden.* Proſternere. *Caſt.*

آفتاوه *āfitāwe.* p. *n. f. i. q.* آفتابه *āfitābe.* Gutturnium. *Ferh.*

افتاییدن *ûftāyānīden.* p. *V. i. q.* افتانیدن *ûftānīden.* 1) Facere, *vel* ſinere, ut quid cadat. 2) Conjicere. 3) Ruere. *Caſt.*

افتتاح *iftitāh.* s. *V.* [8. *a* فتح] 1) Aperire. 2) Aperire velle. 3) Incipere, auſpicari. *Gol.*

افتتاح *iftitāh.* s. *n. f.* 1) Inchoatio, auſpicatio. 2) Aperitio. *Apertura, cominciamento, principio.*

افتتان *iftitān.* s. *V.* [8. *a* فتن] 1) Tentari malis. *Wan.* 2) Probari *aurum igne.* 3) Implicari in ſeditionem. 4) Seduci. *Gol.*

افتحاث *iftihās.* s. *V.* [8. *a* فحث] Inveſtigare, diſquirere. *Gol.*

افتخار *iftikār.* s. *V.* [8. *ab inuſit.* فخر] Pro intentione ſua *verba vel ſententiam* proferre, quam nemo ſequitur. *Gol.*

افتحاص *iftyhās.* s. *V.* [8. *a* فحص] Diſquirere, inveſtigare. *Informarſi. Wan.*

افتحال *iftihāl.* s. *V.* [8. *a* فحل] Eligere cameliti egregium admiſſariūm. *Gol.*

افتحام *iftihām.* s. *V.* [8. *a* فحم] Retinere, inhibere. *Gol.*

افتخ *eftach.* s. *part. fœm.* فتحا *fetchā.* 1) Molles laxaſque habens volas & *manus* plantas. 2) Tales digitorum articulos habens, *unde* & *de leone dicitur. Wan.* 3) Lenis alis *aquila,* & *quas in deſcendendo contrahit.* 4) Debilis obtuſiorque *viſu. Gol.*

افتخاخ *iftychāch.* s. *V.* [8. *a* فخ] 1) Stertere. 2) Ronchos trahere. *Wan.*

افتخار *iftychār.* s. *V.* [8. *a* فخر] Gloriari. 2) Magnificari. *Wan. Gloriare.* ¶ *In literis Imperatoris Turcarum ad Cæſarem Auguſtiſſimum ſequens eſt titulus* افتخار الامراء العظام المعبوته مختار الكبراء الفخام فى الملة المسيحيه

افترا *iftira.* s. *n. f.* بلان *ialan.* s. 1) Calumnia imputatio falſa. 2) Commentum. *Calunnia, avania.* ¶ 1 افترا *iftirā.* v. Calumniari, falſo imputare, fingere, comminiſci mendacium. *Calunniare, inventar falſità. cc. d. p.*

افتراجي *iftirāǧi* s. t. *n. f.* Calumniator. *Calunniatore.*

افترجيلق *iftirāǧilyḳ.* s. t. *n. f.* Ars, *aut* conſuetudo calumniandi. *Profeſſione di calunniatore.*

افتراد *iftirād.* s. *n. f.* Miſſio, legatio. *Miſſione, ambaſciata.* ¶ التماس و افتراد *iltimāsû iftirād belKi ibrāmlı ilhāh itti.* Non ſolum rogavit, & rogatum miſit, ſed ſolicite inſtitit ac urſit. *Lo pregò, & gli mandò ambaſciate, anzi lo ſollecitò con grand' iſtanza, e premura. Del.*

افترار *iftirār.* v. *V.* [8. *a* فرّ] 1) Nudari *dentes* ridendo. *Wan.* 2) Cum gratia, & elaganter ridere. 3) Micare *fulmen. Gol.*

افتراز *iftirāz.* v. *V.* [8. *a* فرز] Segregari, diſcriminari. *Diſcernere. Gol.*

افتراس *iftirās.* v. *V.* [8. *a* فرس] 1) Diripere prædam *leonem. Wan.*

افتراش *iftirāš.* v. *V.* [8. *a* فرش] 1) Humi ſteroi. 2) Conculcare *rem.* 3) Expandere par terram *brachia.* 4) Loqui, prout res ferunt. *Wan.* 5) Vi erripere bona. 6) Legere veſtigia *alicujus. Gol.*

افتراص *iftirās.* v. *V.* [8. *a* فرص] Arripere *occaſionem. Wan.*

افتراض *iftirāḍ.* v. *V.* [8. *a* فرض] Obligare, debitum imponare. *Wan.*

افتراط *iftirāt* v. *V.* [8. *a* فرط] 1) Mori. 2) Impuberam filium amittere. *Wan.*

افتراع *iftirā'.* v. *V.* [8. *a* فرع] Exuare virginem virginitate. *Wan.*

افتراغ *iftirāgh.* v. *V.* [8. *a* فرغ] Affundere aquam ſibi ipſi. *Wan.*

افتراق *iftirāḳ.* v. *V.* [8. *a* فرق] 1) Separari. *Wan.* 2) Cœlitus demitti. *Gol.*

افتراق *iftirāḳ.* v. *n. f.* آيرلق *āirilyḳ.* s. Separatio, receſſus. *Separazione, lontananza.* ¶ حالت افتراقده *hāletî iftirāḳte.* In ſtatu ſeparationis, & remotionis ab amico, cum ſeparantur ab invicem. *Nel tempo di ſeparnzione, trovandoſi lontani l'un dall' altro. Ik.*

افتراكار *iftirāḳār.* p. *n. f. comp.* Calumniator, *Caluniatore.*

افتراكارى *iftirāḳārî.* p. *n. f. comp.* Ars *aut* conſuetudo calumniandi. *Arte, ò profeſſione di calunniatore. Ik.*

آلمسيحيه مصلح مصالح جماهير آلطّايفة آلنّصرانيه ساحب اذيال آلحشمة و آلوقار صاحب دلايل آلمجد و آلاقتخار بالفعل روما ايمپراطوري اولان دوسنمر يوسفوس ثانى خنمت حوافيه بالخير و آلرّشاد و آلحسن اليه سبيل آلصّواب و آلسّداد قبلنه *iftychārûl ümerāil ǰzāmil ǰseewǰe muchtārûl kuberāil fychāmi fil milletil mesihǰje muslyhu mæsālyhў ğemāhўr'it tāifetin næfrānije sāhybü ezjālil hæsemeti wel wækār ſāhybü delāilil meğdi wel iftychār bil fy^l roma imperādori olan doſtümüz jusifüs ſānî chutimet ḫwākybühu bil chæyrî wer resād we uhfine ilejhi ſebilus ſæwābi wes ſedād kybeline.* Glorioſiſſimo magnorum principum in Jeſum credentium, electo ſuper eminentes potentatus populi chriſtiani, compoſitori, *vel* arbitro negotiorum publicorum, *ſeu* rerumpublicarum populi Nazareni, trahenti poſt ſe ſyrmata multi famulitii, & majeſtatis, poſſeſſori indiciorum, honoris & gloriæ, moderno imperatori Romanorum amico noſtro Joſepho II. cujus extrema feliciter & ſaluariter termioantur, & cui complanetur via reſtitudinis & ſalutis. *Al più glorioſo delli prencipi grandi della fede di Gieſu, eletto ſopra li potentati dominanti della nazione del Meſſia, arbitro delle differenze publiche, che vertono frà li popoli chriſtiani, riveſtito di magnificenza, e di maeſtà, Signore di onore, e gloria, Giuſepe II. Imperatore de' Romani noſtro amico, il di cui fine ſia felice, e diretto alla ſtrada di ſalute. Aut prout elegantius quiſque reddere poterit, aut conabitur,* افتخار آلاماجد و آلاكارم *iftychārûl emāğdi wel ekārim.* Honoratiſſimorum, ac generoſiſſimorum decus, & gloria. *Il più onorato, e generoſo delli onoratiſſimi, e generoſiſſimi, titulus ab illis dari ſolitus in ſcribendo nobilioribus aulicis Aghà dictis.* ¶ 1 افتخار *iftychār.* v. Gloriari. *Gloriarſi, far gloria.* دوستلغكله افتخار *ibdrǰ doſtlyghun-le iftychār iderüz.* De tua amicitia gloriamur. *Ci gloriamo dell' amicizia voſtra, la teniamo à gloria.*

افدا *iftidā.* v. *V.* [8. *a* فدو] 1) Semet redimere. *Wan.* 2) Redimi. *Gol.*

افدستا *eftediſta.* p. *n. f. comp.* Laus ſtupenda. *Ferh.*

افتادن *ſifteden.* p. *V.* Cadere, *pra* افتادن *ſiftāden. Caſt.*

آفت دنو *āfetî diw.* p. *n. f. comp.* Fiſſio, & ſcabies labiorum, *quæ ex febre provenire ſolet. Ferh.*

افترا *iftirāe.* v. *V.* [8. *a* فرو] Induere veſtem pellitiam. 2) Falſa proferre. *Wan.*

افترام *iftirām.* s. *V.* [8. *a* فرم] Panniculum ſibi ſubdere *mulierem* ad excipienda menſtrua. *Gol.*

افتصاد *iftyṣād.* s. *V.* [8. *a* فصد] Secare venam. *Wan.*

افتصاص *iftyṣās.* s. *V.* [8. *a* فصّ] Separare, dirimere *rem a re.* *Wan.*

افتصاع *itfyṣā'.* s. *V.* [8. *a* فصع] 1) Vi capere. 2) Detrahere extremam cuticulam. *Wan.*

افتصال *iftyṣāl.* s. *V.* [8. *a* فصل] 1) Ablactare *infantem.* *Wan.* 2) Transplantare *palmam.* *Gol.*

افتصال *iftyṣāl.* s. *n. f.* 1) Disjunctio, ſeparatio. 2) Transplantatio.

افتضاح *iftyẓāh.* s. *V.* [8. *a* فضح] Affici dedecore. *Wan.*

افتضاح *iftyẓāh.* s. *n. f.* Dedecus, ignominia. ¶ هر كيم بر مؤمنك وصوح افتضاحن روا كوره *her kīm bir mü'minlin-wuẓūhȳ iftiẓāhyn rewā göre.* Quicunque conſenſerit manifeſtationi dedecoris uoius fidelis, *h. e.* qui ignominiæ eum expoſuerit. *Chiunque preſumerà di contribuere all' ignominia d'un fedele.* *Ik.*

افتضاخ *iftyẓāch.* s. *V.* [8. *a* فضخ] Findere caput *alicujus.* *Wan.*

افتضاض *iftyẓāḍ.* s. *V.* [8. *a* فضّ] 1) Effuodi, & diffluere *aquam.* 2) Diffundere diſpergere *aquam.* *Wan.* 3) Luctum ſolennem abrumpere *mulierem.* *Gol.*

افتظاظ *iftyẓāẓ.* s. *V.* [8. *a* فظّ] Sugere aquam ex ventriculo cameli; *fit autem hoc apud Arabes eo modo: ligant os cameli, ne ruminetur,* & *ſi dein inſidens in deſertis ſitit, incidit leviter ventriculum,* & *fugit inde aquam.* *Wan.*

افتعال *iftʿāl.* s. *V.* [8. *a* فعل] 1) Proferre *aliquid* in medium. 2) *Vox grammaticalis arabicâ ad indicandam* conjugationem octavam *verborum triliterorum, quæ fit antecponendo primæ litteræ radicis* ا *elif,* & *interjiciendo* ت *te inter primam* & *ſecundam.* *Wan.*

آفتفجا *āftafæjā.* p. *n. f.* Species herbæ, *Arabis* لسان الحمل *liſānūl-ḥæml,* auris ovis *dicta.* *Ferh.*

افتقاد *iftykād.* s. *V.* [8. *a* فقد] 1) Deſtitui. 2) Fruſtra quærere. 3) Ioquirere. *Gol.*

افتقار *iftykār.* s. *V.* [8. *a* فقر] فقير *fækyr* et. s. Redigi ad pauperatem. *Eſſer ridotto alla povertà.* ¶ بلسان تضرع و افتقار *belisānī tæẓarru-ū iftykār.* Lingua ſupplicationis & ſubmiſſionis, *h. e.* humillima ſupplicando.

افتكاك *iftikāk.* s. *V.* [8. *a* فكّ] 1) Liberare *pignus ſuum.* *Wan.* 2) Manumittere *ſervum.* *Gol.*

افتكار *iftikār.* s. *V.* [8. *a* فكر] Animum advertere. *Gol.*

افتل *eftel.* s. *part.* Qui ab altero longius diſtat. *Wan.*

افتلا *iftilā.* s. *V.* [8. *a* فلو] 1) Ablactase. 2) Educare, nutrire. *Wan.*

افتلات *iftilāt.* s. *V.* [8. *a* فلت] 1) Ex tempore facere ſermonem. 2) Subito mori. *Wan.*

افتلاذ *iftilāẕ.* s. *V.* [8. *a* فلذ] Partem rei capere. *Wan.*

افتلاط *iftilāt.* s. *V.* [8. *a* فلط] Obrui ex improviſo. *Gol.*

افتلاف *iftilāk.* s. *V.* [8. *a* فلق] 1) Miri quid facere *hominem.* 2) Adducere mala. *Wan.*

افتمون *eftimān.* p. *n. f.* Epithymum. *Caſt.*

افتنان *iftinān.* s. *V.* [8. *a* فنّ] Pſoferre res diverſi generis. *Wan.*

افتنان *iftinān.* s. *n. f.* 1) Affectio amoroſa. 2) Alienatio mentis præ amore, aut dolore, & metu. ¶ بـــادهء هوشبر عشقك ابتداء كـــرفت و نـشوهء اوليسندن بلدي كه رفته رفته سرنا پـــاي وجودينه استيلا ايدوب سرمستيء وله و افتنان رسوايي حراسندن ذائه بـــلا أبله تخليص جان بر عنايه امكان اولميه *bādeh hūsperī æškun-ibtidā giriftū-neswei ülāfinden bildi ki refte refte ſer sā pāj wūǧūdine iſtilā idūp fermeſtī welehū iftinānī rūswājī feẓāſinden deǧme belā ile tachlīsȳ ǧiānī pūr ænāje imkān olmaja.* Ex primo hauſtu, & affectu vini inebriantis amoris cognovit, fore, ut cum ſucceſſu temporis ſe totum occupaverit, vix unquam afflictum cor ſuum liberari poſſit a crapula perturbationis, ac illaqueationis ignominiam augentis, *h. e.* ex primis effectibus amoris agnovit, ſe ſucceſſu temporis ab ejus laqueis non facile extricatum isi. *Ik.*

افتهام *iftihām.* s. *V.* [8. *a* فهم] Intelligere, percipere. *Gol.*

افتيات *iftiāt.* s. *V.* [8. *ab inuſit.* فأت] 1) Dicere ac fingere *vanum,* & *falſum.* 2) Solum, & ſingularem eſſe *ſententia,* & *inſtituto.* 3) Subito mori. *Gol.*

افتيات *iftiāt.* s. *V.* [فوت] Defugere auctoritatem alterius, *faciendo quod juſſum non eſt.* *Wan.*

افتياف *iftiāk.* s. *V.* [8. *a* فيق] Pauperem evadere. *Wan.*

افتيال *iftiāl.* s. *V.* [8. *a* فأل] Ominari, divinare futura. *Wan.*

افتيال *iftiāl.* s. *n. f.* Felix ex nomine ominatio. *Augurio felice preso dal nome. Bob.*

افتيدن *iftiden.* p. *V.* Cadere. *Ferh.*

افتيمون *iftimūn.* p. *n. f. comp.* Eft. Medicamentum *ſeu* ſemen, *cujus flos, & caulis exigua eſt, in montibus Antiochiæ optimum genus creſcit; alias medicamentum laxans, naturæ melanchonicorum, & atrapila laborantium maxime proficuum, item ſpecificum in epillepſia. Ferh.*

افثاء *ifsāe.* s. *V.* [4. *a* فثأ] 1) Laſſum, defeſſum eſſe. 2) Conſiſtere. *Wan.* 3) Anhelare *ex curſu.* 4) Calefactos, & aqua conſperſos lapides parare *agroto, ut iis incumbenti provocetur ſudor. Gol.*

افثاج *ifsāg.* s. *V.* [4. *a* فثج] 1) Laſſum eſſe. 2) Penitus deficere *aquam. Wan.*

افثاح *efsāh.* s. *n. f. pl. a* فثح *feſyh.* Echini. *Gol.*

افج *efeğğ.* s. *part. fæm.* فجّا *feğğā.* Qui anteriora pedum diſſita, calces propinquos habet. *Wan.*

افجا *efğīā.* s. *part. fæm.* فجوا *feğwā.* 1) Diſſita genua, diſſitasque ſuffragines habens *jumentum.* 2) Parentioré nervi, & mamubrii intervallo diductus *areus. Gol.*

افجا *ifğīā.* s. *V.* [4. *a* فجو] Largiores impenſas in familiam facere. *Gol.*

افجاج *ifğiāğ.* s. *V.* [4. *a* فجّ] 1) Divaricare. 2) Iter facere *inter duos montes.* 3) Feſtinare, *aut* cito incedere. 4) Merdam projicere *ſtruthiocamelum. Wan.* 5) Vomere rudius ſulcare *terram. Gol.*

افجار *ifğiār.* s. *V.* [4. *a* فجر] Pervenire diluculo *in alium locum. Wan.*

افجان *ifğiān.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* فجن] Semper *vel* frequenter edere rutam. *Gol.*

افجج *efğeğ.* s. *part. Wan. vel* افجّ *efeğğ, fæm.* فجّا *feğğiā. part. Gol.* Qui anteriora pedum diſſita, calces propinquos habet.

افجير *efğiret.* s. *n. f. pl. a* فجار *fğiār.* Prælia inter Coreiſitas, & Caiſitas commiſſa. *Gol.*

افجيج *efğiğ.* s. 1) *n. f.* Vallis alveuſve. 2) *part.* Spatioſus. 3) Anguſtus. *Gol.*

افحا *efhā.* s. *n. f. plur. a* فحا *fæhā.* Ollera, *vel* aromata cibis inter coquendum addita. *Wan.*

افحاث *efhās.* s. *n. f. pl. a* فحث *fæhys.* Ventriculi peliculati. *Gol.*

افحاج *ifhāğ.* s. *V.* [4 *a* فحج] Diſtendere pedes pecoris mulgendi, *ut commodius mulgeatur. Wan.*

افحاش *ifhāſ.* s. *V.* [4. *a* فحش] Turpia, & inhoneſta loqui. *Wan.*

افحال *ifhāl.* s. *V.* [4. *a* فحل] Commodare *vicino admiſſarium* initus ergo *Wan.*

افحام *ifhām.* s. *V.* [4. *a* فحم] 1) Primas noctis tenebras transire. *Wan.* 2) Ad ſilentium redigere *in diſputatione aut lite.* 3) *Mœrore* impediri, ne poſſit quis dicere verſus. 4) Comperire *aliquem* poëſeos ignarum. *Gol.*

افحل *efhul.* s. *n. f. pl. a* فحل *fæhl.* Mares animalium. *Gol.*

افحوص *ufhūs.* s. *n. f. pl.* افاحيص *efāhyṣ.* Nidus avis Kathæ, *aut* locus, ubi cubat. *Gol.*

افخاذ *efchāẓ.* s. *n. f. pl. a* فخذ *fachẓ.* Femora. *Gol.*

افخار *ifchār.* s. *V.* [4. *a* فخر] Præferre honore, efferre *aliquem ſuper alium, Wan.*

افخم *efchæm.* s. *compar.* Major. *Piu grande,* II. اعظم *elkrem* اكرم *a'ẓæm. V.* دستور

افد *efd.* s. *V. act.* [F. 4.] 1) Feſtinare. 2) Appropinquare. *Gol.*

افد *efd.* s. 1) *part. admirantis.* Mirum! 2) *n. f.* Res admirabilis. 3) Admiratio. *Caſt.*

افد *efed.* p. *n. f.* Nepos ex ſorore *vel* fratre. *Caſt.*

افد *efid.* s. *part.* Properans, properabundus. *Gol.*

افدا *ifdā.* s. *V.* [4. *a* فدا] 1) Lytrum exigere *a captivo.* 2) Cumulare *dactylos.* 3) *Eos* cumulatim vendere. *Gol.*

افداس *ifdās.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* فدس] Araneas habere in vaſis ſuis. *Gol.*

افدر *efder.* p. *n. f.* 1) Ex fratre nepos. 2) Ex ſorore nepos. *Ferh.*

افدستا *ifdeſtā, ifdiſtā.* p. *n. f. comp.* & *adj.* 1) Laus ſtupendi. *Ferh.* 2) Os apertum, linguam ſolvens in laudem alterius. 3) Clarus. 4) Bracca, femoralia. *Caſt.*

افدع *efdæ.* s. *part. fæm.* فدع *fedæ.* Carpum manus, *vel* pedis introrſum verſus, diſtortum habens *homo. Wan.*

افده *ufde.* p. *adj. pro* شكفده *ſikiſde.* Admiratione dignus. *Ferh.*

افديدن *efdiden.* p. *V.* Admirari. *Ferh.*

افذ *efeẓẓ.* s. *part.* Implumis pullus *avis. Gol.*

افذان *efẓān.* s. *part. pl. a* فذّ *feẓẓ.* Soli, unici. *Gol.*

افذان *ifẓān.* s. *V.* [4. *a* فذّ] Unicum fœtum parere *ovem. Wan.*

افر *efr.* p. *Forma imperativi, caret Infinitivo.* Macte animo, *dicitur ad exhilerandum aliquem poſt luctum, vel ad exhortandum ad bonum de ſtatu malitiæ.*

افر *efr.* p. 1) Nomen diſtrictus circa urbem شيراز *ſirāẓ. Ferh.* 2) Nomen pagi Indici, *vel* Perſici. *Caſt.*

اف *efer* & *efr.* s. *V. act.* [F. 2.] 1) Transgredi. 2) Currere. 3) Affilire, impetum facere. 4) Vehementer bullire *vel* fervere *ollam.* 5) Agilem, & alacrem esse. 6) Pinguem evadere post laborem *camelum.* 7) Agilem promptumque se præbere in famulando. *Gol.*

اڤر *efürr.* s. Nom. oppidi Babyloniæ. *Gol.*

افرا *efrā.* s. *n. f. pl. a* فرا *ferā.* Asini sylvestres. *Gol.*

افرا *efrā*, & افراى *efrāī.* p. *part. pro* آفرين *āferin.* Creans. *Ferh.*

افرا *ifrā.* s. *V.* [4. *a* فرى] 1) Secare, findere. *Wan.* 2) Diffindere *corium. Gol.* 3) Incidere *venas.* 4) Dilacerare, *ut lupus ovis ventrem. Wan.* 5) Recte concinnare, & concinnandum præcipere. 6) Reprehendere *aliquem. Gol.*

افراث *ifrās.* s. *V.* [4. *a* فرث] 1) Findere *hepar aut ventriculum*, & contenta projicere. 2) *Socios suos* exponere. *Wan.*

افراڤ *ufrāfet.* s. *part.* Quod in animalis ventriculo, *aut* hepate continetur. *Gol.*

افراج *ifrāg.* s. *V.* [4. *a* فرج] 1) Aperiri. *Wan.* 2) Detegere, cogitamque habere *aut* facere *viam, occisum, cædemve. Gol.*

افراح *efrāh.* s. *n. f. pl. a* فرح *ferəh.* Gaudia. *Allegrezze.* ¶ كسب افراح ايلديلر *Kesbi efrāh eilediler.* Lætitiæ indulserunt. *Stettero allegramente.*

افراح *ifrāh.* [4. *a* فرح] 1) ı شاد *šād* s. Exhilare, gaudio afficere. 2) Obrui ære alieno. *Rallegrare. Wan.*

افراخ *efrāch.* s. *n. f. pl. a* فرخ *fərch.* Pulli *avium. Wan.*

افراخ *ifrāch.* s. *V.* [4. *a* فرخ] 1) Pullos excludere *aves.* 2) Aperire *arcanum.* 3) Missum facere *pavorem. Wan.*

افراخت *efrācht.* p. 3. *perf. præt. perf. ab* افراختن *efrāchten.* Extulit. *Ferh. Hinc.*

افراخت پاى *efrācht pāī.* p. *adj. comp.* 1) Elevavit pedem. *i.* e. fugax. 2) Quod sub planta pedis expansum est, e. *g.* Aulæum. *Tapete.* 3) *Metaph.* Pauper

افراختن *efrāchten etiam* افرازيدن *efrāzīden* p. *V.* Exaltare, celebrare, efferre se. *Ferh.*

افراخته *efrāchte.* p. *part. pas.* Elatus. *Ferh. Hinc.*

افراخته پاى *efrāchte pāī.* p. *comp. i. q.* زير پا *zīr pā.* 1) Planta pedis, & inferna calcis pars terram tangens. 2) Res sub pedes delapsa. *Cast.*

افراد *efrād.* s. *part. pl. a* فرد *ferd.* Singulares numeri, singularia. *Wan. Singolari, individui. Ik.* ¶ افراد آڤريده‌دن فرد *efrādi ifərīdeden ferd, sequente verbo negativo.* Nemo mortalium. *Veruno, niuna creatura.*

افراد *eferād. etiam* فرود *fürūd.* s. *n. collect.* Seorsim in ortu conspicuæ & fulgentiores *stellarum: Le più rilucenti stelle, che comparisconо solamente nel loro spuntare. Dicuntur etiam* افراد آلنجوم *efradün-nūğüm. Wan.*

افراد *ifrād.* s. *V.* [4. *a* فرد] 1) Solum, singularem esse. *Gol.* 2) Unicum parere fœtum *fœminam.* 3) Solum efficere, segregare. 4) Mittere *legatum. Wan.*

افرار *ifrār.* s. *V.* [4. *a* فر] 1) Fugacem reddere. *Wan.* 2) Findere *ense caput alterius. Gol.* 3) Primigenios dentes, *qui lacteotium sunt*, & *inde* رواضع *rewāzy.* *dicuntur*, cum novis aliis commutare *camelum vel equum. Wan.*

افراز *efrāz.* p. *n. f. part. adj.* & *particul.* 1) *pro* فراز *frāz.* Supra. 2) *part. ab* افراختن *efrāchten*, *vel* افرازيدن *efrāzīden.* Magnus. 3) Caterra, suggestus in templo. 4) Omnis. 5) Cinctus. 6) Vicinus, prope. 7) Amplus, apertus. 8) Posthac, iterum. 9) Ante. 10) *i. q.* نشيب *nāšib.* p. Infra. 11) Refractarius, contumax. 12) Membrum virile. *Ferh.*

افراز *ifrāz.* s. *V.* [4. *a* فرز] 1) افرمق *airmak.* s. Segregare, discernere. 2) Petendi se copiam facere *alicui prædam. Wan.* 3) Distribuere, concedere. *Sæ.*

افرازانيدن *efrāzānīden.* p. *V. trans.* 1) Augere. 2) Extollere facere. *Cast.*

افراز پس كوش *efrāz pes güš.* p. *n. f. comp.* Protuberantia, *seu* os protuberans pone aurem. *Cast.*

افرازدان *efrāzdān.* p. *n. f. pro* ابرازدان *ebrāzdān*, & *hoc pro* ابزاردان *ebzārdān.* Olla, *in qua reponuntur olera, quæ cibo induntur. Cast.*

افرازرخ *efrāzruch*, *efrāzruch.* p. *n. f. comp.* 1) Prominentior malæ pars ejusve ambitus. 2) Qui magnas ac rotundas habet malas. *Ferh.*

آفرازه *āfrāze.* p. *n. f.* Rutilatio ignis. *Ferh.*

افرازى *efrāzī.* p. *n. f.* Elatio, elevatio, extensio. *Alzamento, stendimento.*

افرازيدن *efrāzīden.* p. *V.* Extollere. *Ferh.*

افراس *efrās.* s. *n. f. pl. a* فرس *feres.* Equi. *Cavalli.* ¶ سلطان مصر كوندردوكي افراس جبادي و مطاياى جهادي اكا اعطا بيوردى *sultāni myſr göndürdüği efrāsi ğihādi we mætāyāi gihādi an-a'yətā büürdy.* Ipsi donavit equos bellicosos, ad pugnam aptos, quos princeps Ægypti miserat. *Gli donò li belli, & agguerriti cavalli mandatigli dal sultano d' Egitto. Sæ.*

افراس *ifrās.* s. *V.* [4. *a* فرس] 1) Lupum dirimere *ovem paſtoris.* 2) Feræ diripiendum relinquere *aliquid. Wan.*

افراس آب *efrās āb.* p. *n. f. comp.* 1) Aquæ innatantes puſtulæ. 2) Hippoporamus. *Ferh.*

افراسياب *efrāſijāb.* p. *Nom.* Regis antiqui *apud Perſas celebris, qui ex Scythia veniens Perſiam invaſit, poſtea vero occiſus à Ruſtem. Ferh.*

افراش *efrāś.* s. *n. f. pl. a* فراش *firāś.* Lecti. *Gol.*

افراش *ifrāś.* s. *V.* [4. *a* فرش] 1) Supponere, *ac* diſponere *alicui ſtratum.* 2) Seram coocludere. 3) Male loqui *de aliquo. Gol.*

افراشانيدن *efrāśānīden.* p. *V. Tranſit. ab* افراشتن *efrāśten.* Extollere. *Caſt.*

افراشتگي *efrāśtegī.* p. *n. f.* Exaltatio. *Caſt.*

افراشتن *efrāśten.* p. *V.* 1) *i. q.* افراختن *efrāchten.* p. Extollere, exaltare. *Ferh.* 2) Sternere, decidere. 3) Cadere facere. 4) Colligere, congregare. *Caſt.*

افراشته *efrāśte.* p. *part. paſſ. ab* افراشتن *efrāśten.* Elatus, erectus, extenſus. *Erecto, alzato, ſteſo. Ferh.*

افراشته قد *efrāśtekad.* p. *part. comp.* Procerus, altæ ſtaturæ. *Ferh.*

افراص *ifrās.* s. *V.* [4. *a* فرص] Copiam ſui facere, ac favere *alicui occaſionem. Wan.*

افراض *ifrāz.* s. *V.* [4 *a* فرض] 1) Definire, imperare *nobis DEUM* neceſſario obſervandum, *quid.* 2) Dare definitum quid lege, *aut* debito. 3) Docere *homines* definitum erciſcundæ familiæ modum. 4) Obnoxiam decimationi, ſimilive legi eſſe *rem, pecus. Gol.*

افراط *efrāt.* s. *n. f. pl. a* فرط *fart,* & *furut.* Altiores colles, & prima indicia *auroræ.*

افراط *ifrāt.* s. *V.* [4. *a* فرط] 1) Accelerare, properare. *Wan.* 2) Præcipitare, *ut nubes primas partes pluviæ, ſic* properare admoveodo *manum* gladio, & educendo. 3) Facere, ut quis feſtinet. 4) Præmittere *liberos, i. e.* tenera ætate. 5) Immature amittere *eos. Gol.* 6) Derelinquere. *Wan.* 7) Oblivīſci. *Gol.* 8) Implere *peram, vas, pec. ita ut redundet. Wan.* 9) Ooerare ultra vires. *Gol.*

افراط *ifrāt.* s. *n. f.*)(افكندك)(Nimietas, exceſſus. *Troppo, eccéſſa.* ¶ 1 افراط *ifrāt* s. Modum excedere, transgredi. *Eccedere, trasgredire. Tef. V. etiam* تفريط *ifrātȳ kūśiśten.* Ex, aut præ exceſſu laboris. *Dall' eccéſſivo travaglio. Ik.* افراط ايله *ifrāt ile.* Cum exceſſu, extra modum. *Sommamente, eccéſſivamente. Eb.*

افراع *ifrā.* s. *V.* [4. *a* فرع] 1) Conſcendere *montem.* 2) Deſcendere *per eum.* 3) Per declivitatem ire. 4) Deſcendere, & diverſari *apud aliquem.* 5) Obire *terram* perluſtrandi & cognoſcendi ergo. *Wan.* 6) Exordiri *rem, ſermonem.* 7) Cum ſumma cura, *quod apus eſt,* facere. *Gol.* 8) Jugulare *primigenium camelæ pullum. Wan.* 9) Tales pullos gignere *camelites.* 10) In ore *equum* fauciare *freni muricem.* 11) Mactare, immolare primigenium *cameli, aut ovis* pullum. 12) Præcedere *caravanam* ad præparandum pabulum & aquam. *Wan.*

افراغ *ifrāgh.* s. *V.* [4. *a* فرغ] 1) دوكمك *dokmek.* s. Fundere *ſanquinem.* 2) Effundere *aquam. Fondere, gettare, ſpargere. Wan.* ¶ 1 افراغ قالب *ifraghȳ kāleb* s. *Ik.* & قالبه 1 افراغ *kālebe ifrāgh* s. Formæ infundere. *Gettar nella forma.*

افراك *efrāk.* s. *n. f. pl. a* فرقة *fyrkat.* Agmina, cœtus. *Wan.*

افراك *efrāk.* s. *n. f. pl. a* فرق *færak.* Genera menſurarum. *Wan.*

افراك *ifrāk.* s. *V.* [4. *a* فرك] Convaleſcere *ex morbo. Guarire. Wan.*

افراك *ifrāk.* s. *V.* [4. *a* فرك] Apram eſſe *ſpicam,* ut confricetur ad edendum. *Wan.*

افرام *ifrām.* s. *V.* [4. *a* فرم] Implere *vas. Wan.*

افران *efrān.* s. *part.* Alacris. *Et hinc junctim.* ¶ افران اشران *eśrān efrān.* s. *comp.* Admodum alacris ac lubens. *Gol.*

افراه *efrāh.* p. *n. f.* Dapes, *quæ diſtribuuntur captivis in carceribus. Ferh.*

افراه *ifrāh.* s. *V.* [4 *a* فرح] Proferre *pullum camelitem. Wan.*

افراي *efrāj.* p. *part.* Creans. *Ferh.*

افربيون *efurbiūn.* s. *n. f.* Euphorbium. *Pianta affricana, droga velenoſa. Gol.*

افرة *üfüret.* s. *n. f.* 1) Turba. 2) Confuſio. 3) Adverſitas. 4) Prima pars ætatis. *Gol.*

افرة *üfürret.* s. *n. f.* Vehemeotia *caloris. Wan.*

افرج *efreğ.* s. *part.* 1) Diductos ab invicem clunes habens ob craſſitiem, *quales fere ſunt Abeſſini. Wan.* 2) Diſſitos habens primores dentes. *Gol.*

افرخ *efruch.* s. *n. f. pl. a* فرخ *færch.* Pulli avium. *Wan.*

افرخة *efrychat.* s. *n. f. pl. pl. præc.*

افردستا *eferdeſtā.* p. *n. f. comp.* Cuſpis, cacumen *haſtæ, montis. Ferh.*

افرسب *ifreseb.* p. *n. f.* Trabs tecti. *Ferh.*

افرض *efrāz.* s. *part.* Magnum notionem habens præceptorum in Corano præſcriptorum. *Wan.*

اف

افرط *efrut.* s. *n. f. pl. a* فرط *fært.* Montes parvi *aut* vertices collis, & ſigna arecta ad iodicandam viam. *Gol.*

افرع *efrē.* s. *part.* Qui plene comatus eſt. *Wan.*

افرغة *efryghæt.* s. *n. f. pl. a* فراغ *firāgh.* Ampla aquæ receptacula. *Gal.*

افرك *efrek.* s. *part.* 1) In quo eſt genus diſtinctum, *ut:* *vir*, *camelus*, *galus.* 2) *cum artic.* الافراك *elefræk.* Albus *gālus.* 3) Uno teſticulo *equus*, ſpado.

افرقا *efrykā.* s. *n. f. pl. a* فرقة *fyrkæt.* Agmina. *Gal.*

افرنباج *ifrinbāğ.* s. *V.* [3. *ab inuſit.* فرنج] Siccare pellem ovis *penes ignem.* *Wan.*

افرنج *efrenğ.* s. *n. f.* فرنك *frenk* v. Francus, Italus, Gallus, & omnes Europæi populi *pec. qui bellum ſacrum in Palæſtina geſſerunt.* *Italiano*, *Franco.* ¶ افرنج ريج كردار *efrenği renğ girdār.* Moleſtandis hominibus aſſueti Franci. *Li Franchi malvaggi.* *Sæ*

افرنجمشك *efrenğemeshk.* s. *n. f.* Baccæ myricæ albæ *ſeu* Tamaricis. *Gol.*

افرنجه *efrenğe.* p. *n. f.* 1) Nomen urbis a Nuſirevano conditæ. 2) Nomen provinciæ in regno Zangebar. 3) Nomen oppidi in peninſula Arabiæ. 4) Mandacus, *terriculum puerorum*, *quo terrorem injicere infantibus ſolent.* *Ferh.* 5) Franci, Europæi. *Caſt.*

افرنجي *efrenği* s. *n. f. unde pl.* افرنجيون *efrenğijūn.* Franci.

افرند *ifrind.* s. *n. f.* 1) Undulatus micansque nitor enſis. *Wan.* 2) Enſis. *Gol.*

افرنساخ *ifrinſāch.* s. *n. f.* Depulſio frigoris. *Gol.*

افرنقاع *ifrinkāğ.* s. *V.* [3. *a* فرقع] Aperiri. *Wan.*

افرنك *efrenk.* p. *n. f.* & *adj.* 1) *i. q.* افرنج *efrenğ.* Europæus. 2) Ornatus, decorus. 3) Venuſtus, pulcher. 4) Elegantia, dignitas. 5) *i. q.* اورنك *ewrenk.* Thronus. *Ferh.*

افروختكي *efrüchteği.* p. *n. f.* Combuſtio.

افروختن *efrüchten.* p. *V.* يفتف *iakmak*, & يانمق *ianmak.* v. 1) Accendere. 2) Reſplendere. *Ferh.* 3) *i. q.* پاسدن اچمق *pāſtan admak.* v. Polire, a rubigine purgare. *Accendere*, *riſplendere*, *olire.*

افروخته *efrüchte.* p. *part.* 1) Accenſus, ardens. 2) Inflammatus. *Ferh.* 3) صقيل *ſækyl.* s. Lævigatus ad nitorem. *Acceſo*, *ardente*, *infiammato*, *forbito*, *polito.* ¶ چراغ افروخته *cerāghy uel cirāghy efrüchte.* Lampas ardens, candela accenſa, & clieus. *Candela ardente*, *e cliente.*

افروز *efrüz.* p. *part. in comp. uſit.* 1) Pollens. 2) Accendens. ¶ عالم افروز *ālem efrüz*, & جهان افروز *ğihān efrüz.* Mundum illuminans *ſal* مجلس افروز اولدي *meğlis efrüz oldy.* Accendit ad convivia. *Sæ.* *Gli fuggeri dì far banchetti.* *Br.* معركه *Br.* معركه *maʿrike efrüz aldyler.* Pugnam aggreſſi ſunt. *Cominciarono la battaglia.* معركه افروز عرصه كارزار اولدى *maʿrike efrüz ærſæi kārzār oldy.* Acies ad pugnam diſpoſuit, & accendit. *Sæ.* *Gli preſentò la battaglia.* *Br.*

افروزا *efrüzā.* p. *part. pro* افروزان *efrüzān.* Ardens, flagrans. *Caſt.*

افروزانيدن *efrüzāniden.* p. *V. Tranſit. ab* افروزيدن *efrüziden.* Facere acceodere.

افروزدن *efrüzenden.* p. *V. paſ.* Acceodi, comburi. *Caſt.*

افروزنده *efrüzende.* p. *part.* Politor, oitorem afferrens. *Caſt.*

افروزيدن *efrüziden.* p. *V. i. q.* افروختن *efrüchten.* p. 1) Accendere. 2) Reſplendere. 3) Polire. *Ferh.*

افروس *āforos* s. *n. f. ex Græco.* Excommunicatio, enathema. *Scommunica.* ¶ افروس *āforos* v. Excommunicare, a cætu piorum, conſilioqueabigere. *Scommunicare.*

افروسه *efrüse*, آفروشت *āfrüşt*, & آفروشه *āfrüše.* p. *n. f.* 1) Dulciarii domeſtici genus *ex butyra*, *melle* & *farina confectum.* *Ferh.* 2) برغول *burghul.* v. Triticum, *vel* hordeum ſemitulum. 3) Cibus *ex eo* coctus. *Caſt.* 4) Cibus ex ovis, & melle *in provincia* گيلان *gilan* uſitatus. *Ferh.*

افروغ *efrügh.* p. *n. f.* 1) Radius *ſalis.* 2) Splendor *lunæ.* 3) Lumen *candelæ.* *Ferh.*

افره *üfüre.* s. *n. f.* Vehementia caloris. *Wan.*

افري *efrī.* p. *part. i. q.* آفرين *āferīn.* Creans. *Ferh.*

آفريد *āferīd.* p. 1) 3. *perf. præt.* Creavit. 2) *Etiam* 3. *perf. futuri* Creabit. 3) *pra part. præſ.* Creans, creator. *Ferh.*

آفريدگار *āferīdgār*, & *āferīdeğār* p. *n. f. comp.* Creator. *Creatore.* *Ferh.*

آفريدگان *āferīdeğān.* s. *n. f. pl. ab* آفريده *āferīde.* Creati, res creatæ, creaturæ. *Creati*, *creature.* *Ik.*

آفريدن *āferīden.* p. *V.* Creare. *Ferh.*

آفريدون *āfrīdūn*, & افريدون *efrīdūn.* Nomen Principis *ardine ſeptimi ex Dynaſtia Piſtadianorum*, *qui* ضحاك *zuhāk tyrannum devicit.* *Lub. tew.*

آفريده *āferīde.* p. *part. paſ.* Creatus. *Creato.* ¶ هيچ آفريده *hyć āferīdeje.* Nulli mortalium. *A niuna creatura*, *à perſona.*

آفريده‌كار

افریدگار *āferīdegār.* p. *i. q.* اوستاد *uſtatſus* *n. f. compoſ.* Creator. *Sæ.*

افرز *efrīz*, & افریز *ifrīz.* s. *n. f.* Corona, & ſupercilium parietis *vel* portæ projectura. *Wan.*

افریقیه *ifrīkīje.* s. *nom. prop.* Africa *Africa.*

آفرین *āferīn.* p. 1) *part. laudantis.* Euge, macte. *O bravo, viva!* 2) *in comp. i. q.* برادیجی *iarādiği.* Creator, creans. ¶ جهان آفرین *gihān āferīn.* Creator mundi. *Creatore del mondo.* 3) *n. f.* Apprecatio, applauſus *augurio.* 4) Nom. primi dici ex quinque diebus intercalaribus anni perfici. *Ferh.* ¶ آفرین اوتمك *āferīn okumak*, & آفرین ا *āferīn e.* Applaudere, laudare, probare, benedicere. *Applaudere, approvare, lodare.* هزار آفرین و هزار تحسین اندیلر *hezār āferīn-wū hezār taḥsīn ittiler.* Mille illi laudes dedit factum approbando. *Gli diede mille encomij, applauſi, approvazioni. Sæ.*

آفرینش *āferīniſ.* p. *n. f.* برادش *iarādiſ*, & برادلش *iarādiliſ.* t. Creatio *act.* & *paſſ. Creazione.* ¶ خداوند آفرینش *chudāwendi āferīniſ.* Deus creationis, & rerum creatarum. *Sæ.*

افز *efz.* s. *V. act. pro* وفز *wefz*, *i. q.* وثب *wesb act.* Aſſilire, impetum facere. *Gol.*

افزا *efzā.* p. *part. i. q.* فزا *fezā* p. *in compoſit.* ارتجی *arturiği.* t. Augens, multiplicans. *Accreſcitore.* ¶ روح افزا *rūh efzā.* Spiritum augens, *ſeu* recreans. *Che accreſce la vita. Sæ.* بهجت افزا *bihğet efzā.* Hilaritatis auctor. *Che accreſce l'allegrezza. Ik.*

افزار *efzār.* s. *n. f. pl.* ابازر *ebzīr*, *i. q.* ابزار *ebzār*, & ابازر *ebazir vel pro eis.* Condimenta cibis iocoqui ſolita. ¶ افزار دیك *efzārī dīk.* Condimenta ollæ. *Le ſpezie*, & *erbaggi della pignatta.*

افزار *efzār.* p. *n. f.* 1) *pro* ابزار *ebzār.* Condimenta ciborum. 2) Inſtrumentum opificis. 3) Calceus. 4) Velum navis. *Ferh.* 5) Artificium. *Caſt.*

افزاز *efzāz.* s. *n. f. pl. a* فز *fezz.* Juvencæ vaccarum ſylveſtrium. *Wan.*

افراز *ifzāz.* s. *V.* [4. *a* فز] 1) Dimovere, exturbare *locō.* 2) Facere ut prolabente pede excidat *loco. Gol.* 3) Terrere. *Wan.*

افزاع *efzāʿ.* s. *n. f. pl. a* فزع *fezʿ.* Terrores. *Gol.* Auxilia. *Wan.*

افزاع *ifzāʿ.* s. *V.* [4. *a* فزع.] 1) Metu afficere ac percellere. 2) Juvare, ſuccurrere. *Wan.* 3) Pellere metum. 4) Excitare *e ſomno. Gol.*

افزایدن *efzāʾiden.* p. *V.* 1) Multiplicare, augere. *Ferh.* 2) Creſcere. *Accreſcere, moltiplicare. Caſt.*

افزایا *efzāja.* p. *part.* Addens. *Caſt.*

افزایانیدن *efzājānīden.* p. *V. Tranſit. ab* افزودن *efzūden.* Augere facere. *Caſt.*

افزایدن *efzāiden*, *ſeu* افزاییدن *efzājīden.* p. *V.* 1) Adjicere, attollere. 2) Attolli, ſublimem eſſe. 3) Cadere. ¶ افزایدن در قیمت چیزی *efzājiden der kyjmeti čīzi.* Plus offerre pro re aliqua. *Caſt.*

افزایش *efzājiſ.* p. *n. f.* Incrementum, abundantia. ¶ افزایش نمودن *efzājiſ nūmūden.* Augeſcere, augeri. افزایش کردن *efzājiſ kerden.* Incremeotum capere, adoleſcere. *Caſt.*

افزر *efzer.* s. *part.* Tuberoſo admodum *ſeu* gibboſo pectore *vel* dorſo *vir. Wan.*

افزردن *efzerden.* p. *V.* Abjicere, demittere.

افزنك *efzenk.* p. *n. f.* Magnitudo, altitudo. *Caſt. pro* افرنك *efrenk.*

افزودن *efzūden.* p. *V. i. q.* افزانیدن *efzānīden.* p. 1) Augere. *Ferh.* 2) Augeri, multiplicare, adjicere. *Caſt.*

افژودن *efjūden.* p. *V.* Abjicere. *Ferh.*

افژوردن *efjūrden.* p. *V. pro* افزردن *efjürden.* Abjicere. *Caſt.*

افژول *efjūl.* p. *n. f.* Excitatio, inſtigatio. *Ferh.*

افژولانیدن *efjūlānīden.* p. *V. Tranſit.* Facere, ut quis potu ſe reficiat, ſedetque ſitim. *Caſt.*

افژولنده *efjūlende.* p. *part. ab* افژولیدن *efjūliden.* 1) Excitans. 2) Exigens. 3) Amoveos. *Ferh.*

افژولیدن *efzūliden.* p. *V.* Avidum, & audeotem reddere. *Ferh.*

افژولیدن *efjūliden.* p. *V.* 1) Satiare, explere. 2) Expleri. *Caſt.* 3) Inſtigare, excitare. *Ferh.* 4) Avidum, & audeotem reddere. 5) Removere, amovere. 6) Pulverem excitare *in valle. Caſt.* 7) Eruere. *Ferh.*

افزون *efzūn.* p. 1) *part.* ارتق *artyk*, *vel artuk.* Plus amplius. 2) *adj.* Adauctus, eximius. *Più, più lungo, ampio,* & *eſſimio, quod* & افزونتر *efzünter.* Excelleotior, auctior. *Ferh.* ¶ افزون قیاسدن *kyjāſten efzūn.* Plus quam comprehendi poſſit, incomprehenſibilis, infinitus. افزون آمدن شدن *efzūn āmeden*, *vel ſüden.* Exuperare, redundare, & prævalere. افزون ماندن *efzun mānden.* Supereſſe, ſuperare. افزونی کردن *efzūnī kerden.* Plus quam ſatis petere, modum excedere, injuſtum eſſe. نان افزونی *efzūnī nān.* Inflatio panis ex fermento, & *ipſum* fermentum. *Caſt.*

افزوني *efzūni.* p. *n. f.* Acceſſio, augmentum. *Abbondanza, avanzo.*

افيدن *efſiden.* p. *V.* Abjicere. *Caſt.*

افسا *efsee.* ٥. *part.* 1) Qui protuberante pectore *aut* lumbis depreſſis eſt. *Gol.* 2) Qui confidens non ſine moleſtia ſurgere poteſt. *Wan.*

افسا *efsā.* p. *n. f. pro* افسونكر *efsūnker.* Præſtigiator. *Ferh.*

افساح *ifsāh.* ٥. *V.* [4. *a* فسح] Amplum, & capacem eſſe *locum. Gol.*

افساخ *ifsāch.* ٥. *V.* [4. *a* فسخ] Obliviſci *coranum. Wan.*

افساد *ifsād.* ٤. *V.* [4. *a* فسد] 1) Corrumpere, perdere. *Wan.* 2) Graſſari inferendis malis *ut lupus in gregem. Corrompere, diſſuiare al male. Gol.*

افسار *efsār.* p. *n. f.* بولار *jular.* ٤. Capiſtrum, habena. *Cavezza. Ferh.*

افسال *efsāl.* ٥. *n. f. pl. a* فسل *fesl.* Homines ſequioris generis. *Wan.*

افسال *ifsāl.* ٥. *V.* [4. *a* فسل] 1) Detrahere de palma *ſurculum* ad plantandum. 2) Adulterare *monetam.* 3) Iocruſtare *merces. Gol.*

افسان *efsān.* p. *n. f.* 1) Cor, *Caſt.* 2) سنك افسان *ſengī efsān.* p. Lapis, quo acuitur ferrum. *Ferh.* 3) Armilla, brachiale. 4) Pericarpium. *Caſt.*

افسانيدن *efsānīden.* p. *V. Tranſ.* Facere, ut quis narret. *Caſt.*

افسانوس *ifsānūs.* p. *nom. prop.* Oceanus, mare orbem circumdans. *Caſt.*

افسانه *āfsāne*, & *afzane.* p. *n. f.* حكايت *hykājet.* ٥. Hiſtoriæ fabulofæ narratio, fabula. *Diceria, favola. Ferh.* ¶ افسانه و افسون ابله *efsāne wū efsūn ile.* Fabulis, & carminibus incantatoriis, faſcinatis verbis. *Con favole, parole ingannevoli. Sæ.* افسانه كفتن *efsāne güften.* Narrare hiſtoriam fabulofam, ſeu fabulas referre. *Raccontar favole.* سلطنت اسمي اكا افسانه در *ſoltænet iſmī an-a efsāne dür.* Nomen principis ipſi fabula eſt, *h. e.* princeps vocari, non meretur. *Non merita d'eſſer chiamato prencipe. Sæ.*

افسانيدن *efsānīden.* p. *V.* Narrare, referre *hiſtoriam, fabulam. Caſt.*

افساي *efsāj.* p. *n. f.* 1) Incantatio. 2) Incantator. *Ferh.*

افسانيدن *efsājānīden.* p. *V. Tranſit.* Narrare facere. *Caſt.*

افسر *efser.* p. *n. f.* اكليل *iklīl.* ٤. تاج *tāg* ٤. 1) Corona, regium capitis infigoe. *Corona.* 2) *pro* افسار *efsar.* p. Capiſtrum. *Cavezza. Ferh.*

¶ افسر و تاج *efserū tāg*, & افسر سر *efjer ſer.* Corona capitis. *Sæ.* افسر جاه آندكلري كلاح *efserī ğiāh ittükleri Külah.* Pileus, quo utebatur loco coronæ digoitatis. *La beretta, eh'egli teneva in vece di corona. Sæ.* خون شهادتي سرلرينه افسر ايدوب *chūnī ſehādetī ſerlerine efser idüp.* Sanguinem martyrii, coronæ capitis ſui loco æſtimans. *Sti. mando il ſangue del martirio per corona del ſuo capo. Sæ.* اول بيتك مضمونني افسر مباهات ايدوب *ol beitün-mæzmūnini efserī mūbāhāt idüp.* Senſum illius diſtichi pro corona gloriæ habens. *Sæ.*

افسرانيدن *efsürānīden.* p. *V. Tranſit. ſeq.* افسردن *efsürden.*

افسردن *efsürden.* p. *V.* 1) Flaccere, marceſcere. 2) Coogelari. *Ferh.*

افسر سكزى *efser ſigezī.* p. *n. f. compoſ.* 1) Inſtrumentum muſicum. 2) Vox, melodia. *Ferh.*

افسرده *efsürde.* p. *part.* صولمش *ſolmiſ*, & طوكمش *don-miſ.* ٤. 1) Flaccidus. 2) Congelatus. *Fiacco, arido, & gelato.* ¶ افسرده و *efsürde* ol. Flacceſcere, marceſcere, areſcere *de flore, & colore, &* coogelari, glaciari. *Fiaccarſi, eſſer fiacco, congelarſi, agghiacciarſi.* دل افسرده *dili efsürde.* Duri cordis.

افسق *effæk.* ٤. *comp.* فاسقرق *fāſykræk.* ٤. Nequior. *Più cattivo, ſcelerato.* ¶ افسق يهود *efsækȳ iehūd.* Nequiſſimus Judæorum. *Teſ.*

افسركر *efserker.* p. *n. f. compoſ.* Apus, *avis paradiſi. Caſt.*

افسطين *efsentīn*, & افسنتين *efsentȳn* p. *n. f.* پلين *pelīn*, & پلن *pelūn.* ٤. Abſynthium. *Aſſintio.* ¶ افسنتين شرابي *efsentīn ſerābī.* Abſynthides. *Vin d'aſſintio.* افسنتين رومي *afsentīnī rūmī.* Absynthium græcum.

افسو *efsū.* p. *n. f.* 1) Furca, merga. *Caſt.* 2) *ex lingua Pechlevica i. q.* بيا *bijā.* Veni. *Ferh.*

افسور *ūfsūr.* p. *n. f.* 1) Pudor, verecundia. 2) Fera quædam. *Caſt.*

افسوس *efsūs.* p. 1) *partic. dolentis.* Heu, dolendum. 2) *n. f.* Ludibrium, irriſio. 3) Extorſio. *Ferh.*

افسوس داشتن *efsus dāſten.* p. *V.* 1) Irridere, deſpicere. 2) Ludere. *Caſt.*

افسوس زدن *efsus zeden.* p. *V.* Contemptum injicere, contumeliam inferre. *Caſt.*

افسوس كردن *efsūs kerden.* p. *V.* Jactare ſe. *Ferh.*

افسوكل *efsūgil.* p. Pechlevice. *Seconda l'anticca lingua perſica. Ferh.*

افسون

افسون *efsūn.* p. *n. f.* 1) عزيمة *æzīme.* s. Carmen incantatorium. 2) Dolus. 3) Meodacium. *Ferh. Incantesimo.* ¶ بير افسون اوودي *bir efsūn okudy.* Recitavit carmeo incantatorium. *Fece un'incantesimo. Eb.*

افسونكن *efsūnkūn.* p. *n. f. comp.* Fascinator, præstigiator. *Cast.*

افشا *ifshā.* a. *V.* [4. a فشو] 1) Divulgare, publicare *nuntium. Rivelare, palesare, divolgare. Wan.* 2) Opes pecorave habere *sese propagantia. Gol.* ¶ سوني افشا اندي *sirrini ifshā itti.* Secretum ejus revelavit. *Rivelò il suo secreto.*

افشادن *efshāden.* p. *V. i. q. vel pro* افشاردن *efshārden.* 1) Stringere, premere. 2) Turpia, & obscœna loqui. *Cast.*

افشار *efshār.* p. 1) *part. ab* افشاردن *efshārden.* Fundens, spargens, *in comp. maxime usitatum.* ¶ آب افشار *āb efshār.* Aquam fuodeos. 2) *n. f.* Socius, auxiliator. 3) Textoris scrobs. *Ferh.*

افشاردن *efshārden*, & افشاريدن *efshārīden.* p. *V.* 1) Premere, exprimere. 2) Inaniter, probrosa & obscœna loqui. *Ferh.*

افشارده *efshārde.* p. *part. pas.* Pressus. *Cast.*

افشاش *ifshāsh.* s. *V.* [4. a فشّ] Rutare. *Ruttare. Wan.*

افشاغ *ifshāgh.* s. *V.* [4. a فشغ] Desuper percutere *aliquem baculo. Wan.*

افشان *efshān*, & فشان *fishān.* p. 1) *part. in comp.* صاچيجي *saçiği.* s. Spargens. *Ferh.* ¶ خون افشان *chūn efshān.* Sanguinem spargens. دُرّ افشان *dürr efshān*, & *in Ik.* جوهر افشان *gewher efshān.* Uniones, gemmas spargens, pretiosus. *Che sparge perle, ò gioie.* يمين و يسارده تيغ افشان اولوب *iemīnū iesārde tygh efshān olup.* Vibrando ensem in utramque partem, dextram & sinistram. *Maneggiando alla destra, e sinistra la sua scimitarra. Sæ.* غبار افشان *ghubār efshān* ot. Pulverem adspergere, pulvere conspergere. *Gettar polvere. Ik.* 2) *usit. n. f.* Effusio urinæ. ¶ قبا افشان *kæbā efshān h. e.* بوق *bok*, s. Emissio excrementi crassi, stercus. *Merda.*

افشانانيدن *efshānānīden.* p. *V.* Spargere facere. *tranſit. ſequentis.*

افشاندن *efshānden.* p. *V.* 1) Spargere. 2) Exqutere, aspergere. *Spargere*, e *spandere. Ferh.*

افشانده *efshānde.* p. *part. pas.* Sparsos. *Sparso.*

افشانيدن *efshānīden.* p. *V. tranſ.* Spargi curare. *Far spargere, spandere. Ferh.* ¶ دست افشانيدن *dest efshānīden.* Plaudere manibus.

افشردن *efshürden.* p. *V.* 1) Comprimere, exprimere, *ut succum ex fructibus.* 2) Stringere. *Cast.* 3) Obscœna loqui. *Ferh.*

افشرده *efshürde.* p. *part. pas.* Expressus. *Ferh.*

افشرش *efshüriſh.* p. *n. f.* Expressio. *Cast.*

افشرگر *efshürger.* p. *n. f.* عصّار *æſsār.* i. Expressor olei, succi, *vel* uvarum. *Cast.*

افشره *efshüre.* p. *n. f.* 1) Expressio. *Ferh.* 2) Succus expressus ex plantis, *pec.* fructibus, *ut cydoniis, malis punicis aliisque etiam in spissatis. Cast.*

افشغ *efshagh.* s. *part.* Prominentiorem habens *anteriorem dentem, vel* dissitos *eosdem dentes* habens *vir. Gol.*

افشنه *efshene.* p. *n. prop.* Nomen oppidi in provincia transoxana penes urbem بخارا *buchārā, ubi natus Avicenna. Ferh.*

افشو *efshū.* p. *i. q.* افسو *efsū. Ex lingua Pechlevica.* Veni.

افشه *efshe.* p. *n. f.* Decorticatum, leviter molla fractum triticum, *vel* alica. *Ferh.*

افشين *efshin*, p. *n. prop.* Nomen viri. *Ferh.*

افصا *ifsā.* s. *V.* [4. *ab* فصي] 1) Liberari, liberum evadere *à mala. Gol.* 2) Cessare, desinere *pluviam.* 3) Separari *rem a re. Wan.* 4) Remittere, recedere *à nobis hyemem, æstum. Gol.*

افصاح *ifsāh.* s. *V.* [4. a فصح] 1) Perspicue explicare mentem, enarrare. *Spiegar chiarameute. Wan.* 2) Illucere *auroram. Gol.* 3) *Lac* a spoma purum esse. *Wan.* 4) Claram esse *urinam.* 5) Eximium & liberum esse *ab aliqua re.* 6) Pascha suum celebrare *Christianum aut Judæum. Gol.* ¶ فتح و نجاح پيغامني افصاح انبشدي *fethu negiāh peighāmini ifsāh itmis idi.* Nuntium victoriæ, & triumphi perspicue & distincte expositi. *Espose chiaramente la nuova, che recava della vittoria riportata. Sæ.* افصاحاً *ifsāhæn* Apodictice. *Chiaramente.*

افصاد *ifsād.* s. *V.* [4. a فصد] Fissas apertasque *arborem* habere foliorum *gemmas. Gol.*

افصاص *ifsās.* s. *V.* [4. a فصّ] Extrahere. *Wan.*

افصام *ifsām.* s. *V.* [4. a فصم] Cessare *pluviam*, desinere *febrim, Wan.*

افصح *efsah.* s. *comp.* Præstantior. ¶ افصح الكلام *efsahül-kelām* Præstantior eloquentia. *Tef.*

افصع *efsa'.* s. *part.* Qui reducto præputio nodum habet glandem *puer. Wan.*

افصم *efsam* s. *part.* Tracta, fissa *armilla. Gol.*

افصي *efsi.* s. *n. prop.* Nomen viri celebris inter Arabes. *Wan.*

افضا *ifzā.* s. *V.* [4. *a* فضو] 1) Prodire in camputn. 2) Ingredi *ad conjugem ſuam, i. e.* concumbere *cum ea.* 3) Vehementiore congreſſu viriare *mulierem.* 4) Aperire *alicui arcanum ſuum.* 5) Applicare volam *manus* terræ, *uti in oratione apud Mohammedanos fieri ſolet. Wan.*

افضلح *ifzāh.* s. *V.* [4. *a* فضح] 1) Illuecre, lucere *auroram. Wan.* 2) Rubeſcentes, *ſeu* flaveſcentes, phœniceos dactylos ferre *palmam. Gol.*

افضاخ *ifzāch.* s. *V.* [4. *a* فضخ] Expreſſioni idoneum eſſe incipere *racemum. Gol.*

افضال *efzāl.* s. *n. f. pl. a* فضل *fazl.* Scientiæ, & beneficia, gratiæ. *Scienze, virtù, & grazie, benefizi. Sæ.*

افضل *ifzāl.* s. *V.* [4. *a* فضل] 1) Beneficere *alicui. Wan.* 2) Relinquere reſiduum *de re aliqua.* 3) Excedere quantitate, numero *alios.* 4) Excellere *in re aliqua. Gol.*

افضال *ifzāl.* s. *n. f.* 1) ارتسغلف *artuklyk.* Exuberantia. 2) Beneficium. *Avanzo, grazia, beneficio.* ¶ ظل افضال حضرت الله پادشاه اسلامه پشت و پناه اولور *zylli ifzāli hazreti ilāh pādišāhi islāme püstü penāh olur.* Umbra gratiæ divinæ protectio & aſylum erit principi veræ fidei. *L'ombra della grazia divina ſerà la protezione del prencipe della vera fede. Sæ.*

افضح *efzah.* s 1) *part.* Subalbicans. 2) *n. f. talis.* Leo. 3) *talis* Camelus. *Wan.*

افضل *efzal.* s. *comp. pl.* افاضل *efāzyl* اولورف *ulurak* & شرفغرف *ſerfrak.* s. Præſtantior, excellentior. *Migliore, più eccellente.* ¶ افضل الرسلين *efzalül mürſelin.* Nobiliſſimus, eminentiſſimus phophetarum. *Il primo de' profeti. Sæ.*

افضليت *efzalijet.* s. *n. f.* Præcellentia, prævalentia. *L'avvantaggio, preeminenza. Sæ.*

افطا *eftā.* s. *part.* Imbricem habens naſi depreſſum. *Wan.*

افطار *iftār.* s. *V.* [4. *a* فطر] 1) Comedere, *ſeu* auſpicari refectionem poſt jejunium, ſolvere jejunium. *Romper il digiuno, ciò è doppo auer digiunato tutto il giorno, cominciar à mangiar la ſera. Wan.* 2) Conficere *quid* immature *citra idoneam diſpoſitionem. Gol.*

افطام *iftām.* s. *V.* [4. *a* فطم] Idoneum eſſe *pullum ut ablactetur. Gol.*

افطح *eftah.* s. 1) *part.* Latiore capite præditus. *Wan.* 2) *n. f. cum artic.* الافطح *eleftah.* Taurus. 3) Camæleon. *Gol.*

افطحية *āftahijet.* s. *n. p.* Aphtahitæ. *Ita vocantur aſſeclæ* افطح بن الصادف *aftah benisādyk, qui profeſſus eſt ſectam* الامامية *el emāmijet. Emanuitarum, ſeu Pontificiorum, quæ eſt ſpecies* الشيعية *iš-šijet, Schiitarum. V.* شيعية *Hi aſſerunt, Pontificem mortuum non eſſe lavandum, neque orandum eſſe pro eo, neque accipiendum eſſe ſigillum, ſeu annulum ejus, neque ſepeliendum niſi ab alio pontifice. Marrac.*

افطر *eftar.* p. *adj.* Claudus. *Caſt.*

افطس *eftas.* s. *part. fæm.* فطسا *fatsā.* Simus, qui depreſſum, expanſumque habet imbricem naſi.

افطور *eftūr.* s. *n. f. pl.* افاطير *efātyr.* Fiſſura in naſo, & facie *adoleſcentis. Gol.*

افظاع *ifzā'.* s. *V.* [4. *a* فظع] 1) Inviſum ac turpe eſſe *negotium.* 2) Talem comperire *rem. Wan.* 3) Incidere in tale negotium, ejuſve caſu affici *hominem. Gol.*

افعال *ef-āl.* s. *n. f. pl. a* فعل *fi'l.* Actiones, opera. *Azzioni, opere.* ¶ افعال الشك و اليقين *ef-ālüš-šek, wel-jakyn.* Verba dubii, & certitudinis. *Vocantur etiam* افعال القلوب *ef-ālul-kulūb.* Verba cordium, *ſeu quæ actus interioris cognitionis exprimunt; reguntque accuſativum tam rei quam perſonæ v. g.* حسبت زيداً عالماً *hæſebtu zejdan āliman.* Cenſui zejdum doctum. افعال المدح و الذم *ef-ālül-medh wez-zemm.* Verba laudis, & vituperii: *quæ petunt duos nominativos poſt ſe, nimirum & nominis generici per articulum determinati, & nom. proprii, cui laus aut vituperium attribuitur v. g.* نعم الرجل زيد *na-mer-reğulu zejdun.* Præclarus vir fuit zejdus. افعال المقاربة *ef-ālül mukāribet.* Verba propinquitatis: *quæ regunt nom. perf. & acc. rei. v. g.* قرب زيد الخروج *karibe zejdül-churūğe.* Prope fuit zeidus exitui, parum abfuit, quin zeidus exiret. افعال و اخلاق *æchlāku ef-āl.* Mores, & opera. *Li coſtumi, ed azzioni. Ik.* افعال مقلبة *ef-ālī æklije.* Opera ingenioſa. *Bob.* اول دبسارده اظهار اتذكي افعالي *ol dijārde yzhār ittüği ef-ālī.* Opera, quæ præſtiterat io illis partibus. *Le coſe, che aveva operato in quelle parti. Sæ.*

افعام *if-ām.* s. *V.* [4. *a* فعم] 1) Implere *vas, domum odoribus.* 2) Implere *ſeu* accendere *ira. Wan.* 3) *Ipſa aromata* odore *domum* implere. *Gol.*

افعو *ef-ēw.* s. *n. f.* Vipera, *pro* افعي *ef-ā. Gol.*

افعوان *ufu-ūn.* s. *n. f. pl. præc.* Serpentes *mares. Wan.*

افعي

افعي *ef-ī.* s. *n. f. pl.* افاعي *ef-āy.* بيوك يلان *büyük yilān.* t. Serpens magnus, & malignus, vipera, aſpis. *Serpente, vipera.* ¶ زبان افعي مرتيز *zübānī ef-ī gibi ſertyz.* Acutus, ſicut lingua viperæ. *Acuto, come la lingua della vipera. Ah.*

افعي قربان *ef-ī kyrbān.* p. *n. f. comp. i. q.* كمان *kemān.* p. Arcus, ſignum zodiaci. *Ferh.*

افغا *ifghā.* s. *V.* [4. *a* فغو] 1) Muſcoſos flores proferre *plantam, pec. cyprum. Wan.* 2) Corrumpi *palmam.* 3) Comedere dactylos فغا *fœghā*, dictos. 4) Pauperem evadere *e divite*, inobſequentem *e morigero.* 5) Ira accendere. *Wan.*

افغار *ifghār.* s. *V.* [4. *a* فغر] 1) Aperire *os ſuum.* 2) Oriri, *ſeu* culminare pleiades. *Gol.*

افغان *efghān*, & اوغان *ewghān.* p. *n. f. i. q.* فغان *fighān* p. Lamentatio, gemitus. *Gemito, lamentazione.* ¶ افغان *efghān* s. Ingemiſcere, lamentari. *Gemere, gridar con pianto, lamentare.*

افف *efef.* s. *n. f.* Res pauca, paucum, parum. *Gol.*

افق *ufk.* s. *n. f.* 1) Tractus terræ, plaga mundi. 2) Velociter incedens & celeri curſu pollens *equus. Gol.*

آفق *āfyk.* s. *comp.* 1) Valde præſtans, & perquam liberalis *vir.* 2) Velox, curſu excellens *equus. Gol.*

افق *efak.* s. *V. act.* 1) Excellere, præſtare *pec.* liberalitate *virum.* 2) Abire ac proficiſci per orbem. *Gol.*

افق *efek.* s. *V. act.* [F. 2.] 1) Concinnare inſpiſſando *corium.* 2) Donando ſuperare *alios. Gol.*

كوك كناري آفاق *āfak.* افق *ufuk.* s. *n. f. pl.* *gök kenārī* t. Horizon. *Orizonte. Gol.* اول ولايتك افقندن طالع اولوب *ol wilājetūn ufukynden tālyᵃ olup.* Oriendo ex horizonte illius regionis. *Spuntando sù l' orizonte di quel paeſe. Sæ.*

افقاد *ifkād.* s. *V.* [4. *a* فقد] 1) Deſtruere. 2) Facere, ut fruſtra quærat, deſideretque. *Gol.*

افقار *ifkār.* s. *V.* [4. *a* فقر] 1) Pauperem facere. 2) Latus *ſeu* dorſum obvertere *alicui prædam*, petendi ſe copia facta. 3) Commodare *inequitandi gratia, camelum. Wan.*

افقاه *ifkāh.* s. *V.* [4. *a* فقه] Intelligendum dare, facere ut intelligat. *Gol.*

آفقه *āfakyt.* s. *n. f. pl. ab* افيق *efyk.* Coria non prorſus parata. *Gol.*

افقر *efkær.* s. *comp.* Pauperior. *Più povera.*

افقم *efkæm.* s. *part. fœm.* فعما *fœkmā.* 1) Inciſorum dentium inferiores protenſos habens ultra ſuperiores mento. 2) Curvum diſtortumque *negotium. Wan.*

افقي *ufukȳ*, & *efœkȳ.* s. *poſſeſſ. ab* افق *ufk.* Qui varias luſtravit oras. *Gol.*

افك *efk.* s. *V. act.* [F. 3] 1) Invertere. 2) Dimovere *a conſilio aut propoſito.* 3) Meotis conſiliique inopem reddere. *Gol.*

افك *ifk.* s. *n. f.* Meodacium. *Menzogna.* ¶ افكله *ifkile.* Cum mendacio. *Con falſità, e bugia. Tēſ.* افك عميم و بهتان عظيم ايلدى *ifkī ʿāmīm we bühtānī ʿaẓȳm eiledi.* Solenne mendacium, & inſignem calumniam protulit. *Diſſe una ſolenniſſima bugia, e grandiſſima calunnia. Eb.*

افكّ *efekk.* s. *part.* Qui divaricatam luxatamve *ſcapulam* habet, *ſcil.* præ laxitate, & imbecillitate. *Gol.*

افكار *efkār.* s. *n. f. pl. a* فكر *fikr.* Cogitationes, conſilia, curæ. *Penſieri, opinioni, cure.* ¶ افكار اصابت مدار *efkārī ysābet medār.* Recta conſilia. *Prudenti, retti conſigli.*

افگار *efgār.* p. 1) *n. f.* Vulnus *in genere.* 2) Vulnus, quod contrahit jumentum ex gravitate oneris. 3) *adj.* Membris captus, paralyticus. *Ferh.* 4) Pruneolum ſylveſtre. *Coſt.* ¶ افكار شدن *efgār ſüden.* Defetiſci. *Eſſer fatigato.* افكار مي *efgārī mei.* Oppletio vino, ebrius. *Stordito, carico di vino. Ik.* تعبير روياسي افكاريله افكار اولوب *taʿbīrī rūyāſī efgārīile efgār olup.* Confuſus, & fatigatus cogitationibus circa explicationem ſomnii ſui. *Sæ. Fù da penſieri ingombrata; canſiderando il ſignificato di quella viſione, di quel ſogno. Br.* دل افكار پر *dilī efgārī pür efkār.* Cor feſſum, & confuſum, cogitationibus plenum. *Sæ.*

افكار *ifkār.* s. *V.* [4. *a* فكر] Cogitare. *Wan.*

افكال *efkāl.* s. *n. f. pl. a* فكّل *fekkl.* Mandibulæ. *Gol.*

افكانه *efkāne.* p. *n. f.* Abortus, *pec. neo. formati embryones. Ferh.*

افكانيدن *efkānīden.* p. *V. tranſit. ab* افكندن *efkenden.* Projicere.

افكاه *ifkāh.* s. *V.* [4. *a* فكه] Multum lactis habere *camelitem* ex recentium herbarum paſtu. *Wan.*

افكل *efkel.* s. *n. f.* 1) Tremor. *Wan.* 2) Picus viridis. *Gol.*

افكن *efken.* p. *part. comp.* اتيجي *atiği*, & براغيجي *brāghyği.* t. Jaciens, abjiciens. ¶ كوه افكن *koh efken.* Montes disjiciens. *Che dirocca li monti.* تاب افكن *tāb efken.* Flammas jaciens, flammivomus. *Che butta fiamme. Ik.* سنك افكن *ſenk efken.* Lapides vibrans. *Che getta, lancia pietre. Ah.* تيمد باد

باد تند افکن *tünd bādī bīch efken.* Ventus vehemens, radicum evulsor. *Vento impetuoso, che sradica gli alberi. Ik.* اول شیر مرد افکن *ol śīrī merd efken.* Ille leo hominum victor. *Quel leone, che oprime gli uomini.*

افکندگی *efkendegī. v. n. f.* براغلمشلق *braghylmiślyk.* s. 1) Abjectio. 2) Lapsus. 3) Servitus. *Abandonamento, caduta, & servitù.*

افکندن *efkenden. p. V.* 1) Projicere. 2) Vibrare. 3) Delere.

افکنده *efkende.* p. 1) *part. paſ.* براغلمش *braghylmiś* اتلمش *atylmiś.* s. Projectus, abiectus. 2) *n. f.* Servus. *Buttato, abbandonato, gettato, & vile, ſervo V.* حلقه ¶ افکنده ذراب *efkendeī türāb.* Humi proſtratus. *Buttato per terra. Sæ.* بنده افکندسی *bendeī efkendeſi.* Servus infimus ejus. *Suo vil ſervitore. Eb.*

افل *efell.* a. *part.* Per crenas *vel* rimas acie fractus *enſis. Gol.*

افلو *eflā.* s. *n. f. pl. a* فلو *feluw.* Pulli equini. *Wan.*

افلا *iflā.* s. *V.* [4. *a* فسلو] 1) Ablactare. *Wan.* 2) In defertum contendere *vel* ingredi. 3) Pullum habere a lacte depulſum. *Gol.*

افلات *iflat.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* فلت] 1) Effugere, evadere. *Gol.* 2) Facere ut evadat. 3) Liberari. *Wan.*

افلاج *eflāğ.* s. *n. f. pl. a* فلج *feleğ.* Aquæ fluentes ex oculis. *Gol.*

افلاج *iflāğ.* s. *V.* [4. *a* فلج] 1) Liberare. *Gol.* 2) Superiorem reddere. *Wan.* 3) Juſtificare *cauſam ejus Deum. Gol.*

افلاح *iflāh.* s. *V.* [4. *a* فلح] 1) Succeſſu felicem eſſe. 2) Bene, proſpereque vivere. *Gol.*

افلاز *eflāz.* s. *n. f. pl. a* فلذ *filz.* Jecora. *Wan.*

افلاس *iflās.* s. *V.* [4. *a* فلس] Inopem fieri. *Eſſer fallito. Wan.*

افلاس *iflās.* s. *n. f.* Verſura, penuria. *Fallimento.* ¶ افلاس *iflās* s. Inopem eſſe, foro cedere. *Eſſer povero, e fallito.*

افلاط *iflāt.* s. *V.* [4. *a* فلط] 1) Liberare. *Wan.* 2) Inopinanti ſupervenire. *Gol.*

افلاطون *eflātūn.* s. *nom. prop.* s. Plato *vir etiam apud Orientales in ſumma æſtimatione. Platone. Wan.* ¶ افلاطون الهی *eflātūnī ilāhī.* Divinus Plato. *Eb.* افلاطون وقت اولدی *eflātūnī wækt oldy.* Factus eſt Plato ſui ſeculi. *Fù ſtimato il Platone del ſecolo. Eb.* افلاطون حکمت اسکندر سطوت *eflātūn hykmet iskender ſætwet.* Sapiens ut Plato, formidabilis ut Alexander. *Ah.*

افلاق *eflāk.* s. *n. f. pl. a* فلق *felæk.* Fiſſuræ. *Gol.*

افلاق *iflāk.* s. 1) *nom. prop.* Valachia: 2) *n. f. gentile.* Valachus, & qui in his confiniis loquuntur ſclavonice, *aut* ritus græci ſunt ruſtici, *vocantur etiam* افلاق *iflāk*, & *in pl.* افلاقون *iflākūn. Ll.* ¶ افلاق ولایتی *iflāk wilājeti.* Valachia. *Il paeſe di Valachia.* قره افلاق *kara iflak pro* بغدان ولایتی *boghdan wilājeti.* Moldavia.

افلاق *iflak.* s. *V.* [4. *a* قلق] 1) Mirum quid facere. 2) Adducere malum. *Wan.*

افلاک شناسان *eflāk śināsān.* p. *n. f. comp.* Aſtronomi.

افلاک *eflāk.* s. *n. f. pl. a* فلک *felek.* Cœli, orbes cœleſtes. *Li cieli. Wan.* ¶ خاکدن افلاکه رفع ایتمک *chākten eflāke ref* s. Erigere a terra ad cœlos. *Sollevare.*

افلاکیان *eflāgjān.* p. *n. f.* Aſtrorum adoratores. *Ferh.*

افلال *iflāl.* s. *V.* [4. *a* فلّ] 1) Pervenire in terram *pluvia* deſtitutam. 2) Exutum eſſe opibus. *Wan.*

افلج *efleğ.* s. *part. fæm.* فلجاء *felğiāe.* 1) Diſſitis inter ſe dentibus prædituſ. 2) Papillas in pectore diſtantiores habens. *Wan.*

افلح *efleh.* s. *part. fæm.* فلحا *felhā.* Inferioris labii fiſſura prædita, *aut* notatus. *Wan.*

افلس *efles.* s. *part.* 1) Ad ſummam inopiam redactus. *Fallito, totalmente impoverito.* 2) بی مروت *bī mürüwwet.* s. Incivilis, inurbanus. *Malcreato, groſſolano.*

افلس *eflūs.* s. *n. f. pl. pauc. a* فلس *fels.* Oboli, ſquamæ piſcium. *Gol.*

افن *efn.* s. *V. act.* [F. 1.] 1) Diminuere *aut* deſtituere, inſipientem & improvidum reddere, *uti DEUS aliquem.* 2) Diminueodo totum exhaurire quicquid ubere *camelitis* continetur, *ſive* mulgendo *mulctorem, ſive* lactando *pullum.* 3) Mulgere *camelitim* extra idoneum tempus *ſeu* conſuetam horam, *quod detrimentum afferre ſolet. Gol.*

افنا *efnī.* s. *part.* Ignotus, contemtus. ¶ افناء الناس *efnāūn-nās.* Ignoti homines. *Gol.*

افنا *ifnā.* s. *V.* [4. *a* فنی] Conſumere, corrumpere, deſtruere. *Guaſtare, corrompere, diſtruggere. Gol.* ¶ افنای کفّار *ifnāī küffār* s. Perdere infideles. *Diſtruggere gl' infedeli. Sæ.* شمس طومانی و آتش اوطوئی افنا ایدر *śems tumānī, we ātes oduni ifnā ider.* Sol nebulam, ignis ligna conſumit. *Il ſole ſgombra, conſuma la nebbia, & il fuoco le legne.*

افناد *efnād.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* فند] 1) Laborare imbecillitate mentis. 2) Ob ſenectutem mentiri. *Wan.*

افناك *efnāk.* s. *n. f. pl. a* فنيق *fenȳk.* Admiſſarii. *Wan.*

افناك *ifnāk.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* فنك] Commodius vivere poſt duriorem fortunam. *Gol.*

افناك *efnāk.* s. *n. f. pl. a* فنك *fūnk.* Muſtelæ fœnariæ *vulg.* fovinæ. *Gol.*

افناك *ifnāk.* s. *V.* [4. *a* فنك] Contiouo inſtare *ſeu* inſiſtere. *Gol.*

افنان *efnān.* s. *n. f. pl. a* فن *fenn.* Species rerum.

افنان *efnān.* s. *n. f. pl. a* فنن *fenen.* Rami. *Rami Ik.* II. اغصان *aghsān.*

افنة *efnet.* s. *part.* Parum lactis habens, lacte diminuta & exhauſta *camelitis. Gol.*

افندي *efendı ex Græco*, s. *n. f. vul. afendi.* Dominus, magiſter, herus. *Signore, padrone*, & *monſignore.* ¶ اسمعيل افندي *ismāil efendi.* Dominus Ismael. *Il Signor, ò Monſignor Ismaele. De Doctoribus, Eccleſiaſticis, Prælatis*, & *aliis viris doctis. V.* افندم اغا *efendimūz.* Dominus noſter *clementiſſimus. Noſtro Signore clementiſſimo. Ll. Hinc dimin.* بنم افندجكم *benūm efendigigūm.* Mi dominule *blandiendo. Mio ſignorino. Del.*

افنديدن *āfendiden*, & *efendiden*, p. *V.* Litigare, jurgia habere. *Ferh.*

افنون *ūfnūn.* s. *n. f. pl.* افانين *efānīn, i. q.* فن *fenn*, & اسلوب *ūslūb.* 1) Species rei, *pec.* doctrinæ. 2) Varia ratio *orationis.* 3) Serpens. 4) Anus languida ac annoſa. 5) Ramus perplexus luxurianſve. 6) Curſus mixtus *equi aut camelitis.* 7) Principium juventutis. *Gol.*

افنية *efnjet.* s. *n. f. pl. a* فنا *finā.* Atria domuum. *Wan.*

افوات *efwāt.* s. *n. f. pl. a* فوت *fewt.* Interſtitia inter duos digitos. *Wan.*

افواج *efwāǧ.* s. 1) *n. f. pl. a* فوج *fewǧ.* بولكلر *bölükler*, & بولك *bölük bölük.* s. Turmæ, catervæ. 2) *adv.* Turmatim, catervatim. *Wan.* II. امواج *emwāǧ* ¶ افواج مفرقة عسكرني جمعة مشغول اولدي *efwāǧī muteferrykæi æskerini ǧem.æ meşghūl oldy.* Diſperſas exercitus ſui turmas congregari curavit. *Atteſe à far radunar inſieme le truppe del ſuo eſſercito, ch' erano di perſe. Sæ.*

افواف *efwāf.* s. *n. pl. a* فوف *fuf.* Grana albicantia in interiore parte oſſis dactyli.

افواف *efwāk.* s. *n. f. pl. a* فقة *fykæt.* Lac quod in uberibus colligitur, inter binas mulctras. *Wan.*

افواف *efwāk.* s. *n. f. pl. a* فوف *fūk.* Crenæ ſagittarum. *Wan.*

افواه *efwāh.* s. *n. f. pl. a* فوه *fūh.* Ora. *Bocche.* ¶ بوخبر هراس كريبان افواه ناسدن افواه اندكده *buchæberī pūr hyrās girībānī efwāhi nāſten ychrāgrees istükte.* Poſtquam hic nuntius terribilis ex ſinu orum hominum caput extulit, *h. e.* poſtquam ſparſum eſt hoc terrible nuntium. *Quando ſi ſparſe dalla bocca del popolo queſta cattiva nuova. Sæ.* افواه ناسدن امائتله مذكور و ديانتله مشهور اولور *efwāhi nāſte emānet ile meẓkūr we dijānetile meshūr olur.* In ore homioum de integritate, ac rectitudine laudabitur, ac de obſervaotia religionis celebrabitur. *Sarà lodato da tutti di rettitudine, probità, e di eſſatta oſſervanza della legge.*

افواه *efwāh.* s. *n. f. pl. a* فوه *fūh.* Res aromaticæ, *quæ immiſcentur medicamentis ad procurandum illis meliorem odorem. Wan.*

افوى *üfūr.* s. *V. act.* [F. 4.] 1) Tranſilire. 2) Incitatius currere. 3) Promptum ac alacrem eſſe in ſerviendo. *Gol.*

افوى *üfūr.* p. *n. f.* 1) Bubo. 2) *pro* اروغ *arūgh.* Pandiculatio, ructus. *Ferh.*

افوى *üfur.* s. *parlic.* Vehementer. *Gagliardamente.* ¶ افور افور اسر *üfūr üfūr eſer.* Flat vehementer *ventus. Soffia gagliardamente il vento. Eb.*

افوغ *efwagh.* s. *part.* Craſſo naſo prædituſ. *Gol.*

افوف *efuf.* s. *part. i. q.* يأفوف *jeefūf.* 1) Puſillanimis, ignavus. 2) Fucus. 3) Celer, properans. 4) Incitati acriſque animi *vir.* 5) *n. f.* Pullus *attagenis. Gol.*

افوفة *üfūfet.* s. *n. f.* Actio, qua quis frequenter dicit repetitque, *uf, ſeu* phy. *Gol.*

افوك *efwæk.* s. *n. f.* Ruptæ crenæ ſagittæ. *Wan.* ¶ افوك ناصل *efwæku nāſyl.* 1) Fracta ſagitta ſine cuſpide. 2) *per adagium*, Sors haud integra, nec plenæ felicitatis. *Gol.*

افول *üfūl.* s. *V. Act.* [F. 1. & 2.] Occidere, ad occaſum vergere *ſolem. Tramontare.* ¶ كوكب اقبالم مغرب عدمه افول ايدرسه *kewkebī ykbālūm mæghrybī ædeme üfūl iderſe.* Si aſtrum meæ proſperitatis in occidente nullitatis occidat, *h. e.* Si regno, vitaque privabor. *Se la ſtella della mia felicità tramontaſſe all' occaſo del niente. Sæ.*

افوودة *efüüdet.* s. *n. f.* Locus *ad pinſendum panem* paratus. *Wan.*

افوه *efweh.* s. *part.* Qui magnó eſt ore.

افوه *efweh.* s. *n. prop.* Nomen celebris poetæ. *Wan.*

افهار *efhār.* s. *n. f. pl. a* فهر *fihr.* Lapides, *quibus medicamenta teruntur. Gol.*

افهار *ifhar.* s. *V.* [4. *a* فهر] 1) Feſtum Judæorum celebrare, *Purim* dictum. 2) Collecta, & conglomerata eſſe *carne.* 3) Concumbere cum puella *ita, ut altera ſtrepitum audiat, quod Sunna vetat. Gol.*

افهاك *ifhāk.* s. *V.* [4. *a* فهق] Implere *utrem. Wan.*

افهام *efhām.* s. *n. ſ. pl. a* فهم *fehm.* Intellectus, intelligentiæ. *Intelleti, intendimenti.*

افهام *ifhām.* s. *V.* [4. *a* فهم] Edocere, intelligeodum dare. *Far capire, intendere. Wan.* II. اعلام و صراحةً ¶ مـــقدّم اعلام *mukæddem y'lām we ſyrāhaten ifhām ider.* Prius publice intimabit *bellum. Gli dichiarerà prima la guerra. Ll.*

افهاه *ifhāh.* s. *V.* [4. *a* فهّ] 1) Obliviſci facere. *Wan.* 2) Lingua impeditum reddere, *ut DEUS aliquem. Gol.*

افى *efā, efen.* s. *n. ſ.* 1) Grex pecorum. 2) Pars. 3) Nubes, *quæ effuſa aqua diſſipatur. Gol,*

افى *üfi.* s. *n. prop.* Nomen loci. *Gol.*

افيا *efjā.* s. *n. ſ. pl. a* فيّ *fej'.* Umbræ poſtmeridianæ, tributa, prædæ. *Wan.*

افياف *efjāf.* s. *n. ſ. pl. a* فيف *fif.* Loca plana. *Wan.*

افيال *efjāl.* s. *part. pl. a* فال *fāl.* Imbeciles mente, *ſeu* conſilio. *Gol.*

افيال *efjāl.* s. *n. ſ. pl. a* فيل *fil.* Elephantes. *Wan.*

افيح *efjæh.* s. *part. fæm.* فحاء *fejhāe.* Amplum, & late patens *mare, domus. Wan.*

افيده *efide.* s. *n. ſ. pl. a* فـــواد *fewad.* Corda. *Wan.*

افيك *efjk.* s. *n. ſ.* 1) Corium ooo prorſus a coriario paratum. 2) *aliis* Concinnatum. 3) Coofui idoneum ſed nondum coofutum corium. *Gol.*

افيكة *efiket.* s. *n. ſ. i. q.* افك *ifk.* Mendacium. *Gol.*

افيل *efil.* s. *n. ſ.* Parvus, anniculus *camelus*, parva *ovis. Gol.*

آفيلن *āfilen*, & آفيلون *āfilūn.* p. *n. ſ.* Herbæ *ſeu* oleris ſpecies, *f. lapathum. Ferh.*

افين *efin.* s. *part.* 1) Ingenii, & conſilii expers. 2) *i. q.* فاسد *fāſid*, Corruptus. *Gol.*

افيوس *efjūs.* s. *n. ſ. i. q.* فجل برّي *feğli berrī.* s. Raphanus ſilveſter. *Gol.*

افيون *afjūn.* s. p. t. *n. ſ.* 1) Opium. 2) لبن الخشخاش *lebenül chaſchāſ.* Lac, *ſeu* ſuccus papaveris. 3) *vul.* Mænomenon ex hoc compoſitum ebrietatem, & ſubinde torporem inducens *vul.* Maslocum. *Oppio, maslocco. Ferh.* * *Expreſ. poet.* افيون دى شراب كشف *efjun der ſerāb endāchtem, i. e.* اندا‌ختم *ſyr'ylādük* وار‌ايلادك *ketſi rüzejledük.* Arcanum revelavimus.

آف *āk.* p. *n. ſ.* Herus, dominus. *Caſt. f. pro* اغا *agha.*

اف *ak.* s. *adj.* بياض *bejāḍ.* s. سپيد *ſipīd vel* سفيد *ſfid.* p. 1) *adj.* Albus, candidus, canus. *Bianco, candido, canuto.* 2) *n. ſ.* Albumen. ¶ بومرطه اغي *ümurta aghy.* Albumen ovi. *Il bianco dell' ovo.* كوز اغي *göz aghy.* Albugo, album, albumen oculi. *Il bianco dell' occhio.* اف پاك *ak pāk.* Candidus. *Tutto bianco, candido.* اف اغاج *ak aghać.* Carpinus, ornus. *Orno. quod* اڤجه اغاج *akće aghağ.* اف بابا *ak bābā.* Vultur rapax morticinæ amans. *Voltore, avoltoio, vul. pavone di Faraone.* اف چكر *ak ğiger.* Pulmo. *Polmone.* اف دكز *ak denyz.* Mare album *h. e.* Aegæum, & mediterraneum. *Arcipelago, mar Egeo, mediterraneo.* اف صاچ *ak ſać.* Cani. *Capelli bianchi.* اف صقللو *ak ſakallü.* Barba canus. *Chi hà la barba bianca. Eb.* اف طونلو *ak donlü.* Alba veſte indutus. *Veſtito di bianco. Kyr.* اف كرمان *ak kirmān.* Album caſtrum, Neſteralba, *urbs Tartarorum ad fines Moldaviæ.* اف كفال *ak kefāl.* Alburnus. *Alburno.* اف اوزكي *üzi ak.* Purus, & victorioſus, glorioſus. *Netto, puro d' ogni macchia di vergogna, & vittorioſo.* اوزمزكي اف ايدوب بزكي اوتدرمه‌مز *üzümüzi ak idüp bizi utandürmaiaſyz.* Nos hooooratos pudore non afficiatis. *Fateci onore, e non vergogna.*

آكا *ākā.* p. *n. ſ. pro* اغا Herus. *Caſt.*

اقاءيكمك *ykāet.* s. *V.* [4. *a* قيأ] Facere, ut vomeret. *Wan.*

اقاچي *akāchy.* s. *n. ſ. pl. a* قحوان *kuhwān.* Chamæmela, anthemis.

اقادمك *ykādet.* s. *V.* [4. *a* قود] 1) Duci curare, *ſeu* ducendum dare *alicui equum. Gol.* 2) Dare illi equos *ſeu* equorum agmen. 3) Talione puoire, occidere *homicidam pro cæſo. Wan.*

اقادح *ækadyh.* s. *n. ſ. pl. a* قدح *kædah.* Cythi. *Gol.*

اقادىح *ækadỹh.* s. *n. ſ. pl. a* قدح *kædah.* *i. q. præc.*

اقارب *ækārib.* s. *n. ſ. pl. a* قريب *kærīb.* Propioqui, affines, conſanguinei. *Parenti.* ¶ اقارب و خويشان *ækāribü chỹſān.* Propinqui, proximi cognatione, affinitate. *Parenti, proſſimi. Ik.*

اقارع *akāriʿ*. s. *part. pl. i. q.* شداد *šidād*. Duri. *Wan.*

اقاريب *akārīb*. s. *n. f. pl. a* قريب *karīb*. Propinqui. *Gol.*

اقازل *akāzil*. s. *n. f. pl. a* اقزل *akzel*. Lupi. *Gol.*

اقاسيم *akāsīm*. s. *n. f. pl. a* قسم *kysm*. Portiones, fectiones. *Gol.*

اقاصر *akāṣyr*. s. *part. pl. ob* اقصر *aksar*. Valde breves *res. Gol.*

اقاصي *akāsỹ* s. *n. f. pl. ab* اقصي *aksā*. نهايتلر *nihāietler* s. Extremitates, longius & longiſſime diſſidentes, *aut* diſſidentia. *Eſtremità, parti le più remote, ò lontane.*

اقاصيص *akāṣyṣ*. s. *n. f. pl. a* قصة *kyſſe*. Narrationes, hiſtoriæ. *Racconti, iſtorie.*

اقاطع *akāty*ʿ. s. *part. pl. a* قطيع *katỹ*ʿ. Acuti enſes. *Gol.*

اقاطيع *akāty*ʿ. s. *n. f. pl. irreg. à* قطيع *katỹ*ʿ. Armenta, greges. *Greggi. Wan.* ¶ اقاطيع بقر *akāṭỹ bakar*. Armenta boum. *Mondre, ò greggi di bovi.*

اقاقيا *akākyjā*. s. *n. f.* 1) *i. q.* عصارة الخرط *æsāretül ḫarəṭ*. Succus expreſſus e ſiliquis ſpinæ Aegyptiæ, *ſeu* acaciæ. 2) Omnis ſuccus ex rebus valde ſtipticis expreſſus & inſpiſſatus. *Gol.*

اقالة *ykālet*. s. *V.* [4. *a* قول] Imputare alicui, dicere eum dixiſſe. *Gol.*

اقالة *ykālét*. s. *V.* [4. *a* قبل] 1) Remittere *alteri* initum cum eo *mercatum. Romper il contratto, ò mercato fatto.* ¶ ادلة معقوله و وجوه مقبوله ايله قلوب امراي سلطان دربا نواله امالة ايله عقد بيعلرني اقالة اندردي *edillerì, mæʿkūle we wüǧūhì mækbūle ile kulūbì ümerāī sultānì derjā newāle imāle le ākli bejātlerini ykāle ittürdy.* Argumentis rationibuſve probabilibus, ac modis placidis gratiſque corda procerum ad amorem principis gratioſiſſimi pertrahens, contractum inter eos conſpirationis mercatum, nexumve abrumpi ac diſſolvi curavit. *Sæ. Con piocevoli diſcorſi, e ragionamenti diſſuaſe quei ſignori dal loro priſtino proponimento. Br.*

اقاليم *akālim*. s. *n. f. pl. ab* اقليم *yklīm*. Climata. *Climi.* ¶ اقاليم سبعة *akālimì ſebæ*. Septem climata. *Li ſette climi. Sæ.*

اقامت *ykāmet*. s. *V.* [4. *a* قوم] 1) Conſiſtere, ſubſiſtere. *Wan.* 2) Divertere aliquo. 3) Perſeverare. 4) Intentum eſſe *rei.* 5) *Vulneratum* ſupervivere. 6) Stabilire. 7) Ordinare *familiam.* 8) Erigere, ſuſcitare. 9) Inſtare *precationi.* 10) Perennare. *Stare, ſoggiornare, perſeverare, continuare, di ſporre, ordinare; ſtabilire. Wan. Gol.* 11. اقامت *idāmet*, *quod V.* ¶ شرعني اقامت اچون *ſer-ỹni ykāmet idiūn*. Ad ſtabiliendam legem ſuam. *Per ſtabilire la legge ſua. Sæ.* ¶ اقامت خيام *ykāmetì chyiam* s. Erigere, figere tentoria. *Alzare li padiglioni Sæ.* ¶ اقامت حدود *ykāmetì hudūd*. s. Exequi pœnas lege præſcriptas. *Punire ſecondo le leggi. Ik.* اقامت كار اهم *ykāmetì kārì ehemm*. Intentum eſſe rebus ſuis neceſſariis. *Accudire ollì ſuoi affari più importanti. Ik.* منزللرنده اقامت ايدملر *menzillerinde ykāmet idelèr*. Remaoeant in ſuis habitationibus. *Reſtino nelle caſe, & abitazioni loro. Sæ.* ¶ بيّنه اقامت *bejine ykāmet* s. Probare teſtibus. *Provare, dimoſtrare.* ¶ اقامت شهود *ykāmetì ſühūd* s. Producere adducere teſtes. *Produrre teſtimonii.* ستّه سنيّه اقامت امنيني اولمغين *ſünnel ſenìỹel ykāmet ümniietì olmaghyn*. Siquidem intentum ejus erat, ut obſervetur, & executioni mandetur lex ſancta, *aut* ejus præcepta. *Sæ.* شرايط عروس و جمعيتني اقامت ايدملم *ſeraitỹ ærüsü ğemì-ỹjeti ykāmet idelüm*. Adimplebimus legem, & conſuetudinis jura aſſiſtendo nuptiis & conſeſſui. *Aſſiſteremo alle nozze, e radunanza. Sæ.* مقام طاعتده اقامت و اتمام شرايط عبوديتده استقامت كوسترديلر *mekāmì tāætte ykāmet, we itmāmì śeraitỹ ubūdiiette iſtykāmet gösterdiler*. Præſtandæ debitæ obedientiæ, obſequioque intentos ſe oſtenderunt. *Sæ. Gli refero ubbidienza, fedeltà, ed oſſequio. Br.* فلان ايله اتفاق و اقامت طريق شفاقده عهد و ميثاق اتديلر *fülān ile ittifāk, we ykāmetì tærỹḳỹ śikākte æhdü mīsāk ittiler*. Pacto fœdere cum N. in via belli ſe permanſuros ſibi invicem promiſerunt. *Sæ. Collegatiſi con N. fecero frà di loro patti, giuramenti, e promeſſe di dover aſſiſtere, & aiutar l'un l'altro. Br.* مقام خدمت و اطاعتده اقامت كوسترملر *mekāmì chydmetìì ytāætte ykāmet göſtereler*. Promptos ſe oſteodant ad præſtanda obſequia. *Sæ. S'affatichino a tutto potere di preſtar buoni, e fedeli ſervizj. Br.* اقامت مراسم عدل و رأفت و ادامت لوازم حفظ رعيّت و احياي دين و ملّت و اعلاي معالم سنّت اندي *ykāmetì merāſimì ædlü reefet, we idāmetì lewāzimì hyfẓỹ raʿỹjet we yhjāì dinü millet we yʿlāì mæʿālimì sünnet itti*. Aequitatis, & clementiæ præſcripta obſervavit, protegendorum ſubditorum debitam curam habuit, ac in propaganda fide, ac religione, & in extollendis ſanctæ legis propheticæ vexillis conſtanter allaboravit. *Sæ. S'impiegò circa l'amminiſtrazione della giuſtizia, protezion de' ſudditi, e promozion della ſanta fede. Br.*

اقامت *ykāmet.* s. *n. f.* 1) Conſiſtentie. 2) Aſſiduitas in oratione. *Fermezza, aſſiduità nel orare. Gol.* 3) Admonitio *ad cœtum in templo congregatum, ut ſurgat, & ſe ad preces peragendas accingat. Reland.* ¶ نمازده اقامت ı *nemāzde ykāmet* e. Stare in oretione, & inſiſtere illi. *Star nell' preghiere.* محل اقامتلرى اولان *mæhallī ykāmetleri olan.* Locus reſidentiæ. *Reſidenza, luogo del ſuo ſoggiorno. Sæ.*

اقانيم *ækānīm.* s. *n. f. pl. ab* اقنوم *uknūm.* Cauſſæ, radices. *Wan.*

اقاوم *ækāwīm*, & اقاويم *ækāwīm.* s. *n. f. pl. a* قوم *kœwm.* Populi. *Gol.*

اقاويل *ækāwil.* s. *n. f. pl. pl. a* قول *kœwl.* Verba. *Gol.*

اقايد *ekājed.* s. *part.* Alto dorſo præditus *equus. Wan.*

اقبب *ækæbb.* s. *part.* Gracilia *homo, animal. Wan.*

اقباح *ykbāh.* s. *V.* [4. *a* قبح] Rem turpem agere. *Wan.*

اقبار *ykbār.* s. *V.* [4. *a* قبر] 1) Humandum jubere, curare. 2) Sepulchrum facere. *Wan.*

اقباس *ykbās.* s. *V.* [4. *a* قبس] 1) Concedere, ut de ſuo igne accendatur. 2) Perere ignem. *Gol.*

اقباض *ykbāz.* s. *V.* [4. *a* قبض] Manubrio inſtruere *enſem, cultrum. Wan.*

اقبال *ykbāl.* s. *V.* [4. *a* قبل] 1) Corrigie inſtruere *ſolcam*, eave conſtringere. 2) Inflectere, & diſtorquere *oculos.* 3) Convertere ſe *in aliquem locum.* 4) Ob oculos alicujus ſiſtere *aliquid.* 5) Ab initio incipere *aliquid. Wan.* 6) Accedere, advenire. 7) Antrorſum, & recte dirigere *haſtam.* 8) Obvertere *alicui* faciem. *Gol.*

اقبال *ykbāl.* s. *n. f.*)(ادبار *idbār*) 1) Converſio faciei. 2) *i. q.* دولت *dewlet.* Bone fors, fecunda fortuna, felicitas. *Buona fortuna, proſperità, felicità. Ik. V.* دستور & دولت ¶ 1 اقبال *ykbāl* s. Obviam ire. *Tef.* & obvertere alicui faciem. *Andar incontro, voltarſi.* اوانى شتا اقبال اتدكده *ăwănī ſitā ykbāl ittultte.* Adventante hyeme. *Avvicinandoſi la ſtaggione dell' inverno Sa.* دولت شمابتمنك شمس اقبال بسي زوالي شون الهي برله افق شاهي و مطلع دين پناهيدن اسبلا و استعلا بولدين برو *dewletī üſīnīnjenün ſemsī ykbālī bi zewālī ăwnȳ ilāhī birile üfukȳ ſāhī we mæt-la-ȳ dīn-penāhiden iſtilā wū iſtyʰlā bulaldan berü.* Ex quo nunquam occidens ſol imperii Othomanici ope divina ex horizonte regiæ dignitatis in altum prorupit, ac ad culmen pervenit. *Sæ.* اقبال ايله *ykbāl ile* & اقبالاً *ykbālen.* Proſpere. *Con proſperità, felicità.*

اقبح *ækbah.* a. *comp.* Turpior. *Più brutto. Tef.*

اقبية *ækbijet.* s. *n. f. pl. a* قبا *kabā.* Tunicæ. *Gol.*

اقبينان *ykbīnān.* s. *V.* [11. *a* قبن] Colligi in unum. *Wan.*

اقت *ækt.* s. *n. f. pro* وقت *wækt.* Tempus definitum. *Gol.*

اقتاب *ækt̄āb.* s. *n. f. pl. a* قتب *kætb.* Sellæ camelinæ minores. *Wan.*

اقتاب *ykt̄āb.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* قتب] Selle, ſeu clitellis inſtruere *camelum. Gol.*

اقتاد *ækt̄ād.* s. *n. f. pl. a* قتد *kæted.* Ligna ſellarum camelinarum. *Wan.*

اقتار *ækt̄ār.* s. *n. f. pl. a* قتر *kutr.* Tractus, plagæ. *V.* اقطار

اقتار *ækt̄ār.* s. *n. f.* Tabernarius. *Bottegaro.*

اقتار *ykt̄ār.* s. *V.* [4. *a* قتر] 1) Parce & renaciter ſumptum facere. 2) Nidorem exhalare aſſam *carnem, aut in genere* odorem ſui, dum coquitur, *quin* & extra coctionem, 3) Ligno egallocho ſibi ſuffitum facere *mulierem.* 4) *i. q.* افتقار *iftykār.* Ad paupertatem redigi. *Gol.*

اقترمق *akt̄armak.* s. *V.* Invertere. *Vide* افترمق

اقتال *ækt̄āl.* s. *n. f. pl. a* قتل *kytl.* Haſtes, adverſarii.

اقتال *ykt̄āl.* s. *V.* [4. *a* قتل] Exponere *aliquem* ac offerre necі. 2) *Paſſ.* Perire *amore, inſania. Wan.*

اقتان *ykt̄ān.* s. *V.* [4. *a* قتن] 1) Pauci cibi eſſe. 2) Necare ricinos. 3) Extenuato corpore eſſe. *Gol.*

اقتبا *yktibā.* s. *V.* [8. *a* قبا] Concinnare, parere. *Gol.*

اقتباب *yktibāb.* s. *V.* [8. *a* قتب] Amputare *manum. Wan.*

اقتباس *yktibās.* s. *V.* [8. *a* قبس] 1) Accendere *ignem.* 2) Addiſcere *ſcientias. Wan.*

اقتباس *yktibās.* s. *n. f.* 1) Mutuetio. 2) Comparetio. ¶ 1 اقتباس *yktibās* s. 1) Addiſcere, comparare ſibi *doctrinam.* 2) Mutuare, & petere ab alio. *Eb. Imparare, impreſtare Ik.*

اقتباص *yktibās.* s. *V.* [8. *a* قبص] اوجيله الماق *el uğile almak.* s. Extremis digitis accipere, carpere.

اقتباع *yktibā'.* s. *V.* [8. *a* قبع] Replicato intus orificio *utrem* admovere ori, atque ſra bibere. *Wan.*

اقتناب

اقتتاب *yktitāb.* s. *V.* [8. *a* قتب] Clitella daouo inſtruere *camelum. Wan.*

اقتتات *yktitāt.* s. *V.* [8. *a* قت] Eradicare. *Gol.*

اقتتال *yktitāl.* s. *V.* [8. *a* قتل] 1) Se invicem occidere. 2) Inſania, amore perire. 3) In flore juventutis eſſe. 4) Ex tempore orationem pro principe auſpicari in templo *poſt foliuas preces. Wan.*

اقتتاث *yktitāṡ.* s. *V.* [8. *a* قتث] Evellere. *Gol.*

اقتتار *yktitār.* s. *V.* [8. *a* قتر] Parare ſuppellectilem domeſticam. *Gol.*

اقتحاش *yktiṡāh.* s. *V.* [8. *a* قحش] Inquirere, explorare *aliquem. Gol.*

اقتحاف *yktihāf.* s. *V.* [8. *a* قحف] Epotare *totum*, *quod in vaſe eſt Wan.*

اقتحام *yktihām.* s. *V.* [8. *a* قحم] 1) Pervenire *in locum*, *ubi fames eſt.* 2) Deſpicere, contemnere. *Wan.* 3) Inconſulte ſe conjicere *in negotium.* 4) Ad occaſum vergere *ſtellam. Gol.*

اقتدا *yktidā.* s. *V.* [8. *a* قدو] اويمك *ujmak* c. Imitari, ſequi. *Imitare*, *ſeguire. e c d. Tef. Sa.*

اقتداح *yktidāh.* s. *V.* [8. *a* قدح] 1) Excutere ignem. 2) Capere cochleari ex olla *juſculum. Wan.* 3) Diſponere *negotium. Gol.*

اقتداد *yktidād.* s. *V.* [8. *a* قدد] Diſponere, moderari *negotia. Wan.*

اقتدار *yktidār.* s. *V.* [8. *a* قدر] 1) Poſſe, valere. 2) Coquere in olla. *Gol.*

اقتدار *yktidār.* s. *n. f.* 1) Potentia, poteſtas. 2) Excellentia. *Potere*, *forza*, *poteſtà*, *autorità.* ¶ صاحب اقتدار *ſahyb yktidār.* c. *dat.* Potens, habilis, auctoritate & viribus valens. *Potente*, *autorevole.* پادشاه بلند اقتدار *pādiſāhi bülend yktidār.* Princeps potentiſſimus. *Monarca potentiſſimo. Ll.* كردون اقتدار *gerdūn yktidār.* Potens inſtar cæli. *Potente quanto il cielo*, *potentiſſimo. Ll.* قرشو طورمغه اقتدارلرى اولمبوب *karšü durmagha yktidārleri olmaiup.* Cum reſiſtendo pares non eſſent. *Non potendo reſiſtere. Ll.* جيب اقتداردن *ǧejbi yktidārinde.* Io marſupio poſſibilitatis, aut virium ejus, *i. e.* in manu ejus. *Nel ſuo potere Ik.* دى يد *dschy ara.* اراليندن جقمغه اقتدارلرى اولمايه *bir dæchy ara. lærinden čikmagha yktidārleri olmaia.* Noo amplius e medio illorum ſe ſurripere ipſis maneat integrum. *Non trovino più mezzo di uſcire dalloro. Ll.* ضبطلرينه اقتدارگر اولدوغى ملاحظه اولنور *zæbtlerine iktidārūn-lıǧ olmadughy mülāhæza olunur.* Vos non eſſe regendis, aut refrænandis illis pares concludi-

tur. *Si congettura, che non ſete baſtevoli à raffrenarli. Ll.* باغ و بستانلرينه خروجه اقتدارلرى اولدى *bāghu buſtānlerine ehurūǧe yktidārleri olmady.* Non audebant exire ad vineas, hortosque ſuos. *Non oſavano ſortire alle vigne*, *ed orti loro Sa.* تجل اسقاره عدم اقتدارلرى كوربنوب *tæhæmmül eſſāre âdemū yktidārleri ǧörinüp.* Cum videretur viribus deficere ad ſuſtinenda belli incommoda. *Sa. Non potendo in perſona aſſiſtere alla guerra. Br.* اقتدار بولمق *yktidār bulmak. e. dat.* Poſſe. *Potere. Sa.*

اقتراء *yktirāe.* s. *V.* [8. *a* قرو] 1) Inquirere diligenter *in aliquam rem. Wan.* 2) Inteodere. 3) Sectari. 4) Excipere *amicum* hoſpitio. *Gol.*

اقتراب *yktirāb.* s. *V.* [8. *a* قرب] 1) Vicinum evadere, appropinquare. *Wan.* 2) Prope eſſe, ut perficiatur *promiſſum. Gol.*

اقتراح *yktirāh.* s. *V.* [8. *a* قرح] Petere importune ac temere. *Wan.* ¶ ايلهٔ اقتراح *yktirāh ile.* Importuoe, citra oeceſſitatem. & *in Tef.* Ex tempore, ooo præmeditate. *All' improviſo*, *ſenza penſarvi.*

اقتراح *yktirāh.* s. *n. f.* Extemporanea *orationis*, *carminis* compoſitio, *aut* pronunciatio. *Gol.*

اقترار *yktirār.* s. *n. f.* Obeſitas cameli, *pec.* adipoſi admodum *ex ficearum herbarum paſtu. Gol.*

اقترار *yktirār.* s. *V.* [8. *a* قرر] 1) Firmiter permanere ſpermam in utero *cameli. Wan.* 2) Sumere, *quod olla fundo adhæret.* 3) Lavare ſe aqua frigida. 4) Obeſam evadere *camelitem. Gol.*

اقتراض *yktirāz.* s. *V.* [8. *a* قرض] Mutuo accipere. *Wan.*

اقتراع *yktirāᶜ.* s. *V.* [8. *a* قرع] Sortem jecere *inter ſeſe. Wan.*

اقتران *yktirān.* s. *V.* & *n. f.* [8. *a* قرن] مقارن *mukārin* ol. بر غيرينه يار *bir ghæǧrije jār* ol. 1) Aſſociari, conſociari. *Eſſer accompagnato a qualch'uno.* 2) Copulatio, & conjunctio *planetarum.* ¶ اقران سعدين *yktirānī ſæᶜdeinī eſādein*, *vel ſæᶜdīnī eſ-ādin.* Conjunctio duorum fauſtiſſimorum planetarum. *Ah. Etiam in comp.* دولت اقتران *dewlet yktiran.* Conjunctus proſperitati *i. e.* proſper, felix. *Felice Ll.*

اقترياش برداق *akturylmiš bardak.* c. *comp.* Inverſum cum impetu poculum. *Un boccale rivoltato.*

اقترمق *aktārmak* دولدرمك *döndürmek.* v. *V.* 1) Invertere *cum impetu.* 2) Lacerando undique diſjicere. 3) Supplantare. 4) Evertere, ſubvertere. *Rivoltare*, *rivolgere*,

اف

rivolgere, abbattere. ¶ اقتروب اقدن يقمشلر *aktarup attan jykmiśler.* De equo inverſum, ac præcipitem dejecerunt. *L' anno roveſciato dal cavallo.*

اقترمه *aktarma. t. n. f.* 1) Prædatio, ſpolium. *Bottino, acquiſto fatto nell' impreſa.* 2) Tertia aratio, *prout ſecunda eſt* نطس *nadas. (ſic notatum in antiquo libello.)*

اقتسار *yktisār.* s. *V.* [8. *a* قسر] Invitum, & vi adigere *ad aliquid. Wan.*

اقتسام *yktisām.* s. *V.* [8. *a* قسم] Dividere inter ſeſe. *Wan.*

اقتسام *yktisām.* s. *n. f.* 1) Juramentum. 2) Diviſio inter ſe. *Spartimento, ſpartire.* ¶ اقتسام ميراث *yyktisāmī mīrās.* Diviſio, partitio hæreditatis. *Spartimento dell' eredità. Acht.*

اقتشاب *yktiśāb.* s. *V.* [8. *a* قشب] 1) Lucrari. *Wan.* 2) Referre laudem, *vel* vituperium. *Gol.*

اقتصاد *yktyṣād.* s. *V.* [8. *a* قصد] 1) Non parcum, noo prodigum eſſe, *ſeu* medium tenere. *Wan.* 2) Inconſtantem eſſe *in aliqua re.* 3) Operam dare *condendis poematibus. Gol.*

اقتصار *yktyṣār.* s. *V.* [8. *a* قصر] قصه ايله *kyſſa e. t.* Abbreviare, reſtringere. *Abbreviare, reſtringere. V.* اختصار ¶ اول دزدار بدكردار تواضع مجرد ايله اقتصار ايدوب *ol dizdārī bed girdār tewāżu-ŷ müğerred ile yktyṣār idüp.* Sceleſtus ille caſtellanus reſtringens ſe ad ſolam ſubmiſſionis alicujus exhibitionem. *Sæ. Quel commandante maluaggio fatte alcune poche cerimonie, e dimoſtrazione di riverenza. Br.* اقتصار بالكر زكاته *ākāt yktyṣār itmenwirmekligī.* Non reſtringite donationes, aut largitiones ad ſolas quinquageſimas lege imperatas. *Tef.*

اقتصاص *yktiṣāṣ.* s. *V.* [8. *a* قص] 1) Sequi a tergo. 2) Recitare dictum, *aut* factum. *Wan.* 3) Capere talionem. *Gol.*

اقتضاء *yktiżāe.* s. *V.* [8. *a* قضي] Exigere debitum. *Wan.*

اقتضاء *yktyżāe.* s. *n. f.* Requiſitum, neceſſitas. *Requiſito, neceſſità.* ¶ اقتضاي محل *żktyżāī mæhall.* Exigentia loci & temporis, exigentia rei. *L' eſſigenza del tempo, o luogo, delle coſe. Ll.* اقتضاي قضاي ربّاني ايله *yktyżāī każāī rebbāniile.* Sic exigente fato. *Per deſtino divino. Sæ.* اقتضا اوزره *yktiżā üżre.* Pro neceſſitate, & exigeotia rei. *Secondo l' occorrenza, il biſogno.* اقتضا *yktyżā* e. اولنمق *güğ olunmak.* Exigi, neceſſe eſſe. *Richiederſi,*

اف

Eſſer neceſſario. اقتضا ايدرسه *yktyżā idereſ.* Si opus eſt, ſi res exigat. *Se ſi richiede, è fa di biſogno.* اقتضا ايدن *yktyżā iden.* Factu neceſſarius, requiſitus, quod exigitur. *Neceſſario, che occorre, è fa di biſogno.* آسان عالیشانلرينه عرض اولنمق اقتضا ايدلشدر *āſitānī ālīśānlerine ārż olunmak yktyżā eilemiśtür.* Neceſſitas poſtulat, ot res ad portam ejus excelſam deferatur. *Siamo coſtretti di eſporre il tutto all' eccelſa porta. Ll. in comp.* اقتضاى قهر نداى *nidāī kahr yktyżā.* præconis vox, *ſeu* edictum pœnam exigens. *Bando minaccievole di pena infallibile. Ik.* اقتضاسنه كوره *yktyżāſine göre.* Juxta exigentiam rei, prout requiritur. *Secondo l'eſſigenza, e neceſſità.* اقتضاسنجه *yktyżāſinğe. Idem Ll.*

اقتضاب *yktiżāb.* s. *V.* [8. *a* قضب] 1) Reſecare partem. 2) Equitare in inexercitata *cameliti. Wan.* 3) Extemporaneam habere orationem. *Gol.*

اقتضاض *yktiżāż.* s. *V.* [8. *a* قضّ] Viriare *puellam. Wan.*

اقتطاع *yktitā*ᵃ. s. *V.* [8. *a* قطع] Avellere, reſecare. *Wan.*

اقتطاف *yktyāf.* s. *V.* [8. *a* قطف] Decerpere *flores, legumina. Cogliere, raccogliere fiori, e legumi. Ik.* ¶ اقتطاف كردهٔ شكوفه *yktyāf kerdeī śükufe* ol. Decerpere flores. *Raccogliere fiori. Ib.*

اقتعاط *yktyżāt.* s. *V.* [8. *a* قعط] Cidari induere caput, *ita, ut non ſubdatur mento. Wan.*

اقتعاف *yktżāf.* s. *V.* [8. *a* قعف] 1) Loco moveri *rem.* 2) Funditus corruere *murum.* 3) Tota manu, avideque capere. *Gol.*

اقتفا *yktifā.* s. *V.* [8. *a* قفو] اردنجه كتمك *ardinğe gitmek.* اختيار *ychtyjār* e. t. 1) Sequi. 2) Eligere. *Andar dietro, ſceglierſi.* ¶ اثرينه اقتفا اتدي *isrine yktifā itti.* Secutus eſt ipſius veſtigia. *Segui li ſuoi veſtigj, le orme ſue.* بو اثره اقتفا ايدوب *bu ifre yktifā idüp.* Secutus hoc veſtigium, hanc oormam. *Seguendo queſta regola. Ik.*

اقتفار *yktifār.* s. *V.* [8. *a* قفر] Pone ſequi. *Wan.*

اقتلاع *yktilā*ᵃ. s. *V.* [8. *a* قلع] 1) Dimovere *loco.* 2) Extrahere, evellere. 3) Moveri *loco. Wan.*

اقتم *æktem.* s. *part.* Colore pulvereo, & nigricanti prædita *res. Wan.*

اقتماح *yktimāh. a. V.* [8. *a* قمح] 1) Siccam *alicam* comedere, *aliudve ſimile. Wan.* 2) Caput efferre, & bibere nolle *camelum, Gol.*

اقتماع

اقتماع *yktimāᵃ*. s. *V.* [8. *a* قمع] 1) Epotare totum, *quod in utre eſt. Wan.* 2) Eligere *rem.*

اقتمام *yktimām.* s. *V.* [8. *a* قمّ] 1) Paſcere, pabulare *jumentum.* 2) Vorare, *quid quid in menſa eſt. Wan.* 3) Recte tractare *rem.*

اقتمق *akytmak.* v. *V.* 1) Facere ut fluat, effundere. 2) Promovere. *Far correre, ſpandere, & promovere.* ¶ گوزدن باش اقتمق *göz-den iaś akytmak.* Elicere lacrymas, & lacrymari. *Cavar lagrime da gli occhi, far piangere.*

اقتنا *yktinā.* s. *V.* [8. *a* قنو] 1) Acquirere, accipere. 2) Poſſidere. *Wan.* ¶ بر قاچ كون اقتناء اللذّات حسّيه و اشيائه مشتهيات نفسيه مشغول اولمايلر *bir kaç gün yktināil-lezzāti ḥaſsīje we iſtifāi müſtehijāti nefsīje meşghūl olmaiyler.* Per aliquot dies quærendis guſtibus ſenſus, & ſatisfaciendo appetitibus carnis operam dederunt. *Sa. Si diedero all' allegrezze, à guſti, à piaceri per qualche giorni. Br.*

اقتناص *yktināṣ.* s. *V.* [8. *a* قنص] شكار *ṣikār* e. t. Venari. *Cacciare. Wan.*

اقتنان *yktinān.* s. *V.* [8. *a* قنّ] 1) In culmeo montis ſcandere *capram ſylveſtrem. Wan.* 2) Conſtantem, firmumque cunſiſtere *virum. Gol.*

اقتوآ *yktiwāe.* s. *V.* [8. *a* قوأ] 1) Acquirere *rem* vi auctionis. *Wan.* 2) Proprium facere, viodicare ſibi *aliquid.* 3) Valere *robore, virtute. Gol.*

اقتي *akty.* t. *n. f.* Labor, *ſeu* fuctura *alicujus rei.* 2) Merces *eius. Fattura, manifattura.*

اقتيات *yktīyāt.* s. *V.* [8. *a* قوت] 1) Ali. 2) Alimento ſubſiſtere. *Wan.*

اقتياد *yktīyād.* s. *V.* [8. *a* قود] 1) Manu ducere. *Wan.* 2) Duci, & obſequi. *Gol.*

اقتياى *yktīyār.* s. *V.* [8. *a* قور] Rotundare, in orbem ſcindere, *Wan.*

اقتياى *yktīyār.* s. *V.* [8. *a* قير] Perſcrutari. *Gol.*

اقتياس *yktīyāṣ.* s. *V.* [8. *a* قيس] 1) Similem reddere. 2) Comparare *rem rei. Wan.* 3) Similem eſſe. *Gol.*

اقتياض *yktīyāż.* s. *V.* [8. *a* قيض] Radicitus evellere. *Gol.*

اقتياع *yktīyāᵃ.* s. *V.* [8. *a* قوع] Aeſtuare libidine *camelum. Wan.*

اقتياف *yktīyāf.* s. *V.* [8. *a* قوف] Pone ſequi. *Gol.*

اقتيال *yktīyāl.* s. *V.* [8. *a* قول] 1) Uti imperio *in aliquem. Wan.* 2) Eligere *rem.*

اقتيام *yktīyām.* s. *V.* [8. *a* قوم] Amputare *naſum*, mutilare. *Gol.*

اقتيان *yktīyān.* s. *V.* [8. *a* قين] Pulchre nitere *plantam*, florere *hortum. Wan.*

اقتيآ *yktīe.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* قتأ] Cucumeribus abundare *locum. Wan.*

اقتيام *yktīām.* s. *V.* [4. *a* قتم] Inſignem dare partem *de re mala aut fœda. Gol.*

اقچه *akčæ.* s. 1) *adj.* بياضچه *bejāżče.* s. Albus, ſubalbus. *Bianco, bianchino.* 2) *n. f. i. q.* بياض پول *bejāż pul.* Macula, *vel* nota alba. *Macchia bianca.*

اقچه *akčia* s. *n. f.* درهم *dirhem* & درم *direm* s. *jy żer* p. 1) Pecunia, nummus, moneta. *Denari, quattrini, bezzi, ſoldi.* 2) Species monetæ Turcicæ ab albedine argenti, *noſtratibus* Aſpra *ex græco. Huius monetæ non idem ſemper inter Turcas valor fuit, nunc in foro, & inter mercatores* 120 *aſpræ, æquivalent piaſtræ; id etiam in rationibus publicis obtinet, ſi expenſas reſpicias: contra ſi à quæſtoribus publicis reditus referuntur in libros rationum,* 80. *aſpræ pro piaſtra ſumuntur. V.* اواف ¶ غروش *uwak, ſeu vul. ufak akčia.* Moneta parva. *Moneta.* اقچه يوقدر *akčiam ioktūr.* Non habeo pecuniam. *Non ho denari.* اقچه‌سى پولى يوقدر *akčiaſi puly ioktūr.* Ne obolum quidem habet. *Non ha un bezzo.* اقچه ايلەدر بو *akčia ile dūr bu.* Pecunia emptum eſt hoc, *i. e.* non gratis datum. *Coſta denari, ſai.* اقچه‌ى دارك *akčiai tedārūk* s. Providere ſibi de pecunia. *Provederſi di denari.* اقچه‌ى دىوشرمك *akčiai dewšūrmek.* Colligere, & exigere pecunias. *Riſcuotere, & accumolare denari.* اقچه‌ى صقلمق امساك *akčiai ſaklamak, & imsāk* s. Parcere pecuniæ. *Servar' li ſui denari.* اقچه‌ى قزغله حالي *akčia kazanmaghyle hāli eyū olur.* Lucrando pecunias bene habebit. *Can guadagnar denari ſtarà poi bene. Ll.* اقچه‌سز النمز *akčiāſyz alynmaz.* Non emitur ſine pecuniis. *Non ſi compra ſenza denari.*

اقچه‌لق *akčialyk.* s. *n. f.* Quod valet aſpram, valor aſpræ. *Che vale un aſpro, il valore d'un aſpro.* ¶ بيك اقچه‌لق اسباب *bin-akčialyk eſpāb.* Res, merces, quæ mille aſpras valent. *Robbe per mille aſpri.* بن بو اوى اون بيك اقچه‌يه الدم سن بر اقچه‌لق ايلدك *ben bu ewi on bin-akčiaia aldum, ſen bir akčialyk ejledün-dije gördy.* Cepit dicere, ego hanc domum mille aſpris emi, tu illam ad valorem unius aſpræ depreſſiſti. *Preſe à dire, io ho comprato queſta caſa per mille aſpre, e tu me l' hai ridotta a tal ſtato, che ora vale, ò non vale un aſpro. Eb.*

اقجلو *akčialü.* s. *adj.* Qui pecunias habet. *Che ha molti denari.*

اقحاخ *ækhāh.* s. *port. pl. a* قح *kuhh.* Meri, & veri *Arabes. Wan.*

اقحاد *ykhād.* s. *V.* [4. *a* قحد] Magnum tuber habere *camelum. Gol.*

اقحاط *ykhāt.* s. *V.* [4. *a* قحط] 1) Incidere in famem, penuriam. *Wan.* 2) Siccitate laborare *annum.* 3) Deficere *pluviam. Gol.*

اقحاف *ækhāf.* s. *n. f. pl. a* قحف *kyhf.* Crania. *Gol.*

اقحاف *ykhāf.* s. *V.* [4. *a* قحف] Congerere in domo lapides *ad imponenda iis fupellectilia. Gol.*

اقحال *ykhāl.* s. *V.* [4. *a* قحل] Siccum reddere. *Wan.*

اقحام *ykhām.* s. *V.* [4. *a* قحم] 1) Laborare *penuria, fame.* 2) Migrare in locum *fame vexatum. Wan.* 3) Præcipitare. 4) Immittere, adigere *in flumen equum fuum.* 4) Emittere dentem fupra dentem. 5) Mutare eodem anno primores, atque proximos dentes. *Gol.*

اقحد *ækhæd.* s. *part.* Magno tubere præditus *camelus. Wan.*

اقحوان *ukhuwān*, & *ukuhwān* s. *n. f. pl.* اقاح *ækah*, & اقاحي *ækāhy*, *fic explicat Achi.* بابونج ديدوكلرى اوت كه كوكجك قوجوسي وار و جچكنك جورەسنده اولان بيراقلرى اف و اورتاسي صارو اولور تركجه باپادبه جچكي ديرلر *babüneğ didükleri ot ki ğökğek kochuſi war we čičeginün· čewreſinde olan iaprakleri ak we ortaſi ſaru olur türkče papadia čičegi dirler.* 1) Anthemis, *ſeu* Chamæmelum, *vul.* Comomilla. 2) Ligufticum. 3) *i. q.* كوبل *kübel.* s. *Quod Cuſtello eſt* Parthenium, Chryſantemi flos. *V.* باپادبه

اقحوانه *ukhuwāne.* s. *n. p.* Nomen loci. *Wan.*

اقد *ækid.* s. *n. f. pl. a* قد *kidd.* Lora, corrigiæ. *Wan.*

اقد *ækudd.* s. *n. f. pl. pauc. a* قد *kædd.* Pelles. *Wan.*

اقدد *ækudd.* s. *n. f. pl. a* قدد *kydd.* Lora. *Wan.*

اقدا *yktā.* s. *V.* [4. *a* قدي] Venire ex itinere. *Gol.*

اقداح *ækdāh.* s. *n. f. pl. a* قدح *kydh.* Sortes, ſortilegia. *Mos erat apud Arabes gentiles, ut, ſi ſe ad aliquod opus accingerent, ſortem legerent; accedebat nempe ſortem explorans fanum Meccanum, ubi illi offerebatur ſaccus, in quo erant tres ſagittæ dolatæ ſine alis & cuſpide; ſi obtingeret ea, cui inſcriptum erat: impera mihi domine, omnino fas erat propoſitum exequi. Contra ſi illa: prohibe domine, in annum negotium differre neceſſe erat. Si autem tertia, cui nihil inſcriptum erat, ſortilegium inchoare conſuetudo ferebat. Herb. Suſtulit poſtea hunc morem atque plane tanquam nefandum prohibuit Mohammedes in ſuo corano, Sura V.*

اقداح *ækdih.* s. *n. f. pl. a* قدح *kædæh.* Scyphi, pocula. *Bichleri, boccali. Ik.*

اقداد *ykdād.* s. *V.* [4. *a* قد] Seeare per longum, *aut* findere. *Gol.*

اقداع *ykdā'.* s. *V.* [4. *a* قدع] 1) Cohibere, continere. *Wan.* 2) Adornare ac ſtruere *alicui malum.* 3) Invicem inhibere. 4) Invicem ſequendo confluere, *alios quaſi alios pellendo, præcedendi ergo ad rem petendam.* 5) Confluentes *juſculo* advolitare *muſcas.* 6) Confodere invicem *haſtis.* 7) alios poſt alios mori *homines. Gol.*

اقدام *ækdām.* s. *n. f. pl. a* قدم *kædem.* Pedes *pec. quadrupedum.* Piedi. *Sæ.*

اقدام *yktām.* s. *V.* [4. *a* قدم] 1) Prompto, magnoque animo perficere *aliquid.* 2) Animoſum eſſe. 3) Præcedere jubere. 4) Præferre. *Wan.* 5) Impellere ad audendum. 6) Offerre. 7) Siſtere. 8) *Jusjurandum* dare. *Gol.*

اقدام *yktām.* s. *n. f.* 1) Impulſio, conatus fortis. 2) Fortitudo. 3) Audacia, animoſitas. *Impulſo, ſforzo, diligenza.* ¶ اقدام و اهتمام *yktāmü ihtimām.* Conatus, applicatio. *Cura, diligenza.* اقدام و احجام *yktāmü yhğiām.* Impulſio ad audendum, & retractio ab audendo. *Spingere ad intraprendere, ò ritrarre dall' intraprendere. Ik.* نه احجامك نفعي و نه اقدامك ضرر بلاية سپر دفعي واردر *ne yhğiāmün nefʿy we ne yktāmün-ṭirr belāje ſiperi defʿy wardur.* Neque retroceedere juvat, neque progredi infervit pro ſcuto contra telum facti. *Nè il ritirarſi giova, nè l' avanzare può ſervir di ſcudo contro'l deſtino. Sæ.* اقدام خدام عالي مقام ابله *yktāmü chuddamü ʿālī mækām ile.* Opera obſequiſſimorum ejus ſervorum. *Per diligenza de' ſuoi nobiliſſimi ſervitori. Sæ.* اقدام *yktām* s. & اقدام كوسترمك *yktām göſtermek*, *in Achi. ſic explicatur* اياف بصيف *ajak baſmak*, *h. e.* بجد *beğid* s. Promptum eſſe, conari, & الحاح *ilhah* s. Inſtare, conari, niti. *Eſſer pronto, e diligente, procurare, aver cura, far ſforzo,* اقدامه استعلل اندى *iſtiʿlāme yktāmitti.* Sciſcitari contendit, auſus eſt. *Sæ. Preſe ardire di chiedere. Br.* هر نقدر اقدام ايلدي اسلديلر *her ne kadar yktām eiledi eſlemediler.* Quantumvis ſolicitaverit, non curarunt. *Quantunque ſollecitaſſe, non l' aſcoltarono. Eb.* معي واقدام *ſaʿjü yktām* s. & اقدام تام و اهتمام مالا كلام *yktāmü tām we ihtimāmü mālākelām eilejeſiz.*

eilejefiz. (*Conſtruitur cum dativo infinitivi præpoſiti, vel cum præpoſitione* دە *de, eidem infinitivo addita, vel cum* بايندە *bâbinde, poſt infinitivum, vel tandem poſtponendo verbum mediante* كە *ki*, ut) Omni ſtudio procuretis, & allaboretis. *Fate ogni diligenza, e ſforzo.*

اقدح *ækduh.* s. *n. f. pl. a* قدح *kydh.* Sagittæ. *Gol.*

اقدر *ækter.* s. *part. dimin.* اقيدر *ukæjdir, i. q.* قصير *kæsyr.* 1) Brevis *vir.* 2) Qui poſteriores pedes ultra anteriorum veſtigia profert, *equus. Wan.*

اقدرمق *aktarmak.* v. *V.* Invertere. *Vide* اقترمق

اقدرمه *aktarma.* s. *n. f.* Spolia *V.* اقترمه

اق دكڭز *akden-iz.* s. *n. f. comp.* Mare album, quoddam Aegeum, *vul.* Archipelagus. *Leuncl.*

اقدم *æktem.* s. *compar.* Prior, antiquior, *Più antico, primo.* II. اعظم *Sæ. Vide* فضائل ¶ اقدم ملوك كفار ايدى *æktemi mülükī küffār idi.* Maximus regum iofidelium fuit. *Il primo delli re infedeli.* اقدم بلاد رومیه‌در *æktemi bilādi rūmije dür.* Eſt antiquiſſima urbium Romani Imperii. *E la più antica delle città Romane, & Greche.* اقدم بوندن *bundan æktem.* Antehac, antea. *Per il paſſato, più prima.*

اقدم *ækdim.* s. *Imper. formula incitandi.* Macte animo, ingredere opus. *Wan.*

اقز *ækzz.* s. *n. f. pl.* قز *kuzz.* 1) Sine alis ſagitta. *Wan.* 2) *contra* Sagitta alata. *Gol.*

اقذاى *ykzāe.* s. *V.* [4. *a* قذى] Injecta feſtuca aut re ſimili lædere *oculum alterius. Wan.*

اقذاز *ykzāz.* s. *V.* [4. *a* قذ] Ala inſtruere *ſagittam. Gol.*

اقذار *ækzār.* s. *n. f.* Sordes, *Gol.*

اقذاع *ykzaʿ.* s. *V.* [4. *a* قذع] Convitiis, petere *aliquem. Biaſimare. Wan.*

اقذعلال *ykzʿlāl.* s. *V.* [4. *a* قذعل] Difficile eſſe. *Wan.*

اقذلة *æqzilet.* s. *n. f. pl. a* قذال *kæzāl.* Partes occipitis oppoſitæ antiis. *Wan.*

اقر *akar.* s. 1) *part.* Fluens. 2) 3. *perf. præſ.* Fluit. ¶ اقر صو *akarſu.* Fluens aqua, fluentum, fluvius. *Acqua corrente, fiume.*

اقر *akur.* s. *n. f.* Vallis, *ſeu* alveus patens, plantas ſalſuginoſas, & aquam continens. *Gol.*

اقر *ækarr.* s. *In apprecationibus ſignificat.* اقرالله ضحنه *ækarrallahu dinehu.* Refrigeret Deus oculum ejus, *h. e.* lætum, & contentum reddat ipſum. *Auctor quidam turcicus expreſſionem hanc ſic explicat.* الله انك كوزني صووتسون مراد حاصلي ياشين صووتسون زيراكسي فرحندن اغلسه كوزى صوق اولور اقاغندن اغلسه اسيجك اولور *āllāh anūn gözini ſowutsūn, mūrād gözi iasin ſowutſun, ziră kiſi ferahynden aghlaſæ gözi ſouk olur, emmā ghæmihden aghlaſa iſſigiak olur. Deus lacrymas ejus refrigeret, quia, cum homo flet ex lætitia, lacrymæ ejus ſunt frigidæ, ſi vero ex triſtitia, calidæ manant.*

اقرا *ækrā.* s. *n. f. pl. irreg. a* قرء *kære.* Fluxus *menſtrui mulieris. Gol.*

• اقرا *ykrā.* s. *V.* [4. *a* قرأ] 1) Jubere legere. 2) Impertire ſcripto *ſalutem.* 3) Injectam utero genituram maris retinere *camelitem.* 4) Menſtruis laborare *mulierem.* 5) *contra* Ab iis liberam & mundam eſſe: 6) Appropinquare, prope eſſe, ut perficiatur *negotium.* 7) Redire, retrocedere. 8) Differre facere. 9) Tempore ſuo pluviam concitare *ſtellas.* 10) Abeſſe. 11) Abire, retrocedere. 12) Pietati, DEI cultui deditum eſſe. *Gol.*

اقرا *ykrā.* s. *V.* [4. *a* قرو] Impoſitum ſervare aſſidue *tegumentum in dorſo equi. Gol.*

اقراب *ækrāb.* s. *V.* [4. *a* قرب] 1) Prope implere *cratera.* 2) Inſtruere theca *enſem. Wan.* 3) Propinquum partui eſſe *mulierem, equam, ovem Gol* 4) Habere camelos conſiſtentes io loco *aquæ vicino. Wan.*

اقراح *ykrāh.* s. *V.* [4. *a* قرح] 1) Ulceroſiſm reddere. 2) Pecora ulceroſa habere *hominem. Wan.*

اقراد *ækrād.* s. *n. f. pl. a* قرد *kyrd.* Simiæ *mares. Gol.*

اقراد *ykrād.* s. *V.* [4. *a* قرد] 1) Conticere, *pec.* præ impotentia linguæ. 2) Quieſcere. *Wan.* 3) Simulare ſe mortuum. *Gol.*

اقرار *ykrār.* s. *V.* [4. *a* قرر] 1) Stabilire, confirmare. 2) Confiteri. 3) Cooceptum fœtum apparere *in cameliti.* 4) Refrigerare. *Wan.* 5) Quietare, contentum reddere. 6) Subire frigus. *Gol.*

اقرار *ykrār.* s. *n. f.* (انكار *inkār*) 1) Affirmatio, & confirmatio. 2) Promiſſio. 3) Confeſſio, atteſtatio. *Affirmazione, confermazione, promeſſa, atteſtazione, & confeſſione.* ¶ انكار ايدن اقراره‌كلور *inkār iden ykrāre gelur.* Qui modo negat *fidem*, aut *Deum*, poſtea affirmabit. *Quello, che ora nega (Iddio, ò la vera fede) la confeſſara doppo. Tef.* اقرار طوتمق *ykrār tutmak*, & اقراره وفا *zkrāre wefā.* s. Stare promiſſis. *Mantener la promeſſa.* اقرار *ykrār* s. & اقراره كلمك *ykrāre gelmek.* Promittere, polliceri, fateri. *Promettere, proferire, & confeſſare, profeſſare.* اقراره كلمك *ykrāre gelmek. etiam* Profeſſionem

fidei facere. *Far profeſſione della fede.* اقرار آلدوغين *ăldughyn ykrăr* ٭. Agnoſcere debitum, *ſeu* fateri ſe accepiſſe. *Confeſſar il ricevuto, il debito.* اقراردن دوينك *ykrărden donmek*, ٭. اقراردن عدول *ykrărden ădăl* ٭. Noo ſtare promiſſis. *Mancar di parola.* حيوان بولاردن انسان اقراردن *hăjwăn iularden, insăn ykrărden tuylŭr.* Quadrupes capiſtro, homo promiſſis obligatur. *Gli uomini ſi leganó con le parole, gli aſini con la cavezza, & i buoi per le corna. Prov.*

اقراس *ykrăs.* ٭. *V.* [4. *a* قرس] In gelatinam mutare, gelatioæ forma *rem* donare. *Gol.*

اقراش *ykrăş.* ٭. *V.* [4. *a* قرش] 1) Conatum omnem adhibere *in rem aliquam. Wan.* 2) Loqui. 3) Irruere, incidere *in aliquem. Gol.*

اقراص *ăkrăs.* ٭. *n. f. pl. a* قرص *kurs.* Cruſtula *panis. Wan.*

اقراض *ykrăz.* ٭. *V.* [4. *a* قرض] اودنج ويرملك *odunğ wirmek.* ٭. Commodare, mutuo, creditoque dare. *Porgere, dar ad impreſtito. Wan.*

اقراع *ykrăª.* ٭. *V.* [4. *a* قرع] 1) Sortiri, ſortem jacere *inter aliquos.* 2) Dare mutuo *admiſſarium ad ineundas camelitas.* 3) Meliorem opum, pecorumve, *vel* prædæ *partem* dare. 4) Redire ad id, *quod juſtum eſt.* 5) Se ſubmittere & obſequentem præbere. *Wan.* 6) Recuſare, nolle. 7) Retrahere *equum fræno.* 8) Abſtinere, prohibere. 9) Appropinquare hoſpitio *viatorem.* 10) Calcitrare io invicem *aſinos.* 11) Laterculis ſternere *domum.* 12) *Intranſ.* perenne eſſe, continuare *malum. Gol.*

اقراف *ykrăf.* ٭. *V.* [4. *a* قرف] 1) Prope eſſe. *Wan.* 2) Accedere. 3) Palpare. 4) Commercium habere. 5) Viliori genere, ignobili ſtirpe patris, licet nobili materna naſci, natumve eſſe *equum.* 6) Accuſare. *Gol.*

اقرام *ykrăm.* ٭. *V.* [4. *a* قرم] 1) Dominum efficere. 2) Ab opere, ac inſeſſu eximium habere, ſervare genituræ *camelum. Wan.*

اقران *ăkrăn.* ٭. *n. f. pl. a* قرين *kărīn.* Pares, æquales, coætanei. *Pari, coetanei, ſimili.* ¶ اقران دكل *ăkrăn degŭl.* Impares. *Non pari, diſuguali.*

اقران *ăkrăn.* ٭. *n. f. pl. a* قرن *kærn.* Funes. *Gol.*

اقران *ykrăn.* ٭. *V.* [4. *a* قرن] 1) Attollere haſtam, ne cuſpide lædat *anteriorem quempiam.* 2) Maturum eſſe rupturæ *furunculum.* 3) Abundare ac turgere in vena *ſanguinem. Wan.* 4) Potiorem eſſe, prævalere. *Gol.*

اقرانيا *ykrănijă.* ٭. *n. f.* Cornus, rubella. *Gol.*

اقرب *ăkreb.* ٭. *compar.* يقينرق *iăkŷnræk* ٭. Vicinior, proximior. *Più vicino, più proſſimo. Sæ. V.* اصوب

اقربا *ăkrebă.* ٭. *n. f. pl. a* قريب *kærŷb.* خصملر *chyſymlær* ٭. خوشان *chŷšăn* ٭. Propinqui, neceſſarii, affines. *Parenti, caſata, parentado. Wan.* ¶ اقربای دولتلي جمع *ăkrebăī dewletini ğemʿ idüp.* Congregatis ſibi in regno proximioribus, principibus & miniſtris. *Radunati li grandi del regno. Eb.*

اقرح *ăkrăh.* ٭. *part.* Maculam albam in fronte habens *equus. Wan.*

اقرحة *ăkryhæt.* ٭. *n. f. pl. a* قراح *kærăh.* Campi conſiti arboribus. *Wan.*

اقردة *ăkridet.* ٭. *n. f. pl. a* قرد *kyrd.* Simiæ *mares. Gol.*

اقرط *ăkræt.* ٭. *part.* Duos auris lobos pendulos habens. *Gol.*

اقرع *ăkraª.* ٭. 1) *part. fæm.* قرعا *kær-ā.* Calvus. 2) *n. f.* Serpens capite comoſo, *ſub cujus crinibus venenum latere putant.* 3) Strenuiſſimus, audaciſſimus. *Wan.*

اقرم *ăkrem.* ٭. *n. f.* Camelus *qui ab opere & inſeſſu eximius ad genituram ſervatur.* ¶ اقرم قرم *kærmī ăkrem.* Dominus, princepsve honoratus. *Gol.*

اقرن *ăkren.* ٭. *part.* Qui coocurſu mutuo, ad ſummum naſi *juncta* habet *ſupercilia. Gol.*

اقرنباع *ykrimbăª.* ٭. *V.* [3. *a* قربع] Inter ſedendum cootrahere ſe *præ frigore. Wan.*

اقرنداح *ykrindăh.* ٭. *V.* [3. *a* قردح] Propenſum eſſe *in aliquem. Gol.*

اقرنصاع *ykrinsăª.* ٭. *V.* [3. *a* قرصع] 1) Contrahere ſe. *Wan.* 2) Pudore affici. 3) Involvere veſti ſuæ. *Gol.*

اقرنفاط *ykrinfăt.* ٭. *V.* [3. قرفط] 1) Contrahere & colligere ſe *in unum.* 2) Ita latera cootrahere *capram* in initu, *quia eo loco exiſtit dolor. Wan.*

اقرنقاط *ykrinkăt.* ٭. *V.* [3. *a* قرقط] Contrahere ſe in unum. *Gol.*

اقرو *ăkru.* ٭. *n. f. pl. pauc. a* قرا *kæra.* Fluxus *menſtrui mulieris. Wan.*

اقرية *ăkrijet.* ٭. *n. f. pl. a* قري *kærī.* Canales. *Wan.*

اقزاح *ăkzăh.* ٭. *n. f. pl. a* قزح *kyzh.* Olera, aromata. *Gol.*

اقزاع *ykzăª.* ٭. *V.* [4. *a* قزع] Reſiſtere alicui vehementer *in ſermone. Gol.*

اقزام *ăkzăm.* ٭. *n. f. pl. a* قزم *kæzem.* Deterioris generis, & exiliori corpore *viri. Gol.*

اقزل *ækzel.* s. *part.* 1) Deformiter claudicans. 2) Emaciata crura habens. *Gol.*

اقزل *ækzel.* s. *n. f. pl.* اقازل *ækāzil.* 1) Lupus. 2) *cum artic.* الاقزل *el-ækzel.* Species ſerpentis. 3) *In dual.* الاقزلان *el-ækzelān.* Duæ pennæ in media cauda aquilæ. *Gol.*

اقسا *yksā.* s. *V.* [4. *a* قسو] Indurare *cor alicujus.* *Wan.*

اقساط *yksāt.* s. *V.* [4. *a* قسط] Juſtum, & æquum eſſe. *Wan.*

اقساف *akſak.* s. *adj.* Claudus. *V.* اقسف

اقساقلق *æksāklyk.* s. *n. f.* Clauditas.

اقسام *æksām.* s. *n. f. pl. a* قسم *kyſm.* Portiones, ſortes. *Porzioni, ſorti. Ik.*

اقسام *yksām.* s. *V.* [4. *a* قسم] 1) Jurare. 2) Adjurare *aliquem.*

اقسان *yksān.* s. *V.* [4. *a* قسن] 1) Durum evadere *lignum.* 2) Conſeneſcere. 3) Valde tenebroſam eſſe *noctem.* 4) In opere diligenter progredi. *Gol.*

اقسة *æky∫∫et.* s. *n. f. pl. a* قسيس *kæsīs.* Seniores, Presbyteri. *Gol.*

اقسمق *akſatmak.* s. *V.* 1) Facere ut quis claudicet, & ut impingat. 2) *metaph.* Deprimere. *Far zoppicare, ò inciampare, ſtroppiare.*

اقسرا *akserā.* s. *n. f.* 1) Palatium album. 2) Nomen civitatis Caramaniæ, *quæ quondam Anazarbus Ciliciæ dicebatur; patria Dioſcoridis. Leuncl.*

اقسرمق *akſyrmak.* s. *V.* Sternutare. *Vide* اغسرمق

اقسط *aksæt.* s. *part. fæm.* قسطاء *kæſtāe.* 1) Erectos, directosque pedes poſteriores habens *equus.* 2) Nervis pedum ſiccis, rigidisve præditus *camelus.* *Wan.*

اقسف & اقساف *akſak.* s. *adj.* اكسح *ekſaḥ.* s. لنك *lenk* p. Claudus. *Zoppo.*

اقسقلق *akſaklyk.* s. *n. f.* Clauditas, claudicatio. *Il zoppicare.*

اقسماء *æksymāe.* s. *part. pl. a* قسيم *kæsīm.* Formoſi *facie.* *Gol.*

اقسمق *akſamak.* s. *V.* Claudicare. *Zoppicare.*

اقسومت *uksūmet.* s. *n. f.* Diviſæ rei pars, portio. *Gol.*

اقسياقنا *okſyākæntā.* s. *n. f. ex Græco* Oxyacantha. *Fructum ejus* زرور الادويه *rūrūl-edwīje, vocant.* *Gol.*

اقسينان *yksīnān.* s. *V.* [11. *a* قسن] Lenem, & debilem fieri. *Wan.*

اقشا *yksā.* s. *V.* [4. *a* قشو] Pauperem evadere e divite. *Gol.*

اقشاب *æksāb.* s. *n. f. pl. a* قشب *kiſb.* Toxicum. *Wan.*

اقشاش *yksāſ.* s. *V.* [4. *a* قش] 1) Convaleſcere *a ſcabie, variolis.* 2) Libere abire, ſeque celeriter proripere. *Gol.*

اقشاع *yksā.* s. *V.* [4. *a* قشع] 1) Diſpellere, diſcutere *nubem.* *Wan.* 2) Diſcuti. 3) Recedere ab aqua *homines.* *Gol.*

آقشته *ākyſte.* p. *n. f.* كلر *kiler.* s. Cella penuaria. *Cantina, magazino.* *Ferh.*

اقشع *æksa.* s. *comp. i. q.* اشرف *eſref.* s. Excelſus, nobilior. *Gol.*

اقشعرار *yksi'rār.* s. *V.* [4. *a* قشعر] Horrore corripi, & tremere *cutem.* *Wan.*

آق شهر *āk ſehir.* s. *n. f. comp.* 1) Civitas alba. 2) *Græcis* Aſprapolis, oppidum ad Pontum Euxinum. 3) *Aliud* oppidum in Caramania. *Leuncl.*

اقصا *yksā.* s. *V.* [4. *a* قصو] 1) Longe removere. *Wan.* 2) Exterminare. 3) Acquirere, *aut* habere *camelitim* قصيّة *kæsÿjet, dictam.* *Gol.*

اقصاب *æksāb.* s. *n. f. plur. a* قصب *kuſb.* Inteſtina. *Gol.*

اقصاب *yksāb.* s. *V.* [4. *a* قصب] Inhibere, interrumpere bibentem *camelum.* *Wan.*

اقصاد *æksād.* s. *part.* Fracta *haſta.* *Wan.*

اقصاد *yksād.* s. *V.* [4. *a* قصد] 1) Recta contingere *telo*, & perimere *aliquem.* 2) Recta confodere. 3) Præbere ſe ſocium itineris. *Wan.* 4) *Serpentem* mordere, & occidere *aliquem.* *Gol.*

اقصار *yksār.* s. *V.* [4. *a* قصر] 1) Veſpertinum tempus ingredi. 2) *Eo tempore* facere *aliquid.* *Gol.* 3) Continare ſe, & abſtinere *a re*, cui quis par eſt. 4) Breves corpore liberos parere *mulierem.* 5) Annoſam eſſe curtatis dentium extremis *ovem, capram.* *Wan.* 6) Deficere, minorem, & imparem eſſe. *Gol.*

اقصاص *yksās.* s. *V.* [4. *a* قص] 1) Narrare. *Wan.* 2) Propioquam *alicui* eſſe *mortem.* 3) Prope adducere *eum ad mortem.* 4) Retaliare, par pari referre. *Gol.* 5) Herbam قصيصة *kaſyſæt, dictam* proferre *terram.* 6) Gravidam apparare *ovem, equam, ut cum averſatur marem.* 7) Debilem eſſe præ macie *camelum, ut non poſſit ad labores adhiberi.* *Gol.*

اقصر *akser.* s. *part.* *Res* valde brevis. *Wan.*

اقصف *ækſaf.* s. *part.* Qui dentes, pec. anteriores per medium fractos habet. *Wan.*

اقصم *ækſum.* s. *part. i. q.* præc. *Wan.*

آق صو *āk sū.* s. *n. f. comp.* 1) Aqua alba, *ſeu* limpida. 2) Lacus *olim* Aſcanius *dictus propter urbem* Nicæam. *Leuncl.*

اقصي & اقصا *æksā.* s. 1) *part. pl.* اقاصي *æksy.* Longius diſſitus, extremus. *Wan.* 2) *n. f.* Terminus.

minus, remota pars. 3) *partic.* Ut plurimum. *Eſtremo*, & *termine*, *eſtremità*. ¶ اقصاى مرادمز *æksāī mūrādumūz*. Quod maxime deſideramus. *Ciò che più bramiamo Ll.* اقصاى آمال و منتجدى ما فى آلبالم در *æksāī āmāl we netiğei mā fil bālūm dūr*. Eſt id, quod maxime opto, & extreme aveo. *Egli è quel, che più ardentemente deſidero.* اقصي الغايات *æksel-ghājāt*. Extremitates, extremæ partes, perfectio. *L' eſtremità, eſtremo. Ik.* اقصي الغايات تعجب و استغراب اولنمشدر *æksel ghājāt tæ-ğğiubū iſtyghrāb olunmiſtur*. Summe mirati ſumus. *Ci ſiamo ſommamente maravigliati.* اقصي مسجد *mesčidī aksā*. Remotiſſimum templum, *h. e.* templum Salomonis, ut modo a Mohammedanis occupatur Hieroſolymis, *ſic autem dicitur, quia ex remotiſſimis quibusque regionibus ad Deum in illo templo præcipue colendum mortales confluunt. Tef.*

اقضا *ykzā*. v. *V.* [4. *a* قضا] Comedendum præbere. *Wan.*

اقضاض *ykzāz*. v. *V.* [4. *a* قضّ] 1) A duris, ficciſque particulis, & glarea purgare *alıcam. Gol.* 2) Durum, aſperum, & incommodum eſſe *alicui decubitus locum. Wan.* 3) Talem reddere *illi* locum, *de DEO:* 4) Parvas concupiſcentias ſectari. 5) Res ſubtiliores proſequi. *Gol.*

اقضام *ykzām*. v. *V.* [4. *a* قضم] In ſacco edendum appendere hordeum ac præbere *equo. Gol.*

اقضي *akzā*. v. *compar.* حاكمرك *hākimrek*. v. Excellentior in judicando. ¶ اقضي القضاة *akzæl kuzāt*. Promptiſſimus, & rectiſſimus in judicando, excellentiſſimus judicum. *Ll.*

اقضية *akzyjet*. s. *n. f. pl. a* قضا *kæzā*. Judicia. *Wan.*

اقط *akt*. s. *V. Act.* [2. F.] Condire lacte acido اقط *akyt dicto*, *vel* cum eo parare *cibum. Gol.*

اقط *akyt*. s. *Poetis etiam*, *ykt* كشك *keshk*. p. كش *keſ* t. Lac acidum, & ſchiſtum, ſiccatione, *q. in farinam redactum. Gol.*

اقطاب *yktāb*. v. *V.* [4. *a* قطب] 1) Miſcere *vinum. Wan.* 2) Congregari *homines. Gol.*

اقطار *æktār*. s. *n. f. pl. a* قطر *kutur*. Ripæ, tractus. *Ripe*, *parti*, *paeſi*. ¶ اقطار آلمسكونه *æktārūl meskūne*. Partes habitatæ. *Le parti abitate*, *ò abitabili.* و هزار اطراف اقطار سير *hezār ætrāfū aktār jejr*. v. Mille partes, circumfereorias obambulare, luſtrare. *Ik.*

اقطار *aktār*. s. *n. f. pl. a* قطر *kætr*. Guttæ. *Goccie.* ¶ اقطاى امطار كبي *æktārī emtār gibi*. Inſtar guttarum pluviæ. *Come goccie di pioggia. Sa.*

اقطار *yktār*. v. *V.* [4. *a* قطر] 1) Stillationi, *ſeu* ut exillet, propinquam eſſe *rem. Wan.* 2) Sternere in dorſum, *vel* in latus *haſtam fodiendo. Gol.*

اقطاع *aktā*, & *uktā*. s. *n. f.* Sectus ad veſtem pannus. *Gol.*

اقطاع *æktā*. s. *n. f. pl. a* قطع *kyt*. Cuſpides parvæ. *Wan.*

اقطاع *æktā*. s. *n. f. pl. a* قطيع *kætȳ*. Armenta. *Wan.*

اقطاع *yktā*. v. *V.* [4. *a* قطع] 1) Amputare, *aut* permittere amputari. 2) Taxare, affigoare. *Sa.* ¶ تملك اقطاع و *temlik ü yktā itti. Sa.* Illi appropriavit, & aſſignavit. *Gli aſſegnò Br.* 3) Permittere *alicui* amputare *ramos de arbore. Wan.* 4) Retinere, retro relinquere. 5) Pro corporis ſtatura ſufficere *ad veſtem pannum.* 6) Vincere, & ad ſilentium redigere *argumentis ſuis.* 7) Inhibere *benefactis inimici linguam.* 8) Vinci, ſucumbere, ut reſpondere non poſſit. 9) Deficere, perire *aquam putei.* 10) Aſſignare in feudum *vel* emphyteuſin dare *principem de ſuis opibus*, *q. reſectum terræ fundum.* 11) Parere deſinere *gallinam.* 12) Propinquam & idoneam putationi eſſe *palmam.* 13) Disjungi *a ſuis*, removeri *hoſpitem. Gol.*

اقطاف *yktāf*. v. *V.* [4. *a* قطف] 1) Vindemiæ aptum, & propinquam eſſe *vitem. Wan.* 2) *Ejusmodi* vites habere, vindemiationi proximum eſſe *hominem.* 4) Tardigradum habere *equum. Gol.*

اقطان *æktān*. s. *n. f. pl. a* قطن *kutn*. Goſſipia *Gol.*

اقطع *æktaʿ*. s. 1) *part.* Truncatus *manu.* 2) Mutus. 3) *Compar.* Acutior. 4) Acidior. ¶ الاقطعان *el-aktæ-āni*. Enſis, & calamus. *Gol.*

اقطع *æktuʿ*. s. *n. f. pl. a* قطع *kytʿ*. Cuſpides parvæ, & latiores ſagittæ.

اقطع *æktuʿ*. s. *n. f. pl. a* قطيع *katȳʿ*. Rami. *Gol.*

اقطع *aktuʿ*. s. *pro pl. a* مقطوع *mæktūʿ*. Intercepto ſpiritu *ſeu* dyſpnoea laborantes. *Gol.*

اقطن *æktæn*. s. *part.* Incurvum dorſum habens. *Gol.*

اقطن *æktyn*. s. *n. f. i. q.* ماش *māſ*. Leguminis genus *foliis phaſeoli*, *baccis viridibus*, *quæ paulo minora ipſis. Gol.*

اقطوطة *uktū-ţt*. s. *n. f.* Signum, teſſera, *qua miſſa mulier mulieri indicium ruptæ amicitiæ, aut conſuetudinis facit. Wan.*

اقطه *aktæ* nn. *f.* *pra* آختة *ächte* v. يدلك *iedɛK atlar, vel atlari.* s. Parippi. *Cavalli a mano.*

اقطه‌چي *aktaĝi* nn. *n. f.* Stabuli præfectus Chani. *Il cavallerizzo del Chan de' Tartari.*

اقطي *aktā.* s. *n. f. i. q.* چمان *chamān, seu r.ctius* سبوقه *ſebbūkæt.* s. Sambucus arbor. *Gal.*

اقطرار *yktŷrār.* s. *V.* [11. *a* قطر] Incipere exareſcere *plantam. Wan.*

اقطيطي *yktŷtāe.* s. *V.* [12. *a* قطا] Compreſſo gradu uti, incedere. *Wan.*

اقعا *yk-ā.* s. *V.* [4. *a* قعو] 1) Mucronatum, ac ſurſum verſus reductum eſſe *naſum.* 2) Pone inniti rei in ſedendo. *Gol.* 3) Natibus inſidere *canem, feram*, pedes anteriores recta humi defigeodo. *Wan.* 4) Retroagere, retroire cogere *equum ſuum. Gal.*

اقعاث *yk-ās.* s. *V.* [4. *a* عث *k*] Prodigum eſſe. *Wan.*

اقعاد *æk-ād.* s. *n. f. pl. a* قعاد *kuʷād.* Morbi claudorum, *quo illi ſemper conſidere coguntur. Gol.*

اقعاد *yk-ād.* s. *V.* [4. *a* قعد] 1) Jubere ſedere. *Wan.* 2) Collocare. 3) Superficialiter fodere *puteum*, & ita relinquere nulla prodeunte aqua. 4) Claudum eſſe. 5) Loco detioeri, non ſe poſſe movere loco. *Gol.* 6) Depreſſum eſſe pedem equinum, ut non erectus ſtet. *Wan.* ¶ اقعاد الله و آلا *allāhu wel-yk-ādü.* Per DEUM *fecit hoc. Gol.*

اقعار *yk-ār.* s. *V.* [4. *a* قعر] Fundo inſtruere *puteum. Wan.*

اقعاس *yk-ās.* s. *n. f.* Opulentia. *Gol.*

اقعاص *yk-ās.* s. *V.* [4. *a* قعص] Interimere derepente ipſoque momento, & loco, *quo quis percuſſus eſt. Wan.*

اقعاط *yk-āt.* s. *V.* [4. *a* قعط] 1) Obſcœnum *in ſermone* eſſe. 2) Abjectum, & deſpectum reddere. *Gol.*

اقعاس *yk-āŝ.* s. *V.* [4. *a* قعس] 1) Opulentum eſſe. *Wan.* 2) Retroferri, & conſiſtere. 3) Recedere *a negotio. Gol.*

اقعاع *yk-āĝ.* s. *V.* [4. *a* قعع] Fodiendo incidere *in aquam amaram. Wan.*

اقعال *yk-āl.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* قعل] Expandere ſe *florem vitis. Gol.*

اقعام *yk-ām.* s. *V.* [4. *a* قعم] 1) Mordere, & interimere *ſerpentem.* 2) Elevari ac efferri *ſolem. Wan.* 3) Malum morbumve corripere, & interimere *aliquem. Wan.*

اقعب *æk-āb.* s. *n. f. pl. a* قعب *kæb.* Poculum. *Gol.*

اقعد *æk-ād.* s. *part. i. q.* قعيد *kæ-ŷd.* Qui longiſſime abeſt a primo ſtirpis patre. *Gal.*

اقعدة *æk-ŷdet.* s. *n. f. pl. a* قعدة *kuʷdet*, Aſini ephippia. *Gol.*

اقعدة *æk-ŷdet.* s. *n. f. pl. a* قعيد *kæ-ŷd.* Confeſſus. *Gol.*

اقعس *ækŝ.* s. *part.* 1) Extrorſum protuberante pectore, introrſum depreſſo dorſo gibboſus. 2) Retorto collo, & capite *camelus.* 3) Longa, & protenſa *nox.* 4) *Vir* gravis, & illuſtris. 5) Nomen montis *alicujus. Wan.*

اقعسان *æk-ŷsān.* s. Nomen prop. *quod inditum eſt filiis* ضضم *ẓæmẓæm, alludendo ob gibboſitatem. Wan.*

اقعم *æk-ām.* s. *n. f.* Simus, depreſſas habens nares. *Gol.*

اقعنساس *yk-ŷnsās.* s. *V.* [3. *a* قعسس] Retrocedere. *Wan.*

اقعنصار *ykŷnsār.* s. *V.* [3. *a* قعصر] Contrahere ſe, & verſus terram inclinare. *Wan.*

اقعنفار *yk-ŷnfār.* s. *V.* [3. *a* قعفر] Inſidere extremis pedum, *uti paratus ad ſurgendum. Wan.*

اقعي *æk-ā.* s. *part.* Naſo prominentiori, & ſurſum verſus reducto præditus. *Gol.*

اقفا *ækfā.* s. *n. f. pl. a pauc.* قفا *kæfā.* Occipita. *Gol.*

اقفا *ykfā.* s. *V.* [4. *a* قفو] 1) Præhabere, præferre *aliquam rem, aut* ut propriam habere. 2) Proprium alicui, ac peculiare facere. *Gol.*

اقفاخ *ykfāch.* s. *V.* [4. *a* قفخ] Libidinoſum, coitus appetentem eſſe *vaccam, lupam. Gol.*

اقفار *ækfār.* s. *n. f. pl. a* قفر *kafr*, *aut a* قفر *kafre.* Deſertæ regiones. *Campagne deſerte.*

اقفار *ykfār.* s. *V.* [4. *a* قفر] 1) Reperire deſertam *urbem. Gol.* 2) Vacuam & deſertam eſſe *domum. terram. Wan.* 3) In deſertum proficiſci. *Gol.* 4) Carere ob ſonio, *quin* & cibo omni. *Wan.* 5) Eſurire. *Gol.*

اقفاص *ækfās.* s. *n. f. pl. a* قفص *kafs.* Caveæ avium. *Wan.*

اقفاف *ækfāf.* s. *n. f. pl. a* قف *kuff.* Coactæ nubes. *Gol.*

اقفاف *ykfāf.* s. *V.* [4. *a* قف] 1) Ova parere deſinere *gallinam. Wan.* 2) Siccatis lacrymis, & apparente nigredine eſſe *oculum. Gol.*

اقفال *ækfāl.* s. *n. f. pl. a* قفل *kufl.* Serræ, peſſuli. *Serrature, lochetti. Hum.*

اڤفال *ykfāl.* ٭ *V.* [4. *a* قفل] 1) Siccare. 2) Reverti facere. 3) Obſerare *oſtium. Wan.*

اڤفد *ækfed.* ٭ *part.* 1) Laxa, craſſaque cervice præditus. *Gol.* 2) Qui in extremis pedum digitis incedit, calcibus non cootingentibus terram. 3) Tarſum directe ungulæ inſiſtentem habeos *equus. Wan.* 4) Pedem introrſum vergentem habens *camelus:* qui introrſum obliquatum habet اصدف *æſtef, vocatur. Gal.*

اڤفز *ækfez.* ٭ *part.* Anteriores pedes uſque ad genua albicantes habens *equus. Gal.*

اڤفز *ækfyz.* ٭ *n. ſ. pl. a* فڤز *kæfz.* Saltus. *Wan.*

اڤفزة *ækfizet.* ٭ *part.* Anteriores pedes uſque adgenua albicantes habens *equus. Wan.*

اڤفزة *ækfizet.* ٭ *n. ſ. pl. a* فڤيز *kæfiz.* Menſuræ genus. *Gal.*

اڤفع *ækf-æ.* ٭ *part.* Ad latus incurvatos habens pedum digitos. *Wan.*

اڤفعلال *ykfᵉlāl.* ٭ *V.* [4. فعلل] Contrahi, & corrugari *manum. Wan.*

اڤفل *ækfūl.* ٭ *n. ſ. pl. a* فڤل *kuſt.* Seræ, peſſuli. *Gol.*

اڤفية *ækfijet.* ٭ *n. ſ. pl. pauc. irreg. a* فڤا *kæfā.* Occipita. *Wan.*

اڤ قوبونلو *æk kojūnlū.* ٭ *n. ſ. comp.* Albarum ovium regio, *priſcis Græcis.* Armenia minor *Colchidi* vicina. *Leuncl.*

اڤ كرمان *æk germān.* ٭ *n. ſ.* 1) Arx alba. 2) Nom. prop. Oppidi *in Ruſſiæ, Moldaviæque finibus, naſtris Neſter alba, a Neſtere fluvio, præterlabente. Leuncl.*

اڤل *ækæll.* ٭ *comp.* قليلڤ *kælīlræk.* ٭ Minor. *Minimo. Tef.* ¶ اڤل عبدان *ækællū æbdān,* & اڤل العبدان *ækællūl æbdān.* Minimus ſervorum. *L'infimo de' ſervi. Ik.* اڤل المالك *ækællūl memālik.* Minimum regnorum, aut Provinciarum. *Il più picciolo delli regni, o provincie.*

اڤلاب *ækļāb.* ٭ *n. ſ. pl. a* قلب *kælb.* Medullæ palmarum. *Gol.*

اڤلاب *yklāb.* ٭ *V.* [4. *a* قلب] 1) Vertere, convertere. 2) Recipere, *ut DEUS, aliquem. Gal.* 3) Maturum coctione eſſe, ut vertatur *panis.* 4) Camelos habere lethali cardialgia correptos. *Wan.* 5) Extrinſecus ſiccari *uvam. Gol.*

اڤلات *yklāt.* ٭ *V.* [4. *a* قلت] 1) Perdere. 2) Nullam in vivis prolem ſervare *mulierem. Gol.*

اڤلاد *yklād.* ٭ *V.* [4. *a* قلد] Submergere. *Wan.*

اڤلاص *yklās.* ٭ *V.* [4. *a* قلص] Diminuto tubere eſſe *camelum. Gol.*

اڤلاع *yklāᶜ.* ٭ *V.* [4. *a* قلع] 1) Loco movere, *ac* munere deponere. *Wan.* 2) Dimoveri, avertique *a negatio.* 3) Definere, recedere *ab aliquo febrim, ſeu ipſa* intermiſſio *febris.* 4) Sublatis velis vento committere *navim.* 5) Velificare, navigare. 6) Inſeſſui per ætatem idoneam evadere *camelum.* 7) Extruere arcem. 8) Evellere. *Gol.*

اڤلاف *yklāf.* ٭ *V.* [4. *a* قلف] 1) Ferruminare, *fibris palmæ, vel muſci coma tabularum commiſſuras infarciendo.* 2) *Obducendo picem* ſtipare navim. *Spalmare.*

اڤلاف *yklāk.* ٭ *V.* [4. *a* قلف] 1) Sagma, aliave, quæ geſtat, non bene firmata, & vacillantia habere *camelum. Gol.* 2) Agitare, vacillare facere. *Wan.*

اڤلال *yklāl.* ٭ *V.* [4. *a* قل] 1) Diminuere. *Wan.* 2) Portare *hydriam.* 3) Efferre, facere ut aſcendat. 4) Tremorem corripere *aliquem.* 5) Pauperem evadere. *Gal.*

اڤلام *æklām.* ٭ *n. ſ. pl. a* قلم *kalem.* Calami. *Penne. Ll. Ik. Sæ.* ¶ اڤلام بد ارڤام *æklāmū bed erkām q.* Calami malæ ſcripturæ, detractoriæ. *Cattive penne, maligne. Sæ,*

اڤلب *ækleb.* ٭ *part. fæm.* قلبا *kælbā.* Labium inverſum habens *homo. Wan.*

اڤلبة *æklibet.* ٭ *n. ſ. pl. pl. a* قليب *kælib.* Putei. *Wan.*

اڤلح *æklæh.* ٭ *part.* Flavedine fœdatos dentes habeos. *Wan.*

اڤلغ *yklygh.* ٭ *n. ſ.* Lyra, fides. *Violino.*

اڤلف *æklef.* ٭ *part.* Præputiarus. *Wan.*

اڤلك *aklyk.* ٭ *n. ſ.* Albedo. *Biancheꝛꝛa.* ¶ اڤلغي بوز *iūz æklyghy, vul. iūz æɣlyk.* Albedo faciei, *h.e.* bonor, gloria, victoria. *Onore, gloria, & vittoria.*

اڤلمك *æklamak.* ٭ *V.* Transfundere. ¶ شرابي اڤلمك *ſerābi æklamak.* Transfundere vinum. *Travaſare il vino. An.*

اڤليد *yklīd.* ٭ *n. ſ.* 1) Clavis. *Wan. Chiave.* 2) Res quævis *pec.* falcata, *qua aliquid aperitur & clauditur.* 3) Filum cupreum *anteriori inauris parti vel annulo camelino, qui naſo injicitur, inductum. Gol.*

اڤليد *yklīd.* ٭ *n. ſ.* Sera, obex *ſive ex ferro, ſive ex ligno. Barra, ſerrame. Ferh.*

اڤليدس *uklīdes,* اڤليدوس *uklīdūs* & اڤليديس *yklīdis.* ٭ Nom. prop. Euclidis, *qui ob elementa Geometriæ etiam apud Orientales maxime æſtimatur, ita, ut plures exiſtant tam verſiones aperuit ejus, quam commentarii in illa. Herbel.*

ᵉاڤليلا *yklīlæ.* ٭ *V.* [12. *a* قلل] 1) Commoveri, & perturbari. 2) In unum latus prò-

penden-

pendendo conſidere ac ſe ad ſurgendum componere. 3) Properare *in negotio.* 4) Rapidum eſſe ac præcipitem *velocitate aſinum.* 5) Se efferre *aut* aſcendere *in volatu avem.* 6) Conſcendera *montem,* ac in eo eminere. 7) Illabi in arborem, & in ea conſidere *avem.Gol.*

افليد *yklid.* s. *n.f.* 1) Clavis. *Chiave.* 2) Res quævis *pec.* falcata, *qua aliquid aperitur, & claudituv.* 3) Filum cupreum, anteriori inauris parti *vel* annulo camelino, *qui noſo injicitur,* inductum. *Gol.*

اقليم *yklim.* s. *n.ſ. pl.* اقاليم *akālīm.* 1) كشور *kiſwer* p. Clima mundi. 2) Regio. *Clima, paeſe, regno.* ¶ اقليم بدى *iedi yklim.* Septem climata, *h. e.* univerſus orbis. *Li ſetti climi.*

اقليميا *yklimiā.* p. *n. ſ.* Cadmia, *terra alba genus ex aurifodinis. Avanzi di terro ſciolti delle miniere d' oro, overo d' argento. Ferh.*

اكا *ykmā.* s. *V.* [4. *a* اكى] 1) Parvi facere, deſpicere. *Wan.* 2) Pingueſcentes habere *pecudes,* & bene conveniens *pabulum.* 3) Pinguefacere *pecora.* 4) Placere *rem. Gol.*

اكاح *ykmāh.* s. *V.* [4. *a* كح] 1) Elato capite deorſum aſpicere. 2) Intenſum frigus eſſe. *Wan.*

اكاد *yǒmād.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* كد] 1) Efferre *cervicem.* 2) Erigere *penem.* 3) Eſſuxum ſeminis pati. *Gol.*

اكمار *ākmār.* s. *n. ſ. pl. a* كمر *kamer.* Lunæ, mentes lunares. *Gol.*

اكمار *ykmār.* s. *n. ſ. pl. a* كمر *kamīr.* Socii, cum quibus alea luditur.

اكمار *ykmār.* s. *V.* [4. *a* كمر] 1) Luna illuſtrem eſſe *noctem. Wan.* 2) Lucentem habere ſibi lunam. 3) Frigore percuti *dactylos* ante maturitatem, *ita ut dulcedinem amittant. Gol.*

اكماز *yǒmāz.* s. *V.* [4. *a* كز] Acquirere.

اكماس *ykmās.* s. *V.* [4. *a* كس] Demergere *in aquam aliquem. Wan.*

اكماع *yǒmā'.* s. *V.* [4. *a* كع] 1) Domare, & ſubigere ſibi *aliquid. Gol.* 2) Prohibere, *ac* repellere. *Wan.*

اكمال *yǒmāl.* s. *V.* [4. *a* كل] Prima, & exigua foliorum rudimenta emittere *carduum. Wan.*

اكمام *yǒmām.* s. *V.* [4. *a* كم] 1) *Camelum* ſubire, ac inire *camelum* procumbentem. *Wan.* 2) Labiis prehenſum quid *de terra* comedere *ovem. Gol.*

اكمشة *ākmiše.* s. *n. ſ. pl. a* كماش *kumāš.* Merces, & veſtes ſericeæ. *Robbe, o panni, drappi di ſeta.* || امعة *ammyā.* ¶ لبجة اكمشة نفيسة *niče ākmišel nefiſe.* Complures pretioſæ veſtes ſericeæ. *Una mano di panni, o drappi preziosi. Eb.*

اكمصة *ākmyſet.* s. *n. ſ. pl. a* قيص *kamīs.* Tunicæ. *Wan.*

اكمطرار *ykmitrār.* s. *V.* [4. *a* قطر] 1) Vehementem, ac adverſum eſſe *diem. Wan.* 2) Inflectere caudam ſuam, corpusque ſuum contrahere *ſcorpionem. Gol.*

اكمع *ākmā.* s. *part.* 1) Vitio مع *kamādičlo* laborans *equus. Wan.* 2) Simus, depreſſus *naſo. Gol.*

اكمك *ykmak.* s. *V.* روانيدن *rewānīden.* p. Fluere. *Currere.*

اكمهداد *ykmihdād.* s. *V.* [4. *a* كهد] 1) Efferre *caput. Wan.* 2) Subſiſtere *aliquo loco. Gol.*

اكن *akun.* s. *part.* Fluens, qui fluit.

اكن & اكين *melius akīn. akȳn.* s. *n. ſ.* Excurſio, rapina. *Scorreria, bottino.* ¶ اكن *akyn.* s. Excurrere *ad prædandum. Far ſcorrerie, ſcorrere. c c d. motus.* اكن صلف *akyn ſalmak.* Mittere ad prædandum. *Mandar à ſcorrere, e dar il guaſto.*

اكن *ukun.* s. *n. ſ. pl. ab* اكنه *uknet.* Structuræ ex lapidibus.

اكنا *āknā.* s. *n. ſ. pl. a* كنا *kanā.* Gibboſitates naſorum. *Wan.*

اكنا *yknā.* s. *V.* [4. *a* كنا] Occidere, ad necem adigere. *Gol.*

اكنا *ykna.* s. *V.* [4. *a* كني] 1) Ditare. 2) Contentum reddere. *Wan.*

اكناب *yknāb.* s. *V.* [4. *a* كنب] 1) Evadere agmen 30. vel 40. 2) Subducere ſe a creditore *vel* rege, delitescere. *Gol.*

اكنات *yknāt.* s. *V.* [4. كنت] 1) Supplicare DEO, diu inſiſtere precationi, in eave conſiſtere. 2) Continuum eſſe *in celebranda precatione attributorum divinorum.* 3) Imprecari *hoſti. Gol.*

اكناح *yknāh.* s. *V.* [4. *a* كنح] Demergere *in aquam aliquam. Wan.*

اكناع *yknā'.* s. *V.* [4. *a* كنع] 1) Contentum reddere. 2) Pecora ad aquam mittere. *Gol.* 3) Rectum tenere *caput. Wan.* 4) Inclinare *vas* ad effundendum, excipiendumve. 5) Inclinare *caput ſuum, camelum* potandi ergo. 6) Inter precandum *manus ſuas* interiore parte obvertere faciei. 7) Verſari in medio *inter duos planiores colles. Gol.*

اكناف *yknāf.* s. *V.* [4. *a* كنف] 1) Laxas habere aures. 2) Magnum habere exercitum. 3) Firmo conſilio, & re bene compoſita eſſe. *Gol.*

اكنان *aknān.* s. *n.ſ. pl. a* كن *kynn.* Servi, vernæ. *Wan.*

اكنة *ākynnet.* s. *n.ſ. pl. pl. i. q. antec.*

اكنه *uknet.* s. *n. ſ. pl.* كن *ukun.* 1) Structura ex lapidibus confecta. 2) Nidus lapideus, *i. e. in petra ſtructus. Gol*

اقنتالوئى *ækœntālewkȳ.* s. *n. f. ex græco alias* بادآورد *bādāwerd.* Acanthaleucæ herba. *Gol.*

اقنبون *ækœntīūn.* s. *n. f. alias* رأس الشيح *reesūs-sejch.* s. Acanthium. *Gol.*

اقنجي *akynĝi.* s. *n. f.* Excurſor, *aut collective* excurſores, velones. *Scorritori, eſcurſori.* ¶ اقنجي صلمق *akynĝi ſalmak.* Excurſores præmittere, *vel* emittere. غارت اچون اقنجيلر *ghārœt içūn akynĝiler gönderdi.* Miſit ad prædandum excurſores. *Sæ. Mandò eſcurſori per depredore, e ſaccheggiar il paeſe. Br.*

اقندي *akyndy*, & *akynty* s. *n. f.* Fluxus maris, *aut* fluvii. *La corrente.* ¶ صو اقندسنجه *ſu akyndyſinĝe.* Juxta fluxum aquæ, ſecundo flumine. *Secondo la corrente.*

اقنف *æknef.* s. *part. fœm.* قنفا *kœnfœ.* 1) Poſtrema cervicis parte candicans *equus.* 2) Parvas, craſſasque habens *aures.*

اقنوم *æknūm.* p. *n. f.* 1) Origo, radix. *Origine.* ¶ معجم اقنوم *æknūmī ĥĝem.* Nomen dictionarii perfici, *quia verborum radices explicat.* 2) Nomen libri Hebræorum *ſecundum Orientales, quod tribus voluminibus conſtat. Ferh.*

اقنوم *uknūm.* s. *n. f. pl.* اقانيم *ækānīm*, اصل *āſyl.* s. Hypoſtaſis, perſona. *Perſona.*

اقني *æknā.* s. *part. fœm.* قنوا *kœnwā.* Gibboſo præditus naſo. *Wan.*

اقوا *ykwā.* s. *V.* [4. *a* قوي] 1) Deſcendere in terram *vacuam herba*, & *aqua.* 2) Perire reſiduum. 3) Validum eſſe *alicujus jumentum.* 4) Diverſis circa finem vocalibus *aut* inæquali conſonantium numero facere *carmen.* 5) Firmum reddere *aliquid.* 6) Vacuam eſſe *domum. Wan.*

اقواب *ækwâb.* s. *n. f. pl. a* قوب *kūb.* Pulli *avium. Gol.*

اقوات *ækwāt.* s. *n. f. pl. a* قوت *kūt.* Alimenta. *Gol.*

اقواز *ækwāz.* s. *n. f. pl. a* قوز *kœwz.* Rotundi arenarum cumuli. *Wan.*

اقواس *ækwās.* s. *n. f. pl. a* قوس *kœws.* Arcus. *Wan.*

اقواط *ækwāt.* s. *n. f. pl. a* قوط *kūt.* Greges ovium. *Wan.*

اقواع *ækwāª.* s. *n. f. pl. a.* قاع *kāª.* Terræ planæ *montium expertes. Wan.*

اقواف *ækwāk.* p. *n. f. i. q.* وقواف *wœkwāk.* Populus alba arbor *in India orientali. Caſt.*

اقوال *ækwāl.* s. *n. f. pl. a* قول *kœwl.* Dicta, verba, ſeotentiæ. *Detti, parole, ſentenze.* ¶ اقوال صدافت مآل *ækwālī ſœdâkœt me-āl.* Dicta veritate, & finceritate plena. *Sæ. Parole piene di buon' affetto, e fedeltà. Br.*

اقوال ستاره شناسان *ækwālī ſitāre ſinūsān.* Dicta, prognoſtica aſtrologorum. *Li pronoſtici degl' aſtrologhi.*

اقوال *ækwāl.* s. *n. f. pl. a* قيل *kœjl.* Reges Himjaritarum, *utpote quorum dictis parent omnia. Gol.*

اقوام *ækwām.* s. *n. f. pl. a* قوم *kœwm.* Populi, geotes, & quidam, aliquot. *Pœpoli, genti Sæ. V.* صقالبه

اقود *ækwed.* s. *part.* 1) Longa cervice præditus *equus, camelus. Wan.* 2) Valido collo *vir.* ☞ Avarus ac tenax ſui penus, *ut qui non reſpicit comedens, ne quem ſupervenientem invitare cogatur. Gol.* 4) Mons altus. 5) Equus manuductus beoe currens. *Wan.*

اقوراي *ykwirār.* s. *V.* [9. *a* قور] 1) Gracilem eſſe. 2) Corrugari. *Wan.*

اقورون *ykwerūne.* s. *n. f. pl. ab* اقوري *ækwerī.* Infortunia magna. *Gol.*

اقوريات *ækwerījāt.* s. *n. f. pl. ab* اقوري *ækwerī. i. q. præc. Wan.*

اقورين *ækwerīn.* s. *n. f. i. q. præc. Wan.*

اقوس *ækwes.* s. *part.* 1) Difficile *tempus. Gol.* 2) Dorſo incurvus. *Wan.* 3) Eminentior *collis arenarum.* 4) Longinqua *regio.* 5) Longa *dies. Gol.* ¶ احنيا قوس *aĥnā ækwesū.* Infortunium. *Gol.*

آقوش *ākūś.* p. *n. f.* ببر *beber.* Pardi *ſeu* pantheræ genus; *aliis* tigris, leo, leopardus. *Caſt.*

اقوع *ækwuª.* s. *n. f. pl. a* قاع *kāª.* Terræ planæ.

اقوف *ækwef.* s. *part.* 1) Qui melius *aut* optime novit veſtigia & indicia *rerum. Wan.* 2) Præſtantior phyſiogoomus, chiromantes. *Gol.*

اقوم *ækwem.* s. *comp.* Rectior. *Gol.*

اقوى *ækwā.* s. 3. *perf. imper. in apprec.* قوتلندرسون *kuwwetlendürsün.* t. Corroboret, firmet *Deus.*

اقوى *ækwā.* s. *comp.* Fortior, potentior. *Più gagliardo, potente Sæ. Ik.* II. اسخي *eſchā.*

اقويا *ækwijā.* s. *part. pl. a* قوي *kœwī.* Potentes, firmi. *Li potenti, ſaldi. Ik.*

اكه *ækh.* s. *n. f. per Metathefin a* كاه *kāh.* Obedientia. *Gol.*

اكها *ykhā.* s. *V.* [4. *a* كهي] 1) Faſtidire *cibum. Wan.* 2) Averſum reddere. 3) Frequentem ac impetu contiouum eſſe. 4) Obedire regi. *Gol.*

اكهار *ykhār.* s. *V.* [4. *a* كهر] 1) Domari. *Wan.* 2) Reperire *aliquem* victum. 3) Victos habere ſocios. 4) Ad victi ſubditique ſtatum redire. 5) Succumbere *rem alicujus. Gol.*

اكهال *ykhāl.* s. *V.* [4. *a* كهل] 1) Tractare, ſuſcipere, quod non competit

2) In-

2) Inquinare ſe ſuſcipiendo aliena negotia. *Wan.*

اقهام *ykhām.* s. *V.* [4. *a* قهم] 1) Faſtidire *cibum*, *hominem.* 2) Appetere *cibum. Wan.* 3) Diſcuſſis nubibus ſerenum eſſe *cœlum. Gol.*

اقهب *ækheb.* s. *part. fæm.* قهبا *khæbā.* 1) Colore valde fusco præditus. 2) *cum artic.* الاقهبان *elækhabān.* Elephas, & bubalus: *ita dicti a colore ſuo. Wan.*

اقيا *ykjā.* s. *V.* [4. *a* قيأ] Facere vt quis vomat, vomitum ciere. *Far vomitare.*

اقياد *ækjād.* s. *n. f. pl. a* قيد *kæjd.* Compedes, vincula pedum. *Gol.*

اقياظ *ækjāz.* s. *n. f. pl. a* قيظ *kæjz.* Mediæ æſtates.

اقيال *ækjāl.* s. *n. f. pl. a* قيل *kæjl.* Reges Arabum. *Gol.*

اقيان *ækjān.* s. *n. f. pl. a* قين *kæjn.* Fabri ferarii. *Gol.*

اقيانوس *ykjānos.* p. *n. f.* 1) Oceanus. 2) *nonnullis etiam.* Mare nigrum, Pontus Euxinus. *Ferh.*

اقيحي *ukejhā.* s. *n. f.* Locus conſimus Anthemide. *Wan.*

اقين *akỹn.* t. *n. f.* Excurſio, rapina. *Vide* افن

اک

آک *āk.* p. *n. f.* 1) *i. q.* آفت *āfet.* s. Infortunium. 2) *i. q.* عيب *ējb.* s. Vitium. *Ferh.*

اك *an.* t. *n. f.* مفصل *mafsyl.* s. Articulus, junctura. *Giuntura.*

اك *en-* t. 1) *Particula nomini præpoſita formans ſuperlativum.* Maxime. ¶ اك اولو *en-ulu.* اك اولوسي *en-uluſi* Maximus. *Il più grande.* اك كوتي *en-kötỹ*, اك كوتيسي *en-kötỹſi*, & اك يرامزي *en-jara-mazy.* Eorum peſſimus. *Il peggiore.* اك اول دربلن و اك صكره اوان *en-ewwel dirilen, we en-ſon-ra ölen.* Primum vivens, & ultimum moriens, *cor.* 2) *adv. pro* اوك *v. g.* اكسده *ön-de.* Ante, imprimis, prius. *Tef.*

اك *ig.* t. *n. f.* Fuſus. *Fuſo.* ¶ اكين اكرمك *iğin egirmek.* Fuſum ſuum nere. *Filar il ſuo fuſo.*

اك *ekk.* s. *part.* Fervidus, æſtuoſus *dies. Gol.*

اكا *an-a. vul. on-a.* t. *prono. demonſt. dat. ab* اول *ol.* Ei. *A lui.* ¶ اكا كوره *an-a göre.* Juxta id.

اكا *ikā*, & اكاءة *ikāet.* s. *V.* [4. *a* كأ] Metum injicere, facere ut quis declinet. *Gol.*

اكابر *ekābir.* s. *part. pl. ab* اكبر *ekber* دولتلولر *dewletlüler.* t. Majores, magnates. *Li grandi, e potenti.* ¶ اكابر قريش *ekābir kurejs.* Divites ex tribu Cureiſi *per a.* اكا قرس *vocum. an-a bir Karis.* Ipſi palmus. *A lui un palmo.*

اكاحة *ikāhæt.* s. *V.* [4. *a* كوح] Pugnando vincere, domare.

اكاديد *ekādid.* s. *part.* Diſperſi, & huc illuc dimiſſi *homines. Gol.*

اكار *ekār.* p. *n. f.* Vinitor. *Ferh.*

اكار *ekkār.* s. *n. f.* 1) Foſſor terræ. 2) Agricola. *Gol.*

اكار *ikār*, & اكاره *ikāret.* s. *V.* [4. *a* كور] Celeriter incedere, *q. convolvente greſſu. Gol.*

آكاريس *ākāris*, & *akāris.* p. *n. f.* كما *kemā.* s. طومللان *tümlān.* t. Fungus. *Fungo. Ferh.*

اكاريس *ekāris.* s. *n. f. pl. pl. a* كرس *kirs.* Conjunctæ domus. *Gol.*

اكارع *ekāriʿ.* s. *n. f. pl. a* كراع *kürāʿ.* Partes crurum, *vel* tibiæ tenuiores *in ovibus. Gol.*

اكارم *ekārim.* s. *comp. pl. ab* اكرم *ekrem.* Nobiliores. *Più nobili. V.* فدوت

اكارو & اكارى *an-arū vul. on-aru* t. *partic. i. q.* اوتده *öteje.* t. Ultra, trans. *Oltre. Tef.*

آكاريس *ākārīs.* p. *n. f.* Fungus. *Fungo. Ferh.*

آكاريش *ākārīš*, *ekārīš*, & اكاليش *ekālīš.* p. *n. f.* Tubera terræ. *Caſt.*

اكاسة *ikāſet.* s. *V.* [4. *a* كيس] Liberos aſtutos, & ingenioſos habere, *vel* gignere. *Gol.*

اكاسره *ekāſire.* s. *n. f. pl. a* كسرى *kſrā.* Coſroes. *Sic omnes reges Perſiæ vocantur, ut apud nos Caſares.* II. قياصره *kæjāſyre.* ¶ اكاسرهء زمان عالي مكان و قياصرهء دوران شوكت عنوان *ekāſirei ʒemīnī ālī mekān we kæjāſyrei dewrānī ſewket ünwān.* Coſroes ſeculi digniſſimi, & Cæſares mundi potentiſſimi. *Li rè della terra, e li monarchi del mondo. Ll.*

اكاسم *ekāſim.* s. *part. pl. a* كسوم *keſūm.* Conferris herbis præditi *horti. Gol.*

اكاف *ikāf.* s. *n. f.* Clitellæ *aſini, muli, equi, non cameli. Gol.*

اكاف *ekkāf.* s. *n. f.* Clitellarius, *ſcil.* qui clitellas conficit, *aut* vendit. *Gal.*

آكال *ākāl.* s. *n. f. q. pl. ab* آكل *ākil.* Principes populi, tribuſve. *Gal.*

اكال *ekāl.* s. *n. f. i. q.* طعام *tæām.* s. Cibus, eſca, & quidquid editur. *Gol.*

اكال *ekkāl.* s. *part.* 1) Edax, helluo. *Goloſo, divoratore.* 2) Corroſivus. *Corroſivo. An.*

اكال *ukāl.* s. *n. f.* Eroſio, prurigo, *quæ camelo accidit ex hirſutiore fœtu, qui in utero continetur. Gol.*

اکالیب *eKālīb.* s. *n. f. pl. pl. ab* اکلب *eKlub, quod eſt pl. a* کلب *Kelb.* Multi canes. *W'an.*

آکام *ākām.* p *n. f.* Fungus. *Fungo. Ferh.*

اکام *eKām.* s. *n. f. pl. ab* اکمة *eKemet.* Colles. *Gol.*

اکامیم *eKāmīm.* s. *n. f. pl. a* کمّ *kimm.* Calyces, foliculi florum.

اکانة *iKānet.* s. *V.* [4. *a* کین] Humiliare, deprimere, *ut aliquem DEUS. Gol.*

آکاه *āgāh*, & آکه *āgeh.* p. 1) *adj.* Excitatus, attentus, vigil. *Ferh.* 2) Gnarus, ſciens, conſcius. 3) *n. f.* Ipſa notitia. 4) Nuntius. *Accorto, avviſato, conſapevole, notizia, avviſo.* ¶ خبر و آکاهم نوذر *chæberū āgāhum ioktūr.* Nullam hujus habeo notitiam. *Non ne hò alcuna notizia.* آکاه اول *āgāh ol.* Cave tibi. *Stà avvertito.* ı آکاه *āgāh* ٥. ı آکاهدار *āgāhdār* ٥. Conſcium reddere, nuntiare, edocere. *Rendere conſapevole, avvertire, notificare. cc. abl. rei.* ı آکاه *agāh.* ٥ı. Reſcire, advertere, conſpiçari. *Aver notizia, eſſer conſapevole, accorger. ſi.* بزم آکاهز بوغ ایکن *bizūm āgāhūmūz iogh iken.* Absque noſtro ſcitu. *Senza che ne foſſimo avviſati. Eb.* آکاه اولمش *āgāh olmiſ.* Monitus, commonefactus. *Avviſato, avvertito.*

آکاهانیدن *āgāhānīden.* p. *V. tranſ.* Significare, certum facere. *Avviſare. Caſt.*

آکاهدار *āgāhdār.* p. *part. comp.* Vigil, attentus.

آکاهی *āgāhī.* p. *n. f.* 1) Annuntiatio, nortia. 2) Providentia. ¶ آکاهی دادن *āgāhī dīden.* Certiorem facere. آکاهی نودن *āgāhī nūmüden.* Sedulum, providum eſſe. *Caſt.*

آکاهیدن *āgāhīden.* p. *V.* طوومق *dujmak*, & طوودرمق *dujdürmak* t. 1) Monere. 2) Moneri. *Ferh.*

آکب *ākub.* p. *n. f.* Pars interior oris. *Ferh.*

اکبا *ekbāe.* s. *n. f. pl. a* کبی *kibā.* Quisquiliæ, quæ verrendo ejiciuntur domo. *Wan.*

اکباب *ikbāb.* s. *V.* [4. *a* کت] 1) Procidere pronum *in faciem.* 2) Convertere ſe *in aliquem locum. W'an.*

اکبات *ikbāt.* s. *V.* [4. *a* کبت] Affligere. *Gol.*

اکباح *iKbāh.* s. *V.* [4. *a* کبح] 1) Adducto, freno ad ſe trahere, ac inhibere *equum.* 2) Eminere, ſublimem eſſe. *Gol.*

اکباد *eKbād.* s. *n. f. pl. a* کبد *Kebed, Kebd*, & *Kibd.* Jecora. *Li fegati. W'an.*

اکباد *iKbād.* s. *V.* [4. *a* کبد] Lædere in hepate. *W'an.*

اکبادالابل *eKbādūl-ibl.* s. *n. f. comp.* Hypochondrion *cameli.* ¶ یضرب الیه اکبادالابل *yuzrabu ileihi eKbādūl-ibl.* Undique contenditur ad eum; *ut doctrinæ cauſa. Adagium. W'an.*

اکبار *ikbār.* s. *V.* [4. *a* کبر] 1) Putare *rem* eſſe magnam, magnam videri. *W'an.* 2) Magni facere, efferre. 3) Accidere *quid.* 4) Evadere, & exiſtere magnum. *Gol.* 5) Alvum deponere *puerum. W'an.* 6) Menſtrua excernere *mulierem.* 7) Sperma profundere *virum. Gol.*

اکباش *ekbāſ.* s. *n. f. pl. a* کبش *kebſ.* Arietes. *Gol.*

اکبان *iKbān.* s. *V.* [4. *a* کبن] Abſtinere, & cohibere *ab aliquo linguam. Gol.*

اکبح *eKbah.* s. *part.* Validus *camelus. Gol.*

اکبد *eKbed.* s. *part.* Corpuleotus medio corpore, & propterea leotus, & tardigradus. *W'an.*

اکبد *eKbud.* s. *n. f. pl. a* کبد *Kebid.* Jecora. *Gol.*

اکبر *eKber.* s. *comp.* Major, ſupremus. *Il più grande, ſupremo.* ¶ اکبر اولادکی اولان *eKberī ewlādī olan.* Filius ejus natu maximus. *Il ſuo figliuolo maggiore. Sæ.* اللّٰه اکبر *āllāhū eKber.* Deus eſt potentiſſimus. *V.* اللّٰه

اکبرّة *ikberret.* s. *part. i. q.* کبرّ *kübirr.* Maximus familiæ. *W'an.*

اکبرون *eKberūn.* s. *comp. pl. ab* اکبر *eKber.* Majores. *W'an.*

اکبری *eKbirī.* s. *n. f.* Monetæ aureæ genus in Iodia *valens ibi ſeptem regales Hiſpanicas.*

اکبس *eKbes.* s. *part.* 1) Qui antrorſum proſtantem habet calvam, & pone reductam frontem. *W'an.* 2) qui prominentia habet pudeoda. *Gol.*

اکبش *eKbūſ.* s. *n. f. pl. a* کبش *Kebſ.* Arietes. *W'an.*

اکبنان *ikbinān.* s. *V.* [9. *a* کبن] In ſe contrahi. *W'an.*

اکة *eKket.* s. *n. f.* Fervor, æſtus. *Gol.*

اکت *ögüt.* t. *n. f. pro* اوکت Conſilium. *Teſ.*

اکتاب *iKtāb.* s. *V.* [8. *a* کیب] Triſtem eſſe. *W'an.*

اکتاب *iKtāb.* s. *V.* [4. *a* کتب] 1) Exemplar exhibere *alicui* ad ſcribendum. *W'an.* 2) Vinculo firmiter conſtruere *utrem.* 3) Dictare *alicui* ſcribendum *carmen. Gol.*

اکتاد *eKtād.* s. *n. f. pl. a* کتد *Keted.* Quæ ſunt inter ſcapulas, & dorſum. *Gol.*

اکتار *iKtār.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* کنر] Magno dorſi tubere eſſe *camelum. Gol.*

اکتاع

اكتاع *iktâ*ª. a. *V.* [4. *a* كتع] Pugnare, certare. *Gol.*

اكتاف *ektâf.* a. *n. f. pl. a* كتف *ketf.* Scapulæ.

اكتام *iktâm.* a. *V.* [4. *a* كتم] Abscondere, celare. *Wan.*

اكتبا *iktibâ.* [8. *a* كبو] Suffiri odoribus *veſtes. Gol.*

اكتتاب *iktitâb.* a. *V.* [8. *a* كتب] 1) Scribere. 2) Proprium nomen albo Regio, ſeu codici ſtipendiorum inſcribere. *Wan.* 3) Inſcribi, recenſeri. *Gol.*

اكتتام *iktitâm.* a. *V.* [8. *a* كتم] 1) Clam habere. 2) Diſſimulare. *Gol.*

اكتنان *iktitân.* a. *V.* [8. *a* كتن] Adhærere. *Gol.*

اكتحال *iktihâl.* a. *V.* [8. *a* كحل] 1) Illinere oculos ſtibio *ſeu* collyrio. *Fregarſi gli occhi con collirio. Wan.* 2) Incidere in culamitatem. *Gol.* ¶ فرصت كوزلديلر ودبدده اقيدلرين الكحال الجون سلطان بلند آستان اوزلديلر *furſæt göz-lediler we dideï ümmidlerin iktihâl iciün ſultanï bülend âſtân dergâhinün-tütiyâ ghubârlerin özlediler.* Occaſionem obſervabant, & ad recreandos collyrio oculos, ſpei tutiam pulveris portæ regis excelſi avebant. *Sa. Stettero aſpettando l'opportunità di tempo per ripaſſar' all corte regia. Brat.*

اكتدلح *iktidâh.* a. *V.* [8. *a* كدح] Lucrari, acquirere.

اكتداد *iktidâd.* a. *V.* [8. *a* كدّ] 1) Laborem imponere *alicui.* 2) Importunum eſſe. *Gol.*

اكتداش *iktidâſ.* a. *V.* [8. *a* كدش] Accipere donum. *Wan.*

اكترا *iktirâe.* a. *V.* [8. *a* كرو] Conducere. *Affittare. Gol.*

اكترأب *iktirâb.* a. *V.* [8. *a* كرب] Moerore affici, angi. *Gol.*

اكتراث *iktirâs.* a. *V.* [8. *a* كرث] Non curare, non reſpicere *ad aliquem. Gol.*

اكتراز *iktizâz.* a. *V.* [8. *a* كزّ] Contractum in ſe eſſe, *uti ex frigore. Gol.*

اكتسا *iktisâ.* a. *V.* [8. *a* كسي] Induere veſtem, veſtire ſe. *Wan.*

اكتساب *iktisâb.* a. *V.* [8. *a* كسب] 1) Quærere lucrum. *Wan.* 2) Lucrari. *Gol.*

اكتساب *iktisâb.* a. *n. f.* Acquiſitio, lucratio. *Acquiſto, gaudagno.* ¶ راه اكتساب علومده *râhi iktisâbi ûlûmde.* In via acquirendarum, *ſeu* comparandarum ſcientiarum. *Nell' acquiſtar, ò imparare le ſcienze. Sa.* اجري اكتساب الجون *eğrî iktisâb iciün.* Ad acquirendum meritum, mercedem. *Per acquiſtar merito. Sa.*

اكتساح *iktisâh.* a. *V.* [8. *a* كسح] Spoliare *aliquem bonis ſuis.*

اكتسار *iktisâr.* a. *V.* [8. *a* كسر] Confringere. *Gol.*

اكتساع *iktisâ*ª. a. *V.* [8. *a* كسع] Inſertam inter crura *caudam* ventri ſubducere *canem. Wan.*

اكتظاظ *iktizâz.* a. *V.* [8. *a* كظّ] 1) Arctari aquam ob nimium decurſum in alveo. *Wan.* 2) Diſtentum cibo eſſe *aliquem*, ut reſpirare non poſſit. *Gol.*

اكتف *ektef.* a. *part. fæm.* كتفاء *ketfâe.* 1) Latioribus ſcapulis præditus *vir.* 2) Superiores ſcapularum cartilagines inter ſe diſſitas habens *equus.* 3) Ex dolore ſcapularum claudicans *equus. Wan.*

اكتفا *iktifâ.* a. *V.* [8. *a* كفي] 1) Sufficere, ſatis eſſe. *Gol.* 2) Contentum eſſe *re. Wan. Baſtare*, & *contentarſi.* ¶ فلان تسنه ايله فلان اكتفا اتديلر *fülân nefne ile iktifâ ittiler.* Id illis ſatis fuit. *Si contentarono. Sa.* بو اصدار منصتن نامه ايلاغي ايله اكتفا ايلدي *bu yʷtîzâre mütaẓammin nâme iblâghy ile iktifâ eiledi.* Satis ſibi duxit mittere has literas excuſatorias. *Si contentò, e'ſſer baſtante il mandar una lettera ſcuſatoria. Sa.* بو مقدار ايله اكتفا اولندى *bu myktâr ile iktifâ olundy.* Tantum ſufficere viſum eſt. *Quel tanto c'è parſo baſtare. Ll.*

اكتفاء *iktifâe.* a. *V.* [8. *a* كفا] Invenire *vas. Gol.* 2) Operculum imponere *ſcutellæ. Wan.*

اكتفار *iktifâr.* a. *V.* [8. *a* كفر] 1) Infidelem *aliquem* declarare. 2) Affigere *terræ. Gol.*

اكتفال *iktifâl.* a. *V.* [8. *a* كفل] 1) Sumere in tergum *aliquid. Wan.* 2) Imponere *equo rem aliquam* in clunibus. 3) Poſteriore parte commeatus vivere, anteriore jam conſumta. *Gol.*

اكتفان *iktifân.* a. *V.* [8. *a* كفن] Coire cum muliere. *Gol.*

اكتلا *iktilâe.* a. *V.* [8. *a* كلأ] Invigilare, cavere. *Wan.*

اكتلا *iktilâe.* a. *V.* [8. *a* كلي] Dolere *renes. Wan.*

اكتلال *iktilâl.* a. *V.* [8. *a* كلّ] Micare ſplendere *fulmen. Gol.*

اكتم *ektem.* a. *part.* 1) Ventroſus. 2) Saur *vir. Gol.*

اكتماء *iktimâ*ª. a. *V.* [8. *a* كمع] Epotare *utrem. Wan.*

اكتمان *iktimân.* a. *V.* [8. *a* كمن] Abdere ſe, latere. *Gol.*

اكتمكت *iktemekt* & اكتمكث *iktemekt. Vox Indica.* Aëtites: *alias* حجر العقاب *hæğerül-ukkāb*, & حجر الولادة *hæğerül-wilādet.* Lapis aquilæ. *Gol.*

اكتنا *iktinā.* a. *V.* [8. *a* كنو] Appellare *aliquid, nomine per se fignifieante rem aliquam. Wan.*

اكتناز *iktināz.* a. *V.* [8. *a* كنز] Congregari in locum aliquem fimul. *Wan.*

اكتناف *iktināf.* a. *V.* [8. *a* كنف] 1) Cingere, fepere. *Wan.* 2) Adjuvare. *Gol.*

اكتنان *iktinān.* a. *V.* [8. *a* كن] Tectum, reconditum effe, latere. *Wan.*

اكتناه *iktināh.* a. *V.* [8. *a* كنه] بر امرك كنهنه واصل اولمق مراد ايسه *bir emrün kenhine wāṣyl olmak mūrād e. t.* Sommum contingere, ad extremum terminum rei pervenire velle. *Cercar di arrivar al fondo, alla middolla dell' affare. Ik.* ¶ اكتناه سبب *iktnāihī ſebeb* e. Veram cauſam ſcrutari, & penetrare. *Cercar, e penetrare la vera cagione. Ik.* اكتناه عور مرضي ايله *iktināhī ʿavrı̄ mærāzı̄ ile.* Volens penetrare uſque ad imum morbi ejus. *Volendo penetrare la vera cauſa della ſua infermità. Ik.*

اكتوا *iktuvā.* a. *V.* [8. *a* كوى] 1) Urere cutem *cauterio. Wan.* 2) Adhibere. 3) Magnopere laudare *ſe ipſum.* 4) Titubare *lingua.* 5) Impleri *ira. Gol.*

اكتهال *iktihāl.* a. *V.* [8. *a* كهل] 1) Trigeſimo ætatis anno complero, plene adulta & conſiſtente ætate eſſe *aliquem. Wan.* 2) Pleoe adultam eſſe, & florere *plantam.* 3) Floribus opertum eſſe hortum. *Gol.*

اكتي *iKti.* t. *adj.* Acerbus. *Garbo. An.*

اكتيار *iktijār.* a. *V.* [8. *a* كير] Caudam io curſu attollere *equum. Wan.*

اكتيار *iKtijār.* a. *V.* [8. *a* كور] 1) Concidere. 2) Parare ſe *ad convitiandum.* 3) Accelerare *in inceſſu gradum.* 4) In Initu *camelitim* attollere caudam. 5) Cidarim induere, *aut* illa indui. *Gol.*

اكتياز *iktijāz.* a. *V.* [8. *a* كوز] Haurire *ſcypho* aquam. *Wan.*

اكتياس *iktijās.* a. *V.* [8. *a* كوس] Abſtrahere, detinere *aliquem a negotio. Gol.*

اكتيال *iktijāl.* a. *V.* [8. *a* كيل] 1) Accipere menſuratam *rem. Wan.* 2) Menſurare *frumentum. Gol.*

اكتيام *iktijām.* a. *V.* [8. *a* كوم] Extremis pedum digitis inſidere. *Gol.*

اكتيان *iktijān.* a. *V.* [8. *a* كين] Contriſtari, mærere. *Gol.*

اكتيتا *iktītāe.* a. *V.* [12. *a* كتي] 1) Magnopere laudare ſemet ipſum. 2) Titubare. *Wan.* 3) Accendi *ira. Gol.*

اكثاب *iksāb.* a. *V.* [4. *a* كثب] Propiorem eſſe, ſeque peteodi copiam *venatori* dare *prædam. Gol.*

اكثاث *iksās.* a. *V.* [4. *a* كث] Denſa *barba* eſſe *virum. Gol.*

اكثار *iksār.* a. *V.* [4. *a* كثر] جوغلنمق *cioghaltmak.* t. 1) Abundare *opibus.* 2) Spatham proferre *polmom. Wan.* 3) Multiplicare, augere. 4) Multiloquum eſſe. *Gol.* ¶ خامه كوهر نثار وصف محاسننده نه مرتبه اكثار ايلسه سزاوار در *chāmei ġebher nisār wæṣfi mæhāsininde ne mertebe iksār itſe sezāwārdur.* Calamus difertus quaeumvis in laudes ejus ſe effundat, æquum eſt. *Quantunque la penna eloquente ſi diffondeſſe nel lodarla, ella ne è ben degna. Sæ.*

اكثام *iksām.* a. *V.* [4. *a* كثم] 1) Implere *utrem. Wan.* 2) Prope accedere *prædam.* 3) Subducere ſe ac latere io extrema *domo ſua. Gol.*

اكثبة *eKſibe.* a. *n. f. pl. a* كثيب *kesīb.* Tumuli arenæ.

اكثر *eKſer.* a. 1) *compar.* Numeroſior, copioſior. 2) *adverb.* Plerumque. *Il più, la maggior parte, per il più.* ¶ اكثر قوت فلبمر سلطانم حضرتلرينك وجود شريفلريدر *eKſeri kuwweti kælbümüz ſultonüm hæzretlerinun-wūğūdi ſerīflerīdür.* Maxima virtus, cordis mei eſt perſona nobiliſſima veſtra. *V. S. è la maggior forza del mio cuore. Li.* اكثر ازمنددن *eKſerī ezmineden.* Plerumque. *Per lo più. Ik.* نامدارلرك اكثرى *nāmdārlern-eKſerī.* Celebrium heroum plerique. *La maggior parte degli famoſi eroi. Sæ.*

اكثرى *eKſeri* & اكثريا *eKſerijā.* a. 1) *compar.* Copioſior. 2) *adverb.* Plerumque. *Per lo più, continuamente. Sæ.*

اكثع *eKſaʿ.* a. *part. fæm.* عكثعه *mükeſſeāt.* Turgens ſanguine labium, *vel* tales gingivas habens *homo. Gol.*

اكثم *eKſem.* a. *part.* 1) Lato amploque ventre præditus. 2) Satur, ventre pleous. *Wan.* 3) Ampla *via. Gol.*

اكثم *eKſem.* a. Nomen prop. *viri. Wan.*

آكج *āgleğ.* p. *n. f.* Harpago, pertica. *Ferh.*

آكج *ākiċ.* p. *n. f. i. q.* موميای *mūmbār.* Cibi genus, *nempe exta ovina farta, carne concisa* & *oriza. Budelle impite con rizo, e pezzi di carne. Ferh.*

اكج *eKeğ.* a. *n. f. coll.* 1) *i. q.* تفاح دبكى *tefāḥ ḥȳ berrī.* Pomum ſylveſtre. 2) *i. q.* زغرور *zughrūr.* Meſpili genus fructui oxyacanthæ ſimile *Azurolo. Eol.*

اكچه *öKće. pro* اوكچه *ön-će* t. *adv.* Coram. *Vide* اوكچه

اکرار *ekrār.* s. *n. f. pl. a* کر *kerr.* Funes, *quibus colligantur duo ligna sellæ camelinæ. Wan.*

اکرار *ikrār.* s. *n. f.* Heliotropium. *Gol.*

اکراس *ekrās.* s. *n. f. pl. a* کرس *kirs.* Conjunctæ domus, radices. *Wan.*

اکراس *ikrās.* s. *V.* [4. *a* کرس] 1) Torque ornari *jumentum. Gol.* 2) Stercora & urinas pecorum coacta & inter se cohærentia habere *domum. Wan.* 3) In columbarium immittere, *aut* adigere *columbam. Gol.*

اکراش *ikrāš.* s. *V.* [4. *a* کرش] Infarcire *aliqua re* ventriculum. *Wan.*

اکراع *ikrāʿ.* s. *V.* [4. *a* کرع] 1) Sui copiam ad petendum facere *prædam.* 2) Admoto ore forbere *aquam.* 3) Adaquare *camelos suos. Gol.*

اکراف *ikrāf.* s. *V.* [4. *a* کرف] Corrumpi *ovum. Gol.*

اکرام *ikrām.* s. *V.* [4. *a* کرم] 1) Generosam nobilemque *indole* prolem gignere. *Wan.* 2) Insignem multumque victum, seu talia vitæ sustioendæ subsidia dare aut afferre. 3) Benigna ac egregia oratione uti. *Gol.* 4) Honorare. *Wan.*

اکرام *ikrām.* s. *n. f.* Hoooratio, honor, observantia. *Onore, riverenza, osservanza.* ¶ تعظیم و اکرام و توقیر و احترام برله *taʿ. zymü ikrām we tewkyrü yhtyrām birile.* Cum honore, & veneratione, venerabunde. *Con onore, con ogni rispetto.* 1 اکرام *ikrām* v. Honorare, venerari, colere *Onorare, riverire. e e. d.* ☞ *ae. perf.* اکرام ایدوب عطا قلدی *ikrām idüp ätā kyldy.* Gratiose largitus est. *Gli ha fatto grazia.*

اکراوتی *ekrotī.* s. *n. f. comp.* Acorus *vel* acorum. *Acoro, ò gladiolo.*

اکراه *ikrāh.* s. *V.* [4. *a* کره] Invitum adigere *ad aliquid*, cogere. *Costringere. Wan.*

اکراه *ikrāh.* s. *n. f.* Aversio, abominatio, fastidium. *Orrore, avversione.* ¶ اکراه *ikrāh.* v. Aversari, abominari. *Abborrire. c e. abl. rei.* Invitum adigere, cogera. *Costringere, violenture. e c. abl. rei.* اکراه علی *ālā ikrāhin.* Aegre, invitus *facit.* اکراه ایله و قوه *kuwwetü ikrāh ile.* Vi & coacte. *Per forza. Sa.*

اکراه *ügrah.* p. *n. f.* ارشته *eriśte* v. لاخشه *läehśe* tart. Segmenta offæ inlongum concisa, & jusculo incocta. *Lasagne. Cast.*

اکربة *ekribet.* s. *n. f. pl. a* کربة *kerābet.* Dactyli collecti. *Gol.*

اکرة *ükret.* s. *n. f.* Puteus, fovea, *pec. qualis foditur in agri culturam. Gol.*

اکری *egreti* v. *adj.* Fictitius. *Posticcio.* ¶ اکرتی صاچ *ekreti saç.* Coma adscititia. *Parruca. vulgariter & erronee dicitur pro* عاریت *ârijet, quod V.*

اگرچه *egerčā* & اگرچکه *egerčiki.* p. v. *partic.* Etsi, etiamsi, quanquam. *Che, ancorche.*

اکرجی *egirgī.* v. *n. f.* Nettix, netor. *Filatrice.* ¶ اوك اکرجیسی *ion-egrigisi.* Lanifica. *Filatrice di lana.*

اکرس *igris.* v. *n. f.* Species vestis rusticanæ. *Bob.*

اکرع *ekraʿ.* s. *part.* Gracilia habens crura. *Wan.*

اکرع *ekruʿ.* s. *n. f. pl. a* کراع *kurāʿ.* Tibiæ tenuiores *in ovibus, bobus. Wan.*

اکرك *egrek.* v. *n. f.* اول چقور یرکه صو اندن اکرك *egrek* جمع اولور *ol čiukur ierki anda su gemʿolur.* v. Stagnantis aquæ receptus, lacuna. *Laguna, fossa. An.*

اکرلمك *egerlemek.* v. *V.* Ephippium imponere equo. *Eb. V.* ایرلمك

اکرم *ekrem.* s. *compar.* کریمرك *kerīmrek.* v. Nobilior, major. *Più nobile, più grande. V.* اکرم خواقین سردار *ekremü chawākyn.* Maximus regum. *Il più grande delli re. V.* اعظم

اکرمك *an-yrmak.* v. *V.* نحتك *nähk* s. Rudere. *Ragghiare.*

اکرمك *egirmek.* v. *V.* Nere, fila trahere, torquere fusos. *Filare.* ¶ اکرمك ایپلك *iplik egirmek* اورکه اکرمك *öreke egirmek* اکین اکرمك *īğ, vel igin egirmek.* Pensa trahere. *Filare.*

اکرنمك *igrenmek.* v. *V.* Aversari, abhorrere. *Aborrire.*

اکرومت *ukrūmet.* s. *n. f.* Res, actiove generosi *viri.*

اکروهة *ikrūhet.* s. *n. f.* خنجیده *chunğīde* p. Sarcocolla. *Sarcocolla, liquore d'un albero di Persia, simile alla mana. Gol.*

اکری *egre.* v. *n. p.* 1) Agria. *Urbs Hungariæ celebris episcopalis, olim in manibus Turcarum, sed anno 1688. meliori forte armis austriacis vindicata.* 2) Egra *in Bohemia.*

اکری *egri.* v. 1) *adj.* کج *kej.* p. معوج *muʿwej* a. Curvus, obliquus. 2) *adverb.* Torve, curve. *Storto, torvo.* ¶ اکری بقمق *egri bakmak.* Torvis oculis aspicere, despicere. *Guardar storto.* اکری سویلمك *söilemek* اکری اوتورو *oturu doghry söile egri otur.* Recte loquere, curve sede. *Parla dritto, e sedi chino, Prov.* اکری باغیاقلو *egri bağiaklü.* Loripes, varus. *Di gambe storte.*

اکری بوز *egri boz*, *melius* اغری بوز *aghrī-boz.* v. Euboja. *Negroponte.*

اکری

اگری بوگری *eğri böğri.* t. *adj. comp.* Pandus, & repandus, diſtortus. *Storto.*

اگرت *ikret*, & اگریتس *ikrītes.* t. *nom. prop.* Creta inſula. *V. uſit.* گریت *vel* گرید *girīt.*

اگرلك *eğrilik.* t. *n. ſ.* Curvitas, torvitas, & aofractus. *Curvità, ſtortezza.*

اگرلمك *eğrilmek.* t. *V.* Stagnare, recipere ſe aquam *in aliquo depreſſiori loco.* ¶ صو اگرلور *ſu eğrilur.* Stagnat aqua. *Si ferma, ò ſtagnà l' acqua.*

اگرم *ekrim*, *etiam* ikrim. t. *n. f.* Pulvioar ephippii, ſtragula. *Bardatura.*

اگریون *eğriun.* p. *n. f.* قوبا *kūbā.* a. Impetigo. *Impetigine.*

اگز *igiz*, *ikiz* & *ekiz.* t. *n. f.* Gemini, gemelli. *Gemelli. V. etiam* ایکز & ایکمز

اگز *in-z.* t. *n. f.* Gemitus. ¶ اگز اندوب *in-zidüp irlamak.* Gemendo canere.

اگزار *ikzār.* a. *V.* [4. *a* گز] Frigore gravius afficere. *Gol.*

اگزام *ikzām.* a. *V.* [4. *a* گزم] 1) In ſe contrahi. 2) Multum comedere, ut ſatietas, & faſtidium *cibi inde* proveniat. 3) Edere *fructum* noo decorticatum. *Gol.*

اگزم *ekzem.* a. *part. fxm.* گزماء *kezmāe.* 1) Craſſis, curtisque labiis *equus. W'an.* 2) Curtum *naſum*, *aut* curtos *digitos* habeos. ¶ اگسنول بنان *eksənül benān.* Avarus. *Gol.*

آکس *ākūs.* p. *n. f.* Ferrum, *quo ſcalpitur lapis*, cælum. *Scarpello. Ferh.*

اگش *ekeſs.* a. *part.* Depreſſos breveſque dentes habens *vir. W'an.*

اگسامك *ikṣāe.* a. *V.* [4. *a* گسو] Inſequi, a dorſo venire. *W'an.*

اگساد *iksād.* a. *V.* [4. *a* گسد] 1) Frigere *forum, nempe: ubi non fit rerum venalium diſtractio. W'an.* 2) *In tali foro* exponere merces ſuas *hominem. Gol.*

اگسار *eksār.* a. *n. f. pl. a* گسر *kisr.* Infimæ partes *tentorii. Gol.*

اگسال *iksāl.* a. *V.* [4. *a* گسل] Rem habere cum muliere, *non emittendo in coitu ſemen. W'an.* 2) Defidem reddere. *Gol.*

آگسه *ākeſte.* p. *part. paſſ.* Ligatus. *Ferh.*

گسخ *eksach.* a. 1) *part.* Pedibus, manibusque impotens, *ſeu* imbecillis. 2) *pl.* گسحان *keshan.* Claudus. *W'an.*

اگسر *ekſer* & *en-ſer.* t. *n. f.* Clavus. *Chiodo.*

اگسز *an-ſyz.* t. 1) *adj.* Repentinus. 2) *adv.* De repente, ex improviſo, ſubito. *Subito, di ſubito, all' improviſo, tutt' in un tempo.* ¶ اگسز گلمك *an-syz gelmek.* Ex improviſo venire. *Venir, arrivar all' improviſo.* اگسز اولوم *an-syz ölüm.* Repentina mors. *Morte repentina, ſubitanea.*

اگسشترە *eksiſtyrā.* t. *n. f.* آقش گورکي *āteş köregi.* t. Batillum. *Badile.*

اگسع *eksa'.* a. *part.* 1) Macula کسع *kesa'* dicta, inſignitus *equus.* 2) Sub cauda albicantes plumas habens *avis. Gol.*

اگسك *eksik.* t. 1) *n. f.* نقصان *noksān.* a. Defectus. *Mancamento.* 2) *adv.* (ارنق) Minus. *Meno, manco.* ¶ يوزدن ايكي اگسك *iüzden iki eſik.* Centum minus duobus. *Cento meno doi.* نه ارنق نه اگسك اولور *ne artyk ne ekſik olur.* Neque plus, neque minus erit. *Ne più, nè meno.* اگسك *ekſik.* ol. Deficere. *Eſſer manco.* بر آن و بر ساعت چکسدن اگسك *bir ān we bir sā-āt meglıſten ekſik olmazdi.* Nunquam aberat a confeſſu. *Non mancava mai di trovarſi nella radunanza. Eb.* اگسك *ekſik* e. Minuere, deeſſe. *Scemare, & tralaſciare.* مکتوبکری اگسك ادمیه سز *mektūbün-üzi ekſik itmejeſyz.* Non ſinatis deeſſe nobis veſtras literas. *Non mancate di ſcriverci. Ll.* انلردن تنبیهکری اگسك ایلیه سز *anlardan tembihün-üzi ekſik eilemejeſyz.* Non prætermittatis, illos monere. *Non ceſſate di avvertirli Ll.* آیده و روندە اگسك اولیوب *ājende wü rewende ekſik olmajüp.* Cum non desint, qui veniant & diſcedant. *Non mancando, che vanno, e vengono. Ll.* نه اگسکي اکی *ne ekſigi anün.* Quid curat ille? Quid illi inde detrimenti. *Che ſe ne cura lui.*

اگسکرك *ekſikrek.* t. *comp.* Minor, minus. *Minore, meno.*

اگسکلك *ekſiklik.* t. *n. f.* (ناملق) 1) Defectus. 2) Vitium. *Difetto, mancamento.*

اگسکلو *ekſiklü.* t. *adj.* Defectuoſus. *Difettoſo, manchevole.*

اگسلتمك *ekſiltmek. V.* تصغیر *taſghīr* a. 1) Minuere. 2) Attenuare. *Sminuire, ſcemare.*

اگسلمك *ekſilmek. V. paſſ.* Minui, decreſcere. *Sminuirſi, ſcemarſi.*

اگسمك *ekſimek.* t. *V.* 1) Minui. 2) Minuere. *pro* اگسلمك *ekſilmek*, & اگسلتمك *ekſiltmek.*

اگسو *eksü*, *öksü* & اگسي *ekſi*, *ikſi* t. *n. f.* Semiuſtus titio, torris. *Tizzone.*

اگسوب *üksüb.* p. *n. f.* Sericum raſum, ejuſve ſpecies colore nigriore tincta, *quam principes gravitatis ergo geſtare ſolent. Caſt.*

اگسون *eksün.* p. *n. f. i. q.* اگسوب *üksüb.* Sericum raſum. *Ferh.*

آگسه *āgse.* p. *n. f.* 1) Attractio cum digito. 2) Innexio ope unguis facta. *Ferh.*

اگسه *en-ſe.* t. *n. f.* Occiput, cervix. *Copa, nuca.* ¶ اگسه سه طورمق *en-ſeſine durmak.* Cervici illius imminere. *Star gli dietro alla copa.*

اکسه *ĕkſe.* s. *n. ſ.* Viſcus. *V.* اوکسه

اکسي *eksā.* a. *part.* 1) Magis veſtitus. 2) Plus donans, & plus veſtimentorum largiens. *Gol.*

اکسي *ikſi.* s. *n. ſ.* Titio. *V.* اکسو

اکسیهٔ *ekſiyer.* a. *n. ſ. pl. a* کسا *kisā.* Veſtes. *Gol.*

اکسیر *iksīr.* a. *n. ſ.* Elixir, lapis Philoſophorum. *Pietra filoſofale, tintura. Ah. Ik.* اکسیر دولت ¶ *iksīrī dewlet.* Elixir vitæ, *ſeu* proſperitatis. *Nomen libri elegantiſſimi a doctiſſimo Nergiſio compoſiti toties hic citati.*

اکشا *iksā.* s. *V.* [4. *a* کشا] Aſſare uſque ad ſiccitatem *carnes. Wan.*

اکشاد *iksād.* a. *V.* [4. *a* کشد] Defæcare *butyrum. Gol.*

اکشاف *iksāf.* a. *V.* [4. *a* کشف] Habere *camelites, quæ fœtæ, initum admiſſarii admittant, aut duobus conſequentibus annis ineantur. Gol.*

اکشتمک *ekſitmek.* s. *V.* 1) Fermentare, condire ſale, & aceto. *v.g. braſſicam.* 2) Irritare. *Salare, far diventar agro, irritare.*

آکسته *ākeſte.* p. *part. paſſ. loco* آکسته *ākeſte.* p. محکم *muhkem.* a. 1) Firmus, vinctus, colligatus, fortis. 2) Repletus. *Forte, fermo. Ferh.*

اکشف *ekſef.* a. *part. pl. a* کشفان *kūſfān.* In fronte contortos capillos habens. 2) Carens clypeo in pugna, *etiam* galea. *Wan.* 3) Nudus capillis utrioque a media fronte. *Gol.*

اکشم *ekſem.* a. 1) *part.* Defectu کشم *keſem dicto* laborans. *Wan.* 2) *n. ſ. i. q.* کشم *keſm.* Thos, lupus cervarius. *Gol.*

اکشمک *ekſimek.* s. *V.* ترشیدن *türſiden* p. حامض *hāmyz* a. 1) Aceſcere. 2) Irritari. *Inagriſci, irritarſi.*

اکشوت *ukſūt*, & اکشوث *ukſūs.* p. *n. ſ.* Cuſcuta. *Coſcuta. i. q.* کشوث *kūſūs. Ferh.*

اکشي *ekſi.* s. *adj.* حامض *hāmyz* a. Acidus, fermentatus. *Acetoſo, ſa lato.* ¶ اکشي بکشي *ekſi būkſi.* Res acidæ *aut* fermentatæ. *Coſe bruſche, acetoſe.*

اکشیرك *ekſirek.* s. *compar.* Acerbior, acidior. *Acerbo, non maturo.*

اکشیمک *ekſimek.* s. *V.* Aceſcere. *V.* اکشمک

اکصاص *iksās.* a. *V.* [4. *a* کص] 1) Fugere. 2) In fugam converti. *Gol.*

اکظام *ekkām.* a. *n. ſ. pl. a* کظم *kazm.* Ora. *Wan.*

اکعاب *ik-āb.* a. *V.* [4. *a* کعب] 1) Feſtinare. 2) Jumentum habere celeriter incedens. *Gol.*

اکعاد *ik-ād.* a. *V.* [4. *a* کعد] 1) Valde celeriter abire. 2) Conſidere. 3) Abire *tumidum ira. Gol.*

اکعار *ik-ār.* a. *V.* [4. *a* کعر] 1) Adipem in tubere acquirere *cameli pullum. Wan.* 2) Diſtentiori ventre, & obeſum evadere *puerum. Gol.*

اکعاع *ik-ā'.* a. *V.* [4. *a* کع] 1) Terrere. *Gol.* 2) Conpeſcere, cohibere. *Wan.*

اکعاف *ik-āf.* a. *V.* [4. *ab inuſ.* کعف] 1) Valde celeriter abire. 2) Conſidere. 3) Abire *tumidum ira. Gol.*

اکعان *ik-ān.* a. *n. ſ.* Remiſſio alacritatis, languor. *Gol.*

اکعب *ek-āb.* a. *n. ſ. pl. a* کعب *kā'b.* Tali. *Taloni. Gol.*

اکف *ükūf.* a. *n. ſ. pl. ab* اکاف *ekāf.* Clitellæ *aſini. Gol.*

اکف *ekūf.* a. *n. ſ. pl. a* کف *keff.* Manus usque ad carpum. *Wan.*

اکفا *ikfā.* a. *V.* [4. *a* کفا] 1) Pronum invertere *vas.* 2) Implere. 3) Inclinare *arcum* capite ſuo *ita, ut inter jaculandum erectus non exiſtat. Gol.* 4) Laciniæ additamento ioſtruere *tentorium. Wan.* 5) Dare annuum *camelitum* proventum, *i. e. lac earum, lanam, & fœtus. Gol.* 6) Diverſimode ultimas vocales, *aut* conſonantes verſuum adhibere *poetam. Wan.*

اکفار *ikfār.* a. *V.* [4. *a* کفر] 1) Vocare *aliquem* کافراً *kāfiren*, infidelem. *Wan.* 2) Affigi terræ. *Gol.*

اکفال *ekfāl.* a. *n. ſ. pl. a* کفل *kifl.* Tegumenta *tuberis camelini, quæ inſeſſori ſupponuntur, pec. ex longiori panno, extremis partibus in nodum adſtrictis. Gol.*

اکفال *ekfāl.* a. *n. ſ. pl. a* کفل *kefel.* Clunes *equi. Gol.*

اکفال *ikfāl.* a. *V.* [4. *a* کفل] 1) Facere, ut quis ſe fidejuſſorem præbeat. *Wan.* 2) Suſtinere, educare. 3) Continuum eſſe in jejunio. *Gol.*

اکفت *ākifte*, & *ekūft.* p. *n. ſ.* Afflictio, ærumna, dolor. *Ferh.*

اکفح *ekfah.* a. *part. i. q.* اسود *eſwed.* Niger. *Gol.*

اکفس *ekfes.* a. *part. fœm.* کفساء *kefsāe.* Qui inclinatum dorſum habet. *Gol.*

اکفهرار *ikfyhrār.* a. *V.* [4. *a* کفهرار] Ferruginei coloris eſſe. *Wan.*

اکك *en-ek.* s. *n. ſ.* Mentum. *Mento, barbozzo.*

آکل *ākil.* a. 1) *part.* Edens, comedens. ¶ آکل نفسه *ākilü nefsihi.* Exeſor ſui ipſius, *uti* قاتل نفسه *kātilü nefsihi*, peremptor ſui, *i. e.* euphorbium *ita dictum ob vim ſummam, & acrimoniam.* 2) *n. ſ.* Rex, *vel pec.* tyrannus, qui devorat, exhauritque ſubditos. *Gol*

اکل *ekl.* s. *V. Act.* [1. F.] 1) Edere. *Mangiare.* 2) Exedere, corrodere. 3) *Metaph.* Quæſtum facere, lucrari. ¶ اکل : *ekl.* s. Comedere, comedendo conſumere. *Mangiare, conſumare.* اکل و شرب الجون *ek lu ſürb idiün.* Pro cibo, & potu. *Per mangiar, e bevere. Eb.* اکل و بلع *eklü bel*ᶜ s. Decoquere. *Conſumare, divorare.*

اکول & اکل اکل *en-ül en-ül.* s. *adv.* Paulatim, ſenſim, & ſubmiſſa voce. *Piano, pian piano, bel bello. Tef.*

اکل *ükl, etiam ükül.* s. 1) *part.* Quicquid editur, edulium. ¶ ذو اکل ز *ü ükl.* Fortunatus, bonis commodisque locuples. انقطع اکله *enkætæ-ü üklühu.* Deſiit victus ejus, & vita *i.* e. defunctus vita fuit. 2) *n. f.* Fructus arborum, *pec. palmæ, dačyli.* 3) Denſitas, firmitaſque *panni, & chartæ.* 4) Intelligentia, mens, prudentia. *Gol.*

اکلا *eklā, & eklen.* s. *part. i. q.* ابعد *eb-ɔd.* Diutiſſime durans, *aut* prolatus. ¶ بلغ الله بك اکلا آ عمر *belæghallāhü bike eklel-ümri.* Ad extremum, ſummumque diem producat tibi DEUS vitam. *Gol.*

اکلا *iklā.* s. *V.* [4. *a* کلا] 1) Pabulari, pabulum vorare *camelitim. Gol.* 2) Pabulo abundare *terram.* 3) Iterum atque iterum convertere, ac intendere *viſum ſuum in rem.* 4) Anticipare pecuniam ad comparandam *rem. Wan.* 5) Ad finem perducere *vitam. Gol.*

اکلاب *iklāb.* s. *V.* [4. *a* کلب] 1) Efferatos, & rabioſos habara *camelos. Wan.* 2) Concitare ac irritare. *Gol.*

اکلاح *iklāh.* s. *V.* [4. *a* کلح] 1) Auſtero, & tetrico vultu eſſe. 2) Reddere *auſterum. Gol.*

اکلاع *iklāᶜ.* [4. *a* کلع] Spurcum reddere. *Gol.*

اکلال *iklāl.* s. *V.* [4. *a* کل] 3) Defeſſum eſſe *alicujus camelum, jumentum.* 2) Defatigare *jumentum.* 3) Hebetare fletu aciem oculi. *Wan.*

اکلامك *an-lamak.* s. *V.* Intelligere. *Vide* اکلیمك

اکلانجي *an-lāŋi.* s. *part.* Intelligens. *Intenditore, intendente.*

اکلب *eklüb.* s. *n. f. pl. a* کلب *kälb.* Canes. *Wan.*

آکله *ākilet.* s. 1) *part.* Gtex, qui paſcitur. 2) *n. f.* Subditi. *Gol.*

اکلة *eklet.* s. *n. f.* Una comeſtio, comeſtus, paſtusve unus. *Gol.*

اکلة *iklet.* s. *n. f.* 1) Maledictum *de abſente*, clandeſtina obtractatio. 2) *i. q.* حکة s. *hykket.* Prurigo, pruritus. 3) Eroſio, rubigo. 4) Edendi ſtatus & modus. ¶ حسن الاکلة *haſenül-ikleti.* Compoſito, & decente modo comedens. *Gol.*

اکلة *ükket.* s. *n. f. i. q.* لقمة *lokmet.* s. Buccella, quantum una vice comedi poteſt.

اکلة *ekelet.* s. *part. pl. ab* آکل *ākil.* Edentes, comeſtores. ¶ هم اکلة رأس *hüm ikeletürees.* Ipſi ſunt pauci, ut qui uno capite *vel* pecude ſatiari poſſunt. *Gol.*

اکلة *ekilet.* s. *part.* 1) Fœtum piloſum in utero gerens *camelitis.* 2) Pruriginem percipiens & ooxam fereos *camelitis. Gol.*

اکلیمك *an-latmak.* s. *V. tranſ.* افهام *ifhām* دلالت *delālet.* s. 1) Intelligendum dare, facere. 2) Accuſare, deferre. *Far intendere, dichiarare, & accuſare.* ¶ بزی سزه حلاف *bizi ſize chylyf an-lattiler.* Nos falſe vobis accuſaruot, detuleruut. *Falſamente ci anno accuſati.*

اکلیمك *egiltmek.* s. *V.* اکری *egri* s. Flectere. *V.* اکدرمك اکنیك

اکلیمك *in-letmek.* s. *V.* Ad gemitum inducere. *Far gemere. Ah. Tranſ. a* اکلمك

اکلدی *in-yldy.* s. *n. f.* Gemitus. ¶ اکلدی و زاری *in-yldy wü zārī.* Gemitus, ululatus. *Gemito.*

اکلراز *ikilzāz.* s. *V.* [9. *a* کلز] 1) Contractum eſſe. 2) Prædæ immioere *accipitrem. Gol.*

اکلس *ekles.* s. *part.* Fuſcus colore *equus. Wan.*

اکلش *in-ylyſ.* s. *n. f.* Gemitus. *Gemito.*

اکلشمك *in-leſmek.* s. *V. recip.* Congemere. *Gemere, lamentarſi inſieme.* ¶ گاه اغلشوب گاه اغلشوب *gāh aghlasüp, gāh inleſüb.* Modo complorando, modo coogemendo. *Ora piangendo, ora gemendo inſieme. Eb.*

اکلف *ekleſ.* s. *part. fœm.* کلفاء *kelfāe. pl.* کلف *külf.* Colore oigro mixto flavedine præditus *homo, camelus. Gol.*

اکلیج *egelmeğ.* s. *n. f. i. q.* اکشوت *ekšūt.* Cuſcuta.

اکلیش *egilmiš.* s. *part. paſſ.* Inflexus, incurvatus. *Chinato, piegato.* ¶ اکلیش ایره *iere egilmiš.* Incurvatus, inflexus ad terram. *Abbaſſato, inchinato a terra.*

اکلیمك *an-lamak.* s. *V.* فهم *fehm* s. شناختن *ſinachten* p. 1) Intelligere, comprehendere. *Intendere, capire.* 2) Agnoſcere, putare. *Conoſcere, ſtimare.* ¶ تدبیرینی دل پذیر اکلیوب *tedbirini dil peẓīr an-lajüp.* Conſilium ejus gratum eſſe ratus. *Riputando, che'l*

fuo configlia foſſe buono. Sæ. سز دوستلرك صلحي سوجي و رعاياي حمايت ايدنجي و دوسلغه استحكام ويرنجي اكلرز *ſulhy ſewigi we ry-âjajı hymâiet idigi, we doſtlyghæ iſtyhkâm wirigi an-laryz.* Nos reputamus vos, emicum noſtrum, tanquam pacis amantem, ſubditorum protectorem, & amicitiæ promotorem. *Noi ſtimiamo che ſete amatore della pace, e promotore, dell' amicizid. Ll.*

اكلمك *an-ylmak.* ٧. *V. part.* 1) Memorari, dici. 2) Audire. *Eſſer rinomato.*

اكلمك *egilmek.* ٧. *V. paſſ. ab* اكمك *egmek* مايل *mâil* ٧. 1) Inflecti, inclinari. 2) Inclinere ſe. *Piegarſi, inchinarſi.*

اكلمك *ekilmek.* ٧. *V. paſſ. ab* اكيل *ekmek.* Seri, feminari. *Eſſer ſeminato.*

اكلمك *eklemek.* ٧. *V.* Alligata aliqua re rem aliam producere, *aut* longiorem efficere. *Slongare, attaccando un pezzo di legno con l' altro.*

اكلمك *eglemek.* ٧. *V.* 1) Detinere, morari. 2) Occupare *aliquem. Trattener alcuno.* ¶ كوكل اكلمك *gön-ül eglemek.* Animum relaxare, occupare. *Dar trattenimento al cuore. Eb. Vide uſitatius* اكلدرمك *eglendürmek.*

اكلمك *in-lemek.* ٧. *V.* نالمدن *nâliden.* ٣. Gemere, ingemiſcere. *Gemere, ſoſpirare. Tef.*

اكلمه *an-lamâ.* ٧. *n. f.* Intellectus. *Intendimento.* ¶ اكلمه‌سي فيت *an-lamaſi kŷt.* Cujus intelligere eſt exiguum, *ſeu* intellectus exilis, qui nihil percipit. *Che non intende niente, di poco intendimento.*

اكلن *ekilen.* ٧. *part.* 1) Setus, & ſetivus. 2) *egilen.* Flexus & flexilis.

اكلنجه *eglenge.* ٧. *n. f.* 1) Occupatio, oblectamentum. 2) Mora. *Occupazione, paſſatempo, & indugio, tardanza.* ¶ اكلنجه ايرى وقا ميداني ايدى *eglenge ieri, weſâ meidâni idi.* Locus erat oblectationis, & eempus amoris. *Era luogo da trattenerſi, e campo d' amore. Eb.*

اكلندلد *iklindid.* ٧. *V.* [3. *a* كلد] 1) Durum, creſſumque eſſe *camelum.* 2) In ſe contrahi. 3) Nolle, recuſare. *Gol.*

اكلندرمك *eglendürmek.* ٧. *V. tranſ. ab* اكمك *egmek.* 1) Detinere, morari. 2) Retardare, occupare. *Ritenere, ritardare, dar trattenimento.*

اكلنمز *an-lanylmaz*, & اكلنمز *an-lanmaz.* 3. *perf. præt. paſ. negat.* 1) Quod non intelligitur. 2) *pro part.* Incomprehenſibilis. *Inintelligibile, incomprenſibile.*

اكلور *an-lanur.* 1) 3. *perf. præt. paſ. affir.*

Subeunditur, intelligitur. 2) *pro part.* Intelligibilis. *S' intende, intelligibile.*

اكلمك *eglenmek.* ٧. *V.* 1) Morari, moram facere. 2) Tempus tranſigere, oblectari. *Indugiare, tardare, traſtullarſi, paſſar il tempo. Sæ.* ¶ اكلنيوب حيخ *hyé eglenmeiüp.* Nihil moratus, nulla interpoſita mora. *Senza tardanza, ſenza fermarſi. Ll.*

اكلنجي *eglengi.* ٧. *n. f.* 1) Tardus. 2) Qui libenter moretur, *aut* oblectameota quærit. *Tardo che paſſa volontieri il tempo.*

اكلو *en-lü.* ٧. *adj.* Fuſcus. *Bruno.* ¶ بغداي اكلو *boghdaj en-lü.* Fuſcus, tritici colorem habens, ſubniger. *Bruno.*

اكلو اكلو *en-lü en-lü.* ٧. *adv.* Paulatim. *Pian piano. Tef. pro* اكل اكل.

اكلور *egilür.* ٧. *part. paſ.* Flexibilis. *Pieghevole.*

آكله *âkile.* ٧. *n. f.* Cancer, *morbus à vorando. Canchero. An.*

اكليزاق *iklizâg.* ٧. *V.* [11. *a* كلز] Valde in ſe contractum eſſe. *Wan.*

اكليل *eklil.* ٣. *n. f.* 1) Corone, diadema. *Corona.* 2) Nomen manſionis lunæ. 3) Melilotus herba. *Ferh.*

اكليل *iklil.* ٧. *n. f. pl. a* اكاليل *ekâlil.* 1) Corona, diadema. *Corona.* 2) Umbella herbæ florefcentis. 3) Albedo oculi. 4) Caro circe radicem unguis. 5) Nubes, quæ pellicule operta eſſe videtur. *Wan.* ¶ الاكليل *eleklil.* Nomen manſionis lunæ XXVII. اكليل آيلك *iklilül-milk.* Melilotus herba. *Meliloto, fertula campana.* اكليل آلجبل *iklilül-gebel.* Libanotii coroneria *herba.*

اكليلة *eklilet.* ٧. *n. f.* Circulus. *Cerchio.* ¶ اكليلة آلمحساة *eklileiul-muhſenat.* Ceſticillus. *Cerchio di panno da porre sù la teſta, quando ſi vuol portar un vaſo d' acqua, ò altro peſo.*

اكليلي *iklili.* ٧. *adj.* Coronarius. *Da far ghirlanda.*

آكليون *âgülijün* & *igilijun.* ٣. *n. f.* كلستاني *gulijtâni kemhâ.* Sericum Damaſcenum floribus pertextum, figuratum. *Damaſco fiorito di color di roſe. Ferh.*

اكم *ekem* & *ükûni.* ٧. *pl. ab* اكمة *ekemet.* Colles terrarum. *Gol.*

اكما *ikmâ.* ٧. *V.* [4. *a* كما] 1) Edenda dare tubera terræ. *Gol.* 2) Tuberibus abundare *locum.* 3) Senefcere. *Wan.*

اكمات *ikmât.* ٧. *V.* [4. *a* كمت] Colore ſpadiceo præditum eſſe *equum. Gol.*

اكماح *ikmâh.* ٧. *V.* [4. *a* كمح] 1) Adducto freno attrahere *equum*, ut erigat caput. *Wan.* 2) Frondium rudimenta protrudere incipere *vitem.* 3) Eminere. *Gol.*

اكماخ

اكماح *ikmāeh.* s. *V.* [4. *a* كمح] Sedere ſuperbi more. *Wan.*

اكماد *ikmād.* s. *V.* [4. *a* كمد] *Fullonem* impuriorem relinquere pannum. *Wan.*

اكماش *ikmāś.* s. *V.* [4. *a* كمش] Ligare, involvere papillas *eamelitis*. *Wan.*

اكماك *ekmāk.* p. *n. ſ.* Vomitus. *Ferh.*

اكمال *ikmāl.* s. *V.* [4. *a* كمل] Perficere, complere, exequi. *Compire, preſtare, adempire.* ¶ اندبلر خدمت مراسمني اكمال *ehydmet merāſimini ikmāl ittiler.* Servitia debita præſtiterunt, & *q.* leges mutui cultus adimplerunt. *Sæ. Compirono inſieme, e paſſarono uffizii di riverenza, & oſſequio. Br.* سدّ ثغور و اصلاح امور جمهور لوازمني اكمالدن صكره *ſeddi ſughūr we yslāhi umūri giumhūr lewāzimini ikmālden ſonra.* Poſt munita confinia, & compoſita reipublicæ negotia. *Sæ. Doppo aver proveduto à biſogni de' confini, & à gl' intereſſi dello ſtato. Br.*

اكمام *ekmām.* s. *n. ſ. pl. a* كمّ *kimm.* Involucra, & folliculi florum. *Gol.* ¶ اكاملرى حكمام فساد و اغلاملرى ازلام بيداد اولمردى *ekmāmleri kimāmi fesād, we aklāmleri ezlāmi bidād olmazdy.* Manicæ eorum non eſſent, *aut* fierent involucra iniquitatis, (*h. e.* non admitterent dona, quibus ad injuſtitiam corrumpuntur) calami vero eorum non fierent ſagittæ aleatoriæ injuſtitiæ (*h. e.* noo ſcriberent decreta iniquæ diſtributionis) *Sæ.*

اكمام *ekmām.* s. *n. ſ. pl. a* كمّ *kumm.* Manicæ. *Maniche. Gol.*

اكمان *ikmān.* s. *V.* [4. *a* كمن] 1) Elaten producere *palmam. Wan.* 2) Manicatam efficere *tunicam. Gol.*

اكمان *ikmān.* s. *V.* [4. *a* كمن] Inſidias diſponere *in aliquem. Gol.*

اكمه *ekemet.* s. *n. ſ.* اكمات *ekemāt*, & اكم *ekem*, *pl.* اكام *ikām*, & *hujus pl.* اكم *ukūm*, *ae hujus pl.* آكام *ākām.* 1) Collis *terræ.* 2) Cumulus *lapidum.* 3) Locus altior *circumſtantibus reliquis. Gol.*

اكمّة *ekimmet.* s. *n. ſ. pl. a* كمّ *kimm.* Folliculi florum, *item* facci pabulatorii, *qui equorum capitibus appenduntur. Gol.*

اكمتات *ikmitāt.* s. *V.* [9. *a* كمت] Spadiceo colore præditum eſſe *equum. Wan.*

اكمس *ekmes*, & اكمش *ekmeś.* s. *part.* Qui vix cernere poteſt. *Gol.*

اكمش *ekmeś.* s. *part.* Brevipes. *Gol.*

اكنك *an-mak.* v. *V.* ذكر *zikr.* s. Mentionem facere, in memoriam revocare. *Far menzione, ricordarſi.*

اكمك *ekmek.* s. *n. ſ.* اكك *etmek* خبز *chubz* s. نان *nān* p. Panis. *Pane V.* اكك

اكمك *ekmek.* s. *V.* زرع *zer'* s. كاشتن *kiſten* p. Serere, conferere, ſeminare. *Seminare.*

اكمك *egmeK.* s. *V.* مايل *māil* s. Flectere, inflectere, curvare. *Piegare, incurvare, inchinare.* ¶ باشني اكمك *bāſini egmek.* Caput inclinare. *Chinar' il capo.*

اكمكجي *ekmekdi.* s. *n. ſ.* Piſtor. *Fornaro.. V.* اكمكجي

اكمل *ekmel.* s. *compar.* Perfectior. *Più compito.*

اكمو *ekmūū.* s. *n. ſ. pl. pauc. a* كم *kem'.* Tubera terræ. *Gol.*

اكموران *ekmüberān.* s. *n. ſ.* رعي الحمام *reâl-hæmām.* s. Paſtus columbious, verbenaca. *Gol.*

اكه *ekmeh.* s. *part.* Cæcus *ab ipſo ortu. Cieco nato. Wan.*

اكهداد *ikmihdād.* s. *V.* [4. *a* كهد] Caput efferre *pullum avis. Gol.*

اكهلال *ikmihlāl.* s. *V.* [4. *a* كهل] Cootrahere ſe *pee. præfrigore. Gol.*

اكن *egn.* s. *præp. reg. dat. perf.* & *acc. rei. pro* اوست üſt. Supra. ¶ اكنمه اكسنكدن *eknüme* Supra me. *Sopra di me. Tef.* اكسنكدن چقردمن *eKnün-den çikaraſyn.* Exuas. *Levalo di ſopra di te, cavatelo d' adoſſo. Tef.* اكنمه بلاس كبدى *egnine pelās gejdy.* Induit tegillum, veſtem vilem. *Si poſe adoſſo una vil veſte. Sæ.* اكنمه كمك بكلو برجرجه كبوب *egnine gein- ien-lü bir chyrkæ gejüb.* Superinduens lacernam cum amplis manicis. *Poſtoſi adoſſo un' abito frateſco con maniche larghe. Del.*

اكن *ägen*, & *egen. p. n. ſ.* Repletio, fartura *culcitræ pulvinaris. Ferh.*

اكن *ekin.* s. *n. ſ.* Semen. *Seme. Vide* اكين

اكن *in-en.* s. *partic.* قطي *kaṭy* s. Admodum, valde. *Molto.*

اكناء *iknāe.* s. *V.* [4. *a* كنو] Appellare aliquem nomine alludente *ad aliud quid. Gol.*

اكناب *iknāb.* s. *V.* [4. *a* كنب] 1) Callum contrahere *manum. Wan.* 2) Conſtipari *ventrem.* 3) Retentam, ac impeditam eſſe *linguam. Gol.*

اكناش *iknāś.* s. *V.* [4. *a* كنش] 1) Feſtinare jubere. 2) Propere diſcedere *ab aliqua re.*

اكناع *iknā'.* s. *V.* [4. *a* كنع] 1) Alas contrahere *aquilam* ad deſcendendum. 2) Demiſſum, & ſupplicem eſſe. 3) Rogare. 4) Prope adducera. 5) Convenire, congregari *populum. Gol.*

اکناف *eknāf.* s. *n. f. pl. a* کنف *Kenef.* Latera, tractus, partes. *Parti, bande, contorni.* ¶ اکناف ولایته جو اولوب *eknāfi wilāiete giù alup.* Diffluens in regiones circum circa. *Scorrendo per tutte le parti del paese. Ah.*

اکناف *iknāf.* s. *V.* [4. *a* کنف] 1) Cuſtodire. 2) Juvare. *W'an.*

اکنان *eknan.* s. *n. f. pl. a* کن *Kinn.* Tegumenta, vela. *Gol.*

اکنان *eknān.* p. *n. f.* مغاره *mæghāre.* s. Spelunca, crypta ſubterranea. *Ferh.*

اکنان *iknān.* s. *V.* [4. *a* کن] 1) Recondere, clamque ſervare *in animo ſuo.* 2) *In animo* abditam eſſe *ſcientiam. W'an.*

اکناه *iknāh.* s. *V.* [4. *ab inuſ.* کنه] Summum contingere, pervenire ad extremum terminum *rei. Gol.*

اکن بالین *eǧen bālin.* p. *n. f. comp.* Tomentum, *ſeu* alia quævis farctura pulvinaris. *Caſt.*

اکنه *ūknet.* s. *n. f. pra* وکنه *wūknet.* Nidus avis. *Gol.*

اکنت *ekinnet.* s. *n. f. pl. a* کن *Kinn.* Tegumenta. *Gol.*

اکنت *ekinnet.* s. *n. f. pl. a* کنان *Kinān.* Tegumenta. *Gal.*

آکنج *āǧenǧ.* p. *n. f.* بومبار طولمسي *bombār dolmaſi.* t. Farcimen alica, oryza, *vel etiam* carnis parte impletum. *Ferh.*

اکنج *eKenǧ.* p. *n. f.* Veruea *pec,* in facie. *Caſt.*

آکند *āǧend.* p. 3. *perf. præt. perf. ab* آکندن *āǧenden.* 1) Implevit. 2) Multum præſtitit. *Ferh.*

آکند *āKend.* p. *n. f.* 1) مشحم *mūśahhæm.* s. Panis adipe farctus. *Caſt.* 2) Locus aquæ ſtagnantis. *Ferh.*

آکندن *āKenden*, & *āǧenden* p. *V.* & *n. f.* 1) Implere, infarcire. *Ferh.* 2) Rem rei inditam ſtipare. 3) Condere *in ſepulchrum*, ſepelire. 4) Sepultura, ac funebris apparatus. 5) Extollere. 6) Abjicere, rejicere. 7) Cadere. *Caſt.*

آکنده *āǧende*, & *eǧende.* p. *part. paſ.* Res quævis impleta, farcimen *pec. carneum, Ferh.* ¶ پشم آکنده *peśim āǧende.* Lana impleta res. کوشت اکنده *Kūśt eǧende.* Plenus, compactus carne. *Caſt.*

آکنده *āKende.* p. *n. f.* Stabulum, præſepe. *Ferh.*

اکندی *eǧenti*, & *eǧendi.* t. *n. f.* Scobs. *Segatura, limatura.*

اکندی *iKindi.* t. *n. f.* Hora veſperarum. *V.* ایکندی

آکنش *āǧeniś.* p. *n. f.* Repletio, farctura. *Ferh.*

آکنش *ekiniś.* p. *n. f.* 1) Aedificatio. 2) Renovatio ædificii. *Ferh.*

اکنع *eknaʿ.* s. *part. pl.* کنع *Kūnaʿ, i. q.* اسل *eſell.* s. 1) Vitiatam habens manum *fractura, aut luxatione.* 2) Deficiens, ac impar negotiis. *Gol.*

اکنون *eKnūn.* p. *partic.* شمدی *śimdi.* s. Nunc, modo. *Ora, adeſſo. Ferh.*

آکنه *ākine.* p. *n. f.* Goſſipium ad replendam *veſtem, pulvinar. Ferh.*

اکنه *iǧne.* t. *n. f.* ابره *ibre.* s. سوزن *sūzen* p. Acus. *Ago.* ¶ طوبلو اکنه *toplū iǧne.* Acicula capitata. *Spilla.* اکنه پش ات کبي *iǧne iemiś it gibi.* Inſtar canis, qui acum deglutivit. *Come un cane, che ha inghiottito un'ago. Prav. Ah.*

اکنه‌جک *iǧneǧiK.* t. *n. f. diminut.* Acicula. *Ago picciolo.*

اکنه‌لك *iǧneliK.* t. *n. f.* Aciarium, acicularium, acuum theca. *Stucchietto da metter gli aghi, torſella.*

اکوا *iKwā*, & اکوا *iKwāt.* s. *V.* [4. *a* کا] Volentem aliquid prohibere, *aut* avertere *injecto metu. Gol.*

اکواب *eKwāb.* s. *n. f. pl. a* کوب *kūb.* Scyphi, *ſeu* canthari, anſa, & tubulo carentes. *W'an.*

اکواح *iKwāb.* s. *V.* [4. *a* کاح] 1) Pugnando vincere. 2) Petere *aliquid* dono. *Gal.*

اکواخ *eKwāch.* s. *n. f. pl. a* کاخ *Kāch*, & کوخ *Kūch.* Domus feneſtra carentes. *Gol.*

اکواد *eKwād.* s. *n. f. pl. a* کود *Kewdet.* Acervi terræ. *Gol.*

اکوار *eKwār.* s. *n. f. pl. a* کور *Kūr.* Sellæ camelinæ. *Gol.*

اکوار *iKwār.* s. *V.* [4. *a* کور] Celeriter incedere *glomerando greſſus. Gol.*

اکواز *eKwāz.* s. *n. f. pl. a* کوز *Kūz.* Canthari. *W'an.*

اکواس *iKwās.* s. *V.* [4. *a* کوس] 1) Proſternere *aliquem.* 2) Adigere *camelum*, ut tripes incedat. 3) Imminuere pretium *in emtione. Gol.*

اکوان *eKwān.* s. *n. f. pl. a* کون *Kewn.* Eſſentiæ. *W'an.*

آکوج *āǧūǧ.* p. *n. f.* 1) *i. q.* آکنج *āǧeǧ.* Harpago. 2) Uncius quivis. *Ferh.*

اکور *āKūr.* p. *n. f.* Later coctus. *Ferh.*

آکوش *āǧūś.* p. *n. f.* 1) *i. q.* آغوش *āghūś.* p. Amplexus, gremium. 2) Faſcis lignorum. 3) Latus, margo. *Ferh.*

اکوش *eKūś.* p. *n. f.* Zona. *Caſt.*

آکوشیدن *āǧūśiden.* p. *V.* 1) *i. q.* آغوشیدن *āghūśiden.* p. Amplecti. 2) *i. q.* زادن *zaden.* p. Parere,

Patere, naſci. 3) *i. q.* سپاریدن *ſipārīden.* P. Fiſſam eſſe *terram. Ferh.*

اکوع *ekwæ.* A. *part.* 1) Cui protuberantior eſt articulatio *cubiti cum carpo.* 2) Qui eandem articulationem diſtortam habet. *Wan.*

اکول *ekwel.* A. *part.* Terra ſe diffundens *in montis formam. Gol.*

اکول *ekūl*, اکّال *ekkal.* A. *part.* Edax, vorax, guloſus. *Goloſo.*

اکولة *ekūlet.* A. *part.* 1) Segregata ad faginandum *ovis.* 2) Saginata *ovis. Gol.*

اکوم *ekwem*, A. *part.* 1) *i. q.* مرتفع *mürteff.* A. Elatus, altus. 2) Quod ſub mamma eſt *viri. Gol.*

اکوهداد *ikwihdād.* A. *V.* [4. *a* کوهد] Petere pullum avis a matre alimentum *concutiendo alas. Wan.*

اکویلال *ikwilāl.* A. *V.* [11. *a* کول] Brevem eſſe. *Wan.*

آکه *āgeh.* P. *adj.* Conſcius. *Conſapevole, eſt contractum ab* آگاه *āgāh.*

اکه *egę.* P. *n. f.* 1) Lima. *Lima.* 2) *i. q.* ایکه *eigę.* P Coſta. *Coſta.*

اکها *ikhā.* A. *V.* [4. *a* کهی] 1) Abſtinere *a cibo.* 2) Halitu or s ſui calefacere digitorum ſuorum extrema. *Gol.*

اکهاد *ikhād.* A. *V.* [4. *a* کهد] 1) Laſſum eſſe. 2) Laſſare. *Gol.* 3) Facere, ut quis currat. *Wan.*

اکهام *ikhām.* A. *V.* [4. *a* کهم] Hebetem, & debilem eſſe *viſum alicujus. Wan.*

اکهب *ekheb.* A. *part.* Fuſco colore præditus *equus. Gol.*

اکهلک *egelmek*, & ایکهلک *eigelemek.* T. *V.* Limare. *Limare.*

آگهی *āgehī.* P. *n. f.* Notitia. *pro* آگاهی *āgāhī.*

اکهی *ekhā.* A. *part.* 1) Qui lentigines in facie habet. 2) Fiſſuræ omnis expers *lapis.* 3) Imbecillis, languidus. 4) Puſillanimis. *Gol.*

اکی *egi.* T. *n. f.* Coſta.

اکی *iki.* T. *Num. card.* Duo. *V.* ایکی

اکیات *ikjāt.* A. *V.* [4. *a* کیت] Liberos aſtutos habere. *Gol.*

اکیاح *ekjāh.* A. *n. f. pl. a* کاح *kāh.* Latitudines montium. *Gol.*

اکیار *ekjār.* A. *n. f. pl. a* کیر *kīr.* Folles. *Gol.*

اکیاس *ekjās.* A. *n. f. pl. a* کیس *kīs.* Crumenæ. *Wan.*

اکیاس *ekjās.* A. *part. pl. a* کیّس *keijs.* Aſtuti, ingenioſi. *Gol.*

اکیاس *ikjās.* A. *V.* [4. *a* کیس] Gignere liberos ingenioſos, & ſagaces. *Wan.*

اکیاش *ekjāſ.* A. *n. f.* 1) Lana *vel* ſericum iterato netum. 2) Deteriores lanæ partes. *Gol.*

اکیال *ekjāl.* A. *n. f. pl. a* کیل *kil.* Menſuræ frumenti. *Miſure di grano. Gol.*

اکیان *ikjān.* A. *V.* [4. *a* کین] Humiliare, deprimere. *Gol.*

اکیح *ekjæh.* A. *part.* Aſper, hirſutus. *Gol.*

آکیچ *ākich*, & اکیچ *egich.* P. *n. f.* 1) *i. q.* آگینگ *āgęnǧ.* P. Farcimen. 2) Viſcera, inteſtinum farctum. 3) Nervus, tendo. 4) Chorda, fides ex inteſtinis facta. *Caſt.*

آکید *ākid*, & *ekid.* A. 1) *part.* Vehemens, conſtans, firmus. *Forte, gagliardo, coſtante, rigoroſo. Ik.* 2) *adv.* Vehementer. *Fortemente, con rigore Ll.* ¶ اکید و شدید *ekidü ſedid.* Vehemens, & iteratus, vehementer, & iterato, ſevere. *In ogni maniera, gagliardamente, rigoroſamente. Ll.*

اکیز *ekiz*, *ikiz*, & *igiz.* T. *n. f.* Gemini. *Gemelli V.* ایکز

اکیس *ekjes.* A. *part. fœm.* کیسی *kīsā*, Valde aſtutus. *Gol.*

آکیش *ākiſ.* P. *adj.* 1) Suſpenſus, appenſus. 2) Faſtiditus. *Ferh.*

اکیک *ekik.* A. *part. i. q.* الک *ekk.* Fervens *dies. Gol.*

اکیل *ekil.* A. *part.* 1) Qui edit, & qui editur. 2) *i. q.* هم سفره *hem süfre.* P. Commenſalis, convictor. *Gol.*

اکیلة *ekilet.* A. *n. f.* 1) Res quæ editur. 2) Eſca *ferarum. Gol.*

آگیلون *āgilūn.* P. *n. f.* Sericum Damaſcenum floribus pertextum. *Ferh.*

آگین *āgīn.* P. *n. f.* 1) Tomentum. 2) Fartura *pulvini*, & *clutellarum. Cimatura.* 3) *adj. in comp.* عنبر آگین *ämber āgīn. q.* Fartus ambra. *Ik.* ¶ زیب جوهر آگین *zibi gewher āgin.* Ornamentum gemmis fartum, gemmatum. *Ik.* طور سرور آگین *türi sürür āgin.* Mons Sinai lætiſſimus, amœniſſimus, *q.* lætitia fartus. *Ik.* آگین بالین *āgin. bālin.* Pulvinar fartum.

اکین *ekin.* T. *n. f.* 1) Semen. 2) Segetes, fruges. *Semenza, biade.* ¶ أکین بیچمک *ekin bićmek.* Metere. *Mietere, tagliar le biade.* اکین زمانی *ekin zemānī.* Tempus ſeminandi. *Tempo di ſeminare.*

اکینة *ükęnet.* A. Nom. viri aſſecla Mohammedis. *Gol.*

اکینجی *ekinǧi.* T. *n. f.* Sator, agricola *Seminatore, agricoltore.*

اکینلك *ekinlik.* T. *n. f.* کشت زار *mezręt* A. مزرعه *kiſtzār* P. Arvum, campus conſitus. *Campo, ſeminato.*

آل *āl.* s. *n. f.* 1) Posteritas, progenies, domus, stirps. *Posterita, discendenti, casata.* 2) *Absolute in libris turcicis.* Progenies Mohammedis, *seu* ex filia ejus per Ali generum, quartum successorem, & ejusdem descendentes. ¶ صلي الله عليه و علي آليه و صحبه اجمعين *sællālāh ælejhi we ala ālihī, we sohbihi eğmaʿyn.* Benedicat illum Deus, & progeniem ejus, & omnes socios ejus. *Hæc appreciatio maxime in principio librorum locum habet, postquam nominarunt Mohammedem.* آل عثمان *āli ūsmān.* Posteri Ismaoi, *seu* descendentes ab Ismano primo monarcharum nunc in Turcia dominantium. Domus Othomanica. *La casa Ottomana.* آل سعادت مآل عثماني *āli seʿādet meāli ūsmānī aut* آل ظفر مآل عثماني *āli ẓafer meāli ūsmanī.* Serenissima, victoriosa domus Othomanica. *La sereniſſima, vittoriosiſſima casa Ottomana. Sæ.* آل عثمان پادشاه *pādišāhi āli ūsmān, vel* آل عثمان پادشاهي *āli ūsmān pādišāhī.* Princeps, *vel* monarcha Othomanicus. *Il prencipe Ottomano, il gran Signore, il gran Turco.* آل جنگيز *āli ğingiz.* Domus Ginghisiana, descendentes à Ginghiz principe Tartarorum. *inde Tartarorum præcopensium principes originem trahunt. La casa Ginghisiana Ll.* آل سلجوق *āli selğiūk.* Domus Selgiuciana. *Sæ.*

آل *āl.* p. *n. f.* 1) حيله *hÿle.* s. Fraus, dolus, stratagema, ars. *Frode, inganno, stratagemma, arte.* ¶ آل ايله *al ile.* Per stratagema, dolo, dolose. *Con stratagemma, con frode.* مكر و آلنه فرقنه اولوب *mekrü äline firifte olup.* Dolis illius circumventus. *Ingannoto dalle di lui frodi,* & *astutezze.* ¶ ال *al* v. Circumvenire, stratagemate uti. *Ingannare, far stratagemma.* 2) Mixtus color 3) *pro* وال *wal* p. Cere. *Balena, gran pesce di mare.* 4) *i. q.* مقيده *ækide* s. Morbus lethalis, *qui fœminas potissimum intra primos novem dies post partum invadere solet.* 5) Locus sublimis, altus. 6) Confossio hasta, *vel* bipenni facta. 7) Incitatior incessus. *Passo veloce.* 8) Nitor coloris. *Lustro, luce d'un colore.* 9) Aquæ species *ex solis æstu in arenis eminus apparens,* سراب *sirāb, dicta.* 10) Species, forma. 11) Stirps, progenies. 12) Vinum, *quod aut vesperi, aut antelucano tempore bibitur.* 13) *Dialecto in turkestān,* تركستان *usitato:* Insigne principis, *quod diplomatibus præfigi solet, alias etiam* تغا آل *āltemghā.* 14) *In provincia charezm. i. q* خندان *chandān.* Familia domestica. *Ferh.* 15) *i. q.* خندق *chændæk.* Fossa, mœnia. 16) In risum pronus. 17) Forceps dentatus. 18) Clamor, gemitus. *Cast.*

آل *āl.* s. *V.* Accipe, cape, en. *Figlia. Imperat. verbi* آلمق *ālmak.*

ال *al.* s. *adj.* Puniceus, rubicundus. *Incarnato, vermiglio.* ¶ ال *al* v. Tingere colore purpureo, *metaph.* Sanguine conspergere. *Tingere, far rosso col sangue. Sæ.* آل ات *āl at.* Flavus, *aut* subruber equus. *Cavallo rosso.* ال يكاڤلر *al iæn-ak.* Rubicundæ genæ. *Guancie vermiglie.*

ال *el. Articulus Arabicus indeclinabilis, & communis generis.* Hic, hæc, hoc. *Dicitur autem grammaticis Arabum* المعرفة *elmaʿrifætü, i. e.* notificatio, specificatio, *quia nomen, cui præpositus est, specificat,* & *determinat, fere ut apud Italos articulus il, la, lo. Porro a grammaticis in plures species dividitur, quas vide in* معرفة *Tria vero præcipue de hoc Arabum articulo hic observanda. Primo ejus* ا *elf, esse* و ص *hemze wæsl, adeoque, si vox alia in constructione præcedat, illud* ا *elif. vocali sua privari,* & *quæ illud sequitur, literam vocali destitutam uniri in pronunciatione cum vocali terminante vocem præcedentem, vel particulam præfixam. Secundo, si vox, cui articulus præpositus est, incipiat cum litera solari;* ل *lam, articuli amittere sonum suum, seu, quod idem est, induere sonum literæ solaris, quæ* ـ *immediate articulum sequitur,* & *cui propter ea* ـ *teşdid, superponitur. Tertio si adsit articulus, tam ipsam vocem, cui ie præfixus est, quam illam, quæ eum præcedit, abjicere* تنوين *tenwin, seu nunnationem.* ¶ الكمال تنوين في نسبة الله اشياء العفة في الدين و الصبر عند الشدائد و حسن العيشة الثواب *el-kemālü fi ielāreti eşjāil-ÿffetü fid-dini wes-şabrü ÿnden-newāğibi we hæsenel-mæy-śeti.* Perfectio est in tribus rebus, *quæ sunt:* devotio in religione; patientia in adversis; & prudentia in vita. *Cæterum monendum, nomina arabica, quæ in turcicis cum articulo usurpantur, sub hac syllaba tanquam nomina composita, suis in locis adscripta, inveniri.*

ال *il, vul. el.* s. 1) *adj. pro* ايل *il. i. q.* ييكچي *iebāngī.* s. Alienus, non proprius. *Di altri, altrui.* 2) *n. s. pro* ايل *il.* ولايت *wilājet.* s. Regio. *Paese.* ¶ ال ايشي *el işi, il işi.* Alienus labor. *Lavoro d'altri.* ال ديارلو *el dijarlü.* Alienigena, peregrinus, extraneus. *Forastiere, straniere, d'un' altro paese.*

fe. ال كون *el gún.* Populus, & alii. *Il popolo, li altri, V.* ابل

ال *el. s. n. f.* يد *ied* s. دست *deſt* s. 1) Manus. 2) *Metaph.* Poreſtas. *Mano, potere.* ¶ صاغ ال صول ال *ſagh el ſol el.* Dextra, ſiniſtra. *La mano dritta, & manca.* ال اراسنده *el arafinde.* Inter manus, in manibus. *Tra le mani.* ال ارقدسي اوسني *el arkaſi, üſtü.* Coovexum manus. *La parte di fuori della mano.* ال التنده *el altynde.* Sub manu, elam, claneulum. *Sotto mano.* بر بربله ال اله الوب الچرو كبردبلر *bir biri ile el ele alup icerü girdiler.* Acceptis invicem manibus una introiverunt. *Preſi l'un l'altro per la mano, entrarono inſieme. Eb.* ال اله ويرمك *el ele wirmek.* Manum manui jungere, *ſive ſe invicem ſalutando, ſive honoris cauſa ſtando coram aliquo. Darſi la mano, & porre una mano ſopra l'altra* ال اوبك *el öpmek.* Manum deoſculari. *Baciar la mano.* ال اورمق *el urmak c. d. rei,* & ال ايشه *iſe el urmak.* Aggredi, ordiri rem. *Porſi à travagliare, intraprendere un'affare.* دامن مطلوبه ال اورىلور *damenī matlūbe el urilur.* Rei deſideratæ ſinus manu prehenditur. *Si prenderà per la veſte l'oggetto bramato. Ah.* ال باشه اورمق *el baſe urmak.* Manum capiti imponere *reverentiæ ergo. Metter la mano sù la teſta, a la fronte per riverenza.* ال اورنمق *el uzatmak. c. d.* Porrigere manum *alicui. Stender la mano a qualcheduno.* ال ابله يوقلمق *el ile ioklamak.* Palpare. *Taſtare, toccar con mano.* ال بر *el bir e.* Cooveoire, conſpirare in unum. *Accordarſi, convenir inſieme, congiurare. Sæ. V.* ال بغلمق اتفاق *el baglamak.* Ligare manum. *Legar la mano,* & *uſitat.* Manus compoſitas tenere honoris cauſa. *Poner le mani l'una ſopra l'altra ſotto'l petto per riverenza, e riſpetto.* ال بغلبوب باش اشعه قلوب كوزلرىندن معسرت ياشلرين اقدوب اول پادشاهه تضرع برله شكر ايده *el baghlaiup baſ aśaghæ kylup gözlerinden maʿaſeret iaslerin akydüp ol pādiśāhe tazerruʿbirile śükr ide.* Compoſitis ad pectus manibus, demiſſo capite, defluentibus ex oculis lacrymis afflictionis, contritionis, illi Monarchæ cum humilitate gratias agat. *Con le mani giunte al petto, col capo chino, e con lagrime di contrizione, renda umilmente grazie a quel Monorca. Tef.* ال چكمك *el čekmek, c. ab. rei.* Retrahere manum, deſiſtere, abſtinere. *Ritirar la mano, ceſſare.* بو معوله اشلردن ال چكوب *bu mæküle iślerden el čeküp.* Deſiſtendo a talibus actiooibus. *Tralaſciando ſimili azzioni. Ll.* ال دكرمني *el degirmeni.* Trufatilis mola. *Molino a braccia*

ال صونمق *el ſonmak c. dat.* Porrigere manum alicui. *Porger la mano.* اكا ال صونه *an-a el ſonma.* Non extendas manum in illum *h. e.* non lædas illum. *Non ſtender la mano contro di lui, non lo toccare. Eb.* ال قاقمق *el kakmak.* Plaudere manibus. *Batter le mani.* ال قاوشورمق *el kawuśurmak, ſeu* ال قاوشمق *el kawuśmak.* Manus ſibi ſuperimpoſitas infra pectus componere reverentiæ cauſa. ال كسمك *el keſmek.* Manum truncare. *Troncar la mano uſit.* Retrahere manum recedere *ab aliqua re. Ritirarſi, laſciare,* هواو هوسدن ال كسمىنجه *hewā wū hewesten el keſmeinge.* Quamdiu ab appetitibus carnis, & levitatibus mentis non ſe continuerit. *Sæ. Sin che non troncarà la mano dalle vanità, capricci. Brat.* ال مقرمصي *el makramaſi, vul. el mahramaſi.* Mantile, manutergium. *Sciugamano, tovagliuolo.* ال ويرمك *el wirmek.* Dare manum, ſpoodere. *Dar la mano, promettere.* Commodum eſſe, commode fieri poſſe. *Tornar à conto, poterſi commodamente fare.* ال ويرسه *el wirürſe.* Si fieri commode poſſit. *Se torna à conto, ſe ſi puo.* ال يازوسي *el iazüſi.* Chirographum, autographum. *Scritto di man propria.* ال يازوسي *il jasüsī.* Aliena ſcriptura. *Scritura d' altri; æquivocum præcedenti.* ال يشترمك *el ietiśtürmek.* Manum porrigere, ſubvenire. *Sovvenire, porger la mano.* ال چكمك *el čekmek,* & اتك سلكمك *etek ſilkmek.* Retrahere manum, ſe non immiſcere, & ſpem abjicere. *Non intrigarſene, diſperare. Sæ.* الدمدر *elde dür,* & الدمدر *elinde dür.* Præ manibus eſt, liberum illi eſt. *Stà nelle mani, lo può fare.* فرصت الده ايكن *furſæt elde iken.* Dum præ manibus eſt occaſio. *Avendo nelle mani l'occaſione.* الده اولان *elde olan.* Quod eſt præ manibus. *Ciò, che avete in potere. Ll.* الدن چقمق *elden čikmak.* Ex manibus elabi, perdi. *Uſcire dalle mani, perderſi.* الدن قومق *elden komak,* الدن اتمق & *elden atmak.* Dimittere ex manibus, oegligere. *Laſciar ſcappare, traſcurare.* الدن قومه *elden koma. ma.* Noli dimittere ex manibus. *Non ti laſciar ſcappar dalle mani.* الدن اختيارى عنان *ynānī ychtyjārī elden atmiś q.* Habenas arbitrii abjecit, deſperavit. *Perſè la ſperanza. Sæ. Eb.* زنهار مدد اول دروىشك دامنين الدن قومه *yinhār meded ol derwiśandāmenin elden koma.* Cave per Deum! non retrahas manum a finu veſtis illius religioſi. *Guardati di ſtaccarti da quel religioſo. Eb.* الدن كلمك *elden gelmek.* Poſſe. *Potere.*

بونك الندن جوق ايش حطور *bunch elmden ciok iſ gelür.* Hic homo multa poteſt efficere, & operari. *Queſto può far molte coſe.* بو معاملى فتحى الكردن كلور *bu mu-ämmänun-fethy elün-üzden gelür.* Solutio hujus ænigmatis a te pendet. *Vi baſta l' animo di ſcioglier queſt' enimma.* الدن كلمرسه دلمدن *elinden gelmezſe delinden gelür.* Si id efficere manu oequit; perſuadere lingua poteſt. *Se con le mani non lo puo, lo potrà con la lingua.* الدن ويرمك *elden wirmek.* Ex manu dimittere. *Laſciarſi uſcir di mano.* كودك كوياره و طفل شيرحواره پسران سال ديده ايله مقابلم ارادتي آنك سرمايهٔ حياتي الدن ويرمكدر و پاى *küdegi kehwāre we tyfly* ايله مهلكيه كيرمكدر *ſirchāre pirāni sāl dide ile mukābele ittek fermāiel hajātī elden wirmektür, we pāi irādetī ile mehlikeje girmektür.* Infantem cunis agitandum, & lac ſugentem congredi cum ſenibus annoſis eſt capitalem ſummam vitæ, e manibus dimittere, & pede libaræ voluntatis, voluntarie in præcipitium ruere. *Sæ. Il voler un fanciullo di latte contraſtare, e combattere con un' uomo vecchio, è conſumato nelle coſe del mondo, è un dar di mano capitale della ſua vita, e precipitarſi volontariamente. Br.* الله آلمق *ele almak.* Ad manum capere, allicere, conciliare ſibi, *Attirare, guadagnare.* خاطرين الله الدى *chāṭyrin ele aldy.* Placavit, animum ejus ſibi conciliavit. *La placato, guadagnato il ſuo affetto.* الله بر مقدار حلوا آلوب تكليف اندى *eline bir mikdār hælwā alup teklif itti.* Manu prehenſum modicum dulciarii ipſi obtulit. *Prendendo in mano un poco di paſta dolce glielo preſentò. Eb.* الن الله آلوب *elin eline alup.* Manu ejus preheſa. *Prendendolo per la mano. Eb.* الله كتورمك *ele getürmek.* Ad manus adferre, conſequi, comparare, nancisci, recolligere *Ik. Far venir nelle mani, conſeguire, impadronirſi.* ايسو الله كتورمدمي شو نابكارى *ejü ele getürmedümmi ſu nābekāri.* Nonne lepide cepi nequam hunc? *Non l' hò colto bene il forfante. Eb.* الله كيرمك *ele girmek.* Incidere in manus, prehendi. *Venir nelle mani, prenderſi.* اول كيرمكي آسان اولان *ol neſne ki ele girmegi āsan ola.* Id, cujus acquiſitio facilis ſit. *Coſa facile à trovare.* الله كيردوكى *ellerine girdügi ādem.* Homo, quem ceperunt, & quem capere poſſunt. *Quello, che anno preſo, & che poſſono prendere. Ll.* الله ويرمك *ele wirmek. q.* Dare ad manus, exponere. *Eſporre.* اشته بوغازى الله ويردك *iſte boghazi ele würdün.* Ecce faucea, vitam expoſuiſti. *Ecco, che tu ti ſei eſpoſto al pericolo della vita Eb.* الي ويرمز *eli wirmez cc. dat. rei.* Non poteſt aliequi, aut efficere. *Non vi può arrivare, arrivare.* الي النده دكلر *eli altynde degülyr.* Non ſumus ſub dominio illius. *Non ſiamo ſotto'l ſuo commando. Ll.* الي بك *eli pek.* Tenax, avarus. *Scarſo di mano, miſero* الي بوش و *eli boſ ve.* Vacuus manus habere, & *uſit.* vacare ab occupationibus. الم بوش دكل *elüm boſ degül.* Non vacat mihi. *Non ſono ſenza facende.*

ال *il. p. n. ſ. ex hæbreo.* Nom. Dei altiſſimi. *Ferh.*

ال *ell. s. V. Act.* [1. & 2. F.] 1) Cito ire, properare. 2) Nitere ac reſplendere *colorem* 3) Coocuti, commoveri. 4) Perturbari, *pec. comminatione ſeu dicto* وبل *wejl* væ. 5) velitari *haſta.* 6) Conſuere *veſtem cum ſubductitio panno & intermedio goſſipio, punctim acu pingendo.* 7) Gemere. 8) Efferre vocem *precando.* 9) Exclamare *præ dolore.* 10) Alterari & corrumpi *aquam.* 11) Sonum ſeu murmur edere fluxu ſuo *aquam.* 12) Erigere & in mucronem contrahere aures ſuas *equum.* 13) Ad capiendam prædam, ſe inobedientem gerere *accipitrem. Gol.*

ال *ill. s. n. ſ.* 1) Fœdus, & jusjurandum, *quo illud firmatur.* 2) Vicinus. 3) Propinquitas *cognatorum vel affinium?* 4) Propinqui & affines ipſi. 5) Radix & origo præſtans. 6) Minera. 7) Odium, inimicitia. 8) DEUS *cum articulo. Gol.*

آلا *ālā. p. part. comp. ab* آلودن *āluden.* 1) Turbidus, contaminans. 2) Color mixtus, *ſeu* ſecundarius. *Ferh.*

آلا *ālā. s. n. ſ. pl. a* الا *elā.* Beneficia chariſmata. *Beneficj. Gol.*

الا & *rar.* الله *ala. s. adj.* 1) Mixtus *color*, verſicolor. *Di color meſchiato, miſto, vario.* 2) *n. ſ.* Lepra. *Lepra.* ¶ الاسي كندى *alaſi gitty.* Sublata eſt illius lepra. *Se n'è andata, paſſata la ſua lepra.* الاكورلو *ala gözlü.* Oculis glaucis præditus. *Che ha li occhi azzuri.* كوك الا كوزلو *gög alo gözlü.* Oculis cæſiis, ac fere cæruleis præditus. *Che ha li occhi turchini col bianco.* الا بالغي *ala balughy.* Trutta. *Trutta* الا تنلك *ala tenlik.* Lepra. *Lepra.* الا تنى اولان *teni ala olan.* Leproſus. *Leproſo.* الا صعرجق *ala ſyghyrgik.* Sturnus. *Storno.* الا قوزق *ala kujruk. Nomen* avis. الا قرغه *ala kargha.* Graculus, monedula. *Cornacchia minore, ghiandaia.*

الا *elā. s. n. ſ. pl.* آلا *ālā.* Beneficium. *Grazia.*

الا *elā.* s. *n. f.* Arbor quædam, *qua coria inſpiſſantur, depſunturve, ſub qua dæmones ſeu ſpiritus verſari feribuntur,* colocynthis. *Gol.*

الا *ela.* s. *comp. ex* ا, & لا *lā partic. interrogandi.* An non, num. ¶ آلتاق الايا ادها *elā jā ejjühes-saky edirkāſſān.* An noo, o pocillator! circumfers pateram? *Haſ.*

الّا *ellā.* s. *partic. cauſal. nasb. fut. comp. ex* ان *en,* & لا *lā.* Ne.

الّا *ella.* s. *part.* Qui vendit adipoſas ovium caudas, *ſeu* adipem ipſum. *Gol.*

الا *ilā.* s. *partic.* Ad uſque. *Gol.*

الّا *illā.* s. *partic.* Niſi, præter. *Se non, eccetto. Nasbat ſubj. & rafat prædicatum, & habet ſignificationem* للاستثناء *liliſtisnāi, exceptionis, e. g.* جاني القوم الّا زيداً *ǧānel-kaumu illa zeidān. Venit ad me populus præter zeidum.* ¶ الّا قولا بنه *illa kolaine.* q Non niſi opportunitate data, citra incommodum. والّا *we illa.* Tamen, & alioqui, alias. *Non dimeno, pure, ſe non.*

°الا *elāe.* s. *n. f. pl. a* لأي *leā.* Boves ſylveſtres. *Wan.*

°الا *ilāe.* s. *V.* [4. *a* لاى] Incidere in adverſam fortunam, & *anguſtiam vitæ. Gol.*

الاب *elāb.* s. *nom. prop.* Nom. loci prope Medioam. *Gol.*

الاب *elābib.* s. *n. f. pl. ab* لب *elbūb.* Venæ cordis.

الاب *elābib,* s. *n. f. pl. a* لب *lūbb.* Nuclei, corda. *Gol.*

آلات *ālāt.* s. Nom. prop. Idoli.

آلات *ālāt.* s. *n. f. pl. ab* آلت *ālet.* Inſtrumenta, utenſilia. *Ordini, iſtromenti.* ¶ آلات بيت *ālāti bejt.* Utenſilia, vaſa domeſtica, ſupellex domeſtica. *Maſſerizie di caſa, mobili.* آلات شكم *ālā ti ſikem.* Interanea ventris. *Le budelle.* آلات جنك طوب و تفنك و سایر *topū tūfenk we ſāir ālāti ǧenk.* Tormenta, bombardæ, aliaque bellica inſtrumenta. *Cannoni, moſchetti, & altri ordigni, ò iſtromenti di guerra. Sœ.*

الات *ilāt,* & الاتة *ilātet.* [4. *a* لات] 1) Diminuere, ac defraudare ſuo jure. 2) Continere. 3) Detinere, impedire. 4) Avertere *ab inſtituto. Gol.*

الات *ūlāt.* s. *n. f. pl. fæm.* Præditæ, habentes. *Gol.*

الاتة *ilātet.* s. *V.* [4. *a* ليت] 1) Redire facere, avertere. 2) Imminuere. *Wan.*

الاجق *alāǧiak* الاجق *alaćiak* s. *n. f.* 1) Tabernaculum fere panno coactili coopertum. 2) Mapalia, *qualia ſunt Tartarorum. Caſt.*

الاجة *alāǧiæ.* s. 1) *adj.* Variegatus, vefticolor. *Di varii colori.* 2) *n. f.* Veſtis variegata, ſtriata. *Veſte rigata, divarii colari.* ¶ الاجه بولاجه *alāǧiæ bulāǧiæ. idem contempt. & q.* Confuſio *colorum,* & *aliorum. Miſcuglio, confuſione.* اتك الاجه سي *etmek alāǧiaſi.* Situs, mucorve panis. *Muffa del pane.*

الاجه لك *alaǧilamak.* s. *V.* Variare, variegare. *Far di varii colori.*

الاحة *ilāhæt.* s. *V.* [4. *a* لوح] 1) Micare, rutilare *fulmen, aut veſte jua, gladiove virum. Wan.* 2) Abire *eum eo, quod debetur,* 3) Auferre & abſumere *illud.* 4) Perdere, exitio dare. 5) Menuere ſibi, atque cavere *ab aliqua re. Gol.*

الاحسا *elāhsā.* s. *nom. prop.* Nom. civitatis in regno بحرين *bæhrejn. Caſt.*

آلاس *ālās.* s. *n. f.* Carbo. *Carbone. Ferh.*

الاشه *alaśa* tart. *n. f.* Equus, caballus. *Cavallo di ſtrapazzo.*

الاصة *ilāſæt.* s. *V.* [4. *a* لوص] 1) Convertere *circum rem, vel à re. Wan.* 2) Affici tremore *ſeu* timore. *Gol.*

الاطيني *elātȳnā.* s. *n. f. ex græco.* 1) Elatine. *Elatinà, ſorta d'erba, che naſce nelle biade.* 2) *i.q.* لبلاب العجوسي *leblābūl-meǧūsi.* Convolvulus magicus. *Gol.*

الاعة *ilā-æt.* s. *V.* [4. *a* لوع] Alteraro *ſeu* depravaro colore eſſe *mammam. Gol.*

آلاف *ālāf.* s. *n. f. pl. ab* الف *elf.* Millia. *Migliara. Sœ.*

الّاف *ūllāf.* s. *num. cardin. pl. ab* الف *elf.* Millia. *Gol.*

الاف *ilāk.* s. *nof.* Fulmen *ſine pluvia. Gol.*

الاف *ilāk.* s. *V. act.* Fulgere, ſplendere.

الاف *ūlāk.* s. *nom. prop.* Mons Arabiæ defertæ. *Gol.*

الاف بولاف *alak bulak.* s. *adv. comp.* حاجنسز *hāǧet-ſyz.* s. Minus neceſſario, impertinenter. *An.*

الاقة *ilākæt.* s. *V.* [4. *a* لبق] 1) Indere atramentario ſericum. 2) Devincire ſibi *aliquem. Wan.*

الاقى *elākȳ.* s. *n. f. pl. ab* العقة *ulkȳjet.* Quæſtiones.

الاكة *ilākæt.* s. *V.* [4. *a* لوك] Mittere. *Gol.*

الالة *ilālet.* s. *V.* [4. *a* ليل] 1) Noctem ingredi. 2) Diminuere ac defraudare *jure ſuo. Gol.*

الالة *ulālet,* & البلة *elilet.* s. *part.* Grex, qui longius abeſt a paſcuis. *Gol.*

آلالة *ālāle.* s. *n. f. pro* لالة *lāle.* Tulipa flos. *Ferh.*

آلام *ālām.* s. *n. f. pl. ab* الم *elem.* Cutæ, dolores, mala. *Cure, dolori, pene.* ¶ دفع آلام

آلام *dili pür ālām.* Cor curis, ac doloribus plenum. *Cuore pieno di amarezze. Sa*

الآم *il-ām.* a. *V* [4. *a* الأم] 1) Reparare, in gratiam reducere. *Gol.* 2) Opus ignobile facere. *W'an.* 3) Se ignobilem, vilemque monſtrare. 4) Gignere tales liberos. *Gol.*

الام *ūlām.* p. *nom. prop.* Nom. loci in regione Chorazan. *Caſt.*

الامان *alaman.* c. *nom. gent.* Germanus. *Alemano, Tedeſco.* ¶ الامان طاغي *alamon daghy.* Alpes Germaniæ *pec. V.* نجه

الامان *el-emān.* s. *n. ſ. cum articulo.* 1) Gratia, venia. 2) Securitas. *Quartiere! miſericordia, aita!* ¶ الامان ديوب *el eman diyüp.* Veniam petendo. *Dimandando quartiere.* غلغلهٔ الامان ابله زمين و زماني پر صدا *ghulghuleï el emān ile zeminü zemānī pür ſedā ittiler.* Ingeminatis clamoribus. *Venia detur, venia* orbem impleverunt. *Riempirono il cielo, ò la terra de' gridi, quartiere, grazia! Sa.*

الامة *ilāmet.* s. *V.* [4. *a* لوم] Commereri culpam, reprehenſione dignum quid facere. *W'an.*

آلان *ālān.* p. 1) Nomen urbis in regione تركستان *türkistān.* 2) Nomen montis. *Ferh.*

آلان *alān.* c. *part. praſ.* Acceptor, emptor, qui emit. *Il compratore.*

الان *el-an.* a. *adv. cum artic.* Nunc, etiamnunc, adhuc. *Ora, fin' ora, adeſſo, ancor' adeſſo.*

الان *ellan.* p. Nom. regni, & urbis in eo. *Caſt.*

الانة *ilānet.* s. *V.* [4. *a* لين] Lenire, placare. *Gol.*

آلانه *alāne.* p. *n. ſ.* 1) Nidus. *Nido.* 2) Umbra. *Ombra.* 3) Turba aulica. *Ferh.* 4) Falco. 5) Annulus portæ. 6) Cornix. *Caſt.*

الانيون *elāniün.* s. *n. ſ. i. q.* راسن *rāſen.* Helenium. *Gol.*

آلاو *ālāw*, & *elāw.* p. *n. ſ.* Flamma ignis. *Ferh.*

الاوي *elāwī*, & الاوية *elāwījet.* s. *part. pl. ab* البة *elijet.* Quæ defuerunt, negligentes. *Gol.*

اله & الاه *ilāh.* s. *n. ſ.* Deus *in genere. Dio.* ¶ الاهلر *ilāhler.* Dii. *Dei.* & الاهلر *ilāheler.* Deæ. *Tef.*

الاهة *ilāhet.* s. *V. Act.* Colere, adorare. *Gol.*

الاهي & الهي *ilāhī.* s. 1) *part.* Divinus. *Divino.* 2) *cum affi. per.* O mi Deus. *O Dio mio!* 3) *n. ſ.* Cantatio ſpiritualis, hymnus. *Canzone ſpirituale, inno. pro* الاهيه *ilāhīje* ¶ علم الهي *ilmi ilāhī.* & الالاهية *elilahijet.* Metaphyſica. الاهيلر *ilāhīeler.* Hymni, cantiones ſpirituales. *Canzoni ſpirituali, inni.*

آلاى *ālāī.* p. *part.* Inquinatus. *Ferh.*

الاى *alaj.* c. *n. ſ.* 1) Turma, phalanx. 2) Pompa ſolennis, proceſſio. 3) Series exercitus, *ſeu* ordo, acies. *Banda, turba, pompa, & ordini, ſquadrone, ale d' eſſercito.* ¶ آلاى بكي *alaj begi.* Colonellus equeſtris, ſed ex feudatariis bonorum regni ad expeditionem publicam obligatis. *Colonello di cavalleria della nobiltà del paeſe, maſtro di campo.* الاى طوپي *alai topy.* Tormentum bellicum minus. *Pezzo di campagna.* الاى الاى اولوب *alaj alaj olup.* Diſpoſiti in ordinatas turmas. *Schierati in ſquadroni. Eb.* الاي بغلمق *alaj boghlamak.* الاى بند c. *alaj bend.* الاى قورمق *alaj kurmak.* Diſponere pompam ad excipiendum principem aliquem. *Diſporre, e metter in ordine la cavalcata per ricevere quolche grande.* دورت جانبدن الايلر بغليوب *dort ğianibten alajler baghlanüp.* Pompa in omnem partem ordinata. بر الاى اشقيا *bir alaj eſkyja.* Turma infolentium. *Una mano d' inſolenti. Ll.* بر الاى اسيرلر اچنه كوتوردبلر *bir alaj esīrler iċine götürdiler.* Duxerunt illum in medium captivorum. *Lo conduſſero in mezzo ad una mano di ſchiavi. Eb.* بر الاى بويله بيهوده كلمات بيان ايلمش *bir alaj böyle bihūde kelimāt bejān eilemiſ.* Complura hujusmodi verba inania, & abſurda protulit. *Diſſe una mano di ſimili aſſurdità. Eb.* الاى مالاى *alāi mālāi* c. Tantummodo, ſolum. *Solamente.*

الايا *elijā.* s. *n. ſ. pl. ab* البة *elijet.* Juramenta, jure juranda. *Gol.*

آلاى جاوش *ālāj ċiauſ.* c. *n. ſ. comp.* Apparitor, ductor ordinis. *Nunciorum genus eſt, ut notat Drieſchius in ſua hiſtoria legationis, ſtruthionum plumas capite ferens, manibusque baculos, argento ornatos, qui ad honoratiores hoſpites excipiendos, iterque commonſtrandum præmitti ſolent ab aula ottomanica.*

الايدن *ālāiden.* p. *V.* 1) Contaminare. 2) Contaminari. *Ferh.*

آلايش *ālāiſ.* p. *n. ſ.* بولاشق *bulaſik.* c. 1) Inquinatio, contaminatio. *Ik.* 2) Pollutio. 3) Sordes. *Corrozzione, intaccamento, imbrattamento, lordure.* ¶ آلايش دنيوية *ālāiſī dünjewīje.* Corruptelæ, impuritates, ſordes mundanæ. *Sozzure del mondo. Ik.*

الايف *elājif.* s. *n. ſ. pl. ab* اليف *elif.* Familiares. *Gol.*

آلايدن *ālājiden.* p. *V.* بولاشرمق *bulaſtürmak*, & بولاشمق *bulaſmak.* c. 1) Miſcere. 2) Contaminare. 3) Contaminari.

البّ *elb, alb, alep* & *alup.* p. t. *n. f.* 1) Athleta, heros. 2) Omnis oatura robuſtus, & fortis. *Inde* البّ ارسلان *elb arslan* cognominantur viri fortitudine, & robore excellentes. *Ferh.*

البّ *elb.* s. *V.* oct. [1. 2. F] 1) Congregare. 2) Propellere, & compellere *camelos.* 3) *hos* Propelli, oc in unum compelli, 4) Colligere *exercitum.* 5) Congregari, & undique convenire. *Gol.*

البّ *elb.* s. *n. f.* 1) Vehemeotior propulſus. 2) Alacritas. 3) Collectio. 4) Cœtus. 5) Prima ulceris obductio, *cum incipit ſanori.* 6) Propenſio in amorem. 7) Sitis. 8) Vehementia febris. 9) Pellis agnina. 10) Stratagema. 11) Venenum. *Gol.*

البب *ilb.* s. *n. f.* Nomen arboris, *quæ malo citrio ſimilis, ſed minor ea, & ſpinoſior, foliorum, oliarumque partium ſucco venenata, ac lethalis. Gol.*

البا *elbā* s. *part. plur. a* لبيب *lebīb.* Cordati, *Gol.*

البا *ilbāe.* s. *V.* [4. *a* لبأ] 1) *i. q.* لبء *leb' act.* dirigere, ac admovere *hædum* ad mammam matris, *ut exſugat coloſtrum.* 2) Lactare. 3) Coloſtri copia abundare. *Won.*

البّاب *elbāb.* s. *n. f. pl.* o لبّ *lübb.* Nuclei, *ſeu* medullæ arborum, *etiam* corda, ingenia. *Midolli, viſcere, ſoſtonze delle coſe, ingegni.* ¶ ارباب البّاب *erbābī elbāb.* Docti, rerum periti, doctores. *Li dotti, dottori. Ik.* ارباب عقول سديده و اصحاب البّاب بسديده *erbābī ükūli ſedide we æshābī elbābi peſendide.* Ingenio, judicio pollentes doctores. *Ingegnoſi, e perſpicaci dottori Ik. V. etiam* اولو

البّاب *elbāb.* s. *n. f. pl. a* لبب *lebeb.* Jugula. *Gol.*

البّاب *ilbāb.* s. *V.* [4. *a* لبّ] 1) Subſiſtere, ac manere *aliquo loco.* 2) Antilena cingere, ac induere *jumentum ad retinendum loco ſuo ſellam. Wan.* 3) Proponere, exhibere. *Gol.* 4) Quod medullæ nucleoque ſimile ſit, proferre *virens frumentum. Wan.*

البّاث *ilbās.* s. *V.* [4. *a* لبث] Remorari. *Wan.*

البّاح *ilbāh.* s. *V.* [4. *a* لبح] Conſeneſcere. *Gol.*

البّاد *elbād.* s. *n. f. pl. a* لبد *libd.* Panni coactiles. *Gol.*

البّاد *ilbād.* s. *V.* [4. *a* لبد] 1) Refarcinare, ſarcinare. 2) Subſiſtere, conſiſtere. 3) Carminatam miſcere, & cogere *lanam*, & vaginæ officio adpingere cœtra rupturam. 4) Cogere ſimul aut compingere *rem cum re. Gol.* 5) Dorſuali, e panno coactili inſternera *equum. Wan.* 6) Tali panno, aut re ſimili ſuffulcire *ephippium.* 7) Ejuſmodi panno, aut ſaccolo imponere *utrem.* 8) Inclinare *caput ſuum* ingrediendo locum. 9) Humi defigi in adoratione *precantis vultum.* 10) Caudam clunibus illidere *camelum*, fere merdam & lotium impingendo. 11) Colorem, piloſque verno tempore effetra *camelum*, ac pingueſcere incipere. *Gol.*

البّاد *ilbād.* s. *n. f.* Goſſipii purgator, carminator. *Ferh.*

البادي اظلم *elbādī æzlem.* s. *proverb.* Qui inchoat, magis peccat. *V.* بادي

البّاس *elbās.* s. *n. f. pl. a* لباس *libās.* Veſtimenta, indumenta. *Li veſtimenti.*

البّاس *ilbās.* s. *V.* [4. o لبس] كيدرمك *gejdürmek.* s. 1) Veſtire. 2) Operire. *Veſtire, riveſtire.* ¶ لبّيد ايّام اطعام طعام و البّاس *nice eyām yt-āmī ta-ām we ilbāsī fukarā wü ejtām ittlez.* Per multos dies cibavit, ac veſtivit pauperes, & orphanos. *Per molti giorni atteſe a cibar, e veſtir li poveri, e pupilli. Sæ.*

البّاط *elbāt.* s. *n. f. pl. ſingulari carens.* Coria, pelles. *Gol.*

البّاقي الدّعا *elbākȳ eddu-ā* s. *formula concludendi epiſtolos.* Cæterum fauſta omnia apprecor, vale. *A Dio.*

البّاك *elbāk.* s. *port.* Obſcœnus *ſermo. Gol.*

البّان *elbān* s. *n. f. pl. a* لبن *leben.* Genera lactis, lacticinia. *Wan.*

البّان *ilbān.* s. *V.* [4. o لبن] 1) Lac habere in uberibus *camelitim.* 2) Lacte abundare *hominem. Won.*

البّان *ülbān.* s. Nomen oppidi. *Gol.*

البّان كبود *elbān Kübūd vel Kübū.* s. *n. f. comp.* Salix ſpoote naſcens. *Ferh.*

البب *elbüb.* s. *n. f.* 1) *pl.* الابب *elābib*, & بنات البب *benātü elbübin.* Venæ cordis, *ſeu* radices præcordiorum, *a quibus oriri putatur teneritas animi, & amoris.* 2) *Juxta alios eſt* Nom. tribus Arabicæ. *Gol.*

البب *elbüb.* s. *n. f. pl. a* لبّ *lübb.* Nuclei. *Gol.*

البت *elbet.* البتّه *elbette* & البتده *elbette.* s. *part. affirm.* Omnino, neceſſario, omni modo. *In ogni maniera, neceſſariomente, finalmente. Ik. Ll.*

البة *ülbet.* s. *n. f. i. q.* البّ *elb*, & *ilb.* Turba, congregatio, cœtus. *Gol.*

البة *elebet.* s. *n. f.* 1) Cupido, ſtudium ſolicitudo. 2) Prava imaginatio, malus inſtinctus. *Gol.*

البج *elbûğ.* s. *n. f.* 1) Radicis albæ genus punctis nigris conſperſæ, *quæ ex India affertur.* 2) Medicamentum epinyctidieum. *Gol.*

البرز *elbûrz.* p. Nom. montis celebris. *Caſt.*

البسة *elbiſe.* s. *n. f. pl. a* لباس *libās.* Veſtimenta. *Veſtimenti, veſti.* ¶ البسة فاخره *elbiſēt fāchyre.* Veſtes pretioſæ. *Veſti preziose. Sæ.*

الت *alt.* t. *n. f.* (اوست) Pars inferior, infimum rei. *Il diſotto, il baſſo.* ¶ الت اوست *alt ûſt* Sulque deque. *Sotto ſopra.* الت طاش *alt taſ.* Meta. *La parte inferiore della pietra di molino.* الت طوطاغي *alt dodaghy.* Inferius labium. *Il labro di ſotto.* الت باندە *alt ianinde.* Inferne, infra. *Più ſotto, più a baſſo.* التندە *altynde.* Infra, ſub. *Sotto.* التندە در *jer altynde.* Sub terra. *Sotto terra & cum motu.* التنه باندى در *jer altyne batty.* Sub terram abſorptus eſt. *E ſtato ſobiſſato ſotto terra.* تايبي التنه الدي *nāibī āltyne aldi.* Traxit ſub ſe projudicem. *Preſe ſotto di ſe il vicegiudice. Eb.* قلعه التنه كلوب سكردوب *kælæ altyne gelûp, ſegirdûp.* Sub arcem, prope ad arcem venerunt. *Scorſero ſotto la piazza. Ll.* اولغدر احسانك التندە دائر *olkadar ihsānūn-altynde kalmaz.* Non erit ingratus tot beneficiorum. *Non reſterà ingrato di tante grazie.*

آلت *ālet.* s. *n. f.* 1) Inſtrumentum. 2) Utenſile, apparatus. *Iſtromento, ordigno, arneſe.* ¶ آلت بوسات *ālet pūſāt.* Arma. *Arme, arneſe.* آلت حرب *āletī hærb*, & آلت حربي *āletī hærbī.* Arma pec. offenſiva, machinæ bellicæ. *Arme offenſive, arneſi.*

الت *ilt.* s. *n. f. i. q.* بهتان *bühtān.* 1) Falſa ſuſpicio. 2) Criminatio iniqua. *Gol.*

الت *elüt.* p. *n. f.* Pinguis eſunis, pars ejus carneæ pulpæ, quæ coxæ & ſpinis adhæret. *Caſt.*

الت *ellet*, & الّتي *elletī.* s. *pron. relat. fæm. ab* الذي *ellezī.* Quæ.

التا *iltāe.* s. *V.* [4. a لتي] 1) Pauperem fieri, cedere bonis. 2) Morari *in aliquo loco. Wan.*

التاب *iltāb.* s. *V.* [4. a لتب] 1) Ratum habere *aliquid.* 2) Facere, ut *quid* neceſſario fiat. *Gol.*

التبا *iltibāe.* s. *V.* [8. a لبؤ] 1) Lactare *foetum* ſuum *ovem.* 2) Coloſtrum, *lac novum* propinandum dare. *Wan.*

التباد *iltibād.* s. *V.* [8. a لبد] 1) Complicari inter ſe folia arboris. *Wan.* 2) *Avem* inſidere *ſolo.* 3) Carminatam miſcere lanam. *Gol.*

التباس *iltibās.* s. *V.* [8. a لبس] 1) Obſcurum, intricatum, & dubium eſſe *negotium. Gol. Tef.* 2) *n. f.* Confuſio, mixtio. *Sæ. Intreccio, confuſione; garbuglio.* ¶ بر رسول جاسوس التباس *bir reſuli ğiāsūs iltibās.* Legatus exploratori ſimilis. *Una ſpia ſotto ſpecie di Invioto. Sæ.* التباس زحم شمشير غازيانله هلاك اولدى *iltibāsī zæchmī ſimſīrī ghāzījānile helāk oldy.* Vulneribus confuſe inflictis in prælio ſuccubuit. *Dalle ferite ricevute nella miſchia de' Soldati morì. Sæ.*

التباط *iltibāt.* s. *V.* [8. a لبط] 1) *Camelum* currendo illidere pedem. *Wan.* 2) Attonitum eſſe. 3) Pedes conjungere *equum. Gol.*

التبالك *iltibālk.* s. *V.* [8. a لبك] 1) Miſcere. *Wan.* 2) Confuſum, & intricatum eſſe *negotium. Gol.*

التبان *iltibān.* s. *V.* [8. a لبن] Sugere lac. *Gol.*

التة *iltet.* s. *n. f.* 1) Donatio pauca, donum exile. 2) Jusjurandum falſum, perjurium. *Gol.*

التتاب *iltitāb.* s. *V.* [8. a لتب] Induere *veſtes. Gol.*

التتا *ilitisa.* s. *V.* [8. a لتي] Colligere *guttas, ſuccumve* ex arboribus. *Gol.*

التتالك *iltisālk.* s. *V* [8. a لتلك] Humidum eſſe *rem.*

التتام *iltisām.* s. *V.* [8. a لتم] Os ſuum velamine, *ſeu* vitta obligare *mulierem. Wan.*

التتام *iltisām.* s. *n. f.* Baſiatio, oſculatio. *Baccio. Ik.* ¶ تقبيل و التتام *tækbīlü iltisām* e. Oſculari. *Bacciare. Ik. Sæ. Gol.*

التجاء *iltiğiā.* s. *V.* [8. a لجا] صغنمق *ſyghynmak.* t. Confugere, refugere. *Ricorrere.* ¶ التجا ايدمجك *iltiğiā idemeğek.* Ad quem confugitur. *Da chi ſi ricorre. Ik.*

التجا *iltiğiā.* s. *V.* [8. a لجي] Ad aliud, quam ſuum referre genus. *Gol.*

التجاج *iltiğiāğ.* s. *V.* [8. a لجّ] Amplum, & profundum eſſe *mare. Gol.*

التحا *iltihā.* s. *V.* [8. a لحو] Cortice nudare *arborem. Gol.*

التحا *iltyhā.* s. *V.* [8. a لحي] Barbatum fieri. *Diventare barbato. Wan.*

التحاج *iltihāğ.* s. *V.* [8. a لحج] 1) Adigere *aliquem ad aliquid. Wan.* 2) Inhærere enſem vaginæ *ita, ut educi nequeat.* 3) Confugere. *Gol.*

التحاد *iltihād.* s. *V.* [8. a لحد] Inclinare. *Gol.*

التحاس *iltihās.* s. *V.* [8. a لحس] Accipere ab aliquo, quod ſibi debetur. *Gol.*

التحاص *iltihās.* s. *V.* [8. a لحص] 1) Adigere, cogere *aliquem ad aliquid.* 2) Inhærere

hærere *aliquid alicui rei.* 3) Retineri. *Wan.* 4) Abſorbere, *quod in ovo eſt. Gol.*

النحاف *iltihāf.* s. *V.* [8. *a* لحف] Operire amiculo, veſte *aliquid. Wan.*

النحام *iltyhām.* s. *V.* [8. *a* لحم] 1) Carne impleri, & abundare *vulnus. Gol.* 2) Continuo conflictu invaleſcere *prælium.* 3) Vulnerare. *Wan.* ¶ ميان ازدحام معركه النحامدن لخراج ايدوب *mijānī ẓdyhāmū mæ'rikel ilṭyhāmden ẏchrāḡ idüp.* Eduxit eum e medio conflictus invaleſcentis. *Lo ritirò dalla folla del combattimento inaſprito. Sæ.*

النحا *iltychā.* s. *V.* [8. *a* لحي] 1) Panem maceratum comedere. *Wan.* 2) Pane macerato nutrire *infantem. Gol.*

النحاخ *iltychāch.* s. *V.* [8. *a* لخ] 1) Confuſam, & perturbatam eſſe *rem. Gol.*

التداد *iltidād.* s. *V.* [8. *a* لد] 1) Uti medicamentis. *Medicinare. Wan.* 2) Infundere per oris angulum *agroto medicamentum.* 3) Deflectere. *Gol.*

التدام *iltidām.* s. *V.* [8. *a* لدم] 1) Commoveri, perturbari. 2) Pectus ſuum in luctu percutere *mulierem. Wan.*

التذاذ *iltiẓāẕ.* s. *V.* [8. *a* لذ] Suave, & gratum comperire *aliquid. Wan.*

التذاع *iltiẓā'.* s. *V.* [8. *a* لذع]. 1) Uri. *Wan.* 2) Dolore cruciari, exulcerari. *Gol.*

التراف *iltiẓāk.* s. *V.* [8. *a* لزف] Conjungi. *Wan.*

التزام *iltiẓām.* s. *V.* [8. *a* لزم] 1) Neceſſarium reddi. *Wan.* 2) Obnoxium eſſe *rei.* 3) Amplecti *rem.* 4) *Uſit.* Suſcipere *in ſe aliquid. Prender ſopra di ſe. Gol.*

التزام *iltiẓām.* s. *n. f.* Conductio, locatio. *Affitto.* ¶ التزام *iltiẓām.* s. Locare, conducere, & ſuſcipere in ſe aliquid, aſſiduum eſſe & neceſſario conſequens, *vel* neceſſarium eſſe. *Affittare, prendere ſopra di ſe, abbracciare, ed accudire, eſſer aſſiduo.* رفع ضرر عام بالجون ضرر خاصي التزام ايدوب *ref. ẏ. ẓararī ām iċiün ẓararī chāṣṣy iltiẓām idup.* Cum ad removendum damnum publicum neceſſario requiratur damnum privati. *Sæ. Eſſendo neceſſario la diſtruzzione d' un grande per riparare i danni della republica. Br.*

التزاماً *iltiẓāmen.* s. *adv.* 1) Conſequenter, neceſſario. *Conſeguentemente, per conſequenza.* 2) Per modum conducti. *Per modo di fitto, ed arrenda. An.*

التساف *iltiṣāk.* s. *V.* [8. *a* لسق] Adhærere *rei. Wan.*

التصاص *iltiṣāṣ.* s. *V.* [8. *a* لص] 1) Compingi, ferruminari *ſtructuram.* 2) Firmiter cohærere.

التصاق *iltiṣāk.* s. *V.* [8. *a* لصق] 1) Adhærere. *Wan.* 2) Conjungi *Gol.*

التطاط *iltiṭāṭ.* s. *V.* [8. *a* لط] 1) Illiniri *muſco.* 2) Semet tegere, velare *mulierem.* 3) Occludere facere *oſtium.* 4) Operire, velare. *Gol.*

التطاع *iltiṭā'.* s. *V.* [8. *a* لطع] Epotare totum, *quod in vaſe eſt. Wan.*

التطام *iltiṭām.* s. *V.* [8. a لطم] Collidi, conquaſſari inter ſe *undas.*

التظاظ *iltiẓāẓ.* s. *V.* [8. *a* لظي] *Ignem* emittere flammas.

التعاج *iltiẓāġ.* s. *V.* [8. *a* لغ] Angi, male ſe habere ex ſolicitudine *Gol.*

التعاف *iltiẓāk.* s. *V.* [8. *a* لعف] Mutari colorem *alicujus in facie. Gol.*

التعان *iltiẓān.* s. *V.* [8. *a* لعن] Injuriis petere ſe invicem. *Gol.*

التغاد *iltyghād.* s. *V.* [8. *a* لغد] Invito e manibus eripere *aliquid. Gol.*

التفاء *iltifāe.* s. *V.* [8. *a* لفأ] 1) Decorticare *lignum.* 2) *Ventum* diſſipare *nubes de cœli facie.* 3) Abradere *carnem ab oſſe. Gol.*

التفات *iltifāt.* s. *V.* [8. *a* لفت] Reſpicere *flexo in latus capite. Wan.*

التفات *iltifāt.* s. *n. f.* 1) Urbanitas. 2) Obſervantia, honor. *Riſpetto, corteſia, onore.* ¶ التفات *iltifāt.* s. *c. c. dat.* Obſervare, blande excipere, honorem exhibere. *Prezzare, onorare, accogliere.* مساجد و حمامات احداثنه التفات بيوردى *mesāǧidü hæmāmat yhdaſine iltifāt büjürdi.* In deliciis habuit nova extruere templa, ac balnea. *Si dilettò di fabricare nuovi tempj, & bagni. Sæ.*

التفاتجي *iltifātci.* s. *n. f.* 1) Aeſtimator. 2) Urbanus. *Stimatore, corteſe.*

التفاتسزلك *iltifātſyẓlik.* s. *V. comp.* 1) Dedignari. 2) Minus humaniter agere. *Sdegnare, trattar ſcorteſmente.*

التفاع *iltifā'.* s. *V.* [8. *a* لفع] 1) *i. q.* التحاف *iltihaf.* Velare. *Wan.* 2) Teſtam *plantis* virere *terram.* 3) *Paſſ.* mutari *colorem ejus. Gol.*

التفاف *iltifāf.* s. *V.* [8. *a* لف] 1) Semet involvere *veſti.* 2) Multas, & implicitas eſſe *plantas. Gol.*

التفام *iltifām.* s. *V.* [8. *a* لفم] Os ſuum obligare panno *mulierem. Gol.*

التقا *iltykā.* s. *V.* [8 *a* لقي] 1) Occurrere *ſibi invicem*, obviam venire. *Wan.* 2) Aditum feſtivum ad principem habere *legatum. Gol.*

التقا *iltykā.* s. *n. f.* 1) Congreſſus. 2) Copia videndi principem. *Congreſſo, udienze.* ¶ التقاي فريقين و تقابل صفين وقوع بولمجق *iltykāi fẏrẏ-*

ferȳkajn we tekābūl ſaffein wukū bulyğiak. Poſtquam accidit congreſſus utriuſque exercitus, occurſus utriuſque acici. *Sa. Incontratiſi gli efferciti l'un con l' altro. Br.* بر برنه النقا و امتزاج ايدوب *bir birine iltykā wü imtizāğ idüp.* Occurrentes ſibi invicem, & ſe permiſcentes. *Sa. Incontrotti, e miſchiatiſi inſieme. Br.*

التقاص *iltykās* s. *V.* [8. *a* لقص] Prelendere, accipere.

التقاط *iltykāt.* s. *V.* [8. *a* لقط] 1) Colligere *rem humi poſitam.* 2) Inopinato impingere *in rem aliquam. Cogliere, raccogliere. Wan.*

التقاطاً *iltykātan.* s. *adv.* De improviſo *incidendo in rem, vel impetum faciendo. Gol.*

التقاع *iltykāe.* s. *V.* [8. *a* لقع] Alterari colorem *alicujus. Wan.*

التقاك *iltykāk.* s. *V.* [8. *a* لقك] Concurrere *populum. Wan.*

التقام *iltykām.* s. *V.* [8. *a* لقم] 1) بوتق *lutmak,* t. Deglutire. *Inghiottire, divorare.* 2) ما كولات جمع *meekūlāt ğem-ȳ* e. t. *Wan.* Colligere edulia. *Ik.* شمشير قهنك التقام بوله *ſimſīrī nehenk iltykām birile ol bed ferğāmlerden intykām alyndy.* Framea crocodili inſtar homines devorante, vindicta ex illis impiis ſumpta eſt. *Con la ſcimitarra, che divora a guiſa di crocodillo gli uomini, ſi preſe vendetta di quelli maluaggi. Sa.*

التكاك *iltikāk.* s. *V.* [8. *a* لكك] 1) Compreſſum inter ſe eſſe *populum. Wan.* 2) Denſis foliis præditam eſſe *roſam.* 3) Errare, hallucinari *in loquela.* 4) Cunctari, lentum eſſe *in dicenda cauſa. Gol.*

التما *iltimā.* s. *V.* [8. لو] Fulgurare *cœlum. Wan.*

التما *iltimā.* s. *V.* [8. *a* لي] Alterari *colorem. Wan.*

التماس *iltimās.* s. *V.* [8. *a* لمس] Petere quid *a majori, ſeu ſuperiore,* orare, flagitare. *Pregare, ſupplicare.* ¶ موجبنجه طرفمزدن دخي ديورلدي التماس ايدلمسر *mūğibinğe tarafımızdan dachy büürüldy iltimās eilemiſiz.* Conformiter ad hæc a nobis etiam mandatum petiiſtis. *In conformità di ciò ci avete richieſto un commandamento. Ll.* بر التماسمز واردر قبول جوابنه امیدوارز *bir iltimāsümüz wardür, kabūl ğewābine ümīd wāryz.* Unum ſumus ab eo petituri, quod ſperamus nobis non negatum iri. *Abbiamo una dimanda da fargli, ſperiamo, che non ce la negherà. Sa.*

التماظ *iltimāz.* s. *V.* [8. *a* لظ] 1) Comedere. *Wan.* 2) Cito in os conjicere *aliquid.* 3) Aufferre, *quod debetur alteri.* 4) Involvi *alicui rei. Gol.*

التماع *iltimā.* s. *V.* [8. *a* لع] بلدرمق *jildyramak* t. Splendere, rutilare. *Wan.* 2) Alterari, evaneſcere *colorem.* 3) Surripere, ad ſe furtim pertrahere *rem. Riſplendere, brillare, mutar colore, attirar a ſe. Gol.* ¶ التماعده در *iltimā'de dür.* Rutilat, emicat. *Sa. Riſplende. Br.* جسبين سعادت وبنلرنده نور دين التماعي مشاهده ايدنجك *ğebīnī ſa'ādet kārīnlerinde nurī din iltimāȳni müšāhede idiğek.* Poſtquam vidit in auguſta ipſorum fronte rutilans fidei lumen. *Sa. Scortò nel glorioſo volto loro un vivo ſplendore, ed una grand' eccellenza di fantiçà. Br.* التماع انوار دين ايله *iltimāȳ enwārī din ile.* Diffuſione luminis fidei. *Col lume della fede. Sa.*

التمش *altmiš.* t. *num. cardin.* ستون *fittūne* s. شصت *šeſt* p. Sexaginta. *Seſſanta.* ¶ التمش بر *altmiš bir,* التمش ايكي *altmiš iki.* 61. 62. التمش ياشنده *altmiš iašindeki.* Sexagenarius. *Vecchio di ſeſſanta anni.*

التمشلك *altmišlik.* t. *n. f.* 1) Sexagena. 2) *Moneta turcica, qua valet Piaſtrum, & medium, ſeu* 60. *para. Moneta, che val ſeſſonta Para, ſeſſantina.*

التمشنجي *altmišinğī.* t. *Num. ord.* Sexageſimus. *Seſſantešimo.*

التمغا *ālтemghā* & التمغان *ālтemghān.* p. *n. f. Ex Idiomate turcomanico* Mandatum regium, *vul. i. q. apud aulam Ottomanicam* فرمان *fermān. Ferh.*

التمك *iletmek.* t. *V.* بردن *bürden.* p. Ferre, ducere. *Portare, condurre.*

التنجي *altinğī.* t. *num. ord.* Sextus. *Seſto.*

التندە *altynde.* t. *partic.* Infra. *Sotto. V.* الت

التوا *iltiwā.* s. *V.* [8. *a* لوى] Complicari, obvolvi. *Wan.* ¶ لواى نصرت التوا *liwāī nuſret iltiwāȳ.* Vexillum victoria convolutum, victoriosum. *Bandiera vittoriosa. Sa.*

التوك *eltūk.* p. Nom. Regni. *Caſt.*

التون *altun.* t. *n. f.* 1) ذهب *zeheb* a. زر *zer* p. Aurum. *Oro.* 2) فلورى *fülürī* p. دينار *dinār* a. Aureus, *moneta. Zecchino, unghero.* ¶ التوني جلدز *jaldyz altuni.* Aureus Venetus. *Zecchino veneto.* مجار التوني *mağīar altuni.* Aureus Hungaricus. *Unghero. Omnes monetas aureas ſic vocant noſtris in partibus cuſas.* التون زنجير *altun zinğīr.* Aurea catena, torques aureus. *Collana d' oro.* التون زنجيرلو *altun zinğirlü.* Torquatus. *Che porta una collana d' oro. Et ſic ſimpliciter vocantur* Equites velleris aurei.

التوئجق

التوكجك *altungĭk.* s. *n. f. diminut.* 1) Aureolus, *moneta aurea minor.* 2) *nomen herbæ ſeu floſculi.* Caltha. *Fiorrancio. Bob.*

التونلمق *altunlamak.* s. *V.* تذهيب *teẓhīb* s. 1) Auro obducere. 2) Auro intexere. *Indorare.*

التونلو *altunlū.* s. *adj. i. q.* التوندن *altunden.* s. Aureus, ex aureo. *D'oro.*

التهاب *iltihāb.* s. *V.* [8. *a* لهب] Inflammari, ignem ardere. *Wan. Infiammarſi, avvamparſi.* ¶ آتش كرم التهاب *ātesī ġerm iltihāb.* Ignis vehementer ardens. *Fuoco ardente. Ik.* آتش حيتت قرين التهاب اولوب *ātesī ḥemījet ḳarīnī iltihāb olup.* Cum ignis zeli ejus prope eſſet, ut in flammas erumperet. *Sæ. Il ſuo cuore reſtò tutto abbrucciato dal fuoco del zelo regio. Bra.*

التهاث *iltihāṯ.* s. *V.* [8. *a* لهث] Linguam exerere *canem præ ſiti, vel præ laſſitudine. Gol.*

التهاف *iltihāf.* s. *V.* [8. *a* لهف] Inflammare *ignem*, ardere. *Gol.*

التهام *iltihām.* s. *V.* [8. *a* لهم] 1) Cito, & una vice inglutire. 2) Exhaurire, *quidquid in ubere eſt.* 3) Mutari *colorem. Gol.*

التي *alty.* s. 1) *num. cardin.* Sex. *Sei.* 2) Inferior pars. *V.* الت

التي *ultā.* s. Nom. caſtelli. *Gol.*

التي *elleti.* s. *pron. relat.* Quæ. *vide Gramm.*

التياث *iltijāṯ.* s. *V.* [8. *a* لوث] 1) Perturbatum, & confuſum eſſe *negotium.* 2) Obvolvere *comam calamiſtro.* 3) Moram trahere *in opere ſuo. Wan.*

التياح *iltijāḥ.* s. *V.* [8. *a* لوح] Sitire. *Gol.*

التياذ *iltijāẓ.* s. *V.* [8. *a* لوذ] Confugere. تيمور التياذ اتمشدى *timūre iltijāẓ itmiſ idi.* Confugerat ad Tamerlanem. *Si era ricoverato da Tamerlano. Sæ.*

التياط *iltijāṭ.* s. *V.* [8. *a* لوط] 1) Petere *aliquem ſagitta, vel oculo.* 2) Adoptare *in filium. Gol.*

التياظ *iltijāẓ.* s. *V.* [8. *a* لوظ] Difficile accidere *rem, vel negotium aliquod. Gol.*

التياع *iltijāʿ.* s. *V.* [8. *a* لوع] 1) Uri *præcordia mœrore. Wan* 2) Flagrare *animum amore. Gol.*

التياف *iltijāf.* s. *V.* [8. *a* ليف] 1) Sincera agere *cum aliquo*, pro intimo habere. 2) Adhærere *alicui*, addictum eſſe. *Gol.*

التيام *iltijām.* s. *V.* [8. *a* لوم] 1) Reprehendere, culpare. *Biaſimare. Gol.*

التيام *iltijām.* s. *n. f.* 1) Lenitas. 2) Submiſſio, demiſſio. 3) Concurſus, convenientia. *Affabilità, ubbidienza, concorſo, rag. giuſtamento.* ¶ صلاى مجلس مسوت *ſælāī meğlisī meſerret iltyjam icūn.* Ad invitandos aos ad convivium lætitia plenum. *Per invitarli al feſtino. Sæ.*

التاه *iltāe.* s. *V.* [4. *a* لتي] 1) Colligere ſuccum *ex arboribus. Gol.* 2) Stillare liquorem *ex arbore. Wan.* 3) Conſpurcare *ſudore veſtem. Gol.*

التاث *iltās.* s. *V.* [4. *a* لتّ] 1) Inſtare, aç importunum eſſe. *Wan.* 2) Subſiſtere, ac manere *aliquo loco.* 3) Dies aliquot continuo durare *pluviam. Wan.*

التاف *iltāk.* s. *V.* [4. *a* لتف] Madefacere. *Gol.*

التع *elfaʿ.* s. *part.* Balbutiens in afferenda litera ث *ſc*, *vel* ع *ain. Gol.*

التغ *elfagh.* s. *part. fæm.* لتغاء *lesghāe.* Blæſus, impeditus lingua, *ad pronuntiandas literas gutturales arabicos. Wan.*

الچ *elč.* p. *n. f.* Vir ſuperbus. *Uomo orgoglioſo. Ferh.*

الحا *ilğiā.* s. *V.* [4. *a* لجأ] 1) Compellere, adigere. 2) Confugere *ad Deum. Conſtringere, aſtringere. cc. dat.* ¶ ضرورت الحا ايتمدكجه *ḍarūret ilğiā itmedükče.* Quoties neceſſitas non adigit. *Ogni volta, che la neceſſità non ci coſtringe. Ik.*

الجاج *ilğiāğ.* s. *V.* [4. *a* لجّ] Vociferari, & ore ſpumare *camelos. Gol.*

الخاف *elğiāf.* s. *n. f. pl. a* لجف *leğef.* Foſſæ in lateribus putei. *Gol.*

الجام *ilğiām.* s. *V.* [4. *a* لجم] اوبانلغ *ujanlamak.* s. Frænare. *Frenare, metter la briglia. Gol.*

الجلر *elčepler.* s. *n. f.* Manicæ. *Maniche. Tef.*

آلجت *ālčacht*, & *alčacht.* p. *n. f.* Aviditas. *Avidità. Ferh.*

آلجق *ālčiak.* s. *adj.* دنى *denī* s. پست *peſt* p. Demiſſus, humilis, abjectus. *Baſſo.* ¶ سدن آلجق *ſenden ālčiak.* Inferior te. *Inferiore à te, ò più baſſo di te.* آلجق عيارلو *ālčiak ʒjārlū*, *aut vul. ejārlū.* Inferioris menſuræ, aut ponderis. *Di baſſa prova.* آلجق شراب *ālčiak śerāb.* Vinum leve. *Vino leggiero, piccolo.* آلجق كمسنه *ālčiak kimeſne.* Vir infimus, plebejus. *Uomo di baſſa condizione.* آلجق كوكللو *ālčiak gönüllü* s. Humilem eſſe, demiſſe ſe gerere. *Eſſer umile.* آلجق كوكللوك *ālčiak gönüllülik.* Humilitas, ſubmiſſio. *Umiltà.* آلجق بهايه صاتمق *ālčiok behāie ſatmak.* Vili pretio vendere. *Vender à buon mercato, à poco prezzo.* آلجق *ālčiak* s. Deprimere. *V.* الچقلمق

الجڤ *alčik.* s. *n. f* Tentoria. *Tef. V.* الجت & *infra.*

الجڤ *alčik alčik.* s. *n. f.* Tentorium. *Tenda, capanna.* ¶ سختيانڈن الجڤ قوروب *Sæchtijänden alčikl kurup.* Ex corio teotoriis paratis. *Tef.*

الجڤ *ilyğiak.* s. *adj.* معتدل *mu'tedil* s. Tepidus.

آلجڤرق *ālčiakrak.* s. *comp.* Inferior, vilior. *Più baſſo, più vile.*

آلجڤلق *ālčiaklyk.* s. *n. f.* دناءت *denāet* s. پستي *peſtī.* p. Humilitas, vilitas. *Baſſezza, viltà.* ¶ آلجڤلغله *ālciaklyghyle.* Viliter. *Baſſamente, vilmente.*

آلجڤلمق *ālčiaklamak.* s. *V.* Deprimere, humiliare. *Abbaſſare, umiliare.*

آلجڤلنمش *ālčiaklanmiš.* s. *part. paſſ.* محقور *mæhkur.* a. Depreſſus, humiliatus. *Abbaſſato.*

آلجڤلنمق *ālčiaklanmak.* s. *V. paſſ.* 1) Deprimi, demittere ſe. *Abbaſſarſi, umiliarſi.*

الجمة *elğemet.* s. *n. f. pl. a.* لجام *liğām.* Frena. *Gol.*

الجو *alčiü*, & الجي *alči.* s. *n. f.* Gypſum. *Geſſo.*

الجوق *alğiuk, alčiuk.* s. *n. f.* Tentorium, mapalia. *Tenda. Tef.*

الجي *elči.* s. *n. f.* Legatus, ablegatus, nuntius. *Imbaſciatore, Inviato. Melius* ايلچي *ilči, quod V.*

الجيلمق *alčilamak.* s. *V.* Gypſo obducere. *Ingeſſare impiaſtrare congeſſo.*

الحا *ilhā.* s. *V.* [4. *a* لحي] Reprehendere, traducere. *Gol.*

الحاب *ilhāb.* s. *V.* [4. *a* لحب] 1) Percutere *gladio.* 2) Vim, & veſtigium imprimere. *Gol.*

الحاج *ilhāğ.* s. *V.* [4. *a* لحج] Compellere, adigere, cogere. *Gol.*

الحاح *ilhāk.* s. *V.* [4. *a* لج] 1) Inſiſtere, importunum eſſe *petendo. Proſequire, follecitare.* 2) Continuo pluere *nubes.* 3) Conſiſtere eodem loco *defixam nubem.* 4) Refractarium eſſe *camelum.* 5) Pigrum, deſidioſumque eſſe *jumentum. Eſſer pigro, infingardo.* 6) Premere, ac lædere dorſum *cameli* ſellam. ¶ بكه تسليم مفتاح تكليفندن الحاح *beğe teslimū miftāh teklifinden ilhāh itti.* Urſit præfectum, ut traderet claves *urbis. Fece premura al governatore, che gli rendeſſe le chiavi della città. Sa.* الحا حاله *ilhāh yle.* Inſtanter. *Iſtantemente.*

الحاد *ilhād.* s. *V.* & *n. f.* [4. *a* لحد] 1) Inclinare, ſe recipere. 2) *uſit.* A recto deſciſcere, exorbitare *in religione.* 3) Abnegare *veritatem*, inique agere. 4) Idololatriam committere. *Gol.* 5) Impietas, idololatria. *Impietà, ereſia. Tef.*

الحاس *ilhās.* s. *V.* [4. *a* لحس] 1) Creſcere facere *herbam. Wan.* 2) Germinare *terram, & quidem primo germine.* 3) Germina habere *terram, quæ lingendo carpant pecudes. Gol.*

الحاصل *elhāſyl.* s. *n. f. cum art. tanquam particula.* Summatim, in ſumma. *In ſomma, per tanto. Ik.*

الحاف *ilhāf.* s. *V.* [4. *a* لحف] 1) *i. q.* تلحيف *telhīf.* s. Trahere *veſtem.* 2) Importune inſtare. 3) Cogere. 4) Incedere *juxta radicem montis. Gol.*

الحاق *ilhāk.* s. *V.* [4. *a* لحق] 1) Addere, adjungere. 2) Aſſequi. *Conſeguire.* ¶ نفاقدن ناشي لحه الحافات و حواشي ضم ايدوب *nifākten nāši niče ilhakātū hæwāſī ẓamm idüp.* Adjectis ex maligoitate ac falſitate cordis procedeotibus compluribus circumſtantiis. *Sa.*

الحال *elhāl.* s. *n. f. cum art. pro particula* Nunc, de præſenti. *Adeſſo, in queſto ſtato.* ¶ الحالة هذه *elhālaü hāẓihi.* Status, ſumma rei, nunc, quod cum ita ſit. *Ora, ſenda cosi. Eb.*

الحام *ilhām.* s. *V.* [4. *a* لحم] 1) Incitare *jumentum feſſum, quod in via conſiſtit, ad eundum.* 2) Facilitare *aliquid.* 3) Multum carnis habere *domi.* 4) Grana *ad feminandum* habere. 5) Conſolidare, jungere *rem rei.* 6) Cibare carne, 7) Proferre *carnem.* 8) Carne obduci *vulnus.* 9) Texere *telam, vel* intexere *ei* ſubtegmen. 10) Perficere *rem* inceptam. 11) Committere conflictu vehementi, & continuo *prælium.* 12) Objicere hoſti, *vel* exponere dictériis, & contumeliis impetendum *q.* dilaniandum *alterius honorem. Gol.*

الحان *elhān.* s. *n. f. pl. a* لحن *laḥn.* آوازلر *āwāzler.* t. Voces, modulationes, concentus. *Voci, canti.* ¶ الحان جكر سوز ابله *elhāni ğiger sūẓile.* Vocibus cor accendentibus. *Con parole, ch' iſtammano il cuore. Eb.* الحان خوش *choš elhān.* Svaviloquus, canorus, *v. g. pſittacus. Di bella voce, di bel canto. V.* خوش

الحان *ilhān.* s. *V.* [4. *a* لحن] Intelligendam dare *alicui* rem aliis imperceptibilem. *Wan.*

الحق *elhakk.* s. *cum art. vul. elhak. Adverbia liter.* Veritas eſt, vere, realiter, revera. *Veramente, certamente.*

الحمد لله *elhæmdū lillāh. In conſtructione. Modus gratias agendi.* Sit laus Deo *V.* حمد

الحن *elhann.* s. *part.* 1) Suavi voce legens, pronuncians. *Wan.* 2) Intelligens. *Gol.*

الخاخ *ilchāch* s. *V.* [4. *a* لخخ] Miſcere, confundere. *Wan.*

الخاص *ilchās.* s. *V.* [4. *a* لخص] Inſpici in oculo *camelum*, num adaps ibi ſit necne, *mactationis ergo. Gol.*

الخالف *elchālyk.* p. *n. f.* Subucula. *Caſt.*

الخجت *elchüğt.* s. *n. f.* Concupiſcentia. *Gol.*

الخص *elchas.* s. *part.* Superiorem palpebram craſſam, & carnoſam habens. *Wan.*

الخن *elchan.* s. *part. fæm.* لحناء *læchnāe.* Incircumciſus *vir. Wan.*

الخي *elchā.* s. *part. fæm.* لخوا *lachwā.* 1) Vanıloquus, multum blaterans. *Chiacchierone. Wan.* 2) Genu unum altero majus habens *camelus.* 3) Incurvus, aduncus. 4) Roſtrum ſuperius inferiore longius habens *aquila.* 5) *cum artic.* الالخي *elelchā.* Ampla pudenda habens *mulier. Gol.*

الخي *elchi.* p. *n. f.* Poſtis arrectaria portæ. *Caſt.*

الد *eledd.* s. *compar. pl.* لد *lüdd*, & لداد *lidād.* 1) Rixoſus, acer litigando *vir. Wan.* 2) Quioquennis, & corpore longus *camelus. Gol.*

الدادتف *āldatmak.* t. *V. trans.* Decipere. *V.* الدتف

الداد *ildād.* s. *V.* [4. *a* لد] 1) Medicamentum præparata. *Wan.* 2) Infundere medicamentum *ægroto per unum oris angulum.* 3) Sumere facera *medicamentum infundendo. Gol.*

الدارين *eddārejn.* s. *n. f. dual. c. art.* دنيا و آخرت *dünjāwü āchyret.* Uterque mundus, hic & alter. *V.* دارين

الداس *eldās.* t. *n. f. pl. a* لديس *ledīs.* Camelites piogues. *Gol.*

الدام *ildām.* s. *V.* [4 *a* لدم] Continuam incumbere *alicui febrim. Gol.*

الدادنج *āldāng.* t. *n. f.* 1) Deceptio. 2) Deceptor. ¶ الدادنج *āldangğ.* ot. Deceptionem fieri, decipi, & decipere.

الدادجي *āldaiği*, & الدادجي *āldadiği.* t. *n. f.* غابن *ghābin.* s. حيله باز *hÿle bāz*, فريبنده *fribende* p. Impoſtor, deceptor, fraudator. *Ingannatore, fraudatore.*

الدة *ildet*, s. *n. f. pro* ولدة *wildet*, *i. q.* صبية *ſabījet.* s. Puella oata. *Gol.*

الدة *eliddet.* s. *n. f. pl. a* لدود *ledūd*, & لديد *ledid.* Altercatoras, adverſarii. *Gol.*

الدة *eliddet.* s. *n. f. pl. a* لدود *ledūd.* Anguli oris. *Wan.*

الدتف *āldamak.* t. *V.* تغبين *tæghbīne* s. فرتن *firiften* p. Fallera, decipere. *Ingannare.*

الدرمش *āldürmiś* t. *part. paſ. a V. trans.* الدرمتف *āldürmak.* Correptus. *Preſo, ſorpreſo.* ¶ الدرمش آدم *āldürmiś ādem.* Perculſus, daliquio affectus, adeoque pallidus. *Smorto, pallido, colorè come di morto. An.*

الدرمك *ildurmek.* t. *V.* Annectere. *Del. V.* ايلدرمك

الدشتف *āldaśmak.* t. *V.* Decipere ſe invicem. *Ingannarſi l'un l'altro.* ¶ كانه اللّهله الدشتف كبي اولدى *Kennehu āllāhile āldaśmak gibi oldy.* Facti ſuot, quaſi vellent ſe invicem cum Deo decipere. *Si moſtrarono con Dio, come ſe voleſſero ingannarſi l'un l'altro. De impijs & hypocritis. Teſ.*

الدّا *eddu-ā*, & الدّعا *wed du-ā.* s. *n. f.* دعا *duā cum artic.* Vala. *In fine literarum, aut diſcedendo, quod* & السّلام *eſſelām*, & السّلام *weſſelām. Idem* Salus, vale. *Addio. Teſ*

الدم *iledym.* s. *corrupte pro* نادم *nādim*, Pœnitera. ¶ الدم *iledym.* ot. Pœnitere. *Penzirſi.*

الدمتف *āldamak.* t. *V.* Decipere. *i. q.* الدتف *āldatmak* ¶ بويله بيهوده سكالامله اوغلاكجغمي الدرسن *böile bihūde kelāmile oghlanğikmi āldarſin.* Huiusmodi vanis ſermonibus num pueros ludis? *Forſi con ſimili ciancie vuoi ingannar li ragazzi. Eb.*

الدنمتف *āldanmak.* t. *V. paſſ.* Decipi, errare, ſinere ſe decipi. *Eſſer ingannato*, & *ingannarſi*, & *laſciarſi ingannare.* ¶ صاقن بو ساقين بو جادوناك فريادنه الدنه *ſakyn bu ğiā zurünferjādine āldanma.* Cave, hujus venefici clamoribus ne decipi te ſinas. *Guardati, non tilaſciar ingannare dalli gridi di queſto ſtregone.* شيطان غرورنه الدنمتف *ſejtān ghurūrine āldanmak.* Sinera ſe decipi ſuperbia diabolica. *Laſciarſi ingannare dalla diabolica ſuperbia.* حيله‌سنه الدنوب *hÿleſine āldanup.* Fraudibus ejus circumventus. *Laſciatoſi ingannare le di lui aſtuzi.*

الدون *eldūwen.* t. *n. f.* Chirotheca. *Guanto.*

الذ *elleẓ*, & *ellezi*, s. *pron. relativ pro* الذي *ellezī.* Qui.

الذام *ilzām.* s. *V.* [4. *a* لذم] 1) *i. q.* الزام *ilzām.* s. Facere, ut *alter alteri* affixus ſit. 2) Avidum raddere. 3) Continuum aſſe. *Wan.* 4) Deditum eſſe *rei. Gol.*

الذى *ellezi.* s. *pron. relativ. pl.* الذين *ellezine.* Qui. *Il quale, li quali.*

آلر *āler*, & *āllūr*. p. *n. f.* Nates. *Chiapa*, *natica*. *Ferh.*

الرد *elürd*. p. *n. f.* Saccus ad inſtar retis laxa ſpiramina habens, *in quo olitores olera ad mercatum portare ſolent*. *Ferh.*

الرو *ilerü* t. *partic.*)(كيرو)(1) Ante, præ. 2) Ultra, ulterius. *Avanti*, *inanzi*, *oltre*, *più oltre*, *più avanti*. *Scribitur etiam* ايلرو الرو كتمك كچك ¶ الرو گ *ilerü gitmek*, *gećmek*. Anteire, præire, ulterius progredi. *Andar avanti*. الرو كچورمك *ilerü ǧeċürmek*. Præmittere, præponere. *Far paſſar avanti*, *anteporre*.

الروجه *ilerüǧe*. t. *partic. diminutiv.* Paulo ante, paulo ultetius. *Un poco più inanzi*, *un poco più oltre*.

الز *elz*. a. *V. act.* [2. F.] 1) Adhærere. 2) Iohærere. 3) Addictum, deditumque eſſe. *Gol.*

الزا *ilzā*. a. *V.* [4. *a* الزأ] 1) Saturare *gregem*. 2) Implere. *Gol.*

الزاق *ilzāk*. a. *V.* [4. *a* لزق] Conjungere, conglutinare. *Wan.*

الزام *ilzām* a. *V.* [4. *a* لزم] 1) Reddere neceſſarium. *War.* 2) Cogere, adigere. 3) Conjungere. 4) Subjungere. *Gol.* 5) *uſit.* Convincere, confundere. *Render neceſſario*, *coſtringere*, *convincere*, *confondere*. ¶ الزام ايله *ilzām ile*. Confundendo, convincendo, evictive. *Chiaramente convincendolo*. *Tef.* الزام ايدن الزام اتام *ilzāmī enām iden*. Convincens homines. *Convincente*. *Ik.* ممكن آلا الزام *mümkinūl ilzām*. Convincere valens, & coovincibilis. *Convincibile*. *Ik.* الزام ايدمجك انلره *anlarœ ilzām ideǧek huǧǧet*. Argumentum illos convincens aut convicturum. *Ragione*, *che li convince*, *ò convincerà*. *Tef.*

ذمتلرينه الزام ايدرلر ذمتك *zimmetī himmetlerine ilzām iderler*. Pro debito, & obligatione ſibi oeceſſarium ducunt. *Stimano legge*, *e debito*, *obligo*. *Ik.* ذمتلرينه الزام كندي *ǧendi zimmetlerine ilzām*. e. Sibi pro lege præfigere. *Stimar*, *aver per legge di debito*. *Ik.*

الزم *elzem*. a. *compar.* Magis neceſſarius. *Il più neceſſario*. *Ik.*

الزن *elzen*. a. *part.* Vehemeos frigore *vel* calore *tempus*. *Gol.*

الس *els*. a. & *n. f. act. V.* [2. F.] 1) Infidum, & perfidum eſſe, decipere, fallere. 2) Confuſio, & alienatio mentis, inſania. *Gol.*

الس *üls*. a *n. f.* 1) Demeotia, inſania. 2) Stirps improba. *Gol.*

الغا *eleſtā*. a. *part.* 1) ناكوا *nānchāh*. p. Panem appetens, *nempe* appetibilem reddens 2) Cum vehementia commedens *vel* vorans, *Gol.*

السع *ilsā*. a. *V.* [4. *a* السع] *i. q.* اغرا *yghrā*. a. Concitare inimicitias *inter aliquos*. *Gol.*

الساف *ilsāk*. a. *V.* [4. *a* السف] يابشترمق *iapistürmak*. t. & اولشترمق *ulaſtürmak*. t. 1) Facere, ut adhæreat, conjungere. 2) Affigere, accommodare. *Attaccare*, *congiongere*. *Wan.*

السام *ilsām*. a. *V.* [4. *a* لسم] 1) Facere, ut quis guſtet. 2) Ad ſilentium redigere. 3) Jubere inſiſtere *viæ*. 4) Quærere, *aut* petere *rem*. *Gol.*

السان *ilsān*. a. *V.* [4. *a* لسن] 1) Linguæ in modum formare *quid*. 2) Extremitate mucronatum facere *calceum*. 3) Facere, ut perveniat *quid*. *Gol.*

آلست *ālſit*, *vel* السلت *elsūt*. p. *n. f.* Coxa pinguis, femur. *Coſcia*. *Ferh.*

آلسر *ālsūr*. p. *n. f. i. q.* آلر *ālūr*. p. Nates. *Chiapa*, *natica*. *Ferh.*

السن *elſen*. a. *part. pl.* لسن *lūſn*. *i. q.* لسن *leſin*. Eloquens. *Gol.*

السن *elsūn*. a. *n. f. pl.* لسان *lisān*. Linguæ. *Gol.*

السنه *elſine* a. *n. f. pl. a* لسان *lisān*. Linguæ. *Lingue*. *Ik.* ¶ السنهٔ ناسده مشهوردر *elſinei nāſte meshūr dūr*. Linguis hominum celebratus. *Egli è la commune fama*. *Sa.* السنهٔ اهل سنّه *elſinei ehli sünne*. Linguæ circumciſorum. *Le lingue de' Maonmedani*. *Ik.*

آلش *ālīſ*. p. *n. f.* Greſſus incitatus. *Paſſo celere*, *veloce*. *Ferh.*

آلش ورش *ālyſ weriſ*. t. *n. f. comp.* Commercium *V.* آلبش

آلشترمق *ālyſtürmak*. t. *V. cooper. tranſ.* 1) Aſſuefacere. 2) Perfundere. 3) Curare imbui. *Accoſtumare*, *imbevere*.

الشترمك *ilistürmek*. t. *V. cooper. trans.* 1) Innectere, indere. 2) Leviter aſſuere, ut deinde rite conſui poſſit, *ut ſartores*, & *pelliones faciunt*. *Attaccare*, *bottonare*, *imbaſtire*.

آلشق *ālyſik*. t. *part.* مسألوف *meelūf*. a. Aſſuetus, cicur. *Avezzo*, *domeſtico*.

الشك *iliſk*. t. *n. f.* Offeodiculum, offenſio, innexio, offenſa. *Intoppo*.

الشكر لله متعال *eſsükrü lillāhi mūte-ʿāl*. *Eſpreſ. arab.* Laus, & gratiarum actio Deo excelſo. *Ik.*

آلشمش *ālyſmiſ*. t. *partic.* ممتزج *mümteziǧ*. a. Aſſuetus. *Avezzo*.

آلشمق *ālyſmak*. t. *V.* امتزاج *imtizāǧ*. a. Aſſuefcere, aſſuefieri, conſuefcere. *Auezzarſi*,

العا *el-â* s. *n. f. i. q.* سلاميات *sûlâmejât.* Digitorum offa, *ſeu* internodia. *Gol.*

الغاب *il-âb.* s. *V.* [4. *a* لعب] 1) Salivare ore, ſalivam efflucre ſinere *infantem.* 2) Efficere, ut ludat *quis.* 3) Adducere, *aut* producere rem ludictam, *aut* qua ludatur. *Gol.* 4) Ludere *infantem. Wan.*

العاج *il-âğ.* s. *V.* [4. *a* لعج] Accendere, & excitare *ignem in ligno. Gol.*

العاط *el-ât.* s. *n. f. pl. a* لعط *laʿt.* Lineæ in facie, *quales ſibi æthiopes inducunt. Gol.*

العاع *il-â.* s. *V.* [4. *a* لعّ] *Terram* producere *primum germen pabuli. Wan.*

العس *el-âs.* s. *part. fæm.* لعساء *lâsâe.* 1) Pulchre nigricans labium habens. 2) Multa, ac denſa *planta. Gol.*

ال عمران *âli ümrân.* s. 1) Familia Amran. 2) Titulus ſuræ tertiæ Corani. *Marracc.*

العوبة *ul-übet.* s. *n. f.* Luſus, ludicrum. *Wan.*

العياظ باللّه *el ǧjâẓu billah. i. q.* عياظاً باللّه *ǧjâẓen billâh Expreſſio arabica, quæ confugiunt ad Deum dicendo:* avertat Deus. *Dio guardi. Ah.*

الغ *úlügh.* tur. *adj. pro* اولو *ulu.* Magnus. ¶ الغ بيك *ulugh beiğ.* 1) Magnus Dominus *ſeu* Princeps. 2) Nom. prop. regis Parthiæ, & Indiæ *Timurlani nepotis. Caſt.*

الغا *ilghâ.* s. *V.* [4. *a* لغو] 1) Excludere, rejicere *a calculo.* 2) Irritum facere. *Wan.*

الغاب *ilghâb.* s. *V.* [4. *a* لغب] 1) Laſſare, vexare. *Wan.* 2) Vitioſe, *vel* vitioſam alam aptare *ſagittæ. Gol.*

الغاج *ilghâğ.* p. *n. f. i. q.* غما *iaghmæ.* t. Direptio, ſpoliatio opum. *Saccheggiamento. Ferh.*

الغا *elghâd.* s. *n. f. pl. a* لغد *lughd.* Carnes *circum fauces conſpicuæ. Wan.*

الغار *elghâr.* p. *n. f.* Expeditus inceſſus. ¶ الغار ايله كمك *elghâr ile gitmek. Exercitum* expedite procedere *relictis impedimentis. Marciar alla leggiera, con preſtezza.*

الغاز *elghâẓ.* s. *n. f. pl. a* لغز *lughẓ.* Aenigmata, involutæ ſignificationes. *Wan.*

الغاز *ilghâẓ.* s. *V.* [4. *a* لغز] Involvere mentem ſuam, diſtorquare ſenſum in *ſermone. Wan.*

الغاط *elghât.* s. *n. f. pl. a* لغط *laght.* Voces inconditæ, ac ſtrepitantes. *Gol.*

الغاط *ilghât.* s. *V.* [4. *a* لغط] 1) Non intelligibiles voces edere, ac ſtrepere *populum.* 2) Injecto lapide candente *lac* ciere ad ſtridorem. *Gol.*

الغاف *ġarfi, aſſuefarſi.* ¶ كوزي آلشدي *gözi ālyshy.* Aſſuevit oculus ejus. *Vi è aſſuefatta la viſta. Eb.* بادم تمام آلشدقده *bâdem iaghy temâm ālyshtükte.* Poſtquam oleum amygdalinum imbibitum eſt. *L'oglio di mandole avendo penetrato. Eb.*

الشمك *ilishmek.* s. *V.* 1) Innectere ſe alicui rei. 2) Innecti, indi. 3) Offendere, impingere. *Attaccarſi à qualche coſa, intoppare.*

القى *elaſs.* s. *part.* 1) Conjunctos, compactoſque habens *dentes, ſeu propinquos, ac cohærentes habens molares dentes.* 2) Propinquus, elataſque habens *ſcapulas. Wan.* 3) Ad pectus inclinata cubita, ſeu genua habens *equus.* 4) Divaricatis, *uno ante altero retro* cornibus *ovis. Gol.*

القاص *elsâs.* s. *n. f. pl. a* لقص *lyss.* Latrones, prædones. *Gol.*

الصبح اذا تنفّس *aſſubhu iżâ teneffeſe. Expreſſ. arabica.* Tunc eſt dies, quando reſplendet aurora. *An.*

الصلح سيّد آلاحكام *aſſulhu ſejjidûl ahkâm.* Pax eſt optima rerum, aut operationum. *Prov. arabic.*

الط *elatt.* s. *part.* Cui elapſi, *aut* eroſi ſunt dentes *reſiduis radicibus. Wan.*

الطاط *iltât.* s. *V.* [4. *a* لطّ] 1) Tegere, operire. 2) Occludere *oſtium.* 3) Facere, ut quis deneget *rem jure debitam.* 4) Impellere, *aut* adjuvare ad recuſandum, *quod jure debetur. Wan.* 5) Jungere, *aut* appingere terræ *ſepulchrum ſuum. Gol.*

الطاع *iltâ.* s. *V.* [4. *a* لطع] Lambere. *Gol.*

الطاف *eltâf.* s. *n. f. pl. a* لطف *lutf.* Beneficia, gratiæ. *V.*

الطاف *iltâf.* s. *V.* [4. *a* لطف] Benefacere. *Wan.* ¶ الطاف و مظهر لحسان *mazherl ihsânü iltâf.* et. Gratiis, beneficiis affici. *Eſſer aggraziato. V.* مظهر

الطست *eltaſt.* s. *n. f. i. q.* معدة هندي *miâtü hindi.* Styrax indica. *Storace d' India. Gol.*

الطاء *eltâ.* s. *part. fæm.* لصلعا *lætae.* 1) Edentulus, cui exciderunt dentes *reſiduis radicibus. Wan.* 2) Macro, extenuatove, aut parvo cunno *mulier. Gol.*

الظا *ilzâ.* s. *V.* [4. *a* لظي] Ardere, flammam emittere *ignem. Gol.*

الظاظ *ilzâẓ.* s. *V.* [4. *a* لظّ] 1) Inſtare. 2) Continuam eſſe *pluviam.* 3) Continuo inhærere *alicui loco. Far inſtanza, eſſer aſſiduo, accudire. Wan.* ¶ الظاظ ايله *ilzâẓ ile.* Inſtanter, obnixe. *Con inſtanza, e premura.*

الغاف *ilghāf.* s. *V.* & *n. f.* [4. *a* لغف] 1) *i. q.* تلقيم *telkȳm.* s. In buccellas frmare, & ita frmatum comedere *opſonium.* 2) Feſtinatio, alacritas. 3) Turpitudn, & injuſtitia, *qua quis inter tractandum cum alio utitur. Gol.*

آلغد *ālghūd.* p. *n. f.* 1) Ferocitas, violentia iræ *in fera. Ferocità, collera.* 2) Motus, agitatin. *Ferh.*

الغرض *elgharaẓ.* s. *n. f. cum art.* Quod intenditur, eſt, in ſumma, nimirum. *L'intento è, in concluſione, inſomma. V.* غرض

الغن *ilghūn.* s. *n. f. i. q.* اغاجي الغون *ilghun aghaǧī.* s. آج ağ p. Tamariſcus, tamarix. *Tamariſco. Vulgus* etiam *dicit* ulfān. *An.*

الغنجيار *elghüngiār.* p. *n. f.* 1) Indignatio amaſiæ. 2) Cerſſum, amaryllum. *Maraſchio. Ferh.*

الغنجيدن *alghængiden.* p. *V.* Luciferare. *Lucere, riſplendere. Caſt.*

الغوزة *ulghūzet.* s. *n. f. pl. a* لغز *lughz.* Aenigmata. *Gol.*

آلغونه *ālghūne.* p. *n. f. Ferh.* الغونه *elghune,* & الغنونه *elghunūne.* Fucus mulierum, pigmentum rubrum. *Belletto, roſetto delle donne. Caſt.*

الغينان *ilghȳnān.* s. *V.* [11. *ab inuſit.* لغن] Longam, & cnnvolutam eſſe *herbam. Gol.*

آلف *ālif, etiam elif.* s. *part.* 1) Conſuetus. 2) Cnnſuefcens, *qui nobis eſt familiaris. Gol.*

الف *elf.* s. *num. card. pl.* آلاف *ālāf,* الوف & *elif* دمك *bin* ت هـزار *hezar.* p. Mille, chilias. *Mille.* ¶ الف جهد ايله *elf ǧahd ile.* Mille laboribus. *Con mille ſtenti.*

الف *elif.* s. *n. f.* Nnmen primæ literæ *Alphabeti Arabico-turcici.* ا *La prima lettera dell' Alfabeto Arabo, ò Turcheſco elif.* ¶ الف سيرمسي & الف سپاره سي *elif ſupparesi, quod* ا ب ت & *elif, be, te, i. q.* هجا *hegeẓ.* s. Abecedarium. *Abecedario.*

الف *ilf.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Aſſuefcere *loco.* 2) Manſuefieri, *etiam de brutis.* 3) Socìare, conjungere. 4) *partic. i. q.* اليف *elif,* Familiaris *ſocius,* conſuetudine junctus. 5) Aſſuetus. *Gol.*

الف *eleff.* s. *partic.* 1) Gravis, & impeditus lingua. 2) Craſſa habens femora, gravis inceſſu, & tardigradus *vir.* 3) Qui juncta habet, ceu commiſta ſupercilia. 4) Impar, & ſuccumbens *negotiis.* 5) *n. f.* Vena, *ſeu* nervus in tarſo quadrupedis. 6) Locus pnpulofus. *Gol.*

الفا *ilfā.* s. *V.* [4. *a* لفو] Superſtitem ſervare, *ut Deus aliquem. Gol.*

الفا *ilfā-e.* s. *V.* [4. *a* لفو] Invenire *aliquid. Wan.*

الفاج *ilfāǧ.* s. *V.* [4. *a* لفج] 1) *i. q.* مفلس *müflis* ol. t. Cedere bnnis ſuis, inopem eſſe *Wan.* 2) Confugere *ad alios, non ad ſuos. Gol.*

الف استوا *elifi üſtüwā.* p. *n. f. comp.* 1) Linea parallela. 2) Linea imaginsria in globo, *quæ alias dicitur* meridionalis. *Ferh.*

الفاش *elfāſ.* p. *n. f.* 1) Simulatnr, *qui aliud vult,* & *aliud velle præſe fert,* hypocrita. 2) Tauri earduus, *ſeu* ſpina, *ſcil.* بغه دكني *bugha dikeni* t. *Caſt.*

الفاظ *elfāẓ.* s. *n. f. pl. a* لفظ *lafẓ.* Voces, voces continuæ, ſucceſſivæ dictiones, termini. *Parole, termini. Wan.* ¶ الفاظ مترادفه *elfāẓȳ müterādife,* & الفاظ مشتركه *elfaẓȳ müsterike.* Voces compnſitæ, *vel* plurium ſignificationum.

الفاف *elfāf.* s. *n. f. pl. a* لف *liff.* Arbores ennſertæ, invicem involutæ. *Wan.*

الفان *ilfān.* s. *V.* [4. *a* لفن] *Avem* caput ſub alis abſcnndere. *Wan.*

الفت *elfet.* s. *partic.* 1) Alterutrum cornu ineurvum habens *caper. Wan.* 2) *idiomate kaiſitico i. q.* احمق *ahmæk* t. Stultus, amens. *Matto.* 3) *Idiomate Ternimico* اعسر *a'ſer.* s. Seæva. *Mancino, che' adopra la ſiniſtra mano.* 4) Difficilis indole. *Gol.*

الفت *ilfet.* s. *n. f.* Mulier cui quis familiaris, & cnnſuefcit.

الفت *ülfet.* s. *n. f.* دوستلق *doſtlyk* t. Amicitia intima, familiaritas. *Amicizia, familiarità.* ¶ الفت و ودّ و محبّت مهر و *mihr ü muhæbbet we weddü ülfet.* Amnr, & amicitia, propenſio, & familiaritas. *Ll.* الفت *ülfet* t. Cnnſueſcere, amicitism contrahere, converſari. *Far amicizia, converſare.*

آلفت *ālüft,* & *āleft.* p. *n. f. i. q. vel pro* آكفت *āküft.* p. Afflictio, ærumna, dnlnr. *Caſt.*

الفت *elüft.* p. *n. f. i. q. præc.* Aerumna. *Miſeria, calamità. Ferh.*

آلفتكان *ālüftegān.* p. *part. pl. ab* آلفته *alüfte.* Attnniti, capti, fracti. ¶ آلفتكان ذلّت *alüftegānī zylleti* ذلّت *zellet.* Vilitati peccandi addicti. *Che ſi compiacciono nella viltà del peccare. Ik.*

الفتكرى *ülfetgeri.* p. *n. f. comp.* Cnntractio ſocietatis, familiaritas. *Amicizia, compagnia. Ik.*

آلفتن *ālüften.* p. *V.* 1) Inſanire, furere. 2) Stupere, obſtupeſcere. *Caſt.* 3) Aſſuefcere. *Avvezzarſi. Ferh.*

آلفته *ālüfte.* p. *part. paſſ.* 1) Attonitus, inſanus. 2) Fractus, infirmus. 3) Inſidiis captus, deeep-

deceptus. *Caſt.* 4) *Uſit.* Amore captus, illaqueatus, irretitus. *Preſo d'amore, inamorto. Ferh.* ¶ آلڤده *ālüfte* ɔ. Illaqueari, capi amore, & decipi. *Eſſer preſo, & ingonnato, inamorarſi, invaghirſi. Ik.* & Inſanire, furere, ſtupere, obſtupeſcere. *Caſt.* آلڤده نهاد *olüfte nihād.* Mente captus, & corpore infirmus. *Ik.*

آلڤتيدن *ālüftiden.* p. *V. tranſit. ab* آلڤمن Obſtupefacere *oliquem. Stupefare, far attonito. Ferh.*

آلڤخت *ālfæcht.* p. *n. f.* Lignum, & arbor agallochi. *Legno d' Aloe. Ferh.*

ألڤخت *elfæcht.* p. *n. f.* Acquiſitio lucri, lucrum, quæſtus. *Guadagno. Ferh.*

ألڤختن *elfæchten*, & ألڤغدن *elfæghden.* p. *V.* Lucrari, quæſtum facere, acquirere. *Far guadagno, vantaggio. Coſt.*

ألڤنج *elfenǧ.* p. *n. f.* نسنه قرنس *neſne kaʒanmiſ.* ɔ. 1) Lucratus, qui acquiſivit, *vel* acquirit. 2) Lucrum. *Chi ha guodagnato, e ciò, che ſi è guadagnato, ò ocquiſtato. Caſt.*

ألڤجيدن *elfengīden.* p. *V.* 1) Lucrari, quæſtum facere. *Guadagnare.* 2) Opes augeri, multiplicari. *Caſt.*

ألڤندن *elfenden.* p. *V.* 1) *i. q. præc.* 2) Crimen committere. 3) Triſtem eſſe, contriſtari. 4) Cibum digerere. 5) Palpitare. *Coſt.*

آلڤنده *ālfende.* p. *part. paſ.* Lucrifactus. *Guadagnato. Ferh.*

ألڤنونه *elfününe*, ألڤغونه *elghunüne.* p. *n. f.* Speciosus *formoſi vultus* color. 2) Ruber, ruffus, miniacus color. *Coſt.*

الڤ *elk.* ɔ. *V. act.* Fulgere, ſplendere. *Gol.*

الڤ *ilk.* ɔ. *n. f.* Lupus. *Gol.*

الڤ *ilæk.* ɔ. *n. f. pl. ab* الڤة *ilkæt.* Lupæ. *Gol.*

الّڤ *illæk.* ɔ. *i. q.* متألّف *mûteellyk.* ɔ. *part.* Fulgens, rutilum, & coruſcans *fulmen. Gol.*

الڤا *elkā.* ɔ. *n. f. pl. o* لڤوة *lykwet.* Aquilæ, mulieres. *Gol.*

الڤا *elka.* ɔ. *n. f. pl. o* لڤي *læky.* Res, quæ projiciuntur. *Wan.*

الڤا *ilkā.* ɔ. *V.* [4. *o* لڤي] 1) Conjicere. 2) Projicere, immittere. 3) Abjicere. 4) Attribuere, impertiri. 5) Proponere. 6) Inſpiratum habere ſibi *aliquid. Wan.*

الڤا *ilkā.* ɔ. *n. f.* 1) Projectio, injectio. 2) Infuſio. 3) Inſpiratio. 4) Perſuaſio. 5) Conjunctio. *Ik.* ¶ 1 الڤا *ilkā* ɔ. Projicere, indere, applicare, inſpirare, perſuadere. *Ik. Gettar, aggiungere, applicare, ſpirare, ifpirare,* الڤاي سلاح ايدوب *ilkāi ſilāh idüp.* Projectis armis. *Gettate le armi. Sæ.* ناره الڤا ايلدي *nāre ilkā eiledi.* Injecit eos in ignem. *Ll. Buttò nel fuoco. Sæ.* وحشت عظيم الڤاسيله *wæhſetīl æʒym ilkāſiile.* Injecto magno terrore. *Sæ. Con gettar nel cuore orrore. Br.* نفس نـــفيسني مهلكيه الڤاى اختيار ايتسه مجبيدر *nefsī nefiſini mehlikeje ilkāi ychtyiār itſe ægebmidür.* Mirum ne eſt, ſi pretioſam vitam ſuam in præcipitium conjicere ſtatuat? *Che maraviglia è, ſe ſi getta in precipizio della vita. Sæ.* انك الڤاسيله *anun-ilkāſi ile.* Suaſu illius. *A perſuaſione di quello. Sæ.* الڤاى شاه خوش لڤا ايله *ilkāi ſāhī choſ likā ile.* Suaſu regis auguſti. *Con la perſuaſione del rè. Sæ.* مقضاي شباب و الڤاى وزير اوزر ايله *muktæʒāi ſebāb we ilkāi weʒiri wisr inüsāb ile.* Inſtinctu juventutis, & ſuggeſtu Veſirii peccatis immerſi. *Ad iſtigazione dello ſua giovenil' età, & à ſuggeſtione del vizioſo Veſiro. Sæ.* اني ايتمكي ضمرنده الڤا اتدي *oni itmegī ʒæmirine ilkā itti.* Per uaſit, ut id faceret. *Gli perſuaſe di ciò fore.* اولادلر امجادنده وصاياي حسنه الڤا ايتدي *ewlādi emǧiādıne wæsājāi hæſene ilkā itti.* Adjecit glorioſis ſuis filiis præcepta, ac monita præclara. *Aggiunſe belli ricordi, e precetti alli ſuoi nobiliſſimi figliuoli. Sæ.* الڤا اولنجق *ilkā olanaǧiak.* Perſuaſibilis. *Perſuaſibile.* II. الڤا

الڤاب *elkāb.* ɔ. *n. f. pl. à* لڤب *lækab.* Tituli, epitheta, cognomina. *Titoli, & ſopranomi.*

الڤاح *ilkāh.* ɔ. *V.* [4. *o* لڤح] 1) Inſito maris flore fœcundas fœtaſque reddere *polmas. Wan.* 2) Admiſſarium inire *camelum.* 3) Fœtam aqua reddere *nubem.* 4) Arborem concutere *ventum. Gol.*

الڤاط *elkāt.* ɔ. *part. i. q.* اوباش *ewbāſ.* ɔ. Pauci, & diſperſi homines, ac viliores. *Gol.*

الڤاف *elkāf.* ɔ. *n. f. pl. a* لڤف *lækaf.* Latera *putei. Gol.*

الڤام *ilkām.* ɔ. *V.* [4. *a* لڤم] 1) Facere, ut deglutiat. *Wan.* 2) Currere *camelum* repetito, *vel* obliquato inceſſu. *Gol.*

الڤان *ilkān.* ɔ. *V.* [4. *a* لڤن] Celeriter ediſcere, & memoriæ mandare. *Gol.*

الڤة *ilkæt.* ɔ. *n. f. fœm. ab* الڤ *ilk.* 1) Lupa. 2) Simia fœmina, *ſed hujus mas non dicitur, ſed* الڤ *ilk* قرد *kyrd*, *vel* رباح *rübāh.* 3) Audax, intrepida fœmina. *Gol.*

آلڤش *ālkyſ.* ɔ. *n. f.* 1) Benedictio, bonorum apprecatio. 2) Feſtiva acclamatio, *quæ fit in adventu Veʒirii a ſervorum turma bona, fauſtoque precontium. Benedizzione.* ¶ 1 آلڤش *ālkyſ* ɔ. Benedicere, fauſta precari. *Dar la benedizzione, benedire.*

آلڤشلمق *ālkyſlamak.* ɔ. *V.* Benedicere. ¶ 1 آلڤش *ālkyſ* ɔ. Benedicere, fauſta precari.

القضه *elkyſſa.* s. *n. ſ. expreſſ. arab. cum artic.* Summa rei, in ſumma. *In ſomma.*

القي *elkà.* a. *n. ſ. fæm. ob* اولڤ *ewlæk.* Mulier præceps ad iram, & impatiens. *Gol.*

القيّة *ulkÿjet.* s. *n. ſ. pl.* الڤى *elàkÿ, i. q.* احجيّة *uhğìjet.* Quæſtio, problema, *quod proponitur. Gol.*

آلك *ālak.* p. *n. ſ.* الطّيب سنبل *ſümbülſitib.* a. *n. ſ.* Hyacinthus *flos aromaticus. Ferh.*

الك *elek.* t. *n. ſ.* منخل *münchal.* a. Cribrum pollinarium. *Crivello.*

الك *elik.* p. *n. ſ.* Hinnus. *Mulo. Caſt.*

الك *ilk* & *ilki.* t. *num. ordin.* اوّل *ewwel* a. Primus. *Il primo.* ¶ الك كرّه *ilk kerre.* Primo, prima vice. *La prima volta.* الك جاز *ilk jāz.* Primum ver, *ſeu* verna tempeſtas. *La primavera.*

الك *ilek.* p. *n. ſ.* 1) Nomen urbis *in Turkiſtan, quæ celebratur apud poetas ob pulchritudinem filiarum.* 2) Nomeo regia. *Ferh.*

الك *ilik.* t. *n. ſ.* 1) Medulla. *Midolla.* 2) Foramen, ſive funiculus, cui inditur globulus. *Laccietto, ò occhietto del bottone, bottoniero.*

الكد *elked.* a. *part.* Genti ſuæ adhærens, & affixus. *Gol.*

الكع *elkaᶜ.* a. *part. fæm.* الكعا *elkàᶜ.* Sordidus, abjectus, ſervilis. *Gol.*

الكلمك *iliklemek.* t. *V.* 1) Indere *globulos. Bottonare.* 2) Illaqueare, innectere. *Attaccare.*

الكلنمك *iliklenmek.* t. *V. Paſſ.* 2) Indi. 2) Innecti, illaqueari. *Bottonarſi,* & *attaccarſi, intoppore.*

الكم صوغه *ileğüm ſaghma* t. *n. ſ. comp.* قوس فرخ *kæwsi kuzæch* a. Iris. *Iride, arco celeſte.*

الكن *elken.* a. *part.* 1) Impeditam habens linguam *in arabici ſermonis uſu. Wan.* 2) Barbarus. 3) Balbus. *Scilinguato. Gol.*

الكن *elken.* t. *n. ſ.* Velum navis *pro* يلكن *ielken, quod vide.*

الكن *ülken.* p. *adj.* 1) Avarus. 2) Miſer. 3) Ebrioſus, *qui potando ſua abſumit. Caſt.*

آلكونه *ālgüne.* p. *n. ſ. i. q.* آلغونه *ālghüne.* Fucus faciei roſeus. *Ferh.*

الكه *ülke.* p. t. يورت *jort.* t. Ditio, provincia. *V* اولكه *ölke.*

الل *elel.* a. *V. oct.* [2. F.] 1) Gemere. 2) Efferre *vocem ſuam precando.* 3) Alteratam, & corruptum eſſe *aquam.* 4) Erigere, & in mucronem contrahere *equum aures ſuas.* 5) *Accipitrem* tenuere *prædam in venatione. Gol.*

الل *elel.* a. *partic. Nabathæis, i. q.* ويل *wejl.* Væ, eheu. *Gol.*

آلات *ālāt.*, *vel* الات *alāt.* a. Nom. Idoli Meccanorum, *cujus mentio fit in Corani ſura* 53.

اللرو *illerü.* t. *partic.* Ante, ultra. *V.* الرو

اللشمك *elleſmek.* t. *V. cooper.* Manus conferere. *Venir alle mani. Sæ. V. etiam* اللشمك

اللمك *ellemek* t. *V.* تنخيل *tenchÿl* a. Cribrare, ſecernere *farinam. Crivellare, vagliare la farina.* ¶ ايلك اللمك *iplik ellemek.* In ſpiram evolvere, agglomerare fila. *Ravvolgere, involgere il filo.*

اللنجي *ellinği.* t. *num. ordinal.* Quinquageſimus. *Cinquanteſimo.*

الله *allāh.* a. *n. ſ.* تكري *tan-ri* t. خدا *chudā* p. Deus. *Iddio.* ¶ الله تعالى *allāh tæ-ālā* الله تبارك و تعالى *allāh tebāreke we tæ-ālō* الله جلّ و علا *allāh ğelle we ʿalā,* الله سبحانه و تعالى *allāh ſubhānehu we tæ-ālā* حضرت الله جلّ شانه و تعالى *hæzretü allāh ğelle ſānühu we tæ-ālā Adduntur hæc, & ſimilia nomini Dei epithetorum loco, quaſi dicas:* Deus excelſus, ſanctus, benedictus, glorioſus. *Iddio eccelſo, ſanto, benedetto, glorioſo.* الله اعلم *allahü aʿlem.* Deus optime novit. *Dio lo ſà.* الله اكبر *allāhü ekber.* Deus eſt maximus. *Iddio è grande. Hoc ſæpiſſimè repetunt in oratione, & in admiratione rei pulchræ, aut inſignis, quaſi dicant: Quam Deus eſt potens in creanda tàm inſigni creatura. Et in ejuſmodi admiratione quaſi laudaturi rem, dicunt etiam* بارك الله *bāreк allāh.* Benedictus Deus! *Dio benedetto! Dio ſonto!* & الله الله *allāh allah.* Deus, papæ! *o Dio! o dmirotionis nota! etiam clamor bellicus, dum ſe mutuo ad incurſum excitant.* الله امر يله *allāh emrī ile* & الله امريله *allāhün-emri ile.* Dei juſſu, permittente Deo. *Con permiſſione di Dio.* الله اوكاره *allāh on-ara.* Perficiat Deus *rem, aut hominem. Dio lo faccia buono.* الله اچون *allāh ičiün.* Propter Deum. *Per l'amor di Dio.* الله راضي اولا اولسون *ollāh rāzÿ ola, vel olſun.* Gratum id habeat Deus. *Vi ringrazio. Sic dicunt poſt acceptum aliquod beneficium. Alias poſt refectionem ſemper,* & الله بركات وبرسون *allāh berekāt wirsün.* Repeodat Deus. *Dio ve lo ricompenſi.* الله صقلسون *allāh ſaklaſun* & الله صقليو بكلوره *allāh ſaklaiü bekleiüwere,* & الله كوسترمسون *allāh göſtermesün.* Servet, avertat Deus. *Dio ce ne guardi.* الله سني خطا و خطردن حفظ ايليه *allāh ſeni chatō wü chatarden hyfz eileje.* Servet te Deus ab omni peccato, & malo. *Dio ti guardi da ogni peccato, e male.* الله قادر *allāh kādyr.* Deus eſt potens, *poteſt avertere malum,*

lum, quod quis minatur. Iddio è potente. اللّٰه قولاي كتوره *allāh kolay getūre.* Facilitet Deus *negotia. Iddio vi faciliti. Laboranti fic dicunt, aut ad negotium aliquod ſe accingenti, aut pergenti.* اللّٰه كريم *allāh kerim.* Deus eſt benignus. *Conſolando ſpe vel ſo vel olium. Iddio è grande, buono.* اللّٰه ميسّر ايليه *allāh müjeſſer eileje.* Facilitet Deus, concedat Deus. *Dio lo foccia, ò conceda.* اللّٰه ويرسون *allāh wirsūn.* Det Deus, utinam. *Dio lo voglia.* اللّٰه وره *allāh wūre.* Deus det. *Hoc ſolent dicere eleemoſinam petenti, eam ipſi negando. Dio v' aiuti.* اللّٰه وردي *allāh wirdy.* Deus dedit, *eſt nonnunquam agnomen. Diodato.* اللّٰه وردوكندن *allāh wirduginden.* Ex conceſſis à Deo affatim. *Dalla grazia di Dio.* اللّٰه دول وره *allāh jol wire.* Deus det felix iter. *Dio vi dia buon vioggio.* اللّٰهك عوني ايله *allāhün-ēwūi ile.* Auxilio Dei, ope divina. *Con l' aiuto di Dio.* اللّٰهه اصرلدق *allāhe yſmarladuk.* Deo te commendamus, vale. *Vi raccommando à Dio, addio, Dio vi guardi.* اللّٰهي سورسڭ *allāhi ſewerſen.* Si Deum amas. *Obſecrandi formula. Se Dio ami, per grazia.* واللّٰه *wallāhi.* Per Deum. *Per Dio. Jurandi formula. V.* واللّٰه

اللّٰه *allāh.* s. *n. f.* Deus. *Iddio. In corona precaria attributorum Dei* تسبيح *tesbih dicta, quæ a Muhammedanis recitari ſolet, ordine primum. Hott.*

آللّٰه اكبر *allāh ekber.* s. p. *n. f. compoſ.* Nomeo colliis prope urbem شيراز *shīrāz, in cuius declivitate ſcaturit rivus* رُكناباد *rukn-ābād, ob loci ac limpidiſſimæ aquæ amoenitatem, atque ſalubritatem clarus, & a poetis Perſarum, præcipue ab Hāfyz crebro celebratus. Ferh.*

اللّي *elli.* t. *num. cardin.* خمسون *chæmsūne,* & خمسين *chæmsīne* s. پنجاه *penǧāh* p. Quinquaginta. *Cinquanta.*

اللّيشر *elliſer.* t. *num. diſtrib.* Quinquageni. *A cinquanta, cinquanta per uno.*

الم s. A. L. M. *Notæ myſticæ Corani, aut voces compendiariæ, quæ* الحروف المنقطعة *el-huruſūl-munkaty-è dicuntur; ſunt hæ in principio Suræ 2. 3. 29. 30. 31. 32. De ſenſu variant inter ſe interpretes; Variam intelligentiam, mortalium nemini præterquam Mohammedi conceſſam eſſe, fatetur cum* جلال الدّين *ǧelālūd-dīni omnis doctorum turma. Sunt & aliæ ſimiles notæ myſticæ quæ infra ſuis in locis notabuntur.*

آلم *alim.* s. *part.* Dolorem patiens, afflictus. *Gol.*

الم *alūm, alym.* t. *n. f.* 1) Facultas captus. *Capacità, portata.* 2) Acceptum, emptum. *Il ricevuto, o comprato.* 3) Acceptio, emptio. *Preſa, compra.* ¶ الم صانم رسمي *alūm ſatūm resmū.* Obventiones fundi cenſuales, jus emendi, & vendeodi, *aut* obventiq ex emtis, & venditis rebus. *Il dritto ſopra la compra, e la vendita. Tef.*

الم *elem.* s. *n. f. pl.* آلام *ālām* اغرى *aghry* t. درد *derd.* p. Dolor, afflictio, ſolicitudo, triſtitia. *Dolore, faſtidio, anſieta, cordoglio, e cura.* ¶ الم وار *elemūm war.* Angor cura. *Ho faſtidio.* الم چكمك *elem čekmek.* Dolorem pati, affligi, curis angi. *Patir dolore, aver faſtidio, affligerſi.* الم چكمه *elem čekme.* Non cura, ne ſis ſolicitus. *Non ti curar, non over paura.* بو فقير دنيادە صاغ اولدقجه سن ندن الم چكرسن *bu fakyr dünjāde ſāgh oldukče ſen neden elem čekerſyn.* Quandiu hic pauper, *h. e.* ego in mundo ſanus fuero, tu de qua re ſolicitus es. *Sin che vivo, di che coſa hai tu paura?* الم دكل *elem degūl.* Non eſt quod cutetur, nihil magni eſt. *Non e niente, non è gran coſa.* الم ويرمك *elem wirmek,* & الم *rarius* : *elem.* e. Dolorem parere, moleſtia afficere.

أَلَم *elem.* s. *part. compoſ.* ex أ *e* & لم *lem.* An non, an nondum? *Gesmat hæc particula verbum in Modzoreo.* ¶ الم تجعل كيدهم في تضليل *elem iegʿal keidehūm fi tæzlilin.* An non poluit aſtum eorum in errorem. *Coranus ſura* 105.

الما *alma.* t. *n. f.* Pomum. *Pomo. V.* الله

الما *ilmā* s. *V.* [4. *a* لمي] 1) *i. q.* اشتمال *iſtimāl.* s. Capere, comprehendere. *Wan.* 2) Furari, clanculum auferre. 3) Sibi deligere, ac ſumere. 4) Inficiari *debitum.* 5) Locum inanem relinquere *jumento.* 6) Ad ſe corripere *quid. Gol.*

الماح *ilmāh.* s. *V.* [4. *a* لمح] 1) Levi intuitu aſpicere *aliquem. Wan.* 2) Facere micare *fulmen.* 3) Apparere *ſtellam. Gol.*

الماس *elmās* s. t. *n. f.* Adamas. *Diamante*

الماط *ilmāz.* s. *V.* [4. *a* لط] 1) Acquam affundere labiis *alicujus.* 2) Ira excandeſcere in *aliquem. Gol.*

الماع *ilmā'.* s. *V.* [4. *a* لمع] 1) Innuere *digito.* 2) Tremere *avem aliis ſuis.* 3) *Ovem* motitare *caudam ſuam. Gol.* 4) Fœtum in utero moventem habere *fœminam vel jumentum.* 5) Plantas arefcentes habere *terram. Won.* 6) *Uſitat.* Ad ſe rapere pertrahere *rem. Tirage, ſtraſcinare a ſe.* ¶ تخصلري الماع ايرادەسني *tefæhhuſleri irādeſini ilmā' buiurdi.* Innuit ſe cupere inquiri de il-

lis. *Accennò il defiderio, ch'egli aveva d'eſſer informata di loro. Sæ.*

المالغ *elmālygh.* p. Nom. civitatis Turcumaniæ. *Caſt.*

الام *ilmām.* s. *V.* [4. a لم] 1) Defcoodere, habitaſe *aliquo loco. Wan.* 2) Leve committere peccatum. *Gol.* 3) Prope eſſe, parum abeſſe, *quin faciat. Wan.*

الٓر s. A. L. M. R. *Notæ ſunt myſticæ Corani, quæ præfixæ ſunt ſuris* 13. 14. 15.

الص s. A. L. M. S. *Alia itidem eſt Abbreviatura myſtica Corani, quæ invenitur ſub initio ſuræ ſeptimæ; quid de hac, & præcedenti, uti & de aliis notis myſticis Corani, quæ numero ſunt* 29, *ſentiant doctores Muſulmani.* Vide ſupra الٓمٓ

المظ *elmæz.* s. *part.* Albedine in labio inferiore inſignis *equus. Wan.*

الم زده & المزده *elem zedè* p. *part comp.* Afflictus, cura affectus. *Afflitto.* ¶ الم زده *elemzede* ot. Dolorem pati, affligi. *Pater dolore.*

المظاظ *ilmyzāz.* s. *V.* [9. a لظ] Albedine in labio inferiore inſignem eſſe *equum. Wan.*

المع *elmaʿ*, & المعي *elmaʿ-ỳ*, s. *part.* Acer, & ardens ingenio, perſpicax, *cujus cogitata vera eſſe, & revera ſic habere ſe & exiſtere deprehenduntur. Wan.*

المعين *elmu-ỳn.* s. *part. cum art.* Adjutor *Deus. El.*

المغني *elmughnī.* s. *part. cum art.* Ditator *Deus. Ll.*

آلف *ālmak.* t. *V.* اخذ *æchz* s. كرفتن *girifften.* p. 1) Capere, accipere. 2) Emere. 3) Tollere, auferre. *Prendere, pigliare comprare, togliere.* ¶ ايكي اوقه آلور *iki ọka ālür.* Capit duas occas, meoſuras. *Vi capiſcono due miſure.* مسحرلعه آلف *mæſchærælyghæ ālmak*, & استهزايه آلف *iſtihzāje ālmak.* Irridere. *Beffarſi. Tef.* بوينه آلف *bojnyne ālmak*, & عهدسنه آلف *ühteſine ālmak.* Suſcipere in ſe. *Prendere ſopra di ſe.* معاملده آلف *muāmeleje ālmak.* Fœnori ſumere, ad uſuram accipere. *Prender'à intereſſe.* اودنج آلف *odunğ ālmak.* Mutuo accipere, mutuari. زور ايله آلف *zor ile ālmak.* Vi accipere, extorquere. *Prender per forza.*

الك *elemek.* t. *V.* Cribrare. *V.* الطك

الك *ilmek.* t. *V.* Offendere, iocurrere innecti. *Inciampare, intoppare, incontrare.*

الملك آلوهاب *el melikül wehhāb. Expreſſio arab. cum art.* Rex donator, *Deus. Loco epithetorum hoc, & ſimilia ſæpe addunt, ſcribunt etiam non exprèſſo* الله *allāh.*

آلمو *ālmalū.* t. *part. fut. ab* آلف *ālmak.* Accepturus, emprurus. ¶ آلمو اولدى *ālmalū oldy.* Accepturus, emprurus eſt. *Sta per prendere, per comprare.*

المو *alymlū*, *vel alümlü.* t. *adj.* Capax. *Capace, che tiene.* ¶ المو اونتسه *alymlü unutſa.* Si quantum perceperit oblivíſcatur. *Tef.*

المة لله تعالى و تقدس *el minnetü lillāhi tāʿālā we tekaddes. Expreſſio arabica.* Laus & gratiarum actio Deo excelſo, ſancto. *Con la grazia di Dio, per la Dio grazia, ſia lodato, e ringraziato Dio. Sæ.*

المون *elmun.* p. *nom prop* Nom. Urbis & arcis in Ghilan, *quam olim poſſidebant depræ datores illi, qui celebres erant ſub nomine ſenum in montibus, dum ſeculo duodecimo Franci expeditionibus ſuis in terram ſanctam incumberent.*

المون *ilimūn*, *vulg. limun.* t. *n. f.* Limonium malum. *Limone.* ¶ المون اغاجي *limūn aghāğī.* Arbor limonia.

الما *alma.* t. *n. f.* تفاح *tuffāh.* s. سيب *sīb* p. Pomum, malum. *Pomo, melo.* ¶ الما اغاجي *alma aghāğī.* Pomus, malus. *Pomaro, albero di pomi, ò mele.* بكور مريم المسي *buhūri merjem almaſi.* Cyclaminum. *Pan porcino. Bob. Alias in confiniis dicitur* مجار شلغمي *mağiar ſalghæmi.* الما قزل *kyzyl almæ.* 1) Pomum rubrum. *Roma. Alias etiam* روما *roma.* 2) *Nomen urbis* Byzantii: *ſed in hoc ſenſu tantummodo occurit in antiqua illa prædictione, quæ incipit: Imperator noſter veniet, regnum infidelium invadet,* rubrum pomum *occupabit, &c. Hyde ad cosmograph. Periſtolii.*

آلمي *ālmi* & الي *elmi.* p. *n. ſ. i. q.* آلني *ālny.* Poſtis *januæ. Stipite, impoſta di porta. Caſt.*

آلي *elmā.* s. *part. fæm.* ألما *lemjae.* Fuſcá, & nigra labia habens. *Wan.*

الية *elemije.* t. *n. ſ.* Staminei fuſi evolutrix rota, alabrum, rhombus. *Aſpo, guindolo. An.*

آلن *aln.* s. *ālyn.* t. *n. ſ.* جبهه *ğebhe* & پشاني *pīšānī* p. Frona. *Fronte.* ¶ آلن بورتمق *ālyn burtarmak.* Caperare, contrahere frontem. *Increſpar la fronte, arriceiar le ciglia.* آلني دامغلنمش *ālny damghalanmiſ.* Signatus in fronte. *Segnato, marcato in fronte.*

آلنج *ālunğ.* p. *n. ſ.* 1) Prunum. *Prugno.* 2) Pruoum ſylveſtre. *Suſina ſalvatica. Ferh.*

آلنجوج *alenğuğ.* p. *n. ſ.* Genus arboris odorem ſpirantis inſtar aloes. *Ferh.*

النجوج

النجوش *elengüch.* p. *n. f.* Xyloaloes. *Caſt.*

آلنلو *ālynlü.* t. *adj.* Qui habet frontem. ¶ بيوك آلنلو *büjük ālynlü.* Fronto. *Che ha gran fronte.*

آلنمق *ālynmak.* t. *paſſ. verb.* آلمق *ālmak.* 1) Capi, ſumi 1) Aſſici. ¶ بو سوزلردن آلنوب *bu sözlerden ālynüp.* His verbis affectus, commotus. *Commoſſo, offeſo da queſte parole.*

الني *alny,* & *elnī.* p. *n. f.* قپو سواسي *kapū ſywaſy.* t. عضادة *ʿẓāde.* s. Poſtis januæ. *Stipite, impoſta di porta.*

النيون *elenijun.* s. *n. f.* Enula, halenium. *Jola, enola.*

آلو *ālū.* p. *n. f.* 1) Ganus ceraſorum, *quod* آلوي سياه *ālūy ſyāh, vocatur.* 2) Fornax ad coquendos lateres. 3) *i. q.* آلود *ālūd.* p. Inquinatus. *Ferh.*

آلو *ālu.* p. *n. f.* ارك *erik.* t. Pruna damaſcena. *Caſt.*

الو *alew.* t. *n. f.* Flamma. *Scribe & V.* علو

الولو *ālūw.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Deeſſe, imparem eſſe, intermittere. 2) Cunctari. 3) Superbire *ſeu* dedignari. 4) Comparem eſſe, poſſe facere. 5) Superiorem eſſe. 6) Non relinquere. ¶ لا يال *lā jālū.* Haud deeſt ſuis partibus. *Non manca punto.* لا يالوك *lā jālūke næshæn.* Non deeſt tibi exhortationa *ſua*, haud prætermittit mooere te. *Gol.*

الوا *ālwā.* p. *n. f.* Aloe *Aloë. Ferh.*

الوا *elwā.* p. *nom. prop.* Nomen Armigari celebris quondam Haroïs رستم زال *rüſtemzāl. Ferh.*

الوا *ilwā.* s. *V.* [4. *a* لوي] 1) Obvertere *caput ſuum.* 2) Movere, & attollere *caudam ſuam camelitim. Wan.* 3) Inficiari, *quod debetur.* 4) Abripere, & aſportare *quid aquilam.* 5) Indicium facere *veſte ſua.* 6) Flaccidum, marcidumque avadere, & inflecti incipere *olus.* 7) Exareſcere ſemen *viri.* 8) Proficiſci, & ſe recipere ad locum, *ubi definant arenacei cumuli, & durius ſit ſolum.* 9) Efferre vexillum. 10) Sub vexillo priocipis nomen militiæ dare. 11) Edere *reconditam ſibi partem cibi.* 12) Daligare *ſibi,* & *ſoli* vendicare prre aliis, *quod in vaſe eſt.* 13) Multum optare. *Gol.*

الوا *ilwā.* p. *n. f. i. q.* آلوا *ālwā.* p. Aloe. *Ferh.*

الوا *ulu.* s. *part. plur. carens ſing. reſpondet autem ſing.* ذو ذي Præditi, pollentes. *Gol.*

الوا *ülwā.* p. *n. f.* Aſtra, planatæ, ſtellæ. *Ferh.*

الواح *elwāh.* s. *n. f. pl. a* لوح *lewh.* Aſſeres, tabulæ. *Tavole.* ¶ الواح آلسلاح *elwahüs-ſelah.* Arma rutilantia, *ut gladius, haſta.*

الواز *elwāz.* s. *n. f. pl. a* لوز *lewz.* Aſyla, latara montium. *Wan.*

الوان *elwān.* s. *n. f. pl. a* لون *lewn.* Varii coloras. *Varii colori. Ll. V.* انواع

الوان خوردن *ulwān chorden.* p. *V. comp.* Ingurgitare, non manſa *lupi in modum* deglutire. *Caſt.*

الواه *alwāh.* p. *n. f.* وج *wagğ.* s. اكير *ekīr.* t. Acori radix. *Gladiolo, ſpecie d'erba. Ferh.*

الوب *elūb.* s. *part.* 1) Alacer, & promptus *in attollenda urna.* 2) *Ventus* frigidior *pulverem, terramve verrens. Gol.*

الو بالو *alu balu.* p. *n. f.* 1) وشنه *wiſne.* t. Cerafa acida. *Viſciole. Ferh.* 2) Amaryllis. *Maraſche. Bob.*

آلوب صاتمق *ālūp ſātmak.* t. *V. compoſ.* Emere, & vaodere, marcari. *Negoziare, trafficare.*

الوه *elwet, ilwet, ülwet.* s. *n. f. i. q.* يمين *jemin.* s. Jusjurandum. *Gol.*

الوث *elwes.* s. *part.* Inſipiens. *V. fæm.* لوثا *lewsā.*

الوج *elweğ.* s. *n. f. cum artic.* Acorus. *Bob. V.* وج

الوج *elüğ.* s. *n. f.* Species harbæ *ſerpentum noxis mirifice medentis. Gol.*

آلوجه *ālüce.* p. *n. f.* 1) Prunum paſſum *minoris generis*, hordearium parvum. *Prugno.* 2) Spineum *fructus rubi.* 3) Ceraſum. *Ferh.*

آلود *ālūd.* p. *part. in comp.* Inquinatus. *Imbrattato, ingombrato.* ¶ وجود خطا آلود *wüğüdi chatā ālūd.* Perſona peccatis inquinata. *Perſona lorda di peccati. V.* خواب *chābālūd.* Somno occupatus. *Ingombrato dal ſonno. Sx.* چشم خون آلود *deśmī chūn ālūd.* Oculus ſanguine conſperſus. *Occhio inſanguinato. Sx.* غبار آلود *ghubār ālūd.* Pulvere conſperſus. *Coperto di polvere. Ik.* مجاز آلود *meğāz ālūd.* Profanitate inquinatus. *Ik.*

آلود *eelwed.* s. *part.* 1) Perverſus, pertinax. 2) Craſſum *collum. Gol.*

آلودكي *ālūdegi.* p. *n. f.* Spurcities, contaminatio. *Immondizia, ſchifezza. Caſt.*

آلودن *ālūden.* p. *V.* 1) Turbari, inquinari. *Eſſer torbidato, ſporcato.* 2) Turbare, inquinare. *Torbare, imbrattare.* 3) *In compoſitione elegantiori:* Peccare. *Ferh.*

آلوده *ālūde.* p. *part. paſſ.* 1) Inquinatus, contaminatus, infectus. *Imbrattato, ſporcato.* 2) Perpetrans *peccatum. Ferh.* ¶ آلوده لوث فسق و فجور *ālūdeī lewsī fiſku fūğūr.* Inquinatus ſordibus improbitatis, & nequitiæ. *Imbrattato delle ſozzure de' peccati. Ik.* آلوده باوساخ رضيع *ālūde be ewsāchy razy.* Inquinatus, ſordibus infantis lactentis. *Sporcato con l'urina del bambino. Ik.* آلوده

خواب *ālūdel chāb.* Somno involutus. *Ingombrato di ſonno. Ah.* ١ آلوده *ālūde* ٥. & قطب آلوده *ālūde kylmak.* Inquinare, contaminare, inficere. *Imbrattare, ſporcare.* * *Expeſſ. figur.* دامان آلوده *ālūde dāmān.* 1) Luto conſpurcatas veſtis extremitates habens. 2) Peccator. *Infangato. Peccatore.*

آلور *ālūr.* p. *n.f.* 1) Pulpa coxæ. 2) Clunes, nates. 3) Cauda, *pec. majoris formæ, ut ovium quarundam. Caſt.*

الوس *elūs.* ٥. *n.f.* Res, aliquid. ¶ ما ذقت الوسا *mā ẓuktū elūſen.* Non guſtavi quicquam. *Gol.*

آلوسن *alūſen.* p. *n.f.* Genus prunorum, *quæ guſtu amæna ſunt, & emolliunt, ac ſolvunt. Ferh.*

الوسن *elūſin*, & *elūſen.* ٥. *n.f.* Alyſſon. *Alyſſo, ſpecie di frutice. Gol.*

آلوشيدن *ālūsīden.* p. *V. i. q.* آغوشيدن *āghūsīden* p. Amplecti. *Abbracciare. Ferh.*

الوط *elwæt.* ٥. *part.* Amabilior *cordi. Wan.*

الوع *elwæ.* ٥. *n.f. i. q.* جنون *ǧiūnūn.* p. Mentis alienatio, fatuitas, infania. *Gol.*

الوف *elūf.* ٥. *compar.* Valde familiaris. *Gol.*

الوف *ūlūf.* ٥. *num. card. pl. ab* الف *elf.* Millia. *Gol.*

الوق *elwæk.* ٥. *part.* Fatuus. *Sciocco. Gol.*

الوقة *elūkæt.* ٥. *n.f.* 1) Cibarii delicatioris genus *cum butyro concinnati, & cum dactylis recentibus.* 2) Butyrum recens. ¶ اشهى من الوقة *eshā'min elūkæ.* Magis expetitus, aut gratior butyro recente. *Gol.*

الوک *elūk.* ٥. *n.f.* 1) *i. q.* رسول *reſūl.* ٥. Apoſtolus, legatus. 2) Nuntius. 3) Epiſtola. *Gol.*

الوکة *elūket.* ٥. *n.f. i. q.* رسالة *risālet.* ٥. 1) Miſſio, legatio. 2) Nuntius. 3) Epiſtola. *Gol.*

آلولنمك *ālewlenmek.* ٥. *V. pro* صولنمك *alewlenmek.* Inflammari.

الومة *elūmet.* ٥. *n.f. i. q.* لوم *lewm* ٥. *aut pro eo.* Reprehenſio, culpa. *Gol.*

آلونه *ālūne.* p. *n. f. i. q.* آلغونه *ālghūne.* p. Fucus, offuciæ. *Belletto. Ferh.*

الوند *elwend.* p. *nom. prop.* Nom. montis *in Hamādāna Provincia celebris, & incolarum opinione altiſſimi, Ferh.*

آلوه *ālūh*, & آله *ālūh.* p. *n.f.* عقاب *ūkkāb.* ٥. طوشنجل *tawſangil* ٥. Aquila *accipitrum princeps. Aquila. Nr.*

آلوه *āluwwe.* p. *n. f. i. q.* الوا *elwā.* Lignum aloës. *Caſt.*

الوهيت *ūlūhījet*, & الوهيه *ūlūhīje* ٥. تكرىلك *tan-rilik.* ٥. Deitas, divinitas. *Divinita, Deità.* ¶ ملطنت سايهء الوهيه اولدوغي جهتدن *ſaltanet sājel ūlūhīje oldughy ǧihetten.* Eo quod principatus ſit umbra Deitatis. *In riguardo che il principato è come ombra della Divinità. Sæ.* دعواي الوهيت ايدزدي *daʿwāi ūlūhījet iderdi.* Sibi divinitatem arrogabat. *Si ſpacciava per Dio. Eb. Dicitur* & الوهت *ūlūhet.*

الوى *elwī.* ٥. *adj.* Flammens *eolor. V.* علوي

الوى *elwā.* ٥. *part.* 1) Natura curvus, intortus, *uti cauda, cornu.* ¶ مثلاو الوى *meſelawe elwa.* Cautus vir, & ſolitarius. 2) Diviſus, & ſecedens ab aliis. 3) Solitarius, ſingularis. 4) Longe diſſita, & incognita *via.* 5) In litigando vehemens. 6) *i. q.* لوا *lūwā* ٥. Species arboris. *Gol.*

آلوى دشي *ālwi diſi.* p. *n.f. compoſ.* زمرور *ẓurūr.* ٥. Meſpilum. *Meſpola. Ferh.*

الويه *elwije.* ٥. *n.f. pl. a* لوا *liwā.* Vexilla, ſigna. *Bandiere, inſegne. Sa.*

آله *āleh*, *ālūh.* p. *n. f. pro* آلوه *ālūh.* Aquila. *Ferh.*

اله *ala.* ٥. *adj. pro* آلا *ālā.* Variegatus. *Vajato.*

اله *ilah.* ٥. *n.f. ſcribendum* الٰه *pro* الاٰه *ilāh.* 1) Deus. *Dio.* ¶ الٰه العالمين *ilāhūl ālemīn.* Deus mundorum. *Ik.* 2) Venerabile numen, *attributum Dei in corona precaria divinorum attributorum, quæ a Mohammedanis recitari ſolet, ac* تسبيح *tesbīh, dicitur, ordine* 18vum. *Hott.*

الها *ilhā.* ٥. *V.* [4. *a* لهو] 1) Occupare. 2) Injicere quid *molitorem per orificium molæ.* 3) *Miſſa re graviore vel tædioſa* occupari *audiendo cantu. Gol.*

الهاب *elhāb.* ٥. *n.f. pl. a* لهب *lihb.* Interſtitia inter duos montes.

الهاب *ilhāb.* ٥. *V.* [4. *a* لهب] 1) اود يقمق *od jakmak* ٥. Accendere *ignem. Accendere, infiamare.* 2) *Equum currendo* excitare *pulverem.* 3) Iterum atque iterum micare *fulmen. Gol.*

الهاج *ilhāǧ.* ٥. *V.* [4. *a* لهج] 1) Avidos lactenti pullos habere, *pec. ita, ut neceſſe ſit laqueis conſtringere matrum papillas, ne lactare poſſint. Gol.* 2) Cupere papillas *pullum camelitis.*

الهاد *ilhād.* ٥. *V.* [4. *a* لهد] 1) Vitii arguere. *Rimproverare. Wan.* 2) Inique, aut duriter tractare. 3) Juvare *contra alium. Gol.*

الهاط *ilhāt.* ٥. *V.* [4. لهط] 1) Percutare. 2) Abluere *vulvam ſuam aqua. Gol.*

الهاف *ilhāf.* s. *V.* [4. *a* لهف] 1) Avidum. 2) Gulosum esse. *Gol.*

الهام *ilhām.* s. *V.* [4. *a* لهم] Inspirare, clandestino instinctu docere. *Inspirare, rivelare. Wan.*

الهام *ilhām.* s. *n. f.* Inspiratio, suggestio divina, revelatio. *Inspirazione, rivelazione.* ¶ الهام الهي *ilhāmī ilahī* الهام ربّاني *ilhāmī rebbanī.* Inspiratio divina. *Inspirazione divina.* الهام *ilhām* s. Suggerere, inspirare. *Inspirare.* الهام بذير *ilhām peẓīr, comp.* inspiratus, revelatus.

الهان *ilhān.* s. *V.* [4. *a* لهن] Offerre muneris quid ex itioere advenienti. *Wan.*

آلهة *ālihet.* s. *n. f. pl. ab* الاة *ilāt.* Dii. *Gol.*

الهة *ilchet.* s. *n. f.* 1) Cultus, adoratio. 2) Dea. 3) Idolum. 4) *Coll.* idola. 5) Serpens. 6) Luna corniculata. 7) Sol. *Gol.*

الهوب *ûlhūb.* Ardor equi in curſu ſuo. *Wan.*

الهي *ilāhī.* s. *part.* 1) Divinus. 2) *Cum affixo* Deus meus, o Deus! *V.* الاي ¶ الهي بو له سر دى *ilāhī bu ne ſirr dūr.* Deus meus, quid myſterii eſt in hoc! *Dio buono, che miſtero è queſto! Eb. Sa.*

الهيّت *ilāhijet.* s. *n. f.* Divinitas, Deitas. *Divinità, Deità.* ¶ الالهيّه *elilāhijet.* Metaphyſica.

الهيّه *ulhijet.* s. *n. f. i. q.* احجيّة *uhḡijet.* Quæſtio, *vel* res alia recreandi, aut divertendi animi ergo propoſita. *Gol.*

آلى *āla vel* أالي *eela.* s. *part. fæm.* اليا *eljā.* 1) Caudatus, magnam, & adipoſam caudam habeos *aries.* 2) Clunoſus, magnis natibus præditus. *Gol.*

آلي *āli.* s. *part.* Carnoſos clunes habens *vir. Gol.*

الي *eli.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Deeſſe, minus facere, quam oportet. 2) Cunctari. 3) Superbire. 4) Compotem eſſe. 5) Superiorem eſſe. *Gol.*

الي *elī.* s. *part.* 1) Negligens, ſuperſedens, tardus. 2) Qui multum jurat.

الي *elj.* s. *n. f.* Beneficentia, beneficium.

الى *ilā.* s. *Particula inducens caſum* جر *ğerr, nomini poſt ſe poſito, & quidem juxta* عبد القاهر الجرجاني *ăbdūl-kahirūl-ğorğjani in ſuo commentario ad particulas arabicas.* 2) للانتهاء *lilinthail-ghæjeti. Ob terminationem principalem, ſeu terminum ad quem.* Ad, uſque, uſque ad. *A, fino, fino d. e. g.* سرت الى آلكوفة *firtu ilel-kufeti.* Ivi uſque ad civitatem kufam. 2) بعني مع *bimæ'nā mæ'.* *In ſignificatione particulæ* مع *mæ'.* Cum. *Con. e. g.* ولاتاكلوا اموالهم الى اموالكم *we lā te-ekūlū emwālehūm ilā emwālekūm.* Et ne comedatis opes illorum cum opibus veſtris. 3) *Conjungitur nonnunquam cum alia particula ſubſequente. e. g.* الى ان *ila en.* Donec, quoad. *Finche, infino, attantoche.* الى ما *ilā mā.* Uſque dum. *Finche, infino.* 4) *Nonnunquam connectitur cum affixo perſona. e. g.* اذهب اليك *izheb ileike.* Abi ad temet, & *quod tuum eſt, cura.* اليك عني *ilejke annī.* Me miſſum facito. اليك كذا *ileike kezā.* Cape illud. ¶ الى آخر آلزمان *ilā āchyriz-zemān.* Uſque ad conſummationem ſeculi. *Sin' al fine del mondo. Ll.* الى آلان *ilel ān.* Uſque nunc, uſque in hodiernum diem. *Fin adeſſo, fin' al giorno d'oggi.* الى هذا آلان *ilā hāzel-ān.* Uſque in hodieroum diem. *Sin oggidi. Ll.* الى يومنا هذا *ilā iewminā hāzā.* Uſque ad tempora *noſtra. Sa.* الى حيث ما شاء الله سفر ايتدم *ila hœiſe mā šā allāh ſefer itdūm.* Ivi peregre, quouſque voluit Deus. *Hò viaggiato fin dove hà voluto Dio. Ah.* الى غير نهايه *ilā ghœirȳ nihāje.* Uſque in infinitum. *Sin' all' infinito.* الى متى *ilā metā.* Uſquedum, donec. *Sin che. Haf.*

الى *ūlā.* s. *pronom. demonſt. pl. pro* اولي *ūlā.* Hi, hæ. *Gol.*

الى *ūli.* s. *part. pl.* اليا *eljā.* Magna & adipoſa cauda præditæ *oves. Gol.*

اليا *eljā.* s. *part. fæm. ab* آلي *ālī.* Carooſos clunes habens *mulier. Gol.*

الياه *iljāe.* s. *V.* [4. أليا] Expectare, moras nectere. *Wan.*

اليات *elejāt.* s. *part. pl. ab* اليا *eljā.* Cauda pinquiori præditi *arietes. Gol.*

الياس *iliās.* s. *n. prop.* Elias. *Elia. nom. Chriſtianorum, nam Mohammedanis Elias Proph. eſt.* خضر *chyzr.*

اليان *elejān.* s. *part. i. q.* آلي *ālī.* Carnoſos clunes habens *vir. Gol.*

اليان *eljan.* s. *n. f. dualis pro* اليتان *eljetan. a ſing.* اليه *eljet.* Duæ caudæ pingues *ovium, vel arietum. Gol.*

آلي بالي *ālī bālī.* s. *n. f.* Cerafum. *Ciriegia. Ferh.*

اليه *eljet, elje* s. *n. f.* 1) Cauda ovis, vel arietis Aſiatici magna, & adipoſa, *qualis minima 10. vel 12. libras pendet. Coda ſmiſuratamente groſſa, e graſſa delle pecore Aſiatiche.* 2) Clunes, ſeu caro, & adeps, quibus protuberant nates. 3) Sura tibiæ. 4) Pulpa femoris. 5) Carnoſus, atque aſſurgens

muſculus pollicis, mooticulus veneris, *alias* thenar dictus. *Gol.*

البيت *elīt.* s. 1) *n. f.* Nom. luci. 2) *part.* Is, cui vix quiſquam eſt ſimilis, quo vix præſtantior alter. 3) Dæmone, ſeu genio correptus, & obſeſſus. *Gol.*

التة *elĵet.* s. 1) *n. f. pl.* الايا *elājā.* Juramentum, jusjurandum. 2) *Fæm. ab* الي *eli.* Negligens. ¶ *Proverb.* الا حظيتة فلا التة *illā ḥaẓĵeten felā elĵeten.* Si non felix, haud negligens, ſi deeſt fortuna, haud deero mihi, *vel* non dees, autne deſis tibi. *Gol.*

التة *iljet.* s. *n. f.* 1) *i. q.* عطية *æṭĵet.* Donum. 2) Merda, *ſeu proprie* globuli ſtercorei pecorum. *Gol.*

آلختن *ālichten.* p. *V.* Aegre ferre, iraſci, indignari. *Caſt.*

آليد *ālid.* p. *V.* 3. *perf. præt. perf.* Contremuit *ob rem inopinate viſam. Ferh.*

آليدن *āliden.* p. *V.* 1) Culpam committere, commereri *crimen.* 2) Reſilire. 3) Culpare, corripere *aliquem in ſermone.* 4) formidare, pavere. *Caſt.*

آليز *ālīẓ.* p. *V.* 3. *perf. præſ.* Contremiſcit *videndo aliquid, aut ob rei alicujus eventum honio, vel animal. Ferh.*

آليزدن آليزيدن *ālīẓīden.* p. *V.* 1) Contriſtari, angi animo. 2) *i. q.* الفندن *elfenden.* Nutare, & velut coovulſiuncula contrahi. 3) Offendere in aliquo. 4) Culpare. *Caſt.*

آليزنده *ālīẓende.* p. *part.* Pavidus *equus, mulus. Ferh.*

أليس *eleiſe.* s. *part. comp. ex* أ *an &* ليس *non. ſic in Corani. ſura.* VI. *v.* 52. أليس آللهبأعلم بالشاكرين *eleisāllahü biekleme biś-śākirīne.* An non Deus ſcientiſſimus eſt, qui ſint gratias agentes?

اليس *eljes.* s. *part. &* n. f. 1) Intrepidus, ſtrenuus, fortis. *Wan. & hinc* 2) Leo. 3) Impoſitum quodvis onus ferens *camelus, etiam* nulli manſioni affixus. 4) Curruca, qui ludibrio habetur, nec zelotypia, aut ulla honoris cura ducitur. 5) *contrà* Egregia indole, moribuſque præditus. *Gol.*

آليش وريش *ālyś wiriś.* s. *n. f. comp.* Emptio, & venditio, commercium. *Trafficco, negozio.* ¶ آليش وريش *ālyś weriś* s. Commercium, mercimonium exercere. *Traffícare, negoziare.*

اليط *eljæt.* s. *part. i. q.* الوط *elwæt.* Amabilior *res. Wan.*

اليغ *eljægh.* s. *part.* 1) Fatuus, amens. 2) Qui inexplanate loquitur, blæſus, *aut* qui in loquendo repetit literam ي *je. Gol.*

اليف *elīf.* s. *part.* 1) Familiaris, ſocius, conſuetudioe junctus. 2) Aſſuetus. *Compagno, domeſtico, intrinſeco, & avezzo.* ¶ بو فرقة سعادت اليف *bu fyrkæ ſæ-ādet elīf.* Hic cœtus felicitati conjunctus, aſſuetus. *Queſta gente felice. Sæ.* مقبول خاطركرم اليغلرى اولدى *mækbūli chāṭyrī kerem eliſteri oldy.* Animo ejus beniguitati aſſueto acceptum, probatumque fuit. *Lo gradì. Sæ.*

اليغومق *alykomak.* s. *V.* 1) Retinere, morari. 2) Manus injicere, comprehendere. *Ritenere, trattenere, arreſtare.* 3) Deponere, relinquere *Laſciare.* 4) Siſtere, coercere. *Fermare.* ¶ مذكورلرى يانكزده اليغومه سز *mezkürleri janün-üzde alykomajaſyz.* Nolite ſupradictos retinere apud vos. *Non li ritenete appreſſo di voi. Ll.*

اليل *elīl.* s. *n. f. i. q* انين *enīn.* Gemitus. *Wan.* ¶ اليل آليل *elīlül-mī.* 1) Murmur, ſeu ſonus flueotis aquæ. 2) Fluxus ejus. *Gol.*

اليم *elīm.* s. *part.* Dolorem infligeos, crucians. *Doloroſo, penoſo.* ¶ عذاب اليم *ezābi elīm.* Pœna vehemens, tormentum infernale. *Teſ.*

اليمان *ilimān.* s. *n. f.* Malacia. *Calma.*

الين *alyn.* s. *n. f.* Frons. *V.* ان

اليناء *eljinā'e.* s. *n. f. pl. a* لين *lejn.* Placidæ, ſuaves *res. Wan.*

الين *ilein.* s. *partic.* Ante. *Avanti.* ¶ قبوسي اليندن *kapuſi ileinde.* Ante fores. *Avanti la porta. Teſ.* البكده اليوكده *ilejün-de.* Aote, coram te. *Avanti di te.* اليوكجه *eleiün-ğe. idem. Teſ.*

اليوم *eljewm.* s. *n. f. cum art. adverbialiter poſitum.* Hodie. *Oggi.*

آليورمك *ālywirmek.* s. *V.* Porrigere, præbere, ſubminiſtrare. *Far avere, porgere, ſomminiſtrare. V.* حواله

ام

ام *am.* s. *n. f.* فرج p. كس *küs* s. *Honeſtius* اود *udjeri, ſeu* عورت دلرى *ăwret ierleri* s. Vulva, cunous, pudenda mulieris. *Potta, frigna, fica, monna, natura della donna.*

أم *em.* s. *partic. interrog.* An, num? *Forſe, ſe. Vox cumprimis familiaris auctori Alcorani.* ¶ أم للانسان ما تمنى *em lilinsāni mā temenna.* An homini erit id, quod deſiderat.

ام *em.* p. 1) *Servit ad formandam. primam perſ. ſing. & poſtpoſitum nominibus a he otioſo terminatis ſcribitur expreſſo* l *ut:* كفته ام *gufte em.* Sum locutus. *Si vero nomen, cui poſtpoſitum eſt, non terminetur a otioſo*

ſo, eandem quidem habet ſignificationem, ſed absque ا *ſcribitur. ut:* رقتم *reſtem.* Ivi. *Ferh.* 2) *prima perſ. verbi auxil.* Sum.

ام *em pro* اتم *emm.* s. *n. f.* Intentum, propoſitum. *Intento.* II. سم *vel* سمّ ¶ كندو ذوف و صفاسنده و جوانلة كندو كارو دمنده و جوان نكاربله بسر برينك ام و سمنده اولدبلر *gendü zewku ſafaſinde we giüwän ile gendü kärü deminde, we giüwän nigärī ile bir birinün-emü ſeminde oldyler.* Ipſe commoditate, ac voluptate fruens una cum adoleſcente ambo rebus ſuis, adoleſcens autem cum ſua amaſia mutuis amoribus, & fruitionibus operam dederunt. *Eſſo rimaſe ne' guſti e piaceri, attendendo egli, & il giovine alle loro facende, & il giovine con la ſua bella alli vicendevoli godimenti delle loro perſone. Eb.*

ام *im.* p. *Ante pauca nomina ponitur pro* اين *in. ut* امسال *imsāl.* Hoc anno. *Queſt' anno. Ferh.*

امّ *emm.* s. *V. Act.* [1. F.] 1) Contendere *aliquo.* 2) Intendere *aliquid*, proponere. 3) Percutere in medio capite. 4) Vulnerare *aut* perfringere caput uſque ad cerebri meningem, *quæ* ام الدماغ *ümmüd-demāgh, mater cerebri dicitur.* 5) Præire exemplo ſuo, ac docere. 6) Præcipere qnid faciendum, præeſſe. 7) Matrem eſſe. 8) Prope accedere. *Gol.*

ام *ümm.* s. *n. f. pl.* امهات *ümmehāt*, & امّات *ümmāt.* 1) مادر *māder.* p. انا *anā.* t. Mater. *Madre.* 2) اصل *æsl.* s. Radix, principium. 3) Manſio, habitaculum. 4) Locus. 5) Sepulchrum. 6) *Præpoſitum nominibus, diverſas efficit metonymias: ſeries hic ordine alphabetico ſequitur.* ¶ ام ادراص *ummü edrās.* Talpa. ام الاموال *ümmül-emwāl.* Ovis. ام البيض *ümmül-bæjz.* Struthiocamelus. ام التنايف *ummüt-tenājif.* Defertum longinquum. جبوكرى *ǧebewkirā.* Mors *vel* infortunium. جبين *ǧiübæjn.* Chamæleon. الجراف *ülǧerrāf.* Clypeus. جدب *ǧiündüb.* Vigilia. الجيش *ül-ǧejś.* Vexillum. جور *husūr.* Hyæna. حصة *hæſſet.* Anſer. حفلة *hafzæt.* Gallina. جلس *ǧils.* Aſina. حوار *hæwār.* Aquila. الحبات *ül-hybās.* Vinum. خشاف *chaśśāf.* Mors. خشاش *chaſſāś.* Infortunium, calamitas. درّة *derzet.* Mundus. درين *derīn.* Anguſtia, & terra *germinis expers.* دفر *defr.* Mundus. الدماغ *üd-dimāgh.* Metuinx. الدهيم *üd-dühejm.* Aerumna. الراس *ür-rees.* Vertex capitis, & montis. الرجل *ür-reǧiül.* Uxor ætate provectior. رحم *ruhm.* Mundus, الرذايل *ür-rezājil.* Ignorantia. الركوب *ür-rukūb.* Mors. الرمح *ür-rumh.* Vexillum. *pec.* haſtæ affixum. الزبيق *ürzübejk.* Magna afflictio. زوبعة *zewbe-æ.* Typhon ventus, turbo. الستخال *üs-ſychāl.* Capra. السما *is-semā.* Via lactea. سود *sü-wejd.* Nates, anus, *etiam* equus. السوء *is-śeu'*, Aquila. شملة *śemlet.* Sol. صبار *ſæbbār.* Locus lapidoſus. الصبيان *üsṣybjān.* Larva, terriculamentum puerorum, & epilepſia. الطبق *uttæbæk*, & طبق *tæbæk ablque articulo.* Afflictio, calamitas. الطريق *uttærīk.* Via regia, & hyæna. الطعام *ut-tæām.* Triticum, & ſtomachus. الطفل *umyfl*, mulier cum infante ſuo. طلحة *tælhæt.* Pediculus. الطلجة *uttælijet.* Aquila. الظبا *äzzybā.* Campus. عامر *āmir.* Hyæna. عثور *æbbūr.* Hyæna, & infortunium. عريط *ærīt.* Scorpio. عزم *æzm.* Equus. عقبة *ækæbet.* Pediculus. عوف *æwf.* Locuſta. غبلان *ghīlān.* Nomen arboris ſilveſtris, & ſpinoſæ. فروة *ferwet.* Ovis, & bubala. الفضايل *ülfezājil.* Scientia. الفهور *ülkubūr.* Hyæna. القران *ül-kuran.* Primum caput Corani. القردان *ül-kyrdān.* Poſtica extremitas pedis equini in ſcobem deſinens, cui ungula antrorſum opponitur. القرى *ül-kyrā.* Ignis. القرى *ül-kurā.* Mecca. قشعم *kæś-æm.* Adverſa fortuna, *etiam* aranea, & mors. القوم *elkæwm.* Præfectus & princeps populi. الكتاب *ül-kitāb i. q.* اللوح المحفوظ *el-læwh-ulmæhfūz.* Tabula decretorum Dei, *etiam* decreta Dei, prima Corani ſura, commata, *ſeu* dicta Corani judicialia. كلب *kelb*, Nom arboris montanæ foliis ſalicinis. كلبة *kelbet.* Febris. اللهبن *ül-lühejn.* Mors. لوح *læwh.* Aquila. الماوى *ül-mæſwā*, & المنزل *ül-menzil.* Hoſpita, mater familias, uxor. ملدم *mildem* & ملذم *milzem.* Febris. مزم *nirzem.* Boreas. نافع *nāfi'.* Gallina. النجوم *ün-nüǧiüm.* Via lactea, & cœlum. الندامة *ülnedāmet.* Feſtinantia. نوفل *newfel.* Hyæna. الهنبر *ül-hinbir.* Aſina. الهيثم *ül-heiſem.* Aquila. الولد *ül-welet.* Genitrix. *præpoſito ſeil. ſingulis* ام *ümmü.* لا ام لك *lā ümme leke.* Non eſt mater tibi, *vituperandi ſubinde, & laudandi formula.* الصرف ام العلوم *es-særüf ümmül-ülum.* Grammatica eſt matar ſcientiarum.

اما *emā.* s. *partic. interrogat. compoſita ex* أ *an, &* ما *non.* An non?

اما *ima.* s. *n. f. pl. ab* امة *emet, ſeu* امة *eme i. q.* مملوكه *memlüke.* Servæ, ancillæ. *Serve, ſchiave. Sæ.*

اما *ima* s. *V. act.* [1. F.] Vocam edere felem. *Miagolare. Gol.*

امى *imāe.* s. *V.* [4. *a* ماى] 1) Extendere, dilatare. *Gol.* 2) Eſſe centum numero

camelos. 3) Efficere, ut centum ſint numero. *Wan.*

اما *ŭma.* a. *n. f.* Vociferatio felis. *Gol.*

لكن *cnmā.* a. c. 1) *partic. exceptionis.* Sed, atqui, verum, attamen, autem. *Ma, pero, pure, tuttavia.* 2) *part. conditionalis.* Si, quod ſi. ¶ الا كه *emmāki.* Niſi quod, ſin, & ſed. *Ma ſe, ſenon.*

ان *immā.* a. *partic. conditionalis compoſita ex* إن *in* ſi, & ما *mā pleonaſtico.* Si, quodſi. *Sa.*

آمات *āmāt.* a. *n. f. pl. ab* امت *emt.* Loca clatiora, loca curva, & inæqualia. *Gol.*

امّات *ŭmmāt.* a. *n. f. pl.* ام *ab ŭmm.* Principia, radices, matres, *at brutorum juxta quosdam, uti* امهات *ŭmmchāt*, matres *hominum tantum. Gol.*

إماتة *imatet.* a. *V.* [4. *a* ميت] Occidere. *Uccidere.*

اماثل *emāſil.* a. *n. f. pl. ab* امثل *emſel.* Aequales, pares. *Pari, uguali, ſimili* & Proceres, optimares. & *li grandi, eminenti.* ¶ اماثل مطلق *amāſili mutlak.* Liberi ſtatus. *Stati liberi. Bob.*

امثل *imāſil.* a. *V.* [4. *a* مثل] 1) Exemplum publicum ſtatuere *in aliquem.* 2) Talionis pœna punire *aliquem.*

آماج *āmāǧ.* p. *n. f.* اوف نشانى *ok nišāni.* t. 1) Signum, ſcopus jaculatorum. *Segno, berſaglio. Ferh.* 2) Stipes, *ad quem vinea, vel phaſeoli aſſurgunt, firmanturve.* 3) *i. q.* اون اشي *ūn āši.* t. Edulii genus. *Caſt.*

اماجد *emāǧid.* a. *comp. pl. ab* امجد *emǧed.* Glorioſiſſimi, illuſtriſſimi. *Onoratiſſimi, glorioſiſſimi.* II. اكارم *ekārim Ll. V.* قپوجي باشي & قدوة

آمادن *āmāden.* p. *V.* يراقلطف *iaraklamak*, & يراقلنمق *iaraklanmak.* t. 1) Pararc. 2) Paratum eſſe. *Apparecchiare, eſſere pronto. Ferh.*

آماده *āmāde.* p. *part. paſſ.* مهيّا *müheijā* a. يراقلنمش *iaraklanmiš.* t. 1) Paratus. 2) Inſtructus. 3) Maturus. *Pronto, apparecchiato. Ferh.* ¶ حاضر و آماده *hazyrŭ āmāde.* Promptus, & paratus. ¶ آماده *āmāde* c. Præpararc, promptum reddere. *Apparecchiare, far pronto.* و اسباب جسنكي آماده احضار *eſpābi ǧengī āmādc wu yhzār.* c. Providere ſibi de rebus neceſſariis ad bellum. *Sæ. Proveder di munizioni.* فلكوب كتمكه آماده اولدى *kalkup gitmeǧe āmādc oldy.* Se accinxit ad proficiſcendum. *Si fece pronto per partire. Eb.*

آمار *āmār.* p. *n. f.* 1) *i. q.* حساب *hysāb.* a. Computus, numerus. *Conto, numero.* 2) Diligcotia aſſiduitas *in re aliqua.* 3) *i. q.* استسقا *iſtiskā.* a. Pluviæ a Deo petitio. *Ferh.* 4) Inquiſitio, percunctatio. *Caſt.*

امار *emār.* a. *n. f.* 1) Tempus. 2) Signum. *Gol.*

امار *emār.* p. *n. f.* Amylum, gluten textorium. *Golla, glutine. Caſt.*

امار *imār.* a. *V.* [4. *a* مور] Fluere facere. *Wan.*

امار *imār.* a. *V.* [4. *a* مير] 1) Proſpicere *de commeatu.* 2) Liquefacere *rem.* 3) Præcidere *res debitas. Gol.*

امارت *emāret.* a. *n. f.* علامت *ælāmet.* a. Signum. *Segno, ſegnale. Sa.*

امارت *imāret.* a. *n. f.* بكلك *beglik.* t. 1) Præfectura, dominium, imperium. 2) Mandandi, & imperandi poteſtas. *Prencipato, dominio, il commando.*

امارگير *emārgir.* امار گير *emār gir, vel etiam* اماره گير *emāre gir.* p. *n. f. compoſ.* Arithmeticus, calculator. *Ferh.*

امار *imāz.* a. *V.* [4. *a* ميز] Segregare, diſtinguere. *Gol.*

اماره *emmāre.* a. *compar.* 1) Valde, & intenſe imperans. 2) Valde propenſus. ¶ نفس اماره *nefsī emmāre.* Concupiſcentia, prævalida carnis libido. نكاح نفس اماره *nikāh nefsī emmārei ſehwetten chælīs eiler.* Matrimonium concupiſcentiam carnis a libidine liberat. *Il matrimonio ci libera dalle diſordinate concupiſcenze della carne. Del.*

آماره *āmāre vel* اماره *emārc.* p. *n. f.* Computus, ſubductio rationum.

آماژان *āmāǯān.* p. *part.* Paratus, veniens. *Caſt.*

امازير *emāzir.* a. *part. pl. a* مزير *mezīr.* Fortes, impavidi.

آماس *āmās.* p. *n. f.* Tumor, inflatio. *Gonfiatura. Caſt.*

آماسا *āmāſā.* p. *part.* Tumeſcens. *Caſt.*

آماسيدن *āmāsīden*, & اماسيدن *emāsīden.* p. *V.* ششمك *šišmek.* t. Intumeſcere, inflari. *Gonfiarſi. Ferh.*

اماسيه *emāsyie.* p. *n. f.* Amaſia. ¶ اماسيه ارگي *emāsyie erigi.* Prunum damaſccoum. *Prugne. Bob.*

آماش *āmāš.* p. *n. f.* Veru. *Caſt.*

اماطة *imātæ.* a. *V.* [4. *a* ميط] 1) Removere, tollere. *Rimuovere, togliere. Gol.* ¶ اطرافني اماطه و راه ديندن املاسني اماطه‌ايدى *ætrāfini yhātæ we rāhī dindcn emlāſini imāta itti.* Circumdedit eos, & ex via fidci turbas, & offendicula eorum amovit. *Sæ. Li circondò, e levò, tolſe via quelle ſpine maligne della ſtrada de' ſcdeli. Br.* اماطة الاذي عن السبيل ثوابني كحصيل الجون *imāta.*

imātætūl ezā ānis febīl ſewābini tæhēȝl iciūn. Ad acquirendum meritum amovendi damna, aut offendicula viarum. *Per acquiſtarſi il merito di levar via le ſpine, e gl' intoppi delle ſtrade. Sæ.*

اماع *imā*ª. ſ. *V.* [4. *a* مِيع] Fluere facere. *Gol.*

امامر *emā-ȳȝ.* ſ. *n. f. pl. ab* امعر *em-æȝ.* Terræ duræ, & glarea abundantes. *Gol.*

امامغ *emā-ȳȝ.* ſ. *n. f. pl. ab* امعوز *ūm-ūȝ.* Agmina dorcadum. *Gol.*

اماعيق *emāȳk.* ſ. *n. f. pl. pl. a* معق *mæ*ª*k.* Deſerta. *Wan.*

آماق *āmāk.* ſ. *n. f.* Anguli interiores oculi. *Wan.*

اماف *imāk*, & امافة *imākæt.* ſ. *V.* [4. *a* مَيْف] Incidere in iram, *aut* præfocantem fletum. *Gol.*

اماكن *emākīn*, & امكنة *emkine.* ſ. *n. f. pl. a* مكان *mekān.* Loca, manſiones. *Luoghi, abitazioni.* ¶ اماكن متبركة *emākīnī muteberrike.* Loca ſancta. *Luoghi ſanti.*

آمال *āmāl.* ſ. *n. f. pl. ab* امل *emel.* مقصودلر *mækſūdler*, & نشانلر *nisānler.* ſ. Deſideria, ſpes, ſigna. *Deſiderii, ſperanze, ſegni.* ¶ واهب الآمال *wāhibūl āmāl.* Largitor deſideriorum *Deus. Donatore delli deſiderj. Ll.*

امال *imāl.* ſ. *V.* [4. *a* مول] Divitem reddere. *Wan.*

امالة *emālet.* ſ. *V. act.* [6. F.] Oblonga facie eſſe. *Gol.*

امالة *imālet.* ſ. *V.* [4. *a* ميل] Facere inflectere *vocem*, incurvare. *Far chinare, piegare.*)(تفخيم) ¶ امالهء خاطر *imālei ehātyr.* Animum flectere, demulcere. *Piegare l' animo. Wan.*

امالس *emālis.* ſ. *n. f. pl. ab* امليس *imlis.* Deſerta. *Wan.*

ام الطعام *umnit-tæ*ª*m.* ſ. *n. f. comp.* 1) Triticum. 2) Stomachus. *Wan.*

امالس *emālis.* ſ. *n. f. pl. ab* امليس *imlis.* Deſerta. *Wan.*

امام *emam.* ſ. *partic.*)(وراء) 1) Coram, ante. ¶ امامك *emāmeke*, *commonefaciendi formula.* Cave tibi. 2) *i. q.* قدّام *kuddām.* ſ. Anterius, quod coram eſt, oppoſitum.

امام *imām.* ſ. *n. f. pl.* ايمّة *eīme vel potius* ايمّة *eimme.* 1) Præſes, præpoſitus, *pec.* ſacrorum rituum antiſtes. 2) *i. q.* خليفة *ehālife.* ſ. Succeſſor, vicarius Mohammedis. 3) Cognomen, *quod per excellentiam tribuitur quatuor præcipuis doctoribus Theologiæ Mohammedanæ, tanquam fundatoribus ſcholarum, quarum unaquæque ſuos in hunc diem habet aſſeclas, tum in Arabiæ, cum etiam in imperio Ottomanico; ſunt autem hi* ابو حنيفة *ebū hænife*, ملك *melik*, شافعي *ſāfy*, حمد ابن حنبل *ahmed ibn hæmbel; quisque eorum ob doctrinæ excellentiam a Muſulmanis per antonomaſiam antiſtitis cognomen promeruit.* 4) Cognomen, *quo in Perſia ſectatores Ali duodecim viros compellant, quos contra mentem aliorum Muſulmanorum in Oriente immediate poſt mortem Mohammedis in chalifatu ſucceſſiſſe prætendunt, atque in tanta veneratione habent, ut eorum nomina non tantum in libris commemorent, verum etiam monetæ ſuæ inſculpant.* 5) Rex, *ſeu potius* imperator. *Vox cumprimis in libris juridicis frequens loco* سلطان *ſultān; Quoniam in Mohammedico regno imperator ſimul ſummus præſes eſt,* rerum civilium & ſacrarum. 6) Dux exercitus. 7) Dux, & index viæ. 8) Dux camelnrum, *qui præeundo eos ducit.* 9) Camelus, *qui agmen præcedit, & quaſi reliquorum ductor eſt.* 10) Via manifeſta, via regia. 11) Liber, *quo quis docetur, & dirigitur, ſpeciatim* Coranus. 12) Exemplar, *quod ad imitandum proponitur.* 13) Regula lignea, *quæ adhibetur ad ſervandam rectitudinem in ædificando.* 14) f. *q.* لوح المحفوظ *læwhūl-mæhfūz.* Tabula decretorum Dei, *ſeu* rerum futurarum divinæ ſubjectarum providentiæ. 15) Tractus viæ, qui ducit verſus Meccam. 16) *uſit.* Parochus, *qui præit populo oratura. Parrocchiano, curato.* ¶ امام الحرمين *imāmūl-hæremeȳn.* Parochus tani Meccani, & Medinenſis. امام افندى *imām efendi, alias etiam* امامي حنكار *hungar imāmi.* Parochus aulicus principis. اغا امامي *aghā imāmī.* Parochus campeſtris, *ita vocatur tribunus legionis prætorianorum, quæ eſt* No. 94. *& in publici ejus functione eodem veſtitu ſe induit, quo alias in aula Ottomanica* منلالم *monlaler, ſeu officiales prætorii judicialis uti ſolent.* محلّهء امامي *mæhæle immāmī.* Parochus vici, *ſeu certæ regionis in urbe, qui ſtipendio ex pecuniis in pios uſus legatis fruitur. Parrochiano d'una contrada, quartiere della città.* امام الآداب *imāmūl-edāb.* Antiſtes bonorum morum. *Cognomen* ابو نوبة *ebū nobetæ, ob libros morales, ſive æſcetieos, quibus auctor iſte magnam apud Mohammedanos nominis celebritatem conſecutus eſt.* امام الهدى *imāmūl-hūdā.* Antiſtes directionis ſpiritualis. *Cognomen* ابو منصور محمّد بن محمود الحنيفي *abū mænſor muhammed ibn mæhmūdūl-hænifi, qui fuit unus e celeberrimis Doctoribus ſectæ hanifenſis.*

امامت *imāmet.* s. *V. act.* [1. F.] Præire *potiſſimum* io ſacris, antiſtitis munere fungi.

امامت *imāmet.* s. *n. f.* امامليك *imāmlyk.* t. Munus Parochi, *aut* Antiſtitis.

امامت *ümāmet.* s. *n. f.* 1) Centum camelorum turma. 2) *Nam prop.* Mulieris. *Gal.*

امامزاده & امامزده *imāmzāde.* p. *n. f. comp.* Filius parochi. *Figlio di prete, ò di piovano.*

امامليك *imāmlyk.* t. *n. f.* Munus parochi, *aut* antiſtitis. *Officia di piovano.* ¶ امامليك *imāmlyk* e. Agere officium parochi, præire orantibus. *Eſſercitare l'officio di piavano.*

امانه *imāne. ex arab.* t. *n. f.* 1) Globulorum precatoriorum capitalis pyramis, *loco crucis noſtræ.* 2) Artefactus guttus pippæ, *ſeu* canaliculi turcici ori fumigantis tabbaccum indi ſolitus. *Orificia della pippa a fumare.*

امانه‌جانه *imānijāne.* t. *adv.* Inſtar Antiſtitum, *aut* Parochorum. *A guiſa di prelato. Ah.*

امانيه *emānijet.* s. *nom. prop.* Emamitæ, *ſeu* Pontificii. *Secta Mohammedanica, ſpecies* الشيعة *iſ.shy.jet, ſchiitarum, cujus aſſeclæ attribuunt* علي *ālī pantificatum immediatum poſt Mohammedem jure manifeſta, & deſignatione certa facta ab ipſo Mohammede. Subdividitur autem hæc ſecta in plures alias; ſed de ſingulis earum ſuo loco. Marracc.*

امان *emān.* s. *n. f.* قورقوسزلق *korkuſyzlyk.* t. 1) Securitas, fides. 2) Securitatis libellus. 3) Fœdus, quo quis ſecurus manet, protectio. 4) Mora. 5) Integritas, ſinceritas. *Sicurtà, perdana, protezione, & dilaziane, & integritá, ſinceritá.* ¶ الامان *el emān.* Venia! *Quartiere.* امان اوزره *emān üzre.* Secure. *Con ſicurezza. Ll.* امان كاغدي *emān kāghydi.* Salvus conductus. *Salva guardia.* امان دلمك *emān dilemek.* Petere veniam. امان ويرمك *emān wirmek.* Dare veniam. *Dar quartiere.* اصلا امان و زمان *aslā emānü zemān wirmejüp.* Nulla data venia, mora, aut intermiſſione. *Senza dar nè tempo, nè quartiere.*

امان *emān* p. *n. f.* 1) *i. q.* نقاره *nakāre.* s. Aheneotympanum minus ex duobus aheneis compoſitum. 2) *i. q.* مهله *mühlet.* s. Mora, dilatio temporis *Dilazione, termine.* 3) *i. q.* زنهار *zinhār.* Cave. *Guardati.* ¶ چو يكدم طبل و سورنا و امان زد * دليران بي امان تيغ *ciu iegidem tæblü sürnāü emān zed, delirān bī emān tyghi emān zed.* Cum ad ſemel perſtrepuiſſent tympanum, lituus, & aheneotympanum; hellatores ſine dilatione ſtrinxerunt gladios ſecuritatis expertes. *Ferh.*

امان *emmān,* & *ümmān.* s. *part. i. q.* اني *unnī.* s. Idiota, ignarus rerum. *Gol.*

امان *ümmān.* s. *n. f.* Locus, quo quis ſecurus eſt. *Gol.*

امان *ümmāni.* s. *n. f. Dual. ab* ام *ümm.* 1) Matres duæ. 2) *i. q.* ابوان *ebewān.* Parentes, pater, & mater: mater, & matertera. *Gol.*

امانت *emānet.* s. *n. f.* 1) *i. q.* امينلك *emīnlik.* t. Securitas, ſecuritatis fœdus. *Sicurezza.* 2) *uſit. i. q.* وضيع *wæzȳ* s. Depoſitum, fidei commiſſum. *Depoſito.* ¶ تكري امانت *tan-ri emānet, pro emanetī.* Depoſitum, res fidei alicujus concredita. امانت طرديله *emānet tarȳkȳile.* Per modum depoſiti. *Per moda di depoſito. Sc.* امانت قومق *emānet komak.* Depooere, ad fideles manus dare. *Partar' in depoſito, depoſitare.*

امانت *ümānet.* s. *n. f.* 1) Religio, fides. 2) Qui cuique fidit. *Gol.*

امانتدار *emānetdār.* p. *n. f. comp.* Depoſitarius, fidelis. *Depoſitario, fedele.*

امانتكار *emānetkār.* p. *n. f. comp.* Factor. *Fattare.*

اماندن *emānden.* p. *V.* Paratum, expeditum eſſe.

امانى *āmāni.* p. *n. f.* 1) Confugium. 2) Cliens. 3) *i. q.* مستامن *müſteemün.* s. Qui e regionibus Europeis in Turciam venit, & a tributo immunis eſt. *Ferh.* 4) Tributarius. 5) Solicitudo, cautio. *Caſt.*

آماس *āmāh,* & *emāh.* p. *n. f.* 1) *i. q.* آماس *āmās.* Tumor, ioflatio. 2) Nom. urbis. *Caſt.*

امامت *imāhet.* s. *V.* [4. *a* امو] 1) Ad aquam pertingere *foſſorem.* 2) Locum humidum eſſe. 3) Propinare, dare *aquam.* 4) Aquam infundere *atramentaria. Wan.* 5) Aqua imbuere cultrum, dum acuitur. 6) Miſcere rem. 7) Pluviam fundere *cælum. Gol.*

آماهيدن *āmāhiden,* & *emāhiden.* p. *V.* 1) *i. q.* اماسيدن *emāsīden.* Tumeſcere. *Ferh.* 2) Stupere. *Caſt.*

امايم *emājim.* s. *n. f. pl. ab* اميم *emīm.* Lapides, quibus caput tunditur. *Caſt.*

امبرباريس *emberbāris.* s. p. t. *n. f.* Oxyacanthæ ſpecies. *Sorte di pianta detta, marruca biàncha.*

امبرود *emberūd.* p. *n. f. i. q.* امرود *emrūd,* Pyrum. *Pera. Caſt.*

امبروسيا *emberuſiā.* s. *n. f.* Nom. floris *Dioſcoridi Ambroſia dicti. Gol.*

امت *emt.* s. *V. act.* [2. F.] 1) Determinare, menſura, tempore, & modo definire. 2) Curvum eſſe, *vel* evadere. 3) Acclivem, *ac* declivem, & altum evadere. 4) *n. f.* Locus elatior. ¶ امتلا آلتنا يا بها

امت *imtileſ-ſykā femā bihā emt.* Plenus eſt culeus, nec in eo quicquam protuberans aut inæquale. 5) *Metaph.* Diverſitas *opinionum*, dubitatio. ¶ الخبر جرمت بلا امت فيها *el-chæmrü hærimet lā emte fihā.* Vinum lege vetitum, haud ullum eſt de eo dubium. 6) *i. q.* نباك *nibāk.* Colles, & cumuli exigui, & terra iis conſtans. 7) Collis. 8) Altitudo. *Gol.*

امة *emet.* s. *n. f. pl.* اما *imā.* Serva, Ancilla. ¶ بو امت الله *bu emet üllah.* Hæc ſerva Dei. *Queſta ſerva di Dio. Ik.*

آمّة *ämmet.* s. *n. f.* Fractura capitis, quæ ad cerebrum pertingit, *eo tamen illæſo. Gol.*

امّت *emmet.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Percutere in medio capite, & perfringere caput *uſque ad cerebri meningem. Gol.*

امّت *immet.* s. *n. f.* 1) *i. q.* نعمت *ni-æmet.* Gratia, beneficentia. 2) Vitæ regula, & religio. 3) Status, conſtitutio, forma. 4) Celeritas.

امّت *ümmet.* s. *n. f.* 1) *i. q.* جماعت *ğemā-at.* Cœtus, multitudo. *Popolo.* 2) Gens ejusdem religionis. *Settā, gente d' una medemma religione.* 3) Aſſeclæ, ſectatores. 4) Major, apertiorque tractus *viæ.* 5) Regula vitæ, religio. *Religione.* 6) Tempus, opportunitas. ¶ امّة معدودة *ummetün maʿdudetün.* Tempus certum, & definitum. 7) Obedientia. 8) Corporis ſtatura. 9) Facies, *aut* forma *rei.* 10) Mundus. 11) Creaturæ. 12) Celeritas. 13) Alacritas. ¶ امّت عيسي ملّت مسيحا فرقهٔ نصارا *ümmeti ʒysā milleti mesīhā ʒyrkaï næsārā*, & امّت عيسويّه ملّت مسيحيّه *ümmeti ʒsewīje milleti mesīhīje.* Religio, & gens Chriſtiana, in Jeſum credentes. *Il popolo Chriſtiano, o quelli, che ſono della religione Chriſtiana. Ll.* بر خيلی امّت محمّد شهيد اولوب *bir chæili ümmeti muhammed ſchīd olup.* Multis Mohammedanis occiſis. *Sendovi ſtati eſtinti molti Mohammedani. Ll.*

امّتی *ümmetī.* s. *n. f.* Mater. *Madre.* ¶ يا امّتی *jā ümmetī.* O mater *mea. Gol.*

امتا *imtā.* s. *V.* [4. a متي] 1) Depravare, & deformiter incedere. 2) Abundare rebus ad vitam neceſſariis. *Gol.*

امتاد *imtād.* s. *V.* [8. a مأد] Acquirere, comparare ſibi *quid boni. Wan.*

امتار *imtār.* s. *V.* [8. a مأر] Deficere *mineram, vel pluviam. Gol.*

امتاع *imtāʿ.* s. *V.* [4. a متع] 1) Frui. *Wan.* 2) Frui permittere. 3) *i. q.* استغنا *iſtyghnā.* s. Utilitatem capere. 4) Carere poſſe *altero. Gol.*

امتان *ummetān*, s. *n. f. pl. p. ab* امّت *ümmet.* Populi, geores, Helleniſtæ. *Caſt.*

امتتا *imtitā.* s. *V.* [8. a متو] Valde trahere *arcum. Gol.*

امتتاح *imtitāh.* s. *V.* [8. a متح] Dimmovere, avellere. *Gol.*

امتتار *imtitār.* s. *V.* [8. a متر] Extendi. *Gol.*

امتتان *imtitān.* s. *V.* [8. a متن] Percutere in dorſi latere.

امتثال *imtiſāl.* s. *V.* [8. a مثل] 1) Obſequi, imperata facere. *Ubbidire.* 2) Exemplum ſtatuere *in aliquem* puniendo. 3) Efformare, expreſſumque exhibere. 4) Se compooere juxta legem. 5) Imitari, ſectari. 6) Recitare. ¶ امتثال مثلاً حسناً *emtefele meſelan haſenan.* Recitavit inſignem ſententiam. *Gol.*

امتثال *imtiſāl.* s. *n. f.* Obedientia, obſequium. *Ubbidienza.* ¶ امتثال امتثال *imtiſāl.* s. Obſequi, mandatum exequi. *Ubbidire, eſſequire. Ll.* امر عاليه امتثال اتدی *emrī âlīye imtiſāl itti.* Paruit excelſo mandato. *Sæ.* فرمانه امتثال اينمك *fermāne imtiſāl itmemek.* Refragari. *Diſubbidire. Ik.* امتثال آلامر آلعالی *imtiſālen el emrel âlī.* Parendo mandato excelſo. *In eſſecuzione del commandamento eccelſo. Sæ.*

امتحا *imtyhā.* s. *V.* [8. a محو] Deleri. *Wan.*

امتحاش *imtyhāſ.* s. *V.* [8. a حش] 1) Igne uſtulare *cutem. Gol.* 2) Excandeſcere *ira. Gol.*

امتحاض *imtyhāz.* s. *V.* [8. a محض] Lac merum potare. *Wan.*

امتحاف *imtyhāk.* s. *V.* [8. a حف] 1) Perire. *Wan.* 2) Benedictione privare. 3) Uri, exuri *calore. Gol.*

امتحان *imtyhān.* s. *V.* [8. a محن] 1) Vacuare *puteum terra, cœno, vel limo. Wan.* 2) Teotare, experimento probare *aliquem. Provare, far eſperienza.* 3) Examinare, perpendere *dictum.* 4) Aperire, *ut Deus, cor alicujus. Gol.*

امتحان *imtyhān.* s. *n. f.* Tentatio, experimentum, examen. *Eſperienza, eſſame.* ¶ امتحان *imtyhān* s. Tentare, experimentum facere, probare. *Far eſperienza, provare.* امتحان ايچون *imtyhān iciün.* Periculi faciendi ergo. *Per provarlo. Eb.* مرسن و سال صباوندہ اطفالدن بونك امثالي سؤالي ماذه امتحان ايلرايدك *biz ſennü sālī ſabāwette etfālden bunün-emsālī sūālī mādel imtyhān eileridük.* Nos in puerili ætate hujuſmodi quæſtiones pueris proponeba-

mus experimenti cauſa. *Sæ.* امتحانات الربّة *imtyhānāti ilāhije.* Probationes, tentamenta divina. *Prove divine. Ik.*

امتخا *imtychā.* a. *V.* [8. *a* مخي] Longe removere, abducere. *Gol.*

امتخاخ *imtychāch.* a. *V.* [8. *a* مخّ] Medullam extrahere ex oſſibus. *Wan.*

امتخار *imtychār.* a. *V.* [8. *a* مخر] 1) Se convertere verſus partem, *ubi ventus flat.* 2) Seligere, delectum habere *melioris rei. Wan.* 3) Meliorem capere *rei* partem. 4) Emedullare *os.* 5) Excipere naſo *ventum*, *uti equus facit*, *dum majorem ſumit impetum. Gol.*

امتخاض *imtychāż.* a. *V.* [8. *a* مخض] 1) Agitare lac butyri *cogendi ergo. Wan.* 2) Parturiendo laborare *camelitem. Gol.*

امتخاط *imtychāt.* a. *V.* [8. *a* مخط] 1) Emittere *e naribus mucum.* 2) Evaginare gladium. 3) Extrahere, exeutere, *quod in manu alterius eſt. Wan.* 4) Intendere omnes vires *attrahendo arcui. Gol.*

امتدآ *imtidā.* a. *V.* [8. *a* مدي] Extrahere. *Gol.*

امتداح *imtidāh.* a. *V.* [8. *a* مدح] 1) Laudare. *Wan.* 2) Jactare ſe. *Vantarſi. Gol.*

امتداد *imtidād.* a. *V.* [8. *a* مدّ] جكلمك *ćekilmek* t. Protrahi, produci, extendi. *Eſſer prolongato, ſteſo.* ¶ امتداد حيات *imtidādi hajāt.* Prorogatio vitæ. *Prolungazione di vita.* امتداد زمان *imtidādi zemān.* Protractio temporis. *Spazio di tempo. Ik.* بشبّت و امتداد بولمق *temćjetü imtidād bulmak.* Firmari, & prorogari *pacem. Eſſer confermata, e prolongata la pace. Ll.* زمان مقابلهٔ امتداد و آشوب *zemāni mukābele imtidād we āsūbi* معركه اشتداد بولنجق *maʿrike ištidād bulyǧiak.* Poſtquam tempus conflictus in longum protractum eſt, & tumultus pugnantium invaluit. *Inaſpritaſi la zuffa. Sæ.* محتمل كه زمان امتداد و برد و شتا اشتداد بولا *iuhtemil ki zemāni muhāſære imtidād we berdü ſitā ištidād bula.* Fieri poſſet, ut tempus obſidionis in longum protraheretur, & hyems invaleſceret. *Potrebbe accadere, che duraſſe l'aſſedio, & il freddo del verno foſſe violento. Sæ.*

امتدار *imtidār.* a. *V.* [8. *a* مدر] Capere fruſta *argillæ*, *lutive glebas. Gol.*

امتداش *imtidāš.* a. *V.* [8. *a* مدش] 1) Accipere. 2) Rapere, ad ſe pertrahere. *Gol.*

امتذاف *imtiżāk.* a. *V.* [8. *a* مذق] Aqua miſceri, dilui. *Gol.*

امترآ *imtirā.* a. *V.* [8. *a* مري] 1) Dubitare *de re aliqua.* 2) Ventum in pluviam diſſolvere *nubes. Gol.*

امتراز *imtirāz.* a. *V.* [8. *a* مرز] 1) Copiam rei adimere *alicui.* 2) Deſtituere *conſortem* peculio ſuo.

امتراس *imtirās.* a. *V.* [8. *a* مرس] 1) Pervicacem eſſe *in inimicitia.* 2) Intentare *quid mali. Wan.* 3) Se affricare *rei.* 4) Concitari *linguas in jurgiis. Gol.*

امترائش *imtirāš.* a. *V.* [8. *a* مرش] 1) Evellere, extrahere. 2) Dimovere. *Wan.* 3) Capere. 4) Excutere *e manibus alicujus. Gol.*

امترط *imtirāt.* a. *V.* [8. *a* مرط] Rapere ad ſe, colligere. *Gol.*

امترف *imtirāk.* a. *V.* [8. *a* مرق] Evolare *ſagittam* cum celeritate. *Gol.*

امتزاج *imtiżāǧ.* a. *V.* [8. *a* مزج] Commiſcere, unire. *Meſchiare, unire.*

امتزاج *imtiżāǧ.* a. *n. f.* Commixtio, conſuetudo, conſortium. *Temperamento, avezzamento, congionzione. Sæ.* ¶ مزاج سعادت امتزاج *mizāǧi ſaʿādet imtiżāǧ.* Temperamentum felicitate imbutum. *Compleſſione nobiliſſima. Ik.* ؛ امتزاج *imtiżāǧ* s. Imbui, conſuefcere. شم وشكر كبي امتزاج ايدوب *ſīrū ſeker gibi imtiżāǧ idüp.* Conjuncti ſimul inſtar lactis cum ſaccharo. *Cangiangendoſi come il latte col zuccaro. Sæ.* ارزكجانبلر ايله امتزاج ايده‌ميوب *erzenǧianiler ile imtiżāǧ idemeüp.* Cum non poſſet cooſuefcere cum Erzenǧianis. *Non potendo avezzarſi ſi con li Erzengiani.*

امتزاز *imtiżāz.* a. *V.* [8. *a* مزّ] Officere *alicujus honori. Wan.*

امتسآ *imtisā.* a. *V.* [8. *a* مسا] Capere *quidquid penes aliquem eſt. Gol.*

امتسا *imtisā.* a. *V.* [8. *a* مسي] Sitire *Gol.*

امتسال *imtisāl.* a. *V.* [8. *a* مسل] Evaginа educere *enſem.*

امتشآ *imtišā.* a. *V.* [8. *a* مشي] Numeroſa progenie, *vel* fœtura eſſe. *Gol.*

امتشاش *imtišāš.* a. *V.* [8. *a* مشّ] Partem conſequi, obtinere *de opibus alienis. Gol.*

امتشاط *imtišāt.* a. *V.* [8. *a* مشط] 1) Comere ſe, exornare *faminam. Wan.* 2) Pectere ſe. *Gol.*

امتشاع *imtišāʿ.* a. *V.* [8. *a* مشع] 1) Totum emulgere, *quod in ubere eſt ovis. Wan.* 2) Arripere & ad ſe pertrahere *ſocii ſui veſtem.* 2) Educere cum celeritate *enſem. Gol.*

امتشاف *imtišāk.* a. *V.* [8. *a* مشف] 1) Rapere, *quod in manu alterius eſt.* 2) Reſecare, & ad ſe trahere. *Wan.* 3) Totum emulgere *quod in ubere eſt ovis.* 4) Retineri, incarcerari. *Gol.*

امتشال

امتشاك *imtišāk.* s. *V.* [8. *a* مشك] Tenere, cuſtodire. *Wan.*

امتشال *imtišāl.* s. *V.* [8. *a* مشل] Educere e vagina *enſem. Gol.*

امتشان *imtišān.* s. *V.* [8. *a* مشن] 1) Abrumpere & ad ſe trahere. 2) Capere *aliquid.* 3) Stringere *enſem. Wan.*

امتصاخ *imtiṣāch.* s. *V.* [8. *a* مصخ] Detrahere folia *ab arboribus. Gol.*

امتصاص *imtiṣāṣ.* s. *V.* [8. *a* مصّ] Sorbere, fugere. *Wan.*

امتصاع *imtiṣāʿ.* s. *V.* [8. *a* مصع] Proficiſci, abire *in aliquam terram. Gol.*

امتضاخ *imtiẓāch.* s. *V.* [8. *a* مضخ] Colligere folia *herbæ* تمام *ſumām, dictæ. Wan.*

امتطاء *imtiṭāʾ.* s. *V.* [8. *a* مطأ] 1) Subigere, parere facere *jumentum. Wan.* 2) Pro jumento habere. *Gol.*

امتطال *imtiṭāl.* s. *V.* [8. *a* مطل] 1) Prorogare *moram ſolvendi æris alieni.* 2) In longum excrefcere *plantam. Gol.*

امتعاد *imtʿāḍ.* s. *V.* [8. *a* معد] Celeriter ad ſe trahere *rem. Wan.*

امتعاس *imtʿāṣ.* s. *V.* [8. *a* معس] Nares per terram movendo fricare. *Gol.*

امتعاظ *imtʿāẓ.* s. *V.* [8. *a* معظ] Affici *ira, vel dolore ob rem incommodam. Wan.*

امتعاط *imtiʿāṭ.* s. *V.* [8. *a* معط] Excidere pillos *de cute.*

امتعة *emty-ē* s. *n. f. pl. a* متاع *metāʿ.* Merces, mercimonia. *Mercanzie, robbe.* ¶ امتعة سايره *emtyāī sāire.* Reliquæ merces. *Le altre robbe. Ll.* امتعة كران بها *emty-āī girān behā.* Merces magni pretii. *Ricche mercanzie. Sæ.* بعض امتعه اشتراسي *baʿż emty-ē ištirāſi iclūn.* Ad coemendas nonnullas merces. *Per comprar certe mercanzie. Ll.*

امتغاط *imtighāṭ.* s. *V.* [8. *a* مغط] 1) Extendi *arcum.* 2) Creſcere *diem. Wan.* 3) Educere e vagina *enſem. Gol.*

امتقاط *imtikāṭ.* s. *V.* [8. *a* مقط] Extrahere. *Gol.*

امتقاع *imtikāʿ.* s. *V.* [8. *a* مقع] 1) Alterari colorem *faciei ob timorem, vel terrorem. Wan.* 2) Epotare totum lac, *quod in ubere eſt. Gol.*

امتقاف *imtikāf.* s. *V.* [8. *a* مقف] Exhauſtire *pullum cameli omne lac, quod eſt in ubere matris.*

امتكار *imtikār.* s. *V.* [8. *a* مكر] 1) Tingere rubrica. *Tingere con rubica, terra di color roſſo. Wan.* 2) Dolum ſtrui, circumveniri. *Gol.*

امتكاك *imtikāk.* s. *V.* [8. *a* مكّ] *i. q.* امتقاف *imtikāk.* Exhaurire *pullum cameli omne lac, quod eſt in ubere matris. Wan.*

امتلاء *imtilāʾ.* [8. *a* ملأ] Impleri, repleri

امتلا *imtilā.* s. *n. f.* Repletio, oppletio. *Ripienezza, indigeſtione.* ¶ امتلا اد *imtilā ei.* Oppletum eſſe. *Eſſer ripieno.*

امتلاج *imtilāǧ.* s. *V.* [8. *a* ملج] Sugere, exſugere *lac. Wan.*

امتلاخ *imtilāch.* s. *V.* [8. *a* ملخ] 1) Evellere, extrahere. *Wan.* 2) Detrahere *de equite equi frænum ſeu habenam. Gol.*

امتلاذ *imtilāẓ.* s. *V.* [8. *a* ملذ] Dono, gratis accipere. *Gol.*

امتلاط *imtilāṭ.* s. *V.* [8. *a* ملط] Adſe rapere, abripere. *Gol.*

امتلاع *imtilāʿ.* s. *V.* [8. *a* ملع] 1) Celeriter incedere *camelitim.* 2) Rapide tranſire. 3) Excoriare *ovem.* 4) Cum celeritate abripere *aliquid. Gol.*

امتلاق *imtilāk.* s. *V.* [8. *a* ملق] 1) Delere. 2) Educere. 3) Egredi. *Gol.*

امتلال *imtiʾlāl.* s. *V.* [8. *a* ملّ] 1) Supponere cineribus calidis *panem. Wan.* 2) Feſtinare *in inceſſu.* 3) Certæ religioni, *vel* legi ſe dicare. 4) Celeriter tranſire. *Gol.*

امتنا *imtinā.* s. *V.* [8. *a* مني] Venire *in vallem Meccæ, quæ Mina dicitur, ibique* ſubſiſtere. *Gol.*

امتناح *imtināḥ.* s. *V.* [8. *a* منح] 1) Accipere donum. 2) Cumulari *opibus a Deo. Gol.*

امتناع *imtināʿ.* s. *V.* [8. *a* منع] 1) Retrahere *manum*, & abſtinere *a re aliqua. Wan.* 2) Recuſare, denegare. 3) Prohibere, impedire. 4) Nolle abſtinere. *Gol.*

امتناع *imtināʿ.* s. *n. f.* 1) Abſtineotia. 2) Recuſatio. ¶ امتناع ايتمك *imtināʿ* s. Renuere, recuſare, ſe coercere. *Ricuſare, ritirarſi, aſtenerſi.* اوتوز اچه وظيفه‌دن زياده قبولندن امتناع ايتدلر *otuz akča wæẓyfeden zyāde kæbūlinden imtināʿ itmiſler.* Recuſarunt acceptare quid ultra ſtipendium triginta aſprarum. *Fecero difficoltà di ricevere maggior ſtipendio di* 30. *aſpre.* تسليم حصارين امتناع ايتدى *teslīmī hyſārden imtināʿ itti.* Recuſavit dedere arcem. *Ricusò di voler rendergli la fortezza.* دفع خصومت و نزاع واصل حدّ امتناع اولمامشدر *def-ʿ chuſūmetū nizāʿ wāſyli hæddī imtināʿ olmamiſtūr.* Sublatio hoſtilitatis, & contentionis nondum pervenit ad terminum impoſſibilitatis. *L' oſtilità non era paſſata a quel grado, che non ſi poſſa appianare. Sæ.*

امتنان *imtinān.* s. *V.* [8. *a* منّ] Exprobrare *benefactum. Gol.*

امتنان *imtinān.* s. *n. f.* 1) Obligatio *ob beneficium.* 2) Exprobratio *beneficii. Obligo, obligazione, rimprovero. Sæ.* ¶ اعانت امتنانی جالب دگلدر *i-ānetī ghālib imtinānī ğiālib degüldür.* Juvare victorem non attrahit obligationem, *q.* non obligat eum. *L'aiutare il vincitore non reca al vincitore obligazione. Sæ.*

آمته *āmete.* p. *n. f.* 1) Fasciculus lignorum. 2) Ligna ad rogum parata. *Ferh.*

امتها *imtihā.* s. *V.* [8. *a* مهو] Attenuare, exacuere *scalprum sutorium. Gol.*

امتهاج *imtihāğ.* s. *V.* [8. *a* هجم] Deliquium pati, deficere *spiritum.*

امتهان *imtihān.* s. *V.* [8. *a* مهن] 1) Pro vili haberi. 2) Debilem reddere. *Wan.* 3) In famulum adscisci. 4) Servium in se suscipere. *Gol.*

امتياح *imtijāh.* s. *V.* [8. *a* موح] 1) Movere corpus huc illuc *in incessu. Wan.* 2) Donare. 3) Intercedere *apud principem pro alio. Gol.*

امتياد *imtijād.* s. *V.* [8. *a* مأد] Acquirere, luctari. *Wan.*

امتيار *imtijār.* s. *V.* [8. *a* مأر] *i. q.* احتقاد *ihtikād.* Deficere *pluviam. Wan.*

امتيار *imtijār.* s. *V.* [8. *a* مير] Prospicere, *de commeatu. Wan.*

امتياز *imtijāz.* s. *V.* [8. *a* ميز] Segregare, disgregare *populum alium ab alio. Wan.*

امتياز *imtijāz.* s. *n. f.* 1) Separatio, distinctio, differentia, discrimen. 2) Eminentia, excellentia. *Separazione, differenza, & preeminenza. Sæ.* ¶ امتياز بولمق *imtijāz bulmak.* Eminere, præcellere. *Passare gl' altri* زور حسن و بها ايله امتياز بولمش *zīwerī hüsnü behā ile imtijāz bulmiš.* Pulchritudinis orpatu is pereminet omnes. *Sorpassa in beltà tutte le altre. Sæ.* مزيد شجاعت و كمال استطاعت ايله امتيازلرى سببيله *mezīdi šeğiā-ēt we kemāli istytā-ēt ile imtijāzleri šebebī ile.* Eo, quod præcelleret omnes strenuitate, & potentia. *Per la sua gran potenza, e valore. Sæ.*

امتياف *imtijak.* s. *V.* [8. *a* مبق] 1) Invalescere, vehementem esse *iram. Wan.* 2) Cum singultu, & quasi cum angustia emittere spiritum *e pectore, quemadmodum plorabundi pueri facere solent.*

امثال *imsāl.* s. *n. f.* 1) *pl. a* مثل *misl.* Similes, pares. *Simili, cose simili.* 2) *pl. a* مثل *mesel.* Fabulæ, adagia. *Favole, proverbj.* ¶ بونك امثالى چوق كاره قادر ايمش *bunūn-emsāli čiok kāre kādyr imiš.* Potest conficere multa hujusmodi opera. *Gli basta l' anima di far molte cose di questa sorte. Eb.*

امثال *imsāl.* s. *V.* [4. *a* مثل] Exemplum statuere *puniendo aliquem.* 2) Pœnam talionis infligere *alicui. Wan.*

امثل *emsel.* s. *compar. pl.* اماثل *emāsil.* 1) Similior. 2) *part.* Exemplo laudis conspicuus, singularis, præstantissimus. *Somigliantissimo, famoso, eccellente.*

امثله *emsile.* s. *n. f. pl. a* مثال *misāl.* Exempla, paradigmata, fabulæ, historiæ. *Essempi, & favole, racconti. Hoc nomine etiam venit apud grammaticos prima grammatices arabicæ pars, quæ exhibet omnes inflexiones conjugationis tam in activo quàm in passivo.*

امثن *emsen.* s. *part. fœm.* مثنا *mesnā.* Qui urinam continere nequit. *Gol.*

امثول *imsul.* s. *n. f.* Versus, sententia, aliquid recitari dignum. *Gol.*

امج *emeğ.* s. *n. f.* 1) Calor, æstus. 2) Sitis, 3) *Utriusque* vehemens. 4) *part.* Valde calidus, fervens. *Gol.*

امجاج *imğāğ.* s. *V.* [4. *a* مج] 1) Currere incipere *equum.* 2) Proficisci, peragrare *regionem. Gol.*

امجاد *emğiād.* s. *part. pl. a* امجد *meğīd* ماجد *mağid.* Glorioši, nobilissimi. ¶ اولاد امجادلرى *ewlādī emğiādleri.* Filii ejus nobilissimi. *La di lui prole nobilissima. Sæ.* II. نهاد * نژاد

امجار *imğiār.* s. *V.* [4. *ab imf.* مجر] Emere, *aut* vendere *in mercatu* pullum adhuc in ventre matris existentem, *quod lege vetitum. Wan.*

امجال *imğiāl.* s. *V.* [4. *a* محل] Callum contrahere manus *ex labore. Wan.*

امجحتن *emğæchten.* p. *V.* Avide cupere, appetere aliquid. *Bramare con ingordigia.*

امجد *emğed.* s. *compar. pl.* اماجد *emāğid.* اولورف *ulurak.* t. Major. *Più grande, glorioso.* ¶ فرزند امجد و ارشدى *ferzendī emğedū eršedi.* Filius ejus glorioſissimus, & viæ salutis tenacissimus. *Ik.* بر شاب امجد *bir šābbī emğed.* Adolescens præclarior. *Ik.*

امحك *emğek.* t. *n. f.* Papilla, guttulus, *seu* quod impoonitur ori fugentis quid. *Capitello delle poppe, pizzo delle mammelle, e di altre cose da succhiare.*

امحاء *immihā-e.* s. *V.* [7. *a* محو] Deleri. *Esser cassato, cancellato. Wan.*

امحاج *imhāh.* s. *V.* [4. *a* مج] Atteri *vestem.*

امحاش *imhāš.* s. *V.* [4. *a* حش] Urere, ustulare. *Brucciare. Wan.*

امحاص *imhāṣ.* s. *V.* [4. *a* محص] Fulgorem efferre *solem, ut post eclipsin. Gol.*

امحاض

امحاض *imhāẓ.* s. *V.* [4. *a* محض] 1) Lac merum bibere *citra aquæ miſturam. Wan.* 2) Sincerum commonſtrare amorem.

امحاف *imhak.* s. *V.* [4. *a* محف] 1) Perire. *Wan.* 2) Deſtituere *Deum aliquem benedictione.* 3) Evaneſcere. *Gol.*

امحاك *imhāk.* s. *V.* [4. *a* محك] Moroſum, exoſum eſſe. *Gol.*

امحال *imhāl.* s. *V.* [4. *a* محل] 1) Sterilem eſſe, & exareſcere *terram.* 2) Sterilitatis noxam pati *populum. Gol.*

امحص *emhaṣ.* s. *part.* Qui promiſcue accipit excuſationem cujuſvis, *ſive verum quis, ſive falſum dicat. Gol.*

امحوضة *imhūẓat.* s. *n. f.* Sincerum & fidele monitum. *Gol.*

امحاخ *imchāch.* s. *V.* [4. *a* مخ] 1) Medulloſum eſſe *os.* 2) Saginare *camelum. Ingraſſare, metter in iſtia il camelo. Wan.* 3) Pulpoſam evadere *ſegetem.* 4) Succulentum eſſe *lignum. Gol.*

امخاض *imchāẓ.* s. *V.* [4. *a* مخض] Idoneum eſſe *lac, ut* concutiendo eliciatur butyrum. *Wan.*

امخاط *emchāt.* s. *n. f. pl. a* مخط *mæchyt.* Principes generoſi, & liberales. *Gol.*

امخاط *imchat.* s. *V.* [4. *a* مخط] Emittere, jacere *ſagittam. Wan.*

آمختن *āmüchten.* p. *V. pro* آموختن *āmüchten.* 1) Diſcere. 2) Docere. *Ferh.*

آمخته *āmüchte.* p. *part. paſſ.* Doctus, edoctus.

آمد *amed.* p. 3. *perf. præt. ab* آمدن *āmeden.* Venit. *E venuto.* ¶ آمد شد *āmed šūd.* 1) Iens & veniens, viatores. *Paſſaggieri.* 2) Ingreſſus, ac egreſſus. *Andar, e venire. Ik.*

آمد *āmed.* p. *n. p.* Nom. urbis in armenia. *Caſt.*

آمد *āmid.* s. *n. f.* 1) Onuſta navis. 2) Nom. urbis, *nempe* Amida, *hodie Meſopotamiæ metropolis, Turcis* كره آمد *kara āmid dicta. Gol.*

امد *emd.* p. *n. f. i. q.* هنگام *hengām.* Tempus. *Ferh.*

امد *emed.* s. *n. f.* 1) Finis vitæ. 2) Principium vitæ. 3) Spatium temporis, ætas. 4) Terminus in hyppodromo. 5) Ira. *Eſtremità, meta, termine, tempo, età. Gol.* ¶ امد مديد و عهد بعيد *emedi medid wę ẓhēẏ bæ-ẏd.* Longum tempus, & magnum temporis ſpatium. *Gran ſpazio di tempo, lungo tempo. Sæ.* امد بسيرده *emedi iesīrde.* Brevi temporis ſpatio. *In poco ſpazio di tempo. Sæ.* بو امد قليلده *bu emedi kælilde.* Hoc exiguo temporis curriculo. *In queſto poco ſpazio di tempo. Sæ.*

امد *ūmid.* s. *part.* Plenus ſive bono, ſive malo *vir. Gol.*

امدا *emdā.* s. *n. f. pl. a* مدي *mūdj.* Menſuræ in Syria, & Aegypto uſitatæ. *Gol.*

امدا *imdā.* s. *V.* [4. *ab inuſit.* مدى] 1) Moram concedere, tolerare. 2) Conſenescere, provectioris ætatis eſſe. 3) Multum lactis propinare. *Gol.*

امداد *imdād.* s. *V.* [4. *a* مدّ] 1) Atramento inſtruere *atramentarium.* 2) Dare *alicui* in calamo *tantum atramenti, quantum ad ſcribendum ſatis eſt.* 3) Succulentam evadere plantam ſpinoſam عرفج *arfaǧ dictam.* 4) Propinandam dare *camelo* aquam *cum farina mixtam. Wan.* 5) Extendere, producere *terminum.* 6) Auxilio juvare *exercitum.* 7) Vulnus crudeſcere, & producere *pus. Gol.*

امداد *imdād.* s. *n. f.* Subſidium, ſuccurſus, auxilium. *Soccorſo, aiuto.* ¶ امداد تخت خدا داد و رهنموني اسعاد رب العباد ايله *imdādī bæchtȳ chudā dād, we rehnümünii is-ādi rebbül ẏbād ile.* Comitante fortuna, & juvante Deo. *Sæ. Con la ſcorta, & aſſiſtenza divina. Br.* امداد *imdād* s. امداده *imdādē* ōudāde *gelmek* كلمك امداد ويرمك *imdād wirmek.* امداد يتشرمك *imdād ietiſtürmek.* Suppetias ferre. *Dar ſoccorſo, aiuto.* امداد اسمك *imdād iſtemek.* Suppetias, opem petere *Dimandar aiuto, chieder ſoccorſo.*

امدان *imiddān.* s. *part.* Salſa vehementer *aqua. Gol.*

آمدانه *āmedāne*, & آمداني *āmedānī.* p. *adj.* Adventitius, accidentalis, caſualis. *Accidentale, caſuale.*

امدة *ūmdet.* s. *n. f. i. q.* بقية *bækỹjet.* Reliquum, reliquiæ, quæ ſuperſunt. *Gol.*

أمدر *emder.* s. *part. fœm.* مدراء *müderāe.* 1) Inflata habens hypochondria. 2) Sordida & ſtercore inquinata *hyæna.* 3) Colore fuſco corporis reſplendens *hyæna. Wan.*

أمدش *emdeš.* s. *part. fœm.* مدشاء *mudšae.* Flexibili, gracilique manu præditus *vir. Wan.*

آمدشد *āmedšūd.* p. *comp. ex* آمدن *āmeden* & شدن *šūden.* Ivit redivit. ¶ اول حاليدن آمدشد ابدنلره بر دورلو رنجده وبرليه *ol ǧianibden āmedšūd edenlere bir durlu renǧide wirilmeje.* Ne quid incommodi afferatur ex illis partibus venientibus, & redeuntibus. *Ll.*

آمدشدن *āmedšūden.* p. *V. comp.* Ire, redire. *Andar, venire.*

آمدن *āmeden.* p. *V.* كلمك *gelmek.* t. Venire, advenire. *Venire.* ¶ خوش آمدي *choš āmedi.* Bene veniſti.

آمدنگاه *āmedengāh.* p. *n. f. comp.* Locus, ad quem venitur, deſtinatus ad conveniendum. *Caſt.*

آمدنی *āmedeni.* p. *n. f.* Adventus. *Venuta, arrivo. Caſt.*

آمدوحه *ümdühæt.* a. *n. f. pl.* امادیح *emādih.* 1) Laus 2) Res laudabilis, laudabile factum. *Gol.*

آمده *āmede.* p. *part.* گلمش *gelmiſ,* & کلیجی t. *geliği.* 1) Qui venit. 2) Venieos. *Venuto,* & *che viene.*

امدی *imdi.* t. Ergo, igitur, itaque. *Dunque, per ciò, per tanto.* ¶ دی امدی *de imdi.* Eia ergo, agedum. *Sù dunque.*

امدیه *emdijet.* a. *n. f. pl. a* مدی. Stagni, piſcinæ. *Wan.*

امزا *imzā.* a. *V.* [4. *a* مذی] 1) Paſtum dimittere *equum. Wan.* 2) Lenonis more alios admittere *ad propriam uxorem.* 3) Valde diluere *vinum. Gol.*

امزار *imzār.* a. *V.* [4. *a* مذر] Corrumpere *ovum gallinam,* computreſcere facere. *Gol.*

امذح *emzah.* p. *n. f.* 1) Femorum intertrigini obnoxius. 2) Fœtens. *Gol.*

امذلال *imzilāl.* a. *V.* [9. *a* مذل] Torpere, languere. *Gal.*

آمر *āmir.* a. 1) *part.* Imperium exercens. 2) Dies unus ex الجوز *el-ğūz antiquo idiomate, nunc* menſis محرم *muharrem. Gol.*

امر *emr.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Mandare, jubere. 2) Imperium obtinere, principem fieri. 3) Vehementem, durum eſſe. *Wan.* 4) Multum facere, multiplicare. *Gol.*

امر *emr.* a. *n. f. pl.* امور *ümür.* Res, negotium. *Coſa, negozio, affare, particolare, atto.* ¶ امر ظاهر دی *emrî ẓāhyr dür.* Res eſt certa, evidens. *E coſa notoria. Ik.* بر امر خطیر و مهم مدت مصیردہ *bir emrî ehatyr we mühimmî ýyzzet mæsyrde.* Io negotio arduo, & glorioſo. *In una impreſa ardua, e glorioſa. Sa.* امر مهم *emrî muhimm.* Magni momenti negotium. *Affare d'importanza. Ll.* امر مسافرت تمام اولدقدن صکره *emrî müsāferet temām oldukten ſon-ra.* Re hoſpitalitatis completa. *Compita che fù la coſa delli trattamenti dovuti ad un foraſtiere. Eb.*

امر *emr.* a. *n. f. pl.* اوامر *ewāmir.* فرمان *fermān.* p. بویورلدی *bujurildi.* t. 1) Mandatum, edictum. 2) Decretum, diploma. *Ordine, precetto, diploma.* 3) *in Gramm.* Imperativus verbi affirmans. *Nam negans vocatur* نهی *nehj. Imperativo del verbo.* ¶ الله امری اوزره *allāh emrî üzre.* Juxta præceptum Dei. *Come Dio commanda. Eb.* امر الله *emr āllāhūn.* Dei eſt imperium. *Tocca a Dio a comandare.* امر حدا ایله *emrî ehudā ile* امر حق ایله *emri hakk yle.* Dei permiſſu, Dei juſſu. *Per permiſſione di Dio.* امر معروف نهی منکر *emrî ma·rūf*)(*nehjî munker.* Præceptum divinum affirmativum, præcipiens. *Precetto affermativo.* امری بول *iat emrī.* Litteræ paſſus. *Paſſaporto. Ita voeantur litteræ commeatus, quæ apud portam ottammanicam peregrinantibus diſtribuuntur, nam quæ in confiniie a gubernatoribus turcicis dari ſolent,* بویورلدی *bujurildi vocantur.* امر آخر ارسالده محتاج اولمیه‌سز *emrî āchær irsāline muhtāğ itmejeſyz.* Non facite, ut vobis mittendum ſit iteratum mandatum. *Non fate, che ſia neceſſario mandarvi un' altra Commandamento. Ll.* امر *emr.* Mandare. *Commandare.* امر اولنمش *emr olunmiſ.* Mandatus. *Commandato, ordinato.* امرکر اوزره عمل اتدم *emrün-üz üzre āmel ittüm.* Juxta mandatum veſtrum proceſſi. *Hò eſſeguito, poſto in effetto il commandato voſtro. Ll.*

امر *emer.* a. *n. f. pl. ab* امرا *emeret.* Cippi exigui io deſertis. *Gol.*

امر *emer.* p. *n. f.* Finis negotii. *Ferh.*

امر *imer.* a. 1) *n. f.* Mandatum ſeverius. 2) *part.* Dura, & gravis *res.* 3) Admiranda *res. Gol.*

امر *emerr.* a. 1) *compar.* Amarior. 2) *n. f.* Malum, infortunium. ¶ الامران *el-emerrāni, duale.* Paupertas & decrepita ſenectus. امر صغدا *emerrü ākten.* Solidius certiuſque rem ſuam ageos, & fœderis tenacior. *Gol.*

امر *immer* a. *n. f.* & *part.* 1) Imbecillis mente, imprudens *vir.* 2) Fœtus exiguus generis ovilli, parvus agnus. *Gol.*

امرا *imrā.* a. *V.* [4. *a* مرا] Bene proficere *cibum. Gal.*

امرا *imrā.* a. *V.* [4. *a* مری] Lac radiatim emittere *camelitim. Wan.*

امرا *imree.* a. *n. f.* 1) Vir. 2) Lupus. *Gal.*

امرا *ümerā.* a. *n. f. pl. ab* امیر *emür.* بکلر *begler* t. Principes, gubernatores, nobiles. *Prencipi, governatori.* ¶ امرای کرام *ümerāī kirām.* Magni principes. *V.* پاشا

امرات *emrāt.* a. *n. f. pl. a* مرت *mert.* Solitudines herbæ expertes. *Gol.*

امراج *imrağ.* a. *V.* [4. *a* مرج] 1) Libere dimittere, *ut* DEUS *maria.* 2) Abortu ejicere *camelitam fœtum* ſanguine, & phlegmate miſtum. 3) Paſcere *jumenta.* 4) Corrumpere, ſeu violare *fœdus. Gol.*

امراح *imrāh.* a. *V.* [4. *a* مرح] *Avenam* Lubentem, agilemque valde, & hilarem reddere *equum. Gol.*

امراخ *imrāch.* a. *V.* [4. *a* مرخ] Emollirè copioliore aqua, atque extenuare *maſſam. Wan.*

امرار *emrār.* a. *n. f. pl. a* مر *mürr.* Robora corporum, *etiam* biles. *Gol.*

امرار *imrār.* a. *V.* [4. *a* مر] 1) اجي *āgid.* ot. Amarum eſſe. *Eſſere amaro.* 2) Amarum efficere. *Far amoro. Wan.* 3) Humi ſternere *aliquem.* 4) Aonara loqui. 5) گچورمك *geċürmek.* t. Facere ut tranſear, perducere. *Far paſſare.* 6) ايپي محكم يو مك *ipi muhkem böknek.* t. Funem valde, & firmiter torquere. 7) Granis nigris amaris, *ſeu* uſtilagine infectum eſſe triticum. *Gol.* ¶ امرار خاصه‌ى نظر مكرره اقدام ممكن اولميوب *imrārī chāmei næzerī mükerrere yktām mümkin olmajup.* Cum non licuerit revidere, aut relegere opus. *Non eſſendo ſtata poſſibile, di far paſſar la penna alla riviſta dell' opera. Ik.*

امراس *emrās.* a. *n. f. pl. a* مرسة *mereſet.* Funes. *Wan.*

امراس *imrās.* a. *V.* [4. *a* مرس] 1) Jubere infigi *manum rei.* 2) Delapſum in latera trochleæ *funem* reducere in locum ſuum. *i. e.* in trochleæ ambitum. *Wan.* 3) Abſtergere *manum ſuam mantili. Gol.*

امراش *emrāś.* a. *n. f. pl. a* مرش *mereś.* Terræ quaſi raſæ, & ſubactæ *a pluvia Gol.*

امراض *emrāż.* a. *n. f. pl. a* مرض *mæræż.* Morbi. *Infermità, malatie.* ¶ امراض محلغه *emrāży muchtelife.* Varii morbi. *Diverſe infermità. Sæ.* امراض بلغميه *emrāży bælghæmije.* Morbi phlegmatici. *Sæ.* امراض مآبيه *emrāży meebije.* Morbi peſtilentiales. *Bob.*

امراض *imrāż.* a. *V.* [4. *a* مرض] 1) In morbum conjicere, *ut DEUS aliquem.* 2) Infortunium ſupervenire *opibus alicujus. Wan.* 3) Aegrotum inveoire. 4) Morbida habere, infeſtata morbo pecora. 5) Propinquum eſſe rectæ ſententiæ, & rarioi. *Gol.*

امراط *imrāt.* a. *V.* [4. *a* مرط] 1) Delapſis immaturis dactylis nudari *palmam. Gol.* 2) Tempus eſſe, ut evellantur, *aut* idoneos eſſe ad evellendum *pilos. Wan.*

امراع *emrā'.* a. *n. f. pl. a* مرع *meri'.* Paſcua pabulo abundantia. *Wan.*

امراع *imrā'.* a. *V.* [4. *a* مرع] 1) Pabulo & proventu abundare *vallem.* 2) Uberem ac herboſum invenire *locum.* 3) Multo oleo inuogere *caput. Wan.* 4) Loco herboſo paſcentia habere pecora. 5) Emittere *urinam merdamve* præ metu. *Gal.*

امراغ *imrāgh.* a. *V.* [4. *a* مرغ] 1) Emittere ore ſalivam *ſeu* effluere ſinere. *Wan.* 2) Multa citra propoſitum garrire, blaterare. 3) Multa aqua imbuere *farinæ maſſam*, ut tenuis evadat. *Gol.*

امراف *imrāf.* a. *V.* [4. *a* مرف] 1) Multum juſculi capere *allam.* 2) Evellere lanam *e pelle. Wan.*

امران *emrān.* a. *n. f.* Nervus *ſeu* tendo cubiti. *Gol.*

امران *imrān.* a. *V.* [4. *a* مرن] Valde ſenem eſſe. *Wan.*

امران *emerrān.* a. *n. f. dual.* Paupertas, & decrepita ſenectus. *q.* duo valde amara. *Gol.*

امرت *emret.* a. *n. f.* 1) Signum lapideum minus, *quad in deſerta figitur*, cippus *ad indicandam viam.* 2) Præceptio ona, imperium, mandatum. *Gol.*

امرت *imret.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Evadere امير *emīr*, imperatorem, principem. 2) Imperio, & præfectura pollere. *Gol.*

امرت *imret.* a. *n. f.* 1) Imperii comiſſi præfectura. 2) Acceſſio, & incrementum *opum.* 3) Erogatio *opum.* 4) Adminiſtratio *opum. Gol.*

امرة *immeret.* a. *n. f.* 1) Imbecillis mente, imprudens vir. 2) Fœtus parvus *ovis.* 3) Agnus. *Gol.*

امرد *emred.* a. *part.* 1) Imberbis *juvenis. Giovine ſbarbata.* 2) Pilis prominioribus pedum carens *equus Gol.* 3) Follorum expers *ramus. Wan.*

آمرزا *āmürzā.* p. *adj.* Remittens, condonans.

امرزا *imyrzā, vul. myrza, vel murza.* a. p. *n. f.* 1) Eques Tartaricus. 2) *in Perſia* Princeps. *Nobile Tartaro, e Prencipe in Perſia. Sæ. Ll.*

آمرزش *āmürziś.* p. *n. f.* Remiſſio, igooſcentia. *Caſt.*

آمرزگار *āmürzſikār.* p. *n. f. comp.* Coodonator. *Ferh.*

آمرزيدن *āmürzīden.* p. *V.* يارلغمق *jarlyghanmak*, & اسيرگمك *efirgemek.* t. 1) Remittere *peccata.* 2) Pervenire. *Ferh.* 3) Miſereri. *Perdonare*, & *aver compaſſione. Caſt.*

امرط *emret.* a. *part.* & *n. f.* 1) Corporis parte glaber, ſine pilis. 2) Alis noda *fagitta.* 3) Latro. *Wan.* 4) Agilis. 5) Rara habens ſupercilia. 6) Ophthalmia laborans. 7) Defluvio pilorum affectus *lupus. Gol.*

امرع *emrū'.* a. *n. f. pl. a* مرع *merȳ'.* Proventu, & pabulo abundantes terræ. *Wan.*

آمرغ *āmrugh.* p. *adj.* & *adv.* 1) Parum. 2) Paucus. 3) Aliquot. *Caſt.*

آمرغ *āmurgh.* p. *n. f.* 1) Quantitas exigua. 2) Emolumentum, & utilitas. 3) Statura corporis. *Ferh.*

امرنمك *imrennek.* t. *V.* Appetere, æmulari. *Appetire, venir voglia.*

امروت *emrūt.* p. *n. f.* Pyrum. *Pero. i. q. ſequens.*

امرود *emrūd.* p. *n. f.* آرمود *ārmud.* t. Pyrum. *Pero.* ¶ امرود اغاجي *emrūd, Albero di pero.* بـــوزدغان ارمودي *buzdyghan armudy.* Pyrum Pompeianum. *Peri buoni criſtiani.* مسكت ارمودى *miſket armūdi.* Muſcatum, Appianum pyrum. *Pere moſcatelle.* بك ارمودى *beg armūdi.* Falernum pyrum. *Bergamotte.*

امروز *imrūz.* p. *adverb. compoſ. pro* اين روز *īnrūz.* Hodie. *Oggi.*

امروزكي *imrūzkī.* p. *adj.* Hodiernus. *D'oggi.*

امروزينه *imrūzīne* p. *adj.* Hodiernus. *Cuſt.*

امروعة *imrū-ĕt.* a. *n. f.* Cultu, & proventu, ac pabulo abundans *terra. Wan.*

امروغ *emrūgh.* p. *adj.* 1) Altus, excelſus. 2) Venerabilis. 3) Terribilis, horreodus. 4) Modicus, parum. *Coſt.*

امر *emre.* a. *part.* 1) Oculos vitiatos habens *homo. Won.* 2) Albicans, ſplendeosque *vinum. Gol.*

امراح *imzāh.* a. *V.* [4. *a* مزح] In pergulam ducere *vitem. Gol.*

امرر *emzer.* a. *compar.* Fortior. *Wan.*

امرغنمق *imyzghanmak.* t. *V.* Dormitare. *Sonnacchiore.* ¶ اويانغلغله امرغنمق اراسنده *ojānyklyghyle ymyzghanmak arāſinde iken.* Inter vigiliam, & ſomni initium. *Sendo trō'l vegghiare, e'l ſonnacchiore. Teſ.*

امزرمك *emzürmek.* t. *V. tranſ.* ارضاع *irzāᶜ.* a. بستن *biſten* p. 1) Lactare. 2) Sugendum dare. *Allattare, far ſucchiare.* ¶ اوغلانى امزرن *oghlani emzüren.* Lactatrix, nutrix. *Che allatta il bambino.* امزرجي *emzürigi. Idem.*

امزك *emzek.* t. *n. f.* Roſtrum, guttus *aqualis, vel alterius vaſis, ex quo ſugi poteſt. Boccolo, connuccio da ſucchiare.*

آمس *āmus.* p. *n. f.* Poculum magoum vini. *Ferh.*

امس *ems.* a. *n. f.* 1) Dies heſterous. 2) Tempus propinquum.

امس *emse,* ﷺ الامس *el-emſe.* a. *n. f. adverbialiter poſitum.* Heri.

امش *emeſs.* a. *part.* 1) Plus, majus. 2) Principalis. *Gol.*

امسا *imsā.* a. *V.* [4. *a* مسا] 1) Protervum eſſe. 2) Mediam tenere *viam.* 3) Excitare diſcordiam. *Gol.*

امساء *imsāe.* a. *V.* [4. *a* مسو] 1) Veſperaſcere, *vel* veſperi aliquo advenire. *Wan.* 2) Evadere infelicem. *Gol.*

امساح *emsāh.* a. *n. f. pl. a* مسح *miſh.* Sagmata *camelorum, mulorum. Wan.*

امساس *imsās.* a. *V.* [4. *o* مس] 1) Tangere jubere. *Wan.* 2) Contiguum efficere. *Gol.*

امساك *imsāk.* a. *V.* [4. *a* مسك] طوتمق *tutmak,* ﷺ : منع *menᵃ* a. t. 1) Tenere, contioere. *Wan.* 2) Prehendere. 3) Parce vivere. 4) Cohibere ſe, abſtinere. *Tenere, ritenere, riſervare, ſparmiare, riſparmiare, oſtenerſi. Teſ*

امسخ *emsach.* a. *part.* Inſipidior. *Gol.*

امسلة *emsilet.* a. *n. f. pl. a* مسل *meſel.* Loca fluentis aquæ.

امسوح *emsūh.* a. *n. f.* Tabula, & aſſer quivis oblongior *navis. Gol.*

امسوخ *emsūch.* a. *n. f.* Plantæ nodoſæ ſpecies, *foliis fere olivæ, fructu rubro, adſtringente amarore. Gol.*

امسيّة *umſijet.* a. *n. f.*)(صبحة) Veſpertinum tempus. *Wan.*

امشا *imshā.* a. *V.* [4. *a* مشو] 1) Jubere incedere. 2) In inceſſu dirigere. 3) Pecoribus abundare. 4) Solvere *ventrem. Wan.*

امشاج *emshāǧ.* a. *part. pl. a* مشج *meshiǧ.* Mixtæ *res. Wan.*

امشار *imshār.* a. *V.* [4. *a* مشر] 1) Germinare *plantam.* 2) Virorem, plantaſque ſuas efferre *terram. Wan.*

امشا سپند *emshā ſpend.* p. *n. f.* Angelus. *Ferh.*

امشاش *imshāsh.* a. *V.* [4. *a* مشّ] 1) Medulloſum eſſe *os, pec.* capite ſuo, & extrema parte. 2) Obtingere, contingere *alicui. Gol.*

امشاط *emshāt.* a. *n. f. pl. a* مشط *mūshŭt.* Pectines. *Wan.*

امشاق *imshāk.* a. *V.* [4. *a* مشق] Percutere ſcutica, flagellare. *Gol.*

امشب *imsheb.* p. *adv. compoſ.* بو كيجه *bu giǧe.* t. Hac nocte. *Queſta notte.*

امشك *emshok.* a. *part.* Intertrigini obnoxia habens femora. *Gol.*

امشمك *emishmek.* t. *V. cooper.* 1) Sugere ſe invicem. 2) Labia ſibi invicem fugere, ſe mutuo oſculari. *Succhiarſi le lobra.*

آمص *āmys.* a. *n. f.* 1) Caro cruda aceto impoſita. 2) Cibus *paratus ex carne vitulina cum cute:* 3. *i. q.* امبص *emȳs.* Jusculum *cibi, qui* سكباج *ſikbāǧ, dicitur, refrigeratum, pinguedine per colationem prius exempto. Gol.*

امصاح *imsāch.* a. *V.* [4. *o* مصح] 1) Carpere *folio.* 2) Frondere *plontam. Gol.*

امصار *emsār.* a. *n. f. pl. a* مصر *mysyr.* Urbes *pec.* magnæ. *Le città grandi.* ¶ ملوك ممالك و امصار *mūlūkī memālikŭ emsār.* Reges regnorum, & urbium, ac regionum. *Li rè di provincie, & città. Sæ.*

امصاص

امصاص *imsās.* s. *V.* [4. *a* مصّ] Sorbendum, *vel* fugeodum dare. *Gol.*

امصاع *imsā'.* s. *V.* [4. *a* مصع] 1) Imminuto lacte esse *camelitem. Wan.* 2) Tales camelites habere *virum.* 3) Fructus suos producere *lycium arborem. Gol.*

امصال *imsāl.* s. *V.* [4. *a* مصل] 1) Mulgendo prorsus exhaurire *oves.* 2) Immaturum fœtum instar molis carneæ ejicere *mulierem. Gol.*

امصاد *emsūd.* s. *n. f. pl. a* مصاد *mesād.* Vertices montium. *Wan.*

امصيرة *emsīret.* s. *n. f. pl. a* مصيرة *mesīret.* Intestina. *Gol.*

امصوخة *ümsūchæt.* s. *n. f. pl.* امصوخ *umsūch*, & امامصيخ *emāsȳch.* Folium *plantæ* نام *sūmām*, & *plantæ* نصي *næsy. Gol.*

امض *emz.* s. *V. act.* Non curare, negligere *objurgationem. Gol.*

امضا *imzā.* s. *V.* [4. *a* مضي] 1) كچورمك *geçürmek.* t. Facere ut transeat, penetret, & ratum habeatur. *Far passare.* 2) *n. f.* Subscriptio ominis in literis, decretis. *Sot toscrizione, sottoscritta.* ¶ 1 امضا *imzā e.* & *usit.* امضا چكمك *imzā çekmek vel* امضاسني چكمك *imzāsīnī çekmek.* Subscribere. *Sottoscriverſi.*

امضاح *imzāh.* s. *V.* [4. *a* مضح] 1) Imminuere existimationem *alicujus. Wan.* 2) *i. q.* مضح *mæzh.* Diffundere radios suos *solem. Gol.*

امضاض *imzāz.* s. *V.* [4. *a* مضّ] 1) Dolorem parere. 2) *Rem acriorem* urere *oculum. Wan.* 3) Dolere *vulnus. Gol.*

امضاع *imzā'.* s. *V.* [4. *a* مضع] 1) Maturos, & manducabiles dactylos habere *palmam.* 2) Ad manducandum idoneum esse. *Gol.*

امضالق *imzalamak.* t. *V. ex Arabico.* Subscribere. *Sottoscrivere.*

امضوخ *umzūch.* s. *n. f. pl. ab* امضوخة *umzuchæt.* Folia plantæ نام *sūmām dictæ. Wan.*

امضوخة *umzuchæt.* s. *n. f. pl.* امضوخ *umzuch.* Folium plantæ نام *sumām dictæ. Wan.*

امضي *emzā.* s. *compos.* 1) Acutior, magis penetrans. 2) Provectior. *Gol.*

امطا *emtā.* s. *n. f. pl. a* مطا *metā.* Dorsa. *Wan.*

امطا *emtā.* s. *n. f. pl. a* مطو *metw.* Res longæ, & protensæ. *Gol.*

امطاء *imtāe.* s. *V.* [4. *a* مطو] Pro jumento habere. *Gol.*

امطار *emtār.* s. *n. f. pl. a* مطر *mætar.* Pluviæ. *Pioggie. Wan.* ¶ قطرات صبراق اقطار امطار *kætrātȳ ȧbrātī aktārī emtār ġibi ier jüzüne döküldy.* Stillæ lacrymarum ejus instar guttarum pluviæ in terram effusæ sunt. *Le lagrime gli cadevano dagl' occhi come tante goccie di pioggia. Sæ.*

امطار *imtār.* s. *V.* [4. *a* مطر] چوربغدرمق *iaghmur iaghdürmak.* t. Facere pluere, causare, immittere pluviam. *Far piovere.*

امطي *emtȳ.* s. *n. f.* & *adj.* 1) Species lacrymæ, *seu* gummosæ rei, *quæ comeditur.* 2) Aequabilis, & protensus *statura.* 3) Species arboris, *quæ in arenis nascitur. Gol.*

امظاظ *imzāz.* s. *V.* [4. *a* مظ] Siccescere curare *lignum viride, humidumve. Gol.*

امع *imma'*, & امعة *imme-āt.* s. *part.* 1) Imbecillis mente. 2) Inconstans. 3) Qui cibum alienum captat, & non vocatus ad mensam accedit. *Gol.*

امعا *em-ā.* s. *n. f. pl. a* معي *mæ'j*, & معا *my-ā.* Intestina. *Wan.*

امعار *im-ār.* s. *V.* [4. *a* معر] 1) Penu vitorio destitui. *Gol.* 2) Pauperem evadere. *Wan.* 3) Exuere opibus. *Gol.*

امعاز *im-āz.* s. *V.* [4. *a* معز] Abundare *capris. Wan.*

امعاض *im-āz.* s. *V.* [4. *a* معض] 1) Male habere *aliquem.* 2) Ira ac dolore afficere *Gol.*

امعاط *immi-āt.* s. *V.* [7. *a* معط] Glabro corpore, sine pilis esse. *Wan.*

امعاق *em-āk.* s. *n. f. pl. a* معاق *māk.* Deserta magna.

امعاق *im-āk.* s. *V.* [4. *a* معق] Profundum efficere. *Gol.*

امعال *im-āl.* s. *V.* [4. *a* معل] 1) Pessumire *negotium.* 2) Celeriter incedere. 3) Deproperare, & male facere *negotium.* 4) Castrare *jumentum. Wan.* 5) Amovere *aliquem ab instituto suo. Gol.*

امعان *im-ān.* s. *V.* [4. *a* معن] 1) Longe progredi. 2) Aufferre, *quod jure debetur alteri.* 3) Humum aqua rigari. *Wan.* 4) Multas habere apes. 5) Paucas habere opes. 6) Obsequi & submittere se. 7) Fluere *aquam.* 8) Abdere se in latibulum suum *lacertam. Gol.*

امعان *im-ān.* s. *n. f.* 1) Acris, intensusque intuitus. 2) Reflexio, consideratio. ¶ 1 امعان نظر *im-ānī nəzar* e. Intense, reflexe aspicere. *Sæ. Guardar intensamente, e considerare minutamente. Eb.*

امعر *em-ār.* s. *part.* 1) Glaber, defluvium pilorum patiens. 2) Paucas herbas proferens *locus. Wan.*

امعز *em-āz.* s. *part.* 1) Dura *terra.* 2) Glarea abundans *locus. Wan.*

امعط *em-āt.* s. *n. f. pl.* معه *mu't.* 1) Lupus. *Wan.* 2) Lupo similis *latro. Gol.*

امعط *em·ɨt.* a. *part.* Glaber, defluvium pilorum patiens. *W'an.*

امعوز *ūm·ūz.* s. *n. f. pl.* اماعيز *emā·ɨz.* 1) Genus caprinum. 2) Agmen *dorcadum, vel caprorum montanorum. Wan. pec. a* 30. *ad* 40. *Gal.*

امغاد *imghād.* v. *V.* [4. *a* مغد] 1) Multum potare, lactare *pullum camelitis. Wan.*

امغار *imghār.* v. *V.* [4. *a* مغر] Inter mulgendum cum lacte sanguinem emittere *ovem, Gol.*

امغاص *emghās.* a. *n. f. coll. pl. a* معص *maghs.* Exquisiti, meliores *cameli, W'an.*

امغال *imghāl.* a. *V.* [4. *a* مغل] 1) Lactare *infantem* gravidam *matrem.* 2) Uno anno bis concipere *ovem.* 3) Bis parere *mulierem. Gal.* 4) Terram cum virenti pabulo vorare, *ac* inde male se habere *camelos. W'an.*

امغر *emghar.* a. *part.* 1) Crine ruber. 2) Rubicunda *cutis.* 3) Ex obscuro rufus *seu* pullus *equus. W'an.*

امفاسيون *umfɨsiūn.* s. *n. f. ex græco.* Omphacium. *Agresto. Gol.*

امق *emæk.* a. *n. f. pra* مأف *meæk.* Angulus *aculi*, qui ad nasum est. *Gol.*

امك *umak*, & *ummak.* v. *V.* Sperare. *V.* امق

امكك *emækk.* a. *part. fæm.* مقّاء *mækkāe.* Corpore oblongus *equus. Gal.*

امكار *imkār.* a. *V.* [4. *a* مغر] Amaram evadere *rem*, & sapore destitui *lac Gol.*

امكال *imkāl.* a. *V.* [4. *a* مقل] Immergere invicem *aquæ. Gol.*

امكاه *emkāh.* a. *part. fæm.* مقهاء *mekhāe.* 1) Cæsio colore prædirus. 2) Longinquus, dissitus. 3) Sterilis *locus.* 4) Rubentes habens oculorum angulos, ac palpebras ex ciliorum *raritate. Gol.*

امك *emek.* v. *n. f.* Labor, *Fatica, travaglio.* ¶ امك جكمك *emek ćekmek.* Laborare. *Faticare, travagliare.*

امّك *emmek.* v. *V.* Sugere, lactare. *V.* امك

امكاج *emkāğ.* p. *adj.* Valde altus. *Ferh.*

امكان *imkān.* a. *V.* [4. *a* مكن] 1) Potentem, compotemve facere. 2) Ova in ventre formare, & colligere *lacertam. Wan.*

امكان *imkān.* s. *n. f.* ممكن اولان *mūmkin olan.* v. Possibilitas. *Possibiltà. Ik. Ah.* امكان اولمامق *imkān olmamak. c. dat. rei; vel infinitivi præcedentis.* Impossibile esse, fieri non posse. *Esser impossibile, non esservi possibiltà. Ik.* دايرهٔ امكانده اولان *dāirei imkānde olan.* Quod possibile est, *Ciò, che è possibile. Ll.* هنوز تحتله امكان بوغ ايكن *henūz tehammüle imkān iogh iken.* Cum nondum possent ferre. *Non potendo per anco sopportare. Ll.* امكان عبور جواز دى *imkāni ūbūr ğewāz dur.* Fieri potest, ut trajiciatur. *Si può passare. Sæ.* دايرهٔ امكانده اولوب *dāirei imkānde olmaiup*, & دايرهٔ امكاندن كذران اولمغين *dāirei imkānden güzerān olmaghyn.* Cum superet possibilitatem, seu humanas vires. *Per esser impossibile, per esser fuori dalla circonferenza della possibiltà. Sæ.*

امكدار *emekdār*, *seu* *emektār* s. *adj.* 1) Laboriosus. 2) Labore confectus. 3) Veteranus, & emeritus *famulus, aut cliens. Lavoratore*, & *antico, e benemerito servo.* معتبر و معتمد قديمي امكدارلرندن اولو ¶ *mu'teberlü mu'temed kadimī emektārlerimüzden ulu kapiğilerimüzden olup kydwetûl emağidi.* Gloriosus N. qui est unus ex æstimandis, & fidis antiquis ac benemeritis clientibus nostris, ac modo unus ex nostris aulicis. *Il tale, ch'è uno delli nostri antichi e fidati servitori, e dipendenti, ora nostro Capiği basi, ò gentiluomo di corte. Ll.*

امكمك *emeklemek.* v. *V.* Laborare. *Lavorare, travagliare.*

امكمك *imeklemek.* v. *V.* Repere. *V.* ايكمك

امكنه *emkine.* s. *n. f. pl. a* مكان *mekān.* Loca, stationes, mansiones. *Sæ. V.* اماسكن

آمل *āmūl.* p. *nom. prop.* Oppidi *in regione* مازندران *māzenderān. Ferh.*

امل *eml.* a. *V. act.* [1. F.] Sperare. *Gol.*

امل *emel.* s. *n. f. pl.* آمال *āmāl* امّيد *ūmid.* v. Spes, desiderium. *Speranza, desiderio, brama.*

أمل *emul.* a. *V. act.* [5. F.] Longa facie prædirum esse. *Gol.*

أمل *iml.* s. *n. f. i. q.* امل *eml.* Spes. *Speranza.*

أمل *umul.* s. *n. f. pl. ab* أميل *emīl.* Montes arenosi altiores, *aut* late longeque patentes. *Gol.*

املاء *imlāe.* a. *V.* [4. *a* ملأ] 1) Ditare. 2) Valde trahere nervum arcus. *Gol.*

املا *emlā.* s. *n. f. pl. a* ملا *melee*, & *melā.* Turbæ, homines, populi, opiniones. *Gol.*

املا *imlā.* a. *V.* [4. *a* ملو] 1) Replere. 2) Extendere in longum *funem jumenti.* 3) Correcte, & orthographice scribere. *Wan.*

املاء *imlā.* s. *n. f.* 1) Repletio. 2) Scriptio plena, complena, *seu* orthographia. *Compimento, ortografia.* ¶ املا *imlā v.* Replere, & orthographice scribere, descri-

deſcribere. *Sæ. Riempire, & ſcrivere correttamente, ortograficamente, deſcrivere.* املا و انشا *imlā wū inšā.* s. Componere, ſcribere *librum. Ah.* املاسي برنده *imlāſi jerinde.* Orthographice ſcribit, orthographiam ſervat. *Scrive correttamente, poſſiede l' ortografia.*

املاًا *imlāen.* a. *adv.* Orthographice. *Ortograficamente, correttamente.*

املاج *imlāǧ.* a. *V.* [4. *a* ملج] Lactare. *Wan.*

املاجة *imlāǧet.* a. *n. f.* Lactatio una. *Wan.*

املاح *emlāh.* a. *n. f. pl.* 1) *a* ملح *milh.* 2) *a* ملح *melīḥ.* Pulchri, boni. *Gol.*

املاح *imlāh.* a. *V.* [4. *a* ملح] 1) Nimis ſalire. 2) Salſam aquam adire, *aut* potare *camelos.* 3) Salſam fieri *aquam*, quæ dulcis erat. *Gol.*

املاز *imlāz.* a. *V.* [4. *a* ملز] Abire *cum aliquo. Gol.*

املاس *imlās.* a. *V.* [4. *a* ملس] Glabram eſſe delapſa lana *ovem. Wan.*

املاس *immilās.* a. *V.* [7. *a* ملس] 1) Levigari. *Wan.* 2) Evadere. 3) Viſu privari. *Gol.*

املاسز *imlāſyz.* a. *adj. compoſ.* Incorrectus, orthographia deſtitutus. *Scorretto, ſenza ortografia.*

املاص *imlās.* a. *V.* [4. *a* ملص] Abortum fœtus mortui facere *mulierem. Gol.*

املاط *emlāt.* a. *n. f. pl. a* ملط *mylt.* Improbi homines, fures. *Gol.*

املاط *imlāt.* a. *V.* [4. *a* ملط] Abortire *camelitem fœtum ante enatos pilos. Wan.*

املاع *imla.* a. *V.* [4. *a* ملع] *i. q.* ملع *melᵃ. act.* 1) Excoriare *ovem.* 2) Lactare *pullum camelinum.* 3) Celeriter incedere *camelitim. Gol.*

املاغ *emlaġh.* a. *part. pl.* ملغ *milgh.* Stulti, obſcœne loquentes. *Gol.*

املاغ *imlāgh.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* ملغ] Irridere. *Gol.*

املاف *imlāk.* a. *V.* [4. *a* ملف] 1) Ad inopiam redigi, impotem evadere. 2) Cæſpitare *ſeu* in lubrico procidere *equum. Gol.*

املاف *immilāk.* a. *V.* [7. *a* ملف] 1) Levem, & lenem eſſe. 2) Liberari, liberum evadere. *Wan.*

ملاك *emlāk.* a. *n. f. pl.* 1) *a* ملك *melk*, Reges, regna. 2) *a* ملك *melekᵘ* Angeli. *Gol.*

املاك *emlāk.* a. *n. f. pl. a* ملك *mūlk*, & *milk.* Bona, poſſeſſiones. *Beni, poſſeſſioni.* املاك و اموال *emlākü emwāl.* Bona, & facultates. *Beni, e facoltà. Tef.*

املاك *imlāk.* a. *V.* [4. *a* ملك] 1) Subigere *maſſam.* 2) In conjugem accipere. *Wan.*

3) Regem creare. 4) Deſponſare. 5) Facere ut poſſideat *quid, aut* uxorem ducat. 6) Explere ſitim *aqua. Gol.*

املاك *imlāk.* a. *n. f.* 1) Deſponſatio. 2) Conjugium. *Wan.*

املال *imlāl.* a. *V.* [4. *a* ملل] Tædio afficere. 2) Longum, & tædioſum eſſe *iter.* 3) Dictare alicui epiſtolam. *Gol. Attediare, annojare.* ¶ انه اطناب ايله املالي و نه اعجاز ايله اخلالي وار دكر *ne ytnāb ile imlālī we ne iǧāz ile ychlālī war dür.* Nec tædium adfert ob nimiam amplificationem, & ſublimitatem ſtyli, neque vero ob nimiam contractionem, aut brevitatem ſermonis ullam adfert confuſionem. *Il ſuo ſtile è libero di ogni ſuperflua amplificazione, e di troppa brevità. Sæ.*

املاه *imlāh.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* ملة] Pubertatem attingere *ſeu* maturam ætatem *puellam. Gol.*

املة *emelet.* a. *n. f. coll.* 1) Adjutores, defenſores. 2) Præſidia. *Gol.*

املة *imlet.* a. *n. f.* 1) Spes. 2) Modus ſperandi. ¶ املة اطول ما *mā ætwele imletehü.* Quam longiſſima eſt ſpes ejus. *Gol.*

املغ *emleġ.* a. *n. f.* 1) Pauper. 2) *i. q.* املج *āmule* s. Myrobolani. *Gol.*

املح *emlaḥ.* a. *part. fœm.* ملحاء *melḥāe.* 1) Albis, nigriſque pilis variegatus *aries. Wan.* 2) Valde cæſios habans *oculos.* 3) Albicans armis *turma*, rore vel pruina *nox.* 4) Optimus, apprime conveniens. *Gol.*

املحاح *imliḥāḥ.* a. *V.* [9. *a* ملح] Albis, nigriſque pilis magis variegatum eſſe *arietem. Wa.*

املد *emled.* a. *part. fœm.* ملداء *melda-e.* Tener, mollisque *juvenis. Wan.*

املد *ümlūd*, *imled.* a. *part. comm. gen.* & *fœm.* املودة *ümlūdet.* Tener, molliſque *ramus, juvenis. Gol.*

املس *emles.* a. *part. fœm.* ملساء *melſā-e.* 1) Glaber. 2) Integro, & illæſo dorſo præditum *jumentum. Wan.*

املط *emlaṭ.* a. *part.* Pilis in corpore carens, & implumis *fagitta. Wan.*

املغ *emlāgh.* a. *part.* Obſcœnus *ſermo. Gol.*

املوت *ümlūt.* a. *n. f.* Campus expers herba, deſertum.

املود *ümlūd.* a. *n. f.* Tener, mollisque *ramus, juvenis. Gol.*

املودان *umlūdān*, & املوداني *umlūdāni.* a. *n. f.* Deſertum raſum, in quo nihil provenit. *Gol.*

املودة *umlūdet.* a. *part.* Tenera & juvenis *puella. Wan.*

املوك *ümlük.* s. *n. f. pl. a* ملك *melk.* Reges. *Gol.*

آملة *āmūle.* p. *n. f.* املج *emleğ.* s. *Genus medicamenti.* Myrobalanum, *pec.* emblicum. *Ferh.*

املید *imlid.* s. *n. f. i. q. ſubſequens.*

املیس *imlīs*, & املیسة *imlīſet.* s. *n f. pl.* امالیس *emālis*, & امالس *emālis.* Deſertum raſum, in quo nihil provenit. *Gol.*

املیسلس *umlisās.* s. *V.* [9. *a* ملس] 1) Valde glabrum, & levem eſſe. *Wan.* 2) Viſu privari. *Gol:*

املیسي *imlīsī.* s. *part.* Syſveſtre, *aut* inrus vacuum *malum punicum. Wan.*

املیص *imlīṣ.* s. *n. f.* Citatus greſſus, & acceleratum iter. *Wan.*

امم *emem.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Petere, proponere *ſibi aliquid.* 2) Vulnerare *caput.* 3) Præire exemplo. *Gol.*

امم *emem.* s. *V. act.* 1) Eſſe matrem. 2) Propinquum eſſe, prope accedere. *Wan.*

امم *emem.* s. *part.* 1) Mediocriter diſtans, quod nec longe abeſt, nec prope adeſt. 2) Manifeſtus. 3) Facilis. 4) Paucus. 5) Oppoſitus. 6) *adverbialiter* E regione. ¶ من امم *min emem.* E propinquo, & propediem. لا ظلمت ظلما امما *la ẓulimtü ẓulmen ememen.* Haud affectus ſui ulla vel minima injuria. دارى امم *ememe dārī.* Ex adverſo domus meæ. *Gol.*

امم *ümem.* s. *n. f. pl. ab* امت *ümmet.* Populi, ſectæ. *Popoli, religioni, ſette. Ik.* Agmina, turmæ. *Gol.*

امق *ummak vel* امق *umāk*, *umnak.* t. *V.* Sperare. *Sperare.*

امك & امك *emmek*, & امك *emek.* t. *V.* مكدن *mekiden* p. Lactare, premere mammam, trahere lac, fugere. *Succhiar, prender il latte.*

آمن *āmen.* s. *compar.* Melior, magis ſincerus. *Gol.*

آمن *āmen.* p. *n. f. contractum ex* پیر امن *pȳramen. i. q.* چوره *ćewre.* Ambitus, circumferentia. *Ferh.*

آمن *āmin.* s. *part.* Securus, tutus. *Gol.*

امن *emen.* s. *V. act.* Fidem habere, concredere. *Gol.*

امن *emn.* s. *V. act.* Securum, tutumque eſſe. *Gol.*

امن *emn.* s. *n. f.* 1) Securitas, tranquillitas. 2) Quies, libertas. *Sicurezza, libertà, ripoſo.* 3) Rectitudo. ¶ اول امن آبادده *ol emn ābādde.* In illo ſecuritatis, & pacis loco. *In quel luogo pacifico, e tranquillo. Sa.* امن و امان اوزره در *emnü emān üzredür.* Fruitur pace, & ſecuritate. *Sta in pace e ſicurezza. Ll.* امن و امان و کمال رفاهیت و اطمینان اوزره کار وکسبلرنده اولالر *emnü emān we kemāli refahijetü ytminān üzre kārü Kesblerinde olalar.* In pace, ſecuritate, tranquillitate, & quiete attendant ſuia rebus, & commerciis. *Poſſano in pace, ſicurezza, e tranquillità attendere alle loro facende, & alli loro guadagni. Ll.*

آمنا *āmenā.* s. *n. f. pl. a* منا *menā.* Menſuræ aridorum. *Wan.*

امنا *imnā.* s. *V.* [4. *a* مني] 1) مني اقتمق *menj akytmak.* t. Emittere ſperma genitale. 2) Venire in vallem Meccæ مني *minā* dictam, & ibi commorari. 3) Primis 10. vel 15. ab initu diebus dignoſci non poſſe *camelitim*, num conceperit nec, ne. *Gol.*

امنا *ümenā.* s. *n. f. pl. ab* امین *emīn.* Præfecti *pec.* vectigalium, publicani, telonarii. *Daziari, gabellieri.*

امناح *imnāh.* s. *V.* [4. *a* منح] Vicinam partui eſſe *camelitem. Gol.*

امنان *emnān.* s. *n. f. pl. a* من *menn.* Duarum librarum pondera. *Wan.*

امنان *imnān.* s. *V.* [4. *a* من] Debilitare, & defatigare *aliquem iter. Gol.*

آمنة *āmenet.* s. *n. f.* Ligna fiſſa collecta in unum vendendi ergo, eorumve ſtrues diviſa. *Wan.*

امنیت *emnījet*, & امنیة *emnīje.* s. *n. f.* 1) ملسینلك *eminlik.* t. Securitas. *Sicurezza.* 2) Locus ſecurus, & pacificus. *Luogo pacifico, e ſicuro. Sa.* ¶ کمال امنیت اوزره اولوب *Kemāli emnījet üzre olup.* Cum ſecuri, ac in tuto eſſent. *Eſſendo pienamente ſicuri.* امنیت و اطمینان کلجك مرتبهٔ اعتماد ودروب *emnījetü ytminān geleğek mertebeī y'timād würüp.* Confidentes fore, ut illis de ſecuritate & quiete provideatur. *Confidandoſi, che verranno à godere ſicurezza, e tranquillità. Ll.*

آرزو *ārzu.* p. امید *ümīd* t. Petitum, deſiderium. *Intento, deſiderio.* ¶ امنیدسله *ümnījeſi ile.* Cum deſiderio. *Con deſiderio. Ik.* بنم وصتم و منتهای امنیتم بو در که *benüm waṣȳjetum, we müntehāī ümnījetüm bu dür ki.* Teſtamentum meum, ac ultima voluntas mea hæc eſt. *Il mio teſtamento, & ultima voi lontà, &. Sa.* ممالك محروسهٔ غارت غابت امنیتلری اولوب *memālikī mæhrūſe. ghāret, ghījetī ümnījeleri olup.* Magno ardentes deſiderio depopulandi imperium. *Sa. Concepirono gran deſiderio di ſaccheggiar l'imperio. Br.*

آمو *āmū.* p. *n. f.* 1) *Nom.* fluvii *in regione Transoxana, nobis.* Oxus. 2) *Nom.* urbis *ad fluvium*

fluvium Oxum, unde & fluvio idem nomen inditum eſt. Ferh. 3) Tumor, inflatio. *Caſt.*

امو *emū.* p. *n. f. i. q.* غيرة *ghœjret.* a. 1) Zelus. 2) Zelotypia. *Caſt.*

اموات *emwāt.* a. *part. pl. à* موت *mewt,* & موتى *mewtā.* Mortui. *Li morti.*

اموات *emewāt.* a. *n. f. pl. ab* امت *emet.* Servæ, ancillæ. *Gol.*

امواج *emwāg.* a. *n. f. pl. a* موج *mewg.* دالغلر *dalghaler.* t. Undæ, fluctus. *Onde.*

امواق *emwāk.* a. *n. f. pl. a* موق *muk.* Ocreæ craſſiores. *Gol.*

امواه *emwāh.* a. *n. f. pl. pauc. a* ماء *māe,* Aquæ. *Wan.*

اموال *emwāl.* a. *n. f. pl. a* مال *māl.* Res, facultetes. *Robbe, beni.* ¶ اموال جليله ايله *emwāli ğğyme ile.* Cum multis divitiis. *Con molte ricchezze. Sæ.*

اموه *emwet, imwet, ümwet.* a. *n. f. i. q.* امه *emet.* Ancilla. *Gol.*

اموت *ümüt.* a. *n. f.* 1) *pl. ab* امت *emt.* Loce curva, *vel* elete. 2) *i. q.* طريقة حسنة *tærÿkætü hæſene.* a. Regula, & vivendi modus bonus, & laudabilis. 3) *i. q.* ضعف *ze'f.* Debilitas, imbecillitas. 4) Inæquelitas, ac curvitas, *uti in diſtorto ore, & in laxa veſte. Gol.*

اموه *ümüwwet.* a. *V. act.* Ancillam *ſeu* ſervem fieri. *Gol.*

آموخت *āmūcht.* p. 1) 3. *perſona præt. perfecti.* Docuit. 2) *Part. præſ.* Docens. *Ferh.*

آموختن *āmuchten.* p. *V.* 1) Diſcere. 2) Docere. *Ferh.* 3) Intumeſcere. *Caſt.*

آموخته *āmuchte.* p. *part.* 1) Qui didicit. 2) Qui docuit. *Chi ha imparato, inſegnato.*

آمود *āmud.* p. *part.* 1) Commiſcens. 2) Comiſtus. 3) Ornetus. *Ferh.*

آمودن *āmüden.* p. *V.* 1) Properare, *pro* آمادن *ānāden. Caſt.* 2) Ornare. 3) Ornari. *Ferh.*

آموده *āmüde.* p. *part. & n. f. part.* 1) Ornatus. 2) Commixtus. 3) Margaritæ, uniones, *qui in filo connectuntur.* 4) Evulſus. 5) Inſtructus, doctus. *Ferh.* 6) Pleous. *Caſt.*

آمور *āmür.* p. *n. f.* Tumor. *Caſt.*

امور *eemür.* a. *part.* Imperens, mandans. *Gol.*

امور *ümür.* a. *n. f. pl. ab* امر *emr.* Negotie, actiones. *Negozii, affari, azzioni.* ¶ بعض امور دنيويه اچون قرابتلرينه توصل ايدوب *ba'zÿ ümürî dünjewîje idüün kyrābetlerine teweſſul idüp.* Propter certas res mundanas contracta cum eis affinitete. *Contratta parentela con eſſi per certi intereſſi mondani. Sæ.* امور دولت و دين *ümürî dewletü din.* Negotia ſtatus politici, & religionis. *Affari di ſtato, di religione.* امور ملل *ümürî milel,* & امور مملكت *ümürî memleket.* Negotia publica. *Affari di ſtato.* امور جميله *ümürî ğemîle.* Res bonæ, pulchræ. *Coſe belle, affari buoni.* امور عوم *ümürî ümüm,* & امور جمهور *ümürî ğiümhür.* Res publicæ, negotia rempublicam concernentia. *Affari publici.* امور معظمه متعلق *ümürî mu-ezzmeje mutæ-ällyk.* Ad megne negotia pertinens *Pertinente à coſe grandi.* امور مهمه ايله *ümürî mühimme ile.* In negotiis magni momenti. *In affari d' importanza. Ll.* قبو كخدالق امورايله *kapuketchudälyk ümürî ile.* Cum negotiis, *ſeu* cum cheractere Reſidentis. *In qualità, e con corattere di Reſidente. Ll.* امور مملكته متعلق اغردن بعضي احوال سبارش اولنمشدر هر نه كه تقرير و كتفيف ايدرسه اعتماد اولنوب دوستلغه لايق اولان وجهه اوزره جوابي ايله كچرو طرفڭزه عودت ايدرمكه سعي و اهتمام ايلمكسزين دينو كچرر اولنمشدر *ümürî memlekete mütæ-ällyk aghyzdan bæ'zÿ æhwāl ſipariſ olunmiſtür her ne ki tæhrirü tæhkÿk ïderſe y'timād olunup doſtlyghæ läik olan weğh üzre ğewābi ile girü tæræfümüze ewdet ittürmege ſæ'jü ihtimāmu ejlejesiz dijü tæhrīr olunmiſtur.* Scriptum eſt, commiſſa e vobis eblegero veſtro nonnulla ſtatum publicum concernentie negotie nobis oretenus exponenda, patentes, ut ei in omnibus, quæ propoſuerit, ec verificeverit, fidem præſtaremus, ac demum ut eundem cum emicitiæ convenienti reſponſo iſtbuc remitteremus. *Ci avete ſcritto di aver raccomandati voſtro inviato certi affari di ſtato da eſporci à bocca, richiedendoci di preſtargli fede in tutto ciò, che ci dirà, & di riſpedirlo poi à coteſta volta con una riſpoſta convenevole alla commune amicizia. Ll.*

امور ديده *ümür dide.* a. p. *comp.* ايش كورمش *is gormis.* t. Verſatus in rebus, expertus, peritus. *Prattico, eſperto, verſato, intendente.*

آموز *āmūz.* p. 1) *Imp. ab* آموزيدن *āmūzīden.* Doce, *vel* diſce. 2) *in comp.* Doceos, & diſcens, *ſeu* edoctus. ¶ دانش آموز *dānis ānūz.* Scientiæ doctor, & verſatus in ſcientiis. *Dottore, & dotto. Ik.* كار آموز *kār āmūz.* Peritus, verſetus in rebus. *Verſato nelle coſe, perito. Sæ.*

آموزگار *āmūzkār.* p. *n. f. compo.* Inſtructor, magiſter. *Ferh.* ¶ عاقل آموزگار *ākyly āmūzkar* Prudens, & rerum peritus, *ſeu* in rebus verſetus. *Saggio, prudente, e verſato nelle*

کسّار خوڅخوارلغنه آمورکار اولان *eoſe. Sæ. küffār chunch irlyghyne āmuzkar alan.* Aſſueti bibendo ſanguini infidelium. *Aſſuefatti a bever il ſangue de gli infideli. Sæ.*

آموزانیدن *āmūzānīden*, & آموزاندن *āmūzāndin*. *p. V.* Docere. *Trans.* آموزیدن *ab āmūzīden.*

آموزناک *āmūznāk. p. n. ſ. comp.* 1) *Nom* Dei eliſſimi. 2) Præceptor, magiſter. *Ferh.*

آموزیدن *āmūzīden. p. V. i. q.* آموختن *āmūchten.* Docere, & diſcere. *Inſegnare, & imparare.*

آموغ *āmūgh. p. n. ſ.* 1) Gravitas. 2) Formido. 3) Quentitas, menſura. 4) Stetura. *Ferh.*

امومت *ümümet. a.* 1) *V. act.* Matrem eſſe. 2) *n. ſ.* Maternites. *Gal.*

آمون *āmūn. p.* 1) *n. ſ.* Ambitus, circuitus. 2) Commixtio. *Ferh.* 3) *adject.* Firmus, fortis, validus, & cæſpitationi non obnoxius *equus. Caſt.*

امون *emūn. a. n. ſ.* Camelitis firme, minime cæſpitans. *Gal.*

آموی *āmūj. p. n. ſ.* 1) *i. q.* آمو *āmū.* Nom. orbis *ad ripam Oxi* جیحون *ğejhūn dicti.* 2) Nom. tribus hominum *ibidem degentis.* ¶ آب آموی *āb vel ābi āmūj.* Oxus. *Ferh.*

امیوی *emewi. a. part. ab* امل *emel.* Servilis, ancillaris. *Gal.*

آمه *āme*, & *ame. p. n. ſ.* Atramentarium. *Ferh.*

امه *emh. a. V. act.* [2. & 6. F.] Puſtulis *vel* exanthematibus امیهه *emihet dictis* laborare *ſeu* corripi. *Gal.*

امه *emeh. a. n. ſ.* 1) *i. q.* نسیان *nisjān.* Oblivio. 2) *Nom. coll. i. q.* خلایق *chælājyk.* Creaturæ. ¶ امه بعد اذکر *zzekere bæ'de emehin.* Recordatus fuit, poſtquam oblitus fuerat. *Gal.*

امها *imhā. a. V.* [4. *a* مهو] 1) Exacuere *ſc. alprum ſutorium.* 2) Tenue, & valde aquoſum reddere *lac.* 3) Multa aqua diluere *vinum.* 4) Imbuere aque ſua *enſem, i. e.* criſpante donare nitore. 5) Laxatis habenis ad curſum incitare *equum adea, ut ſudet. Gal.*

امهات *ümmehāt. a. n. ſ. pl. ab* ام *ümm.* Matres. *Matri.* ¶ امهات طبایع چهار ارکان *ümmehāti tabāji-ỷ čihār erkān.* Quatuor elementares qualitates, *in homine. Le quattra qualità elementari. Ah.* چهار امهات سفلیه *čihār ümmehāti ſiflije, we nüh ābāi ülwije.* Quatuor matres infimæ, *h. e. quatuor elementa*, & novem patres ſupremi, *h. e. novem cœli. Le quattro cauſe inferiori, e le nove ſuperiori, ciò è li quattro elementi, e li nove cieli. Ah.*

امهاد *emhād. a. n. ſ. pl. a* مهد *mihd.* Prominentiores partes terræ. *Wan.*

امهار *emhār. a. n. ſ. pl. a* مهر *mühr.* Pulli *equorum. Wan.*

امهار *imhār. a. V.* [4. *a* مهر] Scribere dotem *mulieri. Wan.*

امهال *imhāl. a. V.* [4. *a* مهل] مهلت ویرمك *mühlet wirmek. t.* 1) Expectere. 2) Moram concedere, prorogare. *Wan.* 3) Aſſignare terminum, quoniſque expectetur. *Aſpettare, conceder tempo, prolongare il termine prima data. Tef.* ¶ من بعد امهال محض اهالدر *min bæ'd imhāl mæhzỷ yhmāl dür.* In poſterum rem differre, mere negligere eſt. *Da quà in poi il voler diſſimular con voi ſarebbe una mera temerità.* بلا امهال *bilā imhāl.* Abſque mora, aut prorogatione termini. *Senza differire, ſenza indugio. Sæ.* امهال مجازات *mūğāzātü æ'mālī ſækā meallerinde imhāl olunmiſ idi.* Dilata erat punitio debita malis operibus, *ſeu* inſolentibus eorum actionibus. *Fù differito il caſtigo delle loro inſolenze.* تأخیر و امهال *teechỷrü imhāl e.* Differre. *Differire. Sæ.*

امهان *imhān. a. V.* [4. *a* مهن] Deſpectum, & abjectum reddere. *Gol.*

امهات *ümmehet. a. n. ſ. pl.* امهة *ümmehāt.* Mater: *pro quo* ام *ümm dicitur. Gol.*

امهوگ *ümhüğ*, & امهجان *ümhüğān. a.* 1) *part. i. q.* ماهیگ *māhiğ.* Tenue *lac.* 2) *n. ſ.* Omentum.

امهاد *emhidet. a. n. ſ. pl. a* مهاد *mihād.* Lecti.

امهل *emhel. p. adj.* Popularis. *Caſt.*

امهود *ümhūd. p. n. ſ. i. q.* فرموص *kærmūs.* Fovea *facta tum capiendæ prædæ, tum* caquendo pani. *Gol.*

امهوسپند *umhūspend*, & امهوسفند *umhūsfend. p. n. ſ.* Angelus. *Ferh.*

امی *emī*, & *ümī. a. n. ſ. pl.* امیون *emījüne.* Idiota.

امی *ümmī. a.* 1) *part.* Maternus. 2) *n. ſ.* Idiota. *Materno, idiota, ignorante.* ¶ نبی امی *nebijün ümmījün, vel ümījün.* Propheta illiteratus, idiota. *Talem vocant ſuum Muhammedem. Tef.*

امیا *emjā. p. n. ſ.* Crumena. *Ferh.*

امیات *imjāt. a. V.* [4. *a* موت] 1) Neci dare. 2) Morte fœtum amittere *camelitem.* 3) *Prolibus hominem, pullis camelitem* orbum evadere. 4) Multa coctinne teneram, mollemque evadere cernem. *Gol.*

امیار *imjār. a. V.* [4. *a* مور] 1) Huc illuc commovere *rem, ut ventum palmam.* 2) Leniter fluere facere. *Gol.*

امیار *imyār.* a. *V.* [4. *a* مير] 1) Proſpicere *ſuis* de commeatu. 2) Liquefacere. 3) Affuſa aqua guſtare *crocum.* 4) Præcidere, ac abrumpere *res conſuetas, debitasve. Gol.*

امیار *imyāz.* a. *V.* [4. *a* ميز] Segregare, diſcernere. *Wan.*

امیاط *imyāt.* a. *V.* [4. *a* ميط] 1) Abducere, removere. 2) Recudere. *Gol.*

امیاع *imyā.* a. *V.* [4. *a* ميع] Facere, ut fluat. *Gol.*

امیال *imyāl.* a. *V.* [4. *a* مول] Divitem reddere. *Gol.*

امیال *imyāl.* a. *V.* [4. *a* ميل] Facere, ut inclinet. *Gol.*

امیان *emyān.* p. *n. f.* Crumena. *Ferh.*

امیاه *imyāh.* a. *V.* [4. *a* موه] 1) Propinare *aquam.* 2) Affundere aquam *cultro, dum acuitur.* 3) Aquam colligere *in lacu.* 4) Ad ſcaturiginem perducere fodiendo *puteum.* 5) Ad aquam pertingere *foſſorem.* 6) Aquam infundere *atramentario.* 7) Miſcere *rem.* 8) Pluere. *Gol.*

اَمَیِّجت *ümeijet.* a. *n. f. dimin. ab* اَمَل *emet.* 1) Ancillola. 2) *Nom.* Arabis filii Abduſſem filii Menaf, & quæ ab illo prognata tribus Arabum coreiſchitarum, *unde chalifæ Omeijdæ oriundi. Gol.*

اُمَیَّة *ümmijet* a. *n. f.* Maternitas. *Gol.*

امیثال *umejsāl.* a. *n. f. pl. a* مثيل *musejl. dimin. a* مَثَل *misl.* Parvulæ ſimilitudines. *Wan.*

آمیختن *āmychten.* p. *V.* قرشمق *karismak,* & فرشتورمق *karistürmak.* t. 1) Miſceri. 2) Miſcere. *Miſchiare, meſcolare,* & *eſſer meſcolato, miſchiarſi. Ferh.*

آمیخته *āmychte.* p. *part. paſſ.* & *n. f.* قرشمش *karyśmiś,* & قرشق *karyśik.* t. 1) Permiſtus. 2) Miſtio. *Miſchiato, miſcuglio.*

امید *ümīd.* p. *n. f.* 1) Spes. 2) Expectatio, deſiderium. *Speranza. Ferh.* ¶ پك امید *peikī ümīd. q.* Pediſſequa ſpes, *h. e.* ſpes, quæ ſemper nos comitatur. كه امید در *ümīdtür ki.* Spes eſt, fore ut. *C'è ſperanzo. Ll. Ik.* امید بغلمق *ümīd baghlamak.* Firmam ſpem concipere, ſperare. *Concepir ſperanza ſicura. Sæ.* امیدله *ümīdle* o. Sperare, eſſe in ſpe. *Star in ſperanza, ſperare.* امید طوتمق *ümīd tutmak,* & امیدوار *ümīdwār* o. Spem concipere. امید کسمک *ümīd keſmek,* & قطع امید *ümīdini kieſmek.* ı *katȳ ümīd* s. Deſperare, ſpem abjicere. *Mancar di ſperanza, perder la ſperanza, diſperare.* اوغل قراولمغدن امید کسلش ایکن *oghul kyz olmoktan ümīd keſilmiś iken.* Cum non ſperaretur amplius futura proles. *Men-*

tre ſi era perſa la ſperanza di auer prole. امید ویرمك *ümīd wirmek.* Spem facere. *Dar ſperonza.*

امیدسز *ümīdſyz.* t. *adj.* & *adv. comp* 1) Spe deſtitutus. *Diſperato.* 2) Abſque Spe

امیدسزلك *ümīdsyzlik.* t. *n. f. compoſ.* Deſperatio. *Diſperazione.*

امیدگاه *ümīdgāh.* p. *n. f. cōmp.* Locus ſpei, & fiduciæ. *Luogo di ſperanza, rifugio.* II. پناه *penāh.* ¶ امیدگاهلری اولان *ümīdgāhleri olan.* Illi, in quibus repoſuerant fiduciam ſuam. *Quelli, ne'quali ſi confidauano. Sæ.*

آمیدلندرمك *ümīdlendürmek* t. *V. trans.* Spe laſtare, ſpem facere. *Far ſperare.*

امیدلنمك *ümdilenmek.* t. *V.* Spem concipere. *Concepir ſperanza.*

امیدوار *ümīdwār.* p. *adj. comp.* Sperans, ſpe fultus. *Pieno di ſperanza. Sæ.* ¶ امیدوار *ümīdwār.* o. Spem facere. *Dar ſperanza, animare.* امیدوار ایدر *ümīdwār* ol. Sperare. امیدوارم که *ümīdwārem ki.* Spem habeo. *Hò ſperanza.* امیدوار درمان ایدر *ümīdwārī dermān* ol. Sperare remedium. *Sperare rimedio. Ik.*

امیدواری *umīdwāri.* p. *n. f.* Spes, fiducia. *Speranza, confidenza. Caſt.*

امیذ *ümīz.* p. *n. f.* Spes. *V.* امید

امیذلندرمك *ümīzlendürmek.* t. *V. tranſ.* Sperare. *V.* امیدلندرمك

امیذلنمك *ümīzlenmek* t. *V.* Spem concipere, ſperare. *Concepir ſperanzo.*

آمیر *āmīr,* & *emīr.* p. *adj.* 1) Edax, helluo. 2) Segnis, piger. *Ferh.*

امیر *emīr,* & *contracte* میر *mīr.* a. *n. f.* بك *beg* t. 1) Imperator. 2) Dux, qui aliis quomodocunque præeſt. 3) Nobilis, *qui eſt ex ſtirpe Ali, generi Mohammedis, Prencipe, ſignore, nobile, che commanda à gl' altri.* ¶ امیر الامرا *emīrūl ümerā.* Princeps Principum, Gubernator magnæ Provinciæ. امیر آخور *emīri achor,* vel میر آخور *mīri ochor, vul. mirāhor* & *imrohor.* Præfectus ſtabuli. *Cavallerizzo maggiore, ò maſtro di ſtolla.* امیر آخورلق *emīri āchorlyk, vul. imrohorlyk.* Officium præfecti ſtabuli. *La carica di cavallerizzo.* امیر علم *emīri ālem.* Officialis portæ ottomanicæ, *qui præfectis provinciarum, etiam principibus Moldaviæ & Vallacchiæ poſt eorum a Sultana factam denominationem vexillum Turcis* سنجاق *sangiāk, dictum in ſignum adeptæ poteſtatis ſolemniter tradere ſolet.* امیر آلجوش *emīr ülgüjüs.* Imperator, dux

exercitus. *Generale d' armato, capo d'esercito.* امير الاومنين *emīrūl müüminīn.* Princeps fidelium. *Ita vocabantur primi successores Mohammedis in Chalifatu.* امير حجّ *emīrī hæğğ.* Præfectus custodiæ peregrinantium Meccam. *Officium quod ex antiqua consuetudine incumbit præfectis provinciæ Syriæ. Capo del convoglio de' pellegrini, che vanno alla Mecca.* امير حجلك *emīrī hæğlyk.* Officium custodiæ peregrinantium Meccam. امير سطان *emīr sultān.* Cognomeo viri *apud orientales opinione sanctitatis celebris. Sæ.*

امیرانه *emīrāne.* p. *adv.* Instar Principum, Principum more. *Da prencipe.*

امیرة *emīret.* a. *n. f. fæm. ab* امير *emīr.* Imperatrix.

امیرزاده *emīrzāde.* p. *n. f. comp.* Filius Principis, aut descendentis *ex sanguine Mohammedis, seu Ali generi ejus.*

امیری *emīrī.* p. *n. f.* Principatus. ¶ امیری کردن *emīrī kerden.* Principatum agere. *Cast.*

آمیز *āmīz.* p. *part. in comp.* قرشمش *karyśmiś* & قرشترجی *karyśtürīği.* t. 1) Mistus. 2) Miscens. *Mischiato, mischiatore.* ¶ ستم آمیز *sitem āmīz. q.* Minitans, minis permistus. *Minaccievole. Ll.* نیاز آمیز *nijāz āmīz.* Supplex. *Supplichevole. Ik.* حکمت آمیز *hykmet āmīz.* Mysticus, *q.* sapientia, aut mysterio mistus. *Misterioso. Ik.* جواب مژده آمیز *ğewābi müjde āmīz.* Lætificum, responsum. *Risposta accompagnata di buone nuove. Ik.* شهد آمیز *śehd āmīz.* Mellitus. *Dolce come miele. Ik.* رنگ آمیز *reng āmīz.* Colorator, & coloratus. *Colorito, & ingannevole.*

آمیزانیدن *amīzānīden.* p. *V. transf. ab* آمیزیدن *āmīzīden, aut* آمیختن *āmīchten.* Jubere, ut misceatur.

آمیزش *āmīziś.* p. *n. f.* 1) Mistura, commixtio. *Ferh.* 2) Temperies, temperamentum, *seu* constitutio corporis. 3) Commercium. *Cast.*

آمیزه *āmīze.* p. 1) *part.* Mistus. 2) *n. f.* Principium coitus. *Ferh.*

آمیغ *āmīğe.* p. *part.* 1) Mistus. 2) Canus. *Canuto, bianco. Ferh.*

آمیزه‌مو *āmīzemū.* p. *part. compos.* Capillis, & barba canescens *vir. Ferh.*

آمیزیدن *āmīzīden.* p. *V.* 1) Miscere. 2) Misceri. *Ferh.*

امّ صادق الکلام *ümmi sādykūl-kelām.* a. *comp.* Idiota verax in sermone. *Prædicatum quod a Mohammedanis in signum venerationis tribuitur Mohammedi. Hotting.*

آمیغ *āmīgh.* p. *n. f.* 1) Res mista. 2) Coitus. *Ferh.*

آمیغته *āmīghe.* p. *part. pro* آمیخته *āmīchte.* Mistus. *Ferh.*

أمیل *emīel.* a. *part.* 1) Naturæ vitio in latus inclinatam habens corporis partem, *uti scapulas, collum.* 2) In latus inclinans in ephipio, *nec* firmiter ei insidens. 3) Qui non habet penes se *ensem, nec clypeum, aut hastam.* 4) Pusillanimis, pavidus. *Gol.*

امیل *emīl.* a. *n. f.* 1) Nom. loci. 2) Mons arenosus, *latitudine quasi ad milliare patens,* & *longitudine ad iter diurnum.* 3) Mons arenosus altior. *Gol.*

امیله *emīle.* p. *n. f.* Myrobalanum, *genus medicamenti. V.* آمله *Ferh.*

امیم *emīm.* a. *part.* 1) Percussus capite, & perfracto cranio vulneratus usque meningem, *seu,* hac ipsa læsus. 2) *n. f.* Lapis in quo quis ita percussus fuit. 3) *i. q.* حسن الکامة *husnūl-kāmet.* Præstantia staturæ. *Gol.*

آمین *āmīn.* a. *adv.* Amen, fiat. *Amen, così sia.* ¶ آمین یا معین *āmīn jā mu-ʿīn,* & آمین یا رب العالمین *āmīn iā rebbūl ʿālemīn,* & آمین بحرمت سیّد المرسلین *āmīn bi hurmeti ſeyyidil mürſelīn.* Amen, *vel* sic fiat, o Adjutor *Deus!* O Domine universi! & in honorem principis apostolorum, *i. e.* Mohammedis. *Così sia ò Dio Ajutatore, o Dio signore dell' universo,* & *ò Dio per l' intercessione del prencipe delli profeti. Ll.*

امین *emīn.* a. *part.* 1) Constans. 2) Securus, tutus. 3) Liber, immunis. 4) Fidelis, fidus. *Saldo, ficuro, libero, fidele, fidato.* ¶ انی امین و سالم بر برکزه ارسال و ایصال ایلک *ani emīnū sālim birbirūn-lüze irsālū ÿsāl eilen.* Salvum, & incolumem transmittatis eum unus ad alterum. *Fatelo passar di mano in mano ficuro, sano, e salvo. Ll.* دوکلی شرلرک قورقوسندن امین اولا *dükeli śerrlerūn-korkuſynden emūn ola.* Liber, & immunis sit a metu omnium malorum *Sia libero,* & *essente, ò ficura da ogni paura di male. Tef.*

امین *emīn.* a. *n. f.* 1) Inspector, cujus fidei officium committitur, *hac tamen conditione, ut inde certis temporibus rationes reddat; ut in aula ottomanica inter alia ejusmodi officia sunt* ترسخانه امینی *terschāne emīnī.* Inspector casteriæ. ضرخانه امینی *zarabchāne emīnī.* Inspector, officinæ monetariæ. گمرک امینی *gumrūk emīnī.* Inspector deloniorum. مطبخ امینی *mūtpæch emīnī.* Inspector culinæ Sultani, archimagirus. 2) Nom. urbis Meccæ, *per excellentiam, quasi oppidum fecurum* بلد الامین *beledūl-emīn.* ¶ اربه امینی *arpa emīnī.*

emīnī. Præfectus hordei, vel avenæ equis diſtribuendæ. *Sopraſtante alla diſtribuzione delle biade.* قوين امیني *koiun emini.* Præfectus paſtorum, ovium, *qui nempe curam habet providendi culinæ regiæ de carnibus ovinis, & vervecinis. Sopra intendente alla diſpenſa, proveditore.* شراب امیني *ſerāb emini.* Præfectus potuum. *Maeſtro delle cantine.* شهر امیني *ſehremini.* Tribunus urbis, *ſeu* qui curam habet reparandorum aquæductuum, pavimenti.

آمّين آلبيت *āmmīnel-beit.* s. *comp.* Qui petunt, & adire cupiunt, aut viſunt Domum, i. e. templum Meccanum. *Gol.*

امينلك *emīnlik.* s. *n. f.* 1) Securitas. 2) Tranquillitas. 3) Libertas, immunitas. 4) Officium Telonarii, *aut alterius* præfecturæ. *Sicurezza, tranquillità, immunità, ed ufficio di Doganiere.*

آمينه *āmīne.* p. *n. f. i. q.* آمنه *āmene.* Strues lignorum. *Caſt.*

امیني *emīnī.* p. *n. f.* 1) Securitas. 2) Securus. *Caſt.*

ەمهيت *emīhet.* s. *V. act.* [3. & 6. F.] Puſtulis *emīhet dictis* laborare. *Go'.*

ەمهيه *emīhe.* s. *n. f.* Puſtulæ, exanthemata *haud diſſimilia variolis & morbilis, quæ in pecoribus naſci ſolent. Gol.*

اميي *ümejī,* & اموي *ümewī.* s. *n. f. gentil.* Qui ex familia omeidarum ſunt. *Gol.*

ان

آن *ān.* s. *n. f. pl.* آوان *āwān.* حين *hȳn* s. ساعت *sā-āt.* s. 1) Tempus. 2) Hora. *Tempo, ora.* الان *elān. c. art.* Modo. من آلان من بعد *minel ān, mimbaʿd.* Ab hoc momento, deinceps. *Di qua avanti.* بوآندك *bu ānedek, vel degīn,* & بوآنه كلنجه *bu āne gelinge,* & الى هذا آلان *ilā hāzel ān.* Uſque nunc, hucuſque. *Sin'ora. V.* in الان & الى

آن *ān.* p. 1) *n. f. i. q.* جاذبه *ǧiāzibe.* s. Gratia, venuſtas alliciens *in amaſia.* 2) *In fine nomini annexum format num. plur.* زنان *zenān.* Viri, & mulieres. *pl. a ſing.* مرد *merd,* & زن *zen, vir, fœmina.* 3) *Adjectum in fine nominibus facit ex illis adjectivum. v. g.* چيزان *chyzān.* Miſer. 4) *In comp. adhibetur ad determinandam rei qualitatem. v. g.* آن چونان *ān ǧiūnān.* Taliter, eo modo. *Ferh.*

آن *ān.* p. *pron. demon. remoti.* اول *ol* s. Ille, is. *Egli, lui, colui.* ¶ آن وقت *ān wækt.* p. اول وقت *ol wækt* اول زمان *ol zemān* s. آلوقت ذاك *zākel wækt.* s. Illo tempore, tunc. *All'ora.*

ان *en.* s. *partic. cauſal.* Ut, quod. *Nasbat verbum in fut. & præſ. e. g.* احبّ ان تقوم *ahibbu en takūme.* Volo, *ut* ſtes. ¶ الى ان *ilā en.* Donec, uſque dum. علي ان *ʿelā en.* Ea lege, ut. لتا ان *lenmā en.* Poſteaquam. *Gol.*

ان *en, vel īn* s. *n. f.* Latitudo *panni. Largheꝛꝛa. V.* اين

ان *in.* s. *part. condit.* Si. *Gieꝛmat verbum in fut. & præſ. & habet ſign.* للشرط و الجزا *liſſartī, wel-ǧeꝛꝛāī. Conditionis, & retributionis. e. g.* ان تكرمني اكرمك *in teꝛremni, ekremeke.* Si honoraveris me, honorabo te. 2) *partic. disjunct.* Sive. *Se mai, & ò ſia.* ¶ ان شاء آلله *in-ſa allāh,* & ان شاء آلملك *in-ſael-melikūl mutaʿāl.* Si Deus voluerit, volente Deo altiſſimo. *Si Dio vuole, piacendo à Dio.* ان صدقا و ان كذبا *inſydkæn we in kizben.* Sive vere, ſive falſe. *Sia con verità, ſia con falſità. Ik.*

ان *enne* & ان *inne.* 1) *Partic. cauſal. & affirmat. ſimul.* Profecto, quoniam. *Nasbat ſubjectum & rafat prædicatum,* & habet ſignificationem للتحقيق *littahkīk. Confirmationis. e. g.* ان زيدا قام *enne zeidan kāimun.* Quoniam zeidus eſt ſtans. 2) *partic. completiva.* Autem 3) *partic. dubitantis.* Forte. ¶ لا شك ان *lā ſekke enne.* Haud dubium eſt, quin. علي ان *ʿelā enne.* Adeo ut. لان *lienne,* لانه *liennehu.* Quoniam, propterea quod. ما ان *mā enne.* Quoad, donec, quamdiu. لا افعله ما ان في آسماء نجم *lā efʿalūhū mā enne fiſ-semāī nǧm.* Non faciam illud, quamdiu in cœlo ſidera. فان *feinne.* Utique, equidem, & namque. و ان *we inne.* Namque, & ſed. *Gol.*

انا *ana.* s. *n. f.* والده *wālide* s. مادر *māder* p. Mater. *Madre.* ¶ اوكه انا *ögе ana.* Noverca. *V.* اوكه. بيوك انا *büjük ana.* Avia, *Ava, nonna.* سد انا *sūd ana.* Nutrix. *Balia.* قاين انا *vel* قين انا *kain ana q.* يقين انا *iækȳn ana.* Socrus. *Suocera.* باش انا *baſ ana.* Abbatiſſa. *Abbadeſſa.* ابرى بابا ام انا *ana bir baba airi.* Frater uterinus. *Fratello uterino.* بابا كوني انا *anna baba güni.* Confuſio, tumultus. *Confuſione, bisbiglio.*

انا *ena.* s. *pron. perſon.* Ego. *Io.*

أنا *enā.* s. *n. f. pl. ab* نوي *nüū.* Foveæ circum reotorium. *Gol.*

انا *inā.* s. *n. f. pl. ab* آنيه *ānīje*, & اواني *ewānī.* Vaſa, urnæ. *Vaſi. Gol.*

انّا *ennā.* s. *partic. interrog. i. q.* من اين *min ejne.* Unde. *Da dove.*

انّا *innā.* s. *partic. affirmat. comp.* Utique nos. ¶ انا خـلفناك خـليفة فى الارض *innā chælefnāke chælifete fil erẓ.* Utique nos ſuffecimus te ſucceſſorem in terra. *Ti abbiamo coſtituito ſucceſſore nella terra. Ll.*

آناء *ānāe.* s. *n. f. pl. ab* انو *enu.* Tempora, temporis partes. ¶ آناء الليل *ānāil-lejl.* Horæ noctis. *Gol.*

اناء *enāe.* s. *n. f.* 1) Mora. 2) Remora, impedimentum. *Wan.*

أناء *ināe.* s. *n. f.* Vas *in genere ad cibum, & potum inſerviens. Wan.*

اناءت *ināet.* s. *V.* [4. *a* اني] عجـله انوب تأخير *ægele itmejüp teechȳr* e. t. Morari, procraſtinare. *Gol.*

اناءت *ināet.* s. *V.* [4. *a* انو] 1) Gravare, premere. 2) Crudam relinquere, nec coquere carnem. *Wan.* 3) Inclinare facere. *Gol.*

اناب *enāb.* s. *n. f.* 1) Moſchus. 2) *In genere* Aruma. *Muſchio, profumo. Gol.*

انابت *inābet.* s. *V.* [4. *a* ناب] 1) Convertere ſe *ad Deum.* 2) Pœnitentia duci. ¶ انابت انذي الله *allāhe inābet itti.* Convertit ſe ad Deum. *Si è convertito a Dio. Tef.*

انابيب *enābīb.* s. *n. f. pl. ab* انبوب *embūb.* Nodi arundinum. *Gol.*

انابيش *enābīš.* s. *n. f. pl. ab* انبوش *ümbūš.* Radices *arborum. Wan.*

اناة *enāt.* s. *n. f.* 1) *i. q.* انتظار *intyẓār.* s. Expectatio, mora. ¶ اناة طويل *tewīlül-enāt.* Lenis animo ac tolerans. تأتيتك حتّي لا اناة *teemejtüke hættā lā enāte bī.* Expectavi vel tuli te, donec impeniens evaſerim. 2) Mulier languida, *ſeu* ſegniter in pedes aſſurgens. *Gol.*

اناث *inās.* s. *n. f. pl. ab* انثي *ünsā.* Fœminæ. *Femine. Wan.* ¶ اناث و ذكور *ināsü ẓükür.* Fœminæ, & mares. *Maſchi*, e *femine. Sa.*

اناث *inās.* s. *V.* [4. *a* انث] Parere *famellam. Gol.*

اناثي *enāsī* & *ünāsī.* s. *n. f. pl. ab* انثي *ünsā.* Fœminæ. *Gol.*

اناج *anāğ.* t. *adj. vul.* 1)(بـوري *iawri*) Adultus. 2) Aſtutus. *Grande*, e *che non ſi laſcia più ingannare.*

اناج *inīğ.* s. *n. f.* 1) Cameli ad conſidendum, *vel* genua flectenda compulſio. 2) *Ipſe* decubitus *cameli. Gol.*

اناجيل *enāğīl.* s. *n. f. pl. ab* انجيل *inğīl.* Evangelia.

اناخ *ināch* & اناخة *ināchæt.* s. *V.* [4. *a* ناخ] 1) Procumbere facere camelitim, *etiam ut iniri poſſit.* 2) Caſtra ponere *ad urbem. Wan.*

اناخار *anachtar.* t. *n. f.* Clavis. *Chiave. V.* انكنار

انادر *enādir.* s. *n. f. pl. ab* اندر *ender.* Areæ, in quibus teruntur fruges. *Wan.*

انادبد *enādid.* s. 1) *part. i. q.* متفرقة *müteferrykæt.* Diſgregatæ, diſperſæ *aves.* 2) *adv.* Diſperſim huc illuc. *Gol.*

انار *enār.* p. *n. f. vul. nār.* t. Malum puni cum. *Melogranato. Ferh.* ¶ انار اغاجي *enār aghāği.* Malus punica. *Albero di granati.*

انار *ènāre.* s. *in apprec.* نورلندرسون *nūrlandürsün.* t. Illuminet *Deus!*

انارة *ināret.* s. *V.* [4. *a* نور] 1) نورلندرمق *nūrlandürmak.* t. Illuminare, *Illuminare. Wan.* 2) Splendere. 3) Pulchrum eſſe, nitere. 4) Florare *plantam.* 5) Pevidum facere. *Gol.*

انارة *ināret.* s. *V.* [4. *a* نير] Ora, *ſeu* virga diverſi coloris inſignire, *aut* ſignare *telam. Gol.*

انارستان *enārīſtān.* s. *n. f. vul.* نارلق *nārlyk*, باغچه سي *nar baghčiaſi.* t. Hortus malis punicis conſitus. *Giardino di granati.*

انار فرهاد *enār ferhād.* p. *n. f. comp.* Nomen mali punici *arboris in monte* بيستون *pīſtūn*, *de quo Perſa multa fabulantur. Ferh.*

انار كيرا *enār kīrā.* p. *n. f. comp.* Nux pinea. *Pomo di pino. Ferh.*

انارمشك *enārmüšk.* p. *n. f* Fructus ruber indicus *malo punico fere ſimilis, i. q.* نارمشك *narmüšk. q. V.*

انارين *enārin.* s. *n. f.* Aerugo, *pec.* raſilis; *alias* زنگار *ẓinğiār.*

اناس *inās.* s. *V.* [4. *ab* انس] 1) Familiarem, aſſuetum reddere. 2) Cognoſcere. 3) Videre, ſpectare. 4) Audire *vocem.* 5) Exhilarare. *Gol.*

اناس *ūnās.* s. *n. f. pro* ناس *nās. pl. ab* انسان *insān.* Homines. *Gol.*

اناسة *ināset.* s. *V.* [4. *a* انوس] Commovere, agitare. *Gol.*

اناسم *enāſim.* s. *n. f. i. q.* ناس *nās*, *ſive* اناس *ūnās*, *ſeu pro ius.* Homines. *Gol.*

اناسي *enāſi.* s. *n. f.* 1) *pl. ab* انسي *insi* & *enesi.* Homines. 2) *pl. ab* انسان *insān. Idem. Wan.*

اناسية *ināsijet.* s. *n. f. pl.* انسان *insān.* Homines.

اناصة *ināsæt.* s. *V.* [4. *a* انوص] 1) Velle. 2) Ad currendum movere ſe *equum. Gol.*

اناصي

اناصي *enāsȳ.* s. *n. f. pl. pl. a* نصيّة *næsȳjet.* Partes ſelectæ *populorum, camelorum. Gol.*

اناض *ināz.* s. *n. f.* Proventus *palmæ* maturus. *Wan.*

اناضة *ināzet.* s. *V.* [4. *ob* انض] 1) Maturum fieri *dactylum palmæ. Wan.* 2) Non bene coquere, & crudam relinquere *carnem. Gol.*

اناضة *ināzat.* s. *V.* [4. *a* ناوض] 1) Aſpectu ſuo prodere inſitiam. 2) Maturos fructus, &, qui carpantur, idoneos fetre *palmam. Gol.*

اناطة *inātat.* s. *V.* [4. *a* ناط] 1) Tumore ſuo *nætat dicto* corripi. 2) Tamaricem, ſpinam Aegyptiam ſimilibuſve, plantis abundare *terram. Gol.*

اناطولي *anadoly.* t. *nom. prop.* Aſia mioor *ſeu* Natolia. *Natolia, Aſia minore.*

اناطولي طاغي *anadaly daghȳ.* t. *nom. prop.* Mons Anatoliæ *priſcis* mons olympus Bithyniæ. *Alias* كشيش طاغي *Keſiſ daghȳ vocatur. Leuncl.*

اناظيم *enāzȳm.* s. *n. f. pl. ab* انظمة *imzamet.* Lineæ, *ſeu* funiculi margaritarum.

اناعم *enā·ȳm.* s. *n. f. pl. pl. a* نعم *næ·m.* Pecora, *quæ paſcuntur. Wan.*

اناغاش *anāghāſyſ.* p. *n. f.* Species herbæ recentis, *qua equos oculorum laborantes dolore illinire ſolent. Ferh.*

اناغالش *ināghālis, enāghāliſ.* p. *n. f.* Anagallis. *Caſt.*

آناف *ānāf.* s. *n. f. pl. ab* انف *enf.* Naſi.

اناف *ināf.* s. *V.* [4. *ab* انف] 1) Educere *eomelos* ad oova, & intacta paſcua, 2) Naſum ægrum reddere, efficere, ut naſus dolcat. *Gol.*

اناڤة *ināfet.* s. *V.* [4. *a* ناوف] 1) Excrefcere. 2) Excedere *modum.* 3) Eminere, extare *ſupra rem. Wan.*

آناڤ *enāfyh.* s. *n. f. pl. ab* انفحة *infaḥat.* Coagula *lactis, caſeive. Gol.*

اناڤي *ūnāfi.* s. *part.* Magnum habens naſum. *Gol.*

اناڤيض *enāfȳz.* s. *n. f.* Folia, *quæ ſuper* ناڤاز *nifāz, ponuntur, decutiunturve. Gol.*

اناك *ināk.* s. *V.* [4. *ab* انك] Placere, & delectare *rem. Gol.*

اناك *ināk.* s. *V.* [4. *a* نوك] Complacere *ſibi. Gol.*

اناك *ināk.* p. *partic. gaudentis depulſo metu.* Quam bene, quod liberi a miſeriis, & a metu ſecuri ſimus! *Vox maxime in* تركسان *türkiſtān, uſitota. Ferh.*

اناكة *inākat.* s. *n. f. i. q.* ظرافة *ẓarāfet.* Gratia, & elegantia *morum, veſtium.* ¶ لة اناكة و لباقة *lehu inākætū lebākæt.* Pollet elegantia morum, & ingenii, *vel* gratia, & dexteritate. *Gol.*

اناگ *ināk.* s. *V.* [4. *a* نوگ] Fatuum comperire *aliquem.*

انالة *inālet.* s. *V.* [4. *a* نول] 1) Præbere, donare. 2) Jurare *per Deum.* 3) Proventu divitem, metallo multo præditam eſſe *minerom. Gol.*

انالة *inālet.* s. *V.* [4. *a* نيل] Facere, ut conſequatur, compotem reddere. *W an.*

انام *enām.* s. *n. f. collec.* 1) ادم اوغلي *adem oghly* t. Homines, genus hominum. 2) Homines, dæmonesque. *Gli uomini, il genere umano.* ¶ بني انام اچره بدنام ايتمه *beni enām icre bednām itme.* Noli me diffamare inter mortales, *Non mi render infame nel mondo. Sæ.* عالمڭ انامه مرحمتلو *ummel enāme merhæmetlü.* Erga omnes mortales clemens. *Miſericordioſo verſo ogni uno. Ll.*

انامة *ināmet.* s. *V.* [4. *a* نوم] 1) Sopire. 2) Dormientem invenire. 3) Interimere c. 4) Enervare, & conficere *ſenectutem. Gol.*

انامل *enāmil.* s. *n. f. pl. ab* انملة *enmile,* & *enmele.* Coryphæ, extremitates digitorum, digiti. *Dita.* ¶ انامل سلطان عادل شاه اكرام ايله تقبيل و التزامدن صكره *enāmili ſultānī ādyl ſiſahī ikrām ile takbīlū iltiſāmden ſonra.* Poſtquam deoſculatus eſt digitos, *ſeu* manum regis æqui labiis revereotiæ. *Doppo aver riverito il giuſtiſſimo rè, e con labra di riſpetto baciatogli le mani. Sæ.*

آنان *ānān.* p. *prono. demonſtrat. pl. ab* آن *ān.* Illi, ij. *Eſſi, eglino.*

انان *inān, & ūnān.* s. *n. ſ.* 1) Multum gemens vir. 2) *Ipſe* gemitus. *Gol.*

انان *inān.* t. *n. f.* Fides. *Credito.* ¶ انان يوق *inān iok.* Non eſt fides. *Non c'e fede.*

انانة *enānet.* s. *n. f.* Gemitus

انانلجق & انلجق *inanāgiak* & *inanilagiak.* t. *part. fut.* Credibilis, cui credi poteſt. *A chi ſi ha da credere.*

انانديرمق *inandurmak.* t. *V. tranſ.* Perſuadere, affirmare. *Aſſicurare, perſuadere.*

انانلمز *inanylmaz.* t. *part. præſ. paſſ. negat.* Incredibile, quod credi non poteſt. *Incredibile.*

انانلمش *inanylmiſ.* t. *part. præt. paſſ.* Fidus. *Fidato, e confidato.* ¶ كندويه انانلمش *gendüje inanilmiſ.* Sibi concreditus. *Confidatogli.*

انانلمق *inanylmak.* t. *V. paſſ.* 1) Credi 2) Concredi.

انانمز *inanmaz.* t. *part. præſ. negat.* Incredulus. *Incredulo.*

انانمق *inanmak.* t. *V.* 1) اعتقاد *ytykād.* بـاور كردن *bāwer kerden.* p. Credere, fidem

dem habere. *Credere, fidarſi.* 2) Confidere, committere. *Confidare.*

انانمق *inanmamak.* t. *V. negat.* Diffidere. *Diffidarſi.*

انانمقلق *inanmamaklyk*, & انانمزلق *inanmazlyk.* t. *n. f.* 1) Incredulitas. 2) Diffidentia. *Incredulità*, & *diffidenza.*

انانیجت *enānījet.* a. *n. f.* بنلق *benlyk* t. Præſumptio, arrogantia. *Preſunzione, arroganza.* ¶ انانجنی ترك ایلمیوب و غضب نفسانی علیه ایدوب *enānījetī terk eilemejūp we ghæzabī nefsānī ghælebe idūp.* Arrogantia minime depoſita, iracundia autem ſibi a natura inſita prævalente. *Non loſciando l'arroganza ſua, e ſoprafatto dalla colera interiore. Eb.*

انا وافتیز *anawaftūz.* t. *n. f. ex Græco.* Anabaptiſta. *An.*

انا ویض *enāwīẓ.* a. *n. f. pl. pl. a* نوض *newæẓ.* Loca elatiora, & loca, *per quæ fluit aqua. Gol.*

انا هید *enāhīd.* p. *n. f.* Stella Veneris. *Ferh.*

انابنك *enājyk.* a. *n. f. pl. ab* انبق *enjuk*, & اینك *ejnuk*, *ſeu pl. pl. a* ناقة *nākæt.* Camelites. *Gol.*

انابي *enājī.* p. *adj. Homo* ſtolidus, & nullius conſilii. *Ferh.*

انب *eneb.* a. *n. f. coll.* بادنجان *badingījān.* p. Melongeon. *Gol.*

انب *eneb*, *vel enb.* p. *n. f.* انبج *embeğ.* a. Fructus arboris cujusdam Indicæ. *Caſt.*

انبا *embā.* a. *n. f. pl. a* نبا *nebā.* Nuncii, quæ nunciantur. *Avviſi.*

انبا *imbāe.* a. *V.* [4. *a* نبأ] 1) خبر ویرمك *chæber wirmek.* t. Annunciare, ſignificare. *Annunziare, avviſare.* 2) Lente, & ſubtiliter, ac cum cautela prehendere *aliquid. Wan.*

انبا *imbāe.* a. *V.* [4. *a* نبي] 1) Removere, abigere. 2) Amotam a ſe velle *rem.*

انبات *imbāt.* a. *V.* [4. *a* نبت] 1) Adoleſcere *puerum.* 2) Germinare *plantam.* 3) Creſcere capillos *circa pubem. Wan.*

انباج *imbāğ.* a. *V.* [4. *a* نبج] Cooſuſo uri ſermone. *Gol.*

انباح *imbāh.* a. *V.* [4. *a* نبح] Latrare jubere, ad latrandum commovere. *Gol.*

انباخ *imbāch.* a. *V.* [4. *a* نبخ] 1) Comedere, *ſeu* maducare radicem papyri. 2) Subigere aceſcentem farinæ maſſam. 3) Conſerere terram نبخا *nebehā, dictam. Gol.*

انباخون *embāchun.* p. *n. f.* Munimentum, arx. *Ferh.*

انباده *embāde.* p. *part. i. q.* انبازده *embāzede.* Glorioſus, & ſuperbus *opibus, amicis. Caſt.*

انباذ *embāẓ.* a. *n. f. pl. a* نبذ *nebẓ.* Exiguæ quantitates *opum, pabuli. Gol.*

انباذ *imbāẓ.* a. *V.* [4. *a* نبذ] Conficere exprimendo vinum ex *dactylis. Wan.*

انبار *embar.* a. *n. f.* 1) *pl. a* نبر *nibr.* Apothecæ, granaria. 2) *Uſit. pro ſingulari* Granarium, & repoſitorium aliorum proventuum. *Magazino, granaio.* 3) Carina. *La ſtiva della nave.* ¶ انبار خانه *enbār chāne. Idem*, & Cella peouaria.

انبار *embār.* p. *n. f.* & *adj.* 1) Plenus, repletus. 2) Ruina *domus, parietum.* 3) Fimus, ſtercus. 4) Piſcina, receptaculum aquæ majus.

انبار *imbār.* a. *V.* [4. *a* نبر] 1) Horreum, *ſeu* granarium conſtruere. *Gol.* 2) In horreum aſſervanda grana importare. *Far un magazino, e riempirlo. Teſ.*

انبار *imbār.* p. *adverbialiter pro* این بار *īn bār.* Hac vice. *Queſta volta. Ferh.*

انباردار *embārdār.* p. *adj. comp. i. q.* بندار *bündar.* p. Horrei, & cellæ cuſtos, *aut* poſſeſſor. *Gol.*

انبار دکي *embār degi.* p. *n. f. dim.* Exigua ſubſtantia, modicæ opes. *Ferh.*

انباردن *embārden.* p. *V.* طولدرمق *doldürmak.* t. Implere. *Empire. Ferh.*

انبارده *embārde.* p. *part.* 1) Pleous, repletus. 2) *Multis opibus, prolibus, clientibus* ditatus, ac lætus. *Ferh.*

انباردن *embāriden.* p. *V.* Implere.

انباز *embāz.* a. *n. f. pl. a* نبز *nebz.* Cognomina, convitia. *Gol.*

انباز *embāz.* p. *part.* شریك *ſerik* a. اورتاق *ortak* t. 1) Socius, conſors lucri. 2) Particeps. *Compagno di mercanzia, partecipe. Ik.*

انبازانیدن *embāzāniden.* p. *V. trans ab* انبازدن *embāzīden.* Socium communis lucri facere.

انبازده *embāzede.* p. *part.* Glorioſus, ſuperbus *opibus, amicis. Caſt.*

انبازی *embāzī.* p. *n. f.* شرك *ſirk.* a. اورتاقلق *ortāklyk.* t. Conſortium cum alio. *Conſorzio, compagnia nel negozio.* ¶ انبازی کردن *embāzī kerden.* Societatem inire. *Caſt.*

انبازیدن *embāzīden.* p. *V.* 1) Socium, & conſortem lucri fieri, ſocietatem inire. *Ferh.* 2) Augeri. *Caſt.*

انباشت *embāſt.* p. 3. *perſ. præt. ab* انباشتن *embāſten.* Implevit. *Ferh.*

انباشتکي *embāſtegi.* p. *n f. dimi.* Modicæ opes, exigua ſubſtantia. *Ferh.*

انباشتن *embāſten.* p. *V.* 1) طولدرمق *doldurmak.* t. Replere, implere. *Empire, riempere. Ferh.* 2) Aſpergere, ſpargere *aquam, arenam.* 3) *i. q.* سپلمك *ſeplemek* t. Macerare, emollire. *Caſt.*

انباشته *embāšte.* p. *part. paſ.* 1) Repletus. *Ripieno, picno, colmo. Ferh.* 2) Exſiccatus *puteus. Diſſeccato.* ¶ عمّان مجد و احسان خاک هلاك ایله انباشته و نابود اولدی *ümmānī megdū yhsān chāk'i helāk ile embāšte we nabūd oldy.* Oceanus gloriæ & beneficentiæ terra mortalitatis oppletus ac exſiccatus in nihilum evaſit. *h. e.* Exſpiravit rex. *Sæ. La poluere della mortalità riſeccò quel gran oceano di grazie, e munificenze regie, morì. Br.*

انباض *imbāż.* v. *V* [4. *a* نبض] Remittere oervum *arcus. Wan.*

انباط *embāt.* s. *nom. prop.* gent. *pl. a* نبيط *nebȳt.* Nabatæi. *Wan.*

انباط *imbāt.* v. *V.* [4. *a* نبط] 1) Ad aquam putei, primamve ſcaturiginem perſingere *foſſorem. Wan.* 2) Apparere, prodire *quid, quod ante latebat. Gol.*

انباع *imbā.* v. *V.* [4. *a* نبع] 1) Facere fluere. 2) Multum ſudare. 3) Indefineoter vomere. *Gol.*

انباغ *embāgh.* p. *n. f.* 1) Coocubina, pellex, *quam quis præter uxorem unam habet.* 2) Res miſta, commiſta. *Caſt.*

انباغ *embāgh.* p. *n. f.* Conthoralis. *Vox, qua tres vel quatuor legitimæ apud Mohammedanos ejusdem thori conſortes ſeſe invicem compellare ſolent. Ferh.*

انباغ *imbāgh.* v. *V.* [4. *a* نبغ] 1) Ultro citroque commeando frequentare. 2) E foraminibus farinam eximere *cribratorem. Gol.*

انباغالش *embāghālyſ.* p. *n. f.* Farrura *culcitræ pulvinaris. Ferh.*

انباك *embāk.* p. *n. f.* Curruca, *cujus uxor adultera. Becco cornuto. Ferh.*

انباك *imbāk* v. *V.* [4. *a* نبق] Pedere. *Correggiare. Wan.*

انبال *embāl.* s. *n. f. pl. a* نبل *nebl.* Sagittæ arabicæ. *Wan.*

انبال *imbāl.* v. *V.* [4. *a* نبل] 1) Dare *alicui ſagittas.* 2) Coofuſas afferre *ſagittas.* 3) Maturos dactylos ferre *palmam. Gol.*

انبالس *embālūs.* s. *n. f. i. q.* كرم *kerm.* Vitis. *Gol.*

انبان *embān.* p. *n. f.* سختیان *ſæchtyian.* t. 1) Corium mollius. *Cordovano.* 2) Vas fictile amplum. *Caſt.* 3) طغرجق *dagharğik* t. Pera, mantica e corio. *Sacco, biſaccio. Ferh.* ¶ انبان فتنه و کیسهٔ حیلهٔ میدانه صالدی *embānī fitne we kiſei hȳlel meidāne ſaldy.* Peram malitiæ, & crumenam fraudis in medium produxit, *h. e.* aſtu, & fraudibus, technifve uſus eſt. *Eb.*

انبانك *embānik.* p. *n. f. diminut.* يانجق *jānğik.* t. Loculus *qui a latere geſtatur* 2) Combuſtibilis, ac occulti quid. *Caſt.* 3) Perula ex corio. *Ferh.* ¶ انبانك سيم *embānekī sīm.* Buria pecuniaria. *Caſt.*

انبانه *embāne.* p. *n. f. i. q.* انبان *embān.* Marſupium. *V.* طغرجق

انباه *imbāh.* v. *V.* [4. *a* نبه] 1) Expergefacere. 2) Obliviſci *demandatæ rei. Wan.*

انبب *embūb.* s. *n. f. i. q.* انبوب *embūb.* Ioteroodium arundinis. *Gol.*

انبب *embūb.* v. *n. f.* Herbæ radix. *Caſt.*

انبتات *imbitāt.* v. *V.* [7. *a.* بتّ] Abrumpi, abſcindi. *Gol.*

انبتار *imbitār.* v. *V.* [7. *a* بتر] 1) Reſectum, & abruptum eſſe *aliquid.* 2) Mutilatum eſſe *aliquem. Gol.*

انبتاك *imbitāk.* v. *V.* [7. *a* بتك] Trahi, duci. *Wan.*

انبتال *imbitāl.* v. *V.* [7. *a* بتل] Segregari, ſeparari. *Wan.*

انبثات *imbisāt.* v. *V.* [7. *a* بثّ] Solutis, ac ſeparatis partibus divelli. *Gol.*

انبثاق *imbisāk.* v. *V.* [7. *a* بثق] Findi, diffindi. *Wan.*

انبج *embeğ.* v. *n. f.* Conditum *fructuum,* & *florum. Gol.*

انبج *embeğ.* p. *n. f.* Melongena. *Caſt.*

انبجاة *imbiğāt.* v. *n. f. unit.* Conditum medicamentum. *Wan.*

انبجاج *imbiğāğ.* v. *V.* [7. *a* بجّ] 1) Findi. *Wan.* 2) Hypochondria diſtentum quaſi crepare *pecus ex nimia pabuli copia. Gol.*

انبجاس *imbiğās.* v. *V.* [7. *a* بجس] Effluere, emanare *aquam. Wan.*

انبجان *embeğiān.* v. *part.* Fermentata, & intumeſcens *farinæ maſſa. Wan.*

انبجانی *embeğiānī.* v. *part.* Calida *offa.* ¶ انبجانی ثرید *ſerīdi embeğiānī.* Intrita panis calida. *Gol.*

انبخ *embæch.* v. *part.* 1) Immitis, craſſus duruſque. 2) Impurus *colore.* 3) Opacus. *Gol.*

انبخان *embechān.* v. *part. i. q.* انباخ *embāch.* Acefcens farinæ maſſa. *Gol.*

انبخانی *embæchānī.* v. *part.* 1) Vaporoſa, & caleos *offa.* 2) Offa *quæ paratur ex biſcocto pane,* & *oleo, atque intumeſcens, affuſa aqua parte, mollis ac lenta efficitur.* 3) *Fæm.* Magnus, & amplus *panis, aut* ſimilis favo a veſpis confecto. *Gol.*

انبذ *embiżet.* v. *n. f. pl. a* نبيذ *nebiż.* Vina. *Gol.*

انبر *embūr,* & انبور *embūre* p. *n. f.* Forceps. *Tenaglia. Ferh.*

انبرام *imbirām.* v. *V.* [7. *a* برم] 1) Firmiter torqueri. 2) Bene firmari. *Gol.*

انبربارس *emberbāris* s. p. t. *n. f.* 1) Oxyacanthæ ſpecies *vul.* berberis. 2) Salinum *cactum ex cortice cucurbitæ. Caſt.*

انبرد *emberūd*, انبرو *emberū*, & انبرود *emberūd.* p. *n. f.* Pyrum *pro* امرود *emrūd. Ferh.*

انبروه *embūrūh.* p. *n. f.* 1) Camelus, *vel* aliud quodcunque animal jubatum. 2) Sipho. *Ferh.*

انبره *embūre.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

انبزاغ *imbiẓāgh.* s. *V.* [7. *a* بزغ] Advenire *principium veris. Wan.*

انبزال *imbiẓāl.* s. *V.* [7. *a* بزل] Findi. *Wan.*

انبژ *impeǰ.* p. *n. f.* Abrotonum. *Species medicamenti. Ferh.*

انبس *embes.* s. *n. f.* Auſterus *vultu. Gol.*

انبساس *imbisās.* s. *V.* [7. *a* بسّ] Disgregari, & in diverſas partes mitti *aliquid. Gol.*

انبساط *imbisāt.* s. *V.* [7. *a* بسط] 1) Dilatari. 2) Soluto, & hilari vultu ac animo eſſe. 3) Capere delectationem. 4) Verecundiam deponere. *Gol.*

انبساط *imbisāt.* s. *n. f.* 1) Dilatatio. 2) Gaudium. *Tef.* 3) Hilaritas. *Ik. Dilatazione, allegrezza, gioja.*

انبست *embeſt.* p. *adj.* غليظ *ghælīẓ.* s. 1) Craſſus. 2) Rudis, aſper. *Ferh.*

انبسته *embeſte*, & انبسه *embiſe.* p. *part.* Congelatum *atramentum. Ferh.*

انبسه *embiſe.* p. *n. f.* Sigillatio, livor in quacunque corporis parte. *Caſt.*

انبسه *embūſe.* p. *n. f.* Odoris pereeptio. *Caſt.*

انبش *embeś.* p. *n. f.* Cumulus frumenti, *vel* hordei triturati, mundatique. *Caſt.*

انبط *embaṭ.* s. *part.* Ventris, *vel* axillarum albedine conſpicuus *equus. Wan.*

انبطاح *imbitāh.* s. *V.* [7. *a* بطح] 1) Concidere pronum in faciem. *Wan.* 2) Proſterni, & oceumbere. *Gol*

انبطرون *embaṭarūn.* s. *n. f. pro quo vitioſe* انبطرون *enitarūn* Empetron. *Gol.*

انبعاث *imbǯāṣ.* s. *V.* [7. *a* بعث] 1) s. Procedere. *Gol.* 2) Mitti. 3) Cito incedere. *Procedere, effer mandato. Wan.*

انبعاج *imbǯāǧ.* s. *V.* [7. *a* بعج] Findi. *Wan.*

انبعاف *imbǯāk.* s. *V.* [7. *a* بعف] 1) Profuſum, & præcipitem eſſe in ſermone. *Wan.* 2) Pluviam profundere *nubem.* 3) Obruere inopinantem. *Gol.*

انبغاء *imbighāe.* s. *V.* [7. *a* بغي] 1) Expeti, quæri. 2) Coovenire, decere. *Gol.*

انبقاع *imbikāe.* s. *V.* [7. *a* بقع] Abire, diſcedere *feſtinanter. Gol.*

انبك *embek.* s. *n. f.* Diſtillatorius elibanus, alembicus. *Gol.*

انبكاء *imbikāe.* s. *V.* [7. *a* بكو] Ad fletum commoveri. *Gol.*

انبل *embel.* s. *comp.* Præſtantior, *pec. ingenio, & ſolertia, tractandiſque ſagittis. Gol.*

انبلاج *imbilāǧ.* s. *V.* [7. *a* بلج] Fulgere *auroram. Wan.*

انبلاط *imbilāt.* s. *V.* [7. *a* بلط] Longius remotum eſſe, *vel* recedere. *Gol.*

انبلاف *embelak.* p. *V.* [7. *a* بلف] 1) Aperiri, & patefieri. 2) Patere. *Gol.*

انبله *embele.* p. *n. f.* Tamarindi. *Ferh.*

انبوب *embūb*, *ümbūb.* s. *n. f.* 1) Internodium arundinis, *quod eſt inter duos ejus nodos.* 2) *Ipſe* nodus aruodinis. 3) Fiſtula, tubulus, ſiphon. ¶ انبوب الرّاعي *embūbūr-rā-ỹ.* Species ſempervivi. انبوب الملكي *embūbūl-melikī. i. q.* برطانيقي *birṭānīyḳỹ.* Britannica. *Gol.*

انبوب *embūb.* p. *n. f.* Herbæ radix. *Caſt.*

انبوبة *embūbet.* s. *n. f. i. q.* انبوب *embūb.* Internodium arundinis. *Gol.*

انبوت *embūt.* p. *n. f.* Radix *herbæ. Ferh.*

انبوثة *embūſet.* s. *n. f.* Species luſus, *quo aliquid in ſcrobe reconditur*, & *qui exemerit, vincit. Gol.*

انبودن *embūden.* p. *V.* 1) *i. q.* انبوشيدن *embūšīden.* Stupore corripi *membrum.* 2) Abortiri. *Caſt.* 3) Colligere. *Ferh.*

انبوذن *embūẕen.* p. *n. f.* Materia, *ex qua quid formatur, creatur juxta coſmogoniam Mohammedanorum. Ferh.*

انبور *embūr.* p. *n. f. i. q.* انبر *embūr.* Forceps. *Caſt.*

انبوز *embūẕ.* p. *n. f.* Forceps. *Tenaglia. Ferh.*

انبوس *embus.* s. *n. f. i. q.* اقوس *emmūs.* Ammi *ſpecies herbæ. Gol.*

انبوس *embūs.* p. *n. f.* 1) Radix oleris. 2) Radix eardui lactei. *Caſt.*

انبوسيدن *embūsīden.* p. *V.* 1) Stupere membrum. 2) Putreſcere *aliquid.* 3) Colligere. 4) Apparere. *Ferh.*

انبوش *embūš.* s. *n. f.* pl. انابيش *enābiš.* Effoſſi oleris, arboriſve radix, *vel* arbor cum radicibus evulſa. *Gol. Vide præcedentia.*

انبوش *embūš.* p. *n. f.* 1) *i. q.* انبوت *embūt.* Radix *herbæ.* 2) Radix oleris. *Ferh.* 3) Radix eardui lactei. *Caſt.*

انبون *embūn.* p. *adj.* Amplus, latus. *Ferh.*

انبوه *embūh.* p. 1) *adj.* غليظ *ghælebe.* s. بول *bol* t. Amplus, multus. *Caſt.* 2) *n. f.* Multitudo, turba hominum. 3) Nomeo pagi *ſupra montem ſiti in Regione.* ديلمان *Dile-*

Dileman; quem præterfluit fluvius شهرود *ſehrud, & ubi copioſum, ac inſigne creſcit vinum.* 4) Ruina *domus, parietum, Ferh.* 5) Odoris perceptio. *Caſt. Ampio, largo, copioſo, moltitudine,* IL كروه ¶ انبوه ابله اوزرنه واردي *bir Küruhi embüh ile üzerine wardy.* Aggreſſus eſt eum cum copiis numeroſis. *Andò contro di lui con groſſe truppe. Eb.* او انبوه *embüh* ol. Multitudine ſuperare. *Eſſer ſuperiore di forze. Sæ. V. etiam* ستوه اندوه

انبوهناك *embuhnāk.* p. *adj. compoſ.* 1) Valde amplus, & late extenſus. 2) Copioſus. *Ferh.*

انبوهي *embühī.* p. *n. f.* 1) Multitudo, & turba *populi.* 2) Tumultus. *Caſt.*

انبوي *embüj.* p. *adj. i. q.* انبوه *embüh.* 1) Amplus, copioſus. 2) Odoriferus. *Ferh.*

انبويدن *embüjīden.* p. *V. i. q.* بويدن *büjīden.* Olere. *Ferh.*

انبه *embüh.* p. *n. f. i. q.* انبوه *embüh.* Multitudo. *Ferh.*

انبهار *imbihār.* a. *V.* [7. *a* بهر] 1) Collabi, concidere. 2) Per medium frangi *enſem. Gol.*

انبيآء *embijāe.* a. *n. f. pl. a* نبي *nebī.* 1) Prophetæ. *Li Profeti.* 2) Titulus ſuræ *numero vigeſimæ primæ. Marrac.* ¶ انبياى بزركوار *embijāī büzürgüwār.* Magni Prophetæ. *Li Profeti grandi. Sæ.* انبيا و اولياى *embijā wü ewlijā.* Prophetæ, & Sancti *Dei. Li Profeti, e li Santi.*

انبياج *imbijāg.* a. *V.* [7. *a* بيج] Incidere, irruere *mala in aliquem. Gol.*

انبياش *imbijāsh.* a. *V.* [7. *a* بيش] Manu capi, & prehendi *animal manſuetum. Gol.*

انبياع *imbiā'.* a. *V.* [7. *a* بوع] 1) Emanare ſindorem. 2) Menſtrari. 3) Explicare, & diſtendere *ſeſe ſerpentem.* 4) Trahi, protrahi. 5) Pretium imminuere *in vendenda merce.* 6) Protenſa manu, *vel* inclinato corpore annuere. *Gol.*

انبياع *imbiā'.* a. *V.* [7. *a* بيع] Vendibilem, aut bene diſtractam eſſe *mercem. Gol.*

انبياع *imbiā'.* a. *V.* [*Form. irreg. a* بيع] Interpellare *aliquem* in ſermone. *Wan.*

انبياف *imbjāk.* a. *V.* [7. *a* بيف] 1) Incidere, irruere *malum in aliquem.* 2) Convertere ſe, tendere *aliquo. Wan.* 3) Ingredi ſine venia. 4) Injuriam facere. 5) Injuſtum eſſe. *Gol.*

انبياف *imbjāk.* a. *V.* [*Form. irreg. a* نيف] *i. q.* انبياع *imbiā'.* Interpellare *aliquem* in ſermone. *Wan.*

انبياك *imbiāk.* a. *V.* [7. *a* بوك] Turbata mente, & perturbatis rationibus eſſe *hominem.*

انبير *embīr.* p. *n. f.* 1) Roſa viridis, *vel* arida. 2) Impletio. *Ferh.*

انبيره *embīre.* p. *n. f.* Cumulus terræ in tecto poſitus, *cui ſupponitur fulcimen circumdatum virgultis, ne quid decidat. Ferh.*

انبيس *embīs.* p. *n. f.* Granum frumenti a ſtramine, & ſiliquis mundum. *Ferh.*

انبيس *imbīs.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

انبيسته *embiſte.* p. *n. f. i. q.* انبسته *embiſte.* Res frigida. *Caſt.*

انبيق *embīk.* p. *n. f.* Diſtillatorius clibanus, alembicus. *Lambico. Ferh.*

انت *ente,* & *fæm. enti.* a. *pron. perſ.* Tu. *Tu.* ¶ انت حسبي انت كافي با ودود *ente hæſpī ente kāfi jā wedūd.* Tu ea portio mea, mihi tu ſufficis, o amantiſſime *Deue! Ah.*

انتا *intā.* a. *V.* [4. *a* نتو] 1) Retrocedere, *vel* retro manere. 2) Frangere naſum *hominis, ita ut intumeſcat.* 3) Congruere, convenire. 4) Referre *alium* forma, & indole. *Gol.*

انتاج *intāg.* a. *V.* [4. *a* نتج] 1) Parere, producere. 2) Abire, quo vult, *camelitim* fœtum parlendo incognito loco. 3) Fœtus habere *camelites. Gol.* 4) Partui, vel fœturæ vicinam eſſe *equam, vel aliud jumentum. Wan. Partorire, produrre, cagionare.* مدافعه‌سدن خراحي خسارت عظيمه انتاج ¶ *mudāfe-ſinde terāchy chaſāretī ʿaẓīme intāg ider.* Dilatio amotionis ejus magnum cauſabit damnum. *Il differirne il rimedio cagionerà, recherà molti damni. Sæ.* انتاج فساده ايدر *netāgī feſāde intāg ider.* Conſequentias pariet malas. *Tirarà cattive conſequenze. Sæ.* بوبله محل باس اچرو جالس اولمق اهللاكدن غيرى نسنه انتاج ايتز *boile mæhallī iābis idre gīālie olmak ihlākten ghæiry neſne intāg itmez.* In hujusmodi arida ſtatione morari, nihil aliud producet præter ruinam. *Dal reſtar in un poſto coſì ſecco, non ſeguirebbe altro, che la ruina. Sæ.*

انتاح *intāh.* a. *V.* [8. *a* نوح] 1) Stillare *aquam.* 2) Sudare. *Wan.* 3) Eximere, educere. *Gol.*

انتاش *intāſh.* a. *V.* [4. *a* نشش] Extendere manum *ad prehendendum aliquid. Wan.*

انتاض *intāẓ.* a. *V.* [4. *a* نضض] Protrudere *unum tuber terræ tuber alterum,* & *dens dentem. Gol.*

انتاغ *intāgh.* a. *V.* [4. *a* نتغ] 1) Ridere, ſubridere. 2) Sarcaſtice irridere. *Wan.*

انتاف *intāk.* a. *V.* [4. *a* نتف] 1) Caudam jactare *leonem.* 2) Portare umbraculum contra ſolem. 3) Jejunare menſe رمضان *ræmaẓān. Gol.*

انتان *intān.* a. *V.* [4. *a* نتن] Fœtere, male olere. *Wan.*

انتباث *intibās.* n. *V.* [8. *a* نبث] 1) Fodere *puteum.* 2) Intumeſcere in aqua *ptiſanam.* 3) Sublata veſtis lacinia inſidere *terræ. Gol.*

انتباج *intibāğ.* n. *V.* [8. *a* نبج] Intumere *os offis. Gol.*

انتباذ *intibāẕ.* n. *V.* [8. *a* نبذ] Recedere ad latus. *Gol.*

انتبار *intibār.* n. *V.* [8. *a* نبر] 1) Elevari *rem.* 2) Intumeſcere *manum.* 3) Puſtulis corrumpi *cutem.* 4) Suggeſtum aſcendere *oratorem. Gol.*

انتبال *intibāl.* n. *V.* [8. *ab inuſit.* نبل] 1) Eminere. 2) Implicare ſe malo. *Gol.*

انتبال *intibāl.* n. *V.* [8. *a* نبل] 1) Mori. 2) Uno impetu aſportare *rem.* 3) Animadvertere. 4) Dare *alicui ſagittas.* 5) Evigilare. *Wan.*

انتباه *intibāh.* n. *V.* [8. *a* نبه] Evigilare *e ſomno. Wan.*

انتباه *intibāh.* n. *n. ſ.* 1) Vigilantie. 2) Circumſpectio. *Vigilanza, circoſpezzione.* ¶ كمال انتباه اوزره *kemālī intibāh üzre.* Vigilantiſſime, caute. *Cautamente, con gran circonſpezzione. Sa.* ¶ اوزره انتباه *intibāh üzre* ot. Vigilare, cautum eſſe. *Vegliare, ſtar con gli occhi aperti.* وسيله‌ى انتباه شاه دل آگاه *wesīleî intibāhî sāhî dil āgāh oldy.* Cauſa fuit, evigilationis regis circumſpecti. *Aprì l'occhio al circonſpetto ré, e lo reſe più cauto. Sa.* انتباهى انجون *intibāhī iciün.* Ad excitandum ipſum. *Per ſuegliarlo, avverţirlo. Sæ.* انتباه اهل *ehlî intibāh.* Cautus, providus. *Vigilante, cauto.* مقاومتدن عجزينه انتباه اهله *mukāwemetten āğẓine intibāh ile.* Conſiderando ſe imparem reſiſtendo. *Conoſcendoſi debole da poter far reſiſtenza. Sæ.* جان با انتباه *ğiānī bā intibāh.* Animus cautus. *Animus vigilante. Ik.*

انتتار *intitār.* n. *V.* [8. *a* نتر] Trahi. *Gol.*

انتتاش *intitāſ.* n. *V.* [8. *a* نتش] Humiditate turgens granum, primum emittere germen. *Gol.*

انتتاف *intitāf.* n. *V.* [8. *a* نتف] Evelli, *ſeu* defluere *pilos. Wan.*

انتثار *intiſār.* n. *V.* [8. *a* نثر] 1) Spargere. 2) Per nares excreſcere *aliquid. Wan.* 3) Spargi. 4) Defluere. 5) Attrahere in nares *aquam. Gol.*

انتثال *intiſāl.* n. *V.* [8. *a* نثل] Terram egerere *e puteo. Wan.*

انتثام *intiſām.* n. *V.* [8. *a* نثم] Turpie, & obſcœna loqui. *Wan.*

انتجاء *intiğiāe.* n. *V.* [8. *a* نجا] Oculo maligno conſiderare *aliquid. Gol.*

انتجاب *intiğiāb.* n. *V.* [8. *a* نجب] 1) Decorticare *arborem.* 2) Eligere, ſeligere. *Gol.*

انتجاث *intiğiāṯ.* n. *V.* [8. *a* نجث] 1) Educere. 2) Iutumeſcere, & epparere pinguem. *Gol.*

انتجاج *intiğiāch.* n. *V.* [8. *a* نجج] Pedere *jumentum. Gol.*

انتجاس *intiğiās.* n. *V.* [8. *a* نجس] Polli. *Gol.*

انتجاع *intiğiāᶜ.* n. *V.* [8. *a* نجع] 1) Pabulari. 2) Quærere paſcuam, *vel* ſetivam *terram. Gol.* 3) Adire *alium beneficii conſequendi ergo. Wan.*

انتجاف *intiğiāf.* n. *V.* [8. *a* نجف] 1) Evecuare *ventum nubem. Wan.* 2) Educere. *Gol.*

انتجام *intiğiām.* n. *V.* [8. *a* نجم] 1) Deſinere *frigus.* 2) Evaneſcere *nubem. Gol.*

انتجاه *intiğiāh.* n. *V.* [8. *a* نجه] Repellere, abigere. *Wan.*

انتحاء *intyhāe.* n. *V.* [8. *a* نحو] 1) Contendere *ad aliquem.* 2) Inclinare *in alteram partem.* 3) Inniti *rei alicui. Gol.*

انتحاب *intyhāb.* n. *V.* [8. *a* نحب] آواز ايله اغلامق *āwāz ile aghlamak.* t. Ejulare. *Lamentarſi, ſtrillare. Wan.*

انتحار *intyhār.* n. *V.* [8. *a* نحر] Jugulare ſe ipſum, conſciſcere ſibi mortem. *Wan.*

انتحاض *intyhāẓ.* n. *V.* [8. *a* نحض] 1) Deficere carnem. 2) Carne nudari *os. Wan.*

انتحال *intyhāl.* n. *V.* [8. *a* نحل] 1) غير شاعرلرك شعرن كندويه اسناد ايلمك *ghaırî šā-ſırlerün-šiᶜrin gendüye iſnād* t. Falſo ſibi arrogare alterius Poetæ carmina. *Attribuirſi falſamente coſa d'altri.* 2) Profiteri *aliquam ſectam. Wan.*

انتحام *intyhām.* n. *V.* [8. *a* نحم] Animum applicare alicui *rei. Wan.*

انتحاء *intychāe.* n. *V.* [8. *a* نخو] Gloriari, jactare ſe *ſupra alios. Gol.*

انتخاب *intychāb.* n. *V.* [8. *a* نخب] 1) Evelli. 2) سچمك *ſeçmek.* t. Eligere, deligere meliora. *Scegliere il migliore. Wan.*

انتخاش *intychāš.* n. *V.* [8. *a* نخش] 1) Moveri. 2) Movere ſe *huc illuc. Gol.*

انتخاض *intychāṣ.* n. *V.* [8. *a* نخض] Macie confici. *Wan.*

انتخاط *intychāṭ.* n. *V.* [8. *a* نخط] 1) Emungere mucum e *naſo. Wan.* 2) Similem eſſe, referre *alium. Gol.*

انتخاع *intychāᶜ.* n. *V.* [8. *a* نخع] 1) Longe abeſſe, *vel* abire *a terra ſua. Wan.* 2) Excreſcere pituitam. *Gol.*

انتخال *intychāl.* n. *V.* [8. *a* نخل] 1) Meliorem eligere partem. *Gol.*

انتداء *intidāe.* s. *V.* [8. *a* ندو] 1) Congregari. 2) Præſentem eſſe *in conventu vel concilio. Gol.*

انتداب *intidāb.* s. *V.* [8. *a* ندب] 1) Anuere *voconti, petentive. Wan.* 2) Exaudire. 3) Benigne rependere, & propitium eſſe *Deum.* 4) Levitur effluere, *ſeu* exſudare. *Gol.*

انتدام *intidām.* s. *V.* [8. *a* ندم] Facile, & ad manum eſſe *quid. Gol.*

انتداد *intidād.* s. *V.* [8. *a* ندد] Recte inſtitutum eſſe *negotium. Gol.*

انتذار *intiẓār.* s. *V.* [8. *a* نذر] Votum facere.

انترج *untrūǧ.* s. *n. f.* Species pomi aurantii. *Ferh.*

انتزاء *intiẓāe.* s. *V.* [8. *o* نزو] Propenſum eſſe, coocupiſcere *aliquid. Gol.*

انتزاع *intiẓāʿ.* s. *V.* [8. *a* نزع] 1) چكلمك *ɛekilmek.* t. Avelli, eripi. 2) Evellere. *Uſcire, eſſer tolto. Wan.* 3) Abſtinere. 4) Accipi, ſumi. *Gol.* ¶ قلاغ انلرك النذن انتزاع *kylāʿ anlarün-elinden intiẓāʿ olunūp.* Cum ex eorum manibus erepræ ſint arces. *Sendo ſtote preſe dalle mani loro le forteẓẓe. Sa.*

انتساء *intisāe.* s. *V.* [8. *o* نسا] 1) Recedere, retrocedere. *Wan.* 2) Longius progredi, pec. *in paſcuis. Gol.*

انتساب *intisāb.* s. *V.* [8. *a* نسب] 1) منسوب, *mensūb* ot. Pertinere, referri. *Wan.* 2) Genus referre. 3) Nomen trahere ab *aliquo. Gol. Aver relazione, riferire la ſua diſcendenza, eſſer uſcito da qualched'uno.* ¶ عسكر ظفر انتساب *æskerl ẓafer intisāb.* Exercitus victoriosus. *Eſſercitio vittoriofo. Sa.* ركاب شرف انتسابي *rekābī ſeref intisābī.* Stapedes ejus nobiliſſimi. *Le ſue regie ſtaffe.* جواب صواب انتساب *gewābī ſæwāb intisāb.* Reſponſum rectitudini correlativum, verum. *Riſpoſta dritta, vera. Ik.* شهزاده جانبنه انتساب اندیلر *ſehẓāde ǧānibine intīsāb ittiler.* Se comiſerunt in clieotelam principis. *Si profeſſarono clienti ò vaſalli del prencipe. Sa.*

انتساج *intisāǧ.* s. *V.* [8. *a* نسج] Tangere, contingere. *Wan.*

انتساخ *intisāch.* s. *V.* [8. *a* نسخ] 1) Abolere, delere. *Wan.* 2) Deſcribere librum. *Gol.*

انتسار *intisār.* s. *V.* [8. *a* نسر] 1) Recrudeſcere *vulnus.* 2) In partes ſenſim ſolvi *pannum, papyrum. Gol.*

انتساغ *intisāgh.* s. *V.* [8. *a* نسغ] 1) Pede percutere pectus *camelum propter infeſtantes muſcas.* 2) Procul in paſcua abire *camelum. Gol.*

انتساف *intisāf.* s. *V.* [8. *a* نسف] 1) Eradicare. 2) Clandeſtinum, *vel* ſubmiſſa voce habere *ſermonem.* 3) *Paſſ.* Alterari *pec.* terrore, *vel* metu *colorem. Gol.*

انتساق *intisāk.* s. *V.* [8. *a* نسق] 1) Ordinari, diſponi recte *orationem.* 2) Ordioe cohærere *res. Gol.*

انتشاب *intišāb.* s. *V.* [7. *a* نشب] Congregari. *Wan.*

انتشاب *intišāb.* s. *V.* [8. *a* نشب] 1) Suſpendi. *Wan.* 2) Inhærere, infigi. 3) Colligere. *Gol.*

طاشلمق انتشار *intišār.* s. *V.* [8. *a* نشر] 1) *daghylmak.* t. Divulgari *nuntium.* 2) Paſcentes camelos a paſtore ſegregari. 3) Libidinè incendi. *Spargerſi, divulgarſi, & diſſiparſi. Wan.* ¶ والآ نظام ملك و ملل انتشار خلل بولور *we illā nizāmi milkū milel intišārú chalel bulūr.* Alias ordo regni, atque nationoum diſſipabitur, & coofundetur. *Sa. Altrimenti il regno patirà danno, e pregiudicio, e la republica diſordine, e confuſione. Br.* انتشار فعلجه باعث اولدی *intišārī kabāihæ bāʒs oldy.* Cauſſa fuit, cur vitia diffunderentur in populum. *Sa. Fù cauſa dell' introduttione delli vitij e ſcelerotezze. Br.*

انتشاص *intišās.* s. *V.* [8. *a* نشص] Extirpare *arborem. Gol.*

انتشاط *intišāt.* s. *V.* [8. *a* نشط] 1) Extendere *funem, donec disrumpatur.* 2) Delquamare *piſcem.* 3) Deotibus *pabulum* evellere *pecus. Gol.*

انتشاع *intišāʿ.* s. *V.* [8. *o* نشع] 1) Indere naribus *phormacum.* 2) Ore excipere *pharmacum.* 3) Eximere, evellere. *Gol.*

انتشاغ *intišāgh.* s. *V.* [8. *a* نشغ] Procul abire a paſcuo, huc illuc vagari *camelum. Gol.*

انتشاف *intišāf.* s. *V.* [8. *a* نشف] 1) Bibere iactis recentis ſpumam. *Wan.* 2) Alterari *colorem. Gol.*

انتشاك *intišāk.* s. *V.* [8. *a* نشك] Attrahi io nares. *Gol.*

انتشال *intišāl.* s. *V.* [8. *a* نشل] Accipere carnem *ex olla. Wan.*

انتصاء *intyṣāe.* s. *V.* [8. *a* نصو] 1) Promiſſam eſſe *comam.* 2) Longum, & elatum eſſe *montem.* 3) Eligere. *Gol.*

انتصاب *intyṣāb.* s. *V.* [8. *o* نصب] 1) Poni, conſtitui. *Wan.* 2) Erectum ſtare. 3) Vocali *Phata* affici, *ſeu* ootari. *Gol.*

انتصاح *intyṣāh.* s. *V.* [8. *a* نصح] Morem gerere mooito. *Wan.*

انتصار *intyṣār.* s. *V.* [8. *a* نصر] 1) Vindictam capere. *Wan.* 2) Vincere *hoſtem.* 3) Liberari *a malo. Gol.*

انتصاف *intyṣāf.* s. *V.* [8. *a* نصف] 1) Exfugere *totum, quod in uberibus matris continetur lac, pullum camelitis.* 2) Medium eſſe *diem.* 3) Medium tenere. *Wan.* 4) Capere totum debitum *ab aliquo.* 5) Operire ſe *calyptra puellam. Gol.*

انتصال *intyṣāl.* s. *V.* [8. *a* نصل] Privari *cuſpide. Gol.*

انتضاء *intyżāe.* s. *V.* [8. *a* نضو] Stringere *enſem. Gol.*

انتضاح *intyżāh.* s. *V.* [8. *a* نضح] 1) Spargi *aquam. Wan.* 2) Depreſſum eſſe in cavitate ſua *oculum. Gol.*

انتضاخ *intyżāch.* s. *V.* [8. *a* نضخ] Spargi *aquam. Wan.*

انتضاد *intyżād.* s. *V.* [8. *a* نضد] Subſiſti *aliquo loco.*

انتضاف *intyżāf.* s. *V.* [8. *a* نضف] Exfugere *pullum camelinum, quod in uberibus matris eſt. Gol.*

انتضال *intyżāl.* s. *V.* [8. *a* نضل] Jaculando certare inter ſe. *Wan.* 2) Eximere, eligere. 3) Anteriores pedes jactare inter eundum *camelos. Gol.*

انتض الكعرجون *entezūl-kurğiuni.* s. *n. f. compoſ.* Genus tuberum terreſtrium, *quæ deſorticantur ſuperna ſui parte. Gol.*

انتطاف *intytāk.* s. *V.* [8. *a* نطف] 1) Induere *mulierem ſubligaculum* نطاف *nytāk, dictum.* 2) Zona ſe cingere *virum.* 3) Invenire nutrimentum *pro ſuis. Wan.* 4) A latere ducere *equum*, nec eo vehi. *Gol.*

انتطال *intytāl.* s. *V.* [8. *a* نطل] Parum quid fundere *ex utre. Gol.*

انتظار *intyżār.* s. *V.* [8. *a* نظر] Exſpectare. *Gol.*

انتظار *intyżār.* s. *n. f.* Exſpectatio, deſiderium venturi. *Deſiderio, paſſione di vedere.* ¶ فرمان شريف صدورنه انتظار اولنمق الجاب ايدرلر *fermānī ſerīf ſudūrine intyżār olunmak iğāb iderler.* Nos cogent expectare, donec emanet mandatum regium. *Ci coſtringerano di ſtar à bada, fin che eſca un commandamento regio. Ll.* انتظار چكمك *intyżār čekmek*, او,ز انتظار *intyżār üzre* ol. Deſiderio, tædio affici. *Aſpettar con deſiderio,* & *impazienza.* قدوملرنه انتظار اوزره درلر *kudūmlerine intyżār üzre dürler.* Avide expectant adventum ipſius. *Aſpettano con anſietà la di lui venuta.*

انتظام *intyżām.* s. *V.* [8. *a* نظم] دوزلك *düzülmek*, & دزلك *dizilmek.* s. 1) Ordinari, diſponi. *Eſſer ben aggiuſtato.* 2) Transfigere *haſta. Gol.* ¶ نظام انتظام اچون *nizāmī intyżām iğün.* Propter rerum ordinem. *Per l'ordine delle coſe.* انتظام دولت *intyżām bulmak.* Ordinari, recte componi. *Eſſer bene aggiuſtato,* & *ordinato.* احوال مالك اسلاميه انتظام بولمش ايكن *aḥwāli memāliki islāmiye intyżām bulmiš iken.* Cum ſtatus imperii Othomanici paeatus eſſet. *Le coſe dello ſtato eſſendo ben compoſte,* & *aggiuſtate. Sæ.* رعايا و برايای جلرينك رفاهيت حال و انتظامي *wü berājā tærafeinün-refāhijeti hālü intyżāmī.* Quies, & recta gubernatio, *aut* diſpoſitio, ſubditorum, & vaſallorum. *Il buon governo, e ſtato tranquillo delli ſubditi, e vaſalli. Ll.*

انتعات *intʕāt.* s. *V.* [8. *a* نعت] Deſcribere, epytheto inſignire. *Wan.*

انتعاث *intʕāṣ.* s. *V.* [8. *a* نعث] Capere, aceipere. *Gol.*

انتعاش *intʕāš.* s. *V.* [8. *a* نعش] ايو حال *ejū hāl* ol. بغير هلاك طاينوب سورجمك *bighæjri helāk dājinūp sürćmek.* s. 1) Refurgere, impingere abſque periculo. *Acht. Gol. Riaverſi* & *inciamparſi ſenza periculo.* 2) Cæſpitare. *Wan.*

انتعاص *intʕāṣ.* s. *V.* [8. *a* نعص] Prolapſum erigere ſe in pedes. *Gol.*

انتعاظ *intʕāẓ.* s. *V.* [8. *a* نعظ] Libidine exardere. *Gol.*

انتعاف *intʕāf.* s. *V.* [8. *a* نعف] 1) Relinquere *rem alteri. Wan.* 2) Aſcendere elivum montis. 3) Apparere *equitem, vel furculum palmæ. Gol.*

انتعال *intʕāl.* s. *V.* [8. *a* نعل] 1) Induere *calceos, ocreas. Wan.* 2) Pedeſtri itinere trajicere *terram.* 3) Conſuefcere *duriori terra.* 4) Conſcendere talem *terram. Gol.*

انتغاش *intyghāš.* s. *V.* [8. *a* نغش] 1) Vacillare. 2) Nutare *caput. Gol.*

انتفاء *intyfāe.* s. *V.* [8. *a* نفي] 1) Repelli, removeri. 2) Seorſim ſecedere. *Gol.* ¶ سبب انتفاي نايره فتن و وسيله انتفاي ايدرك *ſebebi intyfāī nāireī fiten, we weſilei intyfāī ghubārī myhæn olur idi.* Eſſet cauſa extinctionis incendii tumultuum, & ratio tollendi e medio pulverem miſeriarum. *Sæ. Ciò ſarebbe cauſa, che ſi levaſſe di mezo la guerra, e la malivolenza. Br.*

انتفاج *intifāğ.* s. *V.* [8. *a* نفج] 1) Efferri, elevari. 2) Nimium eſſe. *Wan.*

انتفاخ *intifāch.* s. *V.* [8. *a* نفخ] 1) Alte proiectum eſſe *diem.* 2) ششمك *ziſmek.* s. Inflari, intumeſcere. *Wan.*

انتفاد *intifād.* s. *V.* [8. *a* نفد] 1) Totum abſumere, evacuare. 2) Mulgere. *Gol.*

انتفاش *intifāš.* s. *V.* [8. *a* نفش] Erigere *plumas avem, pilos fellem. Gol.*

انتفاض

انتفاض *intifāẓ.* s. *V.* [8. *a* نفض] 1) Pulchre virere *vitem.* 2) Excuti *veſtem.* 3) A reliquiis urinæ muodari *penem. Gol.*

انتفاع *intifāᵃ.* s. *V.* [8. *a* نفع] Utilitatem capere, lucrari. *Guadagnare, cavar profitto.* ¶ 1 انتفاع *intifāᵃ* c. Lucrari, proficere. *Guadagnare, approffittarſi. Sæ.* انتفاع لخروي *intifāᵃ ỹ uchrewi.* Emolumentum alterius mundi. *Il merito dell' altra vita. Tef.*

انتفاق *intifāk.* s. *V.* [8. *a* نفق] 1) Egredi. *Wan.* 2) Subire *latibulum. Gol.*

انتفال *intifāl.* s. *V.* [8. *a* نفل] 1) Liberari, eximi *ab aliqua re.* 2) Secedere. *Wan.* 3) Precatioois ſacra peragere *ultra præſcriptam legem.* 4) Petere ſibi fieri *aliquid. Gol.*

انتقاء *intykāe.* s. *V.* [8. *a* نفو] 1) Seligere. 2) Medullam eximere *ex oſſe. Gol.*

انتقاب *intykāb.* s. *V.* [8. *a* نقب] Faciem ſuam operire *mulierem. Wan.*

انتقاث *intykās.* s. *V.* [8. *a* نقث] 1) Medullam eximere *ex oſſe.* 2) Perſcrutari *rem.* 3) Feſtinare, cito *quid* facere. *Gol.*

انتقاح *intykāh.* s. *V.* [8. *a* نقح] Medullam eximere *ex oſſe. Gol.*

انتقاخ *intykāch.* s. *V.* [8. *a* نقخ] *i. q. præc. Wan.*

انتقاد *intykād.* s. *V.* [8. *a* نقد] 1) Capere, prehendere. 2) Defigere viſum *in aliquam rem. Wan.* 3) Seligere meliora. 4) Accipere paratam pecuniam. 5) Adoleſcere *puerum. Gol.*

انتقاذ *intykāẓ.* s. *V.* [8. *a* نقذ] Dirimere *unum ab alio. Gol.*

انتقار *intykār.* s. *V.* [8. *a* نقر] 1) Excerpere, & colligere grana hinc inde *avem. Wan.* 2) Cavari, perfodi. 3) Eligere. 4) Invitare ſolum *præ aliis. Gol.*

انتقاز *intyḳāẓ.* s. *V.* [8. *a* نقز] 1) Corripi morbo نقاز *nukāẓ dicto, ovem.* 2) Dare *alteri* deteriorem *opum, pecorumve ſuorum partem. Gol.*

انتقاش *intykāſ.* s. *V.* [8. *a* نقش] 1) Evellere, extrahere ſpinam *e pede. Wan.* 2) Sculpi, cælarive jubere *argentum.* 3) Eligere, ſeligere. *Gal.*

انتقاص *intykās.* s. *V.* [8. *a* نقص] 1) Imminui, deficere. *Wan.* 2) Imminuere. *Gol.*

انتقاض *intykāẓ.* s. *V.* [8. *a* نقض] 1) Retortum diſſolvi *funem. Wan.* 2) Violari *pactum.* 3) Retorqueri *funem. Gol.*

انتقاع *intykāᵃ.* s. *V.* [8. *a* نقع] 1) Jugulare pecus *pro hoſpitibus.* 2) Jugulare pecus *antequam partitus ſit gregem.* 3) Mutari *colorem. Wan.*

انتقاف *intykāf.* s. *V.* [8. *a* نقف] Extrahere, eximere *rem. Wan.*

انتقال *intykāl.* s. *V.* [8. *a* نقل] 1) Migrare. 2) Transferri, deportari. 3) Mori. *Traſportarſi, paſſare d'un luogo all' altro, & morire.*

انتقام *intykām.* s. *V.* [8. *a* نقم] 1) Punire. *Wan.* 2) Vindictam capere *de aliquo.* 3) Vindicare *aliquem. Gol.*

انتقام *intykām.* s. *n. f.* Vindicta. *Vendetta.* ¶ لخذ انتقام 1 انتقام آلمك *intykām ālmak* & *ächẓỹ intykām* c. Vindictam ſumere *de aliquo*, ulciſci. *Prender vendetta, vendicarſi. cc. ab. p.* & *abſolute* انتقامي آلدم *intykāmùmi āldüm.* Vindictam ſumpſi meam. *Mi ſono vendicato.* انتقامن آلدي *intykāmin āldy.* Ultus eſt injuriam ſuam. *Si e vendicato.* هركس انتقامه باشلر *her Kes intykāme baſlar.* Quiſque vindictam aggreditur. *Ogni uno comincia à vendicarſi. Ll.* انتقام خصمكدن *chaſmún-den intykām ālywirdüm.* De tuo adverſario vindictam ſumendi occaſionem tibi præbui. *Ti hò dato il mezo di vendicarti del tuo auuerſario. Eb.* انتقامي آلجي *intykām ālyǧi.* Vindex. *Vendicatore,* & *purè Arab.* عزيز آلانتقام *ʿazīzül intykām.* Vindex ſupremus, juſtus *Deus.*

انتقاه *intykāh.* s. *V.* [8. *a* نقه] 1) Convaleſcere *a morbo.* 2) Percipere ſalutem, & ſolatium *ex dicto aliquo. Gol.*

انتكاء *intikāe.* s. *V.* [8. *a* نكا] Accipere, *quod ſibi debetur. Gol.*

انتكاب *intikāb.* s. *V.* [8. *a* نكب] Injicere humero *pharetram, vel arcum. Gol.*

انتكات *intikāt.* s. *V.* [8. *a* نكت] Concidere in caput, *veluti haſta percuſſum. Wan.*

انتكاث *intikāe.* s. *V.* [8. *a* نكث] 1) Diſſolvi, corrumpi. *Wan.* 2) Abſcedere, deſiſtere. 3) Coovertere ſe *ab uno negotio ad aliud.*

انتكاس *intikās.* s. *V.* [8. *a* نكس] Deorſum pendere caput. *Wan.* 2) Inverti, incurvari. *Gol.*

انتكاش *intikāſ.* s. *V.* [8. *a* نكش] Privare aqua *puteum. Gol.*

انتكاف *intikāf.* s. *V.* [8. *a* نكف] 1) Deflectere *a recto tramite.* 2) Declinare *pluviam.* 3) Putreſcere, & diſſolvi *funem. Wan.* 4) Migrare *de terra in terram.* 5) Avertere faciem. 6) Declinare ictum. *Schinare, sfuggire il colpo. Gol.*

انتكال *intikāl.* s. *V.* [8. *a* نكل] Inhibere, coercere. *Gol.*

انتلاف *intilāf.* s. *V.* [7. *a* تلف] Periſe, amitti. *Gol.*

انتلة *entület.* s. *n. f. Avicennæ,* جدوار *ǧedwār.* Cedoaria, *quam* ترياق آلپيش *tīr-jākul-*

jākul-bīś, antidotum napelli *vōeat*, napellus autem ipſe طوارة *tæwāret*, *dicitur*. *Plerumque tamen eum epitheto* اكتولا اتلة *entū letūſ-fewdā*, *occurrit*, *ad diſtinctionem* اتلة البيضا *entületül-bejżā*, *quæ Andaluſiis* قبهف *kæjhæk*, *nominatur*, *eſtque frutex foliis ſennæ ſubflavis*, *odore aeri & utcunque aromatico*. *Gol*.

انتم *entūm*. s. *pron. perf.* Vos, *ut in Gramm.*

انتما *entūmā*. s. *pron. pers.* Vos. *Vid. Gram.*

انتماء *intimāe*. s. *V.* [8. *a* امي] 1) Efferre ſe de loco in locum *accipitrem*. 2) Genere ſuo referri, & pertinere *ad aliud*. *Gol*.

انتما *intimā*. s. *n. f.* Pertinentia, relatio. *Relazione*. ¶ جواب صواب انتما *ġewābī ſæwāb intimā*. Reſponſum ad rectum pertinens, verum. *Riſpoſta adequata*, *vera*. *Ik*. معناي دعاي خير انتما *maʿnāī du·āī ehajr intimā*. Scopus, ſenſus apprecationis bonum reſpicientis. *Ik*. كردن رعونت انتما *gerd·nī rū ūnet intimā*. Collum faſtuoſum. *Collo faſtoſo*, *Ik*. كلام حكمت انتما *kelāmī hykmet intimā*. Verba myſtica. *Parole miſterioſe*. *Sæ*. بو دعواى صدف انتمايي مصدّقدر *bu daʿwāī ſydk intimājī muſædḍyktūr*. Confirmat hanc veram propoſitionem. *Sæ*.

انتماس *intimās*. s. *V.* [8. *a* نمس] Abdere ſe, delitere. *Gol*.

انتمك *inetmek*. s. *V.* Caſtrare. *V.* اينمك

انتن *entūnne*. s. *pron. perf.* Vos. *Vid. Gram.* ¶ ما انتنه *mā entenehu*. Quam maxime fœtens. *Gol*.

انتها *intihā*. s. *V.* [8. *a* نهي] 1) آخر او *āchyr* al. t. Finiri, terminari. 2) Prohiberi. 3) Abſtinere. *Eſſer terminato*. *Gol*. *Teſ*. ¶ انتهاء الزمان الى *ilā intihāiż ʒemān*. Uſque ad finem ſeculi. *i. q.* الى آخر الزمان *ilā āchyryż ʒemān*. *Sino al fine del mondo*. انتهاى سرحددده واقع اولان *intihāī ſerhæddte wākyʿ olan ierlerde*. In locis extremorum confiniorum. *Nelli luoghi ſituati nell' eſtremità de' confini*. *Ll*. اوبوار حدودنك انتهاسنده *ujwār hudūdinūn-intihāſinde*. In extremitate limitum Neocaſtri. *Nell' eſtremità delli limiti di Neiheiſel*. *Ll*.

انتهاب *intihāb*. s. *V.* [8. *a* نهب] 1) Rapere, auferre *prædando*. 2) Diripi, in prædam cedere. *Gol*.

انتهاج *intihāǧ*. s. *V.* [8. *a* نهج] 1) Patefacere *viam*. 2) Evadere in ſemitam apertam, & manifeſtam. 3) Terere, ac ſequi *viam*. 4) Atterere *veſtem*. 5) Continuo equitatu anhelum reddere *equum*. 6) *impropriè* Premere, affligere. ¶ قوس اوا تكورنه آدم كوندردبكه اطاعتو انقياد مسلكنه انتهاج و غبار سم همدشهʿ *kosowa tekurine ādem gönderdiki ytāʿāti inkyjād meslikine intihāǧ weʿ ghubārī sūmū ſemendī ſāhi erǧimendi tāǧi ibtihāǧ ide*. Ad principem Coſſoviæ miſit nuntium, ad hoc, ut ipſe viam obedientiæ, & ſubjectionis teneret, ac ſequeretur, pulveremque ungula equi generoſi regis excitatum capiti ſuo in coronam lætitiæ, ac gloriæ ſuperimponeret *h. e.* pedibus Regis accideret. *Sæ*. *Spedì un uomo al principe di Coſſova*, *acciò ſi rendeſſe e preſtaſſe ubbidienza*, *e riconoſceſſe la polvere dei piedi del deſtriero regio per corona del ſuo capo*. *Br*.

انتهار *intihār*. s. *V.* [8. *a* نهر] Copioſum fluere ſanguinem, *ita ut inhiberi non poſſit*. *Gol*.

انتهاز *intihāż*. s. *V.* [8. *a* نهز] 1) Occaſionem nancifci. *Wan*. 2) Captare occaſionem. 3) Modum excedere *in riſu*. *Gol*.

انتهاس *intihās*. s. *V.* [8. *a* نهس] Maſticare *carnem*. *Wan*.

انتهاض *intihāż*. s. *V.* [8. *a* نهض] Conſurgere in pedes. *Gol*.

انتهاك *intihāk*. s. *V.* [8. *a* نهك] 1) Imminnere pretium *alicujus rei*. *Wan*. 2) Fatigare, affligere. *Gol*.

انتهاك *intihāk*. s. *n. f.* Violatio *honoris*, *ſeu reverentiæ*. *Gol*.

انتباء *intijāe*. s. *V.* [8. *a* نوي] Deligere ſibi *hoſpitium*. *Gol*.

انتياب *intijāb*. s. *V.* [8. *a* نوب] 1) Supervenire *mali quid alicui*. 2) Iterum atque iterum accedere. *Gol*.

انتيار *intijār*. s. *V.* [8. *a* نوى] Inungere ſe *pflothro*. *Gol*.

انتياش *intijāſ*. s. *V.* [8. *a* نوش] 1) Se invicem aggredi hoſtes. 2) Eximere, educere. *Gol*.

انتياط *intijāt*. s. *V.* [8. *a* نوط] 1) Longe abeſſe. *Wan*. 2) Suſpendi, appendi. 3) Commodare *alicui camelum deportandi commeatus ergo*. *Gol*.

انتياف *intijāk*. s. *V.* [8. *a* نوف] Seligere *aliquid*. *Wan*.

انتيلس *entīlis*. s. *n. f.* Anthyllis. *Gol*.

انث *ūnūs*. s. *n. f. pl. ab* انثي *ūnsā*. Fœminæ. *Wan*.

انثا *insā*. s. *V.* [4. *a* نثي] 1) Obtrectare. 2) Faſtidire, ac dedignari. *Gol*.

انثا & *melius* انثي *ūnsā*. s. *n. f. pl.* اناث *inās* (مذكر & ذكر) ديشي *dīſi*. s. Fœmina, fœmella. *Femina*, *femella*. ¶ انثي كبي *insā gibi*. Inſtar fœminæ. *Da femina*.

انثاج *insāǧ*. s. *V.* [4. *a* نثج] Excernere *quod in ventre eſt*. *Gol*.

انثار

انثار *insār.* a. *V.* [4. *a* نثر] 1) Celeri nece afficere. 2) Emittere, excernere cum attracto ſpiritu, *quod in naſo eſt.* 3) Immittere naſo, eove attrahere *aquam. Gol.*

انثاع *insā'.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* نثع] 1) Vomere. 2) Sanguinem immodice profundere *e naſo.* 3) Reddi, effluere aut *vomitum, aut ſanguinem. Gol.*

انجار *inſiğiār.* a. *V.* [7. *a* جر] 1) Erumpere, & diffundi. 2) Elatiorem, *ſeu* ſuperfuſam effluere *aquam. Gol.*

انداغ *inſidāğh.* a. *V.* [7. *a* ندغ] Contundendo frangi *proprie rem cavam. Gol.*

انداف *inſidāf.* a. *V.* [7. *a* ندف] 1) Laxum, & flaccidum eſſe *ventrem.* 2) Irruere *in aliquem. Gol.*

انرام *inſirām.* a. *V.* [7. *a* رم] Frangi radicitus, *vel* excidere *dentem. Gol.*

انعاب *inſijā'b.* a. *V.* [7. *a* نعب] Manare *ſanguinem, aquam. Wan.*

انعاع *insy-ā-ğ.* a. *V.* [7. *a* نعّ] 1) Ejici ex ore *vomitum.* 2) Prodire ex naſo, vulnereve *ſanguinem. Gol.*

انغاب *insykāb.* a. *V.* [7. *a* نقب] Perforari. *Gol.*

انغلاع *insylā.* a. *V.* [7. *a* نلع] 1) Frangi contuſione *caput.* 2) Moles, & maturos dactylos habere *palmam. Gol.*

انغلام *insylām.* a. *V.* [7. *a* نلم] Frangi *rem. Wan.*

انفماء *inſimāe.* a. *V.* [7. *a* نمّا] Frangi *caput. Gol.*

انفماغ *inſimāgh.* a. *V.* [7. *a* نمغ] Contundi lapſu dactylum maturum *decidendo ab arbore. Gol.*

انفمام *inſimām.* a. *V.* [7. *a* نمّ] 1) Effundi. 2) Liquefieri. *Wan.* 3) Contabeſcere *corpus. Gol.*

انفناء *inſināe.* a. *V.* [7. *a* نثا] 1) Inflecti, inclinare *ad partem aliquam. Wan.* 2) Recedere. *Gol.*

انفيال *inſijāl.* a. *V.* [7. *a* نول] 1) Effundi. 2) Superfundi *pulverem.* 3) Continuari ſermonem *contra aliquem. Gol.*

انفيان *ünfijān.* a. *n. f. dual.* 1) *i.q.* خصيان *chuṣyāni.* Teſticuli duo. 2) Duæ aures. *Wan.*

انڭ *enğ.* p. *particu.* Circa circum. *Ferh.*

آنڭا *ānğiā.* p. *particu.* Ibi, iſthic loci. *Li, coli, coſti.* * *Expreſ. figur.* آنڭاكه زراست *ānğiāki zereſt güsb ūjed düſt. i. e.* دولتلونك هر يرده سوزي ديكلور *dewletlünün her jerde sözi dinlenür* c. Verbum hominis felicis, *ſeu* divitis ubique auditur. *Ferh.*

انڭا *inğia.* a. *V.* [4. *a* نڭا] خلاص *chalās.* c. Liberare. *Liberare.*

انڭا *inğiā.* a. *V.* [4. *a* نكو] 1) Retegere *rem.* 2) Retrocedere, diſſipari *nubem.* 3) Obtinere. 4) Exire e corpore *urinam, merdam, ventum.* 5) Excernere *illa*, & aſſumptum quid reddere per veſicam *vel* alvum. 6) Sudare *hominem.* 7) Removere, ſeparare excoriando *pellem.* 8) Reſecare *virgam de arbore.* 9) Jubere amputare. 10) Ad colligendum, & reſecandum *idoneos palmam* habere *dactylos. Gol.*

انڭاب *enğāb.* a. *part. pl. a* نڭيب *neğib.* Generoſi, egregii. *Gol.*

انڭاب *inğāb.* a. *V.* [4. *a* نجب] 1) Præſtantem, & generoſum gignere *filium.* 2) *Contrn* Pavidum, & degenerem gignere. *Gol.*

انڭاث *enğiās.* a. *n. ſ. pl. a* نڭث *neğs.* Thoraces, loricæ. *Wan.*

انڭاح *inğiāh.* a. *V.* [4. *a* نجح] 1) حاجت *hāğet bitürmek.* c. Fel citer *negotium* expedire. 2) Proſperare. *Proſperare, ſpedir bene li negozii, & ſecondare.* ¶ انڭاح مرامن اندي *inğiāhi merāmūn itti.* Deſiderium ipſius, & optatum ſucceſſum promovit. *Gli fece riuſcire il ſuo negozio conforme al ſuo deſiderio. Ik.*

انڭاد *enğiād.* a. *part. pl. a* نڭد *neğiūd.* Strenui, fortes. *Wan.*

انڭاد *inğiād.* a. *V.* [4. *a* نجد] 1) Adjuvare, opem ferre. 2) Promovere. 3) Efferre ſe, & altum eſſe. 4) Sudum & ſerenum eſſe *cælum.* 5) Accedere ad ſuos, uxoremve ſuam. 6) Altiore via incedere, *ſeu* aſcendere. *Gol.* 7) Exire, ac venire in partem Arabiæ, quæ نجد *neğd*, *dicitur. Wan.*

انڭيار *enğiār.* a. *n. ſ. vulg. pro.* انڭار *eğğiār.* Tectum domus. *Gol.*

انڭيار *enğiār.* p. *nom. prop.* Nom. regionis, *ubi* خسرو پرويز *chofrew perweiz.* & شيرين *sīrīn, amantes vixere. Ferh.*

انڭاز *inğiāz.* a. *V.* [4. *a* نجز] 1) Corripi camelum morbo نڭاز *niğiaz*, dicto. 2) وعده *wa'dei jerine getürmek.* c. Stare promiſſis. *Adempire il promeſſo. Wan.* ¶ انڭاز موعود عرمني ظاهر تصبيم اندي *inğiāzi mew'ūd ezmini zāhiren teſnīm itti.* In ſpeciem accinxit ſe ad adimplendum promiſſum. *In apparenza s' accinſe ad aſſeguire la promeſſa. Sæ.*

انڭاس *enğiās.* a. *n. ſ. pl. a* نڭس *neğs.* Impuritates, ſordes. *Sporchezze, ſterchi,* ¶ انڭاس اجناس سباطين *enğāsi eğnāsi sajāṭyn. q.* Sordes gentium diabolicarum *ideſt*: Diabolici infideles. *Diabolici infedeli. Sæ.*

انڭاس *inğiās.* a. *V.* [4. *a* نجس] Conſpurcare. *Wan.*

انجاع *inğiā*ª. s. *V.* [4. *a* نجع] Lactare, *ſeu* lactare ſinere *pullum eameli. Gol.*

انجاف *inğiāf.* s. *V.* [4. *a* نجف] Alligare birco eorium نجاف *niğiāf, dictum. Gol.*

آنجاك *ānğiāk.* p. *particu. ex Tſchagataica lingua.* Ibi, illic. *Ferh.*

انجال *inğiāl.* s. *V.* [4. *a* نجل] Mittere *equum* in paſcua, *quæ planta* نجيل *neğīl, abundant. Gol.*

انجالیدن *enğiāliden.* p. *V.* 1) Saturare. 2) Properantem in itinere retinere, ejuſve eudacium reſtringere. 3) Fatigari. 4) Significare. 5) Commonere. *Ferh.*

انجام *enğiām.* s. *n. ſ. pl. a* نجم *neğm.* Stellæ, ſidera. *Gol.*

انجام *enğiām.* p. *n. ſ.* 1) ايش آخري *iſ āchyrȳ.* Extremum, ultimum operis, finis. *Ferh.* 2) Accidens. *L' eſtremità, l' ultimo dell' opera, & accidente, eiò che paſſa. Ah.* ¶ انجام بولمق *enğiām bulmak,* & انجامه ايرمك *enğiāme irmek.* Finem conſequi, finiri. *Conſeguire il fine, terminarſi. Ik.* اتام سفر ظفر انجام بولوب *ejjāmū ſefer ẓafer enğiām bulup.* Finita expeditione bellica. *Terminata la campagna, ò finita la guerra. Sæ. in comp.* سلام سلامت انجام *ſelāmū ſelāmet enğiām* II. خشام *ychtiām* & فرجام *ferğiām.* Salutatio benevola. *Saluto affettuoſo. Ll.* تعظيم انجام *taᶜẓȳm enğiām.* Honorificus, venerabundus. *Onorevole, riſpettoſo, riverente. Ik.* ظلام انجام *ẓylām enğiām.* Tenebroſus. *Tenebroſo. Ik.* سعادت انجام *ſaᶜādet enğiām.* Fauſtus, felix. *Felice.* مضمون بلاغت انجام *mæẓmūnī belāghat enğiām.* Elegantis ſenſus, aut elegantia plenum contentum *literarum. Ik.*

انجام *inğiām.* s. *V.* [4. *a* نجم] 1) Apperere. 2) Oriri. 3) Deſinere *pluviam, frigus.* 4) Sudum evedere *cælum.* 5) *abſolute* Serenum eſſe cœlum *ſeu* tempus. *Gol.*

انجامین *enğiāmen.* p. *n. ſ.* Uniuſcujusque rei finis. *Caſt.*

انجامیدن *enğiāmīden.* p. *V.* 1) Ultimum eſſe, abſolvi. *Ferh.* 2) Finire, perficere. 3) Conſumptum, exheuſtum eſſe. *Coſt.*

انجانیدن *enğiānīden.* p. *V. i. q. præc. Ferh.*

انجاییدن *enğiajīden.* p. *V.* Cogitabundum eſſe, meditari, reputare. *Ferh.*

انجبار *enğebār.* p. *n. ſ.* Planta ſcanſilis, *rubis ſemet implicans, in Euphratis ripa frequens, folia velut medica, ſed pulverulenta, caules uteunque rubentes, florem rubrum habens, radices vero quaſi polypodii forma olte in terram defixas ex obſcuro rubentes, & vi ſtiptica præditas: ex earum corticibus detractis exprimitur ſuccus rubicundus, qui cum ſaccharo oliterque parari ſolet ad ſanguinis profluvia. Alias* شامي انجبار *enğebārī ſāmī, quia ex Syria adfertur. Ferh.*

انجبار *inğibār.* s. *V.* [7. *a* جبر] 1) Divitem reddere ex paupere. *Wan.* 2) Religare, conſolidare. *Gol.*

انجتمك *inğitmek.* s. *V.* تعرض *taᶜarruḍ* s. آزردن *āzürden* p. 1) Moleſtare, inquietare, effligere. 2) Irritare. *Moleſtare, inquietare, & irritare.* ¶ انجتمه *inğitme.* Sine me. *Laſciami, non mi moleſtare.*

انجخت *enğiacht.* p. 3. *perſ. præt. ab* انجختن *enğiaehten.* Saltavit. *Ferh.*

انجخت *enğacht, enğiucht.* p. *n. ſ.* Concupiſcentia, cupiditas. *Caſt.*

انجختن *enğiachten.* p. *V.* 1) Saltare. 2) Corrugari. *Ferh.*

انجد *enğiüd.* s. *n. ſ. pl. a* نجد *neğd.* Editæ terræ. ¶ هوللاء انجد *hüwe tællā-ū enğiüd.* Res magnas ille cogitat, moliturque. *Wan.*

انجدال *inğidāl.* s. *V.* [7. *a* جدل] Conjici *in terram*, concidere *humum. Gol.*

انجدان *enğedān, enğidān.* p. *n. ſ.* محروت *mæhrūt.* s. قصني *kaſnī* c. Laſerpitium, ſilphium. *Ferh.*

انجدة *enğidet.* s. *n. ſ. pl. a* نجود *nüğüd.* Terræ eminentiores. *Gol.*

انجذاب *inğiẓāb.* s. *V.* [7. *a* جذب] 1) Cito incedere. *Wan.* 2) Trahi, rapi. *Gol.*

انجذاب *inğiẓāb.* s. *n. ſ.* 1) Attractio. 2) Inclinatio, affectus. *Attrattiva, inelinazione, affetto.* ¶ انجذابم وار ايدي *inğiẓābüm war idi.* Eo trahebar. *Vi ero tirato. Ik.*

انجذاذ *inğiẓāẓ.* s. *V.* [7. *a* جذ] Secari, ebrumpi. *Gol.*

انجذار *inğiẓār.* s. *V.* [7. *a* جذر] Secari, reſecari. *Gol.*

انجذام *inğiẓām.* s. *V.* [7. *a* جذم] Amputari, abſcindi. *Wan.*

انجذان *enğiüẓān.* s. *n. ſ.* Silphium, later. *Gol.*

انجر *enğer.* s. *n. ſ.* انكر *enğer, ſeu* لنكر *lenğer.* s. Anchora nevis. *Gol.*

انجرار *inğirār.* s. *V.* [7. *a* جر] چكلمك *ğekilmek.* s. Protrahi. *Eſſer ſtiroto, tirato. Wan.* ¶ انجرار كلام ايله *inğirārī kelām ile.* Protracto diſcurſu. *Sæ.*

انجراد *inğirād.* s. *V.* [7. *a* جرد] 1) Extendi. 2) Lævigari *pannum. Gol.*

انجرة *enğiüret.* s. *n. ſ. i. q.* قرص *kurræjs,* & حريف *kurræjk. ab urendo uti latinis.* Urtica. ¶ انجرة سودا *enğiuretü ſewdā. i. q.*

حشيشة الزجاج *hæſſetliẋ-ẓūgiāg.* Herba vitriaria. *i. e.* helxine. *Gol.*

انكرك *enğerek.* p. *nom. prop.* Nom. alicujus deſerti. *Ferh.*

انكره *enğire.* p. *n. f.* Urtica. *Ferh.*

انجرام *inğiẋām.* v. *V.* [7. *a* جرم] 1) Amputari, reſecari. 2) Frangi *os. Gol.*

انكوسا *enğiusā.* انكوسا *enğiūsā,* & انكوسا *enchūsā.* s. *n. f.* 1) *i. q.* ابو جلسا *ebu ğelsā, a græco* Anchuſa. 2) *i. q.* خس الحمار *chæſſūl-kymār* v. اشك ماروڵ *eſek maroly* t. Lactuca aſinina. *Gol.*

انكسكيدن *enğeskiden.* p. *V.* 1) Redire. 2) Retinere. *Ferh.*

انجعار *inğy-ār.* v. *V.* [7. *a* جعر] Merdam excernere *feram. Gol.*

انجعاف *inğy-āf.* v. *V.* [7. *a* جعف] 1) Humi proſterni. 2) Evalli. 3) Projici. *Gol.*

انجعال *inğy-āl.* v. *V.* [7. *a* جعل] Poni, collocari. *Gol.*

انجغ *enğūğ.* p. *n. f.* Rugæ in facie, & membris *ob ſenectutem* artæ. *Ferh.*

انجفال *inğifāl.* v. *V.* [7. *a* جفل] 1) Moveri loco, & abire *populum.* 2) Aquam ſuam effundere *nubem. Wan.* 3) Celeriter ferri. 4) Prætervire, & petire *umbram. Gol.*

انجق *enğiak.* t. *adv.* فقط *fekat* a. فان *hemān* p. 1) Solummodo, duntaxat. 2) Vix. 3) Tamen, ſaltem. *Solamente, appena,* & *tuttavia.* ¶ انجق رعي بازلمش *anğiak rub-ỹ jazilmamiſ.* Vix quarta pars eorum ſcripta eſt: *Se n'è ſcritto appena la quarta parte.* معرفت ايسه انجق اولور *maʿrifet iſe anğiak olur.* Si datur ſcientia, duntaxat hæc erit. *Se vi è virtù, queſta ſi che l'è. Eb.*

انجك *inğik.* t. *n. f.* Crus. *V.* انجك

انجقرق *inckyryk.* t. *n. f.* Singultus.

انجك *enğik,* & انجكل *enğikel.* p. *n. f.* Grana exus nigra, intus medulla eorum alba inſtar pyrorum. *Caſt.*

انجك *eniğik.* t. *n. f.* Catulus, *dimin. ab* امك *emk quod vide.*

انجك *inğik,* & انجوال *inğiuk.* t. *n. f.* Crus, os crucis. *L'oſſo della gramba.*

انجك *unğiūk.* p. *n. f.* Fructus quidam amœnus. *Ferh.*

انجكك *enğikek* p. *n. f.* Species grani nigri. *V.* انجك

انجكيدن *enğekiden.* p. *V.* 1) *i. q.* انجسكيدن *enğeskiden.* Reverti. 2) Retro, pone tenere. *Ferh.*

انجل *enğel.* ♭ *part. pl.* نجال *niğiāl. fem.* نجلا *neğlā.* Amplus, latus. *Wan.*

انجل *enğel.* s. *n. f. i. q.* غسل *ghysl.* a. Altinea, *ſeu potius ejus* radix. *Gol.*

انجلا *inğilā.* v. *V.* [7. *a* جلو] 1) Conſpicuum

eſſe, apparere. 2) Detergi mœrorem ab animo. *Apparire. Gol.*

انجلاغ *inğilāġ.* s. *V.* [7. *a* جلغ] Retegi, conſpectuique parere. *Wan.*

انجلك *enğilleк.* p. *n. f.* Fructus inſipidus. *Ferh.*

انجلك *ünğilleg.* p. *n. f. i. q.* انجك *ünğūк.* Species fructus ſapidi. *Ferh.*

انجلمك *inğlemek.* t. *V.* Ingemiſcere, *pro* انكلمك *in-lemek, quod Vide.*

انجلمك *inğelemek.* t. *V.* Subtilem facere. *Aſſottigliare. V.* انجمك

انجلين *anğilein.* t. *adv.* Illiuſmodi. *Come lui.*

انجم *enğiūm.* s. *n. f. pl. a* نجم *neğm.* Stellæ. *Stelle.* ¶ پادشاه انجم سپاه *pādiſāhi enğiūm ſipāh.* Monarcha tot milites habens, quot ſtellæ ſunt in cœlo, *i.* e. potentiſſimus. *Monarca & ſignore d'innumerabili eſſer ciò. Ll.*

انجماع *inğimāʿ.* s. *V.* [7. *a* جمع] Concilium inire, congregari. *Gol.*

انجمن *enğiümen.* p. *n. f.* 1) مجلس *meğlis.* s. كنيسه كه ترك درنك ديرلر *kenīſſe ki türkce dirneк dirler* t. Coogregatio, conſeſſus, *ubi confabulantur homines.* 2) Convivium. *Aſſemblea, conſeſſo, congreſſa,* & *convito. Ferh.* ¶ بعض انجمارده *baʿzy enğiümenlerde.* In quibuſdam conventibus. *In certi publici congreſſi. Sæ.* در انجمن سور و در نشيمن *bir enğiümeni sūr, we bir niſümeni sūrūr peidā itiler.* Inſtruxerunt convivium nuptiale, & conſeſſum hilaritatis. *Apparecchiarono un banchetto di nozze,* & *un convito di allegrezze. Sa.* وحوش و طيورو *wuhūſil tujūr, we enğiümeni mūrū mūr.* Feræ, & volucres, & multitudo ſerpentum, & formicarum. *Le fiere, e gli uccelli,* & *una moltitudine di ſerpenti, e formiche. Ik.*

انجمنگاه *enğiumengāh.* p. *n. f. comp.* 1) Locus conſeſſus. 2) Tempus conſeſſus. *Ferh.*

انجن *enğien.* p. *n. f.* 1) Comminutio. 2) Sectio. 3) Moleſtia. *Ferh.*

انجنان *ančünān.* p. *particu.* Ita, taliter, eo modo, pariter. *Così, in quella maniera.* ¶ انجنان كه *ančünān ki.* Adeo, ut, & quemadmodum. *Talmente, che,* & *ſicome.*

انجنمش *inğinmiſ.* t. *part. paſſ.* رنجيده *renğide.* p. Offenſus. *Stegnato.*

انجنمك *inğinmek.* t. *V. paſſ. i. q.* رنجيده *renğide* ol t. 1) Inquietari, offendi. 2) Iraſci. *Eſſer offeſa, adirarſi, ſdegnarſi.*

انجندن *enğenüden.* p. *V.* 1) Comminui. 2) Dividere. 3) Dolore afficere. 4) Indignari. *Caſt.*

انجو *enğiū.* p. *n. f.* Inſula. *Ferh.*

انجو *inğiu.* t. *n. f.* دُرّ *dŭrr* a. Unio, margarita. *Perla.* ¶ انجوردة *inğiū rede.* Series margaritarum. *Un filo di perle.*

انجوج *enğiūğ.* p. *n. f. q. contractum a* جلنجوج *jelenğiūğ.* Agalloche, lignum aloës. *Ferh.*

انجوخ *enğiūch*, & انجوخة *enğiūchæ*, & *enğiūh.* p. 1) *n. f.* Ruga. 2) *adj.* Rugosus. 3) Flaccidus, marcidus. 4) Cui nativus faciei *vel* corporis color mutatur. *Ferh.*

انجوختن *enğiūchten.* p. *V.* 1) *i. q.* انجوفتن *enğiūften.* p. Corrugari. 2) Lucrari. *Caſt.*

انجوغ *enğiūğ.* p. *n. f.* 1) Singultus. 2) Herpes labiorum. *Erpete. Ferh.*

انجوغ *enğlūgh.* p. *n. f.* 1) Singultus. *Caſt.* 2) Ruga. *Ferh.* 3) Epilepſia. 4) Labiorum puſtulæ. 5) Curculio, *vermis triticum corrumpens.* 6) Tritici corruptio. *Caſt.*

انجوفتن *enğiūften.* p. *V.* Corrugari. *Ferh.*

انجوك *enğiūk.* p. Nomen deſerti *alicujus. Ferh.*

آنجه *ānci.* p. 1) *part. interrog. comp. ex* آن *ān ille*, & چه *ci quid.* Quid hoc. 2) *pron. demonſt.* Ille. *Ferh.* 3) *pron. relat.* Qui.

انجه *inğe.* t. *adj.* Subtilis, tenuis. *Sottile.*

انجه‌لمك *inğelemek.* t. *V.* Extenuare. *Aſſottigliare, eſtenuare.*

انجه‌لنمك *inğelenmek.* t. *V.* Extenuari, ſubtilem evadere. *Aſſottigliarſi, diventar ſottile.*

انجي *inği.* t. *n. f.* Unio, margarita, *pro* انجو

انجيجاب *inğijāb.* a. *V.* [7. *a* جوب] Diſcuti *nubem. Gol.*

انجياب a. *inğijāb. V.* [7. *a* جيب] 1) Secari, reſecari. 2) Detegi, aperiri. *Gal.*

انجياث *inğijās.* a. *V.* [7. *a* جاث] 1) Fiſſuram aquirere *palmam.* 2) Terrere. *Gol.*

انجياز *inğijāz.* a. *V.* [7. *a* جوز] 2) Recedere *ab aliqua re.* 2) Transfugere. *Gol.*

انجياف *inğijāf.* a. *V.* [7. *a* جاف] 1) Proſterni. 2) Radicitus exſtirpari. *Gol.*

انجيال *inğijāl.* a. *V.* [7. *a* جول] 1) Obire, circulre. 2) Seligere. *Wan.*

انجيجة *enğijet.* a. *n. f. pl. a* نجي *neği.* Conſortes arcani. *Gol.*

انجيدة *enğidet.* a. *n. f.* Marrubium *herba. G.*

انجيدن *enğiden*, & انجيدن *encīden p. V.* 1) *i. q.* انجنيدن *enğeniden.* Minutatim frangere *panem in colaſtra, vel butyro.* 2) Rodere veſtem *de mure, tinea.* 3) Irritare ac moleſtia afficere. 4) Findi. 5) Vulnerare. *Caſt.* 6) Cucurbitas applicare. 7) Extrahere. *Ferh.*

انجيده *enğide.* p. 1) *part. paſ.* Minutim contritus. 2) *n. ſ.* Porrum montanum. *Ferh.*

انجير *enğir.* p. *n. f.* 1) *i. q.* انجير *inğīr.* t. تين *tīn.* a. Ficus. 2) Foramen podicis. 3) *Nom. proprium* fluvii *in regione* هراة *herāt, alias* الجبل *enğīl, dicti. Ferh.*

انجير *inğir.* t. *n. f.* Ficus. *Fico.* ¶ انجير اغاجي *inğir ağhağı.* Ficus. *Albero di fichi, ficaia.*

انجيرآدم *inğirāden.* p. *n. f. q. inğīri ādem.* Ficus Adami, *arboris Indicæ fructus colocynthidi ſimilis, rotundus, ruber, in medio puncta alba habens. Ferh.*

انجير دلن *inğir delen.* t. *n. f. comp.* Ficedula. *Beccafico.*

انجيردن *inğirden* p. *V.* Facere foramen. *Ferh.*

انجيره *enğire.* p. *n. f.* 1) Foramen podicis. 2) Ani annulus. *Ferh.* 3) Apparatus. 4) Inſtrumenta itineris. 5) *part.* verberatus. *Caſt.* 6) *Nomen proprium* fontis, *qui eſt in via, quæ ducit Chorazanum, diſtans* 4. *parasangis ab urbe* جرد *jerd. Ferh.*

انجيل *inğil.* a. p. t. *n. f.* Evangelium. *Vangelo.*

انجيلجي *inğilği.* t. *n. f.* Evangeliſta, evangelicus, *ſed hoc melius* انجيلي *inğili.*

انجين *inğīn.* p. *adj.* Minutim contritus. *Ferh.*

آنخ *ānih.* a. *part.* Qui graviter ſuſpirat, cum quid ab eo petitur. *h. e.* avarus. *Wan.*

انخ *anh.* a. *V. act.* [2. F.] Anhelare, vehementius ſpiritum ducere. *Gol.*

انخ *ünnah.* a. *pars pl. ab* آنخ *anih.* Avari. *Wan.*

انحا *enhā.* a. *n. f. pl. a* نحو *nahw.* Tractus, viæ. *Parti, contorni, ſtrade.* ¶ انحا ارجاسي *enhā wŭ ergiāſi.* Partes ejus circumſtantes. *Li ſuoi contorni. Sæ.*

انحا *inhāe.* a. *V.* [4. *a* نحو] 1) Avertere *ab aliqua viſum ſuum.* 2) In latus pec. ſiniſtrum inclinare *camelum in inceſſu. Gol.*

انحا *inhāe.* a. *V.* [4. *a* نحى] 1) Impingere *alicui telum.* 2) Convertere *in eum arma. Gal.*

انحاز *inhāz.* a. *V.* [4. *a* نحز] Morbo pulmonali laborare *nuhāz*, dicto laborantes habere *camelos. Gol.*

انحاف *inhāf.* a. *V.* [4. *a.* نحف] Macrum reddere. *Wan.*

انحال *inhāl.* a. *V.* [4 *a* نحل] 1) Macie conficere. 2) *Marorem, curam* macrum, extenuatum reddere *aliquem. Wan.*

انحباز *inhybār.* a. *V.* [7. *a* حبر] 1) Manifeſtari, revelari. 2) Diſcuti *nubem. Gol.*

آنخة *ānyhæt.* a. *part.* 1) *fem. ab* آنخ *ānyh.* Avara. 2) قصيرة *kaſyret.* a. Brevis *femina. Gol.*

انحياز *inhyğāz.* a. *V.* [7. *a* حجز] 1) Prohiberi. *Wan.* 2) Proficiſci *in regionem* حجاز *hyğāz. Gol.*

انحياف

انحجاف *inhyǧāf.* s. V. [7. a حجف] Supplicare, ſupplicem fieri. *Gol.*

انحدار *inhydār.* s. V. [7. a حدر] 1) Demitti, ſubducive *navem. Gol.* 2) Deſcendere. *Wan.*

انحراد *inhyrād.* s. V. [7. a حرد] Separari. *Gol.*

انحراف *inhyrāf.* s. V. [7. a حرف] 1) Mutari. 2) Declinare. *Wan.*

انحراف *inhyrāf.* s. n. ſ. 1) Declinatio *in aſtronomicis. Ik* 2) Deflexio. 3) Inverſio, mutatio. 4) Defectus, morbus. *Ik.* ¶ انحراف *inhyrāf.* s. Declinare, & mutari, inverti. *Declinare, voltarſi, & mutarſi. Ik.* و خاطر صاف ضمير بي انحرافلرى مقتضاسي اوزره *chartyrī sāf we ʒamīrī bī inhyrāfleri muktaʒāſi üʒre.* Pro animo ſuo candido, & corde firmo, ac immutabili. *Secondo il ſuo animo candido, e cuor ſincero. &c.*

انحز *enhaʒ.* s. n. ſ. i. q. كاز *nuhāʒ.* Morbus pulmonalis, ulcus *camelis* oboriri ſolitum. *Gol.*

انحزان *enhaʒān.* s. n. ſ. *dual.* Duo ipſe ille mala. *Gol.*

انحساء *inhyſāe.* s. V. [7. a حسو] Sorbere pedetentim. *Gol.*

انحساء *inhysār.* s. V. [7. a حسر] Detegi. *Wan.*

انحساس *inhysās.* s. V. [7. a حسس] 1) Evelli. 2) Diſpergi. *Wan.*

انحساف *inhysāf.* s. V. [7. a حسف] 1) Diſpergi. *Wan.* 2) Digitis in partes comminui *quidpiam. Gol.*

انحسام *inhysām.* s. V. [7. a حسم] Scindi, reſecari. *Wan.*

انحصار *inhysār.* s. V. [7. a حصر] 1) Arcte circumdari, obſideri. 2) Numerari. *Gol.*

انحصاص *inhysās.* s. V. [7. a حصّ] Defluere *capillos. Wan.*

انحصام *inhysām.* s. V. [7. a حصم] Frangi *arborem. Wan.*

انحضاج *inhyʒāǧ.* s. V. [7. a حضج] 1) Exardere *ira. Wan.* 2) Inter lavandum contundere *veſtem. Gol.*

انحطاط *inhytāt.* s. V. [7. a حطّ] 1) Demitti. 2) Deſcendere. 3) Properare in inceſſu *camelitem.* 4) Diminui *pretium annonæ. Gol.*

انحطام *inhytām.* s. V. [7. a حطم] Frangi. *Wan.*

انحفطينا *enhaftīnā.* s. n. ſ. i. q. جلنار *ǧilnār*, ſcu گلنار *gülnār* p. Flos mali punici. *Gol.*

انحلاب *inhylāb.* s. V. [7. a حلب] Fluere *amnem. Wan.*

انحلال *inhylāl.* s. V. [7. a حلّ] Solvi *nodum. Gol.*

انحماص *inhymās.* s. V. [7. a حمص] Detumere *vulnus. Wan.*

انحماف *inhymāk.* s. V. [7. a حمف] 1) Vileſcere. 2) Obtuſum fieri *gladium.* 3) Atteri *veſtem.* 4) Frigere. *Gol.*

انحناء *inhynāe.* s. V. [7. a حنو] Inflecti.

انحنا *inhynā.* s. n. ſ. Inflexio, reverentia. *Inchino, riverenza.* ¶ انحنا طريقيله سلام اتدى *inhynā tarīḳīyile ſelām itti.* Reverenter illum ſalutavit. *Gli fece un profondo inchino.*

انحياز *inhyāʒ.* s. V. [7. a حوز] 1) Congregari. *Gol.* 2) Declinare, recedere. 3) Reverti. *Wan.*

انحياس *inhyās.* s. V. [7. a حوس] Fugere. *Wan.*

انحياش *inhyāſ.* s. V. [7. a حوش] Territum aufugere. *Gol.*

انخاء *inchāe.* s. V. [4. a خوو] Gloria creſcere. *Gol.*

انخاب *inchāb.* s. V. [4. a خبب] 1) Puſillanimem, ignavumve gignere *filium.* 2) Strenuum, audacem eſſe. *Gol.* 3) Dimovere. 4) Seligere. *Wan.*

انخاص *inchās.* s. V. [4. a خصص] *Senectutem* extenuare, & mecie conficere *aliquem. G.*

انخاف *inchāf.* s. V. [4. a خفف] Multum crebroque edere ſonum ſternutantis modo. *Gol.*

انخناع *inchytāʿ.* s. V. [7. a خنع] Abire, iter facere per terram. *Gol.*

انختار *anachtār.* s. n. ſ. Clevis. *Chiave.*

انختار اغاسي *anachtār aghasi.* s. n. ſ. comp. Præfectus clavium. *Officium in interiori palatio aulæ ottomanicæ. Hezar.*

انخدار *inchydār.* s. V. [7. a خدر] Abſcondi, tegi. *Wan.*

انخداع *inchydāʿ.* s. V. [7. a خدع] Decipi. *Wan.*

انخراز *inchyrār.* s. V. [7. a خرز] Laxum propendere. *Gol.*

انخراط *inchyrāt.* s. V. [7. a خرط] 1) Refractarium eſſe *jumentum.* 2) Inopinanter adoriri *turpi dicto, vel facto.* 3) Celerem eſſe *in curſu.* 4) Gracile eſſe *corpus.*

انخراع *inchyrāʿ.* s. V. [7. a خرع] 1) Findi. *Wan.* 2) Furore corripi *camelitem.* 3) Luxatum eſſe *membrum. Gol.*

انخراف *inchyrāk.* s. V. [7. a خرف] 1) Lacerari. 2) Permeare *ventum.* 3) Confiare mendacium. *Gol.*

انخرام *inchyrām.* s. V. [7. a خرم] Findi, rimas agere. *Gol.*

انخراع *inchyrāʿ.* s. V. [7. a خرع] Per medium abrumpi, *vel* ſecari. *Gol.*

انخراف *inchyrāk.* s. V. [7. a خرف] 1) Configi *haſta.* 2) Merdam excernere *avem. Gol.*

اكخزال *inchyzāl.* s. *V.* [7. *a* خزل] 1) كسلمك *Keſilmek.* s. Abſcindi, abrumpi. *Wan.* 2) Definere. 3) Soperſedere. *Laſciar ſtar, & ceſſare* e e. *abl. Ik.*

اكخساء *inchysāe.* s. *V.* [7. *a* خسا] Prohiberi, abigi. *Wan.*

اكخساف *inchysāf.* s. *V.* [7. *a* خسف] 1) Occæcare. 2) Deliquium pati *lunam.* 3) Fodiendo detegere aquam ſcaturientem *in petra. Gol.*

اكخشاف *inchyšāf.* s. *V.* [7. *a* خشف] Immittere ſe *in rem. Gol.*

اكخضاخ *inchyẓāch.* s. *V.* [7. *a* خضخ] 1) Diſtortam eſſe *ocream.* 2) Ira accendi. *Gol.*

اكخع *enchaʿ.* s. *part.* Magis perimens, exitialior. *Gol.*

اكخفاء *inchyfāe.* s. *V.* [7. *a* خفو] 1) Abdicam aſſa. 2) Abdere. *Gol.*

اكخفاس *inchyfās.* s. *V.* [7. *a* خفس] Mutari, corrumpi *aquam. Gol.*

اكخفاض *inchyfāẓ.* s. *V.* [7. *a* خفض] Subire *aquam. Wan.* 2) Circumcidi *puellam. Gol.*

اكخفاع *inchyfāʿ.* s. *V.* [7. *a* خفع] 1) Fama exuri *præcordia. Wan.* 2) Exſcindi *palmam.* 3) Findi *pulmones. Gol.*

اكخلاء *inchylāe.* s. *V.* [7. *a* خلو] Pabulum dare jumento. *Wan.*

اكخلاع *inchylāʿ.* s. *V.* [7. *a* خلع] 1) Exire e loco ſuo. 2) Eradicari. *Gol.*

اكخلاع *inchylāʿ.* s. *n. f.* Luxatio *membri.*

اكخماص *inchymās.* s. *V.* [7. *a* خمص] Intumere *vulnus.*

اكخناث *inchynās.* s. *V.* [7. *a.* خنث] 1) Flaccidum eſſe. 2) Flexilem, & plicabilem aſſe. *Gol.*

اكخناس *inchynās.* s. *V.* [7. *a* خنس] 1) Duplicari *aliquid.* 2) Abruptum, abſciſſum eſſe. *Wan.* 3) Retromanere. 4) Subducere ſe. *Gol.*

اكخناق *inchynāk.* s. [7. *a* خنق] Suffocari *propria manu. Gol.*

اكخيات *inchyt-āk.* s. *V.* [7. *a* خوت] Fallere fidem, ac promiſſa. 2) In prædam ſe demittere *accipitrem. Gol.*

اكخياك *inchy-āk.* s. *V.* [7. *a* خوك] Amplum, & latum eſſe. *Gol.*

اند *and.* s. *n. f.* جمين *jemīn.* s. سوكند *ſewgend* s. Jusjurandom. *Giuramento.* ¶ اند اچمك *and ičmek.* Jurare. *Giurare.* اللهه قسرانه اوزره اند اچدي *allāhe kur-āne, kur-ān üzre and ičti.* Juravit per Deum, per, aut ſuper Coranum. *Ha giurato Dio, ha giurato ſopra l' Alcorano.* يالان يره اند اچمك *ialan jere and ičmek.* Pejetare, falſo jurare. *Giurar il falſo, falſamente.* اند ايله انكار *and ile, inkār* s. Negare cum juramento. *Negar con giuramento.* اند وبرمك *and wirmek.* Adjurare, obteſtari per omnia ſacra. *Scongiurare.* اند بوزمق *and boẓmak.* Frangare juramantum, pejerara. *Romper il giuramento.* اند بوزغجي *and boẓġī.* Perjurus. *Spergiuro.*

اند *end.* p. 1) *adv.* Aliquot, *numerus incertus, ſcilicet* a tribus ad decem *e. g.* جكند نفر اند *jekčend nefer end. Aliquot perſonæ ſunt, ſcilicet plures quam tres, & pauciores quam decem.* 2) *n. f.* Spes. 3) Sermo dubius, & ambiguus. 4) *Species arboris,* glicirhyza. 5) *Terminatio* 3. *perſonæ præſ. pluralis verbi ſubſtantivi* بودن *buden, eſſe.* e. *g.* هم خلق الله اند *heme ẖalḳ-allāh end. Omnes ſunt umbra Dei, repræſentantes Deum. Sono tutti ombra di Dio.* 6) *Terminatio generalis verborum.* 3. *perſonæ pluralis. e. g. a* كفته اند *kūfte end. Locuti ſunt. Hanno parlato,* & رفتند *rewend.* Iverunt. *Ferh.*

اندا *endā.* p. *n. f.* 1) Cæmentum *ad incruſtandos parietes.* 2) Obtractatio, calumnia. 3) Somnium bonum. *Ferh.*

اندا *indā.* s. *V.* [4. *a* اندا] 1) Madefacere. 2) *i. q.* افضال *ifẓāl.* Munificum eſſe, multum donare. 3) Bona eſſe ac valere voce. *Gol.*

انداب *endāb.* s. *n. f. pl. a* ندبة *pedbet.* Cicatrices. *Gol.*

انداب *indāb.* s. *V.* [4. *a* ندب] 1) *Vulnerationem* cicatrice afficere *corpus.* 2) Periculo exponere *ſe ipſum. Gol.*

اندابه *endābe.* p. *n. f.* Trulla, *inſtrumentum cæmentariorum, quo utuntur ad incruſtandos muros. Ferh.*

اندابه *endāge.* p. *n. f.* Cogitatio. *V.* انديشه *Ferh.*

انداج *endāh.* s. *n. f. pl. a* ندح *nedh.* Tarræ ſpatioſæ. *Wan.*

انداخ *indāch.* s. *V.* [4. *a* ندخ] Valide incedare *equitantium turbam. Gol.*

انداختن *endachten.* p. *V.* اتمك *atmak.* s. Jacere, jaculari. *Gettare, lanciare. Ferh.*

انداخته *endāchte.* p. *part. paſſ.* Jactus, projectus, ejaculatus. ¶ انداخته دوش فلان *endāchtel dūšī fūlān.* s. Imponare humeris *alicujus. Porre in ſpalla. Ik.*

انداد *endād.* s. *pari. pl. a* ند *nidd.* Similes. *Gol.*

انداد *endād.* p. *n. f.* 1) Naſturtium. *Naſturcio, agretto.* 2) Cruſta parietis *gypſo inducta. Ferh.*

انداد *indād.* s. *V.* [4. *a* ندد] Diſpergere. *Gol.*

انداذن *endāden.* p. *V.* 1) Incruſtare. 2) Inaurare, decorare *argentum vel cuprum.* 3) Appetere. *Ferh.*

انداز *indāz*. s. *V.* [4. *a* انداز] 1) Excidare facere. *Wan.* 2) Subducere *quid de computo. Gol.*

انداز *endāz*. s. *n. f.* 1) Cruſta, & incruſtatio parietis. *Incroſtatura del muro.* 2) Diminutio. 3) Conjectura. 4) Menſura. 5) *part. comp. ab.* انداختن اندچي *atigi.* s. Jaciens, & jaculator. *Tiratore, lanciatore. Caſt.* 6) *imperat. ab* انداختن *endāchten.* Projice. ¶ انداز آتش *ātes endāz.* Ejaculans ignem, ignivomus. انداز تير *tīr endāz.* Sagittarius, jaculator. *Arciere.* تفنگ انداز *tüfenk endāz.* Sclopetarius. *Moſchettiere,* انداز سرپوش *ſerpoſ endāz.* Impatiens. انداز پرتو *pertew endāz.* Emittens, diffundens radios. *Che lancia raggi. Ik.* دهشت انداز *dihſet endāz.* s. Metu afficere, terrorem ſojicere. *Gettar ſpauento. Ik.* لنگر انداز قرار *leng'er endāzī karār* s. Jacere anchoram reſolutionis. *Gettar l'ancora della riſoluzione, riſolverſi. Ik.* کلبنه سنک انداز *kelbine ſenk endāz olan.* Qui jacit lapidem in canem ejus. *Che tira pietre al di lui cane. Ik.* * *Expreſſ. figur.* انداز من دارد *endāzī men dāred. i. e.* بنم قصدمده اولوب *benüm kæsdümdeolūr.* s. Mihi intentat malum, me perſaquitur. *Ferh.*

اندازه *endāze.* p. s. *n. f.* 1) Ulna. *Braccio.* [*Minor eſt quàm* ريف *rīf, ulna Viennenſis.*] 2) Menſura, quantitas. 3) Symmetria. *Maniera, miſura, ſimmetria.* 4) Specimen, norma *picturæ.* 5) Robur. 6) *adj.* Dignus. *Ferh.* ¶ اندازه ايله او لچمك *endāze ile ölmek.* Ulna dimetiri. *Miſurar a braccio.*

اندازه‌لك *endāzelik.* s. *n. f.* Ulna *alicujus rei. Un braccio, ò una bracciata*

اندازي *endāzi.* p. *n. f.* Projectio, jaculatio. *Tiro.* ¶ حرف اندازي *hærf endāzī* Graviorum in aliquam varborum coojectio, minitatio. *Minaccie. Ik.*

اندازيدن *endāziden.* p. *V. i. q.* انداختن *endāchten.* Jacere, jaculari. *Caſt.*

انداع *indāʿ.* s. *V.* [4. *ab inuſ.* ندع] 1) Sequi mores, & affectus *ignavorum, illiberalium.* 2) Laſſam eſſe, ac deficere *camelitem. Gol.*

انداغ *indāgh.* s. *V.* [4. *a* ندغ] Malefacere. *Gol.*

انداف *indāf.* s. *V.* [4. *a* ندف] 1) Violenter propellere *equum.* 2) Inclinare, *ſeu* admovere auram *ad citharæ cantum.* 3) Bibendam *ſeu* lingua ſutripiendam aquam dare *cani, vel feræ. Gol.*

اندام *endām.* p. *n. f.* 1) Statura *corporis. Ik.* 2) Corpus. 3) Proportio *membrorum.*

4) Ordinatio. *Statura, proporzione, perſona.* 5) Geoitala maris, *vel* fœminæ *inter bruta, & homines. Ferh.* ¶ بي اندام *bi endām,* & نا اندام *nā endām.* Male proportionatus *Sproporzionato.* سيم اندام جاريه‌ئ *ǧiārijeh sīm endām.* Ancilla alba argenti inſtar, *q.* corpore argeoteo prædita. *Serva bianca come l'argento.* اندامیله *endāmī ile.* Integre, tota ſua quantitate. *Di peſo, con tutto'l corpo.* انداملو ايو *eiū endāmlū.* Bene proportionatus. *Ben proporzionato.* دانا اندام *endāmī dānā i. e.* شهادت پرمعي *ſchādet parmāghy.* Index. *Indice, dito.*

اندام *indām.* s. *V.* [4. *a* ندم] Pœnitantem reddere. *Gol.*

اندامه *endāme.* p. *n. f.* 1) Memoria amici. 2) Præteritæ vitæ recordatio. *Memoria delli guai paſſati. Caſt.*

اندان *endān.* p. *n. f.* 1) Termious, modus. 2) Ulna *ſartoris,* menſura. *Caſt.*

آندلو *āndāw,* & *endāw.* p. *n. f. i. q.* انداز *endāz.* Cœmentum, intritum, *quo oblinitur paries. Caſt.*

اندلوش *endāwiſ.* p. *n. f.* Incruſtatio. *Caſt.*

انداوه *endāwe.* p. *n. f.* Trulla, *qua illinitur,* & *incruſtatur paries. Ferh.*

انداويدن *endāwiden.* p. *V.* Incruſtare, obducere. *Caſt.*

انداويده *endāwīde.* p. *part. paſ.* Obductus. *Caſt.*

انداهيمان *endāhīmān.* s. *n. f.* Medicamentum Carmanicum, *ad cohibendos tum alvi, tum alios fluxus adhiberi ſolitum, cujus ſuccedaneum eſt bolus Armena cum malicorii, & ſandali albi ſemiſſe. Gol.*

اندای *endāī.* p. *n. f.* Cœmentum, *quo incruſtatur paries. Ferh.*

آندايش *andāīſ.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

اندايشكر *endāīſker.* p. *n. f. compoſ.* Cœmentarius. *Ferh.*

اندايدن *endāïden.* p. *V.* 1) Incruſtare *parietem.* 2) Inaurare *argentum, vel cuprum.* 3) Deſiderare, appetere. *Ferh.*

انديباح *indibāh.* s. *V.* [7. *a* دبح] Incurvato dorſo inclinare caput *pec. in precatione. Gol.*

انديباغ *indibāgh.* s. *V.* [7. *a* دبغ] Concinnari *vel* concinnabilem eſſe *pellem in corium. Wan.*

انديحاه *indihāh.* s. *V.* [7. *a* دحه] 1) Dilatari *ventrem. Wan.* 2) Luxuriare *pabulo terram. Gol.*

انديحاه *indihāh.* s. *V.* [9. *a* دحه] Largum, & amplum eſſe. *Wan.*

انديحاك *indihāk.* s. *V.* [7. *a* دحف] Excidere matricem camelitis *poſt partum. Wan.*

 انديورند

اندهورند *endhorend.* p. *adj.* Dignus, conveniens. *Ferh.*

اندخ *endæch.* a. *part.* 1) Stolidus *homo.* 2) Pauci fermonis. *Gol.*

اندخال *indychāl.* a. *V.* [7. *a* دخل] Ingredi. *Gol.*

اندخسواد *endæchsewāde.* p. *n. f.* 1) *poetice.* Locus refugii. 2) Homo, ad quem eſt refugium. *Ferh.*

اندخسیدن *endæchsīden.* p. *V.* Confugere *ad aliquem. Ferh.*

اندخش *endæchyſ.* p. *n. f.* Aſylum, protectio. *Ferh.*

اندخوار *endæchāre.* p. *n. f.* 1) Locus refugii. 2) Munimentum, arx. *Ferh.*

اندخور *endæchūr.* p. *adj.* Dignus, decens. *Ferh.*

اندر *ender.* a. *n. f. pl.* انادر *enādir*, *pro* بیدر *bejder*, *idiomate Syrorum.* 1) Area *in qua teruntur fruges.* 2) Frugum in area poſitarum ecervus. *Wan.* ¶ الاندر *el-ender.* Pegus Syriæ milliari eb Halepo diſtans. *Gol.*

اندر *ender.* p. 1) *particu. i. q.* ذی *ſi* a. In. 2) *i. q.* درون *derūn.* p. Intus, intra. *In, denzro.* 3) *adj. i. q.* اوکی *ögej.* t. Non proprius, edventitius. ¶ پدر اندر *peder ender.* Vitricus. مادر اندر *māder ender.* Noverca. قات اندر *kāt ender kāt.* Multiplicetus, multiplex. *Ferh.*

اندرا *indirāe.* a. *V.* [7. *a* درا] 1) Impelli *aquæ fluxum.* 2) Diffundere ſe *incendium. Gol.*

اندراب *enderāb.* p. Nom urbis *in confinibus Choraſan ex parte Indiæ prope Gaznyn. Ferh.*

اندراب *inderāb.* p. *n. f.* Colliculus parvus in eque exortus *inſtar inſulæ. Ferh.*

اندراج *indirāg.* a. *V.* [7. *a* درج] 1) Nullo superſtite interire *proſapiam.* 2) In ſeſe convolvi. *Wan.*

اندراس *indirās.* a. *V.* [7. *a* درس] بوزلمق *bozulmak.* t. Obliterari, etteri. *Eſſer caſſato, tolto via. V.* ممنع ¶ قصر وجود عرصه اندراسدر *kæſri wūgūd æſæl indirāſtūr.* Paletium vitæ eſt ſpatium deletionis. *Sac.*

اندراسیون *enderāſyūn.* a. *n. f. Syriacæ originis vox, i. q.* بسرطورة *jerbætüret.* & تکور الاکراد *buchūrūl-ekrād.* Suffitus Gordiæus, peucedanum. *Gol.*

اندراع *indirā'.* a. *V.* [7. *a* درع] 1) Præcedere *eundo.* 2) Pelli. 3) Repleri *ventrem.* 4) Prodire *e nubibus lunam. Gol.*

اندران *enderān.* p. 1) *n. f.* Species gummi *arboris* 2) *Vox compoſ. ex* اندر *ender*, *intus*, & ان *an*, *Ille.* In interiori illius. *Ferh.*

اندرانی *enderānī.* a. *part.* Capax *marſupium. Gol.*

اندرباک *enderbāg.* p. *adj.* 1) Appenſus. 2) Neceſſarium *negotium. Ferh.*

اندربیک *enderbejg.* p. *n. f.* In magnatum, *ſeu* dæmonum numerum adſcitus. *Caſt.*

اندرجاه *enderǧiāh.* p. *n. f.* 1) Locus interior. 2) Dies adſcititius *in anno Perſico, quales quinque ad finem anni adjiciuntur. Caſt.*

اندرخوار *enderchāre.* p. *adj.* Dignus. *Ferh.*

اندرخور *enderchor*, & اندرخورد *enderchord.* p. *adj.* لایق *lāik.* a. Dignus. *Degno, meritevole. Ferh.*

اندرخوردن *enderchorden.* p. *V.* 1) Decere, convenire. 2) Mereri. *Ferh.*

اندرز *enderez*, & *enderz.* p. *n. f.* 1) وصیّت *waeſyjet.* a. Teſtamentum. 2) Præceptum. 3) Monitum. 4) Seria commendatio. *Teſtamento. Ferh.* ¶ اندرز کردن *enderez ketden.* Teſtari. *Far teſtamento.*

اندرزگشتن *enderǧūzeſten.* p. *V. i. q.* مردن *mürden.* p. Obire diem, mori. *Caſt.*

اندرلش *indürilmiſ.* t. مزّل *münezzel.* a. Depreſſus. *Abbaſſato, part. paſſ. ſeq.*

اندرمک *melius* ایندرمک *indürmek*, *endürmek.* t. *V.* انزال *inzāl* a. Demittere, remittere, deprimere. *Far ſmontare, far calare, abaſſare.* ¶ خراج اندرمک *charāǧ indürmek.* Tributum minuere. *Sminuir il tributo.* ازلتمه‌سی بها اندرمه‌سی *behā indürmeſi azaltmaſi.* Pretii diminutio. *Abbaſſamento del prezzo.* یوک اندرمک *iük indürmek.* Sarcinam deponere. *Scaricar la ſoma.*

اندرو *enderu*, & اندروا *enderwā.* p. *particu. comp.* 1) Intus. 2) Illic. *Ferh.* 3) Une, ſimul. 4) Cum ipſo. *Caſt.*

اندروا *enderwā.* p. *adj.* Appenſus. *Ferh.*

اندرواه *enderwāh.* p. *adj. i. q. prec. Ferh.*

اندروای *enderwāi.* p. *adj.* 1) Appenſus. 2) Attonitus. 3) Res intexta. *Ferh.*

اندروایی *enderwāǧi.* p. 1) *adj.* Appenſus. 2) *n. f.* Stupor *mentis. Ferh.*

اندروب *enderūb.* p. *n. f.* Lychen, impetigo. *Ferh.*

اندرود *enderūd.* p. *n. f.* 1) Incruſtatio. 2) Decoratio. *Ferh.*

اندروز *enderūz.* p. *n. f.* 1) Exploratorum. 2) Cœmentum, intritum. *Caſt.* 3) Forum mercatus. *Ferh.*

اندروس *enderūs.* p. *nom. prop.* Nom. viri. *de quo fabulantur, eum habitaſſe in inſula* هار *hār*, & *per pelagum ſæpius accenſo igne nataſſe, quo exſtincto infeliciter perlit. Ferh.*

اندروصارون *enderūsārūn.* a. *n. f.* Hedyſarum. *Gol.*

اندروطاقس

اندروطاقس *endirūtāks.* s. *n. f.* مُلّاح *mūllāh* s. Androſaces *herba. Gol.*

اندرون *enderūn.* p. 1) *adv.* Intus. 2) *adj. pec.* Intrinſecum *rei. Ferh.*

اندرون *enderūne.* s. *n. f. pl.* Viri multi, diverſique coogregati ad bibendum, *Gol.*

اندرون *enderūne.* s. *n. f. pl. ab* اندری *enderī.* Funes craſſi. *Gol.*

اندرون اندری *enderūn ender.* p. *n. f. comp.* نصم *tæſm* vac. Corrigia, lorum, *pec. quo aliquid menſuratur. Caſt. V.* اندز *endiz.*

اندرونه *enderūne.* p. 1) *n. f.* چادر شب *ćiādir ſeb*, *vul. ćiarſaw.* t. Toral, ſindon. *Lenzuolo.* 2) *adv.* Intus. *Ferh.*

اندرونی *enderūnī.* p. 1) *adj.* Internus, intrinſecus. *Interiore, intrinſeco.* 2) *n. f.* Siodon. *Ferh.*

اندرهست *enderheſt.* p. *n. f.* Hermodactylus. *Caſt.*

اندری *enderī.* s. *n. f.* Funis craſſus. *Gol.*

اندریان *enderīmān.* p. Nomeo celebris bellatoris. *Ferh.*

اندز *endez.* p. *n. f. abbrev. pro* اندار *endār.* 1) Propoſitum, intenóo. 2) Coojectura, opinio. *Ferh.*

اندز *endez.* p. *n. f.* 1) Vir excelſus, celebris. 2) Nom. herbæ, *qua curantur equorum morbi. Caſt.*

اندز *endiz.* p. *n. f.* Corrigia, lorum. ¶ اندز کردن *endiz kerden.* Præcipere, mandare, & metiri aliquid loro. *Caſt.*

اندزر *endezr.* p. *n. f.* Doctrioa. *Caſt.*

اندساس *indisās.* s. *V.* [ر. *a* دسّ] 1) Abſcoodi *infra terram. Wan.* 2) Sepeliri. *Gol.*

اندشمار *endiśmār.* p. *n. f.* Lectio, *quæ alta voce fit. Ferh.*

اندشمال *endiśmāl.* p. *n. f.* 1) *i. q. præc.* 2) Clara vox. *Ferh.*

اندعآ *indȳ-āe.* s. *V.* [ر. *a* دعو] Reſpoodere, annuere. *Wan.*

اندعاص *indȳ-ās.* s. *V.* [ر. *a* دعص] Corrumpi *carnem, cadaver. Gol.*

اندفاع *indifāˁ.* s. *V.* [ر. *a* دفع] 1) اندفاع بولمق *indifāˁ bulmak.* t. Amoveri, repelli. *Effer ributtato, levato. Ik. Sæ.* 2) Celerem in curſu eſſe *equum.* 3) Perire. *Wan.* ¶ هجوم دشمن بر اوکن اندفاع رتبه‌سندن اریقاع بولدوغین کورنجك *hūğūmī düśmenī bürğ efken indifāˁ rütbeſinden irtifāˁ buldughyn ğörüğek.* Videns imperum hoſtis mœnia diruentis propulſari, retundive minime poſſe. *Vedendo eſſer ſopra le forze ſue il rintuzzare l'impeto, ò l' aſſalto del nemico diſtruttore delle mura. Sæ.*

اندفاق *indifāk.* s. *V.* [ر. *a* دفق] Celeriter currere *equum.*

اندفان *indifān.* s. *V.* [ر. *a* دفن] Oppleri, tegi *puteum. Gol.* 2) Sepeliri. *Wan.*

اندف *andak.* t. *adv.* Illico, in momento. *Subbito, in un momento. Del.*

اندقاق *indikāk.* s. *V.* [ر. *a* دقّ] 1) Contundi. *Wan.* 2) Pulſari *fores. Gol.*

اندك *endeḱ.* p. *adv.* 1) Parum. 2) *adj.* Paucus, puſillus. *Un poco, & poco, picciolo. Ferh.* ¶ اندك اندك *endeḱ endeḱ.* Paulatim, ſenſim. *A poco à poco, pian piano.* سپاه اندکی شمار ایله *ſipāhī endeḱ śümār ile.* Cum exiguo exercitu. *Con un picciolo nervo di cavalleria. Sæ.* بر محبوب اندك ساله *bir mæhbūbī endeḱ sāle.* Paucorum annorum amaſius, *h. e.* tener adoleſcens. *Un bel giovineto. Ik.*

اندکاك *indikāk.* s. *V.* [ر. *a* دكّ] Complanari. *Gol.*

اندکام *indikām.* s. *V.* [ر. *a* دكم] Immittere, conjicere *ſemet in aliquid. Gol.*

اندکان *endükān.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi in diœonibus Farganæ. *Caſt.*

اندلاث *indilāt.* s. *V.* [ر. *a* دلث] 1) Exorbitare in ira. 2) Immittere ſe, & irruere. 3) Velociter incedere, & rapide præterire. 4) Contumeliis afficere. *Gol.*

اندلاس *indilās.* s. *V.* [ر. *a* دلس] Cadere, excidere *e manu rem. Wan.*

اندلاظ *indilāẓ.* s. *V.* [ر. *a* دلظ] Propelli rapidius a ſuo fluxu *aquam. Gol.*

اندلاع *indilāˁ.* s. *V.* [ر. *a* دلع] 1) Promioere *ventrem.* 2) Evaginari *gladium.* 3) Exeri *linguam. Gol.*

اندلاف *indilāf.* s. *V.* [ر. *a* دلف] Effundi *in aliquem aſperis verbis. Gol.*

اندلاك *indilāk.* s. *V.* [ر. *a* دلك] 1) Præcedere eundo. 2) Excidere ſuo loco. 3) Effuodi *in homines fluxum aquæ.* 4) Excidere *e vagina gladium. Gol.*

اندلال *indilāl.* s. *V.* [ر. *a* دلّ] 1) Dirigi, duci. 2) Effundi. *Gol.*

اندلس *endelus*, & *undulus.* p. *Nomen prop.* Andaluſia *regio*, & *urbs. Ferh.*

اندلشمق *andlaśmak.* t. *V. coop.* اتفاق *ittifāk.* s. Invicem conjurare. *Congiurarſi inſieme.*

اندلمق *andlamak.* t. *V.* Adjurare, obteſtari. *Scongiurare, fere idem quod* اندورمق

اندلو *andlu, anrlü.* t. *adj.* 1) Juratus. 2) Adjuratus. *Giurato, e ſcongiurato.*

اندم *āndem.* p. *adv.* Tuoc, illo tempore. *Caſt.*

اندماج *indimāğ.* s. *V.* [ر. *a* دمج] 1) Inhærere *rem rei.* 2) Invicem immitti, & implicari. *Gol.*

اندماس *indimās.* s. *V.* [ז. *a* دمس] Ingredi *carcerem, ſpecum, balneum. Gol.*

اندماك *indimāk.* s. *V.* [ז. *a* دمك] 1) Ingredi *improviſe ad aliquem. Wan.* 2) Excidere *e loco. Gol.*

اندمال *indimāl.* s. *V.* [ז. *a* دمل] Convaleſcere, conſolidari vulnus. *Saldarſi, guarirſi una piaga. Wan.*

اندمه *endeme.* p. *n. f.* Præteriti doloris, & triſtitiæ recordatio. *Ferh.*

اندن *andan.* c. *abl. ab* اول *ol.* 1) Ab eo. 2) *adv.* Abinde. 3) *pro* اندن صكره *andan ſon-ra.* c. Poſtea. *Da lui, indi, poi.* ¶ اندن اوترى *andan ötürü.* Propterea, & propter ipſum. *Onde, per ciò, per queſto, & per lui.* اندن دركه *andan dür ki.* Inde eſt. *D' indi viene. Gram.*

اندو *endew.* p. *n. f.* 1) *i. q.* انداو *endāw,* Coemeterium. 2) Urceus. *Caſt.*

اندو *endo.* p. 1) *adv.* Intus. 2) *adj. pec.* Intrinſecum rei. *Ferh.*

اندوب *endüb.* p. *n. f.* Genus puſtularum in facie. *Ferh.*

اندوج *endüǧ.* p. *n. f.* Genus puſtularum, *quæ cutem duram, & nigram reddunt. Ferh.*

اندوختن *endüchten.* p. *V.* Lucrari, aſſequi. *Guadagnare, acquiſtare. Ferh.*

اندوخته *endüchte.* p. *part. paſ.* Acquiſitus, lucro comparatus. *Guadagnato, acquiſtato.* ¶ بو آستانه‌دن حصول بولمش متاع اندوخته‌سي اولور *bu āſtāneden huſūl bulmiſ met'ŷ endüchteſi olur.* Erit illi merx comparata ab hac aula, *h. e.* fortunam ſuam huic aulæ referet in acceptis. *Riconoſcerà la ſua fortuna da queſta corte. Sæ.*

اندوخش *endüchyſ.* p. *n. f.* Lucrum, quæſtus. *Ferh.*

اندود *endüd.* p. *n. f.* 1) Parietis cruſta gypſo inducta. *Incroſtatura.* 2) Incruſtatio *in genere. Ferh.* 3) *uſit. part. comp. i. q.* اندوده *endüde ſywanmiſ* c. Incruſtatus, illinitus. *Incroſtato, ricoperto, incaſtrato.* ¶ زر اندود *zer endüd,* & زر اندوده *zer endüde.* Auro obductus, & inauratus. *Ricoperto d'oro, legato in ore,* & *indorato.*

اندودن *endüden.* p. *V.* 1) صوﻣﻖ *ſywamak* c. Incruſtare, obducere. 2) Lucrari. 3) Convolvere. *Ferh.* 4) Ungere, inungere. *Incroſtare, ricuoprire;* & *ongere, fregare. Caſt.*

اندوده *endüde.* p. *part. paſſ. præcedentis.* Incruſtatus, oblinitus. ¶ اندوده كردن *endüde kerden.* Incruſtare. *i. q.* اندودن

اندوز *endüz.* p. *part. comp. ab* اندوختن *endüchten.* 1) Lucrans, occupans. 2) Colligens. *Ferh.* ¶ شب ظلمت اندوز *ſebî zulmet endüz.* Nox tenebras colligens, nox tenebroſa. *Notte oſcura. Sæ.* بسلده عبرت اندوز *beldei ǯbret endüz.* Urbs admirationem attrahens, & miraculoſa. *Città maravigliosa, miracolosa. Sæ.*

اندوز اوتى *endüz oty.* c. *n. ſ. comp.* Nomen herbæ, *qua curantur equi. Scribitur* & اندز

اندوزه *endüze.* p. *n. f. pro* اندازه *endāze.,* & اندوزه *endüſe.* 1) Viola cærulea. 2) Intubus, cichoreum. *Ferh.*

اندوزيدن *endüzīden.* p. *V. i. q.* اندوختن *endüchten.* Lucrifacere. *Ferh.*

اندوشه *endüſe.* p. *n. f.* Nom. floris. *Ferh.*

اندوك *endük.* p. *n. f. pro* اندوه *endüh.* Solicitudo. *Caſt.*

اندول *endül.* p. *n. f.* 1) Aulæum, *quod in* زنگستان *zengiſtān, haberi ſolet, lignis duobus fulcitum.* 2) Lecticæ genus, *cui inſidentes reges Mauritaniæ geſtantur. Ferh.*

آندون *āndün.* p. *adv.* 1) *i. q.* آنجا *ānǧia.* Ibi, iſthic loci. 2) *i. q.* آنجنان *ānǧiunān.* Ita, taliter. 3) *i. q.* آنكاه *ānǧāh* & آنزمان *ānzemān.* Illa vice, illo tempore. *Ferh.*

اندون *endün.* p. *n. f.* Parietis cruſta. *Ferh.*

اندوه *endüh* & اندة *endüh.* p. *n. f.* غصه *ghuſſa.* s. غيغو *kəighu.* c. Dolor, triſtitia. *Faſtidio, malinconia. Ferh.* ¶ اول كروه ده سياه اندوه *ol kürühî pür endühî ſiyāh.* Illa manipulus equitum afflictorum, triſtium, *Sæ. Quell' afflitta turba fedele. Br.* وحشت و اندوه و حسرت انبوه صورتي مشاهده ايدوب *wahſetü endüh, we haſreti embüh ſüretini müšāhede idüp.* Videns ſpeciem *in vultu ejus apparentem* turbationis, ægritudinis, & mœrotis. *Sæ. Accortoſi della meſtizia del ſuo volto. Br.* اندوه انبوه دهي انجون *endühî enbüh deh-ŷ iǧün.* Ad pellendam nimiam triſtitiam. *Per ſcacciar la malinconia. Sæ.*

اندوهناك *endühnāk.* p. *adj. comp.* Valde triſtis. *Ferh.*

اندوهه *endühe.* p. *n. f.* Recordatio doloris præteriti. *Ferh.*

اندوهيدن *endühīden.* p. *V.* Angi, dolere. *Ferh.*

اندة *andæ vul. onda.* c. *adv. comp.* Ibi illic. *Lì, là.*

اندة *endüh.* p. *n. f. i. q.* اندوه *endüh.* Triſtitia. *Ferh.*

اندى *endî.* p. *adv.* Præcipue, præſertim. *Ferh.*

انديلخ *indi-āh.* s. *V.* [*Form. irreg. a* نديخ] Inflatum, & pendulum habere *ventrem. Wan.*

انديلماس *indi-ās.* s. *V.* [ז. *a* دوس] Tribulo excuti. *Wan.*

انديلماس *indi-ās.* s. *V.* [ז. *a* ديص] 1) Excidere, *aut* extrahi *e manibus rem, e vagina*

اندیك *endik.* p. *adj.* 1) Forte. *Forſe.* 2) Propterea, quod. *Ferh.*

انزاج *inzāğ.* s. *V.* [7. *a* ذاج] Rumpi, ac lacerari *utrem. Gol.*

انزاخ *inzāch.* s. *V.* [4. *a* نذخ] Valida incedere *equitantium turbam. Gol.*

انزار *inzār.* s. *V.* [4. *a* نذر] قورقتمق *korkutmak.* t. تخویف *tæchwīf* s. 1) Ptæmonere. 2) Deterrere. *Avvertire, diſtornare con minaccie. Wan.*

انزار *inzār.* s. *n. f.* Dehortatio, monitio cum comminatioone. *Gol.*

انزاف *inzāf.* s. *V.* [7. *a* ذف] Mori pec. *morte repentina. Gol.*

انزال *enzāl.* s. *n. f. pl. a* نذل *nezl*, & نذیل *nezīl.* Homines viles. *Gol.*

انزرانی *enzerānī.* s. *part.* Valde candicans *ſal. Gol.*

انزرو *enzerū.* p. *n. f.* Ventus venanoſus. *Ferh.*

انزعاب *inzʒ-āb.* s. *V.* [7. *ab inuſit.* ذعب] Fluere continuo *aquam. Gol.*

انزعاف *inzʒ-āf.* s. *V.* [7. *a* ذعف] Concidere, perimi. *Gol.*

انزلاغ *inzilāgh* s. *V.* [7. *a* ذلغ] Maturescere *dactylos. Gol.*

آنرا *ānrā* p. *pron. demonſt. in dat. vel acc. poſitum.* Illi, illum. *Ferh.*

انروب *enrūb.* p. *n. f.* Morbus unguium, *quo unguis excidit. Ferh.*

انز *enz*, & انزه *enze.* p. *n. f.* Lens. *Lente, Lenticchia. Ferh.*

انزا *inzā.* s. *V.* [4. *a* نزو] Sanguine perfundere. *Gol.*

انزاح *inzāh. V.* [4. *a* نزح] Procul abeſſe *domo ſua. Gol.*

انزار *inzār.* s. *V.* [4. *a* نزر] Parvum dare *donum. Wan.*

انزاره *inzare.* p. *n. f.* Cœmentum, *quod decidit a muro. Ferh.*

انزاز *inzāz.* s. *V.* [4. *a* نزز] 1) Educare, notrire *pullum ſuum dorcadem.* 2) Indurescere. *Wan.*

انزاع *inzāʿ.* s. *V.* [4. *a* نزع] 1) Pecora habere ad conſuetum manſionem, *vel* pratum propenſa. *Wan* 2) Conſpicua habere duo frontis latera *pilis nuda. Gol.*

انزاف *inzāf.* s. *V.* [4. *a* نزف] 1) Profundere *lacrymas.* 2) Deſtitui aqua *puteum.* 3) Deſtitutum aqua puteum habere 4) Inebriare. *Wan.*

انزاك *inzāk.* s. *V.* [4. *a* نزك] 1) Immodice ridere. 2) Deſipientem evadere. *Gol.* 3) Aſſilire facere admiſſarium *cameliti. Wan.*

انزال *enzāl.* s. *n. f. pl. a* نزل *nūzl.* Victus. *Wan.*

gina gladium. 2) Impetere, & inſidiari *latronem. Gol.*

انداك *indi-āk.* s. *V.* [7. *a* دوك] Inflari *ventrem. Gol.*

انداك *indi-āl.* s. *V.* [7. *a* دول] 1) Amplum, & laxum eſſe *ventrem. Wan.* 2) Migrare *de loco in locum.* 3) Adhærere *rem. Gol.*

انداك *indi-āl.* s. *V.* [*Form. irreg. a* ندل] Laxari *ventrem. Wan.*

انديدن *endideu.* p. *V.* 1) Dubie, & ambigue loqui. 2) Segnem, & ignavum eſſe. 3) Incruſtare. *Ferh.*

انديش *endiſ.* s. *n. f.* Aerumnulæ. *An.*

انديش *endiſ.* p. *adj.* Cogitans, meditans. ¶ خير انديش *chæjr. endiſ.* Bona cogitans, ſtudioſus boni. *Che penſa al bene, che cerca il bene.* خاطر صواب انديش *chātyrī ſæwāb endiſ.* Animus recta cogitans. *Ik.* صاقبت انديش اولان حاكملر *åkybet endiſ olan hākimler.* Miniſtri providi, & exitum rei conſiderantes. *Li prudenti Miniſtri, che penſano al fine. Ll.* مرد صلاح انديش *merdi ſælāh endiſ.* Vir probus, pacificus. *Ik.* فجور انديش *fūğiur endiſ.* Impietatem meditans. *Ik.* فساد انديش *feſād endiſ.* Malum meditans, malignus. *Maligno, che cerca di far male.* مصلحت اندیشانه تدبیرلر *mæslæhæt endiſāne tedbirler.* Rem complectentia, prudentia conſilia. *Prudenti conſigli. Sæ.*

انديشمند *endiſmend.* p. *adj. compoſ.* Cogitabundus. *Caſt. eſt pro* اندیشمند

انديشناك *endiſnāk.* p. *adj. compoſ.* Cogitabundus, triſtis. *Ferh.*

انديشه *endiſe.* p. *n. f.* 1) فكر *fikr* s. Cogitatio. 2) Conſideratio. 3) Suſpicio. 4) Angor animi, melancholia. *Penſiere, conſiderazione, cura, ſollecitudine. Ferh.* ¶ فكر و انديشه‌لرين اول صلاح انديشه عرض ايدوب *fikrū endiſelerin ol ſælāh endiſe ærz idüp.* Expoſuerunt illi probo, & pacis amanti viro ſuas cogitationes. *Rappreſentarono à quel bramoſo di pace li loro penſieri. Sæ.* انديشه *endiſe* s. Meditari, conſiderare, dubitare, ſolicitum eſſe. *Penſare, meditare, conſiderare, ſoſpettare, dubitare.*

انديشه كردن *endiſe kerden.* p. *V. comp.* Cogitare. *Ferh.*

انديشه‌لنمك *endiſelenmek.* s. *V. compoſ.* Cogitabundum eſſe. *Star in penſieri.*

انديشه‌لو *endiſelū.* s. *adj.* Cogitabundus, ſolicitus, animo ſuſpenſus. *Penſieroſo.*

انديشه‌مند *endiſe mend* & انديشه‌ناك *endiſenāk.* p. *adj. comp.* Cogitabundus. *Ferh.*

انديشيدن *endiſīden.* p. *V.* 1) Cogitare, meditari. 2) Confundi, perturbari. *Ferh.*

انزال *inzāl.* s. *V.* [4. *a* نزل] 1) Deſcendere. 2) Deducere. 3) Sperma genitale emittere *virum*, *admiſſarium*. *Gol.*

انزال *inzāl.* s. *n. f.* 1) Demiſſio, deſcenſus. 2) Emiſſio *v. g. ſpermatis.* ¶ انزال *inzāl* s. *i. q.* تنزيل *tenzīl* s. Demittere, jubere deſcendere. *Far ſmontare*

انزباك *inzibāk.* s. *V.* [7. *a* زبك] *pro* انزقاب *inzikāb.* Intrare. *Wan.*

انزجار *inzigiār.* s. *V.* [7. *a* زجر] 1) Prohiberi. *Wan.* 2) Prohibere, abigere. *Gol.*

انزراب *inzirāb.* s. *V.* [7. *a* زرب] Latibulum ingredi *venatorem*. *Wan.*

انزراف *inzirāk.* s. *V.* [7. *a* زرف] 1) Retrotſum moveri *clitellam jumenti*. *Wan.* 2) Retrocedere *virum*. 3) Jacere ſupinum indorſo. *Gol.*

انزروت *anzerut*, *enzerut.* s. p. c. *n. f.* Sarcocolla *eſt ſpecies Gummi granolati, quod in Perſia ex herba ſpinoſa provenit. Duplicis eſt formæ, aliud album, rubrum aliud; magis vero æſtimatur primum. Ferh.*

انزع *enzaʿ.* s. *part.* Calvus circa tempora. *Wan.*

انزعاج *inzʿāg.* s. *V.* [7. *a* زعج] Exturbari *ſuo loco*. *Wan.*

انزعاج *inzʿāg.* s. *n. f.* Agitatio, commotio, concuſſio. *Ik.*

انزعاق *inzʿāk.* s. *V.* [7. *a* زعق] 1) Clamare. *Wan.* 2) Metu corripi. 3) Cito intedere *jumenta*. 4) Præcedere *equum*. *Gol.*

انزقاب *inzikāb.* s. *V.* [7. *a* زقب] Ingredi. *Wan.*

انزلاك *inzilāk.* s. *V.* [7. *a* زلق] Lapſare *pedem* in lubrico. *Gol.*

انزمام *inzimām.* s. *V.* [7. *a* زمّ] Ligari, conſtringi *pec.* habena *jumentum*. *Gol.*

انزوا *inziwā.* s. *V.* [7. *a* زوي] بوجقده قراغت *bugiakte feräghat idüp oturmak.* s. In eremum, aut in angulum ſe recipere. *Ritirarſi in un cantone. Eb.*

انزه *enze.* p. *n. f.* Lens. *Lenticchia. Ferh.*

انزهاك *inzhāk.* s. *V.* [7. *a* زهق] Affligi percuſſum *jumentum*. *Gol.*

انزوا *inzijā.* s. *V.* [7. *a* زوى] 1) Abdere ſe *in angulum*. 2) Contrahi in ſe, & corrugari *corium in igne*. *Gol.*

انزوال *inzijāl.* s. *V.* [7. *a* زول] Deficere perire. *Wan.*

انس *ens*, & *ins* s. *n. f.* 1) *i. q.* بشر *beſer.* s. Genus humanum. ¶ انس و ملك *insü melek* Homines & Angeli. *Gli uomini, e gli Angeli. Ah. Eb.* 2) Familiaris. 3) Fœmina. *Wan.*

انس *ens.* s. *V. act.* [4. F.] Conſueſcere. 2) Familiarem evadere. 3) Familiariter uti. *Gol.*

انس *ünſ.* s. *n. f.* (وحشت *wahšet*) Conſuetudo, familiaritas. *Domeſtichezza, intrinſechezza. Wan. Ik. V.* الفت و غمكساري ¶ انس *ünsü ghæmküſārī.* Familiaritas, unio. *Ik.* انس طوتمق *ünſ tutmak* Familiaritatem inire, colere. *Mantener amicizia intrinſeca, & unione.*

آنس *ānes.* s. *n. f.* 1) Locus durus. 2) Vir durus, & conſtans in religione. 3) Vir ſtrenuus. *Gol.*

انس *enes.* s. *n. f.* 1) Turba hominum, *ſeu* Arabum *aliquo loco degens, & ſubſiſtens, q. conſuetudine & conſortio ſociata.* 2) *pro* انس *ins.* s. Genus humanum. 3) *pro* انس *unſ.* s. Conſuemdo, conſortium. *Gol.*

انساء *inſāe.* s. *V.* [4. *a* نسأ] s. تأخير *techȳr.* Differre. *Differire. Wan.*

انسا *insā.* s. *V.* [4. *a* نسي] Facere, ut obliviſcatur. *Farſi ſcordare. Gol.*

انساب *ensāb.* s. *n. f.* *pl. a* نسب *neſp.* Stirpes, cognationes. *Stirpi, progenie, linee, parentele. Wan.* ¶ اولاد و اسابله *ewlād ü enſabile.* Cum tota familia & cognatione. *Con figliuoli, e con tutto il parentado.* اصل و انسابدن *aslü ü ensābten.* Ex ſtirpe, & cognatione. *Dalla progenie, razza, e caſata. Tef.*

انساب *insāb.* s. *V.* [4. *a* نسب] 1) Invaleſcere *ventum*. 2) Pulverem, ac glaream diſpergere. *Gol.*

انساب *insāb.* p. Nom. libri. *Caſt.*

انساع *ensāʿ.* s. *n. f.* *pl. a* نسعة *niſ'et.* Lora. *Gol.*

انساع *insāʿ.* s. *V.* [4. *a* نسع] Ingredi borealem *ventum*. *Gol.*

انساغ *inſagh.* s. *V.* [4. *a* نسغ] 1) Perſtringere *aliquem flagello, vel virga, pec.* extremitate. 2) De novo pullulare reciſam *arborem*. *Wan.*

انساف *insāf.* s. *V* [7. *a* ساف] Decorticari, & in fibras dividi *palmæ lignum*. *Gol.*

انساق *insāk.* s. *V.* [4. *a* نسق] Rhythmica loqui. *Gol.*

انسال *enſāl.* s. *n. f.* *pl. a* نسل *nesl.* Proles, progenies. *Gol.*

انسال *insāl.* s. *V.* [4. *a* نسل] 1) Mutare, ac rejicere *plumas ſuas*. 2) Excidere *pilos*. *Wan.* 3) Tempori, *quo excidere ſolent plumæ, aut pili*, propinquum eſſe, *vel* ad illud pertingere *animal*. 4) Proferre *extremitates ſuas*, ac delabentes rejicere *plantam*. 5) Præcadere *alios*. *Gol.*

انسام *insām.* s. *V.* [4. *a* نسم] 1) Vivificare, 2) liberum dimittere, manumittere. *Gol.*

انسان *insān.* s. *n. f.* 1) Homo *in genere, tam vir, quam fœmina. Uomo. Wan.* 2) Extrema digitorum pulpa. 3) Cacumen *terræ, & montis.* 4) Umbra *hominis.* 5) Turba non confita. *Gol.* 6) Titulus furæ *numero septuagesimæ sextæ. Marrac.* ¶ انسان العين *insānūl-ēin.* Imaguncula in oculi pupilla apparans, *seu* ipsa pupilla oculi. *La pupilla dell' occhio.* عين الانسان *ēinūl, insān.* Oculus hominum. *h. e.* Gloria, decus, princeps hominum. *La gloria degli uomini. V.* پادشاه

انساني *insāni.* a. *part.* Humanus, ad hominem pertinens. *Umano, di uomo.* ¶ افراد انسانيدن هر فرد *efrādi insānijeden her ferd.* Quisque mortalium. *Ogni uomo. Del.*

انسانيت *insānijet.* s. *n. f.* 1) Humana natura. 2) Urbanitas. *Umanità, civiltà.*

انسانيتلو *insānijetlü.* s. *adj.* 1) Humanus. 2) Urbanus. 3) Benignus. *Umano, cortese.*

انسب *enseb.* a. *compar.* مناسبرك *münasibrek.* s. Convenientius, satius. *Più convenevole. Ik.* ¶ كرچكه بو تدبير دلپذير خلاصه اقرب و خرد خرده بين نظرده انسب ايدي *gerči ki bu tedbīri dilpezīr chælāsa ækreb we chyredi churde bīn nærærinde enseb idi.* Quamquam hoc acceptabila consilium liberationam magis facilitaret, adeoqua oculis intellectus subtilioris videretur magis ad rem accommodatum. *Benche queſto prudente e ſalutifero conſeglio ſarebbe ſtato gradito, & accettato da ogni uomo di lucido intendimento. Sæ.*

انسبا *enſibāe.* a. *n. f. pl. a* نسيب *nesīb.* Cognati. *Gol.*

انسبا *inſibāe.* a. *V.* [7. *a* سبا] Detrahi excoriari *pellem. Wan.*

انسة *enefet.* a. *n. f.* 1) *i. q.* انس *enes vel ūns.* s. Turba hominum. 2) *i. q.* خرمي *churremi* p. Hilaritas. *Gol.*

انسة *āniſte*, & *āneſte.* p. *n. f.* Radix herbæ *Arabibus* سعد *sūd. i. e.* Cyperus *dictæ. Ferh.*

انسجاح *inſigiāh.* s. *V.* [7. *a* سجح] Condonare. *Gol.*

انسجار *inſigiār.* s. *V.* [7. *a* سجر] 1) Demiſſam eſſa *comam.* 2) In ſarie conſaqui. *Gol.*

انسجال *inſigiāl.* s. *V.* [7. *a* سجل] Effundi *aquam. Gol.*

انسجام *inſigiam.* s. *V.* [7. *a* سجم] Effundi *aquam. Gol.* ¶ بو ضجالة الوقت بي السحاملك حسب آكرام تمقيح و اصلاحنه توقيف تام اوزره امرار حاصله نظر مكرره اقدام ممكن اولدي *bū ūğialetūl wakty bī inſigiamun-hæſpel merām tenkyhu yslāhyne tewehhüsl tām üzre imrārī ċhāmel næzærl mükerrere iktām mümkin olmady.* Non licuit calamo uti ad revidendum, debitâ attentione limandum, & corrigandum hoc *opus* minime effundendum, aut negligandum. *Ik.*

انسحاب *insyhāb.* s. *V.* [7. *a* سحب] Trahi humi *veſtem, ſyrma. Wan.*

انسحاط *insyhāt.* s. *V.* [7. *a* سحط] Præ lubricitate excidere *rem e manu. Gol.*

انسحاف *insyhāk.* s. *V.* [7. *a* سحف] Fricando teri, comminuive *in pulverem. Wan.*

انسحال *insyhāl.* s. *V.* [7. *a* سحل] 1) Diffundare ſe *in oratione oratorem. Wan.* 2) Levari. *Gol.*

انسداج *inſidāğ.* s. *V.* [7. *a* سدج] Concidere pronum. *Gol.*

انسداح *inſidāh.* s. *V.* [7. *a* سدح] In dorſum proſterni, jacare ſupinum. *Wan.*

انسداح *inſidāch.* s. *V.* [7. *a* سدح] *i. q.* انبساط *inbisāt.* s. Expandi. *Gol.*

انسداد *inſidād.* s. *V.* [7. *a* سدّ] Præcludi, obſtrui. *Venir ſerrato. Sæ.*

انسدار *inſidār.* s. *V.* [7. *a* سدر] 1) انومك *iwmek.* v. Feſtinare, cito incedere. 2) Demiſſos habera *crines. Wan.*

انسدال *insidal.* s. *V.* [7. *a* سدل] Laxari, demitti *velum, comam. Gol.*

انسدام *inſidām.* s. *V.* [7. *a* سدم] Plagis affici. *Gol.*

انسر *ensūr.* s. *n. f. pl. a* نسر *neſr.* Vultures. *Gol.*

انسراء *enſirāe.* s. *V.* [7. *a* سرى] 1) Reddera *mærorem. Wan.* 2) Diſcuti *metum. Gol.*

انسراب *inſirāb.* s. *V.* [7. *a* سرب] Ingredi, irrepare, *ut in antrum vulpem. Gol.*

انسراح *inſirāh.* s. *V.* [7. *a* سرح] 1) Reſupinum expandare *pedes. Wan.* 2) Exuare *veſtem*, denudare ſe. 3) Irrapere. 4) Fluere. *Gol.*

انسريب *inſerīb.* s. *V.* [*Form. irreg. a* سرب] Catervatim mittere. *Wan.*

انسز *anſyz*, *vel onſyz* c. *adv. comp.* اوزلده *eswelde.* Abſque hoc. *Senza queſta ex* ان *ān* & سز *ſyz.*

انسز *enſyz.* c. *adj. comp.*)(انسلو *enlü*) Arctus, non latus *panus. Stretto.*

انسطاح *inſytāh.* s. *V.* [7. *a* سطح] 1) Supinum jacere *ſine motu. Wan.* 2) Expandera ſe. *Gol.*

انسعاب *inſy-āb.* s. *V.* [7. *a* سعب] Fluere *aquam. Gol.*

انسعار *inſy-ār.* s. *V.* [7. *a* سعر] 1) Exardere. 2) Inciuari, accendi. 3) Incipere appa-

rere, & ſerpere *ſcabiem per aſcellas, inguina, & labia cameli. Gol.*

انسفاي *inſifār.* s. *V.* [ٯ. *a* سفر] Disjungi, ſeparari. *Gol.*

انسفاف *inſifāk.* s. *V.* [ٯ. *a* سفق] Totum apperiri, *vel* patere *portam. Wan.*

انسكاب *inſikāb.* s. *V.* [ٯ. *a* سكب] 1) Effundi *aquam.* 2) Fluere *ſanguinem. Gol.*

انسلا *inſilā.* s. *V.* [ٯ. *a* سلو] Diſcedere *moerorem. Wan.*

انسلاب *inſilāb.* s. *V.* [ٯ. *a* سلب] Valde propere incedere *camelitim. Wan.*

انسلاخ *inſilāch.* s. *V.* [ٯ. *a* سلخ] 1) Detrahi rem ab alia. *Wan.* 2) Finiri *menſem.* 3) Exuere *veſtem, de homine: fenectam, de angue. Gol.*

انسلاع *inſilā.* s. *V.* [ٯ. *a* سلع] Fiſſuras agere, findi. *Wan.*

انسلاك *inſilāk.* s. *V.* [ٯ. *a* سلك] Ingredi. *Wan.*

انسلال *inſilāl.* s. *V.* [ٯ. *a* سلل] 1) Surripere ſe, ac ſubducere. *Wan.* 2) Excidere e medio. *Gol.*

انسنّي ميمون *enſenni mejmūn.* t. o. *n. ſ. comp.* Sphinx. *An.*

آنسو *ānsū.* p. *adv.* اوته *öte.* t. 1) Illa pars, 2) Ex illa parte, trans. *L'altra parte, & di là.*

انسون *anesūn, enesūn, enisūn.* t. *n. ſ.* Aniſum. *Aniſo.*

انسي *enſī.* s. *n. ſ.* 1) Homo. 2) Pars dextra *cujusque rei. Wan.* 3) Pars ſiniſtra *cujusque rei. Gol.*

انسي *ūnsī.* s. *part.* 1) (وحشي *wahſī*) Familiaris. 2) Cicur. *Familiare, avezzo.*

انسيا *inſīyā.* s. *V.* [ٯ. *a* سيا] Effluere *lac* ante mulſionem. *Wan.*

انسياب *inſījāb.* s. *V.* [ٯ. *a* سيب] 1) Redire. *Wan.* 2) Currere *ſerpentem.* 3) Profluere *aquam. Gol.*

انسياح *inſījāh.* s. *V.* [ٯ. *a* سيح] Dilatari. *Wan.*

انسياع *inſījā.* s. *V.* [ٯ. *a* سيع] 1) Commoveri. *Wan.* 2) Fluere. *Gol.*

انسياف *inſījāk.* s. *V.* [ٯ. *a* سوف] 1) Propelli. 2) Fluere. 3) Progredi. *Gol.*

انسيام *inſījām.* s. *V.* [ٯ. *a* سوم] Licitari inter ſeſe, & pretium augere. *Gol.*

انسيّت *ūnsījet.* s. *n. ſ.* بولداشلق *ioldāſlyk* t. چكسارى *ghæmkūsārī.* p. Conſuetudo, familiaritas. ¶ انسيت *ūnsījet* s. Aſſueſcere alicui. *Addomeſticarſi.*

انش *enīſ.* t. *n. ſ.* (يوكش *iokuſ*) Declivitas. *V.* اينش

انشا *anſā*, *ſeu* انشا بالغي *anſā balyghy* t. *n. ſ. ex Gall.* Aphia, apua, *halecum genus puſillum*, anchioa Genuenſis. *Aſcinga, ancova, ſardella piccola.*

انشا *inſā.* s. *V.* [4. *a* نشأ] 1) Exordiri. *Gol.* 2) Creare, producere. *Wan.* 3) Componere. 4) Carmen recitare. *Gol.* 5) Elevare. *Wan.* 6) *uſit. n. ſ.* Compoſitio, & editio *pec. elegantiſtylo exarata.* 7) Stylus ipſe. *Compoſizione elegante, ò di bello ſtile, & ſtile. Ik.* ¶ انشا *inſā*, *vel* انشا كتابي *inſā kitābī.* Formulare epiſtolarum eleganter ſcribendarum. *Formulare, ò libro di belle lettere. Ld.* ¶ انشا *inſā* s. Componere *verſus, epiſtolas. Comporre.* انشا شاه مصره بر نامه ايلدى *ſāhi myſre bir nāme inſā eiledi.* Compoſuit, exaravit epiſtolam ad monarcham Aegypti. *Compoſe una bella lettera al monarca di Egitto. Eb.*

انشا *inſā.* s. *V.* [4. *a* نشي] Percipere *odorem. Gol.*

انشا *in-ſā.* s. *paſſim in libris*, & *literis pro* ان شاء *in ſā.* Si voluerit. ¶ انشاء الله تعالى *in-ſā allāhū teālā*, & انشاء المولى *in-ſā elmewlā* & انشاء الملك العزيز الجليل *inſā el melikūl ʿezīzūl ǧelīl. Ld. Eb.* Si Deus voluerit, Deo dante, Deo volente. *Piacendo à Dio.*

انشاب *inſāb.* s. *V.* [4. *a* نشب] 1) Prædam capere *venatorem.* 2) Affigere. 3) Laqueum tendere *prædæ. Wan.*

انشا پردازلك *inſā perdāzlyk.* t. *n. ſ. comp.* 1) Compoſitio elegans. 2) Ars componendi. *Compoſizione iſquiſita, & profeſſione di metter bene in carta. Sa.*

انشاج *inſāǧ.* s. *n. ſ. pl. a* نشج *neſeǧ.* Aquæ ductus, canales. *Wan.*

انشاد *inſād.* s. *V.* [4. *a* نشد] 1) شعر اوقمق *ſiʿr okumak.* t. Prælegere, *ſeu* recitare carmen. *Wan.* 2) Satyra perſtringere. 3) Indicare rem amiſſam. *Gol.* 4) Certiorem facere. *Wan.*

انشار *inſār.* s. *V.* [4. *a* نشر] 1) Reſuſcitari. *Wan.* 2) Excitare ad vitam. *Riſuſcitare.* 3) Spargere, diffundere. *Spargere, diffondere. Gol.*

انشاز *enſāz.* s. *n. ſ. pl. a* نشز *neſez.* Loca elata. *Wan.*

انشاز *inſāz.* s. *V.* [4. *a* نشز] Sublata, collectaque *oſſa* ſuo loco reponere, *alia aliis* imponendo. *Wan.*

انشاص *inſās.* s. *V.* [4. *a* نشص] Amovere, ſive exturbare *è regione ſua. Wan.*

انشاط *enſāt* & *inſāt.* o. *part.* Puteus, unde uno tractu urna educitur. *Wan.*

انشاط *inſāt.* s. *V.* [4. *a* نشط] 1) Dente ſuo mordere, *ut ſerpens aliquem. Gol.* 2) Nodatum ſolvi *funem. Wan.* 3) Abruptam *rem* firmiter

miter ligare. 4) Jubere *alium* propellere *camelos*. 5) Alacres, lætosque habere *domesticos*, *vel equos*, *seu talia jumenta alia*. *Gol.*

انشاع *inšā'*. s. *V.* [4. *a* نشع] 1) In os *vel* nares indere *quid infanti*. 2) Dare *agasoni* mercedem suam. 3) Juvare *aliquem*. *Wan.*

انشاف *inšāf*. s. *V.* [4. *a* نشف] 1) Bibendam dare lactis *recenter mulsi* spumam. *Wan.* 2) Marem post fœmellam parere *camelitim*. *Gol.*

انشاق *inšāk*. s. *V.* [4. *a* نشق] 1) Tendicula capere *dorcadem*. 2) Indere naribus *medicamentum*. *Wan.*

انشباب *inšibāb*. s. *V.* [7. *a* شبب] يكت ر *ligit* ol. t. Adolescere. *Crescere*, *farfi uomo*.

انشبال *inšibāl*. s. *V.* [7. *a* شبل] Effluere *parum*. *Gol.*

انشتات *inštāt*. s. *V.* [7. *a* شتت] Separari, distingui. *Gol.*

انشتار *inšitār*. s. *V.* [7. *a* شتر] Inversis, & fissis *vel* laxis palpebris esse *oculum*. *Gol.*

انشتة *enište*. t. *n. s.* Affinis, *fororis mariti*. *Cognato*.

انشحاب *inšychāb*. s. *V.* [7. *a* شحب] Profluere *sanguinem*, manare *venam*. *Gol.*

انشدا *inšidāe*. s. *V.* [7. *a* شدو] 1) Alta, & canora voce recitare *carmen*. 2) Discere litteras, & elegantius quid *ab aliquo*.

انشراج *inširāg*. s. *V.* [7. *a* شرج] Findi *arcum*. *Wan.*

انشراح *inširāh*. s. *V.* [7. *a* شرح] Lætor, & bene dispositio animo esse. *Wan.*

انشراح *inširāh*. s. *n. s.* 1) Dilatatio. 2) Lætitia, jubilatio. *Allegrezza*, *giubilo*. ¶ نكاح مورث افراح و باعث انشراحدر *nikāh mūrisī ifrāh*, *we bāysī inširāhtūr*. Matrimonium est origo lætitiæ, & causa jubili. *Il matrimonio è il produttore dell' allegrezza*, *e causa di gioia*. *Del.*

انشراف *inširāk*. s. *V.* [7. *a* شرف] Findi *arcum*. *Gol.*

انشرام *inširām*. s. *V.* [7. *a* شرم] Findi. *Wan.*

انشطا *inšyṭāe*. s. *V.* [7. *a* شطي] Divisam esse *viam*, *vel arboris ramos*. *Gol.*

انشطاب *inšyṭāb*. s. *V.* [7. *a* سطب] Fluere *aquam*.

انشعاب *inšỹ-āb*. s. *V.* [7. *a* شعب] 1) Dispergi. *Wan.* 2) Divisam esse *viam*, *arboris ramos*. 3) Distribuere semet *in ramos*. *Gol.*

انشعاع *inšỹ-āe*. s. *V.* [7. *a* شعّ] Irruere *in gregem*, & grassari *per eum lupum*. *Gol.*

انشعال *inšỹ-āl*. s. *V.* [7. *a* شعل] Accendi, ardere. *Gol.*

انشقاق *inšikak*. s. *V.* [7. *a* شقّ] يارلمق 1) *iarilmak*. t. Findi, diffindi. *Esser spaccato*, *separato*. 2) Dispergi, multiplex esse *negotium*. *Wan.* ¶ انشقاق القمر *inšikākul kæmer*. Fissio, divisio lunæ in duas partes *a Mohammede* (*ut Mohammedani credant*) *facta*. *Spaccamento della luna per il mezzo*. *Tef.*

انشقاق *inšykāk*. s. *n. f.* 1) Scissio. 2) Titulus surræ Alcorani, *numero octuagesimæ quartæ*. *Marrac.*

انشلال *inšilāl*. s. *V.* [7. *a* شلّ] 1) Propelli *camelos*. 2) Fluere *pec.* citra impetum. *Gol.*

انشمار *inšimār*. s. *V.* [7. *a* شمر] 1) Accingere se *ad rem aliquam*. *Wan.* 2) Arroganter incedere. 3) Properare *in incessu*. *Gol.*

انشمال *inšimāl*. s. *V.* [7. *a* شمل] Expedite se, & *succinctum in opere* festinare. *Gol.*

انشناج *inšināğ*. s. *V.* [7. *a* شنج] Corrugari *cutem*. *Wan.*

انشنان *inšinān*. s. *V.* [7. *a* شنّ] 1) Vetustum, tritumque esse *utrem*. 2) Corrugari *cutem senis*. *Gol.*

انشوا *inšiwāe*. s. *V.* [7. *a* شوي] Assari *carnem*. *Wan.*

انشودة *ünšüdet*. s. *n. f. pl.* اناشيد *enāšīd*. Carmen, *quod inter se decitant homines*. *Gol.*

انشوطة *ünšūtat*. s. *n. f.* Nodus *chordæ* solutu facilis. *Gol.*

انشياذ *inšijāğ*. s. *V.* [7. *a* شوذ] Gideri *in* duere *caput suum*. *Gol.*

انشيال *inšijāl*. s. *V.* [7. *a* شول] Elevari, efferri. *Gol.*

انشيام *inšijām*. s. *V.* [7. *a* شيم] 1) Spectabilem esse, honorari *virum*. 2) Penetrare *rem*. *Wan.*

انشينية *enšinije*. s. *n. f.* Encœnia. *Cast. Barbara vox est.*

انصا *ensā*, & *hinc* اناصي *enāšy*. s. *compar. pl. a* نصتة *næšyjet*. Selectiores & præstantiores.

انصا *insā*. s. *V.* [4. *a* نصو] 1) Apprehendere *aliquem*, ac arripere *antiis suis*, *i. e. coma frontis*. 2) Abundare *terram* plantis نصي *nasy*, dictis. *Gol.*

انصاب *ensāb*. s. *n. f. pl. a* نصب *nusb*. Idola, statuæ, & lapides erecti circum templum Meccanum, *ad quos dicunt* لا اله الّا الله *lā ilāhe illallāh*, *ubi & alteri meditatur quam Deo*. *Wan.* Et limites septi sacri Meccani. *Gol.*

انصاب *insāb*. s. *V.* [4. *a* نصب] 1) Male habere, dolore afficere *morbum*. 2) Lassare. 3) Tendere *alicui* rete. 4) Manubrio instruere *cultrum*. 5) Vocali fetha *seu* phatha afficere *consonantem*. *Wan.*

انصات *insāt.* s. *V.* [4. *a* نصت] 1) Tacere. *Wan.* 2) Silere jubere. 3) Auſcultare *dicta.* 4) Propenſum eſſe *ad luſum*, & *ludicra. Gol.*

انصاح *insāh.* s. *V.* [4. *a* نصح] 1) Facere, *ut quid* ſerio rectèque faciat. *Gol.* 2) Ad ſatietatem explere adaquando *camelos. Won.*

انصار *ensār.* s. *n. ſ. pl. à* ناصر *nāſyr.* Adjutores *pec.* Medinenſes, *qui olim fugientes Meccanos, nempe Mohammedem cum offeclis receperunt*, & *per Encomium* انصاری *ensārī. nominati ſunt, quaſi* Protectores. *Sunt qui adhuc hodie ex illis familiis originem trahere prætendunt. Herb. Tef. etiam* Chriſtiani *Tef.* Auxiliatrices copiæ. *Ajutatario, compogni, confederati, auſiliar.* ¶ اعوان و انصار *a'wānū ensār Idem.*

انصار *ensār.* s. *n. ſ. pl. a* نصر *næſr* & *q. a* نصرت *nuſret.* Auxilia, victoriæ. *Aiuti, vittorie. Ld.*

انصاع *insā.* s. *V.* [4. *a* نصع] 1) Confiteri *debitum ſuum* ac ſolvere. 2) Objicere ac exponere ſe, *aut* occurrere *malo.* 3) Manifeſtam reddere *rem* ac evidentem. 4) Oſtendere, quod in animo habet *contendens ad pugnam.* 5) Horripilare. *Wan.*

انصاف *ensāf.* s. *n. ſ. pl.* s. نصف *nyſf*, *ſeu* تنصيف *næsyf.* Semiſſes. *Gol.*

انصاف *inſāf.* s. *n. ſ. pl. a* نصف *næsæf*, *ac* نصفة *næſafat*, Mediæ ætatis homines. *Gol.*

انصاف *insāf.* s. *V.* [4. *a* نصف] 1) Dimidiare; dimidia parte capere *rem.* 2) Medium, mediocrem eſſe. 3) Medio die itet facere. 4) Medium tenere. 5) Juſte, & ex æquo *rem* componere, dirimere. *Wan.* ¶ انصاف *insāf* s. Aequitate, & diſcretione uti, ex æquo rem componere, decidere. *Far giuſtizia, uſar diſcrezione.* كندودن ادوب انصاف *gendüden insāf idüp.* Ex ſe ipſo juſtitiam faciens. *Ik.* انصافه كلمك *insāfe gelmek.* Ad æquitatem redire. *Tornar all' equità. Eb.* انلرك خلقه عدل و انصافى *anlarūn-chælkæ ædlü insāfi.* Eorum æquitas, & diſcretio erga populum. *La loro equità, e diſcrezione verſa'l popolo. Sa.* با انصاف *ba insāf.* Diſcretus. *Diſcreto, moderato. Ik.* بى انصاف *bi insāf.* Iniquus, *ingiuſto, indiſcreto.*

انصافسز *inſāfsyz.* s. 1) *adj.* Iniquus, indiſcretus. 2) *adv.* Immoderatè. *Ingiuſto*, & *indiſcretamente.*

انصافسزلق *insāfsyzlyk.* s. *n. ſ.* Immoderatio, indiſcretio. *Indiſcrezione.*

انصافلو *insāflū.* s. *adj.* Aequus, diſcretus. *Diſcreto, modeſto.*

انصال *insāl.* s. *V.* [4. *a* نصل] 1) Exuere cuſpide *ſagittam. Wan.* 2) Cuſpide armare *telum.* 3) Firmiter infigere *ſagittam rei. Gol.*

انصب *ænsab.* s. *part.* Erecta cornua habens *caper. Wan.*

انصبا *enſybā*, & انصبة *enſybet.* s. *n. ſ. pl. a* نصيب *næsyb.* Partes poſteriores.

انصباب *inſybāb.* s. *V.* [7. *a* صب] Effundi. *V.* انسجام

انصباغ *insybāgh.* s. *V.* [7. *a* صبغ] Tingi *pannum.*

انصبان *insybān.* s. *V.* [7. *a* صبن] 1) Convertere ſe. 2) Recedere. 3) Manare. *Gol.*

انصراح *insyrāh.* s. *V.* [7. *a* صرح] Clare patere. *Wan.*

انصراف *inſyrāf.* s. *V.* [7. *a* صرف] 1) دونمك *dönmek.* s. Recedere, reverti. *Ritornare, tornarſene.* 2) Convertere ſe. 3) Manare. *Gol.* ¶ اجازت انصراف صدور اقدى *igiāzetl inſyrāf ſudūr itti.* Emanavit facultas recedendi, dimiſſus eſt exercitus. *Furono licenziati li ſoldati Sa.* آورلرك اذن انصراف *āwerlere izny inſyrāf. wirūp.* Latoribus redeundi facultate data. *Licentiando li portatari della lettera. Sa.* عودت و انصرافه وخصت *æwdetū inſyrāfe ruchſæt.* Facultas redeundi, expeditio. *Congedo, ò riſpedizione. Ld.*

انصرام *inſyrām.* s. *V.* [7. *a* صرم] Abrumpi, finiri. *Wan.*

انصغاط *insyfāt.* s. *V.* [7. *a* ضغط] Comprimere ſe, & coarctare ad parietem. *Gol.*

انضغاط *inſyfāt.* p. *n. ſ.* 1) Conſtrictio cordis; lipopſychia. 2) Diſſolutio animi, micropſychia. *Caſt.*

انصفاف *inſyfāk.* s. *V.* [7. *a* صفق] Verti, obverti. *Gol.*

انصل *enſul.* s. *n. ſ. pl. a* نصل *næsl.* Cuſpides, ſpicula.

انصلات *inſylāt.* s. *V.* [7. *a* صلت] Prævertere in curſu *equum. Wan.*

انصلاح *insylāh.* s. *V.* [7. *a* صلح] In gratiam redire, pacem inter ſe inire. *Gol.*

انصلاع *inſylā'.* s. *V.* [7. *a* صلع] Prodire nube *ſalem. Gol.*

انصماء *insymāe.* s. *V.* [7. *a* صمأ] Impelli. *Wan.*

انصولة *unsūlet.* s. *n. ſ. pl.* اناصيل *enāsyl.* Flos. *Gol.*

انصولة *unsūlet.* s. *n. ſ. pl. a* نصل *næsl.* Pappi *floris. Gol.*

انصهار *inſyhār.* s. *V.* [7. *a* صهر] Liquefieri. *Wan.*

انصياب *inſyjāb.* s. *V.* [7. *a* صوب] Inveniri. *Gol.*

انصيات *inṡÿjāt.* s. *V.* [7. *a* صوت] 1) Excipere *vocem*, reſpondere. 2) Obtemperare, & vocatum venire. 3) Aequabilem, & rectam adipiſci ſtaturam. *Wan.* 4) Abire *retrorſum. Gol.*

انصياح *inṡÿjāḥ.* s. *V.* [7. *a* صوح] 1) Dividi, fiſſuras agere *terram.* 2) Illuceſcere, ſplendere *lunam. Wan.*

انصيار *inṡÿjār.* s. *V.* [7. *a* صور] Propenſum eſſe *in rem. Wan.*

انصياغ *inṡÿjāġ.* s. *V.* [7. *a* صوغ] 1) Separari. 2) Contorqueri. 3) Celeriter præterire. *Gol.*

انصياغ *inṡÿjāġh.* s. *V.* [7. *a* صوغ] Condi, creari. *Gol.*

انض *anyẓ.* s. *V. act.* Alterari odore, *vel* ſapore *carnem. Gol.*

انض *anūẓ.* s. *V. act.* Crudam, & non ſatis coctam eſſe *carnem. Gol.*

انظا *enẓā.* s. *n. f. pl. a* نضو *nÿẓw.* Emaciata jumenta, *etiam* ferramenta fræni ſine loris.

انظا *inẓā.* s. *V.* [4. *a* نضو] 1) Extenuare, macerare. 2) Attenuatum *camelum* dare *alteri.* 3) Terere *veſtem. Gol.*

انظاب *inẓāb.* s. *V.* [4. *a* نضب] 1) *i. q. vel pro* انباض *imbāẓ.* Adducere ad ſe ac trahere nervum *arcus. Gol.* 2) Dimittare nervum, *ut ſonum edat. Wan.*

انظاج *inẓāǧ.* s. *V.* [4. *a* نضج] Maturum, *aut* bene coctum reddere. *Gol.*

انظاح *enẓāḥ.* s. *n. f. pl. a* نضح *naẓæḥ.* Locus aquatorii. *Gol.*

انظاح *inẓāḥ.* s. *V.* [4. *a* نضح] 1) Frumenti rudimenta jam concipere *ſegetem.* 2) Propellere, propulſare *injuriam*, & *ab aliquo hoſtem*, *pec.* petendo haſtis. 3) Lædere, ac commaculare *alterius honorem. Gol.*

انظاد *enẓād.* s. *n. f. pl. a* نضد *naẓæd.* Partes *nubis* inter ſe congeſtæ, & ſaxa *montis*, quorum alia aliis incumbunt, & agmen, ac numerus *ſeu* multitudo *hominum. Wan.*

انظار *inẓār.* s. *V.* [4. *a* نضر] *i. q.* نضر *naẓær. act.* Nitore fulgere, pulchrum eſſe. *Wan.*

انظاض *inẓāẓ.* s. *V.* [4. *a* نضّ] 1) Parum lactis præbere *parvis hædis*, *agniſve.* 2) Conficere, expedite *negotium. Wan.*

انظاف *inẓāf.* s. *V.* [4. *a* نضف] 1) Crepitum ventris elicere, *aut* parere. 2) Continuo multumve comedere *origanum ſylveſtre. Gol.*

انظال *inẓāl.* s. *V.* [4. *a* نضل] Macrum, laſſumve reddere *camelum. Gol.*

انظباح *inẓybāḥ.* s. *V.* [7. *a* ضح] Nonnihil mutari *colorem* ad nigredinem. *Gol.*

انظة *enyẓẓat.* s. *n. f. pl. a* نضيضة *naẓÿẓat.* Modicæ pluviæ. *Wan.*

انظجاع *inẓÿǧiāᶜ.* s. *V.* [7. *a* ضجع] Decumbere. *Gol.*

انظر *anẓær.* s. 1) *part.* Floridus, vividus. 2) *n. f.* Aurum, *aut* argentum. *Gol.*

انظر *anẓur.* s. *n. f. pl. a* نضر *naẓr.* Res æreæ, *vel* argenteæ. *Gol.*

انظرا *inẓyrāᵉ.* s. *V.* [7. *a* ضرأ] Mori. *Wan.*

انظراج *inẓyrāǧ.* s. *V.* [7. *a* ضرج] 1) Findi. 2) Diffundi *fulmen.* 3) Multum diſtare. *Wan.* 4) Irruere in prædam *aquilam.* 5) Rubere *genam. Gol.*

انظرام *inẓyrām.* s. *V.* [7. *a* ضرم] Longe diſtare. *Wan.*

انظغاط *inẓyġhāt.* s. *V.* [7. *a* ضغط] Comprimere ſe, ac coarctare *ad parietem. Gol.*

انظفار *inẓyfār.* s. *V.* [7. *a* ضفر] Inter ſe plecti duos *funes. Wan.*

انظماح *inẓymāch.* s. *V.* [7. *a* ضمخ] Illiniri *unguento*, *ſcil.* copioſius. *Gol.*

انظمام *inẓymām.* s. *V.* [7. *a* ضمّ] 1) Contrahi, conſtringi. 2) Conjungi. 3) Aggregare ſe, & recipere *ad aliquem. Gol.*

انظمام *inẓymām.* s. *n. f.* 1) Aggregatio, conjunctio. 2) Applicatio. 3) Dilectio. *Sæ. Vide* موقوف 4) Agglomeratio. 5) Contractio. ¶ انظمام بسولمق *inẓymam bulmak.* Aggregari, adjungi agglomerari. *Accreſcerſi. Sæ.* اعراض نفسانی امراض جسمانیه انظمام و صرصر هبیت سلطان کشور ابله بنیان حیاتی انهدام بولدی *æʿrāẓÿ nefsānÿ emrāẓÿ ǧiſmīnīje inẓymām we ferſarÿ hejbetī ſultānī kiśwer ile bünjānī hæjātī inhidām buldy.* Infirmitatibus corporis accaſſerunt paſſiones animi, & fabrica vitæ ejus turbine potentiæ mundorum rectoris diruta eſt. *Sæ. Se gl' accrebbe all' infermità del corpo, la paſſion dell' animo, e la tempeſta del gran terrore regio buttò per terra la fabrica della ſua perſona, e rovinò da' fondamenti il ſuo eſſere Br.* زمام سعادت انظمام *zimāmī ſæ-ādet inẓymām.* Habenæ felicitate auctæ, regiæ. *Redini imperiali, auguſte. Sæ.*

انظياح *inẓyjāḥ.* s. *V.* [7. *a* ضوح] Amplum eſſe, late patere. *Gol.*

انظياع *inẓyjāᵃ.* s. *V.* [7. *a* ضوع] 1) Huc illuc currendo nutrimentum petere *pullum avis. Wan.* 2) Alas commovere *pullum avis. Gol.*

انظياف *inẓyjāf.* s. *V.* [7. *a* ضوف] Adjungere ſe. *Gol.*

انظا *anæṭṭ.* s. *part. fam.* نطّا *naṭṭāe. pl.* نطط *niṭṭlit.* Longinqui. *Gol.*

انطا *æntā*. s. *n. f. pl.* s. ötäü *nætāt*. Pediculi *dactylorum immaturorum*. *Gol.*

انطاء *intāe*. s. *V.* [4. *a* نطو] Dare. *Dialecto Iemanica*. *Gol.*

انطاري *antari*, & *anteri*. s. *n. f.* Subucule, thorex interior *cum integris manicis* (*nam cum brevibus vocatur* زبون *zŭbūn*) *Camicione*.

انطاع *entā*ª. s. *n. f. pl. a* نطع *nytă*. Strata, *pec.* ex concinneto corio facta. *Wan.*

انطاف *intāf*. s. *V.* [4. *a* نطف] Suſpectum reddere, inſimulere vitii. *Gol.*

انطاك *intāk*. s. *V.* [4. *a* نطك] Loqui facere. *Wan.*

انطاكي *antākī*. p. *n. f.* 1) Antiochenſis. 2) Scammonium, *ac* medicamentum ſcemmonii viribus pollens. *Caſt.*

انطاكيه *æntākije*. p. *nom. prop.* Antiochia. *Caſt.*

انطباخ *intybāch*. s. *V.* [7. *a* طبخ] Coqui. *Wan.*

انطباع *intybāª*. s. *V.* [7. *a* طبع] Manſuetum, edoctum eſſe. *Gol.* ¶ كثرت ملاقي و ادمان معاصي و مناثي مرات خاطري انطباع انوار الهيدن محروم قلور *kefreti melāhī we idmānī maːāsȳ wu menāhī mirːātī chātyrī intybāːȳ enwarī ilāhiden* (*ilāhiːeden*) *mæhrūm kylŭr*. Nimie laſcivitas, & habitus peccendi privet ſpeculum enimi receptione luminum divinorum. *Sæ. La moltitudine de' peccati priva l'uomo della luce, e grazia divina. Br.*

انطباف *intybāk* s. *V.* [7. *a* طبق] 1) Tegi, operiri *aerem nubibus*. 2) Congruum effici. *Gol.*

انطباح *intyhāh*. s. *V.* [7. *a* طبح] Expendi. *Gol.*

انطسام *intysām*. s. *V.* [7. *a* طسم] Deleri, oblitereri. *Wan.*

انطفا *intyfā*. s. *V.* [7. *a* طفأ] Extingui. *Effer ſmorzato*, *ſmorzarſi*. *V.* اطفا *Wan.*

انطلاس *intylās*. s. *V.* [7. *a* طلس] Tectum, & occultum eſſe *negotium*. *Gol.*

انطلاق *intylāk*. s. *V.* [7. *a* طلق] 1) Dimitti. 2) Abire. *Wan.*

انطل *æntylet*. s. *n. f. pl. a* نطل *nætlā*. Urnæ magnæ. *Gol.*

انطليسون *æntalȳsūn*. p. *n. f.* Arcus cœleſtis, iris. *Arco baleno*, *iri*. *Ferh.*

انطمال *intymāl*. s. *V.* [7. *a* طمل] Communionem cum fure, ec letrone hebere. *Gol.*

انطهام *intyhām*. s. *V.* [7. *a* طهم] Alienum evedere *ab aliquo*. *Wan.*

انطيا *intȳjāe*. s. *V.* [7. *a* طوى] Convolvi, plicari. *Wan.*

انطياد *intȳjād*. s. *V.* [7. *a* طود] Sequi appetitus ſuos. *Gol.*

انطيار *intȳjār*. s. *V.* [7. *a* طير] Findi. *Gol.*

انطياع *intȳjāª*. s. *V.* [7. *a* طيع] Obſequi, docilem eſſe. *Wan.*

انظاح *inzāh*. s. *V.* [4. *a* نظح] Concipere ſpicam grane, *ſeu* ferinem. *Gol.*

انظار *enzār*. s. *n. f. pl. a* نظر *nazar*. Aſpectus, intuitus. *Sguardi. Ah. Tef. Sæ.*

انظار *inzār*. s. *V.* [4. *a* نظر] 1) Videndum exponere. 2) Differre, expectare jubere. 3) Similem eſſe. *Gol.*

انظام *enzām*. s. *n. f.* 1) *i. q.* نظام *nizām*. s. Funiculus, *quo ſphæruloe trajiciuntur*. 2) Ordineta congeries ovorum, eamve continens pets ventris, *qualis in gallinis cernitur*. 3) Cohærentes ac *q.* connexi cumuli *arenarum*. *Gol.*

انظام *inzām*. s. *V.* [4. *a* نظم] 1) Ordinere. 2) *Metaph.* Metricis modis componere *carmen*. *Wan.*

انظامان *inzāmāni*, & انظومان *unzūmāni*. s. *n. f. dual. i. q.* نظامان *nizāmāni*. Duæ lineæ, duo funiculi.

انظلام *inzylām*. s. *V.* [7. *a* ظلم] Pati injurium. *Wan.*

انظمة *inzæmeh*, & *hinc* انظليم *enāzȳm*. s. *n. f. pl. a* نظام *nizām*. Funiculi margaritarum.

انعات *inʼȳāt*. s. *V.* [4. *a* نعت] Pulchre, & laudabili forme prædium eſſe. *Gol.*

انعاث *inʼȳās*. s. *V.* [4. *a* نعث] 1) Accingere, ac inſtruere ad profectionem. 2) Profundere *opes*, prodigum *iis* eſſe. ¶ انعاث هم في *hūmfī inʼāſin*. Diligenter ſue egunt. *Gol.*

انعاج *inʼȳāg*. s. *V.* [4. *a* نعج] 1) Pinguescentes hebere *camelos*. *Gol.* 2) Pingues fieri *camelos*. *Wan.*

انعار *inʼȳār*. s. *V.* [4. *a* نعر] Fructus ſuos proferre *plantam* اراك *erāk dictam*. *Wan.*

انعاس *inʼȳās*. s. *V.* [4. نعس] Somnulentos, & ignevos gignere liberos. *Gol.*

انعاط *inʼȳāt*. s. *V.* [4. *ab inuſit.* نعط] Bolum buccelamve in duas dividere pertes. *Gol.*

انعاظ *inʼȳāz*. s. *V.* [4. *a* نعظ] 1) Surrigere *penem*, & libidine *ſeu* pruritu venereo exerdere *virum*, *mulierem*. 2) Vulvam modo cleudere modo expendere *equam*. *Wan.*

انعاف *inʼȳāf*. s. *V.* [4. *ab inuſit.* نعف] Conſidere in clivo montis.

انعال *inʼȳāl*. s. *V.* [4. *a* نعل] 1) Calceare *equum*. *Wan.* 2) Induere ocreas ſuas. 3) Multus calceos, ſoleaſve habere. *Gol.* 4) Album fieri in poſtica parte *tarſum equinum*. *Wan.*

انعام

انعام *en-ăm.* s. *n. f. pl.* s. نعم *nă-ăm.* 1) Pecora. *Beſtiame, pecore. Wan.* 2) Titulus ſuræ *numero ſextæ. Marracc.*

انعام *in-ăm* s. *V.* [4. *a* نعم] 1) Pius facere, modum expiere. 2) Venire *ad aliquos* ſuſpenſo gradu, & nudis pedibus. 3) Spirare ab auſtro ventum. 4) Benefacere, *ut Deus alicui. Gol.*

انعام *in-ăm.* s. *n. f.* Gratia, beneficium. *Grazia, beneficenza. Sæ.* ¶ انعام و احسان *in-ămū yhsān* s. Benefacere, concedere. *Aggraziare, donare, regalare.* انعام شاهانه و نوازش خسروانه ایله *in-ămū śahāne we nūwāzīśi chuſrewāne ile.* Regia gratia, & imperiali clementia, regaliter. *Regiamente regalandolo, & accarezzandolo. Sæ.*

انعامات *in-ămāt.* s. *n. f. pl. ab* انعام *in-ăm.* Gratiæ, largitiones. ¶ خلعه فاخره و انعامات محظوظ و ملحوظ اولدی واقسره ایله *ehŷl-lī fāchyre we in-ămātī w ſire ile mæhẓūẓu melhūẓ oldi.* Veſtibus ſplendidis, & gratiis multis ornati ſunt. *Li onorò (il Rè) con le veſti d' onore, e li regalò con diverſi regali, e doni. Sæ.*

انعبا *in-ŷbāe.* s. *V.* [7. *a* عبا] Impleri, infarciri.

انعدال *in-ŷdāl.* s. *V.* [7. *a* عدل] Deflectere *a recta via. Gol.*

انعراج *in-ŷrāğ.* s. *V.* [7. *a* عرج] 1) Inflecti. 2) Inflectere ſe. *Wan.* 3) Inclinare *ſolem* in occaſum. *Gol.*

انعزال *in-ŷzāl.* s. *V.* [7. *a* عزل] Semoveri *à magiſtratu, a provincia. Gol.*

انعساف *in-ŷsāf.* s. *V.* [7. *a* عسف] Inflecti, & in ſe reflecti. *Gol.*

انعشاش *in-ŷśāś.* s. *V.* [7. *a* عشّ] Refarciri *indumento. Gol.*

انعصاب *in-ŷsāb.* s. *V.* [7. *a* عصب] Invalere, durum, firmumque fieri. *Wan.*

انعصار *in-ŷsār.* s. *V.* [7. *a* عصر] 1) Premi, exprimi ſuccum *ex uvis. Wan.* 2) Exprimere ſuccum. *Gol.*

انعصام *in-ŷsām.* s. *V.* [7. *a* عصم] Servari immunem, defendi. *Wan.*

انعطاط *in-ŷtāt.* s. *V.* [7. *a* عطّ] Findi *veſtem, lignum. Wan.*

انعطاف *in-ŷtŷf.* s. *V.* [7. *ab* عطف] Converti, inflecti. *Voltarſi, piegarſi. Gol.*

انعطان *in-ŷtān.* s. *V.* [7. *a* عطن] Macerari *pellem. Wan.*

انعفار *in-ŷfār.* s. *V.* [7. *a* عفر] Pulvere inquinari *rem. Wan.*

انعفاس *in-ŷfās.* s. *V.* [7. *a* عفس] *i. q. præc. Gol.*

انعفاک *in-ŷfāk.* s. *V.* [7. *a* عفق] Celeriter progredi *in negotio. Wan.*

انعقاد *in-ŷkād.* s. *V.* [7. *ab* عقد] 1) Necti. 2) Firmari, pangi. *Effer legato, puntato, ſtabilito. Wan.* 3) Congulari *lac in mammis. Gol.* ¶ عقود وداد و اتحاد انعقاد بولوب *ukudī widādū ittyhād in ŷkād bulūp.* Nexus amicitiæ, & unionis *inter nos* ſtringetur. *Si ſtringera l' amicizia, & unione fra di noi. Sæ.*

انعقار *in-ŷkār.* s. *V.* [7. *a* عقر] 1) Vulnerari *pec.* in pede *equum.* 2) Perimi. 3) Vinctum detineri. *Wan.*

انعقاف *in-ŷkāf.* s. *V.* [7. *a* عقف] Inflecti, incurvari. *Gol.*

انعقاق *in-ŷkāk.* s. *V.* [7. *a* عقّ] 1) Findi. 2) Diſſipari cum pluvia *nubem. Wan.*

انعکاس *in-ŷkās.* s. *V.* [7. *a* عکس] Inverti, præpoſtere diſponi. *Gol.*

انعکاس *in-ŷkās.* s. *n. f.* Repercuſſio, repræſentatio ſpecierum *in ſpeculo. Riverbero nello ſpecchio. Sæ.*

انعم *en-ăm.* s. *n. f. pl. a* نعمت *nu'met.* Gratiæ, beneficia. *Grazie, benefizi. Wan.*

انعم *en-ăm.* s. *n. f. pl. a* نعم *nu'm.* Proſperitates. *Gol.*

انعماد *in-ŷmād.* s. *V.* [7. *a* عمد] Fulciri *columna. Gol.*

انعمال *in-ŷmāl.* s. *V.* [7. *a* عمل] Fieri, perfici. *Gol.*

انعوا *in-ŷwāe.* s. *V.* [7. *a* عوی] Inflecti habena caput *camelitis. Wan.*

انعواج *in-ŷwāğ.* s. *V.* [7. *a* عوج] 1) Inflecti. *Wan.* 2) Propenſum eſſe *in aliquid. Gol.*

انغا *inghāe.* s. *V.* [4. *a* نغی] Loqui *intelligibili ſermone. Gol.*

انغار *inghār.* s. *V.* [4. *a* نغر] 1) *i. q.* امغار *imghār*, ſeu *pro eo.* Lac rubidum, vel ſanguine miſtum reddere *ovem. Wan.* 2) Corrumpi *ovum. Gol.* 3) Colore rubro اشی *aśi, dicto* tingere *aliquid. Wan.*

انغاض *inghāś.* s. *V.* [4. *a* نغض] Ingratum reddere *vitam, ut Deus alicui. Gol.*

انغاض *inghāẓ.* s. *V.* [4. *a* نغض] Commovere *caput ſuum. Gol.*

انغال *inghāl.* s. *V.* [4. *a* نغل] Corrumpere corium depſendo. *Gol.*

انغت *anghyt.* s. *n. f.* Anas major fulva. *Anetra di Ungaria, ò Turchia.*

انغماس *inghyśās.* s. *V.* [7. *a* غمس] Demergi *in aquam. Gol.*

انغسال *inghyśāl.* s. *V.* [7. *a* غسل] Ablui. *Gol.*

انغماض *inghyẓāẓ.* s. *V.* [7. *a* غمض] 1) Detrahi *aliquid* a quantitate. *Wan.* 2) Connivere *oculo. Gol.*

انغضاف *inghyẓāf.* s. *V.* [7. *a* غضف] 1) Ingredi, & subire pulverem. *Wan.* 2) Cornere *puteum. Gol.*

انغطاط *inghytāt.* s. *V.* [7. *a* غطّ] 1) Demergi *in aquam.* 2) Semer ipsum immergere. *Gol.*

انغفا *inghyfāe.* s. *V.* [7. *a* غفو] Frangi. *Gol.*

انغلاق *inghylāk.* s. *V.* [7. *a* غلق] Occludi. *Gol.*

انغلال *inghylāl.* s. *V.* [7. *a* غلّ] 1) Immitti, indi. 2) Intrare. *Gol.*

انغمار *inghymār.* s. *V.* [7. *a* غمر] Submergi *in aquam. Wan.*

انغماس *inghymās.* s. *V.* [7. *a* غمس] 1) Submergi. 2) Profundum petere, subsidere. *Gol.*

انغماض *inghymāẓ.* s. *V.* [7. *a* غمض] 1) Oculos humi defigere. *Wan.* 2) Connivere *oculis. Gol.*

انغمام *inghymām.* s. *V.* [7. *a* غمّ] 1) Tegi *nubibus cœlum. Wan.* 2) Mœstum esse. *Gol.*

انغوا *inghyjā.* s. *V.* [7. *a* غوي] Seduci, decipi. *Gol.*

انغياض *inghyjāẓ.* s. *V.* [7. *a* غيض] Decrescere *aquam. Wan.*

انغياط *inghyjāt.* s. *V.* [7. *a* غوط] Incurvari *lignum. Gol.*

انغياظ *inghyjāẓ.* s. *V.* [7. *a* غيظ] Concipere *iram. Gol.*

آنف *ānef.* a. *part.* Celerrime germinans *ager. Wan.* ¶ هو آنف بلاد الله *hūwe ānefū biladillāhi.* Lætissima proventu regio. *Gol.*

آنف *ānūf.* a. *n. f. pl. ab* انف *enf.* Nasi. *Wan.*

انف *enf.* s. *n. f. pl.* آناف *ānaf* & آنف *ānūf* & انوف *ūnūf.* بورن *būrūn* s. Nasus. *Naso.* ¶ انف الجبل *enfūl ǧebel* Promontorium. *Promontorio.*

انف *enf.* s. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Pudore duci. 2) Fastidire. *Wan.* 3) Nasum dolere *camelo ex habenæ, vel annuli per nares trajecti arctiore pressu.* 4) Molestе ferre, ac gemere. 5) Præcedere. ¶ انف الخطر *enfūl-mætar.* Prima germina, quæ pluvia produxit. انف الارض *enfūl-erẓ.* Pars terræ soli exposita. انف اللحيه *enfūl-lyh-je.* Latus barbæ. انف رغيف *enfū raghyf.* Frustum, seu fragmentum panis. انف البرد *enfūl-berd.* Asperior frigoris, & intensior pars. انف الكمد *enfūs-śedd.* Summa vehementia. انف القوم *enfūl-kawm.* Princeps, & caput populi, vel familiæ, *ita ut in encomio dicitur* هم انف و اذناب غيرهم *hūm enfūn, we eznabūn ghærūhūm.* Ipsi nasus, cauda alii. & *proverbiales locutiones similes, ut* انفه حامي *hāmī enfihi.* Qui tuetur nasum suum, *i. e.* existimationem, gravitatem præferens. قفاه جعل انفه في *ǧeʿæle enfehu fī kafāhi.* Posuit nasum in cervice, *i. e.* declinavit a vero & justo, quod se indignum est, commisit. يتتبع انفه *jetetebiʿū enfehu.* Sequitur nasum suum, *i. e.* percepto odore, vel aliqua cognitione rei eam persequitur. *Gol.*

انف *ūnf.* a. *n. f.* Hortus, *vel* pratum novum, & intactum. ¶ كاس انف *kāsī ūnif.* Poculum illibatum, ex quo nullus bibit, & poculum primum, quod offertur. *Wan.*

انف *enif*, & *ānif.* s. *part.* Nasum dolens, pressusve *camelus. Wan.* ¶ ذلول انف *ẓelūl enif.* Submissus, subditus, *qui alieno arbitrio se duci patitur. Gol.*

انف *enif.* s. *adv.* 1) Modo. *Wan.* 2) Paulo ante. 3) Primo tempore. *Gol.*

انف *inif.* s. *V. act.* Incipere, inchoare *rem. Wan.*

انفا *enifan.* s. *adv.* Supra, paulo ante. ¶ انفا ذكر اولنان امور *enifan ẓiker olunan ūmūr.* Res, negotia paulo ante commemorata. *Ll.*

انفاج *infūǧ.* s. *V.* [4. *a* فجّ] Facere saltem. *Wan.*

انفاد *infād.* s. *V.* [4. *a* نفد] 1) دوكتمك *dūketmek.* s. Absumere, pessumdare *bona.* 2) Destitui commeatu *homines. Gol.*

انفاذ *infāẓ.* s. *V.* [4. *a* نفذ] 1) گچورمك *ǧeçirmek.* s. Transmittere. *Far passare. Wan.* 2) Mittere *legatum.* 3) Exequi *rem.* 4) Penetrare. 5) Præterire. 6) Intrare *populum. Gol.*

انفار *enfār.* s. *n. f. pl. a* نفر *nefer.* Milites, personæ. *Soldati, persone.*

انفار *infār.* s. *V.* [4. *a* نفر] 1) Ad fugam concitare. 2) Pavidum efficere. 3) Victoram pronunciare. *Wan.* 4) Juvare. *Gol.*

انفاز *infāẓ.* s. *V.* [4. *a* نفز] 1) Convertere super ungue *sagittam rectitudinis explorandæ ergo. Wan.*

انفاس *enfās.* s. *n. f. pl. a* نفس *nefes.* Halitus, spiritus. *Fiati, voci.* ¶ انفاس عيسوته *enfāsī ʿĪsewije.* Halitus Jesu, *nempe vivificantes; dicunt enim etiam ossa arida, ad quæ perveniſſet halitus Jesu, statim revixisse.* انفاس طايبه لرندن *enfāsī ṭæjjibelerinden.* Ex dictis ejus pulcherrimis. *Dalli detti suoi bellissimi.* هر احدك انفاسي معدود *her aḥadūn enfāsī muʿaddūd.* Uniuscujusque hominis halitus numerati sunt. *Li fiati di ogni uno sono contati.* Sæ. انفاس مشكبار *enfāsī mitkbār*, & *müskbār.* Verba muscosa, *seu* odorifera. انفاس مشكبار و مقدّسدندن *enfāsī miskbārū mukæddesefinden.* Ex ore odorifero sacro ejus. *Ik.*

انفاس *infās.* s. *V.* [4. *a* نفس] 1) Cupidum reddere, deſiderio afficere. *Wan.* 2) Complacere rem. *Gol.*

انفاش *infāś.* s. *V.* [4. *a* نفش] Noctu citra paſtorem paſcere ſinere *oves*, *camelosve*. *Wan.*

انفاض *infāż.* s. *V.* [4. *a* نفض] 1) Fœcundas eſſe *camelites*. 2) Jacturam bonorum ſuorum pati *homines*. *Wan.* 3) Commeatu viæ deſtitui, eumve abſumere. *Gol.*

انفاط *infāt.* s. *V.* [4. *a* نفط] 1) Laborem puſtulis afficere *volam manus*. 2) Naphtha ungere. *Gol.*

انفاع *infāᶜ.* s. *V.* [4. *a* نفع] Vendendis ſuſtibus operam dare. *Gol.*

انفاف *infāk.* s. *V.* [4. *a* نفق] 1) مالني خرج *mālini charǧ* s. & ونرمك نفقه *nafaḳa wirmek* s. Expendere, erogare opes *pro aliquo, ſeu ad ſuſtentationem alicujus. Spendere il ſuo per ſoſtentar, ò nutrir altrui. Sæ. cc. dat.* 2) Expanſos præ pinguedine nervos habere *camelos. Gol.* 3) Vendibiles merces habere, *quæ facile diſtrahantur.* 4) Redigi ad paupertatem. *Wan.* ¶ كيبه انفاف ايدملم *Kime infāk idelim.* In cujus ſuſtentationem erogemus opes noſtras? *Per chi abbiam da ſpendere il noſtro? Tef.*

انفاق *infāk.* s. *n. f.* Uvæ acerbæ ſuccus, *Gol.*

انفال *enfāl.* s. *n. f. pl. a* نفل *nefel.* Præda, manubiæ. *Wan. etiam* Titulus ſuræ *numero octavæ. Marracc.*

انفال *infāl.* s. *V.* [4. *a* نفل] 1) Largiri, donare plus quam debetur. 2) Totum aſſignare, ac dare *militibus* reportatam prædam *ducem.* 3) Se accingere, ſecurimve capere *ad amputandam camelis ſuis depaſcendam arborem tragacantham. Gol.*

انفان *enfān.* s. *part. i. q.* سمي آلاندف *ſemijūl-enf.* s. Qui altiore eſt, *ſeu* protuberantiore naſo. 2) *Metaph.* Arrogans ac elatus. *Gol.*

انفاه *infāh.* s. *V.* [4. *a* نفه] Debilitare. *Wan.*

انفة *enfet.* s. *n. f.* & *quibuſdam* انفت. Principium, auſpicium *orationis. Wan.*

انفت *enefet.* s. *V. act.* Dedignari, faſtidire, *Aver nauſea. Wan. V.* انف

انفت *enefet.* p. *n. f.* Jactura, damnum. *Ferh.*

انفتات *infitāt.* s. *V.* [7. *a* فت] 1) Comminui. 2) Frangi. *Wan.*

انفتاح *infitāh.* s. *V.* [7. *a* فتح] Aperiri *portam. Wan.*

انفتاك *infitāk.* s. *V.* [7. *a* فتك] 1) Findi. *Wan.* 2) Crepare. 3) Morbo laborare *camelitim, qui inter ubera, & umbilicum oritur, & mortem cauſat. Gol.*

انفتال *infitāl.* s. *V.* [7. *a* فتل] 1) Torqueri *funem.* 2) Dimoveri *ab inſtituto.* 3) Recedere. *Gol.*

انفتات *infitāt.* s. *V.* [7. *a* فت] Frangi. *Gol.*

انفج *enfeǧ.* p. *n. f.* 1) Lucrum. 2) Conſecutio *intenti. Ferh.*

انفجار *infiǧiar.* s. *V.* [7. *a* فجر] 1) Adveniente diluculo diſſipari *noctem.* 2) Undique irruere mala. *Gol.*

انفجاك *infiǧāk*, *pro* انفهاك *infihak.* s. *V.* [7. *a* فجك] Diffundi *fulmen. Gol.*

انفجال *infiǧāl.* s. *V.* [7. *a* فجل] Commentari, fingere. *Gol.*

انفجانى *infeǧānī.* s. *part.* Modum excedens *in ſermone. Gol.*

انفحة *infæhhæt*, *infyhhæt*, *pl.* انافح *enāfyh.* s. *n. f.* 1) Coagulum lactis, caſeive, *ſcil.* ventriculus lactantis *agni*, *hædi*, *etiam leporis*, *aut flavum quid*, *quod ex his ventriculis deſumitur*, & *goſſipio exceptum reſervatur ad uſum: cum jam pabulum guſtat animal, tum ventriculus ille* كرش *Kirś*, *dicitur.* 2) Nom. plantæ, *quæ melongenam refert. Gol.*

انفخ *enfaḫ.* s. *part.* Inflatos habens teſticulos. *Gol.*

انفحات *infyḫāt.* s. *V.* [7. *a* فحت] Perforatum eſſe *tectum. Gol.*

انفحان *infaḫān*, *infyḫān*, & انفحانى *infyḫānī.* s. *part.* Turgens pinguedine, pinguis *aqualiculus. Gol.*

انفحت *enfaḫt* & *enfæḫæt.* p. *n. f.* 1) Res collecta. 2) Lucrum. *Ferh.*

انفحتن *enfaḫtin*, & انفحيدن *enfæḫīden.* p. *V.* Lucrifacere, acquirere ſibi. *Caſt.*

انفدا *infidāe.* s. *V.* [7. *a* فدي] Redimi. *Gol.*

انفداغ *infidāġh.* s. *V.* [7. *a* فدغ] Flaccum eſſe *præ ficcitate. Gol.*

انفده *enfede* p. *n. f.* 1) Vaniloquus, garrulus. 2) Levis. *Caſt.*

انفراء *infirāe.* s. *V.* [7. *a* فرى] Findi, diffindi. *Wan.*

انفراث *infirās.* s. *V.* [7. *a* فرث] Diſpergi. *Wan.*

انفراث *infirās.* s. *n. f.* Deliquium animi, *quod patitur mulier prægnans. Gol.*

انفراج *infirāǧ.* s. *V.* [7. *a* فرج] 1) Quieto animo eſſe. 2) Debilcere *terram.* 3) Separari, diſſitum eſſe. *Gol.*

انفراج *infirāǧ.* s. *n. f.* Intervallum. *Gol.*

انفراد *infirād.* s. *V.* [ا. *a* فرد] Solum eſſe. 2) Solum uti *re aliqua. Gol.*

انفراد *infirād.* s. *n. f.* بالكزلك *ialyn-yz-lyk.* t. Singularitas. *Singolarità.* ¶ عـلى آلانفراد *alel infirād*, & انفراداً *infirāden.* بشقه بشقه *baska.* t. Singulatim. *Ad uno ad unō.*

انفراق *infirāk.* s. *V.* [ا. *a* فرق] Separari, diſtingui. *Wan.* ¶ عملي آلانفراق معلوم دكل *alel-infirāk mālūmum degūl.* Specifice, ſingulatim hoc neſcio. *Raſch.*

انفراك *infirāk.* s. *V.* [ا. *a* فرك] 1) Luxatos humeros habere. *Wan.* 2) Manibus cooteri *ſpicam, pannum. Gol.*

انفزار *infizar.* s. *V.* [ا. *a* فزر] Findi *veſtem. Gol.*

انفس *enfes.* s. *compar.* 1) Pretioſior. 2) Charior. *Wan.*

انفس *enfūs.* s. *n. f. pl. a* نفس *nefs.* Animæ. *Gol.*

انفساح *infisāh.* s. *V.* [ا. *a* فسح] Dilatari animum, gaudio affici. *Wan.*

انفساخ *infisāch.* s. *V.* [ا. *a* فسخ] 1) Solvi, rumpi *mercatum, conjugium. Wan.* 2) Anathemate percuti. *Gol.*

انفساد *infisād.* s. *V.* [ا. *a* فسد] Corrumpi. *Gol.*

انفساك *infisāk.* s. *V.* [ا. *a* فسك] Exire e cortice ſuo *maturum dactylum. Gol.*

انفست *enfeſt.* p. *n. f.* 1) Tela araneæ. 2) Nom. herbæ aquaticæ. 3) Medica herba recens, viridis, *quam ſerere, & metere ſolent, ut pabulum equorum præſtantiſſimum. Ferh.*

انفشاش *infisāś.* s. *V.* [ا. *a* فش] 1) Detumeſcere extincta inflammatione *vulnus.* 2) Ignavum, & languentem fieri *in negotio. Wan.*

انفصاء *infysāe.* s. *V.* [ا. *a* فصي] Separari *rem a re. Gol.*

انفصال *infysāl.* s. [ا. *a* فصل] انقطاع *inkytā*ᵉ. آيرلمق *āirilmak.* t. Dirimi, ſeparari. ¶ انفصالي ممكن دكل *infisāli mūmkin degūl.* Inſeparabilis. *Inſeparabile.* انفصال *infysāl.* s. Dirimere, diſſecare. *Gol.*

انفصام *infysām.* s. *V.* [ا. *a* فصم] صوقمق & صندمق *fynmak.* t. Frangi, rumpi *ſine ſeparatione partium. Romperſi, eſſer interrotto. Wan.* ¶ انفصام يذير *infysām pezīr.* s. Infringi. *Romperſi. Ik.* انفصام رشته امل *infysāmlſer riſtel emel.* Ruptura fili ſpei, *q.* Deſperatio. *Rotto il filo della ſperanza. Sa.*

انفضاخ *infyzāg.* s. *V.* [ا. *a* فضخ] 1) Radices capillorum madentes habere *ſudore, at citra fluxum.* 2) Apertum eſſe *ulcus.* 3) Fluere *utrem.* 4) Laxum, & languidum eſſe *negotium. Gol.*

انفضاح *infyzāh.* s. *V.* [ا. *a* فضح] Probro exponi *detectis malefactis. Gol.*

انفضاخ *infyzāch.* s. *V.* [ا. *a* فضخ] 1) Frangi contuſione *tuberem cameli. Wan.* 2) Apertum eſſe *ulcus.* 3) Amare flere. *Gol.*

انفضاض *infyzāz.* s. *V.* [ا. *a* فضّ] Frangi, rumpi. *Wan.*

انفطار *infytār.* s. *V.* [ا. *a* فطر] Findi. *Wan.*

انفطار *infytār.* s. *n. f.* 1) Diviſio. 2) Titulus ſuræ Alcorani, *numero octuageſimæ ſecundæ. Marrace.*

انفطاس *infytās.* s. *V.* [ا. *a* فطس] Frangi *lignum, pec.* humidum. *Gol.*

انفطام *infytām.* s. *V.* [ا. *a* فطم] 1) Prohiberi. 2) Cavere. *Gol.*

انفع *enfa*ᶜ. s. *compar.* نافعرك *nāfᶜrek.* s. Utilior, commodior. *Più utile.* ¶ اولا و انفعدر *evlā wù enfaᶜdūr.* Satius eſt, & utilius. *E meglio, e torna più a conto. Ik.*

انفعال *infy-āl.* s. *V.* [ا. *a* فعل] 1) Rem tractabilem, laboratu facilem eſſe. *Wan.* 2) Fieri, agi *aliquid.* 3) Fingere *mendacia in aliquem. Gol.*

انفعال *infy-āl.* s. *n. f.* Afflictio, dolor. *Afflizzione, dolore. Ik.*

انفعال خوردن *infy-āl chovden.* p. *V. comp.* Pudefieri, pudore affici. *Caſt.*

انفغار *infyghār.* s. *V.* [ا. *a* فغر] 1) Patere *os.* 2) Aperire ſe *florem. Gol.*

انفغده *infaghde.* p. *n. f.* Aurum purum. *Ferh.*

انفكاك *infykāk.* s. *V.* [ا. *a* فكّ] Diffindi, ac ſeparari *ab invicem. Wan.*

انفغده *enfækde.* p. *n. f.* Argentum purum. *Ferh.*

انفكاك *infikāk.* s. *V.* [ا. *a* فكّ] Luxari, & loco moveri *membrum. Wan.*

انفلات *infilāt.* s. *V.* [ا. *a* فلت] Liberari. *Wan.*

انفلاع *infilāᶜ.* s. *V.* [ا. *a* فلع] Findi, ſecari. *Wan.*

انفلاق *infilāk.* s. *V.* [ا. *a* فلق] Findi, rumpi. *Wan.*

انفلال *infilāl.* s. *V.* [7. *a* فل] Rumpi, *pec.* crenatim *aciem enſis. Wan.*

انفنج *enfenǧ.* p. *n. f.* Gluten. *Caſt.*

انفوج *enfūǧ*, & *linfūǧ.* p. *adj.* Contractus, corrugatus. *Caſt.*

انفوج *unfūǧ.* p. *n. f.* بورسك *būrsuk.* t. Melis. *Taſſo. Ferh.*

انفياك *infyāk.* s. *V.* [7. *a* فوك] Findi crenam *ſagittæ. Wan.*

انق *ænk.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Gaudere, & lætari. *Wan.* 2) Gratum carumque habere. *Gol.*

انك *inæk.* p. *particu. oſtendentis.* Ecce. *Vox in Turkiſtan uſitata. Ferh.*

انكا *enkā.* s. *n. f. pl. a* نكو *nykw*, *ſeu* نقا *nykā.* Oſſa brachiorum, *Gol.*

انكا *enkā.* s. *n. f. pl. a* نقا *nakā.* Cumuli *arenarum. Gol.*

انكا *enkī.* s. *part. fæm.* نكوى *nækwī.* Gracilia digitorum oſſa habens. *Gol.*

انكا *inkā.* s. *V.* [4. *a* نقي] 1) Seligere. 2) Pingue evadere *pecus.* 3) Medulloſa habere oſſa. 4) Medulla, *ſeu* farina plenum eſſe *triticum. Gol.*

انكاب *enkāb.* s. *n. f. pl. a* نقب *nukb.* Scabies. *Gol.*

انكاب *inkāb.* s. *V.* [4. *a* نقب] 1) Attenuatos, ac perforatos pedes habere *camelos. Wan.* 2) Lacerari, rumpique *ocream. Gol.*

انكاب *inkāb.* s. *n. f. pl. carens ſing.* Aures. *Gol.*

انكاح *inkāh.* s. *V.* [4. *a* نقح] Vendere ornamenta *gladio*, *ſimilibuſve rebus neceſſariis detracta*, *caritate annonæ vel egeſtate coactum. Gol.*

انكاد *inkād.* s. *V.* [4. *a* نقد] Frondere *arborem. Gol.*

انكاذ *inkāz.* s. *V.* [4. *a* نقذ] Liberare. *Wan.*

انكار *inkār.* s. *V.* [4. *a* نقر] 1) Arcere. *Wan.* 2) Miſſum facere. 3) Abſtinere. *Gol.*

انكاز *inkāz.* s. *V.* [4. *a* نقز] 1) Acquirere, *pec.* fœtura deterius pecudum, *ſeu* ovium genus, *quod* نقز *nækæz*, *dicitur.* 2) Interimere *hoſtem ſuum*, *vel* indicio aut inſtinctu ſuo necari facere. *Gol.*

انكاس *enkās.* s. *n. f. pl. a* نقس *nyks.* Atramenta *ſcriptorum. Wan.*

انكاش *inkāſ.* s. *V.* [4. *a* نقش] 1) Urgere inſtando *debitorem ſuum.* 2) Multum eſſe in dactylis maturis comedendis. 3) Multum in venere eſſe. *Gol.*

انكاص *inkāſ.* s. *V.* [4. *a* نقص] 1) Diminuere. 2) Detrimento afficere. *Gol.*

انكاض *enkāz.* s. *part. pl. a* نقض *nykz.* Macilenti *cameli. Wan.*

انكاض *inkāz.* s. *V.* [4. *a* نقض] 1) Sonare *rem*, *pec.* inanimatam. 2) Vocare *ca-*

Part. I. Tom. I.

pras. Wan. 3) Poppyſmum facere *equo.* 4) Crepitare facere *digitorum*, *articulos.* 5) Gravare, & atterere *dorſum farcinam. Gol.*

انكاع *inkā'.* s. *V.* [4. *a* نقع] 1) Macerare *in aqua*, *aut* indere *alicui medicamentum.* 2) Expiere potantem *aqua.* 3) Jugulare *hoſpitibus ſuis camelum.* 4) Propinare ad ſatietatem *aquam.* 5) Interere *alicui* & clanculum ſubornare *mali quid.* 6) Proſequi & continuare *vocem ſuam. Wan.* 7) Digito ſuo percutere *alterius* naſum. 8) Vitiare *ancillam.* 9) Subvertere *domum* ſumma imis commutando. 10) Sepelire *mortuum.* 11) Reſtagnare in corpore, & flavam evadere *aquam. Gol.*

انكاف *inkāf.* s. *V.* [4. *a* نقف] 1) Findere *aut* diſſecare *pomum* exempto *volvulo*, *aut acino. Gol.* 2) Porrecto oſſe eximendam dare *medullam. Wan.* 3) Multis ovis *vallem* implere *locuſtas. Gol.*

انكال *enkāl.* s. *n. f. pl. a* نقل *nækl.* Ocreæ tritæ. *Gol.*

انكال *inkāl.* s. *V.* [4. *a* نقل] Reparare impoſito aſſumento *veſtem*, *calceum*, *ocream. Gol.*

انكاه *inkāh.* s. *V.* [4. *a* نقه] Reſtituere ſanitati. *Wan.*

انكباض *inkybāz.* s. *V.* [7. *a* قبض] 1) Contrahi in ſe *rem. Wan.* 2) Retrahi. 3) Impeditam eſſe linguam. 4) Contrahere alas ſuas *avem*, *ut celerius volet.* 5) Continere ſe anguſtiore ſpatio. *Gol.*

انكباض *inkybāz.* s. *n. f.* 1) Detentio, impeditio *linguæ. Gol.* 2) Contractio, *frontis. Ik.* ¶ و انكباض *inkybāz* ot. & *olunmak.* Contrahi *ſupercilia. Enarcar le ciglia, increſpar la fronte. Eb.* خاطر خطير سلطانك انكباض عارض اولمش ايدى *chātyrī chætyrī ſultāne inkybāz ārыz olmiſ idi.* In animum generoſum principis inciderat mœror animi. *Sæ. Stava meſto, e ſconſolato. Br.*

انكباع *inkybā'.* s. *V.* [7. *a* قبع] 1) Retrahere verecrum *equum.* 2) Recipere ſe *avem in nidum ſuum. Gol.*

انكت *ankyt.* s. *n. f. i. q. aut pro* انغت *anghyt.* Anas major fulva.

انكتال *inkytāl.* s. *V.* [7. *a* قتل] Occidi, occumbere. *Gol.*

انكح *enkah.* s. *part.* Pauco, & exili cerebro præditus *ſtruthiocamelus. Gol.*

انكحال *inkyhāl.* s. *V.* [7. *a* كحل] 1) Exarefcere *rem.* 2) *Metaph.* Aetate confectum eſſe. *Gol.*

انكحام *inkyhām.* s. *V.* [7. *a* قحم] 1) Impelli in flumen *equum.* 2) Impetu ingredi. *Gol.*

انقد *enkæd.* s. *n. f.* Erinaceus. ¶ بات انقد بليل *bāte bilelli enkæde.* Insomnem duxit noctem, *quod id animal tota nocte non dormire dicatur.* الانقد *el-enkad*, & الانقدان *el-inkadān*, *etiam* الانقد *el-enkaz*, *i. q.* سلحفاة *fulæhfet.* Testudo. *Gol.*

انقد *ankyt.* s. *n. f. i. q. aut pro* انقت *anghyt.* Anas major fulva.

انقداد *inkydād.* s. *V.* [7. *a* قد] Findi. *Wan.*

انقدار *inkydār.* s. *V.* [7. *a* قدر] Prædestinatam esse, necessario fieri *rem. Wan.*

انقذام *inkyzām.* s. *V.* [7. *a* قذم] Celerem esse, properare. *Wan.*

انقراض *inkyrāz.* s. *V.* [7. *a* قرض] 1) Nullo superstite perire *familiam. Wan.* 2) Secari. 3) Consummi. 4) Ad finem pervenire *tempus. Gol.*

انقراض *inkyrāz.* s. *n. f.* Consummatio, extinctio, finis. *Consumazione, fine,* V. زوال ¶ انقراضيله *inkyrāzyle.* Extincto *aliquo stemmate. Sendo estinta una casa. Sa.* انقراض الزمان *inkyrāzuz zemān.* Consummatio seculi, finis mundi. *Il fine del mondo.*

انقراع *inkyrā*ª. s. *V.* [7. *a* قرع] 1) Sortem jacere. 2) Eligere. 3) Eligi.

انقرة *ænkyret.* s. *n. f.* 1) *pl. a* انقير *nækyr.* Scrobes, foveæ *in terra.* 2) Nom. oppidi *Galatiæ, scil.* Ancyra. *Wan.*

انقردیا *ænkærdijā.* p. *n. f. i. q.* بلادر *belādūr.* p. Fructus Indici *sic dicti, quod figuram cordis referant, officinis* anacardi. *Ferh.*

انقردیا *ænkyrdija*, انقردبا *ænkyrdibā*, انقرجیا *ankyrejjā*, & انقرطیا *ænkyrtyhā.* p. *n. f.* Singultus. *Cast.*

انقریه *ankarijæ.* s. *n. f.* انقریه *angharia.* Angaria. *Angarie.*

انقس *ankæs.* s. *n. f.* Verna, natus ex ancilla. *Gol.*

انقس *ankūs.* s. *n. f. pl. a* نقس *nyks.* Atramenta. *Wan.*

انقسام *inkysām.* s. *V.* [7. *a* قسم] Dividi in partes. *Wan.*

انقشار *inkyśār.* s. *V.* [7. *a* قشر] Decorticari. *Wan.*

انقشاع *inkyśā*ª. s. *V.* [7. *a* قشع] Discuti *nubem. Wan.*

انقصاد *inkysād.* s. *V.* [7. *a* قصد] Rumpi, findi. *Wan.*

انقصاف *inkysāf.* s. *V.* [7. *a* قصف] 1) Fugere *ab aliqua re. Wan.* 2) Frangi. 3) Impelli, & trudi in confluxu. *Gol.*

انقصال *inkysāl.* s. *V.* [7. *a* قصل] Secari. *Gol.*

انقصام *inkysām.* s. *V.* [7. *a* قصم] Frangi *rem pec.* divulsis partibus. *Wan.*

انقضا *inkyzā*ª. s. *V.* [7. *a* قضي] Finiri, consummari. *Esser compito il termine. Wan.*

انقضا *inkyzā.* s. *n. f.* Expiratio termini, finitio. *Spirazione del termine.*

انقضاب *inkyzāb.* s. *V.* [7. *a* قضب] 1) Resecari, separari. 2) Transire, excedere suo loco. 3) Rudem, & inexercitam esse *camelitim. Gol.*

انقضاض *inkyzāz.* s. *V.* [7. *a* قضّ] 1) Corruere *murum.* 2) Ex alto irruere in prædam *accipitrem.* 3) Descendere *stellam. Wan.*

انقضاع *inkyzā*ª. s. *V.* [7. *a* قضع] Longius recedere *a suis. Gol.*

انقضاف *inkyzāf.* s. *V.* [7. *a* قضف] Moveri *loco suo*, & dispergi *arenam. Gol.*

انقطاع *inkytā*ª. s. *V.* [7. *a* قطع] 1) Rumpi, abscindi. *Wan.* 2) Desinere. 3) Segregari. *Gol.*

انقطاع *inkytā*ª. s. *n. f.* 1) Truncatio, rescissio. 2) Cessatio. 3) Ruptura. *Troncamento, recisione, divisione, rottura.*

انقع *enkæ*ª. s. *part.* Situm magis sedans *potus. Wan.*

انقع *enkuª.* s. *n. f. pl. a* نقع *nækª.* Cædes. *Wan.*

انقعاث *inkŷ-ās.* s. *V.* [7. *a* قعث] 1) Radicitus evellere. *Wan.* 2) Concidere *murum. Gol.*

انقعاء *inkŷ-āe.* s. *V.* [7. *a* قعر] Eradicare *arborem. Gol.*

انقعاف *inkŷ-āf.* s. *V.* [7. *a* قعف] Funditus corruere *murum. Wan.*

انقعة *ænky-æt.* s. *n. f. pl. a* نقيع *nækŷ.* Putei aqua scatentes. *Wan.*

انقفال *inkŷfāl.* s. *V.* [7. *a* قفل] Obserari *portam. Gol.*

انقلا *inkylā.* s. *n. f.* Genus dactylorum in Syria notum. *Wan.*

انقلاب *inkylāb.* s. *V.* [7. *a* قلب] 1) Converti. *Wan.* 2) Percuti, lædi. *Gol.*

انقلاب *inkylāb.* s. *n. f.* Conversio, vicissitudo. *Rivoluzione, vicenda.* ¶ انقلاب زمان *inkylābī zemān*, & *in pl.* انقلابات زمان *inkylābāti zemān.* Vicissitudines mundi, *seu* temporum. *Rivoluzioni, del tempo, o del mondo. Hum.*

انقلاع *inkylā*ª. s. *V.* [7. *a* قلع] Extrahi, evelli. *Wan.*

انكله *ankule*, & *ankyle.* p. *i. q.* جدوار *ǧedwār.* e Zedoaria radix. *Ferh.*

انكماح *inkymāh.* s. *V.* [7. *a* كمح] Caput elevare *camelum, ut indicet, se potu satiatum esse. Wan.*

انكماس *inkymās.* s. *V.* [7. *a* كمس] 1) Vergere ad occasum stellam. *Wan.* 2) Demergere *in aquam. Gol.*

انكماع

انقياع *inkymā*ª. [7. *a* قع] 1) Domari, & subigi. 2) Redire facere *in domum*, *eum quis elanculum egreſſus fuit*. *Wan.*

انقوج *enkūg*. p. *n. ſ.* Corrugata frons *præ ira, vel ſenio*. *Ferh.*

انقور *unkūr*. ª. *n. f. i. q.* نقير *nækȳr*. Scrobula exilis in dorſo nuclei, offiſva dactyli, *è qua germen prodit*. *Gol.*

انقوعة *unkū-ēt*. ª. *n. ſ.* 1) Scrobs in ſumma parte catini, *vel* accumulatæ oſſæ, *cui impoſita pinguedo*. *Wan.* 2) Locus omois in quem confluit aqua e *canali, aut alıunde*. *Gol.*

انقوفت *unkūfet*. ª. *part.* Quod mulier de fuſo detrahit, cum abſolvit penſum. *Gol.*

آنقون *ānykūn*. ª. *n.f. i. q.* وردِ منتن *werdi müntin*. p. Roſa fœtens, *cujus radix cauſtica, ut pyrethri*. *Gol.*

انقهال *inkyhāl*. ª. *V.* [7. *a* قهل] Debilem eſſe, & macrum fieri. *Wan.*

انقيا *ænkyjā*. ª. *part pl. a* نقي *næky*. Mundi, puri. *Gol.*

انقياب *inkyjāb*. ª. *V.* [7. *a* قوب] 1) Fodi, excavari *terram*. *Wan.* 2) Rumpi *avum ab ave*. *Gol.*

انقياد *inkyjād*. ª. *V.* [7. *a* قود] 1) Submittere ſe, *alteri* obſequi. *Wan.* 2) Declivem eſſe *locum*. *Gol.*

انقياد *inkyjād*. ª. *n. ſ.* Obedientia, obſequium, ſubjectio. *Ubidienza, oſſequio.* ¶ انقياد *inkyjād* ª. *aut* او وزه انقياد *inkyjād üzre* ª. Obedira, ſubmittere ſe, pati ſe duci. *Ubbidire, ſattopoſti.* اطاعت كمال *kemāli ytā-ētü inkyjād üzre*. Cum omni obedientia, & obſequio. *Con ogni ubbidienza, & oſſequio. Ll.* خلوص و انقياد *chulūsu inkyjād*, & اطاعت و انقياد *ytā-ētü inkyjād*. Submiſſa devotio, & obſequium. *Oſſequioſa divozione. Ll.* ايله انقياد *inkyjād ile*. Obedienter. *Ubbidientemente, oſſequioſamente.*

انقيار *inkyjār*. ª. *V.* [7. *a* قور] Corruere *puteum*. *Wan.*

انقياض *inkyjās*. ª. *V.* [7. *a* قبض] Corruere *puteum*, & ruderibus tegi. *Wan.*

انقياض *inkyjāz*. ª. *V.* [7 *a* قبض] 1) Corruere *murum*. *Wan.* 2) Funditus evellere, axrirpare. *Gal.*

انقيض *inkyz*. ª. *n. ſ.* Suaveolens aroma. *Gol.*

آنكي *ānki*. p. *pron. demonſtr. loco* آنكه *ānki*. Is, qui *Caſt.*

آنك *ānek*. p. 1) *particu. aſtendentis remotum aliquid*. Ecce. *Sicut* ايمك *inek eſt particula oſtendentis propinquum quid*. 2) *n. ſ.* Species ulceris *in corpore humano*. *Ferh.*

آنك *ānik*. p. *n. ſ.* 1) Apis. 2) Singultus. *Caſt.*

انك *anun*. ª. *pron. demonſt. Genitivus ab* اول ª. Ejus. *Di lui, ſuo.* ¶ انجون انك *anunicün*. Pro illo.

انك *enk*. p. *n. ſ.* 1) Tubulus fictilis, *qua aqua ducitur ad aliquem locum*. 2) *Nom. prop.* diſtrictus *alicujus in* regione هندوستان *hindoſtān*. *Ferh.*

انك *enik*. ª. *n. ſ.* كوپك انكي *köpek enigi*, *i. e.* يورسي *iawriſi*. ª. Catulus canis, caniculus. *Cagnolino.*

انك *enük*. ª. *V.* 1) Corpulentum eſſa. 2) Mala indole eſſe *camelum*. *Gol.*

انك *enük*, & *potius* آنك *ānük*. ª. p. *n. ſ. i. q.* اسرب *üſrüb*. ª. Plumbum *ſive nigrum, ſive album, puriuſque*. *Ferh.*

انك *inek*. ª. *n. ſ.* بقر *bakaræ* ª. Vacca. *Vacca.*

انكاث *enkās*. ª. *part.* Diſſolutus, & retortus *funis*. *Gol.*

انكاح *inkāh*. ª. *V.* [4. *a* نكح] Uxorem ducere. *Wan.*

انكاد, *enkād*. ª. *part. pl. a* نكد *nekd*. Miſeri, & avari *homines*. *Wan.*

انكار *enkār*. ª. *n. ſ. pl. a* نكر *nükr*. Res iniquæ, ioconveoientes. *Wan.*

انكار *enkār*. ª. *part. pl. a* نكر *nekr*. Ingenioſi, calidi. *Wan.*

انكار *engār*. p. *part.* 1) Exiſtimans, intelligens. *Che ſtima, che penſa.* 2) Piogeos, pictor. *Pittore. Ferh.*

انكار *engār*. p. *n. ſ.* 1) Liber computi, codex redituum. 2) Ratio, opinio. 3) Gluten. 4) Pecten *textorum*. 5) Hiſtoria. 6) Fabula. *Caſt.*

انكار *inkār*. ª. *V.* [4. *a* نكر] (تعريف *tæ'rīf*) Negare, improbare. *Negare, diſapprovare. c c. dat.* ¶ كذب و انكار *kizbü inkār* ª. Falſo negare. *Negar falſamente. Ll.* بعثه انكار *bü'ſe inkār* ª. Negare reſurrectionem. *Negar la riſorrezzione de' morti. Teſ.* ابش انچنده ايكن انكار دديدكلري *iſ içinde iken inkār didükleri bu dür*. Hoc eſt negare rem, in qua deprehenderis. *Queſto è un negar il fatto, nel quale ſei colto. Eb.*

انكار *inkār*. p. *part.* Acu phygia pingens. *Ferh.*

انكاردن *enkārden*. p. *V.* Opinari, ſuſpicari.

انكارش *enkāriſ*. p. *n. ſ.* 1) Opinio. *Caſt.* 2) Numeratio, commutatio. 3) Codex accepti, & expenſi. *Ferh.*

انكاره *engāre*. p. *n. ſ.* 1) Anguria. 2) Melo, pepo. 3) Codex redituum regionum. 4) Narratio eorum, *quæ alicui contigere*. *Ferh.*

انكاريدن *engārīden*. p. *V.* 1) Opinari, putare. *Ferh.* 2) Pingere. * 3) Sculpere. 4) Figurare. 6) Manum extendere. *Caſt.*

انكاز *enkāz*, *engāz*. p. *n. f.* Pecten textorium. *Ferh.*

انكاز *inkāz*. a. *V.* [4. *a* نكز] Exhaurire aquam ſuam *puteum*. *Wan.*

انكازه *engāze*. p. *n. f.* Pecten textoriom. *Ferh.*

انكاس *enkās*. a. *n. f. pl. a* نكس *nikis*. Sagittæ ruptæ.

انكاشتن *enkāsten*. p. *V.* Opinari, ſuſpicari. *Ferh.*

انكاغ *inkāg*. a. *V.* [4. *a* نكغ] Feſtinare facere. *Wan.*

انكاغ *inkāg*. a. *V.* [4. *a* نكغ] Animovere celeriter, & retrahere *ab aliqua re*. *Gol.*

انكاف *inkāf*. a. *V.* [4. *a* نكف] 1) Liberare *aliquem*, & dimovere *ab eo*, quod declinandum, *vel* inviſum eſt. *Gol.*

انكال *enkāl*. a. *n. f. pl. a* نكل *nikl*. Compedes. *Gol.*

انكال *inkāl*. a. *V.* [4. *a* نكل] Pellere. *Gol.*

انكام *enkām*. p. *n. f. i. q.* هنكام *henkām*. Tempus idoneum. *Ferh.*

انكامه *engāme*. p. *n. f. pro* هنكامه *hengāme*. Tomultus, turba. *Ferh.*

انكاه *āngāh*, & آنكه *āngeh*. p. *adv.* اول وقت *ol wakt*. a. Tunc. *Allora. Ferh.* ¶ پس انكاه *pes āngāh*. Porro tunc. *Allora, dunque*, & *doppo di ciò. Ik.*

آنكاهي *ānkāhi*. p. *adv.* 1) Tunc. 2) Poſtea. *Ferh.*

انكب *enkeb*. a. *part.* 1) Morbo نكب *nekeb*, dicto labotans *camelus*. 2) Oblique incedens. 3) Arcu cafens, nuduſve *viri*. *Gol.*

انكباب *inkibāb*. a. *V.* [7. *a* كبب] 1) Pabulare cibum *ex conciſis carnibus*. 2) Proſternere *humi*. *Gol.*

انكبان *engubān*. p. Nomen radicis *alicujus*, *cujus herba ſpinoſa*, *quæ*, *ſi recens decorticetur*, *commeſtibilis eſt*. *Ferh.*

انكبين *engübīn*. p. *n. f.* بال *bal*. a. Mel. *Miele*. ¶ انكبين شيرين كوار *engübīnī ſīrīn gūwār*. Mel ſuavis digeſtioois. *Miele dolce, e facile à digerire*. *Ik.* * *Expreſſ. figur* انكبين بوم *engübīn bemum i. e.* مثلاشي *mütelāſi*. a. Mel cum cera *i. e.* res nullius momenti. *Ferh.*

انكبينه *enkebīne*, & *engübīne*. p. *n. f.* 1) Condita ex fructibus *in paſtæ*, *ſeu paſtillī modum*. 2) Dulciarii cibi albi genus *ex melle aut cocto*, *aut è doctylis fluente*, *inſpiſſatum*, & *concretum*. *Ferh.* 3) Principium ac fundus alicujus rei bonæ, & elegantis. 4) Magnitudo, dignitas. *Caſt.*

انكتال *inkitāl*. a. *V.* [7. *a* كتل] Transire, ibire. *Gol.*

انكتاب *inkisāb*. a. *V.* [7. *a* كتب] 1) Congregari *arenom*. *Wan.* 2) Immitti *rem unam in aliam*. *Gol.*

انكحه *enkihe*. a. *n. f. pl. a* نكاح *nikāh*. Matrimonia. *Matrimonii, maritaggi.* ¶ عقود انكحه *ākūdī enkihīye*. Contractus matrimoniales. *Contratti, e legami matrimoniali. Sæ.*

انكختن *engichten*. p. *V. i. q.* انگختن *engichten*. Excitare. *Caſt.*

انكد *enked*. a. *part.* Tenax, ac avarus *homo*. *Wan.*

انكدار *engedār*. p. *n. f.* Species arboris gummoſæ. *Ferh.*

انكداري *inkidār*. a. *V.* [7. *a* كدر] 1) Feſtinare. 2) Effundi. *Wan.* 3) Ad occaſum vergere *ſtellam*. 4) Præcipitem ruere *in oliquem*. *Gol.*

انكدان *engüdān*, Nom. herbæ, ſylphium. *Ferh.*

انكر *enger*. p. *n. f.* Ancliora, *pro* لنگر *lengar*.

انكر *enker*. a. *compar.* Magis ingratus, iniquior. *Gol.*

انكراس *inkirās*. a. *V.* [7. *a* كرس] 1) Proorum concidere. 2) Ingredi *in aliquem locum* demiſſo capite. *Wan.*

انكرام *inkirām*. a. *V.* [7. *a* كرم] Honorari, glorificari. *Gol.*

انكران *engerān*. p. *n. f.* Sylphium *herba*. *Caſt.*

انكرده *engerde*. p. *n. f.* Bacca botri. *Ferh.*

انكرك *engerek*. a. *n. f.* Genus ſerpentis peſſimi, *f.* Vipera. *Vipera.*

انكرك *engürek*. p. *n. f.* Uvula. ¶ انكرك چشم *engurekī ceſm*. Pupilla oculi *ſcibe* & *V.* انكورك

انكرو *engerw*, & انكروا *engerwā*. p. *n. f.* *Lingua Choraſmica*. Sepimentum ovium, caula gregis. *Ferh.*

انكروس *üngürūs*. a. *nom. prop.* Hungaria. *Ungheria. Sæ. Ll. uſit. ex Hungarico.* انكروس سرحدلرينك مجار *maǧiar quod V.* ¶ محافظه‌سي و محروسه‌سه بدون و اكا تابع اولان ممالكلرك امور جمهوري *üngürūs ſerhædlerinün-muhāfazaſi we mæhrüſei büdün we an-a tābi olān memleketlerün-umūrī ǧiümhūrī*. Gubernium confiniorum Hungariæ, adeoque Budæ & annexarum regionum præfectura, & omnium publicorum negotiorum cura. *La cuſtodia delli confini di Ungheria, & il governo di Buda e delle provincie da eſſa dipendenti. Ll.* انكروس مملكتي بيك يوز اون در سنه سنده بعد الصلحه عثمانلو مسكونن بالكليه كتليه *üngürüs memleketī bīn-jüz on bir ſenēſinde bā del-sālæha osmānlū &skerinden bilkullye tachlije olündi*. Hungariæ regnum poſt compoſitam pacem anno hegiræ milleſimo centeſimo decimo primo [anno Ch. 1699.] peoitus ab otomanico exercitu evacuatum fuit.

انكريزي *engerīzī*. p. *n. f.* Dracunculus hortenſis. *Ferh.*

انکژد *enkijed.* p. *n. f.* Laſer *vul.* aſſa. *Sugo di ſiſſio, laſerpizio. Ferh.*

انکژوا *engejwā.* p. *n. f.* Ovile. *Ferh.*

انکژه *engejе.* p. *n. f. i. q.* انکژد *enkijed.* Laſer. *Ferh.*

آن کس *pro* انکس *an kes.* p. *comp.* اول کسه *ol kimſe.* t. Ille quidam, illa perſona. *Quel tale, quella perſona.*

انکساد *inkisād.* a. *V.* [7. *a* کسد] Recipere ſe *oves ad oves alias. Gol.*

انکسار *inkisār.* 1) a. *V.* [7. *a* کسر] صندق *ſyndmak* t. Frangi, rumpi. 2) Fundi, conteri. 3) Deſperare. *Gol. Rompere.* 4) *n. f.* Humiliatio, contritio. ¶ انکسار ورمك *inkisār wirmek.* Rumpere, fundere *exercitum. Rompere, dar una rotta.* انکسار بولمق *inkisār bulmak.* Rumpi, fundi. *Eſſer rotto, ricever rotta.* انکسار پذیر او *inkisār pezīr* ol. Fundi, vinci. *Eſſer vinto, disfatto.* انکسار مزاج *inkisārī mizāj.* Alteratio, morbus. *Alterazione di ſanità, e di temperamento. Ik.* انکسار ایله عرض عبودیت و درگی *ubūdijetū inkisār ile.* Cum oblatione ſervitutis, & attritione. *Con ſommiſſione, e ſervitù. Sæ.* کمال انکسار ایله توبه واستغفار و طلب رضای پروردگار ایندی *kemāli inkisār ile tewbe wū iſtyghfār we tælebī ryzāi perwerdigār itti.* Cum perfecta contritione converſus petiit veniam delictorum ſuorum, & Dei ſe voluntati ſubmiſit. *Sæ. Si pentì delle ſue male operazioni, e con gran dolore, e pentimento di cuore, domandò perdono, fece penitenza, e procurò di vivere ſecondo la volontà di Dio. Br.* بالی کسری ده انکسار بالی ایله *bāli kesride inkisārī bālī ile firār itti.* Penes Balæocaſtron [Phrygiæ minoris oppidum] cum animi confuſione aufugit. *A Balikeſrī ſe ne fuggì con grandiſſimo cordoglio.* انکسار کوسترمك *inkisār gōſtermek.* In ſpeciem ſe victum monſtrare *q.* deſperare. *Moſtrar d' eſſer rotti.* بر مقدار انکسار کوسترمك *bir mykdār inkisār gōſterdi chatyrinde bir ükte kaldy.* Non nihil doloris præ ſe tulit, ſed in animo ejus nodus aliquis remanſit. *Eb.*

انکساف *inkisāf.* a. *V.* [7. *a* کسف] Obſcurare, eclipſi afficere *ſolem. Gol.*

انکساف *inkisāf.* a. *n. f.* Eclipſis. *Ecliſſi.*

انکسون *engesūn.* p. *n. f.* Veſtis, pannus verſicolor. *Ferh.*

انکشاح *inkisāh.* a. *V.* [7. *a* کشح] Diſpergi. *vi an.*

انکشاط *inkisāt.* a. *V.* [7. *a* کشط] Definere, diſcedere *terrorem. Wan.*

انکشاف *inkisāf.* a. *V.* [7. *a* کشف] Detegi, revelari. *Wan.* ¶ انکشاف عیوب *inkisāfī ūjūb.* Detectio vitiorum. *Scuoprimento de' vizi. Ik.*

انکشال *engisāl.* p. *n. f.* Nom. morbi. *Caſt.*

انکشبه *engespe.* p. *n. f.* 1) Conatus, diligentia. 2) Cum cootentione rei curam gerens. *Ferh.* 3) Magoificentia, & celſa dignitas. 2) Sator, agricola. *Caſt.*

انکشبه *engiſpe.* p. *n. f.* Mulier gravida. *Caſt.*

انکشت *enkišt.* p. *n. f* کومر *kümür.* t. Carbo. *Carbone ſmorzato. Ferh.*

انکشت *angüšt*, & *engüšt.* p. *n. f.* برمق *parmak.* t. Digitus. *Dito. Ferh.* ¶ انکشت بر دهان او *engüšt ber dihān* ol. Digitum ſuper os tenere *præ admiratione. Metter il dito alla bocca in ſegno di maraviglia. Eb.* حیران و غایت تعجبندن انکشت بر دهان ایدردی *hæirān we ghājetī tæggübündən engüšt ber dihān iderdi* Attonitus hærebat, & ex omnia admiratione digitum ori appoebat. *Se ne reſtava ſtupido col dito alla bocca. Eb.* انکشت حیرت *engüštū hæjret.* Digitus admirationis. *Dito di ammirazione. Eb.* انکشت دشنام *engüšti düšnām*, & انکشت شهادت *engüšti šehādet.* Index, *q.* digitus convicialis, & profeſſionis fidei, *quo nempe elevato profeſſionem ſuæ fidei emittunt.* انکشت در انگشتر *engüšti ner*, & انکشت سترك *engüšti sūtrük.* Pollex. *V.* برمق

* *Expreſſ. figur.* انکشت بدانداں گزید *engüšt bedāndān gezīd. i. e.* پشیمان و نادم اولدی *pišimānlī nādim oldy.* t. Digitum dentibus momordit. *i. e.* pœnituit ipſum facti. انکشت بر حرف نهاد *engüšt ber harf nihād. i. e.* دخل و تعرض ایلدی *dachlü tæ-rruz eiledy* t. Injuriis, ac contumeliis affecit. انکشت بر لبش زد *engüšt ber lebeš zed. i. e.* آغزین ارادی *āghzīn ārādy* t. Tetigit ſuprema tantum rei labia. انکشت نیل *engüštī nil.* Magna penuria. *Ferh.*

انکشتال *enküštāl.* p. *adj. comp.* Continuo ægrotans, infirmus.

انکشتان *engüštān.* p. *n. f. eum terminatione pl.* ان *an, tam plur. quam ſing. ſignificationem habens.* 1) Digiti. 2) Digitus. *Ferh*

انکشت تر *enkešt ter.* p. *n. f. compos.* او رته برمق *ortā parmak.* t. Verpus, ſeu digitus famoſus. *Il dito di mezo. Ferh.*

انکشتری *engüšterī.* p. *n. f.* Annulus. *Anello.*

انکشترین *engüšterin.* p. *n. f.* 1) *i. q. præc.* 2) Dactylioo, digitale. *Ditale da cucire, quod* & انگشترته *engüšterīje.*

انکشت ستر *engüštī šutürk.* p. *n. f.* باش برمق *bāš parmak.* t. Pollex. *Pollice. Ferh.*

انکشت نما *engüšt nümā.* p. *adj. comp.* Valde celebris, notus, *q.* digito oſtenſus. *Ferh.*

انکشتنه *engüštne.* p. *n. f.* Digitale. *Ditale. Ferh.*

انگشتو *engüstü.* p. 1) *adj.* Unctus, illitus. 2) *n. f.* Genus cibi. *Ferh.*

انگشتوا *enkistwā.* p. *n. f. comp.* Panis, *vel* cibus, *qui adhibitis carbonibus coquitur. Ferh.*

انگشتوانه *engüstwāne.* p. 1) *n. f.* Digitabulum, & annulus jeculatorius, *quo muniunt pollicem contrà trahendi nervi moleſtiam.* 2) *adj.* Excelſus. *Ferh.*

انگشته *engüste.* p. *n. f.* 1) *i. q.* انگشپه *engüſpe.* Magnificentia. 2) Furca *q.* digitalis, tridens, merge, qua frumentum in area trituratum tollitur, & aëri ventilandum traditur. 3) Pollex. *Ferh.*

انگشینه *engüſine.* p. *adj.* Excelſus. *Caſt.*

انگع *enkaʿ.* a. *part.* 1) Rubicundus. 2) Excoriatum hebens naſum. *Wan.*

انگفا *inkifāe.* a. *V.* [7. *a* کفا] Regredi, reverti. *Wan.*

انگفات *inkifāt.* a. *V.* [7. *a* کفت] 1) Avertere *ab inſtituto.* 2) Semet contrahere. 3) Totas cupere velle, aut corradere *opes. Gol.*

انگفاس *inkifās.* a. *V.* [7. *a* کفس] Contorqueri. *Gol.*

انگفاف *inkifāf.* a. *V.* [7. *a* کف] Diſcedere *a loco. Gol.*

انگل *enkel.* p. *n. f.* 1) Foramen, *cui inditur globulus veſtis.* 2) Homo rudis. *Ferh.*

انگل *engel.* t. *n. f.* رقیب *rakīb.* a. Aemulus, rivalis. *Rivale, concorrente in amore.* ¶ گل جنگلسز انگلسز اولز *gül cengelſyz muhabbet engelſyz olmaz.* Roſa ſpinis, amor æmulo haud caret. *La roſa non ſuol eſſer ſenza ſpina, né l'amore ſenza rivale. Prov.*

انگلات *inkilāt.* a. *V.* [7. *a* کلت] Infundi. 2) In ſe contrahi. *Gol.*

انگلاث *inkilās.* a. *V.* [7. *a* کلث] 1) Præmitti. 2) Progredi. *Gol.*

انگلال *inkilāl.* a. *V.* [7. *a* کل] 1) Subridere. 2) Micare fulgore leviore *nubem. Gol.*

انگلال *inkilāl.* a. *part.* Nubis fulgurantis tranſparens ſplendor. *Gol.*

انگلمك *eniklemek*, *iniklemek. i. q.* انتمك *enetmek*, *inetmek.* t. *V.* Caſtrare. *V.* اینتمك

انگلمك *eniklemek.* t. *V.* Parere *canem.* ¶ کوپك قاچقی انگلدی *köpek, vel kangik enikledi.* Peperit catulos *canis. La cagna ha fatti i cagnolini.*

انگله *engüle.* p. *n. f.* دوکمه *dögme.* t. 1) Globulus veſtiarius. *Bottone.* 2) Medulle *Caſt.* 3) Foramen, *cui inditur globulus veſtis.* 4) Homo rudis, abſurde loquens. *Ferh.*

انگلیس *enkelis.* a. *n. f.* Anguilla. *Anguilla.*

انگلیون *engüliün.* p. *n. f.* 1) Evangelium. *Vangelo.* 2) Nomen libri, *quem celebris pictor* یلی *Mānī e variis picturis elegantibus, & novis conceinnavit.* 3) Veſtis ſeu ſeticus pannus verſicolor. *Ferh.* 4) Diverſorum generum flores. *Caſt.*

انگلیز *ingiliz*, & انگلیس *ingilis.* t. *Nom. prop.* 1) Anglia. 2) Anglus. *Inghilterra, Inglese.*

انگلینه *engelinæ.* t. *n. f.* Angelina *herba.*

انگماش *inkimāſ.* a. *V.* [4. *a* کمش] Properare. *Wan.*

انگنار *inginār.* t. *n. f. ex Græco.* Scolymus. *Carcioffa, articiocca.*

انگناع *inkināʿ.* a. *V.* [7. *a* کنع] 1) Contrahi. 2) Propenſum eſſe *in aliquid.* 3) Propinquare eſſe *noctem. Gol.*

انگندن *ängenden.* p. *V.* Implere. *Ferh.*

انگنیدن *engenīden.* p. *V. pro* انگیدن *engiden.* Impleri. *Caſt.*

انگوان *engüwān.* p. *n. f.* 1) Laſerpitium, ſylphium. *Ferh.* 2) Dæmonum genus *forma hominum, ſed in uno pede ſaltantium. Caſt.*

انگور *engür*, & انگورك *engürī.* p. *n. f.* اوزم *uzum.* t. Uvæ. *Uva. Ferh.* ¶ انگور روباه *engürī rūbāh.* Uvæ vulpinæ, *i. e.* Solanum. *Caſt.* آب سك انگور *abi ſeg engür. f. pro* انگور سگ *engürī ſeg.* Succus uvarum paſſarum, *Ah.* * *Expreſſ. figur.* انگور خور و باغ مپرس *engür chor we bagh mepurs. i. e.* اوزمن یمه باغنی اوزمنی je baghini ſorma t. Uvas comede, & non quære de vinea. *Ferh.*

انگوران *engürān.* p. *n. f. pro* انگران *engürān.* Nom. herbæ. *Caſt.*

انگورك *engürek.* p. n. *f. dimin.* Uvula. *Picciola uva.* ¶ انگورك چشم *engüregī ceſm.* Pupilla oculi.

انگورجه *engürije.* Ancyra *urbs. Anguria. vul.* انگوری

انگورلو *engürlü.* t. *adj.* Ancyranus. *D'angüria.*

انگوزك *enküzek.* p. *n. f.* Laſer. *Ferh. V.* انگزل

انگوشیدن *engüſiden.* p. *V.* Amplecti. *Caſt.*

انگول *engül.* t. 1) *adj.* Lentus. 2) *adv.* Lente. *Ah. V.* اگول

انگول *engül*, t. *n. f.* Homo futilis, qui vana tractat, & agit. *Caſt.*

انگول *enkül.* p. *n. f.* 1) Foramen, *cui inditur globulus veſtis.* 2) Homo rudis, & ingratus in converſatione. *Ferh.*

انگوله *engüle.* p. n. *f. i. q. præc. Ferh.*

انگونی *engünī.* p. *adj.* Qui vane, & inutilie tractat. *Ferh.*

انگه *ängeh.* p. *adv. comp.* Tunc *pro* آنگاه *ängāh*, *quod V.* ¶ که انگه *ta ängeh ki.*

Eo uſque, ut. *Sin à quel luogo, ò termine, che. Sa.*

انكه *ānki. p. pron. demonſtr. comp. ex* آن *ān. ille,* & كه *ki. qui.* Is qui. *Quello che, cio che. Ferh.*

انكه *enge. i. n. f.* 1) Pronuba. 2) Fratris majoris uxor, *minoris autem* بالذز *baldyz, dicitur. Commadre, & cognata.*

انكهي *āngehi. p. adv. comp.* 1) Tuoc. 2) Poſtea. *Ferh.*

انكياد *inkijād. n. V.* [7. *a* كود] Parum abeſſe, quin faciat, tantum non facere. *Gol.*

انكياف *inkijāf. n. V.* [7. *a* كيف] 1) Rumpi. 2) Deſinere. *Gol.*

انكيال *inkijāl. n. V.* [7. *a* كول] Obruere *aliquem* opprobriis. *Gol.*

انكيان *engijān. p. n. f. pro* انكوان *engijwān.* 1) Laſerpitium, ſylphium. 2) Nom. plantæ magnis foliis, radice ſubflava, *quam decorticatam cum oxygala coquunt. Caſt.*

انكيبان *engibān. p. n. f.* Nomen radicis *alicujus, cujus herba ſpinoſa,* & *quæ, ſi recens decorticetur, comeſtibilis eſt. Ferh.*

انكيبون *engibūn. p. n. f.* Pannus ſericeus intextis coloribus. *Ferh.*

انكيختن *engichten. p. V.* 1) Evellere. 2) Elongare, amovere. 3) Proferre, producere. 4) Extrahere. *Ferh.*

انكيخته *engichte. p.* 1) *adj.* قو پرلمش *koparylmiſ. t.* Excitatus. 2) Productus. *Suſcitato, prodotto.* 3) *n. f.* Statua. *Caſt.*

انكيدن *engiden. p. V.* 1) *i. q.* آكندن *ākenden.* Implere, infarcire. *Caſt.* 2) *i. q.* انكيختن *engichten.* Evellere. *Ferh.*

انكيز *engiz. p.* 1) *part.* قو پرنجي *koparyǧi. t.* Excitans, producens. 2) *in comp.* Pulcher, amœnus. 3) Propoſita, intenta animo *res.* 4) *n. f.* Conatus hominum inter ſe ad pugnam, 5) Carbo. *Caſt.* ¶ نظر النفات انكيز *naẓarī iltifāt engiz.* Aſpectus benevolus; reſpectum moveos. *Sguarda, che attira il riſpetto. Ik.* خلوص انكيز *chulūs engiz.* Sinceritatem pariens. *Sincero. Ik.* فتنه انكيز *fitne engiz.* Commovens ad tumultum, malignus. *Seditioſa, maligno. Sa. Ll.* حجلت انكيز *chaǧlet engiz.* Pudorem cauſans. *Che fà arroſſire di vergogna. Ik.* هيجان انكيز *chæfækān engiz.* Palpitationem cordis excitans. *Che fà palpitar il cuore. Ik.* سعي ارشاد انكيز *saʿji irśād engiz.* Conatus ad viam ſalutis dirigens, ſalutifer. *Salutare. Ik. Porrò extra compoſitionem* انكيز كريز *engiz girīz eiledi.* Ad fugam concitavit. *Li moſſe à fuggire. Sa.*

انكيزانيدن *engizānīden,* & انكيزانيدن *engizānden. p. V. tranſit, ab* انكيزيدن *engizden.* 1) Excitare *iram.* 2) Erigere *ſtatuam.* 3) Suſcitare *pactum.*

انكيزيدن *engizīden. p. V.* Evellere. *i. q.* انكيختن *engichten, quod vide. Ferh.*

انكيسان *engisān. p. n. f.* Nomen radicis *alicujus, cujus herba ſpinoſa,* & *quæ, ſi recens decorticetur, comeſtibilis eſt. Ferh.*

انكيسون *enkisūn. p. n. f.* Avis, *quæ, quoties in aquas ſe immergit, alterius coloris undas efficit. Caſt. V.* بوقلمون

انكيشپه *engiśpe. p. adv. i. q.* آهسته *āheſte.* Modeſte, lenre, pedetentim. *Caſt.*

انكيشته *engiśte. p. n. f.* 1) Magnitudo, maieſtas. 2) Sator, agricola. *Ferh.*

انكيشه *engiśe,* & انكيشيه *engiśije. p. adv.* Pedetentim, ſeoſim. *Ferh.*

انكيل *enkil. p. n. f.* 1) Foramen, *cui inditur globulus veſtis.* 2) Homo rudis, abſurda loquens. *Ferh. V.* انكول

انكيله *engile. p. n. f. i. q. præc. Ferh.*

انكين *engin, en-in. t.* 1) *adj.* Vaſtus, amplus. 2) *n. f.* Altum mare, altum. *Alto mare.* ¶ انكين اوالر *engin owalar.* Vaſtæ plagies, campi. *Vaſte campagne.*

انكيندن *engīnden. p. V.* Implere. *Ferh.*

انكيون *engijūn. p. n. f.* Species panni ſericei verſicoloris. *Ferh.*

انلو *enlū. i. adj.* Latus *pannus. V.* اينلو

انما *inmāe. n. V.* [4. *a* نمي] 1) Incrementa augere, facere ut creſcat. 2) Jaculari prædam, *quæ aufugiens abdit ſe,* & *moritur. Gol.*

انمما *enimmā. n. n. f. pl. a* نمم *nemm, ſeu potius a* نمة *nēmām.* Calumniatores; ſuſurrones. *Gol.*

انما *innemā. n. partic. comp.* 1) Uoque. 2) Tantummodo. ¶ انما الاحسان الا بالتمام *innēmel ihsānū illā bittemām.* Non eſt gratia, niſi ſit integra. *Non è grazia, ſe non è intiera. Eb.*

انمار *enmār. n. n. f. pl. a* نمر *nemir.* Pardi; & lineæ in pedibus bovis ſylveſtris. *Gol.*

انمار *inmār. n.* [4. *a* نمر] Invenire aquam limpidam, & ſalubrem. *Gal.*

انماس *inmās. n. V.* [4. *a* نمس] 1) Diffidium, *vel* ſimultatem concitare *inter alios. Gol.* 2) Tegi. *Wan.*

انماس *inmāś. n. n. f.* Calumnia, rei perceptæ maligna delatio. *Gol.*

انماص *inmās. n. V.* [4. *a* نمص] Germinare *plantam. Gol.*

انماط *enmāt. n. n. f. pl. a* نمط *nemat.* Stragula. *Gol.*

انماك *inmāk.* s. *V.* [4. *a* نمك] Dactylos exoſſes ferre *palmam. Gol.*

انمال *inmāl.* s. *V.* [4. *a* نمل] Maligne, & occulte deferre *dictum*, *factumve*, clam obtrectare. *Gol.*

انمياڤ *inmīāḡ.* s. *V.* [7. *a* مج] 1) Saltare. *Wan.* 2) Fluere *ex calamo punctum*, *ſcil. atramenti. Gol.*

انمياه *inmyhāe.* s. *V.* [7. *a* محى] Delere. *Gol.*

انمياص *inmyhāṣ.* s. *V.* [7. *a* محص] 1) Evadere, elabi. 2) Conſiderè *tumorem. Gol.*

انمياڤ *inmyhāk.* s. *V.* [7. *a* محق] 1) Benedictione privare, *ut Deus aliquem.* 2) Perire, evaneſcere. *Gol.*

نمير *enmer.* s. *part.* Albis, nigriſque maculis variegata *res. Gol.*

نمور *enmūr.* s. *n. f. pl. a* نمير *nemir.* Pardi.

انمراط *inmirāt.* s. *V.* [7. *a* مرط] Excidere *pilos.*

انمراع *inmirāᶜ.* s. *V.* [7. *a* مرع] Proficiſci. *Gol.*

نمس *enmes*, s. *part. i. q.* اكدر *ekter.* Fuſcus, qui turbido eſt colore. *Gol.*

نمش *enmiś*, *inmiś.* s. *part.* 1) Delapſus. 2) Depreſſus. *Calato*, *ſmontato*, *ſceſo*, *abbaſſato.*

نمصة *enmyṣæt.* s. *n. f. pl. a* ناص *nūmās.* Menſes. *Gol.*

نمك *inmek*, *vul. enmek.* s. *V.* نـــازل ب *nāzil* et. نزول *nüzūl* e. a. 1) Deſcendere, deſidere *aquâm.* 2) Minui *pretium. Smontare*, *calare*, & *eſſer abbaſſato.*

نمك *anemek*, *inemek.* s. *V.* Caſtrare. *Vide* اينمك

انمالاز *inmilāz.* s. *V.* [7. *a* ملز] Evadere, liberare ſe *ab aliquo negotio. Gol.*

انمالاس *inmilās.* s. *V.* [7. *a* ملس] 1) Liberari *ab aliqua re.* 2) Viſu privari. *Gol.*

انمالاص *inmilāṣ.* s. *V.* [7. *a* ملص] 1) Abortum facere *mulierem. Wan.* 2) Excidere, *ut lubricum quid. Gol.*

انمالاع *inmilāᶜ.* s. *V.* [7. *a* ملع] Celeriter incedere *camelitim. Gol.*

انمالاڤ *inmilāk.* s. *V.* [7. *a* ملق] 1) Valde leoem eſſe *rem.* 2) Liberum evadere, *Wan.*

انمالال *inmilāl.* s. *V.* [7. *a* ملل] Mutare plumas *avem*, pilos *camelitim. Gol.*

نملة *enmilet*, & *ennelet.* s. *n. f. pl.* انامل *enāmil.* 1) Coryphe, extremitas digiti pulpoſa, & ungue ſuperne tecta. *La polpa della cima del dito ſotto l' unghia.* 2) *Etiam ipſe* Digitus. *Dito.*

نومج *ünmüdeǧ*, *pro* نومج *nümüdeǧ*, & نومج *ünmüzeǧ*, *pro* نوذج *nümüde*, *aut* نوذج *nümüne.* s. *n. f.* Typus rei & exemplar, *cui aliquid eſt*, *vel efficitur ſimile*, ſpecimen. *Ferh.*

انمالال *inmihlāl.* s. *V.* [4. *a* نهل] 1) *i. q.* اعتدال *istidāl.* Rectum, aut temperatum eſſe. 2) Erectum conſiſtere. 3) Quietum eſſe. 4) Remiſſum, languidum eſſe. 5) Plena eſſe ſtatura. *Gol.*

ني *ünmi.* s. *n. f.* Saccus, culcitra, aut ſimile quid palea farrum. *Gol.*

انياث *inmijās.* s. *V.* [7. *a* موث] Macerari *in aqua. Wan.*

انياز *inmijāz.* s. *V.* [7. *a* ميز] Segregari, diſtinqui. *Gol.*

انياع *inmijāᶜ.* s. *V.* [7. *a* ميع] Liquefieri *pinguedinem. Gol.*

انياف *inmijāk.* s. *V.* [7. *a* موق] Perire. *Gol.*

نون *ünün.* s. *n. f.* Nom. avis *quæ columbæ ſimilis eſt*, *ſed nigra*, *torquata*, *roſtro pedibuſque rubris. Gol.*

انمش انت *inenmiś at.* s. *part. comp.* Caſtratus *equus. V.* اينمك

انمنمك *inanmmak.* s. *V.* Credere. *V.* انانمك

نو *enw*, & اني *enj*, *ac inj.* s. *n. f.* Tempus, *ſeu potius* pars ejus, *ut diei hora*, *nocctis vigilia. Gol.*

انوا *enwa.* s. *n. f. pl. a* نوء *new'.* Sidera.

انوا *enwā.* s. *n. f. pl. a* نوى *newā.* Nuclei dactylorum. *Gol.*

انوا *enwee.* s. *comp.* Perinior artis, quæ ad ſidera eorumve occaſus pertinet. *Gol.*

انوا *inwīe.* s. *V.* [4. *a* نوى] 1) Projicere *oſſicula dactylorum.* 2) Longe recedere, aut diſtare. 3) Multa facere itinera, longe peregrinari. 4) *camelum* Pinguem eſſe. *Gol.*

انواح *enwāh.* s. *part. pl. a* نوح *næwh.* Plangentes *mulieres. Wan.*

انوار *enwār.* s. *n. f. pl. a* نار *nār.* Ignes, & flores. *Gol.*

انوار *enwār.* s. *n. f. pl. a* نور *nūr*, & *newr.* Lumina, ſplendores. *Lumi*, *ſplendori. Ik. Sa.*

انوار *inwār.* s. *V.* [4. *a* نور] 1) Pulchrum eſſe, nitere. 2) Apparere, conſpicuum eſſe. 3) Lucere. 4) Florere *plantam.* 5) Illuminare. *Gol.*

انواص *inwās.* s. *V.* [4. *a* نوص] 1) Velle. 2) Ad cutrendum movere ſe *equum. Wan.*

انواض *enwāz.* s. *n. f. pl. a* نوض *næwz.* Loca elata. *Wan.*

انواط *enwāt.* s. *n. f. pl. a* نوط *næwt.* Res pendulæ, & quæ onuſto appenduntur camelo. ¶ ذات انواط *ẕāti enwāt.* Nom. arboris. *Gol.*

انواط *inwāt.* s. *V.* [4. *a* نوط] Corripi tumore in pectore, *vel* ioguine *camelum. Gol.*

انواع

انواع *enwā'.* s. *n. f. pl. a* نوع *new'* *gūnāgūn.* p. درلو *dūrlu*, & درلو درلو *dūrlū dūrlū*, *ſeu vul.* *tūrlū tūrlū* t. Species, genera varia, diverſa. *Specie, diverſe ſorti, & diverſi, varii. Wan.* II. انواع لذّات اوجدر¶ الوان * اصناف * اجناس *anwā-ỷ leẕẕāt 'ūctūr.* Species guſtuum tres ſunt. انت يک * انه بنمک * انه کيرمک *et iemek, ete binmek, ete girmek.* Carnem comedere, carnem (equum) conſcendere, in carnem ſe immittere. *Trè ſono le ſorti di guſti, mangiar carne, montar carne, entrar in carne, ò goder carne.* انواع رنکدن *enwā-ỷ rènkten.* Ex diverſis coloribus. *Di varii colori.*

انواف *enwāf.* s. *n. f. pl. a* نوف *newf.* Gibbi camelini. *Wan.*

انواف *inwāf.* s. *V.* [4. *a* نوف] Excreſcere, excedere. *Gol.*

انوال *inwāl.* s. *V.* [4. *a* نول] Comperire fatuum. *Gol.*

انوال *enwāl.* s. *part. pl. a* نال *nāl.* Liberales. *Gol.*

انوال *enwāl.* s. *n. f. pl. a* نول *newl.* Modi. *Wan.*

انوال *inwāl.* s. *V.* [4. *a* نول] 1) Præbere, donare. 2) Liberare *per Deum.* 3) Proventu divitem eſſe *mineram. Gol.*

انوام *enwām.* s. *n. f. pl. a* نوم *newm.* Somni, ſomnia. *Sonni & ſogni.*

انوام *inwām.* s. *V.* [7. *a* نوم] 1) Dormientem invenire. 2) Sopire. 3) Interimere. 4) Enervare *ſenectutem. Gol.*

انوان *enwān.* s. *n. f. pl. a* نون *nūn.* Piſces. *Wan.*

انوپا *unūppā.* p. *n. f.* 1) Bugloſſa. *Borraggine.* 2) Secta, & gens idololatriæ dedita. *Ferh.*

انوح *ūnūh.* s. *part.* 1) *i. q.* آنح *āny.* Tenax, avarus. *Wan.* 2) Roncho ſimilis ſonum edens *equus*, dum currit.

انوح *ūnūh.* s. *V. act.* [2. F.] Anhelare, vehementius ſpiritum ducere. *Wan.*

انور *enwer.* s. *compar.* 1) Lucidior. 2) Florens nitens, que facie. *Ik.* ¶ کوبا کدهر برک مهر انور *gōjā ki her biri bir mihrī enwer.* Dixeris unumquemque eorum eſſe ſolem lucidiſſimum. *Come ſe ogni uno di loro foſſe un ſole luminoſiſſimo. Eb.*

انور *enwūr.* s. *n. f. pl. a* نار *nār.* Ignes. *Wan.*

انوس *enūs.* s. *part.* Cicur, manſuetus, *ut canis, qui non mordet. Gol.*

انوشا *enūšā.* p. *n. f.* Secta, & gens idololatriæ dedita. *Ferh.*

انوشه *enūše.* p. 1) *adj.* Bonus, lætus. 2) *n. f.* Bonitas. 3) Vinum. 4) *nom. prop.* عهد شاپور *emel ẓāpor.* Amita regis. 5) *in genere* Cognomen regum neoelectorum. 6) *particu. applaud.* Euge, macte! 7) *exclamant.* Quam felix tu es! *Ferh.*

انوطة *enwytat.* s. *n. f. pl. a* خياط *nijāt.* Cremaſtra. *Gol.*

انوف *ānūf.* s. *n. f. pl. a* انف *enf.* Naſi. *Gol.*

انوف *enūf.* s. *part.* 1) Bonum minimeque iogratum odorem naſo exſpirans *mulier.* 2) Quæ pudore ducitur, *a re omni ſequiore ſibi cavens, quæque exiſtimationi ſuæ conſulit. Gol.*

انوک *enūk.* s. p. *n. f. q.* رخمة *ræchæmet.* s. Avis quædam rapida. *Wan.* & *Ferh.*

انوف *enwuk*, *pro quo* اونف *ewnuk*, ايتف *ejnuk*, & ايبق *enjuk.* s. *n. f. pl. a* ناقة *nākæt.* Camelites. *Gol.*

انوم *enwem.* s. *compar.* Magis ſomnoleotus. *Ah.*

انوه *enwe.* p. *adj.* Sperans. *Che ſpera. Ferh.*

انوه *ūnūh.* s. *V. act.* [3. F.] Anhelare, gravius ſpiritum ducere. *Wan.*

انويد *enūjīd.* p. *n. f.* Planctus. *Ferh.*

انويدن *enūjiden.* p. *V.* Plangere, lamentari. *Ferh.*

انه *enh.* s. *V. act.* [3. F.] Anhelare, gravius ſpiritum ducere. *Gol.*

انه *ana.* t. *n. f.* Mater. *V.* انا

انه *ènih.* s. *part. i. q.* حاسد *hāſid.* Invidus. *Gol.*

انه *ennehu.* s. *particu. affir. i. q.* تحقيقا *taḥkỹkā.* s. 1) Profecto, utiqua. 2) Maxime. 3) Etium. *Veramente, certo & ſi. Gol.*

انها *enhā*, & انهي *enhī.* s. *n. f. pl. a* نهي *nehỹ, nihy*, Stagna, ſcrobes reſtagnantis aquæ. *Gol.*

انها *enhā.* s. *part. pl. a* نهى *nehúww.* Valde intelligentes, prudeotes. *Gol.*

انها *inhāe.* s. *V.* [4. *a* نها] Non ſatis coquere carnem, ſemicrudam relinquere. *Wan*

انها *inhā.* s. *V.* [4. *a* نهي] 1) خبر وبرمك *cheber wirmek.* t. Annuntiare, ſignificare, *Far ſapere, avviſare.* 2) Pervenire ad ſtagnum. *Gol. V.* اخبار ¶ انهاى دوستانه اولنوركه دوستانه انها و اعلام *inhāī doſtāne olunurki vel doſtāne inhā wu y'lām olunurki.* Amice ſignificatur, quod. *Si fà amichevolmente ſapere, che. Ik. Ll.*

انهاب *inhāb.* s. *V.* [4. *a* نهب] Diripiendum dare. *Gol.*

انهاج *inhāg.* s. *V.* [4. *a* نهج] 1) Terere, ac ſequi *viam. Seguire la ſtrada.* 2) Anhelare facere. 3) Terere *veſtem.* 4) Patefieri *viam. Wan.* 5) Premere, affligere. *Gol.*

انهاد *inhād.* s. *V.* [4. *a* نهد] 1) Efferre, magnificare *donum.* 2) Implere *calicem, lacum. Wan.*

انهار *enhār.* s. *n. f. pl. a* نهر *nehr.* Flumina. *Fiumi. Wan.*

انهار *inhār.* s. *V.* [4. *a* نهر] 1) Fodere, *donec perveniatur ad aquam.* 2) Copiose fluere *ſanguinem. Gol.* 3) Amplum infligere *confoſſione vulnus.* 4) Interdiu advenire, *vel* facere *quid.* 5) Fluere facere. *Wan.* 6) Obeſam eſſe *vel* evadere *mulierem.* 7) Remittere *cürſum tardeſcentem equum.* 8) Non adipiſci *boni quicquam. Gol.*

انهاض *inhāḍ.* s. *V.* [4. *a* نهض] 1) Excitare, excire. *Wan.* 2) Impleri incipere, & *ita* intumeſcere *utrem. Gol.*

انهاك *inhāk.* s. *V.* [4. *a* نهك] Summo ſupplicio, rormentove afficere. *Gol.*

انهال *inhāl.* s. *V.* [4. *a* نهل] 1) Potu explere *ſitim.* 2) aquatos, potuve expleta habere *camelos. Wan.* 3) Concitare *ad iram.*

انهال *inhāl.* s. *n. f.* 1) Cumulus arenarum altus, at non continens ſe, ſed diffluens. 2) Sepulchrum. 3) Summa liberalitas. *Gol.*

انهباص *inhibās.* s. *V.* [7. *a* هبص] In immodicum riſum effundi. *Gol.*

انهباط *inhibāt.* s. *V.* [7. *a* هبط] 1) Deſcendere, *vel* decidere. *Wan.* 2) Imminui pretium rei. *Gol.*

انهباك *inhibāk.* s. *V.* [7. *a* هبك] Subſidere *terram* ſub pedibus. *Gol.*

انهتاك *inhitāk.* s. *V.* [7. *a* هتك] 1) Lacerari *velum.* 2) *Metaph.* Vitiari *virginem. Gol.*

انهجاس *inhiǧās.* s. *V.* [7. *a* هجس] 1) Repelli, & averti *ab aliqua re.* 2) Abſtinere. *Gol.*

انهجام *inhiǧām.* s. *V.* [7. *a* هجم] Fundere *lacrymas. Wan.*

انهداد *inhidād.* s. *V.* [7. *a* هدّ] Findi *montem. Gol.*

انهدار *inhidār.* s. *V.* [7. *a* هدر] Copioſam effundi *pluviam. Gol.*

انهداغ *inhidāgh.* s. *V.* [7. *a* هدغ] Mollem evadere *rem. Gol.*

انهدال *inhidāl.* s. *V.* [7. *a* هدل] Deorſum pendere. *Gol.*

انهدام *inhidām.* s. *V.* [7. *a* هدم] 1) انهدام بولمق *inhidām bulmak. Sa.* Corruere. 2) Everti. *Wan. Eſſer buttato à terra, caſcato a terra.* ¶ عرصهٔ انهدام اولدی *ārſæi inhidām oldy.* Objectum ruinæ factum eſt, corruit. *Reſto diſtrutto. Sa.* بنيان انتظامي عرصهٔ انهدام ايتمك ايستر *bünyānī intyzāmī ārſæi inhidām itmek iſter.* Fabricam rectæ conſtitutionis *ſeu* tranquillitatis vult convertere in campum everſionis ac ruinæ, *h. e.* vult frangere pacem. *Vuol romper la pace, e diſtrugger la tranquillità publica. Sa.*

انهدان *inhidān.* s. *V.* [7. *a* هدن] Remittere *de ſtudio, propoſitove ſuo. Gol.*

انهر *enher.* s. *part.* Clarus, dilucidus *dies. Gol.*

انهر *enhür.* s. *n. f. pl.* s. نهر *nehr.* Fluvii. *Gol.*

انهر *enhür.* s. *n. f. pl. pauc. a* نهار *nehār.* Dies. *Gol.*

انهراج *inhirāǧ.* s. *V.* [7. *a* هرج] Inebriari *vino. Gol.*

انهراي *inhirār.* s. *n. f.* & الانهراي *el-inhirār. eum artic. i. q.* العوّا *el-ẖawwā*, & الشمال *eſſimāk.* Dun ſidera nota, *propter aquæ copiam, quam portendunt, ita dicta. Gol.*

انهزاع *inhizā'.* s. *V.* [7. *a* هزع] 1) Findi, *Wan.* 2) Camminui, confringi. *Gol.*

انهزام *inhizām.* s. *V.* [7. *a* هزم] 1) Frangi cum fragore *baculum.* 2) Introrſum, *ſive* in cavum premi. 3) Fugari, fugam capere. *Gol.*

انهزام *inhizām.* s. *n. f.* Profligatio, debellatio. *Rotta, ſconfitta. Sa.* ¶ انهزام بولمق *inhizām bulmak.* Profligari, fugari. *Eſſer rotto, perder la battaglia.*

انهشام *inhiſām.* s. *V.* [7. *a* هشم] Frangi, confringi *pec.* ficum *quid*, & cavum. *Gol.*

انهصار *inhysār.* s. *V.* [7. *a* هصر] Trudi; pelli. *Gol.*

انهض *enhüz.* s. *n. f. pl. a* نهض *nahz.* Partes in corpore *cameli*, *quæ inter ſcapulas*, & *armum vel lumbos ſunt. Wan.*

انهضاض *inhyzāz.* s. *V.* [7. *a* هضّ] Frangi, contundi. *Wan.*

انهضام *inhyzām.* s. *V.* [7. *a* هضم] Bene concoqui, & digeri *cibum. Gol.*

انهفات *inhifāt.* s. *V.* [7. *a* هفت] 1) Corruere *rem.* 2) Advolare flammæ *papiliones. Wan.*

انهقاع *inhykā'.* s. *V.* [7. *a* هقع] 1) Eſurire. 2) Collapſo ventre eſſe. *Gol.*

انهكاك *inhikāk.* s. *V.* [7. *a* هكّ] 1) Dilaturi in partu partes, *quæ circa ilia ſunt corporis. Wan.* 2) Inebriari vino. 3) In terram procumbere *camelum. Gol.*

انهلات *inhilāt.* s. *V.* [7. *a* هلت] 1) Se ſubducere. 2) Abeſſe, remotum eſſe. *Gol.*

انهلاك *inhilāk.* s. *V.* [7. *a* هلك] Semet in exitium conjicere. *Eſporſi à pericolo, precipitarſi. Gol.*

انهلال *inhilāl.* s. [7. *a* هلّ] 1) صو اشغه دوكلوب اقمق *ſu aśaghæ dokülüp akmak.* s. Fundi cum vehementia *pluviam.* 2) *Lacrymas* manare. *Wan.*

انهما

انهماء *inhimāe.* ٭ *V.* [ז. *a* هما] Atteri *veſtem. Wan.*

انهماء *inhimār.* ٭ *V.* [ז. *a* همر] 1) Fluere *aquam. Wan.* 2) Dirui. 3) Stringendo ſpoliari foliis *arborem. Gol.*

انهماز *inhimāz.* ٭ *V.* [ז. *a* همز] *Hemza* notari. *Gol.*

انهماك *inhimāk.* ٭ *V.* [ז. *a* همك] Diligentia uti, incumbere. *Applicarſi con diligenza. Wan.* ¶ انهماك انهماك *inhimāk ile.* Diligenter, ſolicite. *Con diligenza, & applicazione. Sæ.* عيش و عشرته انهماكيله *ʒsü ʒśrete inhimāki ile.* Eo quod addictus eſſet gulæ, ac voluptati. *Sæ. Per eſſerſi data tutto alla crapula, & ubbriachezza, & alli guſti del ſenſo. Br.*

انهمال *inhimal.* ٭ *V.* [ז. *a* همل] Exundantibus lacrymis maoare *oculum. Wan.*

انهي *enhī.* ٭ *n. f. pl. a* نهي *nehī.* Stagna, ſcrobes reſtagnantis aquæ. *Gol.*

انهيا *inhi-āe.* ٭ *V.* [ז. *a* هوي] Delabi ex alto. *Gol.*

انهيار *inhi-ār.* ٭ *V.* [ז. *a* هور] Corruere. *Wan.*

انهياض *inhi-āz.* ٭ *V.* [ז. *a* هيض] Frangi *nondum conſolidatum os. Wan.*

انهياع *inhi-ā.* ٭ *V.* [ז. *a* هيع] 1) Effundi, & effluere *vinum. Wan.* 2) Diffundere ſe *vaporem. Gol.*

انهيال *inhi-āl.* ٭ *V.* [ז. *a* هيل] 1) Effundi. *Wan.* 2) Petere *aliquem* convitiis. *Gol.*

انهيشلت *inhejſelet.* ٭ *n. f.* Camelis mutuo acceptæ. *Gol.*

آني *āni.* ٭ *part.* 1) Ad ſummum qualitatis gradum pertingens. 2) Patiens, longanimis *vir. Gol.*

اني *enj.* ٭ *n. f.* 1) هنگام *hengām.* p. Tempus idoneum. 2) Pars temporis. 3) ſummus gradus *rei. Gol.*

اني *enj.* ٭ *part.* Manſuetus, clemens. *Wan.*

اني *enī.* p. *nomen prop.* Nom. civitatis in Armenia. *Caſt.*

اني *inī.* ٭ *V. act.* [2. F.] 1) Appropinquare. 2) Advenire tempus idooeum, tempeſtivum eſſe. 3) Ad extremum, & perfectioois terminum pervenire *aliquid.* 4) Summo ardore fervere *aquam. Wan.*

آني *ennā.* ٭ *adv.* 1) Ubieunque. 2) Uode, qnomodo ?

انياب *enjāb.* ٭ *n. f. pl. a* ناب *nāb.* Principes populi. *Gol.*

انيار *enjār.* ٭ *n. f. pl. a* نير *nīr.* Juga aratoria. *Wan.*

انياف *enjāk.* ٭ *n. f. pl. a* نيق *nyk.* Complacentiæ. *Gol.*

انياف *injāk.* ٭ *V.* [*Form. irreg. ab* انف] In admirationem ducere. *Wan.*

انيب *enjeb.* ٭ *part.* Magnum habens caninum dentem. *Gol.*

انيب *enjūb.* ٭ *n. f. pl. a* ناب *nāb.* Dentes canini. *Gol.*

انيت *enīt.* ٭ *n. f.* Gemitus. *Gol.*

آنية *ānijet. n. f. pl. ab* انا *inā.* ٭ Vaſa. *Wan.*

انيث *enīs.* ٭ *n. f.* (ذكر *ʒeker*) نرم آهن *nerm āhen.* p. Fœminum, *ſeu* molle ferrum. *Wan.*

انيثة *enījet.* ٭ *n. f.* Terra plana multo germioe læta. *Gol.*

انيح *enyh.* ٭ *V. act.* [2. F.] Anhelare, vehementius ſpiritum dueere. *Wan.*

انيح *enyh.* ٭ *part.* Graviter anhelans *equus, dum currit. Wan.*

انير *enjer.* ٭ *compar.* Clarior, manifeſtior. *G.*

انيران *enīrān*, & انيزان *enīʒān.* p. 1) *nom. prop.* Nom. angeli, *qui præeſt matrimoniis, & ordinat negotia, quæ peraguntur die* انيران *enīrān, dicto.* 2) *n. f.* Dies trigeſima cujusque menſis ſolaris. *Hac die ſcindi veſtes, ac indui, mutuumque dari, aut accipi ſolent. Ferh*

انيس *enīs.* ٭ *n. f.* همدم *hemdem* p. بولداش *ioldāś.* ٭ Familiaris, ejuſdem quaſi indolis, & ſpiritus. *Amico, compagno, intrinſeco Wan.* ¶ انيس اولدم انكله *anūn-ile enīs oldüm.* Factus ſum illi familiaris. *Mi ſono intrinſecato con eſſo. Ah.* حرمنده انيس ايدندى *hæreminde enīs idindi.* Admiſit eum in intimum ſocium, *aut* ſervum, *Sæ.*

انيس *enis.* p. *n. f.* Hortus. *Ferh.*

انيسان *enīsān.* p. *n. f.* 1) Contrarietas, repugnantia. 2) Mendacium. *Ferh.* 3) Irriſio, ludibrium. *Caſt.*

انيسة *eniset.* ٭ *n. f.* Ignis. *Gol.*

آنيسون *ānisun.* p. *n. f. i. q.* انيسان *enīsān.* Contrarietas, repugnantia. *Ferh.*

انيسون *anīsun*, *anaſun.* ٭ *n. f.* Aniſum. *Vide* انسون

انيسه *enise.* p. *part.* Coogelatum atramentum. *Ferh.*

انيسيان *ūnejſijān.* ٭ *dimin. ab* انسان *insān.* Homunculus. *Gol.*

انيش *enīś.* p. *n. f.* Hortulus, vioeola. *Caſt.*

انيش *enis.* ٭ *n. f.* Declivitas, deſcenſus. *V.* اينش

انيشه *enīśe.* p. *n. f.* 1) Artificium. 2) Uncus, harpago. 3) Explorator. *Ferh.*

انيض *enȳz.* ٭ *V. act.* 1) Alterari odore *vel* ſapore, *ſeu* corrumpi *carnem.* 2) Carnem crudam, noo ſatis coctam eſſe. *Wan.*

انيض *enȳz.* ٭ *n. f.* Palpitatio, *ſeu* coocuſſio ioteſtinorum *ex terrore. Gol.*

انيف *enīf.* ٭ *part.* 1) Naſi dolore laborans, de læſo, *aut* preſſo naſo querulus. 2) Affinitate junctus, propinquus. *Gol.*

انیف *enīf*, & انیفة *enīfet*. a. *n. f.* 1) Celeriter germinans ager. *Wan.* 2) Molle ferrum. *Gol.*

انیف *enyk*. a. *part.* Pulcher, egregius. *Bello, galante, buono. Wan.* ¶ بو دقیقه‌دن ذاهل اولدیلر *bu dæḳyḳaden ghāfil we bu nüktel enḳyæden ẓāhil oldiler.* Hanc subtilitatem non penetrarunt, & egregium acumen non attigerunt. *Non s' accorſero della ſotti gliezza, nè penetrarono la forza di quella bella acutezza. Sæ.*

انیف *enjuk*, *ejnuk*. a. *n. f. pl. pl. a* ناقة *nākæt*. Camelites. *Gol.*

آنین *ānīn*. p. *n. f.* 1) Clava butyracea. 2) Vas, *in quo aſſervatur lac. Ferh.*

انین *enīn*. a. *n. f.* Gemitus. *Giemito. Sæ.* ¶ آه و انین و ناله حزین *āhū enīn we nāleī ḥæzīn.* Suſpiria, triſteſque planctus. *Soſpiri, e doleroſi pianti. Ah.*

انین *enīn*. p. *n. f.* 1) Gemitus, ſuſpirium. 2) *i. q.* آنین *ānīn*. p. Clava butyracea. *Ferh.*

او

آو *aw*. p. *n. f.* Aqua, *pro* آب *āb*, *quod V. Ferh.*

او & *ad diſtinctionem* آو *āw*. a. *n. f.* صید *ṣajd* a. شکار *ſhikār* p. 1) Venatio. 2) Ferina. *Caccia*, ¶ آو آولمق *aw awlamak*. Venari, agitare feras. *Cacciare, e prender fiere.* آوه کتمك *awæ gitmek*. Ire venatum. *Andar à caccia.* سن کوپك اوغلو بر آو اولدك *ſen köpek oghlū bir aw awladūn*. A quo canis factus es, unicam prædam cepiſti. *Dà che ſei cane hai preſa una ſola preda. Phraſis eſt proverbialis, dici ſolita iis, quibus, cum anteà non ſuccefſerint res ſua, tandem ſemel ſuccedit quid.* آو کوپکی *aw köpegi*. Canis venaticus. *Can da caccia.*

او *ew*. a. *particu. diſjunct.* Aut, ſive.

او *ew*. p. *n. f.* 1) Onus. *Ferh.* 2) Succeſſus felix, *Caſt.*

او *ew*. a. *n. f.* بیت *beit* a. Domus. *Caſa.* ¶ اوی او *ew ici*. Penetrale, domus interior, gynæceum. *L' interiore della caſa, l' appartamento delle donne.* او برف *ew barf*. Domus, familia, œconomia. *Caſa, & famiglia, economia.* او حیواناتی *ew ḥæjwānāti*. Animalia domeſtica. *Animali di caſa.* او اوادانلغی *ew āwadanlyghy*. Supellex domeſtica. *V.* اوادانلق

او *ew* & *iw*. a. *n. f.* Feſtinatio. *V.* اپو

او *ewe*. a. *particu. interject. i. q.* ا *e ſolum.* An, num?

او *o* p. 1) *pron. demonſt.* Is, ejus. 2) *affix.* 3. *perſ.* Suus. *Di lui, ſuo, & lui, eſſo, quello.* ¶ کتاب او *kitābī o*. Liber ejus, ſuus. *Il ſuo libro.* او نقش او ندارد *o nakſh o nedāred*. Id pro illo non valet, & illi non profeſt. *Ciò, non è coſa per lui.* * *Expreſſ. figur.* او وجه مه کرد که او نه کند *o ẓi mih kerd ki o tih kuned i. e.* او نه باشردیکه بوته باشره *o ne bāsardiki bune bāsaræ*. a. Quidnam magni ille perfecit, ut hoc poſſit perficere. او مرغ این انجیر نیست *o murghy in inǧīr niſt i. e.* اول بو ایشکی آدمی دکلدر *ol bu iſhūn-ādemī degūldur*. a. Non eſt ille avis hujus ficus, *i. e.* Non eſt hæc res pro illo. او نقش شما ندارد *o nækſh ſhumā ne dāred i. e.* او سزا لایق دکلدر *o ſyze lāik degūldür*. a. Hoc opus phrygium vobis non convenit. *i. e.* Hæc res pro vobis non valet. *Ferh.*

او *o*. a. *pronom. demon. vul. pro* اول *ol*. a. Ille, is, ipſe. *Lui, eſſo, egli, quello.* ¶ اوبر *o bir*. Alter, ille alter. *Quell' altro, l' altro.* اوبر کون *o bir gün*. Perendie, & nuper, altero die. *L' altro giorno. Et de præterito.* Nudius tertius. *L' altr' ieri, avant' ieri.* او زمان *o ẓemān*. Tunc, *melius.* اول زمان *ol ẓeman* او ساعت *ẓemān o sā-at*. Extemplo. او بو *o bu*. Hic *vel* ille. *Queſto, o quello.* او بکا بو بکا بر ازیودان اولدی *o iæn-a bu iæn-a bir aẓ pūjān oldy*. Parumper obambulavit in hanc, & in illam partem. *Caminò un pezzo in quà, in là.* او یوق بو یوق یره *o jok bu jok jere*. Invanum, incaſſum, in rem malam, minus neceſſarie. *In darno, ſpropoſitatamente, ſenza neceſſità.*

آوا *āwā*, & *ewā*. p. *n. f.* 1) *i. q.* آواز *āwāẓ*. p. Echo. *Ferh.* 2) Luſciſſa. 3) Cibus, puls. 4) *præp. pro* آیا *ābā*. p. Cum. ¶ پرنج آوا *pirinǧāwā*. Puls oryzacea. گوشت آوا *gūſht āwā*. Ex carnibus coctis paratus cibus. *Caſt.*

اوا & اوه *owa*. a. *n. f.* 1) Planities, campus *pec.* inter montes. 2) Vallis. *Campagna, pianura trà montagne, valle.* ¶ فلان اواسی *fūlān owaſi*. Campus, vallis N. *La campagna, o la valle di. Sæ. Ll.*

آواب *āwāb*. a. *n. f. pl. ab* اوب *ewb*. Tractus, partes. *Gol.*

اواب *ewwāb*. a. *part. i. q.* تائب *tāib*. Bene reſipiſcens, *qui ſerio ſe convertit ad Deum, eumque laudat. Gol.*

اوابد *ewābid*. a. *n. f. pl. ab* آبدة *ābidet*. Animalia fugacia, immanſuera. *Gol.*

اوابد *ewābid*. a. *n. f.* Infortunium magnum, *quod diu in ore hominum verſatur. Wan.*

اوابل *ewābil*. a. *n. f. pl. ab* ابل *ibl*. Cameli. *Wan.*

اوانمق

اوانمك *uwatmak*, *vul. ufatmak.* t. Comminuere, concidere in partes, ac minutatim discindere. *Sminuzzare, pestare, tagliar in pezzetti.*

اوانجق *uwaǧik*, *vul. vfaǧik.* t. *adj. dimin.* Minutulus, exilis. *Minuto.*

اواخ *āwāch.* p. 1) *partic. dolentis.* Ah. 2) *n. s. i. q.* نصيب *nasŷb.* t. Sors, portio. *Ferh.*

اواخر *ewāchyr.* t. *n. s. pl. ab* اخير *æchŷr.* Poſtremi, noviſſimi. *Gol.*

اواخر *ewāchyr.* t. *n. s. pl. ab* آخرة *achyret*, *ſeu āchyre.* Extremitates, fines. *L'eſtremità, li fini, pec. uſit.* Decem ultimi dies menſis lunaris, *ſicut* اوايل *ewāil. ſunt decem primi*, & اواسط *ewāſyt. decem intermedii. Li dieci ultimi giorni della Luna. Ll.* ¶ فريد آلواخر *feridūl ewāchyrī wel ewāil.* Unicus, *ſeu* præſtantiſſimus noviſſimorum, & primorum. *L'unico tra gli ontichi, e moderni. Ik.* اواخر دولتلرنده و آوان رحلتلرنده *ewāchyrī dewletlerinde, we āwānī ryhletlerinde.* Sub finem regni, & temporibus deceſſus ejus. *Sù'l fine del ſuo regno, e nel tempo della ſua morte. Sa.*

اواخي *ewāchŷ.* t. *n. s. pl. ab* اخية *æchŷjet.* Funes, & protectiones, clientelæ. *Wan.*

آوادان *āwādān.* p. *n. s. i. q.* آبادان *ābidān.* 1) Amœnus, habitatus *locus.* 2) Hilaris *homo. Ferh.*

اوادانلق *ewādānlyk.* t. *n. s.* Vaſa, inſtrumenta, ſupellex. *Vaſi, ordigni, ſupellettile.* ¶ او اوادانلغي *ew awādānlyghy*, & اوك اوادانلغي *ewūn awādānlyghy.* Utenſilia, ſupellex domeſtice. *Mobili di caſa.* چوملك چوملك اوادانلغي *ćiōlmeḱ, ſeu vul. ćiomleḱ awādānlyghy.* Vaſa fictilia. *Vaſa di terra.*

اوادم *awādim.* t. *n. s. pl. ab* آدم *ādem.* Fuſci, homines *Gol.*

اواذي *ewāẕī.* t. *n. s. pl. ab* اذي *eẕī.* Undæ *maris. Gol.*

آوار *āwār*, *ewār.* p. 1) *n. s.* Injuſtitia, iniquitas. 2) Computus. 3) *adj.* Deficiens, evaneſcens. 4) Vaſtatus, deſolatus. 5) Diſperſus. 6) Vicinus. 7) Ferrea *ſolea, vel alia res. Ferh.*

اوار *ewār.* p. *n. s.* 1) Libet *rationum.* 2) Cutis judicialis. 3) Limetura *ferri. Ferh.*

اوار *ūwār.* t. *n. s.* Aeſtus, ardor *ignis, ſolis, ſitis, etiam ſumi, & auſtri. Wan.*

اواى *ūwār.* p. *n. s.* 1) Pretium conductionis. 2) Liber *rationum. Ferh.*

اوارت *uwāret.* t. Nom. cujuſdam aquæ, vel montis in territorio Beni Temim. *Wan.*

آوارجه *āwārće*, & آوارجه *āwārge.* p. *n. s.* دفتر *defter.* Codex expenſi, & accepti. *Regiſtro, libro dei conti, & giornale. Ferh.*

اوارجات *ewārigāt.* t. *n. s. pl.* اوارجة *ewārigāt. i. q.* آورجه *āwārće* p. Liber *rationum.*

آوارة *āwāre*, & *ewāre.* p. *n. s. i. q.* آمارة *āmāre.* Liber *rationum*, protocollum. 2) Auctoritas judicialis. 3) Limetura *ferri.* 4) Curia. *Ferh.*

اوارة *āwāre.* t. *n. s.* Phlox. *Species violæ coronariæ odore carentis. An alias* قطر بنفشه *kaṭmer benefše. Bob.*

آوارة *āwāre.* p. t. *n. s.* جلوى روى *rūi ſiāme* p. قفتان يوزى *kaftān jūzi.* t. Exterior facies veſtis, *aut* panni. *La parte buona.*

آوارة *āwāre.* p. *adj.* ايشسز كوچسز *gūćſyz ìſſyz.* & شوكا بوكا كوزر *ſun-ā bun-ā gezer* t. 1) Otioſus, iners. 2) Stultus. 3) Erro, vagabundus. *Ozioſo, sfacendato, vagabondo, ſtordito.* ¶ آوارة آوره *āware* و. & آوره سركردان *āwāre ſwū ſergerdān* p. Errare, vagabundum eſſe, & collo depreſſum, *ſeu* attonitum eſſe. *Errar vagabondo, e ſmarrito, ſcioperato, e ſtor ozioſo. Ik.* آوارة جاندكمى *āwāreje ćiattīnmi.* Num vaganioni, & inertiæ te dedidiſti? *Ti ei forſi abbandonato all' ozio?* آوارة كوزلر *āwāre gūzler.* Errantes oculi, in obvia quævis conjecti. *Occhi ſmarriti.* آوارة كزمك *āwāre gezmeḱ* Errare huc, & illuc, otioſe diſcurrere. *Correr otioſo in qua, in la.*

آوارەلك *āwārelik.* t. *n. s.* 1) Otium, inertia. 2) Mentis ſtupor *Ik.* ¶ آوارەلك *āwārelik* t. Vegari, perculſum, ac attonitum ſe ſimulare. *Andar vagabondo, ſtordito.*

اوارى *ewārī.* t. *n. s. pl. ab* اري *erī.* Præſepie, ſtabula. *Gol.*

اواريدن *ewāriden.* p. *n. s.* 1) Glutire, deglutire. 2) Sermonem abſolvi. 3) *i. q.* دورمك *jormak* t. Leſſere, *ſeu* vageri. *Caſt.*

اواريدن *ewāriden.* p. *V.* Petdi, emitti. *Coſt*

اوارين *ewārin.* p. *adj.* Malus, ac durus *homo. Ferh.*

آواز *āwāz.* p. صدا *ſadā* t. 1) Vox, ſonus. 2) Fama. *Ferh.* 3) *pro* ينكو *ienko* t. Echo. 4) *i. q.* هزار دستان *hezār deſtān.* p. Luſcinia. *Caſt. Voce, ſuono, grido, fama, eco, rimbombo, & roſſignuolo.* ¶ ابله آواز *āwāz ile*, & بلند آواز ابله *bülend āwāz ile.* Clare, elata voce. *Ad olto voce. Ik.* آواز دادن *āwāz dāden*, & آواز زدن *āwāz zeden* p. Vocem edere. *Far ſentire la voce.* آواز كردن *āwāz kerden* p. Clamare, & accerſere. *Gridare, chiomare.* آواز داد آواز كرد *āwāz dād*, & *āwāz kerd.* Accerſivit, vocavit, invitavit. *Lo chiamò, invitò.* آوازى طونقلن *āwāzī tutkun*, & آوازى طونملش *āwāzī tutulmiſ, boghulmiſ.* Raucus. *Rauco, arrocato.* * *Expreſſ. poet.* آواز دهل شنيدن از دور خوش

آوازلی خوش است *āwāzlī dūhūl šūniden eẓ dūr ohoš eſt.* حلاول سسي ايراقدن قبا كلور *dāwul sesī irækdan kabā gelūr.* t. Sonos tympani e longinquo obtuſus apparet. *Dicitur de mendacio. Ferh.*

اواز *ewāẓ.* s. *n. ſ.* Tempus, *quo ſol moratur in ſigno piſciwm, æquinoctio verno proximum. Gol.*

اوز *ewāẓ.* p. *præp.* 1) Cum. ¶ اوازو *ewāẓ o.* Secum. اواز تو *ewāẓ tū*, tecum. 2) Penes, apud. 3) Contra, adverſus. *Caſt.*

آوازداد *āwāẓdād.* p. 3. *perſ. præt. perf. conſp. ex* آواز *āwāẓ*, & داشتن *dāsten.* Invitavit. *Ferh.*

آواز كن *āwāẓkūn.* p. *imperat.* Voca, invita. *Ferh.*

آوازلو *āwāẓlū.* t. *adj.* Voce præditus. *Che ha voce.* ¶ خوب آوازلو *chūb āwāẓlū.* Egregia præditus voce, ſuavi ſono. *Di bella voce, che ha bella voce.*

آواز *āwāẓe.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* آواز *āwāẓ.* Vox. 2) Cantus. 3) Rumor, fama. *Voce, canto, rumore, fama. Ferh.* ¶ آوزهٔ الله ورد زبان سپاه اولوب *āwaẓeī innāllāh wirdī ẓebānī ſypāh olup.* Militibus continuo inclamantibus *innāllah. Sæ.* آواز اينكله جهاني قلدي *ẓihānī anūn-ile pūr āwāẓe kyldy.* Implevit orbem fama illius *rei. Ne fece parlar per tutto'l mondo. Sæ.*

اوازی *ewāẓi.* p. *præp.* Cum. *Caſt.*

آوازيدن *āwāẓīden*, *ewāẓiden.* p. *V. i. q.* آواز كردن *āwāẓ kerden.* p. Clamare, vociferari. *Ferh.*

اواسط *ewāſyt.* s. *n. ſ. pl. a* وسيط *weſyt.* اورتهسي *ortaſi.* t. Medii, & media, *pec.* decem dies intermedii menſis lunaris. *Mezzi, mezzani*, & *li dieci giorni nel mezo del meſe. V.* اواخر

اواسي *iwāſī.* s. *n. ſ. pl. ab* آسي *āſī.* Medici, chyrurgi. *Wan.*

اواصر *ewāſyr.* s. *n. ſ. pl. ab* آصرة *āſyret.* Favores.

اواضح *ewāẓyh.* s. *n. ſ. i. q.* بيض *bȳẓ.* Lucidæ noctes. *Gol.*

اواعس *ewā-ȳs.* s. *part. pl. ab* اوعس *ewās.* Sabuloſa *loca. Gol.*

اواف *uwak*, *vul. ufak.* t. *adj.* دقيق *dæḳȳk.* s. Minutus, tenuis, exilis. *Minuto, picciolo.* ¶ اواف اواف طوغرانمش *uwak uwak*, *ſeu ufak doghranmiſ.* Conciſus in minutiſſimas partes. *Tagliata minuto, ò in pezzetti.* اكمك اواغي *ekmek uwaghy*, *ſeu ufaghy.* Micæ, mica. *Mica, fregola.* اواف صمان *ufak ſaman.* Defectum ſtramen. *Paglia tagliata.* اواف يغمور *ufak iaghmur.* Pluvia minutula, tenuis. *Pioggia minuta.*

اواقچه *ufak akčiæ.* Moneta. *Moneta, dánari minuti.*

اواقلامق *uwaklamak*, *vfaklamak.* t. *V.* Comminnere. *V.* اوانمق

اواق *ewākȳ.* p. *n. ſ. pl. ab* اوقيّة *okȳjet.* Unciæ. *Caſt.*

اوال *ewāl*, & *ūwāl.* s. *n. ſ.* Nom. inſulæ fructiferæ, *quæ pertinet ad Arabiæ felicis tractum Bahrejn. Gol.*

اوال *āwāl.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Redire. 2) Pervenire, evadere. *Gol.*

اوال *ūwāl.* s. *n. ſ.* Nom. idoli, *quod celebratur à Walitis Arabum. Gol.*

اوالى *ewālī.* s. *part. pl. ab* ألّا *elījet.* Quæ defuerunt, negligentes. *Wan.*

اوالى *ewāli.* s. *n. ſ. pl. ab* اوّل *ewwel.* Principia. *Wan.*

آوام *āwām.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* وام *wām.* Debitum. *Ferh.* 2) *adj. i. q.* آم *ām.* Salubris, ſanitati conducens. *Caſt.*

اوام *ewām.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* بورج *borǧ.* t. Debitum. *V.* وام 2) Color. *Ferh.*

اوام *ūwām.* s. *n. ſ.* Sitis vehemens, *vel* æſtus, & ardor ejus. *Wan.* 2) Fumus. 3) Capitis vertigo. 4) *i. q.* وتر *wetr.* Nervus *arcus, ſeu* corporis tendo. *Gol.*

اوامر *ewāmir.* s. *n. ſ. pl. ab* امر *emr.* Mandata, præcepta. *Commandamenti, ordini. Sæ. Ll.*

آوان *āwān.* s. *n. ſ. pl. ab* آن *ān.* Tempora, momenta. *Tempi, momenti.* ¶ آوان غفلتلرنده *āwānī ghaflетlerinde.* Tempore ſuæ incuriæ, & ſomnolentiæ. *Nel tempo della ſua traſcuragine. Sæ.* اول آوان مجت اختراندة *ol āwānī bihǧet yktyrānde.* Illis hetis temporibus. *In quel felice tempo. Sæ.* هر آواندة *her āwānde.* Singulis temporibus, ſeculis, & momentis. *In ogni ſecolo, e momento. Sæ.*

آوان *āwān.* p. *n. ſ.* 1) Codex rationarius. 2) Sententia judicialis. *Ferh.*

آوان *āwān.* s. p. *n. ſ. i. q.* ايوان *iwān.* 1) Aula, atrium. 2) Cœnaculum, æſtivum. 3) Palatium. 4) Prætorium. *Caſt.*

اوان *ewān.* s. *n. ſ. pl.* آونة *āwine.* Tempus. *Tempo. Wan.*

اوان *ewān.* p. *n. ſ. i. q.* ديوان *dīwān.* Curia. *Caſt.*

اوانى *ewānī.* s. *n. ſ. pl. ab* اناء *inā.* Vaſa. *Vaſi. Wan.*

اوانيدن *ewāniden.* p. *V.* Dormitare. *Caſt.*

اوادن *ewāwīn.* s. *n. ſ. pl. ab* ايوان *āwān.* Aulæ, atria, æſtivaria. *Wan*

آواه *āwāh.* p. *n. ſ.* Clara vox. *Ferh.*

اواه *ewāh.* p. *n.f.* 1) Clara vox. *Ferh.* 2) Echo. *Caſt.*

اوآه *ewwāh.* a. p. 1) *partic. ſuſpirantis. Ah. Ferh.* 2) *n. f.* Suſpirator. *Che ſopira.* 3) *part.* Fidelis. 4) Vir pius & Deum timens. 5) Magnum commonſtrans mœrorem, *pec.* præ dolore ob peccata. 6) Dei miſericordiam implorans. 7) Miſericors. *Gol.*

آواها *āwāhā.* p. *n. f. pl.* Labores, opera edulia. *Caſt.*

اواهد *ewahid.* a. *n. f. pl. ab* اوهد *ewhed.* Dies lunæ.

آواى *āwāj.* p. *n.f.* Alta vox. *Ferh.*

اوايك *ewājyk.* p. *n. f.* Arundo, *cui inhæret ſubtegmen telæ, f. pro* ماسورة *māſure. Caſt.*

اوايل *ewail.* a. *n. f. adj. pl. ab* اوّل *ewwel* & *ab* اولة *ewwlet.* Primi, antiqui, principia, *pec.* decem primi dies menſis lunaris. *Li primi, antichi, li principj,* & *li dieci primi giorni del meſe. Wan.* ¶ ى اوايل شهر *fi ewāili ſehri reǧeb* & رجب آيندك اوايلنده *reǧeb ājimūn-ewāilinde.* Uno ex primis decem diebus meſis *Reǧeb. Nel principio, o in uno delli primi dieci giorni del meſe Reǧeb. Ll. V.*

اواخر *ewājin.* a. *part. pl. ab* آخنة *āinet, fœm. ab* آين *āin.* Commodæ *res. Wan.* ¶ اواين ثلاث ليال *ſelāſe lijāli ewāin.* Iter trium dierum, aut noctium commodum, & fatigationis expers. *Gol.*

اوب *ewb.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Reverti, occidere *ſolem.* 2) Noctu venire, *pec.* aquæ petendæ ergo.

اوب *ewb.* a. *n. f.* 1) Domicilium. 2) Tractus. 3) Reverſio. 4) Apis. *Wan.* 5) Celeritas. 6) Rectitudo. 7) Nubes. 8) Ventus. 9) Via. 10) Propoſitum. 11) Conſuetudo. *Abitazione, tratto, ritorno, ape, preſtezza, nuvola, vento, ſtrada, intenzione, coſtume. Gol.*

اوب *ewb.* p. *n.f.* Python. *Caſt.*

اوب *öp.* t. *partieula amplificativa adjectivo* اوزون *uzun, pauciſque aliis praponi ſolita.* Valde. ¶ اوب اوزون *öp uzun.* Longiſſimus. *Lungo.*

اوبا *ewbā.* a. *n. f. pl. a* وبا *webā.* Peſtes.

اوبا *oba. i. q.* كوچ اوى *göč ewi.* t. *n.f.* 1) Mapalia, translatitia caſa, *qualibus utuntur vagi Turca, Arabes, Perſæ.* 2) Familia hominum mapalibus utentium. *Capanne portatili.*

اوباد *ewbād.* a. *n. f. pl. a* وبد *webed.* In magna rei familiaris anguſtia verſantes familiæ. *Wan.*

اوبار *ewbār.* a. *n. f. pl. a* وبر *weber.* Pili molles *leporini, camelini. Gol.*

اوبار *ewbār,* & *obār.* p. *part. comp. ab* اوباشتن *obāſten,* & اوباريدن *obāriden.* 1) يوتجي *iutiǧi.* t. Vorator. *Divoratore.* 2) Animal alia vivennia degluriens. *Ferh.* 3) Jactura, amiſſio. 4) Domus. 5) *adj.* Onuſtus. *Caſt.* ¶ اژدهاى مردم اوبار *eždehāi merdüm ewbār* & ماهى يه كسنى اوبار *māhī kieſtā ewbār.* Draco hominum vorator, & piſcis naves abſumens. *Un drago, che divora gli uomini, un peſce, balena, eh' inghiottiſce le navi. Hæl.*

اوباريدن *ewbārīden.* p. *V.* 1) يوتمك *iütmak.* t. Devorare, deglutire. *Inghiottire. Ferh.* 2) Amputare, truncare. 3) Proſternere. 4) Injicere. 5) Demittere. *Caſt.*

اوباش *ewbāſ.* p. *n.f.* 1) Miles vagus, otioſus. 2) Homines diverſæ nationis *inter ſe mixta, confuſa,* & *infimæ fortis.* 3) Homo callidus, vafer. *Venturiere, vagabondo, truppa meſcolata di diverſe nazioni. Ferh.* ¶ بعض اوباش جمع اندي *ba'ǧ ewbāſ ǧem' itti.* Congregavit turmam collectitiam. *Poſe inſieme una truppa di gente di diverſi paeſi. e di canaglia.*

اوباشتن *ewbāſten.* p. *V.* 1) *i. q.* اوباريدن *ewbārīden.* Deglutire. 2) *i. q.* بر كردن *ber kerden.* Evellere. 3) *i. q.* افكندن *efkenden.* Projicere. *Ferh.*

اوباشتن *obāſten.* p. *V.* Deglutire. *Inghiottire. Ferh.*

اوبانيدن *ewbāniden.* p. *V.* 1) Dormitare. 2) Proſterni. *Ferh.*

اوبة *ewbet.* a. *n. f. i. q.* اوب *ewb.* Res. *Gol.*

اوبرد *ewbürd.* p. 3. *perf. prat. perf.* Deglutivit. *Ferh.*

اوپش *öpyſ.* t. *n. f.* بوس *būs* p. قبل *kubl* t. Baſiatio, oſculum. *Bacio.*

اوپشمك *öpyſmek.* t. *V.* Baſiare, oſculari ſe invicem. *Baciarſi l'un l'altro.*

اوپكلمك *öpeklemek.* t. *V.* Oſculari iterato. *Baciutare, baciar ſpeſſo.*

اوپمك *öpmek.* t. *V.* تقبيل *takbīl* t. بوسيدن *bosīden, ſeu büsīden.* p. Oſculari. *Baciare.* ¶ اوپمك بر *ier öpmek.* Deoſculari terram, proſternere ſe. *Baciar la terra, far una profonda riverenza. Expreſſio, qua indicare volunt, ſe revereri regem.*

اوبولوس *obolos.* t. *n. f. Ex græco.* وزن ثلث قراريط *weznü ſelāſi kerārīt.* a. Pondus trium ſiliquarum. *Peſo di trè caratti.*

اوبه *obi.* p. *Nom. prop.* Nom. vici in vicinia هرات *herāt. Ferh.*

اوبية *ewbiet.* a. *n. f. pl. a* وبا *webā.* Peſtes.

اوت *ot.* t. *n. f.* كياه *giyāh* p. نبت *nebt* نبات *nebāt.* a. 1) Herba, pabulum virens, olus. 2) *Medicis* Simplex pharmacum. *Erba, gramegna, & medicina.* 3) Venenum. *Boccone.* ¶ اغز اوتي *oghyz oty.* Pulvis incendiarius. *V.* اغيز

اوت *ewwet,* & اوب *ewet.* t. 1) *portic. of firm.* آري *āri.* p. نعم *næ'm* a. 1) Ita, ita fane. *Sì, fignor sì.* 2) *part. disjunct.* Séd. *Má.*

اوتاد *ewtād.* a. *n. f. pl. o* وتد *weted.* Peli, paxilli, clavi lignei. *Pali, covicchie. Wan item* Prnceres, & capita. *Li grandi, li Capi. V.* قطب

اوتار *ewtār.* a. *n. f. pl. o* وتر *weter.* Nervi, chordæ, ligamenta. *Corde, nervi. Wan.*

اوتارمق *otarmak.* t. *V.* 1) Paſcere. 2) *vul. pro* زهرلمك *zeherlemek.* t. Venenum propinere, veneno necare. *Paſcere, & avvelenare, attoſſicare.*

اوتاق *otāk,* & اوتاغ *otāgh.* p. t. *n. f.* Tabernaculum, tentorium majus principum. *Tenda grande, trabacche, padiglioni regj. Ferh.* ¶ اوتاغ هايون *otāghy hümāyūn.* Tentorium reginm, imperiale. *Tenda del rè ò dell' imperatore.*

اوتاندرمق *utandurmak.* t. *V. trans.* تعيير *taʻyīr* a. Pudore afficere, ſuffundere. *Suergognare, far arroſſire.*

اوتانغن *utānghan.* t. *odj.* اوتانجي *utanǧi* t. شرمسار *ſermesār.* p. Verecundus, pudibundus. *Vergognoſo.*

اوتانماز *utanmaz.* t. *part. præſ. negat.* عارسز *ārſyz.* t. Inverecundus. *Suergognato, ſenza vergogno.*

اوتانمق *utanmak.* t. *V.* شرمسار *ſermesār* ol. عار چكمك *ār ċekmek.* t. Pudere, pudore ſuffundi, erubeſcere. *Vergognarſi, aver vergogna, oggrizzarſi.*

اوتانيدن *ewtāniden,* & اوتانيدن *ütānïden.* p. *V.* 1) Deliquium pati. 2) Dormitare. *Ferh.*

اوتدرمق *a'wuttürmak.* t. *V. trans.* 1) Demulcere *e. g.* prolem *placare.* 2) Facere, ut reſiſtat. *Far reſiſtere. An.*

اوتدرمك *öttürmek.* t. *V. tranſit. verbi* اوتمك *ötmek.* 1) Facere, ut quid reſonet. 2) Facere, ut canat *avis. Far riſonare, & far cantar un' uccello.*

اوتراق *oturak.* t. *adj.* 1) Stativus miles. 2) Exemtus, & liber e bellica expeditione, emeritus. *Eſſente, e libero dalli ſervitj di guerra.* 3) Salerium annuum, *vel* annua penſio *rude donati.* ¶ اوتراق عمرن سورن *oturak ümrin ſüren.* 1) Sedentariam ducens vitam. 2) Locus, obi pauſetur, & ipſa pauſe itinerantium. *Luogo, dove ſi fermano li vianданti per ripoſare un giorno, ò due, & il fermarſi così.* ا اوتراق *oturak.* a. او اوتراق *oturak* ol. Subſiſtere in aliquo loco per unum, aut alterum diem ad ſe reficiendum. *Fermarſi un giorno, ò due in un luogo, mentre ſi viaggia.* 4) *n. f.* Poſticas, podex (*o ſedendo.*) *Il ſedere, il culo.* ¶ اوتراق اتلري *oturak etleri.* Clunes. *Le natiche.*

اوتراقلق *oturaklyk.* t. *n. f.* Rude donatio, exemptio militis eb expeditionibus bellicis. *Eſſenzione, ſtato d'un ſoldato libero dal peſo della guerra. Ll.*

اوتوشمق *oturuſmak.* t. *V. coop.* Conſidere. *Sederſi l'un con l'oltro.* ¶ اود ياندي اوترشدي *od iandy ötürydy.* Accenſus eſt ignis, & remiſſus eſt. *Si acceſe il fuoco, e poi ſi ſopì.*

اوتوغن *oturghan.* act. *part.* Sedens. *Sedentario.* ¶ چوف اوتوغدى *ciok oturghandi, aut oturghan idi.* Sedentarius erat, diu ſedebat otioſus. *Tef.*

اوترمق *otarmak.* t. *V.* Paſcere. *Vide* اوتارمق

اوتورمك *oturmak.* t. *V.* قعود *ku'ūd* a. نشستن *niſeſten* p. 1) Sedere, aſſidere. 2) Manare. *Sedere, reſtare, ſoggiornare.* 3) Incubare ovis. *Cavare.*

اوتري *ötüri,* & اوتروى *ötürü.* t. *poſtpoſ.* 1) Propter. 2) Pro. *Per. c c obl.*

اوتش *ötyſ.* t. *n. f.* 1) Tnnus, ſonus. 2) Centus. ¶ قوش اوتشي *kuſ ötyſi.* Cantus evis. *La voce, e canto d' uccello.*

اوتل *ewtel.* a. *part.* (*ol.* وائل *wātil,*) *pl.* وتل *wātūl.* Vino, potuve alio plenus *vir. Gol.*

اوتلاف *otlak,* & اوتلق *otlyk* t. *n. f.* چراكاه *ċerāgāh.* p. مرعه *mer'a.* a. Paſcuum. *Paſcolo, paſturo.*

اوتلامق *otlamak.* t. *V.* چريدن *ċer'den.* p. 1) Paſcere. 2) Paſci, pabulari. *Paſcere.*

اوتلق *otlak.* t. *n. f.* Paſcuum. *V.* اوتلاف

اوتلق *otlyk.* t. *n. f.* چمنزار *ċemenzār.* p. 1) Herberum locus, pratum. 2) Ipſe herbæ. 3) *uſit.* Fœnum. *Erbe, prato, luogo di verduro, fieno.* ¶ اوتلق خانه *otlyk chāne.* Fœnile. *Fenile.* اوتلق يغيني *otlyk jighyny.* Meta fœni. *Monte, ò cumulo di fieno.*

اوتلكن *ötlegen.* t. *n. f.* Oſceh, oſcinis. *Uccello, che canta.*

اوتلمك *otlamak.* t. *V.* 1) Paſcere. 2) *pro* اودلمك *odlamak.* t. Amburere, uſtulare. *Bruſtulare.*

اوتلمك *ötlemek.* t. *V.* Canere *aves pro* اوتمك

اوتلمك *ewetlemek.* t. *V.* Feſtinare. *Vide* ايومك & ايودلمك

اوتلمك

اوتلمك *ötilemek.* t. *V.* Calamiſtrare. *V.* اوتيلمك

اوتلنمق *otlanmak.* t. *V.* 1) Paſci. *Paſcere, paſcerſi.* 2) *pro* اودلنمق *odlanmak.* t. Amburi. *Eſſer bruſtulata, abbruggiato.* ¶ صاچي صقالي اوتلندي *ſaci ſakali otlandi.* Crines, ac barba ejus ambuſtæ ſunt. *Li ſuoi capelli con la barba ſono reſtati bruſtolati.*

اوتلنمك *pra* اتلنمك *ötelenmek.* t. *V.* Tranſire, ulterius progredi. *Paſſar oltre. Tęſ.*

اوتلو *otlū.* t. *adj.* Herboſus. *Erboſo.* ¶ اوتلو بغه *otlu bagha* Bufo. *V.* بغه

اوتلوف *otluk.* t. *n. f.* Fœnum. *V.* اوتلق

اوتلين *ewetleien.* t. *part. præſ.* Feſtinans. *Affrettato, frettoloſo.*

اوتمك *otmak.* t. *V.* Propellere. ¶ اياقله اوتمك *ajakyle otmak.* Pede extenſo propellere. *Spingere col piede ſteſo.*

اوتمك *utmak.* t. *V.* Vincere. ¶ اويندہ اوتمك *oïünde utmak.* Vincere in ludo. *Guadagnar nel giuoco. e ac rei, & abl. perf.*

اوتمك *uwatmak.* t. *V.* Comminuere. *V.* اوتمق

اوتمك *ötmek.* t. *V.* 1) Canere *avem*, cornicari. 2) Sonare, tinnire, ſonum edere. *Cantare dell' uccello, riſonare, rimbombare.*

اوتندرمق *utandurmak.* t. *V. trans.* Pudore afficare. *V.* اوتاندرمق

اوتنغن *utanghan.* t. *adj.* Verecundus. *V.* اوتانغن

اوتنمز *utanmaz.* t. *part. præſ. neg.* Inverecundus. *V.* اوتانز

اوتنمق *utanmak.* t. *V.* Pudere. *V.* اوتانمق

اوتنمغلق *utänmaklyk.* t. *n. f.* Pudor, verecundia. *Il vergognarſi, vergogna.*

اوتو *ötü.* t. *n. f.* Calamiſtrum. *V.* اوتي

اوتوري *ötüri.* t. *poſtpos.* Pro. *V.* اوتري

اوتوز *otuz.* t. *num. cardi.* Triginta. *Trenta.*

اوتولمك *otülemek.* t. *V.* Ferro calido lævigare. *V.* اوتيلمك

اوته *öte.* t. *adv.*)(ايرو *berü*) 1) Ultra. 2) Illuc. *Oltre, di là, più oltre, là, dall' altra parte.* ¶ بغه اوته *öte iaka.* 1) Trans, altera pars fluminis, *vel* maris. *L'altra parte.* 2) *uſit.* Transmarina regio, Aſia. *Paeſi oltramarini. Sic etiam reſpectu Danubii.* بغه اوته *öte iaka.* Transdanubiana regio. بغه‌لو اوته *öte iakalu.* Transmarinus, Aſiaticus, & Transdanubianus. *Oltramarino, Aſiatico, e dell' altra parte del Danubio.* بري اوته *öte berü.* Ultro citroque. *In quà, in là, quà, e là.* كون اوته *öte gün.* Nuper, & nudius tertius. *L'altro giorno, l'altr' ieri.* اندن اوته *andan öte.* Plus ultra. *Più avanti.* اوته‌سي *ötesi.* Quod ulterius eſt, aut inde eveniet, eventus rei, reſiduum rei. *Ciò che doppo ne ſeguirà, l'eſito, il ſucceſſo, il riſultato.* اولدوقجه بونك اڤاض عين *yghmāzy ėin olundukċe bunūn-ötesi fenāje warür.* Quo magis a vobis connivetur, eo peior exitus expectandus eſt. *Il diſſimular così non può partorire coſa buona. Ll.* بر اوته‌سي دوكنمز فرياد و فرعدر اچلرينه قوبدي *bir ötesi dukenmez ferjādü fezą-dür iślerine kopty.* Inceſſabilis autem clamor, & ejulatus eos inceſſit. *Eb.*

اوتي *öti*, *vul.* اوتك *ötü.* p. t. *n. f.* 1) Calamiſtrum. 2) *uſit.* Ferrum ſartorium, *ſeu* inſtrumentum ferreum, *quo calefacto pannum explanant, nitidumque reddunt interpoſita, ut maculas ex eo aulæisque eximant,* charta bibula. *Ferro di ſartori.*

اوتيلمك *otilemek.* t. *V.* Ferro calido lævigare, complanare pannum. *Liſciar' il panno cal ferro caldo.*

اوثان *ewsān.* t. *n. f. pl. a* وثن *weſen.* Idola. *Wan.*

اوثر *ewser.* & *eum art.* الاوثر *el-ewſer.* t. *n. f.* Inimicitia. *Gol.*

اوج & آوج *awuğ.* t. *n. f.* 1) Palma, vola. 2) Pugillus, *quantum vola aut manu compreſſa contineri poteſt. La palma della mano, e una mano piena, un pugno.* ¶ اوج بر اڤچه *bir awuğ akċa.* Pugillus pecuniæ. *Un pugno di danari.* اوجله صو طوتمق *awuğile ſu tutmak.* Volam implere aqua. *Prender l' aqua nella palma della mano.*

اوج *ewğ* t. *n. f.* 1) Faſtigium, apex. 2) Abſis ſumma planetæ. 3) Be fa be mi muſicale. *Somma altezza, ſommità, auge. Sæ.* ¶ اوج شرف *ewğī ſeref.* Apex felicitatis. *Ar.* اوج هوايه كتمكه باشلدی *ewğī hewāje gitmege baſlādi.* Cepit in altum ferri, *ſeu* ad ſummitatem aëris tetendit. *Eb.*

اوج *öğ.* t. r. *n. f.* انتقام *intykām.* a. Vindicta. *Vendetta.* ¶ اوجني آلدي *öğini āldy.* Vindictam ſumſit. *Si è vendicato.* بو ملعوندن اوجني نجه آلسام *bu mel-ūneden öğümi niğe āljam.* Quomodo de hac maledicta vindictam ſumam? *Come potrei vendicarmi di queſta maledetta?* حصارني اوج ايدندیلر *kyſārini öğ idindiler.* Deprædati ſunt urbem ejus. *Sæ.*

اوج *uğ.* t. *n. f.* 1) Extremitas, finis 2) Cuſpis, acumen. 3) Cauſa, ratio. *Eſtremità, fine, cima, & punta, & cagione.* ¶ بچاق اوجي *biċiak uğı.* Cuſpis cultri. *Punta del coltello.* اوجنده كويك او بر *köjün-o bir uğinde.* In altera extremitate pagi. *All'*

altra cima, *ò fine del villagio.* باش اوجنده *baſ uğinde.* In vertice capitis, & ad caput. *Sù la teſta*, & *al cappezzale.* مزراق اوجيله *myzrak uği ile dörtmek.* Pungere, ferire cuſpide haſtæ. *Pungere*, *ò ferire con la punta della lancia.* دل اوجنده *dil uğinde.* In extremitate linguæ. *Sulla punta della lingua.* كوز اوجيله بقمق *göz uği ile bakmak.* Limis oculis aſpicere, *Guardar con la punta dell' occhio.* انك اوجندن *anün-uğinden.* Ejus cauſa, propter eum, & ex illius parte. *Per ſua cagione*, *in riguardo ſuo*, & *dalla parte ſua*, حسد اوجندن *haſed uğinden.* Ex invidia. *Dall' invidia*, *per invidia.*

اوچ üç. p. *n. ſ.* Sponſio, certatio, *quæ fit, aut depoſito pignore, aut præmio utrinque propoſito. Scommeſſa. Caſt.* ¶ اوچمه قومق *uće komak.* Certare pignore. *Far ſcommeſſa. An.*

اوچ üç. t. *num. cardi.* ثلث *ſelâſe* ع. سه *ſe.* p. Tres, tria. *Tre.* ¶ اوچ قات üç kât. Triplex, & trilix. *Triplice*, *di tre fila*, *ò trame.* ¶ اوچ قات üç kât t. Triplicare. *Triplicare.* اوچ آيلك üç ailyk. Trimeſtris, & trimeſtre. *Tre meſi*, & *un quarto d' anno.* اوچ يللك üç jillyk. Triennis, & triennium. *Di tre anni*, & *ſtipendio di tre anni.* اوچ باشلو üç baſlü. Tricaps. *Di tre teſte.* اوچ كوندمبر üç günde bir. اوچ كونلك üç günlük ſıtma. Febris tertiana. *Febre terzana.* اوچ بوجقلو üç buğiaklü, & uſit. اوچ كوشه‌لو üç köſelü. Triangularis, triangulum. *Triangolare*, *triangolo.*

اوجاع *ewğiâ*ʿ. ع. *n. ſ. pl. à* وجع *weğeʿ.* Morbi, affectiones, dolores. *Infermità*, *mali*, *dolori. Wan. Ik. V.* اوجاع ¶ عوارض حزن و غم *ewğiâ-ỳ huznû ghæm.* Affectiones triſtitiæ, & mæroris. *Paſſioni*, *ò accidenti di meſtizia*, & *di rammarico*, *Ik.*

اوجاق *oğiak* t. *n. ſ.* 1) آتشدان *ateşdân.* p. Focus, caminus. 2) Domus, proſapia. 3) Ordo religioſorum, militaris. *Focolare*, *camino*, & *caſa*, *caſata*, *e famiglia di religioſi*, *ordine di ſoldati*, *come dragoni*, *moſcettieri.* ¶ اوجاق دمرى *oğiak demri*, *vel demüri*, *demürî.* Cauterium. *Alare*, *capiſuoco.* اوجاق زاده *oğiak zâde*, & اوجاق اوغلي *oğiak oghly*, & اوجاقلو *oğiaklü.* Filius ejuſdem familiæ, ordinis, aut militiæ, nobilis vir. *Uomo dell' iſteſſa famiglia*, *caſata*, *ordine*, *miliżia*, & *nobile.* اوجاق اغالر *oğiâk aghaler.* Præfecti legionum. *Hoc generali nomine in aula ottomanica comprehenduntur non ſolum omnes primarii præfecti totius exercitus pedeſtris*, *penes quos ſupremum eſt imperium*, *quemadmodum ſunt* قول

كتخدا *kul kedchüda*, اغا محضر *muhżûr agha*, & *alii*; *verum ſub hoc nomine generali etiam omnes tribuni legionum Turcis* بلوك اغالري *bolük aghaleri*, *dicti*, *intelliguntur.*

اوجاقلو *oğiaklü.* t. *adj.* Vir bonæ familiæ, nobilis. *V. in præcedenti.*

اوجام *ewğiâm.* ع. *n. ſ. pl. a* وجم *weğem.* Congeſtorum lapidum cumuli, *pec. qui in deſerto ponuntur, ut dirigant viatores. Wan.*

اوجان *ewğiân.* p. *nom. prop.* Nom. civitatis in regno Adarbegian. *Caſt.*

اوجب *ewğeb.* ع. *compar.* واجبرك *wağibræk.* Magis neceſſarius. *Più neceſſario.*

اوجر *ewğer.* ع. *part.* Timidus. *Wan.*

اوجورم *ućürüm.* t. *n. ſ.* Præcipitium. *V.* اوجورمق

اوجورمق *ućiurmak.* t. *V.* Præcipitare. *V.* اوجورمق

اوجز *uğiûż*, *uğiuż.* ع. *adj.*)(بهالو *behâlû* اوزان *erzân.* p. Levis pretii, & levi pretio. *A buon mercato.* ¶ اوجز قورتلدك *uğiuż kurtuldün.* Levi pretio te redemiſti. *Tu l' ai ſcappata à buon mercato.*

اوجزلق *uğiużlyk.* ع. *n. f.* 1) Levitas pretii. 2) Copia, abundantia annonæ. *Buon mercato*, *abondanza.*

اوجس *ewğes.* ع. *n. ſ.* Seculum. *Wan.* ¶ سجيس آلدوجس *feğîſel-ewğeſi*, *i. q.* ابداً *ebeden.* Ullo unquam tempore *non faciam illud. Gol.*

اوچشمك *ewğiśmek*, *üćiüśmek* t. *V. coop.* Sponſione inter ſe certare. *Far ſcommeſſa inſieme. Tef. Vide uſit.* ¶ بحث *bæhs* ع.

اوجف *oğiak.* t. *n. ſ.* Caminus. *V.* اوجاف

اوجقور *ućkur.* t. *n. ſ.* Subligaculorum, & femoralium cingulum. *Cordone delli ſotto calzoni*, *o delle brache.*

اوجك *eweğek*, *iwğek.* t. *adj.* عجول *ağiûl.* a. Feſtinus, properans. *Frettoloſo. Teſ.*

اوجكز *ewğigez.* t. *n. ſ. dimin. ab* او *ew.* Domuncula. *Caſuccia.*

اوجل *ewğel.* ع. *part.* Timidus, metuens ſibi *ab alio. Gol.*

اوجلو *uğlû.* t. *adj*, Acutus, cuſpidatus. *Acuto*, *puntato.*

اوجم *ewğem.* ع. *n. ſ.* Magnus *arenarum* tractus. *Gol.*

اوجمق *ućmak.* t. *n. ſ.* جنت *gennet* a. فردوس *ferdûs.* p. Paradiſus. *Paradiſo.*

اوجمق *ućmak.* t. *V.* طيران *teỳrân* a. پريدن *perrîden* p. Volare, avolare. *Volare.* ¶ اوجوب كتمك *ućüp gitmek.* Avolare. *Volarſene.*

اوجمقلو *ućmaklü* t. *adj.* اهل جنت *ehli ğennet.* a. Salvandus, ſalvatus, paradiſi incola. *Salvato*, *che gode il paradiſo.*

اوجمچي

اوچنجي *uċinĝi.* t. *num. ordin.* ثالث *sālis.* a. سوم *ſwim*, *ſwüm* p. Tertius. *Terza.*

اوچورم *uċiurūm.* t. *n. f.* Præcipitium, præceps locus. *Precipizio.*

اوچورمق *uċiurmak.* t. *V. trans.* 1) Facere, ut volet. 2) Præcipitare. *Far volare*, & *precipitare.*

اوچورملو *uċiurūmlü.* t. *adj.* Præceps. *Precipitaſa.*

اوچوز *uĝiuz.* t. *adj.* Vili pretia. *V.* اوجز

اوچوق *uċiuk.* t. *n. f.* Herpes, tumor labiarum, & narium *vide* دیو فرساي *diw ferſaj.*

اوچوق طوتمق *uċiuk tutmak.* t. *V. comp.* Labia rumpi, & velut ſcabiaſa fieri *ex febre. Romperſi le labra dalla febre.*

اوجه *ewğeh.* a. *compar.* Pulchrior, formoſior. *Il più bella*, *formoſa. Sæ. V.* اشبه

اوجه *ewğüh*, & *inverſe* اجوه *eğwüh.* a. *n. f. pl. a* وجه *weğh.* Facies, vultus.

آوجي *āwği.* t. *n. f.* صیّاد *ſæjjad.* a. Venator. *Cacciatore.* ¶ آوجي باشي *āwği baſi.* Supremus venator. *Cacciator maggiore.*

اوجيه *ewğüjet* a. *n. f. pl. a* وجا *weğiā.* Sarcinæ parvæ.

اوجوز *pro* اوچ يوز *uċjūz.* t. *num. card.* Trecenti. *Trecenta.* ¶ اوجوز مقداري قطنه *ūċjūz mykdārī katana.* Ad 300. Equites Hungaricos. *Dà trecenta Uſſari*, *ò cavaglieri Ungheri.*

اوحاج *ewhāğ.* a. *n. f. pl. a* وحجة *wæhæğet.* Laci depreſſi. *Gol.*

اوحاش *ewhāſ.* a. *part. pl. a* وحش *wæhſ.* Famelici. *Wan.*

اوحال *ewhāl.* a. *n. f. pl. a* وحل *wæhæl.* Luta.

اوحد *ewhæd.* a. *part. pl.* احدان *uhdān.* Unicus, ſingularis. ¶ هواوحد اهل زمانه *hüwe ewhædü ehli ẓemānihi.* Incomparabilis vir eſt, & phœnix ſui temporis. *Gol.*

آوخ *āwæch*, اوخ *æwch*, اوخ *ewwæch.* p. 1) *i. q.* واي *waj* t. *interjectia dolentis.* Ah, ob, væ! 2) *n. f.* Sors. *Ferh.*

اوخاش *ewchāſ.* a. *n. f. pl. a* وخش *wæchſ.* Res deteriores, viles. *Wan.*

اوخام *ewchām.* a. *part. pl. a* وخم *wæchym.* Male habentes ex eruditate, & indigeſtione. *Wan.*

اوخشمق *ochſamak*, & اوقشمق *okſamak.* t. *V.* تلطیف *teltīf* a. Demulcere, blandiri, lenocinari. *Accarezzare.*

اود *ewd.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Incurvari, inflecti. 2) Gravare. *Wan.*

اود *ewd.* a. *nom. prop.* Nom. viri *alicujus. Wan.*

اود *od.* t. *n. f.* نار *nār.* a. آتش *ātеſ* p. Ignis. *Fuogo.*

اود *öd.* t. *n. f.* مر *mirre.* a. Fel. *Fiele.* ¶ اود قاسغي *öd kaſyghy.* Veſicula fellis. *Veſſica del fiele.* اودي صنمش كبي حيران *ödi ſynmis gibi hæiran dürurlerdi.* Remanebant attoniti inſtar eorum, quorum veſica fellis rupta erepuit. *Reſtavano sbigottiti come quelli, à chi è rotta la veſſica del fiele. Eb.*

اود *ud.* t. *nom. prop.* Nom. loci *alicujus* in deſerto. *Wan.*

اود *ūd.* t. *n. f.* عار *ār.* a. Pudor, pudicitia. *Vergogna.* ¶ اود يرلرى *ūd ierleri.* Pudenda. *Le parti vergognoſe.* اود چكمك *ūd ċekmek.* Verecundari. *V.* اوتانمق

اود *ewed*, & اوّد *ewwed.* t. *particu, affirma.* Ita. *Etiam pro* اوت *quod vide.*

اود *ewidd*, & *ewüdd.* a. *n. f. pl.* ودّ *wedd.* Amantes, amici. *Wan.*

اودا *ewdā.* a. *n. f. pl. a* وادي *wādi.* Valles. *Gol.*

اودا *ada.* t. *n. f.* Camera. *V.* اودن

اوديّاء *ewiddāe.* a. *n. f. pl. a* وديد *wedid.* Amiei, amantes! *Wan.*

اودات *ewdāt.* a. *n. f. pl. a* وادي *wādi.* Valles. *Gal.*

اوداغ *odāgh.* p. *n. f.* Tentorium ſplendidum *pro* اوتاغ *uſitato quod vide.*

اودايه *ewdāyet.* a. *n. f. pl. a* وادي *wādi.* Valles. *Gol.*

اودت *ewdet.* a. *n. f. pl. ab* اوگات *ewdāt. i. q.* ثقل *ſykl.* a. Onus, pandus. *Gol.*

اودر *ewder.* p. *n. f.* Patruus. *Ferh.*

اودر *udür.* a. *n. f.* Aqua. *Gol.*

اودرغ *üdrügh.* p. *n. f.* Pruina. *Caſt.*

اودره *üdre.* p. *n. f.* Locus mantoſus. *Caſt.*

اودس *ewdes.* p. *n. f.* Palma. *Ferh.*

اودست *ewdeſt.* p. *n. f. i. q.* præc. *Ferh.*

اودع *ewdaᵉ.* a. 1) *n. f.* Mus campeſtris. 2) *part.* Ingluviem albicantem habens *columba. Gol.*

اودلنمق *odlanmak.* t. *V.* Amburi. *Vide* اوتلنمق

اودلوبغه *odlü baghæ.* t. *n. f. comp.* Bufo. *Botta*, *roſpo. V.* بغه

اودمك *ödemek.* t. *V.* ادا *edā* a. گذاردن *güẓārīden.* p. 1) Solvere. 2) Satisfacere. *Pagare*, *ſoddisfare.* ¶ بورجني اودمك *borğini ödemek.* Solvere debita. *Pagar' il ſuo debito.* بورجك اودن *borğiün-öde.* Salve tuum debitum. *Paga il tuo debito.* ضررلرى زيادلرى *ẓyārlerī*, *ẓyādnleri ödemek.* Damna refundere. *Rifar'i danni. Ll.* قانلرين اودك *kanlerin öden.* Solvite pretium ſanguinis eorum. *Pagate il prezzo del ſangue loro. Tef.*

اودن *ewden.* ع. *part. i.* ناعم *nāʒm.* Mollis. *Gol.*

اودن *odun.* ت. *n. f.* Lignum. *V.* اودون

اودڭ *ödüngē.* ت. قرض *karʒ* ع. 1) *n. f.* Mutuum. 2) *adv.* Mutuo. *Preſtito, impreſtito.* ¶ اودڭ آلمق *ödüngē ālmāk.* Petere, mutuo eccipere. *Pigliar in preſtito, ad impreſtito.* اودڭ ويرمك *odungē wirmek.* Commodare, mutuare. *Dar ad impreſtito, impreſtare.* بركسنيه اچه اودڭ ويرمك *bir kimeſneje akčē odungē wirmek.* Pecuniam alicui commodere. *Impreſtare denari ad alcuno.*

اودون او خطب *odun.* ت. *n. f.* خطب *chatāb.* ع. هيزم *hīzem* p. Lignum, trabs. *Legno, legna, trave.* ¶ اودون يغني *odun jīghyni.* Strues lignorum. *Cataſta di legna.*

اودونجي *odunǧi.* ت. *n. f.* Lignator. *Legnaiuolo.*

اودە *odā.* ت. *n. f.* 1) Camera, cubiculum. 2) Domus, habitatio. 3) Cohors, *ſeu* legio Janiſſeriorum, *aliorumque militum prætorianorum. Quod etiam ſed minus proprie* اورطه *orta. Camera, abitazione, & Compagnia ò Regimento di Gianizeri, ò di altra milizia.* ¶ اوده باشي *odabaſi.* Viceprætectus cohortis Janiſſariorum, aliorumque ſtipendiariorum militum, *q. caput, ſeu præfectus cameræ; cum enim cohors in una jacere ſoleat camera, hic Odabaſi præſt illi, & adſtare tenetur, dum* شربجي *ſürbağī, ſeu vul.* جوربجي *ćiorbağī, præfectus ejuſdem cohortis extra has cameras ſeparatum ſuum habeat habitaculum. Tenente d'una compagnia di gianizzari, & altri ſoldati di guardia, come anco delli Boſtanği, ò giardinieri, & altri ſervitori della corte del Granſignore.* خاص اوده باشي *chāſs odabaſi.* Supremus cubicularius regis. *Camerier maggiore del Granſignore, quia* خاص اوده *chāſs oda, conſtat ex cubiculariis, ſeu intimis officialibus aulæ.*

اودەجق *odağik* ت. *n. f. dimi.* 1) Camerule. 2) Domuncula. *Camerino, ſtanza picciola.*

اودەشق *odaſik.* ت. *n. f.* Cocubernalis. *Camerata.*

اودەلق *odalyk.* ت. *n. f.* Concubine. *Concubina.*

اودەمك *ödemek.* ت. *V.* Pendere. *Pagare. V.* اودمك

اودية *ewdijet.* ع. *n, f. pl. a* وادي *wādī.* Valles. *Gol.*

اوذر *uzer.* p. *n. f.* 1) *i. q.* سو *sū.* Latus, tractus. *Ferh.* 2) Iter, expeditio. *Caſt.*

آور *āwer.* p. 1) *n. f.* يقين *iakȳn.* ت. Certitudo, certa ſcientia. *Certa ſcienza.* 2) *imper. ab* آوردن *āwūrden.* Adfer. 3) *adj. i. q.* راسخ *raſych.* ع. Firmus. ¶ آور كوه *kōhi āwer.* Mons firmi pedis. 4) *i. q.* قني زشت *kæū ʒišt.* Valde turpis, deformis. *Aſſai brutto, Nic.* 5) *uſit. part. comp. ab* آوردن *āwerden. &* آوورن *āwūrden.* Allator, & ebletor. ¶ مراد آور *mūrādāwer.* Allator rei deſideratæ. دل آور *dil āwer.* Ableter, reptor cordis. *Ferh.* 6) *Etiam extra compoſitionem adhibetur, & ſignificat* Letor. *Latore. V.* انصراف

آوير *āwir.* ت. *part. i. q.* شديد *ſedīd.* Durus. *Gol.*

اوير *ewr.* ت. *n. f. i. q.* شمال *ſimāl.* Septentrio. *Gol.*

اوير *ewer.* p. *n. f.* Dictum obſcœnum. *Caſt.*

اويور *ewūr.* ت. *n. f. pl. ab* اوار *ūwār.* Aeſtus. *Gol.*

اور *ūr.* p. *n. f.* 1) Pugnus. 2) Fructus duri corticis, *ut, nuces, amygdala. Ferh.* 3) Spuma. *Caſt.*

اور *ur.* ت. *n. f.* 1) Strume, ſcrofulæ. *Gozzo, ſcrofola.* 2) *In lingua Tartarorum Nowajenſium i. q.* خندق *ehændæk.* ت. Foſſe. *hinc* اور قپو *ur kapū.* Præcopum *urbs ad fauces Cherſoneſi Taurieæ ſita, quaſi porta foſſæ. Hezar.*

اوور *ūwwer.* ت. *n. f. pl. ab* اوار *ūwār.* Aeſtus. *Gol.*

اورا *ewrā.* p. *n. f.* Arx, munimentum. *Forteʒʒa, cittadella. Ferh.*

اورا *ora, vel ūra.* p. *dat. pron. perf. & acc. a* او *o.* Ei, eum. *A lui, lui, gli, lo.* * *Expreſſ. figur.* اورا رسد *ora reſed. h. e.* اكالا يقدر *an·a lāiktūr.* ت. Convenit ipſi. *Ferh.*

اوراب *ewrāb.* ت. *n. f. pl. a* وريب *werb.* Foremina *latibuli muris. Gol.*

اوراتمق *uratmak.* ت. *V.* Comedere, devorare. *An.*

اوراجغده *oraǧikta.* ت. *adv.* Ibi, illic. *Coli, ſin li, blanditivè.*

اوراد *ewrād.* ت. *n. f. pl. a* ورد *wird.* Mentiones. *Menzioni, e lodi continue.*

اورادە *orada*, & اورايە *oraia*, & اورادن *oradan.* ت. *adv.* Illic, illuc, illioc. *V.* ارا

اوراى *ewrāʒ.* p. *adv. n. f. part.* & *adj.* 1) Supra. 2) Megnus. 3) Cathedra, ſuggeſtus in templo. 4) Omnis. 5) Cinctus. 6) Vicinus, prope. 7) Amplus, epertus. 8) Poſthac, iterum. 9) Ante. 10) *i. q.* نشيب *nīšīb.* Infra. 11) Refractarius, contumax. 12) Membrum virile. *Ferh.*

اوراغ *ewrāc.* ت. *part. pl. a* وغ *werac.* Parvæ, exiles *opes. Gol.*

اوراق *ewrāk.* ت. *n. f. pl. a* ورق *werk.* Pecuniæ, nummi, opes. *Gol.*

اوراف *ewrāk.* t. *n. f. pl. a* ورق *wærak.* Folia *ſive plantorum, ſive cartæ. Frondi, foglie, fogli. Wan.* ¶ اوراف پرشان *ewrakỹ perišan.* Rejectaneæ febedæ, incompacta folia. *Fogli ſparſi, diſperſi.*

اوراف *orak.* t. *n. f.* داس *dās* p. 1) Falx. *Falce.* 2) Falcula meſſoria. *Ronchetta.* ¶ اوراف زماني *orak ẓemāni.* Tempus meſſis. *Tempo della raccolta.*

اوراقچي *orakči.* t. *n. f.* Meſſor. *Mietitore.*

اوراقلمق *oraklamak.* t. *V.* Falcula metere. *Tagliar le biade.*

اورال *ewrāl.* t. *n. f. pl. a* ورل *werel.* Lacertæ, ſtelliones *certi generis. Wan.*

اورالق *oralyk.* t. *n. f. comp. ex* اول *ol*, & ارالق *ärälyk.* 1) Id, quod ibi eſt. 2) Locus ille, aut tempus. ¶ اورالغده *oralyktæ.* Ibi, in eo, & interea. *V.* ارا & ارالق

اورام *ewrām.* t. *n. f. pl. a* ورم *werem.* Tumores. *Wan.*

اورامن *ewrāmen.* p. *n. f.* Tectus loquendi modus, *vel potius* ſermo myſteriosus. 2) Oppidum, quod pertinet ad ditionem urbis. کوشکان *küškān. Ferh.*

اوران *orān.* t. *n. f.* 1) Modus. 2) Menſura. 3) Proportio. *Maniera, proporzione, miſura.* ¶ اوران ايله *orān. ile.* Methodice, modeſte. *Con miſura, con maniera.*

اوراجه *oroničä.* t. *n. f.* Scapha. *Ita cymbæ, maxime in fluminibus ſerviæ vocari ſolent. Battello lungo.*

اورانسز *oranſyz.* t. *adj. comp.* Immoderatus. *Senza miſura.*

اورانسزلق *oranſyzlyk.* t. *n. f.* Immoderatio. *Smiſuratezza, ſproporzione.* ¶ اورانسزلكله *oranſyzlygile.* Immoderate. *Smoderatamente, ſmiſuratamente.*

اورانلو *oranlü.* t. *adj.* Moderatus, modeſtus. *Moderato, modeſto.*

اورمك *örpermek.* t. *V.* Oriri, pullulare *herbam. Germogliare.*

اورتا & *frequentius* اورته *orta.* t. ميان *miān.* p. بين *bejn.* t. 1) *n. f.* Medium, centrum. 2) *adj.* Medioeris, medius. *Mezzo, centro, mezzano, mediocre.* ¶ اورتا پرمق *orta parmak.* Medius digitus. *V.* پرمق. اورتا بوى *orta boi.* Mediocris ſtatura. *Statura mediocre.* اورتا بوى جولك *orta boi ǧölmek.* Mediocriter magna olla. *Pignatta di mezzana grandezza.* اورتا بويلو *orta boilü.* Mediocris ſtaturæ. *Mezzano di ſtatura, di ſtatura mediocre.* اورتا درك *orta direk.* Malus navis. *L' albero della nave.* اورتا ماجار *orta mağiar.* Superior Hungaria. *L' Ungheria ſuperiore.* اورتا ير *orta jer.* Medius locus, interſtitium. *Il mezzo.* اورتا يلكن *orto jelken.* Epidromus. *Vela maeſtra.* اورتادن كدرمك *ortadan gidermek.* E medio tollere, expellere. *Scacciare, toglier di mezzo.* اورتادن بولمك *ortadan bölmek.* Per medium partiri, in duas partes dividere. *Tagliar, ò ſpartir in duoi, per mezzo.* بو اورتاده *bu ortadæ.* Interim. *In queſto mentre, i. q.* بو اراده *bu arade.* اورتاسنده *ortaſinde.* In medio ejus, & eorum. كتابلرك اورتاسنده كتوردیلر *kitābleri ortaiæ getürdiler.* Libros in medium protulerunt. *Eſpoſero li libri. Eb.* اورتاده كيمسنه بوقدر *ortadæ kimeſne ioktür.* Nemo adeſt. *Non vi è alcuno Eb.*

اورتاق *ortak.* t. *n. f.* شريك *šerik.* a. انباز *embāz.* p. Socius, conſors lucri. *Compogno, aſſociato.* ¶ اورتاق اولمق *ortak ol.* Conſortium inire, ſocium eſſe. *Farſi compagno, aſſociarſi.* اللهه اورتاق قلمق *allāhe ortak katmak* Tribuere Deo ſocium, parem. *Dar compagno à Dio. Teſ.*

اورتاقلق *ortaklyk.* t. *n. f.* Societas, aſſociatio. *Aſſociazione, compagnia.* ¶ اورتاقلق بغلمق *ortaklyk baghlamak.* Societatem lucri, aut negotij inire. *Aſſociarſi.*

اورتالق *ortalyk.* t. *n. f.* 1) Quæ ſunt in medio. 2) Communitas, locus tempusque intermedium. *Ciò che è in mezzo, il popolo, & il luogo, o tempo di mezzo.* ¶ اورتالق بوزلدی *ortalyk bozuldy.* Populus eſt corruptus, res depravatæ ſunt. *Il mondo è tutto confuſo, guaſtato.* اورتالغه فساد براغن *ortalyghæ feſād braghan.* Qui ſeditionem inter populum conciat. *Chi ſparge ſemi di ſedizione tra'l popolo. Ll.*

اورتالمق *ortalamak.* t. Mediare, dividere. *Temperare, tagliar per mezzo.*

اورتانجه *ortanǧia*, اورتانجي & *ortanǧi.* t. *adj.* Intermedius, medius, mediocris. *Mezzano, mediocre. Sx.*

اورتلمك *örtülmek.* t. *V. paſſ.* Tegi, contegi. *Eſſer coperto.*

اورتلو *örtülü.* t. *adj.* 1) Tectus, coopertus. 2) Clauſus. *Coperto, ſerrato, chiuſo.*

اورتمك *örtmek.* t. *V.* ستر *ſetr* a. پوشيدن *pūšīden* p. 1) Tegere, velare, amicire, celare. *Coprire, velare, ricuoprire.* 2) pro قپامق *kapamok.* Claudere, obſerrare. *Chiudere, ſerrare.*

اورتنمك *örtünmek.* t. *V. recip.* Tegere ſe. *Coprirſi.*

اورته *orta.* t. *n. f.* Medium. *V.* اورتا

اورته *orta.* t. *n. f. vulgariter pro* اوطه & اوده *oda.* Legio pedeſtris exercitus. *Regimento. Apud aulam ottomanicam omnis ſtipendiatus pedeſtris exercitus* in 195. اورته *orta, ſeu legiones dividitur. Non æqualis virorum*

rorum munerus eſt in unaquaque harum legionum; ſunt, quæ haud plus quam 50. *aut* 60. *ſtipendiarios numerant, contra aliæ uſque ad* 700. *viros in ſuo habent conſortio.* اورته *urta nomen genericum eſt, & omnis pedeſtris exercitus iterum in tres claſſes dividitur; nam ex his legionibus, quæ ab ordine numerico nomen fortiuntur, primæ* 100. جماعت *gemā-ăt, i. e.* communitates, turbæ *vocantur; fuerunt alias* 101. جماعت *gemā-ăt, verum* 65. *jam ab aliquo tempore ob grave delictum abolita eſt: ſequuntur deinde in ſecunda claſſe* 61. بولك *bölük. i. e.* agmina, manipuli: *Has denique in tertia claſſe excipiunt* 34. *cohortes* سكبان *segbān. vulgo ſeinen* ob cuſtodiam canum *ita dictæ; Tertia claſſis in prætorianorum gradu eſt. Cæterum una quæque* اورته *orta, ſuum vexillum, & ſeparatos officiales tenet, de quibus fuſe Hezarfen in ſuo tractatu de ſtatu imperii ottomanici, agit capite* 7.

اورته باشتردہ *ortā bāştarda. t. n. f. compoſ.* Actuaria navis mediæ magnitudinis. *Galeazza. Ita in Turcia vocatur ſpecies pinaceæ* 57. *orgiarum longæ,* 26. *tranſtris inſtructæ.*

اورتو *ortü*, & اورتي *örty. t. n. f.* Teges, tegmen. *Coperta, & coperchio.*

اوروج *oruğ. t. n. f.* صوم *ſaum a.* روزه *rūze p.* Jejunium. ¶ اوروج كوني *oruğ güni.* Dies jejunii. *Giorno di digiuno, di magro.* بيوك اوروج *büyük oruğ.* Quadrageſima. *Quadrageſima.* اوروج طوبغ *oruğ tuzmak v.* اوروجلو *oruğlu a.* Jejunare, ſervare jejunium. *Digiunare, ſervar il digiuno.*

اوروجلو *oruğlü. t. adj.* Jejunans, qui jejunat. *Che digiuna.*

آورجه *āwerğe. p. n. f.* 1) Computus. *Ferh.* 2) Tabula, *ſeu* codex, *cui tributa, & ſimilia inſcribuntur. Gol.*

آورد *āwerd. p.* 1) *n. f.* Pugna, prælium. *Battaglia.* 2) Strenuitas. *Bravura.* 3) *tert. perſ. præt. ab* آوردن *āwerden.* Tulit. *Ferh.*

آورد *āwürd, ewerd, ewred. p. n. f.* آورد *i. q. āwürd.* Pugna, conflictus.

آورد *āwürd* آوردي *awürdi. t. n. f.* 1) Gena. 2) Interius genæ. *Il di dentro della guancia.*

اوردغ *ordāgh. p. n. f. i. q.* اوتاغ *otāgh.* Tabernaculum. *Ferh.*

آوردگاه *āwerdgāh, ewerdgāh,* & آوردكه *āwürdgeh. p. n. f. comp.* Locus prælii, campus Martis. *Caſt.*

اوردك *ordek. t. n. f.* بط *bœt. p.* Anas. *Anitra.*

اوردلمك *örüdülmek. t. V.* Eligere. *Scegliere.*

آوردن *āwerden*, & *āwürden. p. V.* كتورمك *getürmek*, كوتورمك *götürmek. t.* 1) Ferre, adferre. 2) Auferre. *Portar, recare, togliere. Ferh.* ¶ بصلاح آوردن كار *beſælāh āwürdenī kār.* Recte concinnare, & perficere opus. در آوردن *der āwürden.* Prætexere cauſam. بيرون آوردن *birūn āwürden.* Proferre *ut terra arborem.* بخاي آوردن *beğiāy āwürden.* Præſtare, exhibere *quid.*

آوادني *āwürdeni. p. n. f.* Res allatu digna, munus. *Preſente, coſa degna d'eſſer preſentata.*

اوردو *ordu*, & اوردى *ordy*, & *in regimine* اوردوى *ordüi. p. n. f.* 1) Caſtra. *Campo. Hinc Tartarorum tribus, & equitum turmæ vocantur* Hordæ. 2) Forum rerum venalium in caſtris. *Piazza delle coſe da vendere nel campo. Et ipſimet mercatores, & proviſores, ac tribus opificum, qui ſequuntur caſtra, omnes collective vocantur,* اوردو اوردو *ordu.* ¶ اوردو جعدي *ordu ćiktỹ.* Mercatores, & tribus caſtra ſecuturi exiverunt. *Quod fit ſolenniter ante diſceſſum imperatoris ad bellum. Li mercanti, e gli artefici ſono uſciti ordinatamente dalla citta per ſeguitare il campo.* جادون اوردوى *ordüi hümajün.* Caſtra regia. *Campo regio.* اوردوى فورمق *ordüyi kurmak.* Caſtra metari. *Porre il campo, accamparſi.* اوردوى قالدرمق *ordüji kaldurmak.* Caſtra movere, convertere. *Levar il campo.*

آورده *āwerde*, & *āwürde p. part. paſſ* 1) Allatus, adductus. 2) Introductus. ¶ آب آورده *āb āwürde.* Ad extremitatem unguium furunculus. كه اند آورده *āwürde end ki.* Ajunt, ferunt, quod.

اوردبدن *ewerdiden. p. V.* 1) Pugnare, præliari. 2) Auferre, tollere omnia. *Ferh.*

آورس *āweres*, & *awres. p. n. f.* 1) *i. q.* اردج *ārdiğ.* Juniperus. *Giunipero.* 2) Platanus. *Platano.* 3) Cupreſſus. *Ferh.*

اورس *ewres. p. n. f.* Baccæ cupreſſi. *Ferh.*

اورس *örs, úrs. t. n. f.* علاط *ălāt. a.* سندان *ſindān. p.* Incus. *Incudine.*

اورس *urus. t. n. f. gentil.* 1) Ruthenus. 2) Ruſſia. *Ruſſia, Ruteno. Ruſſo.*

اورسپي *orſpi. t. n. f.* كحبه *kæhpe. p.* Meretrix, ſcortum. *Meretrice, puttana.* ¶ اورسپي اوغلي *orſpy ophly.* Meretricis filius, ſpurius. *Figlio di puttana.*

آورسر *āwerſer p. n. f.* Stella jovis. *Caſt.*

اورسلمك *ürſelemek. t. V.* Attrectare, complicare *veſtem. Raggrinzare, ſpiegazzare.* ¶ اورسلنمش *ürſelenmiſ.* Replicatus, contractus. *Raggrinzato, ſpiegazzato.*

اورسما

اورسیا *iwrisyā.* p. *n. f.* Iridis albæ, ſeu lilii radix. *Ferh.*

اورش *uriś, vel uruś, vul. wuryś* t. *n. f.* 1) Percuſſio, ictus. 2) Conflictus, pugna. *Botta, colpo, combattimento, battaglia.* ¶ اورشي دفع ; صومق *uruśi def^ t. vel ſawmak.* Declinare ictum. *Parar, schiuar il colpo.*

اورش *öriś.* t. *n. f.* Latratus. *Abbaiamento.*

اورشليم *urśelim* p. *n. p. ex Hæbraico.* Hieroſolyma. *Caſt.*

اورشمق *uruśmak, vul. wuruśmak.* t. *V. cooper.* Confligere, prœliari. *Batterſi, combattere.*

اورغان *orghan.* t. *n. f.* Reſtis, funis craſſus, rudens. *Corda groſſa.*

اورغانجي *orghanǧi.* t. *n. f.* Reſtio, funarius. *Cordaro.*

اورفه *orfana.* t. *n. f. ex Græco.* Fœmina parentibus deſtituta, orphana; *adeoque hoc nomine Conſtantinopoli vocant impudicas, aut vagas, quaſi dicant* Meretrix. *Puttana. In citerioribus autem confiniis eodem nomine vocant ſuas ancillas, ita, ut ſit illis* orphana *i. q.* Ancilla, *eo q. ipſo* orphana. *Serva, ò fanteſca, orfanella.*

اورق *ewrak.* t. *part. fæm.* ورقا *wærkae.* 1) Fuſcus, ex albo colore ad nigrum vergens, *quales carne, non labore, aut greſſu optimi ſunt cameli.* 2) *Metaph.* Cinis. 3) Pluviæ expers annus. *Wan.* 4) Lac dilutum beſſe aquæ. *Gol.*

اورك *ǎwerek*, & *ewerek.* p. *n. f.* صالنجاق *sālingǎck* t. Trabs, *vel* funis ad oſcilationem. *Altalena.*

اورك *ewrek.* t. *part. fæm.* ورگا *werkāe.* Magnas coxas, magnasve nates habens *vir. Gol.*

اورگاج *urgāng*, & اورگانج & *urgāngǎ* p. *n. p.* 1) Nomen regionis Chorasmiorum. 2) Agnomen civitatis نفس *tefis. Ferh.* 3) Nom. urbis Chorasmiorum. *Caſt.*

اورکتمك *örkütmek.* t. *V.* Terrefacere ex improviſo, *q.* efferare *equum. Spaurire, ſpaventare, far paura.*

اورگج *örgüǧ.* t. *n. f.* Gibbus *cameli. Gobbo.*

اورگجلو *orgüǧlü.* t. *adj.* Gibboſus. *Gobbo.*

اوركك *örkük.* t. *adi.* Pavidus. *Pauroſo, ombroſo.* ¶ اوركك آت *örkük āt.* Pavidus, meticuloſus *equus. Cavallo ombroſo, pauroſo.*

اوركمك *örkmek.* t. *V.* Terrefieri, ſubſilire *ex repentino terrore. Adombrarſi, ſpaventarſi.*

اوركند *urkend.* p. *n. prop.* Nom urbis. *Caſt.*

اوركندولك *örkündülik.* t. *n. f.* Terror ſubitus, & vanus. *Improviſo ſpavento, e falſo allarma.*

اوركه *örekе.* t. *n. f.* Colus, penſum. *Conocchia.* ¶ اشلك اوركه *örekе iślemek.* Penſa trahere. *Filare.*

اوركوش آورگوش *ǎwergiuś.* p. *n. f. comp. pro* كوش آور *giúś ǎwer.* 1) Auris pars durior. 2) Inauris, botrys, ſpica pendula de aure. *Orecchino. Ferh.*

اورلك آراستن *ārāſten.* p. Ornare. *Addobbare.*

اورلك *örilmek.* t. *V. paſſ.* Plecti, nectí *crines. Eſſer trecciato.*

اورلنمك *örelenmek.* t. *V. paſſ* Ornari. *Eſſer ornato, addobbato.*

اورلو *urlü.* t. *adj.* Strumoſus. *Gozzuto.*

اورلو & اورلو *örilü.* t. *adj.* Plexus ¶ اورلو صاچ *örilü ſaċ.* Plexi crines. *Capelli intrecciati, treccia di capelli.*

اورم *ewrem.* t. *n. f.* Populus, magna hominum turba. *Gol.*

اورمان *orman.* t. *n. f.* 1) Sylva, ſaltus. *Selva, boſco.* 2) Difficultas, moleſtia.

اورمانلك *ormanlyk.* t. *n. f.* Sylvarum copia, *aut* ſylva ingens. *Selva, luoghi ſelvaggi.*

اورمانلو *ormanlü.* t. *adj.* Sylveſtris, & ſylvis abundans. *Selvatico, boſcoſo, boſcareccio.* ¶ اورمانلو طاغلر *ormānlü dāghler.* Montes ſylvis cooperti.

اورمجك *örümǧek.* t. *n. f.* عنكبوت *ǎnkebūt* a. Aranea. *Ragno, aragno.* ¶ اورمجك آغي *örümǧek āghy, āwi.* Tela aranea, araneum. *Tela di ragno.*

اورمز *ürmüz.* p. *n. f.* 1) Nom. genii, *vel* angeli, *qui juxta traditionem veterum perſarum præeſt negotiis occurrentibus die ab illis* urmüz, *dicta.* 2) Prima dies uniuscujusque menſis anni ſolaris apud perſas. 3) Stella jovis. 4) Nomen filii regis اسفنديار *isfendiar*, e dynaſtia Cajanidarum. *Ferh.*

اورمزد آورمزد & *ormüzd.* p. *n. f.* 1) *i. q.* اورمز *ürmüz præcedens in omnibus quatuor ſignificationibus. Ferh.* 2) Urbs. *Caſt.*

اورمك *urmak, vul. wurmak.* t. *V.* ضرب *ẓarb* a. زدن *ẓeden.* p. 1) Percutere, verberare. *Ferire, battere.* 2) Infligere, applicare. ¶ ال باشه اوردى *el baśe urdi.* Manum capiti admovit, *reverentiæ ergo. Poſe la mano ſopra la teſta in ſegno di ubbidienza.* باشني دوارە اورمك *baśini diwāre urmak.* Murum capite ferire. *Dar della teſta contro'l muro.* اياغه باللە اوردى *aiaghume balta wurdy.* 1) Securi feriit pedem meum. *Mi ha*

dato con una mannaja nel piede. 2) *Metaph.* Mihi nocuit. *Mi ha ſcavalcato* كندوى يردن *gendüj ierden iere urmak.* Se ipſum de loco in locum projicere. *Buttarſi d'un luogo all' altro.* دست اورمق *el, vel deſt urmak. e c. dat. rei.* Aggredi *rem*, applicare ſe *rei. Appliearſi.* بوين اورمق *boïun urmak.* Decollare. *Tagliar la teſta.* قپوى اورمق *kapuji urmak.* Pulſare fores. *Batter, picchiar la porta.* آته اوبان اورمق *ätæ ujan urmak.* Frænum indere equo, frænare. *Imbrigliare il cavallo.* نزكر اورمق *nzzær urmak. c e. dat. rei, aut perſ.* Conjicere oculos *in aliquem*, aſpicere. *Lanciar un ſguardo.* قولاق اورمق *kulak urmak; c c. dat.* Aures præbere, auſcultari. *Aſcoltare; preſtar l' orecchio.* باش اورمق *baſ urmak* v. & tract. 1) Capite terram attingere, proſternere ſe. *Far un profondiſſimo inchino.* 2) Decapitare. *Decapitare, tagliar la teſta.* دموره اورمق *demüre urmak.* In vincula conjicere. *Metter in catene. Ll.* جلدرم شمشك اورمق *jildyrym, & ſimſek urmak.* Fulgurare, & fulminare. *Balenare, & ſaettare.* سيندسه بر تير *sinesine bir tïrï dildüz urdy.* Pectus ejus ſagitta acutiſſima transfixit. *Lo colpì nel ſeno con una freccia, che trafigge il cuore. Sæ.* صودقر كوناكى اوروب غارت ايلديلر *bukædær kjileri urup ghäret eilediler.* Tot pagos aggreſſi, & deprædati ſunt. *Anno attaccati, e ſaccheggiati tanti villaggi.* حاكه يوز اورمق *chäke üz urmak.* Facie terram contingere *reverentiæ cauſæ.* كندوزين صاغرلغه دلياكه اوردى *gendüzin ſaghyrlyghæ, deliligæ urdy.* Se ſurdum, ſtultum ſimulavit. *Fa del ſorda, del matto.* كسندوى بلمزه اوردى *gendïi bilmeze urdy.* Finxit ſe ignorare. *Fece l' ignorante.* بوزنه اورمق *üzüne urmak.* Exprobrare alicui *Rinfacciargli.*

اورمك *örmek*, & *ürmek.* v. *V.* باغمق *bäſ-ten* p. 1) Plectere, plicare, nectere *crines, funem. Intrecciare, piegare.* 2) *i. q.* نبه *nebh* v. Latrare. *Abbaiare.* 3) Fabricare *murum. Far un muro, murare.*

اورمك *ewremek.* v. *V.* Uxorem ducere. *Maritarſi.* ¶ دسلارى اوروب جوغلدى *neſyl-leri ewreüp cioghaldy.* Conſanguinei eorum connubiis multiplicati ſunt. *Li loro parenti col maritarſi ſi moltiplicarono. Teſ.*

اورمك *ewërmek.* v. *V. pro uſit.* اولدرمك *ewlendürmek.* v. Elocare, matrimonio copulare. *Maritare, dar à marito. Teſ.*

اورج *ewrenğ.* p. *n. ſ.* Uvæ. *Ferh.*

اورڭن *ewringen.* p. *n. ſ. i. q.* ابرڭن *ebrengen.* Ornamentum muliebre; *ſeu* circulus ex auro, *quem in Arabia fœminæ manibus, vel pedibus imponere ſolent. Ferh.*

اورڭن *ewrengün.* p. *n. ſ. i. q. præcedens. Ferh.*

اورند *ewrend.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) *i. q.* افرند *efrend.* Dignitas, majeſtas. 2) *i. q.* اورنك *ewrenk.* Pronus. 3) Comis, humanus. 4) Exiſtimatio *ob præcelentiam ingenii.* 5) *nom. prop.* Nom. filii كي شين *Kej niſin, qui pater erat* الهراسب *allehrāsb, qui erat princeps dynaſtiæ Cajanidarum.* 6) Fraus, dolus. 7) Victus, neceſſaria ad ſuſtentationem. 8) *i. q.* ارتنك *ertenk.* Liber variis picturis exornatus, quem Manes e cælo acepiſſe fabulatus eſt. *Ferh.* 9) Corona. 10) Potentia. 11) Ornatus. *Caſt.*

اورند *ewirend.* p. *n. ſ.* Fraus, dolus, impoſtura. *Caſt.*

اورند *urend.* p. *n. ſ.* Ornamentum, ornatus. *Ferh.*

اورندلمك *öründilemek.* v. *V.* Eligere, feligere. *Scegliere, eleggere.*

اورندلنمش *öründilenmiſ.* v. *part poſſ.* Selectus. *Scelto.*

اورندن *ewrenden.* p. *V.* Abjicere. *Ferh.*

اورنده *öründe.* v. *adj.* Selectus. *Scelto. Teſ.*

اورندى *öründi.* v. *adj.* چلنش *ſecilmis.* v. Selectus, præelectus. *Scelto* ¶ اورندبلر *öründiler.* Præelecti. *Li ſcelti, principali.* اورندي قلمق *öründi kylmak.* Electos reddere, præeligere. *Teſ.*

اورندبدن *ewrendiden.* p. *V.* 1) Ignavum, tardum eſſe. 2) Decipere. *Ferh.*

اورنك *ewrenk.* p. *n. ſ.* تخت *tæch*, & براشقه *iarasik.* v. Thronus, ſolium Regium. *Trono. Ferh.* ¶ اول وارث اورنك قدرى سرير سورورى و مسند بدرك اوزره جلوس اتدكده *ol wärisi ewrengi kæſieri ſerïrï ſerwerï we meſnedi pederï üzre ğülüs ittükte.* Poſtquam ille hæres ſolii Cæſaris in throno regio, & in ſolio paterno conſedit. *Sæ. Aſſiſo quell' erede del trono ceſareo alla ſeda paterna. Br.* اورنك شين مسندد حرش اساي نسوت اولدده *ewrenk niſinï meſnedi ärſ äsül nubinwet olduktæ.* Poſtquam contendit prophetiæ thronum altitudine empyreo parem. *Sendo ſalito all' altiſſimo trono di profezia. Eb.*

اورنك *ewrenk.* p. *n. ſ.* 1) Intellectus, & cognitio. 2) Excellentia, & ornamentum. 3) Fraus, dolus. 4) Hilaritas. 5) *nom. prop.* Nom. viri celebris, *quod captus eſſet amore fœminæ* گلچهر *gulğeher, dictæ.* 6) Victus, vitæ confuendo. 7) *improprie* Cœlum. *Ferh.* 8) Indole nobilis, comis. 9) Luna. 10) Lux lunaris. *Caſt.*

اورنك

اورنک *ewrenk*. p. *n. f. compoſ. ex* آب *āb*, & رنک *renk*. Color aqueus. *Ferh.*

اورنك *örnek*. t. *n. f.* نومه *nümüne* p. Specimen, numma. *Moſtra, modello.* ¶ اورنك اچون *örnek içiün.* Pro ſpecimine. *Per moſtra.* اورنكنه كوره *örnegine göre.* Juxta ſpecimen darum. *Secondo la moſtra, o'l modello.*

اورنكي *ewrengī*. p. *n. f.* Numen unius modulationis ex 31. modulationibus, *quas invenit* باربد *bārbud, celebris citharœdus Chosrois. Ferh.*

اورنمق *urunmak*. t. *V. recip.* 1) Percutere ſe. *Batterſi, ferirſi.* 2) Exhibere ſe. ¶ بر فنا صورته اوردي *bir fenā ſūrete urundi.* Se in vili apparentia exhibuit. *Si moſtrò in una brutta ſembianza. Eb.*

اورو *örü*. t. *n. f.* بوكلم *böklüm*. t. Nodus, ſeu plicatura crinium. *Treccia.*

اوروبا *uruba*. t. *n. f. ex Ital.* Res, ſupellex. *Robbe.*

اورو بالچغي *örü balčighy*. t. *n. f. comp.* Lutum murarium. *Fango, o creta da murare.*

اوروبنجي *urubænğy*, & اوروبنخي *urubenchi*. a. *n. f.* Orobanche, *alias Arab.* جعفيل *ğa'fil*, & اسد العدس *eſedülʿades.* Species plantæ. *Gol.*

اوروج *orug*. t. *n. f.* Jejunium. *V.* اورج

اوروس *urus*. t. *nom. prop.* Ruſſia. *V.* اورس

اوروطورمق *uru durmak*. t. *V. compoſ.* Aſſurgere in pedes ex loco, ubi ſedebat. *aliquis. Rizzarſi, levarſi in piedi.*

آوره *āwere*, & *ewre*. p. *n. f. i. q.* آواره *āwāre.* Exterior facies veſtis. *Ferh.*

آوره *āwreh*. p. *n. f. pro* آبره *ābreh.* Via, qua tranſit aqua. *Caſt.*

اورده *orada*. t. *adv.* Ibi. *V.* اوراده

اوركه *öreke*. t. *n. f.* Culus. *V.* اوركه

آوري *āweri*. p. *n. f.* Probitas, rectitudo *morum. Ferh.*

اوريا *urīyā*. p. *nom. prop.* Urias, *maritus Bethſabææ in veteri teſtamento celebris. Ferh.*

آوريدن *āweriden*. p. *V. i. q.* آوردن *āwürden*, & آواريدن *āwārīden.* 1) Adducere. pervenire. *Ferh.* 2) Sufficere, ſatis habere *Caſt.*

آوريدن *āwriden*. p. *V.* 1) Deglutire. 2) Interloqui. *Ferh.*

اوريدن *ewriden*. p. *V.* 1) Ignavum, tardum eſſe. 2) Decipere. 3) Finire. 4) Adferre. *Ferh.*

آوريز *āwrīz*. p. *n. f. i. q.* آويز *āwīz.* Latrio. *Ferh.*

اوريلو *örilü*. t. *adj.* Plexus. *V.* اورلو

اوزرين *üwerīn*, & آورن *üwerin*. p. *n. f.* Iuniperus. *Caſt.*

اوز *ewz*, & *ewez*. a. *n. f. i. q.* حساب *hy-*

ſab. a. Computus, calculus *pec. motuum lunæ. Gol.*

اوز *öz*. t. *n. f.* 1) Ipſe, proprius. 2) Elychnium. 3) Inanimatæ cujuslibet rei nprimum, & *q.* medulla. 4) Cremor lactis, juſculo innatans pinguedo. *Egli ſteſſo, lui, ſtupino, o lucignuolo di candela ardente, o'l midollo d'una coſa,* ¶ اوز قرنداش *öz. karindāſ.* Germanus frater. *Proprio fratello.* اوز نسنه *öz neſne.* Suum. *Sua, proprio.* اوزك بلور *özün-bilür.* Tu ipſe ſcis. *Tu ſteſſo lo ſai.* شرلغان ياغيسك اوزي *ſarlighān jaghynün özi. i. q.* طاحون *tāhün.* Amurca, aut retrimentum olei ſeſamini. *Morchia dell' oglio di ſuſamo.*

اوز *üz*. p. *adj. Choraſmiorum lingua.* Dexter, ingenioſus, agilis *in* operando. *Caſt.*

اوز *iwezz*. a. *n. f. comm. gen. i. q.* بط *bœtt.* 1) Anſer, anas major. 2) Brevis, craſſusque pumilio. 3) Vir agilis. *Gol.*

اوزاتمق *uzatmak* اوزادرمق *uzadürmak*. t. *V. tranſ.* درازيدن *dirāziden* p. 1) Extendere in longum, trahere. 2) Differre. *Stendere, prolongare, differire.* ¶ اوزاتمق ال *el uzatmak.* Manum extendere c. c. *dat. perf. Stender la mano.* سوزيني اوزاتمايم *sözini uzatmajalüm.* Ne nimium fuſi ſimus *in* ſermone.

اوزادلمش *uzadylmiſ*. t. *part. paſſ.* مطول *mütawwel*. a. درازيده *dirāziде* p. Productus. *Slungato, prolongato.*

اوزاديجه صالمق *uzadyje ſalmak*. t. *V. comp.* Protrahere in longum, differre. *Tirar in lungo, differire.*

اوزار *awzār*. p. *n. f.* Aromata. *Ferh.*

اوزار *ewzār*. a. *n. f. pl. a* وزر *wezer.* Refugia. *Gol.*

اوزار *ewzār*. a. *n. f. pl. a* وزر *wizr* Peccata, delicta. *Peccati. Sæ.*

اوزار *ewzār*. a. *n. f. pl. a* وزير *wezīr.* Conſiliarii, optimates. *Gol.*

اوزار *ewzār*. a. *n. f. pl. a* عزار *wizaret.* Dignitates Veziriorum. *Gol.*

اوزار *ewzār*. p. *n. f.* 1) Velum navis. 2) Inſtrumenta opificum. 3) Calceus *ex corio.* 4) Aromata. *Ferh.*

اوزارادان *ewzārādān*. p. *n. f.* Pyxis aromatum. *Ferh.*

اوزاع *ewzāʿ*. a. *n. f.* 1) Agmina *hominum.* 2) Num. tribus *in Hamadan, ex qua ortus eſt* اوزاعي *ewzāʿy. Wan.*

اوزاغ *ewzāgh*. a. 1) *n. f. pl. a* وزغ *wezaghat.* Lacertæ *certi generis.* 2) *part.* Debiles. *Gol.*

Digitized by Google

اوزاق *uzak.* t. *adj.* & *adv.* بعيد *be-ʕîd.* s. دور *dûr* p. 1) Remotus, diſtans. 2) Procul. *Diſcoſto, lontano.* ¶ اوزاق يرِ اولغله *uzak jer olmaghyle.* Cum magna ſit diſtantia loci. *Eſſendo il luogo molto diſtante.* اوزاق يره اوزاغه صالمق *uzak iere, & uzaghæ ſalmāk.* Procul removere, & in longum protrahere. *Mandar lontano, tirar in lungo.* اوزاقدن *uzaktan.* Eminus. *Da lontano.*

اوزاقلق *uzaklyk.* t. *n. f.* Diſtantia. *Lontananza, diſtanza.*

اوزامق *uzamak.* t. *V.* 1) Extendere. 2) Extendi. ¶ اوزادي *uzady.* Protractum eſt. *Si allongò.*

اوزان *ewzān.* s. *n. f. pl. a* وزن *weʒn.* Pondera, modi, metra, numeri. *Peſi, metri, miſure, modi. Ik.* ¶ اوزان فارسيّه *ewzāni fārsîje.* Modi Perfici. *Ik.*

اوزانمش *uzanmiſ.* t. *part. paſſ.* Productus, *ferè i. q.* اوزاديلمش.

اوزانمق *uzanmak.* t. *V. paſſ.* 1) Extendi, produci. 2) Removeri. *Stenderſi, differirſi, & dilungarſi.*

اوزايش *uzāyſ.* p. *n. f. i. q.* افزايش *efzāyſ* Incrementum, abundantia. *Ferh.*

اوّ *iwezzet.* s. *n. f. fœm. aut nom. unit. ab* اوز *iwezz.* 1) Anſer. 2) Agilis & levis mulier. *Gol.*

اوزاتمق *uzatmak.* t. *V.* Extendere. *V.* اوزانمق

اوزدك *özdek.* t. n. *f.* 1) Nucleus *dactyli. L'oſſo del dattilo. Tef.* 2) Medulla *arboris.*

اوز *üzer.* t. *poſtpoſit.* علي *&la.* s. زير *ʒeber* p. 1) Super. 2) Supra. 3) Contra. *Sopra, contro, verſo.* ¶ صلح اوزرنده *ſulh üzerinde,* Durante pace. *Durante la pace.* شاهين وار اوزرن آلوب *ſāhin war üzerin ālup.* Inſtar falconis ſuper eum volans. *Avventandoſegli ſopra à guiſa d' un falcone.* اولان حاكملرى اوزرلرنده *üzerlerinde olan hākimleri.* Supra illos conſtituti præfecti. *Li loro ſuperiori, ò commandanti. Ll.* عسكر اوزرنه كوندردي *üzerine åsker gönderdi.* Expedivit exercitum contra illum. *Spedì un' eſſercito contra di lui. Ll.* قضاء الله اوزرنه كلسون *kaʒā üllāh üzerine gelsün.* Judicium Domini veniat ſuper ipſum. *Che la ſentenza divina gli venga ſopra. An.* بوني اينمك اوزرمزه لازم دكلدر *buni itmek üzermüze lāzim degüldür.* Non tenemur id facere. *Non ſiamo obligati à ciò fare. Ll.*

اوزره *üzre.* t. *poſtpoſ.* 1) Super. 2) Juxta. 3) Contra. 4) In. 5) Pro. 6) De. 7) Ad. *Sopra, ſecondo, contro, verſo, per, di, a.* ¶ بو اسلوب اوزره *bu üslūb üzre.* Juxta hunc modum. *A queſto modo, così.* ديدوكي اوزره *didügi üzre.* Juxta id, quod dixit. *Conforme hà detto.* قادر اولدوغي اوزره *kādyr oldughy üzre.* Prout potuit. *Secondo egli hà potuto* پراكنده اولمق اوزره *perākende olmak üzre dürler.* Tendunt alio ſparſim migraturi. *Sono per diſſiparſi, per abbandonar le loro abitazioni.* بر دخي من بعد صاحه مغاير بر وضع و حركت اولنمامق اوزره عفو اولندي *bir dæchy mim bæ'd ſulhæ mughāir bir wæʒû hæreket olunmamak üzre æfw olundy.* Condonatum eſt eis in ſpem, ut amplius nihil contra pacem committant. *Fù loro perdonato ſù la ſperanza, di non far più nell' avvenire moto alcuno in pregiudizio della pace. Ll.* تنبيهمز صادر اولدي ايلمك اوزره *eilememek üzre tembihümüz sādyr oldy.* Prohibuimus, ne facerent. *E' emanata una noſtra inibizione acciò non faceſſero. Ll.* ادريس طارغان قلعه‌سي اورخان خان زمانده بنا اولنيف اوزره يازمشلردر *idris tārghān kalèſi orchān chān ʒemāninde binā olunmak üzre iuʒmiſler dür.* Idris ſcripſit arcem Targanenſem fabricatam fuiſſe tempore Orchani Regis. *Idris (Iſtorico) hà ſcritto, che la fortezza di Dargano foſſe ſtata fabricata in tempo di Orchan Chan. Sæ.*

اوزكوندي *özkondy.* t. *n. f.* Genus infecti. *Tef.*

اوزكه *özge.* t. 1) *adj.* Egregius, mirus. 2) *adv.* Mire, lepide. *Strano, perfetto, perfettamente.* ¶ بو نه اوزكه حال و نه طرفه حيالدر *bu ne özge hāl, we ne turfe chajāldür.* Quam mira res eſt hæc, & quam ſingulare ſomnium! *Che ſtrana coſa è queſta, e che ſtravagante ſogno!* 3) *uſit.* Alter, alius. 4) *adv.* Aliter. *Altro, altrimente.* ¶ مقاتلدن اوزكه وجهله اولماز *mukāteleden özge weğhile olmaz.* Non niſi bello, *vel* conflictu hoc effici poteſt. *Non può eſſer altrimente, che con l' armi. Ik.* پادشاهنه اوزكه بشاشه *özge baſine padiſahtür.* Sui juris dominus eſt. *Egli è padron di ſe ſteſſo.*

اوزلاشمق *uzlaſmak.* t. *V. coop.* Convenire *inter ſe de pretio, aut aliqua re, de qua contendebatur. Accordarſi, aggiuſtarſi.*

اوزلك *üzelmek.* t. *V.* Recidere in morbum. *An.* نكس *nüks.*

اوزلمك *özilmek.* t. *V.* Frangi *funem, paſſ. ab* اوزمك

اوزلمك *özlemek.* t. *V.* حسرت *hæſret.* s. Deſiderio affici, *v. g. patriæ,* avere. *Bramare, anhelar dietro.* ¶ ادبار وادبسني اوزلر اولدى *idbār wādiſini özler oldy. Sæ.* Retrocedendi modum avere cepit. *Cominciò à deſiderare di poter allontanarſi dalla battaglia. Br.*

اوزلنمك

اوزلنمك *özlenmek.* v. *V. paſſ.* In cremorem ſe contrahere, coagulari *v. g. lac. Far il capo, ò fiore.*

اوزلو *özlü.* a. 1) *adj.* Sui juris. 2) Arrogans. *Suo, & preſuntuoſo, arrogante.*

اوزلي بالچق *özlü bälčik.* i. *n.ſ. comp.* Teoax lutum, cœoum. *Tef.*

اوزم *üzüm, uzum.* s. *n. ſ.* (*nonnullis è vulgo* اوزم *üzüm*) عنب *ǰneb* s. انكور *engür* p. Uva. *Vua.* ¶ قرو اوزم *kuru uzum.* Uvæ paſſæ. *Vue ſecche, uva paſſa.* اوزم صالقمي *uzum ſalkumȳ.* Racemus. *Un grappo d'uva.* اوزم دانەسي *üzüm däneſi.* Bacca uvarum. *Grano d'uva.* اوزم چكردكي *üzüm čekirdeği.* Acinus vinaceus. *Granello d'uva.* اوزم ترشيسي *üzüm tiršiſi.* Uvæ fermentatæ. *Uve condite nel moſto con la moſtarda.* اوزمي كشنش *kišniš üzümī.* Uva parvula. *Vua paſſerina.* اوزمي قوش *kuš üzümi.* Baeca ſorbi torminalis. اوزمي ات *it üzümī.* Solanum. *Solano.* اوزم صويي *üzüm ſuji.* Uvor, ſuccus ex racemo, *alias* vinum. *Sugo di uve, vino.* اوزمي برمق *parmak üzümī.* Species uvæ *longiuſculæ dulcis, pulpoſæ cum tribus granulis, ſeu vinaceis, ſ.* duracina uva. *Uva cornuta, galletta.* اوزمي چاوش *čiauš üzümī.* Species uvæ *longiuſculæ majoris ab Orientalibus in magno pretio habita.* اوزمي قش *kyš üzümī.* Serotinæ, duracinæ uvæ. *Vue tardive, pergoleſi.* اوزمي مسكت *misket üzümī.* Uva Apiana. *Vua moſcatella.*

اوزمق *uzamak.* i. *V.* Extendare. *V.* اوزامق

اوزمك *özmek, üzmek.* s. *V.* 1) Evellere. 2) Rumpere traheodo. *Strappare, romper a forza di tirare.* ¶ بوينن اوزمك *boinin özmek.* Frangere collum *ſuum, aut alterius. Strappare, e rompere il collo.* دركه اوزمك *derii özmek.* Evellere cutem, pellem detrahere. *Strappare la pelle, ſcorticare.*

اوزن *ewzen.* a. *part. i. q.* اوحد *ewğeh.* Maxime ſpectabilis, & auctoritate pollens. *Gol.*

اوزن *ewzen.* p. *adj.* Strenuus *vir; leo. Ferh.*

اوژن *ewǰen.* p. 1) *adj.* Strenuus, robuſtus. ¶ مرد اوژن *merdi ewǰen.* Vir bellicoſus. 2) Vibrans. ¶ سوار خنجر اوزن *ſuwār chanğer ewǰen.* Eques pugionem vibrans. 3) *n. ſ.* Occiſio. *Ferh.*

اوزن *üzün,* & *üzen* p. 1) Nom. propr. gentis, *quæ pulſando teſtudinem,* & *varios verſus ex antiquo libro,* اغور نامه *oğhūr nāme, dicto, recitando per regiones circumvagari ſolet. Ferh.* 2) Dæmonis ſylvatici genus, ſatyrus. *Caſt.*

اوزند *ewzend,* & اوژند *ewǰend.* p. *n. ſ.* Apparatus, armatura. *Caſt.*

اوزندیدن *ewzendiden.* p. *V.* Projicere, vibrare. *Ferh.*

اوژنك *ewǰenk.* p. *n. ſ.* Apparatus, armatura. *Ferh.*

اوزنكي *üzengi,* & *üzengü.* i. *n. ſ.* Stapes. *Staffa.* ¶ اوزنكي باغي *üzengi baghy.* Stapedum lora. *Staffili.*

اوزنكي اغالر *uzengi aghaler.* i. *n. ſ. compoſ.* Magnates, *nempe qui principem circumdant,* & *ſtipant, dum equum conſcendit, atque ſtapedem præbent; in interiori ottomanicæ aulæ palatio dux Janiſſariorum hoc officio fungitur, qui communiter* يكيجرى اغاسي *jen-iğeri aghasi, appellatur. Extra palatium vero alii primates ex eodem pedeſtri exercitu, uti* كول كتخدا *kül ketchudā,* & سكبان باشي *segbān bashi. Nonnunquam etiam aliquis ex ordine Veziriorum. Hezar.*

اوزنمك *özenmek.* v. *V. recip.* 1) Concupiſcere, avide deſiderare. 2) Applicare ſe cum aviditate. *Deſiderare, e cercar con avidità, e paſſione.*

اوژنمد *üǰenmid.* p. *ǰ. perf. præt. pro* افكنيد *efkenid.* Trajecit, disjecit. *Ferh.*

اوژول *ewǰul.* p. *n. ſ. pro* افژول *efǰul.* Excitatio, inſtigatio. *Ferh.*

اوژول *üǰül.* p. *n. ſ.* Feſtinatio; celeritas. *Vox poetis uſitata. Ferh.*

اوژولنده *ewǰülende.* p. *part.* 1) Excitans, 2) Exigens. 3) Amovens. *Ferh.*

اوژولدن *ewǰüliden.* p. *V. pro* افژولدن *efǰüliden.* Excitare, inſtigare. *V.* افژولدن

اوژولدن *üwǰüliden.* p. *V.* Evellere, extrahere *e loco. Ferh.*

اوزون *iwezzüne.* a. *n. ſ. pl. ab* اوز *iwezz.* Anſeres. *Wan.*

اوزون *uzun.* t. 1) *adj.* طويل *tewīl.* a. دراز *dirāz* p. Longus. *Lungo.* 2) *n. ſ.* Longitudo. *Lunghezza.* ¶ بويلو اوزون *uzun boilü.* Staturæ proceræ: *Alto di ſtatura.*

اوزونجه *üzünğe.* t. *adj. dimin.* Longiuſculus, & paulo longior. *Un poco più lungo.*

اوزونراق *uzunrak.* t. *adj. compar.* Longior. *Più lungo.*

اوژه *äwǰe.* p. *n. ſ.* Auricula, anſer auris. *Caſt.*

اوز *iwezze.* a. *n. ſ.* 1) Anſer. 2) *juxta alios* Anas. *Wan.*

اوزى *ozȳ.* t. Axiaca, Ordeſſus, *vulgo* Oczacow. *Nomen urbis dominii Turcici in Tartaria.* ¶ اوزى بكلر بكيسي *ozī begler begīſi.* Illius urbis, & provinciæ gubernator. اوزى صوي *ozy ſuji.* Boryſthenes *fl.* اوزي قزاغي *ozy kazaghȳ.* Coſaci ad Boryſthenem in Ucraina degentes, *vulgo* Zaporovienſes.

اوڑی *iwerri.* s. *part.* 1) Anſerinus. 2) Greſſus ſaltatorius, oſcillatorius. *Gol.*

آویزیدن *āwiżīdén.* p. *V. pro* آویزیدن *awiżiden.* Pendere, ſuſpendere. *Caſt.*

آوزن *āwżn.* p. *n. ſ.* Juniperus. *Ginipero. Ferh.*

آوس *āūs.* s. *interjectio, ſeu* vox inclamantis pecora & boves. *Gol.*

اوس *ews.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Donare. 2) Remunerari, mutuum rependere.

اوس *ews.* s. *n. ſ.* 1) Donum. 2) Mutuum. 3) Nom tribus Arabiæ felicis, *cujus primus pater Aus filius Kailæ, frater Alchazreği, à quibus duobus prodierunt* الانصار *el-ensār, Kaila autem fuit mater utriuſque.* 4) *i. q.* ذئب *żejb.* Lupus. *Gol.*

اوس *āūs.* p. 2. *perſ. impe.* Cspe, prehende. *Ferh.*

اوس *ūwes.* s. *n. ſ.* Sorbum. *Sorba, cornoli.* ¶ اوس اغاجي *ūwes aghaği.* Sorbus, *Sorbo, cornolo.* اوس ديمان *iebān ūwes.* Sorbus ſylveſtris, & ſorbum ſylveſtre; *ſeu* ſorbus aucupalis, torminalis. *Cornolero ſelvatico.*

اوساخ *ewsāch.* s. *n. ſ. pl. a* وسخ *weſach.* Sordes, inquinamenta. *Sozzure, lordure. Ik.*

اوساط *ewsāt.* s. *n. ſ. pl. a* وسط *waſaṭ.* Media, mediæ partes. *Li mezi.*

اوسانمق *oſanmak.* s. *V.* Pertæſum eſſe. *V.* اوصانمق

اوست *oſt.* p. *Contractum ex* او & است *eſt* 3. *perſ.* Ille eſt.

اوست *üſt.* s. 1) *n. ſ.* اوزر *üzer.* s. Superior pars, ſuperioritas. 2) *adj.* Supetior. *Il di ſopra, la parte di ſopra.* ¶ اوست دشلری *uſt dišleri.* Superiores dentes. *Li denti di ſopra.* اوست طوطغي *üſt dudaghy.* Supetius labium. *Il labro di ſopra.* اوست باندده *üſt ianünde.* Supra *illud*, ſuperius. *Più alto, ſopra.* مكتوب اوستي *mektūb üſti.* Inſcriptio literarum. *La ſopraſcritta.* او اوستي *ew üſti.* Culmen. *La cima della caſa.* اياغ اوسي *alāgh üſti.* Convexum plantæ. اوسنه اورمق *üſtüne urmak.* Superaddere, invadere. شاهه خبر اوسنده كلوردي *šāhe chaber chaber uſtüne gelüridi.* Ad regem identidem nova perferebantur. *Venivano al rè avviſi ſopra avviſi.* اوستنده *üſtünde.* Supra eum. *Sogra di lui, i. q.* اوزرنده *üzerinde,* اوستندكي *üſtündeki,* & اوستندمغي *üſtündæghy.* Quod ſupra eum eſt, ſuperius. *Ciò, che è ſopra di lui, quello di ſopra.*

اوسنا *üſta.* s. *n. ſ.* Magiſter, *pro* استا

اوستاخ *üſtāch.* p. *adj. i. q.* كستاخ *küſtāch.* Audax. *Caſt.*

اوستاد *uſtād.* p. *h. ſ. pro* استاد *uſtād.* Magiſter, artifex. *Caſt.*

اوستادي *uſtādi.* p. *n. ſ. pro* استاي *uſtādi.* Magiſterium. *Caſt.*

اوستام *üſtām.* p. 1) *adj. pro* استام *üſtām.* Fidus. 2) *n. ſ.* Fiducia. *Caſt.*

اوستان *uſtān.* p. *adj.* 1) In longum protenſa *domus.* 2) Amplus. *Ferh.*

اوستوبج *üſtūbeg.* s. *n. ſ.* Ceruſſa, *pro* استوبج

اوستبي *üſtūbi.* s. *n. ſ.* Stuppa, *pro* اشتبي

اوستركپه *üſtrkūpa, vul. ſtropa.* s. *n. ſ.* Paſtorum magnus baculus, ſcipio. *Baſtone groſſo.*

اوستره *üſtüræ.* s. *n. ſ.* Novacula, *pro* استره

اوستلمك *üſtlemek,* & اوستملك *üſtelemek.* s. *V.* Superaddere, continuare, ulterius facere. ¶ جنه اوستلبوب ظهور ايدرسه *jine üſtleiü ẓuhūr iderſe.* Si denuo creſceodo confirmetur *res. Se di nuovo anderanno continuando. Ll.*

اوستون *üſtün.* s. فتحه *fetha.* s. *Nota vocalis vul.* phatha, e *vel æ noſtro reſpondens.*

اوسط *ewſæt.* s. اورتانجي *ortangi.* s. 1) *part.* Medius, medium. 2) *n. ſ.* Mediocritas. *Mezzano, mediocre.* ¶ اوسط القامه *ewſætulkāme.* Mediocris ſtatura. خير الامور اوسطها *chajrūl ümūri ewſætuha.* Optimum rerum, mediocritas. *Il meglio ſta nel mezzo. Hum.*

اوسع *ewſæ.* s. *part.* Amplior, patentior. *Più largo, ampio.* ¶ صحن زمينden اوسع *ſahnÿ zemīnden ewſæ.* Orbe terrarum amplior. *Più ampio della ſuperficie della terra. Eb.*

اوسكل & اوسكل *üskül.* s. *n. ſ.* جوبدن قلان *cioptan kalan ejüſi.* Linum optimum a ſtuppa ſecretum, flocci. *V.* اسكل

اوسكوف *üsküf.* s. *n. ſ.* Janiſſariorum præfectorum pileus. *V.* اسكوف

اوسلوب *uslūb.* s. *n. ſ.* Ordo, modus *perperam pro* اسلوب

اوسن *ewsen.* p. *adj.* Brevis, curtus. *Ferh.*

اوسو *ewsü.* p. *n. ſ.* Luctus, planctus, mœror. *Ferh.*

اوسون *ewſun.* p. *n. ſ. pro* افسون *eſsun.* Incantatio, faſcinatio. *Incanteſimo. Ferh.*

اوسون *oſun.* s. *pro* اولسون *olſun.* 3. *perſ. imper.* 1) Fiat, its ſit. *Sia, così ſia.* 2) *minando.* Age ergo, bene, bene. *E bene, bene.* ¶ اوسون ديمك *oſun dimek.* Minari. *Minacciare.*

اوسه *ewſe vel uſe.* p. *part. paſſ.* Captus, prehenſus.

اوسيدر *üsīder.* p. *n. ſ. comp. ab* او *ew* & سعيد *ſifid.* Nenuphatis Indici ſpecies, *cujus radix*

rodix alba, radici mandragora forma ſimilis, ac viribus æquipollens. Gol.

اوسيرس *oſiris.* s. p. t. *n. p.* Oſyris. *Gol.*

اوش *ewś*, & *üś.* p. *n. p.* Oppidum regionis Transoxanæ. *Gol.*

اوش *oś.* t. *adv.* En. *Tò. Minus honeſta cenſetur. q. canis hac voce pellitur.*

اوشاب *ewśāb.* s. *n. ſ. pl. a* وشب *wiśb.* Turbæ huminum *generis diverſi. Wan.*

اوشاز *ewśāz.* s. *n. ſ. pl. a* وشز *weśeẓ.* Calamitates, *vitæ* difficultates. *Wan.*

اوشاف *uśok.* t. *n. ſ.* (*ſcribunt alii* عشّاق *üśśāk*) Puerulus, infans. *Bambino, rogoẓẓo.*

اوشال *ewśāl.* s. *n. ſ. pl. a* وشل *weśel.* Modicæ quantitates aquæ.

اوشاندن *ewśānden.* p. *V. pro* افشاندن *ewśānden.* Spargere, aſpergere. *Ferh.*

اوشانده *ewśānde.* p. *n. ſ.* Globuli; *ſeu* noduli veſtiarii. *Ferh.*

اوشانيدن *ewśānīden.* p. *V. tranſ. pro* افشانيدن *eſśānīden.* Spargere curare. *Ferh.*

اوشبو *ośbu.* t. *pro uſit.* ايشبو *iśbu* t. *pron. demon.* Hic, hicce, præſens. *Queſto, il preſente, corrente.*

اووشترمق & اوشترمق *owuśtürmak.* t. *V.* Fricare. *Fregare, ſtropicciare. i. q.* اومق *owmak.* ¶ اوشترمه‌لر *owuśtürmalar.* Fricationes. *Fregamenti, fregature.*

اوشته *ośte.* t. *adv.* Ecce, en. *Ecco. Ik. Vſit.* اشته *vel* ايشته *iśte.*

اوشحه *ewśihæt.* s. *n. ſ. pl. a* وشاح *wiśah.* Baltei ex coreo contexti. *Gol.*

اوشرمك *üśürmek.* t. *V. tranſ.* Facere, ut cuncurrant multi. *Far accorrere.* ¶ بوآبلر جوكان اوشوروب اولدردبلر *bewwāblerˈ gewkiān, vel ċewgān üśurüp öldürdiler.* Janitores injectis malleis occiderunt *canem. Li portinari facendo volar ſopra di lui li loro martelli d' arme, l' amaẓẓarono. Eb.* ال اوشردبلر *el üśürdiler.* Manus in illum injecerunt omnes. *Tutti gli poſero le mani addoſſo. Eb.*

اوشمك *üśmek.* t. *V.* Accurrere, confluere. *Accorrere, concorrere.* ¶ باشنه اوشديلر *bośine uśtiler.* Omnes in illum accurrerunt. *Gli caſcarono adoſſo. Sæ.*

اوشمك *ewiśmek vel iwiśmek.* t. *V. cooper.* Simul feſtinare, concurrere. *Affrettarſi inſieme. Teſ.*

اوشمك *üśümek.* t. *V.* Frigere, algere. *Aver freddo, roffreddarſi.* ¶ اوشدم *üśüdüm.* Frigeo. *Ho freddo.*

اوشن *ewśen.* s. *part.* Qui ad alium veniens, ut cum eo contrahat quid, cibum ejus comedit. *Gol.*

اوشندرمك *üśendürmek.* t. *V. tranſ.* 1) Pigrum reddere. 2) Faſtidium cauſare.

اوشنده *ewśendene.* p. *n. ſ.* 1) Globuli veſtiarii. 2) Laqueulus. *Caſt.*

اوشنك *ewśenk.* p. *n. ſ.* Laqueus, funis, *ſupra quem ſuſpenduntur veſtes. Ferh.*

اوشنكن *üśengen.* p. *adj.* اهمالجي *ihmālgi.* t. Piger, negligens, deſes. *Pigro, negligente.*

اوشنمك *üśenmek.* t. *V.* اهمال *ihmāl.* s. 1) Pigere. 2) Cuoctari. 3) Deterreri. 4) Faſtidire. *Teſ. Trafcurare, eſſer pigro, non aver guſto à fare. Teſ.*

اوشه *ewśe.* p. *n. ſ. i. q.* شبنم *śbnem.* Ros. *Rugiada. Ferh.*

اوشه كلمك *üśe gelmek.* t. *V. comp.* Confluere, accurrere, *pro* اوشمك *ewiśmek.*

آوشين *awśīn.* p. *n. ſ.* كونكو اوتي *göjegü öty* t. Origanum. *Rigamo erba. Ferh.*

اوص *us.* t. t. *n. ſ.* هوش *hūś* p. 1) Intellectus, modeſtia. *Intelleto, & modeſtia.*

اوصاب *ewśāb.* s. *n. ſ. pl.* وصب *wæsab.* Morbi. *Gol.*

او صاحبي *ew śāhybi.* t. *n. ſ. comp.* Puſſeſſor domus, patarfamilias. *V.* صاحب

اوصاف *ewśāf.* s. *n. ſ. pl. a* وصف *wæsf.* Deſcriptiones, qualitates, prædicata, tituli, & facinora. *Specificazioni, qualità, prædicati, titoli, lodi, & belle azzioni.* ¶ اوصافن و اسباب و اشكالن سؤال اتدى *ewśāfin we esbābü eśkālin süāl itty.* Quæſivit de ipſius qualitatibus, veſtibus, & forma. *S' informò delle di lui qualità, veſti, e contraſegni. Eb.* اوصاف جميله *ewśāfi ġemīle.* Præclaræ dotes. *Belle qualità. Kyrk.* شهزادنك اوصاف *ſehzādeī hæmīde ewśāf.* Princeps laudatis qualitatibus cunſpicuus. *Prencipe dotato di lodevoli qualità. Sæ.* اوصاف و القاب *ewśāfü elkāb.* Prædicata, & tituli. *Li predicati, e titoli. Sæ.*

اوصال *ewśāl.* s. *n. ſ. pl. a* وصل *wyel.* Articuli compages. *Gol.*

اوصاندرمق *oſandürmak.* t. *V. tranſ.* 1) Tædium, naufeam adferre, tædio afficere. 2) Importunum eſſe. *Annoiare, recar faſtidio, importunare.*

اوصاندرجي *oſandürīġi.* t. *n. ſ.* Homo importunus, muleſtus, naufeans. *Importuno, faſtidioſo.*

اوصانمش *oſanmiś.* t. *part. adj.* Naufeabilis, naufeatus. *Schifo, annoiato.*

اوصانمق *oſanmak.* t. *V.* Pertæſum eſſe, faſtidire. *c c. abl. Aver faſtidio, eſſer annoiato.* ¶ طورن طوره اوصاندم *dura dura oſandüm.* Stando laſſus ſum. *Sono ſtanco di ſtar tantò in piedi. Eb.*

اوعر *ewaer.* a. *part.* Eminens, ac elata terra. *Gol.*

اوعرش *oſuryſ,* s. *n. ſ.* Emiſſio crepitus.

اوعرف *oſuruk.* s. *n. ſ.* Flatus, *ſen* crepitus ventris. *Loffa, correggia, peto.*

اوعرمق *oſurmak.* s. *V.* Pedere. *Fare, tirare una correggia.*

اوعلتمق *uslatmak.* s. *V. trans.* Moderari, ad modeſtiam reducere. *Render ſavio, far tornar al dovere.*

اوعلنمق *uslanmak.* s. *V. paſſ.* Reſipiſcere, ad Intellectum, ac modeſtiam redire. *Diventar ſavio, e modeſto.*

اوعلو *uslu.* a. *adj.* هوشمند *hùsmend.* p. 1) Modeſtus, diſcretus. 2) Judicioſus. *Giudizioſo, modeſto, accorto.* ¶ عقللو و اوعلو *ākyllù we uslu ādem imiſ.* Prudens, & modeſtus homo erat. *Egli era una perſona prudente, e ſavia.*

اوعلوجه *uslūğe.* s. *adv.* Modeſte. ¶ اوعلوجه اوتور *uslūğe otur.* Modeſte ſede. *Sedi modeſtamente.*

اوعو *uſu.* p. *n. ſ.* Luctus, mœror, planctus *ob mortem alicujus. Caſt.*

اوعوك *oſun.* s. *adj.* Pertæſus. ¶ اوعوك اولمق *oſun olmak.* Pigere, pertæſum eſſe. *pra* اوعانمق *oſanmak. q. V.*

اوعوكلق *oſun-lyk.* s. *n. ſ.* Tædium, averſio. ¶ اوعوكلغك واردر *oſun-lyghun-wardùr.* Tædet te. *Ti annoij.*

اوعول *uſul.* s. *n. ſ.* Modus *pro* اصول *uſul, q. q. V.*

اوعيا *ewyya.* a. *n. ſ. pl. a* وعي *wæy.* Qui mandant *aliquid*, & *contra* mandatarii. *Gol.*

اوغاح *ewğāh.* a. *n. pl. a* وغح *wæğah.* Monilia *pec.* ex argento, *aut* convolutis in ſe drachmis. *Wan.*

اوغار *ewğār.* a. *n. ſ. pl. a* وغر *wæğar.* Sordes, pinguedines *lactis. Gol.*

اوغاع *ewğā'.* a. *n. ſ. pl. a* وغع *wæğ'.* Poſitiones, actiones, geſtus, motus. *Poſture, geſti, ſmorfie, attioni, moti andamenti. Ll.* ¶ اوغاع واطوار *ewğā-ù ætwār.* Actiones, motus. اوغاع ناهموار *ewğā-ỳ nāhemwār.* Actiones inconvenientes. *Azioni ſconvenevoli.*

اوغام *ewğām.* s. *n. ſ. pl. a* وغم *wæğam.* Aſſeres, *vel* res quæcuoque, *quibus imponuntur carnes, ut mundè ſerventur. Gol.*

اوغا *ot.* p. *n. ſ.* Bos. *Caſt.*

اوغاب *ewāb.* a. *n. ſ. pl. nult. a* وغب *wæb.* Utres coriacei. *Gol.*

اوغار *ewar.* a. *n. ſ. pl. a* وغر *wæar.* Res neceſſariæ. *Wan.*

اوغاق *otak.* s. *n. ſ.* Territorium. *V.* اوتاق

اوغان *ewān.* a. *n. ſ. pl. a* وغن *wæn.* Patriæ. *Patria. Wan.* ¶ ترك اوغان *terkì ewān* a. Deſerere patriam. *Laſciare, abbandonare la patria, deſertare. Ll.*

اوغب *ewāb.* a. *n. ſ. pl. pauc. a* وغب *wæb.* Utres coriacei. *Wan.*

اوغف *ewæf.* a. *part.* 1) Piloſus circa oculos, & ſupercilia. *Wan.* 2) Commoda, ac mollis *vita. Gol.*

اوغون *oğun.* s. *n. ſ.* Lignum. *V.* اودون

اوغه *oğa.* s. *n. ſ. i. q.* اودا & اوده *odā.* Camera Janiſſariorum. *Stanza di Gianizzeri.*

اوغيف *ewğyf.* a. *n. ſ. pl. a* وغف *wæğf.* Partes tenuiores tarſi *equini, camelini.*

اوعار *ew-ār.* a. *n. ſ. pl. a* وعر *wæ'r.* Loca aſpera, ſalebroſa. *Gol.*

اوعال *ew-āl.* a. *n. ſ. pl. a* وعل *wæ'l.* Nobilea, principes, & aſyla. *Wan.*

اوعال *ew-āl.* s. *n. ſ. pl. a* وعل *wæ:yl.* Rupicapræ. *Wan.*

اوعر *ew-ār.* a. *part. i. q.* وعر *wæ'r.* Salebroſus, & aſper *locus. Gol.*

اوعس *ew-ās.* a. *part. fœm.* وعساء *wæ'ſae.* Sabuloſus. *Wan.*

اوعك *ew-āk.* a. *part.* Præceps ad iram. ¶ ما اوعكه *mā ew-ākaḳe.* Quam maxime præceps es ad iram. *Gol.*

اوعيه *ew-ỳje.* s. *n. ſ. pl. a* وعا *wi-ā.* Thecæ, loculi, repoſitoria. *Ik.*

اوغا *ewghā.* p. *n. ſ.* Aer, ventus. *Ferh.*

اوغاب *ewghāb.* s. *n. ſ. pl. a* وغب *wæghb.* Mioutiæ, viliores reculæ ſupellectilis domeſticæ. *Wan.*

اوغاد *ewghād.* a. *n. ſ. pl. a* وغد *wæghd.* Famuli, *pec.* comparandi victus ergo ſervientes. *Gol.*

اوغام *ewghām.* a. *n. ſ. pl. a* وغم *wæghm.* Odia. *Wan.*

اوغان *ewghān.* p. 1) *n. prop.* Nom. gentis Awghaniorum, *qui etiam* اوغانيان *ewghānijān, vel* اوغاني اوغانى *ewghānī vocantur.* 2) *i. q.* افغان *efghān.* Lamentatio, gemitus. *Ferh.*

اوغر *ewghær.* p. *n. ſ.* 1) Locus congregationis, conſeſſus. 2) Locus ventoſus. *Ferh.*

اوغر & *uſit.* اوغور *oghur.* i. *n. ſ.* Omen, auſpicium. *Augurio, auſpicio, ſorte.* ¶ اوغور هماىونلرنده *oghurì hùmāiūnlerinde.* Felicibus Majeſtatis ſuæ auſpiciis. *Sotto li felici auſpicj di S. M.* اوغرلر اولا *oghurlar ola.* Omine fauſto. *Dicitur ſi, quem quis obviam habet in via. Dio vi guardi, felice incontro.* نرمه اوغر ايله *nereje oghur ile.* Quorſum tendis feliciter. *Dove ſei avviato in buon ora, felicemente?* بر اوغردن *bir oghurdæn.*

Uno

Uno impetu, ſimul & ſemel. *In un impeto, in un tratto. Eb.* اوغرى ايشلر *oghuri iſler.* Felix eſt, fortunam habet comitem. *Egli e felice, la fortuna l' accompagna.*

اوغراش *oghraś.* ٤. *n. f.* Pugna, conflictus. *Incontro, combattimento.*

اوغراشمق *oghraśmak.* ٤. *V.* 1) Concurrere. 2) Confligere. *Incontrarſi, & combattere. V.* اوكشمك

اوغرامق *oghramak.* ٤. *V.* مصادفت *muṣādefet.* ٤. 1) Occurrere, obvium habere. 2) Divertere. *Intoppare, inciampare, incontrare.* ¶ اوغرادقلرى كويلرى غارت و خسارت اندبلر *oghradukleri Köjleri ghāretū chæsāret itriler.* Pagos, in quos inciderunt, *ſeu* obvios depopulati ſunt. *Anno ſaccheggiati, e rovinati li villaggi, per doue ſono paſſati. Ll.* سنكسنانه اوغرادى بولى بر *joly bir ſengiſtane oghrady.* Recta illos duxit via in loca petroſa. *La loro ſtrada li conduſſe in luoghi aſſoſi. Ah.* نيه اوغرادغن بلوب *neje oghradughyn bilūp.* Perſpiciens, quo rerum devenerit. *Sentendo à che è ridotto.* نيه اوغرادقلرينى بلدبلر *neie oghraduklerini bildiler.* Cognoverunt in quid incidiſſent. *Conobbero, in che laberinto ſi foſſero poſti.*

اوغراتمق & اوغراتق *oghratmak.* ٤. *V. tranſ.* 1) Facere, ut quis incidat, diverrat. 2) Adducere. *For cadere, far inciampare, & far paſſare.* ¶ اوغراتما *oghratma.* Ne finas eum ad te venire. *Non lo laſciar venire.*

اوغرسز *oghurſyz.* ٤. *adj. comp.* بدبخت *bedbæcht* ٢. Infauſtus, mali ominis. *Infelice, di mal' augurio.*

اوغرسزلق *oghurſyzlyk.* ٤. *n. ſ. comp.* Malafors, infauſtum præſagium. *Diſdetta. V.* بدبختلك

اوغراشمق *oghraśmāk.* ٤. *V. coop.* Congredi. *V.* اوغراشمق

اوغرلق *oghrylyk*, & *oghurlyk.* ٤. *n. ſ.* Furtum. ¶ هله اوغرلغلى برسى حظم اولنسون *hele oghrylyghūn-birisi hæzm olunsūn.* Utique furtorum unum prius digeratur, *q.* oblivioni tradatur. *Paſſi pur prima uno de' furti, Eb. V.* اوغرلق

اوغرلامق & اوغرلمق *oghurlamok.* ٤. *V.* دزديدن *dūzdiden* ٢. سيرقه *ſerykæ.* ٤. Furari. *Rubbare.*

اوغرلنمق *oghurlanmak.* ٤. *V. paſſ.* 1) Furto accipi. *Eſſer rubbato.* 2) سوشمك *ſywiſmek.* ٤. Furtim evadere, ſe clam ſubtrahere. *Furtivamente uſcire, ſottrarſi.*

اوغرلو *oghurlū.* ٤. *adj.* Felix, boni augurii. *Feliee, di buon augurio.*

اوغرلين *oghurlain*, & *oghrylein.* ٤. 1) *adv.* Furtim. 2) *adj.* Furtivus. *Furtivamente, furtivo, di naſcoſto.*

اوغرمق *oghramak.* ٤. *V.* Incurrere. *Vide* اوغرامق

اوغرمق *ughurmak.* ٤. *V.* Mugire. *uſitat.* اوكورمك

اوغرى *oghry, oghru.* ٤. *n. ſ.* دزد *dūzd.* ٢. سارق *sāryk* ٤. Fur, latro. *Ladro, rubbatore, aſſaſſino. Ah.*

اوغرىلق *oghrylyk.* ٤. *n. ſ.* Furtum, rapina, prædatio. *Furto, latrocinio.* ¶ اوغرىلق *oghrylyk* ٤. Furari. *Commetter furto, rubbare.*

اوغرين اوغرن *oghrȳn, oghryn.* ٤. *adv. compoſ.* Furtim. *Furtivamente, alla rubbata.*

اوغر *oghur.* ٤. *adj.* Simplex, rudis. *Semplice, groſſolano.*

اوغشمق *oghśamak.* ٤. *V.* Demulcere. *V.* اوخشمق

اوغل *oghul.* ٤. *n. ſ.* ابن *ibn.* ٤. فرزند *ferzend.* ٢. 1) Filius. *Figliuolo.* 2) Examen apum. *Sciamo d' api.* ¶ اوغل اوتى *oghul' otȳ.* Mercurialis *herba. La Mercuriale, ò mercorella.* اوغل ايدنمك *oghul idinmek.* Adoptare in filium. *Adottare, accettare per figliuolo.* آخرت اوغلى *achyret oghly* Filius adoptivus. *V.* آخرت

اوغلاق *oghlak.* ٤. *n. ſ.* اولاق *ulak.* ٤. Hœdulus. *Capretto.*

اوغلامور *oghlamur.* ٤. *n. ſ.* Tilia. *Il Tiglio.*

اوغلان *oghlan.* ٤. *n. ſ.* Tilia. *Il Tiglio.*

اوغلان *oghlan.* ٤. *n. ſ.* غلام *ghulām* ٤. پسر *pūſer.* ٢. 1) Puer. 2) Famulus. *Giovine, ſervitore.* ¶ اوغلان دوشرمك *oghlan düſūrmek.* Abortire, abortum facere. *Diſperdere, ſconciarſi.*

اوغلانجق *oghlanǧik.* ٤. *n. ſ. dimin.* Puerulus. *Puttino, fanciullo.*

اوغون & اوخن *oghun.* ٢. *n. ſ.* Aquæductus, *ſeu* canalis ſubterraneus. *Caſt.*

اوغنمق *oghunmak.* ٤. *V.* 1) Incurvari. 2) Proſterni, affligi. 3) in *Tef.* Deliquium pati.

اوغور *oghur.* ٤. *n. ſ.* Augurium, fors. *V.* اوغر

اوغر & اوغور *oghuz.* ٤. 1) *adj.* Rudis, ſtolidus, *ſciocco, goffo.* 2) *Nom. prop.* Oghuz chan, *filii* kara chan, *qui erat unus ex antiquis principibus Tartarorum.*

آوغون *āwghun.* ٢. *n. ſ.* Canalis ſubterraneus. *Ferh.*

اوفاتمق *ufatmak.* ٤. *V.* Comminuere, *pro* اواتمق *uwatmak. q. V.*

اوفاد *ewfād.* ٤. *n. ſ.* 1) *pl. a* وفد *weft.* Summitates collium arenoſorum. 2) Hominum cœtus, *pec.* Arabum itinerantium. *Gol.*

اوفاز *ewfāz.* ٤. *n. ſ. pl. a* وفز *weft.* Feſtinationes. *Gol.*

اوفاض *ewfāz.* s. *n. f. pl. a* وفض *wafz*, & *wafæz.* Faſtinationes. *Wan.* ¶ علي الاوفاض *alel-ewfāz*, *vel etiam* علي الاوفاط *alel-ewfāt.* Raptim properando. *Gol.*

اوفتادن *uftāden.* p. *V. pro* افتادن *uftāden.* Cadara. *Ferh.*

اوفتيدن *uftiden.* p. *V. i. q. præcedens. Ferh.*

اوفرش *öfüriſ.* t. *n. f.* Flatus. *Soffio.*

اوفرمك *öfürmek*, & *vul.* اوفلمك *öflemek.* i. *V.* دميدن *demiden* p. Flare, ſufflare. *Soffiare.* ¶ آتشي اوفرمك *ateſi öfürmek.* Ignem flatu excitare. *Soffiar il fuoco.*

اوفسانه *ufsāne.* p. *n. f.* i. *q.* افسانه *efsāne.* Hiſtoria fabuloſa. *Ferh.*

اوفق *ewfæk.* a. *compar.* Conveniention *Più convenevole*, & *più a propoſito. Ik.*

اوفلمك *öflemek.* t. *V. tranſit.* 1) Facere, ut flet. 2) Sinere flare. *Far*, & *laſciar ſoffiare.* ¶ روزگار موم بقدرمز آتش اوفلتمز *ruzgār mum iaktürmaz āteſ öflemez.* Ventus non ſinebat candelam accendere, nec erat opus ignem ſufflare. *Per il gran vento non ſi poteva accendere la candela, ne occorreva ſoffiar il fuoco. Eb.*

اوفلمك *öflemek.* t. *V.* Flare. *V.* اوفرمك

اوف *æwk.* a. *n. f.* i. *q.* ثقل *ſykl* a. شوم *ſüm.* p. 1) Onus, pondus, gravitas, moleſtia. 2) Res ingrata, & inviſa. 3) Canalis ſubterraneus, *per quem tranſit colluvies domus.* 4) Latibulum *avis in cacumine montis. Gol.*

اوك *ok.* t. *n. f.* سهم *ſehm.* a. تير *tīr.* p. 1) Sagitta, telum. *Freccia, ſaetta.* 2) Temo. *Timone.* ¶ اوك آتمك *ok ātmak.* Jaculari, emittere tela. *Tirar l'arco, ſcoccar una freccia.* اوك كزلمك *ok gezlemek.* Aptare nervo ſagittas. *Incoccare la freccia. An.* اوكه طوتمق *okæ tutmak.* Sagittis impetere. *Far berſaglio della freccia.* اوك آتمي *ok ātümi.* Jactus ſagittæ. *Un tiro d'arco. V.* اتم

اوكاب *ewkāb.* a. *n. f. pl. a* وكب *wakb.* Ingreſſus, ſupellectilia, utenſilia domeſtica. *Gol.*

اوكات *ewkāt.* a. *n. f. pl. a* وقت *wakt.* Tempora, horæ. *Tempi, ore.* II. ساعات *sāāt.* ¶ اول اوقاتده *ol ewkātte.* Illis temporibus. *In quei tempi.* خمسه اوكاتي *ewkāty chamſede.* Quinque horis orationi deſtinatis. *Nelle cinque ore d'orazione. Sæ.*

اوكار *ewkār.* a. *n. f.* 1) *pl. a* وكر *wykr.* Onera. 2) *pl. a* وكرة *wakret.* Noxæ pec. in pada equi. *Gol.*

اوكاس *ewkās.* a. *n. f. pl. fine fingul.* Turbæ hominum, pec. viliorum. *Gol.*

اوكاش *ewkāſ.* i. *n. f.* i. q. اوباش *ewbāſ.* Turba *hominum. Gol.*

اوكاص *ewkāz.* a. *n. f. pl. a* وقص *wakæs.* Intermedia inter præſcripta penſa eleemoſynæ, *ut inter quinque, & decem camelos, pro quo nihil plus penditur, juxta legem Mohammedanicam. Reland.*

اوكاف *ewkāf.* a. *n. f. pl. a* وقف *wakf.* Legata, fundationes. *Legati, fondazioni, beni conſecrati à Dio.* ¶ قراي اطرافدن اوقاف *kyrāi atrāfden ewkāf taʿyin büürdy.* Bona circumjacentia lagavit. *Aſſegnò l'entrate de' villaggi circonvicini per quel luogo ſacro. Sæ.*

اوكال *ewkāl.* a. *n. f. pl. a* وكل *wakl.* Palmæ pumilæ. *Gol.*

اوكب *ewkab.* a. *part.* Salax *mentula. Gol.*

اوكه *ükæt.* a. *n. f.* i. q. جماعة *gemāʿat.* Cœtus, turba. *Gol.*

اوكتمك *okutmak.* t. *V. tranſ.* 1) Facere, ut legar. 2) Docere. 3) Jubere vocari. *Far leggere*, & *inſegnare, far chiamare.*

اوكدر *okadar.* t. *adv. comp. pro* اولكدر *olkadar.* Tantum, tot; tntidam. *Tanto, tanti, altretanto.* ¶ تا اوكدر *tā okadar.* Tantopere, conſque. *Tanto, fin à quel termine.* اوكدر جفا انز *okadar ǧefā itmez.* Nun adeo vexat. *Non ſtrapazza cotanto.*

اوكس *ewkas* a. *part.* 1) Brevem habens cervicem. 2) Propinquior *duarum viarum. Gol.*

اوكل *ewkal.* a. *part.* Magis alte conſcandens montem, *vel* in ao conſiſtens *caper, equus. Gol.*

اوكلغي *oklaghy.* t. *n. f.* Cylindrus. *Rotolo.*

اوكلك *oklyk.* t. *n. f.* تيركش *tirkeſ* p. *vul. terkes.* Pharetra. *Turcaſſio.*

اوكلمق *oklamak.* t. *V.* Sagitta petere, transfigere. *Ferire, trapaſſare con freccia.*

اوكمك *okumak.* t. *V.* Legere. *V.* اوقومق

اوكو *uku.* t. *n. f.* Cuculus. *Cucco, Cuccolo.* ¶ اوكوديك *uku dimek.* Cuculare. *Cucculare.*

اوكوتمك *okutmak.* t. *V. trans.* Facare legere. *V.* اوقتمق

اوكورجار *okurjaz.* t. *part. comp.* Lagens, ſcrinens, ſtudioſus. *Che legge, eſcrive, ſtudente.*

اوكومش *okumiſ.* t. *part. paſſ.* Literatus, eruditus. *Letterato, dotto.*

اوقومق *okumak.* t. *V.* 1) قراءت *kyrā-et.* a. خواندن *chanden.* p. Legere. *Leggere.* 2) دعوت *daʿwet.* a. Vocare, invitare, accarſere. *Chiamare, invitare,*

tare, convitare. ¶ آغرين اوقومق öferīn okumak. Applaudere, laudare. مثل اوقومق meſel, vul. maſal okumak. Fabulas narrare, nugari. *Raccontar favole, cianciare.* ميدانه اوقومق meidāne okumak. Provocare in aream, ad pugnam. *Sfidare, chiamare alla pugna.* دوكونه اوقومق dügüne okumak. Invitare ad nuptias. *Convitar à nozze.*

اوقونمش okunmiſ. v. *part. paſſ.* خواندہ *chande.* p. 1) Lectus. 2) Invitatus. *Letto, & invitato.*

اوقوجي okuīğī. s. *n. f.* 1) Lector. 2) Invitator ad nuptias. *Lettore, invitatore.*

اوقه oka. s. *n. f. vul. pro* وقيه wækīje. Libra major 400. drachmarum, *facit libras Viennenſes duas, & unam quartam. Oca, due libre, & un quarto.*

اوقه‌لق okālyk. s. *n. f.* Quod habet menſuram pooderis ſupradicti. ¶ ايكي اوقه‌لق iki okalyk. Dupondium, duæ libræ majores, *ſeu* quatuor libræ cum dimidio, *aut* pretium illarum. *Due ocche, ò per due ocche.*

اوقه‌لو okālu. s. *adj.* Libram majorem ponderans *res.* ¶ الي اوقه‌لي قاب alty okalū kab. Sextarius, *vas capiens libras tredecim cum dimidia. Vaſo di ſei ocche, ò di tredeci libre, e meza.*

اوقيه okyjet s. *n. f. pl.* اواقي ewāky. Unciæ, pondere. *Gol.*

اوک ewg. p. *n. f. i. q.* اوج ewğ. s. Apex, faſtigium *rei. Sommità. Ferh.*

اوک ön. v. 1) *n. f.* Pars anterior. *Parte d'inanzi, anteriore.*)(ارد) 2) *adv.* Prius, antea.)(صوک ſon-) *Teſ.* ¶ قپو اوک ön-kapū. Aotica. *La porta d'inanzi, maeſtra.* طرفي اوک ön-tærafi. Pars anterior. *La parte d'avanti.* بزی اوک ön-bezi. Ventrale. *Grembiale.* بودلری اوک ön-budleri. Pernæ. *Preſciutti. An.* دشلری اوک ön-diſleri. Anteriores, primores dentes. *Denti anteriori.* باش اوکي baſ ön-y. Sinciput. *Parte d'inanzi della teſta.* قپو اوکي kapū ön-ȳ. Veſtibulum. *Il d'inanzi della porta.* اوکنده önünde. Coram eo, ante eum. *Avanti di lui. Et cum motus fit.* اوکنه ön-yne. Ad conſpectum ejus, ad ſe. *Avanti di lui, avanti di ſe.* اركه دوشدی بن آردينه اوکنه on-ūme düſty, ben ärdine düſtüm. Me præivit, ego ſecutus ſum. *Mi paſſò avanti, & io lo ſeguitai. Eb.* كوزك اوکنده gözün-ön-ynde. In conſpectu tuo. *Avanti li tuoi occhi.* قپو اوکندن kapū ön-ynden. Præ foribus. *D'avanti la porta.* اوکنجه ön-ynğe, & اوکلرنجه önleringe. Coram eo. *Avanti di lui.*

اوکات on-at. s. 1) *adj.* Bonus. 2) *adv.* Bene. *Buono, bene.* ¶ اوکات وجهله on-at weğhile. Perbene, egregie. *Bene, come ſi deve. Ll.*

اوکار ewğār. p. *adj.* ترشو بوز türſü ūz. s. 1) Perculſus, in facie turbatus. 2) Ebrius. *Stordito, turbato, ubbriaco. An.* ¶ مست و اوکار meſtū ewğār. Ebrius, & turbatus.

اوکاجه on-aǰe. s. *adj.* Bonus. *Buono.*

اوکار ewkār. s. *n. ſ. pl. a* وکر wekr. Nidi. *Wan.*

اوکارلق ewğārlik. s. *n. f.* Turbatio, crapula. ¶ اوکارلکدن اوتاندی ewğārliğinden ütandy. Puduit eum ſuæ ebrietatis.

اوکه ewket. s. *n. ſ. i. q.* غضب ghæzab, & شدة ſiddet. 1) Ira. 2) Afflictio. 3) Malitia. *Gol.*

اوکت ögüt. s. *n. ſ.* نصيحت næſyhæt. s. پند pend. p. Conſilium, monitum. *Conſiglio, ammonizione.* ¶ اوکت ويرمك ögüt wirmek. Admoneri, conſilium dare. *Conſigliare, ammonire.* اوکت طوتمق ögüt tutmak. Monitum, conſiliumque ſequi. *Seguir il conſeglio, ò l'ammonizione.*

اوکتلمك ögütlemek. s. *V. i. q.* اوکت ويرمك ögüt wirmek. s. Admonere, conſulere. *Conſigliare, ammonire.*

اوکتلنمك ögütlenmek. s. *V. fere i. q.* اوکت طوتمق ögüt tutmak. s. Monitis parere. *Seguire gli avvertimenti.*

اوکتمك ögütmek. s. *V.* طحن tæhn. s. Molere. *Macinare.*

اوکنجه ön-ğe. s. *adv.* Coram, ante. *Avanti. Derivatum ab* اوک

اوکجه ökǰe. s. *n. ſ.* Calcaoeus. *Calcagno.*

اوکه ewkāh. s. *n. ſ.* 1) Terra pulviſque. 2) Saxa. *Gol.*

اوکد ewked. s. *part.* 1) Firmus. 2) Stabilis. *Gol.*

اوکدرمق on-durmak. s. *V.* 1) Mederi, ſanare. 2) Ermeodare. *Rimediare, ſanare.*

اوکدلمش ögüdilmiſ. s. *part paſ.* Molitus. *Macinato.*

اوکدن ön-dün, ön-din. s. *adv.* Prius, antea. *Avanti. V.* اول

اوکدنجه ön-dinğe. s. *adv.* Idem blanditive. Prius, paululum ante. *Alquanto innanzi, poco prima, poco fà.*

اوکدیجی ön-diǰi. s. *adj.* Anteceſſorius.

اوکر ewker, & ewğer. p. *n. ſ.* Fovea textoris. *Ferh.*

اوکر ewğir. p. *n. ſ.* 1) Quidquid ex filamentis palmæ ſeu fibroſo ligno لیف lif. s. dicto confectum eſt, *quo utuntur textores.* 2) Funis inde tortus. *Caſt.*

اوكر *ögür.* r. *n. f.* Sibi invicem aſſueti *equi, cani. Cavalli, e cani avezzi inſieme. An.*

اوكر *ön-ur*, & *ögür.* r. *adv.* Ante. *Avanti.*

اوكرتملك *ögürtmelek.* r. *V.* اختيار *ychtyjär.* p. Seligere, optare. *Scegliere.*

اوكرتمك *ögretmek.* r. *V.* تعليم *taʿlīm* s. اموخشن *amūchten* p. 1) Docere, inſtituere. 2) Aſſuefacere. *Inſegnare, ammaeſtrare, & avezzare, accoſtumare.*

اوكرتمك *ön-ürtmek.* r. *V.* 1) Præcedere. 2) Præoccupare, præcurrere. *Precedere, & far venir avanti, precorrere. Teſ.*

اوكردن *ön-ürden.* r. *part. præc.* Præveniens, præoccupans. *Che previene; anticipa. Teſ.*

اوكر دوشمك *ön-ür düſmek*, & *ön-ür-diſmek.* r. *V. comp.* 1) Præire. 2) Præcedere ſe mutuo. *Paſſar inanzi, e precederſi l'un l'altro.* ¶ اوكر دوشك ايرگزدن *ön-ürdüſünbir birün-üzden.* Vos invicem præcedatis. *Teſ.*

اوكردى *ön-ürdy.* r. *adv.* Prius; primo. *Avanti, prima.*

اوكرغه *on-urghæ.* r. *n. f.* Spina dorſi. *La ſchiena.* ¶ اوكرغه سوكلكلرى *on-urghæ sünükleri.* Vertebræ. *Vertebre, oſſa della ſchiena.* بوزاغينك اوكرغهسى *buzaghynün-onurghaſi.* Lumbus vitulinus. *Rognonata di vitello. An.*

اوكرمك *on-armak.* r. *V.* تصحيح *taṣḥīḥ.* s. Emendare, corrigere. *Emendare, render migliore.* ¶ اللّٰه اوكره *allah on-ara.* Melior Deus, proſperet. *Dio ce la mandi buona.*

اوكرمك *ögürmek*, & *rarius* اوغرمق *ughurmak.* r. *V.* Mugire, boare. *Mugghiare, mugire.*

اوكرنش *ögrenish.* r. *n. f.* 1) Studium. 2) Conſuetudo. *L'imparare, e l'avezzarſi.* ¶ اوكرنشنه باغلو *ögrenisine baghlu.* Ab habitu pendet, prout aſſueſcit. *Dipende dal coſtume, come uno ſi è avezzato.*

اوكرنمك *ögrenmek.* r. *V.* تعلم *taʿallum.* s. اموخشن *āmūchten.* p. 1) Studere, addiſcere. 2) Aſſueſcere, aſſuefieri. *Imparare, ſtudiare, & avezzarſi.*

اوكس *ewkes.* s. *part. i. q.* خسيس *chaſis.* Vilis, & deterioris generis *vir. Gol.*

اوكسرك *öksürük.* r. *n. f.* Tuſſis. *Toſſe.*

اوكسرمك *öksürmek.* r. *V.* سعال *ſuʿāl.* s. Tuſſire. *Toſſire.*

اوكسز *öksüz.* r. *n. f.* يتيم *ietīm.* s. Orphanus, pupillus. *Orfano, orfanello.*

اوكسزلك *öksüzlük.* r. *n. f.* Orphani ſtatus. *Stato di orfanello, orfanità.*

اوكسه *ökſe.* r. *n. f.* Viſcus. *Viſchio.*

اوكسه‌لو اوكسه‌لو *ökſelü.* r. *adj.* Viſcidus, viſcoſus, *Viſcoſo, viſchiatò.*

اوكع *ewkẖ.* s. *part. fam.* وكعاء *wekāʿe.* 1) Pollicem pedis ſuper primo digito protuberantem habens *homo. Uomo.* 2) Vilioris ſortis; & ignavus *ſervus.* 3) Procerus corpore; ac ſatuus *vir. Gol.*

اوكلدرمق *on-uldurmak.* r. *V. tranſ.* Sanare. *Teſ. i. q.* اوكدرمق

اوكلدمك *ön-üldemek.* r. *V.* & يلا يلا اوكلدمك *iala ialā, pro ialdia ialaja, ön-üldemek.* r. Lambendo lingua extrahere. *Cavar con la lingua.*

اوكلدى *ön-üldy.* r. *n. f. i. q.* اوكردى *ön-ürdy.* Brabeum, *præmium præcurrenti dari ſolitum. Il palio.*

اوكلمز *on-ulmaz.* r. *part. neg.* Infanabilis, incurabilis. *Incurabile, irremediabile.*

اوكلمك *on-ulmak.* r. *V. paſſ.* Sanari, emendari. *Sanarſi, guarirſi, rifarſi, rimetterſi.*

اوكمز *an-maz*, & اوكمجك *on-majaglak.* r. *adj.* Irremediabilis, perditus. *Perſo.*

اوكمك *on-mak.* r. *V.* Emendare ſe, bene ac proſpere ſuccedere. *Emendarſi, migliorare, & caminar bene.* ¶ بهى اوكمجك بيوك آدم *behei on-aglak, buyuk ādem olaglak.* Heus tu emendande ac in magnum virum evaſure. *O tu, che hai da crſcere, e diventar un grand uomo. Proverb.*

اوكمك *ögmek.* r. *V.* مدح *mdh.* s. Laudare. *Lodare.*

اوكن *ewkun.* s. *n. f. pl. a* وكنة *wūknet.* Nidi avium *in monte vel muro. Gol.*

اوكنج *ewgenğ.* p. *n. f.* Pœnitentia, contritio. *Ferh.*

اوكنجه *on-ynğe*, & اوكنده *ön-ynde* r. *adv.* Coram eo. *V.* اوك

اوكند *ewkend.* p. 3 *perſ. præſ.* Projicit. *Ferh.*

اوكندره *ögündüre* & *ögendüre.* r. *n. f.* Stimulus, *quo punguntur ac propelluntur boves. Stimolo, pungolo.*

اوكندن *ewkenden.* p. *V. i. q.* افكندن *efkenden.* Projicere. *Ferh.*

اوكنمك *ogünmek.* s. *V.* لاف زدن *lāf zeden.* p. Jactare ſe. *Lodarſi, vantarſi.*

اوكنيجى *ögüniği.* r. *n. f.* فضولى *fuzūli.* s. لاف زن *lāf zen* p. Jactator. *Vantatore, millantatore.*

اوكنيد *ökenid.* p. 3. *perſ. præt.* Projecit. *Ferh.*

اوكوت *ögüt.* r. *n. f.* Conſilium. *V.* اوكت

اوكور *ön-ür.* r. *adv.* Ante. *V.* اوكر *ön-ür.*

اوكور *ögür.* r. *adj.* Aſſuetus.

اوكورتمك

اوكورتمك *ön-ürtmek*. ٧. *V. trans.* Prævenire. *V.* اولمك

اوكورغه *on-urgha*. ٧. *n. f.* Spina dorſi. *V.* اوكرغه

اوكه *öge*. ٧. *adj.* Non proprius alienus. ¶ انا اوكه *öge ana*. Noverca. *V. uſit.* اوكي

اوكه *öke*. ٧. *n. f.* غضب *ghaẓab*. ٨. حشم *chyśm*. P. Ira, indignatio. *Colera, ira, sdegno.*

اوكه دوسمك *ön-e düśmek*. ٧. *V. comp.* Præire, viam præmonſtrare. *Marciar avanti, moſtrar la ſtrada.*

اوكه‌لمك *ökeletmek*, اوكه‌لندورمك *ökelendurmek*. ٧. *V. trans.* اغضاب *yghẓāb*. ٨. Irritare, laceſſere. *Far andar in colera, ſtizzare, irritare.*

اوكه‌لنمش *ökelenmiś*. ٧. *part. paſſ.* مغضوب *maghẓūb*. ٨. حشمناك *chyśimnāk*. P. Iratus, ira correptus. *Adirato, acceſo d'ira, sdegnato.*

اوكه‌لنمك *ökelenmek*. ٧. *V.* Iraſci, indignari, furere. *Adirarſi, sdegnarſi, andar in colera.*

اوكه‌لو *ökelü*. ٧. *adj.* 1) Iratus. 2) Iracundus. *Adirato, & ſtizzoſo.*

اوكي *ögej*, & *vul.* اوكه *öge*. ٧. *adj.* اندر *ender* P. Non proprius, advenitius, ac vitricus. ¶ انا اوكي *ögej ata*. Vitricus. *Padrino.* انا اوكي *ögej ana*. Noverca. *Madrigna.* اوكي اوغل *ögej oghul*: Privignus. *Figliaſtro.*

اوكتة *ewkījet*. ٧. *n. f. pl. a* وكا *wikā*. Vincula utris, & *metaph.* homines tenaces. *Gol.*

اوكي فوشي *ögij*, & *ögü kuśi*. ٧. *n. f. comp.* Bubo. *Barbagianni.* ¶ اوكي ديمك *ögij dimek*. Cucubare. *Cucubare.*

اوكك *ögeik*. ٧. *n. f.* Palumbus, livia. *Palombo, livia.*

اول *ewl*, & اول. ٧. *V. act.* [1. F.] 1) Redire, pervenire. 2) Increſcere *liquorem*. 3) Recte diſponere & adminiſtrare *opes*. 4) Regere *ſubditos*. 5) Præeſſe. 6) Deſcifcere, deficere. 7) Retrocedere. 8) Confugere alio.

اول *ewl*. ٧. *n. f. prop.* Nom loci in Arabia inter Medinam & montem Thai. *Gol.*

اول *ol*, & او *o*. ٧. *pronom. demon.* آن *an* P. 1) Ille. 2) Idem. *Lui, quello*, & *iſteſſo*. ¶ اولامده *ol ejjāmde*. Illis diebus, illis temporibus. *In quelli giorni, in quel tempo.* اول كونلرده *ol günlerde*. Illis diebus, ſeu nuper. *Ultimamente, li giorni paſſati, poco fà. Ll.* بر اول *ol bir*. Ille, alter. *V.* او اول تكثيرجه *ol tækthyrgē*. In eo caſu. اول جنس *ol ginś*, & اول جنسدن *ol ginſten*. Ex eo genere, ejus generis. *Di quella razza, ò ſorte.* اول زمان *ol ẓeman*. اول ساعت *ol sā-ät*. Tunc. اول سببدن *ol ſebebten*. Ea de cauſa, quam ob rem. *Per la qual cauſa, per ciò, onde.* كه اول *ol ki*. Qui, quæ, quod. *Quello, che.* اول مقوله & *conjunctim* اولمقوله *ol mækule*. Illiusmodi. *Tale, cotale, di quella ſorte.* اول يردة *ol ierde*, & اول يرده عينيله *ejnīle ol jerde*. Eo ipſo in loco. *In quel medeſimo luogo.*

اول *üwel*. ٧. *ordinale pl. a fæm.* اولي *ülā*. Primæ.

اول *ūl* ٧. *n. f. prop.* Nom. alvei ſeu vallis ioter Meccam & Jemama. *Gol.*

اوّل *ewwel*. ٧. 1) *num. ordinal. pl.* اوايل *ewāil* & *fæm.* اولي *ülā*. Primus. 2) *n. f.* Principium, primitiæ. 3) *adv.* Antea. *Primo, principio, avanti.* ¶ الك اوّل *en-ewwel*. Omnium primus, & primo. *Il primo di tutti.* اوّل بهار *ewwel behār*. Ver. بهار اوّلنده *behār ewwelinde*. Initio veris, ineunte vere. *Nel principio della primavera.* اوّل زماندة *ewwel ẓemande*. Olim, quondam. *Nel tempo paſſato, anticamente.* اوّل طعام اندن كلام *ewwel taʿām, andan kelām*. Primo cibus, tum diſcurſus. *Prima ſi mangi, e poi ſi diſcorra.* اوّل وهلده *ewwel wehlede*, & اوّل وهلة *ew-wele wehletin*. Primum, ante omnia, primo impetu. *Di prima furia. Sæ.* اوّل و آخر *ewwelü āchyr*. Initium, & finis, denique ad extremum. *Principio, e fine, finalmente, in ſomma.* اوّل و آخر انكار ايدمسوب *ewwelü achyr inkār idemeiup*. Cum nullatenus *id* poſſet oegare. *Non potendolo in alcuna maniera negare. Eb.* اوّل كلمك *ewwel gelmek*. Prævenire, præcedere. *Venir avanti, prevenire.* بر كون اوّل *bir gün ewwel*. Uno die prius. بر ساعت اوّل *bir sā-āt ewwel*. Una hora prius, quantocyus. *Quanto prima, il più preſto che ſi può.* اوّلدن آخره *ewwelden āchyre*. Ab loitio ad finem, a capite ad calcem. *Dal primo all'ultimo. Sæ.* اوّلده *ewwelde*. Etiam prius, absque hoc. *Anche prima, ſenza queſto ancora.* كوبا كه اوّلدنده انك الچون كلديلر *güjā ki ewweldente anūn-iciün gældiler*. Dixiſſes, eos etiam prius hac de cauſſa veniſſe. *Come ſe ſenza queſto foſſero venuti appoſta per lui, ò perciò. Eb.* مذ اوّل من امس *müẓ ewweli minemſi*. A nudius tertius. *Dall'altr'ieri in qua. Eb.*

اوّل *ewwel*. ٧. *part.* Primus, ſummus. *Primo, ſupremo. Attributum Dei in corona precaria attributorum divinorum, quæ a Mohammedanis recitari ſolet, &* تسبيح *tesbih dicitur, ordine* 82^dum. *Hott.*

اولا *pro* اولي *ewla. s. compar.* Melior, & melius, ſatius, potiſſimum. *Migliore*, & *il migliore*, & *è meglio.* اولا كوروب *ewlā görüp.* Satius ducens, potius. *Stimando migliore.*

اولا *ola. v. 3. perf. imp. ab* اولمق *olmāk.* Sit, fiat. *Sia, ſia.* ¶ بر معني دخي كشف اولا *bir maʿnā daḫy keſf ola.* Fieri poteſt, ut res una adhuc detegatur. *Fia, ch'una coſa di più venga à ſcuoprirſi. Eb.* اولاكه *olaki.* Forte fiari poſſet, ut. *Può eſſer, che. V.* اولي

اولا *ūlā. s. pron. demonſt. pl. a* ذا ذه, & ذه ذيكي *ḏā, ḏeki.* Hi, hæ.

اوّلا *ewwelā, pro* اوّلاً *ewwelen. s. adv.* Primò, inprimis, ante omnia. *Primieramente, prima.* ¶ اوّلاً و آخراً *ewwelen we āḫyren.* A principio ad finam denique.

اولات *ulāt. s. n. ſ. pl. ab* اولو *ūlū.* Præditi, poſſeſſores. *Gol.*

اولات *ulāt. s. pron. demonſt. pl. a* ذو ذه *ḏu, ḏe,* & ذي ذه *ḏi.* Hi hæ. *Gol.*

اولاج *ewlāğ. s. n. ſ. pl. a* وجّة *weleğet,* Latebræ, ſpelunceæ. *Wan.*

اولاجق *olağiak. v. part. fut. temp.* Futurus. *Che hà da eſſere, & che può eſſere.* ¶ اولاجغين دي سويله *olağiaghyn di ſoile.* Quod fieri poteſt, dic. *Di ciò che può eſſere. Sic in mercando dicere ſolent.* اولدي اولاجق *oldy an-a olağiak.* Actum eſt de eo. *Egli è ſpedito.*

اولاد *ewlād. s. n. ſ. pl. a* ولد *weled.* Liberi, proles, poſteri. *Li figliuoli, li poſteri. Waa*

اولاس *ulās. s. nom. prop.* Nom. æcis *ad more mediterraneum in ditione Turſi. Gol.*

اولاشترمق *ulaſtürmak,* & اولاشرمق *rarius ulaſürmak. v. V. trans.* 1) Perducere, transmittere. 2) Conjungere. 3) Inficere *contagioſo morbo. Far capitare, far paſſar, congiongere, infettare, communicar per contagio.* ¶ بجه دوغري ارسال ايدوب و بنده بجدن عودت ايلدكده صاغ و سالم بو دوسكزه اولاشترمغه اهتمام تام ايليه‌سز *bece doghry irsāl idüp we jine becten ewdet eildükte sāghu sālim bu doſtun-üze ulaſtürmaghæ ihtimāmī tām eilejeſyz.* Eum Viennam transmittere, & inde reverſum huc ad nos ſalvum, & incolumem remittere omnimode curetis. *Procurate con ogni diligenza di farlo paſſare à Vienna, e quando ſarà di là tornato, rimandarlo ſano, e ſalvo à queſta volta. Ll.*

اولاشتري *ulaſtüry. s. adv.* Conſecutivè. *V.* اولشتري

اولاشق *ulaſik. v. part.* Contiguus. *V.* اولشق

اولاشغن *ulaſgen, aut melius* اولاشغن *ulaſghan. s. part.* Contagioſus, communicativus. *Che s'attacca, contagioſo.*

اولاشمق *ulaſmak. v. V. c. dat.* 1) Pervenire, pertingere. 2) Vexare amoroſe *puellam.* 3) Conjungi, adhærere. 4) Inficere contage. *Arrivare, pervenire, capitare, appigliarſi, congiongerſi, far l'amore.* ¶ حيوانلاته اولاشوب *hæjwānāte ulaſüp.* Invadendo animalia. *Appigliandoſi ſopra'l beſtiame. Ll.* انسانه صاغ طلغه اولاشمز *insān insāne ulaſmaz ſāgh ṭalghæ.* داغ داغه اولاشماز انسان انسانه اولاشور *dagh daghæ ulaſmaz insān insāne ulaſür.* Mons monti non occurrit, ſed homo homini. *Gl'uomini s'incontrano, ma non le montegne. Prov.*

اولاف *ulak. v. n. ſ.* Curſor, veredarius. *Corriere.* ¶ اولاف باركيرلري *ulak bargirleri.* Equi celetes, veredi. *Cavalli di poſta.*

اولاق *ulāk. ant. n. ſ. pro* اوغلاق *oghlāk.* Hædulus. *Capretto, peccherello.*

اولاقلق *ulaklyk. v. n. ſ.* 1) Officium curſoris. 2) *Ipſa* curſio. *Corrierato, & il correr la poſta.* ¶ اولاقلغله كتمك *ulaklyghyle gitmek.* Celeriter decurrere, veredo ire. *Correr la poſta, andar sù le poſte.*

اولاك *ūlāke. s. pron. demonſt. fæm. pl. a* شاك *ṯāke.* Hæ, iſtæ, illæ. *Gol.*

آولامق *āwlamak. v. V.* صيد *ſaid. s.* Venari, aucupari. ¶ قوش آولامق *kuſ āwlamak.* Aucupari. *Cacciar uccelli.* بالق آولامق *balyk āwlamak.* Piſcari. *Peſcare.* اغزدن سغر آولامق *aghyzdan ſakyz āwlamak.* Expiſcari ab aliquo arcana. *Peſcare il ſecreto di alcuno.*

اولاموز *ulamur. v. n. ſ.* Tilia, *pro* اوغلاموز

اولان *olan. v. part. præſ.* Exiſtens, qui eſt.

اولايك *ulāike. s. pron. demonſt. maſc. a* ذاك *ḏāke.* Hi, iſti, illi. *Gol.*

اولايلكي *ulāilike. s. pron. demonſt. pl. a* ذلك *ḏalike.* Hi, iſti. *Gol.*

اولب *ūleb. s. nom. prop.* Nom. loci in Andaluſia. *Gol.*

اولمرمك *ulermek. v. V.* 1) Horrore corripi. 2) Tremere *cutem*, ſeu arrigi crines præ horrore. *Tremar la pelle, arrizzarſi li capelli in teſta, inorridire.*

اوّلجه *ewwelce. s. n. ſ.* Primum principium. *Gol.*

اولته *olta, vul. wolta. v. n. ſ.* Hamus. *Amo.*

اولته چالمق *olta, wolta ċalmak. v. V. comp.* Obambulare, deambulare. *Paſſeggiare. V.* اولته

اوڭ *uwlig.* p. *n. f.* 1) Scapus, *ſeu* caliculus uvarum. 2) Solanum, & *pec.* baccæ ejus. *Ferh.*

اولچرمك & اولچورمك *ölčürmek.* *v. V.* Metiendum dare. *Far miſurare. Tranſit. ab* اولچمك

اولجك *öleğek.* *v. part. fut.* Moriturus, mortalis. *Moribondo, che ha da morire, mortale.*

اولچك *ölček.* *v. n. f.* Menſura. *Miſura. Tef.* اولچي *Uſit.*

اولچكلك *öleğeklik.* *v. n. f.* Mortalitas. *Mortalità.*

اولچكلك *ölčeklik.* *v. n. f.* Menſurabilitas. *Miſuranento.*

اوڭجه *ewwelğe.* *v. adv. diminu. ab* اوڭ *ewwel.* Paulo prius. *Un poco avanti.* ¶ بر كون اوڭجه *bir gün ewwelğe.* Quantocyus. *i. q.* بر كون اوڭ *bir gün ewel. V.* اوڭ

اولچي *ölči.* *v. n. f.* كيل *Keil.* ع. اندازه *endâze.* *i.* Menſura. *Miſura.*

اولدرجك *öldüreğek.* *v. part. fut.* Occiſurus, lethalis. *Che ha da uccidere, mortale.*

اولدرشمك *öldüriſmek.* *v. V. coop.* 1) Occidere ſe invicem. 2) *n. f.* Cædes. *Amazzarſi l'un l'altro, uccisione.*

اولدرمك *öldürmek.* *v. V.* قتل *kætl.* ع. كشتن *küſten* p. Occidere, vita privare. *Far morire, amazzare.* ¶ الله اولدرمدوكن كسه *allâh öldürmedüğiu kimſe öldürmez, vel öldüremez.* Quem Deus non occidit, nemo occidere poteſt. *i. e.* Nemo abſque permiſſu divino occumbit. *Senza 'l voler di Dio, neſſuno può amazzareun' altro. Prov. Eb.*

اولدرجي *öldürğü.* *v. n. f.* قاتل *Kâtyl.* ع. كشنده *küſende.* p. Occiſor, homicida. *Uccisore, omicida.*

اولدم *öldem.* *v. adv. compoſ.* 1) Tunc. 2) Statim, immediate. *All' ora, ſubito. Eb.*

اولسطيون *olüſtyiün.* ع. *n. f. ex græco.* Holoſtium. *Oloſtio, ſorte d'erba. Gol.*

اولسون *olſun.* *v.* 1) 3. *perſ. optat.* اولا *ola, ſeu ut vul. nola.* *v.* Fiat. 2) *adv.* Libenter. *Fiâ, sì, volontieri.* 3) Age, argo. *i. q.* اوسون *oſün, q. V.*

اولسه اولور *olſæ olur.* *v. in comp.* Non eſt abs re, fieri poteſt. *Non è impoſſibile, può eſſere.*

اولشترمق *ülaſtürmak.* *v. V. tranſ.* Perducere. *V.* اولاشترمق

اولشترمك *ülaſtürmek.* *v. V.* توزيع *tewzîʿ.* ع. Diſtribuere, elargiri. *Diſtribuire, dividere, diſpenſare, far parte.*

اولشتري *ulaſtüry.* *v. adv.* Conſecutive, de manu in manum. *Conſecutivamente, di mano in mano, continuamente.*

اولشق *ulaſik.* *v. adj.* Contiguus. *Contiguo, attaccato.*

اولشقلق *ulaſiklyk.* *v. n. f.* 1) Contiguitas. 2) Conjunctio. 3) Amicitia. *Contiguità, congionzione, amicizia. Tef.*

اولشمق *ulaſmak.* *v. V.* Cootingere. *V.* اولاشمق

اولشمك *ülêſmek.* *v. V.* Diſtribui, dividi. *Neutro-paſſivum ſuperioris* اولشترمك

اول عنصر *ewwel ênsar.* p. *n. f. compoſ.* Terra, pulvis *quaſi* primum elementum. *Ferh.*

اولغو *ulğha.* *v. n. f.* Alveus, canalis. *Tef.*

اولڤ *ewlæk.* ع. 1) *n. f.* جنون *ğiünün.* ع. Infania, mentis alienatio. *Pazzia, ſmania.* 2) *part. i. q.* مجنون *meğnün.* ع. Mente captus, inſanus. *Pazzo, furioſo. W'an.*

اولف & اولوف *oluk, uluk.* *v. n. f.* Canalis, alveus. *Acquadotto, canale.*

اولڤ *ulak.* *v. n. f.* Curſor. *Scribe, & V.* اولاف

اولقدر *ölkadar.* *v. adv.* Tantum, quantum. *V.* اوقدر

اولك *ewlek.* *v. n. f.* Sulcus. *Solco.*

اولك كورى *ölün-körī.* *v. n. f. comp.* 1) كوزى اوجاف دمرى *oğıak demry.* *v.* Crateuterion. *Capifuoco.* 2) Formula objurgandi trivialis; *cui reſpondetur:* كورك دپدسي *Körüntépeſi. An.*

اولكر *ölker.* *v. n. f.* پروين *perwîn.* p. Pleiades. *Pleiadi, la chioccia, & ciocca.*

اولكون *olkun.* *v. nom. prop.* Olchinium, ulcinium. *Dulcigno. Urbs Albaniæ, in confinibus Dalmatiæ, verſus ſinum Venetum, a pyratis habitata.*

اولكه *ölke.* *v. n. f.* Ditio, poſſeſſiones. *Dominio, terre. Ik.*

اولكه *pro* اول كه *olki.* *v. pron. demonſtr. compoſ.* Is, qui. ¶ اولكه مقدور بشردر *olkî mæktüri beſerdür.* Quantum humanitus poſſibile eſt. *Quanto umanamente è poſſibile. Ll.*

اوڭلكي *ewwelkī.* *v.* اوڭ *ewwel.* *v. num. ordin.* Primus. *Il primo.* ¶ اوڭلكي حالار *ewwelkî hâller.* Priora. *Le prime coſe, il primo ſtato, li primi tempi.*

اولم *ewlem.* ع. *partic. interrogandi comp.* Annon? *Gol.*

اولم *ölüm.* *v. n. f.* موت *mewt.* ع. مرگ *merg.* p. Mors, lethum. *Morte.*

اولمامّا *ewlemmā.* ع. *partic. interrogandi comp.* An nondum? *Gol.*

اولماز *olmaz.* *v.* 3. *perſ. præſ. vel fut. negat.* Non erit, non poteſt eſſe. *Che non può eſſere.*

اولمز *ölmez*. ت. 1) 3. *perf. præſ. vel fut. negat.* Non morietur. 2) *adj.* Immortalis. *Non morirà, che non è per morire, immortale.* ¶ اولر دكن اولمز *ölmez diken*. Myrtus, myrtillus. *Mirto. An.*

اولمش *olmiſ*. ت. *part. paſſ.* 1) Factus. 2) Maturus. *Fatto, maturo.* ¶ اولمش قضه *olmiſ kyſſæ*. Res acta, præterita. *Coſa fatta, paſſata, arrivata.*

اولمش *ölmiſ*. ت. *part. paſſ.* Mortuus.

اولمش *öwulmiſ*. ت. *part. paſſ.* Defricatus.

آولامق *āwlamak*. ت. *V.* Venari, *ſcribe melius* آولامق *V.*

اولمق *olmak*. ت. *V. auxil.* بودن *buden* p. 1) Eſſe, fieri. 2) Habere. 3) Matureſcere. *Eſſere, avere, farſi maturo.*

اولمق *ulumak*, & *wulumak*. ت. *V.* زنويدن *ẓinüjüden*. p. 1) Ululare *canem*. 2) Rugire *leonem. Urlare, rugghiare, ruggire.*

اولمقوله & اولمقوله *ol mæküle*. ت. *adv. comp.* Ejuſmodi, & illo modo. *Ik.*

اولمك *ölmek*. ت. *V.* وفات *wefāt*. ع. مردن *mürden*. p. Mori. *Morire, paſſar all' altra vita.*

اولمليو *ölmelü*. ت. *part. fut. ab* اولمك *ölmek*, Moriturus. *Che ha da morire, che ſta per morire.*

اولمليو *ölümlü*. ت. *adj.* Mortalis, morti obnoxius. *Mortale, ſoggetto alla morte.*

اولمش *olmamiſ*. ت. 1) *part. præt. negat.* Quod non fuit, aut factum eſt. 2) *adj.* Immaturus.

اولمق *olmamak*. ت. *V. negat.* Non eſſe, non fieri. *V. Gramm.* ¶ اولمه اولمه *olmaiaki*. Abſit, cave. *Non fia che, ſta in cervello di non fare. Eb.* اولمه الّا خير اولا *olmaio illà ehæirolo*. Non fiat niſi bonum. *Eb.*

اولن *olan*. ت. *part. præſ. ab* اولمق Exiſtens. *V.* اولان

اولن *ölen*. ت. 1) *part. præſ. ab* اولمك *ölmek*. Morieos. 2) *part. paſſ.* Mortuus. *Che muore, & morto.*

اولنج *ewlenǧ*. p. *n. ſ. i. q.* اورنك *ewrenk*. p. 1) Intellectus, & cognitio. 2) Excellentia, & ornamentum. 3) Fraus, dolus. 4) Hilaritas. 5) Victus, vitæ conſuetudo. 6) *i. q.* اوڑنج *ewrenǧ*. p. Uvæ. 7) Dormitorium. *Ferh.*

اولنج *ulenǧ*, & *uwilinǧ*. p. 1) Scapus, ſeu calículus *uvarum. Ferh.* 2) Baccæ *uvarum. Caſt.*

اولنجه *ölinǧe*. ت. *adv.* Donec moriatur, ad mortem uſque. *Sin olla morte, in vita.*

اولندرمك *ewlendürmek*. ت. *V. trans.* تزويج *tezwiǧ*. ع. Maritare, elocare. *Maritare, occaſare.*

اولنمق *olunmak*. ت. *V. paſſ.* Fieri. *Eſſer fatto.*

اولنمك *ewlenmek*. ت. *V.* تزوّج *tezewwuǧ*. ع. 1) Nubere. 2) Uxorem ducere. *Maritarſi, ammogliarſi.*

اولنمش *ewlenmemiſ*. ت. *part. præt. neg.* Innuptus, cœlebs. *Non maritato, giovine.*

اولو *awlu*. ت. *n. ſ. pro* اولي *awli*, & حولي *hæwli*. Area. *Cortile. Teſ. V. infra* اولي

اولو *ewlü*, & اولي *ewli*. ت. 1) *adj.* Habens domum. *Che ha caſa.* 2) *uſit.* Conjugatus. 3) Domeſticus. *Maritato, accaſato, di caſa.* ¶ ايكي اولو *iki ewlü*. Bigamus. *Bigamo, di due mogli.* چوغي اولو اونه قاچوب *ćioghy ewlü ewine kaćiip* Plerique fugientes quiſque ad ſuam domum. *Fuggendo la maggior parte ogn'uno à caſa ſua. Eb.*

اولو *ölü*. ت. *adj.* Mortuus, defunctus. *Morto.* ¶ اولوسي *ölüſi*. Cadaver *ejus. Il corpo morto, il cadavere.* عثمان اوغلنك اولوسندن بويله قاچمق درسي كلمش اولسه *ûſman oghlynün ölüſinden böjle kaćiǧiak dirisi gelmiſ olſæ ne ćiāre ideridün-we ne iola gideridün.* Siquidem a filio ottomani mortuo ita fugis, ſi vivus veniſſet, quid rei egeres, aut quo tendem fugeres? *Se in queſta guiſa fuggi da un figliuolo ottomano morto, ſevi foſſe venuto il vivo, che coſa fareſti, e dove fuggireſti Br.*

اولو *ulu*. ت. *adj.* بزرك *büzürk*. p. Grandis, magnus, eximius. *Grande.* ¶ اولو دوستمز *ulu doſtümüz*. Magnus amicus noſter. *q. reverentiæ ergo ſic vocant principes Chriſtianos. Il nôſtro grande amico. Ll.* ايكي اولو پادشاه *iki ulu pādiſāh*. Ambo magni principes. *Li duoi, ò ambi li grandi, ò potentiſſimi prencipi. Ll.* اولو يول *u u jol*. Via regia. *Strada maeſtro.*

اولو & اولوا *ulu* & اولي *uli*. ت. 1) *pl. carens ſing.* Præditi, poſſeſſores, domini. *Signori.* 2) *ſing. irreg.* Præditus, poſſeſſor. *Signore, poſſeſſore, dotato.* ¶ اولو الابصار *uluül-ebsār*. Oculis præditi, perſpicares, *aut in ſing.* prudentiſſimus. اولو الاستبصار *uluül-iſtibsār*. *Idem*, & Duces viæ fidelium. *Li prudenti, perſpicaci, e principali trà fedeli.*

اولوالامر *uluül-emr*. ت. *n. ſ. compoſ.* 1) دين الجمده جرى باشيلرى *din idinde ćeri baſileri*. ت. Duces ſupremi exercitus Mohammedani. *Capi, ò capo dell' eſſereito, generale. Teſ.* 2) عالملر و فقهلر *ālimler, we fækjhler*. ت. Doctoree legis. *Li dotti, o Dottori della*

della legge. 3) خليفه‌لر ,*chælifeler*, *begler.* t. Reges, & principes. *Rè, imperatori, prencipi. Tef.*

اولو اكطريڤ *uluūt-tærĵk.* t. *n. f. compoſ.* Præpoſiti, præſules. *Prepoſiti, generali, miniſtri d'ordini de' religioſi.*

اولو اكعرم *ululūl-ĕzm.* t. *n. f. compoſ.* Coryphæi, præſides. *Capi d'impreſe. Tef.*

اولو باد *ulūbād.* t. *n. f. comp.* 1) Nomen fluvii in Aſia minore, *quem Turci a vehementi vento nomen habere referunt, veteres* Rhyndacum *appellaſſe videntur.* 2) Nomen opidi Anatoliæ *græcis olim* Lopadium. *Leunc.*

اولوجه *uluğe.* t. *compar.* 1) Paulo major. 2) *uſit.* Superior. *Alquanto maggiore, ſuperiore.* ¶ اولوجه‌لرى *uluğeleri.* Eorum ſuperiores. *Li loro ſuperiori.*

اولوجه‌له t. *adv. pro* اول وجه‌له *ol weğhile.* t. Sic, eo modo. *Ll. V.* وجه

اولور *olur.* t. 3. *perſ. præſ. & fut.* 1) Erit, fiet. 2) Poteſt eſſe, fieri. ¶ كتمك اولورمى *gitmek ölurmi.* Decetne, poteſtne iri? *Si può andare?*

اولز اولور *olur olmaz.* t. *adj. comp.* Ineptus, oullius fundamenti. *Coſa dà niente, frivola.* ¶ اولور اولز احوال طرفنده اشعار اولنمشدر *olur olmaz ahwāl tærafümüzde isār olunmamiſtür.* Non ſignificatæ ſunt nobis res frivolæ. *Non ci ſi fà ſapere coſa mal fondata.*

اولورق *ulurak.* t. *compar.* Major. *Più grande.*

اولوس *olus.* p. *n. f. i. q.* خلق *chulk.* Natura, indoles. *Vox caghataica. Ferh.*

اولوغ *ulugh.* tur. *adj.* Magnus, eximius. *Grande, potente, ò potentiſſimo. Ll. pro turc:* اولو

اولوف *o* & *uluk.* t. *n. f.* Canalis. *V.* اولق

اولوقت *pro* اول وقت *olwækt.* t. *adv. comp.* 1) Tunc, tuoc temporis. 2) Illico. *Allora, immantinente.*

اولولق *ululyk.* t. *n. f.* Magnitudo, magnificentia. *Grandezza.*

اولولك *ewlülik.* t. *n. f.* Matrimonium, ſtatus conjugalis. *Stato di matrimonio, l'eſſer accaſato.*

اولولمق *ululamak.* t. *V.* تعظيم *taʿzĭm.* a. 1) Magnificare. 2) Honorare. *Magnificare, onorare.*

اولولنمق *ululanmak.* t. *V, paſſ.* 1) Magnum fieri, magnificari. *Ingrandirſi, eſſer eſſaltato.* 2) Superbire, gloriari. *Far del grande. Tef.*

اولوم *ölüm.* t. *n. f.* Mors. *V.* اولم

اولومق *ulumak.* t. *V.* Ululare. *V.* اولمق

اولون *ewlewne.* a. *n. f. pl. ab* اولى *ewlā.* Potiores, aptiores, digniores. *Wan.* ¶ ما اولونهم لمعروف *mā ewlewnehüm lilmaʿrūf.* Quam beneficentiſſimi ſunt, quam maxime ſtudioſi benemerendi.

اوّلون *ewwelüne.* a. *num. ord. pl. ab* اوّل *ewwel.* Primi. *Wan.*

اولوتت *ülüvījet.* a. *n. f.* Majoritas, præcellentia. ¶ بطريق اولويّت *betærĵkÿ uluwījet.* Jure majoritatis. *Per dritta di maggioranza. Ik.*

اولة *āwle, āwile.* p. *n. f. i. q.* آبله *ābile.* 1) Variolæ. 2) Puſtula, 3) Furunculus, exanthema *quodvis in cute prodiens. Ferh.* 4) Falco leporarius, aquila. *Caſt.*

اوله *ewle,* & *üle* p. *n. f.* 1) *i. q. præcedens.* 2) Aquila. *Ferh.* 3) Animal, brutum. *Caſt.*

اولى *awli.* t. *n. f.* Impluvium, area. *Cortile.*

اولى *ewlā.* a. *compar.* II. انفع *enfaʿ.* Melior, præſtantior. *Ll. V.* اولا ¶ اولى بو دركه *ewlā bu dür ki.* Optimum factu hoc eſt, ut, *vel* quod. *Il meglio è, che. Ll.*

اولى *ewli.* t. *adj.* Conjugatus. *V.* اولو

اولى *ula.* a. *num. ord. fem. ab* اوّل *ewwel.* Prima. *Prima.* ¶ درجه‌ى اولى *dereğei ulā.* Primus gradus. *Il primo grado. Ik.*

اولى *öli.* t. *adj.* Mortuus *pro* اولو

اولى *uli.* a. t) *pl. corens alias ſing.* اولو *vel* اولوا *ulu.* a. Præditi. 2) *ſing. irreg.* Præditus. ¶ اولى الابصار *ulūl-ebsār.* Perſpicax, prudens. *Ik. Ah.* اعتبار اولى بازار *bazāri* ʿ*tibāri ulūl-ebsārde.* In foro æſtimationis perſpicacium virorum. اولى الالباب *Appreſſo li ſavj, prudenti. Sa. ulūl-elbāb, i. q.* اصحاب الباب *aſhābi el-bāb.* Docti; periti. اولى النّهى *ulūn-nühā.* Intelligenn'a præditus. *Intelligente, ſavio. Ik. de Mohammede.*

اولیا *ewlijā.* a. *n. f. pl. a* ولى *weli.* Amici *Dei*, ſancti. *Santi.*

اولیا *ewlijā.* a. *part. pl. a* والى *wāli.* Præfecti, præſides provinciarum, miniſtri regii. ¶ اولیای دولت *ewlijai dewlet.* Miniſtri regii, & domini, principes. *Miniſtri di ſtato, ſignori, prencipi.*

اولیّت *ewwelijet.* a. *n. f.* Primatus, prioritas. *Gol.*

اولیجه *uliğe.* t. *compar.* Major, ſuperior. ¶ اولیجه‌لرينك سوزنى طلسوتمبوب *uliğelerinin sözini tutmajüp.* Non obſervantes verba ſuorum ſuperiorum. *Non oſſervando gli ordini delli loro ſuperiori. Ll.*

اولیجى *öliği* t. *n. f.* Moriens, mortalis. *Che muore, mortale.*

اولیرا *ūlirā*, & اولیذا *ūlīẓā*. s. *n. f. ex græco.* Olyra, *alias Arabiæ felicis incolis* كنيب *Renib. Gol.*

اولیقوس *ulīkos*. s. *pro* ست اوبولوس *ſitte ūbūlos.* Sex oboli. *Gol.*

اولیك *ūlcike*. s. *pron. demon. comp.* Illi, illæ. *Wan.*

اولیكلمش *olygelmiſ* & اولیكلمش *olagelmiſ*, *vul.* اولیكن *olygelen*. v. *part. comp.* Conſuetus, ſolitus. *Solito, ordinario.*

اولیكلمش *olygelmemiſ*, v. *part. negat. comp.* Inſolitus, extraordinarius. *Inſolito, ſtraordinario.*

اولیكلمك *olygelmek*, *vul.* اولیكلمك *olagelmek*. v. *V. comp.* Solere, conſuetum eſſe. *Eſſer ordinario,* & *uſitato.* ¶ اولیكلدوكی اوزره *oly geldūgi ūzre.* Juxta conſuetum eb antiquo, prout uſuvenit. *Conforme il' prattcato anticamente, conforme l' uſo.* قدیدن اولیكلمش ایكن *kadimden olygelmiſ iken.* Cum eb antiquo id conſuetum ſit, eut fuerit. *Sendo ciò dal tempo antico pratticato, uſato. Ll.*

اولیل *ūlīl*. s. *n. f.* Nomen Salinarum *in extrema Lybia. Gol.*

اوّلین *ewwelin*. s. *num. ord. pl. obliq. ab* اوّل *ewwel.* Priores, primi. *Li primi.* ¶ اوّلین و آخرین *ewwelinū āchyrin.* Antiqui & moderni, primi & noviſſimi. *Li primi, e li ultimi, gli antichi, e li moderni. Sæ.* حواب اوّلین ایله *ğewābī ewwelin ile.* Cum priori reſponſo, ut prius. *Con la riſpoſta di prima. Ik.*

اوماج *ūmāğ*. p. *n. f.* اوف نشانی *ok niſāni*. v. Meta, ſcopus. *Segno, berſaglio.*

اوماج آشی *omāğ aſi*. v. *n. f. fere i. q.* بولاماج *bulamāğ.* Puls. *Panatella.*

اومالی *ūwlimāli*. s. *n. f.* Elæomeli, oleum melleum, *quod in Syria e quodam cortice manat. Gol.*

اومان *ewmān*. p. *n. prop.* Nom. pagi alicujus *in regione* همدان *hamadān, in quo notus eſt.* افیرد الدین اومانی *efirid-din ewmāni. Ferh.*

اومز *omuz*. v. *n. f.* منکب *menkib*. s. دوش *dūſ*. p. Humerus, ſcepulæ. *Omero, ſpalla.* ¶ بنی اومزلرنده کوتردیلر *beni omuzlerinde goturdiler.* Me humeris ſuis geſtarunt. *Mi portarono ſopra le loro ſpalle. Ah.*

اومق *owmak*. v. *V.* Fricare, illinere. *Fregare, ſtropicciare.*

اومق *umak*. v. *V.* Sperare. *Sperare.*

اومید *umid*. v. *n. f.* Spes. *pro uſit.* امید

آون *āwen*. p. *n. i. q.* آونك *āwenk.* Res pendulæ. *Ferh.*

آوین *āwin*. s. *part.* 1) Commode ſe habens. 2) Tranquillus *vir. Gol.*

اون *ewn*. s. *V. act.* [1. F.] 1) Commode ſe habere. 2) Quietum eſſe. *Wan.*

اون *ewn*. s. *n. f.* 1) Commoditas. 2) Quies, tranquillitas. 3) Lenitas, comitas. 4) Inceſſus placidus. 5) *i. q.* عدل *ʒdl.* Quod rei alteri ed faciendum æquilibrium reſpondet. 6) *pec.* Pars altera, ſeu latus alterum *oneris, vel hippoperæ. Gol.*

اون *ōn*. v. *n. f.* آواز *āwāz*. p. Vox. *Voce.* ¶ اون *ūn*, & اون *ūn* v. Vagire. *Vagire. An.* ایت اونی کیبی *it ōni kibi.* Inſtar latratus canis. *Come la voce, l' urlo d' un cane. Ah.*

اون *on*. v. *num. card.* عشر *āſere* s. ده *deh* p. Decem. *Dieci,* ¶ اون بر اون ایکی *on bir, on iki.* Undeçim, duodecim. *Undeci, dudeci.* اون بر *onbirer.* Undeni. *A undeci, undeci per parte.* بر اونده *onde bir.* Decima, unum ex decem. *Uno per dieci, o dieci per cento.* بر آلتی اونده *onde bir ālmak.* Decimare, eccipere ex decem unum. *Decimare, prender la decima.* اون ایکیلك *on ikilik*, *vul.* توجت *tuǧet.* Duodena. *Una dozzena. Et* ducetus continens 12. aureos, vel aliquid aliud ſimile. *Un pezzo di dodeci un gheri, vaſo di* 12. *miſure.* اون بشلك *on beſlik.* Quindeca. اون باشی *on baſi.* Decurio. *Caporale, decurione, capo di dieci perſone.*

اون *ūn*. v. *n. f.* دقیق *dakīk*. s. آرد *ard* p. Farina. *Farina.*

اوّن *ūwūn*. v. *n. f. pl. ab* اوان *ūwān.* Porticus penſiles. *Wan.*

اوندیا *unādīja*. s. *n. f.* Cucumis aſininus, *vel* ſuccus ejus. *Gol.*

اونار *ewnār*. p. *n. f.* 1) Odor, fregrantia. 2) Dormitio. *Caſt.*

آوینه *āwineh*. s. *n. f* 1) *pl. ab* اوان *ewān.* Tempora. 2) *ſing. carens.* Teſtudines *animalia. Wan.*

آوینه *āwineten*. s. *adv.* Sæpius. *Sovente.*

اونتمغن *unutghan*. v. *adj.* Obliviоſus. *Scordevole, ſmemorato.*

اونوتمق *unutmak*. v. *V.* نسیان *niſſan*. s. Obliviſci. *Scordarſi, dimenticarſi.* ¶ کندولرین اونتمشلر *gendülerin unutmiſler.* Sui ſuot obliti. *Si ſono ſcordati di loro medeſimi. Ah.*

اونتمقلق *unutmaklik*. v. *n. f.* Oblivio. *Scordanza, oblio.*

اونغ *ūwenğ*. p. *n. f.* Amicitiæ, familiarites. *Amicizia, famigliarità. Ferh.*

اولد *āwend*, & *ewend*. p. *n. f.* 1) *i. q.* حجب *hūğet.* s. Demonſtratio, probatio evidens. 2) Funis, *cui appenduntur uvæ, vel in quo expanduntur veſtes.* 3) Ves *pec.*

Fictile.

Fictile. 4) Thronus. 5) Pulvinar, cervical. 6) Latrunculorum lusus. 7) Initium, principium. ✧ 8) Clava lusoria. *Ferh.*

اوندلش *unudulmiş.* t. *part. paſſ.* Oblivioni traditus. *Scordato, dimenticato.*

اوندلمق *unudulmak.* t. *V. paſſ.* منسي *mensī.* a. Venire in oblivionem. *Eſſer dimenticato.*

اوندە *ondā.* t. *adv.* Ibi, *pro* انده

اوندجي *unudiğı.* t. *adj.* Obliviosus. *Scordevole, chi ſi ſcorda.*

آوندك *āwenk*, & *awenğ.* p. *n. f.* اصبه *aſma* اصطش نسنه *aſylniiş neſneş.* t. 1) Uvæ pendulæ. 2) Aliæ res appenſæ. *Vue appeſe per conſervarle.* ¶ ١ آوندك *āwenk* t. Appendere *uvas poſt vindemiam. Appendere l'uve per forle ſeccare, ò conſervarle più tempo. Ah. V.* هوتك

اونكان *awenğān.* p. *adj.* معلّق *mu-ālłaḳ* a. Pendens, pendulus. *Ferh.*

اونكو *önegü.* t. 1) *adj.* معاند *mu-ānid.* a. Contumax, pertinax. 2) *n. f.* Aemulus. *Contumace, oſtinato, rivale.* 3) *pro* اونكولك *önegülik.* t. Pertinacia. *quod V.*

اونكولشجي *önegüliśći.* t. *n. f.* Competitor. *Competitore.*

اونكو لشمك *önegüliśmek.* t. *V. coop.* Aemulari invicem. *Opporſi l'uno l'altro, concorrere.*

اونكولك *önegülik.* a. *n. f.* 1) Contumacia, pertinacia. 2) Aemulatio. *Oſtinazione, conteſa, rivalità, concorrenza.* ¶ ١ اونكولك *önegülik* a. Contendere, litigare, æmulari. *Contraſtare, opporſi, competere, concorrere.*

اونلامق *unlamak.* t. *V.* Farina conſpergere. *Infarinare.*

اونلق *onlyk.* a. *n. f.* 1) Decuſſis, decima. *Decimo.* 2) *uſit.* Nummus, *aut* alia res decem aſprorum, ducatorum, librarum *ſicut.* ايكيلك *ikilik.* duorum. بشلك quinque. *V. præcedentia & Grammaticam.*

اونلو *önlü.* t. *adj.* Voce prædītus. ¶ ار اونلو عورت *er önlü āwret.* Voce virili prædita mulier. *Donna, che hà voce di uomo. Kyrk.*

اونمق *onmak.* t. *V.* 1) Findere. 2) Expectare. *Aſpettare. An.*

اونمق *onamak.* t. *V.* 1) Optare. 2) Communicare. ¶ بكا اونمزسن *ban a onamazſyn.* Mihi non optas, aut non commodas. *An.*

اونمق & اولمق *melius* اونمق *uwanmak, vul. ufanmak.* t. *V. paſſ.* Comminui, rumpi. *Eſſer ſminuzzato, peſtato, tagliato in pezzetti.* ¶ شيشه شيشه اوندي *śiśe uwándy.* Lagena fracta eſt. *Il fiaſco s'è rotto.*

اونيج *unüğ.* p. *n. f.* Nom. menſis decimi. *Caſt.*

اونجي *oninği.* t. *num. ordi.* عاشر *āśir.* a. دهم *dehüm* p. Decimus. *Decimo.*

اوني *uni.* p. *n. f.* 1) Alica. 2) Polenta. *Caſt.*

اوبيا *uniiā.* p. *n. f.* Succus expreſſus *pec.* muſtum. *Succo moſto. Ferh.*

آونيدن *āwenïden*, & *ewniden.* p. *V.* 1) *i. q.* اوبانيدن *ewbāniden.* Dormitare. *Ferh.* 2) *i. q.* اوتانيدن *ewtāniden.* Sperare. *Caſt.*

آوو *āwaw.* p. *nom. prop.* Nom. urbis *alicujus. Ferh.*

اووا *owa.* t. *n. f.* Planities. *V.* اوا

اووب *ewūb.* a. *part.* Pedes celeriter verſans *camelus. Gol.*

اوود *üwūd.* a. *V. act.* 1) Gravare. 2) Curvum evadere. *Gol.*

اووز *üwez.* t. *n. f.* Sorbum. *V.* اوز & اوس

اوومالي *ewümāli.* a. *n. f. ex græco.* Eleomeli. *V.* اومالي

اوومق *owmak.* t. *V.* Fricare. *V.* اومق

اووي *ewewi.* a. *part.* 1) Corporalis. 2) Miraculoſus. *Gol.*

آوه *āwe, awch.* p. *interjectio dolentis.* Ah, eheu! *Oime.*

آوه *āwwe.* a. اواه *āh wāh.* a. t. *i. q. præced.*

اوه *owa.* t. *n. f.* Planities. *V.* اوا

اوه *ewweh*, & *ewwuh.* p. *interjectio dolentis.* Ah, heu! *Oime! Gol.*

آوها *āwhā.* p. *n. f. plur. loco* آبها *ābhā. mutato* ب *be in* و *wau.* Aquæ. *Ferh.*

اوهاط *ewhāt.* a. *n. f. i. q.* خصومات *chuśūmāt.* Jurgia, lites. *Gol.*

اوهاف *ewhāk.* a. *n. f. pl. a* وهق *wehak:* Funes, & laquei, *quibus eminus capiuntur homines vel pecora.*

اوهام *ewhām.* a. *n. f. pl. a* وهم *wehm.* Opiniones, conjecturæ, dubitationes. *Opinioni, imaginazioni, dubii. Ik.* ¶ نيچون اوهامه و خيالات و سودای خامه دوشرسن *niciün ewhāme chæjālatü ſewdāi chāme düśerſin.* Quare in conjecturas, ſpeculationes, & in vanam incidis melancholiam? *Perche tu entri in penſieri, fantaſie, ò malinconia vana? Eb.* بر باغچه جنت نشان درکه انکا نسبت فرادس جنان محض اوهام وباغ ارم بر قوری نامدر *bir baghčiaï ğennet nišān dürki an-a nißet ferādisi ğinān mæhżż ewhām, we bāghy irem bir kury nām dür.* Hortus paradiſo ſimilis eſt talis, ut reſpectu illius horti terreſtris paradiſi mera ſint phantaſmata, heſperit autem horti pura ſint nomina. *Eb.*

اوهد *ewhed.* a. *n. f. pl.* اواهد *ewāhid.* Dies feriæ primæ, ſeu dies lunæ. *Gol.*

اوهد *ewhūdi.* a. *n. f. pl. a* وهد *wehd.* Terræ depreſſæ. *Gol.*

اوهز *ewhez.* a. *part.* Elegaoti modo incedens. *Gol.*

اوهیة *ewhiet.* ٭. *n. f. pl. a* وهي *wehī.* Rupturæ, fiſſuræ. *Gol.*

اوهیّة *ūhījet.* ٭. *n. f.* 1) Intervallum mootis. 2) Quod a ſummo ejus vertice ad imum vallis proteoditur. *Gol.*

اوي *āwī* & اوي *uwi.* ٭. *part.* Recipiens ſe in hoſpitium, manſionem capiens *vir. Gol.*

اوي *ewj*, *ſeu* اوّي *ijj.* ٭. *V. act.* [2. F.] 1) Se recipere commorandi *vel* quieſcendi ergo. *Wan.* 2) Hoſpitio excipere. 3) Teoeriore affectu propenſum eſſe. 4) Commoveri, coodolere. *Gol.*

اوي *uwi.* p. *partic. indicandi aliquid.* Ecce. *Ecco. Ferh.*

اوي *ewwā.* ٭. *part.* Congregatus. ¶ طير اوي *tęjri ewwa.* Aves ſimul congregatæ. *Wan.*

اوبا *ūjā.* p. *adj.* Ignavus, tardus. *Ferh.*

اوبارمق *ujarmak*, *oiaɣmak*, & اوبارديرمك *ojarywirmek.* ٭. *V. tranſ.* 1) Expergefacere. 2) Accendere. *Suegliare*, & *accendere. pro uſit.* اوياندرمق *ojandürmak.* ¶ چراغ اوبارديلر *ćerāgh ojardiler.* Accenderunt candelam. *Appicciarono, acceſero la candela. Eb.*

اوبالمق *oialamak*, *vel ujalamak*, & اوبالندرمق *ojalandürmak.* ٭. *V.* 1) Differre. 2) Negligere. 3) Ludere, ludificare. *Differire, traſcurare, trattener con menzogne, ò finzioni.* ¶ بوآنه دكين اوباليوب *bu āne degin ujalajūp.* Re in hunc diem dilata, obiſque delufis. *Avendoci fin' ora trattenuti, e deluſi. Eb.*

اوبان *ūjān.* p. *n. f.* 1) Mons. 2) Medius menſis autumni. *Caſt.*

اوبان *ujān.* ٭. *n. f.* Habenæ cum fræno. *Briglia.*

اوياندرمق *ojandürmak.* ٭. *V.* Expergefacere, excitare. *Deſtare, ſuegliare.*

اوبانيق *ojanyk.* ٭. *adj.* بيدار *bidār.* p. Inſomnis, vigil. *Suegliato, che non darme.* ¶ اوبانمق *ojanyk ol.* Vigilem eſſe, vigilare. *Vegliare, eſſer vigilante.*

اوبانيقلق *ojanyklyk.* ٭. *n. f.* Vigilantia, ſtatus vigilantis. *Vegghia, il vegliare.* ¶ چوق اوبانيقلق *ćiok ojanyklyk.* Nimia vigilantia, inſomnia. *Il troppa vegliare. Sed melius* اوبقوسزلق

اوبانطلمق *ujanlamak.* ٭. *V.* تلجيم *telǧīm.* ٭. Frænare, habenas iojicere. *Metter la briglia.*

اوبانش *ojanmiſ.* ٭. *part. paſſ.* Expergefactus. *Suegliato.*

اوبانمق *ojanmak.* ٭. *V.* 1) Expergiſcere, excitari. 2) Accendi. *Suegliarſi, deſtarſi.*

اوبانو *ojanū.* ٭. *adj.* Expergefactus. ¶ اوبانو كلمك *ojanū gelmek.* Experge fieri. *Suegliarſi.*

اوبيان *ujbān.* ٭. *nom. prop.* Neſolium. *urbs in Hungaria. Una delle miniere d'Ungaria.*

اوبة *ūujet*, & *contracte* ايّة *ijjet.* ٭. *V. act.* [2. F.] Teneriore affectu commoveri, condolere. *Wan.*

اوبتمق *ujutmak.* ٭. *V. tranſ.* 1) Sopire, ſomoum conciliare. 2) Sinere dormire. *Addormentare*, & *laſciar dormire.*

اوبجي *ujiǧi.* ٭. *n. f.* Sequax, imitator.

آوبختن *āwjchten.* p. *V.* اصمق *aſmak.* ٭. 1) Peodere. 2) Suſpendere, appendere. *Ferh.* 3) Prehenſa re aliqua ei adhærere. ¶ دل آوبختن *dil āwjchten.* Cor capere, & *q.* ſuſpenſum tenere. *V.* دل آوبز & آوبخته *āwjchte.* p. *part. paſſ.* اصلمش *aſylmiſ* صرغنمش *ſarkynmiſ.* ٭. 1) Appenſus. 2) Pendens. 3) Peodulus, penſilis. *Appeſo, appiccato, ſoſpeſo, pendente. Ferh.* ¶ آوبخته اول *āwjchte ol.* Appendi, pendere. *Eſſer appeſo, ſoſpeſo, pendere, dipendere.* گردنه آوبخته *ǧerdene āwjchte.* Collo appenſus. *Attacato al collo. Ik.*

اوبخو *uiuchu.* ٭. *n. f.* Somnus. *Sonna. V.* اوبقو ¶ اوبخودن خورلمق *ujuchude chorlamak.* In ſomno ronchos trahere. *Roncheggiare.* ناز يماز اوبخوسي *nāz jāz uiuchuſy.* Somnus otii, & æſtatis. *Sonno di delizie, ò per delicatezza, & ſonno d'eſtate. Ah.*

اويد *ewid.* ٭. *n. f. i. q.* ازيز *ezīz.* Murmur, & ſtrepitus hominum. *Gol.*

اوددرمق *ujdürmak.* ٭. *V. tranſ.* 1) Similem, parem reddere. 2) Facere, ut quis alium imitetur. 3) Trahere poſt ſe. 4) Aequare. *Parregiare, e far ubbidire, far ſeguire, far imitare.*

آويدن *āwīden.* p. *V.* Torquere, & fatigare. *Ferh.*

اويرمق *o*, *vel ujarmak.* ٭. *V.* Excitare. *V.* اوبارمق

آويز *āwīz.* p. 1) *imp.* Appende *in & extra compoſit.* 2) *n. f.* Res appenſa, pendula. 3) Locus, ubi quid ſuſpenditur. 4) Uncus *pec.* e quo ſoſpenduntur *carnes*, & *ſimilia. Coſa appeſa, pendente, oncino, rampicone. Ferh.* ¶ آويز كوش *āwīzī güſ.* Inauris. آويز كوش و زيور كردن هوش اولغه سزاوار *āwīzī güſ we ziwerī gerdenī hūſ olmaghe ſezāwar.* Dignum quod inauris inſtar appendatur ad aures, ac tanquam monile collum intellectus exornet, *h. e.* maxime æſtimandum, memorabile. *Coſa degna d' eſſer ſtimata & apprezzata da ogni intelligente. Sa.* كوشت

آويز

اوجز *küst āwīz.* Uocus ad ſuſpendendas carnes *ſeu* ipſæ carnes appenſæ, & *hinc* macellum. *Luogo, e rampicone, dove ſi attacca la carne. Caſt.* سخت اوجز *tīšel ſæcht āwīz.* Malleus ferreus roſtro, *ſeu* unco duro præditus. *Martello d' arme forte di punta. Ik.*

اوبز & اوبوز *ujuz.* ٤. *n. ſ.* جرب *gereb.* ٥. *ger.* ٢. Scabies. *Rogna.* ¶ طتلو اوبز *tatlü ujuz.* Sacer ignis. فرنك اوبزي *frenk ujuzi*, & فرنك زحمتي *frenk zæhmeti.* Lues veneree. *Mal franceſe.* چكه اوبزي *č n-e ujuzi* Mentagra. *Mentagra.*

اوبزان *āwīzān.* ٢. *n. ſ. pl. ab* اوبز *āwīz.* Res appenſæ, ſuſpenſæ ¶ اوبزان *āwīzān* ٥. Appendi, affigi.

اوبزانيدن *āwīzāniden.* ٢. *V. tranſ. ab* اوبزيدن *āwīzīden.* Suſpendere, appendere. *Caſt.*

اوبزش *āwīzīš.* ٢. *n. ſ.* اصلش *aſylīš.* ٤. Appenſio. ¶ اوبزش سوش *āwīzīši güs.* Quod ab aure pender monile, inauris. *Pendente, orecchino.*

اوبزكن *āwīzgen*, & اوبزكن *āwīgen.* ٢. *adj. compoſ.* 1) Appenſa, *vel* adhærens *rei res.* 2) Præſtitutus, ſcortum agens *puer. Ferh.*

اوبزه *āwīze*, & اوبزه *āwīſe.* ٢. 1) *part.* Appenſus, pendulus. 2) *n. ſ.* Inauris. *Orecchino. Ferh.* 3) Lobus auris. 4) Excreſcentia, *quæ pendent ad ramos popu'i. Caſt.*

اوبزيبند *āwīzebend.* ٢. *n. ſ. comp.* Inauris. *Orecchino. Ferh.*

اوبزيدن *āwīziden.* ٢. *V.* 1) Pendere. 2) Suſpendere. 3) Adhærere *rei. Ferh.*

اوبس *uwejs.* ٤. *n. ſ. i. q.* اوس *ewes.* 1) Lupus. *Wan.* 2) Nom. viri. *Gol.*

اويس *uweja.* ٢. 1) *nom. prop.* Magni ſancti *alicujus Mohammedanici.* 2) *nom. prop.* سلطان اويس *ſultān uweja, qui fuit contemporaneus Salamoni.* 3) *n. ſ.* Lupus. *Ferh.*

اوبش *āwīš.* ٢. *n. ſ.* 1) معتر *fæ'ter.* ٤. Origani ſpecies, ſatureia. *Ferh.* 2) Amaracum, *cujus magna copia provenit in monte Cypri.* 3) Abrotanum odoratum. 4) Serpillum. 5) Herba ſponſi. *Caſt.*

اوبشترمك *ujuſtürmak.* ٤. *V. tranſ.* Sopire, torporem inducere. *Addormentare.*

اوبشتن *āwīšten.* ٢. *n. ſ.* سعتر *fæ'ter.* ٤. Thymbra, origanum. *Ferh.*

اوبشم *āwīšem.* ٢. *n. ſ. i. q.* اوبش *āwīš.* Species origani. *Caſt. V.* اوبش

اوبشمك *ujuſmak.* ٤. *V.* Torpeſcere, ſtupere *membrum. Addormentarſi.*

اوبشن *āwīšen*, & اوبشه *āwīše.* ٢. *n. ſ. i. q.* اوبش *āwīš.* Species origani. *Ferh. V.* اوبش

اوبك *ujik.* ٤. *n. ſ.* 1) Colliculus. 2) Humus egeſta. *Collina, montone di terra.*

اوبك *ujyk.* ٢. *n. ſ. i. q.* خرچاره *charčiāre.* ٢. Caput aſininum, *quod ſupra ſtipitem in horto ponunt.*

اوبقجي *ujukuğı.* ٤. *adj.* Somnolentus. *V.* ايقوجي

اوبقلمق *ujuklamak.* ٤. *V.* 1) Dormitare. 2) *i. q.* اويقمق *ujumak.* Dormire.

اوبقو *ujuku.* ٤. *n. ſ.* نوم *newm* ٤. خواب *chāb* ٢. Somnus. *Sonno.* ¶ اوبقوم وار *ujukum war.* Dormiturio. *Hò ſonno.* اوبقوبه دويمك *ujukuie doimak.* Somno ſe explere. *Dormir à ſufficienza.* ايقومق وارمق *ujukuje warmak.* Obdormire. *Addormentarſi.* طاتلو اوبقوده *tatlü ujukude iken.* Suavi ſopitus ſomno. *Suavemente dormendo.* ابو اوبقو چالدك *ejü ujuku čialdün.* Egregie dormiviſti. *Tu hai tirato un buon ſonno.*

اوبقوجي *ujukuği.* ٤. *adj.* Somnolentus, ſomniculoſus. *Dormiglione.*

اوبقوسز *ujukuſyz.* ٤. *adj.* Vigil, inſomnis. *Che vegglia, che non dorme.*

اوبقوسزلق *ujukuſyzlyk.* ٤. *n. ſ.* Inſomnia, nimia vigilie. *Il troppo vegghiare, il non dormire.*

اوبك *üweik.* ٤. *n. ſ.* Palumbus, *pro* اوكيك

اوبكلمك *öjkelenmek.* ٤. *V. paſſ.* Iraſci. *Vide* اوكلنمك

اوبكن *öjken.* ٤. *n. ſ.* Pulmo. *Polmone. An.* اوبكنمك *öjkürmek.* ٤. *V.* اقتدا *yktidā.* ٤. Imitari, imitatione exprimere. *Contrafare.*

اوبكه *öjke.* ٤. *n. ſ.* Ira. *V.* اوكه ¶ اوبكه سندن *öjkeſinden.* Præ ira. *Dalla colera. Eb.*

اوبل *uwejl.* ٤. *n. ſ. dimin. ab* آل *āl.* Parvus populus. *V.* آل

اوبلق *ujluk.* ٤. *n. ſ.* Coxendix, femur. *Coſcia.*

اوبله *öjle.* ٤. *adv.* 1) Ita, ſic. 2) Adeo. *Così, talmente.* ¶ اوبله‌مي *öjlemi.* Siccine, nonne? *Così?* اوبله ايسه معقول دكلدر *öjle iſe mæ'kūl degüldür.* Si ita eſt, minime convenit. *Se ciò così è, non è punto ragionevole, non ſtà bene.*

اوبله *öjle.* ٤. *n. ſ.* Meridies. *Mezzo dì* ¶ اوبله زماني *öjle zemānı.* Tempus meridianum. *Ora di mezzo giorno.* اوبله‌دن صكره *öjleden ſon-ra.* A meridie. *Doppo mezzo giorno, doppo pranzo.* اوبله ماجسن *öjle*

mangiafin, & اويلين ماچه يك *öjlein mangiæ iemek*. Prandere, prandium ſumere. *Pranzare*, *deſinare*.

اويلەلك يول *öilelik jol*. ſ. *n. f. comp.* Iter, quod confici poteſt a diluculo ad meridiem. *Mezza giornata*. *Sæ.*

اويماجي *oimagi*. ſ. *n. f.* Sculptor. *Scultore.*

اوەجك *uwejjemet*. ſ. *n. f. dimin. ab* اوەجه *ejjmet*. Imumuli, *ſeu* exiguæ notæ præſules. *Wan.*

اويمق *ojmak*. ſ. *V.* Cælare, ſculpere. *Tagliare*, *ſcolpire*. ¶ قفاكيوكن اويمق *kafā gemügin öjmak*. Calvariam falcula recludere. *Trapanare*. *An.*

اويمق *ujmak*. ſ. & ىمە *n. f.* بوكسك *jukſük*. ſ. Digitale. *Ditale.*

اويمق *ujmak*. ſ. *V.* 1) Imitari. 2) Obedire, conformare ſe. 3) Similem eſſe. *Imitare*, *ſeguire*, *ubbidire*, & *raſſomigliarſi*. ¶ بو انكا اويمز *bu on-a ujmaz*. Hic non eſt illi ſimilis, non quadrat. *Non gli è pare*, *non gli ſtà bene*. حسودك سوزنه اويمكز *hasüdün-sözine ujdün üz*. Verba invidi ſecuti ettis. *Avete aſcoltato un' invidioſo*. *Eb.* امير وزيره و صغير كبيره اويوب *emir wezire we jaghyr Kebire ujüp*. Princeps miniſtrum, parvus magnum imitati. *Il rè imitando il Viſiro ò miniſtro*, & *il piccolo il grande*. *Sæ.*

اويمق *ujumak*. ſ. *V.* نام *nām*. ه. خفتن *chuften*. ſ. Dormire. *Dormire.*

اويملامق *ojmalamak*. ſ. *V. i. q.* اويمق *oimak*. Sculpere.

اويمه ايشي *ojma iſi*. ſ. *n. f. comp*, 1) Sculpturæ opus, ſculptile. 2) Marmoratum, ex gypſo alabaſtrino exſtructum opus. *Opera di ſcoltura*, *e di ſtucco*.

اوين *öiün*. ſ. *n. f.* 1) Refectio. 2) Portio, merces diurna. *Pietanza*, *porzione*, *proviſione*. ¶ اوينى ويردكمي *öinyni wirdünmi*. Dediſti oe ipſi ſuam portionem, aſſignaram proviſioocm? *Gli hai dato la ſua parte*, *ò aſſegnata porzione?* ابكي اوين قهوه *iki öiün kahwe*. Duæ portiones potionis *Cahve* dictæ. *Due porzioni di Caſè.*

اوين *ojun*, *ojin*, *öjün*. ſ. *n. f.* 1) Ludus, luſus. 2) Jocus. 3) Spectaculum. *Giuoco*, *ſpettacolo*. ¶ تقليد اوينى *tæklid oiny*. Comœdia. *Comedia*. كاغد اوينى *Kaghyd oiny*, & قارتاغدى اوينى *kumār Kaghydy oiny*, & قارته اوينى *karta oiny*. Chartarum, chartifoliorum ludus. *Giuoco di carte*. طوپ اوينى *top oiny*. Pilæ ludus. *Giuoco di palla*. شطرنج اوينى *ſætrænğ oiny*. Ludus latruncolorum. *Giuoco di ſcacchi*. طاوله اوينى *tawla oiny*. Ludus ſcruporum. *Giuoco di sbarа-*

glini. اوين اوينمق *oiun oinamak*. Ludere ludum. *Giuocare un giuoco*. اوين آلمق *oiun ālmak*. Ludo vincere. *Guadagnar il giuoco.*

آوينا *āwinā*, *pro* اوينا *ewinjā*. ſ. *n. f.* Succus expreſſus. *Caſt.*

اوينامق *oinatmak*. ſ. *V. tranſ.* Facere ludere. *V* اويندمق

اويناش *ojnāſ*. ſ. *n. f.* 1) Amaſius. 2) *i. q.* اوينشه *ojnaſma*. Concubina.

اويناشمق *oināſmak*. ſ. *V. coop.* Colludere. *V.* اويندشمق

اويمق & اويناق *oinak* ſ. *n. f.* مفصل *mefsyl*. ه. Junctura, articulus digitorum. *Articoli*, *gionture.*

اوينامق *ojnamak*. ſ. Ludere. ¶ بولنده جان و باش اوينامق *jolynde ğiān we baſ ojnamak*. Exponere vitam, animam pro illo. *Eſporre la vita*, *Sæ.* *V.* اويندمق

اوينتمق *ojnatmak*. ſ. *V. tranſ.* 1) Facere aliquem ludere. 2) Movere, agitare.

اوينجي *ojunği*. ſ. *n. f.* Luſor. *Giuocatore.*

آوينمدن *āwinden*. ſ. *V.* 1) Sperare. 2) Dormitare. *Ferh.*

اوينداشمق *oinaſmak*. ſ. *V. coop.* Colludere, jocari ſimul. *Giuocare*, *ſcherzare inſieme.*

اوينشه *oināſma*. ſ. *n. f.* Delicium, concubina, *quaſi* ad colludendum habita. *Donna di partito*, *di traſtullo*. *concubina.*

اوينمق *öinamak*. ſ. *n. f.* تلعت *telæ'ub*. ه. بازيدن *bāzideñ*. ſ. 1) Ludere. 2) Jocari. 3) Saltare. *Giuocare*, *ſcherzare*, *ballare*. 4) *i. q.* دپرنمك *teprenmek*. ſ. Moveri, agitari. 5) Palpitare, trepidare. *Muoverſi*, *eſſer agitato*, *tremare*, *palpitare*. ¶ يورك اويناز *iürek oinar*. Palpitat cor. *Il cuore batte*, *palpita*. گندو جلاز گندو اويناز *gendü ğiaiar*, *gendü ojnar*. Ipſe fides pulſat, ipſe ſaltat. *Egli ſuona*, *egli balla*. اوينيرق *oinaiarak*. Ludendo, inter ludendum. *Giuocando.*

اويوتمق *uiutmak*. ſ. *V.* Sopire. *V.* اويندمق

اويوخو *uiuchu*. ſ. *n. f.* Somnus. *V.* اويقو

اويورتلنمك *öiürtlenmek*. ſ. *V. paſſ.* Secerni, *pro* اوكرتلنمك

اويوز *uiuz*. ſ. 1) *n. f.* Scabies. 2) *adj.* Scabioſus. *Vide* اويز

اويوزلو *uiuzlü*. ſ. *adj.* Scabioſus. *V.* اويوزلو

اويوشمق *uiuſmak*. ſ. *V.* Torpeſcere. *V.* اويشمق

اويوقلامق *uiuklamak*. ſ. *V.* Dormitare. *V.* اويقلامق

اويوقو *uiuku*. ſ. *n. f.* Somnus.

اويومق *uiumak*. ſ. *V.* Dormire. *V.* اويمق

اوين *oiun*. ſ. *n. f.* 1) Ludus. 2) Portio. *V.* اوين

اويوجي *uiujiği*. ſ. *nom. act.* Dormiens, ſomniculoſus. *Dormiente*, *dormigliofo.*

آه *āh* s. p. v. 1) *Interjectio lugendi, vel exclamandi.* Ah, vah, proh! 2) *n. f.* Suſpirium. *Soſpiro:* ¶ آه شولغدر حقاكار بي رحم اولمه *ah ſolkædær ğefākārī bi ræhm olma.* Vah! Proh! Ne ſis ita crudelis, & immiſericors. *Ah! Non eſſer cotanto crudele.* آه جكرسوز *āhī ğiğer sūz.* Suſpirium cor accendens. *Soſpiro ardente, ch' abbruggia il cuore. Ik. Eb.* آه آتشبار *āhī āteśbār.* Suſpirium ignivomum, & آه جان گاه *āhī ğiān ğāh.* Suſpirium cordiale, ex imo pectore tractum. *Soſpiro infuocato, cordiale, che trapaſſa l' anima. Sæ.* آه *āh* s. آه چكمك *āh ċekmek.* Suſpirare, trahere ſuſpiria. *Soſpirare.* آه ايدرك *āh iderek.* Suſpirando, ſuſpiria identidem trahendo. *Soſpirando di quando in quando.* آه سوزناك چكدوكچه *āhī sūznāk ċektükċe.* Quoties ignita ſuſpiria trahebat. *Ogni volta che ſoſpirava. Eb.*

آه *ehh* s. *V. act.* آه چكمك *āh. ċekmek.* t. 1) Suſpirare *præ dolore*, ah dicere. 2) Dolere. *Gol.*

اهابة *ihābat.* s. *V.* [4. *a* هيب] 1) Increpare *gregem vel camelum*, ut conſiſtat, *vel* redeat. *Wan.* 2) Vocare *equos* dicendo هاب *hāb*, *vel* هب *heb. Gol.*

اهات *ehāb* s. *nom. prop.* Nom. loci prope Madînum. *Gol.*

اهات *ihāb.* s. *n. f.* Corium crudum, non inſpiſſatum *ſeu* more ſuo paratum. *Wan.*

اهاجة *ihāğet.* s. *V.* [4. *a* هيج] 1) *ventum* Arefacere *plantas.* 2) Aridam planris comperire *terram. Wan.*

آهار *āhār.* p. *n. f. i. q.* اهان *ehān.* 1) Gluten, *ſeu* amylum textorium, *cujus aquâ veſtes lineas imbuunt, ut eas firmiores reddant, & idoneas, ut expoliantur.* 2) Fimbria. 3) Contaminatio, pollutio. *Ferh.*

آهارده *āhārde.* p. *part.* Extractus *v. g. e vagina gladius. Ferh.*

اهاضيب *ehāżīb.* s. *n. f. pl. ab* اهضاب *ehżāb.* Pluviæ *pec.* magnis guttis cadentes. *Wan.*

اهافة *ihāfet.* s. *V.* [4. *a* هيف] Sitire *camelos. Wan.*

آهال *āhāl.* s. *n. f. pl. in carmine uſitatus ab* اهل *ehl.* Populi. *Wan.*

اهالة *ihālet.* s. *n. f. i. q.* ودك *wedek.* 1) Pinguedo *carnis. Wan.* 2) Cauda *ovis ſeu* pinguedo ejus liquefacta. *Gol.*

اهالة *ihalet.* s. *V.* [4. *a* هيل] Effundere. *Wan.*

اهالي *ehālī* s. *n. f. pl. ab* اهل *ehl.* Incolæ cives, poſſeſſores, *etiam* conjuges, conſortes, & domeſtici, famuli. *Gli abitanti, cittadini, poſſeſſori, dotati, conſorti, domeſtici. Ik.* ¶ طاغين اهاليسي *tæræfein ehāliſi.* Incolæ utriuſque partis. *Gli abitanti, ò popoli d' ambe le parti. Ll.* اهالي مملكت *ehālīi memleket.* Regni incolæ. *Gli abitanti, il popolo del regno. Ll.* و سائر اهالي سحكمه *we sāir ehālīi mæhkeme.* Cæterique prætorii officiales, & famuli. *Con l'altra gente del tribunale, ò giudizio. Eb.*

اهاليب *ehālīb.* s. *n. f. pl. ab* اهلوب *uhlub* Species *rei*, modi, ratiooes. *Gol.*

اهالي كس *ehāli kes.* p. *n. f. comp.* (ارباب) Vulgares, plebei homines. *Caſt.*

اهان *ehān.* p. *n. f.* 1) Gluten, *uti* آهار *āhār.* 2) Pulticula *ex farina, & aqua. Caſt.*

اهان *ihān.* s. *n. f. i. q.* عرجون *urğiun.* Scapus racemi *dactylorum. Gol.*

اهانت *ihānet.* s. *V.* [4. *a* هون] 1) خورلمق *chorlamak.* t. Aſpernari, contemnere *Wan.* 2) *i. q.* غرض *ghæraż.* s. Machinari, hoſtiliter agere. *Sprezzare, far' oſtilità. Ik. Ll.* ¶ بو مفسدلرك ايتدكلرى اهانت *bu mufſidlerūn-ittükleri ihānet.* Machinationes ab his ſeditioſis factæ. *Li tradimenti, che coteſti ſediziosi hanno fatto. Ll.* اهانتو خيانت و اوزره اولان خلر *ihānetū ehyānet üzre olanler.* Perfidi, machinatores. *La traditori, maluaggi. Ll.* اول بيچارهلره اهانت و ظالملره اعانت ايدردي *ol bī ċiārelere ihānet, we ẓālimlere yārdi iderdi.* Miſeros illos deſpiciebat, crudeles autem juvabat. *Sæ. Mal trattava gl' innocenti, e difendeva li rei.*

آهانه *āhāne, ehene.* p. *n. f.* 1) Vertex *capitis, & montis. Ferh.* 2) Mooticulus, collis, cumulus. 3) Cænaculum, ſuperior domus pars. *Caſt.*

اهب *eheb.* s. *V. act.* Parare, & inſtruere ſe *ad aliquid. Gol.*

اهب *eheb.* s. *n. f. pl. ab* اهاب *ihāb.* Coria. *Gol.*

اهب *ûheb.* s. *n. f. pl. ab* اهبة *ûhbet.* Quæ neceſſaria ſunt ad apparatum *pec. bellicum. Gol.*

اهبا *ehba.* s. *n. f. pl. a* هباء *hebāe.* Modici iotellectus homines. *Gol.*

اهباء *ihbāe.* s. *V.* [4. *a* هبأ] Pulverem excitare *equum. Gol.*

اهباب *ehbāb.* s. *n. f. pl. a* هبب *hibeb.* Res minutim coocifæ. *Gol.*

اهباب *ihbāb.* s. *V.* [4. *a* هبب] 1) Dilacerare *veſtem.* 2) Libidine agi, & in fœmellam

 inſilire.

infilire *admiſſarium. Gol.* 3) Excitare, expergefacere e *ſomno. Wan.*

اهباذ *ihbāẓ.* ٭. *V.* [4. *a* هبذ] Properare, currere. *Gol.*

اهبار *ihbār.* ٭. *V.* [4. *ab* هبر] Egregie pinguem evadere. *Gol.*

اهباط *ihbāt.* ٭. *V.* [4. *a* هبط] 1) Demittere. 2) Imminuere *pretium rei. Wan.*

اهبال *ihbāl.* ٭. *V.* [4. *a* هبل] 1) Orbari *prole.* 2) Gravare *aliquem* multam carnem, ac pinguedinem. *Wan.* 3) Properum eſſe. *Gol.*

أهبة *āhibet.* ٭. *n. f. pl. ab* اهاب *ihāb.* Pelles, coria. *Gol.*

اهبة *uhbet.* ٭. *n. f. i. q.* عدّة *ûddet.* Apparatus *belli.* ¶ اخذ اهبة الشيء *echaẓe ühbeteſi-ſeji.* Cepit apparatum rei, *inſtruxit ſe iis, qua ad eam ſunt neceſſaria. Gol.*

اهبر *'ehber.* ٭. *part.* Valde caroſus *camelus. Gol.*

اهبرة *ehbiret.* ٭. *n. f. pl. a* هبير *hebīr.* Depreſſiores terræ, montiſve partes. *Gol.*

اهبنقاع *ihbinkā'.* ٭. *V.* [3. *a* هبقع] Infidere extremitatibus digitorum pedis. *Wan.*

آهات *āhet.* ٭. *V. act. i. q.* آه *ehh.* Dicere, & efferre ah, dolorem & mœſtitiam commooſtrare. *Wan.*

اهّات *ehhet.* ٭. *V. act. i. q. præc. Wan.*

اهّاث *ehheten.* ٭. *partic. imprecandi.* Deus te perdat. ¶ اهّاث لك *ehheten leke.* Sit male tibi, Deus perdat te. *Wan.*

اهتا *ehtee.* ٭. *part.* Incurvus dorſo, gibboſus. *Gol.*

اهتار *ihtār* ٭. *V.* [4. *a* هتر] Delirare, inepta, & ſtulta loqui præ ſenio vel morbo. *Gol.*

اهتباب *ihtibāb.* ٭. *V.* [8. *a* هبب] 1) Libidine agi admiſſarium. *Wan.* 2) Cædere *ligna. Gol.*

اهتباد *ihtibād.* ٭. *V.* [8. *a* هبد] Coquendo parare colocynthidis ſemina. *Wan.*

اهتباذ *ihtibāẓ.* ٭. *V.* [8. *a* هبذ] Currere, properare. *Wan.*

اهتبار *ihtibār.* ٭. *V.* [8. *a* هبر] Amputare *enſe. Gol.*

اهتباش *ihtibāš.* ٭. *V.* [8. *a* هبش] Congregari. *Gol.*

اهتباص *ihtibāṣ.* ٭. *V.* [8. *a* هبص] 1) Vehementer ridere. 2) Properare. *Gol.*

اهتبال *ihtibāl.* ٭. *V.* [8. *a* هبل] 1) Captare occaſionem. 2) Machinari *quid. Wan.*

اهتاش *ihtiāš.* ٭. *V.* [8. *a* هيش] Irritari, concitari *canem, feram. Gol.*

اهتجاء *ihtiğiāe.* ٭. *V.* [8. *a* هجو] Ironicis dictis ſeſe mutuo petere. *Gol.*

اهتجاج *ihtiğiāğ.* ٭. *V.* [8. *a* هجّ] Exorbitare in *aliqua re. Gol.*

اهتجال *ihtiğiāl.* ٭. *V.* [8. *a* هجل] Excogitare *quid novi. Gol.*

اهتجام *ihtiğiām.* ٭. *V.* [8. *a* هجم] Exhaurire mulgeodo, *quidquid lactis in ubere eſt. Gol.*

اهتجان *ihtiğiān.* ٭. *V.* [8. *a* هجن] Subigere puellam immaturam viro. *Wan.*

اهتدا *ihtidā.* ٭. *V.* [8. *a* هدي] 1) طوغرى دول بولمق *doghry jol bulmak.* ٭. Recta duci, *ſeu* rectam inveoire viam. 2) Præcedere *equos equum.* 3) Deducere *ſponſam ad ſponſum. Go'.*

اهتذاذ *ihtiẓāẓ* ٭. *V.* [8 *a* هذّ] Resecare celeriter. *Wan.*

اهتراش *ihtirāš.* ٭. *V.* [8 *a* هرش] Coocitari inter ſe, & irritari *canes. Gol.*

اهتراع *ihtirā'.* ٭. *V.* [8. *a* هرع] Frangere *lignum. Gol.*

اهتزاز *ihtizāz.* ٭. *V.* [8. *a* هزّ] 1) دترمك *ditremek* دىرنك *teprenmek.* ٭. Moveri, agitari. 2) Concitari, ac tumultuari *populum.* 3) Exultare. 4) Ad occaſum declinare *ſtellam.*

اهتزاز *ihtizāz.* ٭. *n. f.* 1) Agitatio, motus. 2) Tumultus. 3) *uſit.* Exultatio. ¶ اهتزاز كلوب *ihtizāze gelüp.* Exultantes ad hilaritatem, commoti, ovantes. *Rallegratiſi, baldanzoſi. Sa.*

اهتزاع *ihtizā'.* ٭. *V.* [8. *a* هزع] 1) Agitari, vibrarique *enſem, haſtam.* 2) Properare. *Wan.*

اهتزام *ihtizām.* ٭. *V.* [8. *a* هزم] 1) Diſrumpi cum fragore *baculum, utrem.* 2) Cum ſono findi, pluviamque effundere *nubem. Gol.* 3) Sonitum excitare curſu ſuo *equum.* 4) Mactare *ovem. Wan.* 5) Properare ad mactandam victimam, ac celeriter aggredi *aliquid.* 6) Deproperare. *Gol.*

اهتشاش *ihtišāš.* ٭. *V.* [8. *a* هشّ] Comem, & benignum ſe præbere alteri. *Gol.*

اهتشال *ihtišāl.* ٭. *V.* [8. *a* هشل] Capere aliquid, abducereve ſine domini venia, illudque *poſt captum inde uſum*, reddere, *ut camelum vecturæ erga. Gol.*

اهتشام *ihtišām.* ٭. *V.* [8. *a* هشم] 1) Emolgere, *quidquid lactis in ubere eſt. Wan.* 2) Confringi *pec.* ſiccum, quid & cavum. 3) Per vim, ac invitum applicare animum *ad aliquid. Gol.*

اهتصار *ihtisār.* ٭. *V.* [8. *a* هصر] Inclinare, inflectere *rem. Wan.*

اهتضاب *ihtiẓāb.* ٭. *V.* [8. *a* هضب] Alta voce, & multum colloqui. *Wae.*

اهتضاض *ihtiẓāẓ.* ٭. *V.* [8. *a* هضّ] Frangere, contundere *aliquid. Wan.*

اهتضام

اهتضام *ihtizām.* s. *V.* [8. *a* هضم] 1) Frangere *rem. Wan.* 2) Vi adigere, cogereve. 3) Defraudare, detrahere de eo, quod debetur. *Gol.*

اهتفاف *ihtifāf.* s. *n. f.* 1) Fulgor vaporis *eminas exhibentis ſpeciem aquæ.* 2) Bombus, ſibiluſve in aure. *Gol.*

اهتكاع *ihtikāʿ.* s. *V.* [8. *a* [قع] 1) *ſequiorem naturam.* Impedire *aliquem* ab egregiis factis, ac a felicitate 2) Relinquere aliquem una die, poſtea iterum iovadere, debilitareque *febrem.* 3) Procumbere facere, & conſcendere *admiſſarium camelitem.* 4) Mutari *colorem. Gol.*

اهتكاع *ihtikāʿ.* s. *V.* [8. *a* هكع] Submiſſum modeſtum eſſe.

اهتلاب *ihtilāb.* s. *V.* [8. *a* هلب] Spoliari ſetibus, crinibusve *pec. evellendo. Gol.*

اهتلاك *ihtilāk.* s. *V.* [8. *a* هلك] Conjicere ſemet in exitium *vel* periculum. *Wan.*

اهتلال *ihtilāl.* s. *V.* [8. *a* هلّ] 1) Splendere *nubem fulgore ſuo.* 2) Stringere dentes, *q.* micare illis. *Gol.*

اهتلام *ihtilām.* s. *V.* [8. *a* هلم] 1) Abire cum aliquo. 2) Auferre, aſportare. *Gol.*

اهتم *ehtem.* s. *part.* Cui fracti ſunt *vel* exciderunt priores dentes. *Wan.*

اهتماج *ihtimāǧ.* s. *V.* [8. *a* مج] 1) Debilitari *ab æſtu.* 2) Flaccidum fieri, & cocidere *faciem. Gol.*

اهتمار *ihtimār.* s. *V.* [8. *a* مر] 1) Currere *equum.* 2) Vehementer ungulis terram quatere *equum. Wan.*

اهتماش *ihtimāš.* s. *V.* [8. *a* مش] 1) Invicem permiſceri *veniendo, abeundo* pnpulum. 2) Leniter incedere *jumentum. Wan.*

اهتماط *ihtimāt.* s. *V.* [8. *a* هط] 1) Lædere, & dimouere contumeliis exiſtimationem alterius. *Wan.* 2) Citra modum, & menſuram capere, *vel* injuſte, & violenter eripere *aliquid. Gol.*

اهتماع *ihtimāʿ.* s. *V.* [8. *a* مع] Mutari *colorem. Gol.*

اهتماغ *ihtimāgh.* s. *V.* [8. *a* مغ] 1) Frangi *pec.* contuſione *caput.* 2) Conleſcere *vulnus.*

اهتمام *ihtimām.* s. *V.* [8. *a* همّ] 1) Curis angi, ſolicitum eſſe. *Wan.* 2) Verſare animo res *pec.* magnas & graves. *Gol.*

اهتمام *ihtimām.* s. *n. f.* 1) Solicitudo. 2) Conatus. 3) Favor. *Sollecitudine, cura, diligenza, ſtudio, favore.* ¶ اهتمام تام ايله *ihtimāmī tām ile.* Magno ſtudio, quam diligentiſſime. *Con gran valore, e diligenza. Sæ.* ¶ هتمام *ihtimām* s. e. *dat. vel cum* ɔ3 *de, vel cum* ɔ,ɟɟ *ſuper, vel cum* ɔɔɔɔ *babinde, vel cum* ايله *ile.* Curare, diligentiam adhibere. *Far ſforzo, impiegar ſtudio, e diligenza.* ¶ اهتمام بذل *bezli ihtimām* s. *Idem* باب امدادده اهتمام ايكين *bābi imdāddete ihtimāni itmegin.* Siquidem omnem diligentiam adhibuerat ad ei ſuccurrendum. *Impiegato ogni ſuo ſtudio à ſoccorrergli. Sæ.*

اهتنان *ihtinān.* s. *V.* [8. *a* هنأ] Recte concinnare, & adminiſtrare *opes. Gol.*

اهتوار *ihtiwār.* s. *V.* [8. *a* هور] 1) Perire, peſſumire. 2) Corruere. *Wan.*

اهته *ahte.* p. *part.* Extractus *v. g.* e *vagina gladius. Ferh.*

اهتياب *ihtijāb.* s. *V.* [8. *a* هيب] Timere. *Gol.*

اهتياج *ihtijāǧ.* s. *V.* [8. *a* هيج] Concitare *pulverem, iram. Gol.*

اهتياض *ihtijāz.* s. *V.* [8. *a* هيض] Frangi *os nondum conſolidatum. Wan.*

اهتياف *ihtijāf.* s. *V.* [8. *a* هيف] Laborare *ſiti. Wan.*

اهتيال *ihtijāl.* s. *V* [8. *a* هول] Terreri, tremere *præ terrore. Wan.*

اهتيام *ihtijām.* s. *V.* [8. *a* هيم] Profpicere, cavere *ſibi. Gol.*

اهجاء *ihǧāe.* s. *V.* [4. *a* هجا] 1) Sedare *famem*, cibare. 2) Edendum dare. 3) Perſolvere *debitum.*

اهجا *ihǧā.* s. *V.* [4. *a* هجا] محشيات *fæhšiāt ſoilemek.* s. Saryricis dictis petere *aliquid. Gol.*

اهجاد *ihǧād.* s. *V.* [4. *a* هجد] 1) Dormire ac dormire facere. 2) Dormientem invenire. 3) Incurvam medii colli partem terræ applicare *camelum. Gol.*

اهجار *ihǧār.* s. *V.* [4. *a* هجر] 1) Abſcindere, reſecare. 2) Futilia, obſcœna loqui. 3) Maledicere. 4) In meridie *ſive* ſole fervido foras prodire, *vel* foris incedere. *Wan.*

اهجاع *ihǧāʿ.* s. *V.* [4. *a* هجع] Sedare *famem. Wan.*

اهجال *ehǧāl.* s. *n. f. pl. a* هجل *heǧl.* Campi lati, planive *pec.* inter montes. *Gol.*

اهجال *ihǧāl.* s. *V.* [4. *a* هجل] 1) *i. q.* اهمال *ihmāl.* s. Moram concedere *camelis.* 2) Ampliare, dilatare *rem.* 3) Amittere *opes. Gol.*

اهجام *ehǧām.* s. *n. f. pl. a* هجم *heǧm.* Crateres. *Gol.*

اهجام *ihǧām.* s. *V.* [4. *a* هجم] 1) Exhaurire mulgendo *totum lac.* 2) Quieſcere facere, *ac* in ſtabulum reducere *camelos.* 3) Levare *morbum, de Deo. Gol.*

اهجان *ihǧān.* s. *V.* [4. *a* هجن] 1) Abundare camelis *albis*, & *præſtantibus.* 2) Juvenem *camelitem* inire *camelum*, ita ut

concipiat, fœtificetve, 3) Impuberem conjugio sociere. *Gol.*

اهجر *ehger.* a. *compar.* 1) Præstentior, nobilior. 2) Longior, ac amplior. *Wan.*

اهجوت *ühgiüwwet.* s. *n. f.* Satyra, *qua se invicem homines perstringunt. Satira.*

آهجه *āhge.* p. *n. f.* Culpis ferreus. *Ferh.*

آهجيرا آهجيرى *ihgīrā.* s. *n. f. i. q.* آهجيرى *hiğğīrā.* 1) Mos. 2) Consuetudo, status. *Wan.*

آهخت *āhicht.* p. 3. *perf. sing. præt. perf.* 1) Extraxit. 2) Strinxit *gladium, pugionem. Ferh.*

آهختن *āhichten.* p. *V.* 1) Stringere *gladium, pugionem.* 2) Extrahere *rem quamcunque. Ferh.*

آهخته *āhichte.* p. *part.* Extractus *v. g. e vagina gladius. Ferh.*

اهداء *ehdāe.* a. *part. i. q.* اجدب *eğdeb.* Gibbosus, incurvus *dorso. Wan.*

اهدا *ihdā.* a. *V.* [4. *a* هدا] 1) Sedare, quietare, *pec.* infantem passe menu leviter percutiendo, *uti fit ad conciliandum somnum.* 2) *senectutem* incurvum, & gibbosum reddere *aliquem. Wan.*

اهدا *ihda.* a. *V.* [4. *a* هدى] هديه كوندرمك *hedije göndermek.* t. 1) Offerre, donare. 2) Dono mittere. *Presentare, offerire, mandar in dono.* 3) Edocere, dirigere *ad rectam salutis viam.* 4) Deducere *sponsam ad sponsum. Ik.* ¶ اطرافه تحفه طرنقيله اهدا اولنور *etrāfe tuhfe ṭarīḳý ile ihdā olunur.* Mittuntur instar munerum. *Sogliano mandarsi in paesi circonvicini per regalo. Sæ.*

اهداب *ehdāb.* a. *n. f.* 1) *pl. a* هدب *hedeb.* Folia plantarum gracilia, *seu* comosa. 2) *pl. a* هدبة *hüdbet.* Cilia. *Gol.*

اهداب *ihdāb.* a. *V.* [4. *a* هدب] Longos, pendulosque ramos habere *arborem. Gol.*

اهدار *ihdār.* a. *V.* [4. *a* هدر] Impune effundendum permittere *sanguinem. Wan.*

اهداف *ihdāf.* a. *V.* [4. *a* هدف] 1) Accedere ad 50. *annos.* 2) Propinquum esse. 3) Eminere, imminere, *aut* respicere ex alto. 4) Confugere *ad aliquem.* 5) Accidere *alicui rem. Gol.*

اهدام *ihdām.* a. *V.* [4. *a* هدم] Admissarii cupidam esse *camelitem. Gol.*

اهدام *ihdām.* a. *n. f. pl. a* هدم *hidm.* Tritæ vestes. *Wan.*

اهدان *ihdān.* a. *V.* [4. *a* هدن] *i. q.* اضمار *yzmār.* a. Grecilem reddere *equum. Gol.*

اهدب *ehdeb.* a. *part.* Densa habens cilia. *Wan.*

اهدر *ehder.* a. *part.* Inflatus, tumens *venter. Gol.*

اهدل *ehdel.* a. *part. i. q.* هدل *hedil.* Longa, & pendula lebia habens *camelus. Wan.*

اهذا *ihzā.* a. *V.* [4. *a* هذى] Diu ita coquere *carnes, ut dissolvantur in partes. Gol.*

اهذاب *ihzāb.* a. *V.* [4. *a* هذب] Celerem esse *in gressu, in volatu, in loquela. Wan.*

اهذار *ihzār.* a. *V.* [4. *a* هذر] Futilie loqui, garrulum esse. *Wan.*

اهر *eher.* a. *n. f. pl. ab* آهرة *eheret.* Utensilia domus. *Gol.*

آهرى *ehrāe.* a. *n. f. pl. a* هرى *hürj.* Horrea frumentaria. *Gol.*

اهراء *ihrāe.* a. *V.* [4. *a* هرأ] 1) Insigniter coquere *carnem, ita ut dissolvatur in partes seu de osse decidat.* 2) Graviter efficere *aliquem*, & enecare *frigus.* 3) Refrigescere *hominem, pec.* tempore noctis. 4) In vanum multis verbis diffundere *orationem. Gol.*

اهراب *ihrāb.* a. *V.* [4. *a* هرب] 1) Compellere, edigere *ad fugam.* 2) Abripere *pulverem, de vento. Gol.* 3) Accelerere ebitum, *seu* fugam *pra terrore. Wan.* 4) Immergi *in rem aliquam. Gol.*

اهرات *eherāt.* a. *n. f. pl. ab* آهرة *eheret.* Utensilia domus. *Gol.*

اهراج *ihrāğ.* a. *V.* [4. *a* هرج] 1) Caufare *camelo* vertiginem capitis, *illud nimis onerando, insigni æstus tempore. Wan.*

اهرار *ihrār.* a. *V.* [4. *a* هر] 1) Gannire facere *canem.* 2) Vocare *oves, pec.* ad aquem. *Gol.*

اهراط *ehrāt.* a. *n. f. pl. a* هرط *hirt.* Annosæ camelites. *Gol.*

اهراع *ehrā'.* a. *V.* [4. *a* هرع] 1) Celeriter incedere. *Wan.* 2) Tremere *pra ira, pavore, debilitate.* 3) *i. q.* اشراع *išrā'.* a. Apperire *portam* in tractum viæ. 4) Intendere hastam *in aliquem. Gol.*

اهراف *ihrāf.* a. *V.* [4. *a* هرف] *pro* اجراف *yhrāf.* Opum, pecorumve augmento proficere. *Wan.*

اهراق *ihrāk.* a. *V.* [4. *a* هرق] Effundere *aquam. Gol.*

اهرام *ehrām.* a. *n. f. pl. a* هرم *herem pro* هرام *herām.* Pyremides Aegypti. *Piramidi d' Egitto.* ¶ قبه اهرام كبى *kubbei ehrām gibi.* Instar testudinis pyramidum Aegypti. *Come la cuppola, o 'l volto delle piramidi d' Egitto. Sul.*

اهرام *ihrām.* a. *V.* [4. *a* هرم] Senium conficere *aliquem. Wan.*

اهرام *ihrām.* p. *nom. prop.* Nom. megnæ elicujus molis *in Aegypto, turris instar ædificatæ, abs-*

absque porta & absque pinna. Quidnam in ea reconditum sit, vel quem in finem exstructa sit, ignoratur. Ita Ferh. vulgo. Pyramides Aegypti. *i. q.* اهرام *ehrām quod vide.*

آهرامن *āhirāmen.* p. *n. f.* 1) Malus viæ dux, *scilicet qui ducit in devia.* 2) *In antiqua lingua persica Magorum* dæmon, malum principium. *Ferh.*

اهران *ehrān.* p. *n. f.* كلنگ *Kălünk* s. Afcia. *Afscia. Ferh.*

اهرد *ehred.* a. *part.* Latiore rictu, *sive* ampliore utroque oris angulo præditus *leo. Gol.*

اهرة *eheret.* a. *n. f. i. q.* متاع البيت *mutāûl-bejt.* a. 1) Supellex, & otensilie domus, straramque, 2) Status bonus, ac elegans. 3) *i. q.* هيئة *heiet.* Forma. *Gol.*

اهرد *ehred.* a. *part.* Latiore rictu *sive* ampliore utroque oris angulo præditus *leo. Gol.*

اهرم *ehrem.* p. n. *f.* Lignum *rotundo capite, quo utuntur ad contundenda aromata, vel alias res. Ferh.*

اهرمع *ihrimmaʿ.* a. *V.* [4. *a* هرمع] 1) Properare, celerem esse. *Wan.* 2) Contentiosum esse *in sermone.* 3) Fletum simulare. *Gol.*

آهرمن *āhiremen.* p. n. *f. i. q.* آهرامن *ahirāmen.* 1) Malus viæ dux *scil.* qui ducit in devia. 2) *In antiqua lingua persica Magorum* Dæmon. *Demonio. Ferh.*

اهرمن *ehremen*, & *ehrimen.* p. n. *f. i. q. præc. Ferh.*

آهرن *āhren.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

آهرن *āhren.* p. *n. f.* Naphtha, *liquor quidam oleosus e fonte quodam Niniveni pronanans, quem in superficie aquæ colligunt. Cast.*

اهرن *ehren.* p. n. *f.* 1) *i. q.* اهرمن *ehremen.* p. Malus viæ dux, dæmon. 2) *nom. prop.* Nom. generi imperatoris Græcorum, *qui erat antecessor* گشتاسب *güstāsbi. Ferh.*

اهرون *ehrūn.* p. *nom. prop.* Nom. celebris, & in omni doctrinæ genere præstantis medici Judæi. *Ferh.*

اهريك *ihrījāk.* a. *n. f.* Effusio *aquæ. Wan.*

اهرمن *ehrimen*, & اهريمن *ehrimen.* p. *n. f.* 1) Malus viæ dux, *scil.* qui in devia ducit. 2) *In antiqua Lingua persica Magorum* Dæmon. *Demonio. Ferh.*

اهزاء *ihzāe.* a. *V.* [4. *a* هزأ] 1) Impellere *jumentum.* 2) Summo frigori se exponere. *Gol.*

اهزاج *ihzāg* a. *V.* [4. *a* هزج] Carmine الهزج *elhezeg*, dicto scribere, *aut* ludere *poëtam. Gol.*

اهزاف *ihzāk.* a. *V.* [4. *a* هزف] Multum ridere. *Gol.*

اهزال *ihzāl.* a. *V.* [4. *a* هزل] 1) Macilentum reddere. 2) Macilenta habere pecora. *Wan.* 3) Comperire macilentum *aliquem. Gol.*

اهزع *ehzaʿ.* a. *part.* Postrema *sagitta, seu* unica superstes in phareira, *sive ea deterior fit, sive præstantior, ut in gravem aliquem reservata casum.* ¶ ما في الذار اهزع *mā fiddārī ehzaʿ*, *vel* اهزع مهزوعا *ehzaʿ-ū mehzūûn.* Non est in ædibus quisquem. *Gol.*

آهزن *āhzen*, & *ehzen.* p. n. *f.* نفط ياغي *nyft jaghi* t. Petroleum. *Oglio di sasso. Ferh.*

اهزون *ehzūn.* p. *adv. i. q.* اكنون *eknūn.* Nunc, modo. *Ora, adesso. Ferh.*

اهزون *uhzūn.* p. *n. f.* Mulier sterilis. *Ferh.*

اهسا *ehsā.* a. *part. i. q.* مستهزون *mūstehzijrūne.* Attoniti *homines.*

آهستگي *āhestegī.* p. n. *f. dimin.* 1) Lenitas. 2) Languor, tarditas. *Mansuetudine, lentezza. Ferh.* ¶ آهستگي كردن *āhestegī kerden.* 1) Pedetentim, & cunctanter facere. 2) Placidum, modestum, ac humanum se præbere. باهستگي *beāhestegī.* Submissa voce *legere.* باهستگي كفتن *beāhestegī güften.* Susurrare. *Cast.*

آهسته *āheste.* p. *adj.* 1) Mollis, tener. 2) Gravis. 3) Modestus. 4) Quietus. 5) Levis. 6) Mansuetus. 7) Fugax. 8) Pavidus. 9) Molliter incedens *jumentum.*

آهسته *āheste.* p. *adv.* & *ut plurimum geminatum* آهسته آهسته *āheste āheste.* 1) Paulatim, pedetentim. 2) Submissa voce. 3) Leniter, suaviter. *Pian piano, piacevolmente. Ferh.*

آهسته رو *āheste rew.* p. *comp.* Tarde, lente incedens. *Tardo, lento. Ik.*

آهسته سخن *āheste sæchun.* p. n. *f. comp.* 1) Submissa vox. 2) Mussitatio, susurrus. *Ferh.* ¶ آهسته سخن كفتن *āheste sæchun güften.* In eutem dicere. *Cast.*

آهستهلك *āhestelik.* s. n. *f. i. q.* آهستكي *āhestegī.* p. Lentitudo, tarditas. *Lentezza, piacevolezza.* ¶ ايشده آهستهلك *iste āhestelik* s. Lente agere, procedere. *Procedere lentamente nelle sue cose, o facende.*

اهسال *ihsāl.* a. *V.* [4. *a* هسل] Dare jumentum, *vel* aliam rem ad usum invito domino, *post usum tamen restituendam* domino *suo. Gol.*

اهضا *ehzā.* a. *n. coll.* Turbæ, & agmina *hominum. Gol.*

اهضاب *ehzāb.* a. n. *f. pl. a* هضب *hyzab.* Pluviæ magnis guttis constantes. *Wan.*

اهضاب *ihzāb.* a. *V.* [4. *a* هضب] Verbosum esse, supersluo sermone, & alta voce uti *in narratione. Wan.*

اهضال *ihżāl.* s. *V.* [4. *a* هضل] 1) Affatim pluere *cælum.* 2) In latus putei illidere *urnam, ita ut conspergatur aqua. Gol.*

اهضام *ehżām.* s. *n. f. pl. a* هضم *hażm.* Terræ humiles, & amplæ, inferiora vallium. ¶ اهضام آلوادي و الليل *el-lejle we ehżāmelwādī. formula monitoria,* Noctem *cave,* & profunda vallis, *i.* e. tempus, & loca infidiarum suspecta.

اهضام *ihżām.* s. *V.* [4. *a* هضم] Anteriores dentes ejicere, *aut* permutare *camelum, ovem, uti ille* quinto anno, & octavo, *hæc autem* secundo, & quinto. *Gol.*

اهط *ehatt.* s. *part. fæm.* هطا *hattā.* Valida incedens, & patiens laboris *camelus. Gol.*

اهطاع *ihtāᵃ.* s. *V.* [4. *a* هطع] 1) Protenso collo deprimere caput. 2) Celerem esse *in cursu suo camelum. Wan.*

اهفا *ehfa.* s. *n. f. coll.* Stulti, fatui. *Gol.*

اهفاء *ihkāe.* s. *V.* [4. *a* هفي] *i. q.* افساد *ifsād.* Corrumpere, perdere. *Gol.*

آهك *āhek.* s. *n. f.* الچي *alči*, كرج *kireğ.* t. 1) Gypsum. 2) Calx, *pec.* viva. *Ferh.* 3) *i. q.* خرزما *chyryżmā* t. *ex græco,* Psilothrum ex calce viva, & arsenico, *quo inunguntur in balneis ad detergendos pilos corporis radicitus. Cast.*

اهكا *ehkā* s. *n. f. coll. i. q.* متحيرون *mütehajirūne.* Homines attoniti. *Gol.*

اهكال *ehkāl.* s. *part. pl. à* هكّ *hekk.* Mentre laborantes. *Gol.*

آهل *āhil.* s. *n. f.* Locus, in quo alicujus familia, domestici existunt. *Wan.*

اهل *ehl.* s. *n. f.* & *part.* 1) *in comp.* Habilis, capax. 2) Dignus. *Abile, capace, degno, meritevole.* &c. *dat.* 3) Peritus. 4) Professor. 5) Præditus. 6) Incola, civis. 7) Consors, conjux. 8) Domesticus, familia. *Dotato, posseſſore, perito, abitante, cittadino, consorte, moglie, ò marito, domestico, famiglia. Wan.* ¶ اهل و عيالرى ايله *ehlü äjälleri ile.* Cum uxore, ac familia. *Con la moglie, figliuoli, e tutta la famiglia. Sa. Ll.* اهلي روزگار *rūzigār ehli.* Rerum mundi peritus. *Che s' intende del mondo, prattico delle cose del mondo. Sa.* سوز اهلي استخدام اولنبغه لايق اولمغله *söz ehli istychtām olunmaghe lāik olmagh ile.* Cum sit verbi, *seu potius* rerum peritus, adeoque dignus, qui adhibeatur. • *Essendo uomo di buon discorso, e degno di esser impiegato. Ll.* عالم اهلي *ālem ehli.* Incola mundi, mundanus. *Abitante del mondo, mondano.* قلعه اهلي *kæl-è ehli.* Incolæ arcis, præsidiarii. *Gli abitanti, la guarnigione della piazza, quei della città. Sa.* اهل اتقا *ehli ittikā.* Fideles, pii. *Lipij, fedeli. Sa.* اهل ادراك *ehli idrāk.* Intellectu præditus, intelligens. *Intelligente. Sa.* اهل ازنيك *ehli iznik.* Civis Nicæus. *Cittadino di Nicea. Sa.* اهل اسلام *ehli islām.* Veræ fidei cultor, orthodoxus. *Fedele, credente.* اهل آلسّته *ehlüs sünne.* Musulmanus, cultor legis, & circumcisus. *Fedele Musulmano, e circonciso.* اهل ايمان *ehli imān.* Orthodoxus. اهل باطن *ehli bāṭyn.* Contemplativus. اهل باطندن استمداد *ehli bāṭynden istimdād* s. Petere auxilium virorum spiritualium, *seu* se eorum precibus commendare. *Raccommandarsi alle persone pie, e spirituali. Sa.* اهل پرهيز *ehli perhīz.* Continens, abstinens. *Continente, astinente. Sa.* اهل بصيرت *ehli bæṣīret.* Providus, perspicax. *Prudente, perspicace. Sa.* اهل بغي *ehli bāghy.* Iniquus, tyrannus. *Ingiusto, tiranno. Sa.* اهل بهشت *ehli behišt.* Beatus, *seu* cœlicolæ. *Li Beati.* اهل بيت *ehli beit,* & اهل خانه *ehli chāne.* Domestici, famulitium. *La gente di casa, li domestici.* اهل بينش قاتنده روشندر *ehli bīnish kātynde rūšen dür.* Apud perspicaces certum est. *Appresso quelli, che hanno lucido intendimento, è cosa certa. Sa.* اهل تصوف *ehli teṣæwwüf.* Contemplativus, anachorata. *Contemplativo, anacoreta.* اهل تعدّي *ehli te-ăddi.* Iniquus, crudelis. *Ingiusto, crudele. Sa.* اهل تفسير *ehli tefsīr.* Commentator scripturæ. *Commentatore, & dottore abile à commentare la sacra scritura.* اهل تقوي *ehli tækwā.* Pius, devotus. *Divoto, pio. Sa.* اهل تواضع *ehli tewāżuᵘ.* Humilis, submissus. *Umile.* اهل تيمار *ehli timār.* Possessor bonorum regalium. *vul.* Timariota. *Timariota, commendatore, che gode beni regli con obligo di servir alla guerra. Sa. Ll.* اهل جماعت *ehli ğemā-ăt.* Viri ex cœtu. *Uomini dell' assemblea, ò communità. Ik.* اهل جنّت *ehli ğennet.* Cœlicola. اهل جهنّم *ehli ğehennem.* Infernicola, infernales. *Li dannati, infernali.* اهل حال *ehli hāl.* Status rerum peritus, *vel* periti. *Prattico delle cose. versato negli affari vertenti. Ik.* اهلي حال اولان *ehli hāl olan.* Peritus rei, de qua agitur. *Chi è prattico. Sa.* اول زمانك اهل حالي *ol zemānun ehli hāli.* Versatus in rebus illius temporis. *Chi ha notizia delle cose di quel tempo.* اهل حجاب *ehli hyğāb.* 1) Verecundus. *Vergognoso.* 2) Tectus, velatus. *Riserrato, ritirato, ò che non si lascia vedere à nessuno.* اهل حرفت *ehli hyrfet.* Artifex, opifex. *Arteggiano.* اهل حقّ و يقين *ehli hækku jekīn.* Viri

contem-

contemplativi, amici Dei. *Li ſavj, contemplativi, amici di Dio. Sæ.* اهل حكمت *ehlī ḥykmet.* 1) Sapientia præditus, philoſophus. 2) Miraculoſus in operibus ſuis. *Sapiente, filoſofo, che fà miracoli, ò coſe meravigliose. Eb.* اهل حبره *ehlī chybre vul.* اهل قبله *ehlī kyble.* Cenſor. *Cenſore.* اهل دانش انتباه *ehlī dānišī intibāh.* Scientiam cautelæ poſſidens. *Che sà eſſer cauto. Ik.* اهل دكان *ehlī dükān.* Tabernarius. *Bottegaro, che tiene bottega, e che reſta nella bottega.* اهل دل *ehlī dil,* و اهلي دل *dil ehlī.* Cordatus. *Uomo di cuore, galant'uomo. Sæ. Eb. Ik.* اهل دنيا *ehlī dunīā.* Mundanus, incola mundi. *Mondano.* اهل ديوان *ehlī dīwan.* 1) Senator, conſiliarius. 2) Officialis conſilii. *Conſigliere, ufficiale del conſiglio.* اهل ذوف *ehlī ẕewk.* Voluptati addictus. *Che gode buon tempo,* & *che attende a darſi buon tempo.* اهل رجا *ehlī reǧīā.* 1) Supplicans. 2) Expectans. *Supplicante, aſpettante.* اهل زمان *ehlī ẕemān.* Temporum obſervans. *Prattico del tempo.* اهل زمين *ehlī ẕemīn.* Incola terræ. *Monduno, del mondo.* اهل زهد و ورع *ehlī ẕühdü veræ*. Continentes, & pii, timentes Dominum. *Continenti, e timoroſi di Dio.* اهل سخاوت (فسق و بدع) *ehlī ſæchāwet.* Liberalis, munificus. *Liberale, benigno.* اهل سياحت *ehlī ſiāhæt.* Peregrinos, peregre proficiſcens. *Pellegrino, che va viaggiando. Sæ.* اهل شرع *ehlī šer*. Legis peritus, aut Doctor. *Dottor di legge.* اهل شرف *ehlī šeref.* Nobilitate eminens. *Padrone e poſſeſſore di nobiltà, e preeminenza. Sæ.* اهل شقاق *ehlī šikāk.* Inimicus, ſeditioſus. *Nemico, ſedizioſo. Sæ.* اهل شهود *ehlī šühūd.* Fidelis, profeſſor fidei. *Fedele, che profeſſa la vera fede. Sæ.* اهل صفا *ehlī ſafā.* Voluptati indulgens. *Uomo di buon tempo, voluttuoſo.* بعض اهل صنايع بولنمش *baʿẓ ehlī ſanāyiʿ bulunmuš.* Reperti ſunt nonnulli machinarum artifices. *Furono ritrovati alcuni maeſtri & ingegnieri. Sæ.* اهل ضلال *ehlī ẓalāl.* Davius a recto tramite, perverſus. *Diſviato, ſmarrito. Sæ.* اهل طاعت *ehlī tā-æt.* Obſequens Deo. *Ubbidiente à Dio. Sæ.* اهل ظاهر *ehl ẓāhyr.*)(اهل باطن) Qui quærit tantum externam apparentiam. *Che non hà altro, che l'apparenza.* اهل عذاب *ehlī ʿẕāb.* Tormentis addicti, damnati. *Eb.* اهل عهد و ذمّت اول *ol ehlī ʿæhtü ẕimmet.* Ille tributarius. *Quel tributario. Sæ.* اهل عرفان *ehlī ǧrfān.* Scientia præditus, doctus. *Dotto, dotato di ſcienza. Ik.* اهل عرفت *ehlī ǧrfet.* Opifices. *Arteggiani.* اهل عقول *ehlī ūkūl.* Prudentes, judicioſi. *Giudizioſi, ſaggi.* اهل علم *ehlī ǧlm.* Doctus, ſcientia præditus. *Dotto, che hà ſcienza.* اهل عيال *ehlī ǧjāl.* Pater familias. *Padre di famiglia, padron di caſa. An.* اهل غدر *ehlī ghædr.* Perfidus, fraudulentus. *Perfido, fraudolento. Sæ.* اهل فساد *ehlī feſād.* Facinoroſus, ſceleratus. *Scelerato, malvaggio, facinoroſo.* كسوه اهل فقر و تجريد *Kisweī ehlī fækrü teǧrīd.* Amiculum ſolitarii, & pauperis anachoretæ. *Veſtimento,* & *beretta di povero romito. Sæ.* اهل قبله *ehlī kyble.* 1) Noctiam habens partis, ad quam ſe convertere debent orantes. 2) *vul.* Cenſor *pro* اهل حبره *ehlī chybre, quod V.* اهل قريه *ehlī kærje.* Villanus, ruſticus. *Villano, contadino.* اهل كتاب *ehlī Kitāb.* 1) Docti, *ſeu* habentes ſcripturam ſacram a Deo datam. 2) *in Corano* Judæi *ratione veteris teſtamenti.* اهل كرم *ehlī Kerem.* Beneficus. *Liberale. An.* اهل كشف و شهود حلوات *hælwātī ehlī keſfü šühūd.* Dulcedines frueotium Deo, *ſeu* ejus viſione beatifica. *Le dolcezze delli ſalvati. Sæ.* اهل كلام *ehlī Kelām.* Eloquens, facundus. *Eloquente, che sà bene diſcorrere, ò portar un ragionamento.* اهل كين *ehlī Kīn.* Inimicus, odio habens. *Nemico, che hà rancore. Sæ.* اهل مجلس *ehlī meǧlis.* Aſſeſſores, aſſiſtentes. *Gli aſſeſſori, aſſiſtenti. Eb.* اهل محشر *ehlī mæḥšer.* Incolæ loci reſuſcitationis, reſuſcitandi. *Li riſuſcitati nel giorno del giudizio.* اهل مشوره *ehlī meśwere.* Conſilio aſſiſtens, conſiliarius. *Conſigliere, del conſiglio, che entra nel conſiglio.* اهل معرفت *ehlī mæʿrifet.* Doctus, doctrinam poſſidens. *Dotto, virtuoſo.* اهل مكّه *ehlī mekke.* Meccæ incola. *Abitante nella Mecca.* اهل مناجات *ehlī münāǧīāt.* Orationi vacans. *Che attende à pregar Iddio. Sæ.* اهل منصب *ehlī mænſyb.* In dignitate & officio conſtitutus. *Miniſtro, ò ufficiale, che hà carica.* اهل نظر *ehlī næẓer.* Perſpicax, videns. *Perſpicace, che vede chiaramente. Ah.* اهل نعيم *ehlī næ ǧm.* 1) Incolæ paradiſi. 2) Fruentes voluptatis. *Li beati, che godono delizie. Ik.* اهل نفاق *ehlī nifāk.* Perfidi, infideles. *Perfidi, infedeli. Sæ.* اهل نفس *ehlī nefs.* Libidinoſus. *Carnale, libidinoſo.* اهل وقار *ehlī wekār.* Gravis, majeſtate præditus. *Grave, maeſtoſo.* اهل وقوف *ehlī wukūf.* Peritus. *Pratico.* اهل هدا *ehlī hüdā.* 1) Fidelis, orthodoxus. *Ik.* 2) Recte incedens, *aut* viam rectam monſtrans. *Sæ. Fedele, vero credente, che ſegue, ò moſtra la ſtrada dritta.*

اهل هنر *ehl hüner.* Virtutem, scientiam possidens. *Virtuoso. Ah.* اهل هوا *ehl hewā.* Licentiosus, libertinus. *Libertino; che segue li suoi capricci. Ik.*

اهل *ehel.* s. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Conjugium inire, uxorem ducere. 2) Dominum, herum, maritum evadere. *Gol.*

اهل *ehil.* s. *n. part.* Cultus; inscitus, populosus. ¶ دار اهلة *dārün ehiletün.* Domus hebitata. *Gol.*

اهلاً *ehlen.* s. *partic: bene precandi.* Bene fit! feeile fit! *Qua velut familia, habitatio, consortium,* & *dignitas optantur.* ¶ اهلاً بك *ehlen bike:* Bene fit tibi. اهلاً بدار *ehlen bidāri.* Bene fit domui, & loco. اتيت اهلاً *etejte ehlen,* & اتيت سعةً *etejte sa-āten.* Bene veneris. اهلاً *ehlen* & *cum alio adverbio* مرحباً واهلاً *merhaben we ehlen.* Bene veneris. *Gol.*

اهلاب *ihlāb.* s. *V.* [4. *a* هلب] Cursum suum persequi, *seu* continuare *equum. Gol.*

اهلات *ehelāt,* & *ehlāt.* s. *n. f. pl. ab* اهلة *ehlet.* Populi, domestici. *W'an.*

اهلاج *ihlāg.* s. *V.* [4. *a* هلج] Occultare, celare. *Gol.*

اهلاس *ihlās.* s. *V.* [4 *a* هلس] 1) Celare rem gestam, dictemve. *Gol.* 2) Subridere, latenter ridere. 3) Clanculum quid, *aut* arcanum loqui. *W'an.*

اهلال *ihlāl.* s. *V.* [4. *a* هلّ] 1) Percipere visu, ac videre *novam lunam.* 2) Observare ineuntem *mensem. Gol.* 4) Efferre vocem, *cum qui sacra facit, dicendo* لبيك *lebbejke. Ecce adsum. W'an.* 5) Rite mactare *dicendo* باسم الله *bismillāh, in nomine Dei,* & *quasi Deo consecrare animal.* 6) Attollere ed palatum, aut retrahere linguam *salivæ, aut humidi quid captando, hominem fitibundum. Gol.* 7) Splendere incipere, & epperere novam lunam. *W'an.*

اهل التفسير *ehlit-tefsīr.* s. *n. f. compos.* Professores interpretationis, *seu* interpretistæ. *Ita vocantur a Mohammedanis certæ alicujus sectæ* الخوارج *el-chewārig, seu schismaticorum assecłæ, qui censent, eum, qui emittit professionem fidei mohammedanicæ illis verbis* لا اله الا الله محمد رسول الله *lā ilāh illāllāh mühammed resūlüllah. Non est Deus præter Deum: Mohammedus est legatus ejus; debere scire interpretationem ejus,* & *quotia sint ea, quæ continet. Marracc.*

اهلالي قسطي *ehlālü kustā.* s. *n. f. comp.* Colchicum hortensis, *seu vulgo* menta Saracenica. *Gol.*

اهلاك *ihlāk.* s. *V.* [4. *a* هلك] Ad perniciem ducere, perdere. *Perdere, rovinare.* ¶ سلطان اسلام اهلاكه عازم اولدي *sultānl Islāmī ihlāke āzim oldy.* Animo statuit, imperatorem veræ fidei occidere. *Risolse di uccidere il re. Sa.* اهلاك نفس *ihlāki nefs* s. Macerare carnem, *seu* reprimere concupiscentiam carnis. *Macerare la carne, reprimere la concupiscenza.*

اهل آلراي *ehlir-rāl.* s. *n. f. comp.* Probabilitæ. *Ita vocant Arabes illos, qui attingunt tantumodo superficiem argumentationis, & significationis, quæ elicitur ex sententiis, & narrationibus librorum mohammedanicæ religionis. Illorum maximus munerus invenitur in Chaldæa; & agnoscunt pro magistris Abu Honelf Noamanum, filium alhasani, & alios. Maracc.*

اهلب *ehleb.* s. *part. fæm.* هلبا *helbā.* 1) Setosus *equus.* 2) Pilosus, & hirsutus. *Wan.* 3) Pluviosus *annus.* 4) Proventu ebundans *annus.* 5) *pec. Cum articulo* الاهلب *el-ehleb, cauda* præfecta, *vel* carens pilis. 6) *contra* Iis abundens, *Gol.*

اهلة *ehlet.* s. *n. f. unit.* Populus. *pro* اهل *ehl q. V. W'an.*

اهلة *ehillet.* s. *n. f. pl. a* هلال *hilāl.* Pulvetes, *etiam* ordine positi lapides. *W'an.*

اهلوب *ühlüb.* s. *n. f. pl.* اهالب *ehālib i. q. fenn pl.* فنون *fünün.* Modi, rationes. *Gol.*

اهلي *ehli* s. *part.* (وحشي) Domesticus, cicur. *Domestico.*

اهلية *ehlijet* s. *n. f.* 1) Habilitas, peritia. 2) Professio. *Abilità, prattica, isperienza.*

اهليلج *ihlīleg,* & *ihlilig.* s. *n. f. coll.* Myrobolane. *W'an.*

اهليلجات *ihlileğiāt.* s. *n. f. pl. ab* اهليلج *ihlileg.* Myrobolanorum genere. *Gol.*

اهليلجة *ihlileğet.* s. *n. f. unit.* Myrobolanum. *W'an.*

اهم *ehemm.* s. *part.* Maxime necessarius, maximi momenti. *Necessario, d'importanza, rilevantissimo.* ¶ اهم كار *ehemm kār.* Maximi momenti res, *vel* opus. *Opera, ò cosa di grandissima importanza. Ik.* امور اهم *ehemm ümür* اجون icün. Seria ob negotia. *Per affari d'importanza. Ll. V.* واجبت امور اهم *ehemmī ümür.* Rerum maxime necessaria. *La più importante cosa. Sa.* استانبول فتحي اهم امنيت بلوب *istambul fetḥy ehemmü emnijet (ümnijet) bilüp.* Expugnationem Constantinopoleos secutitati regni maxime necessariam ducens. *Sa. Conoscendo esser molto necessario per la sicurezza de suoi stati l'impadronirsi di Constantinopoli. Br.*

اشتغال اهتم امال شاه ظفر مآل اولذي *istyghūlī ehemmī āmālī ṣāhī ẓæfer meāl oldy.* Fuit maxima applicatio animi regis victorioſi. *Sæ. Voltò di nuovo li ſuoi penſieri*, e *diſſegni. Br.* اهتم *ehemm* o. Maxime neceſſarium eſſe, magni momenò eſſe. *Importar aſſai, eſſer molto importante, e neceſſario.*

اهامه *ehmāe.* a. *n. f. pl. a* همه *heme.* Veſtes tritæ.

اهان *ihmāe.* a. *V.* [4. *a* هأ] 1) Lacerare. 2) *pec.* Terere *veſtem. Gol.*

اهات *ihmāt.* a. *V.* [4. *a* هت] Occulto, *vel* ſubmiſſo uti *ſermone aut riſu. Gol.*

اهاج *ihmāg.* a. *V.* [4. *a* هج] 1) Nervos intendere in curſum, inteotis viribus currere *equum.* 2) *i. q.* اخفا *ychfā.* Celare. *Wan.*

اهاد *ihmād.* a. *V.* [4. *a* هد] 1) Subſiſtere, quieſcere *in aliquo loco.* 2) *contra* Celeriter prògredi *in itinere. Wan.* 3) Irruere in cibum. 4) Quietum reddere. 5) Tacere ad id, *quod ingratum eſt. Gol.*

اهاك *ihmāk.* a. *V.* [4. *a* هك] 1) Impleti *ira.* 2) Nevare *operam*, & impeodere ſe, ac inſiſtere *rei. Gol.*

اهال *ihmāl.* a. *V.* [4. *a* هل] 1) Pigere, negligere *rem.* 2) Differre *rem. Wan.* 3) Liſere paſtum dimittere *camelos. Gol.*

اهال *ihmāl.* a. *n. f.* Intermiſſio, negligentia. *Traſcurraggine, ommiſſione, negligenza.* ¶ 1 اهال *ihmāl* a. Intermittere, negligere & differre *rem*, pigere. *Traſcurare, rimettere, differire.* اهمال ايدر اهال الله *āllāh ihmāl ider, ihmāl itmez.* Deus differt, ſed non negligit. *Dio differiſce, ma non traſcura.* صغن اهال ايلمسن *ſakyn ihmāl eilejeſyn.* Cave ne negligas, *Guardati di traſcurare. Eb.* اهمالي و تكاسل اولمز *ihmālii tekāsūl olunmaz.* Non negligetur. *Non ſi traſcurerà punto. Ll.*

اهمالن *ihmālen.* a. *adv. etiam* اهمال ايله *ihmāl ile.* Negligenter, oſcitanter. *Per negligenza, ò traſcuraggine.*

اهمالجي *ihmālgi.* t. *n. f.* Homo negligens, nihil curans. *Negligente, traſcurato.*

اهمالليك *ihmāllyk.* t. *n. f.* Negligentia. *Traſcuraggine. i. q.* اهمال *ihmāl. q. V.*

اهام *ehmām.* a. *n. f. pl. a* همم *himm.* Senes, decrepiti. *Gol*

اهنام *ihmām.* a. *V.* [4. *a* همم] 1) Solicitum tenere. *Wan.* 2) Solicitum eſſe. 3) Verſare animo. *Eſſer ſollecito, cercar mezzo.* ¶ صورت داعيه لرني كسره اهنام ايدرلردي *süretī dā'ījelerini keſre ihmām iderlerdi.* Quærebant modos refellendi deſideria eorum. *Cercavano mezzi di diſtrarli dalli loro diſſegni, e deſiderij. Sæ.*

اهمر *ehmer.* p. *n. f.* Nom. animalis *canis formam habentis, quod tempore ſultanorum antiquorum viſum fuit.*

آهمند *āhmend.* p. *n. f.* Homo mendax. *Ferh.*

اهوم *ühmūm.* a. *n. f.* Capito, qui magnum caput habet. *Gol.*

آهن *āhen.* p. *n. f.* حديد *hælid.* a. دمر *demyr.* t. Ferrum. *Ferro. Ferh.* ¶ آهن حرب *āhenī ḡerb.* Chalybs. *Acciaio.* آهن حاي *āhen chāi.* Qui mandit, vorat ferrum. *Mangiaferro, bravo.* آهن نر *āhenī ner.* Chalybs. آهن نرم *āhenī nerm.* Molle ferrum. آهن بر *āhenbūr*, latro, fur, *pec.* qui transfodit murum. آهن آلمال *āhenūl-māl.* Opes avitæ, & quæ præſentes, ac in promptu ſunt, patrimonium. *Caſt.* * *Expreſſ. fig.* آهن دل *āhenīdil i. e.* شجاعتلو *ſeğīā-ætlū.* t. Cordatus, ſtrenuus. *Ferh.*

اهناه *ihnāe.* a. *V.* [4. *a* هنأ] Dare, donare.

اهناد *ehnād.* a. *n. f. pl. a* هند *hind.* Hindæ, *ſcil. nom. prop.* mulierum. *Gol.*

اهناف *ihnāf.* a. *V.* [4. *a* هنف] 1) Subridere *pec.* irronice. *Wan.* 2) Colludere. 3) Se componere ad flendum *infantem. Gol.*

اهنامه *ehnāme.* p. *n. f.* 1) Dedecus, ignominia. *Diſonore, ignominia.* 2) *adj.* Se ipſum ornans, ſtolidus, imbecillis *mente. Ferh.*

اهنان *ihnān.* a. *V.* [4. *a* هن] Robuſtum, & adipoſum effeere. *Wan.*

آهنباده *āhenbāne.* p. *n. f.* Cervix. *Caſt.*

آهنبايه *āhenbāje.* p. *n. f. comp.* 1) Oſcilatio. 2) Pandiculatio. *Ferh.*

آهنپايه *āhenpāje.* p. *n. f. comp* Pedes veru automati. *Piedi d'un giraroſto. Ferh.*

آهنتر *āhenter.* p. *n. f. comp.* Gladius undulatus. *Ferh.*

آهنگ *āhenḡ.* p. *n. f.* 1) Coojectio. 2) Tractin. 3) Evaginatio gladii, *vel* cultri. 4) Pax, ſalus. 5) Forceps aurifabri, *vel* ferrarii. 6) Volſella, dentiſcalpium. 7) Ellychnium. 8) Palea. 9) Funis bombardicus, funis ex fibrillis trunci palmæ. 10) Vinculum circulare vaſis. 11) Frontale *mulieris.* 12) Potus, potatio. 13) Pompholix. 14) *i. q.* آهنك *āhenk.* Harmonia. *V.* آهنك *Caſt.*

آهنج *āhinḡ.* p. *n. f.* Tractor, trahens. *Ferh.*

آهنجانيدن *ahenḡiānīden.* p. *V. tranſ.* Bibere facere, potare. *Caſt.*

آهنجد *āhenḡed.* p. *n. f.* Inſtrumentum tractorium. *Ferh.*

آهنجلوغ *āhenḡelūgh.* p. *n. f.* 1) Preſſio. *Ferh.* 2) Conculcatio. *Caſt.*

آهنجه *āhenḡe*, *ahence*, & *ehenḡe*, p. *n. f. i. q.* كنارگير *kenārgīr.* p. 1) Circulus ferreus, *pec.* ad portam appendens.

2) Vinculum marginis, *ſeu* circulare ligneum, *vel* ferreum. 3) Pecten textorum, *quo ſunium fila diſtinguuntur.* 4) Inſtrumentum reſtionum, *quo vincula, cingulave ex pilis plectunt.* 5) Funis, *quo parieti, aut tecto officinæ ſub finem operis annectunt textores extrema fila telæ, cum ea liciatorio ob brevitatem adhærere amplius non poſſint. Caſt.*

آهنجيدن *āhenǧīden.* p. *V.* 1) يوزمك *iūzmek.* t. Natare. *Ferh.* 2) Bibere. 3) Delere. 4) Corrumpere. 5) Verſari in agone mortis, animam agere. 6) Tædio, moleſtia affici. 7) Excoriare. *Caſt.* 8) Trahere. *Ferh.* 9) Jacere, conjicere. 10) Librare. 11) Lucrari. 12) Ornare. *Caſt.*

آهن دمك *āhendīk.* p. *n. ſ. comp.* Olla ferrea. *Ferh.*

آهن ربا *āhenrūbā.* p. *n. ſ. comp.* Magnes. *Calamitá. Ferh.*

آهن رباد *āhenrūbād.* p. *n. ſ. comp. i. q. præc. Ferh.*

آهن ساى *āhensāǧ.* p. *n. ſ. comp.* 1) Lima. *Ferh.* 2) Rutabulum ferreum. *Caſt.*

اهنع *ehnaʿ.* a. *part.* 1) Dextrorſum, ſiniſtrorſum nutans in ephippio. *Wan.* 2) Collum æquabiliter inflexum, atque inde abbreviatum habens *ſtruthiocamelus. Gol.*

آهن قبا *āhenkæbā.* p. *n. ſ. comp.* Lorica. *Caraʒʒa. Ferh.*

آهنك *āhenk.* p. *n. ſ.* 1) Propoſitum, inſtitutum. *Diſſegno, alleſtimento.* 2) Sedula applicatio. *Applicazione aſſidua.* 3) Harmonia, concordantia *vocis, tonorum. Armonía, accordo.* 4) Fornix, arcus. 5) Ripa, margo. *Riva, margine.* 6) Modus, procedendi forma. *Modo di procedere, maniera.* 7) Attributum, qualitas, *ſive* hominum, *ſive* animalium. 8) Tractio, attractio. 9) Tympanorum, & lituorum luſus, muſica bellica. *Muſica guerriera. Ferh.* 10) Modulator. *Che canta bene, ſoave.* 11) *adv. i. q.* اينك *inek.* Ecce. *Ecco.* ¶ ‹ آهنك *āhenk* ›. 1) Sonum edere. *Suonare.* 2) Accingere ſe *ad iter, rem. Apparecchiarſi, intraprendere.* بى درنك خصار جانبنه آهنك ايتديلر *bī direnk hyṣār ǧianibine āhenk ittiler.* Abſque mora ad arcem recta tetenderunt. *Sª incaminarono ſenza fermarſi punto verſa'l caſtello. Sa.* آهنك عالم ملكوت ايتدى *āhenǧi ālemi melekūt ittȳ.* Iter ſuſcepit ad regionem angelorum, *h. e.* mortuus eſt. *Preſe la ſtrada del cielo, morì. Sæ.* آهنك ويرمك *āhenk wirmek.* Adaptare inſtrumentum. *Accordare un iſtrumenta.* 12) *Servit ad compoſitionem ut:* ‹ آهنك كيرو *āhenǧi girū* ›. Accingere ſe ad fugam. *Deliberare di fuggire.* آهنك ‹ ستيز *āhenǧi ſtiz* ›. Accingere ſe ad pugnam. *Apparecchiarſi, porſi in ordine per combattere. Hun.* آهنك ستيز و فتلنه خبر ايدر كبي *āhenǧi ſtiz we ktitline chȳz ider gibi.* Inſtar accingentis ſe ad pugnam, & conſurgentis ad eum occidendum. *Come una, che ſi alleſtiſce alla zuffa, e che ſi leva per uccciderla. Ah.* كوركك پلنك آهنك *kürenǧi pelenk āhenk.* Equus inſtar tigridis impetuoſus. *Cavallo inpetuoſo quanta una tigre. Ik.*

آهنگاو *āhengāw.* p. *n. ſ. comp.* Vomer. *Il ferro dell' aratro. Ferh.*

آهنگر *āhengęr.* p. *n. ſ. comp.* حداد *hæddād.* a. دمرجي *demyrǧi* t. Faber ferrarius. *Ferraja. Ferh.*

آهنگرلك *āhengęrlik.* t. *n. ſ.* Ars fabri ferrarii. ¶ ‹ آهنگرلك *āhengęrlik* ›. Agere fabrum ferrarium. *Far il ferraro, lavorar in ferro.*

آهنكش *āhenkeſ.* p. *n. ſ. comp.* Magnes. *Calamitá. Ferh. Vide* آهن

آهنكلك *āhenklik.* t. *n. ſ.* Conſonnantia, concentus. *Accordo, armonía.* ¶ بى آهنكلك *bī āhenklik.* Diſſonantia. *Diſſonanza.*

آهنكلمك *āhenklemek.* t. *V.* Adaptare *inſtrumentum muſicum. Accordare.*

آهنكلنمش *āhenklenmiſ.* t. *part. paſſ.* Concordatus, conſonans. *Accordata, d' accordo.*

آهنكلو *āhenklū.* t. *adj. i. q. præc.*

آهنكى *āhengi.* p. *n. ſ.* Conſonantia, concentus. *Accordo, armonía.*

آهنكيدن *āhengíden.* p. *V.* 1) Intendere, proponere ſibi. *Ferh.* 2) Abrumpere, detrahere, *ut* pellem excoriando. 3) Natare, innatare. *Caſt.*

آهنو *āhnū.* p. *n. ſ.* 1) Semina. 2) Figuræ corporis humani, *quæ in hortis ponuntur ad terrenda, & abigenda animalia. Ferh.*

آهنو *āhnū*, & آهنوا *āhnūwā.* p. *n. ſ.* Cibus, *ſeu* commeatus artificum. *Caſt.*

آهنور *ühnūbūr*, *ūbnūber*, & آهنوبن *ühnūben.* p. *n. ſ.* 1) Scapus, caliculus. 2) Racemuli uvarum. *Ferh.*

آهنود *āhnūd*, *āhenūd.* p. *n. ſ.* Primus dies quinque adſcitiorum *ad complendum annum Perſicum. Ferh.*

آهنه *āhene.* p. *n. ſ. i. q.* آهنجه *āhenǧe.* p. Circulus ferreus, *vel* ligneus, *qua aliquid continetur. Ferh.*

آهنيابه *āhunjābe.* p. *n. ſ.* 1) Oſcitatio. 2) Pandiculatio. *Ferh.*

آهنين *āhenīn.* p. *adj.* Ferreus, ex ferro factus. *Di ferra. Ferh.* * *Expreſſ. fig.* آهنين جكر

جكر مبارز و سخت دل *āhenin ğiğer. h. e.* *mubāriz we ſæcht dil.* Strenuus, & duri cordis *homo. Ferh.*

آهنين پنجه *āhenin pence.* p. *adj. comp.* Unguibus ferreis præditus. *Con zampe di ferro. It.*

آهنين خفتان *āhenin chaftān.* p. *n. ſ. comp.* Thorax ferreus, lorica. *Corazza. Ferh.*

آهو *āhū.* p. *n. ſ.* 1) عيب *æib.* a. Vitium. *Vizio.* 2) *aſit.* كبك *ğeik* t. غزال *ghazāl.* a. Cervus, & dorcas. *Cervo, capriuolo.* 3) Vox alta, clamor. *Alta voce, eridо.* 4) *Metaph.* Oculus cor rapiens *i.* e. placidus. 5) Aſtma. *Asma.* ¶ آهو دشيبي *āhū diſiſt.* Cerva, dorcas. *An.* *Expreſſ. figur.* آهو دل *āhu dil i. e.* قورقف *korkak* t. Cor dorcadis *i. e.* timidus. آهو گذشت *āhu ğiuzeſſt.* 1) *i. q.* فرصت گچدي *fursat ğeċdi.* t. Præteriit fera *i.* e. elapſa eſt occaſio. *Ferh.* 2) Actum eſt, præteriit amaſia. *Il bello, ò la bella è paſſata, è ſparita.*

اهوآء *ehwāe.* a. *n. ſ. pl. a* هوي *hewā.* Amores, affectus, cupiditates. *Gol.*

اهوآء *ihwāe.* a. *V.* [4. *a* هوي] 1) Extendere manum *ad capiendum quid. Wan.* 2) Decidere. 3) Projicere, dejicere. 4) Protendere *rem, uti gladium minandi ergo, vel etiam*, innuendi, & indicium faciendi cauſa. *Gol.*

اهوار *ehwār.* a. *n. ſ. pl. a* هور *hūr.* Stagna, paludes. *Gol.*

اهوار *ehwār.* p. *n. ſ.* Mentis ſtupor. *Ferh.*

اهواز *ehwāz.* p. *nom. prop.* Nom. urbis alicujus بصره *bæsoræ vicinæ, hodie dum deſertæ. Ferh.*

اهوال *ehwāl.* a. *n. ſ. pl. a* هول *hewl.* Terrores, terricula. *Terrori, pericoli, coſe ſpaventevoli. Tgf. Ik.* ¶ اول سفر پر اهوال *ol ſeferī pūr ehwāl.* Illud bellum periculis plenum. *Quella pericoloſiſſima guerra. Sæ.* احوال پر اهواله واقف اولدي *ehwāli pūr ehwāle wākyf oldy.* Reſcivit ſtatum rerum periculis plenum. *Riſeppe le coſe pericoloſe. Sæ.*

آهوان *āhwān*, & *ehwān.* p. *n. ſ.* 1) Cuniculus. *Minatore. Ferh.* 2) Pullus *dorcadis.* 3) Fovea cervicis *ſub occipite. Caſt.*

اهواند *ehwānd.* p. *n. ſ.* Primus dies quinque dierum adſcititiorum *ad implendum annum Perſicum. Ferh.*

آهواي *āhwāj*, & *ehwāi.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi *ad ripam Oxi, fluvii. Ferh.*

آهوپا *āhūpā.* p. *n. ſ. comp.* 1) Domus ſexangularis. 2) Tectum domus. 3) Cænaculum apertum, *quo per gradus aſcenditur* 4) Fuga, *qua quis ſe alterius plantibus*, & *clamoribus ſubtrahere conatur. Ferh*

آهوبره *āhūbere.* p. *n. ſ. comp.* كيك بوزاغيسي *ğeik buzaghyſy.* t. 1) Hinnulus, pullus. 2) Dorcas fera. *Picciolo cervo, o capriuolo. Ferh.* ¶ جكر آهوبره قوردردي *ğiğerī āhūbere kurudurdy.* Siccabat hepar hinnuli dorcadis. *Faceva ſeccar il fegato d'un giovine cervo, o caprivolo.*

اهوج *ehweğ.* a. *part. fæm.* هوجاء *hewğiāe.* 1) Longus *corpore.* 2) Fatuus, præceps. *Wan.*

اهود *ehwed.* a. *n. ſ.* Feria ſecunda hebdomadis: *Arabum paganorum antiqua vox eſt. Gol.*

آهور *ehwer.* p. 1) *n. ſ.* Amaſius dilectus. 2) *nom. prop.* Nom. oppidi *alicujus. Ferh.*

آهوري *āhūrī.* p. *n. ſ.* Semen ſinapi. *Moſtarda. Ferh.*

اهوس *ehwee.* a. *part.* Conſumens. ¶ الناس اهوسي و آلزمان اهوس *en-nāsū hewsā wez-zemānū ehwesū.* Homines abſumunt bona temporis, ſed magis abſumit eos tempus. *Gol.*

آهول *āhūl.* p. *n. ſ.* 1) Via ſubterranea. *Ferh.* 2) Vitium. *Vizio, difetto.*

اهول *ehwel.* a. *compar.* Terribilior. *Più terribile, ò pericoloſo.* ¶ ما اهول *mā ehwele.* Quam maxime terribilis! *O quanto ſpaventevole!*

اهول *ūhūl.* a. *V. act.* [2. & 1. F.] 1) Conjugium inire, uxorem ducere. 2) Familiarem eſſe, conſueſcere. *Wan.*

آهون *āhūn.* p. *n. ſ.* مغاره *meghāre.* a. رخنه *ræchne* p. 1) Spelunca, crypta ſubterranea. 2) Cuniculus. 3) Rima, foramen *pec.* parietis perfoſſi a fure. *Ferh.* 4) Fur. *Spelonca, grotta, mina ſotto terra, fiſſura, buco, breccia*, & *ladro, che fora li muri.*

اهون *ehwen.* a. *part.* 1) Facilis, levis. 2) Deſpicabilis. *Gol.* ¶ اهون طريقله *ehwen tærykyle.* Facili modo. *Facilmente. Sæ.*

اهون *ehwen.* a. *n. ſ. nom. antiquum* Diei lunæ. *Wan.*

اهونا *ehwinā.* a. *n. ſ. pl. a* هين *hejjin.* Res faciles. *Wan.*

آهونبر *āhunber.* p. *n. ſ. comp.* Foſſor parietis, fur. *Ladro, che fora li muri. Ferh.*

آهوره *āhūwere.* p. *n. ſ. comp.* Hinnulus, pullus dorcadis. *Picciolo cervo. Ferh. i. q.* آهوبره *āhūbere. q. V.*

آهوي *āhūī.* p. *adj. poſſ.* 1) Ad cervum pertinens. 2) *improp. n. ſ.* Amaſius, *vel* amaſia. ¶ آهوي تاتار *āhūī tātār.* Cervus, *vel* dorcas ſcythica, *ex cujus umbilico moſcus eruitur. Capriuolo, che fà il muſchio.* آهوي چين

āhūī ēin. Dorcas ſinenſis, *ex cujus umbilico moſcus eruitur.* * *Expreſſ. figur.* آهوي سعيد *āhūī ſefid. i. e.* غزال رومي و محبوب رومي *ghæzāli rūmī, we mæhbūbi rūmī.* Hinnulus albus; *i. e.* Cervus e Græcia, & *improp.* amaſius Græcus natione. آهوي دنباله كشيده *āhūī dumbāle keſīde. i. e.* محبوب چشم *ceſmi mæhbūb.* Hinnulus diducta, & protracta habens cilia, *i. e.* oculus placidus, amœnus. *Ferh.*

اهوى *ehwā. a. compar.* Cariot, gratior *res. Wan.*

اهويه *ehwijet. a. n. f.* 1) *pl. a* اهوا *hewā.* Aëris ſpatia. 2) *pro* اهوا *ehwā. pl. a* هوي *hewā.* Cupiditates, amores. *Gal.*

اهويه *uhwijet. a. n. f. pra* اهوويه *uhwijet i. q.* هوّة *hūwwet.* Locus profundus, *ut vallis, faſſa. Wan.*

آهي *āhī. p. particula vocandi.* Oh, eheu! *Caſt.*

آهي *āhi. p. n. f.* 1) Suſpirium untum. 2) *nomen* Authoris *libri* حسن و دل آهي *huſnū dil āhī dīcīl*, & *toties hic citati. Ah.*

آهيا شراهيا *āhien ſerāhien. Expreſſ. arab.* يا جاه جاه يا حي يا قيوم كه اسم عظيم بودر *kajūmū, ki ismū a'ẓym bu dūr. i. Cabalica verba loca epithetorum*, ſeu *nominum Dei.* O vive, o æterne *Deus. Tef.*

آهيان *āhijān. p. n. f.* 1) Vertex capitis, 2) Occiput. 3) Fovea cervicis ſub occipite. *Caſt.*

آهيانه *āhijāne. p. n. f.* Granium. *Ferh.*

اهيانه *ehijāne. p. n. f.* 1) Granium. 2) Gutur, fauces. 3) Latus unum *capitis. Ferh.*

آهيخت *āhichte. p. 3. perf. ſing. præt. perf.* 1) Extraxit. 2) Strinxit *gladium, pugionem. Ferh.*

آهيختن *āhichten. p. V.* 1) Stringere *gladium, pugionem.* 2) Extrahere *rem quamcunque. Ferh.* 3) Intendere, propoſitum habere. 4) Ponderare, librare. 5) Poſſe perficere. 6) Educare. 7) Curare. 8) Menſurare. *Caſt.*

آهيخته *āhichte. p. part. paſſ.* Evaginatus, extractus. *Ferh.*

آهيز *āhīz*, & *ehīz. p. adv.* 1) Lente, pedetentim. *Ferh.* 2) Modeſte. *Caſt.*

اهيس *ehjes. a. part. i. q.* اهوس *ehwes.* Strenuus, audax. *Gal.*

اهيغ *ehjægh. a. part.* Fertilis, & pabulo abundans. *Gol.*

اهيغان *ehjaghān. a. n. f. dualis.* 1) Cibus & potus. *Wan.* 2) Victus, & conjugium. 3) Vitæ commoditas, bonorum abundantia. 4) Muſa aqua. *Gol.*

اهيغين *ehjæghein. a. n. f. dual. in caſu obliquo. i. q. præcedens, præſertim ſignif.* 3. *Wan.*

اهيف *ehjek. a. part.* Longum habens collum. *Gol.*

اهيل *ehjel. a. part.* Effuſa, *ſeu* profuſa *arena. Gol.*

اهيم *ehjem. a. part.* 1) Obſcura *nox.* 2) *Camelus* ſitibundus.

اهيمان *ehjemān. a. n. f. dual.* 1) Torrens, *ſeu* fluxus *aquæ.* 2) Camelus æſtro percitus. *Gol.*

آهين *āhīn. p. n. f. pro* آهن *āhen.* Ferrum. *Caſt.*

اي

آى *āi. p.* 1) 2. *perf. imp. ab* آمدن *āmden.* Veni. *Vieni.* 3) *In comp. part.*, Veniens. *Che viene. Ferh.*

آى *āj. a. n. f.* 1) قمر *kemer. a.* ماه *māh. p.* Luna. 2) Menſis. *Luna*, & *meſe.* ¶ آيدن آيه *ajden ājeh.* De menſe in menſem, ſingulis menſibus. *Di meſe in meſe, ogni meſe.* آى طوتلمسى *āj tutulmaſi.* Eclipſis lunæ. *Eclifſe della luna.* آى كون چيكى *āj gün ēkiegi.* Martagum, caltha, *etiam* heliotropium. *Girafole, calendula Bob.* آى كسوني آى كون ساعتي *āj gün ſā·āti*, *vel āj güni.* Horologium lunæ motum exhibens. *Orologio che moſtra i moti della luna.*

اى *ej pra* اوى *ewj. a. V.* [2. F] Diverſari *in aliquo loco*, manſionem capere. *Gol.*

اى *ej. p. partic. exclamantis.* O! heu! *Ferh.*

اي *ei. a. adj.* & *adv. pro* ايو *ejū.* 1) Bonus. 2) Bene. *Buono bene.*

اى *i. a. adv. i. q.* نعم *ne·ām. a.* Bene, optime. *Gol.*

اي *ī. p. v.* يا *jā* ور *bre. O vocativi.* Eho, heus! ¶ اي بار خدا *i bāri chudā.* O Deus! *O Dio!*

ايّ *ejj. a. pron. relativum com. generis.* 1) Quicunque, quisquis, qualiscunque. 2) *interrogativum*, Quisnam? quæ? quod? *Chiunque* & *quale? il quale? Notandum primo: utrumque uſurpari*, & *conſtrui, ut ſubſtantivum, ideoque poſt ſe habere vel genitivum caſum, vel affixum.* ¶ ايّ رجل *ejjü regiülin regiül.* Quicunque vir, *vel* quinam vir? *Chiunque uomo* & *che uomo?* ايّ امرة *ejjü emretin.* Quæcunque mulier, *vel* quænam mulier? ايّكم *ejjükům.* Quisquis veſtrum, *vel* quisnam veſtrum? ايّ حين *ejje hȳnin.* Quocunque tempore, & quonam tempore? لايّ سبب

liejſi

liejji sebebin. Quacuoque de cauſſa, *vel* quam ob cauſſam? *Notandum ſecundo, cum præcedit idem nomen, quod poſtea ab* ايّ *ejj, regitur, tunc vel rem indefinitam ſignificare.* ¶ مررت برجلٍ وايّ رجلٍ *merertů bereğiulin we ejj reğiulin.* Prætergreſſus ſum virum *aliquem*, at quem virum, *neſcio. vel indicare admirationem.* ¶ وقع بلاءٌ وايّ بلاءٍ *wəkaᶜ bela un we ejj bela-in.* Incidit ærumna; at quæ ærumna, *id eſt* quanta, dici nequit. *Notandum tertio ſumi non nunquam pro* الذى *elleżi.* ¶ ايهم فى الدّار اخوك *ejjuhům fiddari āchuke.* Qui eorum eſt in domu, ille frater tuus eſt. *Gol.*

ايّ *ejju.* a. *pron. relativum.* Quicunque. *Geżmat verbum in ſenſu* إن *in.* للشّرط و الجزاء *liſſert wel ğeżai, ſeu ſub conditione,* & *re-* *retributione e. g.* ايهم اكرمني اكرمهُ *ejjuhům ekremni ekremuhu.* Quicunque honorabit te, eum honorabo.

آيا *āiā.* p. عجبا *ağebā.* p. 1) *particula admirantis.* Mirum! papæ! 2) *part. interrogantis.* An non. *Forſe non?* o, *hola.* 3) *adj.* Eſu apta res. 3) *part.* Venientes. *Ferh.*

ايا *aia.* s. *n. f.* Vola. *Palma della mano. V.* ايد

ايات *ajāe.* s. *n. ſ. pl. ab* آيات *āiāt.* Signa. *Wan.*

ايا *eīa.* a. *particu. vocantis, nasbans nomen,* & *quidem juxta* عبد القاهر الجرجاني *ebdülkahirůl-ğiurğiani, in commentario ad particulas arabicas* المنادي البعيد *lilmunādiylbāyd. Ob vocatum diſtantem. e. g.* يا رجل *eīa. reğiulan.* Heus vir! *qui hinc aliquantulum remotus es. O hola, ſu!*

أيّ *ejā* إيّا *ijā* أيّا *ejjā* إيّا *ijj.* s. *n. f.* Lux, ſplendorque ſolis. *Gol.*

ايا *ejā.* p. 1) *n. f. i. q.* ايار *ejār.* Ultimus menſis vernalis. 2) *adj.* Bellicoſus. fortis. *Caſt.*

ايا *eja* p. 1) *particula admirantis pro* آيا *āiā.* p. Mirum! 2) *particu. interrogantis.* An non?

ايا *ujā.* p. *adj. pro* اوبا *ujā.* Ignavus. *Caſt.*

ايّا *ejjā.* & ايّا *ija.* a. *particula, quæ etiam nominibus,* & *affixis cujuscunque perſonæ, generis* & *nu meri adjungi poteſt, ut nomen ab Arabibus uſurpatur: hæc particula ſeu pleonaſtica, hoc modo adjuncta, æquipollet, fere particulæ* ان *inne.* ¶ اذا بلغ الرّجل ايّاه الثّنتين ثمانين و ايّا الثّواب *izā belagha ir-reğiulus-setteine ſeejahu we ejjaś-śewābe.* Cum ad ſexageſimum annum vir pervenit, utique ille & juvenis. *Sunt autem illa compoſita* ايّاك *ijjāje.* Ego. ايّاك *ijjāke.* Tu. ايّاه *ijjāhu.* Ille. ايّاكما *ejjekůma.* Vos duo. ايّاهما *ejjehůmā.* Illi duo. ايّاهنّ *ejjānā.* Nos. *horumque fœminina,* & *reguntur a verbo; vel ſequente,* ايّاك نعبد *ejjāke naᶜbidů.* Te adoramus *vel præcedente, uti:* ايّاك ضرب *żærebe ejjāke.* Verberavit te. *Et ſi actio tendit in ipſam perſonam æqui polet* نفس *nefs: ut* ضربت ايّاك نفسى *żærebtu ejjāje.* Verberari me ipſum. *Gol.*

ايّاب *ijāb.* a. *V.* [4. *ab* اوب] 1) Redire, reverti. 2) Converti. *Tornare, convertirſi. Sæ.*

ايّاب *ijāb.* a. *n. f. i. q.* سقا *żykā.* Uter. *Otre. Gol.*

ايّاب *ijāb*, & ايّاب *ijjāb.* a. *n. f.* Occaſus *ſolis. Gol.*

ايابس *ejābis.* a. *n. f. pl. ab* ايبس *ejbes.* Partes tibiarum *anteriores excarnes Gol.*

آيات *āiāt.* a. *n. f. pl. ab* آيت *āiet.* Signa, oracula, verſus Corani. *Segni, oracoli, verſetti dell' Alcorano, paſſi di ſcrittura.* ¶ آيات معجز آثار و بيّنات *āiātī muᶜğiz āsār, we bejjnāt.* Oracula miraculorum feracia, & demonſtrationes. *Ah.* كلمات سعادت آيانله *Kelimātī ſe-ādet ājāt ile.* Verbis auguſtiſſimis. *Con parole auguſte. Ik.*

ايات *ajāt.* t. *n. f. vul pro* حيات *haiat* Atrium domus. *V.* حياب & سلاملك

ايات *ejāt*, *ac ijāt.* o. *n. f.* Spleodor *ſeu* nitor *planetarum. Gol.*

ايّاد *ijād.* a. *n. f.* 1) Terra ciſternæ *aut* tentorio circumpoſita, *ad impediendum aquæ exitum.* 2) Caſtra quædam Arabum معد *meᶜad ſeu* Meaditarum ita dicta. 3) Cornu dextrum & ſiniſtrum *exercitus.* ¶ ايادان *ijādāni* Ambo cornua exercitus. *Wan.* 4) Munimentum, velum, *vel* quidquid rem aliquam tuetur & conſervat. 5) Camelorum multitudo. *Gol.*

ايادة *ijādet.* a. *V.* [4. *ab* ايد] Firmum reddere, corroborare. *Wan.*

ايادى *ejādī.* a. *n. f. pl. ab* ايدى *ejdī, ſive pl. pl. a* يد *jed.* Manus, & beneficia. *Gol.*

ايادم *ejādim.* a. *n. f. i.* متون الارض *mūtūnůl-erż.* Superficies terræ. *Wan.*

ايادم *ejādim.* a. *n. f. pl. ab* ادم *edim, aut ut alii ab* ايدامة *ejdāmet.* Terræ duræ *lapidum expertes. Gol.*

آيار *ājār.* a. *n. f. pl. ab* ايار *ejr.* Veretra. *Wan.*

آيار *ājār*, & ايار *ejār.* p. *n. f.* 1) Ultimus menſis veris *vulgo* Majus. *Ferh.* 2) *particula i. q.* آيا *ajā* an non? *Caſt.*

ايار *ejār.* s. *n. f. i. q.* صفر *ſufr.* a. Aes, oricalcum. *Gol.*

ايار *ijār.* o. *n. f. i. q.* هوا *hewā.* Aër, aura. *Gol.*

اژار *ujjār.* s. *n. f.* Nom. menſis Syromacedonici Majo reſpondentis. *Gol.*

آيارتمق *äiartamak.* t. *V.* اضلال *yzlāl.* s. 1) Facere ut fugiat *servus*, *aut mancipium.* 2) Seducere, pervertere. *Suiare un servitore*, *ſedurre*, *diſcoſtare.*

ايارج *ijāreğ*, & *ijārig.* s. *n. f. pl.* ايارج *ejārig.* Hiera, *compoſiti pec. ſolutivi medicamenti genus. Gol.*

ايارده *ejāride.* p. *n. f.* Integra expoſitio librorum زند *zend*, *dictorum*, *qui a zoroaſtre aſſeclis ſuis relicti fuiſſe perhibentur. Ferh.*

ايار *ejāre.* p. *n. f.* 1) *q.* ايارج *ijāreğ.* Medicamentum compoſitum *ad depellendam bilem.* 2) Metacarpium, ornamentum muliebre. 3) *pro* اوار *ewāre* Liber computi. *Ferh.*

ايارى *ijārī.* a. *part.* Magno veretro præditus. *Wan.*

آياز *ājāz.* p. *n. f. nom. prop.* Nom. viri, *qui fuit familiaris Sultani Ibrahimi ex dynaſtia ghaznabidarum. Ferh.*

ياز *aiaz.* t. *n. f.* 1) Lux lunæ. 2) Nox ſerena, nox ſideribus illuſtris. *Chiaro di luna*, *notte ſerena.* ¶ ايازده ياندى *ajaz de iatty.* Sub dio jacuit. *A dormito fuori à cielo ſcoperto.* و ياز *ajaz* ol. Sudum eſſe, ac ſerenum cœlum. *Far chiaro*, *eſſer il cielo ſereno.*

ايازل *eiāzil.* t. *n. f.* Parvæ ligneæ ſtatuæ, artificio ſeſe moventes, ac ſaltantes, ſigillæ, & ſigillaria. *Bambocci*, *burattini.* ¶ ايازل اويونى *eiāzil oiny.* Luſus earum *cum ſtatuis ligneis nervis alienis mobilibus. Giuoco di burattini*, ò *bambocci.*

ايازلجى *eiāzilgi.* t. *n. f.* Sigillarius. *Giuocatore di bambocci*, ò *ciarlatano.*

ايازمه *aiazma.* t. *n. f. ex Græco.* Fons *pec.* ſalubris, *aut* miraculoſus, *ad quem Græci coneurere ſolent in feſtis. Fontana ſalutifera*, ò *miraculoſa.*

ايازى *ejāzī.* p. *n. f. i. q.* اياسى *ejāsī.* Velum *vel* tegumentum muliebre ex panno ſerico. *Ferh.*

اياس *ejās.* a. *nom. prop.* Nom. oppidi, *quod Armenis eripuerunt Mohammedani*, Iſſus, *maritimum Ciliciæ oppidum*, *unde ſinus Iſſicus hodie*, *Golfo di Ajazzo*, dicitur. *Gol.*

اياس *ijās*, & اياسه *ijāse.* a. *V.* [4. *ab* ايس] Deſperare facere, ad deſperationem redigere.

اياس *ijās.* a. *nom. prop.* 1) Nom. viri eujusdam ex *ſociis Mohammedis.* 2) Nom. judicis cujusdam Baſrenſis, *qui ex vultu & externis ſignis de hominum culpa*, & *innocentia feliciſſime judicabat.* ¶ افرس من اياس *efresū min ijas.* Felicius judicat ex ſignis, quam Ijaſius. فراسة الاياسيّة *feräſetül ijāsīje.* Phyſiognomia *ſeu* conjectura Ijaſica. *Gol.*

ياسه *ejāse.* p. *n. f.* Deſiderium. *Brama*, *deſiderio. Ferh.*

اياسي *ejāſi.* p. *n. f. i. q.* ايازى *ejāzī.* Velum, *vel* tegumentum muliebre *ex panno ſericeo. Ferh.*

اياسين *ejāsīn.* a. *n. f. pl. ab* ايسان *isān.* Homines. *Gol.*

اياصر *ajāſir.* a. *n. f. pl. ab* ايصر *ejsær.* Funes breviores ad alligandas inferioras partes tentorii.

اياطل *ejātyl.* a. *n. f. pl. ab* ايطل *ejtæl.* Hypochondria. *Wan.*

آياغ *ājāgh.* p. *n. f.* Mons. *Ferh.*

ياغ *aiagh.* t. *n. f. pro* ياف *aiāk.* Pes. *Piede.* ¶ ايا غنه دوشدى *ājāghine düšty.* Proſtravit ſe ad pedes ejus. *Si gettò a ſuoi piedi.*

ياغ *ejāgh.* p. *n. f.* 1) *ex ciaghataica linqua* Poculum, *quod in compotationibus circumfertur.* 2) Dignitas. 3) Donum. 4) Miſericordia.

آياڤت *ājāft.* p. *n. f.* 1) Graſſus pannus. 2) Lacera veſtis. *Ferh.*

ياف *aiak.* t. *n. f.* 1) قدم *kædem* a. پاى *pāi.* p. Pes. *Piede.* 2) Gradus ſcalæ. 3) Baſis, ſtylobata. *Grado*, *gradino*, *piedeſtallo.* ¶ ياف اوزره *aiak üzre* & *ufit.* ياغ اوزره قالقمق *aiagh üzre kalkmak*, & ياغه قالقمق *aiaghæ kalkmak.* 1) Aſſurgere in pedes. 2) *metaph.* Tumultuari. *Sorgere*, *levarſi in piedi*, & *ſollevarſi*, *ribellare.* ياف اوزره طورمق *ajak üzre durmak.* Pedibus inſiſtere, ſtare. *Star in piedi fermo.* ياف اوزرنده دورلر *aiak üzerinde dürler.* Pedibus inſiſtunt, *h. e.* in procinctu ſunt ad aliquid ſuſcipiendum. *Stanno in piedi*, *pronti ad intraprendere. Ll.* ياف اوزره كلمك *ajak üzre gelmek.* Inſurgere. *Levarſi*, *alzarſi.* ياف بصمق *aiak baſmak.* Figere pedem. *Metter il piede.* ياف اوستى بوزى *aiak üſti*, *üzü.* Convexum plantæ, tarſus. *Il collo del piede.* ياف طاشى *aiak taši.* Tophus. *Tofo.* ياف بولى *aiak ioly.* Latrina. *V.* ادلخانه & *pro* يايا يولى *iaja ioly.* Semita. *Sentiere.* ياف بلزكى *aiak bilezügi.* Suffrago, compes *muliebre ornamentum. Catena d'oro*, ò *d'argento per ornamento delle gambe delle donne.* ياف ساچ *ſaç aiak.* Tripus. *Tripiede. Eb.* قرشمزده صف صف اياغيں طورورلردى *karšümüzde ſaf ſaf aiaghyn dururlerdi.* Contra nos ordinatim ſtabant. *Stavano dirimpetto*, ò *avanti di noi*, *in ſchiera.*

اياقداش *ajaktaš.* t. *n. f.* 1) Pediſſequus. 2) Socius, comes ſequens, *v. g. navis*, *quæ immediate ſequitur alteram. Seguace*, *che facilmente*, o *immediatamente ſegue.*

اياقلق

آياف دیوانی *ājāk diwānī.* s. *n. f. compos.* Concilium magnum. *Ita in aula ottomana vocatur concilium, quod a Sultano non nisi in causis grovissimis convocari solet; ubi præter magnates, etiam omnes primores exercitus, quin etiam seniores militum comparere debent, & quoniam omnes in hoc concilio pedibus insistunt, hoc nomen evenit; quasi concilium pedestre.*

اياقلق *oiaklyk.* s. *n. f.* Grallæ. *Zanche, stompoli.* ¶ اياقلق حانبازي *aiaklyk ğiānbāzi.* Grallator, grallipes. *Che vò su le zanché.*

اياقلمق *ajaklomak.* s. *V.* Concalcare, opprimere, obterere. *V.* بصمق

اياقلو *ajaklū.* s. *adj.* Habens pedes. ¶ دورت اياقلو *dört aiaklū.* Quadrupes. *Quodrupede, che ha quattro piedi.*

ايّاك *ijjāke.* s. *cum affixo* 2. *persona.* ك *ke. est particula monendi, seu præcipiendi cautionem, valletque imperativum* باعد *bāid.* Abesto recede, cave. *vel cum sequente* و *simulque vel accus: nominis immediate subnexi; vel cum* ان *en, quod præponitur sequenti futuro verbi, Nasbum habenti, quo cosu subinde usurpatur* و *ellipsis.* ¶ ايّاك من الاسد *ijjāke minel-esedi, esed, vel* ايّاك والاسد *ijjake we esed.* Cave tibi a leone. ايّاك و ان تفعل كذا *ijjāke wen tefaʿle keza,* ايّاك ان تفعله *ijjāke en tefoʿlehu.* Cave ne hoc facias. *Gol.*

ايال *ijāl.* s. *V. act.* 1) Redire. 2) Pervenire, evadere. 3) Crassescere. *Gol.* 4) Recte disponere, regere. *Wan.*

ايتال *ijāl.* s. *V.* [4. *a* وأل] Merdam *in pabulum* ejicere *camelos. Wan.*

ايالت *ejālet,* & *ijālet.* s. *n. f.* 1) Principatus, dominium. 2) Provincia. 3) Præfectura *unius provinciæ, aut regni. Principato, dominio, provincia,* & *governo d'uno provincia, ò regno.* ¶ ايالتي بلغراد *belgrad eiāleti.* Provincia Servienſis. *Il governo di Servia. Ll.* ولايت مزبوره ايالتي *wilāieti mezbure eiāleti.* Guberninm prædictæ provinciæ. *Il governo di quel paese. Sæ.* ايالت ولايت ازنكميد اكا تفويض اولندى *eiāleti wilāietī iznikmīd an-a tefwīz olundy.* Collata est ipsi præfectura regionis Nicomediæ. *Gli fù conferito il governo del paese di Nicomedia. Sæ.* ايالت ولايتي اهله بهرهمند ايلدى *eiāleti wilāietī ile behremend eiledy.* Contentum eum reddidit præfectura suæ provinciæ. *L'aggraziò, e contentò del governo del suo paese.* ايالت با مبتنز اولان *eiāletī bā meimenetūmūz olan.* Quod est nostrum felix gubernium. *Che è il nostro fortunato, e felice governo. Ll.*

ايالت *ijālet.* s. *V.* [4. *a* ولي] Gubernare. *Governare.* ¶ ايالت حسن *hūsnī ijālet.* Recta gubernatio. *Buon governo.* ايالت *ijālet* s. Gubernare, regere provinciam. *Governar, commandare ad una provincia.*

آيام *ājām.* p. *n. f.* 1) *i. q.* آوام *awām.* Debitum. *Ferh.* 2) Radix. *Cast.*

ايام *ejām.* s. *n. f.* 1) Nom. morbi *in camelo.* 2) Fumus. *Gol.*

ايام *ijām.* s. *n. f.* Fumus. *Wan.*

ايام *ijām.* s. *V. act.* 1) Fumum facere ad eximeodum, *pulsis ex alveari apibus,* mel. 2) Capere ex alveari mel. *Gol.*

ايام *ejjām.* s. *n. f.* 1) *pl. a* يوم *iesm.* Dies, tempora. *Giorni, tempi. Wan.* 2) *sing.* Ventus, ac tempestas. *Vento, tempo.* ¶ ايام اولا *ejjām ola q.* sit vectus secundus. *Dio ci dia buon vento, buon tempo. Exclamatio nautarum a litore moventium.* ايام باحور *ejjāmī bāhur.* Dies caniculares. كوز ايامنده *güz ejāminde.* Tempore autumni. *In tempo d' autunno.* ايام دولتلرنده و سايه سعادتلرنده *ejjāmī dewletlerinde, we sāiei sæādetlerinde.* Sub felicibus auspiciis, & protectione ejus. *Sotto li felici ouspicj suoi.* ايام دولت نصرت اكمالرنده *ejjāmī dewleti nusret enğiāmlerinde.* *Idem* ايام خجسته فرجامرنده و دور مقبول آطورلرنده *ejjāmī chuğeste ferğiamlerinde we dewri mækbūlutæwrlerinde.* Felicissimis eorum, gratissimisque temporibus. *Nel felicissimo regno loro. Sæ.* اول ايام ميمنت اكمامده *ol ejjāmī mejmenet enğiāmde.* Illo felicissimo tempore, seculo. *In quel felicissimo tempo, ò secolo. Sæ.*

ايامن *ejāmin.* s. *part.* 1) *pl. ab* ايمن *eimen.* Felices, ac properæ cedentes *res.* 2) *pl. a* يمن *jemen.* Partes dextræ. *Wan.*

ايامي *ejāmī.* s. *n. f. pl. comm. gen. ab* ايم *ejjim.* Cœlibes, *vel* viduæ fœminæ. *Gol.*

ايامين *ejāmīn.* s. *n. f. pl. a* يمين *jemin.* Dextri. *Gol.*

ايّان *ejjān,* & *ijjān.* s. *comp. pro* ايّ آن *ejje ānin.* Quo tempore, quando. *Gol.*

ايّانا *ijjānā.* s. *comp. pl. pronominis pers.* 1. *pers.* Nos. *Gol.*

آيانك *ejānyk.* s. *n. f. pl. pl. a* ناقة *nākat.* Camelites. *Gol.*

ايّانما *ejjānemā.* s. *adv. comp.* Quandocunque. *Gol.*

اياول *ejāwil.* s. *n. f.* & *part. pl. ab* اوّل *ewwel.* Principia, primi. *i. q.* اوايل *ewājil q. V. Gol.*

ايّاون *ejāwīn.* s. *n. f. pl. ob* ايوان *ejwān.*

كوشكلر *köşğiler.* s. Porticus pensiles, cœnacula. *Galerie, belvederi. Ik. V.* ايوان

آياى *ājāj.* s. *n. f. i. q.* آيات *ājāt pl. ab* آية *ājet.* Signa. *Gol.*

ايايا *ejājā.* s. *particula inclamandi increpandique.* Macte, age! *Wan.*

ايايير *ejājir.* s. *nom. prop.* Nom. loci *in* حوران *hæwrān. i.* e. Auranitide Syriæ. *Go'.*

ايايل *ejājil.* s. *n. f. pl. ab* ايّل *ijjel.* Cervices. *Gol.*

ايايم *ejājim.* s. *n. f. pl. com. gen. ab* ايّم *ejjim.* Cælibes, *vel* viduæ fœminæ. *Gol.*

آيب *āib.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Redire. 2) Avertì. 3) Converti. *Tornare, rivoltarsi, convertirsi. Sæ. Ik. V.* خايب ¶ طريق سداده آيب اولوب *tæryki sedāde ājb olup.* Reversus ad rectam viam, & bonum institutum. *Ritornato alla strada dritta. Sæ.*

ايب *ip. etiam* اب *vel* اب s. *n. f.* حبل *hæbl* s. رسن *reṣen.* p. Funis. *Corda.* ¶ ايب جانبازي *ip ǧiānbāzi,* ايپده كرن *ipte geẓen.* Funambulus. *Ballacorda.* ايپي صابي دوقدر *ipi ṣapi jokdür.* Non est funis aut manubrium, sermonis ejus nulla connexio. *Proverbium, quando aliquis nihil ad rem loquitur. Non si può cavare niente dal suo discorso.*

ايباه *ebāe.* s. *n. f. coll.* 1) Arundo. 2) Arundinetum. 3) Extremitas *seu* spica arundinis. *Gol.*

ايباه *ibāe.* s. *V.* [4. *ab* ابي] 1) Abrumpi, finiri. *Wan.* 2) Nauseam movere. *Gol.*

ايباه *ibāe.* s. *V.* [4. *a* وبا] 1) Morbo epidemico, peste laborare. *Wan.* 2) Ostendere *aliquem* protenso digito. 3) Innuere porrecto *retrorsum* digito, *ut quis recedat. Gol.*

ايباهٔ *ibāe.* s. *n. f.* Nutus, *qui fit digito retrorsum porrecto, ut quis recedat: nutus enim qui fit digito antrorsum porrecto, ut accedat* اوما *ewmā. vocatur. Gol.*

ايباد *ibād.* s. *V.* [4. *a* وبد] *i. q.* افراد *ifrād.* s. Segregare. *Gol.*

ايبار *ibār.* s. *V.* [4. *a* وبر] Pilosum asse *camelum. Wan.*

ايباس *ibās.* s. *V.* [4. *a* يبس] قورتمق *kurutmak.* s. 1) Exiccare. 2) Exarescere. *Seccare, & seccarsi. Wan.*

ايباش *ibāš.* s. *V.* [4. *a* وبش] 1) Properare. 2) Germinare *terram, pec.* luxuriantibus ac commistis plantis. *Gol.*

ايباص *ibās* s. *V.* [4. *a* وبص] 1) Prodire incipere. *Wan.* 2) Oculis micare *catulum.* 3) Herbis luxuriare *terram. Gol.*

ايباق *ibāk.* s. *V.* [4. *a* وبق] Exitio dare, perdere. *Wan.*

ايبال *ibāl.* s. *n. f. coll. i. q.* ابول *ibbewl.* Agmeo camelorum. *Gol.*

ايباه *ibāh.* s. *V.* [4. *a* وبه] 1) Perspicere, intelligere. 2) Rationem habere *alicujus rei. Gol.*

ايبة *ājibet.* s. *n. f. pl. ab* اوب *ewb.* Tractus, venti, nubes. *Gol.*

ايبة *ibet.* s. *n. f.* 1) Reditus, reversio. *Wan.* 2) Pes. *Gol.*

ايبد *ejbed.* s. *n. f.* Planta, *cujus grana hordeo similia sunt, & quæ saginando pecori conducunt. Gol.*

ايبد *ejbud.* p. *n. f.* Scintilla *ignis. Ferh.*

ايبس *ejbes* s. *n. f. pl.* ايابس *ejābis.* 1) Pars tibiæ anterior *excarnis, dura & sicca.* 2) Res dura, *supra quam probantur enses. Gol.*

ايبن *ejbes.* s. *part.* Siccus. *Gol.*

ای بسا *ii besā.* p. *adj. comp.* Multi *homines. Ferh.*

ايبسان *eibesān.* s. *n. f.* Os cruris. *L'osso della gamba. Wan.*

ايپسز *ipsiz.* s. *adj. comp.* 1) Fune carens. 2) *metaph.* Connexione, ac natalium splendore carens. *Senza corda, & persona di bassa & incognita nascitá.*

ايبك *jbik.* s. *n. f.* حرف *ürf.* s. Crista. *Crini, & cresta.*

ايبل *ibel*, & *ibūl.* s. *n. f. pl.* ابابيل *ebābil.* Agmeo camelorum. *Gol.*

آية *ājet.* s. *n. f. pl.* آى *āj*, آياى *ājāj*, & *usit.* آيات *ājāt.* 1) Signum, miraculum. *Wan.* 2) Individuum, singularis persona. 3) Corpus, hypostasis. 4) *i. q.* قرب *kurb*, Propinquitas *temporis.* 5) *i. q.* جماعة *ǧemāāt*, Cœtus *hominum*, multitudo. 6) *usit.* Versus, *seu* comma aut paragraphus *Corani. Segno, miracolo, verso dell' Alcorano. Ll.* ¶ آية كريمه *ājeti Kerime.* Sacer versus *Corani.* آية الرجل *ājetür-reǧiül.* Persona viri. *Gol.*

ايّة *ejjet.* s. *pron. relat.* & الّتما *ejjetimā, cum* ما *mā pleonastico, fœm. ab* ايّ *ejjü.* 1) Quæcunque, qualiscunque. 2) Quænam. *Gol.*

ايتة *yjet.* s. *V. act.* Teneriora affectu commoveri, condolere. *Wan.*

ايتا *itā.* s. *V.* [4. *ab* اتى] 1) Dare, largiri. 2) Adducere, afferre. *Wan.*

ايتاح *ītāh.* s. *V.* [4. *a* وتح] 1) Modicum, & pretio exile afferre *donum. Wan.* 2) Paucas habere opes. 3) Molestum, & importunum *alicui* esse, *ut obtineat, quod vult. Gol.*

ايتاخ *ītāch.* s. *V.* [4 *a* وتخ] 1) Compotem esse. 2) Supercrinem evadere. *Gol.*

ايتاد *itād.* s. *V.* [4. *a* وتد] Firmiter adigere. *Gol.*

ايتار *itār.* s. *V.* [4. *a* وتر] 1) Singulare, & seorsim discretum facere *quid.* 2) Nervum obducendo tendere *arcum.* 3) Separatam paragere *precationem, quæ* & الوتر *el-witr*, *dicitur. Gol.*

ايتاغ *ītāgh.* s. *V.* [4. *a* وتغ] 1) Perdere, exitio dare, *ut Deus aliquem. Wan.* 2) In

ærum-

ærumnam conjicere. 3) Corrumpere ac ſubvertere *religionem ſuam crimine vel peccato. Gol.*

ايتام *eītam* s. *n. f. pl. a* يتيم *fetim.* Pupilli, orphani. *Wan.* ¶ مطعمة الايتام *mut-ʿymet-ül-ejtām.* Nutrix orphanorum. *Ceſſit titulus hic quondam in ludibrium multeri, quæ, dum ob publicum, quem de corpore ſuo faciebat, quæſtum eorum chalifa Ali genero Mohammedis inculparetur, ſe lucrum exinde captum in orphanorum ſuſtentationem erogare dictitans, ſe excuſabat. Lamai.*

ايتام *ītām.* s. *V.* [4. *ab* اتم] 1) Lacerare, vitiare *fœminam.* 2) Perrumpere. 3) Ampliare, & dilatare *ejus naturam. Gol.*

ايتان *itān.* s. *V.* [4. *a* وتن] Lædere *in vena cordis. Gol.*

ايتباء *Itibae. v. n. f.* 1) Guſtus, deſiderium. 2) Virtus, converſatio. *Ferh.*

ايتبار *itibār.* s. *V.* [8. *ab* ابر] 1) Rogare, ut palmæ, vel ſatis ſuis alius *curam inſationis* ابر *eber*, *dictam* impendat. *Wan.* 2) Fodere *puteum. Gol.*

ايتباض *itibāz.* s. *V.* [8. *ab* ابض] Lædi nervum, *ſeu* tendinem femoris. *Gol.*

ايتباط *itibāt.* s. *V.* [8. *ab* ابط] 1) Planum, æquabile eſſe. 2) Quietum eſſe. 3) Moleſtiam concipere, ægre habere. *Gol.*

ايتبال *itibāl.* s. *V.* [8. *ab* ابل] 1) Minus firmiter inſidere *camelo.* 2) Negligere paſcentes *camelos. Wan.*

ايتبار *itiſār.* s. *V.* [8. *ab* اثر] Veſtigia ſequi. *Gol.*

ايتجا *Itigīā*, & اتجا *ittigīā.* s. *V.* [8. *a* وجأ] Compactos inter ſe eſſe *dactylos. Gol.*

ايتجاج *itigāg.* s. *V.* [8. *ab* اج] 1) Ardere *diem.* 2) Accendi. *Gol.*

ايتجكز *itcigez.* s. *n. f. dimin.* Caniculus. *V.* اتجكز

ايتحاد *ityhād.* s. *V.* [8. *ab* احد] *i. q. uſit.* اتحاد *ittyhād.* In unum coaleſcere. *Gol.*

ايتخاذ *itichāz.* s. *V.* [8. *ab* اخذ] 1) Adoriri. 2) Conſligere invicem *ſeu* unum cum altero *in pugna. Gol. V.* اتخاذ

ايتدام *itidām.* s. *V.* [8 *ab* ادم] 1) Jungi, *aut* addi *rei alteri.* 2) Opſonium facere. 3) Subeunte novo humore reviviſcere, ac refici, & nutriri incipere *arborem. Gol.*

ايترار *Itirār.* s. *V.* [8. *a* ارّ] Feſtinare, properare. *Gol.*

ايترش *itirāſ.* s. *V.* [8. *ab inuſit.* ارش] Capare, & expetere, *quod pro mulcta, vel placulo, vel compenſatione accepti detrimenti debebatur.* ¶ ايترش للحباشة *iterreſe lil-chu-*

Part. I. Tom. I.

māſeti. Submiſit ſe mulctæ, eamque præſtitit. *Gol.*

ايتراز *itizāz.* s. *V.* [8. *ab* ازّ] 1) Bullire *olla.*

ايتسا *Itisā.* s. *V.* [8. *ab* اسو] Imitari. *Gol.*

ايتسار *itisār.* s. *V.* [8. *a* يسر] 1) Diſtribuere inter ſe *mactatum camelum*, *quod Arabes alias*, *dicto fortitionis modo*, *facere ſolebant. Wan.* 2) Facilem reddere *rem pec.* in bonum finem. 3) Alea ludere, ducere ſortem. *Gol.*

ايتساع *itisāʿ.* s. *V.* [8. *a* وسع] 1) Amplam, & patulam eſſe *rem.* 2) Dilatari. 3) Comprehendi, contineri *aliquo loca Gol.*

ايتساف *itisāk.* s. *V.* [8. *a* وسق] 1) Coojungi, copulari. 2) Congregari, convenire. 3) Integrum, & abſolutum eſſe. *Gol.*

ايتسام *itisām.* s. *V.* [8. *a* وسم] Signare *ſenet ipſum*, notam ſibi imprimere, *qua dignoſci poſſit. Gal.*

ايتشا *itiſā.* s. *V.* [8. *ab* اشي] Convaleſcere, integritati reſtitui *os fractum. Gol.*

ايتشا *itiſā.* s. *V.* [8. *a* وشي] 1) A fractura coaleſcere *os.* 2) Abundare *opibus.* 3) Capere *nummorum partem. Gol.*

ايتشاب *itiſāb.* s. *V.* [8. *ab* اشب] Commiſtum eſſe. *Gol.*

ايتشار *itiſār.* s. *V.* [8. *ab* اشر] Facere exacuere *dentes. Gol.*

ايتشاف *itiſāk.* s. *V.* [8. *a* وشف] In oblongiores partes ſecare, & ſiccare *carnem. Gol.*

ايتصاف *itsāf.* s. *V.* [8. *a* وصف] 1) Deſcribi *rem.* 2) Facere deſcribere, laudare. *Gal.*

ايتصال *itsāl.* s. *V.* [8. *a* وصل] 1) Pervenire *ad aliquem.* 2) Conjunctam eſſe *rem rei.* 3) Continuum, & congruum eſſe.

ايتضاح *ityzāh.* s. *V.* [8. *a* وضح] Claram, & manifeſtam eſſe *rem. Gol.*

ايتضاض *ityzāz.* s. *V.* [8. *ab* اضّ] Cogi, adigi. *Wan.*

ايتطاً *Ityzāe.* s. *V.* [8. *a* وطي] 1) Erectum eſſe, paratum eſſe. 2) Calcare, conculcare. 3) Mollem, & æquabilem reddere *lectum. Gol.*

ايتظام *ityzām.* s. *V.* [8. *ab* اظم] Ex conſtrictione ventris, *ſeu* ſuppreſſione alvi laborare. *Wan.*

ايتعاظ *ityāz.* s. *V.* [8. *a* وعظ] 1) Moneri. 2) Monitis parere. *Gol.*

ايتفال *itifāl.* s. *V.* [8. *ab* افل] Subverti *urbem terræmotu. Gol.*

ايتقاط *itykōt.* s. *V.* [8. *ob* أقط] 1) Capere. 2) Aſſumere lac acidum *in condimentum ciborum. Won.*

ايتكال *itikāl.* s. *V.* [8. *a* اك] Ferveſcere *diem. Wan.*

ايتكال *itikāl.* s. *V.* [8. *o* اكل] 1) Exeſum, corroſum eſſe *dentem.* 2) Accendi *ira. Wan.*

ايتكر *itkeŗ.* p. *n. prop.* Nom. regis. *Ferh.*

ايتكين *itgīn.* p. *n. f.* Patronus, poſſeſſor domus. *Ferh.*

ايتكيني *itgīnī.* p. *n. f.* Domus proprietas. *Ferh.*

ايتلا *itilā.* s. *V.* [8. *ab* ألو] 1) Poſſe, valere. *Potere, eſſere boſtante.* 2) Jurare. *Wan.*

ايتلاخ *itilāch.* s. *V.* [8. *ab inuſ.* الخ] 1) Confundi, & turbari negotium *alicujus. Wan.* 2) Excreſcere, proceram, & magnam evadere *herbam.* 3) Moveri, commoverique *quod in ventre eſt.* 4) Aceſcere, ſeu in ecorem verti *lac. Gol.*

ايتلاف *itilāf.* s. *V.* [8. *o* الف] 1) Congregari *in uno loco. Won.* 2) Conſveſcere, ſocietatem ioire. *Accompognarſi, coltivar omicizia. Gol.*

ايتلاف *itilāf.* s. *n. f.* Commercium, conjunctio, conſuetudo, amicitia. *Accompognamento, compognia, famigliarito, buona omicizia, corriſpondenza. Sa.*

ايتلمق *oitlamak.* s. *V.* 1) سچمك *ſeçmek.* s. Seligere, ſecernere. 2) Expurgere *nuces, puteum, oryzam.* 3) Pampinare, truncare. *Scegliere, mondare, nettare, sfrondare, ſpamponare.*

ايتلنمش *aitlanmiſ.* s. *part. paſſ.* Putgatus, expurgatus.

ايتمار *itimār.* s. *V.* [8. *a* امر] 1) متابعه و مشاورت *mūtobœ-& we mūśawere* s. Morigerari, imperio ſe. ſubjicere. 2) Conſuitare. *Ubbidire, & deliberare, conſultare. Wan.*

ايتمام *itimām.* s. *V.* [8. *a* أم] 2) Sectari, imitari. *Wan.* 2) Sumere pro duce. *Gol.*

ايتمك *ajitmak.* nn. *V.* دیمك *dimek.* s. Dicere. *Dire, pro ſequenti Turcico uſit.*

ايتمك *ejitmek.* s. *V.* Dicere. *Dire.* ¶ ايدر *ejidür, & ex Tartarico ajidür.* Ioquit, ait. *Dice.*

ايتمك *itmek.* s. *V.* & *uſit.* ايتيورمك *itiwirmek.* s. Propellere, protrudere. *Muovere, ſpingere.* ¶ ايته صدره كچوردیلر *ite ite ſædre geçtiürdiler.* Identidem protrudendo, ad primum locum eum promoverunt. *A forzo di ſpinte lo fecero paſſare al primo luogo.*

ايتمك *itmek, vul. etmek* s. كردن *Kerden.* p. 1) Facere, egere, præſtare. 2) Reddere. *Fare, rendere. Eſt præcipue unum ex verbis auxiliaribus, quo utuntur Turcæ od exprimendam actionem, ontepoſitis nimirum participiis & nominibus vel Arabicis, ut:* ظهور ظهور ايتمك *ẓuhūr itmek.* النقات ايتمك *iltifāt itmek. vel Perſicis, ut:* كشاده ايتمك *Küśode itmek.* بند ايتمك *bend itmek, quod vero brevitatis gratia in præſenti lexico per i e. exprimitur. V.* ايتمك

ايتناف *itnāf.* s. *V.* [8. *ab* الف] Incipere *oliquid. Principiare. Wan.*

ايتند *Itend.* p. *n. f.* Nomerus incognitus, ſeu incerta ſumme. *Caſt.*

ايتوك *ītūk.* p. *n. f. i. q.* مژده *müjde.* Nuntium lætum. *Ferh.*

ايتها *ejjetuhā.* s. *partic. vocandi.* O! *Gol.*

ايتيورمك *itiwirmek.* s. *V. comp.* Protrudere. *V.* ايتمك *itmek.*

ايتا *ītāe.* s. *V.* [4. *o* وتا] 1) Mollem reddere. 2) Comminuere *ictu carnem.*

ايتا *īsā.* s. *V.* [4. *a* وتي] Fracturam *vehiculi, navis, vel jumenti* peti. *Gol.*

ايتاب *īsāb.* s. *V.* [4. *o* وثب] 1) Facere, ut quis aſſiliat. 2) Irruere *in alium. Gol.*

ايتار *īsār* s. *V.* [4. *a* اثر] 1) اختيار *ychtyiār* s. Præhabere, malle. *Wan.* 2) *uſit.* Dono offerre. 3) Exiſtimare, putare. *Donare, offerire.* II. نثار *Gol.*

ايتاق *īsāk.* s. *V.* [4. *a* وثق] Ligare, coaſtringere. *Wan.*

ايتام *īsām.* s. *V.* [4. *ab* اثم] Inducere, impellere *oliquem* ad committeodum peccatum. *Wan.*

ايتان *Isān.* s. *V.* [4. *ab inuſ.* وثن] 1) Liberaliter largiri, largiter dooare. 2) Multa eſſe *pecoro, vel* multas *opes. Gol.*

ايج *ejğ*, & ايجا *ejğiā.* s. *partic.* Vox, *qua utuntur, cum quis jaculator a ſcopo aberrat. Gol.*

ايج *iċ.* p. 1) *partic. pro* هيچ *hīċ.* Nihil. 2) Nunc hic. 3) *n. f. i. q.* روزگار *rūzigār.* Tempus, fortuna. *Ferh.*

ايچ *iċ.* s. *V.* Bibe. *Beui. Imperat. verbi* ايچمك

ايچ *iċ.* s. *n. f.* باطن *batyn.* s. درون *derūn.* p. 1) Interior pars, intimum. 2) *improp. etiam* Medulla *panis V.* اتك 3) *adj.* Interior, internus. *Parte interiore, il di dentro, il midollo, & interiore, di dentro.* ¶ ايچ اغريسنه *iċ aghryſine mūbtelā oldy.* Incidit in morbum internum, *ſeu* tormina. *Gli è venuto il mal di corpo.* ايچ ايلدن *iċ ilden.* Ex interioribus partibus regni. *Dalle parti di dentro del regno. Ll.* ايچ عورت *iċ œwret.* Intima mulier, concubina, & quæ eſt ex gynæceo. *Donna di dentro, comeriera, e concubina.* ايچ طرفندن *iċ tœrafinden.*

formari poſſit ſententia. *Eb.* اجاب اندر *igiāb ider.* Neceſſe eſt, oportet, *Biſogna, e neceſſario.*

اجاح *iğiāh.* v. *V.* [4. *a* وجح] 1) Ad angustias redigere. 2) Apparere. 3) Ad finem pertingere. *Wan.*

اجاد *iğiād.* v. *V.* [4. *ab* اجد] Corroborare, robustum efficere. *Gol.*

اجاد *iğiād.* v. *V.* [4. *a* وجد] 1) Facere, ut *quis* inveniat *rem*, compotemque reddere. 2) Facere exiſtere, *ut Deus rem.* 3) Opulentum, contentumque efficere. 4) Invſ tum impellere, ut faciet *quid. Gol.*

اجاد *iğiād.* s. *n. f.* Inventio, productio, inventum. *Invenzione.* ¶ 1 اجاد *iğiād* v. Adinvenire, excogitare, novum quid producere, edere, *Inventare, mandar fuori, metter in luce,* اجاد صاحبي *iğiād ſahybi.* Auctor, ingeniosus, qui multa adinvenit. *Autore, inventore di diverſe arti, che ha dato in luce molti libri.*

اجار *iğiār.* v. *V.* [4. *ab* اجر] 1) Rependere. *Won.* 2) Locare, elocare. 3) Corpus quæſtui dare *mulierem.* 4) Integritati reſtituere *os luxatum, vel fractum. Gol.*

اجار *iğiār.* v. *V.* [4. *a* وجر] 1) Medicamentum in os infundere *infanti. Wan.* 2) Facere audire *alicui*, quod iogratum eſt. 3) Adigere in pectus *haſtam.*

اجاز *iğiaz.* v. *V.* [4. *a* وجز] 1) قصلمق *kyſſaltmak.* Abbreviare, in compendium redigere *orationem, librum. Abbreviare, ſcortare, compendiare. Wan.* 2) Prompte dare *aliquid. Gol.*

اجازا *iğiāzen.* v. *adv.* Strictim, compendioſe. *Succintamente, brevemente, in compendio.*

اجاس *iğiās.* v. *V.* [4. *ab inuſ.* وجس] 1) Concipere *animo timorem. Gol.* 2) Abſcondere *timorem in animo. Wan.*

اجاع *iğiāᶜ.* v. *V.* [4. *a* وجع] Moleſtia afficere, incommodare. *Wan.*

اجاف *iğiāf.* v. *V.* [4 *a* وجف] 1) Facere, ut incitatiora greſſu incedant *cameli. Gol.* 2) Fatigare *equum.* 3) Adhibere *equum.*

اجاق اوغلان *iğ oghlān.* v. *n. f. comp.* Ephebus. *Paggio. Maxima illorum copia eſt in palatio interiori imperatoris ottomanici, & in quatuor camerae, ſeu claſſes dividuntur, qui, ſi principi placent, ad ſummos officiorum gradus, & dignitates aſpirare poſſunt.*

اجاه *iğiāh.* v. *V.* [4. *a* وجه] 1) *i. q.* توجيه *tewğih.* Spectabilem & illuſtrem reddere. 2) Telem competire *virum. Gol.* 3) Ad ſpectandum venire in aliquem locum *multitudinem hominum. Wan.*

finden. Ex parte interiori. *Da dentro* اچ ياغي *iċ jaghy.* Adeps, ſevum. *Graſſo.* اچ جنكي *iċ ğengi.* Inteſtinum, domeſticum bellum. *Guerra inteſtina.* او اچي *ew iċi.* Penetrale, gynæceum. شهر اچي طولدي *ſehr iċi doldy.* Tota civitas impleta eſt. *Si riempi tutta la città. Eb.* بر كجه *o* اچنده *bir ğiğe iċinde.* Intra unam noctem. *In una notte. Eb. Sa.* حلف اچنده *chalk iċinde.* Inter homines. *Trà l popolo.* وارد عثمانلوسندن اچلرنده بر از آدم اولوب *warad ʿosmānlūſinden iċlerinde bir az ādem o'up.* Cum pauci aliquot Turcæ Aradinenſes inter illos reperti ſint. *Ritrovandoſi trà di loro alquanti Turchi di Aradino. Ll.* شهر اچنده كيردى *ſehr iċine girdi.* Ingreſſus eſt civitatem. *Entrò nella città.* اى اچلرينه كوندردى *ani iċlerine göndürdy.* Eum in medium ipſorum duxit. *Lo conduſſe trà di loro. Eb* بعض كمسنلر اچلردن *iċlerinden ba·zy kimeſneler.* Aliqui e medio eorum. *Alcuni di loro. Scribitur etiam nonnunquam* اچ *iċ* & اچنده *iċinde.*

اجاه *iğiāe.* v. *V.* [4. *a* وجأ] 1) Replere. 2) Amovere. *Rimovere, rifpingere. Gol.*

اجا *iğiā.* v. *V.* [4. *a* وجي] 1) Competire omois boni ioanem, & expertem *aliquem.* 2) Unguiam *equi* tritam, ac attenuatam reddere, *aut* lædere. 3) Tenacem eſſe *erga alium*, nihil dare *petenti.* 4) Dare, largiri. 5) *i. q.* انتزاع *intizāᶜ.* Procul *a ſe* amovere *alium.* 6) Vendere. 7) Vecuum, & ſine præda redire *venatorem.* 8) Ad duritiem fundi pertingere *foſſoremn non inventa aquæ ſcaturigine. Gol.*

اجا *iğiā.* p *partic. comp. ex* ابن *in*, & جا *ğiā.* Hic. *Ferh.*

اجاب *iğiāb* v. *V.* [4. *a* وجب] 1) واجب *wāğib* ol. e. Neceſſarium eſſe, opus eſſe. *Far di biſogno, eſſer neceſſario. Ll. Ik. V.* انتظار 2) Neceſſarium reddere, facere ut neceſſario aliquid fiat. *Render neceſſario, far fare, eſſigere.* 3) Facere opus bonum, vel malum *futuræ vitæ vel præmio, vel poena dignum.* 4) Cadere *cum ſonitu.* 5) Retam habere emtioonem, & licitando addicere *rem.* 6) Palpitare facere *cor.* 7) Semel tantum comedere rota die. *Gol.* ¶ قباحت افعالي و شنايع اعمالي اجاب سياست انكين *kabāiḥy efʿāli we ſenāiʿy aʿmāli iğiābi ſiyāſet itmegin.* Eo quod pellſima ipſius facinora exigerentt publicam punitionem. *Sæ. Meritavano le ſue enormità, e ſceleratezze, ch' egli foſſe ignominioſamente giuſtiziato. Br.* بر نسنه بوقدر كه حكم اجاب ايليه *bir neſne loktür ki hukm iğiāb eileye.* Nihil eſt, unde, *ſeu* ſuper quod

اچجك *içeçek.* v. 1) *part. fut.* Bibiturus. 2) *uſt. n. ſ.* Potus. *Bevanda, il bevere.*

اچردن *içerden* & اچرودن *içerüden.* v. *adv.* Per, ex. *Dà, & di dentro, & per dentro.*

اچرده *içerde* & اچرودە *içerüde ab* اچرو *içerü.* v. *adv. comp.* Interne, intra, intus, in, in domo. *Dentro.*

اچردەكى *içerdeki.* v. *adj. comp.* Qui intus eſt, internus. *Quello, che è dentro.*

اچرو *içerü.* v. *adv.* Intro, intus, in. *Dentro.* ¶ اچرو صوقمق *içerü ſokmak* اچرو قويمق *içerü kojmak.* Immittere. *Spinger dentro, mettere, ficcare.* اچرو دوندرمك *içerü konylmiſ.* Intermiſſus, introductus. *Introdotto, ficcato dentro.* اچدن اچرو كچوب *beçten içerü geçüp.* Viennam ingreſſi tranſierunt. *Paſſando per dentro Vienna.* حدودكردن اچرو بر كيسه وضع قدم اتش وارمي *hudüdün-ç içerü bir kimſe wæç-ÿ kædem itmiſ warmi.* Num quis eſt, qui pedem intra veſtros limites immiſerit? *Vi è forſi alcuno, ch'abbia poſto il piede dentro li voſtri confini. Ll.*

اچرو گيرمك *içerü girmek,* & اچوبه كيرمك *içerüje girmek.* Intrare, ingredi. *Entrar dentro.* دكان دەوسندن اچرو كيروب *dükân kapüſünden içerü girüp.* Ingreſſus eſt fores tabernæ. *Egli è entrato nella bottega,* & *per la porta della bottega. Eb.* پنجردن اچرو كيردى *pengereden içerü girdy.* Intravit per feneſtram. *Entrò per la fineſtra. Eb.*

اچروسي *içerüſi.* Internum ejus, quod intra eſt. *Il dentro, ciò che vi è dentro.*

اچره *içre.* v. *poſtp.* Intra, inter. *c. c. nom. Dentro, in, tra, frà. Sæ.* ¶ كاينات اچره *kâjnât içre.* Io creaturis, inter res exiſtentes. *Trà le creature, ò coſe eſſiſtenti. Sæ.* مصر اچره مهدر خبر برده مهدر *myſr içre mi dür, ghæjrî jerde mi dür.* Eſtne intra urbem Memphi, an alibi? *Stà forſi, nella città del Cairo, ò altroue?* جزيره اچره *gezîre içre.* Intra inſulam, in inſula. *Nell' iſola. Eb.*

اچكي *içky.* v. *n. ſ.* 1) Potus, *pec. vini.* 2) Vinum. *Il bevere, bevanda, vino.*

اچكيجي *içkyği.* v. *n. ſ.* Potator, helluo. *Bevitore, ubbriacone.*

اچل *içil.* v. *imperat.* Metue, time. *Gol.*

اچم *içüm.* v. *n. ſ.* Potus, hauſtus. *Un tratto, una preſa.* ¶ اغزمه بر اچم صو آلدم *aghzümə bir içüm ſu ålmadüm.* Ne unum quidem hauſtum aquæ accepi in os. *Non hò preſo in bocca un ſorſo, un tratto, un bicchier d' acqua.*

اچمك & اچك *içmek.* v. *V.* شرب *ſürb* v. آشاميدن *âſâmîden.* p. Bibere. ¶ آند اچمك *ând içmek.* Jurare. اچمه *içme, pro infinitivo nominali.* Potus. يمك اچملر *jemeler.* Cibi, potus. *Le vivande, e bevande, il bere e'l mangiare. Eb.*

اچنده *içinde,* اچنه *içine.* v. *poſtp.* Intra. *Vide* اچ

ايغو *îgiû.* p. *n. ſ.* 1) Chorazmiorum rex. 2) Peculiare ei famulitium, *ſeu ea, quæ ei propria ſunt. Ferh.*

اچورمك *içürmek.* v. *V. tranſit.* Bibendum propinare, potare, adaquare. *Far bevere, dar da bevere, abbeverare.*

اچون *içün.* v. *poſtp. c. e. gen. pron. poſſ.* & *cum nom. olio.* 1) Pro, propter. 2) De. 3) Ad. *Per, per amor, per cauſa,* & *di, d.* ¶ انلك اچون *anün-içün.* Pro eo, propter eum, propterea, ideo, quamobrem. *Per lui, per amor ſuo,* & *perciò, per tanto, per lo che.* مومي اليه اچون انلچيكز و *we ilçin-üç nümâ ileih içün.* Quod prædictum veſtrum legatum. *Circa, per conto del voſtro ſoprodetto ambaſciatore, ò inviato.* بنم خاطرم اچون *benüm châtyrüm içün.* Propter me, mei gratia. *Per amor mio.*

اچى *içi.* v. *n. ſ.* Ioternum *ejus. V.* اچ

اچيجي *içiği.* v. *n. ſ.* Bibens, potor. *Che beve, bevitore.*

ايحا *îhâ.* v. *V.* [4. *a* وحي] Indicare, ſuggerere, revelarere. *Gol.*

ايحاد *îhâd.* v. *V.* [4 o وحد] 1) Unicum & *pec.* phœnicem efficere remporis ſui. 2) Solum relinquere. *Gol.* 3) Unicum *pullum* parere *ovem. Wan.*

ايحار *îhâr.* v. *V.* [4. *a* وحر] Veneno ſuo cibum, potumve inficere *animal* وحرت *waḥret dictum, quo abſumpto oboritur vomitus ſimul cum dejectione alvi. Gol.*

ايحاش *îhâſ.* v. *V.* [4. *a* وحش] 1) Mœrore afficere, contriſtare. 2) Deſertum, & vacuum *hominibus* eſſe *locum.* 3) Defertam & deſolatam comperire *terram.* 5) Fame exinaniri. *Gol.*

ايحال *îhâl.* v. *V.* [4. *a* وحل] 1) Facere incidere, *ſeu* demergi *in lutum.* 2) Conjicere *in lutum.* 3) Gravare, affligere *malo Gol.* 4) Subigere *cæmentum. Wan.*

ايحاش *îchâſ.* v. *V.* [4. o وخش] 1) Deterioris generis eſſe *rem.* 2) Imminuere exiſtimationem *alterius.* 3) Miſcere, confundere. *Gol.* 4) Sortium indices ſagittas iterum atque iterum in vas, ſive thecam reponere, & *hoc eſt ſignum ſortitæ deterioris partis. Wan.*

ايخاص *îchâs.* v. *V.* [4. *ab inuſit.* وخص] 1) Modo attollere, & modo deprimere equi-

tem

tem *vaporem qui* سراب *ferāb, dicitur.* 2) Minimam dare partem. *Gol.*

اكخاف *ichāf.* s. *V.* [4. *a* وخـف] 1) Indita althæa per concuſionem inſpiſſare *aquam.* 2) Aperire portam *verſus viæ tractum.* 3) *in genere* Percutere. 4) Dirigere haſtam *in aliquem. Gol.*

اكخام *īchām.* s. *V.* [4. *a* وخم] Crudirare ventriculi atque gravatioone afficere *cibum. Gol.*

اكخشت *eichæſt.* p. *n. f.* Varia metallorum genera, *ut: aurum, argentum. Ferh.*

آيد *āid.* a. *part.* Gravis, moleſtus.

آيد *ājed.* p. 3. *perf. fut. ab* آمدن *āmeden, vel* آييدن *ājiden.* Venit, veoiet. *Ferh.*

ايد *ejed.* s. *V. Act.* [2. F.] Durum, & firmum evadere, robuſtum ac potentem eſſe. *Gol.*

ايد *ejd*, & آد *ād* s. *n. f.* 1) Robur, vis. 2) Nomen loci prope Medinam. *Gol.*

ايّد *ejjd.* a. *part.* Potens, validus. *Forte, potente, ſaldo. Wan.*

ايّدا *īdā.* s. *n. f.* Adjumentum, opitulatio. *Gol.*

ايّدا *īdā.* s. *V.* [4. *a* يدي] 1) Juvare. 2) Suppetias ferre, corroborare. 3) Parare ac inſtruere ſe *ad iter.* 4) Bene mereri. *Wan.*

ايدا *īdā.* s. *V.* [4. *a* ودي] 1) Emittere *aliquid poſt lotium e virga.* 2) Penem exerere *equum mingendi vel ineundi ergo.* 3) Perire. 4) Aufferre *aliquem* mortem. 5) Operiri *armis. Gol.*

ايداب *īdāb.* s. *V.* [4. *ab* أدب] 1) Invitare *ad epulum. Wan.* 2) Juſtitia implere *regionem.* 3) Admioiſtrationem juſtitiæ *bene conſtitutam* reddere. *Gol.*

ايداح *īdāh.* s. *V.* [4. *a* وضح] 1) Obeſum fieri *camelum.* 2) Obedientem eſſe. *Wan.*

ايداس *īdās.* s. *V.* [4. *a* ودس] Prima germioa ferre *terram. Wan.*

ايداع *īdāª.* s. *V.* [4. *a* ودع] 1) Commigrere, communicare *arcana.* 2) In depoſitum dare. *Depoſitare.* 3) Commeodare *Dea.* 4) Accipere *depoſitum. Wan.* ¶ اتدى قلبنده عـلني ايداع *itti kælbinde ſylmini īdāª.* Communicavit cordi ejus, *ſeu* io depoſitum dedit ſcieotiam ſuam *Deus. Depoſitò Iddio nel di lui cuore la ſua divina ſcienza.*

ايداف *īdāf.* s. *V.* [4. *a* ودف] 1) Congreſſum admiſſarii appetere *animal ſolidipes, equam, aſinam. Wan.* 2) Pluere *nubem. Gol.*

ايدام *idām.* s. *V.* [4. *ab* ادم] 1) Pacem facere, redintegrare *amorem. Wan.* 2) Conveoire, *familiaritate,* & *amicitia* jungi. 3) Obſonio inſtruere, obſonio condire *panem. Gol.*

ايدان *īdān.* s. *V.* [4. *a* ودن] 1) Macerare *in aqua. Gol.* 2) Macrum tenuemque corpore puſillumve parere *infantem. Wan.*

ايداه *īdāh.* s. *V.* [4. *a* ودد] 1) Prohibere, impedire. 2) Inclamare voce increpando *camelos. Gol.*

ايدر *eider*, & *īder.* p. *n. f. adj.* & *adv.* 1) Semper. 2) Hic, hoc loco. *Ferh.* 3) Tempus. 4) Mundus. 5) Pedes. 6) Solus, ſolidarius. 7) Cis, citra. *Caſt.*

ايدرا *īdrā.* p. *particu.* Nunc, hoc tempore, hac loco. *Ferh.*

ايدرى *ciderī.* p. *particu. in compoſit.* Hic es. *Ferh.*

ايدع *ejdaª.* s. *n. f.* 1) Crocus. *Wan.* 2) Lignum breſillum. 3) Sánguis draconis. 4) Lacryma rubra vulneraria, *quæ ex Socotora inſula affertur.* 4) Species arboris, *qua tinguntur panni.* 5) Species cupreſſi. 6) Nom. avis. *Gol.*

آيدين *ājdin.* s. *n. f.* (& ايدك *ajdin-Tef.*) 1) *ferè i. q.* آيدنلك *ājdinlyk.* s. Lumen, lux, ſplendor. *Chiarezza, lume, luce.* 2) *adj. f.* Luminoſus. *Chiara.* ¶ كوزك آيدن *gözün-ājdin* (*f* كوزنك آيدن *gözün-e ājdin*) Lux tuis oculis. *Farma loquendi cum fertur bonum ac deſideratum nuntium alicui.* آى آيدنى *āj ājdini idi.* Luoa lucebat, erat lux lunæ. *Era chiara di luna.*

ايدند *īdend.* p. *n. f.* Numerus incertus *a* 3 *uſque* 12.

آيدنسز *ājdynſyz.* s. *adj. comp.* Lumine carens, obſcurus. *Senza lume, ſenza luna, afcuro.*

آيدنلك *ājdinlyk.* s. *n. f.* نور *nūr.* s روشنايى *rūſinajī.* p. Lumen, ſplendor. *Lume, chiarezza.* ¶ آيدنلك *ājdinlyk* s. *vel* ويرمك *wirmek.* Lucere, refplendere, illuminare. *Lucere, rilucere,* & *illuminare.* آيدنلق *ājdinlyk* o. Lucere, illuminari. *Chiarirſi, ſchiarirſi.*

آيدنلو *ājdynlū.* s. *adj.* Lucidus, clarus. *Chiaro, pieno di luce.*

ايدنمك *idinmek*, & ادنمك *idinmek*, *vul. edinmek.* s. *V.* 1) Facere, efficere. 2) Creare *in regem*, adoptare *filium. Fare, rendere, creare, adottare.* ¶ اول كلاهى افسر شاهى ايدندى *ol kulāhī efserī ſāhī idindi.* Illum pileum convertit in coronam regiam. *Converti quella beretta in corona reale.*

ايدور *īdūr.* p. *n. f.* Faber lignarius. *Caſt.*

ايدوز *īdūz.* p. *n. f. i. q. præc. Caſt.*

ايدون *ejdūn.* ṿ. *n. ſ.* Deus O. M. *Caſt.*

ادون *ejdūn*, & *idūn.* ṿ. *particu.* 1) Nunc. 2) Hic loci. *Ferh.*

آيده *ājde.* ṿ. *n. ſ.* Emanans, & exundans humor *aquæ, vel alia rei. Ferh.*

ايده كورمك *ide görmek.* ṿ. *V. comp.* Facere, *ſeu* attendere faciendo.

ايدي *ejdei.* ṿ. *n. ſ. dual. a* يد *jed. in caſu obliquo*, & *regimine rejecto ultimo* ن *nun.* Manus duæ, *vel* ambi. *Ambe le mani. Gol.*

ايدي *ejdā.* ṿ. *particu.* Cito. *Preſto. Ferh.*

ايدي *ejdī.* ṿ. *n. ſ. pl. a* يد *jed.* Manus, beneficia, benemerita. *Mani, beneficii, grazie.* ¶ ايدي كريدلرى *eidī (& eidejī) kerīmeleri.* Manus ejus nobiliſſimæ, gratioſæ. *Le di loro ſacrate, ò beneficbe mani. Ik.* فلان ولايتلرى اسلوب سابقه اوزره ايدي معلّمدن ذرع ايتدي *fūlān wilājetlerī üslūbi sābik üzre eidī muteghællibeden neẓ' ittȳ.* Regiones N. N. modo ſupradicto e manibus uſurpatricibus detraxit. *Tolſe nella maniera di ſopra accennata dalle mani de gl' uſurpatori li paeſi. Sæ.*

ايدي قت *īdī kūt.* ṿ. *n. ſ. comp.* Dominus *imperii. Ita vocatur Iguræorum Turcarum rex. Caſt.*

آيدين *ājdīn*, & آيدينلق *ājdīnlyk.* ṿ. *n. ſ.* Lumen. *V.* ايدنلق & ايدن

آيدين ايلي *ājdin ili.* ṿ. *nom. prop.* Nom. regionis *in Aſia a ſuo duce ſic dictæ, comprehendit juxta Leunclavium partem veteris Cariæ.* ¶ انوار عاطفتلرى ايله آيدين ايلني آيدين ايلدى *enwārī ātyfetleri ile ājdin ilini āidin ejledi.* Lumine ſuæ elementiæ illuſtravit provinciam *ajdin ili* dictam. *Sæ. Illuſtrò il paeſe d' Aidino con lo ſplendore della ſua grazia, e elemenza regia. Br.*

ايڭا *ejẓā.* ṿ. *particu. comp. ex* ا *e*, & ايڭا *iẓā.* Ao cum? *Gol.*

ايذا & ايذى *iẓā.* ṿ. *n. ſ.* Læſio, vexatio, damnificatio. *Faſtidio, danno, pena, oppreſſione.* ¶ ايذى *iẓā* ṿ. Moleſtare, damnificare, vexare. *Moleſtare, danneggiare, offendere, recar dolore, danno.* و لهذا انواع ايذا ايله قتلني تصميم اتديلر *we lihāzā enwā-ȳ iẓāile kætlinī tæſmīm itiler.* Atque ideo decrevit illi mortem cum variis cruciatibus. *Sæ. Deliberò di giuſtiziarlo con varii tormenti, e ſupplicii. Br.*

ايذلم *iẓām.* ṿ. *V.* [4. *a* وذم] 1) Alligato collari lorove ſignare *eanem.* 2) Suis loris وذم *wezem dictis* conſtringere *fitulam. Gol.* 3) Imponere ſibi, & ſuſcipere *peregrinationem Meccanam*, ſemet ad eam obſtringere. *Wan.*

ايذلان *iẓān.* ṿ. *V.* [4. *ab* اذن] 1) *i. q.* اعلام *i'lām.* Significare, certiorem reddere. *Wan.* 2) Aditum negare, prohibere. *Gol. Significare, avviſare, far intendere.* ¶ صواب ديد وزير مزبور بنده نكوره آدم صالوب حسن تدبير و ملاءيت تقرير ايله اول محلده بر قلعه بناسي انجون استيذان و اول بنادن مراد محض تسهيل عبور عسكر منصور اولوزه مقصور ايدوكين ايذلان اتديلر *ſæwāb dīdi weẓīrī meẓbūrile tekūre ādem ſalūp huſnī tæ'bīr we mülājemetī tækrīr ile ol mahælde bir kæl-ā binaſi iciūn iſtiẓān, we ol bināden mūrād mahẓȳ teshtīī ūbūrī ẽskerī mænsūr üzre mæksūr idügin iẓān ittiler.* Conſilio prædicti conſiliarii, hominem ad Imperatorem *Conſtantinopolitanum* expedivit *Sultanus*, ut egregia explicatione ac blanda eloeutione peteret facultatem, erigendi arcem in illo loco, ſignificaretque conſilium ſcopumve exſtruendæ arcis uniee reſtringi ad facilitandum tranſitum exercitus victorioſi *Othomanici. Sæ. Con buon parere di quel Veſir ſpedì un' uomo al prencipe di Conſtantinopoli con termini eorteſi per chieder la licenza per fabricare una fortezza in quel luogo, ſignificandogli, che per altro effetto non ſi faceua ciò, ſe non perche il ſuo eſercito vi poteſſe paſſar' il mare con facilità. Br.*

آيڑ *ājīr.* ṿ. *n. ſ.* Nom. morbi *exerentis ſe in membro corporis cum pruritu*, exanthemata granoſa craſſiora. *Ferh.*

آيڑ *ājür.* ṿ. *n. ſ. pl. ab* ايڑ *ejr.* Veretra. *Wan.*

ايڑ *ejr*, & *īr.* ṿ. *n. ſ.* 1) Veretrum. 2) *i. q.* شمال *ſimāl.* Septentrio. *Caſt.*

ايڑ *ejer.* ṿ. *n. ſ.* سرج *ſergh.* ṿ. زين *ẓein.* ṿ. Ephippium. *Sella.*

ايڑ *īr.* ṿ. *n. ſ.* 1) *i. q.* هير *hīr.* Septentrio. 2) Eurus. 3) *i. q.* اوار *uwār.* Ventus fervidus. 4) *i. q.* قطن *kutn.* Goſſipium. 5) Ramus ſtirpis beni Gathſan *Arabum ita dictus. Gol.*

ايڑ *ir.* ṿ. *n. ſ.* Cantus, cantilena. *V.* ار

ايڑ *ir vul. er.* ṿ. *adv.* Mane, mature. *A buon' ora. V.* ار

ايڑ *ejjīr.* ṿ. *n. ſ.* Lapis durus. *Gol.*

ايڑا *īrā.* ṿ. *V.* [4. *ab* أرى] Jungere ad unum præſepe *ſeu* uno ſtabuli loco *jumentum jumento. Wan.*

ايڑا *īrā.* ṿ. *V.* [4. *a* ورى] Percutere *ignitabulum*, ignis eliciendi ergo. *Gol.*

ايڑا *īrā.* ṿ. *particu.* 1) *i. q.* زيرا ẓīrā. Quia. 2) Propter hoc. *Ferh.*

ايراب *īrāb.* ṿ. *V.* [4. *ab* ارب] 1) Proſperitate uti. 2) Vincere, ſuperare.

ايراث *īrāṡ.* s. *V.* [4. *a* ورث] 1) مىراث ومرمك *mīrāṡ wirmek.* v. Hæredem facere, hæreditatem impertiri. *Far erede, far ereditare.* 2) *improp. pra* ايراد *irād. uſit.* Producere, cauſſare. *Pradurre, cagionare. Ik.* ¶ قـوّت قلب ايراث ايدجك *kuwweti kælb īrāṡ idegek.* Cauſſaturus robur cordis, refecturus cor. *Canfartativo del cuore. Ik.*

ايراخ *īrāch.* s. *V.* [4. *a* ورخ] Mollem, tenuemque reddere *maſſam. Gol.*

ايراد *īrād.* s. *V.* [4. *a* ورد] 1) برنه كتورمك *ierine getürmek.* v. Producere, allegare. *Addurre, allegare, produrre, uſare.* 2) Præſentem, ſeu coram ſiſtere. 3) Adire facere. 4) Adducere. 5) Mittere. 6) Intendere. *Gol.* ¶ ايراد اولنور *īrād olunur.* Intenditur. *La mira e.* بـو تفصاي ايراد اتدكده *bu tefṡīlī īrād ittükte.* Poſtquam iuſum hunc diſcurſum protuliſſet. *Doppa aver allegata queſta lunga diceria. Sæ.*

ايرار *īrār.* s. *V.* [4. *ab* از] Emaciare, exteouare. *Gol.*

ايراس *īrās.* s. *V.* [4. *a* ورس] 1) Multam plantam ورس *weres, dictam* producere *terram.* 2) Fulvum, croceum evadere, & ejuſmodi quadam materia circumdari *carduum* دمن *rims, dictum. Wan.* 3) Frondere *arborem. Gol.*

ايراص *īrāṡ.* s. *V.* [4. *a* ورص] Ova femel unove tractu parere *gallinam. Gol.*

ايراض *īrāẓ.* s. *V.* [4. *ab* ارض] Gravedine afficere, & affligere. *Wan.*

ايراض *īrāẓ.* s. *V.* [4. *a* ورض] 1) Molle excernere uno tractu ſtercus. *Wan.* 2) Incubare ovis *gallinam. Gol.*

ايراط *īrāt.* s. *V.* [4. *ab* ارط] Arborem ارطي *ertā, dictam* producere *terram. Wan.*

ايراط s. *V.* [4 *a* ورط] 1) Conjicere, præcipitem dare *in exitium.* 2) Inter alios abdere *cameas ſuos, ut diſcerni non poſſint, uti fit, cum pecora dinumeranda ſunt a decimarum conctare. Gol.*

ايراع *īrāʿ.* s. *V.* [4. *a* ورع] Intercedere inter duos *disjuugendi gratia. Gol.*

ايراف *īrāf.* s. *V.* [4. *a* ورف] Amplam, lateque patentem eſſe *umbram. Gol.*

ايراك *īrāk.* s. *V.* [4. *ab* ارق] Vigilantem, & in ſomnem reddere. *Gol.*

ايراف *īrāk.* s. *V.* [4. *a* ورف] 1) Frondeſcere *arborem. Wan.* 2) *metaph.* Opulentum eſſe, opibus abundare. 3) Fruſtrari, oihil conſequi aut reportare *venatorem, bellotarem, quæſitorem. Gol.*

ايراف *irak.* v. *adv.* Procul. *V.* اراف ¶ ايراف *irak* v. Amovere. *Slontanare.* ايراف صالمق سورمك *irak ſalmak, ſürmek,* ايراغه صالمق *iraghæ ſalmak.* Procul umandare, relegare. *Mandar lontana, rilegare.* ايراقدغيلر *iraktæghyler.* Abſentes. *Li lontani, gl'aſſenti. Del.*

ايراقلق *iraklyk.* v. *n. f.* بعد *buʿd* s. دوري *dūrī* p. Diſtantia, longinquitas. *Lontananza.*

ايراقلمق *iraklamak.* v. *V. i. q.* ايراف ¶ ايراف صالمق *irak ſalmak* v. Procul amandare. ¶ ايراقلنمق *iraklanmak.* Amoveri, removeri, recedere. *Slontanarſi, diſcoſtarſi, dilungarſi. Vide* اراقلنمق

ايراك *īrāk.* p. *particu. i. q.* زيرا *zīrā.* Quoniam. *Ferh.*

ايرال *īrāl. p. n. f. i. q.* جوره *ǧewre.* Ambitus, circuitus. *Ferh.*

ايرال *īrāl. particu.* 1) Circum. *Ferh.* 2) Etſi, quamvis. *Caſt.*

ايرام *īrām.* s. *V.* [4. *a* ورم] Tumentia ubera habere *camelitim. Wan.*

آيران *āīran.* v. *n. f.* مضارع *muẓāre.* s. 1) Oxygala. 2) Serum lactis. *Sero, & latte reſtato dal buttiro.*

ايران *īrān.* p. *n. f.* 1) *juxta non nullos* Nomen regis هوشنك *huſeng* filii سيامك *ſjāmek. Herb.* 2) Antiquum nomen regni Perſiæ, *quod complectebatur provincias* عراق *ʿyrāk.* فارس *fārs,* آذربا يجان *āzerbājǧān,* & خراسان *chorāsan. Rex Feridun primogenita filia ſuo* ايرج *īreǧ prædictas provincias gubernandas tradidit, unde nomen* ايران *īrān exortum eſt; provincias vera, quæ trans Oxum erant, idem rex Feridun ſecundo genito filio ſuo* تور *tūr ceſſerat, unde illi regno, quod ſupra Oxum in extremum Orientem protenditur, in hunc diem adhuc a Perſis* توران *turān dicitur. Ferh.*

ايران شهر *īrān ſehir.* p. *nom. prop.* Nomen antiquum urbis Perſiæ *nunc* نيشابور *niſābūr dicta. Ferh.*

اجرتلمق *ājirtlamak.* v. *V.* Repurgare *agros,* ſurculare, exherbare. ¶ اجرتلمق قويوي *kojüi āirtlamak.* Puteum repurgare. *Nettar' un pozzo.*

ايرتمك *ōürtlemek.* v. *V.* كيدن *güǧīden.* p. Seligere, *eſt pra* اوكرتمك

ايرتلمك *irtelemek.* v. *V.* Procraſtinare. *Indugiar d'oggi in domani.*

آيرتمق *ājirtmak.* v. *V.* Seducere. *V.* ايارتمق

ايرته *irte.* v. *adv.* 1) Mane. 2) Die ſequenti. *V.* ارته ¶ مكتوبكز كلدوكي كونك ايرتهسي *mektūbūn-üz geldügi günün-irteſi.* Sequenti die poſt adventum veſtrarum literarum. *Il giorno ſuſeguente doppo l'arrivo della vaſtra lettera. Ll.*

ايرتي *eiretī.* v. *adj. vul: pro* عاريتي *ārijetī.* 1) Alienus, non proprius fictitius, factitius, *ut peruca.* 2) Mutuo acceptus *equus, aut veſtis. D'altrui, falſa, fatto,* & *impreſta-*

to. ¶ ايرتي اته بنن *ejretī atæ binen.* Equum alienum conſcendans. *Pertinent ad* مناسبت *quod V.*

ايرج *ireğ.* ع. *nom. prop.* Nom. filii primogeniti regis Feridun. *Ferh.*

ايرسا *ājersā.* ع. *n. f.* Iridis, lilii radix. *Caſt.*

ايرسا *irsā.* ع. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

ايرسز آت *ejerſyz āt.* ت. *n. f. comp.* Nudus, non aphippietus equus, parippus. *Cavallo ignudo, ſenza ſella.*

ايرسون *īrsūn.* ع. *n. f.* طلق *tælk.* ت. Talcum lapis ſpeculeris. *Talco. Ferh.*

ايرسيا *irſijā*, & *irisjā.* ع. *n. f.* Iridis purpuræ, *cui ſimilis non eſt*, radix. *Ferh.*

ايرشترمك *iriſtürmek.* ت. *V. tranſ.* Perducere. *V.* ارشترمك

ارشك & ايرشك *irſik & irſek* & ايرشق *erſek.* ت. *n. f. Ex Hungorico.* Archiepiſcopus. *pec. Sirigonienſis. Arciveſcovo. Ll.*

ايرشمش *iriſmiſ.* ت. *part.* 1) Qui parvanit. 2) Meturus. *Copitato, & maturo a ſequenti.*

ايرشمك *iriſmek.* ت. *V.* واصل *wāſyl* ت. Pervanire. *Capitare, arrivare. V.* ارشمك ¶ كيمدن *kimden dermān iriſe.* A quo remedium ſperandum? *Da chi può venir aiuta, ò rimedio? Eb.*

ايرشوه *irſowa.* ت. *nom. prop.* 1) Noman pegi *in confiniis Hungariæ verſus Vidinum.* 2) Nomen munimenti *ſupra inſulam in danubio ſiti, quæ alias* كبير قلعه *ādaī kebīr.* Inſula magna, *munimentum vero ipſum* جديد قلعه *kælæ^si ğedid.* Munimentum novum, *appellatur.*

ايرف *ajryk.* ت. 1) *adj.* غيري *ghairi* ت. Alius, aliud. 2) *adv.* Aliter. 3) Amplius. *Altro, altrimente, & più, ò non più.*

ايرك *irin.* ت. *n. f.* Pus. *Marcia.*

ايركلمك *irkilmek* & ايركمك *irkmek.* ت. *V.* Stagnere. ¶ صو ايركلور *ſu irkilür.* Aqua ſtagnat. *V.* اركمك

ايركورمك *irğörmek.* ت. *V.* Facere pervenire, perducere. *Far arrivare. V.* ارشمك ¶ عهد اتدى كه بر احده آزار ايركورميه *ahz itti ki bir aḥade āzār irğörmeje.* Promiſit ſe neminī moleſtiam facturum. *Promiſe di non far torto ad alcuno. Sæ.*

ايرلامق *irlamak.* ت. *V.* Centare. *V.* ارلامق

ايريلتمق آيريلتمق *āirylmak.* ت. *V.* Seligera, ſecernere, ſeparare. *i. q.* ايتملق *aitlamak.*

فرقت آيريلق & آيرلق *furket.* ع. Diviſio, ſeperetio. *Separazione.*

آيرلمش *ājrylmiſ.* ت. *part. poſſ.* مبعّد *mūbaʿ ad.* ع. Diſtinctus, ſeparatus. *Diviſo, ſeparato.*

آيرلمق *ājrylmak.* ت. *V. paſſ.* 1) Sepereri, dividi. 2) Rimas egare. 3) Fetiſcere. *Eſſer ſeparato, ſcoſtarſi, partirſi, ritirarſi, & ſpaccarſi.* ¶ آيرلالي جوف زمان ايدي *ājrylaly ćiok zemān idi.* Multum temporis effluxeret, e quo ſaparati arant. *Gid era molto tempo, che mancavano l'un dall' altro. Eb.*

ايرلمق *irlamak.* ت. *V.* Cantare. *V.* ارلامق

ايرلمك *ejerlemek.* ت. *V.* Sternere equum, ephippium imponare. *Sellare.*

ايرلمك *irilmek.* ت. *V. paſſ. ab* ايرمك *īrmek.* Parveniri.

ايرلو *ejerlü.* ت. *adj.* Ephippietus. *Sellato.*

ايرم *eirym.* ت. *n. f.* Coactila ephippii. *Feltra della ſello. An.*

ارماق ايرماق *irmak.* ت. *n. f.* Fluvius. *V.* ارماق

ايرمان *īrmān.* ع. *n. f.* 1) Hoſpes, convive. *Oſpite, foraſtiere.* 2) Domus *vel* palatium æra conductum. 3) Deſiderium. *Brama. Ferh.*

ايرماكور *īrmānchor.* ع. *adj. comp.* Deſiderio incitetus. *Ferh.*

ايرمان سراي *īrmān serāj.* ع. *n. f. comp.* Domus eliena, pallatium æra conductum. *Ferh.*

آيرمق *āirmak.* ت. *V.* اراق *irak.* ت. جدا كردن *ğiuda kerden.* ع. 1) Seperere. 2) Subtrahera, privare. *Separare, diſcoſtare, & privare.*

ايرمق *irmak.* ت. *n. f.* Fluvius. *Fiume. V.* ارماق

ايرمك *irmek.* ت. *V.* Pervenire. *Arrivare, giungere. V.* ارمك *ſeu* ارشمك

آيرو *ājru.* ت. *adj. & adv.* 1) Alius, elienus, alter. 2) Amplius *pro* ايرق *airyk.* 3) Remotus, ſeperus. 4) Privetus. *Altro, più, ſeparato, privato.* ¶ آيرو و محروم *ājrū, wū mæhrūm.* Amotus, & privatus. *Allontanato, & privato. cc. abl.* آيرو دوشمك *ājrū duſmek.* Separari, removeri, & privari. *Separarſi, venir privato. V.* ايرلمق

ايروك *airuk.* ت. *adj.* Alius. *V.* ايرق & *præc.* ايرو

ايرون *īrūn.* ع. *particu.* 1) *pro* ابدون *ībdūn.* Hic. 2) Nunc. *Caſt.*

ايري *iry.* ت. *adj.* Craſſus. *Groſſo.*

آيريلو *ājrilü.* ت. *adj.* Separetus. *Separato.*

آيريق *āiryk.* ت. *n. f.* Agroſtis. *Gramigna.*

آيژ *ājij, ejij* & *ij.* ع. *n. f.* Scintillæ exilientes ex igna. *Ferh.*

ايز *iz.* ت. *n. f.* اثر *eser.* ع. Veſtigium, ſemita. *Veſtigio, orma, traccia.* ¶ تكرلك ايزلري *tekerlek izleri.* Orbitæ. *Corriate.* بنم ايزمجه گيورلر *benüm izümğe ğelürler.* Mee ſequuntur veſtigia. *Seguono le mie pedate. Tef.* ايزن ايزلدي *izin izledy.* Veſtigie ejus obſervavit. *Oſſervò le ſue pedate. Tef.* ايزلرينه گتمك *izleriñğe ğitmek.* ايزلرينه گتمك *izleriile ğimek.* Premere eorum veſtigia, pone inſaqui. *Seguir le pedate loro, rintracciarli.*

ايزلمك

ايزا *īzā.* s. *V.* [4. *ab* ازي] 1) Canali instruere *receptaculum aquæ. Wan.* 2) Coduplicare, multiplicare. 3) Benefacere, acceſſione ditare. 4) Rependere. 5) Formidare, metuere. *Gol.*

ايزا *īzā.* s. *V.* [4. *a* وزي] 1) *i. q.* اسناد *isnād.* Inniti facere, fulcire *dorſum ſuum.* 2) Inducere *habitacula ſuo* circum parietes lutum, oblinere *luta. Gol.*

ايزاب *īzāb.* s. *V.* [4. *a* وزب] Peragrare, & vagari *per regionem. Gol.*

ايزار *īzār.* s. *V.* [4. *ab* ازر] Adjuvare. *Wan.*

ايزار *īzār.* s. *V.* [4 *a* وزر] 1) Aſſervare, cuſtodire. *Wan.* 2) Aſportare. *Gal.*

ايزاري *īzārī.* p. *n. f.* Sudarium, linteolum. *Caſt.*

ايزاغ *īzāgh.* s. *V.* [4. *a* وزغ] 1) Excitare, ac impellere *ad aliquid.* 2) In animum immittere, ſuggerere. 3) Sparſim, & abruptim excernere *urinam ſuam camelitim, quod paſt initum fieri ſolet. Wan.*

ايزاغ *īzāgh.* s. *V.* [4. *a* وزغ] 1) Partitim, *vel* per tractus excernere *urinam, ut præc. Wan.* 2) Sparſim profundere *ſanguinem, de conſoſſione. Gol.*

ايزاف *īzāf.* s. *V.* [4. *ab* ازف] 1) Properare 2) Jubere, ut feſtinet. *Gal.*

ايزاك *īzāk.* s. *V.* [4. *ab* ازف] در جهانيدن *der gīhānīden* p. Facere, ut quid aſſiliat. *Gol.*

ايزان *īzān.* s. *V.* [4. *a* وزن] Applicare *animum*, & accommodare rei. *Gol.*

ايزان *īzān*, & ايزان *īzān.* p. *n. f.* Trigeſimus dies menſis ſolaris perfici. *Ferh.*

ايزد *īzid.* p. *n. f.* تكري *tan-ry.* t. Deus altiſſimus. *Dia.*

ايزد كشسب *īzīd kuſeeb.* p. *nom. prop.* Nomen ſtrenui alicujus ducis *antiqui regis perſici* بهرام چوبين *behram ćapīn, dicti. Ferh.*

ايزدي *īzidī.* p. *n. f.* 1) حق الچون وبدان *hækk iċiūn wirilen neſne.* t. Quod propter Deum. *Ferh.* 2) Quod vi juris datur. *Caſt.*

ايزغنج *īzghenǧ.* p. *n. f.* Saccus, *Sacco. Ferh.*

آيزك *āyzek.* p. *n. f.* 1) Coſſus. *Tarlo, che naſce nella quercia.* 2) Lampyris. *Lucciola.*

آيزك *āyzek*, & ايزك *īzek.* p. *n. f.* Scintillæ exilientes ex igne. *Ferh.*

ايزلمك *īzlemek.* t. *V.* Veſtigia ſequi, obſervare. *Rintracciare, ſeguir l'arme.*

ايس *ejs.* s. *V. act.* [4. F.] Deſperare. *Gol.*

ايس *ejs* s. *V. act.* [6. F.] Mollem, & leonem eſſe. *Gol.*

ايس *ejs.* s. *n. f. i. q.* قهر *kæhr.* s. Vis, violentia. *Gol.*

ايسا *eiſa.* s. *part.* Deſperans de conceptu *mulier, cui nempe fluere deſierunt menſtrua. Danna rimeſſa da far figliuoli. Teſ.*

ايسا *īsā.* s. *V.* [4. *ab* اسي] 1) Conſolari. 2) Reliquum ſervare. *Gol.*

ايسا *īsā.* p. 1) *partic.* Hinc. 2) Nunc. 3) *n. f.* Liber, *quem de cælo demiſſum Abrahama canſabulantur Orientales. Ferh.*

ايساب *īsāb.* s. *V.* [4. *a* وسب] Fertilem eſſe *campum*, herboſam eſſe *terram. Wan.*

ايساغ *īsāg.* s. *V.* [4. *a* وسغ] Ad celerius progredieodum impellere *camelum. Wan.*

ايساغ *īsāch.* s. *V.* [4. *a* وسخ] Conſpurcare *veſtem. Wan.*

ايساد *īsād.* s. *V.* [4. *ab* اسد] 1) Incitare, impellere *canem in prædam.* 2) Concitare diſſidium, *ſeu* tumultum *inter homines. Wan.*

ايساد *īsād.* s. *V.* [4. *a* وسد] Incitato greſſu eſſe *camelum.*

ايسار *ejsār.* s. *part. pl. a* يسر *jeſer.* Faciles, parati. *Wan.*

ايسار *ejsār.* s. *part. pl. a* ەيسرة *jeseret.* Ludentes *alea. Wan.*

ايسار *īsār.* s. *V.* [4. *a* يسر] Opulentum eſſe, *vel* evadere, *bonis* affluere. *Gol.*

ايساع *īsāʿ.* s. *V.* [4. *a* وسع] 1) Dilatare, ampliare. 2) Commoditatem, copiam, ac poteſtatem habere faciendi *quid*, potem eſſe. 3) Divitiis affluere. *Wan.* 4) Poteſtatem dare, & concedere, copiam *alicui* faciendi *rei. Gol.* 5) Amplas opes dare. *Wan.*

ايساف *īsāf.* s. *V.* [4. *ab* اسف] 1) Contriſtare, mœrore afficere. 2) Ad iram provocare. *Gol.*

ايساف *īsāk.* s. *V.* [4. *a* وسق] 1) Onerare *camelum*, onus imponere. 2) Proventu abundare, ac onuſtam eſſe *palmam. Wan.*

ايسان *īsān.* s. *n. f. i. q.* انسان *insān.* Homo. *Gal.*

ايسان *īsān.* s. *V.* [4. *a* وسن] Deliquium animi parere *puteum* tetro ſuo fœtore. *Wan.*

آيسه *āīſet.* s. 1) *n. f.* Mulier, *cui fluere deſierunt menſtrua, quæ attigit, aut exceſſit* 45. *ætatis annum.* 2) *part. De conceptu* deſperans *mulier. Gal.*

ايستادگي *īſtādegī.* p. *n. f.* Stabilitas. *Stabilità.*

ايستادن *īſtāden*, & ايستيدن *īſtīden.* p. *V.* Stare, conſiſtere. *V.* استادن

ايستاده *īſtāde.* p. *part.* Stans. ¶ ايستاده باى *īſtādel pāj* t. Facere, ut quis pedibus inſiſtat. *Far ſtar in piedi. Ik.*

ايستانيدن *īſtānden.* p. *V.* 1) Statuere, conſtituere, ſuſcitare. *Caſt.* 2) Facere, ut ſurgat, *vel* ſtet. *Far ſtar, à levarſi in piede.*

ايستانيدن *iſtānīden.* p. *V. tranſ. præc.* Statuere *in medio. Caſt.*

ايستيدن *iſtiden* p. *V. i. q.* استادن *iſtāden.* Stare. ¶ در ايستيدن *der iſtiden.* Aggredi incipere. *Caſt.*

ايستيده *iſtide.* p. *part.* Stans. *Caſt.*

ايسر *eiſer.* a. *compar.*)(اين *eimen*) 1) Siniſter. 2) Facilior. ¶ ايسر ايتام *eiſerī ejjām.* Proſperi dies, ventus ſecundus. *An.*

ايسنمك *Issinmak.* n. *V.* 1) Calefieri. *Eſſer riſcaldato.* 2) Calefacere ſe. *Scaldarſi. V.* اسنمك

ايسه *iſe.* c. 1) *partic. poſtpoſ.* & *valet* خود *chod.* p. Autem, vero. ¶ بو ايسه *bu iſe.* Hic, *vel* hoc autem. *Queſto má, ora, má queſto.* بز ايسه *biz īsē.* Nos autem. ابو علي سينا ايسه نه ايلسون *ebu ēlī sīnā iſe ne ejleūn.* Avicenna autem quid agat? *Ora Avicenna, che coſa voleva, potevafare?* Eb. 2) *tert. perf. ſubjunct. a verbo* اولمق *olmak.* Si ſit. *V. Gram.*

ايش *eś,* & *ejś.* c. *partic. interrog. in idiomate vulgari pro* اي شيء *ejjū śejin.* 1) Quæ res, quid? 2) Quomodo? ¶ ايش حالكم *eś hālekūm.* Quomodo ſtatus veſter? 3) Cur, quare? ¶ لايش *liejśe.* Quamobrem. *Gol.*

ايش *iś.* c. *n. f.* عمل *āmel.* a. كار *Kār.* p. 1) Opus, labor, actio. 2) Negotium, res. *Opera, lavoro; azzione, coſa, manifattura, impreſa.* ¶ ايشي كوجي اوقومغدر *iśi güǧı okumaktūr.* Omnis ejus occupatio eſt legere. *Non fà altro, che leggere.* نه ايشك ديم ارامزده *bizūm aramūzde ne iśūn-war.* Quid rei habes inter nos? *Coſa hai da fare trà di noi?* اوستاذ ايشي *ūſtāz iśi.* Opus affabre factum. قلمكار ايشي در *kalemKar iśi dūr.* Opus eſt inciſum, entypica ſculptura. *Opera d'intagliatore,* & *intagliata ſottilmente.* قلابدان ايشي *klabudan iśi.* Opus phrygium. *Ricamo con fili d'oro.* ايشنه كوره *iśine göre.* Juxta ejus opus. *Secondo il ſuo lavoro.* ر ايش اچنده *iś icinde* ol. In negotiis verſari. *Star nel fatto.* ايش كورمك *iś görmek.* Agere, rei attendere. *Far le ſue facende, trattar,* & *far un negozio. V.* كورمك ايش كورمش *iś görmiś.* Rerum peritus. *Verſato nelle coſe, ſperimentato.* ارى ايش *iś eri.* Officialis, præfectus, & aptus ad negotia. *Officiale intelligente nelle ſocende.* ايشلمك ايش *iś iślemek.* Opus operari, laborare. *Travagliare.* كوني ايش *iś güni.* Dies terialis. *Giorno di lavoro.* اولدركه ايش *iś oldürki.* Operæ pretium eſt, ut. *La coſa è che.* اولميان درلرده ايشي *iśi olmajan jerlerde.* Ubi ejus nihil intereſt. *Dove non ha che fare.* راست كلور ايشي *iśi rāſt gelür.* Res ipſi ſucceder. *Gli riuſcira.* اولسون ايش *iś olſūn.* Bene procedat labor. *Sic dicunt, cum accedunt, aut vident laborantem, ſeu operi alieui vacantem.* دليمذر دليمك *delinūn iśi dür.* Eſt dementis. *Egli è coſa da matto.* دوستلغ ايشي *doſtlyk iśi degüldür.* Non reſpondet amicitiæ. *Non è coſa d'amicizia.*

ايشا *iśā.* a. *V.* [4. *ab* اشي] Sanare, conſolidare *os fractum. Gol.*

ايشا *iśā.* a. *V.* [4. *a* وشي] 1) Explorare *equum ſuum, quantum valeat curſu.* 2) Perluſtrare, & ſcrutari *venam metallicam, num quid ibi ſit auri.* 3) Leniter, ſenſimque elicere *aliquid.* 4) Expendere *orationem,* aut *carmen* ad eliciendam ſententiam. 5) Opere conficere *rem.* 6) Juvare medicina, ac reſtituere *agrotum.* 7) Prima plantarum germina ferre *terram,* & *primos fructus polmam.* 8) Abundare opibus. 9) Capere *pecuniæ, ſeu nummorum* partem. *Gol.*

ايشا *iśā.* p. *pron. demonſtrat. pro* ايشان *iśān.* Illi. *Caſt.*

ايشار *iśār.* a. *V.* [4. *ab* اشر] Serra diſſecare. *Gol.*

ايشاع *iśāᶜ.* a. *V.* [4. وشع] Florere *arborem, vel olera. Wan.*

ايشاغ *iśāgh.* a. *V.* [4. *a* وشغ] 1) Sparſim excernere *urinam ſuam.* 2) In os, nareſve indere *medicamentum.* 3) Paucum efficere, *quod datur. Gol.*

ايشاق *iśāk.* a. *V.* [4. *a* وشق] Tenaciter inhærere *rei. Gol.*

ايشاك *iśāk.* a. *V.* [4. *a* وشك] 1) Celeriter progredi, accelerare iter. *Wan.* 2) Prope eſſe, parum abeſſe. *Gol.*

ايشال *iśāl.* a. *V.* [4. *a* وشل] 1) Paucam, & ſenſim ſtillantem comperire *aquam.* 2) Lactare docere *pullum camelinum papilla uberis materni in os inſerta.* 3) Diminuere ſortem, *aut* fortunam *alicujus. Gol.*

ايشام *iśām.* a. *V.* [4. *ab* اشم] 1) Conſpicuas herbas proferre *terram.* 2) Leviter micare *fulmen.* 3) Aſpicere, intueri *aliquam rem. Wan.* 4) Capere *aliquid.* 5) Maturas uvas habere *vitim.* 6) Convitia effundere *in famam alterius. Gol.*

ايشان *iśān.* p. *pron. demonſtr.* انلر *anler.* c. Illi. *Loro.* ¶ بي حضور ايشان *bi huzūrīśān.* Abſque præſentia eorum. *Senza la di loro preſenza, ò aſſiſtenza. Ik.* ايشانمك *iśānemk.* Illi ſunt. *Eſſi ſono.*

ايشانه *iśāne.* p. *n. f.* Pullities. *Covata, ova. Caſt.*

ايشمزلك *iśitmezlik.* c. *n. f.* Ficta ſurditas. *Finta di non ſentire.*

ايشمزلنمك *iśitmezlenmek.* c. *V. negat.* Fingere ſe non audire: *Far finta di non ſentire.*

ايشمزلمدي ¶

¶ ايشتمزلكلك ايشتمزلندي *iſitmezlendy. h. e.* ايشتمزلكلك صورت‌كوسترروب ايشتدي انا وجود ورمدي *iſitmezliglile ſuret goſterlip iſitty emma wūğiud wirmedi.* Finxit, ſimulavit ſe non audire. *Feee finta di non ſentire.*

ايشتمك *iſitmek.* v. *V.* Audire. *V.* اشتمك

آيشنه *ājſte.* p. *n. f.* 1) *i. q.* جاسوس *ğāſūs.* Explorator. 2) Exploratio. *Spia. Ferh.*

ايشنه *iſte.* v. *partic.* Ecce. *V. in* اشه

ايشدنجي *iſidiği.* v. *n. f.* مستمع *müſtemi'* s. Auditor. *Auditare, aſcoltatore.*

ايشسز *iſſyz.* v. *adj. comp. ſæpe cum addita* كوچسز *güčſyz.* Occupatione carens, otioſus. *Sfacendato, ſenza facende, ozioſo.* ¶ ايشسز قالمق *iſſyz kalmak.* Vacare, otiari. *Reſtar ozioſo, ſenza facende.*

ايشسزلك *iſſyzlik.* v. *n. f. comp.* Otium, otioſitas. *Ozio, poltroneria.*

ايشك *iſik.* v. *n. f.* Limen. *V.* اشك

ايشلمك *iſlemek.* v. *V. tranſ.* Operari, laborare, facere. *V.* اشلمك ¶ ايشلرسن نه *ne iſlerſyn.* Quid facis, quomodo vales?

ايشله *iſleme.* v. 1) *adj.* Factus, elaboratus. 2) *n. f.* Factura. *Fatta, travagliato, & fattura, manifattura. Vide* اشله ¶ ايشلمسي كوچ *iſlemeſi güč.* Difficile eſt illud elaborare. *Ne è difficile il lavora.*

ايشلنمك *iſlenmek.* v. *V. paſſ. tranſ.* Fieri, elaborari. *V.* اشلنمك

ايشلو *iſlü.* v. *adj.* 1) Habens laborem, *aut* opus. *Che ha da lavorare, da fare.* 2) Factus, elaboratus. *Vide* اشلو

ايشليجي *iſleiği.* v. *n. f.* Laborator. *Vide* اشليجي

ايشمك *iſemek.* v. *V.* Mingere. *V.* اشمك ¶ يرلرينه ايشديلر *iſerlerine iſediler.* In ſuis locis minxerunt. *Si hanno piſciata ſotto. Eb.*

آيشنه *ājſne.* p. *n. f. i. q.* آيشته *ājſte.* 1) Explorator 2) Exploratio. *Spia. Ferh.*

آيشه *ājſe.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

ايشه *iſe.* p. *n. f.* 1) Explorator. 2) Sylva. 3) Arboribus conſita via. *Selva, boſco folto.* 4) Vaniloquus, adulator. *Arcifanfano, adulatore. Ferh.* ¶ ايشه لب حوكي *iſe lebğüj.* Motacilla avis. *Caſt*

اى‌شهريار *Iehriār.* p. *n. f.* Dies trigeſima menſis anni ſolaris juxta aeram Gelalicam.

ايشيم *iſim.* p. *n. f. i. q.* اشم *iſim* p. 1) Femoralia nautica, & uſque ad talos arctiora. 2) Bracca ampliot, nec ad talos demiſſa, *ſcil.* luctatorum. *Ferh.*

ايصا *ỹsā.* v. *V.* [4. *a* وصي] 1) Præcipere. 2) Commendare. *Gol.*

ايصاب *ỹsāb.* v. *V.* [4. *a* وصب] 1) Perennem, continuam, & firmam, conſtantamque eſſe *rem.* 2) Continuo inhærere *populum rei. Gal.* 3) Morbum *alicui* inferre, ægrotum reddere. *W an.* 4) Debiles, ac infirmos gignere liberos. 5) Adipoſam evadere *camelitem. Gol.*

ايصاد *ỹsād.* v. *V.* [4. *a* وصد] 1) Occludere *oſtium. Wan.* 2) Struere ſeptum, caulamve. 3) Irritare *canem. Gol.*

ايصاف *ỹsāf.* v. *V.* [4. *a* وصف] 1) Famulatui per ætatem idoneum eſſe. *Gol.* 2) Famulatum obire. *W an.*

ايصال *ỹsāl.* v. *V.* [4. *ab* أصل] Veſpertino tempore venire. *Gol.*

ايصال *ỹsāl.* v. *V.* [4. *a* وصل] 1) Facere pervenire, perducere. *W an.* 2) Conjunctum eſſe alicui. *Far capitare, far arrivare, indrizzare.* II. ارسال *irsāl.* ¶ پايه‌يه سردرلرينه ايصال اولنيوب *pāje sērlerine ỹsāl olunmaiup.* Cum illis noo permiſſum eſſet venire ad pedem throni regis. *Non eſſendo lora ſtato permeſſo di arrivar al pie del trono reale. Sæ.* ايماني سبيله ايصال مضرتده اصرار اولندقده *ebnāi ſebile ỹsāl mazarrette yſrār ile zuhūr iden śekāwetleri yālām olunduktæ.* Poſtquam ſignificatæ ſunt inſolentiæ illorum, quas continuo exercent viatores damnificando. *Dopo averui avviſati delle eſſorbitanze, che ſi fanno, nel danneggiar continuamente i paſſaggieri. Ll.*

ايصر *ejſer.* v. *n. f.* 1) Funis brevior, *quo alligatur pars tentorii inferior paxillo.* 2) Fœnum. 3) Pabulum ſiccum. *W an.*

ايض *ejz.* v. *V. act.* [2. F.] 1) Reverti. *W an.* 2) Iterate facere. 3) Evadere. *Gol.*

ايضاً *ejzan.* v. *adv.* 1) Iterum, etiam. 2) Ut ſupra, ſimiliter. *Come di ſopra, come avanti, & ſimilmente.*

ايضا *ỹza.* v. *V.* [4. *a* وضا] Parere filium venuſtum. *W an.*

ايضاح *ỹzāh.* v. *V.* [4. *a* وضح] 1) Manifeſtare, dilucidare. 2) Albos corpore gignere *liberos.* 3) Laſſare *camelum. W an.* 4) Clarum, & manifeſtum eſſe *rem. Spiegare, render evidente. Gol.*

ايضاح *ỹzāh.* v. *n. f.* Expoſitio, declaratio, evidentia. *Dichiarazione, evidenza. P.* ¶ ايضاح معانيه بر شرحي واردر *mæānije bir śarhỹ war dür.* Habet commentarium ad elucidandas rerum ſignificationes. *Egli ha un commentario, che ſpiega chiaramente le ſignificazioni, & li veri ſenſi. Sæ.*

ايضاحاً *ỹzāhan.* v. *adv.* Manifeſte, ſolide, evidenter. *Evidentemente.*

ايضاج *ỹzāch.* v. *V.* [4. *a* وضج] 1) Prope ad madium uſque implere *urnam.* 2) Parum

aquæ haurire *alteri.* 3) Aquæ parum continere *puteum. Gol.* 4) Parum aquæ bibendum dare *alteri. Wan.*

ايضاع ỹẓā‘. s. *V.* [4. *a* وضع] 1) Conſentire, concordare. *Gol.* 2) Ineitare *camelum, equumve* ad celeriorem greſſum. *Wan.* 3) Detrimentum pati *in mercatu. Gol.*

ايضاف ỹẓāf. s. *V.* [4. *a* وصف] 1) Properare. 2) Ad velocem incitare curſum. *Gol.*

ايضام ỹẓām. s. *V.* [4. *a* وضم] Parare, ſupponere earnibus وضم *wæẓæm, ſeu rem, cui imponuntur carnes, ne inquinentur ſolo. Wan.*

ايطا ỹṭae. s. *V.* [4 *a* وطي] Deprimere, ſubactum reddere. *Wan.*

ايطاة ỹṭāet. s. *V.* [4. *a* وطي] 1) Conſentire, convenire *cum aliquo.* 2) Imponere *aliquem equo.* 3) Conſcendere, *vel* mollius inſidere facere. 4) Deprimere, ſubactumque reddere. 5) Repetere قافية *kāfije, i. e. ſimilis terminationis poſtremam ſyllabam in carmine. Gol.*

ايطان ỹṭān. s. *V.* [4. *a* وطن] 1) Sibi eligere *regionem aliquam* pro patria. 2) Conſveſcere, commorari *aliquo loco. Gol.*

ايطبة *ejṭabbet.* s. *n. f.* Aeſtus *libidinoſi pecoris. Gol.*

ايطل *ejṭal.* s. *n. f. pl.* اياطل *ejāṭyl, i. q.* اطل *yṭl.* s. Hypochondrium. *Wan.*

ايعا ỹā. s. *V.* [4. *a* وعي] 1) Notare, memoria retinere *aliquod dictum.* 2) Condere, recondere *in* وعا *wi-ān ſupellectilem, commeatum.* 3) Animn recondirum habere, *aut* concipere, *pec.* mali *quid.* 4) Avarum, tenacemque eſſe *in alios* parce faciendn ſumptum. 5) *i. q.* ايعاب *i-āb.* Tntam peragere *truncationem* nulla relicta parte. *Gol.*

ايعاب ỹ-āb. s. *V.* [4. *a* وعب] 1) Univerſam capere *rem.* 2) Colligere, coacervare. 3) Extirpare 4) Totam indere *rem rei. Gol.* 5) Congregari, ennvenire *homines. Wan.*

ايعاث ỹ-āṯ. s. *V.* [4. *a* وعث] 1) Incidere in lncum mollem *ita, ut facile immergantur calcantis pedes. Wan.* 2) Prodigum eſſe *opum ſuarum. Gol.*

ايعاد ỹ-ād. s. *V.* [4. *a* وعد] 1) Comminari. 2) Promittere. *Gol.* 3) Palam facere *alterius* pravam intentinnem. *Wan.*

ايعار ỹ-ār. s. *V.* [4. *a* وعر] 1) Diffieilem, aſperam, ac mnleſtam alicui eſſe *viam:* 2) Incidere in locum difficilem. 3) Comperire, *vel* judicare *viam* eſſe difficilem. *Gol.* 4) Parum efficere, imminuere. *Wan.* 5) Paucas habere opes. *Gol.*

ايعاز ỹ-āẓ. s. *V.* [4. *a* وعز] 1) Innuere, indicium facere *ad aliquid faciendum.* 2) Præcedere *in aliquo loco. Gol.*

ايعاس ỹ-ās. s. *V.* [4. *ab inuſit.* وعس] Per fabuloſam, mollemque planitiem ægre incedere. *Gol.*

ايعاط ỹ-āṭ. s. *V.* [4. *ab inuſ.* وعط] Increpare *lupum, vel* admnnere ſuos de adventu hoſtis voce بعاط *jeāṭỹ. Wan.*

ايعاك ỹ-āk. s. *V.* [4. *a* وعك] 1) Premere ſe invicem *camelos*, alins in alios proruendn *ad aquatorium lacum.* 2) *Canem* volutare in pulvere *prædum. Gol.*

ايعار ỹghār. s. *V.* [4. *a* وغر] 1) In inſidias incidere facere *aliquem.* 2) Bullire facere lac *injiciendo lapidem candentem. Wan.* 3) Excandeſcere *animum.* 4) Excandeſcere facere, *aut* accendere *ira.* 5) Bullire, ac fervefcere facere *aquam.* 6) Ferventem ingredi meridiem. 7) Exigere, pendique facere *tributum, de quæſtore.* 8) Liberam ſine tributn *terram alicui* permittere *regem.* 9) *i. q.* الجا *ilgiā.* Compellere, ac faeere, ut *quis* enn-fugiat. ¶ اوغروا بينهم *ewghærū bejnehüm.* Conſtituere, enndixeruntve invicem eertum tempus. *Gol.*

ايغاز ỹghāẓ. s. *V.* [4. *a* وغز] Inſiſtere apud aliquem *propter rem aliquem. Wan.*

ايغاف ỹghāf. s. *V.* [4. *a* وغف] 1) Celeriter incedere, currere. *Wan.* 2) Laſſante greſſu iter facere. 3) Agitare ſe *mulierem* ſub viro in eoncubitu. 4) Debilem viſu eſſe. 5) *Linguam* exerere *canem.* 6) Inditam aquæ eoncutere *alkaam, ut eliciatur mucilago.* 7) Comedere de cibo, quantum ſuffieit. *Gol.*

ايغال ỹghāl. s. *V.* [4. *a* وغل] 1) Prnpere, ac derepente ingredi *neceſſitate coactum, ſe abdendi gratia.* 2) Acceleratn gradu iter facere *per regionem, & quidem in longinquum.* 3) Longe provehi *in arte, aliave re. Gol.*

ايغدج ỹghdyǧ. s. *n. f.* Caſtratus equus. *V.* اغدش

ايغده *ejghede, & ỹghede.* p. *n. f.* Homo levis, vaniloquus. *Ferh.*

آيغر *āỹghyr.* p. *n. f.* Equus integer, admiſſarius. *Cavallo intiero.* ¶ دكر آيغرى *denyẓ ajghyri.* Hippopodamus. *Cavallo marina.*

ايغرب ỹghryb. s. *n. f.* Verriculum. *Reticella. Bob.*

آيغرى *āỹghyrī.* p. *n. f.* Coitus *de brutis, ut* جماع *ǧimā‘.* s. *de hominibus.* ¶ بـايغرى در آمدن *beajghyrī der āmeden.* Coire jumentum. *Gol.*

ايغور *ỹghūr.* p. *nom. prop.* Igura, *extrema Orientis ditio Turcicis Scythicisve gentibus, habens vicinos Tartaros, Mogolos: hiſce vero ad Orientem confines ſunt Chatæi. Caſt.*

ايفا ỹfā. s. *V.* [4. *a* وفى] 1) Stare promiſſis, liberare *fidem.* 2) Totum, & integrum

grum dare, perſolvere debitum. 3) Venire. 4) Eminere *ſuper montem*. *Mantener la parola, adempire le promeſſe, pagar il debito, venire*. *Gol.*

ايفا *ifā*. s. *n. f.* Obſervatio promiſſi. *Oſſervanza della parola data, o promeſſo fatta*. ¶ 1 ايفا *ifā* v. Stare promiſſis, fidem liberare, ſervare pactum, ſatisfacere. *Servar', mantener la parola, adempir le promeſſe, preſtare, ſoddisfare*. *Ik.* ايفاى مراسم صداقت *ifāi merāſimi ſædākat*. Adimpletio legum veracitatis. *Adempimento delle leggi della verità, e del candore*. *Sæ.* ايفاى لوازم عدالتده اهتمام اندكي *ifāi lewāzimi ædālette ihtimām itti*. Aequiratis leges ſtudioſe obſervavit. *Ebbe cura di oſſervar puntualmente l'equità, e la giuſtizia*. *Sæ.*

ايفات *ejfāt*, p. *n. f. i. q.* غتاز *ghæmmāz*. s. Sycophanta, obtrectator. *Maldicente, detrattore*. *Ferh.*

ايفاد *ifād*. s. *V.* [4. *a* وفد] 1) Mittere *nuntium*. *Wan.* 2) i. *q.* اشراف *iſrāf*. Imminere *oneri rei*. 3) Celeriter incedere. 4) Efferre *dorcadem* caput ſuum, ac erigere aures. *Gol.*

ايفار *ifār*. s. *V.* [4. *a* وفر] Facta acceſſione augere. *Gol.*

ايفاز *ifāz*. s. *V.* [4. *ab inuſit.* وفز] Properare facere. *Gol.*

ايفاض *ifāz*. s. *V.* [4. *a* وفض] 1) Properare. *Won.* 2) Diſgregare, ac diſpergere *camelos*. 3) Subſternere quid *alteri rei, ut a ſoli inquinamento munda ſervetur*. *Gol.*

ايفاع *ejfā'*. s. *n. f. pl. a* يفع *jefā'*. Adoleſcentes *procerae ſtaturae*. *Wan.*

ايفاع *ifā'*. s. *V.* [4. *a* يفع] 1) Procerum ſtatura eſſe *adoleſcentem*. *Wan.* 2) Vigeſimum annum agere *adoleſcentem*. *Gol.*

ايفاق *ifāk* s. *V.* [4. *a* وفق] 1) Congrue, & convenienter imponere chordæ *fogittam* crena ſua, ad jaculandum. *Wan.* 2) Prope eſſe. 3) Aſſentire. 4) Ordine diſponi *camelos*. 5) Derepente, ac de improviſo accidere *quid*. *Gol.*

ايفاك *ifāk*. p. *n. f.* *Choraſmiorum lingua*. Delator, ſycophanta. *Caſt.*

ايفت *ejuft*. p. *n. f.* Negotium, opus, *quod neceſſarium eſt fieri*. *Ferh.*

ايفت *ejfet, ejfet*, & *ifut*. p. *n. f. i. q.* praec. *F.*

ايفده *ejfte*. p. *n. f.* 1) Homo levis, vaniloquus. 2) Jactator. *Vantatore*. *Ferh.*

آيف *ājak*. s. *n. f.* Pes. *V.* اياق

آيق *ājik*. s. *adj.* Sobrius. *Sobrio*. ¶ 1 آيق *ājik* v. Sobrium eſſe, & redire ad ſe ex ebrietate, *vel* ſtupore. *Tornar al ſuo buon ſenno, tornar in ſe dall' ubbriocchezzo, ò dallo ſtupore*.

ايك *ejk*. s. *n. f.* 1) Os tenuius articuli in pede *ſeu anteriore, ſeu poſteriore equi, vel cameli, ubi compedes injici ſolent*. 2) Locus in pedibus, ubi compedes conſtringuntur. *Gol.*

ايكاب *ikāb*. s. *V.* [4. *a* وكب] 1) Immittere *aliquid* in ſerobem officæ. *Wan.* 2) Eſurire, laborare *fame*. *Gol.*

ايكاح *ikāh*. s. *V.* [4. *a* وكح] Duram eſſe *ungulam*. *Gol.*

ايكاد *ikād*. s. *V.* [4. *a* وقد] 1) Accendere, ſuccendere. *Wan.* 2) Derelinquere *infantem*. 3) Igne conſumi *funditus domum*. *Accendere, appicciare*. *Gol.* ¶ ايكاد دادن *ikād dādan*. Succenſio ignis belli. *L'accendere il fuoco della guerra*. *Sæ.* بر دانه شمع ايكاد اندي *bir dāne ſem' ikād itti*. Accendit unam candelam. *Acceſe una candela*. *Eb.*

ايكاذ *ikāz*. s. *V.* [4. *a* وقذ] Male affectum, & ægrotum relinquere. *Gol.*

ايكار *ikār*. s. *V.* [4. *a* وقر] 1) Gravare, aggravare *aliquem*, ac opprimere *as alienum*. *Gol.* 2) Ad pauperratem redigere. 3) Multo proventu fœtam, & onuſtam eſſe *palmam*. *Wan.* 4) Surditate laborare facere. 5) Onerare *camelum*. 6) Lædere, vulnerare ungulam *equi*. *Wan.*

ايكاض *ikāz*. s. *V.* [4. *o* وقض] Brevicollem facere, *ut Deus aliquem*. *Gol.*

اويانديرمك ايكاظ *ikāz*. s. *V.* [4. *a* يقظ] 1) *ujāndūrmak*. s. Expergefacere, excitare *a ſomno*. *Suegliare, deſtare*. 2) Excitare *pulverem*. *Wan.* ¶ اك بو مطلبنده اقدامي و مزيد اهرامي محضا ايكاظ فتنه و فساد الجوندر *anūn-bu matlebinde iktāmī, we mezīdī ihrāmi, mshzī ikāzy fitne wū fesād ičiūn dūr*. Tanta ejus inſtantia, ac urgentia hujus propoſitionis mere fit ad excitandos, tumultus ac bella. *Sæ. Le ſue grandi inſtanze, & urgenti dimande, non ſono altro in vero, che tanti irritamenti, & incitamenti di guerra & oſtilità*. *Br.* لجيجه فتنهو ايكاظ ايلدكي ايسه دنه *niğe fitnē ikāz ejledi iſe jine* او يلجيجه دفع انسون *ojlağe def' itsūn*. Quemadmodum ille jam plures diſcordias ſuſcitavit, ita idem ipſe ſupprimat. *Si come egli hà ſuſcitata il rumore, o'l mole, così anco vi rimedij*. *Eb.*

ايكاع *eikā'*. p. *n. f.* 1) Sycophanta. 2) Verborum *captator*. *Ferh.*

ايكاع *ikā'*. s. *V.* [4. *a* وقع] 1) Conjicere in ærumnam. *Far cadere nella miſeria*. 2) Adoriri, ingredi pugnam. *Attocar, far la guerra ad alcuno*. *Wan.* 3) Aquam continere in ſe. 4) Valde cupidum efficere. 5) Concentuum clauſula efferre *tonos*. *Gol.* 6) Fa-

cere, ut accidet. 7) Nocturnam invaſionem facere. *Sorprendere il nemico di notte tempo.*

ايقاغ *ikāgh*, ج ايقاف *ikāk*. p. *n.f. i. q.* ايڤاك *ifāk*. p. Veniloquus, blatero. *Caſt.*

ايقاف *ikāf*. a. *V.* [4. *a* وقف] 1) Remorari, detinere. *Wan.* 2) Abſtinere *aliqua re*, continere, recedere *ab ea. Gol.* 3) Silere, conticere. *Wan.* 4) Inſtigare. 5) Legare in pios uſus. 6) Detinere *aliquem* domi. *Gol.*

ايقاقون *ikākūn*. a. *n.f.* Agallochum, lignum eloes.

ايقال *ikāl*. p. *n.f.* Vaniloquus, blatero. *Ferh.*

ايقام *ikām*. a. *V.* [4. *a* وقم] Repellere violenter, prohibere *aliquem a negotio. Gol.*

ايقان *ejkān*. a. *n.f. dual. ab* ايڤ *ejk*. Uterque articulus pedum *anteriorum, poſteriorumve. Gol.*

ايقان *ikān*. a. *V.* [4. *ab inuſ.* وقن] Venari *columbas* & captare eas, *ſeu* elicere e columberiis ſuis. *Gol.*

ايقان *ikān*. a. *V.* [4. *a* يقن] انانيڤ *ihanmak* & گمانسز *gümānſyz* ol. a. 1) Certo ſcire, cognoſcere. *Wan.* 2) Putare. *Saper per certa, conoſcere.* ¶ سز ايقان ايده *ikān ideſiz*. Certo ſciatis. *Siate certi, ricordatevi, ſappiate per certo. Sæ.*

ايقاه *ikāh*. a. *V.* [4. *a* وقه] Obedire, dicto audientem eſſe. *Wan.*

آيقلمق *āiaklamak*. a. *V.* Conculcare. *V.* ايافلمق

آيقلنمق *ājiklanmak*. a. *V.* Ad ſe redire. *V.* ايافلنمق

ايڤونه *ejkūnet*. a. *n.f. ex græco.* Imego, *cumprimis conſecratæ ad religioſum uſum. Gol.*

ايڤونة *ejkūnet*. a. *n. f. pl.* ايقونات *ejkūnāt*. Imago, icon, *ex Græco. Gol.*

ايڤهان *ejkuhān*. a. *n. f. i. q.* جرجير چي *ğirğīrī berrī*. Eruca ſylveſtris *caule*, & *foliis atriplicis, flore braſſicæ. Gol.*

ايك *ejk*. a. *n.f. coll.* 1) Arbores perplexæ. *Wan.* 2) Sylva denſior lotis, اراك *aracis*, ſimilibuſque erboribus conſtans, *quæ invicem implicari ſalent.* ¶ ايك آيك *ejkī ājik*. Sylve fructifera. *Gol.*

ايك *ig*. a. *n.f.* Fuſus. *Fuſo. V.* اك

ايكا *ikā*. a. *V.* [4 *ab inuſit.* وك] 1) Recumbere, & inniti facere. 2) Proſternere *alium recumbentis in modum, vel ita, ut lateri ſiniſtro incumbat.* 3) Recumbare, incumbere, & inoio *ſcipioni.*

ايكا *ikā*. a. *V.* [4. *a* وكي] 1) Religare vinculo, & conſtringere *utrem.* 2) Conſtrictione ejusmodi concludere, quod continetur *utre.* 3) Implere. 4) *metaph.* Tenecem eſſe, & evertum *erga aliquem.* 5) Continere os ſuum, *i. e.* conticere, ſilere. *Gol.*

ايكاب *ikāb*. a. *V.* [4. *a* وكب] 1) Equitatui deſtinari, aut equitantium rumæ adhærere *camelum inde recedendo. Wan.* 2) Ad volendum ſe componere *avem.* 3) Complodere alas delabendo, *aut* ſe alicubi ſiſtendo. 4) Ira accendere *aliquem. Gol.*

ايكاح *ikāh*. a. *V.* [4. *a* وكح] 1) Ad lapidoſum uſque fundum pervenire *in foſſione.* 2) Imminuere *vel* recuſare, *ut detur donum.* 3) Abſtinere *a negotio.* 4) Defeſſum eſſe. *Gol.*

ايكاد *ikād*. a. *V.* [4. *a* وكد] Firmiter nactere, adſtringere *aliquid. Wan.*

ايكار *ikār*. a. *V.* [4. *a* وكر] Implere *vas*, *ventrem. Gol.*

ايكاس *ikās*. a. *V.* [4. *a* وكس] 1) Perire *peculium alicujus.* 2) Damnum peti *in mercatura. Gol.*

ايكاع *ikā*. a. *V.* [4. *a* وكع] 1) Durum, denſumque, & validum reddere *utrem, equum.* 2) Firmum, firmatumque eſſe *negotium.* 3) Greve, ec durum negotium adducere. 4) Obeſos, corpulentos, & robuſtos habere *camelos.* 5) Boni intopem, ac nequam eſſe *Zeidum. Gol.*

ايكاف *ikāf*. a. *V.* [4. *ab* اكف] Clitellas inſternere *jumento. Wan.*

ايكاف *ikāf*. a. *V.* [4. *a* وكف] 1) Stillare. *Wan.* 2) In crimen, culpam conjicere. 3) Imponere *jumenta* clitellas. *Gol.*

ايكال *ikāl*. a. *V.* [4. *ab* اكل] 1) Edendum dare, ac offerre. 2) Exedandum, & conſumendum dare. 3) Suſurronem agere, & obtrectatione inimicitias excitere. 4) Proventum dare *arborem, vel aliud quid. Wan.*

ايكال *ikāl*. a. *V.* [4. *a* وكل] 1) Fretum, fiſum eſſe Deo. *Gol.* 2) Procuratorem conſtituere, præficere rei ſuæ *aliquem. Wan.*

ايكت *igit*. a. *n. f.* Vir. *erronee pro* يكت

ايكدج *igdiğ*. a. *n. f.* Cantherius. *V.* ايعدج

ايكده *igde*. a. *n. f.* حناب *ünnāb*. a. Zyzyphus & zizyphe rubre. *Giuggiole. Bob.*

ايكرمي *igirmi*. a. *num. card.* Viginti. *erronee pro* يكرمي

ايك طاشي *ik taſi*. a. *n. f. comp.* 1) Mata. 2) Cetillus. *La parte ſuperiore*, & *inferiore della pietra di molino.*

ايكم *ejjükum*. a. *pron.* قنغيكر *kanghyn-üz*. a. Quis veſtrum. *Quale di voi altri.*

ايكنمك *in-elenmek* & ايكمك *in-emek*. a. *V.* ناليدن *nāliden*. p. Gemere, ingemiſcere. *Gemere.*

ايكن *ign.* ٤. *adv.* Supra. *Tef.* pro اكن *egn. quod V.*

ايكن *iken.* ٤. *part. præf.* Cum ſim, ſis, eſſem, eſſes. *V. Gram.*

ايكن *in-en.* ٤. *adj.* Valde, extenſe. *Molto. Kyrk.*

ايكنجي *ikinǧi* ٤. *num. ord.* ثاني *ſāñī* ٤. دوم *duwūm.* ٣. Secundus. *Secondo.*

ايكندي *ikindi* & ايكندو *ikindū.* ٤. *n. f.* 1) Hora veſperarum, *media inter meridiem,* & *occaſum ſolis.* 2) Oratio tali hora facienda, veſperæ. *Ora di veſpro, tra'l mezzo giorno,* & *il tramontar del ſole, il veſpro.* ¶ ايكندي وقتي *ikindi wæky.* Tempus tale veſperarum. ايكندي نمازي *ikindi nemāzī.* Veſperæ, tertia diei oratio lege Imperata, *quæ fieri ſolet hora inter meridiem,* & *occaſum ſolis media. Veſpero, orazione avanti la ſera, la terza delle cinque di precetto.* ايكندي ييجكين يك *ikindi iejeǧegin iemek.* Merendam ſumere, *aut apud multos* cænare. *Merendare.*

ايكندين *ikindijin.* ٤. *adv.* Tempore veſperarum, medio inter meridiem, & veſperum. *A ora di veſpro.*

اكنه *igne, vel in-ne* ٤. *n. f.* Acus. *V.* اكنه

ايكو *ejeǧū.* ٤. *n. f.* پهلو *pehlū.* ٣. Coſta. *Coſta. Tef.* ¶ ايكو كمكارى *ejeǧū ǧemükleri.* Coſtæ. *Le coſte.*

ايكه *eige.* ٤. *n. f.* Lima. *pro uſit.* اكه

ايكه‌لمك *ejgelemek.* ٤. *V.* Limare. *V.* اكه‌لمك

ايكي *iki.* ٤. *num. cardi.* اثنين *iſnein* ٤. دو *dū* ٣. Duo. *Doi, due.* ¶ ايكي اوچ *iki üč.* Duo, aut tres, aliquot. *Doi, ò tre.* ايكي آياقلو *iki āǰaklū.* Bipes. *A doi piedi.* ايكي پاره ايملك *iki pāre eilemek.* Partiri in duas partes, per medium. *Spartir' in due.* ايكي باشلو يلان *iki baſlū ilān.* Biceps ſerpens. *Serpente à due teſte.* ايكي بوكلو *iki boklū.* Bilix. *Di due fila.* ايكي طرفدن دكي *iki tarāfteñ dāchy.* Ex ambabus partibus, ex utraque parte. *Da ambe le parti.* ايكيسي دكي *ikiſi dāchy,* & اكيسيدە *ikiſidē.* Ambo, utérque. *Ambidoi, l'un'e l'altrò.* ايكيسينك بيرى *ikiſinun-biri.* Alteruter. *Uno delli doi.* ايكي قات *iki kāt* ٤. Duplicare. *Doppiare, radoppiare.* ايكي قدر *iki kadær.* Alterum tantum. *Altretanto, due volte tantò.* ايكي ياشنده ايكن *iki iaſinde iken.* Dum duorum annorum eſſet. *Mentre aveva doi anni, nell' età di due anni.* ايكي ياشنده‌كي *iki iaſindeki* & ايكي يللق *iki jillyk.* Bimulus, bimus. *Di doi onni.* ايكي يوزلو *iki jüzlü.* Duplicis faciei, hypocrita. *Doppio, di due facie, falſo, ipocrita.* ايكي يوزلو كاغد *iki lüzlü kāghyd.* Utraque facie lævigata charta. *Carta liſciata da ambe le parti. Ad differentiam a* بر يوزلو كاغد *bir lüzlü Kaghyd.* Charta unius faciei, *h. e.* una tantum parte lævigata, *qua ad ſcribendas epiſtolas utuntur, illa autem ad libros conſcribendos.* ايكيده *ikide bir.* Alternis vicibus. *Di quando in quando, ſpeſſo,* & *una volta sì una volta nò.* ايكيه قسمم اولنمش *ikije taksīm olunmiſ.* Diviſum in duas partes. *Spartitò in due parti. V.* قسمم

ايكيز *ikiz, igiz,* & *egiz.* ٤. *n. f.* توأم *tewem* ٣. Gemini, gemelli. *Gemelli.*

ايكيشر *ikiſer.* ٤. *num. partiti.* Bini. *A doi à doi.* ¶ دانه‌سي ايكيشر غروشه *taneſi ikiſer ghroſz.* Singula binis taleris. *Due talleri l'uno, ovvero due talleri il pezzo.* ايكيشر بوز *ikiſer üz.* Ducentèni. *Eb. V. Gram.*

ايكيلك *ikilik.* ٤. *n. f.* 1) Diobolus, *nummus duorum aſprorum, groſſorum, aureorum.* 2) Vas duarum menſurarum. *Una moneta, un pezzo di due aſpre, di doi ducati, ò ungheri,* & *un vaſo di due miſure, boccali. V. Gram.*

ايكيوز *pro* ايكي يوز *iki üz.* ٤. *num. cardi.* Ducenti. *V. Gramm.*

آيل *āǰil.* ٣. *part.* 1) Craſſus *ſeu* craſſeſcens *liquor.* 2) Pecuniæ amans, *ab* اول *Gol.*

آيل *āǰil.* ٣. *n. f.* Poſtis januæ. *Coſt.*

ايل *il,* & ال *il.* ٤. *n. f. Hebr.* Deus. *Gol.*

ايل *il, vul el.* ٤. 1) *n. f.* ولايت *wilājet.* Regio, ditio. *Paeſe* ¶ ايل و مملكتكز *ilū memleketün üz.* Ditiones veſtræ. *Il voſtrò dominio. Ll.* قنيه‌دن ايكي قوناغ ايله اولده *kænīeden iki konak idē ilde wāky* dūr.* واقع در Situs eſt in interiori regione, duorum dierum itinere ultra Caniſam. *E ſituato due giornate di là do Canisa nelle viſcere del regno. Ll.* 2) *adj.* Alienus, altetius. *D'altri, ut habes in* ال *el, vel il* ¶ ايل كون *il, vul. el gün, pro* ايل و كون *ilū gün.* Alii, populus, ditiones, regiones. *Gli altri, il popolo, il mondo, li paeſi.*

ايل *ejjel.* ٤. *part.* Breves curtoſque habens dentes, *pec.* ſuperiores. *Wan.*

ايل *ijjel, etiam ejjül.* ٤. *n. f. i. q.* وعل *we'yll, aut pro eo.* 1) Cervus. 2) Caper ſylveſtèr. *Wan.* 3) Craſſum lac. 4) Craſſa, ac fæculenta aqua. 5) Semen maris in utero fœminæ coaleſcens. *Gol. V.* يلل *jellā.*

ايلا *ilā.* ٤. *V.* [4. *a* اولى 1) Jurare. *Wan.* 2) Conſtringere in orificio ſuo *utrem* ¶ اولاه *ewlāhu maʿrūfen.* Bene fecit illi, bene meritus de eo fuit. *Gol.*

ايلا *ilā*. s. *n. f.* Jusjurandum, *quo quis fanxit, se cum uxore non congreſſurum intra præfiniti temporis ſpatium. Gol.* ¶ ايلا قلمق *ilā kilmak*. Jurare ſe abſtenturum conjuge quatuor menſes. *Giurare di non aver da fare con la moglie per lo ſpazio di quattro meſi.*

ايلاج *ilāğ*. s. *V.* [4. *a* ولج] 1) الدخال *idchāl* s. s. Introducere. 2) Inſerere, immittere *rem rei. Wan.* ¶ ايلاج اولنمق *ilāğ olunmak*. Introduci, intromini.

ايلاد *ilād*. s. *V.* [4. *a* ولد] 1) Parturire *mulierem.* 2) Partus tempori propinquam eſſe. *Gol.*

ايلاس *ilās*, s. *V.* [4. *a* ولس] Decipere, circumvenire. *Gol.*

ايلاع *ilāʿ*. s. *V.* [4. *a* ولع] 1) Impellere, concitare, cupidum, deditumque efficere. *Wan.* 2) Cupiditate ſua *rei* affixum, ac deditum eſſe. *Gol.*

ايلاغ *ilāgh*. s. *V.* [4. *a* ولغ] Præbere potum *cani. Wan.*

ايلاف *ilāf*. s. *V.* [4. *ab* الف] 1) Familiarem reddere, conſuefaeere. 2) Familiarem eſſe, & conſuefcere. 3) Sociare. 4) Mille eſſe. 5) Mille fieri. *Wan.*

آيلاف *ajlak*. s. 1) *adj.* Otioſus. 2) Gratuitus. 3) *adv.* Otioſe. 4) Gratis, in vanum. *Ozioſo, gratuito, ozioſamente, gratuitamente, di bando, per niente.* ¶ آيلاغه اولدي *ajlaghæ oldy*. Gratis advenit. *Gli è venuto di bando, per niente l'ha avuto.* آيلاق كسزمدن ايسه آيلاق ايشلهمسي يكدر *ajlak gezmeden iſe ajlak iſlemeſi iegdür*. Præſtat aliquid gratis agere, quam otioſum vagari. *Proximum eſt, quod dicimus.* Satius eſt nihil agere, quam otioſum eſſe. *Meglio è lavorar per niente, eh'andar caminando ſenza facende.*

ايلاق *ejlāk*. p. *nom. prop.* Nom. regionis trans Oxum. *Ferh.*

ايلام *ilām* s. *V.* [4. *ab* الم] رنجمت ويرمك *ẓahmet wirmek*. s. Affligere, cruciare. *Wan.*

ايلام *ilām*. s. *V.* [4. *ab inuſ.* ولم] 1) Convivium inſtruere, *pec.* nuptiale. *Wan.* 2) Compacto eorpore, ac firma mente eſſe. *Gol.*

ايلاول *ejlaʿūl*, & *ilāwul*. *p. nom. prop.* Nomen montis alicujus. *Ferh.*

ايلاه *ilāh*. s. *V.* [4. *ab* اله] 1) Juvare, liberare. 2) Tutari. *Gol.*

ايلاه *ilāh*. s. *V.* [4. *a* وله] Impatientem, ac ſui impotentem reddere *matrem* præ amore prolis. *Gol.*

ايلت *ejlet*. s. *nom. prop.* Nom. oppiduli *in littore maris rubri, Syriæ & Arabiæ, ſcil. Higiazæ communis terminus, eſtque* Elana Ptolemæi. *Gol.*

ايلتمك *iletmek*. s. *V.* Ferre, deferre, deducere. *V.* النمك

ايليجك *iliğiak*. s. *adj.* Tepidus. *V.* الجق الجف &

ايليجه *iliğe*. s. n. *ſ.* Thermæ. *V.* ايلجه

ايليجه *bileğe*, & ايليجه *bileğine* s. *adv. pro* اويليجه & اويليجه Ita, ſic. *Così. dimin. ſeu blanditivum ab* ايله *ſeu* اويله

ايلچي *ilci* s. p. n. *ſ. vul.* الچي *elči* s. رسول *resul.* s. Legatus, nuntius. *Imbaſciatore, inviato, internunzio,* ¶ ايلچي ديوك *büyük ilci* ايلچي كبير *ilcii kebir*. Legatus *aut* Orator magnus, *ſeu ut loquimur*, extraordinarius. *Imbaſciatore ſtraordinario.* كوچك ايلچي *Küčiük ilci* ايلچي كوچك *ilcii kuċuk, vel* صغير *ſaghyr*. Ablegatus, internuntius. *Inviato, internunzio, ablegato.* ايلچي مولچي *ilci molci. contemptive* Legatus.

ايلچيلك *ilcilik*. s. *n. ſ.* 1) Legatio. 2) Officium legationis. *Imbaſciata.*

ايلخان *ilchān*. p. *n. ſ.* 1) Facies, ſuperficies *terræ.* 2) Imperator, *pec.* ſummus belli præfectus. 3) Nom regis *alias* ايلكان *ilgān* dicti. *Caſt.*

ايلخانى *ilchāni*. p. *n. ſ.* 1) Belli dux. 2) *nom. prop.* Nom. regis *alicujus Tartarorum Mogolenſium.* 3) Nomen unius ex avis *ſeu* majoribus جنكيزخان *ğengizchāni juxta antiquam traditionem Tartarorum; unde etiam Gengizchān, proles ac poſteri ejus hoc agnomen aſſumpſere. Ferh.*

ايلدرمك *ildurmek*. s. *V.* Annectere, infigere. *Attaccare, far intoppare. ferè* النمك

ايلرو *ilerü*. s. *adv.* Ante, præ, ultra. *V.* الرو

ايلشترمك *ilištürmek*, ايلشمك *ilištmek*. s. *V.* Innectere. *V.* النمك & الشترمك

ايلغار *ilghar*, & ايلغار *ilkār*. s. *n. ſ.* تعجيل *taʿğīl*. s. Properatio, expeditus inceſſus. *V.* الغار

ايلغارجيلر *ilghārğiler*. s. *n. ſ.* Volones, expediti milites. *Li Cavalli leggieri.*

آيلق *ājlak*. s. 1) *adj.* Otioſus. 2) *adv.* Gratis. *V.* آيلاق

آيلق *āilyk*. s. *n. ſ.* 1) Menſtruum. 2) Meoſtrua 3) Penſio, ac proviſio unius menſis. 4) Unus menſis, *ſeu* ſpatium unius menſis. *Meſata, il menſtruo,* & *marcheſe delle donne.* ¶ بر آيلق يول *bir āilyk iol*. Unius menſis iter. *Un meſe di camino.* ايكي آيلق *iki āilyk*. Bimeſtris, bimeſtre. *Due meſate, paga, tempo, proviſione, viaggio di due meſi.* اوچ آيلق *üċ āilik*. Trimeſtris, & trimeſtre *V.* اوچ

ايلكار *ilkar*. s. p. n. *ſ.* 1) Curſor. *Corriere.* 2) *i. q.* ايلغار *ilghār*. Expeditus inceſſus, ¶ سليمان ايلكار فرمايد *ſüleimān ilkār fermājed.*

jed. Solimanum celeri expeditione proficiſci jubet. *Ordinò à Solimano di marciar in fretta, & alla leggiera. Caſt.*

ايلك *ejlik.* ſ. *n. f. uſitat. pro* اويلك *ejülik.* 1) Bonum. 2) Beneficium. *Bonta, bene, & beneficio, ſervizio.* ¶ ايلك *ejlki* ſ. *c. c. dat. perf.* Benefacere, gratificari. *Far del bene, far bene, far ſervizio, piacere.* ايلك بلمك *eilik bilmek.* Beneficium agnoſcere, gratum eſſe. *Eſſer grato, riconoſcere il beneficio.* ايلك ايله دكزه براف بالق بلمسه خالق بلور *eilik eile denyze brak balyk bilmeſe châlyk bilür.* Præſtа beneficium, & in mare projice *panem*, ſi piſcis non agnoſcat *beneficium*, creator Deus agnoſcet. *Fà del bene, e getta pur del pane nel mare, che ſe'l peſce non riconoſce il beneficio, lo riconoſcerà Iddio. Proverbium in eos, qui vel ingratis benefaciunt.* ايلك بلمز *eilik bilmez.* Ingratus. *Ingrato.* ايلك بلمزلك *eilik bilmezlik.* Ingratitudo. *Ingratitudine.* دايما صاغلغلرده و ايلكلرده اولا سز *dâimâ ſaghlyklerde we ejliklerde olaſyz.* Semper fruamini bona valetudine, & felicitate. *Godiate pur ſempre buona ſalute, & ogni bene. Ll.* ايلكنه جالشمق *eiligine çialyſmak.* Procurare ejus bonum, prodeſſe. *Procurar' il ſuo bene, ſervirlo.* ايلك ايله اولور زور ايله اولز *eilik ile olur, zor ile olmaz.* Bonis modis fieri poteſt, non autem vi. *Con le buone può eſſere, e non per forza. Eb.*

ايلك *ilik.* p. *nom. prop.* Nom. urbis magnæ in تركستان *turkeſtân. Ferh.*

ايلك *ilik.* ſ. *n. f.* 1) Foramina globulorum. 2) *Eorum* funiculi, *quibus induntur. V.* الك

ايلكان *ilekân.* p. *adj. patron.* Ex urbe ايلك *ilik* oriundus. *Ferh.*

ايلكلمك *iliklemek.* ſ. *V.* Indere globulos. *V.* الكلمك

ايلمان & اليمان & المان *iliman,* ſ. *n. f.* مينا *mînâ* ſ. كنار *kenâr.* p. Portus. *Porto.*

ايلمانلق *ilimanlyk.* ſ. *n. f.* Malacia. *Vide* اليمانلق

ايلمة *ejlemet.* ſ. *n. f.* Motus. ¶ ما سمعت له ايلمةً *mâ ſemi' tü lehu ejlemeten.* Nullum audivi ejus ſonum, *vel* rumorem. *Gol.*

ايلمك *ajilmak.* ſ. *V.* (بايلمك) Ad ſe redire, *ſive ex ſtupore, ſive ex ebrietate. Ritornar in ſe.* ¶ مستانه‌لكدن ايلمك *meſtânelikten ajilmak.* Ebrietatem diſcutere. *Paſſarſi l'ubbriachezza.*

ايلمك *eilemek.* ſ. *V.* كردن *kerden.* p. Facere. *Fare. V.* ايلك

ايلمك *ilmek.* ſ. *V.* Offendere, innecti. *V.* الك

ايلنج *ilenğ.* ſ. *n. f.* بد دعا *bed du-â.* ſ. Maledictio, imprecatio. *Maladizione.*

ايلنمك *ilenmek.* ſ. *V.* بد دعا *bed du-â* ſ. Imprecari, maledicere. *Maledire.*

آيلو *âilü.* ſ. *adj.* 1) Lunarius, lonaticus. *Lunare, lunatico.* 2) Menſtruus. *Del meſe.* ¶ ايكي ايلو *iki ailü.* Bimeſtris. *Di due meſi. Scribitur* & آيلي *âili, quod in omnibus obſervandum.*

ايلوك *eilük.* ſ. *n. f.* Bonitas *pro* ايلك

ايلول *ejlül.* ſ. *n. f.* 1) Primus menſis autumni. 2) Primus dies ejusdem menſis. *Ferh.*

آيله *âile.* ſ. *nom. prop.* Elane. *Juxta Abulfeda oppidulum, exiguis ſatis præditum, in littore maris kolzum, præter viam peregrinantium ad templum Meccanum, cui præfectus ex Aegypto imponitur. Schult.*

ايله *ile.* ſ. 1) *poſtp.* Cum. *Con. c. c. gen. pron.* & *nom. aliorum.* 2) *particu. copul.* Et, atque. ¶ انك ايله *anün-ile.* Cum eo. *Con eſſo, con lui.* سنك ايله *ſenün-ile ben.* Tecum ego & *i. q.* سنده بنده *ſende bende.* Tu, & ego. *Tu, & io.* قلم ايله يازي يازيلور *kælem ile iazy iazylür.* Calamo ſcribitur. *Si ſcrive con la penna.*

ايله *ejle.* ſ. *nom. prop.* Nom. oppidi in litore maris rubri, *Syriæ*, & *Arabiæ*, *ſcilicet Higiazæ communis terminus, eſtque* Elana Ptolemæi. *Tef.*

ايله *öjle.* ſ. *n. f.* Meridies, *pro* اويله

ايله & اويله *öjle.* ſ. *adv.* Sic, ita. *V.* اويله

آيلي كوندز & آيلو *âili.* ſ. *n. f. i. q.* آي كوني *ai li günli*, & آي *ai güni.* ſ. Horologium motus lunæ repræſentans. *V. in* آي

ايلي *ili* ſ. *adj.* معتدل *mu'tedil.* ſ. Tepidus. *Tepido. V.* الجق

ايليا *iljâ.* p. *nom. prop.* 1) Aelia, *ſeu* Hieroſolyma. 2) Elias. 3) Nom. Ali ſacerdotis. *Ferh.*

ايليايين *ilajîn.* p. *nom. prop.* Hieroſolymæ. *Ferh.*

ايليا بوهن *iljâ juhen.* p. *nom. prop. alias* حضر *hyzr*, Nom. prophetæ. *Ferh.*

اليجق *iligiak.* ſ. *adj.* Tepidus. *Tepido.*

آبكرم & ايليجه الجه *iligе.* ſ. *n. f. vel* آب كرم *abgerm.* p. Thermæ. *Bagno caldo.*

ايليد *ejlid.* p. *n. f.* Par boum. *Ferh.*

ايم *ejem.* ſ. *n. f.* 1) Carens conjuge, cælebs, *ſive conjugatus ante fuerit, ſive non.* 2) *i. q.* حرة *hurret.* Libera. 3) *i. q.* قرابة *kærâbet.* Propinquitas, *ſeu* propinqua, *ut filia, ſoror, matertera. Gol.*

ايم *ejm.* ſ. *V.* [2. F.] 1) Orbari, & deſtitui, *aut* carere *conjuge.* 2) Uxorem ducere 3) Fumum excitare. 4) Accipere mel ex alveari. *Wan.*

ايم *ejm*, & *im*. s. *n. f.* 1) Serpens. *Wan.* 2) Vitium; defectus. *Gol.*

ايم *īm*. p. 1) *prim. perf. num. plur. præf. a verbo ſubſtantivo* بودن *būden*. Sumus. 2) *In comp. format* 1. *perſ. pl. num. v. g.* كردم *kerde im*. Fecimus, & رفته ايم *refte im Ivimus. Ferh.* 3) *adv.* Hic. *Caſt.*

ايم *īm*. s. *prim. perf. ſing. præſ. verbi ſubſtantivi* اولمق *olmak*. Sum.

ايم *ijām*. s. *n. f. pl. ab* ايام *ijām*. Fumi. *Wan.*

ايما *ejmā*, & *imā*. s. *partica. pro* انما *emmā, immā*. Val, ſive. ¶ ايما الي جنة ايما الي نار *ejmā ilā ğennetin ejmā ilā nārin*. Sive ad paradiſum, ſive ad gehennam. *Gol.*

ايما *īmā*. s. *V.* [4. *a* ومي] Innuere, indicare. *Wan. V.* اشارت

ايما *īmā* s. *n. f.* باشله اشارت *basile iſāret*. s. Nutus, indicium; *quod fit capite. Cenno, chino di teſta, ſegno con la teſta.* ¶ ايما ايله *īmā ile*. Nutu. *Con cenno, ò chino di teſta. Teſ*: ايما و اشارت *īmā wū iſārèt* s. Innuere, nutare. *Far cenno, far ſegno con la teſta.* : باشله ايما *basile īmā* s. *Idem. Il* نه كلام و نه ايما نه نطق و نه صدا بر از طوردیلر *ne kelāmū ne īmā, ne nutkū ne ſadā bir aż durdiler*. Abſque diſcurſu, aut nutibus, abſque prolatione verbi, aut vocis aliquantiſper manſerunt. *Eb.*

ايما *īmā*. p. 1) *pron. perſo.* Nos. 2) *pron. poſſ.* Noſter. *Caſt.*

ايمتا *ejjūmā*. s. *pron. relat. fœm.* ايتنا *ejjetūmā*. Quicunque, qualiſcunque.

ايمار *īmār*. s. *V.* [4. *ab* ام] 1) Multiplum, numeroſum facere. *Wan.* 2) Juberi. *Gol.*

ايماس *īmās*. s. *V.* [4. *a* ومس] 1) Se fricandam proſtituere. 2) Impudicam eſſe *mulierem. Gol.*

ايماض *imāż*. s. *V.* [4. *a* ومض] 1) *i. q.* ومض *wæmż*. Micare *fulmen. Wan.* 2) Furtim virum aliquem aſpicere *mulierem.* 3) Clandeſtinum *illi* indicium facere. *Gol.*

ايمان *ejmān*. s. *n. f. pl. a* يمين *iemīn*. Juramenta. *Giuramenti*. Partes dextræ. ¶ ايمان ايله مؤكده *ejmānī mūekkede ile*. Repetitis juramentis. : ايمان شداد *ejmānī ſidād* s. Vehementer jurare. *For giuramenti grandi. Sæ.* : ايمان غليظه و شداد *ejmānī ghælizæ wū ſidād* s. *Idem. Eb. Sæ. Kyrk.* ايمانلرى دروغ و عهد و پيمانلرى بى فروغدر *ejmānleri durugh we æhdū pejmānleri bi furugh dūr*. Juramenta illorum ſunt mendacia; promiſſa vero, & pacta vana. *Li loro giuramenti ſono falſi*, e *le lore promeſſe, ò pacti vani*, & *inſtabili. Eb.*

ايمان *ejmān*. s. *nom. prop. pl. a* يمن *jemen*. Arabiæ felices. *Wan.*

ايمان *ejmān*. s. *part.* Uxore deſtitutus, & carens.

ايمان *īmān*. s. *V.* [4 *ab* امن] 1) Securum, tutumque reddere, protegere. 2) : تصديق *taſdīk*. s. Verum confiteri, & agnoſcere. *Gol.* 3) : اعتقاد *ietyKād*. s. *Acht.* Credere, fidem habere. ¶ ايمان بالله العزيز العلام *īmānū billāhil æzīzil-ællām*. Fides in Deum glorioſum, & omniſcium. *Creder in Dio glorioſo, e ſapientiſſimo. Ik.* ايمان بالله و رسوله *īmānū billāhi, we reſūlihi*. Fides in Deum, & in prophetam ejus. *Creder in Dio, e nel ſuo profeta. Ik.* ايمان فى الغيب كرك *īmān fil ghæyb ğerek*. Fides eſt, credere quod non vides. *Teſ.* ارباب ايمان *erbābi īmān*. Orthodoxi. *Gl' uomini della vera fede. Ll.* ايمانه كلمك *īmāne ğelmek*. Converti, venire ad fidem *moslemiticam. Convertirſi, abbracciar la vera fede.* ايمان كتورمك *īmān ğetūrmek*. Profiteri ſe credere, & credere *in rebus fidei. Profeſſar di credere, & credere.*

ايمان *īmān*. s. *V.* [4 *a* يمن] In Arabiam felicem venire. *Wan.*

ايمان *īmān*. s. *n. f.* 1) Fides. 2) Religio, vera fides. *Gol.*

ايمانسز *īmānſyż*. s. *adj. comp.* كم ايمان *kem īmān*. p. Incredulus, infidelis. *Incredulo, ſenza fede, infedele.* ¶ بره دينسز ايمانسز كافور *bré dinſyż īmānſyż ğawur* (*pro* كافر *Kāfir*) Vah! Nequiſſime infidelis. *Pagano, ſenza fede, nè religione.*

ايمبار *īmbār*. p. *adv. comp.* Hac vice. *Queſta volta.*

ايمپراطور *imperator*, *vel imperador*. s. *ex lat.* Imperator, Cæſar. *Imperatore, Ceſare. Integrum titulum, quem Sultani in publicis tabellis Romanorum Imperatori dare ſolent, vide in* افتخار

ايمپراطوريچه *imperātorīcæ*. s. *n. f.* Imperatrix. *Imperadrice. In literis Sultani ad auguſtiſſimam Imperatricem ſequens eſt titulus:* معظمة الملكات العظميات العيسويه مختارة الحظوات العليات المسيحيه مصلحت مصالح جماهير الطايفة النصرانيه ساحبة اذيال الحشمت و الوقار صاحبة دلايل المجد والاعتبار حالا روما ايمپراطوريچه سى و جه قرالچه سى اولان دوسنز حشمتلو مكنتلو ماريه *o müſtæchyretūl-melkātil-æzymātil-ijsewije muchtāretūl-mücchædderātil-fæchymātilmesyhyje mæslahat masālyhy ğemāhyritāifetin-næsrānije sāhybetū ezjālil-hæsemetī wel-wækār sāhybetū delūlil-meğdi wel ijtibār hālā romā imperātorīcæsī we mæğiār we ğeh krālīcæsī olān doſtümūz hæsametlū miknetlū mārīæ teresa*. Glorioſiſſimæ magnarum regnantium in Jeſum credentium, electæ ſuper eminentes matronas chriſtianas,

ſtianas, componenti negotia publica, populi Nazareni, trahenti poſt ſe syrmata multi famulitii, & majeſtatis, poſſidenti indicia honoris, & æſtimationis, modernæ Romanorum Imperatrici, Hungariæ, & Bohemiæ reginæ, amicæ noſtræ venerandæ, & potenti Mariæ Thereſiæ. *Alla più glorioſo delle ſoverane grandi della fede di Giesù, elletta ſopra le matrone criſtiane, compoſitrice delle differenze publiche, che vertono frò li popoli criſtiani, riveſtito di mognificenzo e di maeſtà, Signora di onore ed eſtimazione, Maria Tereso Imperodrice de' Romani, Regina d'Ongaria, e Boemio noſtro amico.*

ايمك *ejmet.* s. *V. act.* [2. F.] Orbari, & deſtitui *uxore.*

ايمك *ejmet*, & ايمّة *ejmmet.* s. *n. f. pl. ob* امام *imām.* Antiſtites *pec.* rerum ſacrarum Parochi. *Prelati, pievoni. Wan.* ¶ ايمّه دين و عملاي مجتهدين *eimmei din we ūlemāi nüǧtehidin.* Antiſtites religionis, ac doctores legis. *Li prelati dello religione, e li dottori della legge de' fedeli. Sæ.*

ايمد *ejmed* p. *n. f.* 1) Dens aratri. 2) *nonnullis* Vomis. 3) *etiam* چفت *ciſt.* Ager. *Campo, vomero. Ferh.*

ايمد *īmed.* p. *n. f.* 1) Dens aratri. 2) Ipſum lignum vomeris, *cui imponitur dens aratri. Ferh.*

ايمّد *īmmed*, & ايمّز *īmmez.* p. *n. f.* Vomer, ac aratrum. *Ferh.*

ايمدي *imdi.* t. *odv.* Ergo. *Ll. V.* امدي

ايمر *īmer.* p. *n. f.* Vomer. *Ferh.*

ايمره *imre.* t. *ex Hungarico.* Emericus. *Nom. proprium viri. Emerico. Ll.*

ايمزغنمق *imyzghanmak.* t. *V.* Dormitare. *V.* امزغنمق

ايمزكمك *imizgenmek.* t. *V.* Extinguere. *Smorzare. An.*

ايمكلمك *imeklemek.* t. *V.* Repere, reptare. *Strisciore, ſtriſcioſi. An. V.* سورتمك

اين *eimen.* s. *port.*)(ايسر *eiſer*) 1) Dexter, *ſeu pors* dextra. *La mano, ò parte deſtro. Wan.* ¶ ايمنيله *ejmenüile.* Propria dextra. *Con propria mano. Sæ. V. Gol.* 2) *compar. i. q.* مبارك *mübārek.* Felicior. *Più felice.* ايمن اوقات و اسعد ساعاتده *eimenī ewkāt we ef-ādi sā-ātte.* Fortunatiſſimo tempore, ac feliciſſima hora. *V.* اشرف & اسعد

ايمن *ejmen.* s. *nom. prop.* Nom. mulieris, *quæ fuit uxor & mater* اسامه *esāme. Wan.*

ايمن *ejmin* s. *part.* قيغوسز *kœyghüsyz.* t. Liber, vacuus a curis. *Libero, ſenzæ cura.*

ايمن *eimün.* s. *n. f. pl. ab* يمن *jemen*, & يمن *jemin.* Arabiæ felices, etiam juramenta. *Gol.*

ايمن *ejmün.* s. *n. f. pl. a* يمين *jemīn*)(اشمل) Partes dextræ. *Gol.*

ايمن *īmen.* p. *adj.* Liber, vacuus a curis. *Ferh.*

ايمن‌الله *ejmünüllahi.* s. *Formula jurandi.* Per Deum. *Wan.*

اينمك *īmīnmak.* t. *V.* Curare. *Curorſi. Ni.*

ايني *ejmeni*, & ايمنى *īmenī.* p. *n. f.* Securitas. *Coſt.*

ايه *ejme.* p. *adj.* Amiſſus, perditus. *Ferh.*

ايه *īme*, & ايمسه *īmeſe.* p. *n. f.* Par boum, jugum. *Coſt.*

ايمد *ejmīd.* p. *n. f.* 1) Gemini, gemelli. 2) Triones, boves aratores. *Coſt.*

آين *ājin.* s. *n. f.* Ritus, mos, *erronee pro* آيين

آين *ājin.* s. *part. pro* آون *āwin.* Vir commode ſe habens, *ſeu* commodus, & tranquillus. *Gol.*

ايّن *ein.* s. *particu. interro.* An ſi? *Gol.*

اين *ejn.* s. *V. act.* [2. F.] 1) Tempeſtive accidere, *vel* eſſe. 2) Laſſum eſſe. *Won.*

اين *ejn*, & *īn.* s. *n. f.* 1) Laſſitudo. 2) Vir laſſus, commodus. *Wan.* 3) Moleſtia. 4) Tempus idoneum, & opportunum. 5) Serpens. *Gol.*

اين *eine.* s. *partic. interro.* Ubi. *Doue?* ¶ اين المعز *einel mækærr.* Ubi eſt locus conſiſtentiæ, reſidentia? *Doue è la reſidenzo? Sæ.*

اين *in.* p. *pron. demonſt. propinqui.* بو *bu* t.)(آن *ān*) Hic, hiece. *Queſto.* ¶ اين جهان *in ǧihān.* Hic mundus, præſens vita. *Queſto mondo*)(در اين معني (آن جهان *der īn mæ*nā.* In hoc ſenſu. *In queſto ſignificazione.*

بو قدر *in kæder.* Tantulum. *V.* اين از فلكست از حسن نيست *Expreſſ. figur.* بو ايشده *in ez feleket ez husn niſt i. e.* بو اخنيارم بوف ضروريدي *bu išdeychtiarüm jok ǯæruridür* t. Hoc a fato eſt, non a libero arbitrio, *ſeu* in hac re non liberum arbitrium, ſed neceſſitas locum habet. اين بشب جمعه نعلف ندارد *in beśebi ǧium-e te-ælluk ne dāred, i. e.* بونك انكله علاقه‌سي يوقدر *bunün-anun-ile ælākæsi jokdür* t. Nihil rei huic eſt cum illo. اين دو زنكي و رومي *in du ǯengī wü rumī. i. e.* شب و روز و پيرلي و جواني و فقر و غنا و غم و شاد *śeb ü ruǯ we pīrī ü ǧiowānī, we fækyr ü ghanā we ghem ü shād.* Hi duo Aethiops, & Græcus. *Dicitur de rebus controriis, ut:* Dies, & nox; ſenectus, & juventus; paupertas, & divitiæ; triſtitia, & lætitia. اين راه بترکسانست *in rāh betürkeſtāncſt. i. e.* بو يول سني سر منزل مقصوده ايلتمز

bu jol seni ſeri menzili mæksude iletmez. ت. Hæc via ducit in regionem Turkiſtan. *i. e.* Hæc via non ducit ad locum a te intentum. ايـن سخن‌ته دارد *in ſæchun tih dured. i. e.* بو شيجه‌سي واردر سوزك اصلي و *bu ſæzün · asly we netiğeſi wardür.* ت. Profundi ſenſus eſt hoc verbum, habet aliquid myſterii. اين مرده بشيون نيرزد *in merde beſtwen nierzed. i. e.* شيني چكمكه دكمز *ghæminī čekmeğe degmez.* ت. Hic homo non valet ad tolerandum mœrorem, adverſam fortunam perferre nequit. اين ‌ه آورده تست *in heme äwerdei tüſt. i. e.* بو هپ سنك قباحتكدر *bu hep ſenün kæbähatün · dür.* ت. Totum hoc ex tua culpa accidit, a te provenit. اين ‌ه نيست *in heme niſt. i. e.* هيچ نسنه دكلدر *hič neſne degüldür* ت. Hæc res eſt nullius momenti. اين هم اسيرى شد *in hem eſīrī ſud. i. e.* بو ايشده بندى *bu iſde batti* ت. Immerſus eſt, plane obrutus eſt hoc negotio. اين يكي ديكر *in jekī diger. i. e.* بو دخي بو بله اولسون *bu dahy böjīle olſun.* ت. Hoc etiam ita ſit. *Ferh.*

اين *īn*, *vulg. en.* ت. *n. f.* عرض *ærz.* ع. Latitudo rei planæ. *Largheꝛꝛa.* ¶ چوقه‌لك اينى *čiokanun-inī.* Latitudo panni. *La largheꝛꝛa del panno.*

اين *īn.* ت. *n. f.* Specus, antrum *ferarum*, *Tana*, *caverna.*

اينا *īnā.* ع. *V.* [4. *ab* إني] 1) Detinere in carcere *aliquem. Wan.* 2) Procraſtinare. 3) Retardare. *Gol.*

اينا *īnā.* ع. *V.* [4. *a* وني] Debilitare, defatigare. *Gol.*

اين آبكون‌يل *īn āb ğiūnī pel.* p. *n. f. comp. metaph.* Hoc cœlum empyreum, *ſeu potius* cryſtallinum. *Ferh.*

آينات *ājnāt.* ع. *n. f. pl. ab* اوان *ewān.* Tempora. ¶ ثلث ليال آينات *ſelesu lejālin. ājnatin.* Tres dies commodi, *ſeu* tridui iter commodum. *Wan.*

ايناس *īnās.* ع. *V.* [4. *ab* انس] Parere *fœmellam. Gol.*

آيناجي *ājnaği.* ت. *n. f.* Impoſtor. *Vide infra.* اينه‌جي

اينانج *īnāch.* ع. *V.* [4. *ab nuf.* ينج] Ad initum vocare *camelum* voce اينج اينج *ejnæch ejnæch. Gol.*

اينانس *īnās.* ع. *V.* [4. *ab* انس] 1) Cicurare, familiarem, & affluentem reddere.)انعاش *ǰhāſ*) 2) Cognoſcere. *Gol.* 3) Videre. 4) Scire. *Wan.*

اينع *īnā*. ع. *V.* [4. *a* ينع] Ad maturitatem pervenire, maturum fieri *fructum. Wan.*

اينا‌ف *īnāf.* ع. *V.* [4. *ab* انف] 1) Ad nova, & intacta paſcua educere, *aut* deducere *camelos. Wan.* 2) Naſo ægrum reddere, efficere, ut naſus doleat. *Gol.*

اينانق *īnāk.* ع. *V.* [4 *ab* انق] 1) خوش كلمك *chaſ ğelmek.* ت. Placere, delectare. *Placere.* 2) In admirationem ducere. *Wan.* ¶ اينانى بويله‌در *īnāky böiledür.* Sic ei eſt placitum. *An.*

اينانْ *nāk.* p. *particu. gaudentis.* Quam bene. *V.* اناق

اينانك *īnāk.* p. *particu. pro* اينك *inek.* Ecce. *Caſt.*

اينان *īnān.* p. *pron. demonſt.* Hi. *V. Gramm. Ferh.*

اينان *inān* ت. 1) *imp.* Crede. 2) *n. f.* Fides. *V.* انان

اينانديرمق *inandürmak.* ت. *V. tranſ.* Perſuadere, aſſecurare. *V.* انانديرمق

اينانلجق *inanilağiak.* ت. *part.* Credibilis. *V.* انانجق

اينانمق *inanmak.* ت. *V.* Credere, fidere, concredere. *V.* انانق

اينانوشة *īnānūſet.* p. *n. f. i. comp. q* ترخون *terchün.* ع. Dracunculus hortenſis. *Ferh.*

آين اوين *ājīn ojīn.* ت. *n. f. comp.* Nugæ, frivola. *Sono miei inganni, intrichi.*

اينبار *īmbār.* p. *adv camp.* Hac vice. *Ferh.*

اينه‌جي & اينه‌جتي *inebæchi.* ت. *nom. prop.* Naupactus *Lepanta. Sæ.*

اين پرده هفت رنك *īn perdei heft reng.* p. *comp.* Hoc aulæum ſeptem colorum. *h. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اين پشت كور *īn piſti kör.* p. *comp.* Hoc operculum ſepulchri. *h. e. metaph.* Firmamentum. *Ferh.*

اين پير *īn pīr.* p. *comp.* Hic ſenex, *i. e. metaph.* Cœlum. *Ferh.*

آينة *ājinet.* ع. *n. f. pl. ab* اوان *ewān.* Tempora. *Gol.*

اين ترك سلطان شكوه *īn türkī ſultān ſüh kūh.* p. *comp.* Hic amaſius puer, elegans forma. *i. e. metaph.* Sol. *Ferh.*

اينمك *inetmek vul. enetmek.* ت. *V.* Caſtrare. *Caſtrare.*

اين تنك نشمين نهنك *īn tenk neſmīn nekenk.* p. *comp.* Hic locus anguſtus, nidus crocodilorum, *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اينجا *inğiā.* p. *adv. comp.* 1) هوندة *bundæ.* ت. Hic, hic loci. *Qui, quivi.* 2) Huc. *Qua.* ¶ از اينجا *ezinğiā.* Hinc. *Di qua, da qui.* اينجاست *inğiāſt.* Hic eſt. *Sta qui, è qui.*

اينجانيدن *inğiānīden.* p. *V.* In partes dividi. *Caſt.*

اينجنين *inčünīn.* p. *adv.* Ita, hujuſmodi, perinde. *Cosi, in queſta moda, parimente.*

اينجو *inğiū*, اينجوا *inğiūwā.* p. *nom. propr.* Nom. Choraſmiorum regis. *Ferh.*

اينجو *īngū.* t. *n. f.* Unio, margarita. *V.* انجو

اينجه *ingē.* t. 1) *adj.* Subtilis. 2) *adv.* Subtiliter. *V.* انجه

اينجيدن *īnciden.* p. *V.* Vulnerare. *Ferh.*

اين خاك ناريك *īn chāki tārīk.* s. *comp.* Hæc maſſa obſcura. *i. e. metaph.* Homo ſtupidus. *Ferh.*

اين خاك تيره *īn chāki tīre.* s. *comp.* Hæc terra turbida. *i. e. metaph.* Homo, *vel* natura humana. *Ferh.*

اين خم آهنكون *īn chumī āhengūn.* s. *comp.* Hoc vas fictila. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اينذ *ined.* s. *n. f.* 1) *i. q.* اند *ened ſeu end.* Numeratio. 2) Numerus incertus, hujuſve particula. 3) Faſcinatio. *Caſt.*

اين دامگاه *īn dāmgāh.* p. *comp.* Hæc decipula. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اين دژ روين *īn dizh rūyīn.* Hæc arx ænea. *i. e. metaph.* Firmamentum. *Ferh.*

اين دو خواهر *īn dū chāher.* Hæ duæ ſorores. *i. e. metaph.* Duo ſidera nota, *alias* اختاى سهيل *uchtāī ſuheīl, dicta. Ferh.*

اين دو رنك *īn dū renk.* p. *comp.* Hi duo colores. *Applicatur metaph. in oppoſitis, ut:* dies, & nox; gaudium & triſtitia; bonum, & malum; princeps, & pauper; pulcrum, & turpe, & *ſimilia. Ferh.*

اين دو گلهدار *īn dū gulehdār.* s. *comp.* Hi duo mitrati. *i. e. metaph.* Sol, & luna. *Ferh.*

اين دو منزل *īn dū menzil.* p. *comp.* Hæ duæ ſtationes. *i. e. metaph.* Mundus, & æternitas. *Ferh.*

آينده *āyende.* s. *part. præſ.* كلجي *geligi.* t. 1) Veniens. *Ferh.* 2) *improp.* Viator. 3) Futurus. *Che viene, futuro, paſſaggiere.* ¶ آينده و رونده *āyende wū rewende.* Euntes, & venientes, viatores. *Viandanti, paſſaggieri, che vanno, vengono. Ik. Ll.*

آينده *āyinde.* p. *n. f.* Opus, negotium, quod neceſſe eſt fieri. *Caſt.*

آينده *āyünde.* p. 1) *part. præſ.* Vaniloquus, debilis mente. *Ferh.* 2) *n. f.* Vanitas. *Caſt.*

اين ده ويران *īn dih wīrān.* p. *comp.* Hic pagus deſolatus. *i. e. metoph.* Mundus. *Ferh.*

اين روز رفتگان *īn rūz reſteg'ān.* p. *comp.* Hi fortunam prætereuntes. *i. e. metoph.* Infelices, & afflicti. *Ferh.*

اين زال مستحاضه *īn zāli müſtehāze.* p. *comp.* Hæc vetula inquinata adhue a manſtruis. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اينسا *inetā.* s. *n. f.* Sermo futilis. *Ferh.*

اينسان *inesān.* s. *n. f.* Mendacium, fanteuria falſa. *Caſt.*

اينسز *inſyz.* t. *adj. vul. enfyz.* Arctus, minima latus *pannus. V.* انسز

اينسو *īnsū.* p. *adv.* Huc.

اين سه جوهر *īn ſih ǧewher.* p. *comp.* Hæ tres margaritæ. *i. e. metaph.* Tria naturæ regna, *nempe animale, minerale,* & *vegetabile. Ferh.*

اين سه دختر *īn ſih dochter.* s. *comp.* Hæ tres filiæ. *i. e. metaph.* Illæ tres ſtellæ, vicinæ fidari urſæ. *Ferh.*

اين سه ستار *īn ſih ſitār.* s. *comp.* Hæc tria aſtra. *i. e. metaph.* Stellæ tres penes urſam *uti ſupra. Ferh.*

اين سيل گاه *īn ſeil gāh.* p. *comp.* Hic torrens ſuſceps. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اينش *iniſ. vul.* انش *eniſ.* t. *n. f.* (يوقش) شيب *ſīb.* s. Declivitas, deſcenſus. *Calata, ſceſa, ſmontata.* ¶ اينش يوقش *iniſ iokuſ.* Deſcenſus, & aſcenſus. *Calata, e ſalita.*

اين ششدر *īn ſiſder.* s. *comp.* Hæc alea. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اين صحيفه *īn ſaḥīfe.* p. *comp.* Hæc pagina. *i. e. metaph.* Septem ſphæræ cæleſtes *juxta ſyſtema Ptolemaicum. Ferh.*

اين عروس *īn ārūs.* p. *comp.* Hæc ſponſa. *i. e. metaph.* Muſtala. *Donnolla. Ferh.*

اينغت *inlift.* s. *n. f.* 1) Neceſſitas. 2) Petitio *neceſſariorum. Ferh.*

اينك *inek.* p. *particu. demon.* اشته *iſte.* t. Ecce! *Eccol Ferh.* * *Expreſſ. fig.* اينك تراز *inek terāzū, we īnek girw, we īnek meidān. i. e.* اشته ميدان *iſte mejdān.* t. En aeies! *Alla prova!*

اينك *īnek.* t. *n. f.* Vacca. *V.* الك

اين كبود خصار *īn kebūd hyſār.* s. *comp.* Illa cærulea arx. *i. e. metaph.* Cœlum ſtellatum. *Ferh.*

اين كروه وهم سوز *īn kürūh wehm sūz.* p. *comp.* Illa turma conjecturas excitans. *i. e. metaph.* Mundi ſyſtema. *Ferh.*

اينكس *īnkes.* p. *comp. ex* اين *īn,* & كس *kes* Ille, illa perſona. *Ferh.*

اينكم *īnekem.* p. *comp. ex* اينك *īnek ecce,* & م *mim affixo primæ perſonæ.* Ecce me. *Caſt.*

اين كوه هفتاد راه *īn gūhī heftād rāh.* s. *comp.* Hic mons ſeptuaginta ſamitarum. *i. e. metaph.* Sol. *Ferh.*

اين كهن گرگ *īn kohn gürk.* s. *comp.* Hic ſanax lupus. *i. e. metaph.* Cœlum, *etiam* homo ſagax. *Ferh.*

اينكيم *inekīm.* p. *comp. ex* اينك *īnek, ecce,* & يم *im affixo primæ perſonæ pluralis.* Ecce nos. *Ferh.*

اينلك *inlik.* t. *n. f.* Latitudo. *i. q.* اين *īn, quod V.*

اينلو *inlü, vul. enlü.* t. *adj.* Largus, latus *pannus, aut alia res plana. Largo.*

اينما *ejnemā.* ع. *particu.* Ubicunque, quòcunque. *Gol.*

اينمك *inmek.* ت. *V.* Deſcendere. *Calare, ſmontare. V.* انمك ¶ آتدن اينمك *āttan inmek.* Deſilire ex equo. *Smontar da cavallo.*

اينمك *inemek.* ت. *V.* Caſtrare *V.* اينتمك

اينند *inend.* p. 1) *compos. ex* اين *in.*, & 3. *perf. pl. verbi ſubſtantivi* بودن *buden.* Hi ſunt. 2) *n. ſ.* Numerus incertus. *Ferh.* 3) Præſtigiæ. *Caſt.*

اين نقره كيران *īn nokra ǵīrān.* p. *comp.* Hi numos capientes. *i. e metaph.* Mundani, & monachi. *Ferh.*

اين نسه صحيفه *īn nūh sæhȳfe.* p. *comp.* Hæ novem paginæ. *i. e. metaph.* Novem ſphæræ cœleſtes. *Ferh.*

آينه *ājine.* ع. *n. ſ. pl. ab* اوان *ewān* وقتلر *wækȳtler.* ت. Tempora, & tempus. *Tempi, tempo.* ¶ هر آينه *her ājine.* Semper, omni tempore. *Sempre. Caſt.*

آينه *ājnæ.* p. ت. مرات *mirāt.* ع. كوركو *gör-ǵü.* ت. Speculum. *Speechio. Ferh.*

اينها *inhā.* p. *pl. pron. demonſtr.* Hi, iſti, illi.

آينه‌جي *ājnāǵi.* ت. *n. ſ.* Deceptor, impoſtor. *Impoſtore, ciarlatano.*

آينه‌دار *ājnedār.* p. *n. ſ.* Aneilla, quæ affert, & tenet ſpeculum. *Caſt. Vide* آينه‌دار *ājinedār.*

اين هفت جزيره *īn heft ǵezīre.* p. *comp.* Hæ ſeptem inſulæ. *i. e. metaph.* Septem climata. *Ferh.*

اين هفت نقطه *īn heft nokta.* p. *comp.* Hæe ſeptem puncta. *i. e. metaph.* Septem planetæ. *Ferh.*

اين هفت وهشت كلهدار *īn heftū heſt ǵülehdār.* p. *comp.* Hi ſeptem, octo globi. *i. e. metaph.* Sphæræ cœleſtes. *Ferh.*

اينى *ejnī* p. *n. ſ.* Planctus, ejulatus. *Ferh.*

اينين *īnīn.* p. *n. ſ.* Gemitus, planctus, *erronee pro* انين *enīn. quod V.*

آيو *āīū.* ت. *n. ſ.* دب *dübb.* ع. خرس *ehyrs* p. Urſus. *Orſo.* ¶ آيو پنجه *āju penǧe.* Acanthus. *Branca orſina.* آيو قولاغي *āju kulaghy.* Pæonia. *Peonia.*

ايو *ejū.* ت. 1) *adj.* خير *chæjr* ع. نيك *nīk.* p. Bonus, egregius. 2) *adv.* Bene, egregie. *Buono, da bene, bello, e bene.* ¶ ايو آدم *ejū ādem.* Bonus vir, homo frugi, probus. *Buona perſona.* ايودر *ejūdür.* Bonus eſt, & bene valet. *Egli è buono, e ſtà bene.* ايودرلكلو *ejū dirliklü.* Homo bonæ vitæ. ايو سيرنلو *ejū sīretlü.* Bonæ indolis. *Di buona natura.* ايو اله كيردبلر *ejū ele ǵirdiler.* Recte venerunt in manus. *Sono pur bene venuti nelle mani.* ايو و الله ديك *ejū wallāh dimek.* Annuere, adulari. *Conſentire, lodare, adulare.* ايو واردك *eju wardün.* Recte egiſti. *Ai fatto bene.* ديك قات ايودر *bin-kat ejū dür.* Longe præſtat, ſanius eſt. *E' molto meglio.* الك ايوسي *en-ejūſi.* Optimus omnium. *Il migliore.* ايولر خوشلر ميسز *ejüler choſler miſyz.* Num bene valetis. *State bene.*

ايو *iw, vul, ew.* ت. ع. *n. ſ.* عجله *āǧele.* ع. شتاب *ſtāb.* p. Feſtinatio, properantia. *Fretta.*

آيوا *ajwā.* ت. *n. ſ.* سفرجل *ſeferǧel* ع. Cydonium malum. *Cotogno.* ¶ آيوا اغاجي *ājwā aghāǧi.* Malus cydonia. *Albero di cotogni.* آيوا توكيگي *ājwā tüǧiǧez, vel* بيوجغز *biuǧighaz.* Lanugo. *Lanugine.*

ايوآ *iwāe.* ع. *V.* [4. *ab* اوي] Manſioone, & quieta ſede locare. *Wan.*

ايوار *ejwār*, & *iwār.* p. *n. ſ.* Qui cum oouſtis jumentis noctu iter capeſſit. *Ferh.*

ايوانات *īwānāt.* ع. *n. ſ. pl. ab* ايوان *īwān.* Aulæ, atria. *Wan.*

ايوار *īwār.* p. *n. ſ.* Crepuſculum veſpertinum, nocti proximum. *Ferh.*

ايوان *ejwān*, & *īwān.* ع. p. *n. ſ.* 1) Aula, atrium. 2) Cænaculum uoa parte apertum, *ac patentis, liberique proſpectus porticus pee. penſilis ſublimior, æſtivarium.* 3) Palatium, prætorium. *Sala, corte, loggia grande, altana, bel vedere. Wan.*

ايوانات *īwānāt.* ع. *n. ſ. pl. ab* ايوان *īwān.* Aulæ, atria. *Wan.*

ايواه *ewāh.* p. *particu. ex lat. i. q.* ol Vah! proh! *Oi me! Eb.*

ايوب *ejjūb.* ت. *nom. prop.* Job. ¶ ايوب انصاري *ejjūbi ensārī. Vir apud Turcas ob famam ſanctimoniæ celebris, cujus ſepulcrum in uno ſuburbio jam ante expugnationem urbis Conſtantinopoleos exſtitiſſe fertur, unde & in hunc diem locus hic frequentatur, & feſtiva Sultanorum electio enſis, ibidem celebrari ſolet.*

ايوتمك *iwetlemek vul. ewetlemek.* ت. *V.* Feſtinare. *V. inferius* ايومك

ايور *ejūr* & اير *ejjir.* ع. *n. ſ. i. q.* اير *ejr.* Eurus.

ايور *ājūr.* ع. *n. ſ. pl. ab* اير *ejr.* Veretra. *Wan.*

ايوره *īwere.* p. *part.* Ornatus. *Ferh.*

ايوز *ujūz.* ت. *n. ſ.* Scabies. *V.* اوز

ايوكن كشي *iwegen kiſi.* ت. *n. ſ. comp.* عجل *āǧil*, & *āǧiūl.* ع. Homo præproperus. *Uomo frettoloſo.*

ايولك *ejülik.* ت. *n. ſ.* Bonitas. *V.* ايلك

ايولكلو و شيملكلو و شادمانلغلر وجوده ¶ عائد *ālemde ejülikler we ſenlikler we ſadümān-*

mānlykler wügiüde gelür. Inde in mundo promanabunt beneficia, lætitiæ, ac jubilationes. *Dà ciò proveniranno al mondo benefizi, allegrezze, e giubili. Ll.* الله ايولره دايم ايولك و يرامزلرك جراسن وره *allāh ejülere dāim ejülük, we iaramazlerün-gēzlīsin wire.* Deus semper bona largiatur bonis, malos vero pœna afficiat. *Che Dio dia sempre bene alli buoni, & alli cattivi il meritato castigo. Ll.*

ايوم *ejewm.* s. *compar. ponitur intensionis gratia tantum in hac expressione.* ايوم يوم *jewmun ejwemu.* 1) Dies clarior. 2) *Alius* dies durior, & magis adversus. *Wan.*

ايوم *ujüm.* s. *V. act.* [2. F.] 1) Orbum, & destitutum esse *conjuge. Wan.* 2) Uxorem ducere. *Gol.*

ايوم *üjüm.* s. *n. f. pl. ab* ايم *ejm.* Serpentes. *Wan.*

ايومك *iwmek*, *vul. ewmek.* s. *V.* سرعت *sür-ēt* s. شتابيدن *shtābīden.* p. Festinare, properare. *Affrettarsi.*

آيوه *ajwa.* s. *n. f.* Cydonium malum. *V.* ايوا

ايوكن *īwegen.* s. *part.* Præproperus. *V.* ايوكن

ايوي *iwi.* s. *n. f.* Festinatio, *pro* ايو

آيه *ājа*, & ايا *aja.* s. *n. f.* راحة *rāhæt* s. كف *kef.* p. Vola, manus extensa. *La palma della mano.* ¶ آياك آيه‌سي *ājak ājasi.* Planta. *Pianta del piede.*

ايه *jhe*, & *ihi*, & *ihin.* s. *particu. incitantis.* Agedum, macte!

ايه *ihī.* s. *particu. cavere jubentis.* Cave sis! *Gol.*

ايه *ejjüh*, & *ejjuhu.* s. *particu. exclamantis.* O! *Gol.*

ايها *ejhā.* p. *particu. cavere jubentis.* Cave sis! *Ferh.*

ايهان *ejhān.* s. *particu. silentium indicentis.* Sile, ſt! *Gol.*

ايها *īhā.* s. *V.* [4. *a* وهي] 1) Dissolvere, luxare. 2) Graviter lædere percussione *manum, fracturam inferendo, similemve noxam. Gol.*

ايتها *ejjühā.* s. *particu. excitantis.* Age, macte! ¶ الا يا ايتها الساقي ادر كاساً و ناولها كه عشق آسان نمود اول ولي افتاد مشكلها *elā jā ej-juhejsāky: edir kāsen we nāwilhā; ki ʒsk āsān-nū-mūd ewwel welī üftā-dū mūskilhā.* Eja age o Pocillator! circumfer pateram, & *vinum* propina, quia amor prima fronte facilis visus est, sed *multæ* acciderunt difficultates *Carmen Haphyzii juxta interpretationem L. B. Reviczkij.*

ايهات *ejhāt.* s. *V.* [4. *a* وهت] Foetere *carnem. Wan.*

ايهاج *ihāg.* s. *V.* [4. *a* وهج] Accendere *ignem. Wan.*

ايهاط *ihāt.* s. *V.* [4. *a* وهط] 1) Prosternere. *Wan.* 2) Debilitare. 3) Conjicere in rem ingratam *aliquem.* 4) Interficere. *Gol.*

ايهاف *ihāf.* s. *V.* [4. *a* وهف] 1) Elevari *rem. Wan.* 2) Contingere. *Gol.*

ايهال *ihāl.* s. *V.* [4. *ab* اهل] 1) Herum, & patrem familias facere, introducere. 2) In familiam cooptare. 3) Conjugio jungere. *Gol.*

ايهام *ihām.* s. *V.* [4. *a* وهم] 1) غلط برڭلق *ghælæt brakmak.* s. Hallucinationem caussare. *Farsi ingannare.* 2) Suspicionem injicere. *Wan.*

ايهام *ihām.* s. *n. f.* 1) Allegoria. 2) Amphibologia. *Ac phrasi poetica dicitur verbum duarum significationum, quarum una propinqua, altera magis remota intendatur; additurque exemplum amantis sic loquentis.* كندوسي دوكمك دكل اولدرسه دولندر بڭا دورديم اول بي وفا عاشقلرينه دوكدرر *gendüsi dögmek degül öldürse dewlettür ban-a; korkarem ol bi wefā āsiklerine dögdürür. h. e.* Si me ipse non tantum verberaret, sed etiamsi occideret, id mihi felicitati ducerem; ar timeo, ne me jubeat verberari ab illis perfidis suis amantibus. *Sensus autem trahi potest turcicus in illos ipsos amantes, seu rivales.* Si nempe ipse illos male tractet, se gavisurum, vereri autem ne ipsi imperet, ut illos male tractet. *Vel aliter. Porro aliud quoque exemplum additur clarius.* و دكنك لارم اولدى اغيارة اولمق استرلر قبوكده دربانك *we degenek lāzim oldy ægh jāre, olmak ister ler kapun-de derbānün-. h. e.* Baculo opus est æmulis, volunt enim esse Janitores aulæ tuæ. *Janitores quidem solent baculis uti, sed intendit rivales baculis excipiendos.*

ايهان *ihān.* p. *V.* [4. *a* وهن] 1) Enervare. 2) Ingredi mediam noctem, *vel* ultimum *ejus* partem. *Wan.*

ايهك *ejheke.* s. *particu. incitantis.* Euge, & macte animis! *Gol.*

ايهم *ejhem.* s. *part.* 1) Insipiens, mentis inops. 2) Fortis. 3) Difficilis *mons.* 4) Desertus *locus.* 5) Durus, & omnis lætitiæ expers *annus. Gol.* 6) Mutus. 7) Surdus. *Wan.*

ايهم *ihem.* s. *nom. prop.* Nom. regis *inter ultimos familia Ghassanidarum, quæ in Syria olim imperium tenuit. Wan.*

ايهمان *ejhemān.* s. *n. f. dual. ab* ايهم *ejhem. unde* الايهمان *el-ejhemān.* 1) *Arabibus*

bus Scenitis. Torrens aquæ, & camelus libidina furens. 2) *Oppidania.* Torrens aquæ, & iocendium, *ſcil. gravia duo mala. Wan.*

آيه باني *ajā iānī.* ت. *ex Græco vulg.* Sanctus Ioannes. *San Giovanni. Ll.*

ايياس *ījās.* ت. *V.* [4. *ab* أيس] Deſperare facera. *Wan.*

ايام *ījām.* ت. *V.* [4. *ab* ايم] Orbare *conjuge*, viduare. *Gol.*

آيان *ājjān.* ع. 1) *Particu. admirantis.* An noo? mirum! *Forſe non?* 2) *adj.* Eſui apta *res. Eerh.*

آيدن *ājiden.* ع. *V.* Venire. *Ferh.*

آير *ājir.* ع. *n. f. i. q.* آبر *ājir.* Nom. morbi. *Ferh.*

آيره *ājīre.* ع. *n. f.* Frater. *Caſt.*

آيز *ājiz.* ع. *n. f.* Favilla. *Ferh.*

آيژ *ājīj.* ع. *n. f.* Scintillæ ignis. *Ferh.*

آيژه *ājīje.* ع. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

آيشه *ājīše.* ع. *n. f. i. q.* آيشه *ājše* ع. 1) Explorator. 2) Exploratio. *Spia. Ferh.*

ايجمه *ījejmet.* ت. *n. f. diminut.* Imamulus, parvus antiſtes. *Wan.*

آين *ājin.* ع. *n. f.* 1) عادت *ādet.* ت. قانون *kanūn* ت. Ioſtitutum, ritus, conſuetudo, lex. *Ordinazione, rito, canone, coſtume, legge.* 2) Modus, forma. 3) Creatio. 4) Faſtivitas ſolennis. 5) Vas, *in quo butyrum agitatur.* 6) Nomeo montis, *qui adjacet cavernæ, in qua conſervantur Mumiæ, unde* & آين موم *mumī ājin vocantur. Ferh.* ¶ آين سلاطين پيشين اوزره *āiinī ſelātīnī pīsīn ūzre.* Juxta conſuetum ragum priſcorum. *Secondo la buona uſanza de' re predeceſſori ſuoi. Sæ.* 7) *in comp. adj.* Purus. *Puro.* ¶ خلفاى كرام عدل آين *chulefāī Kirāmī ādl ājīn.* Imperatores nobiliſſimi, æquitatis amantes. *Sæ.* * *Expreſſ. figur.* آين بست *ājin beſt. i. e.* قانون و اسلوب *kānun we uslub.* Lex, conſuetudo. آين بند *ājin bend. i. e.* شهر دونهاسي *ſehr donānmāsi* ت. Faſtivitas ſolamnis in civitate. *Ferh.*

آين برك *ājini berk.* ع. *adj. comp.* Inſtructus armis. *Ferh.*

آين جمشيد *ājinī ǧimšīd.* ع. *n. f. comp.* Species inſtrumenti muſici, *cujus inventio* جمشيد *gimšido, attribuitur. Ferh.*

آينه *ājine*, *vul.* آينه *ājna.* ع. ت. *n. f.* Speculum. *Ferh. V.* اينه

آينه اسكندري *ājinei iſkenderī.* ع. *n. f. comp.* Speculum Alexandri, *quod olim in pharo Alexandriæ collocatum, per Ariſtotelem autem confectum fuiſſe ab Orientalibus traditur. Ferh.*

آينه افروز *ājinei efrūz.* ع. *n. f. comp.* Inſtrumentum, *quo quid politur pec. ferrum. Iſtromento da dar il luſtra. Ferh.*

آينه چيني *ājinei činī.* ع. *n. f. comp.* Speculum ſinenſe, *ex chalybe polito. Ferh.*

آينه داد *ājine dād.* ع. *n. f. comp.* 1) Tonſor, *ſeu* rafor capitis. 2) Venæ ſector. *Barbiere, ſalaſſatore. Ferh.*

آينه دار *ājinedār.* ع. *n. f. comp.* 1) Speculum tacens; *officium in aulis principum,* & *magnatum. Porgiſpecchio.* 2) Politor ſpeculi. *Ferh.*

آينه دان *ājine dān.* ع. *n. f. comp.* Theca, *in qua reconditur ſpeculum. Ferh.*

آينه زانو *ājinei ǯānū.* ع. *n. f. comp.* Protuberantia in gaou. *Ferh.*

آينه فروز *ājinei furūz.* ع. *n. f. comp.* Inſtrumentum, *quo quid politur, pec.* ferrum. *Iſtromento da dar il luſtro. Ferh.*

ب

ب *be. Secunda alphabeti Arabici, Perſici & Turcici litera. Cum ſolis labiis formetur, ad literas* شفهيّة *ſefehije, id eſt: labiales referenda eſt, ſonumque habet conformem vocali, quæ illi ſuperſcribitur.*

ب *be. Extra dictionem.* 1) *Eſt nota numeri binarii, juxta formulam* ابجد هوز *ebǧed hewwez &c.* 2) *In ſiglis perfectis character diei lunæ.* 3) *In ſignis zodiaci* ſignum geminorum. 4) *Per abbreviationem* menſis Mohammedanicus, رجب *reǧeb, qui anni lunaris eſt ordine ſeptimus. Solent enim Mohammedani in literis, aliisque ſcriptis abbreviationis cauſſa numero dierum literam unam, aut binas ſubſcribere, ad denotandum nomen menſis, quo quid ſcriptum, aut factum eſt; ut:* ولدت شهزاده سلطان عبد الحميد ٣٧ في يوم ٥ شهر ب سنه *wilādetī ſehzādeī ſultān ābdul-hænīd fī yewmī chæmseī ſehrī reǧeb ſene otuz yedi.* Nativitas principis Âbdulhæmid (*Sultani Turcarum hodiedum regnantis*) *contigit* die quintâ menſis reǧeb anno hegiræ milleſimo centeſimo trigeſimo ſeptimo, *h. e. juxta æram Chriſtianam,* 20. Martii anno 1725. *In quo exemplo vides* ب *hic loco reǧeb, uti etiam* ٣٧ *pro integro* ١١٣٧ 1137. *abbreviationis cauſſa ſcriptum eſſe.*

ب *ſeu* ب *bi.* 2. *Præpoſitio inſeparabilis.* Cum, in, propter. *Con, in, per. Eſt una ex particulis, quæ regunt caſum* جر *ǧerr, (ita ab Arabibus dicitur caſus declinationis, qui definit cum vocali kesre) & habet juxta* عبد القاهر الجرجاني *ābdūl-kahyrūl-ǧiorǧiānī, in commenturio ad particulas Arabicas ſequentes octo ſignificationes.* 1) للاتصاف *lil-iltisāki. Propter adhæſionem. e. g.* مررت بزيد *merertū bizeīdin.* Appropinquavi Zeido. 2) للاستعانة *lil-iſty-ānetī. Propter auxilium e. g.* كتبت بالقلم *ketebtū bil kælemī.* Scripſi calamo. 3) للمصاحبة *lil mūsāhabetī. Ob concomitantiam. e. g.* خرج زيد بعشيرته *charæǧe zeīdūn bikſiretihī.* Exivit Zeidus cum familiaribus, & cognatis ſuis. 4) للمقابلة *lil mūkæbeletī. Ob oppoſitionem, ſeu permutationem. e. g.* بعت هذا بهذا *bæ'tū hazā bihazā.* Emi hanc rem pro illa. 5) للتعدية *lit-tædijetī. Ob ſignificationem tranſitivam. e. g.* زهبت بزيد *zehebtū bizeīdin.* Abduxi Zeidum. 6) للظرفية *liz-zarfijetī. Ob continentiam in re aliqua, ſeu ſignificat* in. *e. g.* جلست بالمسجد *ǧelestū bil-mesǧidi.* Sedi in templo. 7) للزائدة *liz-zāidetī. Pleonaſtice. e. g.* هل زيد بقائم *hel zeīdūn bikāīmin.* Num Zeidus eſt ſtans, *ſeu* an ſtat Zeidus? 8) للتعدية *lit-tefdijetī. Ob juramentum. e. g.* بابي و امّي *biebī we ümmī.* Per patrem meum, & matrem meam. *Quibus ſignificationibus Gigæus addit ſequentes.* 9) للاستغلال *lil-istiǧ-lāl. Ob penuriam, ſeu ſignificat* vix. *e. g.* تاءمنه بدينارى *tāe minhū bidinārī.* Credas ei vix denarium. 10) للبسملة *lil-bismiletī. Ob invocationem nominis divini, i. e. adhibetur in formula illa nota.* بسم الله الرحمن الرحيم *bismil-lahir-ræhmænir-rahīmī.* In nomine Dei miſericordis, miſeratoris, *qua Mohammedani tam omnia ſua ſcripta, quam omnes ſuas actiones exordiri conſueverunt.* 11) للتبعيض *littebǎ-yzī. Ob ſignificationem partis, licet nomen, cui præfigitur, ſit pluralis numeri. e. g.* امسحوا برؤسكم *emsehū birūsikūm.* Ungite capitis veſtri partem. 12) للمجاوزة *lilmūǧāwizetī. Ob licentiam, ſeu uſurpatur pro* ex, *vel* de. *e. g.* اساله به خيرا *esālehū bihī chæjrān.* Rogavit de, *vel* ex eo donum. 13) *Additum particulis negativis,* غير *ghær &* لا *lā ſignificat* absque, ſine. *e. g.* بغير *bighaīrī.* Absque. بلا شيء *bilā ſeǰn.* Absque re aliqua. 14) *Poſt* ليس *leiſe negationem auget. e. g.* ليس بفضول *leiſe bifūzūlī.* Nihil omnino eſt ſuperfluum.

ب *be.* 3. *Conjunctum nomini, vel etiam rarius aſſumpto* ه *he otioſo* به *be ſeparatim ſcriptum, eodem fere modo a Perſis uſurpatur, quo Arabes kesrato* ب *bi, utuntur. Et quidem.* 1) *In invocatione nominis divini. e. g.* بنام خدا *benāmī chūdā.* In nomine Dei. *Quemadmodum Arabes dicunt.* بسم الله *bismil-lahī.* 2) *Loco arabici lam Kesrati* ل *li, quo caſu ſignificationem habet* للاتصاف *lil-iltisāki. Adhæſionis, ſeu ſignificat* ad. *e. g. In prov.* كوه بكوه نرسد *kūh beǧūh neresed.* Mons ad montem non accedit. 3) *Loco arabici* مع *mæ.* Cum; & *tunc ſignificationem habet* للمصاحبة *lil-mūsāhabetī. Concomitantiæ. e. g.* مكرا كه ز كند كافرا دشمن چو بتير ميتوان دوخت *megūzār ki zeh Kūned Kemānrā dūśmen ciū betīr mitūwān dūcht.* Ne permittas, ut arcum ſuum tendat hoſtis, dum ſagitta illum transfodere poſſis. *Giul.* 4) للتعدية *lit-tefdijetī. Ob juramentum, ſeu eſt jurandi particula. e. g.* بخدا *bechūdā.* Per Deum. 5) للظرفية *liz-zarfijetī. Ob con-*

tinentiam in re aliqua, ſeu ſignificat in. *e.g.* همر بایدکه صورت میتوان کرد در ایوانها پر از شنگرف و زنگار *hüner bājed, Ki sūret mītuwān kerd der eīwānhā pūr ez ſingerfū jengār.* Virtute opus eſt: ſimulacrum enim pingi poteſt in ædibus ex minis, & ærugine. *Giul.* 6) للتشبيه *lit. teshīhī. Ob comparationem. e. g.* روبت رویت *rūjet begūlū jāsemen.* Facies tua roſæ, & jasmino ſimilis. 7) للزائدة *lizāideī. Pleonaſtice. e. g.* همه کس را عقل *heme kesrā ākli chod bekemāl nūmījed, we ferzendī ehīś begemāl.* Unicuique ſuum perfectum videtur ingenium, atque proprius filius forma præclara. *Giul.* 8) *loco arab. partic.* علی *ala.* 9) *In verſu ſubintrat nonnunquam ob exigentiam metri absque alterationeſignificationis: nonnunquam vero, pro* با *ba, rejecto* l *eliph uſurpatur. Ferh.*

ب *be, bi, bū. p. Conjunctum verbo, cum in muzāryʿ, tum in imperativo, tum vero præcipue locum habet in præt. perf.* للتأكيد *litteekīdī. Ob roborationem. Et quidem ſi prima verbi litera habuerit vocalem fetha, vel kesra, etiam* ب *be, verbo præfixum aut conjunctum, notatur vocali kesra. e. g.* جوانمردی کسه بخورد و بدهد بداز عابدی که روزه دارد و بهد *ğiūwānmerdī, Ki bechored we bidehed, bih ez ābidī, Ki rūze dāred we binehed.* Liberalis, qui edendum dat, ac largitur, præſtat religioſo, ʿqui jejunat, & reponit *ſcilicet opes.* با کرسنکی قوت پرهیز نماند افلاس عنان ازکف نقوی بستاند *bā gūrſinegī kūwweteī perhīz nemāned, iflāsī ſnān ez Refī tekwā biſtāned.* In fame non reſtat temperantiæ virtus, paupertas enim habenas abſtinentiæ, vel pietatis e manu eripit. *Gul. Si vero prima verbi litera habuerit vocalem zammæ, be, quoque præfixum aſſumit vocalem zammæ. e.g.* سر مار بدست دشمن بکوب که از احدی الحسنین خالی نباشد اگر این غالب آمد مار کشتی و اگر آن *ſerī mār bedeſti düſmen bükūb, ki ez yhdāl-hüsnein chālī nebāſed, eger īn ghālib āmed, mār kuſtī, we eger ān, ez düſmen reſtī.* Caput ſerpentis, hoſtis manu percutito; duorum enim inſignium beneficiorum alterutrum non deerit; nam ſi hic ſuperaverit, ſerpentem interfeceris: ſi ille, ab hoſte liberis. *Gul. Niſi præfixum fuiſſet* ب *be, od mutandam intranſitivam verbi ſignificationem in tranſitivam: quo caſu* ب *be, præfixum ad diſtinctionem aſſumit vocalem fatham, etiamſi prima verbi, cui præfigitur, ac conjungitur, litera fuerit zammata. e.g. in exemplo præc.* ۱۰ جوانمردی که بخورد *ğiūwān merdī, Ki bechored* &c. *non büchored.* Liberalis, qui edendum dat &c. *Quodſi denique prima verbi litera fuerit* l *eliph, tunc litera* ب *be verbo præfixa præpter euphoniam regulariter additur, ſeu interfertur* ی *je. e.g.* خبری کسه دلی بیازارد دو خاموش باش تا دیکری دانی که دلی بیازارد *chaberī, Ki dilī bijāzāred, tū chāmūś bāś, tā digerī bijāred.* Nuncium, quod alicujus animum offendere noſti, tu ſilentio præteteas; aliusque illud ferat ſioas. *Giul.*

با *bā ſeu* باں *baūn. s.* 1) Litera ب *be. Wan.* 2) *n. f.* Coitus conjugalis. *Gol.*

با *bā p. i. q.* ابا *eba.** 1) *Præpoſitio* مع *mæ & s.* ایله *ile t.* Cum. *Con.* 2) *Infert varias ſignificationes, ac perſæpe reddi poteſt per* Comitatus, ſtipatus, inſtructus, præditus. *Accompagnato, dotato.* ¶ با احترام *bā yhtyrām.* Cum honore, & veneratione, & honore comitatus, præditus, & dignus. *Con onore, e riuerenza, & onorato, degno di veneratione.* با سلاطین *ſelātynī bā yhtyrām.* Reges, aut principes veneratione digni, magni. *Sæ. Ré, ò prencipi grandi. Br.* با جوان اول *ol ğiūwānī bā iftyʿdād.* Ille adoleſcens capacitate præditus, *h. e.* optime meritus. *Sæ. Quel giouine generoſo, meritevole. Br.* با شاه افسر *ſāhī bā efser.* Princeps diademate inſignitus. *Prencipe coronato, con la corona in teſta. Sæ.* با ابن جمله *bā īn ğümle.* Cum his omnibus, & his omoibus non obſtantibus. *Con tutto ciò. Cætera exempla conjuncta cum nomine, quad afficiunt, quaſi eſſent unum cum eo vocabulum, hic inferius ſuo ordine ſequuntur.* * *Expreſſ. figur.* با پادشه دست زد *bā pādīśah deſt zed. h. e.* عدالت و عمارت مملکنه شروع ایلدی *ādāletū ymāreti memlekete śurūʿ ejledi.* t. Iuſtitiam, & culturam regionis inſtituit. با باد و دم *bā bādūdem. h. e.* مغرور ومتکبر *maghrūrū mūtekkebir.* s. Superbus, arrogans. با رکاب تو مراد ایتدیکك خاکست *bā rikābi tu chakeſt. h. e. murād ittügin-san-a muty dür.* t. Vota tua tibi obediunt, *i. e.* quidquid optas, conſequeris. *Ferh.*

با *bā. p. t. n. f.* آش *āś,* t. Cibus, puls. *Ferh.* ¶ ماست با *māſt pā.* Cibus ex lacte ferolo, & acido paratus.

با & به *ba.* t. 1) *interjectio admirantis.* Papæ! *Ma vedi.* 2) *vulg. interjectio negantis.* Non minime vero. *Nò.*

پا *pā,* & پای *pāi. p. n. f.* 1) Pes. *Piede.* 2) Robur. 3) Oppoſitio, reſiſtentia. 4) Veſtigium. 5) Canſa, prætextus. *Pedata, cauſa, preteſto. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* پا در رکاب *pā der rikāb. h. e.* 1) سوار و سوارک *süwār ü süwārī.* Eques, & equitatio. 2) هر

شیئه حزینه حاضر و آماده اولمیجی *her ſeje, ḥzimete hāzyr we āmāde olīgī.* ı. Ad omnia paratus, promptus. پا داشت *pā nedāſt. h. e.* مقابل اولهمدی *mukābil olamadı.* ı. Reſiſtere non potuit. *Ferh.* 6) In compoſitione etiam ſervit, ut: چهار پا *ćihār pā.* Quadrupes. *V. in* چهار.

*با *bāe.* ı. *V. act.* 1) Reverti. 2) Separari, divelli. 3) Conſentire. 4) Confiteri. 5) Effundere ſanguinem *pro ſanguine.* 6) Locare *in hoſpitio.* 7) Divertere *in loco aliquo.* 8) Opponere *haſtam alicui. Gol.*

*باب *bāet.* ı. 1) *n. f.* Manſio, hoſpitium. 2) Matrimonium, *propterea, quod conjuges in una ſimul ſtatione degant. Wan.* 3) Littera ب *be. Gol.*

باباغراو *bā efrāh.* p. *n. f.* Herbæ ſpecies *contra palpitationem cordis admodum proficuæ. Ferh.*

با انکه *bā anki.* p. *comp. ex* با *ba, eum,* آن *ān, ille,* & که *kī, qui.* Cum illo. *Ferh.*

با او *o bā.* p. *comp. ex* با *ba, cum,* & او *o ille.* Cum illo. * *Expreſſ. figur.* با او یا کرفت *bā o pā girift. h. e.* اکا مقاومت ایلدی *ān-ā mūkāwemēt ejledi* ı. Oppoſuit ſe illi, reſtitit. *Se gli oppoſe.* با او یای داشت *bā o pāj dāſt. Idem.* با او یای نکیرد *bā o pīj negīred. h. e.* انلة مقابله ایدهمز *anūn-il: mūkābele idemez* ı. Illi reſiſtere nequit. *Non gli ſi puo opporre.* با او بسر برد *bā o b·ſer būrd. h e.* انکله اختلاط ایدر *anūn-ile ychtylāt ider* ı. Cum eo converſatur, dies transigit. *Sī tratta, paſſa il tempo con eſſo.* با او بسر کند *bā o beſer küned. Idem.* با او بهلو زند *bā o peh.lew zened. h. e.* اکا برابر اولور *an-a beraber olur* ı. Parem ſe præbet illi. *Gli va del pari.* با او سر بر آورد *bā o ſer ber āwürd, h. e.* انکله مقابل طوردی *anūn-ile mūkabil türdī* ı. Se illi oppoſuit. *Se gli oppoſe, ſi rivoltò.* با او سری داشت *bā o ſerī dāſt. h. e.* اکا میل ایلدی *an-a mejl ejledi* و انکله معاملهٔ نهایی سی وار *we anūn-ile mu-āmelei nihānīsī wār.* ı. 1) In eum propendit. 2) Cum eo commercium occultum habuit. *Ferh.*

با اورکجن *pā ewrenǧin.* p. *n. f. comp.* Periſcelis, *ſeu* ornamenrum muliebre infimæ tibiæ. *Ferh.*

با اوزار *pā ewīār.* p. *n. f. comp.* Inſile. *Calcole, o ſia regoli, ſu i quali il teſſitore tiene i piedi. Ferh.*

با اوش *bā oſ.* p. *n. f.* Species cucumerum *majorum. Ferh.*

با آهو *pā āhū.* p. *n. f. comp.* 1) Aedificium ſexangulare *qualecunque.* 2) Domus picturis, ac imaginibus ornata. *Ferh.*

باب *bāb.* ı. *n. f. pl.* ابواب *ebwāb.* 1) در *der* ı. قپو *kapu* ı. Janua, porta. 2) Aula. 3) Caput *libri.* 4) Res, negotium. 5) Punctum, materia. *Porta, corte, capitolo d'un libro, & coſa affare, negozio, punto, materia.* ¶ حدیث بابنده *hædis bābinde.* Circa, quod attiner dictum prophetæ. *Nel particolare del detto del profeta. Ll. Ik.* بو بابده *bu bābte.* In hoc particulari, in hoc rei, vel negotii, in hoc puncto. *In queſto particolare.* هو من هذ الکباب *hūwe min hizel bāb.* ı. Huc illud pertinet. *Quello è di queſto capo.* آسوده حال اولمکری بابنده بذل اقتدار اولنور *āsūde hāl olmalari bābinde beǧl yktidār olunur iken.* Dum pro viribus procuramus, ut illi quiete fruantur. *Mentre noi facciamo ogni poſſibile per farli goder ripoſo, e tranquillità. Ll.* باب سعادت *bābī ſæ·ādet.* Porta, aula regia. *La porta, corte regia, ò imperiale. Ll.* باب سعادت نهاد اول *ol bābī ſæ·ādet nihād.* Illa porta fulgida. *Quella feliciſſima, auguſta porta, ò corte imperiale. Ll.*

باب *bāb.* ı. *n. f. pl.* ابوبة *ebwibet.* Extremus terminus *in computo, vel limitibus. Gol.*

باب *bāb.* p. *n. f. Loco* باد *bād.* p. Ventus, aër. ¶ باب هوادن *bābī hewaden.* Gratis. * *Expreſſ. figur.* باب اندر شکر دارد *bāb ender ſūkūr dāred. h. e.* اندن کدا و اندن *andan gedā we andan ze·yf dūr.* ı. Illo pauperior, illo debilior eſt. باب آلوف *bābūl·lewāk. h. e.* قحبه خانه *kæhbe chāne.* ı. Proſtibulum, domus meretricum. *Ferh.*

باب *bāb.* p. ı. 1) *n. f.* Pater. *Padre.* 2) *adj.* Dignus. *Ferh.*

پاب *pāb.* p. *n. f.* Pater. *Padre. Ferh.*

بابا *beebe.* ı. *V. act.* 1) Dicere بابا *bābā. i. e.* Pater *infantem, vel alium infanti.* 2) Celerem eſſe, properare. *Gol.*

بابا *bābā.* ı. *n. f.* Pater. *Ita ſuæ religionis auctores monachi Turcarum appellant,* & *præfectos itidem ſuos, quorum aliquibus nomen quoque venerabilius tribuunt:* اعظم بابا *æ·zæm bābā. quo* Pater ſupremus *ſignificatur. Leun.* ¶ بر بابا آدم *bir bābā ādem.* Vir benevolus. *i. e. qui pattis inſtar omnibus favet.*

پاپا *pāpā.* ı. *n. f. ex latino.* Papa *romanus. Il Papa.*

*بابای *bābāe.* ı. *part.* Intelligens. *Gol.*

بابای *bebeet.* ı. *V. act.* Dicere بابا *bābā. i. e.* Pater, *infantem, vel alium infanti. Wan.*

بابات *bābāt.* ı. *n. f.* Extremus terminus *in computo, vel limitibus. Gol.*

بابات *bābāt.* p. *adj.* 1) Felix, beatus. *Ferh.* 2) Fortis, potens. *Caſt.*

پاپادیه *pāpādiā.* t. n. *f.* Uxor ſacerdotis græci, *vel* armeni. *Moglie di prete.* ¶ پاپادیه چیکی *papadia ciceği.* Chamæmelon. *Fior di Camomilla.*

پاپاری *bābārī.* s. n. *f.* Piper *nigrum*, *alias* فلفل *fülfül. Gol.*

پاپاز *pāpāz*, & پاپاس *papas.* t. *n. f.* Sacerdos *aut* religioſus Chriſtianus. *Prete*, *frate*, *ſacerdote*, *religioſo Chriſtiano.* ¶ پاپاسلری *nitre papasleri.* Nitrienſes ſacerdotes, canonici. *Li canonici*, *il capito'o di Nitria. Ll.*

پاپازلیق *pāpāzlyk.* t. *n. f.* Sacerdotium. *Sacerdozio.*

پاپاشیخی *bābāšeÿchÿ.* p. *n. f.* Species melopeponis admodum amœni guſtus. *Ferh.*

پاپاطاغی *baba tāghī.* t. *nom. prop.* Nom. urbis, & regionis *intra Hæmum*, *Danubium*, & *Danaſtrim.*

پاپاقوری *bābākūrÿ.* t. *n. f.* Achates. *Agata.*

باب آلاسواب *bābül-ebwāb.* s. *n. f. comp.* 1) Porta portarum. 2) Portæ caſpiæ *juxta caſpium mare.* 3) Ei imminens oppidum. *Abulf.*

باب آلاسواق *bābül eswak.* s. *nom. prop.* Fretum Gibraltar. *Herb.*

بابالیق *bābālyk.* t. *n. f.* ادوت *übüwwet.* s. پدری *pederī.* p. 1) Paternitas. 2) *vul.* Pater adoptivus. 3) Vitricus. *Paternità*, & *padre adottivo*, *ò di boccale*, *padrigno.*

باب آلمندوب *bābül-mendūb.* s. *nom. prop.* Babelmandelia *inſula* Africæ ad fretum maris rubri. *Herb.*

بابایان *babaiān.* p. *n. f. pl.* a بابا *bābā.* اجداد *eğdād.* s. Avi, patres. *Avi*, *padri.*

بابایان *bāpājān.* p. *n. f. pl.* 1) Cameli. 2) Res brevis, & finita, *quæ extremum fundum & finem habet. Ferh.*

بابایانه *bābājāne.* p. *adv.* Patris inſtar, paterne, more patrum. *Da padre*, *all' antica.*

بابه *bābet.* s. *n. f.* 1) Extremus terminus in computo, *vel* limitibus. ¶ هذا من بابتك *hæzā min bābetike.* Hoc convenit tibi. 2) Nomen pagi بخره *buchæra.* 3) *Cum artic.* البابه *elbābet.* Papa, pontifex romanus. *Gol.*

بابه *bābet.* p. *adj.* Dignus, conveniens. *Ferh.*

پابترك *pāpterek.* p. *n. f.* Elevatio columellæ prolapſæ. *v. g. digito. Ferh.*

پا برگن *pā berengen.* p. *n. f. comp.* Periſcelis. *Ferh.*

بابره *bābire.* s. p. *n. f.* Armilla. *Caſt.*

باب براغه *bābī beẓāghæ.* s. *nom. prop.* Babezaga. *Viculus ſyriæ ſub ditione Bab*, *Haleppo abeſt diei itinere ad latus ſeptentrionale*, *orientaleque. Schult.*

بابزن *bābẓen.* p. *n. f.* Verru. *Spicdo. Ferh.*

پابس *pābes*, & *pābus.* p. *n. f.* 1) Compes. 2) Rubigo. 3) Remanſio in loco aliquo *ſine commodo*, *aut fructu. Ferh.* 4) *i. q.* شهر بند *ſehr bend.* p. Oppidi munimentum, ſepimentumve. 5) *adj.* Vecors, iners, mentis inops. ¶ پابس داشتن *pābes dišten.* Minus caram habere, & minus frequenter accedere *v. g. maritum uxorem. Caſt.*

پابسترك *pābeſterek.* p. *n. f.* Elevatio columellæ prolapſæ, *v. g. digito. Ferh.*

پاپیشتو *pāpištu.* t. *n. f. ex Hungarico* Papiſta, Romano-Catholicus. *Catolico Romano*, *Papiſta.* ¶ دینکزی ترك ایدوب پاپیشتو دینی قبول ایلك *dinün-üzi terk idüp popišta dinini kæbül eilen.* Relicta veſtra, Papiſticam, *h. e.* Romano-Catholicam religionem amplectamini. *Laſciata la voſtra religione*, *abbracciate la Cattolica. Ll.*

بابقه *bābka.* t. *n. f.* Triobolus, *monetæ ſex cruciferorum Polonica antiqua argentea*, *ſeu* groſſus argenteus triplex.

بابك *bābek.* p. *n. f.* 1) *diminut.* Paterculus. *Padre.* 2) *in genere.* Rex potens, magnificus. 3) Cognomentum اردشیر *ardešÿr* ac ſucceſſorum ejus *ob magnificentiam nimirum*, *ac potentiam illorum*; *unde hujus dynaſtiæ principibus cognomentum* بابکان *bābegān vulgo tribuitur. Ferh.*

بابل *bābil.* p. *Nom. prop.* Babylonia regio, & urbs *in medio* عرب عراق *ÿrākī æreb ſita*, *hodie deſerta. Ferh.*

بابل خانه *babūl chāne.* p. *n. f. compoſ.* صغال دوکن *ſakal düken.* t. Lupanar. *Bordello.*

بابلس *bābiles.* s. *n. f.* Peplus, *alias* خشخاش زبدی *chæſchāšī zübdī.* Papaver ſpumeum. *Gol.*

بابللیق *babūllyk.* t. *n. f.* Meretricium, lenocinium. *Puttaneſimo*, *ruffianeſimo.*

بابلیون *bāblijūn.* s. *nom. prop.* Nomen antiquum metropolis Aegypti, *quæ hodie Cairo appellatur. Herb.*

پابند *pābend* & پای بند *pÿbend.* p. *n. f. comp.* 1) Ligamen pedum. 2) Nervi, articuli pedum. 3) Compes ſetacea, *qua vincti detinentur tres equorum pedes. Ferh. Ritegno*, *oſtacolo*, *laccio*, *ceppo*, *paſtoia.* 4) Pedibus vinctus. *Con i piedi legati.* ¶ طول امل رشته سنه پابند و سوء عملری ایله مبتلای اولورلر کیمسه لری تولی emel ristesine pābend we sūi ämellerī ile mübtelā güzend olurler. Pedibus ligati, immenſitate deſideriorum, ac pravis operibus ſuis incurrunt in damna & ruinam, *h. e.* mundanis cupiditatibus affixi, perditionem

ſuam

ſuam accelerant. *Sæ. Si laſciano prender da' lacci de' beni di queſto mondo, e caſcano nel precipizio della loro rovina. Br.* پابند ايله المدن آلدي *pābend ile elümden āldy.* Arte, aſtu a me accepit. *Con arte me l'ha cavato di mano.*

پاپوچ *pāpuğ.* t. *n. f. vulg. pro Perfico* پاپوش *pāpuś.* Calceus Turcicus, *ferè inſtar* crepidæ, *quem nempe induunt, exuuntque egredientes, vel ingredientes cubiculum. Scarpa.*

پاپوچجي *papućği.* t. *n. f.* كفشكر *Kiefyśger.* p. Sutor, calceolarius, *qui calceamenta conficit. (Qui enim ea vendit, vocatur* قواف *kæwwāf) Calzolaio.* ¶ پاپوچجيلر كارخانهسي *papućğiler karchāneſi.* Sutrina. *Bottega di calzolaio.*

پابوس *pābūs.* t. *n. f.* 1) Pullus cameli. 2) Infans lactans. 3) Fœtus q ilibet. *Gol.*

پابوس *pābūs.* p. *n. f. compoſ.* Oſculum pedis. *Bacio del piede. Summa veneratio, quæ principi exhiberi ſolet, jam antiquis temporibus ab orientalibus obſervata, &* كيومرث *a Kejomers inſtituta. Herb.* ¶ پابوس شهريار ايدوب *pābūsi ſehrijār idüp.* Oſculatus pedes ſupremi principis. *Auendo baciato li piedi del prencipe. Sæ.* شرف پابوس ايله كامران اولدي *śerefi pābūs ile kamrān oldy.* Admiſſus eſt ad oſculum pedis principis. *Fù ammeſſo al bacio de' piedi del prencipe. Sæ.*

پاپوش *pāpūś* p. *n. f. compoſ.* 1) Indumentum pedis. 2) Calceus. *Scarpa. Ferh.* ¶ پاپوشني كيدرميوب *pāpūśini ġeıdürmejup.* Non permittendo, ut indueret calceos. *Senza dargli tempo di vestirsi le scarpe. Eb.*

پابوك *pābuk.* p. *n. f.* Stultus. *Matto. Ferh.*

پابوك *pābuġ.* p. *n. f.* Calceus. *Scarpa. Ferh.*

بابول *bābul.* t. *nom. prop.* Babylonia. *V.* بابل

بابونج *bābuneğ.* t. *n. f. a perf.* بابونه *bābūne.* Chamæmelum *herba. q.* pomum terræ. *Camomilla.*

بابونه *bābūne.* p. *n. f.* پاپادیه چچكي *papadye čičeği.* t. & *alibi* قبون كوركي *kojūn gözi.* t. 1) Flores Chamæmeli. 2) Anthemis. *Fiori di Camomilla.*

بابه *bābe.* p. *n. f.* Res lana farcta, & impleta. *Ferh.*

بابا *baba.* t. *n. f.* Pater. *V.* بلبا

بابيجه *bābījet.* t. *n. f.* Res mira. *Gol.*

بابيزان *bābīzān.* p. *n. f.* Primus ſponſor. *Mallevadore. Ferh.*

بابزن *bābīzen.* p. *n. f.* 1) Veru. 2) *pro* باد بزن *bād bizen.* Flabellum. *Caciamoſche, ventaglio. Ferh.*

بات *bat.* t. *V. act.* [2. & 3. F.] 1) Pernoctare. 2) Noctu eſſe. *Gol. Eſt autem hoc verbum e genere illorum, quæ vocant grammatici Arabum* الافعال الناقصة *el-efæ'ālün-nākyſet. i. e. Verba defectiva. Quæ verba collocant ſubjectum in caſu* رفع *rafʿ, ſeu nominativo, prædicatum autem in caſu* نصب *naṣb, ſeu accuſativo. e. g.* بات زيد عروسا *bāte zejdun ʿarūſan.* Pernoctavit zeidus inſtar ſponſi.

باث *bāt.* t. *n. f.* 1) Manſio, locus quietis. 2) Coitus. *Gol.*

پات *pāt.* p. *n. f. i. q.* تخت *tæcht.* t. p. t. 1) Solium, thronus. 2) Lectus, *ſeu* tabulatum ſupra terram elatum. *Trono, ſolio, letto ò tavolato da ſedere, e dormire. Ferh.*

بات *bate.* t. *part.* 1) Secans. 2) Abrumpens. 3) Extenuans. 4) *pro* احمق *æhmæk,* & مهزول *mehzūl.* t. Fatuus. 5) Macer, emaciatus. 6) Ebrius, & ebrioſus. *Gol.*

باتاب *bātāb.* p. *n. f.* 1) Similitudo, æqualitas. 2) Oppoſitio. *Ferh.*

باتاب *battāb.* p. *n. f.* 1) *i. q. præc.* 2) Aequabilis. 3) Contradictio. 4) Averſatio. 5) Derviſiorum genus. *Caſt.*

پاتابه *pātābe.* p. *n. f.* 1) Tæniæ pedales, tibialeſque, *ſeu vinculum pedale caligarum loco ab extremis digitis per pedem & tibiam pervolutum*, impilia. *Ferh.* 2) Faſciola, qua aliquid involvitur. *Caſt.*

باتاق *batak.* t. *n. f.* Cœnum. *V.* باتاق

پاتاوه *pātāwe.* p. *n. f.* 1) *i. q.* پاتابه *pātābe.* p. Impilia. *Ferh.* 2) Plenitudo. 3) Pulvinaris genus. *Caſt.*

باتب *bāteb.* p. *adj.* Dignus, conveniens. *Ferh.*

پاتت *pātet.* p. *adj. i. q. præc. Ferh.*

پاتخه *pātaċhe.* p. *n. f.* Calceus ruſticorum ex crudo corio paratus. *Scarpone.*

باتدرمق *batturmak*, & *rarius* باترمق *batūrmak.* t. *V. tranſ.* Immergere. *V.* بتدرمش

باتر *bātir.* t. *part.* Acutus *gladius. Wan.*

پاتردي *patūrdy.* t. *n. f.* Strepitus. *Strepito.* ¶ كوتردي پاتردي *kūtūrdy patūrdy.* Strepitus, tumultus, rumor. *Strepito, rumore, fracaſſo, tumulto. Hujuſmodi fictarum,* & *ſibi reſpondentium vocum multæ ſunt apud Turcas, ut etiam* چاتره پاتره *čiātrà pātrà, fere idem ſignificans,* & *aliæ, quas fere etiam vulgariter formant ad libitum.*

پاترگاه *pātrigāh.* p. *n. f.* Patriarcha. *V. uſit.* بطريق

باترمق *bātūrmak.* t. *V. tranſ.* Immergere. *Vide* بتدرمق ¶ اللريني زعفرانه باترسون *ellerini ʿæferāne batūrsūn.* Manus ſuas immergat in crocum, *ſeu* croco intingat. *S'intinga le mani nel zaffarano. Eb.*

پادرون *patrun.* s. *n. f. ex Ital.* Nauclerus, Dominus navis. *Patron di nave.*

پاتره *bâtere.* p. *n. f.* Tympanum arabicum *abor* دف *düff, dictum, inſtrumentum notum in muſica turcica. Ferh.*

پاتس *bâtus.* p. *n. f.* Malum aureum. *Meloranzio. Ferh.*

پاتش *bâtûſ.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پاتسکا *pâtiſkâ.* p. *n. f.* Melongena. *Ferh.*

پاتشکاه *pâteſgâh.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پاتقاف *bi ittifâk.* s. *adv. compoſ. ex præp. Arab.* ب *be* & اتفاق *ittifâk.* Ex condicto, compacto, communi conſenſione. *Di concerto, d'accordo.*

پاتك *bâtik.* s. *part.* Acutus *gladius. Wan.*

پاتلامق *patlamak.* v. *V.* Crepitare. *Scoppiare, criccare.* ¶ كوزى پاتلاغه و پوركى جاتلاغه پشلدى *gözi pâtlamaghe we jüregi čâtlamaghe baſlady.* Oculi ejus crepitare *ab igne*, cor autem crepare cœperunt. *Li ſuoi occhi cominciarono à ſcoppiare; ed il cuore à crepare. Eb.*

پاتله *pâtile*, & پاتلة *pâttile.* p. *n. f.* 1) Aheneum, ollula cuprea, *ſeu* ærea, *pec.* aperti oris, *qualis adhibetur dulciariis conficiendis. Ferh.* 2) Feneſtra. *Caſt.*

پاتنگا *pâtingâ.* p. *n. f.* Melongena. *Melenzana. Ferh.*

پاتنگان *pâtengân*, & پاتنگاه *pâtengâh.* p. *n. f. i. q.* بادنجان *badingân.* p. Melongena. *Ferh.*

پاتو *bâtû.* p. *n. f.* 1) Malum aureum. 2) *apud medicos* genus pillularum, *alias* حب *habbi ſalâtîn*, pillulæ regiæ. *Ferh.*

پاتوا *pâtûwâ.* p. *n. f. i. q.* پاتابه *pâtâbe.* p. Genus calceamenti. *V.* پاتابه *Ferh.*

پاتونه *bâtûne.* p. *n. f.* Accipiter ſignatus, *ſeu* ſigno diſtinctus. *Caſt*

پاتون *pâtûn.* p. *n. f.* Peculiari ſigno à natura notatus falco. *Ferh.*

پاتونه *bâtûne.* p. *n. f.* Cantharus *aqua plenus. Ferh.*

پاتونه *pâtûne.* p. *n. f.* Peculiari ſigno a natura notatus falco. *Ferh.*

پاتمق *bâtmak.* v. *V.* Immergi. *V.* بتمق

پا تمكين *bâ temkîn.* p. *adj. comp. ex præp. perſ.* پا *bâ*, & تمكين *temkîn.* s. Majeſtate præditus, *aut* cum majeſtate.

پاتي *batî.* s. *adj.* دبور *debûr.* s. Occidentalis *ventus*, Zephyrus, Favonius. *Vento Occidentale, di Ponente, Zefiro.*

پاتيله *pâtîle.* p. *n. f.* Aheoum, ollula cuprea. *Ferh. V.* پاتله

پاتيمار *pâtîmâr.* p. *n. f.* Feſtinatio. *Preſtezza. Ferh.*

پاث *bâse*, & *bâſi.* s. *adv.* Diviſim, dipertim. *Gol.*

پاثعة *bâsi-ât.* s. *n. f.* Labium *præ ſanguinis abundantia*, & *inflammatione rubrum. Won.* ¶ شفة پاثعة *ſefetl bâsi-ât.* Labium erumpente velut ſanguine protuberans. *Gol.*

پاج *beeğ*, & پاچ *bâğ.* p. *n. f.* Species, genus, modus. *Caſt.*

پاچ *bâğ.* p. s. *n. f.* 1) Donum, *ſeu* tributum voluntarium, *quod principi a ſubditis ſibi principibus, magnatibus*, & *provinciarum præfectis penditur.* 2) Silentium, *quod magi, ſeu ignicolæ obſervare ſolent, dum lavant corpus, aut cibos manducant.* 3) Vectigal, portorium. *Gabella, dazio. Ferh.* ¶ پاچ و خراج استيوب *bâğlû charâğ iſteiûp.* Penito vectigali, ac tributo. *Chieſto dazio, e tributo. Sæ.* پاج و خراج و تكاليف ديوانيه *bâğlû charâğ, we tekâlifi diwânije.* Vectigalia, tributa, & contributiones, ſeu exactiones aulicæ, jura aulæ. *Sæ.* قرمرينه پاجي *karamarina bağı.* Vectigal *pro equis tranſvehendis* exigi ſolitum. *Dazio de' cavalli. An.*

پاچارز *pâčiariz.* s. *adj.* Difficilis. *V.* چارز

پاچاف *bâčaf* & پاچق *boğiak.* s. *n. f.* 1) Femen. *La coſcia* & *gamba, la parte di dentro della coſcio.* 2) Chelæ. ¶ اكرى پاچاقلو *egri boğiaklû.* Loripes. *V.* اكرى

پاچال *pâčiâl.* p. *n. f.* 1) Textoris, *vel etiam* aliorum artificum ſcrobs, inſile. *Ferh.* 2) *i. q.* بقال *bakkâl.* s. Olearius, *qui oleum, ſaponem*, & *fructus vendit* 3) Locus, ubi coqui, & ii, qui pedes, capitaque animalium vendunt, conſident. 4) Officina *artificum. Caſt.*

پاچان *pâčiân.* p. *part.* Spargens, diffipans. *Ferh.*

پاچاناق *bağianak.* s. *n. f.* Affinis, mariti frater. *Cognato.*

پاچاورة *pâčiâwre.* s. *n. f.* 1) Tela craſſa. 2) panniculus. *Tela groſſo, ſtraccia di cucina.*

پاچاهه *pâčiâhe.* p. *n. f.* 1) Scrobs textoris. 2) Officina textoria. *Ferh.*

پاجدار *bâğdâr.* p. *n. f. compoſ.* Vectigalium collector. *Datiere.*

پاچك *pâček.* p. *n. f.* Ceſpes ficcatus *ex ſtercore bovino ad comburendum. Ferh.*

پاجكذار *bâğğüzâr.* p. *adv. compoſ.* 1) Vectigalis. 2) Tributarius. *Che paga cenſi, à dazio, & tributario.*

پاجگير *bâğğir.* p. *n. f. comp.* Vectigalium collector. *Daziere. Caſt.*

پاجل *bâğil.* s. *part.* 1) Abundans adipe *vir, etiam comelus. Won.* 2) Bono ſtatu gaudens. *Gol.*

پاجله *pôčile.* p. *n. f.* Calopodium inſtar cribri, *quo incedunt ſuper nives*, & *glaciem. Ferh.*

پاجمين

باجعين *bi eğmæʒn* & باجعهم *bi eğmæʒhim.* ɑ. *adv. compoſ.* Univerſi, omnes ad unum. *Tutti quanti. Eb. Hum.*

باج نامه *bāğ nāme.* p. *n. f. compoſ.* 1) Supellex, famulitium. 2) Gratia. 3) Faſtus. *Ferh.*

پاچنامه *pāćnāme.* p. *n. f. compoſ.* 1) Cognomentum. 2) Socius, æqualis.

باجنك *bāğenk.* p. *n. f.* 1) Fenceſtra *domunculæ hortenſis.* 2) *in genere* feneſtrella. *Ferh.*

پاچنك *pāćenk.* p. *n. f.* 1) Feneſtrella. 2) Condimenta *ciborum. Ferh.*

باجنك گرفتن *bāćenk giriften* v. *V. compoſ.* Extremis digitis comprimere, vellicare. *Ferh.*

باجو *bāću.* p. *n. f.* Agnomen principum Tartarorum, *ſicut Præcopenſium eſt* كراي *Kerāī. Ferh.*

پاجوك *pāćūğ.* p. *n. f.* Ceſpes ſiccatus ex *ſtercore bovino ad comburendum. Ferh.*

باجه *bağia.* p. *n. f.* اوجاغك باجهسي *oğiaghūn-bāğiaſi.* 1) Camini ſuperior pars, fumarii papilio. *Camino, mantello del camino.* 2) *pro* برج *bürğ.* Pinna. *Merlo di muraglia.* 3) Ex tecto prominens feneſtra. *Balconata, ò fineſtra di tetto.* ¶ باجه سيلك *bāğia ſilmek.* Everrere, mundare caminum, camini fuliginem detergere. *Spazzare il camino.* سيلجي باجه *bāğia ſiliği.* Fumarii ſcoparius. قپو باجك بوقدر *kapu bāğian-ioktūr.* Es tui juris, nihil te moratur, paret tibi, quo vis, aditus. *Non vi è coſa, che ti ritenga, ò impediſca d' andar douunque tu vuoi.*

پاچه *pāćia.* p. *n. f.* 1) Pedes *vervecini, aliique cocti, aut coquendi. Ferh.* 2) Pellea ex pedibus *vulpium, martium,* ʒebellinarum. *Piedi di animali tagliati per cuocere, ò già cotti, & pelle ò fodra di detti piedi.* ¶ طوشان پاچهسي *tawſ̌ān pāćiaſy.* Pedes leporis. *Piedi di lepre,* & Lagopus *herba. Piè di lepre.* طومان پاچهسي *tūmān pāćiaſi.* Subligaculum, *ſeu* ejus pars inferior. *Sottocalzoni.* پاچه كوني *pāćia ğūni.* Repotia. *Sfacquatura.*

پاچهجي *pāćiağı.* ɑ. *n. f.* Cnâuus pedum, & capitum, *qui pedes animalium venundat, aut coquit. Cuoco di piedi, e teſte d' animali.*

پاچه فروش *pāće fürūſ.* p. *n. f. compoſ. i. q. præc.*

باجي *bağı.* ɑ. *n. f.* Soror *pec.* major. *Sic dicitur Aſiaticis, Conſtantinopoli* ابله *ābla, aut ābula.*

پاچيله *pāćīle.* p. *n. f. præc.* Calceamenti, *ſeu* calonum genus, calopodium. *Ferh.*

باحت *bāhat.* ɑ. *n. f.* 1) Magna aquæ mariſve moles, gurges. 2) Multæ palmæ, palmetum. *Gol.* 3) *i. q.* ساحة *sāhat.* ɑ. Atrium, medium domus. *W'an.*

باحر *bāhyr.* ɑ. *part.* 1) Ater ſanguis. 2) Fatuus, ſtolidus. *W'an.* ¶ دم باحر *demū bāhyr,* ſanguis ater, *aut* ſanguis ſinceræ rubedinis. *Gol.*

باحور *bāhūr.* ɑ. *n. f.* Summus æſtus, & ardor *mediæ ætatis.* ¶ ايام باحور *ejjāmū bāhūr* & ايام باحورى *ejjāmi bāhūrī.* Caniculares dies. *Giorni canicolari.*

باحور *bāhūr.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

باحورى *bāhūrī.* ɑ. *part.* Criticus. *Critico.* ¶ يوم باحورى & يوم كراني *iewmū bāhūrī* & *iewmū buhrānī.* Dies criticus. *Giorno critico.*

باخ *bāch,* & پاخ *bāch.* p. *n. f.* 1) Pulchra forma. 2) كچز التون *ğećmeʒ āltūn.* Aureus, *vel* aurum, quod non diſtrahitur. 3) Legatus. 4) Dies heſternus *Ferh.* 5) Ingratitudo. 6) Gypſum. 7) Calx. *Caſt.*

باختر *bāchter.* p. *n. f.* Plaga Occideotalis, *nonnullis etiam* Orientalis, *Levante.*

باخنن *bāchten.* p. *V.* اويمك *ojnamak.* t. 1) Ludere. *Giocare. Ferh.* 2) Ludendo perdere. 3) Expergiſci. ¶ قمار باخنن *kūmār bāchten.* Alea ludere. *Caſt.*

باخته *bāchte, pāchte.* p. *n. f.* 1) Incruſtatio muri. *Nſ.* 2) Parallelipedum ex luto bene ſubacto, *tres, quatuor, aut quinque pedes longum,* & *pro ratione ſtructuræ altum latumve, quod indurari ſinunt: ex pluribus ejuſmodi velut partibus, paulatim, murus extruitur; quales glebas* o,مهر *mühre vocant.* 3) Talis laterum ſtructura, *ac* ordo totus. 4) Inſtrumentum *quo politur murus. Caſt.*

باخته *bāchte.* p. *part. paſſ.* Luſus. *Ferh.*

باخچه *hachćiæ.* t. *n. f.* Hortus. *vitioſe pro* باغچه

باخر *bāhyr.* ɑ. *n. f.* Rigator *ſatorum. Gol.*

باخرز *bāchærʒ.* p. 1) *nom. prop.* Nom. urbis. 2) Nomen modulationis *muſicæ perfectæ. Ferh.*

باخروجي *bāchyrūğī.* ɑ. *n. f.* Planta in aridо, & duriore ſolo ad tria cubita excreſcens *foliis,* كاشنج *kāśenğ, flore leviter rubente, cui grana ſuccedunt nigra, ciceribus paulo minora* & *molliora. Gol.*

باخره *pāchre.* p. *n. f.* Sedile ex lapide, *vel* alia materia *ante fores domus. Ferh.*

باخس *bāchyś.* ɑ. *part.* Detrahens. *Vide* بخس

باخسه *bāchſe.* p. *n. f.* 1) *i. q.* باخته *bāchte.* Incruſtatio *muri.* 2) Phlebotomon. 3) Poſtica domus porta. *Ferh.*

باخل *bāchyl.* ɑ. *part. i. q.* بخيل *bæchyl.* Avarus. *W'an.*

باخصوص *bā chuſūs.* ɑ. p. *adv. compoſ.* Specialiter, peculialiter, præcipue. *Particolarmente, principalmente, maſſimamente.*

باخور *bāchūr.* p. *n. f.* Dies canículares. *Ferh.*

باخوس *bāchos.* t. *n. f.* Bacchus. *Bacco.* ¶ باخوس کونلری *bāchos günleri.* Bacchanalia. *Carnevale. An. V.* شکبلك

پاخوست *pāchāſt*, *pāchoſt.* p. *adj. compoſ.* Pedibus cooculcata *res. Ferh.*

باخه *bāche.* p. *n. ſ.* سلحفه *eulæchfat.* t. Teſtudo. *Tartarugo. Ferh.*

باخهزن *bāchezen.* p. *n. f.* Incruſtator muri, cœmentarius. *Ferh.*

باخیزان *bāchÿzān.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

باد *bād.* t. *V. act.* [2. F.] Perire, interire. *Gol.*

باد *bād.* p. *optat.* اولسون *olſūn* & اولا *olā.* t. Sit, fiat, eſto. *Sia, fia.* ¶ هرچه نه اولورسه اولسون بادا باد *herçi bādā, bād.* p. *ne olürſæ, olſun.* t. Contingat, quod Deus vult, ſit, quiquid ſit. *Sia, quel che ſi ſia.*

باد *bād.* p. *n. f.* & *adj.* 1) يل *iel.* t. Ventus, aër. *Vento, aria.* 2) Numen genii, *qui præeſt conjugiis*, & *negotiis diei* 22. *menſis cujusvis ſolaris.* 3) Ipſa illa dies. 4) Inexiſtens, in nihilum redactum. 5) Verbum. 6) Lamentatio, ſingultus. 7) Rixoſus, ferox. 8) Laus, encomium. 9) *nom. prop.* Nomen unius ex ſeptem theſauris خسرو پرویز *chosrewī perweiz juxta traditionem orientolium.* 10) Superbia faſtus. *Ferh.* ¶ باد بهار *bādi behār.* Ventus, *vel* aura veris. *Vento, ò aria di primavera. Ah.* باد سحت *bādi ſæcht*, & باد شدید *bādi ſedid.* Ventus vehemens, fortis, gravis, *Vento grande, forte, gagliardo.* باد سموم *bādi ſemūm.* Ventus ferviduſ, & venenoſus. *Vento calidiſſimo, che fà morire li paſſaggieri.* باد سوم کبی جان گداز *bādi ſemum kibi gīān güdāz.* Inſtar venti illius ferventis animam liquefaciens, anecans homioem. *A guiſo di quel vento, che trapaſſa l'anima col ſuo eccеſſivo calore, amazza li viandanti. Eb.* باد صبا *bādi ſæbā Zephyrus.* باد هوا *bādi hewā.* p. t. 1) Gratis advocicos, gratuitus, gratis. *Gratuito, di bando, gratuitamente, per niente.* 2) Jus loci, *cum v. g. extraneus committit facinus in urbe, ubi capitur*, & *punitur, etiamſi illius loci non ſit. An.* بو بزه باد هوا در *bu bize bādi hewā dür.* Hoc nobis gratis advenit. *Queſto non ci coſta niente. Eb.* باد هوا و هوس *bādi hewā wū hewes.* Aura concupiſcendæ, & libidinis. *L'aura, il vento della concupiſcenza, e capricci, ò piaceri. Ik.* باد مخالف اسوب *bādi muchālif esūp.* Flante vaoto adverſo. *Spirando vento contrario. Sæ.* باد فنایه ویرملك *bādi fenāje wirmek.* Perdere, peſſundare, in nihilum redigere. *Buttar al vento, rovinare diſtruggere. Sæ.* حماقلرده باده شوشلغه مشغول اولوب سر مایهء هوش و ادراکی باده ویرر وباده پرست ذهنلرله دماغی فساده ودروب *hammamlerde bāden, ślighæ meşghūl olup, ſermājei hūšū idrākini bāde wirūr, we bāde pereſt nedimlerle dymāghyni feſâde wirüp.* In balneis vinum potando, ac intellectum deſtruendo, cerebrumque cum compotatoribus corrumpendo. *Si diede à bever vino dentro de' bagni, gettando in aria il capitale dell' intelleto, e con li ſuoi compagni guaſtandoſi, ò perdendo il cervello. Sæ.* وهلهء اولیده مالده اقتدار دشمنی باده ویردی *wehlei ūlāide mā.dei yktidārī düšmenī bāde wirdi.* Primo impetu vires hoſtiles depreſſit, deſtruxit, diſperſit. *Rovinò, diſtruſſe di primo impeto, alla prima, le forze del nemico. Sæ.* خرمن وجودنی باد فنا افنا ایدجکین مشاهده ایندکده *chyrmenī wūğūdūni bādı fenā ifnā ideğegin müšahede ittükte.* Poſtquam vidit veoto corruptionis auferendam meſſem vitæ ipſius, *h. e.* ipſum moriturum. *Sæ. Vedendo ch' il vento della deſolatione diſtruggerebbe l' anima del ſuo eſſere. Br.* * *Expreſſ. figur.* باد بدستش *bād bedeſteš. h. e.* الندە نسنه بوف *elinde nesnejok* t. Ventus *i. e.* nihil in manibus ejus eſt. باد بیما *bādi pejmā. h. e.* 1) بی فائده ایشه بلمجی *bi fāide iše jeligī.* t. Inutilibus laboribus operam dans. *Ferh.* 2) Qui amori, & appetitui indulget. *Caſt.* کار بیهوده باد پیمودن *bād pejmuden.* ایلمك *kar bihūde ejlemek.* t. Res inuóles, nugas tractare. باد دست *bādi deſt. h. e.* الی آچق *eli acyk.* t. Liberalis, munificus. باد سران *bādi ſerān. h. e.* مغرورلر و متکبرلر *maghrurler, we mutekebbirler.* t. Superbi, elati. باد سر سرد *bādi ser serd. h. e.* نومید و مأیوس *neümiz we meejūs.* Exſpes, deſperatus. *Diſperato.* باد عنان *bādi ʒnān.* Gradarius, velox equus. بادوبد *bādū bīd. h. e.* بیهوده و بحاصل *bihūde we bi hāryl.* t. Inutilis, infructuoſus. *Ferh.*

باد *pād.* p. 1) *n. f.* Cuſtos, obſervator. 2) Preſſio, impreſſio. 3) Throonus, ſolium. 4) *adj.* Magnus. 5) *Præpoſitum nomini ſignificat* tollens, depellens, ſanans. *Ferh.*

باد *bādd.* t. *n. f.* Ioterior pars *femoris: unde. Gol.*

بادا *bādā.* p. *precandi formula.* Eſto, fiat. *Sia, fia. Ferh.* ¶ یا رب اینچنین بادا *iā rebb inčünin bādā.* O Domine ſic fiat. Ameo. *O Signore così fia, Amen.*

بادابات *bādābād.* p. *precandi formula.* Fiat, fiat. *Ferh.*

بادآبله

بادآبله *bādābile.* p. *n. f.* Genus puſtulatum ardentium, *quæ magnum dolorem inferunt. Ferh.*

باداد *bādād,* p. 1) *adv. compoſ.* Cum æquitate. 2) *adj.* Æquus, juſtus. *Con equità, & giuſto.*

بادار *pādār.* p. 1) *adj. pro* پای دار *pāi dār* Stabilis, firmus. 2) *adv.* Semper, continuo. *Ferh.*

پاداش *padāś.* p. *n. f.* 1) Vindicta. 2) Socius. *Ferh. Vendetta, la poriglia.*

پاداشت *pādāśt.* p. *n. f.* Compenſatio præmium. *Ferh.*

پاداشن *pādāśen.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بادافرا *bādāfrā.* p. *n. f. compoſ* 1) Compenſatio mali. 2) Pœna, ſupplicium. *Ferh.*

پادافراش *pād efrāś.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بادافراه *bād efrāh,* & بادافره *bād efre.* p. *n. f. compoſ.* 1) *i. q. præc.* 2) Scorpio. 3) Gamitus. *Ni.* 4) Nom. herbæ, *quæ curot palpitationem cordis.* 5) *adj.* Argenteo, *ſcil.* albo corpore præditus. *Coſt.*

بادافراهی *bādefrāhī.* p. *n. f. compoſ.* Vindicta, talio. *Vendetta. Ferh.*

بادافرا *bādefrā.* p. *n. f. compoſ.* 1) Compenſatio mali. 2) Pæna, ſupplicium. *Caſt.*

بادام *bādām, vul. bādem* p. *n. f.* 1) Amygdalum. *Mandorla.* 2) *figur.* Oculus placidus. *Ferh.* 3) Aromata. *Sgezierie.* ¶ بادام اغاجی *bādām aghaği.* Amygdalus. *Mandorlo.*

پادام *pādām.* p. *n. f.* Oratorium, locus precationis. *Ferh.*

بادامتره *bādāmtera.* p. *n. f.* Baſilicum *herba*, ocimum.

بادامکوهی *bādāmikūhī.* p. *n. f. compoſ.* Amigdalum montanum. *Ferh.*

بادامه *būdāme.* p. *n. f.* 1) Cor ſetici, aurelia. 2) Genus ſerici, *ac* veſtis religioſi ex paoniculis conſuta. 3) Bombyx. 4) Pala annuli. 5) Lapis forma oculi, *quem contra oculorum dolores infantibus præſertim applicare ſolent.* 6) Nævus albus *in facie.* 7) Annulus catenæ. *Ferh.*

بادان *bādān.* p. *n. f. loco* آبادان *ābādān.* Locus frequentatus, populoſus. *Ferh.*

باددان *bāddānī.* a. *n. f. dual.* Interiora latera *duorum femorum. Wan.*

بادان فیروز *bōdān firūz.* p. *nom. prop.* Nom. urbis a شاه فیروز *firūz śāh ædificatæ, hodiedum* اردبیل *ardebil, dictæ. Ferh.*

بادانجیر *bādānjīr.* p. *n. f. compoſ.* Genus fici *arboris; quæ prunæ fructus fert, quam ceteræ arbores ficorum. Ferh.*

بادانگیز *bād engīz.* p. *n. f. compoſ.* Species roſæ, *cujus folia ficco in auram flata ventum excitare perhibentur; hinc triturotores, cum frumentum ventilare volunt, deficiente vento, eum hac roſa excitore dicuntur. Ferh.*

پاداو *pādāw.* p. *n. f.* 1) Vetula, anus. 2)

rum. prop. Nom. loci alicujus *in diſtrictu* کزوین *kæzwīn. Ferh.*

باداور *bādāwer.* p. *n. f. compoſ.* 1) Spina alba, cardui genus. 2) *nom. prop.* Nom. unius ex ſeptem theſauri خسرو پروم *chosrewī perwīz.* 3) *figur.* Opes abſque labore acquiſitæ. 4) *nom. prop.* Nom. loci in vicinia urbis واسط *wōsīt* 5) Modulatio in muſica. *Ferh.*

بادآورد *bādāwerd.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بادآورده *bād āwerde.* p. *n. f. compoſ.* 1) *i. q. præc.* 2) Flabellum. *Caſt.*

بادآهنگ *bādāhengī.* p. *n. f. compoſ.* Feneſtra, *qualis in tecto fieri ſolet ad excipiendum venti refrigerium, i. q.* باخور *bāchor. q. V.*

بادپا *bād pā,* & بادپای *bād pāi.* p. *n. f. compoſ. in pl.* باد پایان *bādpājān.* Velox *equus, Veloce come il vento. Ferh. Ah. Sæ.* ¶ باد پای وهم *bād pāi wehm.* Velociſſima cogitatio, *ſeu* imagioatio. *Il velociſſimo penſiere. Sæ.* باد پایه سوار اولدی *bād pālere sūwār oldy.* Veloces, pernices equos conſcendetunt. *Montarono corridori velociſſimi al pari del vento. Ah.*

بادبار *bādbār.* p. *n. f.* 1) Flabellum. 2) *in compoſ. ſignificat* Fundens, ſpargens. *Ferh.*

بادباز *bōdbāz.* p. *compoſ.* 1) *n. f.* Flabellum. *Ferh.* 2) *adj.* Facilis, feliciter ſuccedens. *Caſt.*

بادبان *bādbān, bādūbān.* p. *n. f. compoſ.* 1) یلکن *ielken.* t. Velum *navis. Velo.* 2) Cyathus, ſcyphus. 3) Collare *veſtis. Ferh.* 4) Bubulcus. *Coſt.* ¶ بادبان هوانه صایعت ایدر *bādbōnī hewāie mūtābe-āt ider.* Sequitur vela concupiſcantiæ, aut libidinis. *Sæ. Si laſcia troſportare dal vento della vanità. Br.*

پادبان *pōdbān.* p. *n. f. compoſ.* Fuois, quo *ligantur brutorum pedes. Caſt.*

بادبانه *bādbāne.* p. *n. f.* Nom. herbæ. *Coſt.*

باد بدست *bād bedeſt.* p. *n. f. compoſ.* 1) Ventum in manu habens. 2) Vacuis manibus. ¶ توانگران مال پرست و اغنیای باد بدست *tūwāngerānī māl pereſt, we aghniyāi bād bedeſt.* Divites opum adoratores, ac opulenti cupiditatibus addicti, aut quibus venti obediunt. *Li ricchi Idolatri delle ricchezze, & immerſi ne' piaceri. Ferh.*

بادبر *bādber.* p. *n. f. compoſ.* 1) Gloriator. *Ferh.* 2) Zephyrus. *Caſt.*

بادبر *bādbūr.* p. *n. f. compoſ.* 1) Trochus miſſilis. *Ferh.* 2) Nom. herbæ *conſtringentis fauces. Caſt.*

بادبرگ *bādberg.* p. *n. f. compoſ.* Draco ex charta formatus, *quem pueri ludentes alligatum funi aeri committunt. Ferh.*

بادپروا *bādperwā.* p. *n. f. compoſ.* Rotula feneſtræ inſerta *ad agitandum aerem. Ferh.*

بادبروت *bādbūrūt.* p. *n. f. compoſ.* متکبّر *mütekebbir.* t. سوبلین اشلمه‌دوکن *iſlemedügin ſojlejen.* t. 1) Vir *malæ indolis.* 2) Jactator, vir ſuperbus. *Ferh.*

بادبرود *bādbūrūd. n. f.* p. *compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بادبره *bādbūre.* p. *n. f. compoſ.* 1) *i. q. præc.* 2) Orbiculus fuſo addi ſolitus, *quo movea-tur in orbem. Caſt.*

بادپره *bādpāre.* p. *n. f. compoſ.* 1) Aſſula, ſegmentum. *Scheggia. Caſt.* 2) Lanugo, *quæ in arboribus creſcit, & a vento facile agita-tur. Ferh.*

بادبرین *bādberīn.* p. *n. f. compoſ.* Zephy-rus. *Ferh.*

بادپسین *bād peſīn.* p. *n. f. compoſ.* Crepi-tus ventris. *Correggia. Ferh.*

بادپنگ *bādpenḡ.* p. *n. f. compoſ.* Oſcillum. *Caſt.*

بادپیچ *bādpīḡ.* p. *n. f. comp. i. q. præc. Ferh.*

بادپیچ *bādpȳch.* p. *n. f.* صانجق *ſolyn-ğiak.* t. Oſcillum.

بادپیز *bādpīz.* p. *n. f. compoſ.* Flabellum. *Ferh.*

بادپیزن *bādpīzen.* p. *n. f. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بادپیزه *bādpīze.* p. *n. f. compoſ. i. q. præc. Caſt.*

بادتخم *bādtüchm.* p. *n. f. compoſ.* Marathrum. *Fenocchio. Ferh.*

باد حایه *bād ḥīje.* p. *n. f. compoſ.* 1) Morbi genus, peritonæi ruptura. 2) Tumor in te-ſticulis. *Ferh.*

بادخانه *bādchāne.* p. *n. f.* دیه *depe.* t. Fa-ſtigium, vertex. *Caſt.*

بادخانی *bādchānī.* p. *n. f. nom. prop.* Nomen fontis penes oppidum هوا *hewā, quod eſt in di-ſtrictu* دامغان *d'īnghān; mira phænomena de hoc fonte confabulantur Perſæ. Ferh.*

بادخایه *bādchīje.* p. *n. f. compoſ.* Hernia. *Rottura ventoſa. Ni.*

بادخن *bādchen.* p. *n. f. compoſ.* Procella, ventus vehementior. *Ferh.*

بادخوار *bādchār.* p. *n. f. compoſ.* 1) Hernia. *Ferh.* 2) Nom. avis, *ac i. q. ſeq.*

بادخور *bādchor.* p. *n. f. compoſ* 1) Feneſtra, *pec. qualis in tecto fieri ſolet ad excipiendum venti refrigerium.* 2) Proſpectus, locus omnis, per quem aſpicitur. 3) Aquila maxima ni-hil præter oſſa edens, & *avis in ſummo aëre degens. Ferh.* 4) Horæ momentum. *Caſt.*

بادخون *bādchūn.* p. *n. f. compoſ.* 1) Rotula feneſtræ inſerta ad agitandum aerem. 2) Do-mus æſtiva, *quam ventus permeat. Ferh.* 3) Supellex domeſtica. 4) Tranſitus aquæ. 5) Figura *domus. Caſt.*

بادداد *bāddār.* p. *n. f. compoſ.* Deſtructor, devaſtator. *Ferh.*

باد در ام *bād der tām.* p. *n. f. compoſ.* Rheu-ma. *Caſt.*

باد دژم *bāddüjem.* p. *n. f. compoſ.* Morbi *a vento orti* ſpecies, *tuberculum ſanguineum in corpore,* & *in ore pilos proferre ſoliti. Caſt.*

باد دژنام *bād düjnām.* & باد دشنام *bād düſnām.* p. *n. f. compoſ.* 1) Morbus ventoſus. 2) Scipio; baculus. 3) Palus mapalium, aut caſæ او ڤره *kura ew* t. dictæ, *quo Tartari utuntur, ut prope eum aſcendat, exeatque fu-mus. Caſt. Ni.*

بادر *bāder.* p. *n. f. compoſ.* 1) Eryſipelas. *Ri-ſipella. Ferh.* 2) Vigeſimus nonus dies men-ſis, *aut* Lunæ. 3) Lactuca. *Caſt.*

بادر *bādir.* p. *n. f.* Plena luce ſplendens Lu-na. *Gol.*

پادرازیء کستاخی *pādirāzīi Küſtāchȳ.* p. *n. f. compoſ.* 1) Extenſio pedum. 2) Exceſſus arro-gantiæ. ac impudentiæ. *La troppa arro-ganza,* e *sfacciataginе. Ik.*

بادرام *bādrām,* & *pādrām.* p. *adj. compoſ.* باطل *bātyl.* t. Vanus, inanis, falſus. *Ni.*

بادران *bādrān.* p. *nom. prop.* Nom. genii, *qui ex nutu divino aeri præpoſitus eſt, juxta antiquam Perſarum traditionem. Ferh.*

بادره *bādiret.* t. *n. f.* Acies, vehementia animi, celerior impetus. *Wan.*

بادژم *bādirüjem.* p. *n. f. compoſ.* Morbi *a vento orti* ſpecies, *tuberculum ſanguineum in corpore,* & *in ore pilos proferre ſoliti. Caſt.*

بادرس *bādres.* p. *n. f. comp.* Spiramen ad procurandum aeris meatum. *Ferh.*

باد رفتار *bād reftār.* p. *adj. comp.* Velox, curtens inſtar venti. *Preſto, che corre come il vento.* ¶ بادبان قضایه رضا دومنن اوندروب گشتیء باد رفتار ایله استنبول جانبنه فرار اندی *bādbānī kæżāje ryżā dümenin ujdürüp Keſ-tī bād reftār ile iſtambol ğānibine firar itty.* Dirigendo clavum navis prnpriæ voluntatis ad velum fati, navi venti inſtar pernice Con-ſtantinopolim verſus aufugit. *Sa. Dando il timone della ſua volontà in mano del piloto della fortuna, con una nave di vela ſe ne fuggì à Conſtantinopoli. Br.*

پادرگل *pā der ğil.* p. *n. f. compoſ.* 1) Pedes in cœno fixos habens. 2) *metaph.* Captus ita, ut emergere non poſſit. *Con li piedi in terra, abbaſſato, con li piedi in un marasco, d'on-de non li può cavare.* ¶ دقل دوربین اول محل بر وحلده پا در کلدر *dkli dürbin ol mæ-hallī pür wæhælde pā der ğil dür.* Intellec-tus perſpicaciſſimus in eum incidens lutoſum

locum

locum capitur, pedes inde extrahere non valens deficit. *L'intelletto più perſpicace vi reſta preſo. Sa.*

بادرنبو *bādrenbū.* p. *n. f. compoſ.* Perſpicillum. *Occhiale. Ferh.*

بادرنبويه *bādrenbūje.* p. *n. f. compoſ.* 1) Citreum malum. *Ferh.* 2) Meliſſa. *Caſt.*

بادرنگبويه *bādrengūje.* p. *n. f. compoſ.* اوغل *oghul oty.* t. Meliſſa, citragu. *Caſt.*

بادرنگ *bādreng.* p. *n. f. compoſ.* 1) Species cucumaris craſſioris *in femen aſſervati.* 2) Equus velox. 3) Malum aureum. 4) Faſcia infantum. 5) Polypus *morbus.* 6) Meliſſa. *Ferh.*

بادرنگ بو *bādrenk bū.* p. *n. f. compoſ.* Meliſſa.

بادرنگين *bādrengīn.* p. *n. f. compoſ. i. q.* بادرنگ *bādreng.* Species cucumeris craſſioris *in femen aſſervati. Ferh. V.* بادرنگ

بادرو *pādrū*, & *bādrū.* p. *n. f.* 1) Ocimum *pec.* caryophyllorum. 2) Oleris genus. *Ferh.*

بادروج *bādrūǧ.* p. *n. f. i. q. præc. Caſt.*

بادروچه *bādrućе. n. f.* 1) *nom. prop.* Nom. herbæ. 2) *i. q.* بادروز Veſtis, *vel* cibus *unius dei.*

بادروز *bādrūz*, بادروژ *bādrūž.* p. *n.* ℣. Donum, munus. *Caſt.*

بادروز *bādrūz*, & بادروزه *bādrūze.* p. *n. f. comp.* 1) Veſtis quotidiani uſus. 2) Cibus *unius diei. Ferh.*

بادروك *bādrūk.* p. *n. f. compoſ.* Ocimum. *Baſilico, ozzimo. Ferh.*

بادروم *bādrūm*, & بادروبه *bādrūje.* p. *n. f. compoſ.* Ocimum. *Caſt.*

بادرونه *bādrūne.* p. *n. f. compoſ.* Ocimum. *Ferh.*

بادره *bādere*, & *bādūrė.* p. *n. f.* 1) Subligaculum, femorale interius. *Ferh.* 2) Actio, & verbum præcox. *Ferh.*

بادريبه *bādrībe.* p. *n. f.* Orbiculus *fuſi. Ferh.*

بادريس *bādrīs.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بادريسه *bādrīse.* p. *n. f.* Orbiculus *fuſi. Ferh.*

بادريه *bādrīje.* p. *n. f.* 1) Spina alba. 2) Fuſus muliebris. *Caſt.*

بادريسه *bādrīje.* p. *n. f.* Magnum flabellum ligneum de tecto ſuſpendi ſolitum, *quod molæ inſtar eſt, qua pueri ludunt. Caſt.*

بادژ *bādǯ.* p. *n. f.* Carbunculus peſtilentialis. *Caſt.*

بادزد *bādzed.* p. *n. f. compoſ.* Turbo *ventus. Caſt.*

بادژام *bādǯām*, & بادژام *bādǯām.* p. *n. f. compoſ.* 1) Vinum rubrum. 2) Genus morbi, *qui oritur ex inflammatione ſanguinis. Ferh.*

بادزم *bādzem.* p. *n. f.* Theriaca. *Caſt.*

بادژم *bādǯem.* p. *n. f.* 1) Stercus. 2) Inutile quid. *Caſt.*

بادزن *bādzen.* p. *n. f. compoſ.* Flabellum *Ferh.*

بادژنام *bādǯnām.* p. *n. f.* Fulcimentum domus *ex baculis ſtructa, & mobilis, Tartaris uſitatum. Ferh.*

بادژنام *bādǯnām.* p. *n. f. compoſ.* 1) Vinum rubrum. 2) Genus morbi, *qui ex inflammatione oritur. Ferh.*

بادزنبويه *bādzenbūje.* p. *n. f. compoſ.* 1) Crabro, apis magna. 2) Apes, *quæ in alveariibus nutriuntur.* 3) Citrago, meliſſa. *Caſt.*

بادزنه *bādzene.* p. *n. f. compoſ.* Flabellum. *Ferh.*

بادژوام *bādǯwām.* p. *n. f. compoſ.* 1) Vinum rubrum. 2) Geous morbi, *qui oritur ex inflammatione ſanguinis. Ferh.*

پادزهر *pādzehr, vul. panzeher.* p. *n. f. comp.* 1) Venenum tollens, Alexipharmacum. 2) Lapis Bezoar. *Antidoto, & Belzoar. Ferh.*

بادزهره *bādzehre.* p. *n. f. comp.* Morbus in gutture, angina. *Schienanzia. Ferh.*

بادزين *bādzīn.* p. *n. f. compoſ.* Zephyrus. *Ferh.*

بادسار *bādsār*, & بادسر *bādſer.* p. *adj. compoſ.* 1) Levis, futilis. 2) Vaniloquus, jactabundus. *Ferh.*

بادسره *bādſere.* p. *adj. compoſ.* Morboſus, & dolore affectus locus *corporis. Ferh.*

بادسری *bādſerī.* p. *n. f. compoſ.* Jactatio. *Ferh.*

بادسنج *bādſenǧ.* p. *n. f. compoſ.* 1) Vana cupiditas, vana ſpes. 2) Superbia, jactatio. *Ferh.*

بادش *bādeſ.* p. *n. f.* Retributio. *Caſt.*

بادشا *bādſā.* p. *n. f. compoſ. loco* پادشاه *pādiſāh.* Princeps abſolutus. *Ferh. i. q. ſequens.*

پادشاه *pādiſāh* p. *n. f.* Monarcha, Princeps abſolutus. *Monarca, gran ſignore. Titulus, quem jam ab antiquis temporibus Aſiæ principes communiter gerunt. Erat priſcis temporibus fere idem, quod Tyrannus; qui nempe abſolutam legislationis poteſtatem, & jus vitæ, neciſque in ſubditos ſibi arrogabat; Compoſitum ex* پاد *pād*, & شاه *šāh, quod ſic explicat* سودي *sūdī celebris commentator in varios auctores perſicos:* پاد *pād dicitur*, qui noxam tollit, aut amovet, & malum emendat, *unde, quod veneni noxam tollat notus lapis* Bezoar, *dicitur* پادزهر *pādzehr: شاه šāh vero ſignificat* magnus *Princeps; & licet a linguæ perſicæ peritis Oratoribus, Miniſtris etiam principum epitheti loco interdum tribuatur, communiter tamen* ille Princeps *dicitur*, qui damna amovet, & iniquitatem tollit. *Cum adjunctis, ac epithetis* ¶ پادشاه عالم *pādiſāhi ālem* پادشاه روي زمين *pādiſāhi*

hi rūi zemīn پادشاه هفت اقليم *pādišāhī heft yklim* پادشاه ربع مسكون *āddišāhī rūb-ỹ meskun.* Monarcha mundi, faciei terræ, ſeptem climatum, quatuor habitatarum partium, *h. e.* potentiſſimus Monarcha. *Monarca del mondo. Ll.* پادشاه عالم پناه *pādišāhī ālem penāh.* Princeps aſylum mundi. *Prencipe aſilo, e refugio del mondo. Ll.* پادشاه ظل الله *pādišāhī zyllūllāh.* Rex umbra Dei. *Re ombra di Dio. Ll.* پادشاه جم جاه *pādišāhī ǧem ǧāh*, & پادشاه جم حشم *pādišāhī ǧem ḥasem.* Princeps dignitate, ac potentia Salomoni par, æqualis. *I rencipe pari in grandezza, e dignità à Salomone. Sæ.* پادشاه عديم النظير و صاحب خيل و جاه و مالك قهر و پناه *bir pādišāhī ġhajret penāh, mālikī ỹzzū ǧāh u e sāhybi chyelū fi-pāhī nufret deſtgāhtūr.* Monarcha eſt magnanimus, ac zelotus, dignitate emioens, auctoritate pollens, & excercitu victorioſo potens. *Monarca del mare, e della terra. Ll.* پادشاه كردون وقار و شهريار عالي تبار *pādišāhī ġerdūn wekār we śehrijārī ālī tebār.* Princeps altitudine cœlum æquans, & monarcha excellæ proſapiæ. *Gran monarca.* پادشاه روى زمين و شهنشاه كردون تمكين *pādišāhī rūi zemīn, we śehinšāhī ġerdun temkīn.* Princeps ſuperficiei terræ, & monarcha majeſtate, & celſitudine cœlo æqualis. *Monarca del mondo. Ll. Hæc & ſimilia, quæ plerùnque ſuo principi tribuunt Turcæ, reddi poſſunt ſic:* Potentiſſimus, Sereniſſimus, Auguſtiſſimus Monarcha, Princeps. *Potentiſſimo Monarca, o ſoprenio ſignore. Item* پادشاه آل عثمان *pādišāhī ālī oſmān*, & آل عثمان پادشاهي *ālī oſmān pādišāhī.* Ottomanorum monarcha. *Il monarca Ottomano, il Gran ſignore, il Gran Turco, il Gran Sultano.* اعظم سلاطين زمان و اكرم خواقين دوران سلطان آلبرين و آلبحرين خاقان آلمشرقين و آلمغربين خادم آلحرمين آلشريفين مبين آلايمان و انسان آلعين باعث امن و امان عالميان و موجب اطمينان قلوب آدميان آلمظفر بتائيد آلملك آلمستعان و آلمنصور بنصره آلعزيز آلمنان عظمتلو و شهامتلو و شوكتلو و قدرتلو پادشاهم سلطان عبد آلحامد خان لا زالت سلسلة خلافته ممتدة الى آخر آلزمان حضرتلرينك سڈهٔ سنيهٔ سعادتمدار و عبدهٔ عزيزلرى *a'zamū ſelātỹnī zemān we ekremū chæwākỹnī dewrān, ſultānūl berrejni wel bæhrejn, chākānūl meśrykæjnī wel mæghribejn, chādimūl ḥaremejniś-śerīfejn, ḳinūl insān, we insānūl ḳyn, bāỹel emnū emānī ālemijān, we mūǧibi ytminānī kulubī ādemijān, el muẓæfferū bi teejīdil melikil mūſtæ'ān, ḥel mænsūrū bi næſrihil æzīzil mennān, ḥzæmetlū we śehāmetlū we śewketlū we kudretlū pādišāhūmūz ſultān ḥbdūlḥāmid chān, lāzālet ſilſiletū chyläfetihi mūnteddeten ilā achyriỹ-zemānhæỹretlerinūn-śūddei ſenijel ſa-ādet medār, we ātebeī ālijeī ỹzzet ḳarārleri.* Magnorum mundi principum, regumque ſupremi, ac illuſtrium ſeculi monarcharum maximi, maris utriuſque, ac terræ domini, Orientis, & Occidentis utriuſque monarchæ, ambarum baſilicarum, civitatumqua ſanctarum (Meccæ, & Medinæ) ſervi, oculi hominum, & pupillæ oculorum, aſſertoris ſecuritatis, & tranquillitetis moralium, auctoris quietis humanorum cordium, gratia regis iovocati *Dei* triumphatoris, & ope glorioſi, ac benefici *Dei* fulti victoris, magnificentiſſimi, terribiliſſimi, potentiſſimi monarchæ ooſtri Sultan Abdulhamid *Chāni* (cujus imperij continuata ſeries nunquam deficiat, imo exteodatur uſque ad finem ſeculi) exeelſa felix ac fulgida Porta. *L'eccelſa Porta del più grande delli prencipi, e monarchi del mondo, il più ęminente delli rè,* & *imperatori del tempo, ſignore di ambi li mari, e delle terre, che li toccano, imperatore dell' Oriente & Occidente, ſeruo delle due ſante città della Mecca, e Medina, occhio degli uomini,* & *pupilla de gli occhi, autore della pace, e ſicurezza de' mortali,* & *della quiete, e tranquillità de' cuori umani, per grazia, e confermazione di Dio ſempre trionfante,* & *dall' aiuto di Dio ſempre ſeconda-to, e vittorioſo; il noſtro potentiſſimo, e formidabiliſſimo monarca Abdulamid, il continuo regnare del quale non venga mai interrotto, anzi ſtendaſi, e duri ſino al fine de' tempi.*

پادشاهانه *pādišāhāne* & پادشاهانى *pādišāhāni.* p. 1) *adj. compoſ.* Regius, monarchicus. *Reale, Regio.* 2) *adv.* Regaliter, regie. *Regiamente, da rè, da monarca. Ll.* ¶ كل نائبه پادشاهانه انعامات اظهار ايدوب *kullī nāỹbe pādišāhane inaᶜ-āmlerī izhār idup.* Omni creaturæ monarcha dignas gratias conferens *An.*

پادشاهلق *pādišāhlyk.* s. *n. ſ.* 1) Regnum, monarchia. 2) Status, dignites regia. 3) Ipſum regnare. 4) Tempus, quo regnatur. *Regno, imperio,* & *lo ſtato, e dignita reale, imperiale, il regnare, ò regno,* & *il tempo del regno.* ¶ پادشاهلق سورمك *pādišāhlyk sürmek.* Regnare. *Regnare.*

پادشاهي *pādišāhī.* p. 1) *adj. compoſ.* Ad monarcham pertioens. *Reale.* 2) *n. ſ. i. q.* پادشاهلق *pādišāhlyk.* 1. Regnum, regia digoites

بادشرط *bād śart*, *ſeu bādi śart*. p. *n. ſ. compos.* Ventus propitius, ſecundus. *Vento proſpero. Ferh.*

بادشرطه *bād śartæ*. p. *n. ſ. compos.* 1) Ventus ſecundus. 2) Boreas. *Ferh.*

بادشرطه *bād śūrtæ*. p. *n. ſ. compoſ.* Ventus ſecundus. *Ferh.*

بادشفام *bādiſfām*. p. *n. ſ. compos.* 1) Vinum rubrum. 2) Genus morbi, *in quo accenditur calore facies, rubetque præ ſanguinis abundantia. Ferh.*

بادشکام *bādeśkām*, بادشنام *bādiśnām*, & بادشوام *bādiśuām*. p. *n. ſ. comp. i. q. præc. Ferh.*

پادشه *pādiśeh*. p. *n. ſ. compoſ. i. q.* پادشاه *pādiśāh*. Princeps abſolutus. *Ferh. V.* پادشاه

باد صبا *bād ſabā*. p. *n. ſ. compos.* Zephyrus. *Ferh.*

باد عنان *bād ʿinān*. p. *n. ſ. compos.* اشکین *eſkin at*. t. Velox, gradarius equus. *V.* عنان

بادعیسا *bādʿīsā*. p. *n. ſ. compoſ.* Halitus, miraculum Jeſu Chriſti, *quia juxta traditionem Mohammedanorum præcipue halitui Chriſti domini magna virtus tribuitur. Ferh.*

بادغد *bādghad*. p. *n. ſ. compos.* Domus æſtiva *vento permeabilis. Ferh.*

بادغر *bādghar*, *bādʒghar*. p. *n. ſ. compos.* Aciivalia, multis feneſtris prædita domus, ventis expoſita. *Ferh.*

بادغرد *bādghard*. p. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بادغس *bādghas*. p. *n. ſ. compoſ.* Spiramen *ad procurandum aeris meatum. Ferh.*

بادغند *bādghand*. p. *n. ſ. compoſ.* Domus æſtiva *vento permeabilis. Ferh.*

بادغیس *bādghīs*. p. *nom. prop.* Nom. magni alicujus diſtrictus, *qui ſpectat ad* مرو *merw*, & هرات *herāt*, *a copioſis, qui ibi ſpirant, ventis nomen trahentis. Ferh.*

بادفت *bādfet*. p. *nom. prop.* Nom. arboris, *quæ ſpirante vento gratiſſimum odorem ſpargit. Ferh.*

بادفر *bādfer*. p. *n. ſ. compos.* 1) پرلنغ *pirlanghyg*. t. Trochus, *qui digitis converſis in plano circumagitur, currit*que. 2) Flabellum magnum de tecto triclinii, & alibi ſuſpeoſum, *quo ventum excitant, pec. convivantibus contra æſtum, & muſcas.* 3) Retributio mali. 4) *adj.* Jactabundus, *reipſa ad opus præſtandum ineptus. Ferh.*

بادفراه *bādi ferāh*. p. *n. ſ. compoſ.* 1) Gemitus. 2) Herba *adverſus cordis palpitationem efficax. Cat.*

بادفرد *bādferd*, & بادفرو *bādfūrū*. p. *n. ſ. compoſ. i. q.* بادفر *bādfer*. Trochus miſſilis. *V.* بادفر

بادفروردین *bādferwerdin*. p. *n. ſ. compos. i. q. præc. Ferh.*

بادفروزدین *bādefrūzdin*. p. *n. ſ. compos.* Zephyrus, ventus Occidentalis, *qui ſervidus eſt. Caſt.*

بادفره *bādfere*. p. *adj. compos.* Iners, veniloquus, *quod præſtare non poteſt, jactans. Caſt.*

بادفره *badferre*, & بادفره *bādfūrre*. p. *n. ſ. compoſ.* فرله *fyrlā*. t. Luſus puerilis, *duo orbiculi coriacei, vel ligni, trajecto tracto*que *utrinque filo mobiles*, & *converſione ſua iuvicem occurrentes. Ferh.*

بادفور *bādfūr*. p. *n. ſ. compos.* دیدوکن طوتز *didūgin tutmaz kiſi*. t. Qui verbis, promiſſiſve non ſtat, fidei datæ, *ſeu* promiſſi violator. *Che non mantiene la parola. N.*

بادفوردین *bādfewerdin*. p. *n. ſ compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بادفوز *bādfūz*. p. *adj. compos* Qui aliis bona conſilia dat, ipſe vero negligit. *Ferh.*

بادگانه *bādgāne*. p. *n. ſ. compoſ.* Feneſtra clathrata. *Ferh.*

پادگانه *pādgāne*. p. *n. ſ. compos.* 1) Altum tectum. 2) Alta feneſtra. *Ferh.*

بادگاه *bodgāh*. p. *n. ſ. compos.* Latrina.

بادگر *bādger*. p. *n. ſ. compos.* Turbo. *Ferh.*

باد گرد *bād gird*, *bādkird*, *bādgerd*. p. *n. ſ. compos.* Turbo, typhon. *Turbine. Ferh.*

بادگش *bādkeſ*. p. *n. ſ. compos.* Flabellum, ventilabrum. *Ferh.*

بادکن *bādkūn*. p. *n. ſ. compos.* Hernia. *Ferh.*

بادگنج *bādgūnǧe*. p. *n. ſ. compos.* قولنج *kūlunǧ*. t. Dolor colicus, iliacus morbus. *Ferh.*

بادگنجی *bādgūnǧī* p. *n. ſ. compos. i. q. præc. Ferh.*

بادکند *bādkend*. p. *n. ſ. compos.* 1) Heroia. 2) Colica. *Ferh.*

بادکندلك *bādkendlik*. t. *n. ſ.* Hernia.

بادکندی *bādkendi*. p. *n. ſ. compos.* Hernia, ramex. *Rottura, ernia.*

بادکی *bādgī ſeu uſte*. بادکیر *bādgīr* p. *n. ſ. compos.* بازاوی *jāz ewi*. t. Domus æſtiva vento expoſita. *Ferh.*

بادگیرلك *bādgirlik*. t. *n. ſ.* Exſtructus in tecto *pec.* venti excipulus. *Spiraglio per dove entra, ò eſce l'aria, ò viene il lume. Bern.*

بادلان *bādelān*. t. *n. ſ.* Oſtrea. *Gol.*

بادله *bādilet*. t. *n. ſ. pl.* بادل *bādil*. Caro *inter ubera, & maxillas media. Gol.*

بادلجان *badliǧian*, *badiliǧian*, & *vul. patliǧian*. p. *n. ſ.* Melongena. *Melenzana.*

با دل و جان *bā dilu ǧān*. p. *compos.* Corde, & animo, libenter, ex toto corde.

Con cuore, ed animo, volontieri, di tutto cuore.

بادم *bādem.* ٭ *n. f.* Amygdalum. *i. q.* بادام

بادِ مسیحا *bādi mesÿhā.* ٭ *n. f. compoſ.* Spiritus, halitus Melliæ; *quia juxta traditionem Mohammedanorum præcipue halitui Chriſti Domini magna virtus tribuitur. Ferh.*

بادن *bādin,* & بدن *bedin.* ٭ *part.* 1) Annoſus, & ſenior *vir, etiam fœmina.* 2) Craſſus, pinguis. *W'an.*

بادنه & بادنا *bādanā.* ٭ *n. f.* Alberium. *Calce da imbiancare.*

بادناجي *bādanāǧi.* ٭ *n. f.* Albarius. *Imbiancatore, muratore.*

بادنامك *bādanāmok.* ٭ *V.* Parietem dealbare. *Imbiancar il muro*

بادنج *bādinǧ.* ٭ *n. f.* Nux magna indica, *vulg.* cocus. *Ferh.*

بادنگان *bādingiān,* & بادنگان *bādingān.* ٭ *n. f. compoſ.* Melongeon. *Ferh.*

بادنك *bādenǧ.* ٭ *n. f.* Faſcia *infantum. Ferh.*

پادنك *pādenǧ.* ٭ *n. f.* 1) Malleus ligneus. 2) Inſtrumentum, *quo tunduntur legumina, pec. oryza. Ferh.*

پادنگه *pādengē.* ٭ *n. f. i. q. præc. Ferh.*

باد نما *bād nümā.* ٭ *n. f. compos.* Coronis, *ſeu* vexillum parvulum *oſtendens ventum,* triton, petallum. *Girella, banderuola da vento.*

باد نوروز *bādi newrūz.* ٭ *n. f. compoſ.* Modos unus *ex* 32. لحن *lahn ſeu modulationibus citharoedi Chosroes. Ferh.*

بادوان *bādwān.* ٭ *n. f.* 1) Velum navis. 2) Scyphus. 3) Collare veſtis. *Ferh.*

بادودم *bādūdum.* ٭ *n. f. compos.* Superbia, faſtus. *Ferh.*

بادوز *bādwiz.* ٭ *n. f. compoſ.* Flabellum. *Ferh.*

بادوزن *bādwizen.* ٭ *n. f. compos.* Flabellum, ventilabrum. *Ferh.*

باده *bāde.* ٭ *n. f.* 1) Vinum. *Vino.* 2) Muſtum. *V.* شراب بادهٔ نو ¶ *bādeï new.* Vinum novum, hornum, muſtum. *Vin nuovo. quod* & بـــاده نـــو بـــاده *new bāde.* بادهٔ گلرنگ لعلي نوش ايدلم *bādeï gülrengï laʿli nüs idelum.* Sumamus, hsoriamus vinum roſaceum, rubineum, *hoc eſt,* oſculemur nos lovicem. *Sughiamoci le labra vermiglie come rubini, baciamoci. Eb.* * *Expreſſ. figur.* شراب بادهٔ پيموذن *bāde pejmūden. h. e.* خوردن *ſerāb chorden.* Potare vinum. بادهٔ مست *bādeï meſt. h. e.* شراب كسكين *Keskin ſerāb.* ٭ Vinum forte, inebrians. *Vino gagliardo.* بادهٔ مستانه *bādeï meſtāne. Idem.* بادهٔ نوشين *bādeï nūshīn. h. e.* شراب خوشگوار *ſerābi choſgüwār.* Vinum ſuave, & facilis digeſtionis. *Ferh.*

باده *pāde.* ٭ *n. f.* 1) Grex boum, *vel* aſinorum. 2) Paſtor ovium. 3) Manipulus virgultorum. *Ferh.*

بادهپرست *bādepereſt.* ٭ *n. f. compoſ.* Cultor vini, vino deditus. *Dedito alla crapola, imbriacone. Sæ*

باده پيمان *bādé peimān.* ٭ *n. f. i. q. præc. Ferh.*

باده پيمانلك *bāde pejmānlyk.* ٭ *n. f. compoſ.* Crapula, ebrietas. ¶ باده پيمانلغدن الن كسزدى *bāde pejmanlyktan elin Kesmezdi.* Non intermittebat crapulam, *aut* potationes. *Non tralaſciava la crapola.*

باد هراه *bāde herāh.* ٭ *n. f. compos.* Ventus ſeptentrionalis, Boreas, *Ferh.*

باد هرزه *bādi herze.* ٭ *n. f. compos.* Incantatio, *qua uti ſolent fures, ut ſomnum concilient mercatoribus, atque hac ratione furripiant mercee. Ferh.*

باده گسار *bāde güsār.* ٭ *n. f. compos.* Vini potor. *Ferh.*

بادهاج *bādhilǧ.* ٭ *n. f. compos. i. q. ſequens. Ferh.*

بادهنج *bādhenǧ* ٭ *n. f. compos.* Structura ſupra tectum eminens *camini forma,* ore antrorſum patens fere in Occidentem, quo exſpiritur ventus, & *in domum derivatur refrigerii ergo. Arabibus etiam uſitata vox. Caſt.*

بادهنوش *bādenūsh.* ٭ *n. f. compos.* Vini potor. *Bevone.*

بادهنوشلك *bādenūshlyk.* ٭ *n. f. compoe.* Potio vini, crapola. *Crapula. V.* باد

بادى *bādi.* ٭ *part.* Inchoans, cauſans. *Che comincia, ò cagiona, & autore, cauſa, cagione, c c. dat. præc. ſi Turcicè conſtruatur.* ¶ باعث و بادى و سبب و داعي *bāʿsü bādi, we ſebebü dāʿy.* Auctor, cauſa. *Autore, cagione. Eb.* بـــاعث و بادى نه ايدوكى *bāʿsü bādi ne idügi.* Quid cauſſæ eſſet. *Che coſa ne foſſe cogione, D'onde ciò proveniſſe. Ll.* اظلم البادي *elbādi aẓlem.* Qui incipit, *vel* auctor eſt, maxime injuriæ eſt. *h. e.* Auctoris maxima culpa. *Chi comincia, o è autore di qualche male, è il più colpevole. Sent. proverb.* تحريبه بادى اولدى *taḥrībe bādi oldi.* Demoliri, ac devaſtare cœpit. *Cominciò à rovinare, demolire. Sæ.*

بادى نظرده *bādi naẓarde.* Primo aſpectu, prima fronte, initio. *Di prima viſta, nel principio. Sæ.*

بادى *bādi.* Incola campi, campeſtria, ſcenita. *Gol.*

بادي بدیّ *bādi bedjin.* s. *in compos.* 1) Primum, ante. 2) Malum, ærumna. *Gol.*

بادیار *bādjār.* p. *n. f.* اوکرنش طغان *ögrenmiš doghon.* t. Edoctus falco, *seu* sucupstorius. *Ferh.*

بادیان *bādijān.* p. *n. f.* Marathrum, *herba. Badiono. Ferh.*

بادیانه *bādjāne.* p. *i. q.* بادیان *bādjān.* Fœniculum, marathrum. *Ferh.*

بادیاوند *bādjawend.* p. 1) *adj. compos.* Validus, fortis. 2) *n. f.* Valentia. ¶ بادیاوند شدن *bādjawend šudən,* roborari.

بادیاوندی *bādjawendi.* p. *n. f.* robur. *Cast.*

بادي بدي *bādi bedin.* s. *n. f. compos.* Principium rei. *Wan.*

بادي بدي *bādi bedjin.* s. *n. f. compos. i. q. prec. Wan.*

بادید *bādid.* p. *adj.* Manifestus, notus. *Ferh.*

بادیر *bādīr.* p. *n. f.* Trabs, *vel* tigillum, *quod ruinosæ structuræ supponitur. Cast.*

بادیه *bādje.* p. *n. f.* بدیه *bedje.* t. Oenophorum, seria, *vas fictile magnum, in quo vinum recondunt; & cotinus amplior, profundiorve, in quo vinum generosius opponitur mensæ, ex eoque pocula implent, ne vires amittat. Ferh.*

بادیه *bādeje.* s. *n. f.* 1) Desertum. *Desertо, campagne deserte.* 2) Desertum Israelitarum. *Tef. licet hoc sæpe dicotur* بیابان بادیه *bādjel tih.* ¶ بادیه بیابان خوشلغده دوان اولدیلر *bādijel bāde nūslykte dewān oldyler. Sæ.* Per vastum ebrietatis campum vagati sunt. *Corsero dietro all' ubbriochezze. Br.*

باذ *bāzz.* s. *part.* Malus, pravus. *Gol.*

باذارنگ *bāzāreng.* p. *n. f. compos.* Malum sureum. *Ferh.*

باذام *bāzām.* s. *n. f.* 1) *pro* بادام *bādām.* Amygdalum. 2) Viri. *Gol.*

باذامك *bāzāmek*, & بادامك *bādāmek.* p. *n. f.* Salicis genus. *Cast.*

باذبخ *bāzych.* s. *part.* Altus, excelsus, elatus. *Gol.*

باذرو *bāzero.* p. *n. f.* Apium horteose. *Prezzemolo. Ferh.*

باذرم *bāzrem.* p. *n. f.* Res futilis, nullius momenti. *Ferh.*

باذفت *bāzeft.* p. *nom. prop.* Nom. arboris, *quæ vento spirante bene olet. Cast.*

باذف *bāzyk.* s. *n. f.* Defrutum, vinum dactylorum. ¶ حاذف باذف *hāzyk bāzyk.* Acumine ingenii præditus. *Gol.*

باذل *bāzil.* s. *part.* Largitor. *Gol.* ¶ باذل مقدور د *bāzili maktūr* ol. Impendere possibilitatem, vires, pro viribus procurare. *Spender il possibile, far ogni sforzo* اکندی سلطان بولنده باذل روح اولدی *ekseri sultān jolynde bāzili ruh oldy.* Plerique pro principe animam fuderunt, *seu* occisi sunt præliando pro suo principe. *La maggior parte vi restò ucciso combattendo per il suo prencipe. Sæ.* کسمی مجروح و کبی باذل روح اولدی *kmi megrūh we kimi bāzili rūh oldy.* Alii vulnerati, alii occisi remanserunt. *Chi vi restò ferito, e chi morto.*

باذن آلله تعالي *bi iznillāhi tæ-ālā.* s. *compos.* Permissu, gratia Dei. *Per la divina grazio, ò permissione. Sæ.*

باذنه *bāzinet.* s. *n. f.* Comparatio, confessio, cognitio rei. *Gol.*

باذنجان *bāzingiān.* s. *n. f. i. q.* بادنجان *bādingiān.* Melongena. *Gol.*

بار *beer.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Fodere *puteum.* 2) Fodere *foveam* ad conservandum granum. 3) Conservare sannonam. *Wan.*

بار *bār.* p. *n. f.* *adj.* & *adv* 1) Deus altissimus. *Iddio,* 2) Licentia. *Licenza.* 3) Liber accessus *ad consessum.* 4) Vicis. *Volta.* 5) Frugas. *Frutta.* 6) *pro* بارگاه *bārgāh.* p. Aula, tribunal. *Corte.* 7) Rsdix, caussa. *Radice.* 8) *in comp. cum* کاربار *kārūbār,* Occupatio, opus. *Focendo.* 9) Locus confluxus. 10) *loco* بارنده *bārende, part. a* باریدن *bāriden.* Pluens. 11) Proventus *hortorum,* olers 12) Adulteratio, res fuco tecta. *Cosa viziota.* 13) Chytropus, tripus. *Tripiede di cugino.* 14) Siparium. *Cortina, portiera.* 15) Amicus. *Anico; unde* زنبار *zenbāre.* Mulierum amicus. 16) Graviditas, foetus *tam mulieris, quam animalis. Gravidonzo.* 17) Horreum. *Granajo.* 18) Arx. *Fortezza.* 19) Onus. *Corico.* 20) Conventus, congressus. 21) Via. *Strada.* 22) Peccatum, delictum. *Pecato, delitto.* 23) *i. q.* تمنّي *temennī.* Supplicatio. *Richiesta.* 24) Consilium, curia principum. *Tribunale dei prencipi.* 25) Instrumentum musicum. *Istrumento musicale.* 26) Oryza, & grans, *quæ ad potum coquitur būze, dictum præponuntur.* 27) Fasciculus florum. *Mazetto di fiori.* 28) Nomen oppidi in districtu نیشابور *nišābūr, dicto.* 29) *In antiquo persarum idiomate* Regio. *Ferh. Hinc* زنگبار *zengebār,* & مالبار *mālbār.* Caffrorum, & Malsjorum regio. *Herb.* ¶ بك بار دوبار *iek bār, dū bār.* Semel, bis. *Uno volto, due volte.* بار سوم *bārī sūwūm.* Tertia vice, tertio. *La terzo volta. Sæ.* هربار *herbār.* Singulis vicibus, semper, præcise, & quotiscunque. *Ogni volta, sempre, ogni volto. che.* هر بارکه صلحه حلل کلدی *her bārkə*

Ki fulhæ chælel geldy. Quotiaſcunque turbata cſt pax. *Ogni volta che la pace è ſtata turbata, è rotta. Ll.* بار بار *bār bār.* Quavis vice, ſæpe. *Ogni volta, ſpeſſo. Caſt.* بارها *bārhā pl.* دفعاته *def-ātile.* t. Vicibus, *i. e.* multoties, *vel* aliquoties. *Più volte.* بار عام وبرملك *bārī ām wirmek.* Facultatem univerſalem, omnem dare. *Dar licenza univerſale. Ik.* ای بار خدای *i, vel ei bārī chudāj.* O Magne Deus! *O Grand' Iddio! Haf.* اشك بار *vel conjunctim* اشكبار *eshkbār.* Lacrymas fundens. *Che ſpande, e fà ſpargere lagrime.* مشكبار *mūshkbār.* Moſchum ſpirans. *Che ſpira odore di muſchio.* دهن مشكبار *dhenī mūshkbār.* Moſchiferum os, ſuave olens. *Bocca di muſchio.* عنبربار *ænberbār.* Odorifer, ambræ inſtar fragrans. *Di ambra, che ſpira odore di ambra.* دربار *durer bār.* Unionos pluens, ſpargens. *Che ſparge perle. Ik.* بار بار بغررىدى *bār bār baghyrūrdī.* Exprimebat murmurando *bar bar. Gridava forte, come fà l'orſo. Eb.* * *Expreſſ. figur.* بارداد *bār dād. h. e.* ديوان ايتدى *diwān itti.* t. Conſilium habuit. بارداده كردن *bārī fākæ kerden. h. e.* وسيلهء حصول مصالح *wāsyteī husūl mæsālyh.* Cauſſam, medium quærere perficiendi negotium. *Ferh.*

بار *pār.* p. *n.f.* 1) بلدر *ſeu* بولدر *boldūr.* t. گچن يل *geçen jil.* t. Annus præteritus, *ſeu* anno præterito. *V. uſit.* پارسال 2) Pars, truſtum. 3) Pluvia. 4) Volatus. 5) Corium bovinum depſatum. *Ferh.*

بار *bārr.* a. *part. i. q.* بر *berr.* 1) Benefaciens, pius. *Wan.* 2) Continens, abſtinensque *ab injuſto*, & *illicito. Gol.*

باراب *bārāb.* p. *nom. prop.* Nom. magni, & ampli diſtrictus *in regione transoxana. Ferh.*

بارانه & برنه *baratæ.* t. *n.f.* كله پوش *kelepoſ* p. t. Pileus ex lana, pilcolus. *Beretta.*

باراج *bārāğ.* p. *n.f.* Obſtetrix. *Ferh.*

باراغوش *bāraghūs.* p. *n.f.* Menſura amplexus, *quantum ſinu comprehendi poteſt. Ferh.*

پارالمق *paralamak.* t. *V.* Diffringere, *vitioſe pro* پارمق

باران *bārān.* p. *n.f.* 1) يغمور *iæghmūr.* t. Pluvia. *Pioggia.* 2) Ros. *Rugiada. Ferh.*

باران شتاب *bārān ſhtāb.* p. *n.f. compos.* Denſa, & copioſa pluvia. *Ferh.*

پارانقون *pāranghūn.* t. *n.f. ex Ital.* Purpura. *Scarlatto di paragone.*

باران گرتج *bārān girtj.* p. *n.f. compos.* Prominens pars tecti, ſuggrundia. *Sporto, mantello di fabrica. Ferh.*

باراكير *bārāngīr.* p. *n.f. prop.* Tugurium contra pluviam *in campo ſtructum. Caſt.*

بارانه *bārāne.* p. *n.f.* 1) Palus, trabs, *cui innititur tectum domus.* 2) Meliſſa. *Ferh.*

بارانه كردن *bārāne kerden.* p. *V. compos.* 1) Incidere in diſcrimen, periculum. 2) Dijicere. 3) Gloriari inter ſeſe. *Ferh.*

باراني *bārānī.* p. *n.f.* Penula, pallium phrygium. *Mantello da piogia. Ferh.*

باراندن *bāraniden.* p. *V. trans. a* باريدن *bārīden.* Pluere facere. *Caſt.*

پاراو *pārāv.* p. *n.f.* Vetula, anus decrepita. *Vecchia decrepida. Ferh.*

پار پار يانمق *pār pār ianmak.* t. *V. compoſ.* Ardere in flammas, intenſa, vehementer. *Ardere in fiamme.*

باربد *bārbūd.* p. *n.f.* 1) Muſicus. 2) Citharœdus Choſroïs. *Ferh.*

پاربود *pārbūd.* p. *n.f. compos. i. q. præc. Ferh.*

باربدي *bārbūdī.* p. *n.f. i. q. præc. Caſt.*

باربر *bārber, bārbūr.* p. *n.f. compos.* 1) يوك گتورنجي *jūk getūrigī.* t. Bajulus, doſſuarius. 2) Onerarius *equus. Ferh.*

باربردار *bārbūrdār.* p. *n.f. compos.* 1) Onus portans *ſive homo, ſive jumentum.* 2) Devium iter, fallax vis. *Ferh.*

باربغه *bārbūghæ.* p. *n.f. compos.* 1) Onus compoſitum, & impedimenta viæ. 2) *adv.* Molliter, leniter. 3) *n.f.* Minutæ res, *aut* merces. *Caſt.*

باربنه گاه *bārbinegāh.* p. *n. f. compos.* Onus compoſitum. *Ferh.*

باربنه *bārbine.* p. *n.f. i. q. præc. Ferh.*

بارت *barut.* t. *n.f.* Pulvis pyrius. *V.* باروت

بارج *bāreğ.* p. *n.f.* عنب الثعلب *ʒnebūsaāleb.* a. ايت اوزومى *it uzūmī.* t. Solanum. *Solano, ſorta d'erba. Ferh.*

بارجا *bārdiæ.* p. *n.f.* Curia, tribunal. *Ferh.*

بارجة *bāriğet.* a. *n.f.* Navis magna bellica. *Gol.*

بارجق *bārdiak.* t. *n.f.* Capulum, *q.* crux enſis, *ſeu* frameæ. *La guardia d'una ſabla.*

بارچه *bārdiæ.* p. tm. *adj.* 1) جمله *ğiümle.* t. Omnes, & ſinguli; & *tutto. Ll.* 2) Alii. *Ferh.*

بارچه *bārdiæ.* t. *n.f.* Navicula. *Barca.* ¶ بارچه رئيسي *bardiæ reiſi.* Nauclerus. *Patron di barca. Ll.*

پارچه *pārdiæ.* t. *n.f.* Fruſtulum, ſegmentum. *Un pezzetto, bocconcino.* ¶ منصب پارچه‌سي *mænſyb pardiæſy, q.* Segmeo officii, officiolum. *Un picciolo carico, ufficio. Ll.* دمير پارچه‌لرى *demyr pārdiælerī, q.* Fruſtula ferri, ſtricturæ. *Scintille, che ſcono dal ferro caldo.*

بارح *bāryh.* s. 1) *n. f.* Ventus calidus *Wan.* 2) *part.* Obvertens latus *capra.* ¶ هو كبارح آلاروى *hūwe ke bāryhyl-erwā.* Eſt inſtar offerentis ſe capri montani, *i. e.* rariſſime conſpicitur, آلبارح *elbāryhæ.* Heri. *Gol.*

بارحة *bāryhæt.* s. *n. f.* Pars proxima *præteritæ noctis, vel diei. Wan.* ¶ البارحة *elbāryhæte.* Heri. البارحة آلاولي *el-bāryhetelūlā.* Nudius tertius. *Gol.*

بارخانة *bārc hāne.* p. *n. f. compoſ.* 1) Tentorium 2) Saccus. 3) Clitellæ, *quibus imponitur onus.* 4) Impedimenta, ſupellex, *quæ in regia, magnative uſum ſimul vehi ſolet. Caſt.* 5) Sarcinæ *mercatorum.* 6) Locus, *quo merces aſſervantur. Ferh.*

باركداى *bārichodāj.* p. *n. f. compoſ.* Dominus, Daus. *Ferh.*

باركيمه *bārchæjme.* p. *n. f. compoſ.* 1) Decimarum, & vectigalium collector, publicanus. 2) Domus vectigalium. *Ferh.*

بارد *bārid.* s. *part.* 1) صوف *ſowuk* s. Frigidus. *Freddo.* 2) Firmus, ſtabilis. *Wan.* ¶ اوصاع باردة *ewzā-ỷ bāride.* Actiones frigidæ, tepidæ, parum emicæ; *Azioni, ò procedere freddo, e poco amichevole. It.* تكاليف باردمسني رڭ ايتدى *tekālifi bāridesini redd itty.* Propoſitionis ejus frigidas, aut parum amicas rejecit. *Ributtò le di lui propoſitioni fredde, e ſpropoſitate. Sa.* بارد يوم *ſemūmi bārid.* Ventus calidus, continuo flans.

بارد *pāred.* p. *n. f.* Ricini, *ſeu* inſecti genus, *bouæ, ovium, caprarumque cuti adhærens. Ferh.*

باردار *bāridār.* p. *n. f. compoſ.* 1) Licentiæ. 2) Janitor *conclavis principum*, cubicularius. *Portinaro, cameriere. Ferh.*

باردار *bārdār.* p. *n. f. compoſ.* 1) Fœmina gravide. 2) Arbor frugifere. *Ferh.*

باردآج *bāridāl-mizāg.* s. *part. compoſ.* Nature frigidus. *Freddo di natura, freddoſo. Bern.*

باردان *bārdān.* p. *n. f.* 1) Legena vini *longiore collo.* 2) Utenſilia, veſa domeſtica. 3) Mantica, pera duplex. *Biſaccia. Ferh.* 4) Oneris, ec lectorum in domo repoſitorium. 5) Ligna viatorum, *quibus ſublato tegmine ſarcinas, & merces a pluvia immunes ſervant. Caſt.*

پاردان *pārdān.* p. *n. f.* Saccus. *Sacco. Ferh.*

باردف *bardak.* t. *n. f.* Vas argilleceum. *V.* بردف

پاردم *pārdūm.* p. *n. f.* قسقون *kuskun.* t. Poſtilena. *Groppiera.*

باردنك *bārdeng.* p. *n. f.* Felcia *infantum. Ferh.*

باردو *bārdū.* p. *n. f.* Lignum furcarum, *quo ſuffulciuntur arbores fructiferæ. Ferh.*

پاردو *pārdū.* p. *n. f.* Meliſſa. *Ferh.*

باردة *bardæ.* t. *n. f. in confiniis. bradwā.* Lutus & incurvus culter *fabri lignarii ad parandas ſcandulas.*

باردج *bārdiǧ.* p. *n. f.* Inſtrumentum penicillo inſtructum, *quo madefacto temperant furni calorem immoderatiorem piſtores. Caſt.*

بارز *bārizˇ.* s. *part. fem.* بارزة *bārizˇe.* 1) Exporrectus. 2) Exortus. 3) Proſtans, eminens. *Uſcito, ſteſo. An.*

پارز *pārizˇ*, & پارس *pāris.* s. *nom. prop.* Lutetiæ pariſiorum. *Parigi.*

بارزد *bārzed.* s. *n. f.* پيرزد *pīrzed.* p. 1) Galbanum *frutex.* 2) *Ejus* ſuccus, *aut* gummi. *Herb.*

بارزد *bārzed.* p. *n. f.* Omne genus medicinæ. *Caſt.*

پارزده *pārzede.* p. *n. f.* 1) Species gummi fœtidi. 2) Faſcia *infantum. Ferh.*

پارس *pārs.* p. *n. f.* قپلان *kaplan.* t. Pardus. *Leopardo. Ferh.*

پارس *pārs.* p. *nom. prop.* فارس *fārs.* s. ولايت عجم *wilāieti ǎgem.* t. Provincia Perſiæ, *antiquis Parthia. Ferh.*

بارسا *bārsā.* p. *n. f.* 1) ابوجك ايش *ſweǧ ile iſ.* Acceleratum opus. *Coſa fatta in fretta.* 2) Initium *operis. Ferh.*

پارسا *pārsā.* p. *adj.* 1) Purus, caſtus. 2) Abſtinens a rebus mundenis, devotus. 3) Teſtis omni exceptione mejor. 4) Legitime natus. 5) Agendi peritus, ad negotia tractanda idoneus. *Uomo di probità, e purità, divoto, religioſo. Ferh.* ¶ پارسا زن *pārsā zen.* Religioſa, devota, & legitime nata fœmina, & *f.* Probi viri uxor. *Donna divota, dà bene.*

پارسال *pārsāl.* p. *n. f. compoſ.* Annus præteritus. *L'anno paſſato. Ferh.*

پارسالك *pārſālyk.* t. 1) Probitas, devotio. 2) Seceſſus, abſtinentia a mundanis. *Divozione, probità, vita di religioſo.*

بارسنج *bārsenǧ*; & بارسنجن *bārſengin.* p. *n. f. compoſ.* Oneris libripens, pondus ad formendum æquilibrium *tam in libra, quam in equo clitellario. Ferh.*

پارسنك *pārsenk* p. *n. f. compoſ.* Pondus ad formendum æquilibrium *tam in libra, quam in equo clitellario. Ferh.*

پارسه *pārſe.* p. *adj.* Peuper, inops. *Povero, mendico. Ferh.*

پارسي *pārsī.* p. 1) *nom. gent.* فارسي *fārsī.* s. Perſe. *Perſiano.* 2) *adj.* Perſicus. *Perſiano.*

پارش *pārs.* p. *n. f.* pro پارس *pars.* p. Leopardus. *Caſt.*

بارشترمك *baristürmak.* t. *V. tranſ.* صلح *fulh.* t. Conciliare, reconciliare. *Riconciliare, rappaciſicare.*

بارشترمكلق *baristürmaklyk* t. *n. ſ.* Pacificatio. *Il far pace, ò accordo.*

بارشق *barišik*, & بارشقلق *barišiklyk.* t. *n. ſ.* صلح *fulh.* t. پيمان *pejmān.* p. Pax, reconciliatio, concordia. *Pace, accordo.* ¶ بارشق *barišik.* t. & بارشقلق *barišiklyk.* t. Pacem facere, inire pacem. *Far la pace. i. q.* بارشمق

بارشك *pārśek.* p. *adj.* عزلو ȳzzetlü. t. Potentia, honore ſpectabilis, veoerabilis. *Gloriaſo, venerabile. Caſt.*

بارشمش *barišmiš.* t. *part. paſſ.* Reconciliatus. *Riconciliata, accordato.*

بارشمق *barišmak.* t. *V.* منعقد *münākyd.* t. Pacem inire, reconciliari. *Far pace, accordar.*

بارض *bāryz.* t. *n. ſ.* Primum & exiguum plantæ germen, *ita adhuc obſcurum, ut ſpecies diſcerni non poſſit. Wan.*

بارع *bāri'.* t. *part.* Præſtans aliis virtute, & arte. *Gol.*

بارق *bāryk.* t. *part.* 1) شمشكلو بلوت *šimšeklü bulut* t. Fulgurans *nubes. Nuvola fo-gorante.* Fulgens *gladius. Scimitarra lucente.* 2) *nom. prop.* Nom. tribus Arabiæ felicis. 3) Nom. loci prope Cuffam. *Wan.*

بارقة *bāryķat.* t. *pārt. pl.* بسوارق *bewāryķ.* 1) Fulgurans *gladius.* 2) *n. ſ.* Ipſe fulgor *gladii.* 3) Fulgur. *Che ſolgora*, & *riſplende* & *ſcimitarra*, *ò ſpada, tagliente, e rilucente. Wan.* ¶ بارقه جر سلطاني و صاعقه غضب خاني *bārykat kəhrī ſultāni, we sā-ʕkat ghəzabi chāni.* Fulgur potentiæ, & indigoationis regiæ, fulmenque iræ imperatoriæ, *ſeu* imperatoris. *Il baleno della potenza & indignazione del rè, & il fulmine dell' ira dell' imperatore. Sa.*

بارك *bārik.* p. *adj.* Subtilis, exilis. *Sottile. Ferh.*

بارك الله *bārek āllāh.* t. *compoſ.* Papæ! Deus bone! *admirando & q. laudando. Può far Iddio!*

بارگاو *bārgāw.* p. *n. ſ. compoſ.* Concordantia. *Accordo. Ferh.*

بارگاه *bārgāh*, *bārigāh.* t. *n. ſ. compoſ.* Aula regia, *ubi excipiuntur legati, aut ſupplicantes.* 2) Curia, tribunal. 3) Atrium patens, *ubi onera*, & *ſarcinæ jumentis imponuntur, aut exoneratis jumentis deponuntur. Sala d'udienza, corte, palazzo, padiglione, loggia, dove ſi caricano, e ſcaricano le ſome. Ferh.*

بارگرفتن *bār giriftēn.* p. *V. compoſ.* Impregnari, concipere. *Impregnarſi, concepire.*

بارگش *bārkeš.* p. *n. ſ. compoſ.* Baiulus, qui onus ſuſtinet. *Che porta peſo, ſachina. Ik.*

بارگشي *bārkešī.* p. *n. ſ. compoſ.* Baiulatio, portatio oneris. *Il portar peſa. Ik.*

بارگه *bārgeh.* p. *n. ſ.* Aula regia. *i. q.* بارگاه

بارگي *bāreki*, *bārikī.* p. *n. ſ.* 1) Equus. 2) Equus velox, oœrarius, *ut jumentum. Ferh.* 3) *adv.* Simul ac ſemel. *Caſt.*

بارگي *pārgī.* p. *n. ſ.* 1) Meretricatio. *Putaneſmo.* 2) Aquæ receptaculum. 3) *loco* باركي *bāreki.* Equus onerarius. *Ferh.*

بارگير *bārgīr.* p. *vul.* beigir. 1) Jumentum, equus clitellarius. *Cavalla di ſoma*, & *cavallo ordinario. Ferh.* 2) Qui onus, *pec.* fructuum componit. 3) Cui aliquid imponitur, & imputatur criminis. *Caſt.* ¶ بارگير دگرمني *bārgīr degirmeni.* Jumentaria mola. *Molino di cavalli.*

بارلين *bārlīn*, *bārgīn.* p. *n. ſ.* 1) Locus, *in quem aquæ pluviales colligitur*, aquæ confluvium. *Ferh.* 2) Stagnum, aqua fœtens. 3) Fimetum. 4) Terra irrigata, quæve facile irrigari poteſt. 5) Latrina. 6) Examen libræ. *Caſt.*

بارلمن *pārgīn.* p. *n. ſ.* 1) Canalis, *ubi ex colina colluvies effunditur.* 2) *generat.* Colluvies. *Ferh.*

بارلامق *parlāmak.* t. *V.* Flammare, micare, refulgere. *Gettar fiamme, rilucere, balenare, far rivetbero.* ¶ قوش بارلاق *Kuš pārlamak.* Exerere ſe ad volatum. *Spiccarſi al volo in aria.*

بارمان *bārmān.* p. *nom. prop.* Nomen viri ſtrenui, & athletæ *apud antiquos Turcomanos. Ferh.*

بارمبوی *bārmebūy.* p. *n. ſ. compoſ.* Baſilicum, ocimum. *Caſt.*

بارمق *parmak.* t. *n. ſ.* Digitus. *V.* برمق

بارنامه *bārnāme.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Copioſum famulicum. 2) Majeſtas. 3) Gratia, favor. 4) Superbia, gloriatio. *Ferh.* 5) Exemplar, *diplomatum, vel literarum ſcribendarum.* 6) Mandatum, edictum. *Formulare, commandamento, editto. Caſt.*

بارنامه *bārnāne.* p. *n. ſ. comp.* 1) Canon, 2) Mos. *Cuſt.*

بارنامه كردن *bārnāne kerden.* p. *V. compoſ.* Semet in periculum, *ſeu* exitium conjicere. *Ferh.*

بارنبوی *bāranbūy.* p. *n. ſ. compoſ.* Ocimum. *Ferh.*

بارنج *bāreng.* t. *n. ſ. i. q.* نارجيل *nārgīl.* Nux Indica major. *Gol.*

بارنج *pāring.* p. *n. ſ.* Aurantium malum. *Caſt.*

بارنجن

پارچین *pārenǧen.* p. *n. f.* Periſcellis. *Ferh.*

پارندکي *pārendegī.* p. *n. f.* 1) Humor acer. 2) Pluvia. 3) Ros. *Ferh.*

پارنده *bārende.* p. *port.* Plueos, ſpargens *Ferh.*

پارنك *bārenk.* p. *n. f.* 1) Tæniæ. *Caſt.* 2) Malum aureum. *Ferh. V.* بازرنك *bāzrenk.* * *Expreſſ. figur.* بارنکی و بوی *bārenkū buj. h. e.* دارات و کروم *dārāt ü kerrüſerr.* Magnificentia, pompa. *Ferh.*

بارنکبوی *bīrenkbūj.* p. *n. f. compoſ.* Abrotanum. *Ferh.*

بارنکبوده *bārenkbūje.* p. *n. f. compoſ.* Citrago. *Ferh.*

بارنگو *bārengū.* p. *n. f. compoſ.* Meliſſa. *Ferh.*

بارو *bārū.* p. *n. f.* بـــارو و برج حصه بدن *bārū wü būrǧ ki bedeni kal-à dür.* t. 1) Vallum, mœnia, propugnaculum. 2) Turris ad arcem pertinens, mu u. 3) Acroteria *ſeu* pinnæ in ſuperiore mori parte eminentes, *per quos tutius proſpici poteſt. Baloordo, riparo, o r pari, le mura, terrioni della muraglia d'una forteꝛꝛo, li merli. Ferh.* ¶ باروي حصار *bārūi ḥiſār* صعود ابدوب *barū hyſūre ſu-ūd i.up.* Muros ſupergreſſus. *Sormontando la muraglia, aſcendendo ſopra le mura. Sæ.*

پارو *pārū.* p. *n. f.* 1) Pala. *Badella.* 2) Fœmina, mulier. *Ferh.*

پاروار *pārwār.* p. *n. f.* Calceus. *Ferh.*

پاروب *pārūb.* p. *n. f.* Pala. *Ferh.*

بارود *bārut.* t. *n. f.* 1) Pulvis pyrius, nitratus. *Polvere d' archibugio.* 2) *propriè* Genus ſalis, *qui adhærere ſolet petræ Aſiæ dictæ; hic alias ab arabibus* سيني ملح *ſelǧī sinī*, nivis chinenſis *vocatur. Herb.* ¶ بارود خانه *bārūt chane.* 1) Officina pulveris pyrii, mola pulveraria. *Molino di polvere.* 2) Repoſitorium pulveris. *Magazeno della polvere.* بارود خانه بولك باشبسي *bārut chāne bölük baſiſy* & بارود خانه کخداسي *bārut chāne ketchudāſi*, *vul. Kihaiaſi.* Præfectus, & vice-præfectus rei pulveriariæ. *Intendente delle polveri. Officium apud aulam ottomanicam.*

پارودچه *pārūde.* p. *n. f.* Vas, *in quo latum*, & *terra portotur. Ferh.*

پارود *bārūd.* p. *n. f.* Pulvis pyrius. *Ferh.*

پارود *pārūd.* p. *n. f.* باغ هرلي *bāgh hereǧī.* t. Ridica, *ſeu* pedamentum vitis. *Palo di vigne.*

پارودن *pārūden.* p. *V.* Pala ejicere. *Ferh.*

بارونه *bārūǧene.* p. *n. f.* Nomen toni muſici. *Ferh.*

بارۆزه *bārūze.* p. *n. f.* Veſtis quotidiana. *Ferh.*

بارش *bāroſ.* t. *n. f.* Suburbium. *V.* باروش

پاروله *pārūle.* p. *n. f.* 1) يڭه *jonka.* t. Aſſula. 2) Jactator. 3) Vir nequam, iners. *Ferh.*

باره *bāre.* p. *n. f.* 1) Vices. 2) Ordo. 3) Equus geoerofus. 4) Arma. 5) Mœnia, vallum. 6) Reſpectus. ¶ در باره من *der bāre'men.* Reſpectu mei. 7) Familiaris, amicus. ¶ زنباره *zenbāre.* Amicus mulierum. 8) Modus, rario. 9) Potus *ex oryza inebrians.* 10) Cincinus. 11) Grex ovium, & boum 12) Fœnum equi clitellarii. 13) Supercilium. 14) Avidus, cupidus. *Ferh.* 15) Vultus. 16) Præſentia. 17) Largitio, *ut quid obtineatur, pec.* donum, *quo judex corrumpitur.* 18) Libræ ſcapi extremitas incurvata, *de qua lances, ſeu pondera pendent.* 19) Pæderaſtes. ¶ غلام باره *ghūlām pāre. Idem.* 20) Licentia, venia. *Caſt.* * *Expreſſ. figur.* کار باره *bārei kār. h. e.* شوخ و شنگ *ſüchü ſengül.* Formoſus, blandus. *Ferh.*

پاره *pāre.* p. *n. f.* 1) Fruſtum. *Pezzo.* 2) Subornatio, donum, *quo corrumpitur judex.* 3) Donum. *Regallo.* 4) Dulciarium, edulium. *Robbe dolci.* 5) Volatus. *Volo.* 6) Argentum vivum, mercurius. *Argento vivo.* 7) *nom. prop.* Paros, inſula Græciæ. *Paros, iſola dell' Arcipelago.* ¶ در پاره *dir pāre vul. bir para.* Fruſtum, parum, parumper. *Un pezzo & un poco.* بش پاره دڑا *beſ pāre kyrā* & بش پاره کوی *beſ pāre köy.* Quinque *numero* pagi. *Cinque villaggi. Ll.* يك پاره *iek pāre.* Solidus, *q.* ex uno fruſto. *D'un pezzo.* پاره پاره *pāre pāre.* In fruſta, fruſtatim. *Pezzo à pezzo, in pezzi. Ah.*

پاره آرد *pārei ārd* p. *n. f. compoſ.* Cibus cumprimis pauperibus proprius, *qui conficitur ex tritico*, & *farina in aqua coctis. Ferh.*

پاره دوز *pāredūz.* p. *n. f. compoſ.* Interpolator, reparator veſtium. ¶ پاره زدن جامه را *pāre zeden ǧiāmerā*, reſarcire veſtem. *Ferh.*

پاره زرد *pārei zerd.* p. *n. f. comp.* Fruſtum flavi panni, *quod Judæi ad diſtinctionem ſuæ nationis humeris aſſuere coguntur. Ferh.*

پارەلمك *pārelemek*, *vul. poralamak.* t. *V.* 1) تقطيع *taktyᶜa.* In partes, & fruſta concidere, diſſecare. *Far in pezzi, romper.* 2) Interimere, necare. *Far morire.* ¶ ملوفه پارەلمك *ülüfei pārelemek.* Diſtribuere, numerare ſtipendia. *Diſtribuire, dar la paga.*

پارەلنمك *parelenmek.* t. *V.* Diffringi, dividi in partes. *Ik. paſſ. præcedentis.*

باري *bāri.* t. *n. f.* 1) Creator, Deus. 2) Reconvaleſcens. *Wan.* 3) Storearum textor. 4) *Attributum Dei, quod in corona precaria, quæ apud Mohammedanos uſuvenit,*

ac تسبيح *tesbīh vocatur, ordine* 94mo *eſt. Hott.*

بارى *bārī. p. n. ſ.* 1) Locus ſpei, & ſupplicationis. 2) Mœnia, arces. 3) Cauſſa, excuſatio. 4) Diſtrictus in India. 5) Una vice. *Una voltæ.* 6) Deus, altiſſimus, Creator Deus. *Ferh.* ¶ حضرت باري تعالي *hæzreti bārī te'ālā ækzre šānūhu.* Deus excelſus, ac glorioſus. *Il Signor Iddio. Sæ.*

پارى *pārī. p. n. ſ.* Fructus *ex arboribus provenientes. Ferh.*

باريا *bārjā. p. n. ſ.* Storea *ex calamis paluſtribus confecta. Gol.*

پارياب *pārjāb. p. n. ſ. comp.* Campus, *qui hominum opera rigatur. Ferh.*

باريار *bārjār. p. n. ſ.* 1) Flos. 2) Fructus. 3) Arx. 4) Onus. 5) Onerarius equus, *vel* camelus. 6) Platea impervia, *ſeu* tranſitu, exituve carens. 7) *Additum numeris* vicee *deſignat. Caſt.*

پاياو *pārjāw. p. n. ſ. compoſ.* Prata, *quæ ab agricolis aqua rigantur. Ferh.*

باريدگي *bārīdegī. p. n. ſ. comp.* 1) Pluvia. 2) Sciſſura. *Caſt.*

باريدن *bārıden. p. V.* Pluere. *Piovere. Ferh.*

پارىز *pārīz. p. n. ſ.* Tempus autumni. *Ferh.*

باريك *bārīk. p. adj. i. q.* بارك *barik* دقيق *dækyk.* ع. انحجه *ingē.* t. Subtilis, exilis. *Sottile. Ferh.* ¶ پاريك وزراي *wūzerāi bārīk rāj.* Conſiliarii ſubtilioris ingenii, & perſpiceces. *Li conſiglieri di ſottile ingegno, intendenti.* پاريك رشته *rīstei bārīk.* Funis tenuis. *Corda ſottile. Eb.* تار باريك عنكبوت *tārī bārīki ænkebūt gibi.* Inſtar ſubtilis exturæ eraneorum. *Come la tela ſottile del ragno. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* باريك بين *bārīk bīn. h. e.* مدقق و واسع نظر *mūdakkyk we rāſt nækær.* Subtilis ingenii, perſpicax. باريك رس *bārīki rīs. h. e.* ضعيف و ناتوان *nātuwān.* Debilis, impotens. *Ferh.*

پارين *pārīn. p. adj. comp.* Annus præteritus, *vel quod fuit anno præterito. Ferh.*

باز *bāz. t. n. ſ. pl.* ازواز *bīzān* & بيزان *bīzān.* Accipiter, falco. *Wan.*

باز *bāz. p. n. ſ.* & *adv.* 1) Reditus. *Ritorno.* 2) Iteratio. *Repetizione.* 3) Segregatio, diſtinctio. *Diſtinzione.* 4) Latus, pers. *Parte.* 5) Cubitus. *Braccia di miſurare.* 6) Remanſio. *Soggiorno.* 7) Etiam, quoque. *Ancora.* 8) Luſus. *Giuoco.* 9) Apertus, manifeſtus. *Aperta, chiaro.* 10) Orgia. *Una bracciata.* 11) Retro. *Di dietro.* 12) Falco, accipiter. *Falcone.* 13) Locus tranſitus fluminis. 14) *in comp. v. g.* باز شعبده *ſæbede bāz.* Præſtigiator, egyptes. *Preſtigiatore. Ferh.*

¶ باز *bāz. t.* Aperire. *Aprire.* بسته بالي *berrū bālinę bāz itty* Aperuit, exeruit ſuas alas. *Apri, ſteſe l' ale. Sæ.* بازپس *bāzpes.* In poſtera parte, retrorſum. باز استادن *bāz iſtāden*, retromanere, & ſuperſedere, retioeri, deſiſtere, recedere. باز استادن از *bāz iſtāden ez ækzī.* Renuere, nolle aliquid. باز بستن *bāz beſten.* Religare, obligare, conſolidare fractum. باز پشت خميزي *pūšt bæderī bāz dāden.* Dorſum in rem aliquam inclinare. باز داشتن *bāz dāšten.* Abſtinere, ſecludere, arcere, repellere, remorari, retinere, *ut urinam.* باز كرداندن *bāz gerdānden.* Reducere, reverti facere, reſtituere. *Caſt.* * *Expreſſ. figur.* باز آورد *bāz āwūrd. h. e.* ارمغان كه اكابره كتورلر *ermæghān, kī ekābire ġetürürler. t.* Munus, *quod offertur nobilibus.* باز آوردى كرد *bāz āwūrdi kerd. h. e.* اعتذار ايلدي *ǯuzār ejledi. t.* Se excuſavit. *Portò ſcuſe.* باز خواست كرد *bāz. chāſt kerd. h. e.* 1) وجا و تنا ايلدي *rīgiā we temenā ejledi. t.* Rogavit, imploravit. 2) سؤال ايلدي *sual ejledi. t.* Interrogevit. باز خورد *bāz chord. h. e.* 1) مغلوب اولدي *mæghlūb oldi. t.* Victus eſt. 2) قوجوندى *Koğundi. t.* Triſtis, afflictus eſt. 3) راست گلدي *rāſt geldi. t.* Obviam venit. *L' incontrò. t.* 4) اوغرادي *oghrādi. t.* Obviam habuit, iocidit in aliquem. *Ferh.*

باژ *bāǰ*, & باج *pāǰ. p. n. ſ. pro* باج *bāğ.* 1) Veſtigal, decimæ. 2) Gravis impoſitio, *qua premuntur ſubditi pauperes, aut victi.* 3) Divitiæ. 4) Silentium, *quod magi abſervant in lotione corporis, & commeſtione.* 5) *nom. prop.* Nom. oppidi in diſtrictu طبران *ſyberān, dicto. Ferh.*

پاژاج *pāžāğ. p. n. ſ.* 1) Obſtetrix. *Levatrice.* 2) Nutrix. *Balio. Caſt.*

بازار *bāzār. p. n. ſ.* 1) Mercatus, pactum in mercatura. 2) Forum, locus. 3) Dies mercatus, emporium. *Ferh.* 4) Dies dominicus. *Mercata, & domenica.* ¶ بازارى بوردى *bāzārini baždy.* Mercatum ejus, aut ſuum diſſolvit, aut impedivit. *Gli ha guaſtato il mercato, & non ha tenuto, ò ha ratto il mercato.* بازارى اغدىلر *bāzārini iaghma ittiler.* Diripuerunt nundinas, forum eorum. *Sacheggiarono la fiera, ò il mercato di quel luogo. Sæ.* بازار خلقي *bāzār ḫalky.* Populus platearum, vel fori. *Il popala del mercuta, à della piazza. Eb.* آخري بازارينك اولور *ǎchyrī bāzārinūn alur ǯār.* Mercatus, aut commercium ejus deſinet in pleoctum, exitum habebit infauſtum. *Finalmente gli riuſcira male. Il ſuo mercato ſi terminarà*

in

in pianto. Eb. بازار *bāzār* s. Mercatum fieri, conveniri de pretio. *Il mercato, o l'accordo eſſer fatto.* بازار *bāzār. v.* Facere mercatum, convenire de pretio, paciſci, mercari. اندكمي بو بازار *bu eiü bāzār ettürmi.* Feciſtioe bonum mercatum, *h. e.* num bene proceſſit tua negotiatio? *Hai fatto buona mercanzia?* بازار تيز تيز, *vul.* tez bāzār. Prompte. بستہ بازاري *bit bazari, vul.* بت بازار *bit bāzār.* Forum ſcrutarium. *Piazza de' rigattieri, rivenditori.* بت بازارجي *bit bāzārgi.* Scrutarius. *Rigattiere, ſtracciaruolo.* بازاره كيدن *bāzāre giden.* Obſonator. *Spenditore.* بازار كوني *bāzār günī.* s. Dies ſolis, dies dominicus, & dies mercatus. *Giorno di domenica,* & *giorno di mercato.* بازار ايرتيسي *bāzār irtesi, vel erteſi.* Dies lunæ, feria ſecunda. *Lunedi.* ° *Expreſſ. figur.* بازار خاك *bāzārī chāk. h. e.* 1) حقارت *ſordes.* سروري و عزيمتلو *azimetlü sürürī.* Magnificentia, faſtus. 2) امور دنيوي *umūri dunjewī.* Negotia mundana. *Ferh.*

پازار *pāzār.* p. *n. f.* جارف *čāryk* t. 1) Calceus ruſticus e *erudo corio, aut cortice factus.* 2) Tæniæ, quas pedibus obvolvunt. 3) Involucrum *infantis. Ferh.*

بازارجي *bāzārgī* t. *n. f.* Tabernarius, propola, *aut* venditor *fructuum, leguminum. Rivenditore, bottegaro, fruttaruolo.*

بازركان *bāzārgān.* p. *n. f.* Mercator. *Mercante. Ferh. V. uſit. Turcis* بازركان

بازارلشمك *bazarlaſmak.* t. *V. cooper.* 1) Paciſci, licitari inter ſe, mercari. *Prezzolare, trattar del prezzo, mercatantare.* 2) Mercari, facere, concludere inter ſe mercatum. *Far il mercato, accordarſi del prezzo.*

بازارى *bāzārī.* p. *adj.* Ad forum pertinens, forenſis, publicus. *Publico.*

بازاركن *bāzarken.* p. *n. f. compoſ.* Laciniæ. *Lembi. Ferh.*

بازام *bāzām* p. *n. f.* صلنجق *ſalyngiak.* t. Oſcillum. *Altalena, penzolo. Ferh.*

بازان *bāzān.* s. *n. f. Dialecto Meccano.* Labrum æneum pelvis inſtar. *Gol.*

پازبا *pāzbā.* p. *n. f. compoſ.* 1) Venenum tollens. 2) Lapis Bexoar. *Ferh.*

بازبار *bāzbār.* p. *n. f. compoſ.* Aceipitrarius, falconarius. *Falconiere. Ferh.*

بازبام *bāzbām.* p. *n. f. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بازبان *bāzbān.* p. *n. f. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بازبور *bāzbūr.* p. *n. f. compoſ.* Lapis alexipharmacus. *Caſt.*

پازپورمي *pāzpūrmi.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi *prope* مشهد *meshed, ob uvas celeberrimi. Ferh.*

بازپز *bāzpez.* p. *n. f.* Veſpertilio. *Caſt.*

بازپگ *bāzpīg.* p. *n. f. compoſ.* Oſcillum, cuiuſmodi ſpecies, *qua infantes agitari ſolent. Ferh.*

بازبيز *bāzbeze.* p. *n. f. compoſ.* Mulieris amans. *Caſt.*

بازپس *bāzpes.* p. *adj.* Reliquus, reſtans ex aliqua re, *vel* poſt eum. ¶ بازپس نكارسن *bāzpes nigāriſten,* retroſpieere. *Caſt.*

بازخ *bāzæch* p. *n. f.* Vox. *Voce. Caſt.*

پازخ *pāzæch. v. n. f.* 1) Vox. 2) Gemitus, lamentatio. *Ferh.*

پازخ *pāzæch.* p. *n. f.* Reſponſum. *Caſt.*

باز حاست *bāz chāſt.* & باز خيز *bāz chēz.* p. *n. f. compoſ.* Reſurrectio, *ſeu* dies ejus, dies extremi judicii. *Il giorno della riſorrezione, o dell' eſtremo giudizio.*

بازخريدن *bāz chyrīden.* p. *V. compoſ.* Redimere. *Caſt.*

بازخشين *bāzæchſīn.* p. *n. f. compoſ.* Falco *coloris albi in ceruleum vergentis. Ferh.*

بازخميد *bāzchæmid.* p. *n. f. compoſ.* Reſurrectio, dies extremi judicii. *Ferh.*

بازخيز *bāzchēz.* p. *n. f. compoſ.* 1) Surrectio. 2) Dies reſurrectionis. *Ferh.*

بازد *bāzūd.* p. *n. f.* Craſſities brachii. *Caſt.*

بازدار *bāz dār.* p. *n. f.* 1) طغاچي *doghangi.* t. Falconarius. *Falconiere.* 2) Semioator. 3) Retinens quid. *Ferh.*

باجدار *bājdār.* p. *n. f. compoſ.* Publicanus. *Ferh. V.* باجدار

باز داشت *bāz dāſt.* p. *n. f. compoſ.* ممنع ايدجي *mem' idigi.* t. Impediens. *Caſt.*

باز داشت *bāz dāſt.* p. 3. *perf. præt. perf.* 1) Retinuit, impedivit. 2) Protexit. 3) Abſeondit. *Ferh.*

پازده *pāzede.* p. *part. paſ. compoſ.* Pedibus calcatus, concuicatus. *Eſſer conculcato, poſto ſotto i piedi. Sa.*

بازدهم *bāzdehūm.* p. *num. ordi.* اون برنجي *on birinği.* t. Undecimus. *Undecimo. Ik.*

بازركان *bāzyrgān.* p. t. *n. f. pro* بازارگان *bāzārgān.* p. تجاز *tüggār.* s. Mercator. *Mercante, trafficante.* ¶ بازركان باشي *bazyrgān baſi.* Præcipuus, primarius mercator, director commercii *Capo mercante.* پاشانك بازركان باشيسي اولان ابرام نام تجار *pāſānūn-bāzirgān bāſifi olan Abram nām tüggiār* (*pro* تاجر *tāgir*) Primarius mercator Baſſæ nomine Abram. *Il capo mercante del Baſſà per nome Abramo. Ll.*

بازركانلك *bāzyrgānlyk.* t. *n. f.* & بازركاني *bāzyrgānī.* p. Mercatura, negotiatio. *Mercanzia, negozio, traffico.* ¶ بازركانلك *bāzyrgānlyk.* s. بازركاني كردن *bāzirgānī kerden.*

Negotiationem, aut mercaturam exercere. *Far il mercante, negoziare, trafficare.*

بازرگانی *bāzirgānī.* p. *n. f.* Mercatura. *Mercanzia.* ¶ بازرگانی کردن *bāzirgānī kerden.* Mercaturam exercere. *Negoziare.*

بازرنگ *bāzreng.* p. *n. f. compoſ.* 1) Vinculum *pectorale infantis. Ferh.* 2) Tæniæ, *quibus alligatur onus. Faſcie.*

بازرو *bāzrū* & بازرون *bāzrūn.* p. *n. f.* Veſtis quotidianæ. *Caſt.*

بازستان *bāzſtān.* p. *n.f. compoſ.* Publicanus. *Caſt.*

بازسفید *bāzi ſifid.* p. *n. f. compoſ.* Falco, accipiter albus. *Ferh.*

بازک *bāzek,* & بازکی ترکی *bāzekī türkī.* p. *n. f. compoſ.* Niſus. *Smeriglio, uccel-di rapina. Ferh.*

بازگذار *bāzgüzār.* p. *adj. compoſ.* 1) Redux, rediens. 2) Conveniens, aptus. *Ferh.*

بازگر *pājker.* p. *n. f. compoſ.* Publicanus. *Ferh.*

بازگردیدن *bāz gerdiden.* p. *V. compoſ. tranſ.* Invertere, redire facere. *Ferh.*

باز گشتن *bāz geſten.* p. *V. compoſ.* Reverti, recedere. *Ritornare. Ferh.*

باز گشته *bāz geſte.* p. *part. paſſ. compoſ.* Reverſus, converſus. *Caſt.*

بازگون *bāzgūn,* & بازگون واژگون *wāzgūn,* & بارگون *bārgūn.* p. *n. f. adj.* & *adv.* 1) Oppoſitus. 2) Inverſus. 3) Inverſio. *Ferh.* 4) Capite deorſum conſtitutus, præpoſterus. 5) Inverſo modo, præpoſtere. 6) Capite deorſum. 7) Retrorſum. *Rivoltato, alla riverſa, al roverſcio.* ¶ تنور بازگونه بر آتش *tennūri bāzgūnē pūr ateſi ferǧine mum ſokſunler.* Immittunt candelam in inverſum foculum igne plenum vulvæ ipſius. *Ficchino una candela nella di lei natura, che è un vero focolaro rivoltato. Eb.*

بازگونه *bāzgūne,* & *bāzkūne.* p. *part.* 1) Inverſus. 2) Infelix, infauſtus. *Ferh.*

بازکی *bāzekī* ترکی بازک *bāzikī türkī.* p. *n. f. comp.* دلوجه طغان *delüǧe doghan.* t. Niſus, Falco ſpurius. *Sparaviere. Ferh.*

بازگیر *bāzgīr.* p. *n. f. compoſ.* Telonarius *Gabelliere. Ferh.*

باژگیر *bāǧgīr.* p. *n. f. compoſ.* 1) Telonarius. *Gabelliere.* 2) Falconarius accipitrum ferocium. *Falconiere. Caſt.*

بازگیر *pāzgīr.* p. *n. f. compoſ.* ازدها قویرغی *ejdehā kujrughy.* t. Cauda draconis. *Coda di Dragone, o ſerpente. Caſt.*

باژگین *pāǧgīn.* p. *n. f. compoſ.* i. q. بارگین *pārgīn.* 1) Canalis. 2) Colluvies. *Ferh.*

بازل *bāzil.* a. *part.* Anteriorem, *ſeu* lateralem dentem acquirens *camelus, quod fit anno octavo, vel nono. Wan.*

بازله *bāzilet* a. *n. f.* 1) Res aliqua, aliquid *q. pars ſpathæ.* 2) Membrum fractum, ex quo fluit ſanguis. ¶ شجهٔ بازلهٔ *ſeǧǧeſi bāzilet,* ictus, ſeu vulnus capitis penetrans, & ſanguinem fundens. *Gol.*

بازماندن *bāzmānden.* p. *V. compoſ.* 1) Remanere, reliquum, ſuperſtitemve eſſe. 2) Adeſſe. *Caſt.*

بازن *bāzen, pāzen,* & پازن *pāzen.* p. *adj.* کدی *gidi.* 1) Leno. 2) Cornutus, *qui mœcham habet. Ferh.*

بازن *bāzen.* p. *n. f.* Ovis, *vel* capra, *quæ ante gregem incedit. Ferh.*

بازنامه *bāznāme.* p. *n. f. compoſ.* i. q. پاج نامه *pāǧnāme.* 1) Cognomentum. 2) Socius, æqualis. *Ferh.*

بازنانه کردن *bāznāne kerden.* p. *V. compoſ.* 1) Jaculari. 2) Jactare ſe, gloriari. 3) Seipſum conjicere *in exitium.* 4) Intercedere, mediatorem eſſa. *Caſt.*

بازند *bāzend,* & پازند *pāzend.* p. *n. f.* 1) Abrahami prophetæ libri, *pec.* decimus ad eum demiſſus, *plenus conſiliis, ſapientia, & ſecretis. Caſt.* 2) Juxta *Anquetilii* novum collectionem ex India allatam, unus e libris Zoroaſtri.

بازنده *bāzende.* p. *part.* Ludens, luſor. *Giuocatore.*

بازنگ *pājeng.* p. *n. f. compoſ.* i. q. پاجنگ *pāǧeng.* Feneſtrella. *Ferh.*

بازو *bāzū.* p. *n. f.* قول *kol.* t. عضد *ʿażud* a. 1) Vires. 2) Orgia. 3) Poſtis januæ. 4) Brachium, ſuperiorve ejus pars. *Braccio. Ferh.* 5) Pannus præcinctorius in balneo, *quo ventrem, & pudenda velant.* ¶ بازوی عضل *bāzūi ʿażl.* Muſculoſum, toroſum brachium. *Braccio muſcoloſo.* بازو آهنین *āhenīn bāzū, comp.* Ferreis *h. e.* robuſtis brachiis præditus. *Forte di braccia, di braccia di ferro. Sæ.* وار بازوی قوتی *wār kuwweti bāzūi himmete (vel ſimpl. bāzūje) getürmek. q.* quidquid eſt virium, *ſeu* vires omnes ad brachium reducere, colligere, *h. e.* Vires omnes impendere. *Far ogni ſforzo, far tutto'l poſſibile.*

بازو *pāzū.* p. *n. f.* 1) Folia betæ. 2) Poſtis januæ. *Ferh.*

بازوبند *bāzūbend.* p. *n. f. compoſ.* هیکل *hejkel.* a. Brachiale, armilla. *pec.* vinculum, *quod in lacerto ferunt contra faſcinum,* & *mala, eique annexa capſula argentea, aut coriacea, in qua ſcriptura Taleſmanica. Braccialetto. Ferh.*

بازور *bāzūr.* p. *nom. prop.* Nom. magi, *de quo Perſæ antiquiores multa confabulantur. Ferh.*

بازوشتن *bāzūſten.* p. *V.* Torquere digitis, criſpare, complicare oram, & complicatam conſuere. *Ferh.*

پازوم *pāzūm.* p. *n. f.* Edulium, cibus. *Caſt.*

پازوه *pājewe.* p. *n. f.* Verruca. *Caſt.*

پاژوه *pâjüwe.* p. *n. f.* 1) Equus *duos, tres, vel quatuor albos pedes habens.* 2) Morbus *exerens ſe in membris corporis. Caſt.*

پاژه *bāzɛ.* p. *n. f.* 1) Orgia. 2) Virgultorum manipulus. 3) Locus anguſtus *inter duos muros, vel etiam inter duos montes.* 4) Species accipitris. *Ferh.*

پاژه *pāzɛ.* p. *n. f.* Baculus, pedum, *quo propelluntur jumenta, aut greges Baſtone di paſtori. Ferh.*

پاژه *pāɛ.* p. *n. f.* Pedes vervecini, aliique cocti. *Ferh.*

پاژهر *pāzɛher.* p. *n. f.* 1) Bezoar. 2) Venenum alexipharmacum. *Ferh.*

بازي *bāzī.* a. *n. f. pl.* براة *bāzāt*, بران *bâzān*, & بيزان *bīzān.* Falco. *Wan.*

بازي *bāzī.* p. *n. f.* اودن *ojun.* t. Ludus. *Giuoco.* 2) Funambulus. *Ferh.* 3) بر صاحان *bir doghan.* t. Unus falco. *Un falcone.* ¶ قمار بازي *kümār bāzī.* Luſus vetitus, alea. *Giuoco proibito, come di carte, dadi. Ik.* بازي كسان *bāzī Künān.* Ludeos, ludibundus. *Giuocando.* * *Expreſſ.* بازي خطابه كند *figur. bāzī bech'je guned.* بيهوده عمت ايش ايدر *bihūde ābes iſ ider.* t. Abſurda, *vel* vana tractat, agit. *Ferh.*

بازي *pāzī.* t. بازو *pājū.* p. Beta, folia betæ. *Bieta.*

پازيار *pāzjār.* p. *n. f.* 1) Seminator. 2) Hortulanus. *Ferh.*

پازيغ *bāzīg.* p. *n. f.* 1) Vigilia noctis. 2) Crepundia, *quæ appenduntur cunis infantum. Ferh.*

پازيچه *bāzīce.* p. اوينجق *ojunzīk.* t. *n. f.* خرده *churde.* p. 1) Ludus, ludulus. 2) Minutum quidvis, tenue. 3) Tenuitas, ſubtilitas. *Giuochetto, & coſa ſottile, e delicatezza. Ferh.* ¶ بازيچه كذار *bāzīce gūzār* ol. Ludere, luſui puerili ſe immiſcere. *Giuocare giuochi puerili. Eb.* * *Expreſſ. figur.* بازيچه روم و زنكي *bāzīcɛi rūm we zengī. h. e.* مسخره عالم *maſcharæi ālem.* t. Ludicra mundi. *Ferh.*

بازيدن *bāzīden.* p. *V. i. q.* باختن *bāchten.* 1) Ludere. 2) Volare. 3) Iterarim facere. 4) *figur.* Conatum adhibere. 5) Conſecrare, dicare. *Ferh.* 5) Facere, ut quis ludat. 6) Moveri. 7) Ludendo perdere. *Giuocare, & far giuocare, eſſer agitato, e perder nel giuoco.*

پازيده *pāzīde* p. *n. f.* جرمه *jarmſa.* t. Vel. pertillio. *Caſt.*

پاژير *pāzīr.* p. *n. f.* Trabs muro ad firmandum inditus. *Ferh.*

پاژير *pājīr.* p. *n. f.* 1) Bezoar. 2) Venenum depellens *medicamentum. Ferh.*

بازيره *bāzīre.* p. *n. f.* باژيره *bājīre.* 1) Hora, vigilia noctis. *Ferh.* 2) Mulierum amator. 3) Laſcivus. 4) Inſipidus. 5) Species arboris. *Caſt.*

پازيره *pāzire.* p. *n. f.* 1) Vigilia noctis præſens, *aut* præterita. 2) *i. q.* خفاش *chuffāſ.* t. Veſpertilio. 3) Amicus mulierum *Ferh.*

پاژيره *pājīre.* p. *n. f. i. q. præc. Caſt.*

بازيره *bāzīre.* p. *n. f.* Mulierum amator. *Caſt.*

پازيه *pāzīje.* p. *n. f.* Pars exigua noctis. *Caſt.*

پازين *pāzīn.* p. *n. f.* Vigilia noctis. *Ferh.*

بازيند *bāzīnd.* p. *n. f.* 1) Oſcillum. 2) Pannus linteus ſuſpenſus, *qui cunarum loco illis inſervit ad conciliandum infantibus ſomnum. Ferh.*

بازيور *bāzīwer.* p. 1) *adj.* Comptus, ornatus, *pec. auro gemmisque.* 2) *n. f. i. q.* تكرار *tekrār.* a. Repetitio. 3) *adv.* Iterum. *Caſt.*

بأس *bees.* a. *n. f.* 1) Malum, adverſitas. 2) Pœna, afflictio. 3) Virtus. 4) Vehementia pugnæ. *Wan. Male, avverſità, pena, & valore, intrepidezza, potenza.* ¶ لا بأس *lā beese* بأس بوقدر *bees ioktūr.* Non eſt malum. *Non vi è male. Ik.* جواب بأس و خير *gewābī jees we chæberi bees ile.* بأس ايله *Sæ.* Cum reſponſo lugubri, *aut* acerbo, & cum nuntio malo. *Con riſpoſta acerba. Br.* هيبت و بأس و سطوت *heibetū bees ſatwet* & بأس و سطوت *Fortitudo, & potentia, ac formidibilitas. Potenza, e formidabilita. Sæ.* مزيد سطوت و بأس بيلدرم خانيدن هراس اورره اولوب *nezīdi ſatwetū bāsī* (*pro beesī*) *jildyrym chānīden hjrās üzre olup.* Reformidans magnam imperatoris Bajazetis *jildyrym* dicti potentiam, & ſtrenuitatem. *Temendo la gran potenza del Sultano. Sæ.*

پاس *pās.* p. *n. f.* 1) Quarta pars noctis. 2) Excubitor, qui partem noctis vigilat. 3) Cuſtodia, gubernium. 4) Mœror, cordis anguſtia. 5) Timor. *Ferh.*

پاس *pās.* t. سهك *ſehek* t. زنك *jenk.* p. Rubigo, ærugo. *Ruggine.* ¶ پاسدن آچمق *paſten ācmak*, & پاسن آچمق *paſin ācmak* Rubiginem detergere, polire. *Levar la ruggine, forbire.*

پاسه *beesāe.* t. *n. f.* Vehementia. *Valore. Wan.*

پاساخت *pāsācht.* p. *n. f. compoſ.* Res parata, prompta. *Ferh.*

پاسار *pāsār.* p. *n. f.* Calcitratio. *Ferh.*

پاسامان *bāsāmān*, & *pāsāmān.* p. *n. f.* 1) Vir probus, & patiens. 2) Vir ſapiens, intelligens. *Caſt.*

پاسان *bāsān.* s. *n. f. pl. a* پاسنة *bāſnet.* Inſtrumeora *opificum.*

پاسپار *pāspār.* p. *n. f. compoſ* Calcitratio. *Ferh.*

پاسبان *pāslūbān, ſeu pāsbān.* p. *n. f.* بكچي *bekči.* t. Cuſtos, vigil nocturnus, *qui integram noctem vigilat.* *Cuſtode, guardiano, guardia, ſentinella. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* كوكب زحل پاسبان فلك *Kewkebi zühal.* Saturnus *planeta. Ferh.*

پاسباني *pāsúbānī.* p. *n. f.* Cuſtodia, vigilia. *Guardia. Caſt.*

پا سبك *pā febük.* p. *adj. compoſ.* Celer pedibus, levipes, *pec. ſagitta* velox. *Caſt.*

باسبوس *bāsbūs.* p. *n. f.* Amaracum, majorana. *Magorana. Ferh.*

پا ستاده *pā ſtade.* p. *adj. compoſ.* Pedibus inſiſtens, promptus. *Pronto, in ordine.* ¶ آماده و پاستاده *āmāde wū pā ſtāde.* Paratus, promptus. *Pronto, in piedi. Eb.*

باستار *baſtār.* p. 1) *adv.* Idem cum altero, uniuſmodi. 2) *n. f.* Reſponſio *ineongrue*, & *inconſſderate datn argumento. Ferh.*

باستان *bāſtān.* p. 1) *adj. i. q.* گذشتگان *güzeſtegān.* Præteritus. 2) Antiquus. *Ferh.* 3) *n. f.* Avis paradiſea, *quam in capite ferunt magnates. Caſt.*

پاستا و پاستو و پاستاو *paſta.* t. *n. f. ex Polon.* Volumen panni. *Pezzo intiero di panno.*

باستراك *bāſterāk*, باستری *bāſterek.* p. *n. f.* Sturnus variegatus, turdus. *Ferh.*

پاسترمه *paſtyrma.* t. *n. f.* Caro infumata. *V.* پاسطرمه

باستره *bāſtere.* p. *n. f.* Arvum jam cooſitum, ſeminarium. *Ferh.*

پاستنای *paſtināj.* p. *n. f.* Paſtinaca. *Paſtinaca.*

باستین *bāſtīn.* p. *n. f.* Fructus, *qui provenit in medio rami arboris. Ferh.*

باستیون *bāſtijun.* t. *n. f. ex Ital.* Propugnaculum. *Baſtione. Bern.*

پاسخ *pāſuch.* p. *n. f.* Reſponſum. *Riſpoſta.* ¶ پاسخ دادن *pāſuch dāden.* Reſponſum dare. *Riſpondere.* شكر پاسخ *ſeker pāſuch. q.* Suaviter reſpondens. *Ik.*

پاسدار *pāsdār.* p. *n. f.* Cuſtos, vigil noctis. *Ferh.*

باسره *bāſiret.* a. *n. f.* Tetrici, & deteſtabiles vultus. *Gol.*

باسر شدن *bāsir ſuden.* p. *V. compoſ.* Fugiendo retrocedere. *Ferh.*

باسرم *bāsrem.* p. *n. f.* Ager *ad feminandum præparatus. Ferh.*

باسره *bāſere*, p. *n. f.* Satum, arvum conſitum. *Ferh.* 2) Rerum antiquarum peritus. 3) Hiſtoriarum enarrator. *Caſt.*

باسره *bieſrihi.* a. *compoſ.* بوندن قياس ايله *bundan kyjās ejle.* t. Et cætera, ſic de reliquis. *Teſ.* ¶ باسرهم *bieſrihim* & باسرها *bieſrihā.* Univerſi, unus poſt alterum, omnes, & omnia ad unum, univerſa. *Tutti quanti, tutto. Ll. Ik. Sæ.*

پاسره *pāſere.* p. *n. f.* Frumentum, *quod ab uſufructuario agri penditur domino fundi. Ferh.*

باسط *bāſyt.* a. 1) *n. f.* Strator. *Che ſtende.* 2) *part.* Longius diſtans, *pec. ab aqua.* 3) Simplex. 4) Amplus. 5) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبيح *tesbih dicta recitari ſolent, ordine* 23*tium. Hott.*

پاسطرمه & پاسترمه *paſtyrmæ.* t. *n. f.* Caro fumata. *Carne fumata.* ¶ طوكه پاسطرمه سي *don-ūz paſtyrmaſi.* Lardum. *Lardo.* پاسطرمه پانلرك *paſtyrma iānlerī.* Succidiæ. *Mezena di porco, ò altra carne fumata.*

باسغاق *bāſghāk.* p. *n. f.* *Choraſmiorum lingua*, Prætor, præfectus, vicarius. *Caſt.*

باسق *bāsyk.* a. *part.* 1) Procera palma. 2) Dactylus ſuavis, & flavus. *Gol.*

باسقاق *bāsykāk.* p. *n. f. i. q. præc. Caſt.*

باسقان *bāſykān.* p. *n. f. i. q. præc. Caſt.*

پاسقاليه *paskalja*, & پاسخاليه *paſchalijæ.* t. *a græc.* Paſcha. *Paſqua. Aliàs Turcæ Paſcha noſtrum vocant* قزل يومرطه *kyzyl iumurtæ. q.* Ovum rubrum, *ſeu* ova rubra, *quia tunc paſſim talia videntur, aut diſtribuuntur.*

باسك *bāsük.* p. *n. f.* Oſcitatio. *Ferh.*

باسل *bāsil.* a. 1) *part.* & *pl.* بسّل *büſſel*, *i. q.* بطل *batal.* a *Vir* ſtrenuus, heros. *Wan.* 2) *metaph. n. f.* Leo. *Gol.*

پاسلامق *paslamak.* t. *V.* Rubigine afficere, rubiginare. *Arrugginare.*

پاسلانمق *paslanmak.* t. *V. recip.* Rubiginem contrahere, rubiginari. *Arrugginarſi.*

پاسلو *paslū.* t. *adj.* Rubiginoſus. *Ruggineſo.*

باسليك *bāsilȳk.* a. *n. f.* Baſilica vena. *Gol.*

باسم *bāsim.* a. *part.* Subridens. *Wan.*

باسن *bāsen.* p. *nom. prop.* Nom. loci alic cujus. *Ferh.*

باسناف *bāsnāk.* p. *n. f.* Prætor, præfectus, vicarius. *Chorasmiorum lingua. Ferh.*

باسنة *bāſinet.* a. *n. f. pl.* باسان *bāsān*, & آسن *be-āſin.* 1) Vomer, inſtrumentum opificum. 2) Saccus magous ex groſſiore lino. *Gol.*

پاسنگ *pāſeng.* p. *n. f. compoſ.* Pondus ad formandum æquilibrium *tam in libra, quam in equo clitellario. Ferh.*

باسو *bāsū.* p. *n. f.* Baculus, *qui manibus geſtatur*, ſcipio. *Ferh.*

پاسوان

پاسوان *pāſwān.* p. *n. f.* Cuſtos, vigil nocturnus. *Caſt.*

باسور *bāsūr.* ت. *n. f. pl.* بواسير *bewāsīr.* 1) Hemorrhois. 2) Condyloma *in naſo, etiam in ore uteri, & ad manuum pedumque digitos. Wan.*

باسي *bāsī.* p. *adv.* 1) Vice una. 2) Aliquod, modicum. 3) *adj.* Paucus. 4) Volatilis, volans, volucris. 5) *n. f.* Margo *rei adjecta ornatus ergo. Caſt.*

پاسي *pāsī.* p. *n. f.* Vigilia noctis. *Ferh.*

باسيغ *bāsīğ*, & پاسيج *pāsīğ.* p. *n. f.* Hirundo. *Caſt.*

باسيدن *bāsīden*, & پاسيدن *pāsīden.* p. *V.* 1) Conſervare, reſervare. *Caſt.* 2) Obſervare, cuſtodire. *Guardare, conſervare, cuſtodire. Ferh.*

باسير *bāsīre.* p. *n. f.* 1) Poëta, verſuum recitator. 2) Computator temporis, *ſeu* rerum geſtarum narrator. 3) Seminarium, ager conſitus. *Caſt.*

باش *bāś.* p. 1) *imperat.* اول *ol.* ت. Eſto, ſis, fias. *Sij, diventi.* 2) *pron. dem.* Ille. *Ferh.* 3) *n. f.* Ululatus canum. *Caſt.*

باش *bāś.* ت. *n. f.* رأس ر. *ser.* p. 1) Caput. 2) Ioitium. 3) Summitas, extremitas. 4) Primarius, principalis, ſupremus. 5) Præfectus. 6) Capitellum alicujus rei. *Capo, teſta, principio, principale, primario, ſupremo, preſidente,* & *ſommità, altezza, cima.* ¶ باش اوجنده *baś uğinde,* & باشلرنده *-baślerinde.* In vertice, *ſeu* ad verticem capitis. *In cima, al capo,* & *al ſuo capezzale.* باش اله جان اوسننه *baś ile ğiān iſtüne.* Libenter, libentiſſime. *Volontieri, con tutto'l cuore.* باش *baś* ol Præeſſe, præſidere. *Eſſer capo.* باش بوستاندن *baś boſtande bitmez.* Caput (hominis) non creſcit in horto. *Le teſte non creſcono nelli orti. Prov.* آدملرك اوزرنده باش و بوغ اولكن كسنه *ademlerün üzerine baś ü bogh olan kimeſne.* Copiarum veſtrarum dux, aut præfectus. *Il capo delle voſtre truppe. Ll.* باش ترجمان *baś terğimān.* Primarius, ſupremus interpres. *Primo dragomano, ò interprete.* باش چفيمك *baś čikmak.* Primum, aut ſuperiorem evadere, aut reperiri, ſuperare. *Diventar, ò ſcuoprirſi il primo,* & *ſuperare.* باش چناغي *baś čanaghy.* Cranium. *Cranio.* باش ديبسي *baś tepeſi.* Vertex. *La ſummità della teſta.* باش روزگارلر *baś rüzğarler.* Cardinales venti. *Li venti cardinali.* باش قالدرمق *baś kaldürmak.* Capot elevare, erigere. *Alzar il capo* & *metaph.* Deficere, vel rebellare. *Sollevarſi, ammutinarſi, ribellare.* قسدم شربغاده باش دوكي *kadem šerīfierine baś kodу.* Accidit, provolvit ſe ad pedes ejus oobiliſſimos. *Poſe il ſuo capo à ſuoi reali piedi. Sæ.* باش كتورمك *baś getürmek.* Erigere caput. *Eb.* باش كسمك *baś keſmek.* Caput truncare, capite plectere. *Tagliar la teſta.* باش كيدجك خطا *baś ğideček chatā.* Capitale crimen. *Fallo, ove ci va della perdita della vita.* باش وكيل *baś wekil.* Primus miniſter *principis*, ſupremus director conſilii. *Primo miniſtro. Sic regum chriſtianorum primos ſtatus miniſtros vocant.* باش وبرمك *baś wirmek.* 1) Caput dare, & capur amittere. *Dare, & perder la teſta.* 2) Ulcus, vel furunculum ſuppurare. *Far il capo, maturarſi.* 3) Germinare. *Germogliare.* بوغداى باش وبرمك *boghdaj baś wirmek.* Triticum ſpicas emittere. *Andar in ſpica.* بر باش و بر آياك دونمك كنديلر *bir baś we bir ajak donmek gittiler.* Volutatim in præceps deciderunt. *Precipitarono colla teſta in giù, ò à capitombolo.* باشدن آياغه *baśtan ajaghe.* A capite ad pedes. *Dal capo fin alli piedi.* باشدن يغه باشلمق *baśtan jene baślamak.* A capite denuo incipere. *Ricominciare dal capo.* باشدن چفرمك *baśtan čikarmak.* In periculum capitis injicere. *Far perdere la teſta.* باشدن چفمك *baśten čikmak.* Caput amittere. *Perder la teſta. Eb.* باشدن كچمك *baśten gečmek.* Caput periculo objicere. *Eſporre la vita.* باشدن كچن ملجرا و قضه‌لرى بر بر *baśtan gečen mālğerā wü hyſſaleri bir bir bejān itty.* Recenſuit ſingularim omnia, quæcunque ſibi acciderant. *Raccontò ad uno ad uno gli avenimenti, e li caſi, che gl'erano occorſi.* باشده اوتورمق *baśtæ oturmak.* Primas occupare, primo in loco ſedere. *Seder nel primo luogo.* شرف و شرف باشكز الجون *šerīf ü šerīfū šerif baśun-ūz ičiün.* Per nobiliſſimum caput veſtrum *obteſtor. Per voſtra teſta, vi prego. Sic* دولتلو باشكز الجون اولسون بيان ديورلر *dewletlü baśun-ūz ičiün olsun, bejān büjürün.* Ediſſere, per omnia ſacra te precor. باشم الجون *baśum ičiün.* Per meum caput. *Jurandi formula vulgo uſitata. Affè, per mia teſta, per Dio.* يا بن بر دياره باشم آلوب كيدرم *ia ben bir dijare baśum ālup giderüm.* Alias me fortunæ committens in aliquam *remotam* regionem migrabo. *A trimente, ò vero mi portarò in qualch' altro paeſe.* باشه جفمق *baśe čikmak,* & چفرمق *čikarmak.* Pervenire ad finem, perficere. *Compire, arrivar a capo, condurre à fine.* باشه وارمق *baśe warmak.* Perfici, finiri. *Finirſi, compirſi.* باشه صوف كچمك *baśe ſouk gečmek.* Gravedine laborare. *Raffreddarſi il capo, ò cervello.* باشه كلمز ايش اولمز *baśe gelmez*

gelmez iſ almaz. Nihil datur, quod perfici, & accidere non poſſit. *Non e'è coſa, che non ſi faccia.* Eb. باشي پك *baſi pek.* Durior lotis *equus.* *Duro di bocca.* ارباشي *er baſi.* Curio. *Tribuno, capo d' ordine.* اميجلر باشلري *emīgelr baſleri.* Papillæ. *Capitello delle poppe.* بولك باشي *bölük baſi.* Chiliarchus, colonellus, & capitaneus, pec. *Equitum bona regia poſſidentium.* *Capo, colonello del paeſe.* بك باشي *bin-baſi.* Chiliarcha. *Colonella.* سوز باشي *söz baſi.* Principium periodi. *Periodo.* بوز باشي *büz baſi.* Centurio. *Capitano.* صقلي باشدن كندي *ăklȳ baſinden gitty.* Mente perculſus eſt, defecit eum ratio. *Si perſe, ſi sbigotti.* باشنده بازلش ايدى *baſinde iazylmiſ idi.* Id illi contingere debebat, prædeſtinatum illi fuerat. *Ciò gli era prédeſtinato.*

پاش *pāſ.* p. 1) *imper.* Funde. 2) *part. conp. a* پاشدن *pāſiden.* صاچمجي *ſaçiği.* v. Spargens, diffuodens. *Ferh.* ¶ ضيا پاش *zyjā pāſ* & نور پاش *nūr paſ.* Lumen ſpargens, diffundens, illuminator. *Illuminatore, che diffonde lume.* Ik. Sæ. شعشعه پاش *ſæ^ſſā-æ pāſ.* Radios amittens, diffundens, vibrans. *Che ſpicca, ò getta, diffonde raggi.* Ik. شعله پاش *ſö^le pāſ.* Flammas, & fulgorem ſpargens, inflammans. *Che getta fiamme, lume, che infiamma.* Ik.

پاشا *bāſā.* p. 1) *part.* n. Exiſtens. *Caſt.* 2) *n. ſ.* Titulus Janiſſariorum. *V.* پشه

پاشا *pāſā.* p. *n. ſ.* 1) Præfectus provinciæ, ſeu Baſſa. *Baſsà, Conſigliere di ſtato, governatore d'una provincia.* *Titulus omnium ſupremorum conſiliariorum, praregum, & gubernatorum majorum eſt,* پاشا *pā..ā v. g.* راغب پاشا *rāghyb pāſā.* Celebris ſupremus Vezirius, & auctor plurium librorum, *qui in veziratu ſub Sultano Muſtapha* III. *mortuus eſt, & Conſtantinopoli copioſam librorum collectionem ad uſus publicos legavit.* *Aliàs ſimpliciter, & abſolutè prolatum* پاشا *pāſā, intelligitur.* Supramus Vaſirius. 2) Niſus, accipiter fringillarius. *Ferh.* ¶ پاشا قپوسنده وارالم *pāſā kæpuſine wārālum.* Eamus ad aulam ſupremi Veſirii. *Andiamo alla corte del gran veziro.* *Tituli autem a Sultano Baſſis dari ſolent ſequentes* امير آلامراى الكرام كبير الكبراء الفخام ذو القدر والاحترام صاحب السيف و القلم المخصوص بمزيد عناية الملك العلي محمد پاشا دامت معاليه *emirūl ümerā-il kirām, kebirūl küberā il fichām, zūl kadrī wel yhtirām, ṣāhybūl ſyzzī wel yhtiſām, el muchtaſſu bimezīdi ſnāieſil melikil æ^lā, muhammed pāſā, dā net mæālihu.* Princeps principum illuſtrium, magnas magnatum eminentium, dignitate, & veneratione præditus, poſſeſſor magnificentiæ, & gloriæ, ſingulari regis ſupremi *Dei* gratia fulgus Mohammed, *aut ut ferè efferimus* Mehmet Baſſa, cujus celſitudo ſit perpetua. *Il prencipe di principi illuſtri, ſignore di ſignori grandi, poſſeſſore di dignità e d' onore, ſignore di grandezza, e gloria, accompagnata da particolar grazia del ſopremo monarca Iddio Mohammet Baſſà, la cui grandezza, ò altezza ſia perpetua.*

باشاق *baſak.* t. *n. ſ.* Spica. *V.* بشق

پاشالق *pāſālyk.* t. *n ſ.* Baſſatus, præfectura provinciæ, gubernium. *Baſſata, dignità, e carica di Baſsà, & governo di provincia.*

باشام *bāſām.* p. *n. ſ.* 1) Adeps. 2) Hortus interior. *Caſt.* 3) Velum. *Ferh.*

پاشام *pāſām.* p. *n. ſ.* 1) Omentum. *Zirbo, pannicolo.* 2) Oleum *ex nucibus extractum.* *Caſt.*

باشامه *bāſāme, pāſāme.* p. *n. ſ.* 1) Panni rariſſimi genus, *Arab. vul.* قريشة *kærīſet.* 2) Peplum, *ſeu* velum muliebre *colore rubro, ſeu flavo, quo faciem, vel caput tegunt, Ferh.* 3) *proprie ipſum* Telæ ſubtile genus. 4) Omentum *reticulatum.* *Caſt.*

باشانه *bāſāne.* p. *n. ſ.* 1) Adeps. 2) Oleum mucum. *Ferh.* 3) Res ſparſa, *ac electa.* *Caſt.*

باشت *bāſt.* p. *n. ſ.* Trabs, *cui innititur domus.* *Ferh.*

باشترده *bāſtarda.* t. *n. ſ.* Actuarium 26, *uſque ad* 30. *tranſtra habens,* pinacea. *Hezar.*

باشترك *bāſterek.* p. *n. ſ.* 1) Sturnus. 2) Chelidon, hirundo. *Ferh.*

پاشته *pāſte.* p. *n. ſ.* Calx pedis. 2) Viſcus. ¶ پاشنه در *pāſteī der.* Pes ſtyli portæ, *quæ in liminis foramine vertitur.* *Caſt.*

باشتين *bāſitīn.* p. *n. ſ.* 1) Fructus, *qui provenit in media rami arboris.* 2) *nom. prop.* Nom. vici alicujus in diſtrictu سبزهوار *sebzehwār.* *Ferh.*

باشجغز *baſcighaz.* t. *n. ſ. diminut.* Capitulum, *ſeu* parvum caput, glandula. *Teſticuolo, bottoncino.*

باشجي *baſci.* t. *n. ſ. fere i. q.* پاچمجي *paçiagi.* Coquus capitum, & pedum animalium. *Cuoco di teſte, e di piedi di animali.* ¶ باشجي دكاني *baſci dükāni.* Talia coquina, ſeu culina. *Eb.*

باشد *baſed.* p. *opt.* 3. *perf.* Sit, fiat, eſto. *Sia, fia.* ¶ باشد كه *baſed ki.* Forte fiat, ut, fieri poteſt ut, & utinam fiat, ut *i. q.* اولا كه

باشد *bāſed.* p. *n. ſ.* Supplicatio, oratio. *Ferh.*

باشر *bāšir.* t. *part.* Fauſtus, auſpicatus. *Gol.*

باشرمق *baſarmak.* t. *V.* Perficere, adimplere, ad exitum perducere. *Spuntare, compire, venire à fine.*

باشرەمق *baſaramamak.* t. *V. neg.* Non poſſe perficere. *Non poter ſpuntare.*

باشطرده *baſtarda.* t. *n. ſ.* Navis, ſeu triremis prætoria, primaria. *La Capitana (q. Baſtarda per eſſer maggiore d'una galera ordinaria, e minore d'una galeazza, che eſſi chiamano* ماهونه *mahonæ).*

باشق *baſak.* t. *n. ſ.* Spica. *V.* بشق

باشق *bāſyk*, & *bāſak.* p. *n. ſ. pra* باشه *bāſe.* p. Niſus. *Smeriglio, uccel di rapina. Ferh.*

باشقه *bāſkæ.* t. 1) *adv.* تنها *tenhā.* p. Seorſim, ſeparatim, ſejunctim. 2) Secreto. 3) *adj.* Solus. 4) Differens, & alius, aliud. *Da parte, in particolare, ſeparatamente, particolarmente, ſecretamente, differente.* ¶ باشقه باشقه *bāſkæ bāſkæ.* Seorſim, ſeparatim. *Ogni uno à parte, da per ſe.* باشقه بر *bāſkæ bir.* Præcipuus, & ſuus, & alter, alius. وارادين سرحد ممالك اسلاميەدن باشقه بر آيالت اولوب *wārād ſerheddi memālikī islāmijeden baſka bir āyālet olup.* Cum Varadinum ex confiniis imperii Othomanici ſit ſeorſivum gubernium. *Eſſendo Varadino un governo à parte frà quelli delle frontiere delli ſtati Ottomani. Ll.* باشقه چقمق *bāſka čikmak.* Creeri megiſtrum, *q.* emancipari *in artibus mechanicis. Paſſar maeſtro.* باشقه يره قومق *baſkæ ierę komak.* Seponere. *Metter in un luogo da parte.*

باشقەجه *baſkaǧiæ.* t. 1) *adv. dimin.* Seorſim. 2) *adj.* Alius. ¶ باشقەجه قوردى *baſkaǧiæ kordy.* Seponebet. *Li metteva da parte; ut præcedens.*

باشكو *bāſkū.* p. طوت اولدى *oldī tūt*, & اولدى ذى *oldī dī.* t. Fectum eſt, tunc, *vel* agedum, dic. *Expreſſio uſitata in traditione, & conſignatione rei alicujus. Ferh.*

باشكوك *bāſgūk.* p. *adj.* Gnarus, peritus, *qui in perficiendo opere efficax, & valens eſt. Ferh.*

باشكون *bāſgūn.* p. 1) *adj.* Inverſus. 2) *pro* بازكون *bāzgūn, pec.* Inverſe natus infans, *pedibus, aut lateribus primum prodeuntibus. Ferh.*

باشكونكى *bāſgūnkī*, & *pāſgūnkī.* p. *adj. comp.* Inverſus. *Ferh.*

باشكونه *bāſgūne.* p. *n. ſ. comp.* 1) *adj.* Inverſus. 2) *n. ſ.* Inverſe natus infans, *pedibus, aut lateribus primum prodeuntibus. Ferh.*

باشلامق & بشلمق *baſlamak.* t. *V.* آغاز *āghāz.* t. Exordiri, incipere. *Cominciare, principiare. c c. dat.*

باشلق *bāſlyk.* t. *n. ſ.* 1) Tegumentum capitis, caputium. 2) Caput equi cingens capiſtrum, aut ornamentum. *Teſtiera.* ¶ جبه باشلغى *ǧebe bāſlighy.* Caſſis, galea. *Celata.*

باشلو *bāſlū.* t. *adj.* 1) Caput habens, capitoſus. 2) Cacuminatus. *Che ha capo, à cima.* ¶ بيوك باشلو *büjük baſlū.* Capito, megnum caput hebens. *Teſtone, che ha groſſa teſta, ed una gran teſta.* سورى باشلو *ſiwry baſlū.* Cilo. *Che ha il capo lungo, e puntato.* طاس باشلو *tas baſlū.* Calvus. *Calvo.* صوبه باشلو *baſlū ſopa.* Caput, *ſeu* pomum in ſuperiori parte hebens baculus, ſcipio. *Baſtone col ſuo capo, à pomo.* اوچ باشلو يدى اوچ *üč baſlū, iedy baſlū.* Triceps, ſepticeps. *Che ha trè, ſette teſte.* بللو باشلو *bellū baſlū.* Notus, melioris notæ, nobilior, inſignis, principalis, & *q.* Officialis. *Noto.* بالكر باشلو *ialyn-yz baſlū baſine namāz kylmak.* Orationem, preces peragere in privato, non in communi, aut in choro. *Far l'orazione privatamente, ſolo, agni uno da parte, e non in commune. Tef.*

باشمق & پشمق *bāſmak* & *paſmak* t. *n. ſ. kefs.* t. Sandalie, crepitæ. *Pianelle, ſcarpe.*

باشمقجى *bāſmakči.* t. *n. ſ.* Sutor. *Calzolaio.*

باشمقلق *pāſmaklyk.* t. *n. ſ.* Certi reditus ex urbibus expugnetis, *qui matri principis regnantis in proprios uſus aſſignantur. q. pecunia calceorum. Leune.*

پاشنا *pāsnā.* p. *n. ſ.* Calx, calcaneus. *Ferh.*

باشنامه *bāſnāme.* p. *n. ſ. comp.* 1) Copioſum famulitium. 2) Gratia, favor. 3) Superbia. *Ferh.*

باشنك *bāſenk*, & *bāſink.* p. *n. ſ.* 1) Botrus uvarum marceſcens, exereſcens. 2) Propter ſemen conſervati cucumeres. 3) Angurie, pervus malo viridis, pepo. *Ferh.* 4) Cucumerarium, locus, ubi ſeminentur. *Caſt.*

پاشنك *pāseng.* p. *n. ſ.* 1) Seminarium *cucumerum*, & *ſimilium plantarum.* 2) Botrus uvarum. *Ferh.*

باشنگان *bāſingān.* p. *n. ſ.* Melongena. *Melenzona. Caſt.*

پاشنگه *pāſenge.* p. *n. ſ.* 1) Botrus *uvarum, vel dactylorum.* 2) Seminarium *cucumerum. Ferh.*

باشنمق *bāſinmak.* t. *V.* Renitentiem facere, retrahere caput. *Ritirar in dietro la teſta. An.*

باشنه *bāſine.* p. *n. ſ.* 1) Calx, calcaneus. 2) Viſcus. *Caſt.*

پاشنه *pāšine.* p. *n. f.* 1) Calx, calcaneus. *Ferh.* 2) Viſcus. 3) Soléa calcei, *ſeu* ocreæ pars altior calci reſpondens. 4) Pumex, quo *calceos in balneo lævigant.* 5) Calx, *ſeu* pes oſtii *geminus in ſuperiore, & inferiore lateris unius parte, quo utrique liminari inhæret; & huc illuc, ceu cardine, movetur. Caſt.*

پاشنین *pāšnīn.* p. *n. f.* Aſſulæ, *vel* fecamenta, *quæ ab extremitate arborum divelluntur*, partes tabularum. *Ferh.*

پاشو *bāšū.* p. *n. f.* Lacerta. *Ferh.*

پاشو *pāšu.* p. *n. f.* Pedum, baculus paſtoralis; *vel* viatorius. *Ferh.*

پاشومه *bāšūme.* p. *n. f.* Peplum ex ſerico, *quo mulieres faciem velare ſolent. Ferh.*

پاشه *bāše.* p. *n. f.* Niſus, accipiter fringillarius. *Sparaviere. Ferh.*

پاشی *pāšī.* p. *n. f.* صاچمجیلك *saçīğilik.* t. Diffuſio. *Diffuſione, ſpargimento.*

پاشیب *pāšīb.* p. *n. f. compoſ.* 1) Mons arduus. 2) Scabellum *pedum.* 3) Infimi gradus *ſcolæ. Ferh.*

پاشیدن *bāšiden.* p. *V.* 1) Eſſe. 2) Expectare. 3) Stare, conſiſtere. *Caſt.* 4) calcare, calce premere. *Ferh.*

پاشیدن *pāšiden.* p. *V.* صاچمق *saçmak.* t. Spargere, diffundere. *Spargere, diffandere. Ferh.*

پاشیده *pāšide.* p. 1) *part. paſſ.* Sparſus, diffuſus. *Sparſo, diffuſo, diſperſo. Sæ.* 2) *n. ſ.* Anguria. 3) Botrus *uvarum. Caſt.* آتش پاشیده‌سی ازدر ایله گلدوکلری یولی گورولردی *ateşi pāšīdei eider ile geldukleri uoly görürlerdi.* Ad lucem ignis, quem draco ſpargebat, viam, qua veterant, diſcernebant. *Tonto era il fuoco, ò le fiamme, che ſpargeva il drago, che potevano veder, e riconoſcere la ſtrada, per dove erano venuti. Eb.* پاشیده *pāšide* m. Diſpergi, diſſipari. *Eſſer diſperſo, e diſſipato. Sæ.* پاشیده *pāšide* t. Diſpergere, diſſipare. *Diſpergere, diſſipare. Sæ.*

باشین *bāšīn*, & پاشین *pāšīn.* p. *n. f.* 1) Liber arboris. 2) Schidia, quæ a lignis divelluntur. *Caſt.*

پاشینه *pāšine.* p. Calcaneus. *Calcagno. Coſt.*

باصدرمق & باصدرمق & بصدرمق *bāṣṭūrmak.* t. *V.* Opprimere, curare oprimi. *Tranſit. a* بصمق.

باصر *bāṣyr.* a. *part. fœmin.* باصره *bāṣyre* گوریجی *göriği.* t. Bene videns, perſpicax, oculatus. *Occhiato; che vede bene, perſpicace* ¶ باصره قوه *kuwwati bāṣyre*, & *ſimpliciter* باصره *bāṣyre.* Potentia viſiva, videndi facultas, & viſus. *Potenza viſiva, la viſta.*

باصره *bāṣyret.* a. *n. f.* Oculus. *Gol.*

باصقی اکسر *bāṣky ekſer.* t. *n. f. comp.* Clavus capitatus. *Chiodo col capo largo, da carri, ſedie.*

باصطلمق *bāṣṭylmak.* t. *V. poſſ.* Calcari.

باصمق *bāṣmak.* t. *V.* Calcare. *V.* بصمق

باضع *bāḍy*ᶜ. a. *port* Reſecans *gladius*, qui amputat partem. *Wan.*

باضعة *bāḍy-āt.* a. *n. f. pl.* بواضع *bewāḍy*ᶜ. 1) Agmen magnum *ovium, aliorumve pecorum, & camelorum.* 2) Capitis vulnus, fiſſura, *unde ſanguis quidem emanat, ſed non fluit. Wan.*

باضك *bāḍyḳ*, & بضوك *bəḍūk.* p. *adj. i. q.* قاطع *kāṭy*ᶜ. 1) Secans *gladius.* 2) Acutus. *Caſt.*

باطسه *bāṭyse*, & باطیسه *bāṭīſe.* p. *n. f.* Campus. *Coſt.*

باطل *bāṭyl.* a. *part.* 1) Falſus, & quod falſum eſt, iniquum. 2) Vanus, futilis. 3) Otioſus. 4) Antiquatus. 5) Neſcius. *Wan. Ozioſo, diſuſato, ignorante.* ¶ بو خیال باطل و فکر عاطلده *bu ḫæjāli bāṭyl, we fikri ʿāṭylde.* In hac vana præſumptione, & fruſtraneo propoſito. *In queſto vano penſiere, e mal conceputo diſegno. Sæ.* باطل گفت و گو و کلام *güfte gü, we kelāmi bāṭyl.* Vanæ locutiones, inanes rumores, futilia, frivola. *Vane parole, ciarle, rumori falſi.* باطل *bāṭyl* m. 1) Irritum eſſe. 2) Obſoleſcere, antiquari. 3) Vacuum eſſe. *Reſtar ozioſo, eſſer paſſato, invecchioto, ſenza forza, ò operazione, eſſer fuori d'uſo, diſuſato.* باطل *bāṭyl* t. 1) Irritum facere, tollere, abolere, ſupprimere. *Caſſare, togliere, abolire. Pro hoc autem uſurpatur ſæpiſſimè vulg.* بطال *baṭṭāl*, & بطال *baṭṭāl* t.

باطلاً *bāṭylen.* a. *adv.* بیهوده‌لکله *bīhūdeligile* صمنه‌لکله *ſummejeligile.* t. Inaniter, incaſſum. *Vanamente, invano. An.*

باطللق *bāṭyllyḳ.* t. *n. f. i. q.* بیهوده‌لك *bīhūdelik.* Vanitas, futilitas. *Vanità, ciancie. An.*

باطلمش *bāṭylmiš.* t. *part. paſſ.* Obſoletus, irritus factus. *Diſuſato, & coſſato.*

باطن *bāṭyn.* a. *port.* 1) الی *ié* t. (ظاهر *ẓāhyr*) Internus, & internum. *Interno, interiore.* 2) Abditus, latens. 3) Intima atque occul-

occulta noſcens. 4) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبيح *tesbih, dicta recitari ſolent, ordine* 85^mum. *Hott.* ¶ باطن و ظاهر *bātynū ẓāhyr.* Interior, & exterior, interius. *Interno & eſterno, di dentro e di fuori. Ik.* ماده باطن *bātyn mādde, vel* ماده باطن *māddeī bātyn.* Materia interna. *Materia, ò umori interni. An.*

باطنيّة *bātynijet, vel cum articulo* الباطنيّة *el-bātynijet.* s. *nom. prop.* Batynitæ *i. e.* Interniſtæ. *Hi ſpectant ad ſectam* الغلاة *el-ghūlāt. Gholatarum, quos Mohammedani* الشّيعية *iſsŷjet. Schiitis, ſeu ſectatoribus* علي *ēlī, annumerant. Aſſerunt autem, verba Alcorani, & ſomnia habere internas, ſeu myſticas, & allegoricas ſignificationes, neque accipienda eſſe juxta literalem ſonum. Porro Batynitæ antiqui miſcuerunt doctrinam ſuam cum doctrina aliquorum philoſophorum; & affirmarunt, nulla attributa neque abſolute ponenda eſſe in Deo, neque abſolute de eo neganda. Sic e. g. dicebant: Deus neque eſt æternus, neque de novo productus: ſed præceptum, & verbum ejus ſunt æterna: creatio vero ejus, & res creatæ ſunt novæ, & recentes. Marracc.*

باطوس *bātos.* t. *n. f.* Ribes. *Il ribes. Bob.*

باطي & *uſit.* باتى *bātȳ.* t. 1) *n. f.* Occidens. 2) Occideotalis *ventus. V.* باتي

باطية *bātȳjet.* s. *n. f. i. q.* باجود *bāgiūd.* 1) Vas figulinum, *aut aliquid* ampliore ventre, *in quo vinum conditur. Wan.* 2) Campus. *Caſt.*

باع *bā^a.* & بوع *bew^a* & *bū^a.* s. *n. f. pl.* ابواع *ebwā^a.* 1) Orgia *vul. braſſa. Wan.* 2) Celſitudo, nobilitas, & honor. *Gol.*

باعة *bā-ât.* s. *n. f. i. q.* ساحة *sāhæt.* s. Area, *ſeu* impluvium domus, *ſcil. locus, quem ſub dio patentem circumſtant ſtructuræ. Gol.*

باعث *bā-ŷs.* s. 1) *part.* گوندرجي *gönderīgī,* & قويرجي *koparīgī* t. Emitteos, extrahens. *Acht.* 2) *uſit.* Auctor, cauſſa. *Autore, cauſa.* e c. *dat. præc.* 3) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precuria* تسبيح *tesbih, dicta recitari ſolent, ordine* 63^tium. *Hott.* ¶ باعث بويله شقاوتلره *bōyle ſhakāwetlere bāŷs olan;* Auctor ejusmodi inſolentiarum. *Autore di ſimili inſolenze. Ll.* باعث آسايش عبادة *bā-ŷsī āsāiſī ʿāmmeī ŷbād.* Auctor tranquillitatis omnium ſervorum Dei. *Autore della quiete, e tranquillità di tutti li ſervi di Dio, ò ſudditi. Ll.* باعث مكتوب اشبو *iſbu bā-ŷsī mektūb.* Hic, propter quem ſcripta eſt epiſtola. *Quello, per chi vien ſcritta queſta lettera. Ll.* باعث تأكيد مباني ء وداد و اتّحاد و موجب تشييد اساس صلح قرارداد اولور خلاصه سلام *bā-ŷsī teekīdī mebānīī widādū ittyhād, we mūgibī teſŷidī eſāsī ſulhȳ kærārdād olur chulāſaī ſelamū meweddet enĝiām,* Selectiſſimæ ſalutationes tanquam amoris, ac ſinceritatis reſſeræ, quæ conferant ad firmandam, roborandamve fabricam amicitiæ, & concordiæ. *Li puriſſimi ſaluti, e finceriſſime conteſtazioni di benevolenza, per cagione delle quali poſſa fortificarſi la fabrica dell' amicizia, e concordia, & affodarſi il fondamento della ſtabilita pace. Ll.*

باعثيت *bā-ŷsijet.* s. *n. f.* Cauſſalitas. *i. q.* سببيت *ſebebījet quod V.*

باعجة *bā-ŷgēt.* s. *n. f.* Pars vallis *amplo patens ſpatio. Wan.*

باعد *bā-ŷd.* s. *part. i. q.* بعيد *be-ād.* 1) Longe remotus, diſtans. 2) Periens. *Wan.* 3) Vilis, deſpectus. *Gol.*

باعلك *bā-ŷlk.* s. *part.* Stultus, ſtolidus, vecors. *Gol.*

باعوث *bā-ūs.* s. *n. f.* Feſtum Chriſtianorum, paſcha, *pec.* ſecundus ejus dies. *Gol.*

باغ *bāgh.* p. t. *n. f.* 1) Paradiſus, amœnus, delectabilis locus. 2) Hortus *pec.* vineis, *vel* aliis arboribus conſitus, *ut* بستان *būstān, vul. boſtān.* Oleribus. *Giardino, luogo di diporto.* 3) *uſit.* Vinea. 4) *metaph.* Facies amaliæ. *Ferh. Vigna. (In his confiniis vineam vocant* باغدالة *bāghdāla)* ¶ باغ آيتلامق *bāgh ājitlamak* & باغ بودامق *bagh budamak.* Expurgare vineam, & putare, pampinare vites. *Nettar la vigna, ſpampanare, potare.* باغ آيتلاجي *bāgh ājitlaīgī.* Pampinator, putator vitis. *Vignaiuolo.* باغ بودانديسي *bāgh budāndȳſī.* Sarmentum reſectum. *Sarmento.* باغ دكيجي *bāgh dikiĝī.* Plantator vitis. *Piantator di vite.* باغ بوزمق *bāgh boẓmak.* Viodemiare. *Vendemmiare.* باغ بوزلمسي *bāgh boẓylmaſī,* & باغ بوزشي *bāgh boẓyſī,* & باغ وقتي *bāgh wakȳ (ſed hoc ultimum ſignificat etiam* Tempus viſeodarum vinearum. *Stagione di andar alle vigne.)* Vindemia. *Raccolta delle uve.* باغ بوزجي *bāgh boẓĝī.* Vindemiator. *Vendemmiatore.* باغ چاردغي *pro* باغ چارطاشي *bāgh ćiārdaghȳ.* Pergula. *Pergola. Porro eum pl. arab.* ادرنه باغاتنه كيروب *edrene bāghātine ĝirūp.* Vineas Adrianopolitanas ingreſſus. *Entrato nelli vignali di Adrianopoli. Sa.*

باغ *bāgh.* t. *n. f.* عقد *ākt.* s. بند *bend.* s. 1) Ligamen, nodus. 2) Laqueus. *Legame, nodo,*

nodo, groppo. ¶ باغ چوزمك *bāgh čözmek.* Solvere nodum. *Sciogliere un nodo, ò groppo.* باغي قلج *kylyğ bāghy.* Balteus. *Cinta da ſpada, ò le correggie con le quali ſi cinge la ſcimittarra.* قلج باغنه حمايل وار پيوندز *kylyğ bāghyne hæmāil wār pejwendz.* Ioſſar amuleti balteo alligatus. *Ah.* صاچ باغي *ſaċ bāghy.* Redimiculum. *Bandello, ornamento di capo per le donne.*

باغانه & باغنه & بغنه *baghana.* t. *n. f.* 1) *i. q.* اوغلان *oghlan.* t. Puer, puerulus. 2) Agnus, agnellus. *Putto, fanciullo, ragazzo, & agnello.* ¶ باغانه كوركي *baghana kürkī.* Pelles agninæ, *ſeu* veſtis agninis pellibus ſubducta. *Pelle d'agnello, ò veſte fodrata di pelli d'agnello.*

باغبان *bāghbān, ſeu bāghubān.* p. *n. f.* باغچي *baghči.* t. 1) Vinitor. 2) Cuſtos vinearum. 3) Hortulanus. *Vignaiuolo, cuſtode, guardiano delle vigne, & Giardiniere.*

باغبندس *bāghbudendis.* t. *n. f. compoſ.* Falx vinitoria, putatoria. *Coltel'o, ò pennutella da bruſcar, ò potar le vigne.*

باغچ *bāghīğ* p. *n. f.* Uva immatura. *Ferh.*

باغچوان *bāghčiawān.* p. *n. f.* Hortulanus. *Giardiniere.*

باغچه *bāghča.* t. *n. f.* Hortus. *V.* باغ

باغچي *bāghčiağī.* t. *n. f.* & *uſit.* باغچوان *bāghčiawān, pro* باغچبان *bāghčiabān.* p. Hortulanus. *Giardiniere, artolano.*

باغر *bāghyr.* t. *n. f.* Latus, pectus. *V. uſit.* بغر *baghyr,* & بغرساك *baghyrsāk.*

باغر *bāghyr.* p. *n. f.* Tumor *in corpore humano. Ferh.*

پاغر *pāghær.* p. *n. f.* Tober, *tumor corporis ſtrumæ ſimilis. Caſt.*

پاغور *pāghur.* p. *n. f.* داه الفيل *dāūl f.l.* s. Elephantiaſis. *Lebbra elefantina. Ferh.*

باغرش *baghyriſ.* t. *n. f.* نهيب *nebh.* s. 1) Lacratus. 2) Ululatus. 3) Vociferatio. *Urlo, grido, ſtrillo.*

باغرمق *baghyrmak.* t. *V.* 1) Mugire. 2) Ululare. 3) Rugire. 4) Ejulare. *Urlare, mugire, gridare, ſtrillare.*

باغر *bāghre,* & پاغر *pāghære.* p. *n. f.* Tuber, *ſeu* tumor *in corpore ſive hominis, ſive animalis abſque ſenſatione doloris. Ferh.*

باغرق *bāghyx.* s. *part.* 1) Lubens, & alacris. 2) Improbitati deditus, inhoneſtus, obſcœnus. *Gol.*

باغرقة *bāghaxčjet.* s. *n. f.* Veſtis *ex ſerico facta, pec. crudiore.* خز *chæzz, dicto. Gol.*

باغستان *bāghyſtān.* p. *n. f.* coll. باغلق *baghlyk.* t. Vinetum. *Vignali.*

باغ سخا *bāgh ſachā.* p. *n. f. compoſ.* Mundus, *vel* homo liberalis. *Ferh.*

باغ سياوشان *bāgh ſijāwiſān.* p. *n. f. compoſ.* Modulatio, *ſeu* una ex triginta لحن *lahan,* citharedis Perveis. *Ferh.*

باغش *bāghyſ.* s. *part.* Tenuis, & exilis *pluvia. Wan.*

باغشلامق & باغشلمق *bāghyſlamak.* t. *V.* عطا *etā.* s. بخشيدن *bachſīden* p. 1) Donare, concedere. 2) Condonare, remittere. *Donare, prefentare, & perdonare.* ¶ صوچ باغشلمق *ſuć bāghyſlamak.* Remittere peccatum, coodonare culpam. *Perdonar il fallo.* & *hinc* عمرى باغشلنمش *ūmrī bāghyſlanmiſ.* Vita donatus. *A chi è ſtata perdonata, ò donata la vita.*

باغشلاجي *bāghyſlaīğī.* t. *part.* 1) Donans. 2) Qui libenter donat. *Donatore, che dona volontieri.*

باغ شرين *bāgh ſīrīn* p. *n. f. compoſ.* Modulatio, *ſeu* ex triginta لحن *lahæn, quas inuenit citharedus Chosrois. Ferh.*

باغلش *bāghyliſ, bāghliſ.* t. *n. f.* 1) Ligatio, ligatura. 2) Faſcinatio, faſcinum. *Ligatura, fattura, ſtregaria.*

باغلق *baghlyk.* t. *n. f.* Vinetum.

باغلامق & باغلمق *bāghlamak.* t. *V.* بستن *bèſten.* p. 1) Ligare. 2) Alligare. 3) Innodare, laqueare. 4) Concludere, occludere. 5) Incantare, faſcinare. *Legare, annodare, aggroppare, conchiudere, cantare, ammaliare, agghiacciare, ſtregare.* ¶ باشنه باغلامق *bāſine bāghlamak.* Capiti alligare. *Ligarſi alla teſta.* صلح باغلامق *ſulh bāghlamak.* Pangere pacem. *Far, ſtabilir la pace.* شكلن باغلامق *ſeklin bāghlamak.* Formam alicujus aſſumere. *Prender la forma di quale che d'uno. Ik.*

باغلامقلق *baghlamaklyk.* t. *n. f.* Faſcinum, incantamentum, faſcinatio. *Fattura, ſtregaria.*

باغلنمش *bāghlanmiſ.* t. *part. paſſ.* منعقد *mün-ékyd.* s. بسته *beſte* p. 1) Ligatus. 2) Concluſus. 3) Faſcinatus.

باغلو *bāghlū.* t. *adj.* بسته *beſte.* p. 1) Ligatus. 2) Alligatus. 3) Incantatus, ef-faſcinatus. *Ligato, attaccato, fatturato, ſtregato.* 4) منسوب *mensūb.* s. Dependens, pertinens. *Dipendente, ò che dipende.* ¶ اوكرنشه باغلو *ögreniſe bāghlu.* Pendet a ſtudio, *prout* quis ſtudet, diſcit, aut aſſuefcit. *V.* اوكرنش

باغمة *bāghymet.* s. *n. f.* Sermo, *qui modeſta, & leni fit voce. Gol.*

باغنج *bāghenğ.* p. *n. f.* Uva immatura. *Ferh.*

پاغند *pāghand,* & پاغند *pāghund.* Carminarum goſſipium *excuſſum arcu carminario. Ferh.*

باغنده *bāghande*, & *pāghænde*. p. *n. f.* 1) *i. q. præcedens.* 2) Goſſipio munitum, *cui id ſubductum.* 3) Ex eo confectum.

باغنه *bāghana*. t. *n.f.* 1) Puer. 2) Agnus. *V.* باغانه

باغو *bāghu*, & *bāghy*. t. *n. f. pro* باغ *bāgh.* 1) Ligula, zona. 2) Manipulus. *Ligaccia, fettuccia*, & *faſcio.* ¶ صمان باغولرى *ſemān bāghūleri.* Tomices. *Funi di paglia.*

باغوان *bāghwān.* p. *n.f. compoſ. i. q.* باغبان *bāghbān.* p. 1) Vinitor. 2) Cuſtos vinearum. 3) Horrulanus. *Ferh.*

باغوجه *pāghuće*, & باغوجه *bāghūće.* p. *n. f.* 1) Species blattæ, *quæ candelam circumvolitat, papilionis parvum genus. Ferh.* 2) Cantharidis rubræ ſpecies oblongior. 3) Spatha, *ac oblongius lignum, quod formæ adjicitur ad extenſionem. turc.* بوجكي باسمكجي *baſmakćı bōgeǧi. Caſt.*

باغوش *pāghūś.* p. *n. f.* Immerſio, demerſio *in aquam. Ferh.*

باغه *bāgha.* t. *n.f.* Raoa. *Ranocchio. V.* بغه

باغي *bāghy.* a. *part.* ازغون *arghūn.* t. 1) Transgreſſor, exorbitans. 2) Tyrannus. 3) Rebellis. *Eſſorbitante, tiranno* & *ribelle.* ¶ باغي *bāghy* ol. Exorbitare, rebellare, deficere. *Eſſorbitare, ammutinarſi, ribellare.*

باغيلق *bāghylyk.* t. *n. f.* 1) Exorbitantia. 2) Rebellio. 3) Læſa majeſtas. *Eſſorbitanza, ribellione, fellonia.*

باف *bāf.* p. 1) *imper. a* بافتن *bāften.* Texe. 2) *part.* Texens, *ſive* textor. *Ferh.*

بافتن *bāften.* p. *V.* اورمك *örmek* & طوقمق *dokumak.* t. 1) Texere. 2) Intexere, plectere. *Teſſere*, & *intrecciare. Ferh. V.* طوقمق

بافته *bāfte.* p. *part.* 1) Textus. 2) Plexus, plectilis *funis. Teſſuto, intrecciato*, e *da trecciare. Ferh.*

پافته *pāfte*, *pafta.* t. *n. f.* Bulla aurea, *vel* argentea elaborata, *quæ ornatus ergo habenis, cingulis, aliisque affigitur. Fermaglio, ornamento di briglia, cintura, o altro ſimile.*

بافدم *bāfdem*, & *bāfdum.* p. 1) *adj.* Ultimus. 2) *n. f.* Finis. 3) *adv.* Poſthæc, deinde. *Ferh.*

بافرجن *bāferǧen*, & بافرنجن *bāfrenǧen.* p. *n. f. compoſ.* 1) Compes, periſcele, *infimæ tibiæ ornamentum muliebre ex auro, vel* argento. *Ferh.* 2) Ioſile textoris. *Caſt.*

پافزار *pāfezār.* p. *n. f. comp.* Calceus, crepida. *Ferh.*

بافسون *befsūn.* p. *compoſ.* Cum incantatione. * *Expreſſ. figur.* بافسون كس درجاه مرو *befsūnī Kes der ćāh merew.* h. e. كسه‌نك ايبي ايله قيويه ايبه *Kimſenūn-ipī ile koyüje enme.* t. Noli te demittere in puteum alterius ſine. *Ferh.*

بافكار *bāfkār.* p. *n. f. compoſ.* Textor. *Teſſore. Ferh.*

بافل *bāfel.* p. *n. f.* 1) Idiota, rerum ignarus. 2) Maledicus. *Caſt.*

بافنده *bāfende.* p. *n. f.* Textor. *Teſſore. Ferh.*

بافنك *bāfeneǧ.* p. *n. f.* Species animalis, *muſtelæ ſcythicæ fere ſimilis, ex cujus pelle conficiuntur elegantes veſtes pelliceæ. Ferh.*

بافيدن *bāfiden.* p. *V.* 1) Texere. 2) Intexere, plectere. *Teſſere, ed intricare. Ferh.*

باقاجق *aut* باقجق & بقجق *bākaǧiak.* t. *part. fut.* 1) Spectaturus. 2) Spectabilis. *Che ha da guardare*, & *degno d'eſſer guardato.*

باقه *bākæt.* t. *n. f.* Faſciculus *ex odoratis herbis. Gol.*

باقر *bākyr.* t. *n. f.* 1) Boum agmen *cum ſuis pubulcis. Wan.* 2) *part.* Magnus, & *abundans opibus*, & *ſcientia. Gol.*

بقر *bākyr.* t. *n. f.* Aes. *V. uſit.*

باقرة *bākyret.* a. *n. f.* Gladius acutus. *Wan.*

باقرجي *bākyrǧī.* t. *n. f.* Faber ærarius. *V.* بقرجي

الباقرية *bākærijet*, *vel cum articulo* باقرية *el-bākærijet.* t. *n. f.* Bakaritæ. *Aſſeclæ Mohammedis abuǧiaferi, cognomine* الباقري *el-bākærī*, & *filii ejus ǧiaferi, cognomine* الصادق *eſ-sādykı. Hi ambobus iſtis tribuunt ſummum pontificatum. Quidam vero eum tantum* الباقري *el-bakærī-jo tribuunt, aſſerentes, eum eſſe rediturum ad vitam, eo quod fuerit vir ampliſſimæ intelligentiæ*, & *copioſiſſimæ ſcientiæ. Secta hæc eſt ramus ſectæ* الامامية *el-imāmijet. Imamitarum, quos Mohammedani annumerant ſectæ* الشيعية *iſ-šỹ-jet. Schitarum, i. e. eorum, qui ſequuntur partes* علي *ālī. Marracc.*

باقش *bākyś.* t. *n. f.* Aſpectus. *Sguardo.* ¶ هر باقشي *her bākyśī.* Singuli aſpectus ejus. *Ogni ſuo ſguardo. Eb.*

باقشلو *bākyślū.* t. *adj.* Aſpectu prædītus. *Che ha lo ſguardo, o l'occhio come il falcone, o che ha occhi di falcone.*

باقشمق *bakyśmak.* t. *V. cooper.* Contueri ſe invicem. *Guardarſi, mirarſi l'un l'altro.* Quod etiam dicitur بر برنه باقشمق *bir birine bākyśmak.*

باقعه *bāky-ât.* a. 1) *n. f.* Malum, infortunium. *Wan.* 2) *part.* Subtilis, intelligens, & verſutus, *quem nihil fugit.* 3) Volucris *non audens adire aquam bibendi ergo, quia metuit capi. Gol.*

باقل *bākyl.* a. *part.* 1) Herbaſcens, *vireſcens campus*, & folia, ſeu virorem emittens.

emittens. 2) Fruticeſcens *pabulum cameli.* 3) Primum pubeſcens genas *juvenis. Gol.*

باقل *bākyl.* s. *nom. prop.* Nom. cujusdem, qui rudis, ſimplex, & maledicus fuit. ¶ اعيا من باقل *aæjan min bākilin.* Megis impeditus quem Bakylus. *Adagium. Wan.*

باقل *bākyl.* s. *n. f. pro uſit.* بقال *bækkāl.* Olitor. *V.* بقال

باقلاة *bākylāe.* s. *n. f. pl. a* باقلاة *bākylāet.* Febæ. *Fave. Wan.*

باقلاة *bākylāet.* s. *n. f.* Fabe. *Fava. Wan.*

باقله *bākyle.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

باقلي *bākyli.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

باڤمق *bākmak.* s. *V.* نظر *næzær* s. نگاريستن *nigāriſten.* p. 1) Aſpicere, ſpectare. 2) Retinoem habere, reſpicere. *Guardare, mirare, riguardare, aver riguardo. e. e..* *dat.* ¶ دورت يانده باڤمق *dort jānine bākmak.* Circumſpicere. *Guardar attorno, da tutte le bande.* دوستلغه باقيوب *doſtlyghæ bākmajüp.* Non habita ratione amicitiæ. *Non guardando l' amicizia, ſenza portar riſpetto, ò aver riguardo all' amicizia.* ظاهره باقمق *zâhyre bākſæk.* Si exterius conſideremus, *h. e.* juxta exteriorem ſpectum, rei ſpeciem. *Se guardiamo all' eſteriore, all' apparenza.*

باكو *bākū.* p. 1) *nom. prop.* Nom. athletæ cujuſdam ſtrenui. 2) Domicilium ex domiciliis Martis. *Ferh.* 3) Mars planeta. 4) Nom. urbis in Moldavia. *Caſt.*

باكور *bākür.* s. *n. f.* Agmen *boum. Gol.*

باكورة *bākūræ.* s. *n. f.* 1) Bos. *Wan.* 2) Vacca. *Gol. Dialectus Arabiæ felicis.*

باكا *buka.* s. *adv. uſit.* Vide, viden! heus, audi! *Vedi, ſenti, holò!*

باقي *bākȳ.* s. *part.* باقي پايدار *pājdār* s. طايانان *dajanan.* s. 1) Permanens, fixus, firmus. 2) Reſiduus, ſuperſtes. 3) Aeternus. 4) *adv.* Reliquum, cæterum. 5) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبيح *tesbih, dicta recitari ſolent, ordine* 80 *Hott. Permanente, ſtabile, reſtante, & il reſto, per fine* II. ¶ باقي *bākȳ* s. Durere, permanere. *Durare, rimaner ſtabile.* جنك اوزره باقي اولوب *genk üzre bākȳ olup.* Firmus manſit in pugna. *Stette ſaldo combattendo. Sæ* باقي عمرني سليمان بانده كچوردى *bākȳ ümrinī sülejmān jāninde geçirdȳ.* Reſiduum vitæ ſuæ impendit penes Salomoonem. *Paſſò il rimanente delli ſuoi giorni, ò della vita ſua appreſſo di Salomone. Eb.* امر باقي *emrī bākȳ.* Res ſtebilis, permenens. *Coſa ſtabile, durobile. Ik.* باقي قالمق *bākȳ kālmak.* Superſtitem eſſe, remanere. *Reſtare, rimanere. Ik.* باقي قالان *bākȳ kālān.* Reſiduum, reliquum, reliquiæ. *Il rimanente, il reſto.* باقيسي بوندن فهم اولنه *bākȳsī bundæn fehm oluna.* Ex hoc & reliquum intelligetur. *Così degl' altri.* باقي يينه خدمت *jīne chydmet bākȳ.* Rurſus remanet ſervitium, rependam mihi præſtitum ſervitium. *Vi riſerviro, non viſarò ingrato.* باقي و آلتلام *bākȳ wes-ſelām.* De reliquo vale. *E con queſto, addio, & per fine, ſalute. Cui autem addunt, ſi ad Chriſtianos ſcribant.* باقي و آلتلام علي من اتبع آلهدى *bākȳ weſ-ſelām alà men ittebæ-ælhüdā.* Salus ſuper eum, qui ſequitur viam ſalutis. *E per fine, ſolute a chi ſegue la ſtrada dritta.* باقي همواره بر مسند صحت و سلامت پايدار باد *bākȳ hemwāre ber mejnedi ſæhhætū ſelāmet pājdār bād.* De reliquo fruatur ſemper bone valetudine, & ſalute. *Nel reſto ſempre goda buona ſalute. Vel, pec. ad ſuos, vel inter ſe.* باقي هيشه عز و دولت دائم و عز و رفعت قائم باد *bākȳ hemīše ümrü dewlet dāim, we ʒzzü rif-ät kāim bād, cui ſæpe ſubdunt.* دعا آلعباد *birebbil-ʒbād.* Cæterum vita, & proſperitas *tua* ſit perpetua, & glorie, ec ceiſimdo pereonis, per Dominum ſervorum *h. e.* Deum. *His, vel ſimilibus appreeationibus ſolent concludere literos ſuas; ſuppliees verò libellos ſic concludere ſolent* باقي فرمان سزكدر *bākȳ fermān ſizün-dür, vel* باقي فرمان سلطانكدر *bākȳ fermān ſultānümün-dür, vel, ſi ad regem* باقي فرمان پادشاه عظيم آلشانكدر *bākȳ ſ.rmān pādiſāhī ezʒmüs-ſanün-dur. Eb.* Cæterum imperare eſt tuum, *h. e.* a ſuprema voluntate, cui imperio tuo pendet gretia, quam peto. *Nel reſto, ò finalmente tocca a voi à commandare. Dalla voſtra clemenza aſpetto la grazia. Ll.*

باقيات *bākyjāt.* s. *part. pl. d* باقية *bākyje fæm. præcedentis* باقي *bākȳ.* Reſiduæ, *ſeu neutraliter* reſidua, reliquiæ, cætera. *Le coſe remanenti, li reſti. Etiam cum art.* الباقيات *elbākyjāt.* Opera boos, *ut quæ ſola homini ſemper ſuperſunt. L' opere buone, ehe ci accompagnano ſempre.*

باك *bāk.* p. *n. f.* قورقو *korku.* s. 1) Cautele. 2) Metus, timor. 3) Cure, ſolicitudo. *Cautela, paura, timore, & cura, ſollecitudine. Ferh.* ¶ باك داشتن *bāk dāſten.* Curere, ſolicitum eſſe, metuere. *Curarſi, eſſer ſollecito, aver paura. Hal.* بي باك *bī bāk.* Abſque metu. *Vide* بي

باك *bān.* s. *n. f.* Clamor, planctus. *Gridо, pianto. An.*

پاك *pāk. p. adj.* پز *temiz.* ت. آرې *ārȳ.* ت. 1) Purus, mundus *corpore, vel animo. Puro, netto.* 2) Perfectus. *Perfetto.* 3) Omnis, totus. *Tutto. Ferh.* ¶ پاك صو *pāk ſū.* Limpida equa. *Acqua pura, netta.* پاك و پاكيزه *pāk̈ū pāk̈īze* Purus, integer, & omnino, totaliter, belle. *Polita, netto, totalmente.* پاك *pāk̈* ت. Purificare, purgare, mundare, muodum facere, abſtergere, abluere, elaborare. *Nettare, mondare, purificare, forbire.*

پاكاوي *pāgābūȳ. p. odj. compoſ.* Caſtus, e ſcortatione alieous, *i. q. uſit.* پاكدامن *Ferh.*

پاكار *pāk̈ār. p. n. ſ.* Adminiſtrator *opum*, & *poſſeſſionum alicujus. Ferh.*

پاكاري *pāk̈ārī. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پاك اوتي *pān-otȳ. ت. n. ſ. compoſ.* Herba eſt, quam qui ſumit, mente capitur, aut ſtupeſcit. *Certa erba, che ſtordiſce, e ſo perder l'intelletto.*

پاگاه *pāgāh. p. n. ſ. compoſ.* 1) Latrina. 2) Gradus. *Ferh.* 3) Scalarum ordo, *in quibus figuntur pedes.* 4) Via *a latere plateæ, lapidibus ſtrata.* 5) Lapides diſpoſiti, *per quos q. gradus aſcenditur.* 6) Stabulum. 7) Extremum rei. *Caſt.*

پاك باز & پاكباز *pāk̈ bāz. p. adj. compoſ.* ابو نظرلو *ejā næzærlū.* ت. 1) Felici aſpectu præditus. 2) Caſtus, caſte amans. *Ferh. Di felice aſpetto, è ſguardo,* & *caſta amante.* ¶ پاكباران ميدان دين و ايمان *pāk̈bāzānī mejdānī dinū īmān.* Caſti amatores, eut qui ſe caſte exercent in campo fidei, & religionis. *Ik.*

پاكباز چرخ *pāk̈bāz čerch. p. n. ſ. compoſ.* Lux, ſplendor lunæ. *Ferh.*

پاكچه *pāk̈če.* ت. 1) *adj.* Muodus. 2) *ady.* Munde, mundiuſcule. *Netto, polito.* ¶ پاكچه طوتمق *pāk̈če tūtmak.* Muode tractare, tenere. *Tener netto.*

پاكدامن *pāk̈dāmen*, & پاكدامان *pāk̈dāmān. p. adj. compoſ.* 1) Caſtus, purus. 2) Integer vitæ, ſceleriſque purus. *Caſto, continente, innocente. Ferh.* ¶ بر جوان پاكدامان *bir ǧüwānī pāk̈dāmān.* Adoleſceos purus, caſtus, honeſtiſſimus. *Giovine caſto, oneſto. Eb.*

پاكر *pāk̈r.* ت. *part.* Matutinus, *i. q.* بكر *bekir.*

پاكره *pāk̈īret.* ت. *n. ſ.* Virgo intacta. *Gol.*

پاكردن *pāk̈erdan. p. V. compoſ.* Stare reverentiæ ergo. *Ferh.*

پاكشان *pāk̈ſān. p. adj. compoſ.* Nobiliſſimus, excellentis dignitatis. *Sa.*

پاك شدن *pāk̈ ſüden. p. V. compoſ.* Purum, mundum eſſe, *vel* fieri. *Ferh.*

پاكلك *pāk̈lik.* ت. *n. ſ.* پاكي *pāk̈ī. p.* 1) Puritas, caſtitas. 2) Perfectio, omnis imperfectionis expers. *Purito, nettezza, ſchietezza, caſtità, perfezzione.* ¶ پاكلكله *pāk̈ligīle.* Pure, munde. *Nettamente, con purità, e ſchietezza.*

باكمال *bā k̈emāl. p. adj. compoſ.* 1) Cum perfectione. 2) Perfectus, eximius. *Perfetto, compita, eccellente.* ¶ جمال باكمالي *ǧemālī bōk̈emālī.* Forma ejus eximia. *La di lui perfetta beltà. Eb.*

پاكند *pāk̈end*, & باكند *bāk̈end. p. n. ſ.* 1) باقوت *iāk̈ūt.* ت. Rubinus. *Rubino.* 2) *metaph.* Vinum. *Vino. Ferh.*

باكو *bāk̈ū. p. nom. prop.* Nom. loci alicujus. *Ferh.*

پاكوب *pāk̈ub. p. n. ſ. compoſ.* 1) رقاص *rækkāṣ.* ت. اوينجي *ojunǧī.* ت. 1) Saltator, tripudiator. 2) Luſor. *Ballarino, giuocatore. Ferh.*

باكور *bāk̈ur.* ت. *n. ſ.* Prima veris pluvia. *Gol.*

باكورة *bāk̈üret.* ت. *n. ſ.* Primus fructus, ac præcox. *Gol.*

باكوره *bāk̈üre*, & پاكوره *pāk̈üre. p. n. ſ.* ترفنده *ſeu* طرفنده *turfandæ.* ت. Primitiæ fructuum, aliarumque rerum novalia. *Primi frutti.*

پاكوفتن *pāk̈ūften. p. V. compoſ.* Saltare. *Ballare. Ferh.*

باكي *bāk̈ī.* ت. *part. pl.* بكي *bük̈ī.* Flens. *Gal.*

پاكي *pāk̈ī. p. n. ſ.* 1) Puritas, munditiee. *V.* پاكلك 2) استره *üſtüre.* ت. Novacula. *Rufoio. Ferh.*

باكيدن *bāk̈īden. p. V.* Timere. *Aver paura. Ferh.*

پاكيدن *pāk̈īden. p. V.* Porificare, mundare. *Ferh.*

باكيده *bāk̈īde. p. part.* Subtiliter textus *pannus ſericus. Ferh.*

پاكيزگي *pāk̈īzegī. p. n. ſ.* Puritas. *Caſt.*

پاكيزه *pāk̈īze. p. odj.* طاهر *tāhyr.* ت. Purus, mundus, infons. *Puro, netto. Ferh.*

بال *bāl.* ت. *V. act.* Curare, ſollicitum eſſe. *Gol.* ¶ ما بالي *mā ebālī.* Noo eſt hoc, quod curo.

بال *bāl.* ت. *n. ſ.* 1) دل *dil. p.* يورك *iūrek.* ت. Cor, animus. 2) Status, opus. *Il cuore, l'animo,* & *ſtato, opera.* 3) Balæna. 4) Cura. *Wan.* ¶ بال صفا مآل شاه بانوال *bālī ſafā meālī ſāhī bānewāl.* Puriſſimum cor regis clementiſſimi. *Il puriſſimo cuore del clementiſſimo rè. Sa.* رفاه حال و فراغ بال *refāḳ hāl*

hāl we ferāghy bāl. Tranquillitas. *Vide.* رفاه

بال *bāl.* p. *n. f.* 1) بوي *boi.* s Statura. 2) قول *kol.* s. Brachium *hominis*, & *afis.* قند *kænæd.* s. Ala, penna, *pec.* avis. *Ala, penna.* 4) *In animalibus quadrupedibus* collum, *vel* jubæ, criſtæ. 5) Species piſcis marini *admodum craſſi*, & *capacis.* 6) Utenſilia domus, & facultates. *Ferh.*

بال *bāl.* s. *n. f.* عسل *ɛſel* s. الكبين *engubīn.* p. Mal. *Mele.* ¶ بال صوبي *bāl ſuji*, & *vul.* بال صو *bāl ſū.* Hydromeli, mulſum. *Bevanda d' acqua e mele.* بال مومي *bāl mūmi.* Cera, & candela cerea. *Cera*, & *candela di cera.* بال ɨز طوب *bāl iɛmeɣ top.* Tormentum æneum majus. *Cannone groſſa.* گج بالي *gümeğ bālī.* Favus mellis. *Favo di miele.*

بالا *bālā.* p. 1) *n. f.* Statura, proceritas. 2) Faſtigium, vertex. 3) Paripus. 4) *adj.* Excelſus, ſupremus. 5) *adv.* Supra ſurſum. 6) Superna. *Statura, faſtigio, cima, in alto, alto, elevato, ſupremo, ſopra. Ferh.* ¶ بالا و پستي *bālā wü peſtī.* Altitudo, & humilitas. *Altezza, e baſſezza. Ah.* بالا زير و زيرو *ɨīrū bālā.* Surſum, deorſum; Inf. qua deque. *Sotto ſopra.* بالا زير و زيرو *ɨīru bālā* s. Surſum deorſum invertere. *Mettere ſotto ſopra.* بالاي عوددە *bālāī ɛmūdte.* Supra columnam, in apice columnæ. *Nella cima della colonna.* بالا عالم *ɛlemü bālā.* Mundus ſuperior, cælaſtis, cælum. *Il mondo ſuperiore, celeſte, il cielo. Ik.* بالاده ذكر *bālāde ɣikr olunān*, & بالاده مسطور اولنان *bālāde meſtūr olān.* Superius memoratus, præfatus. *Il ſopradetto, ſopra accennata. Ll. Eb.* بالاسنه جغدي *bālāſine ɟik-ɣī.* Ad verticem ejus aſcendit. *Salt ſino in cima. Ah.*

پالا *pālā.* p. 1) *n. f.* Paripus. 2) Colum fictile, *vel* æraum, *quo oriɣam lavando*, & *ſuccum uvarum ab acinis*, & *pidiculis mundant.* 3) Clamor, lamentatio. 4) *adj.* Appanſus, ſuſpanſus. *Ferh.*

بالابال *bālābāl.* p. 1) *adj. compoſ.* Firmus. 2) *adv.* Fortiter, vehementer. *Caſt.*

پالاپال *pālāpāl.* p. ايلكن *ieleğen*, & غايتده *ghājette rewān olān.* s. 1) Feſtinus, velox. 2) Valde rapidus, *fluvius.* 3) Firmus. 4) Fortis. *Ferh.*

بالاپوش *bālāpūſ.* p. *n. f. compoſ.* Veſtis, ſuperior, *v. g.* pallium. *Ferh.*

بالاتر *bālāter.* p. *compoſ.* بوجه‌ورك *iūgerek.* s. Altior, ſuperior. 2) Eminentior, excelſior. *Più alta, più grande, più ſublime, ò eminente.* * *Expreſſ. figur.* بالاتر از سياهي رنك *bālāter eɣ ſijāhī rengī digər nebāſed. h. e.* دكر نباشد بولدن اوته بر مرتبه اولمز دنجك برده *bundan öte bir mertebe almaɣ dijeğek ſerde ɣarb iderler.* s. Non plus ultra. *Non ſi può più, non può farſi meglio, Ferh.*

بالاتفاق *bil-ittifāk.* s. *compoſ.* Ex condicto, eummuni conſenſu. *Di concerto, d' accordo.*

پالاچقه & پلاچقه *pālāćka palaćka*, & *polońka.* s. *n. f.* Gallina mater, matrix, glociens. *Chioccia. An.*

بالاخانه *bālāchāne.* p. *n. f. compoſ.* Supremus locus, excelſa domus, cœnaculum. *Supremo luogo, ò caſa, ſala, altana.* ¶ وزارت بالاخانه‌ى *bālāchānei wiɣāret.* Suprema Veſiratus, *ſeu* primi miniſterii dignitas. *Il ſupremo poſto, e dignità di primo miniſtro, ò configliere di ſtato. Ik.*

بالاخر *bil-āchyr.* s. *compoſ.* In fine, tandem. *Finalmente. Sa.*

بالآخره *bil-āchyre.* s. *compoſ.* Tandem, poſtremo. *Finalmente. Eb. Ik.*

بالآخره *bil-āchyrihi.* s. *compoſ.* In fine ejus. *Finalmente, al fine. Eb. Ik.*

بالاد *bālād.* p. *n. f.* Paripus. *Ferh.*

پالاد *pālād.* p. *n. f.* بنجك آت *binegek āt* s. Equus inſeſſorius. 2) يدك *iedek.* s. Paripus. *Cavallo da ſella, e di mano, cavallo di riſpetto. Ferh.*

بالادوى *bālādewī.* p. *n. f. compoſ.* Velocitas *curſoris. Ferh.*

پالاده *pālāde.* p. 1) *n. f.* Paripus. 2) *adj.* Flagitioſus. *Ferh.*

بالار *bālār.* p. *n. f.* Trabs, ſuperna domus. *Ferh.*

پالار *pālār.* p. *n. f.* اوستن اغاجي *üſtün aghājī.* s. Trabs ſuperna domus, *ſeu* tectum ſuſtinans. *Ferh.*

پالارخانه *pālārchāne.* p. *n. f. compoſ.* Tectum domus. *Caſt.*

پالارنك *pālārenk.* p. *n. f. compoſ.* 1) Acineees Indicus. *Ferh.* 2) Chalybs.

پالارى *pālārī.* p. *n. f. i. q.* پالار *pālār.* 1) Trabs ſuperna domus. 2) Tigna, trabes, *quæ per tabulatum contignationis transverſum diſponuntur.. Caſt.*

پالازى *palazi.* s. *n. f.* Anas. *V.* اوردك

بالاس *bālās* & پالاس *pālās.* p. *n. f.* 1) Serici armuſini genus tenue, molliuſque. 2) Panni para vetus. 3) Stratum vilius ex lana, *quale* & *camelis inſternitur ſub onere, quod ditiores veſtibulo, ubi deponuntur calcei, ſubjiciunt, pauperiores in ipſo cubiculo ad ingreſſum ſternunt. V.* پلاس

پالاسقه *pālāskā.* ٭. *n. f.* Pixis pulveraria. *Fiaſca da polvere.*

پالاضطرار *bil-yẓdyrār.* ٭. *compoſ.* Vi, coacte, ægre. *A mala pena, per forza.*

پالاطینوش *pālāṭynoś.* ٭. *n. f. ex Hungar.* Palatious *Hungariæ. Il Palatino di Ungheria.*

پالافتن *bālāften.* ٭. *V.* 1) Percolare. *Ferh.* 2) Premere, ſtringere. *Caſt.*

پالاقتضا *bil-iktyẓā.* ٭. *compaſ.* Ex neceſſitate. *Per neceſſità.*

پالاکر *pālāg'er.* ٭. *n. f. compoſ.* Fulcimentum *domus. Ferh.*

پالال *bālāl.* ٭. *n. f. i. q.* پالار *pālīr.* 1) Trabs ſuperna *domus. Ferh.* 2) Lignum, *ſeu* arbor craſſa. 3) Palæſtra ſagittatoria. *Caſt.*

پالالق *bālālyk.* ٭. *n. f.* II. رعنالق *ræ nālyk.* Celſitudo, eminentia, altitudo. *Altezza, eminenza.* ¶ پالالغیده اکاکوره *bālālyghÿde an-ā göre.* Altitudo quoque ejus in ea proportione. *L' altezza ancora à proporzione. Eb.*

پالان *bālān.* ٭. 1) *part.* Creſcens. 2) Augeos. 3) Moveos. 4) Oſcillans. 5) Oſcillare facieos. 6) *adj.* Mobilis. 7) *n. f.* Locus *inter duas portas, ſeu portam,* & *domum.* 8) Laqueus & *capientas feras. Ferh.* 9) Tigoum. 10) Opſonium. *Caſt.*

پالان *pālān.* ٭. *n. f.* 1) سمر *ſemer.* ٭. Clitellæ. *Baſto.* 2) Veſtibulum *domus. Ferh.* ¶ دوه پالانی و پالان شتر *pālānī śūtūr* & *deue pālānī.* Sella camelina. *Sella da camelo.*

پالاندن *bālānden.* ٭. *V.* Creſcere facere. *Caſt.*

پالاندوز *pālāndūz.* ٭. *n. f. compoſ.* Clitellarum furor. *Fattore di baſti.*

پالانده *bālānde.* ٭. *part.* Movens, motum excitans. *Ferh.*

پالانشین *bālānišīn.* ٭. *adj. compoſ.* Superius ſedens, primas occupans. *Che tiene il primo luogo.* ¶ کم قدر و پالانشین *Kem kædrü bālānišīn.* Mious dignus, & ſupremo loco ſedens. *Men degna, inferiore di grado, ò di merito, ma che ſede nel primo luoga. Ah.* پالانشین مسند سلطانی *bālānišīnī meſnedi ſulṭānī.* Conſidens in throoo regio, rex. *Che ſede nel trono regia, rè ſourano. Sæ.* پالانشینان مسند ارشاد *bālānišīnānī meſnedi irśād.* Doctores in oſtendeodis viis Domini primas tenentes. *Li ſanti padri, ò dottori. Sæ.*

پالانقه *palanka.* ٭. *n. f.* Munimentum. *V.* پلنقه

پالانه *bālāne.* ٭. 1) *adj.* Creſcens. 2) Augens. 3) Movens. 4) Oſcillans. 5) Oſcillare faciens. 6) Mobilis. 7) *n. f.* Locus *inter duas portas, ſeu portam,* & *domum.* 8) Laqueus *ad capiendas feras. Ferh*

پالانی *bālāni.* ٭. *n. f.* 1) باش اوربیسی *baś örtÿſi.* ٭. Tegumentum *capitis. Beretta.* 2) Vertex *capitis. Ferh.*

پالانی *pālānī.* ٭. *n. f.* سمرجی *ſemerǧī.* ٭. Clitellarius. *Che fa li baſti, ò ha cura di eſſi.*

پالانیدن *bālānīden.* ٭. *V.* 1) Extollere, exornare *aliquem.* 2) Alere *comam. Caſt.*

پالانیدن *pālānīden.* ٭. *V. tranſ.* Percolare.

پالاوان *pālāwān.* ٭. n. *f.* Colum foraminibus pertuſum, *per quod liquores mundandi transmittuntur. Ferh.*

پالاوز *bālāweẓ.* ٭. *n. f.* Amphora, *vel* aliud vas *aqua repletum. Ferh.*

پالاون *pālāwen.* ٭. *n. f.* Colum foraminibus pertuſum, *per quod liquores mundandi transmittuntur. Ferh.*

پالا همت *bālā himmet.* ٭. ٭. *compoſ.* 1) Excelſæ mentis. 2) Magoanimus. 3) Geoeroſiſſimus. 4) Benigniſſimus. 5) Præpotens favore. *Dipenſieri alti, di gran ſpirito, e cuore, generoſiſſimo, benigniſſimo.*

پالاهنك *pālāheng.* ٭. *n. f. compoſ.* Manubrium capiſtri. *Ferh.*

پالای *bālāy.* ٭. *n. f.* Equus deſultorius. *Ferh.*

پالای *pālāy.* ٭. 1) *n. f.* Equus ſecundarius, manu ductus. *Cavalla da mano.* 2) *part.* Percolans. *Ferh.*

پالایاسب *pālāyesb.* ٭. *n. f. compoſ.* Paripus. *Ferh.*

پالایال *pālāyāl.* ٭. *adj. compaſ.* 1) Valde ſplendens, fulgidus. 2) Valde rapidus. *Ferh.*

پالایانیدن *bālāyānīden.* ٭. *V.* 1) Extendere. 2) Creſcere, longum fieri. *Caſt.*

پالایدن *pālāyiden.* ٭. *V.* 1) Percolare. 2) Augere. *Ferh.*

پالایین *bālāyin.* ٭. *adj.* Supernus, ſuperior. *Caſt.*

پالبالانمق *balballanmak.* ٭. *V.* Titubare lingua *ebrium. Barbagliare, barbottare.*

پالبداهه *bil-bedāhe.* ٭. *compoſ.* اکسزدن *arſyẓden.* ٭. Ex improviſo, ſubito. *All' improviſa.*

پالتفصیل و الاجمال *bil-teſfeṣÿl wel-iǧmāl.* ٭. *compoſ.* 1) Fuſe, & ſuccincte. 2) Prolixe, & compeodioſe. *Diffuſamente, e ſuccintamente. Ik.*

پالبوس *bālbūs.* ٭. *nom. prop.* Nom. antiquum nomeo regionis قندهار *kændahār. Ferh.*

پالله *ballet.* ٭. 1) *n. f.* Humoris aliquid, *q.* quod humectare poſſit. 2) *metaph.* Boni quid. *Gol.*

پالتمام *bil-temām.* ٭. *compoſ.* Iotegre, totaliter. *Intieramente, totalmente. Sæ. Ll.*

بالته *balta.* s. *n. f.* Securis. *Mannara, cetta.*

بالتهجي *baltagī.* s. *n. f.* Securifer, *milites prætoriani ad cuſtodiam Sultani deſtinati, quorum aliqui a cincinnis, quos ab utraque parte capitis dependere ſinunt,* زلفلو *zülüflü baltaǧi, vocantur. Legio hæc a Sultano Mustapha III. diſſoluta, per præſentem monarcham Abdulhamid iterum reſtituta fuit.*

بالچق *balčik.* s. *n. f.* كل *ǧil.* p. Lutum, argilla. *Fango, terra.* ¶ بالچق كدرمك *balčik ǧidermek* Peniculo togam detergere, purgare. *Nettar la veſte dal fango.* قزل بالچق *kyzyl balčik.* Rubrica. *Rubrica, lapis roſſo.* اورو بوغرلمش بالچق *urū, ioghurylmiś balčik.* Cæmentum calcarium, cæmentum, lutum ſubactum. *Malta.*

بالچقلمق *balčiklamak.* s. *V.* Cœno inficere, conſpurcare. *Infangare, imbrattare.*

بالچقلو *balčiklū.* s. *adj.* Lutoſus, limoſus. *Fangoſo, limoſo.* ¶ بالچقلو صو *balčiklū ſu.* Aqua limoſa, fæculenta. *Acqua fangoſo, piena di fango.*

بالجمله *bil-ǧiümle.* s. *compoſ.* 1) In univerſum, in toto, generaliter. 2) Summatim, in ſumma, verbo. *In tutto, intieramente, generalmente, in ſomma, in concluſione, per concluſione, per abbreviare.* ¶ بالجمله و الخلاصه *bil-ǧiümleti wel-ḫaṭleti.* Summatim, & ſuccincte. *An.*

بالح *bâlyh.* s. *part.* Nudus, *ſeu* ſterilis, & nihil producens *ager. Gol.*

بالحق *bil-ḥakk.* s. *compoſ.* 1) Cum veritate, *q.* Infallibili, divina. *Ik.* 2) Jure, juſte, vere. *Con verità, dirittamente, giuſtamente, meritamente.*

بالحلال *bil-ḥalāl.* s. *compoſ.* Legitime, licite. *Legittimamente, lecitamente. An.*

بالخطر *bil-ḫaṭar.* s. *compoſ.* خطرلو *ḫaṭarlu.* Periculoſe, cum periculo. *Pericoloſamente.*

بالخير *bil-ḫaīr.* s. *compoſ.* 1) Cum bono, bene. 2) Feliciter. *Felicemente, in bene. Ll.*

بالد *bâlıd.* s. *part.* Locum inhabitans, incola. *Wan.*

بالدر *baldyr.* s. *n. f.* 1) Poples. 2) Sura. *Gambo.* ¶ بالدر كمكي *baldyr ǧemügī.* Crus. *L'oſſo della gamba.*

بالدران *baldyran.* s. *n. f.* Cicuta. *Cicuta. An.*

بالدز *baldyz,* & بالدوز *baldūz.* s. *n. f.* Affinis, uxoris ſoror. *Cognata. Fratrem vero uxoris vocant* قينم *kæjnüm.* Affinis. *At, ſi major ſit, vocant* انشته *eniśte.*

بالدفعات *bid-def-ât.* s. *compoſ.* Multoties, repetitis vicibus, pluries. *Molte volte, più volte.*

پالدم *pāldüm.* p. *n. f.* سمرك اردي *ſemerün-ārdy.* s. Poſtilena, lorum clitellarum, *quo continetur equi, aut muli cauda. Sottocoda. Ferh.*

بالذات *biz-ẕāt.* s. *compoſ.* كندوسي *ǧendüſi.* s. 1) Ipſe, in perſona. 2) Ex ſe, per ſe, eſſentialiter. *Egli medeſimo, in perſona,* & *da ſe, da per ſe, eſſentialmente.* ¶ بالذات قديمدر *biz-ẕāt ḳadımdür.* Aeternus eſt ex ſe, & eſſentialiter *Deus. Egli è eterno da ſe,* & *eſſentialmente. Teſ.*

بالزن *bâlzen.* p. *n. f. compoſ.* 1) پروازجي *perwāzǧī.* s. Alas movens, volitans. 2) Negotium. *Ferh.*

بالزين *bâlzīn.* p. *n. f. compoſ. q.* بالى زين *bâlī zin, vel zein.* ايرك دينكوسي *ejerün-depengüſi.* s. Alæ ephippij. *Ferh.*

بالس *bâlis.* s. *nom. prop.* Nom. oppidi, *quod tribus milliaribus diſtat ab Occidentali ripa Euphratis. Gol.*

بالست *bâleſt.* p. *n. f.* Virgo. *Vergine. Ferh.*

بالستن *bâlüſten.* p. *V.* Bene comprecari extremum alicujus. *Ferh.*

بالش *bâlıś.* p. *n. f.* 1) يصدق *joſtuḳ.* s. Pulvinar, cervical. *Cuſcino.* 2) Cubitale. 3) Vegetatio *plantarum, vel arborum. Ferh.*

پالش *pâliś.* p. *n. f.* Augmentum, abundantia. *Ferh.*

بالشت *bâliſt.* p. *n. f.* Cervical, pulvinar. *Ferh.*

بالش تكيه *bâliś tekie.* p. *n. f. compoſ.* Cubitale. *Ferh.*

بالشتن *bâlüſten.* p. *V.* Bene comprecari extremum alicujus. *Ferh.*

بالش جرمين *bâliś ǧermīn.* p. *n. f. compoſ.* Pulvinar ex corio. *Ferh.*

بالشجه *bâliśce.* s. *n. f. dimin.* Pulvillus ephippii. *Ferh.*

بالشك *bâlśeḳ,* & *bâliśeḳ.* p. *n. f. dimin.* Pulvillus ephippii. *Ferh.*

بالصدق و الاخلاص و الصفا *bis-ſydḳ wel-ychlāſ wef-sāf.* s. *compoſ.* Sincere, vere, cum ſinceritate, & puritate. *Con verità, ſinceramente, e ſchiettezza.*

بالصواب *bis-ſawāb.* s. *compoſ.* Recte, juſte. *Drittamente, con rettitudine, e giuſtitia.*

بالضرورة *biz-ẕarure,* & *f.* بالضروري *biz-ẕarūrī* s. *compoſ.* ضرورتدن *ẕarüretten.* s. Neceſſario, coacte, *Neceſſariamente, aſtretto dalla neceſſità.*

بالطوع و الرضا *bittæw-ǧ wer-ryżā, vel* بالطوع و الاختيار *bit-tæw-ǧ wel-ychtyjār.* s. *compoſ.* Sponte, ultro, libere. *Spontaneamente, di buona*

بـا بـا بـا بـا

buona voglia, liberamente. Sæ. ¶ بالكتارلق مملكتلرينى بت‌تسليم اتديلر *memlekетlerinī bit-tæw-ỹ wer-ryzā teslim ittīler.* Ditiones suas sponte tradidere. *Raſegnarono ſpontaneamente li loro ſtati. Sæ.*

بالطول و العرض *bittūl-wel-ārz.* s. *compoſ.* In longum, & latum, lnnge, lateque. *In lungo, & in largo.* ¶ بالطول عرض اتدي *bittūl ārz ittī.* In lnngum expnluit, fuſe explicavit. *Gli eſpoſe in lungo. Sæ.*

بالعز و الاكرام *bil-yzzi wel-ikrām.* Gum hnnore, ac reverentia. *Expreſſ. arabic.* بالعز و الاكرام احترام تام ايله دعوت اتدى *bil-ỹzzi wel-ikrām yhtirāmī tām ile daʿwet ittī.* Invitavit *eum* omni debito reſpectu, reverentia. *L'invitò con ogni riverenza, onore, e riſpetto. Eb.*

بالعشي و الابكار *bil-ʿeshi wel-ibkār.* s. *compoſ.* گيجه گوندز *giğe gündüz.* s. Diu, noctuque, mane, & veſperi. *Ah.*

بالغ *bālagh.* p. *nom. prop.* Nom. regionis alicujus ſeptentrionalis. *Ferh.*

بالغ *bālygh.* s. *part.* 1) Qui conſequitur *boni quid. Arriuato, pervenuto, giunto. Wan.* بالغ اقصي الغبات كمالات *bālygh æksel-ghæjāti kemālāt.* Qui attigit extrema perfectionum, *virtutum, ſcientiarum,* perfectiſſimus, doctiſſimus. *Giunto alla perfezione di virtù, e dottrina. Ik.* 2) *uſit.* Adultus, puber, adoleſcens. *Giouine, fatto, creſciuto, adulto, abile allo generazione, da marito.* بالغ حدنه ايرشمش يكت *bālygh* (*ſ. meliùs* بلوغ *bulugh*) *hæddine īrishmish jigit.* Puber factus, adultus juvenis. *Giouine fatto.* بالغ *bālygh* ol. Pubeſcere; pervenire ad annos diſcretionis, ad ad majnrennitatem. *Eſſer fatto, adulto, arriuare olli anni della diſcrezione, alla maggioranza.*

بالغ *bāllugh.* p. *n. f.* 1) Poculum cnrneum, *quo Georgiani utuntur.* 2) *In genere* Poculum vini. *Ferh.*

بالغ *bālugh.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بالغاء *bālyghāe.* s. *n. f. idiomate Medinenſium* Pedes, & fibiæ pecorum. *Wan.*

بالغدو و الاصال *bil-ghudūwwi wel-āsāl.* s. *compoſ.* Mane, & veſperi.

بالغرغده *pālaghzide.* p. *part.* Prolapſus in pedes. ¶ بالغرغده بشرتت اولمق *pālaghzidel bāshu-ēl beſerijet olmak.* Pede prnlabi in cloacam humanæ fragilitatis. *Sdrucciolare nel fango della fragilità umana. Ik.*

بالغضب *bil-ghæzeb.* s. *compoſ.* In ira. *In colera, & con colera, ò sdegno.*

بالفعل *bil-fʿel.* s. 1) *compoſ.* Actu, modn, nunc, realiter. 2) *part.* Modernus, actualis. *Di fatto, attualmente, & moderno, attuale.* ¶ بالفعل و القوت *bil-fʿli wel-kuwwet.* In actu, & pntentia. *In atto, e potenzo.*

بالك *bālyk, ferè bāluk.* s. *n. f.* هوت *hūt.* s. ماهي *māhī.* p. Piſcis. *Peſce.* ¶ بالق اغي *bālyk āghỹ.* Rete. *Rete da peſcare.* بالق اوني *bālyk otī.* Nomen baccæ, *piſcel infatuantis*, eocculæ Orientales. *Coccola di leuante, con la quale ſi fà poſta da imbriacar li peſci,* بالق سپدى *bālyk ſepedỹ.* Naſſa. *Naſſa.* بالق خانه *bālykchāne.* Vivarium. *Vivaro.* بالق بومرطه‌سي *bālyk jumurtoſỹ.* Ova piſcium. *Ova di peſci, & cauiare, & botarga.* بالق آولامق *bālyk owlāmak.* Piſcari. *Peſcare.* بالق بازار *bālyk bāzār,* & *bāzārī.* Forum piſcarium. *Peſcaria, piazza de' peſci.*

بالقان *balkan.* s. *n. f.* Mons magnus *peculiariter mons Hamus, qui Rumeliam verſus ſeptentrionem a Bulgaria ſeparat.*

بالقجل *balykāl.* s. *n. f. vul. f. pro* بالقچين *balykčīn* ماهي خوار *māhī chor,* & ماهي دوره *māhī thore.* p. Ardea. *Aghirone,*

بالقجي *balykči.* s. *n. f.* 1) Piſcator. 2) Piſcarius. *Peſcatore, & peſcivendolo.*

بالقصد *bil-kaſt.* s. *compoſ.* ايله قصد *kaſt ile.* s. Studin, data opera. *Appoſta, à bello ſtudio, appoſtatamente.*

بالقلوا *bālyklewā* s. *n. f.* 1) Piſcina, vivarium. *Peſchiera, vivaio.* 2) Nom. civitatis, & portus in Crimea.

پالك *pāleg.* p. *n. f.* Calceus ruſticus ex corio bnvino. *Ferh.*

بالكانه *bālgāne, pāligāne,* & *balkāne.* p. *n. f.* پنجره *mūsebbek pengere.* s. Feneſtra cancellata, & reticulata. *Fineſtra inferiata, ò à geloſia. Ferh.*

پالكانه *pālgāne.* p. *n. f.* Feneſtrella *in porta. Ferh.*

بالكليه *bil-küllije.* s. *compoſ.* In toto, integre, in univerſum *In tutto, totalmente, interamente, affatto.*

بالكمال *bil kemāl.* s. *compoſ.* Perfecte, ad unguem. *Con tutta perfezzione, perfettamente, compitamente: i. q.* كمال مرتبه *kemāl mertebe.*

بالله *billāh.* s. *compoſ.* Per Deum. ¶ بالله العظيم و بالله العظيم *bil-lāhil-ʿezỹm,* & *wāllāhil-ʿezỹm we bil-lāhil-kerīm, Jurandi formula* per Deum magnum, per Deum ſanctum. *Per Dio ſonto.*

پالمار *pālamar.* s. *n. f.* Camelus, rudens. *Gomena, corda groſſa di nave.*

بالمشافهه *bil-mūsāfehe.* s. *compos.* Coram. *In presenza.*

بالمعني *bil-maʿnī.* s. *compos.* Mystice, mysticus, *aut* intimus, verus, realis. *In senso mistico, & vero, reale.* ¶ حديث بالمعني *hadīsi bil-maʿni* & نقل بالمعني *nakli bil-maʿnī.* Oraculum mysticum, verum, & narratio mystica, vera. *Ik.*

بالمواجهه *bil-mūwāgehe.* s. *compos.* Coram. *In presenza.*

بالومي *bālmumī.* s. *n. f.* Cera. *V.* بال

پالنده *pālende.* p. *part.* 1) Augens. 2) Crescens. *Ferh.*

پالهنگ *pālenga.* s. *n. f.* Munimentum. *V.* پلنگه

بالنگ *bāleng.* p. *n. f.* 1) Species malorum aureorum. 2) Species cucumeris. *Ferh.*

پالنگ *pāleng.* p. *n. f.* چارف *ciāryk.* t. Calcei rustici genus *ex coria bovino. Ferh.*

بالنگو *bālengū.* p. *n. f. compos.* 1) Malum citreum. 2) Melissa. *Ferh.*

بالو *bālū.* p. *n. f.* 1) Lichen, cruraeus morbus. 2) Cerasum. *Ferh.*

پالو *pālū.* p. *n. f.* سگل *sigil.* t. 1) Verruca. 2) Pustulae. *Ferh.* 3) Lepra. 4) Nom. avis. *Cast.*

بالوا *bālewā.* p. *n. f.* دمرکي *demregi.* t. Morbus in ungue, reduvia. *Ferh.*

بالواجب *bil-wāgib.* s. *adv. compos.* Merito, necessario. *Necessariamente, meritamente.*

بالوار *bālwār.* p. *adj.* Alatus. *Cast.*

بالواره *bālwāre.* p. *n. f.* Oscillum. *Cast.*

بالواسه *bālwāse.* p. *n. f.* Filum textorum. *Ferh.*

پالواسه *pālwāse.* p. *n. f.* Moestitia, angor. *Ferh.*

بالوانه *bālwāne.* p. *n. f.* 1) Passer avis, alive huic similis. *Ferh.* 2) Vespertilio, hirundines apodes. 3) Avis paradisea. *Cast.*

پالوانه *pālwāne.* p. *n. f.* Avis paradisea. *Ferh.*

بالوايه *bālwāje*, & *bāliwāje.* p. *n. f.* 1) Chelidon, hirundo. 2) *i. q.* بالوانه *bālwāne.* Passer. *Ferh.*

پالوايه *pālwāje.* p. *n. f.* 1) Passer avis. 2) Vespertilio, 3) Avis paradisea. *Ferh.*

بالود *bālūd.* p. *n. f.* 1) Vestis *ex pelle agnina. Cast.* 2) Incrementum. 3) Ipsum crescere. *Ferh.*

پالود *pālūd.* p. 1) *adj.* Percolatus, purgatus. 2) *n f.* Vestis ex pelle agnina. *Ferh.*

بالودگي *bālūdgī.* p. *n. f.* Percolatio. *Il calare. Ferh.*

بالودن *bālūden.* p. *V.* 1) Nidificare. 2) Turbidum reddere. *Ferh.*

پالودن *pālūden.* p. *V.* 1) Percolare. *Ferh.* 2) Volvere, volutare, miscere *huc illuc vexillum, aut linteum per aquam, aut sanguinem. Cast.*

پالوده *pālūde*, & *usit.* پالوذه *pālūze.* p. 1) *n. f.* فالوزج *fālūzeg.* s. Pulmentum, & potio *ex amylo, polline, aqua, & melle. Certa minestra, e bevanda dolce. Ferh.* 2) Lanx librae. 3) Purificata res, percolata, defaecata. *Ferh.* ¶ پالوده كلامي آلوده دروغ وكذاف *pālūdei Kelāmi ālūdei dūrūghil güzāf itmegi rewā görmen.* Nolite mi cere, aut turbidum reddere defrutum sermonum mendaciis, aut vaniloquiis. *Non stimar bene l' amareggiar il dolce del discorso con bugie, e menzogne. Ik.* شكر پالوده آلوده *pālūdei śeker ālude.* Defrutum, *vel* vinum saccharo mistum, dulce. *Vino inzuccherato, dolce. Ah.* پكمزدن حلوا و پالوده‌يشور *pekmezden hælwā we pālūze pūśurūrdi.* Coquebat, seu parabat ex sapa dulciarium, & pulmentum, *aut* potionem dulcem. *Tef.*

بالودي *bālūdi*, & *pālūdi.* p. *n. f.* Vestis *ex pelle agnina. Cast.*

بالور *bālwer.* p. *n. adj compos.* Alatus. *Cast.*

پالوزه *pālūze.* p. *n. f. pro* پالو *pālu.* Verruca. *Cast.*

بالوس *bālūs.* p. *n. f.* Camphorae faeces, pars impura. *Ferh.*

پالوسه *pālūse.* p. *n. f.* Aegritudo, dolor. *Cast.*

بالوش *bālūś* p. 1) *n. f.* Pediculus. *Ferh.* 2) Idolum. 3) *adj.* Sordidus, impurus. *Cast.*

پالوش *pālūś.* p. *n. f.* كافورك منوشي *kāfūrūn-nūśeuweśī.* t. Camphorae faeces, pars impura. *Ferh.* ¶ پالوش از نبايد وشه *wāśe nejādjed ez pālūś.* Accetan mel ex impura, aut adulterata camphora non provenit. *Dalla feccia della camfora non si cava il miele. Hæl.*

پالوعه *pālū-ēt.* s. *n. f. pl.* بالاليع & بواليع *bewālī.* 1) Foramen mediae domus, *per quod expurgatur cloacalis colluvies domus,* 2) Cloaca. *Scolatoio. Wan. V.* پالغوزده

بالونه *bālūne.* p. *n. f.* 1) Avis aëre vescens, hirundo apus. 2) Colum. *Cast.*

پالونه *pālūne.* p. *n. f.* Colum. *Colatoio. Ferh.*

بالويه *bālūje.* p. *n. f.* 1) Chelidon. 2) Avis aere vescens. *Ferh.*

باله *bāle* p. *n. f.* 1) Vas *rei odoratae, seu bonorum odorum* capsula. 2) *pro* بالا *bālā* p. Vertex. 3) *i. q.* فرياد *ferjād.* p. Gemitus elatior, querimonia. 4) Saccus. *Ferh.*

پالهنگ *pālhenǧ*, & پالاهنك *pālahenk.* p. *n. f.* 1) Habena, *vel* jusve funis, *qui manu tenetur, & scapa freni annectitur*, lorum. *Ferh.* 2) Laqueus. 3) Columbar. *Cavezza, laccio, corda.*

corda. ¶ گردانده پالهنك داقوب *gerdānine pālheng takūp.* Iniecto fune, aut laqueo ad collum ejus. *Attaccatagli la corda al collo. Eb.*

بالی *bāli.* a. *part.* Tritus, veruſtus, *ut veſtis. Gol.*

پالیال *pāljāl.* p. 1) *adv. i. q.* مدام *mūdām.* a. Semper. 2) *adj.* Perpetuus. 3) Conjunctus. *Ferh.*

بالید *bālid.* p. 1) 3. *perf. prat. a* بالیدن *bāliden.* Auxit. 2) Crevit. 3) *n. f.* Calceus ruſticus. *Ferh.*

بالیدن *bāliden.* p. *V.* 1) Creſcere. 2) Augere. *Ferh.* 3) Matureſcere. 4) Aſſequi. 5) Volutare. 6) Turbidum eſſe, 7) Timere. 8) Exornare aliquem. *Caſt.*

پالیدن *pālīden.* p. *V.* 1) Creſcere, altum fieri. 2) Percutere. 3) Videre. 4) Scifcitari. *Ferh.* 5) Stare. 6) Nomen imponere. *Caſt.*

بالیده *bālide.* p. *part.* 1) Altus, excelſus. 2) Extenſus, auctus. *Ferh.*

پالیده *pālide.* p. *part.* 1) Percolatus. 2) Auctus. *Ferh.*

پالیز *pālīz.* p. *n. f.* 1) Scrobs inter pulvillos aquæ continendæ facta, *ut inde exundet in eosdem. Caſt.* 2) Hortus olerum. *Ferh.*

پالیزبان *pālīzbān.* p. *n. f.* 1) Hortulanus. *Ortolano.* 2) Unus ex 32. tonis نوا *newā dictis. Ferh.*

پالیزن *pālīzen.* p. *n. f. pro* پالزین *pālzīn.* Dorſuale *ex panno coacti*li, *quod ſupponitur ephippio. Caſt.*

پالیزوان *pālīzwān.* p. *n. f.* 1) Hortulanus. 2) Unus ex 32. tonis نوا *newa dictis. Ferh.*

پالیك *pālīk.* p. *n. f.* Calceus ruſticus. *Ferh.*

بالین *bālin.* p. *n. f. i. q.* بالش *bāliſ.* p. بصدف *iaſtuk.* t. 1) Cervical, pulvinar. 2) Fulcimentum. *Ferh.* 3) Lectus. *Cuſcino*, guanciale, letto. *Ik.* ¶ طالعین آسایشدن باش فالدرمق *bālīnī āsāīsden baſ kaldūrmak.* t) Ex cervicali quietis caput efferre, ſurgere. *Alzar la teſta, levarſi dal cuſcino, ò letto del ripoſo.* 2) *metaph.* خواب غفلتدن بیدار اولمق *chābī ghafletten bidār.* ot. Expergiſcere a ſomno negligentiæ, aut imprudentiæ, reſipere. *Riſuegliarſi dal letargo della trafcuragine.*

بالوس و بایلوس *bālos.* t. *n. f.* Legatus *pec.* Venetus ad portam. *Bailo di Venezia.*

بام *bām.* p. *n. f.* & *adv.* 1) فجر ارته t. *feğr.* a. Diluculum, aurora, mane. *L' alba, la mattina.* 2) سطح *ſath.* a. طام اوستی *dām üſti.* t. Tectum, *vel* ſupremum ejus. *Il tetto, la cima.* 3) Debitum. 4) Color. 5) Chorda cytharæ turcicæ graviſſima, *ſeu* baſſus. *Ferh.* ¶ بام خانه *bāmī chāne.* Tectum domus. *Il tetto della caſa. Ik.* بام سرخ *sūrch bām.* Subrubicundus, ad rubrum vergens. *Che tira al roſſo.* * *Expreſſ. figur.* بام چشم *bāmī ćeſm. h. e.* گوز قپاغی *göz kapāghī.* t. Palpebra. بام مسیح *bāmī mesīh. h. e.* فلك *feleki ćehārūm.* Quartum cœlum *juxta ſyſtema ptolomaicum.* بام نهم *bāmī nūhūm h. e.* عرش مجید *ārſī meğid.* Cœlum nonum, *ſeu* empyrium, ubi ipſe thronus Dei. *Ferh.*

بامی *bāmā.* p. *compoſ.* برملله *bizīm ile* t. Nobiscum. *Con noi.*

پامال *pāmāl.* p. *adj. compoſ. i. q.* پایمال *pāmāl.* 1) Pedibus conculcatus. *Calpeſtato.* 2) *metaph.* Abjectus. *Ferh.* ¶ پامال خیول *pāmālī chujūl* ot. Equitum pedibus, *ſeu* ab exercitu conculcari. *Eſſer calpeſtato dall' eſſercito. Sa. Vide* پایمال

بامبره *bāmbere.* t. *n. f.* درجه *dereğe.* a. Gradus, ordo, dignitas. *Grado.*

بام چشم *bām ćeſm.* p. *n. f. compoſ.* Palpebra. *Ferh.*

بامداد *bāmdād.* p *n. f.* ارته *irte.* t. Diluculum, mane. *La mattina. Ferh.*

بامدادان *bāmdādān.* p. *n. f. Cum terminatione pl.* Mane, diluculum. *Ferh.*

بامر الله تعالی *bi emril lāhī te-ālā.* a. *expreſſ. arabica.* Juſſu, permiſſu Dei, ſic permittente Deo. *Per permiſſione di Dio.*

پامرد *pāmerd.* p. *n. f. compoſ.* Qui auxilio eſt *trahenti quid.* 2) Interceſſor, adiutor. *Aiutatore.*

بامره *bām-reh.* p. *n. f. compoſ.* Scala, gradus. *Ferh.*

پامزد *pāmūzd.* p. *n. f. compoſ.* آیق درکی *āiak terī.* t. Merces laboris *pedum*, lucrum. *Mancia, gaudagno per la fatica, per le ſcarpe, quaſi ſudor de' piedi. Ferh.*

بامله *bā meze.* p. *adj.* طعلو *tatlū.* t. Dulcis. *Dolce, ſaporito.*

بامس *bāmes.* p. *adj.* Quem mundi ſarietas cepit. *Caſt.*

پامس *pāmūs, bāmūs.* p. *n. f.* & *adj.* 1) 2) Impotens. *Caſt.* 3) Otioſus, vagus, *qui confidet alibi, ubi non habet, quod agat. Ferh.*

بامستون *bām sūtūn.* p. *n. f. compoſ.* Locus oblectationis ſine tecto *in vertice domus. Altana, terrazza ſcoperta sù la caſa. Ferh.*

بامسکنت *bā meskenet.* p. *adj.* Modeſtus. *Modeſto. Sa.*

بامشاد *bāmshād.* p. Nomen muſici celebris. *Ferh.*

بامگاه *bāmgāh.* p. *n. ſ.* 1) وقتي ارته *irte waḳtȳ.* t. Matutinum tempus, mane. *Ferh.* 2) *adv.* Sequenti mane.

با من *bā men.* p. *compoſ.* Mecum. *Con me, meco.*

پاموف *pāmūk.* t. *n. ſ.* Goſſipium, *pro* پنبوف

بامون *bāmun.* p. 1) *adj.* مختث *muchannes.* s. & هيز اوغلان *hīz aghlān.* t. Sordidus, ſegnis. 2) *n. ſ.* Cinædus. *Poltrone, malfealzone, & bardaſſa. Ferh.*

بامه *bāme.* p. *n. ſ.* Prolixa barba. *Ferh.*

بامي *bāmī.* p. *nom. prop.* Antiquum nomen urbis بلخ *bælch. Ferh.*

باميان *bāmijān.* p. *nom. prop.* Nom. ditionis alicujus in provincia كوهستان *koheſtān. Ferh.*

بامير *bāmīre.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* بامبر *bāmbere.* Gradus. 2) Foramen, *ſeu* feneſtrella portæ, *per quam foras proſpicitur. Caſt.*

بامين *bāmīyn.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi in diſtrictu بادغيس *bādghyſ, qui ſpectat ad regionem* هرات *herāt. Ferh.*

بان *bān.* s. *n. ſ.* 1) Nomen arboris, *unde* جوزگل بان *ǧewzūl bān.* Glans unguentaria. *Arbor hæc frequens eſt in Arabia felici, ubi innumera camelorum, & ovium agmina a foliis ejus nutriuntur. Herb.* 2) Plantæ ſpecies, *cujus fructus nux unguentaria dicitur. Gol.*

بان *bān.* p. *n. ſ.* 1) Nomen arboris *in* تهامه *tehāma.* 2) Cuſtos. *Ferh.* 3) Tamarix. 4) Equus *pec.* generoſus. 5) Hypocrita. *Caſt.*

بان *bān.* t. *n. ſ. ex Croatico.* Dominus, princeps, gubernator.

بان *pān.* p. *n. ſ.* Species folii rubri, *quo ſi maſticetur, aut contundatur, ſuccus ruber manat, quo pueri, & puellæ in oriente labia ſua pingere ſolent. Ferh.*

پانبوك *pambuk.* t. *n. ſ.* Goſſipium. *V.* پنبوف

بانه *bānet.* s. *n. ſ.* 1) Diſtinctio, interſtitium. *Gol.* 2) *nomen unitatis* Arboris بان *ban dicti. Wan.*

بانجا *be angiā.* p. *compoſ.* Illuc, ad eum locum. *Là.*

پانجار *panǧiār.* t. *n. ſ.* Folia betæ rubræ. *Bietola roſſa. Radix enim vocatur* چوكندر *ciüküudür quod V.*

پانجاه *pānǧiāh.* p. *num. card.* Quinquaginta. *Caſt. pro* پنجاه

باندرمك *bāndürmak.* t. *V.* Intingere leniter, immergere, *ut fruſtum panis in vinum, & illud ſtatim retrahere. Intingere, tuffar leggiermente.*

پانزده *pānzedeh*, & *panzdeh.* p. *num. card.* اون بش *on beſ.* t. Quindecim. *Quindici. Ferh.*

پانزدهم *pīnzdehūm.* p. *nom. ord.* اون بشنجي *on beſinǧi.* t. Decimus quintus. *Il decimo quinto.*

پانزهر *pānzeher.* p. *n. ſ.* Bezoar. *V.* پادزهر

پانصد *pānſæd.* p. *num. card.* بشيوز *beſjūz.* t. Quingenti. *Ferh.* ¶ راه پانصد ساله *rāhi pānſæd sāle.* Iter quingentorum annorum. *Viaggio di cinquecento anni. Ik.*

پانكرار *pīnkyrār.* p. *n. ſ.* Tæniæ pedales, involucrum pedis. *Caſt.*

بانكش *bānkyſ.* p. *n. ſ.* Granum terebinthinum. *Ferh.*

بانك *bank.* p. *n. ſ.* 1) صوت *ſœwt.* t. اون *ön* t. Vox. *pec.* fortis, clamor, ſoous, *Voce, grido, ſuono.* 2) Nomen arboris ſuave olentis. *Ferh.* ¶ بانك نماز *bāngi nemāz.* Indictio precum, *a præcone ex turri quinques in die fieri ſolita. Grido, che ſi fà per invitar alle preghiere.* بانكزن *ſeu* بانكرن *bankzen.* Præco facer, ædituus. *Quello che grida l'invitando alle preghiere.*

بانكش *bānkeſ.* p. *n. ſ.* Columba, *ſeu potius* mas ejus ſuſpirioſum ſonum edens. *Ferh.*

بانگيدن *bāngīden.* p. *V.* جغرمق *ciaghyrmak.* t. Clamare *pec.* de turri. *Gridare. Ferh.*

پانمۇسك *pānmūsk.* p. *n. ſ.* Granum terebinthinum. *Ferh.*

بانو *bānū. v. n. ſ.* 1) خاتون *chātūn, vulg.* قادن *kādun.* Domina illuſtris. *Signora.* 2) Lagena vini *longiore collo. Ferh.* ¶ نامنه بانو دير لردي *nāmine hūmājun bānū dirlerdi.* Vocabatur, *ſeu* ipſi nomen erat Domina Auguſta. *Si chiamava la Signora Auguſta. Eb.* نرگس بانوي شهلا چشم *nergis bānūi ſehlā ceſm.* Domina Narciſſa oculis ex nigro cæſiis prædita. *La Signora Narciſſa con occhi di pecorella. Ah.*

بانوا *bānewā*, & *bānūwā.* p. *adj.* غني *ghæni.* s. جنكلو *ǧenklū*, آوازلو *āwāzlū*, & نصيبلو *næsȳblū.* t. 1) Dives. *Ferh.* 2) Belliceſus, pugnator. 3) Sonora voce præditus. 4) Fortunatus. *Ricco, guerriere, di bella voce, & fortunato.*

بانوچ *bānūč.* p. *n. ſ.* Oſcillum. *Ferh.*

بانوكشست *bānūkeſeſt.* p. *nom. prop.* Nom. filiæ Ruſtemi. *Ferh.*

بانه *bāne.* p. *n. ſ.* قسق قاي *kaſyk kyȳ.* t. Pubes. *Peli delle parti vergognoſe. Ferh.*

پانه *pāne.* p. *n. ſ.* 1) Arbor, *ſeu* trabs, *qua firmatur porta.* 2) Clavus, *ſeu* inſtrumentum, *quo firmant fabri lignarii trabem, quam cito findere volunt. Ferh.*

پانهاده *pānihāde* p. *part. compoſ.* Impoſitus pes. *cc. dat. præc. & conſtr. Arab.* ¶ پانهادن ظهور *pānihādeī zuhūr* ar. Oriri. *Farſi vedere, q. metter il piè nell' eſſer, nel mondo.*

بانی *bānī.* s. *part.* بانیجی *iapiĝi.* c. Aedificans, faber. *Fabricatore, fabro.* ¶ بانی او *bānī u.* Aedificare. *Fabricare. c. ac præc. vel conſtr. arab.* بو معانی بنباني بساني *bu me-ānī būnjanīnī bānī.* Fabricator fabricæ horum ſenſuum, *ſeu* auctor harum compoſitionum. *L'autore di queſti concetti. Sæ.* بانی مبانی مسلمانی *bānī mebānī müslimānī.* Fundator fabricarum piarum. *Fondatore di fabriche pie. Sæ.* اول بانی مبانی جهانبانی حقده *ol bānī mebānī ğihānbānī hækkynde.* Pro illo auctore monarchiæ. *Sæ. Per quello monarca. Br.*

بانیاس *baniās.* s. *nom. prop.* 1) Paneas. *Nomen parvi oppidi in Syria.* 2) *Nomen fluvii in Syria. Schult.*

بانیت *bānīet.* s. *n. f.* Arcus. *Paleſtro. Wan.*

بانید *bānīd*, & *pānīd.* p. *n. f.* 1) فانید *fānīd.* s. Saccharum, *pec.* defæcatum. *Ferh.* 2) Caſeus *ſaccharo conditus. Caſt.*

باو *beew*, s. *V. act.* Superbire, glorioſum ſe præbere, ſe efferre. *Wan.*

باو *beo.* p. *compoſ. loco* باو *bāo, quod V.* 1) In illo. 2) Cum illo. 3) Ad illum. 4) Ad ſe, ſibi.

باوچک *bāūcek.* p. *n. f.* Ceſpes *ficcatus ex ſtercore bovino ad comburendum. Ferh.*

با وجود *bā wŭğūd.* p. 1) *adj. compoſ.* Exiſtens. *Exiſtente. Caſt.* 2) *uſit. adv.* Peculiariter, nominatim, præcipue. *Principalmente, eſpecialmente, & ſtante che. Sæ.*

باور *bāwer.* p. 1) *adj.* Verax. 2) *n. f.* Credimen, fides. *Verace, che dice quel, che sà, & fede, credito. Ferh.* ¶ باور کردن *bāwer kerden.* Fidem habere, præſtare, verum agnoſcere. *Credere, preſtar fede, e riconoſcer per vero.* باور ایستمبوب *bāwer itmejūp.* Fide illi non præſtita. *Non preſtandovi fede. Sæ.*

باورچی *bāwerĝī*, & باورچی *bāwercī.* p. *n. f. Choraſmiorum idiomate*, Oeconomus, *quo duce cibus in menſam regiam affertur, quique legatos excipit, & quæ ad excipiendos illos requiruntur, curat. vulgo.* چاشنگیر *čāšnigīr* p. *Ferh.*

باورد *bāwerd.* p. *n. f.* 1) *nom. prop.* Nom. urbis alicujus. 2) Nomen heroïs alicujus. *Ferh.*

باورس *bāwers*, & پاورس *pāwrūs.* p. *n. f.* 1) Ludus *aleæ*, & *chartarum luſoriarum. Caſt.* 2) Mulier, *cujus maritus aliam præterea uxorem prolibus fœcundam habet. Ferh.*

پاورکن *pāwerenğin.* p. *n. f.* Periſcellis. *Ferh.*

باوریدن *bāwerīden.* p. *V.* Credere, fidem adhibere. *Ferh.*

پاوزار *pāwzār.* p. *n. f.* 1) *i. q.* پازار *pāzār. Part. I. Tom. I.* Tæniæ pedales; involucrum *pedis*, & hypodema *ruſticum. Caſt.* 2) Inſile textoris. *Ferh.*

پاوزاره *pāwzāre*, *bāwzāre*, & پاوزاره *pāwſāre.* p. *n. f.* Radius, & inſile textorum, *ſeu* ligna, *quæ a pedibus mota aperiunt, contrahuntque telam. Ferh.*

باوشی *bāwŭſnī.* p. *n. f.* Uxor mariti, *qui & aliam habet cum filio, vel qui aliam ducit. Ferh.*

باوقار *bāwekār.* s. p. r) *compoſ.* Cum gravitate, & majeſtate. 2) *adj.* Gravis, majeſtoſus, *ſeu* majeſtate præditus. *Con gravità, e maeſtà, grave, e maeſtoſo.* ¶ چاسار باوقار *čāsārī bā wekār.* Majeſtate præditus cæſar. *Il maeſtoſiſſimo ceſare. Ll.*

باول *bāwel.* p. *nom. prop.* Nom. loci alicujus *celebris a pulchris pannis ſericeis, qui ibi conficiuntur. Ferh.*

پاوکن *pāwenğen*, پاوکنی *pāwenğī.* p. *n. f.* Spinther *ſive manus, ſive pedis. Caſt.*

پاوند *pāwend. vul. pahwend.* p. *adj. compoſ.* Compes, *pro* پابند *vel* پای‌بند

باوی *bāwej.* p. *compoſ.* Cum eo. *Con lui.*

باوی *bāwī. expreſſ. perfica.* Age fis! *Ferh.*

باوین *bāwīn.* p. *n. f.* Corbis parva, *cui imponunt ſericum, vel alias ejusmodi res. Ferh.*

باه *bāh.* s. *n. f.* 1) Coitus. *Coito. Wan.* 2) Area amplior, *circum quam ædes, aut tentoria extant. Gol.*

باه *bāh.* p. 1) *n. f.* Juſculum. 2) *In promiſſionibus* Sit, eſto, fiat! *Ferh.* 3) *n. f.* Adulterium. *Caſt.*

پاه *pāh.* p. *n. f.* آش *āš.* s. Cibus. *Cibo, vivanda. Ferh.*

پاها *pāhā.* p. *adj.* Variegatus, *ſeu* variis coloribus præditus. *Caſt.*

باهار *bāhār.* p. *n. f.* 1) Atletha. 2) Species poculi. *Ferh.*

با هر *bā her.* p. *compoſ.* Cum omni. *Con ogni.*

باهر *bāhir.* s. 1) *n. f.* Luna lucida. *Wan.* 2) Vena frontis. 3) *part.* II. ظاهر *ẓahyr.* Excellens, eminens. manifeſtus, patens. *Eccellente, grande, & paleſe, publico.* ¶ باهر و ظاهر *bāhirū ẓāhyr* s. Manifeſtare. *An.* شاه باهر الاقبال *šāhū bāhirūl ykbāl.* Rex fortunatiſſimus. *Rè fortunatiſſimo. Sæ.* کلام باهر آلا نتظام *Kelāmū bāhirūl intyzām.* Verba excellenter in ordinem digeſta. *Parole aggiuſtatiſſime. Sæ.*

باهرا *bāhiren.* s. *adv.* 1) Excellenter. 2) Palam. *Eccellentemente, & in paleſe, in publico.*

باهرات *bāhirāt.* s. *n. f.* Nivis. *Gol.*

باهرة *bāhiret*, *ſeu* باهر *bāhire*. ع. *n. ſ.* 1) Vena frontis. *Vena della fronte. Ik.* 2) *fœm. præcedentis* باهر *bāhir*. Excellens, magna. ¶ كمالات باهره *Kemālāti bāhire*. Perfectiones eminentes, miræ. *Perfezioni grandi, ammirabili. Ik.* باهرة الاشراف *bāhiretülišrāk* ع. Lucidum eſſe, *ſeu* lucere, reſplendere, celebrari. *Riſplendere. Ik. Sæ.*

باهظ *bāhyz*. ع. *part.* Gravis, moleſtus, difficilis. *Grove, faſtidioſo, difficile. Wan.* ¶ باهظ *bāhyz* ع. Gravare. *Aggravare.*

باهك *pāhek*, & *pāhik*. ع. *n. ſ.* اشكنجه *iſkenğe*. ت. Tormentum, tortura. *Lo tortura.*

باهكيدن *pāhekiden*, & *pāhkīden*. ع. *V.* اشكنجه *iſkenğe*. ع. ت. Tormentis afficere *ad extorquendam veritatem. Dar lar tortura.*

باهل *bāhil*. ع. *n. ſ.* 1) Stigma *pectori impreſſum.* 2) Lignum *per naſum trajectum.* 3) *part.* Ligni uberibus affixi expers, & libera *camelitis. Wan.* 4) Baculo, *ſeu* pedo carens *paſtor. Gol.*

باهلة *bāhilet*. ع. *part.* Libera *o conjuge. Gol.*

باهم *bāhem*. ع. *adv. compoſ.* بله *bile*. ت. Una, ſimul, pariter. *Inſieme.* * *Expreſſ. figur.* باهم زبان دارند *bāhem zibān dārend. h. e.* اغز بر ايتديلر *aghyz bir itdiler*. ت. Simul loqui cœperunt, *vel* una omnes clamarunt. *Ferh.*

باهم *bāhüm*. ع. *n. ſ.* Ventus ſecundus. *Vento in poppa. Expreſſio nautica. Ferh.*

باهم آمدن *bāhem āmeden*. ع. *V. compoſ.* غضبه گلمك *ghaẓæbe gelmek*. ت. Iraſci, iram concipere, ſuccenſere. *Metterſi in colera, adirarſi, ſdegnarſi.* 2) Simul convenire. *Ferh.*

باهمان *bāhemān*. ع. *pronom. demonſt. compoſ.* Hic, ille N. N. quidam. *Ferh.*

باهم آوردن *bāhem āwürden*. ع. *V. compoſ.* Simul ferre. *Ferh.*

باهمديگر *bāhemdiğer*. ع. *adv. compoſ.* 1) Simul, una. 2) Mutua opera, inter. *Caſt.*

باهه كه *bā heme ki*. ع. *particu. compoſ.* Quuntumvis, quamvis, etſi. *Con tutto che, benche, ancorche.*

باهنك *pāheng*, & *pāhenk*. ع. *n. ſ.* Seminarium *cucumerum. Ferh.*

باهنكه *pāhenge*. ع. *n. ſ.* Crepida. *Pianello. Ferh.*

باهو *bāhu*. ع. *n. ſ.* 1) Pedum, ejuſve pars, *quæ manu tenetur*, fuſtis craſſior, *quem manibus geſtant.* 2) Terra magna. *Ferh.*

باهو *pāhū*. ع. *n. ſ.* دكنك *değenek*. ت. Baculus pec. paſtoralis, pedum. *Baſtone.*

باهه *bāhe*. ع. *n. ſ.* 1) دريا *derjā*. ع. دكز *den-yz*. ت. Mare, & magna quævis aqua, *quæ vado tranſiri nequit. Mare, & acqua grande, che non ſi può paſſar à guado.* 2) Equus robuſtus. *Ferh.*

باهها *bāhhā*. ع. *n. ſ. pl. a* باه *bāh*. 1) Coitus. 2) Jufcula. 3) *In promiſſionibus.* Fiat, eſto. *Ferh.*

باهى *bāhī*. ع. *part.* Vacuus. *Wan.*

باى *bāj*. ت. *adj.* غني *ghanī*. ع. توانكر *tüwānger*. ع. Dives, opulentus. *Ricco.* ¶ باى و كدا *bājü gedā*. Dives & pauper, divites, & pauperes. *Povero, e ricco, poveri, e ricchi. Ik. Eb.* 1 باى *bāj* ت. Ditare. *Arricchire, render ricco.*

پاى *pāj*. ع. *n. ſ. adj.* & *adv.* رجل *reğl*. ع. آياك *āyak*. ت. 1) Pes, baſis. 2) Reſiſtentiæ facultas, & potentis. 3) Firmitas. 4) Firmus. *Ferh.* 5) Gradus, & veſtigium. 6) Prætextus, excuſatio. 7) Poſterius. 8) Superius. 9) Fluxus, *ſeu* curſus *aquæ.* 10) Divitiæ. *Piede, boſe, grodo, veſtigio, pretezto, la porte di dietro, di ſopra, la corrente,* & *richezzo.* ¶ تا دلان پاى ندارم *bā fülān pāj ne dārem*. Non poſſum ei reſiſtere, contra eum nihil poſſum. *Non hò forza da reſiſtergli, ò ſtargli d fronte. Caſt.* پايند دوشمك *pājine düšmek* در پاى او رفتن *der pāj o reften*. Veſtigiis inhærere, inſequi. *Correrglì dietro, ſeguitare.* پاى تخت سلطان معدلت نشان اولدى *pāj tæchtÿ ſultāni maʿdilet nišān oldy*. Facta eſt ſedes, *ſeu* locus reſidentiæ æquiſſimi principis. پاى تخت جهانبانى اولدى *pāj tæchtÿ ğihānbānī oldy*. Facta eſt ſedes, & reſidentia monarchiæ, *ſeu* monarcharum mundi. *E divenuta reſidenzo del prencipe, della monarchia, ò del monarca del mondo. Sæ.* پاى ثبات *pāj-ſebāt*. Conſtantia. *Conſtanza, fermezza, ſodezza.* پاى ثباتى متزلزل و رأيت دولتى قلب سپاهيدن منفعل اولدى *pāj ſebāti mütezelzyl we reeieti dewleti kælbi ſypāhiden munfaʿkyl oldy*. Pes conſtantiæ ejus trepidare, vexillumque proſperitatis, *ſeu* dominii ejus e medio exercitus auferri cœperunt. *Sæ. Cominciarono à tremargli i piedi,* & *à sbandarſi gli li ſtendardi dal corpo dell' armata. Br.* پاى حصاره گلمسز *pāj hÿsāre gelmeſyz*. Veniatis ſub arcem. *Venite ſotto le mura. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* پاى بدامن كردن *pāj bedāmen kerden. h. e.* ضبر ايدوب فارغ اولمك *ſæber idup fārygh olmak*. ت. Patienti animo deſiſtere ab aliqua re. پاى دراكندن *pāj dragkenden. h. e.* سحر ايتمك *sæhr itmek*. ت. Faſcinare, fucum facere. پاى تابه كشاد *pāj tābe küšād. h. e.* سفردن گلدى *ſeferden geldi*. ت.

Rever-

Reverſus eſt ex itinere. پاي پيچيدن *pāj pīčīden. h. e.* Fugere, ſuffugere. *Scapar via.* پاى خاكي كرد *pāj chākī Kerd. h. e.* Iter ſuſcepit. *Viaggiò.* پاى دراز كشيد *pāj dirāz Keśid. h. e.* 1) آشوري اندى ديدكلرى سوزدر *āśūrī ātti dedüklerī sözdür.* ɛ. Modum exceſſit *in ſermone.* 2) آياف اوزاندي *ājāk uzātti.* ɛ. Pedem extendit, *eſt allufio ad illum, qui affectat imperium.* پاى در سنك آمد *pāj der senk āmed.* Offendit pedem in lapidem, *Alluſio ad hominem timidum.* پاى در گل ماند و متحير اولدى *pāj der ġil māned. h. e.* عاجز *āǧīz ū mütehaīr oldī.* ɛ. Pes in luto hæſit. پاي درميان آورد *pāj derm̃ijān. āwürd. h. e.* مصلحت انجنده بولندي *maślahæt ičinde bülundī.* ɛ. Negotiis obrutus fuit. پاى رنج كشند حاضر و آماده اولدلر *pāj renǧ Keśend. h. e.* *hāzyr we āmāde olaler.* ɛ. Prompti, & parati ſint. پاى زاغ كرد *pāj zāgh Kerd. h. e.* 1) پوصوصه كردى *püsüjü girdi.* ɛ. In inſidias tractus eſt. 2) گزلندي *güzlendī.* ɛ. Abſcondit ſe. پايش در خواب شد *pājeś der chāb śüd. h. e.* آياغي اودشدي *ajāghī ujuśdī.* ɛ. Obtorpuit pes ejus. پاى فشرد *pāj füśürd. h.* ثابت وقدم اولدى *śābitū kædem oldy.* ɛ. Conſtans permanſit. پاى كرد كرد *pāj gird Kerd. h. e.* آياغن التنه آلدي *ājāghyn āltina aldī.* ɛ. Sopplantavit illum. پاى كشانيدن *pāj Keśānide. h. e.* 1) گرخمه *girichte.* Fugitivus. 2) آزاد اولمش *āzād olmiś.* ɛ. Emancipatus. پاي كم آورد *pāj kem āwürd. h. e.* خصمندن قاچدي *chaśymminden kāčdī.* ɛ. Effugit ab inimicis ſuis. پاى ماجان رفت *pāj mā čān reft. h. e.* اعتذار ايلدى *ʕtiẓār ejledī.* ɛ. Excuſavit ſe. پاي ماجان كرد *pāj mā čān Kerd.* *Idem.* پاى مرد *pāj merd. h. e.* معين و دستگير *mu·ʕyn we deſtgīr.* Adjutor, opitulator. *Ajutore, che ſoccorre un altro.* پاى مردى كرد امداد و معاونت ايلدى *pāj merdī Kerd. h. e.* *imdād we mu·ʕwenet ejledī.* ɛ. Auxilium, opem tulit. *Ajutò.* پاى و پايو *pājū per. h. e.* طاقت و قدرت *tākæt we kudret.* ɛ. Poteſtas, vis. پاى اندازد *bepāj end'ized. h. e.* سوريوب دوشدي *sürčüp düśdī.* ɛ. Fallente veſtigio lapſus eſt. پاى دار *bepāj dar. h. e.* محافظه ايله *mühāfæẓe ejle.* ɛ. Cuſtodi, ſerva. پاى داشتن وجوده كتورمك *bepāj dāśten. h. e.* *wüǧüde ǧetürmek.* ɛ. In lucem edere. *Ferh.* پاي داشت *pāj dāśt.* Cuſtodivit, ſervavit. *Lo cuſtodì, lo guardò.* پاى دامه *pāj dīme.* Pedica, laqueus pedis. *Laccio.* پاى زهر *pāj ẓehr.* Bezoar *lapis*, & alexipharmacum, *pro* پادزهر *quod Vide.* پاى بر داشتن *ber pāj dāśten.* Suſtentare, conſervare. *Soſtentare, mantener in piedi. Caſt.*

پاى بپاى كردن *bepāj Kerden.* Erigere. *Alzar in piedi. Caſt.*

پاى *pāj.* ɛ. *n. f.* 1) حصّه *hyſſæ.* ɛ. بهره *behre.* p. Pars, portio. 2) Sors. *Parte, porzione, ſorte.* ¶ پاى پاى *pāj* ɛ. 1) Partiri, dividere. 2) Erogare, impertiri. *Spartire, dividere, diſtribuire, impartire.* پاى اولمش *pāj olmiś.* Diviſus. *Diviſo, ſpartito.* بنم پايه *benüm pājüme.* Pro mea portione, & per me, quoad me, per me licet, pro mea parte. *Per mia parte, per me, in quanto à me.*

پايا *bājā.* p. *Imperandi formula.* Oportet, neceſſe eſt. *Ferh.*

پاياب *pājāb.* p. *n. f. compoſ.* 1) طاقت *tākæt.* ɛ. Potentia, vis. *Forza, potere.* 2) Piſcina, repoſitorium *aquæ lapideum non profundum.* 3) صونك دبي *ſünün-dibi.* ɛ. Fundus aquæ. 4) پين ار ايغي *pīn·ār ajaghy.* ɛ. Oſtium fontis. 5) Deſcenſus in fontem *ad figendos pedes.* 6) Noxam paſſus. 7) Robur. 8) Finis, terminus. 9) Vortex. *Ferh.*

پاى ابرچين *pāj ebrenǧin.* p. *n. f. compoſ.* Periſcellis. *Ferh.*

پاي افزار *pāj efzār.* p. *n. f. compoſ.* Inſile textoris. *Ferh.*

پاى افسار *pāj efsār.* p. *n. f. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

پاي افشار *pāj efśār.* p. *n. f. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

پايان *pājān.* p. *n. f.* 1) نهايت *nihājet.* ɛ. Finis, terminus, extremum. *Fine, eſtremità, termine.* 2) Margo. *Ferh.* ¶ بو محبّتين پايانه يتشه *bu myhnet kačian pājāne ietiśe?* Ecquando hæc tribulatio ad finem perveniet? *Quando mai ſi finirà queſta miſeria? Eb.* پايان بردن كار *bepājān bürdeni Kār.* Exequi, perficere negotium, & defungi. *Eſſeguire, compir un negozio. Caſt.* بي پايان *bi pājān.* Immenſus.

پاى انداز *pāj endāz.* p. *n. f. compoſ.* Panni, aut telæ ſericeæ *ad pedes regis, vel principis, in aliquam civitatem ſolenniter ingredientis, ſterni ſolitæ. Panni, o drappi di ſeta, che ſi ſtendono ſotto li piedi d'un prencipe, ch'entra in pompa in una città.* ¶ سلطان سرفراز الجون الحشم نفيسدن پاي اندازلر دوشيوب *śültānī ſerfirāz ičün ækmyśči nefiseden pāj endāzler düśejüp.* Straviæ cubicula, & loca, per quæ transire debebat princeps, pretioſis paonis ſericeis. *Adobbò l'alloggiamento regio con drappi preziosi di ſeta. Sæ.*

پاى اوزاره *pāj ewzāre.* p. *n. f. compoſ.* Inſile textoris. *Calcole, pedale. Ferh.*

پاي باف *pāī bāf.* p. *n. f. compoſ.* Textor. *Teſſitore. Ferh.*

پاي برکابست *pāī berikābeſt.* p. *compoſ.* Pes in ſtapide eſt. *Expreſſ. perfica. i. e.* In itinere eſt, *vel* equo vehitur. *Ferh.*

پاي بست *pāī beſt.* p. *n. f. compoſ.* 1) Fundementum *fabricæ.* 2) Inchoatio *ædificii. Ferh.*

پاي بند *pāī bend.* p. *n. f. compoſ.* 1) Compes. *Ferh.* 2) Machinatio, dolus. *Tramæ, traccia. Caſt.*

پاي پوزان *pāīpūzān.* p. *n. f. compoſ.* Vox timida. *Ferh.*

پاي پيچيدن *pāī pīčīden.* p. *V. compoſ.* Fugere. *Ferh.*

پاي پيل *pāī pīl.* p. *n. f. compoſ.* 1) Poculum vini *formam pedis elephantis habens.* 2) Arma cingarorum. *Ferh.*

بايت *bāīt.* a. *part.* 1) Qui noctu eſt, *aut* pernoctat. *Gol.* 2) Heſternus, *ut cibus*, & *panis, ex præcedente die reliquus,*)(طري *tæri.*) *Wan.*

پاي تابه *pāī tābe.* p. *n. f. compoſ.* Impilia. *Calzari di feltro. Ferh.*

بايجه *bājīğet.* a. *n. f. pl. a* بواجة *bewājīğet.* Infortunium. *Wan.*

بايجه *bājče.* p. *n. f.* 1) Pedes vervecini, aliique. *Ferh.* 2) Frontele, ac ſubligaculum. *Caſt.*

بايجي *bājīğī.* t. *n. f.* Hallucinator, præſtigiator. *Abbagliatore, impoſtore.*

بايجيلك *bajīğīlīk.* t. *n. f.* Hallucinatio, faſcinatio, præſtigiæ. *Abbagliamento, inganno, impoſtura.*

باج *bājȳh, vel* باجغ *bajȳch.* a. *part.* Laſſus. *Gol.*

باي‌حال *bāīḥāl.* a. *compoſ.* In quocunque ſtatu, quocunque modo. *Come ſi ſia, in qual ſi voglia modo. Ll.*

پاي خاسته *pāī chāſte.* p. *part. paſſ. compoſ.* Conculcatus, pede contuſus. *Ferh.*

پايخست *pāīchaſt.* p. *adj. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

پاي‌خواست *pāī-chāſt.* p. *adj. compoſ.* Deglutite res. *Caſt.*

پاي‌خوست *pāīchuſt.* p. *adj. compoſ.* Coaculcatus. *Ferh.*

پاي خوشه *pāī ehūše.* p. *n. f. compoſ.* Locus *a pluvia rigatus, a copioſa hominum, ac animalium itione exſiccatus. Ferh.*

باید *bājed.* p. 3. *perſ. præſ.* & *fut. a* بايستن *bajiſten.* Oportet, neceſſe erit. *Biſogna, ſarà neceſſario.*

پايد *pājed.* p. 3. *perſ. præſ.* & *fut. a* پايدن *pājīden.* Stabile, firmum eſt, *vel* erit. 2) Exſpectat. 3) Calcitrat pede. *Ferh.*

پايدار *pājdār.* p. *adj. compoſ.* Firmus, ſtabilis, conſtans. *Fermo, ſtabile, coſtante.*

پايدارلق *pājdārlyk.* t. *n. f.* Stabilitas, conſtantia. *Fermezza, coſtanza.*

پايدار *pājdāre.* p. *n. f. compoſ.* Adjutor. *Ferh.*

پايداري کردن *pājdārī kerden.* p. *V. compoſ.* 1) Frequenter aliquid facere. 2) Calcere, firmiter premere pede. 3) Violentia, iojuria affligere. 4) Patienter ferre. 5) Expectare. *Caſt.* 6) Firmum eſſe. 7) Conſiſtere *in aliquo loco. Ferh.*

پايدام *pājdam.* p. *n. f. compoſ.* 1) Illix avis. 2) Lequeus, rete. *Ferh.*

پايدان *pājdān.* p. *n. f. compoſ.* 1) Calceus. *Ferh.* 2) Inſile. *Caſt.*

بائر *bājr*, & بائرة *bāīret.* a. *n. f. i. q.* بور *būr.* Tetra inculta.

باير *bāīr.* a. *part.* Confuſus, *perculſus. Sbigottito, ſtordito. Ik.* ¶ حاير باير *hājir bājir*, attonitus, confuſus, & vagus, *i. e.* incertus animi, & conſilii, *qui, quid agit, neſcit, quive nec conſulit ipſe ſibi, nec conſulentem audit. Gol.*

باير *bājīr.* t. *n. f.* Collis, elivus. *Colle, monte picciolo.* ¶ قرف باير *kyrk bājr.* Echinus. *Bob.*

بايرجك *bājīrgik.* t. *n. f. dimin.* Collieulus, elivus. *Poggio, poggerello. Bern.*

بائز *bāīz.* a. *part. i. q.* عائش *āīś.* a. Vivens, bene habitus. *Gol.*

پايز *pājīz.* p. *n. f.* Autumni tempus. *Autunno.*

پايزار *pājzār.* p. *n. f. compoſ.* Caleeus. *Ferh.*

پايزن *pājzen.* p. *n. f. compoſ.* 1) Leno. *Ruffiano.* 2) Mancipium, ſervus. *Servidore. Ferh.*

پايز *pāīze.* p. *n. f.* 1) مسلملك *müſellemlik.* t. Immunitas *a vectigalibus, aliisque oneribus publicis diplomate regio conceſſa. Eſenzione, immunità.* 2) Domus. *Ferh.* 3) Subligaculum *a genu ad taloe.* 4) Femorelium inferius foramen. *Caſt.*

پايه *pājīe.* p. *n. f.* 1) Munus. 2) Veſtis honoraria. 3) Diplome immunitatis *a vectigalibus.* 4) Subligaculum. 5) Funis brevior, *quo tentorium tenditur. Ferh.*

بايزيد *bājezīd.* t. *n. f. nom. prop.* Bejezetes. *Bajazete.*

بايست *bājiſt.* 3 *perſ. prat.* 1) كركدر *gerekter.* t. Oportet, neceſſe eſt. *Biſogna.* 2) گرکنجه *gereginğe.* t. Prout oportet. *Come ſi richiede. Ferh.*

بايسن *bājiſten.* p. *V.* ار گرک *gerek* ol. t. Oportere, opus, neceſſe eſſe. *Biſognare, far di biſogno, richiederſi. Ferh.*

پايستن *pāīſten* p. *V.* كوبك *güymek.* t. منتظر *müntæzyr.* a. Expectare, avere. *Aſpettare. Ferh.*

پاي‌سوز *pājsutūr.* p. *n. f. compoſ.* Inſtrumentum muſicum paſtorum, *ex ungulis animalium, ligno, & equorum pilis compoſitum. Ferh.*

بايسه

بايسته *bājiſte.* p. *n. f.* 1) Res neceſſaria, deſideratæ. 2) Neceſſitas. *Ferh.*

بايسته *pājiſte.* p. *part.* Firmus, permanens. *Ferh.*

بايستي *bājiſtī.* p. *n.f.* Quod oporter, decet. *Ferh.*

بايسك *bājiſk.* p. *n. f.* Phyſiognomia. *Ferh.*

پاي شور *pāj ſūr.* p. *n.f. compoſ.* Nomen inſtrumenti muſici. *Ferh.*

پاي شيب *pāj ſyb.* p. *n. f. compoſ.* 1) Afflictiones, & pœnæ *alterius mundi.* 2) Locus pœnarum. *Ferh.*

بايض *bajz.* s. *n. f. pl.* بيوض *bījūz.* Ovipara avis, *pec.* gallina. *Wan.*

بايغ *bāiᵉ.* s. *n. f.* Pullus dorcadis *diſtendens paſſus. Gol.*

بائع *bājiᵉ.* s. *part.*)(مشترى) 1) صاتجي *sāzyǧī.* s. Venditor. *Venditore, mercante.* 2) Expetita, atqua ambita ob veouſtatem *mulier, quam a conjuge liberam multi conjugem ſibi petunt.*

بايغه *bājyḳæ.* s. *n. f. pl.* بوايق *bewājyḳ.* 1) Malum, calamitas. 2) Injuria, iniquitas.

بايقوش *bāikūſ*, & *bāikūſi.* t. *n. f.* بوم *būh.* s. بوم *bum.* p. Noctua, bubo. *Ciuetta, barbagiani, alocco.*

بايك *bāik.* s. *n. f. pl.* بوايك *bewājyk.* Camelitis juvenca *egregio corporis habitu*, & *pinguis. Wan.*

پايكار *pājkār.* p. *n. f.* Adminiſtrator, *qui colligit tributa, quæ penduntur o ſubditis domini, ſui, ob bona immobilia. Ferh.*

پايگاه *pājgāh.* p. *n. f. com of.* 1) Latrina. *Secreto, neceſſario.* 2) او اوكي *ew ōn-ỹ.* t. Veſtibulum, area ante domum. *L' adito, ò entrata della caſa.* 3) آخور *achor.* t. Stabulum. *Stalla.* 4) منزل *menzil.* a. Diverſorium, locus, *ubi viator divertit*, & *quieſcit tantiſper. Oſteria, ò luogo dove ripoſa il viandante.* 5) مرتبه *mertebe.* a. Gradus ſcalæ. 6) Dignitas, officium. *Grado.* 7) Pars prominentior tecti. 8) Structura, fabrica. 9) Fundus *a juæ. Ferh.*

بايكديكر *bā jekdiger* p. *compoſ.* بر بريله *birbirīile.* t. Unus cum altero, ſimul, inter ſe invicem. *Inſieme, l'uno con l' altro, trà di loro.* * *Expreſſ. figur.* بايكديكر زبان دارند *bājekdiger zabān dārend. h. e.* آغز بر ايدرلر *āghyz bir ītdiler.* Una omnes cæperunt loqui. *Ferh.*

پايكوب *pājkūb.* p. *n. f. compoſ.* 1) Saltator, tripudiator. *Ballatore. Ferh.* 2) Grallipes. *An.* پايكوب جامه خواب اولديلر *pājkūbi jāme chāb oldiler.* Tripudiare in lecto cœperunt, *h. e.* Venerem exercere. *Si poſero a ballar, giuocar di gambe in letto. Eb.*

بايلش *bājiliſ.* t. *n. f.* Daliquium. *Deliquio, ſvenimento.*

پايلشترمق *pājlaſtūrmak.* t. *V.* Jubere dividi, *ſeu* ut dividant inter ſe. *Far ſpartire frà di loro. tranſit. ſequentis.*

پايلشمق *pājlaſmak.* t. *V. cooper.* Dividere inter ſe, partiri. *Spartir frà di ſe.* ¶ ضابطلرايله پايلشوب *zābytlerī ile pājlaſūp.* Partiti *rem, ſpolia* cum ſuo præfecto. *Spartito il bottino, à la preda con il loro capo, ò commandante.*

بايلق *bājlyk.* t. *n. f.* نوانكرى *tūwängerī.* p. Opulentia. *Ricchezza, l' eſſer ricco.* ¶ بايلغه سونمك *bājlyghæ ſewinmek.* Opuleotia delectari. *Compiacerſi nelle ricchezze. An.*

بايلمش *bāilmiſ.* t. *part. paſſ.* Deliquium paſſus. *Tramortito, venuto meno, ſuenuto.*

بايلمق *bājilmak.* t. *V. paſſ.* Deliquium pati, deficere, animo linqui. *Suenire, venir meno, tramortire, ſpaſimare.* ¶ كوله بايلدم *gūle bājildūm.* Ex oimio riſu defeci. *Hò penſato ſcoppiar dalle riſa.*

بايلمقلق *bājilmaklyk*, & جان بايلمسي *ǧiān bājilmaſī.* t. *n. f.* Deliquium animi. *Deliquio, angoſcia, tramortimento, ſuenimento. Ut in* بايلش

بايلوس *bajilos.* t. *n. f.* Legatus. *pec.* Venatus. *V.* بالبوس

پايمال *pājmāl.* p. *adj. compoſ.* 1) Pedibus conculcatus, pede tritus. 2) Vilis, & contemptus. *Poſto ſotto li piedi, conculcato, vile. Ferh.* ¶ پايمال *pājmāl.* e. Conculcare, deſtruere. *Metter ſotto i piedi, rouinare, diſtruggere. Ik. Ll.* اول كونه مردودان بارگاه رحمي بهر حال لكد زده و پايمال ايدرلر *ol gūne merdūdāni bārigāhi rəhmeti beher hāl leked zede wù pājmāl īderler.* Ejuſmodi reprobos ab aula clementiæ, *ſeu* divina pulſos calce feriant, ac pede conterent, *Ik.* رعايای پايمال ايدمورلر *ry-āiāi pājmāl īdemūrler.* Conculcant, peſſundant ſubditos. *Rouinano li ſuddditi. Ll.* عرض پايمال *pājmāl* e. Famam lædere, diffamare. *Macchiare, guaſtare, rouinare la fama, disonorare.*

پايمرد *pājmerd.* p. *n. f. compoſ.* 1) Adjutor. 2) Adjumentum. *Ferh.*

پايمردى *pājmerdī.* p. *n. f. compoſ.* Auxilium, opitulatio. *Aiuto, ſoccorſo. Ferh.*

پايمزد *pājmūzd.* p. *n. f. compoſ.* 1) Merces *laboris. Ferh.* 2) Pretium *conductionis. Ricompenſa, guadagno per le ſcarpe. Caſt.*

بايمق *bājmak.* t. *V.* Fucum facere, hallucinari, falcinare. *Abbagliare, ingannare.*

باين *bāin.* a. *part.* 1) Qui mulgeotes a ſiniſtra accedit,)(معلى) *W'an.* 2) *De arcu*, majore intervallo a nervo ramotus, & diſtinctus,)(باقى) *quorum utrumque vitio datur.* 3) *De puteo*, qui longa abeſt a fundo, & *in amplum patet. Gol.*

باین *bāīn.* a. *part.* 1) Præſtans, diſtinctus, ſegregatus. 2) Manifeſtus, declaratus. *Gol.*

باین *beīn.* p. *compoſ.* Ad hunc, hanc, hoc.

پایه *bāīnet.* a. *n. ſ.* Auctoritas *quatuor teſtium. Terminus in jure uſitatus, cum primis quando de pœnis a judice definitis eſt quæſtio.*

پایندان *pājendān.* p. *n. ſ.* كفيل *kafil.* a. Sponſor, fidejuſſor. *Cauzione, ſicurtà.* 2) Obſes, pignus. 3) Locus, ubi exuuntur calcei. *Ferh.* ¶ پایندانکار *pājendānkār.* وكيل *vekil.* Qui rem alienem curat, & commiſſam ſibi obit. *Fattore, commiſſario. Caſt.*

پایندانی *pājendānī.* p. *n. ſ.* كفالت *kefālet.* a. Fidejuſſio. *Cauzione, ſicurtà.* ¶ پایندانی کردن *pājendanī kerden.* Fide jubere. *Far ſicurtà per alcuno. Caſt.*

پایندآه *pājendāh.* p. *n. ſ.* Sponſio, oppignoratio. *Ferh.*

پایندگان *pājendegān.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Cœliçolæ. 2) Infernicolæ. 3) Thronus Dei *Ferh.*

پایندن *pājenden.* p. *V.* 1) Expectare. 2) Cunctari. *Ferh.*

پاینده *pājende.* p. 1) *part.* باقی *bākȳ.* a. Firmus, perpetuus. 2) *adv.* Semper, perpetuo. 3) *n. ſ.* Diplomata exemptionis. 4) Pedamentum *muri curvum. Saldo, ſtabile, ſempre, continuamente. An.*

پایون *pāīūn.* p. *n. ſ.* Ornatus, *pec. auro, argentove. Caſt.*

پایوند *pāīwend.* p. *n. ſ. vul. pāīwan.* Compes *equorum. Caſt.*

پایه *pāje.* p. 1) *n. ſ.* Scabellum, beſis. 2) Gradus *ſcalæ. Scannello, & piè della ſcala.* 3) اغاج اوزكي *aghaǧ özdeki.* t. Medulle arboris. *Il midollo dell' albero.* 4) Truncus. 5) Caudex. 6) Quantitas. *Caſt.* 7) Gradus dignitatis, munus. *Grado di dignità, ufficio.* ¶ پایهٔ اعلی *pājeī aʿlā.* Supremus gradus. *Grado ſupremo. Sa.* پایهٔ سریر *pājeī ſerīr.* i. q. پای تخت *pāī tæcht.* Imum throni. *Il piè del trono,* پایهٔ اعلایه سریر *pājeī ſerīrī aʿlāīe ârz ittȳ.* Expoſuit imo throni eltiſſimi, h. e. regi. *L'eſpoſe al piè del altiſſimo trono regio. Sa.* پایهٔ سریر عالیلرینه یوز سورمیلوب *pajeī ſerīrī âlilerine juz ſürdürilüp.* Facultate data ad imum throni excelſi eccedendi. *Fatta loro fare la riverenza al piè del trono eccelſo, ciò è, faſtagli havere udienza dall' Sultano. Ll.* 8) Baculus. 9) Pluvia. 10) Strenuus, animoſus. *Valoroſo, coraggioſo.* 11) *adj.* Debilis, infimus. *Ferh.* ¶ چغارلر پایه *çikarlar nerdübāne pāje pāje* Gradatim conſcenditur ſcala. *A ſcalino à ſcalino ſi ſale in cima della ſcala. Prov. Ah.* 12) *ſervit. in comp. v. g.* اول مهر آسمان پایه *ol mihrī āsūmān. pāje.* Ille emor (Sol) dignitate cælum ettingens, æquans. *Ah.*

پایهال *pājhāl.* p. 1) *n. ſ.* Planta *pedis.* 2) *adj.* Abjectus, vilis. *Caſt.*

پایهٔ *bāīhet.* a. *part.* Macra, & extenuata *ovis. Gol.*

پایية *bāījet, vel cum artic.* البايية *el-bāījet* a. *n. ſ. i. q.* عيد الزيتون *ǐdüz-zeitūn.* a. Feſtum palmarum. *Gol.*

بایدن *bajīden.* p. *V.* Oportere. *i. q.* بایستن

پایدن *pājīden.* p. *V.* 1) قسايم *Kāīm.* a. Firmo pede conſiſtere, conſtantem eſſe, permanere. 2) محكم طوتمق *muhkem tütmak.* t. Firmiter tenere. 3) دوس *dews.* a. بصمق *basmak.* t. Pedibus tetere, calcare. 4) آياغله دپمك *āǰaghyle tepmek.* t. Calce ferire, calcitrare. 5) Ornare. *Ferh.* 6) *i. q.* پایستن *pājīſten.* p. كوجمك *göjmek.* t. Expectare, morari. 7) Tœdio affici *ex ſatietate, vel aliquo opere. Caſt. Suſſiſtere, ſtar ſaldo, eſſer coſì ante, e benſtabilito, perſeverare, tener ſaldo, conculcare, aſpettare, trattenerſi.*

پایز *pāīz,* & پاز *pajiz.* p. *n. ſ.* خريف *charīf.* a. گوز وقتي *güz wæktȳ.* t. Autumnus. *La ſtagione dell' autunno.*

پایین *pājīn.* p. *n. ſ.* 1) Pars inferior, imum *alicujus rei.* 2) *pec. in genere* infimus gradus ſcalæ. *Ferh.* 3) Fundus. *Il baſſo, il piè di qualche coſa,* & *il fondo.* ¶ پایین خشکاه *pāījīnī tæchtgāhi ſāhte.* شاهده Ad pedes, ad imum ſolii principis. *Al piè del trono reale. Ik.*

بب *bb*

ببّ *bebb.* a. *n. ſ.* & بيان *bebān,* ac بـبّان *bebbān* Genus, modus. ¶ هم بيان واحد *hūm bebānī wāhydin, vel* هم علي بيان واحد *ælā bebānī wāhydin,* ipſi ſunt pares, & æquales, & unam inſiſtunt viam, eandem regulam ſequuntur. *Gol.*

بيا *bebā.* p. *particu. inter.* Quot, quanti, quomodo. *Ferh.*

بيا *bübā.* p. *n. ſ.* 1) Genus cibi. *Ferh.* 2) Ignis genus, *quo ſuper montem quid coquitur. Caſt.*

بياباش *bepābāſ.* p. *compoſ. Modus loquendi perfictus.* Inſiſte pedibus, ſta. *Ferh.*

بيالا *bebālā.* p. *adv.* Superne, ſurſum. *Caſt.*

بيان *bebān,* & بنان *bebbān.* a. *n. ſ.* Genus, modus. *Wan.* ¶ هم بيان واحد *hūm bebānī*

bebānī wāhydin, *vel* بيان واحد علي *ālā bebānī wāhydin*. Ipſi ſunt pares, & æquales, & unam inſiſtunt viam, eandem regulem ſequuntur. *Gol.*

بباي *bebāy*. p. *imp.* Mane, remane. *Ferh.*

ببة *bebbet*. ṭ. *n. f.* 1) Vox infantis *dicentis ba ba*. 2) Juvenis corpulentior, & bene curata cute. *Gol.* 3) *part.* Farus, ſtolidus, & iners. 4) Cognomen Abdullæ, fil. Harithi, proneporis Abdulmatlebi *præfecti Baſræ*. 5) Nomen puellæ. *Wan.*

ببتك *bibtek*. p. *n. f.* Pars butri *uvarum*, *vel dactylorum*. *Ferh.*

ببتك *peptek*, & *pepteg*. p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

ببدي *bebedī*. p. *adv.* Improbe. *Caſt. q. cum malitia.*

ببر *bebr*. p. *n. f.* 1) Fera indica *crudelis*, & *terribilis leoni ſimilis*, *caudam leone breviorem habens*. 2) Panis coctus *in butyro*. 3) Conſilium, diſpoſitio. 4) Tunica Ruſtemi *ex pelle Leopardi*. *Ferh.*

ببر *beber*. ṭ. *n. f. pl.* ببور *bübür*, *i. q.* فراڤب *fürānyk*. ṭ. Animal, *quod ſe ceu viæ ducem præbet leoni*. *Wan.*

ببر *bebür*. p. 1) *n. f. i. q.* تدبير *tedbīr*. ṭ. Diſpoſitio, *ſeu* admioiſtratio *rerum*, providentia. 2) *pro bibür*, *imp. d* بريدن *büriden*, amputa, abſcinde. *Caſt.*

ببر *biber*. ṭ. *n. f.* فلفل *fülfül*. ṭ. Piper. *Pepe.*

ببر *büber*. p. *imp. a* بردن *bürden*. Accipe, tolle. *Caſt.*

ببرالله *bübrallet*. ṭ. *n. f.* Ariſtolochia longa. *Gol.*

ببر بيان *bebr bejān*. p. 1) *n. f. compoſ.* Tunica *ex Leopardi*, *vel pantheræ exuviis*, *quam* رستم زال *rüſtemī zāl*, *tempore belli geſtaſſe dicitur*. *Pelli di tigri*, *ò pantere uſate da' ſoldati Turchi*, *Ungheri*, *e Polacchi per ſopraveſte*. *Ferh.* 2) *adj.* جست و جالاك *ǧüſtü ǧālāk*. ṭ. Celer, promptus, gnavus. *Pronto*, *leſto.*

ببرجي *biberǧī*. ṭ. *n. f.* Venditor piperis, aromatarius. *Venditor di pepe.*

ببرجي *bebürǧī*. ṭ. *n. f.* Lilium convallium. *An. V.* ببوركي

ببرلمك *bibermelek*. ṭ. *V.* Piperare. *Peverare.*

ببرلنمش *biberlenmiſ*. ṭ. *part. paſſ. præcedentis.* Piperatus.

ببرلنمك *beberlenmek*. ṭ. *V.* 1) Laſcivire, ferocire, ferocem ſe facere. *Inferocire*, *moſtrarſi feroce*. 2) *paſſ.* Piperari.

ببرلو *biberlü*. ṭ. *adj.* Piperatus. *Peverato*, *peveroſo.*

ببريه *beberije*. ṭ. *n. f.* Roſmarinus. *Roſmarino. Bob.*

بپساويدن *bepsāwīden*. p. *V.* Abſtergere, detergere. *Ferh.*

بپسودان *bepsūdān*, & بپسودن *bepsūden*. p. *V.* ṭ. 1) Illinere. 2) Palpare.

بپغا *bebaghā*, & *bebughā*. ṭ. *n. f.* 1) طوطي *tūty*. ṭ. Pſittacus. *Papagallo.* 2) *pro* بلبل *bülbül*. ṭ. Luſcinia. *Roſſignuolo.* ¶ بپغاي شيرين ادا *bebaghāī shīrīn edā*. Luſcinie canora. *Roſſignuolo di bel canto. Ik.*

بپك *bebek*. p. *n. f.* 1) انسان العين *insānūl-ēǰn*. ṭ. Pupilla oculi. *La pupilla dell' occhio.* 2) Infantes, proles. *Ferh.*

بپكي *pepegī*. ṭ. *n. f.* لقنت *luknet*. ṭ. Balbus. *Tartaglia.*

بپكي سودلك *pepegī sōūlemek*. ṭ. *V. comp.* Balbutire. *Tartagliare.*

بپلس *beplūs*. p. *n. f.* 1) Panis ſiccus, *quem comminxit mus*. 2) Pediculus. 3) Tumor, inflatio. 4) Butyrum, *ſeu* ulcus ovillum, *quo veſci*, *oculorum malis prodeſſe ferunt*. *Caſt.*

بپلس *peplūs*. p. *n. f.* Genus cibi *ex pane ficco*, & *butyro præparari ſolitum*. *Ferh.*

ببور *bübür*. ṭ. *n. f. pl. a* ببر *beber*. Animalia, *quæ ſe ceu viæ ducem præbent leoni*. *Wan.*

بپنو *pepenū*. p. *n. f.* Lac acidum, *cui butyrum eſt exemptum*, *coctione coagulatum*, *percolatione denſatum*, & *in ſole ſiccatum*, *quod cibo miſcent*, & *in hyemem ſervant*. *Caſt.*

ببوركي *bebürǧī*. ṭ. *n. f.* Lilium convallium. *Lilio convallio.*

بپيش *bepīſ*. p. *compoſ.* In conſpectum, in conſpectu, coram, ante.

بپهلك *pepelemek*. ṭ. *V.* Balbutire *infantium fari incipientium*. *Cinguettare.*

بت بت

بت *bet*. p. *n. f.* 1) Gluten *textorum*, *vel aliorum*. 2) Texrina. *Ferh.* 3) Stamen *telæ*. 4. *i. q.* بط *bat*. ṭ. Anas. *Caſt.* 5) Oriza cocta. *Ferh.*

پت *pet*. p. *n. f.* 1) Gluten *textorum*, *vel bibliopejorum*. 2) Lana caprina tenerrima, *unde conficiunt telas ſericeas tenuiſſimas*, *quales apud Mohammedanos feminæ capiti obvolvere*, *viri autem humeris injicere ſolent*. *Ferh.*

بت *bit*. ṭ. *n. f.* 1) Vermiculus, infectum. 2) Pediculus. *Vermicciuolo*, *inſetto*, *pidocchio.* ¶ بت بازار *bit bāzār*. Farum ſcrutarium. بت سركسي *bit ſirkeſi*. Lens. *Lendine.* بغداي بتي *boghdī bitī* & غله بتي *ghælle*

ghælle bitȳ. Curculio, gurgulio. *Tigniuola, gorgoglio.* بتي تحته *tähta bitȳ.* Cimex. *Cimice.* بتي قسف *kafyk bitȳ.* بتي ام *ām bitȳ.* Pediculus inguinalis. *Piattola.* بتي فولاف *fūlāk bitȳ.* Fullo. *Foraſacco.* بتي كاغد *kāghyd bitȳ.* Blatta. *Tignuola, tarma.* بتي كوبك *kōpek bitȳ.* Ricinus. *Zecca.*

بت *būt.* p. *n. f. vul. pūt vēl put.* 1) صنم *ſanem.* s. Idolum. *Idola. Ferh.* 2) *metaph.* Amaſia. ¶ بت خانه و بتخانه *būt chāne*, بت كده *aut* بتكده *bütkede.* Fanum idolorum, delubrum. *Tempio de gl' idoli. Turcis i. q.* Templum Chriſtianorum *propter imagines quæ ibi coluntur. Chieſa.*

پت *pūt.* p. *n. f. Dialecto Gilāorum.* Teredo, vetuſtis ligna erodens. *Caſt.*

بت *bett.* s. *V. act.* [1. & 2. F.] كسمك *Kesmek.* s. Secare, reſecare. *Secare, fendere. Gol.*

بت *bett.* s. *n. f. pl.* بتوت *bütüt* كليم *Kilim* و طليسان *tælesān.* s. 1) Tapetium *tortis contextum filis. Wan.* 2) Plagula, *ſeu* amiculi genus. *Gol.*

بتا *betā.* p. 1) *imp.* قو *ko.* s. Sine, mitte, relinque. *Laſcialo ſtare.* 2) *n. f.* Genus cibi. *Ferh.* 3) *adv.* Quouſque, & quamdiu. *Sin à quando, ò fin che. Caſt.*

بتات *betāt.* s. *n. f.* 1) Res abrupta, *quæque haud iterum fit.* 2) Viaticum, commeatus. 3) Tapetium. 4) Apparatus *ſponſæ, vel viatoris.* 5) Supellex domeſtica, utenſilia domus.

بتات *bettāt.* s. *n. f.* 1) كليم صاتجي *Kilim ſatȳgī.* s. Venditor tapetiorum. 2) Fabricator illorum. *Wan.*

بتادك *pātādak.* p. *Vox ficta, aut formata ex ſono motus, aut celeritate q.* Cum ſtrepitu, & impetu *v. g. cadere. Con impeto, e ſtrepito.*

بتاده *betāde* s. *part.* Celer, & expeditus in labore. *Wan.*

بتار *bettār.* s. *part.* Secans, & acutus *gladius.*

بتازگي *betāzegī.* p. *adv.* Recenter. *Caſt.*

بتاق *botāk.* 1) s. *n. f.* Lutum tenax, palus, locus luteus. 2) *adj.* Paludinoſus, *unde non facile emergitur. Fango tenace, maraſto.* ¶ بتاق جر *batāk jer* و باتلق *batāklyk.* Loca paluſtria, paludinoſa. *Maraſti, paludi.*

بتاقلو *batāklū.* s. *adj.* Paluſtris. *Paludinoſo, paluſtre.*

بتانج *bütānǧ.* p. *n. f.* قوما *kumā.* s. Conſors thori, & mulier, conjux, *quæ cum alia communem habet maritum.*

بتاوار *betāwār.* p. *n. f.* Incolumitas, ſalus. *Ferh.*

بتاول *bētājil.* s. *n. f. pl. a* بتلة *betilet.* 1) Partes corporis carnoſæ. *Gol.* 2) Surculi *dactylorum. Wan.*

بتابدن *betāīden.* p. *V.* Tranſire. *Ferh.*

بتبار *bütbār.* p. *n. f.* Afflictio, malum. *Caſt.*

بتباره *bütbāre.* p. *n. f. i. q. præc. Caſt.*

بتپرست *bütpereſt.* p. *n. f.* 1) Idololatra. 2) Fanum. *Ferh.*

بتبو *betbū.* p. *n. f.* Lac acidum, exſiccatum. *Ferh.*

بتة *bettet.* s. *n. f.* Sectio. *Gol.*

بتة *bettet.* s. *partic. affir.* Proſius, omnino, omnimode. *Onninamente, ſenza fallo. V.* البتة

بتحا *betchā.* p. *n. f.* Stercus avis. *Caſt.*

بتحال *betchāl.* p. *nom. prop.* Nom. loci in vicinia urbis كابل *Kābil. Ferh.*

بتحال *betchāl.* p. *n. f.* 1) Stercus avis. 2) Nom. avis. *Caſt.*

بتدرمق *batturmak.* s. *V. tranſ. a* بتمق *batmak.* Demergere, immittere *in aquam, vel lutum tenax. Affondare, far caſcar dentro il fango.*

بتر *betr.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Abrumpere *rem, antequam fuerit perfecta.* 2) Evellere. *Gol.*

بتر *betr.* s. *V.* [4. F.] Carere cauda. *Wan.*

بتر *beter, pro* بدتر *bedter.* p. *compar.* بترمزراق *jaramazrak.* s. Pejor, & pejus, deterior, & deterius. *Peggiore, peggio. Ferh.* ¶ بتر او *beter ol.* Deteriorari. *Corromperſi, andar in peggio.*

بتر *peter.* p. *n. f.* Bractea, lamina *ex auro, argento, aut metallo. Ferh.*

بترا *bütrā.* s. *part. fæm. ab* ابتر *ebter.* صوكسه اولادي قالميان *ſonyna ewlādi kalmajan.* s. Poſteritate deſtituta.

بترك *butrak.* s. *n. f.* Nodus arboris. *Nodo d' albero.*

بتراهنك *betirāhenk.* p. *n. f.* Tegumentum. *Caſt.*

بتراش *bitürilmiſ.* s. *part. paſſ.* متمم *mütemm. m.* s. Abſolutus, perfectus. *Finito, compito.*

بترلك *bitürilmek.* s. *V. tranſ.* Finiri. *Eſſer compito. Paſſ. ſequentis.*

بترمك و بتورمك *bitürmek.* s. *V. tranſ.* تتميم *tetmim.* ختم *chætm.* s. Finire, abſolvere, terminare, defungi. *Finire, conchiudere.*

بترمكلك *bitürmeklik.* s. *n. f.* اتمام *itmām.* s. Abſolutio, confectio. *Compimento.*

بترمدلر *bitürmeler.* s. Tractatus, *v. g. pacis. Trattati. Ll.*

بتره *betre.* p. 1) *n. f.* عناد *ǧnād.* s. Contumacia. *Oſtinazione.* 2) *part.* Vulneratus, *Ferh.*

بترله

بتره *bŭtrije*. s. *nom. prop.* Secta quædam Zeiditica, *ita appellata a* بن معيره *mæghŷre ibnĭ sădi, cognomento* الابتر *elebter. Wan.*

بتسو *petsŭ*. p. *n. f.* Lac acidum exſiccatum. *Ferh.*

بتسيار *bitisjār*. p. *n. f.* Calamitas, infortunium. *Ferh.*

بتشفك *bitiſik*. t. *adj.* 1) Conjunctus. 2) Contermious. *Contiguo, vicino, accanto.*

بتشفلق *bitiſiklyk*. t. *n. f.* Contiguitas. *Contiguità, vicinanza.*

بتع *bet*ª. s. *V. act.* [3. F.] Loogo collo præditus eſſe. *Gol.*

بتع *bet*ª. s. *n. f.* Colli longitudo *cum firmitate baſeos ſuæ, aut cum articulatione duriore, ac firma.*

بتع *betiª*. s. *part.* Longo, & firmo collo præditus *equus. Wan.*

بتع *bitª*, & *bitaª*. s. *n. f.* 1) Vinum *ex melle.* 2) Vinum *ex recentibus dactylie. Wan.*

بتعة *beti-ĕt*. s. *part. fæm. a* بتع *betiª*. Longo, & firmo collo prædita *equa. Wan.*

بتغور *bætghŭr*. p. *n. f.* Roſtrum, & ungues *rapacis avis*, & *ferarum. Caſt.*

بتغريب *betferib*. p. *n. f. compoſ.* Dies vigeſimus quartus uniuscujusque menſis *æræ Gielaliane. Ferh.*

بتفور *betfŭr*. p. *n. f.* 1) Ambitus *oris.* 2) Fauces *leonis. Caſt.*

بتفوز *betfŭz*, & *petfŭz*. p. *n. f.* 1) Ambitus *oris hominis, vel animalis.* 2) *in ſpecie* Ambitus *oris leonis. Ferh.*

بتق *batak*. t. *n. f.* Lutum tenax, palus. *V.* باتاق

بتقور *bætkŭr*. p. *n. f.* Ungues animalium rapacium, *pec. avium*, & *leonie. Ferh.*

بتك *betk*. s. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Secare, amputare. 2) Prehenſam rem, arreptamque trahere.

بتك *betk*. p. *n. f.* Scriptura, linea. *Ferh.*

بتك *petk, petek, petŭk*. p. *n. f.* 1) چكج *çekiğ*. t. Malleus fabri ferrarii. *Martello di fabro. Caſt.* 2) Faber ferrarius. 3) Amplexus. *Ferh.*

بتك *bitek*. s. *n. f. plur.* بتكة *biteke*. 1) Segmenta. 2) Tenebræ noctis. *Wan.*

بتك *pŭtk*. p. *n. f.* Malleus fabri ferrarii. *Ferh.*

بتكة *bitket*. s. *n. f. pl.* بتك *bitek*. 1) Pars, & portio rei, *pec. comprehenſæ. Wan.* 2) Principium *noctis. Wan.*

بتكچي *betekčī*. p. *n. f.* Scriptor. *Ferh.*

بتكدن *betekden*. p. *V.* Moleſtiam ſentire *ex nimia oppletione ſtomachi. Ferh.*

بتكده *bŭtkede*. p. *n. f. compoſ. i. q.* بتخانه *bŭtchāne*, & *i. q.* مجخانه *mejchāne*. s. 1) Delubrum. *Ferh.* 2) Taberna vinaria, caupona. *Tempio d' idoli*, & *taverna, oſteria.*

بتكن *bitken*. p. *n. f.* 1) Infirmitas, *vel* dolor capitis *ex nimia oppletione ventris.* 2) Occa, raſtrum. *Ferh.*

بتكندن *bitkendiden*. p. *V.* Moleſtiam ſentire *ex oppletione ſtomachi. Ferh.*

بتكوب *betkŭb*. p. *n. f.* Conditi edulii genus *ex nucleis juglandum, allio*, & *flore lactis, ſeu oxygalo acido. Ferh.*

بتكوب *petkŭb*. p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بتكوت *betkŭt*. p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بتكير *petgir*. p. *n. f.* Cribrum. *Ferh.*

بتكيش *betgiſ*. p. *n. f.* Pharetra. *Ferh.*

بتل *betl*. s. *V.* [2. F.] Reſcindere, ſeparare, ſegregare. *Ritagliare, rimuovere, ſeparare. Wan.*

بتلاب *bitlāb*. p. *n. f.* 1) Cortex dactyli. 2) Abrotonum. *Ferh.*

بتلاد *pŭtlād*, & *bŭtlād*. p. *n. f.* Vectis, *ſeu* fulcimentum oſtii, *quo contra poſito oſtium intus muniturſervoturque clauſum. Ferh.*

بتلادى & بتلدى *patlādy*. t. *n. f.* Strepitus, fragor. *Scoppio, rumore, fracaſſo.*

بتلامق & بتلمق *patlāmak*. t. *V.* 1) Crepitare, fragorem edere, *qualem edit explosa bombarda, quercus ardens. Scoppiare.* 2) Concrepare *digitis*, diſplodere.

بتلانغچ *pātlānghyğ*, & بتلنغچ *bætlænghyğ*. t. *n. f.* Sclopus, *tubulus ex ſambucino ligno, quo pueri ſtrepitum ciunt. Schioppetto di ſambuco.*

بتلة *betlet*. s. *V. act.* Reſcindere, ſeparare. *Wan.*

بتلمك *bitlemek*. t. *V.* Pediculos venari. *Cercar pidocchi.*

بتلنمك *bitlenmek*. t. *V. recipr.* Pediculos proprios quærere, *aut* venari.

بتلو *bitlŭ*. t. *adj.* Pediculoſus. *Pidocchioſo.*

بتلور *betlŭr*. p. *n. f. i. q.* بتكوب *betkŭb*. 1) Conditi edulii genus. *Ferh.* 2) Edulium conditum *ex nucibus, vel cydoniis confectum. Caſt.*

بتمامها *bitemāmihā*. s. *in conſtr. cum* ب *pro adv.* Integre. *Intieramente.*

بتمش *bitmiſ*. t. *part.* 1) Quod crevit, adolevit. *Creſciuto.* 2) *uſit.* Finitus, abſolutus. *Finito, compito.* ¶ بستمش ايشك اجندە *bitmiſ iſĭn-içinde olaſyz*. Rem peractam comperiado. *Troviate la coſa fatta. Eb.*

بتمق *bætmæk*. t. *V.* غرق *ghærk*. s. 1) Immergi, demergi. 2) Infigi, inhærere ita, *ut emergere vix poſſit. Sommergerſi, profondarſi, caſcar nel fango, da dove appena poſſi uſcire.*

بتمك *bitmek.* t. *V.* 1) Germinare. 2) Adolescere. *Germogliare, crescere.* 3) Finiri, perfici. *Esser finito, compito.* ¶ آغطعله ايش بتمز *ághlamagh ile iſ bitmez.* Lacrimis res noo perficitur. *Col piangere non ſi finiſce'l negozio. Eb.*

بتنج *betenǧ*, & *bitenǧ.* p. *n. ſ.* Compreſſio. *Ferh*

بتنها *betenhā.* p. 1) *adj.* Solus. 2) *adv.* Solum, ſeorſim.

بتنى *beteni.* p. *n. ſ.* Inſtrumentum forma diſci ex virgultis, & culmis, *cujus ope frumentum excutiunt. Ferh.*

بتو *betw.* s. *V. act.* [1. F.] Subſiſtere, cómmorari, conſiſtere *in loco. Wan.*

بتو *betew.* p. *n. ſ.* 1) Oriens, *dialecto choreſmica.* 2) Locus *ſemper ſoli expoſitus. Ferh.*

بتو *beto.* p. *n. ſ.* 1) Infundibulum. 2) Nodulus *baculi, vel ſimilium rerum.* 3) Mortarium *ex lapide. Ferh.*

بتو *betū.* p. *compoſ.* Ad te, tibi. *A te. Ferh.*

بتو *petū.* p. *n. ſ.* Cilicius pannus. *Ciambelotto. Ferh.*

بتو *bito.* p. *n. ſ.* 1) Amphora, vas. 2) Manubrium ſubtile *maxime rerum rotundarum, etiam mortarii, & ſimilium. Ferh.*

بتواز *petwāz.* p. *n. ſ.* Locus, *ubi conſidet avis. pec. falco. Caſt.*

بتوت *bitūt.* s. *n. ſ. pl. a* بت *bett.* Amicula *ex ſerico crudiore. Wan.*

بتوراك *betūrāk.* p. *n. ſ.* Horreum. *Ferh.*

بتورمك *bitūrmek.* t. *V. tranſit.* Abſolvere, finire.

بتوك *betūk.* p. *n. ſ.* 1) Diſcus olitorius ligneus, & orbicularis, margineve cooclusius, *in quo olera, piſces, panis exponuntur, & circumferuntur. Caſt.*

بتول *betūl.* s. *n. ſ. i. q.* عذرا *aḏrā.* s. قز *kyz.* t. 1) Virgo pura. *Vergine caſta.* 2) Matrona *a mundo, & conjugio aliena. Matrona ritirata dal mondo, e da marito.* 2) Surculus palmæ *idoneus a matre avelli, & ſeorſim plantari. Gol.* ¶ البتول *elbetūl.* Cognomen fatimæ, uxoris olim Mohammedis; *a noſtris verò Chriſtianis, imo & ab ipſis Turcis tribuitur beatiſſimæ virgini Mariæ. La Vergine ſantiſſima.*

بتون *bütün.* t. *adj.* تمام *temām.* a. درست *dürüſt.* p. Integer, totus. *Intiero, tutto, tutt' intero.* ¶ بتون كون *bütün gün.* Toto die. *Tutt' il giorno, un giorno iutiero.* بتون شهر *bütün ſeher.* Tota civitas. *Tutta la citta.* بتون اوقومق *bütün okümak.* Perlegere. *Legger tutto.*

بتونجه *bütünǧe.* t. 1) *adj.* Integrior, integerrimus. 2) *adv.* integerrime. *Dimin. ſeu blanditivum præcedentis.*

بتوى *bitewī.* t. *adj.* بك پاره *vel* يكپاره *iekpāre.* p. Solidus, integer, noo diminutus. *Intiero, tutto d'un pezzo.*

بته *bete.* p. *n. ſ.* 1) Lapis, *in quo contunduntur res.* 2) Oryza *cocta, & ſiccata. Ferh.*

بته *pete.* p. *n. ſ.* 1) اكچه قواق *akčia kawāk.* t. Populus alba. *Pioppa bianca.* 2) Fomes. *Ferh.*

بتي *betī.* s. *n. ſ.* Amiculorum بت *bet*, dictorum textor, *aut* veoditor. *Wan.*

بتي *biti.* t. *n. ſ.* مكتوب *mektūb* s. نامه *nāme.* p. Epiſtola, literæ. *Lettera.*

بتيا *pütjā.* p. *n. ſ.* توبه *tewbe.* s. Pœniteotia.

بتياب *betjāb.* p. *n. ſ.* Adverſitas, infortunium. *Ferh.*

بتيار *betjār*, & *bütjār.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پتيار *petjār.* p. *n. ſ.* 1) بلا *belā.* s. Afflictio, malum. 2) Dæmon. 3) Gigas. *Male, miſeria, & ſpirito, gigante.*

پتيار *pütjār.* p. *n. ſ.* 1) Omnis figura horribilis. *Figura orribile.* 2) Nom. dæmonis. 3) Hoſtis. *Caſt.*

بتياره *betjāre.* p. *n. ſ.* 1) Afflictio, moleſtia. 2) Dæmon, *pec. gigantea forma. Ferh.*

پتياره *petjāre.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) Afflictio, malum. 2) Terribilis forma. 3) Occultus, abſconditus. 4) Pudor. 5) Duities, vehementia. 6) Dolus, fraus. 7) Contentio, rixa. *Ferh.*

بتيال *betjāl*, & *petjāl.* p. *n. ſ.* Hippiatrus, veterinarius, *qui equos, aliave jumenta curat. Caſt.*

پتيان *pitjān.* p. *n. ſ.* Hoſtis, adverſarius. *Nemico. Ferh.*

بتيان *bütjāh.* p. *n. ſ.* Adverſitas, infortunium. *Caſt.*

بتيبا *bütjbā.* p. *n. ſ.* Pœnitentia. *Ferh.*

بتير *betīr.* p. *n. ſ.* Azymus panis. *Caſt.*

پتير *petīr.* p. *n. ſ.* Tegmen ex tela, *aut* corio confectum, *cui involvuntur veſtes. Invoglia. Ferh.*

بتيرا *bütīrā.* s. *part. diminut.* Deſtitutus *cauda. Wan.*

بتيره *petīre.* p. *n. ſ.* Res, quæ quis natura abhorret. *Ferh.*

بتيغ خاستن *betīgh chāſten.* p. *V. compoſ.* Erigi, erectum ſtare, *ut de coma, aliiſque. Caſt.*

بتيلك *betīlek.* s. *n. ſ. i. q.* بتول *betūl.* 1) Surculus palmæ a matre avulſus, & ſegregatus, *qui, ſeorſim germinare poteſt.*

2)

2) Membrum omne, & articulus *cum ſua carne*, pars *corporis carnoſa*. *Wan.*

بتيلة *betīle*, *ſeu* بتيلة *petīle*. p. *n. f.* Ellychnium. *Ferh.*

بتينا *bütīnā*. p. *n. f. i. q.* بتيا *bütjā*. Pœnitentia. *Caſt.*

بث بث

بث *beſſ*. a. *V. act.* 1) Divulgare *rem*, *vel nuntium*. *Wan.* 2) Diſpergere, diſſeminare. *Gol.*

بث *beſs*. s. *n. f.* 1) Status. 2) Triſtitia. 3) Res diſperſa. *pec. dactyli hic illic ſparſi*, *non collecti*, *nec reconditi*. *Wan.*

بثا *beſā*. a. *V. act.* Conſiſtere *in loco*. *Gol.*

بثا *besā*. s. *n. f.* 1) Terra *plana*, & *mollis*. 2) Nom. loci *in regione Arabum Selimitarum*. *Wan.* 3) Nom. aquæ, *ſeu* fontis, *qui Saaditis fuit*. *Gol.*

بثاث *bisās*. s. *V.* [3. a بث] Aperire, manifeſtare *arcanum*. *Gol.*

بثبثة *besbeſet*. s. *V. act.* 1) Spargere. 2) Divulgare *nuntium*. *Wan.*

بثر *besr*. s. *V. act.* [1. 4. & 5. F.] Laborare *puſtulis*. *Wan.*

بثر *besr*. s. *n. f.* 1) Puſtula. *Wan.* 2) Tuberculum, & quidquid illis ſimile *e carpore animalis erumpens*. *Gol.* 3) Puteus parum profundus. *Wan.* 4) Tuberculum arenæ *e terra elatum*, *induratumque*, *ſeu* aqua *ab arenis abſorpta*. *Gol.*

بثرة *besret*. s. *n. part. pl.* بثرات *beſerāt*. Una puſtula. *Wan.*

بثع *beſæ*. s. *V. act.* Sanguine perfuſum protuberare *labium*, *etiam ut invertatur ridenti*. 2) Inverſum babere labium *per ejusmodi tumoris eauſam*. *Gol.*

بثغ *beſægh*. s. *n. f.* Sanguinis quaſi e cute erupturi apparens in ea rubor, *pec. in labiis*. *Gol.*

بثق *bæsk*, *bisk*. s. *V. act.* [1. F.] 1) Findere, ac perrumpere *locum aquæ fluxum*, *ſeu* alveum ſuum *fluvium*. *Wan.* 2) Diffundere, profundere *aquam fluvium*, *vel* lacrymas derepente ſubortas *oculum*. *Gol.*

بثق *bisk*. s. *n. f. pl.* بثوق *büsük*. Locus, *quo perrupit aquæ fluxus*. *Wan.*

بثلة *büslet*. s. *n. f. i. q.* شهرة *śühret*. s. Celebritas, fama. *Gol.*

بثنة *beſnet*, & *bisnet*. s. *part. pl.* بثن *biſen*. 1) Solum æquale, planum, & molle. *Wan.* 2) *Fœmina* pulchra, & cute mollis. 3) *Arena* mollis. 4) *n. f.* Butyrum. 5) Optimum tritici genus. ¶ البثنة *el-beſenetu*. Bethaoia, regio, & pagus in Trachonitide Damaſci, *ubi natum fuiſſe Jobum tradunt Arabes*. *Gol.*

بثنة *beſenījet*. s. *n. f.* 1) Triticum Bethanicum. 2) *in genere* Triticum omne in plano natum, *ut diſtinguatur a* جبلية *ğebelījet*, montano. *Wan.*

بثور *büsür*. s. *V. act.* [1. & 4. F.] Puſtulis, *ſeu* ſimilibus tuberculis affici, laborare, *vel* abundare iis *corpus*. *Gol.*

بثور *büsür*. s. *n. f. pl. a* بثر *besr*. Puſtulæ & parvi putei, minus profundi. *Wan.*

بثوق *büsük*. s. *n. f. pl. a* بثق *bisk*. Loci, *ubi perrupit aquæ fluxus*. *Gol.*

بثي *besī*. a. *part.* Qui multum laudat homines, prodigus alienæ laudis. *Gol.*

بثير *besīr*. s. *part. i. q.* كثير *Kesīr*. Multus, & *ſæpe junctim* كثير بثير *Kesīr besīr*. *Gol.*

بثينة *bisejnet*. s. *n. f. dimin. a* بثنة *beſnet*. Formoſa mulier. *Wan.*

ڃ ج

ڃ *beğ*. p. *n. f.* 1) Interior pars genæ. 2) Ipſa gena. 3) Stillario *aquæ*, *vel vini*. *Ferh.*

ڃ *beć*. p. *n. f.* 1) Famulus. 2) Juvenis, puerulus. *Caſt.*

ڃ *beć*. *n. f. nom. prop. ex Hung.* Vienna Auſtriæ civitas, Vindobona. *Vienna.* ¶ ڃ آيالتي *beć ājāletī*. Auſtria.

ڃ *peğ*. p. *adj.* Otioſus. *Caſt.*

ڃ *biċ*. s. *imper. a* چمك *biċmek*. Mete, ſcinde. *Taglia*, *mieti*.

ڃ *piċ*. s. *adj.* Spurius. *V.* ڃ

ڃ *büğ*. p. *n. f.* Interior pars genæ. *Ferh.*

ڃ *büğ*. p. *n. f.* Exterior pars genæ. 2) Anteriores capilli capitis. *Ferh.*

ڃ *püğ*, *contractum a* بوج بوجه *püğe*. p. 1) Planus. 2) Amplus, latus. 3) Confuſus, menſuræ, & proportionis expers. 4) Indecorus, indomitus. 5) *n. f.* يكف *ianak*. s. Mala, gena, bucca. 6) *nom.* Fructus. 7) Tuber. 8) Fragum, *pec.* genus ejus maximum. *Caſt.*

ڃ *püċ*. p. *n. f.* 1) Res turgida, inflata. 2) Fructus commeſtibilis. 3) Multitudo, copia. *Ferh.*

ڃ *beğğ*. s. *V. act.* [1. F.] 1) Fiodere, *ſeu* diſrumpere *ulcus*. 2) Confodere, & perfodere *haſta*. 3) Diſtendere, & tantum non rumpere, *ut pecus pabuli capiam*. *Gol.*

ڃا *bağīā*. s. *n. f.* Feneſtra.

ڃا *beğīā*. s. *nom. prop.* Nom. tribus alicujus Arabiæ. *Wan.*

ڃا *beğğīā*. a. *part.* Oculus pateos *palpebris ab invicem diductis*. *Wan.*

ڃاد *beğīād*. s. *n. f.* 1) Amiculi Arabici genus ſtriatum. 2) Tapetium. *Wan.*

چارز *paćiāryẓ.* t. *n. adj.* & *f.* 1) Difficilis. 2) Difficultas. *Difficile, intricato, difficoltà.* ¶ چارزلق *paćiāryẓlyk* s. & چارزلیق *paćiāryẓlyk* s. Difficultatem parere, intricare. *Difficoltare, intricare.*

چارم *beğiārim.* s. *n. f. i. q.* دوالي *dewālu.* s. Mala, & adverſa. *Wan.*

چاق *bićiāk.* t. *n. f.* سکّین *fikkīn* s. کارد *kārd.* p. Culter. *Coltello.*

چاقچی *bićiakći.* t. *n. f.* Cultrarius. *Coltellaio.*

چال *beğiāl*, & چاغال *beğğiāl.* s. *n. f.* 1) Senex ſuorum dominus. 2) Princeps, vir magnus, & poteos. 3) Vir ſenex, ac pinguis, *atque* camelus pinguis. *Gol.*

چاول *büğiūl.* p. *n. f.* Carbo. *Ferh.*

چان *pećiān.* p. *adj.* Convolutus. *Caſt.*

چان آمد *beğiān āmed.* p. 3. *perf. præt.* بیزار اولدی *bīzār oldy.* t. Pertæſus eſt. *Si è infaſtidito, gli è venuto a noia.* ¶ چان من *beğiānū men.* Propter me, mei gratia. *Per amor mio.*

چانب او *beğiānibī-o.* p. *compoſ.* انك جانبنه *ānūn-ğianibine* انگا طوغری *ān-ā doghry.* t. Verſus, ad eum. *Verſo di lui, alla di lui volta.*

چاوة *beğiāwet.* s. *nom. prop.* Nom. provinciæ Nubiæ Arabes inter, & Habiſſinos *ſ.* Bagada *Plinii: unde camelorum genus quoddam* چاوتة *beğiāwīje cognominatur. Gol.*

چاوتات *beğiāwīj it.* s. *nom. patronimicum*, pertinens ad tribum چا *beğiā. Wan.*

چاي او *beğiāī-o.* p. *compoſ.* انك حقدن *ānūnhakkynde.* t. De illo, & pro illo. *Di lui, & per lui.* ¶ چاي آمدن *beğiāī āmeden* & چا آمدن *beğiā āmed:n.* Diſponi, præſtari, fieri, exitum ſortiri. *Farſi, adempirſi, venir eſſeguito, avere effito.* چاي آوردن *beğiāj āwerden.* Exequi, præſtare, adimplere, adhibere. *Eſſeguire, fare, compire, adempire.*

چاية *beğiājet.* s. *nom. prop.* Oppidum maritimum *Africæ proprie dictæ*, Baga, Vaga, & Beggia. *Gol.*

چباج *beğbāğ*, & چباجة *beğbāğet.* s. *n. f.* Vir, *cujus carnes præ obeſitate moventur, ac tremunt. Wan.*

چبچ *bićbiğ*, & *bićbić.* p. *n. f.* 1) Sermo ſubmiſſus, ſuſurrus. 2) Vox, *qua paſtores blandiuntur eapris. Ferh.*

چ چ *püć püć.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

چچة *beğbeğet.* s. *n. f.* Cantus, luſusque, *quo demulcetur infans, vel decipitur. Wan.*

چچ *beğah.* s. *n. f. i. q.* فرح *ferah.* Gaudium, lætitia. *Gol.*

چچة *beğğet.* s. *nom. prop.* Nom. idoli. *Wan.*

چد *beğid.* p. *adj.* & *adv.* 1) Diligenter, inſtanter. *Caſt.* 2) تیز *tīz* تیزیه *tīzije*, *vul. tezlje.* t. Diligeos, ſedulus. 3) Citus, urgens. 4) Diligenter, inſtanter. 5) Urgenter. 6) *n. f.* Urgentia, ioſtantia. *Diligente, preſto, urgente, premuroſe, premuroſamente, inſtantemente*, & *premura.* 7) *Videtur eſſe comp. ex præpoſitione Perſica* ب *be* & *nomine* جد *ğidd* s. *ita ut ſit pro* بجد *beğidd. Eſt enim Turcis aque, ac Perſis frequentiſſimum, detrahere vocibus Arabicis*, pec. *monoſyllabis* " *reſtid, quo rarò utuntur in propria lingua. Sic ergo beğid ſignificabit*, Serio, ſerius, urgens, & inſtanter. *Seriamente, con premura, ſerio, urgente, premuroſo.* ¶ چد ایشدر *beğid iſtür* & چد مصلحتدر *beğid maslaḥattür.* Serium, & urgens eſt negotium. *Coſa che preme, negozio d'importanza*, & *urgente.* چد مصلحتم واردر *beğid maslaḥatüm wardur.* Serium, urgens habeo negotium. *Hò un negozio, che preme, d'importanza. Scribunt tamen multi Turcæ pro* چد *vitioſe, ut puto*, جید *beğid, quod vide.*

چدا *beğidā.* p. *adv.* Seorſim. *Caſt.*

چدة *beğdet, büğdet, büğüdet.* s. *n. f.* 1) Interius, intimum *negotii.* 2) Cognitio, notitia, ſcientia. *Wan.* ¶ ابن چدة *ibnī beğdet*, pollens peritia, & gnarus gerendæ, *ſeu* adminiſtrandæ *rei. Gol.*

چدف *büğdæk.* s. *n. f.* Pſyllium, *pec. ſemen ejus. Gol.*

چدل *beğdel.* s. *nom. prop.* Nom. viri celebris cujusdam. *Wan.*

چر *beğer.* s. *n. f.* 1) Umbilici exitus, & inferior ejus partis eraſſities, & tumor, hernia umbilicalis. *Wan.* 2) Vitia, conſtitutiones internæ. 3) Venæ *in ventre invicem perplexæ. Gol.*

چر *büğr.* s. *n. f. i. q.* شر *ſerr*, & امر عظیم *emri ʿaẓym.* 1) Malum, malitia. 2) Res gravis, ac periculoſa. *Wan.*

چر *büğr.* s. *part. pl. ab* چرا *ebğer.* Umbilici exitu, & tumore laborantes. *Wan.*

چر *büğer.* s. *n. f. pl. a* چر *beğer.* Hernie umbilicales. *Gol.*

چرا *beğrāe.* s. *part. fæm. ab* چرا *ebğer.* Umbilici tumore laborans *fœmina. Wan.*

چرغان *pićirghān.* s. *n. f.* Abſceſſus equini ſpecies.

چرك *bećreK*, & *bićirK.* p. *adj.* Deriſus, illuſus. *Ferh.*

چرمك

چورمك & چورمك *biçürmek.* t. *V.* 1) Dare ſcindendum, jubere ſcindi. 2) Meti, deſecari. *Far tagliare, come una vejte,* & *far mietere. tranſit. a* چمك

چغ *beğiüz.* p. *adv.* Præter, niſi. ¶ چغ نام نيكو *beğiüz nāmī nikū.* Præter bonum nomen, bonam famam. *Fuori d'un buan nome. Sa.*

چس *beğs.* t. *V. act.* [t. F.] 1) Fluentem reddere *aquam.* 2) Fluere *aquam. Won.*

چس *beğs.* p. *n. ſ.* Partes molliores naſi. *Ferh.*

چس *büğğes.* t. *part.* Fluens *aqua, nubes. Wan.*

چشاك *biğeśāk.* p. *n. ſ.* 1) Equorum calceator. 2) Qui pabulum vendit. *Ferh.* 3) Veterinarius, hippiater. *Coſt.*

چشك *biğeśik.* p. *n. ſ.* 1) Aridorum menſura. 2) Herbarius, herbarum, radicum, olerum, aromatumque venditor. 3) Pharmacopola. 4) Medicus. *Caſt.*

چشك *biçiśğ.* p. *n. ſ.* Natura. *Ferh.*

چشك *püçüśk.* p. *n. ſ.* Pavor animalium, *præſertim* ovium, & caprarum. *Ferh.*

چچ *biçiak.* t. *n. ſ.* 1) Culter. *V.* چاچ 2) *i. q.* چوچق *buçiuk.* Semi. ¶ چچ ساعتده بتون شهرده واويلا قوپر *buçiük sā-ètte bütün śeherde wāweila kopar.* Intra, mediam horam in tota civitate lamentatio, & clamor orietur. *In meza hora tutta la città ſi riemperà di lamenti. Ik.*

چچقچي *biçiakçi.* t. *n. ſ.* Cultrarius. *V.* چاچچي

چچقچي & چچكچي *biçkǰğī.* t. *n. ſ.* Serrarius, ſector. *Segatore.*

چچقلق & چوچقلق *buçiuklyk.* t. *n. ſ.* Medietas, mediam, *ſeu* res pro medio, *out* ſemi. ¶ چچقلق جكر *buçiuklyk ğiğer.* Pro medio aſpro hepar. *Per mezo oſpra di fegato. Eb.*

چچقي *biçkǰ*, & چچقو *biçkū* t. ōſ *erre.* p. Serra. *Sego.*

چچقي *biçky.* t. *n. ſ.* 1) Aera. 2) Scalprum, crepidarius cultellus. *Scarpello, coltello da colzolaio.*

چچك *beçek.* p. *n. ſ.* Genus armorum. *Ferh.*

چچكان *beçeğān* p. *n. ſ. pl.* o چچه *peçe* 1) بوربلر *iawriler.* t. Pulli, fœtus. 2) اوغلان چغلر *oghlangikler.* t. Infantes, pueri. *Polli,* & *putti. Ferh.*

چكله & چكله *beçiüğle.* p. *n. ſ.* Amphora, lagena, *ſeu* cantharus *durus,* & *firmus. Ferh.*

چكم *beğkem*, چكم *beçiükün* & چكم *peçiükün.* p. 1) *nom. prop.* Nom. gentis, *ſeu* tribus Turcomanicæ. *Ferh.* 2) Scamnum lapideum diſcubitorium *in orea fere domus. Caſt.* 3) Locus elatior ſuperiore parte planus, *ubi conſident ſuo more æſtate fervida. Ferh.* 4) Domus pars hyberna, inferior, *ubi hyeme commorantur. Coſt.*

چكم *pieķem.* p. *n. ſ.* 1) Atrium regium. 2) Aedificium triangulare. *Ferh.*

چكين *beçeğīn.* p. *n. ſ. pl.* 1) Pulli. 2) Infantes. *Ferh.*

چل *beğel.* t. *part. i. q.* حسب *hæsb.* Quod ſatis eſt, & ſufficit. *Won.*

چل *büğiül.* t. *n. ſ.* Falſa criminis imputatio, *ſeu* calumnia magna. *Gol.*

چل *büğiül* p. *n. ſ.* 1) آشف ديدكلرى اسخاندر *āśik didüklerī üſtüchāndür.* t. Aſtragalus ex oſſibus, *ſeu* poplitibus vervecinis. 2) Ipſa officula. *Giuoco puerile con le oſſa de' piedi di caſtrato. Ferh.*

چلة *beğlet.* t. *nom. prop.* Nom. propaginis Suleimitarum. *Wan.*

چلش *biçilmiś.* t. *part. paſſ.* Serratus, deſecatus, demeſſus, ſciſſus.

چلي *beğelī.* t. *nam. gentile.* Nom. viri de propagine ſuleimitarum. *Won.*

چلي *beğelli.* t. *nom. gentile.* Nom. arabis de ramo ſtyrpis Maaditarum in Jemen. *Won.*

چم *beğem.* t. *V. act.* 1) Quieſcere, & cootinere ſe *præ laſſitudine, terrore, vel metu.* 2) Moram trahere. 3) Contrahi, *ſeu* contrahere ſe. 4) *n. ſ. c. art.* المچم *el-beğem. Egyptiis pro* اذل *esl.* Fructus myricæ, ſalſuginoſæ. *Gal.*

چم *beğem*, & چم *beçiüm.* p. *n. ſ.* نظام *nizām.* t. Ordinata ſeries. *Ordine, maniera. Ferh.* ¶ كارم چم كرفت *Kārem beçiüm girift.* Res mea in ordinem redacta procedit. *Il mia negozio ha preſo una buona piega.*

چم *biçiüm*, *ſeu biçim.* t. *n. ſ.* 1) Sciſſio. 2) Modus. *Taglio, cucitura, uſanza.*

چمك *biçmek.* t. *V.* 1) Scindere *veſtem.* 2) Metere, demetere. 3) Serrare, ſerra ſecare. 4) Determinare, concludere, *v. g. lytrum captivi, vel pretium rei cujuſvis. Tagliare, mietere, ſegare, troncare, taſſare, ronzonare.* ¶ اكين چمك *ekin biçmek.* Metere fruges. *Tagliar le biode.* بوندن باى چ *būndon pāī biç.* Hinc cape menſuram. *Da queſto cavate la praporzione.* اوراب چمك *orak biçmek.* Falcula metere. *Mietere.* بها چمك *behā biçmek.* Appretiare, taxare, convenire de pretio, de lytro. *Porre il prezzo, toſſare, ranzonare.* شاه‌راه ديبده پيدا اولان *śāh-rāhi dinde pejdā olan chārǰ ārārī dāśī śimśīrī ğihāngīr ile biçilip. Sæ.* Falce pervaden-

tis orbem frameæ resectis, dismissis spinis in via regia fidei obortis. *Troncando con la scimitarra soggiogatrice del mondo le spine cresciute nel giardino della santà fede. Bt.*

چیمه *bičme.* t. *n. f.* Scissura. *Curitura, taglio.*

چین *bičen.* t. 1) *part. præs.* Qui metit, aut scindit. 2) *n. f.* Herbs, *vel* fruges recenter defecatæ; aut demessæ. *Erba, ò biade verde tagliate per il bestiame.* 3) Fœnum. *Fieno.* 4) *ex Tef.* Messis. *Raccolta. Sed videtur legi* بچین, *ut* وقتي بچین *bičin wəktē.* Tempus messis. *Tempo della raccolta.*

چیواك *pečwāk.* p. *n. f.* Traductio. *Ferh.*

چیود *bŭgiūd.* t. *V. act.* Confidere, confisters *in loco. Wan.*

چیوك *bŭčiūk* & *bučiūk.* t. *adj.* Semi; medius. *Mezo.* ¶ بر چیوك *bir bŭčiūk.* Sesqui, unus, & medius. *Uno, e mezò.* ایکي چیوك *iki bŭčiūk.* Duo; & medium. *Due e mezo.*

چیوقلق *bŭčiūklyk.* t. *n. f.* Dimidium. *V.* چیقلق

چیوه *pečwe.* p. *n. f.* Interpres. *Ferh.*

چیه *bege* p. *nom. prop.* Nom. civitatis Petlitæ *inter* اصفاهان *isfāhān,* & فارز *fārz. Ferh.*

چیه *bece.* p. *n. f.* Pullus *omnis generis animalis. Ferh.*

چیه *pece.* p. *n. f.* Hisdera. *Ferh.*

چیه *beči.* p. *partic. interro.* Ad quid, quare? *Ache, perchè?*

چیه *pečče.* p. *n. f.* جوری *jawrī,* & اوغلانجق *oghlanğik.* t. 1) Pullus *animalis cujusvis.* 2) Puerulus, filiolus. *Pollo, bambino, figliuolino, putto.* ¶ زن و چیه‌لری *zənū pečelerī.* Uxores cum filiolis earum; mulieres cum puerulis. *Le mogli con figliuoli loro, le donne; e fanciulli. Sc.* * *Express. figur.* چیه لعل و یاقوت و خورشید *pečeī chorsīd. h. e.* اشکالهما *lāl we jākūt we imsālehūmā.* Filii solis, *h. e.* rubini, gemmæ, & similia. چیجه نسو بر آورد *pečeī newber awŭrd. h. e.* پیدا ایلدي *netīgel pejdā ejledī.* t. Novum fœtum edidit. *Ferh.*

چیچکو *pečegŭ.* p. *n. f.* Filius spurius. *Bastardo. Fer.*

چیچی *bečīč,* & چیچی *pečīğ.* p. *n. f.* Sermo clandestinus, verbum *submisse seu secrete, occulte dictum.* 2) Modus, *quo pastor solatur, regitque;* & *allicit capras. Cast.*

چیچه *bečče,* & بچچه *bŭčče.* p. *n. f.* 1) Sedatio, quietatio *infantis.* 2) Vox pastoris *convocantis gregem. Cast.*

چیچی *bičīği.* t. *n. f.* Messor. *Mietitore.*

چیجد *begīd.* t. *adj.* 1) Serius. 2) Urgens. *V.* چجد

چیدن *bičīden,* چیدن *pičīden.* p. *V.* Convolvere, involvere, torquere. *Attortigliare. attorcigliare. Bern.*

چیر *begīr.* a. *part.* Copiosus. ¶ کثیر چیر *Kesīr begīr,* Multus valde, & copiosus *Gol*

چیر *bŭğejr.* a. *part. dimin. ab* اچر *ebğer.* Aliquantulum hernia laborans. ¶ چیر چیر *dijere bŭğejrin bŭğeru.* Exprobrat umbilici hernia laborans *alteri* hernium suam, *adagio dicitur cum quis alteri exprobrat vitium, quo ipse laborat. Gol.*

چیزی نه گیرفتن *bečīzī ne girften.* p. *V. compos.* شي‌ء یرنه طوتمق *šej jerine tŭtma mak.* t. Nihilo facere. *Non far conto.*

چیل *begīl.* a. *n. f.* 1) *i. q.* جسیم *ğesīm.* Magni corporis, corpulentus *senex.* 2) Senex populi princeps. *Wan.* 3) Honoratus. 4) Res crassa omnis. *Gol.*

چیلة *begīlet.* a. *nom. prop.* Nom. rami stirpis Mosditarum Arabum in Jemen, *ita dicta à* چیلة *begīlet* fil. Ammari, fil. Nozar, fil. Maad. *Wan.*

چین *bičīn.* t. *n. f.* Messis. *i. q.* چن

ح

ح *bəhh.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Raucum esse. 2) Bah bah sferra *voce. Gol.* 3) Lætum esse. *Wan.*

ح *buhh.* a. *part. pl. ab* اح *ebəhh.* Rauci voce. *Wan.*

حاحه *bəhhče.* a. *part. fœm. ab* اح *ebəhh pl.* ح *buhh.* Rauca, quæ inter loquendum *bah bah* effert. *Wan.*

حاحیه *behābyh.* a. *n. f. pl. a* حبوحة *buhbūhət.* Media, arsæ *domus. Gol.*

حاث *byhās.* a. *V.* [3. *a* بحث] Inquirere, disputare. *Gol.*

حار *bihār.* a. *n. f. pl. a* کر *bəhr.* Maria. *Li mari. Wan.* ¶ حار خواب غفلته باتدي *bihārī ehābī ghəflete bātdy.* In maria somni imprudentiæ immersus sit, *h. e.* rem neglexit. *Era immerso nel mare della trascuratgine. Eb.* حار عداد و اشجار قام اولسه کورنده کوچ *bihār medād we eşğār kælem olsa təhrīrine güč ietmezdy.* Si maria atramentum, & arbores calami forent, non sufficerent ad describendum *illud. Se li mari fossero inchiostro, e gl' alberi penne, non basterebbero per descrivere.*

حاردان بهار *bŭhārzendān.* p. *nom. prop.* Nom. urbis antiquæ *in regione* بحارا *bochārā. hodiedum* مولیان *mewlīān dictæ. Ferh.*

حارم *behārim.* a. *n. f.* Mala, infortunia. *Gol.*

حاردن *behārīn.* a. *n. f. pl. a* کران *buhran.* Morbi ciliis. *Gol.*

بوغاسي *bohaſi.* s. *n. f.* Certa rete. *V.* بوغاسي

بحبحة *bahbahat.* s. *n.f. i. q.* جماعة *gemā-ät.* s. Cœtus, multitudo. *Gol.*

بحبحي *bahbahy.* s. *part.* Qui in ampla, & lauta re eſt. *Gol.*

بحبوحة *buhbūhat.* s. *n. f. pl.* بحابح *bahā-byh.* Medium domus, area. *Carūle. Wan.*

بحت *bahr.* s. *part.* Sincerus, purus, non mixtus *potus aqua, panis apſonio.* ¶ عربي بحت *ärebī bahr, i. q.* عربي محض. *ärebī mahż.* s. Arabs verus, & merus. *Gal.*

بحبح *bahhar.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Raucum eſſe. 2) Bah bah efferre voce. *Gol.*

بحة *bahhat, & buhhat.* s. *n.f.* 1) Raucedo. 2) Craſſities vocis. *Wan.*

بحتر *bahter, & buchtūr.* s. 1) *part.* Brevis, & corpore compactus. 2) *nom. prop.* Nom. patris agnatæ cujuſdam *familiæ Thaii-turum. Wan.*

بحث *bahs.* s. *V.* 1) Quærere, ioquirere. 2) Diſputare. 3) *n. f.* Diſputatio. 4) Quæſtio. 5) Spoſio, *ſeu* certatio pignore. *Diſputazione, diſputata, queſtione, inquiſiziane, & ſcommeſſa.* ¶ بحث وجدل *bahsū gedel.* Contentio. *Conteſa, diſputa.* بحث *bahs.* s. Diſputare, certare pignore. *Di putare, far ſcommeſſa.* جونكه بويله دايم *čiünki bizümile dām hykmetten bahs iderſyn.* Siquidem nobiſcum continuo diſputas de philoſophia. *Gid che continuamente tu diſputi meco della filoſofia. Eb.* بحثه دوشمك *bahſe düšmek.* Iocidere in diſcurſum, diſceptationem. *Venir in diſcarſo, diſputa. Eb.* بحث قومق *bahs komak.* Sponſionis pignus deponere. *Metter, deporre la ſcommeſſa.* فلان سنده فلان كيسنه ايله دعواي برادري و بحث برابري ايدردي *fülān-nesnede fülān kimesne ile daʿvā-ti būrāderī we bahsī berāberi iderdi.* Certabat cum aliquo de fraternitate, & æqualitate, in tali, & tali re. *Gli diſputava il vantaggia, ò pretendeva d' eſſergli pari in tal, e tal coſa.*

بحرت *bahseret.* s. *V. act.* 1) Separare. *Wan.* 2) Diſpergi. *Gol.*

بحدلة *bahdelet.* s. *n.f.* Levitas, agilitaſque inceſſus. *Gol.*

بحر *bahr.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Attonitum eſſe *præ terrore.* 2) Siti laborare inexplebili. 3) Non poſſe reſtringuere *ſitim.* 4) Laborare *camelum* certo morbi genere, *qui* البحر *el-bahar* dicitur. *Wan.*

بحر *bahr.* s. *n.f. pl.* بحار *bihār,* & بحور *buhūr* ابحر *ebhur* & ابحار *ebhār,* 1) دريا *deriā* دكز *den-yż.* s. Mare. *Il Mare. Wan.* 2) Metrum, ſpecies metri, carmen. 3) Aqua ſalſa, & profunditas uteri. 4) Equus amplis paſſibus iocedens. 5) Genus omne metri Arabici *qualia ſunt.* Numero quindecim. 6) بحر بنات *benāti bahr,* & بحر باخر *bachr* Filiæ maris, *aut* vaporis, *ſeu vaporum, nubes ſubtiliores, & directa, ac albæ, quæ apparere ſolent ante æſtatem.* 7) يوم جموني بحراني *jewmī buhrānin,* & يوم جموني باحوري *jewmī bāhurī.* Dies criticus. *Gol.* ¶ بحر بحرض كبي بي آب *bahrī ärūż gibī bī āb.* Aqua deſtitutus, inſtar maris Meccani, *q.* maris poëtici. *Privo d' acqua come il mare de' poeti. Ah.* بحر و بردن *bahrū berden.* Terra, mariqua. *Per mare, e per terra. Sa.* بحر ابيض و بحر اسود *bahrī ebjaż, we bahrī eſwed.* Mare album, *ſeu* Aegeum, & mediterraneum, ac mare nigrum, *ſeu* ponus Euxinus. *Il mar bianco, & il mar negro. Sa.* بحر محيط *bahrī muhyt.* Oceanus. *L' Oceano.* بحر الخسن *bahrusyn.* Mare Sinenſe. بحر الاخضر *bahrūl-achżar,* & بحر الهند *bahrūl-hind.* Mare viride, *ſeu* Oceanus Indicus. بحر الفارس *bahrūl-fārs.* Mare Perſicum. بحر العظيم *bahrūl-kużum.* Mare rubrum. بحر الروم *bahrūr-rūm.* Mare mediterraneum. بحر الاخضر *bahrūl-chażer.* Mare Caſpium, Pontus. بحر مسحور *bahrī meshūr. q.* Mare incantatum, cæleſte. *Dicunt Turcæ thronum, ſeu ſolium Dei ſuprà aquas cæleſtes creatum ab ipſa fuiſſe, tum aquas illas diviſas fuiſſe, partem alteram ſub terra collocatam, & eam vocant* بحر جم *bahrī jem, ſeu* بحر جمن *jemn; alteram vera ſub ſolio Dei firmatam fuiſſe, & hanc vocant* بحر مسحور *bahrī meshūr. Tef.*

بحرالغمام *bahrūl-ghumām.* s. *nom. prop.* Nom. maris, *vel potius* lacus in vicinia كاشغر *kāshghar. De quo refertur, ſi quis lapidem in eum injiciat, nubes ſe contrahere, ex quibus cum iterato fulmine ſtrepitus horrendi excitantur, ita, ut nemo huic loco oppropinquare audeat. Ferh.*

بحران *buhrān.* s. *n.f.* Criſis morbi. *Criſi. Wan.*

بحراني *bahrānī.* s. *n. f.* 1) Rubicundus ſanguis. 2) *Nom. gentile,* & *paſſeſſivum ab* البحرين *el bahrejn.* Qui ſunt ex inſula بحرين *bahrejn. Wan.*

بحرة *bahret.* s. *n.f.* 1) *i. q.* بلدة *beldet.* Regio, terra. *Wan.* ¶ هذه بحرتنا *hāżihi bahretunā,* hæc eſt terra noſtra. 2) *part.* manifeſtus. *Gol.*

بحرى خوارزم *bahrī chārazm.* s. *nom. prop.* Nom. maris, *ſeu* potius lacus, *in quem* eſluit *fluvius Oxus. Ferh.*

بحركان *bahrgān.* s. *adj. pl.* In mari degentes. *Ferh.*

بحرم *bahrem.* s. *part.* Aqua abundans. *Gol.*

بحرى *bæhrī.* a. *part.* Marinus, maritimus, ad mare pertinens. *Marino, di mare.* 2) *n. f.* Color Veneris, *ſeu* hyalinus. *Color di mare.*

بحرية *bæhrīe.* a. *n. f.* Res pura, & ſimplex, *quam nulla alia tegit, aut obducit. Gol.*

بحرين *bærejn.* a. *n. f. dual. in obl. à* بحر *bæhr.* Utrumque mare, *pec. album,* & *nigrum. Li due mări, il mar bianco,* & *il nero. Ll. V.* بادشاه

بحرين *bæhrejn, ſeu* البحرين *el-bæhrejn.* a. *nom. prop.* Nom. inſulæ in ſinu Perſico Arabiæ vicinæ, *margaritarum piſcatu celebris.* Ichara, *vel* Icharia: *ita quoque dicitur* oppoſita in Arabiæ continente regio maritima.

بحزج *bæhzeg.* a. 1) *n. f.* Vitulus. 2) Pumilio. 3) *n. f.* Pullus *camelinus.* 4) *part.* Brevis & ventroſus. *Gol.*

بحسب *bi hæſpi,* & *bihæſebi.* a. *comp.* Juxta, per modum, via, ratione. *Secondo, per modo, via.* ¶ تحصيل معارف بحسب الاستعداد *tehsyli me-ărif bihæsbil-iſtyædād bir lutf i chudā dūr.* Gratia, *ſeu* donum Dei eſt aquirere ſcientias pro capacitate, juxtà habilitatem. *h. e.* capacitas comparandarum ſcientiarum, eſt peculiaris gratia Dei. *L'aver capacità d' imparare le ſcienze, è grazia particolare di Dio. Eb.* بحسب الشرع *bihæsbis-ſer'.* Via juris, & juxta exigentiam legis. *Per via di giuſtizia, ò conforme commanda la legge. Sæ.* بحسب الظاهر *bihæſpiz-zāhyr.* Extrinſecus. *Eſteriormente, nel di fuori, ſecondo l' apparenza. Sæ.* بحسب المقدمات المذكوره *bihæſpil-mukæddemātil-mezkūre.* Juxta præmiſſa. *In conformità di ciò, che ſi è allegato avanti.*

بحصل *bæhsæl.* a. *part.* 1) Craſſus; carnoſus. 2) Corpulentus. *Gol.*

بحطله *bæhzælen.* a. *V. act.* Aſſilire *muris, vel talpæ in modum. Wan.*

بحق *bi hækkỹ.* a. *in compoſ.* Per, propter, *jurando, vel adjurando.* ¶ بحق الكتبي و آله *bi hækkyn-nebijī, we ālihi.* Propter, *vel* per Prophetam Muhammedem, ejuſque poſteros. *Per il profeta, e ſuoi diſcendenti. Ik.*

بحكم *bihukmi.* a. *in compoſ.* 1) Juxta, juxta exigentiam. 2) Ex. 3) Per. *Secondo, per, come richiede.* ¶ بحكم ضرورت *bihukmi zæruret.* Neceſſitate ſic exigente, coacte. *Aſtretto dalla neceſſità, per neceſſità, per forza. Ik.* بحكم الديانت *bihukmid-dīanet.* Pro obſervantia religionis. *Conforme richiede l' oſſervanza della religione. Ik.* بحكم البشريه *bi hukmil-beſerīje.* Ex fragilitate humana. *Per umana fragilità. Ik.*

بحل *bæhyl.* v. *n. f.* Licentia. *Ferh.*

بحل *buhl.* a. *part.* Impulſus validus. *Gol.*

بحلي *bæhylī.* v. *n. f.* Licentia. *Ferh.*

بحمد الله تعالى *bi hæmdillāhi tæ-ālā.* a. *form. gratias agendi.* Gratia Dei ſit. *Per grazia di Dio, con la grazia di Dio, lodato Dio. Ll. Sæ.* ¶ بحمد الله Laus Deo, Deo ſint grates, quod. *Lodato Dio, che. Sæ.*

بحنانه *bæhnānet.* a. *n. f.* 1) Manſio, *pec. Arabum campeſtrium magna,* & *ampla.* 2) Simul degentium hominum cœtus ingens. *Gol.*

بحنه *bæhnet.* a. *nom. prop.* Nom. mulieris. *Gol.*

بحوته *buhūtet.* a. *V. act.* Purum, & impermixtum eſſe. *Gol.*

بحوحه *buhūhat.* a. *V. act.* [4. F.] *i. q.* بح *bæhh.* Raucum eſſe. *Gol.*

بخور *buhūr.* a. *n. f. pro* بخور *bachūr.* Exhalatio, vapor.

بخور *buhūr.* a. *n. f. pl. a* بحر *bæhr.* Maria. *Mari. Wan.*

بحوينه *bæhwenet.* a. *n. f* 1) Mulier corpore brevis. 2) Uter ampli ventris. *Otre largo. Wan.*

بحيره *bæhỹret.* a. 1) *part.* Fiſſas, laceraſque aures habens *camelitis.* 2) *n. f.* Pullus *camelitis* decimus, *quem aure mutilatum dimittere, & ſuæ libertati relinquere ſolebant Arabes pagani. Wan.*

بحيره *buhæjret.* a. *n. f. dim.* Lacus, *q.* mare parvum. *Gol.*

بخ *bæch.* a. *interjectio laudantis,* & *approbantis.* Euge, lo! *Gol.*

بخ *bæch.* p. 1) *n. f.* Lippitudo oculi. 2) Latruncul orum luſus. 3) *particula laudantis,* & *admirantis.* Eugè, quam bene, quam pulchre. *Poh, o bello! Ferh.*

بخ بخ *pæch.* p. 1) *particu. laudantis* & *admirantis.* Euge, quam bene. 2) *Vox abigentis catum, vel canem. Ferh.*

بخاتيغ *bechatyğ.* a. *n. f. pl. a* بخ *buchağ.* Decocta. *Decotti.*

بخاتي *bæchātī.* a. *n. f. pl. a* بختي *buchtī.* Cameli piloſi. *Wan.*

بخار *bæchār.* p. *n. f.* Vita miſera, & contemptibilis. *Ferh.*

بخار *buchār.* a. *n. f.* چيولكدن و فيريدن *ćiölmekten we ghæjriden ćikan bugh.* a. Vapor, exhalatio. *Vapore, fumo, eſſalazione. Wan.* ¶ بخارات *buchārūl-mā.* Exhalationes aquarum. *Vapori, ò eſſalazioni dell' acque.* بخاري كچدوكدن صكره *ſekrūn-*

ſekrün-buchāri geetüginden ſon-ra. Exhalata crapula. *Paſſatigli li fumi, e vapori del vino.* ſeküb-buchāri, & شراب تكاري *merün-buchāri,* & شراب تكاري *ſerāb buchāri.* Vaporas, fumi vini. *Li vapori, & fumi del vino. Ah.*

بخار *büchār.* p. *n. f. veterum Moganorum lingua.* 1) Sapientia, doctrina. *Ferh.* 2) Idololatria. *Caſt.*

بخارا *büchārā.* p. *n. f.* 1) Confluxus, congregatio ſcientiarum. 2) *nom. prop.* Nom. urbis Bocharæ, *quæ eſt vicina civitati* سمرقند *ſamer-kænd, quondam metropolis regionis transoxanæ. Ferh.* 3) Nom. idololatræ. *Caſt.*

بخاق *bychū.* s. *n. f.* Vena, *ſeu* nervus in lumbis *pertingens ad aſſa cervicis. Gol.*

بخاتة *bechā-ēt.* s. *V. act.* [3. & 4. F.] Confiteri *debitum. Wan.*

بخال *bæchchāl.* s. *part.* Maxime avarus, *Wan.*

بخبخ *bæchbæch.* p. *partic. laudantis,* & *admirantis.* Euge, bene! *Ferh.*

بخبخة *bæchbæchæt.* s. *V. act.* 1) Dicere bah, *ſeu* io, euge. 2) Defervere *calorem, iram.* 3) Opus facere, *ſeu* laborare *remiſſo diei æſtu.* 4) Refrigaſcere. 5) Quieſcere loco ſuo *gregem.* 6) Vociferari *camelum, ſeu* rauciorem reciprocare vocem *in gutture. Gol.*

بخت *bæcht.* s. *n. f.* Felicitas, fortuna. *Wan.*

بخت *bæcht.* p. *n. f.* 1) طالع *tali.* s. Sors bona, fortuna. 2) Felicitas, proſperitas. 3) Horoſcopus. 4) Scapus, *ſeu* clava, *qua in bello pugnant,* columnæ ſpecies, *qua in rebus bellicis utuntur.* 5) Avus a patre. *Ferh. Sorte, fortuna, proſperità, felicità,* & *oroſcopa, natività, coſtellaziane.* ¶ بد بخت *bed bæcht.* Male fortunatus, infelix, ſordidus. *Diſgraziato, sfortunato, ſventurato, di mal' auguria.* بخت شور *ſūr bæcht,* & بد بختي وار *bed bæchtī wār.* Infauſtus, inglorius homo eſt. & نيكبخت *nīkbæcht.* Bonæ ſortis, fortunatus, felix, booi augurii *homo. Fortunato, di buona ſorte, felice, di buon augurio.* كوى بخت *kæwī bæcht.* Sorte potens, *q.* perpetuo proſper, fortunatus. *Sempre felice, e fortunato. Ik.* بخت سعيد *bæchtī ſæ-ȳd.* بخت آلتصر *bæchtün-næſr.* Nabuchodonoſor. * *Expreſſ. figur.* بخت بد ندان خاى *bæchtī bed nedān chāj. h. e.* بخت بد و طالع *bæchtī bed we tālȳ nāsāsden* ناسازدن كنايه در *Kenīje dür. s.* Alluſio ad malam fortunam.

بخت *bucht,* s. *n. f.* Genus camelorum, *proveniens ex arabico uno, altero Perſico camelo. Wan.*

بخت *bucht.* p. *nom. prop.* 1) Nomen regis antiqui, potentis, *cujus pater fuit* نصر *næſær, unde* & *iſte vulgo* بخت آلتصر *buchtün-næſar vocatur.* 2) Nomen Dynaſtiæ alicujus in خوارزم *chārezm.* 3) Irus, quæ *generis ſui agmen ducere ſolet illi prævolando. Ferh.*

بخت *pucht.* p. 3. *perf. præt.* 1) Coxit. 2) Coctus eſt. 3) Calcitravit. *Ferh.*

بختاك *bæchtāk.* p. *n. f.* Galea, caſſis. *Ferh.*

بختاور *bæchtāwer.* p. *adj.* Proſper, felix, dives. *Ferh.*

بختج *büchtæg.* s. *n. f. pl.* بختاتج *bæchātig, pro* بخت *puchte.* p. Decoctum. *Decotto.*

بختك *bachtek,* & بختنك *bæchtenk.* p. *n. f.* 1) Sors mala. 2) *dimin. a* بخت *bæcht.* Fortuna ſive bona, ſive mala, exigua. *Ferh.*

بختكار *büchtegār.* p. *n. f.* Levitas. *Ferh.*

بختكاره *büchtekāre, büchtikāre.* p. *n. f.* 1) Levitas. 2) Panſile. *Caſt.*

بختكان حقيقت *püchtegānī hækīkæt.* p. *compoſ.* Ambulantes in via domini: *i. e.* juſti. *Ferh.*

بختكاو *büchtekāw.* p. *n. f.* Embroche, *Ferh.*

بختلك *bachtlyk.* p. *n. f.* Infortunium, infelicitas. *Mala ſorte. V.* اوشورسزلق ¶ نيك بختلك *nīk bachtlyk.* Bona ſors, fortunæ continuus favor. *Buona ſorte, l'eſſer fortunato, avventurato.*

بختلو *bachtlū.* s. *adj. abſolute in bonam ut plurimum ſumitur partem.* Fortunatus, felix. ¶ نيك بختلو *nīk bachtlū.* Felix, proſper, bonæ ſortis *homo. Felice, avventurato.* بد بختلو *bed bachtlū.* Male fortunatus, inauſpicatus. *Diſgraziato, infauſto, di cattivo augurio. V.* بد بخت

بختن *püchten,* & *büchten.* p. *V.* پشورمك *piſürmek,* & پشمك *piſmek.* s. 1) Coquare. 2) Coqui. *Cuocere,* & *eſſer cotto. Ferh.*

پختنی *püchtenī.* p. *n. f.* Decoctum. *Caſt.*

پخته *püchte.* p. *part.* 1) پـشمش *pišmiš.* Coctus. 2) *n. f.* Decoctum. 3) Maturus. 4) Expertus, *ſeu* verſatus in rebus, conſummatus *homo. Cotto, decotto, maturo, & conſumato ne gl' affari.* * *Expreſſ. figur.* پخته خوار *püchtèl chār. h. e.* 1) گدا *gedā.* v. Pauper. 2) دامان *dāmād.* v. Genor. *Ferh.*

بختو *bæchtū.* p. *adj.* 1) Rapax *in genere.* 2) *n. f.* Hoſtis. *Ferh.* 3) Tonitru. *Caſt.*

بخته *bæchte.* p. *n. f.* 1) Camelus duorum, *vel* trium annorum, 2) Pellis excoriata. *Ferh.*

پخته *pæchte.* p. *n. f.* Goſſipium. *Ferh.*

بوخته *büchte.* p. *n. f.* Aries. *Monto e. Ferh.*

پوخته *püchte.* p. *part. paſſ.* 1) Coctus, 2) *metaph.* Rerum mundi peritus, bonam, malamque fortunam expertus. *Ferh.*

پوخته دلبرها *puchteī tedbīrhā.* p. *n. f. compoſ.* Conſilia recta. *Ferh.*

پوخته جوش *püchte ğūš.* p. *n. f. compoſ.* 1) Vinum *coctione nimia ſpiſſum redditum* 2) *apud medicos* Muſtum, cum carne ovina, & variis aromatibus coctum, *quod ſtomachum corroborare ajunt. Ferh.*

پوخته کاو *püchte kāw.* p. *n. f. compoſ. i. q.* نطول *nætūl.* a. Embroche. *V.* نطول *Ferh.*

بوختی *büchtī.* a. *n. f. fœm.* بوختیجه *büchtijet, pl.* بخاتی *bæchātī. nom. unit. a* بخت *bücht.* Camelus piloſus, & pretioſus, *pec. Perficum, ſeu Bactrianum genus, operibus hybernis idoneum. Gol.*

بوختی *büchtī.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پوختی *püchtī*, & بوختی *büchtī* p. *n. f.* قریس *kæris.* a. 1) Jufculum concretum, *vul.* gelatina. 2) Gelatina coocinnatus *piſcis. Gelatina.*

بختیار *bæchtjar.* p. *adj.* 1) Fortunatus. *Ferh.* 2) Dives, locuples. *Fortunato, avventurato.*

بختیاری *bæchtjarī.* p. *n. f.* Sors bona, proſperitas. *Buona ventura, buona ſorte. Sa.*

بوختیجه *büchtijet.* a. *n. f. fœm.* Genus camelitum, *proveniens ex uno arabico, altero perſico camelo. Wan.*

بخشیره *bæchſeret.* a. *n. f.* Impuritas, & fœculentia, *quæ in aqua ſpectatur. Gol.*

بخه *bæché.* p. 1) *adj.* Latus, amplus. 2) preſſus, expreſſus. 3) Strictus, contractus. 4) *n. f.* Vitriolum nigrum, *ex quo atramentum conficitur. Ferh.*

پخ *pæchğ.* p. *adj.* 1) Amplus, latus. 2) Preſſus pede. *Ferh.*

بخاگ *bæchağ.* p. *adj. i. q.* بخ *bæché.* 1) Amplus, latus. 2) Humi expanſus. 3) *n. f.* Stroma. *Caſt.*

بخگی *bæchğīğ.* p. *n. f.* Somnium. *Ferh.*

بخگ *bæchğed.* p. *n. f.* Scoria, *ſordes ferri ignitī, ſpurcitieſve. Feccia de' metalli. Ferh.*

پخیدن *pæchćinden.* p. *V.* 1) Calcitrare pede. 2) Latum, amplum fieri. *Ferh.*

پخود *pæchćiūd.* p. *adj.* 1) Conculcatus. 2) Dilatatus. *Ferh.*

پخودن *pæchćiūden.* p. *V.* 1) Calcitrare *pede.* 2) Latum, amplum fieri. *Ferh.*

پخوده *pæchćiūde.* p. *part. paſſ.* 1) Conculcatus. 2) Diſtenſus. *Ferh.*

بخور *bæchğūr.* p. *adj.* Fortunatus. *Ferh.*

بخچه *bæchće.* p. *n. f.* Hortus, *pro* باغچه *bāghće.*

پخچید *pæchćīd.* p. *adj.* 1) Conculcatus. 2) Dilatatus. *Ferh.*

بخچیدن *bæchğīden*, بخچیدن *bæchćiden.* p. *V.* 1) Planum facere, explanare. *Caſt.* 2) Diſtendere. 3) Circumire, circumdare. *Ferh.* 4) Moleſtia ſemet afficere. *Caſt.*

پخچیده *pæchćīde.* p. *part. paſſ.* 1) Conculcatus. 2) Diſtenſus. *Ferh.*

بخچیردن *bæchćīrden.* p. *V.* Volvere ſe *ex alto deorſum. Ferh.*

بخچیزیدن *bæcheīzīden*, & *pæchćīzīden.* p. *V.* 1) Provolvere ſe huc illuc pronum, & ſupinum, *uti equi, & canes faciunt*, & ex alto deorſum. 2) Circumvolvi, *ut rota. Caſt.*

بخخ *bæchhæğ.* p. *n. f.* Nidus. *Caſt.*

بخدا خخجون *bechudā hækkȳ icīūn.* v. 1) Per Deum. 2) Ad Deum! *Per Dio, per l'amor di Dio, a Dio. Sa.*

بخدیگ *bæchdeğ.* a. *part.* Pinguis, tumidusque *cameli pullus. Gol.*

بخر *bæchr.* a. *V. act.* Vaporem, *vel* exhalationem emittere. ¶ بنات بخر *benāti bæchr.* Nubeculæ albæ, & tenues. *V.* بخر *bæhr.*

بخر *bæchær.* a. *V. act.* [4. F.] Fœtere *ex ore. Wan.*

بخر *bæchær.* a. *n. f.* Fœtor oris, & *alius rei. Gol.*

بخرا *bæhrā*, *vel uſit. cum artic.* الـبخرا *el-bæchra.* a. Nom. terræ, & aquæ ſœteotis prope آلغليغة *el-kulej-æ* in Arabiæ regione Higiaz. *Gol.*

بخرد *bechred*, & *bechyred* p. *adj.* Intelligeos, ſapiens. *Ferh.* ¶ بخردان *bechyredī bichyrdān.* Doctorum doctor, intelligentium, *vel* veſtrorum ſummus, inter Daolſmannos. *Caſt.*

بخردان *bychredān.* p. *adj. pl. præc.* Intelligeotes, docti. *Ferh.*

بخریدن *büchriden.* p. *V.* 1) Epilepticum eſſe. 2) Deficere *intellectum. Ferh.*

بخردی

بخردي *bychredī.* p. *n. f.* Intellectus, ſcientia. *Ferh.*

بخرك *bæchreĺ, büchrük.* p. *n. f.* Amygdala montana, *ſeu* ſylveſtria, *quæ calida, & humida ſunt. Ferh.*

بخريدن *bæchrīden.* p. *V.* Rumpi labia infantis. *Ferh.*

بخريدن *büchrīden.* p. *V.* طلبيدن *tælæbimak.* t. 1) Jactare ſe huc illuc *anhelando, & gemendo, ut ægroti.* 2) Angi animo. 3) Abſorbere. 4) Colere, ſervire. 5) Epilepticum eſſe. 6) Proſternere puerum. *Caſt.*

بخس *bæchs.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Minuere, diminuere. *Wan.* 2) Detrimento afficere, *vel* affici. *Gol.* ¶ لا بخس فيه و لا شطط *lā bæchs fihi we lā ſatæt*, Juſtum hoc eſt pretium, neque nimis parum, neque nimium datur, aut petitur. *Caſt.*

بخس *bæchs.* a. 1) *part.* Deficiens, paucus, parum. *Poco. Wan.* 2) *n. f.* Aegritudo animi, alteratio. *Faſtidio, ſdegno, a teraz one. Gol.*

بخس *bæchs*, & *pæchs.* p. *n. f.* 1) Ardor, & æſtus cordis. 2) Debilitas corporis. 3) Afflictio, moleſtia. 4) Semen germinans *ſine humectatione. Ferh.* 5) Mœror. 6) Tabes. *Caſt.*

بخس *pæchs.* p. *n. f.* 1) Uva ſicca. 2) Homo triſtitia, & ſollicitudine conſectus. 3) Butyrum, *vel* aliud ſimile *in igne, vel ſole liquefactum. Ferh.*

بخس *bæchas.* a. *n. f.* Terra, *quæ non rigata arte ex commiſſo ſemine plantas producit. Wan.*

بخس *bæchys.* p. *n. f.* Res vilis, parvi pretii. *Ferh.*

بخس *bychs.* p. *n. f.* 1) Partes molliores naſi. 2) Mollities, debilitas. *Ferh.*

بخسان *bæchsān.* p. *part.* 1) Flaccidus, tabeſcens. 2) Cootractus, conjunctus. 3) Mala, *vel* pericula expertus 4) Liquefactus. *Ferh.* 5) Decreſcens. 6) Liquefaciens. *Caſt.*

بخسان *pæchsān.* p. *part.* 1) Arefaciens. 2) Tabeſcens *præ mœrore.* 3) Liquefaciens butyrum *in ſole, vel igne. Ferh.*

بخساند *bæcksāned.* p. *part.* Liquefacieos, *calore diſſolvens. Ferh.*

بخسانيدن *bæchsānīden.* p. *V.* 1) Liquaſcere, 2) Liquefieri. *Ferh.*

بخسانيدن *pæchsājiden.* p. *V.* Faſtuoſa corporis agitatione incedere. *Ferh.*

بخسب *bæchseb.* p. *n. f.* Rhonchus. *Caſt.*

بخست *bæchaſt.* p. *n. f.* 1) Rhonchus. *Il ruſſare.* 2) Incubus nocturnus, ephialtes. 3) Nomen animalis *locuſtæ ſimilis. Ferh.*

بخستانيدن *bæchyſtānīden, bæchüſtäniden.* p. *V. tranſ.* Rhonchum inducere. *Caſt.*

بخستن *bæchaſten, bæchyſten.* p. *V.* 1) Stertere. 2) Comprimere, *ut digitis. Caſt.* 3) Rhonchos trahere. *Ruſſare. Ferh.*

بخستن *büchüſten.* p. *V.* 1) Delirare. 2) Rhoechos trahere. *Ferh.*

بخسنو *bæchaſtü.* p. *adj.* مقر و معترف *mukyrrü mu'terif.* a. Confitens *reus. Ferh.*

بخسنوامدن *bochaſtüwāmeden, bæchaſtu āmeden.* p. *V. compoſ.* 1) Confiteri. 2) Confirmari, ſtabiliri. *Ferh.*

بخسلوس *bachſilos.* p. *nom. prop.* Nom. regis antiqui, *celebris a violenti raptu puellarum. Ferh.*

بخسم *bæchsüm.* p. *n. f.* Species potus *ex tritico. Ferh.*

بخسودن *bæchsūden* p. *V.* 1) Liquefieri. 2) Vellicare. 3) Palpitare *cor.* 4) Mutari. 5) Angi. *Ferh.* 6) Contundere. 7) Illidere, *ita ut gibbum fiat cavum.* 8) Metere. 9) Tondere. 10) Serrare. *Coſt.*

بخسي *bæchsi.* p. 1) *n. f.* Harbæ flaccidæ, *quæ non rigatæ arte proveniunt.* 2) Res liquefactæ. 3) Vellicatio. *Ferh.*

بخسيد *bæchsid.* p. 3. *perf. præt.* Liquefactus eſt. 2) Diſſolutus eſt *pec. calore.* 3) Complicatus, corrugatus eſt. *Ferh.*

بخسيدن *bæchsiden.* p. *V.* 1) Liquefieri. 2) Palpitare. *Caſt.* 3) Anguſtia, angore affici. 4) Mutari. *Ferh.* 5) Excandeſcere, ſuccenſere. 6) Comprimere, *ut digitis.* 7) Vellicare. 8) Stertere.

بخسيدن *pæchsīden.* p. *V.* Incedere *faſtuoſa corporis agitatione.*

بخش *bæchs.* p. 1) *n. f.* Sors, fortuna, pars. *Sorte, porzione, parte.* 2) Res lævigata. 3) Propugnaculum. 4) Signum cœleſte. 5) Debitum. 6) Partitor, diviſor. *Caſt.* 7) Dator, largitor. 8) *impera.* بخشيدن *bæchsīden.* Dona. *Ferh.* ¶ دنيا دورت بخشدر *dünjā dört bachſtür.* Mundus in quatuor dividitur partes, *ſeu* mundi partes ſunt quatuor. *Il mondo ha quattro parti.* اوچ بخش اوزره تخمير اولنمشدي *üć bæchs üzre tachmīr olunmiſ idi.* Compactus, coagulatus erat juxta tres partes, *h. e.* ex tribus materiæ generibus confecta erat illa res. *Era fatto di trè diverſe materie, che facevano trè parti. Eb.* 1 بخش *bæchs* 2. Diſtribuere, partiri. *Diſtribuire, ſpartire. Eb.* حصيات بخش *hæjāt bæchs.* Largitor vitæ. *Datore della vita, e che dà la vita. Ik.* خطا بخش *chætā bæchs.* Culpæ condonator. *Che perdona il peccato. Ik.* نور بخش *nur bæchs.* Illuminator. مراد بخش *murād bæchs.* Lar-

giror desideriorum. *Che dà ciò, che si desidera. Ik.* بخش صفا *safā bachs.* Voluptatem, & puritatem producens, & exhilerans. *Ik.* بخش گام *kām. bæchs.* Largitor desiderii, *vel* intenti. بخشي گام *kām bæchsī.* Largitio desiderii, liberalitas, potentia. *Ik.*

بخش *pæchs.* p. *adj.* 1) Pressus pede. 2) Dilatatus, extensus. *Ferh.*

بخشا *bæchsā.* s. *n. f.* Largitor, distributor. ¶ بخشا مالك ملكت *mālīki memleket bachsā.* Possessor regnorum, & distributor; *aut* largitor regnorum *Deus. Iddio, che è padrone de' regni, e che li distribuisce à chi vuole. Sa.*

بخشان *pæchsān.* p. *adj.* Tristis, dolore affectus. *Ferh.*

بخشايدن *bæchsāniden.* p. *V.* 1) Donare, 2) ترحم *terækhum.* s. Condonare, misereri. *Aver misericordia, & perdonare.*

بخشايده *bachsānide.* p. *part.* 1) Donans. 2) Condonans. *Ferh.*

بخشاى *bæchsāy.* p. *imper.* 1) Dona. 2) Parce, miserere. *Ferh.*

بخشايا *bachsājā* p. *adj.* Remittens. *Cast.*

بخشايدن *bæchsājīden.* p. *V.* Misereri; propitium esse; condonare. *Esser propizio, perdonare. Cast.*

بخشايش *bæchsāīs.* p. *n. f.* 1) Commiseratio, misericordia. 2) Donum. 3) Gratia. *Compassione, donò, & perdono. Ferh.* 4) Largitor, largiens. ¶ باران رحمت بخشايش *bārāni rəhmet bæchsāīs.* Imber misericordiam largiens. *Gül.*

بخشايشكر *bæchsājīsker.* p. *n. f. compos.* Misericors. *Misericordioso. Ferh.*

بخشاينده *bæchsājende.* p. *part.* رحمن *rəhmān.* s. زياده رحمت ايديجي و اسركيجي *zijāde rəhmet idiği we esirgeği.* s. Valde misericors, & miseretor *Deus. Misericordiosissimo, e propizio.*

بخشايدن *bachsājīden.* p. *V.* Affligere, mœrore efficere. *Ferh.*

بخشش *bachsīs.* p. *n. f.* 1) Donum. *V.* بخشيش 2) *Signum* zodiaci piscis. *Ferh.*

بخشن *bachsen.* p. *n. f.* Reptatio *ex alto deorsum. Ferh.*

بخشنده *bæchsende.* p. *part.* بغشلايجي *bəghyślaiği.* s. 1) Donator, donans. 2) Condonans, clemens. *Che dona, e perdona volontieri, clemente. Sa.*

بخشود *bæchsūwed.* p. *adj.* 1) Conculcatus. 2) Dilatatus. *Ferh.*

بخشودن *bachsūden.* p. *V.* 1) Donare. 2) Condonare. *Ferh.*

بخشوده *bæchsūde.* p. *part.* Condonatus, *aut Deus misericordiam fecit. Ferh.*

بخشوده *pæchsūde.* p. *part.* 1) Conculcatus. 2) Dilatatus. *Ferh.*

بخشه *bachsé.* p. *n. f.* Portio. *Cast.*

بخشي *bachsī.* p. *n. f.* Sors. *abstr. a parte* بخش *bæchs.*

بخشيد *pæchsīd.* p. *adj.* 1) Conculcatus. 2) Distensus. *Ferh.*

بخشيدن *bæchsīden.* p. *V.* 1) بغشلامق *baghyślamak.* s. Donare, largiri. 2) Condonare, remittere, parcere. *Donare, presentare, & condonare, perdonare. Ferh.*

بخشيدن *pachsīden.* p. *V.* 1) Calcitrare pede. 2) Ardere, & uri. 3) Rutilere, splendere. 4) Latum, & amplum fieri. *Ferh.*

بخشيده *pæchsīde.* p. *part.* 1) Conculcatus. 2) Distensus. *Ferh.*

بغشايش *bæchsīs.* p. *n. f.* عطا *ətā.* s. *bæghyślaīs* s. 1) Donatio. 2) Condonatio. 3) *usit.* Donum, honorarium, præmium *pec.* pecuniarium, (*aliud enim vocatur* پيشكش *pischkesch* p. *vul.* peschkes) *Dono, regalo, buona mano, beveraggio.* ¶ بخشيش بخشيش كردن *bachsīs Kerden* و برملك *bachsīs wirmek.* بخشيش *bachsīs* s. Donare, honorarium dare. *Dar la buona mano, & mancia.* بخشيش و عطا *bachsīsū ətā* s. Donare, dono dare, cur offerre. *Presentare, dar in dono. Ik.*

بخص *bachs.* s. *V. act.* [3. F.] Una cum adipe evellere *oculum. Ferh.*

بخص *bachæs.* s. *n. f. coll.* بخصه *bachæsæt.* 1) Cernes, *ac* pulpa pedis, *seu* plantæ. *Wan.* 2) Carnes digitorum *ad radicem suam in principio volæ.* 3) Carnes protuberantiores *supra, & infra oculos. Gol.*

بخصه *bachæset.* s. *n. f.* Caro mollior *supra, vel infra oculos nonnihil protuberans, Wan.*

بخصل *bachsal.* s. *part.* Crassus, carnosus. *Gol.*

بخع *bach.* s. *V. act.* [3. F.] Conficere, ac perimere *seipsum mœrore. Wan.*

بخفد *bychfæd.* p. *n. f.* Sternutatio. *Ferh.*

بخك *bachk.* s. *V. act.* [3. F.] Evellere *oculum. Wan.* 2) Iorrorium adigere, *aut* percutere *oculum alicujus, ita ut monoculus evadat.* 3) Talem esse, *aut* evadere. *Gol.*

بخك *bachæk.* s. *n. f.* Oculi *in interiorem cavitatem* demersio. *Gol.*

بخكلول *bachKelāl.* p. *n. f.* 1) Dura nux, *cujus nucleus firmiter hæret.* 2) Nom. herbæ. *Cast.*

بخكلون *bashKelān.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بخكله *bæchkele*, & بخكلون *bæchkeljūn*, بخكلون *pæchkeljün*. p. *n.f.* 1) *i. q. præc. Ferh.* 2) Cantharus durus. *Caſt.*

بخل *bæchl*. a. *V. act.* [3. & 4. F.] Tenacem, avarum eſſe. *Wan.*

بخل *bæchl*, *ſeu ferè bæchȳl*, *vul. etiam pæchȳl*, & *ut ab aliis legitur*, *bæchæl*, *buchl*, & *buchæl*. a. *n. f.* Avaritia, tenacitas, parcitas. *Avarizia*, *tenacita*, *ſcarſezza*, *ingordigia*. *Wan.* ¶ رڈ ایلدوکمز دکل بخللدن *redd ejledügümüz bæchlümüzden degül idi.* Quod rejecerimus *rem*, non erat ex tenacitate noſtra, *ſeu* non ex invidia negabamus *rem petitam*. *Non era per tenacità*, *ò invidia*, *che noi ricuſavamo* ¶ بخل *buchl* a. Avide appetere. *Bramare avidamente*. *Tk.*

بخل *puchl*. p. *n. f.* فرفح *farfæh*. a. سمورلوت *semüzot*. t. Portulaca. *Porcellana erba*. *Ferh.*

بخلا *buchælā* a. *part. pl. a* بخيل *bæchȳl*. Avari, tenaces, parci. *Gli avari*, *ſcarſi*, *avidi*.

بخلوت *bechælwet*. a. *compoſ.* Seorſum, privatim. *A parte*.

بخلوجه *pæchlūğe*. p. *n. f.* Sonitus infra axillas editus. *Ferh.*

بخله *bæchlæ*. p. *n. f.* 1) Faba. *V.* بقله 2) Portulaca. *Ferh.*

بخله *püchle*. p. *n.f.* Portulaca. *Ferh.*

بخلیجه *pæchlīğe*. p. *n.f.* Sonitus infra axillas editus. *Ferh.*

بخم *bæchm*. p. *nom. prop.* Nom. regionis, *in qua optimus moſchus provenit*. *Ferh.*

بخن *bæchn*. a. *part.* Procerus, longus. *Gol.*

بخنجو *pæchneċiü*. p. *n. f.* Sonitus ſub axillis editus. *Ferh.*

بخندات *bæchændāt*. a. *n. f.* 1) Mulier perfecta *oſſibus digitorum*, *ſeu oſſibus firmis prædita*, & *jam adulta*. *Gol.* 2) Mulier *magnis talis*, *ac ſuris prædita*. *Wan.*

بخندی *bæchændā*. a. *n.f. pl.* بخاند *bæchānid*, *i. q. præc. Wan.*

بخنك *buchnak*, *buchnuk*. a. *n.f.* 1) Involucrum lineum, *quod fœminæ capiti impoſitum ſub mento adſtringunt*, *ut mundam ſervent pagulam ab unguento*, *ipſumque unguentum purum a pulvere*; *etiam quod infantibus adhibent in Syria ad tuendos eos a frigore*. 2) Cucullus, & velum faciei, *minoris formæ ambo*. 3) Pellicula, *ſeu* cruſta in dorſo locuſtæ *ad colli radicem*. *Wan.*

بخنو *bæchnew*, *bechnü*. p. *n. f.* 1) كوك كورلك *gök gürlemek*. t. Tonitru. *Tuono*. 2) يلدرم *jildyrym*. t. Fulmen, fulgur. *Fulmine*, *ſaetta*, *baleno*. 3) Vitricus. *Ferh.*

بخنودن *bæchnūden*. p. *V.* Fulminare. *Ferh.*

بخنور *bæchnür*. p. *n.f.* 1) Tonitru. 2) Fulmen. *Caſt.*

بخنونه *bæchnüne*. p. *n. f.* Fulgur. *Ferh.*

بخنوه *bæchnüh*, & *buchnüh*. p. *n.f. i. q. præc. Ferh.*

بخنوددن *bæchnewīden*. p. *V.* 1) يلدرم اوندمك *jildyrym ojnamak*. t. Fulgurare. 2) Fulminare.

بخو *bæchw*. a. *n. f. coll.* Dactyli recentes *ſequioris generis*, & *putridiores*. *Wan.*

بخواردن *bæchwāriden*. p. *V.* Mente laborare. *Caſt.*

بخوت *bæchwet*. a. *n.f. unit.* Dactylus recens, ſequioris generis. *Wan.*

بخود *bechod*. p. *compoſ.* Sibi, ad ſe, ſecum; *A ſe*. ¶ بخودي بخود *bechodi chod*. Solus, ſolitarius, apud ſe, & per ſe quid faciens. *Solo*, *da per ſe*. * *Expreſſ. figur.* بخود فرو رفت *bechod furū reft*. Præ pudore, aut dolore caput demiſit. بخود فرو شد *bechod fürū šūd*. *Idem. Ferh.*

بخور *büchür*. a. *n.f.* 1) Thymiama, ſuffitus, 2) Res ipſa, *quæ ad ſuffitionem adhibetur*, *ut* thus, agalloche, ſtorax. *Perfumo*, *profumo*. *Wan.*

بخور *buchūr*. p. *n. f.* Styrax liquida. *Ferh.*

بخور آلاکراد *buchūrül-ekrād*. a. *n.f. compoſ.* Peucedanum.

بخور آلبربر *buchürül-berber*. a. *n.f. compoſ.* Sarmentitia planta, *quæ una radice alte demergitur*, *per terram diffundens plurima filamenta*, *foliis tenuibus*, *rotundis*, *inter quæ tenuiſſimus flos albicans prodit*. *Gol.*

بخوراندن *buchūrāniden*. p. *V. tranſit.* ایکال *ïkāl*. a. Facere edere. *Caſt.*

بخورجي *buchūrği*. t. *n. f.* Aromatarius, unguentarius. *Profumatore*, *chefi*, *ò vende profumi*.

بخوردان *buchürdān*. a. p. *n. f. compoſ. vul.* *buhürdān*. Thuribulum. *Incenſorio*.

بخوردانلق *buchürdanlyk*. t. *n. f.* Thuribulum, ſuffitorius foculus.

بخورشیشه *buchüršiše*. p. *n.f.* Thymiaterium. *Incenſorio*. *Ferh.*

بخورلمك *buchurlamak*. t. *V.* تبخير *tebchȳr*. a. Suffire, incenſare. *Perfumare*, *profumare*, *far fumo colli odori*.

بخورلمه *buchürlama*. t. *n.f.* Suffitus. *Il profumare*.

بخور مريم *buchürī merjem*. p. *n.f. compoſ.* Suffitus Mariæ, *i. e.* Cyclaminum. *Pane porcino erba*. *Ferh.*

بخوره *buchüre*. p. *n.f.* Folliculus, *ſeu* gluma muſci. *Veſſica di muſchio*.

بخوردن *büchüriden*. p. *V.* Depravari. *Coromperſi*.

بخوع *buchuʿ*. s. *V. act.* 1) Confiteri, quod debetur. *Wan.* 2) Fodere *puteum eo uſque, ut ſcaturire incipiat aqua.* 3) Studium, ec diligentiem edhibere *cuique rei. Gol.*

بخون *bachūn.* p. 1) *adj.* Difficilis, moleſtus. 2) *n. ſ.* Mars *planeta. Ferh.*

بخیازی *bachjāzī.* p. *n. ſ.* Donetivum portorium, *quod tyroni, famulove alterius aliquid portanti datur. Ferh.*

بخیج *bachjé.* p. 1) *adj.* Amplus, lenis. 2) Diſtenſus. 3) Preſſus, expreſſus. 4) *n. ſ.* Vitriolum oigrum, *e quo atramentum conficitur. Ferh.*

بخیدن *bachjden.* p. *V.* Cerminere *lanam, goſſipium. Ferh.*

بخیده *bachjde.* p. *part.* 1) Carminatum *goſſipium.* 2) Selectum in plures ſpecies *fericum. Ferh.*

بخیز *bachjz.* p. پسو یری *puſū jerī.* s. Letibulum, inſidiarum locus. *Naſcondiglio, imboſcata. Ferh.*

بخیزیدن *bachjzīden.* p. *V.* Caput inclinare *reverentiæ ergo. Ferh.*

بخیل *bachjl.* s. *part. vul. pæchjl.* Avarus, tenax. *Avaro, tenace. Wan.*

بخیللغ *bachjllyk*, & بخیلي *bachjli.* s. *n. ſ.* Vitium evaritiæ, *aut* tenecitatis. *Avarizia, tenacità, ferè. i. q.* بخل

بخیله *buchyle.* p. *n. ſ.* Portuleca. *Ferh.*

بخیه *bachje.* p. *n. ſ.* 1) Sutura denſera, *aut crebrioribus punctis* firmata. *Imbottitura, contrapunto. Ferh.* 2) Sutura *rarioribus punctorum interſtitiis* interpunctura. *Imbaſtitura.* 3) *i. q.* یامه *iāmæ.* Teſſera, fruſtum panni effutum. *Pezza.* * *Expreſſ. figur.* بخیه اش در روی کار افتاد *bachje eſ ber rūjī kār ūftād. h. e.* اسراری کشف و سایع اولدی *esrārī keſf ü šāʕ oldy.* s. Secretum illius patefactum eſt. *Si è ſcoperto il ſuo ſecreto. Ferh.* ¶ بخیه زدن *bachje zeden.* Denſe ſuere. دور بدور بخیه زدن *dūr bedūr bachje zeden.* Reriotibus punctorum interſtitiis conſuere, *ut duo panni cohæreant tantum. Imbaſtire.* بخیه زن *bachje zen.* Qui denſas futuras facere, aut concinnere novit, ſarcioetor. *Rapezzatore. Ik.*

بخیه *buchje.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* بخیه *bachje.* Sutura denſate. 2) Linee, *ac* cuneus, *ſeu* clevus ferreus, *quo finditur lignum.* 3) Vellicatio carnis compreſſis digitis. *Caſt.*

بد بد

بد *bed.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) یرمز *iaramaz.* s. Malus. 2) Malum. *Cattivo*, & *male.* 3) Panniculus ſemioſtus. 4) Valde trite res. *Ferh.* ¶ جامهٔ بد *ǧāmeʾ bed.* Veſtis trita. *Veſte logratæ, cattiva. Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بد ادابي کند *bed edāǰī kūned. h. e.* ایکي کسنه میانده فتنه وشور براغور *ikī kimesne mijānine fitne we šūr brāghūr.* s. Inimicitias excitat *inter duos homines. Ferh.* بد آغار *bed āghār. h. e.* بد سرشت و بد نهاد *bed siriſt we bed nihād.* s. Melæ indolis, & mali habitus. بد پرتو *bed pertew. h. e.* یرامز حاللو *jarāmaz ḥāllū.* s. Siniſtri, infauſti ſpectus. *Di cattivo influſſo, ò aſpetto.* بد بورد *bed būrd. h. e.* کتور *inǧitūr.* s. Moleſtat, effligit. بد دل *bed dil. h. e.* اکل و شربه مقید اولوب هیچ اشی حلوز *ekl we šerbe mukaǰed olup hič iš tutmaz.* s. Heluo, cujus Deus, *ut in proverbio dicitur*, veoter eſt. بد علف *bed ʕalf. h. e.* هر نه بولسه بین آدم اوکوزینه دیرلر *her ne bulsæ jejen ādem ökūzine derler.* s. Qui comedit, quod invenit, qui multum voret. بد کمار *bed kumār. h. e.* بد امتزاج *bed imtizāǧ.* Mele compactus, & melo affuctus. *Mal compoſto, e avezzo al male.* بد همسایه را همسایه دانه *bed hemsājerā hemsāje dāned. h. e.* یرامزی قونیشان بیلور *jarāmāzī konišān bilūr.* s. Noſcit improbum, qui cum eo converſatur. *Ferh.*

بد *ped.* p. *n. ſ. i. q.* پته *pete.* Populus elbe.

بد *būd.* p. 3. *perf. præt. pro* بود *būd.* Fuit. *Ferh.*

بدّ *bedd.* s. *V. act.* [1. F.] Separare, disjungere. 2) Suffulcire ſellam jumenti *panno coactili. Wan.*

بدّ *bedd.* s. *n. ſ.* Laſſitudo. *Gol.*

بدّ *bidd.* s. *part.* Similis. *Gol.*

بدّ *būdd.* s. *n. ſ.* 1) *pro perf.* بت *būt.* Idolum. 2) Quod pro alie re detur aut reſtituitur. 3) Separatio, fuga. ¶ لابدّ *lā būdde, uſit. la budd*, & *lā būdd.* Noo eſt ſeperatio, non eſt fuge *i. e.* neceſſerium eſt, non poteſt noo, & omoino debet fieri. *Gol.*

بدء *bed'.* s. *V. act.* [3. F.] & *n. ſ.* 1) Inchoare, exordiri. *Wan.* 2) Egredi. 3) Corripi *variolis, vel morbillis.* 4) Principium, initium *rei.* 5) Dominus, ſuorum princeps, (*ita* principatu, & autoritate fecundus شنیان *sünjān dicitur*;) 6) Portio maſteti cameli, & *quidem potior, ac prior.* 7) Puteus equæ recenter foſſus, *pec. quicunque tempore Mohammediſmi foſſus fuit.* 8) Juvenis intelligeos. *Gol.*

بدء *bed'i.* s. *n. ſ.* Inchoatio, initium *rei. Wan.* ¶ بدء کلام *bed'i kelām* s. Exordiri ſermonem. *Cominciar il diſcorſo. Ik.* بدء معامله *bed'i muāmele.* s. Ordiri commercium, cooverſationem. *Cominciar la converſazione, la prattica. Ik.*

بدءً *bed-en.* a. *adv.* Principio, a principio. *Cominciando, dal principio. Ik.*

بدا *bedā.* p. *n. f.* 1) فحش *fæhś.* a. Improbitas, obſcœnitas. 2) Inhoneſtus, illicitus ſermo. *Ferh.*

بدآ *bedāe.* a. *V. act.* [1. F.] Exoriri in animo conſilium *de aliquo negotio. Wan.*

بدّاء *beddāe.* a. *part. fæm. ab* ابد *ebedd.* Corpulentus. *Gol.*

بدأت *bed-et.* a. *n. f.* Principium, primæ vices.

بدأةً *bedeten.* a. *adv.* (عوداً *ewden*, & في عوده *fi ewdihi*,) Primo, primitus, initio. ¶ بدأة بدأة *bed-ete bed-etin* & بدأة ذي بدءٍ و بدأة *bed-ete* جا *bed-in*, & *bed-etin*, Primum, ante alia reliqua. *Gol.*

بدأة *budet.* a. *n. f.* 1) Principium. *Wan.* 2) Dominus, *gentis ſuæ princeps. Gol.*

بداح *bedāh.* a. *n. f. pl.* بدح *büduh.* Amplum latifuodium, & ſpatioſus tractus terræ. *Wan.*

بداح *bidāh.* a. *n. f. pl. a* بدح *bidh.* Ampli, patentes campi. *Wan.*

بد اختر *bed æchtær.* p. *adj. compoſ.* Infortunatus. *Diſgraziato. Ferh. i. q.* ¶ بدبخت بر بد نفس و بد اخلاف پدر بد اختری وار ایدي *bir bed nefesü bed æchlāk pederi bed æchterī war idi.* Patrem habebat malæ vitæ, ſub infauſta conſtellatione natum. *Aveva un padre cattivo, e diſgraziato.*

بداخشان *bedāchśān.* p. *nom. prop.* Nom. provinciæ Perſidis, *quæ eſt pars regionis* طخارستان *thuchāriſtān, verſus fluvium Oxum. Herb.*

بد اخلاف *bed æchlāk.* p. *adj. compoſ.* Malorum morum, pravis moribus imbutus. *Di cattivi coſtumi, di mala vita. Sæ.*

بداد *bedād.* a. *n. f.* Egreſſus, *qui fit pugnæ ergo, deſcenſus in arenam, pec. qui viritim fit. Wan.* ¶ لغوا بدادهم اعدادهم *lekü bedādühüm æ'dādehüm*, numero ſibi æquali occurrerunt, *i. e. paris numeri adverſariis, quiſque ſuo. Gol.*

بداد *bidād.* a. *V.* [3. *a* بد] Permutatis mercibus exercere *inter ſe mercaturam. Wan.*

بداد *bidād.* a. *n. f. pl.* بدايد *bedājid.* 1) Suffultura ephippii, *aut* ſellæ ligneæ camelinæ, *quodque pulvini inſtar ſubditur, ne duritiei offendat jumenti dorſum.* 2) *i. q.* لبد *libd.* Pannus coactilis, *qui ſub ſella dorſo imponitur.* 3) Concordes, ſocii. *Gol.*

بدادا *bedādī.* a. *adv.* Separatim, unus poſt alterum. *Wan.* ¶ يا قوم بداد بداد *jā kœwmü bedādī bedādī.* O viri quisque adverſarium petite veſtrum. *Gol.*

بدادان *bidādānī.* a. *n. f. dual. a* بداد *bidād.* Duæ partes infarctæ tomento, *aut aliis rebus. Wan.*

بدار *bedār.* p. *n. f.* Stimulus, *quo pungunter, & propelluntur boves. Ferh.*

بدار *bidār.* a. *V.* [3. *a* بدر] 1) Præverterre *aliquem.* 2) Properare facere. *Gol.*

بدارام *bedārām. i. q.* بدرام *bedrām.* p. *n. f. compoſ.* 1) Locus amœnus. 2) Defraudator, *ac* hypocrita. *Caſt.*

بداز *bedāz.* p. *n. f.* 1) Lignum, *quod inferitur inter corium calcei, & formam, ut diducatur.* 2) Cuneus ligneus. *Caſt.*

بدآسیا *pedāſiā.* p. *n. f. compoſ.* 1) Ala molæ, *ſive pneumaticæ, ſive aquaticæ.* 2) Lapis *ejus unus. Ferh.*

بد اصل *bed aſyl.* p. *adj. compoſ.* Malæ ſtirpis *vel* originis, ignobilis. *Di cattiva razza, perverſo, ignobile. V.* اصل

بداف *budak*, & بداغ *budagh.* t. *n. f.* Ramus. *V.* بوداف

بداکه *bedākeh.* p. *adj. compoſ.* 1) Malevolus. 2) Plenus *ira. Ferh.*

بدال *bedāl.* a. *V. act.* 1) Mutare, permutare, ſubſtituere. 2) Dolore affligi. *Gol.*

بدال *bidāl.* a. *V.* [3. *a* بدل] Permutare rem cum alia. *Gol.*

بد آموز *bed āmüz.* p. *adj. compoſ.* 1) Improbitati, & nequitiæ, aſſuetus. 2) Malum docens. *Avezziato al male, & ch' inſegnano il male. Sæ.*

بدان *bedān.* p. *pron. demonſt.* 1) *euphoniæ cauſa pro* بان *be ān.* ا *an-a.* t. Illi, ei, ad eum. 2) Cum eo. *A quello, ad eſſo, con eſſo. Ferh.*

بد اندیش *bed endiś.* p. *adj. compoſ.* بدمز صانجي *iaramaz ſanīgi.* t. Mala cogitans, malevolus. *Che penſa, e vuole male, malevole. Ferh.* ¶ بداندیش بدانديش *bedendiśeh.* 1) Male velle. 2) Maligne agere, aut cogitare. *Deſiderar male, voler male, e penſar male. Sæ.*

بدانة *bedānet.* a. *V. act.* [5. F.] Corpuleotum, & pinque evadere *jumentum. Wan.*

بداو *bedū*, p. *pron. demonſt. compoſ.* 1) *pro* باو *ſeu* او بد *beo, beü.* Ei, ad eum. 2) Cum eo. *A lui, ad eſſo, con eſſo.*

بداوات *bedāwāt.* a. *n. f. pl. a* بداوة *bedāwet.* Exceſſus, iniquiores labores, ac contentiones. *Gol.*

بداوت *bedāwet.* a. *V. act.* Conſidere, habitare *in campo & deſerto*, campeſtrem ducere vitam. *Wan.*

بداوة *bedāwet.* a. *n. f.* 1) Exceſſus. 2) Iniquior labor, ac contentio. *Gol.*

بداوة *bedāwet*, & *bidāwet*, s. *n. f.* (حضارة) Habitatio, & vita campeſtris. *Wan.*

پداورە *pedāwræ*. s. *n. f.* Scandula, aſſer tenuis. *Tavola ſottile, aſſicella, ſcandola lata.*

پداورەچي *pedāwræği*. s. *n. f.* Scandularius. *Fattore di ſcandole.*

بداوي *bedāwī*. a. *partron.* Campeſtris, ſcenita. *Wan.*

بداوي آت *bedāwī āt*. s. *n. f. compoſ.* Grandis, generoſus equus. *V.* بدوي

بداه *bidāh*. s. *V.* [3. *a* بدء] Aggredi de improviſo, *vel ex tempore agere cum aliquo. Gol.*

بداهة *bedāhet*, & *büdāhet*. s. *V. act.* De improviſo eſſe *aliquid. Wan.*

بداهة *büdāhet*. s. *n. f.* 1) Res inopinato incidens. *Gol.* 2) Principium *curſus equini. Wan.*

بد آهوش *bed āhūs*. p. *adj. compoſ. i. q.* بد انديش *bedendiś*. Malevolus. *Ferh.*

بدايت *bedājet*. s. *n. f. i. q.* بدأت Principium, initium, *Principio. Sæ. V.* فطرت

بدايد *bedājīd*. s. *n. f. pl. a* بداد *bidād*. Suffulturæ *ephippii*, *aut ſellæ ligneæ camelinæ. Wan.*

بدايع *bedājiʿ*. s. *n. f. pl. a* بديعة *bedīʿet*. *ſam. a* بديع *bediʿ*. Res de novo productæ, mirabiles, & raræ, eximiæ. *Coſe nuovamente prodotte, ò create, ſtrane, meravigliose, rare.* ¶ بدايع وداىع خالق آلبرايا اولان *bedāji-ŷ wedāji-ŷ ehālykūl berājā olān.* Ii qui ſunt mirabilia depoſita creatoris homioum, *i. e.* ſubditi. *Li ſudditi datiei come in depoſito dal creatore de mortali. Ll.*

بدآيين *bed ājīn*. p. *adj. compoſ.* Mali ritus, malorum morum, perverſus. *Cattivo, malvaggio, di cattivi coſtumi.* ¶ لعين بد آيين *laʿ-ŷnī bed ājīn.* Maledictus, nequam, infidelis. *Maledetto forfante, ò infedele. Eb.*

بدباز *bedbāz*. p. *n. f.* Jocator, mimus. *Caſt.*

بدبخت *bed bæeht*. p. *adj. compoſ.* Infelix. *V.* بخت

بد پدر *bed peder*, *vel peẓer*. p. *n. f. compoſ.* اوكي انا *öğej ātā*. s. Vitricus. *Ferh.*

بدبدك *büdbüdeḳ*. p. *n. f.* Upupa. *Bubola. Ferh.*

بدپست *bedpūſt*. p. *n. f.* 1) Taurus *pec.* juvencus, *cui inſideri, vel onus imponi ob vulnus vel aliud vitium nequit.* 2) Ferox & inquietum jumentum. *Caſt.*

بد پسند *bed pesend*. p. *adj. compoſ.* Difficultatum amans. *Ferh.*

بدپوز *bedpoẓ*. p. *n. f. compoſ.* 1) Ambitus *oris hominis, vel animalis.* 2) *in ſpecie* Ambitus *oris leonis. Ferh.*

بد بوك *bedbūk*. p. *adj. compoſ.* Malevolus, malignus. *Ferh.*

بدبوك *bedbūg*. p. *adj. compoſ.* Timidus. *Ferh.*

بدتبار *bed tebār*. p. *adj. compoſ.* Malæ ſtirpis, ignobilis, vilis. *Di cattiva razza, vile.*

بدتر *bedter*. p. *compar.* 1) Peior, deterior. 2) *adv.* deterius. *V.* بتر

بدترين *bedterīn*. p. *ſuperl.* Peſſimus. *Peſſimo, il peggiore, ò più cattivo. Ik.*

بد چشم *bed ćeśm*. p. *adj. compoſ.* عيون بد *ğjūn*. s. Oculo malignus, & maligniore oculo petens. *Di cattivo ſguardo, ò aſpetto.*

بدجنس *bedğins*. p. *adj. compoſ.* Malæ ſtirpis, ignobilis. *Ferh.*

بدح *bedh*. s. *n. f. pl.* بداح *bedāh*, & بدوح *büduh*. Campus, *pec. incultus late patens. Gol.*

بدح *bedæh*. s. *V. act.* [3. F.] 1) Ligno percutere. 2) Propoocre, *aut* objicere alicui *negotium.* 3) Facere palam *negotium.* 4) Fatigari *onore.* 5) Imponere *onus grave. Wan.*

بدح *bidh*. s. *n. f.* Campus, *pec. incultus, late patens. Wan.*

بدحا *bedhæn*. s. *adv.* Manifeſte, palam. *Gol.*

بد حال *bed hāl*. p. *adj. compoſ.* In malo ſtatu conſtitutus, infelix, miſer. *Miſero, ſfortunato.* ¶ تكور بد حال *teḳūrī bed hāl.* Miſerabilis princeps. *Il diſgraziato principe. Sæ.*

بدحة *bædhæt*. s. *n. f. pl.* بدح *büduh*. Medium *domus*, area. *Wan.*

بدخش *bedæchś*. p. *Nom. prop.* Nom. montis, onde rubini eruuntur. *Nome di paeſe, onde vengono li rubini. Ferh.*

بدخشان *bedæchśān*. p. *nom. prop.* Nom, regionis, & urbis, unde rubini proveniunt, *vel* ubi, *ut alii volunt*, poliuntur. *Ferh.* ¶ كوه بدخشان *Kohī bedæchśān.* Mons ille, unde effodiuntur rubioi. لعل بدخشان *laʿli bedæchśān*, لعل بدخشاني *laʿli bedæchśānī.* Optimi inde venientes rubini. *Li buoni rubini, che di là vengono.* لعل بدخشاندن تابدار *laʿli bedæchśānden tābdār.* Rubino perfectiſſimo magis rutilans, flammans. *Più rilueente, ò brillante d'un perfettiſſimo rubino. Ah.*

بدخشي *bedæchśī*. p. *n. f.* Rubious. *Rubino. Ferh.*

بد خصال *bed ehyśāl*. p. *adj. compoſ.* Pravæ indolis, & conſuetudinis, *aut* morum. *Di cattiva natura, e coſtumi.* ¶ بد خصالان نام *bed ehyśālānī enām.* Homioum perverſiſſimi, peſſimis moribus imbuti. *Li più perverſi, ò viziosi del mondo. Ik.*

بد خلق

بد خلق *bed chulk.* p. *adj. compoſ.* Pravæ indolis, & conſuetudinis *vir.* ¶ بد خلق و بد نفس بر خسیس ناکس آدم ایدی *bed chulku bed nefes bir chæsīs nākes adem idi.* Erat unus auarus, ſordidus natura, & moribus execrandus. *Egli era un' avaro, miſero, di natura, e coſtumi peſſimi. Eb.*

بد خو *bed chū*, & بد خوی *bed chūj.* p. *adj. compoſ.* Pravi habitus, malæ indolis, pravorum morum, & vitioſus, malo aſſuetus. *Di cattivi coſtumi, perverſo, habituato nel male, & vizioſo.*

بدخواه *bedchāh.* p. *adj. compoſ.* حسود *hæsūd.* ع. برامز *iarāmaz ſānīgī.* t. 1) Malevolus, *qui alicui malum meditatur, inimicus.* 2) Invidus. *Malevolo, nemico, & invidioſo. Ferh.* ¶ بدخواهلرکز *bedchāhlerūn-ūz.* Vobis rebelles, & inimici veſtri. *Li voſtri nemici, & ribelli. Ll.*

بدخواهلق *bedchāhlyk.* t. *n. f. abſt.* 1) Malevolentia. 2) Odium. *Odio, malevolenza.*

بدخواهی *bedchāhī.* p. *n. f.* Malevolentia. 2) Odium. *Odio, malevolenza.*

بدخوی *bedchūj.* p. *adj.* Pravæ indolis. *V.* بدخو

بدخوئی *bedchūjī.* p. *n. f.* Vitioſitas, vitium, pravus habitus. *Vizioſità, cattivo abito, vizio.*

بدّت *beddet.* t. *n. f.* Potentia. *Gol.*

بدّة *bidded.* t. *n. f.* Sors, portio, quæ cuique cedit. *Gol.*

بدد *beded.* t. *V. act.* [1. F.] Sejugere ab invicem. *Wan. V.* بذ

بدد *bededi.* t. *n. f.* 1) Diſtantia amplior femorum *in homine*, anteriorum pedum *in quadrupede a carnoſitate contingens.* 2) Potentia, & poteſtas. ¶ ما لك به بدد *mā leKe bihi bededūn*, non es iſti rei, *vel homini* par. *Gol.*

بددعا *beddu-ā.* p. *n. f. compoſ.* Imprecatio, maledictio. *V.* دعا

بددة *bidedet.* t. *n. f. pl. a* بذ *būdd.* Idola. *Wan.*

بددل *beddil.* p. *adj. compoſ.* (دلیر) 1) Puſillanimis. 2) Igoavus. 3) Malevolus. *Puſillanimo, codardo, malevolo.*

بددلی *beddilī.* p. *n. f. abſtr.* 1) Puſillanimitas. 2) Ignavia. 3) Malevolentia. *Puſillanimità, codardia, & malevolenza, cattivo cuore, mal animo.*

بددین *bed din.* p. *adj. compoſ.* Pravæ fidei. *Di cattiva religione, ò fede. Ik.*

بدر *bedr.* a. *pl.* بدور *būdūr.* تمام *temām* a. طولو نسنه *dolu neſne* t. 1) *n. f.* Integritas, *ſeu* plenitudo. 2) *part.* Plenum *quid.* 3) *uſit.* اون دورت کیجه‌لك آی *on dört gīğeliK āj.* Lunæ decima quarta *dies*, plenilunium. *Luna piena. Wan.* ¶ بدر تام *bedrī tām.* Luna plena. لیلة البدر *leſletül-bedr.* Dies decimus quartus cujuſque menſis, *qui Arabibus eſt lunaris. Gol.*

بدر *beder*, & *bedȳr.* t. Nom. putei, & loci *in Arabia prope Meccam pugna Mohammedis nobilitati.* ¶ یوم بدر *iewmū bedȳr* بدر غراسی *bedȳr ghæzāsī.* Prælium Bedreoſe ibidem ioci commiſſum. *Lagiornata di Bedra, ò la vittoria in quel luogo da Mohammede riportata. Tef.*

بدر *beder.* p. *compoſ. ex duabus præpoſitionibus* ب *be* & در *der.* خارج *chārīğ.* a. Extra, foras. *Fuori.* ¶ بدر مدن *beder āmeden.* Extra venire, exire, prodire foras. *Venir fuori.* بدر افتادن *beder ūftāden.* Excidere. *Caſcar fuori.* بو مابینی اصلاح حتیزدن بدر ایدوب *bū mābejnī yslāh hæjjizinden beder idūp.* Hoc interſtitium expulit ex area compoſitionis, *i.* e. hanc controverſiam componi, *aut alio modo* dirimi non permiſit *fatum. Non volſe il fato altrimente decidere queſte controverſie. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* بدر برد *beder būrd. h.* e. سوردی *sūrdī.* t. Eduxit, extulit. *Levò via.* بدر رفت *beder reft. h.* e. طشره کندی *tæsræ gitdī.* t. Exivit, egreſſus eſt. *E' uſcito, fortito.* بدر کرد *beder kerd. Idem.* بدر وداع کرد *bederī widd Kerd, h.* e. وداع بلدی *wid-eiledi.* t. Valedixit. *Ferh.*

پدر *peder.* p. *n. f.* اب *ab.* بابا *baba.* t. Pater. *Padre. Ferh.* ¶ پدر عالی قدر *pederī ālī kæder.* Digniſſimus, altiſſimus pater. *Il grande, e digniſſimo padre. Eb.* پدر و مادری *pederūmāderī.* Parentes ejus. *Il ſuo padre, e la ſua madre. Sæ.* پدر زن *peder zen, pro pederī zen.* Socer, pater uxoris. *Suocero.*

بدرام *bedrām* p. *n. f.* شول برکه خرم و آراسته اوله *ſol ferKi churremū ārāste ola.* t. 1) Locus amœnus, *hilaritatis ergo ornatus.* 2) Confeſſus talia. *Luogo ornato, e di ſpaſſo.* 3) Animal contumax *in genere. pec.* equus, & camelus. *Ferh*

بدر *bedr.* a. *V. act.* [1. F.] Properare, feſtinare. *Gol.*

پدرام *pedrām.* p. *adj. compoſ.* Malignus, inimicus. *Malevolo.* 2) Antiquus. 3) Principio carens. *Senza cominciamento. Ferh.*

پدرام *pīdrām.* p. 1) *n. f.* Locus amœnus. 2) *adj.* Antiquus. *Ferh.*

بدران *bedrān.* p. 1) *n. f.* Edulis rea, oleris genus. 2) *part. compoſ.* Male faciens. *Ferh.*

پدر اندر *peder ender.* p. *n. f.* 1) Socer. *Caſt.* 2) Vitricus. *Ferh.*

پدرانه *pederāne.* p. 1) *adj.* Paternus. 2) *adv.* Paterne. *Paterno, & paternamente.* ¶ ملاطفات پدرانه ایله *mulātafāti pederāne ile*

île. Blanditiis paternis. *Con vezzi; e carezze paterne. Sæ.*

بدراه *bed rāh.* p. *adj. compoſ.* Devius, malam tenens viam. *Diſuiato.* ¶ دشمن بد *bed dūśmenī.* Hoſtis devius, infidelis. *Il nemico maluaggio. Br.* ı بدراه *bed rāh* ɛ. Depravare, à recto tramite ſeducere. *Diſuiare, ſuiare dal dritto ſentiero. Sæ.*

بد راى *bedreej.* p. *adj. compoſ.* فكرسز *fikirſyz* & ياوز فكرلو *jawuz fikirlü.* t. 1) Malarum cogitationum. 2) Mali conſilii. *Di cattivi penſieri, e cattivo conſigliere.*

بدراكى *bederāī.* p. *imp. compoſ.* Veni foras. *Ferh.*

بدراكحه *bedrāīhæ.* p. *n. ſ.* Fœtor. *Puzza. Bern.*

بدرآيد *bederājed.* p. 3. *perſ. præſ. compoſ.* 1) Ad Portam venit. 2) Foras venit. 3) Potis eſt.

بدرلند *bedrī bülend.* p. *n. ſ. compoſ.* Luna plena. *Ferh.*

بدره *bedre.* ɛ. *n. ſ. pl.* بدر *bider.* Pellis agnina, vel hædina, *ſeu potius* ex ea culeus; *in quo tanquam vaſe lac deportatur alio, vel aſſervatur: cui ſi imponitur butyrum,* مسادة *meādet dicitur: & utrumque quidem, ſi agnus, vel hædus a matre jam depulſus fuerit. Si lactentis ſit pellis, lac excipiens dicitur* شكوه *ſekwet, butyri vero uter* تكه *tükke. Si denique anniculi, aut bimi ſit, tuleus lactis eſt* وطب *wætb, butyri* كپي *nihī.* 2) Acute & prompte videns oculus, *q.* oculus in ſuo بدر *bedr, i.* e. luna plena. 3) pondus decies mille درهم *dirhem, ſeu* drachmarum Atticarum. *Gol.*

بدرج *bedrüğ.* p. *n. ſ.* Herbæ ſpecies, *cujus flos eſt inſtar holoſerici rubri,* Amaranthus purpureus *Ferh.*

پدرخته *pedræchte.* p. *adj. compoſ.* 1) Mœſtus. 2) Solicitus. *Ferh.*

پدرزن *pederžin.* p. *n. ſ. compoſ.* Vitricus. *Ferh.*

پدرزه *pederže.* p. *n. ſ.* Tela, *cui involvuntur veſtes. Ferh.*

بدرستي *bedürüſti.* p. *adv. compoſ.* Equidem, ſane, profecto. *Veramente.*

بدر شب *bedyr śeb.* p. *n. ſ. compoſ.* ليلة آيك بدر اولدوغي كيجه *ājün-bedr oldūghī gīğe.* t. Nox plenilunii. *Notte di luna piena.*

بد رفتار *bed reftār.* p. *adj. compoſ.* Mali, inconcinni inceſſus.

بدرفتارى كردن *bedreftārī kerden.* p. *V. compoſ.* Ioconcinne incedere.

بدرك *bedreğ.* p. *adj. compoſ.* 1) Malevolus. 2) Malæ ſtirpis. *Ferh.*

بدرقه *bedrækæ.* p. *n. ſ.* 1) قولاغز *külāghuz.* Dux, viæ index. *Guida, ſcorta.* 2) Obſervator temporis, *aut* horarum. *Ferh.* 3) Comitiva, *ſeu* præſidiarium auxilium in itinere. *Convoglio.* ¶ طريق اولدقه احكا بدرقه *an-a bedrykæl tarȳkoldȳ.* Dux ei fuit itineris. *L'accompagnò, gli ſervi di ſcorta. Sæ.* بدرقه طريق و پيشواى عسكر *bedrykæl tarȳk we pīśüwāī æsker.* Dux, *ſeu* Index viæ exercitus. *Condottiere, guida dell' eſſercito. Sæ.* بدرقه ورقه محبت *werækæl muhabbet bedryka.* Amicitiæ teſtes, officioſæ literæ. *Lettera di amicizia. Ll.*

پدرندر *pederender.* p. n. *ſ.* Vitricus. *Caſt.*

بدرو *bed rew.* p. *n. ſ. compoſ.* اسب يالاقى *espī pālānī jaramaz jürüğī.* t. 1) Clitellarius, onerarius equus. *Ferh.* 2) Succuſſator, malum inceſſum habens. 3) Qui inique procedit. *Cavallo di ſoma, e di cattivo paſſo, che camina, e procede male.*

بدرود *bidrūd,* & پدرود *pedürūd.* p. *n. ſ.* Valedictio. *Ferh.*

پدرود كردن *pedürūd kerden.* p. *V. compoſ.* وداع *wedā'.* ɛ. اسنطك *eſenlemek.* t. Valedicere. *Dir addio. Ferh.*

بدروش *bedrüś,* & بدروشت *bedrüśt.* p. *n. ſ.* دربند *derbend.* 1) Tranſitus anguſtus, anguſtiæ *in confinibus hoſtium. Caſt.* 2) Confinia. 3) Spes, exſpectatio. *Ferh.*

بدروشت *bedrüśt.* p. *n. ſ.* 1) Confinia. 2) Spes. *Ferh.*

بدروغ *bedürūgh.* p. *adv.* Falſo. *Falſamente, con bugia, e falſità*

بدره *bedre.* p. *n. ſ.* اون بيك درهم *on bīndirhem.* t. Pondus 10000. drachmarum, *quæ faciunt Articas* 6666. $\frac{2}{3}$ *Ferh.*

بدره *bidre.* p. n. *ſ.* Teredo. *Ferh.*

بدرى *bedrī.* p. *n. ſ.* Involucrum, tela quadrangularis, *cui pecunia involvitur. Ferh.*

پدرى *pederī.* p. 1) *adj.* Paternus. 2) *n. ſ.* Paternitas. *Paterno, & paternità. Sæ.*

بد زبان *bed ženbān.* p. *adj. compoſ.* Malæ linguæ, maledicus. *Maldicente. Eb.*

بدزندگانى *bedžindegānī.* p. *adj. compoſ.* Malæ vitæ. *Di mala vita.* ¶ اول كروه بدزندگانى اوزره *ol kürühī bedžindegānī üžre.* Contra illas turmas homioum peſſimæ vitæ. *Sæ. Contro quella mala gente, Br.*

بدژهر *bedžehre.* p. *adj. compoſ.* 1) Pravæ indolis, malignus. 2) Timidus. *Ferh.*

بدس *bedes.* p. *imp.* Accelera. *Ferh.*

بدست *bideſt,* & *bidiſt.* p. *n. ſ.* Spitama, palma. *Ferh.*

بدست *bedeſt.* p. *compoſ.* Cum manu. * *Expreſſ. figur.* بدست باش *bedeſt bāś. h. e.* 1) آگاه اول *āğāh ol.* t. Attende. 2) تقصير اينمه *takṣīr itme.* t. Noli deeſſe, deficere.

re. بدست دیکران مارکیر *bedeſti digerān mār gir. h. e.* ایشي واسطه ایله وجوده کتور *iſī wāsyte ile wūgiūde getūr. t.* 1) Cape anguem manu alterius, *h. e.* Perfice negotium aliena ope. 2) Hujus contrarium. *Ferh.*

بدستان *bedeſtān. t. n. f.* Forum regium. *V.* بازستان *aut* چرستان.

بد سکال *bed ſekāl. p. part. compoſ.* بوز صنیجي *iawūz ſanīǧī.* Malevolus, malum alicui meditans. *Malevolo, che deſidera, ò procura male ad altri. Ferh.*

بدسوار *bedsuwār. p. n. f. compoſ.* 1) Contumax, refractarius equus, *qui ſecundum a tergo inſeſſorem non fert. Ferh.* 2) Qui equo inſidere oeſcit, equitandi imparitus. *Caſt.*

بد سیرت *bed sīret. p. adj. compoſ.* Pravæ indolis. *Di cattiva natura. Ik.*

بد شکل *bed ſekl. p. adj. compoſ.* Deformis. *Brutto, difforme.*

بدع *bed^a. a. V. act.* 1) Novum producere, incipere. 2) Producere quid ex nihilo. *Gol.*

بدع *bed^a*, & *bida^. a. n. f.* 1) Novatio. 2) novitas. *Innovazione, novità.* 3) Neo inveniens. *Wan.*

بدعت *bid-ät. a. n. f.* 1) Novatio, innovatio. 2) Novitas contra legem, nova hæreſis. *Novità, nuova invenzione, cattiva innovazione, nuova ereſia.* 3) Penſio neoimpoſita Conſtantinopoli, *quæ præter vectigal a certo genere mercium ſolvitur. Ll. Ik. Sæ.* 4) Porcus, *ſeu* Porci. ¶ *In regiſtris* ایکي اوچ بدعت *iki üć bid-ät.* Aliquot porci. *Due, ò tre porci.* اهل بدعت *ehli bid-ät.* Novator, hæreticus, hæreſiarcha, ſectarius. *Novatore, ereſiarca, ſettario. Ik.* بسکیدن بدعت احداث *ien-ÿden bid-ät yhdās olunmiſtür.* De novo adinventum, innovatum eſt. *Eſtato ritrovato di nuovo, innovato. Ll.*

بد عمل *bed æmel. p. adj. compoſ.* Malorum operum, male operans. *Che opera male. Sæ.*

بدعهد *bed æhd*, & بد عهد و پیمان *bed æhtü pejmān. p. n. f. compoſ.* Fidei fractor, promiſſum non ſervans. *Che non ſerva la fede data, e non mantiene la promeſſa. Sæ.* ¶ کافر بد عهد *Käfirī bed æht.* Perfidus infidelis. *Disleale, infedele. Sæ.*

بدغ *bedgh. a. n. f.* Fractæ nucis *vel* amygdali partes. *Gol.*

بدغ *bedægh. a. V. Act.* [4. F.] 1) Inquinari. *Wan.* 2) Natibus repere *infantum more. Gol.*

بدغ *bedygh. a. part.* 1) Contaminatus malo. 2) Pinguis. 3) Booo habitu pollens. *Gol.* 4) Cognomen Kais fil. Aſam, *qui inter Arabes paganiſmis clarus. Wan.*

بدغ *bydgh. a. part.* Qui concacat *veſtes ſuas. Gol.*

بد فرجام *bed ferǧiām. p. adj. compoſ.* Mali finis, malignus. *Maligno, di cattivo eſſito.*

بد فعال *bed fy-āl. p. adj. compoſ.* Mali operis, male operans. *Ch'opera male, maluoggio. Sæ.*

بد فوز *bed fūz. p.* 1) *n. f.* Circuitus oris. 2) *adj.* Fortunatus, *voti compos.*

بدفوز *budfūz. p. adj.* Fortunatus. *Ferh.*

بدف *badak*, & پدف *padak, p. n. f.* Pedes in luſu latrunculorum *pro* پیدق

بدقطة *bedkatat. a. n. f.* 1) Diſperſio *ſuppellectilis.* 2) Profuſio *verborum*, diffuſio *ſermonis. Gol.*

بدکار *bedkār. p. n. f. compoſ.* مفسد که پرامز *müfeyd ki iarāmaz iśler iśler.* Malefactor, maleficus. *Ch'opera male, perverſo, iniquo.*

بدکارلق *bedkārlyk. t. n. f.* Mala operatio, maleficium. ¶ سحر ناپاکلك و کفر و بدکارلکله اولور *ſyhyr nāpāklik we küfrü bedkārligile olür.* Magia, *ſeu* necromantia impuritate, blaſphemiis, & maleficiis conſtat. *La magia, ò ſtregaria ſi fà con ſozzure, beſtemmie, e maleficii. Eb.*

بدکژام *bedkejām. p. adj. compoſ.* Malus opere, *qui duriter res tractat. Caſt.*

بدکردار *bedgirdār. p. n. f. compoſ.* صنعتي پرامز ادم *ſan-ātī iarāmaz ādem. t.* Malo affuetus, deditusve, malefactor, facinoroſus. *Avezzo al male, di profeſſione cattivo, malfattore, moluaggio, facinoroſo. Ferh.* ¶ کفار بدکردار *Küffarī bedgirdār.* Peſſimi infideles. *Li moluaggi infedeli. Sæ.*

بدگمان *bedgümān. p. adj. compoſ.* پرامز صانجي *iarāmaz ſanīǧī. t.* 1) Malevolus. 2) Male ſuſpicans. *Malevolo, che penſa, ò ſoſpetta male.* ¶ بد گمان او *bed gümān ol.* Male velle, & ſuſpicari. *Soſpettare, penſar male, haver cattivi penſieri*, & *voler male.* بر کسنه‌نك حقده بد گمان او *bir kimeſnenün hækkynde bedgümān ol.* Male ſuſpicari de aliquo. *Soſpettar male di alcuno. Sæ.*

بدکند *bedkend. p. n. f. compoſ.* رشوت *rüſwet.* Largitio, donum, *quo Judex, vel præfectus corrumpitur. Preſente da corrompere il giudice. Ferh.*

بدکنش *bedkünīś. p. adj. compoſ.* Malus, pravus indole, & opere. *Cattivo di natura, e di opere. Ferh.*

بدکو *bed gü*, & بدکوی *bed güī p. adj. compoſ.* Maledicus, obtrectator. *Maldicen-*

te, detrattore. ¶ انكله بد كسولر زبانن لال انديلر anūn·ile bed güler ẓebanin lāl ittīler. His maledicorum & obtrectatorum linguam mutam reddidit. *Sæ. Con queſto otturò la bocca de' maligni ſparlatori, e detrattori. Br.* بد كوبان *bedgūjān.* Male loqoentes, maledici, obtrectatores. *Li maledici, e detrattori. Ik.*

بد كهر *bed güher.* p. *adj. compoſ. q. Malæ materiæ, aut originis.* Pravus natura, & origine. *Sæ.*

بد كيش *bedkīš.* p. *adj. compoſ.* Miſericordiæ, & religionis omnis expers, impius, nulli ſectæ addictus, infidelis. *Infedele, di mala, ò nulla fede, ò religione, empio. Ferh. V.* كيش

بدل *bedel.* a. 1) *n. f.* Quod pro re alia datur, *vel* ſumitur. 2) Manuum, pedumque dolor. 3) Aequivalens, ſubſtitutio io locum alterius. *Scambio, & equivalente, contracambio, ciò che ſi dà in luogo.* 4) *adv.* Pro, propter. 5) Ex. *Gol.* ¶ يرنه بدل *jerine bedel.* Io locum ejus ſuffectus. *In cambio, in luogo di quello. Sæ.* جورنه بدل *ǧewrine bedel.* Pro ipſius vexatioone. *In contracambio del torto fatto. Ik.* بدلي دوقدر *bedeli ioktür* & بي بدلدر *bī bedeldür.* Non eſt illi æquivalens, par. *Non hà equivalente, ò contracambio, pori, uguole.* بدل اودمك *bedel ödemek.* Subſtituere pretio dato, *v. g.* remigem pro remige. *Pagar lo ſcombio d'un remigante per un goleotto,* & بدل ورمك *bedel wirmek.* Aequivalens dare, aut ſubſtituere. *Dar il reciproco, equivalente.* عين بدل عين *ẽjnün bedele ãjnin,* oculus pro oculo: بدل ان *bedele en,* loco cujus, pro eo, quod. *In cambio.* بدل قراغة *bedel ferāghæt,* penſio pro ceſſioone officii, aut beneficii. *Wan.*

بدل *bidl.* a. *V. act.* [4. F.] Manibus, pedibuſque laborare. *Wan.*

بدل *bidl.* a. *n. ſ.* Maouum, pedumque dolor. *Wan.*

بدلا *būdelā.* a. *part. pl. d* بديل *bedīl,* ابدال *ebdāl.* 1) Qui pro aliis ſubſtituuntur, ſuccedanei. 2) *pec.* Religioſi, Deo devoti. *Religioſi conſecrati à Dio. Ah.*

بدللشمك *bedelleſmek.* t. *V. coop.* Permutare ſe invicem. *Combiarſi l' un l' oltro.*

بدله *bedle.* a. *n. ſ.* Caſula. *Pianeta. Hal.*

بدله *bidle.* p. *n. ſ. pro* بذله *bizlet.* 1) Veſtis quotidiani uſus. 2) Arbor quædam non ferens fructum, *quæ ſolum lignum habet. Caſt.*

بد لهجه *bed lehǧe.* p. *adj. compoſ.* Pravæ linguæ, maligous. *Di cattiva lingua, maldicente. Ik.*

بد مذهب *bed meẓheb.* p. *adj. compoſ.* Malæ ſectæ, aut religionis. *Di cattiva ſetta, ò religione.* ¶ بعض بد مذهبلر *baʿży bed meẓhebler.* Quidam ſectarii. *Certi eretici, ò ſettarij. Sæ.*

بد معاش *bed meʿāš.* p. *adj. compoſ.* Mali victus, malæ vitæ. *Di mala vito, cattivo. Sæ.*

بدمه *pedeme.* p. *n. ſ.* Sors, fortuna. *Ferh.*

بدن *beden.* a. *n. ſ. pl* ابدان *ebdān.* 1) *ten* p. كودە *ǧewde.* t. Corpus. *Corpo.* 2) Truncus *ſine capite.* 3) Qui proiectæ eſt ætatis, annoſus, ſenex *vir.* 4) Caper montanus annoſus. 5) *i. q.* جعاب *hykāb.* Zona oroador, *qua Arabum fœminæ medium corpus conſtringunt.* 6) Lorica curta, ac brevis. 7) Agnatio. 8) Dignitas, & exiſtimatio. *Gol.*

بدن *beden.* t. *n. ſ.* 1) Pinna muri. 2) Lorica.

بدن *bedin.* a. *part.* 1) Annoſus, & ſenior vir. 2) Craſſus. *Gol.*

بدن *būdn, beden, bedün.* a. *V. act.* [1. F.] Corpolentum, & pinguem evadere. *Wan.*

بدن *būdn,* & *būdün.* a. *n. ſ.* Pinguedo, obeſitas, corpulentia. *Wan.*

بدن *büden.* p. *V. pro* بودن *büden.* اولمق *olmak.* t. Eſſe, & fieri. *Eſſere.*

بد نام *bed nām.* p. *adj. compoſ.* (نيك نام *nik nām*) برامز ادلو *jarāmaz ādlü.* t. Infamis, malæ famæ. *Infame, che hà cattivo nome.* ¶ رسواى و بد نام اولدى *rüſwāīü bednām oldy.* Dedecore, confuſione, & infamia affectus aſt. *E rimaſto ſuergognato, & infamato.* دنيايه بدنام اولغه سن سبب اولدك *dünjāje bednām olmaghæ ſen ſebeb oldün.* Tu cauſſa es, quod in mundo male audiam. *Tu ſei cauſo del cattivo nome, che hò acquiſtato per il mondo. Eb.*

بدنامي *bednāmī.* p. *n. ſ.* Malum nomen. *Cattivo nome, mala riputazione, ò fomo.*

بدنه *bednet.* a. *n. ſ.* Camelitis vaccæ, *quæ ſolvendi voti,* & *ſolennitatis ergo in ſacrificium mactatur Meccæ, ita dicta a faginando. Won.*

بددر *bedender.* p. *n. ſ.* Vitricus. *Ferh.*

پدر *pidender.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بدباد *bed nīžād.* p. 1) *adj. compoſ.* برامز اصللو *iarāmaz āſyllü.* t. Malæ ſtirpis, ignobilis, vilis. *Ferh. Ignobile, vile.* 2) *n. ſ.* مقرف *mukrȳf.* a. Equus patre Arabico, & matre Tureica natus, *odeoque vilior habitus. Coſt.*

بدنفس *bednefes.* p. *adj. compoſ.* 1) Haliru pravo, *aut etiam* mala voce præditus. 2) *ſimpliciter* Malus. *Di cattivo ſpirito, fiato, voce,*

voce, e natura. 3) Qui peccat contra legem poſitivam. *Ferh.*

بدنك *būdenk.* p. *n. f.* Siſymbrii genus, menta aquatice. *Ferh.*

بدلكر *bedniger.* p. *adj. compoſ.* Male inquietus, *i. e.* viſo noxius, malos oculos habens. (پاك باز *pākbāz*) *Che ha l'occhio cattivo. Ferh.*

بدنلو *bedenlū.* ſ. *adj.* 1) Corpore prædituſ. 2) Pinnis inſtructus *murus*, vallo *arx. Che ha corpo, merlato, & con ripari.*

بدنما *bednümā.* p. *n. f. compoſ.* برم كوسترجي *iaramaz göſteriği.* ſ. 1) Index mali. 2) Turpis aſpectu. *Brutto.* ¶ عجوز بدنما *ğğüzı bednümā.* Vetula deformis. *Brutta vecchia. Ik.*

بدنوس *bedenos.* ſ. *n. f.* Nom. avis criſtatæ.

بدنه *bedene.* s. *n. f.* قربان *kurbān.* ſ. Sacrificium, oblatio. *Sacrifizio.*

بدنهاد *bednihād.* p. *adj. compoſ.* برم طبيعتلو *iaramaz tebī-atlū.* ſ. Pravæ naturæ homo, perfidus. *Uomo cattivo, maluaggio, perfido. Ik. Sa.*

بدو *bedw.* ſ. *V. act.* [1. F.] 1) Exire *in campum, vel deſertum. Wan.* 2) Incipere. 3) Conſidere *in deſerto*, campeſtrem ducere vitam *Arabum ſcenitarum more.* 4) Apparere. *Gol.*

بدو *bedw.* s. *n. f. i. q.* بادية *bādljet.* Deſertum. *Wan.*

بدو *bedo.* p. *pron. demonſt. compoſ. pro* بداو *bedo.* Illi.

بدؤ *bed-ū.* s. *n. f.* 1) Initium, exordium. 2) Deſertum. *Principio, & campagna deſerta.* ¶ سزدن بدؤ مباشرت ايدرن *ızden bed-ü mübāſeret iderym.* A vobis exordiar, incipiam. *Cominciarò da voi. Ik.*

بدو *bedü.* p. *compoſ.* Ad duos. *A due.*

بدوّ *büdu* s. *n. f. pl. a* بدء *bed'*, *ſcil.* Puſtiones meſtuæ camelæ, *ſeu* priora, & puriora membra. *Gol.*

بدوّ *büdüw.* s. *V. act.* [1. F.] Apparere, videri. *Wan.*

بدوات *bedwāt.* s. *n. f. pl. a* بداوة *bedāwet.* Exceſſus, contentiones. *Wan.*

بدوار *bedwār.* p. *part. compoſ.* Qui mala cogitat.

بدواز *bedwāz.* p. 1) *n. f.* Statio. 2) *adj.* Firmus, ſtabiliſque locus, *ubi quis ſubſiſtit, & quieſcit. Ferh.*

پدواز *pedwāz.* p. *n. f.* Ambitus oris *hominis, vel animalis. Ferh.*

بدوان *bedwān.* s. *part.* Injuſte agens, tyrannidem exercens. *Wan.*

بدوخ *büdüh.* s. *V. act.* [3. F.] Elaganti greſſu incedere *mulierem. Wan.*

بدوح *büdüh.* s. *n. f. pl. a* بدح *bedh.* Campi *pec. late patentes. Wan.*

بدور *büdür.* s. *V. act.* [1. F.] Feſtinare, properare. *Wan.*

بدور *büdür.* s. *n. f. pl. a* بدر *bedr.* Lunæ plenæ, plenilunia. *Sa.*

بدوره *bedüre.* p. *n. f.* Cibaria, *quæ amici ambulantes ſecum portare ſolent. Ferh.*

پدوره *pedawre.* s. *n. f. pro* پداوره *pedāwra.* Scandula, aſſer tenuis. *Tavola ſottile.*

بدوس *bedüs.* p. *n. f.* 1) Spes. 2) *In carminibus logogryphicis.* Gladius acutus. *Ferh.*

پدوش *pedüs.* p. *n. f.* Spes, expectatio. *Ferh.*

بدوي *bedewī.* s. *part.* 1) Campeſtris. *Wan.* 2) *Turcis uſit. pro* آت بدوي *bedewī āt.* Grandis, & generoſus equus. *Un cavallo grande, e generoſo.*

بده *bedeh.* s. *V. act.* [3. F.] 1) De improviſo venire, ſupervenire. *Wan.* 2) Incidere *rem*, de improviſo occurrere *alicui cum aliqua re, eamque* inopinanti afferre. *Gol.*

بده *beda*, & پده *pede.* p. *n. f.* Res tecta, & occulta. *Caſt.*

پده *pede.* p. *n. f.* 1) Fomes. 2) Arbor nullos fructus ferens. *Ferh.* 3) Ras detrita. *Caſt.*

بده *bide*, *vul.* pite. ſ. *n. f.* Placenta. *Pizza, fogaccia.*

پده *pide.* p. *n. f.* 1) Ras quævis ſicca, *ut caro, lignum.* 2) Arbor infructifera, *cujus lignum modo infervit foco.* 3) Suſcitabulum ignierium. *Caſt.*

بده *bidih.* p. *imp. a* دادن *dāden.* 1) Verbera. 2) Da. *Ferh.*

پده *pide.* p. *n. f. i. q.* پده *pide. Res* quævis ſicca. *V.* پژ *Caſt.*

بدهيه *bedhie.* p. *adj.* Deformis. *Caſt.*

بدي *bedi.* s. *n. f.* 1) Primum, principium. *Wan.* ¶ بادى بدى *bādī bedin*, بادي بدئ *bādī bedijn*, بادي بدءًا *bādī vel bādijē bedjen.* Primum, ante cætera. 2) Malum, diſcrimen. *Gol.* 3) *part. pro* بديع *bedi'.* Creatus, & nova ac inuſitata *res*, ac primum invans. 4) Puteus aquæ *ſive nunc recenter foſſus, ſive quocunque Mohammediſmi tempore. Gol.*

بدي *bedi.* p. *n. f.* Pravitas, malitia, malum. *Male, malizia. Ferh.*

بديّ *bedīj.* s. *nom. prop.* Nom. vallis. *Wan.*

بديج *bedīğ.* p. *n. f.* Myrobolena *medicamentum. Ferh.*

بديجه *bedīğe* p. *n. f.* Squame piſcis. *Caſt.*

بديد *bedīd.* s. *part.* Amplus *campus. Wan.*

بديد *bedíd*. & بديد *pedíd*. *p.* 1) *adj.* ظاهر *ẓâhyr*. *s.* Publicus, manifeſtus, *Coſa nota, manifeſta.* 2) *adv.* Publice, manifeſte. *Publicamente, paleſamente.* Ferh. ¶ بديد آمدن *bedíd âmeden* & بديد بودن *bedíd bodn.* Prodire, oriri, apparere. *Uſcire, ſortire, farſi vedere.* Sœ.

بديدار *pe*, & *bedídâr*. *p. adj.* Prodiens. Ik. ¶ بديدار بودن *pedídâr bodn.* Apparere, videri, exhiberi. *Apparire, laſciarſi vedere, uſcire.* Ik.

بديدان *bedídân*. *s. n. f.* 1) Venditio *permutando merces mercibus.* 2) Manica. *Wan.*

بدير *pedír*. *p.* 1) *imper.* Perge foras. 2) *n. f.* Egreſſio. Ferh.

بديشان *bedíšân*. *p. pron. demonſt. compoſ.* 1) Illis, ad illos. 2) Per eos: *pro* بايشان *beíšân*, *uti* بدين *bedín*, *pro* باين *beín*.

بديع *bedí*ª, *ſeu* البديع *el-bedí*ª. *s.* 1) *nom. prop.* Nom. arcis regiæ *in urbe Mauritaniæ Maraco, quam condidit Moulei Ahmed.* 2) *n. f.* زق *zykk.* Uter, culeus, *pec. in quo mel reconditur.*

بديع *bedí*ª. *a.* 1) *part.* يكي نسنه احداث ايدنجي *ien-y neſne yhdâs idiği*. *s.* Mirus, mirabilis, rarus, eximius. *Maravigliofo, ſtrano.* 2) *n. f.* Novæ, & mirabilis rei conditor, creator. 3) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبيح *tesbih dicta recitari ſolent, ordine* 13ᵗᵉᵐ *Hott.* يا قادر بديع الظاهر *jâ kâdyrü bedí-ûl mæẓâhyr.* O præpoteos conditor rerum viſibilium. *O Dio potente creatore delle coſe viſibili.* Ik. كلام بديع الانتظام *Kelâmî bedí-ûl intyẓâm.* Sermo, *ſeu* verba mirabiliter digeſta, mira ſerie diſpoſita, *q.* miræ conſtructionis. Ik. بديع الجمال *bedí-ûl ğemâl*, & *in fœm.* بديعة الجمال *bædí-âtül ğemâl.* Raræ, ac elegantiſſimæ formæ. *Di rara beltà.* Sœ.

بديعه *bedí-â.* *s. n. f. pl.* بدايع *bedâjí*ª امر عجيب *emrî ğğib.* 1) Mirabile, & rarum quid. 2) De novo res producta. *Eſt fœm. a* بديع *bedí*ª. *Quod neutraliter ſæpe, ut alia fœminina adjectivorum, adhibetur.*

بديل *bedíl*. *s. n. f.* Stabilis manſio *alicujus rei.* Wan.

بديل *bedíl*. *s. n. f. pl.* ابدال *ebdâl*, & بدلا *büdelâ*. 1) Vir probus, rectus, pius. *Uomo da bene, retto, pio.* 2) *pec.* Religioſus, Deo devotus. *Perſis* ديوانه خدا *diwâncî chudâ*, *q.* Stultus Dei, *ſeu* Deo furens, *i. e.* oumine afflatus, actuſque. *Religioſo, monaco, che per Dio abbandona, il mondo.* Wan.

بديل *bedíl*. *p. nom. prop.* Nom. monarchæ celebris. Ferh.

بدين *hedín*. *s. n. f. pl.* بدن *büdün*, *comm. gen.* Pinguis, craſſus *vir*, *vel* craſſa *mulier.* Gol.

بدين *bedín*. *p. pronom. demonſt. prop.* 1) Huic. 2) Hunc. 3) Cum hoc. Ferh.

بديه *bedje*. *p. n. f.* Seria. Caſt.

بديهاً *bedíhen*. *a. adv.* Ex tempore, inopinato, de improviſo. *All' improviſo, à caſo.*

بديهت *bedíhet*. *s. n. f.* 1) Acies, res inopinato incidens, dictum, *vel* factum extemporale. *Prontezza d' ingegno, di ſpirito, & coſa accaduta all' improviſo.*

بديهي *bedíhî*. *s. part.* Extemporaneus, ex improviſo. ¶ بديهي الظهور *bedíhî juẓ-ẓühür.* Ex tempore accidens. *Subitaneo, improviſo.*

بديهيات *bedíhijât*. *s. n. f. pl. ſan.* Res ex tempore accidentes, extemporaneæ. ¶ بديهيات اموردندر *bedíhijâtî ümürdendür.* Ex improviſo accidere ſolet, *ſeu* eſt ex rebus, quæ inopinate contiogere ſolent. *Sono della coſe, ch' impenſatamente ſogliono accadere.* Ik.

بديهيه *bedíhije*. *s. part. fœm. a* بديهي *bedíhî.* Res extemporanea. Gol.

بذ بذ

بذ *beẓẓ*. *s. V. act.* [1. F.] Vincere. *Wan.*

بذ *beẓẓ*. *s. n. f.* 1) Victoria. 2) *adj.* Malus. 3) Vetus, tritus. 4) Squalidus. 5) Marcidus *dactylus.* 6) *nom. prop.* Nom. regionis *inter Iran*, & *Aderbiğian.* Gol.

بذه *bèẓe*. *s. V. act.* [3. F.] 1) Ingratum, & inviſum habere. *Wan.* 2) Vituperare. 3) Impudicum, obſcœnumque eſſe. 3) Pabulo carere *locum.* Gol.

بذاى *beẓâe*. *s. V. act.* [5. F.] Obſcœne loqui. *Wan.*

بذاذ *beẓâẓ*. *s. V. act.* 1) Malo ſtatu, *ſeu* habitu, malave forma eſſe 2) Vetuſtum, ſqualidum evadere. 3) Properare, prævenire, ac occupare. Gol.

بذاز *biẓâẓ*. *s. V.* [3. F. a بذ] 1) Properare. 2) Prævenire, ac occupare. Gol.

بذاذة *beẓâẓet*. *s. V. act.* 1) Malo ſtatu eſſe. 2) Evadere vetuſtum. 3) Properare. Gol.

بذاذة *beẓâẓet*. *s. n. f.* 1) Status malus. 2) Deformitas, ſqualor. *Wan.*

بذار *biẓâr*. *s. n. f. pl. a* بذر *beẓr*. Semina, *prima germina plantæ.*

بذار

بذباز *bezbār.* s. *n. f.* Mimus, jocator. *Gol.*

بذة *bezet.* s. *V. act.* [4. F.] Malo ſtatu eſſe *aliquem*

بذّة *bizzet.* s. *n.f. proœ* بذّة *biddet.* Portio. *Gol.*

بذج *bezğ.* s. *n. f. pl.* بذجات *bezğiāt.* Agnus, *pec.* quatuor menſium, jam paſci aptus, *cujusmodi hœdus dicitur* عنود *ènūd. Wan.*

بذجان *būzğān.* s. *n. f. pl. præcedentis.*

بذح *bezh.* s. *n. f.* Sciſſura *in manu. Gol.*

بذح *bezœh.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Findere *e.g. linguam pulli canulini, ut a matre ablactetur. Wan.* 2) Decorticare. *Gol.*

بذح *bezœh.* s. *n. f. pl.* بذوح *būzūh.* Fiſſura. *Gol.*

بذخ *bezœch.* s. *n. f.* 1) Superbia. 2) Excoriatio *femorum. Gol.*

بذخ *bezich.* s. *V. act.* [4. F.] Superbire. *Wan.*

بذر *bezr.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Seminare. 2) In genere ſpargere. *Wan.*

بذر *bezr.* s. *n. f.* 1) Garrulus. *Gol.* 2) Semen. *Wan.* 3) Germen primum *plantæ. Gol.*

پذر *pezer, pro* پدر *peder.* p. *n.f.* Pater. *Padre.*

بذر *būzūr.* s. *n. f. pl. a* بذور *bezūr.* Arcana divulgantes. *Wan.*

بذّر *bezzer.* s. Nom. putei Meccani. *Gol.*

بذرام *bezrām*, & *pezrâm.* p. *n. f.* Locus amœnus. *Ferh.*

پذرفت *pezrūft.* p. 3. *perf. præt. perf.* Acceptavit, gratum habuit. *Ferh.*

پذرفتار *pezrūftār.* p. *n. f.* 1) Acceptatio, acceptio. 2) Sponſor fidejuſſor. *Ferh.*

پذرفتاریدن *pezrūftāriden.* p. *V.* 1) In ſe ſuſcipere. 2) Spondere pro alio. *Caſt.*

پذرفتاری کردن *pezrūftārī kerden.* p. *V. compoſ.* 1) Patienter ferre, patientem eſſe. *Caſt.* 2) Acceptare. 3) Fidejubere. *Ferh.*

پذرفتن *bezrūften.* p. *V.* Acceptare, gratum habere. *Ferh.*

بذرک *bezrœk.* s. *n. f.* Homo contemptus, abjectus. *Gol.*

بذرکة *bezrœkæt.* s. *n. f.* Contemptus, vilipenſio. *Gol.*

بذرگر *bezirger.* p. *n.f. compoſ.* Agricola, ſator, *Seminatore.*

بذروج *bezrūğ.* s. *n. f.* Ocimum. *Baſilica, erba. Gol.*

بذره *bezre.* p. *n. f.* Talentum. *Caſt.*

بذری *bezerī* s. *part. i. q.* باطل *bāṭyl.* Inanis, vanus. *Gol.*

بذست *bizīſt*, بذشت *bizīſt.* p. *n. f.* Spithama. *Palmo. Caſt.*

بذع *bezœ.* s. *V. act.* 1) Terrere. 2) Stillare *aquam e ciſterna. Gol.*

بذع *bezè.* s. *n. f.* Terror. *Gol.*

بذق *bezk.* s. *n. f. pl. a* بذوق *būzūk.* 1) Index viæ. 2) Homo parvus, ac levis. *Gol.*

بذل *bezl.* s. *V. act.* Donare, munifice dare. *Wan.*

بذل *bezl.* s. *n. f.* 1) Donatio. 2) Munificentia, liberalitas. *Donazione, & liberalità.* 3) *Uſurpatur etiam à Turcis poſſim pro* خرج *charğ*, *aut* صرف *ſarf.* Expenſio, impenſa. *Speſa.* ¶ بذل *bezl* e. Expendere, impeodere. *Spendere, impiegare.* بذل عطا ایلة *bezli ætā ile.* Dona largiendo. *Confar grazie, e beneficij. Sæ.* اني ایتمك ایچون بذل مقدور اهم اموردر *ani itmek içün bezli mœktūr ehemmī ümūrdūr.* Maxime neceſſarium eſt, ut impendamus omnes vires ad faciendum. *Egli è neceſſario, che procuriamo con ogni ſtudio, di ciò fare. Sæ.* بذل صدقات و اشاعهٔ خیرات ایدوب *bezli ſadœkāt we išā-ʿāt chæyrāt idūp.* Elargitus eſt, & fundationes erexit. *Diſtribui molte limoſine, & fece fondazioni pie. Sæ.* صیانت ایلکده بذل اهتمام اولنور *ſyjānet ejlemekte bezli ihtimām alunur.* In obſervanda ea re omne ſtudium impendetur. *Ll. aut aliquando conſtruitur cum dat. infinitivi, loco præpoſitionis* ده *de.* بذل همت *bezli himmet* e. بذل اقتدار *bezli yktydār* بذل قدرت *bezli kudret* بذل مجهود *bezli meğhūd. Sæ.* بذل اقدام و اهتمام *bezli yktāmū ihtimām* بذل سعي و دقت *bezli ſaʿjū dykkat* e. Omnem curam, ac di igentiam adhibere ad *aliquam rem. Impiegar tutte le forze, tutto'l potere per qualche coſa. Ll. Sæ.*

بذلة *bizlet.* s. *n. f.* Veſtis naglacta, *quotidiani uſus. Gol.*

بذله *bezle.* p. لطیفه *lāṭyfe.* s. 1) Recitatio carminis. 2) Jocus, ſales, facetiæ. *Ferh. Scherza, facezie, burle.* ¶ بذله کوی *bezlegūj* - & بذلهکو *bezlegū.* Comporator, qui exhilarat ſocietatem, facetus, mimus. *Buffone, che fà rider la compagnia Ferh.* بذله باز *bezle bāz.* 1) Ludio, facetus. *Buffone.* 2) Argutiarum, ludicri oparis auctor. *Autore di ſcherzi. Ferh.*

بذله *bizle.* p. *n. f.* 1) Jocus, facetiæ. *Ferh.* 2) Res egregia, plauſibilis. 3) Holoſericum.

بذم *bezūm.* s. *V. act.* 1) Intelligentem, & mentis compotem eſſe. *Gol.* 2) Pioquam eſſe. *Wan.*

بذم *būzm.* s. *n. f.* 1) Conſilium, & firmum propoſitum. *Gol.* 2) Craſſities, ſpiſſitudo, *ut panni. Wan.* 3) Tolerantia, patientia. 4) Poteotia, robur. 5) Pinguedo, obeſitas. *Gol.*

بذو *bezū.* s. *V. act.* Obſcœna loqui. *Gol.*

بذو *bezū*, *bezūw*. s. Nom. equi, qui fuit Abu Sirazii. *Gal.*

بذوح *büzūh*. s. *n.f. pl. a* بذح *bezah*. Fissuræ. *Wan.*

بذوذت *büzūzet*. s. *n.f.* Status malus. *Wan.*

بذور *bezūr*. s. *part.* Qui arcana reticere non potest.

بذور *pizūr*. p. *n.f.* Mantha. *Cast.*

بذور *büzūr*. s. *n.f. pl. a* بذر *bezr*. Prima germina plantarum. *Gal.*

بذوك *büzūk*. s. *n.f. pl. a* بذك *bezk*. Indices, & duces viæ. *Gol.*

بذول *bezūl*. s. *n.f.* Largitor, liberalis. *Gal.*

بذه *peze*. p. *n.f. i.q.* بده *pede*. 1) Fomes. 2) Arbor *nullos fructus ferens*. *Ferh.*

بذه *bize*. p. *n.f. i.q.* بده *bide*. Arbor infructifera. *Cast.*

بذه *büze*. p. *n.f.* Fomes igniarius. *Ferh.*

بـــذی *bezī*. s. *part. pl.* ابذیان *ebzijān* 1) Impudicus, & obscœnos lingua, fœde, & inhoneste loquens. *Wan.* 2) Despectus. 3) Invisus, *pec.* pabulo ingratus, *vel* eo destitutus. *Gol.*

بذیجت *bezijet*. s. *n.f.* Locus pascuis bonis carens. *Wan.*

بذیر *bezīr*. s. *part. pl.* بذر *büzūr*. Qui arcana reticere non potest. *Gol.*

بذیر *pezīr*. p. 1) *imper.* Accepta, admitte. 2) Approba. *Ferh.* 3) *part. compas.* قبول ابدیجي *kabūl idīgi*. s. Acceptans, admittens, recipiens. 4) *i.q. Turcicum* لو *lü*. Habens. *Che riceve*, *accetta*, & *hà*, *ut* زینت بذیر *zīnet pezīr*. Ornatum recipiens, *i. e.* ornatus. *Adornato*, *addobbata*. *Sæ.* ¶ صفا بذیر *safā pezīr*. Puritatem habens, depuratus, purificatus, defæcatus. *Puro*, *purificato*. صورت بذیر *sūret pezīr*. Habens faciem, *aut* speciem, *seu* vergens. *Che hà spezie*, *ò forma*, *apparenza* صورت بـــذیر *sūret pezīr* ot. Induere formam, apparere, videri *Mostrarsi*, *apparire*, *riuscire*. *Ll.* مذکورك صورت بذیر ظهور اولسنه حسب القدر *muddæ-āl mezkürün-sūretpezīri zuhūr almosine hæspel-kudre bezli mæktür kylyndy*. Pro facultate, mea omnem conatum adhibui ad edendum in lucam propositum mihi opus. *Hò usata ogni diligenza secando la mia capacità di far riuscire il detto mio disegna*, *cioè di dar in luce l'opera disegnata*. *Ik.* فنا بذیر *fena pezīr*. Corruptionem admittens, corruptibilis, corruptus, evanida periturus. *Corrottibile*, *corratta*. *Cast.* پوزش بذیر *pūzish pezīr*. Excusationem admittens, acceptans. *Che accetta la scusa*. خلل بذیر *chælel pezīr*. Turbationem admittens, *seu* patiens, *i. e.* turbatus. *Turbata*. ا خلل بذیر *chælel pezīr* ol. Alterari, turbari *pacem*. *Ricever alterazione*, *turbarsi*, *esser turbata la pace*. *Ll.*

بذیرا *pezīrā*. p. *part.* 1) Acceptans. 2) Incedans. 3) Obediens. 4) Auscultans. *Ferh.*

بذیرای *pezīrāī*. p. *imper.* Omnino serva mandatum, obedi. *Ferh.*

بذیرش *pezīrish*. p. *n.f.* Acceptio, acceptatio. *Ferh.*

بذیرف *pezīref*, 3. *perf. præt. perf. constr. act. loca sequentis.*

بذیرفت *pezīreft*. 3. *perf. præt. perf.* Acceptavit, *gratum habuit*. *Ferh.*

بذیرفتار *pezīreftār*. p. 1) *n.f.* Acceptatio. 2) Sponsor. *Ferh.* 3) *part.* Acceptans. *Ricevimento*, *e che riceve*, ò *accetta*. ¶ بذیرفتاری کردن *pezīreftārī kerden*. Tolerare, patienter ferre. *Sofrire*, & *i.q. seq.*

بذیرفتاریدن *pezīreftāriden*. p. *V.* 1) In se suscipere. 2) Fide jubere, pro alio spondere. 3) Gratum reddere. *Ferh. Prender sopra di se*, & *far ricurtà per un'altra*.

بذیرفتن *pezīreften* p. *V.* 1) Acceptare, admittere. 2) Approbare. *Ferh.* 3) Aequi, bonique consulere. *Accettare*, *ricevere*.

بذیرفتگار *pezīreftgār*. p. *part.* Acceptans, *gratum habens*. *Ferh.*

بذیرفته *pezīrefte*. p. *part. pass.* 1) Acceptatus. 2) Approbatus. *Ferh.*

بذیره *pezīre*. p. *n.f.* 1) Obviatio, *seu ipsum* obviam ire. 2) Reditus, reversio. 3) Acceptio. *Ferh.*

بذیره شدن *pezīre shüden*. p. *V. compos.* 1) Obviam procedere, occurrere. 2) Iratum esse. 3) Redire, reverti. 4) Obsequi. *Ferh.*

بذیون *bezjün*. p. *n.f.* Pretiosa vestis serica. *Ferh.*

بذیجت *bezijet*, s. *part.* Obscœnus lingua. *Wan.*

بر بر

بر *ber* p. *n.f. adj.* & *adv.* 1) *i.q.* علی *ælā*. s. Supra, super, juxta. *Secondo*. 2) Apud, prope. *A lato*, *canto mia*. 3) *i.q.* فی *fi*. s. In. 4) Pectus. *Il Petto*. 5) Quòd circa pectus est, latera pectoris. *Le parti del petto*. 6) Sinus, gremium. *Leno*. 7) Pars superior geoæ. 8) *abbrav. pro* برك *berk*. Frons, folium. *Fronde*, *foglio*. 9) Fructus. *Frutta*. 10) Legumen. *Legume*. 11) Semen. *Seme*. 12) Sors, portio. *Sorte*, *porzione*. 13) Palatium, domus. *Palazzo*, *casa*.

caſa. 14) Latitudo. *Largheꝛꝛa.* 15) Juvenis mulier. 16) Cuſtodia. 17) Latus. *Parte.* 18) *partic. redundans, quæ verbis vel nominibus ſine ſignificationis mutatione præponitur, vel demitur. Ferh.* ¶ جانب بردن *giānibī berden.* Ex parte continantia, terra. *Per terra. Sa.* برک و بر *berkū ber.* Frondes, & fructus. *Frondi, e frutti. Sa.* سمن بر *ſemen ber.* Pectus habens candidum, & odoriferum inſtar inſmitu floris. *Ital. Gelſomino* dicti. *Di petto di gelſomino. Ah.* بر رسید *ber reſīd* Aſſecutus eſt, intellexit. *Le capi, l'inteſe.* بر سیل تواضع *ber ſebīlī tewāꝛuᵃ.* Ex humilitate. *Per umilità.* بر صحت *ber ſyhhæt* ol. Frui ſanitate. *Goder ſanità.* بر طرف *ber tæraf* e. Seponere, amovere. *Metter da parte, toglier.* برقرار *berkærār.* Firmus, firmiter, conſtans, conſtanter. *Fermo, coſtante, & coſtantemente.* برقرار سابق *ber kærārī sābyk.* Immote, ut prius. *Nello ſtato di prima.* برگرفت *bergirift.* Accepit, acceptavit. *L' ha ricevuto, accettato.* بر کشید *ber keſid.* Proceſſit, progreſſus eſt. بر منوال مشروح *ber minwāli meśrūh.* Modo ſupra explicato. *Nel modo di ſopra ſpiegato.* بر موجب فرمان شاهی *ber mūgibī fermāni śāhi.* Juxta mandatum regium. *Secondo l'ordine regio. Sa.* بر وجه *ber weghi.* Ad modum. *Per modo di.* * *Expreſſ. figur.* برآب کو بد *ber āb gōjed. h. e.* حاضر جواب *hāꝛyr ğewāb.* e. Reſponſum in promptu. برآب نوشت ضایع ایندی و *ber āb nūwiśt. h. e.* ضایع ایدر *ꝛāyᵃ itdi we ꝛāyᵃ ider.* e. 1) Perdidit. 2) Perdit. بر افتاد *ber ūftād. h. e.* منقطع اولسون *ber ūnkætȳ olſūn.* e. Sit finis, ceſſetur. برآمد بهم *ber āmed behem. h. e.* غضبه کلدی *ghæꝛæbe ğeldi.* e. Succenſuit, iratus eſt. برانگشت پیچیده *ber engüśt pīcīde. h. e.* مذمت ایلدی *meꝛemmet eiledi.* e. Opprobrio, ignominia affecit. بر آورد *ber āwūrd. h. e.* سد ایلدی *ſedd ejledi.* e. Oſtruxit. بر آید *ber āyed. h. e.* نصیب اولورسه *næꝛyb oluriſæ.* e. Si compos factus fuerit, *vel* obtinuerit. بر پا میدانشت *ber pā mīdāšt. h. e.* دوشمش *düśmiś iKen ājaklan fürdi.* e. Lapſui pronus, io pedibus adhuc ſe ſuſtinuit. بر بست *ber beſt. h. e.* فایدلندی *faidelendi.* e. Utilitatem cepit, lucratus eſt. برچین گاه *ber čīn gāh. h. e.* کرسی *kurſī.* Thronus. بر خط میدار *ber chaṫt mūdār. h. e.* مطیع اول *mutīᵃ ol.* Eſto obedieos, ſubmiſſus. بر خود پیچید *ber chod picīd, h. e* مضطرب اولدی *mūzꝛeryb oldi.* e. Perturbatus, afflictus eſt. بر رسید *ber reſīd. h. e.* فهم ایلدی *fehm ejledi.* e. Intellexit. بر روی زر افتاد *ber rūj rūꝛ ūftād. h. e.* آشکار اولدی *āśikār oldi.* e.

Evulgatum eſt, palam factum eſt. بر روی افتاد *ber rūī ūſtād. Idem.* بر روی دوید *ber rūī dewīd. h. e.* پایشدی دوره *jūꝛe jāpiśdȳ.* e. Prehendit, tetigit faciem ejus. بر روی چهید *ber rūī čehīd. Idem.* بر زده دامان *ber ꝛede dāmān. h. e.* منتظر فرمان *müntæꝛyrī fermān.* Præſtolans mandatum. بر سر بیضه شکست *ber ſerī beiꝛa śikeſt. h. e.* مسخره و رسوای *maſchæra we ruswāȳ eiledi.* e. Riſui, & ignominiæ expoſuit. بر شاخ آهو *ber ſæchī āhu. h. e.* وعده دروغ *waᶜdᵘ dūrūgh.* Promiſſio falſa, non obſervata. بر طاق نهاد *ber ṫāk nihād. h. e.* گوزدن براقدی یعنی اعتبار *göꝛden bꝛaḳdi jāni ȝtibār itmeȝ oldi.* e. Noo curat, non reſpicit. بر طبق ظاهر ایدر *ber ṫæbæk ẓāhyr ider.* e. Manifeſtat, palam facit. بر طبقست ظاهر و آشکار ایدر *ber ṫæbækeſt. h. e.* ظاهر و *ẓāhyr ū āśikār ider.* e. Manifeſtat, evulgat. برعالی اعشا ایلدی فروخت *ber ālemī fürūcht. h. e.* *ifśā ejledi.* e. Divulgavit, patefecit. بر کاو جل بست *ber ğāw ğīūl beſt. h. e.* طیلان قالدیروب قاچدی *ṫæbān kāldirūp kāčdȳ.* e. Terga vertit, fugit بر گرفت و برگیرد *ber girift, we ber gīrd. h. e.* قبول ایلدی *kæbūl ejledi.* e. Acceptavit. بر نشید *ber keſīd. h. e.* ایلرو کتوردی *ilerū getürdi.* e. Protulit, promovit. بر نشیده اوست *ber keſīdeī oſt. h. e.* اندن *ānūn-ileru čekmesi dür.* e. Rem ille produxit. بر لب کلوخ مالید *ber lebī Kulūch mālid. h. e.* اعتذار ایلدی *ȝtyẓār ejledi.* Excuſavit. بر من مشکن *ber men meśiKen h. e.* بکا الجیمه *bān-a ingītme.* e. Noli me moleſtare. *Ferh.*

. بر *ber.* p. *part. in comp. uſitatum ſimile imperotivo.* Lator, ablator. *Portatore, che toglie, rapiſce.* ¶ نامه بر *nāme ber.* Lator epiſtolarum. *Porta lettere.* دل بر *dilber.* Raptor cordis, formoſus. *Che rapiſce il cuore, b.llo.*

بر *per.* p. *n. f.* 1) Penna alæ, *vel ipſa* ala. 2) *contract. loco* پرتو *pertew.* p. Radius, ſplendor. *Raggio, ſplendore.* 3) Brachium. *Braccio.* 4) *i. q.* برک *berk.* p. Folium. *Foglio.* 5) Pileus turcarum. *Capello de' turhi.* 6) Margo. *Margine.* 7) Ala ſagittæ. 8) Computus, *qui fit ope digitorum.* 9) Ala molæ, *ſeu pneumatiæ, ſeu aquaticæ. Ala di molino.* 10) *imp.* Vola. 11) *ſervit in comp.* Volans. *Che vola. Ferh.*

بر *bir.* t. *adj.* 1) واحد *wāhyd.* t. یک *iek.* p. Unus, unicus. *Uno, unico.* 2) Semel. *Una volta.* ¶ بر کوردم *bir gördüm, pro quo uſitatius diminutivum* برجك کوردم *birigik gördüm.* Semel tantum vidi. *L'hò viſto una volta ſola.* بر مکمل سفینه و برزمینه

بر بر بر بر

بر بر

bir mektebün-ſakfine we bir ze-mūnine nāzyr oldy. Semel tectum laquearve ſcholæ, ſemel pavimentum ejuſdem aſpexit. *Guardò ora il ſoffitto, ora il pavimento della ſcuola. Eb.* بر صو اچردی آیدی *āidæ bir ſū icerdi.* Unicum hauſtum aquæ ſumebat in menſe. *Beveva una voltà il meſe. Eb.* 3) Quidam. *Uno; un certo.* ¶ بر پادشاه وار *bir pādiſāh wāridy.* Erat quidam rex. *Vi era un rè.* 4) Idem. *Tutt'uno; il medeſimo, l'iſteſſo.* ¶ بردر *bir dür.* Unum, & idem eſt. *Tutto è uno, egli è tutt'uno.* بر دگلدر *bir degüldür.* Non eſt idem. *Non è il medeſimo.* 5) Solus. *Solo.* ¶ بر شاه و بر ابو الحارث و بردده اول دوزمه غلام قالدی *bir śāh we bir ebūl-hāryś we birde ol düzme ghulām kaldy.* Remanſerùht ſoli; rex, Ebulharis, & ille fictitius puer. *Rimaſero ſoli il rè, il fratello d'Avicenna, & quel putto fatto per arte magica. Eb.* بر *bir* s. Unire, ſociare. *Unire.* بر ال ارده کوکل *el, arka, gön-ül bir* s. Convenire, conſpirare in unum, بر *bir* vi. Uniri, convenire in unum. *Unirſi coſpirar in uno, intenderſi, congiurarſi.* بر ال اغز بر کوکل *el aghyz gön-ül bir* a. & بر *el aghyz bir* s. Convenire, conſpirare in unum. ارابو ارابو بر اولدم *arajū arajū bir oldum.* Quæſivi, quæſivi & non inveni. *L'hò cercato aſſai, ma indarnò.* بر ایکی *bir ikī.* Unus, aut alter, aliquot pauci. *Uno, ò due.* بربر *birbir.* Singulatim, minutim, ad unum. *Uno per uno.* بر بری *bir birī.* Unus alterum, invicem. *L'un l'altro.* بر بربنه اوبز *bir birine ujmaz.* Unus alteri non eſt ſimilis; & unus alteri non obſequitur. *Non raſſomiglia l'uno all'altro, non aſcolta l'un l'altro.* بر بربن قرمق *bir birin kyrmak.* Se invicem frangere, collidi. *Romperſi l'un l'altro.* بر از *bir az;* & *frequentius* بز *bir ez.* Parum; modicum. *Un poco.* بر ازدن *bir ezden.* Paulo poſt, mox. *Poco doppo.*

بر *pir,* & *par* s. vox ad exprimendam melius actionem formata. Valde. ¶ بر بر دو بك *pir pir dönmek.* Circumcirca cum exiguo ſtrepitu velociſſime gyrare, & volvi. پارپار بر بر پرلار *par par parlār.* Valde micat, *q.* fulgurat. *Lampeggia.* پرپار بر بر *par par janār. de lucerna,* fulgide ardet, flammat. *Arde, fiammeggia. Ah.*

بر *pür.* p. *adj.* 1) مملو *memlu* s. طولو *dolū.* s. Plenus. *Pieno, colmo.* 2) Multus. 3) Iteratus. *Ferh.* ¶ بر هنر *pür hüner.* Prædi-tus virtute, *vel ſcientia, arte. Virtuoſo. Sæ.* بر بار *pür bār.* Onuſtus. *Carico. Sæ.* مردانی بر ستیز شو دکلو خون ویر ایندیلر *merdānī pur ſtiz śū den-lu chūn rīz itiler.* Bellicoſi viri tantum ſanguinem effuderunt. *Li valoroſi campioni ſparſero tanta copia di ſangue. Sæ.* بر دعاکوی *du-à gūl pür tækſyr.* Orator defectibus plenus *q.* humilis ſervus. *Ik.* بر زور سلطان *ſultānī pür zor.* Princeps plenus potentia, potens. *Il potentiſſimo prencipe. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* بر بار *pür bār. h. e.* بر حامل زن *zenī hāmil.* s. Mulier prægnans. بر آمد فغیز *pür āmed kafȝ. h. e.* اجل ادرشدی *eǧel iriſtī türkide pejmāne toldi dimek dür.* s. Menſura completa eſt, vita ejus ad extremum pervenit. بر پهلو *pür pehlū. h. e.* سخن ناخوش *ſæchuni nāchoſ.* Verbum ingratum. بر دل *pür dil. h. e.* بهادر و سچیع *behādir we seǧy.* s. Animoſus, ſtrenuus. بر کار *pür kar. h. e.* 1) صنعتنده ماهر اولان *ſanātinde māhir olān.* s. Præſtans, celebris in ſua arte. 2) صنعت شیوه و نازده ماهر اولان خوبلر *eyfetī śiwe we nāzade māhir olān chūbler.* s. Amaſiæ ad blanditias, variasque amoris geſticulatione, aſſuetæ. بر کردہ پی *pür kerde pī. h. e.* اچمش و عشرت و صاحب تجربه *eśmiś we jürtmiś we śāhyb teǧrūbe.* s. Vir ad omnes fortunæ caſus obduratus. *Ferh.*

بر *berr.* a. *V. act.* 1) Benefacere. 2) Juſtum, verumque eſſe *in jurejurando* 3) Acceptam habere *Deum* peregrinationem *alicujus. Gol.*

بر *berr.* s. *n. f.* (بحر *bæhr*) 1) Solum, terra. *Terra ferma.* ¶ بحر و بر *bæhrū berr.* Mare & terra, & *cum acc. Arab.* بحراً و برّاً *bæhren we berren.* Terra, marique. *Per mare, e per terra.* 2) Defertum, planities magna. 3) *part.* Sylvaticus, agreſtis. *Campagna deſerta, & ſelvatico.*

بر *berr.* s. *part. pl.* ابرار *ebrār.* 1) Benefaciens, bonus. 2) Verax. 3) Juſtus. 4) Pius *erga Deum, parentes.* 3) *n. f.* Pietas *in liberos,* & horum *in parentes.* 4) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبیح *tesbih dicta recitari ſolent, ordine* 78^tum. *Hott.*

بردن بردن *perr.* p. *part. a perrīden* 1) اوچمچی *ūćmāǧī.* s. Volans. *Che vola.* 2) *n. f.* قنه *kænæd.* s. Ala. *Ala.* 3) یلك *ielek.* s. Criſta, juba. *Creſta, crini del cavallo.* 4) دوك *ion.* s. Plumæ. *Penne, ò piume d'uccello.* ¶ بر و بال پرلو بال *perrū bāl.* Alæ, pennæ. بر و بال اقبال کجوب *perrū bāli ykbāl āćiūp.* Felicibus auſpiciis profectus, *q.* expanſis feliciratis alis. *Sæ.* پروانه کبی بر سوخته *perwāneī perr ſūchte ǧibi.* Inſtar pyralidis, cujus alæ ſunt ambuſtæ. *Aguiſa d'una farfalla con l'ale abbruggiate.*

بر

ﺑِﺮ *birr.* s. *n. f.*)(عقوق *ûkūk.*) 1) Pietas *in liberos*, & horum *in parentes.* 2) Amoris, *vel* obedientiæ officium. *Wan.* 3) Benemeritum, & bonum opus. 4) Juſtitia. 5) Innocentia. 6) *part. pro* ﺑَﺮ *berr*, beneficus, purus, juſtus. 7) *n. f.* pullus vulpis. *Gol.*

ﺑُﺮّ *bürr.* s. *n. f. i. q.* ﮔَﻨﺪُم *kamh.* Triticum. *Wan.*

ﺑَﺮ *ber'.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Benefacere. 2) Creare. *Wan.* 3) Liberum eſſe *a peccato.* 4) Convaleſcere *a morba.*

ﺑُﺮ *bür'.* s. *V. act.* [3. F.] Convaleſcere *a morbo*, ſanari. *Wan.*

ﺑُﺮ *bür-ü.* s. *n. f.* Sanatio. ¶ ﺑُﺮ اﻟﺘﺴﺎﻣﻪ *bürüs-ſa-ẗ.* Sanatio momentanea, *q.* unius horæ. *Sic dicitur de Jeſu in Ik.*

ﺑَﺮا *berā.* s. *V. act.* [3. F.] Convaleſcere *a morbo*, ſanari. *Gol.*

ﺑَﺮا *berā.* p. 1) *n. f.* Genus cibi *ex conciſis carnibus, & aromatibus. Ferh.* 2) *præp. pro* ﺑَﺮاﻱ *berāī.* Propter. *V.* ﺑَﺮاﻱ

ﺑَﺮاﻩ *berāe.* s. 1) *n. f* Prima, *aliis* ultima nox *menſis lunaris*, 2) *part.* Liber, immunis. *Wan.*

ﺑَﺮاﻩ *berāe.* s. *part. pl. a* ﺑَﺮِﻱ *berī.* Liberi, immunes. *Wan.*

ﺑَﺮاﻩ *berāe.* s. *V. act.* [4. F.] Immunem, liberum eſſe. *Wan.*

ﺑَﺮآت *birāe.* s. *part. pl. a* ﺑَﺮِﻱ *berī.* 1) Generoſi. 2) Nobiles. *Wan.*

ﺑُﺮاﻩ *bürāe.* s. *n. f* Schidia. *Sceggie, verze. Wan.*

ﺑُﺮاﻩ *burāe.* s. *n. f. pl. a* ﺑُﺮاﻩ *bureet.* Domus venatoriæ. *Wan.*

ﺑَﺮاﻩ *burāe.* s. *part.* Liberi, immunes.

ﺑِﺮّا *berrā.* s. *part.* Qui aſcit, & radendo concinnat arcus. *Gol.*

ﺑُﺮّا *bürrā*, & ﺑُﺮا *bürā.* p. *adj. i. q.* ﺑُﺮان *bürān.* Acutus, ſcindens. *Taglientc.*

ﺑِﺮّان *berrān.* s. *adv.*)(ﺟﻮا) Foris, extra. ¶ ﺑِﺮّا ﻣﻦ *min berra.* Extrinſecus, forinſecus. *Gol.*

ﺑَﺮاﺋﺖ *ſeu* ﺑَﺮاﻩ *berāet.* s. *V. act.* Immunem, vacuum, liberum eſſe *a vitiis. Gol.*

ﺑَﺮاب *berāb.* p. *n. f.* Sanum, *ſeu* arvum *irrigatum, adaquatum. Campo adaquato. Ferh.*

ﺑَﺮاﺑَﺮ *berāber* p. *adj.* & *adv.* 1) Aequalis, æqualiter, par & pariter. *Uguale, pari, & ugualmente, parimente.* 2) ﮐَﺮﺷُﻮ *karšū.* s. Oppoſitus, ex oppoſito. *Di rimpetta, oppoſto.* ¶ ﺑَﺮاﺑَﺮﻳﻨﻪ وارﻣﻖ *berāberīne wārmak.* 1) Ire ooviam. 2) Opponere ſe. *Opporſi. Sæ.* ﺑَﺮاﺑَﺮ دﮔﻞ *berāber degūl.* Inæqualis, impar. *Diſuguale.* 1 ﺑَﺮاﺑَﺮ ﻳﺮ *berāber e.* Aequare, parem reddere. *Uguagliare, far uguale.* 1 ﺑَﺮاﺑَﺮ ﻳﺮ *iere berāber e.* & 1 ﺑَﺮاﺑَﺮ زﻣﻴﻨﻪ *zemine berāber e. Sæ.* Solo æquare, demoliri. *Demolire, uguagliare alla terra.*

ﺑَﺮاﺑِﺮ *berābir.* s. *n. f.* Cibi genus *ex frumento maturiore, ariſtis recens exempto, & lacte paratus. Gol.*

ﺑُﺮاﺑِﺖ *bür-et* & ﺑُﺮاﻋﺖ *berāet.* s. *n. f.* Convaleſcentia, ſanatio *a morbo. Ik.* ¶ ﺑُﺮاﻋﺖ ﺗﺎم *bür-et tām.* Perfecta convaleſcentia. *V.*

ﺑُﺮاﺑِﺖ *bür-et.* s. *n. f.* Domuncula, *ſeu* latibulum venatoris, *quo ſe continet, dum prædam captat. Gol.*

ﺑَﺮآت *berāt.* p. *n. f.* 1) Menſis شعبان *ſaʿbān* dicti nox 1 ﻟﻴﻠﻪ, *alias* ﻟﻴﻠﻪ ﺑَﺮآت *lejlei berāt.* 2) Tædii, faſtidiive perceptio. *Caſt.*

ﺑَﺮات *pro* ﺑَﺮاﺗ *berāt.* s. *n. f.* 1) Epiſtola, diploma regium, *imprimis, quo immunitas, aut privilegium alicui conceditur, aut ſumatur.* 2) Privilegium. *Diploma, privilegia, breve.* ¶ ﺑَﺮات آزادى *berāti āzādī.* Diploma, aut patentes literæ libertatis. *Carta di libertà.* ﺑَﺮات ﺳﻠﻄﺎن *berāti ſultān* & ﺑَﺮات ﻋﺎﻟﻴﺸﺎن *berāti ālišān, vel* ﺑَﺮات ﻫﺎﻳﻮن *berāti hümājūn.* Diploma excelſum, auguſtum. *Diploma, o privilegio ſupremo. Gol.*

ﺑِﺮّات *berrāt*, & ﺑِﺮّات *birrat.* s. *n. f. pl. a* ﺑِﺮّ *berr*, & *birr.* II. ﺧَﻴﺮات *chæirāt.* Opera bona, pia. *Opere pie. Sæ.*

ﺑُﺮّات *bürrāt.* s. *n. f. pl. a* ﺑُﺮّة *bürret.* Periſcelides. *Go.*

ﺑَﺮاﺗﻠُﻮ *berātlū.* s. *adj.* Diplomate munitus, privilegium habens.

ﺑَﺮاﺗِﻰ *berātī.* p. *n. f.* 1) Res trita. 2) Cognati, *qui ſponſum in domum ſponſæ deducunt. Ferh.*

ﺑِﺮاس *birās.* s. *n. f. pl. a* ﺑِﺮ *bers.* Terræ planæ, & molles. *Wan.*

ﺑَﺮاﺳِﻰ *berāsī.* s. *n. f.* Sabina. *Savina, ſpezie di pianta. Gol.*

ﺑَﺮاﺟِﻢ *berāǧim.* s. *n. f. pl. a* ﺑَﺮاﺟَﻤﻪ *bürǧemet.* Articuli digitorum. *Wan.*

ﺑَﺮاﺟِﻴﻞ *berāǧīl.* p. *n. f.* ﮐَﺮﻓِﺲ *kerefis.* s. Apium. *Zelleri, appio. Ferh.*

براح *berāh.* s. *V. act.* 1) Deficere, deficere. 2) Recedere, deferere. 3) Abire in terram occultam. ¶ براح لا *lā berāha.* Indefinenter, continue, firmiter. جانا بالا امر براحا *giāenā bil-emri berāhaen*, proposuit, exposuitque nobis aperte, & clare. راي براح *reei berāh*, consilium pravum, & infelix. *Gol.*

براح *berāh.* s. *n.f.* 1) Nomen solis. 2) *nom. prop.* Nomen mulieris. *Gol.* 3) Terra sterilis. *Wan.*

براد *būrād.* a. *part.* Frigida *aquâ. Gol.*

برادت *būrādet.* s. *n.f.* 1) Limatura, scobs. 2) Ferrugo. *Won.*

برادر *būrāder.* ℞ *n.f.* قرنداش *korindāsh.* s. Frater. *Fratello. Ferh.* ¶ برادران دين *būrāderānū dīn.* Fratres in fide. *Fratelli di religione. Ik.* برادر پدر *būrāder peder*, *pro būrāderi peder.* Patruus. *Zio.* برادر مادر *būrāder māder.* Avunculus. *Ziamaterno.* برادرزاده *būrāder zāde.* Nepos, filius fratris. *Nipote. Sa.* برادر زن *būrāder zen.* Frater uxoris. *Cognato.* برادر خوانده *būrāder chānde vel chūnde.* Frater adscitus, adoptivus. *Fratelloadottivo.*

برادرندر *burāderender.* p. *n.f. compos.* Frater adventitius. *Ferh.*

برادر خواند *būrāder chānde.* p. *n.f. compos.* Frater adscitus, edoptivus. *Ferh.*

برادر کهتر *būrāder kihter.* p. *n.f. compos.* Frater natu minor. *Ferh.*

برادر مهتر *būrāder mihter.* p. *n.f. compos.* Frater natu mejor. *Ferh.*

برادرزنده *birāderende.* p. *n.f. compos.* Frater adventitius. *Ferh.*

برادرنگر *būrāderenger.* p. *n.f. compos. i. q. præc. Ferh.*

برادري *būrāderī.* p. *n.f.* Fraternitas. *Fratellanza. Ik.* ¶ برادري كردن *būrāderī kerden.* Fraternitatem inire, & exercere. *Far fratellanza.*

برادە *būrāde.* a. *n.f.* اسكدن دوشن خرده *egeden dūsen churde.* s. Limatura, *seu quod de re limata decidit*, ramenta. *Limatura.*

برادر *būrāzer.* p. *n.f.* Frater. *V.* برادر

برادران *perāzrān.* p. *n.f.* Species insignium falconum. *Ferh.*

برار *berār.* p. *n.f.* 1) صلح *fulh.* a. آشتي *āshtī.* t. Pax, concordia. *Pace.* 2) *part. compos. a* برآوردن *berāwürden.* يوقرو كتورجي *iokarū getürūgī*, & قالدرجي *kaldürūgi.* t. Elator, ablator. 3) Exauditor. *Che leva in alto, ò toglie, & che essaudisce, gradisce.*

برارسال *perārsāl*, & برارسالينه *perārsālīne.* p. *n.f.* Annus ante proxime præcedentem, *a præsenti tertius, seu penultimo proxime præteritus. Cast.*

برآرنده *berārende.* p. *part.* 1) Eletor. 2) Productor. 3) حاجت قبول ابدنجي *hīget kabūl idigī.* t. Exauditor. *Essauditore.*

برارى *berārī*, & برارت *berārīt*, s. *n.f. pl. a* برة *berījet*, & برت *berrīt.* Deserta, campi. *Wan.*

برآردن *berārīden.* p. *V.* 1) Extollere, producere *ramos.* 2) Ferre. *Ferh.*

برارر *perārīr.* p. *n.f.* Annus ante proxime præcedentem, *a præsenti tertius, seu penultimo proxime præteritus. Cast.*

برارز *perārīz.* p. *n.f.* Annus ante proxime præcedemem, *a præsenti tertius, seu penultimo proxime præteritus. Cost.*

براز *berāz.* a. *part.* Campus amplus & patens. *Campagna vasta.*

براز *berāz.* p. 1) *adj.* Comtus, ornatus. 2) Boous redditus 3) *imp.* Orna. 4) Perfice, redde bonum. 5) *n.f.* Stimulus. 6) Lorum jugi. *Pungolo, corame da attacar li buoi.* 7) Forma calcei lignea. 8) Ramente lignorum. 9) Cuneus *pec. ad findenda ligna. Cavicchia. Ferh.*

براز *birāz.* a. *V.* [3. *a* براز] 1) Certare, pugnare. 2) Descendere in arenam. *Wan.*

براز *birāz.* s. *n.f.* Excrementum alvi, stercus. *Sterco d'uomo. Gol.*

براز *birāz.* p. *n.f.* Lorum jugi. *Ferh.*

براز *burāz.* p. *n.f.* 1) Elegantia, pulchritudo. 2) Quod quadrat, convenit. *Ferh.*

براز *pūrāz.* p. *n.f.* Lorum jugi bovini. *Ferh.*

پراز *pūrāj.* p. *adj.* Dispersus, diffusus. *Ferh.*

برازد *berāzed.* p. *n.f.* Decor morum. *Ferh.*

برازد *būrāzed.* p. *n.f.* Elegantia, ornamentum. *Ferh.*

برازده *berāzde.* p. *n.f.* Globus massæ, *seu mossulo subacta farinæ. Cost.*

پرازده *pūrāzde*, & *pirāzde.* p. *n.f. i. q. prac. Ferh.*

برزر *birāzer.* p. *n.f.* 1) Bonitas. 2) Elegantia, ornamentum. *Ferh.*

برازيك *berāzyk.* a. *n.f. pl. a* برزف *berzyk.* Coetus *hominum. Gol.*

برازوان *berāzwān*, *perāzwān*, & برازوانه *perāzwāne.* p. *n.f.* 1) قبيعه *kabī-è.* a. قن كوتلكي *kyn götligi.* t. Inferior vaginæ extremitas, *ferro, vel argento munita.* 2) Ipsum illud munimen. *Puntale del fodro d'una spada. Ferh.*

برازيدن *būrāziden.* p. *V.* 1) Decenter, & more recepto agere. 2) Congruere, convénire. *Procedere con decoro, come si deve, & convenire, star bene. Ferh.*

برازيك *berāzyk.* a. *n.f. pl. a* برزف *berzyk.* Cœtus *hominum. Wan.*

پراس *perās.* p. *n.f.* 1) Expansio. 2) Limatio. 3) Traditio. *Cost.*

براسا *berāsā*, s. *n. f.* Hominum turma, cœtus, *Gol.*

براسطك *berāſtæk*. s. *n. f.* Laterum *invicem impoſitarum* ſtrues, *vel* ſtructura. *Gol.*

براسودن *berāsūden*. *p. V.* Quieti dare. *Caſt.*

براسه *praſa*, s. *n. f.* Porrum. *Porri.*

براسیا *perāsijā*. *p. n. f.* Scoparius *malendini*. *Caſt.*

براش *berāś*. s. *n. f.* Vallicatio, *quæ fit unguibus*. *Ferh.*

براش *perōś*, *p. n. f.* Diſperſio. *Ferh.*

براش *birāś*. *p.* 1) *imp.* Sparge. 2) Depone. 3) *part.* Spargens. 4) Deponens.

براشم *bürāśim*. s. *part.* Acute videns. *Gol.*

براشید *perāsid*, *p.* 3. *perf. præt.* Sparſit, diſperſit. *Ferh.*

براشیدن *perāśiden*, *p. V.* 1) Malo, & turbato ſtatu eſſe. *Ferh.* 2) Rogare. *Caſt.*

براشیده *parāśide*. *p. part. paſſ.* Diſperſus, diffuſus. *Ferh.*

براص *berās*. s. *n. f. pl.* ات *berſæt*. 1) Dæmonum ſedes, & manſio. 2) Tractus arenoſus *herbis carens*. *Gol.*

براض *birāz*. s. *V. act.* [1, & 2. F.] Emanare paucum aquæ ex fonte. *Wan.*

براض *bürāz*, s. *part.* Pauca res, *Wan.*

براض *berrāz*. s. *n. f.* Vexillum ابن قیس *ibni kaïs*. *Wan.*

براطم *berātem*. s. *part.* Tumida habens labia. *Gol.*

براطیل *berātȳl*. s. *n. f. pl. a* برطیل *birtȳl*. رشوتلر *rüśwetler*, s. Munera, *quibus corrumpitur judex. etiam* lapides longi. *Wan.* ¶ اخذ براطیل و تروح اباطیل ابلرلردی *æchzȳ berātȳl we terwīgī ebāṭȳl eilerlerdi*. Munera recipiebant, & tanquam veras venditabant res vanas, & futiles, *Prendevano preſenti, facevano valere le coſe vane*. *Sa.*

براعت *berā-ēt*. s. *V. act.* [3, F.] Præcellere reliquis *in ſcientia*, & *in alia re*. *Wan.*

براعت *berā-ēt*. s. *n. f.* Excellentia, præſtantia. *Eccellenza*, *Ik.*

براغث *berā-ȳs*. s. *n. f. pl. a* برغوث *berg-ēs*. Podices. *Gol.*

براغالیدن *ber āghāliden*. *p. V.* 1) Incitare, inſtigare. 2) Projicere. 3) Extrahere, evellere. *Ferh.* 4) Fugare. *Scimolare, iſtigare*, & *far fuggire.*

براغندی *brāghyndȳ*. s. *n. f.* Res rejectitia, *Coſa da gettar via, ò buttata via.*

براغیث *berāghȳs*. s. *n. f. pl. a* برغوث *burghūs*. Pullices. *Wan.*

براقراشتن *berefrāśten*, *p. V. compoſ.* Attollere, erigere. *Caſt.*

براقروختن *berefrüchten*, *p. V. compoſ.* Accendere.

براقروخته *berefrüchte*. *p. part. paſſ. compoſ.* Accenſus. *Acceſo, infiammato.*

براقرود & برقرود *berefrūd*, & *f.* برفرود *berfurūd*. *p. adv. compoſ.* اشغه یوقرو *aśaghæ iokarū*. s. Surſum verſum, ſupra infra. *Sotto ſopra.*

براقروسیدن *berefrūśīden*. *p. V.* 1) Deſiderium excitare. 2) Tumentem *veſtis ſtatu*, incedere. 3) Feroclore dicto, *vel* facto inſolentius aliquem lapetere. *Caſt. probab.* براقرازیدن

براقولیدن *berefüliden*. *p. V.* 1) Incitare. 2) Projicere, 3) Extrahere, evellere. *Ferh.*

براقکندن *berefkenden*. *p. V.* Abjicere, projicere. *Caſt.*

براق *birāk*. s. *n. f. pl. a* برقة *bürkæt*. Terræ ſaxis, & arena abundantes. *Wan.*

براق *bürāk*, & *cum articula* البراق *el-bürāk*. s. *n. f.* Jumentum in corano memoratum, *quo Mahammedes ex templo Hieroſolymitano in cœlum evectus eſſe fingitur*, *Wan.* ¶ براق سعادت مساف *bürākȳ ſa-ādet meſāk*. Glorioſum Mohammedis jumentum. سمند براق رفتار *ſemendi bürāk reftār*. Velociſſimus equus, *allegorice.*

براق *berrāk*. s. *part.* Fulgens, coruſcans, *Riſplendente, brillante.*

براقش *berākyś*, s. *nom. prop.* Caniculæ, *Wan.* ¶ ابو براقش *ebü berākyś*. Nom, avis, variis diſtinctæ coloribus, eoque diverſimode mutantis. *Gol.*

براقمق *brāḳmak*. *t. V.* افکندن *efkenden* *p.* 1) Jacere, projicere. 2) Dejicere. *Gettar, buttar via.* 3) *i. q.* براشت *ferāghat*. s. Ceſſare, deſinere, *Laſciare.* ¶ آشغه براقمق *āśaghæ brākmak*. Dejicere, *Buttar giù*, اوسنه براقمق *üſtüne brākmak*, & اوزرینه براقمق *üzerine brakmāk*. Superimponere, imputare, conjicere. *Imputare, gettar ſopra, incaricare.* اوی کدن آلدکسه وار اوزرینه براق اجدکی آل *ewī kndemāldūn ſewār üzerinebrāk akcian ȳāl*. A quocunque domum emeris, vade, id in eum rejice, & ab eo pecuniam tuam require. *Va da quello, di chi hai comprata la caſa, rimetti ſopra di lui il mancamento, e richiedi il tuo denajo.* Eb. دمر براقمق *demyr brākmak*. Jacere anchoram. *Gettar l' ancora.* دایما اورتاغه فتنه و فساد براقان *dāimā ortāghæ fitne wü feſād brāghān*. Qui continuo turbas movet in populo. *Chi ſparge continuamente ſemi di ſedizioni, ò ſollevazione. Ll.*

براک *berāk*. s. *n. f.* Pectus, *Gol.*

براکی براک *berākī*, *berāki*, s. *Formula, qua alii ad fortitudinem*, & *conſtantiam in pugna excitantur.* Macte animi! *Wan.*

برك *birāk* s. *V.* [3. *a* برك] 1) Benedicere *ut Deus homini.* 2) Benedicere; ac bene precari *hominem homini.* 3) Benedictum esse. *Gol.*

براکا *berākā.* s. *n. f.* Constantia, & *immoti animi* contentio *in pugna, qua quis loco cedere nesciit. Gol.*

براکند *berākend.* p. *n. f.* Largitio, donum, *quo corrumpitur judex. Cast.*

براکند *perākend.* p. 3. *perf. prat.* Separavit, dispersit. *Ferh.*

پراکندگي *prākendegī.* p. *n. f.* پریشانلق *perīšānlyk.* t. Dispersio, distractio. *Ferh.*

براکندن *perākenden.* p. *V.* Dispergere. *Ferh.*

براکنده *berāgende.* p. *n. f.* رشوت *rüšwet.* t. Largitio, donum, *quo corrumpitur judex.*

براکنده *perākende*, & *perāgende.* p. *part. pass.* طاغلمش *dāghylmiš.* t. Sparsus, dispersus, dissipatus. *Sparso, dispersо, dissipato,* ¶ براکنده *perākende* s. 1) Dispergere, dissipare. 2) Mittere in omnes partes. 3) Dimittere *exercitum. Dispergere, dissipare,* & *mandar in ogni parte,* & *licenziare.* پراکنده و پریشان *perākende wü perišān* ot. Dispergi, dissipari. *Esser dispersо.*

پراکندهلك *perākendelik.* t. *n. f.* 1) Dispersio. 2) Distractio. *Dispergimento,* & *distrozzione.* ¶ پراکندهلکني فرصت بلوب *perākendeligini fursat bilüp.* Dissipationem exercitus optimæ occasioni ducens.

پراکندیدن *perkendidden.* p. *V. tronc.* 1) Dissipare. 2) Dissipari curare. *Dispergere,* & *far dispergere. Ferh.*

براکوه *berākūh.* p. *nom. prop.* Nom. montis *in regione* فرغان *færghān. Ferh.*

پراکوه *perākūh.* p. *n. f.* Locus in monte *a torrente excavatus. Ferh.*

پراکي *perāki*, & *perāgi.* p. *n. f.* 1) Pileus, *seu* mitella *capiti firmiter inhærens.* 2) Galea. *Cast.*

براکیه *berākije.* s. *n. f.* Genus *navigii. Barca. Wan.*

برالة *berālet.* s. *V. act.* Distendere ambientes colli plumas *gallum pugnandi ergo. Wan.*

پرالك *perālik.* p. *n. f.* 1) *in genere* Ferrum damascenum præstantissimum, chalybs. 2) *in specie* Gladius ex tali ferro. *Ferh.*

برام *berām.* s. *n. f.* Pensum, & pars materiæ, *quæ torquetur in funem. Gol.*

برام *birām.* s. *n. f. pl. a* برم *berem.* Fructus arborum *spinosorum,* & *pumilarum. Gol.*

برام *bürām.* s. *n. f.* 1) Ricinus. 2) Papilla. *Gol.*

براماهیدن *berāmāhīden.* p. *V.* Intumescere, inflari, *uti pasta. Cost.*

بر آمدن *ber āmeden.* p. *V. compos.* 1) Sursum, supre venire, ascendere. 2) Inopinato venire. 3) Adipisci, *quod quisquam petit. Venir sopra, salire,* & *venir oll'improviso,* & *riuscire, spuntare ciò che si brumo.*

بر آن *ber ān.* p. *compos.* 1) اوستنه انك *anün-üstüne.* t. Supra illum. *Sopra di lui.* 2) اونا *an-a.* t. Illi. *A lui.* 3) انكله *anün-le.* t. Cum eo. *Con lui. Ferh.*

پران *perān*, & پران *perrān.* p. *port.* طاير *tāir* s. اوچوجي *üčüğī.* t. Volans. *Volante, che volo.* ¶ هوايه پران *perrān* ot. & هوايه پران *hewāje perrān* ot. Volare, avolare in aëra. *Volarsene in aria, volar per l'aria.* پرنده بر آجوب هوايه برکون مقداري پران *perrende bir gün myktarȳ perrān olsæ üstünden üšamoz* Si avis, expansis alis per integrum diem in aëra avolet, *apicem illius turris* superare minime potest. *Se un'uccello se ne volasse in alto per lo spazio d'un giorno, non arrivarebbe alla sommità di quella torre. Eb.*

بران *birān.* p. 1) *part.* Præteriens. 2) *adj.* Præteritus. *Sæ.*

بران *bürrān.* p. *part.* Acutus, secans *gladius. Spada, ò scimitarra tagliante. Ferh.*

برانداختن *berendāchten.* p. *V. compos.* Deturbare, dissicere. *Cast.*

برانداف *bürendāf.* p. *n. f.* Fluvii; torrentes. *Ferh.*

براندن *bürānden.* p. *V.* Vinci in lusu. *Ferh.*

بڑاندن *bürrānden.* p. *V.* Acutum, secantem esse *gladium. Ferh.*

برانس *bcränis.* s. *n. f. pl. a* برنس *bürnüs.* Apices. *Col.*

برانغار و حوانغار *berenghārü ğüüwānghār.* p. *n. f. compos.* Ala exercitus dextra, & sinistra. *Ferh.*

برانگیختن *berengíchten.* p. *V. compos.* 1) Evellere. 2) Facere pervenire. *Ferh.* 3) Percipere, scire. *Cavar fuori, far arrivare,* & *capire, sapere.*

برانه *berüne.* p. *nom. prop.* Nom. urbis *alicujus. Ferh.*

برانه *perüne.* p. *nom. prop.* 1) Nom. urbis. 2) Nom. fluvii *alicujus. Ferh.*

برانی *berānī.* p. *n. f.* Vas fictile, & vitreum *in quo flores, saccharum,* & *medicamenta reponuntur. Cost.*

پرانیدن *perāniden.* p. *V. tranc.* Volare facere. *Ferh.*

برانیدن *bürānīden.* p. *V.* 1) Oculari. 2) Sua via ire. 3) Congruere. 4) Fugare. *Cost.*

براوجه *prāwğe.* t. 1) *n. f. ex pol.* Veritas, nuditas. 2) *adv.* Nude, vere. *Veritá, chiaramente.*

ʒa, chiaro, ſchietto. ¶ براوحدسنه & براوجدسني سوبلدی *prāwğeſine, & prāwğeſinī söylədy.* Clare illi dixit, veritatem illi oudam expoſuit. *Gli ha detto la pura verità, ſchiettamente.*

برآور *perāwer.* p. *part.* 1) Volans, volucris. 2) Celer. *Ferh.*

برآوردن *berāwerden, & berāwürden.* p. *V. compoſ.* 1) Extrahere, evellere. 2) Efferre, ſurſum ferre. 3) Producere. 4) Reparare, corrigere. 5) Perficere. 6) Ferre. 7) *metaph.* Turbare pacem. *Ferh.* 8) Acceptare. *Caſt. Cavare, portar in alto, & riparare, perfezzionare, compire, accettare.*

برآورده *berāwürde.* p. *part. poſſ. compoſ.* 1) Aedificatus, extructus. 2) *Homo* a principe gratiis, & favoribus cumulatus. *Ferh.* 3) Extractus. 4) Productus, allegatus. 5) Datus, 6) Perfectus, completus. 7) Acceptus, exauditus. *Cavato, prodotto, ſollevato, & compito, . eſſaudito.* ¶ برآورده زبان *berāwürdeʒebān.* e. Allegare, effari. *Ik.* برآورده اولنمق مسطر ترجمه *berāwürdeī miſtarȳ terğime olunmak.* Interpretari, *q.* reduci ad regulas interpretationis. *Eſſer interpretato. Ik.*

براوه *brawa.* t. *n. f.* Sera. *Serratura di porta. An.*

برآویختن *berāwȳchten.* p. *V. compoſ.* Suſpendere.

براه *berāh.* p. 1) *compoſ.* بوله *iolæ.* t. Ad, *vel* in viam. 2) *n. f.* زینت ʒinet a. براشق *iarašik.* t. Ornamentum, decor. *Ferh.* 3) *adj.* Bene moratus, civilis. 4) *n. f.* Majeſtas, gravitas. 5) Elegantia *carminis.* 6) *adv.* Deceotee. *Ornamento, gentilezza, gravità, & eleganza, ò bontà del verſo, modeſtò, che procede come deve, civile.* ¶ براه کردن *berāh kerdȩn.* 1) Ablegare, in viam mittere. 2) Committere ſe itineri. *Mandar, & andor in viaggio.*

براه *bürāh.* p. *n. f.* Elegantia, ornatus, decor. *Ferh.*

براهام *berāhām.* p. *nom. prop. pro* ابراهیم *ibrāhīm.* a. Ibrahimus, *nomen inſignis a ſari, qui vixit tempore* بهرام کور *behrāmkör. Ferh.*

براهام *pirāhām.* p. *nom. prop. i. q.* præc. *Ferh.*

براهیم *berāhīmet* a. *nom. prop.* Nom. populi, *qui negat convenire divinitati mittere legatum. Wan.*

براهنجیدن *berāhenğīden.* p. *V. compoſ.* Educere, extrahere. *Cavare fuori. Ferh.*

براهیختن *berāhȳchten.* p. *V. compoſ.* Extrahere *e vagina gladium. Ferh.*

براهیدن *berāhīden.* p. *V.* 1) Mittere. 2) Facere iter. *Ferh.*

براهین *berāhīn.* a. *n. f. pl. a* برهان *bürhān.* Argumenta, demonſtrationes. *V.* برهان

برای *berāī.* p. *præp.* لی a. اچون *iċün, & ötürü.* t. Pro, propter, reſpectu. *Per, per amore, riſpetto a. Ferh.* ¶ برای او *berāī o.* Propter illum, reſpectu illius. *Per lui, per amor ſuo.* برای تو *berāī tū.* Propter te, tui cauſſa. *Per te, per amor tuo.* برای ادب *berāī edeb,* Honeſtatis ergo. *Per civiltà, ò buona creanza.* برای آن *berāī ān.* Propterea. *Perciò.* برای آنکه *berāī ānkī.* Propterea quod. *Perche.* برای این *berāī īn.* Propter huoc, & quapropter, quare. *Perciò, però, pertanto.* برای ضبط اطراف *berāī ẓabṭȳ etrāf.* Ad frænanda confinia. *Per raffrenare li contorni. Sæ.* برای قرابت *berāī ḳarābet.* Per, & propter conſanguioitatem. *In riguardo della parentela. Ik.*

برایا *berājā.* a. *n. f. pl. a* برّه *berīje* خلق *ḫalḳ.* Populus, creaturæ. *Wan. & uſit.* (رعایا) Nobiles, vaſalli, oobiliores cives. *Vaſſalli, li più nobili cittadini. Ik. Sæ.* ¶ طرفینک رعایا و برایاسی *tarefejnün-ryʿājā wü berājāsī.* Utriuſque partis ſubditi, & vaſalli. *Li ſuddити, e vaſſalli d'ambe le parti Ll.* خالق آلبرایا *ehālykul-berījā.* Creator hominum. *V.* ودایع

برایک *berāyik* a. *n. f. pl. a* برگان *berkān.* Genera veſtium, ſtolarumve nigrarum. *Gol.*

برایل *bürāīl,* & برایلي *bürāīlā.* a. *n. f.* Plumæ tenuiores orbicularim coëuntes in collo avis, *uti in gallo. Wan.* ¶ ابو برائل *ebū bürāīl.* Gallus gallinaceus. برایل الارض *bürāīlül-erz,* herbæ, & germina terræ. *Gol.*

بربه *bürbje.* a. *n. f. pl.* برا *bürā.* Aſſula, ramentum, præſegmina decidua *ligni, calami, aut unguis aſciati, vel præſecti.*

بربه *bürbja.* p. *n. f. i. q.* præc. *Ferh.*

پراییدن *pirāīden.* p. *V. tranſ. a* پراستن *pirāſten.* 1) Curare mundari, ornari. 2) Ornare, coocinoare pelles. 3) Pampinare, furculare. *Caſt.*

پرابودن *ber pābūden.* p. *V. compoſ.* Stare, *q.* pedibus inſiſtere. *Star in piedi. Ik.*

برباد *berbād.* p. *adj. compoſ.* Deſtructus, everſus. *Rovinato, diſtrutto, perſo.* ¶ حالری برباد اولدی *ḥallerī berbād oldȳ.* Miſerrimo in ſtatu verſantur. *Sono rovinati, miſerobili. Ll.* برباد *berbād* a. Perdere, devaſtare, evertere, ad ruinam deducere. *Rovinare, diſtruggere, guaſtare.* برباد *berbād* o. Perdi, ad iocitas redigi. *Eſſer rovinato,*

بربادداده *berbād dāde.* p. *part. compoſ.* Vento traditus, diſperſus. *Dato al vento, andato in aria, rouinato. Ik.*

بربادلق *berbādlyk.* t. *n. f.* Ruins, deſtructio. *Rouina.*

بربار *berbār.* a. *part.* Iratus, murmurans. *Wan.*

بربار *berbār.* p. *n. f.* Quatuor columnis conſtans cœnsculum. *Ferh.*

بربار *perbār.* p. *n. f.* Domus æſtiva. *Ferh.*

بربارآن *berbārān* p. *n. f.* تخور صوبله صوارلش اکن *iaghmur ſuyi ile ſuvarylmiſ ekin.* t. Seminstrium *tempore pluviæ ſeminatum*, ſtum *pluvia irrigatum. Ferh.*

بربارس *berbāris.* a. *nom. prop.* Berberis. *Gol.*

برباره *berbāre.* p. *n. f.* Quatuor columnis conſtans ſuperius cœnaculum *domus. Ferh.*

بربار *perbāre.* p. *n. f.* Domus æſtiva. *Ferh.*

بربارس *birbās.* a. *n. f.* Puteus profundus. *Gol.*

برباشك *berbāſk.* p. *n. f.* Nomen herbæ. *Ferh.*

بربال *perbāl.* p. *n. f.* Domus æſtiva. *Ferh.*

بربالة *perbāle.* p. *n. f. i. q.* præc. *Ferh.*

بربايه *pürpāje.* p. *n. f.* شبث *ſebes.* a. Reptile multipes *araneæ ſimile. Ferh.*

بربخ *berbæch.* a. *n. f.* 1) Canalis, *per quem aqua fluit*, aquagium. 2) Canalis cloacalis. *Gol.*

بربد *berbed.* p. *nom. prop.* Nom. regionis, سيستان *ſīſtan, vulgo dictæ. Ferh.*

بربر *berber*, *ſeu* البربر *el-berber.* a. *nom. prop. pl.* بربار *berābir* Nomen gentis Barbaræ Africanæ. *Wan.* ¶ البربرية *el-berberīetū.* Barbaria *Africæ pars. Gol.*

بربر *berber.* p. *n. f.* 1) Tonſor, chirurgus. *Barbiere.* ¶ بربر سر *berberī ſer.* Tonſor capitis. *Che rade la teſta.* بربر خانه *berber chāne*, & بربر دكانى *berber dükānī.* 1) *n. f.* Tonſtrina. *Bottega di barbiere.* 2) Nom. regionis.

بربر *berber.* p. 1) *adv.* Valde alte, ſupra. *Ferh.* 2) Extrs. *Di ſopra*, & *fuori.* 3) *compoſ.* Supra pectus. *Sopra 'l petto.*

بربر *perper.* p. *n. f.* Perdix minor. *Ferh.*

بربر *birbir.* t. *adv. compoſ.* Singulatim. *V.* بر

بربر *pürper.* p. *n. f.* Herba ſimilis menthæ, *olerumque proveniens in locis aquoſis. Caſt.*

بربروش *perberbārūſ.* p. *n. f.* Firmamentum. *Ferh.*

بربرة *berberet.* a. *n. f.* 1) Murmuratio hominis irati. 2) Vox. *Wan.*

بربرم *perperūm.* p. *n. f.* فرفر *firfir*, & *fürfür* a. چيل *ūl.* a. Perdix minor. *Pernice grigia.*

بربروشان *beberūſān*, & *berberewſān.* p. *n. f.* امت *ümmet.* a. Populus *ejuſdem religionis.*

بربر *perpere.* p. *n. f.* قزل التون *kyzyl altūn.* t. Aureus, ducatus. *Ungaro, ducato d'oro.*

بربريس *berberīs.* t. *n. f.* Spinæ racemariæ bacca. *Uva ſpina. Bern.*

بربر *berpēĵ.* p. *n. f.* Cœlum, *altus orbis*, & *quod ſupra cælum. Caſt.*

بربز *bürpüz.* p. *n. f.* 1) Acorum. *Gladiolo.* 2) Colliculi montium. *Ferh.*

بربز *bürpeĵ.* p. *n. f.* 1) Pruina, *radix auri.* 2) Summi montis clivus. *Caſt.*

بربستن *berbeſten.* p. *V. compoſ.* Accingere. *Caſt.*

بربسته *berbeſte.* p. *part. compoſ.* Incrsmentum non caplens, arida *res. Ferh.*

بربشه *berbeſe.* p. *part. i. q.* præc. *Ferh.*

بربط *berbut*, & *bürbut.* p. *n. f.* عود *ūd.* a. كوپوز *kopüz* t. 1) Pandura. *Colaſone.* 2) Teſtudinis, & citharæ genus. *Ferh.* ¶ بربط زن *berbut zen.* Panduriſta, citharœdus. *Che tocca il liuto.*

بربلند *berbülend* p. *n. f. compoſ.* 1) غايتده بوجه نسنه *ghāĵette iüğe neſne.* t. Valde alta res, & elevata. *Ferh.* 2) Cœnaculum *anteriore ſui parte patens. Coſa aſſai alta*, & *loggia.*

بربلندين *berbelendin.* p. *n. f.* Antepagmenta portæ. *Freggi della porta. Ferh.*

بربلدين *berbülendin.* p. *n. f.* Antiæ, *prependulus in fronte capillus, crinisve. Caſt.*

بربن *perpen.* p. *n. f.* Portulaca. *Caſt.*

بربند *berbend.* p. *n. f.* 1) كوملدرك *gümüldürük.* t. Helcium. *Collare del cavallo.* 2) Antilena. *Caſt.* 3) Ornamenta, *quæ mulieres ante pectus geſtare ſolent. Ferh.*

بربور *bürbür.* a. *n. f.* Ptiſana ex tritico, *ſeu* alica triticea. *Wan.*

بربوز *berbüz.* a. *n. f.* Blitum, *ſpecies herbæ. G.*

بربوز *berpüz.* p. *n. f.* Ambitus *oris hominis vel animalis.* 2) Ambitus *oris leonis. Ferh.*

بربوس *berpūs.* p. *n. f.* Portulaca. *Ferh.*

بربون *berpūn.* p. *n. f.* Porrigo, *ſeu* ſcabiei ſpecies. *Caſt.*

بربهن *ber*, & *perpehen.* p. *n. f.* 1) Sedes regia. 2) *part. compoſ.* Alss extendsns. 3) Portulaca. *Porcellana. Ferh.*

بربهين *berbehīn.* p. *n. f.* Portulaca. *Porcellana. Ferh.*

برت *bert.* t. *n. f.* 1) Porrigo, achores. *Tigna.* 2) *adj.* Potriginoſus. *Tignoſo.* ¶ باش باش & برت چوغيدي *baſ bert ćioghȳdy*, باش برت اولسه *baſ bert olſe.* Si fuerit porriginoſus, *aut* achoribus affectus. *Se è tignoſo.*

برة

ör *beret.* s. *n. f.* Mulier obadiens. *Wan.*

بۆرت *bürt.* s. *n. f.* 1) Dux, & index viæ. 2) Sacuris. *Wan.*

ör *büret.* s. *n. f.* Perifcelis. *Wan.*

ör *büret.* s. *n. f.* Annulus ferreus, *vel* æneus, *qui trajicitur per nares cameli, ut alligetur illi habena. Wan.*

ör *berret.* s. 1) *part. fæm. a* بر *berr.* Benefaciens *liberis mater.* 2) *nom. prop.* Nom. mulieris. *Wan.*

ör *burret.* s. *n. f. pl.* بۆرات *bürrāt.* 1) Perifcelis, annulus, *quo inferiorem tibiam exornant mulieres.* 2) *pl.* بۆرى *bürā*, *büren*, & بۆرون *büröne*, annulus ferreus, *vel* æneus *qui trajicitur per nares cameli, ut alligetur illi habena. Gol.*

بۆرتاب *pertāb.* s. *n. f.* 1) Sagittæ jaculatio *plena*, & *libera*, ejusve longe tendens iactus. 2) Ipfa tali jactui apta fagitta. 3) Res quæcunque *longe projecta. Ferh.* 4) Saltus. 5) Fugatio. *Tiro d' arco alla lontana, freccia che và lontano*, & *rifpingimento*, & *falto.* ¶ 1 بۆرتاب *pertābe.* Projicere, jacular. *Lanciare, tirare lontano.* كندوى بۆرتاب اتدى *giendüi pertāb itty.* Projecit ea, profiliit. *Si gettò, fi lanciò. Eb.* بر كمند بۆرتاب ايدوب *bir kemend pe-tāb idüp.* Laqueum jaciens. *Gettata un laccio. Sæ.* اكا بر تير جانسوز بۆرتاب اتدى *an-a bir tīrī gianzūz pertāb itty.* In eum jaculatus eft fagittam lethiferam, *q.* quæ animam confumit. *Gli fcoccò una freccia mortale. Sæ.* كيان رسمدن بۆرتاب اولنان تير نصف اسفلنه ايشمز *kemīnī rüftemden pertāb olunan tir nisfy esfeline ietismez.* Sagitta emiffa ex arcu Ruftemi ad medietatem infimam ejus pervenire minime poteft. *Una freccia fcoccata dall' arco di Ruftemo non arrivarebbe allo metà di quell' altezza. Eb.*

بۆرتاس *bertās.* s. *nom. prop.* 1) Nom. athlethæ alicujus. 2) Nom. urbis in *confiniis Ruffiæ. Ferh.*

بۆرتاسى *bertāsī.* s. *n. f.* Veftis pellicea ruftica e pellibus vulpium, *quæ pulcherrimæ ibi inveniuntur. Ferh.*

بۆرتاش *pürtāsh.* s. *nom. prop.* Nom. regionis. *Ferh.*

بۆرتاقتن *bertāften.* s. *V. compof.* بوكمك *bükmek* & بورمك *burmak* & دونمك *dönmek.* 1) Torquere. 2) Invertere, convertere. 3) Converti in alterum latus. 4) Terebrare. *Tarcere, rivoltare*, & *rivoltarfi dall altro parte. Ferh.*

بۆرتاو *pertāw.* s. *n. f.* 1) Sagittæ jaculatio *plena*, & *libera.* 2) *Ipfa* tali jactui apta fagitta. 3) Res quæcunque longe projecta. *Ferh.*

بۆرتر *berter.* s. 1) *compra.* اعلا *a'lā.* 2) بوجهرك *büjūrek.* Superior, altior. 2) *adv.* Superius. *Più alto, fuperiore.* ¶ بايده منزلتن بۆرتر *pāyé menzíletin berter ejle ly.* Gradum honoris ejus fublimiorem fecit. *L' eſaltò maggiormente. Sæ.*

بۆرترين *berterin.* s. *fuperl.* Supremus, altiffimus. *Il più alto, fupremo.*

بۆرتك *bertek*, & *bürtük.* s. *n. f.* Toluratius, bene, & celeriter incedens equus. *Portante, cavallo di buon paſſo*, & *corridore. Ferh.* 2) Tunica *variegata, aut maculis afperſa.* 3) Quantum telæ fufficit ad ejufmodi tunicam. 4) Violentia, oppreffio. *Caſt.*

بۆرتكال *pürtegāl.* s. *nom. prop.* Nom. regionis, *quæ ingreditur confinia Indiæ. Ferh.*

بۆرتل *bertel* s. *adj.* Vehamens, magnus. *Caſt.*

بۆرتله *bertüle*, & بۆرتله *pertüle.* s. *n. f.* 1) Donarium. 2) Pilaus Tartaricus *fub involucro carbafino. Ferh.* 3) Faſciæ, teniæ pedales. *Caſt.*

بۆرتمك *bertmek*, & *bürtmek.* s. *V.* Invertere, luxare. *Rivoltore, dislocare.* ¶ آياغي بۆرتلش *ājaghy bertylmiſh.* Luxatus eſt, *vel* intortus pes ejus. *Se gli è dislocato il piede.* آياف بۆرتمسى *ajak bertmeſi.* Luxatio pedis. *Dislocamenta. An.*

بۆرتمدن *bertemīden*, & *pertemīden.* s. *V.* 1) Intumeſcere, & findi *labia. Ferh.* 2) Vi inderc, infarcire, *uti gaſſipium inditur ſacco.* 3) Rucre, ac deturbare. 4) Faciam profternere, conjicere in terram. 5) Facile pinguefcere. 6) *cibum* coctione matureſcere. 7) *metoph.* Dolore affici, *uti in adipe vel abdomine ex calore.* 8) Herbete laborare.

بۆرتنك *bertenk.* s. *n. f.* Faſces, *ſeu* ligamina *cunarum. Ferh.*

بۆرتنك *bürtenk.* s. *n. f.* Faſcis *infantum. Ferh.*

بۆرتنمك *bertinmek*, & بۆرتلمك *bertilmek.* s. *V. paſſ.* بيجاوردن *bijāwerden.* s. 1) Contrahi, convelli *lenius artus, vel muſculos.* 2) Vulous exaſperari, in pejus verti. *Caſt.*

بۆرتنى *bertenī.* s. *n. f.* Inceſſus faſtuoſus. *Ferh.*

بۆرتو *pertew.* s. *n. f.* Radius, lux, ſplendor. *Raggio, luce, ſplendore. Ferh.* ¶ بۆرتو صالمق *pertew ſalmak.* Emittere radios. *Lanciar raggi. Eb.*

بۆرتو *pertū.* s. *n. f.* Subligaculum campeſtre. *Caſt.*

بۆرتولو *pertewlū.* s. *adj.* Radians. *Pieno di raggi. Bern.*

پرتوه *pertewe.* p. *n. f.* Sagitta *ſcopum etiam remotiſſimum attingens. Ferh.*

پرته *berte.* p. *nom. prop.* Nom. celebris heroïs e regione توران *türän. Ferh.*

پرته *berete, ſeu vul. barata.* t. *n. f.* تاقیه *tækje.* Pileus ſimplex, calantica. *Beretta, berettino.*

پرتهیدن *bertehïden.* p. *V. compoſ.* 1) Terram dejicere, & locum aliquem deſtruere, ſubvertere. *Caſt.* 2) Concervare. *Ferh.*

پرتیر *pertïr.* p. *n. f. compoſ.* پرتاو اوقي *pertäwoky.* t. Sagitta jaculatoria, *ſeu* palæſtrica, longior, *non acutiore ſed rotundior ecapite armata, quatuor inſtructa alis, quæ longiſſime projici ſolet. V.* پرتاو

پرث *bers.* t. *n. f.* Terra plana, & mollis. *Gol.*

پرثن *bürsün.* t. *n. f.* 1) Tribus Arabum Aſeditarum ita dicta. *Wan.* 2) *pl.* پرانن *berïſin, in feris & ovibus* i. q. انملت *enmület, in homine, nempe* coryphe, extrema digitorum pulpa. *Gol.*

پرثوطه *berſütat.* t. *n. f.* Lucus periculoſus, exitii plenus. *Gol.*

پرج *berğ.* t. *V. act.* 1) Cibum & potum largius ſumere. 2) Eorum copiam habere. *Gol.*

پرج *berğ.* p. *n. f.* اوقلاغو *oklaghü.* t. Cylindrus, *ſeu* radius, *quo maſſa extenuatur, & explanatur. Rotolo. Ferh.*

پرج *bereğ.* t. *V. act.* Album oculi prorſus & exacte circumdare nigrum ejus. *Wan.*

پرج *bereğ.* t. *part.* Formoſus *facie*, pulcher. *Gol.*

پرج *bürğ.* t. *n. f. pl.* بروج *bürüğ*, & ابراج *ebrağ.* 1) Mœnia, pr pugnaculum, vallum. 2) Turris arcis. *Muro, ricinto, riparo, baloardo, torre. Wan.* ¶ برج قلعه عروج *bürği kæl-äje ürüğ ittiker.* Muros conſcenderuor. *Aſcefero ſopra le mura. Sæ.* هجوم اندیلر برج و باروی قلعه *bürğiä bärül kæl-äje hüğüm ittiler.* Irruptionem fecerunt in muros civitatis. *Diedero l'aſſalto alla città. Sæ.* برج و باروسنی اکمکدن تراب ایدوب *bürğü bärüſini efkendei türäb idup.* Diruris muris, & turribus ejus. *Sæ. Buttando per terra li muri, e torrioni. Br.* 3) Aſtrum, conſtellatio. 4) Domus, *ſeu* manſio *lunæ, aut aliorum planetarum.* 5) Signum zodiaci. *Aſtro, conſtellazione, & caſa della luna, ò altri pianeti, & ſegno del zodiaco.* ¶ برج حمل *bürği hæmel.* Signum arietis. برج ثور *bürği ſevr.* Signum tauri. برج آبی *bürği äbi.* Domus aquæ. برج شرف *bürği ſeref.* Manſio nobilitatis, *h. e.* altiſſimus dignitatis, aut felicitatis gradus. *Sæ.* برج آسمان *bürği äsümän.* Zodiacus, ſigna duodecim cæleſtia.

برج *bürğ.* p. *n. f.* 1) Signum zodiaci. 2) Turris *arcis.* 3) Columbarium. *Ferh.* * *Expreſſ. figur.* برج ثریا *bürği sürejjä. h. e.* دهان دلیران *dehäni delïrän.* Sidus plejadum, *i. e.* os athletharum, *quia in pugna dentibus emere ſolent.* برج در انداز *bürğ der endäs. h. e.* بی تکلفانه کلور *bi teklifäne ğelür.* t. Stolido, & agreſti ſimilis venit. *Ferh.*

برجا *berğiä.* t. *part.* Pulchris oculis prædita *fœmina. Wan.*

برجا *ber ğiä.* p. *compoſ.* برنده *erinde.* t. Suo in loco. *Nel debito luogo.* ¶ برجا *ber ğiä.* t. Præſtare, exequi, obſervare. *Oſſervare, compire, eſſeguire. Ik.* برجا *ber ğiä.* t. 1) Locum invenire. 2) Suo in loco eſſe. 3) Obſervari, excutinni mandari. *Trovar il ſuo luogo, eſſer, ò venir oſſervato, eſſeguito, compito. Ik.* معلم برجا *äklem ber ğiä.* Mentis compos ſum. *Stò in tuono. Ik.*

برجاس *berğiäs*, & برجاش *bürğiäs.* p. *n. f.* نشانهٔ تیر *nišänei tïr.* t. Scopus *ſagittæ. Segno, berſaglio. Ferh.*

برجاس *bürğiäs.* t. *n. f.* 1) Scopus ſagittæ, *Wan.* 2) Lapis, *qui in puteum conjicitur, ut e ſcaturigine effluat, & melior reddatur aqua.* 3) Acervus lapidum, *quales ad vias conſpici ſolebant Mercurio ſacri. Gol.*

برجاس *bürğiäs.* p. *n. f.* Scopus ſagittæ. *Ferh.*

برجاف *bürğiäf.* p. *n. f.* Barca ervi. *Ferh.*

برجاق *burğiak.* t. *n. f.* Vicia. *Veccia.* ¶ آق برجاق *äk burğiak.* Ervum. *Ervo.*

برجامه *berğiäme.* p. *n. f. compoſ.* Veſtis pretinſa, & maximi valoris. *Ferh.*

برجان *bürğiän.* t. *nom. prop.* Nom. latronis, *alias* latronum, Burguzinnes barbari. ¶ اسرف من برجان *efræku min bürğiän*, furacior en prædone, *vel* Burguzinnibus. *Gol.*

برج ثریا *bürği sureiiä.* p. *n. f.* 1) Plejades ſtellæ. 2) *Alluſio poetica ad os, & ſtaturam amaſiæ. Ferh.*

برچ *berğiach.* p. *n. f.* Parva haſta. *qua utuntur Indiani. Ferh.*

برجد *bürğiüd.* t. *n. f.* Veſtis geous craſſus, & hirſutum. *Wan.*

برجدن *berğiden.* p. *V. contr. ex* برجیدن *berğiden.* Colligere. *Ferh.*

برجستکی *berğeſtegi.* p. *n. f.* Morbus, *quo puſtulæ, & tubercula in corpore ſe exerunt,* puſtuloſa eruptio. *Caſt.*

برجستن

برجستن *berğeſten.* p. *V. compoſ.* Corporis membra *tuberculis, vel tumoribus* inflari, aſſilire. *Ferh.*

برجسيدن *perğesíden.* p. *V.* Colligere. *Caſt.*

برجك *birğik*, & *birığik.* t. *n. dimin.* Unicus. *Unico, ſoletto.* ¶ برجك واردر *birığik vardúr.* Uoicus adeſt. *Ve n'è uno ſolo, ſoletto.* برجكيده بوقدر *birığigide ioktúr.* Ne unus quidem adeſt. *Nè anco uno.*

برچم *perćem.* p. *n. f.* 1) Capilli nigri *in nodum compacti*, & *cuſpidi haſtæ impoſiti.* 2) Signum militare *ex crinibus caudæ equinæ.* 3) Cirrus verticalis. 4) Nodus fimbriatus *ex crinibus equi marini, qui de equorum colo ſuſpenditur. Ferh.* 5) Extremitas *a faſcia capitis, vel rei cujuſque propendens. Caſt.*

برجمه *bürğemet.* a. *n. f. pl.* براجم *bārağim.* Medius digiti articulus, *ſeu* oodus. *Wan.*

برجوشيدكي *berğüšideği.* p. *n. f.* 1) قورد اشني ديدكلري علت *kurd ćseni didükleri ỳllet.* t. Genus morbi. *exanthemata cum prurigine conjuncta. Caſt.* 2) Puſtulæ fervidæ, boæ, variolæ.

برجوشيدن *berğüšíden.* p. *V. compoſ.* Efferveſcere. *Caſt.*

برجه *barćia.* t. *n. f.* Navis. *Barca, pro* بر عظيم برجه *bir ẻzỹm barćia.* Navis ingens. *Una nave grande. Eb.* ¶ بارجه

برجه *parćia.* t. *n. f. pro* فرقاطه Fruſtulum, buccella. *Pezzetto, boccone.*

برجهانيدن *berğihāníden.* p. *V. tranſ. compoſ.* Facere, ut quid aſſiliat. *Caſt.*

برج هلال *burğı helāl.* p. *n. f. compoſ.* *Signum zodiaci*, Cancer. *Ferh.*

برجيدن *berğíden.* p. *V. compoſ.* Colligere, congregare. ¶ دامن برجيدن *dāmen berğíden.* Lacinias veſtis extollere, *i. e.* ac c ogere ſe. *Caſt.*

برچيدن *berćíden.* p. *V. compoſ.* 1) Colligere *fructus. Ferh.* 2) Percutere, percutiendo adigere *clavum.* 3) Cuſpidem clavi incuſſi retundere, *ut firmius hæreat. Ficcare,* & *ribattere un chiodo.*

برچيدن *perćíden.* p. *V.* 1) Infigere *clavum.* 2) Cuſpidem clavi incuſſi retundere, incurvare, *ut firmius hæreat. Ferh.*

برجيس *berğīs*, & *birğīs.* t. *n. f.* 1) مشترى *müšteri.* a. Jupiter, ſtella, *aut* cœlum Jovis. *Giove.* 2) *part.* Lacte abundans camelitia. *Wan.*

برچين *perćīn.* p. *n. f.* 1) Clavi incuſſi, & transmiſſi extremitas curvata. 2) Paries, ejusve ſuperior pars. 3) Aulæum. *Caſt.* 4) Sepes *ex ſpinis, ſeu* ſpinæ *pro ſepimento parieti impoſitæ. Ferh.* ¶ بر جوبنك برچيني *bir ćuinün-perćín ni gidermek.* Deterere clavi incuſſi detortam extremitatem, ut exire poſſit. برچين برچينلمك *perćín* s. & *perćínlemek.* Recurvare clavum, *aut* aliter firmare.

برچيندن *berćínden*, & برچينيدن *berćīníden.* p. *V. compoſ.* Colligere. *Caſt.*

برح *berh.* a. *n. f.* Afflictio, malum.

برح *bereh.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Obvertere latus corporis ſiniſtrum a dextra tranſeundo ad ſiniſtram, *de dorcade, ave, vel alia præda dicitur.* 2) Deficere, deſinere, recedere. *Gol.*

برح *bürah.* a. *n. f. pl. a* برحة *bürhat.* Camelites præſtantes. *Wan.*

برحاء *burhāc.* a. *n. f.* شدّت *ſiddet*, & مشقّت *meſækkat.* Vehementia, & moleſtia *febris, vel alterius mali, q.* paroxiſmus. *Wan.*

برحة *burhat.* a. *n. f. pl.* برح *büraḥ.* Camelitis præſtans. *Wan.*

بر حسب وعد سابق *ber hæspì weʿdỳ sābyk.* p. *in compoſ.* Juxta promiſſa ante facta. *Per mantener la parola data. Sæ.*

برحمت آمده *berahmet ámede.* p. *compoſ.* Commiſeratione motus. *Moſſo a pietà.*

برحي *berahā.* a. *Interjectio, uſurpari ſolita, cum quis in jactu errat, ut* برحي *merahā, cum quis quod vult, attingit. Wan.*

برحين *birhyn*, & *bürhỹn.* a. *n. f. pl. carens ſing.* دشوارلق *düswārlyk.* t. Difficultates, moleſtiæ. *Wan.*

برخ *berch.* a. *n. f.* 1) Iocrementum. 2) Leve & vile pretium *rebus venalibus poſitum a prætore.* 3) *i. q.* قهر *kæhr* Vis, dominatio. 4) Gracilitas colli, & dorſi. 5) Ictus gladii ejuſmodi, *quo reſecatur pars carnis. Gol.*

برخ *berch.* p. *n. f.* 1) Parum, nonnihil, pauci, nonnulli. 2) Crypta, domus *ſubterranea.* 3) Fulgor, fulgur. 4) Fovea, *in quam confluit aqua pluvialis.* 5) Piſcis. *Ferh.* 6) Diæta. 7) Aedificium editum, & amœnum, 8) Portio, ſors. *Un poco, qualche poco, pochi, alcuni, belvedere, grotta,* & *ſorte, porzione.*

برخ *perch.* p. *n. f.* 1) *i. q.* برخ *berch.* Parum. 2) Supellex domeſtica. 3) Portio, ſors, utilitas. 4) *adj.* Deſinens. *Ferh.*

برخ *bürch.* p. *n. f.* Ros. *Ruggiada. Ferh.*

برخاج *berchāğ.* p. *n. f.* Verticillum. *Vertico o, ò fuſaruolo. Ferh.*

برخاستن *berchaſten.* p. *V. compoſ.* Aſſurgere, conſurgere. *Ferh.*

برخاسته *berchāſte.* p. *part. paſſ. compoſ.* Sufcitatus *clamor.*

برخاش *perchāſ*, *berchās*, & *bürchās.* p. *n. f.* 1) Bellum, pugna. 2) Tumultus *Ferh.*

3) Illatio injuriæ *per vim. Guerrà, combattimento, & tumulto, & torto fatto per forza.*

برخاشجو *perchāśǧiū. p. n. f. compoſ.* 1) جنگ جنجي *ǧenǩ iſteiǧi. s.* Pugnax, belli avidus. 2) Bellicoſus, ſtrenuus. *Che cerca guerra, valoroſo. Ferh.*

برخان *berchān. p. n. f. compoſ.* Vox elta, clamor. *Clamore, grido. Ferh.*

برچ *berchæǧ. p. adj.* Deformis, fædus. *Ferh.*

برچ *berehæć. p. adj. i. q. præc Ferh.*

برچ *perchæǧ*, & *perchæć. p. n. f.* Tergum *equi, cameli*, & *aliorum jumentorum. Ferh.*

برخاست *buræchdāt. s. n. f.* Mollis corpore mulier. *Gol.*

برخش *beræchś*, & *peræchś. p. n. f.* Tergum *equi, cameli*, & *aliorum jumentorum. Ferh.*

برچغ *berchæfīć. p. n. f.* اغر نصبت كه غرچه *aghyr baſmak, ki ćrebće kābūs dirler. s.* Ephialte, incubus nocturnus. *Incubo. Ferh.*

برچغي *berch afǧī. p. n. f.* Pugnax, litigator. *Litigioſo. Ferh.*

برخفنج *berchæfenć. p. n. f.* Ephialte, incubus nocturnus. *Incubo. Ferh.*

برچم *perchæm. p. adj.* Anxius, perplexus. *Ferh.*

برچنجو *berchænǧiū. p. n. f.* 1) Horreum, granarium. 2) Abſciſſio *ramorum ſuperfluorum arboris.* 3) Lætitia, jubilum. *Ferh.*

برچو *perehū*, & *pūrchū. p. n. f.* 1) Celle penaria. 2) Funda. 3) Granarium. 4) Hilaritas. 5) Cibus. *Diſpenſa, fonda, granojo.*

برچاغ *berchāǧ*, & برچواش *berchāś. p. n. f.* 1) آغرشق *āghyrśak. s.* Orbiculus gravior fuſo additus, *ſeu* verticillum. 2) Ipſe fuſus. *Fuſaruolo*, & *fuſo.*

برچار *berchār*, *berehær*, & *berchor p. n. f.* 1) Gloria. 2) Portio. 3) *adj.* Particeps.

برچودار *berchodār. p. adj. compoſ.* Felix *pro* برخوردار

برخور *pro* برچوار *berchor*, *berehur.* 1) *n. f.* نصيب *næṣīb. s.* اولوش *uluś s.* Gloria, proſperitas, ſors bona. *Buona ſorte, proſperità. gloria.* 2) Portio. 3) *adj.* شريك *śerīk. s.* Conſors, particeps. *Conſorte, compagno di guadagno, parteeipe.*

برخوردار *berchordār*, & *berchærdār. p. adj. compoſ.* Felix. *Felice.* 1) Sorte donatus, voti compos. *Ferh.* ¶ برخوردار اول *berchordār ol*, & برخوردار اولاسن *berchordār olaſyn.* Macte, age, vive felix! *O bravo, vivi felice, ſii benedetto!* برخوردار اولسون *berchordār olſun.* Vivat, ſit felix, longævus. *E viva, ſia pur benedetto!*

برخورداری *berchordārī. p. n. f. compoſ.* 1) Vitæ ſuſtentaculum, *quacunque re vita ſuſtentatur.* 2) Fortune ſecunda. 3) Gloria, reputatio. *Mantenimento di vita, gloria, buona ſorte, ò fortuna.* ¶ برخورداري كرفين *berchordārī giriften.* Frui. *Godere.*

برخوز *berchūz. p. n. f.* Pera, marſupium. *Ferh.*

برخوشچه *bir chośće*, & برخوش *bir choś. s.* 1) *adj.* Bonus. 2) *adv.* Bene, exacte, egregie. *Buono, bene; come ſi richiede, bravamente.* ¶ بر خوشچه كورمك *bir chośće görmek.* Exacte cernere, videre. *Veder perfettamente*, & *guardar, con diligenza.*

برخوشيدكي *berchośīdegī. p. n. f.* Pepula. *Vajuolo, o puſtule in ſu la pelle. Ferh.*

برخون *pürchūn. p. adj. compoſ.* 1) Plenus ſanguine. 2) Sanguine conſperſus, cruentus. *Sanguinoſo.*

پر خونی *pür chūnī. p. n. f. compoſ.* Apextabo. *Sanguinaccio, boldone di ſangue.*

برخه *berehe. p. n. f.* Aliquanm pars. *Ferh.*

برخي *berchy. p. n. f.* 1) بر از *bir az* بعض *baǧż.* Parum, modicum, *q.* una particula. *Un poco, una portione.* 2) Lytrum. *Ferh.*

برخيدن *berchÿden. p. V.* 1) Aliquantum quieſcere, expectare. *Ferh.* 2) Extrahere, evellere. 3) Spinis ſepire *locum.* 4) Converti, inverti. 5) Reſolvere, *ut filum perplexum.* 6) Metere. 7) Depilere *radendo, vel evellendo, pec. tondendo.* 8) Cuſpides clavorum ioflectere, *ut firmus adhæreant.* 9) Circumpangere, *ut gemmam auro.* 10) Inveoire. 11) Magnificere. *Caſt.*

برچيدن *perchÿden. p. V.* 1) Demettere, extrahere *herbam, pilos.* 2) Spinis munire *locum. Ferh.*

برخيزانيدن *berchÿzānīden. p. V. tranſ. compoſ.* 1) Conſtituere 2) Erigere. 3) Suſcitare. *Caſt.*

برخيزش *berchÿzīś. p. n. f.* Surrectio. *Caſt.*

برخس *berchÿn. p. n. f.* 1) *i. q.* برخي *berehī.* Perum, portiuncula. 2) فدا *fidā. s.* Oblatio, pretium *redemptionis. Ferh.*

برد *berd. s. V. act.* [1. F.] 1) Frigefacere. 2) Grandinare. *Wan.* 3) Limare, *ſeu* lima radere *ferrum, aliudve.* 4) Frigidum collyrium indere *oculo.* 5) Affundere aquam *pani. Gol.*

برد *berd. s. n. f.* (حر *harr*) صوك *ſoūk. s.* 1) Frigus. 2) Frigefactio. 3) Somnus. *Wan. Freddo, raffreddamento*, & *ſonno.* ¶ حر و برد *harrū berd.* Calor, & frigus. *Il caldo*, & *il freddo. Ik.* شتا و برد *berdū śitā.* Frigus, & hyems. *Il freddo, il verno. Sa.*

برد *berd.* p. 1) *Vox pellentis in bello, aut pugna.* ارات اول *irāk ol.* t. Procul hinc, apage, cede loco. *A voi, via. Ferh.* 2) *n. f.* هیبت *heibet.* t. Formidabilitas. 3) Mancipium *bello captum. Caſt.*

برد *perd.* p. *n. f.* 1) لغز *lughaz.* t. بلمجه *bilmeğe.* t. 1) Aenigma. *Enimma, indovinello.* 2) Somnus. 3) Vicis, e. g. یك برد *jek perd.* Simplex دو برد *dü perd.* Duplex. *Ferh.*

برد *bered.* t. *n. f.* طولو *dolū.* t. Grando, *q. bacca nubis. Grandine, tempeſta.*

برد *bered.* p. 3. *perſ. præt. a* بردن *bürden, vel berden.* التور *iletur,* & گیدرر *giderür.* t. 1) Feret, deducet. 2) Toller, amovebit.

برد *pered.* p. 3. *perſ. præt. a* بردن *periden.* Volat, volsbit. *Ferh.*

برد *berid.* t. *part.* 1) Frigidus. 2) Gradine pluens. *W'an.* ¶ سحاب برد *ſaḥābỹ berid.* Nubes grandinoſa.

برد *pired.* p. 3. *perſ. præt. a* بردن *piriden.* Factus eſt. *Ferh.*

برد *bürd* t. *n. f. pl.* برود *bürūd,* & ابراد *ebrād.* Bicolor, *ſeu* variegata & ſtriata veſtis, *qua præcipue utuntur Arabes. Veſte rigata degl' Arabi. Wan.* ¶ ایکی برد باشلادی *iki bürd baghyślādỹ.* Bioas veſtes ſtriatas donavit. *Tef.*

برد *bürd.* p. 3. *perſ. præt. a* بردن *bürden.* 1) التدی *iletty.* t. Portavit, ſuſtulit. 2) Abſtulit. 3) *Terminus militaris.* Recede loco. 4) Aenigma. *Ferh.*

برد *pürd.* p. 1) *adj.* مشکل *müśkil.* t. Difficilis, obſcurus. 2) *n. f.* لغز *lughaz.* t. Aenigma. 3) Prolatu difficilis locutio. *Ferh.*

برد *püred.* 3. *perſ. prat.* Plenus fuit. *Ferh.*

برد *bürūd.* t. *n. f. pl. a* برید *berīd.* Menſuræ *quatuor paraſangarum. Gol.*

بردا *berdā.* p. *n. f.* 1) Clamor confuſus pugnantium. 2) Aenigma. *Ferh.*

بردا *perdā.* p. *adv.* Cras. *Ferh.*

بردابرد *berdāberd.* p. *Vox propellentis in bello.* Apage, recede. *Ferh.*

پردابرد *pürdāpürd.* p. *i. q. præc. Ferh.*

برداخ *perdāch.* p. *n. f.* Nitor *pro* برداز *perdāh, quod V.*

پرداخت *perdācht.* p. 3. *perſ. præt. a* پرداختن *perdāchten.* 1) Vacuus fuit. 2) Deſiit. 3) Transegit. 4) Inſtructus, ordinatus. fuit. 5) Polivit. *Ferh.* 6) Perfecit. 7) *n. f.* Perfectio. 8) Politura, limatio. 9) Complementum. *Compimento.* ¶ پرداخت و زینت ویردی *perdāchtū zīnet wirdỹ.* Perfecit, & exornavit. *L'hà compito,* & *ornato. Ik.*

پرداختن *perdāchten.* p. *V.* 1) Convertere ſe, tendere aliquo. 2) Diligeotem eſſe. 3) Organa pulſare. 4) Canere. 5) Definere, ceſſare. 6) Elevare. 7) Evacuare. 8) Perficere. 9) Tenere, prehendere. 10) Ordioare. 11) Polire, lævigare. *Polire, limare, ridurre à perfezzione. Ferh.*

پرداخته *perdāchte.* p. *part. paſſ.* 1) Evacuatus, liber factus. 2) Ordinatus. 3) Converſus. 4) Diligens. 5) Elevatus. 6) Prehenſus. 7) Completus, perfectus. 8) Lævigatus, perpolitus. *Polito, adornato, compito, limato. Ferh.*

بردار *berdār.* p. 1) *n. f.* Domus æſtivalis. 2) *adj.* آصلش *āſylmiś.* t. Suſpenſus, in crucem actus. *Impiccato.* ¶ بردار کردن *berdār kerden,* بردار کشیدن *berdār keśiden.* p. t. بردار *berdār* o. t. Suſpendere. *Appiccare, impiccare.* ایکیسنده بردار ایلسونلر *ikiſinde berdār eilesünler.* Ambo ſuſpendantur. *Che s'impichino ambidue.* تحت آلقلعه‌ده بردار تختول قلعه‌ده بردار ایتیلر *taḥtül kal-ède berdār itṫyler.* Suſpenderunt *eos* in foro prætoriaoo. *L'impiccarono ſotto'l caſtello. Eb.* بردار ol. Suſpendi. *Eſſer impiccato.* 3) *imp.* Surſum tene. *Ferh.* 4) *part. a* برداشتن *berdāsten.* Portans, tollens, adfereos. 5) Obſervans, executor. ¶ فرمان بردار *fermān berdār.* Mandato obediens, executor mandati. *Ubbidiente, eſſecutore del commando. Ll.*

بردار *bürdār.* p. *adj. i. q.* بردبار *bürdbār,* Bajulans.

برداریدن *berdārīden.* p. *V. compoſ.* 1) Elevare, attollere. 2) Suſpendere. *Ferh.*

پرداز *perdaz.* p. 1) *part.* & *imp. a* پرداختن *perdāchten.* Perficiens, complens. 2) Perpolleos. 3) Exornans. 4) Perfice. 5) Orna. 6) Leviga. *Ferh.* ¶ پرداز ترانه *türāne perdāz.* Modulator. *Che canta bene. Ik.* طبع پرداز تاب‌ڤ نکته *taḃ-ỹ nükte perdāz.* Acutum ingenium, perſpicax. *Bell' ingegno, ſottile. Sæ.* سطوت تیغ دشمن پرداز شاه سرفراز ایله *ſæwetī tyghỹ düśmen perdāzī śāhī ſerfirāz ile.* Vi gladii hoſtium exterminatoris regis. *Con la forza della ſcimitarra regia eſterminatrice de' nemici. Sæ.* سخن پرداز *ſachun perdāz.* Verborum concinnator, facundus. *Eloquente, facondo oratore. Ik.* مهمه پرداز ol. 1) Præpstare neceſſaria. 2) Providere. *Ik.*

پردازلق *perdāzlyk.* t. *n. f.* 1) Completio. 2) Limatio, exornatio. 3) Perfectio. ¶ انشا پردازلق *inśā perdāzlyk.* Compoſitio elegana. *Compoſizione di belle lettere.*

پردازلق *perdāzlamak.* t. *V.* 1) Polire. 2) Exornare. 3) Perficere. *An.* ¶ پردازلنمش *perdāzlenmiś.* Perpolitus. *Polito, liſciato. An.*

پردازی *perdāzī.* p. *n. f. i. q.* پردازلق *perdāzlyk.* 1) Completio. 2) Exornatio;

¶ سخن پردازی *ſæchun perdāzī.* Ornamentum *verborum*, eloquentia. *Caſt.*

پرداشتن *berdāſten.* p. *V. compoſ.* 1) Tollere, attollere. 2) Ferre. *Alzare, togliere, levare.* 3) Movere. 4) Aſſumere. 5) Retinere. 6) Suſtinere. 7) Suſtentare. *Ferh.* ¶ آب برداشتن *āb berdāſten.* haurire aquam.

پرداشته *berdāſte.* p. *part. paſſ. compoſ.* 1) فالدرلش *kaldürylmiſ.* t. Elatus. 2) Ablatus, amotus. 3) *n. ſ.* Homo valde vilis, & contemptus, *qui paupertatis, vel punitionis ob adulterium metu aufugit, aut ad loca ſacra & immunia confugit. Ferh.* 4) Expoſititius. ¶ پرداشته *berdāſte* t. t. پرداشتن *berdāſten.* p. 1) Attollere, efferre, auferre. 2) Offerre. *Ik.* 3) Confugere. *Ik.*

پرداف *bardak* t. *n. ſ.* Fidelia. *Spezie di vaſo di terra. V.* پردف

پردال *perdāl.* p. *n. ſ.* 1) Aſſumentum. 2) Circinus. *Ferh.*

پردال *bürdāl.* s. *nom. prop.* Burdigala, *Aquitaniæ in Gallia emporium. Gol.*

پردان *berdān.* a. *part.* 1) Frigens, frigus patiens. ¶ البردان *el-berdāni*, t. q. الابردان *el-ebredīni.* Duo frigida, *nempe tempus matutinum*, & *veſpertinum.* 2) Nomen loci. *Wan.*

پردان *pürdān*, & پردانی *pürdāni.* p. *adj. compoſ.* Plenus ſcientia, ductus, ſapiens. *Uomo dotto, pieno di ſcienza.*

پردانه *berdāne.* p. *n. ſ.* Segmenta offæ *lacte ſubactæ, in ſartagine frixæ. Caſt.*

پرداه *perdāh.* t. *n. ſ. pro* پرداخت *perdācht.* Nitor, limatio. *Luſtro, forbitura.*

پرداهلمك *perdāhlemek.* t. *V.* Polire, lævigare. *Polire, dar il luſtro.*

پردبار *bürdbār.* p. *adj. compoſ.* حليم *hælīm.* a. پردبارى *bürdbārī.* p. *n. ſ.* Suportatio oneris, tolerantia. *Pazienza, ſopportamento. Ik.*

پردبرد *berdberd.* p. *Vox propellentis in pugna.* Apage, cede loco. *Ferh.*

پردت *beredet.* a. *n. ſ.* 1) Gravitas cibi *in ſtomacho.* 2) Indigeſtio. *Gol.*

پردت *berdet* a. *n. ſ.* 1) Nota ovibus imprecſa. 2) *metaph.* Sinceritas, *integritas. Gol.* ¶ هو لبردة يمني *huwe liberdeti jemenī.* Pro be mihi eſt cognitus. لك بردة نفسها ¶ *hije leke bürdete nefsihā.* Illa tua eſt, toto, & ſincero affectu. *Gol.*

پردت *bürdet.* a. *n. ſ. pl.* برد *bürad.* 1) Veſtis nigræ, & quadratæ genus, *ferè minoris formæ Arabibus uſitatum.* 2) Lacerna, *qualis pauperum, & religioſorum eſſe ſolet. Wan.*

پردج *beredeg.* a. *n. ſ. i. q.* پردن *berde.* p Direptione, ſeu bello captus, mancipium. *Wan.*

پردخت *perdæcht.* p. 3. *perſ. præt. a* پردختن *perdæchten.* 1) Vacuus fuit. 2) Deſiit, ceſſavit. 3) Transegit. 4) Inſtructus, ordinatus fuit. 5) Polivit. *Ferh.*

پردختن *perdæchten.* p. *V. i. q.* پرداختن *perdæchten.* 1) Convertere ſe *aliquo.* 2) Diligentem eſſe. 3) Organa pulſare. *Ferh.*

پردخته *perdæchte.* p. *part. paſſ.* Perfectus, completus. *Ferh.*

پردخی *birdæchī*, *vul. birdaha.* t. 1) *adj. & adv. compoſ.* 1) Adhuc unus, alter. 2) Altera vice, adhuc ſemel. 3) *ſequente negatione.* Amplius. *Ancor' uno, un' altro, un' altra volta, ancor' una volta, & più.*

پر دخچه *bir dæchǰe.* t. *adj. & adv. i. q. præc. blanditivè.* ¶ پر دخچه سويلدملم *bir dæchǰe söjledelum.* Examinemus eum adhuc ſemel. *Facciamolo parlare ancor' una volta. Eb.*

پردر *berder.* p. *n. ſ.* Superliminare ad oſtium. *Caſt.*

پردس *birdes.* a. *part.* 1) *Vir* improbus, invifus & ſuperbus. 2) Deformis, *ac ingratu aſpectu. Gol.*

پر دسته چچك *bir deſte čiček.* t. *n. ſ. compoſ.* Sertum florum.

پردع *berdʿ.* p. *nom. prop.* Nom. regionis & urbis magnæ, *quæ adjacet provinciæ* مازندران *mazenderān. Ferh.*

پردعه *berdæ-ʿ.* a. *n. ſ. pl.* پرادع *berādyʿ.* 1) Pannus coactilis *lana infartus, ephippio, aut clitellis ſubſterni ſolitus*, dorſualc. 2) Clitella. *Baſto.*

پردعی *berdaǰ.* a. *n. ſ.* Dorſualium, & clitellarum confector, *aut* venditor. *Fattore, ò venditor di baſti.*

پردغی *berdaghǰ.* p. *n. ſ.* Dorſualium, & clitellarum confector, *aut* venditor.

پردف *bardak.* t. *n. ſ.* Vas pntorium *argillaceum*, hydria. *Boccale, boccaletto.*

پردفی *bardakǰ.* p. *n. ſ.* t) Pannus coactilis *clitellis ſubſterni ſolitus.* 2) Dorſualium, & clitellarum confector, & venditor. 3) *nom. gentile.* Berdaenſis. *Ferh.*

پردك *berdek.* p. *n. ſ.* 1) Fabuloſa narratio, parabola. 2) Locutio barbara, & cronea. *Ferh.*

پردك *pardek*, *bürdek*, & *pürdek.* p. 1) *n. ſ.* Prolatu difficilis ſermo. 2) Aenigma. *Ferh.* 3) *adj.* Prnbus, ſincerus, purificatus. *Caſt.*

پردگان *bürdegān.* p. *n. ſ. pl. a* پردن *bürde.* Mancipii, ſervi. *Ferh.*

بردکی *berdegī.* p. *n. f.* Captivitas. *Caſt.*

بردکي *perdegī.* p. *n. f.* مستوره عورت *meſtūre ăwret.* t. Tecta & pudica fœmina.

پردل *pūrdel.* p. *n. f.* طبق *tabak.* Paropſis, diſculus. *Piatto, tondo.*

پردل *pūr dil* p. *adj. compoſ.* 1) Audax, magnanimus. *Valoroſo, ardito.* 2) Perſpicax, intelligens. *Ferh.*

پردلمك *perdelemek.* t. *V.* Obvelare. *Teſ. pro* پرده‌لمك

بر دم *bir dem.* t. *n. f. compoſ.* Momentum, punctum *temporis. Un momento.*

بردمید *berdemīd.* p. 3. *perf. prat.* 1) Prodiit, apparuit. 2) Crevit *arbor, planta.* 3) Iracundus factus eſt. *Ferh.*

بردن *bürden.* p. *V.* 1) التمك *iletmek* كوتورمك *götürmek.* t. Portare, aſportare. 2) Transferre. 3) Ducere. 4) Detrahere. 5) Mittere. *Portare, condurre.* 6) Vincere *bello, luſu. q.* præmium auferre. *Vincere, guadagnare. Ferh.* ¶ فرمان بردن *fermān bürden.* Mandato morem gerere, juſſa exequi. *Seguir l'ordine.* حسد بردن *hæſed bürden.* Invidere. *Portar invidia.* شك بردن *ſek bürden.* Dubitare. *Aver dubio, ſoſpetto.* حمله بردن *hamle bürden.* Impetum facere, inſultare. *Inſultare.* خدا برد *chuda bürd. q.* Quo te Deus ducit? *i. e.* quo vadis? *Dove vai? Comprecationis & boni ominis formula.* پناه كسي بردن *der penāhi kesī bürden.* Ad tutelam alicujus confugere. *Ricoverarſi ſotto la protezione di alcuno.*

پردو *perdū.* p. *n. f.* 1) Feneſtra *tecti. Ferh.* 2) *Ejus* ſuprema pars. *Balcone, e ſommità del tetto. Caſt.*

بر دوام *ber dewām.* p. *adv. compoſ.* Continuo, ſemper. ¶ بر دوام باد *ber dewām bād.* Sit perpetuus, duret ſemper, continuo. *Rimanga, duri ſempre. Ik.*

بردوامي *berdewāmi.* p. *n. f.* Perennitas, firmitas. *Ik.*

بر دوش *ber dūš.* p. *compoſ.* Supra humeros. ¶ خرقه بر دوش *chīrka ber dūš.* Centone indutus. *Una veſte rappezzata addoſſo. Eb.*

بردون *birdūn.* p. *n. f.* اكدش ات *igdiš at.* t. Canterius. *Cavallo caſtrato.*

بردہ *berde*, ſeu بردۂ *berdet.* t. *n. f.* Nota, ſeu ſignum *ovibus impreſſum. Gol.*

برده *berde.* p. *n. f. i. q.* برد *berd.* 1) Mancipium *bello captum*, captivus. 2) Servus, ancilla. *Schiavo, ſchiava. Ferh.* ¶ برده بردن *berde bürden.* Captivare, captivum ducere. برده و اسير اولدبلر *berde wü esīr oldÿler.* Facti ſunt captivi. *Furono fatti prigioni, e ſchiavi. Sa.*

پرده *perde.* p. *n. f.* 1) Velum, velamen. 2) Siparium, cortina. 3) Aulæum, periſtroma. 4) Vincula colli in teſtudine *ad diſtinctionem toni.* 5) Tonus muſicus. *Velo, cortina, portiera, tappezzeria, & tono muſicale. Ferh.* 6) *i. q.* جنبلك *ğiünbülik.* t. Tentorium *reticulatum contra muſcas.* ¶ پرده صفاهان *perdeī ſafahān* پرده حجاز *perdeī ḥuğāz.* پرده حسّاب *perdeī ḥsāb.* پرده سي *perdeī ſy.* پرده حسّيني *perdeī ḥuſeynī. Tres toni muſici perfici ſuaviſſimi, ſuper quos edunt cantilenas, componuntque harmonias.*

پرده *perde* t. Velare, obtegere. *Ricuoprire, velare.* فلانك پرده‌سني پرتف *fulānūn perdeſinī jirtmak.* 1) Lacerare velum *honoris* alicujus, diffamare, detegere vitia ejus. 2) Violare, ſtuprare, deflorare *virginem. Disonorare, levar l'onore, ſcuoprir li vizij altrui, & ſverginare una ſ. gliuola,* پرده عفتني چاك و آب روى عصمتني بر خاك ايلدش *perd.i ʕffetinī čiāk we āb rūi ʕſmetinī pūr chāk eilemiš.* Velum caſtitatis ejus laceravit, & honorem continentiæ luto inquinavit. *h. e.* defloravit *eam. Gli tolſe l'onore, la verginità. Eb.* آچمق پرده *perdeī āčmak.* 1) Aperire cortinam. 2) *translate* Deflorare. پرده چكمك *perde čekmek.* Trahere, claudere cortinam. *Tirare, ſerrare la cortina, o portiera.* در پرده داشتن زنرا *der perde dāſtenī ʒenrā.* Tectam ſervare, & a conſpectu, conſortiove virorum detinere fœminam. *Tener ritirata una donna dalla viſta, o converſazione degli uomini.* در پرده شدن *der perde ſuden.* Cuſtodire, abſcondi, in clauſtro detineri. *fœminam.* 7) Plectrorum ſeries *Taſto si d'organo, ſpinetta, come di liuto, cetra.* 8) Tabularum dividens amplius conclave, aliudve in duas partes, ſeu unum ab alio, intermedium ſeparativum. *Tavolato, ſteccato, riparo di legname, tramezo.* ¶ پرده جانبه *čianbe perde.* Separatio conclavis tabulatæ. *Tramezo, chiuſura.* پرده جالبدن *čāliden perde.* Sepes, ſepimentum ex ſpinis. *Siepe.* پرده يابمق *perde japmak.* Intermedia re ſepire. *Steccare, far ſteccati.* پرده‌سي آتش *āteš perdeſi.* Umbella ab ignis ardore defendens. *Ombrella per il fuoco.* پرده‌سي مغز *maghz perdeſī.* Membrana cerebri. *Pellicina del cervello.* پرده‌سي ديوار *dīwār perdeſi.* Periſtromata, aulæa. *Tapezzerie del muro. Ber.* * *Expreſſ. figur.* پرده بر او دريد *perdeī ber ū dirīd. h. e.* اني رسواى ايلدى *ānī rüswāyi eīledi.* t. Dedecore, ignominia affecit. پرده بر افكند *perde ber efkend. h. e.* بي حيالق ايلدى *bī ḥajālyk eīledī.* t. Invereconde, impudenter ſe geſſit. پرده بر كرفت

perde ber giriſt. h. e. آشکار ایلدی *āšikār ejledi. t.* Palam aliquid fecit. پرده شلش *perde šināṣ. h. e.* مطرب *mutrib.* Muſicus. پرده نشین *perde nišīn. h. e.* محرمان خلوتسراي *mührimān chælwet serāỹ jēnī ehlī bezem. t.* Compotſtores, conſodales. *Ferh.*

پرده *berede. t. n. ſ.* Gravatio cibi *in ſtomacho*, indigeſtio. *Gol. V.* بردة

پرده *bürde. p. n. ſ.* 1) Veſtis oigræ, & quadratæ genus, *plerumque ſtriatæ Arabibus uſitatum.* 2) Lacerna. *Veſte rappezzata, & abito di religioſo. Ik.*

بُردة *bürde. p. part. paſſ. a* پردن *bürden.* Portatus, ablatus. ¶ پرده شدن *bürde šüden.* Deportari. *Caſt.*

پرده *pürde. p. n. ſ.* 1) Aenigma. 2) Prolatu difficilis ſermo. *Ferh.*

پرده باز *perdebāz. n. ſ. compoſ.* Muſicus, *q. tonorum peritus muſicorum, & eorum modulator.* ¶ اول مقامك پرده بازلرى و قراءة *ol mekāmūn-perdebāzlerī we türāne perdāzlerī.* Illius clavis muſicæ compoſitores & moduletores. *Ah.*

پرده چغانه *perdeī čiæghāne. p. n. ſ. compoſ.* Tonus muſicus. *Ferh.*

پرده خرم *perdeī chærrem p. n. ſ. compoſ.* Species toni muſici. *Ferh.*

پرده دار *perdedār. p. n. ſ. compoſ.* ستار *ſetār. t.* قپوجي *kapūğỹ t.* Veli præfectus, qui præeſt obducendo & abducendo velo, ſipario, *vel* cortinæ, janitor intimus. *Portinara, a chi tocca alzar, & abbaſſare la portiera.* ¶ پرده دار اولدي *perdedār oldỹ.* Obvelavit, obtexit. *Serui di cortina, ricuopri, proteſſe. Sæ.* سپاه اوزره پرده دار اولدي *ſipāh üzre perdedār oldỹ.* Obtegebat, & protegebat exercitum. *Ricuopriva l'eſſercito, gli ſerviva di velo, & lo proteggeva. Sæ.*

پرده در *perde dir. p. n. ſ. compoſ.* 1) پرده جي *perde jirtīğỹ. t.* Veli ruptor, fiſſor, 2) *metaph.* Impudens, impudicus, & ſtuprator *virginis. Che ſquarcia il velo, diffama, ò leva la verginità.* 3) Revelator. *Ferh.*

پرده دل *perdeī dil p. n. ſ. compoſ.* 1) بورك ضي *jürek kabỹ. t.* Capſula cordis. 2) Sanguis cordis. 3) Pulmo. *Ferh.*

پرده دم سال *perdeī dir sāl. p. n. ſ. compoſ.* Species toni muſici. *Ferh.*

پرده زنبور *perdeī zimbūr. p. n. ſ. compoſ.* 1) Species tooi muſici. 2) Species periſtromatis, *ſeu* veli elegantèr elaborati. *Ferh.*

پرده سرا *perde ſerā. p. n. ſ. compoſ.* Cortina ante fores gynæcei. *Ferh.*

پرده گاه *perdegāh. p. n. ſ. compoſ.* Scena. *An.*

پردگي *perdeğī. p. adj.* 1) Tectus, abſconditus *in genere.* 2) *in ſpecie n. ſ.* Mulieres velatæ. *Ferh.*

پردلمك *perdelemek. t. V.* 1) Velare, obvelare. 2) Tegere, celare. *Coprire, velare, celare. Tef.* ¶ پردلنمش *perdelenmiſ.* Obvelatus, tectus. *Velato, coperto. Tef.* 3) Intermedis re ſepire, aut ſeparare.

پرده نشين *perde niſīn. p. n. ſ. compoſ.* Poſt velum ſedens, mulier pudica, *quæ nimirum ſemper velata & domi latens a conſortio externorum abſtinet. Donna ritirata, e lontana da ogni converſazione d'uomo.*

پرده نشينلك *perdeniſīnlik. t. n. ſ. compoſ.* Solitaria, & ſedentaria vita. *Vita ritirata, ritiratezza.*

پردي *berdī. t. n. ſ.* 1) Pſpyrus herba. *W'an.* 2) Goſſipium pſpyti, *quod lanæ ſimile ex thyrſo colligitur, & permixtum calci efficit tenaciſſimum cæmenti genus. Gol.*

پردي *berdī. p. n. ſ.* 1) Præſtantius quoddam dactylorum genus. 2) Vas ex polito lapide. 3) Ludus larvalis. *Ferh.* 4) Ludibrium, derifio. *Caſt.*

پردي *bürdī. t. n. ſ.* Præſtantios quoddam dactylorum genus.

پردي *bürdī. p. n. ſ.* Juncus, vimen. *Ferh.*

پردندن *berdüden. p. V.* Recedere procul io via *ab aliqua re. Ferh.*

پردنك *berdỹk. p. adj.* Non intelligens, ignorans, ignarus.

پردين *berdīn. p. n. ſ.* 1) چرك *čirk. t.* Sordes, colluvies, *ſeu* fæces cujuſque rei. 2) Rubigo. *Ferh.*

پرزون *birzewn, bürzün. t. n. ſ. fæm.* پرزونة *birzewnet, pl* پرازين *berāzīn.* 1) Jumentum, idque gravius *ſeu* tardius incedens. *W'an.* 2) Equus talis, *quo quis vehitur, etiam onerarius. Gol.*

پر *birer. t.* 1) *adj.* Singuli. 2) *adv.* Singulatim. *Ad uno, minutamente.* ¶ جمله سي پر پر كونه حلوا اولدى *ğiümlesī birer güne hælwā oldỹ.* Ex unoquoque unum duleiarium factum eſt. *Ogni uno diventò una ſorte di dolzezza. Eb.* ايكيشر آتلو كروب پر پر *birer ikišer ātlū gezüp.* Singuli, bini equites diſcurrunt. *Paſſano, ſcorrono ad uno, à due cavaglieri. Ll.*

پراه *berrāh. p.* 1) *n. ſ. compoſ.* Ornatus, elegantia. 2) *adj.* Pulcher. 3) Ordinatus, ornatus. *Ferh.*

بِرّة *berere. t. n. ſ. a* بر *berr.* Pii, benefici. *Gli uomini pij, giuſti, liberali. W'an.*

پرس *berres. p. compoſ.* 1) *imp.* Interroga. 2) Perveni. *Ferh.*

بۆرس *bürrûs.* p. *imp.* Interrnga. *Ferh.*

بەرستە *berreſte.* p. *n. ſ.* 1) Herba *ſine caule.* 2) Res humida, *incrementum capiens. Ferh.*

بەرسید *berresîd.* p. 3. *perſ. prat.* Interrogevit. *Ferh.*

بەرەح *berreh.* p. 1) *n. ſ.* Ornatus, elegantia. 2) *adj.* Pulcher. 3) Ordinatus. *Ferh.*

بەرێ *berẓ.* ٭ *part. n. ſ.* 1) Vir ſpectabilis, & intelligens. 2) Vir continens, temperans.

بەرێ *berẓ.* p. *n. ſ.* 1) Vir altus ſtatura. 2) Vir valde formoſus. 3) Trula, *quâ incruſtantur, vel illinuntur parietes.* 4) Medulla arboris. *Ferh.* 5) Frumentum. 6) Satum, ſeminerium. 7) Semen. 8) Proceritas corporis, ſtatura. 9) Splendor, radiatio. *Seme, biade, ſtatura, ſplendore. Caſt.*

بەرێ *berẓ.* p. *n. ſ.* 1) Gurges maris. *Ferh.* 2) Intentio. 3) Plenus ſplendor, *aut* radiatio perfectus. 4) *adj.* Integer, perfectus. 5) Excelſus.

بەرێ *bir* ez. ٭ *comp.* Parum, aliquantulum, paulliſper. *Un poco, alquanto.*

بەرێ *bürẓ.* ٭ *n. ſ.* Scriptum, ſcriptura. *Gol.*

بەرێ *bürẓ.* p. *n. ſ.* 1) Statura. 2) Proceritas corporis. 3) Eminentia, gloria. 4) *i. q.* شکوه *ſukuh.* p. Pulchritudo, ornamentum. 5) *adj.* Procerus, altus. *Statura, altezza, alto, gloria, ornamento, bellezza. Ferh.*

بەرێ *pürẓ.* p. *n. ſ.* Lanugo, villuſitas facies *holoſerici panni, vel alterius materiæ. Ferh.*

بەرێ *bürüẓ.* ٭ *V. act.* [1. F.] Prodire, exire *pec. in campum apertum. Wan.*

بەرێ *berẓâ* ٭ *n. ſ.* 1) Campus ſimplus, & patens. 2) *juxta quoſdam* campus arboribus carens. *Gol.*

بەرێغ *berẓîgh.* ٭ *n. ſ.* Pubertas, juventus. *Wan.*

بەرێت *berẓet.* ٭ *n. ſ. fæm. a* بەرێ *berẓ.* 1) Mulier ſpectabilis, *quæ ad viros prodit, & cum iis pudice verſatur. Wan.* 2) Nnm. viri, Arabis Teimitæ. *Gol.*

بەرێگ *berẓeğ.* p. *n. ſ.* Aconitus *herba. Caſt.*

بەرێگ *bürẓeğ.* ٭ *n. ſ.* Rugitus leonis. *Gol.*

بەرێگ *berẓæch.* ٭ *n. ſ.* 1) Interſtitium *duarum rerum, quod eas ab invicem ſeparat,* intercapedo, ſiparium. 2) Tempus, ſtatusque *hominis a die mortis ad diem reſurrectionis. Wan.*

بەرێد *berẓed.* p. *n. ſ.* Medicamenti genus inſtar gummi, *datur in Iſchiade, & arthritide. Ferh.*

بەرزدن *berẓeden.* p. *V. compoſ.* Attollere. ¶ بانگ بەرزدن *bânk berẓeden.* Clamorem at tollere, vociferari. *Ferh.*

بەرێدە *berẓede.* p. *part. paſſ.* Elatus, editus. ¶ مەرێمت اولدم بەرێدەی *berẓedeî* مەرێمت *oldüm.* Me accinxi ad iter. *Ik.*

بەرێت *berẓet.* ٭ *n. ſ.* Stratum. *Wan.*

بۆرێغ *bürẓugh.* ٭ *n. ſ.* 1) Alacritas, petulantia *juvenum. Gol.* 2) Juvenis *boni habitus, plenæque ætatis, & formæ. Wan.* 3) Plenus, repletus, cruditertus. *Ripieno, riempito. Acht.*

بەرێغە *berẓaghæ.* p. *n. ſ.* Clitella. *V.* بەرگە

بەرێغە *berẓghæ.* p. *n. ſ.* Pannus, *qui ephippiis ſubſterni ſolet. Caſt.*

بەرێک *berẓek.* p. *n. ſ.* کندر تخمی *Kendir tuchmy.* ٭ Cannabis, lini ſemen. *Ferh.*

بەرێگ *perjeğ.* p. *n. ſ.* Fletus, planctus. *Ferh.*

بەرێکار *berẓkâr.* p. *n. ſ.* Sator. *Seminatore. Ferh.*

بەرێگان *berẓgân.* p. *n. ſ. pl.* Famuli, & Ancillæ. *Famiglie, ſervi, e ſerve.*

بەرێگر اکنجی *ekinği.* ٭ Satur, egricola. *Seminatore, agricoltore. Ferh.*

بەرێگری *berẓigrî.* p. *n. ſ.* Seminatio. *Ferh.*

بۆرێل *bürẓül.* ٭ *n. ſ.* Creſſus, & nbeſus vir. *Gol.*

بەرێم *berẓem.* p. *n. ſ.* Seccus. *Saccoggia. Ferh.*

بەرێن *berẓen, ſeu* بەرزن *perẓen.* p. *n. ſ.* محلّه *mæhælle,* & سوقِ باشی *ſokak baſi.* ٭ 1) Vicus urbis, *pec. longior.* 2) Locus, ſtatio. *Ferh.* 3) Terminus, extremum, *ſeu* angulus plateæ. *Contrada, ſtrada di città lunga, & capo di vicolo.*

بەرزن *birẓen.* p. *n. ſ.* Sertago ex argylla *ad pinſendum panem. Ferh.*

بەرزدن *berẓenden* p. *V. pro* بەرزدن *berẓîden.* 1) Seminare. 2) Congruere, bene convenire. *Ferh.*

بۆرزەبلا *bürẓeblâ.* p. *nom. prop.* Nnm. athletæ parthici *ex athletis Afraziabi. Ferh.*

بۆرزۆغ *bürẓügh.* ٭ *n. ſ.* 1) Juvenis *plenæ ætatis. Wan.* 2) Alacritas, & lubentia *juvenis. Gol.*

بەرزون *berẓün.* p. *n. ſ.* ترکی آت *türkî at.* ٭ Equus Turcicus. *Ferh.*

بەرێ *berẓe.* ٭ *n. ſ. fæm. a* بەرێ *berẓ.* Mulier ſpectabilis, *quæ ad viros prodit, & cum iis pudice verſatur. Gol.*

بەرێ *berẓe.* ٭ *n. ſ.* 1) Semen. 2) Ramus arboris. 3) Pennus ex ſerico, & linn. *Ferh.*

بەرێ *perẓe.* p. *n. ſ.* 1) Bns eretorius. *Caſt.* 2) Locus, habitaculum amabile. 3) Villuſitas *panni, veſtis, & ſimilium. Bue da erare, ſtanza nobile, & cotone, ò pelo del panno, & altre coſe ſimili.*

بۆرێ *bürẓe.* p. *n. ſ.* Species arboris ſimilis gummi arebicæ. *Arabibus* کەنە *kæna* dicitur. *Ferh.*

پرزه *pürzɛ.* p. *n.ſ.* 1) Lacinia *veſtis.* 2) Lanugo *panni.* 3) Fimbria. *Ferh.* 4) Tonſura *ex panno.* 5) Fomes ignitabuh. *Toſatura, & eſca, e ſolfanello da accender il fuoco.*

پرزه *pürſe.* p. *n.ſ.* سجق *faciak*, & طون حاوی *don hawy.* t. 1) Fimbria. 2) Villus panni. *Frangia, & cotone del panno, ò di veſte nuova.*

پرز پرزه *berzeberz.* p. *n. ſ.* 1) اکن *ekin.* t. Satum, ſeminarium, ager conſitus. 2) Pannus, *ſeu* veſtis *ex ſerico, & lana contextus.*

پرزه‌کاو *berzekäw.* p. *n. ſ.* Bos efferatus, & jugum deſerens. *Ferh.*

پرزه‌کر *berzeker.* p. *n. ſ.* Sator, ſeminator. *Seminatore. Ferh.*

پرزی *berzī.* a. *n.ſ. i.q.* پرز *berz.* 1) Vir ſpectabilis. 2) *pec.* Continens, conſtans, intelligens vir. *Gol.*

پرزی *berzī.* p. *n. ſ.* Sator, agricola. *Ferh.*

پرزی *bürzī.* p. *nom. prop.* Nom. athletæ partici. *Ferh.*

پرزیدن *berzīden.* p. *V.* 1) تخم اکمك *tuchm ekmek.* t. Serere. 2) Decare, quadrare. *Seminare, convenire, ſtar bene.* 3) Perſiſtere. *Ferh.*

پرزیدن *berezīden.* p. *V.* Oſtentare ſe *in veſtitu. Ferh.*

پرزیدن *perzīden.* p. *V.* 1) Pureum *lapidibus* implere. 2) Muro ab intra veſtire, munira *puteum. Caſt.*

پرزیك *berzīk.* a. *n. ſ.* بولك *bölük.* t. Cœtus hominum. *Radunanza, comunità.*

پرزیك *berzīk.* p. *n. ſ.* Homo rudis. *Ferh.*

پرزیکر *berzīker.* p. *n.ſ.* Seminator, agricola. *Ferh.*

پرزیکری *berzīkerī.* p. *n.ſ.* Seminatio. *Ferh.*

پرزین *berzīn.* p. & *uſit.* پرزین *perzīn*, & *pürzīn.* 1) *nom. prop.* Nom. ſectæ, *Abrahami patriarchæ ritus ſectantium.* 2) Nom. antiſtitis cujuſdam ex eadem religione, *a quo ignis cultorum primum delubrum fabricatum, & ipſa ſecta originem trahere dicitur.* 3) Ignis. *Ferh.* ¶ آذر پرزین *äzerī berzīn.* Delubrum primum adoratorum ignis.

پرزین *birzīn.* t. *n. ſ.* Poculum, *ſeu* uter *ex ſpatha palmæ. Wan.*

پرزین *bürzīn.* p. *adj.* Publicus, manifeſtus. *Ferh.*

پرس *bers.* a. *V. act.* Durum, & gravem eſſe *debitori ſuo. Gol.*

پرس *bers.* a. t. *n.ſ.* Genus mænomeni ex foliis cannabis confecti, *quo ſumpto, ſpiritus vivificantur, & hilaritas, ac audacia conciliatur. Specie di Maslocco.*

پرس *bers.* p. *n.ſ.* 1) Capiſtrum. 2) Forceps lignea, *equi ferocioris naſo imponi ſolita, pec. dum ſoleatur. Cavezza, & capezone. Ferh.*

پرس *pers.* p. *n.ſ.* وشاق *wasäk.* a. Panthera, *pro* پارس *pārs. q. V.*

پرس *peres.* t. *adj.* Lividus. ¶ پوزی کوزی پرس اولدی *jüzī gözī peres oldy.* Factus eſt totus lividus, pallidus. *An.*

پرس *birs*, & *bürs.* a. *n.ſ.* 1) Goſſipium, *aut* ſimile, *ex quo colligitur ex thyrſo papyri. Wan.* 2) Morphea. 3) Serpens, & *cui lanei innaſcuntur pili ſpecies leucæ.* 4) Solertia, & aſtutia ducis viæ.

پرس *bürs.* p. *n.ſ.* ورس *wers.* a. Planta ſeſamo ſimilis flaveſcens, *quæ in ſola Arabia felice provenit. Ferh.*

پرس *pürs.* p. *imp.* Interroga. *Ferh.*

پرسا *beresā.* a. *n.ſ.* جماعة الناس *gemāʿetün-nās.* Hominum turba, cœtus, homines, *Gol.*

پرسا *pürsā.* p. *part.* Interrogans.

پرساله *bürſāle* p. *n.ſ.* Senex. *Vecchio. Ferh.*

پرسام *bersām.* p. *n.ſ.* 1) Maniæ *aut* furoris ſpecies. 2) Incubi affectio. *Caſt.* 3) Pectoris dolor. *Ferh.* 4) Tumor. 5) Pleuritis. 6) Dolor punctorius *cujusque morbi. Caſt.*

پرسام *bürsām.* p. *n.ſ.* 1) Pectoris dolor. *Ferh.* 2) Dulciare *ex farina & melle, filaceum contextum referens.*

پرسان *bersān*, & *birsān.* p. *n. ſ.* Gens unius religionis. 2) Vium præſtantiſſimum, & coctum. *Ferh.* 3) Nomen avis *pavoni ſimilem caudam habentis.* 4) Fumus. *Caſt.*

پرسان *pürsān.* p. *part.* Interrogans. *Che interroga. Ferh.* ¶ پرسان شدن *pürsān* ol. Scifcitari, Interrogare. *Informarſi.* احوالن پرسان اولدیلر *aḥwālin pürsān oldyler.* Scifcitati ſunt de ejus ſtatu, & valetudine. *S'informarono del di lui ſtato. Sæ.*

پرسانیدن *pürsānīden.* p. *V.* 1) Interrogare. 2) Interrogari curare.

پرست *pereſt.* p. *n. ſ.* *In*, & *extra compoſitionem*, Adorator, cultor. *Ferh.* ¶ بت پرست *büt, ſeu pūt pereſt.* Idololatra. آتش پرست *ātesh pereſt.* Ignis cultor, magus. خود پرست *chod pereſt i. q.* خود بین *chod bīn.* Sui ipſius cultor, ſpectator, philautia laborans. خدا پرست *chudā pereſt.* Dei cultor.

پرست *pürüſt.* p. 3. *perſ. præt.* Crevit, & ad maturitatem pervenit. *Ferh.*

پرستا *pereſtā.* p. *n. ſ.* Servus, ancilla. *Ferh.*

پرستار *pereſtār.* p. *n. ſ. compoſ.* قول و قراوش *kul we karaweſh.* t. Servus *vel* ancilla, mancipium. *Servo, ſchiavo, e ſchiava. Ferh.* ¶ قزم اوغلکه پرستار در *kyzūm oghlun-a pereſtār dür.* Filia mea ancilla filii tui eſt. *La mia figliuola è ſerva del tuo figliuolo. Eb.*

پرستارلق *pereſtārlyk tærỹkỹile.* t. *compoſ.* Inſtar mancipii. *In qualita di ſerva, come per ſchiava. Eb.*

پرستان *pereſtān.* p. *n. f.* 1) Avis pavonia loſtar verſicolor. 2) Clibanus perſicus *ex ferro. Ferh.*

پرستان *pereſtān.* p. *pl. a* پرست *pereſt.* Adoratorea. ¶ واهمه پرستان *wāhime pereſtan.* 1) Qui imaginationi ſerviunt. 2) Suſpicioſi. *Gl' imaginativi, ſpecolativi, e ſoſpettoſi. Ik.* پرستان زمانه *pereſtānī zemāne.* Cultorea mundi, mundani. *Li ſchiavi del monda, à del tempo, li mondani. Ik.*

پرستان *pireſtān.* p. *n. f.* Auris agni. *Ferh.*

پرستش *pereſtiſ.* p. *n. f.* Adoratio, cultus. *Ferh.* ¶ پرستش *pereſtiſ* e. Adorare, colere.

پرستشخانه *pereſtiſchāne.* p. *n. f. compoſ.* Templum. *Caſt.*

پرستك *pirſtek.* p. *n. f.* Chelidon, hirundo. *Ferh.*

پرستنده *pereſtende.* p. *part.* 1) Servus. *Ferh.* 2) Adorator, cultor. * *Expreſſ. figur.* پرستنده خيال *ſāỹr.* Adorator phantasmatum, *i. e.* poeta. *Ferh.*

پرستو *piriſtū.* p. *n. f.* قرلانغچ *kyrlanghyč.* t. Hirundo. *Rondine. Ferh.*

پرستوك *piriſtūk.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پرسته *piriſte.* p. *n. f.* Aocilla. *Ferh.*

پرستيدن *pereſtiden.* p. *V.* طاپمق *tapmak.* t. Adorare, colere. *Adorare. Ferh.*

پرسد *bireſed.* p. 1) 3. *perf. præſ. vel fut.* Pervenit, perveniet. 2) *Formula optandi* Faxit Deus, ut ita eveniat! *Ferh.*

پرسش *pürſiſ.* p. *n. f.* سؤال *sü-āl.* a. صورش *ſoryſ.* t. Interrogatio, ſciſcitatio, inquiſitio. *Dimanda, interrogazione* ¶ پرسش *pürſiſ* e. Interrogare, ſciſcitari. *Dimandare, informarſi. Ik.* پرسش سمت توجهي *pürſiſī ſemti teweğğühi iciün.* Ad ſciſcitandum, quo tenderet. *Per informarſi della ſtrada, che teneva. Ik.* پرسش خاطر عاطرلرك لوازمي تتميم اولنوب *pürſiſī chātyrī ātyrleri lewāzimī tetmīm olunuỹp.* Præmiſſa officioſa ſciſcitationa de ſalute ipſius. *Ll.* مراسم پرسش خاطر *merāſimī pürſiſī chātyr.* Leges ſciſcitationis de ſtatu *h. e.* officioſa ſciſcitatio de ſtatu. *Ll.*

پرسم *berſem.* p. *n. f.* دستاويز ارمغان *deſtāwīz ermæghan.* t) Donarium manuale, *ne vacuis manibus quis veniat. Buona mano.* 2) Codex legum ignicolarum, *quem ſacrificium facientes manibus tenere, ac partem ex illo recitare ſolent. Ferh.*

پرسم *perſūm.* p. *n. f.* Farina, *quam tabulæ aſpergere ſolent, dum faciunt paſtam, ne adhæreat. Ferh.*

پرسم *pürſem.* p. *n. f.* Cibus *in gratiam hoſpitis præparatus. Ferh.*

پرسن *bürſen.* p. *n. f.* 1) Anoulus ligneus, *ſeu* ex pilis confectus, *qui per narium interſtinium trajicitur, ut ei alligetur cameli habena, quæ regi poſſit.* 2) Habena. 3) Jugum boum. *Ferh.* 4) Ornamentum muliebre, *ſcil.* annulus aureus, interdum gemmatus, *qui per narem trajicitur. Caſt.*

پرسنگ *berſenğ.* p. *n. f.* ترازو *terāzū.* t. Aequipondium, *quod apponitur ad æquilibrium faciendum. Contrapeſo. Ferh.*

پرسوز *pür ſūz.* p. *adj. compoſ.* Auſtuans, ardens, inflammatus. *Ardente, infiammato.* ¶ شمع پرسوز *ſem-ỹ pür sūz.* Candela ardens, flammans. *Candela ardente.*

پرسوله *berſule.* p. *n. f.* Paſtillus ex oucibus, & cornice nucis myriſticæ factus. *Ferh.*

پرسه *perſe.* p. *n. f.* Paupertas. *Ferh.*

پرسه *pereſe.* t. *n. f.* 1) Filum *fabrorum lignariorum.* 2) Rectitudo illo filo explorata. *An.*

پرسه *pürſe.* p. *n. f.* Viſitatio ægrotorum. *Ferh.*

پرسی *berſī.* p. *n. f.* Tædium. *Ferh.*

پرسيان *berſiỹān,* & *bereeỹān.* p. *n. f.* ماتلطف دبدكلري اوت *mātutuk didükleri oṫ.* t. *nomen* Herbæ *Arabibus* حصاء الراعي *ḥsāür-rā-ỹ.* Virga paſtoris. *Ferh.*

پرسيانداري *perſiỹāndārū.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پرسياوش *perſiỹāweš.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پرسياوشان *berſiỹāwšān.* p. *n. f.* 1) *i. q. præc.* 2) Orbis cœleſtis. *Ferh.* 3) *aliis* كزبرة الكبير *küzbüretūl berr.* a. Adiantum, capillus Veneris.

پرسياه *berſyjāh.* p. *adj.* اسمر *eſmer.* t. قره يغز *kara iaghyz.* t. Fuſcus, ſubnigar. *Foſco, bruno.*

پرسيدن *bürſīden.* p. *V.* تمام *temām.* a. بوغ ايلمك *iogh eylemek.* t. 1) Abſolvi, perfici, finiri. 2) Aunihilari, deleri. *Ferh.*

پرسيدن *pürſiden.* p. *V.* استخبار *iſtychbār.* a. صورمق *ſormak.* t. Interrogare, ſciſcitari. *Dimandare, infarmarſi.*

پرش *berſ.* p. *n. f.* Deſiderium. *Ferh.*

پرش *perſ.* p. *n. f.* 1) Motus, agitatio. 2) Fons. *Ferh.* 3) Hedera. 4) Iliaca paſſio. *Caſt.*

پرش *bereſ.* a. *n. f.* 1) Notæ exiguæ, *ſeu* pili in crine *equi colore a cæteris differentes, etiam aliæ maculæ diverſi coloris in corpore apparentes. W'an.* 2) Circinus.

پرش *berīs* p. *n. f.* Deſiderium. *Caſt.*

پرش *birſ.* p. *n. f.* Capiſtrum camelī. *Ferh.*

بِرشَه *bersāe.* a. *n. f.* Hominum turba, homines. *Wan.*

بِرشاع *birśā'.* a. *part.* Stolidus, & contumax. *Won.*

بِرشم *berśām.* p. *n. f.* 1) Viſu acuto præditus oculus. 2) Acuta frumea. 3) Dens acutus. 4) Dentibus acutis armatus. *Ferh.*

بِرشام *birśām.* a. *n. f.* Viſus acumen. *Wan.*

بِرشامة *berśāmet.* a. *n. f.* i. q. præc. *Wan.*

بِرشان *berśān.* p. *n. f.* Geos ejusdem religionis. *Ferh.*

بُرشان *bürśān.* a. *n. f.* 1) *vox Chriſtianis uſitata, à Græco.* Panis, qui offertur in Euchariſtia. 2) *i. q.* بُرجان *bürğiān.* Burgundiones, Burgiones. *Gol.*

بُرشة *bürśet.* a. *n. f.* 1) *i. q.* بُرش *bereś.* Notæ exiguæ, *ſeu* pili *in crine equi colore o cæteris differentes.* 2) Album ſtigma in ungue. *Gol.*

بِرشتُرمك *biriśtürmek.* t. *V.* Adunare. طاغلش عسكري بِرشتُرمك *daghylmyś asker biriśtürmek.* Adunare, in unum revocare locum diſperſum exercitum. *Radunare un' eſercito.* Bern.

بُرشتن *bürüśten.* p. *V.* 1) Frigere *in jorſagine*, *aut* alio modo torrere. 2) In furno coquere. *Caſt.*

بُرشته *berüśte*, & *bürüśte.* p. *part. paſſ.* 1) Toſtus. 2) Coctus *in furno.* ¶ گل بُرشته *gili berüśte.* Argilla cocta, & indurata. *Caſt.*

بِرشِغان *berśiğān.* p. *nom. prop.* Nom. loci inter ایران *irān*, & توران *türān.* *Ferh.*

بِرشَخان *berśychān.* p. *nom. prop. i. q. præc. Ferh.*

بِرشدن *ber śüden.* p. *V. compoſ.* Aſcendere, ſuperum eſſe. *Salire*, *eſſer di ſopra.*

بِرشده *berśude.* p. *part. paſſ.* 1) In altum evectus. 2) Aſceſus. *Ferh.*

بِرشغ *birśa'.* a. *n. f.* 1) Vir longus, craſſus. 2) Inſipiens, fatuus. 3) Malæ indolis, malignus. *Gol.*

بِرشك *berśek.* p. *n. f.* طاپقور *tapkur.* t. Cingulum, *ſeu* lorum, *quo ſuprenum equi tegumentum, quod ſupra ephippium eſt, corpori equi oſtringitur. Ferh.*

بِرشك *birśek.* p. *n. f.* Prælum. *Coſt.*

پُرشگال *purśiğāl.* p. *n. f.* Cœlum nubilum, pluvium. *Ferh.*

بُرشم *bürśüm.* a. *n. f.* Operimentum vultus. *Gol.*

بِرشمة *berśemet.* a. *V. act.* Obtutum defigere. *Wan.*

بِرشمة *berśemet.* a. *n. f.* 1) Viſus acumen. 2) Viſus acutus. *Gol.*

پِرشنبه *perśembe*, & *peśembe*, *erronee vulgus effert pro* پنجشنبه *penćsembe.* p. *n. f.* Dies jovis.

پِرشِي *periśehī.* p. *n. f.* 1) Ala. 2) Lanugo creſcens *in olis avium. Ferh.*

بِرشيا *berśiğiā.* p. *nom. prop.* Nom. loci, *ſeu* ſtationis intra ایران *irān*, & توران *türān* regiones. *Ferh.*

پِرشيد *perśid.* p. 3. *perſ. præt.* Sparſit. *Ferh.*

پِرشيدن *perśiden.* p. *V.* 1) Inglutire. 2) Deglutire. 3) Sale aſpergere. *Caſt.*

بِرشن *berśen..* p. *n. f.* Hedera. *Ferh.*

بِرص *bers.* a. *n. f.* Animalculum, *quod in puteis gignitur. Gol.*

بِرص *beræs, vel bæraes.* a. *n. f.* جذاملق *ğüdāmlyk.* t. Lepra, & albiores maculæ, *quæ in jumento apparent ex alterius morſu, vel aliunde. Lebbra. Wan.*

بُرص *bürs.* a. *part. pl. ab* ابراص *ebrās.* Leproſi. *Gol.*

بِرصا *bersā.* a. *part. fæm. ob* ابرص *ebræs* 1) Pabulum detonſa *terro.* 2) Splendens albicante cute *ſerpens. Gol.*

بِرصة *berśat.* a. *n. f. pl. a* براص *berās.* Tractus arenoſi. *Gol.*

بِرصلو *bæraslā.* t. *adj.* Leproſus. *Lebbroſo. Bern.*

بِرض *bærz.* a. *V. oct.* [1. & 2. F.] 1) Paucam eſſe *aquam*, paucam emanare *ex fonte. Wan.* 2) Parum dare.

بَرض *bærz*, *byrz.* a. *part.* (غَمر *ghæmr*,) 1) Paucus, parum aquæ. 2) *cum artic.* البرض *elbærz.* Nom. viri, Arabis Kinanitæ. *Wan.*

بُرضوم *bürzüm.* a. *n. f.* Coriaceum involucrum ampullæ vitreæ, & *ſimilium. Gol.*

بِرصيصا *bersīsā.* p. *nom. prop.* Certi religioſi Mohammedani. *Ferh.*

بِرطام *bertām.* a. *part.* Labeo, tumida habens labia. *Wan.*

بِرطانك *beretānik.* a. *n. f.* Veronica, *ſpecies herbæ. An.*

بِرطايل *bertāyil.* p. Nom. Inſulæ Indicæ, *de qua multa fabulantur orientales. Ferh.*

بِرطرف *ber tæref.* p. *adv. compoſ.* Seorſim. *A parte, da porte, vio.* ¶ بِرطرف *ber tæraf* a. 1) Saponere, removere, abjicere. 2) Reſervare ad aliud tempus (*aquivocum eſt in Ll.*) *Metter à parte, laſciar da parte, rigettare, rimetter ad altro tempo.* 3) *pro* بِتورمك *bitürmek.* t. Terminare, concludere. *Terminare, finire.* ¶ بِرطرف *ber tæraf* a. Semoveri, ſeponi, *Reſtar da parte, eſſer in diſparte.* بِر طرف اولان *ber tæraf olan.* Remotus, ſepoſitus. *A parte, lontano.* بو ايشي تاخيرو بِرطرف ايدلشدر *bu iśi teechyrü ber tæraf eylemiśler.* Id negotii diſtulerunt,

runt, ac neglexerunt. *Miſero da parte il negozio, e lo traſcurarono Ll.* زحمت سفر بر طرف اولدي *zahmeti ſefer ber taraf oldy.* Incommoda belli ſublata ſunt. *Si poſero in oblio l'incommodità della guerra. Eb.* * خوراله لطيفه بر طرف *chorâta, vel honeſtius, latyfe ber taraf.* Mittamus jocos. *Laſciamo le burle.* ر بر طرف ساز *ber taraf sâz* ت. 1) Seponere, miſſum facere. 2) Terminare *aliquid. Laſciare da parte, tralaſciare, terminare. Ik.*

برطسة *bertaſet.* ت. *V. act. quadril.* Camelos, & aſinos *aliis conducere, ſtipendio pro opera accepto. Gol.*

برطل *birtyl.* ت. *n. f.* 1) Lapis longus. 2) Ferrum longum, ac durum, *quo ſcalpitur, & aſperatur lapis molaris. Wan.* 3) *i. q.* معول *miſwel.* ت. Inſtrumentum ferreum acuminatum, *gruis roſtrum referens, quo petræ finduntur. Gol.*

برطل *burtul*, & برطلل *burtull.* ت. *n. f. i. q.* قلنسوة *kælensûwet.* ت. Pileus, tiara, mitra. *Wan.*

برطله *bertæle, bertule.* p. *n. f.* Ruber pileus ſub capitis involucro. *V.* برك *Ferh.*

برطم *bertæm.* ت. *V. act.* 1) Luctari cum alio. 2) Obſcuram eſſe *noctem. Gol.*

برطمة *bertæmet.* ت. *n. f.* Inflatio ex ira. *Gol.*

برطنة *bertænet.* ت. *n. f.* Ludi, ac rei ludicræ genus. *Gol.*

برطيل *bertŷl, etiam birtŷl.* ت. *n. f. pl. uſit.* براطيل *berâtŷl* & براطيل *berâzŷl.* 1) Lapis longus. 2) Ferrum longum, ac durum, *quo ſcalpitur*, & *aſperatur* lapis molaris. 3) Inſtrumentum ferreum acuminatum, *gruis roſtrum referens, quo petræ finduntur.* 4) Munus, donum, *quo corrumpitur judex. Dono da corrompere il giudice. Gol.*

برطيّة *bertŷje.* p. Nom. urbis, ac regionis. *Ferh.*

برع *berâ.* ت. *V. act.* [3. F.] Excellere *ſcientia, vel alia re. Wan.*

برعث *ber-âs.* ت. *n. f. pl.* براعث *berâ-ŷs, i. q.* است *iſt.* Podex. *Gol.*

برعس *bir-ŷs.* ت. *part.* 1) Lacte abundans *camelitis.* 2) Præſtans corporis forma. *Gol.*

برعكس *ber âkſ.* p. *compoſ.* عكسنه *akſine* ترسنه *terſine.* ت. Ioverſo modo, præpoſtere. *Allà roverſcia.* ¶ برعكس و *we ber âkſ.* Contra verò, è contra. *All' incontrario, all' incontro. Ik.*

برعم *bür-ûm.* ت. *n. f. coll. pl.* براعم *berâŷm.* 1) آجلدق غنچه چچك *âdilmaduk ghunche çiçek.* ت. Calyx floris. 2) Gemma arboris. *Bottone di fiore*, & *germoglio d' albero. Wan.*

برعة *ber-âmet.* ت. *V. act.* Gemmas emittere *arborem. Wan.*

برعوم *bür-ûm.* ت. *n. f.* 1) Calyx floris. 2) Gemma arboris. *Wan.*

برعيس *bir-ŷs.* ت. *part.* 1) Lacte abundans *camelitis. Wan.* 2) Præſtans corporis forma. *Gol.*

برغ *bærgh.* ت. 1) *n. f.* Locus depreſſior, *ubi aqua conſiſtit.* 2) Aoimal aquatile aliquod parvum, *incedens ſuper aquam.* 3) *adv.* Longe, procul. *Gol.*

برغ *bærgh, birgh*, & *burgh.* p. *n. f.* 1) صو بندي *sû bendi.* ت. 1) Agger, *ſeu* clauſtrum *aquæ.* 2) Animalcula *aquæ innatantia. Ferh.*

برغاب *berghâb.* p. *n. f.* 1) Agger, *ſeu* clauſtrum *aquæ.* 2) Locus, ubi aqua coofluit. *Ferh.*

برغاز *berghâz.* ت. *n. f.* Vitulus, *ubi jam cum matre incedit*, pullus *bovis ſylveſtris. Gol.*

برغاليدن *berghâlîden.* p. *V.* 1) Incitare 2) Projicere. 3) Evellere, extrahere. *Ferh.*

برغاليدن *birghâlîden.* p. *V.* Satiare. *Caſt.*

برغنة *berghæſet.* ت. *n. f.* Color cinereus.

برغز *berghæz.* ت. *n. f.* Pullus *bovis ſylvatici. Wan.*

برغست *berghæſt.* p. *n. f.* 1) Colocynthis. 2) كنابري *kunnaberî.* Nom. herbæ, *quæ cocta jumentis datur.* 3) شجرة اكبهف *ſeğeretülbehæk.* ت. Genus oleris *ſylveſtris ſpinoſi, hyemalis.* 4) Lens paluſtris. *Ferh.*

برغش *berghaſ.* ت. *n. f.* Culex, *ſeu* culicum certa ſpecies. *Gol.*

برغشت *berghaſt.* p. *n. f.* 1) Nomen herbæ, *quæ cocta jumentis datur.* 2) Genus oleris *ſylveſtris ſpinoſi, hyemalis. Caſt.*

برغل *burghul.* ت. *n. f. pro* فرغل *furghul.* 1) Fœtus hyænæ. 2) Alica triticea. *Gol.*

برغل *bürghul.* p. *n. f.* Alica. *V* برغول

برغلانيدن *berghælânîden.* p. *V. tranſ.* 1) Incitari ſinere. 2) Projicere facere. 3) Evelli curare. *Ferh.*

برغمان *berghæmân.* p. *n. f.* Magnus ſerpens. *Ferh.*

برغندان *berghændân.* p. *n. f.* Feſtum bachanalium. *Ferh.*

برغو *bürghû.* p. *n. f.* Arbor cavâ. *Ferh.*

برغو *bürghû.* ت. *n. f.* مثقب *miskæb.* ت. برم *bîrem.* p. Terebra. *Trivello.*

برغوث *bürghûs.* ت. *n. f.* Pulex. *Pulce. Wan.* ¶ البرغوثي *el-burghûsî.* Pulicaria, pſyllium. *Gol.*

برغور *pürghûr.* p. *n. f.* 1) Alica. 2) Ex ea cibus. *Farro. Ferh.*

برغوز *burghûz.* ت. *n. f. vul. burghaz.* 1) Oppidum, caſtrum. *Borgo, caſtello. Sæ.* 2)

Nomen oppidi *Thraciæ*, *priſcis nomine Pyrgos. compellati. Leuncl.*

برغول *berghul*, & *pærghūl. p. n.ſ.* 1) Cibus *ex alica triticea.* 2) Dulciaria. *Ferh.*

برغول *burghūl. p. n. ſ. vul bulghur.* 1) Alica. 2) Cibus *ex ea.* 3) Frumentum, *ſeu* Triticum. 4) Far decorticatum, & leviter mola fractum. *Farro.*

برغولامق *borghūlamak. t. V.* Tarebrare. *V.* بورغولامق

برغونه *perghūne. p. adj:* Turpis, deformis. *Ferh.*

برغه *bærghæ. p. adj.* دلي كسلش *dili kefilmiſ. t.* Elinguatus, lingua mutilatus, *cui lingua exciſa eſt. Ferh.*

برغيل *bærghīyl*, & *birghīyl. t. n. ſ.* Urbs propinqua aquæ, *vel media inter habitatos pagos*, & *deſertum. Gol.*

برف *berf. p. n.ſ.* قار *ſelg̃ t.* قار *kār. t.* Nix. *Neve.* ¶ 1 برف *berf. t.* Ningere. *Nevicare.* برف آبدار ايله آسخنه بر باد صرصر نشان و بر طوفان محنت رسان ظاهر اولدي *berfi ābdār ile āmẏchte bir bādi ſarſar niſān, we bir tūfāni myhnet reſān ẓāhyr oldẏ.* Obortus eſt ventus borealis nivi liquefcenti admiſtus, ac procella vehemens. *Si alzò un vento*, & *una boraſca terribile. Eb.*

برفاب *berfāb. p. n. ſ. compoſ.* برف آب & قارلو صو *karlu sū. t.* Nivata, & nivea aqua. *Acqua rinfreſcata con neve*, & *acqua di neve.*

برفان *berfān. p. n. ſ.* 1) Agni vellus. 2) Veſtis pellicea. *Caſt.*

برفان *perfān. p. adj.* Mœſtus, triſtis. *Caſt.*

برفچغ *berfachg̃. p. n. ſ. i. q.* برخغ Ephialtes. *Incubo, demonio. Ferh.*

برفدان *berfdān, ſeu bereftān. p. n. ſ.* 1) قارلغ *karlyk. t.* Cella nivaria, *locus ubi nix, aut glacies aſſervatur in uſum æſtatis. Ghiacciara. Ferh.* 2) Oeſophagus. *Caſt.*

بر فراغ كلمك *ber ferāgh gelmek. t. V. compoſ.* Ceſſare, finem *labori* imponere. *Ceſſare, finire. Eb.*

برفرود *ber fūrūd. p. adv.* آشغه دوغرى *āsagha iokarẏ. t.* Surſum, deorſum. *Sotto ſopra.*

برفناك *berfnāk. p. n.ſ. compoſ.* Locus nivibus conſperſus, & *hyemis*, & *æſtatis tempore. Ferh.*

برفنگ *berfenḡ. p. n.ſ.* 1) Via aſpera, difficilis, ac ardua. *Ferh.* 2) Primitiæ *fructuum* & *rerum aliarum.* 3) Res nova, *quæ primum, pradiit, vul.* novalia. *Strada difficile, aſpra*, & *coſa nuoua, ò nuovamente uſcita.*

برفنجك *berfenḡek. p. n. ſ.* Incubua nocturnus. *Ferh.*

برفند *berfend. p. n.ſ.* 1) Exercitus. 2) Sermo gratus, acceptus. 3) Abſurdum verbum, futilis ſermo. 4) Locus, *vel* res profunda. 5) Depreſſus locus, vallis. *Ferh.* 6) *adj.* مسكر *müskir t.* سرخوش ايدجي *ſerchoſ idĝi. t.* Inebrians. *Che imbriaca. Caſt.*

برفندار *berfendār. p. n. ſ.* مفتر *müfeſſir.* شارح *ſāryh*, مفتي *müfti t.* & استاد ماهر *uſtāẏ māhyr. p.* 1) Commendator, explicator. 2) Prælatus, *aut* ſapiens, *qui quæſtionibus arduis legis reſponſa dat.* 3) Magiſter excellens, *induſtrius*, & *ſolers in arte ſua. Ferh.* 4) Cantor, *aut* Muſicus. *Caſt.*

برفنده *berfende. p. n. ſ.* 1) Arca veſtiaria. *Ferh.* 2) Cophinus, *in quo fructus aſſervantur. Caſt.*

برفوز *berfūz. p. n.ſ.* Portulaca. *Porcelana. Ferh.*

برفوس *berfūs. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

برفير *birfīr. t. n. ſ. pro* قرمزي *firfīr.* Purpura. *Gol.*

برك *bærk. t. n. ſ. pl.* بروك *būrūk.* 1) يلدرم *jildyrym. t.* Fulgur, fulgor. *Ferh.* 2) Fulmen. *Lampo, baleno*, & *ſaetta.* ¶ 1 برك *bærk t.* Fulgurare, fulgere. *Balenare, folgorare.* برك اورمق *bærk ūrmak.* 1) Fulgurare. 2) Fulminare. *Saettare.* برق خاطف *bærkẏ chātyf.* Fulmen. *Saetta.* برق لامع و شهاب ساطع كبي *bærkẏ lāmy' we ſehābi sāṭy' gibi.* Inſtar fulminis, & volatici ignis. *Sæ.*

برك *bark. t. n.ſ. i. q.* برق او *ew bark.* Familia, domicilium. *Caſa, famiglia.* ¶ بوندن اوم برقم واردر *bundæ ewūm barkum wardūr.* Hic uxoratus ſedem fixi. *Sono qui accaſato.*

برك *bærak. t. V. act.* [1. F.] 1) Fulgere. 2) Fulgurare. 3) Fulminare. *Wan.* 4) Præſtringi *viſum ſeu oculum, ut vix claudi poſſit.* 5) Attonitum evadere. 6) Ventris dolore corripi *pecus ex paſtu aſphodeli. Gol.* ¶ برك كوبك *bærak köpek*, *aut* قللو برك *kyllu bærak.* Canis villoſus. *Barbone, cane peloſo. Bern.*

برك *berak. t. n.ſ. pl.* برقان *burkān a Perſico* بره *bere* 1) Aries. 2) Agnus. *V.* بره

برك *burk. t. n. ſ. i. q.* صبّ *ẓabb.* Lacerta Lybica.

برك *burak. t. n. ſ. pl. a* برقة *burkæt.* Terræ continentes, diverſi generis lapides.

برقا *berkā. t.* 1) *n. ſ.* Oculus. 2) Terra craſſior *lapidibus*, & *arena mixta.* 3) *part.* Verſicolor. *Wan.*

بر قاعده *ber ka·ẏde. p. compoſ.* Juxta regulas, conſuetudines, regulariter. *Regolarmente, ſecondo l coſtume, ed il dovere. Eb.* بر قاعده آداب مجالس شاني و قواعد محافل شهنشاني هر نه ايسه برينه كوردي ¶ *ber kāẏdēl*

ẑdeĭ ādābi meğiālisî śāhī, we kæwā-ẑdī mæhāfilī śahinśāhī her ne iſe, jerîne getürdŷ. Præſtitit, quæcunque requirebat civilitas, ac reverentia principibus, ac monarchis debita. *Sodisfece alle leggi della civiltà, e riverenza dovuta alli prencipi e monarchi. Eb.*

برکان *berkān.* s. *V. act.* Fulgurare. *Wan.*

برکان *berkān.* s. *n. ſ.* Locuſta verſicolor, *aut* colore varia. *Wan.*

برکان *berkān.* p. *n. ſ.* Pellis agnina. *Ferh.*

بیرکان *birkān.* s. *n. ſ. pl. a* برک *berœk.* Agni. *Wan.*

برکاوات *berkāwāt.* s. *n. ſ. pl. a* برقا *berkā.* Oculi. *Wan.*

برکت *berkæt.* s. *n. ſ.* Barka. Nomen magnæ regionis, *quæ urbes, & pagos complectitur, Alexandriam inter, & Africam propriam. Schult.*

برکة *burkæt.* s. *n. ſ. pl.* براک *berāk*, برف *burœk*, & ابراف *ebrāk.* Terra conninens *diverſi generis lapides, ſaxa & arenam. Gol.*

برکحة *berkæhæt.* s. *n. ſ.* Deformitas faciei. *Gol.*

برق خلّب *bœrk chullāb.* s. *n. ſ.* Nubes fulgurans pluviæ expers. *Wan.*

بر قرار *ber kærār.* p. *compoſ.* 1) *adj.* Firmus, ſtabilis, conſtans. 2) Uniformis. 3) *adv.* Uniformiter. *Stabile fermo, coſtante, ratificato.* 4) Firmiter, conſtanter. ¶ بر قرار *ber kærār e.* Firmum, & conſtantem reddere, ſancire. *Stabilire, ratificare.* بر قرار *ber kærār ol.* Firmum, fixum, & conſtantem eſſe. *Reſtar ſaldo, coſtante. cc.* ده *de.* In. بر قرار اولاسز دوستلقده *doſtlykte ber kærār olaſyẑ.* Conſtantes ſitis in amicitia. *Siate coſtanti nell' amicizia. Ll.* دوستلغ مستدده صاغلغ اوزره بر قرار اولاسز *doſtlyk meſnedinde ſaghlyk üzre ber kærār olaſyẑ.* Durante amicitia, firma fruamini valetudine. *Godiate pure, durante l' amicizia una buona ſalute. Ll.* باق همیشه ایام دوستي و حسن همسایه‌کي بر قرار باد *bākŷ hemîśe eyyāmi doſtī we hüsnî hemsâjegŷ ber kærār bād.* De reliquo ſemper dies amicitiæ & bonæ vicinitatis ſtabiles maneant. *Ll.*

برقش *birkyś.* s. *n. ſ.* Species aviculæ, *incolis Higiaẑæ* شرشور *śürśür dictæ. Wan.*

برقشة *berkæśet.* s. *V. act.* 1) Variis coloribus pingere. 1) Colore varium, *vel* verſicolorem efficere. *Wan.*

برقطة *berkætæt.* s. *V. act.* Dorſum flectendo reſpicere. *Gol.*

برقطة *berkætat.* s. *part.* Paſſum inter ſe propinquos ponens. *Wan.*

بیرقع *birkyʿ.* s. *n. ſ.* Septimum cœlum. *Wan.*

برقع *burkaʿ*, & *burkuʿ.* s. *n. ſ.* Rica, velum, *ſeu* operimentum *faciei* muliebre, *pectale, ut ſolis oculis pateat proſpectus. Velo di donna. Wan.* ¶ برقع کشای هر مشکل *burkaʿ Küśāī her müśkil.* Reregena omnem difficultatem. *Che ſcioglie ogni dubbio. Sæ.*

برقلنمق *barklanmak.* s. *V.* اولنمك برقلنمق *ewlenmek barklanmak.* 1) Uxorem ducere. 2) Familiam ſtabilire. *Accaſarſi, ſtabilirſi.*

برقلو *barklū.* s. *adj.* Conjugatus, ſtabilitus. *Accaſato.*

برقمق *brakmak.* s. *V.* Jacere, projicere. *V.* براقمق

برکمق *borkmak, burkmak.* s. *V.* Luxare. dislocare. *Rivoltare, dislocare.* ¶ آناغي قولي برقلش *āiaghŷ, kolŷ burkulmiś.* Luxatus ei pes, brachium. *Gli ſi è dislocato il piè, il braccio.*

برکندان *berkændān*, & برقدان *berkædān.* p. *n. ſ.* (*Armenicè barghendan, parġentān*) Bacchanalia, *tempus lætitiæ*, & *feſtivitatis ante jejunium, turcis ante menſem Ramaẑan.*

برکوك *berkūk.* p. *n. ſ.* زردالو *ẑerdālū, vel* صروجه‌ارك *ſarūğe erik.* s. Mali Armeniaci, *vel* flavi pruni genus vilius. *Armellini, briccoli. Ferh.*

بیرکیل *birkŷl* s. *n. ſ.* Globulus jaculabilis. *Gol.*

برك *berk.* s. *n. ſ. pl.* بروك *bürük.* 1) Agmen camelorum *pec.* decumbentium. 2) Pectus, pars interior pectoris, *ita ut* برکة *birket, ſit exterior. Wan.*

برك *berk.* s. 1) *adj.* محکم *muhkem.* s. استوار *üſtüwār.* p. Fortis, firmus. 2) *adv.* Fortiter, valde, admodum. *Forte, gagliardo, ſaldo, fortemente, molto.* ¶ برك *berk* e. Roborare, ſtabilire. *Fortificare, ſaldare, ſtringere.*

برگ *berg.* p. *n. ſ.* 1) Folium *arboris, plantæ.* 2) Apparatus bellicus. 3) Supellex itineraria. 4) Bene compoſitus *ſtatus, ſermo, opes.* 5) Inſtrumentum muſicum. 6) Melodia. 7) Intellectus. 8) Finis, operis extremum. 9) Propoſitum, intentio. 10) Commeatus, annona militaris. 11) *i. q.* پروا *perwā.* Robur. *Ferh.* 12) Inſtrumentum, arma. 13) Ornamentum. *Caſt.* ¶ مفلس بي برك *müflisî bî berk.* Inops, omni carens pecunia, Irus. *Povero come il venerdi ſanto, fallito.* برك چشم *bergî ćeśm.* Folium oculi, *i. e.* cilium, palpebra. *Ciglio, ò palpebra.*

برك *perk.* p. *n. ſ.* 1) Semen lini. 2) Strepitus, *qualem ignis, ligna dum finduntur,*

aut rumpuntur; & digiti cum impetu colliſi eduut. Seme di lina, & ſtrepito, cricco.

بريك *berek.* p. *n. f.* 1) Pannus *ex pilis camelinis.* 2) Genus quoddam veſtimenti. 3) *nom. prop.* Nom. magni alicujus fluvii. 4) Canopus ſtella. *Ferh.*

بيرك *perek.* p. *n. f.* Canopus ſtella. *Ferh.*

بيرك *birk.* s. *n. f. pl. a* بركة *birket.* Piſcinæ. *Wan.*

بيرك *birk.* s. *nom. prop.* Nom. diſtrictus in Jemen. *Wan.*

بيرك *pirk.* p. *n. f.* Palpebra. *Ferh.*

بيرك *birek.* s. *n. f.* 1) Crater fontis. 2) Piſcina. *Wan.*

بيرك *bürek.* s. *n. f. pl. à* بركة *bürket.* Anates albæ. *Wan.*

بيركاپوز *berkāpūz.* p. *n. f.* Ephialtes. *Ferh.*

بيركاپوس *berkāpūs.* s. *n. f.* Incubus nocturnus. *Ferh.*

بركات *bereket.* s. *n. f. pl. a* بركت *bereket.* Copiæ, ubertates, benedictiones. *Abondanze, benedizzioni.* ¶ بركات وبرسون *bereket wirsün vul. pro* بركات وبرسون الله *allāh bereket wirsün. Forma gratias agendi poſt prandium, aut donum acceptum.* Deo gratias, rependat Deus, *q.* amplificet facultates donanti. *Dio ve ne ricompenſi, ò vi feliciti, vi ringrazio.* محصول عميم البركات *mœhſūli ẽmimūl-bereket.* Meſſis copioſa, proventus longe copioſiſſimus. *Raccolta copioſiſſima, Ik.*

پركار *pergār.* p. *n. f. vul.* پرگل *pergel.* Circinus. *Compaſſa.* ¶ پرگار وار *pergār wār.* Inſtar circini. *Come un compaſſo. Ik.*

پركار *pür kār.* p. *adj. compoſ.* Artificioſus, affabre factus, elaboratus. *Ben fatto, ò lavorato. Ik.*

پركارچرخ *pergārchark.* p. *n. f. compoſ.* Orbis cœleſtis. *Ferh.*

پركارلامق *pergārlamak, vul. pergellemek.* v. *V.* Demetiri circino. *Compaſſare.*

پركاره *pergāre.* p. *n. f.* 1) كوچك پركاره *küchügek pergār, we anün-dewrī.* Parvulus circinus, & circellus ab eo delineatus. *Picciolo compaſſo, e picciola circola.* 2) Res. 3) Arca veſtiaria. 4) Fruſtum. *Ferh.*

پركاريدن *berkārīden.* p. *V. compoſ.* 1) Scindere peponis fruſtum. *Tagliare una fetta di melone.* 2) Exſcindere *colare veſtis, vel induſii. Ferh.*

پركاس *perkās.* p. *n. f.* 1) Limatio ferraginum. 2) Applicatio animi *ad aliquam rem. Ferh.*

پركاشت *bergiāſt.* p. 3. *perf. prat.* Vertit, invertit. *Ferh.*

پركاشتن *berkāſten.* p. *V. compoſ.* Seminare. *Ferh.*

پركاشتن *bergāſten* ‖ *V.* دوندرمك *compoſ. döndürmek.* v. Vertere. *Voltare. Ferh.*

پركافوز *berkafūz.* p. *n. f.* Incubus nocturnus. *Ferh.*

پركافوس *berkafūs.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پركال *pergāl.* p. *n. f.* 1) Aſſumentum veſtis. 2) Circinus. *Ferh.*

پركاله *pergāle.* p. *n. f.* 1) رقعه *ruk'a.* s. Aſſumentum, panniculus. *Pezzo da rapezzare.* 2) Penna, *ſeu calamus circini. La penna del compaſſo.* 3) Fruſtum. 4) Segmentum. 5) Tela craſſa. *Ferh.*

پركام *pergām.* p. *n. f.* Uterus. *Matrice.*

پركان *berkān,* پركانى *berkānī.* s. *n. f. pl.* پرانك *berājik.* Genus veſtis, ſtolæve nigræ. *q. Baracane. Gol.*

پركاوس *perkāwes.* p. *n. f.* Nimia amputatio vitis, *vel* arboris. *Ferh.*

پركاويدن *bergāwīden* p. *V. compoſ.* 1) Segmentum exſcindere *e medio, ſive panni, ſive melonis, aut partem, ſeu foramen de veſte, ut caput exinde exeri poſſit.* 2) Fodere. *Ferh.*

پركاه *pergāh.* p. *n. f. compoſ.* 1) Res vilis *in genere.* 2) Feſtuca. *Feſtuco. Ferh.*

پرك بيد *berk bīd.* p. *n. f. compoſ.* Cuſpis teli, formam habens folii ſalicis. *Ferh.*

پركت *berket.* s. *n. f.* Receptaculum aquæ, *pec.* Piſcina magna, *ut ſunt illæ Salomonis prope fontem ſignatum, minores autem, ut pones templum Salomonis, dicuntur* حوض *hœwz.*

بركت جوللق *cioklyk* جوللق *bollyk.* s. 1) Abundantia. 2) Incrementum, 3) Felicitas. 4) Benedictio. 5) Fœcunditas, fertilitas. *Wan.* 6) Merces. *Abondanza, accreſcimento, fertilità, fecondità, benedizzione, mercede.* ¶ بركتله *bereketile.* Abundanter, ubertim, fœcunde. *Abondantemente.* حرامدن كلن الچه‌نك بركتي بوقدر *hœrāmden gelen akčiænün bereketī ioktür.* Pecuniarum illicite acquiſitarum nullus fructus. *Il denaro malamente acquiſtato non fà profitto.*

بركت *berket.* p. *n. f.* Aqua ſtagnans, *quæ aliunde in humiliorem lacum confluxit, quales in via Meccana multæ. Caſt.*

بركة *birket.* s. *n. f.* 1) Pectus. 2) Procubitus, *camelini modus.* 3) Pars pectoris camelli, *terræ incumbens.* 4) *pl.* بيرك *birek.* Crater fontis. 5) Piſcina.

بركة *bürket.* s. *n. f. pl.* بيرك *bürek* Anas alba. *Wan.*

بركتلمك *berkitlemek.* v. *V.* Solidare, firmare, operculare, *f. pra* بركتمك

بركتلو *berekelü.* s. *adj.* 1) Copioſus. 2) Fœcundus. 3) Proficuus, fructifer. 4) *n. f.* Incremen-

mentum, & acceſſionem adferens. *Feecondo, profittevole.*

برکنمك *berkimek.* t. *V.* Firmare. *Vide.* برك *berk.*

برکدار & برك‌دار *berkdār.* p. *adj. compoſ.* Frondifer, frondoſus. *Fronzuto, pieno di frondi.* ¶ برکدار بر *berkdār* ol. Frondere, frondibus veſtiri. *Frondire, portar foglie.*

برگزار *bergüzār.* p. *n. ſ.* Donum, munus. *Preſente, galanteria. Caſt.*

برکر *berker.* p. *n. ſ.* Fortuna, ſors proſpera. *Ferh.*

برگر *bergęr, berker,* & *pürger.* p. *n. ſ. quaſi* برگهر *pürgüher.* Torques gemmis plumatus, *inſigne regum Perſarum. Collana d'oro gioellata. Ferh.*

برگرایستن *bergęrāiſten,* & *bergirāiſten.* p. *V. compoſ.* Explorare, an quid grave *vel* leve ſit, *id manu librando.*

برگرایدن *berkerāſīden,* & *bergirājiden.* p. *V. compoſ.* 1) Explorare, an quid grave, *vel* leve ſit, *id manu librando. Ferh.* 2) Modeſtia, lenitate uti. *Caſt.*

پرگرد *pergird.* p. *adv. compoſ.* Circum. ¶ پرگرد ماه *pergirdi māh.* Circum lunam *Caſt.*

بـــرکردن *berkerden.* p. *V. compoſ. i. q.* برکندن Evellere. *Ferh.*

پرکردن *pürkerden.* p. *V. compoſ.* 1) Multiplicare. 2) Implere. 3) Iterare, repetere. *Ferh.*

برگردیدن *bergęrdiden.* p. *V. compoſ. tranſit.* 1) Verti, reverti, inverti. 2) Recedere *ab aliqua* re. *Caſt.*

برگردیده *bergęrdide.* p. *part. paſſ.* Devolutus. *Caſt.*

برگ ریزان & برگریزان *berk rīzān* ſeu *berk rīzān.* p. *part. compoſ.* 1) Folia ſpargens, *aut* dejiciens, *h. e.* Autumnus, *quo nempe arborum ſolia deeidunt.* 2) *nom. prop.* Menſis November. *Ferh.* ¶ برگ ریز فنا *berkrīzi fenā.* Autumnus mortalitatis. *Sæ. Il vento della mortalità. Bt.*

برگرفتن *bergiriften.* p. *V. compoſ.* 1) Tenere. 2) Ferre, efferre. 3) Induere facere. *Ferh.* 4) Tollere, attollere. 5) Sumere, aſſumere. 6) Aſciſcere. 7) Portare, bajulare. 8) Prehendere, ſuſcipere. 9) Abigere. 10) Delere. *Caſt.*

برگ ریز *berkrīz.* p. *n. ſ. compoſ.* Autumnus. *Ferh.*

برگزیدن *bergüzīden.* p. *V. compoſ.* Eligere, deligere. *Scegliere. Caſt.*

بـــرگزیده *berghüzide. part. paſſ. compoſ.* Præelectus, electus. *Scelto.* ¶ برگزیده عالم *bergüzīdei ālem.* Mortalium præſtantiſſimus. *Il re degl' uomini. Ik.*

بـــرکس *berkes.* p. *n. ſ.* Confugium ad Deum. *Caſt. Eſt formula confugiendi ad Deum dicendo:* Abſit, prohibeat Deus. *Ferh.*

برکست *berkeſt.* p. 1) *n. ſ.* معاذ الله *mæ-*

Part. I. Tom. I.

ăzullāh. s. Confugium ad Deum. *Caſt.* 2) *Formula confugiendi ad Deum dicendo:* Abſit, prohibeat Deus. *Dio guardi. Ferh.*

برکست *perkeſt.* p. *i. q. præc. Ferh.*

برگستان *bergüſtān.* p. *n. ſ. compoſ.* Armatura equi. *Ferh.*

برگستوان *bergüſtüwān,* & برکستوانه *berküſtüwāne.* p. *n. ſ.* آت قولاکي *āt kulāngy.* t. Cingulum equi, ejuſve armatura, *i. e. tegumentum ferreum, utraque ſui facie panno coactili veſtitum. Ferh.*

پرگسون *pürgüſün.* s. *n. ſ.* Tegumentum *ephippii ſuperius ex panno, vel holoſerico ornatus gratia. Soproſella. Ferh.*

برکسه *berkese.* p. *part.* Tectus, abſconditus. *Ferh.*

پرگشت *pergeſt.* p. *n. ſ.* Nom. herbæ, *quæ funis inſtar per terram repit, plectiturque. Caſt.*

برگشت *bergüſt.* p. Nomen herbæ, *quæ capillorum inſtar perplexaſe extendit. Ferh.*

برگشتن *bergeſten.* p. *V. compoſ.* Invertere, vertere. *Ferh.*

برکشتن *berkeſten.* p. *V. compoſ.* 1) Declinare, recedere. 2) Retrocedere, reverti. *Caſt.*

برکشته *berküſte.* p. *part. paſſ. compoſ.* 1) Fractus, afflictus. 2) Defunctus. 3) Occiſus. ¶ روزگار برکشتهٔ *berküſtei rūzigār.* Deploratus, mala patiens. *Diſperato, diſgraziato, ſfortunato nel mondo. Sæ.* روزگار کفار برکشتهٔ *Küffārī berküſtei rūzigār.* Perditi, infeliciſſimi infideles. *Li diſgraziati, e ſfortunatiſſimi infedeli. Sæ.* حالان برکشتهٔ *berküſtei hālān.* In afflicto, & miſerabili ſtatu conſtituti. *Li diſgraziati, miſerabili. Ik.* حال پر ملال برکشته *berküſte hāl pür melāl.* Afflictus, & dolore obrutus. *Sfortunatiſſimo, & addoloratiſſimo. Eb.*

برکشیدن *berkeſiden.* p. *V. compoſ.* 1) Attrahere. 2) Extrahere, educere. 3) Haurire. 4) Tractare. 5) Augere. *Caſt.*

برکر *bürker.* s. *n. ſ.* 1) Vir brevi ſtatura. 2) Pullus camelinus, *cujus collum ad terram non pertingit.*

برکعهٔ *berkeet.* s. *V. act.* 1) Inſiſtere pedibus *animal quadrupes.* 2) Prolabi. *Wan.*

برگ گاه *berg gāh.* p. *n. ſ. compoſ.* Feſtuca. *Ferh.*

پرگل *pergel.* t. *n. ſ.* Circinus, *pro* پرگار

برکلك *berklik.* t. *n. ſ.* Firmitas. *Forteꝛꝛa, forza.*

برکلمك *bergellemek.* t. *V.* Circino metiri *pro* پرگارلك

برگم *bergem.* p. *n. ſ.* 1) منع *menʿ* s. Prohibitio. 2) Recuſatio. 3) Impedimentum. 4) Remora. *Ferh.*

ږکم *perkem.* p. *adj.* Otiosus, occupatione carens. *Ferh.*

ږکماشتن *bergümâsten.* p. *V. compos.* 1) Præficere. 2) Imponere. *Cast.*

ږ کمال *ber kemâl.* p. 1) *compos.* Cum perfectione. 2) *adj.* Perfectus, absolutus. *Perfetto, compito. Ik.*

ږکن *perken.* p. *n. f.* Strigil. *Cast.*

ږکنج *berkenğ*, & *bür*, & *pürkunğ.* p. *n. f.* اف حلوا *ak hælwâ.* t. Species dulciarii, *quod* album *vocant. Ferh.*

ږکنج *pürkenğ*, & *pürkinğ.* p. *n. f.* Dulciarii genus *ex nucibus*, & *amygdalis. Ferh.*

ږکند *berkend.* p. *n. f. compos.* 1) رشوت *rüswet.* t. Donum *judici, vel præfecto, corrumpendi ergo datum.* 2) اوکي فوشي *ögej küši.* t. Bubo. *Cast.* 3) Evulsio, eradicatio. *Ferh.*

ږکندن *berkenden.* p. *V. compos.* قوپرمق *koparmak.* t. Evellere, eradicare. *Cacciar fuori, sradicare, suellere. Ferh.*

ږکنده *berkende.* p. *part. pass. compos.* Evulsus, eradicatus. *Suelto, sradicato.* ¶ ږکنده آمدن *berkende âmeden.* Exstirpari, erui. *Venir estirpato, e ravinato.* بیخدن ږکنده اولمشدي *bîchten berkende olmisidy.* Radicitus evulsus fuerat. *Era stata sradicato, cavato dalla radice.*

ږکنده *perkende.* p. *part. pass.* 1) Dispersus. 2) Separatus. *Ferh.*

ږکنده *perkende* t. *n. f.* Actuarium *ab* 18, *aut* 19. *habens transtra*, gaulus minor. *Hezar.*

ږکنه *pergene.* p. *n. f.* Species electuarii, quod exhilarat, & lætificat cor, *ex limatura auri, & argenti confecta. Ferh.*

ږکنیل *bergnil.* p. *n. f.* Folium iodici. *Foglio d'indico.*

ږکوزلو *bir gözlü.* t. *adj. compos.* Monoculus. *V.* کوزلو *gözlü.*

ږکوشتن *berküsten.* p. *V. compos.* Introrsum vergere. *Cast.*

ږکوع *bürkü'.* a. *n. f. pro* برقوع *bürkü'.* Operimentum *facici. Gol.*

ږکوك *pergâk.* p. *n. f.* Xenodochium. *Spedale de' pellegrini. Ferh.*

ږکوه *berkûh.* p. *nom. prop.* Nom. urbis *in* عجم عراق *'iraki âğem. Ferh.*

ږکوهان *berkûhân.* p. *n. f.* 1) Modulatio *cantoris, aut* harmonia *fidicinis.* 2) Vox psittaci.

ږکوهان *perkûhân.* p. *n. f.* 1) Tonus ex 31. mulieræ perfectæ. 2) Harmonia cytharædi. 3) Vox psittaci. *Ferh.*

ږکه *bürke.* p. *n. f.* 1) Pisicina. 2) Nomen avis aquaticæ. *Ferh. V.* ږکت

ږکه اردشیر *bürkei erdisîr.* p. *nom. prop.* Civitas, *quæ nomen nacta est a magna* piscina *quam* اردشیر بن قباد *erdisîr ibni kæjad ibi exstruxit. Ferh.*

ږکي *bergi.* p. *n. f.* 1) Galerus acuminatus *ex panna coactili, talisque pilei genus oblongius. Ferh.* 2) Fascia lanea, *qua pauperes, & medium corpus cingunt, & caput obligant. Cast.*

ږکین *perkîn.* p. *n. f. i. q.* آتشگاه *âteşgâh.* Fanum magorum. *Ferh.*

ږکین *pergîn.* p. *adj.* Publicus. *Ferh.*

ږکینج *berginğ.* p. *n. f.* Species dulciarii, *quod* album *vocant. Ferh.*

ږکینه *pergîne.* p. *n. f.* Species electuarii *exhilarantis, ad lætitiam incitantis, fortificantis cor. Ferh.*

ږلامق *parlâmak.* t. *V.* Coruscare, flammare. *V.* پارلق

ږلانغي *pyrlanghyé.* t. *n. f.* Turbo, trochus. *Trottola, fattore.*

ږلك *birlik.* t. *n. f.* 1) Unitas. 2) Unio. 3) Consensus. *Unità, uniane, concordia, accordo.* ¶ اللر ږلكدر *ânlar birliktür.* 1) Unum, & idem sunt. 2) Unum sentiunt. *Sono d'accordo, s'intendono insieme.*

ږلمك *birlemek.* t. *V.* توحيد *tewhîd.* a. 1) *Deum* unum agnoscere, profiteri. 2) Prædicere. *Ricanoscer un Dio sola, è lodarlo come tale. Tef.*

ږلنمك *birlenmek.* t. *V. pass.* Uniri.

ږم *berm.* p. *n. f.* 1) Custodia. 2) Cisterna *aquæ.* 3) Exspectatio. 4) Nom. herbæ, *quæ ad ripam aquæ crescere solet. Ferh.*

ږم *berem.* t. *V. act.* [4. F.] 1) Pertæsum esse, cum tædio fastidire *aliquid.* 2) Molestiam, & mœrorem animi concipere. *Wan.*

ږم *berem.* t. *n. f. pl.* ابرام *ebrâm.* 1) Tædium, molestia. 2) Qui aliorum pecunia certantium consors esse recusat, *præ avaritia.* 3) *coll.* Fructus arborum *spinosarum*, & *pumilarum, quæ* ضعات *ğzât dicuntur.* 4) Omphaces, & duriores uvarum baccæ. *Wan.*

ږم *berem.* p. *n. f.* Furca, pala bidens. *Ferh.*

ږماسه *permâse.* p. *n. f.* 1) Scientia, cognitio. 2) Palpatio. 3) Extensio. 4) Liberatio. 5) Lævigatio. *Ferh.*

ږله *birle*, *seu birile.* t. *adv. compos. fere i. q.* ایله Cum, una cum, simul. *Con, insieme.* ¶ صون الهي و فضل نا متناهي ږله *şwnî ilahî, we fæzli nâmütenâhî birle.* Ope divina. *Con la Divina grazia. Sæ.* گلدکي ږله *geldügi birle.* Statim atque venit. *Subita che venne.*

ږماسیدن

برماسیدن *bermāsīden. v. V. compoſ.* 1) لوقمق *iokamak. v.* Scrutari, inquirere. 2) Palpare *explorandi ergo. Informarſi, taſtare, provare. Ferh.*

پرماورد *permāwŭrd.* p. *n. f.* قاضي لقمه‌سي *kāzĭ lokmasĭ. s.* Dulciarii genus quoddam. *Caſt.*

برماه *bermāh.* p. *n. f.* Terebra. *Trapano. Ferh.*

پرماه *permāh.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پرماهه *permāhe.* p. *n. f.* 1) مثقب *miskæb. s.* Terebra. 2) Trepanum. *Caſt.*

پرمایون *permājūn*, & پرمایون *pūhmājūn.* p. *n. f.* 1) Nom. bovis, *ſeu* tauri *regis Firiduni. Ferh.* 2) Species ſerici, *ſeu* panni *ſericei picti. Caſt.*

برمایه *bermāje.* p. Nom. bovis, *ſeu* tauri *regis Feriduni. Ferh.*

برمه *bermet. s. n. f.* 1) Fructus arboris ſpinoſæ. 2) Arbor ſpinoſa. *Wan.*

برمه *bŭrmet. s. n. f.* Cacabus. *Wan.*

برمهما *birūmnetihā. s. compoſ. cum affixo.* Omnes, ad unum. *Ik.*

برمچیدن *bermeçīden.* p *V. compoſ.* 1) Palpare, palpando captare. ¶ برمچي فربه است يا لاغر *bermeçī ferbih eſt iā lāghar.* Palpa & explora, an macrum vel pingue ſit *animal. Taſta, prova s'egli è graſſo, ò magro.* 2) Repere, *ſerpeggiare.* 3) Raptare, *ſtraſcinare. Ferh.*

برمچید *bermæchȳd.* p. *part. compoſ.* Refractarius, inobediens *filius. Figlio diſubbidiente. Ferh.*

برمچیدن *bermæchȳden.* p. *V. compoſ.* 1) Adverſari. 2) Refractarium eſſe. *Ferh.*

برمچیده *bermæchȳde.* p. *part. compoſ.* Refractarius *infans. Ferh.*

برمر *bermer.* p. *n. f.* 1) Deſiderium. 2) Spes. 3) Apis. *Ferh.*

پرمر *permer.* p. *n. f.* Exſpectatio. *Ferh.*

برمراد *ber mūrād.* p. *compoſ. adj.* Voti compos. 2) *n. f.* Obtentio intenti. ¶ برمراد *bermūrād* e. Voti compotem reddere. *Contentare.* انی برمراد اتك مرادي ايدي *anī bermūrād etmek mūrādi īdi.* Contentum eum reddere intendebat. *Deſiderava di cotentarlo. Sæ.* اول ايكي نامرادي بر يره كتوروب برمراد ايلديلر *ol īkī nāmūrādi bir jere getūrūp ber mūrād ejlediler.* Illos duos amantes in unum locum adductos voti compotes fecerunt. *Congiunſero quelli due appaſſionati amanti, e fecero loro godere de' bramati piaceri. Eb.*

برمسیدن *bermesīden.* p. *V. compoſ. i. q.* برمچیدن Palpare. *Ferh.*

برمسیده *bermesīde.* p. *part. paſſ. compoſ.* Arreptus, prehenſus. *Ferh.*

برمشیدن *bermesīden.* p. *V. compoſ.* 1) Repere. 2) Raptare, trahere. *Ferh.*

برمغاز *bermæghāz.* p. *n. f.* Honorarium, *quod diſcipulo, puero, famulove alterius. aliquid portanti datur. Ferh.*

پرمق *parmak.* v. *n. f.* 1) اصبع *aſbaʿ.* s. انگشت *engŭſt.* p. Digitus. 2) Clathrum. 3) radius *v. g. rotæ. Dito, balauſtra, cancello, raggio di ruota.* ¶ باش پرمق *baſ parmak.* 1) Pollex. 2) Hallux. *Pollice, dito groſſo del piede.* صلوات پرمغي *ſalawāt parmaghȳ,* & شهادت پرمغي *ſehādet parmaghȳ.* Index, digitus demonſtratorius. *L'indice.* اورته پرمق *orta parmak,* & اوزون پرمق *ūzūn parmak.* Verpus, *ſeu* medius. *Dito di mezo.* صرچه پرمغك ياننده‌كي *ſyrçe parmaghūnianindekī.* Annularis, medicus. *L'annulare.* كوچك * كچرك پرمق *kūchūk, vel kiçirek parmak* صرچه پرمغي *ſyrçe parmaghȳ.* Auricularis. *Il picciolo, ò auriculare.* اوكسز پرمق *ōksūz parmak.* Digitus auricularis, *al.* annularis. *An.* پنجره پرمغلري *pengere parmaklerī.* Clathri feneſtrarum. *Cancelli di fineſtra.* تركلك پرمغلري *terkelek parmaklerī.* Radii rotæ. *Raggi della ruota.* التي پرمغلو *altȳ parmaklū.* Sex digitos in manu habens. *Chi ha ſei deti, di ſei deti. Bern.*

بر مقتضا *ber muktezā.* p. *compoſ.* Juxta exigentiam, conformiter. ¶ برمقتضاى صلح *ber muktezāī ſulh.* Juxta exigentiam pacis, prout requirit obſervantia pacis. *Conforme richiede la pace. Ll.*

پرمق طاغي *parmak thāgī.* v. *nom. prop.* Nom. montis *ſeparati a ceteris montibus Gordianis, in quo arca Noe reſidiſſe fertur, cujusque veſtigia etiamnum hodie in eo conſpici Orientales tradunt. Herb.*

پرمغلق *parmaklyk.* v. *n. f.* Clathri, cancelli. *Cancelli, geloſia.*

برمك *bermek.* p. *nom. prop.* 1) Nom. Familiæ, *ſeu* gentis *quondam nobilis*, Barmacidæ *liberalitate, ac humanitate inclyti.* 2) Nom. regionis *alicujus. Ferh.*

پرمكس *perinkes.* p. *n. f.* 1) Genus veſtimenti *ex ſerico.* 2) Gladius undulatus. 3) Species armaturæ. 4) Toous *quidam* muſicus. *Ferh.*

برمكي *bermekī.* p. *nom. prop.* 1) Barmacides. *Ferh.* 2) *n. f.* Humaniſſimus, ac liberaliſſimus heros. ¶ اول سخي نفس مسيحي نفس و خاتم طبع برمكي هوس *ol ſæchȳ nefsī meshȳ nefes we chætem tæb-ȳ bermekī hewes.* Ille liberaliſſimus gratioſiſſimus, ac nobiliſſimus heros. *Quel liberaliſſimo ſignore. Ik.*

برمكيه *bermekje.* p. *n. f.* Aloe *ſaccharo, & aromatibus condita. Ferh.*

برمو *bermū.* p. *n. f.* 1) Expectatio. 2) Deſiderium. *Ferh.*

بر موجب *ber mūǧib.* p. *compoſ.* Juxta. ¶ بر موجب عادت ملوک *ber mūǧibī ādetī mūlūk.* Juxta conſuetudinem regum. *Conforme al coſtume delli re.* *Ll.*

برمودہ شاہ *permūde.* p. *nom. prop.* Nom. filii. سادہشاہ *sādeshāh.* *Ferh.*

برمور *bermūr.* p. *n. f.* 1) Pabulum. 2) Expectatio. 3) Deſiderium. 4) Spes. 5) Apis.

برموز *bermūz*, & *permūz.* p. *n. f.* Pabulum.

برموزہ شاہ *bermūze*, & *permūze.* p. *nom. prop.* Nom. filii. سادہ شاہ *sūde shāh.* *Ferh.*

برموزہ *permūze.* p. 1) *n. f.* Oſcillum. 2) *part.* Nobis convenit; debetur, noſtri gratia. *Caſt.*

برمون *bermūn.* *Expreſſio perſica apud poetas.* Super nos. *Ferh.*

برمون *permūn.* p. *n. f.* Ornatus *ex auro, argento,* & *margaritis.* *Ferh.*

برمہ *berme.* p. *n. f.* Terebra. *Trapano.* *Ferh.*

برمہ *perme.* p. *n. f. i. q. præc.* *Ferh.*

برمہ *pereme.* p. *n. f.* Species navículæ oblongæ, *qua canalis, ſeu portus Conſtantinopolitanus trajicitur, ferè ut Venetiis: Gondola, batello.*

برمہ *bürme.* p. *n. f. pl.* برم *berem, birem,* & *bürem.* Olla, cacabus, *pec. lapideus, quales in Choraſan conficiuntur excavando.* *Gol.*

برمہ *bürme*, & *pürme.* p. *n. f.* 1) Terebra. 2) Olla; cacabus *ex lapidibus.* *Ferh.*

برمہجی *peremeǧī.* p. *n. f.* Portitor, *qui naviculam ducit.* *Gondoliere, barcaruolo.* *Bern.*

برمہ *pürme.* p. *n. f.* لبر *īr.* p. Cantilena, cantus. *Caſt.*

برمیل *bermīl.* p. *n. f.* Dolium; orca. *Wan.*

برمیو *perimū.* p. *n. f.* Stranguriæ ſpecies, *ſcil.* ardor urinæ, *quando ea cum dolore,* & *acrimoniâ redditur.* *Caſt.*

برن *bern.* p. *n. f.* 1) Nomen Stellæ. 2) سرگی *ſergī.* t. Res quævis, *ſuper qua aliquid extenditur.* *Caſt.*

برن *pern*, *ſeu peren.* p. *n. f.* 1) اولکر *ül-Ker.* t. Pleiades. 2) Luna ſplendens. 3) Tela ſericea *figurata ſinenſis.* 4) Potior panni pars, *quam emptorum oculis exponunt.* *Ferh.*

برن *beren.* p. 1) *n. f.* Roſtrum. *Zappa.* 2) *nom. prop.* Nom. civitatis. *Ferh.* 3) Novilunium. 4) Trulla. 5) Crates. *Caſt.*

برن *peren.* p. *adj.* Bonus, elegans. *Caſt.*

برن *pirūn.* p. *adv. pro* برون *pirūn.* Foras. *Ferh.*

برنا *bernī*, & برنا *pernā.* p. *n. f.* 1) کنج یکبت *genǧ jigīt.* t. Juvenis, adoleſcens. *Giovine.* 2) *i. q.* حنا *hænā.* Libido ovis. *Ferh.*

برنا *pernā.* p. *n. f.* Pannus ſericeus *acu phrygia pictus.* *Ferh.*

برنار اغاجی *pernār, pirnār āghāǧī.* t. *n. f. compoſ.* Ilex. *Ilice.* *Bern.*

برناس *bernās.* p. *n. f.* Homo ineptus, ignorans. *Ferh.*

برناف *bernāk.* p. *n. f.* Juvenis, adoleſcens. *Ferh.*

برنامہ *bernāme.* p. *n. f. compoſ.* 1) Exordium literarum, *i. e. titulus cum præmiſſa ſalutatione.* *Ferh.* 2) نمونہ *nümüne.* Typus, *vel* exemplar rei, *cui aliquid efficitur ſimile.* *Moſtra, eſſemplare.*

برنان *pernān.* p. *f.* اتمک آلاجہسی *etmek ālā. ǧiaſī.* t. Situs, *ſeu* mucor panis. *Muffa del pane.* *Ferh.*

برناہ *bernāh.* p. *n. f.* Juvenis, adoleſcens. *Ferh.*

برنبور *berembūr.* p. *n. f.* Nom. luſus puerilis conſtans ex orbiculo de corio vel ligno, *qui trajecto gemino funi, eoque adducto,* & *remiſſo movetur in orbem.* *Caſt.*

برنج *berenǧ.* p. *n. f.* Homo cæcus, *aut* morbo oculi graviter laborans. *Ferh.*

برنج *birneǧ.* t. *n. f.* Medicameoti phlegmagogi genus. *Gol.*

برنج *birinǧ*, *vul. pirinǧ.* t. *n. f.* Oryza. *Riſo.*

برنج *birünǧ.* p. *n. f.* Oryza. *Ferh.*

برنج *büringǧ.* p. *n. f.* Baccæ exiguæ genus indicum, *purgandi pollens facultate.* *Ferh.*

برنج *büringǧ*, *vul. piringǧ.* t. *n. f.* Aes Cyprium, orichalcum. *Oricalco, ottone.*

برنجاسب *birinǧiāsib.* p. *n. f.* Species herbæ *valde amaræ*, Artemiſia. *Ferh.*

برنجاست *berenǧiāset*, & *birenǧiāset.* p. *n. f.* Album floris apis, Artemiſia. *Ferh.*

برنجاسف *berenǧiāſef.* p. *n. f.* 1) Album floris Apis, Artemiſia. *Ferh.* 2) Undulata gladii facies. *Caſt.*

برنجشمال *birünǧiśmāl.* p. *n. f.* Oryza cocta *cum butyro*, & *ſaccharo.* *Ferh.*

برنجک *burunǧik.* t. *n. f.* Calantica. *Cuffia.*

برنجمشک *berenǧemiſk.* a. *n. f.* Species ocimi, acinus. *Gol.*

برنجن *berenǧen.* p. *n. f.* 1) Metacarpium, armilla, *ornamentum muliebre.* *Ferh.* 2) Concilia, ac fimbriata res pendula ex ſerico, *vel* lana, *ut qualis annectitur extremæ fœminarum Turcomannarum comæ, aut camelorum lateribus, equorumque collis appendi ſolet.* *Caſt.*

برنجہ *berenǧe.* p. *part. compoſ.* Affligens. *Che travaglia.* ‖ شکنجہ

برنجین *berenǧīn.* p. *n. f.* Metacarpium, armilla, *ornamentum muliebre.* *Ferh.*

برند *berend.* p. *n. f.* Undulata facies gladii. *Ferh.*

برند

پرند *perend.* p. *n. f.* 1) فرند *firind.* t. فلجك *kylyğiūn-gewherī.* t. Undulata nitenſque gladii facies. *Onda.* 2) نقشسز حرير *nakyſſyz ḥarīr.* t. Sericum ſimplex, & non variegatum. *Seta, ò drappo ſenza fiorami, ò pittura, ſemplice.* 3) علم پادشاهي *ælemi pādiſāhī.* Vexillum regium. *Stendardo reale.* 4) *pra* پرند *berīd* a. پيك *peīk* t. Curſor, Tabellarius. *Corriere, meſſo.* 5) Margarita. 6) Cucumis ſylveſtris. 7) Spes, exſpectatio. *Ferh.*

پرند *būrend.* p. *n. f.* Tonſio, tonſura *capitis. Ferh.*

پرند *pūrind.* p. *n. f.* Undulata facies *gladii. Ferh.*

پرنداخ *perendāch.* p. *n. f.* Corium caprinum. *Ferh.*

پرنداف *berendāf.* p. *n. f.* 1) Lorum *ſtapedum.* 2) Inteſtina. *Ferh.*

پرندامت *pūr nedāmet.* p. *adj. compoſ.* Pœnitentia tactus. *Pieno di pentimento. Eb.*

پرنداور *berendāwer.* p. *n. f.* Gladius undulatus. *Ferh.*

پرنداور *perendāwer.* p. *n. f. compoſ.* ايو كوهرلو كلج *eyü gewherlü kylyğ.* t. Gladius undulata facie nitens, & inſignis. *Scimitarra à onde, ò fiamme. Caſt.*

پرندخ *perendaḳ.* p. *n. f.* Sagitta. *Ferh.*

پرندك *berendek.* p. *n. f.* 1) Colliculus, mons parvus. 2) Sera, peſſulus. 3) Scoria ferri. 4) Species myrobalani. *Ferh.*

پرندك *perendek.* p. *n. f.* Colliculus, parvus mons. *Ferh.*

پرندكام *berendekām.* p. *n. f.* Species medicamenti, *ex floribus camomili. Ferh.*

پرندن *büründen.* p. *V.* Comprimere. *Caſt.*

پرندو *perendū.* p. *n. f.* Heſterna oox. *Jeri. Ferh.*

پرندوار *perendewār.* p. *n. f.* Heſterna dies, oox. *Ferh.*

پرندور *perendwer.* p. *n. f.* شمشير نيك *ſemſīri nik.* Gladius inſignis. *Ferh.*

پرندوش *perendūſ*, & پرندوشينه *perendūſine.* p. *n. f.* 1) Nudius tertius. 2) Nox, *vel* dies ante heſternam noctem. *Ieri l'altro, l'altro ieri, l'altra notte. Ferh.*

پرندون *perendūn.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پرنده *berende.* p. 1) *part.* Operans, agens. 2) *n. f.* Pyralis, papilio *lucernis accenſis advolitans. Ferh.*

پرنده *perende*, & *perrende.* p. 1) *part.* طاير *rāir.* t. اوججي *uciğī.* t. Volans, volatilis, volucris. *Che vola, uccello.* 2) *n. f.* Cymba, navicula. *Barchetta.* 3) Pyralis, *ſeu* papilio *lucernis accenſis advolitans. Farfalla. Ferh.*

پرنده *bürende.* p. *part.* Scindens, & acutus *enſis. Caſt.*

پرندهٔ چراغ *perendeï čirāgh.* p. *n. f. compoſ.* Pyralis, *ſeu* papilio *lucernis accenſis advolitans. Ferh.*

پرندين *perendīn.* p. *n. f.* Pannus *ex ſerico. Ferh.*

پرنس *bernis.* p. *n. f.* 1) بغرسق اغرسي *baghyrſak aghrȳsȳ.* t. Inteſtinorum dolor, *nut* tormina. 2) Forfex *ad tondendas oves. Ferh.*

پرنس *bürnes*, & *bürnüs.* a. *n. f.* باش اورتوسي *baſ örtüſī.* t. Capitis tegumentum, pileus oblongus. *Wan.*

پرنساء *bernesāe.* a. *n. f. i. q.* ناس *nās.* a. Homines. *Wan.* ¶ هو من ايّ البرنساء *min ejjül bernesāi hüwe*, *vel* هو ايّ البرنساء *ejjül-berneſāi hüwe.* Ex quo hominum genere, *ſeu* quid hominis ille eſt? پشي في البرنساء *jemſt fil-bernesāi.* Incedit ſine ulla arte. *Gol.*

پرنسنه *bir nesne.* t. *compoſ.* Aliquid. *V.* نسنه

پرنش *berniſ.* p. *n. f.* Inteſtinorum dolor, tormina. *Ferh.*

پرنشاندن *bernišānden.* p. *V. compoſ.* اوتورتمق, قوندورمق *oturtmak, kondürmak.* t. 2) Collocare. 2) Inſidere facere. *Mettere, far ſedere.*

پرنشستن *berniſteſten.* p. *V. compoſ.* بنمك *binmek* t. ركوب *rükūb.* a. Conſcendere, inſidere *equo, vel alteri rei. Montare, ſeder à cavallo.* * *Expreſſ. figur.* پر نشستن *ber niſteſten. h. e.* قصد كردن *kæsd kerden.* Proponere, intendere. *Ferh.*

پرنشسته *berniſteſte.* p. *part.* Inſidens, equitans. *Montato, che cavalca.*

پرنك *bernek.* p. *n. f.* 1) هيولي *hejūlā.* t. Materia *prima, ſeu informis*, radix, origo. 2) Impetus, incurſus. 3) Sericeus pannus. *Ferh.*

پرنگ *bireng.* p. *n. f.* 1) Species myrobalani. *Specie di mirabolana. Ferh.* 2) Annona, comeatus. 3) Campana. 4) Sera, peſſulus. *Ferh.*

پرنگ *biring.* p. *n. f.* Species myrobalani. *Ferh.*

پرنك *pirink.* p. *n. f.* 1) Undulata gladii facies. 2) Splendor *ejus. Ferh.*

پرنگ *büreng.* p. *n. f.* 1) Annona, commeatus. 2) *nom. prop.* Nom. regionis *verſus ſeptentrionem ſitæ. Ferh.*

پرنگان *berenkān.* a. *n. f.* Genus veſtis, ſtolæve. *Wan.*

پرنمك *bürünmek.* t. *V.* Obvolvere ſe. *V. uſt.* پورنمك

پرنو *bernū.* p. *n. f.* Pannus attalicus, auro intertextus. *Trappo d'oro. Ferh.*

پرنو *pernew.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پرنوس *bernūs.* p. *n. f.* Exercitus. *Ferh.*

پرنوش *bernuś.* p. 1) *n. f.* Belli dux. 2) *nom. prop.* Nom. belliducis alicujus. *Ferh.*

پرنوف *bernūf.* ٭ *n. f.* Nom. arboris Aegyptiacæ, *cujus folia meſpilinis, ſeu aronicis ſimilia, ſed lanuginoſa magis & pulverulenta; inter quæ florum luteorum racemi pendent. Gol.*

پرنون *bernūn.* p. *n. f.* Saricum ſutile. *Set ta torta da cugire. Ferh.*

پرنه *ber'ne.* p. *nom. prop.* Nol. athletæ ex regione ایران *īrān. Ferh.*

پرنهادن *bernihāden.* p. *V. compoſ.* 1) پرو قومق *iokarū komak.* ٭ Superimponere, in altum ponere. *Porre ſopra.* 2) جماع *gīmā'.* ٭ Coitum inire.

پرنی *bernī.* ٭ *n. f.* 1) Species dactylorum ſuavior. 2) *q. i. q.* پردی *bürdī, a* نیك پر *berī nīk.* p. Fructus præſtans. *Wan.*

پرنی *bernī.* p. *n. f.* Vas fictile, *vel* vitreum, *in quo flores, ſaccharum, condita, & medicamenta reponunt. Caſt.*

پرنی *berenī.* ٭ *part.* Exterus, externus. *Gol.*

پرنیامد *berniāmed.* p. 3. *perf.* præt. *perf. negat. compoſ.* 1) Non ſuperavit. (2 Non caſtigavit, punivit. *Ferh.*

پرنیان *pernījān*, & *pernejān.* p. *n. f.* 1) Sericum pec. Hormuſinum mollius, & pictum. *Ferh.* 2) Veſtis Hormuſina Sineoſis. *Roſa, drappo con pittura alla Chineſe, & veſte di tal materia. Ik.* ¶ لحاف پرنیان *lyhāfī pernījān.* Veſtis ſuperior Hormuſina. *Veſte, ò mantello pinto, ò variegato alla Chineſe. Eb.*

پرنیان خوی *bernījān khüj.* p. *n. f. compoſ.* Homo indolis placidæ. *Ferh.*

پرنیاید *bernījed.* p. 3. *perf. fut. negat. compoſ.* 1) Non veniet, non prodibit. 2) Tempus non tranſibit. 3) Non ſuperabit. *Ferh.*

پرنیجة *bernījet.* ٭ *n. f.* Vas fictile, vitreum, ya, *in quo quid recondant. Gol.*

پرنیخ *pernīch.* p. *n. f.* Tabula lapidea. *Ferh.*

پرنیس *bernīs.* p. *n. f.* 1) Species glandium. *Ghianda. Ferh.* 2) قیوین قرمجق صندی *kojun kyrkağiak ſyndȳ.* ٭ Forfex magna, qua rondentur oves. *Forfice da toſar le pecore.*

پرنیس *bürnīs.* p. *n. f.* Tormina ventris. *Caſt.*

پرنیش *pernīś*, & *pürnīś.* p. *n. f.* مغص سنجوسی *mæghs ſangīūsī.* ٭ Tormina, *ſeu* torſio, ae dolor inteſtinorum. *Contorſione delli inteſtini, dolor di ventre. Ferh.*

پرنیف *bernīf.* ٭ *n. f.* 1) Hippopotamus. 2) Genus tuberis عاك *kem-et*, dicti, *ſeil. oblongum & rubidum, aut parvum, & nigricans. Gol.*

پرو *berw.* ٭ *V. act.* [1. F.] 1) Creare. *Wan.* 2) Annulare *camelum, annulo per alterutram narium alam, vel per imbricem trajecto. Gol.*

پرو *perw*, & *perew.* p. *n. f.* Præſtantior panni pars, *ſeu extremitas, quàm emptori exponunt. Caſt.*

پرو *perw.* p. *n. f. pro* پروین *perwīn.* اولکر *olker.* ٭ Plejades. *Ferh.*

پرو *berū.* p. *n. f.* Supercilium. *Ferh.*

پرو *q. d.* پر او *ber ū*, *ber o* p. *compoſ.* انك اوزرنه *anūn-üzerine.* ٭ Super, ſupra, adverſus, in eum. *Sopra di lui, contro di lui.*

پرو *berū*, & پری *berī.* ٭ *particula.* این سو *in sū.* p. 1) Huc, ex hac parte. 2) Abhinc. *In quà, di quà, qua.* 3) Procul, expers, *immunis.* ¶ پرو کل *berū gel.* Vani huc. *Vien quà.* گلدن پرو *gelelden berū.* Ex quo veni. *Da che ſono venuto.* طرفدن پرو *berū taraſte.* In hac citeriori parte. *Di quà, in queſte parti. Ll.* دوندن پرو *dünden berū.* Ab heſterno die. *Da ieri in quà. Eb.* یازدن پرو *bū jazden berū.* Abhinc hac ætate. *Da queſt' eſtate in quà.* تعویض اولنلدن پرو *teſwīż olunaldan berū.* Aquo *nobis* collatum *eſt. Da che ci è ſtato conferito. Ll.* پر نسنه‌دن پرو *bir neſneden berū* ٭. Immunem eſſe, procul eſſe ab aliqua re. *Eſſer fuori, lontano.*

پرو *birew.* p. *imp. compoſ. a* رفتن *reften.* Vade. *Và. Ferh.*

پرو *birow.* ٭ *n. f.* Judex. *V.* پرو

پرو *birū.* p. *n. f.* 1) Supercilium. *Ciglio.* 2) *pro* پروت *bürūt.* Myſtax. *Ferh.*

پرو *borū.* ٭ *n. f.* Tuba. *V.* بورو

پرو *bürū.* p. *n. f. pro* ابرو *ebrū* p. قاش *kaś.* ٭. Supercilium. *Ciglio.*

پرو *bürū.* ٭ *n. f.* Contorſio.

پروا *perwā.* p. *n. f.* 1) *i. q.* فراغت *ferāghæt.* ٭ Ceſſatio *a labore*, quies, otium. 2) طاقت *tākæt.* ٭ Vis, poteſtas. 3) Scientia. 4) Bene compoſitus ſtatus, *vel* ſermo. 5) Deſiderium, concupiſcentia. 6) Obſervantia, honor. 7) *pro* مبالات *mübālāt.* ٭ Cura, ſolicitudo. *Cura, faſtidio.* 8) Stupor. 9) Vigilantia. 10) Facilitas. *Ferh.* ¶ بی پروا *bi perwā.* Abſque cura, *ſeu* metu. *Senza paura.* کسه‌دن پرواسی یوقدر *kimſeden perwāſī joktūr.* Neminem curat. *Non ſi cura, d' alcuno.* پرواسن چکمك *perwāſin ekmek.* Metu illius affici. *Haverne il faſtidio.* * *Expreſſ. figur.* پرواي سر و پیش خودم نیست *perwāī ſerū rīſī chodem nīſt.* h. e. بنم کندو باشمه درمان یوق *benüm gendū bāſime dermānum jok.*

jok. s. Prę me remedium non datur, ipſe remedio careo. *Ferh.*

بروات *berewât.* a. *n. f. pl. a* برات *berât.* براتلر *berâtler.* s. Diplomata, privilegia. ¶ بروات شريفه *berewâti ſerîfe.* Diplomata regia. *Diplomi regii.*

پروار *perwâr.* p. *n. f.* 1) Nutrimentum. 2) Saginatus bos. 3) Saffimentum *aloes*, *vel ambræ.* 4) Urinarium *pec.* vitreum. 5) Domus æſtiva. *Ferh.* 6) كازور تفغي *kâzûr tokmaghy.* Tudes lotoris.

پروار *berwâre.* p. *n. f.* 1) Quatuor columnis conſtans cœnaculum. 2) Pſeudothyrum. *Porta ſegreta. Ferh.*

پروار *perwâre.* p. *n. f.* 1) Domus æſtiva. 2) Cœnaculum ſuperius domus. 3) *i. q.* كنجينه *gönğîne.* p. Theſaurus. 4) Tectum domus. *Ferh.*

پرواري *perwârî.* p. *n. f.* Sagioatum animal. *Ferh.* ¶ گاو پرواري *gâwî perwârî.* Saginatus bos. *Bove, ò manzo ingraſſato.*

• پروار *berwâz.* p. *n. f.* Locus manſionis, & quietis, *Ferh.*

پرواز *perwâz.* p. *n. f. compoſ.* 1) Volatus, volitatio. *Volo.* 2) Sparſio. 3) Fulgor, lux. 4) Locus quietis, manſio, ſtabilis locus. *Luogo di ſoggiorno, ſtanza. Ferh.* 5) Trabs cootignationis mioor. 6) Falco *inſtar aquilæ altivolans. Falcone di volo d'aquila.* ¶ پروازيدن *perwâzîden.* s. Volare, advolare. *Volare, accorrere. Ik. Sæ.* كلمك اوزه پروازيدن *perwâze gelmek.* Avolare, *q.* ſe ad volatum dare. *Volarſene, porſi à volare.* جالموسدن پرواز ايدر *gâlmoſden perwâz ider.* Galenum ſuperat, *Sorpaſſa Galeno.*

پرواز *perwâz.* s. *n. f.* 1) Margo *veſtis*, *tabernaculi* replicatus, & expanſus foras. *Orli, fregi, guarnitura di padiglione, di veſte. Sed in pellicea veſte, aut pileo, dicitur.* زغرلق *zaghœrælyk. quod V.* 2) Coronæ, *ſeu* coronix ſtructuræ. *Cornice.* ¶ قپو پروازلري *kapû perwâzlerî.* Ornamenta portæ extanua, coronæ. *Cornici, ed altri ornamenti d'una porta.*

اوزه پروازه *perwâze.* p. *n. f.* 1) Pecuniæ, *quæ ſparguntur in nuptiis.* 2) Igpis feſtivus, *pec.* nuptialis. 3) Cibus pone portari ſolitus *recreationis cauſa in hortos, aut prata exeuntibus. Fuoco d'allegrezza, & merenda, che ſi porta dietro à quelli, che vanno à diporto in qualche giardino. Ferh.* 4) Spectaculum. 5) Paccatum. *Caſt.*

پروازى *perwâzî.* p. *n. f.* Limbus intextus, *vel* aſſutus panno. *Ferh.*

پرواس *perwâs.* •• *n. f.* 1) Palpatio, exploratio *manu facta.* 2) Lævigatio. 3) Ceſſatio. *Ferh.*

پرواسيدن *perwâsîden.* p. *V.* اس *lemſ.* s. Palpando explorare, *an quid durum, aut molle. Taſtare. Ferh.*

پرواسيده *perwâsîde.* p. *part. paſſ.* Palpatus manibus *explorandi ergo. Ferh.*

پرواش *perwâſ.* p. *n. f.* 1) Clunes. 2) Angulus. 3) Finis. *Caſt.*

• پرواش *perwâſ.* p. *adj.* 1) غافل *ghâfil.* s. Negligens, incautus. *Caſt.* 2) Attonitus, ſtupefactus. *Ferh.*

پروانه *berwâk*, & *perwâk.* p. *n. f.* خنثي *ehænsâ.* s. چرش اوتي *ćirîſ otŷ* s. Aſphodelus *herba. Ferh.*

پروانك *perwânk.* p. *n. f.* بكچي *bekći.* s. Cuſtos, vigil. *Ferh.*

پروال *perwâl.* p. *n. f.* 1) Aſſumentum veſtis. 2) Circinus. *Ferh.*

پروان *perwân.* p. *n. f.* 1) Girgillus ſerici. 2) *nom. prop.* Nom. urbis in vicinia غرغين *ghærğnîn. Ferh.* 3) Pſittacus. 4) *i. q.* گناه *günâh.* s. Peccatum, crimen. 5) Admirandum ſpectaculum. 6) Liberalitas, beneficentia. *Caſt.*

پروانك *perwânk.* p. *n. f.* 1) قلاف قره *kara kulâk.* Animalculum *ante leonem vadens. Ferh. V.* سياه‌كوش 2) Dux viæ. *Guida, ſcorta.* 3) Nuntius. 4) Veredarius. *Caſt.*

پروانه *perwâne.* p. *n. f.* 1) فراش *ferâſ.* s. كلبك *kelebek.* s. Papilio, pyralis, *animaculum lucernarum luminibus advolitans. Farfalla.* 2) Dux viæ. 3) Diploma, mandatum regium. *Ferh.*

پرواى *perwâî.* p. *adj.* 1) Facilis, agilis. 2) *pro* پروردى *perwerde*, Nutritus, ſaginatus.

پروپاى *perûpâî.* p. *n. f. compoſ.* Vis, poteſtas. *Ferh.*

بروت *bürût.* p. *n. f.* بيغ *bîyk*, & *bûſik.* s. Myſtax. *Baſette, muſtacchi. Ferh.*

بروت *bürûs.* a. *n. f. pl. a* برث Terræ planæ, & molles. *Wan.*

بروج *berweğ.* p. *nom. prop.* Nom. magnæ civitatis *in India. Ferh.*

بروج *bürûğ.* a. *n. f. pl. a* برج *bürğ.* 1) Signa cæleſtia. 2) Propugnacula, turres *arcis.* 3) Inſcriptio ſuræ 85. Alcorani. *Marrace.* ¶ قلعه بروجنه عروج اتدبلر *kal-â bürûğine ûrûğ ittiler.* Conſcenderunt mœnia. *Saliróno ſopra le mura della piazza. Sæ.* بروجي قلعه عروج بلكه آسماندن خروج ايلمش *bürûğî feleğe ûrûğ belki âsûmânden churûğ ejlemiſ.* Mœnia ejus *arcis*, altitudine cœlum æquabant, imo vero ſuperabant. *Eb.*

بر وجه *ber weğhi.* p. *compoſ.* Ad modum. *Per modo.* ¶ بر وجه تعجيل *ber weğhi tæğîl.* Feſtinanter, cito. *In fretta, con preſtezza. Ll.*

بُرُوج *bŭrŭh.* s. *V. act.* [3. F.] Obvertere latus corporis ſiniſtrum a dextra trunſeundo ad ſiniſtram; *quod de dorcade, vel alia præda, contrarium vero* سُنوج *sŭnūğ, dicitur, hocque Arabibus boni, illud mali augurii erat. Wan.*

بُرُود *berūd.* s. *part.* 1) Frigidom. 2) Refrigeraos, *ſeu* id, quo refrigeratur aliquid, *Rinfreſcativo. Wan.* ¶ بُرُود الْعين *berūdŭl-ʿăjn.* Refrigarans, collyrium. *Gol.*

بُرُود *berūd.* p. *nom. prop.* Nom. civitatis in Syria, *alias* بُرُوت *berūt dictæ. Ferh.*

بُرُود *bŭrwed.* p. *n. ſ.* Tractus terræ *gibboſus*, & *inæqualis. Ferh.*

بُرُود *burūd.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Frigere. 2) Lima radere *ferrum.* 3) Frigidum collyrium indere *oculo.* 4) Firmum, & neceſſarium eſſe, competere. 5) Mori. 6) Grandinare. 7) Grandios percuti. 8) Affundere aquam *pani.* 9) Semper eſſe. 10) Occidere. 11) Dormire. 12) Frigefacere. *Gol.*

بُرُود *bŭrūd.* s. *n. ſ. pl. a* بُرْد *bŭrd.* Veſtaa ſtriatæ. *Wan.*

بُرُودَة *bŭrūdet.* s. *V. act.* [5. F.] Frigefacere. *Wan.*

بُرُودَت *bŭrūdet.* s. *n. ſ.* صوقلق *ſouklyk.* 1) Frigus. 2) Tepor *in amicitia. Freddo, freſco, & freddore, raffreddamento nell' amicizia.* ¶ بُرُودَت و كُدُورَت *bŭrūdetŭ kŭdūret.* Frigiditas, alteratio in amicitia. *Freddore, ed alterazione nell' amicizia.* بُرُودَت انكيز *bŭrūdet engīz.* Teporem inducens. *Freddo, diſguſtevole. Sæ.* اول اجلدن مابيندە بر بُرُودَت حاصل اولمسق اچون *ol eğilden mābeinde bir bŭrūdet hāſyl olmamak iciun.* Ne ideo aliquo modo tepeſcat amicitia. *Acciò per queſto non alteri l' amicizia. Ld.*

بَرو در افتادە *berū der ŭftāde.* p. *compoſ.* Pronus, faciai incumbens. *Proſtrato con la faccia in giù.*

بَرور *berwer.* p. *n. ſ. pro* بارور *bārwer.* Arbor fructifera. *Ferh.*

پَرْوَر *perwer.* p. *part. compoſ.* بسليجي *beſleīğī.* s. Nutritor, educator. *Nutritore, educatore.* ¶ تن پَرْوَر *ten perwer.* Nutritor corporis, corporis commodis ſtudens. *Che nutriſce il corpo, delicato. Ik.* جان پَرْوَر *ğiān perwer*, & نفس پَرْوَر *nefs perwer. Idem* سگان نفس پَرْوَر *ſeğānī nefs perwer.* Canes corpori nutriendo addicti. *Sæ.* صلا پَرْوَر *ůlemā perwer.* Fautor doctorum, Mecœnas. *Protettore de' dotti. Ik.* خانه پَرْوَر *chāne perwer*, & خانه پَرْوَرد *chāne perwerd*, & سايه پَرْوَر خانه *chāne perwerde*, & سايه پَرْوَر *sāje perwer.* Umbraticus homo, microſpicus; *qui ex domo ſua nunquam exiit. Che non ha viſto il mondo, non uſcito di caſa.*

پَرْوَرْدشانه *perwerdšāne.* p. *part.* Fulgurans, corruſcans. *Ferh.*

پَرْوَردگار *perwerdigār.* p. *n. act.* بسليجي *beſleīğī.* s. Nutritor, *qui omnes nutrit*, Deus O. M. *Iddio. Ferh.* ¶ پَرْوَردگارا *perwerdigārā.* Domioe Deus. *Signor Iddio.*

پَرْوَردن *perwerden.* p. *V.* بسلمك *beslemek.* s. 1) Nutrire, alere. 2) Educare. *Nudrire, nutricare, allevare. Ferh.*

پَرْوَرده *perwerde.* p. 1) *part. paſſ.* بسلنمش *beslenmiš.* s. Nutritus, educatus. *Ferh.* 2) Saginatus, pinguis. 3) *n. ſ.* Alumous. *Nudrito, allevato, ingraſſato, allievolo.* ¶ پَرْوَرده شدن *perwerde šŭden.* Ali, educari, & alumnum eſſe. *Eſſer nutrito, allevato, ed eſſer allievo. Del.* پَرْوَرده *perwerde* s. & پَرْوَرد *perwerd* s. Alere, educare. *Allevare, nudrire.* اول پَرْوَرده حذر و عصمت و محجوبه نقاب احتجاب و عفّت *ol perwerdeī hazerū ŷſmet we mahğūbeī nikābī yhtiğiābū ŷffet.* Illa in cautela, & in continentia educata, & velata velamina pudicitiæ, & caſtitatis, *h. a. pudica, & caſta virguncula. Sæ. Quella caſtiſſima, ed oneſtiſſima verginella, donzella. Br.* پَرْوَرده عصمت سراي شاهي و درّ كمر آبايه صدفچه درياي شهشاهي اولان دخترنيك اخترمز *perwerdeī ŷſmetī ſerāī šāhī; we dürrī girānmājeī ſædefeī deriāī šehinšāhī olān dochterī nik achterūmūz.* Noſtra bona nata filia, educata in caſtitate intra gynæceum regium, & unio pratioſus conchæ maris imperii. *La noſtra ben nata figliuola, allevata caſtamente nel ſerraglio reale, & perla preziosa della conca del mare della monarchia. Eb.* پَرْوَرده آستان راستان نولز عثماني و پرآورده درگاه عالیجاه حشمت پناه سلطاني *bū perwerdeī āſtānī rāſtān nūwāzī ŷſmānī, we ber āwürdeī dergāhī āliğāhī hæſemet penāhī ſultānī.* Hic alumous proborum fautricis aulæ Othomanicæ, & hic anutritus in excelſa imperiali porta, quæ eſt magoificeotiæ, ac potentiæ aſylum. *Sæ.*

پَرْوَرش *perwerīš.* p. *n. ſ.* تربيه *terbīje.* s. بسليش *besleīš.* s. Educatio, nutritio. *Nodritura, allevamento. Ferh.* ¶ پَرْوَرش بولمق *perweriš bŭlmak.* Educari. *Eſſer nudrito, allevato.* ناز ايله پَرْوَرش بولمش *nāz ile perweriš bŭlmiš.* Delicate nutritus, ac educatus. *Allevato delicatamente.* اكرچه اول شهزاده خرد سال و وحه سلطنتده پَرْوَرش بولمش در نهال نو رس و كشوركبركده نازه هوسدر *egerci ol šehzādeī churd sāl we weğhī ſæltænete perweriš bŭlmiš bir nihālī new res we Kiswergirlikte*

like tāze heweſtūr. Tametſi ille paucorum annorum princeps planta eſt recens in horto principatus excreſcens, ac immatura dominandi ambitioue agitatus. *Sæ. Quel ré, benche ſia giovane d' anni, allevato nel giardino delle delizie reali, una pianta tenera, e novella, e tenga penſieri, e chimere giovenili di ſoggiogar paeſi, e regni. Br.*

پروریش آموز *perweriś āmūz.* p. *n. f. compoſ.* 1) Vir doctus. 2) *i. q.* مرشد *mūrśid.* Monſtrator viæ rectæ, *qui ducit ad viam ſalutis. Che moſtra la ſtrada di ſalute. Ferh*

پرورلك *perwerliḱ.* t. *n. f.* Educatio. ¶ رعیّت پرورلك *raʿǰyet perwerliḱ.* Educatio, conſervatio ſubditorum. *La cura di mantener li ſudditi. Ll.*

پروردنده *perwerende.* p. *n. f.* Compoſita *in ſarcinam* tela. *Ferh.* ¶ پروردنده کردن *perwerende kerden.* Componere telam *in ſarcinam.*

پروردیدن *perwerendiden.* p. *V.* جزدوکن *tūkin tūtmaḱ.* t. Telam componere *in ſarcinam.*

پرورده *perwere.* p. *part.* بسلمه *besleme* پرورده *femiż.* t. Saginatus. *Ferh. pro* پروری *perwerī.* p. 1) *n. f.* Nutritio. 2) *nonnunquam juxta poſitionem.* Qui nutrit. 3) Qui nutritur. *Ferh.*

پروردن *perwerīden.* p. *V.* Nutrire. *Allevare, nudire. Ferh.*

پروریش *perwerīś.* p. *n. f.* 1) گل بشکر *gūl beśeḱer.* t. Saccharum roſaceum. *Zuccaro roſato.* 2) Conditum violaceum. *Zuccaro violato. Ferh.*

بروز *berūż.* p. *compoſ. ex præp.* ب *be* & روز *rūż.* Ad, in diem. ¶ روز روز *rūż berūż.* De die in diem, in dies. *Di giorno in giorno, giornalmente.* * *Expreſſ. figur.* ما بروز نشیند *berūżī mā nešined. h. e.* او دخي بزم کبي بي حالعدر *o dæchy bizim kibī bir ālyʿdūr.* t. Ille quoque ſicut nos iofortunatus eſt. بروز او نشست *berūżī o niśest. Idem. Ferh.*

بروز *berūż.* p. *n. f.* Pugna, tixa. *Zuffa, conteſa. Ferh.*

بروز *perweż.* p. *n. f.* 1) Limbus veſtis. 2) Radix, origo *rei.* 3) Genus herbæ *recentis*, & *ſucculentæ ſemper. Ferh.*

بروز *perweī.* p. *adj.* Sepultus. *Ferh.*

بروز *bürūż.* t. *V.* [1. F.] Prodire, exire. *Uſcire, comparire.* ¶ هر روز منظر اعدایه بروز حیّت عالم افروزلرینه محال ایدی *her rūż mænżærī aʿdāije bürūż hæmījetī ālem efrūżlerine muhāl idi.* Non ferebat generoſitas ejus quotidie prodire in conſpectum inimicorum. *Sæ. Era impoſſibile al ſuo grand' anima di laſciarſi vedere ogni dì al ſuo nemico. Br.* هوز نه حادثه جکرسوز بروز آتشدرکه

الحجاب فرار ایدن *henūż ne hādiſeī ǧiǧer sūż bürūż itmiśtür ki īẓiābl firār ide.* Quid adhuc infortunii accidit, quod non ad fugam neceſſitet. *Sæ. Noi che danno habbiamo ricevuto, che dobbiamo fuggire. Br.*

بروز *bürūż.* t. *n. f.* Ortus, proceſſio. *Gol.*

بروز *bürūż.* p. *n. f.* Stratum *domus. Ferh.*

پروزن *perweżen.* p. *n. f. compoſ.* 1) Cribrum. 2) Rete piſcatorium. *Ferh.*

برسان *berūsān.* p. *n. f.* Communitas *ejusdem religionis. Ferh.*

پرولتان *perūſtān.* p. *n. f.* امّت *ūmmet.* a. Eujusdem religionis ſocii, communitas.

برسنان *berusnān.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بروسه *burūſe.* t. *nom. prop.* Pruſa, *vul. Burſa. Urbs Bithyniæ, Ottomanicorum principum ſedes, antequam Græciæ partem armis cepiſſent.*

پروش *perūś.* p. *n. f.* Puſtulæ *in membris corporis humani. Ferh.*

برشان *berūśān.* p. *n. f.* 1) Dominus, princeps. 2) Præfectus. *Caſt.* 3) Communitas *ejusdem religionis. Ferh.*

بروشق *burūśḳ.* t. *n. f.* Rugæ. *V.* بوروشق

برشك *beriśeḱ.* p. *n f.* Pulvis. *Polvere. Ferh.*

بورشمش *burūśmiś.* t. *part.* Rugoſus. *V.* بورشمش

بروض *bürūż.* t. *part. pl. à* بض *bærż*, & *birż.* Pauci, pauca. *Wan.*

برو *berū.* t. 1) *nom. prop.* Nom. camelitis. 2) *nomen* Mulieris. *Wan.*

برورور *berūfürür.* p. 1) *n. f.* Declivitas, & acclivitas. *Colata e ſalita.* 2) *adv.* Seorſum, deorſum. *Sotto e ſopra. Ferh.*

بروده *bürūfe.* p. *n. f.* Cidaris, faſcia capitia *Turcarum. Ferh.*

بروك *berwæk.* p. *n. f.* Aſphodelus *herba. i. q.* برواك

بروك *berūk.* t. *n. f.* Camelitis caudæ ſubtus indicio monſtrans *ſe gravidam, cum tamen non ſit. Wan.*

بروك *bürūk.* t. *V. act.* [1. F.] 1) Fulgere, ſplendere *gladium*, fulgurare. 2) Fulminare *cælum. Wan.* 3) Micare *defixum oculum. Gol.*

بروك *bürūk.* t. *n. f.* Species arboris parvæ. *Wan.*

بروك *bürūk.* t. *n. f. pl. a* برف *bærk.* Fulgura, & fulmina. *Baleni, ſaette. Gol.*

بروكه *berūkæt.* t. *n. f. unitat.* Species arboris parvæ, *Wan.*

برولك *berūḱ.* t. *n. f.* Mulier, *quæ adultum filium habens, nubit. Wan.*

بروك *bürūḱ.* t. *V. act.* [1. F.] 1) Genua flectere, & ſic procumbere in pectus *camelum.* 2) Firmum eſſe, & conſiſtere *rem. Wan.*

بروك *bürük.* t. *part. pl. a* برك *berk.* In genua procumbentes *camelites. Wan.*

برومند *berümend.* p. *adj. compoſ.* 1) Herboſus, & frugifer *locus.* 2) Fertilis, & fœta proventu *vinea.* 3) Felix, fortunatus *homo.* 4) Opulentus, locuples *mercator. Luogo fruttifero, ricco d' erbe, e di frutti; uomo fortunato, & ricco mercante. Ferh.*

برومندى *berumendi.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Incrementum. 2) Perfectio. *Ferh.*

بروميه *burüme.* t. *n. ſ.* Cochlea. *Vite del torchiò.*

برون *perün.* p. *nom. prop.* Nom. uxoris celebris athletæ كيو *gejü nomine, ex regione* ايران *irän.* 2) Girgilus ſerici, *qui pede movetur. Ferh.*

برون *birün.* p. *adv.* 1) Foris, foras. 2) Propter. *Ferh.*

برون *bürün.* p. 1) *adv.* خشرة *taſra.* t. Foris, extra. *Ferh.* 2) Procul. 3) *adj.* Remotus, externus. *Fuori, & lontano, privo.* ¶ برون آرد *bürün ared.* Extrahet, educet, eximet. *Cavarà fuori.* برون آمدن *bürün ämeden.* Exire, egredi. *Uſcire, fortire.*

برون *pürün.* p. *n. ſ.* Sordes. *Caſt.*

برونـد *perwend.* p. *n. ſ.* 1) Lenо. *Ruffiano.* 2) Imberbis juvenis. *Ferh.*

برونده *perwende.* p. *n. ſ.* 1) Sarcina veſtium, *aut* telæ *in faſcem colligatæ.* 2) Corbis. 3) Veſtes in unum colligatæ. *Ferh.* 4) كماش صندوغي *kumaſ ſandüghy.* t. Arca veſtiaria. 5) طلون باغي *don baghy.* t. Ligamen, aut cingulum femoralium. 6) Lotorum tudes. 7) Funis, *quo lavandas veſtes conſtringunt.* ¶ برونده كردن *perwende kerden,* & برونديدن *perwendiden.* Telam in faſcem conſarcinare, colligare. *Infaſciare, imballar tela.*

برونديدن *perwendiden.* p. *V.* Telam componere *in ſarcinam. Ferh.*

برونسرا *birünſerā.* p. *n. ſ. compoſ.* Moneta falſaria, *quæ non excuſſa eſt in officina monetaria principis*; moneta adultera. *Ferh.*

برون شوكردن *bürün ſewkerden.* p. *V. compoſ.* Clandeſtine opus agere *pec. de iis dicitur, qui abſentes convitiantur. Ferh.*

برونوس *berünüs.* p. *n. ſ.* Exercitus. *Ferh.*

برونوش *berünüſ.* p. *n. ſ.* 1) Bellidux *in genere.* 2) *nom. prop.* Nom. bellidicis alicujus. *Ferh.*

بروه *perwe.* p. *n. ſ.* 1) Pugna, prælium. 2) Spolia *ab hoſte relata.* 3) Tento ium. 4) *Contracte pro* برون *perwin.* Plejad s. *Ferh.*

بروهان *perwehän.* p. *adj.* Manif ſtus, publicus. *Ferh.*

بروى *berwej.* p. *compoſ. i. q.* براو *bero.* Supra, ad eum. *Ferh.*

بروير *perwiz.* p. *n. ſ.* 1) Victorioſus. 2) Artium fautor. *Mecenate.* 3) Nom. inſtrumenti, *quo ſaccharum percolatur.* 4) Nitor. 5) Dux vitæ. 6) Nom. antiqui regis perſarum *e dynaſtia ſaſſanidarum. Ferh.* حكايت شيرين و برويز و *hykājeti ſīrīnü perwiz.* Hiſtoria Sirinæ, & Perwizi. *Romanzo celebre Turcheſco, e Perſiano.* * *Expreſſ. figur.* فلك برويز *perwizi felek. h. e.* خورشيد *chorſid.* Sol. *Ferh.*

برويزن *perwīzen.* p. *n. ſ.* الك *elek.* t. Cribrum ſetaceum. *Ferh.*

برويش *perwiſ.* p. *adj.* Socors, negligens. *Ferh.*

بروين *perwin.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* برو *perw* p. اولكر *ülker.* t. Pleiades. *Pliade, Pleiadi. Ferh.* 2) *i. q.* مرواريد *merwärīr.* Margaritæ. *Perle.*

پروين *pürwin.* p. *n. ſ.* چرك *cirk.* t. Sordes. *Sozzura. Ferh.*

بره *bre*, ſeu *q. bire* t. *Interjectio indignantis, & vocantis minorem ſe.* O, heus, hei! *Olà, deh!* ¶ بره طوغان دمو چاغردي *bre doghan dijü ciaghyrdy* Exclamavit dicens, Heus Dogan. *Gridò, o Dogan. Sæ.* بره دومك *bre koman.* Vah! non dimittite. *Deh! non laſciarlo andare. Eb.* بره اوره بره كس صداسي *bre ura bre kes ſædāi* جرخه پيوسته اولدى *ciarchæ pejweſte oldy.* Cœlum uſque pertigit ſtrepitus clamantium, cæde, occide. *Arrivò fino al cielo il grido di piglia, amazza.*

بره *bere.* p. *n. ſ.* 1) قوزي *kúzy.* t. Agnus. 2) Pullus *dorcadis. Agnello.* 3) Signum *arietis.* 4) Exterior pars *veſtis.* 5) Falx vineatica. 6) Comineatus. *Ferh.*

بره *bere.* t. *n. ſ.* 1) Vulnus. 2) Cicatrix. *Piaga, ferita, & cicatrice.* 3) *pro* بريد *berrije.* Plaga, planities deſerta. *Compagna deſerta.*

بره *püre, pire.* t. *n. ſ.* عدام *ādzzām.* s. كيك *keik.* p. Pulex. *Pulce.*

بره *berre.* p. *n. ſ. i. q.* بره *bere.* Agnus. *Ferh.*

بره *perre.* p. *n. ſ.* 1) Inceſſus exercitus *in ordines diſpoſiti.* 2) Margo, extremum *rei.* 3) Locus firmus. 4) Ala *mola.* 5) اغچه قواف *akčia kawak.* t. Populus alba. 6) Obex, *ſeu* lingua lata ferræ, ipſæque alæ ferreæ, *quæ ferræ indiuæ hærent, atque obſerant. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* زلد بره *perre zened. h. e.* سورگون آوى *sürgün āwi.* t. Tendit retia majora, plagis venaticas. *Ferh.*

برهاره *perhāze.* p. *n. ſ.* Fomes. *Eſca. Ferh.*

برهاسيا *perehāsijā.* p. *n. ſ. compoſ.* Rota molaris. *Ruota di molino. Ferh.*

برهان *berhān.* p. *n. ſ.* شادى *ſādi.* s. سوئج *ſewingē* t. Lætitia, gaudium. *Allegrezza. Caſt.*

برهان

برهان *bürhān.* s. *n. f. pl.* براهين *berāhīn.* 1) Demonſtratio, probatio *evidens*, & *convincens. Chiarezza, prova evidente, dimoſtrazione*, & *giudizio chiara. Wan.* ¶ برهان قاطع اولوب *bürhānī kāty olup.* Definitiva data ſententia, *aut* re prorſus probata, & demonſtrata. *Eſſendo la prava chiara, ò la ſentenza definitiva.* حجت واضحه و براهين ساطعه *hüǧǧetī wāzyhæ we berāhīnī sāty·æ.* Demonſtrationes claræ, evidentes, ac peremptoriæ. *Ragioni convincenti.* 2) Signum, indicium. 3) *q. ſynonimum cum* سلطان *ſultān.* Dominus, princeps, coryphæus.

برهانچه *berhāneǧ.* p. *n. f.* Segmentum linteum, *quod ſub axilla interulæ, vel induſio inſeritur. Ferh.*

برهان راج *bürhānrāǧ.* p. *n. f. compoſ.* Sermo verus, ſincerus. *Ferh.*

برهانى *bürhānī.* s. *part.* Demonſtrativus. ¶ دليل برهانى *delīlī bürhānī.* Argumentum demonſtrativum, demonſtratio peremptoria. *Prova, ragione convincente, chiara. Ah.*

برهه *berbet*, & *bürhet.* s. *n. f.* Spatium temporis longum, *aut etiam* quodcunque. *Wan.*

برهه من الزمان *bürheten minez·zemān. Expreſſio arabica.* Longo temporis ſpatio. *Per molto ſpazio di tempo. Ik.*

برهخت *berhæcht.* p. 3. *perf. præt.* 1) Bonos mores docuit. 2) Inſtruxit *in genere. Ferh.*

برهختن *berhychten.* p. *V.* 1) ادبسلك *edeblemek.* t. Bonos mores docere. 2) Inſtruere *in genere. Inſegnare, inſtruire. Ferh.*

برهختن *perhychten.* p. *V.* Bonis moribus imbui, docibilem eſſe. *Ferh.*

برهخته *berhæchte.* p. *part. paſſ.* Bonis moribus imbutus. *Ferh.*

برهرهت *berehrehæt.* s. *n. f.* Mulier, *pec. juvenca, mallis*, & *candida, vel ſucci plena. Wan.*

برهسر *pereser.* p. *adj. compoſ.* Acuminata, cuſpidata *res. Ferh.*

برهلك *berelemek.* t. *V.* Vulnerare. *Ferire.*

برهليا *berhilja.* p. *n. f.* رازيانه تخمي *rāzijāne töchmȳ.* t. Semen fœnieuli. *Seme di finocchio. Ferh.*

برهم *berhem.* p. *part. compoſ.* 1) Congregatus ſimul. 2) Implicatus, intricatus. *Radunata, inſieme, imbrogliata, confuſo, intricato. Ik.* 3) *n. f.* Confuſio. *Imbroglia, confuſione.* ¶ برهم زدن *berhem ẓeden.* Permiſcere, confundere. *Miſchiare, imbragliare.* برهم وزده *berhem ẓede.* Confuſus, in confuſo conjectus. *Confuſa, framiſchiata, imbrogliato.* برهم شدن *berhem šüden.* Miſceri, permiſceri *complicatione, vel impoſitione facta*, fieri multiplex. *Caſt.* برهم اولوب *berhem olup.* Simul converſatus, ſe admiſcens. *Eb.*

برهمت *berhemet.* s. *V. act.* Defixis oculis, *ſeu* intenta acie, diu intueri.

برهمت *berhemet.* s. 1) *nom. prop.* Abrahamus. 2) *n. f.* Intuitus defixis oculis. *Wan.* 3) Gemma *arbaris*, globus *fiaris. Gol.*

برهمن *berhemen, berehmen, berhumen*, & *beruhmen.* p. *nom. prop.* 1) Brachmanes, philoſophus, *ſeu* ſapiens Indiæ *inter Magas, igniſve cultores ſapientiſſimus, eorumque judex. Bracmane. Hum.* 2) *in genere* Sapiens. 3) Delubrum magorum. *Ferh.*

برهنج *perhinǧ.* p. *n. f.* Species frumenti. *Ferh.*

برهنكي *bürehnegī.* p. *n. f.* بلنجاقلق *ialynǧiāklyk.* t. Nuditas. *Nudità. Caſt.*

برهنه *bürehne.* p. 1) *adj* چپلاق *čiplak.* t. Nudus, nudipes. *Nudo, ignudo, ſcalzato. Ferh.* 2) Sudum, ſerenum cœlum. *Ik.* ¶ برهنه *bürehne* e. Denudare, nudare. *Spogliare.*

برهنه *bürhene.* p. *adj.* Nudus. *Ferh.*

برهنه‌جو *bürheneǧü.* p. *n. f. compoſ.* Genus hordei *corticis expers. Ferh.*

برهوت *berhüt.* p. *n. f.* Puteus, *ut ajunt, in quo animæ infidelium omnium ſunt. Ferh.*

برهوت *berehüt*, & *bürühüt.* s. Nom. putei in Arabia regione Hadramutta, *ubi infidelium animas detineri, ſeu* Orcum *eſſe Arabes credidere, q.* barathrum. *Wan.*

برهود *berhüd.* p. *adj.* 1) Vanus. *pro* بيهوده 2) Flavedo veſtis, *quam ca contrahit a calore ignis. Ferh.*

برهود *perhüd.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

برهودن *perhüden.* p. *V.* 1) Amburi, *ſeu* flavedinem contrahere *a caliditate aut ardore ignis.* 2) Expalleſcere. *Diventar, ò render pallido dal calore del fuoco. Ferh.* 3) Errare, aberrare a via. *Caſt.*

برهوده *perhüde.* p. *n. f.* 1) Flavedo veſtis, *ex calore ignis.* 2) Verbum inane, futile. *Ferh.*

برهون *berhün.* p. *n. f.* 1) Structura arcuata. 2) Circulus. 3) Circinus. 4) Quies. 5) Circumferentia, *quidquid cingit rem aliquam. Ferh.*

برهون *perhün.* p. *n. f.* 1) Circulus *ſolis. Cerchia del ſole. Hæl.* 2) A via aberrans. *Sviato. Caſt.* 3) Circulus, *aut* circumferentia *circina ducta. Circola. Ferh.*

برهوه *berhüh.* p. *n. f.* 1) Sapo. *Sapone.* 2) Muliebribus patiendis obnoxia. *Ferh.*

پرهښتن *berhȳchten.* p. *V.* Inſtruere, *pec. bonis moribus. Ferh.*

پرهښتن *perhȳchten.* p. *V.* 1) Bonis moribus imbui. 2) Docibilem ſe exhibere. *Ferh.*

پرهيز *perhīz.* p. 1) *n. ſ.* حميه *hamje.* a. Abſtinentia, continentia. *Ferh.* 2) *imper.* Cave, contine te. 3) *part.* Continens ſe. *Aſtinenza, continenza.* ¶ پرهيز ... *perhīz* v. پرهيز دلشتن *perhīz dāſten.* Abſtinere, jejunare, cavere ſibi ab illicitis. *Aſtenerſi, digiunare, guardarſi dalle coſe proibite.*

پرهيزکار *perhīzkār.* p. *adj. compoſ.* متقي *muttakȳ.* a. صاڤنجي *ſakyniği.* t. Abſtinens, ſobrius. *Continente, aſtinente, ſobrio.*

پرهيزکارلك *perhīzkārlīk.* t. *n. ſ.* Abſtinentia, continentia, ſobrietas. *i. q.* پرهيز

پرهيزکاري *perhīzkārī.* p. *n. ſ. i. q. præc. Caſt.*

پرهيزيدن *perhīzīden.* p. *V.* Continere ſe. *Ferh.*

پرهيون *berhejūn.* p. *n. ſ.* 1) Structura arcuata. 2) Circulus. 3) Circinus. 4) Quies. 5) Circumferentia, *quidquid cingit rem aliquam. Ferh.*

پري *berā, beren.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* تراب *turāb.* Terra. 2) Pulvis. *Wan.*

پري *berj.* a. *V. act.* [6. F.] 1) Præcidere, præſecando, aſcindendo aptare *calamum, telum. Wan.* 2) *metaph.* Extenuare, ac defatigare. *Gol.*

پري *berī.* a. *part.* Remotus, immunis, liber. *Lontano, fuori, libero.* ¶ اندن پري *andan berī* ol. Immunem, liberum eſſe ab ea re. *Eſſer da ciò libero, privo. Teſ.* تحمّل اولمقدن پري اولغله *tæhammūl olunmaksen berī olmaghyle.* Cum non poſſit ſuſferri. *Eſſendo umanamente impoſſibile di ciò ſopportare. Ll.* تحريردن پري اولغله *tæhrīrden berī olmagh ile.* Cum non poſſit deſcribi. *Non potendoſi deſcrivere. Ll.* تكاليف عرفيّهدن پري *tekālifi ūrfijeden berī* ol. Exemptum, & liberum eſſe a contributionibus publicis. *Goder franchiggia delle contribuzioni publiche. Sæ.* خواب و خوارڈن پري ايلدي *chābū chorden berī ejledy.* Privavit illum ſomno, & cibo, ac potu. *Lo fece aſtenere del bere, mangiare, e dormire. Sæ.* آوارهلغدن پري فالور *āwārelykten berī kalūr.* Ab otioſitate, & vagandi neceſſitate immunis manebit. *Reſterà eſſente da caminar ozioſo, e vagabondo. Sæ.*

پري *berī.* p. *n. ſ.* Species herbæ. *Caſt.*

پري *berī.* t. *adv.* Huc. *V.* بري

پري *perī.* p. *adj.* 1) Alatus. 2) *n. ſ. metaph.* Sol. 3) Genius bonus, angelus. *Genio, angelo. Ferh.* ¶ پري افسای *perī efsāj*, & پري ساي *perī sāi.* Epilepſia correptus, dæmoniacus, & herpete labiorum affectus, *q. dæmonum terrore, quem in ſomno turbulento naſci volunt.* پري پيکر *perī pejker*, & پري روی *perī rūj.* p. پري بوزلو *perī jūzlū.* t. Facie formoſus angeli inſtar. *Bello come un' angelo. Eb.* پري رخسار *perī ruchsār.* Genis angelicis præditus. اول پري رخسار و مهعذار شهر و بارزه غلغله صالوب *ol perī rūchsār we meh ȳzār ſehrū bāzāre ghulghule ſalūp.* Illa inſtar angeli, *aut* lunæ formoſis genis prædita, rumore ſuæ pulchritudinis implevit urbem, ac fora illius. *Eb.* پر پري روی مسکين موی ملك منظر *bir perī rūjī miskīn mūī melek mænzær.* Unus vultu angelo ſimilis, crines habens muſcho fragrantes. *Eb.* پري جرم *perī cerīm.* Spiritus, dæmones aërei. *An.*

پري *būrī.* a. *n. ſ. pl. a* برّ *būret.* Periſcelides, annuli ferrei, *qui trajiciuntur per nares cameli. Wan.*

پري *pūrī.* p. *n. ſ.* طولولق *dolulyk.* t. Plenitudo. *Pienezza. Caſt.*

پري *berrī.* a. *part.* 1) Campeſtris, ſylveſtris. 2) Aequalis, plana *via.* 3) Præciſus, aſciatus. *Salvatico. Gol.*

پريات *berījāt.* a. *n. ſ. pl. a* پرية *berījet.* Creaturæ. *Wan.*

پريات *berījāt.* a. *part. pl. a* پري *berrī.* Liberi, immunes. *Wan.*

پرياش *berjaſ.* p. 1) *n. ſ.* Diſperſio. 2) *adj.* Diſperſus. *Ferh.*

پريان *perjān.* p. *n. ſ.* Sericum, *pro* پرنيان *perinān. Ferh.*

پريان *birjān, pirjān,* & *bürjān.* p. *adj.* 1) Aſſus. 2) Toſtus in furno. *Ferh.* 3) *metaph.* Ardens, conſumptus. *Arroſto, arroſtito nel forno.* ¶ پريان *birjān* v. Aſſare, torrere in furno. *Arroſtire nel forno.* پر سر پريان *bir ſerī birjān.* Caput vervecinum aſſatum. *Capo di caſtrato arroſtito. Ik.*

پريان محال *birjān mūhalā.* p. *n. ſ. compoſ.* Caro aſſa, *vel* in furno toſta *una cum diverſis oleribus,* & *herbis comeſtibilibus. Ferh.*

پريله پري *birī birīle.* t. *compoſ.* Unus cum altero. *Uno con l'altro. Ik.*

پريا *berījā.* a. *n. ſ. pl.* برايا *berājā.* Populus, creatura. *Popolo, creatura. Wan.*

پرية *berījet, ſeu* پرّية *berrījet.* a. *n. ſ.* 1) Campus. 2) Deſertum, eremus. *Deſerto, eremo. Wan.* ¶ پرية بيابان *berījet bejābān. i. q.* پر بيابان *berrī bejābān.* Deſertum.

پرية *berījet.* a. *n. ſ. i. q. præc. Wan.*

پريغن *berīgen.* p. *n. ſ.* Furnus, clibanus. *Ferh.*

پريڤه *perīće.* p. *n. ſ.* Fibræ *palmæ. Ferh.*

برځ *berȝh.* a. *n. f.* Corvus. *W'an.* ¶ ابن برځ *ibnū berihyn.* Dorcas. ام برځ *ummū berihyn.* Corvus. *Gol.*

برځ *berȝch.* p. *compoſ.* Cum vento. * *Expreſſ. figur.* برځ زندان او *berȝch ȝendānī o. h. e.* اني ذكر اينمزلر *ani ȝikr ītmeȝler.* t. Illius non meminerunt. برځ بنشست *berȝch beniſeſt. h. e.* معدوم ايتدي *mudūm ītti.* t. Annihilavit. نه برځ نوس و آكتاب *berȝch nūwīs ū āfitāb nih.* Scribe in vento, & pone in ſole. 1) *Dicitur de re, quæ non exiſtit, vel non reperitur.* 2) *De re, quæ credito, ad fidem datur. Ferh.*

برځ *birich.* a. *n. f. i. q.* خلهر *ȝahr.* Dorſum. *Gol.*

برځوان *berȝchān.* p. *n. f.* Carmen incantatorium, amuletum. *Ferh.*

برد *berīd.* a. 1) *n. f.* Menſura, *ſeu* intervallum 4. Paraſangarum; *paraſanga continet* 3. *milliaria, milliare* 1000. *orgyas, orgya* 4. *ulnas ſeu cubita, cubitum* 24. *digitos, digitus* 6. *grana hordei, ventre, non extremitate juncta; granum vero facit* 6. *pilos, muli ſibi juncto.s. Facit ergo* quatuor milliaria germanica, *per qualia veredi apud veteres Perſas, qui inventores eorum ſunt, diſponebantur. Spazio di* 12. *miglia.* 2) Tabellarius. *W'an.* 3) *i. q.* فرانك *fūrānyk.* a. برواندك *berwānek.* p. Animal, *quod leoni ſe ducem, & velut præcurſorem præbet, ut prædæ ejus reliquiis fruatur.* 4) Panis, *cui ſuperfuſa eſt aqua.* 5) *part.* Ordinatus, diſpoſitus, *ſcil. ad celeriter perferenda regis mandata.* ¶ خيل آلبرد *chȝjel ſeu chæjlūl-berīd.* Equi diſpoſiti *ad accelerandi itineris uſum.* صاحب آلبرد *ſāhȝbūl-berīd.* Curſorum præfectus. *Maeſtro delle poſte.* سير فى آلبرد *ſejrūn fil-berīd.* Iter, quod per diſpoſita fit jumenta. *Viaggio per poſta.*

برد *berīd.* p. *n. f.* 1) Curſor, veredarius. 2) Tabellarius regius, nuntius a pedibus. *Corriere, meſſo, inviato, ſtaffiere. Ferh.* ¶ بر برد خوش نودد *bir beridi choſh newīd.* Unus tabellarius boni novi lator. *Un meſſo di buone nuove, agile. Sæ.* اول ايكى برد تير گام ايله *ol īki beridī tīr gām ile.* Illi duo veredi, *aut* tabellarii veloces inſtar ſagittæ. *Quei due meſſi di paſſo di freccia. Sæ.*

برداری *perīdārī.* p. *n. f.* Facultas, *quam quis cum ſpiritibus familiaritatem habet. Caſt.*

بريدگان *būrīdeg'ān.* p. *adj. pl. a* بريده *būrīde.* Sciſſi, circumciſi. *Tagliati, circonciſi.*

بريدن *berīden.* p. *V.* Nuntium perferre. *Caſt.*

بريدن *perīden*, & بريدن *perrīden.* p. *V.* اوچمق *ūćmak.* t. Volare. *Volare. Ferh.*

بريدن *būrīden, pūrīden*, & بريدن *būrīden.* p. *V.* 1) قطع *kæt*ª a. كسمك *kesmek* t. Scindere, abſcindere. *Ferh.* 2) Circumcidere. *Tagliare, troncare, circonciderе.*

بريده *būrīde.* p. *part. paſſ.* 1) كسلش *kesylmiś.* t. Truncatus, ſuccisus. 2) Circumciſus. *Troncato, mozzo, & circonciſo.* ¶ دم بريده *dūm būrīde.* Cauda mutilatus. *Con la coda tagliata. Ik.*

برير *berīr.* a. *n. f. coll.* Fructus arboris اراك *erāk*, dictæ. *W'an.*

برير *perīr.* p. *n. f.* دون دكل اونكى كون *dun degūl oteki gūn.* t. Nudiuſtertius. *L'altro jeri. Ferh.* ¶ برير سال *perīr sāl.* Anno ante hunc ſecundo.

برير برير *perīr perīr.* p. *n. f. compoſ.* Nudius tertius. *Ferh.*

بريرة *berīret.* a. *nom. prop.* Nom. fœminæ. *W'an.*

بريرفت *perī rūft*, p. *adj. compoſ.* Herpete labiorum affectus. *Ferh.* ¶ پرى رفت شدن *perī rūft śuden.* Puſtula, *ſeu* herpete labii ex terrore ſomnii affici.

بريره *perīre.* p. 1) *adj.* Quod nudius tertius factum eſt, *vel* accidit. *Ferh.* 2) *n. f.* قرل النون *kyzyl altūn.* t. Panis ſuper prunas coctus. *Caſt.*

بريرينه *perīrīne.* p. 1) *adj.* Quod nudius tertius fuit, *vel* ad eum diem ſpectat. *Ferh.* 2) *n. f. i. q.* بريرم *perīrūm*, nudius quartus. *Caſt.*

برز *perīz.* p. *n. f.* 1) Clamor, lamentatio. *Grido.* 2) Genus herbæ, *quæ creſcit in ripis fluviorum.* 3) Farina. *Ferh.*

پرى زاد *perī ȝād.* p. *n. f. compoſ. pro* ȝade. Filius dæmonis aërei, *ſeu ex genere talium dæmonum.*

بريزن *birīzen.* p. *n. f.* 1) Furnus, clibanus. 2) Galbanum. *Galbano, liquore d'una pianta di ſpezie di ferula.*

پرى ساى *perī sāī.* p. *n. f.* Carmen incantatorium, faſcinatio. *Ferh.*

بريستار *perīſtār.* p. *n. f.* Legatus. *Ambaſciatore, inviato. Caſt.*

برسمان *berīsmān.* p. *compoſ.* Cum fune. * *Expreſſ. figur.* برسمان كس درچاه مرو *berīsmānī kes der ćāh merew. h. e.* كسسه نك الغاسبله نهلكه به دوشه *Kimeſnenūn ilkāslile tehlikeje dusme.* t. Suaſu alterius in interitum ne ruas. *Ferh.*

پرێ *perî söẓ.* p. *nom. prop.* Nom. fani ſlicujus *tempore* خسرو پروێز *chosrewï perwïẓ, edificatî. Ferh.*

پرێش *berîś.* a. *part.* Variegatus *equus*; *ſeu punctis, maculiſve coloris, o reliquo crine diſtincti, notatus. Gol.*

پرێش *berîś,* & *perîś.* p. 1) *n. f. pro* پرێشانلق *perîśānlyk.* t. Diſperſio. 2) *imper.* Diſpergaris. 3) *part. compoſ.* Diſperſus, confuſus animo. *Caſt.*

پرێش *birîś.* p. *n. f.* 1) Sèpsratio. 2) Diſperſio. *Ferh.*

پرێشان *perîśān.* p. *part.* 1) متشر *mùntesir.* a. طاغلمش *daghylmiś.* t. Diſperſus, diſſipatus. 2) Turbatus, confuſus. 3) Mœſtus, afflictus. *Ferh.* 4) Infortunatus. *Diſperſo, confuſo, turbato, alterato, conmoſſo, afflitto, angoſciato.* ¶ زلف پرێشان *zülfî perîśān.* Crines diſperſi. *Capelli diſperſi.* غایتده پرێشان اولدی *ghajette perîśān oldy.* Valde conturbatus fuit. *Reſtò sbigottito. Sæ.* حال دو منوال اوزره اولدوغنه پرێشان ایدی *hāl bu mìnvāl üzre oldughyne perîśān idi.* Res in eo ſtatu conſtitutas eſſe videns, affligebatur. *Reſtava tutto afflitto,* e *conturbato di veder le coſe in quello ſtato. Eb.* بدنام اولدوغندن پرێشان و *bednām oldughynden perîśānü pür melāl oldy.* Afflictus, & mœrore plenus remanſit ex eo, quod apud omnes male audirer. *Dal vederſi diffamato, reſtò afflitto, e conturbato. Eb.* پرێشان اوراق *perîśān ewrāk.* Incompactorum foliorum *liber, non reviſus. Scritto, ò libro di fogli diſperſi. Ik.* دفتر مجتمع کبی پرێشان اوراق *defterî myhnet gibi perîśān ewrāk.* Folia diſperſa, & confuſa habens, inſtar voluminis afflictionum. *Ah.* اوراق پرێشان *ewrākẏ perîśān.* Rejectaneæ ſchedæ, incompoſita folia. *Carte ſparſe in quà in là, diſordinate.* پرێشان حال *perîśān hāl.* Afflictus, in malo ſtatu conſtitutus. *Afflitto, in cattivo ſtato. Sæ.* پرێشان خاطر *perîśān chāṭyr.* Animo conturbari, angi. *Eſſer afflitto, e d' animo conturbato. Sæ.* پرێشان مشرب *perîśān meśreb.* Prævus indole, moribus depravatus. *Diſtratto, e leggiero di natura.* پرێشان *perîśān.* a. 1) Disjungere, diſſipare. 2) Diſpergere. *Spargere, diſſipare,* & *diſperdere.*

پرێشان ساز پرێشانساز *perîśān sāz.* p. *port. compoſ.* Diſperdens, diſſipans. *Che diſſipa, e ſparge. Ik.*

پرێشانلق *perîśānlyk.* t. *n. f.* 1) Diſperſio, diſtractio. 2) Commotio, alteratio. 3) Confuſio, conturbatio. *Diſpergimento, diſtrazione, alterazione.* 4) Offenſio, diſſidium.

پرێشانی *perîśānì.* p. *n. f.* 1) Diſſidium, offenſio. 2) Diſperſio. 3) Commotio. 4) Confuſio. ¶ پرێشانی کردن *perîśānì kerden.* Lacesſere, offendere, diſſidium exercere. *Coſt.*

پرێشد *perîśed.* p. 3. *perf. præt.* Diſperſus fuit. *Ferh.*

پرێشم *berîśim, perîśim,* & *birîśim.* p. *n. f.* 1) *pro* ابریشم *ibrîśim.* Sericum. *Seta.* 2) Chorda. *Ferh.*

پرێشن *perîśen.* p. *n. f.* 1) Sparſio, diſperſio. 2) Impreſſio ſigni. *Ferh.*

پرێشوی *berîśewī.* p. *n. f.* Paraſceve. *Caſt.*

پرێشیدن *perîśiden.* p. *V.* 1) طاغلمق *dāghylmak.* t. Diſpergi. 2) *uſit.* Diſperſum eſſe. 3) Attonitum eſſe. *Ferh.*

پرێشیده *perîśide.* p. *part. paſſ.* Diſperſus, diſſipatus. *Ferh.*

پرێص *berîṣ.* a. 1) *part. pl.* جرصا *bùraṣā.* Leproſus. 2) *n. f.* Plsnta ſimilis eypero *Gol.*

پرێغ *birîẏgh.* p. *n. f.* Botrus, racemus. *Grappolo. Ferh.*

پرێق *berîḳ.* a. *n. f.* 1) Fulguratio, fulgur. *Wan.* 2) Fulgor, nitor, ſplendor. 3) Repercuſſio, reflexio. *Ik. Fulgore,* & *riverbero.* 4) Lac, *cui butyrum, ſeu aliæ pinguedo affunditur. Gol.*

پرێقات *berîḳat.* a. *n. f. pl.* پرایق *berāîyk.* Lse, *cui parum butyri, ſeu olterius pinguedinis ſit affuſum. Wan.*

پرێك *berîḳ.* a. 1) *part.* Benedictione, & copis sbundsns. *Benedetto, ed abondante, ò che reca abondanzo.* 2) *n. f.* Cibi genus, *ex dactylis recentibus,* & *butyro. Wan.*

پرێم *berîm.* a. *n. f.* 1) Funis *ex duobus, aut pluribus partibus in unum contortus.* 2) Funiculus, *ſeu* tænia, ex pluribus partibus in unum contorta, *quo medium corporis, vel brachium fœminæ circumcingunt, etiam quod infantibus appenditur contra oculi malignioris noxam.* 3) Libra. 4) Exercitus. 5) Aurora. 6) Pars jecoris, & tuberis camelini, *utriuſque per longum ſecti, in unum colligati filo. Wan.* ¶ البرمان *el-berimāni.* 1) *ipſum* Jecur. 2) Cameli tuber. 3) Cibus *fine carne. Gol.*

پرێن *berîn.* p. 1) *compoſ. pro* بر این *ber în.* Supra hunc, *vel* hoc. 2) *adj.* Altus, ſublimis. 3) *n. f.* Segmentum *melopeponis.* 4) Zephyrus. *Ferh.* 5) Amœnus. 6) Aeternus. *Caſt. Alto, ſublime, ameno.* ¶ چرخ پرێن *ćiarchẏ berîn.* Suprema ſphæra, cœlum. *Sæ.* سپهر پرێن *ſipihrî berîn. Idem* بهشت پرێن *behiśtî berîn. Sæ.* فردوس پرێن *firdewsî berîn. Eb.* خلد پرێن *chuldî berîn. Sæ.* Persdiſus amœnus, æternus. *Il Paradiſo ſupremo.* پایه پرێن *pâyeî berîn.* Sublimis dignitatis gradus. *Grado ſublime. Nr.* 7) صو اکرکی

ſu

sū egirgī. t. Stagnatio, *ſeu* receptaculum aquæ ſtagnantis. 8) قوفر صو *kokar ſū* t. Aqua fœtida.

بیرین *birīn.* p. *n. f.* 1) Aqua fœtida. 2) Foramen, meatus. *Ferh.*

بورین *būrīn.* p. *n. f.* Segmen, præſegmen *melonis. Fetta. Caſt.*

بیرین *berreīn.* t. *n. f.* (بحرین *bahreīn*) *Dual. a* بر *berr.* Duo regna, *adjacentia mari nigro, & albo. Le due provincie, che toccano li due mari bianco, e negro.*

پرینان *perīnān.* p. *n. f.* صغری *ſaghrī.* t. Cotium camelinum. *Sagro.*

پرنوت *perjūt.* p. *n. f.* Morbus unguium, *quo unguis excidit. Ferh.*

پرنون *perjūn.* p. *n. f.* 1) قرلغان علتي *kurlaghan ẏlletī.* t. Morbus unguium, *quo unguis excidit. Male ſotto l'unghia, che la fà anche cadere.* 2) قوبا *kūbā.* t. دمرکي *temregī.* t. Lichen, impetigo. *Fegatella, ſerpigine. Ferh.*

پریان *perījān.* p. 1) *n. f.* Diſperſio. 2) *adj.* Turbatus. 3) Mœſtus, afflictus. *Ferh.*

بز *bez.* p. 1) *imper.* Fla, inſta. 2) *n. f.* Veſtis elegans, byſſus. 3) Mos, conſuetudo. *Ferh.* 4) Palear boum. *Caſt.*

بز *bez.* t. *n. f.* 1) نسیجه *nesīǧe* t. کرباس *Kirpās*, & *girbās.* p. Tela, carbaſus, linteum ex goſſipio, ſindon quævis. *Tela, pezzo di tela, fazzoletto.* ¶ بز دوکمك *bez dokunmak.* Ordiri, texere telam. *Teſſer tela.* 2) Glandula *in ulcere. Pizzo, ò capo di furoncolo.*

بژ *beſ.* p. *n. f.* *i. q.* بشته *biſte.* Colliculus, acervus. *Ferh.*

بژ *peẓ.* p. *n. f.* Acorum, radix contra dolorem cordis. *Acoro, glandiolo. Caſt.*

پژ *peſ.* p. 1) *n. f.* Jugum *montis.* 2) Via anguſta *inter montes.* 3) Sordes. 4) Acorum. *Ferh.* 5) Pruina. *Brina.* 6) *adj.* Vetus, tritus. *Caſt.*

بژ *biẓ.* p. *n. f.* Veſpa. *Calabrone, veſpa. Ferh.*

بز *biz.* t. 1) *pron. perſ.* نحن *nahn.* a. ما. p. Nos. *Noi.* 2) *n. f.* اشغي *iſfā* t. درفش *direfs.* p. Subula, ſtylus. *Subbia, leſina, puntarolo.*

بز *būz.* p. *n. f.* کچي *keči.* t. Genus caprinum. *Capra. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* بز قدم *būzī kædem. h. e.* دون و سفله طبع *dūn we ſifle tæbʒ.* Vilis, & abjectæ indolis homo. *Ferh.*

بژ *būſ.* p. *n. f.* Nix. *Neve. Ferh.*

بژ *pūſ.* p. *n. f.* 1) Pruina. *Ferh.* 2) Pluvia pruinoſa. 3) Glacies. 4) Fulmen. 5) Fulgur. 6) Acorum.

بز *bezz.* t. *V. act.* [1. F.] 1) Spoliare *veſtibus. Wan.* 2) Rapere. *Gol.*

بز *bezz.* t. *n. f. pl.* بزوز *bezūz.* 1) Byſſus, pannus lineus, tela, veſtis. 2) Arma. *Gol.*

بزآی *bezāe.* t. *n. f.* 1) Protuberantia pectoris, *junctura eum cavitate dorſi. Wan.* 2) Promin ntia medii dorſi, *ut natibus immineat. Gol.*

بزاغ *bizāǧ.* t. *V.* [3. *a* بج] 1) Gloriari. 2) De gloria certare. *Go*

بزاد *bezād*, & *peſ..d* p. *n. f.* Senex, annoſus, venerandus ſenex, magiſter. *Vecchio.* * *Expreſſ. figur* بزاد بر آمد *bezād ber āmed. h. e.* کوجه باشلو عورت *koǧiæ jāſlu kweret.* t. Verula facta eſt. بزاد و بشمد *bezādu bisīd. h. e.* گلوب گندی *gelūp gitd.* t. Venit, abivit, natus fuit, iterum e vivis exceſſit. *Ferh.*

بزادی *bezādī.* t. *n. f.* Beryllus. *Berillo. Bern.*

پزار *peẓār.* p. *n. f.* Paſſus, greſſus. *Paſſo. Ferh.*

بزاز *bezāz.* p. *n. f.* Corrigia, licium. *Caſt.*

بزاز *bezāz.* p. *n. f.* Vendítor *veſtium, telæ*, & *ſimilium rerum. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* بزاذانه شد *bezāzāne ſūd. h. e.* 1) تازلك گچورمش دلبر *tāzelik gečūrmiſ dilber.* t. Amaſia, quæ primam ſuam pulchritudinem amiſit. 2) وقتي گچوب رابكان اولمش ميوه *waktī gečūp rūkān olmiſ mēẏwe.* t. Fructus rancidus, nimis maturus. *Ferh.*

بزاز *bezzāz.* a. *n. f.* قفتان صاتجي *kaftān ſ ečǧī.* t. Pannorum, linteorum, & veſtium venditor. *Telaro, venditor di panni, e veſti.*

پزار *peſār.* p. *n. f.* Lorum, corrigia. *Ferh.*

بزرسنان *bezzārīſtān.* p. *n. f.* Forum regium. *V.* برسان

پزاسمان *pezāsmān.* p. *n. f. compoſ.* 1) Poli cœleſtes. 2) Cœlum empyrium. *Ferh.*

بزاغ *bizāǧ.* a. *n. f.* Juvenis ingenioſus, & ſolers. *Wan.*

بزاعت *bezāāt.* a. *V. act.* [5. F.] 1) Elegantem, & politis moribus eſſe *juvenem. Wan.* 2) Ingenio, & ſolertia pollere. *Gol.*

بزاغ *bizāgh.* p. *n. f.* Inſtrumentum, quo quid politur ad nitorem. *Iſtrumento da liſciare. Ferh.*

بوزاغو *buzāghū.* t. *n. f.* Vitulus. *Teſ. V.* بوزاغي

بزاق *bizāk.* a. *n. f.* Sputum, ſaliva. *Sputo, ſputaccio. Wan.*

پزاکن *pezākin.* p. *adj.* Turpis, deformis. *Ferh.*

پژامند *pejāmend.* p. *n. f.* 1) Veſtis portæ, *quem in murum adigunt, cum aperiunt,* & *inde extrahunt, abduntque, cum claüdunt.* 2) Tudes fullonum, *qua veſtes mundandas tundunt. Stanga di porta,* & *paletta de' lavatori. Ferh.*

بژان *bejān.* p. *part.* 1) Saltans, ſaliens. 2) Flans, ſpirans. *Ferh.*

بژان *bižān.* a. *V.* [3. *a* بزن] Afferre. *Gol.*

بژان *buž-ān.* a. *n. f. pl. a* باز *bāž.* Falcones.

بژانه *bejāne.* p. *part.* Flans, ſpirans *ventus. Ferh.*

پژانیدن *pejānīden.* p. *V. tranſ.* Coquere, *ſeu potius* coctionem promovere. *Caſt.*

بژاوا *bejāwāe.* a. *part.* Gibboſa *mulier. Wan.*

پژاون *pejāwen.* p. *n. f.* Tudes fullonum, *quo veſtes mundandas tundunt. Paleta de' lavatori. Ferh.*

پژاوند *pejāwend.* p. *n. f.* 1) Veſtis portæ, *quem in murum adigunt, cum aperiunt, & inde extrahunt, abduntque, cum claudunt.* 2) Tudes fullonum, *quo veſtes mundandas tundunt. Stanga di porta, & paleta de' lavatori. Ferh.*

پژاوه *pejāwe.* p. *n. f.* Furnus, *in quo vaſa fictilia, tegulæ, lateres excoquuntur. Ferh.*

بژایانیدن *bužāyānīden.* p. *V. tranſ.* Juvare *partum. Caſt.*

بژباژ *bežbāž,* & بژباره *bežbāže.* p. *n. f. pra* بسباسه *besbāse.* Macis, nucis myriſticæ cortex. *Fior di noce moſcata.*

بژبژ *bežbežet.* a. *V. act.* Feſtinanter incedere. *Gol.*

بژژت *bižžet.* a. *n. f.* 1) Arma. 2) *i. q.* هیأة *hejet,* Forma, figura. 3) Veſtis, pannuſve, *qui honoris erga donatur. Gol.*

بژ *bežğ.* a. *V. act.* 1) Gloriari. 2) De gloria certare. 3) Concitare, irritare *aliquem contra alium. Gol.*

بژ *bejūğ.* p. *n. f.* Inventio, excogitatio alicujus rei. *Ferh.*

بژجامه *bežğāme.* p. *n. f. compoſ.* ادو قفنان *ejū kaftān.* t. Ornata, pretioſa veſtis. *Bella veſte. Caſt.*

بژخ *bežæh.* a. *n. f.*)(حدب *hædeb,*) *i. q.* قعس *kæ-ès.* Gibbus pectoris, *ſcil. eum hoc foras protuberat, introrſum vergente dorſo. Gol.*

بژخمید *bužhæmīd.* p. *n. f.* کچی دشی *diſi kečī.* t. Capra. *Caſt.*

بژخا *bežchā.* a. *pnrt. fœm. ab* بژخ *ebžæch.* Vitio laborans. *Gol.*

بژخود *bužehod.* p. *n. f.* Capra. *Ferh.*

بژد *pužd,* & بژد *pūžd* p. *n. f. i. q.* برد *pūrd,* & *burd* لغز *lughæz.* a. Aenigma. *Caſt.*

بژدرمک *beždūrmek.* t. *V. tranſ.* Faſtidium, nauſeam patere. *Attediare, infaſtidire, ſtufare. V.* برمک

بژده *pužde.* p. *n. f.* 1) Res ad quærendum aliquid idonea. 2) Talus, os *ad cruris,* & *pedis junctūram protuberans. Caſt.*

بژ *bežr, bežyr.* a. *n. f. pl.* بژور *bužūr.* 1) Semen *aleris, vel alterius herbæ, pec. lini. Semenza, ſeme di lino.* 2) Semen olei. 3) Fuſtigatio. ¶ بژ باغی *bežr iāghy.* Oleum lini. *Oglio di lino.*

بژ *bežr.* a. *V. act.* Verberare. *Gol.*

بژ *bežr.* p. *n. f.* Radius, lux, ſplendor. *Ferh.*

بژرته *bežerte.* t. *nom. prop.* Biſerta. *Biſertà città. Bern.*

بژرگ *bužūrğ.* a. *part. pro* بزرک *bužūrk.* p. Magnus. *Gol.*

بژرگیمهور *bužūrğiūmhūr.* p. *nom. prop.* Nom. proregis ſapientiſſimi regis Nuſcirvani. *Caſt.*

بژرجی *bežirğī.* t. *n. f.* Olearius, olei expreſſor, *vel* venditor. *Ogliaio.*

بژرخانه *bežyr chāne.* p. *n. f. compoſ.* Trapetum, mola olearia. *Caſt.*

بژر قطونا *bežir kætūnā.* p. *n. f. compoſ.* Pſyllium, ejuſve ſemen. *Caſt.*

بژرک *bežrek.* p. *n. f. dimin.* 1) Seminulum. *Caſt.* 2) Semen lini. *Picciola ſemenza,* & *ſeme di lino. Ferh.*

بژرک *bužūrk.* p. 1) مظیم *ežym.* a. اولو *ulū.* t. Magnus, ingens. 2) Adultus. 3) Potens. *Grande. Ferh.* ¶ بژرک وکوچکمز *bužūrğū kūčeğūmūz,* *vel kūčūğūmūz.* Magni, parvique noſtrum, *ſeu* inter nos. *Li grandi, e piccioli trà noi altri. Ah.*

بژرک آمید *bužūrk āmīd.* p. *nom. prop.* Nom. ſapientis antiqui, *qui fuerat conſiliarius,* & *magiſter Chosrewi. Ferh.*

بژرگان *bužūrğān.* p. *n. f. pl. a* بژرک *bužūrk.* Magnates, ſapientes. *Caſt.*

بژرگانه *bužūrğāne.* p. 1) *adj.* Magnificus. 2) *adv.* Magnifice. *Da grande, alla grande.* ¶ بژرگانه آواز *bužūrğāne āwāz.* Alta vox, & alta voce. *Al alta voce.*

بژرگتر *bužūrkter.* p. *compar.* اولورق *ūlūrak.* t.)(کمتر *kemter.*) Major. *Maggiore, più grande. Ik.*

بژرگر *bežyrğer.* p. *n. f.* Agricola, ſator. *Seminatore. Caſt.*

بژرگر *bežrker.* p. *n. f.* Semen lini. *Ferh.*

بژرگوار *bužūrğūwār.* p. *adj. compoſ. pro* بژرگوار *bužūrkwār.* 1) اولو *ūlū.* t. Magnus excellens, præpotens *vir.* 2) Doctus, & *pec.* magiſter, doctor. *Ik. Sa.* II. کامکار *kāmkār. Uomo grande, eccellente, potente, dotto, dottore, ſapiente, maeſtro. V.* جد *ğedd.* ¶ والد بژرگواری

وزکواری *wālidī būzŭrgŭwārī.* Ejus nobiliſſimus parens. *Il ſuo gran padre. Sa.*

وزکواری *būzŭrgŭwārī.* p. *n.f.* 1) کرم *kerem.* ت. اولولف *ūlulyk* t. 1) Magnitudo, amplitudo. 2) Honor. 3) Nobilitas. *Grandezza, glorio, onore, altezzo, nobiltà. Sa.*

وزکي *būzŭrgī.* p. *n.f.* Magnitudo, magnificentia. *Grandezza. Ferh.*

وزي *bejernī.* p. *n.f.* Magnificentia, majeſtas. *Ferh.*

وزور *bezyrwer, aut bezerwer.* p. *adj.* 1) مشغول *meshgūl.* a. تحملي *tochumlŭ.* t. Occupatus. 2) Semine abundans. *Ferh.*

وسر *peſſer* p. طاز باش *taz baſh.* t. Calvus. *Calvo. Ferh.*

وشك *pezſheg.* p. *n.f.* 1) Medicus. 2) Chirurgus. *Ferh.*

وشك *bizeshk*, & *bizshk.* p. *n.f.* Medicus, pec. veterinarius. ¶ وشکي نودن *bizishkī nūmūden*, medicinam profiteri. *Caſt.*

وشم *bezeshm.* p. *n.f.* Lana caprina tenuiſſima, *ex qua parantur telæ ſubtiliſſimæ. Ferh.*

وغ *bezg.* a. *V. act.* [3. F.] Augeri, abundare. *Wan.*

وغ *bezgh.* a. *V. act.* [3. F.] Scalpellum phlebotomum immittere, & venam incidere *chirurgum, vel veterinarium. Wan.*

وغ *bezægh*, & *bezgh.* p. *n.f.* 1) قربغه *kurbaghæ.* t. Rana. *Ranocchia. Ferh.* 2) صو بندي *su bendi.* t. Obex, *ſeu* clauſtrum *aquæ.* 3) Lens paluſtris, *ſeu id, quod innaſcitur aquæ, ſub quo vivunt ranæ.*

وغ *pezægh*, & *f. pezgh.* p. *n.f.* دکك *dikik.* t. Palmes, *pec. qui in vite recens prodiit. Caſt.*

وغ *peſhagh* p. *n.f.* 1) Clauſtrum aquæ. 2) Rana. 3) *adj.* Attonitus, ſtupefactus. *Ferh.*

وغاب *pezghāb*, & *peſhghāb.* p. *n.f.* صو بندي *su bendi.* t. Clauſtrum aquæ. *Ritegno d'acqua, diga. Ferh.*

وغاله *būzghāle.* p. *n.f.* اوغلق *oghlak*, & وزغو *buzoghū.* t. 1) Hœdus. 2) Vitulus. *Capretto*, & *vitello. Ferh.*

وغرده *peſhgærde.* p. *n.f.* 1) Radius longior, *quo paſta attenuatur, explanoturque.* 2) Plantæ ſpinoſæ genus. *Ferh.*

وغسه *bezæghſime.* p. قربغه بوصني *kurbaghæ ioſunȳ.* t. Lens aquatica. *Ferh. Vide* بسوصن

وغم *bezghæm.* p. *n.f.* Species plantæ ſpinoſæ, acacia. *Ferh.*

وغم *peſhghæm.* p. *n.f.* 1) Acacia *arbor.* 2) Spinus, ex qua acaciam extrahunt. *Ferh.*

وغه *bezghæme.* p. *n.f.* Lens aquatica. *Ferh.*

وغ *būzghūnȳ.* p. *n.f.* 1) Piſtacia *arbor.* 2) *melius* Pinus *Piſtacchio. Ferh.*

وغند *peſhghæned.* p. *n.f.* Genus arboris. *Ferh.*

وغند *pūſhghænd.* p. *n.f.* 1) سماق ییراغي *ſumak tapraghȳ.* t. Rhus coriariorum. 2) Vox, ſtrepitus *muli. Ferh.*

وغول *puſhghūl.* p. *n.f.* Alica triticea. *Ferh.*

وغه *pæghæ, ſeu pezghæ.* p. *n.f.* Ridica, *i. e.* pedamentum, ſtatumen *vitis. Polo di vigna. Ferh.*

وغه *būzghæ.* p. *n.f.* Falx ad *putandam vitem. Ferh.*

وغيد *būzghujed.* p. *n.f.* 1) Nomen arboris. 2) Fructus inſtar piſtaciorum, *quo alutorii uti ſolent. Ferh.*

وفند *be ſend*, & وفند *beſſend.* p. *adj.* 1) Otioſus, iners. 2) Impotens, debilis. *Caſt.*

وک *bezæk*, & *bæzk.* a. *V. act.* [1. F.] توکرمك *tŭkŭrmŭk.* t. Spuere. *Sputare. Wan.*

وک *bezæk.* p. *n.f.* 1) Rana. 2) Nom. herbæ, caſuta.

وکله *peſhkale.* p. *n.f.* Scolopendra. *Scolopendra. Ferh.*

وکند *peſhkæned.* p. *n.f.* Sermo futilis. *Ferh.*

وك *bezek*, & *bezk*, & *bŭzk.* p. *n.f.* 1) تسبیح کوردی *tesbih kūrdy.* t. Scolopendrion. *Ferh.* 2) Camelulus *infecta.*

وك *bezek.* t. *n.f.* زینت *zīnet.* a. پیرایش *pīrāiſh* p. Ornatus, ornamentum. *Ornamento, adobbamento.*

وگر *pezger.* p. *n.f. compoſ.* Coquus. *Ferh.*

وگول *bejkŭl.* p. *adj.* 1) Validus, roboſtus corpore. 2) Afflictionem tolerans. *Ferh.*

وگوي *būzkūhī, pro būzl kuhī.* p. *n.f.* 1) طاغ کچیسي *dagh kedisī.* t. Caper montanus. 2) Dorcas.

وگي *bezkā.* a. *n.f.* Celeritas *in congreſſu vel inceſſu. Gol.*

ول *bezl.* a. *V. act.* Impendere. *Vide*, & *ſcribe* بذل

ول *bezl.* a. *V. act.* [1. F.] *i. q.* تك *takk.* 1) Findere. *Gol.* 2) Percolare, clarum reddere *vinum. Wan.*

ول *bezl.* a. *n.f.* Gravitas, adverſitas. ¶ امر ذو ول *emrŭn zŭ bezlin.* Negotium grave, & adverſum. *Wan.*

ول *bezil*, & بازل *bāzil.* a. *part.* Cui anterior, ſeu lateralis dens باب *bāb dictus* erumpit, vel prominet, *camelus. Gol.*

ول *būzl.* a. *part. pl. antecedentis. Gol.*

ولز *būzzel.* a. *part. pl. a* ول *bezl. i. q. præc. Gol.*

ولا *bezlāe.* a. *n.f.* 1) Cogitatio bona, *Gol.* 2) Conſilium egregium, ac ſanum.

Wan. ¶ نهاض بزلا *nehhāzun bibezltāi.* Qui res magnas ſuſcipit, geritque. *Gol.*

بزلنكوج *bizlang'ūg.* t. *n. f.* Stimulus *An. uſit.* اوكندرن

بزله *bezle.* t. *n. f.* Locus. *Scribe,* & *Vide* بذله

بزم *bezm.* t. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Mordere *anterioribus tentibus.* 2) Mulgere medio digito, & pollice *camelitim. Wan.*

بزم *bezm.* p. n. *f.* 1) Conſeſſus, comportatio. *Radunanza, banchetto. V.* مجلس. 2) Tentorium. 3) Nomen vici. *Ferh.*

بژم *bejm.* p. *n. f.* Pruina. *Ferh.*

پژم *pejm,* & *püjm,* & *pejem.* p. قراغو *kyraghāi,* & طلمان *dumān.* t. 1) Pruina. 2) Nebula. *Brina,* & *nebbia. Ferh.*

بزم *bizüm.* t. *pron. poſſ.* Noſtri, & noſter. *Di noi,* & *noſtro.*

پژم *pujem.* p. *n. f.* Pruina. *Ferh.*

پژمان *pejmān.* p. *part.* 1) Triſtis, afflictus *animo.* 2) Deſiderio affectus. 3) Pœnitens. *Ferh.*

پژماورد *pejmāwerd.* p. *n. f.* قاضي لوقه *kāzī lokmæ.* 1) Quantum cibi continetur menſa coriacea. *Caſt.* 2) Cibi genus *ex carne, butyro,* & *ovis confectum, quod ſecum in itinere portare ſolent. Ferh.*

پژمابون *pezmājūn,* & *pejmājūn.* p. Nomen bovis regis Feriduni. *Ferh.*

بژمت *bezmet.* t. *V. i. q. vel pro* بژو *wezmet.* Semel cibum capere *per diem,* & *noctem. Wan.*

پژمردن *pejmürden.* p. *V.* صولمك *ſolmak.* t. Flaccescere, marcescere, defloreſcere. *Ferh.*

پژمرده *pejmürde.* p. *part. paſſ.* 1) صولش *ſolmiſ.* t. Flaccidus, tabidus. 2) Pallidus. 3) Obſcuratus. *Smarrito, impallidito, ſeccato. Sæ.* ¶ پژمرده روي و پريشان موي *pejmürde rūj wū periſān müj.* Pallidus vultu, & crines ſparſos habens. *Pallido, e ſcapigliato. Eb.* شدن پژمرده *pejmürde ſuden.* Flaccescí. *Ferh.*

پژمريدن *pejmeriden.* p. *V.* Flaccescere, tabescere. *Ferh.*

پژمه *büjmeje.* p. *n. f.* Species lacertæ lybicæ, *minoris generis, de die verſus ſolem ſe tenentis. Ferh.*

بزمك و بزمه *bezemez.* t. *V.* زينت *zīnet.* t. آراستن *ārāſten.* p. Ornare, apparare. *Ornare, adobbare, acconciare.* ¶ بزلدي بزلدي *bir ez bozüldy, bezyldy.* Nonnihil ſe alteravit, mox ſe compoſuit. *Eb.*

بزمك *bezmek.* t. *V.* 1) بزار *bizār.* t. Faſtidire, pertæſum eſſe. 2) Non poſſe vocare. 3) Non poſſe aliquid facere *præ occupationibus, aut hoſpitibus.* 4) Pigere. *Stufarſi, annoiarſi, eſſer ſchiffo. cc. abl.*

بزمك *büzmek.* t. *V.* Contrahere, coarctare. *Reſtringere.* ¶ اغزي بزي *aghzün-ȳ büz.* Contrahe os. *Stringi la bocca, ſa'l bocchino. An.*

پژمگاه *bezȳmg'āh.* p. *n. f. compoſ.* 1) Locus conſeſſus, *aut* comportationis. 2) *ipſe* Conſeſſus, comportatio. *Aſſemblea, luogo di banchetto, ò radunanza.* ¶ نشاط پژمگاه و فرهنگاه ارتباط *bezȳmg'āhi niſāt we nüzhetg'āhi irtibāt.* Locus conſeſſus amœniſſimus. *Luogo di radunanza ameniſſimo. Sæ.* پژمگاه بلاغت *bezȳmg'āhi belāghat.* Palæſtra, campus eloquentiæ. *Campo di eloquenza.*

پژمگه *bezȳmg'ek.* p. *n. f. contract. i. q. præcedens.*

بزمكي *bizümki.* t. *pron. poſſ. compoſ.* Noſter. *Il noſtro.*

پژموده *bezmüne.* p. *n. f.* Dies ſecunda menſium æræ Gelalienſis. *Ferh.*

بزموي *büzmüj.* p. *n. f.* Lana capræ. *Caſt.*

پژموي *püjmüj.* p. *adj.* Variolarum veſtigiis notatus in vultu. *Ferh.*

بزمه *bezme.* p. *n. f.* Angulus in *loco compotationis. Ferh.*

بزن *bezen,* & *bezn.* p. *n. f.* سوركي *sürg'ī.* t. Occa *ad complananda arva aratro verſa. Erpice, grappa. Ferh.*

بژن *bejen.* p. *n. f.* Cœnum, limus *in fundo piſcinæ, putei. Ferh.*

پژن *pejen.* p. *n. f.* 1) راه و محله اوجي *rāh we mæhalle ugī.* t. Extremitas *viæ, aut vici. Cima, ò fine della ſtrada, ò del vicolo.* 2) Milvus. *Ferh.*

پژند *pejend.* p. *n. f.* 1) قناء آخيار *kynāül hymār.* a. اشك خياري *eſek chyjārī* t. Colocynthis. *Caſt.* 2) *i. q.* بـــرشت *berghaſt.* p. Nom. herbæ, *quæ cocta jumentis datur. Ferh.*

بژندي *bejendi.* p. *n. f.* Paupertas, miſeria. *Ferh.*

پژنكار *pejenkār.* p. *n. f. compoſ.* 1) Opifex 2) *in ſpecie* Coriarius. 3) Faber ferrarius. 4) Aurifaber. *Ferh.*

پژنگر *pejeng'er.* p. *n. f. compoſ.* Coriarius, coriorum concinnator, alutarius. *Conciacorame. Ferh.*

پژنگوژه *pejeng'eje.* p. *n. f.* Cuniculus *animal. Caſt.*

بزنمش *bezenmiſ.* t. *part. paſſ.* مزلن *müzejjen.* a. آراسته *ārāſte.* p. 1) Ornatus, apparatus. 2) Inſtructus. *Ornato, adobbato, abbellito, fornito.*

بزنمك *bezenmek.* t. *V. paſſ.* مزلن *müzejjen.* a. Ornari, inſterni, apparari. *Eſſer ornato, fornito.*

ﻑﻍﺯ *beẓw.* s. *V. act.* Injuſtitiam facere *alicui. Wan.*

ﻑﻍﺯ *beẓw.* s. *part. i. q.* عدل *ẏdl.* Quod alteri rei par eſt, & ſimile, æquipollens, æquilibre. *Wan.*

ﻑﻍﺍ *beẓwā. part. fæm. i. q. præo. Wan.*

ﻑﻭﺍﻙ *peẖwāk.* p. *n. f.* 1) بـــغو *ianko.* t. Echo. *L'Echo. Caſt.* 2) Vox terribilis. *Ferh.*

ﻑﻍﻭﺍﻥ *beẓwān.* s. *nom. prop.* Nom. viri alicujus. *Wan.*

ﻑﻍﻭﺍﻥ *beẓwān.* s. *n. f.* Aſſultus, inſultus, impetus. *Wan.*

ﻑﻭﺟ *beẖūg.* p. *n. f.* Inventio, excogitatio *alicujus rei. Ferh.*

ﻑﻭﺩﻱ *beẖūdi.* p. *adv. compoſ.* Cito, *q.* cum celeritate. *Ferh.*

ﻑﻭﺭ *būẓūr.* s. *n. f. plur. a* ﻑﺯ *beẓr.*

ﻑﻭﺵ *būẓweſ.* p. *adj.* Caprinus, inſtar capræ.

ﻑﻭﺵﻡ *būẓweſm.* p. *n. f.* Lana caprina. *Ferh.*

ﻑﻭﺯ *buẓūgh.* s. *V. act.* [1. F.] Oriri *diem. Wan.*

ﻑﻭﺯ *būẓūgh.* p. *n. f.* Ortus *ſolis, lunæ, vel ſtellarum. Ferh.*

ﻑﻭﻙ *pūẖūk.* p. *n. f.* Vox terribilis. *Ferh.*

ﻑﻭﻝ *būẓūl.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Findere. 2) Anteriorem, *ſeu* lateralem dentem accipere *camelum* e gingivis ſe efferentem, *quod anno octavo vel nono fit. Gol.*

ﻑﻭﻝ *peẖūl.* p. *n. f.* 1) Talus. 2) Aſtragalus. *Ferh.*

ﻑﻭﻝ *pūẖūl.* p. *n. f.* 1) طوپوك *topūk.* t. Talus. *Tallone.* 2) Aſtragalus *luſus. Ferh.*

¶ ﻑﻭﻝ ﺑﺎﺯ *pūẖūl bāẓ.* Luſor aſtragalarum. *Coſt.*

ﻑﻭﻝ ﺑﺴﺘﺎﻥ *peẖūl biſtān.* p. *part.* Sororiantes habens mammas. *Caſt.*

ﻑﻭﻟﺶ *puẖūleſ.* p. *adj.* Intricatus, perturbatus. *Ferh.*

ﻑﻭﻟﻴﺪ *peẖūlid.* p. *adj.* Flaccidus. *Ferh.*

ﻑﻭﻟﻴﺪﻥ *peẖūliden.* p. *V.* 1) Tabeſcere. 2) Flaccidum reddere. 3) Lenire, paccare. *Ferh.*

ﻑﻭﻟﻴﺪﻥ *pīẖūliden.* p. *V.* Perplexum, perturbatum eſſe. *Ferh.*

ﻑﻭﻟﻴﺪﻥ *pūẖūliden.* p. *V.* 1) Provocare 2) Cauda carere, hujuſve expertem facere. 3) Prole deſtitui, hacve deſtitutum reddere *Caſt.*

ﻑﻭﻡ *peẖūm.* p. *adj.* Pauper, deſpectus. *Ferh.*

ﻑﻭﻡ *biẓūm.* p. *n. f* Cauda *ſine crine, aut plumis. Caſt.*

ﻑﻭﻡ *biẓūm.* t. *pron. poſſ. pro* ﻡ *Noſter.*

ﻑﻭﻡ *būẓūm.* s. *n. f.* Linea ſegmenti, *i. e.* funiculus trajectus per margaritas, aut alia, *ex quibus componitur ornamentum colli.* 2) Faſciculus oleris *aromatici, quantum digitis teneri poteſt.* 3) Reliquiæ commeatus. 4) Spatha palmæ fiſſæ, *quæ indito maris flore iterum clauditur, palmæ folio revincta. Gol.*

ﻑﻭﻣﺎﻥ *peẖūmān.* p. *part.* Triſtis, pœnitens. *Ferh.*

ﻑﻭﻧﺪ *peẖwend.* p. *n. f.* 1) Paſſer. 2) *contr. ex* ﻑﺍﻭﻧﺪ *peẖāwend.* Vectis portæ. *Ferh.*

ﻑﻭﻧﺪﻩ *peẖwende.* p. *n. f.* Leno. *Caſt.*

ﻑﻭﻧﻚ *pūẓewenk.* t. *n. f.* Leno. *V.* ﭘﻮﺯﻭﻧﻚ ﭘﻮﺯﻭﻧﻜﻚ

ﻑﻭﻩ *peẖūh.* p. *part. comp. a* ﻑﻭﻫﻴﺪﻥ *peẖūh den.* Explorator, ſcrutator, inveſtigator. *Ferh.* ¶ ﺣﻜﻢ ﻑﻭﻩ *hykem peẖūh.* Myſteriorum ſcrutator, contemplator. *Ik.* ﺧﺮﺩ ﻑﻭﻩ *ehyred peẖūh.* Inveſtigator, *q.* ponderator judicii alicujus. *Ik.* دانش ﭘﮋﻭﻫﺎﻥ *dāniſ peẖūhān.* Scrutatores ſcientiæ. *Ik.*

ﻑﻭﻫﺶ *peẖūhiſ.* p. 1) *n. f.* Exploratio, inquiſitio. 2) Arma, apparatus bellicus. 3) Acori radix. 4) *adj.* Celer, velox.

ﻑﻭﻫﻨﺪﮔﻲ *peẖūhendegi.* p. *n. f.* Exploratio, inquiſitio exacta. *Ferh.*

ﻑﻭﻫﻨﺪﻩ *peẖūhende.* p. *n. f.* Explorator, inquiſitor. *Caſt.*

ﻑﻭﻫﻴﺪﻥ *peẖūhīden.* p. *V.* تفتيش *teftīſ.* s. Inveſtigare, inquirere. *Ferh.*

ﻑﻭﻫﻴﺪﻩ *peẖūhide.* p. *part. paſſ.* Explorate, diligenter inquiſita res. *Ferh.*

ﻑﻭﻫﻴﺶ *pūẖūhiſ.* p. *n. f.* Inquiſitio. 2) Arma. 3) Acori radix. 4) *adj.* Celer, velox. *Caſt.*

ﻑﻭﻱ *peẓweī.* p. *adj.* Ignobilis, vilis *homo. Ferh.*

ﻑﻭﻱ *pūẖūī.* p. *adj. i. q. præc. Ferh.*

ﻑﻭﻳﻦ *peẓwīn,* & *peẖwīn.* p. *adj.* مـــردار *mūrdār.* t. Spurcus, ſordidus. *Ferh.*

ﻑﻩ *beẓe.* p. *n. f.* كناه *gūnāh.* s. بـــازﻍ *iāẓyk* t. 1) Peccatum. 2) Homo miſer.

ﻑﻩ *peẖe.* p. *n. f.* 1) سلاح *ſylāh.* s. Arma. 2) اودن اغاجي *odun āghājī.* t. Fruſtum ligni, baculus. 3) Terra montoſa. *Ferh.* 4) Pannus linteus. 5) Conſors. 6) Acus. *Caſt.*

ﻑﻩ *biẓe.* p. *n. f.* 1) Acorum. *Glandiolo.* 2) Arma, inſtrumenta bellica. *Ferh.* 3) Arbor lignaria. *Caſt.*

ﻑﻩ *piẓe.* p. *n. f.* 1) Radix acori. 2) Arma belli. *Caſt.*

ﻑﻩ *būẓe.* p. *n. f.* 1) Terra inæqualis. 2) Fructus *gratum odorem ſpirans.* 3) Signum capricorni. *Ferh.*

ﻑﻫ *pūẖe* p. 1) *n. f.* قراغو *kyraghū.* t. Pruina. 2) قيغو *kæjghū.* t. Mœror. *Caſt.* 3) *adj.* جست كسنه *ǧiūſt kimeſne.* t. Agilis, promptus. *Ferh.*

ﻑﻫﺎﻥ *peẖān.* p. *n. f.* 1) غصه *ghuſſæ.* s. كنو *gonū* t. Zelotypia, invidia, æmulatio.

Caſt. 2) Mœrot, ſolicitudo. *Ferh.* ¶ پژهان پژدن *peẓhān bürden.* 1) Zelotypia laborare, æmulari. 2) Solicitum eſſe de aliqua re, & concupiſcere.

پژهان *büẓhān.* p. *n. f.* Deſiderium *rei apud alium viſæ, citra invidiam Ferh.*

پژهش *büẓhiſ.* p. *n. f.* Oppoſitio, pars oppoſita. *Ferh.*

پژکار *beẓekār.* p. *n. f. compoſ.* Peccator, culpæ obnoxius. *Ferh.*

پژمك *beẓemek.* t. *V.* Ornare. *Vi.* پژمك

پژهیدن *peẓhīden.* p. *V.* Inquirere, inveſtigare. *Ferh.*

پژیغ *beẓiġ.* t. *n. f.* Penſator benefacti. *Gol.*

پژیجه *büẓîde.* p. *n. f.* Hædus. *Ferh.*

پژیدن *beẓīden.* p. *V. pro* وژیدن *weẓīden* p. جستن اسپك *jel esmek.* t. Flare *ventum. Tirar vento. Ferh.*

پژیدن *peïïden.* p. *V.* پشورمك *pisürmek.* t. Coquere. *Cuocere. Ferh.*

پژدن *püẓiden.* p. *V. i. q. prec. Ferh.*

پژده *beẓîde.* p. *port.* Spirans *ventus. Ferh.*

پژیر *beẓīr.* p. *adv. compoſ.* Deorſum. ¶ پژیر آمدن *beẓīr āmeden*, deſcendere.

پژیره *peẓîre.* p. *n. f.* Farina. *Coſh*

پژیژ *peẓîẓ.* p. *n. f.* Obulus æneus, & orbiculare alteri rei impoſitum, *ut ſquama piſcis, umbones ſcdilibus affixi. Caſt.*

پژیژ *peẓîẓ.* p. *n. f.* 1) Lana. 2) Plumæ avium. *Ferh.*

پژیژه *peẓîẓe.* p. *n. f.* Farina ſubtilis. *Ferh.*

پژیش *beẓeïš.* t. *n. f.* Ornatio, ornatus, *q.* پژك *beẓek*, & آرایش

پژشه *beẓiše.* p. *n. f.* Farina ſeſami. *Ferh.*

پژشه *peẓiše.* p. *n. f.* Farina ſubtilis. *Ferh.*

پژشه *büẓiše.* p. *n. f.* Farina ſeſami. *Ferh.*

پژیع *beẓî.* a. *part.* 1) *Juvenis* ingenioſus, ſolers, diſertus, ac liberi oris. 2) Inverecundus *adoleſcens, vel famulus. Won.*

پژعة *beẓi'at.* a. *part. fæm. prac. Wan.*

بزغیة *büẓyghijet, vel cum articulo* البزغیة *el-büẓyghijet.* a. *nom. prop.* Bozyghitæ. *Sic vocantur, ſed rarius, aſſeclæ Mohammedis Abulchottabi, qui uſurpavit pontificatum; & pronuntiavit, pontifices eſſe Prophetas, otque etiam Deos. Hi communiter* خطابیة *chüttābijet Chottabitæ vocantur, ſuntque e ſchola* الغلاة *el-ghülat Gholatarum, qui a Mohammedanis numerantur inter* الشیعة *iſ-ſijjet Schitas, ſeu ſectatores* علی *Alì. Marrac. V.* خطابیة

پژم *beẓīm.* a. *n. f.* 1) Linea ſegmenti, *i. e.* funiculus trajectus per margaritas, aut alia, *ex quibus componitur ornamentum colli.* 2) Faſciculus oleris *aromatici, quantum digitis teneri poteſt.* 3) Reliquiæ commeatus. 4) Spatha palmæ fiſſæ, *qua indito maris flore iterum clauditur palmæ folio revincta. Gol.*

پژن *beẓîn.* p. *n. f.* Ventus ſpirans, flans, *Ferh.*

پژون *peïjūn.* p. *n. f.* Altæ, ampliorisque navis genus. *Ferh.*

پژون *büẓījūn.* t. *n. f.* Subtile panni ſerici genus, attalicus pannus. *Wan.*

پس

پس *bes.* p. *adv.* & *adj.* 1) فقط *fakat* t. انجف *angiak* t. Solummodo. 2) Satis, ſufficiens. 3) Multus, multum. 4) Quomodo. *Ferh.* 5) Valde, admodum. 6) Etiam. *Solo, ſolamente*, & *baſto, boſtevole*, & *molto*, & *si, così è.* * *Expreſſ. figur.* پس خم زد *bes chem zed. h. e.* خلاف وعد ابدی *chylāfi wa'd itti.* t. Violavit pactum, egit contra promiſſum. *Ferh.* پس زانو نشست *bes ẓānū niſeſt. h. e.* اولدی مزوی *münẓewī oldi.* t. In angulum ſe recepit, ſolitarius factus eſt. *Ferh.*

پس *pes.* p. 1) ارد *ord.* t. (پیش *pīš*). Poſtica *pars*, poſterior. 2) Poſtea, deinde. 3) Quare? *Ferh.* 4) Ergo, itaque. 5) Autem. *La parte di dietro, poſteriore, doppo, dunque, pertanto, finalmente.* ¶ پس از جنك *pes eẓ ġenk.* Poſt pugnam. *Doppo la battaglio. Sa.* پس از بسیار ایام *pes eẓ bisjār ejjām.* Poſt multos dies. *Doppo molto tempo. An.* پس از ین *pes eẓ īn* Poſthac, deinceps. *Doppo di queſto, poi.* پس انداز کند *pes endāẓ küned*, & پس سر کند *pes ſer küned.* Vili facit. پس افکاه *pes āngüh.* Poſtea, deinde. *Dopò di ciò, doppo. Ik.* پس پرده *pesî perde.* Poſtſcenium. پس پرده دن تاشا *pesî perdeden temāšā iderdy.* Ex poſtſcenio reſpiciebat. *Stava guardando da dietro alla cortina. Eb.* پس دیوار *pes dīwār* Poſterior murus. *La muroglio di dietro.* پس دیوار *pesî dīwār.* Muri poſterior pars, *ſeu* quod poſt murum eſt. *Il dietro del muro, ciò che è dietro al muro.* پس فردا *pes ferdā.* Poſtridie, poſt cras. *Posdomani.* پس کردن *pes gerden, ſeu pesî gerden.* Cervix, occiput. *Il dietro del collo, collottola.* پس کوش ادلخت *pes gūš endācht.* Simulavit ſe non audire. *Fece finta di non sentire.* پس لشکر *pes leſker.* Poſtremum agmen. *Retroguardio.* در پس *der pes.* Poſt, pone. *Dietro, doppo.* پس آمدن *pes āmeden*, & درپس آمدن *der pes āmeden.* Sequi, pone venire. *Venir dietro, ſeguitare.* از پس باز *eẓīn pes bāẓ.* Abhinc, deinceps. *Di quà innanzi.* پس از پس *pes eẓ pes.* 1) Succeſſive, unum poſt alterum. *Uno doppo l'altro.*

l' altro. 2) Retro. *Da dietro.* پس جون *pes ćiun.* Cum autem, quum itaque. *Ora come.* پس پیش *pes pīś, ſeu pesū pīś.* Horſum, prorſum. *Avanti, e dietro. Caſt.* * *Expreſſ. figur.* پس افتاد *pes üftād. h. e.* بر کسنه‌نك وفاندن صکره قالانه دیرلر *bir kimesnenün-wefatinden ſon-ra kalāne derler.* t. Poſtea cecidit: *dicitur de liberis poſthumis.* پس افکند *pes efkend.* Idem پس انداز میکند *pes endāz mīkuned. h. e.* جمع مال ادخار ایدن کسنه جفنده ایراد ایدرلر *ğem' māl idchār iden kimesne hækinde irād iderler.* t. Ad poſticam partem rejecit: *dicitur de homine, qui contemnit, parvique ducit opes.* پس چرخه نغرین کند *pes ćerche nefrīn küned.* Abſentem convitiis petit. پس سر کند *pes ſer küned. h. e.* جمع مال ادخار ایدن کسنه جفنده ایراد ایدرلر *ğem' mal idchār iden kimesne hækinde irād iderler.* t. Ad poſticam partem rejecit: *dicitur de homine, qui contemnit, parvique ducit opes.* پس کوش انداخت *pes güś endācht. h. e.* ایشتمزلندی *iſitmezlendi.* t. Finxit, ſimulavit ſe noo audire. *Ferh.*

پس *bus.* p. *n. f.* Veru. *Ferh.*

پس *pūs.* p. 1) *n. f.* Filius. *Ferh.* 2) *adj.* Torvus. *An.*

پش *beſs.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Lenius propellere, ac ſtimulare *camelum. Wan.* 2) Humectare, inungere. 3) Miſcere *farinam frumenti toſti cum butyro.* 4) Miſcendo parare *polentam* پسیسة *besīset, dictam.* 5) Mittere in diverſas partes *opes ſeu merces, vel exploratores. Gol.*

پش *beſs.* a. *n. f.* Lenior propulſio. *Gol.*

پش *biſs,* & *buſs.* a. *n. f.* Vox, *qua vocatur grex. Gol.*

پس *bes'.* a. *V. act.* [3. F.] Aſſuefcere, conſuefcere. *Gol.*

پسا *besā.* a. *V. act.* [3. & 4. F.] Aſſuefcere, inire familiaritatem. *Wan.*

پسا *besā.* p. *adj.* & *adv.* 1) کچه کچه *niće niće.* t. Multi, aliquot, quot *de præteritis.* 2) Quantum ſatis. 3) Quotcunque. 4) *nom. prop.* Nom. urbis in regione فارس *fārs. Ferh. Molti, più, molto, alquanti, quanti.* ¶ چند چند پسا *ćend ćend besā,* & پسا پسا *besā besā.* Plurimi. *Molti, e molti.*

پسا *pesā.* p. *nom. prop.* Nom. urbis in regione فارس *fārs. Ferh.*

پسابس *besābis.* a. *n. f. pl. a* پسبس *besbes.* Terræ defertæ.

پساتین *besātīn.* a. *n. f. pl. a* پستان *būſtān.* Horti. *Giardini.* ¶ و بستانسایس حوش نا *bustānsāyis choſnumā, we dilkuſā.* Horti amœni. *Giardini deliziosi. Sa.*

Part. I. Tom. I.

پساج *besāğ.* p. *n. f.* فساد *fesād.* a. Pravitas, malum. *Male. Ferh.*

پساچ *besāch.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پسادست *besādeſt.* p. *n. f.* Arrha. *Ferh.*

پسادست *pesādeſt.* p. *n. f.* 1) ورسي *weresī.* t. Creditum. *Credito, credenza.* 2) *adj.* Mutuo acceptus. *Preſo a credenza, ò ad impreſtito. Ferh.*

پسار *bisār.* a. *n. f.* Pluvia æſtivalis, *aliquamdiu durans in India,* & *Sindia. Gol.*

پسار *bisār.* a. *n. f. pl. a* پسر *būsr.* Dactyli immaturi jam adulti. *Wan.*

پساردادن *bisārdāden.* p. *V.* يرمق يرى *jerī jarmak.* t. Findere terram.

پساردن *bisārden.* p. *V. i. q. præc. Ferh.*

پساردە *besārde.* p. *n. f.* Rigatus locus & aratus, terra irrigua. *Ferh.*

پساروب *besārūb.* p. *n. f.* بشقلامه *baſaklama.* t. Spicilegium. *Spigolare. Ferh.*

پساره *besāre.* p. *n. f.* Scamoum recubitorium, *pec. in cubiculis Orientalium. Ferh.*

پساز *bisāz.* p. 1) *n. f.* Dies. 2) *imp.* Fac, perfice. *Ferh.*

پساط *besāt.* a. *n. f.* 1) دوز آجوق بر *dūz ačiūk jer,* t. Exporrectus, planúque terræ tractus. *Gol.* 2) *part. i. q.* پسط *besit.* a. Amplus, & late patens *locus. Pianura,* & *piano. Wan.*

پساط *bisāt.* a. *n. f. pl.* پسط *būſut.* دوشك *düšek.* t. Stratum, aulæum, & *quicquid in ſolo, aliove loco expanditur, ſive ad confidendum, ſive ad decumbendum. Ogni coſa, che ſi ſtende in terra, ò per ſeder, ò per dormire, come tapeti, panni, ſtuore. Wan.* ¶ پساط کون و مکان *bisātÿ Kewnū mekān.* Superficies mundi, univerſum. *L' univerſo.* قرب پساطمده اونمغه لایق اولا *kurbī bisātynde oturmaghā līk olā.* Fiat dignus, qui juxta tapetem ejus aſſideat. *Fia degno di ſedere appreſſo di lui. Tef.* پساط شطرنج *bisātÿ śatrænğ.* Alveus latruoculorum. *Scacchiere.*

پساط *bīsāt.* a. *n. f. pl. a* پسطة *biſtæt.* Camelites, *quæ relinquuntur cum pullo. Gol.*

پساط *bisāt.* a. *V.* [3. *a* پسط] Verecundiam deponere. *Gol.*

پساط *būsāt.* a. *n. f. pl. a* پسط *biſt.* Camelites, *quæ cum pullis in pascuis relinquuntur. Wan.*

پساق *būsāk.* a. *n. f.* Sputum, ſaliva. *Wan.*

پساك *besāk,* & *pesāk.* p. *n. f.* Serrum, corolla ex floribus & herbis odoriferis confecta, *quæ tempore convivii, ſeu diebus feſtivis capiti imponitur,* pancarpiæ. *Ghirlanda. Ferh.*

بسال *besāl.* a. *V. act.* [5. F.] Strenuum eſſe. *Wan.*

بسال *bisāl.* a. *V.* [3. a بسل] Circumire *hoſtem.*

بسال *bisāl.* a. *part.* Streouus *vir. Wan.*

بسالة *besālet.* t. *n. f.* Strenuitas. *Wan.*

بشام *beſſām.* a. *part.* Qui multum ſubridet. *Wan.*

بسامان *besāmān.* p. 1) *adj.* صالح *ſālyh.* Probus, rectus. *Uoma retto. Caſt.* 2) *n. f.* Pignus. *Ferh.*

بسان *beeān.* p. *adv. pra* سان *sān* مثل *misl* a. كبي *gibī.* t. Inſtar. *Simile, come, à guiſa. Ferh.*

بساغ *besāngh.* p. *n. f.* Species herbæ. *Ferh.*

بساميدن *besāmiden.* p. *V.* Rigare, irrigare. *Ferh.*

بساو *pesāw.* p. *n. f.* Tactus, palpatio. *Ferh.*

بساوند *pesāwend.* p. *n. f.* قافيهٔ شعر *kāfiyeî śi'r.* Rhythmus, ſimilis definenda earmiais. *Rima. Ferh.*

بساهنك *besāheng.* p. *n. f.* 1) Clavus. 2) Ferrum calcis. *Ferh.*

پساهنك *pesāheng.* p. *n. f.* 1) چوي *ćiwī.* t. Clavus. 2) Ferrum calcis. *Chiodo, e ferro ſotto 'l calcagno. Caſt.*

بسباس *besbās.* a. *n. f.* Fœniculum. *Finocchio. Gol.*

بسباس *besbās.* p. *n. f* Vaniloquium, ſermo futilis. *Ferh.*

بسباسه *beebāsé.* a. *n. f.* دچاره *beẓbāẓe.* p. Macis, nucis myriſticæ cortex. *Fior, ò ſcorza di noce moſcata. Wan.*

پسپای *vel* پس پای *pes pāy.* p. *n. f.* 1) Incoxatio, *ſedendi motus ſartoribus,* & *turcie familiarie.* 2) Genus technæ, *quo quis pedem alterius pedi innectit proſternendi ergo.*

بسبس *besbes.* a. *n. f. pl.* بسابس *besābis, i. q.* قفر *kafr.* Terra deſerta, & inculta, deſertum. *Wan.*

بست *beſt.* a. *n. f.* Ineeſſus, *qui diſtenſis ſit paſſibus curſui ſimilis. Gol.*

بست *beſt.* p. *n. f.* 1) صو قسمي *sū kyſmeī.* t. Portio, *ſeu* derivatio aquæ *in canalee, aut foſſas.* 2) Amaſium. *Caſt.* 3) Carbaſus, faſcia. 4) 3. *perf. prat.* Ligavit. *Ferh.*

بست *peſt.* p. *adj.* 1) آلچاق *ālćiak.* t. Humilis, vilis. 2) Avarus. *Baſſo, vile, ed avaro. Ferh.* ¶ بست *peſt* e. Deprimere, confundere, vilem reddere. *Abbaſſare, ſprezzare, confondere, avvilire.* بست و خوار *peſtū chor.* Humilis, & vilis. *Baſſa, e vile. Sæ.*

بست *biſt.* p. *num. card.* يكرمي *yigirmī.* t. Viginti. *Vinti. Ferh.*

بسبسة *besbeset.* a. *n. f.* Vox propellentis *cameles. Wan.*

پست *piſt,* & *pūſt.* سويق *ſewīk.* a. قود *kawut* t. Piſana. *Piſana, orzata.*

پست *piſt.* p. *n. f.* 1) Farina toſta *in genere.* 2) *in ſpecie* Farina ex hordeo. *Ferh.*

پست *puſt.* p. *n. f.* 1) Frumentum decorticatum. 2) Subſcus ferrea, & caſillus, *ſuper quo molæ fit converſio.* 3) Subſtratum clitellis ſimile, *quod bajuli in dorſa oneri ſupponunt.* 4) *nom. prop.* Nom. regionis, & urbis in كابلستان *Kābiſtān.* 5) Segregatio aquæ. 6) Locus, *in quo proveniunt fructus ſapidi,* & *amœni,* pometum. *Ferh.*

بستاخ *būſtāch.* p. *adj.* Impudens, temeratius. *Ferh.*

بستار *biſtār.* p. *adj.* 1) Ineonſtans. 2) Debilis. *Ferh.*

بستام *biſtām.* p. *n. f.* Corallum. *Coralla. Ferh.*

بستان *peſtān* p. *part. pl. a* بست *peſt.* آلچاقلر *alćiakler.* t. Viles. *Li vili, ò uomini baſſi.*

بستان *biſtān.* p. 1) *n. f.* مه *meme.* t. Mamma, uber. *Mammella.* ¶ هر انجيرى بر بستان شير ريز مشفق دايه *her inǧīrī bir biſtānī śīr rīzī mūśfik dāje.* Quælibet ficus ejus *horti* erat mamma lacte fluens almæ nutricis. *Ogni fico di quel giardino, era una mammella piena di latte d'un' amorevole nutrice. Eb. uſt.* بستان *piſtān.* 2) *imp.* Cape. *Ferh.*

بستان *biſtān.* p. *imper. V.* ستاندن *sitānden.* 1) آل *al.* t. Cape, accipe. 2) Eme. *Piglia, prendi, compra.*

بستان *biſtān,* & *piſtān.* p. 1) مه *meme.* t. Mamma, uber. *Ferh.* 2) Papilla *mamillæ. Mammella, poppa,* & *capitello delle pappe.*

بستان *būſtān.* p. *n. f.* 1) Hortus *imprimis* olitorius, *aut* florifer, *nam fructiferis arboribus conſitus vocatur* باغچه *baghćiæ* p. *Orto, giardino d'erbe.* ¶ بستان ابروز *būſtān ebrūẓ,* & بستان افروز *būſtān efrūẓ.* 1) Amaranthus purpureus *imprimis* ex Perſia miſſus. 2) *uſit.* Colchicum. 3) Harmala, *ſeu* ruta ſylveſtris. *Ferh.* بستانلق صوارمق *būſtānlyk ſuwarmak.* Adaquare, irrigare ſuum hortum. *Adacquare, inaffiare il ſuo giardino.* 2) *nom. prop.* Nom. urbis *alicujus. Ferh.*

بستان *piſtān,* & *pūſtān.* p. *n. f.* 1) Mamma. 2) فستقلق *fiſtyklyk.* t. Piſtacetum, locus piſtaciis abundans. 3) Sylva pinea. *Boſca, ò giardino di piſtacci, ò pigni,* & *ſelva grande.*

بستان پيرا *būſtān pīrā.* p. *n. f. compoſ.* Hortulanus, *vel* vinitor. *Ferh.*

بستانسرا *būſtānſerā.* p. *n. f. compoſ.* Hortus principis regnantis. *Ferh.*

بستان شیرین *büſtān ſirīn.* p. *n. f.* Nomen toni unius muſici *ex tonis* 32. *citharœdi Chosrois. Ferh.*

بستانی *büſtānī.* a. 1) *part.* Hortenſis. 2) *n. f.* Hortulanus. *Gol.*

بستج *besteǧ.* t. *n. f.* 1) Thus. 2) Manna thuris. *Gol.* 3) Nom. arboris ſylveſtris *in deſertis creſcentis. Caſt.*

بستج *büſtūǧ.* p. *nom. prop.* Nom. arboris ſylveſtris. *Ferh.*

بستد *püſted.* p. *n. f.* 1) Corallum rubrum, 2) Exiles margaritæ. *Caſt.*

بستر *peſter.* p. 1) *compoſ. pro* بستتر *peſter.* Poſterior. 2) *adv.* Poſtea. *Poſteriore, poi. Caſt.*

بستر *piſter.* p. *n. f.* 1) دوشك *düšek.* t. Lectus, ſtratum. *Ferh.* 2) Culcitra, pulvinus, cervical. *Letto, materazzo, cuſcino, guanciale. Ik.* ¶ بستر خار فراق ایدندي *chārī firāḳ ïdindy piſter.* Ex ſpinis mœroris, ac deſiderii confecit ſibi lectum. *Sæ.* بستر عیش و حضور اوزره *piſterī ʕyš u huẓūr üzre.* Supra lectum deliciarum, & quietis. *Sæ. Sopra il ſuo delizioſo letto, della quiete, e ripoſo. Br. Sæ.* بستر حضور اوزره *piſterī huẓūr üzre. Idem. Sæ.*

بستر آهنك *biſter, & piſter āhenk.* p. *n. f.* 1) یورغان *iorghān.* t. Linteum, ſindon. 2) Lodix, ſtraguła lecti. *Lenzuola, & coperta di letto. Ferh.*

بستردن *biſtürden.* p. *V.* Fodere. *Ferh.*

بسترط *biſtært.* t. *n. f.* Camelitis *relicta cum pullo. Gol.*

بسترك *peſterek.* p. *compoſ.* 1) الچغرق *alciaghrak.* t. Humilior. 2) Poſterior. *Più baſſo, baſſotto, & poſteriore, più addietro.* 3) *n. f.* Charta, *quæ alteri ſubjicitur, polienda, ne ſordeſcat. Ferh.*

بسترم *peſtürüm.* p. *n. f.* 1) بوز *büz.* t. Glacies. *Caſt.* 2) Pruina. *Ferh.*

بسترنشین *piſterniſīn.* p. *part. compoſ.* Lecto affixus, decumbens, *vel* accumbens. *Che ſtà in letto. Ik.*

بستك *beſtæk.* a. *n. f. i. q.* خادم *chādim.* a. Famulus, miniſter. *Gol.*

بستقان *beſtækān.* a. *n. f.* 1) Hortulanus. 2) *i. q.* ناطور *nātür.* Satorum, & vinearum cuſtos, *qui ea ab incurrentium noxa ſervat. Gol.*

بستك *piſtek.* p. *n. f.* Zizyphum. *Caſt. pro* بستنك *peſtenk.*

بستگی *beſteǧī.* p. *n. f.* 1) بغلولق *bəghlūlyk.* t. Ligatio, ligatura. *Ligatura.* 2) پلتكلك *pelteklik.* t. Balbuties. *Il balbettare, ò ſcilinguare.*

بستم *biſtüm.* p. *num. ord.* یکرمنجي *yīgirmingī.* t. Vigeſimus. *Vinteſimo.*

بستن *beſten.* p. *V.* 1) Ligare. 2) Concludere. *Ferh.*

بستنك *piſtenk, & püſtenk.* p. اکده *igde.* t. Jujubæ fructus, Zizypha. *Ferh.*

بسو *beſtü, & peſtü.* p. *n. f.* 1) کوپچك *küpčik.* t. Seria parva, amphora. 2) Clava butyraria. 3) Parvus orbis, patina. 4) Os, *quod eſt intra cervicem, & humerum. Ferh.*

بستو *paſtaw.* t. *n. f.* Volumen panni. *V.* پاستاو

بستوك *peſtük.* p. *n. f.* Os, *quod eſt intra, cervicem, & humerum. Ferh.*

بستوقه *beſtükæ.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بسوده *peſtüka.* p. *n. f.* Seria parva, amphora. *Caſt.*

بسنوه *b ſtüh.* p. *adj.* Afflictus, anxius. *Ferh.*

بسته *beſt.* p. *part. paſſ.* معقود *mœ'küd.* a. بغلنمش *boghlanmiš.* t. 1) Ligatus, vinctus. *Ferh.* 2) Concluſus, ſtabilitus. *Legato, attaccato, conchiuſo, ſtabilito.* 3) *n. f.* Stupens *membrum. Membro addormentato, inſtupidito. Caſt.* 4) *apud Poetas.* Carmen quatuor verſuum. 5) Sericum coloratum in ligno extenſum, *ut acu pingatur. Ferh.* ¶ بسته *beſte.* t. بسته کردن *beſte kerden.* 1) Ligare, vincire, oactere, innodare, ſtringere, compiogere, firmare. 2) Claudere, obſtruere, obdurare. *Legare, ſtringere, otturare.* بسته و بنده *bende wü beſte.* ot. Obligari, devinciri. *Eſſer obligato.* بسته زنجیر *beſteï zïngīr.* t. Catenis vincire, in viocula conjicere. *Porre alla catena. Sa.* بسته زنجیر *beſteï zïngīr* ot. *vel* بسته قید *beſteï kaïd* ot. Vinctum, captivum eſſe. *Eſſer alla catena, ſchiavo, ò prigione. Sæ.* کندولرلی بسته دام اندملو *endülerinī beſteï dām ittiler.* Se ipſos illaquearunt. *Si ſono condotti nella trappola. Sæ.* دست و کردن بسته *deſtü gerdn beſte.* Manibus, colloque ſune ligatis. *Legato piedi, e collo. Sæ.* 6) *in comp.* Alligans, *aut* qui ligavit. ¶ جگر بسته *jæchy beſte.* Congelatus. *Gelato. Ik.* بسته زبان *beſte zebān.* Illæſus, cui impedita, & inexplicata lingua. *Caſt.* * *Expreſſ. figur.* قطا و کرمدن حظي اولیان آدم *ètü we Kermden hæẓy olmajān ādem.* t. Clauſum, obſtructum habens ventrem: *dicitur de eo, qui non libenter dat, aut benefacit. Ferh.*

بسته *peſte.* p. *n. f.* Opus phrygium, & coloratum. *Ferh.*

بسته *biſtuh.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بستي *peſtī.* p. *n. f.* الچقلق *alciaklyk.* t. Humilitas, depreſſio. *Baſſezza. Ah.*

پستیناج *peſtināǧ*. p. *n. f.* خلال اوتی *chylāl otȳ*. t. Gingidii ſpecies, *ex cujus umbella decerpuntur dentiſcalpia*. *Ferh.*

پستیوار *peſtīwār*. p. *n. f.* Artifex ignobilis, parvæ notæ. *Ferh.*

پسجین *besǧīn*. p. *n. f.* Lignum durum, *ex quo arcus conficiuntur*. *Ferh.*

پسچین *pisčīn*. p. *n. f.* Duræ arboris genus, *unde arcus conficiuntur*. *Caſt.*

پسخن *besæchūn*. p. *compoſ.* Cum ſermone. * *Expreſſ. figur.* پسخن رسید *besæchūn reſīd*. *h. e.* صاحب طبع اولان آدم *ṣāhybī ṭaby olān ādem*. t. Homo facilis, naturæ ſuæ imperans. *Ferh.*

پسخندن *beſchænden*. p. *V.* Fermentum *ſive* maſſæ, *ſive* oxygalæ indere *ad ſimilam faciendam*. *Caſt.*

پسخوار *piſchār*, & پس خوار *pesȳchār*. p. *n. f.* جم صوکی *jem ſon-ȳ*. t. Ciborum *vel* pabuli reliquiæ. *Gli avanzi del mangiare, ò bevere*. *Ferh.*

پسد *beſed*. a. *n. f.* 1) اواق انجو *uwāk inǧiū*. Exiles margaritæ. 2) Color rubicundus. *An.*

پسّد *būſedd*. p. *n. f.* 1) مرجان *merǧiān*. a. Corallum. *Ferh.* 2) Radix ejus foraminoſa. *Hæl.*

پسدك *beſedk*. p. *n. f.* Manipulus ſpicarum. *Ferh.*

پسر *beſr*. a. *V. act.* 1) Intempeſtive, & ante tempus facere *quid*, aut petere. 2) Inire nondum libidinoſam *camelitim camelum*. *Wan.* 3) Ante idoneum tempus *flore maris* conſpergere *palmam*. 4) Nondum ſanatum ulcus nudare eſchara. 5) Exprimere *ſuccum*, *ſeu vinum* ex dactylis, *immaturis admixtis*. *Gol.* 6) Immaturos dactylos permiſcere maturis. 7) Intempeſtive libare *utrem*, *i. e. lac ex eo haurire antequam coaluerit butyrum*. *Wan.* 8) Auſterius contrahere *vultum*, & caperato, ac ſenrico vultu eſſe. *Gol.*

پسر *būsr*. a. *n. f. coll.* 1) Dactyli *immaturi jam adulti, matureſcere incipientes, aut, ut incipiant, proximi*. 2) Herba juſtæ magnitudini propinqua. 3) Aqua recens, *qua jam primum pluit*. 4) Adoleſcens. 5) Adoleſcentula. 6) Aqua frigida. 7) Principium rei. *Gol.*

پسر *beſer*. p. *compoſ.* Ad caput, ad principium, ad finem. * *Expreſſ. figur.* پسر دست الله گیردی *beſerī deſt der āmed*. *h. e.* پسر خود شد *beſerī chod śūd*. *h. e.* کسه‌دك حکمی آلتنده اولمامق *kimſenün-hükmī altinda olmāmak*. t. Nemini ſubjectus, ſui juris.

پسر در آمد *beſer der āmed*. *h. e.* دیه‌سی اوستنه دوشدی *depeſī üſtüne düſdi*. t. Cecidit in verticem capitis. پسر بردن *beſer būrden*. *h. e.* 1) ثابت قدم اولمق *ṣābit kædem olmak*. t. Perſiſtere, conſtantem eſſe. *Ferh.* 2) بتیرمك *bitürmek*. t. Ad effectum, exitum perducere. پسر تازیانه *beſer tāzīǧāne* ستانم *aitānem*. *h. e.* آلت حربسز آلورم *ālet ḥærbyz ālūrūm*. t. Arma capio extra pugnam. *Allufio ad eum, qui accipit ſine miſericordia*. پسر زلف سخن کوید *beſerī zülf ſaechun güjed*. *h. e.* سوزی کنایه ایله سویلر *sözī Kenāje ile söyler*. t. Acute loquitur. پسر زلف سخن کند *beſerī zülf ſaechun küned*. *Idem*. پسر وقت انك زاینه او افتاد *beſer waktī o ûftād*. *h. e.* وافف اولدی *anün-rāzine wākyf oldi*. t. In notitiam venit ſecreti illius. *Ferh.*

پسر *püſer*. p. *n. f.* اوغل *oghul*. t. 1) Filius. 2) Puer, adoleſcens. *Figliuolo, putto, giovine*. ¶ پسر خوانده *püſer chānde*. Filius adoptivus. *Figlio adottivo*.

پسر *büeür*. a. *n. f.* Dactylus immaturus. *Gol.*

پسرات *büsürāt*. a. *n. f. pl.* پسر *büsr*. Dactylus immaturus. *Wan.*

پسر آمدن *beſer āmeden*. p. *V. compoſ.* Conſummari, pervenire ad finem. *Ferh.*

پسر اندر *püser ender*. p. *n. f. compoſ.* اوکی اوغل *oǧēj oghul*. t. Privignus. *Figliaſtro*.

پسر بردن *beſer būrden*. p. *V. compoſ.* Perficere, abſolvere, exequi. *Caſt.*

پسك *piſer piſtek*. p. *n. f. compoſ.* Fructus jujubis, *ſeu* zizyphis ſimilis, *ſed major*, & *magis promiſcui uſus*. *Caſt.*

پسرة *büsret*, & *büsüret*. a. *n. f.* 1) Dactylus immaturus. 2) *pl.* پسر *büsür*. Sol primum exoriens. *Wan.* 3) Veretri canini apex. 4) Sphærula vitrea, aut res ſimilis, *quales pauperiores appendere ſibi ſolent*. *Gol.*

پسرك *püserek*. p. *n. f. diminut.* Filiolus. *Figlioulino, puttino*. *Caſt.*

پس‌رو & پسرو *pesrew*. p. *part.* (پیشرو) 1) Sectator, *qui pone venit, ſequitur*. 2) Obſequens, imitator.

پسر وچشم *bęſerū ǧeśm*. p. *formula oſtendentis ſe paratum ad aliquid faciendum*. Libenter, capite & oculo. *Volontieri*. *Eb.*

پسرچه *püseriče*. p. *n. f.* Filius malus, contumax. *Ferh.*

پسس *büsür*. a. *n. f.* 1) Polentæ agitatæ, miſtæ. 2) Camelites manſuetiores. *Gol.*

پسری *püſerī*. p. *n. f.* 1) Pueritia. 2) Puerilitas. *Fanciullezza*, & *ragazzeria*. *Caſt.*

پسط *bæſt*. a. *V. act.* [1. F.] 1) Extendere, expandere. *Stendere, ſpandere, ſlargare*. *Sa.* ¶ پسط مایده احسان و افضال و نشر

بسك *pisk.* p. *n.f.* 1) Sors quæ jacitur. 2) Coma, crispa. 3) Stercus orbiculare. *Cast.*

بسك *büsk.* p. *n.f.* Manipulus tritici, frumenti. *Ferh.*

بسك *büsük.* p. *n.f.* Funiculus gossipii, *ut facilius digitis torqueri possit. Ferh.*

پسكرمك *püskürmek.* t. *V.* Crapidum oris edara *in contemptum.*

پسک *pesegek.* p. *n.f.* Ros, pruina. *Ferh.*

پسكل *püskül.* t. *n.f.* Nodus villosus *laciniæ. Fiocco, fiocchi.*

پسكل تاركي *piskelī tareghī.* p. *n.f.* ديار مغل قسغي *diārī moghol fistughy.* t. Pious Mogolicæ, *seu* Pistacia. *Ferh.*

بسكله *beskele*, & *peskle.* p. *n.f.* قپو مندالي *kapū mindaly.* t. Vectis, *seu* sera lignea, *quæ firmatur porro. Ferh.*

بسكليدن *biskiliden.* p. *V.* قوجقلمق *kuğiaklamak.* 1) Amplecti. 2) Titillare. *Cast.*

پسكوهه *pes kühe.* p. *n.f.* پسكوه *feu* ايرك ارد قشي *ejerün-ārd kaši.* t. Posterior ephippii pars prominens, *quo tergum nititur. Arcione di dietro. Ferh.*

بسكوي *besgūī*, *pesgūī.* p. *adj.* چوق سوزلمجي *çiok söjleiğī.* t. Multiloquus, garrulus. *Ciarlone.*

بسل *besl.* a. *n.f.* Illicitum, oefas. *Wan.*

بسل *besel.* p. *n.f.* Milium. *Miglio. Ferh.*

بسل *büsūl.* a. *part.* Strauui viri. *Wan.*

بسلانيدن *beslānīden.* p. *V.* 1) Vi extrahere, frangara. 2) Frangi. *Ferh.*

بسلة *büslet.* a. *n.f.* اجرة الرقاق *ūgretut rāḳy.* t. Mercas ajus, *qui incantando copit serpentes. Gol.*

بسلمك *beslemek.* t. *V.* تربية *terbije* a. پروردن *perwerden.* p. 1) Alere, nutrira, sustentare. 2) Saginata. *Nudrire, allevare, sostentare, ingrassare.*

بسله *besleme.* t. *n.f.* پرورده *perwerde.* p. 1) Alumnus. 2) Servus. 3) Ancilla *q. domi educati, non mancipia.* 4) Altilis, saginatus. *Alunno, allevato in casa; servo, ò serva di caso, & ingrassato.*

بسلنمش *beslenmiš.* t. *part. pass.* مربي *mürebbī* a. پرورده *perwerde* p. 1) Educatus. 2) Saginatus. *Allevato, ingrassato.*

بسلو *beslü.* t. 1) *n.f. i.q.* بسله *besleme.* Servus, alumnus. 2) *adj.* Altilis, saginatus. 3) Pinguis. *Ingrassato, grasso.* ¶ ياغ اچره *jāgh iére beslü.* In pinguedine enutritus, saginatus. *Nutrito nel grasso, ò unto. Del.*

بسله *besle.* p. *n.f.* Pisum, pisa. *Pisello. Ferh.*

بسليجي *besleiği.* t. *part.* مربي *mürebbī.* a. پرور *perwer.* p. Nutritor, educator. *Allevatore, nutrizio.*

بسط و نشر خوان انعام و نوالده مبالغه پيوردي *baſtў mālidēī yhsānū ifzāl, we neśrī chānī in-āmū newālde mubaleghæ büjürdў.* In sterounda mensa gratiarum, & benaficaotiæ, ac in expandendis epulis liberalitatis, & donationis largus fuit. *Uſò gran liberalità. Sæ.* بسط كلام مسرت انجام انديي *baſtў Kelāmī meſerret enǧām ietti.* Protulit sermones lætos. *Si diffuſe in lieti ragionamenti.* بسط جناح *baſty ǧenāh* a. Expandare alas. *Spander l'ale. Sæ.* بسط موائد و بذل عوايد اتديلر *baſtў mewāid we beẕl ǎwāid ittyler.* Stravit mensas, & expendit proventus. *Fece apparecchiar le tavole, e spendere l'entrate. Sæ.* بسط كلام اتديلر *onūn-bābinde baſtў Kelām ittiler.* Da eo sermoem facara cœperunt. *Stefero il discorso sopra dicio. Sæ.* بسط معذرات اعتذار ايدوب *baſtў mukaddemāti y'tyẓār idüp.* Præmissis excusationibus. *Scusandosi in prima. Ik.*

بسط *baſt* a. *n.f.* Dilatatio, expansio. *Gol.*

بسط *buſt.* a. *n.f. pl. a* بساط *bisāt.* Strata. *Gol.*

بسط *buſt., byſt.* a. *part.* 1) Libera, ooo detenta, *vel* expansa *manus.* 2) Libera dimissa cum pullo *camelitis. Gol.*

بسطام *biſtām.* a. *nom. prop.* Nom. viri. *Wan.*

بسطة *biſatat.* a. *n.f. i. q.* سعة *ſæ-at.* 1) Amplitudo. *Wan.* 2) Simplicitas. 3) Hilaritas. *Gol.*

بسطة *biſatat.* a. *n.f. pl.* بساط *bisāt*, & ابساط *ebsāt.* Camalitis, *quæ relinquitur cum pullo. Gol.*

بسغ *beſægh.* p. *n.f.* صوچه سراي *ſyrće ſerāī.* t. Domus vitris pellucida, vitreata. *Belvedere, stanza di vetri. Ferh.*

بسغده *beſæghde.* p. *n.f.* مهيّا *mühejjā.* a. Paratus, promptus. *Ferh.*

بسغديدن *beſaghdiden.* p. *V.* 1) Perfici, complanari. 2) Parari, accingare se. *Ferh.*

بسفاغ *beſfāteğ.* a. *n.f. i. q.* اضراس الكلب *aẓrāsūl-kelb.* a. Dentes canini, *i. e.* polypodium. *Gol.*

بسك *bæsk.* a. *V.* oct. [t. F.] Spuare, salivam ejicere. *Gol.*

بسقوبس *biskopos.* t. *n.f. ex Græco.* Episcopus. *Vescovo.* (*Alias sæpius ex Hungarico dicunt* بشبك *bušbeğ velpüspeğ*).

بسك *besk.* p. *n.f.* 1) Manipulus tritici, *frumenti.* 2) Oscitatio 3) Pandiculatio. *Ferh.*

بسك *beseğ*, & *besek.* p. *n.f.* Melilotus. *Meliloto. Ferh.*

بسك *besük.* p. *n.f.* انجيلدن چقمش كتاب *inğildeñ čikmyš kitāb.* t. Epitome evangelii. *Cast.*

بسم *besm.* s. *V. act.* [2. F.] Subridere. *Wan.*

بسم *besm.* s. *n.f.* Subrisio. *Sorriso. usit* تبسّم *tebessüm. Gol.*

باسم *pro* بسم *bismi.* s. *compos.* In nomine. ¶ بسم الله In nomine Dei. *In nome di Dio. Sic fæpiſſimè dicunt Turcæ, pec. inchoando quodvis opus; ſingulis etiam furis, ſeu capitibus Alcoroni, prater nonam, quæ inſcribitur* التوبه *ettobe. præponitur ſic* بسم الله الرّحمن الرّحيم *bismillāhir-rəhmānyr-rəhỹm. (cui interdum additur* وبه نستعين *we bihi neſtə-ỹn.) h. e.* In nomine Dei miſericordis, miſeratoris, (cujus opem imploramus) *Dum autem hoc eluturi ſunt, frequenter præfantur verſum ejusdem rythmi* بالله نعوذ من الشّيطان الرّجيم *nə-ùzü billāhi mineş-şejtānyr-regīm. h. e.* Confugimus ad Deum, *ut nos præſervet* ab execrabili diabolo.

پيمان *peiman.* p. *n. ſ.* Sponſio, *depoſito pignore. Scommeſſa. Ferh. V.* تخت

پس مانده *pesmānde.* p. 1) *part. compoſ.* Qui retro manſit, remanens. 2) *n.f.* Reſiduum *rei.* 3) Merces obſoletæ, & antiquæ. *Ferh.*

بسمل *bismil.* p. *part.* 1) بوغزلنمش *boghazlanmiſ.* t. Jugulatus, mactatus. *Scannato, ſtrozzato.* 2) Semi-occiſos, non ſotegre jugulatus. *Mezo occiſo.* ¶ بسمل كردن *bismil kerden.* Jugulare. *Scannare. Et hoc dicunt, quia, cum jugulant animal, ſolent, imo debent dicere* بسم الله *bismillāh.*

بسملة *besmelet.* s. *V. act.* Dicare. بسم الله *bismillah. Wan.*

بسملكاه *bismilgāh.* p. *n.f.* Laniena. *Coſt.*

بسم *besme.* p. *n.f. pro* وسم *weseme.* 1) Collyrium. *Ferh. V.* وسم 2) Filum deauratum, *ſeu* ex auro confectum. *Caſt.*

بسن *besn.* s. *part.* Pulcher, venuſtus. *Wan.*

بسناس *besnās.* p. *nom. prop.* Nom. principis gentis دهريان *doherīān. Ferh.*

بسنجيدن *beſengīden.* p. *V.* 1) Velum, cortinam obtendere. 2) Parare, præparare. *Caſt.*

بسند *besend.* p. *part.* Sufficiens. *Ferh.*

پسند *pesend.* p. *adj.* 1) Gratus, acceptus. 2) Laudatus. 3) Selectus. *Ferh.*

پسند *piſend.* p. 1) *n. ſ.* Approbatio. 2) *imper.* Lauda. 3) *uſit. part. compoſ. a* پسندیدن *piſendiden.* Gratum habens, cui placet, & gratus. *Che accetta, ſi compiace. Ferh.* ¶ خود پسند *chod piſend.* Se ipſum amans, qui ſibi ipſi placet, philautia laborans. *Che ſi compiace in ſe ſteſſo.* سماحت پسند *ſemāhat piſend.* Liberalitatis amans. *Che ſi dilet-*

ta di liberalità. Ik. دل پسند *dil piſend.* Cordi gratus, quod cor approbat. *Grato al cuore, amabile.* یاران پسند *jārān piſend.* Sodalibus gratus. *Gratu alli compogni. Ik.* اهالي پسند *ehālī piſend.* Peritis gratus. *Ik.* هدایاي سلاطين پسند *hedājāī ſelatỹn piſend.* Munera principibus probanda. *Preſenti degni d'un rè. Sa.* پسند پسند *piſend* v. Laudare, gratum habere. *Approvare, lodare.* پسند اولندي *piſend olundỹ*, پسند ايتدي *piſend ittỹ*, & پسند ايدي *chajlì piſend ittỹ.* Approbavit, laudavitque. *Lo lodò molto. Sa.*

پسندر *pesender.* p. *n. ſ.* آتا بر قرداش *ātā bir kordāſ.* t. Frater ex uno patre. *Fratello di padre, e non di madre.*

پسندر *piſender.* p. *n. ſ.* Privignus. *Ferh.*

پسندره *pesendere.* p. *n.f.* 1) Frater ex uno patre. 2) حرامزاده *hərāmzāde.* t. Spurius. *Ferh.*

پسندن *piſenden.* p. *V. contr. ex* پسنديدن *piſendiden.* Gratum habere, approbare. *Aver grato, gradire. Ferh.*

بسنده *besende.* p. *part.* Sufficiens. *Ferh.*

پسنده *pesende.* p. *n. ſ.* Privignus. *Ferh.*

پسنده *peſende*, & *piſende.* p. *part.* 1) Sufficiens. 2) Contentus.

بسنديدن *besendiden*, & *pesendiden.* p. *V.* 1) بكنمك *begenmek.* t. Gratum habere, approbare, probare. *Aver grato, gradire, approvare, lodare.* 2) Contentum eſſe. *Ferh.*

پسنديده *piſendide.* p. *part.* 1) بكنلمش *begenilmiſ.* t. Gratus, placitus. 2) Laudatus, approbatus. *Che piace, groto, lodevole, approvato.* 3) Selectus. 4) Purificatus, ſanctus. *Ferh. Ll.* ¶ پسنديده اولان *piſendide olān.* Quod placet, & laudabile eſt. *Ciò che piace, & è lodevole. Ll.* پسنديده نا *nā piſendide.* Odioſos, ingratus. *Odioſo, moleſto, importuno.* پسنديدهء كبار *piſendidei kibār.* Magnatibus probatum. پسنديده خصال *piſendide chyſāl.* Laudatis moribus imbutus. *Di lodevoli coſtumi. Eb.* پسنديده *piſendide* ol. Gratum eſſe, probari. *Eſſer grato, approvato.* پسنديده اتدرمك *piſendide ittirmek.* Gratum reddere. *For piacere.*

بسنك *beseng.* p. *n.f.* 1) Equus juvenis, indomitus. 2) Nom. libri ex evangelio deſumpti *juxta traditionem orientalium. Ferh.*

بسنك *büsünk.* p. *nom. prop.* Nom. montis, *in quo nonniſi columbas ſylveſtres nidificare, ac morari ferunt. Ferh.*

بسنه *besne.* p. *n. ſ.* 1) Equus indoctus. *Ferh.* 2) Juvecus. *Caſt.*

بسوه *besüe.* s. *V. act.* [3. & 4. F.] 1) Familiarem eſſe. 2) Aſſuefcere. *Wan.*

بسنوه

بسوه *besūe.* a. *part.* Manſuetus, *pec. camelitis mulgenti obſequens. Wan.*

بسو *pūsū.* s. *n. f.* Inſidiæ. *V.* بوسو

بسوته *besūte.* p. *n. f.* Cinnus, cincinnus. *Riccio, fiocco di capelli. Ferh.*

بسودن *būsūden.* p. *V.* 1) ال بولغ *el ioka-mak.* s. Manum admovere *palpandi ergo.* 2) Palpare. *Ferh.*

بسوده *būsūde.* p. *part.* Manu explorata, palpata *res. Ferh.*

بسور *besūr.* a. *n. f.* Leo, *q.* torvus.

بسور *peswer.* p. *part.* 1) Retroferens. 2) Qui poſterior fert aliquid. *Ferh.*

بسور *būsūr.* p. *V. act.* [1. F.] Averrere faciem *ab aliqua re. Wan.*

بسور *būsūr*, & *pūsūr.* p. *n. f.* Maledictio, imprecatio. *Ferh.*

بسوردن *besūrīden.* p. *V.* Maledicere, male precari *alicui. Ferh.*

بسوس *besūs.* a. *n. f.* 1) Camelitis, cujus lac mulgendo vix elici poteſt, *niſi ingeminata voce biſſi biſſi.* 2) *in genere* Camelitis omnis. 3) Nom. mulieris, *a qua* حرب بسوس *harbi besūs, bellum Beſuficum, ortum eſt. Wan.* 4) Gravior ex levi cauſa orta lis, aut turba. *Gol.*

بسوط *būsūt.* a. *pl. a* بسط *baſt.* Diſtantiæ, dilationes. *Gol.*

بسوك *besūk.* a. *part.* Longa ubera habens *ovis. Gol.*

بسوك *būsūk.* a. *V. act.* [1. F.] Procerum fieri *palmam. Wan.* 2) Superiorem eſſe, præcellere ſociis. *Gol.*

بسول *būsūl.* a. *V. act.* Strenuum eſſe *Gol.*

بسول *būsūl.* p. *n. f.* Maledictio, imprecatio. *Ferh.*

بسوي *besūī.* p. *n. f.* Verſus. *Verſo.*

بسه *bese.* p. *n. f.* Melilotus. *Meliloto. Ferh.*

بسي *besī.* p. *adj.* & *adv.* 1) كچه *niceniçe.* s. Multi, complures. *Multi, più, e più.* 2) Multum. 3) Quantum ſatis. 4) Quodcunque. *Ferh.*

بسيار *bisjār.* p. 1) *adj.* كثير *Kesīr.* a. جوق *çiok.* s. Multus, numeroſus. 2) *n. f.* Multitudo, copia. *Aſſai, molto, più d' avantagio. Ferh.* ¶ بسيار *bisjār* ol. Abundare, copioſum, multum eſſe. *Abondar, eſſer aſſai, molto, e molti.* بسيار كردن *bisjār Kerden.* Multiplicare, & بسيار شدن *bisjār shden.* Multiplicari. *Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بسيار كس بيكس بود *bisjār kes bikes būd. h. e.* خدمتكاري چوق اولدنك خدمتي مراد اوزره اولنمز *chydmetkārī çok olānūn-chydmetī murād üzre olunmaz.* s. Qui magnum famulitium habet, huic parum ſervitur. *Ferh.*

بسيارلق *bisjārlyk.* s. *n. f.* كثرت *Kesret.* a. Multitudo, copia, abundantia. *Moltitudine, abondanza, copia.*

بسياري *bisjārī.* p. *n. f.* Multitudo, copia. *Caſt.*

بسي بالغي *pissī bālūghy.* s. *n. f. comp.* Paſſer marinus, paſſita. *Paſſere.*

بسيج *besīg.* p. 1) *n. f.* يراغ *iarāgh.* s. Apparatus viatorum ad iter. 2) *part.* Paratus. 3) Perfectus. 4) *imper.* Perfice. *Ferh.* 5) *n. f.* Propoſitum, cœptum. 6) Arma. *Caſt. Armi, apparecchio pel' viaggio,* & *impreſa. Caſt.*

بسيج *pesīg.* p. *part.* Paratus, promptus. *Ferh.*

بسيجيد *bisīced.* p. 3. *perf. fut.* 1) Faciet, perficiet. 2) Præparabit. *Ferh.*

بسيجيده *besīcende.* p. *part.* Parans, accingens ſe *ad iter, ad bellum. Ferh.*

بسيجيدن *besīcīden*, & *pesīcīden* p. *V.* 1) يراقلنمق *iāraklanmak.* s. Armari, *ſeu* parare ſe, accingere *ad iter. Armarſi, apparecchiarſi. Caſt.* 2) Finire, perficere *negotium.* 3) Tractare *negotia. Ferh.*

بسيجيده *besīcīde.* p. *n. f.* 1) Apparatus bellicus. 2) *in genere* Rerum ad iter neceſſariarum apparatus. *Ferh.*

بسيد الاي نام *bi ſejjdil-enām.* a. *formula jurandi.* Per Principem mortalium (*Mohammedem.*)

بسيسه *besīset.* a. *n. f.* Polenta, *vel* farina tritici toſti, *butyro, vel oleo, etiam melle* inuncta, & commixta, *quam ita citra aliam* coctionem edunt *Arabes. Wan.*

بسيط *besīt.* a. *part.* 1) دوشمش *dūſenmis.* s. Expanſus *locus.* 2) Amplum corpus, & ſinum habens. 3) *apud poetas* Certum metri genus. *Wan.* 4) Simplex, non compoſita ſuperficies. *Sejo, piano, ampio,* & *ſemplice,* & *ſuperficie.* ¶ بو قاعده بسيط *bu kāīdeī besīt eilemiſler.* Hanc regulam ſtatuerunt. *Nī.*

بسيطة *besītat.* a. *n. f. pl.* بسايط *besāījet.* 1) Res ſimplex. 2) Locus amplus & planus, planum. 3) *in genere* Superficies. *Gol.*

بسيطه *bæīytæ.* a. *n. f.* 1) Quadrans, *inſtrumentum aſtronomicum.* 2) Solare horologium. *Quadrante,* & *orrologio da ſole. Bern.*

بسيل *besīl.* a. *part.* 1) Tetricus aſpectu, deformis. 2) Reliquiæ potus. *Wan.*

بسيلة *besīlet.* a. *n. f.* Reliquiæ vini *in poculo remanentes poſt aliorum potum, vel per noctem in eo relictæ. Gol.*

بسيم *besīm.* a. *part.* Subridens, lætus. *Sorridente, gioviale.* ¶ خندان و بسيم *chændānū besīm.* Lætus, ſoluto vultu, *Ll. Sa.* ¶ بسيم *besīm* ol. Soluto vultu eſſe, & exporrectum ſe exhibere. *Moſtrar faccia ridente. Ik.*

پسین *pesīn.* p. *n. f. adj.* & *adv.* صکرەفی *ſon-raghȳ.* c. 1) Poſtarior. *Ferh.* 2) Poſtremus, ultimus. 3) Noviſſimus. 4) Tempus pomeridianum *inter meridiem*, & *occaſum. Caſt. Il paſſato, poſteriore, ultimo.* ¶ جمك پسین *ğengī pesīn.* Ultimum prælium. *L' ultimo conflitto. Sa.*

پش پش

پش *beſ.* p. *n. f.* 1) Paſſulus. 2) Sera *januæ, ciſtæ. Ferh.*

پش *beſ.* c. *num. card.* خمس *chams* a. پنج *peng.* p. Quinqua. *Cinque.* ¶ پش پرمق *beſ parmak.* Quinque digiti. *Li cinque diti. Eſt autem* پش پرمق *beſ parmak etiam herbæ nomen.* Quinquafolium, pantaphyllum. *Cinquefoglio.*

پش *beſ.* c. *n. f. pro* باش *bāſ.* Caput. *Teſta, copo. In carmine*, & *alibi uſitatur. Tef. V.* باش

پش *peſ.* p. *n. f.* 1) Juba *equi.* 2) Antiæ, capillus *in fronte propendulus.* 3) Pilai ſpecies cum faſcia, *quæ inferius pendula prominet. Ferh.* 4) *vitioſe pro* پیش *piſ.* Munus. *V.* پیش & پیشکش 5) Cardo. 6) Paſſulus *vel* clavus *ad aliquid claudendum.* ¶ در پش *peſi der* Januæ clavus umballatus, ad ornatum, *vel* firmitudinem. *Caſt.*

* پش *büſ.* p. *n. f.* 1) Juba *equi.* 2) Fimbria *veſtis. Ferh.*

پش *pūſ.* p. *n. f.* 1) Juba *equi.* 2) Bubo. 3) Loculus, *quo pecuniam in zona geſtant.* 4) Aurifabar. 5) *adj.* Ignobilis. *Ferh.*

پش *beſſ.* c. *part.* 1) Lætus. 2) Lubens. 3) Comis. *Gol.*

پشار *beſār*, & پشار *peſār.* p. *n. f. i. q.* نثار *niſār.* 1) Sparſio *pecuniæ.* 1) Argentum contuſum, percuſſum, *i. e.* ſignatum. *Caſt.*

پشار *biſār.* p. *n. f.* 1) Res ſparſa, *vel quæ ſpargi poteſt.* 2) Tæniæ, ligamen pedum. 3) Palpatio. 4) Ves aureum. 5) *adj.* Contuſus, conquaſſatus. *Ferh.*

پشارت *beſāret.* a. *n. f.* 1) شادمانلق *ſādā-mānlyk.* c. Hilaritas. 2) *uſit.* مژدەلك *müjdelik.* c. Lætus nuncius. 3) Novum lætum. 4) Evangelium, evangelizatio, *ſeu* annunciatio novi læti. *Lieto avviſo, buona nuova. Sa.* 5) *i. q.* جمال *ğemāl.* a. Pulchritudo, elegantia *formæ. Beltà. Wan.* ¶ پشارت *beſāret* c. Evangelizare, annunciare *aliquid boni, læti. Annunziare, recare buona, e lieta nuova.*

بشارة *biſāret.* a. *n. f.* Evangelium, lætum nuntium. *Wan.*

بشارة *büſāret.* a. *n. f. i. q. præc. Wan.*

بشارمق *baſārmak.* c. *V.* Perficere. *V.* بشارمق

بشاش *beſāſ.* a. *part.* 1) Lætus. 2) Lubens. 3) Comis. *Gol.*

بشاشت *beſāſet.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Solvere *vultum*, exporrigere *frontem.* 2) Lubentem, comem, & humanum ſe præbere. *Wan.* ¶ بشاشت ایله *beſāſet ile.* Exporrecta fronte, læto vultu. *Con faccia ridente, allegra. Tef.*

بشاشت *beſāſet.* a. *n. f.* Solutio *vultus*, exporrectio *frontis. Giovialità, faccia ridente. Gol.*

بشاع *beſā*ª. a. *n. f.* Cibi ingrati, inviſæve rei qualitas, & operatio. *Gol.*

بشاعت *beſā-ăt.* a. *V. act.* 1) Mali ſaporis eſſe, *etiam pec.* auſterum, amarumve. 2) Inſalubrem eſſa, ac male cedere *cibum, vel rem aliam.* 3) Abhorrere, ex eoque male habere. 4) Anguſtum eſſa *alveum, ut non poſſit continere aquam.* 5) Imparem *eſſe negotio*, & ſuccumbere. *illi. Gol.*

بشالك *beſſāk.* a. *part.* Mendax. *Wan.*

بشام *beſām.* a. Nom. fruticis odorati, *qui formam arboris balſamiferæ refert, creſcens prope Meccam, cujus caules, ac rami adhibentur ad dentium fricłianem. Wan.*

بشام *peſām.* p. *n. f.* Obſcuri coloris ras. *Ferh.*

بشایر *beſāir.* a. *n. f. pl. à* بشیر *beſīre.* Anouociatrices *bonorum, lætorumque novorum. Portatrici, di buone nuove.*

بشبق *beſbaḳ.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi, *quod ſpectat ad diſtrictum urbis* مرو *merw. Ferh.*

بشبگ *büſbeg*, & *pūſbeg*, & *piſpeg.* c. *n. f. ex Hungar.* Epiſcopus. *Veſoovo. Ll.*

بشت *püſt.* p. *n. f.* 1) ارقه *ārka.* c. Dorſum. 2) *nom. prop.* Nom. urbis *in regione* نیشابور *niſābūr.* 3) Nom. oppidi *in diſtrictu* بادغیس *bādghȳs, in regione* هرات *herāt. Ferh.* 4) Humari. 5) Lumbi *ex quibus genitus fuit quis.* 6) Fulcrum, adminiculum. 7) Protractor. *Doſſo, ſchiena, appoggio, protettore.* 8) Stratum, *elitellarum inſtar, quod doſſuarius, ſeu bajulus dorſo imponit, ut onus mollius incumbat, abſque læſione dorſi. Baſto di facchino. Ni*ª. ¶ بر عسکر ظفر قرین که پشت کسمانلرندن غیرسین دشمن بد سکال کورمیش ایدی کمان وش ارقه کوستردی *bir ăskerī ẓæfer kærin, ki püſtī kemānlerinden ghajrisīn dūſmenī bedfiğāl görmemiſ idi, kemānweſ ārka göſterdy.* Ille victoriosus exercitus, cujus terga præter terga arcuum nunquam viderat hoſtis malignus, arcus inſtar terga vertit. *Quella armata vittoriosa, e trionfante, che non moſtrò mai al nemico altro, che la ſchiena dell' arco; ora, com'un arco voltò le ſpalle, Sa.* پشت و پناه *püſtū penāh.*

Pro-

Protector, afylum. *Protettare, rifugio. Sæ.* پشت پا *püsti pā*, & پشت پای *püsti pāj*, *aut ex frequenti uſu*, *püšt pāj*. Convexum pedis. *Il colla del piede.* پشت و پا اورمق *püstü pā ürmok*. Manibus, pedibusque percutere, & allaborare *ad evadendum*, *ut de ſubmergendis dicitur. Adaprar piedi, e mani si nel percuotere, come nel nuotare per ſalvarſi. Ik. Expreſſ. figur.* پشت پـا زدن *püšt pā zeden*. Tergum verberare, *eſt alluſio ad eum, qui rem aliquam aut* derelinquit, *aut* intermittit, *aut* faciem ab ea avertit. پشت دادن *püšt dāden. h. e.* فرار اینمك *firār itmek. t.* Terga vertere, fugere. پشت نودن *püšt nümüden. Idem.* پشت کرمي *püšt germi. h. e.* ارقه وبروب حمایت ایلمك *arkæ wrüp hymājet eylemek. t.* Protegere. پشت یافت *püšt jāft. h. e.* قـوت و قـدرت بولدی *kuwwet ü kudret büldy. t.* Robur, potentiam conſecutus eſt, præſidium invenit. *Ferh.*

پشت *puſt. t. n. ſ.* Scortum ſodomiticum. *V.* پوشت

پشتاب *bištāb. p. imp. à* شتافتن *šitaften.* Propera, feſtina. *Ferh.*

پشتاره *püštāre. p. n. ſ.* Sarcina, onus *dorſi. Ferh.*

پشتالم *bištālem. p. n. ſ.* Paraſitus. *Ferh.*

پشتام *bištām. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پشت بست *püšt beſt. p. n. ſ. compoſ.* 1) Onus in dorſo geſtatum. 2) Stratum *clitellarum inſtar. Ferh.*

پشت دار *püštdār. p. n. ſ. compoſ.* 1) Vectis *partæ.* 2) Fulcrum *in genere. Ferh.*

پشتکده *peštakdæ. t. n. ſ. compaſ.* Scriptorium, *ſeu* ſcrinium *cum atramentario*, & *ſcripturis. Scribe & V.* پیش کده

پشتر *büšter. p. n. ſ.* Populæ. *Balle. Ferh.*

پشتر *pešter. p. nom. prop.* میکایل *mikāil. t.* Michael Archangelus, *quem dicunt à Deo præfectum eſſe divitiis diſtribuendis unicuique mortalium. San Michele.*

پشترغ *püšterægh*, *püštürgh. p. n. ſ.* 1) Arbor flava, *qua utuntur ad flavi coloris tincturam.* 2) شبرف *šibryk. t.* Genus ſpinæ, *ſeu*, fruticis ſpinoſi ſylveſtris *in deſertis Arabiæ creſcentis*, Poterium. *Caſt.*

پشترف *büšterf. p. n. ſ.* Poterium. *Caſt.*

پشترم *pešterem*, & *püštürüm. p. n. ſ.* 1) کرد اشنی *kürd ešenī. t.* Papulæ. *Petecchie. V.* فورد 2) Puſtula, tuberculum. *Foroncolo. Ferh.*

پشتروغ *püštürügh. p. n. ſ.* Genus ſpinæ campeſtris venenatæ, *quæ plurimum creſcit in deſertis* شجاز *heğiāz*, *quam recentem ſi cameli ſarte comederint, illico pereunt. Ferh.*

پشتره *beštere. p. n. ſ.* 1) Herba ſpinoſa. 2) Genus cibi *ex farina, ſeſamo*, & *dactylis. Ferh.*

پشتك *beštek. p. n. ſ.* Diſcus parvus. *Ferh.*

پشتك *peštek. p. n. ſ.* 1) Ros, pruina. 2) Ctiſpus capillus. 3) Stercus *ovium*, *hædorum.* 4) Dentes canini, *qui in quibusdam brutis exerti præſtant. Gli aguzzi. Ferh.*

پشتکر *peštekr. p. n. ſ.* Dentes molares, *vel* canini. *Ferh.*

پشتلنك *püštelengi. p. adj.* 1) Defectum, vitium habens. 2) Futilis, vanus *ſermo. Ferh.*

پشتماز *püštmāz. p. n. ſ.* 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشتمازو *puštmāzū. p. n. ſ.* 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشتمازه *puštmāze. p. n. ſ.* صلب *ſulb. t.* سکردن *ſyn-yrden. t.* 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشتمال *peštümāl*, *ſeu* پشتمال *pištemāl. p. n. ſ.* Præcinctorium. *Grembiale. V.* پیشمال

پشتمزه *püštmeze. p. n. ſ.* 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشمهره *püštmühre. p. n. ſ.* اوکرغه سکوکي *on-urghæ sökügī. t.* Vertebræ *dorſi. Spina del daſſo. Caſt.*

پشنك *püštenk. p.* طپغور قـولاکي *tapkūr külān-jī. t.* Cingulum, *quo ſuperum ephippii tegumentum adſtringitur. Ferh.*

پشوار *püštüwār. p. n. ſ.* آرقه یوکي *ārkæ jüki. t.* Sarcina, onus *dorſi*, *quantum dorſo imponi poteſt. Caſt.*

پشتو *peštew. p.* Dialectus nationis Aghwanidarum, *quæ eſt in extremis partibus Perſiæ, verſus kandahār. Ferh.*

پشتواره *püštuwāre. p. n. ſ.* Onus dorſuale. *Ferh.*

پشتوان *püštwān. p. n. ſ.* 1) Fulcrum *pec. ad firmandum murum.* 2) Vectis *ad firmandam partam. Ferh.*

پشته *peště. t. nom. prop.* Nom. urbis *e regione Budæ*, Peſtinum. *Peſta.* ¶ پشته قرلري *peště kyrlerī.* Campi peſtenſes. *Campagne, ò pianure di Peſta. Ll.*

پشته *püšte. p. n. ſ.* & *adj.* 1) Colliculus. 2) Acclivitas. 3) Acervus, cumulus. *Ferh.* 4) Onus *dorſi.* 5) Acclivis. 6) Omoplatæ, medium dorſi inter ſcapulas. *Callina, eminenza, cumulo, montane, mucchio.* ¶ کشتدن پشتدلر *Küšteden püšteler.* Cumuli cadaverum. *Mucchi di cadaveri, ò corpi morti. Sæ.* پشته پشته کشتدلر یغلش *püšte püšte küšteler jighylmiš.* Cumulatim jacebant cadavera, *ſeu* occiſi. *Giacevano à montani li cadaveri. Eb.*

پشته باغ *püštel bāgh. p. n. ſ.* Pratum, viridarium. *Prato, luogho di verdura. Ferh.*

پشتي *püştī.* p. *n. f.* 1) Reditus, reverſio. *Ferh.* 2) آرقه يصدوشي *ārka jastūghȳ.* t. *Hæl.* Pulvinus major, *cui incumbunt confidentes.* 3) Scortum ſodomiticum. *Caſt.* 4) *uſit.* Stratum inſtar ſcabelli, *quod calcaneo ſubſternitur in calceis. Cuſcino di papucci, ò ſcarpe alla Turcheſcha.* 5) Protectio, præſidium. *Appogia. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* پشتي *püştī.* 1) Protectio, protectionis exhibitio. 2) Uſurpatio tyrannidis. *Ferh.*

پشتيبان *püştībān.* p. *n. f.* 1) Protector. *Ferh.* 2) Vectis *portæ.* 3) Res omnia, *cui dorſum innititur.* 4) Fulcrum, & omne, *quo quid firmatur. Stanga della porta*, & *appoggio, ſoſtegno.*

پشتوان *püştewān.* p. *n. f. i. q. præc.*

بشگير *büşgīr*, & *püşgīr.* Arbor in jugis montium creſcens, *ex qua arcus & tela conficiuntur. Caſt.*

پشخانه *peşchāne.* p. *n. f. compoſ.* Tentorium ex pilis *contra culices factum. Ferh.*

پشخاييدن *beşchāyīden.* p. *V.* Unguibus perſtringere, ſcabere. *Graffiare. Ferh.*

پشخم *beşæchsem.* p. *n. f.* Ceſpitatio. *Il ſtrucciulare. Ferh.*

پشخوده *beşchāde.* p. *part. paſſ.* 1) Compreſſus, conſtrictus. 2) Complanatus, *qui planus evaſit.* 3) Dilatatus, diſtentus. 4) Gratis datus.

پشخوار *bischar.* p. *n. f.* Quod ex potu aquæ reſiduum manet.

پشخوان *peşchān.* p. *n. f.* 1) Dilatatio *tundendo factæ.* 2) Domum. 3) Menſa itineraſia. *Ferh.*

پشخودن *peşchoden.* p. *V.* صقيف *ſykmak.* t. Exprimere, comprimere, ſtringere. *Premere, ſpremere. Ferh.*

پشخودن *biſchoden.* p. *V.* Unguibus perſtringere, ſcabere. *Ferh.*

پشخوده *biſchode.* p. *part. paſſ.* Vulneratus *unguibus, vel cuſpide cultelli. Ferh.*

پشخور *büschor.* p. *n. f.* 1) Locus aquationis. 2) Reſiduum aquæ, *ex qua biberunt jumenta. Ferh.*

پشخور *püschor.* p. *n. f.* Sermo vanus, ſuperfluus. *Ferh.*

پشخوره *peschore.* p. *n. f.* Bellaria. *Antipaſto. Caſt.*

پشخون *pischūn.* p. *n. f.* Menſa, ſcamnum. *Menſa, tavola, banco. Bern.*

پشخه *peschæ.* p. *n. f.* 1) Scopæ ſetaceæ, *quibus purgant linum.* 2) Tudes, *quo lineus pannus complanatur. Ferh.*

پشخيدن *beschȳden.* p. *V.* 1) Fulgere, ſplendere. 2) Spargere aquam. 3) Futari *ſummam pecuniæ. Ferh.*

پشخيدن *peschȳden.* p. *V.* 1) لمعان *lemʿān.* a. اشلمك *işilamak.* t. Fulgere, rutilare. 2) Ardere. *Caſt.* 3) Spargere *aquam. Ferh.*

پشخيدن *püschȳden.* p. *V.* Fulgere, rutilare. *Ferh.*

پشخيز *püschȳz.* p. *n. f.* Lignum, *unde conficiuntur arcus*, & *tela. Ferh.*

پشر *beşr.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Læto nuntio exhilarare. *Gol.* 2) *in genere* Nunciare. 3) Capere, & tractare exteriore parte *corium ſeu cutem.* 4) Radere. 5) Depaſci *locuſtæ campum*, pec. ſuperiore parte. 6) Coire *cum fœmina*, inire *eam.* 7) Lætari, *pec. læto nuncio accepto. Wan.* 8) Occurrere *alicui, ſeu* excipere *eum. Gol.* 9) Reſpicere *vulto nitido, lætoque. Wan.*

پشر *beşer.* a. *n. f.* 1) Externa hominis cutis. *Wan.* 2) *uſit.* Homo, mortales, humanum genus. *Uomo, gli uomini, li mortali il genere umano. Ik. Sæ.* ¶ ابو البشر *ebülbeşer.* Adam, *q.* Pater generis humani. *Gol.* ابو بشر *ebü beşer.* Tragemata. *Gol.* لشكر بشر صورندن *leşkerī beşer sūretinde.* In forma exercitus humani, *ſeu* hominum. *In forma umana. Sæ.* مقدور بشر دكلدر *mæktūrī beşer degūl dūr.* Humanarum noo eſt virium. *Non è coſa umanamente poſſibile, che ſi poſſa fare da mano umana. Eb.*

بشر *beşer.* t. *num. diſtr.* خماس *chumās.* a. Quini. *A cinque à cinque.* ¶ دوردر بشر بوز *dörder beşer jūz.* Quadringenti, quingenti una vice, *aut* ſimul. *A quattro, cinque cento per volta*, 400. 500. *alla volta, ò inſieme. Ll.*

بشر *bişr.* a. *n. f.* 1) Solutio *vultus, ſeu* lætitia *vultu commonſtrata.* 2) Nom. montis Meſopotamiæ. 3) Nom. aquæ Arabum Talebitarum. *Wan.*

بشرر *beşerr.* p. *compoſ. ex Perſico* ب *be*, & *nomine* شر *şerr.* Cum malitia, *ſeu* malus, malignos. *Con malizia, pieno di malizia, malvagio, maligno.* ¶ بي خير و بشر *bī chæjrū beşerr.* Bonitate carentes, & malitia abundantes. *Privi di bontà, e pieni di malizia.*

بشرة *beşeret.* a. *n. f.* 1) دريننك طش يوزي *derinīn-diś jūzī.* t. Cutis, *vel* pellis exterior facies, *interior enim dicitur* اديمه *edeme.* Exterior cutis homiois, alteriuſve rei. *Wan.* 2) Herbarum facies *in terræ ſuperficie conſpicua. Faccia, ò ſuperficie. Ath.*

بشرط ان كه *beşartȳ ān ki. expreſſio perfica.* Cum hac conditione, eo pacto, ut. *Con patto, che.*

بشرمق *başarmak.* t. *V.* 1) Perficere. 2) Satisfacere. 3) Aſſequi. *Spuntare, ſodisfare, farc.*

بشورمك *pişurmek.* t. *V.* Coquere. *V.* بشرمق

بشرمامق *baśaramamak.* t. *V. negæ.* Non poſſe efficere, perficere. *Non poter ſpuntare.* ¶ جاردم اولميجه بشرمزلر *jardùm olmaingē baśaramazler.* Niſi ipſis ſuccuratur, efficere non poſſunt. *Non la ſpuntaranno ſenza ajuto, ò ſoccorſo.*

پشرو *pesrew.* p. *n. f. vul.* Præambulom *in muſica.* *V.* پيشرو

بشرى *beśerī.* a. *part.* Humanus. *Umano.* ¶ عقول بشرى *úkūlī beśerī.* Intellectus humanus. *Intelletto umano.* *Sæ.*

بشرى *būśrā.* a. *n. f.* 1) Lætus nuntius, evangelium. *Gòl.* 2) *nom. prop.* Nom. viri. *Wan.* ¶ آلا نجيل بشرى *büśrelingīl.* Annunciatio Evangelii. *Gol.*

بشريت *beśerīyet*, & بشريّه *beśerīye.* a. *n. f. fæm.* Humanitas, natura humana. *Umanità, natura umana. Ik.* ¶ طبع بشريت *tæb-ý beśerīyet.* Natura humana, humanitas. *Natura, òfragilità umana. Tef. Ik.*

بشع *beśi°.* a. *part.* 1) Mali ſaporis. 2) Ore graviter olens. *Wan.* 3) Malus, & inviſus *indole, moribus, & aſpectu. Gol.*

بشغ *beśgh*, & بشغة *beśghæt.* a. *n. f. pro* بغشة *bæghśet.* Pluvia tenuis. *Gol.*

بشغره *beśghære.* p. *adj.* Politus, perfectus. *Ferh.*

بشق *baśk.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Percutere. 2) Retinere, ſiſtere. ¶ مجراسنى بشقه شتاب *megrāſinī baśkæ śitāb ittiler.* Properarunt ad ſiſtendum curſum illius aquæ. *Sæ. Si affrettarono a far reſtar in dietro, il corſo di quell' aqua. Br.*

بشق *baśak.* t. *n. f.* سنبله *sünbûle* a. سنبل *sümbule.* p. Spica. *Spica.* ¶ بشق طوتمق *basāk-tutmak.* بشقلنمق *baśaklanmak.* Caput facere, in ſpicam formari. *Far la ſpica, formarſi in ſpica.*

بشقجه *baśkağe.* t. *adv.* Seorſim. ¶ بشقه بر *aśka bir.* Peculiaris. *V.* باشقه

بشكى *biśkȳ.* t. *n. f. pro* بيكى *biċkī.* Sera. *Bera.*

بشك *beśk.* a. *V. act.* [1. F.] 1) يالان سوبلمك *jalān ſojlemek.* t. Mentiri. 2) Rarioribus, diffitisque futuris conſuerè *veſtem.* 3) Celeriter properare. *Wan.*

بشك *beśk.* p. *n. f.* 1) Paritas, æqualitas. 2) Paſſio *amoris.* 3) Laceſſitio. 4) Morbus aliquis equorum. 5) Bubo. *Ferh.* 6) Dens magnus *elephanti, aut alterius feræ.* 7) Favilla, ſcintilla ignis. 8) Chytropus. 9) Superior ocreæ pars a *talo uſque ad marginem. Caſt.*

بشك *peśk.* p. *n. f.* 1) Ros. *Ruggiada. Ferh.* 2) Sors. 3) Critis criſpus. *Caſt.*

بشك *beśek.* p. *n. f.* Sors, *quæ jacitur. Caſt.*

بشك *peśek.* p. *n. f.* Ros. *Ruggiada Ferh.*

بشك *beśik.* p. *n. f.* Fimus, ſtercus orbiculare. *Caſt.*

بشك *beśik.* t. *n. f.* مهد *mehd* a. كهواره *Kehwāre.* p. Cunæ. *Cuna, culla.*

بشك *biśk.* p. *n. f.* Pruina glacialis. *Caſt.*

بشك *piśk.* p. *n. f.* 1) Criſpus capillus. 2) Unguis *avis.* 3) Dolor, triſtitia. 4) Sors, *quæ jacitur, rei dividendæ ergo. Ferh.*

بشك *büśk.* p. *n. f.* 1) Criſpus capillus. 2) Cincinnus. *Ferh.*

بشك *püśk.* p. *n. f.* 1) Pruina glacialis. 2) Saccus coriaceus, *in quo alicam, & ſimilia Turcomanni recondunt. Caſt.* 3) Stercus *cervi, & ovis.* 4) Faſcia, *qua mulieres caput cingunt.* 5) Nomen arboris. *Ferh.*

بشكارى *beśkārī.* p. *n. f.* Deambulatio. *Ferh.*

بشكر *peśker.* p. *n. f.* Dens acutus, *ſeu* caninus. *Caſt.*

بشكر *peśker* t. *n. f.* Mantile. *Tovagliuolo.* ¶ سفره بشكرى *ſofra peśkeri.* Mappa, & mantile longum. *V.* پيشكير

بشكرد *biśgerd.* p. *n. f.* 1) Veoatio. 2) Præda. *Ferh.*

بشكردن *püśkerden.* p. *V.* 1) Pugnare. 2) Contrahere ſe. *Caſt.*

بشكردن *püśkürden.* p. *V.* 1) Contrahere ſe, corrugari. 2) Credi, committi. *Caſt.*

بشكستن *biśkeſten.* p. *V.* 1) Frangere, rumpere. 2) Exſtinguere. *Ferh.*

پشكش *peśkeś.* t. *n. f. vul.* Munus, xenium. *V.* پيشكش

بشك صالمق *beśik sālmak.* t. *V. compoſ.* Cunas movere. *Cullare.*

بشك طاشى *beśik. tāśī.* t. *n. f.* Nom. promontorii *ex parte Europæ ad Boſphorum thracicum ſiti, atque ad quartum lapidem a Galata diſtantis. Scriptoribus antiquiorum temporum* Jaſonium, *poſterioribus vero* Diplokionia *a geminis columnis dicebatur. Leuncl.*

بشكل *biśkel.* p. *n. f.* 1) Mœror, afflictio. 2) Criſpus capillus. *Ferh.*

پشكل *piśkil*, & پوشكول *püśkül.* p. *n. f.* قبغ *kȳgh.* t. Stercus orbiculare *cameli, ovis, capræ, cervi.*

بشكله *biśkile.* p. *n. f.* قپو حلاقي *kapü kulābi.* t. Anſa, *vel* annulus portæ, *quo attrahunt. L'annello della porta.*

بشكليد *biśkilid.* p. 3. *perf. præt.* 1) Volneravit *ungue, vel cultro.* 2) Spina urticæ veſtem laceravit *inhærendo ei.* 3) Signavit, *pec. ungue. Ferh.*

پشكليد *piśkilid.* p. 3. *perf. præt.* 1) Lacetavit *pec. unguibus.* 2) Signavit *ungue. Ferh.*

بشگليدن *biśgilıden*, *ſeu* *biśkiliden.* p. *V.* 1) Extremis unguibus, aut digitis ſignum da-

te. 2) Scalpare, titillare. *Far fegno con le unghie, grattare, fluzzicare.* 3) Signum ponere. 4) Vulnerare *unguibus, vel cuſpide.* 5) Tæniis fetaceis vincire *aliquid. Ferh.*

پشکلیدن *pūśgūliden.* p. *V.* 1) Amplecti. 2) Compedibus vincire, ſtringera pedes *ſive hominis, ſive equi.* 3) Merdam excernare. *Caſt.*

پشکم *biśkem.* p. *n. f.* Stratum, vel ſcamnum recubitorium. *Ferh.*

پشکن *piśgen.* p. *adj. compoſ.* Coctu facilis. *Facile à cuocere.*

پشکن *biśgün.* p. *imp.* Frange, rumpa. *Ferh.*

پشکنج *beśkenǧ.* p. *n. f.* 1) Brachium. 2) Manus ſiniſtra, *Ferh.*

پشکنج *peśkenǧ.* p. *n. f.* ساعد *sā-ĕd.* s. Brachium, radius brachii. *Caſt.*

پشکنك *beśkenǧ.* p. *nom. prop.* Nom. arcis validæ *in* هندوستان *hindoſtān. Ferh.*

پشکنه *biśkūne.* p. *n. f.* Peſſulus *ferreæ. Ferh.*

پشکوك *peśkūk.* p. *adj.* 1) Validus, robuſtus *corpore.* 2) Onus ferens. 3) Rei faciendæ avidus. 4) Mitis, manſuetus. *Caſt.*

پشکول *beśkūl.* p. *adj.* Velox, & expeditus. *Ferh.*

پشکول *peśkūl.* p. *adj.* 1) Agilis, velox & expeditus *ad rem peragendam. Leſto, diſinvolto. Caſt.* 2) Triſtis, afflictus. 3) *nom. prop.* Nom. oppidi, *ubi conficiuntur præſtantiſſimæ foſciæ. Ferh.*

پشکول *biśkūl.* p. *adj.* Velox, expeditus. *Ferh.*

پشکولیدن *beśkūliden.* p. *V.* Alacriter aggradi *opus. Ferh.*

پشکون *beśkūn.* p. *adj.* Valox, axpeditus *ad rem peragendam. Ferh.*

پشکون *peśkūn.* t. *n. f.* 1) Scamnum. 2) Mensa. *Banco, tavola.*

پشکونه *biśkūne.* p. *n. f.* 1) Flos. *Fiore.* 2) Vomitio. *Ferh.*

پشکوه *biśkūh.* p. *n. f.* Magnificentia, majeſtas. *Ferh.*

پشکی *beśkā.* s. *part.* Agili, & citato gradu incedens *comelitis. Wan.*

پشل *beśel.* p. *n. f.* Ras ſuſpenſa, pandula. *Ferh.*

پشل *piśil.* p. *n. f.* Duæ res invicem plexæ, contortæ. *Ferh.*

پشلد *biśiled.* p. *n. f.* Res ſuſpenſa, pendula. *Ferh.*

پشلمك *baślamak.* t. *V.* Incipere. *V.* باشلمك

پشلنك *peślenǧ.* p. *adj.* Retrolapſus, reſupinus. *Ferh.*

پشلنك *biślenǧ.* p. *nom. prop.* Nom. arcis *in* هندوستان *hindoſtan.*

پشلی *beśilī.* p. *n. f.* Appenſio. *Ferh.*

پشلیدن *peśliden.* p. *V.* دوقنمق *jokmak.* t. Palpare. *Ferh.*

پشلیدن *biśliden.* p. *V.* 1) Propenſum reddere. 2) Adhærere facere. *Ferh.*

پشم *beśm.* p. *n. f.* 1) Prulna, ros. *Rugiada.* 2) Hæreticus. 3) Nullius fidei homo. 4) *nom. prop.* Nom. loci. *Ferh.*

پشم *peśm.* p. *n. f.* 1) قراغو *kyraghū.* t. Pruina. *Brina. Caſt.* 2) صوف *ſof.* s. يوك *ion.* t. Lana mollior *pec. ovium. Lana piumc. Ferh.* ¶ پشم بردن *peśm būrīden.* 1) Tondera lanam. 2) Lanæ tonſura. *Caſt.* پشم دوات *peśmī dewāt.* Atramentarii lana, *ſive* ſericum, *ſive* goſſipium. *Stoppino, ſpongia del calamoro. Ferh.* ° *Expreſſ. figur.* پشم شد *peśm ſhd. h. e.* اولدی پراکنده *perākende oldī* t. Diſperſus, diſſipatus eſt. *Ferh.*

پشم *beśem.* p. *n. f.* 1) Genus morbi *ex repletione orti.* 2) Stomachi gravatio. 3) Moleſtia. *Caſt.*

پشم *beśem.* p. *adj.* 1) Pertæſus, faſtidio captus. 2) Indigeſtus, *qui non facile concoquitur in ſtomacho cibus. Ferh.*

پشماط *biśmāt.* s. *n. f.* Panis bis coctus. *Gol.*

پشماق *beśmāk.* p. *n. f.* 1) Calceus. 2) Crepida. *Ferh.*

پسماق *peśmāk.* p. *n. f.* Equus. *Ferh.*

پشماکند *peśmāǧend.* p. *n. f. compoſ.* 1) Pannus coactilis, *qui ſub ephippio inſternitur.* 2) Clitella. *Ferh.*

پشمان *piśmān.* p. *part.* Pœnitens, *pro* پشیمان

پشمزه *beśemzeh.* p. *n. f.* 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشمش *piśmiś.* t. *part. paſſ.* 1) Coctus. 2) Maturus *fructus.* 3) Verſatus *homo. Cotto,* & *maturo, fatto, verſato.* ¶ طابده پشمش *tābede piśmiś.* Frixus. *Fritto nella padella.*

پشم شدن *beśem ſhden.* p. *V. compoſ.* Diſpargi, ſeparari ab invicem. *Ferh.*

پشمك *baśmak,* & *pośmak.* t. *n. f.* 1) Calceus. 2) Crepida. *V.* باشمق

پشمقلق *bośmaklyk.* t. *n. f.* Addititia bona, *pro crepidis Sultanarum. Beni, che ſi danno alle Sultane come per paraguanto. Quæ autem ſuperadduntur Baſſis, dicuntur* ارپهلق *arpolyk q.* Pro avena, aut hordeo equis illorum. *Per aiuto di coſta.*

پشمك *biśmek,* & *uſit.* پشمك *piśmek. s. V.* پختن *puchten.* p. 1) Coqui. 2) Matureſcere. 3) Experientiam rerum conſequi. *Cuocerſi, eſſer cotto,* & *maturarſi, prender iſperienza.*

پشمیش *piśmemiś.* t. *part. paſſ. negot.* خام *chām.* s. ناپخته *nāpūchte* p. 1) Crudus, non coctus.

coctus. 2) Rudis. *Crudo, non cotto, & non ancora maturo.*

پشه *peśme.* p. *n. f.* Corium crudum. *Ferh.*

پشه *peśme.* p. *n. f.* چشك دڤكلرى كوز اوتى *ćeśmek didükleri göz otȳ.* t. Spinæ genus, *vel* lapidis cærulei *contra oculorum morbum commendati. Ferh.*

پشيدن *peśmiden.* p. *V.* Diſpergere, ſeparare. *Ferh.*

پشمين *peśmīn.* p. *adj.* H. ندين Laneus. *Di lana.* ¶ پشمين لباس *libāsi peśmīn.* Veſtimenta lanea, groſſa. *Veſti di lana, o panna groſſo. Ferh.*

پشمينه *peśmīne.* p. *n. f. compoſ.* 1) Species dulciarii. 2) Lanea veſtis, lacerna. *Veſte di lana, o panno graſſo. Ferh.* ¶ خرقهٔ پشمينه بر دوش *chyrkæi peśmīne ber düś.* Super humeros habens lacernam, *vili veſte indutus. Coperta d'un vil mantello.*

پشن *beśn.* p. *n. f.* Statura *corporis. Ferh.*

پشن *beśen.* p. *nom. prop.* Nom. loci *in vicinia* طوس *tūs. Ferh.*

پشن *peśen.* p. 1) *nom. prop.* Nom. athletæ celebrati *in libra* شهنامه *śehnāme, dicta.* 2) Locus certamine, *ſeu* prælio celebris. *Ferh.*

بشنة *bīśnet.* t. *n. f.* Milii genus *noſtrato, paulo majus. Gol.*

پشنج *beśenǧ.* p. *n. f.* 1) Viror *vultus, genarum.* 2) Canon, regula textoria *telæ incumbens. Ferh.*

پشنج *peśenǧ.* p. *n. f.* 1) Canon, regula textoria *telæ incumbens, & dentatis extremis telæ extremitatibus inhærens.* 2) Guttæ aquæ *hinc inde ſparſæ.* 3) Phacos, lentigo faciei, vitiligo. *Ferh.* 4) Faciei macula *colore inter nigrum, & rufum medio, qualem mulieres gravidæ contrahere ſolent.* 5) Sulcus agri *ab aratra factus. Ferh.*

پشنج *biśenǧ.* p. *n. f.* 1) Corrugatio vultus, *ſive præſenia, ſive ex ira.* 2) Lentigo. *Ferh.*

پشنج *piśenǧ.* p. *n. f.* Apparatus *belli, vel itineris. Ferh.*

پشنج *biśinǧ.* p. *n. f.* 1) Propoſitum, ſtudium. 2) Apparatus *viatorum, commeatus. Caſt.*

پشنجه *peśenǧe.* p. *n. f.* Manipulus herbæ, ſcopæ inſtar, *qua textores utuntur ad conſpergendam aqua telam. Ferh.*

پشنجه *beśinǧe, & peśinǧe.* p. *n. f.* 1) Lentigo. 2) Goſſipium *atramentarii. Caſt.*

پشنجه *biśinǧe.* p. *n. f.* 1) Inſtrumentum textorum, *quo utuntur ad imbuendam aqua glutinis telam.* 2) *ipſum* Gluten textorium. *Ferh.*

پشنجيدن *peśenǧīden.* p. مايه جالمق *māie ǧālmak, &* صو صاچمق *sū ſāćmak.* t. 1) Fermentum indere. 2) Aquam ſpargere. *Caſt.* 3) Parare. 4) Splendere. 5) Urere. *Ferh.*

پشنجيده *peśenǧide.* p. *part. paſſ.* Sparſus, *Ferh.*

پشنجير *pūśinǧīr.* p. *n. f.* Species arboris, *ex qua arcus conficiuntur. Ferh.*

پشنده *pūśnüde.* p. *n. f.* 1) *i. q.* پشل *pūśl'.* Pruina glacialis. 2) Cibi genus *ex farina cum dactylis fere cocti, Perſis uſitati. Caſt.*

پشنه *beśneże.* p. *n. f.* 1) Herba, ſpina. 2) Cibus *ex farina, ſeſamo, & dactylis. Ferh.*

پشنه *büśnize.* p. *n. f.* Genus cibi *ex farina, butyra, & dactylis. Ferh.*

پشنك *peśenǧ'.* p. *n. f.* Inſtrumentum ferreum *ad frangenda ſaxa, & fodiendos muros.* 2) *nom. prop.* Nom. patris Efraſiabi. 3) Arcubaliſta. 4) Convitium, opprobrium. 5) Echinus marius. *Ferh.* 6) Sarculum, rutrum, *quo terra refoditur.* 7) Terebra. *Caſt.*

پشنك *pūśenǧ.* p. *n. f.* 1) Signum antiquum. 2) Rutrum. *Ferh.*

پشنك *pūśnük.* p. *n. f.* 1) Signum antiquum, *veteris moris*, *f.* moneta antiquior. 2) Nom. regis inclyti, *qui pater Efraſiabi fuit.* 3) Nom. furis. 4) Terebra. 5) Sarculum, rutrum. *Ferh.*

پشنيز *beśnīz.* p. *n. f.* Abrotonum. *Abrotino erba. Ferh.*

پشنيزه *beśnīze.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پشنين *beśnīn.* t. *n. f.* Lotus Aegyptia, *cujus radix* بيارون *bejārūn, dicitur. Gol.*

پشوتن *beśüten.* p. *adj. compoſ.* Pravæ indolis, & morum. *Ferh.*

پشوتن *büśüten.* p. 1) *nom. prop.* Nom. fratris اسفنديار *isfendiār.* 2) *n. f.* Simia. *Ferh.*

پشودن *büśuden.* p. *V.* 1) Lavare. 2) Malæ indolis eſſe. *Ferh.*

پشور *beśūr.* t. *V. act.* [1. F.] 1) Læto nuntio exhilarare. 2) Nuntiare *in genere.* 3) Capere, & tractare exteriore parte *corium, ſeu cutem.* 4) Depaſci *locuſtae campum, pec.* ſuperiore parte. 5) Coire *cum fœmina.* 6) Lætari. 7) Occurrere *alicui.* 8) Reſpicere *vultu nitido, lætoque. Gol.*

پشورمك *piśürmek.* t. *V. tranſit. a* پشمك *piśmek* طبخ *ṭaboch.* t. پختن *puchten.* p. Coquere, illare. *Cuocere, cucinare.*

پشول *beśūl.* p. *part.* Qui negotia tractat, *vel* perficit, *vel* in iis tractandis expertus eſt. *Ferh.*

پشول *biśūl.* p. *imper.* 1) Scito. 2) Videto, inſpice. *Ferh.*

پشول *büśūl.* p. *imper.* 1) Scito. 2) Vide. *Ferh.*

پشولانيدن *büśūlānīden.* p. *V. tranſ.* Incitare, *Ferh.*

بشولش *beſūliſ.* p. *n. f.* 1) Perturbatio, afflictio. 2) Negotiorum geſtio. *Ferh.*

بشولیدن *būſūliden.* p. *V.* 1) Vacillare. 2) Moveri, movere, *ut quid vacillet.* 3) Scire, cognoſcere. 4) Audire, auſcultare. 5) Cupere, velle. 6) Diſpergi, diſſipari. 7) Perdere *ludendo. Caſt.* 8) Perturbare. *Ferh.*

بشولیده *biſūlide.* p. *part. paſſ.* 1) Viſus, cognitus. 2) Expertus, verſatus *in rebus.* 3) Perturbatus, confuſus. *Ferh.*

بشولیده *piſūlide.* p. *part. paſſ.* Intricatus, perplexus, confuſus. *Ferh.*

پشه *peſſe.* p. سکک سوری *ſiwrī ſyn-eK.* t. Culex. *Zenzala. Ferh.*

پشه‌خانه *peſechāne.* p. *n. f. compoſ.* Tentorium *ex pilis contra culices factum. Ferh.*

پشه‌دار *peſedār.* p. *n. f. compoſ.* Tentorium *ex pilis contra culices factum. Ferh.*

پشه‌غال *peſeghāl.* p. *n. f. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

پشی *peſī.* p. *n. f* Obulus. *Ferh.*

پشی *pūſī.* p. *n. f.* Res rotunda *quæcunque, ut obulus. Ferh.*

بشیخ *beſīğ.* p. *n. f.* 1) *i. q.* چفت *cift.* Par. 2) Interitus, exitium, perditio *Caſt.*

پشیخ *peſīğ.* p. 1) *adj.* Amplus. 2) Copioſus. *Ferh.* 3) *n. f.* Viaticum, *ſeu* apparatus *itineris. Caſt.*

پشیخ *peſīć.* p. *adj.* 1) Abundans. 2) Amplus. *Caſt.*

پشیخیدن *peſīğiden.* p. *V.* 1) Armari. *Caſt.* 2) Præparare. *Ferh.*

پشیخ *peſīch.* p. *n. f.* 1) Par. 2) Viaticum. *Caſt.*

بشیر *beſīr.* s. *n. f. pl.* بشایر *beſāir.* 1) مشنوحی *müſtūğī.* t. Lator, *vel* annunciator boni novi, evangelizator. (نذیر) *Che reca buone nuove. Wan.* 2) *part.* Pulcher. *Gol.*

پشیر خرما *peſīr churmā.* p. *n. f. compoſ.* Caliculus dactyli, *qui ei petioli loco eſt. Ferh.*

پشیز *beſīz.* p. Urceolus coriaceus. *Caſt.*

پشیز *peſīz*, & *piſīz.* p. 1) *n. f.* پول *pūl.* t. Obolus. *Ferh.* 2) Squama. *Bezzo*, & *ſcaglia.*

پشیزه *pūſīzet.* s. *n. f.* Rotundum *quodque, ut obulus. Caſt.*

پشیز نشان *pūſīz niſān.* p. *n. f. compoſ.* Monetarius, ſignator monetæ. *Ferh.*

پشیزه *peſīze.* p. *n. f.* 1) Squama *draconis, aut piſcis.* 2) Umbilicus, caliculus, *qui petioli loco eſt dactylo, aut qui libris habeniſve equinis imponi ſolet.* ¶ پشیزه خرما *pūſīzeī churmā.* Glans, ſeu caliculus dactyli, *cujus umbilico affigitur pediculus. Caſt.*

پشیزه *pūſīze*, & پشیزه *pūſſīze.* p. *n. f.* 1) Obolus. 2) Squama *draconis, aut piſcis.* 3) Fimbria *tentorii.* 4) Vaginæ cultri ioferior extremitas. *Ferh.*

پشیزه نشان *pūſīze niſān.* p. *n. f. compoſ.* Monetarius. *Ferh.*

بشیع *beſīʿ.* s. *part.* II. بشنیع *beſīʿ.* 1) Mali ſaporis. 2) Ore grave olens. *Wan.* ¶ اطوار بشیعه *ætwārī beſī-è*, malæ, & inviſæ actioones. *Azzioni brutte, e cattive. Sæ.*

بشیک *beſīK.* t. *n. f.* Cunæ. *V.* بشاك

پشیمان *peſīmān.* p. *adj.* نادم *nādim.* s. Pœnitens, pœnitentia ductus. *Che ſi pente, pentito. Ferh.* ¶ پشیمان شدن *peſīmān.* ت. Pœnitere, dolere factum. *Pentirſi, rincreſcere.* گلدوکنه پشیمان اولدی *geldügine peſīmān oldȳ.* Pœnituit ipſum veniſſe. *Si pentì d' eſſer venuto.*

بشیک *būſīK.* p. *n. f.* Stercus ovium. *Ferh.*

پشیمانلق *peſīmānlyK.* t. *n. f.* Pœnitudo, pœnitentia. *Pentimento, il pentirſi.*

پشیمانی *peſīmānī.* p. *n. f.* Pœnitudo, pœnitentia *facti. Pentimento, il pentirſi. Ferh.* ¶ پشیمانی a بی محل ابله دلفکار اولوب قرار اتدی *peſīmānī-i bī mæhallile dilfikār olup ſirār ittȳ.* Cum iotempeſtiva pœnitudine, variis cogitationibus agitatus, & afflictus aufugit. *Sæ, Col ſuo tardo & intempeſtivo pentimento ſene fuggì tutto meſto, & addolorato. Br.*

پشین *peſīn* p. *nom. prop.* Nom. filii tertii کیقباد *Kejkūbād, qui fuit primus monarcha ex dynaſtia kajanidarum. Ferh.*

پشین *peſīn.* t. *adv.* Anticipate, *pro* پیشین

پنج & بش بوز *beſ jūz.* t. *nom. card.* صد *penè ſæd.* p. Quingenti. *Cinquecento.*

بص

بصار *bysār.* s. *V.* [3. *a* بصر] 1) Eminus, & ex alto proſpicere. 2) Oculis quærere *aliquem. Gol.*

بصارت *bæsāret.* s. *V. act.* Perſpicere, videre. *Capire, vedere. Wan.*

بصاصت *baſsāset.* s. *n. f.* کوز *göz.* t. Oculus. *L'occhio. Wan.*

بصاف *būsāk.* s. *n. f.* 1) Species quædam palmæ. 2) Præſtantior camelus. 3) Sputum, ſaliva, *quæ ejicitur, nam quamdiu eſt in ore vocatur* ریق *rīyk. Wan.* ¶ بصاف آلغر *būsākūl-kæmer*, Lapis quidam albus, & ſplendens, *ſteil.* ſelenites. *Gol.*

بصایر *besāir.* s. *n. f.* Viſus. *pl. a* بصیرة *beſīret.*

بصباص *bæsbāṣ.* s. *part.* 1) Indefeſſus *camelus. Wan.* 2) Agilis, velox. *Gol.*

بصبصة *bæsbæṣæt.* s. *V.* 1) دلكولنمك *dilkūlenmek.* v. Blanditi, adulari. *Gol.* 2) Caudam motitare, *de cane adblandiente.*

بصتال & بصتاو *paṣtāl*, & *paṣtāw.* v. *n.ſ.* Volumen *panni. Scribe*, & *V.* باسنو

بصدرمة *paṣtürma.* v. *n. f.* Caro inſumata. *Salame. V.* باسطرمه بصترمه‌سي ¶ بالق *bālyk paṣtürmaſi*, piſcis ſale condītus, fumo ſiccatus. *Peſce ſalato, fumato. Bern.*

بصدرمق *baṣtürmak.* v. *V. tranſit. a* بصمق *bæsmæk.* Facere, ut quis invadat, calceet, obruat.

بصر *bæsr.* s. *V. act.* [5. F.] 1) Scire, perſpicere. 2) Videre, conſpicere. *Gol.* 3) Duo coria ſimul conſuere *novum imponendo alteri, uti calcearii facere ſolent. Wan.*

بصر *bæṣær.* s. *n. f. pl.* ابصار *ebṣār.* Viſus. *ſenſus ipſe.* 2) Oculus. 3) Scientia, perſpicacia. *La viſta, il vedere, & intelligenza, intelletto. Wan.* ¶ بصر بصيرله دقت ايدوب *bæṣærī beṣȳretile dykkat idiip.* Oculo conſiderationis rem contemplatus. *Mirando ò conſiderando attentamente, con occhio di attenzione. Eb.* بصر نظر اعتبار و اختيار ايله مشاهده اندكده *næẓæri ǰ°tibār, we bæṣærī ychtyjār ile müshahede ittükte.* Aſpectu æſtimationis, & viſu electionis rem contuitus. *Mirando con riſpetto, e conoſcendola coſa, ò la perſona. Sæ.* بصر بي بصيرت *bæṣær bī bæṣȳret.* Oculus incautus, aſpectus inconſideratus.

بصر *bysr.* s. *n.ſ.* 1) Lapides ſubalbi. 2) Terra craſſior, *unde lapides evelli poſſunt. Gol.* 3) *nom. prop.* Urbs Basra.

بصر *busr.* s. *n.ſ.* 1) Larus *rei.* 2) Craſſities. *Wan.* 3) Intervallum. 4) Lapis albus. *Gol.*

بصراء *büṣærā.* s. *n. f. pl. a* بصير *beṣȳr.* Perſpicaces. *Gl' intelligenti.*

بصرة *bæsræt.* s. *n. f.* 1) Lapides ſubalbi. *Wan.* 2) Terra craſſior, *unde lapides evelli poſſunt.* 3) *n.ſ.* Baſra, *vul.* Baſſora. *Notiſſimum finus perſici emporium, quod conditum fuit diebus* عمر بن الخطاب *ǽmūr binūl-chaṭhāb ſecundi Chalifæ, quondam regia Chalifis eſtirpe Abaſidarum; antiquum Babylon, hidui itinere ab hac urbe diſſitum. Herb.* ¶ البصرتان *el-bæsretān, ipſa illa* Baſra, & Cufa. *Wan.* بصره بالي *baſræ bālī.* Manna. *Manna.*

بصرق *bæsarak.* v. *n.ſ.* Infilia textorum. *Calcole de' teſſitori.*

بصري *busrā.* s. *nom. prop.* 1) Boſtra *Syriæ Damaſcenæ urbs, ubi conficiuntur celebres damaſceni enſes. Wan.* 2) Pagus Bagdadi. *Gol.*

بصت *bæſt.* s. *n. f.* Inceſſus, *qui diſtentis fit paſſibus, curſui ſimilis. Gol.*

بصع *bæṣ°.* s. *V. act.* [3. F.] Coitum exercere. *Wan.*

بصع *bæṣ°.* s. *n.ſ.* Paoniculus, *vel* linteolum denſius, *quod vix penetrare poſſit aqua. Gol.*

بصع *bys°.* s. *n.ſ.* Pars noctis, *juxtæ quosdam* prima. *Wan.*

بصع *büṣ°.* s. *part. pl. ab* ابصع *ebṣ°.* Omnes, univerſi. *Wan.*

بصعا *bæṣ-ā.* s. *part. ſam. ab* ابصع *ebſæ°.* Univerſi, omnes. *Gol.*

بصغو *basghū.* v. *n. f.* Invaſio *ſpecialiter* nocturna. ¶ بصغو *basghū* v. Invaſionem nocturnam facere *in hoſtem. Ferh.*

بصق *bæsk.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Spuere, ſputare. *Wan.* 2) Mulgere ſœtam *ovem. Gol.*

بصقة *bæskæt.* s. *n. f. pl.* صقاع *ſykā°.* Vicus urbis elatior. *Gol.*

بصقون *baskūn.* v. *n.ſ.* Impreſſio, invaſio. *Sopreſa, attacco.* ¶ بصقوني دون *dün baskūnī.* Impreſſio nocturna. *Sorpreſa, attacco improviſo di notte.*

بصل *bæsl.* s. *V. act.* Nudare, *corticem detrahendo, arborem. Gol.*

بصل *bæṣæl.* s. *n.ſ. coll.* 1) Cepe. 2) Bulbus. *Wan.* 2) *ob ſimilitudinem* Galea ferrea. *Cipolla.* ¶ بصل آلذب *bæṣælüẓ-ẓejb*, & بصل آلزر *bæṣælüẓ-ẓejr, i. q.* بلبوس *bülbüs.* Bulbus eſculentus. بصل آلعصل *bæṣælül-ünſul*, & بصل آلغار *bæṣælül-fār, i. q.* اسقيل *iskȳl.* Scilla. بصل آلقي *bæṣælül-kæjī.* Bulbus vomitorius. *Gol.*

بصلمق *baṣylmak.* v. *V. paſſ. a* بصمق *bæsmak.* 1) Calcari. 2) Obrui, invadi. *Eſſer calcato, ſopreſa, ſtampato.*

بصم *basm.* s. *n.ſ.* Intervallum, & diſtantia *inter digiti auricularis, & annularis extremitates. Wan. ut* عنب ǽteb, *quod eſt inter auricularem, & medium;* رتب *reteb, quod inter medium, & indicem,* فتر *fitr, quod indicem inter & pollicem.* شبر *ſibr, inter pollicem, & auricularem;* & فوت *ſewt, diſtantia, quæ eſt inter digitos duos quoſcunque.* ¶ ذو بصم *ẓū büsmin.* Craſſus, groſſus *vir aut veſtis. Gol.*

بصمجي & بصماجي & بصمغي *basmaǧi.* v. *n. f.* Impreſſor, typographus. *Stampatore.*

بصمق *basamak.* v. *n. f* 1) Gradus. 2) Scabellum, baſis. *Grado, baſe, piedeſtallo.*

بصمق *basmak.* v. *V.* 1) Calcare, premere. 2) Supprimere. 3) Invadere. 4) Supe-

rare, vincere. 5) Impreſſionem facere. 6) Deprehendere *in facto*. 7) Imprimere, typis mandare. *Calcare, ſopreſſare, ſuperare, ſottoporre, vincere, attaccare, ſoprendere, eogliere in fatto*, & *ſtamparе*. ¶ كوى قلعه بصيف *köj, kal-è basmak*. Invadere, & deprædari pagum, arcem. *Attaccare, e ſorprendere un villaggio, ò caſtello. Ll.* ايلغم بصدوغي يره *ajaghüm baſtughȳ iere*. Ad locum, ubi fixero pedem. *Dove porrò il piede. Ah.* قدم بصيقت *kædem basmak*. Imponere, figere pedem. *Porre il pie. Eb.* آيتق بصيوب *ajaghȳ sunorūmüre djak baſmajūp*. In noſtros limites pedem non intulerunt, immiſerunt. *Senza toccar li noſtri confini. Ll.* بولارين بصدبلر *jollarin baſtȳler*. Præciderunt vias eorum, euntes invaſerunt. *Tagliarono lora l r ſtrada. Ll.* ابناى سبيلى بصوب *ebnāi ſebīlī baſup*. Adorti viatores. *Attacando li viandanti, ò paſſaggieri. Ll.* آوازنى بصر *āwāzini baſar*. Opprimet vocem ejus. *Sopprimerà la di lui voce.* ڭور توزى بصدى *jagkmur tozȳ baſtȳ*. Pluvia pulverem repreſſit. *La pioggia fece calare la poluere. Sa.* ير ترين بصرف *birbirīn basarak kapuȳī gügile büldyler*. Se invicem calcantes, *ſeu prævenire volentes* vix januam invenerunt. *Caſcando per la preſſa l'uno ſopra l'altro appena trovarono la porta. Eb.* جونكه بو غوغادر ديونكى بصلوب كسلدى *diünkī bu ghœugha dür baſylüp kesildȳ*. Poſtquam hic tumultus repreſſus eſt. *Queſta rumore eſſendo ſopito. Eb.* بص فلاى *bas kalajī*. Age, non parce. *Dagli pure, non glie la perdonare.*

بصمقلق *basmaklyk*. ٭ *n. f.* Conculcatio, oppreſſio. *Il calpeſtare.*

بصمه *basma*. ٭ *n. f.* 1) Typus. 2) Typographia. *Stampa.*

بصمجي *basmagī*. ٭ *n. f.* Typographus. *V.* بصمجي

بصنيق *basynğiak*. ٭ *n. f.* Scabellum *pedum. Tef.*

پوسو *pusū*. ٭ n. *f.* Inſidiæ. *V.* پوسو

بصوق *basūk*. ٭ *n. f.* Pecus de grege, *cui minimum lactis eſt. Gol.*

بصير *basȳr*. ٭ *part. pl.* ابصا *buſarā*. (ضرير *zerīr*) 1) Videns, viſu pollens. 2) Perſpicax, intelligens, gnarus. *Che vede bene, di buona viſta, & perſpicace, penetrativo. Wan.* 3) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبيح *tesbih dicta, recitari ſolent, ordine 11mum. Hott.* ¶ بصير ، *basȳr* ٭. *cum dat.* Reſpicere, videre. *Mirare, vedere, attendere. Tef.*

بصيرت *basȳret*. ٭ *n. f. pl.* بصاير *basāir*. 1) Sententia. *Wan.* 2) Viſus attentior. 3) Studium, cura. 4) Perſpicacia. 5) Providentia. 6) Cautela, vigilantia. *Viſta, intelligenza, accortezza, vigilanza, avvedutezza, attenzione.* ¶ چشم بصيرتي *ceshmī bæsȳretī*. Oculi providentiæ ipſius. *Gl' occhi della ſua providenza. Sa.* بصيرت اوزره ، *bæsȳret üzre* ٭. Attendere, providum eſſe. *Attendere, ſtar con l'occhio aperto. Sa.* نور بصيرت ايله عين الجقين بل كه *nūrī basȳret ile ėjnel iækȳn bilkī*. Lumine rationis intuitus pro certo ſcias. *Col lume della ragione, ſaprai per certo. Ah.* بصيرت صاحبي *bæsȳret sāhybī*, اهل بصيرت *ehli bæsȳret*, ج *in plur.* ارباب بصيرت *erbābī bæsȳret*. Perſpicaces, providi. *Li perſpicaci, avveduti.* ، بصيرت *bæsȳret* ٭. Prævidere. *Antivedere, avvederſi.* بصيرتدن برى *bæsȳretten berī*. Incautus. *Diſavveduto, non accordo.* بصيرتله كورمك *bæsȳret ile görmek*. Attente conſiderare. *Veder con accortezza.*

بصيرتلو *bæsȳretlū*. ٭ *adj.* متنبه *mitenebbih*. ٭ Circumſpectus, ſagax. *Sagace, prudente, avveduta.*

بصيص *bæsȳs*. ٭ *V. act.* [2. F.] Fulgere. ¶ خصيصهم و بصيصهم *chæsȳsuhümwe basȳsuhüm*. Numerus eorum. *Gol.*

بصيص *basȳs*. ٭ n. *f.* 1) Fulgor. 2) Tremor. 3) *part.* Fulgidus. *Gol.*

بصيع *basȳ*ᶜ. ٭ *part.* Emanans *ſudor. Gol.*

بض

بض *baẓẓ*. ٭ *part.* 1) Tenui cute præditus. 2) Pinguis, mollis. *Wan.* 3) Qui albo eſt corpore. 4) *n. f.* Donum exile, & paucum. *Gol.*

بضاض *byẓẓ*. *pl. a* بضوض *baẓūẓ*. *part.* Parum aquæ continentes *putei. Gol.*

بضاضة *baẓāẓat*. ٭ *V. act.* [2. & 4. F.] Tenui cute, & pinguem, *ſeu* corpore molli eſſe. *Wan.*

بضاضت *buẓāẓat*. ٭ *n. f.* 1) Pauca aqua. 2) Pauca, & exilis pluvia. *Gol.*

بضاع *baẓā*ᶜ. ٭ *n. f.* Inſula maris. *Wan.*

بضاع *byẓā*ᶜ. ٭ *V.* [3. *a* بضع] 1) Coire, coitum exercere. 2) *n. f.* Coitus, concubitus. *Wan.*

بضاعت *biẓā-ät*. ٭ *n. f.* Summa capitalis, *aut* pars opum, *quæ impenditur in mercaturam, lucroque exponitur*, ſors. *Capitale, mercanzia. Ik.* ¶ قليل البضاعه *kælīlil biẓā-è*. Exiguæ ſortis mercator, pauper. *Di poco capitale. Ik.* بضاعتي اضاعت و متاع *metā-ū biẓā-ètini iẓā-ät eiledȳ*. Diſperdidit

didit merces ejus, & omnia, quæ habebat. *Gli fece perdere, quanto aveva.*

بضان *bŭẓān.* s. *n. f. pl.* بضانات *bŭẓīnāt*, & ابضة *ebẓynet.* Nom. menſis arabici. *qui alias* ربيع الآخر *rebi-ūl-āchyr dicitur. Gol.*

بضباض *bæẓbāẓ.* s. *n. f. i. q.* كمأ *kemeet.* s. Terræ tubera. *Gol.*

بضر *bæẓr.* s. *part. i. q.* نوف *newf.* Quod in interfæminio puellarum excreſcit, *ac* præcidi ſolet. *Gol.*

بضرا بضرا *byẓren myẓren.* s. *adv. compoſ.* Impune, ſine talione, *aut* vindicta *effuſus fuit ſanguis. Gol.*

بضرة *bæẓret.* s. *part. i. q.* بطلان *butlān.* s. Cum quid irrito ſucceſſu, *aut* fruſtra fit. *Gol.*

بضض *bæẓæẓ.* s. *V. act.* [2. F.] Paucam eſſe aquam. *W'an.*

بضض *bæẓæẓ.* s. *n. f.* Aqua pauca. *Gol.*

بضع *bæẓ°.* s. *V. act.* 1) Amputare *partem rei.* 2) In partes concidere. 3) Secare *venam*, diffindere. 4) Reſtinguere, ac explere *ſitim. Gol.*

بضع *bæẓ°.* s. *n. f. pl. a* بضعة *bæẓæ°t.* Partes reſectæ. *W'an.*

بضع *biẓ°.* s. *n. f.* Pars, *ſeu* exiguus numerus *a tribus ad novem, vel a duodecim ad viginti. Truppa di poche perſone, alquanti.*

بضع *biẓ°*, & *buẓ°.* s. *n. f.* 1) Genitale arvum *mulieris.* 2) Congreſſus *cum fœmina*, coitus. *Buſo, ò parte vergognoſa della donna*, & *coito.* ¶ بضعة مالك اولاسن *buẓ-ỳne mālik olāſyẓ.* Potiamini copia, & concubitu *ejus. Godetela. Tef.*

بضعة *bæẓā-t, pl.* بضع *bæẓ°.* & *bæẓæ°.* Pars reſecta, fruſtum. *Un pezzo. W'an.*

بضعنت *buẓænnet.* s. *nom. prop.* Nom. pagi. *Gol.*

بضوض *bæẓūẓ.* s. *part. pl.* بضاض *hyẓāẓ.* Parum aquæ continens *puteus, vel uter. W'an.*

بضوضة *bæẓūẓet.* s. *V. act.* [2. & 4. F.] Tenui cute præditum eſſe. *W'an.*

بضوع *buẓū°.* s. *V. act.* 1) Satietatem capere. 2) Faſtidio affici *alicujus hominis, vel rei. Gol.*

بضوك *bæẓuk.* s. *n. f.* Acutus gladius. *Gol.*

بضيض *bæẓẓẓ.* s. *V. act.* [2. F.] 1) Paulatim fluere, & emanare *aquam. W'an.* ¶ ما دمض حجره *mā jebyẓẓu hæǧerūhu.* Haud roreſcit, *vel* exudat lapis ejus: *in hominem avarum dicitur, a quo nihil ſperandum. Prov.* 2) Paulatim conſequi, *quod debebatur.* 3) Parum dare. *Gol.*

بضيضة *bæẓẓæt.* s. *n. f.* Pauca aqua. *Gol.*

بضيع *bæẓẓ°.* s. *n. f.* 1) در *ter.* t. Sudor. *Gol.* 2) ات *et.* t. Cato. 3) Inſula maris. *W'an.*

بضيع *buẓæẓ°.* s. *nom. prop.* 1) Nom. loci. *W'an.* 2) Nom. montis *nigricantis in Syria. Tef.*

بط

بط *bæt.* p. *n. f.* 1) Anſer ſylveſtris. 2) Genus poculi ampli. *Ferh.* 3) Anas. *Occa*, & *anitra.*

بط *bætt.* s. *V. act.* Findere. *W'an.*

بط *bætt.* s. *n. f.* 1) Anſer. 2) Anas. *W'an.* 3) Urceus coriaceus, poculum. ¶ بر بط شراب *bir bætt ſerāb*, & بر بط مي *bir bætt mej.* Poculum vini. *Un boccale di vino.*

بطء *but-ŭ.* s. *n. f.* Tarditas, cunctatio. *Tardanza, lentezza. Gol.*

بطا *bitā*, & *butā.* s. *n. f. i. q.* بتاح *bitāh.* s. *n. f. pl. ab* البطح *ebtæh.* Loci depreſſiores, *glarea abundantes. W'an.*

بطاح *butāh.* s. *n. f.* Morbus ſimilis pleuritidi ſi *ex febri naſci ſolitus. Gol.*

بطاحي *bytāhỹ.* s. *part.* Qui morbo بطاح *butāh*, dicto laborat. *Gol.*

بطارس *bætārīs*, & بطارش *bætārīs.* s. *n. f.* Nom. herbæ, Filix. *Ferh.*

بطارقة *betārykæt.* s. *n. f. ex Græco. pl. a* بطريق *bætrīk.* Antiſtites religionis, patriarchæ. *W'an.*

بطاريك *bætārik*, & بطاركة *betāriket.* s. *n. f. pl. a* بطريك *bætrik.* Patriarchæ.

بطاف *batāk.* s. *n. f.* Lutum. *V.* بتاف

بطاقة *bitākat.* s. *n. f.* 1) Oculi pupilla. *Gol.* 2) *Aegyptiorum idiomate* particula lintei, *vel* chartæ, panno affixa, *cui nota pretii eſt inſcripta. W'an.* 3) Epiſtolium, *quod columba alæ alligatum perfert. Gol.*

بطال *bættāl.* s. *part. vul.* باطل. 1) Otioſus, iners. *W'an.* 2) Vanus, irritus. 3) Obſoletus. 4) Vacuus. *Ozioſo, tralaſciato*, & *caſſato, ſcancellato, ſoppreſſo, inculto, vano.* ¶ ابطال *bættāl e.* Irritum facere, ſupprimere, abolere, delere. *Annullare, caſſare, ſopprimere.* بر بطال قيو وار ايدي *bir bættāl kiỳu wār īdi.* Aderat puteus otioſus, *de quo amplius non hauriebatur aqua, aut* exſiccatus. *Vi era unpozzo tralaſciato, che non dava più acqua. Eb.*

بطالت *bætālet.* s. *n. f.* 1) Strenuitas, animoſitas. 2) Otioſitas. *Valore*, & *ozio, eſſer sfacendato. Gol.*

بطان *bitān.* s. *n. f.* Cingulum, *quo venter jumenti ſubcingitur. W'an.*

بطان *bytān.* s. *n. f. pl.* بطانين *bætājīn.* Navis parva. ¶ عرض البطان *ærẓul-bytān.* Abundans opibus, locuples. *Gol.*

بطانة *bỹtānet.* s. *n. f. pl.* بطاين *betāīn.* (ظهارة) 1) Subductitius pannus, *veſtis. Fodra della veſte. Wan.* 2) جارشب *ciarśeb, vul. ciarśaf.* s. Linteamina *lecti. Lenzuola. Gol.* 3) Amicus intimus, & verus. *Wan.* 4) Amicitia intima, & vera. *Amicizia intima, e ſincera. Gol.* 5) Firmitas, robur. *Acht.*

بطاح *bətājyh.* s. *n. f. pl. à* بطحة *batỹhæt.* Loci depreſſiores, glarea abundantes, *per quos aqua diffunditur, ex altioribus locis deſcendens. Wan.*

بطة *bættet.* s. *n. f. unit. a* بط *bætt.* Anas. *Wan.*

بطح *bəth.* s. *V. act.* [3. F.] Proſternere *aliquem* in faciem. *Wan.*

بطح *bətyh.* s. *n. f. pl.* بطاح *bytāh.* Locus depreſſior, glarea abundans, *per quem aqua, diffunditur, ex altioribus locis deſcendens, alias per potiorem anni partem ſiccus. Wan.*

بطح *bətyh.* s. *n. f. collect.* Anni multi. *Wan.*

بطحا *bəthā.* s. *n. f. V.* Locus depreſſior, *glarea abundans. Gol.*

بطحا *bəthā.* p. *n. f.* 1) *nom. prop.* Nom. vallis *prope Meccam.* 2) Vallis *in genere. Ferh.* 3) Palæſtra, hippodromus. 4) Quivis locus amplus, & apertus, *etiam in campo; arce, aut ad ædes, ubi exercitiis poſſit eſſe locus.*

بطحاء *bəthīe.* s. *n. f.* Locus depreſſior, glarea abundans; *per quem aqua diffunditur, ex altioribus locis deſcendens, alias potiorem anni partem ſiccus. Wan.*

بطحة *bəthĕt.* s. *n. f. i. q* قامت *kāmet.* s. Statura *hominis. Statura. Gol.*

بطحة *bəthæt.* s. *n. f.* Locus depreſſior, glarea abundans, *per quem aqua diffunditur, ex altioribus locis deſcendens, alias potiorem anni partem ſiccus. Gol.*

بطحة *büthæt.* s. *n. f. i. q.* خصلة *chuslet.* s. Natura, conditio, mos *rei. Gol.*

بطر *bətr.* s. *V. act.* [1. F.] Findere, diffindere *rem. Wan.*

بطر *bətr.* s. *n. f.* 1) Inſolentia, petulantia. *Inſolenza.* ¶ بطر ايله *bətr-īle.* Petulanter, inſolenter, effuſe. *Con inſolenza, e troppa libertà. Tef.* 2) Apoſtema. *Gol.*

بطر *bətær.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Hilaritatis modum excedere, valde exultare. *Wan.* 2) Petulantem, & inſolentem ſe gerere. *Wan.* 3) Attonitum evadere, *ſeu* mente percelli. *Gol.*

بطر *bətyr.* s. *part.* Hilaritate effuſus, inſolens, petulans. *Allegro con eccesſo, inſolente, troppo libero. Gol.*

بطر *bytr.* s. *V. act.* Effundendum permittere ſanguinem. ¶ ذهب دمه بطراً *zehebə demühü bytran.* Sanguis ejus impune, & ſine talione effuſus fuit. *Wan.*

بطارقة *bytrỹk.* s. *n. f. pl.* بطارقة *bətaryka*, & بطاريق *bətarỹk.* 1) Patriarcha. *Wan.* 2) Princeps, coryphæus, dux. *Acht.*

بطريق *bətærỹkỹ*, p. & *bitærỹkỹ.* s. *compoſ. ex præp.* ب *be* p. *aut bi* s. & طريق *tærỹk.* In via, h. e. propter, per modum. *Per via di.* ¶ بطريق حق *bətærỹkỹ hækk.* 1) Propter Deum. 2) Ex æquo, & bono. *Per l'amor di Dio*, & *per via d'equità.* بطريق الاولويه *bitærỹkyl-ulüwwije.* Per modum majoritatis; *ſeu* a majori, & fortiori. *Ik.*

بطريكي *pətrikỹ.* p. *n. f.* Patriarchâ. *Patriarca. Caſt.*

بطريكيه *pətrỹkije.* s. *n. f.* Patriarchatus. *Patriarcato.*

بطرزر *bətirzer.* p. *n. f. compoſ.* Anſer aureus, *i. e.* ſol. *Ferh.*

بطش *bətś.* s. 1) *V. act.* [1. & 2. F.] Cum vehementia prehendere. *Gol.* 2) *n. f.* Cupiditas dominandi. 3) Vis, rigor, potentia. *Potenza, vigore.* ¶ قهار شديد البطش *kəhhārī ſedidül-bətś.* Dominus rigore vehemens, ſeverus, vindex. *Signore di potente rigore, Iddio ſevero giudice. Ik.*

بطشة *bətśet.* s. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Vi coactum, & invitum prehendere *rem.* 2) Imperum facere, ac irruere. *Wan.* 3) Redire ad ſe *à febri, debilitatum.* & *q victum. Gol.*

بط شراب *bət śerāb.* p. *n. f.* Poculum vini *in genere.* 2) *pec.* Poculum, *quo caupones menſurant vinum. Ferh.*

بطغ *bətəgh.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Inquinare, contaminari. 2) Repere *humi. Wan.*

بطل *bətəl.* s. *n. f.* Vir ſtrenuus, animoſus, bellicoſus heros. *Valoroſo campione. Wan.*

بطل *butl.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Vanum, irritum, otioſum eſſe, *aut* evadere. 2) Strenuum eſſe, heroica virtute pollere.

بطلان *butlān.* s. *n. f.* 1) Vanitas. 2) Otium. *Vanità, ozio. Wan.* ¶ عمرلرين بطلان انجيده اسراف اندبلر *ümürlerin butlān īcinde iſrāf itlyler.* Conſumpſerunt ſuam vitam in vanitate, & inertia, otio. *Hanno conſumato, la loro vita in vanità, ed in ozio.* شبهه بطلانى *ſübhəi butlānī.* Dubitatio vana, inanis. *Dubbio, ò ſcrupulo vano. Sa.*

بطلة *bətlet.* s. *n. f.* Fœmina ſtrenua, animoſa. *Wan.*

بطلة *butlet.* s. *n. f.* Magi, præſtigiatores, *ut qui vanis rebus operam navant. Gol.*

بطلمق *patlamak.* s. *V.* Crepitare, crepere *cum ſtrepitu. V.* پاتلمق

بطليوس *bætlemiūs.* p. *nom. prop. ex Græco.* Ptolomæus *celebris philoſophus. Ferh.*

بطم *butm*, & *butum.* s. *n. f.* 1) Terebinthus arbor. 2) Fructus *ejuſdem. Gol.* 3) Granum viride, *qualia* terebenthina *dicuntur. Wan.* 4) *ob ſimilitudinem* Ulceris genus, *quod in tibia oriri ſolet. Gol.*

بطمن *batman.* s. *n. f.* Quadripondium, *Pondus librarum tredecim*, & *mediæ. Peſo di libre* 13. *e mezo.*

بط مي *bæt mej.* p. *n. f.* Genus poculi vini. *Ferh.*

بطن *bætn.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Ventrem, *ſeu* in ventre percutere *aliquem.* 2) Interiorem partem, & medium ingredi *locum.* 3) Intime perſpectum habere.

بطن *bætn*, *ſeu* بطين *bætyn.* s. *n. f.* (ظهر *zæhr*) 1) Venter. *Won.* 2) Intimum, interior pars, medium *rei.* 3) Penna remex. *Ventre, pancia, trippa*, & *la porte di dentro, l' interiore, il mezo*, & *la prima ò più lunga penna dell' ala.* 4) Secundus gradus *conſanguinitatis.* ¶ بطن پرست *bætȳn pereſt.* Abdominis mancipium. *Goloſo.*

بطن *bætn.* s. *n. f.* 1) Nom. tribus parvæ, *ſeu* majoris ſtirpis, *in quas diviſi ſunt Arabes.* 2) Interior pars urbis Meccanæ. 3) Quod in ventre continetur, fœtus. ¶ ولدت عشرة بطن *weledet æſerete bætn.* Decies peperit, *vel* decimo partu. *Gol.*

بطن *bætæn.* s. *V. act.* [4. F.] Diſtentum eſſe ventrem *præ cibi indigeſti copia. Wan.*

بطن *bætæn.* s. *n. f.* 1) Diſtentio ventris. 2) Parva tribus. *Gol.*

بطين *bætyn.* s. *part.* 1) Ventri deditus, ac ſerviens. *Wan.* 2) Humilis, ac depreſſa *terra. Gol.*

بطنان *butnān.* s. *n. f. pl. a* بطن *bætyn.* Adyta, penetralia, medium *rei.* ¶ بطنان الجنّت *butn ınūl-gennet.* Partes mediæ, *ſeu* adyta Paradyſi. *Gol.*

بطنا عن بطنٍ *bætnen ân bætnin.* s. *expreſſ. arabic.* De ramo in ramum tribus, de tribu in tribum, *q. omnes, univerſi. Ah.*

بطنة *bætnet.* s. *V. act.* Inſervire, & deditum eſſe ventri. ¶ بطنة ذو *zū bætnetin.* Quod in ventre eſt, *pec.* ſumptum alimentum. *Gol.*

بطنة *bætænet.* s. *V. act.* [4. F.] Diſtentum eſſe veotrem *præ cibi indigeſti copia. Gol.*

بطنت *bytnet.* s. *n. f.* طوتلف *toklyk.* s. Morbus *natus ex nimia ventris repletione. Wan.*

بطو *bætw.* s. *V. act.* Compingi, *pec.* carnem. *Gol.*

بطؤ *bütu'.* s. *V.* [5. F.] Tardum eſſe. *Wan.*

بطؤ *but·ü'.* s. *n. f.* Tarditas. *Gol.*

بطول *bütūl.* s. *V. act.* [4. F.] Vanum, irritum eſſe. *Wan.*

بطولة *bütūlet.* s. *n. f.* Strenuitas. *Valore bravava. Wan.*

بطون *bütūn.* s. *V. act.* 1) Latere. 2) Intimum, ac familiarem eſſe *alicui. Gol.*

بطون *butūn.* s. *n. f. pl. a* بطن *bætn.* Ventres, & media, ac interiora. *Li ventri*, & *le parti interiori, ò di mezo.* ¶ كشور كشالف خيالي بطون دماغ پراخلالنده رسوخ بولوب *kiswerkus ılyk chæyāli, butūnī dymāghȳ pūr ychtylālinde rüsüch būlūp.* Ambitio ſubjugandi regna in turbati cerebri intimo firmata eſt. *Si poſe in capo il capriccio di foggiogar imperi. Sæ.* بطون معتبرات كتبده مسطوردر *butūnī mu'tebirāt kütübte meſtūr dür.* Monumentis librorum configuratum eſt. *Ik.*

بطي *bætȳ.* s. *part.* (سريع *ſerī'*) آكليجي *eglenǧe.* s. Tardus, ſegnis, lentus. *Tardo, lento, pigro.* ¶ بطي الكلام سريع آللسان *bætȳūl-Kelām. serī·ūl·lisān.* Tardus ad loquendum, lingua autem promptus, & expeditus. *Tardo al parlare, ma ſpedito di lingua. Eb.* بطي آلشرب *bætȳ·ūl meśreb.* Natura tardus. *Tardo, di natura. Eb.* بطي آلحركه *bætȳ·ūl-herċke* Tardum mobile. *Tardo al moto.*

بطي *but·ī.* s. *n. f.* Tarditas, ſegonies. *Tardezza. Gol.*

بطيحة *bætȳhæt.* s. *n. f. pl.* بطائح *betāȳh*, & بطحة *bythæt.* Locus depreſſior, *glarea abundans. Wan.* ¶ بطائح آلتبط *betāȳhūn-nebæt.* Paludes Nabathæorum, quæ ſunt inter Waſith, & Baſram, *quod ibi aquæ Tigris*, & *Euphratis latè effundantur.* بطحاء مكّة *bæthā-i meKKet*, *ſeu* بطائح مكّة *bitāhȳ meKke.* Locus depreſſior, *glarea abundans prope Meccam. Gol.*

بطيخ *bytȳch.* s. *n. f. coll.* Melo. *Wan.* ¶ بطيخ هندى *bytȳchȳ hindi*, & بطيخ رقي *bytȳchȳ rækkȳ.* Anguria. بطيخ مستطيل *bytȳchȳ müſtætȳl.* Citrullus. *Gol.*

بطيخة *bytȳchæt.* s. *n. f. i. q. præc. Wan.*

بطيش *bætȳſ.* s. *part.* Vi & potentia pollens, eaque vehemens. *Gol.*

بطيط *bætȳt.* s. *n. f.* 1) Res admiranda. 2) mendacium. *Gol.*

بطين *bæṭ̌n.* s. *part.* 1) Ventrosus. 2) Longius remota *res. Wan.*

بطين *bûṭæjn.* s. *n. f.* 1) Mansio lunæ secunda, *signata tribus stellis exiguis in ventre arietis. Wan.* 2) *diminut.* Ventriculus. *Gol.*

بظ

بظّ *bæẓẓ.* s. *V. act.* Movendo componere instrumenti musici fides *ad pulsandum.* ¶ فظّ بظّ *kæẓẓ bæẓẓ.* Grassus. *Gol.*

بظّا *bæẓā.* s. *V. act.* [1. F.] Densam, & compactam esse *carnem. Gol.*

بظّا *bæẓā.* s. *part.* Densa, ac compacta *caro. Wan.*

بظارة *bæẓāret.* s. *n. f.* Res oblongior, caruncula similis, *excrescens in pudendis fœminæ, quam in puellulis præcidere Arabes solent. Gol.*

بظارة *byẓāret.* s. *n. f.* Popysmus, sonus *qualem ore osculantes edunt. Gol.*

بظارة *buẓīret.* s. *n. f.* 1) Caruncula, *aut* simile quid, *excrescens in medio superioris labii.* 2) Quod adnascitur lateri *vulvæ ovinæ.* 3) Quod circumcisor relinquit *in circumcisione. Gol.*

بظر *bæẓr, bæẓær.* s. *n. f.* Res oblongior, caruncula similis, *excrescens in pudendis fœminæ, quam in puellulis præcidere Arabes solent; anatomicis* Clitoris.

بظر *bæẓær.* s. *V. act.* Caruncula, *aut* simile quid habere *fœminam intra pudendorum labia, & in medio superioris labii virum. Gol.*

بظرا *baẓrā.* s. *part.* Fœmina productiore vulvæ caruncula laborans. *Gol.*

بظرا *byẓren.* s. *adv.* Impune, sine talione. *Gol.*

بظرة *bæẓret.* s. *n. f.* 1) Paucitas pilorum sub axilla. 2) Annulus digiti, pala, *seu* gemma carens. *Gol.*

بظرة *bûẓret.* s. *n. f.* 1) Superioris labii caruncula, *aut* protuberantia. *Gol.* 2) Circumcisio fœminarum, *quæ consistit in incisione nymphæ puellaris* نوى *newa, dictæ. Reland.*

بظرم *bæẓrem.* s. *n. f. i. q.* خاتم *châtim.* s. Annulus signatorius. *Gol.*

بظو *bæẓū.* s. *V. act.* [1. F.] Compactam, & densam esse *carnem. Wan.*

ع

بعّ *bæ''.* s. *V. act.* [3. F.] Consistere, *ac velut* defigi *nubem* uno loco. *Gol.*

بعّ *bæ''.* s. *n. f.* Effusio lata, ac multa. *Gol.*

بعابعة *be-ābi-āt.* s. *part.* Pauperes, inopes. *Gol.*

بعاث *bu-ās.* s. *nom. prop.* Nom. loci *prope Medinam.* ¶ يوم بعاث *iewmū bu-ās.* Dies, quo prælium ibi commissum est. *La giornata di Buas.*

بعاد *bi-ād.* s. *V.* [3. *a* بعد] Remotum esse, longius abesse. *Gol.*

بعاد *bi-ād.* s. *n. f.* Remotio, distantia. *Rimovimento, lontananza. Gol.*

بعار *bu-ār.* s. *n. f.* Lotus, *scil.* fructus arboris سدر *sidr. Gol.*

بعاس *be-ās.* s. *n. f.* Camelitis *lactis expers. Gol.*

بعاع *beā.* s. *V. act.* [3. F.] Consistere, *ac velut* defigi *nubem* uno loco. *Gol.*

بعاع *be-ā.* s. *n. f.* 1) Supellex comprehendens etiam strata, ac vestes, *pec. quam fœcum adducit viator, vel sponsa in domum mariti, & quæ excidit populanti locum.* 2) Nubes pluvia, gravis. *Wan.* ¶ القى عليه بعاعه *elkā ālejhi be-ā-hu.* Conjicit semet in illum. القى السحاب بعاعه *elkæs sæhabu be-ā-hu.* Effudit nubes, quidquid in se habuit. *Gol.*

بعاق *be-āk.* s *V. act.* Vehementius compluit *terram. Gol.*

بعاق *bu-āk.* s. *n. f.* 1) Nubes imbrem fundens. *Wan.* 2) *ipse* Imber, ingens fluxus. 3) Vehemens sonus, ac fragor. *Gol.*

بعال *bi-āl.* s. *V.* [3. *a* بعل] Colludera, jocari *cum conjuge. Gol.*

بعال *bi-āl.* s. *n. f.* Coitus. *Gol.*

بعايس *bæ-ājs.* s. *n. f. pl. a* بعوس *bæ-ās.* Camelites *lactis expertes. Gol.*

بعبع *bæ''bæ''.* s. *n. f.* 1) Bombus aquæ fluentis *e lagena.* 2) Initium juventutis. *Col.*

بعجعة *bæ''be āt.* s. *n. f.* 1) Properantia *fermonis.* 2) Fuga *e prælio, & impetu aggressus. Gol.*

بعّة *bu''āt.* s. *n. f.* Pullus cameli.

بعث *bæ''s.* s. *V. act.* 1) Excitare *e somno.* 2) Mortuum resuscitare. 3) Mittere. *Suegliare, risuscitare, ed inviare. Gol.*

بعث *bæ''s.* s. *n. f.* 1) Excitatio, resuscitatio. 2) Resurrectio. ¶ بعث الاموات *bæ''sil emwāt.* Resurrectio mortuorum. *La risorrezzione de' morti. Tef.* يوم البعث *jewmūl-bæ''s.* Dies resurrectionis. *Il giorno dell' estremo giudizio.*

بعث *bæ''s.* s. *n. f. pl.* بعوث *bu-ūs.* Exercitus, turba hominum. *Essercito, truppa di gente. Gol.*

بعثة *bj''set.* s. *n. f.* 1) Missio. 2) Resuscitatio.

بعثرة *bæ*ʿṯeret. s. *n. f.* 1) Deliquium animi. 2) Color fordidus. *Gol.*

بعظ *bu*ʿsut. s. *n. f.* 1) Umbilicus, *i. e.* medius locus *vallis, vel campi.* 2) Nates, podex. ¶ هو بعظها *hūwe bu*ʿ*sutuhā.* Gnarus, & peritus eſt ejus *rei. Gol.*

بعثقة *bæ*ʿ*sækæt.* s. *V. act. quadril.* Effluere, *ſeu* effundi *aquam ex piſcina per ruptam ejus partem. Gol.*

بعظ *bu*ʿ*sūt.* s. *n. f.* 1) Umbilicus. 2) Nates. *Wan.*

بعج *bæ*ʿ*ğ.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Findere, ac diſſindere *cultro ventrem.* 2) Affligere. 3) Sauciare, *ut amorem aliquem.* ¶ بعج بطنه لك *beğğe bætnehu leke.* Summo ſtudio te exhortatus fuit.

بعج *bæ*ʿ*yğ.* s. *part.* Langnidus. *Wan.*

بعد *bæ*ʿ*d.* s. *adv.*)(قبل *kæbl*) Poſterius, poſt. *Poi, doppo. Wan.* ¶ بعد و *we bæ*ʿ*d.* Deinde vero. *Tranſitio in libris, poſt laudes Dei. Sæ.* بعد ازاين *bæ*ʿ*d ez īn,* بعد ازان *bæ*ʿ*d ez ān.* Poſthæc, poſtea, deinde. *Doppo di ciò, poi.* بعد از انكه *bæ*ʿ*d ez ān ki.* Poſtquam. *Doppo che.* بعد الاجلاس *bæ*ʿ*del iğlās.* Poſtquam eum ſedere juſſit. *Doppo averlo fatto ſedere. Ik.* بعد الخراب البصره *bæ*ʿ*del-charabel-bæsræ.* Sero ſapiunt Phryges. *Serrar la ſtalla doppo preſi li cavalli.* بعد السلام *bæ*ʿ*des-selām,* بعد السلام والكلام *bæ*ʿ*des-selāmi wel Kelām.* Præmiſſa ſalute, & cæremonialibus, curialibus. *Doppo le debite ſalutazioni, e complimenti. Ll.* بعد الظهر *bæ*ʿ*dez-zuhr.* Poſt meridiem. *Doppo'l mezzo giorno. An.* بعد المشوره *bæ*ʿ*del meśwere.* Poſt conſultationem. *Doppo fatto conſeglio, doppo averne conſultato. Sæ.* بعد الممات *bæ*ʿ*del memāt.* Poſt mortem. *Doppo la morte. Ik.* بعد الموت *bæ*ʿ*del mewt. Idem, Ik.* بعد الوقوع *bædel wuḳūʿ.* Poſtquam contigit, aut factum eſt. *Doppo'l fatto. Ik.* بعد اليوم *bæ*ʿ*del jewm.* Impoſterum, deinceps. *Di qui inanzi, da qui avanti, nell' avvenire. Ll.* بعد ما في *fī mā bæ*ʿ*d.* Deinde vero. *Doppo, ora; Tranſitio à ſenſu ad ſenſum ſat ordinaria in literis.* بعد من *mim bæ*ʿ*d.* Abhinc, nequaquam.

بعد *be-ʿād.* s. *part.* 1) Longinquus. *Wan.* 2) Vilis. *Gol.*

بعد *be-ʿād.* s. *part. pl. a* باعد *bā-ʿyd.* Longingui, diſtantes. *Wan.*

بعد *be-ʿād.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Petire. 2) Diſtare. *Wan.*

بعد *bʿud.* s.)(قرب *kurb*) دورى *dūrī.* p. اراخلف *irāklyk.* s. Longinquitas, diſtantia. *Diſtanza, lontananza. Sic.* بعد المشرقين *Part. I. Tom. I.*

بعد *bu*ʿ*dūl meśrȳkæjn.* Diſtantia inter orientem, & occidentem ſolem. *Tof.* قربا و بعدا s. *kurben we bu*ʿ*den.* Eminus, & cominus. *Da vicino, e da lontano.*

بعد *bu*ʿ*d.* s. *V. act.* [5. F.] Diſtare. *Wan.*

بعد *bu*ʿ*d.* s. *n. f.* Mors. *Gol.*

بعد *bu*ʿ*ēd.* s. *part.* In quo nihil eſt boni. *Gol.*

بعدا *bæ·ēdā.* s. *part pl. a* بعيد *bā·ȳd.* Longinqui. *Gol.*

بعدان *bu*ʿ*dān.* s. *part. pl. a* بعيد *bā·ȳd.* Longinqui. *Wan.*

بعدة *bu*ʿ*det.* s. *n. f.* Diſtantia, *eaque loci, vel cognotionis. Wan.*

بعدلف *bu*ʿ*dlyk.* s. *n. f. pro* بعد *bu*ʿ*d.* Longinquitas, diſtantia.

بعدما *bæ*ʿ*demā.* s. *adv. compoſ.* Poſtquam. *Doppo che.*

بعده *bæ*ʿ*dehu.* s. *adv.* بوندن صكره *bundæn ſonra.* Poſtea, deinde vero, poſthæc. *Doppo queſto, doppo, poi.*

بعذار *by*ʿ*ẓār.* s. *V. act. quadril.* Movere. *Gol.*

بعر *bæ*ʿ*r.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Stercus excernere *camelum, vel ovem.* 2) Evadere in camelum. *Gol.*

بعر *bæ*ʿ*r.* s. *n. f. coll.* 1) Stercus *cameli, vel ovis orbiculare. Wan.* 2) Summa pertas. *Gol.*

بعران *bu*ʿ*rān.* s. *part. pl. a* بعير *bā·ȳr.* Cameli. *Gol.*

بعرة *bæ*ʿ*ret.* s. *n. f. unit. pl.* ابعار *eb·ār.* Stercus *cameli, vel ovis orbiculare. Wan.*

بعرة *be·ʿret.* s. *n. f.* Ira *in Deo. Gol.*

بعزه *be·ʿẓet.* s. *V. act.* 1) Excitare, ſuſcitare. 2) Vaſtare, ſubvertere. 3) Diſpergere. *Gol.*

بعزقة *bæ*ʿ*zækæt.* s. *n. f. i. q.* زعبقة *zæ*ʿ*bækæt.* s. Diſgregatio, diſperſio *hominum, vel rerum. Gol.*

بعساكرهم *bi*ʿ·*æsākirihym.* s. *compoſ.* Cum ſuis copiis. *Con le loro truppe. Sæ.*

بعص *bæ*ʿ*s.* s. *n. f.* 1) Macies corporis. 2) Agitatio, commotio. *Gol.*

بعصوص *bu*ʿ*sūs.* s. 1) *part. i. q.* ضئيل *ẓæil.* Gracilis, tenuiſque. 2) *n. f.* Coxa, iſchion. *Gol.*

بعصوصة *bæ*ʿ*sūſat.* s. *part.* Inſecti genus album, & reſplendens. *Gol.*

بعض *bæ*ʿ*ẓ.* s. *part. pl.* ابعاض *eb·āẓ.* 1) Pars rei. 2) Quidam. 3) Nonnulli. *Alcuni, qualche, certi. Wan.* ¶ بعضيسي *bæ*ʿ*ẓȳsī.* Eorum nonnulli. *Alcuni di loro.* نفراتدن بعضيلرينك *neferātten bæ*ʿ*ẓylerinün.* Nonnullorum ex militibus. *Di alcuni ſoldati.* بعض كره *bæ*ʿ*ẓ kerre* Quandoque, interdum,

terdum, *q. certis vicibus. Alle volte, qualche volta.* بعض كسنه *bæ'ẓ kimesne.* Nonnemo, nonnulli. *Alcuni, certi, & certa perſona.* بعض يرلرده *bæ'ẓ jerlerde.* Certis in locis, alicubi. *In certi luoghi, in alcuni luoghi.*

بعض آللّيالي *bæ'ẓæl-lejālī.* s. *compoſ.* Quadam nocte. ¶ بعض لبعض *bæ'ẓun libæ'ẓyn.* Alii aliis, invicem. *Gol.*

بعضة *bæ·ẓæt.* s. *part.* Culicibus abundans. ¶ ليلةٌ بعيضةٌ و معضوضةٌ *lejletūn beẓætūn we mæ'ẓūẓætūn*, nox culicibus infeſtans. بعضة ارض *erẓ-bæ-æẓæt.* Terra culicibus abundans. *Gol.*

بعضوضة *bæ'ẓuẓæt.* s. *n. f.* Inſectum *ſcarabeo ſimile. Gol.*

بعط *bæ't.* v. *V. act.* [3. F.] Mactare. *Gol.*

بعط *bæ·æt.* s. *n. f.* Turpitudo *facti, vel dicti. Gol.*

بعفر *bu'fæt.* a. *part.* Brevis corpore, pumilio. *Gol.*

بعفرة *bu'fætæt.* s. *n. f.* Globulus fimi *volutando effectus a ſcarabeo. Gol.*

بعك *bæ'k.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Jugulare *camelum.* 2) Fodere *puteum.* 3) Manifeſtare, detegere. *Gol.*

بعك *bæ'K.* s. *V. act.* [3. F.] Percutere, *aut* petere *gladio. Gol.*

بعكوك *bæ'kūK.* s. *n. f.* Veſtigia *hominum in loco, ubi conſidere. Gol.*

بعكوكة *bæ'kūKet*, & *bu'kūKet.* s. *n. f.* 1) Conventus *hominum. Wan.* 2) Locus ipſe. 3) Homines ipſi. 4) Agmeo *camelorum.* 5) Copiolæ opes. 6) Tumultus. ¶ بعكوكة آلصّيف و آلشّتا *bæ'kūKetus-ſæifi wes-ſitā*, Concurſus frigoris, & caloris. *Gol.*

بعل *bæ'l.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Poſſidere. 2) Maritum eſſe. *Wan.*

بعل *bæ'l.* s. *n. f. pl.* بعوله *bū-ûle.* 1) Maritus. 2) Uxor. 3) *Nomen* Idoli aurei, *quod coluerunt tempore Eliæ*, Baal. 4) *Arabiæ felicis idiomate* Domious, herus, poſſeſſor. 5) Palma irrigua, *radice ſua per ſe vigens citra externam rigationem.* 6) Terra elatior. *Wan.*

بعلبك *bæ'l-lbeK.* s. *nom. prop.* Balbeccum. *Syriæ ſplendida urbs, tres dies diſtans Damaſco; in qua ſubſtructiones ſunt admirabiles, & veſtigia antiquitatis magnifica. Schult. veteribus erat Heliopolis Cœleſyriæ. Leunc.*

بعلة *bæ'let.* s. *n. f.* Uxor. *Wan.*

بعلة *bæ'ylet.* s. *part.* Obſtupeſcens *fœmina. Wan.*

بعناية آللّه تعالي *bi ẓnājetillāhi tæ·ālā.* s. *Expreſſ. arabica.* Ope Divina, cum auxilio Dei excelſi. *Con la grazia di Dio. Sæ.*

بعنس *bæ'nes.* s. *n. f.* Ancilla fœtus. *Gol.*

بعنقاة *bæ·ænkāt.* s. *part.* Acutis unguibus prædita *aquila. Wan.*

بعو *bæ'w.* s. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Crimen committere, & perfidia uti. 2) Mutuo petere, *aut mutuari canem ad venandum, vel equum ad certamen currendi.* 3) Alea vincere. 4) Maligno oculo petere *aliquem.* 5) Concitare *in eum mali quid. Gol.*

بعو *bæ'w.* s. *n. f.* Crimen. *Wan.*

بعوث *bu·ûs.* s. *n. f. pl. a* بعث *bæ'ẓ.* Exercitus, turbæ *hominum. Wan.*

بعوس *bæ·ûs.* s. *n. f. pl.* بعايس *bæ·âjis*, & بعاس *be·ûs.* Camelitis lactis expers, & extenuata. *Gol.*

بعوض *bæ·ûẓ.* s. *n. f. coll.* سوري سكك *ſiwrī ſin-eK.* s. Culex. *Zanzara. Wan.*

بعوضة *bæ·ûẓæt.* s. *n. f. coll.* Culex. *Wan.*

¶ مخّ بعوضة *muchchy bæ·ûẓæ.* Medulla culicis, *Addagium, i. e. res quæ non exiſtit, aut quæ vix inveniri poteſt,* جماح بعوضة *ğenāhy be·ûẓæ*, ala culicis, *i. e. res parvi pretii*, floccus. *Gol.*

بعولة *bu·ûlet.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Maritum evadere, & uxorem *de fœmina*, conjugium inire. 2) Mente turbari, & attonitum eſſe. *Gol.*

بعولة *bu·ûlet.* s. *n. f.* Maritus, uxor. *Wan.*

بعون آللّه تعالي *bi ẓwnillāhi tæ·ālā. Expreſſ. arabica.* Cum auxilio Dei excelſi, ope divina, Dei gratia. *Per grazia di Dio, con l'ajuto di Dio. Eb.*

بعيث *bæ·ŷẓ.* s. *nom. prop.* Nom. poetæ. *Wan.*

بعيج *bæ·ŷğ.* s. *part.* Fiſſus ventre. *Wan.*

بعيد *bæ·ŷd.* s. *part.*)(قريب *kærŷb*) *pl.* بعد *bu'd* بعدا *buādā*, & بعدان *bu'dān.* اوزاك *uẓāk.* s. Remotus, diſſitus, longinquus. *Lontano, diſcoſto. Wan.* ¶ بعيد *bæ·ŷd* s. Removere, ſeparare. *Allontanare, aſſentare.* بعيد بر *bæ·ŷd* ol. Recedere, ſeparari. *Allontanarſi*, & *eſſer lontano. Ik.* بعد زمان *bæ·ŷd ẓmān*, Longum tempus, pridem. *Molto tempo, lungo tempo addietro. Ik.* بعيد عن آلصّواب *bæ·ŷd ænyṣ-ṣewāb.* Procul a recto. *Lontano dalla ragione. Ah.* بعيد دكلدر كه *bæ·ŷd değūl dūr ki.* Parum abeſt, quin. *Non è impoſſibile, ò lontano dal probabile, Sæ.* انسدلر بعيد دكلدر *ītseler bæ·ŷd değüldür.* Non eſt mirum, quod faciant. *Non è maraviglia, ò vero improbabile, che l'abbiano fatto.* بولنمق امر بعيد در *bulunmak emrī bæ·ŷd tür.* Impoſſibile, ut id inveniatur. *Non c'è pericolo, da poterſi trovare. Ik.* ظهور شديددك كه جديده فتوح

ايطشدر محض عنايت الهي در بوقسه بو امد فليله عدد يسير مدد نصيرسز بوكجه عل كثير اشلك

fütühỹ ğedide ki šimdijedeK ẓuhür eilemištür mæhẓỹ ỳnājetī ilāhī dür, ioksæ bu emedi kælilde ædedi iesīr mededī næṡỹrsỹẓ bunğiæ æmelī kesīr išlemeK emrī bæ-ỳd idi. Victoriæ insignes, quæ hucusque nobis conceſſæ sunt, meræ opi divinæ sunt attribuendæ, alioqui hoc exiguo temporis curriculo, tam paucus militum numerus absque *singulari* ope adjutoris Dei tantas actiones præstare minime potuisset. *Le nuove conquiste, e vittorie, che sin ora abbiamo riportate, sono mera grazia, ed assistenza di Dio, altrimente cotante conquiste, e gloriose imprese non si potevano umanamente fare in così poco spazio di tempo, e con numero così picciolo di gente, senza singolar aiuto di Dio.* Sæ. من البعيد *minel bæ-ỳd.* Eminus. *Da lungi, da lontano.* غير بعيد *ghæjre bæ-ỳdin*, & غير بعد *ghæjre bæ-ædin.* Prope, non procul. بعيد زمان *bu-æjde ẓemānin*, & بعيدات بين *bu-æjdātī bejnīn.* Subinde, per intervalla. *Gol.*

بعيداً *bæ-ỳdān.* a. *adv.* Postea. *Gol.*

بعيدات بين *bu-ỳdāt beinin.* a. *compos.* Postmodum, subinde. *Wan.*

بعيدان *buʿydān.* a. *part. pl. a* بعيد *bæʿỳd.* Remoti, dissiti. *Gol.*

بعير *bæỹr.* s. *n. f. comm. gen. pl.* بعران *buʿrān*, ابعره *eb-ỹre*, & ابابر *ebā-ỹr.* 1) Camelus, & *specialiter cum prominent dentes, quod ab anno quinto fit. Wan.* 2) Asinus. 3) *in genere* Onerarium jumentum. *Gol.*

بعيم *bæ-ỹm.* s. 1) *nom. prop.* Nom. idoli, statua lignea. 2) *part.* Qui carmina dicere, seu componere nescit. *Gol.*

بعينه *bi ædjnihi.* a. *express. arabica* عينبله *ædjnī ile.* c. Proprie, genuine, de verbo ad verbum. *Ik. Giusto, appunto, così, tale affatto.* ¶ بعينه حضرت سليمان كبي *bi ædjnihi ḥaẓretī sülejmān gibi.* Plane ut S. Salomon. *Giusto come 'l profeta Salomone, nè più nè meno. Eb.*

بغ

بغ *bægh.* s. *n. f.* 1) Nodus, vinculum. 2) Vinea. *V.* باغ

بغّ *bæghgh.* a. *V. act.* [3. F.] Fervere *sanguinem. Gol.*

بغّ *buggh.* a. *n. f. fæm.* بغّة *bugghæt.* Camelus parvus.

بغا *bæghā.* v. *n. f.* روسپي *ruspi*, & خيز اوغلان *chỹẓ oghlan.* c. 1) Meretrix, mœcha. *Cast.* 2) Scortum sodomiticum, cinœdus. *Ferh.*

بغآت *būghāte.* a. *V. Act.* Petere *aliquid. Wan.*

بغآت *bughāte.* a. *n. f.* Res desiderata, & requisita, petita. *Gol.*

بغات *byghāt.* a. *V.* [3. *a* بغت] Adoriri inopinantem. *Gol.*

بغاة *bughāt*, & *Gol. bugghāt.* a. *n. f. pl. a* باغي *bāghỹ.* Prævaricatores, transgressores, exorbitantes, extortores, & rebelles. ¶ بغاة و اشقيا *bughātū eškyjā.* Insolentes, refractarii, rebelles. *Gl' insolenti, ribelli. Ll.*

بغاث *bæghās*, *bu*, & *bighās.* s. *pl.* بغثان *byghsān.* Milvi species. *Wan.* ¶ بغاث الطير *bæghāsüt-tæỹr.* Avis de accipitrum genere quævis vilior *tardivola, venationi inepta. Gol.*

بغاثة *bæghāset.* a. *n. f. unit.* Milvi species.

بغار *bæghār.* p. *n. f.* Clavus. *Cast.*

بغار *byghār.* p. *n. f.* Aqua fluens. *Ferh.*

بغاز *baghāẓ*, *bū* & *bighāẓ.* p. *n. f.* Clavus, cuneus ligneus, *quo fabri lignarii ad findendum lignum, calcearii ad extendendum corium in forma positum utuntur. Cugno. Ferh.*

بغاز *pyghāẓ.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بغاضة *bæghāẓet.* a. *V. act.* Odio habere. *Wan.*

بغاق *bæghāk.* a. *n. f. pro* بقاق *bækāk.* Multiloqueoda. *Gol.*

بغال *byghāl.* a. *n. f. pl. a* بغل *bæghl.* Muli. *Muli. Wan.*

بغّال *bægghāl.* a. *part.* Mulio, *qui mulos possidet, elocatve, aut pascit. Mulattiere. Wan.*

بغام *bughām.* a. *V. act.* [1. 2. & 3. F.] 1) Vociferari dorcadem *ad pullos suos.* 2) Abrumpere *talem* vocem suam, neque extendere *camelitim, caprumve montanum.* 3) Ambigue, & obscure loqui. *Gol.*

بغام *bughām.* a. *n. f.* Vociferatio *dorcadis. Wan.*

بغامة *bæghāme.* p. *n. f. i. q.* غول *ghūl.* Dæmonis sylvatici genus. *V.* غول *Ferh.*

بغانوش *baghānoš.* p. *n. f.* اشكين آت *eškīn āt.* c. Equus bene, & cito incedeos, magnorum passuum. *Cavallo di buon passo.*

بغانة *bæghāna.* c. *n. f.* 1) Puer. 2) Filiolus. *V.* بغنه

بغايا *bæghājā.* a. *n. f. pl. a* بغي *bæghỹ.* Meretrices, scorta, adulteræ, & *i. q.* طلائع *ṭælājiʿ.*

*tælāji*ⁿ. s. Primæ copiæ, *quæ exercitum præcedunt. Wan.*

بغايت *bæghājet.* s. *beghāje* p. & *bighājet.* s. *compoſ. ex præp.* ب *be* p. *vel bi* s. & عايت *ghājet.* s. Valde, ſummopere. *Aſſai, fuor di miſura. Caſt.*

بغايت *büghājet.* s. *n. f.* Res deſiderata, ac petita. *Wan.*

بغبغ *büghbægh.* s. *n. f.* Puteus, cujus aqua haurienti propioqua. *Gol.*

بغبغة *bæghbæghæt.* s. *V. act.* ايومك *iwmek.* t. Feſtinare. *Wan.*

بغبغة *bæghbæghæt.* s. *n. f.* Certus modus barritus camelini. *Wan.*

بغبغ *bæghbenğ.* p. *n. f. pro* بفبغ *befbenğ.* Serpens *ſine veneno. Caſt.*

بغبور *bæghbür*, & *büghbür.* s. *n. f.* Lapis, *ſuper quo mactatur idolo victima*, ara. *Gol.*

بغت *bæght.* s. *V. act.* [2. F.] Inopinanter accidere *rem aliquam. Wan.*

بغة *büghghæt.* s. *n. f.* Camelitis parva. *Gol.*

بغتاف *bæghtāf.* p. *n. f.* 1) Vectis ſuperior. 2) Faſcia *cunarum. Ferh.*

بغتة *bæghtet*, & *bæghætet.* s. *V. act.* [3. F.] De improviſo accidere, *vel* ſupervenire. *Accadere, venire all' improviſo. Gol.*

بغتة *bæghtet.* s. *part.* Inopinato, ac de repente accidens *res. Gol.*

بغتة *bæghteten.* s. *adv.* Subito, de improviſo. *Gol.*

بغثاء *bæghsāe.* s. 1) *part. fæm. a* ابغث *ebghæs.* Nigris, albiſque maculis variegatum *pecus.* 2) *n. f.* Diverſorum hominum miſcella, vulgus, ejuſque turba. *Wan.*

بغثان *byghsān.* s. *n. f. pl. a* بغاث *bæghās.* Milvi. *Gol.*

بغثة *bæghſet.* s. *n. f.* Pluvia tenuis, leoiſque. *Gol.*

بغثرة *bæghſeret.* s. *n. f.* Commotio, coofuſio *cordis ex re, quam quis faſtidit, aut aliter ferre nequit. Wan.* ¶ الڤوم فى الڤبغثرة *el-kœwmü fil-bæghſeret.* Confuſus tumultuatur populus. *Gol.*

بغداج *bæghdāğ.* t. *n. f.* Crurum compoſitio. ¶ بغداج قورمق *baghdāğ kurmak.* Sedere in terra more turcico *pedibus cub ſe in crucem compoſitis. Seder in terra ſolle gambe incrocciate ſotto le natiche, à ſentone.*

بغداد *bæghdād.* s. *nom. prop.* Bagdadum, *celebratiſſima Iraeæ Arabum metropolis, cujus antiquum nomen erat* زوراء *zewrāe, quo etiam in Thograi carmine inſignita legitur. Ab* المنصور *elmænsür ſecundo Abaſſidarum principe ædificata, a quo tempore Chalifæ ibi ſedem ſuam fixerunt, donec ab Hulagu chan expugnata, everſaque fuiſſet. Herb.* * *Expreſſ. figur.* بغداد خرابست *bæghdād ehærābeſt.* Baghdad deſolata eſt. *Alluſio ad penuriam. Ferh.*

بغداذ *bæghdāz.* s. *nom. prop. i. q.* بغداد *bæghdād.* Nom. urbis celebris. *Wan.*

بغداش *baghdāſ.* t. *n. f.* Crurum compoſitio. ¶ بغداش قورمق *baghdāſ kurmak*, ſedere ſartorum more.

بغدالمق *bæghdalāmak.* t. *V.* Divaricare coxas.

بغدان *boghdān.* t. *nom. prop. ex polonico.* 1) Deodatus. *Diodato.* 2) *nom. provinciæ.* Moldavia. *Moldavia.* ¶ بغدان بكي *boghdan beği*, & بغدان ووودسي *boghdan wajwodaſi.* Princeps Moldaviæ. *Il prencipe di Moldavia.*

بغدانلو *boghdānlü.* t. *adj.* Moldavus. *Moldavo.*

بغداى *boghdaj.* t. *n. f.* 1) قمح *kæmh.* p. Triticum. *Formento.* 2) Granum *in ponderando v. g. aureo. Grano. Quatuor autem grana faciunt unum* قيرات *kyrāt. h. e.* Pondus filiquæ. *Ital. etiam Carato, & eſt vigeſima quarta pars unciæ.* ¶ بغداى بنى *boghdaj bitī.* Curculio. بغدايى ترك *türk boghdajī*, & هند *hind boghdajī*, & *f. uſit.* مصر بغدايى *myſŷr boghdajī.* Frumentum Saracenum, & Indicum.

بغدمق *bæghdamak.* & *f.* بغدلمق *baghdālamak.* t. *V.* Supplantare. *Dar il gambetto.*

بغر *baghr*, *ſeu baghŷr.* t. *n. f.* 1) Præcordia, exta, viſcera. 2) Pectus. *Il petto, e l'interiore del petto.* ¶ بغرمه طاشلر اورام *bæghrüme taśler urāim.* Pectus lapidibus percutiam. *Percuoterò il petto con pietre.* *Ll.* قرنمى باروب بغرى چقاردى *karninī jarüp bæghrynī ćikardŷ.* Præciſo ventre viſcera ejus extraxit. *Tagliatogli, il ventre, gli cavò l'interiori. Tef.* بغرى غنجه وش پر خون *bæghrŷ ghoncæ weś pür ehün.* Pectus, *vel* præcordia ejus, inſtar folliculi roſæ, plena ſanguine. *Ah.*

بغر *bæghr.* s. *V. act.* 1) *Pluviam* molleſacere *terram.* 2) Siti laborare. *Gol.*

بغر *bæghær.* s. *n. f.* Morbus, *pec. camelorum ſuccedens immenſæ ſiti. Wan.*

بغرا *bughrā.* p. *n. f.* 1) سلما اشى *ſelmā aśī.* t. Quadrangula offæ ſegmenta, *quæ in juſculo, vel lacte coquunt. Laſagne, ò macaroni.* 2) *nom. prop.* Nom. regis *in* خوارزم *chārazem. Ferh.*

بغراس *bæghrās.* s. *n. f.* Pagra *civitas in radice montis* الكلكام *el-lokām*, *diſſita quatuor paraſangis ab Antiochia. Schult.*

بغرة

بغرة *bæghret.* s. *V. act.* [3. F.] Cadere *imbrem vehementem. Wan.*

بغرة *bæghret.* s. *n. f.* Vehemens imber, *ſeu potius* unus ejus lapſus. *Gol.*

بغرتلاك *baghyrtlāk.* t. *nom. avis.* Onocrotalus. *Cercerello, cercella. Bob.*

بغرداك *baghyrdāk.* t. *n. f.* Faſces, *ſeu* ligamina *cunarum. Legami della culla.*

بغرساك *baghyrsāk.* t. *n. f.* Inteſtina, viſcera. *Budelle, inteſtini.* ¶ باغي بغرساك *baghyrsāk iāghy.* Adeps. *Graſſo delle budelle.*

بغرمق *baghyrmak.* t. *V.* 1) Mugire. 2) Barrire. *V.* باغرمق

بغز *bæghz.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Pede, & fuſte percutere. 2) Movere *præ lubentia, & alacritate. Gol.*

بغز *bæghz.* s. *n. f.* 1) Alacritas, agilitas *cameli. Wan.* 2) Acies, ac vehementia *animi. Gol.*

بغشb.*eghś.* s. *V. act.* [3. F.[Tenuiore pluvia, *ceu* pſecade pluere *cælum. Gol.*

بغشة *bæghśet.* s. *n. f.* Pluvia tenuis, & exilis. *Wan.*

بغشلمق *baghyślamak.* t. *V.* Donare, condonare. *V.* باغشلمق

بغشلنمز *baghyślanmaz.* t. 1) 3. *perſ. præſ. negat.* Non donabitur, *aut* condonabitur. 2) *part.* Irremiſſibilis. *Irremiſſibile.*

بغض *bæghz.* s. *V. act.* [3. F.] Exoſum eſſe. *Gol.*

بغض *bŭghz.* s. *V. act.* Odiſſe. *Wan.*

بغض *bughz.* s. *n. f.* دشمنلك *düśmenlik.* t. Odium. *Odio.*)(حب *hubb*) *c. c. dat.* ¶ بغض خفي *bughzy chæfi.* Occultum odium. *Odio naſcoſto, tenuto nel cuore.* آل سعادت مآل عثمانه بغض دروني اول ستمكار خوني ضميرنده بر بر وجهله راسخ اولمشدي كه *ālī ſe-ādet meālī ŭſmāne bughzy derūnī ol ſitemkārī chūnī zamīrinde bir weğhile rāſych olmiś idi ki.* Odium internum in glorioſam domum Othomanicam ita firmatum erat in corde illius cruentis tyranni. *Sæ. Talmente era radicato l'odio, che quel tiranno pòrtava dentro del ſuo cuore alla caſa Ottomana. Br.*

بغضا *bæghzā*, & بغضت *byghzæt.* s. *n. f.* Vehementia odii. *Wan.* ¶ عداوت بغضا *ædāweti bæghzā* Odium vehementiſſimum. *Teſ.*

بغضة *bæghzæt.* s. *V. act.* [3. F.] Exoſum eſſe. *Gol.*

بغضة *byghzæt.* s. *V. act.* Valde odiſſe. *Wan.*

بغل *bæghl.* s. *n. f.* Mulus. *Wan.*

بغل *bagæl.* p. *n. f.* قولتق *koltuk.* t. Axilla. *Ferh.* * *Expreſſ. figur.* زد بغل *bæghal Part. I. Tom. I.*

بغلان *bæghlān.* p. *n. f.* 1) Vaſalli, ſubditi, *qui pertinent ad aliquam ditionem. Caſt.* 2) Aſſecla, ſectator. *Ferh.*

بغلماق *bæghyltāk.* p. *n. f.* 1) Veſtis ſuperior, *pec.* Perſarum. 2) Faſcia *cunarum. Ferh.* 3) Sermo, loquela. *Caſt.*

بغلك *bæghlik.* p. *n. f.* Bubo peſtilens, anthrax. *Ferh.*

بغلمق *bughlamak.* t. *V.* Ligare. *V.* باغلمق ¶ بصيرت بغلمق *basȳret baghlamak.* Aciem oculorum perſtringere. *Abbagliare. An.* صورت بغلنمز *ſūret baghlanmaz*, *c. c. dat.* Non ſuccedet, non fiet. *Non riuſcirà.*

بغلو *baghlū.* t. *adj.* 1) Ligatus. 2) Conſiſtens, 3) Dependens. *V.* باغلو ¶ كوزى بغلو و جكرى دغلو *gozi baghlu we ğigeri daghlu.* Oculos perſtrictos, cor autem ſaucium. *Con gli occhi abbagliati, & il cuore ferito. An.* بغلو ايله *an-a baghlu.* Conſiſtit in hoc, ab hoc dependet. *Conſiſte in queſto, da ciò dipende.* هر حيوان بغلو بغندن و زيرك قوش ايكي اياغندن طوطيلور *her hæywān baghlu baghynden we zejrek kūś iki ajaghynden tūtylür.* Animal quodque proprio capiſtro, volucris autem ambobus pedibus vincitur. *Ogni beſtia ſi tiene colla propria cavezza, e l'uccello con il laccio a' piedi. An.*

بغم *baghm.* s. *V. act.* [1. 2. & 3. F.] Loqui ſubmiſſa voce. *Wan.*

بغم *bæghæm.* s. *n. f.* Occultus ſermo, ambigua, & obſcura locutio. *An.*

بغمات *bæghmāt.* s. *n. f. pl. præc.*

بغماز *bughmāz.* s. *n. f.* 1) قالب چوره‌سي *kāleb ćewreſi.* t. Formæ ambitus, circumferentia. *Caſt.* 2) Clavus ligneus. 3) Forma, *in qua affinguntur lateres. Ferh.*

بغمج *bughunğ* p. *n. f.* آلتوندا حبّت *hæbbetūs-ſewdā.* s. سياه جورك اوتى *ſijāh ćöreḱ otȳ.* t. Semen chelanthi. *Ferh.*

بغند *bæghænd.* p. *n. f.* 1) Corium crudum. 2) Inquiſitio, perſcrutatio. *Ferh.* 3) Fluvius. *Caſt.*

بغنه *baghana.* t. *n. f.* 2) Puer. 2) Filiolus. *V.* باغانه

بغنه *pughne.* p. *n. f.* Gradus ſcalæ. *Scalino. Ferh.*

بغو *baghw.* s. *n. f.* 1) Intuitio, conſideratio, obſervatio. 2) Flores *arboris. Gol.*

بغوة *bæghwet.* s. *n. f.* 1) Spatha palmæ *fiſſa, adque exerens flores.* 2) Dactylus immaturus. *Gol.*

بغور *bughūr.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Ad occaſum vergere *aſtrum, pec. Pleiades. Wan.* 2) Pluviam excitare. *Gol.*

بغوم *bæghūm.* s. *part.* Vociferans *dorcas, caperve montanus. Wan.*

بغوم *bughūm.* s. *V. act.* [1. 2. & 3. F.] 1) Vociferari *dorcadem* ed pullos ſuos. *Wan.* 2) Abrumpere *talem* vocem ſuam, neque ex teodere *camelitim, caprumve montanum.* 3) Ambigue, & obſcure loqui *haminem. Gol.*

بغوی *bæghwi.* s. *part.* Intuitivus, *aut* conſideratione dignus. *Ik.*

بغه *bæghæ.* t. *n. f.* Ranarum genus. *Ranocchio.* ¶ اودلو بغه *otlū baghæ.* Bufo. *Roſpo.* بغه ییشیل *ieſil bagha,* Rubeta. *Botta.* بغه قپلو *kaplū bagha.* Teſtudo. *Tartaruca.*

بغی *bæghȳ.* s. *V. act.* 1) Deviare, deflectere. *Gol.* 2) Injuſtum, inſolentem eſſe. 3) Excedere, exorbitare. 4) Alacrem, agilemque eſſe, *aut* celeriter, & ſaltuodo incedere *equum.* 5) Intumeſcere *vulnus.* 6) Expetere, petere, quærere *etiam, quod amiſſum fuit.* 7) Vehementer pluere. 8) Sanari *vulnus.* 9) Vallem impleri *torrente. Wan.* 10) Prævaricari. ¶ اظهار بغي و شغاف ایدوب *ẕẏhārī bæghẏū ſikāk idūp.* Inſolelcere, ac deficere cœpit. *Sæ. Si ſollevò. Br.*

بغی *bæghȳ.* s. *n. f.* 1) Pluvia. *Wan.* 2) Deviatio. 3) Injuſtitia. 4) Inſolentia. 5) Ancilla. 6) Meretrix, adultera. *Gol.*

بغی *bæghȳ.* s. *part.* Injuſtus, inſolens.

بغی *bæghȳ.* s. *n. f.* Adultere. *Wan.*

بغی *bughī.* s. *V. act.* 1) Petere, expetere, quærere, *etiam quod amiſſum eſt.* 2) Juvare *alterum, in expetenda, vel quærenda re. Gol.*

بغیاز *bæghȳāẓ.* p. *n. f.* Merces, *vel* munuſculum potorium, *quod tyroni, diſcipulove datur. Ferh.*

بغیان *bughjān.* s. *V. act.* 1) Petere, expetere, *etiam quod amiſſum eſt.* 2) Juvare *alterum in expetenda re. Wan.*

بغیبغ *bughæjbygh.* s. *n. f.* 1) Puteus, *ex quo facile hauritur aqua.* 2) Dorcas pioguis. *Wan.* 3) *part.* Expeteos. 4) Injuſtus. *Gol.*

بغیه *byghjet,* & *bughjet.* s. *V. act.* 1) Petere, expetere, *etiam quod amiſſum eſt.* 2) Juvare *alterum in expetenda re.* ¶ لي فی فلان بغیه *lī fī fūlānin byghjetūn.* Eſt mihi, quod cum eo egam, *aut* eo mihi opus. *Gol.*

بغیژیجت *bæghȳjet.* s. 1) *part. fæm.* Injuſta. 2) *n. f.* Meretrix, adultera. *Puttana. Wan.*

بغیه *byghje,* & *bughje.* s. *n. f. i. q.* حاجت *hāǧet.* s. Res expetita, *qua opus eſt,* & *quæ deſideratur, uti amiſſa. Wan.*

بغیث *bæghȳs.* s. *n. f.* Triticum. *Gol.*

بغیر *beghæyrī.* p. *præp. compoſ.* Præter, niſi. ¶ بغیر ازمن *beghæjrieẓ men.* Præter me. *An.*

بغیر *bighæjrī.* s. *præp. compoſ.* 1) Sine. 2) Extra, præter. *Senza, fuori, ſe non.* ¶ بغیری *bighæjrī.* Præter me. *Fuori di me, ſe non io.* بغیر رویت *bighæjrī rūjet.* Tamere. *An.*

بغیض *bæghȳẓ.* s. *part.* 1) Exoſus. *Gol.* 2) *nom. prop.* Nom. petrisfamilias alicujus tribus. *Wan.*

بف

بف *bef.* p. *n. f.* Scapus *textorius,* liciatorium, *aut aliud textorum* inſtrumentum. *Ferh.*

بف *pūf.* p. 1) *Interjectio obſcis familiaris. pec. in æſtu.* 2) *n. f.* Flatus, ſpiritus emiſſio. *Soffio. Ferh.* ¶ چراغرا بف کردن *cerāġhrā pūf kerden.* Extinguere lucernam. *Soffiare,* & *ſmorzar la candela. Caſt.*

بفبج *befbenǧ.* p. *n. f.* Serpens *fuæ veneno. Caſt.*

بفت *beft.* p. *adj.* Intertextus, *pec. in comp. uſurpatur.* ¶ زربفت *zerbeft.* Auro intertextus.

بفره *beftere.* p. *n. f.* Revocatorium *accipitrariorum. Ferh.*

بفته *peftete.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بفتری *befterī.* p. *n. f.* 1) Scapus *textorius,* liciatorium, *aut aliud textorum* inſtrumentum. *Caſt.* 2) Pecten textorius. *Pettine da teſſere. Ferh.*

بفتنج *beftenǧ.* p. *n. f.* Genus ſerpentis *rubrum, parum formidabile, aut nocivum. Ferh.*

بفج *befć.* p. *n. f.* صالیار *ſalyār.* t. 1) Seliva, *quam loquens ex ore ſpargit. Saliva. Ferh.* 2) *adj.* Spumoſus, & ſelivoſus, *cui aqua ex ore manat. Caſt.*

بفج *pefǧ.* p. *n. f.* Seliva, *quam loquens ex ore ſpargit. Ferh.*

بفجم *befǧem.* p. *n. f.* 1) Multum. 2) Pecunia *in lætitia ſignum ſpargi ſolita, inter Tartaros frequentior mos.* 3) Linteum lignis alligatum, *quo ſparſam pecuniam collectores excipiunt. Ferh.* 4) Inſtrumentum, *ſeu id, quo exſiccantur uvæ, aut res dulcis geſtatur. Caſt.*

بفجم *pefǧem.* p. *n. f. i. q. præc. Caſt.*

بفحم *befchæm.* p. *n. f. i. q. præc. Caſt.*

بفحم *pefchæm.* p. *n. f.* Multum. *Ferh.*

بفده *befde.* p. *n. f.* Inſtrumentum *ex plumis avium ad vocandos falcones,* & *accipitres. Ferh.*

بفرما *bifermā.* p. *imp. a* فرمودن *fermūden* بیور *būjūr.* t. Impera, dic, quod placet. *Commanda.*

بفشراندن *būfūsrāniden.* p. *V. tranſ. a* بفشردن *būfūsrīden.* Spergere faeere. *Caſt.*

بفرود

بفرود *befürūd.* p. *adv. compoſ.* Deorſum. *Caſt.*

بفره *befre.* p. 1) *n. ſ.* Scapus *textorius.* 2) *adj.* Difficilis. *Caſt.*

بفره *pefre.* p. *n. ſ.* Inſtrumentum *aliquod textorum. Ferh.*

بفشریدن *lüfüśrīden.* p. *V.* 1) صاچمق *ſaćmak.* t. Spargere, aſpergere. 2) Seminare. *Caſt.*

بفش *befś.* p. *n. ſ.* Magnificentia, elegantia. *Ferh.*

بفشریدن *püfśirīden.* p. *V.* Spargere. *Caſt.*

بفضله سبحانه و تعالی *bifæẓlihi ſubhāne-hu we te-ālā,* & بفضله و منه تعالی *bi-fæẓlihi we mennihi te-ālā. Expreſſ. arabica.* Dei O. M. gratia. *Con la grazia di Dio benedetto,* & *eccelſo, per la divina grazia. Sæ.*

بفکرمك *püfkürmek.* t. *V.* 1) پیکیدن *pej-kīden.* p. Aquam ex ore efflare. 2) Subtiliter diſpergere, ſparſim ejaculari. *Spruzzar l'acqua con la bocca.*

بغم *bafm.* p. *n. ſ.* Anguſtia cordis, triſtitia. *Ferh.*

بغم *bifem.* p. *n. ſ.* 1) Anguſtia cordis, triſtitia. 2) Impotentia, debilitas. *Ferh.*

بغنگ *befengˉ.* p. *n. ſ.* Saliva, ſpuma *oris. Caſt.*

بغنگ *büfüngˉ.* p. *n. ſ.* Semen melanthii. *Caſt.*

بغیتگ *bſitegˉ.* p. *n. ſ.* Serpens *rubicundus, vel niger, in vineis frequens, ſed innoxius. Caſt.*

بغیدن *püfīden.* p. *V.* Extinguere *flatu oris lucernam. Ferh.*

بق بك

بك *bak.* t. *V. imp. a* بقمك *bakmak.* Aſpice. *Guarda.* ¶ بك بو نادان اشعك وضع ناهموارنه *bak bu nādān iśyghān-wæẓ-ỳ nāhemwārine.* Viden hujus rudis monachi abſurditatem? *Mira il procedere ſproposito di queſto ignorante frataccio. Eb.*

بكك *bækk.* t. *V. act.* 1) Multos liberos parere *fœminam.* 2) Multum pluviæ fundere *cœlum. Gol.*

بكك *bækk.* t. *n. ſ. coll.* بكه *bækkæt, unit.* 1) Culex. ¶ بك آلتی شجره *śeǧeretül-bæk.* Arbor culicaria, ulmus, *quæ aliàs* دردار *derdār dicitur.* 2) Locus in Meſopotamia prope Hiramum. ¶ بك آلخشب *bækkul-chæśeb,* & بك آلحیطان *bækkul-ḥỳtān.* Cimex. *Gol.*

بقا *bækā.* t. *V. act.* [4. F.])(فنا) 1) Reliquum, & ſuperſtitem eſſe, manere. *Wan.* 2) Continuare. *Gol.*

بقا *bækā.* t. *n. ſ.*)(فنا) 1) Firmitas, ſtabilitas. 2) Duratio, perſeverantia. 3) Æternitas. *Fermezza, durata, continuazióne, eternità.* ¶ کشور بقا *kiśwerī bækā,* vel دار بقا *dārī bækā.* Regnum æternum, alter mundus. *Il Regno eterno, l'altro mondo. Ll.*

بقا *bakā.* t. 1) *imper. a* بقمك *bakmak.* Aſpice. 2) *adv.* Viden, heus. *Guarda, ſenti, old.*

بقار *bækār.* t. *n. ſ. pl. a* بقره *bækāre.* Boves. *V.* بقره

بقار *bækkār.* t. 1) *nom. prop.* Nom. vallis. *Wan.* 2) *n. ſ.* صغرچاج *ſyghyrtmāǧ.* t. Mercator, & abactor boum. *Mercante di bovi.* 3) Faber ferrarius. *Gol.*

بقاری *bakkārī.* t. *part.* Craſſus, & firmus *baculus, qualis eſt bubulcorum. Gol.*

بقاری *bukkārā.* t. *n. ſ.* 1) *i. q.* بقر *bukær.* Mendacium. 2) Infortunium, malum. *Gol.*

بقاط *bukāt.* t. *n. ſ.* Manipulus maſſæ lactariæ, *quæ* اقط *ykt, dicitur. Gol.*

بقاط *bukkāt.* t. *n. ſ.* Sedimentum granorum colocynthidis, *cum dulcorantur aſſuſa aqua. Gol.*

بقاع *bykāˀ.* t. *n. ſ. pl. a* بقعه *buk-æ.* Tractus, regiones, loca, ædificia, cœnobia. *Paeſi, luoghi, fabriche, tempii, monaſteri. Ll.* قلاع *kylāˀ. Sæ.* ¶ بقاع سپهر ارتفاع *bykā-ỳ ſipihr irtifāˀ.* Fabricæ ad cœlum elatæ. *Fabriche altiſſime.* Sæ. بقاع خیر *bykā-ỳl chaỳr.* Loca ſacra, templa, *monaſteria, xenodochia. Fabriche ſacre. Sæ.*

بقاق *bækāk,* & بقاقه *bækākæt.* t. *part.* Multiloquus *vir*, garrulus. *Wan.*

بقال *bækkāl.* t. *n. ſ.* سبزوات صاتیجی *ſebzewāt ſatỳǧī.* t. Olitor, *qui olera vendit, vul. Olei, mellis, leguminum, uvarum paſſarum, aliorumque eduliorum, pec. ſalſorum* venditor, tabernarius. *Pizzicaruolo, pizzicagnolo. Wan.*

بقام *bukām.* t. 1) *n. ſ.* Lana rudior, & impectinata, ſtupa, ſchidion. 2) *part.* Parum intelligens, mente imbecillis. *Gol.*

بقاوت *bækāwet.* t. *V. act.* [4. F.] 1) Expectare. 2) Reſpicere. 3) Obſervare. *Gol.*

بقایا *bækājā.* t. *part. pl. a* بقیه *bækỳje.* Reliqua, quæ ſuperſunt, reliquiæ. *Li reſti, gli avanzi, quelle coſe che reſtano.* ¶ بقایای قلاع کفاردن بر قلعه *bækājāī kylāˀ-ỳ küffār-den bir kæl-æ.* Arx una ex iis, quæ adhuc remanſerant infidelibus. *Un caſtello di quelli, che erano reſtati nel poſſeſſo de gl'infedeli. Sæ.* بقایای اولاد فیصردن بلاخونیه نام دختره ارث طریقیله منتقل اولمشدی *bækājāī ewlādi kæjsyrden jalachonïa nām bir döchtere irt tarỳḳỳ ile müntækyl olmiś idỳ.* Tranſierat jure hæreditario ad Jalaconiam filiam deſcendentem ex reliquiis cæſarum. *Sæ. Era pervenuto quel luogo à Ialacogna*

figliuola de' rimanenti deſcendenti ceſariani. Br.

بكباك *bækbāk.* s. *part.* Multiloquos, garrulus. *Wan.*

بكبك *bakbækæt.* s. *V. act.* Bombum edere *amphoram, dum affatim ex ore anguſtiore effluit, vel per illud infunditur aqua. Wan.*

بكبكة *bækbækæt.* s. *n. f.* Bombus, *aut* ſonus *aquæ. Gol.*

بكة *bækkæt.* s. *n. f. coll.* Culices. *Wan.*

بكدر *bikædrī.* s. *cum* ب *bi adv. compoſ.* Juxta, pro ratione, ſecundum quantitatem, qualitatem. *Secondo, quanto.* ¶ بكدر الاحتياج *bikædril-yhtyjjāẓ.* Quantum opus eſt, pro indigentia. *Secondo'l biſogno, ò neceſſità.* بكدر الامكان *bikædril-imkān,* بكدر الطاقة *bikædrīt-tākæ.* Juxta poſſibilitatem, pro poſſe, pro viribus. *Quanto è poſſibile, ſecondo la poſſibiltà. Sæ.* بكدر مراتبهم *bikædrī merātibihym.* Pro illorum ſtatu, & gradu. *Secondo il loro grado.*

بكر *bækr.* s. *V. act.* 1) [4. F.] Findere, dilatare. 2) Aperire. *Wan.*

بكر *bækær,* & *bukr.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Suſpirare. 2) Laſſum, ac defatigatum eſſe. *Gol.* 3) Bobus viſis annotum eſſe, *vel* obſtupeſcere *canem. Wan.*

بكر *bækær.* s. *n. f. coll. pl.* بقور *bukūr.* Boves. *Bovi. Wan.* ¶ جوع البكر *gīū-ūl-bækær.* Fames bovina, bulimia. عيون البكر *ujūnūl-bækær.* Oculi bovis, *i. e. genus uvæ magnum, nigricans, rotundum, atque dulce; in Paleſtina ita vocantur* pruna nigricantia Damaſcena. *Gol.* اقاطع بكر *ækāty-ỷ bækær.* Armenta boum. *Armenti di bovi.*

بكر *bækyr.* s. *n. f.* صغر *ſufr.* s. مس *mis.* ṗ. Aes. ¶ بكردن *bækỳrdan.* Aereus. *Di rame.*

بكر *bukær.* s. *n. f.* 1) Mendacium 2) Infortunium, malum. *Gol.*

بكر *bukur.* s. *n. f. pl. a* بقرة *bækære.* Boves.

بكرات *bækarāt.* s. *n. f. pl. a* بكرة *bækaret.* Greges *ovium. Wan.*

بقراط *bukrāt.* ṗ. *nom. prop.* Hyppocrates.

بكراج *bækrāẓ.* s. *n. f.* Lebes, ahenum parvum. *Vaſo di rame per il latte.*

بقراط *bukrāt.* s. *nom. prop.* Hippocrates. *Ipocrate.* ¶ بقراط مالك الضحة *bukrāṭy maliküs-ſyhhæ.* Hippocrates poſſeſſor ſanitatis. *Wan.*

بكرة *bækæret.* s. *n. f. gen. comm. pl.* بقرات *bækærāt,* & بقار *bykār.* 1) Bos, vacca. *Bove, vacca. Wan.* 2) Inſcriptio ſuræ. 2da Aleorani. *Marracc.*

بكرة *bukret.* s. *n. f.* Circulus ungulæ *bubulæ magnitudine. Gol.*

بكرة طاغي *bækæret tāghī.* s. *nom. prop.* Nom. montis Tauri. *Herb.*

بكس *bækſ,* & *buks,* & بكسيس *buksīs.* ṗ. *n. f.* Buxus. *Buſſo. Ferh.*

بكش *bukſ.* s. *n. f.* Buxus. *V.* بكس

بكط *bækt.* s. *n. f.* Supellex, ejusque collectio, *ac* colligatio. *Gol.*

بكط *bækt.* s. *V. act.* 1) Aſcendere *montem.* 2) Citum eſſe, ac feſtinare *in ſermone vel inceſſu.* 3) Corripere, ac monere *verbis.* 4) Diſgregare *rem. Gol.*

بكط *bækæt.* s. *n. f.* 1) Segmentum *rei.* 2) Quod deeidit de dactylis, *cum negligentius amputantur racemi.* 3) Turba disgregata, ac diſperſa. *Gol.*

بكطة *buktæt.* s. *n. f.* Turba diſgregata. *Gol.*

بكع *bækʿ.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Abire *in aliquem terræ tractum. Wan.* 2) Turpibus, probroſis dictis, & falſo crimine imperere, *vel* inceſſere. *Gol.*

بكع *bækaʿ.* s. *V. act.* [4. F.] 1) Nigro alboque colore variegari *cornicem.* 2) Affuſa manibus aqua, quasdam earum partes humectatas habere. 3) Deſertam evadere *regionem. Gol.*

بكع *bækaʿ.* s. *n. f.* Color geminus, *ſeu* ejus varietas, & affectio. *Wan.*

بكعة *bækāe.* s. *n. f.* Annus ſterilis. *Wan.*

بكعة *bækāe.* s. *nom. prop.* Nom. civitatis. *Wan.*

بقعان *buk-ān.* s. *n. f. pl. a* بقع *bækỳʿ.* Famuli, & ſimul mancipia Aethiopica. *Gol.*

بقعان الشام *buk-ānıś-śām.* s. *n. f. compoſ. i. q. præc. Wan.*

بقعة *buk-āt.* s. *n. f. pl.* بقاع *bykāʿ.* 1) Tractus. *Luogo, poſto. Wan.* ¶ اول بقعة *ol buk-āti behiśt āsā we kiśwerī chośnūmā.* Ille locus paradiſo ſimilis, regioque amœna. *Quel paeſe giocondo, & ameno. Sæ.* 2) Locus depreſſior. *Gol.*

بقل *bækl,* & *bükūl.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Apparere, prodire, *ut dentem camelis.* 2) Olera producere, herbaſcere incipere *terram.* 3) Vireſcere, & folia emittere *herbam, pabulum pec. camelinum.* 4) Barbæ lanugine veſtiri *vultum. Gol.*

بقل *bækl.* s. *n. f.* Herba ex ſemine orta, olus. *Erbaggi. Wan.*

بقل *bukl.* s. *n. f.* 1) Ver. 2) Vernalia herba. *Gol.*

بقلة *bæklæt.* s. *n. f pl.* بقول *bukūl,* & ابقال *ebkāl.* 1) Olus. *Wan.* 2) *ufit.* Faba. *Fava.* ¶ بقلة الخطاطيف *bækletūl-chætātyf.* Chelidonia. *Gol.* بقلة الحمقا *bækletūl-humkā.* Olus futurum, *ſeu* inſipidum, *i. e.* portulaca. بقلة الانصار *bækletūl-ensār.* Braſſica. بقلة الباردة *bākletūl-bāride.* Hedera. بقلة الذهبية *bækletūẓ-zehbīje.* Spinachium, *ſeu* atriplex. بقلة العدس *bækletūl-*

ædes.

ædes. Calaminthia. بقلة آلغزال *bakletül-ghazāl.* Dictamnum. بقلة آلمبارك *bakletül-mubāreke.* Intibus. بقلة آلملك *bakletül-melik.* Fumaria. بقله آكيمانيه *bakletül-jemānije.* Blitum. بقلة يهوديه *bakleti behudije.* Sonchus. *Gol.*

بقلم *bekælem.* p. *compoſ.* Cum calamo. * *Expreſſ. figur.* بقلم پارده *bekælem pāzede. h. e.* محو ايله *mæhw eile.* v. Dele, oblitera. *Ferh.*

بقلنغاز *bæklānkāz.* p. *n. f. compoſ.* Genus animalis. *Cervicem habet albo, & nigro colore variegatam, pedes langos, roſtrum latum, & cerulei, vel fuſci coloris. Ferh.*

بقم *bækam.* p. *n. f.* Breſilium, *ſeu* breſillum, *lignum rubrum, tinctorium. Verzino, breſilio. Ferh.*

بقم *bækkam.* s. *n. f.* Color ruber. *Wan.*

بقمزلنمك *bakmazlanmak.* v. *V.* negat. Fingere le non videre. *Far finta di non guardare.*

بقمق *bakmak.* v. *V.* 1) Aſpicere. 2) Limis oculis aſpicere. *Guardar ſotto occhi. V.* باقمق

بقمق *byknak.* v. *V.* Faſtidire, nauſeam fumere. *Aver, ò prender nauſea, ſtufforſi.* ¶ اقدن بقدم *andan bykdüm.* Nauſeavi. *Me ne ſano ſtuffato.*

بقوة *bækwet.* s. *V. act.* [2. F.] 1) Spectare. 2) Reſpicere. 3) Obſervare. *Gol.*

بقور *bukür.* s. *n. f. pl. a* بقر *bækær.* Boves.

بقول *bukūl.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Barbæ lanuginem prodire *in vultu. Wan.* 2) Apparere, prodire, *ut dentem camelutis.* 3) Olera producere, herbeſcere incipere *terram.* 4) Vireſcere, & folia emittere *herbam. Gol.*

بقول *bukūl.* s. *n. f. pl. a* بقلة *bæklet.* Olera. *Erbaggi, legumi. Teſ.*

بقوى *bukwā*, & *bækwā.* s. *n. f.* 1) Res ſuperſtes, conſervata, *ſeu* reſervata. *Gol.* 2) Miſericordia. *Wan.*

بقه *bæka.* v. *imper.* Aſpice. *V.* بقا

بقي *bækÿ.* s. *V. act.* [5. F.] 1) Spectare, reſpicere *aliquid.* 2) Superſtitem remanere *in vita. Wan.*

بقي *bækÿ.* s. *n. f. pl.* بقايا *bakājā.* Reſiduum. *Gol. V.* بقيه

بقيار *bækjār.* p. *n. f.* Tapeti non villoſi genus, *nigrum ex pilis camelinis. Caſt.*

بقيز *bækjāz.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بقيه *bakÿjet.* s. *n. f.* 1) Reliquiæ reſiduum. *Il reſtante, li reſti, gli avanzi.* 2) Quod reliquum Deus fecit, & licitum permiſit. ¶ بقيه آكسوف *bækÿjetüs-sūjūf*, & بقيه آتيف *bækÿjetüs-seif.* Superſtites ex pugna. *Gli avanzi dell' eſſercito, quelli, che ſopravanzano alla battoglia. Ll.* بقيه سپاه *bækÿjeh ſipāh.* Reliquus exercitus. *Il reſto, dell' eſſercito. Sæ.* بقيه رفقا ايله *bakÿjeh rufækā ile.* Cum reſiduis ſociis. *Con li rimanenti compagni. Sæ.* بقيه عمرلريني ضرايه صرف اتدى *bækÿjeh ömürlerini ghæzÿje ſærf itdÿ.* Reſiduum vitæ ſuæ impendit bellicis expeditionibus. *Speſe il rimanente della ſua vita alle guerre. Sa.* بقيه سلجوقيان *bækÿjeh ſelgūkÿān.* Reliquiæ Selgiucianorum. *Li rimanenti Sulgiuchiani. Sæ.* بقية آلله *bakÿ-jetüllāh.* Præmium obedientiæ erga Deum præſtitæ, *ſeu* expectat ejus merces. *Gol.*

بكر *bækÿr* s. 1) *part.* Ventre fiſſus. 2) *n. f.* Induſium, *ol.* veſtis ſtriata, ac fiſſa, *manicis carens, quod fœmina induere ſolent. Wan.* 3) Armentum *boum. Gol.*

بكر *bækÿr.* v. *n. f.* Aes. *V.* بقر

بكرة *bækÿret.* s. *n. f.* Colobium. *Wan.*

بكيرك *bükkÿrt.* s. *n. f.* Species luſus puerilis.

بكيع *bakÿ'.* s. *n. f.* Locus, in quo multæ diverſarum arborum radices. ¶ بكيع آلغرقد *bakÿ ül gharkæd.* Nom. cæmeterii Medinenſis. *Gol.*

بكيل *bækÿl.* s. *n. f.* 1) Herba رمث *rems*, dicta. 2) Vireſcens *campus.* 3) Fruticeſcens pabulum *comeli.* 4) Primum pubeſcens genis *juvenis. Gol.*

بكيله *bækÿle.* s. *n. f.* Carnes *in jure coctæ cum oleribus, ciceribus, ſimilibuſque. Gol.*

بك

بك *beg.* v. *n. f.* امير *emīr*, & مير *mīr.* s. خان *chān.* p. 1) Dominus. *Signore.* 2) Gubernator minoris provinciæ, *qui in ſignum poteſtatis cum uno vexillo*, & *una cauda equina a Sultano inveſtiri ſolet.* ¶ هر قنغي بكلربكي خاصي زياده ايسه اول بك ما دونده عسكرنك تقدّم وتصدّر ايدر *herkanghi beglerinün-chāſi ziade ise, ol beg ma dūnine tekæddümü tesaddür ider.* Quisquis præfectorum, *ſeu* gubernatorum majores reditus habuerit, alium, qui minus habet, antecedit. *Hezar.*

بك *bek.* p. 1) *n. f.* Rana. 2) Supellex domeſtica. 3) Pulchritudo. 4) *adv.* Ultro, citroque. *Ferh.*

بك *ben.* v. *n. f.* خال *chāl.* s. Nævus, ſignum *in facie, aut alibi. Segno, neo.*

بك *pek.* p. *n. f.* 1) قوربغه *kürbagha.* v. Rana. 2) Puella recens. 3) Tractus. 4) Glans baliſtaria. *Ferh.* 5) Pulchritudo. 6) Supellex domeſtica. 7) *adv.* Ultro, citroque. *Caſt.* ¶ بك شدن *pek süden.* Pulchrum, elegantem fieri. *aut* talem ſe oſtentare.

پك *pek.* ٭. 1) *adj.* Durus, ſolidus, firmus. 2) *adv.* Parum. 3) Dure, fortiter. 4) Admodum. *Duro, ſaldo, forte,* & *parco, ſcarſo,* & *fortemente, ſaldamente, molto, aſſai.* ¶ ١ پك *pek* ٭. Indurare, munire. ١ جانی پك *ğiānī pek* ٭. Obfirmare animum. *Oſtinarſi. An.* ايو پك *pek ejü.* 1) Valde boous. 2) Valde bene. *Molto buono, molto bene.* جاغيرمق پك *pek ċiāghyrmak.* Exclamare, valde clamare. *Gridar forte.* چالشمق پك *pek ċtālyſmak.* Allaborare, valde cooari. *Affaticarſi molto.* صغمق پك *pek ſykmak.* Valde ſtringere, valde premere. *Stringere, premere fortemente.* الي پك *eli pek.* Tenax, parcus. *Duro, ſcarſo di mano.*

پك *puk.* ٭. *n. f.* 1) Res inæqualis, inconvenieus. 2) Res intus vacua, cava. 3) Malleus fabri ferrarii. *Ferh.* 4) Rana. *Caſt.*

بكك *bekk.* ٭. *V. act.* [1, F.] Percutere aliquem *in naſum. Wan.*

بكه *bekee*, ſeu *bekā.* ٭. *V. act.* [3. F.] Parum laſtis habere *camelitim, vel ovem. Wan.*

بكا *bekā.* ٭. *n. f.* Nom. arboris. *Gol.*

بكاه *bikāe.* ٭. *part. pl. a* بكيمك *bekijet.* Parum laſtis habentes *camelites. Wan.*

بكا *bükā*, & *bikā*, & *bekā.* ٭. *n. f.* Fletus, ejulatus. *Pianto.* ¶ ايلدى زارو بكا *ẓarū bükā ejledy.* Planxit, & lamentatus eſt. *Fece pianti, e lamenti. Sa.*

بكاه *bükāe.* ٭. *V. act.* [5. F.] Flere, deflere. *Wan.*

پكا *pükā.* ٭. *n. f.* Nom. arboris. *Ferh.*

بكا *ban-a.* ٭. *dat. pronom perſ.* لى *li* ٭. مرا *merā.* ٭. Mihi. *A me, mi.*

بكار *bekār.* ٭. *compoſitum ex præp.* ب & *nomine* كار Ad rem pertinens. ¶ بكار آمدن *bekār āmeden.* Prodeſſe, idoneum eſſe. بكار آوردن *bekār āwürden.* Ad effectum deducere, peragere. بكار نه آيندە *bekār ne ğiende.* Inutilis. *Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بكار نيايد *bekār nījed. h. e.* ايشه يرامز *iſe jerāmaz.* ٭. Non valet ad rem. *Ferh.*

بكار *bekār.* ٭. Innuptus, cœlebs. *Libero, non maritato.*

بكار *bikār.* ٭. *V.* [3. *a* بكر] Venire *mane. Gol.*

بكار *bikār.* ٭. *n. f. pl. a* بكر *bekr.* Pulli *camelorum. Wan.*

بكار *bin-ar*, *pun-ar.* ٭. *n. f.* Foos, puteus. *Sa. V.* بيكار

بكارة *bekāret.* ٭. *V. act.* Virginem eſſe. *Wan.*

بكارت *bekāret.* ٭. قزلق *kyzlyk.* ٭. Virginitas. *Verginità.* ¶ بكارت آلمق *bekāret almak.* Deflorare. *Torre la verginità, ſuerginare.* اوزرى بولدى بكارت الى *anī bekāret ūzre buldy.* Eam eſſe virginem intactam deprehendit. *La trovò virgine. Teſ.*

بكارة *bikāret.* ٭. *n. f. pl. a* بكر *bekr.* Pulli *camelorum. Wan.*

بكاز *bekāz.* ٭. *n. f.* Speluncæ, cryptæ, latibula *ferarum. Ferh.*

بكاس *bekās.* ٭. *nom. prop.* Bacaſum. *Prævalida arx ad Orontem fluvium, inter Antiochiam,* & *Apamiam media ferme via, Schult.*

بكاس *bekkās.* ٭. *nom. prop.* Nom. caſtelli *prope Antiochiam. Gol.*

بكاغد *bekāghyz.* ٭. *compoſ.* Cum charta. * *Expreſſ. figur.* بكاغذ برمك *bekāghyz bremek. h. e.* تمام حرمت ايدملر *temām ẏzzet idmeler.* ٭. Perfectum, ſummum honorem deferant. *Ferh.*

بكاك *bekāk.* ٭. *pl. a* بكة *bekket.* Confluxus. *Gol.*

بكاك *bekkāk.* ٭. *n. f.* Pumilio, *ita brevis, ut volvi potius videatur, quam incedere. Gol.*

بكال *bekāl.* ٭. *n. f.* Ramus quidam *tribus Himjaitarum. Gol.*

بكالة *bekālet.* ٭. *n. f.* Cibus miſcelaneus *ex farina. Wan.*

بكامت *bekāmet.* ٭. *V. act.* 1) Mutum eſſe. *L'eſſer muto.* 2) Abſtinere *a conjugio. Gol.*

بكان *bekān.* ٭. *n. f.* 1) Luſtra ferarum. 2) Curſitatio huc illuc *nihil agendo. Caſt.*

پكان *pekān.* ٭. *n. f.* Curſus, *pec.* ſucceſſorius. *Caſt.*

بكان *bükkān.* ٭. *n. f. pl. ab* ابك *ebek.* Vetulæ *aſinos, vel alia pecora aſſligentes. Gol.*

بكاول *bekāwūl.* ٭. *n. f. i. q.* چاشنيكير *ċaſnīgir.* Præguſtator *ciborum. Caſt.*

بكاه *begāh.* ٭. 1) *n. f.* Diluculum. 2) *adv.* Diluculo, mane, tempeſtive. *La mattina, per tempo, à buon ora. Ferh.* ¶ بكاهست *begāheſt.* Adhuc locus eſt, tempus eſt. *Egli è ancora à tempo, vi è tempo ancora.*

پكاه *pegāh.* ٭. *n. f.* Diluculum. *Ferh.*

بكبكة *bekbeket.* ٭. *V. act. quadril.* Conjicere *res alias ſuper alias. Gol.*

بكبكة *bekbekes.* ٭. *n f.* Species cibi, *alica nempe, lacte acetoſo,* & *butyro cocta. Ferh.*

بكت *bekt.* ٭. *V. act.* 1) Percutere *gladio fuſte.* 2) Excipere *re ingrata. Gol.*

بكة *bekket.* ٭. *V. act.* [1. F.] 1) Comprimi, *uti in denſa hominum turba. Wan.* 2) Tumultuari. 3) Lacerare, disjungere. 4) Comprimere, preſſu arctare. 5) Urgere *fœminam,* & ioſtare *coitus ergo.* 6) Contundere, & frangere *collum.* 7) Ad egeſtatem redigi.

8)

8) Corpore birſutum eſſe, *indicio audacis, ſtrenuique animi. Gol.*

بَكّة *bekkeт.* s. 1) *nom. prop.* Urbs Mecca. *La Mecca. Wan.* 2) Confluxus. *Gol.*

بكتاش *bektāſ.* t. *nom. prop.* 1) Nom. pagi ad Conſtantinopolim. 2) Nom. viri *opinione ſanctitatis celebris. Gent.*

بكتر *bekter.* p. *n. f.* Lorica. *Corazza. Ferh.*

بكتوان *bekturān.* p. *nom. prop.* Nom. vezirii *alicujus a ſingulari prudentia celebris. Ferh.*

بكجا *bekǧiā.* p. *adv. compoſ.* Quo. *Dove, ove.*

بكجكز *begǧigez.* t. *n. f. adv. dimin. a* بك *beg.* Principulus, parvus princeps, *aut* dominus, *Prencipino, ſignorino.*

بكجه *pekǧe.* t. 1) *adj. diminut.* Fortiuſculus, paulo durior. 2) *adv.* Durius. 3) Attentius. *Forteto, più forte, più duro, & fortemente, attentamente.* ¶ بكجه دكلمك *pekǧe dinlemek.* Attente auſcultari. *Aſcoltar attentamente.* بكجه سويلمك *pekǧe ſoylemek.* Alta, *vel* ſubalta voce loqui. *Parlar chiaro, alto.*

بكجي *bekǧi.* t. *n. f.* دبددبان *dideḫbān.* p. Cuſtos, vigil, vigiles. *Cuſtode, guardiano, guardia, ſentinella.* ¶ بكجي قلعسي *bekǧi kulleſi.* Specula.

بكجيلك *bekǧilik.* t. *n. f.* Cuſtodia. *Guardia, il far la guardia.*

بكداش *bekdāſ.* t. *nom. prop.* Nom. pagi *ad Conſtantinopolim. V.* بكتاش

بكدامين *bekǖdāmin.* p. *adv. compoſ.* Qua, cujusmodi. *Caſt.*

بكدش *ben-deſ.* t. *adj.* Similis. *Simile, ſomigliante. Tef.*

بسكذار *bûgûzār*, & *bûgzār.* p. *imper.* كذاردن *küzāriden.* 1) Miſſum fac, mitte. 2) Tranſi *Laſcia paſſare, laſcialo andare. Ferh.*

بكذاشتن *bûgûzāſten.* t. *V.* Dimittere. *Caſt.*

بكذر *bûgzer.* p. *n. f.* Naſus. *Ferh.*

بكر *bekr*, *ſeu q. bekîr.* s. *n. f.* 1) *coll. pl.* ابكر *ebkār*, & بكار *bikār.* Juvenca camelus. 2) *nom. prop.* Nom. tribus Arabicæ. *Wan.* ¶ ابو بكر *ebu bekîr. nom. prop.* Nom. viri. ديار بكر *dijārî bekîr.* Meſopotamia, ejusque metropolis Amida.

بكر *beker.* s. *n. f.* Matutinum tempus. *Wan.* ¶ بكرا *bekeren*, mane, diluculo. *Gol.*

بكر *beker.* s. *n. f. pl. a* بكرة *bekret.* Trochleæ. *Gol.*

بكر *bekir.* s. *part.* Matutinus, diluculo ſurgens, *vel* faciens *quid. Wan.*

بكر *bikr.* s. *n. f. pl.* ابكار *ebkār.* 1) فراوغلان *kyz oghlān.* t. Virgo intacta. *Vergine, zitella. Ik.* 2) Primogenitus, primi partus proles. 3) Primipara. *Donna di primo parto. Wan.*

بكر *bukr.* s. *n. f.* Præcox palma. *Wan.*

بكرات *bekerāt.* s. *n. f. pl. a* بكرة *bekret.* Trochleæ. *Wan.*

بكران *bûkrān.* p. *n. f.* 1) *kirmaniæ prope Hormuz populis* Interius ollæ, & quod in ea poſitum, ipſeve ejus fundus. *Caſt.* 2) *Turkiſtanæ, & kirmaniæ populis* Ambuſtum in olla. *Ferh.*

بكران جرخ *bikerānî ǧerch.* p. *n. f. compoſ.* 1) Virgines paradiſi *juxta traditionem Orientalium.* 2) Aſtra, ſtellæ. *Ferh.*

بكراوي *bekrāwî.* s. *poſſ. & gentil.* Quod ſpectat ad tribum بني ابي بكر *benî ebî bekr*, *vel* quod ex illa eſt. *Gol.*

بكرابي *bekrābî.* p. *n. f.* Species fructus *malo citreo fere ſimilis. Ferh.*

بكرة *bekret.* s. *n. f. fem. a* بكر *bekr.* Juvenca camelitis. *Wan.*

بكرة *bikret*, s. *n. f. i. q.* بكر *bikr.* Intacta virgo.

بكرة *bükret.* s. *n. f.* Diluculum, matutinum tempus. *Wan.* ¶ بكرة جاى *ǧiā-e bükreten.* Venit maturinus, *non mane, hoc enim potius dicitur* بكرة *bükrete.*

بكرت *bekret*, & *bekeret.* s. *n. f. pl.* بكر *beker.* 1) Trochleæ. 2) Annuli ornamentis vaginæ framcæ affixi, *ex quibus hæc de zona loris ſuſpenditur. V.* بكره *bekære.*

بكرلس اغاجي *bûgûrtlen aghāǧî.* t. *n. f. compoſ.* Rubus. *V.* بوكرلان

بكردانيدن *bûgerdānîden.* p. *V. tranſ.* 1) Vertere, convertere. 2) Deambulatum duci. 3) Tergum obvertere. *Caſt.*

بكرد رفت *be gerd reft.* p. 3. *perſ. præt. compoſ.* In pulverem abiit, annihilatum eſt. *Se n'è andato in fumo, à monte. Ferh.*

بكردن *begerden.* p. *compoſ.* In cervice. *Expreſſ. figur.* بكردن در آمد *bekerden der āmed. h. e.* ايشدر بشه دوشدي *iſdûr bæſe dûſdi.* t. Grave negotium cervici meæ incumbit. *Ferh.*

بكردندن *bûgerdiden.* p. *V.* 1) Exſpatiari, deambulare. 2) Obvertere, immutare, alterare. ¶ بكردندن از چيزى *bigerdiden ez cîzî.* Deflectere, declinare ab aliqua re. *Caſt.*

بوكرلجه *bûgrûlǧe.* t. *n. f. diminut.* Phaſeolus. *V.* بوكرلجه

بكروى *bekrewî.* p. *n. f.* Species fructus *malo citreo fere ſimilis. Ferh.*

بكروى *bekrewî*, & بكروى *pekrûj.* p. *adj.* Ebriolus, ebrietati deditus, & obnoxius, *velut neceſſariæ rei, a qua abſtinere nequit. Caſt.*

بكره *bekre* p. *n. f.* 1) Vacca. 2) Lignum, *ſeu* funiculus in medio domus fixus, *cui appenduntur veſtes. Caſt.*

بكره *bekere.* p. *n. f.* Machina, *qua elevantur onera, pec. navium Ferh.*

بكره *bükre.* p. *n. f.* Caupona. *Ferh.*

بكره *pükre.* p. *n. f.* 1) Oenopolium. 2) Amoris pæderaſtiæ ganeum. 3) Bellum. 4) Locus, incultus, & vaſtatus. *Caſt.*

بكرى *bekrī.* t. *adj.* Ebrioſus, helluo *Ubriacone.*

بكرى *bikrī.* t. *part.* Virgineus. *Di vergine.*

بكرلك *bekrilik.* t. *n. f.* Crapula, ebrietas. *Ubriachezza.* ¶ بكرلك *bekrilik* t. Pergræcari, continuo inebriari. *Viver da ubriacone, ubriacarſi continuamente.*

بكرلنمك *bakrilenmek.* t. *V. recip. paſſ.* Ebrioſum fieri. *Diventar ubriacone.*

بكز *ben-z.* t. *n. f.* Vultus, facies. *Cera, ſembianza.* ¶ بكرلى صارمش *ben-zleri ſararmiſ.* Facies ejus expalluit. *Impallidì.*

بكزاده *begzāde* p. *n. f. compos.* Principis, comitis, baronis filius, nobilis, eques. *Gentiluomo, cavaliere.*

بكزمك *ben-zetmek.* t. *V.* تشبيه *teſbih* t. ماندن *mānden.* p. Aſſimilare, comparare, conferre unum cum altero. *Aſſomigliare, paragonare.* ¶ بوى بكزتدم *buni an-a benzettüm.* Accepi hunc pro illo tanquam ſimillimum. *Mi pareva queſto ſimile à quello, l'hò preſo per lui.*

بكزر *ben-zer.* t. 1) *adj.* Similis. 2) 3. *perſ. præſ.* Similis eſt. *Simile, ſomigliante.*

بكزش *ben-zis.* t. *n. f.* Similitudo. *Somiglianza.*

بكزمك *ben-zemek.* t. *V.* مشابه *müšabih.* t. ماندن *mānden.* p. Similem eſſe, ſimilitudinem alicujus referre. *Somigliare, raſſomigliare, parer uno.*

بكس *beks.* t. *V. act.* Subigere *adverſarium. Gol.*

بكسة *bükset.* t. *n. f.* Strophium, *vel* paniculus in formam ſphæræ convolutus, *quo pueri ludunt, luſus ejus* كجه *küğğe, dicitur: Sphæram illam per ludentium circum jactatam captat, qui extra eſt, ſi ceperit, in locum ejus, qui extra projecerit, ſuccedit. Gol.*

بكسفره *bükſere.* p. *n. f.* Locus incultus, & vaſtatus. *Caſt.*

بكسمك *büksüſten.* p. *V.* 1) Frangere. 2) Frangi. *Ferh.*

بكسلك *bekselek.* t. *adj.* Fortis, robuſtus. *Ferh.*

بكسلك *pekeselek.* p. 1) *n. f.* Pulchritudo, nitor. 2) Inertia, imperitia. *Caſt.*

بكسلك *peksülek.* p. *adj.* 1) Perfidus, impoſtor. 2) Validus. *Caſt.*

بكسمات *pekſimāt, vul. pekſimet, quod* & بكسميت *pekſimet.* p. *n. f.* Biſcoctus panis, buccellarum. *Biſcotta. Ferh.*

بكسه *bükse.* p. *n. f.* Fruſtum *panis. Ferh.*

بكشان *begšān.* p. *n. f.* Cœtus *nobilium. Ferh.*

بكشترمك *pekištürmek.* t. *V. coop. tranſ.* Conſolidare, facere ut quid coiiæreat, ſtabilire. *Attaccare, far tener inſieme, fortificare.* V. جاندرمق

بكشتن *bükšten.* p. *V.* 1) Inclinare, propendere. 2) Obverti, inflecti. *Caſt.* 3) Occidere. *Ferh.*

بكشمك *pekišmek.* t. *V. coop. paſſ.* Indurari, coagulari, firmari.

بكشه *bekše.* p. *n. f.* Tuberculum, *quod in cervice, aut ventre prodit. Ferh.*

بكع *bek^a.* t. *V. act.* [3. F.] 1) Ingrato modo excipere, objicere *alicui, quod inviſum, ingratumque ſit.* 2) Comprimere *reprehendendo*, & ad ſilentium redigere. *W'an.* 3) Ferire *iteratis ictibus*, & *in diverſas corporis partes inflictis.* 4) Dare, ac donare *totum ſimul.* 5) Secare *rem in partes.* 6) Abire, aliquo concedere. *Gol.*

بكك *ben-ek.* t. *n. f.* Macula exigua, lentigo. *Tacca, neo, macchietta. V.* بسنك

بكك *bükük.* t. *n. f. pl. varet ſing.* 1) Adoleſcentes robuſti. 2) Aſini agiles. *Gol.*

بككلمك *ben-eklemek.* t. *V.* Diſtinguere maculis, variegare. *Variegare con picciole macchie.*

بكل *bekl.* t. *V. act.* [1. F.] 1) Stulte, ac inſulſe loqui. *Gol.* 2) Miſcendo parare *cibum* بكيلة *bekilet, dictum.* 3) Miſcere *in genere. W'an.*

بكل *bekl.* t. *n. f.* 1) Mixtio, confuſio, miſcella. 2) Præda. *Miſchiamento, miſcuglia, confuſione*, & *preda.*

بكلت *biklet.* p. *n. f.* Natura, forma, ſtatus. *Gol.*

بكلربكى *beglerbegī.* t. *n. f. compoſ.* مير ميران *mīri mirān.* p. Princeps principum, *qui plures præfectos ſibi ſubalternos habet*, & *in ſignum poteſtatis tres caudae equinae, duo vexilla majora, quorum unum* علم *a-lem, alterum* سنجاف *ſanğlak vocatur*, & *ſuum* مهتر خانه *mehter chāne, ſeu integrum chorum muſicæ bellicæ ſecum ducit. Præcipui iſtorum in aula ottomanica unt:* روم ايلى اناطولى *rümili anātoli*, & شام بكلر بكى *šām begler begi.* Princeps principum Rumeliæ, Anatoliæ, & Damaſci. ¶ روم ايلنده سفر اولورسه روم ايلى بكلر بكسى صاغ قولده قوز اناطولى بكلر بكسى صولدة اشر اناطولنده سفر اولسه امر برعكس در *rum iline ee-*

jer

fer olürse, rümili begler begisi sägh kolda konar, änätoli begler begisi solda eser, äv i-tolije sefer olsa, emr ber äksdür. Si bellum geratur in Europa, princeps princeipum Rumeliæ in dextro cornu conſiſtit, Anatoliæ vero princeps principum ſiniſtrum cornu eamitatur, ſi vero in Aſia bellum geratur, contrarium obtinet. *Hezar.*

بکلیکچی *beglikgī.* ſ. *n. f.* Officialis portæ Ottamanicæ, *cujus eſt, expedire non ſolum mandata ad gubernatores, & præfectos provinciarum, verum etiam ſcripta, quibus cum exterarum aularum legatis, & procuratoribus negotia tractantur.*

بکلر بکلك *begler beglik.* ſ. *n. f.* 1) Gubernium pravinciæ majoris. 2) Munus gubernatoris, *ſeu* ipſa præfectura. *Governo, & carica di governatare, & vicerè.*

بکلسك *pekelsek.* p. *n. f.* 1) Pulchritudo, nitor. 2) Inertia, imperitia. *Caſt.*

بکلك *beglik.* ſ. *n. f.* 1) امارت *emäret.* ſ. Prineipatus, comitatus, dominium. 2) Gubernium minaris provinciæ, *ſeu* ipſa provincia. *Principata, contado, ſignoria, governo.* 3) Aerarium publicum, fiſcus. *Dalla camera, dal fiſco.* ¶ ı بکلك *beglik* ſ. ı بکلکه قبض *beglige käbz* ſ. ı کرفت بکلکه *beglige girift* ſ. Fiſco addicere, publicare, confiſcare. *Confiſcare.* مال بکلك *beglik mälī.* Bona regalia, cameralia, *ad ararium publicum pertinentia. Denari, & altra del publico, della camera, del fiſco.* مال بکلکه آلنان *beglige älunän mäl.* Reditus fiſci. *Rendite del fiſco, della camera.* بکلکدن *beglikten.* Ex ærario publico. *Dal fiſco, dalla camera.* سورمك بکلك *beglik sürmek.* Dominari, regere. *Signoreggiare, regnare.*

بکلك *pekelek.* p. *n. f.* 1) Pulchritudo, nitor. 2) Inertia, imperitia. *Caſt.*

بکلمك *beklemek.* ſ. *V.* 1) Cuſtadire, conſervare. 2) Attendere, exſpectare. *Cuſtodire, guardare, aſpettare, ſtar aſpettando.* ¶ یولاری بکلمك *jollarī beklemek.* Cuſtodire vias. *Guardar le ſtrade. Ll.*

پکلمك *peklemek, ſeu* پکلتمك *pekletmek.* ſ. *V.* Indurare.

پکنمك *peklenmek.* ſ. *V. paſſ.* Indurari, durescere. *Indurarſi, divenir duro, farſi duro, toſto.*

بکلو *büklü.* ſ. *adj.* Textus in fila. *V.* بوکلو

بکم *bekem.* ſ. *V. act.* 1) Mutum eſſe, *ſive, ex morba ſive natura.* 2) Obmurescere, continere ſe *a loquela.* 3) Abſtinere *a conjugio. Gol.*

بکم *bekem.* p. *n. f. i. q.* بقم *bakam, aut pro eo.* Breſilium lignum. *Ferh.*

بکم *begüm.* p. *n. f.* Regina. *Caſt. Tartari crimenſes vocant reginam matrem Chani* بیم *bijim, f. pra hoc* بکم *begüm. Alias Turcis dicitur* والده *wälide, vel* والده سلطان *wälide ſultän.* Mater principis. *La madre, del prencipe.*

بکم *bükm.* ſ. *part. pl. a* بکیم *bekīm, ſeu ab* ایکم *ebkem.* Muti. *Li muti. Gol.*

بیکمار *bigmär.* p. *imp.* Supera, vince. *Ferh.*

بکمار *bükmär.* p. *n. f. a* کمشتن *gümaſten.* Superior, victor. *Caſt.*

بکماز *bekmäz,* & *begmaz.* p. *n. f.* 1) Vinum. 2) Convivium, campotatio. 3) Conſeſſus. 4) Paculum, calix. *Ferh.* 5) Succus uvarum *coctione inſpiſſatus. Caſt.*

پکماز *pekmäz.* ſ. *n. f.* Sapa, ſuccus uvarum *coctione inſpiſſatus. Compoſta, vin cotto.*

بکماز *bükmäz, bügmäz.* p. *n. f.* 1) Vinum. 2) Convivii feſtivitas, & hilaritas magna. 3) Converſatia, familiare conſortium. *Caſt.*

پکمال *pekmäl.* p. *n. f.* Subula ſutorum. *Ferh.*

بکمان *bükmän.* ſ. *part. pl. a* بکیم *bekīm.* Muti. *Li muti. Gol.*

بکمان *bükmän,* & *pükmän.* p. *part.* غالب *ghälib.* ſ. Superans, vincens *alium. Caſt.*

بکن *bükün.* p. *imp. compoſ.* Erue tu. *Caſt.*

پکند *pekend.* p. *n. f.* Panis *dialecto* خیوف *chywak,* Chywakidarum, *qui ſunt populus in* خوارزم *chärazm. Ferh.*

پکند *pikend.* p. *n. f. i. q.* præc. *Ferh.*

بکندرمك *begendürmek.* ſ. *V. tranſ. a* بکنمك *begenmek.* Reddere gratum alicui, facere ut placeat. *Render grato, far accettare.*

بکنك *bekeng.* p. *n. f.* Animal cauda deſtitutum. *Ferh.*

بکنلمش *begenilmiſ.* ſ. *part. paſſ.* Gratus, placens, acceptus.

بکنلمیمك *begenilmemek.* ſ. *V. negat.* Diſplicere, non placere. *Diſpiacere.*

بکنمك *begenmek.* ſ. *V.* قبول *käbül,* ſ. پسندیدن *peſendīden.* p. Gratum habere, approbare, placere. *Accettare, aver grato, gradire.* ¶ بوی بکندم *bunī begendüm.* Hac mihi placet. *Ciò mi piace.*

پکنه *pekne.* p. *adj.* Obeſus, defarmiter pinguis. *Ferh.*

بکو *bügü,* & بکوی *bügüj. imp. a* گفتن *guften.* Dic. *Di pure.*

بکو *bükü.* ſ. *V. act.* [3. F.] Parum lactis habere *camelitim, vel ovem. Gol.*

بکور *bekür.* ſ. *n. f. fæm.* بکیر *bekīret,* p بکور *bükür,* & بکاویر *bekäwīr.* 1) Palma prae-

2) Fructus omnisque alia res *cito ad maturitatem pertingens*. *Gol.*

بكور *bukūr.* s. *V. act.* [1. F.] Ingredi *in matutinum tempus*. *Wan.*

بكوركه دشمن بدخواه *bekūrīl dūsmenī bedchāh.* p. *Expressio perfica.* In despectum malevolorum inimicorum. *Per dispetto, delli malevoli inimici. Sa.*

بكورية *bekūrijet.* s. *n. f.* Primogeniture. *Gol.*

بكوك *bekūk*, & بكوك *pekūk.* p. *n. f.* اوك نشانى *ok nishānī.* s. Scopus segitæ. *Bersaglio: Ferh.*

بكول *pekul.* p. *n. f.* Trabs *tecti*, *domus*. *Ferh.*

بكولك *bekūlek.* p. *n. f. compos.* 1) Elegantia, pulchritudo. 2) Indecentia. *Ferh.*

بكولك *pekūlek.* p. *n. f.* 1) Elegantie, pulchritudo. 2) Inertie. 3) Inquisitio. 4) Discursitatio. 5) Vestierium. *Ferh.*

بكونك *bekūnek.* p. *n. f.* Acinax ex ligno, *in Oriente a nonnullis opificibus*, & *etiam a Dervisiis in signum honoris portari solet; quo etiam nonnulli prædicatores, in urbibus potissimum vi expugnatis, dum sermonem ex cathedra dicunt, uti solent. Ferh.*

بكونه *bekūne.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بكه *beg'eh.* p. *compos.* 1) *adv.* وقتله *waktile.* s. Cum tempore, quodam tempore. 2) Tempestive. *Un tempo, col tempo.* 3) *n. f.* Tempus matutinum. *Ferh.*

بكه *beke.* p. *n. f.* 1) Hilaritas. 2) Cultura *loci*. *Cast.*

بكه *pekeh.* p. *n. f.* Diluculum. *Ferh.*

بكه *bekī.* p. *compos.* كيمه *kīme.* s. Cui, ad quem. *Acui.*

بكه *pike.* p. *n. f.* Operculum. *Cast.*

بكه *bekke.* p. *nom. prop. i. q.* كعبه *Kabe.* s. Mecca. *Urbs Arabiæ. Ferh.*

بكهتر *bekehter.* p. *compar.* Megis matutinus. *Ferh.*

بكهوجتان *bekhuğtān.* p. *n. f.* Pulvillus, *quem bajuli oneri, quod in dorso gestant, subdere solent. Ferh.*

بكى *bekī.* s. *part. pl.* بكا *bikā*, & بكايا *bekājā.* 1) Parum lactis hebens *camelitis*. 2) Lacrymebundus. *Wan. V.* بك *bekkā.*

بكى *bükkī.* s. *part. pl. a* باكى *bākī.* Flentes. *Wan.*

بكياسا *bikjāsā*, & *pikjāsā.* p. *n. f.* Onus pervum, *cui homo unus insidet, quin camelo nimis grave fiat. Ferh.*

بكيجت *bekijet.* s. *part.* Perum lactis habens *camelitis*. *Wan.*

بكيتا *bekitā.* p. *n. f.* اكابر *ekābir.* s. Magnates, proceres. *Ferh.*

بكير *bügīr.* p. *n. f.* Cassia fistularis. *Ferh.*

بكيره *bekiret.* s. *n. f.* Palma præcox. *Wan.*

بكيز *begīz.* p. *n. f.* Cassia fistularis. *Ferh.*

بكيل *bekīl.* s. *n. f.* Familia quædam Hemdanitarum. *Wan.* ¶ جميل بكيل *ğemīli bekīl.* Qui studio se respicit, componitque vestem, & incessum suum. *Gol.*

بكيلة *bekilet.* s. *n. f.* 1) Miscelleneus cibus *ex farina, succo siliquæ dulcis*, & *dactylis, sive ex alica, defruto lactæ*, & *dactylis: sive ex farina permista alicæ, conspersa aqua pauca*, & *butyro, aut oleo; sive ex offa oxygalæ ficciore cum dactylis humidioribus, farina, addito oleo inter se subactis. Wan.* 2) Ovium, & ceprorum miscelle, & grex compositus, *cum uni alter accedit.* 3) *i. q.* غنيمة *ghænimet.* s. Spolium, præda. *Gol.*

بكيم *bekīm.* s. *part. pl.* بكم *bükūm*, & بكمان *bükmān.* Mutus. *Muto.*

بل بل

بل *bel.* s. 1) *part. except.* At, vero. 2) Quandoque, subinde. 3) *part. confir.* Utique, certe. *Wan.*

بل *bel.* p. *n. f.* 1) Calcaneus. *Calcagno. Ferh.* 2) Pons.

بل *pel.* p. *n. f.* Convalescentia *a morbo. Ferh.*

بلّ *bell.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Medefacere, & *pec.* rigere, *aut* mecerere *aspersa, aut leviter affuso humore, ut fit, cum abradendus capillus.* 2) Convalescere *a morbo.* 3) Vincere, superare. *Wan.* ¶ بلّوا ارحامكم بالسلام ولو *bellū erhāmeküm welew bis-selām.* Rigete, *i. e.* benigne excipite propinquos vestros, benefecite eis, vel dicte salute, بلّك الله بابن *bellek allāhū bibni.* Donet te DEUS filio.

بل *bel.* s. *n. f.* (*scribitur sæpius* بيل *bil*) 1) مسحات *mishāt.* s. Pele, farculum, rutrum. 2) Bipelium, bidens. 3) Rastrum. *Vanga, pala, badile*, & *rastello.* 4) صلب *sulb.* s. ميان *mījān.* p. Lumbi, medium corporis, cingulli locus. *Lombi, e fianchi, cintura, e cintola.* ¶ بل اغريسي *bel aghrīsī.* Lumbago. *La doglia de' lombi.* بل صوقلغي *bel souklyghy.* Stranguria. *Scolazione, scolamento.* كمرلرينه محكم قوشانوب اكن بلنه صوڭق *Kemerlerīne muhkem kūshānūp etegin beline-sokmak.* Accingere se. *Attaccar le falde della veste alla cintola, apparecchiarsi.*

بل *bell.* s. *n. f.* 1) Conjunctio, congressus *propinquorum. Wan.* 2) Victoria. 3) Convalescentia *a morbo. Gol.*

بل *bil*, p. *imp. pro* بهل *bihil*. واز گل *wēz gel*, t. Mitte, miſſum fac, ſine. *Laſcia, laſcia ſtare. Caſt.*

بل *bil*, t. *imper. a* بلمك *bilmek*. Scito.

بل *pel*, *pil*, & *pül*. p. *n. f.* 1) اوكجه *ökče*. t. Calx pedis. *Calcagno. Ferh.* 2) Extremitas januæ *in foramine mobilis. Caſt.*

بل *bill*. a. *n. f.* Res communis juris, *ſeu* licitum, & *cujusque arbitrio relictum permiſſumve. Wan.*

بل *bül*. p. *adj.* 1) Stultus, inſipiens. 2) Multus. *Ferh.*

بل *pül*. p. *n. f.* 1) Pons. *Ponte.* 2) *i. q.* بول *pül*. Diverſorium publicum *viatorum. Ferh.*

بل *pul*. t. *n. f.* Squama. *V.* بول

بلّ *büll*. a. *V. act.* 1) Convaleſcere *a morbo.* 2) Diſgregari, ac diſpergi *populum. Gol.*

بلا *belā*. a. *n. f.* Malum, infortunium. *Male, diſgrazia. Wan.* ¶ بلا ايله *belā ile*, & بيك بلا ايله *bin-belā ile*, Vix, cum maxima difficultate. *Con ſtento, appena, con mille ſtenti.* الله اللهك نكرمنك بلاسي *āllāhün-, & tan-rīnün-belāsī*. Malum, *vel* ærumna a Deo miſſa, *q.* flagellum Dei. *Flagello di Dio. Eb.* الله بلاك وبرسون *āllāh belān-wirsün*. Deus tibi maledicat, malum tibi eveniat. *Il malanno, che Dio ti dia.* انكدن باشنه بر بلا كنورمسونلر *anün-dæ baſine bir belā getürmesünler*. Ejus quoque caput infortunio non exponant. *Non gli cagionino anch' a lui qualche malanno. Eb.* طرف نيمورك حقدن ذولّ انش بلاكي غير مندفع ايدوكمن دلجك *timürün-tæraf'i hækten nüzūl itmiſ belāi ghajrī mündefi' īdügin bilīgek*. Poſtquam cognovit Tamberlanem eſſe irreparabile flagellum a Deo miſſum. *Sæ. Conoſcendo in ſpirito, che Tamerlane era mandato da Dio per un irreparabil flagello. Br.* بلايه اوغرامق *belāje oghrāmak*. Io infortunium coojicere. *Far inciampare in una diſgrazia.* بلايه بسلامق *belāje oghramāk*. و بلايه سپملا *belāje mübtelā ol*. Male cedere, in infortunium incidere. *Incontrar diſgrazia, malanno.*

بلا بوكا بسلا *belā bun-ā*. Et quod pejus eſt. *Il peggio è.* بلا بوندن درکه *belā būndæ dür ki*. Peſſimum eſt, quod. *Il male è, che.*

بلا *belā*, p. 1) *n. f.* Malum, infortunium. 2) Bos *vel* vacca *coloris nigri.* 3) *adj.* Vetus, vetuſtus. 4) Putridus, rancidus *Ferh.* * *Expreſſ. figur.* بلا كردان *belā Kerdān. h. e.* صدقه و احسان *ſædækā we yhsān*. Eleemoſyna, beneficium. *Ferh.*

بلّا *belāe*. a. *V. act.* 1) Explorare, tentare. 2) Benefacere. 3) Ingrato, ac duriore modo tractare, 4) Manifeſtum facere. *Gol.*

بلّاء *belāe*. a. *n. f.* 1) Experimentum, tentamen. 2) Aerumna, afflictio. *Wan.*

بلّاء *bellāe*. a. *part.* 1) Perjura *fœmina.* 2) Valde æqualis *lapis. Wan.*

بلا *bilā*. a. *particu. compoſ. ex* ب *bi* & لا *lā*. Sine, absque, citra. *Senza.* ¶ بلا امهال *bilā imhāl*. Abſque mora. *Senza indugia.* بلا اهمال *bilā ihmāl*. Absque negligentia. *Senza traſcuragine. Ll.* بلا تأخير *bilā teechīr*. Absque mora, *aut* dilatione. *Senza dilazione, ſenza indugio.* بلا تحاشي مرور و عبور ايطه لرك لازم ايكن *bilā tehāšī mürürü ûbur eilemelerī lāzim īken*. Cum neceſſitas tranſitus eorum eſſet omni exceptione major. *Dovendo eſſi paſſar ſenza oppoſizione alcuna. Ll.* بلا ترتيب *bilā tertīb*. Abſque ordine, inordinate. *Inordinato, ſenza ordine.* بلا تردّد *bilā tereddud*. Abſque tergiverſatione, reſiſtentia. *Senza reſiſtenza, oppoſizione. Ik.* بلا تسيّل *bilā teſejiül*. Sine fluxu. *Senza corſo, che non corre. Bob.* بلا تشبيه *bilā teshīh*. Citra comparationem, incomparabiliter. *Senza paragone, comparazione.* بلا تعب *bilā taʿb*. Sine labore. *Senza fatica. Eb.* بلا تعبير *bilā taʿbīr*. Inexplicabilis. *Ineſplicabile.* بلا توقّف *bilā tewakkŭf*. Absque mora. *Senz' indugiare, ſubito. Sæ.* بلا حجّة *bilā hujjetin*. Sine probatione, ſine evictione. *Senza prova. Ik.* بلا حركت *bilā hæreket*. Immobilis. *An.* بلا سبب *bilā ſebeb*, & بلا موجب *bilā mūjib*. Sine cauſa, nulla data anſa. *Senza cauſa, ſenza averne data occaſione. Ll* بلا طلب *bilā taleb*. Citra requiſitionem. *Senza averlo chieſto.* بلا عوض *bilā ʒwæzyn*. Gratuite, ſine retributione. *Gratuitamente, ſenza ricompenſa.* بلا فايده *bilā fāide*. Inutilis, absque emolumento. *Inutile, ſenza profitto.* تطويل بلا فايده *tætwīlī bilā fāide taſtÿdür*. Protractio ſermonis absque fructu eſt mera cephalalgia. *Il tirar in lungo il diſcorſo ſenza frutto è un rompimento di teſta. Teſ.* بلا فرق *bilā færkyn*. Indifferenter. *Indifferentemente.* بلا لك *bilake*. Sine te. بلا مهارشه *bilā mühāreše*. Sine irritatione, aut concitatione inter ſe. *Senza amareggiare. An.*

بلابان *balābān*. t. 1) *adj.* Grandis, ingens. *Grande, e groſſa.* 2) *n. f.* Accipiter major. *Abuzzago, bozzago.*

بلايه *belābe*. p. *n. f.* Inhoneſta mulier, meretrix. *Ferh*

بلاتكين *belātigīn.* p. *n. f.* Lignea, & ferrea clava. *Mazza di ferro, e di legno. Ferh.*

بلاتف *belātyk.* a. *part. pl. a* بولنوف *bulsūk.* Confluxæ *aquæ. Wan.*

بلاج *belać.* p. *n. f.* Species arundinis, *ex qua fiunt ſtoreæ. Caſt.*

بلاج *bilāg.* p. *n. f.* Storea. *Stuoja. Ferh.*

بلاج *bulāg.* p. *n. f.* Pulmentum *ex farina,* & *lacte. Pappa, mineſtra di farina cotta nel latte. Ferh.*

بلاجور *belāgūr.* p. *n. f.* 1) Bos, *vel* vacca *nigri coloris.* 2) Maſtyche *nigra. Ferh.*

بلاجوز *belāgūz.* p. *n. f.* قره صغر *kara ſyghyr.* t. Bos, *vel* vacca *nigra.*

بلاخ *bilāch.* a. *part.* Magnis natibus præditæ *fœminæ. Gol.*

بلاخ *bulāch.* a. *n. f.* Ilex. *Leccio, albero. Gol.*

بلاخم *belāchæm.* p. *n. f.* Funda. *Caſt.*

بلاخيه *belāchyiet.* a. *n. f.* Magna & nobilis mulier, matrona. *Gol.*

بلاد *belād.* p. *adj.* Vituperabilis, diſplicens. *Ferh.*

بلاد *pelād.* p. *n. f.* Equus manuductus. *Caſt.*

بلاد *bilād.* a. *V.* [3. a بلد] Digladiari *cum aliquo. Gol.*

بلاد *bilād.* a. *n. f. pl. a* بلد *beled.* Oppida, urbes. *Città, terre. Wan.* ¶ بلاد خوشنما *bilādi choſnūmā.* Urbes egregiæ. *Città nobiliſſime, belliſſime. Sæ.* بلاد تختيط *tæchtīyĕ bilād.* Gengraphia, chorographia. *Geografia* خطاط البلاد *chattātul-bilād.* Geographus. *Geografo.*

بلاد *bulād.* p. *adj.* Maleficus, malefactor. *Caſt.*

بلاد *pūlād.* p. *n. f.* Chalybs. *V.* پولاد

بلاد الجبل *bilādūl-ğebel.* a. *n. f. compoſ. nom prop.* Nom. parthiæ, *hodierna Iraca perſarum, quæ complectitur antiquam Aſſyriam, Parthiam, Mediæque particulam. Schult.*

بلادة *belādet.* a. *V. act.* [5. F.] Stupidum, & ſtolidum, tardumque eſſe. *Wan.*

بلادت *belādet.* a. *n. f.* (ذكا *zekā*) 1) Hebetudo *mentis,* ſtoliditas, vecordia. 2) Obſtupeſcentia. *Goffagine, dapocagine, ſtupiditā.*

بلادر *belādir.* p. *n. f.* Ornatus *ſponſæ. Ferh.*

بلادور *belādur.* p. *n. f.* 1) Nnm. ligni medicinalis. 2) Ornatus muliebris. *Ferh.*

بلاده *belāde.* p. *adj.* Futilis, vanus. *Ferh.*

بلاده *pelāde.* p. *adj.* فحش *fæhś.* a. Imprnbus, homo turpis, nefanda loquens. *Caſt.*

بلاذر *belāzir.* a. *n. f.* Anacardium, *vul.* anacardi, *nomen fructue Indici. Gol.*

بلار *belār.* p. *n. f.* Radix plantæ ſpinoſæ آذربويه *āzerbūje dictæ. Ferh.*

بلارج *belārīğ.* a. *n. f.* Cicnnia. *Gol.*

بلارغو *pūlārghū,* & بلارغو *būlārghū.* p. *n. f.* 1) *lingua Choraſm. vocantur* Illi, ad quos quid fugiens venit. 2) Quidquid ab alio transfugiens alicui advenit, transfuga, profugus. *Caſt.*

بلارك *belārek,* & بلالك *pelārek, bilārek, pūlārek.* p. *n. f.* 1) Ferrum latum *fagittæ.* 2) جوهردار قلج *ğewherdār kylyğ.* Gladius chalybeus, acutus, undulatus, *pec.* indicus. *Scimitarra Damaſchina. Ferh.* بلارك سوسن مثالندن كل خودروي پيدا ¶ *belāreki sūſen miſālinden gūlī chod rūj pejdā oldy.* Ex ipſius framea lilii inſtar albicantis roſa facta eſt rubicunda. *Sæ.*

بلاز *bel-ez,* *ſeu cum artic.* البلاز *el-bel-ez.* a. 1) *n. f.* Satanas. 2) *Adoleſcens* craſſus ac durus. 3) *part.* Brevis. *Gol.*

بلاز *palāz.* t. *n. f.* 1) Pullus anatis. 2) Pullus anſeris. *Paparello. Bern.*

بلاز *bilāz.* p *adv. compoſ.* Sine cauſſa, ſine ratione. *Ferh.*

بلازك *bilāzūk,* *ſeu uſit.* بلزك *bilezūk,* بلزيك *bilezik.* t. *n. f.* 1) Corpus. 2) دست ابرنجن *deſt ebrenğen.* p. Armilla. *Polſo, braccialetti, ò maniglie.* ¶ آياف بلازكي *ājak bilezūgi.* Pericarpium, ornamentum pedis, *ſeu* cruris.

بلازور *pelāzūr.* p. *n. f.* Maſtyche *nigra. Ferh.*

بلازور *pelāzūr.* p. *n. f.* *i. q. præc. Caſt.*

بلاس *belās,* & *bilās.* a. *n. f. pro* مسح *miſh. Medinenſium idiomate.* Pannus craſſior ex pilis, *vel* lana, *quo dorſum jumenti inſternitur, ut mollius clitellæ incumbant, Wan.*

بلاس *pelās.* p. *n. f.* 1) اسكبرك جل *eskirek ćiul.* Pannus ſetaceus vetuſtior, *aut* ſtragula, *qua teguntur equi.* 2) i. *q.* شال *ſāl.* Stola, veſtis ſacerdotum, *ſeu* ſericea tela nigra, *qua humeros tegunt Monachi Turcici, ſeu Dervifii.* 3) كشيشلر قفطانى *Ke-ſiſler kaftānī.* Veſtis craſſior Monachorum noſtrorum, penula, tegumentum *ex craſſiori materia. Coperta di cavalli di peli, mantello, ò abito groſſo de' frati, tela ò panno rozzo, coperta di materia rozza e groſſa. Ferh.* ¶ خرقه *chyrkæ wū pelās ile.* Cum centone, pallio craſſioris panni. *Con abito frateſco. Ah.* لباس فخري قجوردم و بلاس فقر آلدم *libāsī fæchrī kaćūrdūm we pelāsī fækr āldūm.* Veſtes gloriæ abjeci, penulamque paupertatis indui. *Hò bandito le veſti ſuperbe, e preſo l'abito di religioſo, ò mendico. Ah.*

بلاساغون

بلاساغون *belāsāghūn* p. *nom. prop.* Nom. urbis *in regione transoxana. Ferh.*

بلاسيدن *belāsīden.* p. *V.* 1) Corrugata, *ſeu* inæqualiter depreſſa, & protuberante ſuperficie eſſe, *pec. rem rotundioris formæ, ut melo.* 2) Marceſcere, areſcere, *ut fructum, florem, antequam perfectionem attingat. Caſt.*

بلاش *bilāſ.* p. *adv. compoſ.* Sine cauſa, ſine ratione. *Ferh.*

بلاشجرد *belāsğird.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi, *quod quatuor paraſangis diſtat a* مرو *merw. Ferh.*

بلاص *bilās.* t. *V.* [3. *a* باص] Irruere *in aliquem. Gol.*

بلاصة *beleesæt.* t. *V.* Fugere. *Wan.*

بلاصي *belāsy.* t. *n. f. pl. a* بلصات *belensāt.* Nom. avis, *cui viridia ſunt ova. Gol.*

بلاط *belāt.* t. *n. f.* 1) Pavimentum læve *ex lapidibus, terra, lateribus, teſſulisve compoſitum. Wan.* 2) *coll.* Illæ ipſæ res *ex quibus conficitur pavimentum.* 3) Palatium. *Gol.*

بلاط *bilāt.* t. *V.* [3. *a* بلط] 1) Cerrare *gladio.* 2) Natando laborare *natatorem. Gol.*

بلاطر *palātyr.* t. *n. f.* Feneſtra. *Bern. V. uſit.* پنجره *penğere.*

بلاطوس *belātħœnos.* t. *n. f.* Platanus, *munimentum prævalidum in litoralibus Syriæ,* e *regione Laodiceæ, in occiduis partibus præfecturæ Halebenſis. Schult.*

بلاطينوش *palātynoſ.* t. *n. f. ex Hung.* Palatinus. *Palatino.* ¶ بحار بلاطينوشي وشلبس *mağiar palātynoſi weſelin ferenğ.* Franciſcus Weſelini Palatinus Hungariæ. *Ll.*

بلاعة *büllā-æt.* t. *n. f.* Foramen mediæ domus, *per quod expurgatur cloacalis colluvies domus. Gol.*

بلاغ *belāgh.* t. *n. f.* 1) Adventus. *Wan.* 2) *part.* Quod pervenit, ac perfertur *ad aliquem.* 3) Quod ſufficit, ac ſatis eſt. *Gol.*

بلاغ *bilāgh.* t. *V.* [3. *a* بلغ] 1) Studio, & diligentia uti. 2) Summo honore afficere *aliquem. Gol.*

بلاغات *belāghāt.* t. *n. f. pl. a* بلاغة *belāghæt.* Sufurrationes. *Wan.*

بلاغت *belāghæt.* t. *n. f.* Eloquentia, facundia. *Eloquenza, facondia, bel dire. Wan.* ¶ بلاغت پردارلردن ممتاز *belāghæt perdāzlerden mümtāz.* Princeps oratorum. *Prencipe de gli eloquenti. Sa.* مضمون بلاغت مشحوني *mæğmūnū belāghæt meſhūnī.* Contentum literarum eloquentia planum. *Il contento elegantiſſimo. Ll.*

بلاقع *belāky^.* t. *n. f. pl. a* بلقع *belka^.* Terræ vacuæ, inculiæ. *Gol*

بلاكش *belākeſ.* p. *part. compoſ.* بلا چكيجي *Part. I. Tom. I.*

bēlā čekiğī. t. Mala patiens, *aut* paſſus, afflictus. *Afflitto, disgraziato, miſero.*

بلاكل *pelākel.* p. *n. f.* Enſis chalybeus. *Coſt.*

بلال *belāl.* t. *n. f.* 1) Humor, ſucculentia, 2) Recens humiditas *juvenilis ætatis, vel plantæ. Gol.* 3) *metaph.* Bonum, beneficentia. *Wan.*

بلال *belāl.* p. *n. f. i. q.* بلار *belār.* Radix plantæ *ſpinoſæ,* آذربويه *āzerbūje, dictæ. Ferh.*

بلال *bilāl.* t. *n. f. pl. a* بلة *büllet.* Humiditates. *Gol.*

بلال *bilāl.* t. *n. f.* 1) Aqua, lac, *ſeu in genere* omnis res fauces humectaos. 2) *nom. prop.* Nom. viri, *ut qui præco fuit Mohammedis, publicas ejus indicens precationes.*

بلال *bilāl.* p. *n. f.* Radix plantæ *ſpinoſæ.* آذربويه *āzerbūje, dictæ. Ferh.*

بلالة *būlālet.* t. *n. f.* Malum, malefactum. *Wan.*

بلالك *belālek.* p. *n. f.* 1) Ferrum latum *fagittæ.* 2) Gladius chalybeus. *Ferh.*

بلالك *pelālek.* p. *n. f.* 1) Ferrum damaſcenum. 2) Gladios undulatus. *Ferh.*

بلالو *belālū.* t. *adj.* Afflictus, afflictionem habeos.

بلاليط *belālīyt.* t. *n. f. pl. a* بلاط Sola complanata, pavimenta. *Gol.*

بلاليع *belāly^.* t. *n. f. pl. a* بلوعة *büllū-æt.* Foramina mediæ domus, *per quæ expurgatur cloacalis colluvies domus. Gol.*

بلاليع *belālȳ^. nom. prop.* Nom. viri alicujus. *Wan.*

بلاليك *belālȳk.* t. *n. f. pl. a* بلوقة *bülūkæt.* Deſerta. *Wan.*

بلام *būlām.* t. *n. f.* Virens planta *generis ſaljuginoſi. Gol.*

بلامار *palāmār.* t. *n. f.* Camelus, rudens, reſtis magna, *qua navim alligant portui. Corda groſſa da fermar la nave al porto.* ¶ لنكر اوجروب بلامار اتدى *lenğer udurūp palāmār āttȳ.* Anchora dejecta reſtem projecit. *Laſciato cader il ferro, gettò in terra la corda, da attaccar la nave. Eb.*

بلامدار *bekī medār.* t. *part. compoſ.* Afflictus, *q.* malorum objectum, receptaculum. *Berſaglio delle disgrazie. Ik.*

بلاميد بالغي *palanūd balyghȳ.* t. *nom. prop.* Nom. pilcis, *græcis Palamides. Bern.*

بلان *palān.* t. *n. f.* Clitella, *ſeu* clitellarum ligna. *Baſto.*

بلان *bilān.* t. *n. f.* Fiſcella *contexta ex foliis. Wan.*

بلان *bellān.* t. *n. f.* Baloeum, thermæ. *Gol.*

بلانه *belāne.* p. *n. f.* Opus imperfectum. *Ferh.*

بلانه *pelāne.* p. *n. f.* براماز ايش *jarāmaz iſ* t. Opus malum, & indecens. *Caſt.*

بلاني *pelāni.* p. *n. f.* Gradarius equus. *Ferh.*

بلاو *belāw.* p. *n. f.* Oryza, *vel* alica *ſpiſſius*, & *cum granis integris cocto cum aqua. Ferh.*

بلاو *pilāw.* p. t. *n. f.* Oryza, *vel* alica *ſpiſſius*, & *cum gronis integris cocta cum aqua, cui butyrum ſuperinfunditur, vel etiam adduntur carnes. Mineſtra di riſo, non diſfatto nel cuocere, denſo, ſpeſſo, e con grani intieri.* ¶ بلاو زردە *pilāw zerde.* Oryza cum melle cocta, flava, ferales epulæ, *ſeu* ferale epulum. *La favetta per i morti.*

بلاهة *belāhet.* a. *V. act.* 1) Deſipere, *ſeu judicio, ac induſtrio imbecillem, & ſimplicem, minuſque verſutum eſſe.* 2) Admodum verecundum eſſe. 3) Incurioſum eſſe, *ac ſocordem mali, ſtudioſum tamen, & gnarum boni. Gol.* 4) Incolumem eſſe. *Wan.*

بلاهنك *pelāhenk.* p. *n. f. pro* پلهنك *pelhenk.* Habena. *Caſt.*

بلايا *belāiā.* a. *n. f. pl. a* بلاء *belāe.* Mala, infortunia. *Wan.*

بلايكي *belājkī.* t. *partic. optandi.* Utinam. *V.* بولايكي

بلايه *belāje.* p. 1) *n. f.* Meretrix impudens. 2) *adj.* Devius, corruptus, vaſtatus. *Ferh.*

بلبال *belbāl.* a. *n. f.* 1) Solicitudo, angor, melancholia. 2) Triſtis, *aut* pravus animi inſtinctus. *Wan.*

بلبكه *belbeke.* p. *n. f.* Butyrum recens. *Ferh.*

بلبل *belbel.* p. *n. f.* Poculum magnum *Caſt.*

پلپل *pilpil.* p. *n. f. pro* فلفل *fülfül.* Piper. *Pepe. Ferh.*

بلبل *bülbül.* a. *n. f. pl.* بلابل *belābil.* 1) Luſcinia, philomela. *Roſſignuolo.* 2) Regulus trochilus non criſtatus. *Lui Wan.* 3) *part.* Levis *homo.* 4) Agilis. *Gol.*

بلبل *bülbül.* p. *n. f.* Luſcinia. *Ferh.*

بلبلة *belbelet.* a. *n. f.* 1) Solicitudo, angor. 2) Triſtis, *aut* pravus animi inſtinctus. *Won.*

بلبله *bülbüle.* p. *n. f.* Epichyſis, amphora roſtrata, *ſeu* tubulo prædita. *Vaſo da bevere vino col boccolo. Ferh.*

بلبلي *bülbülī.* p. *n.* 1) Amphora. 2) Vinum. 3) Corium. 4) Malum armeniacum vilius *nucleo amore. Ferh.*

بلبن *belben.* p. *n. f.* Portulaca. *Porcellana. Ferh.*

بلبوس *belbūs.* p. *n. f.* بيان صغاى *iebān ſoghānī*, & صرمسق *ſarymſak.* t. 1) Cepa ſilveſtris. 2) Allium.

بلت *belt.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Secare, præcidere. *Wan.* 2) Separare, dividere. 3) Refecari, ac ſeparari. 4) Intelligeotem, ac ſapientem eſſe. *Gol.*

بلت *belet.* a. *V. act.* [4. F.] Refecari, ſeparari. *Wan.*

بلت *bült.* a. *nom. prop.* Nomen avis, *cujus plumæ, aliarum avium plumis permixtæ eas conſumere dicuntur. Gol.*

بلّة *bellet.* a. *n. f.* 1) Humidus ventus, *qui madorem affert.* 2) Bonum, beneficium. *Wan.* ¶ هلّه و بلّه *helle we belle.* Aliquid, rea exigua, *q.* levis pluviæ, & raris guttis. *Proverb. Gol.*

بلّة *billet.* a. *n. f.* Mador, humiditas. *Wan.*

بلة *bület.* a. *n. f.* Mador, humiditas herbæ recentis. *Wan.*

بلّة *büllet.* a. *n. f.* Malum, malefactum. *Wan.*

بلّة *billet, ac büllet.* a. *V. act.* [1. F.] Humidum eſſe, madere. *Gol.*

بلتاة *beltāt.* a. *V. act. quadril.* Secare, præcidere. *Gol.*

بلتع *beltaᵉ*, & بلتع *beletaᵉ.* a. *part. i. q.* حادف *hādyk.* Aſturus. *Gol.*

بلتعانى *belte-ānī.* a. *part.* Qui elegantiam, & ingenium præ ſe fert, *cum ille nihil ſit. Wan.*

بلتعي *beltaᵉ-ỹ* a. *part.* 1) Difertus, promptus in loquendo. 2) Audax. *Gol.*

بلتك *peltek.* t. *n. f.* بلتم *beltem.* a. Traulus, balbus. *Barbotto, troglio, che non può pronunziar lo R. V.* پيكي

بلتكلك *pelteklik.* t. *n. f.* Balbuties. *Il balbettare, o ſcilinguare.*

بلتكلمك *pelteklemek.* t. *V.* Balbutire, traulſſare. *Scilinguare, balbettare.*

بلتم *beltem.* a. *part.* Gravis lingua, balbus. 2) *n. f.* Humines, populus. *Gol.*

بلتمك *biletmek.* t. *V. trans.* تحدد *hædd.* a Acuere *cultrum, gladium. Aguzzare, affilare.*

بلتس *biltis.* p. *nom. prop.* Num. medicamenti *alicujus. Ferh.*

بلثوك *belsūk.* a. *n. f. pl.* بلاثيق *belāzỹk.* Aqua *per terram reſtagnans*, & *expanſa. Gol.*

بلج *belğ.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Nitere, fulgere auroram. 2) Apparere. *Gol.*

بلج *beleğ.* a. *n. f.* Diſcrimen ſuperciliorum, *ſeu* affectus, *quo ab invicem diſtant. Gol.*

بلجة *belğet, bülğet.* a. *n. f.* 1) Lux, *pec.* poſtrema pars noctis *auroræ proxima. Wan.* ¶ بلجة الصبح *belğetüs-ſubh.* Principium, & prima auroræ lux, diluculum. 2) Interſtitium ſuperciliorum. *Wan.*

پل جكنم *pül ceknem.* p. *nom. prop. compoſ.* Nom. pontis *celebris in regione* شيراز *ſirāz.*

بلجم *belğem.* p. *n. f. pro* بلغم *bælghæm.* a. Phlegma. *Flemma. Caſt.*

بلجه

بلجه *bileğe*, & بلجنه *bileğine*, & بلەسنجه *bilesinğe*. v. *adv.* معه *me-ân* s. باهم *bâhem*. p. Una, ſimul, ſecum. *Inſieme, ſeco, collui.*

بلجي *biliği*. v. *n. f.* Sciens, noſcens, peritus. *Perito, eſperto, che sà.*

بلجي *pulci* p. *n. f.* Venditor concharum margaritiferarum. *Ferh.*

بلح *belh.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Areſcere, ſiccam eſſe *terram.* 2) *metaph.* Non conſiſtere, ac perire *pudorem. W'an.*

بلح *belæh.* s. *n. f.* Dactylus immaturus. *W'an.*

بلح *bülæh.* s. *n. f.* Vultur ſenescens. *Gol.*

بلحه *belhæt.* s. *n. f. unit.* Dactylus immaturus. *W'an.*

بلحلح *belæhlæh.* s. *n. f.* Paropſis *fundo carens. Gol.*

بلخ *bæleh.* s. *V. act.* [4. F.] Superbire. *W'an.*

بلخ *bælch.* s. *n. f.* Ilex arbor. *Gol.*

بلخ *bælch*, & *bylch.* s. *part.* Superbus, elatus. *Gol.*

بلخ *beleh.* s. *nom. prop.* 1) Balchum, orbs Choraſanæ, *duobus paraſangis diſtans ab Oxo, qui* & نهر بلخ *nehrî belch, dicitur*, Civitas Abrahami. 2) Poculum vini. *Ferh.*

بلخ *pelech.* p. *n. f.* Guttur, fauces. *Ferh.*

بلخى *belchāe.* s. *part. fœm. ab* بلخ *eblaech, pec.* Scrofa *fœmina. W'an.*

بلخنة *belychtet.* s. *n. f.* Herba repens, ac pumila, *cujus gargariſmo inhærens faucibus hirudo deſicitur. Gol.*

بلخم *belchæm.* p. *n. f.* Vitriolum, nigrum tinctorium. *Vitriolo, tinta negra. Ferh.*

بلخم *pelchæm.* p. *n. f.* صبان *ſapān.* s. Funda. *Frombola, ſcaglia. Ferh.*

بلخمان *pelchæmān.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بلخنه *belæchÿjet.* s. *nom. prop.* Nom. arboris, *ſimilis malo punicæ, floris pulchritudine inſignis. Gol.*

بلد *beled.* s. *n. f.* 1) Urbs, oppidum. 2) Pars terræ habitata. 3) *nom. prop.* Mecca, *quæ ſæpius* البلد الامين *el-beledül-emîn, aut* البلد الحرام *el-beledül-harām dicitur.* 4) Terra, humus. 5) Pars terræ, *ubi non foſſum fuit.* 6) Non accenſus focus. 7) Nidus ſtruthiocameli, *ſeu* locus, *ubi ova fovet.* 8) Struthiocamelus. ¶ ازل من بيضة البلد *ezellü min bejzætil-beled.* Vilior ovo relicto a ſtruthiocamelo. *Proverb.* 9) Domus. 10) Sepulchrum. 11) Cæmeterium. 12) Pars cœli ſtellis vacua, *quæ manſio Lunæ.* 21. 13) Iſthmus faucium, & *quod circumſtat.* 14) Interſtitium ſuperciliorum *ad naſi radicem.* 15) Pectus. 16) Vola manus. 17) Elementum *rei.* 18) Signum, bolis, *ſeil.* plumbum, quod *explorandæ profunditatis ergo in aquam demittunt nautæ.* 19) *nom. prop.* Nom. urbis *in Meſopotamia, alteriuſque in Perſide. Gol.* 20) Inſcriptio ſuræ 90. Alcorani. *Maracc.*

بلد *beled.* p. *n. f.* Dux viæ. *Ferh.*

بلد *büld.* s. *n. f.* Particula *auri, argenti, aut plumbi. Gol.*

بلدام *bildām.* s. *n. f.* Gladius obtuſus. *Gol.*

بلدان *büldān.* s. *n. f. pl. a* بلد *beled.* Urbes. *W'an.*

بلدة *beldet.* s. *n. f.* 1) Provincia. 2) Urbs. 3) *pec.* Oppidum, aut regionis pars, *quam quis incolit.* 4) Patria. 5) Manſio Lunæ 21. *figuratæ ſex ſtellis ſagittarii, quæ* العلاذ *el-kylâde, dicuntur, quod collaris referant formam.* 6) Spatium ſtellis vacuum. *Gol.*

بلدة *büldet* s. *n. f.* 1) Pectus. 2) Intervallum ſuperciliorum *utrinque inflexorum ad naſi radicem.* ¶ بلدة الوجه *büldetül-wegh.* Forma faciei. *Gol.*

بلدح *beldæh.* s. *nom. prop.* Nom. vallis *prope Meccam, aut montis in via Giuddæ. Gol.*

بلدح *bildæh.* s. *part.* Corpulenta, & obeſa *mulier. Gol.*

بلدر *baldyr.* v. *n. f.* 1) Poples. 2) Sura. *V.* بالدر

بلدرجين *boldürğīn.* v. *n. f.* حبانه *ſemāne* p. Coturnix. *Quaglia. Tef.*

بلدرمك *bildürmek.* v. *V. tranſ.* اعلام *y'lām.* s. Significare, nunciare, certiorem reddere. *Far ſapere, ſignificare, avviſare, dar parte.* ¶ كندوى بلدردى *gendüi bildurdȳ.* Notificavit ſe, ſe dedit agnoſcendum. *Si fece conoſcere, ſi diede à conoſcere.* يازوب بلدرمسز *jazüp bildürmiſſyz.* Scripto ſignificaſtis, ſcripſiſtis. *Ci havete ſcritto,* & *avviſato. Ll.*

بلدم *beldem.* s. *n. f.* 1) Anterior, ac prominentior pars pectoris, & gutturis, *eique juncta pars æſophagi*, pars gutturis, *quæ in equo extare,* & *eommoveri conſpicitur. W'an.* 2) Caput aſperæ arteriæ. *Gol.*

بلدمك *beldemet.* s. *V. act. quadril.* 1) Tacere. 2) Quieſcere præ timore. *W'an.*

بلده *belde.* s. *n. f. i. q.* بلد *beled.* Urbs. ¶ بلده طيبه *beldeï tæjjibe.* Egregia civitas, *ſic per excellentiam* Conſtantinopolis. *Hoc ſimul chronographicum eſt captæ a turcis conſtantinopoleos; nempe annus hegiræ* 857. *vel annus Chriſti* 1453. *Sæ.* بلده فاخره *beldeï fâchyre.* Urbs pretioſa, ſuperba. *Città ſuperba.*

بلدم *belzem.* s. *n. f.* 1) Anterior, ac prominentior *pars pectoris,* & *gutturis.* 2) Caput aſperæ arteriæ. *Gol*

بلرمك *belermek*. c. *V.* Inflari. ¶ كوزى بلرمش *gözī belermiś*. Oculi ejus ſunt inflati, intenſi ex ira *in aliquem*.

بلز *beliz*. a. *part.* 1) Brevis, craſſa. 2) Levis *mulier*. *Wan.*

بلزك *bileżük*. c. *n.f.* 1) Carpus. 2) Armilla. *V.* بلازك

بلس *beles*. a. *n.f.* 1) Fructus ficui ſimilis, *in Jemen, ſeu Arabia felice frequens*, ficus alba. *Wan.* 2) Nequam, profligatæ vitæ homo. *Gol.*

بلس *bils*. p. *n.f.* 1) Cineres Alkali. 2) Lentes. *Gol.*

بلس *bülüs*. a. *n.f. pl. a* بلاس *belās*. Cilicia. *Wan.*

بلس *bülüs*. p. *n.f.* Lentes. *Lenticchie. Ferh.*

بلسام *bilsām*. t. *n.f. pro* برسام *birsām*. a. Pleuritis.

بلسان *belsān*. p. *n.f.* Balſami frutex. *Ferh.*

بلسان *belesān*. p. *n.f.* Balſami arbor, *ſeu* frutex. *Balſamo albera. Ferh.* ¶ بلسان ياغى *belesān jaghȳ*. Opobalſamum. *Opobalſamo, balſamo.*

بلست *pilišt*. p. *n.f. i.q.* بدست *bidišt*. Spithama inter pollicem, & minimum digitum diductos. *Ferh.*

بلست *pülüšt*. p. *adj.* Turpis, immundus. *Ferh.*

بلستك *pilistük*. p. *n.f.* Hirundo. *Rondine. Ferh.*

بلسقه *palaska*. t. *n.f.* Pixis pulveraria. *Fiaſco da poluere di legno, corno.*

بلسك *pelesk*. p. *n.f.* Veru ferreum. *Ferh.*

بلسك *belšek*. a. *n.f.* Herba *veſtibus inhærescens*. *Gol.*

بلسك *belisk*. p. *n.f.* Hirundo. *Rondine. Ferh.*

بلسك *bilsek*. p. *n.f.* 1) Veru ferreum. *Ferh.* 2) Spithama. *Caſt.*

بلسك *bilisk*. p. *n.f.* كباب شيش جوركى *Kebāb ćewiregek šiš*. t. Veru. *Spiedo. Ferh.*

بلسكى *pelesgi*. p. *n.f.* Color, tinctura rubra. *Ferh.*

بلسن *bülšun*. a. *n.f. coll.* Lens, & aliud genus illi ſimile. *Wan.*

بلش *biliš*. t. *n.f.* 1) Notitia. 2) *uſit i.q.* آشنا *āšinā*. p. Notus, amicus. *Conoſcente.*

بلشت *pelešt*. p. *adj.* چپل *ćepel*. t. Impurus, immundus. *Sporca. Ferh.*

بلشك *bülüšg*. p. *n.f.* Veru ferreum. *Ferh.*

بلشلك *biliślik*. t. *n.f.*)(يادلغ *jādlyk*) *uſit.* آشنالق *āšinālyk*. Notitia. *Conſcenza.*

بلص *bülas*, & بلص *bilyſs*. a. *nom. prop.* Nom. avis. *Gol.*

بلصام *bilsām*. a. *V. act. quadril.* Fugere, aufugere. *Gol.*

بلصوص *belaśūs*, & بلّصوص *bullæśūs*. a. *n.f. pl. irreg.* بلنصي *belensā*. Nom. avis. *Wan.*

بلضي *bilyſſā*. a. *nom. prop.* Nom. avis alicujus. *Gol.*

بلط *bælt*. a. *V. act.* Steroere *lapidibus ſolum. Gol.*

بلط *bælt. ac bult*, a. *n.f. i.q.* مرط *muhryt*. Camelitis, *vel* ovis morbo uberum laborans, *quo lac particulatim exſtillat. Gol.*

بلط *bülüt*. a. *part.* Fugitivi *ab exercitu. Gol.*

بلطة *bültæt*. a. *n.f.* 1) Lapis, *quo domus pavimentum inſternitur*. 2) *ipſa* Domus, *ſeu* pavimentum ejus 3) Res inopinata. 4) Collis. 5) Nom. loci *in monte Arabiæ Thai. Gol.* 6) Imber. *Wan.*

بلطف الله تعالى *bilutfil-lāhi te-ālā. expreſſ. arabica.* Dei gratia. *Con la grazia di Dio.*

بلع *bel*ᵃ. a. *V. act.* [4. F.] 1) Inglutire deglutire. *Wan.* 2) Inviſibilem reddere. 3) Devorare. 4) Conſumere. *Inghiottire, forbire, divorare, & conſumare. Gol.*

بلع *bel*ᵃ, & بلعᵃ *bülæ*ᵃ. a. *n.f.* Foramen *in re, chamo trochleæ, vel in lapide molari. Gol.*

بلعᵃ *bülæ*ᵃ. a. *n.f.* Edax homo, helluo. *Gol.* ¶ سعد بلع *ſæ*ᵃ*dü bülæ*ᵃ. Manſio lunæ xxiii. *Gol.*

بلعاه *belāe*. a. *nom. prop.* Nom. viri alicujus. *Wan.*

بلعة *bül-åt*. a. *n.f. pl.* بلع *bülæ*ᵃ. Lapidis molaris foramen. *Gol.*

بلعث *bel-åś*. a. *part.* 1) Craſſus, obeſus. 2) Laxus *præ pinguedine. Gol.*

بلعثة *bel-åset*. a. 1) *n.f.* Craſſities, laxitas. 2) *part.* Craſſa, & obeſa *fœmina. Gol.*

بلعس *bel-ås*. a. *n.f.* Camelitis pinguis. *Wan.*

بلعص *bulûs*, & *bel-ås*. a. *n.f.* 1) Latus pubis. 2) *ipſa* Pubes. *Gol.*

بلعك *bel-åk*. a. *n.f. coll.* Genus dactylorum. *Wan.*

بلعك *bel-åk*. a. 1) *n.f. coll.* Camelitis *laxas habens carnes*, annoſa, craſſa. *Wan.* 2) *part.* Stolidus, & contemptus *homo. Gol.* 3) *n.f.* Genus dactylorum. *Wan.*

بلعلع *bulæ*ᵃ*la*ᵃ. a. *n.f.* Avis longo collo prædita. *Gol.*

بلعم *beleåm*. a. *n.f.* Helluo. *Wan.*

بلعم *bül-åm*. a. *n.f.* Oeſophagus. *Wan.*

بلعم باعور *bel-åmü bā-ūr*. a. *nom. prop.* Balaam.

بلعمد *bel-åmet*. a. *V. act. quadril.* Avide inglutire. *Gol.*

بلعوم *bül-åm*. a. *n.f.* Oeſophagus. *Wan.*

بلغ *belgh*, & *bulgh*. a. *part.* Quod ad propoſitum finem pertingit, & perficitur.

¶ امر

¶ امر الله بلغ *emrūl-lāhi belgh.* Mandatum, *ſeu* negotium Dei cootingit ſcopum. اللّٰهمّ سمعٌ لا بلغ *āllāhümme ſim-ůn lā bilghun, vel ſem-ůn lā belghun. Loquendi formula uſur. pari ſolita, cum quid accidit, quod minus placet, i. e.* o Deus! quod auditur, ne fiat: *dicitur autem* احمٌ بلغ *æhmækun bilghun.* Cum quis ſtultitia ſua pertingit, *quo eupit, aut eſt.* Summe ſtultus. بلغ ملغ *bilghun milghun.* Stultus, & obſcœne loquens. *Gol.*

بلغا *bülæghā.* a. *part. pl. a* بليغ *belÿgh.* Facundi, diſerti, eloquentes. *Tef.*

بلغار *bülghār.* t. *nom. prop.* Nom. Bulgariæ. *Bulgaria.*

بلغاري *bulghārī.* p. *n. f.* Corii genus, *ex pellibus vaccarum moſcoviticarum, cujus magna copia concinnatur in Bulgaria, unde huic corio nomen adhæſit. Ferh.*

بلغاك *bülghāg.* p. *n. f. compoſ.* Clamor, alteratio vehemens. *Ferh.*

بلغة *bulghæt.* a. 1) *part.* Quantum ſuſtinendæ vitæ ſatis eſt. *Wan.* 2) *adv.* Parum. *Gol.*

بلغد *bulghæd.* p. *n. f.* Cumulus, acervus, *Ferh.*

بلغده *pelæghde.* p. 1) *adj.* Fœtidus *in genere.* 2) *n. ſ. pec.* Ovum fœtidum. *Ferh.*

بلغده *bulghude.* p. *n. f.* Res coacervatæ, *in unum locum congeſtæ. Ferh.*

بلغراد *belighrād.* t. *n. f.* 1) Alba græca. *Belgrado. Urbs, & munimentum Serviæ, priſcis Romanis* Taurunum. 2) Nom. vici, *non procul ab urbe Conſtantinopoli diſſiti, ubi maximi aquæductuum fornices conſpiciuntur.*

بلغرادجق *belighrādčik,* & اردل بلغرادي *erdel belighrādy.* t. *nom. prop.* Nom. Albæ Juliæ. *Alba Giulia.*

بلغم *belghæm, vulg. balgham.* a. *n. f.* كاشت *nüchāmet,* a. Pituita, phlegma. *Flemma, pituita. Wan.* ¶ بلغم سوكن *belghæm sökken.* Phlegma diluens, ſolvens. *Electuario, che riſolve la flemma.*

بلغملو *balghamlū.* t. *adj.* Phlegmaticus. *Flemmatico.*

بلغمي *belghæmī.* a. *n. f.* Chalcedonius *gemma. Caldonia.* ¶ بلغمي آلرلج *belghæmiülmizāg.* Phlegmaticæ complexionis, *ſeu temperamenti. Di compleſſione flemmatica.*

بلغمي يشيم *bælghæmi jeſim.* t. *n. f.* Onyx. *Onice. Bern.*

بلغند *bulghænd.* p. *n. f.* Cumulus, acervus. *Ferh.*

بلغندر *bulghænder* p. *n. f.* Homo nullius religionis, *nullius ſectæ. Ferh.*

بلغنده *belghænde* p. *n. f.* Sarcina, faſcis *mercium. Ferh.*

بلغنده *bulghunde.* p. *n f.* Res coacervatæ, *in unum locum congeſtæ. Ferh.*

بلغور *bulghūr.* p. *n. f.* 1) Alica, *ejuſve genus craſſius.* 2) *ex ea* Cibus. *Spelta. Ferh.* ¶ كندم بلغوري *kendüm bulghūrÿ,* بعداي بلغوري *boghdāī bülghūrÿ.* Alica triticea, triticum, *vel* far decordicatum, & leviter mola fractum. *V.* برغول

بلغونه *belghüne.* p. *n. f.* Cogitatio. *Ferh.*

بلغونه *bulghüne.* p. *n. f.* صورتلر قوجه‌سي *ówretler kyzylgēsi.* t. Fucus. *Belletto. Ferh.*

بلغين *bilæghine,* & *bulæghyn.* a. *n. f. i. q.* داهية *dāhijet.* Malum, infortunium, periculum. *Wan.*

بلفته *bulufte.* p. *n. f.* Ignis, *qui poſt reſtinctum incendium adhuc hinc inde latet. Ferh.*

بلفحت *belfæcht.* p. 3. *perf. præt.* 1) Congregavit, collegit. 2) Lucratus eſt. *Ferh.*

بلفرچ *belferæchg.* p. *adj.* Turpis, immundus. *Ferh.*

بلك *bælk.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Aperire *portam totam. Wan.* 2) Vitiare *puellam.* 3) Claudere *portam. Gol.*

بلك *belæk.* a. *n. f.* 1) Variegatio. 2) Ipſe albo & nigro conſtans color. 3) Tentorium *ex cilicio, ſeu pilis caprinis.* 4) Dementia levior. 5) Velum *portæ.* 6) Marmor. 7) Genus lapidis pellucentis, *qui in Arabia felice naſcitur. Gol.*

بلك *bulk.* p. *n. f.* Aqua quædam. *Ferh.*

بلكا *belkā.* a. *part. fæm. ab* ابلق *eblæk.* 1) Albo nigroque colore variegata. *Wan.* 2) *cum artic.* Nom. urbis, & regionis *inter Syriam, & Wadikora.* 3) Nom. aquæ, & equi. *Gol.*

بلكار *bulkār.* p. *n. f.* Corium Ruſſicum rubrum, *q.* Bulgaricum. *Vachetta di Ruſſia. Caſt.*

بلكان *balkān.* t. *n. f.* Mons magnus, alpes, cautes: *Sic vocantur in Bulgaria montes illi prærupti verſus Thraciam. Montagna alta, ſcoglio, alpe.* ¶ بلكان طاغلرى *balkān daghlerī.* Montes, & clauſuræ Bulgariæ.

بلكة *bulkæt.* a. *n. f.* 1) Variegatio, *pec. cum in equo variegatus ille pedum anteriorum, poſteriorumque color ad femora pertingit. Wan.* 2) Omnis color, *cui permiſtus eſt albus. Gol.*

بلكه *belkæ*, & بلكة *belkæt.* a. *n. f. pl.* بلاقع *belāky.* 1) Terra vacua, ioculta, inhabitata. *Wan.* 2) Mulier improba, omni bono vacua. *Gol.*

بلكي *belkæ-ÿ.* a. *part.* Nitens ſpiculo, *haſta, vel telum. Gol.*

بلكندر *belkænder.* p. *n. f.* Homo nullius religionis, *nullius fidei. Ferh.*

بلقوط *bilkūt.* s. 1) *part.* Brevis. 2) *nom. prop.* Nom. avis. *Gol.*

بلقيا *bulkÿjā*, & *belkÿjā.* p. *nom. prop.* 1) Nom. regis. 2) *n. f.* Edulium, *ex fructibus elixis confectum. Caſt.*

بلقيس *belkÿs.* s. *nom. prop.* Nom. reginæ Sabæ, *ſeu* Sabæorum, *quæ viſum venit Salomonem, eidemque nupſit, ut volunt Arabes. Herb.*

بلك *belk.* p. *n. f.* 1) *i. q.* برك *berk.* Folium. 2) Apparatus bellicus. 3) Arma. *Ferh.* 4) Donativum, honorarium. *Caſt.*

بلك *belek.* t. *n. f.* Clivus. *Poggio, colle, montagnetta. Bern.*

بلك *pelek.* p. 1) *n. f.* Palpebra. 2) *adj.* Suſpenſus, pendulus. *Ferh.* 3) *n. f.* Jaculum, dimidia haſta. *Caſt.*

بلك *bilk.* p. n. *f.* Scintilla *ignis. Ferh.*

بلك *pilk.* p. *n. f.* Palpebra. *Palpebra. Ferh.*

بلك *bilek.* p. *n. f.* 1) Elegans aſpectus *res.* 2) Primitiæ *fructuum.* 3) Recens res *in genere.* 4) Donum honorarium. *Ferh.*

بلك *bilek.* t. n. *f.* 1) Carpus, locus brachii, *ubi eſt armilla.* 2) Ipſa armilla. *Tef.*

بلك *bilik.* p. *n. f.* Adhæſio *tribuli. Ferh.*

بلك *bülük.* s. n. *f.* Soni buccis editi, *cum eos digitis impellunt. Gol.*

بلك *bülük.* p. *n. f.* Oculus magnus *e fronte prominens. Ferh.*

بلك *pülk*, & *pülük.* p. *n. f.* 1) بوكرك *bögrek.* t. Ren. *Rognone.* 2) Palpebra. *Palpebra. Ferh.*

بلكامه *bülkāme.* p. *adj.* Modo hæc, modo illa copiens, proponens. *Ferh.*

بلكچه *bilekče.* t. *n. f.* Cippi, manicæ. *Ceppi per le mani, manette, legni ò ferri, dove ſi pongono le braccia de' prigionieri.*

بلكس *bilkis.* p. *n. f.* Capitellum *muri. Ferh.*

بلكفد *bülkefd*, & *bülgüft.* p. n. *f.* Largitio, donum, *quo corrumpitur judex. Ferh.*

بلكفده *bülkefde.* p. *n. f.* Donum *ad corrumpendum judicem. Ferh.*

بلككن *bilkek.* p. *n. f.* Thermæ. *Bagni caldi. Ferh.*

بلكل *bilkel.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بلكل *bülgül.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بلكلمك *belin-lemek*, & بلكنمك *belin-lenmek.* t. *V. tranſ.* 1) Terrefacere *ex improviſa.* 2) Præ lætitia ſobſilire.

بلكنمك *belin-lenmek.* t. *V. paſſ.* Subito terrore corripi, contrahi præ terrore *equum, etiam hominem. Adombrare, ſpaurire, ſpaventarſi.* ¶ بلكنو *belin-leſü.* Cum ſubito terrore. *Con orrore ſubitanea.*

بلكن *belken*, & *pelken.* p. *n. f.* منجنيق *menğinik.* t. Machina petraria, vectis. *Macchina da lanciar pietre. Ferh.*

بلكنج *bülkenğ.* p. *n. f.* Ludibrium. *Caſt.*

بلكنجك *bülkenğek*, & *pülkenğik.* p. *n. f.* 1) Lepidus. 2) Ridiculus poeta. *Ferh.*

بلكو *bilgü.* t. *n. f.* Nootia, ſcieotia. *Scienza, ſaputa.*

بلكو *bileğü.* t. *n. f.* Cos. *Pietra da aguzzare, cote.*

بلكه *belke*, & *uſt.* بلكي *belki*, & بلكيده *belkide.* p. *adv.* 1) Fortaſſis. 2) *uſt.* imo, quin potius. *Forſi, & anzi, ma più toſto. Ferh.*

بلل *belel.* s. *V. act.* 1) Victorism obtinere, *ſeu* potiri. 2) In poteſtate ſus habere, *vel* in eam accipere. 3) Improbum eſſe. 4) Adulterium committere. 5) Vim, atque iojuſtitiam exercere. 6) Humidum eſſe. 7) Madere. *Gal.*

بلل *belel.* s. *n. f.* Mador, humiditas. *Gol.*

بللة *büllet.* s. n. *f.* Malum, malefactum. *Wan.*

بللة *bülület.* s. *n. f.* 1) Malum, malefactum. *Wan.* 2) Humor. *Gol.*

بللمك *bellemek.* t. *V.* Bipalio, *ſeu* bidente fodere, paſtinare. *Vangare.*

بللمك *billemek.* t. *V.* Acuere *cultrum, gladium*, exacuere. *Aguzzare.*

بللو *bellü.* t. *adj.* معهود *maʿhūd.* s. Certus, notus. *Certa, nota, inſigne.* ¶ بللو دكل *bellü degül.* Incertum eſt, *aut* non eſt certus. *Incerto, dubioſo, non è certa.* بللو *bellü* s. Certum reddere, probare. *Render certo, far chiaro.* بللو *bellü* ol. Liquere, certum eſſe, cognoſci. *Eſſer certo, noto.* بللو باشلو *bellü bāšlü.* Notabilis, notus, principalis. *Uomo ſegnalato, noto, riguardevole.*

بللور *büllür.* p. *n. f.* Cryſtallum. *Criſtallo.*

بللية *bellilet.* s. *n. f.* Ventus humidus. *Wan.*

بلم *pelm.* p. *n. f.* Terra, pulvis. *Ferh.*

بلم *belem.* s. *V. act.* Libidine ferventem admiſſarium appetere *camelitim. Gol.*

بلم *belem.* s. *n. f.* 1) Vulvæ camelinæ tumor *ex nimia libidine.* 2) *coll.* Piſciculi. *Gol.*

بلما *belmā.* s. n. *f. i. q.* ليلة البدر *lejletülbedri.* Nox decima quarta a novilunio. *Notte del plenilunio. Gol.*

بلما *belmā.* p. 1) *adj.* قبا *kabā.* s. Spiſſus, craſſus. *Ferh.* 2) *n. f.* Moles magna, levis, *ut barba. Caſt.*

بلمة *belmet.* s. *n. f.* Locios piſcis. *Gol.*

بلمجه *bilmeğe.* t. *n. f.* لغز *lughaz.* s. Aenigma. *Enimma, indovinello.*

بلمدك *bilmedük.* t. *part.* Ignotus, qui, *vel* quod non noſcitur, *aut* ſcitur. *Che non ſi ſappia, ò conoſca.*

پلمرده *pelmürde*, p. *adj.* Pendulus, languidus, marcidus. *Fiacco, languido. Ferh.*

بلمز *bilmez*. t. 1) *part. neg.* نه شناس *nāšinās*. p. Ignarus, nescius. 2) 3. *perf. praes.* Nescit, ignorat. *Ignorante, che non sà, non conosce.* ¶ ایلك بلمز *ejlik bilmez*. Ingratus. بلمز ایكن *bilmez iken*. t. 1) Insicius. 2) Absque scitu. *Senza saputa sua.* كندوي بلمزه اورمق *gendüji bilmeze ürmak*. Fingere se non scire, dissimulare. *Dissimulare, far finta di non sapere.*

بلمزلك *bilmezlik*. t. *n. f.* Ignorantia, imperitia. *Ignoranza.* ¶ ایلك بلمزلك *ejlik bilmezlik*. Ingrati animi vitium, ingratitudo. *Ingratitudine, sconoscenza.* بلمزلكله *bilmezligile*. Ignorantia, per errorem. *Per ignoranza, per errare.* ٭ بلمزلكله خطا *bilmezligile chatā* ٭. Peccare, per ignorantiam. *Mancare per ignoranza.* بلمزلكله جفا صورنده *bilmezligile ǧefā süretinde göründük*. Ex ignorantie te vexevimus. *Per ignoranza abbiamo cercato di travagliarti. Eb.*

بلمزلنمك *bilmezlenmek*. t. *V. actiu. neut.* Simulare, *aut* fingere se non scire. *Simolare, far finta di non sapere.*

پلمسه *pelmese*. p. *n. f.* 1) Præcipitatio *sui ipsius in interitum.* 2) Mendacium. 3) Calumnia, falsa imputatio. *Ferh.*

بلمش اول *bilmiš al.* t. *imp.* Sciro. *Sappi.*

بلمك *bilmek*. t. *V.* Bipalio fodere. *Vangare.*

بلمك *bilmek*. t. *V.* 1) Scire, cognoscere. 2) *q.* Divinare. *Sapere, conoscere, & stimare, riconoscere.* ¶ قدومي ٭محض سعادت بلوب *kudūmiņī maḥżȳ še-âdet bilūp*. Adventum ejus sibi ducens felicitati. *Stimando la di lui venuta á felicità. Sa.* ایده بلمك *īde bilmek*. Posse facere. *Poter fare.* بلدكلرك *bildüklerün*. Quos cognovisti. *Quelli, che tu hai conosciuto.* اوزه بلدكك حال *bildügün-hāl üzre*, Prout sentis. *Come tu sai, ò l'intendi.* بلدككدن قاله *bildügün-den kâlma*. Non desistas ab intento opere. *Fà pur quanta sai, ò vuoi.* سن بلورسن *sen bilürsyn*. Tu ooveris, *praut tibi placet, aut per contemptum, q. dicas.* Te postea pœnitebit. *Come ti pare, tu sai ciò, ch'ai da fare.* سن اول درويشي كورنجك بلورمسين *sen ol derwīši görüǧek bilürmisyn*. Cum videris illum monachum, agnoscesne ipsum? *Quando vedrai quel frate la riconoscerai? Eb.* ایلك بلمك *eilik bilmek*. Agnoscere beneficium, gratum esse. فلانی فلانك بلمك *fülānī fülān bilmek*. Eum pro tali habere. *Riconoscere il tale per tale, e tale, stimarlo tale. Ik.* مومي اليهي وجوده بلوب *mūmā ilejhi wajwoda bilup*. Supradictum cognoscentes pro principe. *Riconoscendulo per vostra prencipe. Ll.*

بلمك *bilemek*. t. *V.* Acuere. *Aguzzare. V.* بلمك ديش *diš bilemek*. Dentes acuere. *Aguzzare li denti.*

بلمكلكله *bilmeklīgile*. t. *adv.* Scienter. *Saputamente, accortamente, & dottamente. An.*

بلمليدن *bilmelīden*, & *belemlīden*. p. *V.* 1) Murmurare *apud se, præ animi molestia, ac indignatiane.* 2) Angi, ægre ferre. *Cast.*

پلميدن *pelmeliden*. p. *V.* 1) Murmurare *apud se prae animi molestia, & indignatione. Ferh.* 2) Angi, indigne ferre. *Cast.*

بلمك *bilmemek*. t. *V. negat.* جاهل *ǧāhil*٭. Ignorare, nescire, non nosse. *Non saper, non cognoscere.* ¶ نه بلم *bilmem ne*. Nescio quid. *Non sò che.* كندوي بلمجوب *gendüi bilmejüp*. Se ipsum non noscens. *Non canoscendo se stesso. Ll.* صلح ده اولدوغين بلمزلر *sulh ne oldūghīn bilmejürler*. Scire oolunt, quid sit pax: *Non vogliono saper della pace.*

بلمه *belme*. p. *n. f.* Spissa, densa barba. *Ferh.*

پلمه *pelme*. p. *n. f.* 1) Gradus *scalæ.* 2) Lanx *libræ. Cast.*

بلمه *beleme*. t. *n. f.* 1) Libido *camelitis.* 2) Tumor vulvæ camelinæ ex *libidinis fervore.* 4) Tumor *labiorum. Gol.*

بلمه ريش *belme rīš*. p. *n. f. compos.* Barba densa. *Ferh.*

بلن *bilen*. t. *part. praes. a* بلمك *bilmek*. Qui noscit, sciens, peritus. *Che conosce, versato.* ¶ بلن بلور *bilen bilür*. Novit, qui novit. *Lo sà, Prov.* چوق بلن چوق بكلور *ćiak bilen ćiok jan-ylür*. Qui plus scit, magis errat, *q. majores doctorum errares. Chi più ne sà, più s'inganna. Prov:*

بلنج *belenǧ*. t. *n. f.* Mensura, quantitas. *Ferh.*

بلنج *bilinǧ*. p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بلنجاسب *bilinǧiāsib*. p. *n. f.* Species herbæ valde amaræ, Artemisia. *Ferh.*

بلنجاسف *belenǧiāsüf*. p. *nom. prop.* Nom. herbæ, flos Parthenii, Artemisiæ. *Cast.*

پلنجاسف *pelenǧiāsef*. p. *n. f.* Album floris apis, Artemisia. *Ferh.*

بلند *belend*. p. *n. f.* Trabs suprema *in jugamento fenestrarum, vel portæ. Ferh.*

بلند *bülend*. p. بوجه *iūǧe*, & بوكسك *iükšek*. t. Altus, procerus, sublimis. *Alto, sublime. Ferh.* ¶ بلند ديدن *bülend diden*. Suspicere. *Guardar cón rispetta, partar rispetto.* ٭ بلند *bülend*, & بلند برداشتن *bülend berdāsten*.

een. Extollere, elevare, exaltare. *Alzare, levare, inalzare.* بلند آوازەسنی *awāzeſinī bülend ittȳ.* Extulit vocem ſuam. *Alzò la voce. Sæ.* بلند آواز ایله اوقیوب *bülend āwāz ile okujūp.* Alta voce legendo. *Leggendo ad alta voce. Eb.* بلند ارکان *bülend erkān.* Altis ionixa columnis *fabrica. Fabrica, ſoſtenuta da alte colonne.* بلند اقتدار *bülend yktydār.* Sublimi eminens potentia, potentiſſimus. *Potentiſſimo. Ll.* بلند سلطان *sultānī bülend sāje.* Princeps clementiſſimus. *Clementiſſimo prencipe.* بلند پایه *bülend pāje.* In alto dignitaõs gradu poſitus, celſiſſimus. بلند همّت *bülend himmet.* Animo, ſtudioque ſublimis, magnanimus *de principibus viris. Sæ.* بلند پرواز مرغ *murghȳ bülend perwāz.* In altum volans, altivolans avis. *Uccello di alto volo. Sæ.* بلند جاه *bülend ǧāh.* Excelſæ dignitatis. *Di alta dignità. Sæ.* بلند کوکب *bülend kewkeb.* Elevatæ, inſignis conſtellationis, nobiliſſimus, ad magna natus. *Nato ſotto una felicìſſima coſtellazione. Eb.* بلند مرتبه *bülend mertebe.* Sublimis, eminentiſque gradus. *Di alta dignità. It.* بلند جای *ǧāī bülend.* Præaltus locus, ſublimis. *Luogo, poſto alto.*

بلنداختر *bülendāchter.* p. *adj. compoſ.* Feliciſſimus, potentiſſimus. *Ferh.*

بلندترین *bülendterīn.* p. *ſuperl.* Altiſſimus. *Il più alto. Caſt.*

بلندح *belendāh.* ٭. *part.* 1) Brevis ſtatura. 2) Obeſus. *Wan.*

بلندر *bülender.* p. *compar. pro uſit.* بلندتر *bülendter.* p. Altior, ſublimior. *Caſt.*

بلندم *belendam.* ٭. *n. ſ.* Vir corpulentus. *Wan.*

بلند نظر *bülend nażyr.* p. *compoſ.* Sublimis, eminentis gradus, *aut* dignitatis. *Ferh.*

بلندی *belendā.* ٭. *part. i. q.* عریض *ārīż.* Latus, in latera extenſus. *Wan.*

بلندی *bülendī.* p. *n. ſ.* بوجەلك *iūǧelīk.* ٭. Sublimitas, altitudo. *Altezza, ſublimità.*

بلندیدن *bülendiden.* p. *V.* 1) بوجەلنمك *iūǧelenmek.* ٭. Exaltari. 2) Extollere. *Eſſer innalzato. Ferh.*

بلندین *belendin.* p. *n. ſ.* 1) قپو پروازی *kapū perwāzī.* ٭. Jugamentum *portæ*, ejuſve quatuor tignorum nexus. *Ferh.* 2) Poſtes, *quibus porta congruit.* 3) Liminare, *quod circa portam. Caſt.*

پلندین *pelendin.* p. *n. ſ.* Jugamentum *portæ. Ferh.*

بلنصات *bülensāt.* ٭. *n. ſ. pl.* بلنصی *belensā.* Nom. oleris. *Wan.*

بلنصی *belensā.* ٭. *n. ſ. pl. a* بلنصات *belensāt.* Olera *certæ ſpeciei. Wan.*

بلنط *belent.* ٭. *n. ſ.* Lapis marmori ſimilis, *ſed rudior eo, & aſperior. Gol.*

بلنقص *belenkaſ.* ٭. *n. ſ.* Patens, & aperta via. *Gol.*

پلنقه *palanka.* ٭. *n. ſ. ex Hung.* Munimentum, recinctus e vallis contextus cum foſſa, *ad excubias agendas, magis adverſus latrones, quam juſtos hoſtes præſidium. Montec.*

پلنك *pelenk.* p. *n. ſ.* 1) قپلان *kaplān.* ٭. Pardus, *vul.* Leopardus *maculis nigris, albiſque.* 2) Tigris. *Leopardo, Tigre.* ¶ پلنك رنك *pelenk reng.* Equus velox, & variegatus, ſcurulanis, *ceu maculis leopardi aſperſus. Tigre. Ferh.* پلنك کون *pelenk gün.* Tigrinicolor. *Di color, ò mantello di Tigre.*

پلنکر *pelenker.* p. *nom. prop.* Nom. regis, *ab Alexandro in pugna occiſi. Ferh.*

پلنك شك *pelenkſük*, & پلنك مشك *pelenk müſk.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Nepetæ ſpecies, *ſeu fructus, qui Bagdadi naſcitur, ſeu flos variegatus, colorem dactyli, ſeu moſchi, ſeu leopardi referens*, ſpecies *ſcil.* Cyani moſchati. 2) Nardus celtica. *Ferh.*

بلنکیدن *bülengiden.* p. *V.* Claudicare. *Zoppicare. Caſt.*

پلنگین *pelengīn.* p. *adj.* Tigrinus. *Di Tigre. Ferh.*

پلنگینه *pelengīne.* p. *n. ſ.* 1) Veſtis regiæ genus. *Caſt.* 2) *adj.* Tigrinus. *Ferh.*

بلنمز *bilinmez.* ٭. 1) *adj.* Ignotus. 2) 3. *perſ. præſ. paſſ.* Neſcitur. *Ignoto, & non ſi sa.*

بلنمش *bilinmiſ.* ٭. *part. paſſ. a* بلمك *bilmek* معلوم *maʿlūm.* ٭. Notus. *Conoſciuto.*

بلنمك *bilinmek.* ٭. *V. pnſſ. a* بلمك Seiri, noſci, percipi. *Eſſer noto, conoſciuto.* ¶ تکجّددن بلنورکن *tekajjüdinden bilinürken.* Cum id tribueretur ipſius diligentiæ, & curæ. *Mentre ciò ſi attribuiva alla di lui applicazione, e diligenza. Ll.*

بلنمش *bilinmemiſ.* ٭. *part. paſſ. negat.* Ignotus, non cognitus, ignoratus. *Ignoto, ignorato, non ſaputo, non conoſciuto.*

بلو *belw.* ٭. *V. act.* 1) Explorare, tentare, experimentum capere. *Wan.* 2) Benefacere, commodo, ac beneficio afficere. 3) Ingrato, ac duriore modo tractare, affligere. 4) Manifeſtum facere. *Gol.* 5) Tegi, indui. 6) Alligare *camelitim ad domini defuncti tumulum. V. in* ابلا

بلو *bilw.* ٭. *part.* 1) Irinere attrita, macerata, & coercata *camelitis.* 2) Confectus *curis.* 3) Probatus, ac ioduratus *malis.* 4) Qui adminiſtrat, *opes. Gol.*

بلواز *belwāz.* p. *n. ſ.* Extremitas trabis, *extra murum prominens. Ferh.*

بلوازه *belwāże.* p. *n. ſ.* Extremitas trabis, *extra murum prominens. Ferh.*

بلوازه

پلواژه *pelwāje*. p. *n. f.* شیشه *šiše*. t. Vitrum, lageoe vitrea. *Ferh.*

پلوان *pülwān*. p. *n. f.* 1) Locus, *in quo onus dorſi aliquantum deponitur, quietis cauſſa.* 2) Sepes vive *horti, vineæ. Ferh.*

پلوله *pelwāje* p. *n. f.* Hirundo. *Rondine. Ferh.*

پلوت *pelūt*. p. *n. f.* Cidaris *parva, vel vilior. Ferh.*

پلوت *bilūt*. t. *n. f.* Vehementia. *Wan.*

پلوت *bulūt*. t. *n. f.* سحاب *ſæhāb*. a. ابر *ebr*. p. Nubes. *Nuvola, nube.*

پلوخ *belūğ*, & *pelūğ*. p. *adj.* Languidus, impotens *ad venerem. Languido, debole, impotente. Ferh.*

پلوخ *belūċ*. p. *nom. prop.* Nom. populi turcomannici ſtolidi, & *ſine religione, latrociniis dediti, ex ipſisque viventis, vulgo* Bolluzii. *Ferh.*

پلوج *bülūğ*. t. *V. act.* [1. F.] Albeſcere, ceueſcere. *Wan.*

پلوج *bülūğ*. t. *n. f.* Manifeſtatio. ¶ بلوجله *bülūğile.* Manifeſte, luculenter. *Apertamente, chiaramente. An.*

پلوج *bülūğ*. p. *n. f.* 1) *nom. prop.* Nom. populi turcomannici ſtolidi, & *ſine religione, latrociniis dediti.* 2) Ceruocula *excrescens in latere vulvæ.* 3) Signum, *quod muro, vel tecto domus imponitur.* 4) Nomeo loci *in* ایران *irān.* 5) Caruncula in vertice galli, *ſeu criſta galli. Ferh.*

پلوخ *pülūğ*. p. *adj.* Lanquidus, debilis, impotens *pec. ad venerem. Ferh.*

پلوخ *belūh*. t. *n. f.* 1) Aque, *quæ effluxit,* 2) Vecuus puteus. 3) Alienior a propinquis *nec ite conſuescens. Gol.*

پلوح *bülūh*. t. *V. act.* [3. F.] Effluere *aquam. Wan.*

پلود *bülūd*. t. *V. act.* [1. F] Commorari *in loco. Wan.*

پلود *bülūd*. t. *n. f.* Vetuſtas. *Antichita. Wan.*

پلوده *bülūde*. p. *adj.* Vetus. *Caſt.*

پلور *bülur*. p. *n. f.* Cryſtallum. *V.* بلور

پلور *bulūr*. p. *n. f.* 1) Cummoratio. 2) Populus *ſub tentoriis degens. Ferh.*

پلور *büllūr*. p. *n. f.* Vittum purius, magis excoctum. *Ferh.*

پلورتمك *belürtmek*. t. *V. tranſ.* Facere apperere, indicare, menifeſtare. 2) Cognoſcendum dare. *Far vedere, far apparire.*

پلورسز *belürſyz*. t. *adj.* Inviſibilis, ignotus, evanidus. *Inviſibile, diſparuto.*

پلورمك *belürmek*. t. *V.* Apparere, videri, noſci, manifeſtari. *Apparire, conoſcerſi, vederſi. Tef.*

پلوز *belūz*. p. *n. f.* Mantile oblongum. *Caſt.*

پلوس *belūs*, & *pelūs*. p. *n. f.* 1) Veſer, deceptor. *Ingannatore. Ferh.* 2) Eloquens. *Facondo. Caſi.*

پلوس *bulūs*. p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پلوس *bülūs*, & *pülūs*. t. *nom. prop.* Nom. Panli. *Paolo.*

پلوس *pülūs*. p. *n. f.* 1) تواضع *tewāżu*ᵘ a. Humilitas. 2) Expectatio, ſpes. 3) Blanditiæ. 4) Deceptio. *Ferh.*

پلوص *belūs*. t. *V. act.* Perum lectis hebere *camelitim. Gol.*

پلوط *pelūt*. t. *n. f.* 1) Glans. 2) Quercus. *Ghiando, quercia.*

پلوط *bellūt*. t. *n. f.* 1) Glens. 2) *ipſa* Quercus. *Ghianda,* & *quercia. Wan.* ¶ شاهپلوط *šāhbelūt*. Regia glans *i. e.* Caſtanea بلوط الارض *belūtul erż. q.* Quercue humi repens *i. e.* Chamædrys. *Gol.*

پلوع *belāᶜ*. a. *part.* 1) *i. q.* واسع *wāſiᶜ*. Amplus, patens, *ut patuli orie lebes. Gol.* 2) Vorax. *Trangugiatore, vorace. Berɲ.*

پلوغه *bülū-āt*. t. *n. f. pl.* بلاليع *belālīᶜ*, & بوالع *bewālīᶜ*. 1) Foramen mediæ domus, *per quod expurgatur cloacalis colluvies domus.* 2) Puteus anguſti oris, *in quem confluit aqua pluvialis,* & *ſimilia. Wan.*

پلوغ *bulūgh*. t. *V. act.* [1. F.] 1) Pervenire. 2) Propinquum eſſe. 3) Puberem fieri. *Wan.* ¶ درگاه عاطفت پناهلرینه اوایل سن بلوغده اندی *dergāhi ātyfet penāhlerine ewāili sinnī bülūghte bülugh itey.* Ad regiam ipſius pervenit ineunte pubertate. *Capitò alla ſua real corte nel principio della ſua pubertà.*

پلوغ *bülūgh*. t. *n. f.* 1) Perventio. 2) Pubertas. *Gol.*

پلوغ *pülūgh*. p. *n. f.* صاغمق *ſaghmak*. t. Mulſio, *ſeu* ipſum mulgere. *Il mugnere. Ferh.*

پلوغ *pülūgh*. t. *n. f. ex Pol.* Arstrum. *Aratro. Aliud enim eſt* صپان *ſapan, findene agrum,* & *in utramque partem evertens terram.* ¶ پلوغ سورمك *pülūgh sürmek.* Aratrum ducere, arare. *Arare, coltivar la terra.*

پلوغيت *bulūghyjet*. t. *n. f.* Pubertas. *Pubertà.* ¶ بلوغيته يشمك ارشمك *bülūghyjete jetiſmek, irišmek.* Puberem fieri, ed ætatem maturam pervenire. *Arrivar alla pubertà, alla maggioranza.* حد بلوغيته ارشمك *hædd bülūghyjete irišmek,* & حد بلوغه يشمك *hædd bülūghe ietišmek.* Puberem fieri.

پلوك *bülūk*. t. *V. act.* [1. F.] 1) Cito ire, properare. 2) *Fluxum* abripere ſecum *lapides.* 3) Aperire totam *portam.* 4) Recludere, *ſeu* vitiare *puellam.* 5) Cleudere. 6) Attonitum eſſe, ac obſtupeſcere. *Gol.*

پلوقه *belūkæt*, *bülūkæt*. a. *n. f. pl.* بلاليق *belālīk.* 1) Deſertum, ſolitudo. 2) Terra *plana,*

plana, ac mollis. 3) Tertiæ tractus *nihil producens præter marmora.* 4) *nom. prop.* Nom. loci in Arabiæ felicis regione Bahrein, *qui a dæmonibus incoli creditur. Gol.* 5) Effugium *Ferh.*

بلوك *belūk.* p. *n. f.* Poculum *vini. Ferh.*

بلوك *pelūg.* p. *n. f.* 1) Trabs. 2) Tectum *domus prominens. Ferh.*

پاولك *pelūk.* p. *n. f.* 1) Malleus *fabri ferrarii.* 2) Cœnaculum; 3) Tugurіolum vinitoris *ex arundinibus, vel simili. Ferh.*

بلوك *bölūk.* t. *n. f.* Turma, agmen, manipulus. *V.* بولك

باولك *bülūk.* p. *n. f.* 1) Scopus *fagittæ.* 2) Alauda. *Lodola.* 3) Tractus *regionis.* 4) Stercus *cameli.* 5) Poculum *vini.* 6) Turba, agmen. *Ferh.*

بلوك *bülwek.* p. *n. f.* 1) Scopus, *qua quis tela dirigit.* 2) Tractus regionis, *cujus reditus homini privato à principe conceditur, vel emptione, aut successione obtingit.* feudum. 3) Nom. avis. *Cast.*

بلوك *pülūk.* p. *n. f.* Stercus *orbiculare camelitis. Cast.*

بلوكات *bülūkāt.* p. *n. f.* طوايف *tawāif.* Populi. *Cast.*

بلوكان *bülūkān.* p. *n. f. p'. a* بلوك *bülūk.* Turbæ, agmina. *Ferh.*

بلول *bülūl.* a. *n. f.* Malum, malefactum. *Wan.*

بلون *belūn*, & *pelūn.* p. *n. f.* Strophiolum. *Cast.*

پاون *pelūn*, & *pelīn.* t. *n. f.* افسنطين *efsenţīn.* Absinthium, *Assintio.* ¶ پاون شرابي *pelūn śerābī.* Absinthiacum vinum. *Vin d'assintio.*

بلون *bülūn.* p. *n. f.* Servus, mancipium. *Ferh.*

پلون *pülūn.* p. *n. f. i. q.* پلوان *pülwān.* 1) Locus, *in quo onus dorsi aliquantum deponitur quietis causa.* 2) Sepes viva *vineæ. Ferh.*

پلوندة *pelwende.* p. *n. f.* Sarcina, fascis *mercium. Ferh.*

بلونك *belūnek.* p. *n. f. i. q.* بكونك *begūnek.* Framea lignea. *V.* بكونك *Ferh.*

بلونك *bülūnek.* p. *n. f.* 1) Scopus *fagittæ.* 2) Alauda. 3) Tractus *regionis.* 4) Stercus *cameli.* 5) Poculum *vini.* 6) Turba, agmen. *Ferh.*

بلوى *belwā.* a. *n. f.* 1) Experimentum, tentamen. 2) Aerumna, afflictio. *Incommodo, affanno, malanno. V.* بلا *Wan.*

بلوكي *belewī.* a. *gentil.* Ad tribum Kodoeum pertinens. *Wan.*

بله *beleh.* a. *V. act.* 1) Incolumem esse. *Wan.* 2) Desipere, *seu judicio ac industria imbecillem, & simplicem, minusque versatum esse.* 3) Admodum verecundum esse. 4) Incautiosum, *ac fœcordem mali, studiorum tamen, & gnarum boni esse. Gol.* 5) Sinere, missum facere. *Est autem hoc verbum e genere illorum, quæ vocant Arabum grammatici* اسماء الافعال *ismāūl-efʿāl. i. e. Nomina verborum. Quædam hujus generis verborum collocant nomen in casu* نصب *nasb, seu accusativo; atque ad hæc spectat quoque præsens verbum. Quædam vero postulant casum* رفع *ref-à, seu nominativum.*

بله *belhe.* a. *nom. verbale.* 1) *i. q.* دع *daʿ.* a. Missum fac, sine. ¶ بله زيدا *belhe zeid m.* Sine zeidum. *Wan.* 2) *adv.* Præterquam. ¶ بله *belhemā*, præterquam quod. 3) *part. affirmantis*, Ita, bene, immo. *Gol.*

پاه *pele.* p. *n. f.* 1) Species arboris. *Ferh.* 2) Gradus *scalæ. Cast.* 3) Pala *remi. Bala de reni. Bern.* 4) Lac neo *in lucem editorum animalium. Ferh.*

پاله *pelle.* p. *n. f.* 1) Gradus *scalæ.* 2) Lanx *libræ.* 3) Summa capitalis modica. *Ferh.*

بله *bile.* t. *a. lv.* 1) Simul, una. *Insieme, assieme, seco.* 2) Et, etiam, vel. 3) *in negatione* Nedum, nequidem. *Anche, nè anco.* ¶ اوغلاڭى دكل اغاسنى بله اوردم *oghlūnī degūl, aghāsīnī bile urdūm.* Non tantum puerum, sed dominum etiam ejus percussi. *Io ho battuto non solo il ragazzo, ma anche il suo padrone. Id potest etiam dici* لغاي بله اوردم دكل كه اوغلاڭى *aghāji bile urdūm, degūl ki oghlānī.* برسي بله كلمدي *birisi bile gelmedy.* Ne unus quidem eorum venit. *Ne anch' uno di loro è venuto.* بله *bile* ب. Simul esse, cohabitare. *Star insieme, l'un con l'altro,* بله سنجه *bilesinge*, & بله لرجه *bileleringe.* Simul, una cum eo, eis. *Insieme con loro. Sa.*

پله *pile.* p. *n. f.* Salix. *Salcio. Ferh.*

پله *pille.* p. *n. f.* 1) Lanx *libræ. Ferh.* 2) Palpebra. *Cast.*

بله *bülh.* a. *part. pl. ab* ابله *ebleh.* Insipidi, stolidi. *Gol.*

پله *püle.* p. *n. f.* Lanx *libræ. Ferh.*

بلهاء *belhāe.* a. *part. fæm. ab* ابله *ebleh.* Insipiens, stolida *fœmina. Wan.*

بلهجه *bileğe.* t. *adv.* Simul, una. *V.* بلجه

بلهمك *bilemek*, t. *V.* Acuere. *Melius.* بلمك

بلهنك *pelheng.* p. *n. f.* Habena, ejusve funis, *qui manu tenetur, & scapo freni annectitur. Ferh.*

بلهية

بلهنة *bülehenijet.* s. *n. f.* Vita commoda, mollis. *Wan.*

بلهينة *bülehinet.* s. *n. f. i. q. præc. Wan.*

بلى *beli.* s. *adv.*)(لا *lā*) Ita, ita ſane, etiam, certe. *St, con è. Wan.* ¶ بلى يصدن جكدى *beli beſten ćekīy.* Aſſentiendo aſſentatus eſt. بلى دبك *beli dimek.* Conſentire, aſſenſum præbere, cedere. *Conſentire, dar luogo, umiliarſi.* بلى ديز *beli dimeẓ.* Non conſentit, vilificit. *Non vi conſente, non vuol umiliarſi, lo ſprezza.*

بلى *beli.* s. 1) *part.* Tritus. *Gol.* 2) *nom. prop.* Nom. tribus Arabum Kodaarum. *Wan.*

بلى *bilā.* s. *V. act.* Uſo vetuſtam evadere, *ſeu potius* tritam, & conſumtam eſſe *veſtem. Wan.*

بلى *bilj.* s. *part. pl.* ابلا *eblā.* 1) Itinere trita, macerata, ac enervata *camelitis. Wan.* 2) Confectus & tritus *curis.* 3) Probatus, & induratus *malis*, *ceu iis* tritus. 4) Qui adminiſtrat, & regit peculium, *ſeu* opes. *Gol.*

بلجات *belijāt.* s. *n. f. pl. a* بلجت *belijet.* Malæ. *Sæ.*

بلجار *beljār.* p. *n. f.* Veſtis pulchra, elegans. *Ferh.*

بلجان *billijān*, *ſeu* بلّيان *billijān.* s. *part.* 1) Qui longius abeſt, *vel a te diſceſſit, ut neſcias, ubi ſit.* 2) Homines diſperſi, *qui ſine antiſſite, duce vel domino ſunt.* ¶ ذو بلجان *ẓū billijān*, *i. q.* ذو بلّى *ẓū billā.* Qui aliit, ut oeſciatur locus. *Gol.*

بلجت *bɛlit.* s. 1) *part.* Qui cunctatur, & moram oeſtit *in ſermone.* 2) *n. f.* Lepus. *Gol.*

بلجت *pelit*, & *pilit*, *pelid.* s. *n. f.* Glans. *Ghianda. Ah.* ¶ بلّيد أغاجي *pelid aghāǧi.* Quercus, robur. *Quercia, rovere.*

بلجت *belijet.* s. *n. f. i. q.* بلا *belā.* 1) Experimentum, tentamen. 2) Aerumna, afflictio. *V.* بلا *Wan.*

بلّيت *billit.* s. *part. i. q.* سكيت *ſikkit.* 1) Qui ſemper, aut plerumque ſilet, taciturnus. 2) Intelligens vir, ac ſapiens. *Gol.*

بلجنة *pelite.* p. *n. f.* 1) Ellychnium. 2) Tutanda, *quam vulneri præponunt chirurgi. Ferh.* 3) Pullus *cujuſcunque animalis. Caſt.*

بلچ *pilič*, & *pilić.* s. *n. f.* Pullus *gallinæ. Pollaſtro.* ¶ بلچ جفرمق *pilić ćikarmak.* Pullos educere ex ovis. *Far li pulcini. Bern.*

بلد *belīd.* s. *part.* 1) Stupidus, ſtolidus, vecors. *Wan.* 2) Quem ad alacritatem oullus excitat motus. *Goffa, balordo. Gol.*

بلد *pelid*, & بلذ *peliẓ.* p. *adj.* Impurus, pollutus, ſillotus. *Caſt. Sporco, ſazzo.* ¶ بلد كردن *pelid kerden.* Cooraminare, polluere. بلد چشم *pelid ćesm.* Impurus, & malignus oculo, *qui alium maligno petit oculo. Caſt.*

بلد *pellid.* s. 1) *n. f.* Glans. 2) *adj.* Stupidus.

بلدي *pelidi.* p. *n. f.* مردارلق *mürdārlyk.* s. 1) Pollutio. 2) Sordes humanæ, ſtercus. *Caſt.*

بلبيس *bilbeje.* s. *n. f.* Bilbeiſum *nobilis civitas Aegypti*; *probabilius antiquis* Beluſium. *Schult.*

بلبش *bilīš.* s. *adj.* Notus. *V.* بلش

بلبش *bileiš.* s. *n. f.* تحدّد *tæhæddüd.* s. Exacuatio, acuminatio. *Aguzzamento, aguzzatura. An.*

بلغ *belẏgh.* s. *part.* 1) Facundus, diſertus, eloquens, efficax dicendo. *Facondo, eloquente. Wan.* 2) Multus, copioſus. *Molto, copioſo.* ¶ سعي بليغ *ſa'ji belẏgh.* Multus conatus, labor. *Gran ſforzo, travaglia, cura.* فصيح و بليغ *faṣẏhū belẏgh.* Eloquens, & facundus. *Eloquente, e facondo.* فصيح آلكسان و بليغ آلبيان الجي *faṣẏhul lieān we belẏghul bejān eldi.* Legatus lingua diſertus, & efficax in explicando. *Eloquente, pronto di lingua, e copioſa, efficace nello ſpiegare, bel parlatare, buon oratore. Eb.*

بليغانه *belẏghāne.* s. p. *adv.* Diſerte, facunde, eleganter, oratorum more. *Elegantemente, diſertamente, da oratore. Ah.*

بليغ *bulejk.* s. *nom. prop.* Nom equi velocis, & tamen vituperati. *Wan.* ¶ اجري بليغ و بذم بليغ *jeǧrī bulejku we jużemmū bulejk.* Currit Bulejk, & vituperatur Bulejk; *in eum qui bene facit, & male audit. Prov. Gol.*

بليل *belīl*, & بليلة *belīlet.* s. *n. f.* 1) Humidus ventus, *frigidus*, & *pluvioſus. Wan.* 2) Humidior aër. 3) Humida anni tempeſtas. *Gol.*

بليله *belīle*, & *pelīle.* p. 1) *n. f.* بليلج *belileǧ.* s. Myrobolani Bellerici genus. *Caſt.* 2) *adj.* Humilis. *Ferh.*

بلين *pelīn.* s. *n. f.* Abſynthium. *V.* ءاون

بلياس *belīnās* p. *nom. prop.* Nom. celebris philoſophi *in ſcientiis phyſicis, aſtrologicis, præcipue vera in magia naturali excellentis. Ferh.*

بليندى *pelīndi.* p. *n. f.* Species melopeponis *admodum ſapidi. Ferh.*

بلينوس *belīnūs.* p. *n. f. i. q.* بلياس *belīnās nom. prop.* Nom. celebris philoſophi. *Ferh. V.* بلياس

بلينه *peline.* p. *n. f.* 1) Ellychnium. 2) Pullus *cujuscunque animalis. Caſt.*

بلّه *bilłe.* s. *n. f.* Camelitis, *quæ paganiſmi arabici tempore ligari ſolebat ad domini defuncti ſepulchrum, & absque pabulo, & potu ibidem relinqui, donec moreretur. Wan.*

بم

بم *bem.* p. *n. f.* 1) Chorda *inſtrumenti muſici graviſſima.* 2) *ipſa* Vox hominis graviſſima, Baſſus. *Baſſo.* 3) Nom. arcis. 4) Percuſſio *in caput aut cidarim.* ¶ زد بم *bem zed. h. e.* سيله اوردي *zÿle urdi.* t. Colaphum inflixit. *Ferh.*

بمّ *bemm.* s. *n. f.* Chorda inſtrumenti muſici graviſſima. *Wan.*

بم *bime.* s. *adv. pro* بما *bimā.* Eo quod, quomodo. *Gol.*

بما *bemā.* p. *pron. perf. compoſ.* oꝛ *biꝛe.* t. Nobis, ad nos. *A noi. Ferh.*

بما *bimā.* s. *adv. compoſ.* 1) Eo quod, quomodo. 2) Cum eo quod. *Gol.*

بماذا *bimāzā.* s. *adv. compoſ.* In quo, ad quid, cur? *In che, à che coſa? Gol.*

بمان *bümān.* p. *imp. verbi* ماندن *mānden.* Mane, remane. *Rimani, reſta. Ferh.*

بماندە *bümānde.* p. *part.* 1) Permanens, immotus. *Caſt.* 2) Qui deficit, laſſus. *Ferh.*

بمحروسه قسطنطنيهٔ بدينهٔ *bi medineł koſtantinyetūl mæhrūse.* s. *compoſ.* In inclyta civitate Conſtantinopoli. *In Conſtantinopoli città cuſtodita, protetta da Dio. Ll.*

بمشتاي باغراد *bi meſtāī belighrād.* s. *compoſ.* In hybernis Belgradi, *ſeu* Albæ Græcæ. *Nel quartiere d'inverno à Belgrado. Ll.*

بمزدن *bemzeden.* p. *V.* Percutere *aliquem* in caput. *Ferh.*

بمعني انكي *bemæ*nī ānki.* p. *Expreſſ. perf.* Eo ſcilicet, ut. *Caſt.*

بمقام قسطنطنيّهٔ المحروسه *bi makāmī koſtæntanijetūl-mæhrūſe.* s. *compoſ.* In refidentia cuſtodita Conſtantinopolitana. *Nella reſidenza di Coſtantinopoli la preſervata. Ll.*

بملك *bimenk.* p. *n. f.* Anguſtia, afflictio. *Ferh.*

بمنكيدن *bimengīden.* p. *V.* 1) Murmurare apud ſe, ægre moleſtoque eſſe animo. 2) Occidere, ſub horizontem condi *ſolem. Caſt.*

بموك *pamūk.* t. *n. f.* Goſſipium, *pro* پنبوك ¶ بموك ايلكي *pamūk ipligi.* Fila goſſipina. *Filo di bambagia.*

بمهر *bemühr.* p. *compoſ. cum præp.* Cum ſigillo, ſigillo munitus. *Sigillato.* ¶ سر بمهر *ſer bemühr.* Crumena, *cujus* caput, ſigillo munitum. *Borſa ſigillata. Ik.*

بن بن

بن

بن *ben.* s. *adv. pro* بل *bel.* Quin, quin immo. *Gol.*

بن *ben.* p. *n. f.* 1) است *iſt.* s. Podex. 2) Anus. 3) Infima pars, fundus, extremum *rei. Caſt.* 4) Vinea. 5) Ager. 6) Meſſis. 7) Species parvi fructus. *Ferh.*

بن *ben.* t. *pron. perf.* انا *ene* s. من *men.* p. Ego. *Io.* ¶ بن جاريدكر *ben gīārijen-ūz.* Ego ancilla veſtra. *Io ſerva voſtra. Eb.* بن ديك شيطان ايشيدر *ben dimek ſejtān iſidür.* Dicere, Ego: diabolicum eſt. *Dicitur hoc pro noſtro* Abſit jactantia verbo. *Prov.*

بن *bin.* s. *n. f. pro* ابن *ibn.* Filius. *Figliuolo.* ¶ بن عبد الله *bin ebdüllāh.* Filius ſervi Dei, *q.* Chriſtiani; *Sic vocantur à Turcis apoſtatæ noſtri, qui nimirum fide Chriſtiana relicta Mohammedanam religionem amplexi ſunt; Chriſtianis verò dicitur, loco* بن *bin, vel* ابن *ibni,* ولد *weled ſic:* فلان ولد فلان *fülān weledi fülān.* N. filius N. *Il tale figliuolo del tale; nulla enim cognomina admittunt.*

بن *bün.* p. *n. f.* ديب *dib.* t. 1) Radix, extremum, baſis *cujusque rei*, extremitas. 2) Foramen *podicis. Ferh.* 3) Mucro *naſi. Radice, fine, eſtremità di qualche coſa.* 4) *Poſtpoſitum nominibus florum, aut fructuum,* arborem, *ſeu* plantam *denotat.* ¶ گل بن *gül bün.* Planta, arbor roſæ. *L'albero di roſa.* خرما بن *chürmā bün.* Dactylorum arbor, palma. *Palma.* بن بغل *bünł bæghal.* Interior axillarum pars, quæ piloſa. بن بيني *bünł beinī.* Mucro naſi. *Caſt.* بن دامن *bünł dāmen.* Infima pars laciniæ. *L'orlo inferiore, eſtremità della veſte.* بن و بيخ *bichü bün.* Radix. *Radice. Tef.* الي و بني بغلو *eli we bünī baghlü.* Ligatis manibus, pedibusque. *Legato piedi, e mani. An.* * *Expreſſ. figur.* بن دامان شبستان كون *bün dāmān ſebeſtan kün. h. e.* مراقبه ايله *murākybe ejle.* t. Contemplare, meditando perpende. *Ferh.*

بنّ *binn.* s. *n. f.* Pars *adipis, aut pinguedinis. Gol.*

بنّ *bünn.* s. *n. f.* 1) Genus potus. 2) Semen illud, *ex quo fit kahwe, potio nota. Gol.*

بنا *binā.* s. *V. act.* [2. F.] 1) Fabricare, ædificare, ſtruere. *Fabricare, edificare.* 2) Domum deducere jubere *conjugem ſuam.* 3) Conjugare *verbum. Wan.*

بنا *binā.* s. *n. f.* 1) Fabrica, ſtructura, ædificium. *Fabrica, edificio.* 2) Conſtructio fabricatio. 3) Conjugatio *verbi. Ik.* ¶ بنا بنا *binā* s.

بابق *iapmak.* v. Fabricata, ædificate ſtructa, *Fabricare, edificare.* اورمق بنا *binā urmak.* Fundura. *Fondare.* اولمش بنا *binā olunmiſ.* Fabricatus, extructus. *Fabricato, edificato.*

بنائن *bināen.* s. *adv.* Juxta. *W'an.* ¶ اكا بناء *an-a binā-en.* عليه بناء *binā-en ăleih*, & *uſit.* على ذلك بناء *binā-en ălā ẕālik.* Juxta hoc, conformitet ad hæc, hia præmiſſis, his innitendo, his freti, rebus hic ſtantibus. *In conformità di ciò, appoggiandoci ſopra di ciò. Ll.* مابيندە اولان دوستلغه بناء *mābeīnde olān doſtlyghæ binā-en.* Pro amicitia, ſeu frati amicitia, quæ intercedit. *In conformita dell' amicizia, ò confidandoci nell' amicizia, che trà di noi paſſa. Ll.* بنا بوذن *binā berin.* Adeo ut, ita ut, quapropter, quocirca. *Caſt.*

بنا *bennā.* s. *n. f.* بانجي *iapīgī.* s. Ædificator, ſtructor, architactus. *Fabricatore, muratore, architetto. Sæ.* ¶ معمار و بنا *bennā wū mi'mār.* Architectus. *Ah.* بنا و كاركر *bannā wū kārger.* Fabri & opifices. *Sæ. Mazſtri, e lavoranti. Br.*

بنات *benāt.* s. *n. f. pl. a* بنت *bint.* Filiæ. *Figliuole. W'an.* ¶ بنات نبات *benāti nebīt.* Filiæ herbæ. *Erbe tenerelle. Sæ.* بنات النعش *benātūn-naʿʿś.* Sidus urſæ, *q.* ſe diſtantes ſtellas habens.)(عقد پروين) Pliades, quod ſibi vicinæ ſint. *Sæ.*

بنادرة *benādiret.* s. *part. pl. a* بندار *bündār.* Firmi, ſtabiles. *Gol.*

بنادق *benādyk.* s. *n. f. pl. a* بندق *bündük.* Glandes miſſiles. *W'an.*

بنادل *benādil.* s. *n. f.* Sagmenta rale quadrata, *quæ veſtimentis ſub axillis inſeruntur. W'an.*

بناطرخ *benāṭrenǧ.* p. *n. f.* Paſtor. *Ferh.*

بناسب *benāſeb*, & *benaſib.* p. *n. f.* حنة الحضرى *hæbbetūl-chyẓrā.* s. جدنه *ćedene.* v. Maſtiche, granum terabinthinum. *Ferh.*

بناست *benāſt.* s. *n. f.* Raſina terabinthina. *Gol.*

بناسيب *benāsīb.* p. *n. f.* Granum terebinthinum. *Ferh.*

بناصر *benāṣyr.* s. *n. f. pl. a* بنصر *by ṣyr.* Digiti annulares. *W'an.*

بناغ *penāgh.* p. *n. f.* 1) اپلك اوجي *iplik ūgī.* Fili goſſipini extremitas. 2) Filum ſaricum *auro, argentove obtactum. Caſt.* 3) Scriba. *Ferh.*

بنافتن *penāften*, & بنافته شدن *penāfte ſüden.* p. *V.* Obſtrui aquæ, *vel* lactis viam. *Impedirſi il corſo dell' acqua, ò del late. Ferh.*

بناقيش *benākīś.* s. *n. f. pl. a* بنقوش *bunkūś.* Panaces. *Gol.*

بناك *penāgāh.* p. *n. f. compoſ.* Locus refugii. *Ferh.*

بناكر *bināger*, & *bināker.* p. *n. f. compoſ.* بيوجي *iapūgī.* s. Fabricator, faber, architectus. *Fabro, muratore, architetto. Ferh.*

بناكوش *bināgūś.* p. *n. f.* 1) *compoſ.* قولاق دوزى *kūlāktoẓy.* s. Cavitas poſt aures. *Il di dietro, dell' orecchie. Caſt.* 2) Auricula infima. *A diſotto dell' orecchie. Ferh.*

بناكير *penāgīr.* p. *n. f.* Nundinæ, *vul.* & *forte melius* پنائر *panāīr.*

بنام *benām.* p. 1) *adj.* Inſignis, celebris, famoſus. *Famoſo, celebre.* 2) *compoſ. ex* ب *be* & نام *nām.* Nomine N. N *Ferh.*

پنام *penām.* p. 1) *adj.* Tactus, oparrus. 2) *n. f.* Filum ſaricum. 3) Amuletum. *Ferh.* 4) Arx, caſtallum. *Caſt.*

بنام ايزد *benām īẓed.* p. *Expreſſ. perfic.* 1) *formula jurandi.* In nomina Dei. 2) *ob admirationem.* Quam res pulchra! egregie ſane! *Oche è bello. Ferh.*

بنامش *bunāmiś.* v. *n. f.* Decrepitus. *Decrepito.*

بنامين *penāmīden*, & *benāmīden.* p. *V.* منع *mnʿ.* s. Prohibera, impadira, avertera. ¶ جشم بنام *ćesm benām, ſeu penām.* Amulatum contra oculi faſcinum, *quod ſacris verbis conſcriptum appenditur, vel alligatur.*

بنامزد *benāmīẓed.* p. *Expreſſ. parfic.* 1) *formula jurandi.* In nomina Dei. 2) *ob admirationem.* طوبالة *tūbāleh.* s. Quam res pulchra! agregia ſane. *Oh che è bello!*

بنان *benān.* s. *n. f.* پرمق اوجي *parmak ūgī*, & پرمق *parmak.* s. 1) Extremitas digitorum, extrema eorum pulpa. 2) Digitus, digiti. *Dito, diti. Ik.*

بنانات *benānāt.* s. *n. f. pl. a* بنانة *benānet.* Extremitates digitorum. *W'an.*

بنانة *benānet.* s. *n. f.* Extremitas digiti. *W'an.*

بنانة *bünānet.* s. *n. f.* 1) *i. q.* روضة *rewẓæt.* Hortus herbis, & floribus inſignis. 2) Pratum amœnum. *Gol.* 3) *nom. prop.* Nomulieris. *W'an.*

بنانج *benanǧ.* p. *n. f.* كومأ *kümā.* s. Secunda uxor Turcæ, *reſpectu alterius, quam prius jam duxerat. Ferh.*

پنانج *penāniǧ.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پنانك *penāneg.* p. *n. f.* Stipes arboris gummi arabici. *Ferh.*

بناور *benāwer.* p. *n. f.* 1) Furunculus. *Ferh.* 2) Quidquid fundum, radicam, *ſeu* baſin habet. *Caſt.*

پناور *penāwer.* p. *n. f.* Furunculus. *Ferh.*

پناور *bünäwer.* p. *n. f.* Furunculus, ulcus magnum. *Ferh.*

پناوه *penäwe.* p. n. *f.* توکل *tewekkül.* a. Fiducia, confidentia *in Deo. Confidenza; confidarsi, raffegnarsi. Ferh.*

پناه *penäh.* p. 1) *n. f.* ملجا *melǧiä.* a. صعجچك *fyghynaǧiak* t. Aſylum, refugium, præſidium. *Aſilo, rifugio, appoggio.* ¶ پناه خدا *penähi chudä.* Protectio Dei, protegat te Deus, ſalve. *Dio ti guardi.* 2) *imp.* Confuge, refuge. 3) *part. præſ. in compoſ.* Confugiens, refugium quærens. *Ferh.* ¶ افضال پناه *efzäl penäh.* Aſylum doctorum. *Ricetto ò rifugio delli virtuoſi, & delle virtù.* دولت پناه *dewlet penäh* سعادت پناه *ſaʿädet penäh.* Receptaculum felicitatis *h. e.* felix, auguſtus. *Feliciſſimo, auguſto.* مسند دولت پناه *mſnedi dewlet penäh.* Thronus regius. *Il trono reale. Ah.* شفقت پناه *ſefkat penäh.* Clementiſſimus, miſerator. *Clementiſſimo, benigniſſimo. Ik.* عالم پناه *älem penäh.* Aſylum, refugium mundi. *Aſilo del mondo, chi ricorre tutto'l mondo.* عصمت پناه *ʿysmet penäh.* Caſtiſſimus. *Caſtiſſimo. Ik.* فتوا پناه *fetwä penäh.* Optimus deciſor controverſiarum in lege. *Ik.* کرامت پناه *kerämet penäh.* Miraculoſus. *Miraculoſo, che fà grandi miracoli. Ik.*

پناهيد *penähid.* p. 3. *perf. præſ.* & *fut.* Confugit, vel confugiet. *Ferh.*

پناهگاه & گاه پناه *penäh gäh.* p. *n. f. compoſ.* صعجچك بر *ſyghynaǧiak jer.* t. Locus refugii. *Ricovero. Caſt.*

پناهنده *penähende.* p. *part. præſ.* Confugiens. *Ferh.*

پناهيد *penähid.* p. 3. *perf. præt.* Confugit, refugium quæſivit. *Ferh.*

پناهيدن *penähiden.* p. *V.* Refugere, confugere *ad aliquem. Ricoverarſi. Ferh.*

پيار *pyär.* t. *n. f.* Nundinæ. *Fiera, mercato publico.*

پنبك *benäǧyk.* a. *n. f. pl. a* پنبقة *benyket.* Laciniæ, *ſeu* panniculi fere triangulares, *qui aliis veſtis partibus inſeri ſolent. Gol.*

پنبك *bembek,* & *bümbek.* p. *n. f.* Aquatici animalis genus, *ſeu* piſcis delphino ſimilis, *qui homines per medium findit, deglutitque. Gol.*

پنبوك *pambük,* ſeu پوك & پك *pamuk* t. *n. f.* پنبه *pembe* p. قطن *kuten.* a. Goſſipium. *Bambace,* cottone. ¶ پنبوك ايلكي *pambük ipligi.* Fila goſſipina. *Fili di bambace.*

پنبوكلامك *pambüklamak.* t. *V.* Goſſipio ſubducere ac munire veſtem. *Foderar di bambace.*

پنبه *pembe.* p. *n. f.* Goſſipium. *Bambace. Ferh.* ¶ كوش هوشي پنبهء غفلت ايله مسدود و چشم بصيرتي سبل معصيت ايله مشدود *güsi hüsi pembei ghæflet ile meſtüd we éeſmi bæṣyreti ſebeli mæʿṣyjet ile meſtüd olmaghyn.* Quia aures intellectus ejus goſſipio imprudentiæ obturatæ, oculique prudentiæ ejuſdem ſuffuſiona defectionis erant occluſi. *Otturando egli le orecchie dell' intendimento con la bombagia della temerità, e ſerrando gl' occhi dell' intelletto colla ſtoppa della fellonia. Br.* ° *Expreſſ. figur.* پنبه شد *pembe ſüd. h. e.* 1) قاچدي *kächdy.* t. Fugit. 2) هرزه كارلغ ايلدى *herze kärlyk ejledi.* t. Futile, inane negotium tractavit. پنبه كرد *pembe kerd.* 1) *i. q. præc.* 2) عاجز ايلدي *äǧiz ejledi.* t. Impotentem reddidit. پنبه كن *pembe kün. h. e.* 1) منكر اول *münkir ol.* t. Nega, revoca pactum. 2) محو ايله *mähv eile.* t. Dele, annihila. *Ferh.*

پنبه پز *pembe pez.* p. *n. f. compoſ.* Carminator. *Che ſcardaſſa la bombace. Ferh.*

پنبه‌زار *pembezar.* p. *n. f. compoſ.* پنبقلق *pambuklyk.* t. Seminarium, ubi goſſipium naſcitur. *Campo di bambace. Ferh.*

پنبه‌زن *pembezen.* p. *n. f.* حلاج *hällāǧ.* a. پنبق آچي *pambuk atiǧi.* t. Carminator. *Scardaſſiere, che ſcardaſſa la bombace. Ferh.*

پنبه‌كن *pembeken.* p. *n. f. compoſ.* Girgillus goſſipii. *Ferh.*

پنبه‌وز *pembewez.* p. *n. f. compoſ.* Carminator. *Scardaſſiere. Ferh.*

بنت *bint.* a. *n. f. pl.* بنات *benät* قز *kyz.* t. Filia. *Figlia. Wan.*

بنتا *peneta,* & *panata.* t. *n. f.* Apluſtra. *Banderola. An.*

بنان *binän. i. q.* رائحه *räyhe.* Aura, odor *ſive gratus, ſive ingratus. Wan.*

پنتافيلون *pentafilion.* a. *n. f.* پنج انكشت *peng enguſt* p. *nom. prop.* Nom. herbæ Pentaphyllum, pentaperes, quinquefolium. *Il Cinquefoglio. V.* پنج انكشت

پنتومه *pentüme.* p. *n. f.* Viſcum, ejuſve planta. *Ferh.*

پنتومه *büntüme.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پنته *pinte,* & *pinta.* t. *n. f.* Pinta, menſura vini Hungarica. *Una pinta.*

پنتي حميد *penti hämid.* a *nom. prop.* Nom. hominis avariſſimi.

پنج *beng.* a. *n. f.* Hyoſcyamus, ſoporiferæ herbæ ſpecies nota. *Gol.*

پنج *peng.* p. *num. card.* خمسة *chæmſet.* a. بش *bes.* t. Quinque. *Cinque.* ¶ پنج سالكي *peng ſälegi.* Luſtrum, quinque annorum ſpatium, *Lo ſpazio di cinque anni.* پنج شنبه

peng

penğ ſembe. Feria quinta. *Giovedì.* پنج ورف *penğ nærærk.* Quinque folium *herba* پنج یبک *penğ ieK*, & پنج یکه *penğ ieKKe.* Ex quinque unus, pars quinta. *Caſt.*

پنج *pinğ*, & *binğ.* p. *n. ſ.* Globulus vestis. *Ferh.*

پنجال *penğiāl.* p. *n. ſ.* Stercus *avium*, & *columbarum. Ferh.*

پنجال مرغ *penğiali murgh.* p. *n.f.* 1) قوش *kuš burnȳ.* t. Roſtrum *avis. Ferh.* 2) Stercus *avium.*

پنج انکشت *penğ enküšt.* p. *n. f. compoſ.* 1) Quinque folium *herba.* 2) *nom. prop.* Nom. loci non procul *a* تبریز *tibrīz. Ferh.*

پنج اوکشت *penğ ewküšt.* p. *n. f.* Aſtrabe, lignum ephipii. *Ferh.*

پنجاه *penğāh.* p. *num. card.* خمسون *chæsūne.* t. اللي *elli.* t. Quinquaginta. *Cinquanta. Ferh.*

پنجاهم *penğāhūm.* p. *num. ordi.* اللنجي *ellinğī.* t. Quinquageſimus. *Cinquantesimo.*

پنجاهه *penğāhe.* p. *n. f.* Oratio, *ſeu* vocalis, *ſeu* mentalis quinquaginta dierum, *qua noſtram quadrageſimam indicare volunt. Ferh.*

پنجاپک *penğāpek.* p. *n. f.* Cancer. *Gambero. Ferh.*

پنجپا *penğpā.* p. *n. f. compoſ. i. q.* præc. *Ferh.*

پنجپاپک *penğpāpek.* p. *n. f. compoſ.* پنکچ *jenğeğ.* t. Cancer. *Gambero. Ferh.*

پنجپایه *penğpāje.* p. *n. f. compoſ.* 1) *nom. prop.* Nom. herbæ, *quinque pedes habentis.* 2) Cancer. 3) Signum zodiaci cancer. *Ferh.*

پنج پهلو & پنجهلو *penğ pehlu.* p. *n. f. compoſ.* بش بوحقف *beš būğiak.* t. Quioquangulus, quinquelaterus. *Ferh.*

پنج دریاک *penğ tirjāk.* p. *n. f. compoſ.* Syropus. *Ferh.*

پنج دعا *penğ du-ā.* p. *n. f. compoſ.* Quinquies de die iterata oratio, *quæ Mohammedanis lege præſcripta eſt. Ferh.*

پنجر *panğiar.* t. *n. f.* Beta rubra. *Bietæ roſſa.*

پنجر *penğer.* p. *n. f. i. q.* قفس *kæfs.* p. Cavea *avis*, clathri. *Ferh.*

پنجره *penğere.* p. *n. f.* Feneſtra. *Fineſtra, balcone. Ferh.*

پنجره لو *penğerelū.* t. *adj.* Feneſtris illuſtris. *Fineſtrato, che ha fineſtre.*

پنجس *penğiſ.* p. *n. f.* 1) Fractio, ruptura. 2) Afflictio, moleſtia. *Ferh.*

پنجش *pünğiš.* p. *n. f.* Glomus *goſſipii. Ferh.*

پنج شاخ دست *penğ šāch deſt.* p. *n. f. compoſ.* Quinque digitalis, quinque folium *herba. Ferh.*

پنجشك *pünğiušK.* p. *n. f.* سرچه *ſerče.* t. Paſſer. *Paſſero. Ferh.*

پنجشك زبان *punğešK zebān.* p. *n. f. compoſ.* 1) Coloris flavi, & rubri *res. Di colore roſſo, o gialla.* 2) Lingua paſſeris, *medicamenti ſpecies. Ferh.*

پنجشنبه *penğšembe.* p. *n. f. vul. perſembe* & *peſembe.* Feria quinta, dies Jovis. *Giovedì. Ferh.*

پنجك *bunğiuk.* t. *n. f.* Margaritæ falſæ. *Teſ. V.* بوجك

پنجك *penček.* p. *n. f.* Hæderæ ſpecies, *fructus uvarum inſtar ferens. Ferh.*

پنجك *penğik.* t. *n. f.* Schedula captivorum venalium, *in qua nomen, ſtatura, patria eorum deſcribitur.*

پنجك *binğiek.* p. *n. f.* Goſſipium carminatum. *Ferh.*

پنجك *punğek.* p. *n. f. i. q.* præc. *Ferh.*

پنجگان *penğeğān.* p. *num. diſtribut.* Quini. *Caſt.*

پنجم *penğem, penğiūm,* & *penčiūm.* p. *num. ordi.* خامس *chamis.* t. بشنجي *beſinği.* t. Quintus. *Quinto. Ik.* *Expreſſ. figura* پنجم روان *penğiūmī rewāk. h. e.* فلک مریخ *feleKi merȳch.* Quintus orbis cœleſtis, *in quo circuit Mars. Ferh.*

پنجمر *penğmūr.* p. *nom prop.* Nom. provinciæ *in* توران *tūrān. Ferh.*

پنجمین *penğiūmīn.* p. *num. ordi.* Quintus. *Quinto. Ferh.*

پنجنگست *penğengeſt.* p. *n. f.* 1) Quinque digitalis *herba.* 2) *nom. prop.* Nom. loci *haud procul a* تبریز *tibrīz. Ferh.*

پنج نوبت *penğnubet.* p. *n. f. compoſ.* 1) Quinque orationes, *quas Mohammedani per diem lege perſolvere ſolent.* 2) Quinque vices per diem, *quibus muſica orientalis concinitur ante pallatium principis. Ferh.*

پنجنوش *penğnūš.* p. *n. f.* 1) Syropus. 2) Electuarium, pharmacum. *Ferh.*

پنجکوشت *penğKūšt.* p. *n. f. compoſ.* Aſtrabe, lignum ephipii. *Ferh.*

پنجه *penğeh.* p. *n. f.* 1) *num. card. contractum a* پنجاه *penğiāh.* Quinquaginta. 2) *n. f.* Saltus, *ſeu* chorea Europeorum. *Caſt.*

پنجه *penğe*, & پنجه *penče* p. *vulg. pangiā.* t. 1) Vola manus cum digitis, *vel* pugnus. 2) Machina bellica petraria. 3) Lapis, *qui imponitur pinnis muri, vel etiam portæ arcis,* & *in aſſultu contra hoſtes jacitur.* 4) Choreæ. *Ferh.*

پنجه *binğe.* p. *n. f.* Frontale *mulierum. Ferh.*

پنجه *pünğe.* p. *n. f.* آلن *ālyn.* t. Frons. *Ferh.*

پنجه بند *pünće bend.* p. *n. f. compoſ.* قصابه *kysābe* s. Frontale, *quod fœminæ quibuſdam in locis aſtringunt. V.* قصبه *Ferh.*

پنجه چاره *penćeī bīćāre.* p. *n. f. compoſ.* Quinque planetæ, *nempe: Saturnus, Jupiter, Mars, Venus, Mercurius. Ferh.*

پنجه ذردیده *penćeī zerdīde.* p. *n. f. compoſ.* Quinque dies, *qui adjiciuntur ad 12 menſium aquabilium finem anni implendi ergo. Ferh.*

پنجه زن *penće zen.* p. *part. compoſ.* Ungues jaciens, extendens. ¶ پنجه زن کردن *penće zen kerden.* Mittere ungues. *Gettar le zampe.* فلانه پنجه زن خصومت اولوب *fālāne penće zenī chusūmet olup.* Ungues inimicitiæ injecit in talem. *L'ha afferrato, attaccato oſtilmente. Ik.*

پنجه صالمق *penće ſālmnk.* v. *V. compoſ.* Ungues mittere *in aliquem.* ¶ کرك ناکه کیر ال بسوی جانده پنجه صالمق علاماتی بابان اولغاه *gurgī nāgehgārī eǧel berei ǧānine penće ſālmak ālunītī nūmūǧān olmaghyle.* Cum viderentur ſigna, quod de repente rapiens, rapax lupus ſui veller, mittere ungues ſuos in agnum animæ ejus. *Moſtrandoſi ſegni, che'l lupo rapace della morte vuole con le ſue zampe afferrare l'agnello della di lui anima. Eb.*

پنجه کربه *penćeī ǧūrbe.* p. *n. f. compoſ.* Flos ſalicis. *Ferh.*

پنجه کیر *penćeǧīr.* s. *n. f. compoſ.* Luctator. ¶ پنجه کیر دست افلاطون ایدی *penćeǧīrī deſtī eflatun īdī.* Cui luctati poterat cum Platone. *Poteva diſputar, ò far à lotta con Platone. Eb.*

پنجه لمك *penćelemek.* v. *V.* پنجه زدن *penće zeden.* p. Unguibus arripere. *Afferrare, gettar le zampe.*

پنجه لو *penćelū.* s. *adj.* Habens ongues. ¶ پنجه لو کیر *ſir penćelū.* Unguibus leonis præditus. *Forte di mano, come un lione.*

پنجه مریم *penćeī meriem.* p. *n. f. compoſ.* Quinque digitalis *herba. Ferh.*

پنجه ونشار *penćewīsler.* s. *n. f. pl.* Apexa bones. *Boldoni. Bob.*

پنجیانه *penǧījāne.* p. *n. f. i. q.* بنج *benǧ.* s. Hyoſcyamus, *ſoporiferæ herbæ ſpecies. Ferh.*

پنجیدن *penǧīden.* p. *num. ordi.* Quintus. *Ferh.*

پنجیر *penǧīr.* Feneſtra. *Fineſtra. Ferh.*

پنجین *penǧīn.* p. *n. f.* Conciſio, diviſio *in partes. Ferh.*

پنجوده *penǧīüde.* p. *n. f.* Dimidium decimarum. *Ferh.*

بنج *bench.* s. *V.* [3. F.] Coocidere in partes *carnem. Wan.*

بنج *bünüh.* s. *n. f.* Dona, donaria. *Gol.*

بند *bend.* s. *n. f.* 1) Vexillum magnum *Wan.* 2) Legio *decem millium. Gol.*

بند *bend.* p. *n. f.* 1) Artus, articulus. *Giuntura.* 2) Compes, pedica. *Ceppo.* 3) Peſſulus, ſera. *Catenaccio.* 4) Dolus, fraus. *Frode, inganno.* 5) Calumnia, obtrectatio. *Calunnia.* 6) Pactum, juramentum. *Patto, giuramento.* 7) Triſtitia, mœror. *Triſtezza.* 8) Nodus. *Nodo.* 9) Clauſtrum *aquæ. Chiuſa d'acqua.* 10) Imaginatio, phantaſia. *Fantaſia.* 11) Spes. *Speranza.* 12) Cingulum, ſuccingulum. *Cintura.* 13) Ligulæ veſtis. 14) Funis *in genere. Corda.* 15) Pignus. *Pegno.* 16) Ars luctatoria, luctamen. *Sforzo, il combattere.* 17) Par boum. 18) Volumen, charta *in longum convoluta.* 19) Captivitas in bello. 20) Ligamen cultri. 21) Milvus. *Nibbio.* 22) *in poeſi* Carmen rythmicum ſæpius repetitum. 23) *imp. a* بستن *beſten.* Liga. *Ferh.* ¶ بند *bend* s. *cc. acc* & *dat.* 1) Ligare vincire. 2) Componere. *Comporre, obligare, attaccare.* بند شدن *bend ſüden.* Excludi, cohiberi. *Caſt.* بند اولنمق *bend olunmak.* Alligari, vinciri. بنده چکمك *bende ćekmek.* 1) Ligare, vinciare. 2) Conjicere in vincula. محکم بنده جکدی *muhkem bende ćektī.* Ligavit eum fortiter, ſtricte. *Lo legò ſtrettamente, forte. Eb.* شاه ارجمند اول نگار دلبند برلفنگ کمندینه پر وجهله بند اولدی که خرد حیران هر چند که بند ایلدی سودمند اولدی *ſāhī ergumend ol nigārī dilbend zülfinün kemendine bir weǧhile bend oldīkī, ehyredī churde bin her ćendkī pend ejledī, ſudmend olmadī.* Præſtantiſſimus princeps tam fortiter ligatus adhæſit catenis crinium illius formoſæ cordium ligatricis, ut quantumvis intellectus perſpicaciſſimus, eum admoneret, nihil profuerit. *Sæ. Talmente ſi avviluppò quel generoſiſſimo prencipe trà i lacci delle treccie di quella ninfa rubbatrice de' cuori, che quantunque egli foſſe ſtato di ciò ammonito, & avvertito da perſone ſavie, e prudenti, non giovò coſa alcuna. Br.* 24) *part. compoſ. a* بستن *baghlaiǧī.* s. Ligans, ſtringens. *Che lega.* 25) *i. q.* صانع *ſānī.* s. Artifex. *Caſt.* ¶ پای بند *vel* پایبند *pajbend. vul. pajwand, vel vitioſe paiwan.* Compedes. حیله بند *hīlebend.* Strictor fraudis. دیباجه بند *dibāǧe bend.* Compoſitor exordii, inchoans. *Che comincia. Ik.* عدو بند *ādū bend.* Ligator inimicorum. *Legatore de' nemici, vincitore.* عدو بندی *ādūbend ī.* Vincire, captivare hoſtes. *Legare, far ſchiavi li nemici, riportarne vittoria. Sæ.* میان بند

mijan

mijān bend. Cingulum lumborum. *Cintura.* نعل بند *naʿl bend,* Calceator equi. *Ch'attacca il ferra alli cavalli, mariſcalco.* نعل بند *nækŷl bend.* Compoſitor oarrationis, ſcriptor hiſtoriæ. *Scrittore, iſtorico.* بند شمشير *bendi ſimſir.* Baltheus, cingulum gladii. *Pendone della ſpada, ò ſcimitarra.* * *Expreſſ. figur.* بند زبان ندارد *bendi ẓebān nedāred. h. e.* سوري صاحاندن ايشدوكين سويلر *sōẓī ſaklamaz, iſittugin ſojler.* t. Non ſarvat ſecretum; quod audit, narrat. *Ferh.*

بند *pend.* p. *n. f.* 1) Monitum, conſilium. 2) Milvus. *Ferh. Ammunizione, conſeglio.* ¶ پند پدر *pendi peder.* Monitum paternum. *Ammonizione paterna.* بند دلپسند *pendi dilpeſend.* Cordiale monitum. *Buon conſeglio. Sæ.* پند وermek *pend wirmek.* t. & بند دادن *pend dāden,* & بند گفتن *pend güſten.* Conſilium dare, admonere. *Ammonire, dar conſeglio. Sæ.*

بند *pind.* p. *n. f.* 1) Podex. *Ferh.* 2) Naſturtium aquaticum. 3) Ricinus. *Caſt.*

بند *pund.* p. *n. f.* 1) Milvus. *Nibbio. Caſt.* 2) Goſſipium carminatum. *Ferh.*

بنداب *bendāb.* p. *n. f. compoſ.* 1) جزيره *ǧezīre* s. Inſula. *Iſola. Ferh.* 2) Articulus, ejuſve locus. *Caſt.*

بنداد *bündād.* p. *n. f.* 1) Murus. 2) Fundamentum ædificii. 3) Fulcrum. *Ferh.*

پندار *pendār,* & *bündār.* p. *adj. compoſ.* 1) Fundum habens, *ſeu* baſim. 2) Firmus, ſtabilis. 3) n. *f.* Horreum & divitiæ poſſidens, *ſeu* mercator, *qui merces præoccupat, aut reconditas ſervat in horreo congeſtas, ut poſtea cariùs divendat. Ferh.* 4) *adj.* Cartus. *Caſt.*

پندار *pindār.* p. 1) *n. f.* Exiſtimatio, opinio. *Penſiere, opinione.* 2) *imp. à* پنداشتن *pindāsten.* Puta, exiſtima. *Ferh.* 3) *part. compoſ.* صنجي *ſanǧī.* t. Exiſtimans, intelligens. *Che ſtima, ò penſa.* ¶ دور پندار *dūr pindār.* Remota recogitans, *aut* intelligens.

بندآر *bündār.* s. *part. pl.* بنادرة *benādiret.* Firmus, ſtabilis. *Gol.*

پنداراندن *pindārānīden.* p. *V. tranſ.* Putare. *Caſt.*

پنداری *pindāri.* p. 2. *præſ. perf.* Intelligis, exiſtimas. ¶ تا نپنداري *tā nepindārī.* Ut non intelligas, præſumas. *Acciò non penſi, e preſumi. Eſt à ſequenti. Caſt.*

پندارندن *pindārīden.* p. *V.* Exiſtimare. *Ferh.*

پنداشتن *pendāſten,* & *pindāſten.* p. *V.* صانمك *ſanmak.* t. Putare, exiſtimare, intelligere. *Penſare, ſtimare, credere. Ferh.*

بن داقلون *ben dāfilūn,* & پنداقلون *pendāfilūn.* p. *n. f.* Pantaphyllon. *V.* پنداقلون

بنداك *bendāk.* p. n. *f.* قالندرلر تاجي *kælenderler tāǧī.* t. Pilaus, mitra religioſorum, *qui Calenderi dicuntur. Ferh.*

بندامير *bendāmīr.* p. *n. f.* Species ligaminis, *ſeu* falciæ *ab inventore ſuo nomen fortita. Ferh.*

بند باكورى *bend bāgūrī.* p. *n. f. compoſ.* Species herbæ. *Ferh.*

بندباله *bendbāle.* p. *n. f.* 1) Tritici, & hordei caulis. 2) *melius* Scapi *vel* calami inciſura. 3) Nodus. 4) Annulus freni, *cui alligatur habena.* 5) Nodulus in margine tentorii, *qui adhæret paxillo, Caſt.*

بندخت *bündüchte.* p. *n. f.* Facies. *Ferh.*

بن دخى *ben dæchŷ.* t. *compoſ.* بندخي *pro* Ego quoque. *Io ancora. Ah.*

بندر *bender.* p. *n. f.* 1) Paſſus, *ſeu* locus tranſitus. *Paſſaggio.* 2) Fauces *montium.* 3) Infidiis aptus locus. 4) Portus. 5) Emporium, urbs regionis cujusque, *ubi mercatores onera, ac vectigalia ſolvunt,* & *peregrini mercatores ſubſiſtunt aliquamdiu; ut in Perſia Spahani, Samachiæ, Hormuzi. Porto, emporio, ſcala.* 6) Nomen loci in Tartaria.

بندر *bünder.* p. *nom. prop.* Nom. urbis. *in* غربه *ghærbe. Ferh.*

پندر *pünder.* p. *nom. prop.* Nom arcis in regione شراز *ſirāz. Ferh.*

بندرز *bendrez.* p. n *f.* Acus magna, *qua ſarcinæ conſuuntur. Ferh.*

بندرگاه *bendergāh.* p. *n. f. compoſ.* 1) *i. q.* بندر *bender.* Paſſus anguſtus. t *aſt.* 2) Emporium. *Ferh.* 3) Portus, ſtatio *navium. Paſſo, emporio, porto. Caſt.*

بندروز *benderūz.* p. *n. f. compoſ.* Acus magna, *qua ſarcinæ conſuuntur. Ago da facco. Ferh.*

بندروغ *bendrūgh.* p. *n. f. compoſ.* Obturaculum *ex lignis,* & *feſtucis contra aquam, ut alium petat locum. Ferh.*

پندره *pindere.* p. *n. f.* 1) Spurius. 2) Nebulo. *Scioperone, birba. Caſt.*

بندش *bindiſ.* p. *n. f.* Goſſipium carminatum. *Ferh.*

پندش *pündiſ.* p. *n. f.* Glomus goſſipii. *Gomitolo di bambagia. Ferh.*

بندف *bunduk.* s. *n. f. pl.* بنادف *benādyk.* 1) Nux avellana. *Gal.* 2) Glans miſſilis, globulus, *qui ex baliſtario arcu, aliove inſtrumento jacitur. Wan.* ¶ بندف هندي *bundukŷ hindi.* Avellana Indica.

بندقه *bündükæ.* s. *n. f. unit.* Nux avellana. *Wan.*

بندقه *bunduke.* p. *n. f.* 1) بر درهم *bir dirhem* s. Drachma, *Dramma.* 2) Sesquidrachma. *Ferh.*

بندك *bendeK.* p. *n. f.* Gollipium carminatum. *Ferh.*

بندگان *bendegān.* p. *n. f. pl. a* بنده *bende.* Servi. *Servitori.* ¶ بندگان حضرت *bendegānī hazret.* Servi Dei. *Li ſervi di Dio. Ik.* بندگان بي ريالرى *bendegānī bī ryjālerī.* Servi ejus non ficti, ſinceri. *Li ſuoi ſinceri ſervitori. Ll.*

بندگاه *bendgāh.* p. *n. f. compoſ.* گاه *an.* s. 1) Articulus *corporis.* 2) Locus *ligaminis. Ferh.*

بندگشاد *bendkshād.* p. *n. f. compoſ.* Articulus *corporis, ſeu* junctura *articulorum. Ferh.*

بندگشه *bendkeſe.* p. *n. f.* قولاق *kullyk.* s. Servitus, ſervitium, miniſterium. *Servitù, ſervizio.* ¶ بندگي و شاي *bendegī wū shāhī.* Servire, & regnare. *Il ſervire, & il regnare, l' eſſer ſervo, e l' eſſer rè. Sæ.* بندگي كردن *bendegī kerden.* Servire, præſtare ſervitium. *Servire, preſtar ſervizii.*

بندگير *bendgīr.* p. *n. f. compoſ.* 1) لكن *lākūn.* s. Crementum *ex calce, oleo, & goſſypio, aut pilis bovinis confectum ad balnei ſtructuram, ne aqua permeare poſſit. Ferh.* 2) *nom. prop.* Nom. arboris. 3) Trabs ingens, *quæ fundamento aut olteri ſtructuræ ſupponitur. Caſt.*

بندن *benden.* p. *V.* Vincire, ligare. *Caſt.*

بند كاه *bend kāh.* p. *n. f. compoſ.* Stramen *ex conciſis caulibus leguminum. Ferh.*

بندنه *bendene.* p. *n. f.* دوله *dogme.* s. Globulus, *ſeu quæ ejus loco eſt* ligula veſtis. *Ferh.*

بندو *bendū*, & *pendū.* p. *n. f.* 1) Ricinus, inſectum, *quod cuti equorum, & equelorum, boum, & caprarum adhæret, eosque inſeſtat. Ferh.* 2) Eruca. *Caſt.*

پندو *pindū.* p. *n f.* Strepitus, ſonus aquæ. 2) Ricinus. *Ferh*

پندو *pūndū.* p. *n. f.* 1) Naſturtium, pec. aquaticum. 2) Eruca. *Caſt.*

بندوا *bendewā*, & *pendwā.* p. *n. f.* Species herbæ amaræ, & ſapidæ, *quam libenter comedunt. Ferh.*

بندودت *bendudet.* s. *n. f* 1) Podex. 2) Pudenda viri. *Gol.*

بندورغ *bendurœrgh*, & *benduruch.* p. *n. f.* Septum, *quo obturatur aqua fluens. V.* بندروغ

پندوره *pindūre.* p. *n. f.* 1) Cardamine, naſturtium aquaticum. *Caſt.* 2) Frater *ex uno patre.* 3) Spurius. *Ferh.*

بندوز *bendūz*, & *pūndūzī* p. *n. f. i. q.* چوالدوز *čūwaldūz.* Aeus magna, *qua farcinæ conſuuntur. Ferh.*

پندوز *penduz.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بنده *bende.* p. 1) *part. paſſ.* بعامش *baghlanmiſh.* s. Ligatus, vinctus, obligatus. *Legato, attoccato.* ¶ بنده و دستكير اولدىلر *bende wū deſtgīr oldyler.* Vincti, & captivi remanſerunt. *Furono legati, e fatti ſchiavi. Sæ.* 2) بنده و بسته *bende wū beſte.* s. 1) Vincire. 2) Devincire, obligare. *Obligare.* 3) *n. f.* عبد *ābd.* s. Servus, famulus. *Servitore, ſervo, ſchiavo. Ferh.* ¶ بنده فرمان *bendeī fermān.* Subditus, obtequens imperio. *Sottopoſto alli commandi.* بنده صادف *bendei sādykul yčhās*, & *ſimpl.* بنده مخلص *bendeī muchlys.* Addictiſſimus ſervus. *Affezionatiſſimo ſervitore. Ll.* بنده كمينن و داعي ديرين سعد الدين صفا آيين *bendeī Keminen we dā-yī dirin ſaded-dīn ſafā ājin* Minimus ſervus, & orator antiquus Sadeddinus puritati affuens. *Sæ.* بنده بي مقدار *bendeī bī myktār.* Humillimus ſervus. *Umiliſſimo ſervitore. Ll.* اول بنده كمينه كيسه كز در اين بزم. ol *bendeī Keminen-iz bizm.* Sumus nos, veſter defectuoſus ſervus. *Sono quel voſtro infimo ſervitore pieno di mancamenti.*

بنده *bende.* s. *compoſ.* Ego quoque. *Io ancora.*

پنده *pūnde.* p. *n. f.* 1) Ricinus. 2) Tuber *in corpore animalium. Ferh.*

بنده خانه *bende chāne.* p. *n. f. compoſ.* Domus ſervi, *h. e.* domus, *vel* habitatio mea, *loquendo ad ſuperiorem. La caſa del voſtro ſervitore, cioè è la caſa mia.*

بندكي *bendegī.* p. *n. f.* Servitus. *Servitù. V.* بندكي

بندهلك *bendelīk.* s. *n. f.* Servitus. *Servitù.*

بنده نواز *bende nūwāz.* p. *n. f. compoſ.* Servorum ſuorum fautor, *ſeu erga ſervos ſuos* comis, benignus. *Fauorevole a' ſuoi ſervitori, che ne ha cura, li accarezza, e favoriſce. Sæ.*

بندى *bendī.* p. *n. f.* Captivus Mohammedanus *apud Chriſtianum. Ferh.*

بندىدن *bendīden.* p. *V.* بغلمق *baghlamak.* s. 1) Ligare, vincire. *Ferh.* 2) Claudere, obſtruere, *V.* بسمك

پندىدن *pendīden.* p. *V.* s. 1) Conſilium, monitum dare. 2) Libenter audire. *Ferh.*

بندينه *bendīne.* p. *n. f.* Globulus, *ſeu quæ ejus loco eſt* ligula veſtis. *Ferh.*

بندينه *bendīne.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پنز *penez.* s. *n. f. ex Hung.* Solidus Hungaricus, *quinque faciunt unum groſſum Viennenſem, ſeu tres crucigeros. Moneta Ungara, cento cinquanta fanno un tallaro.*

بنزل *bunzūl.* s. *improprie pro* بزل *būzūl. pl. a* بازل *bāzīl.* Anteriores, *ſeu* laterales dentes aquirentes *cameli, quod fit anno octavo, vel nono. Wan.*

بنزه *penze.* p. *n. f.* Species saltus, chorea. *Ferh.*

بنس *benes.* a. *V. act.* Evitare, ac effugere *malum. Gol.*

بنسالە *bunsāle.* p. *adj.* Venustus, gratus. *Ferh.*

بنش *benes.* a. *V. act.* Remissiorem, mollioremque esse *in re agenda. Gol.*

بنشاختن *binśāchten.* p. *V.* Insigere, ponere *in signum. Ferh.*

بنشاست *binśāst.* p. 3. *perf. præt.* Sedit. *Ferh.*

بنشاندن *binśānden.* p. *V.* 1) Ponere, infigere *lapidem, truncum arboris.* 2) Sedere facere. *Ferh.*

بنشستن *binisten.* p. *V.* Sedere. *Ferh.*

بنصر *binfyr.* n. *n. f. pl.* بناصر *benasyr.* Digitus quartus *inter medium, & minimum, qui in manu annularis dicitur. H an.*

پنطاقون *pentāklūn, & pintāklūn.* p. *n. f.* Quinque folium. *Ferh.*

پنطر *pintar.* p. *adj.* Superbus, sui admirator. *Cast.*

بنظر *benzar, & bunzar.* v. *n. f.* i. *q* بظر *bazr.* Caruncula *in interfeminio mulieris excrescens. Col.*

بنطیان *bentyjān.* a. *n. f.* Malæ indolis mulier, *clamorem, turbasque excitans. Gol.*

بنفسج *benefseg.* a. *n. f.* Viola *pro* بنفشه *benefse.*

بنفسه *binefsihi.* a. *compos. cum part.* ب Ipse in persona. *Lui medesimo, in persona.*

بنفشه *benefse.* p. *n. f. vul. menekse* بنفسج *benefseg.* a. 1) Viola. 2) *adj.* Violaceus. *Viola, & color di viola.* ¶ صارو بنفشه *sarı benefse.* Leucoium luteum, viola lutea. *Viole gialle. Bob.* الف و قزل فرنك بنفشه *ak ve kyzyl frenk benefse.* Leucoium Italicum album, & rubrum. *Violetta Italiana bianca, e rossa. Bob.* قطمر بنفشه *kytmyr, seu usit. kætmar benefse.* Bellis. *Viola di giardino doppia.*

بنفشه کوکي *benefse kögi,* & بنفشه کوکي *benefse kogi.* s. *n. f. compos.* Iris, radix iridis. *Radice di viola.*

بنفش *benefs.* p. *n. f.* Color violaceus.

بنفشه کرده *benefse kerde.* p. *n. f. compos.* Color cælestis, cæsius. *Ferh.*

پنفوز *penfūz.* p. *n. f.* 1) Ungues, ac rostrum *ferarum.* 2) Esca *avium. Cast.*

بنقه *binækæt.* a . *f.* Superius foramen *indusii, seu ejus in pectore sinus, i. q.* بنیقه *benyækat. Gol.*

پنقور *pankūr.* p. *n. f.* Edulium, *quod ex alis, & capitibus volucrum conficitur. Cast.*

بنقوس *bunkūs.* a. *n. f. pl.* بناقیس *benakys.* Quod extat de roundiore parte melonum, *scil. vertex ejus. Gol.*

بنکه *banka.* t. *n. f. ex It. l. vul. manka.* Transtra. *Banca di galera.*

بنك *benk.* p. *n. f.* 1) Maslocum, *seu confectio ex foliis cannabinis valde inebrians, & fere dementans. Maslocco. Ferh.* 2) Semen hyoscyami. 3) Illecebra, illectamentum. *Adescamento, allettamento.* ¶ بنك قومغ *benk komak,* & بنك ویرمك *benk wirmek.* Offundere cibum, inescare. *Allettare, adescare. An.*

پنك *penk.* p. *n. f.* 1) Scyphus magnus. *Ferh.* 2) Tributum, *quod a Chrystianis petitur. Cast.*

بنك *benek.* p. *n. f.* 1) Species parmi fericei. 2) Species fructus sylvestris. *Ferh.*

بنك *benek.* s. *n. f.* 1) Macula, *pec. versicolor, ut in canibus, equis, leone.* 1) Flos, *aut alia figura acu, vel penicillo picta. Macchie, & fiorame.*

بنك *pink.* p. *n. f.* Clepsydra. *Orologio da acqua, o da polvere. Ferh.*

بنك *binek.* s. *n. f.* Equus *equitationi aptus. Cavallo da cavalcare.* ¶ سگساندەدور *segsāne ni dūr,* بنکمدور *binek mi dūr.* Estne jumentum onerarium, an equitabile? *E cavallo da soma, o da sella.*

بنك *būnk.* a. 1) *n. f.* Radix, & præcipuum rei, *vel sinceriorejus pars.* 2) *nom. prop.* Nom. celebris Medici. *H an.* 3) Hora noctis. 4) Nalcaphthum, radix odorata. *Gol.*

بنك *bünek.* p. *n. f.* 1) Arbor parva, *seu* arbustum. 2) Signum. *Ferh.*

پنکار *pinkār.* p. 1) *n. f.* تکبر *tekebbūr.* a. Superbia. 2) *part. præf.* Qui sibi in opere suo placet. *Ferh.*

پنکاره *pingāre.* p. *n. f.* Catinus ligneus, *seu* pelvis tālis, poculum, patera. *Cast.*

بنکاله *bengāle.* p. *nom. prop.* Nom. magnæ urbis, & olim metropolis *in* هندوستان *hindostān. Ferh.*

بنکام *binkām.* a. *n. f.* Cyathus fictilis, catinus. *Gol.*

پنکان *pengān.* p. *n. f.* 1) Cyathus, catinus. 2) Clepsydra. *Ferh.*

بنکان *bingān.* p. *n. f.* 1) Clepsydra. 2) Scyphus. 3) Catinus *ex ære, vel cupro. Ferh.*

پنکان *pingān.* p. *n. f.* Cyathus, scyphus, *Ferh.*

بنکاه *bengāh.* p. *n. f. compos.* 1) Mapalia Turcomanorum. 2) Tentorium. *Ferh.*

پنکاه *pengāh,* & *pingāh,* & *usit.* بنکاه *bingāh.* p. *n. f. compos.* 1) Mapalia. 2) Onera, farcinæ. 3) Tribus, familia. 4) Tabernaculum.

Capanne, ò caſe portatili, bagaglio, famiglia, tende. ¶ بارو بنگاه *bārū pūngāh.* Onera, & impedimenta familiæ, mapalia. *Sæ.*

بنگاه *būngāh.* p. *n. f.* 1) Onus, ſarcina. 2) Locus, *ubi onera, & ſarcinæ componuntur. Ferh.*

بنکران *būnKerān.* p. *n. f.* Ambuſtum in olla *alias* بکران *bügerān. quod V. Ferh.*

بنگره *bengere.* p. *n. f.* Cantilena, *quæ infantibus ſomnum conciliare ſolent. Ferh.*

بنکره *binKere.* p. *n. f.* Filum *ſupervolutum fuſo. Ferh.*

بنگره *pengere, & pingere.* p. *n. f.* 1) Olla major. 2) Patina, diſculus ſtramineus *ad ventilandum frumentum. Ferh.*

بنکشتن *bünKeſten.* p. *V.* Deglutire, abſorbere. *Inghiottire. Ferh.*

بنکلك *bunKülek.* p. *n. f.* 1) Roſæ frutex. 2) Fructus *inſtar moſci turcomanici. Ferh.*

بنکلمك *beneKlemek.* t. *V. eranſit.* 1) Variegare, maculis parvis conſpergere, pingere. 2) Diſſecare *veſtem. Dipingere di varii colori, & tagliazzare, trinciar una veſte. Bern.*

بنکلمك *benin-lemeK.* t. *V.* Terrefacere, *pro* باکلمك

بنکلو *beneKlü.* t. *adj.* Variegatus, maculoſus, conſperſus. *Variegato, macchiato, dipinto.* ¶ آلتون بنکلو آسمانلر ایله آراسنده *āltün beneKlü āsümānler ile ārāſte.* Laqueariibus auro pictis ornata *habitacula. Stanze abbellite con ſoffitti di ſtucco, e pitture, ò fiorami. Ah.*

بنکن *penken.* p. *n. f.* 1) غربیل *ghærbīl* p. قالبور *kalbūr.* t. Cribrum *majoribus foraminibus conſtans.* 2) Vannus, *qua frumentum ventilando purgatur. Crivella, ventola.*

بنکن *pinken.* p. *n. f.* سورکی *sürgi.* t. Raſtrum, occa. *Raſtello, erpice.*

بنکن *bünken.* p. *n. f. compoſ.* هتله *ktele.* t. Sarculum, runcina, inſtrumentum ferreum, *quo eruuntur radices, vel ſtolones arboris. Caſt.*

بنکن *bünkin.* p. *n. f.* Raſtrum, occa. *Ferh.*

بنکو *benkü.* p. *n. f.* Semen goſſipii. *Ferh.*

بن کوش *benküſ.* p. *n. f. compoſ.* Obedientia, ſubmiſſio perfecta. *Ferh.*

بنکوه *vel* بن کوه *bünī Küh.* p. *n. f.* طاغ *dagh dibī.* t. Radix, *ſeu* pes montis. *Il piè del monte. Caſt.*

بن کوی *bünī Kühī.* p. *n. f.* Herba oleoſa, *quam frequenter cibis incoquunt. Ferh.*

بنکه *bunKe.* p. *n. f. contr. ex* بنگاه *büngāh.* 1) Onus, ſarcina. 2) Locus, *ubi ſarcinæ, & onera componuntur. Ferh.*

بنگی *bengi.* p. *adj.* Qui utitur mænomeno *benK, vel aſrar* dicto, *quo ebrius quaſi inſanit. Che mangia il maslocca, e conſequentemente che tamina, come pazza, ò furiaſo. Ferh.*

بنکیدن *pinKiden.* p. *n. f.* 1) Seeum ipſo loqui, murmurare *apud ſe præ ira.* 2) *ſimpliciter* iraſci. *Ferh.*

بنگیلك *bengilik.* t. i. q. تیرجاکیلك *tirjäKilik.* 1) Uſus mænomeni *ſupra deſcripti.* 2) Ebrietas, inſania *ex uſu maslaci proveniens.*

بنلاد *bünlād.* p. *n. f.* 1) Fundamentum *ædificii.* 2) Fulcrum. 3) Murus. *Ferh.*

بملیقه *benlikæ.* p. *n. f.* Segmentum quadrangulare lintei, *quod ſub axillis interulæ, vel induſii inſeritur. Ferh.*

بنمك *binmeK.* t. *V.* 1) سوار *ſüwār.* id. Conſcendere *equum, mulierem. c. c. dat.* 2) Equitare. *Montare, montar à cavallo, cavalcare.*

بنمکی *benümKi.* t. *pron. poſſ. compoſ.* Meus. *Il mio.*

بنند *penend.* p. *n. f.* Numerus incognitus. *Ferh.*

بننك *pinenK.* p. *n. f.* Feneſtra *domus. Ferh.*

بنو *benü.* t. *n. f. pl. contractum ab* ابن Filii. *Gal.*

بنو *benü.* p. *n. f.* 1) خرمن *chyrmen.* t. Meſſis. 2) Hordeum. *Ferh.*

بنو *binü.* t. *n. f.* 1) Jumentum, *quod conſcenditur.* 2) Ipſa conſcenſio, *ſeu* aſcenſus. ¶ بنوه بیرامز *binüje iarāmaz.* Conſcendi, inequitari non poteſt. *Non è buono à montare. Teſ.*

بنوان *benwān.* p. چیسی خرمان *charman begčīsi.* t. Cuſtos *meſſis, vel agrorum. Ferh.*

بنوت *bünüwwet.* t. *n. f.* اوغللق *oghullyk.* t. Filiatio. *Figliuolanza. Wan.*

بنود *bünūd.* t. *n. f. pl. a* بند *bend.* Vexilla magna. *Gol.*

بنوردن *benwerden.* p. *n. f.* Bacca ſylveſtris. *Ferh.*

بنوش *bünüſ.* p. *n. f. imp.* نوشیدن *nüſiden.* Biba. *Ferh.*

بنوك کرم *benük Kirm.* p. *n. f. compoſ.* Lacerta, ſtellio. *Lucerta. Ferh.*

بنوم *benüm.* t. *pron. poſſ.* Meus. *V.* بنم

بنوماش *benümāſ.* p. *n. f.* Speeies phaſeoli *nigri, aut viridis piſa minoris. Ferh.*

بنوماش *bünümāſ.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بنون *benün.* t. *n. f. pl. a* ابن *ibn.* Filii. *Figli. Gol.*

بنون *benwen.* p. *n. f.* Cuſtos *meſſis, vel agrorum. Ferh.*

بنوند *binewend.* p. *n. f.* Res aſſervata in aliquo loco *velut aqua in cantharo. Ferh.*

بنوند *binewend.* p. *n. f.* Res aſſervata in eliquo loco, *velut aqua in cantharo. Ferh.*

بنوه *benüh.* p. *n. f.* 1) Meſſis. 2) Horreum. *Ferh.*

بنوی *benewwī.* a. *part.* Filielis. *Wan.*

بنوش *benewīs.* t. *adj. pro* منوش Purpureus.

بنه *bene.* p. *n. f.* بلهه *meẓbele.* a. Fimetum. *Caſt.*

پنه *pene.* p. *n. f.* Fimetum, ſterquilinium. *Ferh.*

بنه *büne*, & *bünne.* p. *n. f.* 1) Strata, & veſtes. 2) Locus. 3) Veſtiarium. 4) Fundus, imum *rei.* 5) Fundamentum. *Ferh.* 6) Familia. *Caſt.*

بنّه *benne.* t. *n. f.* Odor ſtercoris dorcadum, *in pratis cum depaſtæ ſunt herbarum flores. Gol.*

بنّه *binne.* a. *n. f. pl.* بنان *binān*, *i. q.* رائحه *rāihæ.* 1) Aure. 2) Odor, *ſive gratus, ſive ingratus. Gal.*

پنهاله *penhāle.* p. *n. f.* Dulcierium ex *amygdalis. Caſt.*

پنهان *penhān*, & *rar. binhān* p. *adj.* خفي *chafy.* a. گزلو *gïẓlü.* t. Abſconditus, occultus, clandeſtinus. *Occulta, naſcoſto, celato, ſecreto. Ferh.* ¶ پنهان *pinhān.* a. Abſcondere, occultare. *Naſcondere, tener ſecreto.* c. c. *abl. loco noſtri dat.* و پنهان *pinhān ol.* 1) Abſcondi, celari. 2) Abſcondere ſe. *Naſconderſi, eſſer naſcoſto. Ll.*

پنهانگر *pinhāngẽr.* a. *n. f. compaſ.* Locus, ubi putatur eliquid eſſe. *Ferh.*

پنهانی *pinhāni.* p. *n. f.* گزلوك *gïẓlüḫ.* t. Occultatio, occultum. *Caſt.* ¶ در پنهانی *der pinhāni*, & بپنهانی *be pinhāni.* In occulto. *Occultamente, in ſecreto.*

بني *beni*, & بنا *benī.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Struere, ædificere, condere. *Wan.* 2) Beneficiis, ac favore proſequi, ſiſque firmere. *Gol.*

بنی *beni.* a. *n. f. pl.* ابنية *ebnijet.* Res ſtructe, ſtructura. *Gal.*

بني *beni.* a. *n. f. pl. obliq. contractum ab* ابن *ibn.* Filii. ¶ بني آدم *benī ādem* Filii Adem, homines, mortales. *Gl' ua ninu, mortali.* بني آدمدن در کمسنه *beni ādmden bir kimeſne.* Ex hominibus quidem. *Uno degli uomini. Eb.* دیو و جادو دگل سنك کبي *diwü gïadü degül, ſenün gibī beni ādemün.* Non dæmon, aut magus, ſed, ſicut tu, filius hominis ſum. *Non ſano, nè ſpirito, nè negromante, ſono uomo come tu. Eb.* بني اسرایل *beni isruil.* Filii Iſrael, Iſraelitæ. *Gl' Iſraeliti. Ik.*

بني *binī.* a. *n. f.* Res ſtructe, ſtructure. *Wan.*

بني *bünī.* a. *n. f. i. q. præc. Wan.*

بني *bünejj.* a. *n. f. dimin. ab* ابن *ibn.* Filiolus. *Wan.* ¶ يا بني *jā bünejj.* O filiole, *ſeu* fili mi. *Gal.*

بنيا *benjā.* p. *n. f.* Ciberia, *quæ ambulatum euntes amici ſecum portare ſolent. Ferh.*

بنياد *bünjād.* p. *n. f.* 1) تل *temel.* a. Fundamentum, baſis. 2) Paries. 3) Febrica. *Fondamenta, baſe, fabrica.* ¶ وضع بنياد انچون *waẓ'ỵ bünjād iciün.* Ad jeciende fundamenta. *Per metter li fondamenti. Sæ.* بنياد *bünjād.* a. بنياد اورمق *bünjād urmak.* Extruere, ædificare. *Fabricare, erigere da fondamenti. Ah.* اساسه بنياد اوردی *eſāſine bünjād urdy.* A fundamentis erexit, ædificavit. *Edificò da fondamenti. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* بنياد عمر برج *bünjādi ümr berỹch. h. e.* عمرده وفا بوق فنز آخر اولور *ümrde wefā jok tiẓ achyr olür.* t. In vita nulle conſtantie, cito mutentur omnia. *Ferh.*

بنيادكر *bünjādker.* p. *n. f. compoſ.* Aedificetor, ſtructor. *Caſt.*

بنيان *bünjān.* a. *n. f.* 1) حايط *hāīt.* a. دوار *dïwār.* t. Murus, ſeptum. 2) Febrica. *Muraglia, fabrica. Wan.* ¶ بنيان *bünjān.* a. Jacere fundamenta. *Gettar li fondamenti. An.* 3) Fabricatio, exſtructio *Gol.*

بنيت *benijet.* a. *n. f.* 1) Conſtructa res, ſtructure, ædificium. *Gol.* 2) Templum Meccanum. *Wan.* ¶ بنيت آلدوا *benijetüd-dewā* Compoſitio medicinalis. *Compoſiziane medicinale, medicina da prender per bocca. Ah.*

بنية *binjet*, & *bünjet.* a. *n. f.* 1) Structura. 2) Corporis conſtitutio. ¶ صحيح الجنية *ſaḥỹhul bünjet.* Incolumis corpore, & ſanus. 3) Forma, & redix compoſitionis. *Gal.*

بنيجي *biniği.* t. *n. f.* فارس *fāris.* a. سوار *ſüwār.* p. Eques, equitetor. *Cavalliere, cavalcatore.*

پنير *penīr.* p. *n. f. vulgo* پنر *pejnir.* t. جبن *ğïübn*, *ğiübün.* a. Caſeus. *Formaggia, caſcio. Ferh.*

پنيرك *penīrek.* p. *n. f.* 1) ابم كوجي *ebem gümüği.* t. Malve. *Malva.* 2) Chemæleon. *Ferh.*

پنير ماده *penīr māje.* p. *n. f.* الخجة *infe, ğet.* a. Coagulum lactis. *Caglia, preſame.*

پنز *benïẓ.* p. *adv. compoſ.* 1) Nunquam. 2) Etiam quoque. *Ferh.*

پنر *binïẓ.* p. 1) *adv.* Nunquam. 2) Etiam, quoque. 3) *adj.* Potens, validus. *Ferh.*

پنيزه *penïẓe.* p. *n. f.* Fumaria *herba. Fumaria. Ferh.*

پنيسه *penïse.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بنيقة *benikæt.* s. *n. f. pl.* بنايق *benâiyk*: خشتك *chyſtek.* p. 1) Lacinia, *ſeu* panniculus fere triangularis, *qui aliis veſtis partibus inſeri ſolet augendæ capacitatis ergo, pec. indufii, ſen interulæ*; ſeu proprie, *pars illa, quæ inſeritur in utroque indufii latere. W'an.* 2) *i. q.* جربان *ğürrübân*, Superius foramen, *vel* ſinus indufii. *Gol.*

بنيقتان *benikatâni.* s. *n. f.* Duo circuli, *ſeu* helices crinium apparentes ſub collo ad jugulum equi. *W'an.*

بنيك *benik.* p. *n. f.* Sericum vile. *Ferh.*

پنين *penin.* p. *adv.* Nunquam. *Mai. Caſt.*

بنيوش *benjûſ*, & *penjûſ.* p. *n. f.* 1) Pulſatio, verberatio. 2) Labor, opera. *Caſt.*

بنيوش *bünjûſ.* p. *imper.* Auſculta. *Ferh.*

پنيون *penjun.* p. *adj.* Iens, *aut* ſolitus ire. *Ferh.*

بو

بو *bew.* p. *n. f.* Pellis pulli camelini lacrentis adhue, mortui, *vel* mactati; *quæ paleis impleta matri offertur, ut ejus ceu vivi fœtus conſpectu, & odoratu recreata, lac copioſius emittat, aliumve pullum lactet. Ferh.*

بو *bew'* s. *V. act.* [1. F.] 1) Reverti. 2) Fareri. 3) Ire. *W'an.* 4) Aequare *pec.* talione, *ſanguinem ſanguine.* 5) Provocare *iram Dei.* 6) Congredi *cum muliere. Gol.*

بو *bu.* s. *n. f. pro* ابو *ebû.* Pater. *Padre.* ¶ بو علي سينا *bu âli sînâ.* Avicenna. اول غار بو العجب *ol ghâri bul-âğeb.* Illa ſpelunca mirabilis, portentoſa. *Quella ſpirana, e miracoloſa caverna. Eb.* بو الهوس *bul-hewes.* Curioſus, libidinoſus. *Curioſo, capricioſo*, & *uomo di buon tempo. Eb.* بو الكنج *bul-kenğ.* i. q. بو العجب *bul âğeb* Ludicrus lutus. *Maſcherata. Caſt.*

بو *bû.* p. *n. f.* 1) بوخو *kochû.* s. Odor. *Odore.* 2) *pro* بود *bûd.* 3. *perf. prat.* Fuit. *Ferh.* 3) *in comp.* Odore præditus. *Odorifero.* ¶ بو عنبر *âmber bû.* Ambræ odore præditus, fragrans inſtar ambræ. *Di odor di ambra, odorifero come l'ambra.*

بو *bu.* s. *pron. demon.* ذاك *ğâk.* s. اين *in* p. Hic, iſte. *Queſto, coſtui.* ¶ بو اينده *bu eſnâde*, بو آراده *bu ârâde.* Interim, interea. *In queſto mezo, tratanto, fratanto, fra queſto mezo.* بو جنس *bu ğins.* Hujus generis, hujus ſpeciei, hujusmodi. *Queſta ſorte di, ſimili, tali, di queſta ſorte,* بو خصوص *bu chuſûs.* Hoc negotium, hoc rei, hoc. *Queſto particolare.*

بو *pû.* p. 1) *imp.* Inquire diligenter. 2) *n. f.* Diſcurſitatio, inquiſitio. *Ferh.* 3) *adj.* Levis. *Caſt.* ¶ بو تك و بو *tekû pû* s. & بو تكاپو *tekâpû* s. Diligenter inquirere. *V.* تك * *Expreſſ. figur.* بو كرفت *pu girift.* Diſcurſitare cœpit. *Alluſio ad celeritatem. Ferh.*

بو *beww.* s. *n. f.* 1) Fœtus *camelitis. Gol.* 2) Pellis pulli camelini lactentis adhue, *vel* mortui, aut mactati, *quæ paleis impleta matri offertur, ut ejus ceu vivi fœtus conſpectu, & odoratu recreata lac copioſius emittat, aliumve pullum lactet. W'an.* 3) Cinis. *Gol.*

بو *beww.* s. *part. fœm.* بوه *bewwet*, & بوي *bewî.* Fatuus, vecors. *Gol.*

بوا *bewâ.* s. *V. act.* 1) Parem *alicui* eſſe. 2) Aequalem evadere, *pec. talione.* 3) Reverti. *Gol.*

بوا *bewâ.* s. *n. f.* 1) برابرلك *berâberlik.* s. Aequalitas, paritas. *W'an.* 2) Res par, *ac* æquivalens. 3) Talio. ¶ دم بواء دم *dem bewâi dem.* Sanguis pro ſanguine. *Gol.*

بوا *bewâ.* p. *apprecandi formula pro* بادا *bâda.* Eſto, fiat. *Ferh.*

بواب *bewwâb.* s. *n. f.* قپوجي *kapuğî.* s. Janitor. *Portinaro, portiere.* ¶ بوابان زرين *bewwâbâni zerrin ſer.* Janitores cum capitibus aureis. *Portieri con berette d'oro. Eb.*

بوابه *biwâbet.* s. *n. f.* قپوجيلق *kapuğilyk.* s. Oſtiarii munus. *Ufficio di portiere.*

بوابي *bewwâbî.* s. *part.* Ad oſtiarium pertinens. *Gol.*

بواحا *bewâhan.* s. *adv.* Palam, aperte *Gol.*

بواد *bewâd.* s. *V. act.* 1) [1. & 2. F.] Interire, perire. 2) Abire. *Gol.*

بوادر *bewâdir.* s. *n. f. pl. a* بادرة *bâdiret.* Impetus vehementiores animi, *pec. in ira. W'an.*

بوادر *bewâdir.* s. *n. f. pl. cavens ſing.* Cauoes inter humeros, & collum *tam in homine, quam in animali. W'an.*

بواذخ *bewâzych.* s. *part. pl. a* باذخ *bâzych.* Alti, *pec. de montibus. W'an.*

بوار *bewâr.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Diſtrahi nequire, *aut* vendi *merces. Gol.* 2) Perire, interire. 4) Irritum evadere *opus.* 5) Corruptum eſſe. *Eſſer corrotto.* 3) Vaſtare. *W'an.*

بوار *bewâr.* s. *n. f.* 1) هلاكلك *helâklik.* s. Exitium, interitus. *Rovina, perdita.* 2) Miſſio, frigusque fori. 3) Cælebs, *vel* innupta, *quæ domi manet, nec in matrimonium requiritur. Gol.*

بوارح *bewâryh.* s. *n. f. pl. a* بارح *bâryh.* Venti calidi æſtate flantes. *W'an.*

بوارد *bewârid.* s. *part. pl. a.* باردة *bâridet.* Necantes. ¶ بوارد مرهفات *mürhefâti*

fâtî bewārid. Gladii inferentes necem. *Gol.*

بوارد *bewārid.* p. *n. f.* Cibarii genus, *quod ex aceto, defruto, ſuceo uvarum, & pane unà coctis conficitur. Ferh.*

بوارغ *bewārygh.* p. *n. f.* Obſtetricale, *ſeu* puerperarum ſcamnum. *Ferh.*

بوارف *bewāryk.* a. *n. f. pl. a* بارق *bāryk*, & *o* بارقة *bārykæ.* Fulgurantes nubes, fulgentes gladii, fulgura. *Nuvola, & ſcimitarra lampeggiante. Ah.*

بواری *bewārī.* s. *n. f. pl. a* بارى *bārī*, *vel* بورى *būrī.* Storeæ *vel ipſæ* arundines ſiſſæ. *Gol.*

بوازل *bewāzil.* a. *n. f. pl. a* بزل *bezil.* Cameli *anteriores dentes prominentes habentes. Wan.*

بو اسحق *bu ishak.* p. *nom. prop.* Nom. ſtirpis alicujus *loco* ابو اسحق *ebu ishak. Ferh.*

بواسطه آن‌كه *bewāsytaĕ āuki.* p. *n. f. compoſ.* 1) Hac de cauſſa, quod. 2) Eo mediante, quod. *Caſt.*

بواسير *bewāsīr.* a. *n. f. pl. a* بسور *bewsīr* مايه‌سيل *mājesīl.* t. Hæmorrhoides. *Morroidi. Wan.*

بواضع *bewāẓ-* a. *n. f. pl. a* باضعة *bāẓyĕt.* Agmina *ovium, aliorumve pecorum. Gol.*

بواطن *bewātyn.* a. *part. pl. a* باطنة *bātynet.* Interiora. *Gol.*

بواكي *bewākī.* a. *part. pl. a* باكية *bākiyĕt.* Flentes. *Gol.*

بوال *būwāl.* s. *n. f.* Profluvium urinæ. *Wan.*

بوالع *būwālȳ.* a. *n. f. pl. a* بلوعة *būlluĕt.* Foramina domus mediæ, *per quæ evpurgatur cloacalis colluvies domus. Gol.*

بو العجب *būl-ĕgeb.* p. *n. f. ex arab.* 1) Res mirabilis. *Maraviglia, coſa ſtupenda. Caſt.* 2) Agyrta. *Ferh.*

بو العجبي *bul-ĕgebī.* p. *n. f. compoſ. ex arab.* 1) Agyrta. 2) Muſica, *quæ fit luſu agyrtæ durante. Ferh.*

بو الكفند *bul-kefend.* p. *n. f. ex ar ib.* Largitio *ad corrumpendum judicem. Cat.*

بوان *bewān.* p. *n. f.* Tranſitus angu ſtus inter montes *in Perſia. Coſt.*

بوان *biwān*, & *büwān.* a. *n. f. pl. a* بون *bün*, *büwün*, & ابونة *ebwinet.* Palus tentorii, lignum ante tentorium *ſuſtinens velum portæ. Wan.*

بوان *bewān.* s. *nom. prop.* Nom. loci. *Wan.*

بوانه *pewāne.* p. *n. f.* Fauces Perſiæ. *Ferh.*

بوانه *buwāne.* s. *nom. prop.* Nom. loci. *Wan.*

بواهد *bewāhid.* a. *n. f. carens ſing.* Mala, infortunia. *Gol.*

بوأبق *bewājyk.* a. *n. f. pl. a* ابقة *bājykæt.* Mala, calamitates. *Wan.*

بوائك *bewājik.* a. *n. f. pl. a* بايك *bājik.* Camelites juvencæ. *Wan.*

بواين *bewājīn.* a. *part. pl. a* بيون *bejün.* Longius a fundo diſtantes, & ampli *putei. Gol.*

بوب *būeb.* a. *n. f.* Equorum genus *breve, craſſiore carne, ompliore, & diductо paſſu. Gol.*

بوب *bub.* p. *n. f.* 1) Stratum, ornatus *æduum.* 2) Cubile *ſtratis ornatum. Ferh.*

بوب *pūb.* p. *n. f.* 1) او زكي *ew bezegi.* t. Stratum, ornatus *æduum.* 2) Pater. 3) Cirrus *ovium. Ferh.*

بوبا *būbā.* p. *n. f.* Genus cibi. *Ferh.*

بوبا *pūpā.* t. *n. f. ex Ital.* Puppis. *Poppa.*

بوبات *bübāt.* a. *n. f.* Deſertum, ſolitudo. *Wan.*

بوب اندين *būb endin.* p. *n. f. compoſ.* 1) *i. q.* بارگاه *bārigāh.* Aula regis, & domus regia. 2) Tentorium. *Ferh.*

بوبر *büber.* p. *n. f.* Luſcinia. *Roſignuolo. Ferh.*

بوبردك *bübürdek.* p. *n. f. i. q. prec. Ferh.*

بوبك *bubek.* p. *n. f.* Virgo. *Vergine. Ferh.*

بوبك *pübek.* p. *n. f.* 1) Upupa. 2) Virgo. *Ferh.*

بوبك *pūpek.* p. *n. f.* Upupa. *Caſt.*

بوبل *pupel.* p. *n. f.* Genus nucium *alias* فوفل *fufel*, *dictum. Ferh.*

بوبرك *bübrek.* t. *n. f.* Ren. *Rognone.*

بوبش *bübeſ*, *ſeu pübeſ*, & *püpeſ.* p. *n. f.* هدهد *hudhud* a. ابيك *ibik.* t. Upupa. *Caſt.*

بوبله *pupla.* t. *n. f.* Plumæ molliores. *Piume.* ¶ بوبله دوشكي *pupla düsegi*, Lectus plumeus, *Letto di piume.*

بوبؤ *büübüü.* b. *n. f.* 1) Imaguncula *in medio oculi opparens.* 2) Ipſa pupilla. 3) Medium, præcipuumque rei, radix, origo. 4) *i. q.* Dominus. 5) *i. q.* عاقل *hkyl.* Intelligens, aſtutus. *Won.* 6) Caput vaſculi, *in quo nigricantis collyrii genus* كحل *kŏhl dictum, & familiariter palpebris illiniri ſolitum, reconditur.* ¶ هو ى بؤبوء آلمجد *hüwe ſi bubuil-megĕd.* In ſumma gloria eſt. هو بؤبوء دهره *hüwe bubüi dehrihi.* Ornamentum eſt, & delicium ſui ſeculi. *Gol.* بؤبؤ العين *büübüül ėjn.* Pupilla oculi. *Pupilla dell' occhio.*

بوبو *bubū.* p. *n. f.* Upupa. *Ferh.*

بوبو *pūpū.* p. *n. f.* 1) Upupa. 2) Cantus *upupæ. Ferh.*

بوبه *bube.* p. 1) *n. f.* Upupa. 2) *adj.* Cupidus, deſiderio flagrans. *Ferh.*

بوبه *pupe.* p. *n. f.* Upupa. *Ferh.*

بوت *būt.* s. *nom. prop.* Nom. arboris. *Gol.*

بوت *but.* r. *n. f.* Licium. *Liccio, filo di trama. pro* بود *pud. Bern.*

بوت *but.* t. *n. f.* Femur. *Coſcia. V.* بود

بوت *put.* p. *n. f.* Hepar. *Epate. Ferh.*

بوت *put.* t. *n. f.* Idolum. *vitioſe pro* بت

بوة *buwret.* s. *n. f.* Accipiter. *V.* بوهة

بوتاب *putâb.* p. *n. f.* Scopus *ſagittarorum. Caſt.*

بوتر *potur.* t. *n. f.* Neomohammedanus. *V.* بوطر

بوتراب *buterâb.* p. *nom. prop.* Agnomen Chalifæ علي *Alì. Ferh.*

بوترك *butrâk*, & بوترف *putrak.* t. *n. f.* Nodus arboris. *Nodo*, *nocchio.*

بوتراقلو *bûtrâklû.* t. *adj.* Nodoſus. *Nocchieruto*, *nodoſo.* ¶ مچقه بوتراقلو *bûtrâklû miſe*, & صوپه بوتراقلو *bûtrâklû ſopa.* Nodoſus baculus. *Baſtone nocchieruto.*

بوترى *potyra.* t. *n. f.* Communitas, *ſeu* incolæ viritim ad arma evocati. *Allarma, dove tutti li cittadini devono correre all' arme. Ll.*

بوتماز *butymâr.* p. *n. f.* Aerumna. *A Janno. V.* بوتمار

بوتن *bûtûn.* t. *adj.* Integer. *Intero, perfetto. V.* بتون

بوتنك *pûtenk.* p. *n. f.* فودنج *fudenğ.* s. Pulegium. *Caſt.*

بوتو *pûtâ.* t. *n. f.* Sporta doſſuaria. *Zerlo, corba.*

بوته *bute.* p. *n. f.* 1) Arbor, *quæ non creſcit in ſtipitem, ſed ſtatim a radice in ramos diffunditur.* 2) Fœtus *ſive hominum, ſive ferarum, pec. leonis.* 3) Scopus *ſagittæ.* 4) Caldarium, vas fuſorium *ex argilla. Ferh.*

بوته *pûte.* p. *n. f. vul.* *puta*, *pota.* بوطه *butæ*, & بوتكه *bûtækæ.* s. 4) Catinus aurifabri, *aut* monetarii, *in quo liquefit aurum vel argentum*, *vulg.* crucibulum. *Crocivolo.* 2) Aerarium. *Ferh.*

بوتمار *butmâr.* p. *n. f.* 1) Palumbes. *Ferh.* 2) Aerumna. *Affanno.* 3) Ardea. *Aghirone.* 4) Cippus. 5) *adj.* Avarus. *Caſt.*

بوث *bews.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Inquirere *in rem*, ſcrutari *eam.* 2) Disjicere, ac diſpergere *ſupellectilia. Gol.* 3) Diſputare. *Wan.*

بوج *bewg.* s. *V. act.* [1. F.] Affligere aliquem *infortuniis. Wan.*

بوج *bewg.* s. *n. f.* 1) Coruſcatio *fulminis.* 2) Aurora. 3) Laſſitudo. *Gol.*

بوج *bewg.* p. *n. f.* Oſtentatio *potentiæ*, *magnificentiæ. Ferh.*

بوج *pûğ.* p. *adj.* 1) Inæqualis, turgida *res.* 2) Inutilis, ad nihil quadrans *res. Ferh.* 3) Judicii expers. 4) Abſurdus. 5) Minime quadrans. 6) Naſo latiore prædituſ. 7) Garrulus, blatero. 8) Rotundus. 9) Planus. 10) *in compoſ.* بوج بيني *pûğ bînî.* Simus. *Camuſo, ricagnato. Ferh.*

بوجاسب *buğiâsb.* p. *nom. prop.* Nom. celebris harois *in* توران *turân*, *qui fuerat bellidux efrâsjâbi. Ferh.*

بوجاق *buğiâk.* t. *n. f.* 1) زاويه *zâwije.* s. كوشه *kûše*, & كوشه *köše.* p. Angulus. *Cantone.* 2) Tractus Tartariæ *ad oſtia Boryſthenis ſita*, vulgo Beſarabia.

بوجاقلو *buğiâklû.* t. *adj.* Angulos habens, angularis. ¶ اوچ بوجاقلو *üć buğiâklû.* Triangularis. *Triangolare.*

بوج بيني *pûğ bînî.* p. *n. f.* Naſo, naſutus. *Naſone. Ferh.*

بوچق *buciuk.* t. *adj.* Semi, media *pars. Mezzo.* ¶ بر بوچق *bir buciuk.* Unum & medium. *Uno, e mezzo.* ايكي بوچق *iki büciük.* Duo, & medium. *Due, e mezzo.*

بوچقلق چكر *buciuklyk ğiğer.* t. *n. f. compoſ.* Pro medio aſpro hepar. *Un mezzo baiocco di fegato.*

بوچك *böğek.* t. *n. f.* دود *dud.* s. 1) Vermis, infectum. 2) Limax. *Verme, infetto, lumaga.* ¶ بوك بوچكي *bok böğeği.* Bruchus, ſcarabæus. *Scarafaggio.* حرده بوچك *churde böğek.* Inſecta minutiora. *Inſetti.* سمكلو بوچك *sümüklü boğek.* Cochlea, limax. *Lumaga.*

بوچوف *buciuk.* t. *n. f.* Dimidium. *V.* بوچق

بوح *bewh.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Apparere, manifeſtum eſſe. 2) Laſſum eſſe. *Gol.* 3) Manifeſtare, aperire *arcanum ſuum.*

بوح *bûh.* s. *n. f.* 1) Radix, origo. 2) Pudenda *viri*, & *mulieris.* 3) Libido, ſeu coitus venereus. 4) *i. q.* نفس *nefs.* Anima ſenſitiva. 5) Confuſio *in negotio.* 6) Sol. *Wan.*

بوحاسي *bohâſi.* t. *n. f.* Tela goſſipina *tincta. Bocaſſino. Ll. Alias* بوعاسي

بوخ *bewech.* s. *V. act.* 1) Quieſcere, ſedari, defervere, conſidere *ignem*, *vel iram. Wan.* 2) Laſſum, ac defatigatum eſſe. *Gol.*

بوخ *poch.* t. *n. f. vul.* بوك *bok* رجيع *recîr.* s. Stercus, merda. *Merda, ſterco.* ¶ نه بوخ يرلر شو ملعونلر *ne poch jerler šu melûnler.* Quid blateram iſti maledicti? *Eb.*

بوخ *pûch.* p. *n. f.* 1) Confuſio *in negotio. Wan.* 2) Animi perturbatio. *Gol.*

بوخ *puch.* p. *n. f.* كوز چپاقي *göz ciapğhy.* t. Sordes *in angulo oculi. Ciſpa, ottalmia. Ferh.*

بوخت *bûcht.* p. *n. f.* Filius. *Figlio. Ferh.*

بوخت *pucht.* p. 3. *perf. præt.* 1) Coxit. 2) Coctus fuit. 3) Calcitravit. *Ferh.*

بوخل

بوخل *bûchæl.* p. *n. f.* پرپرم *pirpirim.* t. *medicis* بقلة الحمقا *bækletül hæmkâ.* a. *Hæl.* 1) Olus fatuum, *i. e.* insipidum, *scilicet* Portulaca. 2) Semen portulacæ. *Ferh.*

پوخل *pûchæl.* p. *n. f. i. q.* پخل *pæchæl.* Portulaca. *Porcellana. Ferh.*

بوحلانه *bûchlâne.* p. *n. f.* Diabolus, dæmon. *Ferh.*

بوخله *bûchle.* p. *n. f.* Portulaca. *Ferh.*

بود *bewd.* a. *n. f. i. q.* بئر *bir.* Puteus. *Gol.*

بود *bûd.* p. 1) 3. *perf. præt. a* بودن *bûden.* ايدي *îdŷ.* t. Erat, fuit. *Era, fù.* 2) *n. f. i. q.* وجود *wüğiûd.* a. Existentia. *L'essere. Ferh.*

بود *bud.* t. *n. f.* فخذ *fæchz, seu fæchyz.* a. Femur, coxa. *Coscia. Est proprie superior pars coxæ, inferior enim vocatur* بالدر *bâldyr.* ¶ قوينك بودي *kojunün-bûdŷ.* Vervecinum femur. *Coscia di castrata, gigotto.* ارد بودي *ârd bûdŷ.* Perna. *Presciutto.*

پود *pûd.* p. 1) *n. f.* ارغاج *arghâğ.* t. Trama. 2) Stamen. 3) Fomes. *Esca.* 4) *adj.* Tritus, vetustus. *Ferh.* 5) *n. f. pûd.* Segmentum, *seu* virga diversi coloris, *quæ panno attexi solet, pec.* carbaso, byssso. ¶ دو پود *dû pûd.* Duas diversi coloris virgas intertextas, *seu* attextas habens. دپود *dipûd.* Bis segmentatus pannus.

بود *bûwed.* p. 3. *perf. fut. a* بودن *bûden.* Erit. *Ferh.*

بوداجق *bûdağik.* t. *n. f. dimin.* Ramulus. *Ramicello.*

بوداق *bûdâk.* t. *n. f.* 1) غصن *ghusn.* a. دال *dâl.* p. Ramus. *Ramo.* 2) Nodus in assere. *Nodo, nocchio.*

بوداقلنمق *bûdâklanmak.* t. *V.* Ramos emittere. *Far rami.*

بوداقلو *bûdâklû.* t. *adj.* 1) Ramosus. 2) Nodosus. *Ramoruto, folto di rami, & nocchieroso.*

بودامق *bûdâmak.* t. *V.* 1) Putare *arborem, vitem.* 2) Collucare, pampinare. *Potare, sboscare.*

بوداندو *bûdandû.* t. *adj.* Sarmenta vitis. *Ritaglio della vite, sermento.*

بوداجي *bûdaiğî.* t. *n. f.* Putator, pampinator. *Che pota, e netta gl' alberi, e vigne.*

پود بند *pûd bend.* p. *n. f. compos.* 1) Oris vinculum. *Ferh.* 2) Res oblita. *Cast.*

بودر *bodur.* t. *n. f.* Crassus, & parvæ staturæ homo. *V.* بوطر

پودرم *podrom.* t. *n. f. ex Hung.* Cella vinaria. *Cantina, caneva.*

بودق *bûdak.* t. *n. f.* Ramus. *V.* بوداق

بودن *bûden.* p. *V. subst.* اولمق *olmak.* t. Esse. *Essere. Ferh.*

بودنك *bûdenk.* p. *n. f.* Pulegium. *Cast.*

پودنه *pûdene.* p. *n. f. i. q.* نعناع بري *nænâ berrî.* a. Mentha. *Menta erba. Ferh.*

بودني *bûdenî.* p. *adj.* اولاجق *olağiak.* t. Possibile, esse, quod est, erit, *aut* fieri potest. *L'essere, il possibile.* * *Express. figur.* بودني بود *bûdenî bûd. h. e.* اولاجق اولور *alâğiak olûr.* t. Quod statutum est, erit, fiet. *Ferh.*

بوده *bûde.* p. *part. pass. a* بودن *bûden.* اولمش *olmiś.* t. Quod fuit. *Stata.*

پوده *pûde.* p. 1) *n. f.* Trama, subtegmen. 2) Fomes. 3) Arbor infructifera. 4) Vesica. 5) Nux rancida, putrida. 6) *adj.* Antiquus, tritus. 7) Vacuus. *Ferh.*

بودي *bûdî.* p. 1) 2. *perf. præt. a* بودن *bûden.* Fuisti, extitisti. 2) *n. f.* Existentia, essentia. *Eri, fosti, & l'essere, essenza. Ferh.*

بوز *bewz.* a. *n. f.* 1) Excessus. 2) Injuria. 3) Paupertas. 4) Humilitas. *Gol.*

پوز *pûz,* & پوزينه *pûzîne.* p. *n. f.* نعناع *nænâ. vul. nâne.* a. Mentha. *Cast.*

بوزاونده *bûzünde.* p. *n. f.* Fomes. *Esca. Ferh.*

بور *bewr.* a. 1) *V. act.* [1. F.] Perire, interire. 2) Incultam esse *terram.* 3) Irritum evadere *opus.* 4) Ignavum, perditum, corruptumve esse. 5) Frigere forum. 6) Vastare. *Gol.* 7) Experiri, explorare. *Wan.* 8) Offerre admissario *camelitim, ut percipiatur, num fœta sit.* 9) *n. f.* Terra non consita, nondum sationi apta, vervactum. 10) Terra *quæ per annum inculta jacet, ut post conseratur. Gol.*

بور *bewr.* a. *n. f.* Terra non consita. *Gol.*

بور *bewr.* a. *n. f. pl a* باير *bâjr.* Terræ incultæ. *Gol.*

بور *bûr.* a. *n. f.* 1) Homo perditus, & nequam. *Wan.* 2) Terra inculta. *Gol.*

بور *bûr.* a. *part. pl. a* باير *bâjr.* 1) Perditi, 2) Consiliarii *per se inopes, nec consilio alieno obsequentes. Gol.*

بور *bûr.* p. *n. f.* 1) Color pistaciorum. 2) Russus equus. 3) Phasianus. 4) *nom. prop.* Nom. urbis *in* هندوستان *hindostân.* 5) Color melis, *dialecto Samarcandæ. Ferh.*

پور *pûr.* p. *n. f.* 1) اوغل *oghul.* t. Filius. *Figlio.* 2) Equus. 3) Simulatio *ignorantiæ. Ferh.* 4) Chalybs. *Acciaio. Cast.*

بورا *bûrâ.* p. *n. f.* 1) Caput *clavi.* 2) Cuspis *clavi. Ferh.*

پورابيتن *pûrâbîtin.* p. *nom. prop. compos.* Nom. patris آبتين فريدون *âbitînî ferîdûn. Ferh.*

بوراده *bûrada.* t. *adv. vulg. contract.* Hic. *Qui.*

بوراق *bürāk.* t. *n. f.* Chryſocolla. *Vitio ſe pro* بورف *bewrak.* s. & *hoc pro* بوره *büre* p. *quod V.*

بوران *bürān.* t. *part. præſ.* Torquens. ¶ دل بوران *dil bürān.* Mordens, pungens linguam *vinum. Vino piccante, recente.*

پوران *pürān.* p. *n. ſ.* Agnomen urbis. كتوج *Ketüg. Ferh.*

بورانجت *bürānijet.* t. *n. f.* Cibi genus. *Gol.*

بورايه *buraje.* t. *adv. contract.* Hue.

بورايه‌دك *bürajadek.* t. *adv. compoſ.* Huc uſque.

بورّه *büüret.* t. *n. f.* 1) Fovea, *pec.* locus, *ubi ſtruitur ignis ad coquendum.* 2) Fovea puteo ſimilis, *in qua accenditur ignis, & cibus coquitur, velut in furno. Han.*

بورتمق *bürtarmak.* t. *V. tranſ.* Caperare. *Increſpare.* ¶ الكن بورتمق *alyn bürtarmak.* Caperare frontem. بوز بورتمق *üüz bürtarmak* Avertere oculos, *aut* limis oculis aſpicere. *Teſ. Raggrinzare la fronte.*

بورتك *bürtuk.* t. *n. f.* Rugæ. *V.* بورشق

بورتون *bürtun.* t. *n. f.* Navis vectoria bellica. *Spezie di nave.*

بوره *porta.* t. *n. f.* Porta tributaria. *Quatuor ſunt ruſticorum deditiorum domus, unum integrum pendentes tributum. Ll. V.* خانه بوره اچدسي ¶ *porta akdiasi.* Jus portæ.

بورج *borğ.* t. *n. f.* Vallum. *melius* برج

بورج *borğ* t. *n. f.* دين *dein.* s. وام *wäm.* p. 1) Debitum. 2) Creditum. 3) Obligatio, officium. *Debita, & credito, & obligo, dovere.* ¶ بورجده بورجدر *bojnüme borğ tür, & borğim dür.* Meum eſt debitum, mearum eſt partium. *E mio debito, vi ſono obligato.* بورج *borğ* e. & *ufit.* بورجه كيرمك *borğe girmek.* Aes alienum contrahere, debitis ſe onerare. *Indebitarſi, far debiti.* مورج اودمك بورجي اودمك *borğini ödemek,* بورجدن جقمق *borğtan çıkmak.* Aes alienum ſolvere, pendere debita. *Pagar i debiti, uſcir di debito.* بورجك اوده *borğüünde.* Solve debitum tuum. *Paga il tuo debito.*

بورجاق *burğiak.* t. *n. f.* Vicia. *V.* بركاف

بورجلنمق *borğlanmak.* t. *neut. paſſ. V.* Debita contrahere. *V.* بورج

بورجلو *borğlü,* & بورجلي *borğli* t. *adj.* مديون *medjün* s. وامدار *wämdär.* p. 1) *n. ſ.* Debitor, *ſeu qui debet aut tenetur.* 2) *adj.* Obligatus. *Debitore, & obligato.* ¶ بورجلو اولمق *borğlü* st. 1) Debere, obæratum eſſe. 2) Teneri, obligari. *Eſſer debitore, & eſſer obligato.*

پوردستان *pürdeſtän.* p. *n. ſ. compoſ.* Cognomen patris رستم دستان *deſtäni rüſtem. Ferh.*

پوردگان *pürdigän.* p. *n. ſ.* Quinque dies, *qui ad finem anni perfici adjiciuntur. Ferh.*

پوردیان *pürdijan.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بورشمق *porſumak.* t. *V.* Decrepitum eſſe. *Eſſer decrepito.* ¶ بورسوب جورمك *porſujup çürümek.* Ex antiquitate computreſcere & carioſum eſſe. *Eſſer putrido, & ammarcito. V.* جورمك

بورسا *burſa,* بورسه *burſa,* & بروسه *brüſa.* t. *nom. prop.* Pruſa *urbs Bithyniæ præcipua, vul.* Burſa. *Burſa.*

بورسوق *porſuk.* t. *n. ſ.* Taxus. *V.* بورصق

بورسوی *bürſewi.* t. *nom. gentil.* Pruſſanus. *Di Burſa. Sa.*

بورش *büryſ.* t. *n. f.* Rugæ. *Creſpe.*

بوروشمق *büruſturmak.* t. *V. tranſ.* Caperare, rugare *frontem. Increſpare, raggrinzare.*

پورشسب *pürüſseb.* p. *nom. prop.* Nom. patris. زردشت *zerdüſt. Zoroaſtria. Ferh.*

بوروشق *büruſyk.* t. *n. f.* Rugæ. *Creſpe.*

بوز بورشغي ¶ *üüz boruſighy.* Rugæ faciei. *Creſpe, rughe.*

بورشاقلو *büruſiklü.* t. *adj.* Rugoſus. *Rugoſo, grinzoſo. Ferh.*

بوروشمش & بورشمش *büruſmiſ.* t. *part. paſſ. d* بورشمق Rugoſus, caperatus. *Increſpato, raggrinzato.* ¶ بورم بورم بورشمش *borum, borum büruſmiſ.* Denſiſſimas rugas contrahens.

بورشمق *boruſmak, büruſmak.* t. *V.* Rugari, rugoſum fieri. *Increſparſi, raggrinzarſi.* ¶ بوز بورشمق *üüz boruſmak.* Vultu rugoſum fieri. بوز بورشمغي *üüz boruſmaſi.* Caperatio vultus. *Increſpamento della faccia.*

بورصق & بورسوق *borſuk.* t. *n. ſ.* Moliſ, taxo. *Taſſo.*

بورصمق *porſumak.* t. *V.* Decrepitum aſſe. *V.* بورشمق

پورنعنا *pürnänā.* p. *nom. prop.* Nom. patris Ruſtemi *celeberrimi heroïs. Ferh.*

بورغز *bürghuz,* & *bürghaz.* t. *i. q.* بورغز *nom. prop.* Nom. oppidi Thraciæ. *V.* بورغز

بورغو *borghü,* & *burghü,* & بورغي *burghy, borghy.* t. *n. f.* Terebra. *Trivello. V.* بورغو

بورغوسن بورمق ¶ *bürghuſyn bürmak.* Terebram adhibere, torquere. *Voltar il trivello.*

بورغولامق *bürghülamak.* t. *V.* Terebrare, perforare. *Trivellare, sbucinre.*

بورك *bewrak.* s. *n. ſ.* Nirrum, aphronitrum. *Gol.*

بورمك *bürkmak.* t. *V.* Luxare. *Rivoltare, dislogare, diſconciare. V.* قولن ¶ *kolyn bürktyler.* Luxarunt, invertérunt ei brachium. *Gli hanno dislocato il braccio.*

بورك

بورك *börk*, *bürk*. t. *n. f.* 1) Galerus acuminatus, pileusve pluvialis, *aut etiam* alius quivis. *Capello, beretta da pioggio, & altra. Sæ.* 2) *Tartaris* Palium pluviale breve *ex phyltro confectum.*

بوركسنبوسه *börek*. t. *n. f.* سنبوسه *fenbüse*, p. 1) Artocreas. 2) Cupediæ. *Paſticio, torta, ò paſta ripieno di carne, ſpinaeci, ò altro.* ¶ بوركلرى تنجره *tenğere börekleri.* Artocreata in olla cocta. *Paſticci di cucina.* بوركي سلطان *ſultān böregī.* Amaranthus. *Amaranto, fior digrana. Bob.*

بوركي *böreğ*. p. *n. f.* 1) Species luſus aleatorii. 2) Sors aleæ. 3) Mucor *panis.* 4) Gemis cibi *ex carne concisa, & butyro præparatum. Ferh.*

بوركي *pürek*. p. *nom. prop.* Nom. filiæ. *Ferh.*

بوركچي *börkči*. t. *n. f.* Pileo. *Berettare.*

بوركچي *börekči*. t. *n. f.* Artoptes, piſtor dulciarius, oruſtularius. *Paſticciere.*

بورلمق *bürulmak*. t. *V. paſſ. a* بورمق Contorqueri, torqueri.

بورم *bürum*. t. *n. f.* Rugæ. *Creſpe. V.* بورشق

بورمق *bürmak*. t. *V.* 1) Torquere, contorquere. 2) Terebrare. *Torcere, intorcere, & trivellare. Ah. Eb.* ¶ قول بورمق *kol bürmak.* Detorquere brachium. *Storcere il braccio.* كولاغن بوردى *kulaghın bürdī.* Contorſit illi aurem. *Gli ha ſtorto l'orecchio.*

بورمك *burumak*, *ſeu bürümak*. t. *V.* Obtegere, offuſcare. *Ricoprire, inviluppore, offuſcare.* ¶ بورر حفلي *ākli bürur.* Intellectum turbat, offuſcat. *Turba, offuſca l'intelletto.* بورلرى بورنه *iüzlerī büruiæ.* Facies obtegat, obvelet. *Ricuopra la faccia. Tef.*

بورمند *pürmend*. p. *n. f.* 1) Multas habens proles. 2) Genus herbæ ſuave olentis. *Ferh.*

بورمه *bürma*. t. *n. f.* 1) Cochlea, clavus *capreolatim, vel ſpirulatim ſtriatus*, clavus tortili ſtriatura. 2) Epiſtomium *intus in ſpiram ſculptum. Vite, chiocciola, ſcala lumoga.* 3) Contorſio. 4) *adj.* Contortus. *Torto, contorto, vuolto.* ¶ بورمه توتونى *bürma tütüni.* Tabacum contortum, anglicanum. بورك بورمه‌لرى *jürek bürmaleri.* Tormina ventris. *Contorſioni di ventre.*

بورن *burn*, *burun*. t. *n. f.* 1) انف *enf.* t. بينى *binī*. p. Naſus. 2) Promontorium. 3) Roſtrum. *Naſo, becco, & promontorio.* ¶ بورن دركي *burun dereğī.* Os naſi. *L'oſſo del naſo.* بورن دلكلرى *burun delikleri.* Narea. *Norici.* بورن قللرى *burun kyllerī.* Vibriſſæ. *Peli delle narici.* بورنني سورمك *burnynī sürmerk.* Emungere nares. *Smoccolar il naſo.* آلمق موم بورنني *mūm burnynī âlmak.* Emungere candelam. *Smoccolar la candela.* طاغ بورنى *dagh būrnī.* Promontorium.

بورناز *būrnāz*. t. *n. f.* Naſo, naſutus. *Naſuto, noſone.*

بوركچك *būrungīk*. t. *n. f.* Calantica. *Scuffia. V.* بركچك

بورنده *būrende*. p. *adj.* Dives, opulentus. *Ferh.*

بورنس *burnos*. t. *n. f.* Caputium, cucullus *locernæ affutus. Capuccio.*

بورنصالق *būrunſālyk*. t. *n. f.* بلان *bilān*. p. Fitcella. *Muſaruolo, bardella.* ¶ آتى بورنصالغله بواشلمدرمك *atȳ būrunſā'yghile jawaslandurmak.* Domare equum fitcella. *Sbordellare un'cavallo.*

بورنك *būrenk*. t. *n. f. i. q.* بادروج *bāderūğ.* Ocimum. *Baſilico erba. Gol.*

بورنلو *būrunlū*. t. *adj.* Naſum habens. ¶ بچه بورنلو *püce būrunlū* & بنغه بورنلو *patka būrunlū.* Simus. *Di naſo ricagnato, ſchiacciato. Bern.*

بورنمك *būrünmek*. t. *V. recip.* Amicire ſe, obtegere ſe. *Inviluppariſi, avuolgerſi, cuoprirſi. cc. dat. rei, acc. perf.* ¶ شال سياهي بورندى *šāli ſyāhiui būründȳ.* Se obtexit ſtola nigra. *Si ricoprì con il ſuo manto negro.*

بورنيه *būrnie*. p. *n. f.* Vas pharmacopolarum. *Vaſo grande de' ſpeziali. Bern.*

بورو *borū*. p. *n. f.* 1) بوق *būk*. a. Tuba, buccina. 2) Tubus, canalis. *Tromba, trombetta, & canale di condotti.* 3) Tormina. ¶ اوغلان بوروسي *oghlān borūsī.* Contorſiones infantis in utero, *ſeu* dolores partus. *Tef.* جوبان بوروسى *ćiobān borūſȳ.* Buccina paſtoritia. *Tromba del paſtore.*

بور و خيطان *burù chyntʿjān*. t. *n. f. compoſ.* Nequam, nebulo. *V.* خيطان

بورو زن *borū zen*, *vul. borazon*. p. *n. f.* Tubicen. *Trombetta, trombettiere. Caſt.*

بوروشمق *borūšmak*. t. *V.* Rugari. *V.* بورشمق

بوره *bure*. p. *n. f. vul.* بورك بورف *bewræk*, & *f. burak*, a. Nitrum, ephronitrum, chryſocolla, *vul.* Borax. *Criſocolla, colla d'oro, daſuldar l'oro.* ¶ بوره ارمني *būreī ermenī.* Nitrum. *Nitro. Caſt.* بوره زرگران *būreī zergerān.* 1) Nitrum. 2) *i. q.* تنكار *tinkār.* Capiſtrum auri.

بوره *būre* p. *n. f.* Genus cibi *ex carne conciſo, & butyro. Ferh.*

پوره *püre*. p. *n. f.* 1) Artocreas. 2) Nitrum, chryſocolla. 3) *i. q.* پور *pür.* Medulla arboris. *Ferh.*

پوره *pūre*. t. *n. f.* Pulex. *Pulce. V.* پره

پور هاجر *pūr hāğir*. p. *nom. prop. compoſ.* Nom. Ismaelis filii Abrahæ, & Agar. *Ferh.*

بوردان *buradan.* t. *adv.* Hinc. *Di qua.*

بورى *būrȳ*, & *borȳ.* p. *n. f.* 1) Tuba. 2) Acumen. *Caſt.* 3) Extremum *clavi. V.* بورى 4) *i. q.* حصير *hæsȳr.* a. Storea. *Stuora.*

بوريا *būrjā.* a. *n.f.* Storea. *Wan.*

بوريا *būrijā.* p. *n. f.* 1) *i. q.* حصير *hæsȳr.* a. Storea. *Stuora.* 2) Theca, *in qua aliquod inſtrumentum ponitur.* * *Expreſſ. figur.* بوريا خانهٔ جديدين بونى كنيم *būrijā bojt kūnim. h. e.* تهنيه و تبريك ايدملم *chanei ḡedidin tehnije wü tebrȳk idelim.* t. Falicia auſpicia precemur novæ domui, *ſeu* novam habitationem bonis avibus eſſe jubeamus. *Ferh.*

بوريا باف *būrijābāf.* p. *n. f. compoſ.* Taxtor ſtorearum. *Che fa le ſtuore. Ferh*

بوريان *pūrjān.* p. *n. f. nom. prop.* Nom. incolarum utbis كوچ *ketūḡ. Ferh.*

بوريش *būrȳſ.* t. *n. f.* 1) Rugæ. 2) Tormen. ¶ طوغرجق بوريشي *doghurajiak. būrȳſi.* Tormina parturientis. *Puntura di donna, che vuol partorire. Bern.*

بوريطاش *būritaſ.* a. *n.f.* 1) Pyrites lapis. 2) Marcaſita *Gol.*

بوز *bewz.* p. *n. f.* 1) Mucor. 2) Vaſpa, crabo. *Ferh.*

بوز *bewſ.* p. *n. f.* Gurges maris. *Ferh.*

بوز *büüz.* a. *n. f. pl. a* بوى *beez.* Falcones. *Gol.*

بوز *boz*, & *būz.* p. *n. f.* 1) *i. q.* جمد *ḡemed.* a. Glacies. *Ghiaccio.* 2) Aqueus *color*, pallidus. *Color d' acqua, ſmorto.* 3) Equus *velox.* 4) Humo perſpicax, intelligens. *Ferh.* ¶ بوز ارمك *buz ermek*, بوز آجلمق *buz ādilmak*, & بوز جوزلمك *boz ḡjozülmek.* Glaciem ſolvi. *Sciogliersi il ghiaccio, diſgelare.* بوزلو طولكدى *buzlu doludy.* Gelavit. *Si gelò. Eb.* بوز حانه *būz chane.* Glacici conditorium, *ſe u* calla condendæ in æſtatem glacici. *Ghiacciara.* بوز رنكى *būz rengi.* Aqueus, glaucus.

بوز *biuz.* p. *n. f. i. q.* بز *būz.* Caper. *Capra.*

بوز *püz.* p. *n. f.* 1) اغز جورمسى *āghyz ḡewreſi.* t. Labium, os. 2) Quod in ejus eſt circuitu. *Ferh.* 3) *i. q.* ساق *sāk.* a. Tibia, crus, ſura tibiæ. 4) Locutio, *ſeu ipſa n loqui. Labra, bocca, oſſa della gamba, ed il parlare.* 5) Naſus caninus. 6) Roſtrum *accipitris*, & *aliorum animalium. Caſt.*

بوز *püz.* p. *n. f.* چنه *ḡen-e.* t. Maxilla inferior, mentum. *Maſcella. Caſt.*

بوزار *būzār.* p. *n. f.* Aromata, *quæ cibis admiſcentur. Ferh.*

بوزاغو *būzāghū.* t. *n. f.* Vitulus. *Vitello.*

بوزاغولمق *būzāghūlamak.* t. *V.* Pareta vitulum *Far il vitello.*

بوزاغى *būzaghȳ.* t. *n. f.* غجر ȳḡz. a. Vitulus. *Vitello vitella.* ¶ بوزاغى اتى *būzāghȳ etȳ.* Caro vitulina. *Carne di vitello. V.* اوكرغه

بوزاقلق *būzāklyk.* t. *n. f.* Chordum, fœnum autumnale, ſicilimantum. *Gualme.*

بوز دركت *pūſ dirachi.* p. *n. f. compoſ.* Madulla arboris. *Ferh.*

بوزدغان & بوزطغان *būzdyghān.* t. *n. f.* Clava ferrea *anguloſa, profundis*, & *crebris ſulcis ſtriata. Mazza.*

بوزرمق *bozarmak.* t. *V.* Caneſcere, palleſcere. *Impallidirſi, imbiancare.*

بوزش *bozȳſ*, & *bozūſ.* t. *n. f.* 1) Ruptura. 2) Clades. *Rottura*, & *rotta dell' eſſercito.*

بوزش *pūzȳſ.* p. *n. f.* 1) عذر *ūzr.* a. Excuſatio, prætextus. 2) Interceſſio, conſilium. *Scuſa. Ferh.* ¶ بوزش كردن *pūzȳſ kerden.* Excuſare ſe, excuſatum habere. *Scuſarſi. Caſt.* سلطان نكو تدبير و بوزش پذير *ſultānī nikū tedbīrū pūzȳſ pezȳr.* Princeps optimi conſilii, & excuſationum acceptator. *Il ſavio, e clemente prencipe. Sæ.*

بوزشق *bozuſik*, *fere i. q.* بوزش *bozȳſ.* 1) Ruptura. 2) Bellum. *Rottura, guerra.* (بارشق)

بوزشمق *bozuſmak.* t. *V. coop.* Rumpi *amicitiam, pacem. Romper la pace, inimicarſi.*

بوزغ *bewzᵃ.* a. 1) *nom. prop.* Nom. tribus alicujus. 2) *nom. prop.* Nom. mulieris. *Wan.*

بوزغون & بوزغون *bozghun.* t. 1) *adj.* Turbatus. 2) Fuſus 3) Depravatus. 4) Ex clade ſuperſtes. 5) *n. f.* Ipſa depravatio, turbatio, clades. *Turbato, guaſtato*, & *ſcampato dalla rotta*, & *torbazione, rotta.*

بوزغونلق *bozghūnlyk.* t. *n. f.* 1) Cladas. *Rotta.* 2) Confuſio, tumultus. *Tarbolenza, miſcuglio.*

بوزق & بوزوق *bozuk.* t. *adj.* 1) Deſtructus, corruptus, vitiatus. 2) Fuſus. *Guaſtato, diſtrutto, rotto, disfatto.*

بوزق & بوزوق *büzük.* t. *n. f.* Lora, poſca. *Poſca, acquerella. An.*

بوزق *bojuk.* t. *n. f. ex ſclav.* Natalis Domini. *Natale.*

بوزك *bözük.* t. *n. f.* دبر *dübür.* a. Anus, podex. *Il buco del culo.*

بوزكند *büzkend.* p. *n. f.* Cœnaculum, porticus penſilis. *Ferh.*

بوزلماز *bozulmaz.* t. *part. præſ. negat.* Inviolabilis, incorruptibilis. *Inviolabile, incorrottibile.*

بوزلمش *bozulmiſ.* t. *part. paſſ. a* بوزلمق 1) Corruptus. 2) Fuſus. *Guaſto, corrotto.*

بوزلمق *bozulmak.* t. *V. paſſ. a* بوزمق 1) Corrumpi, deſtrui. 2) Fundi. *Guaſtarſi, romperſi, corromperſi.*

بوزاله

بوزلمك *bŭzŭlmek.* t. *V. paſſ.* Contrahi in rugas, *ut calceus madidus, poſtquam ficcatus eſt. Ritirarſi.*

بوزلنمق *buzlanmak.* t. *V. neut. paſſ.* Congelari, glaciari. *Agghiacciarſi, congelarſi.*

بوزلو *buzlŭ.* t. *adj.* Gelidus, glacialis, glacie refrigeratus. *Agghiacciato, congelato.*

بوزماجي *bozmāǧī.* t. *n. ſ.* Interpolator, ſublator macularum veſtium. *Cavamacchie.*

بوزمش *bozarmiſ.* t. *n. ſ. part. paſſ.* Pallidus, lividus, languidus. ¶ بوزمش كوزلرى *bozarmiſ gözleri.* Oculi ejus languidi facti. *Occhi ſmorti. Del.*

بوزمق *bozmak.* t. *V.* 1) Corrumpere, deſtruere. 2) Violare. 3) Adulterare. *Carrompere, diſtruggere, rovinare, adulterare.* 4) Incubare ovis. *Far uſcir dall' uovo.* ¶ باغ بوزمق *bāgh bozmak.* Vindemiare. مهر بوزمق *mühr bozmak*, مهر آچمق *mühr ācmak*, مهر قالدرمق *mühr kāldürmak.* Referare, ſigillum aperire. *Romper il ſigillo.* قزلغين بوزمق *kyzlyghyn bozmak*, & بوزمق *kyzlyghyn bozmak*, & مهرين بوزمق *mührin bozmak.* Violare, deflorare virginem. *Sverginare. toglier la verginità.* صلحي بوزمق *ſulhy bozmak.* Violare pacem. *Romper la pace*, صلحي بوزمغه شابنده *ſulhy bozmagha ghājette ciāhſürler.* Maxime conantur pacem fraogere. *Si ſforzano di romper la pace. Ll.*

بوزمك *bŭzmek.* t. *V.* Ornare. *V.* بزمك

بوزمند *bŭzmend*, & *pŭzmend.* p. *n. ſ.* Genus herbæ *ſuaveolentis. Ferh.*

بوزمه *bŭzme.* p. *n. ſ.* Genus herbæ *ſuaveolentis. Ferh.*

بوزن *pŭzen.* p. *n. ſ.* Arvum. *Ferh.*

بوزن *pŭzen.* p. *n. ſ.* Papulæ *in manibus ex nimio labore. Ferh.*

بوزنج *pŭzŭnǧ.* p. *n. ſ. i. q.* بوزش Excuſatio.

بوزنج *pŭzung.* p. *n. ſ.* 1) Excuſatio. 2) Intercilium. *Ferh.*

بوزنجر *bŭzenǧer.* p. *nom. prop.* Nom. unius ex avis, *ſeu* majoribus Timuri.

بوزنه *bŭzne.* p. *n. ſ.* Simia. *Ferh.*

بوزنه *bŭzne.* p. *n. ſ.* Calyx roſæ *nondum explicitus. Ferh.*

بوزنينه *bŭzninе.* p. *n. ſ.* Simia. *Ferh.*

بوزوبورني *bŭzŭbŭrnī.* mn. *n. ſ. compoſ. i. q.* آب آورده *āb āwŭrde.* Furunculus ad extremitatem uoguium. *q. naſus vituli.*

بوزوندك *pŭzewenk.* t. *n. ſ.* Leno. *Ruffiana.*

بوزوندكلك *pŭzewenklik.* t. *n. ſ.* Lenocinium. *Ruffianeſimo.*

بوزه *bŭze.* p. *n. ſ.* Genus cibi ex *tritico*, *vel aryza. Ferh.*

بوزه *pŭze.* p. *n. f.* ساق *ſak.* t. 1) Crus. 2) Tibia. *Gamba.* ¶ بوزه جامه *pŭzel ǧāme.* p. Villoſitas paoni. بوزه درخت *pŭzel dirǝcht.* 1) Medulla. 2) Truncus, *ſeu* caudex *arboris.* 3) Lanugo *arboris. Caſt.*

بوزه *püje.* p. *n. ſ.* 1) Crus. 2) Tibia *ſive in homine, ſive in animali.* 3) Truncus arboris, *ubi radici proximus eſt. Ferh.*

بوزغى *bozyǧī.* t. *n. ſ.* Deſtructor, violator. *Diſtruggitore.* ¶ آند بوزغى *ānd bozyǧī.* Perjurus, violatorjoramenti. *Spergiuro.*

بوزيدن *pŭzīden.* p. *V.* 1) Exculare. 2) Excuſatum habere. 3) Coquere. *Ferh.*

بوزيه *pŭzejne.* p. *n. ſ.* Centenarium pondus, talentum, *ſeu* pondus 120 librarum. *Caſt.*

بوزينه *pŭzīne.* p. *n. ſ.* ميمون *mejmūn.* t. Simia. *Scimia. Caſt.*

بوزينه *püjine.* p. *n. ſ.* Simia. *Ferh.*

بوس *bews.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Oſculari. 2) Aſperum, & hirſutum eſſe. *Wan.*

بوس *büüs*, & *büs.* a. *V. act.* [1. F.] In egeſtatem, miſeriamve incidere. *Wan.*

بوس *büs.* a. *n. ſ.* 1) Miſeria, malum. 2) Commiſtio. *Gal.*

بوس *büüs.* a. *n. ſ.* 1) Malum, adverſitas. 2) Commiſtio. *Gol.*

بوس *bos*, & *büs.* p. 1) *n. ſ.* اوپش *öpyſ.* t. Oſculatio, oſculum. 2) *part. compoſ.* اوپيجي *öpiǧī.* t. Oſculator. 3) *imp.* Oſculare. *Ferh.* ¶ پا بوس *pa-bas.* 1) Oſculatio pedis. 2) *uſit.* Oſculans pedem. دامن بوس *dāmen bus.* ol. Oſculari ſinum, *aut* lacinium veſtis. *Baciar la falda della veſte. Ik.* زمين بوس *zemīn bos.* Qui oſculatur terram. *Che bacia la terra.* بوس و دراغوشتن و باده بعلميني نوشدن *bosū deraghūſten we bādeī laᵃlīnī nūſten menᵃ joktūr.* Ab oſculis, & amplexibus, & a ſumptione nectaris labiorum nulla eſt prohibitio. *Non vi viene vietato di baciarvi, & abbracciarvi, ne di godere quel preziosa nettare delle labra rubiconde. Eb.* بوس رخسار *bos* t. Oſculari. بوس رخسار *bosŭ ruchſār* t. Oſculari genam. *Baciar la guancia. Ik.* بوس ايدر شريفكرى دستى *deſtī ſerīfūn-ūzī bos ider.* Manus veſtras deoſculatur, ſalutat vos. *Vi bacia le mani. Ll.*

بوس *büs.* p. *n. ſ.* Deceptio, captivatio *per blanditias. Ferh.*

بوس *büs.* t. *adj.* 1) Triſtis, melancholicus. 2) Opacus, ſubnubilus. *Malinconico, ſcura, torbido.* ¶ بوس هوا *büs hewā.* Ingrata tempeſtas, ſubnubila aura. *Tempo malinconico, brutto.*

بوساط *büsāt*, بوساد *büsād*, بوساط *pusāt.* t. *n. ſ. pra* بساط *bisāt.* آلت *ālet.* t. 1) Apparatus.

2) Inſtrumentum. 3) Utenſile. 4) Arma. 5) Vaſa. *Arneſe, ordigno, arme, ſtuccio.* ¶ آت پوساغي *āt pūsātȳ.* Phaleræ equi. *Arneſe di caval lo.* آلت پوسات *ālet pūsat.* Arma. *Arme.*

پوسانه *pūsāne.* p. *n. f.* 1) Deceptor. 2) Victor. *Ferh.*

پوسانيدن *bosānīden.* p. *V. tranſ. a* پوسيدن Putrefacere. *Caſt.*

پوست *poſt*, & *pūſt.* p. *n. f.* 1) درى *deri.* Pellis, cutis humana. 2) Corium crudum, non paratum. *Pelle aruda, ſcnza concia.* ¶ قپلان پوستي *kaplān poſtȳ.* Pellis tigrina. *Pelle di tigre.* اوتردوغي پوست *oturdughȳ poſt.* 1) Pellis, ſupra quam quis ſedet, *loco tapetis, aut floreæ. La pelle, ſopra la quale ſedeva. Eb.* 3) Cortex. 4) Putamen. *Guſcio, ſcorza. Ferh.* ¶ جوز پوست *poſti ǧewiz.* Putamen nucis. *Guſcio, carteccia di noce.* * *Expreſſ. figur.* دوست بار كردن *pūſt bar kerde, h. e. ẓāhir ejledi.* 1. Manifeſtavit, palam fecit. پوست سلد در روى *pūſti seg der rūi. h. e.* بي ادب و بي حيا *bī edeb we bī ḥejā.* Effrons, impudens. *Ferh.*

پوستال *poſtāl.* t. *n. f.* Cothurni. *Borzacchini, calzari.*

پوستان *poſtān*, *q. poſtān.* p. t. *n. f. i. q.* بستان *būſtān.* p. Vitidarium, hortus olitorius. *Giardino, orto. Ferh.* ¶ پوستان تختسي *poſtān ṭahtasi.* Area horti, pulvini. *Aia.*

پوستانجي *poſtānǧi.* t. *n. f.* Hortulanus.

پوستانجي باشي *poſtānǧī bāsī.* t. *n. f.* Officialis portæ Ottomanicæ, *quaſi* magiſter palatii. *Sunt autem hujus nominis, Conſtantinopoli unus, alter Adrianopoli, qui quamvis dignitate pares ſint, jurisdictione tamen, & reditibus diſcrepant. Qui Adrianopoli eſt, nihil habet muneris, præter cuſtodiam palatii, & euram filiorum Sultani, ſi videlicet Sultanus in hac urbe degat. Qui vero Conſtantinopoli eſt, præter iſta plenam jurisdictionem exercet in toto Boſphoro ab oſtio Danubii usque ad montem Athos. Quod ſi Sultanus navi vehatur, hujus eſt, phaſelo Sultanum præcedere, & aſcendentem in navim, aut ex ea egredientem admota ſubter ejus axillas manu juvare. Inde eſt, quod officialis iſte* قولتف وزيرلرك *kūltuk weẓīrlere, Vezirüs, a ſuſtinendo ſub axillis Sultano ita dictis, annumeretur. Si vero ab officio ſuo dimittatur, mos obtinuit, ut prius Paſa trium caudarum equinarum (ut vocant) nominetur.*

پوستانجيلك *poſtānǧīlyk.* t. *n. f.* Ars hortulani. *Arte di giardiniere.*

پوست پاره *pūſt pāre.* p. *n. f. compoſ.* Vexillum كاويان *kāwjān, quod celeber iſtet faber ferarius ad deturbandum de throno* ضحاك *ẓohāk ſuſtulit. Ferh.*

پوست پراى *pūſt pirāȳ.* p. *n. f. compoſ.* دباغ *debbāgh.* t. Alutarius. *Conciacorame.*

پوست كاله *pūſt kāle.* p. *n. f. compoſ.* 1) Stercus, *quod adhæret caudæ ovis.* 2) Pellis *in eorium nondum concinnata. Ferh.* 3) Laciniæ veſtis pellicæ. *Pelle non ancora acconciata. Caſt.*

پوستكي *poſteki.* p. *n. f.* 1) Squamma, *quæ a ferro defluit.* 2) Pellicula *lactis, vel juſculi. Caſt.*

پوسكي *poſteki.* p. *n. f. i. q.* پوست *pūſt.* Pellis, *cui inſidetur. Caſt.*

پوستيرا *pūſtīrā.* p. *n. f.* Alutarius. *Ferh.*

پوستيراى *pūſtīrāȳ.* p. *n. f.* Alutarius. *Conciacorame. Ferh.*

پوستين *poſtīn*, & *pūſtīn.* p. *n. f.* 1) كورك *kūrk.* t. Veſtis pellicea. *Pelliccia. Caſt.* 2) Pellis, corium. 3) Res quæcunque ex corio. *Ferh.* * *Expreſſ. figur.* پوستين او دريد *pūſtīnī o dirīd. h. e.* اني غيبت ايلدى *ānī ghaybet ejledi.* t. Vituperavit illum. پوستين *pūſtīn kerd. Idem.* پوستين كرفت *pūſtīn girift. Idem.* پوستين كندن *pūſtīn kenden.* Conviciari abſenti. *Ferh.*

پوستين دوز *pūſtīn dūz.* p. *n. f. compoſ.* كوركچي *kūrkčī.* t. Pellio. *Pelliciaio. Caſt.*

بوسحف *bāshaḳ.* p. *nom. prop.* Nom. ſtirpis alicujus *loco* ابو اسحق *ebū iſhaḳ. Ferh.*

بوسك *būseḳ.* p. *n. f.* Ala. *Ala. Ferh.*

بوسك *būseḳ.* p. *n. f. dimin.* Oſculum. *Un bacino.*

پوسكال *pūsegāl.* p. *n. f.* 1) Pellis, *quæ pillis caret, pec. infra caudam animalium.* 2) Stercus, *quod adhæret caudæ ovis. Ferh.*

بوسكاه & بوسكاو *būsegāh.* p. *n. f.* 1) Locus oſculationis. 2) *i. q.* ايوان *ejwān.* p. Cœnaculum regium; *Ita dicitur, quod, quicunque eo venit, portam deoſculari ſoleat, aut debeat. Ferh.*

پوسكرمك *pūskūrmek.* t. *V.* 1) پفكرمك *pūfkūrmek.* t. Aquam ex ore efflare, & ſubtiliter diſpergere, ſparſim ejaculari. *Spruzzar l' acqua con la bocca.* 2) *pro* زورت وبرمك *zort wirmek.* t. Crepitum oris emittere *per contemptum*, obnuctare alicui.

بوسكي *buski.* t. *n. f.* Ficta vox, additicia. ¶ اسكي بوسكي *eski buski.* Scruta, veteramenta. *Stracci vecchi. V.* اسكي

پوسله *pūsla.* t. *n. f.* Pyxis nautica, *alias* پوصوله *pūsola. q. V.*

بوسليك *būslȳḳ.* p. *n. f.* Tonus muſicus. *Ferh.*

بوسليمان

بوسلیمان *buslimān.* p. *n. f.* 1) Upupa. 2) Gallus. *Ferh.*

پوسمق *pusmak.* t. *V. pro* پوس *pus* q. v. Tetrieum eſſe.

بوسنه *bosna.* t. *nom. prop.* Boſna, *vel* Boſna. *Provincia nota.*

بوسنه *büsene.* t. *n. f. compoſ.* Hic annus, *vel* hoc anno. *Queſt' anno.*

پوسو *pūsū.* t. *n. f.* 1) Inſidiæ, *aut* inſidiarum locus. *Aguato, imboſcata:* ¶ پوسوده کرمك *pūsūje girmek.* Inſidias ſtruere. *Porſi in imboſcata, in aguato.* پوسویه کروب کزلمك *pūsūje girūp gizlenmek.* Inſidias moliri. *Ll.* پوسوده آلیغودی *pūsūde ālyḳodȳ.* In inſidiis eos collocavit. *Li poſe in aguato. Sæ.* پوسو یردہ *pūsū ierde.* In loco inſidiarum. *In luogo d'imboſcata. Del.* پوسودهکی *pūsūdeḳi.* a) Qui in inſidiis latebant. *Quelli, che erano nelt' imboſcata. Ll.* 2) Fæx vini, *ſeu id, quod remanet in fundo ſcyphi, lagenæ. V.* پوسی

بوسه *buse,* & *bose.* p. *n. f.* قبله *kuble* q. v. اوپش *öpyſ.* t. Oſculum, baſium. *Bucio. Ferh.*

بوسه جای *bose ǧāij.* p. *n. f. compoſ.* 1) Locus oſculandus, *ut labia, os.* 2) Veneratione, oſculo dignus. *Il poſto del bacio, luogo, che merita d'eſſer riverentemente baciato. Sæ.*

بوسهلك *boselik.* t. *n. f.* Baſiatio, oſculatio. *Baciamento, il baciare.*

بۇسى *büüsā,* & *būsā.* a. *n. f. i. q.* شدّة *ſiddet.* Adverſitas, malum, damnum. *Danno W'an.*

بوسی *bosī.* p. *n. f.* اوپمكلك *öpmeklik.* t. Oſculatio. ¶ بساطا بوسی *bisāt bosū.* 1) Oſculatio tapetis. 2) Veneratio. *Il baciar il tapeto. Ik.*

پوسی *pūsī.* t. *n. f.* 1) Inſidiæ. 2) Fæx vini. *ſeu id, quod reſidet in fundo ſcyphi, lagenæ. Feccia del vino, ciò che reſta nel fondo del fiaſco.*

پوسیتان *pūsītān.* p. *n. f.* Genus eorii ex *pelle piſcis, aut cameli dorſi. Sagrino. Ferh.*

بوسیدن *būsīden.* p. *V.* اوپمك *öpmek* t. Oſculari. *Baciare. Ferh.*

پوسیدن *pūsīden.* p. *V.* 1) چورمك *ċürümek.* t. Putreſcere, putridum eſſe. *Ferh.* 2) Putrefacere, corrumpere. 3) Tritam eſſe veſtem. *Ammarcirſi, corromperſi,* & *corrompere,* & *eſſer lograto. Caſt.*

پوسیده *pūsīde.* p. *part. paſſ.* 1) Putridus, corruptus. 2) Detritus. *Facido, putrido, logroto. Ferh.*

بوسیر *bewsīr.* a. *n. f. pl.* بواسیر *bewāsīr.* Hæmorrhoides. *Emorroidi. W'an.*

بوسین *būsīn.* p. *n. f.* Exprobratio, reprehenſio. *Ferh.*

بوش *bewſ,* & *būſ.* a. *n. f.* 1) Multitudo hominum, *aque ex diverſis tribubus,* miſcella hominum, turba. *W'an.* 2) Cibi, *ſeu* ferculi Aegypdi genus *ex tritico,* & *lentibus in caniſtro lotis, quod in voſe fictili repoſitum,* & *orificio ſuperne lutato in furno coquitur, ſeu ſiccatur.* 3) Strepitus ſonuſque, *ſeu* tumultus hominum inter ſe mixtorum. ¶ ترکلنهم هوشا بوشا *tereklühüm hūſen, būſen.* Reliqui eos confuſos, & tumultuantes. بوش و بایش *bewſū bāiſ.* Conveniens, vel congregatus, diverſorum, mixtorumque hominum cœtus. *Gol.*

بوش *bewſ.* p. *n. f.* 1) Celebritas, fama. 2) Gloriatio, jactatio. 3) Potentia, magnificentia. *Ferh.* 4) Operimentum. 5) Copia. 6) Manipulus. *Caſt.*

بوش *bewiſ.* p. *n. f.* Prædeſtinatio, fatum. *Ferh.*

بوش *boſ.* t. *adj.* خالی *ċhālī.* a. تهی *tehī* p. 1) Vacuus, inanis. 2) Liber, ſolutus, vacans. *Voto, diſoccupato, libero.* ¶ بوش ال ایله *boſ el ile.* Vacuis manibus. *Le mani vote.* بوش یر *boſ ier.* Vacuus locus, & incultus ager. *Luogo vacante, campo laſciato ſenza coltivarlo.* لیغامن بوش قودی *liġāmin boſ kodȳ.* Laxavit illi habenas. *Gli laſciò la briglia ſciolta. Eb.* کندوی بوش *gendüi boſ komak.* Vacuum ſe *a curis,* & *laboribus* facere, ſe negligere. *Non applicarſi, non aceudire alle ſue facende.* اورتم بوش اولسون *ċurretüm boſ ol un.* Sit a me libera mea uxor, *ſit obſoluta a vinculo matrimonii: Formula divortii. Che ſia nullo il noſtro matrimonio.*

بوش *buſ.* p. *adj.* چابك *ċābük.* t. Velox, *etiam* opere, & ingenio. *Caſt.*

پوش *poſ, ſeu pūſ.* v. *n. f.* 1) Operimentum, indumentum. *Coperta, mantello, velo.* 2) Lorica. 3) *uſit part. compoſ.* اورتجی *örtyǧī* t. Contegens, & induens. *Che cuopre, rieuopre, veſte.* 4) *imp.* Tege, operi. *Ferh.* ¶ پایوش *pāpūſ.* Pedes degens, *h. e.* calceus. *Scarpa.* جرم پوش *ǧiürum pūſ,* & چطا پوش *ċhatā pūſ.* Culparum, peccatorum tector, ac condonator *Deus. Che cuopre col mantello della ſua clemenza le colpe, e li peccati. Ik.* خضر سز پوش *chyzrȳ ſebz pūſ.* Elias viridi tectus amictu. *Elia veſtito di verde. Ah.* پابوس شاهنطا پوش ایله سرفراز اولدقده *pābūſī ſāhī ċhatā pūſ ile ſerfirāz olduktæ.* Poſtquam ad oſculum pedis elementiſſimi eulpas contegentis principis admiſſus eſt. *Doppo haver havuto*

l' onore di baciar il piede al clementiſſimo prencipe. Sæ. گلدیوش *Kelle poſ.* Caput tegens, calantica. *Berettino.*

بوش *büwiſ.* p. *n.ſ.* Eſſeutia, exiſteotia. *Ferh.*

بوشا *büšā,* p. *n. ſ.* فکر *fikr.* a. اندیشه *endiše.* p. Cogitatio, meditatio ſolicita. *Penſiere. Ferh.*

بوشو *püšō.* p. *part.* 1) Contegens, operiens. 2) n. *ſ.* Veſtis. 3) Cogitatio. *Ferh.*

بوشاتمق *bošātmak.* t. *V. tranſ. i. q. ſeq.* بوشامق *bošāmak.* 1) Evacuare. 2) Repudiare. ¶ عورتني بوشاتمق *œwretinī bošātmak.* Repudiare uxorem, dare libellum divortii. *Ripudiar la moglie, far divorzio.*

بوشاد *büšād.* p. *n. ſ. i. q.* شاجم *ſelğem.* Rapum. *Ferh.*

بوشادلماز *bošādylmaz.* t. *part. paſſ. negat.* Quod evacuari non poteſt, inexhauſtus. *Ineſauſto, che non ſi può vuotare.*

بوشاسب *bušāsb.* p. *n. ſ.* 1) Meditatio *pec. tempore nocturno.* 2) Pollutio nocturna. *Ferh.*

بوشاسب *büšāseb.* p. *n.ſ.* Somnium. *Ferh.*

بوشالمق *bošālmok.* t. *V. tranſ.* کخلیه *tæchlije.* a. 1) Evacuare, exinanire. 2) Deplere, transfundere. 3) Effundere. 4) Explodere. 5) Expromere. *Euacuare, vuotare, ſcemare, ſciogliere rallentare,* & *ſparare.* 6) Mutare, *thalerum. Cambiare.*

بوشامق *bošāmak,* & بوشاتمق *bošāt nak.* t. *V.* 1) Evacuare. 2) Repudiare, *ſeu* dimittere, liberum facere. 3) Diſplodere *bombardam. Evacuare, ripudiare, laſciar libero, rallentare,* & *ſparare.* ¶ قرنی بوشامق *karnȳ bošāmok.* Exonerare alvum. *Scaricar il ventre, andar del corpo.*

بوشاتمق *bošānmak.* t. *V. paſſ. ſeu recipr. a* بوشامق 1) Divortium ſibi invicem indicere. *Far divorzio.* 2) Repudiari. *Eſſer ripudiato.* 3) Evacuari. 4) Exinaniri. 5) Extricari. 6) Abſolvi, liberum dimitti. 7) Expromi. 8) Explodi. *Eſſer evacuato, ſcaricato, eſſer laſcioto libero, rallentarſi, eſſer rallentato, ſpororſi, eſſer ſparato.* ¶ اولی بیو در که بر اوغردن خصم اوزرینه بوشانه‌ور *ewlī bu dür ki bir oghurdan chæsm üzerine bošānawūz.* Satius eſt, ut unitim hoſtem laxis habenis aggrediamur. *E meglio aſſalir il nemico unitamente. Eb.* آت بوشاندی *at bošandȳ.* Solutus eſt equus. *Si è ſlegato il cavallo.* ایر قولاک بوشاندی *ejer, kolàn-bošandȳ.* Ephippium ſolutum, inverſumque eſt. *La ſella ſi è ſciolto, e rivoltata.* لاقردیه بوشاتمق *lakyrdyje bošānmok.* Immergi in diſcurſus. *Entrar in diſcorſo.* غیر قوجه بوشانمش *ghajrī fudije bošānmiš.* Elutriatum, tranfuſum vinum. *Travòſato.*

بوشیدن *püšānīden.* p. *V. tranſ. a* بوشیدن *pušīden.* Tegere, celare facere. *Caſt.*

بوشپاس *büšpās.* p. *n. ſ.* Somoium. *Ferh.*

بوشاتمق *bošatmak.* t. *V.* Dimittere.

پوشتك *püstek,* & پشتك *püštek,* p. n. *ſ.* Luſus puerorum in perſia, *quo manibus inceditur, pedibus interim in aerem elevatis. Hyde de ludis orient.*

پوشته *pošta.* t. n. *ſ. ex Hung.* Nuntius, tabellarius, veredarius *pec.* ruſticus deditius, *cum captivo aliquo miſſus tanquam vas ejusdem captivi, ne fugiat. Meſſo, contadino mandato in qualche luogo.* ¶ پوشته ایله تعجیلاً خبر کوندروب *poſta ile taʿğīlen chæber gönderüp.* Properanter nunciavimus per tabellarium deditium, *ut* captivum vadimonio dato aſſecuratum. *Ve l' abbiamo in fretta fatto ſapere con un villano mandatovi appoſta. Ll.*

پوشش *püšiš.* p. n. *ſ.* 1) Operimentum. 2) Operitio, ſectura. *Ricuoprimento, coperta, manto. Ferh.* ¶ پوشش تن *püšiš ten.* Integumentum corporis, amictus. *Veſtimento, manto da coprir il corpo. Ik.*

پوشك *püšek,* & پوسك *püsek.* p. *n. ſ.* Felis. *Gatto. Dialecto Transoxona. Ferh.*

پوشکان *püšgān.* p. *n. ſ.* 1) Nomen loci, *prope* نیشابور *niſābūr.* 2) Tonus muſicus. *Ferh.*

بوشکردن *büšker den,* & پوشکردن *püšker den.* p. *V.* 1) Aecingere ſe, *laciniam anteriorem veſtis attollendo,* & *ad finum firmando.* 2) Intendere nervos. *Alzar le falde della veſte,* & *attaccorle olln cintola,* & *affaticarſi.* 3) Dimittere laciniam. 4) Contrahere ſeſe. 5) Audacem eſſe, impetum facere. 6) Credi, committi. 7) Creditum commiſſumque eſſe. 8) Fidem mereri. *Ferh.*

پوشله *püšle.* p. 1) *adj.* Tegendus, indueodus. 2) *n. ſ.* Tegumentum, operimentum. 3) Veſtis. *Ferh.*

بوشمق *bošamak.* t. *V.* Evacuare. *V.* بوشامق

پوشمق *püšmak.* t. *V.* غیظ *ghaīz.* a. زکیدن *züKiden.* p. 1) Suceenſere, indigoari. 2) Indignabundum eſſe. *Eſſer in colera.*

پوشند *püšend.* p. n. *ſ.* Velum mulierum *ex ſindone alba usque ad talos. Ferh*

پوشنده *püšende.* p. *part. paſſ.* Veſtitus, indutus. *Veſtito, riveſtito.* ¶ پوشنده کسوت محبت *püšendeï kisweti muhæbbet.* Veſte amoris, & charitatis indutus. *Riveſtito d'amore, e di carità. Sæ.*

پوشنگ *püšeng.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi alicujus. *Ferh.*

بوشنمق *boſanmak.* t. *V. neut. paſſ.* Evacuari. *Vide* بوشالق

بوشنه *pūśenc.* p. *n.ſ.* 1) Veſtis. 2) Velum mulierum, *ex ſindone alba usque ad talos. Ferh.*

بوشي *buśī.* s. *n. f.* 1) Homo inops, magna onuſtus familia. *Wan.* 2) Qui ex ſequiore eſt hominum genere. *Gol.*

بوشي *pūśī.* t. *n. f.* Sericea tela plerumque oigra, *qua collum obvolvaur. An.*

بوشيدن *būśīden.* p. *V.* 1) Accingere ſe. 2) Audaciam, animum præſeferre. 3) Confidere. 4) Conari, operam dare. *Ferh.*

بوشيدن *pūśīden.* p. *V. i. q.* اورتمك *örtmek.* t. 1) Tegere, celare. 2) Veſtire, inducere. *Coprire, celare, & veſtire. Ferh.*

بوشيده *pūśide.* p. *part. paſſ.* 1) Tectus, occultus, abſconditus. 2) Iodutus. *Coperto, ricoperto, occulto, & veſtito. Ferh.* ¶ 1 بوشيده *pūśīde* s. Tegere. 2 بوشيده *pūśīde* ot. Celari, tegi. *Eſſer celato, naſcoſto.* 3) *n. f.* پاك عورت *pāk ćwret.* t. Mulier caſta, pudica. *Donna caſta, ritirata.* * *Expreſſ. figur.* اسرارك بوشيده *pūśide rāz.* h. e. كزلر *esrārī gizler.* t. Arcana celans. بوشيده زنخ *pūśīde ẓenh.* Mentum tectum. *Allusio ad latrocinia in viis publicis, quia latrones, ne noſcantur ab illis, quos invadunt, faciem velare ſolent. Ferh.*

بوشيده چشم *pūśīde ćeśm.* p. *adj. compoſ.* Cœcus. *Ferh.*

بوص *bœws.* h. *V. act.* [1. F.] 1) Præcedere, antecedere. *Wan.* 2) Feſtinare. 3) Ioſtare *petendo.* 4) Pertinacem, ac impatientem eſſe. 5) Tectum, & occultum eſſe. 6) Fugere. *Gol.*

بوص *bews.* s. *n.ſ.* 1) Nstes *mulieris. Wan.* 2) Color. 3) Inceſſus vehemens. 4) Laſſitudo. *Gol.*

بوص *būs.* s. *n.ſ.* 1) Color. 2) Forma externa *rei.* 3) Nates *mulieris. Wan.* 4) Fructus cujusdam plantæ. ¶ حال بوصه *hāle būsūhū.* Immutstus fuit color ejus. *Gol.*

بوصا *bewsā.* s. *n.ſ.* 1) Magnis nαδbus prædita mulier. 2) Luſus, *quo torris, ſeu baculus, extremitats accenſa, in orbem cire imagitur. Gol.*

بوصان *būsān.* s. *nom. prop.* Nom. tribus alicujus. *Wan.*

بوصو *pūsū.* t. *n.ſ.* Inſidiæ *V.* بوسو ¶ بوصو كورمك *pūsū kūrmak.* Struere inſidias. *Far un'imboſcata, porſi in aguato.* بوذاري بوصوده چكوب *būnlarī pūsūje ćekūp.* His in inſidias allectis. *Tirando queſti nell' imboſcata.*

Ll. بوصودن چقوب *pūsūdsn ćikūp.* Ex inſidiis egreſſi. *Sortiti dall' imboſcata.*

بوصوله *pūſola.* t. *n.ſ.* *Ex Ital.* Pyxis nautica. *Il boſſolo di mare.*

بوصي *būzȳ.* s. *n.ſ.* Genus navis marinæ, ſcspha. *Wan.*

بوصير *bewśyr.* s. *n.ſ.* 1) Hæmorrhoides. 2) Verbaſcum herba, *quod iis conducit. Gol.*

بوض *bewẓ.* s. *V. act.* 1) Conſiſtere, & affixum msoere *loco.* 2) Pulchriore, ac nitidiore vultu eſſe poſt lentiginem. *Gol.*

بوط *būt.* t. *n. ſ.* Femur. *Coſcia. V.* بود

بوط *pot.* t. *n. ſ.* Ex nimia latitudine contracta in rugas veſtis, *non adhærens aqualiter corpori.*

بوطانيّة *būtānījet.* s. *n.ſ.* *Andaluſiis i. q.* كرمه آلتوندا *kerenetūs-sewdā.* Vitis nigra. *Gol.*

بوطه *būtæt.* s. *n. ſ. i. q.* بوطقه *būtækæt*, *pro* بوته *pūte* p. Cstinus aurifabri, crucibulum, *in quo liquefit aurum. Gol.*

بودر *bodur.* t. *n.ſ.* قنبور *kambūr.* t. Craſſus, & brevis ſtaturæ homo, *compactili, & brevi corpore. Corto, e graſſo, groſſo.*

بوطر *potur.* p. *n. ſ.* Sic vocantur ſedentarij Turcæ confiniorum Hungariæ, *q.* Neomohammedanus. *Turchi novamente venuti alla fede Mahometana, ò nati di Chriſtiani.*

بو طرفدن *bū taraften.* t. *compoſ.* Ex hac parte. *Da queſta parte Ll.*

بوظا *bewẓ.* s. *V. act.* 1) *i. q.* قذف *kæzf.* Petere lapidibus, convitiis. 2) Poſt maciem evadere pinguem. *Gol.*

بوع *bœw.* s. *V. act.* [1. F.] 1) Manus, *aut aliam rem* cum manibus diſtendere, quoad fieri poteſt. 3) Orgya dimetiri *funem. Wan.* 2) Diducere paſſus in curſu *equum, vel camelum.* 4) Expandere manum *dandæ pecuniæ. Gol.*

بو علي سينا *bū ālī sīnā.* t. *nom. prop.* Avicenna *celebris ille medicus. Ik. V. in* ابو

بوغ *bogh.* t. *n. ſ.* & *uſit.* باش بوغ *bāś bogh.* Præfectus, dux *turmæ, aut exercitus. Capo d'eſſercito, ò di ſoldati, che commanda, generale. Sic vocare ſolent Chriſtianos; Suos enim duces exercitus vocant ſæpius* سر عسكر *ſer æsker, vel* سردار *ſerdār.* ¶ اول عسكربكز اوزرلرينه باش و بوغ تعيين اولنان سردارگزه كاغد يازوب *ol æskerlūn·yẓ uzerlerine baśū bogh tæ'jin olunan ſerdarūn·ūze Raghyd iazup.* Scriptis literis ad ducem veſtrum, quem præfeciſtis exercitui illi veſtro. *Avendo ſcritto una lettera al voſtro generale, ch'avete coſtituito capo di quel voſtro eſſercito. Ll.*

بوغ *bugh*, & *bogh*. p. *n. f.* 1) Strangulum, *ſeu* tegmen quadratum, *ex corio confectum, cui aliquid involvitur.* 2) Involucrum veſtium *plerumque linteum, aut coriaceum. Involglia. Ferh.*

بوغ *būgh*. t. *n. f.* بخار *buchār*. a. Vapor, exhalatio. *Vapore, fumo, effalatione.* ¶ بوغ نمز *būgh dīkmaz*. Non evaporat, noo exit inde vapor. *Non ſvapora.*

بوغا *bœwghā*. t. *n. f.* 1) Terra mollis, & friabilis. *Il'an.* 2) Homines leviores, ac demeotes. 3) Confuſio. 4) Odor, ac fragrantia aromatis. *Gol.*

بوغا *būghā*. t. *n. f.* ثور *ſewr*. a. Taurus *etiam cæleſtis. Toro.* ¶ بوغا سكي *būgha ſikī*. Taurea. *Nervo di bue.*

بوغاز *bughāz*. t. *n. f.* 1) گلو *gelū*. p. Jugulum, gula, fauces. 2) Fretum. *Gola*, & *ſtretto, canale, golfo di mare.* ¶ بوغاز حصاری *boghāz hysārȳ*. 1) Seſtos, Abydos. *Dardanelli.* 2) Alia Caſtella duo, *quæ ſunt ad fauces ponti Euxini, ſeu ad Bosphorum Thracicum.* بوغازی دلکی *tilkī boghazȳ*. Gutturis vulpini pellis. *Fodra di collo di volpe.* بوغاز طوتلمق *boghāz tūtulmak, ſeu* بوغازی طوتلمق *boghāzȳ tūtulmak*. Rancum e ſe, vocem præfocari. *Eſſer arrocato, affocato.* بوغاز طوتلمسی *boghāz tūtulmaſȳ*, بوغاز قیلمسی *boghāz kyzylmaſȳ*, & بوغاز صقلمسی *boghāz ſykylmaſȳ*. Rancitas. *Fiocaggine.* بوغازه یاقلاشمق *boghāze* ol. Rixari, ad manus jam jam venire. *Eſſer per venire alle preſe.* بوغازده دورر *boghāzde durūr*. Auſterus, *q.* in gutt. re remanens. *Rozzo, auſtero.*

بوغازلق *boghazlyk*. t. *n. f.* Veſtis pellicea, *ex gutturibus, ſeu anterioribus partibus colli, vulpis, aut alterius feræ.*

بوغازلمق *boghāzlamak*. t. *V.* ذبح *zebh*. a. Jugulare. *Scannare, ſgozzare.*

بوغاسی *boghāſī*. t. *n. f.* Tela goſſipina. *V.* بوحاسی

بوغچه *boghćia*. t. *n. f.* Involucrum, tegmen, *ex tela, aut corio confectum, plerumque quadrangulum, cui involvuntur veſtes vel lineamina. Involglia, fartello, fagotto.*

بوغچه *poghaćia*. t. *n. f.* Subcineritius panis, placenta. *Focaccia, ſchiacciata.*

بوغچهلمق *boghćialamak*. t. *V.* In faſcem compingere, conglobare, involvere. *Infaſciare, infagottare, far un'involglio.*

بوغچه اطلسی *boghćia ādasȳ*, & بوغچه اطلسی *boghćia ādaſī*. t. *nom. prop.* Tenedos *inſula. Herb.*

بوغدای *boghdāȳ*. t. *n. f* Frumentum. *V.* بغدای ¶ بوغدای یغنی *boghdaȳ jyghynȳ*. Frumenti cumulus, acervus.

بوغرا *būghrā*. p. *n. f.* Quadrangula offæ ſegmenta, *quæ jusculo, vel lacte coquuntur. Caſt.*

بوغراق *būghrāk*. p. *n. f.* t. *q. præc. Ferh.*

بوغرلاق *boghurtlāk*. t. *n. f.* 1) اسفرود *ūſfurud*. p. *nom. prop.* Nom. avis, ſturnus. 2) Fauces, guttur. *Gargozza.*

بوغرمق *boghurmak*. t. *V.* Boare, mugire. *Mugghiare, muggire.*

بوغز *boghaz*. t. *n. f.* Jugulum, guttur. *V.* بوغاز

بوغلس *būghalſ*. p. *n. f.* Bugloſſus, borrago. *Erba borrana. Ferh.*

بوغلش *boghulīſ*. t. *n. f.* Suffocatio. *Suffocamento, ſtrangolamento, l'annegarſi.*

بوغلصان *būghlaſan*. p. *n. f.* Burrago. *Borraggine. Hal.*

بوغلمش *boghulmiſ*. t. *Part. paſſ. ſequentis.* 1) Suffocatus. 2) Præfocatus 3) Submerſus. *Strangolato, ſuffocato, annegato.*

بوغلمق *boghulmak*. t. *V. paſſ.* 1) Suffocari, præfocari. 2) Submergi. *Eſſer ſuffocato, ſtrangolato, annegato.* ¶ بوغلمق صویه *ſūjæ boghulmak*. Demergi, submergi aquis. *Annegarſi, affogarſi.*

بوغلی *būghlī*. p. *n. f.* Agnomen ابن سینا *ibn sinā. Ferh.*

بوغم *boghum*. t. *n. f.* Nodus. *Nodo, nocchio.* ¶ قلم بوغمی *kælem boghumī*. Nodus calami. *Nocchio della canna.*

بوغماق *boghmak*. t. *n. f.* 1) Monile, torques. 2) Numella, *ſeu* infamis reorum cippus. *Collana, & berlina.*

بوغمق *boghmak*. t. *V.* غرق *ghark*. a. 1) Suffocare, præfocare. 2) Submergere. *Suffocare, ſtrozzare, annegare.*

بوغناق *boghnāk*. t. *n. f.* 2) Nodus. 1) Articulus *digitorum. Nodo, articolo o giuntura delli diti.*

بوغن *boghun*. t. *n. f.* 2) Nodus. 1) Articulus. 3) Internodium. ¶ قلم بوغنی *kælem boghunī*. Nodus calami.

بوغنج *boghnǣg*. p. *n. f.* 1) سیاه دانه *sījāh dāne*. t. Melanthii ſemen, papaver nigrum, *ſeu* granum, *quod pani imponunt. Caſt.* 2) *nom. prop.* Nom. oppidi *in vicinia urbis* هرات *herāt. Ferh.*

بوغند *būghænd*. p. *n. f.* 1) Convolvulus, helxine. 2) Hedera. *Ellera. Ferh.*

بوغو *bughū*. t. *n. f.* Magia, faſcinum. *uſit.* بوکی

بوغوق *boghūk*. t. *adj.* Præfocatus, rancus. *Soffocato, arrocato.* ¶ بوغوق آواز *boghūk āwāz*. Rauca, ſuffocata vox. *Voce arrocata.*

بوف *būf*. p. *n. f.* Bubo, noctua. *Alocco, civetta. Ferh.*

بوقرمك

بوفکرمك *pūfkürmek.* t. *V.* Aquam ex ore efflare. *Sbruffare l'aqua. V.* بفکرمك

بوق *beuk.* & بووق *beūk.* a. *V. act.* Accidere, supervenire *malum. Gol.*

بوك *bok.* t. *n. f.* نجاست *negīāſet.* a. Stercus, merda. *Stereo, merda.*

بوك *būk, bœwk.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Contingere, & afficere *aliquos malum. Wan.* 2) Malum, vel diſſidium afferre. 3) Ciogere, ſepire. 4) Junctis viribus inſultare *homines.* 5) Immeritum occidere. 6) Ingredi, ac irruere *in conclave ſine venia.* 7) Corruptela, noxaque affici, & perire *peculium.* 8) Inflare *lituum.*

بوك *būk.* a. *n. f.* 1) Lituus, tuba. *Tromba.* 2) *part.* Vanus, injuſtus & falſus. *Wan.* 3) *metaph. a lituo*, Rimarum plenus, *qui arcana reticere nequit. Gol.*

بوك *būk.* p. *n. f.* Lituus, tuba. *Tromba, cornetto. Ferh.*

بوكات *būkāt.* a. *n. f. pl. a* بوك *būk.* Litui. *Trombe, cornetti.*

بوكاغلمك *būkāghulamak.* t. *V.* Compedes injicere. *Metter i ferri ai piedi, & la paſtoja. Bern.*

بوكاغي *būkaghy, bukaghu.* t. *n. f.* Compedes, vincula pedum. *Ceppi, ferri ai piedi, catena.*

بوكال *būkāl.* a. *n. f.* Amphora carens anſa. *Boccale. Gol.*

بوكان *būkān.* p. *n. f.* Genus vermium rubrorum. *Ferh.*

بوكة *būkæt.* a. *n. f. unit. pl.* بوك *buwæk.* Impetus pluviæ, illapſusque ejus vehementior, *qui una fit effuſione. Wan.*

بوكجه *bokčiæ.* t. *n. f.* Involucrum. *V.* بوغجه

بوكچي *bokči.* t. *n. f.* Foricarius. *Vuota ſecreti. Sic etiam vocant per contemptum Armenos; Græcos autem* بوق روم *rūm, ſeu urūm bokȳ; Sed hæc ſunt obſcœna.*

بوكدر *būkadar.* t. *adv. compoſ.* چندين *čendīn.* p. Tantum. *Tanto, tanti, altretanto.* ¶ مشكلي بوكدر ايدي *mūškūlī būkadar idy.* Difficultas ejus tanta erat, *ſeu* non inerat alia difficultas. *Non vi era altra difficoltà. Eb.*

بوكغي *būkaghy.* t. *n. f.* Compedes. *Ceppi V.* بوغاغي

بوكلجه بلبل *bokliğe būlbūl.* t. *n. f. compoſ.* Regulus *avis. V.* بلبل

بوكلق *boklyk.* t. *n. f.* نجاست *negīāſet.* a. Sterquilinium, fœtor, ſordes. *Letame, porcheria.*

بوكلمون *būkælemūn.* p. *n. f.* 1) Genus lacertæ diverſi coloris. 2) Avis, *quæ quoties in aquas ſe immergit, verſicolor apparet.* 3) Res quæcunque diverſicolor, & mira, *quæ ex alio atque alio ſitu diverſa apparet.* 4) Flores *omnium colorum*, pec. ſeges viridis *vento agitata, fluctuantis inſtar undæ varios colores exhibens.* 5) Vitrum diverſicoloris, encauſtum. 6) Pannus verſicolor. *Ferh.* 7) Chamæleon. 8) Jaſpis *ob varietatem colorum.* 9) Verſicolor, *qui colores diverſimode verſat mutatque*, homo variabilis. 10) Fortunæ inconſtantia, mutabilitas. *Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بوكلمون شد بهار *būklemūn šūd behār. h. e.* بهار وردن اولدى *behār mūzejen oldi.* t. Ver factum eſt verſicolor. *Ferh.*

بوكلمك *boklamak.* t. *V.* نجس *tenğīs.* a. Sordidare, merda conſpurcare, contaminare. *Sporcare, ſporcare.*

بوكلو *boklū.* t. *adj.* Merdoſus, ſordidus. *Merdoſo, ſporco.*

بوكيصا *būkȳsā.* a. *n. f.* دردار *derdār.* p. كره آغاج *kāra āghāč.* t. Ulmus. *Olmo. Gol.*

بوك *bewk.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Inſilire *aſinum aſinam*, & coire, *etiam equum cum equa.* 2) Neoplantatam arborem copioſe rigare. *W'an.* 3) Subigere *fœminam.* 4) Pinguefcere, fagi, nari. *H an.* ¶ اول بوك *ewwele bewkin.* Prima vice, primo, ante res alias. *Gol.*

بوك *būk.* p. 1) *adv.* اولا كه *ola kȳ.* t. Forte, fieri poteſt, ut. *Forſi che, può eſſer che.* 2) *n. f.* Fomes. *Eſca.* 3) Fovea in campo, *ubi frumentum conditur.* 4) Quercus. *Ferh.* 5) Spinæ, tribulique, *qui foveæ inſternuntur, ne illud reconditorium percipiatur. Tales foveæ dantur in Ucraina multæ.*

پوك *pūk.* p. *n. f.* 1) Fomes ignitabull. 2) Flatus *ex ore emiſſus. Ferh.* 3) Quisquiliæ, ſpinæve cum terra, *quæ foveæ, in qua frumentum reconditum, inſternuntur, ne facile reperiatur. Caſt.* 4) *ipſa* Fovea talis. *Ferh.* 5) Lapathum. *Caſt.*

بوكا *bewkā.* a. *n. f.* Permiſſio, confuſio. *Gol.*

بوكار *būn-ar, pūn-ar.* t. *n. f.* Puteus. *Pozzo. V.* بيكار

بوكالمق *būn-almak.* t. *V. paſſ.* 1) Vapore, *aut aliter* ſuffocari. 2) Elanguere, deliquium pati. ¶ دلي اولدوغي كونده بوكالدى *dūi oldūghy gūnde būn-aldy.* Ipſo die, quo inſaniit, ſuffocatus eſt. *Si ſoffocò il medeſimo giorno, che s'impazzì. An.*

بوكان *būkān.* p. *n. f.* 1) Excentris, *ſtapes ferreus, aut ferreis mucronibus confixus, quo utuntur, qui lubricam glaciem ealcant.* 2) Cella nivaria. 3) Uterus, matrix. *Ferh.*

پوكان *pūkān.* p. *n. f.* 1) Uterus, matrix. *Matrice.* 2) Aliquantum aquæ *rei alicui aſperſum. Ferh.* 3) Intaſtina avillæ. *Caſt.*

بوكر *bögr*, & بوش بوكر *böś bögr*. t. *n.f.* Hypochondrion. *Ipocondria*, *fianchi*.

بوكر *bu kerre*. t. *compoſ.* In præſens, hac vice. *Adeſſo*, *ora*, *queſta volta*.

بوكرتلن اغاجي *bögürtlen aghāğī*. t. *n.f. compoſ.* 1) عليق *ůllejn*. a. Rubus. 2) Rubus idæus. *Celſpuglie*. ¶ بوكرتلن يمشي *böghürtlen iemiśī*. 1) Moſa rubi. 2) Rubi idæi. *Mori ſelvatici di celſpuglio*. *An.*

بوكردلن *bögürdilen*, & بوكردلن اطاسي *bögürtilen ādāſi*. t. *nom. pro.* Nom. munimenti, Sabacz *ſupra inſulam in flumine Sava ſiti*.

بوكرك *bögrek*. t. *n.f.* كليه *Külje*. a. Ren. *Rognone*. *V.* بوردك

بوكرلجه *bögrülğe*. t. *n. f.* دجر *değr*, & *dğür* a. لوبيا *lobija*. p. Phaſeolus. *Fagiuoli*.

بوكرمك *bögürmek*. t. *V.* 1) Boare. 2) Murmurare *urſi inſtar*, barrire. *Mugghiare*, *muggire*. ¶ بور بور بوكرر *bör bör bögürür*. Barrit. *Grida*, *mormora come un orſo*. *Eb.*

بوكري *bögrī*. t. 1) *adj.* Gibboſus. 2) Repandus. 3) *n. f.* Gibbus. *Gobbo*, *ſcrignuto*, *ſcrigno*, *ſtorto*. ¶ اكري بوكري *egrī bögri*. Contortus, pandus, & repandus.

بوكريلك *bögrilik*. t. *n. f.* Gibboſitas. *L'eſſer gobbo*.

بوكريلو *bögrilü*. t. *adj.* Gibboſus. *Gobbo*.

بوكز *bükez*. t. *adv. compoſ.* Hac vice, *i.q.* بو

بوكلك *bükelik*. p. *n. f.* Granum medicinale, *viridem habens corticem*. *Ferh.*

بوكلم *böklüm*. t. *n.f.* Nexus, nodus, flexus. *Piega*, *piegamento*, *groppo*. ¶ بوكلم يه *böklüm e*. In nodos flecti. *Ingropparſi*. *An.*

بوكليمك *bun-almak*. t. *V. neut. paſſ.* Præfocari, necari. ¶ آجلغدن بوكليمك *aćlyktan bun-almak*. t. Fame præfocari, necari. *Morir di fame*. *Teſ.*

بوكلمك *bökülmek*, & *bögülmek*. t. *V. paſſ.* Flecti, inflecti, incurvari. *Teſ.* ¶ باراحران ايله بلي بوكلدى *bārī ahzān ile belī böküldy*. Præ pondere, & magnitudine curarum, ac dolorum lumbi ejus incurvati ſunt. قسامت اقامتي ايكي بوكلدي *kāmetī ykāmetī ikī böküldy*. Statura ejus recta, incurvata eſt. *Dal peſo degli affanni*, *e travagli d' animo s'inarcò*, *incurvò la di lui ſtatura*. *Sx.*

بوكلنمك *böklünmek*. t. *V. paſſ.* 1) Caperari, rugari, plicari. *Increſparſi*. *An.* 2) Incurvari. *Inarcarſi*. *An.*

بوكلو *böklü*. t. *adj.* Plicas, licium habens, textus in ſila. ¶ ايكي بوكلو *ikī böklü*. Bilix. *Stame di due fila*. اوچ بوكلو *üć böklü*. Trilix. *Stame di trè fila*. *Loco horum ſæpe dicitur* ايكي بوكلو *ikī böklümlü*. *&c.*

بوكمك *bökmek*, & *bükmek*. t. *V.* 1) تافتن *tüften*. p. Torquere, flectere, nectere *funem*. 2) Incurvare. *Torcere*, *piegare incurvare*. ¶ دز بوكمك *diz bökmek*. Genu ſubmittere, inflectere poplitem. *Piegar*, & *torcere il ginocchio*. *An.* ايلك بوكر كبي بر مقدار بوكدك *iplik böker gibi bir myktār bökdy*. Inſtar filum contorquentis nonnihil torſit. *Torſe alquanto aguiſa di quello*, *che torce il filo*. *Eb.* قدلرين بوكوب اكلديلر *kædlerīn böküp egildiler*. Inclinato capite ſe incurvarunt. *Piegando il corpo s'inchinarono*. *Eb.* قيصرلرك قصرين بمقش و تيجه حتارلرك حرملده قدين بوكمش *nüće kajſærlerūn-kætrin jykmiś we nüće ğebbārlerūn-ğebrīle kædīn bökmiś*. Quot cæſarum palatia diruit, & quot monarcharum cellitudinem depreſſit! *Eb.*

بوكند *büwkend*. p. *n.f.* Hedera. *Ellera Ferh.*

بوكنمش صو *bögenmiś sū*. t. *n.f. compoſ.* Aqua ſtagnans. *Aqua morta*. *An.*

بوكو *bögü*. t. *n. f.* Faſcinus. *V.* بوكي

بوكورمك *bögürmek*. t. *V.* Mugire *V* بوكرمك

بوك و مكر *bük o meğer*. p. *adv.* Forte, fieri poteſt, ut. *Ferh.*

بوگون *bugün*. t. *compoſ.* امروز *imrūz*. p. Hodie. *Oggi*. ¶ بو كونلرده *bu günlerde*. His diebus, non pridem. *In queſti giorni*, *ultimamente*.

بو گونه *bügüne*. t. *compoſ.* Hujuſmodi. *Di queſta ſorte*. ¶ بو گونه امور *bū güne ümür*. Hujuſmodi negotia. *Tali affari*, *negozii di queſta ſorte*. *Sx.*

بوكه *būki*. p. *adv.* 1) *contr. ex* بودكه *budki* p. اولاكه *olāki*. t. Forte fiet, ut. 2) Utinam foret. *Ferh.*

بوكي *bögī* بوكو *bögü*, & *uſit* بوغو *bğhū*, *bügby*. t. *n.ſ.* Magia, necromantia. *Magia*, *negromanzia*. ¶ بوكو *bögü* t. Faſcinare, magia uti. *Far ſtregarie*, *ò incanteſimi*, *ammaliare*.

بوكجي *bögğī*, & بوكوجي *bögügī*, & بوغوجي *bughügī*. Faſcinator, magus. *Stregone*, *incantatore*.

بول *bewl*. t. *n. f. pl.* ابوال *ebwāl*. 1) صدى *fidik*. t. Urina. *Orina*. *Wan.* 2) Numerus. 3) Multus. ¶ بول *bewl* t. Urinam reddere, *Orinare*. *Gol.* بول آلابل *bewlūl-ibl*. Medicamenti vulnerarii genus, *quod trochiſcorum forma conficitur in Arabia felice*. *Gol.*

ابريشم بوكجي *ibrīśūm bökğī*. Sericarius, *qui ſericum net*, *aut torquet*. *Filatore di ſeta*. *Bern.*

بول *bol*. t. *adj.* 1) واسع *wāsy*. a. Amplus, laxus, largus. 2) Abundans, copioſus. *Ampio*, *vaſto*, *copioſo*, *abondante*. ¶ بول *bol* t. Ampliare, dilatare, largum facere.

facere. *Slargare, dilatare.* هاصلي بول *hāſylū bol.* Ferax, fœcundus. *Ferace, di buona raccolta.*

بول *būl, p. n. ſ.* Roſtrum *avis. Becco d'uccello. Ferh.*

پول *pūl. p.* 1) *adj. i. q.* پیشتر *pīſter. p.* Prior, anterior, 2) *n. ſ.* Pons. 3) Diverſorium publicum. 4) Xenodochium. *Ferh.* 5) Galea, caſſis. *Caſt.*

پول *pul. t. n. ſ.* 1) Squama. *Squamma, ſcaglia.* 2) Scopus. 3) Obolus. *Dama dagiocare,* & *dinaro, quattrino.* ¶ بالق بوللرین قازمق *balyk pullerīn kāzmak.* Deſquamare piſcem. *Levar le ſcaglie a'peſci.* اکچه پول یوق *akčiæ pul iok.* Ne obulus quidem adeſt. *Non c'è nè anco un quattrino.* کندینك اورتاده پولی یوق *gendinūn-ortadæ pūlý iok.* In ea re ipſe oe obulum quidem habet. *Non vi ha parte, nè anco un quattrino.*

بولا *bulā. t. n. ſ. Conſtantinopoli dicitur,* Avunculi uxor, amita. *Zia.*

پولاد *pūlād. p. n. ſ.* فولاد *fūlād.* t. Chalyba, ferrum Damaſcenum, *h. e.* præſtantiſſimum. *Acciaio, ferro Damaſchino.* ¶ خوم پولادی *kum puladý.* Præſtantiſſimum ferrum, ex urbe *kum* dicta, advectum. *An.* دمور فوشاقلو پهلوانان و پولاد پورکلو سرفرازان *demür kuſaklū pehlūwānān, we pulad ūreklū ſerfirāzān.* Ferreis cingulis accincti, & chalybeis cardibus inſtructi athletæ. *Bravi con cinture di ferro, e di cuori d'acciaio. Eb.* عقاب پولاد محلب *ukābi pūlād mychleb.* Aquila ungues habens chalybeos. *Aquila con artigli d'acciaio. Eb.* پولاد نهاد *pūlād nihād.* Chalybeus, chalybis inſtar durus. *Duro, e forte come l'acciaio.* * *Expreſſ. figur.* پولاد سنجان *pūlādi senğān. h. e.* مبارزان و دلیران *mūbārizānū delīrān.* Athletæ, animoſi. *Ferh.*

بولاشترمق *bulāſtūrmak. t. V. tranſ.* 1) Turbare. 2) Inquinare, fœdare. 3) Permiſcere. *Imbrattare, ſozzare, lordare, miſchiare.*

بولاشق *bulāšik. t. adj.* آلوده *ālūde. p.* Turbidus, inquinatus. *Imbrattato, lordato.* ¶ بولاشق صو *bulāšik sū.* Colluvies, aqua ſordida. *Acqua ſporca.*

بولاشمق *bulāšmak. t. V. neutro-paſſ.* 1) Turbari. 2) Fœdari, inquinari. *Imbrattarſi, eſſer lordato.* ¶ قانه بولاشمق *kane bulāšmak.* Cruore conſpergi, inquinari. *Eſſer imbrattato di ſangue.* قانه بولاشمش *kane bulāšmiš.* Cruore reſperſus. *Inſanguinato.*

بولامج *bulāmağ. t. n. ſ.* Puls, pappa. *Pappa.*

بولامق *bulāmak. t. V. recip. pro* بولاندرمق *bulāndūrmak.* Turbare, turbidum reddere.

بولان *bewlān. t. nom. prop.* Nom. tribus alicujus. *Wan.*

بولاندرمق *bulandūrmak. t. V. trans.* 1) Turbare, turbidum reddere. 2) Permiſcere, confundere. 3) Nauſeam movere. *Intorbidare, confondere, imbroglinre,* & *commovere.*

بولانق *bulānyk. t. adj.* Turbidus. *Torbido.* ¶ بولانق صو *bulānyk sū.* Aqua turbida, fœculenta. *Acqua torbida.* بولانق هوا *bulānyk hewā.* Turbidum cœlum. *Tempo torbido, ſcuro.*

بولانقلق *bulānyklyk. t. n. j.* Turbatio, infuſcatio. *Intorbidamento, alterazione.*

بولانمق *bulānmak. t. V. neutro-paſſ.* 1) Turbare, turbidum fieri. 2) Alterari, commoveri. 3) Nauſeare. *Intorbidarſi, alterarſi, eſſer commoſſo, e ſtomacato.* ¶ قسورکم بولاندی *iureğūm bulāndý.* Nauſeam patior. *Mi ſi rivolta lo ſtomaco.*

پولانی *pūlānī. p. n. ſ.* Pulmentum. *Ferh.*

پولاو *pūlāw. p. n. j. i. q.* پیلاو Oryza.

بولایکه *bulāiki. t. adv. compoſ. vulg.* ده اولایدی که *ne olaidýki.* Utinam. *Voleſſe Iddio, che.*

بولت *bulut. t. n. ſ.* Nubes. *Nuvola. V.* بلوت

بولجار *bulğār. p. n. ſ.* 1) Locus refugii. 2) Lacus pugnæ. *Ferh.*

بولجه *bolğe. t. adj. dimin.* Ampliuſculus, aut paulo amplior. *Un poco più largo.*

پولچه *polićе,* & *polićia. t. n. ſ.* Litteræ cambii. *Lettera di cambio.*

بولدان *bewlydān. p. n. ſ. compoſ.* Matula, urinarium. *Orinole.*

بولدر *boldur. t.* 1) *n. j.* پارسال *pārsāl. p.* Annus proxime præteritus. *L'anno paſſata.* 2) *adv.* Anno præterito.

بولدرجن *boldurğīn. t. n. ſ.* Coturnix. *Quaglia. V.* بلدرجین

بولدرمق *buldurmak. t. V. tranſ.* Cutare inveniri, conquirere. *Far trovare.*

بولر *būlar. t. pron. demonſtr. pro* بونلار *bunlar. t.* اینان *īnān. p.* Hi, iſti. *Queſti. Tef.*

بولس *bewles,* & *būlis. t. nom. prop.* 1) Paulus, *pro* Chriſtianus. 2) Paulus Apoſtolus. *Paolo, Chriſtiano. Tef.*

بولسز *pūlſyz. t. adj.* 1) Glaber. 2) Pecunia carens 3) *adv.* Abſque pecunia, gratis. *Senza ſcaglie,* & *senza denari, per niente.* ¶ اکچه سز بولسز *akčiaſyz, pūlſyz.* Abſque omni obola.

بولشترمق *buluſtūrmak. t. V. trans. coop.* 1) Facere congredi. 2) Dare audientiam. *Farſi abboccare, far haver udienza.* ¶ فلانی

بولشترمق *fūlānī fūlāne bulushtūrmak.* Permittere congreſſum cum altero. *Far abboccare uno con un'altra. Ll.*

بولشق *būlāshik.* t. *adj.* Inquinatus. *Imbrattata, lardata. V.* بولاشق

بولشمق *bulashmak.* t. *V.* Inquinari. *Vide* بولاشمق

بولشمق *bulushmak.* t. *V. coop.* 1) Invenire ſe invicem, congredi. 2) Colloqui. 3) Occurrere ſibi invicem. *Travarſi, infieme, abboccarſi, & incontrarſi.*

بولغان *bulghān.* ar. *part. pro* اولان *olān* t. Exiſtens, qui eſt. *Che e.*

بولك *bolūk.* t. *n. f.* 1) كروه *kūrūh.* p. Turma, agmen, legio. 2) Pars, partia. 3) Sècta, diviſia. *Truppa, ſquadrone, banda, ſetta, & porzione, diviſiane.* ¶ اوچ بولك اولوب *üć bolūk alup.* Diviſa exercitu in tres turmas. *Diviſo 'l ſua eſſercita in trè ſquadroni. Sæ.* بولك اغاسي *bölük aghaſi.* Magiſter equitum. بولك باشي *bolūk bashi.* Tribunus peditum. *Colonella di cavalleria, ò di fanteria.* غازيلر بولكي *ghāziler bölügi.* Manipulus bellatarum. *Truppa di valoroſi ſoldati.* بولك بولك كروبورلر *bölük bolūk gèzetürler.* Turmatim excurrunt. *Scorrono a ſchiere. Ll.*

بولك *bülek.* t. *n. f.* Tabanus. *Tafano.*

پولك *pülek.* p. *n. f.* Squama. *Caſt.*

بولكلو *bolüklu.* t. *adj.* Legionarius, de legione. *Del regimento.*

بولكمدر *bülükneder.* p. *n. f.* Donum *ad corrumpendum judicem, Ferh.*

بولك *bollyk.* t. *n. f.* 1) وسعت *wus.at.* a. Largitas, amplitudo. 2) Abundantia, copia. *Largheżża, ampiezża, abandanża,* ¶ بوللغله *bollyghyle.* Ubertim, plena manu. *Ampiamente, abondantemente.*

بوللطمق *bollamak.* t. *V.* Laxare, dilatare. *Slargare, dilatare.*

پوللو *pūllü.* t. *adj.* Squamoſus. *Squamoſa,* ¶ كومش پوللو بالق *gümiſh pullü bālyk.* Argenteis ſquamis veſtitus piſcis. *Peſce con ſcaglie d'argenta.*

بولمق *bulmak.* t. *V.* 1) يافتن *iāften.* p. Invenire, reperire. *Invenire.* 2) Inquirere. *Ricercare.* ¶ قوت بولمق *kuwwet bulmak.* 1) Vires acquirere. 2) Creſcere. *Acquiſtar forże, rifarſi, & creſcere.*

بولمك *bölmek.* t. *V.* تقسيم *taksīm.* a. Dividere in partes, partiri. *Spartire, dividere in tante parti.* ¶ اورتادن بولمك *arta lan bölmek.* Per medium partiri. *Spartir, tagliar per mezża.*

بولمكلك *bölmeklik.* t. *n. f.* توزيع *tewzī'* a. Diviſio. *Spartimento.*

بولندرمق *bülandūrmak.* t. *V. tranſ.* Turbare. *Intarbidare.* *V.* بولاندرمق

بولنق *bülanyk.* t. *adj.* Turbidus. *Torbida. V.* بولانق

بولنمش *bölünmiſh.* t. *part. paſſ.* مقسم *mükassem.* a. Diviſus, partitus. *Diviſa.*

بولنمش *bülanmiſh.* t. *part. paſſ.* Turbatus.

بولنمش *bülünmiſh.* t. *part. paſſ.* Inventus.

بولنمق *bülunmak.* t. *V. paſſ.* Turbari. *V.* بولانمق

بولنمق *bülunmak.* t. *V. paſſ.* موجود *mewgūd.* a. 1) Reperiri, inveniri. 2) Adeſſe, præſentem eſſe. 3) Suppeditare, præſtare. *Eſſer trovato, & trovarſi, eſſer preſente.* ¶ خدمتنده بولندى *ehydmetynde bülundy.* Præſtitit ei ſervitium, ei adfuit. *Gli ha fatta ſervizia, l'a giovata.* دوستلرنده بولوندى *doſtlyklerinde bülunurūz.* Illis amice præſta erimus. *Moſtrarema lara la naſtra amicizia. Ll.* فايدهلو و خيرلو ايشلرده بولمكز ميتر اولا *fāidelü we ehairlü iślerde bu'unmamaz müjeſſer ala.* Faxit Deus, ut bonas, utileſque res tractetis feliciter. *Diavi eanceda buana riuſcita de' vaſtri affari. Ll.*

بولونلنمق *bülūtlanmak.* t. *V. paſſ.* Nubibus aperiri *cœlum. Annuualarſi.*

بولوتلو *bülütlü.* t. *adj.* Nubilus. *Nuvolaſa.* ¶ بولوتلو هوا *bulutlü hewā.* Nubilum cœlum. *Tempa nuvoloſa.*

بولوك *bölük.* t. *n. f.* Turma. *V.* بولك

بوله *būle.* p. *n. f.* Tubus, ſypho, canalis. *Ferh.*

پوله *pūle.* p. *n. f.* 1) Nom. infecti. 2) Melopepo, & huic ſimilis fructus. 3) Lupus rabidus. *Ferh.* 4) Gutturnium, *vel* amphara *ex coria confecta. Caſt.*

بوليجي *böligi.* t. *n. f.* موزع *müwezzi'.* a. Partitor, diviſor. *Diſtributore.*

بوليجي *bülügi.* t. *n. f.* Inventor. *Inventore.*

بوليكي *bülayki.* t. *adv.* Utinam. ¶ بوليكى كلبدى *bulaiki gèleidy.* Utinam veniat, & veniret. *Faccia Dio che venga. V.* بولايكي

بوم *būm.* t. *n. f.* 1) بيغوش *baikuſ.* t. Bubo, noctua. *Alocca, civetta. Wan.* 2) Limes, canſinia. 3) Regin; ſalum. *Confine, canfini, & terra, paeſe.*

بوم *būm.* p. *n. f.* 1) Ditio. 2) Terræ tractus. ¶ بوم آباد *bumī ābād.* Terra habitata. بوم وبران *bumī wirān.* Terra deſerta, inculta. 3) Terra, *quæ nondum arata fuit.* 4) *figur.* Pannus *acuphrygia pictus.* 5) Mali *aminis avis, ex arab.* Bubo. 6) Indoles. *Ferh.*

بومارة *būmāre.* p. *n. f.* Geaus volucris. *Ferh.*

بومبار *bumbār.* t. *n. f.* Botulus *carne minutim conciſa fartus. Salſicciane, martadella.*

بومبارلق

بومبارلق *bümbārlyk.* t. *n. f. collect.* Botuli farti, *feu* eorum genera. *Salami, ſalſiccioni.*

بوم بر *bümber.* p. *n. f. compoſ.* Ditio, dominium. *Dominio, ſignoria. Ferh.*

بو مقوله *bu mækūle.* t. *compoſ.* Hujusmodi. *Di queſta guiſa. V.* مقوله

بومة *bümet.* a. *n. f. unit.* Una noctua. *Una civetta. Wan.*

بومه *bümе.* p. *n. f.* Scintilla *equi ungula e lapide excitata. Ferh.*

بومهين *bümehin.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بون *bewn*, & بين *bejn.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] Excellere. *Gol.*

بون *bewn.* a. *n. f.* 1) Duarum rerum intervallum. 2) Earundem differentia. 3) Excellentia præſtantia. *Gol.*

بون *bewn.* p. 1) *n. f.* Commodum, utilitas. 2) *adj.* Quod commodo, utilitatique eſt. *Caſt.*

بون *bön.* t. *adj.* ابلهٔ *ebleh.* a. Stupidus, ſtolidus, ſimplex. *Goffo, ſciocco, balordo. Tef.*

بون *bün.* p. *n. f. pro* بن *bün.* Fundus. ¶ بون ستون *bünī ſütün.* Stylobata. *Caſt.*

بون *bün.* a. *n. f. pl. a* بوان *bewān.* Paludes tentorii, poſtes *portæ. Wan.*

بون *bün.* p. *n. f.* 1) Finis, terminus. 2) Fundus, imum *rei.* 3) Inteſtina *avium, aut boum nondum mundata.* 4) *adj.* Facilis. *Ferh.*

بون *pün.* p. *n. f.* Pannus coactilis, *qui ſubſternitur ephippio, ne ab hujus duritie dorſum equi lædatur. Ferh.*

بونالمق *bünālmak.* t. *V. paſſ.* Suffocari, elangueſcere. *Eſſer indebolito. V.* بوغالمق

بوناميش *bünāmiſ.* t. *adj.* Decrepitus, capularis. *Vecchio, decrepito.*

پونپا *pompā.* t. *n. f.* Cretibia, machina *in altum premens aquam*, hydraulus. *Organo da acqua, machina da far ſalir l' acqua insù.*

بونبار *bümbār.* t. *n. f.* Botulus. *V.* بومبار

بونه *bewnet.* a. *n. f. dimi.* Domuncula. *Gol.*

بونة *bünet.* a. *nom. prop.* Hippon, Africæ oppidum. *Gol.*

بونجار *bünǧiār.* p. *n. f.* 1) Locus *præli.* 2) Locus ſermonis *de induciis. Caſt.*

بونجق & بونجوف *bünǧiuk.* t. *n. f.* مهره *mühre.* p. Sphæruiæ, conchulæ vitreæ. *Coralli, perle di vetro.* ¶ قاطر بونجقي *katȳr bunǧiughȳ.* Phaleræ, & crepundia muli, *quippe ſphærulis talibus intertexta.*

بونجلين *bunǧilein.* t. 1) *adv.* Hujusmodi, talitet. 2) *adj.* Talis. *Come queſto, così, tale, ſimile.*

بونجه *bunǧia.* t. *adj.* & *adv.* 1) Multus. 2) Multum, tot. *Molto, molti, più, tanti.* ¶ بونجه زحمت چكوب *bunǧia ẓahmet ćekup.* Poſt tot ſuperatos labores. *Doppo ſuperate tante difficoltà. Ll.* بونجه كرّه *bunǧia kerre.* Multoties, repetitis vicibus. *Molte volte, tante volte. Ll.* بونجه زماندن برو *bunǧia ẓemānden berü.* Amulto tempore. *Da molto tempo in quà. Ll.*

بوندن *bundan.* t. *pron. demonſt.* 1) Ab hoc. 2) *adv.* Ab hinc. 3) Hinc. *Da queſto, da qua.* ¶ بوندن اوترى *bundan ötürü.* Propter hoc, propterea, quamobrem, ideo. *Perciò, pertanto.* بوندن اوّل *bundan ewwel* بوندن اقدم *bundan aktem* بوندن معدّم *bundan mukeddem* بوندن اسبق *buedan esbak.* Antehac. *Avanti queſto, per avanti.* بوندن نيجه ييل اوّل *bundan niće jil ewwel.* Aliquot ante annis. *Avanti alquanti anni.* بوندن صكره *bundan ſon·ra.* Poſthac, in poſterum. *Doppo di ciò, di quà per l' avvenire.* بوندن غيرى *bundan ghæjrī* بوندن ماعدا *bundan mā·ādā.* Præter hoc, præterea. *Oltre di queſto, fuor di queſto.*

بونلق *bönlyk.* t. *n. f.* بلاهت *belāhet.* a. Soliditas, ſimplicitas. *Semplicità, ſtupidità.*

بونيجه البو *bünijet, vel cum articulo el-bünijet.* a. *n. f.* Bunitæ. *Aſſeclæ ſectæ mohammedanicæ, e genere* الكرامية *el-Kerāmijet. Caranitarum, qui prodierunt e ſchola* الصفاتية *es-ſafātijet. Saphaſitarum, i. e. eorum, qui conſtituunt in Deo attributa æterna. Marrace.*

بونيقا *pünikā.* p. *n. f.* Phœnicia. *Caſt.*

بو وجه اوزره *bū weǧh üzre.* t. *compoſ.* Tali modo, hoc modo, ſic. *In tal modo, così.*

بووح *bewūh.* a. *part.* Qui ſua aliis revelat arcana. *Gol.*

بووح *büwüh.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Apparere, manifeſtum eſſe. 2) Laſſum eſſe. 3) Manifeſtare, aperire *arcanum ſuum. Gol.*

بووخ *büwüch.* a. *V.* Alterari, fœtare. *Gol.*

بووق *büwük.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Contingere, & efficere *aliquos molum. Wan.* 2) Malum, & diſſidium afferre. 3) Cingere, circumdare. 4) Junctis viribus inſultare *homines.* 5) Immetitum

ritum occidere. 6) Ingredi, ac irruere in cooclave *ſine venia.* 7) Corruptela noxaque affici, & perire *peculium.* 8) Inflare *lituum. Gol.*

بووك *büwük.* s. *V. act.* [T.F.] 1) Pinguem evadere *camelum.* 2) Inter manuum ſuarum palmas circumagendo dormare *globolos ex argilla.* 3) Emere, ac vendere *merces.* 4) Baculo, ſimilive re commovere *fontem, ut amotis impedimentis uberius exeat aqua.* 5) Confundi, turbarique *negotium.* 6) Turbata mente, ac perturbatis rationibus eſſe *homines. Gol.*

بوه *bewh.* s. *n. f.* Maledictio, imprecatio. *Gol.*

بوه *büh.* p. *n. f.* Genus avis, *minoris bubone. Ferh.*

بوه *büh.* p. *n. f.* 1) Bubo magnus, noctua. 2) Alia avis illi ſimilis. *Caſt. Barbagianni, guffo.*

بوه *büh.* t. *n. f.* Vapor, *pro* بوغ

بوهاج *bühaċ*, & *pühaċ.* t. *n. f. ex pol.* اوكي كوشي *ogi küsü.* t. Bubo, *melius* بوه

بوه بوه *puh puh*, & *poh poh!* t. آفرين *äferïn.* p. *Interiectio laudantis*, & *applaudentis.* Quam bene!

بوهة *bühet.* s. *n. f.* & *part. fœm. a* بوه *büh.* 1) Bubo, *ſeu* noctua *fœmina. Wan.* 2) *i. q. aut pro* بوه *büwwet*, Accipiter, *qui* ſacer *dicitur.* 3) Plumas mutans. 4) Pluma agitata vento. 5) Lana carpta, *quæ atramentario inditur.* 6) *metaph.* Tenuis *corpore, ſeu oſſibus.* 7) Extenuatus. 8) Fatuus, inſulſus. *Gol.*

بوهه *lühe.* p. *n. f.* 1) هدهد *hüdhüd* s. Upupa. *Ferh.* 2) Deſiderium, *quodque animo expetitur.* 3) Commotio, perturbatio *animi.*

بوى *bewā*, & *bewen.* s. *n. f.* 1) Spes. 2) Moleſtia. 3) Concupiſcentia. 4) Malevolentia. 5) Indoles. 6) Sectatio, imitatio. *Gol.*

بوى *boj.* t. *n. f.* قد *kadd.* s. Statura. *Statura.* ¶ بوى وبرمك *boj wirmek.* 1) Creſcere in altum. 2) Fructus ferre arborem. *Creſcere, alzarſi.* بوى تخمى *boj töchmī.* Fœnum Græcum. *Fieno greco. Bob.* اوروته بوى جولك *orta boj ċölmek.* Olla mediocris. *Pignatta di mezzana grandezza.* بر بوىده بر قالكلغده قرف دانه مورون مىشه اغاجى كسوب *bir bojde bir kalyn-lykte kyrk dāne mewzūn mīše aghaǰī keſup.* Cæcidit 40. quercus æquales ejuidem altitudinis, & craſſitiei. *Tagliò quaranta quercie uguali di una medeſima altezza*, & *groſſezza. Eb.* قيونك صويى بوى حلور *kujunün ſujī boj tutmaz.* Aqua putei non maner in eadem profunditate. *L'acqua del pozzo non è ugualmente profonda. Eb.* آدم بوىجه قار *ādem bojinğe kār.* Nix ad altitudinem hominis. *Neve alta quanto un uomo.* شب بوى *ſeb boj.* Viola flava.

بوى *bāj*, & بو *bā.* p. *n. f.* 1) Spes. 2) Amor. 3) Concupiſcentia. 4) Iodoles. 5) Imitatio, ſequella. *Ferh.* 6) خوشو *kochū* كوكو *kokū.* t. Odor, fragrantia, odoramentum. *Odore.* ¶ بوى معنا *būi maʿnā.* Fragrantia ſenſus. *La fragranza del ſenſo. Ik.* عنبر بوى *ämber büj.* Inſtar ambræ fragrans. بوى دادن *büj dāden.* Odorem ſpirare, vel de ſe diffundere. *Spirare, diffondere odore.* بوى كردن *büj kerden.* 1) Olere. 2) Olfacere. *Odorare.*

بوى *büwī.* p. 1) *imp.* Eſto, ſis. 2) *expreſſ. perfica.* Esne, erisne? *Ferh.*

بوى *püj*, & پو *pü.* p. 1) *imp.* Curre. 2) Inquire. 3) *n. f.* Curſus. 4) Diligens inquiſitio. *Ferh.* 5) *adj.* Vagans, vagus. *Caſt.*

بويا *büjā.* p. *part. a* بويدن *büjiden* كوكولو *kokülü.* t. Odorans, odorifer, *Odorifero, che ſpira odore. Ferh.*

بويا *püjā.* p. 1) *n. f.* Equus gradarius, velox. *Ferh.* 2) *part. a* بويدن *püjiden.* Diſcurſuans, vagans, vagus. *Che corre in quà in là, vagabondo. V.* بويان

بويا *bojā.* t. *n. f.* لون *lewn* s. رنك *renk.* p. Color, tinctura. *Colore, tintura.* ¶ بويا اوتي *bojā otȳ.* Scænanthum. *Scenanto.* قره بويا *kara bojā.* Vitriolum chalcantum. *Vitriolo.* بويالرى ازمك *bojālerī ezmek.* Tererę, cooterere colores. *Maccinare li colori.*

بويامق *bojāmak.* t. *V. tranſ. a* بويامق 1) Tiogere. 2) Tingi curare.

بوياجى *bojāǧī.* t. *n. f.* صبّاغ *ſæbbāgh.* s. Tinctor. *Tintore.*

بويار *bojār.* t. *n. f. ex Mold.* 1) Nobilis Valachus, & Moldavus. 2) *ſimpl.* Nobilis. *Nobili, genti l'uomo, eavalliere.*

بوى اجزار *büj efzār.* p. *n. eompoſ.* 1) Thuribulum, *in quo aloe, & ambra accenduntur.* 2) Aromata *ad eondendos cibos. Ferh.*

بويامق *bojāmak.* t. *V.* صبغ *ſæbgh.* s. Tiogere, colorare. *Tingere, dar colore, ec. dat. coloris.*

بويامه *bojāma.* t. 1) *n. f.* Coloratio, tinctura. 2) *adj.* Tinctus. *Tinto.* ¶ اول ستور بويامه اولعله *ol ſemmür bojāma olmaghyle.* Cum ſint tinctæ illæ pelles zebellinæ. *Eſſendo quelli zebellini tinti. Ll.*

بويان *büjān.* p. 1) *part.* قوقرق *kokarak.* t. Odorans, odorando. *V.* بويان 2) *nom. prop.* Nom. regionis. *Ferh.*

بويان *püjān.* p. *part.* Currens, velociter incedens. *Ferh.*

بوبابك *bûjûnek.* p. *n. f.* 1) Petroſelinum Macedonicum. *Prezzemolo, erbetta.* 2) Abrotonum. *Ferh.*

بويان كوكي *bojân kokî.* t. *n. f. compoſ.* Glycyrrhiza. *Regaliccia. Bob.*

بوياميش *bojânmiſ.* t. *part. paſſ.* Tinctus. *Tinto.*

بوياتمق *bojânmak.* t. *V. paſſ.* Tingi. *Tingerſi, eſſer tinto.*

بوى پوست *bûî pereſt.* p. *n. f. compoſ.* 1) Canis. 2) Leopardus. 3) Aſſecla menſarum.

بوى بوى *pûî pûî.* p. *compoſ.* 1) *expreſſ. perſica.* Cito, velociter. 2) *interjectio indignantis.* Fi, pfui. *Pui. Ferh.*

بويوت *biuveit.* a. *n. f. dimin.* Domuncula. *Caſuccia. Wan.*

بوجي *bûjî.* p. *n. f.* Angelus mortis *juxta Mohammedanorum traditionem. Ferh.*

بودان *bûdân.* p. *n. f. compoſ.* درج *dûrg.* a. قبوريجق *kapûrgîk* t. Capſula odorum, *qua odores, ut muſcus, ambra reconduntur. Scatola de' profumi. Ferh.*

بوراز *bojrâz*, & پوراز *pojrâz.* t. *n. f. ex Græco.* شمال *ſimâl.* a. Boreas, Borealis ventus. *Borea, tramontana.*

بوجراس *bojrâs*, & پوجراس *pojrâs.* t. *n. f. i. q. præc.*

پوپوژ *pûjîſe.* p. *n. f.* Spes, *ſeu* ipſum ſperare. *Lo ſperare. Ferh.*

پوى سا *bûî sâ.* p. *n. f. compoſ.* Lapis, *ſuper quo contunduntur aromota, pec. muſcus. Ferh.*

پوى ساى *bûî sâî.* p. *n. f. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بوش *bûjiſ.* p. *n. f.* Odoratio. *L'odorare. F.*

پوش *pûjiſ.* p. *n. f.* Diſcurſitatio. *Ferh.*

پوى فروش & پوپوروش *bûî fûrûſ.* p. *n. f. compoſ.* عطار *ettâr.* a. Aromatum venditor, aromatarius. *Profumiere. Ferh.*

بويف *bûjyk*, & بيف *bijyk.* t. *n. f.* Myſtaces. *Baffette, muſtacchi.*

بويوك *bûjuk.* t. *adj.* Magnus. *Grande. V.* بيوك

پوپگان *pûpgân.* p. *n. f.* 1) Uterus, matrix. 2) Quantitas aquæ, *rei alicui aſperſa. Ferh.*

بوى كلك *bûî kelik.* p. *n. f. compoſ.* 1) Frutex roſæ. 2) Granum medicinale *viridis coloris. Ferh.*

بوبلجه *bôjleğe*, & بوبلجنه *bôjleğine.* t. *adv.* Sic, taliter, ita. *Così.* ¶ بويله معلومكز اولا *bôjleğe mæ'lûmûn-ûz ola.* Ita ſciatis, ſic notum vobis ſit. *Così avete da ſapere.*

بويلو *bojlû.* t. *adj.* Præaltus ſtatura. *Alto di ſtatura.* ¶ بويلو اورتة *orta bojlu.* Mediocris ſtaturæ. *Di ſtatura mediocre.* آلچق بويلو *alčiak bojlû.* Statura parvus. *Di baſſa ſtatura.* بويلو اوزون اوزون *ûzûn bojlû.* Staturæ altæ. *Di ſtatura alta.*

بويله *bôjle.* t. *adv.* Sic, ita, hoc modo, taliter, hujusmodi. *Così, in queſto modo, talmente, tale.* ¶ بوندن بويله *bûndan bôjle.* Abhinc, deinceps. *Di qui avanti. L'.* بويله ايكن *bojle iken.* Rebus ſic ſtantibus. *Il che eſſendo così.* بويله اولنجق *bôjle olŷğiak.* Quod cum ita ſit. *Eſſendo così, & così.* صلحه رعايت بويله اولورمي *ſulhæ ry-âjet bôjle olurmî.* Siccine obſervatur pax? *Così dunque ſi oſſerva la pace?* بويله كربدن مراد ندر *bôjle bôjle girjeden murâd ne dur.* Quid intendis tali, & tanto fletu. *Che vuol dire il tuo piangere in queſto maniera?* بويله كار كوردوكي بوف *bôjle kâr gorduğî iok.* Similia nunquam viderat potenta. *Non avea mai vedute coſe tali. Eb.* بويله بر *bôjle bir.* Talis, tantus. *Un tale, Sic.*

بوى مادران *bûî mâderân.* p. *n. f. compoſ.* قيصوم *kajsûm.* a. Abrotonum. *Ferh.*

بوى مارن *bûî mârân.* p. *n. f. compoſ.* Herba *grave olens, florem habens cæruleum. Ferh.*

بويش *bûjûmiſ.* t. *part. paſſ.* Adultus. *Creſciuto, adulto. V.* بيومش

بويمق *bojamak.* t. *V.* Tingere. *V.* بوياتمق

بويوك *bûjûmek.* t. *V.* Creſcere. *V.* بيوومك

بوين *bojun.* t. *n. f.* عنق *ûnk.* t. گردن *gerden* p. Collum. *Collo.* ¶ بوين ورمك *bojun ûrmek.* 1) Collum ſubmittere, *h. e.* obſequi, ſubmittere ſe. *Sottoporſi, ſottometterſi.* 2) *ſimpliciter* Dare collum, decollari. *Perder il collo, la teſta.* بوين ورمز *bojun ûrmez.* Non ſe ſubmittit. *Non ſi ſottopone.* بوين اورمك *bojun ûrmak.* Decollare, collum abſcindere. *Tagliar il collo.* بوين *bojun* ol. c. c. *dat.* Spondere, fidejubere pro aliquo. *Eſſer mallevadore.* بوينك الكنده فالسون *bojnûn-âltynde kâlsûn.* Hujus beneficii debitor ſemper remaneas, te ob hoc Deus puniat. *Che te ne reſti ſempre l'obligo, che Dio te ne caſtighi.* بوينده بورجدر *bojnîne borğtûr.* Tenetur. *E obligato.* بوينندن آصلش *bojnyndan âſylmaſ.* Collo ſuſpenſus. *Impiccato per la gola.* بوينى اكرى *bojnŷ egrŷ.* Collum habens incurvum, torticollis. *Di collo ſtorto.* مظلم سنك بوينكه *mazlemûm ſenûn-bojnûn-a.* In te derivetur mea injuria, *q. cauſa es injuriæ, qua afficior, tu poenam ejus incurras.* وبالي بوينه *webâli bojnyna.* Pœna peccati in illum derivetur. *Il peccato è ſopra di lui, gli ne reſti il caſtigo.* بوينه آلمق *bojnyne âlmak.* Suſcipere, recipere in ſe. *Pigliar ſopra di ſe, obligarſi.*

بوجندرق *bojunduruk.* s. *n. f.* 1) Jugum. *Giogo di bovi.* 2) Helcium. *Collare di cavalli.* ¶ بوجندرق اورمق *bojunduruk ürmak.* Jugum imponere. *Mettere il giogo.*

بوینز *boinuz.* s. *n. f.* قرن *kærn.* s. Cornu. *Corno.* ¶ اوجی بوینزی *avǧi boinuzi.* Cornu venatorum. *Corno di cacciatore.* بوینز اوتی *boinuz otȳ.* Nom. herbæ.

بوینزلو *boinuzlū.* t. *adj.* Cornutus, habens cornua. *Cornuto.*

بوینك *bīnek.* p. *n. f.* Ocimum *pec.* caryophyllatum. *Ferh.*

بوینلق *bojunlyk.* t. *n. f.* Helcium. *Collare da cavallo. Bern.*

بوینمق *bojunmak.* t. *V. paſſ.* Tingi. *V.* بوناتمق

بویوك *böjük.* t. *adj.* Magnus. *V.* بیوك

بوین *bojun.* t. *n. f.* Collum. *V.* بوین

بوده *büje.* p. 1) *n. f.* آرزومندلق *ärzumendlyk.* t. Deſiderium. 2) Amor. 3) Commotio animi. *Caſti.* 4) *adj.* Cupidus, appetens. *Ferh.*

بوده *püje.* p. *n. f.* 1) Curſus, inceſſus velox. 2) Deſiderium vehemens. 3) *nom. prop.* Nom. perſonæ alicujus ex Dilemitarum ſtirpe, *unde dynaſtia ejusdem ſtirpis nomen traxit.* *Ferh.*

بویدن *bojídan.* p. *V.* 1) قوقمق *kokmak.* t. Odorari, olfacere. *Ferh.* 2) Odorem ſpirare, olere. *Odorare, & ſentire, aver odore.*

بودین *pöjtden.* p. *V.* 1) چلمك *ičlmek.* t. Currere, feſtinanter ire. *Ferh.* 2) Diſcurſitare, vagari. 3) Studioſum eſſe *alicujus rei. Correre, caminar velocemente, affrettarſi, cercar con diligenza.*

بە بە

به *beh.* s. *pro* به به *bech. Admirantis, & obſtupeſcentis interjectio.* Euge, evax. *Gol.*

به *be.* p. *præp. i. q. inſeparabilis* ب *be* & در *der.* Ad, in. *V.* ب ¶ به ان *be ān, i. q.* بدان *bedan.* Ei, ad eum. *A lui, a eſſo.*

به *be.* t. *i. q.* بره *bre. interj. admirantis, & vocantis.* Vah! ſuccurrite. *Deh, aita!*

بی *bih.* p. 1) *adj.* اچی *ejü.* t. Bonus. 2) Melior. *Buono, migliore. Ferh.* 3) *n. f.* Cotoneum malum. *Cotogno.*

بی *bihi,* & *bih.* s. *compoſ.* 1) Cum eo. 2) In eo. ¶ به مأمور *memürün bih.* Imperatus, demandatus, *Ordinato, commandato*

بی *büh.* p. *n. f. contractum ex* بوه *büh.* Avis buboni ſimilis, *ſed major. Ferh.*

بها *behā.* s. *V. act.* [5. F.] Pulchrum eſſe. *W'an.*

بها *behā.* s. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Vacuum & inanem eſſe *domum.* 2) Lacerum, fullumque eſſe *tentorium. Gol.*

بها *behā.* s. *n. f.* 1) Pulchritudo, elegantia. 2) Camelitis *mulgendi aſucta. W'an.*

بها *behā.* p. *n. f.* Pretium, valor. *Prezzo. Ferh.* ¶ بها اتله آزاد *behā ile āzād.* s. بها اتله کرو آلمق *behā ile girü ālmak.* Redimere pretio. *Riſcattare, riſcuotere.* بها بولر اعتبار *behā wa y'tibār bulur.* In pretio erit. Sæ. بها بجمك *behā bičmek.* بها قطع *behā kaṭ'* s. Appretiare, conſtituere pretium. بهایه چیقمق *behāye čikmak.* Pretium ingraveſcere, carius vendi. *Rincarire, diventar caro.* بها کران *girān behā.* بها اغر *aghyr behā.* Carus, pretioſus, caro pretio, *Caro, di valore.* بهای خون *behāi chūn.* Pretium ſanguinis, *quod ab homicida proximis amicis occiſi penditur, ut remittant pœnam talionis.* بهاسنه دکر *behāsine değer.* Valet ſuum pretium. *Vale il ſuo dinaro.* بهای بهادە *behāyi žüde* s. Augere pretium. *Far caro, rincarire.* بهاسن ازالتمق *behāsin āzāltmak* & اندرمك *indürmek.* Pretium deprimere. *Abbaſſar il prezzo.*

بها *bihā.* s. *compoſ.* 1) In ea. 2) Per eam.

بهات *behhāt.* s. *n. f.* Falſus culpator, calumniator. *W'an.*

بهاتر *behātir.* s. *part. pl. a* بهتر *bühter.* Breves, *ſtatura. Gol.*

بهاجة *behāǧet.* s. *V. act.* [ş. F.] Pulchrum, venuſtum eſſe. *W'an.*

بهادر *behādyr.* t. 1) *adj.* Strenuus, fortis, bellicoſus. 2) *n. f.* Athleta, miles. *Valoroſo, coraggioſo, gagliardo, guerriere.* صارغان نام بر دلاورك بر ار بهادره سردار ایدوب *dārghān nām bir dilāwerī bir ez behādyre ſerdār idüp.* Præfecit bellicoſum quemdam Heroem nomine Dārghanum manipulo fortium militum. *Sæ. Creò generale Dargano valoroſo ſoldato. Br.*

بهادرانه *behādirāne.* t. *adv.* Strenue, animoſe. *Da valoroſo, da bravo, valoroſamente.*

بهادرلق *behādyrlyk.* t. *n. f.* Strenuitas, fortitudo, animoſitas. *Valore, coraggio, bravura.*

بهار *behār.* s. *n. f.* 1) صغر کوزی *ſyghyr gözī.* t. Buphtalmum, *herba odorata vernalis luteo flore. W'an.* 2) Res quævis pulchra, & nitens. 3) Inferior in equi jugulo pars cava. 4) Albedo ibi apparens. *Gol.*

بهار *behār.* p. *n. f.* 1) Ver. *Prima vera.* 2) Folium, *pec. neapolitanis.* 3) Folium *aurantii mali.* 4) Flos *pec. aurantii mali.* 5) Pyreum, fanum ignicolarum. 6) Sagma, mercium faſcis *pec.* 300. *librarum. Palla*

di

di mercanzie. 7) Species roſæ, *alias ex arab.* Buphtalmum. 8) Nom. Celebris ædis *in Turcomania.* 9) Domus depicta, & exornata. 10) Nomeo inſulæ. 11) *apud poetas.* Nom. manſionis, *aut* habitationis in India. *Ferh.* ¶ فصل بهار *fæslȳ behār.* Tempeſtas veris, verna. *La ſtaggione della primavera.* فصل بهارو اقام خلهورارهارده *fæslȳ behār we ejjāml ẓuhurȳ ezhārdȧ.* Verna tempeſtate, & tempore ortus florum. *Nella ſtagione della primavera, e nel comparire de' fiori. Sæ.* اولدی بهار *behārī ewwelde.* Primo vere. *Alla prima vera. Sæ.* بهار ایلکلرنده *behār ejjāmlerinde.* Verno tempore. *Nel tempo di primavera.*

بهار *behār.* ſ. *n. ſ. vul.* Aromata. *Specie, aromati. Ah.*

بهار *bihār.* ſ. *n. f.* Luna ſplendeſcens. *Wan.*

بهار *bihār.* p. *nom. prop.* Nom. urbis in India, *ad orientalem partem urbis* دهلی *dehli ſitæ. Ferh.*

بهار *bühār.* ſ. *n. ſ.* 1) *i. q.* خطّاف *chuttāf*, Hirundo. 2) Piſcis albus. 3) Goſſipium *e nucleis extractum.* 4) Aurum, & argentum. *Gol.* 5) Sexcentæ libræ, *vel* mille. *Wan.* 6) Supellex, *ſeu* utenſilia nautica, *quibus in mari opus eſt.* 7) Ovum alteri oppoſitum 400. *librarum.* 8) Vas roſtratum *gutturnio ſimile. Gol.*

بهار *bühār.* p. *n. ſ.* 1) Nom. delubri. *Hæl.* 2) Nom. idoli. *Caſt.* 3) Nom. ponderis 300. *minarum, ſeu ſexcentarum librarum noſtrarum. Ferh.*

بهاران *behārān.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* بهار Ver. 2) Folium aurantii mali. *Ferh.*

بهار بشکنه *behārī büshkene.* p. *n. ſ. compoſ.* Nom. toni muſici. *Ferh.*

بهارت *behāret.* ſ. *n. ſ.* Præcellentia, eminentia. *Eccellenza, vantaggio,* ¶ مزید بهارتله معروف *mezīdi behāret ile maʿrūf.* Excellenti artis peritia celebris. *Uno de' più eccellenti. Sæ.*

بهار خانه *bühār ekhāne.* p. *n. ſ. compoſ.* Delubrum. *Tempio d' idoli. Ah.*

بهازر *behāzīr.* ſ. *n. ſ. pl. a* جهز *behzer.* Magnæ camelites. *Wan.*

بهارستان *behārīſtān.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* بهار Verna tempeſtas. *Ferh.*

بهارلو *behārlū.* ſ. *adj.* Aromatibus probe conditus, piperatus. *Peverato.*

بهاری *behārī.* p. *n. ſ.* Vernalis. *Della primavera. Ferh.*

به آفرین *bih āferīn.* p. *nom. prop.* Nom. fœminæ, & ſororis اسفندیار *isfendiār. Ferh.*

بهاگر *behāgīr.* p. *adj. compoſ.* Pretioſus. *Ferh.*

بهالو *behālū, vul. pahalu.* ſ. *adj.* (اوجوز) Carus, pretioſus. *Caro, prezioſo.* ¶ بهالو *behālu* ol. 1) Carum eſſe. 2) Carum fieri. *Eſſer caro, incarire.* اغر بهالو *āghyr behālū.* Pretioſus, magni pretii. *Prezioſo, di gran prezzo, e valuta.*

بهام *bihām.* ſ. *n. f. pl. a* بهامات *bihāmāt, i. q.* بهم *behm.* Agni, hædique *uno comprehenſi grege.* Pulli camelini. *Gol.*

بهانس *bühānis.* ſ. *n. f.* Camelus manſuetus. *Gol.*

بهام *bühām.* ſ. *n. f. pl. a* بهمة *behmet,* Oves. *Wan.*

بهان *bühān.* ſ. *nom. prop.* Nom. fœminæ. *Wan.*

بهانه *behāne.* ſ. *n. f.* عذر *ʿzllet.* ſ. Cauſſa, *ſeu* cauſſæ levioris commentum, prætextus, excuſatio. *Scuſa, preteſto.* ¶ بهانه آرامق *behāne ārāmak.* Quærere cauſſas, prætextum. *Cercar preteſto.* بهانه استردی *behāne isterdȳ.* Quærebat cauſſas, modum. *Cercava preteſto. Eb.* بهانه بولمق *behāne bülmak.* Invenire prætextum, prætendere cauſſam. *Trovar ſcuſa, ſcuſarſi* بهانه دوشوی *behāne dūshūi.* Venditio prætextus, *h. e.* prætexere cauſſam. *Avanzar ſcuſe, preteſti. Ik.* حلوا بهانهسیله روی عالمه آکماب کردارنی کورمکه *hælwā behānesī ile rui ālemʿtābi āfitāb girdārinī gormeġe āzimet iderlerdȳ.* Prætexta dulciariorum *emendorum* cauſſa, re ipſa accedebant ad contemplandam omniſſimam, & inſtar ſolis reſplendentem, ac modum inflammantem ipſius faciem. *Con preteſto di comprar paſte, ò coſe dolci, andavano in fatti per mirare la di lui bellisſima faccia. Eb.* قدملرینه بهانه اولوردی *kademlerine behāne olūrdȳ.* Prætextus atſet veniendi. *Surebbe motivo di farlo venire. Sæ.* ایمکه نه بهانه ایدهلم *itmeġe ne behāne idelum.* Quo prætextu id faciamus? *Con che preteſto potremo ciò fare? Sæ.* مدلخل هوای سدّ انك بهانهسیله درو دیوار قصری بند اتدیلر *medchȳli hewāi ſedd itmeK behānesī ile derū dīwārī kæsrī bend ittȳler.* Prætexta cauſſa præcludendi meatus auræ, clauſas tenuerunt portam, feneſtraſque palatii. *Sæ. Sotto preteſto di ferrar l' adito all' aria, ferrarono la porta, e le feneſtre del palazzo, ò della ſtanza regia. Br.*

بهانه *pehāne.* p. *n. ſ.* Arbor *ſeu* trabs, *qua interius firmatur porta. Ferh.*

بهاور *behāwer.* p. *adj. compoſ.* Pretioſus. *Ferh.*

بهایم *behāīm.* ſ. *n. f. pl. a* بهیمه *behīme.* حیوانلر *hæwānler.* ſ. Feræ, belluæ, bruta. *Beſtie, fiere, animali. Ik.* ¶ بهایه مخصوص *behāi-*

behâime næchsûs. Belluinus, ferinus. *Beſtiale, appartenente à beſtie.* اموال و عنايم و اسير و بهايم ايله مغنم اولديلر *emwâlü ghænâim, we esirü behâim ile mughtenim oldyler.* Ditati ſunt ſpoliis & rebus, ac captivis, & pecoribus. *Si arrichirono con le ſpoglie, e preſe d'uomini, d'animali, robbe. Sæ.*

بهباه *behbâh.* s. *V. act.* 1) Murmurando vociferare *camelum. Wan.* 2) Raucum eſſe *camelitim Gol.*

بهبود *bihbud* p. *compoſ.* 1) *adj.* Vegetus. 2) Bonus. *Sano, vigoroſo, buono, perfetto.* 3) *nom. prop.* Nom. viri. *Ferh.* ¶ اول وجود بهبودك ولادتي *ol wûğûdi bihbûdân wiladeti.* Nativitas illius creaturæ, optimæ complexionis. *La naſcita di quel fanciullo vigoroſo, e ſano. Eb.*

بهبودى *bihbûdi.* p. *n. f.* 1) تندرستلك *tendürüstlik.* s. Sanitas. 2) Bonitas. *Sanità, vigore, bontà. Ferh.*

بهپه *pehpeh.* p. *Interjectio admirantis, & obſtupeſcentis.* Euge, avax. *Ferh.*

بهبهى *behbehî.* s. *part.* Magnus. *Wan.*

بهت *behț.* s. *V. act.* [4. & 5. F.] 1) Inopinatum capere, ac opprimere. 2) Falſo imputare. 3) Falſo criminari, *ſeu* calumniari, *ac* mentiri. 4) Attonimm, ac mente perturbatum fieri, obſtupeſcere. *Wan.*

بهت *behet.* s. *n. f.* Calumnia, mendacium. *Wan.*

بهت *buht.* p. *n. f.* Motus planetæ, *in tempore aliquo deſignato. Caſt.*

بهتان *bühtân.* s. *n. f.* 1) Imputatio falſa, calumniatio, criminatio. 2) Calumnia, mendacium. *Calunnia, imputazione falſa, avania, incolpamento. Wan.* ¶ بهتان بهتان *bühtân e.* Calumniari, falſo & inique imputare. *Incolpare, imputare falſamente. calunniare,* فعلني برعبريه بهتان قلا *fî linî birghæyrije bühtân kyla.* Actionem ſuam in alterum calumnioſe conjiciat. *Incolpa altri di ciò, ch' egli medeſimo ha fatto. Teſ.* بهتان بهتان *bühtân et.* & *olunmak.* Accuſari falſo. *Eſſer incolpato à torto.* بهتان كوى *bühtân gûy.* Calumniator, mendax.

بهتانجى *bühtanğî.* t. *n. f.* Calumniator, mendax. *Calunniatore.*

بهتر *behter.* s. *n. f.* Mendacium. بهتر بهتر *bühter*, ac بهترة *bühteret*, *pl.* بهاتر *behâtir*, *pro* بكتر *buhter* 1) Brevis ſtatura. 2) Membris compactus, contractusque. *Gol.*

بهتر *bihter.* p. *compar.* بكرك *icgîrek.* t. Melior. *Migliore. Ferh.*

بهتر *bühter.* s. *part.* 1) Brevis ſtatura. *Wan.* 2) Membris compactus, contractusque. *Gol.*

بهترة *bühteret.* s. *part. i. q. præc. Gol.*

بهترك *bihterek. compar. diminut.* Aliquantulum melior. *Ferh.*

بهترين *bihterîn.* p. *ſuperl.* Optimus. *Il migliore. Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بهترين حلف حضرت رسول اكرم *hæzret reſûli ekrem.* Mohammedes. *Ferh.*

بهجة *behset.* s. *V. act.* Apparare, ornare. *Wan.*

بهغ *behğ.* s. *V. act.* [3. F.] 1) Exhilerare. *Wan.* 2) Pulchrum, eſſe. 3) Hilarem eſſe. *Gol.*

بهغ *behğ.* s. *n. f. i. q.* بوزيدان *büzîdân.* Ligni Indici, *potius* radicularum albicantium ſpecies. *Gol.*

بهغ *behğ.* s. *part.* 1) Lætus, hilaris. *Wan.* 2) Pulcher, venuſtus. *Gol.*

بهجت *behğet.* s. *n. f.* 1) Exhilaratio, lætitia, exultatio. *Gol.* 2) Pulchritudo, elegantia, decor. *Allegrezza, gioia, & bellezza.* ¶ بهجت پر *pür behğet.* Lætus, amœnus. *Ameno, lieto. Sæ.*

بهدانه *bihdâne.* p. *n. f.* Semen cydoniorum.

بهدرى *bühderî.* s. *part. i. q.* مقرقم *mukærkæm.* Qui non adoleſcit, nec incrementum capit ita, *ut pro ætate deberet, ut infans, qui ex lacte percipit noxam. Gol.*

بهدل *behdel.* s. *n. f.* 1) Catulus hyænæ. 2) Avis quædam viridis. *Gol.*

بهدله *behdelet.* s. 1) *n. f.* Levitas, celeritaſque *in inceſſu. Gol.* 2) *nom. prop.* Nom. *tum* viri, *tum* fœminæ. *Wan.*

بهذا الذاخلته *bihâzed-dâchylîje. expreſſ. arabica.* Intra hoc. *Qui dentro. Bern.*

بهر *behr.* s. *V. act.* [3. F.] Vincere, aut præſtare *pulchritudine, decore, virtute. Wan.*

بهر *behr.* s. *n. f.* 1) Præſtantia, præcellentia. 2) Portio, ſors. *Eccellenza, parte, ſorte. Sæ.* 3) Impletio. 4) Diutantia. 5) Amor. 6) Mœror. 7) Calumnia. 8) Admiratio. *Gol.*

بهر *behr.* p. 1) *prap. i. q.* براى *berâi.* p. اوترى *ütürî.* t. Propter, pro, ob. 2) *n. f.* Sors, portio. 3) *nom. prop.* Nom. regionis. 4) Splendor *lunæ,* & *ſtellarum. Ferh.* ¶ بهر تو *behrî tû.* Tui cauſſa, propter te. *Per te, per amor tuo.* بهر اين *behrî în.* 1) Hujus cauſſa. 2) De hoc. *Per queſto, & di queſto.* بهر آزمودن *behrî âzmûden.* Tentandi gratia. *Per provare.* بهر سود از *ez behrî sûd.* Lucri gratia, ſibimet. *Per proprio intereſſe, per ſe, per guadagnare.*

بهر *beher.* p. *comp. ex præp.* ب & *pronomine* هر *her.* t. 1) Ad omnem, in omni. 2) *adj.* Omnis, ſinguli, quivis, quisque. *Ad ogni, à ciaſcheduno, & ogni, ciaſcheduno,*

¶ بر

¶ بهر حال *beher hāl.* Quicquid fit, inquocunque rerum ſtatu, omnimode. *In ogni modo, in qualſivoglia maniero. Ll.* بهر سال *beher sāl*, & بهر سنه *beher ſene.* Singulis annis. *Ogni anno. Ll.* بهر قريه‌دن ايكيشر جاموش *beher kærjeden ikiſer ğāmus.* Ex unoquoque pago bini bubali *Di ogni villaggio doi buffali. Ll.* بهر ماه *beher mah* Singulis menſibus. *Ogni meſe. Ll.* بهر نفره اون بيك اچه *beher nefere on bin-akčæ.* Unicuique militum dena millia aſprorum. *Ad ogni uno ſoldato dieci mila oſprę. Ll.*

بهر *behr.* p. *n. f.* Quarta pars *diei*, & *noctis. Ferh.*

بهر *bühr.* a. *V.* [3. F.] *act.* 1) Anhelare, ſpiritum trahere *præ laſſitudine.* 2) Eminere *perfectione.* 3) Præcellere *lunam inter ſtella s.* 4) Imponere *onus cum impetu. Gol.*

بهر *bühr.* a. *n. f.* 1) Anhelatio. 2) Spiritus interceptio, *aut* continens ductio *ob oneris gravitatem. Anſomento, onfare.* 3) Terra late patens. 4) Umbiliculus vallis. *Gol.*

بهر *bühr.* p. *adv.* Quandoque, identidem. *Di quando in quando. Ferh.*

بهرپور *behrpūr.* p. *n. f.* Synagoga. *Ferh.*

بهرى *behrī.* a. Nom. tribus Arabum Kodaitum. *W'an.*

بهرا *behrā.* p. *præp.* Propter, pro. *Per. Ferh.*

بهرن *behren.* a. *particul. admir.* Papæ! *Gol.*

بهرام *behrām.* p. *nom. prop.* 1) Nom. regis Perſiæ. 2) Mars *planeta.* 3) Vigeſimus dies cujusque menſis ſolaris. 4) Nom. angeli, *qui viatoribus, & negotiis hujus diei præeſt.* 5) *metaph.* Gladius. 6) Agnomen *regum perſicorum. Ferh.* 7) Nom. arboris. 8) Sericum *florum imaginibus pictum*, & *figuris intertextum.* 9) Nom. avis cujusdam. 10) Flos enici. *Caſt.*

بهرام *bihrām.* p. *n. f.* Jejunium. *Ferh.*

بهرام تل *behrām tel.* p. *nom. prop.* Nom. turris ex capitibus Turcumanorum a بهرام خوجين *behrām ğiūpin* ædificati. *Ferh.*

بهرامج *behrāmeğ.* a. *n. f.* Salix balchica. *Gol.*

بهرامن *behrāmen.* p. *n. f.* 1) Rubinus. 2) Sericum tenue *variegatum, vel imaginibus intertextum.* 3) Flos enici. 4) Fucus ruber, *quo faciem mulieres inficiunt. Ferh.*

بهرامه *behrāme.* p. *n. f.* 1) Sericum *fartorum.* 2) Salix balchica. *Ferh.*

بهراى *bihreci*, & *bihrāy.* p. *adj. compoſ.* Prudens, *aptus rei adminiſtrandæ. Ferh.*

بهره *bühret.* a. *n. f.* 1) Medium, *ſeu* pars media *noctis, vallis, equi*, etiam *circi*, *annu-*

live. W'an. 2) Cuniculus *ſeu* foſſa ſubterranea longa. *Gol.*

بهرچ *behreğ.* a. *part.* 1) *i. q.* باطل *bāṭyl.* Vanus, truſtraneus, futilis. 2) Pravus, malus, deterior, vilis. *W'an.* 3) *i. q.* مبالى *mūbāli*, Arbitrio, & uſui cujuſque permiſſus. *Gol.*

بهرجه *behreğet.* a. *n. f.* Deviatio *a regia via. Gol.*

بهرك *behrek.* p. *n. f.* 1) Pus *ulcerum.* 2) Callus *tam in manibus, quam pedibus. Ferh.*

بهركى *behregī* p. 1) *n. f.* Divitiæ. 2) *adj.* Dives, opulentus. *Ferh.*

بهرم *behrem.* p. *n. f.* Flos enici, *ex quo colarem flavum*, & *rubicundum conficiunt. Ferh.*

بهرمان *behremān.* p. *n. f.* 1) Rubinus præſtantiſſimus, carbunculus. 2) Sericum tenue *variegatum, vel imaginibus intertextum, pictum. Carbonchio, rubino finiſſimo*, & *materia di ſeta dipinta, à ricamata.* 3) Flos enici. 4) Fucus *mulierum. Ferh.*

بهرمه *behremet.* a. *n. f.* 1) Flos ſatis Indicæ. 2) Cultus, ſeu religio Indorum, *i. e.* Brachmanorum, *uti putare ſe dicit Gol.*

بهرمن *behremen.* p. *n. f.* 1) Rubinus. 2) Sericum tenue *variegatum, vel imaginibus intertextum.* 3) Flos enici. 4) Fucus *mulierum. Ferh.*

بهرمند *behremend.* p. *adj.* Voti compos. *V.* بهره مند

بهرمه *behreme.* p. *n. f.* Inſtrumentum acutum *fabrorum lignariorum. Ferh.*

بهره *behre.* p. *n. f.* 1) نصيب *næṣīb.* a. Pars, portio. *Ferh.* 2) Commodum, fortuna. *Sorte, fortuna, parte, porzione, profitto.* 3) Onus, *ſeu* ſarcina, *quæ aſino, vel camelo ab altera parte appenditur. Caſt.* ¶ بهره آلمق *behre almak.* In partem venire, participare. تا كه اندن دخى نثار قالانلر بهره و نصيب آلا لر *tā ki anden dachȳ næṛæ: kylānler behre wū næṣīb alalar.* Ad hoc, ut inde etiam ſpectatores partem, & commodum percipiant. *Acciò che li ſpettatori ancora ne cavina il loro profitto.* اندن بهره اولدى *andan pūr behre aldȳ.* Abinde plurimum commodi percepit. *Ne ricavò molto utile. Sal.*

بهره *pehre.* p. *n. f. i. q.* پاس *pās.* p. 1) Quarta pars noctis. 2) Excubitor, *qui portam noctis vigilat. Ferh.*

بهره‌دار *behredār.* p. *adj. compoſ.* 1) Particeps. 2) Voti compos. ¶ بهره‌دار عطيه و انعام *behredārī ʿaṭyje wū inʿām* s. Participem reddere donorum, impertiri dona. *Participar ad alcuno le ſue grazie, e favori. Ik.*

بهرمند

بهرمند *behremend.* p. *adj. compoſ.* نصيبلو *naṣyblū.* t. 1) Sorte donatus, particeps. 2) Voti compos. *Fortunato, favorita dalla fortuna, e contento. Ferh.* ¶ بهرمند *behremend* al. 1) Voti compotem fieri. 2) Participem eſſe. *Ottener ciò, che ſi deſidera, eſſer partecipe.*

بهروز *bihrūz.* p. *n. f.* 1) Species cryſtalli *caerulei coloris.* 2) Certa ſpecies haſtæ, *quam ſolummodo magnates in India portare ſolent. Ferh.*

بهروزه *bihrūze.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بهرون *bihrūn.* p. *nom. prop.* Nom. Alexandri. *Ferh.*

بهرى *behrī.* p. 1) *n. f.* Pars, portio. 2) *adj.* Quidam. *Ferh.* 3) *adv.* Paulum. *Caſt.*

بهريك *beherjek*, & بهريكى *beherjekī.* p. *compoſ.* Ad *vel* ob unumquemque *Caſt.*

بهز *behz.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Vi repellere, tollere. *Wan.* 2) Removere. 3) Contundere *pectus manu. Gol.*

بهزر *behzer.* a. 1) *part.* Agilis. 2) Intelligens. 3) Nobilis. 4) *n. f.* Magna camelitis, palma procera, *aut* quam manibus attingere queas. *Gol.*

بهزرت *behzeret.* a. *n. f.* Magna camelitis. *Wan.*

بهس *behs.* a. *n. f. i. q.* جرئت *ğiür-et.* Audacia, audeotia. *Gol.*

بهش *behś.* a. *V. act.* 1) Scrutari, inquirere. *Gol.* 2) Lubentem, lætum, necnon bene affectum eſſe *erga aliquem. Wan.* 3) Apprehendere, *vel* apprehendere velle, nec capere, aut retinere *rem.* 4) Exteodere *manum ad aliquid capiendum.* 5) Componere ſe *ad flectum*, *vel etiam riſum.* 6) Convenire, coogregarique. *Gol.*

بهش *behś.* a. *n. f.* Bdellium adhuc humidum; *cum vero ſecum eſt* وقل *wækl*, & حشل *ċhæśl, dicitur.* ¶ اهل البهش *ehlūl-behś.* Arabes Higizæ. بلاد البهش *bilādlūl-behś.* Higiaza, Arabiæ regio, *ubi bdellium naſcitur.* وجوه البهش *wūğūhūl-behś.* Homines nigriore vultu, & deformes. *Gol.*

بهش *behś.* p. *n. f.* Maſtiche *recens humidior. Ferh.*

بهشت *behiśt.* a. *part.* 1) Lætus. 2) Humanus, *ac* benignus. *Gol.*

بهشت *behiśt*, & بهشت *bihiśt.* p. 1) *n. f.* جنّت *gennet.* a. Paradiſus. *Paradiſo.* 2) 3. *perf. præt. de* هشتن *hiśten.* Reliquit. *Ferh.* ¶ بهشت شدن *behiśt niśin.* Iocola paradiſi. *Abitante del paradiſo, defonto.*

بهشت كنك *behiśt genk.* p. *nom. prop.* Nom. reſidentiæ, *ſeu* metropolis regis افراسياب *ofrāsjāb. Ferh.*

بهشي *behiśtī.* p. *adj.* Ad paradiſum ſpectans. *Di paradiſo.* ¶ شهزادهٔ بهشي خرام *śehzādeī behiśtī chyrām.* Princeps pie defunctus. *Il glorioſo prencipe, che camina per il paradiſo. Sx.*

بهشميه *behśemijet, vel* eum articulo البهشميه *el-behśemijet.* a. *n. f.* Behſchemitæ. *Aſſeclæ ābdūl-ſalami abu Raſemi, qui a Mahammedanis ad ſectum principalem* المعتزله *el-mūtezelet, Motezelitarum referruntur. Hi aſſerunt: Deum loqui ſermone, a ſe creato pro re nata, & vero ſermone, vocibus præciſis, & coordinatione literarum. Negant videri poſſe Deum ſine oculis corporeis in paradiſo. Aſſerunt, eum, qui mortuus fuerit in peccato mortali, æternam gehennæ pœnam ſubiturum. Denique affirmant, Deum nihil celare ſervos ſuos eorum, quæ ipſe novit. Marrace.*

بهص *behaṣ.* a. *n. f.* 1) Sitis 2) Steroutatio. *Gol.*

بهصل *buhsul.* a. *part.* 1) Corpore craſſus. *Wan.* 2) Albus. *Gol.*

بهصلت *behsælet.* a. *n. f.* Socleus. *Wan.*

بهصلة *bühsulet.* a. *part.* Brevis ſtaturæ *fœmina* candida. *Wan.*

بهصم *bühsum.* a. *part.* Durus, firmuſque. *Gol.*

بهصوص *bühsūs*, & *behsūs.* a. *part.* Aliquid. *Gol.*

بهط *behaṭ.* p. *n. f. ab Indico* بهتا *behtā* سدلوش *südlū aś.* t. Oryza *cum lacte* & *butyra cocta. Riſo col latte. Ferh.*

بهط *behaṭt.* a. *n. f.* Genus cibi *ex lacte*, & *oryza confecti. Wan.*

بهظ *behẓ.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Gravare *pondere. Wan.* 2) Prehendere *menta*, *ſeu barba. Gol.*

بهق *behæk.* a. *n. f.* Leuce, vitiligo. ¶ بهق آهكر *behækūl-hāgr.* Lichen. *Wan.*

بهك *behek.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بهكتت *behketet.* a. *n. f.* Celeritas *in opere. Gol.*

به بهترين *bih ğüzīn.* p. *n. f. compoſ.* 1) Vis ex omnibus optima ſeligens. 2) Res ſelecta. 3) Campſor. *Ferh.*

بهكل *behkel.* a. *part.* 1) Succi plenus. 2) Nitens, molliſque *juvenis*, *juvenca. Gol.*

بهكنه *behkenet.* a. *n. f.* Juveois, ac nitens fœmina. *Wan.*

بهل *behl.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Relinquere *libertati aliquem*, & *quod facere velit, ei permittere. Wan.* 2) Maledicere *alicui Deum*, & execrari. *Gol.*

بهل *behl.* a. *part.* Paucus, parum. *Wan.*

پهل *pehl.* p. *n. f.* Turma *hominum. Ferh.*

پهل *behel.* ↔ *V. act.* [4. F.] Liberam eſſe *camelitam*, & ſolutam *vinculo*, *ac impedimento omni. Gol.*

پهل *bihil.* p. *imp. ab* هايدن *hiliden* تو *ko.* t. Mitte, ſine, dimitte, omitte. *Lafcialo. Caſt.*

پهل *bühhel.* s. *n. f. pl. a* باهل *bühil.* Camelitæ liberæ. *Wan.*

پهلة *behlet*, & *bühlet.* p. *n. f.* Maledictio, anathema. *Gol.*

پهلف *behlæk.* s. *n. f.* 1) Rubicunda mulier. 2) Garrula, ac impatiens. 3) Infortunium, malum. *Gol.*

پهلف *bihlyk.* s. *n. f.* Clamator, & morofus homo. *Gol.*

پهلقن *bihlækæn. expreſſ. arab.* In os *dixit quid. Gol.*

پهلقة *bæhlakat.* s. *n. f.* 1) Superbia, vanitas, *cum quis alium traducit, impetitve lingua.* 2) Malum, iofortunium. 3) Mendacium. *Gol.*

پهلو *pehlew.* p. *n. f.* 1) Heros, athleta. 2) *nom. prop.* Nom. urbis *in confinibus Indiæ.* 3) *nom. prop.* Nom. regionis. 4) *nom. prop.* Nom. tractus in اسپهان *isfahān. Ferh.*

پهلو *pehlū.* p. 1) *n. f.* Latus, coſta. 2) Utilitas. *Ferh.* 3) Robur. 4) *adj.* Audax, ſtrenuus. *Caſt.* ¶ كوزل پهلوسي وار *güzel pehlusī war.* Pectus habet formoſum. *Egli ha un bel petto.* پهلو به پهلو *pehlū be pehlū.* Pectore pectori admoto, & q. a pari. *Da pari, petto, petto contra petto. Ah.* * *Expreſſ. figur.* پهلو بندى *pehlū bendī.* Ligamen, cingulum athletæ. *Alluſio ad liberalitatem ex alieno marſupio.* پهلو تهى كرد *pehlū tehī kerd. h. e.* 1) فرار ايلدى *firār ejledī.* t. Aufugit, 2) اجتناب ايلدى *ictināb ejledī.* t. Declinavit, vitavit. پهلو كسرد *pehlū kerd. Idem.* پهلو تهى كند *pehlū tehī kūnd h. e.* بر طرفه كيدر *bir terafe gider.* t. Declinat ad unam partem. پهلو داد *pehlū dād. h. e.* جان وبردى *jān wirdī.* t. Succeſſit. *Alluſio ad eum, qui tantum venit, & abit.* پهلو زد *pehlū zed. h. e.* برابرلك ايلدى *berāberlīk ejledī.* t. Acquavit, uniyit. *Ferh.*

پهلوان *pehlūwān.* s. *n. f.* Athleta, heros. *Lottatore, ſchermitore, guerriero. Ferh.* ¶ پهلوان سپهر *pehlūwānī ſipihr. q.* Cœleſtis heros, Mars *planeta. Marte. Ah.* پهلوان پر زور *pehlūwānī pūr zor.* Robuſtus bellator. *Valoroſo campione. Sæ.* پهلوان تكّه‌سي *pehlūwān tekkesī.* Paleſtra. *Scuola di ſcherma.*

پهلوانانه *pehlūwānāne.* p. 1) *adj.* Heroicus 2) *adv.* Heroice. *Eroico, eroicamente, da eroe. Del.*

پهلوانلغ *pehlūwānlyk.* t. *n. f.* 1) Ars digladiatoria, luctatoria. 2) Strenuitas, fortitudo. *Arte di ſcherma, virtù, bravura.*

پهلوانى *pehlewānī.* p. 1) *n. f.* Civis. 2) Perſa antiquus. 3) *adj.* Heroicus. *Ferh.*

پهلوزند *pehlūzend.* p. *compoſ.* 3. *perf. præt.* Vicinus ſterit unus alteri. *Ferh.*

پهلول *bühlūl.* s. *n. f. pl.* بهاليل *behālīl.* 1) Riſor, multum ridens, irriſor. *Wan.* 2) Princeps omni bono præditus, & venuſtus. *Gol.*

پهلوى *pehlewī.* p. 1) *n. f.* Civis. 2) Antiquus Perſa. 3) *adj.* Antiquo Perſæ quid conveniens. *Ferh.* ¶ پهلوى زبان *zebānī pehlewī.* Lingua Perſarum antiqua. *Lingua Perſiana antica.*

پهله *behle* p. *n. f.* Chirotheca accipitrariorum. *Guanto da falconiere. Ferh.*

پهم *behm*, & *behem.* s. *n. f. coll.* Agni, hædique *uno comprehenſi grege. Wan.*

پهم *behem.* p. 1) *præp. compoſ. ex* ب & هم مع *mæa.* s. پرى پهله *birī birīle.* t. Simul. 2) Unus cum altero. 3) Unus contra alterum. 4) *n. f.* Indignatio. *Inſieme, l'un con l'altro, l'un contr'l'altro,* & *ſdegno. Caſt.* ¶ پهم در شدن *behem der ſüden.* Permiſceri, confundi. *Confonderſi, miſchiarſi.* * *Expreſſ. figur.* پهم برآمد *behem ber āmed. h. e.* مضطرب اولدى *muzdærib oldī.* t. Conturbatus fuit. پهم زد *behem zed. h. e.* برى برينه كاتدى *birī birine kātdī.* t. Unum cum altero permiſcuit. پهم نرسيد *behem neresīd. h. e.* حاصل اولدى *hāsyl olmadī.* t. Non provenit, non acquiſitum, comparatum eſt. *Ferh.*

پهم *buhm.* s. *part. pl. ab.* ابهم *ebhem.* Nudi, a nui. *Wan.*

پهم *bühem.* s. *n. f. pl. a* بهمة *bühmet.* Turmæ equitum. *Wan.*

پهم *bühām.* s. *part. pl. a* بهيم *behīm.* Unius coloris animalia. *Wan.*

بهمار *behmār.* p. 1) *adj.* Multus, numeroſus. 2) *n. f.* Multitudo, copia. *Ferh.*

پهم امدن *behem āmeden.* p. *V. compoſ.* 1) Valde iraſci. 2) Congregari. *Ferh.*

بهمان *behmān.* p. *n. f.* Ambages, verba acceſſoria, & ſuperflua *in laquela. Caſt.* 2) *i. q.* فلان *fülān.* Quidam. *Ferh.*

بهمة *behmet.* s. *n. f. pl.* بهم *behm.* Agous. *Wan.*

بهمى *behmī.* s. *n. f.* Herbæ *bühmi* ferax, & *pec.* abundans *terra. Gol.*

بهمة *bühmet.* s. *n. f. pl.* بهمات *bühmāt*, & بهم *bühem.* 1) Exercitus io unum conctus. 2) Strenuus miles, heros.

بهمتان *behmetān.* p. *n. f.* 1) Nom. floris, lilium rubrum. 2) Lilium album. *Caſt.*

بهمزده *vel* بهم زده *behem zede. f. part. paſſ. compoſ.* Dejectus, depreſſus. *Abbattuto.* ¶ بلا ایلدی بهم زده دی *bizi da behem zadei beli eiledy.* Nos quoque infortunatos reddidit. *Ci ha rovinati ancora noi. Eb.*

بهمزه *behmezeg. p. n.f.* Erinaceus, echinus terreſtris. *Ferh.*

بهمن *behmen. p. n.f.* 1) *i. q.* حکیم *hakim. a.* Philoſophus, *qui recte loquitur, & recte agit.* 2) Puer præcocis ingenii, *ſcil. qui in juventute multa jam addidicit.* 3) Celeritate manuum potens, agyrthes. 4) Nom. genii, *cui præcipua virtus attribuitur ſedandi ineitatae animorum motus, & qui praeſt quadrupedibus; etiam genius, qui praeſidet negotiis occurrentibus menſe* بهمن *behmen, & praecipue die ejusdem nominis.* 5) Sagax. 6) *nom.* Filii اسفندیار *isfendiar, qui a nonnullis hiſtoriographis etiam* اردشیر *erdsir dicitur.* 7) Undecimus menſis ſolaris apud antiquos Perſas, *ubi ſol intrat in aquarium.* 8) Nom. floris *croco ſimilis.* 9) Secunda dies uniuscujusque menſis ſolaris *apud antiquos Perſas.* 10) Dies alius feſtivus *apud Perſas.* 11) Tonus muſicus. 12) Nom. arcis in ditione اردبیل *ardebil.* 13) Nom. praealti montis. 14) Nix in caeumine montium *a ſolis calore ſoluta, & decidens. Ferh.* 15) Nom. plantae, *quae radicem habet albam, vel rubram, de cujus nomine autem botannici non conveniunt. Ferh.* ¶ بهمن زمان و تهمن دوران *behmeni zeman we tehmeni dewran.* Monarcha, heros ſeculi. *L'eroe del ſecolo, monarca del mondo. Ah.*

بهمنا *behmena. p. n.f. compoſ.* 1) Nom. medicamenti duplicis, ben album & rubrum. *Ferh.* 2) Nom. daemonis, *ſeu* geoii. *Caſt.*

بهمنان *behmenan. p. n.f.* Nomen floris *croco ſimilis. Ferh.*

بهمنجنه *behmengene. p. n.f.* Dies ſecundus menſis. بهمن *behmen. Ferh.*

بهمنجه *behmenge, & behmenee. p. n.f.* 1) Secundus dies menſis بهمن *behmen. Ferh.* 2) *nom. prop.* Nom. teſti, *quod a regibus Perſiae celebratur ſecundo die menſis behmen. Ferh.*

بهمن یار *behmenjar. p. nom. prop.* Nom. docti alicujus, *qui fuit diſcipulus* ابن علی ابن سینا *ebu ali ibni sina. Ferh.*

بهمه *buhme. p. n.f.* 1) Agnomen virorum ſtrenuorum. *Ferh.* 2) Pretium inaeſtimabile, *quod ſuperari nequit. Caſt.*

بهمی *buhmi. p. n.f.* جنگ اوتی *ciatuk otу. a.* Herba felis, *herba crescens ſuper murum, ſpicam habens ſpicae hordei ſimilem. Ferh.*

بهن *pehin, & pehn. p.* 1) *n.f.* عرض *erz. a.* ابن *in, en.* Latitudo. *Larghezza.* 2) *adj.* Latus, vaſtus. *Largo, vaſto. Ferh.* ¶ بهن دشت *pehin deſt.* Defertum vaſtum. *Campagna vaſta. Coſi.*

بهنا *pehnā. p.* 1) *adj.* عریض *erzy. a.* اینلو *inlu. t.* Latus, amplus. *Largo, ampio. Ferh.* 2) *n.f.* Latitudo. *Larghezza. Caſt.* ¶ بو صحرای بهناده *bu ſahrai pehnade.* In hoc ſpatioſo campo. *In queſta vaſta campagna. Ik.* دشت بهناور *deſti pehnawer.* Defertum amplum. *Deſerto vaſto. Sa.*

بهناله *pehnale. p.* 1) *adj.* Odoratus, fragrans. 2) *n.f.* Punis albus, *ſeu* ſimilagineus. 3) Dulciarium *ex amygdalis, ſimila,* 4) *pro* بهنانه *pehnane.* Semen melonthii, *quod panibus, libiſque aſpergitur. Caſt.*

بهنانه *behnane. p. n.f.* 1) Panis albus, ſeu ſimilagineus. 2) Simia. *Ferh.*

بهنانه *pehnane. p. n.f.* 1) Simia. 2) Panis *in butyro coctus. Ferh.* 3) *nom. prop.* Nom. herbae *Caſt.*

بهنانه *behnane, & buhnane. a. n.f.* Suave olens mulier, *pec. halitu oris.* 2) Lenis, & placida. 3) Multum ridens. *H an.*

بهناور *pehnawer. p. adj.* Valde amplus, latus. *Ferh.*

بهناوی *pehnāji. p. n.f.* عریضلق *iaſsylyk. t.* Latitudo, amplitudo. *Larghezza, ampiezza. Ferh.*

بهند *pehend. p. n.f.* Decipulum, *quo capiuntur cervi. Ferh.*

بهندار *pehendar. p. adj. compoſ.* Latitudine praeditus. *Caſt.*

بهن دشت *pehendeſt. p. n.f. compoſ.* Defertum. *Ferh.*

بهنس *behnes. a. part.* 1) *Camelus,* manſuetus, & obſequens. 2) Gravis, ac corpulentus. *Gol.*

بهنسا *behnesa. a. nom. prop.* Bahneſia. *Una ex arcibus Syriae ſeptentrionalibus. Schult.*

بهنسه *behneset. a. V. act.* Jactanter, & ſuperbe incedere. *H'an.*

بهناور *pehnewer. p. adj.* Latus. *i. q.* بهناور

بهنه *pehne. p. n.f.* Profuſio lactis *ex mamillis. Ferh.*

بهنه *pehne. p. n.f.* 1) طبطاب *tybtaib. a.* Inſtrumentum rudiculae inſtar, *quo utuntur ludentes pila. Rachetta da giuocare a palla.* 2) Hippodromus. 3) *i. q.* قتن *kutu.* Pannus *ex goſſipio.* 4) *adj.* Lous amplus. *Ferh.*

بهو *behw. a. n.f. pl.* ابها *ebha,* ابهی *ebhi,* بهاوو *buhuww.* 1) Tentorium, *ſeu* domus ſtata ante alias, *& prae reliquis proſtans. H'an.* 2) Amplum cubile, *ſeu* latibulum *tauri ſylveſtris.* 3) Regio late patens. 4) Ampla res

quae.

quævis. 5) Cavitas pectoris, *aut quod intercedit inter ubera, & jugulum.* 6) Locus inter coxas, *in quo continetur fœtus. Gol.*

بهو *behw.* p. *n. f.* Pallatium. *Ferh.*

پهو *pehw.* p. n. *f.* Edulium *ex fructibus elixis confectum. Caſt.*

بهود *bühūd.* p. *n. f.* Res ambuſtæ, uſtæ, flaveſceotes *ex igne. Ferh.*

بهور *behwer.* a. *n. f. i. q.* اسد *esed.* a. Leo, *Leone. Gol.*

بهور *bühūr.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Eminere *perfectione aliqua.* 2) Admodum lucere, præcellere ſplendore *lunam inter minores ſtellas.* 3) Anhelare, gravare, & contioueter ſpiritum ducere, *ut præ laſſitudine, aut oneris gravitate.* 4) Gravare, & aohelum reddere, *ut anus.* 5) Onus cum impetu imponere. *Gol.*

بهوله *bühüle.* a. *n. f.* Uxor, conjux. *Moglie. Ik.*

بهه *behe.* p. *Exclamatio valde diſtantis.* Heus tu! *Ferh.*

پهه *pehe.* p. *n. f.* اکه *ege.* t. Lima. *Lima. Caſt.*

بهي *behī.* a. *part.* 1) کوزل *guzel.* t. Pulcher, elegans. 2) Pretioſus. *Bello, prezioſo.*

بهي *behī*, *radicitus bihī.* p. 1) *compoſ. ex* ک Bonus es. 2) *adj.* Lucidus. *Ferh.*

پهي *pehī.* p. *n. f.* Colocynthis. *Ferh.*

بهي *bühī.* p. *n. f.* Bonitas. *Bontà. Ferh.*

بهيه *behijet*, & *behije.* a. *part. fœm. a* بهي 1) Pulchra. 2) Pretioſa. *Bella, prezioſa.* ¶ هدايای لا يعقم بهيه *hedijāi lāiKal behije.* Pretioſa, & condigna munera. *Preſenti richi, condegni. Sæd.*

بهيته *behītet.* a. *part. i. q.* بهتان *bühtān.* Quod falſo imputatur. *Una coſa impoſta. Ivan.*

بهيگ *behīg.* a. n. *f.* Ligni indici, *potius* redicularum albicantium ſpecies. *Gol.*

بهيدن *behiden.* p. *V.* Calcare, conculcare. *Calcare, premere. Ferh.*

بهير *behīr.* a. *part. i. q.* مبهور *mebhūr.* Anhelus, defatigatus. *Anſante, affatigato. Gol.*

بهير *bühejr.* a. *part.* Natibus gravis fœmina, *quæ concidere videtur, cum incedit. Gol.*

بهيره *behīret.* a. *n. f. pl.* بهاير *behājir.* 1) Matrona parvæ corporaturæ, ac tenuis, *ſeu* tenera, & delicata. 2) Fœmina pulchra, *quæ in pretio habetur. Gol.*

بهيش *bühejś.* a. *nam. prop.* Nom. viri. *Gol.*

بهيله *behilet.* a. n. *f. i. q.* بهيرة *behīret, vel pro eo.* Matrona parvæ corporaturæ, ac tenuis. *Gol.*

بهيم *behīm.* a. *part.* 1) Unicolor, ſigno carens *equus. Wan.* 2) Minime reſonans *ſonus.* 3) Siocerus. 4) Eximius, incomparabilis. *Gol.*

بهيم *behīm.* p. *nom. prog.* Nom. unius ex regibus Indiæ. *Ferh.*

بهيمه *behīmet.* a. *n. f.* 1) *pl.* بهايم *behāīm* چارپای *čārpāj.* p. Quadrupes, beſtia, fera. *Beſtia, fiera. Wan.* 2) Nomen putei infernalis. *Tef.* 3) Pullus ovinus. *Gol.*

پهين *pehīn.* p. *adj.* Valde amplus, latus. *Ferh.*

بهين *bihīn.* p. 1) *compar. a* به *bih.* بکرلی *iegreK.* t. Melior, optimus. 2) *n. f.* Hebdomas. 3) Goſſipii carminator. *Ferh.* 4) *adj.* Ad bonum pertinens. *Migliore, ottima.* ¶ مهين ملاطين روی زمين و بهين حوادين دنيا و دين *mihīnī ſelātīnī rui zemin, we bihīnī chawākīnī dunjā wū din.* Maximus regum orbis, & monarcharum mundi, & religionis. *Il maggiore, e'l migliare di tutti li prencipi, e monarchi del mondo. Sæ.*

بهينه *bihīne.* p. *n. f.* 1) Hebdomas. 2) Goſſipii carminator. 3) *ſuperl.* Optimus. *Ferh.*

يې

يې *bī.* p. 1) *partic. privativa.* بلا *bila.* s. سز *syz vel* سوز *suz.* t. Sine, absque. *Senza.* 2) *præpoſita nomini æquivalet ſæpe latino inſeparabili* A, *vel* In; *valetque* Expers, carens. *v. g.* يې اشتباه *bī iſtibāh.* Indubitatus, carens dubio, *ut ex vocibus infra ponendis eo ordine, ac ſi unum nomen eſſent, magis patebit; notandum præterea, quod, quamquam* & *particula* ſ *na, adjuncta vocibus, etiam negationem in ſignificatione habeat, non tamen plane cum hac ſit confundenda v. g.* يې کس *bi Kes. idem eſt, ac turcicum* آدمسز *ādemsyz, homine deſtitutus, orphanus. contra* ناکس *nāKes. idem eſt, ac* آدم دگل *ādem degūl, q. non homa, i. e. vilis, ignobilis. Caute igitur in determinanda illorum ſignificatione procedendum. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* يې آب شد *bī āb śud. h. e.* شرمنده و خجل اولدی *śermende we chagīl oldi.* t. Confuſus, pudibundus factus eſt. يې روسټايی عبد *bī rustājī ʒd. h. e.* کدرسز صحبت و ايلکسز عشرت *Kedersyz sahbet, we engelsyz ūśret.* t. Converſatio ſine turbatione, & confortium ſine æmulo. يې سر و پا *bī serū pā. h. e.* پريشان *pirišān aḥwāl.* Perturbatæ res. يې سر و سامان *bī serū sāmān. Idem.* يې صرفه

بي *pej.* s. *n. f.* 1) *pro* پای *pāj.* s. Pea. *Piede.* 2) عصب *æsæb.* s. Nervus. *Nervo.* 3) اثر *isr*, *eser.* s. Veſtigium. *Traccia, veſtigio.* 4) اوکچه *bkče.* s. Calcaneus. 5) Tergum. 6) Inclinatio. 7) Simulatio. 8) Prætextus. *Calcagno, ſchiena, inclinazione, & pretesto, finta.* 9) *in compoſ. i. q.* بهر *behr, pec. cum præp.* از *ez.* ¶ از بي تو *ez pei tū.* Propter te. *Per te, per cauſa tua.* بينه كندي *pejne gittȳ* & بينه دوشدي *pejne düstȳ.* Inſecutus eſt eum. *Gli è andato dietro.* در بي آمدن & از بي رفتن *der pej ūmeden.* & از بي *ez pej reften.* A tergo inſequi. *Seguitare, andar dietro.* از بي تفرج *ez pei tefrȳh.* Recreandi gratia. *Per rallegrare.* بي در بي *pej der pej i. q.* بيابي *pejāpej.* Unus poſt alterum, ſucceſſive. *L'uno dietro all' altro, ſucceſſivamente.* ' *Expreſſ. figur.* بي باز نهاد *pej bāz nihād. h. e.* گيرو جكلدي *girū čekildi.* s. Receſſit, recepit ſe. بي كم كرد *pej Kem Kerd. h. e.* از آزدردي *iz āzdurdi.* s. Deviavit, a ſemita aberravit. *Ferh.*

بي *pej.* s. *n. f.* عربون *ærebūn.* s. Arrhabo, arrha. *Caparra.* ¶ بي ويرمك *pej wirmek.* Arrham dare. *Dar la caparra.*

بي *pi.* p. *n. f. contract. a* پيه *pīh* پاچي *iè jaghȳ.* Adeps, omentum. *Graſſo. Caſt.*

بيا *bejā.* p. *partic. interrogativa.* Quomodo? *Come? Ferh.*

بيا *bija.* p. 1) *imper. ab* آمدن *ameden* گل *gel.* s. Veni, adeſdum. *Vieni. Ferh.* 2) *n. f.* اكسي *ekši.* s. Rutabulum. 3) Lignum ſeniuſtum. *Tizzone. Caſt.*

بياب *pejāb.* p. *n. f. contrac. ex* پاياب *pājāb.* 1) Potentia, vis. 2) Piſcina, repoſitorium æquæ *lapideum, non profundum.* 3) Fundus *aquæ.* 4) Oſtium *fontis.* 5) Deſcenſus in fontem *ad figendos pedes.* 6) Noxam paſſus. 7) Robur. 8) Finis, terminus. 9) Vortex. *Ferh.*

بيتاب *bejjāb.* s. *n. f.* Aquarius, *ſeu* pocillator, qui aquam publice circumfert, *ut cuique præbeat potum, quod gratis, facere pro opere pietatis habent. Gol.*

بي آب *bī āb* p. *adj.* Inſulſus, rudis. *Ferh.*

بيابان *bejābān.* p. 1) *adj.* Incultus, deſertus. 2) *n. f.* Deſertum, eremus. *Deſerto, luogo ſolitario. Ferh.*

بيابان نشين *bejābānī nišīn.* p. *n. f. compoſ.* Tribus vaga, *ſub tentoriis habitans. Ferh.*

بيابانى *bejābānī.* p. *adj.* برى *berī.* s. Sylveſter, ex deſerto. *Selvatico, del deſerto.*

بيايى *pejāpei.* p. 1) *adj.* اولاشمرى *ulāštūri.* s. Succeſſivus. 2) *adv.* ſucceſſive, unus poſt alterum. *Ferh.*

بيات *bejāt.* s. *V. act.* [2. & 3. F.] Pernoctare. *Gol.*

بيات *bejāt.* s. *n. f. i. q.* شبيكير *šebīgir*, Expeditio, & invaſio nocturna *intentata hoſti. Wan.*

بيات *bejāt.* p. *n. f.* Cura, ſolicitudo, mœror. *Ferh.*

بيات *bejāt, ſeu bajāt.* s. *adj.* Antiquus, obſoletus, *ut panis, ovum. Stantio.*

بياج *bijāh*, & بياچ *bejjāh.* s. *n. f.* Species piſcis. *Wan.*

بياحة *bejāhæt.* s. *n. f.* Rete piſcatorium. *Gol.*

بي اختيار *bī ychtyjār.* s. *adj. compoſ.* Involuntarius, coactus. *Perforza, eoſtretto.*

بي اختياراته *bī ychtyjārāne.* p. 1) *adv. compoſ.* Involuntarie, coacte. *Involontariamente.* 2) *adj.* Coactus. *Ik.*

بي احتياط *bī yhtyjāt.* p. *adv. compoſ.* Sine cautela, *aut* circumſpectione. *Senza avertimento. Sæ.*

بياد *bejād.* p. *n. f.* Vigilia. *Ferh.*

بي ادب *bī edeb.* p. *compoſ.* 1) *adj.* ادبسز *edebſyz.* s. Inurbanus, immodeſtus. 2) *adv.* Immodeſte, inciviliter. *Malcreato, incivilmente.*

بي ادبانه *bī edebāne.* p. 1) *adv. compoſ.* Inurbane. 2) *adj.* Inurbanus, inhoneſtus. *Incivilmente, incivile.* ¶ بي ادبانه وضع *bī edebāne waz'.* Actio indecens. *Azzione indecente, Sæ.*

بي ادبلك *bī edeblik.* s. *n. f. compoſ.* Inurbanitas, impudentia. *Incivilsi, mala creanza. Ah.*

بي ادراك *bī idrāk.* p. *compoſ.* Intellectu carens. *Privo d' intelletto. Sæ.*

بيادفه *bejādikæt.* s. *n. f. pl. a* بيدق *bejdak.* Pedea *in latrunculorum luſu. Gol.*

بياده

بي بي بي بي

بيادە *pijāde.* p. *n. f.* 1) Pedes, pedeſtris. 2) Latrunculus, ſcrupus *in ludo latrunculorum. Pedone, & pedina nel giuoco di ſcacchi.* 3) Peditatus. *Fanteria.* 4) Species ſalicis. 5) Species roſæ. *Ferh.* ¶ عسكرك بيادە سي *askerün-pijādesi.* Peditatus exercitus. *La fanteria.* بيادە *pijāde* ol. 1) Pedes incedere. 2) Deſilire ex equo. *Caminar à piedi, & ſmontar a piedi. Sæ.* بيادە سورمك *pijāde sürmek.* Scrupum promovere in ludo latruculorum. *Mover la pedina.* بيادە نفرات *pijāde neferāt.* Milites pedeſtres. *Soldati à piedi.* بيادە كسنمك *pijāde gilmek.* Pedibus iter facere. *Caminar à piedi.*

بيار *bijār.* a. *n. f. pl. a* بير *bir.* Putei. *Wan.*

بيار *bijār.* p. 2. *perf. imp. ab* آوردن *āwürden* كتور *getür.* t. Affer. *Apporta. Ferh.*

بيارائستن *bijārāſten.* p. *V. compoſ.* Adornare, fingere mendacium. *Caſt.*

بي آرام *bī ārām.* p. *compoſ.* Sine requie, quietis expers. *Senza ripoſo, privo di ripoſo. Sæ.* ¶ بي آرام و بي قرار *bī ārāmü bī kærār.* Irrequietus, & incooſtans. *q. in perpetua inquietudine* بي آرام *bī ārām* ol. Quietis expertem eſſe. *Non poter trouar quiete. Sæ.*

بيارك *bijārek.* p. *n. f. i. q.* هزاردستان *hezārdāsitan.* Avis philomelæ limilis *cantu, & forma, ſed minor, & ſubviridi. Ferh.*

بي اركان *bī erkān.* p. *adj. compoſ.* Immodeſtus, incivilis. *Incivile, mal creato. An.*

بيارون *bejārūn.* a. *n. f.* Ægyptiis Radix loti Ægyptiacæ. *Gol.*

بياز *pijāz, pejaz.* p. *n. f.* بصل *bæsl.* a. تازه صوغان *tāze ſoghān.* t. Recens cepa. *Cipolletta. Ferh.*

بياز دشتي *pijāzī deſti.* p. *n. f. compoſ.* 1) Cepa ſylveſtris, bulbus. 2) Scilla. *Ferh.*

بيازر *bejāzer.* a. *n. f. pl. a* بيزر *bejzer.* Tutes *fullonum, ſeu lotorum. Wan.*

بيازيرة *bejāziret.* a. *n. f. pl. a* بيزار *bejzār.* Falconarii. *Wan.*

بيازش *bijāziſ.* p. *adj.* Infirmus. *Ferh.*

بيازك *pijāzek.* p. *n. f.* 1) Species arundinis, *ex quo ſtoreas conficiunt.* 2) Species clavæ ferreæ, *quam catena, aut zona manibus alligant. Ferh.*

بيازو *pijāzū.* p. *n. f.* Cepa marina. *Ferh.*

بيازى *pijāzī.* p. *n. f.* بيان صوغان *iebān ſoghān.* t. Cepa ſylveſtris. *Cipolla ſeluatica. Ferh.*

بياس *bejjās.* a. *nom. prop.* Baia, oppidum Ciliciæ maritimum *inter Antiochiam, & Mamiſtam. Gol.*

بي استحقاق *bī iſtyhkāk.* p. *compoſ.* Im merito, indigne. *Immeritevolmente, indignamente.*

بياسو *bijāſtū.* p. *adj.* 1) Inverecundus, effrons. 2) Ore fœtens. *Ferh.*

بياستو *pijāſtū.* p. *adj.* 1) اغزى قوقر *aghzy kokar* t. Ore fœtens. 2) Ore magnus. *Ferh.*

بي اشتباه *bī iſtibāh.* p. *compoſ.* 1) *adj.* Indubitatus. 2) *adv.* Abſque dubio. *Indubitato, certo.* ¶ بي اشتباهلرى خرخواه *yrrzetchāhü bī iſtibāhleri.* Hic veſter addictiſſimus ſervus. *Queſto voſtro affezionatiſſimo ſervitore. Ll.*

بي اشفاق *bī iſfāk.* p. *adj. compoſ.* 1) Immiſericors, immitis. 2) Impius. *Senza compaſſione, & ſcelerato. Sæ.*

بي اصل *bī aſyl.* p. *compoſ.* 1) Sine cauſſa. 2) *adj.* Ignobilis. *Senza cauſa, ignobile.*

بياض *bejāz.* a. 1) *part. pro* ابيض *ebjaz* a. سپيد *ſpīd.* p. اف *ak.* t. Albus. *Bianco. Gol.* 2) *n. f.* Albedo. *Bianchezza. Wan.* 3) Literæ in albo, figillo munitæ tabulæ puræ. *Lettere in bianco, carta bianca.* 4) Charta. 5) Lepra. *Gol.* ¶ بياضه جخرمق *bejāzæ čikarmak.* Deſcribere ad mundum. * *Expreſſ. figur.* بياضي بيضي *bejāzī. h. e.* كزيدەء و سخن *muntechæb we güzīdei ſüar we ghæjrī.* Selecta, *ſeu* elegantiſſima carmina, *vel* aliæ res ſelectæ. *Ferh.*

بياع *bejjā'.* a. *n. f.* 1) Proxeneta. 2) Venditor. *It an.*

بياعت *bijā'et.* a. *n. f.* 1) Merx, res venalis. 2) Commercium. *Mercanzia, coſa da vendere, & negozio. Gol.*

بي اعتبار *bī y'tibar.* p. *adj. compoſ.* Vilis, non æſtimatus. *Vile, ſenza ſtima. Sæ.*

بياغ *bejjāgh.* a. *n. f. i. q.* فارس *fāris.* Eques. *Gol.*

بياغاريد *bejāghārīd.* p. *n f.* Ros aqua, aut ſanguine madefacta, & permixtus. *Ferh.*

بياغاريدن *bejāghārīd.n.* p. *V.* 1) Madefacere. 2) Miſcere, permiſcere. *Ferh.*

بياغاشت *bejāghāſt.* p. 3. *perf. præt.* 1) Madefecit. 2) Miſcuit. *Ferh.*

بياغى *bæjāghy.* t. *adj.* 1) Simplex. 2) *adv.* Simpliciter. *V.* بسعي

بي اقران *bī ākrān.* p. *adj. compoſ.* Sine pari, incomparabilis. *Senza pari, incomparabile.*

بي آگاه *bī āgāh.* p. *adj. compoſ.* Inſcius, non præmonitus. *Non avviſato.* ¶ واقعه سندن بسي آگاه اولوب *wæky-dſinden bī āgāh olup.* Cum de cauſſa illius nihil ſciret. *Non eſſendo informato del di lui accidente. Sæ.*

پياله *pijāle.* p. n. f. قدح *kædæh.* s. 1) Scyphus, poculum. 2) Patera. *Bicchiere, tazza. Ferh.*

پيام *pejām* i. q. پيغام *pejghām.* p. n. f. 1) خبر *chæber.* s. Nuntium, novum. *Nuova, avviso. Ferh.* 2) كلام *Kelām.* s. Salutatio. *Saluto.* ¶ پيام مودّت اخنام *pejāmī mewdet ychtām.* Salutatio benevola. *Amorevole saluto. Ll.* كلام صفو پيام مخالصت انجام كه عظمتلو وشوكتلو پادشاه اسلام حضرتلرينك جانب همايونلرنه اولان خصوصيتلري جهتندن اوزره لازم الادا اولان مقام و شنائلريه لايق اعزاز و احترام اياله اهدا و ايصاف اولنوب تفحص احوال خير مآللرى مراسي دقديم و پرسش خاطر اعاطرلرى لوازمي تقديم اولندقدن صكره اعلام محبّانه و ابداء *chulāfaī pejāmī muchūlyfæt enğiām, kī æẓæmetlū we ſewKetlū pādiſāhī iſlām hæẓretlerinün-ğiānibī hümāyūnlerine olan churūsyjetlerī ğihetinden ūzerinüẓe lāẓimūl-edā olan mæKāmū shānlerine laikyle ẓāhir yhtirāmile ihdā wū ithāf olunup, teſæchuſy æhwālī chæir meālleri merīſinī taktym, we pūrſiſī chāṭyrȳ æẓyrlerī lewāẓimī tetmīm olundukten ſonra, yKlāmī muhybbāne we inbāī doſtāne bu dūr Kī.* Oblatis cum reſpectu, ac reverentia dignitati ſuæ conveniente, præſtantiſſimis, ac ſinceriſſimis ſalutationibus, quas ratione ſingularis obſervantiæ, quam erga potentiſſimum principem veræ fidei profitetur, præſtare tenemur, præmiſſisque, ac perſolutis officiis ſciſcitandi de ipſius bono ſtatu, ac diſpoſitione animi, amice ſignificatur, quod *Doppo haverle preſentato col debito riſpetto, e riverenza convenevole al ſuo poſto, e condizione, amorevoli ſaluti, e conteſtazioni di benevolenza, quali ſiamo obligati à renderle in riguardo della ſingolare divozione, ch'ella profeſſa verſo il pntentiſſimo monarca della vera fede, e doppo aver compito, e ſodisfatto al debito di chiedere della ſua buona ſalute, e diſpoſizione, ſi fa amichevolmente ſapere, che. Ll.* بو پيام نداءت اكمامك خاطور و شيوعي *bu pejāmī nedāmet enğiamūn-ẓuhūrū ſūjū-ȳ.* Divulgatio hujus nuntii peſſimi. *Il ſentirſi, e divolgarſi queſta cattiva nuova. Ll.* پيام آور *pejām āwer.* Legatus. *Inviato. Sæ.*

پي امان *bī emān.* p. adj. compoſ. 1) Immiſericors, crudelis. 2) adv. Sine miſericordia, irremiſſibiliter. *Crudele, ſenza compaſſione, & ſenza quartiere. Ik.* ¶ زمان پي امان كبي بلا امهال *ẓemānī bī emān gibi belā imhāl.* Inſtar temporis dilationem non dantis. *A guiſa del tempo, che non dà indugio. Sæ.*

پيام آور *pejām āwūr.* p. n. f. compoſ. 1) Propheta. 2) Nuntius, legatus. *Ferh.*

پيامبر *pejāmber.* p. n. f. compoſ. 1) Nuntius. 2) Propheta. *Ambaſciatore, profeta, Ferh.*

پياموزش *pjāmūẓeſ.* p. n. f. Scilla. *Ferh.*

پياموش *pejāmūſ.* p. n. f. Cepa marina. *Ferh.*

پياميختن *bijamichten.* p. V. Commiſceri. *Caſt.*

پيامغ & آمغ پي *pejāmȳgh.* p. n. f. 1) Caro muſculoſa. *Ferh.* 2) Pulpa carnis, ac piſcis. 3) *nom. prop.* Nom. herbæ. *Caſt.*

پيان *bejān.* s. n. f. 1) i. q. عيان *ājān,* & ژيان. Evidentia. 2) i. q. تفسير *tefſīr.* Explicatio, declaratio. 3) i. q. فصاحت *fæṣīlæt.* Facundia, eloquentia. 4) Proba. *Wan. Eſplicazione, eſpoſizione, evidenza.* 5) *in compoſ.* Facundus prædituſ. *Eloquente.* ¶ سلمان دلكش پيان *ſelmānī dilkeſ bejān.* Selmanus virtute explicativa, cor attrahente, prædituſ. *Selmano eloquente. Ll.* 1 پيان *bejān* v. 1) Explicare, exponere. 2) Manifeſtare, declarare. *Spiegare, dichiarare, eſporre, manifeſtare.* پيان اولنمش *bejān olunmiſ.* Explicatus. *Spiegato.* پيانده در *bejāninde dür.* In explicatione, ſeu explicatur qualiter. *Ik. Hoc ſtilo fere omnes tituli capitum, aut ſectionum in libris turcicis referuntur.*

پيجان *bejjān.* s. part. Homo abjectus, vilis. *Gol.*

پي انتها *bī intihā.* p. compoſ. adj. Infinitus. *Senza fine. Eb.*

پي انجام *bī enğiam.* p. compoſ. 1) adv. Sine fine. 2) adj. infinitus. *Senza fine, infinito. Sæ.*

پي اندازه *bī endāẓe.* p. compoſ. adj. Immenſus. *Immenſo. Sæ.* ¶ عقلي پي اندازه ابدي *ākly bī endāẓe idi.* Immenſo, miro judicio præditus erat. *Aveva un gran giudizio.*

پيانك *bejāneK.* p. n. f. Herba, *vel* arundo, ex quo conficitur ſtorea. *Ferh.*

پيانيجة *bejānijet,* vel cum articulo البيانيجة *el-bejānijet.* s. n. f. *Affectæ Bejani, filii Simeonis Nahadienſis, qui fuit e ſchola* العلالة *el-ghulat. Golatarum, i. e. eorum, qui tribuunt divinitatem tam* علي *ālī, quam ſucceſſoribus ejus in ſummo pontificatu. Aſſerunt autem Bejanitæ, translatam fuiſſe particulam divinitatis ad Bejanum per modum tranſmigrationis, atque hac ratione Bejanum ſupremi antiſtitis gradum meruiſſe. Hanc porro particulam eſſe illam; per quam meruit Adam ab angelis adorari; ſecta*

hæc ramus eſt ſectæ الكيسا نڈه *el-Keisāniјet. Keiſanit rum, qui referendi ſunt ad ſectam principalem* السبعه *is-sȳ-ſet. Schittarum, i. e. eorum, qui ſequuntur partes* علي *ælī. Marace.*

بياوار *bejāwār.* P. *n. f. pro* فياوار *fejāwār.* Lucrum, negotium. *Ferh.*

بياوان *bijāwān, ſeu bejāwān pro* بيابان *bejābān.* P. *n. f.* Deſertum. *Caſt.*

بياوردن *bijāwerden.* P. *V.* 1) Contrahi *ſub cute carnem, artus. Ferh.* 2) Vulnus exaſperari, in pejus verti. *Caſt.*

بي آهنك *bi āhenk.* P. *compoſ. adj.* 1) Diſſonus. 2) Diſcrepans. 3) Debito apparatu deſtitutus. *Diſſonante, diſcordante, & ſenza li debiti apparecchi. Ferh.*

بي آهنكلك *bi āhenklik.* s. *n.f.* 1) Diſſonantia. 2) Diſcrepantia. *Diſſonanza, diſcrepanza.*

بب *bib.* s. *n. f.* Canalis, & foramen lacus *vel* eiſterne, *per quod effluit aqua. Gol.*

بي باك *bi bāk.* P. *compoſ.* 1) *adv.* Sine timore. 2) Libere. 3) *adj.* Intrepidus, audax, *Senza paura, liberamente, intrepido, ardito. Ik.* ¶ بر دلاك بي باك *bir tellāk bi bāk.* Famulus balnei audacior. *Un ſervitor ardito. Eb.* بي باك خرامان *bi bāk chyrāmān.* Libere incedentes. *Quelli, che caminano francamente. Ik.* بر آزاده خرام بي باك *bir āzāde chyrām bi bāk reftār.* Libero, & ſecuro pede incedens, *Che con piè ſicuro, e paſſo franco camina. Ik.*

ببان *bibān.* s. *n.ſ. pl. a* باب *bāb.* Portæ. *Gol.*

بي پايان *bi pāyān.* P. *compoſ.* II. بي كران *bī girān,* & فراوان *firāwān.* Immenſi, infiniti. *Infiniti. Sæ.*

بي پدر *bī peder.* P. *compoſ. adj.* Patre orbatus, orphanus. *Caſt.*

بي بدل *bī bedel.* P. *compoſ.* 1) *adj.* Incompenſabilis. 2) Peri careos. *Incomparabile, ſenza paragone.*

بي پرده *bi perde.* P. *compoſ.* 1) *adv.* Abſque velo. 2) *adv.* Apertus. *Senza velo, ò cortina.* ¶ بكا بي پرده كوسنوديلر *ban-a bī perde gösterdiler.* Mihi abſque velo, clare oſtenderunt. *Mi hanno moſtrato chiaramente, ſenza velo. Ah.*

بي پروا *bī perwā.* P. *compoſ.* 1) Sine timore, *aut* crupulo. 2) *adj.* Liber. 3) *adv.* Intrepide. *Libero, liberamente, ſenza paura, ò ſcrupulo.* ¶ بي پروا اول *bi perwā ol.* Intrepidum, ſine ſcrupulo eſſe. *Eſſer franco, non aver paura, ò ſcrupulo. Ik.*

بي پر و بال *bī perū bal.* P. *compoſ.* قندس *kanadiyz kuiruksyz.* t. Alis, caudaque deſtitutus, mutilus. *Senz'ale, e ſenza coda, ſenza mezzi. An.*

بي پرهيز *bī perhīz.* P. *compoſ. adj.* 1) Improbus. 2) Mœchus, incontinens. *Caſt.*

بي بصر *bi bæſær.* P. *compoſ. adj.* Improvidus, inconſideratus. *Imprudente, inconſiderato.*

بي بقا *bī bækā.* P. *compoſ. adj.* Inſtabilis. *Inſtabile. Ik.* ¶ اول مقال بي بقادن بحضور اولوب *ol mekāli bi bækāden bī huzūr olup.* Diſplicuit ei diſcurſus illa nulli fundamento innixus. *Senti diſguſto di quelle parole, ſenza fondamento. Sæ.*

بيملي *pipeli.* P. *nom. prop.* Nom. Pipeli, *urbis in Bengala. Caſt.*

بيبن *beiben.* s. *n. f. Andaluſiæ* Species ſelicis, aliis بادامك *bādāmek, dicta. Gol.*

پيبند *pejbend.* P. *compoſ.* Compedes. *Paſtora V.* پابند

بي بهره *bi behre.* P. *compoſ. adj.* 1) Expers, privatus. 2) Infauſtus, infortunatus. *Privo, manchevole, & diſgraziato. Sæ.* ¶ بي بهره چهره *chehrē bī behre.* Facies infauſta. *Viſo diſgraziato. Sæ.*

بي *bi bī* P. *n. f.* Domina, matrona *continuo in gynæceo ſedens. Ferh.*

بي پي *pī pī,* & بيبي جان *bebī ǧān.* P. 1) *Tourifiis, & alibi particula admirandi fæmelis uſitata.* 2) *n. f.* Honoris titulus, *quo mulieres invicem honorifice ſe compellant, quemve virginibus ſe ætate ſuperantibus, ut & ſororibus tribuunt. Caſt.*

بيت *beīt.* s. *n.f. pl.* ابيات *ebjāt.* خانه *chane.* P. او *em.* t. 1) Diſtichon, cermen. *Diſtico, verſo.* ¶ شه بيت *ſeh beīt.* Ultimum, *q.* concluſivum diſtichon epigrammatis. *Il principal verſo dell' epigramma.* 2) Periodus. *Periodo.* 3) Domus. *Caſa.* 4) Familia, domeſtici. *Han.* 5) Pavimentum *domus.* 6) Sepulchrum. 7) Nobilites, cellitudo. *Gol.* ¶ بيت الله *beitullāh,* بيت العتيق *beitul ātīk.* & بيت الحرام *beitul-hærām.* Templum Meccaoum, Meeca. *Mecca, e la chieſa della Mecca.* بيت المعمور *beitul mæ'mūr,* & بيت معمور *beiti mæ'mūr. Ik.* Templum cœleſte, *ad cujus ſimilitudinem factum eſſe Meccanum templum fabulantur.* بيت معمور شريعت *beitū mæ'mūrī ſeri-æt.* Tabernaculum juſtitiæ. *Tabernacolo di giuſtizia. Ik. de Mohammede.* بيت العدل *beitul-ſurr.* 1) Domus. 2) Conclava arcanorum. *Arca de' ſecreti gabinetto. Br.* بيت الحمد *beitūl hæmd.* Templum. *Tempio. An.* بيت اللحم *beitūl lahm.* Bethlehem. بيت المقدس *beitul mukaddes.* Hieroſolyma. *Gieruſalemme.* بيت المال *beitūl māl.* Fiſcus, ærarium. *Il Fiſco, la camera, la caſſa.* هر سال بيت آباله اموال ورودى ميسر اولمكن *her sāl beitūl*

mâle entwâl würüdi müjeſſer iken. Dum ſingulis annis nummi inferuntur copioſi in ærarium publicum. *Sæ. Poiche ogni anno può entrare nell' erario regio una ſomma coſì rilevante. Sa.* بيت آكال حزانهء جهاڤنجل *bejtûl mâl.* Bona fiticalia, ærarium. *Li teſori regii, le finanze. Sæ.* بيت سريعه سي *bejtûl mâl ſerÿkæſi.* Peculatus. *Furto fatto al prencipe.* بيت آكالجي *bejtûl mâlĝi.* Fiſcalis. *Fiſcale.* بيت شهريار *bejti ſehriâr.* Baſilica. *Palazzo reale. An.* بيت عنكبوت *bejtî ânkebût.* Tela aranea. *Tela di ragno.* بيت آلقراغ *bejtûl-ferâgh*, & بيت ما *bejtî mâ.* Latrina, *honeſta vox.* بيت بيت جارى *ĝiâri bejte bejte.* Vicinus proximus, & qui cõtiguam habet domum. * *Expreſſ. figur.* بيت آللطف *bejtûl-lætaf. h. e.* فحشه خانه *kæhbe chãne.* t. Domus meretricum, proſtibulum. *Ferh.*

بيت *bît.* a. *n. f. i. q.* قوت *kût.* t. Penus, alimentum. *Wan.* ¶ بيت لياله *bitî lejlet*, Unius noctis, ſeu diei commeatus. *Gol.*

بيتا *vel* تا بي *bitâ.* p. *adj. compoſ.* Pulcher, formoſus. *Caſt.*

بي تاب *bi tâb.* p. *compoſ. adj.* Viribus deſtitutus, impotens. *Senza forze, privo di forze. Ferh.* ¶ بي تاب و توان و بي طاقت و درمان ارباب ديوان هر كم وارايسه بي حود اولوب يغلدىلر *bî tâbu tüwân we bi tâkætü dermân erbâbi dewân, her kim war iſe, bî chod olüp ſykyldyler.* Quotquot aderant conſiliarii viribus, ac remedio deſtituti, ſtupefactique ceciderunt in terram. *Tutti quelli, che ſi ritrovarono nel conſiglio, perſero le forze, e privi di ogni rimedio, caderono tramortiti, ò fuori di ſe. Eb.* بي تاب و توان *bî tâbü tüwân* t. Vires adimere, ſtuporem inducere. *Toglier le forze, indebolire.*

بي تاب شدن *bi tâb ſûden.* p. *V. compoſ.* Viribus deſtitutum, laſſatum eſſe. *Mancar di forze. Ferh.*

بيتاره *bîtâre.* p. *n. f.* Dæmon *forma horrida terrorem incutiens. Caſt.*

بيتام *pîtâm.* p. *n. f.* Nuntium, novum. *Nuova, avviſo. Ferh.*

بي تأمل *bî teemmûl.* p. *compoſ.* 1) *adv.* Inconſiderate, abſque reflexione. 2) *adj.* Inconſideratus. *Senza conſiderazione, riflеſſione, & inconſideratamente, inconſiderato.*

بيتة *bitet* t. *n. f.* Penus, alimentum. *Wan.*

بي ترتيب *bî tertîb.* p. *compoſ.* 1) *adv.* Abſque ordine, inordinate. 2) *adj.* Inordinatus. *Senza ordine, inordinatamente, & diſordinato.*

بيترسبب *pejtereseb.* p. *nom. prop.* Nom. patris پورڈسب *pürusecb. Ferh.*

بي تشويش *bî teswîſ.* p. *compoſ.* Abſque admixtione, puriſſimus. *Puriſſimo. Sæ.*

بي تقريب *bi tækrîb.* p. *compoſ.* Abſque motivo, abſque ulla neceſſitatis apparentia. *Senza cagione, ſpropoſitatamente. Eb.* ¶ بي تقريب و بي وقت *bi tækribu bi wækt.* Impertinenter, & intempeſtive. *Fuor di tempo, e di propoſito. Eb.*

بي تقصير *bî tæksîr.* p. *compoſ.* Abſque defectu. *Senza mancamento.* ¶ بي تقصير او *bî tæksîr* a. Non deficere, non deeſſe. *Non mancare. Ik.*

بيتى *pitek.* p. *adj.* Vanus, inutilis. *Ferh.*

بيتكانى *pitkânî.* p. *n. f.* Manganum, *ſcil.* machina bellica petraria, *qua jaciuntur ſaxa, & moles. Ferh.*

بي تكليف *bi tekellüf.* p. *adv. compoſ.* بي تكليف *lâ teklîf* a. 1) Ex abrupto. 2) Libere. 3) Abſque ceremoniis. 4) Inconſiderate. *Alla libera, liberamente, ſenza riguardo, ſenza cerimonie.*

بيتوته *beitute.* t. *V. act.* [a. F.] 1) Pernoctare. 2) Noctu aliquid facere. *Wan.*

بي توقف *bî tewakkuf.* p. *adv. compoſ.* Sine mora, *aut* expectatione. *Subbito, ſenza tardare, ò aſpettare.*

بيته *bite.* t. *n. f.* Placenta. *Focaccia.*

بيته *pîte.* p. *n. f.* 1) فتل *fitil.* Ellychnium *in genere.* 2) Funis pyrius. 3) Ellychnium lampadis *in ſpecie Miccia, corda d'archibugio. Ferh.*

بي تهٔ *bî tih.* p. *compoſ.* 1) صبر سز *ſabÿrſyz* t. Impatienter. *An.* 2) Veſtigio carens. *Ferh.*

پيچ *pîč.* p. 1) 2. *perſ. imp. a* پيچيدن Contorque. 2) *adj.* Tortus, contortus. 3) Convolutus *ſerpens. Ferh.* 4) Criſpatus, curvus. 5) *n. f.* Curvatura, criſpatura. 6) Plica, ruga. *Ik. Storto, intricato, piegato, creſpato, ſcarmigliato, & creſpa, grinza, piega.* ¶ پيچ و تاب *pîčîü tâb.* Contortura, flexuoſitas. *Piegamento, creſpatura. Ik.* هزار پيچ و تاب ايله *hezâr pičîü tâb ile.* Cum mille plicis, rugis. *Con mille pieghe, grinze. Ik.* رشته پر پيچ و تاب *ristei pür pičîü tâb.* Filum intricatum, & convolutum. *Filo intricato in mille oodi, ò groppi* در پيچ پيچ *der pič.* In ſe convolutus *ſerpens. Serpente avvolto in giro. Ik.*

پيچ *pič.* t. *n. f.* ولد زنا *weledî zinâ.* p. Spurius. *Baſtardo.*

پيچا پيچ *pîčâ pîč.* p. *adj. compoſ.* 1) طولشق طولشق *dolaſik dolaſik.* t. Convolutus in gyrum. 2) Valde implicatus, intricatus.

catus. 3) Criſpus. *Avvolto in giro, intricato, & increſpato. Ferh.*

بيجاد *biğiād. p. n. ſ.* Species rubioi. *Ferh.*

بيچاد *pičiād. p. n. ſ.* 1) Gemma, corallium variegatum. 2) Sphærulæ vitreæ variegatæ. 3) Rubinus. 4) Nobilis ſaphirus. 5) Sphærulæ precatoriæ. 6) *poetis* Myſtacis locus, *cum prorumpens barba nigreſcere incipit. Caſt.*

بيجاده *biğiāde*, & بيچاده *pičiāde. p. n. ſ.* Species rubini. *Ferh.*

بيجاده لب *biğiāde leb. p. n. ſ. compoſ.* Color ruber in labiis. *Ferh.*

بيجاذ *biğiaẓak. s. n. ſ. i. q.* بيجاد *pičiād.* Gemma, corallium variegatum. *Göl.*

بيجاره & بي چاره *biċiāre. p. compoſ.* 1) Sine remedio. 2) Omni ope deſtitutus. 3) Miſer. *Miſerabile, ſenza remedio, abbandonato.* ¶ رفع مضرتلرى امرنده بيچاره اولمامق *refʿ maẓarretlerī emrinde biċiāre olmāmler.* In ſublevandis ſuis miſeriis, aut damnis ſpe omni, ac remedio deſtituti erant. *Reſtavano ſenza ſperanza di poter rimediar alli loro mali. Eb.*

بي جان *bī ğiān. p. compoſ.* Exanimis. *Senza anima. Ferh.*

بيچان *pičiān. p. adj.* Flexuoſus, contortus, implicatus. *Ferh.*

بيچاى ناف *pičiāī nāf. p. n. ſ. compoſ.* كوبك دوروسي *gobek burusy. t.* 1) Contorſio *umbilici.* 2) Tormina, dolor, *quo umbilicus contorqueri videtur, ut parturientibus mulieribus. Storgimento dell' umbilico. Ferh.*

بيچ بيچ *pič pič. p. n. ſ. compoſ.* اشكنجه *iškenğe. t.* Fidiculæ tormentum. *Tortura, tormento. Ferh.*

بيچش *pičiš. p. n. ſ.* 1) Tortuoſitas, flexuoſitas. 2) Intricatio. *Ferh.*

بيچك *biċiuk. t. n. ſ.* Cultcr. *V.* بچاف

بيچك *piček. p. n. ſ.* 1) Helxine. *Edera.* 2) Faſcia *mulierum.* 3) Glomus. 4) Annulus *ex cornu, vel oſſe. Ferh.* 5) Teredo. *Caſt.*

بيچكر *biğiger. p. adj.* Timidus. *Ferh.*

بيچله *pīğle. p. n. ſ.* Arbor ſerotina, *quæ ſero fructus reddit. Ferh.*

بيچن *biċen. p. nom. prop.* Nom. heros. *Ferh.*

بيچند *pičend. p. n. ſ.* 1) باش باغي *bāš bāghy. t.* Ligamentum *capitis, quo mulieres uti ſolent.* 2) Hedera. 3) Cincinus. *Ferh.*

بيچون & بي چون *biċiūn. p. adv.* & *adj.* نيتلكسز *nitelikſiz. t.* 1) *q.* Abſque, quomodo. 2) *Attributum Dei.* Simili curens, purus, æternus, divinus. 3) Inexplicabilis. *Puro, ſenza pari, eterno, divino, ineſplicabile. Ferh.* ¶ حضرت خالق پروردگار بيچون *hażreti chālyk perwerdigāri bī ċūn.* Ineffabilis, imperſcrutabilis Deus O. M. خالق بيچونه شكر *chalyḳ* فراوان و حمد بي كران ابلدكدن صكره *bī ċiūne šukrī firāwān we hæmdī bi ğirān ejledükten ſon-ra. Æterno*, puriſſimo Deo actis infinitis gratiis. *Reſe à Dio eterno, ineffabile, infinite grazie. Eb.* بيچون وچرا *biċiūnū ċerā.* 1) Ens puriſſimum. 2) Ineffabilis. 3) Omni exceptione major, extra omne dubium poſitus. *Puriſſimo, indipendentiſſimo, ineffabile, & certo, fuor d' ogni dubbio. Ll. Sa.*

بيچه *pičе. p. n. ſ.* 1) بورغو *bürghū. t.* Terebra. *Trivello.* 2) صرمشق *ſarmaſik. t.* Hedera. 3) Arundinetum. 4) Tegumentum *facti.* 5) Involucrum. *Ferh.*

بيچيدن *pejčiden. p. V.* 1) Aſſociare ſe, comitari. *Caſt.* 2) Involvere. 3) Dividere *in partes.* 4) Sauciare. *Ferh.*

بيچيدن *pičiden. p. V.* 1) Contorqueri. 2) Circumire. 3) Convolvi, corrugari. 4) Flecti, incurvari. 5) Convolvere, inflectere. 6) Confundi *in ſermone. Torcere, piegare, piegarſi, avvulgerſi, & confonderſi nel parlare. Ferh.*

بيچيده *pičidе. p.* 1) *part. paſſ.* In ſe convolutus, contortus, complicatus. 2) *n. ſ.* Hedera. 3) Armilla. *Caſt.*

بيچيله *pičile. p. n. ſ.* Arbor ſerotina, *quæ ſero fructus reddit. Ferh.*

بيخارژون *bȳḫārjūn. p. n. ſ.* Eſcæ molliculæ. *Ferh.*

بي حاصل *bī ḥāṣyl. p. compoſ.* 1) Infructuoſus. 2) Sterilis. *Infruttuoſo, & ſterile.*

بيحان *bejḥān. s.* 1) *nom. prop.* Nom. viri, *qui primus fuit tribus ſuæ pater, a quo denominantur eameli* بيحانيه *bejḥānije.* 2) *part.* Qui revelat, prodítque arcana ſua. *Gol.*

بي حجاب *bi ḥȳğāb. p. compoſ.* 1) Abſque velo, derectus. 2) Abſque pudore, inverecunde. *Scoperto, ſenza velo, e ſenza vergogna. Eb.*

بي حدّ & بيحدّ *bī, ḥædd. p. compoſ.* 1) *adj.* Sine termino. 2) Infinitus, exceſſivus, immenſus. 3) *adv.* Exceſſive. *Infinito, exceſſivo, oltra miſura.* ¶ راه فرقت كبي بي حدّ و نهايت *rāhī furkat gibī bi ḥæddū ghājet.* Inítar viæ abſentiæ, *aut* ſeparationis *ab obiecto amato* immenſus, infinitus. *Immenſo, infinito, come la ſtrada dell' aſſenza. Ah.* بي حدّ و شمار *bī ḥæddū šumār.* Infinitus, innumerabilis. *Infinito, innumerabile. An.*

بي حضور & بيحضور *bī ḥuẓūr. p. compoſ.* 1) Abſque quiete. 2) Offenſus, indignatus.

Senza ripoſo, ſdegnato, offeſo. ¶ ۲ بيحضور *bihuzūr* ت. 1) Offendere *aliquem.* 2) Moleſtare. 3) Turbare. 4) Quietem tollere. *Moleſtare, offendere, diſguſtare, ſtizzare.* بيحضور او *bi huzūr* ول. 1) Offendi. 2) Irafci, indigneri. 3) Inquietari, infeſtari. *Offenderſi, ſdegnarſi, inquietarſi, travagliarſi, & eſſer travagliato.* مدّت عمرنده كسيه احسان ايتمك دكل كندوده احسان ايدنه بيحضور اولوردى *mūddeti ümrinde kimseje yhsān itmek degūl gendüye yhsān idene bihuzūr olurdy.* Tuto vitæ ſuæ decurſu non ſolum nemini bene fecit, ſed vel ſibi bene facienti indignabatur. *In tutto'l tempo della ſua vita non ſolo non fece bene, ò grazia à neſſuno, ma anche ſi ſdegnava contro di quelli, che glie ne facevano. Eb.*

بيحضورلق *bi huzūrlyk.* ت. *n. f. compoſ.* 1) Inquietudo. 2) Offenſa. 3) Indignetio, ira. *Inquietudine, offeſa, diſguſto.* ¶ بسزلكه بيحضورلغي واردر *bizüm ile bi huzūrlyghy war dür.* Nobis eſt ſubiratus, offenſus. *Egli è diſguſtato con noi, in colera contro di noi. Eb.*

بيحضوري *bi huzūri.* ع. *n. f. i. q. præc.* ظهورندن اصلا بيحضوري عارض اولمدي ¶ *zuhürinden aslā bihuzūri ārыz olmady.* Ex eo, quod id acciderit, minime indignatus, aut turbatus fuit. *Non ſi turbò punto nell' animo dell' accidente, di ciò, che arrivò. Sæ.*

بي حقيقت *bi hækykæt.* ع. *compoſ.* 1) Inſincerus. 2) Ingratus. 3) *adv.* Inſincere, *Falſo, ingrato. Sæ.*

بي حيا *bi hæjā.* ع. *compoſ.* 1) *adj.* Inverecundus, impudens. 2) *adv.* Inverecunde. *Senza vergogna, sfrontato, sfacciato. Ik.*

بي حيالق *bi hæjālyk.* ت. *n. f. compoſ.* Impudentia. *Sfacciataggine.*

بيخ *bich.* ع. *n. f* كوك *Kök.* ت. 1) Radix *arboris. Ferh.* 2) Origo, principium *rei. Radice, origine, principio. Ferh.* ¶ بيخ و بن *bichù bün.* Redix & origo rei. *An.*

بيخ *pich.* ع. *n. f.* كوزچپاغي *gьz. čapāghy.* ت. Humor *oculorum lippientium. Ferh.*

بيخاب *bychāb.* ع. *n. f.* Vigiliæ, dormiendi impotentia. *Caſt.*

بيخال *bychāl.* ع. *n. f.* ذرق آلطلر *zærkuætajr.* ه. Stercus *avium. Ferh.*

پيخال *pychāl.* ع. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پيخانى *pichānī.* ع. *adj. compoſ. pro* بيخانى *bichānī.* Inſulſitas, *quod ſine ſapore eſt. Caſt.*

بيخاور بيخ آور *bychāwer.* ع. *n. f. compoſ.* 1) كوكلو اغاج *Koklü aghāg.* ت. Arbor radicoſa, radicem egens. *Ferh.* 2) Hedera. *Caſt.*

بي خبر *bychæber.* ع. *compoſ.* 1) *adj.* Ignarus, inſcius. 2) *adv.* Abſque notitia, inconſulte *Non conſapevole, che non ſi sa, non informato, & ſenza ſaputa.* ¶ ۲ بيخبر *bi chæber* ول. Ignorare, non eſſe informetum. *Ignorare, non haverne alcuna informazione.* بو خبر بر خبر عاقبتندن بيخبر اولوب *bu chæberī pür ÿber ākybetinden bi chæber olup.* Ignorans finem illius nuntii myſterio pleni. *Sæ. Non accorgendoſi del fine, di quell' annunzio miſtico. Br.*

بيختن *bīchten*, & *pīchten.* ع. *V.* 1) الك *elemek* ت. Cribrare, ſecernere *farinam.* 2) Debilem, impotentem fieri. *Ferh.* 3) Ceptivum abducere. *Caſt.* 4) Impotentem reddere *ita, ut ſe movere nequeat.. Abburattare, prender priggione, & render impotente, & immobile. Ferh.*

پيختن *pychten.* ع. *V.* 1) Contorqueri. 2) Circumire. 3) Convalvi, corrugari. 4) Flecti, incurveri. 5) Convolvere, inflectere. 6) Confundi in *ſermone. Ferh.*

پيخته *pīchte.* ع. *part. paſſ.* 1) Cribretus. *Ferh.* 2) Impotens, deploratus. 3) Captivus 4) Captum animal, *quod exire, aut ſe movere non poteſt. Caſt.*

بي خرد *bi chyred.* *adj.* ع. *compoſ.* Intellectu carens. *Privo di cervello. Sæ.*

پيخست *pejchuſt.* ع. *adj.* 1) Impotens, captivus. 2) Debilis, ægrotus. 3) Afflictus, miſer. 4) Detentus, incarceratus. *Ferh.*

بيخستن *bychæſten.* Impotentem, & captivum reddere. *Ferh.*

بيخسته *bychæſte.* ع. *part. paſſ.* Impotens, debilis. *Ferh.*

پيخسته *pichæſte*, & *peichæſte.* ع. *part. paſſ.* 1) Ægrotus. 2) Impotens, ope, & potentie deſtitutus. 3) Homo, *ſeu* beſtie *in loco anguſto incluſa; unde nequit exire. Caſt.*

بيخشت *bichæſt*, *bichoſt.* ع. *n. f.* كوكله دبندن جقمش اغاج *Koklle dibinden čikmyſ aghāg.* ت. Arbor radicitus evulſa. *Albero ſin dalle radici ſtaccato. Ferh.*

بيخوانى *bychanī.* ع. *adj.* Inſipidus *cibus. Ferh.*

بيخود *bī chod.* ع. *ddj. compoſ.* 1) Abſque ſe. 2) Extre ſe. 3) Sine intellectu, amens. *Fuor di ſe, inſenſato. Caſti*

پيخوست *pichoſt*, & پيخوسته *pejchoſte.* ع. *adj.* 1) Pede calcatus *locus.* 2) Ægrotus, immedicabilis. *Ferh.*

بيخه *bīche.* ع. *adj.* Debilis, impotens. *Debole, frale. Caſt.*

پيخيدن *pychÿden.* ع. *V.* 1) Dividere *in partes.* 2) Surgere. *Ferh.*

بيد *bejd.* ت. *n. f.* Campus vaſtus. *War.*

بيد *bejd.* s. *V. act.* [F. 1. & 2.] 1) Interire, perire. 2) Abire, dividi *a fuis. Gol.*

بيد *bejd.* s. *n. f.* 1) Interitus. 2) Pravus, & noxius cibus. *Gol.*

بيد *bejde.* s. *particu. exceptionis.* Nifi, præter. *Il'an.* ¶ بيد الله *bejde ennehu.* Nifi quod. بيد ان *bejde en.* Propterea quod. *Gal.*

بيد *bid.* s. *n. f. pl. a* بيدا *bejdā.* Campi, deferta. *Wan.*

بيد *bid.* p. *n. f.* 1) Salix. *Salice.* ¶ بيد وش لرزان *bid weſ lerzān.* Salicis inſtar tremulus, tremebundus. 2) 3. *perſ. fut verbi fubſtantivi* بودن *büden.* Erit. 3) *nom. prop.* Antiqui genii, *ſeu* gigantis ex regione Mazanderan 4) *in comp. cum* باد *bād adj.* Vanus, futilis. 5) 3. *perſ. præt.* Fuit. 6) *n. f.* Tinea. *Ferh.*

بيدا *bejdā.* s. *n. f. pl.* بيد *bid* & بيداوات *bejdāwāt.* 1) Defertum, campus, *ubi nulla habitatio, ubi viator exitio obnoxius. Deſerto periculoſo. Wan.* 2) *nam. prop.* Nom. terræ æquabilis, & planæ inter Meccam, & Medinam. *Gol.*

بيدا *pejdā.* p. 1) *adj.* آشكارا *aſikārā* Il. هويدا *hüvejdā.* Publicus, manifeſtus. *Publica, & in publico. Ferh.* 2) *n. f.* Inventio, comparitio. *Invenzione, comparſa.* ¶ بيدا *pejdā* e. 1) Adinvenire. 2) De novo producere. 3) Fundare. 4) Manifeſtare. 5) Exhibere. *Cantrovare, inventare, fondare, publicare, maſtrare.* شهدى نفرد بيداسي ممكن *ſhehdi nefred pejdāſi mumkin degül.* Modo pecunias invenire non eſt poſſibile. *Ora il travar denari non è poſſibile. Eb.* تخمه بيدا كردن *tuchme pejdā kerden.* Laborare ſtomachi indigeſtione. بيدا *pejdā* a. 1) Exoriri, comparere. 2) Produci. 3) Manifeſtari. *Moſtrarſi, uſcire, comparire, paleſarſi.* بر راحه بيدا اولدى *bir rāyhae pejdā oldy.* Exorta eſt ejuſmodi fragrantia. *Uſci, ſi fece ſentire un tale odore. Eb.* بيدا ايدنجي *pejdā idigī.* Inventor, autor. *Inventore, autore. An.*

بيداد *pejdād.* p. *adj.* Publicus, manifeſtus. *Ferh.*

بيداد & بي داد *bidād.* p. *n. f. compoſ.* 1) Iniquitas, injuſtitia. *Ingiuſtizia.* 2) *nom. prop.* Nom. urbis *in* تركستان *turkistān, quam* رستم *ruſtem. occupavit. Ferh.* 3) *adj.* Iniquus, injuſtus. *Ingiuſto.* ¶ حكم بداد دن *hukmi bidādinden dādu ferjad iden ghamdidder.* Afflicti homines, qui palam lamentabantur, ac conquerebantur de ejus regimine & injuſtitia. *Gli afflitti, e miſerabili, che can gridi, e lamenti eſclamavano contro'l mal governo, e l'ingiuſtizia ſua. Sa.*

بيدار *bidār.* p. *adj.* اويانق *ujānyk.* s. 1) Vigil, ſomni expers. 2) Evigilans. *Vegghiatore, ſueglíata. & accorto. Ferh.* 3) *n. f.* Ludus. *Caſt.* ¶ چشم بيداري *desmi bidāri.* Oculus ejus vigilans, *ſemper apertus. Sa. L'occhio ſua vigilantiſſima. Br.* بيدار ايت *bidār e.* Excitare a ſomno, expergefacere. *Sueghare, deſtare.* بيدار *bidār a.* 1) Expergiſcere, excitari a ſomno. 2) Vigilare. *Sueſliarſi, deſtarſi, & vegghiare. Sa.*

بيدار شدن *bidār ſuden.* p. *V. compoſ.* 1) Expergiſcere. 2) Certiorem fieri. *Ferh.*

بيداره *bidāre.* p. *adj.* Amore flagrans, amator. *Caſt.*

بيدارى *bidārī.* p. 1) *n. f.* ياقظه *iakazа* s. اويانمق *ujānmyklyk.* s. Vigilia, vigilantia. *Veggbia, vigilanza.* 2) *adj.* Conſcius. *Ferh.*

بيداك *pejdāleuak*, & *pejdāluak.* s. *V.* Adinvenire. *Controvare. Uſit.* بيدا

بيداش *bidāſ.* p *n. f.* Conſtitutio *mundi. Caſt.*

بيداش *pejdāſ.* p. *n. f.* Inventio *mundi*, ejus eſſe. *Caſt.*

بيدانه *bejdānet.* s. *n. f. pl.* بيدانات *bejdānāt.* Afina, eaque ſilveſtris. *Wan.*

بيدانجير *bejdāngir.* p. *n. f.* Ricinus *herba. Ferh.*

بي دانش *bī dānish.* p. 1) *n. f. compoſ.* Inſcitia. *Caſt.* 2) *adj.* Inſcius. *Ignaranza, & ignorante.*

بيداوسى *pejdāwisī.* p. *n. f.* Species monetæ, *quæ tempore* كيانيان *Keijānjān, mediocris erat, valebat autem quinque* دينار *dinār ſeu numos. Ferh.*

بيدپاى *bidpāi.* p. *compoſ.* 1) *i. q.* Pedem *aut* baſim firmam habens inſtar ſalicis. 2) *nom. prop.* Nom. medici, aut magi celebris Indici. *Hum.* 3) *n. f.* مهربانلق *mihrübānlyk.* s. Amicitia. *An.*

بيد برك *bid berg.* p. *n. f. compoſ.* 1) Ganus ſagittæ. 2) Genus haſtæ. *Ferh.*

بيدخ *bejdach.* p. *n. f.* Equus generoſus, ferox. *Ferh.*

بيدخام *bidchām.* p. *n. f. compoſ.* Aloe cruda. *F.* بيدخت *bidücht.* p. *n. f.* Venus *planeta. F. rh*

بيدر *bejder.* s. *n. f.* Area, *in qua triturantur fruges. Wan.*

پي در پي *pej der pej.* p. *adv. compoſ.* 1) Succeſſive, unus poſt alterum. 2) Identidem. *Succeſſivamente, l'un doppo l'altro, & di quando in quando. Ik. V.* پي

بيدرمان & پي درمان *bīdermān.* p. *adj. compoſ.* درمانسز *dermānſyz.* s. 1) Abſque remedio. 2) Miſer. ¶ فرمان بي درمان بيدلله *fermāni bī dermānī jezdān ile.* Juxta decretum Dei irrevocabile. *Seconda il de creto irrevocabile di Dia. Sa.*

بي درنك *bī direnk. p. compoſ.* 1) Abſque mora. 2) *adj.* Promptus, agilis. *In un ſubito, pronto, preſto.* ¶ تعذي مسالكنده بي درنك *taʿaddi meslikinde bī direng idi.* In via iniquitatis celer erat, *ad injuſtitiam propenſus, & promptus. Preſto nel far iniquità, & ingiuſtizie. Sæ.*

بيدره *bīdere. p. n. ſ.* Fabri ferrarii fovea, *in qua laborant conſulentes ſuper ſolo circa incudem. Ferh.*

بي دريغ *bī dirīgh. p. adj. compoſ.* 1) Non negarus. 2) Omnibus patens. *Non negato, prontamente conceſſo.* ¶ عسون بي دريغ *awnȳ bī dirīgh.* Auxilium divinum. *Aiuto divino. Sæ.* تيغ تيغ بي دريغي *tīghȳ bī dirīghȳ.* Framea ejus liberalis *ictuum. La ſua brava ſcimitarra. Sæ.* بي دريغ *bī dirīgh v. vel* دريغ جورمك *dirīgh bujurmamak.* Non negare, gratioſe concedere. *Non negare, concedere, far grazia.* بي دريغ *bī dirīgh n.* Non negari. *Ik.*

بيدستان *bīdijān. p. n. ſ.* مخلفه *machlife. a.* Salictum. *Salceta, ſalicale.*

بيدستر *bīdeſter. p. n. ſ.* Caſtor. *Caſtoro. Ferh.*

بيد سرخ *bīd ſürch. p. n. ſ. compoſ.* Salix. *Ferh.*

بيد طبرى *bīd tæbrī. p. n. ſ. compoſ.* Species ſalicis. *Ferh.*

بيدف *bæjdæk. p. n. ſ. pl.* بيادقه *bejādȳkæ* شطرنج پيادهسى *ſatrænğ pījādeſī. a.* Pedites in latrunculorum luſu. *Pedina. Wan.*

بيدف *bæjdæk. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بي دل و بيدل *bī dil. p. compoſ.* 1) بوركسز *büreksyz. t.* Sine corde, vecors, puſillanimis. 3) *adj.* Infrunitus, ſtolidus. *Senza cuore, puſillanima, balardo, pecorone.*

بيدلا *bidalā. p. n. ſ.* Verba vana, inutilia. *Ferh.*

بي دماغ *bī dmaagh. p.* 1) *compoſ.* Sine cerebro. 2) *adj.* Cerebro carens. *Senza cervello. Ik.*

بيدمال *bidmāl. p. n. ſ.* Gladius, pugio. *Ferh.*

بيدموش *bīdmūſ. p. n. ſ. compoſ.* Species floris, *pec.* Moſci. *Ferh.*

بيدنجير *bīdenğīr. p. n. ſ.* 1) Ricinus. 2) *nom. prop.* Nom. arboris, *ſeu* plantæ. *Caſt.*

بي دولت *bī dewlet. p. adj. compoſ.* Infortunatus. *Diſgraziato. Sæ.*

بيده *bīde, & pīte. t. n. ſ.* Placenta, collyra. *Pizza, focaccia.*

بيذار *bejzār. a. n. ſ. pl.* بذر *bezr.* Semina. *Gol.*

بيذار *bīzāre, & bīdāre. p. n. ſ.* Meditatio doloſa, fraus. *Ferh.*

بيذخ *bejzæch. a. part. i. e.* بادن *bādinūn.* Mulier corpulenta, & obeſa. *Wan.*

بيذق *bejzæk. a. n. ſ. pl.* بيادقه *bejādzȳkæt, i. q.* بيدف *bejdæk.* 1) Pedes. 2) Dux, indexque viæ. 3) Genus accipitris, *ſeu* falconis. *Gal.*

بير *bejr. p. n. ſ.* Veſtis nocturna. *Caſt.*

بئر *bir. a. n. ſ.* قويو *kūyū. t.* Puteus. *Pozza. Wan.* ¶ من حفر بئرا لاخه وقع فيه *men chaſere biran liachyhī wakā fihī.* Qui fratri ſuo foveam fodit, incidit in eam. *Prov.*

بير *bīr. p. n. ſ.* 1) صاعقه *ſāʿykæ. a.* يلدرم *jildyrym. t.* Fulmen. *Saetta.* 2) Lectus. *Letto. Ferh.*

پير *pīr. p. n. ſ.* 1) قوجه *koğiæ. t.* Senex. *Vecchio.* 2) Dux viæ. *Ferh.* ¶ پير و جوان *pīrū ğiūwān.* Senes, & juvenes. *Vecchi, e giovani. Eb.* 3) Fundator religionis aut ordinis, patronus. *Fondatore, padrone.* پسير درويشان *pīrī derwīsān.* ¶ Patronus ſeniot Derviſiorum, *ſeu* religioſorum Mohammedanorum. *Il fondatore, ſuperiore delli Dervis, ò religioſi Mohammedani. Ik.* نصاح صالحه پيران *naſāyhȳ sālyhæi pīrān.* 1) Recta conſilia, & monita ſanctorum patrum. 2) *ſimpl.* Recta conſilia ſenum. *Li buoni conſigli, e documenti delli ſanti padri, ò delli vecchi. Sæ.* در پير روشن ضمير نوراني *ö pīr rūshn zmīr nūrānī we bir ʿazīz khūb ſūretī rūhānī.* Senex illuminatus, ac aſpectu venerandus. *Un vecchio illuminato, & un ſanto contemplativo di aſpetta venerando. Eb.* پير زال *pīrī zāl.* Decrepitus ſenecio. *Un vecchio decrepito.* پير فرطوط *pīrī fertūt.* Delirus ſenex. *Vecchio fuor di ſenno.* مغان پير *pīrī mughān.* كشيشلر پيرى *keſīsler pīrī. t.* 1) Fundator, *aut* ſenior monachorum. (*Chriſtianorum intelligunt*) 2) Caupo. *Confalone, priore di monachi, & oſte, tavernière.* * *Expreſſ. figur.* حصولي ممكن اولان ايشى *husūlī mūmkīn olān īſ. t.* Negotium, quod perfici poteſt. پير جهل ساله *pīrī ſehl sāle. h. e.* حضرت آدم *hazretī ādem.* Senex 40. annorum, *i. e.* Adamus, *quia eum, fama viri 40 circiter annorum, a Dea creatum fuiſſe orientales tradunt.* پير سرنديب *pīrī serendīb.* Senex Serendib, *i. e. pariter* Adamus; *quia juxta orientales in inſula ſerendib, ex terra montis Pico formatus fuit. Ferh.*

پيرا *pīrā. p.* 1) *part. compoſ. ab* پيراستن *pīrāſtan* برجي *bezeiğī. t.* Ornans. *Abbellitore.* 2) *imp.* Orna. *Ferh.* ¶ نادره پيرا *nādire pīrā.* Raritatum compoſitor, memorandorum ſcriptor. *Scrittore di avvenimenti rari. Ik.*

بيراد *birād.* p. *adj.* Senex, impotens. *Ferh.*

بيراد *pirād.* p. *n. f.* Primus ab hoc elapſo annus. *Ferh.*

بيرار سال *pirār sāl.* p. *n. f. compoſ.* اوتكي بـل *ötekī jil.* t. Tertius ab hoc elapſus annus. *Avanti l'altro anno. Hæl.*

بيراستن *birāſten.* p. *V.* Pampinare *vites, frondes arborum. Ferh.*

بيراسْتن *pejrāsten.* p. *V.* 1) Amputare ſuperfluum *in arbore.* 2) Iodiere *veſtem, quæ non quadrat. Ferh.*

بيراستن *pirāſten.* p. *V.* 1) Complanare, inſtruere. *Spianare, aggiuſtare.* 2) Ornare, *Acconciare.* 3) كورك سيبلمك *kürk sepilmek.* t. Concinnare pelliceas veſtes. *Conciar le pelli.* 4) آغاج و باغ بودامق *āghāj we bāgh budāmak.* t. Pampinare arborem, vitem. *Spampanare.* 5) *v. q.* كم كردن *kem kerden.* Minuere, diminuere. *Sminuire.* 6) Terram ſationi præparare. 7) Replere foſſam. *Ferh.* 8) Munire puteum lapidibus, *aut* circumducere. *Caſt.* 9) Scindere *in genere apud poetas. Ferh.*

بيراسته *birāſte.* p. *n. f.* Pampinatio. *Ferh.*

بيراسته *pirāſte.* p. 1) *part. paſſ. i. q.* آراسته *ārāſte* p. بزنش *bezennish.* t. Ornatus, inſtructus. *Addobbato, abbellito, fornito.* 2) *n. f.* Oppidum *multis arboribus, & arvis conſpicuum.* 3) Ager *ad ſeminandum paratus.* 4) Habitatio *extra urbem.* 5) Cauſſa movens 6) Amputata *res, ut ramus ab arbore. Ferh.* 7) Macerata & mollefacta pellis, *ut uſui apta ſit.* 8) Puteus *lapide circumcirca exſtructus.*

بيراك *bejrāk*, & *bajrāk.* p. *n. f.* 1) علم *ælem.* t. Vexillum, ſignum. 2) Cohors, *Stendardo, bandiera, & compagnia. Alias proprie minora ſigna, aut militaria ſic vocantur; alia, quæ ſunt honoris cauſſa data gubernatoribus provinciarum, vocantur proprie* سنجاق *sanǧāk.* ¶ علم اوجنه بعلنان *ælem ūǧne baghlanān boirāk.* Vexillum exile haſtis appendi ſolitum. *Bandierola.* بيراغي آلتنده *bairāghy āltynde.* Sub ejus cohorte. *Sotto, nella di lui compagnia.* اجوف بيراغلر ايله *aǧiūk bairāklar ile.* Expanſis ſignis. *Con bandiere, & inſegne ſpiegate.*

بيراقدار *bairāktār.* p. *n. f. compoſ.* Signifer, vexillifer. *Alfiere, cornetta. Hæl.*

بيراقلق *bairāklyk.* t. *n. f.* 1) Vexillatio. 2) Cohors. *Compagnia.*

بيراكند *pirākend.* p. *adj. compoſ. i. q.* پريشان *perīshān.* Diſpertus, confuſus. *Diſperſo, confuſo. Ferh.*

بيرام *bejrām*, & *bajrām.* p. *n. f.* عيد *ýd.* t. Feſtum ſolenne, *pec. Mohamedanorum bis in anno contingens, & primum quidem poſt ipſorum jejunium Ramazān dictum, fere ut noſtrum* Paſcha, *quod etiam ſic ipſi vocant. Paſqua, feſta ſolenne. Ferh.* ¶ قيش بيرامي *kamiſ bajrāmi*, & خمسين بيرامي *chæmsēn bajrāmi.* Pentecoſte, *Paſqua roſata. Hoc etiam ſæpe vocant ex Hungarico,* پنكوش *pinkoſ. Cæterum* قيش بيرامي *kamiſ bajrāmi eſt potius* Pentecoſte Hebræorum, *ſeu* feſtum tabernaculorum. هر كون بيرام دكل *her gün bajrām degūl.* Non ſemper feriæ. *Non è ogni giorno feſta.* دائمه هر كون بيرامدر *deluje her gün bajrāmdūr.* Stulto ſemper feriæ. *Ad un matto ogni giorno è feſta. Prov.*

بيرامن *pirāmen.* p. 1) *n. f.* Ambitus, circuitus. 2) Lacinia. 3) *adv.* Circum, circa. *Ferh. Ambito, circuito, contorno, attorno.* ¶ بيرامن *pirāmenī ewāj.* Ambitus domus. *L'ambito della caſa.* پيرامنني دور *pirāmenīnī dewr* t. Circumire ambitum ejus. *For il giro del ſuo ambito. Sa.*

بيرامون *pejrāmun.* p. *adj.* Qui convitia, & injurias non intulerunt. *Ferh.*

بيرامون *pirāmūn.* p. *n. f. i. q.* بيرامن *pirāmen.* Ambitus, circuitus. *Ferh.*

بيران *birān.* p. *part.* Præteriens. *Ferh.*

بيران *pirān.* p. *nom. prop.* Nom. ducis exercitus, *ſub antiquo Turcarum tyranno* افراسياب *efrāsiāb, dicto Ferh.*

بيران *pirān.* p. *n. f. pl. a* بير *pīr.* Senes. *Li vecchi. Ferh.*

بيرانه *pirāne.* p. 1) *adv.* Senis inſtar. *Da vecchio. Sa.* 2) *part.* Senescens. 3) Veator. *Caſt.*

بيرانه سر *pirāne ser.* p. *n. f. compoſ.* Senectus.

بيرانيدن *pirānīden.* p. *V. tranſit. a* پيراستن *pirāſten.* Complanare facere. *Caſt. V.* پيراستن

بيراه *bīrāh.* p. 1) *adj. compoſ.* ارغون *ārghūn.* t. Devius, errabundus, *qui a recta via aberrat. Smarrito, diſviato.* 2) Incongrua perpetrans: *Ferh.* 3) *n. f.* Meretrix. ¶ بيراه شدن *bī rāh shüden.* Deviare. *Smarrir la ſtrada.* بيراه شوا *bīrāh ſewā.* Devians. *Caſt.*

بيراه *pirāh.* p. *n. f.* Cotiarius, alutarius. *Caſt.*

پيراهن *pirāhen.* p. *n. f.* قميص *kamīs.* t. Indufium. *Camiſcia. Ferh.* كوكلك *gün lek, vul. gomlek.* t.

بيراهي *birāhī.* p. *n. f.* Deviatio. *Caſt.*

بيراهيدن *pīrāhīden.* p. *V.* دبغ *debgh.* ٤. Depĭere concinnare *corium. Caſt.*

بي رأي *bi reej*, & *birāj.* p. *adj. compoſ.* 1) Conſilii expers, rerum ignarus. 2) Fatuus. *Senza conſiglio, imprudente. Ferh.*

بيراى *pīraj.* p. 1) *imp. nb* بيرايدن *pīrājīden.* Oro. 2) *part.* Ornator. *Abbellitore.* ¶ بيراى عدل *pīrāī ādl.* Ornator, decorator juſtitiæ, æquus. *Abbellitore, oſſervatore dell' equità, giuſto.*

بيراى *pīrāj.* p. 1) *imper. a* بيراستن *pīrāſten.* Pampina, amputa. 2) *part.* Pampinator. *Ferh.*

بيرايش *pīrāīs.* p. *n. f. i. q.* آرايش Ornatus. *Ferh.*

بيرايه *pīrāje.* p. *n. f.* Ornatus, ornamentum. *Abbellimento, ornamento. Ferh.*

بيرايه نخش *pīrāje bæchs.* p. *n. f. compoſ.* بيرنجى زينت *zīnet wīrīgī.* t. Ornator, condecorator. *Abbellitore. Sæ.* ¶ بيرايه نخش *pīrāje bæchs* ٤. Ornare. *Abbellire. Sæ. cc. dat. perf.*

بيرايدن *pīrājiden.* p. *V.* 1) Complanare, Inſtrucre. *Spianare.* 2) Ornare. *Acconciare.* 3) Concinnare *pelliceas veſtes. Conciar le pelli.* 4) Pampinare *arborem, vitem.* 5) Minuere, diminuere. *Sminuire.* 6) Terram ſationi præparare. 7) Replere *foſſam. Ferh.*

بير تعليم *pīrī tælīm.* p. *n. f. compoſ.* Doctor *rerum divinarum. Ferh.*

بيرجيس *pīrǧīs.* p. 1) *nom. prop.* Nom. diaboli. 2) Saturnus *planeta. Ferh.*

بي رحم *bi ræhm.* p. *compoſ.* 1) Abſque miſericordia. 2) *adj.* Immiſericors. *Che non ha compaſſione, ò non uſa miſericordia.* ¶ اول بي رحم قاطع الكرحم *ol bī ræhmi kātyār-ræhm.* Ille immiſericors daſertor proximorum, *aut* conſanguineorum. *Quel crudele, e ſenza miſericordia, che abbandona, rinega li ſuoi parenti. Sæ.* امانلر بي رحم و بي *bi ræhmū bi emānler.* Immiſericordes, veniam nullam concedentes. *Eb.*

بيرز *bīrez.* a. *n. f.* Tudes fullonum, *i. e.* lignum, *quo veſtes inter lavandum contundunt. W'an.*

بيرزاد *pīrzād.* p. *n. f.* 1) Atavus. *Ferh.* 2) Decrepitus pater Ruſtemi, ſenex autoritate, *ſen* principatu conſpicuus. *Caſt.*

بير زال *pīrī zāl.* p. 1) *nom. prop.* Nom. patris Ruſtemi celebris Athletæ. 2) Vetula. *Ferh.*

بيرزد *bīrzed.* p. *n. f.* Limatura *ferri. Ferh.*

بيرزد *pīrzed.* p. *n. f.* 1) Galbanum, genus medicamenti. *Ferh.* 2) *nom. prop.* Nom. herbæ. *Caſt.*

بيرزن *pīrzen.*, & *pīrezen.* p. *n. f.* Vetula. *Caſt.*

بئر زمزم *bīrī zemzem.* p. *n. f. compoſ.* Puteus in ambitu templi Meccaoi, *cujus aquam ſacram bibunt in peregrinatione Mohammedani, cuive veſtes ſuas intingere, quamve ſecum domum ferre ſolent. Dicitur puteus hic a Deo productus eſſe, ut Hagar, & Iſmael ſitim ſuam levarent. Reland.*

بيزه *bīzeh.* p. *n. f.* Mel. *Ferh.*

بيزى *bīzī.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بيزى *pīzī*, & *pīzī.* p. *n. f.* Minutiæ mercium, *Bagatelle, che delle merciaj ſi vendono. Ferh.* ¶ بيزى فروش *pīzī furūs.* Minutiarum venditor. *Merciajo.*

بي رستاى حمد *bī ruſtāj ḥd.* p. *n. f. compoſ.* Voluptas *aut* hilaritas non iocerturbata. *Spaſſo, guſto ſenza amorezza.*

بي رشك *bi reſk.* p. *adj. compoſ.* غيرتسز *ghæjretſyz.* t. 1) Æmulatione carens. 2) Daſes, ſgnavus. *Non invidioſo, & ſenza animo, ò cuore ad intraprender qualche coſa, accidioſo. Ferh.*

بيرف *beiræk.* p. *n. f. i. q.* بيراق Vexillum. *Ferh.*

بيركلپه *pīrkelepeǧ.* p. *n. f. compoſ.* Coquus pedum, & capitum. *Ferh.*

بيركند *bīrkend.* p. *nom. prop.* Nom. urbis. *Ferh.*

بيرلاس *bīrlās.* p. *nom. prop.* Nom. tribus tartaricæ, *ex qua Timurlenk oriundus. Herbel.*

بيرلك *pīrlik.* t. *n. f.* بيرى *pīrī.* p. Senectus. *Vecchiaia.* ¶ بيرلك وقتنده *pīrlik wæktinde.* In ſenili ætate, tempore ſenectutis. *Nella vecchiaia.*

بيرلمك *pīrlemek.* t. *V.* Seneſcere. *Invecchiarſi, divenir vecchio.*

بيرم *bejrem.* a. *n. f.* Inſtrumentum, *quo lignn perforantur*, terabra. *W'an.*

بيرم *bejrem.* p. *n. f.* 1) Genus panni ſerici. 2) Fabri lignarii, ſecuris tranſverſa, incurva. *Ferh.* 3) Terebra. *Caſt.* 4) Impetigo. *Hal.*

بيرم *birem.* p. *n. f.* Cibus ex rene. *Ferh.*

بيرماستبا *pīrmāſtbā.* p. *n. f. compoſ.* Equus *in poſteriores pedes inſurgens*, ſternax. *Ferh.*

بير معان *pīrī mughān.* p. *n. f. compoſ.* Senior monachorum. *V. in* بير

بيرمن *pīremen.* p. *n. f.* Circuitus *pro* پيرامن

بيرنك *bīrenk.* p. 1) *adj. compoſ.* Sine colore, informe quid. *Caſt.* 2) *n. f.* Materia prima, & fundamentum, principium cujuſque rei. 3) *uſit.* رسم *reſm.* ٤. Prima delineatio, *ſeu* adumbratio picturæ. *Diſſegno, ò imbozzatura d'una pittura. Ferh.*

پيرو *pejrew.* p. *n. f.* 1) Phyſiognomius. *Fiſjonomo. Ferh.* 2) Sectator, effecta. *Caſt.*

پي رو *bi rū.* p. *compoſ.* 1) *adj.* Effrons, temerarius. *Sfrontato, temerario. Sæ.* 2) *n. f.* Marſupium. *Ferh.*

پيرو *birow.* t. *n. f. ex Hung.* Megiſter pagi, judex. *Giudice, maggiore d'un villaggio.*

پيروبار *birūbār.* p. *n. f.* Attributum Dei. *Ferh.*

پيروت *bejrūt.* a. *nom. prop.* Berytus *in litorali troctu Domoſci cum portu. Schult.*

پيروج *pirweǧ.* p. *nom. prop.* Nom. avis. *Ferh.*

پي روز *bi rūz.* p. 1) *adj. compoſ.* طالعسز *tālʿsyz.* t. Infortunatus. *Diſgraziato.* 2) Species gemmæ viridis *ſmaragdo ſimilis. Ferh.*

پيروز *pīrūz.* p. مظفر *muzæffer* t. بكن كلن *ien-yn. ſeu iengin ǧelen.* t. 1) *n. f.* Victor. 2) *adj.* Victorioſus. 3) Altior. 4) Fortunæ compos. *Ferh.* 5) *n. f.* Opportunitas, victoria. *Vittorioſo, & vittoria.* ¶ طاف زبجددن پيروز *tākỹ ẓeberǧedden pīrūz.* Altior cælo, cœli cærulei cyanus. *Più alto del cielo azzurro, ò turchina cavota dal cielo azzurro. Ah.*

پيروزج *bīrūzeǧ.* p. *n. f. pro* پيروز *pīrūze.* Turcois, cyanus. *Ferh.*

پيروزام *pīrūzrām.* p. *nom. prop.* Nom. urbis alicujus in India. *Ferh.*

پيروزن *bīrūzen.* p. *n. f.* Onus. *Peſo. Ferh.*

پيروزه *pīrūze.* p. *n. f.* 1) Turcois, cyanus. *Turchina.* 2) Victor. *Ferh.*

پيروزه چرخ *pīrūzeī ćerch.* p. *n. f. compoſ.* 1) Jupiter *planeta.* 2) Cœlum ſextum. *Ferh.*

پيروزى *pīrūzī.* p. *n. f.* ظفر *ẓefer.* t. Victoria, triumphus. *Vittoria, trionfo. Caſt.*

پيرون *bīrūn.* p. 1) *adv.* طشره *taśra* t.)(درون *derūn*). Extra, foris, foras extrinſecus. 2) *adj.* Exterior. *Ferh.* 3) Ex, procul a. *c. c. abl. Fuori, il fuori, la parte di fuori, l'eſteriore.* ¶ دروني اهل دللر كبي پيروندن باك *derūnī ehli dıller ġibi bīrūnnden pāk.* Interiore ipſius, *ſeu* cor ejus extime facie munda magis & caſta. *Più netto, ò puro di dentro, ch'al di fuori* اندكجي قساداتي حددن پيرون *ittükleri feſādātī ḥaddtæn bīrūn we kyjāſten eſzündür.* Immenſe ſunt, & incomprehenſibilie mala, quæ commiſerunt. *Sono infiniti, & inimaginabili li moli, che hanno fatti. Ll.* پيرون آمدن *bīrūn āmeden,* & پيرون رفتن *bīrūn reften.* Foras prodire, egredi. *Uſcir fuori, fortire.* پيرون كردن *bīrūn kerden.* 1) Educere. 2) Extrahere, *Cavar fuori, far uſcire.* از پيرون ez *bīrūn.* Ab extra, extrinſecus. *Di fuori, eſteriormente.*

پيرونه *bīrūne.* p. *n. f.*)(اندرونه *enderūne*) Externe veſtis. *Caſt.*

پيرونى *bīrūnī.* p. 1) *adj.* Extergus. 2) *adv.* Extrinſecus. 3) *n. f.* Exteritas. *Eſtrinſeco, di fuori,* & *eſterioritá. Ferh.*

پيرونين *bīrūnīn.* p. *adj.* Externus. *Caſt.*

پيروى *ſeu* پي روى *pejrewī.* p. *n. f. compoſ.* Sequela, ſectatio. ¶ پي روى نودن *pejrewī nümüden,* & پي روى كردن *pejrewī kerden.* Sequi, ſectari. *Seguitare.*

پير *pīre.* p. *n. f.* 1) اقرع *ækraʿ* a. كل *kel* t. Celvus, *pec. ex impetigine. Teſta pelata dallo ſerpigine.* 2) اوغل بالى *oghul balỹ.* t. Mel album, a pullis apium primum. 3) Vicarius, ſucceſſor. *Ferh.* 4) Seccharum. 5) Vetule. *Vecchia. Caſt.*

پيره *pīre.* t. *n. f.* Pulex. *Pulce. V.* پيره ¶ پيره اوتى *pīre otỹ.* Pulicaria, pſyllium. *Perſicoria. Bob.*

پيرهزن *bīreẓen.* p. *n. f.* Sartago ex ergille *ad pinſentum panem. Ferh.*

پيرهزن *pīreẓen.* p. *n. f. compoſ.* عجوزه *ǎǧūze.* a. Vetule, edentula. *Vecchia, decrepita.* ¶ پيره زنلر *pīreẓenler.* Vetulæ. *Donne vecchie. Sæ.*

پيرهن *pīrehen. pro* پيراهن *pīrāhen.* p. *n. f.* Induſium. *Ferh.*

پيرهند *pīrehend.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پيرى *pīrī.* p. *n. f.* Senectus. *Ferh.*

بى رى *bī rijā.* p. 1) *adv. compoſ.* Sine hypocriſi, ingenue. 2) *n. f.* Ingenuitas. 3) *adj.* Sincerus. *Senza falſità, ò ipocriſia.*

پي ريب *bī rejb.* p. *compoſ.* 1) Sine dubio. 2) *adj.* Indubitatus. 2) *adv.* Indubitate. *Senza dubio, indubitato, indubitatamente.* ¶ پي ريب و ميرا در *bī rejbū mirā dūr.* Certum, & indubitatum eſt. *E certo, ed indubitato. Ik.*

پيرين *hejrīn.* a. *nom. prop.* Nom. loci alicujus, *alias* الپيرين رمل *remlūl-bejrīn, dicti. W'an.*

پيرين *bīrīn,* & *pīrīn.* p. *n. f.* Aqua fœtida. *Ferh.*

پيز *beiz.* a. *n. f. i. q.* بوز *bewz,* 1) Exceſſus, injuria. 2) Peuperas. *Gol.*

پيز *biz.* p. *part. compoſ. a* بيختن *bichten* البيجى *el. iǧī.* t. Cribrator. *Crivellatore.* ¶ فتنه پيز *fitne biz.* Malum, ſeditionem concitans. *Ik.*

پيز *biz,* & *bez.* t. *n. f.* 1) Subula. 2) Tela. *V.* پز ¶ پيز طرق *biz, ſeu bez ṭarakỹ.* Pecten, radius. *La navicella. Bob.* كتان پيزى *ketān bizy, vul. keten bezỹ.* Tela linea, linteum. *Tela di lino.*

بيزار *bejzār*. s. *n. f.* Falconarius. *Won.*

بيزار *bizār*. p. *n. f.* 1) Fugacitas, fuga. 2) Tædium, alienatio. *Ferh.* 3) *vulg. uſit. port. paſſ.* اوصانش *oſanmüs*. s. Pertæſus, nauſea affectus. *Stufo, annoiato.* 4) *adj.* Liber, vacuus. *Caſt.* ¶ بيزار *bizār* o. Tædio affícere, indignationem, & nauſeam movere. *Annojare, mover nauſeo, infaſtidire.* بيزار *bizār* ol. 1) Faſtidire, indignari. 2) Deſperare. *Schifarſi, rincreſcere, & diſparſi.* محبوس اولغين جاندن بيزار اولمشدى *mæhbûs olmaghyn ğiāninden bizār olmiſ idy*. Eo, quod eſſet incarceratus, tædebat animam ejus vitæ ſuæ. *Per vederſi così incarceroto, gli era venuto à noia la propria vita. Sæ.* مقابله‌دن بيزار اولدى *mukābeleden bizār oldy*. De reſiſtendo deſperabat. *Sæ. Diſperavaſi di poter far reſiſtenza. Br.* كسكار حاكساره كار زار و هر برك جاندن بيزار اولدى *küſſārī chākisāre kār zār we her birī ğiāninden bizār oldy*. Vilium infidelium occupatio planctus erat, & eorum quemlibet vitæ propriæ tædebat. *Sæ. Gl' infedeli abjetti ſi ritrovorono in così mali termini, che gli rincrebbe la vita. Br.* بيزار و نفور *bizārū nefūr* ol. Avorſari, abhorrere, deteſtari. *Schifarſi, haver horrore, aborrire.*

بيزارى *bizārī*. p. *n. f.* 1) Diploma regium, privilegium munumiſſionis. *Caſt.* 2) Tædium. 3) Fugacitas. 4) Libertas. *Ferh.*

بيزان *bizān*. s. *n. f. pl. a* باز *bāz*. Falcones. *Wan.*

بي زبان *bī zebān*. p. *compoſ.* Elinguis, mutus. *Muto, ſenza lingua.* ¶ لالان كبى بي زبان ايديلر *lālān gibi bī zebān idyler*. Mutorum inſtar elingues erant. *Aquiſa di muti ſtavano ſenza parlare, non avevano lingua.*

بيزر *bizer*. p. *odj.* Pauper, miſer. *Ferh.*

بيزر *pizer*. p. *n. f.* Venditor circumforaneus. *Ferh.*

بيژن *bijen*. p. *nom. prop.* Nom. herois, athletæ *Kejkāwuſi. Ferh.*

بيژه *bije*. p. *adj.* Res pura, genuina. *Ferh.*

بيزيدن *bizīden*. *i. q.* بيختن *bichten*. p. *V.* Cribrare. *Ferh.*

بيس *bejs*. s. 1) *part.* Strenuus. 2) *n. f.* Robur. *Wan.*

بيس *bejes*. s. *V. oct.* [4. F.] Malum eſſe. *Eſt autem hoc verbum e genere illorum, quæ vocant Arabum grammatici* افعال الذم و اللوم *efʿāl-ālūlmedh wez-zem. i. e. verba laudis, & vituperii, quæ collocant in caſu* رفع *ref-è, ſeu nominativo nomen genericum determinatum per articulum; ac faciunt, ut nomen aliud, ſubjectum nempe, cui tribuitur laus, aut vituperium, el poſtponatur pariter in caſu* رفع *ref-è, ſeu nominativo. e. g.* بيس الرجل عمر *bejeſer-regülü ömrun*. Malus vir fuit Amrus.

بيس *beis*, & *biis*, & *büs*. s. *n. f.* Miſeria, afflictio. *Gol.* ¶ بيس الكرين *büſelkarīn*. Pravus ſocius. بيس المصير *buſelmoſyr*. Deſperatio regreſſus. *Ik.*

بيس *pis*. p. 1) *n. f.* Lepra. *Ferh.* 2) *adj.* Leproſus, elephantiaſi laborans. *Caſt.*

بي ساز *bī sāz*. p. *odj. compoſ.* 1) Inutilis. 2) Imparatus. *Caſt.*

بي سامان *bī sāmān*. p. *adj. compoſ.* فاسق *fāsyk*. s. Improbus. ¶ سر بي سامان *ſerī bī sāmān*. Caput cerebro vacuum. *Capo ſenzo cervello, zucca ſenza ſale. Ik.*

بيسان *bejsān*. s. *nom. prop.* Nom. Baiſanæ. *Antiquis Scythopolis, ad latus occidentale Algauri. Numerantur inter eam, & Tyberiodem* 18. *mill. Schult.*

بي سبب *bī ſebeb*. p. *compoſ.* بلا سبب *bilā ſebeb*. s. Sine cauſſa. *Senza cauſa, ſenza cagione. Ik.*

پي سپر *pej ſiper*. p. *n. f. compoſ.* 1) Res pedibus calcata. 2) *part.* Ien. *Ferh.*

بيسپس *bispis*. p. *n. f.* Epiſcopus. *Veſcovo. Caſt.*

بيست *bſt*. p. 1) *num. cardin.* بكرمي *jigirmī*. s. Viginti. *Venti.* 2) *part.* Damnum inferens. 3) *contrac. ex* بايست *bājiſt*. Oportet. *Ferh.* 4) *imp.* طور *dur*. s. Sta, ſubſiſte, expecta. *Sta lì, aſpetto. Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بكرمي بيست وبك و شاف *biſt ü jekü ſāk. h. e.* پر صورت شمالي فلك الدوج *jigirmī bir ſuret ſemalii felekūl-burūğ*. s. Viginti & una conſtellatio verſus ſeptentrionem. بيست وبك *bīstü jek pejger*. *Idem. Ferh.*

پيست *pīſt*. p. *adj.* Leproſus, elephantiaſi laborans. *Leproſo. Ferh.*

بيستاخ *bistāch*. p. *adj. i. q.* گستاخ *Küſtāch*. Impudens, inverecundus, temerarius. *Sfacciato, audace. Ferh.*

بيستار *bīſtār*. p. زايدة *zāidet*. s. Redundans quid, pleonaſmus. *Ferh.*

بي ستاره *bī ſitāre*. p. *compoſ.* تالعس *tōlīſyz*. Infortunatus. *Diſgrazioto, nato ſotto uno cottiva coſtellazione. An.*

بيستان *biſtān*. p. *adj. pl.* Præteriti. *Ferh.*

بيستكانى *bīſtegānī*. p. *n. f.* آيلك *ājlyk*. s. Stipendium menſtruum, *quod olim vigeſimo quoque die dari ſolebat. Ferh.*

بيستم *bīstūm*. p. *num. ordin.* Vigeſimus. *Ventеſimo. Caſt.*

بيستون *bīstūn*. p. *nom. prop.* Nom. montis celebris in Perſia. *Ferh.*

بيستي

بيش *biſ.* p. 1) *nom. prop.* Nom. radicis. 2) *adv.* زيادہ زیاده *ziyāde.* a. Plus, amplius, magis. *Più. Ferh.*

پيش *piſ.* p. *n. f.* (پس *pes*) قبل *kæbl* a. اول *ön-* t. 1) Anterior pars. 2) *adv.* Antrorſum, ante. *La parte dinanzi, avanti.* 3) Ulterius. *Ferh.* 4) Exemplar. *quod imitatur quis, dignitate venerabilis, prior. Eſſemplare, uomo venerabile, ſuperiore.* ¶ پيش ازاں *piſ ez in.* Antehac. *Per lo paſſato, per avanti.* پيش از انكه *piſ ez ān ki.* Priuſquam, antequam. *Avanti che.* پيش آمدن *piſ āmeden* 1) Coram venire. 2) Adverſus occurrere, *in bonam & in malam partem.* 3) Obſiſtere. *Venir avanti, incontrare, opporſi.* پيش آوردن *piſ āwürden.* Adducere. *Far venir avanti.* پيش كشيدن *piſ keſīden.* Attrahere. *Attirare.* پيش رفتن *piſ reften.* Præcedere, prævertere. *Paſſare avanti, paſſare.* در پيش كردن *der piſ kerden.* Præponere, præficere. *Antiporre, far paſſar avanti.* در پيش شدن *der piſ ſüden.* Præcedere. *Paſſar avanti.* اسب پيش رو *eſpī piſ rew.* Equus alios prævertens. *Cavallo che va inanzi a tutti, e paſſa tutti.* پيش افتاد *piſ üftād.* Voluntarius, volo. پيش زن سعادت فرنارنده آلوب *piſ zejni ſe ādet kærinlerine ālup.* Ad anteriorem auguſti ephippii partem *eum* accipiens. *Prendendolo ſopra la ſella avanti di ſe.* پيش دستي *piſ d.ſtī.* Præeminentia, præcellentia. *Preeminenza, ſuperiorità. Caſt!* پيش دستي نودن *piſ deſti nümüden.* Superiorem ſe monſtrare. *Moſtrarſi ſuperiore. Caſt.* پيش دستي كرد *piſ deſti kerd.* Celeriter rem confecit, properavit. *Ha fatto preſto, è ſtato ſeſto.* صدوفن پيش نظرشحه احضار *ſandukyn piſ nazarī ſejchæ yhzūr ejledy.* Produxit in conſpectum prælati arcam ſuam. *Portò inanzi al prelato la ſua caſſa. Ik.* پيش و پس *piſü pes.* Ante, & poſt. *Avanti, e dietro.* * *Expreſſ. figur.* پيش افتاد *piſ üftād. h.* e. سرگذشت *serguzeſt.* Miles audax, volo. پيشانى دار *piſānī dār,* پك يورلو *peK jürlü.* t. Obduratæ frontis *homo.* سخت پيشانى *saecht piſāni. Idem.* پيش خود بين و متكبر *piſ chod berpā. h.* e. *chod bin we mutekebbir.* Sibi ipſi placens, arrogans. پيش خورد *piſ chored. h.* e. 1) سلم ايله بعض اشيا دروخت اينمشه دركر *ſelem ile bāzī eſyā fürücht itmiſe dirler.* t. Res vendita antecipate accepto pretio. 2) چاشكيرلر چاشني اچون يدكلرى نسنه *čaſnegirler čāsnī ičun jedukleri nesne.* t. Res præguſtata a prælibatoribus principum. پيش بورنده ايرشش ميوه پس *piſ res. h.* e. 1)

بيستي *biſti.* p. *n. f.* جگرميلك *jigirmilik.* t. Moneta viginti denariolorum *perfica. Caſt.*

بيستين *biſtīn.* p. *num. ordin.* Vigeſimus. *Caſt.*

بي سخن *bi ſæchün.* p. *adj. compoſ.* Mutus. *Senza parole. Ferh.*

بيسر *bīser.* p. *n. f.* Genus avis, *falconi venatorio ſimilis. Ferh.*

بيسراك *biserāk.* p. *n. f.* Pullus unius, *vel* duorum annorum. *Ferh.*

بي سروپا *bi serū pā.* p. *compoſ.* Capite, & pedibus deſtitutus, *h.* e. omnibus viribus deſtitutus. *Impotente, privo di forze. Ferh.*

بي سر و سامان *bi serū sāmān.* p. *n. f. compoſ.* 1) Negotium confuſum, & turbatum. *Ferh.* 2) Qui quicquid facit prave, & præpoſtere facit. 3) *adj.* Inverecundus, laſcivus. 4) Vilis. 5) Deploratus, omnibus rebus ac viribus deſtitutus. *Eb.*

بي سعادت *bi sæ'ādet.* p. *adj. compoſ.* 1) Infauſtus. 2) Vilis. *Vile, diſgraziato.*

بيسك *bejseke.* a. *pro* ويسك *wejseke. Condolentis, & contemnentis particula.* 1) Hei, heu! 2) Vah, phy te! *Gol.*

بيسكي *bīseki.* p. *n. f.* Lepra, leproſitas. *Ferh.*

پيسكي *pīsegī.* p. *n. f. i. q. præc. Caſt.*

پيسكي *pisKī.* p. *n. f.* Juventus. *Caſt.*

بيسم *bejsem.* a. *n. f.* 1) Quercus lanuginoſæ ſpecies, *quæ fructum fert parvo malo cydonio ſimilem.* 2) Aegilops magna glande. *Gol.*

بيسور *bīsür.* p. *nom. prop.* Nom. urbis. *Ferh.*

پيسه *pejse.* p. *n. f.* 1) Semiſſis unciæ, *i. q.* ½ libræ. 2) Moneta ænea *tanti ponderis. Caſt.*

پيسه *pīse.* p. *n. f.* 1) Cornix. 2) Pica. 3) Res quævis albo, & nigro colore variegata. *Ferh.*

پيسه *bīse.* & پيسه *pīse* p. *n. f.* الة *āla.* t. 1) Lepra. *Hæl.* 2) Pannus variegatus. *Ferh.* 3) Cornix varia. 4) Pica. *Ni.*

پيسي *pīsi.* p. *n. f.* برص *bærs.* a. Lepra. *Ferh.*

بيش *biſ.* a. *n. f.* 1) Nom. herbæ venenoſæ, *in Sindiæ urbe* ـــــلال ـــــ *relatūl plurimum naſcitur: recens necat, arida innoxia plane & medicamentoſa; radix ejus in alias regiones defertur.* 2) Napellus. *Wan.* ¶ بيش فارة آلبيش *farerūl-bīſ, i. q.* بيش *mūſ.* p. Animalculum ſimile muri, *quod inter radices illius plantæ vivit, ejuſdemque antipharmacum habetur, vulg.* Napellus Moyſis. *Gol.* 2) *nom. prop.* Nom. vallis, *ſeu* alvei in via Jemamæ, *qui leonibus abundat. Gol.*

turſende iriſ'nis mejwe. t. Primitiæ fructuum. 2) عاقبت انديش *âkybet endiſ.* Qui bene perpendit rem, antequam eam aggreditur. پيش دستي كردن *piſ deſti kerden.* h. e. تيز تماك هر نه اولورسه *tiz tutmak her ne olurſe.* t. Celeriter rem percipere. پيش نشين *piſ niſin.* h. e. دايه زن حامل كه عربده قابله تركيده ايه دنرلو *dajeî zen hâmilkî âraʿbide kâbile türkide ebe derler.* t. Obſtetrix. پيش نهاد *piſ nihâd.* h. e. هر دسندك مقدمسي *her nesnenün-mükademesi.* Principium, initium *rei.* پيش داد *piſ dâd.* h. e. تقدمه اجرت *tekaddemei ûgret.* t. Anticipatio mercedis. *Ferh.*

پيشاپيش *pîſâpîſ.* p. *adv. compoſ.* 1) Ulterius. *Ferh.* 2) برابر *berâber.* t. Pariter, ſimul. *Caſt.*

پيشادست *pîſâdeſt.* p. *n. f. compoſ.* نقد نقدي *nakti.* Pecunia numerata. *Contanti. Ferh.*

پيشادنك *pîſâdenk.* p. *n. f. compoſ.* 1) Antecambulo, anteſignanus. 2) Antiſtes. *Caſt.*

پيشاده *pîſâde.* p. *n. f.* Edulii dulcis genus. *Caſt.*

پيشار *pîſâr.* p. *n. f.* خصنه‌دك صدكي *chaſtænün-ſidigi.* t. Urina pec. ægroti, *quæ medicis examinanda exhibetur. L'orina dell' infermo, che ſi moſtra al medico. Ni.*

پيشاران *pîſârân.* p. *n. f. pl.* Medicorum demonſtrationes. *Caſt.*

پيشان *pîſân.* p. *n. f.* Præſtantior panni pars, *ſeu* extremitas, *quam emptori exponunt*, oprima *rei, ſeu panni* facies. *Caſt.*

پيشاني *pîſâni.* p. *n. f.* 1) جبهه *gebhe.* t. آلن *alîn.* t. Frons. *Fronte.* 2) Deſiderium. *Ferh.* 3) ناصيه *nâsyje.* a. Antiæ, crines in fronte penduli. *Ciuffo di capelli, che pende ſopra la fronte.* ¶ پيشاني بند *pîſâni bend.* Frontale, *genus coronæ, qua mulieres utuntur. Caſt.* * *Expreſſ. figur.* پيشاني كسرد *pîſâni kerd.* h. e. كستاخلغ و ترك ادب *küſtâchlyk we terki edeb ejledi.* Effrons, perfrictæ frontis fuit. *Ferh.*

پيشاني بند *pîſâni bend.* p. *n. f. compoſ.* Corolla gemmata, *qua fœminæ præſertim vero ſponſæ græcæ, & armenæ caput ornare ſolent. Ferh.*

پيش آونك *pîſ âwenk.* p. *n. f. compoſ.* Antecambulo, anteſignanus. *Ferh.*

پيشاهنك *pîſ âhenk.* p. *n. f. compoſ.* پيش آهنك و مقدمهٔ آلچش *nâkademetûl gîſ.* a. جرينك اوكي *cerinün-ön-ŷ.* t. Quæ præminuntur exercitui, primum agmen, volones. *Vanguardia. Hal.*

پيشپا *pîſpâ.* p. *n. f.* Arca veſtiaria. *Ferh.*

پيشپاده *pîſpâde.* p. *n. f.* Dulciarii genus *ex melle, farina & oleo, vel butyro. Caſt.*

پيشبار *pîſbâr.* p. *n. f.* Obſtetrix. *Levatrice Caſt.*

پيشبار *pîſpâr.* p. *n. f.* 1) Dulciaria, *quæ hoſpiti honoris cauſſa offeruntur.* 2) Fœtum mortuum *enixa mulier. Ferh.*

پيشپارچه *pîſpârce.* p. *n. f. compoſ.* Dulciarii genus *ex melle farina, & oleo, vel butyro. Caſt.*

پيشباره *pîſbâre.* p. 1) *n. f. compoſ.* Dulciaria, *quæ hoſpiti honoris cauſſa offeruntur. Ferh.* 2) Obſtetrix. *Caſt.*

پيش باز آمدن *pîſ bâz âmeden.* p. *V. compoſ.* Ultro, citroque venire, rurſum prorſum currere. *Caſt.*

پيش پاي *pîſ pâî.* p. *n. f. compoſ.* Anteceſſus, præcedentia. *Ferh.*

پيشبك *pîſbeg.* t. *n. f. ex. Hung.* Epiſcopus.

بي شبهه *bî ſübhe.* p. *compoſ.* شبهه‌سز *ſübhaſyz.* t. 1) Procul dubio, ſine dubio. 2) *adj.* Indubitatus. *Senza dubio, ſenza fallo, indubitato, infallibile. Ik.*

بيشه *bîſet.* a. *nom. prop.* Nom. loci alicujus. *Wan.*

پيشتاخته *pîſtahta.* p. *n. f. compoſ.* Scrinium ſcriptorium, *ubi charta, atramentarium, & cætera ſcriptioni neceſſaria ſervantur. Scrigno con calamaro. Ferh.*

بيشتر *bîſter.* p. *compar.* زياده *ziâde.* a. 1) Plus, magis. 2) Longius. *Più. Ferh.* ¶ دو جيزك يا بيشتر *dû ſhîzî jâ bîſter.* Duæ res, aut plures. *Due coſe, o più.*

پيشتر *pîſter.* p. *compar.* 1) الرورك *ilerürek.* t. Anterior, ulteriot. *Ferh.* 2) Major, præſtantior. *Che è, o va più avanti, maggiore, più eccellente. Hæl.*

پيشترك *pîſterek.* p. *compar. diminut. Idem. q. præc.*

بيشترين *bîſterîn.* p. *ſuperlat.* Plurimum. *Aſſai aſſai. Caſt.*

پيشخور *pîſchor.* p. *n. f. compoſ.* Jentaculum, cibus mane ſumptus. *Ferh.*

پيشخورد *pîſchored.* p. *n. f. compoſ.* 1) Jentaculum, cibus mane ſumptus. 2) Præguſtator *dapium.* 3) Pretium *pro vendita merce anticipatum. Ferh.*

پيشداد *pîſdâd.* p. 1) *nom. prop.* Nom. primæ Dynaſtiæ antiquorum regum Perſiæ; *pec.* agnomen regis هوشنك *huſenk* ex eadem dynaſtia *ob promptam juſtitiam, quam populo tribuere conſueverat, unde & ſucceſſoribus ejus reverentiæ ergo hoc nomen tributum eſt. Herbel.* 2) *in genere* Rex, monarcha. 3) Pecunia anticipata *pro opificibus. Ferh.*

پيش در *pîſder, piſi der.* Frontiſpicium. *Fronniſpicio. Bern.*

پيشدست *pîſdeſt.* p. *compoſ.* 1) Præ manibus. 2) Via patens, *quæ*

ante

ante oculos. 3) *adj. compoſ.* Præcedens dignitate, *cui dextera manus defertur.*

پیشدل *pīsdil.* p. *n. f. compoſ.* Deliberatio. *Caſt.*

پیش‌رس *pīsres.* p. *n. f. compoſ.* Primitiæ fructuum. *Ferh.*

پیشرو *pīsrew.* p. *n. f. compoſ.* 1) Dux, antiſtes, *quem ſequuntur alii.* 2) Primum agmen. 3) Præludium in muſicis, *quod præcinitur, aut pulſatur ante cantionem ipſam. Guida, ſcorta, che và avanti, vanguardia, & preambolo. Ferh.*

پیشطاق *pīs tāk.* p. *n. f. compoſ.* Porticus, veſtibulum. *Loggia avanti la caſa, antiportico. Ferh.*

بي شفقت *bī sefkæt.* p. *adj. compoſ.* Inclemens, immiſericors. *Spietato, che non hà compaſſione, né benignità. Sæ.*

بي شك *bī śekk.* p. *compoſ.* لا شك *lā śek.* a. Procul dubio, indubitate. *Senza dubio.*

پیشکار *bīśkār.* p. *n. f.* Labor injunctus *ſine conducto pretio. Ferh.*

پیشکار *pīśkār.* p. *n. f.* 1) Tribunus *urbis.* 2) Teloneator. 3) Famulus. 4) Socius. 5) Curator, *rei earum gerens.* 6) Diſcipulus. *Ferh.* 7) Tribus. 8) Primus locus, primæ. 9) Arca, ciſta. *Caſt.*

پیشکاره *pīśkāre.* p. *n. f.* 1) قابلهٔ *kābilet.* a. Obſtetrix. 2) Stratum, tapes, *quo primi, ac ſummi confeſſus locum ornant.* 3) Mancipium, quique omnia tolerat. *Caſt.* 4) Tribunus *urbis.* 5) Socius. 6) Curator *negotiorum.* 7) Diſcipulus. 8) Gynæcei aulici moderatrix. *Ferh.*

پیشگاه *pīsgāh.* p. *n. f. compoſ.* صدر مجلس *ſædri meğlis* a. او اولی *ew ön-j.* t. 1) Stratum *in honoratiore cubiculi parte extenſum.* 2) Porticus, *prominens in palatio. Belvedere.* 3) Locus officii. 4) Primus, ac nobiliſſimus, *pro.* in conceſſu locus. 5) Dignitas regia. *Ferh. La facciata, anticarte, antiporto, & il primo luogo nel ſedere.* ¶ پیشگاه سپاهده *pīsgāhu ſipāhte.* In anteriori parte, aut acie exercitus. *Avanti l'eſſercito, nello vanguardia. Sæ.* پیشگاه سرور سلطنه جمجه سا اولدیلر *pīsgāhi seriri sæltænetünüze ğelhesā oldıler.* Ad limen, *ſeu* portam excelſam noſtram *frontem* perſtricarunt. *Ci hanno fatta riverenza. Ll.*

پیشگاهی *pīsgāhi.* p. *n. f. compoſ. i. q.* پیشگاه *pīsgāh.* Locus primus, nobiliſſimus. *Ferh. V.* پیشگاه

پیشکر *pīsker.* p. *n. f. compoſ. pro* پیشه‌کر Artifex. *Artefice. Gol.*

پیشکش *pīśkeś.* p. *n. f. vulg. peśkeś* تحفه *tuḥfe.* a. Donum, munus, *pec. quod majoribus, aut æqualibus offertur. Preſente, dono. Ferh.* ¶ پیشکش چکمك *pīśkeś ċekmek, pro* پیشکش پیشکش ویرمك *pīśkeś wirmek,* پیشکش قیلمق *pīśkeś kylmak.* Munera offerre, donare. *Far preſenti, ò dar un preſente. Ik.*

پیشکوهه *pīśkūhe.* p. *n. f.* 1) Anterius ſupercilium. *Caſt.* 2) Aſtraba. 3) Ephippii frons. *Arcione anteriore della ſella.*

پیشکه *pīśġeh. contract. ex* پیشگاه p. *n. f.* Frontiſpicium. *Ferh.*

پیشکی *pīśeġi.* p. *n. f.* Servitium. *Ferh.*

بي شکیب *bī śekīb.* p. *compoſ.* 1) Abſque patientia. 2) *adj.* Impatiens. *Senza patienza, impotiente.*

پیشکیر *pīśkīr,* پشکیر *vulg. peśkir.* p. *n. f.* Mantile. *Salvietto, touvagliuolo. Eſt proprie findon, ſeu linteum, quod gremia od menſam in orbem recumbentium inſternitur, ad tergendas manus, canſervandaſque ò ſpurcitie veſtes, quodve convivis omnibus commune, ſæpe idem eſt.*

بي شمار *bī śumār* p. *odj. compoſ.* حسابسز *hysābſyz.* t. Innumerabilis. *Innumerabile.*

پیشمزد *pīśmūzd,* پشمزد *pīśmæzd.* p. *n. f.* 1) Merces, *ſeu pecunia quæ datur apificibus. Ferh.* 2) سفته *ſefte.* t. Primum venditionis matutinæ pretium. 3) Auſpicium. *Primo contratto della mattina. Caſt.*

بیش موش *bīś mūś.* p. *n. f. compoſ.* Genus animalis *muri ſimilis, Gollio* Napellus Myſis *dicti. Ferh.*

پیشن *pīśen.* p. *n. f.* Fibræ, *ſeu* filamenta lignoſa, palmæ, *ex quibus conficiuntur funes. Ferh.*

پیشنار *pīśnār,* پشتار *pīśtār.* p. *adj. i. q.* فلان *fulān.* Certus, N. N. *Caſt.*

پیشنجیر *pīśenğir.* p. *n. f.* Nom. arboris, *unde arcus conficiuntur. Caſt.*

پیشند *pīśned.* p. *n. f.* Fibræ, *ſeu* filamenta lignoſa, *ex quibus conſiciuntur funes. Ferh.*

پیشنکی *pīśenġi.* p. *n. f.* Tempus, *quod præceſſit,* ſeculum prius. *Caſt.*

پیش نماز *pīś nemāz.* p. *n. f. compoſ.* امام *imām.* a. Antiſtes, *qui præit in precibus.* Parroco, *che moſtro il modo d'orare. Ferh.*

پیشنهاد *ſeu* پیش نهاد *pīś nihād.* p. *n. f. compoſ.* عادت *ādet.* a. 1) Mos, conſuetudo. 2) Inſtitutum, lex. *Coſtume, uſo, regola, legge.* ¶ پیش نهاد ایلمك *pīś nihād eilmek.* 1) Aſſueſcere. 2) Præ oculis habere, ſibi proponere. 3) Legem ſibi, & conſuetudinem facere. *Avezzarſi, forſi legge ò regola, prender per coſtume. Ik.*

پیشوا *pišúwā, pro pišewā.* p. *n. f.* 1) Exemplar, quod ſequuntur alii. 2) Communitatis cujusque dux, & antiſtes. *Eſſemplare, guida, capo primario. Ferh.* ¶ پیشوای محافظان *pišúwāi muhāfyzāni hyssr.* Dux præſidiariorum arcis. *Capo de' defenſori del caſtello. Sæ.* رکابی پیشوا ایدندیلر *rekābini pišúwā idyndyler.* Stapedes illius ſecuti ſunt. *Lo ſeguirono. Sæ.* فتواسنی پیشوا ایدوب *ûlemā fetwāsyi pišúwā idûp.* Sententiam doctorum ſibi anteponendo. *Antiponendo la ſentenza de' dottori. Sæ.* اول پیشوای اهل ضلال *ol pišúwāi ehli ẓalāl.* Ille dux infidelium. *Quel capo degl'infedeli.*

پیشودن *peišûden.* p. *V. compoſ.* Propenſum fieri. *Ferh.*

پیشه *bîše.* p. *n. f.* 1) Sylva denſa, & perplexa. *Selva, boſco, ricetto delle fiere.* 2) Arundinetum. 3) Fiſtula *paſtorum. Ferh.* 4) Contumacia. 5) Luſtrum *ferarum. Caſt.* 6) *in compoſ.* Aſuetus, deditus.

پیشه *pîše.* p. *n. f.* 1) صنعت *ſanʿat.* s. Ars, artificium. 2) Genus fiſtulæ *paſtorum. Ferh.* 3) Conſuetudo. *Arte, virtù, meſtiere.* ¶ سپاه جهاد پیشه *ſipāhi gihād pîše.* Milites bello aſſueti. *Soldati, ò truppe aguerrite. Sæ.* صداقت پیشه *ṣadâkat pîše.* Sincerus, veracitatem profitens. *Che profeſſa d'eſſer ſincero, e verace.* نخوت پیشه *næchuwet pîše.* Superbiam profitens. *Che profeſſa, ò uſa ſuperbia. Ik.* معرفت پیشه *maʿrifet pîše.* Scientiæ deditus, virtuti ex profeſſo ſtudens. *Che profeſſo virtù. Eb.*

پیشه‌کار *pîšeʾkâr*, پیشه‌گر *pîšeʾker*, & پیشه‌گر *pîšeʾger.* p. *n. f. compoſ.* Artifex, opifex. *Arteggiano. virtuoſo. Ferh.*

پیشه‌گاه *pîšeʾgâh.* p. *n. f. compoſ.* Officina, laboratorium. *Lavoratorio, bottega d'arteggiono. Caſt.*

پیشه‌گر *pîšeʾker.* p. *n. f. compoſ.* Opifex. *Arteggiano. Ferh.*

پیشه‌ور *pîšewer.* p. *n. f. compoſ.* صنعت اهلی *ṣanʿat ehli.* s. Artifex, opifex. *Arteggiano, virtuoſo. Ferh.*

پیشی *bîšî.* s. *n. f.* Dulciarii genus. *Gol.*

پیشی *pîšî.* p. *n. f.* اوکلك *ön-lik.* s. Anterior latus, præcedentia. *La parte d'inanzi, precedenza.* ¶ پیشی کردن *pîšî girifften*, & *uſit.* پیش کرفتن *piš giriften.* Præcedere, prævertere. *Precedere, paſſar avanti.*

پیشیار *pîšîār.* p. *n. f.* 1) Labor injunctus *ſine pretio conducta.* 2) قاروره *kārûre.* s. Urinarium vitreum, *in quo medico urinam ægroti exhibent.* 3) *ipſa* Urina. *Ferh.* 4) Aulæum, *quo primi accubitus locus ornatur. Caſt.*

پیشیار *pîšîār.* p. *n. f.* 1) Obſtetrix. *Caſt.* 2) Dulciarii genus. *Ferh.*

پیشیان *pîšîān.* p. *n. f.* Aulæum, *quo primi accubitus locus ornatur.*

پیشین *pîšîn.* p. *adj.* 1) الروزك *ilerûrek.* s. Anterior. 2) Antiquus, priſcus. *Ferh.* 3) *n. f.* Tempus meridianum. *Anteriore, antico, paſſato,* & *mezzo giorno.* 4) Screatus, tuſtus. 5) *adj. uſit.* Anticipatus. 6) *adv.* Anticipate. *Anticipato, anticipatamente.* ¶ پیشین سویلمك *pîšîn ſoylemek.* Prædicere. *Dire ovanti. An.* پیشین چکمك *pîšîn çekmek*, & پیشین ویرمك *pîšîn wirmek.* Anticipare, præoccupare. *Anticipare, dar avanti tempo.* پیشین بروجه *ber weǧhi pîšîn.* Anticipare, antecedenter. *Anticipatamente. Ld.* اوزره آیین پیشین *âyîni pîšîn ûzre.* Juxta priorem antiquam conſuetudinem. *Secondo l'coſtume di prima, antico. Sæ.*

پیشینه *pîšîne.* p. 1) *n. f.* Pecunia anticipata *pro mercibus poſtea præſtandis.* 2) *adj.* Præcedens. *Anteriore, che precede. Ferh.*

پیص *bæjs.* s. *n. f.* Adverſitas, calumnia. ¶ وقع فی حیص بیص *waḳaʿ fi ḥayṣy bæjsy, vel hæjse bæjsæ.* Incidit in confuſionem anguſtiamve. جعلتم علیه الارض حیص بیص *ǧeʿaltüm aleihül-erzæ hæjsæ bæjsæ.* In anguſtiam eum redegiſtis, ut quo ſe in iſta regione converteret, non haberet. *Gol.*

بی صبر و قرار *bi ṣæbrû kærâr.* p. *compoſ. adj.* Patientia, & firmitate deſtitutus. *Abbandonato dalla pazienza, e dalla fermezza. Eb.*

بی صرفه *bi ṣarfæ.* p. *adj. compoſ.* 1) Inutilis. 2) Inconſideratus. *Ferh.*

بیض *bejḍ.* s. *V. act.* [2. F.] 1) Superare albedine. 2) Ova excernere *avem.* 3) Tumore anterioris pedis laborare *equum.* 4) Intenſum eſſe, ac fervere *calorem.* 5) Nudari aculeis delapſis بهمی *bûhmā.* 6) Subſiſtere, commorative *in loca.* 7) Pluere *nubem.* 8) Humiditatem amittere, exareſcere *lignum.* ¶ ام البیض *ümmül-bæjḍ.* Struthiocamelus, *ob magna quæ parit ova.* بیض الکون *bæjḍul-meknûn.* Puella *ſeu* puellæ, *pec.* candidæ, pulchræque *q. cuſtoditæ. Gol.*

بیض *bejs.* s. *n. f.* 1) Ovi poſitio. 2) Præſtantia eandoris, *cum quis ea alios juperat. Eccellenza di biancheza.* 3) Pulchritudo, nitor. *Beltà. Ik.* 4) Tumor *in anteriore equi pede.* 5) Fervor caloris. *Gol.*

بیض *bîḍ.* s. *part. pl. a* بیوض *bujûḍ, quod eſt, pl. a* بایض *bâyḍ.* Ovipara, multa parien-

rientes. ¶ ايّام ٱلبيض *ejjāmūl-bēẓ*, dies a novilunio 12. 13. *vel* 13. 14. & 15. *Gol.*

بيض *bejẓ*. ٭ *n. f. pl. a* بيضة *bejẓæ*. Ova. *Ovi. W'an.*

بيض *bīẓ*. ٭ *part. pl. ab* ابيض *ebjaẓ*. Albi. *Bianchi. Wan.*

بيض *bûjûẓ*. ٭ *part. pl. a* بابض *bājẓ*. Oviparæ, multa parientes ova. *W'an.*

بيضا *bejẓā*. ٭ 1) *part. fæm. ab* ابيض *ebjaẓ*. Alba, candida. *Bianca.* 2) *n. f.* Sol. *Sole.* 3) *i. q.* داهية *dâhije*. ٭ Malum, infortunium. ¶ منارة بيضا *minārel bejẓā*. Turris alba, *ſeu* turris Damaſci, *ad quam & per quam deſcenſurus in terram Jeſus creditur a Moh'mmedanis. Tef.* يد بيضا *jedî bejẓā*. 1) Manus alba Moyſis. 2) Manus propria. *Mano bianca, & propria. Ah.* 3) Triticum, hordeum decorticatum adhuc humidius. 4) Saccus coriaceus, marſupium. ام بيضا *ümmû-bejẓā*. 1) Olla. 2) Laqueus venatorius. 3) Nom. equi. 4) Nom. palatii cujusdam in urbe Baſra. 5) Nom. quatuor oppidorum in Aegypto. 6) Nom urbis in Perſide. 7) Nom. provinciæ in Mauritania. *Gol.*

بيضان *bîẓān*. ٭ *part.* ٪ (سودان) Homines albicantes *Gol.*

بيضة *bejẓat*. ٭ *n. f. pl.* بيض *bîẓ*. 1) *iümurtæ*. ٭ Ovum. *Uovo.* 2) Teſticulus. 3) Caſſis, galea ferrea. *W'an.* 4) *per ſimilitudinem* Cephalæa, *dolor totum caput occupans.* 5) Tractus, & umbilicus *regionis.* 6) Medium, *urbis, capitis.* 7) Margo *rei.* 8) Arca & circus populi, *uti & quem in campis tentoria circumſtant.* ¶ بيضة البلد *bejẓatûl-beled*. Tubera terræ. بيضة الحذر *bejẓatûl-hæẓer*. Virgo. بيضة العقر *bejẓatûl-ûkr*. Ovum galli, *quod unicum toto vitæ tempore excernere dicitur; vel Adagio dicitur de re, quæ non exiſtit.* بيضة الكصب *bejẓatûl-kaſxb*. Gummi in arundine ſaccharifera proveniens. بيضة النّهار *bejẓatûn-nîhār*. Claritas, & lux diei. ° *Expreſſ. figur.* بيضه در آب *bîẓe der âb*. *h. e.* اولدي ابعده *püchte oldî*. ٭ Coctus, maturus factus. بيضه دركلاه شكست *bîẓe der kûlâh ſikeſt. h. e.* حيلهسي ظاهر اولدى *hîleſi zâhir oldı*. ٭ Fraus ejus palam facta eſt. بيضه صبح *bîẓei ſæbah. h. e.* آفتاب *âfitâb*. Sol. بيضه كافور *bîẓei kâfûr*. Ovum camphoræ, *alluſio ad fulgur. Ferh.*

بيضات *bîẓat*. ٭ *n. f. pl.* بيض *bîẓ*. 1) Terra *albicans, leviſque.* 2) Color quidam, *ſeu* ſpecies *dactylorum. Gol.* 3) *nom. prop.* Nom. urbis. *W'an.*

بيضجر *bejẓaẓer*. ٭ *n. f. compoſ.* Moneta aurea, *antiquas Cajanidarum temporibus cuſa, ob formam ovalem ita dicta. Herb.*

بيطار *bejṭār*. ٭ *n. f. pl.* بياطرة *bejâṭyre*. 1) Faber ferrarius. *W'an.* 2) Veterinarius, mulomedicus. *Maniſcalea.*

بي طاقت *bî ṭâkæt*. ٭ *adj. compoſ.* Viribus deſtitutus. *Privo di forze.* ¶ بي طاقت و ناب *bî ṭâkæt ü nâb*. ٭ Deficere, deſtitui viribus. *Eſſer, reſtar ſenza forze. Eb.*

بي طاقي *bî ṭâkatî*. ٭ *n. f. compoſ.* Defectus virium. *Mancamento di forze. N^a.*

بيطر *bijaṭar*. ٭ *n. f.* Faber-ferrarius. *W'an.*

بيطر *bejṭaret*. ٭ *V. act.* Artem veterinariam exercere. *W'an.*

بي طلب و رجا *bî ṭælæbü rẽgiā*. ٭ *compoſ.* Abſque prævia requiſitione, aut precibus. *Senza richiedere, ò pregare. Ik.*

بيظ *bejẓ*. ٭ *n. f.* 1) Aqua ſpermatica, *ſeu* ſemen genitale *admiſſarii, vel viri, vel mulieris.* 2) Uterus *mulieris. Gol.*

بيع *bej^a*. ٭ *n. f.* 1) Emptio. 2) Venditio. *W'an.* ¶ بيع بيع ٭ *bej^a*. Vendere. *Vendere:* بيع و شرا *bejû ſirâ*. ٭ & بيع و اشترا *bej-iſtirâ*. ٭ Veodere, & emere, mercari, negotiari. *Trafficare, vender e comprare, negoziare.* 3) Inauguratio, ſaluratio, *qua autoritatem alterius, & imperium agnoſcimus. Gol.* ¶ بعض كسسه لرى شيخه بيعت صورندده *bæ^ẓ kimeſneleri ſejchæ bej-ât ſüretinde gönderdî*. Quoſdam miſit ad prælatum per modum obedientiæ illi offerendæ. *Mondò al prelato certi uomini, come per rendergli obedienza. Sz.*

بيع *bejâ^a*. ٭ *n. f. pl.* ابيعا *ebjî-â*. 1) Venditor. 2) Emptor. 3) *i. q.* مساوم *müsâwim*, Licitator. *Gol.*

بيعان *bejîân*. ٭ *n. f. dual.* Emptor, & venditor. *W'an.*

بيعت *bej-ât*. ٭ *n. f.* 1) Inauguratio, ſaluratio. *qua aliquis extendendo manum ſuam, & prehendo manum alterius alterum Chalifam agnoſcebat. Herb.*

بيعت *bij-ât*. ٭ *n. f. pl.* بيع *bija^a*. 1) Eccleſia, templum Chriſtianorum. *Chieſa, tempio.* 2) Modus, & forma vendendi. 3) Contractus, pactum. *Contratto, patto. W'an.* ¶ انلكله عهد و بيعت قلديلر *anünile ähdü bejât kyldiler*. Cum eo contraxerunt, conjurarunt. *Si ſono accordati, e congiurati con eſſo. Tef.* بيعت ابجت *bejât* ٭. 1) Fidem recipere, convenire. *Accordarſi, pigliar norma, e regola.* 2) Adſtipulari. *Dar la mano. An.*

بي عديل *bî ädîl*. ٭ *compoſ.* 1) Sine pari. 2) *adj.* Incomparabilis. *Senza pari, imparreggiabile. Sz.*

بي شرت *bī ſherret*, & بيعرتي *bī ſherretī*. p. *adj. compoſ.* Inglorius. *Senza gloria, ò onore. Caſt.*

بي عقل *bī ækyl.* p. e *mpoſ.* 1) حماقت *ækyl-yyt.* t. Sine intellectu. 2) *adj.* Judicio carens. 3) *adv.* Stulte. *Privo d' intelletto, ſceruellato, ſeioccamente. Hæl.*

بيغ *bejgh.* s. n. *ſ.* Ebullitio, commotioque *ſanguinis. Gol.*

بيغاره *pejghāre.* p. *n. ſ.* i. q. سرزنش *ſerzenish.* طاعن *ta'n.* s. 1) Exprobratio. 2) Criminatio falſa, calumnia. *Ferh.*

بيغال *bȳghāl.* p. *n. ſ.* Haſta, lancea. *Ferh.*

بيغاله *pejghāle.* p. *n. ſ.* Poculum *vini. Ferh.*

بيغام *pejghām*, & *pejghæm. i. q.* پيام *pejām.* p. *n. ſ.* خبر *chæber.* s. 1) Novum, nuntium 2) Legatio. 3) Fama. *Nuova, avviſo, miſſione. Ferh.* ¶ عرض بيغام *ærzȳ pejghām* v. 1) Renuntiare, quæ commiſſa ſunt. 2) Nova, quæ fert, exponere. *Fare l' ambaſciata, eſporre la ſua commiſſione. Sæ.* بيغام استمالت *pejghāmī iſtimalet* گوندردی *gonderdȳ.* Milit literas gratioſas. *Mandò una gratioſa lettera. Sæ.*

بيغامبر *pejghāmber.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Allator novi *nec. de Deo, rebuſque ad ſalutem pertinentibus.* 2) Propheta. *Ferh. Profeta, Apoſtolo. Numerus prophetarum juxta traditionem quandam excurrit ad ducenta, & 24. millia, aut juxta aliam ad centum, & 24. millia. Inter hos trecedecim, & trecenti legatorum munere functi ſunt, qui vero novas conſtitutiones attulerunt, ſex ſunt numero: Adamus, Noachus, Abrahamus, Moſes, Jeſus, & Mohammed. Relan.*

بيغامبرلك *pejghāmberlīk*, & بيغمبرلك *pejghæmberlīk.* t. n. *ſ.* 1) Prophetia. 2) Donum prophetiæ. 3) Munus prophetæ, *aut* Apoſtoli. *Profezia.*

بيغامبری *pejghāmberī.* p. *n. ſ.* 1) Prophetia. 2) Donum prophetiæ. 3) Munus prophetæ. *Caſt.*

بي غايه & بيغايه *bī ghāje*, & بي غايت *bī ghājet.* p. *compoſ.* t) Sine fine. 2) *adj.* Infinitus, immenſus. *Infinito, immenſo.*

بي غرض *bī ghærəz.* p. 1) *adv. compoſ.* Sincere. 2) Sine paſſione, aut proprio commodo. 3) *adj.* Sincerus. *Sincero, ſinceramente, ſenza paſſione, ò intereſſe. Hæl.*

بي غرضانه *bī ghærəzāne.* p. 1) *adj. compoſ.* Sincerus, purus. 2) Expers concupiſcentiæ, & paſſionis. 3) *adv.* Sincere. *Sincero, puro, ſinceramente, diſintereſſato.* ¶ محبت بي غرضانه *muhæbbetī bī ghærəzāne.* Amicitia pura. *Amicizia pura. Ik.*

بي غش و خلل *bī ghæſſū ghyll.* p. 1) *adj. compoſ.* Sine odio, & ſimultate. 2) *n. ſ.* Amicus. *Senza odio, ò paſſione, amico vero.*

بيغاوس *pighælūs.* p. *n. ſ.* Radix floris cujuſdam. *Caſt.*

بيغاله *pejghule. i. q.* بيغوله p. *n. ſ.* Angulus. *Cantuno. Ferh.*

بي غم *bī ghæm.* p. *compoſ.* 1) Sine afflictione, *aut* moleſtia. 2) *adj.* Curis vacuus. *Libero da ogni faſtidio.* ¶ بي غم اولان آدمه آدم *bīghæm olan ādeme ādem dīmem.* Hominem non æſtimo eum, qui omnis expers eſt curæ, aut moleſtiæ. *Non deve chiamarſi uomo, che non ha mai faſtidio. Eb.*

بيغم *pejghæm.* بيغام *i. q.* p. *n. ſ.* Nuntium. *Ferh.*

بيغمبر *pejghæmber.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Nuntius, novi allator. 2) *uſit,* Propheta. *Ferh.*

بيغمبره *pejghæmbere.* p. *n. ſ.* Prophetiſſa. *Caſt.*

بيغمبری *pejghæmberī.* p. *n. ſ.* Prophetia. *Caſt.*

بيغن *pejghæn.* p. *n. ſ.* Ruta *herba. Ruta. Ferh.*

بيغو *pejghū.* p *nom. prop.* Nom. regionis, & civitatis Pegu. *Ferh.*

بيغوله *pejghūle.* p. *n. ſ.* گوشه *kōše.* t. Angulus. *Cantone, angolo. Ferh.*

بيغون *pejghūn.* p. *n. ſ.* Conditio, fœdus, pactum. *Ferh.*

بيغوی *pejghæwī.* p. n. *ſ.* 1) ترکي دل *türkī dil.* t. Lingua turcica. *Ferh.* 2) Scriptura turcica. *Lingua, e ſcrittura Turcheſca.*

بيغه *bighæ.* p. *n. ſ.* خاو *khāw.* t. Fomes. *Eſca. Hæl.*

بيغي *bighȳ.* p. n. *ſ.* Amotio, repulſio. *Ferh.*

بيغي & بياغي *bajoghȳ.* t. 1) *adj.* Simplex. 2) *adv.* Simpliciter. 3) Proprie. *Semplice, ſemplicemente, propriamente.* 4) *pro* كه‌نه *Kennehu.* s. Quaſi vero, quaſi dicas. *Come ſe, quaſiche.*

بيفه *pifet.* p. n. *ſ.* Species arboris, *cujus lignum putrefactum Chorazanenſibus pro fonte ſervit. Ferh.*

بي فروغ *bī fūrūgh.* p. *adj. compoſ.* Succeſſu carens. *Senza riuſcita.* ¶ سلطنت امری بي فروغ و مواعيد روزگاری دروغ بولنجق *ſaltanet emrinī bī fūrūgh we mewā-ſjdī rūzigārī dūrūgh būlȳgiak.* Recognoſcendo imperium ſucceſſu carere, & commoda vitæ, *ſeu* proventa, ac divitias mundi fallaces eſſe. *Sæ. Conoſcendo, che l' imperio era pieno di difficoltà, & affanni, e che le promeſſe, e lusinghe della fortuna erano fallaci, & ingannevoli. Br.*

بيق

بيف *bijuk*, *bijyk*, *bujuk*. ٤. *n. f.* صلة *ſeble*. 1. Myſtax. *Baſette*, *muſtacchi*. ¶ بيغي آلتنده كولردى *bijyghy altynde gülerdi*. Clam ridebat, *q.* ſub myſtacibus. *Rideva ſotto cozzo*.

بي قال *bi kāl*. p. *adj. compoſ.* 1) Mutus. 2) Non loquens. *Muto*, *ſenza parlare*. *Eb.*

بيقة *bikæt*. ٤. *n. f.* Leguminis ſpecies, piſis major, viridis, *quæ comeditur piſta*, *coctave*, *aut pro pabulo datur bobus*. *Gol.*

بيغلو *bijyklü*, *bijnklä*, *bujyklü*. Myſtaces habens. *Con muſtacchi*, *barbato*. *Ah.*

بيقرار او بي قرار *bi kærār*. p. *adj. compoſ.* 1) Inconſtans, mutabilis. 2) Afflictus, agitatus. 3) Impotens, impatiens. *Volubile*, *inconſtante*, *impaziente*, & *ſenza forze*, *afflitto*, *agitato da paſſione*. *Ik.* ¶ بيقرار اولوب *bi kærār olup*. Nihil moratus. *Senza fermarſi punto*. *Sæ.* بي قرار اولوب مشغلدن *ēskynden bi kærār olup*. Præ amore quietem non invenit. *Per il grande amore non potè trovar ripoſo*. *Sæ.*

بي قرارلق *bi kærārlyk*. ٤. *n. ſ. compoſ.* 1) Irrequies. 2) Inconſtantia. *Incoſtanza*, *inquietudine*.

بيقره *bykæret*. 1. *V. act.* Debilem, & laſſum fieri. *Wan.*

بي قصد و اختيار *bi kæſtü ychtyjār*. p. *compoſ.* 1) *adv.* Illibenter, & abſque propoſito deliberato. 2) Involuntarie, caſu. 3) *adj.* Caſualis. *Senza diſſegno*, *involontariamente*, *caſualmente*, *caſuale*, *involontario*. *Sæ.*

بي قصور او بيقصور *bi kuſūr*. p. *compoſ.* 1) *adv.* Abſque defectu. 2) Integre. *Senza mancamento*, *intieramente*.

بيقور *bejkūr*. ٤. *n. ſ.* Bos. *Bove*. *Wan.*

بيقوش *baikuſ*. ٤. *n. ſ.* بوم *bum*. 1. Noctua. *Alocco*, *civetta*. *Bern.*

بي قياس او بيقياس *bi kyjās*. p. *adj. compoſ.* 1) Incogitabilis, incomprehenſibilis. 2) Infinitus, immenſus. *Inimaginabile*, *incomprenſibile*, *infinito*, *immenſo*. *Sæ.*

بيقيجه *bikjjet*. ٤. *n. f.* 1) Planta lenticuia procerior, *inter ſegetes naſcens*. 2) Aphaca. *Gol.*

بيك *bejek*. p. *compoſ.* 1) Ad unum. 2) Cum uno. * *Expreſſ. figur.* بيك دم نهاد *bejek nīm nihād*. *h. e.* بر طرف امتدى *ber tæræfitti*. ٤. Abjecit, ſepoſuit. *L'ha poſto da parte*, *l'ha tralaſciato*. او بيك *bejek rāh*. 1) Una vice. *In una volta*. 2) Uno impetu. *In un colpo*. *Ferh.*

بيك *bejg*. ٤. *n. ſ.* Dominus, *pro uſit.* بك

بيك *pejk*. p. *n. f.* 1) A pedibus, pedilequus. 2) Nuntius. 3) Curſor. *Laechè ſtaffiere*, *corriere*, *meſſo*. *Ferh.* ¶ بيك اجل *pejkī ēgel*. Fatl ſatelles, angelus mortis, *homines perimendi*, *eorumque animas excipiendi munere fungens*. *Angelo della morte*. بيك خيال ارشمز *pejki chæjāl irišmez*. Nec velociſſima imaginatio aſſequi poteſt. *L'imaginazione non lo può arrivare*. *Eb.*

بيك *bin*, ٤. *num. cardin.* الف *elf* ٤. هزار *hezār*. p. Mille. *Mille*. ¶ بر بيك *bir bin*. Unum mille. *Un migliaio*. ايكي بيك *iki bin*. Duo millia. *Due milla*. بيك آباد *bin-ājak*, بيك آياقلو و *bin-ājaklü*. 1) Mille pedes habens, & millepeda. 2) Centipes. *Che ha mille piedi*. & *centopiè*. *Bob.* بيك باشي *bin-baſi*. Chiliarcha, colonellus. *Colonello*. اون كره بوز بيك *on kerre jüz bin*. Decies centeoa millia, millio. *Un millione*. كنيكه بيك حاناه طالب و راغب اولديلر *gitmege bin-ğianile tālibü rāghyb oldyler*. Toto corde deſiderarunt, & ambiver int illue ire. *Bramarano* & *ambirono con mille paſſioni d'andarvi*. *Eb.* قدومنه بيك شوقله منتظر ايكن *kudūmüne bin-ſewk ile muntazyr iken*. Dum adventum ipſius maximo cum deſiderio præſtolabantur. *Mentre ſtavano aſpettando con paſſione*, & *impazienza il di lui arrivo*. *Eb.*

بيكاده *bigāde*. p. *adj. compoſ.* عنين *ʒnnin* ٤. Ad venerem impotens. *Impotente al coito*.

بي كار و بيكار *bikār*. p. *adj. compoſ* 1) Occupatione, profeſſione carens. 2) Otioſus. 3) Liber, vagus. *Uomo ſenza facenda*, *ò profeſſione*, *libero*, *e vagabondo*.

بيكار *bin ar*, & *bun-ar*, & *pun-ar*. ٤. *n. f.* Fons, puteus. *Fonte*, & *pozzo*.

بيكار *pejkār*, & *pīkār*. p. *n. f.* 1) Præſſum, pugna. 2) Contentio. 3) Bellum. *Ferh.* 4) Militia, exercitus. *Zuffa*, *combattimento*, *guerra*, *conteſa*, & *milizia*, *eſſercito*. ¶ بيكار *pejkār* ٤. Pugnare. *Combattere*. *Sæ.*

بيكار كر *pejkār ger*. p. *n. f. compoſ.* Præliator, bellator, miles. *Combattente*, *ſoldato*. *Hæl.*

بيكاركر *pīkārger*. p. *n. f. compoſ.* Pictor. *Pittore*. *Ferh.*

بيكاره *bikāre*. p. *adj. compoſ.* Impotens *ad venerem*. *Ferh.*

بيكان *pejkān*. p. *n. f. pl. a* بيك *pejk*. Nuntii. ¶ بيكان اجلله *pejkāni ēgel ile*. Cum nuntiis mortis. *Ah.*

بيكان *pejkān*. p. *n. f.* 1) دمرن *demren*. ٤. Cuſpis *ferrea ſagittæ*. *Ferh.* 2) Sagitta, telum. *Ferro della freccia*, & *ſtrale*, *freccia*. ¶ بيكان جان ستان ايله اجدا حكرين داغلديلر *pejkāni ğiān ſitān ile æʿdæ ğiğerin daghladyler*. Cuſpidibus ſagittarum lethi faris corda hoſtium tranſfixerunt. *Trafiſſero con le loro mortifere freccie il cuore de' nemici*. *Sæ.* بيكان جانستان تير پران ايله

pejkīnī gianſitānī tirī perrān ile. Examinantibus cuſpidibus ſagittarum volantium. *Con frecciate mortali. Sæ.* پيكان خلزه كذار *pejkānī charre güzār.* Sagitta marmor ipſum trajiciens. *Freccia, che trapaſſa il marmo. Sa.*

پيگانگي *bigānegī.* p. *n. f.* بادلك *tādlyk.* ٧. Ignoti ſtatus, peregrinitas. *Sconoſcenza. Ik.*

پيگانلك *bigānelik.* ٧. *n. f. uſit.* پيگانه لك *biganelīk.* Ignoti ſtatus.

پيگانه *bigāne.* p. *adj. compoſ.* (آشنا) Ignotus, peregrinus. *Sconoſciuto, foraſtiere. Ferh.* ¶ پيگانه و خويش *bigāne wu chyś.* Externus, & civis; ſuus, & alienus. *Il cittadino, e foraſtiere, tanto li ſuoi, quanto li foraſtieri. Sæ.* شاه كه احسان اياله پيگانه در *ſāh kī yhsān ile bigāne dür.* Rex, qui non affuevit graviis conferendis, beneficiis non notus. *Une re, che non fa grazie, e che non è conoſciuto per le di lui grazie. Sæ.* وجود پيگانه كبي *wūgiūdī bigāne gibi.* Inſtar eſſentiæ incognitæ, inſtar entis rationis. *Ik.* * *Expreſſ. figur.* خو پيگانه *bigāne chū. h. e.* وحشي طبيعت *wæhśī tābiēt.* Fera, indomita indoles. رو پيگانه *bikāne rū.* Ignota facies, homo ignotus. *Ferh.*

پيگانه سم *pejkāne sim.* p. *n. f. compoſ.* 1) Unguis *avium.* 2) Aliud quid cuſpidem habens *inſtar ſagittæ. Ferh.*

پيگانه لك *bigānelik.* ٧. *n. f. compoſ. i. q.* پيگانگي Peregrinitas.

پيكاني *pejkāni.* p. *n. f.* Species rubini. *Ferh.*

پيگاه يي گاه گ پيگاه *bigāh* p. *compoſ.* 1) وقتسز *wæktyſyz.* ٧. Immaturus, intempeſtivus. *Ferh. Fuor di tempo.* 2) اير *ir.* ٧. Matutino tempore. *Troppo a buon' ora.*

پيكر *pejker.* p. *n. f.* صورت *ſūret* ٧. بوز *jüz.* ٧. Facies, forma, imago. *Faccia, forma, imagine. Ferh.* II. مـــنظر *mænzær.* ¶ پيكر ملكوت *pejkerī melekūt.* Facies, & effigies cœleſtis, intelligentia. *Ah.* پـــرى پـــيكر *perī pejker.* 1) Facie angeli præditus. 2) Inſtar angeli formoſus. *Bello come un' angelo.* پيكر ماه *māh pejker.* Inſtar lunæ formoſus. *Bello quanto la luna. Ah.* زبرجدى پيكر *zeberğedi pejker.* Faciem habens cæruleam. *Azzurro. Sa.*

پي كران گ پيكران *bigirān,* گ پي كرانه *bigirāne.* p. *compoſ.* 1) Pretio carens. 2) Fine carens, infinitus, inæſtimabilis. *Ineſtimabile, infinito. Ah.*

يك پيك *bejekrah.* p. *n. f. compoſ.* Ad unum, *vel* cum uno. *Ferh.*

پيكردن *pejkerden.* p. *V.* Abſcindere nervum. *Ferh.*

پيكرگاه *pejkerkāh.* p. *n. f. compoſ.* Poculum *formam habens bovis. Ferh.*

پيكس *bikes.* p. *n. f. compoſ.* 1) Ab omnibus deſtitutus, orphanus. *Senza parenti, amici, ſolo. Ferh.* 2) Orphanitas, carentia hominis. *Ik.*

پيكلك *beglik.* ٧. *n. f. pro* بكلك Principatus.

پيكلك *bin-lik.* ٧. 1) *num. diſtribut.* Millenum. *Migliaio.* 2) *n. f.* Nummus mille *denariorum.* 3) Res pro mille *denariis. Pezzo di mille ſoldi, & coſa, per mille ducati, ſoldi.*

بي كم و كاست *bī kemū kāſt.* p. *compoſ.* Abſque defectu, & diminutione. *Senza mancamento, e diminuzione.* ¶ بي كم و كاست *bī kemū kāſt* ٧. Integre abſolvere, adimplere. *Compire, adempire ſenza alcun mancamento. Sæ.*

پيكن *peiken,* & *pīken.* p. *n. f.* Cribrum, vannus. *Crivello, vanno.* 2) Rutrum. *Ferh.*

پيگناه & پي گناه *bigūnāh.* p. *compoſ.* 1) Sine peccato, & culpa. 2) *adj.* Innocens. *Senza peccato, ò colpa, innocente. Sæ.*

پيكند *pejgend.* p. 3. *perf. præt.* 1) In ſilum traxit. 2) Collegit in unum locum. *Ferh.*

پيكند *pejkend.* p. *nom. prop.* Nom. urbis Samereandi, *quæ ſedes regia fuerat regis* افراسياب *efrāsjāb. Ferh.*

پيكند *pikend.* p. 1) *nom. prop.* Nom. urbis Samercandi. *Caſt.* 2) *nom. prop.* Nom. loci in regione توران *turān. Ferh.*

پيكندن *pejkenden.* p. *V. compoſ.* 1) Colligere. 2) In ſilum trahere. *Ferh.* 3) Aquam ex ore effiare. 3) Subtiliter diſpergere, ſparſim ejaculari. *Caſt.*

پيكيدن *bejkīden.* p. *V.* 1) Farinam toſtam, ſiccamque inglutire. 2) Mollire. 3) Argento obducere. *Inargentare. Caſt.* 4) پفكرمك *pūfkürmek* ٧. Aquam ex ore effiare, ejaculari. *Ferh.*

پيكيدن *pīkīden.* p. *V.* Commedere frumentum *ſiccum cum aqua. Ferh.*

پيكير *bejgīr.* ٧. *n. f. vulg. pro* بـــاركير *bargīr.* Equus.

پيل *bil.* p. *n. f. vul. bel.* 1) Pala, rutrum *Ferh.* 2) Lumbi. 3) Vinitor. *Caſt.* ¶ امداده پيل بغلادبلر *imdādine bil baghladyler.* Accinxerunt ſe ad ſuppetias illi ferendas. *S' accinſero per ſoccorrerlo. Sæ.* پيلن بوكر بكرين *bilin boker ben-zyn ſarardür.* Lumbos ejus incurvat, & faciei pallorem inducit. *Gli fa chinar la ſchiena, e gli rende il viſo pallido. Del.*

پيل *pīl.* p. *n. f. i. q.* فيل *fīl.* Elephas. *Ferh.* * *Expreſſ. figur.* پيل آبكش *pīlī ābkeſ.* Elephas

phas aquam bajulans. *h.* e. سحاب *sæhāb.* Nubes. پيل افكندن *pīl efkenden.* Proſternere elephantem. *h. e.* شطرنج اويونده مات ايتمك *šatrænğ ojuninde māt etmek.* t. Vincere in ludo latrunculorum. *Ferh.*

پيلاده *pīlāde.* p. *n. f.* Quod datur ultra mercedem, *donarii loco. Caſt.*

پيلارام *pīlārām.* p. *nom. prop.* Nom. arcis munitæ. *Ferh.*

پيلاسة *pīlāſte.* p. *n. f.* فيل كموكي *fīl ğemāği.* t. عاج *āğ.* a. Ebur. *Avorio. Hæl.*

پيل امرود *pīl emrūd.* p. *n. f.* Species pyri. *Ferh.*

پيلاو *pilaw*, & بولاو *pulaw.* t. *n. f.* Oryza. *Vide* بلاو

پيلپا *pilpā.* p. *n. f.* 1) Genus poculi, *quod in fine tubulæ circumdatur.* 2) Arma zingarorum. 3) Elephantiaſis. *Ferh.*

پيلبالا *pilbālā.* p. *n. f. compoſ.* Statura, eminentia *elephantis altitudinem æquans. Ferh.*

پيلبان *pilbān.* p. *n. f. compoſ.* Elephantia magiſter *aut* rector. *Caſt.*

پيلة *pilet.* a. *n. f.* Minctus, & mingendi forma. *Wan.*

پيلتن *pilten.* p. *adj. compoſ.* 1) Elephantinus. 2) *fig.* Altus, ingens. *Ferh.*

پيلدمان *pildeman.* p. *n. f. compoſ.* Elephans robuſtus, terribilis, ira accenſus. *Ferh.*

پيلس *pilis.* p. *n. f.* Ebur. *Avorio. Ferh.*

پيلسنة *pileſte.* p. *n. f.* Unguis *accipitris. Ferh.*

پيلسنه *pīleſte.* p. *n. f.* 1) *i. q.* پيلاسنه Ebur. 2) Corium caprinum, & odoratum. *Ferh.*

پيلسم *pīlsem.* p. *nom. prop.* Nom. herois a regione توران *tūrān*, *qui a* رستم *rūſtem in prælio occiſus eſt. Ferh.*

پيلش *bilis.* t. *n. f.* 1) Notitia. 2) *adj.* Notus. *Notizia*, *ſcienza*, & *conoſcente. V.* بلش

پي لطافت *bi letāfet.* p. *compoſ.* Amœnitate carens. *Senza grazia.*

پيلغان *bilghān.* p. *nom. prop.* Nom. Provinciæ, & urbis *in* تركستان *türkistān. Ferh.*

پيلغوش *peileghūs.* p. *n. f. compoſ.* Iris variegata. *Giglio di diverſi colori.*

پيلقان *bejlaḳān.* p. *nom. prop.* Nom. urbis in Armenia majori *prope portas Caſpias. Gol.* 2) Nomen regionis *in Perſia. Caſt.*

پيلكن *pīlkæn.* p. *adj.* 1) نيم *semiz.* t. Pingue *animal.* 2) Craſſa *res. Graſſo*, e *groſſo. Ferh.*

پيلك *bēlek.* p. *n. f.* 1) Sagittæ bidentis genus *duplicem habens aciem, quod in regione* بدخشان *bedæchsān*, *parari ſolet.* 2) Cuſpis ferrea *ſagittæ. La punta*, *à ferro della freccia. Ferh.*

پيلك *pilek.* p. *n. f.* Cuſpis ferrea *ſagittæ. Ferh.*

بلكو & پيلكو *bileğū.* t. *n. f.* مبقعة *mīkæ·ħt* a. قسان *fisān.* p. Cos. *Cote*, *pietra da affilare.*

بلكو & پيلكو *bilğū.* t. *n. f.* Scientia. *Scienza*, *notitia.*

پيلكوش *pejleğūš.* p. *n. f. compoſ. i. q.* پيلغوش Iris variegata. *Ferh.*

پيلكوس *pilğūs.* p. *n. f.* 1) Folium *ſimile auri elephantis.* 2) Sordibulum, pala, qua ejiciuntur *quisquiliæ. Ferh.*

پيلم *bejlem.* t. *n. f.* 1) Nux, *ſeu* folliculus, *in quo goſſipium naſcitur.* 2) Goſſipium, *aut* quod illi ſimile naſcitur *in thyrſo papyri*, *vel arundinis. Gol.* 3) Terebra, *aut* ſimile inſtrumentum. *Wan.*

پيلمك *bilmek.* t. *V.* Scire. *Sapere. V.* بلمك

پيلو *pilū.* p. *n. f.* 1) اراك *erāk.* a. مسواك اغاجي *miswāk aghāği.* t. Lignum, *quo dentes fricantur.* 2) *ipſe* fructus, *ſeu* baccæ. *Ferh.*

پيلور & پيلهور *pīlewer.* p. *n. f.* بونجوقجي *bungiukči.* t. Scrutarius, *qui per urbem huc illuc merces viliores vendendas defert. Merciaio. Ferh.*

پيلون *pīlūn.* p. *n. f.* Species ſetici *admodum ſubtilis. Ferh.*

پيله *bile.* p. *n. f.* 1) *i. q.* پيلك *bilek vel pelek* بويك و يطي اولان دمرن *büjük we iaſſy olan demren.* t. Cuſpis ſagittæ *lata*, & *magna. Caſt.* 2) Inſula. 3) Sagitta bidens. 4) Gena. 5) Pectus, *vel* lanus. 6) Ligo. *Ferh.*

پيله *pile.* p. *n. f.* 1) Bombyx. 2) Sericum ſubtile. 3) Vermis *nonnunquam in vulnere creſcens. Ferh.* 4) Sagitta, *pec.* bicuſpidalis. 5) Semen. 6) Radix. 7) جرت *čirt.* t. Merces viliores *circumforaneorum. Merciaria.* 8) Bombycinum, nidus *bombycis.* 9) Palpebra. *Palpebra. Caſt.*

پيله بيني *pile binī*, *aut pilek bīni.* p. *n. f. compoſ.* قنادى درون *burun kanady.* t. Narium alæ. *Le narici. Ferh.*

پيلهور *pilewer.* p. *n. f. i. q.* پيلور Circumforaneus.

بيم *bim.* p. *n. f.* (امید) 1) Metus, timor. *Ferh.* 2) Periculum. 3) Diſcrimen. *Paura*, *timore*, *ſpavento*, *periculo.* ¶ بيم جاندر *bimī ğiandūr.* Animæ timor, periculum vitæ. *Pericolo di vita*, *paura dell' anima. Kyrk.* بيم هلاكله *bimī helāk ile.* Cum timore interitus. *Con pericolo della vita. Sæ.* بيم جانله *bimī ğiān. ile.* Præ timore

more vitæ amittendæ. *Dalla paura. Sæ.* بيم سطوتي *bimī sæṭweti.* Metu ejus potentiæ. *Per paura della ſua potenza. Sæ.* خاطرلرى بيم غلبه‌ء هدودن خالي اولوب *chāṭyrlerī bīmī ghalebeī ædüden chālī olup.* Animo eorum a timore prævalentiæ hoſtium libero manente. *Senza paura, ò ſoſpetto del nemico. Sæ.*

بيم *pejem.* p. *n.ſ.pro* بيام Nuntium. *Hæl.*

بيما *pejmā.* p. *part. compoſ.* اولچجي *ölčiği.* t. Menſurator, ponderator. *Ferh.* ¶ سخن بيما *ſæchun pejmā.* Verborum ponderator, eloquens orator. *Che peſa le parole, oratore eloquente.* ملامت بيما *melāmet pejmā.* Opprobrioſus. *Vergognoſo. Ik.* رهرو بادیه بيما *rehrewī bādije pejmā.* Viator, deſertorum remenſor. *Ik.* اول باد پاي فلك بيماي مها سيما *ol bād pāī felek pejmāī semī sīmā.* Ille velox inſtar venti equus cœlorum menſurator, *i. e.* ille generoſiſſimus equus. *Quel bello, e generoſo deſtriere. Sæ.*

بيمار *bīmār.* p. 1) *adj.* صحرو *ſajru.* t. Ægrotus. *Ammalato.* 2) Oculus amaſiæ. *Ferh.* ¶ بيمار صاحب اضطرار *bīmārī ṣāhybī yżdyrār.* Ægrotus, afflictus. *Infermo, afflitto. Ik.*

بيمار بارلك *bīmār bārīk.* p. *n ſ.* Phtiſis, tabes. *Ferh.*

بيمار پرستي *bīmār pereſtī.* p. *compoſ.* مرض *murżryż.* a. Qui inſervit ægroto, ejusque curam habet. *Caſt.*

بيمار خانه *bīmār chāne* p. *n. ſ. vul.* تيمار خانه *tīmār chāne.* Noſocomium, valetudinarium. *Spedale degl' ammalati, & anche de' pazzarelli. Ferh.*

بيمار چيز بيمار *bīmār chīẓ.* p. *part. compoſ.* خستەلقدن قلغمش *chaſtalyktan kalkmiſ.* t. A morbo convaleſcens. *Levato dalla malatia. Ferh.*

بيمار ژون *bīmār żūn.* p. *n. ſ. compoſ.* Cibus ægroti. *Ferh.*

بيمار سان *bīmār sān.* p. *n. ſ. compoſ.* Noſocomium. *Ferh.*

بيمار ستان *bīmāriſtān.* p. *n. ſ. compoſ.* Noſocomium, valetudinarium. *Ferh.*

بيمار سياه *bīmārī ſijāh.* p. *n. ſ. compoſ.* Febris ardens, ſudatoria, *qua, qui laborat, perpetuis, ac copioſis afficitur ſudoribus. Ferh.*

بيمارغنج *bīmārghanǧ.* p. *adj. compoſ.* Infirmus, vitam in infirmitate tranſigens. *Ferh.*

بيمارگون *bīmār gūn.* p. *compoſ. adj.* 1) صارو *ſaru ben-żlū.* t. Pallidus, ægroto ſimilis facie. *Pallido come un'ammalato. Caſt.* 2) Infirmus, continuo ægrotus. *Ferh.*

بيمارگين *bīmārgin.* p. *n.ſ.* 1) خسته آشي *chaſta āſi.* t. Cibus ægroti. *Caſt.* 2) Valetudinarius. *Ferh.*

بيماري *bīmārī.* p. *n. ſ.* مرض *mæraż.* a. صيرولق *ſæjrulyk* t. Morbus, ægritudo. *Malatia, infermità. Ik.*

بيماري بارلك *bīmārī bārīk.* p. *n. ſ. compoſ.* Phtiſis. *Caſt.*

بيماري كودك *bīmārī kodek.* p. *n. ſ.* Morbus puerorum. *Caſt.*

بي مال *bī mā-āl.* p. *compoſ.* 1) Abſque reditu. 2) Abſurdus, vanus. ¶ سوال بي مال *sū-āli bī mā-āl.* Quæſtio indigna reſponſione, abſurda. *Dimanda ſpropoſitata. Ll.*

بي مالك *bī mālīk.* p. *compoſ.* Poſſeſſore carens. *Senza padrone, ò poſſeſſore.* ¶ اگر بو ممالكي بي مالك خلق اوتمگله *eger bu memālikī bī mālīk ẓanu ītmegīle.* Si ſuppoſito hoc, regnum ſine rege eſſe. *Se eol ſupporre, che queſta regno foſſe ſenza re. Sæ.*

بيمان *pejmān.* p. *n. ſ.* 1) عهد *ahd.* a. Pactum, fœdus. 2) Propinqui, affines. *Ferh.* 3) Pigous. 4) Firmitas. *Promeſſa, patto, offerta, & fermezza.* ¶ عهد و بيمان *ahdū pejmān.* 1) Fœdus, & promiſſum. 2) Capitulationes pacis. *Capitulazioni della pace. Ll.* بيمان بستن *pejmān beſten.* Fœdus icere. *Far allianza, ſtabilir un accordo.* بيمان شكن *pejmān ſiken.* Fœdifragus, violator promiſſorum. *Mancatore di fede. Sæ.* بيمان شكنلك *pejmān ſikenlik.* Violatio fœderis, *vel* pacis. *Il romper la pace', violare la promeſſa.* ابد بيمان *ebed pejmān.* Æternus. عثمان درست بيمان *ūsmānī dürūſt pejmān.* Othomenus obſervator datæ fidei, *aut* pactorum. *Oſmano oſſervator de' patti, mantenitor della fede. Sæ.*

بي مانند *bīmānend.* p. *compoſ.* 1) Sine pari *aut* æquali. 2) Incomparabilis. *Senza pari, incomparabile,* c. o. d. *de.* In.

بيمانه *pejmāne.* p. *n. ſ.* 1) Menſura *liquidorum, aridorumque.* 2) Calix. 3) Crater. *Miſura, bicchiere, tazza. Ferh.* ¶ بيمانه نوش *pejmāne nūſ.* Ebibitor ſcyphorum. *Bevitore. Eb.* گاه بيمانه *pejmāne gāh.* Abacus, *q.* locus ſcyphorum. *Expreſſ. figur.* بيمانه عمر آخره ايرشدى *pürſud. h. e.* عمر *ümr āchyre irīſtī.* t. Menſura ejus completa eſt, *i. e.* vita ejus ad extremum pervenit. *Ferh.*

بي ماوى *bi meewī.* p. *compoſ.* Inhoſpitus, inculus. *Diſabitato, ſenza abitazione.*

بيماى *pejmāj.* p. *n. ſ. compoſ.* اولچجي *ölčiği.* t. Menſurator. *Miſuratore. V.* بيما

بيمبر *Pejember.* p. *n. f. i. q.* پيغامبر Nuntius. *Ferh.*

بي مثال *bi miṡāl.* p. *compoſ.* 1) *adv.* Sine ſimili, aut pari. 2) *adj.* Incomparabilis. *Senza pari, impareggiabile.* ¶ كمال حسن و جماله بي مثال *kemāli huſnü ġemālde bi miṡāl.* Io perfectione pulchritudinis, & formæ ſine pari. *Di beltà impareggiabile. Sa.*

بي مجال *bi meġiāl.* p. *adj. compoſ.* Viribus deſtitutus. *Senza forza. Sa.*

بي محابا *bi maḥābā.* p. *compoſ.* Abſque reſpectu. *Senza riſpetto. Hæl.*

بي محل *bi maḥall.* p. *adv. compoſ.* 1) Abs re. 2) Intempeſtive. *Fuor di tempo, ò fuor di propoſito. Sa.*

بي مدد *bi meded.* p. *adj. compoſ.* Auxilio deſtitutus. ¶ سپاه بي مدد *ſipāhī bi meded.* Exercitus auxilio deſtitutus. *Eſſercito privo di ſoccorſo. Sa.*

بي مر *bi mer.* p. *compoſ.* 1) *adv.* Sine termino, ac menſura. 2) *adj.* Infinitus. *Ferh.*

بي مرحمت *bi merḥamet.* p. *compoſ.* 1) *adv.* Abſque miſericordia. 2) *adj.* Immiſericors. *Senza miſericordia, ò compaſſione, immiericordioſo. Sa.*

بي مرحمتلك *bi merḥametlik.* s. *n. f. compoſ.* Carentia miſericordiæ. *L'eſſer ſenza compaſſione, ò miſericordia.* ¶ بي مرحمتلكده بوركي سنك ايدي *bi merḥametlikte üreġi ſenk īdy.* In immiſericordia cor ejus lapis erat. *Aveva il cuore di marmo ad aver compaſſione di alcuno. Sa.*

بي مروّت *bi mürüwwet.* p. *adj. compoſ.* Inurbanus. *Scortеſe. Hæl.*

بي مزد *bi müzd.* p. *adj. compoſ.* 1) Infamis. 2) Clandeſtinus. ¶ دزد بي مزد *düzdi bi müzd.* Fur infamis. *Ladro infame. Sa.*

بي مساس *bi meeās.* p. *adj. compoſ.* Fundamento, convenientia carens. *Spropoſitato, ſenza fondamento. Ferh.*

بي مشقت و انتظار *bi meśakkatü intyzār.* p. *compoſ.* Abſque moleſtia, & tædio. *Senza pena, & aſpettanza. Sa.*

بي معني *bi maʿni.* p. 1) *adj. compoſ.* باطل *bāṭyl.* s. Vanus, frivolus. 2) Abſurdus. 3) *adv.* Abſurde, inaniter. *Vano, ſpropoſitato, & indarno, ſpropoſitatamente.* ¶ بي معني هنده ايلچي ارسال ايلديلر *bi maʿnī hünde ilčī irsāl eylediler.* Abs re miſerunt legatum in Indiam. *Spedirono ſporpoſitatamente un' ambaſciatore in India. Eb.* بي معني سوزلر سويلمك *bi maʿnī sözler söylemek.* Vana loqui, & abſurda. *Vaneggiare ſpropoſiti.*

بي معنيلك *bi maʿnīlik.* s. *n. f. compoſ.* Abſurditas, vanitas. *Vanità, ſpropoſito.*

بي مقال *bi mækāl.* p. *compoſ.* 1) *adv.* Abſque diſcurſu. 2) *adj.* Mutus.

بي مقدار و بيمقدار *bi myktār.* p. *adj. compoſ.* 1) Exilis, humilis. 2) Impoteos. *Umile, impotente. Ik.* ¶ بي مقدار و پست *bi myktarü peſt.* Exilis, ac vilis. *Debole, e baſſo. Ah.*

بي منت *bi minnet.* p. *compoſ.* منتسز *minnetsyz.* t. Abſque precibus, citra obligationem. *Senza obligo di pregare. Eb.*

بي همتكم اعلايته *bi jümnī himmetikümül-ālije.* p. *expreſſ. perfica* كاذيله بر همتكزك مبارك *mübārek himmetün üzün-berekāti ile.* t. Auſpicante favore veſtro gratioſo. *Sotto gl' auſpizii del veſtro graziоſo favore. Sa.*

بي مند *bimend.* p. *n. f. compoſ.* 1) Infundibuli molaris pars prominentior, *quæ ad molam perpetuo allitu continuò movetur, atque ita frumentum excutit.* 2) Crepitaculum, crotaculum. 3) Mola ſtrepera, *qua aves abiguntur in hortis. Caſt.* 4) Glarea, *quam moliendinarii lapidi molari inſpergere ſolent. Fe. h.*

بيمودن *pejmüden.* p. *V.* اولچمك *ölčmek* t. Menſurare, metiri. *Miſurare. Ferh.*

بيموده *pejmüde.* p. 1) *part. paſſ.* Menſuratus. 2) *n. f. fig.* Hauſtus *vini.* 3) Diſcurſitatio. *Ferh.* 4) Dimenſum, dimenſio. *Miſurato.* 5) Vana, & iniqua res, menſura præter debitum. *Caſt.*

بين *beīn.* s. *V. act.* [1. & 2. F.] Excellere, præſtare. ¶ ذات البين *zātül-bejn.* Concordia, amicitia. بينهما بين بعد *bejnchümā bejnün bāʿyd ün.* Inter ambos differentia magna eſt, multum interеſt interutrumque diſcriminis. غراب البين *ghurābül-bejn.* Corvus, *ſeu* cornix variegata, *juxta alioe* avis corpore nigro, rubris pedibus, & roſtro. بين يديه *bejne jedjhi.* Inter manus ejus, *i. e.* coram illo شي بين بين *ſejün bejne bejne.* 1) Res medio modo ſe habens, nec bona nec mala. 2) *i. q.* همزه خفيفه *hfen.* Infirmiter leniterque. 3) Lenis *Hamza, quæ eſt inter duas vocales breves, ſeu quæ non habet comitem quietem. Gol.*

بين *bejn.* s. *n. f.* 1) فراق *firāk.* s. آيرلق *āyrylyk* t. Separatio, diſtantia. 2) Cornix variegata. *Wan.* 3) Conjunctio, nexus. *Separazione, & congiunzione.* 4) Medium, interſtitium. *Il mezzo, ò tramezzo.* ¶ بينده *beinde,* & مابينده *mābeinde.* 1) In medio. 2) Inter ſe. 3) Inter utramque partem. *Nel mezzo, trà di ſe, trà ambe le parti. LL.* بينلرنده *beininde,* بينلرده *beinlerinde.* Inter eos. *Trà di loro. Si autem fiat motus, dicitur* مابينلرينه *beinlerine,*

بـــندگان حضرته مابینلریله *mābeinlerīne*, *ut* السعت و بینلرینه مهر و محبت العاسن رجا ابدرین *bendegānī hæzrete ülfet we beinlerīne mihrli muhæbbet ilkāfin reǧā i.lerin.* Appeteor servis Dei, *vel* Mohammedis unionem, & a Deo infusionem inter eos amoris, ac mutuæ benevolentiæ. *Ik.* حصارایله کفارمیانده *hysār ile küffār beininde.* Inter arcem, & infideles. *Frà la città, e gl' infedeli. Sæ.* بینلرنده اولان محبت *bejnlünüzde olan muhæbbet.* Amicitia, quæ inter nos intercedit. *L' amicizia, che passa trà di noi. Sæ.*

بين *beine.* s. *particul.* Inter. *Trà, frà. Wan.* بين آلاقران ممتاز و سر افراز دوریلر ¶ *bejnel ækrān mümtāzlī serefrāz bujūrylar.* Inter æquales supereminens habeatur. *Venga trà li suoi eguali più onorato. Ll.* بين آلصلوتين *bejnes sælātein.* Inter utramque præconizationem diei veneris circa meridiem. *Intra l' tempo delle due orazioni, ò chiamate all' orazioni del mezzo giorno il venerdì* بين آلجمهور مسلم و مشهور در *bejnel-ǧiümhūr müsellemü meshūrdūr.* Inter omnes, *seu* omnibus notum, celebratumque est. *Ciò e notò à tutti, celebrato da tutti. Sa.* بين آلناس *beinen-nās.* Inter mortales. *Frà la gente. It.*

بين *bīn* s. *n. f.* 1) Terræ spatium *quantum perspicere possunt oculi. Wan.* 2) Terræ tractus. 3) Interstitium *inter duas regiones,* confine. *Gol.*

بين *bīn.* p. 1) *part. compos. irreg. a* ديدن *dīden* كورنجي *görīǧī.* s. Videns. 2) *imper.* Vide, a pice. *Ferh.* 3) *adj.* Præstans. ¶ چشم خدا بين *ǧesmi ḫudā bīn.* Oculus Deum videns. *Occhio, che vede Dio. Ah.* چشم حق بين *ǧesmi hækk bīn.* Oculus veritatem, & quod rectum est, discernens. *Occhio, che vede, ò discerne il dritto, la verità. Ik.* ديدهٔ حقيقت بين *dīdeï hæḳīḳæt bīn. Sæ.* Oculus veritatem rei perspiciens. *Occhio discernente il dritto.* جهان بين *ǧihān bīn.* Mundum videns, *q.* totum mundum visu complectens. *Che vede, ò comprende tutto 'l mondo.* خرده بين *ḫurde bīn.* Acria, & subtilis intellectus, *q.* minuta quæque videns. *Intelleto sottile, perspicace.* دور بين *dūr bīn.* 1) Procul, *vel* remota videns. 2) Conspicillum majus, *vul.* perspectiva. *Che vede lontano, & occhiale, perspettiva.* مصلحت بين *maṣlaḥat bīn.* Ad negotia perficienda habilis, & in illis tractandis versatus. *Versato negli affari, huono à trattarli. Sæ.*

بيّن *bejjīn.* s. *part. pl.* ابينا *ebjinā.* ظاهر *ẓāhir* s. روشن *rūšen.* p. 1) Manifestus, clarus, evidens. *Wan.* 2) *pl.* ابيان *ebjān,* بينا *bina,* & ابينا *ebinā.* Facundus, clare & distincte declarans animi sensa. *Manifesto, evidente, chiaro, & facondo, che sà eloquentemente spiegare li suoi sentimenti.* ll. متعين *mute-ǧjjin.* كلام بيّن آلانتاج ¶ *kelāmī bejjinül-entāǧ.* Verba evidenter concludentia. *Discorso, ch'evidentemente conclude. Sæ.* امر بيّندر *emrī bejjindür.* Res est evidens, pater. *E cosa certa, e chiara. Sæ.* بيّن آلخلاف *bejjīn-ül chylāf.* Contraria explicans, falsus. *Falso, ò che mostra il contrario. Ik.*

بينا *bejnā.* s. *particul.* Interea, dum. *Wan.*

بينا *binā.* s. *partic. pl. præcedentis* بيّن *bejjīn.* Manifesti. *Gol.*

بينا *binā.* p. 1) *part.* كورنجي *gorīǧī.* s. (نابينا) Videns, perspicax. *Ferh.* 2) *n. f.* Omnia videns Deus. *Che vede, perspicace, & che vede ogni cosa, cio è Dio.* ¶ بر وزير داناسي و بر مشير بيناسي وار ايدى *bir weẓīrī dānāsī we bir müšīrī bīnāsī war idy.* Habebat consiliarium doctum, & ministrum perspicacem. *Aveva un ministro dotto, ed un consigliere perspicace. Eb.*

بيّنات *beinen,* & *bejjinen.* s. *particul.* Distincte. *Distintamente. An.*

بيّنات *bejjīnāt.* s. *n. f. pl. a* بيّنه *bejjīne.* 1) Demonstrationes evidentes. 2) Res manifestæ. *Cose chiare, e dimostrazioni evidenti. Sæ.*

بينارة *bīnāre.* p. *n. f.* 1) ديو *dīw.* p. Dæmon giganteus. 2) Facies detestabilis, turpis. *Ferh.*

بيناسك *bināseg.* p. *f.* Fenestra. *Ferh.*

بينام *binām.* p. *compos.* 1) Absque nomine. 2) *adj.* Incognitus. *Senza nome, meno conosciuto.* 3) *n. f. compos.* اوكسز پرمق *ökšüz parmak* s. Digitus annularis. *Il dito annulare. Ferh.*

بي ناموس *bi namūs.* p. *compos. adj.* 1) Legis expers. 2) Nulli addictus religioni. 3) Incivilis. *Senza legge di religione, & incivile. Sæ.* ¶ بي ناموس و ننگ *bi nāmūsū nenk,* Invereeundus, inurbanus. *Mal creato, senza vergogna. Sæ.*

بينايي *bīnāǧī* n. *n. f.* 1) Mensis lunaris in libris Zoroastris zend dictis. *Ferh.* 2) كورنجيلك *görīǧilik.* s. Potentia visus. 3) Perspicacitas. *La vista, & perspicacità.*

بينب *bejneb.* s. *n. f. Andalusiis.* Chamædaphne. *Gol.*

بين بين *bejne bejne.* s. *n. f.* Medium *inter bonum, & malum, forte, & debile.* همزهٔ بين بين ¶ *hemzel bejnebejne.* Hemze debile, *i. e.* quod innititur literæ infirmæ otiosæ, quemadmodum سيئم & سائل & لوءم *Wan.*

بيّنة *bejjīnet.* s. *n. f. pl.* بيّنات *beijīnāt, fæm. a* بيّن *bejjīn.* 1) Res manifeſta. 2) Teſtimonium. 3) Demonſtratio evidens. *Coſa chiara, prova con teſtimonii, dimonſtrazione evidente. Gol.* 4) Inſcriptio ſuræ 98. Alcorani. *Marrace.* ¶ بيّنة *bejjīne* v. 1) Probare, evidenter demonſtrare. 2) Proferre teſtes. *Far le prave, provar con teſtimonii, & evidentemente dimoſtrare.*

بيّنجيدن *bijenǧiden.* p. *V.* 1) Cribrare. 2) Capi. 3) Captum, impotentem, ac impatientem eſſe. *Caſt.*

بيند *bijed.* p. 1) 3. *perf. præſ.* Videt, videbit. 2) *n. f.* Spes, exſpectatio. 3) Numerus, vicis. *Ferh.*

بيند *bijend.* p. 3. *perf. præſ.* Sunt, verſantur. *Ferh.*

بيندر *bīnder.* p. *n. f.* Spurius. *Baſtardo birba. Caſt.*

بيندو *bindū.* p. *n. f.* Nebulo, malæ indolis homo. *Ferh.*

بينر *pejnir.* p. *n. f.* Caſaus *pro* پنير *penīr, quod vide.*

بينردوز *pīnerdūz.* p. *adj. compoſ.* Qui vetera reparat, raſtaurat, interpolat. *Caſt.*

بي نصيب *bī næṣīb.* p. *adj. compoſ.* 1) Expers. 2) Sorte *aut* fortuna deſtitutus. *Privo, che non hà parte, o fortuna in qualche coſa.* ¶ نصاب لطفندن سني بي نصيب ايدرسه *nysābi lutfinden senī bi næṣīb iderse.* Ta ſua gratia ſi privet. *Sc di priva della ſua grazia. Ik.*

بينش *bīniſ.* p. *n. f.* 1) كورش *görīſ.* t. Viſio. 2) Aſpectus, perſpicacitas. *Il vedere, & ſguardo, perſpicacità. Sæ.*

بينط *binat.* s. *n. f. i. q.* دشتاج *neṣtāǧ.* Textor. *Gol.*

بي نظير *bī næẓīr.* p. *compoſ.* 1) Sine pari. 2) *adj.* Incomparabilis. *Incomparabile, ſenza paragone.*

بي نظيرلك *bī næẓīrlyk.* t. *n. f. compoſ.* 1) Incomparabilitas. 2) Excellentia. *Eccellenza, inpareggiabilita.*

بينكي *pinegī.* p. *n. f.* Dormitatio, ſomnus levis. *Ferh.*

بينما *bejnemā.* s. *particu. compoſ.* بو آرادە *bu ārade.* t. Interim, interea. *Frà tanto. Wan.*

بينند *bīnend.* p. 1) 3. *perf. pl. præſ.* كورولر *göreler* t. 1) Vident. 2) Videbunt, videant. 3) *n. f.* Spes, expectatio. *Speranza. Ferh.* 4) *adj.* نيجه *nīce.* t. Complures, quot? *Molti, più, & quanti? Hæl.*

بينو *bīnū* p. *n. f.* 1) Lactarium, lac ſeroſum *coctione coagulatum.* 2) Lac percolatum, & *in ſole ſiccatum.* 3) Oxygala, *cui non eſt exemptum butyrum. Caſt.*

بينو *pīnū.* p. *n. f.* 1) Lac acidum. 2) Lac acidum ſiccatum. *Ferh.*

بي نور *bī nūr.* p. *compoſ. adj.* Luce privatus, cæcus. *Privo di viſta. Sæ.*

بينوز *bujnūz.* t. *n. f.* Cornu. *V.* بوينز

بينوش *binūś.* p. *imper.* Audi, auſculta. *Ferh.*

بينوك *pīnūk.* p. *n. f.* 1) Lac acidum. *Ferh.* 2) Ephippii propendula pars, *cui crura incumbunt.* 3) Pannus coactilis, *Caſt.*

بينون *bejnūn.* s. *nom. prop.* Nom. magnæ arcis, *ſeu* caſtelli *in Arabia felice prope metropolim ejus Sanaam. Gol.*

بينونة *bejnūnet.* s. *n. f.* 1) Interſtitium, & ſeparatio *partium. Wan.* 2) Nom. loci in Arabia felice *inter Oman, & Bahrein. Gol.*

بينونة *bejnūnet.* s. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Diſtare. 2) Segregari, ac diſtingui *rem a re.* 3) Conjunctum eſſe. *Gol.*

بينووا *pinūwā.* p. *n. f. compoſ.* Species pulmenti. *Hæl.*

بينويين *pinūjin.* p. *n. f.* Cibus ex lacte acido ſiccato. *Ferh.*

بينه *pīne.* p. *n. f.* 1) Aſſumentum panni. 2) Axilla. 3) Pili, *qui ſub axillis creſcunt. Ferh.* 4) Ellychnium, *ſeu* alia res ſimiliter torta. *Pezzo, & aſcella, & miccio.* ¶ بينه زدن *pine ẓeden.* Refarcire *veſtem* inſerto hic illic aſſumento. *Rappezzare.*

بي نهايه *bī nihāje,* & بي نهايت *bī nihāhōjet.* p. *compoſ. adj.* 1) Sine fine. 2) Infinitus. *Senza fine, infinito. Ik.*

بينه دوز *pīne dūz.* p. *n. f.* اسكيجي *eskiǧī.* t. Sarcinator, veteramentarius. *Rappezzatore. Wan.*

بيني *bejnī.* t. *n. f.* دماغ *dimāgh.* s. مغز *mæghz.* p. Cerebrum. *Cervello.*

بيني *bīni.* p. 1) *n. f.* برون *burūn.* t. Naſus. *Naſo.* 2) 2. *perf. præſ. a* ديدن *dīden.* Vides, videbis, videas. *Vedi. Ferh.* ¶ بيني خوك *binī chūk.* Roſtrum ſuis. *Muſo del porco.*

بي نياز *bī njāz.* p. *compoſ.* Carentia fortunæ, opum. *Ferh.* ¶ درگاه پادشاه بي نيازه شكر بي اندازه ايدوب *dergāhi pādiſāhī bī njāze ſukrī bī endāze idip.* Immenſis gratiis actis aulæ regis nemine indigentis, *h. e.* Deo O. M. *Reſe infinite grazie a Dio. Sæ.* نياز بي *bī nijāz* v. Ab egeſtate liberare, eximere. *Fare, ch' uno non abbia più biſogno d' alcuno*

بيني بند *bīnī bend.* p. *n. f. compoſ.* لفام *lifām* s. Vitta, *qua præcingitur naſo. Velo da cuoprir il naſo. Ferh.*

بيني در *binī der.* p. *n. f. compoſ.* قبو يشمغي *kapu iaſmaghȳ.* t. Valum januæ. *Antiporto.*

بيني دراز *binī dirāz.* p. *adj. compoſ.* Naſo longo prædituſ, accipenſer. *Caſt.*

پينير *pejnīr.* t. *n. f. vul pro* پنير *penir* p. جبن *ğiubn.* t. Caſeus. *Formaggio, caſcio.* ¶ پينير سدي *pejnīr sudī* & *uſit.* پينير صوبي *pejnir sūjī.* Serum lactis. *Siero di latte.* پينيرى قسون *kojūn peinirī.* Caſeus ovillus. *Formaggio di pecora.* كچي پينيرى *Kecī pejnirī.* Caſeus caprinus. *Formaggio di capra.* پينيرى قاشقوال *kāskawāl peinirī.* Caſeus durior. *Formaggio duro.* پينيرى دل *dil pejnirī.* Caſeus bubalinus. *Formaggio di buffalo.* پينيرى دمله *teleme peinirī.* Junculus. *Giuncata.* پينيرى لور *lor peinirī.* Caſeus ex lacte non defloratо, *cui cremor non ademptus eſt. Formaggio di fior di latte.*

بيني كوه *binī kūh,* & *binīī kūh.* p. *n. f. compoſ.* Pars montis *a latere prominentior,* promontorium. *Punta di montagna, promontorio. Ni.*

بيني ور *biniwer.* p. *n. f. pro* بيني در *binī der.* Operimentum naſi, *ſeu* oris. *quo Arabum fœminæ utuntur,* perſona. *Maſchera. Caſt.*

بينيت *bejnīe,* t. *nom. prop.* Nom. piſcis marini. *Gol.*

پى *peſū.* p *n. f.* 1) Later crudus. 2) Species morbi. *Ferh.*

پيو *pīw,* & *biw.* p. *n. f.* Tinea *pannum, vel pelles rodens. Tignuola. Ferh.*

پيو *piw,* & *biw.* p. *n. f.* 1) Spoſa. 2) Fratris ætate majoris uxor, pronuba. 3) Gemini. *Spoſa, commare, gemelli. Caſt.*

پيو *pujū.* p. *n. f.* Tinea *pannum, vel pelles rodens. Ferh.*

پيو *pujū.* p. *n. f.* 1) Later crudus. 2) Gemini. *Gemelli. Ferh.*

پيوار *bejwār.* t. *nom. prop.* Nom. oppidi præfidiarii *inter Gaznam,* & *Ariam. Gol.*

پيوار *bīwār,* & پيوارە *bīwāre.* p. 1) *n. f.* غريب *ghārīb.* t. Peregrinus, alienigena. *Straniere, foraſtiere.* 2) *adj. compoſ.* Remedio, ope deſtitutus. *Ferh.*

پيواريدن *pāwārīden.* p. *V.* جواب ورمك *ğewāb wīrmek.* t. Reſpondere. *Riſpondere. Ferh.*

پيواز *pejwāz.* p. *n. f.* 1) Reſponſum. 2) اجابت *iğābet.* t. Acceptatio, exauditio. *Accettamento, ricevimento in buona parte. Ferh.*

پيواز *biwāz.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پيواز *pīwāz.* p. *n. f.* جراسه *jarāsæ.* t. Velpertilio. *Viſpiſtrello. Ferh.*

پيواژ *pejwāj.* p. *n. f.* 1) Reſponſum. 2) Acceptio, exauditio. *Ferh.*

پيوازيدن *peīwāziden.* p. *V.* 1) اجابت *iğābet.* t. Acceptare, exaudire. *Accettare, eſſaudire.* 2) Obſequi. *Caſt.*

پيوازيدن *biwāziden.* p. *V.* 1) Reſpondere, 2) Acceptare, exaudire. *Ferh.*

پيواسته *pīwāſte.* p. *n f.* Propugnaculum, arx. *Forteꝛꝛa. Ferh.*

پيوان *pejwān.* p. *num. cardin.* Mille. *Caſt.*

پيوان *biwān.* p. *n. f.* Venia. *Perdono. Caſt.*

پيوت *bījūt.* p. *n. f. pl. a* بيت *beit.* Domus. *Caſe. Wan.* ¶ پيوت مسلمين *bījūti müslimīn.* Domus fidelium. *Caſe delli fedeli. Sæ.*

بيوت *bejjūt.* t. *part. i. q.* بايت *bāit.* 1) Heſternus, *qui una nocte ante fuit, uti eſt cibus ex heſterno die reliquus.* 2) Nocturnum *opus. Wan.* ¶ امر بيوت *emrī bejjūt.* Negotium, cui quis omni cura incumbit, & noctem impendit. *Gol.*

بيوتة *beijūtet.* t. *part.* Qui non excidit, defluitque dens, *cum permutandi tempus adeſt. Gol.*

پيوتك *bījūtmek.* t. *V. tranſit.* 1) Augere. 2) Magnum facere, amplificare. 3) Facere, ut creſcat. *Aumentare, aggrandire, amplificare, far creſcere.*

بي وجود *bi wūğūd.* p. *compoſ. adj.* 1) Sine exiſteotia, *q.* inexiſtens. 2) Exilis, infimus, minimus. *Minimo, umile, debole.* ¶ بي وجودمز قوف التراب صحت اوزره اولوب *wūğūdi bi wūğūdümüz fawkæt-türāb syhhæt üzre olūp.* Exile, *q.* inexiſtens corpus meum ſupra terram in bona valetudine exiſtit, *hoc eſt,* ſanitate corporis fruor. *Godo ſanita, ò buona ſalute. Ll.*

بيود *bījud.* t. *V. act.* [1. & 2. F.] Perire. *Wan.*

پيور *peīwer.* p. *num. card.* اون بك *on bīu.* t. Decem millia. *Dieci milla. Ferh.*

بيور *biwer.* p. 1) *num. card.* Decem millia. 2) *contract. pro* بيوراسب *biwerasb. nom. prop.* Nom. regis antiqui Perſarum. كحاك *ẓohāk.* 3) *n. ſ.* Rotunda res *in genere, ut nux, globus. Ferh.*

بيور *bījur.* t. *imper.* Impera. *à* بيورمق

پيوراسب *pejwerasb.* p. 1) *part. compoſ.* Decem millia equorum poſſidens. 2) *nom. prop.* Nom. regis antiqui Perſarum. كحاك *ẓohāk.* 3) *n. ſ.* Rotunda res *in genere, ut nux, globus. Ferh.*

بيورد *bāwerd.* p. 1) *nom. prop.* Nom. celebris herois in توران *türān, qui vixit tempore* افراسياب *efrāsjāb.* 2) Nom. urbis alicujus. *Ferh.*

بيوردانشتن *bīwerdānſten.* p. *V. compoſ. i. q.* بردانستن *berdānſten.* 1) Tollere, attollere. 2) Ferre.

Ferre. 3) Movere. 4) Assumere. 5) Retinere. 6) Sustinere. 7) Sustentare. *Ferh.*

بيوردوي ﷺ بيوردي صحراى ادرنه *bijürdüï, & bejurdüï sæhrāi edrene. compos. perf.* In castris ad Adrianopolim. *Nel campo sotto Adrianopoli. Ll.*

بيورف *bujuruk.* t. *n. f.* امر *emr* a. فرمان *fermān.* p. Imperium, mandatum. *Commando, commandamento, ordine.* ¶ بيورف طوتمق *bujuruk tutmak.* Parere mandato, obedire. *Offervar il precetto, ubbidire.* بيورف باشنه *baśine bujuruk.* Liber Baro, a nemine dependens. *Libero, indipendente da alcuno.*

بيورقجي *bujürukči.* t. *n. f.* امير *emīr.* a. 1) Mandator, qui jus habet imperandi. 2) *in genere* Princeps. *Commandante, che hà drutto di commandare, prencipe.*

بيورلدى *bujuryldy, & bujuruldy.* t. 1) *tertia persona præteriti passivi, a* بيورلمق *bujurylmak.* Imperatum est. *E stato ordinato, decretato.* 2) *n. f.* Mandatum, decretum, *aut* placet unius Bassæ *vel* Vesirii supplici libello adscribi solitum. *Decreto, commandamento del Vesiro, o d'un Bassà.* ¶ بيورلدى شريف *bujuruldyï særif.* Nobile decretum. *Decreto nobile del Bassà.*

بيورلتمق *bujurultmak.* t. *V. pass. transs.* Procurare, ut super libellum supplicem Bassæ porrectum scribatur: بيورلدى *bujuruldi*, Fiat. *Far decretar un memoriale.*

بيورلش *bujurulmiś.* t. *pact. pass.* مأمور *meemūr.* a. Imperatus. *Ordinato, commandato.*

بيورلمق *bujurylmak, bujurulmak.* t. *V. pass.* 1) Imperari. 2) Fieri.

بيورمق *bujurmak.* t. *V.* 1) حكم *hukm.* a. فرمودن *fermuden.* p. Mandare, imperare, *Commandare, ordinare.* 2) Dicere, tradere. 3) *auxiliariter, loco* ايتمك *itmek, pec. loquendo ad majores, q.* Dignari. *Compiacersi, far grazia.* ¶ تشريف بيورك *teśrīf bujürün.* Complaceat, dignemini nos visitare. *Si compiaccia, degnatevi visitarci.* بيور *bujür*, *vel in pl.* بيورك *bujürün- vel bujurün-.* Imperet D. V. dignetur, *quod libet facere. Si compiaccia, commandi.*

بيوربارة *bijewrenbāre, vul. barenbara.* p. *nom. prop.* Nom. oppiduli Aegypti *prope Damiatam. Gol.*

بيوز *pejüz. f. pejwez.* p. *n. f. pro* بيواز *pejwāz.* Acceptatio. *Cast.*

بيوز *büjüz.* t. *n. f.* 1) Excessus. 2) Injuria. 3) Paupertas. *Gol.*

بيوز *pejüze.* p. *n. f.* 1) Manica *induśii.* 2) Assumèntum *induśi sub axilla. Ni.*

بيوزه *pejweje.* p. *n. f.* Indusium, *vel* similis res. *Ferh.*

بيوس *pejüs, & püjüs.* p. *n. f.* 1) Opinio, suspicio. 2) Spes. 3) Exspectatio. *Ferh.* 4) تواضع *tewāzu'.* a. Humilitas, submissio. *Umiltà.* 5) Auscultatio, & clandestina attentio, an quis bene, de se, aut de alio, an male loquatur. *Ascoltar, attendere secretamente, ciò che di te, ò d'altri parlano. Cast.*

بيوس *pijüs.* p. *n. f.* 1) Cupiditas. 2) Avaritia. 3) Exspectatio. *Ferh.*

بيوس *büjüs.* p. *n. f.* 1) Avaritia. 2) Spes inanis *rei impossibilis. Hæl.*

بيوست *pejwest.* p. *n. f.* 1) اولشقلق *ulaśiklyk.* t. Conjunctio, cohærentia. 2) *in compos.* Conjunctus. ¶ دست كرم بيوستلرى *dest kerem pejwestleri.* Manus ejus gratiósæ, liberales. *Le di lui mani liberali. Ferh.*

بيوستكي *pejwestegi.* p. *n. f. compos.* Conjunctio. *Congiunzione. Cast.*

بيوستن *pejwesten.* p. *V.* 1) اولشمق *ulaśmak*, t. Conjungi. 2) Conjungere. 3) وصل *wæsel.* a. Pervenire. 4) Facere, ut perveniat. *Esser congiunto, & congiungere, arrivare, far arrivare.* 5) Sperare. *Ferh.* ¶ برحمت ايزدى بيوستن *be ræhmeti izidi pejwesten.* Misericordiæ Dei adjungi *h.* e. pie moti. *Passar a miglior vita.*

بيوسته *pejweste.* p. 1) *part. pass.* اولشق *ulaśik.* Contiguus, conjunctus. 2) Pertingens, contingens. *Contiguo, attaccato, congiunto. Ferh.* 3) *adv.* Continuo, indesinenter, immediate post. *Continuamente, immediatamente doppo.* ¶ بيوسته شدن *peiweste śüden, vel* بودن *büden.* 1) Conjungi. 2) Pertingere, pervenire. *Arrivar. Ik.* بيوسته اختتام او *pejwesteï ychtytām* a. Pervenire ad finem, concludi. *Arrivar al fine, concluderfi. Ik.* مدعاسي بيوسته ختام اولنجه *müdde-ǎsi pejwesteï chytām olynge.* Donec ad finem pervenirer prætensio ejus. *Ik.* بر مقصودك بيوسته حصول اولسي *bir mæksüdün-pejwesteï husūl olmasi.* Alicujus rei intentæ effectus *h.* e. intentum consequi, ad optatum exitum pervenire. *Riuscita d'un disegno, ò impresa. Ik.* بيوسته تحصيل علومه ادمان و تكميل فهومه صرف ازمان ايتمكين *peiweste ităhsīli ūlūme idmān, we tekmīli fühūme særfi ezmān itmegin.* Quia continuo exercebat se in acquirendis scientiis, horasque, impendebat perficiendo intellectui, doctrina eum imbuendo. *Perche continuamente*

mente, ſi eſſercitava nello ſtudio delle ſcienze, e ſpendeva l' ore à perfezionarſi l' intelletto. Sæ.

بيوسيدن *bijūsīden.* p. *V.* 1) Sperare. 2) Adulari. *Ferh.*

پيوسيدن *pūjūsīden.* p. *V.* 1) تواضع *tewāżu'.* s. Humiliare ſe, demittere ſe. *Umiliarſi.* 2) اوممك *ummak.* t. Sperare. 3) Putare. 4) Lugere. *Ferh.* 5) صنجو صنجمك *sangīū sangmak.* t. Pungere, *quando dolor lancinat. Caſt.*

پيوش *pejūs.* p. *n. f.* Auſcultatio clandeſtina colloquii aliorum, *velut dum quis ad januam cubiculi clam auſcultat. Ferh.*

پيوش *bijūs.* p. *n. f.* 1) Humiliatio, ſubmiſſio. 2) Simulatio *miſeria, paupertatis. Ferh.*

پيوشيدن *pūjūsīden.* p. *V.* 1) Exiſtimare. 2) Sperare. 3) Se humiliare. 4) Lugere. *Ferh.* 5) Longum fieri, extendi. 5) Feſtinanter ire, currere. *Caſt.*

پيوض *bejūż.* s. *part. pl.* بيض *bijūż*, & بيز. Ovipara, multa pariens ova *gallina. Wan.*

پيوض *bijūż.* s. *n. f.* Ova. *Gol.*

پيوفا & *ufit.* وفا پي *bi wefā.* p. *compoſ.* 1) Sine fide. 2) *adj.* Infidus, qui non ſtat promiſſis. *Perfido, mancator di fede, ingrato. Sæ.*

پي وفايي *bi wefājī.* p. *n. f. compoſ.* Inobſervantia, perfidia. 2) Ingratitudo. *Mancamento di fede, ò di promeſſa, & ingratitudine. Ik.*

پيوفان *bijūfkān.* s. *nom. prop.* Nom. pagi in territorio Serchas, *quæ Chorafanæ urbs eſt. Gol.*

پي وقت *bī wakt.* p. *compoſ.* 1) Extra tempus. 2) *adj.* Intempeſtivus. *Fuor di tempo.*

پي وقوف *bi wūkūf.* p. *adj. compoſ.* Inexpertus, ignarus. *Ineſperto, poco prattico.*

پيوك *pejūg.* p. *n. f.* Sponſa. *Spoſa. Ferh.*

پيوك *bijūk.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پيوك *bijūk.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

پيوك *būjūk.* t. *adj.* كبير *kebīr.* a. بزرك *bżūrk.* p. Magnus, grandis. *Grande, & grave, importante.* ¶ پيوك آدم *bijuk ādem* پيوك كيشي *bijūk kiſi.* Magnus vir. *Uomo grande, publico, grand' uomo.* پيوك آلنلو *bijūk ālynlū.* Fronto. *Che ha la fronte grande.*

پيوكان *bujugān.* p. *n. f.* 1) Sponſæ. 2) Nuptiæ. *Ferh.*

پيوكاني *pijūkānī.* p. *n. f.* عروسي *ærūſī.* a. دوكون *dūgūn* t. Nuptiæ. *Nozze. Ferh.*

پيوك چكمجه *bijūk čekmece.* t. *n. f.* Pons major. *Ponte grande. Oppidum inter ſilyream, & pontem minorem, ob pontem* 900. *pedibus longum, quo mare, dum redundat, conſtringitur, ita dictum. Leunc.*

پيوك دره *bijūk dere.* t. *n. f. nom. prop.* 1) Nom. ſinus. 2) Nom. pagi *in boſphoro Thracico ad oſtium maris nigri. Leunc.*

پيوكرك *bijūkreK.* t. *compar.* Major. *Maggiore, più grande.*

پيوكلك *bijūklūK.* t. *n. f.* عظمت *æżymet.* a. بزرگي *bżūrgī.* p. Magnitudo. *Grandezza.*

پيوكلنمك *bijūklenmeK.* t. *V.* تكبر *teKebbūr.* a. 1) Creſcere, magnum fieri. 2) Se magnum venditare, gloriari. *Creſcere, diventar grande, ingrandirſi, & far del grande.*

پيوكي *biwegī.* p. *n. f. compoſ.* پيوكي & *dullyk.* t. Viduitas. *Stato vedovile.*

پيولدن *bijūlīden.* p. *V.* 1) Confidere, ſperare. 2) Opinionem concipere. *Caſt.*

پيومش *bijūmiſ.* t. *part. paſſ.* 1) Adultus. 2) Magnus factus. *Creſciuto, fatto grande.*

پيومك *bijūmeK.* t. *V.* كبر *Keber.* a. بزرك شدن *bżūrk ſūden.* p. 1) Magnum fieri. 2) Creſcere, adoleſcere. *Aggrandirſi, aumentarſi, creſcere.* ¶ طاغده پيومشلر *doghdæ bijumiſler.* Creverunt in montibus, ſylveſtres ſunt. *Sono nati, e creſciuti, nelli boſchi e montagne, ſono ſelvatichi.*

پيون *bejūn.* s. *part. pl.* بيوانن *bewājin*, *i. q.* باين *bāīn.* Longius a fundo diſtans, & amplus *puteus. Wan.*

پيون *bejūn.* p. *n. f.* Opium. *Ferh.*

پيون *bōlūn.* t. *n. f.* Collum. *Collo. V.* بوين

پيون *būjūn.* s. *n. f. pl. a* بين *bīn.* Tractus *terræ. Wan.*

پيوند *pejwend*, *vul.* پاوند *pajwand.* t. *n. f.* Ligamen pedum, *ſeu* compes ſetaceus, *quo vincti detinentur tres equorum pedes. Paſtoris. V.* پابند

پيوند *pejwend*, p. *n. f.* 1) Ligamen, vinculum *pedis, brachii. Legame, attaccamento.* 2) تعلقات *te-ællukāt.* a. Propioqui, conſanguinei. *Parentela, proſſimi.* 3) اتصال *ittyſāl.* a. Coojunctio, copulatio. ¶ پيوند كردن *pejwend kerden. Ferh.* & پيوند *pejwend.* t. 1) Copulare, conjungere. 2) Conjungi cum aliquo. *Conjungerſi, & tunc ec. particul.* ايله *ile.* 3) Alligare, affigere. *Attaccare. ec. dat.* 4) *in compoſi. part. compoſ. a* پيوستن اولاشمش *ulaſmiſ.* t. Alligatus conjunctus. *Attaccato, congiunto.* ¶ ابد پيوند *ebed pejwend.* Æternitati alligatus, æternus. *Attaccato all' eternità, eterno.* آسمان پيوند *āſumān pejwend.* Cælum pertingens. *Che tocca il cielo.* آسمان پيوند

āſumān

āsūmān pejwend v. Ad cælum uſque evehere. *Inalzare fin' al cielo. Ik.*

پيوندن *pejwenden.* p. *V.* Adjungere ſe. *Caſt.*

بيوه *bīwe.* p. *n. f.* حاول حورت *dūl ẖwret.* t. Vidua. *Vedova. Ferh.*

پيوه *pīweh.* p. *n. f.* Tinea veſtes & pelles rodens, & deſtruens. *Tignuola. Ferh.*

بيوزن *bīwezen.* p. *n. f. compoſ.* Vidua. *Vedova. Ferh.*

بيوشت *bejwſt.* a. *nom. prop.* Nom. pagi *pertinentis ad urbem Baſram. Gol.*

پيه *pih.* p. *n. f.* اغ ياغي *iċ iaghȳ.* t. Omentum, adeps. *Graſſo, ſevo. Ferh.*

پيه *peje.* p. *n. f.* Palpebræ. *Palpebre. Hal.*

بيهوده *bihūde.* p. *adj. contractum à* بيهوده *bihūde.* 1) Vanus. 2) Malus. *Ferh.*

بيهوده شدن *bihde ſüden.* p. *V.* Flaveſcere ab igne *telam. Ferh.*

بي هراس *bī hirās.* p. *compoſ.* 1) Abſque metu. 2) *adj.* Intrepidus. *Senza paura, intrepido. Sa.*

بيهرك *bihreḳ*, & *bihireḳ*, & *bihüreḳ.* p. *n. f.* Menſis Perſarum intercalaris, *qui* 120. *annis ſemel inſeritur, tumque annus conſtat* tredecim *menſibus: totum eum menſem feſtis celebrabant. Caſt.*

بيهزده *pihzede.* p. *n. f.* دانه چادرى *dāne ċiādrī.* t. Species herbæ. *Ferh.*

بيهرك *biheṛeḳ.* p. *n. f.* Interealaris annus. *Ferh.*

بيهس *bejhes.* a. *n. f.* 1) Leo. 2) Vir ſtrenuus, & fortis. *Wan.*

پيهسوز *pihsūz*, & پيهسون *pihsūn.* p. *n. f. compoſ.* 1) *i. q.* شمعدان *śemʿdān.* Lampadis genus *ſeu* vas *eatini* formæ, *à baſi tres pedes altum, ſuperne dimidii pedis diametro, baſi ampliore nixum, habens in medio ſui tubulum, duobus foraminibus pertuſum, per quæ omentum fuſum ingreditur, & ellychnium fovet, ipſa autem ellychnii flamma omentum liquefactum tervat, quod ad limbum uſque eadem quantitate ſervatur. Ferh.* 2) Theca candelarum, *pec.* lignea, *quæ inverſo operculo candelabri uſum habet, iter facientibus familiaris. Nī.*

بيهسيجه *bihsījet.* a. *n. f.* Gens ſchismaticorum, *reſpective ad religionem Mohammedanam. Wan.*

بيهشجه *bejheshijet*, *vel cum articulo* البيهشجه *el-bejheshijet.* a. *n. f.* Beihæſchitæ. *Aſſectæ Abu beihasi il-haidami filii ǧiaberi, qui cenſuit, immunem eſſe a culpa illum, qui fecit rem illicitam neſciens, utrum eſſet illicita, an licita. In cæteris ſequuntur* الخوارج *el-chawārigˇ, ſeu ſchismaticos, ad quos hæc ſecta referri debet. Marracc.*

بيهق *bejhak.* p. *nom. prop.* Nom. urbis alicujus. *Ferh.*

پيهكست *pihkiſt.* p. *n. f.* Nux vomica. *Porrò vomico. Ferh.*

بيهمال *bihīmāl.* p. *adj. compoſ.* Incomparabilis excellens. *Ferh.*

بي همت *bī himmet.* p. *adj. compoſ.* 1) Iners, vilis. 2) Puſillanimis. *Nī.*

بي همتا & بي همتا *bī hemtā.* p. *compoſ.* 1) Sine pari. 2) *adj.* Incomparabilis. *Senza pari, eccellente, incomparabile. Sa.*

بيهن *bejhen.* a. *n. f.* Roſa canina. *Gol.*

بي هنر & بي هنر *bī hüner.* p. *adj. compoſ.* 1) Virtute carens. 2) Ignarus, ineptus. *Senza virtù, ignorante, inabile. Sa.*

بيهنگام & بي هنگام *bī hengām.* p. 1) *adj. compoſ.* Intempeſtivus. 2) *adv.* Intempeſtive. *Fuor di tempo, e propoſito. Ik.*

بيهود *bihūd.* p. 1) 3. *perſ. præt.* Flaveſcens facta eſt ab igne *tela. Ferh.* 2) *n. f.* Ambuſta res *ob propinquitatem ignis ita, ut flaveſcat.*

بيهودن *bihūden.* p. *V.* 1) Vana, futilia loqui. 2) Calorem ignis flaveſcentem reddere *telam. Ferh.*

بيهوده *bihūde.* p. *adj.* 1) باطل *bāṭyl.* Vanus, futilis. 2) Abſurdus. 3) Malus. *Ferh.* 4) Mendax. لغو *adv.* Invanum, abs re. *Vano, ſpropoſitato, aſſurdo, ſenza ragione, ſpropoſitatamente.* ¶ كوشش بيهوده *Küśiſ bihūde.* Inanis labor, *aut* conatus. *Lavoro, travaglio in darno. Ik.* بيهوده سوزلر *bihūde sözler.* Verba inania, nugæ. *Ciancie, parole vane.* بيهوده سوزلر سويلمك *bihūde sözler söjlemeḳ.* 1) Vana loqui. 2) Abſurdos diſcurſus facere. *Dir ciancie, parole ſpropoſitate.* بيهوده سوز سويلمجي *bihūde söz söjleiǧī.* Vaniloquus, abſurda loquens. *Vaneggiatore, chiacchiarone.* بيهوده كلامله آلدمق *bihūde ḳelām ile āldamak.* Verbis inanibus decipere, ludere. *Ingannare con ciancie, e parole vane. Eb.* بيهوده بيهوده كلامله اوغلنجقمي آلدرمس *böjle bihūde ḳelāmile oghlanǧikmi āldarfyn.* Nunquid puerulos hujuſmodi inanibus diſcurſibus lactas, ac decipis. *Forſi dunque con ſimili ciancie ſuoli ingannare fanciulli? Eb.* بيهوده بيهوده حركتك اصلى بوقدر *böjle bihūde ḥareḳetlinasly ioktür.* Non eſt ratio tam abſurdi procedendi modi. *Non vi è raggione di procedere coſi ſpropoſitatamente. Eb.* حيف و دريغ دردمند حلوا فروشك بيهوده قانه كيردك *ḥaifu dirȳgh derdimend ḥalwā fürüśün bihūde ḳānine girdük.* Vah! proh dolor! ſic abs re, miſeri dulciariorum venditoris effuſionem

nem ſanguinis cauſavimus. *Ahimè che fiamo fuor di propoſito ſtati cagione dello ſpargimento del ſangue, del puero confettuariere. Eb.* بيهوده سفره باعث عزيزك ندر *bīhūde sefere bā-ʕṣī ʕzīmetūn-ne dür.* Cur fruſtraneum ſuſcipis iter. *Sa. Per che vuoi fare un tal viaggio in darno? Br.* حلوابي بيهوده ير چالدوغي دكلدر البته بر بيوب *hælwāji jemejüp tere ćialduğy bīhūde degüldür, elbette bir aſly war dür.* Non eſt inane, quod ipſe dulciariam non comederit, ac in terram projecerit, omnino cauſſa aliqua ſubſit, neceſſe eſt. *Non è in darno, o ſenza miſterio ch'egli non habbia mangiata quella paſta, e che l'habbia buttata in terra, in ogni maniera vi è qualche ragione. Eb.*

بيهورده *pihwerde.* ν. *n. f. dialecto pehlevica.* Nuntius, curſor. *Ferh.*

بيهوش & بي هوش *bī hūś.* ν. *compoſ.* عقلسز *ʕkylsyz.* ɑ. 1) Mentis impos. 2) Stupefactus, extra ſe raptus. *Fuor di ſe, inſenſato, ſtordito.* ¶ بي هوش اول *bīhūś ol.* 1) Stupefieri. 2) Mentis impotem eſſe. *Uſcir fuor di ſe, & fuor di ſenno.* بي هوش ايلمك *bī hūś ilmek.* 1) Stupefacere. 2) Mentis impotem reddere. *Stordire, far perdere il cervello.* متحير و مدهوش وضع بركي واله و بي هوش اولوب *mutaħæjjirū medhūś we her birī wālihū bīhūś olup.* Omnes in admirationem rapti, & præ illa ſtupidi, mentis inopes facti ſunt. *Reſtarono tutti come ſtupidi, & inſenſati.*

بيهوشي & بي هوشي *bīhūśī.* ν. *n. f. compoſ.* 1) Stupefactio, mentis alienatio. 2) Deliquium animi. *Stordimento, iſtupidimento, angoſcia. Hal.*

بيهين *bihīn.* ν. *compar.* Melior. *Caſt.*

بيئة *bijit.* ɑ. *n. f.* Status. *Wan.*

بيجت *bījet.* ɑ. *n. f. diminut.* Domuncula. *Wan.*

بيجت *bījejt.* ɑ. *n. f. diminut.* Domuncula. *Caſuccia. Wan.*

بيجد *bejid.* ɑ. *V. act.* [6. F.] Perire, interire. *Gol.*

بيرت *bīret.* ɑ. *n. f. i. q.* ذخيره *ʒachyre.* Res, *quæ reponitur, reconditurque in theſaurum vel commeatum. Wan.*

بيس *beīs.* ɑ. *part.* 1) *i. q.* شجاع *śeğiʕ.* Strenuus, fortis. 2) *i. q.* شديد *śedid*, Durus, vehemens. ¶ عذاب بيس *ʕzābī beīs.* Pœna gravis. *Gol.*

بيضة *bījejʒat.* ɑ. *nom. prop.* Nom. aquæ in planitie Halebi, *quæ urbem hanc, & Tad muram, i. e. Palmyram interjacet. Gol.*

بيق *bijyk.* ν. *n. f.* Myſtax. *V.* بيق

بيل *beji.* ɑ. *part.* 1) Parvus. 2) Debilis. *Gol.*

EMENDATIONUM ELENCHUS.

Pollíciti quidem ſumus, dum novam *Meninskii* editionem indixiſſemus, curæ nobis fore, ut ea quam purgatiſſima in locem prodiret; ſed experti ſumus miſeram humanæ imbecillitatis conditionem: nam dum de corrigendis antiquis typi erroribus ſolliciti eſſemus, novi, ut candide fatemur, haud exiguo numero in vaſto hoc opere ſuccreverunt. Operoſum nimis foret, ac fors etiam lectoribus tædiotum, ſi omnes ſingillatim notarentur; quare graviores ſolum, & qui ſenſum immutant, hic corrigendi notantur, leviores vero, & qui facilius digoſci poſſunt, lectorum diſcretioni, & prudentiæ committuntur.

Errata	*Corrige*	*Pag.*	*Col.*	*Lin.*
kaᵉbel	*–kaᵉbelᵒ*	6	1	37
Libros	–Liberos	9	2	31
fer henak	*–feræhnak*	9	2	34
[8. *a* بيع]	–[8. *a* بيع]	9	2	49
Reciſſio	–Reciſio	10	1	49
صولج	صولج	10	2	46
3)	–4)	10	2	51
ſine	*–ſine*	11	1	14
quo	–qua	15	1	29
lapidi, *etiam hubre* dicti	ſapidæ, *etiam* هوبره *hubre*			
	– *dictæ*	15	1	42
Alexandrum	– *Alexander*	16	1	5
Arabe enim	– *Arabes enim*	19	2	11
antiquis	– *antiqui*	19	2	11
Duæ	–Duo	19	2	38
duæ	–duo	19	2	39
imilk	– *imlyk*	20	1	29
nebāti śeKerī	– *nebāt śeKerī*	20	1	46
hisce	–hicce	21	2	11
ebū ẖbdullah	– *ebu ẖbdillah*	21	2	47
ẖbūl	– *ẖbūe*	22	1	39
cardi	– *cardui*	23	1	34
inuntato	– *inundato*	23	2	2
el-ebæzānī	– *el-ebæzānī*	24	1	38
ابيكون	– ابيكرون	24	1	50
s. [4. *a* فتح] *V.*	– s. *V.* [4. *a* فتح]	25	2	20
poſſint	– *poſſit*	25	2	23
درله اتحاد	– اتحاد درله	26	2	28
تحبه	– اتحبه	27	1	17
itrāb	– *etrāb*	27	1	35
تزار	– اتزار	27	1	42
ebtrūb	– *etrūb*	27	2	18
carnem	– *carnem*	28	1	28
contigit, quod	– contigit, ut	29	2	49
ابرار و تقيا	– ابرار و اتقيا	30	1	25
سلكيشدم	– سلكيشدم	30	1	35
Sarmaticæ Aſiaticæ	– *Sarmatiæ Aſiaticæ*	30	2	16
etlāh s. *V.*	– *itlah* s. *V.*	31	1	20
pro انبيد	– *pro* ابيد	32	2	10
in gineceis	– *in gynecæis*	33	1	1
üsfüijet	– *esfijet*	34	1	34
isnan	– *isnan*	34	2	14
در نسبدن	– در نسبدن	35	1	38
[3. *a* تكجر]	– [3. *a* تكجر]	36	1	20
Poſtilemæ	– Poſtilenæ	36	1	35
eim	– *eim*	36	2	48
s. بلغرن	– بلغون	38	1	47
Salgama mixtum, aggregatum	Salgama mixta – aggregata	39	1	20
الجماص	– الجاص	39	2	24
eggiānni	– *eggiānin*	40	1	15
نجامن	– انجامن	41	1	21
در كسنه بي	– در كسنه بي	41	2	8
igħāz	– *igħāf*	41	2	25
[4. *a* جدر]	– [4. *a* جدر]	42	1	8
افيف	– افنيف	42	2	19
[4. *a* اجرز]	– [4. *a* جرز]	43	1	3
Cucumeri	– Cucumeres	43	2	10
اجفف	– اجفيف	44	1	48
حادبث	– حدبث	49	1	4
cinetam	– cinctam	49	1	12
حب	– احب	49	2	9
احبوش *ühbüś n. f.*	– *adde pl. a* حباشة	50	1	3
ytiğār	– *yhtiğār*	50	1	54
ظللم	– ظلم	50	2	27
ابدوب بغيف جمع	– جمع ابدوب بغيف	51	2	26
توك كنورمك	– يوك كنورمك	52	1	6
kādyr	– *kādyr*	52	1	8
احتيا جاب	– احتيا جات	53	1	9
circo	– circa	53	2	28
احد شراسي	– احد شراسي	53	2	46
relaxatam	– relaxatum	55	1	39
yhfas	– *yhfak*	57	2	1
احمال احجال	– احمال رجال	58	2	44
hæmrā	– *hæmra*	59	1	5
الاحران	– الاحران	59	1	15
حمعا	– حمعا	59	1	26
dicti	– *dictæ*	60	1	27
æhibet	– *æhihet*	60	2	18
لجاديد	– لخاديد	61	1	8
uteris	– utris	63	2	31
صالبيف	– صالبيف	64	1	25
اخذ و مصرن	– اخذ و مصرف	64	2	40
retyk	– *refik*	66	1	44
fiſſum	– fiſſam	66	1	50
limis intuetur	– limis oculis intuetur	66	2	43
كوهر آخش	– كوهر آخش	67	1	18
miṣylhair	– *miṣylhair*	67	1	40
لخشاملف	– لخشاملف	67	1	49
achsem	– *æchsem*	67	2	5
ioimimicus	– inimicus	67	2	9
putandi vitas	– putandi vites	68	1	13
acylla	– *achylla*	69	1	11
خيل	– خيل	71	1	42
شق	– شاق	71	2	52
cæte	– cete	72	1	32
fax	– *fex*	73	1	18
ذهبة	– داهبة	74	2	43
ſtruteo camelus oves	– ſtruthio camelus ova	75	1	12
ادقع	– ادقم	77	1	50

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
qui	– quæ	78	2	45
ادوت جنك	– ادوات جنك	79	2	16
tum	– dum	82	1	32
reliqui	– reliquos	82	2	23
ذواعين	– ذورعين zûru – êjn	84	2	35
hæhüret	– hækäret	85	1	38
latum	– lætum	89	1	28
باقيجيلر	– باقجيلر	91	1	20
experindum	– experiendum	91	2	31
قليل *kalil*	– قايل *käil*	92	2	35
جنب	– رجب	95	1	36
اجر	– رجز	96	1	10
latas	– latos	96	1	18
increparur	– increpatur	96	1	40
erbæm	– *erhæm*	96	1	44
exfuget	– *exfugat*	97	1	41
ſpinoſæ	– ſpinoſi	98	1	52
irsäi	– *irsäl*	100	2	9
uterem	– *utrem*	102	2	56
اذربانجان	– اذربانجان	104	1	3
ارنج	– ارنج	106	2	16
authumnales	– autumnales	109	1	19
minor natus	– *minor natu*	109	1	31
اناود	– ارناود	109	2	32
اروز *s. V.*	– اروز *urüz s. V.*	110	1	35
aboris	– arboris	110	2	18
dicta	– dictæ	110	2	18
quod	– cui	111	1	56
اربع	– اربغ	112	3	12
indeconſiderate	– inconſiderate	113	1	44
excitit	– excidit	113	2	48
reliquid	– reliquit	114	1	31
Averſare	– Averſari	116	2	35
ازبز	– ازبز	116	2	21
ازج	– ازج	116	2	48
aſpernare	– aſpernari	117	1	47
leprorum	– *leporum*	117	2	37
qua	– *quo*	118	1	45
onore	– *onere*	118	1	51
coovitiare	– conviniari	119	1	18
ſuſternitur	– ſubſternitur	119	2	29
ſit is	– ſiccus	120	1	24
Uteres	– Utres	120	2	34
برتجي برجانور	– برتجي جانور	124	1	3
اساد	– إساد	126	1	6
quid	– quis	126	1	28
fulvu	– *fulhü*	126	1	44
Facilis acceſſus	– facili acceſſu	127	2	1
pl. a eſvea	– *pl. ab esved*	127	2	20
اسب	– اسب	129	1	3
aquæ coctæ	– *aqua cocta*	129	1	46
alba	– *albæ*	129	2	2
conjungatur	– *conjugatur*	130	1	42
استارنذد	– استارنده	131	1	24
استاقوسي	– استاقوسي	131	1	30
اسپانة	– استانة	133	1	1
induetur	– induatur	134	1	16
iſtæhmam	– *iſtyhmam*	134	2	53
بورسيدن	– پورسدن	135	1	44
استرفاد	– استرفاد	137	2	54
هناف استرقاف	– استرقاف هناف	138	1	11
سايلك	– سايله	138	1	16
jebrähüſifsanem	– *jebrühus-sanem*	138	1	38
iſtyšäh	– *iſtyšäh*	139	1	55
dircendo	– dicendo	140	1	52
انعداد	– استعداد	140	2	50
طلت	– طلب	142	1	8
uterem	– utrem	143	1	52
iſtyksär ile	– *iſtikšä ile*	144	1	19
ايله استقلال	– استقلال ايله	144	1	44
عثمان	– عثمان	144	2	8
actoritate	– auctoritate	144	2	18
humilitare	– humiliare	144	2	26
حجر	– حجر	145	1	42
jan-üze	– *janün-üze*	146	2	8
unicarum	– unciarum	149	2	9
äſtitin	– *äſitin*	150	2	29
اسيناف	– اسناف	151	1	1
matudina	– matutina	151	2	17
matudino	– matutino	151	2	19
imbibentes	– imbibentia	153	1	47
Propoſis	– Probroſis	154	1	17
اهل آل سطوانه	– اهل آل سطوانه	154	2	30
اسين	– اسيف	155	1	54
pl. اسافف	– *pl.* اساقف	157	1	17
eslæt	– *eslat*	159	2	3
مفعول اسم	– اسم مفعول	160	1	27
ulvetl	– *usvetl*	162	2	46
دكلدرمك	– دكلدرمك	163	1	25
اسهاب	– اسهاب *ishab*	163	2	37
اسبز	– اسبر	164	2	37
إسنجار	– إشنجار	168	1	45
آفاقدة مطالع	– مطالع آفاقدة	172	1	56
chorśid irakleri	– *chorśid išrakleri*	172	2	8
filum	– *filum*	173	1	16
اشفرار	– اشعرار	174	2	25
äsüſte süden	– *äsüfte süden*	174	2	38
آشقته شي	– آشقته سي	174	2	44
caſis	– caſſia	175	1	11
اسكارا	– اشكارا	176	1	8
mazapanis	– mazaſtanis	176	2	10
إشكنج	– إشكنج	176	2	51
fidiculis	– fidiculas	177	1	5
اسكوفه	– اشكوفه	177	1	35
اشداي	– اشناى	179	1	33
كل سرج	– كل سرج	179	2	21
ſupendendum	– ſuſpendendum	181	2	6
Reſtituto.	– Reſtitudo.	181	2	15
ventrum	– ventum	182	1	29
Mantina	– Matutina	182	1	33
propinque	– propinqua	183	2	22
مهه	– مهد	183	2	36
iuciſoriis	– inciſoriis	185	1	13
[4. *a* ضغر]	– [4. *a* صغر]	185	2	3
laniger *ovis*	– lanigera	189	1	49
mebtæbat	– *mebtæhat*	190	1	33
اضجاج	– اضجاج	191	1	1
ضحل	– ضحل	191	1	27
اضيات	– اضيات	193	1	29
اضماد	– اضماد	193	1	31
hyperboles	– hyperbole	195	1	26

partes

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
partes	- *patres*	- 195	2	8
uteria	- utĥia	- 195	2	49
اصم	- اصم	- 196	1	31
filia	- fila	- 196	1	40
اطش	- اطشي	- 196	1	50
bravæ	- pravæ	- 198	2	33
y^tigbār	- *y^tigār*	- 202	1	22
inintemperans	- intemperans	- 202	2	10
اولسنه	- فرار اولسنه	- 203	2	40
اعتنور	- اعتنوار	- 205	1	32
aſſegni	- aſſequi	- 205	2	17
Interiere	- Interire	- 208	2	39
اعضاف	- اعضاف	- 209	1	40
muto	- *mutuo*	- 210	1	49
laborans	- laborans	- 212	1	54
اضاف	- اضاف	- 212	2	39
Intremiſce	- Intermiſce	- 213	1	19
conſpiratinne	- conſpiratione	- 213	2	39
onfiniis	- *confiniis*	- 214	1	37
eccleſiaſticis	- *eccleſiaſticus*	- 214	2	12
conci-	- *concio*	- 214	2	12
dicet	- *dices*	- 214	2	16
ul	- *ut*	- 214	2	23
concinator	- *concionator*	- 214	2	42
Tepſit	- Depſit	- 215	2	8
Dealbotor	- Dealbator	- 215	2	13
onore	- onere	- 217	1	38
præfocare	- præfocari	- 220	2	41
largito	- largitio	- 225	1	12
اقاعي	- اقاعي	- 225	1	24
اف	- اف	- 225	1	26
اقان	- اقان	- 225	2	12
Oppletio	- Oppletus	- 237	2	27
براوكار	- براوكار	- 237	2	34
yktisāh	- *yktihās*	- 243	1	14
ʒkʒyʒāī	- *ʒkʒyʒāī*	- 244	1	48
æksām	- *æksām*	- 249	1	13
[4. *a* ثعث *k*]	- [4. *a* ثعث]	- 251	1	21
افعد	- افعد	- 251	2	1
افعدة	- افعدة	- 251	2	4
[4. *a* فعل *k*]	- [4. *a* فعل]	- 252	1	22
افليف	- افليف	- 252	2	40
ākub	- *ākūb*	- 256	1	41
memorare	- memorari	- 259	1	42
ikzā	- *ikšā*	- 262	1	13
ikzād	- *ikšā*	- 262	1	15
ekkām	- *ekʒam*	- 262	1	50
qartibus	- *partibus*	- 262	2	32
ikwāb	- *ikwāh*	- 266	2	28
āgüsiden	- *āgüšiden*	- 266	2	54
i. q. الك	- *i. q.* الك	- 267	2	25
dentatus	- dentata	- 268	2	4
selāretī	- *selāsetī*	- 268	2	40
iaslerin	- *iāšlerin*	- 269	1	44
yinhār	- *ʒinhār*	- 269	2	52
ابله مهلليه	- ارادتي ابله مهلكيه	- 270	1	15
الثاني الا ايها	الا ايها الثاني -	- 271	1	6
citria	- *citriæ*	- 273	1	18
ilitisā	- *iltisā*	- 274	2	25
الجاف	- الجاف	- 277	2	29
āldamak	- *āldatmak*	- 279	2	3

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
[4. *a* ارا]	- [4. *a* ارا]	- 280	1	20
لصلعا	- لطلعا	- 281	1	44
[4. *a* لعج]	- [4. *a* لعج]	- 281	2	8
الغا	- الغاد	- 281	2	37
elghüngiār	- *elghüngiār*	- 282	1	17
heğeç	- *heğee*	- 282	1	41
سبت	- سبب	- 286	2	25
optimares	- optimates	- 292	1	22
حمد	- احمد	- 293	2	3
hærimet	- *hurimet*	- 295	1	5
imrināh	- *imtinah*	- 297	2	29
امجار	- امجال	- 298	2	34
امحك	- امجك	- 288	2	45
ağid	- *ağī*	- 301	1	5
emrūd	- *emrūd aghāğī*	- 302	1	2
امكمك	- امكلك	- 304	2	24
امكمك	- امكلك	- 304	2	26
ملاك	- املاك	- 305	1	48
parentes	- petentes	- 307	2	31
امبار	- امباز	- 309	1	5
deloniorum	- teloniorum	- 310	2	50
morbilis, quæ ante زنان *adde*	- *morbillis, qui* - دردان *merdān*	- 311	1	27
قادم	- قادم	- 311	1	43
Oxyafanthæ	- Oxyacapthæ	- 311	2	30
cactum	- *coactum*	- 316	1	1
Proſufum	- Prnfufum	- 316	1	3
[4. *a* تس]	- تش	- 316	1	49
ابشام	- اتنم	- 317	2	44
[8. *a* انقد]	- [8. *a* نقد]	- 318	1	52
الجبر	- الجبر	- 321	1	27
الحجاف	- الحجاب	- 326	2	1
[7. *a* خلب]	- [7. *a* حلب]	- 327	1	1
[4. *a* حرف]	- [4. *a* خرف]	- 327	1	53
[7. *a* خضع]	- [7. *a* حضع]	- 327	2	55
inchyt-ik	- *inchyāt*	- 328	1	13
pedbet	- *nedbet*	- 328	1	42
نداخته	- الداخته	- 328	2	28
[7. *a* سطب]	- [7. *a* سطب]	- 328	2	44
في	- في	- 337	1	47
إنفخة	- إنفخة	- 342	2	1
baska	- *baska baska*	- 343	2	19
tuberem	- *tuber*	- 344	1	6
انقير	- نقير	- 344	2	13
inkŷ-āe	- *inkŷ-ār*	- 346	1	27
phygia	- phrygia	- 346	2	28
bādel-sālaha	- *bādel-muſalaha*	- 347	2	45
انكست	- انكشت	- 348	2	49
infarcire	- ſpiritum	- 349	2	11
ſpitirum	- اوادانلغي	- 351	1	33
اوادانلغي	- *ūſtürpa*	- 353	2	21
uſtküpa	- cortio	- 356	1	49
coreo	- pro quibus	- 372	2	11
pro quo	- fatuus	- 373	1	32
fatuus	- celerea	- 376	2	6
celeres	- perſpicaces	- 378	2	8
perſpicares	- *āwizğen*	- 380	2	20
āwizğen	- ferrea	- 382	2	44
ferreus	- [4. هذر]	- 387	1	24
[4. هدر]	- *illum*	- 392	1	7
illud		- 392	2	9
		- 392	2	30

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
اهلبت	- اهلبت	- 396 -	2 -	33
hælid	- *hædid*	- 397 -	2 -	8
ſur	- fur	- 397 -	2 -	14
domu	- domo	- 401 -	1 -	13
te	- me	- 401 -	1 -	19
Eſu	- Eſui	- 401 -	1 -	24
Verberari	- Verberavi	- 401 -	2 -	8
properæ	- proſpere	- 403 -	2 -	38
أيآن	- أيّآن	- 403 -	2 -	44
[4. *a* وتع]	- [4. *a* وتع]	- 404 -	2 -	55
infationis	- *infitionis*	- 405 -	1 -	21
concuſionem	- concuſſionem	- 409 -	1 -	4
aliæ	- *alius*	- 410 -	1 -	5
ambi	- ambæ	- 410 -	1 -	10
ſeparus	- ſeparatus	- 412 -	2 -	32
aliquem	- *aliquom*	- 416 -	2 -	25
آنلو	- آنلو	- 421 -	2 -	5
propheta	- prophetæ	- 421 -	2 -	43
وجه	- وچار وجه	- 422 -	2 -	45
ابد	- ابد	- 423 -	1 -	28
nekenk	- *nehenk*	- 424 -	2 -	44
كلهدا	- كلهدار	- 425 -	1 -	29
ejeum	- *ejwem*	- 427 -	1 -	11
o bā	- *bāo*	- 431 -	1 -	21
pāsāzen	- *pārsāzen*	- 445 -	2 -	35
colina	- *culina*	- 446 -	2 -	28
latum	- *lutum*	- 447 -	1 -	45
exturæ	- texturæ	- 448 -	1 -	36
inditus	- indita	- 451 -	1 -	ult.
inconſiderate	- *inconſiderate*	- 452 -	1 -	23
bāz	- *bāś*	- 453 -	1 -	51
hyſſaleri	- *kyſſaleri*	- 453 -	2 -	31
mucum	- nucum	- 454 -	2 -	30
چقپ باشغه	- باشغه چقپ	- 455 -	1 -	31
pubulcis	- *bubulcis*	- 459 -	2 -	20
مالبالي	- مالبالي	- 461 -	2 -	48
pdiculis	- *pediculis*	- 462 -	1 -	42
& *capientas*	- *ad capiendas*	- 463 -	1 -	27
بانكرن	- بانكرن	- 468 -	2 -	19
quid agit,	- *quod agit*	- 472 -	2 -	17
infimus	- infirmus	- 474 -	1 -	53
incipientiem	- *incipientium*	- 475 -	2 -	38
كنده	- كنده	- 476 -	1 -	2
Irus	- Grus	- 485 -	2 -	20
bachkelan	- *buchkelün*	- 488 -	2 -	54
pagulam	- *plagulam*	- 489 -	1 -	46
تخور مرم	- تخور مرم	- 489 -	2 -	50
onore	- *onere*	- 492 -	2 -	22
Articas	- *Athicas*	- 494 -	2 -	35
Riſſui	- Riſui	- 501 -	2 -	9
animi!	- animia!	- 505 -	2 -	ult.
occaſioni	- occaſioois	- 506 -	1 -	30
rotundior	- *rotundiore*	- 510 -	1 -	13
firmus	- *firmius*	- 512 -	2 -	32
ingratu	- *ingrato*	- 514 -	2 -	27
Commendator,	- Commentator	- 522 -	2 -	8
i. q صب	- *i. q.* ضب	- 522 -	2 -	35
propioquos	- propinquum	- 523 -	1 -	53
ab 18	- *ad* 18	- 526 -	1 -	30
عجم عراف	- عراف عجم	- 526 -	1 -	47

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
بر كين	- پر كين	- 526 -	2 -	10
reſidiſſe	- *reſediſſe*	- 527 -	2 -	33
bermegi	- *bermegi*	- 527 -	2 -	46
conſtana	- conſtantis	- 528 -	2 -	18
amilla	- armilla	- 528 -	2 -	45
فلجل	- فلجل	- 529 -	1 -	1
Coronix	- Corooices	- 531 -	1 -	40
berbet	- *berhet*	- 535 -	1 -	23
pereser	- *pereſer*	- 535 -	1 -	43
Arabia	- Arabiæ	- 535 -	2 -	32
quam	- *qua*	- 537 -	2 -	1
teſam	- telam	- 539 -	1 -	32
تو شيخ	- تو شيخ	- 541 -	1 -	55
tentibus	- *dentibus*	- 542 -	1 -	8
bezemeK	- *bezemeK*	- 542 -	1 -	48
qua	- *qua*	- 548 -	1 -	46
پسک	- پسکک	- 549 -	2 -	9
ſaginetus	- ſaginatus	- 549 -	2 -	51
fronte	- *fronte*	- 552 -	1 -	21
بشبيع *beſi*	- بشبيع *ſenſ*	- 558 -	2 -	9
بالي بصرة	- بصرة بالي	- 559 -	1 -	51
Graſſus	- Craſſus	- 564 -	1 -	9
bundæn ſonta	- *bundan ſon. ra*	- 565 -	2 -	20
cub	- *ſub*	- 568 -	1 -	47
cruentis	- cruenti	- 569 -	1 -	41
adque	- *atque*	- 569 -	2 -	52
lætitia ſignum	- *latitia ſignum*	- 570 -	2 -	37
futurum	- fatuum	- 572 -	2 -	52
بكرندم	- بكرندم	- 576 -	1 -	28
پلالك	- پلالك	- 580 -	2 -	6
decordicatum	- decorticatum	- 585 -	2 -	9
cum eos	- *cum eos*	- 586 -	1 -	27
q. ſe	- *q.* inter ſe	- 593 -	1 -	28
پنج پرياك	- پنج پرياك	- 595 -	1 -	37
پنچه مرم	- پنچه مرم	- 596 -	1 -	41
پنج	- پنج	- 596 -	2 -	1
frictor	- *ſtrictor*	- 596 -	2 -	50
lacteotis	- lactantis	- 602 -	1 -	20
crabo	- crabro	- 608 -	1 -	25
tanta erat	- taorum erat	- 615 -	1 -	45
turbare	- turbari	- 617 -	2 -	18
dormare	- formare	- 620 -	1 -	7
condendos	- *condiendos*	- 620 -	2 -	42
V. بودان	- *V.* بودا	- 620 -	2 -	52
& بيف	- & بيف	- 621 -	1 -	40
ædificati	- ædificatæ	- 625 -	1 -	44
iſaris	- iſaridia	- 625 -	2 -	22
caloris	- *coloris*	- 626 -	1 -	9
gravare,	- gravate,	- 629 -	1 -	14
redicularum	- radicularum	- 629 -	1 -	40
æquæ	- aquæ	- 630 -	1 -	53
ſubviridi	- *ſubviridis*	- 631 -	1 -	30
profitetur	- profitemur	- 632 -	1 -	31
پينتي	- پينتي	- 634 -	2 -	15
سنجاف	- سنجاف	- 639 -	1 -	41
بيراف	- بيراف	- 639 -	1 -	42
پيرامن	- پيرامن سراى	- 639 -	2 -	20
pinſentum	- pinſendum	- 641 -	1 -	23
تشريف ¶	- تشريف ¶	- 657 -	1 -	42
beji	- *bejil*	- 660 -	2 -	28

FINIS.

VH1
1515873